

Notabilia sui...

11 a - 3 - 5

et teste motu notabili... et alia pericia, et per ea coram omnibus sublatum in alium et audiunt angelos
 canentes... pag. 36.
 et misericordia... pag. 39.
 et diffisil... de finibus... pag. 111.
 et castro... Valentianus... pag. 177.
 et quod... pag. 179.
 et indulgentia... pag. 180.
 et non... pag. 233.
 et si... pag. 248.
 et doctus... pag. 284. et castro...
 et qui... pag. 303.
 et castro... pag. 321.
 et... pag. 406.
 et... pag. 434.
 et... pag. 593.

4
1-1139

1139
A
34
32

ANNALES
ECCLESIASTICI,

AVCTORE
CAESARE BARONIO
SORANO
CONGREGATIONIS
ORATORII
PRESBYTERO.

Tomus Sextus.

ANTVERPIAE
Ex officina Plantiniana,
M. D. XCVI.

VICIT HAERESSES.

SVBEGIT GENTES.

IN PETRA EXALTAVIT ME. ET NVNC EXALTAVIT CAPVT MEVM SVPER INIMICOS MEOS.

SANCTISSIMO
AC BEATISSIMO
PATRI
ET D. N. CLEMENTI VIII.
PONTIFICI MAXIMO
CÆSAR BARONIVS CONGREGATIONIS
Oratorij Præsbyter sempiternam felicitatem.

VM sacra tractantur, BEATISSI-
ME PATER, haud satis esse cuilibet
homini, præstantissimi licet ingenij,
proprijs niti viribus, certo illo decla-
ratur exemplo, dum ad mechanica
etiam elaboranda, fabro, etsi rerum diuini cultus
opifici, tanta hæc diuinitus esse impertita, Moyse
affirmat^a: Impleuit, inquit, Beseleel Dominus Spi-^{a Exod. 35.}
ritu Dei, sapientia & intelligentia, scientia & omni
doctrina ad excogitandum & faciendum opus in
auro, argento, & ære, sculpendisque lapidibus, &
opere carpentario: quicquid fabrè adinueniri po-
test, dedit in corde eius.] sed & adiecit^b, vt ita diui-^{b Exod. 39.}
no Spiritu bene confectum opus, non antè sacro
esset vsui mancipandum, quam ab ipso Moyse fuif-
set cognitum & benedictum. Quæ quidem omnia
cùm ipsi, qui licet Deo sacrandæ, fabrilia tamen tra-
ctabat, diuinitus dari decuerit: quanto eadē maiori

cumulo expetenda erunt ab eo, cui elucidandæ rerum Ecclesiasticarum veritatis onus incūbit? nempe vt spiritu veritatis semper afflatus, veritate vndique constans opus absoluat, atq; illud ipsum demū antequā publicè edat, ipsi, qui Ecclesiæ præest, vniuersali Pontifici offerat cognoscendū atq; benedicendum.

Huius autem vetustissimi Ecclesiæ moris, & ab Apostolis ipsis egressæ traditionis pleraque manent vbiq; impressa vestigia, in primisq; Doctoris Gentium, magna illa quidem: Etenim vt acceptum diuinitus (quod ipse^a testatur) Euangelium vniuersæ probaretur Ecclesiæ, ne in vacuum cucurrisset; ad hoc ipsum vt cognosceretur à Petro, Hierosolymam venit, atque apud eum diebus quindecim mansit. Cuius Apostolici instituti memores qui post Apostolos vixerunt in Ecclesia sacrarum rerum scriptores, quos elucubrabant commentarios, eosdem cognoscendos ac comprobandos mittere consueuisse ad Ecclesiæ Romanæ Pontificem, præter alia quæ præcesserunt exempla, præsens tomus id indicat factum à SS. Turibio Episcopo Asturicensi, ac Cæsario Arelatensi, insuper ab Honorato atque Gennadio Massiliensibus: quæ enim isti aduersus Priscillianistas siue Pelagianos hæreticos conscripsere, eadem ad Leonem Magnum, eiusque successores Felicem atque Gelasium probanda misere. Sed cum vnus idemque mos esset vniuersæ Ecclesiæ, quod Occidentales fecisse diximus, id ipsum eodem tempore ab Orientalibus præstitum, certum est: etenim primariæ totius Orientis Ecclesiæ Orthodoxus Antistes

stes (Ioannem dico Alexandrinum Episcopum) elaboratum à se aduersus Pelagianos Apologeticum examinandum illum misit ad Gelasium Romanum Pontificem: Qui Apostolica, qua ceteris omnibus in Ecclesia Catholica emerit auctoritate, non de adhuc viuentium tantum scriptis iudicium protulit, sed Pontificia maiestate arbiter sedens, quotquot ab Apostolorum temporibus edita essent de Christiana religione volumina, ad censuram Ecclesiasticam reuocauit; eaque cuncta exactè peruestigans, acutè disquirens, atque examinans accuratè, tamquam os^a Domini, mundum segregauit ab immundo, & pretiosum separauit à vili; tanta sibi iure vendicans legitimus Christi Vicarius, clavis^b Dauidis certus heres: Cui Catholice veritati qui aduersatur, Dei ordinationi resistit; dispergerèque conuincitur, qui cum illo non colligit; sed & tamquam fur^c arguitur atque latro, qui aliunde & non per ostium intrat, ab eo dumtaxat aperiendum, qui scientiæ clauem hereditario iure possedit.

His ego admonitus, SANCTISSIME PATER, in primis quo debiliores sentio mei ingenij esse vires, eo enixius semper studui diuinum auxilium implorare, vt quæ Deus sponte rerum sacrarum fabro concessit, eadem rerum Ecclesiasticarum scriptori exposcèti non deneget: Inde verò summo labore partas meas omnes lucubrationes (qualescumque illæ sint) antequam edantur, more maiorum, Romanæ Ecclesiæ censuræ seuerissimæ subijcere cōsueui; easdemque probatas, Apostolica benedictione veluti

^a *Matth. 7.* diuino quodam sigillo consignandas offerre, vt duplici munimento securæ, nullo vñquam possint aduerfantium labefactari conatu; cùm certum sit^a, nulla vi ventorum, vel imbrium impetu disijci posse ædificium illud, quod constat supra firmam petram habere solidum fundamentum.

Accipe igitur, post quartum & quintum, adhuc sextum hunc Annalium tomum, quem tua auctoritate cognitum atque probatum, Pontificia benedictione locupletes. Ex eo quidem in ærumnosis his atque deploratis temporibus, quibus sancta Ecclesia immensis motibus iugiter agitur atque concutitur, haud mediocrem consolationem diuinæ providentiæ, qua suam Ecclesiam moderatur, haurire possis, cùm illa deploratissima tempora repræsentet, quibus inter alia illud etiã accidit infelicissimum, quòd nullus omnino toto orbe Christiano Catholicus Princeps extaret, sed cuncti Reges & Imperatores hæresibus tenerentur impliciti, & cum Italia, ipsa Roma, Romanaque Ecclesia sub Gothico & Ariano gladio ingemiscerent: quando ex insperato suscitatur sibi Deus hominem secundum cor suum instar David, seruum fidelem, Regem Francorum, religionis Catholicæ professorẽ atq; acerrimũ defensorem, Christianissimum Clodouicum: Qui è Gentilium superstitione conuersus, illud ipsum quod accepit ab Ecclesia Catholica Euangelium, in Francos omnes qui aderant, & in posteros feliciter propagauit; atque demum proximè moriturus, insigni pietatis exemplo, ipsum quod sciret vnicum esse totius Ecclesie

clesiæ visibile caput, corona regia redimiuit, mittens ad Apostolorum Principis Petri Confessionem persuasione S. Remigij Francorum Apostoli coronam auream gemmis ornatam. Dona verò Regum non solùm pretiosa, sed mystica quoque esse solere, testificatione etiã Euangelica^a admonemur: cuiusmodi Clodouei fuisse munus, euenta probarunt: eo enim obsequio visus est dans coronam, oppignorasse regnum ipsum in Ecclesiæ Romanæ præsidium (coronam enim illam, regnum nominatam fuisse, qui res gestas Francorũ sunt profecuti, testantur^b) eoque munere illud Deo dicare voluisse, atque perpetuò stabilire: dum enim supra petram, Petrique Confessionem regni coronam posuit, regnum suum stabili fundamento firmavit, vt rerum multiplices exitus declararunt. Etenim collapsis, euersisque penitus ceteris barbaris qui inuaserunt Romanum Imperium, Gothis, Wandalis, Sueuis, Alanis, Erulis, Hunnis, & Longobardis, sola corona Francorũ Apostolica protectione secura, constans, firmaque permansit, maioribus in dies accessionibus aucta atque splendoribus illustrata; tunc tantum visa nutare, obscurari, & in vltimum discrimen adduci, cùm ab hæretica labefactata perfidia, Apostolico est præsidio destituta: Inde dũtaxat (serò licet iisdem intelligentibus Francis) ipsa consecutura remedium, si eò, vnde excidit, reuocetur, ad ipsam videlicet immobilem petram, Apostolicamque Confessionem, atque denuo super illius capitis verticem honorificè collocetur, vbi primùm à primo Christianissimo Rege Fran-

^a *Matth. 2.*

^b *Hinsmar. in Vita S. Remigij.*

corum positâ, mira claritudine semper toto terrarum Orbe refulsit.

Id vnum cum optent Catholici omnes, petantque. Fideles, ad idque semper suspiret & anhelet mærens in cinere sedens omni destituta solatio Ecclesia Gallicana: tu ipse, BEATISSIME PATER, assiduis à Deo precibus vehementius poscis, exposcisque potentius indefinentibus lacrymis, atque efflagitas repetitis quotidie sacrificijs, immenso rursus Francos dolore parturiens, donec, ut prius, efformetur Christus in eis. Annuat votis Deus, & ex optato placatus aspiret, ut quod omnes cupiunt, alterum tibi excitet Clodoueam, cuius ope diu depressum consurgat Francorum regnum, & ut olim, florentissimum rursus appareat: sicque meliorum vicissitudine rerum, secundum prædictionem illam Propheticam^a, pro cinere coronam accipias, oleum gaudij pro luctu, pro spiritu mæroris pallium laudis: ut rursus videntur in eo fortes iustitiæ, plantatio Domini ad glorificandum: ædifices deserta à sæculo, erigas ruinas antiquas, ciuitates dissipatas instaures; & qui alieni facti erant, reuersi consistent, tecumque pascant gregem tuum: Has tantas secum afferat à Deo præstandas benedictiones, qui modò Sanctitati tuæ tomus iste benedicendus offertur: ut læteris in Domino viuasque feliciter semper Catholicæ Ecclesiæ profuturus.

PETRO ALDOBRANDINO

S. R. E. DIACONO CARD.

AMPLISSIMO

CÆSAR BARONIUS FELICITATEM.

XIGIT à me, Cardinalis Amplissime, præstinæ consuetudinis vsus, simulque præstans tua dignitas admonet, ut sextum hunc Annalium tomum Summo Pontifici oblatum, eiusque benedictione signatum tibi primum tradam, qui eidem sacræ ministerio functionis proximè ades, & sanguinis necessitudine coniunctior hæres, atque laborum participatione vnà coniungeris: idque eo libetius, quod sciam veterum diaconorum exemplo, & inter alios eius cuius tu nomen & munus geris, Petri S. Gregorij Papæ diaconi, eiusdem ordinis Dei ministros non in sacris tantum, sed in re etiam litteraria Romanis Pontificibus astitisse, si quando ab ingruentium negotiorum turba cessare liceret. Quid enim gratius & honestius, atque homine Ecclesiastico dignius, quam si de Ecclesiæ antiquitatibus differat, secundum illud Ecclesiastici^a: Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens?] Exemplo igitur Petri diaconi S. Gregorium pie interrogantis & argute quærentis, elicientisque è sapientiæ promptuario per dialogismum diuina responsa, Patrè cum interrogas, dicet tibi, & patrum dum interpellas, annunciabit tibi; fietque ut cui ministerio assistis, ipse magisterio tibi profit; beneque versa vice, modò Clemens Petrum Ecclesiasticis instruat institutis, cum olim à Petro Clemens ipsidem fuerit eruditus. Cui quidem & eo nihil fuit antiquius, quam ut te à puero optimis moribus institueret, & veluti in purissima cera, in optima indole omnium virtutum imagines efformaret: quod quam felicissime sit affecutus, testes nos omnes sumus, qui nouellæ plantæ primitias degustauimus toto illo anni curriculo, nobis autumno perpetuo, quo te apud nos reliquit idem patruus tuus tunc S. R. E. Cardinalis, cum honorificentissime legationis munere à Sixto Pontifice in Poloniam mitteretur.

Si igitur tanta luce adolescentiæ tuæ matutina crepuscula micuerunt; qualem decet iuuentutis expectare meridiem, cum præsertim fulgor tantæ accesserit dignitatis? Quo no-

mine magna planè abs te diacono Paulus Apostolus^a, præscribens legem diaconis, exigit; & iure quidem: nosti enim quæ de his tradat martyr Ignatius scribens ad Trallianos: Quid, inquit, diaconi, nisi imitatores Angelicarum virtutum, Deo ministrantes ministerium purum & immaculatum, vt S. Stephanus beato Iacobo, Timotheus & Linus Paulo, Anacletus & Clemens Petro?] Cùm verò tanta hæc à quibuslibet etiam minorum Ecclesiarum diaconis requirantur: qualia præstanda putas à diacono primariæ totius Orbis Ecclesiæ? Satis est illis, si ad illustrandas suas, quibus ministrant, priuatas Ecclesias, positi sint supra candelabra ardentes lucernæ: ad illuminandam autem illam, quæ sua amplitudine cōtinet omnes quotquot sunt in Orbe Fideles, planè cōuenit esse Solē: vnde meritò & summo illo gloriæ titulo ijdē decorantur, vt etiā Illustrissimi nominentur.

Ad hæc tanta præstanda cùm multa suadeant atque prouoocent, domestica te tamen exempla compellunt, Ioannis in primis patruis tui S. R. E. dignissimi Cardinalis, in quo tamquam in antiquæ probitatis viuo reddito exemplari virtutes omnes vnà cum doctrina incomparabili miro decore fulsere; insuper & eius germani, tui verò institutoris & promotoris Hippolyti, iisdem planè virtutum, atque scientiæ, sed longè maioris dignitatis, nempe Pontificatus maximi insignibus exornati: cuius merita si ex diuini iudicij compensatione perpendas; cùm seruus bonus atque fidelis sit ille quem Dominus super multa constituit, planè optimus & fidelissimus habendus est ipse super omnia bona sua à Domino constitutus. Horum tu consecrare vestigia: quæ cùm cælum versus esse directa, & longioribus semper spatijs (vt festinantium esse solent) leuiter humi pressa vides; tibi magis magisque in dies velocius currendum esse, vt eos assequaris, intelligis. Hanc à sene tui amantissimo cum munere etiam admonitionem accipere grato animo, ne recuses. Vale.

SIXTVS PAPA V.
DILECTO FILIO CÆSARI BARONIO
SORANO, PRESBYTERO CONGREGATIONIS
ORATORII MVNCVPATÆ.

DILECTE Fili, salutem, & Apostolicam benedictionem. Cùm dilectus filius noster Antonius tt. SS. Ioannis & Pauli presbyter Cardinalis Carafa nuncupatus Bibliothecarius Apostolicus nobis retulerit, à te primum Annalium Ecclesiasticorum volumen editum, aliaque propediem edenda esse; opus non minus doctè quàm fideliter à te scriptum, & ad totius antiquitatis Ecclesiasticæ notitiæ comparandam valde vtile: quibus nimirum non tantum res gestæ exactè per annos singulos recensentur, & quæ de his obortæ sunt controuersie elucidantur, sed etiam ipsi Apostolicarum traditionum fontes purissimi aperiantur, atque hereticorum mendacia confutantur: Nos, qui eruditorum omnium fouere solemus ingenia: cum tuam in primis industriam, & egregiam pro Catholica Ecclesia nauatam operam magnopere in Domino commendemus: Cupientes, vt ijdem à te editi, vel edendi Annales Ecclesiastici ad integram rerum veritatem custodiendam seruentur penitus incorrupti, & quàm diligentissimè fieri potest, typis excudantur: ac demum ne à quoquam seu negligentia, seu malitia, mendis deformari, aut aliter etiam forsitan titulo mutato vel forma, mutari, corrumpi, vel deprauari possint: **MOTV PROPRIO** & certa nostra scientia, omnibus, & singulis Christi fidelibus, præsertim librorum Impressoribus, ac Bibliopolis, quouis nomine nuncupatis, tam in Vrbe, & illius districtu, ac statu, & ditione temporali nobis & S. R. E. mediatè, vel immediatè subiecta, sub quingentorum ducatorum auri Camera Apostolicæ eo ipso applicadorum, necnon amissionis librorum atque typorum, quàm etiam per totam Italiam & extra eam vbiuis gentium & locorum constitutis, sub Excommunicationis maioris late sententiæ pænis eo ipso absque alia declaratione incurrendis, Auctoritate Apostolica, tenore præsentium interdiciamus & inhibemus, ne per decem annos à Data præsentium computandos, primum Tomum Annalium à te editum, & alios singulos à te edendos, totidem annorum spatio ab vniuscuiusque eorum editione numerando, absque tua licentia imprimere, aliove titulo, vel forma, quouis pretextu mutatos, vel alio quocumque idiomate versos edere, vel sic editos vendere, seu venales tenere audeant, vel presumant. **MANDANTES** vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & alijs locorum ordinarijs, eorumque Vicarijs, seu officialibus in spiritualibus, generalibus, ac in dicto nostro statu Ecclesiastico Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & alijs officialibus: vt quando, & quoties per te, vel tuo nomine fuerint requisiti, præmissa contra inobedientes exequantur, & obseruari faciant, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis quomodolibet concessis, & confirmatis. Quibus omnibus, illorum tenores, ac si ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscumque. Volumus autem vt præsentium litterarum exemplis etiam in ipsis voluminibus impressis eadem vbi que fides habeatur, quæ ipsis presentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, Die XXVI. Iunij, M. D. LXXXVII. Pontificatus nostri anno quarto.

Tho. Thom. Gualterutius:

P R I V I L E G I V M

R E I P V B L I C A E

V E N E T A E .

ASQUALIS CICONIA Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Vniuersis, & singulis Magistratibus huius urbis nostræ Venetiarum, necnon Rectoribus, Potestatibus, Capitaneis, ceterisque ministris, & repræsentantibus nostris tam præsentibus, quàm futuris, ad quos hæ nostræ aduenerint, significamus hodie in Consilio nostro Rogatorum captam fuisse partem tenoris infra scripti, videlicet: *Che in gratificazione dell' Illustriss. Sig. Cardinale Aldobrandino sia concesso al Padre Cesare Baronio, che gli suoi Annali Ecclesiastici non possano esser stampati in questa Città, ne in alcun luogo dello stato nostro senza sua espressa licenza, ò da chi hauerà causa da lui, & ciò per dieci anni continui sotto tutte le pene statuite dalle leggi a i contrafattori in tal materia.* Quare auctoritate suprascripti Consilij mandamus vobis, vt suprascriptam partem obseruetis, & ab omnibus inuiolabiliter obseruari faciatis.

Data in nostro Ducali Palatio, Die xxx. Aprilis, Indictione Septima. M. D. xciiv.

Celio Magno Secr.

I N

I N

C A E S A R I S B A R O N I I

A N N A L I V M E C C L E S I A S T I C O R V M

T O M V M S E X T V M

I O S E P H I C A S T A L I O N I S

Carmen.

VSA fuit quoties Christi conuellere firmam
Turba fidem longè monstris immanior Orci,
Fascibus & quoties socialibus effera Regum,
Aut Arri infremuit rabies, aut dira libido
Nestorij, Eutycæosque, Tomo quem ponere sexto

Cura tibi, Hesperia BARONI gloria nostra:
Ne pars infanda succumberet optima secta,
Quæ Deus opposuit Sanctorum robora Patrum?
Cecropijs, Latisque viri noua fulmina terris
Emicuerè pio præstantes pectore & ore,
Per quos & scelus extinctum, & pax reddita terris.

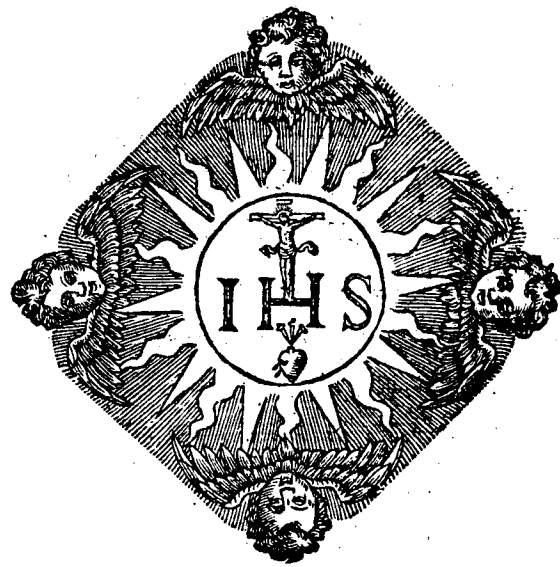
Tartareis rursus labes educta cauernis
Innumeras populis hac tempestate per Orbem
Ingesit clades, ac mersit funere regna.
Hinc opifex rerum tibi mentem in tempore tali
Iniecit, dextramque stylo munivit acuto,
Quo furiale malum superis in Tartara ab oris
Concideret, miserisque salus mortalibus esset.
Annales hinc ire sacros ab origine prima
Christiadum in lucem pretiosa volumina gaudes.
Augeris pulchra librorum prole quotannis,
Et longum scriptis profers tibi nomen in suum.
Acta Patrum, morisque notas, ritusque vetustos,
Resque alta penitus mersas caligine pandis,
Impiæque in superos bacchantum dicta retundis:
Totque vnus seriem sacrorum euoluere longam
Pergis, opusque instans immensum ferreus urges.
Tantus amor cultus, Romanæque sacra tueri,
Et maiestatem Romani extollere Patris.

Humani custos generis quæ gaudia CLEMENS
Percipit, vt nouit Clodoueo Rege subisse
Dulce iugum Christi Celtas. nam sperat eosdem
Ad gregis actutum redituros septa Latini,
Facturosque iubet quodcumque Ecclesia mater

Unica,

Unica, quæ sanctis moderatur legibus Orbem:
 Quod precibus, lacrymisque Deum, votisque fatigans
 Orat perque diem, perque alta silentia noctis
 Sollicitus, pereat commissi ne quid oculis.

Aerias exhausta tui pars magna laboris
 Trans Alpes, atque Oceani trans littora currit,
 Oraque peruolat variorum multa virorum.
 In patrium libros sermonem vertere gestit
 Quisque tuos, munisque suis popularibus aureum
 Tradere, caelestisque elementa infundere vita.
 Sunt mores scriptis similes, sunt consona dictis
 Facta tuis, auges sacris altaria donis,
 Exoras pro teque Deum, populoque fideli,
 Inque hominum flagrant usus tua pectora amore.
 Te Pater omnipotens, cuius moliris honori
 Tanta, sinat longis incepta absoluer chartis,
 In terrisque diu specimen te sospite recti
 Esse velit, tantisque frui virtutibus Orbem.

AD CÆSARIS BARONII EFFIGIEM,
 IOANNES BOCHIVS
 S. P. Q. ANTVERPIENSIS
 A SECRETIS.

Hoc votis cupidi lectoris defuit unum,
 Casar, ut effigiem cerneret ipse tuam.
 Ingenium tua scripta docent, loquiturque laborem
 Machina, continui temporis acta, fidem.
 Nomen Hyperboreos penetravit Cæsaris orbes,
 Phœbus & aduerso quâ vehit axe rotas.
 Diligitur Casar coliturque Baronius absens,
 Si tamen is, totus quem videt orbis, abest.
 Chara sed ut pictis dignoscimus ora tabellis,
 Hic patrem, veteres ille recenset avos;

*Ex oculis subeunt animo benefacta, fuitque
 Hic patriæ columen, dicimus, ille meum:
 Sic cum, Roma, tui vultum spectamus alumni,
 Sensaque diuino vertice quanta latent:
 Scriptoris delectat opus, blanditur imago,
 Pascimus & geminis lumina nostra modis.
 Annalésque sacros lectôr, seriémque reuoluens,
 Gestaque sanctorum, scriptaque docta patrum;
 Sic ait, exclamans, ô dignam Casare molem,
 Et Capitolino digna trophæa iugo!
 Nititur incassum Tarpeiam scandere rupem
 Gallus, ut Æneadis inferat arma pijs.
 Castraque Romuleas nequicquam Pœnus in arces
 Instruit, aut valido milite cingit Arabs.
 Thracia conatu vano Germanaque surgunt
 Agmina, quæ Latium deseruere ducem.
 Omnes Romani ceciderunt nominis hostes,
 Imperiique stetit vindice causa Deo.
 Perfidiámque fides vicit pietásque, triumphum
 Christiadùm lecto cum grege Casar agit.
 Tum veneranda patris contemplan ora Baroni,
 Et fætum solida religione caput:
 Salue depositi custos fidissime tanti,
 Æternique boni fertile pectus, ait.
 Donec erunt anni reduces solésque, legentur
 Annales genij, Casar, amore tui.*

ANNNALES ECCLESIASTICI.

P A D E M animi alacritate atque fiducia, qua quinque superiores Annalium tomos inchoauimus & absoluimus, diuino fulti præsidio aggredimur Sextum: vt planè iam satis nobis esse videatur futuræ nauigationi vela pandisse, qui eius vehimur nauis, cui obediunt venti & mare. Illius ^{a Marc. 4.} namque præsidio nitimur Mulieris fortis, quæ facta ^b tamquam nauis institoris de longè portans panem suum, nauigatione reciproca nostras ad Deum preces & vota perferens, ad nos reuertitur gratia plena. Per eam enim diuina Sapientia ^c attingens à fine vsque ad finem fortiter, disponensq. omnia suauiter, res etiam nostras solita benignitate feliciter moderatur: Vt planè eius ope confisis, de prospero turoq. ad portum appulsu spem haud dubiam concipere liceat, frustra ex aduerso latrantibus canibus sub facie compræ virginitatis Scyllæ, & tergemini Geryonis: quos nauigantibus molestos fuisse, fabulosa antiquitas finxit; quales temporibus nostris Ecclesiæ aduersarios experimur. Soluimus igitur, te propitia, hilares, Virgo M A R I A; atque nautis, ipsis videlicet Angelicis choris (quorum sicut ^d lærantium omnium habitatio est in te) occinentibus ex more celeuma, & nos læti ^e recinimus: Intende ^f, prospere procede, & regna.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 33. IMPP.
 ANNVS ANNVS VALENTIN. 16.

440.

I.

Sextus Annalium tomus incipit ab anno Domini quadringentesimo quadragesimo, perduciturque vsque ad annum quingentesimum duodeuigesimum, vt Septimus inchoetur ab Imperio Iustini Senioris: complectitur annos septuaginta octo.

E C O E P T V M superiori tomo annum Domini quadringentesimum quadagesimum Consulatu Valentiniani Aug. quinto & Anatolij consignatum, perductumque nostra scriptione vsque ad obitum Sixti Romani Pontificis, iam prosequamur. Defuncto itaque his Consulibus Sixto Romano Pontifice Kalendis Aprilis (inquit S. Prosper ^f) quadraginta ^g amplius diebus Romana Ecclesia sine Antistite fuit, mirabili pace atque patientia aduentum diaconi Leonis expectans, quem tunc inter Actium & Albinum (erant hi Romani ^h Duces exercitus) amicitia reintegranda causa Gallia detinebant; quasi ideo longus esset aduentus, vt electi meritum, & eligentium iudicium probaretur. Igitur Leo diaconus legatione publica accitus, & gaudenti patriæ præsentatus, quadagesimus tertius ⁱ Romanæ Ecclesiæ Episcopus ordinatur.] hæc Prosper; itemque Marcellinus sub huius anni Consulibus ordinationem Leonis recenset in Chronico, & alij omnes. Porro cum fuisse natione Tuscum, patre Quintiano, habet Anastasius in libro de Romanis Pontificibus. De sua verò absentia & electione idem ipse meminit S. Leo in sermone habito anniuersaria die ^j

Annal. Eccl. Tom. 6.

A suæ

CHRISTI 440.

LEONIS PAP. I.

THEODOSII 33. VALENTIN. 16. IMPP.

CHRISTI 440.

LEONIS PAP. I.

THEODOSII 33. VALENTIN. 16. IMPP.

^a *Leo serm. 1.* suæ ipsius ordinationis his verbis: Quia in humilitate nostra memor fuit nostri Dominus, & benedixit nobis: quia fecit mihi mirabilia magna solus, vt præsentem me cerneret vestræ sanctitatis affectio, quem fecerat necessitas longæ peregrinationis absentem, &c.] De studio itidem cleri atque populi erga se tum exhibitio ista subnectit: Ago igitur Deo nostro gratias, & semper acturus sum pro omnibus quæ tribuit mihi: vestri quoque fauoris arbitrium debita gratiarum actione concelebro, cuiusmodi intelligens, quantum mihi possint reuerentiæ, amoris, & fidei studia vestræ dilectionis impendere, animarum vestrarum salutem pastorali sollicitudine cupienti, qui tam sanctum de me, nullis admodum præcedentibus meritis, iudicium protulistis. Obsecro igitur per misericordias Domini, iuuate votis, quem desideratis expetistis: vt & Spiritus gratiæ maneat in me, & iudicia vestra non fluctent, &c.]

DIGNVM EXEMPLAR PERFECTI SACERDOTIS S. LEO.

Quod verò ad diem creationis ipsius spectat: cū S. Prosper amplius quadraginta diebus sedem vacasse testetur, corrigendum est quod apud Anastasium de Romanis Pontificibus legitur, vigintiduo diebus fuisse Romanam Ecclesiam sine Pontifice, vt loco, vigintiduo diebus, restituendum sit, quadragintaduo diebus, qua quidem ratione dicendum est, S. Leonis creationem fieri contigisse sexto Idus Maias. Electus igitur, quæ decebant, duo simul iunxit in pastorali functione ad perfectum optimi sacerdotis exemplar efformandum extrema, nimirum summam in suæ consideratione personæ animi demissionem, & eminentem sublimemq. in eius, cuius se esse successorem intelligebat animi celsitudinem. Vnde hæc aliquando ipse ad populum pro concione, dum respiceret ad exiguitatis suæ tenuitatem, & adepti muneris amplitudinem, ait: Ego etiam illud Propheticum debeo proclamare: Domine audiui auditū tuum, & timui: consideravi opera tua, & expaui. Quid enim tam insolitum, tam pauendum, quam labor fragili, sublimitas humili, dignitas non merenti?

^b *Leo ser. 2. de sua assumpt.*

^c *Habac. 3.* Rursum verò considerans cuius locum teneret, hæc inferiùs: Rationabili obsequio celebratur hodierna festiuitas, vt in persona humilitatis meæ ille intelligatur, ille honoretur, in quo & omnium pastorum sollicitudo cum commendatarum sibi ouium custodia perseuerat, & cuius etiam dignitas in indigno herede non deficit. Vnde venerabilium quoque fratrum & consacerdotum meorum desiderata mihi & honoranda præsentia hinc sacratior est & deuotior, si pietatem huius officij, in quo adesse dignari sunt, ei principaliter deferunt, quem non solum huius sedis Præsulem, sed omnium Episcoporum nouerunt esse Primate[m].] hæc ipse & alia id genus plura, quibus planè significauit, verè à Deo se dignum electum esse Pontificem. Etenim Domini illa sententia est: Qui querit gloriam eius qui misit eum, hic verax est, & iniustitia in illo non est.]

^d *Joan. 7.*

STATUS RE-RVM PRÆ-SERTIS TEMPORIS.

Incidit autem sedes eius in tempora planè miserissima, nimirum, cū Orientalis Ecclesia assiduis quateretur hæreticorum procellis, Nestorianorum præsertim vbique tumultuantium: Occidētis verò Imperium à barbaris vastaretur, & cū capta Carthagine, iam propè vniuersam sibi Vuandali Africam vendicarent: cū & in Gallijs apud Arelatum cum Gothis à Littorio Romani exercitus Duce malè pugnatum esset, & ciuiles discordiæ vigerent inter reliquos exercitus Duces. Præter hæc etiam Ecclesiæ status turbulentissimus habebatur: sicut enim Orientalis Ecclesia, Nestorianorum causa, magnopere conflictationibus erat exagitata, ita & Occidentalis Manichæorum iugiter focundiori cæspite pullulantium, & Pelagianorum rursus insurgentium erat assiduis proelijs perturbata. Accidit enim, vt præter hæreticos illos, qui vel palàm, vel clanculo in Italia, & in ipsa Vrbe potissimum agerent, ab externis quoque prouincijs à barbaris captis, præsertim verò ex Africa pulsa Manichæorum agmina se in Urbem intulerint, magno ciuium detrimento. Sed eo letalius erat malum, quo occultius eiusmodi eorumdem venenum serpebat: quibus detegendis, & in apertum è latebris adducendis, atque damnandis, haud leuiter insudandum fuit ipsi S. Leoni Summo Pontifici, cuius aduersus eos res gestas inferiùs ordine temporum enarrabimus.

CLADES AFRICANÆ ECCLESIAE. Victor de persecut. Vuand. lib. 1.

Nunc verò ad miserabile Carthaginis bustū, atque in omnibus deploratum Africanæ Ecclesiæ statum oculos conuertamus. Capta igitur anno superiori (vt dictum est) decimo Kal. Nouemb. Carthagine, hoc anno Gensericus Rex Vuandalorum partitus est captas Africanas prouincias: de qua diuisione hæc Victor: Disponens quoque singulas quasque prouincias, sibi Bizacenam, Azuritanam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reseruauit, exercitui verò Zeugitanam & Proconsularem funiculo hereditatis diuisit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas licet exterminatas prouincias defendente.] & inferiùs, post recentissimas expulsiões sanctorum Episcoporum, & exilia clericorum, de quibus superiùs actum est,

A est, ista subdit: Et dum ista geruntur (cum videlicet, vt dictum est anno superiori, iussi essent omnes ab ecclesijs Episcopi ac nobiles expelli) qui supererant magni sacerdotes atque insignes viri memoratarum prouinciarum, quas diuiserat Vuandalis, cogitauerunt supplicandi gratia Regem adire. Qui dum (vt moris est) ad Massilitanum littus exisset, quod Ligula vulgi consuetudine vocitatur, amissis iam ecclesijs & rebus, occurrere nisi sunt, supplicantes, vt ad consolandum populum Dei, saltem habitandi facultas, Vuandalis iam dominantibus, concederetur. Quibus ille per internuncium rabido respondisse ore probatur: Decreui ego de nomine & de genere vestro nullum dimittere; & vos auderis talia postulare? Quos etiam vicino mari voluit eadem hora demergi, nisi à suis diu, ne hoc faceret, rogaretur. Recedentes illi tristitia & mærore confecti, coeperunt qualiter poterant, & vbi poterant, ablati ecclesijs, diuina mysteria celebrare.] hæc de paucis Episcopis, qui ad breue temporis spatium remanserunt, iam reliquis trans mare nauigare coactis. Eiectis autem ab ecclesijs qui illis Orthodoxi præerant Episcopi, nobilibusque Carthaginensibus trans mare spoliatis diuitiis nauigare compulsis: in eo omne tyranni consilium vertitur, vt quod inuaserat regnum potens, armis sibi stabiliat. Sciens enim Carthaginensium ingenia haud debilia, sed acerrima, nequaquam libenter fore passuros iugum barbaricum, qui à Romanis sibi illud imponi tantopere detrectassent: illud ipsum consilium iniit, vt nobiles quosque exutos bonis omnibus in Italiam nauigare compelleret, ne quid aliquando noui possent moliri Carthagine, cū ipse absens classe tentaret sibi subijcere Mediterranei maris oppositas Africæ oras.

DE EPISCO-PIS QUI REMANSE-RVNT IN AFRICA.

Quibus peractis, hoc quidem anno ipsum Gensericum comparata classe Siciliam tentasse, sed re infecta coactum fuisse redire Carthaginem, S. Prosper sub anni huius Consulibus ita narrat: Gensericus Siciliam grauiter affligens, accepto nuncio de Sebastiano ab Hispania ad Africam traeseunte, celeriter Carthaginem rediit, ratus periculosum sibi ac suis fore, si vir bellandi peritus recipiendæ Carthagini incubisset. Verum ille amicum se magis quàm hostem videri volens, diuersa omnia apud barbaros, quàm præsumperat, reperit; eaque spes causa illi maxima & calamitatis & infelicis mortis fuit. Jhæc Prosper. Porro à Cassiodoro Seniore defensam fuisse Siciliam & Brutiorum ora maritima, Iunior Cassiodorus in litteris Theodorici Regis testatur his verbis: Auus enim Cassiodorus, Illustratus honore cinctus, qui eius generi non poterat abnegari, à Vuandalorum incurusione Siciliam, Brutiosque armorum defensione liberauit: vt merito primatum in illis prouincijs haberet, quas à tam sæuo & repentino hoste defendit. Debit ergo virtutibus eius Respublica, quod illas prouincias tam vicinas Gensericus non inuasit, quem postea truculentum Roma sustinuit.] hæc ipse: sed de exitu Sebastiani, cuius causa reuocatum è Sicilia Gensericum Prosper dicit, Victor est prosecutus historiam. Erat autem Sebastianus inuidia Præfectorum Romani exercitus quasi perduellis existimatus Imperij; ob eamque causam factus extorris, in Africam ad Gensericum se contulit. Sed quæ postea eidem ipsi contigerint, Victorem audiamus, qui ait:

^a *Prosper. in Chron.* ^b *Geisericus GENSERICVS FRVSTRA SICILIAM TENTAT.*

^c *Cassiod. Var. lib. 1. epist. 4.*

Fuit Comes quidam Sebastianus, famosi illius gener Comitis Bonifacij, acer concilio, & strenuus in bello; cuius Gensericus sicut cõsilia necessaria habebat, ita & præsentiam formidabat. Cupiens autem illum extinguere, occasione mortis de religione quæsivit. Cogitauit Rex, vt præsentibus Episcopis atque domesticis suis, Sebastianum taliter conueniret: Sebastianus (inquit) scio quia fideliter nobis adhæsisse iurasti; cuius veritatem sacramenti labores tui, vigilantiaque demonstrant: sed vt nobis connexa semper iugisque maneat amicitia, hoc placuit, præsentibus sacerdotibus nostris, vt eius efficiaris cultor religionis, quam & nos & noster populus veneratur. Cui Sebastianus, rem inueniens miram multisque necessariam, pro tempore acutè respondit: Quæso, domine Rex, vt nunc vnus panis mundissimus ac similaceus afferatur. Quem, cū ignorasset Gensericus Sebastiani victoriam, illico iussit afferri. Apprehendens itaque Sebastianus mundissimum panem, ita affatus est: Hic enim panis, vt ad tantum decorem splendoris venisset, & mensæ regiæ necessarius haberetur, discussa spuria fursuris ex massa similaginis compressus, per aquam transiit & ignem; & idcirco aspectu clarus & suavis habetur. Ita & ego mola Catholicæ matris commolitus, & cribro examinationis, vt similia munda purgatus, rigatus sum aquis baptismatis, & igne sancti Spiritus coctus. Et vt hic panis de forno, ita & ego per officia sacramentorum diuinorum artifice Deo, de fonte mundus ascendi. Sed fiat, si velis, vt ipse propono. Iste panis confringatur in frustra, madidetur aqua, & iterum conspergatur, mittatur in furnum: si melior exierit, faciam quod hortaris. Quam propositionem vbi Gensericus cum

SEBASTIANI COMITIS CONFESSIO ET OBITU.

CHRISTI
440.LEONIS PAP.
I.THEODOSII 33.
VALENTIN. 16. IMPP.

omnibus qui aderant, audisset, ita ligatus est, ut se solvere omnino non posset. Quem alterius generis argumento postea bellicosum virum occidit.] hæc Victor. At quodnam illud fuerit, quod ait, aliud necis eius excogitatum à Genferico argumentum, planè ignoratur; sed illud tale quidem fuisse oportuit, quod indignum reddiderit ipsum corona martyrij: cum enim omnes quos recenset Victor necatos Christianos in Africa à Genferico, tabulæ receperint Ecclesiasticæ celebrandos, ipsum tamen excludere Sebastianum: sed si verè calamitas illa fuit, & prætextus falsus inuentus, cæli tabulæ, liber vitæ ipsum indelebili nota scriptura continent.

CARTHAGINENSIVM
EXTOR-
RIVM CA-
LAMITA-
TES.

At res Africanæ Ecclesiæ sæpiùs pro ratione temporis reuifuri, ad ciectos ex Africano solo à Genferico nobiles Carthaginenses & Episcopos orationem conuertamus. De ijs qui ad littus Campanum Neapolim diuino fulti præsidio Episcopi appulere, anno superiori, eodem Victore auctore, enarratum est. De nobilibus autem Carthaginensibus nihil ipse præterea, nisi, quod omnes spoliati bonis trans mare nauigare compulsi sunt: nos verò quæ de his reperimus, hic intexamus. Inter alios plurimos, qui nisi seruire vellent, solum vertere coacti sunt, exhibent nobis S. Fulgentij Acta illius aui memoriam verbis istis: Auus denique eius, nomine Gordianus, dum Rex Genfericus (*ita restituendum pro Hunerico, ut suo loco dicemus*) memoratam Carthaginem inuadens, Senatores plurimos, immo cunctos, amissis omnibus bonis, ad Italiam nauigare compelleret: inter ceteros etiam ipse impositam peregrinationem libenti voluntate suscepit, volens saltem, facultatibus perditis, non perdere libertatem.] hæc ibi. Sed quod singulorum prosequi vestigia est impossibile; de nonnullis, qui in Syriam diuersis casibus delati sunt, ex Theodoretis epistolis, quas Græcè scriptas Vaticana bibliotheca custodit, & vir cum primis disertus noster Federicus Metius Latinitate donauit, contexamus historiam; ut ex his quæ in vna orbis Romani prouincia acciderunt, reliqua alijs in locis facta existimare possimus. Ceterum non omnes recessisse, certum est. Cum enim infelix illa conditio oblata à Genferico Carthaginensibus nobilioribus ciuibus & Episcopis esset, ut omnibus exuti bonis nudi recederent, vel si exire de littore Africano tardarent, serui perpetui remanerent: complures eam potiùs partem elegisse remanere barbaris seruos, quàm absque comætu incertum per mare ferri, plurimosque clarissimorum virorum & Episcoporum, qui remanserant, seruos Vuandalorum se nouisse, Victor ipse testatur.

Theod. epist.
29.

Quæ autem ex Africanis, qui in Syriam appulerunt, didicit inter alios Theodoretus, nempe miserandam Carthaginis vrbis cladem, & Carthaginensium deploratissimos casus, idem ipse de his ad Apellionem eiusmodi litteras dedit in commendatione Cælestiani vii clarissimi Carthaginensis:

EPISTOLA
THEODO-
RETI DE
CARTHAGINENSIVM
MARTY-
RIBUS.

Quæ Carthaginensibus passi sunt, Æschyli & Sophoclis egent tragædia, & fortasse eorum vinceret linguas malorum magnitudo. Quæ enim antiquitus vix à Romanis capta fuit, vel potiùs quæ cum maxima Roma sæpenumero de primatu contendit, & supremum periculum atque discrimen illi parauit, nunc barbarorum facta est ludibrium. Et qui celeberrimum eius exornabant Concilium & Senatū, per vniuersum oberrant, viuendi modū querentes è manibus hospitem beneuolentium: & illos qui eos vident, ad lacrymas concitant, & humanarum rerum caducitatem & fragilitatem docent. Vidi equidem plerosque etiam alios inde profectos, & timui: nescio enim, secundū diuinam Scripturam, quid sequens paritura sit dies. Veneror autem in primis admirabilissimum & magnificentissimum Cælestianum: fert enim æquo animo hanc calamitatem, & felicitatis suæ mutationē, occasionem facit philosophiæ: & omnium rerum rectorem laudat; & id conferre putauit, quod ille vel fieri præcepit, vel ne fieret, non prohibuit: ineffabilis enim prouidentia est ratio. Hunc vnà eum vxore & filijs circumcirca euntem, tua magnificentia & humanitate, instar Abrahamæ, suscipe & complectere. Tuæ enim magnanimitati confidens, hospitem dux ipse factus sum; & tuam benignam manum illi ostendo & indico.] hæc Theodoretus in commendatione clarissimi viri Cælestiani, de quo etiam extant altæ eiusdem Theodoretis litteræ ad Aetium Sophistam, aliæ rursus ad Dominum Episcopum Antiochenum, quibus significat, hunc ipsum ex Gentili idolorum cultore esse redditum Christianum: sanè quidem & nomen ipsum id referre videtur, cum à Cæleste famosissimo Carthaginensium idolo ipse illi addictissimus Cælestianus à parentibus æquè Ethnicis fuerit nominatus. Ita planè qui post tot diuinitus accensas de veritate Christianæ fidei Carthagine faces adhuc perseuerantes in errore fuere rebelles lumini, diuina misericordia digni facti sunt, ut in caminum

Theod. epist.
30.
Theod. Epist.
31.

pauper-

CHRISTI
440.LEONIS PAP.
I.THEODOSII 33.
VALENTIN. 16. IMPP.

A paupertatis iniectioni, relicta impietatis scoria, ad purū excocti & conflati euaderet Christiani: quomodo enim frontes æneæ, ferreæque ceruices, nisi vehementioris fornacis ardore arteri potuissent & inclinari? Sed reddamus hic ipsam epistolam ad Dominum, quæ sic se habet:

Theod. epist.
32.

Maximè admirando & magnificentissimo Cælestiano patria quidem celeberrima Carthago, genus verò, quod in illo fuit, clarissimum. Sed nunc ex illa ciectus, alienas circuit regiones, & manus intuetur Deo dilectorum, vel diligentium Deum, & piorum virorum. Habet præterea onus necessarium, quod curam illi auget & molestiam, vxorem inquam & filios & domesticos, quorum causa pluribus eget sumptibus. Ego verò in primis viri mentem & constantiam admiror, quòd ventis aduersis agitatus, ita gubernatorem Deum laudat, & grauem tempestatem negligit. Pietatem enim ex ea calamitate lucratus est, & infelicitas felicissimum hunc fructum attulit. Quando enim sua fruebatur felicitate, huiusmodi non emittebat voces, nec sectabatur: illa verò priuatus & exutus, impietatem etiam abiicit; & nunc diuitiis fidei ditatus est: quapropter istam miseriam contemnit. Tuæ igitur est sanctitatis, ut alienam patriam illi suam patriam efficias, & horteri illos qui diuitijs abundant, consolari eos, qui aliquando eiusdem fuere fortunæ, & eius miseriæ nubes & tenebras dissipare & discutere. Par enim est, eos qui eandem nacti sunt humanam naturam, & similiter delinquant & errant, & poenas nihilominus vitant, illis qui infortunijs laborant, aliquod asserere solatium, & sua erga istos humanitate & misericordiam Deum sibi mitiorem reddere.] hæc tenus Theodoretus ad Dominum Antiochenum Episcopū, quem ante triennium in locum Ioannis diximus subrogatum.

CÆLESTIANVS EX
ETHNICIS
REDDITVS
CHRISTIANVS.

Iam vel hoc vno exemplo vides reddi certius, quod ex Saluiano dictum est tomo superiori, nempe ad dissipationem idololatriarum, & idololatriæ cultum vigentem Carthagine abolendum, iusto iudicio à Deo permissum eam ciuitatem cum ciuibus dedi Vuandalis: ut quæ tot sanctissimi Episcopi spatio ferme quadringentorum annorum præstare minimè valuissent, ut demonum venerationem è Carthagine tollerent, vna ferme die Vuandalica manus abstulerit; & qui obstinato animo hæcenus impij perseuerassent, à Deo percussi discederent pietatem, quam & abdicata penitus idololatria, profiterentur: ut planè non iræ, sed misericordiam Dei loco ista fuerit habenda Carthaginis ciuitatis & eius ciuium clades, secundum illud Propheticum Isaia: Misereamur impio, & non discet iustitiam: in terra sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini. Domine, exaltetur manus tua, & non videant, in quibus deletabantur, idola: videant errorem suum, & confundantur zelantes populi.] ut sic ad veram religionem excolendam conuertantur. Bene igitur dispendio rerū terrenarum, & peccatorum iactura, quæ est omni lucro præstantior, consultū fuit ipsorum salutem. Ut non adeò mirum sit, tolli & dissipari à Deo barbarica manu terrena, si cum illis peccatorum vincula dirumpantur, quibus victi miseri detinebantur homines, ne caelestia penetrarent.

DE MIRA
DEI PRO-
VIDENTIA
IN CVRAN-
DA SALUTE
HOMINVM.

Sed quod ad Cælestianum, de quo agimus, pertinet: eundem sanè suis alijs pluribus commendatitijs litteris ad diuersos viros illustres datis muniuit idem Theodoretus: extant enim ipsæ, & quidem efficacissimæ, aliæ ad Theoctistum quemdam Episcopum, aliæ ad Statesimum Comitem & Præfectum, aliæ rursus ad Patricium Comitem, itidem aliæ ad Irenæum Tyri Episcopum, insuper aliæ ad Pompeianum Emesæ Antistitem, omnes certè Theodoretis dignæ: quibus & impertiendarum id genus commendatitiarum litterarum vsus antiquus Episcoporum ostenditur, eas nimirum nequaquam vna forma, iisdemque verbis concipi solitas, sed diuersis, & quidem officiosissime scribi consuetas, prout cuiusque personæ status & causa, tempusve exigebat & locus: quibus, si opus exigeret, ex forma à sanctis Patribus Nicæni Concilij præscripta, ne dolus quomodolibet posset obrepere, reliqua addebantur, ut suo loco superius dictum est de litteris, quæ formata dicebantur, ad Coepiscopos dari solitis. Sed prosequamur reliqua.

Theod. epist.
32.
Theod. epist.
33.
Theod. epist.
34.
Idem epist. 35.
Idem epist. 36.

Inter alios autem Africanos Episcopos eadem clade dispersos, fuit vnus nomine Cyprianus; qui delatus & ipse in Orientem, commendatitijs itidem Episcoporum litteris vitam, peragrans prouincias, traducebat: cui idem Theodoretus ad Ibam hoc tempore Episcopum Edessæ in Syria eiusmodi litteras dedit:

Idem epist. 52.

Communem omnium (ut credo) & salutem vniuersorum procurans Deus, calamitates aliquas nonnullis affert; ut ijs qui in aliquo deliquerunt, ipsa correctio sit medicamentum salutare, virtutis verò athleticæ patientiæ argumentum; & illis qui hæc intuentur & spectant, vtile propinetur exemplum: ea enim natura sumus, ut timore repleamur, dum alios plecti videmus. Hæc cum animo volo, Libyæ mala & miseria, commodum publi-

CYPRIANVS
EPISCOP.
AFRICANVS
A THEODO-
RETO COM-
MENDATVS.

CHRISTI
440.

LEONIS PAP.
I.

THEODOSII 33.
VALENTIN. 16. IMPP.

A cum illas arbitror. Primum enim, dum illorum felicitatem cogito, & intueor repentinam mutationem, video rerum humanarum dubias conuersiones, & edoceor, neque felicitatibus tamquam certis confidere, neque miseras vt valde graues ægrefcere: delictorum præterea memoriam reuoluo, & vereor ne in æqualia incidam mala. Hæc autem ad te scribere nunc sum coactus, vt Deo dilectissimum Episcopum Cyprianum tuæ beatitudini notum redderem, qui ex celeberrima Libya genus ducit, & alienas vrbes obambulare coactus est propter barbarorum crudelitatem. Attulit etiam nobis litteras beatissimi Episcopi Eulalij, qui Galatarum gentem sapienter regit. Hunc cum consueta humanitate tua benignitas susceperit, cum suis litteris illum consequatur, & mittat ad quos voluerit dominos & Deo dilectissimos Episcopos, vt ipse quidem sensibili fulciatur consolatione, ipsis verò reddat Deus cæleste præmium & perpetuum.] hæc ad Ibam Episcopum Edessenum Theodoretus;

^aTheod. epist. 53.

B cuius extant & aliæ pro eodem datæ litteræ ad Sophronium Constantiæ Episcopum.
Rursum verò eiusdem argumenti idem Theodoretus litteras dedit ad Eustathium Ægorum Antistitem pro nobilissima Africana puella à suis diuisa, & in seruam vendita. Dignus planè commiseratione casus ab ipso ita describitur: Tragedia dignum est, quod de nobilissima Maria dicitur: Hæc enim est filia magnificentissimi Eudæmonis, vt ipsa narrat, & alij quidam testantur. In calamitate verò, quæ Libyam occupauit, sua libertate fuit priuata, & in seruitutem lapsa est. Mercatores verò quidam, cum illam à barbaris emissent, quibusdam è nostris cæuis vendiderunt: empta etiam cum ipsa fuit ancilla, quæ illi itidem olim seruebat. Simul igitur trahebant amarum seruitutis iugum tum ancilla, tum domina: noluit tamen ancilla non agnoscere quid inter ipsas interesset, nec prioris dominij est oblita, sed beneuolentiam in ipso infortunio conseruabat; & post communionem dominorum obsequium, illi quæ conserua putabatur, suum præstabat obsequium, pedes lauando, cubilis sterrendi curam gerendo, & omnia alia studiosè faciendo. Hoc emptores latere non potuit: quapropter in ciuitate diuulgata fuit huius ingenuitas, & famulæ probitas.

^bTheod. epist. 100. DE MARIA NOBILISSIMA AFRICANA IN ANCILLAM VENDITA.

C Hæc cum didicissent qui apud nos manent fidelissimi milites (ego enim tunc abeam) emptoribus pretium reddiderunt, & hanc seruitute liberarunt. Ego verò post reditum hæc omnia edoctus, & calamitatis historiam, & tragediam, & militum omni laude dignum opus, illis quidem maiora reddidi, & nobilissimam adolescentulam piissimæ cuidam diaconissæ Dei famulæ tradidi, stipendium sufficiens me præbiturum pollicitus. Peractis verò decem mensibus, cum didicisset patrem adhuc superstitem esse, & Præfecturam obtinere in Occidente, ad illum se conferre meritò exoptauit. Et cum quidam dixissent, quòd ab Occidente plurimi mercatores veniunt ad diem festum qui nunc apud vos agitur: petijt à me, vt cum litteris meis proficisceretur. Hac igitur de causa has scripsi litteras, tuam pietatem obnixè deprecando, vt nobilis puellæ curam geras, & præcipias alicui pietate præstanti viro, vt nauas & gubernatores alloquatur & mercatores, & fidelibus viris ipsam tradat, qui illam patri restituere possunt. Si enim patri filiam offerent præter omnem hominum spem; quòd plurima certè lucrabuntur, recte noui.] hæc Theodoretus ad Ægorum Episcopum. erant Ægæ ciuitas maritima in extrema Ciliciæ parte Syriæ proxima, portum habens, ad quem negotiatorum naues appellere solent.

^cAdo Martyrolog. die 22. May. ^dEuchij

D Sed audi alterius captiuæ Carthaginensis insigne virtutis exemplum, quod Ado Treuerensis Episcopus publicè in Ecclesijs anniuersaria die recitandum tabulis inscripsit Ecclesiasticis hisce verbis: Natale sanctæ Iuliæ, quæ, cum Carthago ciuitas capta esset, ducta est captiua, & sortita in seruitutem deuenit cuiusdam Eutychie ex Syria Palæstina. Cui diligenter seruiens, expleto eius seruitio, acceptaq. requie, aut orationi, aut lectioni insistebat: nam & corpus suum ieiunijs affligebat. Vnde dominus eius, quamuis Paganus, valde eam admirans sapius admonebat, ne taliter se affligeret. Sed illa nec blandimentis, nec etiam admonitionibus ab hoc, quod inchoauerat, recedebat, excepto die Dominicæ resurrectionis. Deinde contigit, vt dominus ipse vnà cum ipsa veniret in Corsicam; & ibi, sacrificantibus alijs, cœpit & ipse dijs immolare.] insularum enim latibula Ethnici queritabant, quos ob impietatem graui poena (vt diximus) edita haud pridem Imperatoris sanctio exagitabat.

^eSVLTAE MARTYRIVM.

E Sed beata Iulia (subdit Ado) videns errorem illorum, condolebat. Audiens quidam Princeps Felix, Saxo cognomine, quòd illa nollet sacrificare; quæsiuit eam à domino suo, vt receptis in illius vice quatuor ancillis, sibi ea daretur. Cui ille pro magno eius seruitio noluit eam tribuere. Tunc præfatus Felix callidè fecit domino suo conuiuium, quatenus ipso & nimia potatione soporato & ignorante, de nauis ipsius eam tolleret. Quod & factum est:

^fFELIX SAXO QVID IN SVLTAE.

CHRISTI
440.441.

LEONIS PAP.
I.2.

THEODOSII 33.34.
VALENTIN. 16.17. IMPP.

A est: nam ipso inscio, ducta est beata Iulia ad Felicem. Cumque blandimentis Felix ei non potuisset suadere vt sacrificaret, præcepit eam alapis cædi, deinde crinibus torqueri, atque flagellari, ad extremum etiam crucifigi: & sic in ipso patibulo vltimum efflauit spiritum: de cuius ore sanctissimo columba exiuit, & cælum petiuit.

DE SVLTAE TRANSLATIONE.

B Tunc per Angelos, diuina dispensante gratia, nunciatum est hoc quibusdam monachis in insula Margarita, quæ vulgò Gorgona dicitur, consistentibus. Vbi enim cœpta est à sanctis monachis habitari, ab illis nomen Gorgonæ, quod ab idololatria videretur acceptum, in Margaritæ nomen, ex Euangelico depromptum, mutatum fuit; cum tamen alij consueto nomine Gorgonam eam frequentius appellarent. Sed pergit: Illi hoc audito, ascensis nauibus, summa cum festinatione venerunt in Corsicam, & inuenerunt sicut ab Angelis fuerat reuelatum. Dein summa cum reuerentia deponentes corpus eius de cruce, iuuantem Domino, celeriter ad sua reuersi sunt: & ibi, videlicet in ipsa Margarita insula, condientes corpus eius cum aromatibus, posuerunt in monumento cum gaudio. Postea autem de ipsa insula Ariza Regina vxor Desiderij Regis Longobardorum præcepit corpus eius efferi, & in monasterio, quod in honorem ipsius construxit, Brixia mirificentissimè collocavit.] hucusque Ado vndecimo Kalend. Iunij, quo die eius memoria publicè colitur. Ex his igitur recitatis Carthaginensium funestis casibus litteris commendatis, ceteros æstimare licet, quos scriptorum inopia antiquitas obliuione penitus sepeliuit. Quæ autem reliqua sunt miseriarum Carthaginensium, suis locis inferius dicemus.

^gMatth. 13

^hAnz

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 34. IMPP.
ANNVS ANNVS VALENTIN. 17.
441. 2.

C **Q** Vi ordine temporum sequens est annus Domini quadringentesimus quadagesimus primus, Cyri tantum Consulatu in Fastis reperitur inscriptus, in Oriente creati. Cur autem ex more Imperator Occidentalis Imperij suum Consulè non elegerit, minimè liquet. Ceterum hunc ipsum Cyrum esse scias, qui varijs diuersisque agitatus est casibus, ac tandem naufragus, non inuenit nisi in Christiana religione salutem. Ethnicus homo fuit, deorum superstitioni deditus; sed natura dexterrimus, in vtraque militia Cæsarensi ac Palatina summos sibi magistratus quærens, eisdem est nullo negotio consecutus: etenim quo anno diximus captam Carthaginem, Ducem exercitus ipsum gessisse, Euagrio auctore narrauimus; sequenti verò Præfecturam Prætorij consecutum, & Consulè designatum esse, Nouellæ Theodosij constitutiones declarant; rursum ante biennium Urbanam adeptum esse Præfecturam sub Consulatu Theodosij cum Festo, Imperatoria constitutio fidem facit: gessit eandem iterum sub tertio Aetij Consulatu, vt suo loco dicitur: presenti verò anno auctus est ordinario Consulatu. Sed bono suo, magna Dei prouidentia, ad ima è summis, alex rerum mundanarum inuersione, deiectus, vnicum inuenit in Christiana pietate cõfugium.

CYRVS HOMO GENTI LISSVM MOS CONSECVTVS MAGISTRATVS.

ⁱNovel. de al. lunion. Novel. de amor. mil. ^kl.9. C. de sacrosanctis Eccles.

D Ad hos autem omnes summos consequendos honores ex poetis facultatibus sibi parauit scalam, dum illis sese in amicitiam Eudociæ Augustæ inuauit. Sed Suidam de ipso agentem audi, cum ait: Cyrus Panoplita poëta sub Theodosio Iunioris vixit, apud quæ Præfectus Prætorio, & Præfectus Vrbi, Consul & Patricius, fuit in admiratione ab Eudocia Augusta habitus, quæ poëmatum studiosa erat.] quamdiu igitur illa cum viro suo Imperium moderata est, æquè res Cyri in portu fuerunt: ipsa autem secundò Constantinopoli recedente, atque Hierosolymam commigrante, cœperunt fluctibus iactitari, nam & Suidas subdit: Eudocia autem, cum aula relicta, in Oriente Hierosolymis esset, Cyrus ab aduersarijs insidijs circumuentus, in Phrygia Cotyzi Episcopus factus est, & vsque ad Leonis tempora perdurauit.] hæc Suidas: quomodo autem id acciderit, dicendum erit suo loco inferius: hæc modò ipsius Cyri Consulatus hoc anno initi occasione narrata sufficiant.

EVDOCIA AVG. STVDIOSA CYRI.

E Sub eodem Cyri Consulatu celebratum legitur in Gallijs Concilium Arausicanum. sed cum ponitur idem Cyrus collega Theodosij Iunioris, error scriptoris arguitur: nam quod ibi legitur, tempore Theodosij Iunioris & Cyri Consulum, legendum est, Consulis, loco Consulum: nam Fasti omnes & vetera monumenta non nisi vnicum hoc anno (vt dictum est) Consulè referunt. Quod ad Synodi locum pertinet, erat Arausica, vbi collecta fuit ciuitas in Gallia Narbonensi. Nobilis quidem ista dicenda Synodus, clarissimorum Antistitem illustrata corona, de quibus singulis proximè paucis dicturi sumus. Reperiuntur in hac Synodo vndetriginta sanciti canones ad Ecclesiasticam disciplinam atque iura spectan-

CONCILIUM ARAUSICANVM.

spectantes ab Episcopis Galliarum Narbonensis & Lugdunensis, quindecim numero ex eis A
 Arausicam ciuitatem ex more conuenientibus. Florebant quidem dictæ Galliarum prouin-
 ciæ, si quæ aliæ Christiani orbis oræ, his temporibus, Episcopis æquè sanctissimis atque do-
 ctissimis, quorū solerti vigilantia in suo permanebant robore leges Ecclesiasticæ. Qui enim
 primo loco huic Synodo subscriptus habetur Hilarius, ipse ille est celebris Arelatensis Epi-
 scopus, qui antehac presbyter (vt superiori dictū est tomo) vnā cum S. Prospero Aquitano
 Episcopo infectatus est Pelagianos, & aduersus Massilienses presbyteros atque alios impu-
 gnantes S. Augustini scripta strenuè insurrexit, de quo pluribus & inferiùs agendum erit.

DE HILAR-
 RIO, CLAV-
 DIO, ET EV-
 CHERIO
 EPISCOPIS.

At qui secundo loco subscriptus nominatur Claudius Episcopus, nescitur cuius fueris
 ciuiratis Antistes: procul tamen abest, vt hic sit dicendus, loco Claudij, Claudianus ille co-
 gnomento Mamercus clarus inter scriptores Ecclesiasticos: nam (vt suo loco inferiùs dice-
 mus) non fuit ipse Episcopus Viennensis, sed potiùs eius Ecclesiæ presbyter. B

DE S. EUCHE-
 RIO EPISC.
 LVGDVNEN-
 S.
 a Claudianns de
 stat. anim. lib. 2

Rursum verò qui huic itidem Synodo interfuisse reperitur Eucherius, ipse est qui fama
 celebris vixit eodem tempore Episcopus Lugdunensis, cuius meminit Claudianus in libro
 de Statu animæ, cum ait: Haudquaquam tamen Eucherium præterierim mihi met viuente
 doctrina, & præsentancis coram disputationibus cognitum, non porro nuncijs aut le-
 ctione compertum: qui scilicet viridis æui, maturi animi, terræ dispuens, cæli appetens, hu-
 milis spiritu, arduus merito, ac proinde ingenio subtilissimus, scientia plenus, eloquij pro-
 fluus, magnorum sui sæculi Pontificum longè maximus, editis in rem fidei multijugis va-
 riorum operum voluminibus, ad populum quoque his super statu animæ concionatus
 est, &c.] Sed hîc, rogo, siste gradum, lector, & considera, quòd cum ipse Claudianus (vt vi-
 des) de Eucherio agens, citet conciones ipsius ad populum habitas, quæ non extant: in
 eam sententiam facillè mecum ibis, vt eiusdem Eucherij sint homilia illæ, quæ falso nomi-
 ne inscribuntur Eusebij Emiffeni. A Lugdunensis planè Ecclesiæ concionatore eas esse
 dictas, Martyres Lugdunenses, de quibus agit, & alia plura demonstrant, necnon Eucherij
 ipsum dicendi genus: nam in persuadendo efficacem fuisse, Sidonius docet, dum singulo-
 rum ferme Patrum in scribendo proprietates notat in epistola ad Claudianum^b. Sed & id
 suadent argumenta personæ accommodata: vtpote qui monasticam vitam exercuit, &
 Lugdunensem Ecclesiam rexit; & ad monachos & ad populum eum esse concionatum
 oportuit, cuiusmodi duplicis generis eadem homilia esse noscuntur.

HOMILIAE
 EUCHERII
 FALSO TRI-
 BUTAE EV-
 SEBIO EMIS-
 SENO.

b Sidon. lib. 4.
 epist. 3.

Cum igitur ex concionibus habitis de martyribus Lugdunensibus, Lugdunensis Eccle-
 siæ Antistitem se esse significet, & homilia ipse stylium referant S. Eucherij, & argumenta
 rerum ipsum itidem probè demonstrent, & tempora quo auctor vixit, eundem annu-
 ciat: etenim in recens obortas hæreses Nestorij & Eutyctetis idem inuehitur: Cum hæc, in-
 quam, tot in vnum concurrant Eucherium, quis de his dubitandi amplius locus reliquus
 est? Redditis ergo his quæ maximi esse noscuntur, seu aliorum (non hîc de singulis nobis
 agendum) suis auctoribus, vindicentur egregiæ conciones ab iniusto & impio possessore
 Eusebio Emiffeno, cuius nomine citari consueuerunt. Quid cum auctore Græco homilia,
 quæ Latinæ noscuntur esse conscriptæ? Quid cum homine Ariano, quæ omni ex parte pie-
 tatem redolent conciones? Quid denique auctor Gallicanus cum Syro, & Lugdunenses
 martyres cum Emiffenis?

Sed vnde adeò portentosum putandum prodisse commentum, & monstrosam adeò esse
 imposturam obortam? Potuit sanè sefellisse librarium imprudentem, vt sub cuius auctoris
 titulo reperit initium codicis obfignatum, cetera omnia quæ in eo continerentur, eidem
 putaret esse tribuenda auctori. nemo enim est qui ignoret, qui antiquorum codicum habet
 vsus, sæpè sapius solere contingere, vt non vnum vel duos, sed & tres, quatuorue & am-
 plius habeat idem volumen diuersorum auctorum tractatus, & aliquos ex illis inueniri sub
 nomine vnus auctoris exscriptos: vt nisi quis oculos lynceos habeat, sæpè accidat, vt in-
 scripto auctori tribuatur, quicquid inferiùs eodem codice continetur. Cum alioqui & facillè
 contigisse potuerit, vt in corroso consumptoque nimia vetustate codice, litteris labefacta-
 tis, legerit librarius, Eusebius, pro Eucherius.

RESTITVEN-
 DAE S. EV-
 CHERIO
 SVAE HOMI-
 LIAE.

Non patiantur amplius, rogo, mei Lugdunenses, tantum suum ipsorum thesaurum the-
 ca latronis includi; sed iustissima vindicatione suæ esse Ecclesiæ opes intelligentes, easdem
 rursum edentes, eiusmodi iustum ipsis affigant ritulum, ac veluti sigillo consignent: Homi-
 liæ S. Eucherio Episcopo Lugdunensi restituta, falso hætenus editæ titulo Eusebij Emif-
 feni. Essent his alia insuper addenda, sed in his diutiùs immorari non patitur ratio instituti.
 Sed

A Sed sicut indignandum est, tamdiu sanctissimi viri diuitias sub titulo scelestissimi Ariani
 palam expositas, ita dolendum eas omnes haud integrè reperiri. Qui enim tum monachus,
 tum Episcopus in eo dicendi genere annis plurimis versatus est, longè plures oportuit dixisse
 cum ad monachos tum ad populū conciones: excidisse quidem nonnullas, Claudianus
 certissimam fidem facit, dum quam ipse citat ex Eucherij homilijs, omnino desideretur.

At (quod non præmittendum est) ex eodem habes auctore in quo redarguas perpe-
 ram factam Gennadij editionem Suffridi, apud quam legitur Eucherius presbyter Lugdu-
 nensis scriptor Ecclesiasticus, cum dicendus sit Episcopus, vt habent aliæ Gennadij germa-
 næ editiones. Porro & hinc datam ex codicis errore Honorio occasionem errandi constat,
 cum ponat duos Eucherios Lugdunenses, alterum presbyterum, Episcopum alterum, am-
 bosque scriptores Ecclesiasticos; cum tamen non nisi vnum Eucherium, eundemque Epi-
 scopum Lugdunensem antiquitas nouerit: etenim nec Claudianus, cum eius meminit, ne-
 que Marcellinus in Chronico sub Consulatu Ioannis atque Vararis, alium aliquem præter
 Episcopum Eucherium cognouerunt.

VNVS TAN-
 TVM ET
 NON DVO
 EUCHERI
 LVGDVNEN-
 SES.

Scimus tamen alium hoc sæculo vixisse Eucherium virum clarissimum, quem data ad
 eum epistola plurimum laudat Sidonius Apollinaris^a: sed teste Gregorio Turonensi^b, oc-
 cisum eum constat à Victorio Duce tempore Euarici Gothorum Regis, de quo suo loco
 pluribus agendum erit. Alium insuper fuisse scias Eucherium itidem Senatorem virum in-
 signem, sed bigamum, haud idoneum habitum qui sacri ordinis militia nomen daret; cuius
 meminit idem Sidonius in concione habita in electione Simplicij Episcopi Bituricensis
 post plurimos annos, cum iam ipse Sidonius esset Episcopus, & Ecclesiæ Lugdunensi non
 amplius Eucherius, sed Patiens præflet Antistes: vt intelligas, procul abesse vt ille fuerit
 C postea factus Episcopus Lugdunensis; magisque congruere, eum iungere eum Eucherio il-
 lo ad quem extat Sidonij epistola, quam vt dici possit eundem postea creatum fuisse Lug-
 dunensem Antistitem.

a Sidon. lib. 3.
 epist. 8.
 Gregor. Tur-
 ron. lib. 2. c. 20

Ceterum ipsum S. Eucherium, de quo est sermo, fuisse coniugio obligatum, & ex eo ge-
 nuisse viros sanctissimos, eosdemque postea Episcopos, quos primùm monasticis voluit im-
 bui disciplinis, tum ex Gennadio, tum etiam ex eiusdem Eucherij scriptis possumus intelli-
 gere. Ipse enim Gennadius, dum de Eucherio agit, hæc ait: Dissertit etiam ad personam
 filiorum Verani & Salonij postea Episcoporum obscura quæque sanctarum capitula Scri-
 pturarum.] fuisse hos quidem germanos fratres, eiusdem Eucherij inscriptio commenta-
 riorum in Genesim & in libros Regum demonstrat. Cognoscit Veranum suum filium ipse
 sanctus Eucherius, dum ad eum scribit librū de Spiritualibus formulis: æquè & Salonium
 suum fatetur natum in præfatione ad posteriorem librum Instructionum, & cum perorat:
 D eius enim exordio hæc habet de bene instituta vita Salonij: Dignum namque est (inquit)
 quacumque cura mea ingenium tuum reparari, qui vix dum decem annos natus eremum
 ingressus, inter illas Sanctorum manus, non solum imbutus, verum etiam enutritus sis ab
 Honorato patre, illo inquam primò insularum, postea Ecclesiarum magistro: cum te illic
 beatissimi Hilarij tum insulari tyronis, sed iam nunc summi Pontificis doctrina formaret
 per omnes spiritualium rerum disciplinas: ad hoc etiam te postea consummantibus sum-
 mis viris Saluiano atque Vincentio eloquentia pariter & sapientia præminentibus, &c.]
 Sed & ipse etiam Saluianus in epistola ad Eucherium, ab eo ambos esse genitos tradit: cum
 tamen non ignoremus ab alijs eos creditos filios spirituales Eucherij; qui eum coniugatum
 nescierunt.

EUCHERII
 FILII.

a Gennad. c. 63
 * Veranij
 Verannij

E Scimus & ipsum, de quo agitur, sanctum Eucherium in eandem Lerinensem insulam
 se contulisse: illicque & in alia proxima insula monasticam vitam exercuisse, testatur idem Si-
 donius in carmine Eucharistico ad Faustum scripto, necnon Hilarius^d: tradunt autem, pro-
 ximam aliam illam insulam esse Leronem Lerinæ propinquam. Sed & eiusdem eremiticam
 vitam Ecclesia præconio celebrat, dum eius agens natalem diem hæc ait: Eucherius ex no-
 bilissimo Senatorum ordine ad religiosam vitam habitumque conuersus, diu inter septa sple-
 lunæ sponte conclusus in orationibus & ieiunijs Christo seruiuit] & quæ sequuntur. At
 de sancto Eucherio Lugdunensi Episcopo modo hætenus, iterum suo tempore eundem
 opportuniùs conuenturi. Ille autem alius S. Eucherius Episcopus Aurelianensis Ecclesiæ,
 procul abest vt ad hæc tempora referri possit, quem constat vixisse cum Carolus Martellus
 regnum Franchorum administraret, de quo suo loco dicturi sumus: modò autem de alijs
 qui huic Synodo interfuerunt Episcopis prosequamur orationem.

EUCHERIUS
 EX MONA-
 CHO LERI-
 NENSE E-
 PISC. LVG-
 DVNENSIS.
 d Hilarij in Vita
 S. Honorati.

CHRISTI
441.LEONIS PAP.
2.THEODOSII 34.
VALENTIN. 17. IMPP.DE SALONIO
EPISCOPO.

Qui huic item Arausicanæ Synodo Salonius reperitur interfuisse Episcopus, eidemque esse subscriptus; cuiusnam Ecclesiæ Antistes fuerit, haud exprimitur. Scimus in Saluiani inscriptione ad suos libros de Recto iudicio, quos ad eundem Salonium scripsit, nominari Salonium Episcopum Viennensem. Verum Ado eiusdem Ecclesiæ Præful, cum exactè recenset omnes Viennenses Episcopos, Salonium penitus ignorauit: à tempore enim Constantini Magni in hanc diem hos enumerat Viennensis Ecclesiæ successores Episcopos, Paschasium, Claudium, Nectarium, Nicetium, atque Mamercum. Inficias tamen non iuerimus, fuisse Salonium & eius fratrem Ecclesiæ Viennensis studiosissimos, vt Sidonij epistola a ad Salonium data significat verbis illis ad finem positis: Licet ruri positi strenuos impleatis agricolas; tunc verò propriam terram foecundabitis, si Ecclesiam, quam plurimum colitis, plus colatis.] Scimus in tabulis duplicis Indicis Episcoporum Lugdunensium à Demochare editis, post sanctum Eucherium poni Salonium, & post eum Scranum, Episcopos Lugdunenses. Sed si Salonius Lugdunensis fuit Antistes, quomodo huic Synodo subscriptus habetur, cui etiam Eucherius eiusdem Ecclesiæ Præful interfuit? Numquid duo vnus Ecclesiæ Episcopi? procul id abfuit ab Ecclesiasticis legibus, ipso Nicæni Concilij decreto vetante: Sicut eadem ratione dixerimus, longiùs abesse, vt qui vltimo fermè loco Cæsarius subscriptus habetur, sit ille magni nominis Episcopus Arelatensis: nam eidem Ecclesiæ qui hoc tempore præerat Episcopus Hilarius, huic Synodo præfuit: immo nec statim post ipsum sedit Cæsarius, sed Rauennius, & post Rauennium Eonius, cui tandem est subrogatus Cæsarius. Scimus præterea eundem creditum Salonium cum eo qui dictus reperitur depiauatè Salamoni Episcopus Genuens.

Sidon. lib. 7.
epist. 16. dicitur
edit.Euseb. Emis.
homil. de Maxim.DE MAXIMO
TAURINEN-
SI EPISCOPO

Qui item huic Synodo interfuisse Maximus reperitur; nequaquam hunc illum putamus Regensem in eadem Gallia Narbonensi Episcopum; de cuius ordinatione extat eiusdem Eucherij, quem dicunt Eusebium, homilia b: nam sedit illum post Prosperum, suo loco dicemus; hic autem cuius Ecclesiæ Episcopus fuerit, haud exploratum habemus. Scimus tamen alium Maximum Episcopum Taurinensem celebris nominis doctrina & sanctitate Antistitem his quidem vixisse temporibus: id enim inde liquidò colligere possumus, quòd idem reperitur præsto fuisse Mediolanensi Concilio sub sancto Leone Romano Pontifice celebrato, de quo suo loco dicendum. Quòd autem hic fortassè Maximus ille Taurinensis Antistes fuerit, deduci argumentum potest ex coniectura; cum inter decreta Patrum huius Concilij, vigesimoquarto canone, iidem se velle sequi profitentur, quòd statutum fuisset in Concilio Taurinensi, cuius Ecclesiæ Maximus erat Episcopus: Eius quidem Ecclesiæ Episcopos conuenire consueuisse cum Episcopis Galliarum Narbonensis & Lugdunensis, epistolæ etiam sancti Gregorij Papæ significant c: parociamque Taurinensis Ecclesiæ intra limites Franchorum regni propagasse terminos, eiusdem Gregorij Papæ litteræ d data ad Theodoricum & Theodobertum Franchorum Reges ostendunt. Claruit hoc etiam sæculo alius in Gallia Maximus Episcopus Tolosanus, de quo inferiùs dicturi sumus.

Greg. lib. 7.
epist. 120.Gregor. lib. 5.
epist. 152.DE CONSTANTINO
ET AVGV-
STALI SAN-
CTIS EPI-
SCOPIS.

Est celebris etiam memoria inter alios Patres, qui huic Concilio interfuere, Constantini Episcopi Vapingensis Ecclesiæ, consignata tabulis Ecclesiasticis: quòd enim sanctitate claruerit, eius natalis dies in Ecclesia Catholica annuatim repetitur pridie Id. Aprilis; quem & alij Gallicano Concilio interfuisse scimus ex Synodali epistola ad S. Leonem Romanum Pontificem scripta. Augustalis quoque Episcopi, qui itidem dictæ Synodo subscriptus habetur, quinto Id. Septemb. memoria in Ecclesia colitur. Tot igitur clarissimi Antistites Synodum Arausicanam, licet paucorum Episcoporum numero congregatam, reddidere in omnibus celebrem & illustrem. Porrò vt tot insignes doctrina & sanctitate viri in eisdem prouincijs inuenirentur, id præstitisse videtur celeberrimum Lerinensis insulæ proximè adiacentis terræ cœnobium, sanctissimorum Episcoporum seminarium: de ipsa enim sanctis germinibus fertili Sidonius Apollinaris in carmine Eucharistico ad Faulum Episcopum Regiensem his meminit versibus e:

DE CœNO-
BIO LERI-
NENSI.
Sidon. carm.
15.

*Fratribus insinuans, quantos illa insula plana
Miserit in calum montes: quæ sancta Caprasij
Vita senis, iuuenisq; Lupi: quæ gratia patrem
Mansit Honoratum: fuerit quis Maximus ille,
Vrbem tu cuius Monachus, Antistes & Abbas*

Bis

CHRISTI
441.442.LEONIS PAP.
2.3.THEODOSII 34.35.
VALENTIN. 17.18. IMPP.

A

*Bis successor agis. Celebrans quoque laudibus illis
Eucherij venientis, iter redeuntis Hilarij.]* De eisdem meminerunt S. Eucherius a, & Cæsarius b Episcopus Arelatensis, cum eiusdem celebrat laudes cœnobij Lerinensis. Porrò non omnes constat enumerasse Sidonium, quem Salonium eiusdem insulæ (vt modò vidimus) à puero acolam S. Honorati Abbatis alumnum prætermisisse liquet: verum & certum est præteriisse Vincentium virum doctissimum, cognomine Lerinensem, cuius alij meminerunt.

a Euch. lib. de
laud. erem.
b Cæsar. ser. ad
menach.

B

Sed accipe ex S. Eucherij libro de Eremita laude fragmentum, vbi agens de viris sanctissimis eiusdem Lerinensis insulæ habitatoribus, hæc inter alia, postquam est profecutus insulæ laudes, ad finem habet: Digna quæ Honorato auctore fundata sit, quæ tantis institutis tantum nata sit patrem, Apostolici spiritus vigore & vultus honore radiatam: Digna quæ illum suscipiens ita emitteret: Digna quæ præstantissimos alat monachos, & ambiendos præferat sacerdotes. Hæc nunc successorem eius tenet Maximum, nomine clarum, quia post ipsum meruit adsciri: Hæc habuit reuerendi nominis Lupum, qui nobis illum ex tribu Benjamin Lupum retulit: Hæc habuit germanum eius Vincentium, interno gemmâ splendore perspicuam: Hæc nunc possidet venerabilem grauitate Caprasium veteribus sanctis parem: Hæc nunc habet sanctos senes illos, qui diuisis cellulis Aegyptios Patres Gallijs nostris intulerunt.] hæc ex Eucherij commentariolo de laude Eremita ad Hilarium scripto, haud pridè Parisijs cursu solertia doctissimi Genebrardi. At de clarissimis viris, qui his temporibus in Narbonensi Gallia floruerunt, & huic Concilio interfuerunt, de quæ magistris & alumnis Lerinensium monachorum hætenus.

C

Actum autem in hoc Concilio à Patribus constat de recipiendis diuersi generis pœnitentibus: sed & præscriptam formam excommunicandi aliquem, & reconciliandi excommunicatum, habet appendix: complura verò alia in hac Synodo reperiuntur esse statuta ad conseruandam inuiolatam Ecclesiasticam disciplinam. Illud verò ad postremum adiecere Patres, vt nullus conuentus sine alterius futuri conuentus denunciatione soluatur: nam ita perorantes, Synodum absoluerunt: Itaque sequenti anno (si Domino nostro Iesu Christo permittente conceditur) die decimoquinto Kal. Nouemb. in Arausico territorio conuentum habeamus.] hæc Patres. nō extat illud quidem: quòd verò reperitur posterius Arausicanum Concilium, haud sequenti anno, sed longè postea collectum fuit, vt suo loco dicemus.

D

Quòd reliquum est rerum gestarum anni huius: sub eodem Cyri Consulatu hæc habet in Chronico S. Prosper: Theodosius Imperator bellum contra Vuandalos mouet Areobindo & Anaxillo atque Germano Ducibus cum magna classe directis: qui longis cunctationibus negotium differentes, Sicilia magis oneri, quàm Africa præsidio fuerunt.] hæc Prosper. His igitur magis magisque barbari Regis animus irritatus, in Catholicos Christianos, quos subegerat, commotus est: ex qua quidem re & quæ reliqua erant in Africa sub ditione Valentiniani Imperatoris, grauius fluctuare cœperunt: quamobrem ab eo & Galla Placidia matre illud initum consilium est, vt cum Genserico pacem componerent, sic consultum putantes tum Catholica pietati, tum etiam locis hætenus Romano Imperio custoditis. Porrò pax inita est anno sequenti; dicemus de ipsa suo loco.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 35.
ANNVS ANNVS VALENTIN. 18. IMPP.
442. 3.

E

Consulibus nouis Dioscoro & Eudoxio nouus aperitur annus Domini quadringentesimus quadragesimus secundus, quo (inquit S. Prosper) cum Genserico Vuandalorum in Africa Rege pax est cōfirmata, & certis spatiis Africa inter vtrumque diuisa est.] vnde & factum est postea, vt Carthagine commorantibus Catholicis Christianis, impetraverit idem Valentinianus Augustus à Genserico Episcopum ordinari: quando id acciderit, suo loco dicendum. Quæ autem hoc anno idem Rex barbarus à suis sit passus, & quid ipse in eos, idem S. Prosper sic narrat: In Genserico apud suos de successu rerum superbientem quidam optimates ipsius conspirauerunt; sed molitione detecta, multi ab eo supplicio excruciatique extincti sunt. Cumque idem audendum alijs etiam videretur, multis Regis suspicio exitio fuit, vt hac sui cura plus virium perderet, quàm si bello superaretur.] hæc Prosper. Peropportunum quidem videri poterat hoc tempus Orientalibus inuadendi Africam

Prosper. in Chron.
PAR VALEN-
TINI ANI
CVM VVAN-
DALIS.

CHRISTI
442.LEONIS PAP.
3.THEODOSII 35. IMPP.
VALENTIN. 18.

Africam; quod aliàs sæpè (vt vidimus) frustra tentarant, & vt id hoc ipso anno agerent, in Sicilia moras trahebat Romanus exercitus: sed hanc adeò opportunam ira Dei præripuit occasionem: siquidem (vt idem Prosper & Marcellinus sub Consulibus anni huius affirmant) Hunnis Thraciam & Illyricum sæua depopulatione vastantibus, exercitus qui in Sicilia morabatur, ad defensionem reuocatur Orientalis Imperij. Sed quid de his Ioanes Diaconus, quem Paulum inscribunt, accipe: Per hæc enim tempora Attila Rex Hunnorum, vir fortis atque superbus, dum cum fratre suo Bleba super Hunnos principaretur, Thracias & Illyricum sæua depopulatione vastabat, omnia castella & ciuitates in seruitutem redigens, præter Hadrianopolim & Heracleam, quæ quondam Perinthus vocabatur. Tunc exercitus Romanorum, qui in Sicilia morabatur, ad defensionem Orientalium prouinciarum reuertitur. Cogitur ergo Theodosius legationem Attilæ mittere, & sex millia librarum auri pro recessu præbens, mille librarum annuum tributum persoluere pollicetur. Sed his ferme diebus tam terribili terræmotu Roma concussa est, vt plurimæ ædes eius & ædificia corruerent.] hæc ipse: quæ autem subdit de Britannis, suo loco dicemus.

Interea verò Genfericus (quòd tyrannorum est timere omnes) cædes exercebat in eos, quos vel leuis suspicio, vana cogitatione superinducta deferret. In Christianos autem, quos sciret penitus exarmatos, & quicquã in Regem molituros esse nec quidem vel fingi poterat, agere poena exilij & deportationis contentus fuit, si quid quemquam in eum quoquo modo oblocutum scisset. Nam audi Victorem scriptis suis persecutionem Vuandalicam prosequentem: Si fortè (inquit) quispiam, vt moris est Episcoporum, dum Dei populum admoneret, Pharaonem, Nabuchodonosorem, Holofernem, aut aliquem alium similem nominasset: obiciebatur illi, quòd in personam Regis illa dixisset; & statim exilio trudebatur. Hoc enim persecutionis genus agebat hic apertè, alibi occultè, vt piorum nomen talibus insidiis interiret: qua de re plurimos sacerdotum tunc nouimus relegatos, sicut Vrbanum Girbensem, Crescentem Metropolitanum Azuritanæ ciuitatis, qui centum viginti Episcopis præest, Habetdeum Theudalensem, Eufrathium Suffectanum, & Tripolitanos duos, Vicesfabratenum, & Cresconium Ensem, & Adrumetinæ ciuitatis Felicem Episcopum, ob hoc quòd suscepisset quemdam Ioannem monachum transmarinum, sed & alios multos, quos longum est enarrare. Quibus tamen in exilio positis, dum obitus aduenisset, non licebat alios eorum ciuitatibus ordinari. Inter hæc tamen Dei populus (licet sine Episcopis esset) in fide consistens, vt examen apum cereas ædificans nansiones crescendo, melleis fidei calculis firmabatur; vt impleretur illa sententia: Quanto eos affligebant, tanto magis multiplicabantur, & inualecebant nimis.] hucusque Victor: reliqua verò suis erunt reddenda locis.

Sub eodem Dioscori Consulatu celebrata habetur Vasensis in Gallia Narbonensi Synodus prouincialis secunda, quam alij à Vafione, Vafionensem appellandam putant: sed cur non potiùs pro Vasense, Vafatensem dixerimus, à Vafatis ciuitate in Gallia Narbonensi? de qua Paulinus ad Ausonium:

*Quisq; superba tuæ contemnis mænia Romæ,
Consul arenas non dedignare Vafatas.]*

& Paulinus Iunior in carmine Eucharistico:

*Exacto lartibus patrijs, tectisq; crematis,
Obsidio hostilis vicina excepit in vrbe
Vafatis patria maiorum ipsa meorum, &c.]*

Porro creditur hæc illa esse ciuitas, quæ modò vulgo dicitur Basas: fuisse quidem illam sedem Episcopalem, Sidonius in epistola ad Basilium his verbis declarat, dum illius prouinciæ deplorat calamitatem: Burdegala, Petrogorij, Ruteni, Lemouices, Gabalitani, Helufani, Vafates, Conuenæ, Aufcenses, multoque maior numerus ciuitatum, summis sacerdotibus ipsarum morte truncatis, nec vllis deinceps Episcopis in defunctorum officia succedentibus, hæc ipse. Nos quidem libentiùs Vafatis eiusmodi Synodum celebratam dixerimus. Qui igitur eius prouinciæ Episcopi anno superiori in Synodo Arausicana condixerat se hoc anno rursus iridè conuenturos, mutata sententia, eodem ferme tempore Vafatis eiusdem prouinciæ ciuitate conuentum egere. Sed monemus accuratum lectorè, sub huius anni Synodo Vasensi, seu potiùs Vafatensi, non vnus Concilij canones contineri, sed triplicis: Huius videlicet conuentus, qui celebratus ibi ponitur hoc anno sub Consulatu Dioscori; rursus verò illius Synodi, quæ notata reperitur sub Consulatu Decij Iunioris, anno Domini

EXERCITVS
SICILIA
REVOCATVR.
Paul. Diac.
lib. 14. prope
fin.

Victor de Persecut. Vuandal.
lib. 1.

GENSERICVS
PERSEQVITVR
CHRISTIANOS
CATHOLICOS.

*Aquitanz.

Exod. 1.

CONCILIUM
VASENSE IN
GALLIA
NARBONEN
SI.

Sidon. lib. 7.
epist. 6.

CHRISTI
443.LEONIS PAP.
4.THEODOSII 36. IMPP.
VALENTIN. 19.

A quadragesimo sexagesimo tertio, quæ ordine tertia ponenda est; secunda verò, de qua agitur, sub Consulatu Dioscori: Prima autem Vasensis est illa, Constantio imperante, celebrata sub Nestario Viennensi Episcopo, cum Ariana hæresis inualeceret; quod constat Adone auctore, nosque suo loco de ipsa superius egimus: cuius illa certa sunt capita huic intexta, nempe quartus canon de canendo Trifagio, & quintus de hymno Gloria Patri, &c. in omnibus clausulis adiungendo: hæc quidem tunc statuta sunt contra doctrinam Arij, factumque vt occinerentur in omnibus diuinis mysterijs laudes sanctissimæ Trinitatis. Secundum autem Concilium Vasense, de quo est sermo, nihil præter notam Consulatus habet certi; quod confusi simul sint canones eorundem trium Conciliorum. At de his satis.

Ado in Chr.
anno D. 337.

IESV CHRISTI
ANNVS
443.LEONIS PAP.
ANNVS
4.THEODOSII 36. IMPP.
VALENTIN. 19.

Quadragesimus quadragesimustertius Christi annus, Maximo atque Paterno Consulibus, publicis Fastis adnotatur: quo Romæ hæc à S. Leone Papa acta esse, Prosper narrat in Chronico: Hoc tempore plurimos Manichæos intra Urbem latere, diligentia Papæ Leonis innotuit: qui eos de secretis suis erutos, & oculis totius Ecclesiæ publicatos, omnes dogmatis sui turpitudinem & damnare fecit & prodere, incensis eorum codicibus, quorum magna moles fuerunt interceptæ. Quæ cura viro sancto diuinitus (vt apparuit) inspirata, non solum Romanæ Vrbi, sed etiam vniuerso Orbi plurimum profuit: siquidem confessionibus in Vrbe captorum, qui doctores eorū, qui Episcopi, quive presbyteri, in quibus prouinciis, vel ciuitatibus degerent, patefactum est. Multique Orientalium partium sacerdotes industriam rectoris imitati sunt.] hæc Prosper: quæ quidem propagata esse in sequentem etiam annum & posteriores, data ab eodem S. Leone epistola docent, de quibus dicemus inferius.

MANICHÆI
VBI
DETECTI.

Quæ autem in his peragendis industria & diligentia Leonis Papæ plurimum commendatur: enituit illa quidem cum in aliis inquirendi modis, tum etiam in admonendo frequenter pro concione populo, vt in Manichæis indagandis inuigilaret; qui & vt eos magis execrabiles ipsis Romanis redderet, eorum errores publicis concionibus patefecit, & inter alia istis verbis: Vt autem in omnibus, dilectissimi, placeat Domino vestra deuotio: etiam ad hanc vos hortamur industriam, vt Manichæos vbiq; latentes vestris presbyteris publicetis. Magna est enim pietas proderet latebras impiorum, & ipsum in eis, cui feruiunt, diabolus debellare. Contra istos enim, dilectissimi, omnem quidem Orbem terrarum, & totam vndique Ecclesiam decet fidei arma arripere. Sed vestra in hoc opere deuotio debet excellere, qui in progenitoribus vestris Euangelium Crucis Christi ab ipso beatissimorum Apostolorum Petri & Pauli ore didicistis.

Leo ser. 4. de
Collect.

Non sinantur latere homines, qui legem per Moysen datam, in qua Deus vniuersorum conditor ostenditur, recipendam esse non credunt: Prophetis & sancto Spiritui contradicunt: psalmos Daudicos, qui per vniuersam Ecclesiam cum omni pietate cantantur, damnabili impietate ausi sunt refutare: Christi Domini natiuitatem secundum carnem negant, passionem & resurrectionem eius simulatam fuisse dicunt, & non veram: Baptismum regenerationis totius gratiæ virtute dispoliant: Nihil est apud eos sanctum, nihil integrum, nihil verum. Cauendi sunt, ne cuiquam noceant: prodendi sunt, ne in aliqua ciuitatis nostræ parte consistant. Vobis, dilectissimi, ante tribunal Domini proderit, quod indicimus, quod rogamus. Dignum est enim, vt elemosinarum sacrificio & huius operis palma iungatur.] hæc ipse concionatus ad populum de Collectis agendis, pium honorificumque esse declarans, proderet deferrè que latentes hæreticos; dignumque Deo sacrificium pietatis esse, huiusmodi Deo litare hostias. Quis enim æquo animo ferat, lutulentum aprum limpidißimos inquinare fontes, & abominationem stare in loco sancto? Meritò igitur vigilantissimus Pontifex de his populum publicè monuit.

ROMANORVM
HÆRESIM
PERSEQVITVR
HÆRETICOS.

Rursum verò quibus signis Romani cognoscere queant atque detegere Manichæos, alia iterum concione declarat his verbis: Nulla itaque vos contagionis huius aspergat impietas, qui sua maximè obseruantia polluantur; seruientes creaturæ potiùs quam creatori, & luminaribus cæli stultam abstinentiam deuotè: quos nemo esse ambigat Manichæos, qui in honore Solis ac Lunæ, die Dominica & secunda feria deprehensi fuerint ieiunare.

Leo ser. 4. in
Quadrages.
LEONIS
ADMONITIO
DE MANICHÆIS
DETEGENDIS.

Vno enim peruersitatis suae opere bis impij, bis profani sunt, qui ieiuniu suu & ad siderum cultu, & ad resurrectionis Christi instituere contemptum.] & paulo post: Cumq. ad tegendam infidelitatem suam, nostris audeant interesse mysteriis, ita in sacramentorum communione se temperant: vt interdum tutius lateant, ore indigno Christi corpus accipiunt, sanguinem autem redemptionis nostrae haurire omnino declinant. Quod ideo vestram volumus scire sanctitate, vt vobis huiusmodi homines & ex his manifestentur iudiciis; & quorum detecta fuerit sacrilega simulatio, notati & proditi, a sanctorum societate, sacerdotali auctoritate pellantur.] haec ipse.

Sed quid obortum & introductum Romae ex pessima hac Manichaeoru Solem adorantium consuetudine? illud quidem, quod Fidelium nonnulli id ipsum sollicitius factitent, quod eos facere viderent, qui obseruantissimi esse videbantur extrinsecus Christiani, licet cla essent perfidi Manichaei: nimiru vt plane nescientes, sicut illi, & isti Sole adorare quodammodo viderentur: facile enim fuit in Christianos eiusmodi irreperere superstitione, cum alioqui pie sancteque ad Orientem conuersi Deum adorare solerent. Qui igitur signa, quibus Manichaei detegi possent, aperuit, idem S. Leo, ne quid comune cum illis esset Fideli populo, interdixit: vt ex eo penitus apparent, qui re vera Manichaei essent. Cum ergo & ex maiorum praescripto Christiani adorare numen consuescerent ad Orientem conuersi, & id ipsum etiam factitare Manichaei solerent Solem colentes; interdixit tunc ipse Catholicis eiusmodi ad orientem Solem vsu adorandi, cum ait: De talibus institutis illa generatur impietas, vt Sol inchoatione diuinae lucis a quibusdam insipientibus de locis eminentibus adoretur: quod nonnulli etiam Christiani adeo se religiosae facere putant, vt priusquam ad B. Petri Apostoli basilicam, quae vni Deo & viuo dicata est, perueniant, superatis gradibus, quibus ad suggestum arae superioris ascenditur, conuerso corpore, ad nascentem se Solem reflectant, & curuatis ceruicibus, in honorem se splendidissimi orbis inclinent: quod fieri partim ignorantiae vitio, partim Paganitatis spiritu, multum tabescimus & dolemus. Quia etsi quidam forte creatorem pulchri luminis, per ipsam lucem, quae est creatura, venerantur: abstinendum tamen est ab huiusmodi specie officij; quam cum in nostris inuenit qui deorum cultum reliquit, nonne hanc secum partem opinionis vetustae tamquam probabilem retinebit, quam Christianis & impiis videt esse communem? Abiciatur ergo a consuetudine Fidelium damnanda peruersitas; nec honor vni Deo debitus, eorum ritibus, qui creaturis deseruiunt, miscatur.] haec ipse. Vides, quam procul abesse debeat a Catholicis Christianis haeticorum atque Gentilium error, qui nec sinantur symbolum aliquod cum illis habere commune, licet a maioribus acceptum ad pietatem referri possent, quod ex pietate ducebat originem?

Accidit autem, vt cum ignorantes, quinam qualisve essent Manichaei: eosdem enim esse quodammodo existimabant demonibus vultu similes, vt pote eorum afflatos spiritu, qui adeo impia atque sacrilega mente conceperant: illis iam detectis, confessisque se Manichaeos esse, qui & facie praeserferrent speciem pietatis: vix induci poterant, simpliciores praesertim, vt qui macie atque pallore, pauperique vestitu imaginem referrent summae sanctitudinis, qualesque antea venerari solerent, iidem illi ab ipsis cauendi, essent improbi Manichaei. Quamobrem sollicita admonitione, vt eos populus caueret, fuit ab eodem Leone Pontifice admonendus his verbis: Nihil ergo cum huiusmodi hominibus commune sit cuiquam Christiano, nulla cum talibus habeatur societas, nullumque confortium. Profit vniuersae Ecclesiae, quod multi ipsorum, Domino miserante, detecti sunt, & in quibus sacrilegiis viuere, eorundem confessione patefactum est. Neminem fallant discretionibus ciborum, sordibus vestium, vultuumque palloribus. Non sunt casta ieiunia, quae non de ratione veniunt continentiae, sed de arte fallaciae. Haecenus nocuerint incautis, haecenus illuserint imperitis: post haec nullus excusabilis erit lapsus: nec iam simplex habendus est, sed valde nequam atque peruersus, qui deinceps repertus fuerit nefando obstrictus errore.] haec ipse. Cum igitur totus hic annus in Vrbe insumptus esset in inquirendis Manichaeis, sequenti anno eorum causa in Concilij Episcoporum examen perducta est, atque alij eorum cum poenitentia accepti, alij vero exilio condemnati, compluribus fuga lapsi.

Hoc eodem anno idem S. Leo epistolam scripsit, quam Decretalem appellant, maiores vero Constitutum dixere, ad Episcopos Campaniae, Tusciae, atque Piceni, aduersus ordinantes seruos & bigamos, necnon contra clericos foeneratores.

Quod

a Leo serm. 7. in Natali Domini. SUPERSTITIO TOLLITVR DE SOLIS CVLTU.

MANICHAEI SVB SPECIE SANCTITATIS DECIPIBANT MVLTI.

b Leo serm. 4. Epiphani.

c Leo epist. 1.

Quod autem ad Orientalis Ecclesiae res pertinet, hoc ipso anno, qui numeratur duodecimus ab Ephesino Concilio (vt ex Theodoretii epistola ad Eusebium Episcopum Ancyranum data apparet) ipse Thodoretus Episcopus Cyri, cum ex more degeret Antiochia, & frequens esset in Synodis, in suspicionem adductus est, ne qui olim Nestorio fauisset, rursus noui aliquid moliretur, immo ne vetustate collabentia suffulciret, damnataeque Nestorij haesim roboraret. Quamobrem aduersus eum oblatum est Imperatori libellus, nescio a quo accusante ipsum sapere quae sunt Nestorij; foreque etiam, nisi finibus suae Ecclesiae coerceretur, iubereturque recedere Antiochia, atque redire Cyrum, vt homo sermone pollens alias nouas concitaturus esset turbas. His acceptis Theodosius Imperator, cuestigio regium dedit diploma, quo iubebat, ipsum Antiochia debere recedere, Cyrumque reuerti, & sua ipsius tantummodo curare Ecclesiam. Cum autem haec Theodoretus accepisset, paruit ipse quidem, seq. Cyrum recepit; contestans tamen pluribus litteris ad diuersos datis, se esse omnino professione Catholicum, nec quicquam sapere, quod sincere fidei aduersaretur: magno sane animi maerore affectus est, quod in crimen, vel saltem in suspicionem haesim vocaretur.

Inter alias autem, quas tunc scripsit ad diuersos epistolas, insignis plane est illa, quam dedit ad Eusebium Ancyrae Episcopum, qui haud pridem Theodoto viro admirando successerat. Quoniam autem rei gesta seriem narrat, & sua a se in hunc vsque annum edita scripta recenset, eandem ipsam vna cum aliis ex Vaticana bibliotheca acceptam, nec antea vnquam a Latinis visam, hic primum Latinitate donatam describendam curauimus: sic enim se habet:

Speravi frequentiores litteras hoc tempore me accepturum a tua sanctitate. Cum enim manifestissimam calumniam passi simus, fraterna consolatione egebamus. Qui enim Marcionis haesi & Valentini & Manetis & aliorum morbo laborant, in praesentiarum pullulantes, aegre ferentes, quod in suas inuehimur haesim, aperto Marte illas confutantes, decipere Imperatoris aures tentauerunt, nos haeticos appellantes, & in duos Filios Christum Dominum diuidere calumniantes, qui vnus est Dominus noster Iesus Christus, qui homo factus est, Deus Verbum. Sed non omnino assecuti sunt quod optabant, & verbis gloriabantur. Qua de causa diploma scriptu fuit magnificentissimo & gloriosissimo Duci & Tribuno militum & Consuli, in quo nulla quidem erat de haesi accusatio, sed alias causas quasdam & mendaces confingebant: Synodos enim, dicebant, me frequenter congregare Antiochia, & hoc nonnullis molestum esse: & hac de causa oportere me ab his rebus abstinere; atque tantummodo Ecclesiarum, quae mihi commissae erant, curam gerere. Huius quidem diplomatis mihi ostensi decretum quamprimum accepi, tamquam bonorum mihi causam. Primum enim optatissimam resumpsi quietem, deinde multas spero meorum delictorum deletas maculas, propter eam quae aduersum me conficta sit & composita iniustitia atque calumnia ab hostibus veritatis.

Ostendit autem satis aperte etiam in praesenti vita omnium rector ac Dominus Deus, quantam curam gerit eorum qui iniuria afficiuntur: dum enim nos quiete ageremus, & intra patrios terminos districti essemus, & omnes Orientales malis afficerentur, & amare conquererentur, & tacere propter imminentem metum cogerentur (quae enim nobis contigerant, omnibus metum incusserunt) ipse Dominus ex caelo apparuit, & calumniam calumniantium arguit & manifestauit, & eorum impiam mentem declarauit & multauit. Isti & Alexandriam aduersus nos concitauerunt, & irritauerunt, & omnium aures replent per ministros se dignos, quod nos pro vno duos praedicamus Filios. Ego vero tantum ab hoc execrando errore alienus sum, vt cum nonnullos sanctos Patres repererim, qui in Synodo Nicena conuenerunt, qui aduersus Arium insaniam in suis operibus latius inuehantur, quive coguntur propter contentionem, qua aduersus illos contendunt & dimicant, maiori declaratione vti, aegre fero, nec accipio hanc diuisionem: noui enim quod diuisionis necessitas & vsus excessum & errorem afferebat.

Et ne quis arbitretur me timore haec dicere & metu: licet (quicumque voluerit) ea quae iam diu scripserim ante Ephesinam Synodum intueri, & ea quae post, duodecim abhinc annis. Diuina enim gratia & ope, & Prophetas omnes exposui, & Psalterium, & Apostolum; & contra eos qui Arium sequuntur, & eos qui Macedonij morbo laborant, & aduersus Apollinaris imposturam, & aduersus Marcionis rabiem iam scripsimus: & in singulis quae edidimus operibus, diuina ope, Ecclesiae sanus sensus & mens mihi conspici-

a Theodor. epist. 82. THEODORVS COGITVR REDIRE CYRVM.

b Theodor. epist. 82.

THEODORVS TI EPISCOPI LA AD EUSEBIUM ANCYRAE.

CAEVM NIAE IN THEODORVS DE HISTORIA NIEMO.

THEODORVS SVASCRIPTA NYMRAE.

CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 36.37. IMPP. 443. 444. 4. J. VALENTIN. 19.20.

tur & splendet. Mysticum etiam scripsimus librum, & de Providentia alia, & ad interrogations Magorum alia, & de Vitis sanctorum: & praeter haec, alia multa, ne singula recenscam. Haec autem enumeravi, non ambitione ductus, sed potius illa denunciando tum accusatoribus, tum etiam iis qui iudicare illa & scrutari ac arguere voluerint, quaecumque sunt ex meis operibus: nihil enim, Dei mei ope & gratia, nihil aliud nos sentire inuenient, praeter quam ea quae a sancta accepimus Scriptura.

Haec igitur cum a nobis tua sanctitas acceperit, doceat eos qui haec ignorant, & suadeat illis qui contumeliosis & effrenatis linguis aduersum nos inuehuntur, ne haec de nobis divulgent, quae a calumniatoribus acceperunt, sed potius legislatori Domino obediant clamanti: Auditionem vanam ne suscipias: expectate rerum scrutinium. Ego vero Deum oro, ut quietem Ecclesia aliquando obtineat, & longa ista & grauis dissipetur tempestas, si tamen id permittit nostrorum peccatorum multitudo. Sed quia traditi sumus propterea cribranti diabolo; oramus ut periculorum pro fidei defensione participes simus, ut quando pro vitae integritate & sanctitate fiduciam non habemus, saltem ex eo, quod fidem inuiolatam & integram seruauerimus, misericordiam consequamur & veniam in die aduentus Domini: haec etiam tuam precamur sanctitatem ut nobiscum oret.] haecenus ad Eusebium Ancyrae Episcopum Theodoretus hoc ipso (ut vidimus) anno, nempe duodecimo ab Ephesino Concilio.

Extant eodem argumento (ut diximus) plures ab eodem Theodoro ob sui defensionem ad diuersos clarissimos viros datae epistolae, & inter alias ad Lupicinum Magistrum militiae, illum videlicet, cuius in epistola ad Eusebium meminit, atque Ducem exercitus nominat, ad quem Theodosius aduersus Theodoretum diploma illud direxerat: in qua quidem epistola haec ad finem: Si quis vero nos ab his diuersa sentire confirmat; nos etiam praesentes accuset, nec absentes calumnetur. Iustum est, ut reus loqui possit, & aduersus illatam sibi accusationem excusationem faciat, & tunc deinde Iudices iuxta leges sententiam promulgent. Haec ergo per tuam magnificentiam precor obtinere. Si vero indida causa nos condemnare voluerint, libenter etiam iniustam suscipiemus sententiam. Domini enim tribunal expectamus, vbi neque testibus, neque accusatoribus opus est: omnia enim nuda & aperta in conspectu eius iuxta diuinum Apostolum.] eadem planè habet in epistola ad Praefectum Urbis. Ad Anatolium vero Patricium de his scribens, tradit Domnum Antiochenum Episcopum misisse Constantinopolim legatos Episcopos, qui ipsum Theodoretum ab illata calumnia eximerent. Sed frustra quidem: nam qui Nestorium fuerat aliquando consecratus, quantumlibet eum detestari profiteretur, nihilominus haud facile ea se valuit suspitione purgare: quod scietur, sicut raro, ita & difficillimè fieri, ut quae semel pestis haereticae contagionis inuaserit, perfecte curetur, ij praesertim, qui cruditione praesantes, nulla ex ignorantia, vel simplicitate, possent excusatione petita purgari.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 37. IMPP. ANNVS ANNVS VALENTIN. 20. 444. 5.

Sequenti anno quadringentesimo quadagesimo quarto, Theodosio decimo octauum & Albino Consulibus, a S. Leone Papa habitum est aduersus Manichaeos Romae Concilium: non enim satis sibi visum, quae sitis diu iam compertos habuisse Manichaeos, eosdemque quales essent, populo frequenti admonitione significasse; sed placuit, ut collecto Episcoporum Concilio, vna simul cum Romano clero, eorum causa publice audiretur, Actusque publicis fierent notiora, perpetuisque monumentis eorum horrenda facilia notarentur. Hoc ipso quidem anno dictum Concilium coactum esse, epistola eiusdem S. Leonis Papae ea de re data sub dictis Consulibus in fine mensis Ianuarij, quam proximè reddituri sumus, significat.

At quidnam tractatum in hoc habito Concilio fuerit, idè Pontifex postea pro concione coram omnibus patefecit: ipsum audiamus: Residētibus (inquit) itaque mecum Episcopis ac presbyteris, ac in eundem confessum Christianis viris ac nobilibus congregatis, Electos & Electas eorum iussimus praesentari. Qui cum de peruersitate dogmatis sui, & de festiuitatū suarum consuetudine multa reserarent: illud quoque scelus, quod eloqui, verendum est, prodiderunt. quod tanta diligentia inuestigatum est, ut nihil minus credulis, nihil obtrectatoribus remaneret ambiguum. Aderat enim omnes personae, per quas nefandū facinus fuerat perpe-

Exod. 23. DEFENSOREM SE FI DEI CA THOLICAE REHIBET THEODORE TVS. Luc. 22.

Theodor. epist. 90.

Hebr. 4. Theodor. epist. 9. Theodor. epist. 92.

ROMANVM CONCILIVM IN CAUSA MANICHAEORVM.

Leo serm. 5. de serm. decim. mens.

CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 37. IMPP. 444. 5. VALENTIN. 20.

A perpetratum: puella scilicet, ut multum decennis, & duae mulieres, quae ipsam nutrierant, & huic sceleri praepararant. Praesto erat etiam adolescentulus vitiator puellae, & Episcopus ipsorum detestandi criminis ordinator. Omnium par fuit horum & vna confessio, & patefactum est execratum, quod aures nostrae vix ferre potuerunt. De quo, ne apertius loquentes, castos offendamus auditus, Gestorum documenta sufficiant, quibus plenissime docetur, nullam in hac secta pudicitiam, nullam honestatem, nullam penitus reperiri castitatem; in qua lex est mendacium, diabolus religio, sacrificium turpitudine. Hos ideo homines, dilectissimi, per omnia execrabiles atque pestiferos, quos aliarum regionum perturbatio nobis intulit crebriores, ab amicitia vestra penitus abdicare, vosque praecipue mulieres a talium notitia & colloquiis abstinere; ne dum fabulosis narrationibus incautus delectatur auditus, in diaboli laqueos incidatis.] haec ipse. Intelligis, lector, pristinum morem in Ecclesia Romana ad praesens vsque retentum, ut Ecclesiastico iudicio conuerti & conuicti haeretici, iidem cum suis erroribus coram populo pro concione noti fierent. Praestabant id quidem olim ipsi Romani Pontifices, postea vero per Notarios (per quos & homilias interdum suas ex scripto annunciabant Fidelibus, cum aliquo detinerentur impedimento) id ipsum, Acta publice legendo, perfecerunt.

Sed unde haec merces in Urbem? Quis eam pestem inuexit, qua vniuersus penè populus in discrimen haud leue adduceretur? quae superius dicta sunt, satis ostendunt: nempe excisa per Gensericum Africa, sicut succisa filua ferae bestiae alio migrant; ita quae latebant in Africa monstra, in Italiam nauigantia, in Urbem se intulerunt, tamquam Catholici, commiseratione digni. Ceterum etsi vesparum examen inde conuolasset in Urbem; tamen in cellulis clandestinis earumdem foetus ibidem remanserunt, ut quae dicturi sumus inferius declarabunt. Cum ergo de his omnibus (ut dictum est) Pontifex populum admonuisset; quod etiam officij vigilantissimi pastoris esset, ad exactam horum destructionem illud itidem pro concione populum instanter admonuit, ut omnes quos scirent eiusmodi esse labes infectos, ad Ecclesiasticum tribunal deferrent: ait enim: Quia parum prodest vnicuique quod protegente Spiritu sancto, ab istis ipse non capitur; si cum alios capi intelligit, non mouetur: Contra communes hostes, pro salute communi, vna communis debet esse vigilantia, ne de alicuius membri vulnere etiam alia possint membra corrumpi. Et qui tales non prodendos putant, in iudicio Christi inuenientur rei de silentio, etiam si non contaminantur assensu. Assumite igitur religiosae sollicitudinis pium zelum, & contra fauissimos hostes animarum omnium Fidelium cura consurgat. Ideoque enim misericors Deus quamdam nobis partem prodidit hominum noxiorum, ut manifestato periculo excitaretur diligentia cautionis. Non sufficiat quod actum est, sed eadem inquisitio perseueret, quae hoc, auxiliante Deo, consequitur, ut non solum qui recti sunt, incolumes perseuerent, sed etiam multi qui diabolica seductione decepti sunt, ab errore reuocentur.] haecenus S. Leo: quibus vides omnes ciues ad delationem & inquisitionem haeticorum magno opere excitari. Consideratione quidem dignum est, quod huic sacro Concilio, cum Manichaeorum causa tractata est, ipse S. Leo non Episcopos tantum atque presbyteros, sed & Senatores complures, illustresque viros, immo & plebis partem voluit praesentem fuisse, quo eorumdem scelera notiora redderentur. testatur id ipse S. Leo in epistola ad Turibium, verbis istis:

In execrabilibus autem mysteriis eorum, quae quanto immundiora sunt, tanto diligentius occultantur, vnum proius nefas, vna est obscenitas, & similis turpitudine, Quam etsi eloqui erubescimus, sollicitissimis tamen inquisitionibus indagatam, & Manichaeorum, qui comprehensi sunt, confessionibus detectam, ad publicam fecimus peruenire notitiam; ne villo modo possit dubium videri, quod in iudicio nostro, cui non solum frequentissima praesentia sacerdotum, sed etiam illustrium virorum dignitas, & pars quaedam Senatus ac plebis interfuit, ipsorum qui omne facinus perpetrarunt, ore referatum est, sicut ea quae ad dilectionem tuam nunc direximus Gesta demonstrant.] haec S. Leo, qui quae Romae in eadem causa acta essent, voluit Hispaniarum Ecclesiis nota fieri, quae a Priscillianistis Manichaeorum simillimis adhuc grauitate infestabantur. Antea vero eadem voluit innotescere proximis Vrbi prouinciis, & aliis longè positis, quo maiori omnes ardore ad inquirendos Manichaeos incitaret. Quod enim idem Pontifex compertum habuisset, nonnullos ex eis fuga lapsos, & ne ad examen perducerentur, ab Vrbe recessisse: euestigio, absoluto iam dicto Romano Concilio, de eius iudicio voluit reddi Italiae Episcopos certiores, monens in pri-

QUAE ACTA SINT CONTRA MANICHAEOS.

Leo cod. ser. 5. de belian. decim. mens. HAERETICI DEFRENDI ET INQUIRENDI.

Leo epist. 93. cap. 16.

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20. IMPP.

mis vt ad eiusmodi indagandos hæreticos omnem nauare deberent diligentiam. Episto- **A**
la autem sic se habet * :

EPISTOLA
S. LEONIS
DE MANI-
CHÆIS RO-
MÆ DAM-
NATIS.

In confortium vos nostræ sollicitudinis, dilectissimi fratres, aduocamus, vt vigilantia pa-
storali, ne quid diabolicæ licere possit astutiæ, commissis vobis gregibus diligenter consu-
latis: ne is qui Domini misericordia reuelante per nostram curam à nostris ouibus morbus
abigitur, necdum vobis præmonitis, & adhuc quod agitur ignaris per vestras se disper-
gat Ecclesias, & suarum furtim cuniculos inueniat latebrarum; ne quod à nobis in Vrbe
extinguitur, tenebrosis apud vos radicibus seminetur. Plurimos impietatis Manichææ
sequeces & doctores in Vrbe inuestigatio nostra reperit, vigilantia diuulgauit, auctoritas
& censura coercuit: quos potuimus emendare, correximus; & vt damnarent Manichæum
cum prædicationibus & disciplinis suis, publica in Ecclesia professione, & manus suæ sub-
scriptione compulimus; & ita de voragine impietatis suæ confessos, poenitentiam conce-
dendo, leuauimus. Aliquanti verò, qui ita se demerferant, vt nullum his auxiliantis pos-
set remedium subuenire, subditi legibus, secundum Christianorum Principum constitu-
ta, ne sanctum gregem sua contagione polluerunt, per publicos Iudices perpetuò sunt
exilio relegati. Et omnia quæ tam in scripturis, quam in occultis traditionibus suis ha-
bent profana, vel turpia, vt nosset populus quid refugeret aut vitaret, oculis Christianæ
plebis certa manifestatione probauimus: ad eò vt ipse qui eorum dicebatur Episcopus, à
nobis tentus, proderet flagitiosa in suis mysticis*, quæ tenerent, sicut Gestorum vos se-
ries potest edocere.

* mysticis

DE PERQVI
RENDIS,
QVI EYGE-
RANT, MA-
NICHÆIS.

Ad instructionem autem vestram etiam ipsa direximus: quibus lectis, omnia quæ à no-
bis deprehensa sunt, nosse poteritis. Et quia aliquantos de his, quos ne absoluerentur,
arctius reatus inuoluerat, cognouimus fugisse: hanc ad dilectionem vestram epistolam **C**
misimus per acolythum nostrum, vt effecta certior sinceritas vestra, sollicitius agere di-
gnetur & cautiùs, necubi Manichææ peruersitatis homines plebes vestras facultatem læ-
dendi, & huius sacrilegij possent inuenire doctores. Aliter enim nobis commissos regere
non possumus, nisi eos qui sunt perditores & perdit, zelo fidei Dominicæ persequamur;
& à sanis mentibus, ne pestis hæc latius diuulgetur, seueritate qua possumus, abscinda-
mus. Vnde hortor dilectionem vestram, obtestor, & moneo, vt qua debetis & potestis,
sollicitudine vigiletis ad inuestigandos eos, necubi occultandi sese reperiant facultatem.
Vt enim habeat à Deo ingens remunerationis præmium, qui diligentius, quod ad salutem
commissæ sibi plebis proficiat, fuerit executus: ita ante tribunal Domini de reatu negli-
gentiæ se non poterit excusare, quicumque plebem suam contra sacrilegæ persuasionis
auctores noluerit custodire. Data tertio Kalendas Februarij, Theodosio decimo octauo & **D**
Albino viris clarissimis Coss.] hætenus Leonis ad Episcopos admonitio.

ACTA SYNO-
DI AD DI-
VERSAS PRO-
VINCIAS
MISSA.

b Leo epist. 93
cap. 16.

Porrò non Italiæ tantum (vt dictum est) Episcopos, sed & alios remotiores in diuersis pro-
uinciis collocatos voluit de rebus Romæ aduersus Manichæos gestis reddi certiores, plu-
raq. eorundem publicorum Actorum exemplaria scribi, atque ad eos mitti, quo omnes
tantam lucem discerent præcauere, & longè longius propulsare. Constat siquidem (vt vi-
dimus) sancti Leonis testificatione^b, eadem Acta in Hispaniam ad Turibium Episcopum
Asturicensem esse missa post biennium, cum de Priscillianistis inquirendis atque dānandis
eum admonuit, ostendens eos esse Manichæis affines. sed de his inferius suo loco agendū.

Ceterum non cum Manichæis tantum sancto Leoni Papæ his temporibus pugnandum
fuit, sed & aduersus Pelagianos etsi apertius, laboriosius bellum fuit, obnitente ex ad-
uerso Iuliano loquacissimo Pelagiano olim Capuano Episcopo, de quo plura superiori to- **E**
mo diximus. Fidem horum certaminum facit sanctus Prosper, dum agens de huius tem-
poris impostoribus, hæc de his obiter attigit, vbi ait: In Italia quoque, nobis apud
Campaniam constitutis, dum venerabilis & Apostolico honore nominandus Papa Leo
Manichæos subuerteret, & contereret Pelagianos, & maximè Iulianum: ambiens tum
quidam Florus nomine, spiritu seductionis arreptus, virtutem & meritum sibi sancti Sossij
martyris assignans, cum haud procul à Neapolitana ciuitate in subuersionem animarum
quædā promitteret, faceretq. illicita; à germano venerabilis Nostriani Episcopi, & Hierio
presbytero simul cum clericis prædictæ Ecclesiæ tentus & coercitus, sic à præfata prouin-
cia limitibus pulsus est.] hæc Prosper: qui cum affirmet hoc ipso tempore se versatum esse
in Campania, referatque certamen Leonis aduersus Iulianum itidem (vt dictum est) in
Campania agentē: equidem opinor ipsum è Gallis à S. Leone Pontifice accersitum, & in
Campa-

LEO PAPA
IN SEQVI
TVR PELA-
GIANOS
PER PRO-
SPERVM A-
QUITANVM.

c Prosp. de
Promiss. Dei
dimid. temp.
c. 6. in fin.

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20. IMPP.

A Campaniam aduersus eundem Iulianum esse missum, qui præ ceteris horum temporum
doctoribus ad eiusmodi belli genus exercitator videbatur. At de rebus à sancto Leone
aduersus Pelagianos gestis nihil præterea reperitur. Porrò sanctum Prosperum ab ipso san-
cto Leone fuisse Romæ retentum, in eo eius opera vso, in quo sancto Damaso Hierony-
mus insemebat, quæ scribit Gennadius^a de eodem Prospero, in argumentum deduci pos-
sunt. Testatur & Photius in Bibliotheca, quod pullulans sub Leone Papa hæresis Pela-
giana sæpè extincta, opera sancti Prosperi prorsus deleta fuerit, viuentē adhuc ipso sancto
Leone Romano Pontifice. Additq. idem Photius: Scripsit & sanctus Leo Romanus Epi-
scopus de Pelagianis conuersis, quomodo debeant recipi, quando conuertuntur, scriptis
suam opinionem damnantes.] at hæc sancti Leonis Papæ scripta desiderantur.

a Gennad. de
Vir. illust.
c. 84.

Hoc eodem anno, quinto Idus Iunij S. Cyrillus Alexandrinus Episcopus ex hac vita mi-
B grauit, cum sedisset annos trigintaduos, vt Liberatus diaconus tradit, atque Nicephorus
& Acta Synodalia docent. De die obitus id Græci in Menologio profitentur eiusmodi elo-
gio tanto viro dignissimo: Natalis S. Cyrilli Alexandrinæ ciuitatis Episcopi eruditissimi, &
Catholicæ fidei propugnatoris egregij, quæ Summus Pontifex Cælestinus idoneum iudica-
uit, cui vices suas in Ephesino Cōcilio delegaret.] Latini verò quinto Kal. Febr. eius memo-
riam in tabulis Ecclesiasticis adscriptam habent. De anno autem consentiunt omnes:
Etenim cū ipsa Acta Concilij Chalcedonensis, cum sedisset annos trigintaduos, publica fide
testentur ex libello Athanasij presbyteri, & Theodori diaconi^b: cumq. reperitur ipsum
creatum fuisse Episcopum anno Christi quadringentesimo duodecimo, vndecimo Kalend.
Nouembris; affirmare opus est trigessimum secundum annum attigisse. Quod autē ad eius
scripta pertinet, ex innumeris ferme eius lucubrationibus Gennadius hæc tantū adnume-
rat, dicens^c: Variarum hypoteson tractatus, homilias etiam composuit plurimas, quæ ad
declamandū à Græciæ Episcopis memoriæ commēdantur; præterea eius libri sunt de Syn-
agogæ defectu, de Fide aduersus hæreticos: & peculiari intentione aduersus Nestorium
librum composuit, qui attitatur ἐλεγχος, in quo omnia occulta Nestorij panduntur.]
hæc Gennadius. Porrò iuxta numerum annorum eius totidem Paschales epistolas Græcè
scriptas nondum editas bibliotheca Vaticana custodit, quas Latinitate donare aggressus
est Metius noster; nos verò ex Græco textu fideliter exscribendas curauimus.

CYRILLI E-
PISCOPI A-
LEXANDR.
OBITVS.

b Conc. Chal-
ced. Act. 3.

c Gennad. de
Vir. illust. c. 57

Quod rursus ad Cyrilli scripta pertinet, Cassiodorus^d adnumerat eundem sanctum
Cyrillum inter eos, qui diuinam Scripturam à principio vsque ad finem Græco sermone
explicarunt: qua ratione dicendum esset, plurima Cyrilli periisse volumina, desiderarique
alios in epistolarem formam tractatus ab eo editos. hinc est, vt sæpè contingat aliquid
D Cyrilli è bibliothecarum penetralibus in lucem dari, vt haud pridem epistolam ad Calosy-
rium Episcopū Arseniote aduersus Anthropomorphitas & Massalianos, qui nequaquam
manibus laborandum esse dicebant, sed semper orandum: ea etiam recens emergentem
hæresim statim extinxit, qua quidam asseuerabant Christi carnem & sanguinem in Eucha-
ristia tunc temporis tantum esse, cum à Fidelibus sumeretur: quod ille monstrum vna hac
penitus voluit iugulasse sententia: Alios (inquit) esse audio, qui mysticam benedictionem
nihil ad sanctificationem proficere dicant, si ex ea aliquid reliquum fiat in sequentē diem.
Insaniunt verò qui hæc asserunt. Neque enim alteratur Christus, neque sanctum eius cor-
pus immutatur, sed benedictionis vis & facultas & viuificans gratia perpetuò in ipso exi-
stit.] hæc ibi. Habes eiusdem auctoris commentarios egregios de Adoratione & cul-
tu in spiritu & veritate, Latinitati redditos luculenta & elaborata, omniq. fide digna trās-
latione Antonij Agellij clerici regularis, insignis doctrinæ viri, nunc Episcopi Acernēsis.

d Cassiod. In-
stit. diuin. lect.
pref.

DE SCRIP-
TIS CYRIL-
LI EPISCO-
PI ALEX.

Quod verò ad res ab eo gestas pertinet, his addimus de Cyrillo, quod nullo certo confi-
gnatū inuenimus anno (ne excidat) editū ab eo summæ prudentiæ specimen in reuocando
prolabente ad hæresim magno anachoreta: qui quidē quod audisset de Melchisedech Dei
sacerdote, fuisse eū sine patre, sine matre, & sine genealogia, secundū hæresim Melchisede-
chianorum dictā, ipsum esse Christum, vel Spiritum sanctum asserentium, crederet pariter
ipsum esse Filium Dei. Sed quomodo Cyrillus ipsum curarit, ex Vitis Patrum hæc acci-
pe^e: Daniel narrauit de magno sene, qui habitauit in inferioribus partibus Aegypti, quia
diceret per simplicitatem, quod Melchisedech ipse esset Filius Dei. Hoc autem indicatum
est sanctæ memoriæ Cyrillo Archiepiscopo Alexandrino de eo; & misit ad eum. Sciens
autem quia signifer esset ipse senex, & quicquid peteret à Deo reuelaretur ei, & quia sim-
pliciter diceret hoc verbum: vsus est huiusmodi ratione, dicens: Abba, rogo te, quia in
cogita-

CYRILLVS
QUOMODO
CVRAVIT DE
CEPTVM A-
NACHORA-
TAM.

e Vir. SS. Pat.
de prud. &
contempl.

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20. IMPP.

cogitatione mea est, quod Melchisedech ipse sit Filius Dei; & rursus alia cogitatio mea dicit, quod non sit Deus, sed homo sit, & summus sacerdos fuerit Dei. Quoniam ergo haesito de hoc, idcirco misi ad te, ut depreceris Deum, quatenus tibi reuelare dignetur, de hoc quid veritas habeat. Senex autem de conuersione sua praesumens, cum fiducia dixit: Da mihi tres dies inducias, ut ego deprecer Deum de hac re: & renunciabo tibi quid mihi fuerit reuelatum de hoc. Intrans ergo in cellam suam, deprecabatur Deum de verbo hoc. Et veniens post tres dies, dixit sanctae memoriae Cyrillo Episcopo: Certo scito, Melchisedech non esse Deum. Archiepiscopus respondit: Quomodo constat apud te, Abba? Et ille dixit ei: Deus ostendit mihi omnes Patriarchas, ita ut singuli eorum coram me transirent, ab Adam usque ad Melchisedech. Et Angelus mihi assistens dixit: Ecce iste est Melchisedech. Et ideo Archiepiscopo certus esto, quod sic est. Abiens autem senex, per semetipsum praedicabat, quia homo est Melchisedech: & gauisus est magnifice sanctae memoriae Cyrillus Episcopus.] haec ibi ad insinuandam miram Cyrilli sapientiam, atque cum prudentia dexteritatem. Porro Cyrilli memoria remansit post eius obitum in Ecclesia vigens iugiter & florentissima, ore omnium Orthodoxorum praconiis frequentata.

Ad postremum autem hic monendum putamus esse lectorem, legi in Quinta Synodo Theodoretum nomine epistolam hoc tempore Cyrilli obitus ad Ioannem Antiochenum conscriptam, de eius morte gaudentis, & in eundem Cyrillum plurima garrientis; quam quis aequius satyram dixerit, famosumque libellum, quam epistolam. Nos vero aegre ferentes Theodoretum nomine ferri, quod alicuius potius fuit Nestoriani figmentum, hic tibi primum ipsam reddemus epistolam, ac subinde de eius fide, qualis sit, differemus. Inscriptio autem sic se habet:

a Quint. Syn.
mod. Ab. 5.
tom. 2. Codex.

EPISTOLA
NESTORIANI
DE OBITU
CYRILLI.

Theodoretum ad Ioannem Archiepiscopum Antiochiaepistola scripta, cum mortuuseisset Cyrillus Archiepiscopus Alexandriae.

Serò tandem & vix malus homo defunctus est: boni enim & benigni ante tempus inde demigrant, mali autem in multo tempore vitam producunt. Et arbitror bonorum omnium dispensatorem prouidentem, celerius quam tempus est, ex humanis tribulationibus eos abducere, & tamquam victores liberare luctaminibus, & in meliorem transferre vitam, quae praemium proposita est iis qui pro virtute luctantur, sine tristitia & solitudine libera: Malitiae vero amatores & operatores diutius concedit praesenti vita frui, ut aut fatietatem caperent malignitatis, & virtutem postea discerent, aut poenas darent, & in hoc saeculo pro molestia suorum morum longo tempore amaris & malis vitae praesentis fluctibus aestuantes. Illum vero miserum nec ad exemplum aliorum dimisit nostrarum animarum gubernator diutius eorum potiri quae videntur esse delectabilia; sed crescentem quotidie viri malignitatem, sciens & corpori Ecclesiae nocentem, quasi quamdam pestem amputauit, & abstulit opprobrium a filiis Israel.

Lætificauit quidem superstites illius discessio: Contristauit forsitan mortuos: & timor est, ne praegravati eius conuersatione, iterum ad nos remittant; vel illos diffugiat qui eum abducunt, sicut ille tyrannus Cynni Ciliciam. Procurandum igitur est, & oportet tuam sanctitatem maxime hanc suscipere festinationem, & iubere collegio mortuos asportantium, lapidem aliquem maximum & grauissimum sepulchro imponere, ne iterum huc perueniat, & instabilem voluntatem iterum demonstret. Infernis noua dogmata asserat: ibi diu noctuque, sicut vult, sermocinetur. Non enim timemus ne & illos diuidat aduersus pietatem publice alloquens, & morte circumdans naturam immortalem: lapidabunt enim eum non solum qui diuina eruditi sunt, sed etiam & Nembroth, & Pharaon, & Sennacherib, & si quis eorum similis est Dei impugnator.

Sed enim sine causa multa loquor: silet enim miser inuitus: Egredietur enim (dicit Propheta) spiritus eius, & reuertetur in puluerem suum, & in illo die peribunt omnes cogitationes. Iste vero & aliud habet silentium: nudata enim illius facta alligant linguam, obstruunt os, frenant sensum, silere faciunt, in terram inclinare cogunt. Ideo plango miserum, & ploro: nec enim puram mihi delectationem fecit mortis eius nuntiatio, sed dolore permixtam. Lætor enim & iucundor, eiusmodi pestilentia communem Ecclesiam videns liberatam. Contristor vero & ploro, cogitans, quod nec requiem malorum miserabilis suscepit; sed maiora & peiora pertentans defunctus est. Somnauit enim (sicut dicunt) & regiam urbem perturbare, & piis iterum dogmatibus repugnare, & tuam sanctitatem accusare, utpote ea colentem. Sed vidit Deus, & non despexit: immisit vero finem in os eius,

ALII IOCI
NESTORIANI
DE CYRILLO
DE SYNAGO.

NESTORIANVS
QVID
DE ANIMA
CYRILLI.

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20. IMPP.

A eius, & frenum in labiis eius, & conuertit eum in terram, de qua sumptus est. Fiat vero orationibus tuae sanctitatis, ut misericordiam & veniam consequatur, & vincat immensa Dei clementia illius malignitatem. Rogo vero tuam sanctitatem soluere nobis animae tumultus: plurimae & diuersae famae circumsonant, & nos perturbant, communes calamitates annunciantes. Quidam vero & tuam reuerentiam proficisci dicunt ad Comitatum sine voluntate. Et usque nunc despiciebam, utpote falsa ista, quae diuulgantur. Quoniam vero vidi ipsa eadem omnes dicentes, necessarium existimaui veritatem a tua discere sanctitate, vel ut rideamus utpote falsa, aut ut vera merito luceamus.] haec tenus epistola: quam quidem sicut hominis Nestoriani esse non dubitamus, ita eam adscribi Theodoro ad Ioannem Antiochenum, patens esse mendacium apparebit.

Nullum quidem verius, certiusque dicam & fortius argumentum ad haec refellenda putamus esse, quam ad lapidem Lydium, ipsam exactam temporis rationem, omnia ista, ut qualia sint agnoscantur, afferre. Quomodo, quae so, potuit ista ad Ioannem Episcopum Antiochenum Theodoretus scripsisse post Cyrilli obitum, cum (ut superius apertissime ex eiusdem Theodoretum datis litteris ad eius successorem ante annos quatuor ostendimus) ipse Ioannes ex hac vita iam decessisset ante annos septem; ad cuius successorem Domnum, commendans Felicianum Carthagine tunc profugum, litteras commendatitias dederat? Ante septem quidem annos Ioannem defunctum esse, ipsius met Theodoretum auctoritate ex litteris ad Dioscorum proximè recitandis luce clarius apparebit: extat enim ipsius Theodoretum epistola ad Dioscorum Alexandrinum Episcopum data, vbi pluribus agit de reconciliatione amicitiae a se initia cum Cyrillo, usque litterarum familiarium, quae magna confidentia mutuo inter se inuicem datae fuerunt; quarum exemplaria seruasse integra, ipsumque Dioscorum earundem conscium fuisse, testatur. Ex dictis sane litteris perspicuum fiet, quot annis Theodorus Ioannis praedecessor sederit, quotve Ioannes ipsius successor, necnon Domnus subrogatus in locum Ioannis, quem hoc anno iam septimum annum egisse in Episcopatu demonstrat. Sed ad eluendam illatam Theodoro calamitatem ista satis cum sint, certiora reddentur ex iis quae paulo post ex eius litteris sumus dicturi. Porro non haec dumtaxat epistolam Theodoro nomine confinxerunt Nestoriani, sed & alias plures ad ipsum Nestorium datas, ut Leontius Scholasticus tradit, qui Nestorianorum Theodoretum calumniatum detegit imposturam, atque ait: Sciendum est & illud, circumferri quasdam Theodoro ac Nestorij epistolas, in quibus sese mutuo recipiunt. Sed fictitiae; nam fingunt eas haeretici. Si cui verò cognoscere libet, quam graui Nestorium Theodoretus odio profectus sit: is librum ipsius Theodoretum de Scelis scriptum legat.] haec Leontius. Sed quae de Cyrillo sunt reliqua, his addamus.

DEFENDITUR
AB IMPOSTURA
THEODORIS.

Theodor. 4.
p. 13.

Leont. de
Scel. sect. 5.

Sanè quidem respuimus atque exustamus figmentum illud, incerto auctore proditum, Chronico nimirum, quod extrasse fingunt quemdam Francia Regem, quo tradunt, eundem S. Cyrillum Alexandrinum Episcopum monachum fuisse montis Carmeli; cui quidem assertioni Trithemius leuiter nimis fidem praestitit. Vnde haec, quae so, incerto auctori, si, qui certi atque probati sunt auctores eiusdem Cyrilli aequales, eiusdemque res gestas quam diligenter profecti, haec nescientes, obruta silentio reliquerunt? Vel quae apud huius temporis scriptores mentio de cultu Carmelo a vitae monasticae professoribus? Etenim cum apud S. Hieronymum, Palladium, Euagrium, Cassianum, Theodoretum, Cyrillum monachum, & alios saeculi huius scriptores frequens mentio sit de monachis in Palaestina degentibus, nusquam penitus apud eos de monachis Carmelitis. Faceat igitur eiusmodi de monachismo Cyrilli in Carmelo fabella, sicut illa huic haud impar, qua traditur & Ioannes Hierosolymorum Episcopus Origenista fuisse etiam monachum Carmelita: sicut enim haec leuiter effinguntur, ita & facile refelluntur. Flagrans quidem cupido nobilitatis auita cogit interdum homines delirare. Atque de Cyrillo iam satis, quem sanctissimis viris impertiri solito honoris cultu coluit semper tum Orientalis, tum etiam Occidentalis Ecclesia, eiusque scripta Catholici semper venerati sunt, ipsorumque auctorem, ut virum maxime pium assiduis benedictionibus sunt profecti.

Defuncto Cyrillo, successus est hoc anno in locum ipsius Dioscorus: Qui autem eius creationem ultra biennium differunt, a veritatis tramite declinare, tum quae dicta sunt, tum etiam quae inferias dicturi sumus euidenter manifestabunt. Qualis hic fuerit, & quanta existimatione sanctitudinis haec tenus perseuerarit, prima Theodoro ad eum data hoc anno epistola satis docet, quae sic se habet:

DIOSCORVS
CREATUR
EPISC. ALEXANDR.

Theodor.
epist. 60.

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37. IMPP.
VALENTIN. 20.

Theodoretus Dioscuro Episcopo Alexandriae.

DIOSCORI
PREDICAN
TVR VII-
CVTAS.

Multis quidem & alijs virtutum generibus tuam sanctitatem exornatam audiimus (velox enim fama vndequaue percurrere tuae gloriae omnium repleuit aures) celebrant autem vniuersi praecipue tuae humanitatis praesentiam, quam Christus Dominus praecipiens, se ipsum exemplar proposuit: Discite, inquit, a me, quia mitis sum & humilis corde. Natura enim cum esset sublimis, vel potius excelsus Deus, homo tamen factus, humanitatem & humilitatem in primis est amplexatus. Ad ipsum igitur tu etiam domine respiciens, non intueris subditorum numerum, non throni celsitudinem, sed naturam consideras humanam, & inflabiles huius vitae mutationes, & diuinas sequeris leges, quarum observatio caloribus nobis regnum lucratur. Hanc tuae beatitudinis humilitatem cum acceperim, audeo litteris tuum sacrum & Deo dilectum caput compellere, & salutare: Et preces porrigo, quarum fructus salus est. Harum vero litterarum auctor fuit pientissimus presbyter Eusebius: Cum enim illum istuc proficisci audiuerim, hanc epistolam ex tempore scripsi, tuam sanctitatem in primis orans, ut precibus nos confirmes & adiuues, & tuis litteris spirituale conuiuium nobis porrigas, & nobis fame laborantibus admirabile tuarum litterarum conuiuium largiaris.] haec Theodoretus ad Dioscorum: qui quidem, quamdiu Cyrillus vixit, illi obsequentissimus videri voluit, & talis apparuit, quasi iam omnium virtutum verticem attigisset; ita plane comparatus, ut simulationis arte summam suam dignitatis fuerit architectus: cui nec voluntas diuina restitit, quae (ut sacra habent oracula^a) regnare facit hypocritam propter peccata populi.

^a Job. 34.

His acceptis Dioscorus Theodoretis litteris, minime ad eum responsum reddidit, plane ostendens se in eum infesto animo esse: sed scripsit ad Dominum Episcopum Antiochenum, de ipso Theodoretis querens, quod adhuc doctrinam Nestorij propugnaret. quae cum Theodoretus accepisset, haud leuiter commotus est; quippe cum ut Catholicus & amicus a Cyrillo eius praedecessore acceptus fuisset, ab eius successore in crimen adduceretur impietatis: quamobrem apologeticam coactus est ad eum epistolam dare; quam hic integram describendam putavi ad abstergendam suspicionem, quae ex commentitijs scriptis in Synodo editis aduersus ipsum Theodoretum conuata fuit. est autem huiusmodi^b:

^b Theodor. epist. 83.

Theodoretus Dioscuro Episcopo Alexandriae.

Maximum afferunt solatium sacra exempla Scripturae illis, qui calumniam patiuntur. Quando enim aliquis ab effrenata lingua calumnijs impetitur, magna consolationis remedia accipiet, si in memoriam reuocet historiam Ioseph^c illius admiratione digni: & intuens castitatis effigiem & omnis virtutis magistrum calumniam passum, & ac si alienas nuptias violare voluisset, in vincula coniectum, & compedibus strictum, & plurimum temporis in carcere detentum; huius historiae medicina dolorem lenit. Ita rursus cum mansuetissimum repererit David^d, ut tyrannum a Saul eiecitur & fugatus; & semel atque iterum inimicum suum cepisse, & illam sum dimisisse: hinc iterum remedium tranquillitatis suscipiet. Quando vero ipsum Christum Dominum, saeculorum creatorem, & omnium rerum auctorem atque opificem, Deum verum, Dei veri Filium, seductorem a saeculis viderit appellatum, non solum consolationem inde lucratur, sed hilaritatem maximam, quasi Domini factus socius.

^c Genes. 39. CALVMNIAE PATIENTER TOLERANTIAE.
^d 1. Reg. 19. 20. 21.^e Matt. 27

Haec autem nunc scribere coactus sum, tuas litteras cum viderim, quas tua sanctitas Deo dilectissima Archiepiscopo domino Domino scripsit: illis enim etiam hoc adiectum fuerat, quod nonnulli maximam ciuitatem, quae a tua beatitudine regitur ac gubernatur, cum occupauerint, dira aduersus nos scripserunt, quod in duos diuidimus vnum Dominum nostrum Iesum Christum: & haec Antiochia dum verba faceremus, vbi multae myriades auditorum repleverunt caetum atque conuentum. Et illos quidem talia confingentes deplorauit apertam calumniam componere ausos & fingere: dolui etiam (ignosce mihi domine, dum a dolore loqui compellor) quod alteram aurium tua secundum Deum perfectio non reseruauit mihi integram, sed illis quae ab ipsis falsa sunt dicta credidit. Et quamuis illi essent tres, aut quatuor, aut quindecim; ego multas habeo myriadas hominum, qui doctrinae veritatem & rectitudinem mihi testantur.

CALVMNIAE IN THEODORIVM IL-
LATAS.

Sex enim annos ibi ego docens, tempore beatae memoriae Theodoti Antiocheni Episcopi, qui tum vitae splendore polluit & fulsit, tum etiam diuinorum dogmatum cognitione: Alios deinde tredecim annos tempore beati Ioannis, qui ad eum oblectabatur, dum nos conciones haberemus, ut ambas concuteret manus, & saepius exultaret & profliret: quod au-

THEODOR-
TVS GATE-
CHISTA AN
TIOCHEN-
VS.

tem

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37. IMPP.
VALENTIN. 20.

tem ille a puero rebus sacris enutritus & educatus, exquisitam valde diuinorum dogmatum notitiam habet: et litteris tua sanctitas declarauit. Praeter haec, iam septimus agitur annus, quo Deo dilectissimus Archiepiscopus Dominus sedet: & vsque hodie, cum tantum praeterierit tempus, nullum neque Deo dilectorum Episcoporum, neque piissimorum clericorum, ea quae a me dicta sunt, reprehendit aliquando.] Obserua hic, lector, Theodoretum Episcopum publicum semper egisse Antiochiae Catechistam temporibus Theodoti, Ioannis, & Domni trium Antiochenorum Episcoporum, quorum singulorum tempus in sede insumptum numerat; quibus & discas annos cuiusque ipsorum Episcopatus. Sed subdit:

Quanta vero animi hilaritate & alacritate populi Christo dilecti nostras orationes & conciones audiant facile erit haec tuae diuinae perfectioni ab illis qui inde venerunt addiscere, & ab iis qui illuc proficiscuntur. Haec autem dico, non iactantiae causa, sed potius me excusare coactus; neque splendorem, sed rectitudinem tantum in meis orationibus inesse testificans. Quinimmo magnus ille Orbis magister & doctor diuinus Paulus, nouissimum & vltimum se ipsum sanctorum, & primum peccatorum semper appellas, coactus tamen fuit, ut accusatorum ora obstrueret, suorum laborum adiciere catalogum: & ostendens quod hoc necessitate, non ex animo faceret, ut suas narraret passiones, addit: Insuper factus sum, dum glorior: vos vero id facere me coegit. Ego autem me ipsum miserum & pauperissimum noui: multis enim obnoxius sum defectibus: propter solam vero fidem in sacrae apparitionis & aduentus Domini die aliqua remissione potiri expecto.

Sanctorum enim Patrum vestigia secutus, prompto sum animo, & precibus incumbo, & Euangelicam doctrinam, quam summam nobis tradiderunt qui in Nicaea Bithyniae conuenerunt sanctissimi Patres, tueri & conseruare studeo integram: & quemadmodum vnum credo Patrem, & vnum Spiritum sanctum a Patre procedentem, ita vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum ante omnia saecula a Patre genitum, splendorem gloriae, & characterem & imaginem paternae substantiae propter hominum salutem carnem sumpsisse, & hominem factum, & secundum carnem ex Maria Virgine natum esse. Ita enim nos pientissimus edocuit Paulus: Quorum patres, ait, ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in saecula saeculorum, amen. Et iterum de Filio sic: Qui factus est ex semine David secundum carnem, qui praedestinatus est Filius Dei in virtute secundum spiritum sanctificationis. Haec enim de causa & Dei genitricem appellamus sanctam Virginem; eosque qui hanc renuunt appellationem, alienos ducimus a pietate.

Similiter etiam eos, qui in duas personas, vel duos Filios, aut duos Dominos diuidunt Dominum nostrum Iesum Christum, nec probos, nec sinceros nuncupamus; & ab eorum qui Christum diligunt, coetu segregamus. Audiuius enim diuinum Paulum dicentem: Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma. Et iterum: Vnus Dominus Iesus Christus, per quem omnia. Et iterum: Iesus Christus heri & hodie idem & in saecula. Et alibi: Qui descendit, ipse est qui ascendit super omnes caelos. Et sexcentas huiusmodi alias licet inuenire apud illum voces, quae vnum Dominum praedicant. Ita & diuinus Euangelista clamat: Et Verbum caro factum est, & habitauit in nobis, & vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti a Patre, plenum gratiae & veritatis. Et qui eiusdem est nominis, Baptistam dico, clamat, dicens: Post me venit, qui ante me factus est, quia prior me erat. Et cum vnam personam ostendisset, vtraque posuit, & diuina & humana: humanum enim est illud, Vir, & venit; diuinum vero, Prior me erat. sed nihilominus non alium vidit post se venientem, alium ante se existentem: sed eundem vidit ante saecula existentem, ut Deum, hominem vero post se factum ex Virgine. Ita & beatissimus Thomas ad Domini carnem manum cum applicuisset, Dominum appellauit & Deum propter eam quae conspiciebatur naturam, cum agnouisset inuisibilem & quae conspici non poterat: ita & nos carnis quidem eius & Deitatis differentiam & distinctionem nouimus, vnum tamen scimus Filium qui homo factus, & Deum Verbum.

Haec enim & a diuina Scriptura edocti sumus, & ab iis qui ipsam declararunt & exposuerunt Patribus, Alexandro sancto, Athanasio, & Achilla, veritatis praerconibus, qui Apostolicam vestram exornarunt sedem, & Basilio, & Gregorio, & alijs Orbis luminibus. Quod vero scriptis beati Theophili & Cyrilli nos vtiuntur, & eos qui contradicere audent per haec confutamus, & illorum ora obstruimus: ipsae litterae id declarant. Illos enim qui Dominicae carnis & diuinitatis differentiam inficiantur, & aliquando quidem diuinam naturam in carnem conuersam dicunt, aliquando vero carnem in diuinitatis muta-

^a 1. Tim. 1.^b 2. Cor. 11.THEODOR-
TI CATHO-
LICAE FI-
DEI PRO-
FESSIO.^c Ephes. 4.^d 1. Tim. 2.e Hebr. 13.^f Ephes. 4.^g Ioan. 1.^h Ioan. 1.ⁱ Ioan. 20.

DOCTRINAM PATRVM SCRIPTURAE THEODORVS.

tam

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20. IMPP.

tam esse naturam, istorum admirabilium virorum pharmacis & medicamentis eos curare studemus. Apertè enim nos duarum naturarum differentiam edocent, & immutabilitatem diuinæ naturæ prædicant, & Dominicam carnem diuinam appellant, vt Dei Verbi carnè factam. Dicere verò quòd in Dei naturam ipsa conuersa fuerit, vt impium reiecerunt & respuerunt.] Docuit planè hæc Theodoretus quàm exactissimè in suis Dialogis: eos enim (vt ipse in præfatione testatur) ad hos refellendos conscripsit: quorum primus est dialogus, cuius est titulus, Immutabilis, quo ostenditur Deus carnem humanam suscipiens, non esse mutatus: secundus, Inconfusus, quo declaratur, sic diuinam naturam humanam esse vnitam, vt tamen confusa non fuerit: tertius verò dialogus dictus Impatibilis, quo docet, Deum hominem factum, vt tamen diuinitas impatibilis, vt erat, permanserit. Sed pergit:

Quod verò beatæ memoriæ Cyrillus sapiens ad nos litteras dedit, tuam sanctitatem apertè scire arbitror: & quando sua opera, quæ contra Iulianum scripserat, Antiochiam misit: similiter cum ea quæ ipse de Emissario ediderat, petiisset à beato Ioanne Antiochiæ Episcopo, vt illa ostenderet magistris qui in Oriente scientia præstant; beatus ille Ioannes Cyrilli litteris obtemperans, libros nobis misit; quos cum legissemus, hominem sumus admirati, & scripsimus ad Cyrillum beatæ memoriæ: qui iterum nobis rescripsit, & nos diligentes ac beneuolos suo testimonio declarauit: quæ litteræ apud nos seruatur.] Est planè vnde & ex his coarguas falsitatis litteras Theodoreti nomine vulgatas, Cyrillo post obitum illudentes: nam quo ipse esset erga Cyrillum animo, & quàm mirificè coleret sancti viri memoriam, litteræ istæ declarant, quibus & subdit:

Auerferur itaque beatitudo tua eos qui loquuntur mendacium; & Ecclesiæ quietem procuret; & eos qui veritatis dogmata corrumpere audent, vel pharmacis & medicamentis salutaribus curet; vel eos qui curari nolunt, vt incurabiles & insanabiles arceat è gregibus, ne eius pestis contagium ouibus communicetur: nos verò consueta salutatione dignos efficiat. Quòd enim quæ scripsimus sentimus, testimonium perhibent quæ à nobis scripta sunt in diuinam Scripturam, & aduersus eos qui cum Ario & Eunomio sentiunt. Præter hæc, & hoc breue & extremum adhibeo carmen: Si quis non dicit, beatam Virginem Dei genitricem, vel nudum hominem appellat Dominum nostrum Iesum Christum; vel in duos Filios eum, qui vnus est, diuidit vnigenitum & primogenitum omnis creaturæ: cadat ab ea, quam in Christum habemus, spe. Et dicat vniuersus populus, Fiat, Fiat.] hæc Theodoreti ad Dioscorum epistola, scripta ab eo ad refellendas calumnias in ipsum oblatrantium, à nobis verò hic opportunè relata ad redarguendam etiam (vt dictum est) erroris illam epistolam, quæ Theodoreti nomine recitata fuit in Quinta Synodo, quasi in mortuum insultasset. Scriptam verò fuisse hanc Theodoreti epistolam ad Dioscorum hoc anno, cum Dominus Antiochenus Episcopus septennium ageret in sede Episcopali, ipsius Theodoreti verba nuper recitata declarant, & ad hoc scriptam, vt se plenè Orthodoxum esse, perspicua luce monstraret.

Ordinatus igitur hoc anno Dioscorus Alexandrinus Episcopus legationem ex more misit ad Romanum Pontificem: qui autem hoc functus est munere, Possidonius presbyter nominatur; eundemque esse facilè exillimo Possidonium, qui aliquot ante annos, ipso exordio nascentis Nestorij hæresis, à Cyrillo Alexandrino missus fuit ad Cælestinum. Retinuit secum aliquot diebus S. Leo Papa eundem legatum, quem & Ecclesiasticis functionibus voluit semper esse præsentem, vt ex institutis Romanæ Ecclesiæ disceret, quid emendandum esset in Ecclesia Alexandrina. Sed & cum ab ipso idem Pontifex quadam haud rectè in illa administrari intellexisset, redditus ad Dioscorum litteris, quæ ea essent admonuit, & corrigenda præcepit, ista præfatus:

Quantum dilectioni tuæ Dominicæ charitatis impendamus affectum, ex hoc poteris approbare, quòd tua firmius desideramus fundare initia, ne quid charitati tuæ ad perfectionem deesse videatur, cum tibi specialis gratiæ merita (vt probauimus) suffragentur. Paterna igitur & fraterna collatio debet sanctitati tuæ esse gratissima, nec à te aliter suscipi, quemadmodum à nobis intelligis proficisci. Vnum enim nos sentire oportet & agere, vt (sicut legimus) in nobis quoque vnum esse cor & anima comprobetur. Cum enim beatissimus Petrus Apostolicum à Domino acceperit principatum, & Romana Ecclesia in eius permancat institutis: nefas est credere, quòd sanctus discipulus eius Marcus, qui Alexandrinam primus Ecclesiam gubernauit, aliis regulis traditionum suarum decreta formauerit: cum sine dubio de eodem fonte gratiæ vnus spiritus fuerit & discipuli & magistri;

nec

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20. IMPP.

A nec aliud ordinatus tradere potuerit, quàm quod ab ordinatore suscepit. Non ergo patimur, vt cum vnus nos esse corporis & fidei fateamur, in aliquo discrepemus; & alia doctoris, alia discipuli instituta videantur.] At quinam iste prauus vsus qui in Alexandrinam Ecclesiam irrepserat, ipse declarat, nempe die quolibet fieri solitas sacrorum ministrorum ordinationes, nullo præcedente ieiunio, cum Romæ res tanta aliter ageretur: sed quoniam modo, vt antiquiores ritus referemus, hic describamus: subdit enim:

Quod ergò à parentibus nostris propensiori cura nouimus esse seruatum, à vobis quoque volumus custodiri, vt non passim diebus omnibus sacerdotalis vel leuitica ordinatio celebretur; sed post diem sabbati eius noctis, quæ in prima sabbati lucefcit, exordia delignantur, hoc est, sub lege diuini officij substituuntur, in quibus his, qui consecrandi sunt, ieiunis & à ieiunantibus sacra benedictio conferatur. Quod eiusdem obseruantia crit, si mane, ipso Dominico die, continuato sabbati ieiunio celebretur, à quo tempore præcedentis noctis initia non recedunt, quam ad diem resurrectionis (sicut etiam in Pascha Domini declaratur) pertinere non dubium est.] idq. ex præscripto (vt docet) Apostolicæ institutionis: ac plura subiicit in commendatione diei Dominicæ. Atque ad postremum id admonet, vt in ecclesia diebus solemnioribus sacrificium iteretur, si contingat non omnem populum capere simul vnâ basilicam. Demum verò hæc subdit de Possidonio: Remcanti filio nostro Possidonio presbytero hanc ad fraternitatem tuam epistolam dedimus: qui nostris processionibus atque ordinationibus frequenter interfuit, & toties admissus, quid in omnibus Apostolicæ auctoritatis teneremus agnouit. Data Kal. Iunij.] hæc ad Dioscorum S. Leo, quibus & intelligis Romanum Pontificem omnibus Ecclesiis præfuisse magistrum, cum ita doceat Alexandrinum Episcopum, qui post Romanam primam cathedrâ obtineret.

C Porro quod ad Dioscorum pertinet, ipse æquè ac Nestorius, superinducta admirandæ sanctitudinis larua, adeptus est tantæ Ecclesiæ sedem; cum speciem præferens humilitatis arquemodestiam, intus tamen superbiam cum summa arrogantia occultaret. Nihil enim magis Dei Ecclesiæ obfuisse reperitur, quàm cum sub inuolucro sanctitatis iniquitas tegitur, & impieras horrenda visu furo religionis picta progreditur fallens oculos intuentium. Facile namque est cauere, quos manifestos intelligas hostes: occultos autem quis effugiet? hinc in Iob: Quis reuelabit faciem indumenti eius? Portas vultus eius quis aperiet?] Ita planè Dioscorus cum esset facinorosissimus, sanctissimus tamen videri voluit: etenim in libellis aduersus eum datis in Concilio Chalcedonensi, fuisse quidem ipse Origenista, insuper & Arianus, perfidus, homicida, & incendiarius, vitæque turpissimus, detectus est: Qui etiam ad conciliandum sibi vniuersum populum, simulac in thronum euectus est (inquit Liberatus diaconus) opprimens Cyrilli heredes, & per calumnias multas ab eis auferens pecunias, pistoribus & cauponibus ciuitatis dedit, vt mundissimum panem, & pretiosissimum vinum viliori pretio populis exhiberent.] adiecit insuper, vt ordinatos à Cyrillo clericos, quos ille cariores habuisset, absque aliqua occasione è gradu depositos in ordinem redigeret. At de his pluribus suo loco inferius.

Hoc item anno Attila Rex Hunnorum (inquit Prosper) Bledam * fratrem & cõsortem regni perimit, cuiusq. populos sibi parere compellit.] In damnum quidem Orientalis Imperij anno superiori iidem è suis progressi sunt finibus vnâ cum alijs barbaris. nam de his hæc sub eius anni Consulibus Eudoxio atque Dioscuro Marcellinus habet in Chronico: Persæ, Saraceni, Zanni, Isauri, Hunni finibus suis egressi, Romanorum sola vastarunt. Missi sunt autem contra hos Anarolius atque Aspar Magistri militiæ, pacemq. cum eis vnus anni fecerunt. Ioannes natione Vuandalus, Magisterq. militiæ, A ruegyfti fraude, in Thracia interemptus est. Hunnorum Reges cum numerosis suorum millibus in Illyricum irruerunt: Naissum, Singidonum, aliasq. ciuitates, oppidaq. Illyrici plurima exciderunt.] hæc Marcellinus: additq. de comete plurima anni huius temporis parte ardere visa. At non hæc prima est Hunnorum in Romani Imperij ditionem irruptio. Siquidem sub Consulatu Valentis quinto & Valentiniani Iunioris, anno Domini trecẽtesimo septuagesimo sexto, auctore Ammiano diximus, Hunos ex regionibus trans Mæotides paludes positos progressos Romanum Imperium inuasisse: iterum verò ipso exordio Arcadij Imperatoris in Orientales Romanis subditas prouincias grassatos esse, teste S. Hieronymo, & aliis eius temporis scriptoribus, suo loco narrauimus.

Rursum verò ante annos sexdecim sub Consulatu Honorij decimotertio cum Theodosio vndecimo Hunnos itidem vastasse Thracias, auctor est Marcellinus in Chronico dicto

DE TEMPORE
RE CELEBRANDÆ
ORDINATIONIS.DIOSCORI
HYPOCRISIS
DIVINIS
TENS.

Iob. 41.

b Cœcil. Chalced. Act. 3.

c Prosp. in
Chron. huius
Consulibus.
* Bledam
Bellam
Budam
HUNNORVM
IRRUPTIO-
NES IN RO-
MANVM IM-
PERIVM.THEODORETI
AD
MONITIO
AD
DIOSCORVM.LEGATIO
DIOSCORI
AD
S. LEONEM
ROMANVM.

a Leo epist. 81

b Act. 4.

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20.

IMPP.

HUNNI
CHRISTIA-
NI.Sozom. lib. 7
cap. 25.

Hier. 5.

Ammian lib.
31. in princ.
HUNNORVM
SEDES ET
MORES.HUNNORVM
VESTITVS
ET VICTVS.HUNNI QVA
LES IN
PROBRIIS.

palantes

HUNNI SEM
PER VAGI.

anno : confedisse autem eos in Pannonia, imbutosque plures eorum Christiana religione, eiusdem auctoris testificatione meminimus : sed quo praedicante iidem fidem Christianam susceperint, haud licuit inuenire : putamus tamen id factum consuetudine magni illius Theotimi Scytharum Episcopi, quem magnopere Hunnos esse reueritos ob ingentem virtutem miraculorum à Deo illi concessam, testatur Sozomenus*, nosq. quinto tomo Anna-
 lium superius diximus. Porro ad Hunnos in Pannonia commorantes haud pridem Aetium Ducem Romani exercitus se contulisse, vt per eos Valentiniano Imperatori, cuius iras meruerat, reconciliaretur, suo loco dictum est; eisdemq. in Galliis postea Burgundiones contriuisse, Prosper affirmat. At non iidem prorsus, licet eiusdem gentis, hi sunt, quos ex Oriente migrasse, & palabundos in Illyricum vsque peruenisse, tum Marcellinus tum Prosper testantur : nouum enim ex aluuario, è natiuo inquam solo, eiusmodi Hunnorum est progressum examen sub Attila & Bleda fratribus; quorum altero fraterna caede sublato, alter, nempe Attila, summam administravit Imperij. Ita quidem excrecente nequitia, à Deo flagellum paratur : vt planè secundum illas Domini minas à Hieremia* populo annunciatas acciderit : Adducam super vos gentem de longinquo, domus Israhel (ait Dominus) gentem robustam, gentem antiquam, gentem cuius ignorabitis linguam, nec intelliges quid loquatur.]

Quenam ista gens fuerit, qualibusve praedita moribus, Ammianus exactè quidem describit his verbis : Hunnorum gens monumentis veteribus leuiter nota, vltra paludes Maoticas glaciale Oceanum accolens, omnem modum feritatis excedit. Vbi quoniam ab ipsis nascendi primitiis infantium ferro sulcantur altius genæ, vt pilorum vigor rempestius emergens, corrugatis cicatricibus hebetetur, senescunt imberbes, absque vlla venustate spadonibus similes, compactis omnes firmisque membris, & opimis ceruicibus, prodigiosè deformes & pandi, vt bipedes existimes bestias, vel quales in commarginandis pontibus effigiati stipites dolantur incomptè in hominum figura : sic & in sua vita visi sunt asperi, vt neque igne, neque saporatis indigeant cibis, sed radicibus herbarum agrestium, & semicruda cuiusuis pecoris carne vescantur, quam inter femora sua & equorum terga subfertam foru calefaciunt breui aedificiis nullis vmquam tecti, sed hæc velut ab vsu communi discretæ sepulchra declinant; nec enim apud eos vel arundine fastigiatum reperiri tugurium potest: sed vagi, montes peragrantes & siluas, pruinas, famem, sitimque perferre ab incunabulis assuescunt. Peregrè tecta, nisi adigente maxima necessitate, non subeunt: nec enim apud eos securos existimant esse sub tectis.

Indumentis operiuntur linteis, vel ex pellibus siluestriū murū consarcinatis: nec alia illis domesticavestis est, alia forensis; sed semel absoleti coloris tunica collo inserta, non ante deponitur, aut mutatur, quā diuturna carie in pannulos defluerit defrutata. Galeris incuruis capita tegunt, hirsuta crura coriis munientes hedinis: eorumq. calcei formulis nullis aptati, vetant incedere gressibus liberis, qua de causa ad pedestres parum accommodati sunt pugnas; verum equis propè affixi, duris quidem sed deformibus, & muliebriter iisdem nonnumquam insidentes funguntur muneribus consuetis. In ipsis quiuis in hac natione perniox & perdius emit & vendit, cibumq. sumit & potum: & inclinatus ceruici angustæ iumeti, in altū soporem ad vsque varietatē effunditur somniorum. Et deliberatione super rebus proposita seriis, hoc habitu omnes in commune consultant. Aguntur autem nulla seueritate regali, sed tumultuario primatum ductu contenti, perumpunt quicquid inciderit.

Et pugnant nonnumquā laceffiti, sed incuntes proelia cuneatim variis vocibus sonantibus toruunt. Vtque ad pernecitatem sunt leues & repētini, ita subito de industria dispersi lugescent, & imposita acie cum caede vasta discurrunt, nec inuadentes vallum, nec castra inimica pilantes* præ nimia parte decernuntur: eoq. omnium acerrimos facile dixeris belatores, quod procul missilibus telis, acutis ossibus pro spiculorum acumine arte mira coagmentatis, sed distinctis, cominus ferro sine vi respectu . . . hostesque cum mucronum noxiis obseruant, contortis laciniis illigant, vt laqueatis resistentiū membris equitadi vel gradiendi adimant facultatem. Nemo apud eos arat, nec stiuam aliquando contingit.

Omnes enim sine sedibus fixis, absque lare, vel lege, aut ritu stabili dispalantur, semper fugientibus similes, cum carpentis in quibus habitant, vbi coniuges ex villis vestimenta contexunt, & cocunt cum maritis, & pariunt, & ad vsque pubertatem nutriūt pueros. Nullus apud eos interrogatus, respondere, vnde oritur, potest, alibi conceptus, natusque procul, & longius educatus. Per inducias infidi & inconstantes, ad omnem auram

in-

CHRISTI
444.LEONIS PAP.
5.THEODOSII 37.
VALENTIN. 20.

IMPP.

A incedentes, spei nouæ perquam mobiles, totum furori incitatissimo tribuentes; inconstulorum animalium ritu, quid honestum, inhonestumve sit, ignorantes; flexiloqui & obscuro, nullius religionis vel superstitionis reuerentia alia districti, auri cupidine immensa flagrantes; adeo permutabiles & irasci faciles, vt eodem aliquoties die à sociis, nullo irritante, sæpè desciscant, iridemque propitientur, nemine leniente. Hoc expeditum, indomitumque hominum genus externa prædandi auiditate flagrans immani, per rapinas finitimorum & caedes vsque ad Achaïam peruenit.] hucusque de his Ammianus.

Sed & de Hunnorum moribus non prætereatur, quod S. Ambrosius eos ludo addictissimos esse tradit, hæcque habet, dum de sæneratoribus agit : Ferunt (inquit) Hunnorum populos omnibus bellum inferre nationibus, fœneratoribus tamen esse subiectos, & cum sine legibus viuant, alicuius legibus obedire; in procinctu ludere, tesseras simul & arma portare, & plures suis quàm hostilibus ictibus interire. In victoria sua captiuos fieri, & spolia suorum perpeti, quæ pati ab hoste non nouerint. Ideo numquam belli studia deponere, quod victi alicui ludo, cum totius prædæ munus amiserint, ludendi subsidia requirunt bellandi periculo. Frequenter autem tanto ardore rapi, vt cum ea quæ sola magna æstimant, victus arma tradiderit, ad vnum alicui iactum vitam suam potestati vel victoris, vel fœneratoris addicat. Denique constitit, quod quidam eorum & Imperatori Romano cognitus in fide, pretium seruitutis, quam sibi tali sorte superatus intulerat, suppliciis imperatæ mortis exsoluerit.] hæc sanctus Ambrosius. Porro Hunnos itidem fuisse impudicos, Saluianus* affirmat. Hæc autem de Hunnorum moribus tum à nostris, tum ab externis petita auctoribus, à nobis haud sunt otiosè relata, sed vt videas & admireris Crucis potentiam, quæ omne genus perdomuit barbarorum: qui enim adeo feri &

C indomiti, truculenti, & omnis prorsus humanitatis expertes fuere, sub iugo tandè Christi redacti, pij, mansueti, humani, benigni, modesti, omniq. ex parte sanctissimi euasere, enitueruntque ex eis Reges, qui maximo Christianæ religioni decori fuerunt & ornamento. Porro talia potuisse præstari, non nisi legis Euagelicæ esse, Theodoretus libro de Legibus pluribus disputat.

Quod verò ad Hunnorum præsentis temporis statum pertinet: post eorum egressum, eo formidabiliores sunt redditus, quo docti prudentiam rerum experimento, militarem ascuti sunt disciplinam sub Rege versutissimo militantes. Fuisse verò Attilam superstitione Ethnicum, tradunt; nec recens cum suis prodiisse è Maoticis regionibus, sed cum fratre in Pannonia suis imperasse, apud Paulum Diaconum & alios eum secutos inuenies: cum tamen Marcellinus asserat, Hunnos hos ante biennium sub Consulatu Eudoxij atque Dioscori è suis ipsorum finibus exiisse. Quod autem ad grassationem Attilæ spectat in Oriente, & quomodo Theodosium sub tributo redegerit, iam diximus, suisq. locis inferius dicturi sumus. Qui igitur anno superiori è suis sunt regionibus semel egressi in ruinam Orientalis Imperij, constat asseritione Marcellini, sequenti adhuc anno & amplius Orientales oras vexasse, vt suis locis dicturi sumus. At de Hunnis hætenus.

Sub hoc eodem Consulatu Theodosij & Albini, idem Imperator Theodosius constitutionem edidit de releuatis ab oneribus tributariis possessionibus eorū, qui grauamen se esse passos à mensuris & reuiforibus agrorum prouincialium questi sunt : est eius exordium : Perfecta est ac plena liberalitas, &c.] Sed faciendæ legis huius occasionem attende. Ad hæc planè spectat querela Theodoretus de Cyrensisibus suis onere tributorum oppressis, & non sicut alij releuatis : extat de his epistola ipsius ad Proclum Constantinopolitani

E num Episcopum, quam nondum cusam ex promptuario bibliothecæ Vaticanæ primū hic tibi describendam curauimus, vt intelligas Episcopos suarum ouium non spiritualia tantum, sed & quæ pertinent ad ipsarum bona curasse. se habet igitur in hunc modum :

Superiore anno sanctitas tua illustrem Philippum nostræ ciuitatis præcipuum virum magno liberavit infortunio : & tranquillitatem adeptus propter tuæ beatitudinis protectionem, tuis laudibus nostras repleuit aures. Sed omnem illam tuam protectionem pietissimus Episcopus N. inutilem demonstrare nititur : & tam quæ ante duodecim annos sepe facta est uisitatio prouinciae calumniatur, & illam accusare contendit; quæ nec plagiarij quidem homines facere auderent. Tuam igitur sacrum caput oro, vt eius mendacia sedare facias: Præfectosq. illustres etiam persuadeas descriptionē confirmare, quam iure & humanè decreuerunt. Grauiissimam enim re vera descriptionem supra omnes regiones & prouincias & ciuitates nostra ciuitas passa est. Et cum omnes ciuitates sint exoneratæ grauaminibus : hæc vna remansit, quæ hucusque supra sex myriadas & duo milia iu-

Annal. Eccl. Tom. 6.

C 2

gerum

* Ambros. de
Tobiac. II.
HUNNI LV-
SORAS.* Saluian. de
uer. iudicio
president. De
lib. 4.PLURES
HUNNORVM
EGRESSVS.* Nouel. Theo-
dos. tit. 33. de
releuat.* Theodor. e-
pist. 47.THEODOR.
CVRAT CY-
RI CIVITA-
TIS TRIBV-
TORVM RE-
MISSIONEM

CHRISTI 444. LEONIS PAP. 5. THEODOSII 37. VALENTIN. 20. IMPP.

gerum persoluit. sero tamen tandem qui excelsum illum thronum obtinent, adducti, visitatores prouinciae miserunt: & illorum emissam cognitionem & sententiam accepit quidem magnificus bonae memoriae Isidorus, confirmauit etiam gloriosissimus & Christo dilectus dominus Florentius; & diligentius totum argumentum cum inuestigasset qui nunc praest, & iustitia thronum illustrat, regio hanc confirmauit decreto. Ille vero veritatis amator, propter eam quam cum illustri Philippo inimicitia exercet, aduersus pauperes bellum suscepit. Qua de causa tuam precor sanctitatem, ut iniquae linguae iustam linguam suam obiciat; & veritatem, cui bellum inferitur, protegat, & ipsam inexpugnabilem demonstret, & mendacij arguat vanitatem.] haec ad Proclam Theodoretus. Veru ad Pulcheriam Augustam eodem argumento scribens epistola, haec magis lucuosè deplorat, delatoremq. pessimum detegit, dum ita scribit, à dignis laudibus eiusdem Pulcheriae exordiens:

Theodor. e. piff. 43.

THEODORVS AVXILIVM IMPLORAT A PVLCHERIA AVG.

Quoniam Imperium pietate exornatis, & purpuram fide illustratis, haec scribere audeamus, nec nostram humilitatem intuemur: Sacerdotio enim decentem tribuitis honorem. Haec mecum reputans, tuam potentiam oro nostram prouinciam miseratione dignam ducere, & visitationem saepius factam consumari praecipere, nec audire falsas calumnias, quae à nonnullis fiunt aduersus eam; nec fide dignum illum ducere, qui Episcopi quidem nomen se iactat habere, talia vero patrantem, quae ne plagiarij quidem facere audent. Hic enim iam accusatus, & excommunicationis vinculis innodatus à Deo dilectissimo & sanctissimo Archiepiscopo Antiocheno domino Domino, dum Concilium congregari deberet, ut eius accusationes & querelae examinarentur, cum aufugisset, ad regiam se contulit vrbem; & delatoris artem exercens, prouinciae molestias infert, quam marrem quidem appellat, mala vero infert nyriadibus pauperum: & pro ea quam aduersus vnum exercet inimicitiam, linguam suam aduersus omnes acuit.

Qualis vero is sit, & quibus exercitiis enutritus, ego quidem non dicam, quae nec licent cogitando. Illud tamen ipsum aperta indicat coniectura, quod nunc facere aggressus est. De prouincia autem hoc vnum dicam: quod cum tota regio vectigalium diminutionem obtinuerit, haec tantu hac clementia suum minus potuit, quamuis grauissimo onere opprimeretur. Quapropter multi quidem fundi colonis sunt priuati, multi dominis omnino orbati: & pro his miseri ciues vectigalia soluere coguntur: ferre autem solutionem non valentes, alij quidem mendicant, alij fugiunt, & in vnum tantum ciuitas ipsa redacta est; qui nec ipse stabit, nisi aliquod remedij vel salutis malis adhibeatur. Spero autem quod vestra serenitas ciuitatis malis medebitur, & alijs iustis & sanctis actionibus suis hanc etiam adiciet.] haec ad S. Pulcheriam Augustam Theodoretus, à nobis relata occasione Imperatorij edicti hoc anno de releuatione tributorum promulgati.

THEODORVS ERGA SVOS SVB DIOSVS. Theodor. epiff. 81.

Commendatione quidem digna optimi Antistitis sollicitudo, non pro animarum salute dumtaxat impensa, sed etiam corporum: adeo ut nihil praetermiserit, quo suis sibi subiectis ciuibus & comprouincialibus prodesse possent. Audi quid ipse in epistola ad Nominum Consulem habeat de beneficiis erga suos Cyrenses collatis: Publicas porticus in ingressu ecclesiarum adificauit: Pontes duos magnos extruxi: Balneorum publicorum gressi curam: cum ciuitatem reperissem quae minimè à defluente flumine aquabatur, aquae ductus parauit, & ciuitatem aquis carentem aquis repleui.] haec in epistola ad Nominum Consulem, quam alia occasione inferius suo loco integram reddidit sumus. Sed quid praeterea? quae siuit eisdem suis Cyrensis magna industria qui languoribus aegrotantium mederentur. Accipe de his ipsius ad Apellam perbreuem e. istolam his verbis conscriptam:

QVID THEODORVS DE PETRO PRESBYTERO MEDICO.

Cyri gubernacula & administrationem adeptus ego, omnes artes necessarias illi comparauit: praeter has, medicae artis peritos, ut illam incolerent & habitarent, hortatus sum, & effeci. Vnus horum est reuerendissimus presbyter Petrus, qui rationabiliter & artificiosè artem exercet, ac illam multum exornat. Nunc vero, proficiscentibus nobis, multi etiam alij hanc reliquerunt ciuitatem, ac idem Petrus proficisci decernit. Hac de causa tuam precor magnificentiam, ut illius curam geras, eumque protegas: sufficiens enim est & peritus, ut morbis opem ferre valeat, & morbos pellere.] haec tamen Theodoretus. Ex quibus & illud intelligas, haud incongruum visum esse maioribus, Dei ministros piae charitatis officio artem medicam exercere; quod in sacris litteris legerent, Lucam medicum nominatum ab Apostolo Paulo scribente ad Colossenses: Sic igitur Theodoretus Cyri Episcopi exemplo vides, ita sanctos Episcopos subditis sibi populis diligenti cura ministrasse quae ad ipsorum animarum salutem spectare viderent, ut tamen quae essent ad corporum

Coloss. 4.

CHRISTI 445. LEONIS PAP. 6. THEODOSII 38. VALENTIN. 21. IMPP.

rum sanitatem, & rerum quas possiderent bonum statum spectantia, praestare minimè praetermitterent, in omnibus optimi pastoris specimen edentes, & patres amantissimos cunctis aequè praeferebant.

IESV CHRISTI ANNVS 445. LEONIS PAP. ANNVS 6. THEODOSII 38. VALENTIN. 21. IMPP.

Annus qui sequitur quadringentesimus quadagesimus quintus, Consulatu sexto Valentiniani Augusti & Nomi (quem alij perperam Nonium dicunt) reperitur adscriptus in publicis monumentis Consulibus notari solitis. Quod ad nomen pertinet: hoc anno Dioscorus Episcopus Alexandrinus eius opera vsus est ad exagitandos Cyrilli praedecessoris affines, exigendo ab eis bona illius. Quam vero tyrannicè Dioscorus in eos hoc anno agere coeperit, ex libello Athanasij eiusdem Cyrilli ex sorore nepotis possumus intelligere, in quo haec post exordiū habet, vbi cuncta ab obitu Cyrilli, quae contigisse diximus anno superiori, historia exactè describitur his verbis: Sanctae & beatae memoriae Cyrillus magna Alexandriae ciuitatis quondam triginta & duobus annis Archiepiscopus irreprehensibiliter & cum recta fide viuens, mihi quidem Athanasio & clarissimae memoriae Paulo fratri meo auunculus fuerat, meae vero matris Isidorae germanus. Hic moriturus testamentum condens, honorauit eum, quicumque ille post eum fuisset ordinatus Archiepiscopus, plurimis & magnis legatis de sua substantia, coniurans eum in scriptis per venerabilia & terribilia mysteria, ut ipsius foueret genus, & in nullo eis laborem incuteret.

DE NOMO CONSVL.

Extrat in Cō. cil. Chalced. Act. 3.

CYRILLI NEPOTES AFFLICTATI A DIOSCORO ET NOMO CONSULE.

Sed reuerendissimus Dioscorus, qui malo non solum nostro, sed etiam totius illius dioeceseos succedens throno, inimicitiam exercens contra eius rectam fidem haereticus constitutus, non solum non fouit, sed pro nihilo ducens eius terribiles adiurationes, contraria in nos operatur, omnes aduersus nos inquirens insidias: & in principio quidem Episcopatus (quem nescio qua ratione sortitus est) mihi & fratri meo adhuc tunc superstitem mortem minitans, à nominatissima Alexandria quadam nos interuentione exclusit, ut persecutionem passi exinde ad felicissimam Constantinopolitanam urbem perueniremus, sperantes mereri auxilium.

intentione NEPOTES CYRILLI COACTI PROFICISCI CONSTANTINOPOLIM.

Sed intentio reuerendissimi viri talis erat, quatenus hic teneremur, & affligeremur tam ab iniquae memoriae Chrysaphio, quam etiam à magnificentissimo & gloriosissimo Nominum, tunc res totius Orbis habente: quae manifesta sunt praemanibus. Hoc enim mandauit per litteras, quasi magnum aliquid prouidens memoratis, ut nos quidem ab eis consumeremur, ipsis vero nostrae captionis gratiam se habere confiteretur. Quippe illico cum in Regiam urbem perueniremus, sperantes mereri auxilium, sub custodia diuersis sumus pœnis subiecti, quousque omnia quae in mobilibus habebamus, daremus: ita ut cum tormentis non sufficeremus, quasi pro remedio cogere cum grauissimis vsuris multos foeneratores inquirere: ita ut noster quidem frater clarissimae memoriae Paulus non sustinens cruciatus & iniurias, humanis rebus excederet. Ego autem Athanasius, & nostra matera, & vxor & filij fratris mei malo nostro in humanis rebus permisimus, nihil aliud quam foeneratores habentes sub grauissimis vsuris, ut de cetero nec procedendi habeamus licentiam pro frequentissima foeneratorum contra nos interpellatione, cum non haberemus unde solueremus debitum. Super haec autem ut neque habitationem aliquam haberemus: nostras domos preparauit ecclesias fieri, meam Athanasij quarto tecto superiacentem, & quae pro sui positione fieri non possent ecclesia, quia complectitur cum praedictis domibus alias etiam vicinas domos & reditus tenens.] Inuidia planè exfauciatu Dioscorus, quod in ea familia sexaginta ferme annis tantae sedis dignitas & amplitudo perseuerasset (nam tenuit eam Theophilus Cyrilli patruus annis vigintiseptem; cui succedens Cyrillus, eidem praefuit Ecclesiae annis trigintaduobus) adeo acerbam in Cyrilli coniunctos persecutionem excitauit. Subdit vero Athanasius:

DIOSCORVS EX AVCTO RAVIT NEPOTEM CYRILLI.

Sed neque his contentus, me presbyterio priuauit, & alienum ab Ecclesiastico fecit collegio, nulla aduersum me facta accusatione. Et iam agimus annum integrum errantes de loco in locum, aliquando quidam à creditoribus fugientes, aliquando & ab ipso, neque in ecclesiis, neque in monasteriis habitare permitti. Sic ergo perueniente me Athanasio in Metanaea (est id nominis suburbano magna Alexandriae ciuitatis quod aliquando Canopus vocabatur,

CHRISTI
445.LEONIS PAP.
6.THEODOSII 38.
VALENTIN. 21. IMPP.ANGUSTIAE
ATHANASII
CYRILLI
NEPOTIS.

tabatur, quod suburbanū ab initio & antiqua cōsuetudine ad refugium confugientium con-
stitutum est: totum enim videtur esse sub tutela venerabilis monasterii Tabennensium verum
etiā & intra fines sanctae Dei ecclesiae habens & publicum balneum, in quo & reficere no-
strū miserabile corpus, & tutelam ab insidiantibus sperabamus habere: in tantum autē ad
impietatem memoratus reuerendissimus Episcopus declinavit, vt inferioribus nobis om-
ni miseratione effectis neque miseretur, neque aliquando aliquod mandatum Christi
praeceperet impendi. Nam praecepit, neque publicum balneum exhiberi, neque panem
transmitti, neque aliquem alium cibum ibi venundari, ad hoc vnum respiciens, quatenus
sub angustia nō lauandi & famis periremus. Vnde ex multa angustia & penuria paulo mi-
nus de humanis rebus excesseramus: quod mihi quidem optabile erat, vt à tantis malis liber-
rarer; non autē contigit mihi per misericordiam Dei. Pecuniae namque, quas exacti sumus,
quaedam quidem de propria nostra substantia, aliae verò sub grauissimis vsuris (sicut dixi-
mus) accommodatae vsque ad mille quadringentas plus minus auri libras extenduntur,
quas à nobis magnificentissimus & gloriosissimus Nomus (hic anni huius Cōsulum gessit)
per virum deuotum Seuerum Magistrum & quondam Subauditorē eiusdem deuotissi-
mae Magistrorum scholae accepit: nec enim faciem illius barbari Chrysaphij vidimus.
Post has omnes pecunias exegit à nostris materiteris, sororibus verò sanctae & beatae me-
moriae Cyrilli, vsque ad ipsam animam, extremamque exignationem afflictis metu mor-
tis, impositis auri pondo octogintaquinque. Nihilominus & filios clarissimae memoriae
fratris mei orbitate infelices, & eius uxorem mortem mariti sui plangentem auri pondo
quadraginta soluere coegit.] haec de his quae passi sunt Cyrilli propinqui, instigatione
Dioscori, per Nomum anni huius Cōsulem ordinariū. Vetus exemplum, frequentius
iteratum, de his quae pati soleant, siue iuste, siue iniuste dirati Episcoporum affines.

^a Theodor.
epist. 53. 81. 96
^b Theodor.
epist. 58.

Ad hunc eundem Nomum Cōsulem extant à Theodoro datae tres epistolae*, qua-
rum prima perbreuis ita se habet^b:

Theodoretus Episcopus Cyri Nomo Cōsuli. Bisariam animus mihi diuiditur, dum
consulo an scribendum mihi sit tuae celsitudini. Cum enim nouerim mentis tuae sublimi-
tatem, & publicas curas tibi animo inherere, praestare arbitror silere. Cum vero è con-
tra sciam tuae mentis vastitatem, tacere non possum, veritus ne inertiae reprehendar.
Impellit me etiam desiderium, quod modica illa tui aspectus experientia & sensus mihi
iniecit. Satiari enim me minus permisit beatissimi illius hominis morbus & obitus, cuius
causa, solatij medicamentum, litteras cogito. Vniuersorum autem Dominum precor,
vt tuam vitam feliciter ducat semper & dirigat; vt tua prouidentia omnes frui possimus.]
haec ad huius anni Cōsulem Nomum Theodoretus: de duabus verò reliquis epistolis ad
eundem datis, suo loco opportunius agemus.

^c Marc. in
Chron. his
Cōs.
CONSTANTI
NOPOLITANA
CIVITAS
DIRE AF-
FLICTATA.

Quibus verò cladibus hoc anno ipsa Cōstantinopolitana ciuitas afflictata fuerit, his pau-
cis Marcellinus^c: Apud Byzantium populari orta in Circo seditione, multi sese inuicem
trucidarunt, multaque extrinsecus hominum instar pecorum corpora perierunt. His Con-
sulis magna famas Constantinopolim inuasit, peccatisque illico subsecuta: templum regiae
ciuitatis igne crematum.] haec ipse. Ex quo enim exorta ibi est Nestorij haeresis, & ab eius
studio foueri (vel saltē occulte) non destitit, florentissimus ille status tum ciuitatis illius,
tum totius Orientalis Imperij, in deterrimum planè omniumque miserimū mutatus est.
Abominationem enim haeresum post se ducere solere desolationem, tum diuinis^d litte-
ris, tum exemplis frequentibus admonemur. Sed ad huius anni res Ecclesiasticas Occi-
dentis stylum admoueamus.

^d Dan. 9.
Math. 24.

Cum anno superiori (vt vidimus) S. Leo Romanus Pontifex Manichaeos Romae reptos
ad publicum Concilij ibidem habiti perduxisset examen, vulgassetque eorumdem porten-
tosa facinora: eiusdem Papae solertia Valentinianus officio non defuit, quin eosdem ne-
fandissimos haereticos lege edita insequeretur. hoc igitur anno aduersus eosdem ad Albi-
num Praefectum Praetorio ita rescripsit^e:

^e Nouel. Va-
lent. lib. 2. tit.
2. de Manich.
CONSTITV-
TIO VALEN-
TINIANI
CONTRA
MANICHAEO-
S.

Superstitio Paganorum quoque damnata temporibus, inimica publicae disciplinae, & ho-
stis fidei Christianae, ad excidium sui clementiam nostram non immerito prouocauit: Ma-
nichaeos loquimur, quos execrabiles & toto Orbe pellendos omnium retro Principum sta-
tuta iudicarunt. Nec dissimulationem crimina nuper detecta pariuntur. Quae enim, &
quam dictu audituque obscena in iudicio beatissimi Papae Leonis, coram Senatu amplissi-
mo, manifesta ipsorum confessione patefacta sunt? Adeo vt eorum quoque qui diceretur
Episco.

CHRISTI
445.LEONIS PAP.
6.THEODOSII 38.
VALENTIN. 21. IMPP.

A Episcopus, & voce propria proderet, & omnia scelerum suorum secreta perscriberet: quod
notitiam nostrā latere non potuit, quibus tutum non est negligere tam detestandam Diui-
nitatis iniuriam, & impunitum relinquere scelus, quo non solum corpora deceptorū, sed
etiam animae inexpiabiliter polluuntur. Vnde, Albine parens charissime Augustorum, illu-
stris magnificentia auctoritatis tuae hac nos in aeternum victura lege statuisse cognoscat,
quam in omnium prouinciarū faciat notitiā, edictis propositis, peruenire: Vt vbicumque
terrarum quisquis Manichaeorum fuerit deprehensus, poenas, quas in sacrilegos iura san-
xerunt, auctoritate publicae seueritatis excipiat. Sitque publicum crimen, & omni volenti
sine accusationis periculo tales arguere sit facultas. Nec cuiquam licitum, tutumque sit, aut
celare tales, aut talibus conuiuere, cum omnia de his à nobis confirmata sint retro Princi-
pum constituta: vt nouerint vniuersi, hac edictali lege proposita, Manichaeos dignitate mi-
litiae, & vrbium habitatione priuandos, ne quis innocens talium conuersatione & societa-
te capiatur. Successiones nec capiant, nec relinquunt; sed Fisci nostri viribus aggregentur.
Nec eis quod palam interdicitur, vlla fraude quaeratur. Iniuriarum careant actione: con-
tractus liberos omnino non habeant. Primates vniuersiue militiae vel officij mox exi-
genda per apparitionem vestram decem librarum auri multa percellat, si quem hac su-
perstitione pollutum fuerit militare. Neque enim aliquid nimium in eos videatur posse de-
cerni, quorum incesta perversitas religionis nomine, lupanaribus quoque ignota, vel pu-
denda committit. Dat. XIII. Kalend. Iulij, Romae, Valentin. Augusto VI. & Nuno* * Nomo
V.C. Conf.]

Sed & memoria quidem perpetua dignum est eiusdem Imperatoris illud rescriptum,
S. Leone Romano Pontifice experente, ad Aetium agentem in Gallia Magistrum militiae
hoc anno datum in causa Hilarij Episcopi Arelatenis, quod quidem nobilissimam rei ge-
stae huius temporis historiam continet: describemus ipsum, ac subinde reliqua ad eandem
causam spectantia in medium adducemus. sic enim se habet^a:

Certum est nobis & Imperio nostro vnicum esse praesidium in supernae Diuinitatis fauo-
re: ad quem promerendum praecipue Christiana fides & veneranda nobis religio suffragat-
ur. Cum igitur sedis Apostolicae primatum, sancti Petri meritum, qui princeps est Episco-
pali coronae, & Romanae dignitas ciuitatis, sacrae etiam Synodi firmiter auctoritas, ne quid
praeter auctoritatem sedis istius illicitum praesumptio attentare nitatur: tunc enim demum
Ecclesiarum pax vbique seruabitur, si rectorem suum agnoscat vniuersitas. Haec cum hac-
tenus inuiolabiliter fuerint custodita: Hilarius Arelatenis (sicut venerabilis viri Leonis
Romani Papae fideli relatione comperimus) contumaci ausu illicita quaedam praesumenda

D tentauit; & ideo Transalpinas Ecclesias abominabilis tumultus inuasit, quod recens maxi-
mè testatur exemplum. Hilarius enim qui Episcopus Arelatenis vocatur, Ecclesiae Ro-
manae vrbis inconsulto Pontifice, indebitas sibi ordinationes Episcoporum sola temeritate
vsurpans, inuasit: nam alios incompetenter remouet^b; indecenter alios, inuitis & repugnā-
tibus ciuibus, ordinauit. Qui quidem, quoniam non facile ab his qui non elegerant, reci-
picbantur, manum sibi contrahebat armatam, & claustra muros in hostilem morē vel
obsidione cingebat, vel aggressionem reserabat; & ad sedem quietis, pacem praedicaturus^c,
per bella ducebat.

His talibus contra Imperij maiestatem, & contra reuerentiam Apostolicae sedis admissis,
per ordinem religiosi viri Vrbis Papae cognitione discussis, certa in eum ex his quos male
E ordinauerat, lata sententia est. Et erat ipsa quidem sententia per Gallias etiam sine Im-
periali sanctione valitura. Quid enim tanti Pontificis auctoritate in Ecclesias non liceret?
Sed nostram quoque praecceptionem haec ratio prouocauit, ne vterius vel Hilario, quem
adhuc Episcopum nuncupari, sola mansueti Praesulis permittit humanitas, nec cuiquam
alteri Ecclesiasticis rebus arma miscere, aut praecipis Romani Pontificis liceat obuiare. Au-
sibus enim talibus fides, & reuerentia nostri violatur Imperij. Nec hoc solum, quod
est maximi criminis, submouemus: verum ne leuis saltem inter Ecclesias turba nascatur,
vel in aliquo minui religionis disciplina videatur: hac perenni sanctione decernimus,
ne quid tam Episcopis Gallicanis, quam aliarum prouinciarum, contra consuetudinem ve-
terem liceat sine viri venerabilis Papae Vrbis aeternae auctoritate tentare: sed illis, omni-
busque pro lege sit, quicquid sanxit, vel sanxerit Apostolicae sedis auctoritas: ita vt quisquis
Episcoporum ad iudicium Romani Antistitis euocatus venire neglexerit, per Moderato-
rem eiusdem prouinciae adesse cogatur: per omnia seruatis, quae diui parentes nostri Ro-
manae

^a Nouel. Va-
lentis inter
Nouel. Theodo-
sij post Codic.
Theod. tit. 24.
de Episc. ordi-
nat.
RESCRIP-
TVM ADVER-
SVS HILAR-
IVM EPIS-
COPVM ARE-
LAT.

^b remouens

^c praedicatu-
rum

IVRA ROM.
PONT. ILL.
LAESA SER-
VANDA.

CHRISTI
445.LEONIS PAP.
6.THEODOSII 38.
VALENTIN. 21.

IMP.

manæ Ecclesiæ detulerunt, Acti pater carissime Augusti. Vnde illustris & præclara magnificentia tua præsentis edictalis legis auctoritate faciet quæ sunt superius statuta seruari, decem librarum multa protinus exigenda ab vnoquoque Iudice, qui passus fuerit præcepta nostra violari. *Et manu diuina.* Diuinitas te seruet per multos annos, parens carissime. Dat. VIII. Id. Iunij, Romæ, Valentiniano Aug. VI. Conf.] hætenus Valentiniani constitutio: qua facile peruides Romani Pontificis in omnes Ecclesias auctoritatem, & ad hoc illi Imperatores inferuire, vt eius auctoritas aduersus omnes refractarios facta recta custodiatur.

VETVS CON-
TROVERSA
INTER VI-
ENNENSEM
ET ARELAT.
ECCLESIAM.
Concil. Taur.
vin. c. 1.

Ceterum quod ad propositam causam Episcopi Arelatensis spectat, vt exactè cuncta noscantur, est ipsa altius repetenda. Primumque illud non ignorandum, antiquam quæstionem agitatam fuisse inter Episcopum Arelatensem & Viennensem; quod ille prætenderet ius ordinandi Episcopos prouinciæ Viennensis spectare ad Episcopum Arelatensem. Iam enim à tēpore Concilij Taurinensis inter Episcopos eiusmodi de primatu controuersia agitata est; hæcque definitio in illa Synodo sancita fuit: Illud deinde inter Episcopos urbium Arelatensis & Viennensis, qui de primatus apud nos honore certabant, à sancta Synodo definitum est, vt qui ex eis comprobauerit ciuitatem suam esse Metropolim, is totius prouinciæ honorem primatus obtineat, & ipse iuxta præcepta canonum ordinationum habeat potestatem. Certè ad pacis vinculum conseruandum, hoc consilio vtiliori decretum est, vt si placet memoratarum urbium Episcopis, vnaquæque de his viciniores sibi inter prouincias vendicet ciuitates, atque eas ecclesias visitet, quas oppidis suis proximas magis esse confiterit: ita vt memores vnanimitatis atque concordia, non alter alteram sibi longius vsurpando, quod est alij propius inquietet.] hæc est definitio sanctæ Synodi Taurinensis,

6. Anson. de
clar. urb. epig. 7
7. Conc. Arelat.
2. c. 13. tom.
1. Conc.

At verò haud his contentus voluit esse limitibus Arelatensis Episcopus, qui & super prouinciam Viennensem primatum sibi vendicare præsumebat: clarissima enim urbium Gallicanarum Arelatensis ciuitas enitere videbatur, quam Ausonius Romam Gallulam nominat: aucta eadem Imperatorum priuilegiis, sed & Ecclesiasticis legibus illud olim consecuta fuerat dignitatis, vt ad Arelatensis Ecclesiæ Episcopum pertineret Synodum in prouincia congregare, quamobrem Arelatenses Episcopi haud acquiescere visi sunt decreto Concilij Taurinensis; sed ordinare Episcopos, reclamantibus populis, in Viennensi & Narbonensi prouinciis sæpè tentarunt. His accessit, quod eiecto Herote Arelatensi Episcopo, & factione Constantij tunc Magistrum militum in locum eius intruso Patroclo, eidem in odium & inuidiam comprouincialium Episcoporum & Metropolitanorum contradicentium datum est ius ordinandi Episcopos non in Narbonensi tantum Gallia, sed & Viennensi. Cum verò idem sibi id vsurparet Patroclus Episcopus, aduersus eum conuesti sunt populi apud Bonifacium Romanum Pontificem de illicita ordinatione præsumpta, aduersus quem ipse Bonifacius Papa rescripsit ad Hilarium Episcopum Narbonensem, vt ex præscripto Nicæni Concilij singuli Metropolitanis singulis præsent prouinciis: prohibuitque ne Arelatensis Antistes suæ prouinciæ fines excederet. In quam quoque sententiam postea Cælestinus Papa rescripsit ad Episcopos earundem prouinciarum Viennensis & Narbonensis Galliarum, nimirum vt quisque Metropolitanus sua prouincia deberet esse contentus.

d. Bonifac. epist.
ad Hilari. Episc.
Narbon. tom.
1. Conc.

e. Cælest. epist.
2. c. 4. tom. 1.
Conc.

Postea autem hoc tempore S. Leonis Papæ eadem ferme querela ad sedem Apostolicam perlata est aduersus eundem Hilarium, nimirum, quod in prouincia Viennensi ordinatum præsumpsisset Episcopum deponere Celidonium, rursusque & alium in locum Episcopi Proiecti nomine nondum mortui substituere. Cum verò Romam idem Hilarius ad dicendam causam sponte se contulisset: de his omnibus conuictus, haud expectata sententia, vel ob-
tentâ licentia, ab Vrbe recedens, rediit Arelatum: aduersus quem hoc ipso anno (vt ex rescripto Valentiniani colligi potest) sanctus Leo ad Episcopos Gallia Viennensis prouinciæ epistolam dedit, cuius est exordium: Diuinæ cultum religionis, &c.] habet autem ipse præfatione hæc de primatu Romanæ Ecclesiæ: Huius muneris sacramentum ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, vt in beatissimo Petro, Apostolorum omnium summo, principaliter collocaret, vt ab ipso quasi quodam capite, dona sua velut in corpus omne diffunderet: vt exortem se mysterij intelligeret esse diuini, qui ausus fuisset à Petri soliditate recedere. Hunc enim in consortium indiuiduæ vnitatis assumptum, id quod ipse erat, voluit nominari, dicendo: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: vt æterni ædificatio templi, mirabili munere gratiæ Dei, in Petri soliditate consisteret, hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, vt illam nec humana

HILARIUS
ROMAM VE-
NIT ACTU-
RVS CAU-
SAM SVAM.
Leo epist. 89.

ROMANAE
ECCLESIAE
PRÆROGA-
TIVA.

8. Matt. 16

temeri-

CHRISTI
445.LEONIS PAP.
6.THEODOSII 38.
VALENTIN. 21.

IMP.

A temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferi præualerent. Verum hanc petram istius sacratissimam firmitatem, Deo (vt diximus) ædificante, constructam, nimis impia vult præsumptione violare, quisquis eius potestatem tentat infringere. &c.] pergit post hæc de præsumptione Hilarij in excedendis suæ ipsius prouinciæ terminis, & de Celidonio Episcopo, eiusque causa agitata ipso præsent Hilario Romæ in Episcoporum Concilio. Subdit & de causa Proiecti Episcopi, cui agrotanti Hilarius subrogauerat successorem; cum, etiam si mortuus esset, ad Viennensem id spectaret Episcopum, cuius in prouincia Proiectus erat Antistes. Ad postremum verò irritis redditis his ab Hilario iniuste præsumptis, & de creandis nouis Episcopis præscripta regula, hæc in ipsum Hilarium S. Leo:

Suis vnaquæque prouincia sit contenta Conciliis: nec vltra Hilarius audeat conuentus indicere Synodales, & sacerdotum Domini iudicia se interfecendo turbare: qui non tantum nouerit se ab alieno iure depulsum, sed etiam Viennensis prouinciæ, quam male vsurpauerat, potestate priuatum. Dignum est enim, fratres, antiquitatis statuta reparari; cum is qui sibi ordinationem prouinciæ indebitè vendicabat, talis in præsent etiam prolatus fuerit, vt cum ipse frequentius temerariis & insolentibus verbis sententiam damnationis expecteret, suæ tantum ciuitatis illi sacerdotium pro sedis Apostolicæ pietate præceptio nostra seruauerit. Non ergo sit illi ordinatio, qui meriti sui conscius, cum quaereretur ad accusandum, turpi fuga se crediderit subtrahendum, exors Apostolicæ communionis, cuius particeps esse non meruit: Deo (vt credimus) hoc agente, qui illum, inopinantibus nobis, & ad iudicia nostra pertraxit, & inter examinationes habitas, ne communionis nostræ consors fieret, vt abscederet latenter, effecit.] Addit his admonitionem ad eosdem Episcopos Viennensis prouinciæ, ne pro leui causa sententiam inferant excommunicationis in aliquem: præficitque Leontium Episcopum, vt eius consensu futuræ Synodi in ea prouincia celebrentur. Erat Leontius iuc Episcopus Fori Iulij in Gallia Narbonensi, celebris fama vir, ad quem extat Sidonij Apollinaris epistola, qua ipsum his laudibus ornatum: Nosra mediocritas atate vitæ, tempore dignitatis, priuilegio loci, laude scientiæ, dono conscientia vestrae facile vincatur, &c.] hæc ad Leontium Sidonius, cum iam esset Episcopus Aruicenis, eiusdem quoque meminit in epistola ad Basilium:

DE QUIBUS
RIDARGV-
TVS HILA-
RIVS CON-
DEMNETVR.

2. Sidon. lib. 6.
epist. 3.

3. Sidon. lib. 7.
epist. 6.

Habito igitur (vt idem testatur S. Leo) Romæ in hac causa Concilio, liteque Viennensibus adiudicata, data ab ipso ad eosdem epistola: ne maiores tumultus ea de re ab Hilario concitarentur, placuit eidem Romano Pontifici aduersus eundem Hilarium interpellare Imperatoris officium per Actium Magistrum militiæ exhibendum, hætenus Hilarij causa. Sed corrigendum nobis est, quod aliquando opinati sumus, ipsum Hilarium abdicantem se Episcopatu, Lerinum ad pristinam vitam monasticam rediisse. id quidem existimandi aperuit nobis viam Sidonius Apollinaris, dum in carmine Eucharistico ad Faustum, recensens nobilissimos eiusdem insula incolas, vitæ monasticæ professores, hæc de Hilario:

INTERPE-
LATVR IM-
PERATOR
CONTRA HI-
LARIVM.

4. Sidon. epist.
90.

— Iter redeuntis Hilarij.] ex quo putauimus ipsum reuersum, Episcopatu nuncio remisso.

Verum vbi tandem pertinet ad nos ab eodem Hilario scripta S. Honorati Vita, necnon S. Eucherij libellus ad eundem Hilarium datus de laudibus Eremitæ: planè comperimus reditum ipsius Lerinum contigisse, cum adhuc viueret Honoratus, immo ipso exordio eiusdem Honorati Episcopatus. Secutus enim Hilarius fuerat Arelatum ipsum S. Honoratum creatum Episcopum: sed eo deinde relicto, amatam repetiit solitudinem. id quidem ipse in primis Hilarius tradit, vbi de S. Honorato agit, his verbis alloquens suos Arelatenses: Vobis me tanto labore per litteras, tanto per excursum suum ambitu ab insula, cui me, derelictis Episcopatus sui principiis, secreti amore reddideram, non audeo dicere, nesciens, fortasse præsciens amouere satagebat.] hæc ipse. Sed & S. Eucherius ad ipsum de laude Eremitæ scribens exorditur his verbis: Magno tu quidem animo egressus dudum de domo tua & de cognatione tua, vsque ad mare magnum, recentia eremi secreta penetraueras: maiore tamen virtute repetita est à te eremus, quam petita. Siquidem cum hanc prius hospes ingressus es, habuisti ducem, & velut itineris tui præuium, quem deinde militiæ cælestis magistrum; cumque tunc secutus, & parentes relinquens, parentem tamen sequebaris: nunc verò cum eundem adscitum ad Pontificatus fastigium prosequendum putaris, ad familiare secretum eremi te amor retulit. Ergo nunc es nobilior, & maior exemplo. Prius enim cum desertum peteres, comitatus patrem videbaris: nunc cum desertum repetieris, etiam patrem reliquisti] nempe ipsum S. Honoratum. hæc & alia de his

CHRISTI
445.LEONIS PAP.
6.THEODOSII 38.
VALENTIN. 21. IMPP.

his S. Eucherius, cum ea occasione præclaram illam ad ipsum de laude Eremitæ lucubrationem dedit. Ceterum quod ad ipsum Hilarium spectat; rursus Arelatum litteris Honorati accersitus, interfuit (vt ipse docet) cum idem sanctus ex hac vita migravit: quem & peregrina funebri oratione laudavit, qua eius vitam contexit iam Arelatensis factus Episcopus.

HILARIUS
ARELAT. EP.
PISCOP. VIR
TYTIBVS
CLARVS.
Gennad. de
Scriptor. Eccl.
c. 69.

At licet creatus Antistes, iura suæ Ecclesiæ vendicaturus, plus æquo visus sit esse prolapsus: tamen cedens, eo tandem peruenit culminis sanctitatis, vt ore omnium meruerit commendari. Et vt omittamus ea repetere quæ de ipso dicta sunt superius de laboribus aduersus Pelagianam hæresim exantlatis, de eius erga pauperes munificencia Gennadius ita scribit: Hilarius Arelatensis Episcopus, vir in sanctis Scripturis doctus, paupertatis amator & erga inopum prouisionem non solum mentis pietate, sed & corporis sui labore sollicitus fuit: nam pro reficiendis pauperibus etiam rusticationem contra vires suas homo genere clarus exercuit: sed nec in spiritualibus neglexit: nam & in docendo gratiam habuit, & absque personarum acceptione omnibus castigatum opus prædicationis ingessit. hæc Gennadius. Porro haud his paucis circumscribi & conscribi valuerunt egregiæ eius virtutes, & spectatissima morum sanctitudo: etenim (vt idem auctor est Gennadius) Honoratus, non Arelatensis, sed Episcopus Massiliensis eiusdem Hilarij res gestas perpetuæ memoriæ consecrauit: laudatum etiam à sancto Prospero diximus: egregio quoque cum præconio profectus est post Eucherium Constantius in Vita sancti Germani.

Gennad. de
Scriptor. Eccl.
c. 69.

Et ad postremum illud satis ad coronam Hilarij, quod licet pro tuendis (vt sibi videbatur, iuste) iuribus Ecclesiæ Arelatensis offensam meruerit tanti Pontificis, tamen quod sanctitate non vulgari claruerit, in publicis Ecclesiæ etiam Romanæ monumētis titulo meruit sanctitatis adscribi, anniuersariaque memoria eiusdem vbique locorum dies natalis coli. Cui sic ad breue temporis spatium contigit ob Ecclesiasticas controuersias resiliere, vt maiori postea impetu, ardentioriq. animo, & aciori studio ferretur in hostes. Certè quidem haud mediocriter specimen edidit Christianæ modestiæ, dum ira exagitatus tam à Pontifice, quam ab Imperatore (Sicut enim fremitus Leonis, ita & ira Regis) tamen omnino conqueuit, neque contrariis editis Apologiis suam causam defendit; cum alioqui id præstandi, & vis eloquentiæ ipsi suppeteret, & iura à prædecessoribus præsentia suffragarentur.

Rom. Mar-
tyr. die 5. Maij
HILARIUS
SANCTITA-
TE CLARVS.

Proh. 19.

Quod verò ad eiusdem Hilarij lucubrationes pertinet, nulla præterea nobis ingenij eius monumenta supersunt, nisi data ad sanctum Augustinū epistola aduersus Pelagianos: eius enim fuisse discipulum, superius dictum est. Vitam quoque S. Honorati primi cultoris insulæ Lerinensis, ac deinde Episcopi Arelatensis, sui ipsius prædecessoris, conscripsit; quod restatur Gennadius, & alij post eum: est enim funebris oratio, qua res ab eo gestas est profectus: sed eam quidem carie situque obductam, latentem diu, haud pridem in lucem Parisiis edidit vir doctissimus Genebrardus: cui bene precamur, quod ex ea refellantur fabulæ, seu potius sunt dicenda deliria incerti auctoris operis tribus libris distincti de Vita S. Honorati, quo in primis fingitur idem S. Honoratus Nicomediæ Regis filius, & alia id genus, quæ non sine nausea legi possunt nisi ab eo cuius sit stomachus ferreus, & ignorantia vndique obductus rubigine.

Gennad. c. 69
VITAS. HO-
NORATI AB
HILARIO
SCRIPTA.

HONORATI
VITAE BRE-
VE COM-
PENDIUM.

Ceterum quod ad S. Honorati genus atque patriam pertinet; ex Senatoria illustri familia, eademque Consulatus dignitate aucta ortum, idem tradit Hilarius; fuisseque patria Arelatensem, idem non obscure significat, dum ait ipsum, duce S. Caprasio senec, conuersum in monachum, germanumq. nactum comitem Venantium nomine, vitæ gratia humanæ laudis iter arripuisse Orientem versus, nauigioque peruenisse in Achaïam: vbi defuncto eodem ipso fratre Venantio, ipsum Hilarium cum suis haud leuiter ægorantem, iniisse consilium patriam repetendi: & licet quamnam patria fuerit, expressè non nominet; tamen Arelatum significat, dum auctor ipse Hilarius pro concione alloquens suos Arelatenses, illis planè verbis insinuat, vbi ait: Hinc iam vobis Honoratum vestrum Christus reducit, & occulta manu salubritatem regressus sui temperat, &c.] quem ergo ad suos Arelatenses reductum atque regressum tradit, sanè inde recessisse significat. Redeuntem verò, primum omnium, consilio Leontij Foroiulienensis proximè degentis Episcopi, incoluisse insulam Lerinensem à serpentibus obsessam; illicque, cedentibus illis, ecclesiam & monasterium erexisse, ecce, isseque à sæculo profugos ad vitam monasticam excolendam, docet: sed & Arelatum cum rediisset, se conuersum à vita sæculari ab eodem Honorato, idem qui ea scribit, affirmat Hilarius: nam ait: Tunc primum illam patriam, quam fugiendam dudum crediderat, agnouit: educit me secum, suam prædam, gaudet, triumphat

CHRISTI
445. 446.LEONIS PAP.
6. 7.THEODOSII 38 39.
VALENTIN. 21. 22. IMPP.

A phat, exultat, &c.] recenset eius in Episcopum Arelatensem assumptionem, ac tandem ægritudinem, obitum, atque funus. Ad postremum verò eiusmodi precibus, more maiorum, eundem in cælo regnantem Honoratum interpellat; quod certò sciret, Dei amicos, defunctos licet, humana curare; aitque: Memento itaque, amice Dei, memento iugiter nostri. Deo incoquinatus assistis, canens illud canticum nouum, & sequens agnum quocumque vadit: tu illi pedissequus, tu pro nobis patronus, orationum nostrarum interpres acceptabilis & fortis assertor, profusas ad sepulchrum tuum alumni gregis preces perfer: impetra, vt conspiracyone communi omnes simul, sacerdos & populus, quæ iussisti, quæ docuisti, obtinere mereamur.] hæc Hilarius: qui sicut in Episcopatu successor illius fuit, ita in præfectura cœnobij Lerinensis post eundem S. Honoratum Maximus Abbas fuit electus, vt S. Eucherius in libello de laudibus Eremitæ declarat. At verò ipsum Hilarium sub Imperatoribus Valentiano & Marciano diem clausisse extremum, Gennadius auctor est.

PRECES S.
HILARI AD
S. HONORATUM.

Hucusque, in præsentem videlicet annum, S. Prosperi Chronicon peruenit, quod habetur: vt intelligas ipsum principio & fine carere, decurtatumque esse: siquidem Cassiodorus de ipso ait: Sanctus quoque Prosper Chronica ab Adam ad Genferici tempora, & vrbis deprædationem vsque perduxit.] mutilata quidem esse omnia quæ præcesserant vsque ad finem S. Hieronymi Chronicon, & alia deesse in fine, lector intelligit.

Cassiod. In-
stitut. diuin.
lect. lib. 1. c. 7.

IESV CHRISTI
ANNVS
446.LEONIS PAP.
ANNVS
7.THEODOSII 39.
VALENTIN. 22. IMPP.

QVadragesimus quadragesimus sextus Domini annus tertio Actij Consulatu cum Symmacho aperitur, nouis cladibus Romano Imperio ærunnosus. etenim Africa, Hispaniis atque Galliis à diuersis barbarorum gentibus occupatis, quæ supererat Britannia, à Scotis & Pictis inuasa, dira strage vastatur. Sed primum quod ad tempus spectat; ne in errorem labendi detur occasio, emendandus est Bedæ textus in libro de Sex ætatibus, dum tertium Actij Consulatum ponit sub anno vigesimotertio Theodosij, quem constat in eius Imperij trigessimum nonum incidisse. Profectus est huiusmodi tragœdiam luctuosam Gilda Britannus, cognomento Sapiens, stylo lugubri. Meminit autem de epistola tunc à Britannis ad ipsum Actium Magistrum militiæ, iam tertio Cōsulem hoc anno missa, qua Britannorum strages nunciabatur, rogabaturq. Actius præsto esse cum exercitu. ait enim: Igitur rursus miseri mittentes epistolas reliquas ad Actium Romanæ potestatis virum hoc modo loquentes:

BRITANNIA
INVA-
DITVR A
PICTIS ET
SCOTIS.

Actio ter Consuli gemitus Britannorum. & post pauca, querentes inquit: Repellunt nos barbari ad mare, repellit mare ad barbaros. Inter hæc oriuntur duo genera funerum; aut iugulamur, aut mergimur, nec pro eis quicquam adiutorij habentes.] hucusque ex epistola illa Gilda recitat. sed pergit ipse: Interea fames dira ac famosissima vagis ac nutabundis hæret, quæ multos eorum cruentis compulsi prædonibus sine dilatione victas dare manus, vt pauxillum ad focillandam animam cibi caperent. Alios verò nusquam: quin potius de ipsis montibus, speluncis, ac saltibus, dum conferti continuo rebellabant, & tum primum inimicis per multos annos prædas agentibus strages dabant, non fidentes in homine, sed in Deo, secundum illud Philonis: Necessè est adesse diuinum, vbi humanum cesset auxilium.] hæc ipse. Subdit verò multis narrare, quæ apud Paulum Diaconum post mentionem habitam de epistola à Britannis ad Actium missa his adduntur: Dum Actius minimè annuisset, eo quod contra vicinos hostes occupatus existeret: quidam Britannorum strenuè resistentes hos abigunt, quidam verò coactè hostibus subiiciuntur. Denique subactam Picti extremam eius insulæ partem, eam sibi habitationem fecere, nec inde vltra hactenus valuerunt expelli. At verò residui Britannorum, dum continuo Scotorum impetus formidarent, vltro iam de Romanorum præsidio diffidentes, Anglorum gentem cum suo Rege Vertigerno ad defensionem suæ patriæ inuitauerunt: quos cum amicabili societate exceptos, versa in contrarium vice, pro adiutoribus impugnatores esse sensere.] Saxones hos nominat Gilda, alij vtroque iuncto nomine, Anglofaxones. Quando autem ea Angli potiti sint insula, suo loco dicturi sumus.

Gilda de ex-
cid. Britan. a-
pud Biblioth.
sanct.

BRITANNI
INTERPEL-
LANT AE-
TIUM CON-
TRA INVA-
SORES.

Paul. Diac.
lib. 14. prop.
suam.

Sed vnde tot mala? non aliunde quidem, quæ ex erumpente scaturigine peccatorum: quod pluribus

CHRISTI
446.LEONIS PAP.
7.THEODOSII 39.
VALENTIN. 22. IMPP.

pluribus ac vehementius idem Gilda deplorans, ista subinfert de Britannis non tantum A
omni genere foridum inquinatis, sed odio & ira (quod desperatorum est) aduersus opti-
mos exardescens: Si quis (inquit) eorum mitior, & veritati aliquatenus propior vi-
deretur: in hunc, quasi Britannia subuersorem, omnium odia, telaque sine respectu cor-
quebantur; & omnia quae displicerint, Deoq. placuerint, aequali saltē lance pende-
batur.] ac paulo post: Et non solum hac saeculares viri, sed & ipse grex Domini, eiusque pastores,
qui exemplo esse omni plebi debuerint, ebrietate quamplurimi qua vino madidi torpe-
bant resoluti, & animositate tumore, iurgiorum contentione, inuidiae rapacibus un-
gulis, indiscreto boni maliq. iudicio carpebantur, &c.] pluribus profertur eo: undem scelera:
nec sibi satis eo commentario miscere cum luctu querelas, sed priuam conscripsit ad-
uersus clericos inuectiuam, quam eiusmodi notauit titulo: In Ecclesiasticum ordinē acris
correctio,] cuius hic saltem reddemus exordium, ex quo cetera mediteris: B

Britannia habet sacerdotes, sed nonnullos insipientes: quāplurimos ministros, sed mul-
tos impudentes: clericos, sed quosdam raptos & subdolos: pastores (vt dicuntur) sed
occisioni animarum lupos paratos: quippe non commoda plebi prouidentes, sed proprii
plenitudinem ventris quærentes: Ecclesiae domos habentes, sed turpis lucri gratia cas-
adeuntes: populos docentes, sed præbendo interdū pessima exempla, vitia, malosq. mo-
res: raro sacrificantes, ac raro puro corde inter altaria stantes: plebem ob peccata non
corripientes, nimirum eadem agentes, præcepta Christi spernentes, & suas libidines votis
omnibus implere curantes: sedem Petri Apostoli immundis pedibus aliquos vsurpantes,
sed merito cupiditatis in Iudæa traditoris pestilentem cathedram desidentes: sepius detra-
hentes, raro vera dicentes, veritatem pro inimico odientes, ac mendaciis ac si carissimis
fratribus fauentes: iustos, inopes, inanes, quasi angues toruis vultibus conspicientes, & sce-
leratos diuites absque villo verecundiae respectu sicut caelestes Angelos venerantes: egenis
eleemosynam esse dandam summis labiis prædicantes, sed ipsi vel obolum non dantes:
nefanda populi scelera tacentes, & suas iniurias quasi Christo irrogatas ampliācantes:
religiosam fortē matrem, seu sorores domo pellentes, & externas veluti secretiori mini-
sterio familiares indecenter accipientes, &c.] addit de inexplebili eorum appetitu gloriae
& ambitione, de auaritia, simoniis, præposterisque ordinationibus. Sed omittamus ver-
tere sentinam putredinum, & cloacam turpitudinum penetrare: vt planē manibus sit con-
trectare iustum libratumque æqua lance Dei iudicium, cur incolæ scelerati dati sint gladio,
& puniētes eos barbari pro me, cede sint vocati ad fidem: vt ita illā contigerit impleri sen-
tentiam: Non plebs mea vos: & vocabo non dilectam, dilectam; non misericordiam con-
secutam, misericordiam consecutam.] hæc de Britannis pro temporis ratione modō satis. D

Sub huius quoque anni Consulibus (inquit Marcellinus) ingenti terræmotu per loca
varia imminente, plurimæ vires, Augusta (nempe Regia ciuitatis Constantinopolis) muri re-
centi adhuc ædificatione constructi cum quinquaginta septem turribus corruerunt: saxa
quoque ingentia in Foro Tauri, dudum super sese in ædificio posita, sine vllius læsione col-
lapsa sunt. pluribus nihilominus ciuitatibus collapsis, fames & aëris pestifer odor mul-
ta millia hominum, iumentorumq. deleuit.] hæc Marcellinus. Hic ille planē est pauendus
& horribilis terræmotus, in quo, sursum turbine sublato puero, auditū est ab eo cani Trifa-
gium: quamuis apud Paulum Diaconum atque Cedrenum perperam ponatur anno trigesi-
mo Theodosij Imperatoris, apud alios verò ante biennium. Sed cum nulla sit memoria an-
nis superioribus, dum sedit Proclus, sub quo omnes id contigisse ferunt, terræmotum ali-
quem factum esse, nisi hoc anno, quo à Marcellino ponitur; eidem assentimur, vt antiquo-
ri omnium chronographo; meritoque in eam imus sententiam, vt hoc anno id acciderit. E

Huius quidem tanti prodigij cum plures auctores meminerint, Nicephorus è veteribus
illud exactè describit his verbis: Adhuc Theodosius imperabat, & terræmotus magnus &
admirandus extitit, qui priores omnes magnitudine, celeritate, & temporis diuturnitate
facile superauit. Nam ad menses sex maximè durauit, & non ex interuallo, sed motu conti-
nuo omnia concussit, idq. per Orbem fere vniuersum: adeo vt non solum in vrbē imperante
(nempe Constantinopoli) turres in præceps ruerint, & murus varijs in locis ruptus sit, ve-
rùm etiam Chersonesum, ædificium illud quod Macrontichos, hoc est, longum murum vo-
cant, simul omne conciderit, & innumerabilia vbique locorum magnorum operum, tem-
plorumque ædificia pessumierint.

Terræmotus iste Alexandriam quoque attingit: Antiochiæ autem impetu vehementiore
immi-

a Gilda de ex-
cid. Britan-
BRITANNO-
RVM PECCA-
TIS DEI IRA
IN VLTIO-
NEM EXCI-
TATA.

SACERDO-
TVM SCE-
LERA.

Os. 2.
Rom. 9.

TERRAEMO-
TUS INGEN-
TIS IN ORBE.

c Niceph. lib.
14. c. 46.

CHRISTI
446.LEONIS PAP.
7.THEODOSII 39.
VALENTIN. 22. IMPP.

A imminens, præcipua quæque spectacula maximè comminuit. Et innumerabiles accidere
casus, non terra tantum, verum etiam mari. Alicubi enim terra dehiscens vicos frequentes
absorbuit: alicubi fontes non exigui subito exaruerunt: quibusdam in locis vbertim aqua
profluxit, quæ ibi antea esse solita non fuerit: arbores multæ vnà cum truncis suis radicitus
euulsæ: aggeres plurimi derepente existentes, in montes ingentes conformati. Mare ter-
minos suos transgressum, pisces ingentis magnitudinis mortuos velut funda eiecit. Infulæ
plures vnà cum incolis suis submersæ, hodie quoque non apparent. Naues, vndis confertim
decedentibus, in arida, velut medio mari, immobiles consistere visæ. Cladem ex eo terræ-
motu plurimum sensere Bithynia, Hellespontus, vtraque Phrygia, & Orientis pars maxi-
ma: sicut dictum est, inuasit quoque Occidentis regiones plures. Et cum longo duraret tem-
pore, non ea qua ceperat vehementia grassari perseverauit, verum sensim de impetu ali-
quid remisit, donec profus conquieuit. Clades ea talis fuit.

Byzantij, autem in maximum coniecti metum, à ruinis ædificiorum sibi timentes, mu-
ros reliquerunt, & extra urbem in Campo, qui dicitur, morati sunt vnà cum Imperatore
Theodosio & Patriarcha Proclo continuis precibus incumbentes, Deumque vt propitius
eis esset, & ab imminente calamitate Orbem liberaret, obtestantes. Et cum aliquando
motu eo grassante, terra veluti fluctuans concuteretur, & homines per metum eam ex fun-
damentis ipsis extirpatum iri vererentur, & omnes litanis & supplicationibus dediti col-
lachrymarent, & ex profundo intimoque animo misericordiam diuinam implorarent:
tum miraculum præter opinionem omnium, quod sensum & mentem omnem excedat,
subsecutum est.

Subito namque è medio, spectantibus omnibus, diuina quadam vi puer in aërem subli-
C mis ad caelestem vsque tractum, ita vt iam non appareret, sublatus, diuinam vocem, quæ
Angelis Deum laudibus ferre mos est, audiuit: eaque voce percepta, rursum priore puer
per aërem via reuersus descendit; & Episcopo Proclo, ipsique Imperatori, & multitudini
omni supplicationibus operam danti, Deumque hymnis celebranti, ab Angelis canentibus
se verba hæc audisse, renunciauit: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SAN-
CTVS ET IMMORTALIS, MISERERE NOSTRI. Quæ vbi Proclus intellexit, sta-
tim ad eum modum populū psallere iussit: & terræmotus statim etiam constitit, omninoq;
quieuit. Imperator verò Theodosius, & in feminis admiratione omnium digna Pulcheria,
tanto miraculo percussus, constitutione Imperiali confestim, vt per Orbem omnem hymnus
diuinus iste concineretur, decreuerunt. Et ex eo tempore Ecclesia Christi eum acceptum,
non quolibet tantum die vsurpat, sed etiam (vt simpliciter dicam) cuiuslibet carminis &
D laudis Dei initio ante omnia pleno ore præmittit. Puer verborum eorum mysterium execu-
tus, statim vita defunctus est, & in magna ecclesia, quæ Pacis nomen obtinet, conditus. Lo-
cus autem, in quo ille in sublime actus est, postea ἡ Ἱερὰ Τριφυλία, id est, Diuina exaltatio, vo-
catus est, Notum ventum pro vrbe Constantinopolitana spectans, &c.]

Meruit res tanta ad posterorum perpetuum monumentum anniuersaria consecrari me-
moriam, tabulisque adscribi Ecclesiasticis, dièsq. signari, quo tale prodigium hæcenus inau-
ditum euenit: conseruant eam reuerenter Græci, qui ex antiquo ipsorum Menologio eadem
annuatim in Ecclesia publicè legunt, quæ sic se habent: Die vigesimaquarta Septembris,
imperante Theodosio, terræmotus factus est magnus, & talis, qualis nunquam antea factus
fuisse commemoratur. Quo factum est, vt totus populus vnà cum Imperatore & Patriarcha
exierit extra urbē in locum qui dicitur, Campus, propterea quod sine cessatione aliqua erat
E illa terrarum commotio. Cum igitur Imperator ipse Theodosius, & Proclus Patriarcha, &
totus populus litanis & supplicationibus diuinam opem implorarent: repente puerulus
quidam de media turba in a. rem raptus est. Omnibus autem præ timore clamantibus Kyrie
eleison, descendit puer, & voce magna populum compellans, petit, vt Trisagion in hunc
modum decantaret: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis, miserere nobis,
quæ cum dixisset, animam Deo reddidit, & terræmotus quieuit.] hæcenus in Menologio,
cuius publicæ memoriæ testificatione rem tantam testatam voluimus reliquisse.

Sed rem adeo ingentem, omnemque humanum captum penitus superantem, spectatissi-
mis adhuc roboremus testibus, nempe sanctissimis Episcopis Orthodoxis temporis huius
scriptoribus rem gestam, vt se habuit, recensentibus, dum inuehuntur in Petrum Episcopum
Antiochenum hæreticum, vt inter alios Aselepiades Trallianus Episcopus, qui vbi eiusmodi
narravit historiam, hæc adiicit: Hoc clarè non vni, vel duobus, sed vniuerso mundo notum
fuit.]

MISERAN-
DI CASVS
EX TERRÆ
MOTV.

QUAR PAS-
SACONSTAN-
TINOPOLIS
EX TERRÆ
MOTV.

PRODI-
GIUM DE
PVERO.

PUBLICA
TESTIFICA-
TIO MIRA-
CVLI.

CHRISTI
446.LEONIS PAP.
7.THEODOSII. 39.
VALENTIN. 22. IMPP.

fuit.] id ipsum Acacius Episcopus Constantinopolitanus de eadem re Constantinopoli ob A oculos facta testatur. His adde Latinos, nempe Iustinianum in Sicilia Episcopum hæc eadem ex Synodo publice scribentem; iungeque Quintianum Episcopum Aſculanum eodem tempore eadem testantem: adice & ad postremum S. Felicem Romanum Pontificem, ad eundem Antiochenum Petrum scribentem, & eandem historiam enarrantem. extant horum omnium epistolæ integræ, nullaque ex parte labefactatæ; quas consulere pro tuæ voluntatis arbitrio poteris: habentur intextæ vnâ cum eiusdem Felicis Papæ decretis tomo secundo Conciliorum recentioris editionis.

Porrò diuinitus hoc hominibus tum allatum canticum nobili scriptione explicauit pluribus S. Ioannes Damascenus, edito de Trifagio commentario, narratamque historiam recenset ac probat: qui & in libro de Fide Orthodoxa^a rursum eius meminit, eandemque historiam repetit, additque de eodè Trifagio cognito, atque in Chalcedonensi Concilio comprobato: post enim rei gesta præmissam narrationem: Quia (inquit) in sancto & magno ac vniuersali quarto illo Concilio, quod Chalcedone coactum est, ita cantatus fuisse hic hymnus traditur: sic enim inter huiuscæ sancti Concilij Acta refertur. Quamobrem ridiculum sanè fuerit, illum ab Angelis proditum, & incumbentium malorum depulsione confirmatum, ac prius etiam à Seraphim decantatum ter sanctum hymnum, vtpote quo tres Deitatis personæ declarantur, Cnaphæi stulta & nulla ratione nixa opinione, tanquam scilicet ille Seraphim antecella, obteri, ac (si superis placet) emendari. O insignem arrogantiam, ne dicam amentiam! Nos verò (disiumpantur etiam licet dæmones) ita dicemus: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS ET IMMORTALIS, MISERERE NOBIS.] hæcenus Damascenus. Porrò decantatum reperitur Trifagion in fine primæ Actionis Chalcedonensis Concilij, vbi Dioscorus damnatus est, eiusdemque impietatis consortes hæretici æquè reiecti.

Cur autem id, hoc potissimum tempore, fuerit Angelico ministerio per puerum hominibus patefactum, causa quidem in promptu est. Magna sanè diuina prouidentia factum esse videtur, vt cum Eutyches in secreto cubiculo & penetralibus monasterij, aduersus Diuinitatem pugnaturus, super incudem obduratæ perfidiæ blasphemie fulmina fabricaret, quibus labefactanda foret, si licuisset, ipsa Diuinitas, dum sic in Christo vnâ naturam sicuti vnâ personam prædicans, Diuinitatem esse passam sicuti humanitatē, in necessariam assumptionem deduceret: aduersus nouum hunc Hagiomachorum ducem Dei benignitas non fulgur intorserit, sed canticum præparauit, quo Diuinitatis immortalitas vbique gentium caneretur, & per ipsum offensi numinis conciliatio imploraretur. Sic planè diuinæ prouidentia est humano consulere generi; antè parare arma, quàm instet proelium; medicamenta conficere, antequam venenum irreat in præcordia; atque ante venturam famem horrea frumento replere. Quando autem primùm detectus sit Eutyches, qui diu tegmine sanctitatis oblectus delituit, suo loco in seipsum dicturi sumus.

Sed quid de instauratione mœnium collapsorum dicat vnâ cum aliis Nicephorus, accipe: post enim recensitam totam illam de terræmotu tetram historiam, & canticum cælitus missum, ad institutam narrationem hæc adiecit^b: Imperator vbi terræmotus timore liberatus est, illico Constantinopolitanæ vrbs muros reficere aggressus est: & maiorem mœnium partem, quæ in sicco loco sunt, per dies sexaginta in eam quæ nunc cernitur formam Anthemius restaurauit, ingenti vbi amplitudine pomœriis prolatis adiecta. Cyrus autem Præfectus Vrbi reliquum qui conciderat, & vi temporis labefactatus fuerat, murum renouauit, atque in sublimem altitudinem, vrbe veluti in nouam redacta formam, construxit. Et cum aliquando Imperator in Hippodromo equestre exhibens certamen staret, Byzantij structura Cyri delectati, magnificam illam emisere vocem: Constantinus condidit, Cyrus restaurauit. Qua ex causa ira percitus Princeps, Præfecti dignitatem, illo sub prætextu, quòd Græcæ superstitionis cultor esset, homini ademit, & substantiam eius omnem publicauit.]

Hæc quidem passus est Cyrus, etsi inuidia (vt videbatur) Principis, iusto tamen iudicio; sed bono suo cessit: Qui enim inter tot signa atque prodigia adhuc decorum cultor perseueraret, violento aliquo remedio ab eo mentis delirio curandus erat, & sanæ menti reddendus: dum namque hisce necessitatis vinculis alligatus, in ordinem redigitur, pro salute ad Deum Christianorum, in Ecclesiam confugiendo, licet inuitus, adire cogitur. Subdit enim de eodem Cyro Nicephorus: Ille autem animum despondens, ad Ecclesiam confugit, & in sa-

^a Ioã Damasc. de fide Orthodox. lib. 3. c. 10. RECEPTA A PATRIBVS HISTORIA.

CVR HOC TEMPORE TRISAGIUM PROPALATVM.

^b Niceph. lib. 14. c. 46. MOENIA VRBIS CONSTANTINOP. INSTAURANTVR.

DE CYRI PRÆFECTI CASV.

CHRISTI
446.LEONIS PAP.
7.THEODOSII 39.
VALENTIN. 22. IMPP.

A in sacrum sacerdotum ordinem allectus, Smyrnæorum præfuit vrbi. Smyrnæi vbi illum audiuerunt Græcorum sacra coluisse, communionem eius sunt auerſati. Cyrus autem ad eos in ecclesia talia verba fecit: Viri amici, Natiuitatem Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi silentio colamus, quoniã auditu etiam solo in Virgine sancta conceptum est Dei Verbum. Ei gloria sit in secula, Amen. Ac deinde gratus ciuibus fuit, & Ecclesiam piè gubernauit.] hæc de Cyri in sedem Smyrnensem promotione: alij autem Cotyæi eum dicunt fuisse creatum Episcopum; sed ex vna in aliam sedem tranſlatum existimamus. De templo insuper ab ipso in memoriam Dei Genitricis erecto idem auctor hæc subdit:

Huius quoque est opus templum Dei Genitrici dicatum, quod Cyri dicitur: in quo facta est Romanum illum cantorem eximium propter carmina decantata honorem & præmium virtutis à Dei Genitrice recepiſſe. Templum autem id huiusmodi occasione istic est erectum. Cupressus in eo loco ingens & procerâ fuit, in qua superioribus temporibus, nescio quo modo, imaginem Dei Genitricis quidam occultauit. Cum autem multum præterisset temporis, & imago lateret, ipsa se ipsam indicauit. Cupressus enim immenso coruscans lumine, perinde atque fax vna ardere visa est, & ingens etiam miraculorum vis ab obscura & latenti efficacia manauit. Vbi autem quidam curiositate laudata arborem conscendit, imago ea, vnde miraculorum vis profluxit, apparuit. Quapropter Cyrus loco ei honorem habens, pulcherrimum & maximum Dei Genitrici construxit templum.] hucusque Nicephorus.

Sed quòd in his versetur oratio, rem publicis monumentis æquè testatam, & in Ecclesia publicè legi solitam his addamus, quæ ex scripto antiquo codice S. Mariæ ad Martyres eodem argumento edita recitari in Ecclesia consuevit, his verbis: In ecclesia S. Sophiæ Constantinopoli extat puteus, qui sanctus dicitur, reclusus coopertorio deaurato, argentoque exornato, de quo ista scribuntur. Christianus homo in ianua domus suæ crexerat imaginem Saluatoris; quam Iudæus odio Christianæ religionis nocte furto abstulit, cultròque eius vultum punxit; ex quo inflicto vulnere magna copia sanguinis effluxit, Iudæique vestes asperſit: qui magno timore affectus, eandem acceptam imaginem in propinquum puteum coniecit, & reuersus est in domum suam: quem cum sanguine aspersum eius vxor videret, in suspicionem adducta est, patratum ab eo fuisse homicidium; quod ille negauit: sed maiorem augebat suspicionem, dum eum timere & tremere cerneret.

Mane autem facto, venerunt ex more, qui ex publico puteo haurirent aquam: sed cum pro aqua sanguinem se hauisse conspicerent, magno sunt horrore exterræfacti: réque statim per urbem vulgata, aduenit illuc tandem Præfectus vrbs, quod existimaret illuc cadauera occisorum esse proiecta. Qua de causa totum puteum iussit exhauriri aquis, in cuius fundo non hominis alicuius corpus occisum inuenerunt, sed sacrosanctam imaginem Saluatoris, vulnere perforatam, & è vulnere recentem adhuc sanguinis guttam fluere, vt vnde sanguis emanasset, certo indicio doceret. Eam Præfectus acceptam, ad Imperatorem attulit. Cuius iussu, voce præconis inquiri iubetur, qui ad eò sacrilegum facinus perpetrasset; promittens indulgentiam criminis ei qui sponte sese reum proderet, poenam capitis secus facienti comminatus. Quæ cum Iudæi vxor audisset, de viro suo suspicionem concepit, secretòque eum detulit Magistratui: à quo missis apparitoribus, capi iussus est, & ad Imperatorem perductus, rem ipsam absque tormentis, vt se habebat, palam fecit, contestatus se fore Christianum. Qui vnâ cum vxore baptizatus est. Ipsa verò Saluatoris veneranda imago super puteum collocata est, puteus autem ambitu murorum intra sanctam ecclesiam comprehensus. Cuius rei gratia Kalendis Nouembris in facti memoriam ea historia recitari consuevit.] hæc ibi: sed quo potissimum tempore id acciderit, nusquam mentio: non tamen puto ante Nicanam posteriorem Synodum, quòd de re tam grandi nulla ibi mentio habeatur.

Sed redeamus ad Syrum: & quid de eo in rebus gestis S. Danielis Stylitæ omni fide conscriptis memoria dignum habeatur, hic describamus: qui enim illa collegit Acta, ista habet^a: Cuidam Cyro, qui prius quidem fuit Præses, postea autem ad sedem Episcopalem ciuitatis in Phrygia, cui nomen erat Cotyeum, euectus est, & ab illa postea discesserat propter quandam motam aduersus eum calumniam, erat filia nomine Alexandra, & eodem modo erat affecta, quo ille quem prius diximus, & grauiter vexabatur à dæmone. Eius ergo pater, cum Sanctus ei venisset in mentem, ad ipsam ducit filiam, naturali beneuolentiæ alium comminiscens ardorem, nempe fidei. Simulatque ergo Sancti manus

TEMPLVM DEI GENITRICI A SYRO ER. CTVM.

DE MIRACVLO EX IMAGINE SALVATORIS.

^a Apud Mesoph. die 1. Decembr. Ser. so. 6. ead. dia.

CHRISTI
446.LEONIS PAP.
7.THEODOSII 39.
VALENTIN. 22. IMPP.CYRI CON-
SVETUDO
CVM DA-
NIELESTY-
LITA.

eius capiti fuerunt impositæ, fugatus est spiritus; & quæ laborabat, statim conspecta est fa-
na. Porro autem huic quoque miraculo fuit alterum coniunctum. Iam verò Cyrus Sancto
valde confidens, eius utebatur gratia. Vnde etiam vxorem eius, cui suorum agrorum fuerat
mandatâ cura, quæ ipsa quoque erat dæmoniaca, duxit ad ipsum. Nec eum sua fefellit fide-
cia, sed ea quoque cum filia mundata fuit à rabie dæmonis.] hæc quidem (vt reor) idcirco
Cyrus meruit à dæmonibus aduersa pati, quòd diutius ipse in idolis extitisset eorumdem
dæmonum venerator: vt hoc pacto magis magisque in Christiana stabiliretur fide, dum
quanta esset dæmonum imbecillitas, & hominis Christiani aduersus eos potentia, facillè in-
telligeret. Quid autem postea Danieli de acceptis memor beneficiis Cyrus præstiterit, ab eo-
dem auctore accipe: Pro his (inquit) magnas ei habens & agens gratias (erat enim doctus &
humanis litteris eruditus) in posita illic columna, super quam vitam agebat Sanctus, epi-
gramma postea insculpsit, quod sic habet:

Hic stat vir, qui ventos, quibus undique impetitur, non timet:

Ambrosia autem vititur alimento, & siti est expertus humana:

Altis verò radicibus fundauit adificium, columna duplici.

Est enim radix Simeon, Filium predicans matris corruptionis expertis.]

EPIGRAM-
MA CYRI
INSCRI-
PTVM CO-
LVMNÆ
DANIELIS.

ita Cyrus Simeonis Stylitæ memoriam habens, quod tam sublime & inaccessum viuendi
genus ipse primus aggressus esset, cuius exemplum Daniel imitatus fuerat. Porro ista de Cy-
ro & Daniele longè post hæc tempora contigere, vt ex his quæ de eodem Daniele & Simeo-
ne inferius sumus dicturi, patebit. Lucubrationum verò nobilissimi Cyri ingenij extat car-
men, cuius est titulus, Veritas exulans] quod tempore suarum angustiarum elaborasse visus
est. At de Cyro viro clarissimo satis, quem vexatio impietate exuit, & reddidit Dei benefi-
cio religiosissimum Christianum.

OBITVS
PROCLI
EPISC. CON-
STANTINOP.
Memolog. die
24. Octob.

Hoc eodè anno vigesimaquarta mensis Octobris sanctus Proclus Constantinopolitanus
Episcopus ex hac vita migravit: cuius quidem rei testes sunt Græcorum tabulæ Ecclesiasti-
cæ, in quibus hæc scripta leguntur: Commemoratio sancti Patris nostri Procli Patriarchæ
Constantinopolitani, qui sacrarum litterarum peritia & probitate morum insignis, cum an-
nos duodecim & menses tres Episcopatum bene rexisset, in pace migravit ad Dominum
hac die vigesimaquarta Octobris.] ita ibi. Nicephorus in Chronico de tempore sedis eius
id ipsum habet: ex quibus emendandus est Nicephorus alter, Callistus dictus, qui sedi Pro-
cli annos tantum vndecim tribuit. De Procli scriptis nihil præterea quàm homilias legi, &
de traditione diuinæ Missæ per breue scriptum, quo asserit Missam prolixiorum olim fuisse,
sed à S. Basilio primum, & inde à S. Ioanne Chrysostomo ob socordiam & tadium stertenti-
um potius quàm astantium Christianorum esse redditam breuiorem.

b Nicephor.
lib. 14. c. 47.c Niceph. lib.
14. c. 47.
CREATIO
FLAVIANI
EPISC. CON-
STANTINOP.

Defuncto igitur Proclo, in eius locum subrogatus est Flavianus. Erat hic (inquit Ni-
cephorus) sacrorum donariorum magnæ Ecclesiæ custos, dignitate presbyter, vita au-
tem cælesti præclarus. Creato itaque Flauiano Episcopo Constantinopolitano, Chrysa-
phius eunuchus, qui plurimum apud Theodosium Imperatorem valuit, cum minùs gra-
tam haberet eius ordinationem, suggestit Imperatori, vt Patriarchæ significaret, & electio-
nis, seu consecrationis gratia aliquod sibi benedictionis loco mitteret munus. Cui sanctus
Flavianus panes puros misit. Chrysaphius contra, aurum loco benedictionis esse mittend-
um, contendit. Ille respondit, non sibi esse talium rerum copiam, nisi fortè ad hoc sa-
cris vteretur templi donariis; satisque scire Chrysaphium, Ecclesiæ vasâ Deo & paupe-
ribus esse debita. His verbis offensus Chrysaphius est, & sanctum Flavianum in senso ha-
buit animo.

CHRYSAP-
PHIVS MI-
SCEP DIS-
CORDIAS.

Porro Pulcheria Augusta nihil horum conscia erat. Chrysaphius interim nullum non
mouit lapidem, vt Flavianum è sede turbaret. Cum verò id omnino, dum Pulcheria sum-
mam rerum administraret, fieri non posse videret: Eudociam Augustam, quæ nondum in
Palæstinam reuersa erat, sollicitauit; eamque paulatim aduersus Pulcheriam concitans, per-
suadet, vt Præpositum domus Pulcheriæ, qui summam rerum administrabat, sibi adsci-
ceret. Eudocia persuasa Imperatoris tentauit animum, vt Præpositum illum à Pulche-
ria abduceret. Renuit ille hoc facere, ne germanæ Augustæ aliquam videretur inferre in-
iuriam, cuius ope & consilio tam diu Imperium administrarat. Postquam verò Chry-
saphius spe sua frustratus est, idque ei ex sententia non successit: aliam aggressus est viam,
Eudociæque persuadet, vt apud Theodosium agat, quo ille Flavianum secretò inducat, vt
Pulcheriam in diaconissam adscisseret: sicut enim Consules quidam vi ad Episcopatum
assumi

CHRISTI
446.LEONIS PAP.
7.THEODOSII 39.
VALENTIN. 22. IMPP.

assumi, ita etiam & perillustres atque perinsignes feminas ad illud ministerium deligi,
erat in vsu. Quod cum Eudocia ageret frequenti suggestione, id tandem Theodosio per-
suasit: qui consilium cum Flauiano de ea re agenda communicauit. Ille verò re accepta, se
quod opus esset, facturum promisit. Interim autem Pulcheriam, secretis ea de re datis litte-
ris, de omnibus reddidit certior: monuitque ne ad se veniret, ne quod sibi displiceret,
facere cogereur.

Pulcheria his acceptis, tradito Præposito domus Eudociæ, recedens ab vrbe, diuertit ad
Septimum, illic priuatè tranquillam vitam actura. Cumque his per Pulcheriam gestis, facillè
Theodosius & Eudocia intelligerent, Pulcheriam de secretis initis inter se consiliis reddi-
tam certior: in Flavianum conuertunt odium. Pulcheria autem cum in hunc modum
se abdicasset ab administratione Imperij, delata est ad Eudociam summa rerum.] hæc Nice-
phorus: reliqua verò de Flauiano suis locis inferius. Vide quò progrediantur priuata stu-
dia aulicorum; cum omnia miscere, labefactare, atque euertere non curent, vt malè con-
ceptas semel aliquando in perniciem innocentium euomant iras.

Quod autem ad ipsam Pulcheriam spectat, intercesserat non nihil offensionis Theodosij
& Eudociæ cum ipsa, dum arguere ipsa voluisset Theodosij imprudentiam huiuscemodi
facto. Iam negligentia quadam vsu venerat, vt Theodosius oblati sibi libellis, vel aliis ad
regimen Imperij spectantibus à ministris scriptis, absque eorum inspectione subscriberet:
quod cum periculosè admodum peragi Pulcheria intelligeret, huiuscemodi ludo cum corri-
gendum, in animum induxit. Libellum scribit, in quo significaretur, emptam à se esse Eu-
dociam coniugem Augustam, si ipse præberet assensum. oblataque eadem charta Theodo-
sio, ipse ex more ei absque alia inspectione subscripsit: recepit ita subscriptam chartam Pul-
cheria: quæ accedentem ad se Eudociam aliquando retinuit, vocatamque ab Imperatore
reddere recusauit, à se emptam affirmans, ostendens de rata habita emptione Imperatoris
chirographum: sicque falso quidem eiusmodi ioco Augusti oscitantiam voluit condiisse,
ac correxisse simul. Sed quòd veritas odium pariat, & Principes non facillè sibi patiantur il-
ludi: haud æquo id animo ab Eudocia potissimum acceptum fuit: quæ & in Pulcheriam
inuidia mouebatur, quòd videret virum suum Imperatorem, erga sororem Augustam esse
propensiorum, cum illa consulere de rebus agendis, & refundere in eam quæ essent maioris
momenti negotia, se verò despici, & limis oculis ab eo conspici. cuius infensi animi aduer-
sus coniugem Theodosio eiusmodi causa præcesserat.

Oblatum fuit aliquando Theodosio miræ magnitudinis pomum: quod ipse admiratus,
dono dedit vxori. Illa autem acceptum donauit Paulino, quo ob consuetudinem rei littera-
riæ familiarissimè utebatur non sine aliqua suspitione. Ille verò rerum ignarus, vt concilia-
ret sibi Imperatoris animum, illud ipsum ei donauit: qui eo accepto, de dato pomo vxorem
rogat: quæ illud se comedisse mentita est: cum illud proferens Theodosius, mendacem ar-
guit & infidam: cuius rei causa animus Theodosij non nihil ab ea alienus diu perseuerauit,
iusto interim occidi Paulino. hæc ex Nicephoro, Zonara, & aliis. Porro domestica ista dissi-
dia sunt tandem abdicatione Pulcheriæ consopita.

Huiusmodi autem domesticum bellum in perniciem est conuersum Ecclesiarum. Con-
ceptumque semel odium aduersum sanctissimum Flavianum, haud abdicatione Pulcheriæ
extingui potuit, sed in dies magis magisque studio Chrysaphij eunuchi incenso, occasio
quærebatur eius in ordinem redigendi: destituro namque illo protectione Pulcheriæ, quæ
rebus Imperij vale dicto, priuata vitæ otium fuerat amplexata, haud ei difficile visum est,
E quouis occasionis prætextu Pontificem aggredi.

Sed quem vindictam auidè sitienti propinauerit hostis humani generis blasphemiam ca-
licem, suo loco dicturi sumus abundè. Hic planè apparuit euidens, quonam pacto puræ
religionis cultu bene administraretur Imperium, & quàm felicissimè cuncta succedant, vbi
in eo sancta religio primum sibi locum vendicat. Iam enim ad quadraginta ferè annorum
spatia, Theodosij licet imbellis & consilij inopis, inter tot barbarorum insultus, est Impe-
rium feliciter propagatum, vna sancta virgine pietate pollente habenas regiminis moderan-
te: adeò vt etsi impudenter aliquando peccare Theodosium ipsum contigerit, & Dei in-
dignationem in se commoueret, tamen misericordiam promeruerit, sorori monitis acquies-
cens. Vbi verò se ipsa Pulcheria ab Imperio abdicauit, perinde atque destituta gubernaculo
nauis, ventorum impulsu in diuersa fertur continuo peritura: ita planè Theodosij Impe-
rium pro arbitrio aulicorum, non pro ratione consilij ministratum interijt; tantaque moles

CHRISTI
446.447.LEONIS PAP.
7. 8.THEODOSII 39.40.
VALENTIN. 22.23. IMPP.

corruit, cum eius fundamentum, nempe religio purè seruatà conuellitur. Accidit istud quidem, ubi non amplius vsus est Theodosius sanctæ Pulcheriæ consilijs, sed Chrysofthij eunuchi Præfecti cubiculi inflammatis odio & æmulatione affectibus se suaque regenda commisit. In quæ verò malorum abrupta, peccatorumque voraginem tali ducè Theodosius miser inciderit, suis locis inferius apparebit. Quomodo autem hoc eodem anno Imperium Orientis rursus ab Attila Hunnorum Rege afflictatum est, Marcellinus sub anni huius Consulibus ita summatim perstringit: nimirum ipsum potentissimum atque ferocissimum barbarorum Principem ab Oriente progressum, vsque ad Termophilas peruenisse victorem, occiso, qui se illi obiecerat, Magistro militiæ Theodosij Imperatoris; eoque miserissimi status Theodosium esse depressum, vt eiusdem Regis sponte se tributarium constitueret: etenim despondens animum, cum resistere ferro non audeat, auro pacem redimere curauit, missaq; legatione, annua pacta pecunia, impetum continuat barbarorum. coeptam tamen ab Hunnis illatam cladem Orientalis Imperij, ad duos etiam sequentes annos propagatã esse, idem Marcellinus docet: cum tandem (vt dictum est) Theodosius Imperator vitans totius funus Imperij, ignominiosè admodum cum suo tyranno eo modo transiit, illumque in Occidentem conuertit. Est quidem elegans atque perbreuis Theodoretus ad Sallustianum epistola de eiusmodi barbarorum eruptione, quam non alia de causâ quàm ob peccata obuenisse testatur his verbis:

Sacer dies nobis quidem consueta spiritalia attulit dona: tamen amari peccati fructus illis frui cum lætitia non permisit: hæc enim illorum germina & ab initio tribulos, spinas, & sudores, & labores, & dolores germinant: nunc verò etiam terram ipsam aduersus nos concutit per terramotus, & barbarorum turbas vndique aduersus conccitat. Nos verò lugemus, quoniam dum Deus bona largiri nobis cupit, contraria facere illum cogimus, & poenas infligere: Consolamur nihilominus, dum eius misericordiæ abyssum in memoriam reuocamus, & credimus quoniam non abiiciet Dominus populum suum, & hereditatem suam non derelinquet. Tuam verò magnificentiam ego saluto: & oro, vt de bona valitudine tua, quæ mihi optatissima est, me doceas.] hæc ad Sallustianum Theodoretus; quæ ipsum hoc anno scripsisse existimamus, quo (vt dictum est superius) vnâ cum Attilæ grassatione terramotus Orientem conccussit, cuius Theodoretus hac eadem epistola meminisse videtur. Hoc item anno famem & pestem Constantinopolim inuasisse, templumque regiæ ciuitatis igne crematum esse, Marcellinus affirmat.

LESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 40. IMPP. D
ANNVS ANNVS VALENTIN. 23.
447. 8.

ANNVS agitur Redemptoris nostri quadringentesimus quadragesimus septimus, Consulatu Alypij, siue Callypij, & Ardaburij signatus: quo S. Leo Romanus Pontifex perniciosa solitudine curæ incumbens vniuersalis Ecclesiæ, in Hispanias conuertens oculos & figens obrutus, laborantes eas adhuc plerisque in locis nefandorum Priscillianistarum erroribus, liberare penitus festinauit: & qui iam semel ad succidendos infelices Manichæorum palmites falcem acceperat; ad præcidendas etiam insanitas radices Priscillianistarum erroris Manichæis affinis Apostolicam securim admouit. Cum enim, ingruentibus barbaris Vandalis primùm, Gothis, atque Sueuis, florentissima illa Hispaniarum Ecclesia sanctissimorum Antistitum solita cultura careret, pulchra murata facie, reddita est veluti ager incultus vepribus vndique oppletus ac spinis, in quibus sua quærerent feræ latibula.

Nam sanctus Turibius Asturicensis Episcopus vehementi Catholice veritatis ardore succensus, lustrans Hispanias, lustra eiusmodi inueniens bestiarum, ad eas pellendas, earumque latebras destruendas, Apostolicæ sedis, à qua sincerum acceperant Hispaniæ Evangelium, subsidium implorauit: missoque ad hoc opus suo diacono Romam, de omnibus reddidit Leonem Pontificem certiore. Qui absque mora de cunctis quæ agenda essent, redditis litteris, Turibium monuit. extat eiusmodi S. Leonis epistola, cuius est exordium: Quàm laudabiliter pro Catholice fidei veritate moneatis, &c.] Sed antequam ea quæ sancti Leonis auctoritate gesta sunt prosequamur, de Turibio primùm dicendum erit. Hic quidem sanctitate & doctrina pollens, zeloque exarsuans domus Domini, ex animi arbitrio spontaneam peregrinationem suscipiens (vt dictum est) lustrauit Hispanias, vt qui es-

THEODO-
SIVS TRI-
HYTUM PEN-
DIT ATTI-
LAE.• Termopoli
Hermopolim• Theodor.
epist. 41.
THEODORET.
QUID DE
GLADIBVS
HVIVS TEM-
PORIS.

• Leo epist. 97.

TURIBIVS
PEREGRIN-
MATA.CHRISTI
447.LEONIS PAP.
8.THEODOSII 40.
VALENTIN. 23. IMPP.

A set Ecclesiarum status agnosceret, eisdemque pro virum facultate consuleret. Absoluta autem itineris suscepti periodo, de his quæ comperisset, ista scripsit ad Idacium & Ceponium primarios Hispaniarum Antistites:

Sanctis ac beatissimis & omni veneratione colendis Idacio & Ceponio Episcopis Turibius.

Molesta semper est & iniucunda peregrinatio, quam efficiunt *duri labores & lachryma- *afficiunt
biles necessitatum curæ: habet tamen aliquid instrumenti, cum adeundo incognita, vel *adiumenti
ignorata discendo, quodam profectu mentis augemur; plerumque ea quæ apud nos optima *TURIBII
videbantur, praua esse atque deterrima, reddita nobis meliorum ratione, noscentes. Quod *EPISTOLA
mihi vsu venit, qui diuersas prouincias adeundo, in omnibus Ecclesijs quæ in vnitatis com- *AD IDA-
munionem consistunt, condemnatis omnibus errorum sectis, reperi vnum atque eundem Ca- *CIVM ET
tholicæ fidei sensum teneri ex purissimo veritatis fonte venientem: qui in nulla diuortia *CEPONIVM
multifidis riuulis scissus camporum plana in cœnosa voragine soluat, quæ rectum fidei iter *EPISCOPOS.
impediant. Eos verò, quos prauorum dogmatum virus infecerit: aut correctos pia paren-
tis gremio reformati compellit: aut pertinaciter cõtumaces, veluti abortiuos partus, ac non
legitimam sobolem, ex consortio sanctæ hereditatis expellit. Quapropter mihi post longas
annonum metas ad patriam reuerso, satis durum videtur, quòd ex illis traditionibus, quas
olim Catholica damnauit Ecclesia, quasque iam dudum abolitas esse credebam, nihil peni-
tus imminutum esse reperio; immo etiam pro vniuersi cuiusque studio & voluntate praua do-
gmata velut quibusdam hydrinis capitibus pullulare cognosco: cum alij veteri errori bla-
sphemiæ suarum augmenta contulerint, alij integrum cum vsque adhuc retineant; alij *retententur:
verò, quos ex parte aliqua ad respectum sui contemplatio veritatis adduxit, ex illius sensi-
bus retinendo nonnulla, reliquis vinculentur: quod quidem per mala temporis nostri, Syn-
odorum conuentibus, decretisque cessantibus, liberius creuit, & impiissimè (quod est cun-
ctis deterius) ad vnum altare diuersis fidei sensibus conuenitur.

Hæc ego (vt loqui audeam) pia potius erga patriam charitatis, quàm temerariæ præsum-
ptionis esse confiteor. Nam aliàs plenus omnium peccatorum, & magnorum criminum reus,
quo ausu hæc ad vos scriberem, memor Dominicæ *vocis, quæ dicit: In alieno oculo festu- *Mat. 17.
cam vides, in tuo trabem non respicis? Deinde conscius eius sententiæ, quæ adinonuit, di- *Luca 6.
cens: Peccato: i autem dixit Deus: Quare prædicas iustitias meas, & assumis testamentum *Psal. 49.
per os tuum? Sed iterum illud aspicio, quòd infra scriptum est: Furem videbas, & con- *Psal. 49.
currebas cum eo, & cum adulteris portionem tuam ponebas. Neque enim illa sola sunt
furta, quæ alienorum direptione committuntur, vel illa adulteria, quæ violatis maritalis to-
ri affectibus perpetrantur; sed & subtractis quæ vera sunt, furtum catholice fidei peruersi
dogmatis facit assertio, & aduersus veritatem verbi Dei mala:um doctrinarum adulterio
zizanix semina iaciuntur.] Admiranda profectò viri sanctissimi summa demissio ani-
mi, qui Christi exemplo vt peccantes erigat, sese cum peccatoribus collocat, & cum in-
firmantibus infirmatur, vt eosdem languentes curet, factus instar Apostoli, omnia omni-
bus, vt omnes lucretur Domino. Admirandum, inquam, haud tamen imitandum; cum de
hæreticis agens, se omnibus deterius deliquisse testetur, vir alioqui omni ex parte sanctis-
simus, atque ab omni erroris labe purissimus, vt ex litteris sancti Leonis Papæ ad eum da-
tis, facillè intelligi potest. Quanam enim fidei Catholice sinceritate enituisse ipsum oportuit,
cui spatia sua diocesis angusta fuere, sed ad vniuersas Hispaniarum prouincias ab om-
ni erroris labe verendas, scopam Catholice veritatis admouit? At prosequamur reliqua ab
E co in eadem epistola scripta.

Loquar ne ergo (inquit) an taceam, nescio: quia vtrumque formido. Sed ne fortè
sanctitas vestra, quæ mala, quantæque blasphemix apocryphis libris, quos hi nostri vernaculi
hæretici ad vicem sanctorum Euangeliorum legunt, continentur, ignoret: maximi facinoris
reum me esse credo, si taceam. Itaque hæc non adhortatio auctoritatis alicuius est,
sed potius suggestionis instructio. Primùm ergo est, vt illa patefaciam, quæ in plurimo-
tum fide, vel magis perfidia esse cognoui: quæ cum multis publico penè magisterio doceantur:
si Catholicorum aliquis paulo constantius destructionis causa assertioni insistat; continuo
inficias euntes, & perfidiam perfidia occulunt. Quod ne vltra iam faciant, ex apocry-
phis scripturis, quas canonicis libris veluti secretas & arcanas præferunt, & quas maxi-
ma veneratione suscipiunt, & ex his quas legunt traditionibus, dictisque auctorum suorum,
ea quæ in ipsis arguuntur, vera esse docentes: aliqua autem ex his quæ in istorum doctri-
na

* afficiunt
* adiumenti
* TURIBII
* EPISTOLA
* AD IDA-
* CIVM ET
* CEPONIVM
* EPISCOPOS.

* retententur:

* Mat. 17.

* Luca 6.

* Psal. 49.

* Psal. 49.

* TURIBII
* SYMMA HV
* MILITAS.

CHRISTI
447.LEONIS PAP.
8.THEODOSII 40.
VALENTIN. 23. IMPP.CHRISTI
447.LEONIS PAP.
8.THEODOSII 40.
VALENTIN. 23. IMPP.

ita sunt, in illis, quos legere potui, apocryphis codicibus non tenentur. Quare vnde pro-
lata sint, nescio: nisi forte vbi scriptum est per cauillationes illas, per quas loqui sanctos
disputandū A postolos mentiuntur, aliquid interius indicatur, quod dispungendum sit potius, quam
legendum: Aut si forsitan sint libri alij, qui occultius secretiusque seruantur, solis (vt ipsi
aiunt) perfectis patentis.

DE LIBRIS QVI BV S PRISCIL- LIANISTAE VTEBANTVR
Illud autem specialiter in illis Actibus, qui sancti Thomæ dicuntur, præceteris notan-
dum atque execrandum est, quod dicit eum non baptizare per aquam, sicut habet Domi-
nica prædicatio atque traditio, sed per oleum solum: quod quidem isti nostri non recipiunt,
sed Manichæi sequuntur; quæ hæresis eisdem libris vtitur, & eadem dogmata & his dete-
riora sectatur: Ita execrabilis vniuersis per omnes terras ad primam professionis suæ con-
fessionem, nec discussa damnetur oportet, per cuius auctores, vel per maximum principem
Manem ac discipulos eius, libros omnes apocryphos vel compositos, vel infectos esse ma-
nifestum est, specialiter autem Actus illos qui vocantur S. Andree, vel illos qui appellantur
S. Ioannis, quos sacrilego Leucius ore conscripsit, vel illos qui dicuntur S. Thomæ, &
his similia, ex quibus Manichæi & Priscillianistæ, vel quæcumque illis est secta germana,
omnem hæresim suam confirmare nituntur; & maximè ex blasphemissimo illo libro, qui
vocatur Memoria Apostolorum, in quo ad magnam peruersitatis suæ auctoritatem, do-
ctrinam Domini mentiuntur, qui totam destruit legem veteris Testamenti, & omnia quæ
S. Moyse diuersis creaturæ factorisque diuinitus reuelata sunt, præter reliquas eiusdem
libri blasphemias, quæ referre pertæsum est. Vt autem mirabilia illa, atque virtutes, quæ in
apocryphis scripta sunt, sanctoium Apostolorum vel esse, vel potuisse esse non dubium est:
ita disputationes assertionesque illas sensuum malignorum ab hæreticis constat insertas: ex
quibus scripturis diuersa testimonia blasphemis omnibus plena sub titulis suis adscripta di-
gesti: quibus etiam (vt potui) pro sensus mei qualitate respondi: Quod ideo necesse habui
paulo latius vestris auribus intimare; vt vel posthac nemo quasi inscius reum dicat se sim-
pliciter huiusmodi libros vel habere, vel legere.

Vestra autem existimationis atque censuræ meritò fuerit, vniuersa perpendere; & ea quæ
sine ambiguitate veritatis ac fidei contraria videritis, cum aliis fratribus vestris, quoscum-
que vobis zelus Catholicæ religionis vel pium studium sociauerit, citra vllam excusatio-
nem spiritali gladio refecare, & ignita diuini verbi virtute compefcere.] hætenus S. Tur-
bij epistola, quam ex Regia bibliotheca monasterij S. Laurentij edidit Ambrosius Morales:
desiderantur autem quæ his iungebantur digesta titulis impia Priscillianistarum dogmata,
& illis apposita ab eodem auctore elaboratæ confutationes.

Intelligis, puto, lector, frustra laborare in extirpandis hæresibus sanctos Episcopos, nisi
vnde semel scaturit faculenta errorum colluies, fons penitus obstruatur. De huiuscemo-
di Priscillianistis Hispanias labefactantibus libris apocryphis est vetus illa suo loco superius
recitata querela sancti Hieronymi, cum de his ipse agens in commentariis in Isaiam, hæc
addit: Et per hanc occasionem, multasque huiuscemodi, Hispaniarum & Lusitaniæ dece-
ptæ sunt mulierculæ onerata peccatis, quæ ducuntur desideriis variis, &c.] Ex his planè
considerent, qui præ sunt hodie Hispaniarum Ecclesiis sacri Antistites, Catholicæ fidei decus
& ornamentum, quanto periculo vulgari sinantur, quod offensam inferat Catholicæ discipli-
næ, illud inquam opus nuper cūsum, quod atra statim Romæ iniustum nora flammæ vltices
expectant, elaboratum à Ioanne de Roa, eiusmodi titulo, Apologia de Iuribus principalibus
defendendis & moderandis iuste] quod Nouatoribus parare viam, qui acutiorem odo-
ratum habent, probè norunt. Videant quo tendat adulatio ista cum noua doctrina, quam
haut quidem auctor didicisse potuit à doctissimis viris Societatis Iesv, inter quos ali-
quando socius versatus est; non apud S. Augustini professores, ad quos, ab illis abire iussus,
se contulit; nec denique apud clerum Hispaniarum Catholicæ & Apostolicæ antiquæ disci-
plinæ tenacissimum conseruatorem atque custodem, apud quem demum stipendia meruit:
Verum speratur de eo, vtpote adhuc inter Catholicos proficiente, palinodiam fore prope-
diem recantaturum. Sed ad Turibium.

Haud enim satis sibi visum, de his quæ viderat, manuque contrectando tetigerat, admo-
nuisse Hispaniarum Antistites: verum ad Davidis turrim confugit, inde quæsiturus arma
contra grassantem impietatem, extollentem se aduersus scientiam Dei: Legauit enim diaconum
suum, cui de omnibus litteras dedit ad S. Leonem Romanum Pontificem, addidit eis & com-
monitorium, insuper & libellum: litteris quidem, quis esset Ecclesiarum Hispaniarum status, cum
reddi-

A reddidit certiore: commonitorio sexdecim capita Priscillianistarum hæresis complexus
est: libello verò supplici rogabat vt afflictatis Ecclesiis subueniret. At licet hæc Turibij scri-
pta non extent, tamen ex redditis ad eum à S. Leone Papa litteris perspecta habentur.

Sed antequam de his agamus, cum omnes codices tam scripti, quam typis excusi, æquè
habeant hunc Turibium fuisse Asturicensem Episcopum: quomodo accidit, vt hic ipse in
primo Bracarenfi Concilio, in relatione Lucretij Episcopi, Notarius sedis Apostolicæ no-
minetur? Haud enim placet, quod res Hispanicas prosecutus ait, duos fuisse Turibios, ^{a Amb. Moral. Chron. Hisp. lib. 11.}
alterum ad quem S. Leo scribit, Episcopum Asturicensem; alterum verò notarium S. Leo-
nis, cui ad Synodum litteras dedit: nam abhorreat hæc procul à veritate. Si enim scribens
S. Leo ad Turibium Episcopum, litteras cum ad ipsum, tum ad Synodum celebrandam
Notario suo (vt vult) Turibio item dicto dedisset, vtique in litteris ad Episcopum scriptis
eius mentionem fecisset: solemne enim erat, vt cum legatus à Pontifice mitteretur, vel nun-
cius, eius mentionem faceret in litteris quæ eidem ea ex causa dari solebant. Porro non ali-
cui certo homini, nisi Turibij Episcopi diacono, quem ipse Turibius ad S. Leonem Pontifi-
cem miserat, ipsum S. Leonem ad Turibium Episcopum eas dedisse litteras, satis ex eisdem
intelligi potest. Præterea non per aliquem alium à se missum, sed per ipsum Turibium Epi-
scopum tunc quæ in ea causa peragenda essent, eundem S. Leonem impleri voluisse, ea-
dem ad Turibium Episcopum litteræ datæ significant.

Neque placet, quod ab alio viro disertio tradi nuper vidimus, nempe vnum eundemque
fuisse Turibium, qui Notarius dicitur sancti Leonis, & Asturicensis Episcopus; ipsumque
Notarium primò eiusmodi curasse negotium, inde verò eundem esse creatum Asturicen-
sem Episcopum. Etenim ad quem scribit S. Leo Turibium, ipsum quidem tunc temporis
fuisse Episcopum, ipsa ad eum epistola data significat, dum eum bene præsidere officio pa-
storali commendat: cumque etiam dicat, ab eo missum fuisse diaconum suum Romam, au-
toritatem æquè demonstrat Episcopalem: siquidem nequaquam patitur ordo hierarchi-
cus, vt Ecclesiæ Notarij diaconis præsent, sed è contra vt sub potestate diaconorum subsint
Notarij: vnde habes apud Paulinum tunc Notarium S. Ambrosij, de se ipso testantem, ^{b Paulin. in vita S. Amb.}
fuisse sub cura Casti diaconi. His adde, haud moris fuisse Apostolicæ sedis Pontificum, mi-
nistros suos Notarios fratres nominare, quo nomine dignasse videtur S. Leo Turibium, vt
alios solet Episcopos.

At cur Notarius idem in dicto Concilio Bracarenfi nominatur? Num fortasse idem sit
dictus Notarius, quod vtroque simul munere fungeretur, vtpote idem Notarius esset Apo-
stolicæ sedis, qui & Episcopus Asturicensis, vt S. Prosper Regiensis Episcopus idem dictus
Notarius eiusdem S. Leonis Papæ? Sed non inuenimus id expressum. An potius quis dixe-
rit, Notarij vocem interdum non nomen significare eius officij, quod est dictum à notis, sed
magis à notum faciendo, sicque ibi Turibius dicatur Apostolicæ sedis Notarius, quod curæ
illi esset, quæ in Hispaniarum Ecclesiis gererentur, Romano Pontifici nota facere: etenim &
Notariorum Apostolicæ sedis munus erat, quæque Ecclesiæ monumenta colligere, & con-
seruare: nam habes de Iulio Papa: Constituit, vt Notitia, quæ omnibus fidem facit, per No-
tarios colligeretur, & vt omnium monumentorum in Ecclesia consecutio per Primicerium
Notariorum celebraretur, &c.] hac quidem ex parte dictum esse Turibium Episcopum No-
tarium sancti Leonis, nihil vetat: siquidem Notarij munus expleuit, dum quæ ex mandato
S. Leonis gesta essent, visus est collegisse, & ad eundem sanctum Leonem Romam misisse,
ibi perpetuò conseruanda. Referre etiam ad Pontificem quod gestum esset, Notariorum par-
tium fuisse, cum ex multis aliis, tum ex Romano Ordine, habes in officio Missæ, vbi dicitur:
Die autem resurrectionis Dominicæ, procedente Pontifice ad sanctam Mariam, Notarius
Regionarius stat in loco, qui dicitur, Merulanus, & salutato Pontifice, dicit: In nomine Do-
mini nostri Iesu Christi baptizati sunt hesternæ nocte in S. Dei Genitrice Maria infantes,
masculi tot numero, feminae tot, &c.] Sic igitur & Turibius, quod notas fecerit sancti Leo-
ni res gestas in Concilio Toletano, eadem ex causa Notarius dici potuit sancti Leonis. Sicut
enim, vocem istam, notaria, idem quod scriptis facta relatio Iudici, significasse, & apud ma-
iores vsu receptam diximus superius secundo Annalium tomo; ita & Notarium dici po-
tuisse, qui refert quæ sunt acta Romano Pontifici (quod sint cognata vocabula) quis nega-
bit? Certè quidem hoc ipso munere functum esse sanctum Turibium Asturicensem Epi-
scopum apud S. Leonem Romanum Pontificem, eiusdem Leonis ad eum redditæ litteræ
satis docent. Sed iam rerum gestarum ordinem prosequamur.

CHRISTI
447.LEONIS PAP.
8.THEODOSII 40.
VALENTIN. 23. IMPR.

Acceptis (vt dictum est) S. Turibij litteris per eius diaconum missis, S. Leo, vbi cuncta **A** exactè examinavit, respondens ad singula, epistola ad cum data, rescripsit. Laudans in primis eius vigilantem in Episcopatu pastorem sollicitudinem, nonnulla in detestationem nefandæ hæresis prælocutus, factum commendat Maximi Imperatoris, qui ad huiusmodi conficienda monstra sæcularis gladium exeruerit potestatis; licet optabilius fuisset eos Ecclesiastica emendatos fuisse censura. Deploratis igitur summis malis, quibus & Episcopi aliquot etiam fuissent infecti, ad singula hæresum capita respondens, peculiaria singulis accommodata parauit antidota: quæ consulat lector, si vult; nos autem breuitatis causa persequi prætermittimus. Demum improbata lectione librorum Priscillianistarum, de Dictinij libris mentionem habet: de quo lector meminisse debet, hunc fuisse Asturicensis Episcopum, in cuius locum Turibius successerat, & ex Priscillianista hæretico redditum Catholicum recantasse palinodiam, suaque damnasse scripta in Toletano primo Concilio; **B** quamobrem hæc de ipsius scriptis ingerit S. Leo: Postremo autem capitulo hoc prodidit iusta querimonia, quod Dictinij tractatus, quos secundum Priscillianum dogma conscripsit, à multis cum veneratione legerentur: cum, si aliquid memoriæ Dictinij tribuendum putant, reparationem eius magis debeant amare, quam lapsum. Non ergo Dictinium, sed Priscillianum legunt, & illud probant quod errans docuit, non quod correctus elegit. Sed nemo hæc Catholicus præsumat, &c.] Demum verò de colligendo in Hispania generale Concilium mandans, ista perorat **C**

QVARE S. LEO
AD TURIBIUM
SCRIP-
PSIT.

a Leo epist. 93.
c. 17.

b Ead. epist. c. 17

LEO PAPA
INDICIT
GENERALE
CONG. IN
HISPANIA.

Habeatur ergo inter vos Episcopale Concilium, & ad eum locum qui omnibus opportunus sit, vicinarum prouinciarum conueniant sacerdotes, vt secundum ea, quæ ad tua consulta respondimus, plenissimo disquiratur examine; an sint aliqui inter Episcopos, qui huius hæresicos contagio polluantur, à communione sine dubio separandi, si nefandissimam **C** sectam per omnium sensuum prauitates damnare noluerint. Nulla enim ratione tolerandum est, vt qui prædicandæ fidei suscepit officium, is contra Euangelium Christi, contra Apostolicam doctrinam, contra vniuersalis Ecclesiæ symbolum audeat disputare. Quales illic erunt discipuli, vbi tales docebunt magistri?] & post nonnulla: Dedimus itaque litteras ad fratres & coepiscopos nostros, Tarraconenses, Carthaginenses, Lusitanos, atque Gallicianos, eisque Concilium Synodi generalis indiximus. Ad tuæ dilectionis sollicitudinem pertinebit, vt nostræ ordinationis auctoritas ad prædictarum prouinciarum Episcopos deferatur]. Ex his vides non alium missum esse Turibium cum literis ad Episcopos prouinciarum, quas Turibio Episcopo mandat vt reddat. Sed subdit: Si autem aliquid (quod absit) obstiterit, quo minus possit celebrari generale Concilium: Gallicia saltem in vnum conueniant sacerdotes: quibus congregatis, fratres nostri Hydatius & Ceponius imminebunt, coniuncta cum eis instantia tua, quo citius vel prouinciali conuentu remedium tantis vulneribus adferatur. Data vndecimo Kalendas Augusti, Calypio & Ardabure viris clarissimis Consulibus.] hæc enus Leo, generalem in vniuersa Hispania, more maiorum, indicens Synodum; quod munus erat Apostolicæ sedis Antistitis.

His perlatis litteris in Hispaniam, placuit ex sententia sancti Leonis Papæ à diuersarum prouinciarum Episcopis generale celebrari Concilium. Testantur id quidem in primis Acta Synodi Bracarenfis, in quibus primum ista leguntur à Lucretio Episcopo prælocuta: Credo autem vestræ beatitudinis fraternitatem nosse, quia eo tempore quo in his regionibus nefandissima Priscillianæ sectæ venena serpebant, beatissimus Papa vrbis Romæ Leo, qui quadragesimus ferè Apostoli Petri successor extitit, per Turibium Notarium sedis suæ ad Synodum Gallicia contra impiam Priscillianæ hæresis sectam scripta **E** sua direxit: cuius etiam præcepto Tarraconenses & Carthaginenses Episcopi, Lusitani quoque & Batici, facto inter se Concilio, regulam fidei contra Priscillianam hæresim cum aliquibus capitulis describentes, ad Balconium tunc huius Bracarenfis Ecclesiæ Præsulem direxerunt, &c.]

Sed obserua, lector, dum generale Concilium celebratum ait ab Episcopis etiam prouinciarum Carthaginensis, Lusitaniæ, & Baticæ, nec vllam penitus mentionem facit prouinciæ Gallicia, vbi (vt ait) iussu S. Leonis debuerat Synodus congregari; magnam esse coniecturam, hos seorsum ab illis conuenisse, sed communicasse postea cum illis quæ ab ipsis statuta essent. Si enim in Gallicia prouincia tantum Synodus collecta esset, vbi & conuenissent omnes dictarum prouinciarum Episcopi; quid opus fuit ab illis scribi (vt præfatur Lucretius) litteras de rebus gestis in Synodo ad Balconium eius prouinciæ Præsulem

tem

c Cõc. Bracar.
I. in præfat.

* quadr. septi-
mus.
DVO CON-
CILIA IN
HISPANIA
CELEBRATA.

CHRISTI
447.LEONIS PAP.
8.THEODOSII 40.
VALENTIN. 23. IMPR.

A tem Bracarensem Episcopum, quem necessario præsentem oportuit fuisse Synodo? Vbi-
nam, quando celebrata est prouincialis Synodus absque præsentia Metropolitanæ Anti-
stitis? Sic igitur haud obscure penitus significare videtur idem qui supra Lucretius, seorsum conuenisse dictarum prouinciarum Episcopos, seorsum verò cum Balconio Bracaren-
si Episcopos prouinciæ Gallicia, illos verò de rebus penes se gestis dedisse litteras ad eundem
Balconium. Sed vbi locorum conuenierint, ignoratur: coniectura tamen aliqua dici posse
videtur, conuenisse Toleti, sub cuius Concilio primo, quæ postea iussu S. Leonis Papæ con-
tra Priscillianistas statuta sunt, fuerint collocata. Quod verò in Gallicia sub Balconio colle-
ctum est Concilium, illud esse celebratum in municipio Celenensi apud Lucensem urbem,
vetera produnt monumenta, quibus & recentiores Hispani consentiunt.

Vt autem non in vnum eundemque locum ad Concilium celebrandum conuenierint **B**
omnes Hispaniarum Episcopi, sed Gallici seorsum ab aliis; illam potissimum causam exi-
stimamus, quod Gallici erant sub Sueuorum Rege Rechila tunc regnante, reliqua autem
Hispaniarum prouinciæ Gothis parebant, Theodorico, & eius filio Torismundo. Ex hoc
igitur factum apparet, vt discriminatione ditionis diuersorum Principum, diuersis in locis,
seorsum ab inuicem Catholici Episcopi Hispaniarum conuenierint, duoque eodem tempo-
re celebrata Concilia in vnum postea conflata fuerint, quod vna extiterit causa conuenien-
di, & eadem Concilia vna conuocari auctoritas, quæ & in vnam eandemque conuenere
sententiam. At non duo hæc tantum in vnum, sed tria simul reperiuntur esse coniuncta,
nempe duo hæc nouissima cum Toletano primo, cuius esse noscuntur Episcopi, qui eidem
interfuisse leguntur, & canones illi viginti, vt superius suo loco dictum est. Vnde intelli-
gas, quæ in fine habentur verba illa: Ipsi etiam & superscripta viginti canonum capitula
C statuerant in Concilio Toletano] esse referenda ad Episcopos superius nominatos; perpe-
ram autem (vt puto) ab aliquo addita, vel non suo loco reposita; vt accidere solet, cum quid
miscetur, ordine confuso locari.

Sed obseruatione quidem dignissimum est, tanti ponderis æstimatam fuisse apud barba-
ros etiam Reges & Arianos auctoritatem Romani Pontificis, vt licet ab eodem essent ob
hæresim Catholica communicatione diuisi; nihilominus simulac audire Romani Pontifi-
cis vrgere mandatum, vt omnes Hispaniarum Episcopi ad Synodum conuenirent; iidem
Principes, singuli in suis prouinciis id faciendi liberam tribuerint facultatem, sinentes vbi
vellent (nulla, quod appareat, petita licentia) in sua ditione Episcopos conuenire. Tantum
sibi auctoritatis etiam apud Arianos Principes sedes Apostolica vendicabat. Vnde & for-
tasse accidit, vt Deus eisdem Regibus dederit & stabilire regnum, & ad multa sæcula pro-
D pagare. Nullus enim vniquam absque amplissima remuneratione persolutum inueniet,
quicquid aliquando impensum est honoris & reuerentiæ Apostolicæ sedi: quod vtinam
omnes Catholici Principes obseruarent. Sed de his aliàs sæpè.

Quod autem spectat ad fidei assertionem ex præscripto sancti Leonis Papæ in hac Syno-
do constitutam, sub qua probarentur qui verè Catholici essent Episcopi, & omni labe care-
rent Priscillianistarum erroris, vt pote qua omnes articuli eorundem hæresis damnarentur:
magna quidem obseruatione dignum est, quod reperitur illud ab eis primum superadditum
fidei Symbolo de Spiritu sancto, A PATRE FILIOQUE PROCEdit: ac minimè
quidem sua id fecere auctoritate, sed ex verbis acceptis ab epistola ad eos scripta à sancto
Leone Romano Pontifice, in qua cum damnantur Priscillianistarum errores, hæc capite
primo ponuntur: Primo itaque capitulo demonstratur, quam impiè sentiant de Trini-
tate diuina, qui & Patris & Filij & Spiritus sancti vnam atque eandem asserunt esse perso-
E nam, tamquam idem Deus nunc Pater, nunc Filius, nunc Spiritus sanctus nominetur: nec
alius sit qui genuit, alius qui genitus est, alius qui de vtroque processit, &c.] Vides ne
quanti ponderis fuerint æstimata verba Romani Pontificis, vt quæ ille dixerit ad fidem spe-
ctantia, mox vt sacrum diuinitus allatum oraculum à generali Episcoporum Concilio illa-
ta in Symbolum fuerint?

Cum hæc igitur verba semel auctoritate Leonis Papæ ab Hispanis Episcopis addita fue-
rint Symbolo ad confutandos hæreticos Priscillianistas: eidem semper inhæserunt, atque
pertransierunt ad Vuisigothos fidè Catholicam profitentes; qui & Iudæos ad Christianam
fidem venientes, sub eiusdem Symboli confessione esse recipiendos, suis legibus sanciu-
erunt: nam ibi: Credo et in spiritum sanctum dominum et vivifi-
cantem, ex patre et filio procedentem, itidè in aliis Toletanis Conciliis sub

CONCILIUM
TOLETA-
NUM ET
CELENENSE

DE SYMBO-
LI ADDI-
TAMENTO.

a Leo epist. 93.
cap. 1.

b Legum Vni-
uers. lib. 12.
c. 14 pag. 36.
apud fidem.

Gotho-

Gothorum Regibus celebratis, nempe quarto, octavo, vndecimo, duodecimo, & decimo- tertio : quæ etiam verba in Symbolum apud Francos sunt accepta, tenaciusque retenta, vt apparet ex Symbolo fidei sub Carolo Magno in Arelatenſi Synodo recitato.

Quàm feliciffimè quidem verba illa in Symbolum non abſque Dei nutu illata fuerunt : ſiquidem ſub eiufdem Symboli ira aucti cōfeſſione facta eſt magna ad Chriſtianam religio- nem acceſſio: etenim & Gothi, & Vuiſgothi, aliæque barbaræ nationes, quæ Hiſpanias oc- cuparunt, atque longo tempore poſſederunt, ex Arianiſ ſub eius Symboli cōfeſſione Ca- tholici facti ſunt; & Franci ſibi Gallias vendicantes, ſub eiufdem Symboli cōfeſſione red- diti ſunt Chriſtiani: Contra verò omnium gentium infeliciffimi Orientales ſchiſmatici, ex quo eiufdem Symboli additamentum penitus reſpuerunt, ſub Turcico iugo acerbiffima ſer- uitate premuntur; atque eccleſiis, bonis, ac liberis ſpoliati, aſſiduè in caſſum gemunt. Porro non Leonis id fuit nouum inuentum, ſed prædeceſſorum traditio: nam Damafus hæc ait: **B** Spiritus ſanctus non eſt Patris tantummodo, aut Filij tantummodo Spiritus: ſcriptum eſt enim: Si quis dilexerit mundum, non eſt Spiritus Patris in illo. Item ſcriptum eſt: Qui autem Spiritum Chriſti non habet, hic non eſt eius. Nominato itaque Patre & Filio, intelli- gitur Spiritus ſanctus, de quo Filius in Euangelio dicit: Quia Spiritus ſanctus à Patre pro- cedit, & de meo accipiet, & annuntiabit vobis.] hæc Damafus.

Sed illud in his conſiderandum etiam, quod etſi in Hiſpanos, Gothos, & Francos eiuf- modi ad Symbolum additamentum ex primario fonte, ab ipſa nimirum Apoſtolica ſede, id prædicante (vt vidimus) Magno Leone ſuis ad Turibium datis litteris, fuerit deriuatum, & in barbaras etiam nationes feliciter propagatum: tamen ipſa Romana Eccleſia antiqui- tatis tenaciſſima, etſi idem cum ipſis credidit atque docuit, quod antea illis iam prædicat: at diutiſſimè tamen cunctata eſt in Symbolū fidei verba illa inferre. Et quid mirum? cum etſi ipſo Nicæno Symbolo per Catholicum Orbem vbique vulgato, atque in omnibus Eccle- ſiis decantato, & vſu recepto: ſola tamen Romana Eccleſia in baptiſmi & aliorum ſacro- rum ritibus, vbi fidei cōfeſſio adhiberi ſoleret, non aliud Symbolum, quàm antiquum il- lud Apoſtolicum adhibere conſueuerit; quod Ruſſinus teſtatur in expoſitione Symboli, noſque ſuperius ſuo loco pluribus diximus.

Hac itaque ratione, licet importunè atque ſolicitè agente Carolo Magno Imperatore apud Leonem Tertium Romanum Pontificem, vt ea verba Symbolo adderentur, idem id facere penitus reſuſcitauit; immo ad perpetuam antiquitatis memoriam, ne quibuſlibet liberum eſſet ſacroſancto Symbolo aliquid addere, illud ipſum abſque eo additamento in argentea tabula exaratum voluit in altari poſt corpus ſancti Pauli p̄perpetuò cuſtodiri, vt ſuo loco de his pluribus dicturi ſumus. Accidit verò poſtea, vt ad euitandum ſchiſma, **D** ne ea quæ à Romana Eccleſia accepta Hiſpani, Franci, & alij omnes Boreales populi præ- dicarent, ipſa Romana Eccleſia reſpuere videretur, pe: inde ac ſi antè prædicatæ doctrinæ & aliis tradita eſſet prauaricatrix, & conſiteri publica cōfeſſione renueret, quæ aliis ad conuincendas hæreſes, & detegendos ac conſutandos hæreticos, atque probandos Ca- tholicos tantus Antifreſ tot ante ſæcula Hiſpaniarum Epifcopis tradidiſſet: tandem pla- cuerit Benedicō Septimo huius nominis Romano Pontifici idem Symbolum cum eo ad- ditamento Romæ in Eccleſia cani; id expoſcente Henrico Imperatore, de quo iſta Berno

Abbas Augienſis: **E** Cum Romanorum preſbyteri ab Henrico Imperatore interrogarentur, cur non poſt Euangelium (vt in aliis Eccleſiis fiebat) Symbolum canerent? Me (ait ipſe) aſſiſtente, audiui eos eiufmodi reſponſum reddere, videlicet, quòd Romana Eccleſia non fuiſſet aliquando vlla hæreſeos face infecta, ſed ſecundum ſancti Petri doctrinam in ſoliditate Catholice fi- dei permaneret inconcuſſa: & ideo magis his neceſſarium eſſe illud Symbolum ſapius can- tando frequentare, qui aliquando vlla hæreſi potuerunt maculari. At Imperator domno Benedicō perſuaſit, vt ad publicam Miſſam illud decantarent.] hæc ipſe. Atque ita qui- dem vbi in Eccleſia canendum ſemel Symbolum Romæ ſuſceptum eſt; ne diuerſitas eſſet in verbis, quorum vna eademque erat in fide ſententia, non aliud cani cōceptum eſt ibi Symbolum, quàm quod aliæ omnes Occidentales Eccleſiæ hæcenus occinere con- ſueuiſſent. At de his modò hæcenus: ſuis enim locis hæc locupletius tractabuntur, quæ hic modò obiter attigiffe ſatis, occasione Hiſpanorum Conciliorum iuſſu ſancti Leo- nis per Turibium indiçtorum. Multa præterea hic addenda de Turibio eſſent, vt inter alia de libris quos aduerſus Prifcillianum edidit, dicauitque eidem ſancto Leoni Papæ, vt te- ſtatur

Damaſ. in Concil. Rom. apud Creſcon. collect. 1. Ioan. 2. Rom. 8. Ioan. 15.

ROMANI PONTIFI- CES ANTI- QVITATIS TENACIS- SIMI.

APOSTOLI- CO CVRSEM PER VSA SYN. ROM. ECCL. e Maſſi ſen- ſur. 1. diſt. 2.

Berno Abb. Augienſis de reb. ad Miſſam ſpectantibus. QVANDO COEPTVM SYMBOLVM IN ECCL- SIA ROM. CANI.

A ſtatur Montanus ſcribens ad Turibium Epifcopum Palentinum: ſed hæc ſatis conſtat deni- que ipſum reddidiſſe in omnibus Apoſtolicum virum: qui inſtar Apoſtoli, bonum certa- men certauit, curſum conſummavit, accepitque promeritam iuſtitia coronam: cuius rei gratia Catholica Eccleſia anniuerſaria diei natalis memoria quotianis eius triumphum pro- ſequi ſolet decimoſexto Kalendas Maij.

Hoc item anno ad Ianuarium, ſiue Iulianum Aquileienſem Epifcopum S. Leo epifto- lam dedit de recipiendis hæreticis poenitentibus abſque ſpe ad ſuperiorem gradum proue- ctionis: Magno (inquiens) habeant beneficio, ſi adempta ſibi ſpe promotionis, in quo in- ueniuntur ordine, ſtabilitate perpetua permaneant; ſi tamen iteratæ tinctionis (nempe ſecun- di baptiſmi) non fuerint maculati.] hæc ſub huius anni Conſulibus Leo. Ad Sicilia Epifcō- pos iifdem quoque Coſſ. epiftoſam dedit, quæ hæc habet in exordio: Diuinis præceptis & Apoſtolicis monitis incitatur, vt pro omnium Eccleſiarum ſtatu impigro vigilemus affe- ctu, ac quid vſquam reprehentioni inueniatur obnoxium, celeri ſolicitudine aut ab ignoran- tia impritia, aut à præſumptionis vſurpatione reuocemus, &c.] habet nonnulla ad Eccle- ſiaſticorum rituum diſciplinam ſpectantia: vt de baptiſmi ſolemni tempore, nempe Paſchatis, & Pentecoſtes, non autem in Domini Epiphania, vt illi ſibi faciendum ſuſceperant, ex A fri- canæ Eccleſiæ vſu, apud quam ſolemne fuiſſe baptiſmum tempore Epiphaniæ, ſatis indicat Victor. Præcipit denum Leo, vt terni ſemel in anno ex Sicilia Epifcopi Romam ſe confer- rent ad Synodum: nam ad ſinem epiftoſæ hæc habet: Quare illud primitus pro cuſtodia concordiffimæ vnitatis exegimus, vt quia ſaluberrimè à ſanctis Patribus conſtitutum eſt, binos in annis ſingulis Epifcoporum debere eſſe Conuentus, terni ſemper ex vobis ad diem tertium Kalendarum Octobrium Romam, fraterno Concilio ſociandi, indiſſimulater con- currant, &c.] Vides viridem antiquam in Romana Eccleſia obſeruantiam, vt ex Epifcopis Italiae bis in anno Concilium cogere, in quod tamen non omnes ſemper & ex omnibus locis conuenirent Epifcopi, ſed ex remotioribus prouinciis ſemel tantum terni adeſſent; cui quidem inſtituto voluit S. Leo Siculos etiam Epifcopos ſubiacere.

Hoc item anno, qui quartus numeratur ante Chalcedonenſe Concilium, idem S. Leo Papa è ſede depoſuit Primatem totius Aſiæ Baſilianum Epifcopum Ephelinū, eo quòd va- cantem illam ſedem inuaſiſſet, atque ſeiſpſum in eam intruſiſſet. Teſtatur id quidem Stepha- nus eius aduerſarius in Actione vndecima Concilij Chalcedonenſis, vbi ait: Hodie qua- tuor anni ſunt, & Romanus Epifcopus eum depoſuit.] ſcelera verò à Baſiliano perpetrata ibi narrantur. Citatur in ea Synodo epiftoſa eiufdem S. Leonis Papæ ea de cauſa conſcripta, quæ penitus excidit. hæc autem ad inſinuandum priſtinum vſum Eccleſiæ Romanæ Ponti- ficum in deponendis Metropolitanis atque Primatibus in leges Eccleſiaſticas delinquenti- bus, reſcoluiſſe volumus.

Hoc eodem anno vctus innouatur querela Gentilium aduerſus antiquorum effoſſores ſepulchrorum, quos aliis Imperatorum reſcriptis veritos, ſuperius dictum eſt: Chriſtiani enim, & inter eos potiſſimum clerici nonnulli, omnis idololatriæ veſtigia antiquare atque penitus abolere cupientes, diis manibus dicatas defunctorum memorias euerteie, vbi cum- que eas reperirent, conabantur. Quoniam verò ipſe titulus criminis inuidioſus nimis & odio dignus apparebat, vt quis Fidelium argueretur ſepulchrorum effoſſor: Chriſtiani Im- peratores, eiufmodi ſancitis legibus, poenis appoſitis eos coercere conati ſunt; quod inter alios efficacius præſtitit Valentinianus Auguſtus, aduerſus ſepulchrorum effoſſores ad Al- binum Præfectum Prætorio reſcribens octauo Idus Aprilis ſub huius anni Conſulibus. Qui igitur in Gentilium ſepulchra, ad conuellenda quæque ſuperſtitionis ſigna, audacter in- ſurgebant Chriſtiani, vix credi poteſt quo ferrentur impetu in ipſa deorum ſimulacra; vt eadem cum reperire liceret, non illis vt doctæ manus operi parcerent, ſed brachiis & cruri- bus fractis, eorum capita, ne vſquam reperiri valerent, in imum alicuius conicerent parietis fundamentū, vel in alicuius propinqua altæ foueæ profundum demergerent. Hæc quidem experimento didicerunt rerum antiquarū effoſſores in Vrbe, frequenti vſu admoniti, mira ſagacitate indagare quæque ſimulacri fracta membra diſperſa. Vt perſeuerante intelligas in animis Chriſtianorum, maioriq. auctum incremento, quod S. Hieronymus ait: Vbi alibi tanto ſtudio & frequentia, quam Roma, vacua idolorum templa quatiuntur? ſed de his ſatis.

Hoc eodem anno vctus innouatur querela Gentilium aduerſus antiquorum effoſſores ſepulchrorum, quos aliis Imperatorum reſcriptis veritos, ſuperius dictum eſt: Chriſtiani enim, & inter eos potiſſimum clerici nonnulli, omnis idololatriæ veſtigia antiquare atque penitus abolere cupientes, diis manibus dicatas defunctorum memorias euerteie, vbi cum- que eas reperirent, conabantur. Quoniam verò ipſe titulus criminis inuidioſus nimis & odio dignus apparebat, vt quis Fidelium argueretur ſepulchrorum effoſſor: Chriſtiani Im- peratores, eiufmodi ſancitis legibus, poenis appoſitis eos coercere conati ſunt; quod inter alios efficacius præſtitit Valentinianus Auguſtus, aduerſus ſepulchrorum effoſſores ad Al- binum Præfectum Prætorio reſcribens octauo Idus Aprilis ſub huius anni Conſulibus. Qui igitur in Gentilium ſepulchra, ad conuellenda quæque ſuperſtitionis ſigna, audacter in- ſurgebant Chriſtiani, vix credi poteſt quo ferrentur impetu in ipſa deorum ſimulacra; vt eadem cum reperire liceret, non illis vt doctæ manus operi parcerent, ſed brachiis & cruri- bus fractis, eorum capita, ne vſquam reperiri valerent, in imum alicuius conicerent parietis fundamentū, vel in alicuius propinqua altæ foueæ profundum demergerent. Hæc quidem experimento didicerunt rerum antiquarū effoſſores in Vrbe, frequenti vſu admoniti, mira ſagacitate indagare quæque ſimulacri fracta membra diſperſa. Vt perſeuerante intelligas in animis Chriſtianorum, maioriq. auctum incremento, quod S. Hieronymus ait: Vbi alibi tanto ſtudio & frequentia, quam Roma, vacua idolorum templa quatiuntur? ſed de his ſatis.

a Leo epif. 3.

b Leo epif. 4. DE SOLEMNI BAPTISMI TEMPORIB.

c Viſt. de per- ſecut. Puan- dal. lib. 2. d Leo epif. 4. cap. 7. BIS IN AN- NO ROMÆ CONGREGA- RI CONCIL- LIVM.

e Nouel. Valen- tin. de ſepulchri- tis. 5.

f Hier. præfat. lib. 2. in epif. ad Galat.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 41. IMPR. A
 ANNVS ANNVS VALENTIN. 34.
 448. 9.

Quadragesimus quadragesimus octauus Domini annus Consulibus Posthumiano atque Zenone signatur: quorum alter Constantinopoli, nempe Zeno, creatus est; alter vero, Posthumianus scilicet, Romæ electus, dictus iste Rufius Prætextatus Posthumianus, cuius eiusmodi legitur Romæ vetus inscriptio:

^a Habet Sme-
 sius pag. 70.
 num. 1. lib.
 Antiq. Inscr.
 ption.

RUFIVS. PRÆTEXTATVS
 POSTHVMIANVS. C. V. FILIVS
 MAGNIFICI. VIRI. MARINIANI
 PRÆFECTI. PRÆTORIO
 ET CONSVLIS. ORDINARII
 QUÆSTOR. CANDIDATVS
 PRÆTOR. VRBANVS. TRIBVNVS
 ET. NOTARIVS. PRÆTORIANVS
 PRÆFECTVS. VRBI. SECUNDO
 CONSVL. ORDINARIVS. QVOS
 TANTOS. AC. TALES. HONORES
 PRIMO. ÆTATIS. SVÆ. FLORE
 PROMERVIT

B

C

Porrò erasus fuit primus versus in basi, ita tamen vt adhuc legi possit, RUFIVS PRÆTEXTATVS: Quod verò non & Posthumiani nomen abolito sit; inde coniectura ducimur, in odium illius Prætextati Gentilitiæ superstitionis Antistitis, de quo superius actum est pluribus, id factum fuisse. Sed de Consulibus hæc tenentur.

THEODO-
 SIVS OFFEN-
 SVM NVMEN
 PLACAT.

Hoc anno Theodosius Imperator, cum diuersis cladibus illatis à barbaris, atque fame, peste, terræmotibus, & penuria exagitari iamdiu videret Imperium; offensi numinis causas rimatus, tum Gentilitiæ impietatis homines, tum Nestorij sectatores (vt gratissimū Deo sacrificium) legibus coercendos putauit, vetuitque libros Porphyrij, & contra Cyrilli scripta editos commentarios: in super & illos qui suspecti essent Nestorianæ hæresis, quòd Nestorio antè fauissent, exagitauit, & inter alios Irenæum illum, qui congregatis Patribus in Concilio Ephesino, pro Nestorio causam agens, maximas molestias intulit: hunc enim ex Comite ordinatum Tyri Episcopum deponi iussit. Porrò quòd Theodosius Imperator dedit hoc anno aduersus hæc omnia edictum sic se habet:

^b Apud Acta
 Concil. Ephes.
 edit. Pels. to. 5.
 c. 29.

Regiam nostram maiestatem decere arbitramur, vt subditorum nostrorum pietati (quoad eius fieri potest) consulamus: Hac enim ratione futurum speramus, vt maiorem quoque Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi fauorem & benevolentiam nobis conciliemus. Cum igitur huic ipsi per omnia placere desideremus, nostrosque subiectos Imperio ad hoc ipsum subinde incitemus: decreuimus, vt quæcumque Porphyrius propria impulsus insania contra piam religionem Christianam conscripsit, apud quemcumque tandem ea comperta fuerint, quamprimum concrementur. Si quidem omnia illa scripta, quæ diuinam in nos iam prouocant, pioque animos offendunt, ea ne audiri quidem volumus.

PORPHYRII
 LIBRI VE-
 TITI.

Decernimus etiam, quicumque Nestorij impiam fidem æmulantur, nefariamque eiusdem doctrinam quouis modo sectantur: si quidem Episcopi aut clerici fuerint, ex sanctis Ecclesiis confestim expellantur; si verò laici, anathematis vinculo (ab Episcopis scilicet suis) constringantur, prout iam quoque à nostra maiestate cautum est. Omnibus præterea Orthodoxis volentibus, piamque hanc nostram sanctionem sectantibus, potestatem facimus, vt huiusmodi homines liberè citra vllam cuiuscumque detrimenti formidinem deferant, publiceque redarguant.

NESTORIANI
 EXAGI-
 TANTVR.

Quoniam verò accepimus, doctrinas quasdam nefcio quomodo dubias, Orthodoxæque fidei à sanctis Patribus Nicææ & Epheli congregatis editæ nequaquam consentientes

&

CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 41. IMPR.
 448. 9. VALENTIN. 24.

A & piæ memoriæ Cyrilli Alexandrinorum quondam Episcopi expositioni repugnantes conscripsisse & euulgasse: mandamus, vt huiusmodi scripta, vel libri, qui certissimam habenti vel legenti perniciem afferunt, apud quemcumque latuerint, incendantur: neque volumus vt quisquam in posterum aliquid circa fidem apud Nicæam & Ephesum ciuitates expositam aut dissepat, aut exponat. Qui verò hoc sacrosanctum nostrum decretum violauerint, non dubitent eandem sese pœnam incurfuros, quam contra impiam Nestorij fidem dudum decreuimus.

SCRIPTA
 CONTRA
 CYRILLVM
 DAMNATA.

Vt autem omnibus & singulis certò constet, quantopere maiestas nostra impiæ Nestorij fidei æmulos detestetur: statuimus, vt Irenæus, qui hac de causa nostram indignationem nuper incurrit, & postea nefcio quomodo post secundas nuptias (sicuti accepimus) contra Apostolorum canonem Tyriorum Episcopus est creatus, à sancta Tyriorum Ecclesia statim expellatur, ornatumque & nomine sacerdotij penitus exutus, priuatus in patriotantum solo viuere permittatur. Magnificentia tua nostræ pietatis scopum assecuta, curet hæc obseruari, & primo quoque tempore peracta reddi.] hæc tenentur Theodosij rescriptum hoc anno datum, vt signis certissimis apparet, nempe ex his quæ habentur in mandato Præsidium prouinciarum post acceptum rescriptum publicè proposito, quòd sic se habet:

IRENÆVS
 TYRI EPI-
 SCOPVS DE-
 PONITVR.

Piissimus Imperator noster, non ignarus legum, iustæque politia firmamentum Orthodoxam religionem esse, peculiari edicto omnem impietatis occasionem præcidit; eos quidem qui ea laborant, moderata castigatione sanans; ceteris verò omnem honestæ vitæ rationem ostendens. Qualia ergo aduersus libros Porphyrij, quos ille contra sanctam Christianam religionem conscripserat; necnon contra illos, qui nefariam Nestorij doctrinam scriptis propagant, decreuerit: & quo rursus pacto nullum fidei dogma vim vllam obtinere voluerit, nisi illud vnum quod à sanctissimis piissimisque Episcopis, qui quondam in ciuitate Nicæa, & postea in Ephesina vna cum venerandæ memoriæ Cyrillo conuenerunt, editum & receptum est: Et qua tandem ratione Irenæum, qui Tyriorum ciuitatis Episcopus extitit, exauctoratum velit: id ex prædicta sanctione Græco sermone posita clarè diserteque cognoscetis, ne quis ignorationem in posterum prætexat. Decet proinde omni diligentia istæ obseruari, comminationemque ac indignationem regis litteris insertam vsque ob oculos habere. Lecta sunt hæc in ecclesia Solitariorum, vigesimatertia Pharmuti, hoc est Aprilis, Indictione quarta, anno Diocletiani centesimo sexagesimo quarto.] hæc tenentur Præsidium mandatum, quod ex Diocletiani annorum numero esse datum hoc anno, satis liquet, quod & ex epistola Theodoretum manifestius fiet.

^a Apud Concil.
 Ephesin. edit.
 Pels. tom. 5.
 cap. 20.
 PRÆSI-
 DVM MAN-
 DATVM.

* secunda

D Antequam verò ista promulgarentur, quæ acceperat ex amicorum litteris Domnus Episcopus Antiochenus Theodoretum Cyri Episcopum reddidit certiorum. Quid autem, cum hæc de Irenæo Domni litteris præsensisset Theodoretus, qui vna cum aliis eundem ordinauerat Irenæum, ad ipsum Dominum rescripserit, ipsæ declarant quæ tunc ab eo ad ipsum sunt redditæ litteræ, istis verbis:

^b Theodor.
 epist. 110.

Cum tuas legissem litteras, beatissimæ illius Susannæ sum recordatus, quæ nefarios illos homines cum vidisset, & omnium Deum adesse crederet, mirabilem illam edidit vocem: Vndique mihi sunt angustia. Elegit tamen potius incidere in calumniatorum insidias, quam iustum Iudicem contemnere. Et nunc, domine, duo nobis proponuntur (hoc autem sæpius diximus) vel Deum offendere, & conscientiam lædere; vel incidere in iniusta hominum decreta. Ego autem puto hæc omnia ignorare piissimum imperatorem.

EPISTOLA
 THEODORE-
 TI AD DOM-
 NVM DECAV-
 SA IRENÆI

E Quid enim prohibuisset illum scribere, & ordinationem fieri præcipere, si re vera hoc illi placuisset? Cur verò extra minantur quidem, verentur tamen, vel terrefaciunt, litteras verò apertè id præcipientes non mittunt? Duorum enim alterum necessariò sequitur; vel non adducitur vt scribat piissimus Imperator; vel procurant vt nos in aliquo delinquamus, & deinde delicti à nobis pœnas accipere possint. Proponitur enim nobis exemplum beati Principij: ibi enim cum litteris præcepissent, pœnas tamen postulabant ab eo qui illis paruera: quæ verò ego legi eo die quo lecticius aduenit, his contraria sunt. Sanctus enim quidam monachus illustris ad quemdam scripsit, quòd litteras accepit à magnificentissimo Spathario, & à gloriosissimo Exmagistro, quibus significabatur, quòd res Deo dilectissimi domini Episcopi Irenæi bene se habituræ essent: & pro hac diligentia & labore mercedem & retributionem petebant, vt Deo pro se preces efunderent.

* Principis

BIGAMI
SÆPE OR-
DINATI
EPISCOPI.

Ego igitur puto oportere scribere ad eos qui scripserunt clericos regis urbis, quod ego A calculo & sententia piissimorum Episcoporum adductus, piissimum Irenæum Episcopum ordinaui, cum eius zelum & magnanimitatem & alias eius virtutes recte scirem, & præter hæc, dogmatum rectitudinem. Numquam enim scimus renuisse aliquando sanctam Virginem Deiparam appellare, vel aliud aliquid contrarium sentire Euangelicis dogmatibus. Quod verò ad bigamiam pertinet, nostros maiores secutus sum: Beata enim & pia memoria Alexander (ante Theodotum hic fuit Antiochenus Episcopus) qui Apostolicam hanc sedem rexit, cum beatissimo Acacio Beroënsi Episcopo beatae memoriae Diogenem ordinavit bigamum existentem, similiter etiam beatus Prælius (hic fuit Hierosolymorum post Ioannem Episcopus) Dominum Cæsareæ Episcopum bigamum. Consuetudinem itaque secuti sumus, & homines insignes, tum doctrina, tum vita celebres. Multa etiam alia huiusmodi beatae memoriae Proclus Constantinopolitanus Episcopus edoctus, & ipse ordinationem suscepit, & laudavit, & litteras eas approbavit. Ita etiam Ponticæ prouinciæ qui præfunt Primates & præstantiores sunt piissimi Episcopi, & omnes Palæstini: nec vlla dubitatio: ut controuersia de hoc orta est: Et impium ducimus, hominem condemnare, qui multis & variis rebus optimè gestis est exornatus. Hæc & his similia, mea quidem sententia, scribere oportet. Si verò aliud quippiam tua sanctitas expedire putauerit, illud fiat. Ego enim cum vnam (vt putant) poenam & condemnationem acceperim, & subierim, præfuit sum diuina ope aliam etiam subire: & si velint, tertiam & quartam, diuina votis opem ferente gratia, omnes æquo animo feremus, Dominum laudantes. Si verò tuæ probatur pietati, videamus quid nobis à Palæstina rescribatur; & cum quid agendum sit, diligenter perpenderit, ita Constantinopolim scribemus.] hæc Theodoretus ad Dominum Episcopum Antiochenum.

a Theodor.
epist. 13. c. 16.
THEODORETI
PRÆSENTIS
TEMFORIS
STATVS.

Summam quidem intercessisse inter Theodoretum & Irenæum amicitiae necessitudinem, duæ quæ extant ad ipsum datæ eius epistolæ docent; quarum posteriorem ordine positam, scriptam priorem esse constat, cum ambo Nestorio fauerent, & Theodorici Mopsuesteni essent mirifici laudatores, atque scriptorum ipsius defensores. Ceterum quod ad præsentem causam spectat, ordinati scilicet ab eo Irenæi bigami: profuisse videtur eiusmodi ab ipso parata excusatio: nulla enim posthac fuit de his querela, sed tantum quod suspensus magis magisque redditus esset ob scripta ipsius aduersus Cyrillum, & consuetudinem cum Irenæo & aliis huiusmodi, quæ adhuc ipsum perseuerare fautorem Nestoriani erroris arguebant, cum iam accusatus esset, quod & pro ipso firmando frequens in Synodis fuisset: quam ob causam & Antiochia recedere iussus esset; mandatum quoque Imperatoris accepisset, ne è sua ciuitatis finibus penitus recederet, sed ibi relegatus absque aliorum collegarum consortio vitam ageret. Cum iste esset Theodoretus in præsentiarum status, pluribus ipse epistolis ad diuersos Constantinopolim datis conquestus est, & inter alias illa hoc ipso anno, qui numeratur vigesimus quintus eius Episcopatus, scripta ad Nomen Consulem, sed potius Consulare, seu Exconsulem, quem gessisse Consulatam vidimus anno Christi quadringentesimo quadregesimo quinto. Prætermittis igitur aliis, hanc vnam tibi reddemus, qua ipse totam vitam suam, & res ab se in Episcopatu gestas breui compendio narrat: est autem huiusmodi:

b Theodor.
epist. 81.
THEODORETI
EPISTOLA
AD NOMINUM
CONSULAREM
DE REBUS SVIS.

Breui quidem diei spatio tua potitus sum magnificentia, cum me necessitas vi te exoptato priuauerit: speraui tamen paruam illam consuetudinem incitamentum & fauillam futuram benevolentiae & vehementioris amoris. à spe tamen sum frustratus: cum enim semel & iterum scripserim, litteras nondum accepi, & Imperatoris decreto Cyrensiem regionis terminos præterire prohibeor. Nulla verò alia causa huius damnationis videtur, præter quam quod Synodos Episcoporum congrego. & licet neque accusatio ostenderetur, neque actor appareret, neque reus conuictus: decretum tamen editum fuit. Noui quidem quæ leguntur de Festo: hic autem Præfes erat Romanorum, cui Iudæorum administratio commissa fuerat: à quo Iudæi cum petiissent diuini Pauli damnationem, aperte ipse respondit: Non est Romanis consuetudo, damnare aliquem hominem, priusquam is qui accusatur, præfentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina quæ ei obiiciuntur. Et hæc quidem dicebat homo qui Christo non credebatur, sed idolorum errori seruiebat. Ego verò neque interrogatus, an Synodos congregem, nec ne; & quorum causa congregem; & quid mali afferam vel rebus Ecclesiæ, vel publicis; ac si in maximis deliquissem, ab aliis arceor ciuitatibus. Quinimmo aliis quidem omnibus

THEODORE
TVS CONFV-
TAT ADVER-
SARIOVM
CALVMNIAS.

A nibus omnis aperta est ciuitas, non solum Arii & Eunomij sectatoribus, sed & Manichæis, & Marcionistis, & illis qui Valentini & Montani morbo laborant, necnon & Ethnicis, & Iudæis: Ego verò, qui pro dogmatibus Euangelicis pugno, ab omni excludor ciuitate.

Sed inquiet aliqui, contraria nos sentire & à vera fide aliena. Fiat igitur Concilium; adfint piissimi Episcopi, qui iudicare norunt; adfint & magistratus, & qui in dignitate sunt constituti, qui res diuinas sunt edocti. Dicamus aperte quæ sentimus: dicant & Iudices quanam Apostolorum doctrinæ sunt consona. Sed age hæc scripsi, non quia maximam ciuitatem videre cupio, neque ad aliam migrare exopto. Gaudco enim re vera magis quiete illorum qui in monastico habitu vitam ducunt, quam illis inuideo qui Ecclesias gubernare volunt. Nouerit enim tua celsitudo, quod neque tempore beatissimæ & sanctæ memoriae Theodoti, neque beatae memoriae Ioannis, neque tempore sanctissimi Episcopi Domni libenter Antiochiam accedebam; sed quinquies & sexies vocatus, vix obtemperabam; obediabam verò, vt Ecclesiastico canoni parerem, qui periclitari præcipit eum, qui dum vocatur ad Synodum, accedere minimè voluerit. Quando verò accessimus, quidnam fecimus eorum quæ Deo displicent? Quod talem & talem, qui ausi sunt iniquitates silentio dignas patrare, à sacro coetu segregauimus? Quod eos qui laudantur, & vita celebri sunt, sacerdotij ordinatione decorauimus? Quod populis Euangelicam doctrinam obtulimus? Si hæc sunt accusatione & damnatione digna, etiam maiores pro his poenas libenter suscipiemus.

Illud quidem adiiciam (quandoquidem calumniatores hæc dicere me cogunt) quod ante conceptionem genitores me offerre Deo polliciti sunt, & ab incunabulis iuxta suas promissiones, me Deo dicarunt, & tali cibo me educauerunt. In monasterio verò, quousque Episcopus factus sum, commoratus cum essem, inuitus Episcopus sum ordinatus. Viginti quinque iam egi annos, nec à quoquam accusatus, nec alium accusaui; nec eorum aliquis qui mihi subiiciuntur religiosissimi clerici, tot annis, ne obolum quidem in tribunali mihi oblatum conquestus est; neque vestem à quoquam accepi: panem vnum vel ouum nullus meorum domesticorum accepit aliquando. Præter laceras has vestes, quibus vestior, nihil possidere volui. Publicos porticus in vestibulis ecclesiarum edificauit. Pontes duos magnos extruxi. Balneorum publicorum gessi curam. Cum ciuitatem reperissem quæ minimè à defluente flumine aquabatur, aqueductus parauit; & ciuitatem aqua carentem, aquis repleui. Vicos octo Marcionis hæresi laborantes vnà cum vicinis locis ad veritatis agnitionem libenti animo duxi. Alium præterea vicum Eunomianorum plenum, & alium Arianorum, ad lucem veritatis accedere procurauit. Et diuina ope, ne vnum quidem apud nos extat hæreticorum zizanium, aut germen. Nec ista sine periculis feci, sed sanguinem sæpè effudi meum; sæpè etiam ab ipsis lapidatus fui; & sæpè ad inferorum etiam portas D mortis perueni.

VITAE THEO-
DORETI COM-
PENDIUM.OPERA DI-
GNA SAN-
CTO EPI-
SCOPO.

Sed iam inspiens factus sum, dum glorior: hæc autem ex necessitate, non ex animo à me dicta sunt. Hoc etiam beatissimus Paulus^a facere coactus est aliquando, vt accusatorum & calumniatorum obstrueret ora. Et gaudeo dedecore apparente, quinimmo summum honorem illud habeo. Audio enim Apostolicam vocem dicentem^b: Omnes qui piè volunt viuere in Christo, persecutiones patiuntur. Vestram autem magnificentiam oro, vt rerum Ecclesiasticarum curam gerat, & insurgentem tempestatem placet. Re vera enim neque in ipso dissentionis initio tanta confusio Ecclesiam occupauit. Nullus vos docet de periculis magnitudine: nullus Christianorum querelas vobis significat, & sanctissimorum monachorum qui apud nos sunt lamentationes. qua de causa longiore vsus sum oratione, vt cum cognouerit vestra magnificentia Ecclesiarum tempestatem, illam quiescere faciat: & magnum lucrum inde consequetur.] hæc tamen Theodoretus ad Nomen Exconsulem. Scripsit & ad diuersos alios magistratus Constantinopoli & alibi agentes eodem argumento litteras, quas (vt dictum est) ex codice Vaticano Latinitati donandas impensè curauimus. Porro hic annus, vigesimus quintus eius Episcopatus, cuius in dicta epistola meminit, numeratur, vt intelligas ipsam hoc anno datam.

^a 2 Cor. 11.
12.^b 2 Tim. 3.
THEODORE-
TVS OPTAT
BENE COM-
SVLI EC-
CLESIÆ.

Inter alias autem scripsit per legatos à Domino Episcopo Antiocheno Constantinopolim missos epistolam ad Flavianum Constantinopolitanum Antistitem, qua etiam rectam fidei confessionem profiteretur: aliam insuper ad eundem Flavianum dedit, qua conqueritur de Dioscoro Episcopo Alexandrino iam inimico ipsi detecto, atque iniuste sibi ius super Ecclesiam Antiochenam vendicante: cuius occasione (quod notatu dignum est) mentio-

c Theodor.
epist. 104.
d Theodor.
epist. 86.

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

DIOSCORVS nem habet canonis Concilij Constantinopolitani oecumenici, verbis istis: Tuam præterea **A** VSVRPARE sanctitatem rogamus, vt fidem, in quam bellum motum est, protegat, & sacros canones CONATVR conculcatos tueatur. In illa enim regia vrbe cum conuenissent beatissimi Patres, con- IVRA ECCLE sona iis quæ in Nicæa statuta sunt à sanctis Patribus ibi congregatis, statuerunt, & dioce- SIAE ANTIQ- ceses distinxerunt, & vniciquæ diocesi, quæ ipsi conueniebant, tribuerunt, ne aliam dioce- CHENAE. cesim quis inuaderet, sed Alexandria Episcopus ea quæ ad Aegyptum pertinent tantum gubernaret, & vniquæque diocesis res proprias, & quæ ad ipsam spectant: Hic verò istis definitionibus & decretis stare minimè vult, sed beati Marci sedem sursum ac deorsum agitat; præsertim cum apertè nouerit, quòd Antiochensium magna ciuitas magni illius Petri thronum obtinet, qui beati Marci magister fuit, & Apostolorum chori primus ac princeps.]

Hæc habet Theodoretus in Dioscorum, super Episcopos Syriae ius sibi vsurpantem: **B** quæ volumus recensuisse ad confirmationem eorum quæ à nobis superius dicta sunt de canone Constantinopolitani Concilij diocesum limites præscribente. Cæterum haud leue esse poterat Theodoretum illud argumentum de iuribus Ecclesie Antiochenæ: cum ea ex parte non subiicienda tantum, sed præferenda videretur Ecclesie Alexandrinæ: nam & Innocentius Papa scribens ad Alexandrum Antiochenum Episcopum, de eiusdem sedis prærogatiuis hæc habet: Antiochiæ nomen accepit religio Christiana, atque conuentum Apostolorum apud se fieri celeberrimum meruit: quæque vrbe Romæ sedi non cederet, nisi quòd illa in transitu meruit, ista susceptum apud se, consummatumque gaudet.]hæc Innocentius: ex quibus vides amplitudinem sedis Antiochenæ, nulla alia quidem ratione subdendæ sedi Alexandrinæ, nisi quòd ita primum Petro per Marcum eam erigenti visum fuerit. Sed intueri Dioscori primos huiusmodi mentis elatae motus, obserua hominis **C** factum, dum sibi subiicere sedem Antiochenam aggreditur. Porro (vt est in Psalmo^a) superbia eius ascendit semper.

Sed quid inter hæc funestum accidit? Dum in desolationem Nestorianæ hæresis Catho- **D** lici impelluntur; plane contigit, vt vnus ex illis rapido cursui terminum imponere, & sibi citra terminum prolabenti habenas iniicere nescius, improuidè ferretur in hostes; dumque pugnat aduersus Ecclesie perduelles, ipse infeliciter nouus veritatis Catholice impugnator insurgeret. Euenit id quidem deploratissimo Eutychemonacho: um Constantinopoli agentium Patri, illorum inquam, qui tempore Ephesini Concilij aduersus Nestorianos ceteris præstantius dimicarent. Cum igitur summo odio in Nestorij hæresim iste ferretur, eò profiliit, vt non duas tantum esse in Christo personas omnino ex Catholice fidei præscripto negaret, sed etiam nec duas in Christo naturas vellet asserere; eosque Nestoriano laborare morbo putaret, qui duas confiterentur in Christo distinctas & inconfuse coniunctas esse naturas. Est quidem de Eutychemonacho laboribus aduersus Nestorium eiusque sectatores indefesso studio exantlatis magna laus in Actione quarta Synodi Constantinopoli ante Chalcedonense Concilium celebratæ: quod ipsum de eo item prædicat S. Leo Romanus Pontifex in breui hac epistola sub huius anni Consulibus ad ipsum data^b post acceptas ab eo litteras de inualecente Nestorianorum hæresi: cum primum interpellauit Ecclesiam, remedium quærens aduersus fidem Catholicam perturbantes:

Dilectissimo filio Eutychemonacho presbytero Leo Episcopus.

S. LEONIS Ad notitiam nostram tuæ dilectionis epistola retulisti, quod Nestoriana hæresis quorundam rursus studiis pullularet. Sollicitudinem tuam hac ex parte nobis placuisse scripsimus; quoniam index animi tui est sermo, quem sumpsimus. Vnde non ambigimus auctorem Catholicæ fidei Dominum tibi in omnibus affuturum. Nos autem cum plenius, quorum hoc improbitate fiat, potuerimus agnoscere: necesse est auxiliante Domino, provide- **E** re, quatenus nefandum virus, dudumque damnatum radicitus possit extingui. Dat. Kal. Iunij, Posthumiano & Zenone viris clarissimis Conss.] Porro quos Nestorianæ hæresis Eutychemonachus sigillauit, Catholicos fuisse, qui in Christo duas prædicabant naturas inter se distinctas & indiuisè absque confusione coniunctas, exitus demonstrauit. Cæterum cum inter hæc quidam susurri huius Eutychemonachianæ impietatis per Orientis Ecclesias spargerentur, licet auctor hæresis nesciretur: Theodoretus hæc accipiens per Basilium Seleucie Episcopum, qui hoc anno vocatus à Flauiano ad Synodum conuenerat Constantinopolim, ad eumdem ista rescripsit:

1. Cor. 13. Omnium bonorum summam & apicem charitatem diuinus appellauit Paulus^d, & hac nutriti

^a Theodor. epist. 85.
^b 1. Cor. 13.

^c Theodor. epist. 85.

^d Leo epist. 6.

^e Psal. 73.

^f Psal. 119.

^g Psal. 119.

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

A nutriti fidei alumnos præcepit. Hac ditata tua pietas, quæ oportebat narrauit, & intuenda significauit: quid enim iucundius his qui Dominum timent, rectorum dogmatum sanitate & concordantia atque conuenientia? Certò igitur scito, Deo dilectissime, quòd valde lætati sumus, cum ea didicerimus de communi amico: Et quanto antea dolore offensi sumus, cum audiremus, quòd vnâ esse carnis & Deitatis naturam assereret, & quòd apertis verbis & perfricta fronte impassibili Diuinitati Dominicam passionem adscribit: ita lætati sumus sanctitatis tuæ litteris, cum acceperimus, quòd integras custodit naturarum proprietates, & neque Deum Verbum in carnem conuersum ait, neque carnem in Diuinitatis naturam mutatam: sed in vno Filio Domino nostro Iesu Christo, qui homo factus est Deus Verbum, inconfusas remansisse dicit vtriusque naturarum proprietates. Et vniuersorum Deum laudamus pro conuenientia sanctæ fidei: & ad vtramque Ciliciam scripsimus, licet apertè non sciremus si qui sunt qui contraria sentiunt veritati: & hortati sumus Deo dilectissimos **B** Episcopos, vestigare & videre, si quidem aliqui sint, qui in duos diuidant vnum Dominum Iesum Christum, vel admonendo eos corrigere & emendare, vel è fratrum consortio illos segregare. Re vera enim similiter illos auersamus, qui vnâ naturam carnis & Deitatis dicere audent, & eos qui in duos Filios diuidunt vnum Dominum nostrum Iesum Christum, & Apostolorum fines transgredi aggrediuntur.

Quòd verò ad pacem facile conuertimur, tua beatitudo confidenter id sibi persuadeat. Si enim Propheta dicit^a: Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: multo magis nos eam, quæ secundum Deum est, apertis vlnis pacem amplectimur. Quoniam verò nonnulli & Alexandriam occurrerunt eorum qui in mendaciis sunt enutriti & educati, & calumnias aduersus nos construxerunt, & huiusmodi verbis seductus Deo dilectissimus eius ciuitatis Episcopus, quamuis illi nostris litteris satisfacere conati sumus, quemdam piissimorum Episcoporum ad regiam misit vrbe: dignetur pietas tua, quæ tua sit humanitas (vt soles) res gestas nobis indicare, & contra mendacium accuratè veritatem statuere, & confirmare, & veritati contra mendacium opem ferre.] hæcenus ad Basilium Seleucie magni nominis Antistitem Theodoretus. Hæc autem (vt dictum est) transacta sunt, antequam auctor hæresis ipse Eutychemonachus detegeretur hæreticus: ex quibus plenè satis expressum habes Theodoretum quam rectissimo pede in Euangelium post damnatam Nestorij hæresim esse progressum.

Quomodo autem hoc anno mensè Nouembris detecta est hæresis Eutychemonachis, iam aggredimur enarrare. Liberatus Diaconus^b hæc de primordiis eiusdem emergentis hæresis: Eutychemonachus presbyter & Archimandrita, præsidens Constantinopoli celeberrimo monasterio, urgente satana, prædicabat Dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem nobis non esse secundum carnem, sed de cælo corpus habuisse. Rursum varians dicebat, ante **D** adunationem duas in Christo fuisse naturas, post adunationem vnâ factam esse.] secundum verò priorem sententiam hæc Theodoretus^c de Eutychemonacho: Quæ iam exauerat, Valentini hæresim rursus fecit pullulare. Arius solum animam, Apollinariis solum corpus assumptum confitebatur: hic autem corpus assumptum esse negabat. Dicebat enim, Deum Verbum nihil humanum ex Virgine sumpsisse, sed ipsum immutabiliter conuersum, & carnem factum (ridiculis enim eius vtor verbis) solum per Virginem traicisse.] Subdit verò Liberatus Diaconus à quonam eius impietas sit detecta:

Audiens talia docentem & prædicantem Eusebius Episcopus Dorilæi ciuitatis prouincie Phrygiæ Salutariæ, cum esset Orthodoxus & purus & amicus, prohibuit eum talia sapere & docere. Sed pertinaciter Eutychemonachus audire nolente, retulit Eusebius causam ad Flavianum Episcopum Constantinopolitanum, qui & ingressus est eius Concilium, quod **E** collectum fuerat pro Florentio Sardæorum Metropoli aduersus Episcopos sub eo constitutos Ioannem & Cossinium: & data forma de aliquibus causis, eorum libellos obrulit Eusebius Flauiano & omni Concilio, coniurans omnes aduenire, & Eutychemonachem presbyterum; & sub eorum præsentia conuinceretur ab eo, hæretica dogmata sapere & docere.] hæc Liberatus. sed cum extent ipsa Synodalia Acta, quibus rei gestæ ordo contexitur, nihil est vt eam per diuersa fragmenta historiam compingamus. Quomodo igitur ad Episcopale iudicium Eutychemonachis causa hoc anno perducta sit, ex eisdem Actis accipe, quæ sic se habent:

Consulibus^d Flauii Zenone & Posthumiano viris clarissimis, sub die sexto Id. Nouemb. in Christianissima & regia vrbe Constantinopoli Noua Roma, congregata sancta & magna Synodo

^a Psal. 119.
^b DE DIOSCORO QVÆRITVR THEODORET.

^c Theodor. hæret. fabul. lib. 4. in fine.

^d Apud Concilium Chalced. Act. 1. tom. 1. Cons.

^e Liberatus.

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.ACTA CON-
CILLII CON-
STANTINOP.

Synodo reperta in prædicta magnificentissima vrbe in Secretario Episcopij, præsentem san-
ctissimo & beatissimo Archiepiscopo Flauiano. Et recitantibus relationem directam à Flo-
rentio Episcopo Sardis Metropolis prouinciæ Lydorum aduersus sub se constitutos reue-
rendissimos Episcopos Ioannem & Cossenium, præsentibus etiam clericis his qui easdem
relationes derulerunt, & data forma de aliquibus quæ lecta sunt: Exurgens Eusebius reue-
rendissimus Episcopus Dorilæi, vnus constitutus de confidentibus, libellos obtulit san-
cto Concilio, coniurans eos relegi & inferri in monumenta Actorum. Instante verò eo san-
ctissimus Episcopus Flauianus dixit: Susceptus libellus legatur ad cognoscendam causam,
quæ in eo continetur.

Sanctissimo ac beatissimo Archiepiscopo Flauiano, & præsentem magno & sancto Con-
cilio in hac vrbe regia gloriosissimorum Episcoporum, ab Eusebio Episcopo Dorilæi.

LIBELLVS
EUSEBII
ADVERSVS
EUTYCHE-
TEM.

Optaueram quidem non sic præfocatum sensu, & ebrium cogitatione & excessu mentis
rapi Eutychetem presbyterum & Archimandritam, vt oblitus quidem timoris Dei, sper-
nens etiam terribile tribunal Christi Saluatoris omnium nostrum, & iustum eius iudicium,
& retributionem, qui venturus est iudicare Orbem terræ in æquitate, & reddere vnicuique
secundum opera sua: nec vt ita auderet aduersus Saluatorem omnium nostrum Christum
blasphemam linguam mouere; & Patres, qui inter sanctos connumerantur, hæreticos no-
minare, & nos qui eorum sumus fidei sectatores. Quoniam verò non cessat, inobserati ha-
bens os & infrenem linguam, negans piissimam sanctæ religionis doctrinam, derogans au-
tem & sanctissimis Patribus, & me hæresis accusans, qui numquam hæreticus suspicatus
sum, sed è contrario magis semper hæreticis repugnans, & Orthodoxam fidem secundum
meas vires defendens, permanens in fide sanctorum Patrum trecentorum decem & octo in
Nicæno Concilio congregatorum, & omnibus qui in Ephesia Metropoli à sancta & magna
Synodo acta sunt, & his quæ sapuit & exposuit beatissimus Cyrillus Alexandrinæ magnæ
ciuitatis quondam Episcopus, & Magnus Athanasius, & Gregorius, & Atticus, & Proclus
sancti Episcopi: Supplico, & peto vestram sanctitatem minimè despiciere hanc meam sup-
plicationem, sed iubere Eutychetem presbyterum & Archimandritam occurrere in san-
ctum vestrum Concilium, & respondere iis, quæ à me ingeruntur. Paratus sum enim eum
conuincere, & falsò habere Catholicum nomen, & alienum omnino à recta fide. Et coniu-
ro vos per sanctam consubstantialem Trinitatem, quæ saluat Christianissimos nostros Im-
peratores, & per salutem & perseuerantiam piissimorum nostrorum Imperatorum Theo-
dosij & Valentiniani perpetuorum Augustorum, prædictum Eutychetem iubere occurrere
in vestram sanctam Synodum, & satisfacere iis à me ei obiectis: Quatenus ita conuictò à
me, & qui ab eo subuersi sunt, erigantur, & Catholica fides vincens, & nunc appareat om-
nes mundi terminos circumplexa. Quo proueniente, gratias semper vestræ confitear san-
ctitati. *Subscriptio.* Eusebius Episcopus Dorilæi sanctæ Dei Ecclesiæ offerens hos libellos
meos, subscripsi manu mea.

DEBITA-
TIO ERRO-
RIS EUTY-
CHETIS.

Sanctissimus Flauianus Archiepiscopus dixit: Stupescerunt quidem nos quæ lecta sunt,
eo quòd talis ingeritur reprehensio reuerendo presbytero & Archimandritæ Eutycheti:
Tamen dignetur reuerentia tua conuenire ad eum, & disputare cum eo de recta fide: & si
inuenietur pro vero non recta sapere, tunc vocabitur in sanctum Concilium, & aderit sibi.
Eusebius reuerendus Episcopus Dorilæi dixit: Ego quidem amicus illius eram priùs: Non
semel autem, nec secundo, sed sæpiùs conueni ad eum pro hac causa, ex qua læsus est, &
locutus sum cum eo, & inueni eum non recta sapere, & monui & docui. Sed instabat di-
cens ea quæ aliena sunt à nostra fide recta. Et hoc possum ostendere per multos testes, qui
præsentem fuerunt, & audierunt. Coniuro igitur vos & iterum per Dominum nostrum Ie-
sum Christum, quatenus destinetis ad eum, vt veniat, & respondeat, & postquam victus à
me fuerit, cesset à peruersa doctrina; quia multi ab eo læsi sunt.

EUSEBIVS
RENVIT CON-
VENIRE EV-
TYCHETEM.

Sanctissimus Episcopus Flauianus dixit: Patiatur nos tua reuerentia, & mox fatigatio-
nem sustineat vsque ad monasterium; & quæ condecet, loquatur ei, & quæ ad pacem
pertinent; vt non commotio, cursus, & conturbatio creetur sanctis Ecclesiis Christi.
Eusebius Episcopus Dorilæi dixit: Impossibile est iam me, postquam perrexi frequenter,
& non persuasi, iterum ad eum accedere, & blasphemata verba audire. Sed dignetur ve-
stra sanctitas dirigere ad ipsum, vt occurrat: nec enim permitto inexaminatum tan-
tum negotium relinqui. Sancta Synodus dixit: Oportuerat quidem tuam reuerentiam ac-
quiescere suasionibus sanctissimi & beatissimi Archiepiscopi nostri: sed quia perstantem te
vidimus,

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

A vidimus, fiat quod postulasti. Nunc ergo primitus è datis libellis fides teneat monimen-
tum ad diligentem agendorum examinationem. Ioannes autem religiosissimus presbyter
& Defensor simul cum religioso diacono Andrea pergentes ad religiosissimum presbyte-
rum & Archimandritam Eutychetem, porrectum aduersus eum libellum ei relegant, &
commoneant occurrere ad sanctum Concilium, & sibi adesse: non enim in leui accusatur
causa.] hæc quidem eo die: sequenti verò quæ contigerint, in iisdem Actis describuntur:
nos eadem compendiosiori interdum sermone, ne fastidium lectori pariant, perstringentes,
quæ pertinent ad historiam tantum, in medium afferemus: vt patens fiat, quomodo semel
detectus serpens, foraminis captans latebras, publicum congressum vitauit; quod est men-
dacio natura insitum, cum tamen ipsa veritas gaudeat luce, & reddi omnibus manifesta.
Sed quæ sunt subsecuta, narremus.

CITARI IV-
BETVREVTY
CHES.

Sub iisdem Consulibus, pridie Idus Nouembris præsto fuit Synodo Eusebius, & quam
semper coluit rectam fidem palam exponit, ex scriptisque Cyrilli ipsam promens, eadem-
que se sapuisse ac sapere profitetur; simulque ostendit, sanctos & Orthodoxos Patres sem-
per in Christo duas confessos esse naturas in vna eademque coniunctas persona. Quæ qui-
dem, vt sanctè pieque dicta, ab omnibus qui præsentem erant, Patribus recepta sunt atque pro-
bata, singulis (vt dici solet) candidum calculum porrigentibus. Hæc quidem ea die sunt acta,
seruato Ecclesiastici iudicij ordine, quo iubetur, vt accusans aliquem criminis hæresis, ipse
se Catholicum esse, publicè doceat. Rursum iisdem Consulibus, feria secunda, die decimo-
quinto mensis Nouembris, idem Eusebius Episcopus Dorilæi prosequens causam contra Eu-
tychetem, his verbis sanctam Synodum interpellat: Quartus hodie excellit dies, ex quo ve-
stram interpellavi sanctitatem, postulans Eutychetem presbyterum & Archimandritam in
sanctam vestram Synodum occurrere, arguendum à me pro eo quòd Orthodoxa dogmata
corruptit, & aliter sapit quàm credit Ecclesia Catholica. Et peto tunc directos à sanctitate
vestra interrogatos dicere, qualia ab eo acceperunt responsa. Flauianus sanctissimus Episco-
pus dixit. Dicant Notarij, qui sunt dudum directi. Notarij dixerunt: Ante hoc vestra iusse-
rat sanctitas religiosissimum presbyterum & Defensorem Ioannem, & reuerendissimū dia-
conum Andream pergere ad reuerendissimum presbyterum & Archimandritam Eutychete-
m, & vtrique præsto sunt, &c.] Quæ autem transacta sint inter missos à sancta Synodo &
Eutychetem, Ioannes ita narrauit. Audi insignem viri prociaciam.

EUSEBIVS
DORILAEI
VRGET SYN-
ODVM AD-
VERSVS EV-
TYCHETEM.

Cum (inquit) peruenissemus ad eum in monasterium, libellos legimus, & exemplaria ei
dedimus, & accusatorem etiam manifestauimus, & vocationem ei denunciauimus, & satisfac-
tionem apud vestram sanctitatem. Ipse autem occurrere quidem & satisfacere penitus
abnegauit, dicens, hoc ipsum apud se esse decretum, & definitionem quadam ab initio teneri,
vt nusquam alibi egrediatur à sua fraternitate: quodammodo enim tamquam in sepulchro,
degere in monasterio. Innotescere autem vestræ sanctitati per nos posulauit, eo quòd reue-
rendissimus Episcopus Eusebius inimicus ei admodum existens, detractionis & iniuriæ cau-
sa hanc accusationem aduersus eum confecerit. Paratum enim se esse asserbat, expositioni
sanctorum Patrum, qui in Nicæa & in Epheso congregati sunt, consentire, & subscribere
interpretationibus eorum confitebatur. Si verò aliquid contigit eos in aliquibus dictis aut
falli, aut errasse, hoc neque reprehendere, neque subscribere; solas enim Scripturas scrutari,
tamquam firmiores sanctorum Patrum expositionibus.]

RELATIO
DE EUTY-
CHETE.

Observa diligenter, quibus se primò spiris veterinosus serpens, caput obtegens, ne offenda-
tur, inuoluat, dum desciscens à sanctis Patribus, honesto prætextu ad diuinas Scripturas pro-
uocat; quod est peculiare omnium hæreticorum, se diuinæ Scripturæ vindices profiteri, eo
pulchro velamento impietatis velantes; duplo impij, dum & errant, & ad struendam quam
profitentur falsitatem, diuinam Scripturam pro animi voluntate detorquunt. Sed quàm nefan-
da Eutyches istis subiecerit, audi Ioannem: Post incarnationem verò (aiebat ille) Dei Verbi
hoc est, natiuitatem Domini nostri Iesu Christi vnâ naturam adorare, & hanc Dei incarna-
ti & inhumanati hominis facti. Et librum aliquem huiusmodi proferens, perlegebat. Adici-
bat verò derogationes aduersus se ab aliquibus dictas, quasi quòd dixerit, se innoxium ab hu-
iusmodi derogatione esse, ex duabus naturis vnitis secundum subsistentiam factum esse Do-
minum nostrum Iesum Christum, neque didicisse in expositionibus sanctorum Patrum, neque
suscipere, si contigerit ei ab aliquo tale aliquid legi: quia diuinæ Scripturæ (vt dicebat) me-
liores sunt Patrum doctrinis. Et hoc dicens, confitebatur perfectum Deum esse & perfectum
hominem, qui natus est de Maria Virgine, non habentem consubstantialem nobis carnem.
hæc

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

hæc autem mecum colloquens dixit.] hæc Ioannes. Eadem etiam locutus est Andreas diaconus, & Basilius Episcopus Seleucia, qui presens fuit, necnon Athanasius. Quibus peractis, & instante eodem Eusebio Episcopo Dorilæi, secundo iussus est Eutyches citari ad Synodum per Mamantem & Theophilum presbyteros: libellus autem citationis fuit huiusmodi:

LIBELLVS
CITATIONIS
SECUNDÆ.

Sancta & magna Synodus secundum Dei gratiam degens in Christianissima & regia Constantinopoli Noua Roma reuerendo presbytero & Archimandrita Eutycheti. Et nunc secunda te ista vocatione vocamus per Mamantem & Theophilum reuerendos presbyteros, ut occurras absque dilatione ad satisfaciendum sancto Concilio, accusatus à Deo amantissimo Episcopo Eusebio, sicut qui aliena à fide sapuisti & sapis, & ad aliquos ex eis locutus es. Veni ergo ad Conuentum, nihil differens; ne ut subterfugiens in faciem conuinci, subiacas diuinarum regularum seueritati: Nec enim rationabilis est satisfactio, dicente te, decessisse non recedere de monasterio, qui de talibus accusatus es.

RELATIO
SECUNDA
DE EUTY-
CHETE.
* intentatum

Adhuc sedente sancta Synodo, & expectante Mamantem & Theophilum reuerendissimos presbyteros, qui missi fuerant vocare Eutychem reuerendissimum presbyterum & Archimandritam: dum legerentur eius expositiones de fide sanctorum Patrum: exurgens in medio Eusebius Deo amantissimus Episcopus dixit: Nihil intemeratum relinquitur adeo impie agenti, & aliena à recta fide sapienti: audacter pergit omnia facere. Comperi enim, quia Eutyches presbyter & Archimandrita volumen direxit per monasteria, & ad seditionem excitat monachos. Et quia hoc ipsum ad tutelam Ecclesiasticam sanctæ Synodo pertinet inquirere & cognoscere qualia conficit & machinatur, tumultum faciens: postulo hinc presentem presbyterum Martyrij (*templi scilicet S. Ioannis Baptiste*) qui est in Septimo, dicere, si destinavit volumen, & fecit fieri subscriptiones.] hæc locutus Eusebius.

DE LIBRIS
AB EUTY-
CHETE SPAR-
SIS.

Iussus est post hæc à Flauiano presbyter testis accedere: qui roganti Flauiano quis esset, dixit: Presbyter sum in Septimo sub tua sanctitate. Cui Flauianus Episcopus dixit: Audisti que exposuit reuerendissimus Episcopus Eusebius? Abrahamus dixit: Etiam per vestigia tua.] Obserua hinc pristinum more obtestandi Episcopos verbis illis: Per vestigia tua] quibus profiterentur, sacrum quiddam esse, etiam ipsa Episcoporum vestigia. His autem Abraham presbyter subdit: Emmanuel presbyter & Archimandrita direxit me ad Asterium presbyterum, hæc ei denunciare, quod Eutyches presbyter & Archimandrita direxit ei tomum de fide, & suadebat ei in eo subscribere: & hæc mandauit, ut prædictus presbyter Asterius hæc vestra suggereret sanctitati.] addit his Eusebius, id ipsum esse factum per alia monasteria, ad quæ tomum miserat Eutyches, ut ei subscriberetur. Ista cum audisset Flauianus, misit eum ex Synodo Petrum presbyterum & Patricium diaconum, & rursus ad alia monasteria Rhetorium presbyterum & Eutropium diaconum, Chalcedonem verò Paulum & Ioannem presbyteros ad inquirendum de misso ad eos fidei tomo ab Eutychete.

EUTYCHETIS
SUB-
TERRYGIA.

Inter hæc autem qui missi fuerant secundo citare Eutychem, reuersi sunt ad Synodum, & quæ gesta essent, nota fecerunt, Mamante ita præloquente: Peruenientes ad monasterium Eutychetis presbyteri & Archimandrita, reperimus ante ianuas monachos stantes; & ingressi cum eis monasterium, diximus: Nunciate: Loqui enim debemus Archimandrita, directi à sanctissimo Archiepiscopo & præsentem Synodo. Et dicebant nobis: Quia dominus Archimandrita ægrotat, & videre eum vos non potestis: quid ergo vobis placet, & pro qua re estis directi, dicite nobis. Nos autem non acquieuiimus, dicentes eis: Quia nos ad illum ipsum sumus directi, & scriptam iussionem habemus & præ manibus tenemus, quæ ad eum scripta est à Synodo. Qui ingressi, iterum regressi sunt, & adduxerunt secum Eleusium quemdam monachum, dicentes: Quoniam Archimandrita noster ægrotat, hunc loco sui direxit, ut huic quæ sunt mandata dicatis. Nec sic acquieuiimus dicere ei, sed diximus: Si suscipit nos missos à sanctissimo & beatissimo Archiepiscopo, & à sancta magna Synodo, dicite nobis. Deinde vidimus eos turbatos, & ad alterutrum susurrantes & dicentes aliqua. Et cum non reciperemus responsum, conturbatis eis, eo quod in scriptis esset mandatum, diximus eis: Quid conturbamini? Nihil est durum: quæ scripta sunt, non sunt occulta. Sed diximus & nos quid scriptura contineat: Commonuit eum ecce nunc secundo sancta Synodus, quatenus occurrat, & in his in quibus accusatus est à Deo amantissimo Eusebio Episcopo satisfaciatur. Tunc ingressi nunciauerunt, & suscepit nos prædictus reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches.

Ingressi porteximus ei missam chartulam, & fecit eam nobis presentibus legi: & postquam lecta est, dixit: Ego apud me definitum habeo, citra mortis necessitatem non egredi mona-

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

A monasterium: peruidet autem & sancta Synodus & Deo amantissimus Archiepiscopus, quoniam & senex sum effectus. Diximus nos: Dignare venire, & in his quibus accusaris satisfacere apud sanctam Synodum. Qui respondit: Ego non egredior de monasterio meo; quia sic habeo definitum. Si autem voluerit beatissimus Archiepiscopus & sancta Synodus aliquid agere; quod eis placet, agant. Hoc vnum peto, nullum hac altera vice fatigari. Definitum enim mihi est, non egredi monasterium. Ne ergo & iterum dirigant: quod volunt, ante tertiam meam vocationem faciant: mihi, ac si vocassent, sat sunt. Petiit autem nos dicere sanctitati vestra hæc.]

QUID CVM
EUTYCHETE
ACTVM.

Sed tu qui ad diuinas Scripturas prouocas, o Eutyches (liceat paucis te alloqui) ubi repereris, dicas, quæso, te magis obligatum teneri propositi mentis tuæ vinculis, quam tui Episcopi iussione, immo & plurium Antistitum in Synodo confidentium, tæque ad iudicium vocantium voluntate, legitimo præsertim id exigente iudicio: Magister tu in Israël es; & hæc ignoras? qui & alios doces, & munere præfectura monasterio præes, hæc te prætercunt, quibus te oportuit imbuisse tyrones? Sed sinamus delirare senem. Pergit ille: Compellebat autem nos, & chartulam aliquam scriptam deportare: sed non acquieuiimus suscipere, dicentes: Si quid volueris, perueniens, doce. Ista nobis talia ad eum dicentibus, delata est charta, & voluit eam nobis legere: sed nec sic acquieuiimus audire, sed accipiens eam subscripsit: & nos vale facientes egressi sumus, dicente eo: Quia dirigo sanctæ Synodo hanc chartulam cum subscriptione mea.] hæcenus Mamantis relatio, eademque collega Theophilus. Attende, lector, quod insitum est hæreticis omnibus, quod male agant, auersari lucem, egressum fugere, latebras quærere, diligere subterfugia, amare diuerticula, & captare recessus.

INTERPELLAT
EUTY-
CHETEM
AVCTOR.

At rursus accusator Eusebius vrget, rursus vehementius instat, ut vel inuitus Eutyches trahatur ad Synodum. Tum verò secundum iudicij formam à sancta Synodo decretum est, ut ille tertio citaretur per Memnonem custodem sacrorum vasorum, Epiphaniumque presbyteros, & Germanum diaconum, quibus scriptus citationis libellus traditus est, quo significabatur, ut post diem sequentem, feria quarta, ad septimamdecimam mensis Nouembris ipse Eutyches iudicio præsto esset:

TERTIO CI-
TATUR EUTY-
CHES.

Interea verò sequenti die, nempe decimasexta Notie mb. venit ad Synodum ab Eutychete missus Abrahamus Archimandrita, excusans Eutychem ob ingrauescentem morbum venire non posse. Accepta verò est à Synodo de morbo excusatio, quod non adeo inhumani essent, sed misericordes: ceterum eius propositum de non egrediendo è monasterio minimè comprobatum fuit; testante Flauiano præsertim ipsum Eutychem olim, cum in Synodo causa Nestorij tractaretur, aduersus eum acturum in Synodum ingressum fuisse. Adhortatus est autem idem Flauianus per eundem Abrahamum Eutychem, ut venire ad Synodum ne detrectaret, & se purgare apud eam, si calumniam patreretur: sed & si errare compertus esset, ea qua temere dixisset, corrigeret, atque damnaret, pollicens veniam; addiditque hæc de accusatore causam infatigabili studio prosequente: Cognoscitis (inquit) zelum accusatoris, quoniam & ipse ignis frigidus illi videtur propter pietatis zelum, &c.]

Sequenti verò die, nempe decimasexta eiusdem mensis, auditi sunt à Synodo qui missi fuerant tertio citare Eutychem, Memnon, Epiphanius, atque Germanus; retuleruntque in manus Eutychetis se dedisse libellum citationis; ipsum autem se excusasse, quod mississet satisfacere Synodo Abrahamum Archimandritam, cui significaret se sanctorum Patrum dictis & Nicænæ Synodo acquiescere; rogare verò, si his non contenta sit sancta Synodus, septimanæ vnus daret inducias. His relatis, auditus est etiam Eusebius accusator instans, & causam afferens, cur de his quæ ab eo antea sapienter dicta essent, Eutyches cogere reddere rationem. Auditi quoque sunt qui missi à sancta Synodo fuerant ad monasteria inquisituri de voluminibus ab Eutychete ad ea missis: retuleruntque accepisse Archimandritas missum ab Eutychete volumen fidei, sed ipsos subscribere noluisse; inter quos Martinum Archimandritam dignam illam emisisse sententiam: Non est meum subscribere, Episcoporum tantum est. Alios verò se minimè accepisse, testatos esse. Instante igitur Eusebio, damnandum ex scriptis suis esse Eutychem, idemque attestante Flauiano: tamen ne præcox adhuc videretur esse iudicium, septem dierum petitas ab eo inducias concesserunt, qui erant in Synodo Patres, ita Flauiano suadente.

DATAE IN-
DVCIÆ
SEPTEM
DIERVM
EUTYCHETE.

Inter hæc autem dum expectaretur septimanæ dierum tempus Eutycheti præfixum, instante accusatore Eusebio Episcopo, iterum intromissi sunt Mamas cum collegis, qui missi fuerant citare Eutychem; ut quæ ab ipso accepissent, & minimè integrè retulissent, palam

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 41.
VALENTIN. 24. IMPP.

palam facerent. Vigésima itaque secunda mensis Nouembris, confidentibus Patribus, **A** Theophilus, qui cum Mamante missus fuerat, sub diuini numinis contestatione hæc est locutus: Cœpit velle Eutyches disputare nobiscum. Reuerendo autem presbytero Mamante dicente: Non quidem ad hoc venimus, vt cum tua reuerentia disputemus, sed euocare te ad occurrendum Synodo. Cœpit ille, præfente Narsete presbytero, & Maximo Archimandrita, & aliis monachis, dicere: In qua Scriptura iacent duæ naturæ? Deinde: Quis sanctorum Patrum exposuit, Deum Verbum duas habere naturas? Ad hæc nobis respondentibus: Et tu ostende nobis, vbi continetur Homouision? aut quæ Scriptura hæc dicit? Respondit Reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches: Non continetur in Scripturis, in expositionibus verò Patrum iacet. Ad hæc reuerendissimus Mamas presbyter respondens, ait: Eo modo sicut Homouision in sanctis Scripturis non iacet, sed in expositione Patrum ita se habet; ita & de duabus naturis iidem sancti Patres exposuerunt. **B** Dixi ad hæc & ego: Perfectus est Deus Verbum, an non? Dixit idem presbyter Eutyches: Perfectus. Dixi ego: Perfectus est homo incarnatus, an non? Dixit: Perfectus. Si ergo duo perfecti Deus perfectus & homo perfectus, duo perfecta vnum faciunt Filium. Ad hæc reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches: Abiit à me dicere ex duabus naturis esse Christum, aut de natura loqui seu disputare Dei mei. Si ergo volunt deponere me, aut si desiderant facere aliquid aduersum me, secundum permissum Dei faciant: Ego enim in fide, quam accepi, in ipsa steteri, & confirmari desidero. Hæc sunt quæ ab eo audiui.] hæc in Actis de Eutyche.

Cum tu consideras, lector, horrendam Eutychetis blasphemiam; non eo tamen prociacæ peruenisse vides, vt dum prouocat ad diuinam Scripturam, simul etiam quæ in ea à sanctis Patribus fuissent exposita, esse pariter retinenda neget: Ex quibus intelligis, supergressos esse nostri temporis Nouatores impudentiam Eutychetis: quippe qui, cum conuincantur à sanctissimis Patribus, sic prouocent ad diuinam Scripturam, vt nisi tot syllabis & elementis illud ipsum quod Catholica profitemur Ecclesia, in ea expressum inueniant, minimè sibi retinendum esse, pertinacissimè reluctentur, nullam vel traditionum, vel sanctorum Patrum interpretationum rationem prorsus habentes. Sed reliqua de iudicio Eutychetis prosequamur.

At quid inter hæc inueteratus dierum malorum hypocrita? Qui sæpius fuerat contestatus, se minimè posse egredi è monasterio, licet iussione Flauiani Archiepiscopi & totius Synodi vigeretur, quod eam sibi inuolabilem legem antea præfixisset: tamen cum septem dierum accepisset inducias, statim egreditur è monasterio, sed non ad Flavianum quidem progreditur: at quonam gentium? Audi Liberatum Diaconum: Dum hæc agerentur, refugiens Eutyches ad Theodosium Imperatorè, impetrauit ab eo (vt fertur) per Chrysaphium eunuchum, quem ipse Eutyches susceperat in sacro baptisate, vt cum Patricio Florentio & magno Consiliario Concilium illud Flauiani ingrederetur. Timere enim se dicebat Flauiani calumnias.] Mos hic etiam est hæreticorū (vt de Arianis & aliis sæpè antea vidimus) ingredi Synodos ambitioso Comitum comitatu, talium fretos potentia, qui diffiderent iustæ causæ: cuius quidem rei recens est exemplum Nestorij in Concilio Ephesino.

At mira sanè versutia Eutyches Chrysaphium potentissimum eunuchum adsciuit sibi in præsidium ac patrocinium, quem sciebat infensissimum Flauiano ob res superius enarratas: ex quibus omnium malorum fluxit origo. Etenim sceleratissimus hominum, vt cōceptas iras in Flavianum euomeret, suscipiens patrocinium Eutychetis, in summum totius fidei Catholicæ detrimentum ei fauens, in eius defensionem tum complures alios potentes aulicos, **E** tum etiam Episcopos magni nominis inclinavit: effecitque vt cum huius Synodi definitione causâ finiendâ esset, ad œcumenicum oporteret eam deferre Conuentum, vnde tot mala velut è portis inferi magno profluuiio scaturirent. Eunuchus hæc præstitit.

Adueniente iam præscripto à sancta Synodo septem dierum termino, inchoato à die decimasexta Nouembris: vigesima secunda eiusdem, rursus sancta Synodus congregata est; & ex more præpositis sacrosanctis Evangelis, iussus est ingredi accusator Eusebius; iussus pariter requiri Eutyches, qui pollicitus erat dicta die se præsto fore sacro Conuentui suam causam acturum: sed à quærentibus non inuentus; retulitque hæc Synodo Ioannes presbyter: Occurrit reuerendissimus presbyter & Archimandrita Eutyches cum magna multitudine militum, & monachorum, & Præfecturarum apparitorum magnificentissimi & gloriosissimi Præfecti Prætorio; & non aliter volunt eum dimittere vt ingrediatur in vestrum

EUTYCHETIS
QUALISAD-
VENTVS IN
SYNOBVM.

sanctum

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 41.
VALENTIN. 24. IMPP.

A sanctum Concilium, nisi eis promiserimus, restitutos ipsius personam. Est verò pariter & magnus & maximè admirandus Silentarius & ipse vnà cum eo præforibus, cupiens ingredi, vtpote directus à piissimo & Christum amante Imperatore nostro.] hæc ille. His auditis, intromissus est Silentarius; qui obtenta licentia, eiusmodi legit Theodosij Imperatoris mandatum ad Synodum missum:

Quoniam nos de pace cogitamus, & de sanctis Dei Ecclesiis, & pro Catholica fide, & custodiri volumus rectam, Deo inspirante, prædicatam fidem à sanctis Patribus, qui in Nicæa congregati sunt, trecentis decem & octo, & ab his qui Ephesi interfuerunt damnationi Nestorij: Hoc ergo volumus, ne scandalum in prædictam Catholicam fidem immitatur. Et quoniam scimus magnificentissimum Patricium Florentium esse fidelem, & testimoniis probatum in recta fide: volumus ipsum interesse audientia Synodali, quoniam **B** sermo de fide est.]

Secutæ sunt hæc acclamationes Synodi de fide & religione Theodosij Imperatoris. Sed si prænouissent futura, vti que immensis lachrymarum imbribus fuissent eadem profecuti. Quanto enim detrimento immisceant se interdum Principes rebus sacris, quæ ab Episcopis tractandæ sunt, recentia exempla (vt præmittamus vetera) docuerunt. Etenim fomes peccati Nestorius litteris Cælestini damnatus iam, nisi infra decem dierum spatium resipisceret, conspirante in eandem sententiam Synodo Alexandrina, perpetuo silentio iam sepultus fuisset: cum verò sese in his malis (vt vidimus) immiscuit Theodosius, quanta inde mala prouenerint in Ecclesiam, adhuc quæ videntur in Orientali Ecclesia vlcera putrefacta testantur. Eutyches pariter delirus senex & impudens hæresiarcha in hac Constantino-politana Synodo iam cum sua hæresi condemnandus, atque penitus obliuione delendus: **C** sultus auxilio Præfectorum, & munitus edictis Imperatoris, sic inualuit, vt per plurima sæcula eius hæresis vniuersam Orientalem Ecclesiam vehementis instar incendij exusserit, atque numquam hæcenus restingui valuerit. Mentiar, nisi & lapides ista clament, & viæ Sion luceant. Etenim ex his non Catholica tantum fides insanabilem plagam accepit, sed & Orientale Imperium penitus collapsum atque funditus dirutum est. Sed cœptam semel lugubrem prosequamur historiam.

Post hæc, assentiente Synodo, Florentius ingredi iussus est, præsentibus Eutyche reo & Eusebio accusatore: tunc quæ pluribus sessionibus superius facta essent, coram omnibus publicè sunt recitata. Inter legendum autem, de Eutyche conquestus Eusebius, hæc interlocutus: Metuo ipsius circumuentionem: ego pauper sum, nihil possidens: minatur mihi exilium: pecunias habet: præpingit mihi Omasam*, id est, petram exilij.] hæc ipse: ex quibus **D** planè vides, qualis fuerit patientia, mansuetudo, & paupertas monachi Archimandritæ. Rursum verò cum inter legendum ventum esset ad S. Cyrilli rectam fidei confessionem, quæ duæ ab eo naturæ prædicarentur in Christo; ad hæc Eusebius: Consentit ne istis Eutyches, quæ modò lecta sunt beatæ memoriæ Cyrilli; & confiteretur ne duarum naturarum vnitionem factam in vna persona & in vna subsistentia, an non? Flavianus sanctissimus Episcopus dixit: Audisti presbyter Eutyches, quid accusator tuus dixit? Edicito nunc, si ex duabus naturis vnitionem confiteris. Eutyches presbyter dixit: Etiam ex duabus naturis. Eusebius Episcopus dixit: Confiteris duas naturas, domine Archimandrita; post incarnationem, & consubstantialem nobis esse Christum secundum carnem, an non? Eutyches presbyter dixit: Ego non veni disputare, sed veni satisfacere sanctitati vestræ, quomodo sapiam. Scriptum est autem in hac chartula, quomodo sentio, & iubete eam legi, & c.]

E Vides colubrum spiris inuolui, & ne detegatur, suis inuolucris oculi, & quærere subterfugia, ne capiat? Cumque mille technis vndique fugam captaret; cogitur tandem prodere quid sentiret, cum dixit: Confiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem: post verò adunationem vnâ naturam confiteor.] Hac igitur prolata immensa blasphemiam, cum eam damnare iuberetur, renuit penitus ille. Sed cum rursus vrgeret etiam Florentius Patricius dicens: Confiteris duas naturas post adunationem? dic. si non dixeris, damnaberis.] cumque se haud sponte id professurum significaret, cum verò rursus Florentius Patricius interpellaret; ad postremum illud edixit: Qui non dicit ex duabus naturis, & duas naturas, non credit rectè. Exurgens vniuersa sancta Synodus exclamauit: Quæ ex necessitate est, fides non est.] & subsecutæ sunt acclamationes in laudem Imperatoris. Claudensque eius diei Actionem, ita perorauit Flavianus:

Per omnia apparet Eutyches quondam presbyter & Archimandrita, & ex iis quæ

EUTYCHES
SVAS PRO-
DIT BLA-
SPHEMIAS.PROCIACIO-
RES EUTY-
CHETE NO-
VATORIS.SPEM QUAE-
RITA PRAE-
FECTIS EUTY-
CHES.a Liberat. Dia-
con c. 1. 10. 2.
Concil.IMPERATO-
RIS MAN-
DATVM.PERICVLOSE
IMMISCENT
SE PRINGI-
PES SACRIS.EUTYCHES
CAVSAM
DICIT.* Oasim &
PetramEUTYCHES
FRVSTRA
SVBTERFY-
GIACAPTAT

antè acta sunt, & ex propriis eius confessionibus, Valentini & Apollinaris peruersitate A
 ægrotare, & eorum blasphemias immobiliter sequens; qui nec nostram reuerens persua-
 sionem atque doctrinam, rectis voluit consentire dogmatibus. Vnde lachrymantes & lu-
 gentes perfectam eius perditionem, decreuimus per Dominum nostrum Iesum Christum
 ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio sacerdotali, & à nostra commu-
 nione, & primatu monasterij. Scientibus hoc omnibus qui postea colloquuntur ei, & ad
 eum conuenerint, quoniam rei erunt & ipsi poenæ excommunicationis, sicut non receden-
 tes ab eius colloquutione.] His dictis, atque Actis penitus absolutis, consecuta est omnium
 Episcoporum subscriptio, qui fuerunt omnes numero triginta duo; subscripserunt & Ar-
 chimandrita qui aderant vigintitres. Repetitus est autem anno sequenti itidem Constanti-
 nopoli eorundem Patrum Conuentus, de quo suo loco dicturi sumus. Porro præfens Syn-
 odus Actionibus septem completa est.

EUTYCHES DAMNATUR.

ACTA

Apud S. Leo- nē post epist. 8.

FLAVIANVS SCRIBIT AD LEONEM ROM. PONT.

Mat. 7.

1. Ioan. 2.

Psal. 139.

Mat. 18.

duplicis

His in Concilio gestis, Flavianus de re tanta, more maiorum, certiozem reddere voluit
 S. Leonem Romanum Pontificem, has ad ipsum litteras scribens * :
 Domino beatissimo & Deo amabili Patri Leoni, Flavianus in Domino æternam salutem.
 Nulla res diaboli venena compefcit, nec continet mortiferas eius sagittas: sursum enim
 atque deorsum peruolans, quærit quos possit occidere, quos possit superare, quos possit de-
 uorare. Propter quam rem vigilandum est, & orationibus à Deo obtinendum, vt fatuas in-
 quisitiones euitare possimus. Decet enim sequi Patres nostros, nec commutare definitio-
 nem eorum perpetuam, quorum regulam secundum sacras Scripturas esse didicimus. De-
 positis ergo stertibus & lachrymis, quas incessanter fundo, quia sub me clerus degens inua-
 sus est à fero dæmone, & non potui eum liberare, nec auferre à tali lupo, qui animam meam
 pro illo paratus eram ponere: quomodo raptus sit, quomodo resiliit à proposito diuino, &
 ad illum cucurrit qui perdere consuevit, præcepta Patrum dedignans, & constituta eorum
 despiciens, iam incipio enarrare.

Sunt enim quidam veste sua oues significantes, interiùs lupi rapaces, quos ex fructibus
 coru debemus agnoscere. Isti prima fronte videntur esse de numero nostro, sed non sunt de
 numero nostro: si enim de numero nostro essent, nobiscu mansissent. Illud quod prius occul-
 tabatur in illis aperitur, & dolus omnis fit omnibus manifestus. Inueniuntur autem infirme
 fidei homines, & qui diuinas lectiones nesciunt, & secū eos in perditionē præcipitant, dissi-
 pantes & vituperantes Patru disciplinas, & reliquas sanctas Scripturas ad suā perditionem.
 Quos quidē debemus præuidere, & à quibus multū oportet cauere, ne in malitia sua aliqui
 occupati concidant de sua firmitate. Exacuerunt enim linguas suas quasi serpentes, & vene-
 num in labiis habent quasi aspides: de his enim hæc Propheta clamauit. Talis inter nos Eu-
 tyches emerit, quondam presbyter & Archimandrita: qui quasi nostræ religionis sectam
 sapiebat, & hanc proferebat, Nestorij quidem impietati resistens in pugna, quæ contra Ne-
 storium parabatur; trecentorum autem decem & octo sanctorum Patrum de fide expositio-
 nem factam, & sanctæ memoriæ Cyrilli epistolam scriptā ad Nestorium, vel ad similes eius,
 quibus omnes assenserunt, tentauit euellere, antiquam impij Valentini & Apollinaris repa-
 rans sectam: & non timuit præceptum Regis veri Dei dicentis: Quicumque scandaliza-
 uerit vnum de pusillis istis, expedit ei, vt mola asinaria alligetur collo eius, & demergatur in
 profundum maris. Verecundiam autem omnem eius perfidia abiecit, & quam gerebat in-
 fidelitatis pellem excutiens, in S. Synodo asserbat instanter dicens, Dominum nostrum Ie-
 sum Christum non oportere confiteri de duabus naturis post humanam susceptionem, cum
 à nobis vnus* substantiæ & vnus personæ cognoscatur; neque carnem Domini consub-
 stantialem nobis subsistere, tamquam ex nobis susceptā, & coadunatam Dei verbo secundum
 substantiam: sed dicebat, Virginem quidem, quæ eum genuit, secundum carnem consub-
 stantialem nobis esse, ipsum verò Dominum non suscepisse ex ea carnem consubstantialem
 nobis: & corpus Domini non esse quidem corpus hominis; humanum verò corpus esse,
 quod est ex Virgine: omnium Patrum expositionibus contraria sentiens.

Sed ne multa dicens, longā faciam epistolam: olim quicquid egerimus, misimus ad bea-
 titudinem vestram litteras, quibus scriptis docuimus & presbyterio illum esse nudatum,
 qui sic captus est: & iussimus eum cum monasteriis nullam habere rationem, & exclusimus
 eum à communione nostra: vt sanctitas vestra hoc cognoscens, quod circa illum actum
 est, omnibus Episcopis sub beatitudine vestra degentibus manifestare dignetur illius im-
 pietatem; ne nescientes aliqui quid ille senserit, quasi ad Orthodoxum vel per litteras,
 vcl

A vel per aliquam coniunctionem loquantur.] hæctenus Flavianus ad Leonem Romanum
 Pontificem, cupiens ab eo haberi rata, quæ ipse vnà cum aliis Episcopis contra Eutychem
 statuisset; probè sciens, primæ sedis esse de recens emergentibus hæresibus cognoscere, &
 aduersus earum promulgatores hæresiarchas sententiam ferre.

Sed & Eutyches non ignarus quanti ponderis esset Romani Episcopi, cuius iudicium
 solerent in ambiguis Synodi expectare, communicationem consequi, atque captare gra-
 tiam; & ipse festinauit ad eundem Romanum Pontificem dare litteras; haud dubius, in
 eam partem vniuersam Catholicam Ecclesiam inclinaturam, in quam ipse Summus Ponti-
 fex videretur esse propentior. Sed quas litteras misit? refertas planè dolis, & mendaciis con-
 sarcinatas. at licet non extent illæ quidem; verum ex iis quæ ad Flavianum S. Leo referri-
 pfit, eas, quales essent, probè possumus intelligere. Mèritus est enim inter alia, se, cum à Syn-
 odo Constantinopolitana damnationis sententiam accepisset, appellasse Romanum Pon-
 tificem, sed appellationi minimè delatum. blandis item verbis pollicitus est eisdem litteris,
 se paratum fore corrigere, quicquid reprehensione dignum dixisset. testatur id quidem san-
 ctus Leo in epistola reddita ad Flavianum, alia insuper ab ipso ad Synodum Ephesinā con-
 scripta, necnon in epistola ad Theodosium, in quibus habetur, ab ipso Eutyche esse mis-
 sum ea de re libellum ad Romanum Pontificem.

Sed quid his amplius versutus homo molitus est? illud nimirum, vt studio regiorum mi-
 nistrorum suæ litteræ ad Romanum Pontificem citius Romam peruenirent, detinerentur
 verò litteræ Flauiani. Addidit his etiā, vt inter hæc Theodosio libellum offerret, quo Syn-
 odalia Acta esse falsata conquerebatur. Quod insuper senex impudens fronte perfricta no-
 uum commentus est facinus? illud nempe, vt per vrbē Constantinopolitanam publica pro-
 poneret scripta, quibus se esse passum iniuriam, populum contestaretur. Hæc autem omnia
 ex Liberato Diacono, atque aliis. Illud etiam curauit per Chrysaphium eunuchum, vt in
 odium Flauiani hoc item anno darentur à Theodosio Imperatore litteræ pro eodem Euty-
 chete ad Leonem Romanum Pontificem: non extant ipsæ quidem, sed mentio de illis ha-
 betur in litteris, quas idem Leo sequenti anno Kalendis Martij ad eundem Augustum red-
 didit. Quid præterea molitus nequissimus Eutyches? litteras quoque dedit ad celebriores
 Italiæ Episcopos, quò eos in suam pertraheret sententiam: scripsit & inter alios ad Petrum
 Chrysologum Rauennatem Episcopum, vt eiusdem Petri ad eum reddita litteræ docent:
 quæ omnes quoniam datæ reperiuntur anno sequenti, cum nauiganti tempus illuxit; age-
 mus de his pariter eodem ipso qui sequitur anno.

Didisti, lector, & admiratus es, quomodo apparatu regio & apparitura potentium stipa-
 ta, eompta mendaciis, delinita facis, induta dolis atq; fallaciis noua ista cornuta bestia, hor-
 rendum monstrum progrediatur in exitium fidei Orthodoxæ; quæ licet publico hoc anno
 damnata fuerit anathemate, regius tamen & regiorum ministrorum sulca præsidij, sùrrexit
 validior post occasum, & vehementiori impetu insiliit in Catholicos. Fauent quidē Chry-
 saphius & Theodosius Eutycheri, non tamen odio Catholicæ pietatis, sed quòd vtrique
 Pulcheriæ Augustæ causa (vt suo loco superiùs dictum est) sanctum Flavianum immenso
 odio prosequeretur. Siccine priuatorum affectuū causa Christiana pietas à Christianis Prin-
 cipibus lancinatur? sed in suam ipforum perniciem atque iacturam, vt exitus declarauit:
 haud enim passus est Deus Theodosium diutiùs imperare, postquam Chrysaphio in re tan-
 ta credidit habenas Imperij. Sed & subdolum eunuchum meritas poenas dare voluit. Ve-
 rum de his suis locis dicendum pluribus.

Hoc eodem anno, iisdem Consulibus, duo habita Concilia leguntur, seu potius Episco-
 palia dicenda iudicia, in causa Ibæ Episcopi Edessæ in Syria, alterum Tyri mense Februarij,
 Berythi verò alterum mense Septembris; quæ recitata habentur in Concilio Chalcedo-
 nensi nona & decima Actionibus. Sunt hæc quidem solertissimo studio peruestiganda, at-
 que exactissimè recensenda, vt pote quorum causa diu multumque fuerit in Ecclesia labo-
 ratum, vt cuncta dilucidè pernoscantur. De quibus in primis admonendus est lector, per-
 peram ibi poni in culis in hanc diem codicibus, deprauato nimirum textu, Post Consula-
 tum Flauij Zenonis & Posthumiani; restituendusque est, vt dicat, Sub Consulatu eorum-
 dem. Manifestus enim irrepsisse error inuenitur primum ex numero Indictionum, dum
 quæ celebrata est Tyri Synodus vigesima quinta mensis Februarij, Indictione prima nota
 ta habetur; qui autem Berythi Conuentus eodem anno habitus legitur, mense Sep-
 tembris secundæ Indictionis inscribitur, cum videlicet prima absoluta, exordio mensis

CONATVS EUTYCHETIS POST DAMNATIONEM.

Leo epist. 12.

EUTYCHETIS DOLVS IN PRÆVENIENDIS LITTERIS FLAVIANI.

HÆRESIS EUTYCHIANÆ INGRESVS ET PROGRESSVS.

DVO CONCILIA IN CAUSA IBÆ EPISCOPI SC. EDSS. SAE.

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 41.
VALENTIN. 24. IMPP.

Septembris secunda incipit: Consulatu enim Zenonis & Posthumiani, non post Consulatum eorundem, prima signatur Indictio etiam à Marcellino in Chronico. Præterea quod iudicium Berythi factum mense Septembris, Theodosio Imperatore & Flauiano Episcopo Constantinopolitano iubentibus, habitum esse dicatur: planè liquet hoc anno id contigisse, non autem sequenti, quo tempore iam Anatolius fuerat in pseudosynodo Ephesina subrogatus in locum Flauiani, mense Augusti in eodem conciliabulo è gradu depositi, vbi & Ibas (vt dicemus) pariter damnatus fuit, qui antea hoc (vt dictum est) anno in dictis iudiciis fuerat absolutus. Acta igitur quæ habentur Latine edita Concilij Chalcedonensis, tum in Actione nona, tum decima, restituenda sunt, vt dum habent, Post Consulatum Zenonis & Posthumiani, dicatur, Sub Consulatu Zenonis & Posthumiani.

DEPRAVATI
TEXTVS RE-
STITVNTVR

Contra verò vbi habetur in prima eiusdem Concilij Actione, cum recitari incipiunt Acta pseudoconcilij Ephesini, illud coeptum esse mense Augusti sub Consulatu Zenonis & Posthumiani Indictione tertia, restituendum est, vt dicat, post Consulatum eorundem Indictione secunda: nam non hoc anno, sed sequenti Ephesi ex scelere famosam esse habitam Synodum illam, certum est. Et quis nesciat, ante conciliabulum Ephesinum præcessisse iudicia Tyrij Conuentus atque Berythi, in quibus Ibas est absolutus, deinde verò subsecutum Ephesinum esse, in quo Ibas est condemnatus, testantibus id ipsis Synodalibus Actis? At hoc anno, mense Nouembris celebratam esse Synodum Constantinopolitanam contra Eutychetem, habent eius Acta signata sub anni huius Consulatu, nempe Zenonis & Posthumiani, quæ recitata extant in Actione prima eiusdem Concilij Chalcedonensis. Sub Consulatu verò Protogenis consignata habentur Acta secunda Synodi Constantinopolitani sequenti anno mense Aprilis celebrata in causa eiusdem Eutychetis: postquam, eodem anno, mense Augusti, liquet habitam esse dictam Synodum Ephesinam. His igitur de temporis ratione elucidatis, vitiatisque locis Chalcedonensis Synodi restitutis, iam de Iba historiam prosequamur.

CAUSA IBAE
EPISCOPI
EDESSE

Meminisse debet lector, ex his quæ superiori tomo dicta sunt, hunc vnà cum aliis Orientalibus Syriae Episcopis steterisse pro Nestorio cum Ioanne Episcopo Antiocheno contra sanctum Cyrillum Episcopum Alexandrinum, vsque ad tempus, cum per Paulum Emesenum res inter eosdem Ioannem atque Cyrillum compositæ sunt, quando, sicut alij qui inimici erant, ipse communicare cum S. Cyrillo & Ecclesia Catholica coepit. Accidit autem post hæc, vt quatuor presbyteri Ecclesie Edessæ, Samuel, Cyrus, Maras, & Eulogius, sententia excommunicationis affecti, prouocauerint contra suum ipsorum Episcopum Ibam ad Antiochenum Episcopum Dominum, venientesque Antiochiam libellum accusationis eidem aduersus Ibam darent: quo ille accepto, ad Ibam scripsit, vt post Pascha proximum Antiochiam se conferret causam dicturus, interim verò excommunicatos absolueret, vt Paschali tempore participes fieri possent sacramento. Paruit Ibas, coeptumque iudicium est. Accepit interea Dominus Episcopus ab eisdem accusatoribus iuramentum, ne discederet Antiochia. Visum est autem duobus ex illis, nempe Samueli & Cyro, quò vitarent iudicium Domni Episcopi Antiocheni erga Ibam (vt ipsis videbatur) propensioris, proficisci Constantinopolim ad Imperatorem; cui libellum obrulerunt, petentes alios sibi dari Iudices, qui accusationes aduersus Ibam cognoscerent. Interea à Domino celebratur Synodus Antiochia, vbi & cognita est Ibae causa, presentibus duobus tantum accusatoribus: in qua duo illi, qui licet iurati recesserant, accusatores damnati sunt; deque his Dominus litteras scripsit ad Flavianum Constantinopolitanum Episcopum.

IUDICIUM
TYRIUM IN
CAUSA IBAE.

Imperator verò Iudicem cognitorem misit Damascium Tribunum & Notarium, eidem mandans, vt iudicio præsens assisteret, & quæ Photius Tyri & Eustathius Berythi, & Vranus Himeria Episcopi delecti à se in ea causa Iudices definirent, executioni mandaret. Missus est etiam tunc à Flauiano Episcopo Constantinopolitano Eulogius diaconus, vnà cum Damascio Iudice cognitore. Actum est autem hoc anno eiusmodi causæ iudicium Tyri, die vigesima quinta Februarij primæ Indictionis. Sed quid ibi? tres illi delecti Iudices ad huiusmodi tollenda dissidia, pacis accedere sequestres; primumque omnium illud quam diligentissime præstitere, vt Ibas, cuius accusatus erroris potissimum erat, hæresim Nestorij & omnes ad eam spectantes execraretur, fidemque Catholicam purè, sincerè, & integrè profiteretur: his verò ab eo præstitis, iidem Episcopi Iudices conciliauerunt eosdem clericos accusatores cum Iba suo ipsorum Episcopo, sicque transacta res est, vt concordēs inter se recederet. Continet hæc omnia prolixius enarrata Actio nona Concilij Chalcedonensis.

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 41.
VALENTIN. 24. IMPP.

A donensis, quæ etiam habetur, subscripsisse eiusmodi in itæ concordie Iudices Episcopos Tyri atque Berythi, Vranium autem Himerorum Episcopum minimè subscripsisse, quem sibi infensissimū fuisse, & accusatorum instigatorem, Ibas conquestus est in eiusdem Actionis exordio.

At quæ ita Tyri Ibae causa terminata est concordia ambarum partium, dicta die vigesima Februarij: hoc eodem anno sub Consulatu (vt dictum est) Zenonis & Posthumiani, Kalendis Septembris iterum perducitur ad iudicium. Vt autem rursus eadem Ibae causa ad iudicium deferretur, iterumque instauraretur iudicium, ex eo euenit, quòd noui additi sunt accusatores, à quibus non Ibas solùm, sed & duo alij Episcopi cum Iba sunt accusati, nempe Daniel Carrhorum in Mesopotamia ciuitatis Episcopus, & Ioannes Batenorum Episcopus. Clerici enim Edessæ, qui aduersantes erant Ibae, haud steterunt in itæ concordie; sed præter quatuor nominatos presbyteros Samuelem, Cyrum, Maram, & Eulogium, miserunt etiam Ablabium, Ioannem, Anatoliū, Caiumam, & Abibum clericos Edessenos: qui simul Constantinopolim profecti, adiuerunt Flavianum Episcopum, dederuntque eidem libellum accusationis aduersus tres modò nominatos Antislites. Placuit autem Flauiano, vt iidem qui antea Iudices electi essent, & causam composuissent, iterum sederent Iudices, Photius, Eustathius, & Vranus, ipsaque causa Berythi tractaretur, cui Ecclesie præsidebat Episcopus vnus ex Iudicibus Eustathius: legauitque idem Flavianus Eulogium suum diaconum, qui & superiori iudicio interfuerat: præsens etiam fuit ex Theodosij Imperatoris mandato Damascius Tribunus & Notarius tenens locum Iudicis cognitoris. In primis autem in eodem iudicio, facta ex parte repetitione Actorum Synodi Antiochenæ, lectus est etiam libellus accusationum aduersus Ibam, Danielem, & Ioannem Episcopos, quibus non hæresis tantum, sed nefandorum criminum Ibam ac collegas Episcopos accusabant.

IUDICIUM
BERYTHEN-
SE IN CAU-
SA IBAE.

C Porro capitibus ceteris accusationum prætermittis, illud primò inquirendum propositum est, quo dicebant accusatores, horrendam eiusmodi blasphemiam ab Iba prolata: Non inuideo Christo factò Deo: in quantum factus est, & ipse factus sum.] vel: Si voluero, & ipse vt ille fieri possum.] Negans verò Ibas, & execratus qui vel talia aliquando cogitasset; testificationem totius cleri Edessæ Ecclesie ad Episcopos Iudices missam recitari petiit, quæ ab illata per accusatores calumnia idem Ibas redderetur prorsus immunis. ipse verò libellus sic se habet, eidem Actioni decimæ Concilij Chalcedonensis intextus:

QVID CON-
TRA IBAE
OBJECTVM.

Instructio & deprecatio Deo amantissimis atque sanctissimis Episcopis Photio, & Eustathio ab omni clero Edessæ ciuitatis.

A multis atque diuersis è Phœnice aduenientibus ad nos cognouimus ea, quæ ab his qui infurrexerant in Deo amantissimum & sanctissimum Episcopum nostrum Ibam, gesta sunt: D perterriti in eo quod dictum est (transcendunt enim & illos qui sine Deo sunt, & infideles, & hæreticos & Iudæos & Paganos, ea quæ dicta nobis sunt) quia nobis presentibus dixisset idem Deo amantissimus Episcopus: Non inuideo Christo factò Deo: quoniam & ego ipse, si volo, possum fieri secundum illum. Et omnes nos, quos dicunt audisse ea quæ dicunt, manifestum facimus vestræ Deo amabilitati coram Dei clementia, quia neque ab eo, neque ab alio vllò tale dictum aliquando audiimus, neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquando: Anathematizantes nosmetipsos, & terribili gehennæ nosmetipsos obnoxios facientes, si nouimus aliquid tale dictum ab eo, aut aliud aliquid contrarium Catholice fidei. Si enim alicui tali dicto acquiesceremus, aut communicare ei qui dixit, aut comministrare ei in sacrificio: vltimo supplicio fuisset obnoxij, tamquam communicantes tali execrationi.

TESTIFICA-
TIO CLERI-
CORVM
EDESSE
PRO IBA.

E Rogamus autem & deprecamur vestram sapientiam, vt eidem Deo amantissimo suadeatis Episcopo, quatenus velociter ad suum gregem reuertere festinet: periclitatur ab hostibus lacerari, cum nullus sit qui ei adesse proualeat, & maximè festiuitate salutifera sancti diei Paschalis imminente, in qua & propter Catechumenos, & propter eos qui digni sunt sancto baptisate, opus est eius presentia. Et petimus, hanc instructionem nostram coram vestra sapientia Gestis innecti, vt nullum hæc lateant.] hætenus Edessæ Ecclesie cleri libellus, cui singulorum subscriptiones subiiciuntur.

Hac ergo primùm diluta calumnia, in eo, aduersariis urgentibus, Episcopi Iudices instituerunt: Num verum esset, quod obiiceretur, vocatum ab ipso Iba sanctum Cyrillum hæreticum? Tunc Ibas confessus est, id quidem dixisse eo tempore, quo ab inuicem dissentirent Ioannes Episcopus Antiochenus atque Cyrillus, mutuoque inter se certarent, cum & à Ioannis parte ipse Ibas persisteret; quo tempore erat Orientalium omnium Ioanni com-

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

municantium vna vox atque sententiā, Cyrillum esse Apollinaristam hæreticum: postquam verò declarando sua capitula Cyrillus ista purgavit, & ob eam causam inita inter eos est concordia, vinculoque fidei Catholicæ partes inter se dissidentes iunctæ simul fuerunt & colligatæ, nihil huiusmodi aduersus Cyrillum se esse locutum, sed communicasse cum eo amice commercio litterarum. Nec negavit, & postea se dixisse, sanctum Cyrillum, donec interpretatus est sua capitula, sicut à Concilio Orientalium habitus esset hæreticus, ita & à se putatum hæreticum. Contradicientibus verò aduersariis, asseuerantibusque vocatum Cyrillum ab Iba hæreticum, postquam reconciliatio facta est: editum est fragmentum eius epistolæ ad Marim Persam scriptæ, quæ intexta habetur Actis Synodi Chalcedonensis: recitandum illud hinc necessario est, cum huius epistolæ occasione maxima excitata sit post Chalcedonense Concilium controuersia: sanè quidem scripta illa esse videtur, postquam communionem Catholicæ fidei transactum est inter Cyrillum atque Ioannem: Est enim eius argumenti, vt quæcumque in ea causa gesta essent vsque ad eam reconciliationem, historicè narret. Reddamus hic ipsam, quæ breuitatis causa, exordio decurtata, sic se habet, hoc titulo prænotata.

*Concil. Chalced. Act. 10
tom. 1. Concil.

Fragmentum epistolæ Ibae Episcopi Edeffeni ad Marim Persam contra Cyrillum Alexandrinum.

IBAE EPISC.
EDESSE
EPISTOLA
AD MARIM
PERSAM.

In breui autem clare tuæ prudentiæ, quæ in paucis multa cognoscit, indicare, quæ pridem & nunc hinc acta sunt, festinauimus; scientes, quia quæ vestræ sanctitati à nobis scripta sunt, vestro studio illic omnibus innotescunt. Et quia nullam permutationem Scripturæ à Deo traditæ susceperunt, facio huius a gumenti principium ex sermonibus, quos & ipse edocuit es. Contentio facta est, ex quo hic tua religiositas fuit, his duobus hominibus Nestorio & Cyrillo, & conscripserunt aduersum se nociuos & perniciosos libros, qui audientibus fuerunt scandalum. Nestorius enim dixit in suis libris (sicut religiositas tua nouit) quia beata Maria Dei genitrix non est; ita vt multi putarent, ex hæresi Pauli Samaritani hunc esse, qui dixit hominem purum esse Christum. Cyrillus autem libros Nestorij volens destruere, lapsus est, & inuentus est in Apollinarij logma incidens. Conscripsit enim & iste illi similiter, quia ipse Deus Verbum homo factus est, vt non esset differentia inter templum & habitantem in eo. Conscripsit enim duodecim capitula, quæ puto & tuam cognouisse religiositatem, quia vna natura est diuinitatis & humanitatis Domini nostri Iesu Christi, & quia (sicut dicit) non oportet diuidere voces dictas, quas vel ipse Dominus de semetipso dixit, vel Euangelistæ de eo. Hæc omni impietate plena sunt. Et antequam nos dicamus (sicut sanctitas tua nouit) quomodo accipi potest hoc, quod est in principio Verbum, de templo, quod factum est ex Maria? aut illud, Minuisti eum paulo minus ab Angelis, de diuinitate Vnigeniti dictum? Ecclesia enim sic dicit, sicut & tua religiositas nouit, & à principio est edocta, atque firmata diuina doctrina ex libris beatissimorum Patrum, duæ naturæ, vna virtus, vna persona, quod est vnus Filius Dominus noster Iesus Christus.

ACTA EPHE-
SI NARRAT.

Ob hanc contentionem victores & triumphatores Imperatores iusserunt, Episcoporum primores in Ephesina congregati ciuitate, & coram omnibus libros Nestorij & Cyrilli iudicari. Prius autem quam omnes Episcopi, qui iuui fuerant congregari, venissent in Ephesum: præcedens idem Cyrillus, aures omnium quodam medicamine, quod solet sapientium oculos obæcare, præoccupauit. Inuenit autem causam ex odio, quod habuit circa Nestorium. Et antequam in Synodum adueniret sanctissimus & Deo amantissimus Archiepiscopus Ioannes, Nestorium ex Episcopatu deposuerunt, iudicio & inquisitione non facta. Post duos autem dies damnationis huius venimus in Ephesum. Et cognoscentibus nobis, quia in damnationem Nestorij, quæ ab eis facta est, duodecim capitula, quæ à Cyrillo conscripta sunt (cum essent contraria veræ fidei) posuerunt & firmauerunt, & consenserunt eis, tanquam veræ fidei consonis: omnes Orientales Episcopi eundem Cyrillum damnauerunt, & excommunicationem aduersus alios Episcopos, qui consenserunt eius capitulis, protulerunt. Et post hanc perturbationem vnusquisque in suam ciuitatem reuersus est. Nestorius autem, quia in suæ erat odio ciuitatis, & virorum, qui in ea sunt, maximorum, in eam reuerti non potuit. Et remansit Orientale Concilium, non communicans Episcopis, qui communicauerunt Cyrillo: Et ob hoc multa tristitia inter eos facta est, & in contentione erant Episcopi aduersus Episcopos, & populi aduersus populos. Et completum est opus, quod scriptum est, Quia erunt inimici hominis domestici eius. Et ex hoc detra-

MALA QUAE
PROVENE-
RUNT EX
DISCORDIA
EPISCOPO-
RVM.

c Mat. 10.

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

A detractioes multæ aduersus nos factæ sunt Paganorum & hæreticorū. Non enim audebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem, aut ad prouinciam de prouincia proficisci: sed tanquam inimicum suum, vnusquisque proximum suum persequebatur.

Multi autem ante oculos non habentes Dei timorem, occasione Ecclesiastici zeli, aduersitatem, quam occultam in cordibus suis habuerant, ad effectum perducere festinabant. Ex quibus vnus extitit nostræ tyrannus ciuitatis (nempe Rabula Episcopus Edeffenus prædecessor) quem & ipse non nescis, qui occasione fidei non solam coniuuentes punit, sed & hostem etiam, qui olim ad Dominum mig. auerunt. Quorum vnus est beatus Theodorus veritatis prædicator & doctor Ecclesiæ, qui non solam in vita sua colaphis cecidit hæreticos pro veritate suæ fidei, sed & post mortem spiritualia arma in opusculis suis Ecclesiæ filiis dereliquit; sicut & tua sanctitas, ad eum conueniens, agnouit, & ex his, quæ ipse conscripsit, credidit. Hunc ausus est, qui omnia in Ecclesiis præsumit, clarè anathematizare, qui propter zelum Dei, non solam propriam ciuitatem ab errore ad veritatem conuertit, sed & longè existentes Ecclesias sua doctrina perdocuit. & de libris quidem eius multa vbique perscrutatio facta est, non quia à vera fide existerent alieni. Vidi enim eum (adhuc illo viuo) frequenter eum laudantem, & in libris eius legebat, sed & propter aduersitatem latentem, quam aduersus eum habuit, quoniam manifestè eum conuicit in Synodo.

His ergo malis inter eos gestis, & vnoquoque sicut volebat (sicut scriptum est) ambulante: adorandus Deus noster, qui semper sua clementia curam pro suis gerit Ecclesiis, erexit cor fidelissimi atque victoris Principis, vt dirigeret virum magnum, & in suo Palatio notum, qui cogeret reuerendum atque sanctissimum Archiepiscopum Orientis dominum Ioannem, vt reconciliaretur Cyrillo: ab eo enim fuerat de Episcopatu depositus. Et postquam litteras Imperatoris accepit, sanctissimum & religiosissimum Paulum Emesenum Episcopum direxit, per eum veram fidem scribens, & denuncians ei, quia si huic fidei Cyrillus consentiret, & anathematizaret eos, qui dicunt, quia vna natura est Diuinitatis & humanitatis; vt ei communicaret. Voluit autem Dominus, qui semper suæ curam gerit Ecclesiæ, quam sanguine suo proprio redemit, vt & cor Aegyptij subigeret, & sine fatigatione fidei consentiret, eamque suscipere; & omnes, qui absque hac crederent, anathematizaret. Et communicantibus inuicem, contentio de medio est ablata, & pax in Ecclesia facta est, & non est in ea iam schisma, sed pax sicut pridem est.

Quæ autem verba sunt, quæ à sanctissimo & Deo amantissimo Archiepiscopo Ioanne scripta sunt, & quæ à Cyrillo rescripta suscepit: ipsas epistolas huic, quam ad tuam direxi religiositatem, coniunxi: vt relegens tua sanctitas, agnoscat, & omnibus amantibus pacem denunciet, quia contentio iam quieuit, & medius inimicitiarum paries est ablatus; & qui seditiosè aduersus viuos & mortuos irruerant, in confusione sunt, satisfaciens pro suis excessibus, & contraria docentes suæ priori doctrinæ. Non enim quisquam audeat dicere, quia vna est natura Diuinitatis & humanitatis, sed consententur in templum, & in eum qui in hoc habitat, qui est vnus Filius Iesus Christus. Hæc autem scripsi tuæ religiositati ex magno affectu, quem circa te habeo, sciens quia tua sanctitas nocte & die in doctrina Dei semetipsum exercet, vt multis sit utilis.]

Hactenus fragmentum Ibae recitatæ epistolæ ad Marim Persam: quam quidem verè esse Ibae fuisse cognitam, nec ipsum negasse suam, eadem Actio decima Chalcedonensis Concilij docet: sententiæque legatorum Apostolicæ sedis, necnon Maximi Episcopi Antiocheni, & aliorum, Ibae esse, bi firmatum est; ex ipsaque eundem Ibam fuisse probatum etiam Orthodoxum, æquè vna fuit sententia omnium Episcoporum, qui Acta Conuentus Berythi recitata ibi in eadem Actio decima Concilij Chalcedonensis audiuerunt, eiusdemque tunc decretam absolutionem probauerunt. Sed quomodo (inquies) eamdem epistolam orthodoxam esse dixerunt? quomodo excusantur quæ in S. Cyrillum ibi relata leguntur? & quæ in eadem sunt de laudibus Theodori, quanam ratione purgantur? Accipe. Epistola ipsa quidem (vt vides) historiam continet reum gestarum inter Ioannem & Cyrillum, & quæ inter eos transacta essent refert; vt hac ex parte nihil aduersus Cyrillum in præsentiarum oblocutus videatur, si cuius erat tunc illæ estimationis apud Ioannem & eius sectatores edocet: cum præsertim idem Ibas in Actis Synodalibus non neget, sed apertè testetur, vsque ad reconciliationem, hostem vnà cum Ioanne se perseuerasse Cyrilli, eundemque hæreticum appellasse: postea verò declaratis ab eo capitulis scriptis, secuta reconciliatione, communicasse cum eo tanquam vero Catholico. Ex recitatis igitur Synodalibus scri-

RABULA E-
PISCOPVS
EDESSE
DAMNAT
SCRIPTA
THEODORI
MOPSVSTI.*Iud. 17.
DE PACI
ECCLESIE
RESTITVTASCRIPTA
EPISTOLA
STATIM
POST PACEM.QUOMODO
EX EA EPI-
STOLA IBAE
PROBETVR
ORTHODO-
XVS.

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

ptis vnà cum Iba epistola, ipsum se patefecisse verè Catholicum, non immeritò Synodus A iudicauit.

QUOMODO
EXCUSARI
POSSIT
IBAS DE
THEODORO
LAUDATO.

Eadem dicere possumus de laudibus, quas epistolæ intexuit, Theodori Mopsuesteni, cum narrat à Rabula Edesseno Episcopo iniuste damnatum. De quibus in memoriam reuocare debes quæ superius dicta sunt anno Domini quadringentesimo trigésimo quinto, cum de Ioanne Antiocheno Episcopo iam inter Catholicos post reconciliationem proficiente enarratum est, pro Theodoro, de quæ eius laudibus tres scripsisse epistolas, ad Theodosium primam, secundam ad S. Cyrillum, tertiam verò ad Proclum Constantinopolitanum; quibus inter alia excusaret, non esse Theodori, quæ Theodori nomine ferrentur blasphemiarum. Is planè fuit status scriptorum Theodori vsque ad hæc tempora, cum quæ in eum illata essent ab accusatoribus, & quæ ex damnatione facta per Rabulam Edessæ Episcopum Iba prædecessorem, & ab Armenis contra ipsius Theodori scripta essent superaddita, eadem omnia per tres illas epistolas siue libros Ioannis Antiocheni videri potuissent esse diluta: nulloque posthac Synodali decreto de damnatione Theodori & librorum eiusdem in Ecclesia promulgato; planè sicut nec Ioannes ob eam causam factus est reus, ita nec Ibas fuerat ob laudatum Theodorum à Patribus accusandus: quod ex eo plenius cognoscet, cum nec ab ipsis eius aduersariis illud criminis loco Iba datum fuerit inter tot in eum accusationes prolatas; sicut obiecerunt, quòd Cyrillum appellasset hæreticum.

QUO TEM-
PORE THEO-
DORVS LAU-
DATVS IM-
PVNE.

Inde quoque accidit, vt etiam Theodoretus in dialogis, quos aduersus Eutyctis hæreses scripsit his fermè temporibus, aperto ore eundem laudauerit Theodorum, eiusque redarguerit impugnantes: nam in Eranistes primo dialogo, cuius est titulus, Immutabilis, hæc de ipso Theodoro Mopsuesteno, & Diodoro, Tarsensi nimirum, loquitur Orthodoxus aduersus Eutyctianos: Diodori & Theodori interpretationes, nisi vos in eos viros infenso animo esse viderem, & Apollinaris in eos odio & malevolentia successisse: Vidisses enim eos aliis conuenientia scripsisse, & ex diuino fonte fluentia hausisse, istosque etiam sancti Spiritus riuos extitisse. Ihæc ibi Theodoretus: qui & ad Irenæum Episcopum, ipsum redarguentem, quòd non æquè Theodori atque Diodori, ad astruendas duas naturas in Christo vna persona coniunctas, testimonia posuerit, sicut & sanctorum plurimorum Patrum, hanc affert rationem his verbis:

a Theodor.
epist. 16.

Quoniam verò me arguitis, quòd sanctos & beatos Patres reliquerim, atque reiecerim, Diodorum videlicet, & Theodorum è catalogo Doctorum: necessarium etiam duxi, de hoc nonnulla dicere. Primum enim, o carum caput, multos alios insignes & illustres viros me omisisse, scito. Deinde illud etiam animaduerte, quòd ille qui accusatur, testes afferre debet, de quibus nulla est controuersia, & quos nec ipsi accusatores arguere possint. Si verò reus eorum testimonia afferret, qui ab accusatoribus etiam accusantur, & arguuntur: nec ipse iudex facile eos admittere vellet. Si enim Patrum encomia & laudes conscribendo, hosce sanctos omisissem, fateor me deliquisse, & erga eos Doctores ingratus essem: Sin autem dum accusor, excusationem meam attuli, & eorum vsus sum testimonio, de quibus nulla est dubitatio: cur frustra illi qui hæc nolunt, nos accusant? Quanto verò honore prosequor viros illos, testatur liber ipse, quem nos pro illis conscripsimus; in quo ea quæ illis obieciabantur, confutauimus, nihil veriti accusatorum potentiam, nec insidias contra nos structas. Ihæc Theodoretus: quibus intelligas, eo statu hoc tempore in Ecclesia fuisse scripta Theodori Mopsuesteni, vt tamen non essent omnino verita, sed ab aliis impugnata, ab aliis verò defensa, patentes verò errores esse negatos illius esse.

QUOMODO
EXCUSARI
POSSIT
IBAS DE
THEODORO
LAUDATO.

b Quint. Synod.
collat. 8.

Verum factò de illis diligentiori examine, longè post tempora Chalcedonensis Concilij, in Quinta Synodo fuisse omnino, vt hæretica, condemnata, simulque eius laudationes eadem percussæ sententia, vt suo loco dicitur: vnde etiam accidit, vt & dicta epistola Iba æquè fuerit ob hanc etiam causam damnata, atque alia quæ pro eodem Theodoro Theodoretus vel alij conscripsissent; ea nimirum ratione, quòd eadem epistola Nestoriani abuterentur, falsoque assererent à Patribus in Concilio Chalcedonensi esse receptam; ac proinde ab eisdem, quæcumque ea epistola cõtinerentur, esse probata: quod quidem falsum omnino fuit: Longè enim diuersum inter se est dicere, epistolam probari Catholicam, & quæ in ea scripta sunt, vera esse; vel dicere, ex ea Ibam probatum esse Catholicum. Etenim eadè epistola non ab Iba, sed ab aduersariis contra Ibam prolata, nihil aliud inde acceperunt Patres, nisi Ibam, licet aliquando delirantem (quod nec ipse negauit) tunc temporis fuisse Catholicum; vtpote quod ex eadem epistola demonstraretur ipse, qui aliquando cum aliis Nestorianis errasset,

PROBATVS
EX EPISTO-
LA IBAS CA-
THOLICVS,
NON EPIST.
CATHOLICA.

&

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 4I.
VALENTIN. 24. IMPP.

A & egisset contra Cyrillum, post initam verò pacem cum illo communicasse, Nestoriumque damnasse afferentem Mariam non dicendam esse Deiparam; execratusque esse vnam naturam in Christo confitentem, confessus verò esse naturas duas vnum efficere Dominum nostrum Iesum Christum: quibus insuper additis iis, quæ esse dicta ab Iba pro veræ fidei confessione, Acta Synodalia docent, recitata in eadem decima Actione Concilij Chalcedonensis; non potuit Ibas non probari Catholicus & absoluti.

Sic igitur tam in Actis Berythenfis, quam etiam Chalcedonensibus, in quibus illa recitata atque cognita fuere, non epistola Iba recepta est, sed ex ea epistola ab aduersariis calumniosè prolata, cognitus fuit Ibas eo tempore, quo ea gerebantur, fuisse Catholicus, calumniosèque accusatus hæreticus. Quam quidem temporum & rerum gestarum historiam complures non attendentes, alij ex his calumniati sunt Chalcedonense Concilium, quòd blasphemam Iba epistolam suscepisset & comprobasset; alij verò scientes Ibam ab eadem sacrosancta Synodo absolutum, & blasphemias eiusdem legentes epistolæ, eandem Iba minimè fuisse dixerunt, sed assertam Iba; quod Epiphanius disputans contra Gregorium tradit in Actione sexta Septimæ Synodi, quæ Nicæna secunda dicitur: & ante eum S. Gregorius scribens ad Secundinum; quem in deprauata Synodi exemplaria incidisse liquet, dum ait, Ibam negasse dictam epistolam esse suam; secundum quam assertionem & ipse eandem epistolam non esse Iba nisi est demonstrare.

CONTRA EOS
QUI IBAM
HÆRETI-
CVM EX EA
EPISTOLA
AFFIRMA-
RVNT.

a Greg. lib. 7.
epist. 53.

Ceterum Acta germana habent, Ibam confessum eam esse suam, vt de his nulla tunc fuerit controuersia: nam hoc ipsum Acta Berythenfis docent, cum idem Ibas, ea lecta, nequaquam suam esse negauit, sicut alia quæ calumniosè obieciabantur; immo ad eius lectionem Iudices prouocauit. Sed & Acta decimæ Actionis Concilij Chalcedonensis, eandem epistolam vt Iba cognitam esse à Patribus, docent: id enim in primis Apostolicæ sedis legati, & post eos reliqui Episcopi sua ipsorum subscriptione firmarunt. Vides igitur, quantum necesse sit in Actis Synodalibus intelligendis (ne quis in deformes labatur errores) rerum gestarum veram certamque habere cognitionem, eandemque ratione temporis consignatam: quam ignorantes hæretici, non aduersus tantum Berythense iudicium, sed etiam contra Chalcedonense Concilium exclamarunt; cum si cunctas res gestas satis exploratas habuissent, vel mutire quidem erubuissent. At de Iba causa hoc anno (vt dictum est) primum Tyri, Berythi deinde tractata, hætenus. Scito tamen, quòd qui hoc anno Episcoporum sententia absolutus est Ibas, sequenti anno in Conuentu sceleratorum damnatus est Ephesi, receptus verò Chalcedone.

Accidit autem post hæc, vt iidem qui Ibam calumniati sunt, cum posteriores in eo iudicio retulissent, æquè ac in Iudices, in Theodoretum Cyri Episcopum relegatum Theodosij edicto, ne à sua ciuitate discederet, spicula maledictorum conuerterint, quasi Iba fauisset: de quibus est epistola eiusdem ad Anatolium scripta, qua magnopere queritur se iniuste calumniis appetitum: est autem huiusmodi:

b Theodor.
epist. 111.
THEODORE-
TVS CALVM-
NIAM PAS-
SVS QVERIT
TYR.

Tua celsitudo, eorum quæ in nos contulit beneficiorum, retributionem à Deo omnium Domino assequetur: quodcumque enim eius causa fit, mercedem habet consequentem. Ego quidem calumniatorum numerum rideo: quæ enim corpora vehementius plectuntur, dolorem minus sentiunt: nam caro dum plectitur, mortua quodammodo & sensus expers efficitur. Doleo tamen & lugeo ora & linguas illas, quæ effrenatè mendacia proferunt. Qua enim iniuria affecti illi, qui religiosissimum Ibam accusant, & has aduersus nos iniurias inuenerunt? Primum enim neque ego aliquis è numero Iudicum fui: mandato enim Principis Cyri manebam. Præterea (vt à multis accepi) ægrè ferebant nostram sententiam. Ego enim in sancto Paschate mysticam communionem illis impertiendam curavi; & cum sæpè apud nos agere voluissent, hilari fronte eos accepi, ac quæ oportuerat narraui.

Vt verò pro religiosissimo Episcopo Domino aliquid dicam: quid oportebat cum facere, qui apertè opprimebatur? ac aliàs decreto Synodali damnatos, dum intueretur, in aliam diocesim mitti? & præter Ecclesiasticos ordines sacerdotium assumere, & res sacras & diuinas ab ipsis veritatis hostibus irrideri? Hac de causa, vt primum recognouit, quid sentiret de aliis, etiam significauit, nec solum religiosissimo Iba, verum etiam sanctissimo Episcopo domino Simeoni Amidensi, vt duarum prouinciarum argumenta & causas Metropolitanæ seorsum audirent. Quomodo autem iustum alicui videri potest, eisdem humanitatis & inhumanitatis crimine accusari? Si enim illos eiciamus, periclitamur;

maur;

CHRISTI
448.LEONIS PAP.
9.THEODOSII 41.
VALENTIN. 24. IMPP.

mur : sin minus, nec propterea à periculis erimus immunes. Et soli opprimimur in vniuerso A
Orbe. Et aliæ quidem diœceses quietè viuunt, nos verò soli calumniatoribus præda sumus,
& ego præcipuè, quamuis in iudicio nullo pacto interfuerim, & omnino à quauis culpa sim
alienus & immunis.

THEODOR.
VNDIQVE
APPETITVS
CALVM-
NIIS.

Hæc scribere coactus sum, tuæ celsitudinis litteras cum viderim, & ex eis didicerim,
quòd hac de causa maximus contra nos ortus est tumultus, dum relegati sumus, & quietè
viuimus, & neque cum religiosissimis prouinciæ Episcopis conuenire solemus; cum non
semel, neque iterum in nostra prouincia ordinatio habita sit (*nempe iudiciorum*) neutri illa-
rum interfui. Et nisi Principis edicto detinerer, proficiscerer equidem in aliquam extremam
Orbis partem, ac ibi quod mihi superest vitæ agerem: non enim possumus calumniis resi-
stere, quæ contra nos confinguntur. Hos siquidem ipsos Edeffenos non opinor sanè & à se
ipsis aduersum nos calumniam composuisse, sed eos ab iis, qui ibi manent, viris veritatis B
studiosis hæc aduersum nos struere & machinari edoctos esse. Deoque omnium Saluatori
gratiam habeo, quòd cum ipse indignus sim iis, quæ in Euangeliis habentur, beatitudini-
bus, nos dignos reddidit: & relegationem libenter accipio: & quodcumque dicere volue-
rint, hilari fronte suscipio propter eam spem, quæ nobis reposita est. At pro tua magnificen-
tia sine intermissione precor: & sanctos omnes, vt suarum precum me compotem faciant,
rogo.] hæcenus ad Anatolium Patricium Theodoretus.

a Theodor.
epist. 87.

De his itidem scribit ad Apamcæ Episcopum, vbi post alia de iisdem hæc habet: Oret
tamen tua beatitudo, & sanctis Ecclesiis tranquillitatem postulet (pro ipsarum enim tem-
pestate etiam nos gemimus, & lugemus, & lamentamur) hanc enim, vt audiimus, O froeni-
clerici eiecerunt, & sexcenta mala contra nos effuderunt, licet ego neque cū aliis Iudex exti-
terim, neque decreti contra eos lati particeps fuerim; sed potius (vt nouit beatitudo tua) C
communione illis concedendam in Paschate, oraucrim. Sed facile est calumniatoribus,
quæcumque velint, dicere: nos verò illa, quam Dominus pollicetur beatitudinem, consola-
tur: Beati enim estis (inquit) cum maledixerint vobis homines, &c.]

b Mas. 5.

QVÆ IN
THEODO-
RET. SPAR-
SA CALVM-
NIA-

Certè quidem dum has considero, quæs aduersus Theodoretum Edeffeni isti calumnias
multiplices subdolè concinnarunt, à quo non nisi beneficia accepissent: non nisi fuisse calum-
nias, quas multiplicibus accusationum capitibus aduersus suum ipsorum Episcopum Ibam
à quo se læsos dolerent, iisdem artificiosè composuerunt, existimare licet. At quamuis quæ-
nam fuerint eiusmodi calumniæ, quarum causa alto sapius ingemuit corde, non dicat: ex
aliis tamen pluribus eiusdem Theodoretis epistolis assequi possumus, dum ad diuersos scri-
bens anxie queritur frequentioribus se calumniis appeti, quod dicerent duos ipsum prædi-
care Dei Filios, nempe quòd Nestorianus esset, quasi duas in Christo vnà cum illo assereret D
esse personas. Porro intolerabilia hæc ipsi visa sunt: siquidem, vt habet Ecclesiastes: Ca-
lumniæ conturbat sapientem, & perdet robur cordis illius.] quamobrem in singulis ferme à
se conscriptis epistolis suam struit cum fidei confessione defensionem, qua profitetur se
damnare Nestorium, & non duas in Christo personas, sed duas naturas sub vna confiteri
persona. At de his modò hæcenus.

c Eccles. 7.

d Leo epist. 50.
LEONIS PAP.
AD DORUM
BENEVENTANVM.

Sub huius anni Consulibus data extat S. Leonis Papæ epistola ad Dorum Beneuenta-
num Episcopum, qua eum vehementer redarguit, quòd aduersus regulas Patrum ausus esset
recens ordinatos super alios antea adscitos presbyteros collocare: laudatque Paulum pres-
byterum, quòd non passus sit ab Episcopo loco moueri, sed gradus sui prærogatiuæ tuendæ
gratia apud ipsum Leonem Romanum Pontificem laudabiliter (vt ait) conquestus esset. Vt
planè appareat, nihil aduersum Christianam mansuetudinem & humilitatem tentari, neque E
aduersus niri sancti Euangelij instituta, quibus Christianus cedere suadet, & abripienti
pallium dare & tunicam, & cogenti ad mille passus prodire, duo mille superaddere; dum
quis arrogantem atque procacem legum contemptorem legitima disciplina coercendum
curat, nequaquam permotus propriæ excellentiæ appetitu.

e Mat. 5.

f Vasc. Chron.
Hispan. Marian.
ver. Hist. lib. 5.
e Isidor. Hist.
Suen.

Hoc præterea anno, Sueuis in Hispania regnantibus, ipsorum Regem Recciarium reddi-
tum Christianum Catholicum, qui res Hispaniarum profecuti sunt tradiderunt: postea
verò à fide Catholica deficientes, inhæsisse Arianis, atque demum iterum Catholicam reli-
gionem professos esse, cum Theodemirus eorum regno potitus est, Isidorus testatur.

IESV

IESV CHRISTI LEONIS PAP. THEODOSII 42. IMPP.

A A N N V S A N N V S VALENTIN. 25.
449. 10.

QVI ordine temporum sequitur annus Domini quadringentesimus vndequinquage-
simus, Asterio atque Protogene Consulibus aperitur: quorum alterum, nempe Pro-
togenem, Orientale dedit Imperium; Asterium verò vetus Roma promouit. Est mentio DE CONSUL-
Asterij Consulatus apud Sidonium Apollinarem clarissimum virum, cum hæc ad Nam- LATV ASTE-
matium scribit: Audiui enim adolescens, atque adhuc puer ex puero, cum pater meus Præ- RII MEMO-
fectus Prætorio Gallicanis tribunalibus præsideret, sub cuius videlicet magistratu Con- RI A.
sul Asterius anni sui fores votium trabecatus aperuerat. Adhærebam sellæ curuli, & si <sup>a Sidon. lib. 8.
epist. 6.</sup>
non latens generositatis per ordinem, certè non sedens per ætatem; mixtusque turmæ
censualium penulatorum, Consuli proximè proximus eram, &c.] ex quibus etiam &
ipsius Sidonij ætatem valeas intelligere. addit ipse de Nicetio rhetore, qui tunc panegy-
ricam habuit orationem. Ad alterum verò Consulium Protogenem, hoc ipso eius magi-
stratus exordio, Theodoretus hanc dedit epistolam, cum Syriæ Episcopi legati proficisce-
rentur Constantinopolim: <sup>b Theodor.
epist. 94.</sup>

Largitus est iam clementissimus Dominus tibi potentiã, vt ea rectæ menti ministra-
re possit: nunc verò illam maiorem reddidit, quo facilius veritatem agitaram protegeret
tua celsitudo, & mendacium deleret, & optatam Ecclesiis quietem procuraret. Quanta
enim tempestate Orientis Ecclesiæ repletæ sint, à multis quidem atque diuersis tua ma-
gnificentiã nouerit, apertius autem & exactius à Deo dilectissimis Episcopis didicerit, qui
tempore hiemali hac de causa longum iter hoc susceperunt, post diuinam opem tuæ po-
tentia & prudentia confidentes. Tempestatem igitur hanc, ô Christo dilecti, dissipate, &
tenebras has in puram serenitatem conuertite; & linguas, quæ contra nos inuehuntur, re-
primite. Nos enim diuina ope & gratia pro Apostolicis dogmatibus pugnamus; & eam
quæ in Nicæa edita fides est, inuiolatam custodimus; & eos qui hæc adulterare audent
dogmata, impios appellamus. Et horum testimonium perhibent, qui à nobis catechizan-
tur, quæ baptizantur, & qui nostras in ecclesiis conciones audiunt. Si verò legitime nos
accusare voluerint, opus est, vt nos præsentibus arguant, & non vt absentes calumnientur.
Ista enim etiam aliis in rebus tua magnificentia iura dans, edit sententias, & decreta pro-
mulgat, ex iis quæ accusatores & rei dicunt, quid iustum sit colligendo.] hæc ad Proto-
genem Consulium Theodoretus hæresis accusatus, & in pœnam (vt diximus) suæ ciuita-
tis terminis circumscriptus.

Porro legatio hæc Episcoporum, cuius meminit, à Domino Episcopo Antiocheno missa
est Constantinopolim: nam eosdem legatos commendas Senatori Patricio, hæc ait: Tuam
magnificentiam per dilectissimos Deo ac beatissimos Episcopos saluere iubemus, cuius me-
moriam perpetuam circumferimus: ipsos autem, vt ad regiam accederent urbem, effecit
beatissimus Episcopus dominus Dominus, vt confectum contra me mendacium arguerent
atque dissoluerent, &c.] commendauit aliis item litteris eosdem legatos Anatolio, nec-
non Antiocho, qui consulatum gessit cum Basso. Extant & aliæ eadem occasione, co-
demque tempore data: ab eodem Theodoro litteræ per eosdem Episcopos Constanti-
nopolim ad viros clarissimos, Consulares, atque Patricios, nempe ad Anatolium, Vinco-
malum, Sporatum, Florentium, Nomum, Constantium, siue Constantinum. Quid autem
factum sit, non apparet, nisi quòd eodem ipse remansit Theodosij Imperatoris edicto sicut
antea obligatus. Etenim turbæ illæ atque clamores Constantinopoli Eutychetis causa ex-
citati posthaberi fecerunt Theodoro querelas, & legationem Domni Episcopi Antioche-
ni. Quæ igitur in eiusdem Eutychetis causa hoc anno Constantinopoli transacta sunt, iam
narrare aggrediamur. <sup>c Theodor.
epist. 93.
DE LEGA-
TIONE EPI-
SCOPORVM.</sup>

Cum litteræ Eutychetis, atque ab Imperatore pro eodem Eutychete datæ ad S. Leonem
Romanum Pontificem, maiori tabellariorum industria citius Romam perlata fuissent, præ-
uenissentque eas quas S. Flavianus ad eundem Pontificem conscripserat: ipse Romanus
Pontifex, illis acceptis, ita primùm ad ipsum Imperatorem Theodosium rescripsit: <sup>d Theodor.
epist. 92.
e Theodor.
epist. 95.
f Theodor.
epist. 89. 90.
91. 93. 94.</sup>

Quantum præsidij Dominus Ecclesiæ suæ in fide vestrae clementiæ præpararit, his etiam
litteris, quas ad me misistis, ostenditur; vt vobis non solum regium, sed etiam sacerdotia-
lem

g I. ec. epist. 7.
LEONIS PAP.
AD THEO-
DOSIVM
LITTERARVM

lem animum esse gaudeamus. Siquidem præter Imperiales & publicas curas, piissimam so-

Eusebij autem Episcopi accusatoris eius libellus, cuius exemplaria ad nos prædictus presbyter misit, de obiectionis euidencia nihil habebat: sed cum presbytero hæreseos cri-

Quod igitur per Magistranium (sic enim vocabant Tabellariorum præfectum) nullæ cum aliis redditæ fuerint litteræ Flauiani ad Leonem Romanum Pontificem, quas certus pecu-

Cum Christianissimus & clementissimus Imperator sanctæ & laudabilis fidei pro Ec-

Et ideo fraternitas tua per idoneam maximè aptamque personam plenissima nobis rela-

EUTYCHIS
STVDET VI-
DERI CA-
THOLICVS.

a Leo epist 8.

LEO FLA-
VIANVM
ADMONE-
VT RES GE-
STAS SIGNI-
FICET.

A

B

C

D

E

Decet

A Decet enim in talibus causis hoc maximè prouideri, vt sine strepitu concertationum & charitas custodiatur, & veritas defendatur, frater carissime. Et ideo quia dilectio tua de tanta causa nos videt esse sollicitos, quàm plenissimè & dilucidè vniuersa nobis annūciat: quod ante facere festinet; ne inter assertiones partium aliqua ambiguitate fallamur; & dissensio, quæ in suis initiis abolenda est, nutriatur: cum in corde nostro ea obseruantia, Deo inspi-

B Cum has accepisset Flauianus, ad ipsum S. Leonem rescripsit aliam mox epistolam, qua cuncta temerè tentata per Eutychetem post ipsius condemnationem palam facit, & scripta ab eo mendacia redarguit. est Flauiani huius epistolæ exordium: Pietate & recta prædicatione Verbi, &c.] vbi post dilucidius demonstratam Eutychetis hæresim, hæc de eodem habet: Iustum autem est, & hoc vobis (sicut arbitror) intimare; quia idem Eutyches passus iustam & canonicam damnationem, cum debuisset secundis saluare priora, & per poenitentiam perfectam multasque lacrymas placare Deum, nostrumque cor vehementer contristatum in eius ruina per veram sanare poenitentiam, non solum non fecit, sed etiam per omnia cõturbare sanctam quæ apud nos est Ecclesiam festinauit, propositiones iniuriarum publicè ponens, & maledictionibus plenas. Super hæc & preces offerens piissimo & Christi amatissimo nostro Imperatori, & eisdem arrogantiæ & petulantia plenas, per omnia diuinas regulas

C conculcare conatus est. Sed his ita gestis, litteræ nobis datæ sunt vestræ sanctitatis per admirabilem Comitem Panfophium, per quas sumus edocti, quia idem Eutyches libellos direxit vobis plenos omni fallacia atque calliditate, dicens, iudicij tempore libellos se dedisse appellationis & nobis & hic conuenienti sancto Concilio, & appellasse vestram sanctitatem: quod nequaquam ab eo factum est. Sed etiam in hac parte mentitus est, tamquam per fallaciam mendacij subrepere se sanctis vestris auribus putans. Commotus itaque, sanctissime Pater, in his omnibus quæ ab eo præsumpta sunt, & ob ea quæ in nos & sanctissimam Ecclesiam facta sunt atque fiunt, pro consueta fiducia fiducialiter age, secundum quod sacerdotio competit; propriamque faciens communem causam, & sanctarum Ecclesiarum disciplinam, simul decernere damnationem aduersus eum regulariter factam & per propria scripta dignare: confortare autem & piissimi & Christo deditissimi nostri Imperatoris fidem.

E Causa enim eget solummodo vestro solatio atque defensione, qua debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere: sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter eam factæ sunt, facile destruentur, Deo cooperante per vestras sanctissimas litteras: remouebitur autem & Concilium, quod fieri diuulgatur, quatenus nequaquam vbique sanctissimæ turbentur Ecclesiæ.] hæc Flauianus: quibus intelligis, tantam vim inesse litteris Apostolicis, vt Concilio dicat non indigere œcumenico id quod eiusdem Romani Pontificis fuisset litteris definitum. His acceptis & aliis ab eodem antea datis litteris sanctus Leo, simulque lectis missis vnâ cum illis Synodalibus Actis, cognitisque cunctis contra Eutychetem à Flauiano & Synodo rebus legitime gestis, serò licet, tamen probè nouit imposturam nefandi hæresarchæ: primumque omnium aduersus ipsam hæresim insurrexit, atque de fide Catholica & Verbi incarnatione solida veritate constantem omnibus omni ex parte numeris absolutam ad ipsum Flauianum, publicam tamen cunctis, scripsit epistolam: de qua antequam agere aggrediamur, singula quæ Constantinopoli ab Eutychete hoc tempore sunt temerè atque dolosè peracta, hic describamus.

Damnato (vt vidimus) anno superiori Eutychete, nullum non mouit lapidem Chrysa-phius eunuchus Imperatorij cubiculi Præfectus, vt legitime à Flauiano confecta in Synodo Acta irrita prorsus reddat, & in ipsum Flauianum damnationis poenam conuertat. Huius rei causa in primis (vt dictum est) permouit Theodosium Imperatorem vt ad Leonem Pontificem pro Eutychete scriberet: Cum verò eius sciret infracti animi robur, & nonnisi solidam, firmam, constantemque ab eo expectandam fore sententiam; iudicium

*Apud S. Leon. ante epist. 9.

DETEGVN-
TVR EUTY-
CHETIS DO-
LI ATQVE
MENDACIA.

QVAE AD
FLAVIANVM
S. LEO RE-
SCRIPSERIT.

VOCANTVR
EPISCOPI
CONSTAN-
TINOPOLIM
AD SYNO-
DVM.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

anteuertit, & quod parabatur examen, est conatus cludere, dum persuadet Imperatori, A
vt confestim Constantinopolim Episcopos conuocet, qui causam Eutychetis sint cogni-
turi: eidemque triginta Episcoporum Concilio, quem vellet Eutyches, vt præfideret Theo-
dosius Episcopus Cæsariæ Cappadociæ, sua dexteritate confecit. Quanta verò id perfe-
cerit celeritate, ex eo accipe, quòd hoc anno sub nominatis Consulibus ad quintum Idus
Aprilis iidem conuocati ab Imperatore Constantinopolim conuenerunt simul ad Syno-
dum celebrandam in Baptisterio maioris ecclesiæ. Quæ autem ab his gesta sint, ipsa Acta
deklarant, quæ intexta leguntur primæ Actiõni Magni Concilij Chalcedonensis; ex qui-
bus ea tantum, quæ ad historiam, exactamque rerum gestarum cognitionem spectant,
hic describemus.

• Apud Concil.
Chalced. Act. I.
CONCILIUM
SECUNDUM
IN CAUSA
EUTYCH.

Cœpta est Synodus quinto Idus mensis Aprilis, cui triginta interfuerunt Episcopi, &
ab Imperatore missus est Florentius Patricius vt interesset; Theodosius autem Cæsariæ B
Cappadociæ præfideret Synodo iussus est. In ea igitur primum omnium contra ius fasque
ab Imperatore concessum est Eutycheti per procuratorem suam causam in Synodo age-
re, accusatori nequaquam: nec valuit vlla de his exceptio Episcoporum de non seruato
ordine iudiciario, neque Eusebij Episcopi Dorilæi accusatoris querelæ: sicque cum essent
causam acturi, pro Eutychete intromissi sunt in Synodum Constantinus, Eleusus, & Con-
stantius monachi cum libello ipsius Eutychetis. His admittis, Macedonius Tribunus &
Notarius Imperatorum nomine hæc suggessit, præferens sacrum codicem Euangelij:
Oportet, inquit, omnia quæ mandata sunt ab eorum pietate, me dicere: Iussit igitur
eos, qui dudum præfentes fuerunt, sacratissimos Episcopos sub sacramento dicere, si ve-
ræ sunt legendorum monumentorum professiones ab vtraque parte illatæ. Basilus reue-
rendissimus Episcopus Seleuciæ dixit: Hactenus iuramentum Episcopis nescimus ob- C
latum: sed vt præceptum est nobis à Domino Christo^b, non iurandum, &c.] actum est
igitur intercessione Basilij, ne iurare Episcopi cogentur. Post hæc autem ordine rerum
oblatus est legendus libellus, quem Eutyches iam damnatus obtulerat Imperatoribus, qui
sic se habet:

• Mat. 5.

Piissimis & fidelissimis amicis Christi Imperatoribus nostris Theodosio & Valentiniano
Patribus Patriæ Augustis Eutyches Archimandrita.

LIBELLUS
EUTYCH.
OBLATUS
THEODOSIO

In omnibus mihi post Deum & salutis & veritatis manifestatio facta est vestra pietas,
in nulla re prætermittens inquisitionem facere eorum, quæ vel de fide, vel aduersum me
calumniosè mota sunt. Gesta enim quæ sunt composita à reuerendissimo Archiepiscopo
Flauiano aduersum me, legi hesternò die, & reperi contraria his quæ acta sunt contineri D
in chartis. Nec enim quæ ad me ipse locutus est, iacebant in eis; neque quæ ego locutus
sum, inseruerunt eidem monumento. Supplico igitur vestræ serenitati, consuetè Or-
thodoxæ fidei patrocinari, & meæ paruitatis opinioni: Vt dignetur præcipere, beatissimos
Episcopos, qui in hac causa tunc residebant, & Notarios reuerendissimi Episcopi Flauia-
ni, & reuerendos clericos, qui ad me directi sunt vocantes vt occurrerem, & reuerendissi-
mum diaconum Athanasium reuerendissimi Episcopi Basilij conuenire in præsentia san-
ctissimi Episcopi Theodosij, quatenus interrogati dicant omni cum veritate scriptis man-
datum quid nouerint: Vt hoc confectus, more solito laudans, gratias agam Domino om-
nium Christo, & vestræ pietati.] hactenus libellus Eutychetis oblatus Theodosio Impera-
tori, lectusque in Synodo.

MOS NOTA-
RIORVM
EXCEPTO-
RVM IN
SYNODIS.

Recitato itaque libello, & audita Eutychetis petitione, cum ei Theodosius Imperator
annuisset; iussi sunt præfentes esse Notarij Flauiani, qui Acta Synodalia exceperant, iidem E
que diaconi; Notariorum fungentes munere, omnes numero quinque, Asterius, Aetius,
Nonnus, Asclepiades, atque Procopius: qui iussu Flauiani & aliorum Episcoporum, qui
priori Synodo præfentes fuerunt, conscripta ab se Acta ediderunt. Protulerunt alia Euty-
chetis procuratores, sed quæ cognita sunt non esse originalia, verum descripta postea exem-
plaria. Dum ergo Acta legerentur, ventumque esset ad tertiam Synodi Actionem de verbo
quodam relato in Acta, quod referri minimè debuisset: rursumque de verbis ab Eutyche-
te dictis, & in Acta minimè relatis, & aliis admodum leuibus controuersia mota est. Cum,
qui esset mos Notariorum exceptorum, Aetius & ipse ex Notariis vnus his verbis signifi-
cavit: In talibus (inquit) sanctissimis Conciliis contingit frequenter vnum ex reuerendissi-
mis Episcopis aliquid dicere: & quod ab vno dictum sit, tamquam ab omnibus simul dica-
tur, & subscribatur, & intelligatur, omnibus scilicet consentientibus & approbantibus. Hoc ab
exordio

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A exordio factum est; in tantum vt vno dicente, scribamus: Sancta Synodus dixit. Si verò in-
uentus fuerit vnus aut secundus dicens idem, &c. tunc dicimus quia & professi sunt Deo
amantissimi Episcopi, & exclamauerunt, &c.] & post nonnulla idem Aetius: Multa sapius
tamquam in colloquutione communi in parte Concilij in conuentu à præsentibus sanctissi-
mis Episcopis dicuntur, quæ scribi non præcipiuntur.] His igitur per Aetium patefactis, de
Eutychetis appellatione, quòd recepta non fuisset in Acta, facta est obiectio à procuratori-
bus Eutychetis. Acta autem sic se habent:

• Apud Concil.
Chalced. Act. I.
DE APPEL-
LATIONE
EUTYCHETIS
ACTA.

Quoniam verò ante paucos dies litteræ sanctissimi Archiepiscopi Leonis insinuatæ sunt
nobis, continentes quia accusauit reuerendissimus Archimandrita Eutyches, & appella-
uit in tempore examinationis vestram audientiam per dationem libelli.] Et post aliqua,
hæc ex suggestione vnus ex procuratoribus Eutychetis: Constantinus reuerendus diaco-
B nus dixit: Eutyches, dum legeretur damnatio, appellauit Sanctum Concilium Episcopi
Romani, & Alexandrini, & Hierosolymitani, & Thessalonicensis: & hæc in Gesta non sunt
inserta. Magnificentissimus Patricius Florentius dixit: Turba facta, & dissoluto Con-
uentu, dixit ad me silenter, appellans Romanum & Aegyptium & Hierosolymitanum
Concilium. Et ego arbitratus indecens esse, latere hoc sanctissimum & reuerendissimum
Episcopum Flauianum, ascendens dixi ei] ea videlicet quæ Eutyches sibi dixisset. Addi-
dit his Basilus Seleuciæ hæc: Iam in veritate dico: Adhuc ipso Conuentu sedente, &
proponente sancta Synodo, vt diceret istas duas naturas inseparabiles & inconfusas in
vno Domino etiam post adunationem: scio quia dixit religiosus Archimandrita Eutyches:
Si præceperint Patres Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum. Hoc autem non quasi
appellans dixit.] Post hæc rogata est sententia Archimandritarum, qui Synodo interfue-
C runt, si quis eorum audisset appellantem Eutychetem in Synodo: & omnes vna sententia
negauerunt.

Vides igitur Eutychetem per mendaciorum anfractus diuerticula quæritantem, com-
prehensum, vbique delirum, vaniloquum atque dolosum esse repertum: quæ quidem plus
satis esse poterant ad proscriptionem impij hæresiarchæ & ab eo proditæ impietatis: sed
dum Chrysaphius priuata contra Flauianum studia fouet, atque in eadem pertrahit Impera-
torem, maximum parat Ecclesiæ luctum, summamque infert cladem Imperio, vt exitus
patefaciat. Absoluta est itaque, his actis, eiusdem Synodi prima sessio, habita quinto Idus
Aprilis: In qua quidem (vt vidimus) cum facta sit mentio litterarum sancti Leonis hoc an-
no sub iidem Consulibus Kalendis Martii Romæ datarum, quas ante paucos dies fuisse
acceptas, Eleusij testificatione est dictum: vides quanta celeritate, nempe vnus dumtaxat
D mensis spatio, litteræ ab Vrbe solerent deferri Constantinopolim. Quod etiam ex eo certo
certius colligere potes, dum quas Theodosius scripsit ad sanctum Leonem Romanum Pon-
tificem post absolutam præsentem Synodum Constantinopoli quinto Idus Aprilis de Syno-
do habenda Ephesi litteras, eas accepit S. Leo (vt ipse testatur in epistola ad Pulcheriam)^b Leo epist. 134
tertio Idus Maias.

SECUNDA
SESSIO

Rursum verò eiusdem mensis Aprilis vigesima septima die iterum à Patribus conuentum
est: vbi à procuratoribus Eutychetis oblatus est libellus ab ipso antea porrectus Theodosio
Imperatori, qui acceptus iussus est legi: est autem huiusmodi:

• Apud Concil.
Chalced. Act. I

Piissimis & fidelissimis ac Christi amatoribus Principibus nostris Flauio Theodosio &
Valentiniano perpetuis Augustis, ab Eutychete Archimandrita.

Vestra pietas superius & à principio non ignorans circa rectam fidem religionem mun-
E dam irreprehensibilem fidem meam, pro calumnia mihi composita & meditatæ insidiis ab
Eusebio Episcopo Dorilæi, quasi rectè non sapiam, sancire dignata est, ingrediente me in
Concilium, adesse mihi virum laudabilem magnum Silentiarium custodiæ causa: Qui va-
dens ad Episcopium, & præsentiam meam nuncians, quædam audiuit à religiosissimo Epi-
scopo Flauiano de damnatione mea & vidit. Precor igitur vestram tranquillitatem, dignetur
sancire apud quem placuerit vestræ pietati eundem virum mirificum, laudabilem, ma-
gnum Silentiarium cum veritate scriptis profiteri ea quæ audiuit (vt superius dixi) & vidit:
quo his impetratis, solitas orationes Deo semper pro vestra salute referam, piissimi & fide-
lissimi Imperatores.] hactenus Eutychetis libellus. Iussus tunc est Silentarius, quæ audiuit,
coram Synodo profiteri: qui testatus est, se accepisse à Flauiano, antequam de damnatione
Eutychetis Synodi Actio cogeretur, iam Eutychetem esse damnatum, scriptum nimirum
damnationis libellum, quem Synodo subscribendum porrecturus esset. Sed & testificatio-

COGNITIO
DE FALSITATE
ACTO-
RVM.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

ne Asterij presbyteri dictum est, & in Acta relatum, ipsa Synodi prioris Acta fuisse à Notariis immutata. His itaq; cauillis illud legitime facte à priori Synodo Eutychem damnationi, fauentibus eidem magistratibus in gratiam Chrysaphij etiam Imperatorem mouentis pro ipso hæresiarcha. Fuerunt hæc præludia horrendæ tragœdiæ, de qua paulo post dicturi sumus. modò autem quæ Liberatus Diaconus^a istis addat, superioribus coniungamus:

^aLiberat. Diac. c. 11. Discussis (inquit) Gestis, instantibus Notariis cum Episcopis Deum timentibus, cum Eutychem aliqui fauerent pro tempore, nihil falsitatis inueniri potuit; sed tantum actum est, ut apud Magistros Officiorum Gesta conficerentur de falsitate Notariorum, astantibus quibusdam laicis de Officio Principis, qui interfuerunt Gestis ipsis tempore Concilij. Postea expe-tiuit Imperator à Flauiano fidei eius confessionem manu eius scriptam & subscriptam. Scripsit ergo Flauianus fidem manu propria, & Imperatori in hoc themate direxit:

Flauianus Episcopus Constantinopolitanus amatori Christi Imperatori nostro Theodosio salutem.

^b1. Pet. 3. ^cRom. 1. PROFESSIO FIDEI FLAVIANI EPISCOPI. Nihil ita conuenit sacerdoti Dei, & dogmatibus erudito diuinis, quam paratum esse ad satisfactionem^b omni petenti rationem de spe quæ in nobis est & gratia: Non enim erubescit^c Euangelium Dei: Virtus enim Dei est ad salutem omni credenti. Quia ergo & nos, misericordia Regis omnium Christi Dei, sacerdotium tale sortiti sumus: sapimus recte & inculpabiliter semper Scripturas diuinas, sequentes expositiones sanctorum Patrum qui in Nicæa conuenerunt, & centum quinquaginta qui hic congregati sunt, & qui in Epheso sub sanctæ memoriæ Cyrillo, qui fuit Alexandrinorum Episcopus: Et prædicamus Dominum nostrum Iesum Christum ante sæcula quidem ex Deo Patre sine principio natum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos & propter nostram salutem ex Maria uirgine secundum humanitatem. Ex duabus itaque naturis consistentes

^dSubstantia Christum post incarnationem ex sancta Virgine & humanatum in una substantia^d, & in una persona unum Christum, unum Filium, unum Deum confitemur: & unam quidem Dei Verbi naturam incarnatam tantum & humanatam dicere non negamus; eo quod ex ambabus vnus atque idem sit Dominus noster Iesus Christus. Eos uero, qui aut duos Filios, aut duas substantias, aut duas personas annunciant, & unum eundemq; Dominum nostrum Iesum Christum Filium Dei uiui prædicant, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesia iudicamus. Et ante omnia Nestorium impium anathematizamus, & sapientes ea quæ eius sunt, & loquentes ea: Abscindantur huiusmodi à filiorum adoptione promissa recte credentibus. Et subscriptio: Domine Iesu Christe adiuua nos. Et iterum: Hæc scripsi manu mea ad satisfactionem uestræ potestatis, ut confundantur calumniam facientes nostræ simplici conuersationi.] hætenus professio Flauiani ab Imperatore ea de causa exacta, quod Eutyches & sentientes cum eo ipsum calumniati essent eadem sapere cum Nestorio, & subduarum naturarum in Filij Dei confessione duas pariter subintroducere uelle personas: ob id enim in hac sua professione Flauianus multus fuit in damnando Nestorio. Quæ autem post hæc acta sint, ita subdit Liberatus Diaconus^d:

^dLiberat. Diac. c. 12. ^eAgebat Postquam ergo nihil probatum est Notariis de falsitate Gestorum: Eutyches petit Dioscorum Alexandrinum Episcopum, ut quæreret quæ de illo acta sunt. Urgebat^e apud Principem, uniuersale fieri Concilium, ut improbaretur Concilium Flauiani. Scripsit ergo Dioscorus Theodosio Imperatori, quia aliam fieri Synodum oportet, & quod ut fieret, persuasit Eutyches. Annuit Imperator.] Hæc autem omnia molitione esse facta Chrysaphij, Nicephorus tradit his uerbis^e: Porro ubi illa Acta & decreta legitima esse, auctoritate sua comprobauerunt: Chrysaphius eunuchus, qui idem cum Eutychem sentiebat, cum contumeliam ferre nequiret, iram suam aduersus Flauianum maxime auxit; & Dioscoro Alexandrino, impio illi indicauit, se illi in rebus quæ placitæ essent gratificaturum omnibus, si Eutychem periclitantem defenderet, Flauianum autem & Eusebium Dorilaum oppugnaret. Eodem modo Eudociam Augustam excitauit, cum multa alia, tum ea potissimum dicendo, quæ ei à Pulcheria acerba accidissent.]

^fLiberat. c. 12. INDICITVR SYNODVS EPHESI IN CAUSA EUTYCHETIS. His igitur ita dispositis, ad Kalendas Augusti indicitur Synodus Ephesi: Dirigensque Imperator Sacram Dioscoro in Alexandriam, præcipit ut decem Metropolitanos Episcopos, quos uoluisset, ipse eligeret, & ueniret Ephesum, & congregato Concilio, Eutychem causam discuteret; iubens Barsumam Archimandritam interesse, & uices agere omnium monachorum Orientales Episcopos accusantium: Theodoretum uero Cyri Episcopum adesse Concilio interdixit, & in sua ciuitate permanere eum

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A eum iussit. Iam enim Iban Edessenum Episcopum, ne Synodo adesset, per illum filium suum, quem dixi, Chrysaphium, in multas mansiones Eutychem relegarat exilio.] hæc de indicta Synodo Liberatus. Sed describamus hic ipsius Theodosij Imperatoris pro Synodo Ephesi cogenda rescriptum: est enim huiusmodi ad Dioscorum Episcopum Alexandrinum datum^a:

Imperatores Cæsares Theodosius & Valentinianus, victores, triumphatores, maximi, semper venerabiles Augusti, Dioscoro.

Cunctis constitit manifestum, quia nostræ Reipublicæ status & omnia humana diuina pietate moderantur atque firmantur: Deo enim propitio constituto, prosperè & secundum vota nostra gubernari res & proficere solent. Imperium ergo diuino nutu sortiti, subditis pro pietate & mansuetudine similiter plurimam sollicitudinè impartimus, quatenus & uera religio, & nostra Respublica cultu Dei purissimo & pietate firmata perfulgeat. Quòd igitur in præsentia subita emergente dubitatione, ad Catholicæ & Apostolicæ doctrinæ ac nostræ fidei custodiam, quæ, ut fit, diuersis sententiis impugnata, conturbat & confundit hominum sensus & animas: intolerabile duximus, huiusmodi delictum contemnere, ne per talem negligentiam ipsi Deo inferre contumeliam uideremur. Ideoque sancimus, in unum sanctissimos & Deo placitos conuenire viros, quibus pro pietate Catholica atque uera fide plurimus sermo est; ut uniuersa quidem talis uana dubitatio, subtili proposita inquisitione, soluarur; uera autem & Deo amica Catholica fides firmetur.

Igitur & tua sanctitas, sumptis secum decem reuerendissimis Metropolitanis Episcopis, qui sub tua degunt diocesi, & aliis similiter decem sanctis Episcopis sermone & uita ornatis, qui in doctrina & scientia rectæ & immaculatæ fidei præ cunctis apud cunctos eminent, proximis Kalendis Augustis Ephesum Metropolim Asiæ conuenire absque ulla dilatione festinet, nullo scilicet alio præter prædictos viros sanctam Synodum molestante: quatenus uniuersis sanctissimis & beatissimis Episcopis, quos conuenire per sacras nostras epistolas sancimus, ad prædictam concurrentibus ciuitatem, & subtilissimè inuestigantibus & quærentibus, omnis de medio error contrarius auferatur, Catholica autem doctrina & Orthodoxæ fidei Saluatoris nostri Christi amicissima solidetur, & consuetè effulgeat, quod uniuersi in posterum inconcussum, Deo propitio, & intemperatum custodiant.

Si quis uero tam necessariam & Deo amicam Synodum prætermiserit, & non omni uirtute secundum prædictum tempus ad præfinitum locum peruenerit; nullam excusationem, neque apud Deum, neque apud nostram inueniet pietatem. Sacerdotalem enim Conuentum non nisi quis mala propria conscientia sauciatus euitat. Theodoretum sanè Episcopum Cyri ciuitatis, quem pridem iussimus suæ soli vacare Ecclesiæ; sancimus non prius ad sanctam Synodum conuenire, nisi uniuerso sancto placuerit conuenienti Concilio & ipsum concurrere, & pariter interesse. Si uero aliqua discordia de eo emerferit, absque illo sanctam Synodum conuenire, & quæ iussa sunt ordinare præcipimus. Data tertio Kalendas Aprilis, Constantinopoli, Zenone & Posthumiano uiris clarissimis Consulibus.] Sed deprauatam esse in die & Consulibus eiusmodi epistolam Theodosij ad Dioscorum scriptam, dum data habetur dicta die Martij, nemo non uidet; cum constet ex iis quæ dicta sunt, ultimam Synodi Actionem habitam uigesimaseptima mensis Aprilis, & post eam has ab Imperatore datas fuisse litteras. Quod uero ad Consules spectat; cum eosdem superiori anno Consulatum gessisse certum sit, quid commune illis cum rebus anni præsentis? Restituendum est ergo: Tertio Kalendas Maias, Asterio & Protogene Consulibus.

Rursum uero ad eundem Dioscorum Theodosius has litteras dedit, quibus uoluit ipsum eidem indictæ præesse Synodo^b:

Dioscoro reuerendo Episcopo Alexandria.

Ante hoc quidem, Theodoretum Episcopum Cyri ciuitatis præcepimus in sanctam Synodum minimè peruenire, donec de eo, quod placuerit, sancta Synodus constituat: auersati eum, quia præsumpsit proferre contraria iis quæ scripsit de fide sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ quondam ciuitatis Episcopus. Quoniam uero suspicamur aliquos sectatores Nestorij assumere studium & conferre, ut omnimodo intersit sancto Concilio: hac de causa necessarium duximus, his sacris litteris ad tuam reuerentiam datis, manifestum facere tuæ beatitudini & uniuersæ S. Synodo, quòd nos regulas sanctorum Patrum sequentes,

^aApud Concil. Chalced. A& B. I.

EPISTOLA THEODOSII AD DIOSCORUM DE SYNODO EPHESIANA.

DIOSCORVS CVM DECIM METROPOLITANIS CONVENIRE IUBETVR.

THEODORETVS PROHIBETVR ACCEDERE.

^bApud Concil. Chalced. A& B. I.

EPIST. THEODOSII QVA PRÆFICITVR SYNODO DIOSCORVM.

non solum propter Theodoretum, sed alios omnes, qui ad congregatam S. Synodum pertinent, auctoritatem & primatum tuæ præbemus beatitudini, scientes diligentius, quod & reuerendissimus Archiepiscopus Hierosolymorum Iuuenalis, & beatissimus Archiepiscopus Thalassius, & omnis talis feruens amator & æmulator Orthodoxæ fidei consentanei erunt tuæ sanctitati, radianti per Dei gratiam honesta vita & Catholica fide. Eos namque qui aliquid per additamentum aliquod aut imminutionem conati sunt dicere præter quæ sunt exposita de fide Catholica à sanctis Patribus qui in Nicæa, & qui postmodum in Epheso congregati sunt, nullam omnino fiduciam in S. Synodo habere patimur; sed & sub vestro iudicio esse volumus, quia hac de re & nunc S. Synodum disposuimus conuenire.] hæcenus ad Dioscorum Theodosius.

Porro intentatum hæcenus sibi idem Theodosius Imperator ius arrogat & vsurpat, dum celebrandæ Synodo œcumenicæ, qui illi in omnibus præsit, Episcopum deligit; quod quidem Romani esse Pontificis, docent quæ acta sunt in habitis antea Synodis œcumenicis: siquidem Nicænæ Synodo Osius à S. Siluestro missus præfuit, Ephesino verò haud pridem celebrato Concilio Cyrillus Episcopus Alexandrinus à Cælestino delectus, vt eorumdem Conciliorum Acta significat. Sed Deo vindice, vbi talem sibi Theodosius Pontificiam auctoritatem arripuit, Imperio priuatur, anno sequenti ex hac vita sublatus, vt suo loco dicemus. Quod igitur talibus sacrilegiis est cœptum concilium, quibus fuerit sceleribus auctum & consummatum, eiusdem Acta declarant.

At obserua dolum, quàm cautè agatur, ne quis ex iis qui constantissimè essent aduersus Eutychem propugnaturi fidem Catholicam de duabus in Christo naturis; in Ephesinum indictum Concilium admittatur, ea reuerentia specie, quod iidem essent hæresis Nestorianæ fautores: sicque Theodoretus exploditur, & Ibas suasionem Eutychetis fuit antea relegatus: contra verò illi, qui Eutychetis studiosissimi essent, Synodo interesse & præesse iubentur, eo quidem colore, quod essent hi hostes Nestorianæ perfidiæ; quasi non contra emergentem nouam hæresim, sed contra Nestorium bellum suscipiendum esset. sed & inter alios nominatus Barsumas in Syria Archimandrita omnium sceleratissimus curatur ab amicis Eutychetis, puto Chrysoftho, vt ab Imperatore Synodo interesse iubeatur: cuius rei causa hæc rursus ad Dioscorum idem Theodosius litteras dedit:

DO IVS EV- TYCHIANO- RVM.

Apud Concil. Chalced. Act. I. THEODOS. IMPER. AD DIOSCORVM DE BARSUMAM. diuinitati

Peruenit ad nostræ serenitatis auditum, quia multi reuerendi Orientalium Archimandritæ simul cum Catholicis populis aduersus quosdam Episcopos, qui Nestoriana impietate ægrotare dicuntur, in quibusdam Orientalium ciuitatibus constituti, laborarent, & pro Catholica fide contenderent. Hac de causa nostræ serenitati complacuit, religiosissimum presbyterum & Archimandritam Barsumam puritate vitæ & Catholica fide probatissimum adesse Ephesinæ ciuitati, & tenentem locum cunctorum Orientalium Archimandritarum considerare tam tuæ sanctitati, quàm vniuersis sanctissimis Patribus ibidem conuenientibus; quatenus Deo placita de omnibus sententia profereatur. Dignetur proinde tua religio peruidens (quia omnis nobis est pro Catholica fide sollicitudo) affectuosè & prædictum reuerendum Archimandritam suscipere, & operam dare, vestræ eum S. Synodi participem fieri. Dat. Idibus Maij, Protogene viro clarissimo Consule, & qui fuerit nunciatus.] Ad ipsum

Apud Concil. Chalced. Act. I. THEODOSII EPIST. AD BARSUMAM.

verò Barsumam his verbis: Nosram pietatem latere non potuit, in quali sint certamine constituti per Orientem religiosissimi & sanctissimi Archimandritæ pro fide laborantes Catholica, & quosdam Episcopos in ciuitatibus Orientis constitutos Nestorianæ hæreseos participes auersantes, collaborante etiam Orthodoxo populo eisdem religiosissimis Archimandritis. Quoniam igitur & tua sanctitas pro Catholica fide tantum laborare sustinuit, vt ad nostram perueniret pietatem: iustum esse duximus, tuam sanctitatē puritate vitæ & Catholica fide probabilem ad Ephesinam pergere ciuitatem, & locum tenentem omnium religiosissimorum Archimandritarum Orientalium considerare sanctæ Synodo, quæ ibi disposita est conuenire, & cum alijs sanctis Patribus & Episcopis quæ sunt Domino placita ordinare. Datum pridie Idus Maij. Hæc ibi. Conscriptissimè eundem Theodosium ad alios Orientalis Ecclesiæ Episcopos Metropolitanos, Synodalia Acta fidem faciunt.

CONSILIVM THEODOSII DE VOCANDO ADSYNOD. S. LEONEM.

Quoniam verò idem Imperator sciebat, nullum fore Concilium œcumenicum absque Romani Pontificis auctoritate; sed quod & satis intelligi poterat, Leonem Papam Eutychem aduersaturum: illud consilium iniit, vt ita eum vocaret, vt tamen, ne adesset, cauere. Et quomodo id factum? Primum angustissimo termino tempus clausit, vt adesse nonnisi magno

magno incommodo posset: adiecit etiam, vt ipse scribens Theodosius ad ipsum S. Leonem Romanum Pontificem litteras, eius personam Ephesinæ Synodo præsentem esse peteret, ratus nimirum, id minimè ab eo fore præstandum: de mittendis verò legatis, si venire non posset, nullam penitus habuit mentionem. hoc planè argumento scriptam esse à Theodosio Imperatore ab ipsum Romanum Pontificem epistolam, ipsius Leonis Papæ litteræ ad Pulcheriam Augustam manifestè declarant, in quibus hæc leguntur:

Leo epist. 13.

Augustissimus & Christianissimus Imperator cupiens quàm celerrimè turbata componi, Episcopali Concilio, quod Ephesi vult haberi, nimium breue & angustum tempus indixit, diem Kalendarum Augustarum præstituendo Conuentui; cum à tertio Iduum Maiarum, quo serenitatis suæ scripta suscepimus, maior pars reliqui sit temporis assumenda, vt profectio sacerdotum, qui negotio sufficiant, valeat ordinari. Nam illud quod pietas eius etiam me credidit debere interesse Concilio: etiam si secundum aliquod præcedens exigetur exemplum, nunc tamen nequaquam possit impleri; quia rerum præsentium nimis incerta conditio à tantæ Urbis populis me abesse non sineret, & in desperationem quamdam animi tumultuantium mitterentur, si per occasionem causæ Ecclesiasticæ viderer patriam & Apostolicam sedem velle deserere.] hæc sanctus Leo, cum bellum Hunnicum immineret hoc anno, de quo in fine eiusdem acturi sumus.

LEO PAP. VOCATVS AD SYNODVM EPHESINAM

Cum autem de cogenda Ephesi Synodo S. Leo litteras Theodosij accepisset; vt anteuerteret mala quæ præfagebat inde esse ventura, persuadere Theodosio conatus est, vt eiusmodi Concilium haberi sineret in Italia, hæcque de causa ad ipsum ista rescripsit:

Leo epist. 9.

Pro integritate fidei Catholicæ Christianissimum Principem conuenit esse sollicitum: & hoc indefectis precibus diuinam misericordiam posco, vt cordi vestro id quod est veritatis inspiceret, neque falli vos in aliquo humanarum calliditatum æmulatione patiat.] hæc idcirco ipso epistolæ exordio Leo ingerit, quod subodoratus esset, calliditate Chrysofthij in odium S. Flauiani Episcopi Constantinopolitani omnia ista dolosè peragi. sed pergit: A me autem, atque ab omnibus Catholicis sacerdotibus, quæ Euangelicæ fidei pietas defendit, satis plenè ac lucidè litteris meis, quas clementiam vestram iam dudum per famulū vestrum Epiphanium Tribunum, qui pro hac causa missus est, arbitror vos accepisse: ratum est, nec ambigi potest, hoc nos purissimè credere, hoc constanter asserere, quod etiam venerandi Patres quondam apud Nicæam congregati, secundum fidem Symboli credendum & confitendum, sacratissima auctoritate sanxerunt. Nos enim, venerabilis Imperator, sicut Nestorij dogma peruersum meritò anathematizauimus, ita iuste etiam horum impietatem, qui veritatem carnis nostræ negant à Domino Iesu Christo susceptam esse, damnamus. Vnde si pietas vestra suggestioni ac supplicationi nostræ dignetur annuere, vt intra Italiam haberi iubeatis Episcopale Concilium: citò, auxiliante Deo, poterunt omnia scandala, quæ in perturbationem totius Ecclesiæ sunt commota, rescari: vt per vniuersum regnum vestrum Catholicæ fidei integritate seruata, & pacem Christianam manere, & vestram apud Deum crescere gloriam gaudeamus. Data octauo Kalendarum Iunias, Asterio & Protogene viris clarissimis Consul.]

QUAE S. LEO AD THEODOSIVM RESCRIPSERIT

Quod autem his litteris declaret S. Leo se rectæ fidei normam scripsisse per Epiphanium Tribunum, haud existimes ipsum intelligere de celebri illa ad Flauianum epistola data, qua incarnationis Filij Dei sacramentum reddidit omni ex parte perspicuè definitum: Siquidem litteras illas ad Flauianum non ante hanc epistolam esse datas apparet, vtpote quæ scriptæ habeantur hoc anno Idibus Iunij.

Rursum verò cum alijs litteris Theodosius ad Leonem Pontificem datis instaret de cogendo Ephesino Concilio, immo & rogaret ipsum Leonem vt eidem suam præsentiam exhiberet: idem rursus ad eum rescripsit, & coitionem hanc Episcoporum dissuadere conatus est, eo quod in re adeo perspicua haud tanta esset consultatio adhibenda; sequè haud eisdem fore præsentem excusauit, his ad eum breuiter scriptis:

Leo epist. 17.

Acceptis clementiæ tuæ litteris, & multum vniuersali Ecclesiæ gaudendum esse prospexi, quod Christianam fidem, qua Diuinitas honoratur & colitur, in nullo dissimilem, in nullo vult esse discordem. Quid enim rebus humanis ad exorandam misericordiam Dei efficacius suffragetur, quàm si vna gratiarum actio, & vnius confessionis sacrificium maiestati eius ab omnibus offeratur? in quo & sacerdotum & cunctorum Fidelium ita demum erit plena deuotio, si in his quæ per vnicum Dei Filium Deum Verbum pro nostra redemptione sunt gesta, nihil aliud sentiatur, quàm quod ipse predicari de se iussit & credi. Vnde quam-

LEONIS EPIST. AD THEODOS.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

quamuis ad diem Concilij Episcopalis, quem pietas vestra constituit, occurrere me ratio **A** nulla permittat, cum nec aliqua de hoc exempla præcesserint, & temporalis necessitas me non patiatur deserere ciuitatem; præsertim cum tam euidentis fidei causa sit, vt rationabilibus causis ab indicenda Synodo fuisset abstinendum: Tamen, in quantum Dominus iuuare dignatur, meum studium commodauit, vt clementiæ vestræ statuti aliquatenus pareatur, ordinatis hinc fratribus meis, qui amputandis scandalis pro causæ æquitate sufficiant, quique præsentis meæ impleant vicem: Quia non talis quæstio orta est, vnde aut possit, aut debeat dubitari. Data x i i. Kal. Iulij, Asterio & Protogene viris clarissimis Conff.]

Considerasti ne, lector, quàm blandè, lenique manu reprehendat Leo Pontifex Theodosium, dum haud dignam ait esse causam, pro qua deberet Synodus œcumenica celebrari? Eo planè, perditissimo tempore isto, infelicitatis prouenerunt res Orientalis Ecclesiæ, vt arbitrio vnus eunuchi cuncta sursum deorsumque agerentur: qui contra sancita Constantinopolitanæ Synodi, pro restituendo vno homine, sene deliro iustissime condemnato, non aliam tantum Synodum Constantinopoli (vt vidimus) per Imperatorem iterum voluerit conuocari, sed ex totius Orbis Episcopis Conuentum Ephesi indici fecerit litteris eiusdem Imperatoris. Sed ad eadem oues potius, quàm ad Synodum dixeris esse conuocatos Episcopos.

Cum igitur S. Leo nec reprimere Theodosium valuisset ab huiusmodi cogendo Conuentu Episcoporum; neque vt in Italia ageretur, persuadere potuisset: tandem ne fidelis causa dispendium aliquod pateretur, quam sciret appeti studiis summæ potentiæ fautorum Eutychetis eundem Imperatorem præcipitem abducentium: salubre illud in primis consilium iniit, vt è Latere Legatos mitteret Ephesum ad Concilium, eisdemque daret ad Flavianum Episcopum Constantinopolitanum epistolam, qua non ipse solum, sed vniuersa Synodus, quid de Verbi incarnatione sentiendum esset, ex sententia Euangelicæ veritatis acciperet; vt sic tamquam fixa anchora, fides Catholica haud abriperetur à furentibus factiosorum fluctibus, discordiæ spiritibus agitata; sed inconcussa solida firmitate subsisteret. Qui autem in re tanta obeunda sunt directi Legati, eorum hæc sunt nomina, Iulianus Episcopus Puteolanus^a, Renatus presbyter Cardinalis tituli sancti Clementis, atque Hilarius S. R. E. diaconus Cardinalis.

Data est his epistola ad Flavianum, non quidem priuatim ad eum, qui probè Catholicus illa minimè indigeret, sed vt publica & communis omnibus in plena Synodo legeretur: immo & illud constat, non Orientales solum S. Leonem ea voluisse reddi communis epistola, sed & Occidentales omnes, tamquam ad nouæ emergentis hæresis venenum cæcendum parato antidoto: quamobrem eandem quam scripsit ad Flavianum epistolam, legendam in Synodo, voluit esse Occidentalibus omnibus Circularem, quam Græci dicunt Encyclicam, eo quòd per vniuersam Ecclesiam reddita omnibus manifesta, per manus data, atque descripta ab omnibus, æquè omnibus innotesceret. Id planè genus fuisse epistolam S. Leonis ad Flavianum, docent litteræ^b Galliarum Episcoporum ad ipsum S. Leonem conscriptæ, de quibus inferius dicturi sumus.

Sed quid prodigiosum accidisse tradatur, cum eiusmodi epistolam Christianæ fidei regulam sanctus Leo scripsisset; testificatione (vt asseritur) sancti Gregorij Papæ, relatione sancti Eulogij Episcopi Alexandrini, scripture verò Sophronij, hic primum reddendum putauimus. sic enim se habet^c:

Narravit nobis & hoc Abbas Menas eiusdem cœnobij Pater, audisse se eundem Abbatem, Eulogium Alexandrinum Patriarcham dicentem: Cum profectus essem Constantinopolim, fruitus sum contubernio domini Gregorij Romani Archidiaconi, & singularis viri: qui narrauit mihi de sanctissimo ac beatissimo Leone Romano Pontifice, dicens haberi scriptum in Ecclesia Romana, quòd cum scripsisset epistolam ad sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum contra impios Eutychetem & Nestorium, posuerit eam super tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus ac vigiliis & ieiuniis vacans orauerit ipsum summum Apostolum, dicens: Si quid, vt homo, vel minus cautè posui: tu, cui à Domino Salvatore nostro Iesu Christo & hæc sedes & Ecclesiâ commissa est, emenda. Post quatuor^d verò dies apparuit ei Apostolus, ac dixit: Legi & emendaui. Sumensque epistolam de sepulchro Beati Petri, aperuit eam, & inuenit Apostolica manu emendatam.] hæc ibi. Sed præstat audire potius sententiam Petri, quàm visionem Petri, dicens^e: Firmiorem quauis visione habemus sermonem Propheticum, &c.] Etenim maiorem sibi

EPISTOLA
S. LEONIS
AD FLAVIANUM
ENCYCLICA.

^a Apud S. Leonem post epist. 51

^c Sophro. Præf. spirit. c. 147.

148.
MIRACVLVM
DE EPISTOLA
S. LEONIS
AD FLAVIANUM.

^d quadraginta

^e 2. Pet. 1.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A sibi ea epistola fidem vendicat ex diuinis Scripturis, traditionibusque sanctæ Ecclesiæ, & communi sanctorum Patrum consensu, quam ex recensita modò visione. Sed quid per visum ostensum fuerit de ipso Eulogio pro eadem epistola aduersus hæreticos laborante, ista idem auctor subnectit.

Theodorus sanctissimus Episcopus Dornæ*, quæ est in Libya, narrauit nobis, dicens: Cum essem cubicularius sancti Papæ Eulogij, vidi in somnis virum reuerendi habitus, statura procerum, dicentem mihi: Nuncia meum Eulogio Papæ aduentum. Ad quem ego: Quis es tu, qui iubet vt nunciem? Respondens ille, dixit mihi: Ego sum Leo Romanus Pontifex. Ingressus igitur ego nunciaui dicens: Sanctissimus & beatissimus Papa Leo Romanæ sedis Antistes continere vos vult. Cum hoc audisset Papa Eulogius, exurgens concitus occurrit in occursum eius. Salutantesque se inuicem, oratione facta, confederunt. Tunc verò dominus & eximius Leo dixit sancto Eulogio: Scis quare huc venerim ad vos? Respondit ille: Non. Ait ipsi: Veni, vt vobis gratias agerem, quia ritè & magnificè pro mea epistola respondistis, quam scriptam misi ad fratrem meum Flavianum Constantinopolitanum Patriarcham, sensum quidem & sententiam meam aperientem, hæreticorum autem obstinentem. Scito autem, frater, quia non mihi tantum vestrum diuinum laborem studiumque contulistis, sed etiam supremo culmini Apostolorum Petro, & ipsi præ omnibus quæ à nobis prædicatur Veritati, qui est Christus Deus noster. Ista non semel tantum, sed bis terque conspiciens, trina apparitione firmatus, enarraui sancto Papæ Eulogio: qui cum audisset, lacrymatus est, extendensque in cælum manus suas, Deo gratias retulit, dicens: Gratias tibi ago, Dominator Orbis, Christe Deus noster, qui cum indignus sim, veritatis tuæ præconem me facere, & per orationes seruatorum tuorum Petri & Leonis paruum & modicam alacritatem nostram, tamquam duo viduæ minuta, summa & ineffabili benignitate tua suscipere dignatus es.] hæc ibi.

At certioris fidei, solidiorisque testimonij apud me est de epistola sancti Leonis publica Concilij Oecumenici Chalcedonensis assertio & prædicatio, quàm quælibet priuatæ huiusmodi visiones. Quòd autem tantæ fuerit æstimationis eiusmodi Leonis epistola ad Flavianum, non inde accidit quidem, quòd quid nouum attulerit, vel inauditum annunciauerit: immo quòd, quid à maioribus acceptum in Ecclesia esset, eo ordine & certitudine demonstrat, vt viam planè regiam strauerit, per quam quisque Fidelis incedens non declinaret neque ad dexteram, neque ad sinistram; vitaretque lacunās & scrobes Eutychetis altera ex parte, ex altera verò abrupta Nestorij præcipitia. Sed audiamus de epistola hac elogium sexcentorum sanctorum Patrum ad Marcianum Imperatorem^a: Non innouans (inquiunt) aliquid aduersus Nicænam fidem nunc sanctissimus Archiepiscopus Leo scripsit epistolam ad sanctæ memoriæ Flavianum Constantinopolitanæ regis vrbis Episcopum; sed sanctos Patres secutus sit, qui & post Magnam Synodum Nicænam hæreses, quæ per vnumquodque tempus exortæ sunt, similiter refutauerunt.] & paulo post: Vnde nobis inexpugnabilem in omni errore propugnatores Deus prouidit, & Romanæ Ecclesiæ Papam ad victoriam præparauit, & doctrinis eum per omnia veritatis astringens; vt quemadmodum Petrus, & hic affectu feruentiore decertans, omnem ad Deum sensum intelligentiamque perducatur.] hæc ibi.

Sed audi de hac eadem epistola Gelasij Papæ decretum^b: Probamus (inquit) epistolam B. Leonis Papæ ad Flavianum Constantinopolitanum Episcopum destinatā. Cuius textum quispiam si vsque ad vnum iota disputauerit, & non eam in omnibus venerabiliter receperit; anathema sit.] hæc ipse. His addimus, morem fuisse tum Romanæ, tum omnium Occidentalium Ecclesiarum, eandem epistolam legere publicè in ecclesia, mense Decembris ante Domini Natiuitatem, quo tempore à maioribus celebrari consuevit Domini aduentus in carnem: id quidem nos accepimus ex scripto codice sanctæ Mariæ ad Martyres: quòd scilicet ea epistola Dominicæ incarnationis doctrinam absolutissimam contineret. Summis insuper eam extollit præconiis Theodoretus in epistola ad ipsum S. Leonem postea data, & alij innumeris Orientales eandem diuinis planè laudibus sunt profecti, eidem vt sacræ anchoræ in immenso fluctuum motu inhærescentes.

Sed accipe de eadem illud admiratione dignissimum. Cum eam describendam accepissent Occidentales, & inter alios Episcopi Galliarum; ex illis tres insignioris nominis Antistites, Ceretius, Salonius, atque Veranus, cum eam exscripsissent, ipsum ab eis exaratum exemplar Romam ad eundem sanctum Leonem mittendum putarunt, ne quid minus à

* Dornæ
VISTO DE
S. EULOGIO:
DEFENSORE:
EPISTOLAR
S. LEONIS.

DE EPISTOLA
S. LEONIS
EULOGIA.

^a Concil. Chalced. Act. 6.

^b ad verum, vel, ad eum

^c Gelasij in Concil. Rom. de lib. audent. dispunctis

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

prototypo in eo haberetur exscriptum. post enim multa de eadem epistola ab ipsis effusa A
præconia, hæc habent : Deprecamur, vt opus & præsentibus & futuris temporibus profu-
turum, quod nos asseruandi studio foliis mandare curauimus, sanctitas vestra perecurrere,
& si quid librarij errore defuerit, emendare dignetur : vel si salutarem lecturis omnibus pa-
ginam aliquo studij vestri accumulastis augmento, id ipsum addi libello huic, sollicita pie-
tate iubeatis : vt non solum plures sancti Episcopi fratres nostri per Gallias, verum etiam
multi ex laicis filij vestri, qui epistolam istam magnopere pro veritatis manifestatione desi-
derant, remissam ad nos, & sancta manu vestra emendatam transcribere, legere, & tenere
mereantur.] hæc tres nominati Episcopi.

Considerasti ne in his, lector, candorem fidei Ecclesiæ Gallicanæ, cum licet doctissimi es-
sent Episcopi, eandem Encyclicam epistolam exscribentes, maximè timerent, ne vel in api-
ce vno à fide scripta à Romano Pontifice discrepant : tantus enim apud eos vigeat erga B
supremum Antistitem cultus & obseruantia, vt ab ipsius decretis vel tenui linea declinare,
ducerent esse sacrilegum atque impium, & à veritate omnino deficere. Quam quidem dum
tenuit obseruantiam, ab omni prorsus hæreticorum labe illibata permansit omnium ore
laudata Ecclesia Gallicana; cuius Antistites antiquæ gloriæ memores, tenacesque pristini
comparati sibi ex Catholica fide splendoris, non vt insensati Galatæ, sed sapientissimi Galli
antecessores Episcopi ad numeros omnes, lineas, atque apices concordēs & obediētes ve-
ritati, inhaerentesque Ecclesiæ Romanæ, retinentes quam à maioribus accepere Catholi-
cam fidem; ne ab ea vel latum vnguem aberrarent, more maiorum, prototypum consulunt
in archiuo Romæ seruatum. Sed iam S. Leonis tot tantisque laudibus celebrata reddenda
est hîc nobis epistola; cuius cum tot tantaque audiueris præclara præconia, te eam expe-
re, certo scimus. est huiusmodi :

Leo Episcopus dilectissimo fratri Flauiano Constantinopolitano Episcopo.

Lectis dilectionis tuæ litteris, quas miramur fuisse tam seras, & Gestorum Episcopaliū
ordine recensito : tandem quid apud vos scandali contigerit, atque contra integritatem fi-
dei exortum fuerit, agnouimus; & quæ prius videbantur occulta, nunc nobis reserata pa-
tuerunt. Quibus Eutyces, qui presbyterij nomine honorabilis videbatur, multum impru-
dens, & nimis imperitus ostenditur; vt etiam de ipso dictum sit à Propheta : Noluit intel-
ligere vt bene ageret : iniquitatem meditatus est in cubili suo. Quid autem iniquius, quam
impia sapere, & sapientioribus doctioribusque non credere? Sed in hanc insipientiam ca-
dunt, qui cum ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad Prophe-
ticas voces, non ad Apostolicas litteras, nec ad Euangelicas auctoritates, sed ad semetipsos
recurrunt. Sed * ideo magistri erroris existunt, quia veritatis discipuli non fuerunt. Quam D
enim eruditionem de sacris noui & veteris Testamenti paginis acquisiuit, qui nec ipsius
quidem Symboli initia comprehendit? Et quod per totum mundum omnium regenerato-
rum voce depromitur, istius adhuc senis corde non capitur. Nesciens igitur quid deberet de
Verbi Dei incarnatione sentire, nec volens ad promerendum intelligentiæ lumen in san-
ctarum Scripturarum latitudine laborare, illam saltem communem & indiscretam confes-
sionem sollicito apprehendisset auditu, qua fidelium vniuersitas profitetur, credere se in
Deum Patrem omnipotentem, & Iesum Christum Filium eius, vnicum Dominum no-
strum, qui natus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine : Quibus tribus sententiis omnium
ferè hæreticorum machinæ destruantur.

Cum enim Deus & omnipotens & æternus Pater creditur, consempiternus eidem Filius
demonstratur, in nullo à Patre differens : quia de Deo Deus, de omnipotente omnipotens, E
de æterno natus est coæternus, non posterior tempore, non inferior potestate, non dissi-
milis gloria, non diuisus essentia. Idem verò sempiterni Genitoris Vnigenitus sempiternus
natus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine. Quæ natiuitas temporalis illi natiuitati diuine
& sempiternæ nihil minuit, nihil cōtulit; sed totam se reparando homini, qui erat deceptus,
impedit; vt & mortem vinceret, & diabolum, qui mortis habebat imperium, sua virtute de-
strueret. Non enim superare nos possemus peccati & mortis auctorem, nisi naturam no-
stram ille susciperet, & suam faceret, quem nec peccatum contaminare, nec mors potuit de-
tinere : Conceptus quippe est de Spiritu sancto intra vterum matris Virginis; quæ ita illum,
salua virginitate, edidit, quem admodum salua virginitate concepit.

Sed si hunc de Christianæ fidei fonte purissimo sincerum intellectum haurire non pote-
rat, quia splendorem perspicuæ veritatis obæcatione propria tenebrat : doctrinæ se
Euange-

Apud S. Leo-
ne post epist.
51
QUANTI
RECERINT
GALLI
E-
PISTOLAM
S. LEONIS.

Leo epist. 10.

EPISTOLA
S. LEONIS
AD FLAVIA-
NUM EN-
CYCLICA.

Psal. 35.

Psal. 35.

Psal. 35.

Psal. 35.

Hbr. 2.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A Euangelicæ subdidisset, dicente Matthæo : Liber generationis Iesu Christi filij Dauid filij
Abraham. A postolicæ quoque prædicationis expetisset instrumentum, & legens in epistola
ad Romanos : Paulus seruus Iesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Euangelium
Dei, quod antea promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis de Filio suo, qui factus
est ei ex femine Dauid secundum carnem. ad Propheticas paginas piam sollicitudinem con-
tulisset, & inuenisset promissionem Dei ad Abraham dicentis : In femine tuo benedicen-
tur omnes Gentes. Et ne de huius seminis proprietate dubitaret, secutus fuisset Apostolum
dicentem : Abraham dictæ sunt promissiones, & semini eius : non dicit, & seminibus, quasi
in multis; sed quasi in vno, & semini tuo, quod est Christus : Isaia quoque prædicationem
interiori apprehendisset auditu, dicentis : Ecce Virgo in vtero concipiet, & pariet filium, &
vocabitur nomen eius, Emmanuel, quod est interpretatum, Nobiscum Deus : Eiusdemque
Prophetæ verba legisset : Puer natus est nobis : filius datus est nobis, cuius potestas super hu-
merum eius, & vocabitur nomen eius, Magni consilij Angelus, Admirabilis, Consiliarius,
Deus, Fortis, Princeps pacis, Pater futuri seculi.

Nec frustratoriè loquens ita Verbum dixeret carnem factum, vt editus vtero Virginis
Christus haberet formam hominis, & non haberet materni corporis veritatem. An fortè
ideo putauit Dominum nostrum Iesum Christum non nostræ esse naturæ, quia missus ad
beatam Mariam Angelus ait : Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi ob-
umbrabit tibi : ideoque & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei : vt quia con-
ceptus Virginis diuini fuit operis, non de natura concipientis fuerit cæto concepti? Sed
non ita intelligenda est illa generatio singulariter mirabilis, & mirabiliter singularis, vt per
nouitatem creationis proprietates remota sit generis. Fecunditatem enim Virginis Spiritus
sanctus dedit : veritas autem corporis sumpta de corpore est, & edificante tibi Sapien-
tia domum, Verbum caro factum est, & habitauit in nobis : hoc est, in ea carne, quam
sumpsit ex homine, & quam spiritus vitæ rationalis animauit. Salua igitur proprietate
vtriusque naturæ, & in vnam cocunte personā, suscepta est à maiestate humilitas, à virtute
infirmitas, ab æternitate mortalitas : & ad resoluendum conditionis nostræ debitum, na-
tura inuiolabilis, naturæ est vnità passibili : vt quod nostris remediis congruebat, vnus at-
que idem mediator Dei & hominum homo Christus Iesus & mori posset ex vno, & mori
non posset ex altero.

In integra ergo veri hominis perfectaque natura verus natus est Deus, totus in suis, to-
tus in nostris : nostra autem dicimus, quæ in nobis ab initio Creator condidit, & quæ re-
paranda suscepit. Nam illa quæ deceptor intulit, & homo deceptus admisit, nullum ha-
buere in Salvatore vestigium : nec quia communionem humanarum subiit infirmitatum,
ideo nostrorum fuit particeps delictorum. Assumpsit formam serui sine sorde peccati : hu-
mana augens, diuina non minuens : quia exinanitio illa, qua se inuisibilis visibilem præ-
buit, & Creator ac Dominus omnium rerum vnus voluit esse mortalium, inclinatio fuit
miserationis, non defectio potestatis. Proinde qui manens in forma Dei fecit hominem,
idem in forma serui factus est homo : tenet enim sine defectu proprietatem suam vtraque
natura : & sicut formam serui Dei forma non adimit, ita formam Dei serui forma non mi-
nuit. Nam quia gloriabatur diabolus, hominem sua fraude deceptum diuinis caruisse mu-
neribus, & immortalitatis dote nudatum, duram mortis subiisse sententiam, seque in ma-
lis suis quoddam de præuaricatoris consortio inuenisse solatium; Deum quoque (iustitiæ
exigente ratione) erga hominem, quem in tanto honore condiderat, propriam mutasse sen-
tentiam : opus fuit secreti dispensatione consilij, vt incommutabilis Deus, cuius voluntas
non potest sua benignitate priuari, primam erga nos pietatis suæ dispositionem sacramen-
to occultiore compleret; & homo diabolicæ iniquitatis versutia actus in culpam, contra
Dei propositum non periret.

Ingreditur ergo hæc mundi infima Filius Dei, de cælesti sede descendens, & à paterna
gloria non recedens, nouo ordine, noua natiuitate generatus : Nouo ordine, quia inuisibi-
lis in suis, visibilis factus est in nostris : incomprehensibilis voluit comprehendere : ante tem-
pora manens, esse coepit ex tempore : vniuersitatis Dominus seruillem formam, obumbrata
maiestatis suæ immensitate, suscepit : impassibilis Deus nõ dedignatus est esse homo pas-
sibilis, & immortalis mortis legibus subiaceret. Noua autem natiuitate generatus; quia in-
uiolata virginitas concupiscentiam nesciens, carnis materiam ministravit. Assumpta est
igitur de matre Domini natura, non culpa : nec in Domino Iesu Christo ex vtero Virgi-
nis

Mat. 1.

Rom. 1.

Genes. 22.

Galat. 3.

Isa. 7.

Isa. 9.

Luca 1.

Prover. 9.

Iuan. 1.

nis genito, quia natiuitas est mirabilis, ideo natura est dissimilis. Qui enim verus est Deus, A
idem verus est homo: nullum est in hac vnitatem mendacium, dum inuicem sunt & humi-
litas hominis & altitudo Deitatis. Sicut enim Deus non mutatur miseratione, ita homo
non consumitur dignitate. Agit enim vtraque forma cum alterius communiōne quod
propriū est, Verbo scilicet operante quod Verbi est, & carne exequente quod carnis est.
Vnum horum coruscatur miraculis, alterum succumbit iniuriis: & sicut Verbum ab æqua-
litate paternæ gloriæ non recessit, ita caro naturam nostri generis non reliquit. Vnus enim
idemque est (quod sæpè dicendum est) verè Dei Filius, & verè hominis Filius: Deus per
id quod in principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: ^{Joan. 1.}
homo per id quod Verbum caro factum est, & habitauit in nobis: Deus per id quod omnia
per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil: homo per id quod factus est ex mulie-
re, factus sub lege. ^{Galat. 4.}

Natiuitas carnis manifestatio est humanæ naturæ, partus Virginis diuinæ est virtutis in-
dicium: infantia paruuli ostenditur humilitate cunarum, magnitudo Altissimi declaratur
vocibus Angelorum. Similis est rudimentis hominum, quem Herodes impius molitur oc-
cidere; sed Dominus est omnium, quem Magi gaudentes veniunt suppliciter adorare. ^{Mat. 2.}
Iam cum ad præcuratoris sui Ioannis baptismum venit, ne lateret quod carnis velamine di-
uinitas tegetetur; vox Patris de cælo intonans dixit: Hic est Filius meus dilectus, in quo
mihî bene complacui. Quem itaque sicut hominem diabolica tentat astutia; eidem sicut
Deo Angelica famulantur officia. Esurire, sitire, lassescere, atque dormire, euidenter hu-
manum est: sed quinque panibus quinque millia hominum satiari, & largiri Samarita-
næ aquam viuam, cuius haustus bibenti præset ne vltra iam sitiatur; supra dorsum maris
plantis non subsidentibus ambulare, & elationes fluctuum increpata tempestate con-
sternere, sine ambiguitate, diuinum est. Sicut ergo (vt multa præteream) non eiusdem natura
est flere miserationis affectu amicum mortuum, & eundem, remoto quatruiduanæ
aggere sepulturæ, ad vocis imperium excitare rediuuium; aut in ligno pendere, & luce
in noctem conuersa, omnia elementa tremefacere; aut clavis transfixum esse, & paradisi
portam fidei latronis aperire: Ita non eiusdem naturæ est dicere, Ego & Pater vnum su-
mus: & dicere, Pater maior me est. ^{Mat. 3.}
^{Mat. 4.}
^{Joan. 6.}
^{Joan. 4.}
^{Mat. 14.}
^{Joan. 11.}
^{Mat. 27.}
^{Lucæ 23.}
^{Joan. 10.}
^{14.}

Quamuis in Domino Iesu Christo Dei & hominis vna persona sit; aliud tamen est, vn-
de in vtroque communis est contumelia; aliud, vnde communis est gloria. De nostro illi
est minor Patre humanitas, de Patre illi est æqualis cum Patre diuinitas. Propter hanc vn-
tatem personæ in vtraque natura intelligendam, & Filius hominis legitur descendisse de
cælo, cum Filius Dei carnem de ea Virgine, de qua est natus, assumpsit: Et rursus Fi-
lius Dei crucifixus dicitur ac sepultus, cum hæc non in diuinitate ipsa, qua Vnigenitus
consepiternus & consubstantialis est Patri, sed in naturæ humanæ sit infirmitate perpes-
sus. Vnde vnigenitum Filium Dei crucifixum & sepultum omnes etiam in Symbolo con-
fitemur, secundum illud Apostoli dictum: Si enim cognouissent, numquam Domi-
num maiestatis crucifixissent. Cum autem ipse Dominus noster atque Saluator fidem
discipulorum suis interrogationibus erudiret: Quem, inquit, dicunt esse Filium homi-
nis? Cumque illi diuersas aliorum opiniones retexuissent: Vos autem, ait, quem me esse
dicitis? Me vti que, qui sum Filius hominis, & quem in forma serui, atque in veritate car-
nis aspiciatis; quem me esse dicitis? Vbi beatus Petrus diuinitus inspiratus, & confessio-
ne sua omnibus Gentibus profuturus: Tu es, inquit, Christus Filius Dei viui. Nec im-
merito beatus est pronuntiatus à Domino, & à principali petra soliditatem & virtutis tra-
xit & nominis; qui per reuelationem Patris eundem & Filium Dei est confessus & Chri-
stum: quia vnum horum sine alio receptum non proderat ad salutem: sed æqualis erat
periculi, Dominum Iesum Christum aut Deum tantummodo sine homine, aut sine Deo
solum hominem credidisse. ^{1. Cor. 2.}
^{Mat. 16.}

Post resurrectionem verò Domini, quæ vti que veri corporis fuit, quia non alter est re-
suscitatus, quàm qui fuerat crucifixus & mortuus: quid aliud quadraginta dierum mora
gestum est, quàm vt fidei nostræ integritas ab omni caligine mundaretur? Alloquens
enim cum discipulis suis, & cohabitans, atque conuescens, & pertrectari se diligenti cu-
riosoque contactu ab iis, quos dubietas perfringebat, admittens: ideo & clausis ad disci-
pulos ianuis introibat, & flatu suo dabat Spiritum sanctum, & donato intelligentiæ lumi-
ne sanctarum Scripturarum occulta pandebat: & rursus vulnus lateris, fixuras clauorum, &
omnia

A omnia recentissimæ passionis signa monstrabat, dicens: Videte manus & pedes, quia
ego sum: Palpate & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis ha-
bere: vt agnosceretur in eo proprietates diuinæ, humanæque naturæ indiuidua permanere, &
ita sciremus, Verbum non hoc esse quod carnem, & vt vnum Dei Filium & Verbum con-
fiteremur & carnem. ^{Luc. 24.}

Quo fidei sacramento Eutyches iste nimium æstimandus est vacuus, qui naturam no-
stram in Vnigenito Dei nec per humilitatem mortalitatis, nec per gloriā resurrectionis
agnouit: nec sententiam beati Apostoli & Euangelistæ Ioannis expauit dicentis: Omnis
spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui
solutus Iesum, ex Deo non est, & hic est Antichristus. Quid autem est soluere Iesum, nisi
humanam ab eo separare naturam, & sacramentū fidei, per quod vnum saluati sumus, im-
pudentissimis euacuare pigmentis? Caligans verò circa naturam corporis Christi, necesse
est, vt etiam in passione eius eadem occæcatione desipiat. Nam si Crucem Domini non
purat falsam, & susceptum pro mundi salute supplicium veram fuisse non dubitat; cuius
credit mortem, agnoscat & carnem: nec diffiteatur nostri corporis hominem, quem co-
gnoscit fuisse passibilem: quoniam negatio veræ carnis, negatio est etiam corporeæ
passionis. ^{Joan. 4.}

Si ergo Christiana suscipit fidem, & à prædicatione Euangelij suū non auertit auditum,
videat quæ natura transfixa clavis pependerit in Crucis ligno, & aperto per militis lan-
ceam latere crucifixi, intelligat vnde sanguis & aqua effluxerint, vt Ecclesia Dei & lau-
ero rigaretur & poculo. Audiat & B. Petrum Apostolum prædicantem, qui d sanctifi-
catio spiritus per aspersionem fiat sanguinis Christi. Nec transitoriè legat eiusdem Apo-
stoli verba dicentis: Scientes, quod non ex corruptibili auro & argento redempti estis de
vana vestra conuersatione paternæ traditionis, sed pretioso sanguine quasi agni inconta-
minati & immaculati Iesu Christi. Beati quoque Ioannis testimonio non resistat dicentis:
Et sanguis Iesu Filij Dei emundat vos ab omni peccato. Et iterum: Hæc est victoria quæ
vincit mundum, fides nostra. Et quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quia Iesus
Christus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus, non in
aqua solum, sed in aqua & sanguine. Et Spiritus est qui testificatur, quoniam Christus est
Veritas: quia tres sunt qui testimonium dant in cælo, Spiritus, Aqua, & Sanguis; & hi tres
vnum sunt: Spiritus vti que sanctificationis, & sanguis redemptionis, & aqua baptismatis;
quæ tria vnum sunt & indiuidua manent, nihil eorum à sui connexionem seiungitur. quia Ca-
tholica Ecclesia hac fide viuunt, & proficit, vt in Christo Iesu non sine vera diuinitate huma-
nitas, nec sine vera credatur humanitate diuinitas. ^{Joan. 19.}
^{1. Pet. 2.}
^{1. Joan. 1.}

Cum autem ad interlocutionem examinis vestri Eutyches responderit, dicens: Con-
fiteor ex duabus naturis fuisse Dominum nostrum ante adunationem, post adunatio-
nem verò vnam naturam confiteor: miror tam absurdam, tanque peruersam eius profes-
sionem nulla iudicantium increpatione reprehensam: & sermonem nimis insipientem,
nimisque blasphemum ita omissem, quasi nihil quod offenderet, esset auditum: cum tam
impie duarum naturarum ante incarnationem vnigenitus Filius Dei fuisse dicatur, quàm
nefarie, postquam Verbum caro factum est, natura in eo singularis asseritur. Quod ne
Eutyches vel rectè, vel tolerabiliter æstimet dictum, quia nulla vestra est sententia con-
futatum: dilectionis tuæ diligentiam commonemus, frater carissime, vt si per inspira-
tionem misericordie Dei ad satisfactionem causâ perducitur, impudentia hominis im-
periti etiam ab hac sensus sui macula per te purgetur: qui quidem (sicut Gestorum ordo
patefecit) bene coeperat à sua persuasionem discedere, cum vestra sententia coarctatus,
profiteretur se dicere, quod antè non dixerat, & ei fidei acquiescere, cui prius fuisset alie-
nus. Sed cum anathematizando impio dogmati nolisset præbere assensum, intellexit
eum fraternitas vestra in sua permanere perfidia, dignumque esse, qui iudicium condemna-
tionis exciperet. ^{1. Joan. 1.}

De quo si fideliter atque vtiliter dolet, & quàm rectè mota sit Episcopalis aucto-
ritas, vel serò cognoscit; vel si ad satisfactionis plenitudinem, omnia quæ ab eo male
sunt sensa, viua voce & præfenti subscriptione damnauerit: non erit reprehensibilis er-
ga correctum quantacumque miseratione: quia Dominus noster verus & bonus pastor, qui
animam suam posuit pro ouibus suis, & qui venit animas hominum saluare, non perdere,
imitatores nos esse vult suæ pietatis; vt peccantes quidè iustitia coerceat, conuersos autem
miseri-

CHRISTI
449.

LEONIS PAP.
10.

THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

miseriordia non repellat. Tunc enim demum fructuosissime fides vera defenditur, quando etiam a sectatoribus suis opinio falsa damnatur. Ad omnem vero causam pie ac fideliter exequendam fratres nostros Iulianum Episcopum, & Renatum presbyterum tituli S. Clementis, sed & filium meum Hilarum * diaconum vice nostra direximus: quibus Dulcitium Notarium nostrum, cuius fides est nobis saepe probata, sociavimus: confidentes affuturum Diuinitatis auxilium, vt qui errauerat, damnata sensus sui prauitate, saluetur. Deus te incolumem custodiat, frater charissime. Data Idibus Iunij, Asterio & Protogene VV. CC. Conf.]

* Hilarium

Haecenus illa S. Leonis epistola de Verbi incarnatione ad Flavianum data, quam singillatim Patres & Concilia oecumenica summis sunt praconis & acclamationibus profecti; quae in primis duas in Christo naturas vnitas indiuisae & inconfuse in vnus personae substantia inseparabiles docet. Claudis de duabus naturis in vna eademque persona coniunctis incarnationis mysterium Fortunatus de Partu Virginis duobus his versibus:

* Fortunat. de Partu Virg.

In Deitate Patri aequalis, sed corpore matri,

Et sine peccato de genitrice caro.] quam quidem doctrinam ab ipsis Apostolorum temporibus Catholica semper custodiuit Ecclesia.

Quod rursus ad hanc epistolam spectat, Marcellinus Comes in Chronico sub Consulatu Olybrij & Rustici, vbi agit de S. Prospero Aquitano, haec inter alia habet: Epistola quoque Leonis aduersus Eutychem de vera Christi incarnatione data, ab isto dictatae creduntur. id ipsum putauit Gennadius. Ceterum nonnisi S. Leonis eam esse dixerim: etenim eandem dictionem, quae est in epistola, vtique recognosco in eiusdem S. Leonis Papae sermonibus.

* Gennad. de Chris. illust. c. 34

GALLIARVM
EPISC. GRA
TIARVM A
CTIO ET
PROFESSIO.

Data autem eadem epistola in Orientem ad Flavianum, eius quoque exemplaria missa sunt ab eodem Pontifice (vt dictum est) ad Episcopos Occidentales: inter quos, praeter tres illos superius nominatos Antistites, quadragintaquatuor Episcopi Galliarum simul, vbi eam acceperunt, conuenientes in Gallia Narbonensi, gratias agentes reddiderunt Synodalem epistolam ad eundem Romanum Pontificem, cuius est exordium: Perlata ad nos epistola beatitudinis vestrae, quam ad Orientem pro Catholicae fidei assertionem misistis, &c.] vbi post alia: Multi itaque in ea gaudentes pariter & exultantes recognouerunt fidei suae sensum; & ita se semper ex paterna traditione tenuisse, vt vester Apostolatus exposuit, iure letantur: Nonnulli vero sollicitiores facti, beatitudinis vestrae admonitione percepta, modis omnibus se gratulantur instructos, datamque sibi occasionem gaudent, qua liberè ac fiducialiter, suffragante etiam Apostolicae sedis auctoritate, loquantur, & asserat vnusquisque quod credit.] ad finem vero haec de ipso S. Leone: Quod nos ante oculos semper habentes, non desinemus Deo ac Domino nostro gratias agere, & pariter supplicare, gratulantes, quod tantae sanctitatis, tantae fidei, tantaeque doctrinae Apostolicae sedi, vnde religionis nostrae, propitio Christo, fons & origo manauit, Antistitem dederit: petentes etiam, vt datum concessumque munus Pontificij vestri longissima ad aedificationem suarum Ecclesiarum atate custodiat.] haec & alia illi, non vt Nouatores ingrati, qui ab Asianis, non ab Apostolica sede fidem se accepisse, dixerunt: nam si qui vel ex Asia, vt Irenaeus, vel ex Graecia, vt Dionysius, Episcopale munus in Gallias obiere; haud negari potest, quin iubente vel assentiente Clemente Romano Pontifice, & ante eum Apostolis Petro & Paulo, eò profecti fuerint: sed de his superius suo loco iam diximus. Qui autem in ea epistola primus ordine inter Gallicanos Episcopos ponitur Rauennius, constat ex his quae dicta sunt, fuisse hunc Episcopum Arelatensem Hilarij successorem; Rusticum vero, qui sequitur, Episcopum Narbonensem. Vides igitur tamquam coloribus expressum in tabula; ipsum Romanum Pontificem vniuerso Christiano orbi praesidere magistrum, ac velut ex eminenti cathedra docere omnes Catholicam fidem.

* Leo epist. 12.

LITTERAE
COMMENTARII
DATITIAE
PRO LEGATIONIBUS.

Sed iam prosequamur nobilem legationem vna cum recitata ad Flavianum epistola ab ipso Romano Pontifice missam ad Synodum Ephesi conuocatam. Quo ipso die data legitur dicta epistola Idibus Iunij ad Flavianum, eodem scripta habetur alia breuis ad Theodosium Imperatorem, qua indicat inter alia, Eutychem, misso Romam libello, declarasse, paratum se fore corrigere, quicquid corrigendum ipse Summus Pontifex iudicasset. Commendat eisdem litteris quos mittit Ephesum ad Concilium Legatos a Latere. est earum exordium: Quantum rebus humanis consulere prouidentia diuina dignetur, &c.] Eadem quoque die Iduum Iuniarum scripta ab eo extat eodem argumento epistola ad Pulche-

CHRISTI
449.

LEONIS PAP.
10.

THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A Pulcheriam Augustam, exordiens in haec verba: Quantum praesidij Dominus Ecclesiae suae in vestra clementia praeparauit, multis saepe probauimus documentis. Et quicquid nostris temporibus contra impugnatores Catholicae veritatis industria sacerdotalis obtinuit, ad vestram maxime gloriam redundauit.] egregiam profecto laudem, qua damnatio Nestorij contra fauentes ipsi magistratus, tanti testificatione Pontificis, S. Pulcheriae feratur accepta. Agens ibi demum de sententia & errore Eutychetis improbi senis, cum diuinae Scripturae contrariam penitus esse docet, tum etiam Apostolorum Symbolo damnatam ostendit. Commendat denique missos a se legatos in Orientem ad Concilium Ephesinum.

* Leo epist. 13.

Eadem itidem die decimatertia Iunij idem S. Leo eadem ex causa litteras dedit ad Iulianum Coensein, Episcopum virum disertissimum & Catholicae veritatis acerrimum defensorem. Rursus vero alias eadem die scripsit ad Archimandritas Faustum, ac Marcianum, atque alios Constantinopoli agentes. Praestaret quidem hic singulas reddere, quod multo fidelior quauis alia ea graditur historia, quae ex epistolarum concinnatione depromitur: sed parcimus, nimiae prolixitatis vitandae causa, quod easdem qui vult possit apud ipsius S. Leonis scripta consulere. Sed ea minime praetermitti conceditur, quam ad ipsam Synodum Ephesi ad praescriptam diem Kalendarum Augustarum cogendam idem S. Leo Papa conscripsit. est autem huiusmodi.

* Leo epist. 11.

* Leo epist. 14.

* Leo epist. 15.

Religiosa clementissimi Principis fides, sciens ad suam gloriam maxime pertinere, si intra Ecclesiam Catholicam nullius erroris effectum auctoritatem Apostolicae sedis adhiberet, tamquam ab ipso Petro cuperet declarari, quod in eius confessione laudatum sit, quando dicente Domino: Quem me esse dicunt homines Filium hominis? varias quidem diuersorum opiniones discipuli memorarunt. Sed cum ab eis, quid ipsi crederent, quaeretur; Princeps Apostolorum plenitudinem fidei breui sermone complexus: Tu es, inquit, Christus Filius Dei viui: hoc est: Tu qui verè es Filius hominis, idem verè es Filius Dei viui. Tu, inquam, verus in veritate, verus in carne, & salua geminae proprietate naturae vrinque vnus. Quod si Eutyches intelligeret ac veraciter crederet, nequaquam ab huius fidei tramite deuiaret, propter quam ipsi Petro respondetur a Domino: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in caelis. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & portae inferi non praeualebunt aduersus eam.

EPIST. LEONIS AD SYNODVM.

* Mat. 16.

Nimis autem a compage huius aedificationis alienus est, qui & beati Petri confessionem non capit, & Christi Euangelio contradicit, ostendens se nullum vnquam studium cognoscendae veritatis habuisse, & superfluo honorabilem visum, qui nulla maturitate cordis ornauit canicem senectutis. Verum quia etiam talium non est negligenda curatio, & pie ac religiose Christianissimus Imperator haberi voluit Episcopale Concilium, vt pleniore iudicio omnis possit error aboleri: fratres nostros Iulianum Episcopum, Renatum presbyterum, & filium meum Hilarum * diaconum, cumque his Dulcitium Notarium probata nobis fidei missi; qui vice mea sancto Conuentui vestrae fraternitatis intersint, & communi vobiscum sententia, quae Domino sint placitura, constituent: Hoc est, vt primitus pestifero errore damnato, etiam de ipsius, qui impudenter errauit, restitutione tractetur, si tamen doctrinam veritatis amplectens, sensus haereticos, quibus imperitia eius fuerat irretita, plene aperteque propria voce & subscriptione damnauerit; quod etiam in libello, quem ad nos miserat, est professus, spondens per omnia nostram se esse securum sententiam. Acceptis autem fratris & Coepiscopi nostri Flauiani litteris, plenius ad eum de his, quae ad nos videtur retulisse, rescripsimus: vt abolito hoc quo inquinatus videbatur errore, in laudem & gloriam Dei per totum mundum vna sit fides, & vna eademque confessio, & in nomine Iesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & infernorum, & omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris. Data Idibus Iunij, Asterio & Protogene Conf.] haec ad Synodum S. Leo.

* Hilarium.

* imprudens

In qua quidem epistola illud velim, lector, quam diligentissime expendas, & tenaci memoria numquam abolendum conserues, non sine auctoritate Romanorum Pontificum Imperatores consueuisse indicere Synodos. Quantumlibet enim, ipso aegre ferente sancto Leone, Theodosius (vt vidimus) instituerit cogendum Ephesinum Conuentum, cui nec cuperet ipsum per suos interesse legatos: haud tamen id ausus prosequi, neque perficere absque ipsius Romani Pontificis auctoritate, prout declarant verba illa in

AUCTORITAS ROM. PONT.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

epistola exordio collocata, quibus ait: Hanc reuerentiam diuinis derulit institutis, vt ad sanctæ dispositionis effectum auctoritatem Apostolicæ sedis adhiberet, tamquam ab ipso B. Petro cuperet declarari, &c.] Sic igitur cum audis, vel legis Imperatorum mandatis esse sacra Concilia conuocata, cuiusmodi pernoscas exemplo, numquam id absque Romani Pontificis auctoritate executioni fuisse mandarum.

PRAESCRIBIT SENTENTIAM DE EUTYCHETE S. LEO.
Sed & ex eadem Leonis ad Synodum epistola illud considera, præscribere legem Romanum Pontificem œcumenicæ Synodo, quid decernendum sit, cum iubet Eutychem debere suâ hæresim condemnare, atque ita de eius restitutione tractandum. de quo etiam in alia epistola ad Pulcheriam eadem die data, qua legatos cõmendat, hæc habet: Sedis (inquit) Apostolicæ moderatio hanc temperantiã seruat, vt seuerius agat cum obduratis, & veniam cupiat præstare correctis.] Nec quidem minimi negotij opus illud, vt de restitutione hæresiarachæ tractari posset, quod à Romano Pontifice Synodo indulgetur: nã auctores hæresim non recipiendos esse ad pristinum gradum, etiam si mille offerant libellos pœnitentiæ, legibus Ecclesiasticis sancitum, & in Ecclesia iugiter obseruatum, superius vidimus. Sed Leo id Eutycheti præstandum esse voluit, quod (vt dictum est) libellum miserat Romam, quo pollicebatur, si quid errasset, sese ex ipsius Romani Pontificis arbitrio correcturum: quod ipse etiam Leo restatur in epistola ad Theodosium Imperatorem. Sic igitur Eutychetis damnationem à Flauiano atque Synodo factam voluit Pontifex in suo robore permanere; vt si resipisceret, eandem iuberet irritam prorsus reddi, ac proinde illum in pristinum locum recipi: hoc ipsum idem S. Leo in litteris ad Iulianum & in dicta epistola ad Pulcheriam, qua ait, vt resipiscens Eutyches, in communionem sui ordinis, nempe presbyteratus, reciperetur.

LEO COHOR TATVR FLAVIANVM FORTITER AGERE.
Rursum autem ex recens acceptis litteris data occasio est eidem Leoni Pontifici iterum ad Flauianum eodem mensẽ Iunij scribendi litteras, quæ eiusdem sunt cum prioribus argumenti; adeo vt in his non sit immorandum. Sequenti verò mensẽ Iulij contigit Basilium diaconum à Flauiano Romam ad Leonem Pontificem missum præsto esse cum litteris, quibus de his quæ ab aduersarijs magno studio aduersus fidem Catholicam pararentur, ipsum redderet certiorẽ. His acceptis S. Leo, ad eum rescribens, forti atque constanti iubet animo esse, hæc habens inter alia: Dilectionem tuam per gratiam Dei, in qua fidimus, cohortamur, vtentes verbis Apostoli, atque dicentes: In nullo teneamini ab aduersarijs: Quæ est illis causa perditionis, vobis autem salutis. Ita quidem propheticè S. Leo: nam eorundem sceleratorum hæreticorum nequitia contigit S. Flavianum nobilitari corona martyrij, ipsos verò perpetua damnatione percelli.

Inter hæc autem cum perditissimus Eutyches litteris suis ad Occidentales, qui magni erant nominis, Episcopos, aduersus S. Flavianum conscriptis, eosdem conatus esset concitare, & contra eundem impellere: ab ipsidem, vt pote Orthodoxis, errorumq. omnium acerrimis pro Catholica fide vindicibus, acriter redarguitur. Constat quidem ad eum inter alios rescripsisse S. Petrum Chrysologum Rauennatem Episcopum, dignam planè tanto sacerdote epistolam, quæ sic se habet:

Extat tom. 1. Cõcil. ante Cõcil. Chalced.
Dilectissimo & merito honorabili filio Eutycheti presbytero Petrus Episcopus Raennæ.

QVAB PETS CHRYSOLOGVS AD EUTYCHETEM SCRIPSERIT.
Tristis legi tristes litteras tuas, & scripta mæsta mærore debito percurri. Quia sicut nos pax Ecclesiarum, sacerdotum concordia, tranquillitas plebis gaudere facit gaudio cælesti: ita nos affligit & deiicit fraterna dissensio, præsertim cum talibus oriatur ex causis. Triginta annis humanæ leges humanas adimunt quæstiones: & Christi generatio, quæ diuina lege scribitur inenarrabilis, post tot sæcula disputatione temeraria ventilatur? Quid Origenes Principiorum scrutator incurrit; quomodo Nestorius lapsus sit, disputans de Naturis, non latet prudentiam tuam. Magi cum in cunabilis Deum mysticis muneribus confitentur: & sacerdotes, quis sit qui virginali partu de Spiritu sancto natus est, dolenda interrogatione disquirunt? Cum vagitus daret Iesus in cunis, Gloria in excelsis Deo, clamat cælestis exercitus: & modò, quando in nomine Iesu omne genu flectitur cælestium, terrestrium, & infernorum, originis eius quæstio commouetur?

PRAESCRIPTA IAM CATHOLICA VERITAS.
Nos, frater carissime, vnã cum Apostolo dicimus: Etsi nouimus Iesum secundum carnem, sed nunc iam non nouimus. Nec possumus curiosè perscrutari, qui iubemur honorem dare, & timorem reddere, & expectare, dum non perscrutandum iudicem confitemur. Hæc breuiter respondi, frater, litteris tuis, plura scripturus, si ad me frater & Coepiscopus

* non discutere, quem

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A pus Flauianus aliqua de hac causa scripta misisset. Si enim tibi displicet, quoniam scripsisti electum iudicium: nos quomodo de his iudicare poterimus, quos neque vidimus propter absentiam, & quid intellexerunt, eorum taciturnitate nescimus? Iustus mediator non est, si vnã partem audit, vt nihil alteri parti referuet. In omnibus autem hortamur te, frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas: quoniam beatus Petrus, qui in propria sede viuit & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro studio pacis & fidei extra consensum Romanæ ciuitatis Episcopi causas audire non possumus. Incolumen tuam dilectionem Dominus tempore longissimo conseruare dignetur, carissime & honoratissime fili.] hæc ad Eutychem Petrus Chrysologus; qui hoc anno, vel sequenti, secunda die Decembris (vt produnt Ecclesiasticæ tabulæ) sine humanis rebus imposito, è vita migravit. Est quidem huius rei firma assertio ex eo quod Leo Romanus Pontifex sub Consulatu Marciani post annum sequentem, mensẽ Octobris, ad eius successorem Leonem Episcopum, seu (vt alij legunt) Neonem, litteras dedisse reperitur. Reliqua de Petro consule Hieronymum Rubeum, qui res Ecclesiæ Rauennatis diligenti ac copioso profecutus est stylo.

Inter hæc autem appropinquante iam die cogendæ Ephesi Synodo præstituta, Theodosius Imperator ad suos magistratus, quos iusserat eidem interesse, litteras dedit, atque in primis ad Elpidium Comitẽ in hæc verba:

C Sanctæ quidem Synodi pridem apud Ephesum factæ Nestorij impij contra Deum blasphemia extitit causa: & ideo à sanctis Patribus, qui ibidem conuenerunt, dignam suscepit sententiam. Quoniam igitur & nunc altera iterum contra diuinam fidem excitata est dubitatio, secundam hanc Ephesi fieri Synodum sancimus, mali radicem omnino excidere festinantes; quo vndique perturbationem dogmatis eiicientes, mundam rationis iustitiam in cordibus reseruemus, vt sit hoc Reipublicæ munimen, & humanitatis vtilitas. Ideo igitur tam charitatem tuam, quàm Eulogium virum spectabilem Tribunum & Notarium ad ministerium elegimus fidei, sicut probatos tam in aliis rebus rectissimos, quàm circa Dei cultum opinatissimos, & valentes diligenter nostris iussionibus ministrare; & de his quæ à sancta Synodo Ephesi fuerint constituta, & nullum fieri tumultum permittere:

D Sed & si quem viderit conturbationibus & tumultui studentem ad læsionẽ sanctæ fidei, hunc custodiæ mancipare, & ad nostram perferre notitiam; & causam quidem ordine præuenire; interessẽ autem iudicio, & operam dare, celerem & circumspectam probationem à sancta Synodo fieri, & nobis cognitam facere; his qui pridem Eutychetis religiosissimi Archimandritæ iudices extiterunt, præsentibus quidem & tacentibus, nullum tamen iudicantium habentibus locum, sed communem aliorum omnium sanctorum Patrum sententiam expectantibus; quoniam ea quæ ab ipsis dudum iudicata sunt, nunc retractantur. Non licere autem vllum aliquid mouere ex pecuniariis capitulis, antequam ea quæ de fide sunt Catholica, effectui mancipentur. Ideo namque & ciuile per litteras, quas ad virum spectabilem Proconsulem ac reliquos scripsimus, & militare vobis auxilium delegauimus, quatenus & vos super proprium studium his fulti auxiliis, sufficere possitis ad ea quæ præcepimus adimplenda; quæ tanto omnibus bonis meliora sunt, quanto solent humanis diuina præcellere: & quæ in hac causa fuerint constituta, ad nostram perferre notitiam.] hæc Theodosius ad Elpidium: eodem quoque scripsit argumento ad Eulogium, & ad Proclum Asiæ Proconsulem.

E Puto iam intelligere vales, lector, non parari sanctorum Concilium, sed violentorum grassatorum latrocinium, dum qui possent contradicere Eutycheti, tamquam Nestoriani non sinuntur ad Synodum venire, illi verò vocantur qui Eutychetis essent studiosissimi; atque etiam qui in Synodo Constantinopolitana eandem causam Eutychetis iudicassent Episcopi, sic iubentur assistere, vt tamen omnino tacerent. iam, inquam, satis intelligis, haud præparari sacrum Conuentum, sed colligi prædonum manum, qui veritatem hostiliter adorianur & perdant, & eam defendentes occidant: vt meritò illud cuiusmodi Synodus egregium nomen fuerit consecuta, vt non sacrosanctum Oecumenicum Concilium diceretur, sed Synodus prædatoria, vel Latrocinium Ephesinum. Audisti iam tragœdiæ nomen, Actus inspicere luctu dignissimos. Sed reddendæ sunt hic primùm litteræ, quas vocant Sacras, ad ipsam Synodum Ephesi coactam à Theodosio datæ, quæ sic se habent:

Annal. Eccl. Tom. 6.

H 3

Vellemus

* Apud Cõcil. Chalced. Act. 1

TEMPVS OBITI VS PETRI CHRYSOLOG. Roman. Martyrolog.

Leo epist. 37

* Apud Cõcil. Chalced. Act. 1

THEODOSII EPISTOLA AD ELPIDIVM. * orationis

MALE CORPTVM CONCILIVM EPHE SINVM.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.EPIS. IM-
PERATORIS
AD SYNO-
DVM.

Vellemus quidem absque vlla perturbatione sanctas Dei Ecclesias persistere, & vos san-
A
ctis imminentes Ecclesiis, consuetè ea quæ ad Diuinitatis placationem pertinent, celebra-
re, & non tantum vobis laboris & afflictionis fieri. Sed quoniam beatissimus Episcopus
Flauianus aliqua de sancta fide mouere voluit aduersus reuerendum Archimandritam Eu-
tycherem, & Concilium congregans aliqua cœpit agere: nos quidem sapius dirigentes ad
eumdem beatissimum Episcopum, volumus, quæ mota est, conturbationem compesce-
re, persuasi sufficere nobis traditam à sanctis Patribus in Nicæna Synodo Catholicam fi-
dem, quam & sancta Synodus, quæ in Epheso facta est, confirmauit. Sed quoniam sapius
à nobis rogatus idem beatissimus Episcopus, desistere à tali quæstione, ne conturbatio vni-
uersitati fiat, minime acquieuit: cogitantes non esse tutum absque vestra sancta Synodo,
& absque sanctarum Ecclesiarum Præsulibus huiusmodi quæstionem de fide renouari, ne-
cessarium duximus, vestram conuenire sanctitatem; quatenus vos, quæ hîc acta sunt co-
B
gnoscentes, & quæstionem motam, & omnem diabolicam stirpem possitis euellere; & eos
qui Nestorij impij blasphemiam sectantur, aut retinent, à sanctis Ecclesiis repellere; Catho-
licam verò fidem firmissimam & inconcussam custodiri disponere: quoniam nostra omnis
spes est, & nostri Imperij firmitas ex Catholica fide & vestris sanctis orationibus pender.]
hactenus epistola Theodosij Imperatoris ad Synodum, qua quidem (vt audis) non Euty-
ches auctor malorum, sed S. Flauianus perstringitur, vt turbari excitator, & rerum nouan-
darum cupidus; cuius & inquieto animo adscribere tur, quicquid vocati Episcopi laboris
& impensarum Ephesum veniendo contraherent; vt eo modo magis magisque in eum totius Syn-
odi animus commoueretur. Porro hæc omnia non tam Theodosio, quam Chrysaphio ip-
sum Imperatorem pro arbitrio manu ducenti, sunt adscribenda; cum tamen ipse culpa non
vacet, in re tanta vel dormitasse, vel priuatis animi affectibus in Flauianum commotis ni-
C
mium indulgisse. Sed iam ipsa Acta Synodi referamus.

* Apud Concil.
Chalced. Act. I
SYNODVS
SECUNDA
EPHESINA.

Quæ igitur (vt vidimus) ad Kalendas Augustas indicta Synodus fuerat*, cœpta est
quarto Idus eiusdem mensis, cui interfuisse numerati sunt Episcopi centum duodeviginti,
præter paucos aliquos, qui per suos Vicarios ad hoc missos interfuerunt: præsto etiam fue-
re Apostolicæ sedis legati, Iulianus Episcopus, Renatus presbyter, & Hilarus diaconus, ac
Dulcitus Notarius. Dioscorus Alexandrinus Episcopus adfuit & præfuit, qui primum sibi
indebitum, auctoritate tamen Imperatoris, locum in Synodo vendicauit. Conuenerunt inter
primos pariter Dominus Episcopus Antiochenus, Iuuenalis Episcopus Hierosolymitanus,
Flauianus Constantinopolitanus, Thalassius Episcopus Cæsareæ Cappadociæ, Stephanus
Episcopus Ephesi, & alij, qui omnes in vnum ad hoc delectum locum in basilica sanctæ Dei
Genitricis Mariæ ad celebrandam Synodum aduenerunt; vbi in sessione Flauianus non post
D
Antiochenum sedere Antistitem à Dioscoro permissus est, sed post Iuuenalem Hierosoly-
morum Episcopum. Cum autem omnes simul consedisent, iussu sunt à Dioscoro legi lit-
teræ Imperatoris ad ipsum Alexandriam datæ: Legati verò Apostolicæ sedis de sua lega-
tione Synodum docuerunt: excusaueruntque Leonis Papæ denegatum aduentum in Syn-
odum, ad quam præfens vocatus erat; eo quod moris non esset nisi per legatos extra Vr-
bem Romanos Pontifices Synodis interesse.

LITTERÆ
LEONIS A
DIOSCORO
NON AD-
MISSÆ.

Post hæc iidem obtulere scriptas ad Synodum & ad Flauianum litteras eiusdem san-
cti Leonis Papæ legendas; quas Dioscorus suscipi iussit: verum tamen nec lectas, immo
neque susceptas fuisse, testatus postea fuit Actius Archidiaconus Constantinopolitanæ Ec-
clesiæ: sed lectione aliarum litterarum Imperatoris ad diuersos causa Synodi cōscriptarum
à cœptis per legatos sermonibus discessum est; ex composito quidē, vt vitaretur lectio lit-
E
terarum Romani Pontificis; cū tamen id instanter petentibus legatis Dioscorus iuramen-
to sit pollicitus se facturum: quod numquam præstitit. Etenim in Concilio Chalcedonensi
postea huius rei causa Dioscorus vt periurus est accusatus: hæc enim ibi leguntur*: Super
hæc verò neque epistolam legi permisit beatissimi Papæ Leonis scriptam ad sanctæ memoriæ
Flauianum, & hoc frequenter rogatus à portitoribus recitari eam, & cum iuramento fieri
lectionem promittens. Qua non lecta, scandalum & læsionem sanctæ Dei Ecclesiæ per to-
tum Orbem terræ pertulerunt.] hæc ibi. Vides quo exordio Synodus inchoetur cui sara-
nas præsidens primario throno confideat.

* Concil. Chal-
ced. Act. 3.

Absoluta autem recitatione litterarum Imperatoris, de fide esse agendum, suggestio fa-
cta est: sed negauit Dioscorus, affirmans ex decreto Imperatoris tractandum de contro-
uersis obortis Constantinopoli inter Flauianum & Eutycherem. Qui verò Synodi excipie-
bant

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.* Apud Concil.
Chalced. Act. I
NOTARIO-
RVM DIOS-
CORI INEO-
LENS PA-
CTVM.

Abant Acta, Notarij Dioscori, his addiderunt ex iussione Dioscori Episcopus Synodi acquie-
uisse Dioscoro, acclamasseque de fide nihil agendum, nec quicquam innouandum. id quidem
postea in Concilio Chalcedonensi* demonstratum est, nihilque huiusmodi ab Episcopis di-
ctum esse: Sed & patefactum est etiam quod ab eiusdem Dioscori Notariis insolenter nimis
itidem in Synodo est perpetratum, nimirum factum ab eis impetum in Notarios Stepha-
ni Episcopi Ephesini, deletumque quod recens fuerat exaratum, vimque magnam adhibi-
tam, vt eorum thecas abriperent, & ab eisdem digitos resistentium penè contractos esse.

His ita primo loco transactis, ex suggestione Elpidij Comitum, probantibus Episcopis,
iussus est ingredi Eutyches, causamque suam agere, & quæ sentiret de fide docere*: cum
ille callidus serpens fidem editurus suam, ista blandè præfatus est: Ego commendavi me
ipsum Patri & Filio & Spiritui sancto, & verbo veritatis vestræ iustitiæ: & testes vos habeo
B
meæ fidei, pro qua & laboravi cum sancta Synodo, quæ ante vos hîc congregata est, sicut
& vestra sanctitas testis est. Habeo præ manibus libellam fidei meæ, & iubete cum recita-
ri, & confessionem fidei, quæ in eo continetur.] hæc prælocutus est Eutyches; legi-
que iussus libellus ab eo oblatum, qui est huiusmodi:

* Apud Concil.
Chalced. Act. I
EUTYCHES
AD SYNO-
DVM AD-
MISSVS.

Sanctissimæ & Deo amantissimæ vniuersali Synodo congregatæ in Epheso Metropoli,
ab Eutychete Archimandrita.

Gratias ago per omnia sancto Deo, præfenti die, in qua per vos pietas recepit fiduciam.
Et docebo vestram sanctam Synodum, quæ in me, magis autem contra rectam fidem com-
missa sunt. Propositum mihi fuerat à pueritia, in silentio absque vilo negotio vsque ad de-
crepitam senectutem degere, & absque vlla conturbatione persistere. Non sum autem per-
missus frui proposito; sed & pessimis periculis insidiantium circumdatus sum, eo quod se-
C
cundum definitionem prioris vestri Ephesini hîc congregati Concilij, non acquieui præ-
ter eam quæ in Nicæa à sanctis Patribus fides est exposita, sapere. Necessarium verò arbi-
tror, antequam ea quæ in me commissa sunt, doceam, ad satisfactionem vestræ sanctitatis,
quam habeo de sancto dogmate confessionem iterum facere manifestam, attestante mihi
tam Deo, quam vestra sanctitate, quodque ipse semper iuxta virtutem meam pro Catholica
fide aduersus hæreticos steti.] hæc præfatus, subiicit Nicænum Symbolum:

LIBELLVS
EUTYCHETIS
LECTVS IN
SYNODO.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, omnium visibilium & inuisibilium crea-
torem, & vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei natum de Patre Vnigenitum, id
est, de substantia Patris, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, na-
tum non factum, hominison Patri, id est, vnus cum Patre essentia: per quem omnia facta
sunt, quæ in celo & quæ in terra. Qui propter nos homines & propter nostram salutem de-
D
scendit, & incarnatus est, & homo factus est, & passus, & resurrexit tertia die: ascendit in
caelos, inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Et in Spiritum sanctum. Eos qui di-
cunt: Erat quando non erat, & antequam nasceretur non erat, & quia ex nullis extantibus
factus est, aut ex alia substantia vel essentia dicentes esse, aut conuertibilem, aut mutabi-
lem Filium Dei: hos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

SYMBOLVM
NICÆNVM

Sic ab initio à progenitoribus meis accipiens, credidi: in hac autem fide & sum genitus,
& statim consecratus sum Deo, & suscepit me ipsius misericordia: & in hac fide baptiza-
tus, signatus sum, & vsque hodie vixi in ea, & mori opto. Hanc fidem & memorata hæc
anterior sancta & vniuersalis Synodus (nempe prior Ephesina) confirmauit, cuius Præsul
fuit beatæ & sanctæ recordationis Pater noster & Episcopus Cyrillus, & diffinitionem
protulit, eum qui præter ista addiderit aliquid, aut minuerit, aut docuerit, damnatio-
E
nibus, quæ tunc scriptæ sunt, subiaceri; quorum exemplaria in codice destinauit mihi
memoratus Pater meus & Episcopus Cyrillus, quæ & præ manibus habeo. Subiciens igitur
me ipsum sanctæ Synodo, & diffinitionem eius vsque nunc custodiui. Et omnes sanctos
Patres, sicut vestra sanctitas, Catholicos habui & fideles, & doctores meos posui, anathe-
matizans Manichæum, Valentinum, Apollinarium, & Nestorium, & omnes hæreticos vs-
que ad Simonem magum, & eos qui dicunt carnem Domini & Dei nostri Iesu Christi de
celo descendisse.

Sed secundum hanc fidem viuens & permanens in orationibus, accusationem ex insidijs
Eusebij Episcopi Dorilæi sustinui, libellos porrigentis aduersum me reuerendissimo Epi-
scopo Flauiano, & diuersis alijs Episcopis, qui tunc pro priuatis causis in vrbe degebant
regia, hæreticum me iniuriosè vocantis, nullam autem speciem hæreseos libellis inseren-
tis. Vt subito in altercationibus quæstionum lapsum linguæ (sicut solet) ex tumultu &
nouitate

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25.

IMPP.

nouitate vocum perpeſſus irruentem in peccatum, me quidem aduerſus libellos accuſatio-
nis memoratus reuerendus Epifcopus occurrere ad ſatisfactionem accuſationis præcipie-
bat. Ipſe tamen in multis cum accuſatore degebat, & penè inſeparabilis erat ab ipſo, pu-
tans me (ſicut ſolebam) ſemper in monaſterio perdurare, non meam exhibere præſentiam,
& ideo quaſi non occurrentem damnare. Sed ſubitò poſtquam perueni in regiam ciuita-
tem de monaſterio meo diſcens à viro laudabili magno Silentario, quem mihi piſſimus &
fideliſſimus noſter Imperator delegauit ad non concedendum me comminatum pericu-
lum ſalutis ſuſtinere, qui ſuperſuam de cetero meam eſſe præſentiam reſpondit, vt iam
ante diſcuſſionem damnati, ſicut & poſtea facta à viro laudabili Silentario proſecu-
tio docet.

Sed quoniam etiam ſic in iudicium ad ſatisfaciendū occurri; cauſa quidem quæ pro di-
uina conſeſſione à me facta eſt & ſubſcripta doctrina ſecundum eam quæ expoſita eſt à ſan-
ctis Patribus in Nicæa fidem, & poſtea confirmata eſt à priore ſancta Synodo Ephēſina, ne-
que ſuſcipere dignabatur, neque permittebat recitari: & tumultu & conturbatione Secre-
tarium replebatur, multis inordinate ſuperuenientibus, & vndique clamoribus me turban-
tibus, ſicut poſtea prolata interlocutiones Iudicum, quæ ſcriptis tenentur, de tali facto tu-
multum deſignant. Et cum iuſſus fuiſſem per me ipſum conſeſſionem fidei dicere; & di-
xiſſem ſapere, ſicut trecenti decem & octo Patres quæ in Nicæa ſanxerunt, & quæ in Ephe-
ſo ſancta Synodus confirmauit: exigebat à me alia aliqua, præter quam quæ expoſita ſunt
in Nicæa & in Epheſo prius, dicere. Ego verò timens præuaricari, prolata definitionem à
ſancta Synodo, quæ hic Dei voluntate prius congregata eſt, & ea quæ definita erant à ſanctis
Patribus qui in Nicæa conuenerant, rogabam innotescere veſtro ſancto Concilio; vt his
quæ à vobis approbarentur, acquieſcerem, paratus in his manere.

Et hæc dicenti, ſubitò contra me longè antè ſcripta, vt ipſi videbatur, damnatio legeba-
tur. Et ſecretò iam poſtea aliqua ipſorum voces ac profeſſiones meæ & aliæ allegatio-
nes, & maxime vbi ego ſecundum ſanctos Patres in Nicæa & poſtea in Epheſo congrega-
tos ſapere conſitebar, in monimentorum ſerie mutabantur, ſicut poſtea ſcriptis acta ex mea
ſupplicatione & iuſſione piſſimi & Chriſtianiſſimi Imperatoris oſtendunt, nullum verbum
faciente de appellatione mea ad veſtram ſanctitatem reuerendiſſimo Epifcopo Flauiano,
neque meos erubeſcente canos, in præliis contra hæreticos & pietatis cōfeſſione ſeneſcentis.
Sed ſicut poteſtatem habens omnia de fide ſolus agere, & nihil veſtræ ſanctitati equi-
tate tanti iudicij reſeruare, condemnauit me, & ab Eccleſia (vt putabar) abſcidit, & ſa-
cerdotio (vt arbitratus eſt) priuauit, & à diuinorum ac canonum communionem prohibuit,
& præſſe monaſterio conſequenter impediuit, & tradidit multitudini ab eodem præpa-
rata, vt per Epifcopum & per publicum ſicut hæreticum ac blaſphemum, Manichæumq.
protraherent; niſi diuina me prouidentia conſeruans, vſque in præſentem diem veſtræ bea-
titudini cuſtodiret. Sed & in diuerſis oratoriis, Memoriiſque Sanctorum poſt appella-
tionem fecit in me prolata legi ſententiam. Et anathematizabat me, & eos qui conue-
niebant ad me & colloquebantur mecum, alienos faciens à ſancta communionem, non ex-
pectans veſtræ ſanctitatis iudicium. Sed & ſubſcribere dictam aduerſum me ſententiam
monaſteria compellebat, numquam (ſicut & veſtra nouit reuerentia) tali habita conſue-
tudine nec contra apertos hæreticos. Et in Oriente & per alia diuerſa loca chartas deſti-
nauit, vt etiam ab aliis religioſis Epifcopis & monachis, & hoc qui non iudicauerunt,
ſubſcriberentur: cum magis oportuerit, antè omnibus Pontificibus ſcribere, quos & ap-
pellaueram.

Tunc vix ſaluatus per libellos manifeſta feci veſtræ ſanctitati quæ ſubſeſſe ſunt; &
piſſimo & fideliffimo Imperatori ſupplicauit, vos ſanctos & Deo dignos, atque omnem in-
iuſtitiam atque factionem abominantes Iudices fieri eorum quæ iudicata ſunt. Rogo igitur
nunc veſtram ſanctitatem, conſiderate compoſitam mihi calumniam & factiones, &
ex hac cauſa factam vbiſque ſanctis Eccleſiis perturbationem, & ex hoc pullulans plurimis
ſcandalum: & per inſitam vobis Chriſtianiffimam ſapientiam, eos qui huius mali occa-
ſio facti ſunt, Eccleſiaſticis regulis ſubdite: omnem verò radicem blaſphemix & impie-
tatis abſcindite. Ego enim veſtræ beatitudinis iudicium ab initio poſtulauit, & iterum con-
teſtor coram Ieſu Chriſto, qui teſtimonium perhibuit ſub Pontio Pilato bonam conſeſſio-
nem, quia ſic ſapio & cogito & intelligo, ſicut tradiderunt nobis fidem ſancti Patres in
Nicæa conuenientes, quam & in Epheſo ſecundo Concilio ſancti Patres roborauerunt.

Et

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
IO.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A Et ſi quis præter iſtam fidem glorificat, hunc anathematizo ſecundum definitionem eo-
rum. *ſuſcriptio.* Eutycheſ Archimandrita ſic credo, ſicut ſuprà ſcriptum eſt, & ſubſcri-
pſi manu mea, & tradidi libellos.] hætenus ipſe.

Quis amabo te, lector, hæc legens, & neſciens eſſe Eutycheſtem, non exiſtinet vnum
quempiam ex ſanctiſſimis Patribus Orthodoxæ fidei præcipuis deſenſoribus loqui? Vel
quis ſciens dici iſta ab Eutycheſe, & neſciat quæ præceſſerunt, quæve ſubſeſſe ſunt;
non cum ſtatim coniungat cum antefignanis fidei Catholicæ, Athanaſiis, Gregoriis, Ba-
ſiliis, atque Chryſoſtomis? Sed & quis ſciens præterita, ignoret verò ſupràdita menda-
ciorum velamenta, non putet calumniam paſſum Eutycheſtem, Flauianum verò perſecu-
torem; & Epifcopos Iudices fraudulentos? Videre mihi quidem videor, dum Eutycheſtem
intueor huiuſcemodi mēdaciis circumquaſque conteſtum ac bene armatum ſecurum pro-
gredi, eam quæ apud Iob beſtia eſt, beſtiarum omnium maximam Behemoth, de qua dicitur:
Corpus illius quaſi ſcuta ſuſilia, compactum ſquamis ſe prementibus: vna vni con-
iungitur, & ne ſpiraculum quidem incedit per eas: vna alteri inhærebit, & tenentes ſe ne-
quaquam ſeparabuntur.] ita quidem iſte, qui & (ſicut de illa ſubditur) derideat vibrantem
haſtam, aduerſantes nempe ſibi omnes contemnat Epifcopos. Diſce ex Eutycheſe, lector,
reliquos omnes hæreticos, ita loquentes, vt nihil præterea niſi puram fidem, morumque
ſanctitatem ſpirare credas: vt magno planè periculo eos quiſque Fidelium audiat, vel eo-
rum ſcripta legat. Vnde meritò clamat Apoſtolus: Videte (*Cauete ſcilicet*) canes, videte
malos operarios, videte conciſionem.]

Sed proſequamur Acta; tu verò pyriticam graſſationem attende. Cum S. Flauianus,
recitato Eutycheſis libello in Synodo, peteret dari locum accuſatori, iuberiq. ingredi Eu-
ſebium Epifcopum Dorilæi; numquā auditus, ſed repulſus eſt, vetiſſusque Eufebius admitti
in Epifcoporum conſeſſum. Ita quidem ipſe poſtea expoſtulauit, lamentatusque eſt coram
ſacro Concilio Chalcedonenſi: vbi Dioſcorus tantam facti turpitudinem reiecit in Elpi-
dium Comitum, Comes verò reiecit in Imperatorem, quod ſcilicet ita iuſſiſſet, nempe non
eſſe Flauiani aliquid petere, qui olim Iudex, hæc autē in Synodo reus aſſiſteret iudicandus;
cuius eſſe deberet Eutycheſ accuſator, qui iam antè accuſationis ſuæ munus impleſſet:
ſicq. tam Eufebium quam Flauianum non acturos cau am in Eutycheſtem, ſed iudicandos
in Synodo eſſe vocatos ab Imperatore. Poſt huiuſmodi Elpidii criminofam excuſationem,
ſuggreſſit Dioſcorus eſſe legenda quæ aduerſus Eutycheſtem Conſtantinopoli facta eſſent:
conſentientibus nonnullis, refragatus eſt Iulianus Apoſtolice ſedis legatus: qui adiecit, non
permiſſurū ſe Acta legi, niſi prius S. Leonis Papæ epiftoſa legeretur: id ipſum quoque ſi-
ri debere, conteſtatus eſt Hilarus diaconus eiufdem Apoſtolice ſedis legatus. Tunc pro-
dicens impudens Eutycheſ, eoſdem miſſos à S. Leone Papa legatos ſuſpectos ſibi redditos
proclamauit, quod apud S. Flauianum manſiſſent, atque præſi apud eundem eſſent. Ac-
cepta Dioſcorus eius tergiuerſatione, & repulſa legatorum petitione, ipſis inuitis, iuſſit le-
gi Acta Conſtantinopolitana.

Inter legendum cum ventū eſt ad ſcripta Cyrilli Alexandrini, illis lectis, Eufathius Be-
rythi Epifcopus ſuggreſſit, ex ſententia Cyrilli non dicendas duas in Chriſto naturas poſt
incarnationem, ſed tantum vnā ex ſententia Athanaſij. Euiſtam cauſam conelamarunt
Eutycheſiani, non attendentes, ſiue Cyrillum, ſiue Athanaſium interdum naturam pro per-
ſona vſurpaſſe: cum tamen ex alijs pluribus eorumdem ſcriptorum locis manifeſte daretur
intelligi, ambos quam exactiſſimè duas in Chriſto naturas in vna perſona eſſe profeſſos.
Lectis verò alijs nonnullis, exclamatum eſt ab iis qui erant ex parte Dioſcori, Poſt aduna-
tionem non dicendas duas in Chriſto naturas, ſed vnā: ſicque hæreſis Eutycheſiana hæte-
nus pallio Orthodoxæ circumamicta fidei, denudata penitus eſt, & exultans atque inſul-
tans pariter in Synodo tamquam in ſcena meretricia fronte geſtiuit, ſed petulantius cum
ventum eſt ad illam extremam Actorum partem, in qua Eufebius Eutycheſtem compella-
uit, vt poſt adunationem Verbi cum carne conſireretur duas ab inuicem diſtinctas eſſe in
Chriſto naturas. Tunc enim ab illis qui Eutycheſi fauebant, exclamatum eſt: Tolle, in-
cende Eufebium: iſte viuus ardeat, iſte in duo fiat; ſicut partitus eſt, partiatur.

Tunc verò Dioſcorus his verbis Synodum percontatur: Tolerabilis eſt vobis iſte ſer-
mo, Poſt adunationem duas naturas dicere? Synodus dixit: Anathema qui dixerit.] hæc
enim dixerunt illi qui eidē adblandiebantur Dioſcoro, vt poſtea teſtati ſunt alij Patres qui
aderant, cum eadem cauſa ruſſum agitata eſt in Concilio Chalcedonenſi, vbi inter alios Ba-
ſilius

EUTYCHÉ-
TIS SIMV-
LATA PIE-
TAS AC SAN-
CTITAS.

Job 41.

Philip. 3.

EUSEBIUS
NON AD-
MITTITUR
IN SYNO-
DVM.
Concil. Chal-
ced. A. B. I.LEGATI A-
POST. SEDIS
ALLEGATI
SUSPECTI AB
EUTYCHETE.PALAM FIT
EUTYCHIA-
NA HÆRE-
SIS.Apid Concil.
Chalced. A. B. I.

1. filius Seleuciae in Isauria Episcopus dixit: Per B. Ioannem Episcopum rogavi emenda- ri interlocutionem mean, timens ac metuens te, reuerendissime Dioscore. Magnam enim nobis necessitatem imposuisti tunc, tam ab iis qui foris erant, quam ex lingua tua. Inuebant in ecclesiam milites cum armis: instabant monachi qui cum Barsuma erant, & qui Parabolani nuncupabantur (hi erant Corporati Alexandrina Ecclesia) & multitudo alia grandis. Ista Basilius de vi & metu per Dioscorum Patribus tyrannice tunc illatis: quod & reliqui postea in eadem Synodo Chalcedonensi testati sunt.

At quid inter hanc Apostolicam sedis legati? tantum abest ut cum haereticis tumultuariè, ut alij perfidi, acclamarint, ut potius reclamarint, & exclamarint, atque publice contestati fuerint, nullarum esse virium Acta illa quae vi illata extorquerentur; nullumque posse fieri praedictum Catholicam fidei cuius formam a sede Petri ad Synodum missam nec legi suisset nefarius Dioscorus. Testatur id quidem S. Leo in epistola, quam postea de his questus ad Theodosium Imperatorem atque ad Pulcheriam misit. Audire haec est saepius ab Episcopis qui postea interfuerunt Synodo Chalcedonensi, lamentatibus se vim passos esse, necnon querentibus se Nestorianos esse proclamatos, quodque duas naturas assererent, ut impios esse necandos. Sed audi lugubres voces istorum: Minabatur nobis damnatio, mina exilij intendebantur: milites cum fustibus & gladiis instabant. Timebamus gladios & fustes. Vbi gladius & fustes, qualis Synodus est? Contestati sunt pariter, tacere iussos quadragintaduos Episcopos, & quindecim tantum permisos loqui, qui Eutycheti fauebant. Et de Barsuma Archimandrita, immo canonicè, haec retulerunt: Surrexerunt postmodum omnes Aegyptij, & monachi qui sequebantur, Barsumas & omnis turba, & coeperunt dicere: Eum qui dicit duas naturas, in duo incidite: qui dicit duas naturas, Nestorianus est.]

2. Lectione denique absoluta Actorum Synodi Constantinopolitanae aduersus Eutychetem, conclamata est a Dioscoreo atque eius seclatoribus eiusdem Eutychetis absolutio, reclamante Flauiano, & contestante se non esse auditum. At tamen secuta est subscriptio Episcoporum ratam habentium Eutychetis absolutionem. Proh pudor! induci sunt in eam ruinae precipites etiam Domnus Antiochenus Episcopus, atque Iuuenalis Hierosolymorum Antistes, necnon Stephanus Episcopus Ephesinus, atque Thalassius quoque Caesareae quae est in Cappadocia Metropolitanus Antistes, praeter alios plures insignis nominis Praesules diuersa eum Ecclesia, de quibus dicere praetermittimus. Quisnam ex reliquis substitisset, corruentibus tot tantisque, antesignanis, quos perterrefecit Dioscorus minis exilij & fedium abrogationis? ut merito eidem conuenticulo illud Dauidicum fuerit imprecandum: Montes Gelboe nec ros nec pluuia veniat super vos, neque sint agri primitiarum, quia ibi abiectus est clypeus fortium. Post subscriptionem vero decreti absolutionis & restitutionis Eutychetis, ab eius monachis oblati sunt libelli, quo petebant & seipsos absolui, qui etiam fuerant a Flauiano excommunicati: quod absque controuersia sunt consecuti; videbatur enim eadem illorum causa esse communis cum Eutychete, atque proinde illo absoluto, iis absolutionem minimè negari debere.

Post haec autem iussu Dioscori lecta sunt Acta prioris Synodi Ephesinae, & quae ibi de fide statuta fuerunt; anathematiq. subiectus si quis aliter sentiret. Et rogante Dioscoreo, num eidem Synodi decreto omnes pariter assentirentur; annuerunt Episcopi omnes, quod par erat, ut ab vniuersa Ecclesia Catholica firmarentur quae aduersus Nestorij impietate fuerant summa religione sancita. Intellexit tamen Onesiphorus Iconij Episcopus rethnam, palamque eam fecit proximè sibi audentibus Episcopis Orthodoxis, nimirum ista agi, ut quasi Nestorianus damnaretur Flauianus Episcopus Constantinopolis. Probat is igitur ab omnibus quae in sacrosancta Synodo Ephesina statuta erant: tunc Dioscorus in sanctum Flauianum atque Eusebium Episcopum Dorilaei eiusmodi tulit damnationis sententiam: Quoniam sancta & Magna Synodus, quae iam dudum in Nicæa congregata est per voluntatem Dei, rectam nostram & immaculatam fidem exposuit, quam & nuper hic congregata sancta Synodus confirmauit, & hanc solam regulam teneri & in Ecclesia tradi definiuit, ordinans & hoc, quatenus nulli liceat alteram fidem praeter hanc vel exponere & inquirere, vel innouare, aut penitus commouere de nostra venerabili religione: eos autem qui praeter haec tentant aut sapere, aut quaerere, aut componere, aut omnino quae ordinata sunt retractare, certis subiaccere damnationibus; ita ut si Episcopi sint, alieni sint ab Episcopatu, & clerici a clericatu; si verò laici, priuentur communione. Haec namque ex supra lectis monumentis didicimus. Apparent verò (sicut omnis vestra sanctitas, & vniuers-

3. Extant ipsae singulorum subscriptiones Episcoporum in S. Flauianum & Eusebium, atque primo loco Iuuenalis Episcopi Hierosolymorum his verbis: Sese alienos a sacerdotio & gradu Episcopali monstrauerunt Flauianus & Eusebius, qui conati sunt addere & minuere aliquid de sancta fide, quae in Nicæa a sancto Concilio exposita est, & confirmauit sancta & vniuersalis Synodus in hac Ephesina ciuitate pridem collecta. Quapropter iustum est, eos qui audent aliquid addere fidei, aut minuere, alienos esse a sacerdotio, & maxime qui tantam fecerunt confusionem. Vnde ego consona decerno in sancta & vniuersali Synodo & sanctissimo Archiepiscopo Dioscoreo, alienans eos ab Episcopatus dignitate. Ita Iuuenalis, quem secutus est Domnus Episcopus Antiochenus, & alij subscribentes, probantesque sententiam Dioscori latam in Flauianum atque Eusebium: id ipsum & alij plerique, qui videbantur esse columnae, ut inter eos Basilius Seleucia. extant verò numero nonaginta sex Episcoporum subscriptiones magna cum ignominia recitatae postea in Concilio Chalcedonensi, cum causati sunt vim illatam, dum catenae expositae essent, & parati milites, ut si quis reluctaretur, victus catenis in exilium duceretur. Nam inter alia haec in faciem Dioscori postea in restaurato in Synodo Chalcedonensi iudicio: Purae chartae subscripsimus compulsi & violenter, & multa mala perpassi, nolentes, sed & per potentiam oppressi subnotauimus. Usque enim ad vesperam tenuerunt nos recludentes in ecclesia, & aegrotantes nos neque quiescere permiserunt, neque concedere ut aliquantum refocillaremur, sed milites nobis cum fustibus & gladiis imposuerunt, & sic nos fecerunt subnotare. Haec Acacius Episcopus coram ipso Dioscoreo. At quid de Apostolica sedis legatis? num in tali tantoque Ecclesiae terramoto, quo solidae quae videbantur stare columnae prostratae sunt, eodem ipsi fuere lapsu prostrati, atque ruina sepulti? minime gentium.

In tali namque ac tam horrendo Episcoporum naufragio nauicula tantum Petri saluatur emergens incolumis: Cum enim omnes aequè Episcopi & Eutychetis impietati, & eius restitutioni, necnon abrogationi Flauiani & Eusebij Episcopi Dorilaei & aliorum suffragati essent; tantummodo Apostolicae sedis legati Dioscoreo audacissimo in facie resistere, contentantes, nullius esse roboris quae per vim & metum extorquerentur. Porro etiam eiusmodi protestationis legatorum memoria desideretur in Actis, quae Dioscorus (ut vidimus) per suos Notarios ad libitum confici voluit: est tamen de his expressa mentio in pluribus litteris Leonis Romani Pontificis datis tum ad Theodosium Imperatorem, tum etiam ad Augustam Pulcheriam, ad quam haec habet in primis de Hilario diacono Cardinale fuga lapsus: Vix vnus illorum Hilarius diaconus noster fugiens sit reuersus. Et paulo inferius: Et ij quidem legati, qui missi sunt (quorumque vnus vim Alexandrini Episcopi omnia sibi vendicantis effugiens, rerum gestarum nobis ordinem fideliter nunciauit) reclamarunt in Synodo,

1. Ibid. Act. 1. VIS ET METUS A DIOSCORO INFERENTUR. 2. Leo epist. 25. 3. Cōcil. Chalced. Act. 1. 4. Ead. Act. 1. 5. EUTYCHES ABSOLVTVS. 6. Cōcil. Chalced. Act. 1. 7. DE DAMNATIONE FLAVIANI AGICORPTVM. 8. Cōcil. Chalced. Act. 1. 9. Apud Concil. Chalced. Act. 1. 10. SENTENTIA IN S. FLAVIANVM ET EUSEBIVM. 11. Apud Concil. Chalced. Act. 1. 12. HILARVS LEGATVS FUGA LAPSVS.

1. vniuersalis Synodus prauidet) omnia penè renouantes & immutantes Flauianus quondam Ecclesiae Constantinopolitanae Episcopus, & Eusebius Dorilaei, & scandali & conturbationis facti occasio sanctissimis Ecclesiis & vbique Catholicis populis: certum est hos ex semetipsis subiaccere Synodicis olim a sanctis Patribus definitis damnationibus. Vnde & nos, quae eorum sunt, confirmantes, memoratos, id est, Flauianum & Eusebium ab omni sacerdotali & Episcopali dignitate esse iudicamus alienos. Confiteatur verò vniuersusque religiosissimorum Episcoporum suam propriam voluntatem, & manifestam hanc faciat sub fide monumentorum. Vniuersa autem quae acta sunt hodie, innotescant piissimis Christo amantissimis Imperatoribus.] haec testati Dioscori in Flauianum atque Eusebium lata.

2. Quae haec autem secuta sunt, docuerunt Episcopi Chalcedone postea istis verbis: Tunc Flauianus dixit: Appello a te. Hilarius diaconus Romanae Ecclesiae dixit: Contradicitur. Tunc Onesiphorus Episcopus Iconij tollens secum alios Episcopos, surrexit, & tenuit genua ipsius Dioscori, dicens: Noli per vestigia reuerentiae vestrae. Nihil dignum damnatione egit Flauianus: si autem reprehensione dignus est, reprehendatur. Exurgens de throno Dioscorus, stans super scabellum suum, dixit: Etiam si lingua mihi praecidatur, aliam vocem non emitto. Cumque persisterent Episcopi, tenentes genua eius, & rogantes eum: tunc emisit Dioscorus hanc vocem: Vbi sunt Comites? Ingressi autem sunt Comites, & introduxerunt Proconsulem cum multitudine magna & catenis. Propter quod vnusquisque nostrum subscripsit. Haec testati Episcopi qui subscripserunt, cum ea de re agitarum est iudicium Chalcedone in Concilio oecumenico.

3. Extant ipsae singulorum subscriptiones Episcoporum in S. Flauianum & Eusebium, atque primo loco Iuuenalis Episcopi Hierosolymorum his verbis: Sese alienos a sacerdotio & gradu Episcopali monstrauerunt Flauianus & Eusebius, qui conati sunt addere & minuere aliquid de sancta fide, quae in Nicæa a sancto Concilio exposita est, & confirmauit sancta & vniuersalis Synodus in hac Ephesina ciuitate pridem collecta. Quapropter iustum est, eos qui audent aliquid addere fidei, aut minuere, alienos esse a sacerdotio, & maxime qui tantam fecerunt confusionem. Vnde ego consona decerno in sancta & vniuersali Synodo & sanctissimo Archiepiscopo Dioscoreo, alienans eos ab Episcopatus dignitate. Ita Iuuenalis, quem secutus est Domnus Episcopus Antiochenus, & alij subscribentes, probantesque sententiam Dioscori latam in Flauianum atque Eusebium: id ipsum & alij plerique, qui videbantur esse columnae, ut inter eos Basilius Seleucia. extant verò numero nonaginta sex Episcoporum subscriptiones magna cum ignominia recitatae postea in Concilio Chalcedonensi, cum causati sunt vim illatam, dum catenae expositae essent, & parati milites, ut si quis reluctaretur, victus catenis in exilium duceretur. Nam inter alia haec in faciem Dioscori postea in restaurato in Synodo Chalcedonensi iudicio: Purae chartae subscripsimus compulsi & violenter, & multa mala perpassi, nolentes, sed & per potentiam oppressi subnotauimus. Usque enim ad vesperam tenuerunt nos recludentes in ecclesia, & aegrotantes nos neque quiescere permiserunt, neque concedere ut aliquantum refocillaremur, sed milites nobis cum fustibus & gladiis imposuerunt, & sic nos fecerunt subnotare. Haec Acacius Episcopus coram ipso Dioscoreo. At quid de Apostolica sedis legatis? num in tali tantoque Ecclesiae terramoto, quo solidae quae videbantur stare columnae prostratae sunt, eodem ipsi fuere lapsu prostrati, atque ruina sepulti? minime gentium.

In tali namque ac tam horrendo Episcoporum naufragio nauicula tantum Petri saluatur emergens incolumis: Cum enim omnes aequè Episcopi & Eutychetis impietati, & eius restitutioni, necnon abrogationi Flauiani & Eusebij Episcopi Dorilaei & aliorum suffragati essent; tantummodo Apostolicae sedis legati Dioscoreo audacissimo in facie resistere, contentantes, nullius esse roboris quae per vim & metum extorquerentur. Porro etiam eiusmodi protestationis legatorum memoria desideretur in Actis, quae Dioscorus (ut vidimus) per suos Notarios ad libitum confici voluit: est tamen de his expressa mentio in pluribus litteris Leonis Romani Pontificis datis tum ad Theodosium Imperatorem, tum etiam ad Augustam Pulcheriam, ad quam haec habet in primis de Hilario diacono Cardinale fuga lapsus: Vix vnus illorum Hilarius diaconus noster fugiens sit reuersus. Et paulo inferius: Et ij quidem legati, qui missi sunt (quorumque vnus vim Alexandrini Episcopi omnia sibi vendicantis effugiens, rerum gestarum nobis ordinem fideliter nunciauit) reclamarunt in Synodo,

4. Apud Concil. Chalced. Act. 1. 5. DIOSCORI PERTINACIA. 6. Apud Concil. Chalced. Act. 1. EPISCOPO-RVM SVBSCRIPTIO-NES. 7. Cōcil. Chalced. Act. 1. 8. APOSTOLICAE SEDIS LEGATI CONTRADI XERE DIOSCORO. 9. Leo epist. 26. HILARVS LEGATVS FUGA LAPSVS.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25.

IMPP.

odo, sicut oportuit, vnius hominis non tam iudicio quam furori, protestantes, ea quæ per vim metumque gererentur, sacramentis Ecclesiæ, & ipsi Symbolo ab Apostolis instituto præiudicare non posse, nec se ab illa fide vlla iniuria separandos, quam plenissimè expositam atque digestam è sede beati Petri Apostoli ad sanctam Synodum detulissent.] hæc ad Pulcheriam S. Leo, eademque habet ad Theodosium, necnon ipse Hilarus in epistola ad eandem Pulcheriam data.

Leo epist. 25

RENATI ET
COLLEGA-
RVM LEGA-
TORVM
CONSTAN-
TIA.
Theodor.
epist. 116.

At quoniam vnus dicitur fuga lapsus Hilarus diaconus, ne subscriberet; non ob id putes, duos reliquos legatos, qui ictibus expositi remansere, subscripsisse: etenim quam nauiter omnes egerint, præsertim Renatus presbyter Cardinalis tituli S. Clementis, ex Theodoretis epistola ad ipsum data hoc anno paulo inferius apparebit. Porro cum timeret Dioscorus, ne (quod accidit) Hilarus expeditior inde recederet nunciaturus omnia Romano Pontifici quæ tyrannicè gesta essent, eum vi adhibita retinere tentauit: sed ipse ocyus fuga lapsus, per inuia loca, ne caperetur, per multa pericula Romam tandem peruenit, liberatus quidem ope diuina potius quam humana: nam liberationem ipse nuncupatis Deo per S. Ioannem Apostolum & Euangelistam votis experit & impetrauit; quæ suo postea tempore perfoluit, cum eidem S. Ioanni Euangelistæ Ephesinæ ciuitatis patrono, simulac Romanus creatus ipse est Pontifex, accepti beneficii memor, ædiculam erexit Romæ in Baptisterio Constantini, ornauitque eam musuo opere: in cuius superliminari beneficium ab eo acceptum voluit posteris omnibus reddi testatum istis verbis:

LIBERATORI SVO BEATO IOANNI EVANGELISTÆ HILARVS EPISCOPVS FAMVLVS XPI.] egregium planè antiquitatis monumentum, quo paucis notis nota reddatur sceleratorum hæreticorum facta grassatio aduersus Catholicæ fidei defensores, sub titulo Concilij œcumenici, in Latrocinio Ephesino: innotescit & eadem inscriptione Dei benignitas per S. Ioannis preces exhibita in liberando ipso Hilarum fuga lapsum de ore Leonis. Qui & ex aduersa eiusdem Baptisterij parte alteram Ioanni Baptistæ excitauit ædiculam, quæ hætenus à piis magno studio frequentatur; in cuius superliminari hæc leguntur: ✠ HILARVS EPISCOPVS ✠ SANCTÆ PLEBI DEI ✠] in ipsis verò æneis portis verba hæc in ære cauita argento superinducto habentur: IN HONOREM BEATI IOANNIS BAPTISTÆ HILARVS EPISCOPVS DEI FAMVLVS OFFERT.] porro de earundem ædicularum ornatu inferius dicendum est.

Si autem adeò grauius Hilarus legatus passus est fugiens: quamnam, putas, fuit conditio remanentium, & ex aduerso in ipsa aciei fronte pugnantium, atque se contra torrentis impetum opponentium, cum præsertim fuga Hilari iudem fidei Catholicæ perduelles essent redditi truciores? Quamnam autem idem Hilarus Romam veniens, irritis iam redditis à S. Leone omnibus Dioscori & illi consentientium Actis, scripsit ad Pulcheriam Augustam, nos suo loco dicemus.

ALII EPI-
SCOPI IN
SYNODO
CONDEM-
NATI.

Iam verò quæ sunt reliqua Synodi prædatoris summam hic perstringamus. Damnatis Flauiano atque Eusebio, condemnati sunt pariter & alij, nempe Ibas Episcopus Edeffenus, antè (vt diximus) iudicio Episcoporum absolutus. Damnatus est & Theodoretus Episcopus Cyri, quod olim scripsisset contra Cyrillum. Accepit quoque sententiam condemnationis Domnus Antiochenus Episcopus, licet in Flauianum & Eusebium impiorum decreto subscripsisset. illud enim in eum obiectum fuit, quod & ipse olim contra Cyrilli capitula scripsisset; vel (vt alij dicunt) quod facti pœnitens, suum repetiisset deleri chirographum, quo Flauiani & Eusebij damnationem probasset. Damnatus est etiam Sabidianus Paretis Episcopus.

Eua. lib. 1.
c. 10. & Ni-
ceph. lib. 14. c.
47.Extr. in præ-
ambulis Con-
sily Chalcedon.

Priuos pariter Episcopatu, tradit Euagrius, Daniele Carthorum, Aquilinum Bibli, & Irenæum Tyri Episcopos: sed iam antè redacti in ordinem fuisse Irenæum, superius dictum est: in cuius locum subrogatus Photius præfens fuit huic Synodo, cui & subscripsit. Constat pariter ex litteris Pulcheriæ Augustæ ad Leonem Romanum Pontificem datis, Episcopos qui subscribere recusarunt, iussos à Dioscoro per milites in exilium deportari: quinam isti fuerint, haud liquet; putamus autem hos eosdem esse, quos etiam voluit sede priuos. His igitur è gradu depositis, alij à Dioscoro subrogati sunt, atque in primis in locum sanctissimi Flauiani Anatolius, qui erat Apocrisarius Dioscori Constantino- poli: pro Domino Episcopo Antiocheno suffectus est Maximus, pro Iba Nonnus, atque pro Sabiniano Athanasius: pro Theodoretis autem atque Eusebio quinam fuerint substituti, non liquet. Hæc ex Liberato Diacono, Euagrio, & aliis.

Liberat. Dia-
conar. c. 12.
Euagr. lib. 1.
c. 10.

Sed

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25.

IMPP.

A Sed nondum finis: illi namque subiacent diuini iudicij sententiæ impij, vt in deterius labi, & in profundiora baratra præcipites ferri sinatur; vt qui fordescit, fordescat adhuc. At quidnam istud? Audi portentum, & concutieris horrore. Flauianus autem (inquit Liberatus Diaconus) contra se prolata sententia, per eius legatos sedem Apostolicam appellauit libello.] donec enim id voce tantum (vt vidimus) præstitit, haud adeò aduersariorum animi commoti sunt, vt in eum hostiliter insilirent: Sed cum scriptum appellationis libellum illum ipse legatis obtulit: cæsus est (inquit Liberatus) Flauianus, & multis iniuriis affectus, dolore plagarum migravit ad Dominum.] Mox enim, vbi per appellationem legitime interpositam vniuersa ipsorum machinamenta vana reddi satis perspicue intellexerunt, insilierunt truculentæ bestiæ in sanctissimum Flauianum, quem ita martyrio coronarunt.

Apoc. 22.

Liberat. Bre-
uiar. c. 12.
QVID SA-
CRILEGI
IN FLAVIA
NYM.

B Decuit planè, decuit inquam, adeò digna & nobili causa tantum Episcopum promereri coronam martyrij: Decuit pariter & sanguine tanti martyris consignatum & consecratum relinqui titulum Apostolicæ sedis iurium, Romanæque sedis primatus, appellandi nimirum ab œcumenica Synodo ad Romanum Pontificem: vt qui his refragatur, illud in Caim à Domino dictum audiat: Vox sanguinis fratris tui Abel clamât ad me de terra.] ipsa quidem causa, cuius gratia Flauianum contigerit martyrium pati, id præclare demonstrante. Nam etsi non Concilij, sed Latrocinij, ob ingentia in eo scelera perpetrata, nomen rei accommodatum Conuentus ille nancisci meruit: tamen antequam penitus improbaretur à Romano Pontifice, Oecumenici, quod semel acceperat, nomen inditum retinebat, vt pote quod auctoritate eiusdem Romani Pontificis fuerat congregatum, & per Legatos à Latere missos suam illi præsentiam exhibuerat, & nihil minus haberet (si initia spectes) ab aliis œcumenicis Conciliis, diuersis temporibus legitime celebratis.

Genes. 4.

C Quod autem ad S. Flauiani cædè pertinet: auctorem fuisse immanis sceleris nebulonem illum, pseudomonachum, satellitem satanæ, Barsumam Archimandritam tot præconiis per litteras Theodosij commendatum, testati sunt iidem qui interfecerunt Patres, cum postea tantum sacrilegium delatum est in iudicium S. S. Patrum Chalcedonè habitum: vbi Diogenes Episcopus Cyzici dixit: Barsumas, qui inter alios intrauit, occidit beatum Flauianum. Ipse enim instabat, & dicebat: Occide.] & de eodem alij Episcopi Syriæ exclamarunt: Omnem Syriam Barsumas euertit: duxit super nos mille monachos.] & paulo post: Omnes reuerendissimi Episcopi clamauerunt: Homicidam Barsumam mitte foras: Homicidam in arena, vt gladiatorem: Anathema Barsumæ: Barsumam in exilium.] hæc in refectuario hominè fuere in plena Synodo conclamata. Ceterum quicquid per Barsumam est perpetratum, redundauit in impium Dioscorum malorum omnium auctorem. Ob idque in eadem Magna Chalcedonensi Synodo appellatus est idem Dioscorus à Saba Episcopo Palti nouus Caim, & à Quinto Phocensi Episcopo dictus est interfector Flauiani. Sane quidem Euagrius ex relatione Eusebij Dorilæi facta Imperatori ait, Flauianum miserandum in modum à Dioscoro interfectum, per vim ab eo ecclesia extrusum, & calicibus appetitum.

DE SCEL-
TISSIMO
BARSUMA.Apud Concil.
Chalced. Act. 4

aduersus

Chalced. Cõ-
cil. Act. 3.

Ead. Act. 3.

Euagr. lib. 2.
c. 2.

D Cum verò vna omnium sententia constet, S. Flauianum ex his quibus ibi fuerit affectus verberibus, mori contigisse; quo tempore potissimum animam exhalauerit, non omnium est vna assertio: nam post triduum id accidisse, Nicephorus & alij dicunt: at Marcellinus in Chronico ait, cum ira male habitum in exilium hoc anno à Dioscoro missum esse in Epipam: id ipsum habet Vaticanus codex à nobis citatus in Notis. Porro qui Epipa dicitur locus, in Lydia ea ciuitas erat, quæ apud Prolemæum Hypepa, apud Plinium verò deprauatè Euyppa dicitur. Flauiani verò gloriosum triumphum Græci annis singulis celebrant die decimoctaua Februarij, qua translatio eius facta est Constantinopolim (vt dicemus) sub Marciano, isto præconio: Commemoratio sancti Patris nostri Archiepiscopi Constantinopolis Flauiani: qui ab impio Dioscoro & hæreticis cum eo conspirantibus eiectus, atque in exilium missus, variis pressuris & ærummis vexatus, vita functus est.] hæc inquam ex Menologio anniuersaria die eius celebritatis consueuerunt Græci publicè in Ecclesia decantare: quibus paria recinit Occidentalis Ecclesia eadè die: sed quod post triduum finem viuendi fecisse tradit; triduum hoc, postquam peruenit in exilium, esse accipiendum, in Notis demonstrauimus. Perrexisse ipsum quidem in exilium, immo contusum verberibus per milites catenatum esse perductum; illicque victricem animam aucta corona martyrij, triumphali pompa decoram ad Deum migrasse, verior sententia est.

DE CAEDES.
FLAVIANI.
Niceph. lib.
14. c. 47.
Marcellin. sub
Consul. Aflor.
& Protog.Menolog. die
18. Februar.

Porro idem qui legatus interfuit Hilarus, postea Leonis successor Papa, in mirifico illo & nobilif.

Annal. Eccl. Tom. 6.

I

CHRISTI 449. LEONIS PAP. IO. THEODOSII 42. VALENTIN. 25. IMPP.

nobilissimo sanctæ Crucis Oratorio quod ad dexteram atrij Baptistery Constantini con-
struxit & magnificentissime exornauit, monumenta certaminis huius musico opere expressa
reliquit, nimirum S. Flauiani ex defensa fide coronam, palmam, digna trophæa; atque
triumphum; cum videlicet a Dioscoro & reliquis eius satellitibus appetitus calcibus,
gloriosum martyrium est consecutus. Erant hæc & alia in pariete; & testudine Oratorij
musico opere expressa: Quæ temporis vetustate collapsa, adeo vt pauca vix signa superef-
sent, fuere restituta picturis, & quidem rudis crassæque mineræ pro ratione sæculi illius,
quo ob ingruentia iugiter in Italia bella vnâ cum scientiis collapsæ sunt nobiles etiã artes.
Sed magno dolore piorum omnium, potissimum verò Ecclesiasticarum rerû studiosorum,
adeo egregium monumentum, ipsum integrum Oratorium haud pridè sub Sixto Papa so-
lo æquatam vidimus. At viuat restituta saltem in chartis, quæ cum parietibus est desiccat
sub sanctæ Crucis præclaro titulo Flauiani gloriosa memoria in perpetuum permanens. De B
egregijs verò eiusdem Oratorij ornamentis, & aliorum, quæ idem Hilarus Papa construxit,
dicemus inferius in obitu eiusdem Pontificis.

Nost defuit qui Flauiano vincenti faustis, ex more, vocibus acclamaret, egregijsq; præco-
niis tantum victorem extolleret, ac prosequeretur oratione triumphum. Præstitit id sanè
Theodoretus scripta ad ipsum epistola, quam velut nobilis victoriæ epitaphium hic affigi-
mus: sic enim se habet:

Theodor.
epist. 11.
THEODORI
TI EPISTO-
LA AD S. FLA-
VIANVM.

Orbis lucidissimum iubar te vniuersorum Creator & rector esse ostendit: & profundissi-
mam obscuritatem, quam hucusque es passus, in perspicuum meridianum splendorem
commutauit. Et quemadmodum ignis qui apud portus accenditur, & splendet nauigan-
tibus noctu, portus indicat ostia: ita tuæ sanctitatis radius illis qui pro pietate præliantur,
& mala sustinent, maximum extitit solarium, & Apostolicæ fidei portum ostendit; & C
eos qui illum agnoscunt, lætitia repleuit; & eos qui illum ignorant, scopulorum illorum,
qui latent, periculis liberauit. Ego verò præcipuè bonorum largitorem Deum laudo, di-
uini timoris propugnatorum nactus talem, qui hominum metum propellat, & pro Euan-
gelicis dogmatibus alacriter pericula subeat, & Apostolorum certamina hilariter sus-
cipiat. Quapropter omnis lingua ad tuam sanctitatem celebrandam concitatur. Non
enim solum pietatis alumni tuæ fidei pietatem & sinceritatem admirantur, sed veritatis
etiam hostes tuam fortitudinem mirum in modum extollunt. Veritatis enim fulgori men-
dacium cedere cogitur. Hæc ad te nunc scribo, cum didicerim venerabilissimum & puen-
tissimum Hypatium Anagnosten tuæ beatitudinis nutibus libenter ministrare, & frequen-
ter tua rectè facta omni laude digna in memoriam reuocare. Nos verò tuum sanctum &
Deo carum caput salutantes, tuis orationibus nos confirmari precamur, vt quod reliquum D
est vitæ iuxta diuinas leges exigamus.] hæcenus Theodoretæ epistola ad Flavianum, quam
cum hic descriptimus, veluti permanens semper sculptam amplissimis titulis columnam
perspicuam cunctis creximus.

Consolatus est idem Theodoretus Ibam Edessæ Episcopum ab iisdem impijs in eodem
Ephesino Latrocinio condemnatum, & longa exilij peregrinatione fatigatum, ista ad ip-
sum breuiter scribens:

Theodor.
epist. 133.
EPIST. CON-
SOLATORIA
THEODORI
TI AD IBAM

Eos qui iniuria afficiuntur, non molestè ferre, sed lætari, præcepit Dominus, & ex ve-
tustis exemplis trahere & lucrari consolationis occasionem & modum. Ex iis enim qui
primi nati sunt homines, vsque ad hoc tempus, eos qui Dominum omnium colere & ve-
nerari studuerunt, licet inuenire, ab iis qui simul cum ipsis vitam ducebant, iniuria affe-
ctos, & infinitis malis circumuentos. Et horum catalogum percurrerem & ponerem, si E
scriberem ad hominem qui sacram Scripturam minus exactè tractasset. Quoniam verò à
puero in sacra Scriptura educatus & enutritus es, Deo dilectissime, superfluum duxi hoc
facere. Ad illos tantum respicere precor, & ad clementissimos sacerdotes, qui eos, qui alios
iniuria affecerunt, lugere; eos verò qui ipsos negligunt, miserari solent, & Ecclesiæ tempe-
statem conqueri. Quod verò pro pietate mala passi sumus, gaudere & lætari debemus, &
illum indefinenter laudare qui nos in hac sorte collocauit. Et concedamus interfectores
& honorem & voluptatem & primatum & gloriam miseram & infelicem: nos verò Euan-
gelica dogmata teneamus: & cum illis, si oportuerit, quodcumque malum toleremus, &
laudabilem paupertatem diuitijs curarum plenè præponamus.

Hæc autem scribo, non vt tibi consulam, vel te admoneam; noui enim fortitudinem
& constantiam tuam in rebus aduersis: sed potius vt meam mentem tuæ dilectioni pate-
faciam

CHRISTI 449. LEONIS PAP. IO. THEODOSII 42. VALENTIN. 25. IMPP.

A faciam: teque doceam, domine, quod commilitones habes, qui pro veritate libenter pe-
ricula subeunt. Hæc iamdiu cum scribere vellem, non inueni cui litteras darem: cum
verò nunc nactus fuerim venerabilissimum & religiosissimum presbyterum Ozam, virum
pro pietate pugnantem & pro tua perfecta pietate, & scribo & amplector tuam pieta-
tem; teque oro, vt orationibus nobis opem feras ac litteris nos confirmes.] hucusque ad
Ibam Theodoretus.

Quanta enim mala ab aduersarijs idem passus sit Ibas, postquam sententiã damnationis
accepit; ipsum audi hæc coram Patribus postea in Chalcedonensi Concilio exclaman-
tem: Eutyches aduersum me perfidè * quædam falsa confinxit, nec me in Synodum in-
ttere permisit: per quadraginta mansiones, per diuersos ad inuicem succedentes ordines
deduxit me, *in exilium scilicet*: viginti & amplius carceres mutauit, tamquam non esset
B carcer Antiochiæ, &c.] Ita planè, dum vixit Theodosius Imperator, librum fuit Euty-
cheti sceleratorum antesignano, quæ vellet in condemnatos Episcopos perpetrare; sic fa-
tigans eos, vt labore peregrinationis (quod sancto contigit Flauiano) extremum emittere
spiritum cogeret. Quam autem præstulerit Theodoretus ipse constantiam, cum eadem ex
causa & ipse solum vertere coactus est, paulo inferius suo loco dicturi sumus. Porro ex
his quæ passus est Ibas, reliqua meditare quæ sanctissimi Episcopi confessores ab iisdem
Eutychnianis hæreticis eadem ex causa damnati perpeffi sunt. Vbi enim eadem inerat cau-
sa patiendi, idemque persecutor instabat Eutyches truculentus: eadem esse illos secuta sup-
plicia, quisque iure existimabit.

* Cœcil. Chal-
ced. Act. 10.
* pro fide

Hunc tandem consecuta est finem Synodus œcumenica posterior, quam improbatam à
S. Leone Romano Pontifice iure maiores nostri Prædatoriam appellarunt: In qua nihil nisi
C per vim & metum tentatum & extortum: In qua loco sacrorum librorum gladij atq; fustes:
In qua suffragiorû libertas fuit vincta catenis: In qua pro Dei laudibus auditæ sunt militum
minæ: In qua perfidus hæresiarcha patronus: In qua hæresis est stabilita: In qua nullus ser-
uatus est à sanctis Patribus sancitus ordo iudicij, nulla viguit censura canonum & decreto-
rum: In qua siluerunt Episcopi, clamauerunt hæretici: In qua de oppressa fide Catholica im-
pietas triumphauit, & de manubijs lapsorum Episcoporum diabolus trophæa erexit, atque
randem de cæde martyris superbus tyrannus Dioscorus triumphauit: De qua in vniuersa
Catholica Ecclesia auditi sunt vndique gemitus, luctus, & clamor: De qua iidem ipsi qui
subscripterant Orientalis Ecclesiæ Præsules repleti sunt vndique lacrymis, semetipsos eru-
bescentes, aspectumque suorum vitantes, quod tam ignauiter fidem Catholicam prodidif-
sent, infamem hæresiarcham restituisent, & innocentissimum Flavianum vnâ cum alijs
D sanctis Episcopis condemnassent.

QUALIS
HÆC SYNO-
DUS.

Triplex namque fuerat lapsorum Episcoporum negatio, triplici subscriptione firma-
ta, videlicet in restitutione Eutychetis, in confirmatione promulgatæ ab eo hæresis, at-
que demum in damnatione sanctorum Episcoporum. Qui igitur metu perculsi, terrore in-
star Petri negassent: cum ex atrio sunt egressi deterioris Anna & Caïpha Dioscori, respi-
ciente illos Domino, vt Petrus, flere cœperunt amare, adeo vt ad luctum suos omnes sibi
subditos etiam prouocarint: id enim Theodoretus affirmat in epistola ad Ioannem Episco-
pum Germanicæ, quam ad finem anni huius suo loco reddemus. Perseuerauit ita in luctu
lugubribus induta vestibus pallens & mærens Orientalis Ecclesia biennij ferme temporis
spatio: cum Deus haud diutius ferens vi potentium fidem Catholicam oppugnari, è medio
E sustulit Theodosium Imperatorem, & successorem dedit maxime pium, qui prostratæ reli-
gioni manum porrigens, eandem in statum pristinum vindicauit. Quomodo autem hæc
fieri contigerunt, suis opportunè locis oratio patefaciet. Nunc verò quæ subsequuta fuerint,
enarremus.

Inter hæc autem Theodoretus Episcopus Cyri, cum audisset se à pseudosynodo
Ephesina esse depositum: appellans (vti Flavianus fecerat) Romanum Pontificem,
quem vnicum sciret esse reliquum legitimum Iudicem, qui perperam à Synodo facta re-
scindere posset: honorificam ad eum legationem misit, profecturus iam ipse præsens
causam suam apud ipsum sanctum Leonem Papam, si qui iussus erat Theodosij rescri-
pto à sua Ecclesia non recedere, ab eodem conmeatum obtinere valuisset. Legati au-
tem ab eo missi fuerunt Hypatius & Abramius Corepiscopi, necnon Alypius Archi-
mandrita, quem illum putamus cuius idem Theodoretus meminit in libro Sanctorum
Patrum Deum amantium in Marciano. Ornauit insuper eandem legationem pluri-
bus

THEODORE
TI LEGATIO
AD SEDEM
APOSTOLI-
CAM.

Theodoret.
lib. 55. Part.
c. 3.

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25.

IMPP.

Theodoret.
epist. 113.
167. 11.
EPISTOLA
THEODORE
TI AD S. LEONEM
PAPAM

bus epistolis, atque in primis ad ipsum Romanum Pontificem istis verbis: **A**
Si Paulus^b præco veritatis, tuba sanctissimi Spiritus, ad magnum Petrum cucurrit, ut
iis qui Antiochiæ contendebant, ab ipso afferret solutionem: multo magis nos, qui abie-
cti sumus & pusilli, ad Apostolicam vestram sedem currimus. Vobis namque per omnia
primos esse conuenit. Multis enim, quibus superiores estis, ornatur vestra sedes. Alias si-
quidem vrbes ornat vel magnitudo, vel pulchritudo, vel multitudo eorum qui inhabi-
tant: nonnullas autem priuata dona quædam illustrant spiritualia: vestra verò redundan-
tem bonorum copiam dedit is, qui est bonorum largitor. Ea est enim omnium maxima &
præclarissima, & quæ præest orbi terrarum; & eorum qui inhabitant, abundat multitudine.
Accedit his hoc quoque, quod qui rerum potitus peperit Imperium, propria sua appella-
tione eos quibus imperat, impertit.

Rom. 1.
ROMANAE
ECCLESIAE
PRAECONIA

Præcipue autem & insigniter eâ exornat fides, & fide dignus testis diuinus Apostolus, **B**
qui clamat: Fides vestra annunciat in vniuerso mundo. Si autem diuinæ prædicationis
statim susceptis feminibus, mirabiles hos fructus, & tam vberes tulit: quænam ad eam,
quæ nunc in ea versatur, pietatem laudibus celebrandam suffecerit oratio? Habet autem
communium quoque Patrum & veritatis doctorum Petri & Pauli sepulchra, quæ Fidelium
animas illuminant. Horum autem beatissimum par & planè diuinum exortum quidem
est in Oriente, & radios omnem in partem emisit: in Occidente autem prompto & ala-
cri animo vitæ suscepit occasum, & nunc illinc orbem terræ suis radiis illustrat: Hi ve-
stra n sedem effecere magis illustrem: ea est vestrorum bonorum colophon. Illorum au-
tem Deus nunc quoque sedem claram insignemque reddidit, cum vestram sanctitatem
in ea collocauerit, quæ radios fidei Orthodoxæ emittit. Atque huius quidem possunt
multa quoque alia inueniri indicia: sufficit autem & vester zelus in nefandos infaustos-
que Manichæos, quem vestra nuper sanctitas aperuit, ostendens vestra in Deum piera-
tis studium. **C**

LAUDATVR
EPISTOLA
S. LEONIS
AD FLAVIAM
NVM.

Satis sunt etiam quæ nunc à vobis scripta sunt ad significandum vestrum characterem
Apostolicum. Incidimus enim in ea quæ scripta sunt à vestra sanctitate de suscepta à Deo
Saluatore nostro humanitate; & quæ accuratè & perfectè scripta essent, admirati sumus:
Vtrumque enim simul declarant, & æternam Vnigeniti ex æterno Patre diuinitatem, &
quæ erat ex semine Abraham & David humanitatem: Et quod quæ sumpta erat natura, no-
bis similis erat in omnibus, solum autem erat dissimilis, quod ab omni peccato permanse-
rit alienus; quandoquidem id non à natura, sed ab animi instituto & libero arbitrio nasci-
tur. Habebant autem hæc quoque scripta, quod vnus quidem est vnigenitus Dei Filius; est
autem eius diuinitas impatibilis, immutabilis, & in quam non cadit alteratio, sicut is qui **D**
genuit cum Pater, & sanctissimus Spiritus: & ideo patibilem suscepit naturam, quandoqui-
dem in diuinam naturam non cadit passio, ut suæ carnis passione largiretur impassibilita-
tem iis qui in ipsum credidissent. Hæc, & quæ sunt his similia, scripta continebant. Nos au-
tem spiritalem admirati sapientiam tuam, quæ per vos locuta est, sanctissimi Spiritus gra-
tiam laudamus: hortamurque, rogamus, obsecramus, & supplicamus sanctitati tuæ, ut quæ
tempestate agitantur, Dei Ecclesiis opem feras.

QVÆRITVR
SE DEPOSITVM
E SEDIBVS
THEODORE-
TIVS.

Nam cum per ea quæ à vestra sanctitate Ephesum scripta sunt, sperassemus fore, ut
sedarentur fluctus: in grauiorem tempestatem incidimus. Iustissimo enim Alexandrino
Præsuli non suffecit iniqua atque adeo iniustissima depositio sanctissimi & religiosissimi
Constantinopolitani Episcopi domini Flauiani, nec eius expleuit animum similis cædes
aliorum Episcoporum; quinetiam me quoque absentem calamo similiter ingulauit, cum **E**
me nec in ius vocasset, nec præsentem iudicasset, nec quid de suscepta à Deo & Saluato-
re nostro humanitate sentirem, interrogasset. Atque homicidas quidem, & sepulchro-
rum effosores, & eos qui aliena cubilia violauerint, non prius condemnant Iudices, quam
ipsi accusationem confessione sua confirmauerint, vel ab aliis apertè conuicti fuerint.
Nos autem, is qui in diuinis legibus est edoctus, trigintaquinque dierum spatio remoros
condemnavit, ut voluit. Et nec hoc solum fecit, sed etiam anno superiore, cum duos vi-
ros, qui in moibum Apollinaris inciderunt, illucque excurrerant, & calumnias in nos con-
textuerant, excitasset: nos in ecclesia notauit anathemate, idque cum ad eum ego scripsissem,
& quæ sentio litteris significassem.

Ego autem Ecclesiæ quidem desico tempestatem, quietem autem amplector. Nam
cum vigintisex annis ab vniuersorum Deo creditam Ecclesiam per vestras preces rexerim:

non

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25.

IMPP.

A non tempore beatissimi Theodoti Orientis Præsulis, non tempore illorū qui ei in sede An-
tiochena succedere, quantumuis leuem subij reprehensionem: sed mihi diuina opem fe-
rente gratia, plusquam mille animas liberaui à morbo Marcionis, multas autem alias à se-
cta Arij & Eunomij adduxi Christo Domino: & ut in octingentis ecclesiis pastor essem mihi
sortito obtigit (tot enim parœcias habet Cyrus) in quibus per vestras preces ne vnum qui-
dem remansit zizanium, sed ab omni errore hæretico liberatus fuit grex noster. Nouit qui
omnia intuetur, quot à nefariis hæreticis lapides in me immisos sustinuerim, quam multa
in multis Orientis ciuitatibus certamina susceperim aduersus Gentes, aduersus Iudæos,
aduersus omnem hæreticorum errorem. Et post tot sudores & labores, nec in ius quidem
votatus sum condemnatus.

Ego autem Apostolicæ vestrae sedis expecto sententiam: & supplico & obsecro vestram
B sanctitatem, ut mihi appellanti iustum vestrum & rectum iudicium, opem ferat; & iubeat
ad vos accurrere, & ostendere meam doctrinam vestigia Apostolica sequentem. A me enim
scripta sunt alia quidem antè viginti annos, alia verò ante decem & octo, alia ante quin-
decim, alia ante duodecim, partim quidem aduersus Arianos & Eunomianos partim verò
aduersus Iudæos & Gentes, partim verò aduersus Magos qui sunt in Perside, alia rursus
de vniuersa ac generali prouidentia, alia rursus à me per diuinam gratiam sunt explicata
de Theologia & diuina humanæ naturæ susceptione, & scripta Apostolica, & Prophetica
prædicationes: Et ex eis facile sciri potest, an seruauerim rectam atque inflexam fidei regu-
lam, an rectitudinem eius transierim.

Sed supplicationem meam, quæso, ne respuatis, nec miseram meam caniciem despi-
ciatis quæ post tot labores affecta est contumeliis. Ante omnia autem rogo, ut sciam
C à vobis, an in iniusta hac depositione me oporteat acquiescere, an non. Vestram enim ex-
pecto sententiam: & si iudicatis me stare affectis, stabo, nec vlli deinceps homini mole-
stiam exhibebo: sed (quod sciri non potest) Dei & Saluatoris nostri expectabo iudicium.
Mihi autem (ut Dominus Deus est testis) nec honor curæ est, nec gloria, sed tantum
scandalum quod factum est, quod multi ex simplicioribus, & maximè qui ex diuersis hæ-
resibus à nobis capti sunt, sedem eorum qui nos condemnauerunt, attendentes, existi-
mabunt nos fortasse hæreticos; ut qui quod sit rectum perfectumque dogma videre ne-
queant.

Quod autem cum tot annis fuerim Episcopus, non domum * possederim, non agrum, * donum
non obolum, non sepulchrum; sed sponte electam amplexus sim paupertatem; & quæ no-
bis à parentibus obuenerant, post illorum mortem statim distribuerim, nouit omnes qui
D in Oriente habitant. Ante omnia autem supplico vestro sacro & Deo amico capiti, ut pre-
cum mihi præbeat auxilium. Hæc per religiosissimos presbyteros Hypatium & Abramium
Co. episcopos, & Alypium Præsidem eorum qui sunt apud nos monachorum, vestram do-
cui sanctitatem: quandoquidem ne ad vos venirem, me Imperatoris litterarum vincula re-
tinuere. Sicut ergo alios, rogo etiam sanctitatem vestram, ut eos paternè afficiat, & inflexas
aures beneuolas eis præbeat; & quæ calumniis & temerè oppugnatur, senectutem meam
vestra dignetur cura ac prouidentia; & ante omnia fidei, cui insidiæ tenduntur, omnibus
viribus curam gerat; & Ecclesiis paternam suam integram conseruet hereditatem: ut pro
his quoque remunerationes accipiat sanctis vestra à liberali & munifico Deo.] hætenus
Theodoretus appellantis ad Apostolicam sedem ad ipsum Leonem Papam epistola, ex qua
quidem perspicue videas, contrectesque manu, vnum semper fuisse Hierarcham in Eccle-
E sia, ad quem passi iniuriam vel à suis Episcopis, aut à comprouincialibus, siue œcumenicis
Conciliis, omnes confugiant.

Sed quid per eosdem legatos ad Renatum presbyterum Cardinalem tituli sancti Cle-
mentis, vnâ cum Iuliano & Hilaro legatione functum in Ephesino Concilio hoc anno
celebrato, idem Theodoretus scripserit, dignum est recensere: siquidem perfunctos ab
eo in dicto Concilio Ephesino aduersus ingruentem impietatem labores in memoriam
reuocat, & perpetuis monumentis testata reliquit, quæ desiderantur in publicis Actis,
haud dubium malitia Dioscori vel prætermissa, vel dempra. Prodimus hanc, sicut alias
Theodoretus epistolas, ex thesauro Vaticanæ bibliothecæ, ex quo volumen Theodoretus
epistolarum (ut superius diximus) magno horum temporum rerum gestarum cognitio-
nis emolumento, Latino sermone quam fidelissimè reddendum curauimus à nostro Fede-
rico Metio vtriusque linguæ peritissimo: inter quas cum aliquæ sint quæ ad hanc lega-
tionem

FIDES INTE-
GRA ET LA-
BORES THEO-
DORATI.APPELLA-
TIO THEO-
DORATI AD
S. LEONEM
PAPAM.OBSCANDA-
LVM THEO-
DORATI VS
SEDEM RE-
PETIT.THEODORE-
TI PAUPER-
TAS.DE EPISTO-
LIS THEO-
DORATI AD
HANC LE-
GATIONEM
SPECTAN-
TIBVS.

CHRISTI
449.

LEONIS PAP.
10.

THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

tionem spectant, haud cunctabimur pro rerum gestarum scientia, hic tibi describere. Ad A
Renatum igitur S. R. E. presbyterum Cardinalem data sic se habet epistola:

Theodor.
epist. 116.
EGREGIA
FACTA RE-
NATI EPHE-
SI.

Cognouimus calidum & feruentem ac iustum tuæ pietatis zelum, ac iustissimam & le-
gitimam auctoritatem, qua vsus, domine, ea quæ Ephesi audacter gesta sunt, arguisti &
repressisti. Non autem nos soli hæc didicimus, sed in vniuersam terram tuæ rectitudinis
sonus exiuit, & omnes celebrant iustitiam, zelum, auctoritatem, & maiestatem, & quas
minas tu comminatus sis aduersus reprobos & prauos homines, vel aduersus iniquitatem
illam. Et hæc fecit tua pietas, cum vnicam tantum eadem videris: si verò alias etiam
vidisses, quæ post tuam profectioem secutæ sunt, fortasse Phinees illius zelum fuisses
imitatus.

Vnus verò ex illorum numero qui fuerunt damnati, etiam ego sum, cui per litteras Im-
peratoris illuc accedere fuit interdictum, & absens fui damnatus. Post enim sex & vi-
ginti Episcopatus annos, post magnos & sexcentos labores, post certamina pro pieta-
te gesta, postquam omnium Saluatori adduxi multas hæreticorum myriadas à primo er-
rore reuocatas, me sacerdotio priuarunt: eiciunt etiam è ciuitatibus, neque senectute
veriti, neque caniciem in pietate nutritam. Hac igitur de causa tuam oro sancti-
tatem, vt persuadeas sanctissimo ac beatissimo Archiepiscopo, vt Apostolica vratur au-
thoritate, & præcipiat ad vestrum conuolare Concilium. Habet enim sanctissima il-
la sedes omnium per Orbem Ecclesiarum ducatum & principatum multis quidem de cau-
sis, præcipuè verò, quòd hæretica labe immunis permansit; & nullus qui contraria sen-
tit veritati, in illa vquam sedit, sed Apostolicam gratiam integram & immaculatam
seruauit.

ROMANÆ
SEDIS PRI-
MATVS.

Quæ enim à vobis decernuntur, contenti his erimus, & illis acquiescemus, quæcum-
que illa fuerint, vestro iusto iudicio confisi: Et rogamus, vt ex iis quæ scripta sunt iudi-
cium proferatur. Plures enim quam triginta scripsi libros aduersus Arium & Eunomium,
aduersus Marcionem, aduersus Macedonium, aduersus Gentes, aduersus Iudæos. Ex-
posui etiam diuinam Scripturam: & facile est, quicumque voluerit, discere quòd Apostolica
vestigia sum secutus, vnum Filium prædicans, vt vnum Patrem, & vnum Spiritum fan-
ctum, vnam Trinitatis diuinitatem, vnum regnum, vnam potentiam, immortalitatem,
æternitatem, immutabilitatem, impatibilitatem, vnam voluntatem, perfectam Do-
mini nostri Iesu Christi deitatem, perfectam humanitatem propter nostram salutem as-
sumptam, & pro nobis morti traditam. Non alium noui Filium hominis, alium Filium
Dei, sed eundem, Filium quidem Dei vt Deum à Deo genitum, Filium autem hominis
propter assumptam à semine Abraham & Dauid serui formam. hæc & his similia frequen-
ter docco: hæc etiam in litteris sanctissimi & beatissimi Archiepiscopi domini mei Leonis
scripta inueni, & omnium Dominum laudau, quòd Apostolicis eius dogmatibus confo-
na sentio. Meas igitur preces suscipite. Hac enim de causa Deo dilectissimos presbyte-
ros Hypatium & Abrahamium Corepiscopos, & Alypium monachorum qui apud nos
sunt Præfectum ad tuam Dei dilectionem misimus & destinauimus, vita quidem celebri
ornatos, qui etiam coram diligenter vos docere valeant, quæ nostræ humilitati contige-
runt.] hæc etiam ad Renatum Theodoretum epistola; quam vnà cum aliis ipsius litteris eodem
argumento conscriptis, hoc anno datam esse, ex eo liquido patet, dum numerat annos
sedis suæ vigintifex, sicut & in epistola ad S. Leonem Pontificem. Cum enim (vt dictum
est latè superius) ipse creatus fuerit Episcopus anno Domini quadringentesimo vigesi-
motertio; si huic numero vigintifex annos addas, iam ad præsentem annum quadringen-
tesimum quadagesimum nonum peruenies.

CONTRA
NESTORIA-
NAM HÆ-
RESIM
THEODORE-
TI CONFES-
SIO.

Eodem quoque argumento extat eiusdem Theodoretum epistola ad Florentium Episcopum
in commendatione legatorum, qua & horratur eundem ad defensionem fi-
dei. quisnam iste Florentius fuerit, nos quidem latet. Est eius epistolæ exordium: Non
omnino dereliquit Dei & Saluatoris nostri gratia humanum genus, &c.] Addidit his
insuper allam ad Romanæ Ecclesiæ Archidiaconum perbreuem epistolam istis quidem
verbis:

Theodor.
epist. 117.

Theodor.
epist. 118.
EPIST. THEO-
DOR. AD
ARCHIDIA-
CON. ECCLES.

Grauiissima tempestas nostris est exorta Ecclesiis: qui verò Apostolicam timentur fidem,
tuam sanctitatem facilem & promptum habent portum & tranquillum: non enim solum
propugnatis Euangelica dogmata, sed etiam quæ contra nos iniuste facta sunt odio habentis.
Cum enim nos procul abessemus, trigintaquinque videlicet mansionum & dietarum iter,

con.

CHRISTI
449.

LEONIS PAP.
10.

THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

condemnauerunt, vt voluerunt, iustissimi scilicet Iudices. Et præter eam, quæ à præsen-
tia Dei & Saluatoris nostri vsque hodie viguit, cum dereliquissent doctrinam, intro-
duxerunt nouam quamdam & spuriam, & omnino contrariam Apostolorum traditio-
ni: & eos qui veterem disciplinam & doctrinam & dogmata tuerentur & sequuntur, inse-
stantur aperte.

Dignare igitur, Deo dilectissime; zelum accendere sanctissimi in omnibus & beatissimi
Archiepiscopi, vt etiam Orientis Ecclesiæ vestra fruatur protectione; & præcipuè fidem
defendere à sacris Apostolis omnibus traditam, & integram & inuiolaram paternam sor-
tem & hereditatem custodire, & imminentem nebulam dissipare, & pro tenebris puram
serenitatem efficere; & quæ contra nos facta est cædes, arguere & castigare. Decet enim
tuam beatitudinem, ad alia sua publicè gesta opera hunc zelum etiam adicere.] hæc
ad Archidiaconum Romanæ Ecclesiæ Theodoretus: quibus vides præstantem Romani
Pontificis auctoritatem in Orbis totius Ecclesias. Haud tamen frustra ad sedem Apostoli-
cam Theodoretus appellasse cognoscitur: nam ab ipsa & absolutus est, & in sedem restitu-
tus, vt apparet ex Actione prima Concilij Chalcedonensis; sicut & Eusebius Dorilæi Epi-
scopus, qui Romam venit, & à sancto Leone Papa itidem in sedem suam restitutus pariter
fuit, vt constat ex eadem Actione Prima eiusdem Concilij. Priuilegium quidem solius
Ecclesiæ Romanæ esse reperitur, vt depositus à Synodo Episcopus absque alia Synodo ma-
ioris numeri restitui possit per Romanum Pontificem: quod aliis sedibus incōcessum fuisse
liquet; nimirum, ne depositus in Synodo Episcopus ab alia non maioris numeri Synodo
restitui queat.

Quòd verò ipsi Theodoro Romam, vt optabat, se conferre ad iudicium non liceret, eo
quòd litteris Theodosij Imp. (vt dictum est) veritus esset è sua ciuitate recedere: ad Anato-
lium Patricium Constantinopolim scripsit epistolam, qua post plura hæc quæ ad suam pro-
fectionem in Urbem instituendā pertinent, habet, cum rogat eum vt ab Imperatore profi-
ciscendi licentiam obtineat: Tuam magnificentiam oro, vt hanc gratiam à triumphatore
Imperatore obtineas, vt ad Occidentem accedā, & ab illis Deo dilectissimis & sanctissimis
Episcopis iudicer: & si vel minimum quidem fidei regulam transgressus esse ipse repertus
fuerit, in ipsum maris profundum proiciat. Si verò neque has nostras susceperit preces, li-
ceat mihi per eum, nostrum incolere monasterium, quod Cyro abest centum viginti pas-
suum miliaribus, & Antiochia septuagintaquinque, & ab Apamensium ciuitate tribus
millibus: hoc quidem si fieri potest, prius gratissimum mihi erit: sin minus, posterius mihi
concedi per tuam celsitudinem oro, &c.] Adiecit ad eundem Anatolium aliam episto-
lam, qua pluribus commendat sancti Leonis Papæ epistolam ad Flauianum de fide Ca-
tholica datam, cui in omnibus se consentire profitetur & gaudet.

THEODOR.
PETIT CON-
CEDI SIBI
LICENTIAM
ROMAM VE-
NIENDI.
Theodor.
epist. 119.

Sunt & aliæ plures ad diuersos datæ ab ipso Theodoro eodem argumento his diebus
epistolæ, quæ omnes haud dubium ab eo scriptæ sunt antequam à Theodosio Imperatore
pro confirmatione pseudosynodi Ephesinæ promulgatum esset edictum, quo inter multa
auditu execrabilia, ipsius Theodoretum, perinde ac Nestorij atque Porphyrij scripta fue-
runt omnino verita, incendioque damnata: Si enim ante datas à se superiores litteras fuis-
set eiusmodi sanctio promulgata, quales putas clamores dictis litteris edidisset, & lugu-
bres querelas iisdem intexisset? Edidit quidem eam sanctionem Theodosius Imperator
Eutyriachianorum artibus circumuentus, in primis verò eorundem antesignani Chrysa-
phij: qua omnem gloriam, quam ob pietatem hæcenus sincerè seruata ipse Theodo-
sius fuerat consecutus, penitus labefactauit. Sed iam ipsum audiamus edictum, quod
sic se habet:

Theodor.
epist. 121.

Olim quidem prius Nestorius, qui fuit Constantinopolitanus Episcopus, noua & pesti-
fera, præter illa quæ tradita sunt, tentans inducere dogmatum Christianorum puræ &
Orthodoxæ fidei contraria, à sancta Synodo est eiectus, quæ Ephesum ex vniuerso Orbe
Principali sanctione conuenit. Quæ sancta Synodus pariter confirmauit etiam Catholi-
licam fidem ab Episcopis qui Nicææ congregati sunt, traditam. Et nos confirmantes
quæ salubriter instituta sunt ab eodem sancto Concilio quod Ephesi congregatum est, ge-
neralem promulgamus legem, qua tam prædictum Nestorium, quam eos qui similia sa-
piunt, damnat; præcipientes ne Christiano saltem nomine censerentur, sed vt Simoniani
potius vocarentur, quoniam blasphemiam Simonis dilexerunt: Desinimus enim ceteris
eos debere vltionibus subiaccere, quas continet præfata præceptio.

Concil. Cha-
ced. Act. 3.
EDICTVM
THEODOSII
PRO PSEV-
DO CONC.
EPHES.

Quoniam

Quoniam verò præfenti tempore, dum post illam iam pridem quietæ essent Ecclesiæ, A
Flavianus Constantinopolitanus Episcopus, & Eusebius alter Episcopus, perniciosas sedi-
tiones sequendo, Nestorij schismata Ecclesiis iniecerunt: præcepimus rursus in eiu-
dem ciuitatis Ephesiæ sanctissimam Ecclesiam vtique denuò conuenire Cōcilium, vt cum omni
subtilitate vera fide firmata, à sanctis Ecclesiis iniecta per eos hæresis auferretur. Hæc ipsa
igitur sancta Synodus definiuit, obtinere quidem fidem, quæ Nicææ à trecentis decem &
octo Patribus tradita est; excludi verò ab Episcopatu non solum Flavianum & Eusebium,
sed & Domnum qui fuit Antiochenus Episcopus, & Theodoretum, & alios quosdam, qui
eadem præfata hærescos cæcitate participant, & ob hoc sacerdotibus indigni sunt sedi-
bus. Et nos igitur eiusdem sanctæ Synodi decreta laudamus atque firmamus, hanc Ortho-
doxam fidem putantes atque nominantes, quæ à trecentis decem & octo Patribus exposi-
ta est, & firmata in sanctis Conciliis quæ Ephesi congregata sunt.

Ut verò & in reliquum tempus perfectissima fiat totius solutio quæstionis: iubemus, vt
in omni Orbe terrarum huic ipsi fidei, quæ in Nicæa prolata est, vndique Episcopi vniuer-
si subscribant per Metropolitanos singulorum locorum, & hoc ipsum nobis per proprias
eorum litteras intimetur. Omnino autem nullus qui Nestorij & Flauiani & eorum qui
eiusdem sententia detinentur, vllō modo Episcopus ordinetur: Sed & si quis iam maligno
peruentu est ordinatus, aut si quis de cetero per concursum fuerit, simulationemque proue-
ctus; hic Orthodoxorum proiciatur decreto Pōtificum. Et nec vsque ad verbum eidem
sanctæ fidei vel adiciatur aliquid, vel dematur. Sed nec habeat aliquis vel legat, aut tran-
scribat, proferatve Nestorium, vel terniones eius, aut codices noxios, & maximè quos con-
tra solas Porphyrius edidit Christianas litteras, neque Theodoretum scripta: Sed quicumque
huiusmodi codices habet, publicè illos proferat, & cunctis videntibus igni tradantur.

Et eos qui hanc religionem colunt, vel doctores eorum, nullus neque in ciuitate, neque in
agro, neque in suburbio suscipiat, neque eos secum patiatur habere confessum: alioquin
rebus eius publicatis, ipse perpetuo exilio relegabitur, quisquis hoc egerit, vel qualislibet
extiterit, vel quisquis codices habuerit interdicitā fidem Nestorij ac Theodoretum continen-
tes, vt interpretationes eorum, qui vocantur Sermones allocutorij, siue Traditiones, iis-
dem tormentis subiaceat; vel si ea quæ ab illis composita, alterius nominis fuerint præno-
tata.] hætenus Theodosij edictum, Eutychianorum arte compositum, quo sub specie con-
firmandæ Nicæanæ fidei damnantur immeriti, probaturq. posterior æquè ac prior Synodus
Ephesina, ac proinde Eutychiana hæresis validatur. In hæc planè præcipitia feruntur, qui
priuatis indulgent affectibus, & incauti ipsi cæci cæcorum ducibus dirigendos impruden-
ter sese committunt.

At qui tanta passus Theodoretus, nempe damnationem, sedis abrogationem, exilium
(vt ipse testatur in epistola ad Anatolium) scriptorumq. ex Imperatoris edicto iacturam,
numquid inserviens tempori tacuit, vel turpiter adulatus, liberationem supplicis ab aulicis
implorauit? minimè gentium: immo ipse ferme solus aduersus nefandos hæreticos excla-
mare auditis, & vehementius quàm par esset, id facere visus est Vranio Emesæ Episcopo
eius per necessario: qui cum, vt taceret, ipsum Theodoretum admonuisset, audi quodnam
ab eo responsum per litteras accipere meruit:

Quòd litteris quidem coniuncti simus, qui iam animis coniuncti eramus, pergratum
mihi fuit. Non animaduertentem tamen, quòd non sint huiusmodi verba tua. Si enim
salutationis causa tantum à te dicta sunt, non ægrè fero quòd dictum est: si verò consilij
memoriam reuocas, silere admonendo, & ea quæ dicitur œconomia & dispensatione vt:
nos gratiam habemus, admonitionem tamen non accipimus. Diuinus enim Apostolus
contraria præcipit: Insta opportunè, importunè. Et Dominus etiam noster huic præconi-
similia mandat: Loquere, & ne taceas. Necnon Isaias: Exclama potentia tua, & ne desi-
nas. Et Moyse: Descendens, testifica populo huic. Et Ezechiel: Speculatorem dedi te
domui Israel: si autem annunciaueris impio, & quæ sequuntur: superfluum est enim do-
ctis viris orationem in longum protrahere. Nos igitur non pauescimus, forti dum sumus
animo: sed potius lætamur & exultamus, & laudamus eum, qui his malis nos dignos fe-
cit: eos etiam qui huiusmodi certaminibus sunt excruciat, vt idem faciant, precamur. Si
enim dicunt nos Apostolicam regulam fidei minùs obseruare, sed declinare ad dexteram
vel ad sinistram: odio nos prosequantur, & cum aduersariis & inimicis nostris contra nos
stent: Si verò rectam Euangelicæ prædicationis doctrinam nos sequi, testimonium ipsi
perhi-

THEODOR.
SCRIPTA
DAMNATA.Theodor.
epist. 139. in
fin.Theodor.
epist. 122.2. Tim. 4.
Luc. 9.
1. Cor. 40.
Exod. 19.
Ezech. 3.

perhibent; ad ipsos clamamus: State etiam & vos succincti lumbos vestros in veritate, &
calceati pedes in preparatione Euangelij pacis: & quæ sequuntur. Aiunt enim virtutem
non solum temperantiam, iustitiam, & prudentiam, sed etiam fortitudinem esse, & per
hanc illas etiam dirigi. Iustitia enim in bello aduersus iniustitiam indiget fortitudine; &
temperantia auxilio fortitudinis cum vitur, vincit intemperantiã. Hac igitur de causa om-
nium Deus Propheta dixit: Iustus autem meus fide viuuit: & si subterfugiat, non gaudebit
anima mea in ipso. Subterfugere verò pusillanimitatem appellauit. Tuere igitur, o carum
caput, Apostolica dogmata. Veniet enim iam qui venturus est, & non tardabit, & reddet
vnicuique secundum opera sua. Transit enim figura mundi huius, & apparebit rerum veri-
tas.] hætenus ad Vranium Episcopum Theodoretus.

His ille acceptis litteris alias reddidit amoris quidem plenas, & indices suæ erga sana
dogmata sinceritatis & zeli: addidit & eulogias, quibus in exilio positus Theodoretus pau-
peritatem, quam patiebatur, sustentare valeret: quas licet ab aliis renuisset accipere ipse pau-
peritatis voluntarius cultor, grato accepit animo, eidemque breues litteras reddidit, dignas
quidem digno fidei Catholice defensore: quibus numquã hætenus editis tu primus, lector,
fructus: indignum enim esse putamus, labores & præclaras virtutes in tanto cōflictu Ortho-
doxorum pugilum silentio sepultas prætermittere, & non potius vndique diligenti perue-
stigatione quæstias, in medium spectandas exhibere. Accipe igitur quas secundo reddidit
Vranio Emesæ Episcopo litteras Theodoretus:

Et longa fuit epistola, & iucunda, & amoris vehementiam & veritatem indicauit, &
tanta me lætitia repleuit, vt minimè ipse animaduertentem, quòd alia sit (vt inde cognoui)
prioris epistolæ proxiij sententia. Litterarum enim sententiæ ignoratio, fraternæ dilectio-
nis thesaurum demonstrauit, & fidei perspicuitatem declarauit, & pietatis zelum signifi-
cauit. Et Propheta quidem verba & tētationes inter nos distribuimus: tua quidē pietas ver-
ba sumpsit; nos verò fluctibus & tētationibus agitur; & aduersus eos qui nauiculam
remis impellunt, vnà cum illo clamamus: Qui custodiunt vanitates & mēdacia, misericor-
diam suam dereliquerunt. Concedat autem Dominus noster & illius, vt nos è profundo
emergamus, & à cete liberemur. Si verò fluctus feruens & vehemens durauerit: speramus
etiam hoc pacto à diuina prouidentia non fore derelinquendos; & experientia discere quòd
virtus eius in infirmitate perficitur. Pericula enim nostra imbecillitate metitus est. Diui-
num enim illum Prophetam omnes qui simul nauigabant, in mare proiecerunt: mihi ve-
rò etiam tuæ pietatis solatium præbuit, ac aliorum etiam Deo dilectorum hominum: quos
mirabilis illius Onesiphori benedictionē obtinere vnà cum tua dilectione precor; quia
catenam meam non erubuisti, sed passionum, quas ipse pro fide passus sum, socij mihi fui-
stis. Id quidem certò scito, o domine, quòd cum alij Deo dilectissimi Episcopi eulogias
mihi miserint, illas minimè accepi: non quòd illos qui eas miserunt, cōtempserim; sed quia
adhuc ab eo necessarium victum habemus, qui etiam coruis abundanter illum largitur.
Tuæ verò pietati nihil tale feci: re vera enim vicit amoris feruor eam quam hucusque ha-
bui sententiam. Quòd enim ex quo nobis consuetudo creuit, amor etiam vehementior
fuerit factus, tua Deo dilecta anima certò sciat.] hæc ad Vranium Theodoretus: qui tunc
exul curam gessit exulum Episcoporum eiusdem carenæ consortium: quòd intelligere
possumus ex perbreui illa epistola, quam ad Alexandram clarissimam feminam dedit his
verbis:

Accepi paulo antè tuæ grauitatis litteras: & cum didicerim qua pro nobis vsa es dili-
gentia, gratias habui, & omnium Dominum rogavi, vt præsentia tibi custodiat bona, & ma-
iora addat, & futurorum & æternorum gloriam largiatur. Credimus autem ipsam exaudire
relegatos, & hos multo magis, qui propter eius diuinam doctrinam hanc sustinent pœnam.
Hæc per Episcopos Deo dilectos ad te scribo, te in primis orans, vt eorum curam suscipias:
pro Euangelica enim fide & Ecclesiarum pace hanc longam sustinent peregrinationem.]
hæc ad Alexandram Theodoretus.

Nactus est autem in his suis arumnis adiutorem Sporatum Comitum Domesticorum,
qui nihil penitus verens Chrysostratum, cuius arbitrio Imperator Theodosius mouebatur,
Theodoretum suscepit patrocinium. Quisnam autem adeò pietate insignis Sporatus iste fue-
rit, nihil præterea quòd de tanto viro dicamus, inuenimus, nisi quòd ob excellen-
tiam probitatis sinceræque fidei Orthodoxæ meruit sedere iudex cognitor vnà cum aliis
præstantissimis viris in Concilio Chalcedonensi, vt eius Acta declarant. Quòd præterea
iste

Hab. 2.

Hebr. 10.

1. Cor. 7.

Theodor.
epist. 123.2. Cor. 2.
Ioan. 1.

2. Tim. 1.

Theodor.
epist. 100.SPORATIVS
COMES AD-
DICTVS
THEODORVS
TO.

A iste præ ceteris animosè patrociniū Theodoretī suscepit, inde arbitror accidisse, quòd præ ceteris ipse sciret, quàm re vera idē Catholicus esset: Licet enim post restitutam Ecclesiæ pacem, Cyrilli tempore, idem Theodoretus apud Catholicos omnes, præsertim verò Constantinopolitanos versatus sciretur esse Orthodoxus, & communicare cū Orthodoxis, haud tamen contractam semel ex pristina societate cum Nestorio maculam diluere valuit. Sicuti enim Paulo olim persecutori accidisse scimus: qui licet ad Christum conuersus esset, ac pro fide Christi multa certamina subiisset, & in extrema pericula incidisset; tamen (vt Acta habent Apostolorum) cū Hierosolymis vellet se coniungere discipulis, haud admiserunt, timentes, & non credentes quòd esset discipulus: ita, inquam, Theodoro cœnit, qui licet à Nestorij societate penitus descuiisset, Catholicisque coniunctus esset, & pro Catholica fide verbis scriptisque strenuè laborasset; timor tamen prudentiores tenebat, num ista ipse ex animo faceret, vel lupus intus latens, ouem extrinsecus præferret.

* Act. 9.

THEODOR. MALA SV- SPIGIONE LABORANS QUID EGIT.

B Soluit autem ipse omnes huiusmodi infidèles animis ambiguitates, vbi ad eundē Sporatum Comitem misit Constantinopolim historicam tractationem contra Nestorium, qua simul docuit sectari se sinceræ fidei veritatem. est eius exordium: Cū vniuersus Orbis iam paulatim rueret, &c.] primū enim locū obtinet inter ipsius Theodoretī epistolas, meritoq. præ foribus collocata, quòd eam legentes, statim intelligerent, pollere auctorem fide Catholica, absterfisseq. penitus iniustam olim ex Nestorij consortio notam: quòd quidē ipsum aliis quoque litteris ad diuersos datis idem Theodoretus frequentissimè præstitit. Sporatus igitur inter alios plenissimè certior redditus sinceræ fidei Theodoretī, eundem vt verè Orthodoxum, quibus valuit, est persecutus officii: cuius rei gratia, grates debitas redditurus idem Theodoretus ad ipsum perbreuem eiusmodi epistolam dedit, indicem eiusdem Sporati pietatis: sic enim se habet:

^b Theodoret. epist. 97. * Sporadio

EPISTOLA THEODORETI AD SPORATIUM COMITEM.

* 2. Tim. 1.

C Thodoretus Episcopus Cyri Sporatio * Comiti. Tuæ magnificentiæ litteræ magnopere me sunt consolata: Longè autem maiorem lætitiā meam reddidit Deo dilectissimus presbyter & monachus Iamblychus, feruentem tuum zelum cū nobis narrauerit, & quo teneris circa res diuinas studio, & tuam erga nos animi propensionem. Ego verò cū hæc didicerim, & gloriosissimi & Christo dilecti domini Patricij, quos pro nobis agones & labores sustinet, audierim: A postolscam benedictionem vobis pronuncio, quam beatus Onesiphorus à sancta illa lingua Apostolica obtinuit: Tuæ familiæ Dominus misericordiam largiatur: Det misericordiam Dominus domui tuæ, quia sæpè me refrigerauit, & catenam meam non erubuit: Det tibi Dominus inuenire misericordiam à Domino in illa die. Hæc vobis precor, licet maioribus malis veritatis hostes me (vt putant) conculcent. Ad præstitam enim mercedem respicere & intueri edocti sumus. Et hoc vnum sciat tua magnitudo, quòd cum pietate etiam mors nobis iucundissima, & extremæ Orbis partes: Ecclesiarum tantum tempestas & turbo nos turbat, quem vniuersorum Dominus soluere & sedare potest.] hætenus ad Sporatum Comitem Theodoretus: Qui planè quicquid tempore œcumenici Concilij Ephesini deliquit, aucto fœnore in hoc tumultuario Ephesino celebrato Cōuentu persoluit, stas ante alios in suscepto certamine indefessus fidei Catholicæ propugnator. Quo quidem officio nauiter impleto, & munere integrè persoluto, nō solum priores deleuit ex Nestorij contagio asperfas maculas, sed desuper illas iam ablutas superinducens opere Phrygio victricia signa, aureas palmas, palmatam inde sibi ad triumphum tunicam præparauit. At de Theodoro modo satis.

S. LEO LABORAT PRO FIDE CATHOLICA.

E Sed iam res Occidentalis Ecclesiæ inuisamus. Quid in tanto Catholicæ fidei naufragio, qui clauū tenebat, Romanus Pontifex S. Leo? Vt hæc sciamus, opus est vt singillatim res ab eo hoc anno gestas ex suis ipsius epistolis intelligamus. Ac primū quidē de eo illud occurrit: quòd dum adhuc dubius eiusdē Ephesini Conuentus penderet exitus, pendebat & ipse animi anxius, ne (quòd iam longè fuerat odoratus) fides Catholica circumuenta fraudibus perditorum hæreticorum, detrimentū aliquod pateretur. Hinc ipse primū, cū quæ Ephesi agerentur, penitus ignoraret, de futuro euentu sollicitus, tertio Idus Augusti, biduo post illa habita ibi scelerata comitia, ad S. Flavianū Constantinopolitanum Episcopum litteras dedit, dolens in primis, quòd cū immensæ molis opus ageretur, in quo fides Catholica magno discrimine laboraret, ipse nihilominus diutiùs siluisset: demum cum admonuit viriliter atque strenuè agere. est earum exordium: Augēt sollicitudinem nostram taciturnitas tua, &c.] Ac rursus ad eundem scripsit, cū Hilarus diaconus legatus fuga lapsus Romam peruenisset, & ab ipso de eo quòd Flauiano ante eius discessionem contigisset certior

* Leo epist. 21.

A tior redditus esset: cū hæc paucis ad ipsum scribens vigesima nona mensis Septembris, cetero fidoque nuucio datis litteris significauit:

^a Leo epist. 27.

B Quæ & quanta dilectio tua pro Catholica fidei defensione patiatur, per diaconum, qui ab Epheso furtim est lapsus, cognouimus. Et licet magnificemus Deum, qui te gratiæ suæ virtute confortat; necesse est tamen nos dolore corū ruinas, per quos veritas impugnatur. Quia verò prouidentia Dei semper suis necessarium præstat auxilium: scire debet fraternitas tua, nos pro communi causa nihil eorum quæ agenda sunt præterire; vt primitus ad ea quæ vniuersitati Fidelium prosint, peruenire mereamur: Sin, est, vt fortiter interim dilectio tua toleret, quæ sibi ad æternam gloriam non dubitat profutura. Perlator sanè breuis huius epistolæ fideli sermone poterit enarrare, quicquid illud est, ad quod, adiuuante Domino, studio fidei & charitatis intendimus. Dat. tertio Kalend. Octobris, Actio & Protogene viris clarissimis Conf.] ita quidem Leo, nuncio magis credens secreta, quàm litteris, quòd timeret ne illæ ab aduersarijs Flauianum custodientibus interciperentur.

LEO PAPA CELEBRAT ROMAM CONCILIUM.

C Sed quænam ista, quæ litteris minimè commitenda putauit? Illud nimirū, quòd ipse Leo Pontifex Synodum coegisset, in qua cuncta quæ more prædonum Ephesi ab Eutychianis hæreticis gesta essent, penitus damnauit. Collegit enim quàm citissimè potuit S. Leo Episcoporum Occidentalium Synodum, in qua cuncta quæ perfidi illi presumpserunt, Pontificio decreto rescidit, irritaque penitus esse decreuit. His ergo peractis, summa celeritate de rebus Romæ gestis ad Pulcheriam Augustam litteras dedit, & ad clerum Constantinopolitanum, necnon ad alios. At de Synodo tunc Romæ coacta reddendæ sunt in primis litteræ Hilari diaconi tunc ad Pulcheriam Augustam scriptæ, quæ sic se habent:

^b Extant tom. 1 Cœci. in præfat. Conc. Chalced. HILARVS AD PULCHERIAM.

D Gloriosissima & piissima Augustæ Hilarus diaconus. Studium mihi fuisse post Synodum venire Constantinopolim, dicere non habeo: quando manifesta necessitas erat, quæ me litteras beatissimi Papæ ad vestram clementiam directas afferre compelleret, & vestræ pietati ac inuictissimo Christiano Principi officium, quòd debebam, venerationis exoluere. Sed huic congruo meo proposito illud impedimentum euenit, quòd omnium bonorum inimicum est, & Christianorum ingemiscit affectus, hoc est, Alexandrinus Episcopus in damnatione virorum inculpabilium potentissimus. Nam postquam iniustæ eius voluntati atque sententiæ communicare non potui, ad aliud Concilium * terroribus atque insidiis me euocare conatus est: quatenus me (quòd absit) aut seductionibus faceret consentire ad condemnandum sanctissimum Flavianum, aut resistentem teneret, vt mihi non esset licentia ad pietatem vestram Constantinopolim percurrere, aut ad Romanam Ecclesiam remeare. Verum tamen confidens de auxilio Christi, quòd attinget ad damnationem reuerendissimi & sanctissimi viri, innocentem me integrumq. seruauit; licet nulla flagella, nulla tormenta me possent facere eius sententiæ consentire. Sed omnibus derelictis, inde discessi, per incognita & inuia loca Romam veniens; vt reuerendissimo Papæ, omnium quæ in Epheso gesta sunt, idoneus nunciator existerem.

* concilium

E Vestra itaque veneranda clementia cognoscat, à præfato Papa cum omni Occidentali Concilio reprobari omnia, quæ in Epheso contra canones per tumultus & odia secularia à Dioscuro Episcopo gesta sunt, & nulla ratione hæc in his partibus suscipi posse, quæ per potentiam prædicti non sine læsione fidei, & præiudicio sanctissimi viri innocentiæ commissa sunt. Quæ verò constanti ac forti auctoritate pro fide à me nunciata sunt, superfluum credo narrare: nam hæc ex litteris beatissimi Papæ poteritis cognoscere. Vnde domina splendidissima atque clementissima Augusta, adoranda vestra pietas, in quibus libenter fecit initium, relinquere non debet, sed hæc zelo religiosæ fidei constanti voluntate seruare.] hæc Hilarus ad Pulcheriam.

IN ROM. CONCIL. DAMNATA ACTA EPHESI.

Quo autem mensē vel die Romæ Concilium contra Dioscorum fuerit congregatum, inde certius cognoscere potes, quòd litteræ à sancto Leone Papa post Synodum celebratam scriptæ habentur octauo Idus Octobris: vt planè valeas intelligere, vel ea ipsa die, vel pridie eius diei idem Romæ ad destruenda Acta Ephesina fuisse Concilium celebratum; in quo quidem omnes Episcopi in vnam conspirantes sententiam, in rescissionem male gestorum Ephesi tulere suffragium, omnium animis ad detestabile facinus vlciscendum incensis. Extat enim ab hac Synodo data epistola ad Archimandritas: hoc anno octauo Idus Octobris, & aliæ plures tertio Idus eiusdem mensis ab eadem Synodo scriptæ ad Theodosium, ad Pulcheriam, ad clerum, & populum Constantinopolitanum

TEMPVS CONGREGATI ROMÆ CONCILII.

* Leo epist. 25. & supra epist. 22. 23. 25. 26.

Sed cū huiusmodi Synodus ex plurimis prouincijs congregata esse dicatur in litteris Valen-

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

Valentiniani & Gallæ Placidia, quas reddituri sumus inferiis: unde, dices, facultas suppeditata, ut tam breui temporis spatio tam magna Synodus potuerit congregari? Sed meminisse debes quæ haud pridem dicta sunt ex eiusdem S. Leonis epistola ad Sicilia Episcopos^a data, moris fuisse annis singulis ad tertium Kalendas Octobris conuenire Romam Episcopos ad Synodum celebrandam, ad quam etiam iussit à Sicilia insula debere ternos accedere. Quamobrem opportunè accidit, ut absque alia Episcoporum uocatione, post Hilari diaconi reditum, Romæ ex pristino usu sancta Synodus cogeretur; in qua cum damnata esse Ephesina Acta testetur Hilarus ad Pulcheriam scribens, & innuat S. Leo in epistola nouissimè data ad Flavianum, nec de ea damnatione mentio habeatur in Synodalibus litteris ad diuersos missis: factum putamus ut ad tempus uoluerit Leo Pontifex ista obtegi silentio, ob eam potissimum causam quod speraret, vniuersali Synodo in Italia cogenda, omnem illam Orientalium Ecclesiarum ruinam fore refarciendam. Patres enim ipsi huiusmodi consilium inierunt, ut de cogendo in Italia Concilio œcumenico scriberent ad Theodosium Imperatorem. litteræ autem sic se habent^b:

Leo Episcopus, & sancta Synodus quæ in Vrbe Roma conuenit, Theodosio semper Augusto.

Litteris clementiæ vestræ, quas dudum ad B. Petri Apostoli sedem pro Catholica fidei amore misistis, tantam fiduciam sumpsimus defendendæ per vos veritatis & pacis, ut in causa tam simplici tamque munita nihil putaremus posse existere quod noceret: præsertim cum ad Episcopale Concilium, quod haberi apud Ephesum præcepistis, tam instructi sint missi, ut si scripta quæ vel ad sanctam Synodum, vel ad Flavianum Episcopum detulerunt, Episcoporum publicari auribus, Alexandrinus permisisset Antistes: ita manifestatione purissimæ fidei, quam diuinitus inspiratam & accepimus & tenemus; omnium concertationum strepitus quicuisset, ut nec imperitia vltra desiperet, nec occasionem nocendi æmulatio reperiret. Sed dum priuata causæ religionis exercerentur obtentu, commissum est impietate paucorum, quod vniuersam Ecclesiam vulneraret.] Vides ex his, probè nouisse S. Leonem, ob odium aduersus Flavianum conceptum tum ab Imperatore, tum etiam à Chrysaphio, omnia illa ad eò funesta Ephesi esse peracta pro Eutychete contra fidem Catholicam, ut Flavianum è sede deponerent, nulla habita ratione laicæ Catholica fidei: quod S. Leo deplorat, qui & subdit:

Comperimus enim non incerto nuncio, sed fidelissimo rerum quæ gestæ sunt narratore, Hilario diacono nostro (qui vix, ne subscribere per vim cogeretur, est fugit) cõuenisse ad Synodum plurimos sacerdotes, quorum utique frequètia consultationi & iudicio profuisset, si is qui sibi locum principem vendicabat, sacerdotalem moderationem custodire voluisset, ut (sicut moris est) omnium sententiis ex libertate prolatis, id tranquillo & æquo constitueretur examine, quod & fidei congrueret, & errantibus subueniret. In ipso autem iudicio, non omnes qui conuenerant, interfuisse cognouimus: nam alios reiectos, alios didicimus intronissos, qui pro supradicti sacerdotis a bitrio impiis subscriptionibus captiuas manus dederunt, quod nociturum statui suo scirent, nisi imperata fecissent: talemque ab ipso prolatam esse sententiam, ut dum homo vnus imperitur, in omnem Ecclesiam fauieretur. Quod nostri ab Apostolica sede directi ad eò impium & Catholicæ fidei contrarium esse viderunt, ut ad consentiendum nulla potuerint oppressione compelli: constantique in eadem Synodo (ut decuit) fuerunt protestati, nequaquam id quod constituebatur, sedem Apostolicam recepturam: quoniam re vera omne Christianæ fidei sacramentum (quod absit) à temporibus vestræ pietatis excluditur nisi hoc scelestissimum facinus, quod cuncta sacrilegia excedit, aboleatur.

Quia verò diabolica nequitia subtiliter fallit incautos, & ita quorundam imprudentiam per similitudinem pietatis illudit, ut pro salubribus persuadeat nocitura: remouete, quæsumus, à vestræ pietatis conscientia periculum religionis & fidei; quodq. in secularibus negotiis legum vestrarum æquitate conceditur, in rerum diuinarum pertractatione præstare, ut Christi Euangelio vim non inferat humana præsumptio. Ecce ego, Christianissime & venerabilis Imperator, cum consacerdotibus meis implens erga reuerentiam clementiæ vestræ sinceri amoris officium, cupiensque vos placere per omnia Deo; cui pro vobis ab Ecclesia supplicatur, ne ante tribunal Christi Domini rei de silentio iudicemur: obsecramus coram vniuersa Deitatis inseparabili Trinitate, quæ tali facto læditur, cum ipsa vestri sit custos & auctor Imperij, & coram sanctis Angelis Christi, ut omnia in eo statu

^a Leo epist. 4.
t. 7.DE COGEN-
DA SYNODO
VNIERSA-
LI CONSI-
LIUM.^b Leo epist. 25.EPISTOLA
SYNDALIS
AD THEO-
DOSIUM
IMP.

A

B

C

D

E

CHRISTI
449.LEONIS PAP.
10.THEODOSII 42.
VALENTIN. 25. IMPP.

A statu esse iubéatis, in quo fuerunt ante omne iudicium, donec maior ex toto Orbe sacerdotum numerus congregetur: nec alieno peccato patiamini vos grauari: Quia (quod necesse est nos dicere) veremur, ne cuius religio dissipatur, indignatio prouocetur.

Præ oculis habete, & tota mentis acie reuerenter aspiciate beati Petri gloriam, & communes cum ipso omnium Apostolorum coronas, cunctorumque martyrum palmas, quibus alia non fuit causa patiendi, nisi confessio veræ diuinitatis & veræ humanitatis in Christo. Cui sacramento quia impiè nunc à paucis impudentibus obuiatur: omnes partium nostrarum Ecclesiæ, omnes mansuetudini vestræ cum gemitibus & lacrymis supplicant sacerdotes, ut quia & nostri fideliter reclamarunt, & iisdem libellum appellationis Flavianus Episcopus dedit, generalè Synodum iubéatis intra Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ita aut repellat, aut mitiget, ne aliquid vltra sit vel in fide dubium, vel in charitate diuisum; conuenientibus utique Orientalium prouinciarum Episcopis: quorum si qui superati minis atque iniuriis à veritatis tramite deuiarunt, salutaribus remediis in integrum reuocentur: ipsique quorum est causa durior, si consiliis melioribus acquiescant, ab Ecclesiæ unitate non excidant.

Quam autem post appellationem interpositam hoc necessariè postuletur, canonum Nicææ habitorem decreta testantur, quæ à totius mundi sunt sacerdotibus constituta, quæque subter annexa sunt. Fauete Catholicis, vestro more, parentumque vestrorum. Dare defendendæ fidei libertatem, quam, salua clementiæ vestræ reuerentia, nulla vis, nullus poterit mundanus terror auferre. Cum enim Ecclesiæ causas, tum regni vestri agamus & salutis, ut prouinciarum vestrarum quieto iure potiamini; defendite contra hæreticos inconcussam Ecclesiæ statum, ut & vestrum Christi dextera defendat imperium. Dat. III. Idus Octobris, Asterio & Protogene viris clarissimis Coss.] Felix planè Theodosius, si patrem audisset sanctum Leonem talia monentem. Sed quod contempsit, illud planè ipsi cuenit, quod vaticinatus est idem sanctissimus Pontifex, nimirum fore, ut nisi audiret, aduersum se diuinam prouocaret indignationem, caletusque vindictam acceleraret. Etenim qui tot tantaque illi præstitit beneficia Deus creator omnium, terribilem, qui aufert spiritum Principum, se in cum iuxta Propheam ostendit: talem ipse postea (ut suo loco patebit) infelix expertus est Deum, antea semper erga ipsum amplissimum bonorum largitorem.

Porro qui ex Synodo has ad Theodosium litteras dedit Synodales, priuatim idem sanctus Leo alias ad ipsum litteras scripsit eodem die sub iisdem Consulibus: est earum exordium^b: Olim & ab initio in Conciliis celebratis tantam nos percepimus à beatissimo Petro Apostolorum Principe fiduciam, ut auctoritatem habeamus ad veritatem pro nostra pace defendendam, quatenus nulli liceat sic eam munitam in aliquo commouere, dum repente læsio remouetur, &c.] Rursum verò eodem argumento quo superiores, scripsit idem S. Leo ex eadem Synodo Romæ collecta ad Pulcheriam Augustam Synodalem epistolam eadem die, tertio die Octobris^c necnon alias ad clerum populumque Constantinopolitanum & ipsas duplices^d. Alias præterea adiecit ad Archimandritas^e Constantinopoli agentes, illud in primis hortatus, ut in communionem atque dilectionem ipsorum Episcopi Flavianii persisterent, nec sinerentur violentia tempestatis in transfuersum agi, neque communicarent cum intruso æque impiè per Dioscorum pseudoepiscopo Anatolio. Alia^f insuper eodem die hoc anno leguntur à S. Leone epistolæ ad Anastasium atque Iulianum Episcopos eadem ex causa conscriptæ, quas, si liber, lector consulere ipse poterit: hæc nobis satis ad rerum gestarum historiam quam verissimam insinuandam. Misit autem ipse S. Leo has omnes litteras per certos fidosque Apostolicæ sedis nuncios, nimirum Epiphanium atque Dionysium S. R. E. Notarios, ut idem indicat in posterioribus litteris^g ad clerum Constantinopolitanum Idibus Octobris hoc anno datis.

Opportunè autem contigit, ut hoc ipso tempore celebratæ Romæ Synodi, in Vrbe esset Imperator Valentinianus vnâ cum Eudoxia coniuge Augusta, & Galla Placidia ipsius Valentiniani Imperatoris Matre: venerant enim, ex more, ad sacra Apostolorum limina. Porro iidem, ut pij Principes, exhorruerunt, cum quæ Ephesi tyrannicè facta essent, audissent. ad quod immane facinus destruendum singuli singulas dedere in Orientem litteras, atque Valentinianus in primis his verbis ad Theodosium scribens^h:

Domino meo Theodosio gloriosissimo Victori ac Triumphatori perpetuo Imperatori & patri Valentinianus gloriosus Triumphator semper Augustus & filius.

Annal. Eccl. Tom. 6.

K

Cum

DE SYNODO
IN ITALIA
HABENDA
ADMONEY.PLURES
SCRIPTAE
EX SYNODO
LITTERAE.^b Leo epist. 24.^c Leo epist. 26.^d Leo epist. 23.^e Leo epist. 28.^f Leo epist. 29.^g Leo epist. 23.^h Exstant tom.
1. Concil. ante
Chalced. Cœc.

VALENTINIANVS AD THEODOSIVM.

ROM. PONT. DE FIDE ET SACERDOTIBVS IV. DICAT.

* dignitatis

^a Extat ante Concil. Chalced. 10. 1. Conc.

GALLA PLACIDIA AD THEODOSIVM.

* Concilio

^a Extat ibid. ante Concil. Chalced.

^c Ibid. ante Conc. Chalced.

GALLA PLACIDIA AD PVLCHERIA M.

Cum aduenissem in vibem Romam, ad Diuinitatem placandam, sequenti die ad basilicam Apostoli Petri processi: & illic post venerabilem noctem diei Apostoli, & a Romano Episcopo, & ab aliis cum eo ex diuersis prouinciis congregatis rogatus sum scribere vestrae mansuetudini de fide, quae cum sit conseruatix omnium animarum, dicitur perturbata; quam nos a nostris maioribus traditam debemus cum omni competente deuotione defendere, & dignitatem propriae uenerationis beato Apostolo Petro intemeratam & in nostris temporibus conseruare; quatenus beatissimus Romanae Ecclesiae Episcopus, cui principatum sacerdotij super omnes antiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide ac sacerdotibus iudicare, Domine sanctissime pater & venerabilis Imperator. Hac enim gratia secundum solemnitatem Conciliorum & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos appellauit propter contentionem quae orta est de fide.

Huic itaque postulanti, & coniuranti salutem nostram communem, annuere non negaui, quatenus ad tuam mansuetudinem meam petitionem ingererem: ut praedictus sacerdos, congregatis ex omni Orbe etiam reliquis sacerdotibus intra Italiam, omni praedicio summo, a principio omnem causam, quae vertitur, sollicita probatione cognoscens, sententiam ferat, quam fides & ratio vestrae diuinitatis^{*} exposulat. Non debet enim nostris temporibus contra religionem turbatam petulantia praualere, dum incommota fides hactenus fuerit conseruata. Ad perfectiorem vero agnitionem vestrae dignitatis direximus etiam Gesta, per quae desideria & acclamationes omnium pietas vestra cognoscat.] hactenus Valentinianus ad Theodosium. Galla autem Placidia in hunc modum ad eundem Imperatorem Theodosium^a:

Domino Victori Theodosio Triumphatori semper Augusto filio Galla Placidia piissima & perpetua Augusta mater.

Dum in ipso ingressu ciuitatis antiquae hanc curam habuissemus, ut cultum beato Petro Apostolo redderemus: in ipso adorando altari martyris reuerendissimus Leo Episcopus, paululum se post orationem retinens, propter Catholicam fidem apud nos defleuit, ipsum similiter summum Apostolorum, quem nuper audieramus, testem obiciens, Episcoporum multitudine circumseptus, quos ex innumerabilibus ciuitatibus Italiae pro principatu proprii loci, seu dignitate collegit; & verbis permiscens lacrymas, ad communionem sui fletus nostros quoque gemitus prouocauit.

Non modicum detrimentum est ex his quae gesta sunt, ut fides, quae tantis temporibus regulariter custodita est a sacratissimo Patre nostro Constantino, qui primus Imperator resplenduit Christianus, perturbata sit ad arbitrium vnius hominis, qui in Synodo Ephesinae ciuitatis odium & contentiones potius exercuisse narratur, militum praesentia & metu impetens Constantinopolitanae ciuitatis Episcopum Flavianum, eo quod libellum ad Apostolicam sedem misit & ad omnes Episcopos harum partium per eos qui directi fuerunt in Concilium^{*} a reuerendissimo Episcopo Romanae, qui secundum definitiones Niceni Concilij consueti sunt interesse, Domine sacratissime fili venerabilis Imperator.

Hac itaque gratia, tua mansuetudo tantis turbis resistens, veritatem immaculatam fidei Catholicae religionis seruari praecipiat: ut secundum formam & definitionem Apostolicae sedis, quam & nos tamquam praecellentem similiter veneramus, in statu sacerdotij illaeso manente per omnia Flauiano, ad Concilij & Apostolicae sedis iudicium transmittatur, in qua primus ille, qui caelestes clauis dignus fuit accipere, principatum Episcopatus ordinavit. Quando scilicet decet nos huic maxime ciuitati, quae domina est omnium ciuitatum tuarum, in omnibus reuerentiam conseruare. Diligentius autem etiam in hoc prouidere, ne quod priscis temporibus nostra generatio custodiuit, sub nobis imminui videatur, & per praesens exemplum schismata generentur inter Episcopos & sanctam Ecclesiam.] hucusque Galla Placidia ad Theodosium. Eadem ferme Eudoxia^b filia Augusta ad patrem Augustum scripsit: at non est opus omnes hic describere tunc datas epistolas, nisi tantum quae ab eadem Galla Placidia tunc eadem occasione data fuit ad Pulcheriam Imperatricem, digna quidem perpetuis monumentis, quae sic se habet^c:

Galla Placidia piissima semper Augusta Aeliae Pulcheriae piissimae semper Augustae filiae.

Ut Romam frequentibus concursibus adaeque desideremus inspicere, causa nobis est amplectendae religionis, ut terminis Sanctorum nostram exhiberemus praesentiam: quos certum est, pro sua virtute in caelestibus constitutos, neque inferiora despiciere. Nos, inquam,

Inquam, sacrilegum esse credimus, si solemnum ordinem denegemus. Cum igitur beato Apostolo Petro nostram praesentiam dedissemus: illic multitudine sacerdotum reuerendissimus Leo Papa circumdatus, pro dignitate sui loci, nos primus adiit. Qui propter interpositam gemitus sui tristitiam desiderium plene suum verbis insinuare non potuit. Vicit tamen constantia sapientiae sacerdotis, ut lacrymas paululum retineret; & causam violatae fidei, tamquam huius vindex, manifesto sermone proferret. In quo sermone cognouimus, nostris temporibus Catholicam fidem esse turbatam, quam a diuo patre nostro Constantino nostri generis parentes hactenus seruauerunt.

Secundum voluntatem namque eiusdem prauum aliquid aduersus sacerdotem Constantinopolitanum excitatum dicitur. Nos itaque in Ephesino Concilio, in quo nullus ordinem sacerdotum custodiuit neque mensuram, sine consideratione Diuinitatis omnia esse gesta cognouimus, quatenus praesumptio & iniustitia in quorundam damnationem vim obrinuisse^{*} dicatur: quae nostris temporibus terribilia esse videntur. Debet itaque fides proprie valere, sanctissima atque venerabilis filia Augusta. Igitur tua clementia secundum Catholicam fidem (quod semper nobiscum fecit) & nunc similiter conspirare dignetur: ut quicquid in illo tumultuoso miserrimoque Concilio constitutum est, omni virtute remoueatur: ut omnibus integris permanentibus, ad Apostolicae sedis Pontificem, in qua primus Apostolorum beatus Petrus, qui etiam clauis regni caelestis suscipiens, sacerdotij principatum tenuit, Episcopatus causa mittatur. Debemus enim primatum in omnibus immortalis conseruationi^{*} tribuere, quae totum mundum propriae virtutis dominatione compleuit, & nostro Imperio Orbem gubernandum, seruandumque commisit.] hactenus ad Pulcheriam Galla Placidia.

Porro quo tempore haec omnes datae sint litterae, accuratius peruestigandum est, ne quis putet de natali die Apostoli Petri, qui vbique & semper vigesima nona Iunii celebrari consuevit, Valentinianum Imperatorem in litteris ad Theodosium datis intellexisse, ubi ait: Post venerabilem noctem diei Apostoli.] nam eo tempore ne ipsa quidem Ephesina Synodus celebrata erat, in qua tot nefanda idem queritur esse commissa. Sed quae alia dies solemnis Romae Principis Apostolorum? Equidem puto debere intelligi de die dedicationis eiusdem basilicae, quae solemnissimo ritu solita est celebrari decimo octaua Nouembris: ad quam existimamus retentos fuisse Episcopos qui Synodo interfuerunt, vel ut expectarent quid Theodosius ad datas ab eis litteras responderet; ut si placuisset illi generale Concilium (ut petierant) in Italia peragi, absque alia mora & viarum dispendio se eo omnes aequae conferrent.

At quid primum Theodosius ad Leonis Papae & totius Synodi litteras responderit, licet non constet: ex illis tamen quas idem rescripsit ad Valentinianum Augustum, Gallam Placidiam & Eudoxiam filiam Augustas, satis intelligi posse videtur. Audi vero litteras breues a Theodosio ad Valentinianum redditas^a:

Domino meo Valentiniano Augusto Theodosius.

Et Romam peruenisse tuam mansuetudinem, & petitionem oblatam a senec reuerendissimo Patriarcha, in ipso principio litterarum, ex tua maiestate significatum est. Et de tua quidem incolumi in Romanam urbem reuersione gratias competentes diuinae maiestati reddidimus, domine sanctissime fili, & venerabilis Imperator. De his autem quae dixit memoratus reuerendissimus vir, indicatum est ad eundem latius atque plenius (sicut arbitrati sumus) & cognouit nos in nulla parte a paterna religione & maiorum traditione resiliisse.

Nihil aliud volumus, quam sacramenta paterna per successionem nobis tradita inuiolabiliter custodire. Propter hanc igitur causam, quoniam quosdam cognouimus sanctissimas Ecclesias nocibili nouitate turbare, Synodum decreuimus Ephesi fieri. In praesentia quippe reuerendissimorum Episcoporum cum multa libertate & integra veritate, & indigni sacerdotio amoti sunt; & qui iudicati sunt esse digni, suscepti sunt. Nihil igitur ab his contrarium regulae fidei, aut iustitiae factum esse cognoscimus. Omnis igitur contentio sacro iudicio examinata est. Flavianus autem, qui reus inuentus est laesibilis nouitatis, debitum excepit: & hoc remoto, omnis pax & omnis concordia regnat in Ecclesiis, & nihil aliud quam veritas viget.] hactenus ipse.

Vides ne, lector, quam difficile sit Principes, cum semel tuendam susceperint iniustam causam, ostensa licet veritate, in rectum iter flecti & reuocari, quamuis millies certissimis testificationibus arguantur erroris? Consideras insuper, quam facile subdoli consilia-

* obtinere

* conseruationi

^a Extat ante Concil. Chalced. 10. 1. Conc.

CHRISTI 449.

LEONIS PAP. IO.

THEODOSII 42. VALENTIN. 25. IMPP.

rij animum Principis, licet pium, falsis relationibus atque suasionibus in p[re]ceptis ag[er]e du- A Ita planè hac ex parte infelicissimi Principes deplorandi, qui & facilius in errorem in- cantur, & difficilius corrigantur. Sed reliqua prosequamur. Sunt quidem eiusdem ge- nis aliæ Theodosij litteræ, quas ad Gallam Placidiam, & ad filiam Eudoxiam reddidit: ac non opus singulas recitare. Quæ autem Pulcheria ad sanctum Leonem rescripserit, igno- ramus: quam tamen strenuè ac fortiter aduersus impios & impietatem egisse, dicemus a- no sequenti.

GALLÆ PLACIDIÆ OBITIUS.

Quod insuper ad Gallam Placidiam spectat: quoniam post litteras (vt vidimus) hoc an- no datas tum ad Theodosium Imperatorem, tum etiam ad Pulcheriam Augustam, nulla vsquam de ipsa mentio habetur, haud diutiùs creditur fuisse superstes, sed extremum clau- sisse diem, femina quidem magni consilij, & diuersis agitata casibus, in qua potissimum eni- ruit Christiana religio: quod & causa numismata p[re]ferunt, dum nomen Christi super B dexterum gestasse brachium, vnum ex iis, quod h[ic] tibi reddimus, docet.

Num. ant. Laq. Pasquali- ni Rom.

Deo autem Imperium acceptum tulisse, cælitus demissa corona voluit demonstrari: & non- nisi Crucis virtute insurgentes cohibuisse tyrannos, signum Victoriæ Crucem dextera te- nentis ostendit. Maximo quidem damno Valentinianum orbatum fuisse matre, eius poste- riora in deteriora prolapsa, & in interitum tandem adducta, facile declararunt.

In musiuo opere super arcum maiorem basilicæ sancti Pauli memoria est Gallæ Placidia istis versibus:

PLACIDIÆ PIA MENS OPERIS DECVS HOC faciebat. D SVADET PONTIFICIS STUDIO SPLENDERE LEONIS.

Porrò ipsam quinto Kalendas Decembris diem obiisse, sepultamque esse Rauennæ in ec- clesia sanctorum martyrum Nazarij & Celsi, adhucque extare monumentum ipsius, fidem facit qui euaditè scripsit res Rauennates Hieronymus Rubeus. Verùm de Galla Placidia haftenus.

DIOSCORI EXECRAN- DVM SCELVS.

Sed quid interea nefarius Dioscorus, cum reuersus est Alexandriam? Perinde ac si ad hoc vnum natus esset, vt mortales omnes peccando superaret, & scelera perpetraret quæ nullus perditorum haftenus cogitasset: colligens paucorum Episcoporum Conciliū (haud enim plures, quod facinus exhorrent, valuit impudens suæ impudentiæ atque dedecoris habere confortes) ausus est in S. Leonem Romanum Pontificem excommunicationis sen- tentiam iaculare. Tali gloriantur Nouatores antesignano, tantoque exultent auctore, qui E primus à primario, cui subiectus erat, Antistite, & à quo ducebat originem, & potestatem acceperat, rebellans, illo afflatus spiritu quem eructat infernus, ferre in eum sententiam anathematis ausus est. Testatur id quidem Liberatus Diaconus^b. Sed ipsa Acta Concilij Chalcedonensis hæc his verbis habent ex Theodori libello^c:

Liberat. Diac. c. 12. Concil. Chal. ad. A. 1.

Hic autem sanctissimus, magis autem circa omnia ferocissimus (Dioscorus scilicet) in consuetudine habens leges p[re]uaricari, nihil arbitrans quod ab ipso in sanctæ & sacre memorie Flavianum commissum est, insuper ad mala, maiora se vertit. Excommunicatio- nem faciens contra sanctissimum & beatissimum Apostolicæ sedis magnæ Romæ Episco- pum, suasit subscribere, qui cum ipso de Aegypto exierunt, sanctissimis Episcopis plus mi- nus numero decem: neque enim plures ausi sunt exire cum ipso: propter ea, quæ ab ipso in Epheso contra leges peracta sunt; aliquoties comminans, aliquoties volentes decipiens, Vnde

CHRISTI 449.

LEONIS PAP. IO.

THEODOSII 42. VALENTIN. 25. IMPP.

Vnde lacrymantes atque gementes nefandæ illi chartæ subscripserunt.] hæc ipse in libel- lo Theodorus. Mirum dictu, longè maiorem numerum Episcoporum, qui Ephesi in Con- cilio hæresi Eutychianæ contra fidem Catholicam subscriberent, inuenit Dioscorus, quam cum in Romanum Pontificem damnationis sententiam protulit: adeò enim omnes inau- ditum haftenus exhorruere facinus & sunt execrati portentum, vt licet hæretici facti es- sent, & Catholicæ fidei aduersarij, veriti tamen sint maiestatem sublimitatemque Apo- stolici throni. Sed audi Liberatum Diaconum^a: Aegyptij, Thraces, & Palæstini Episcopi^a (præterquam in anathemate Leonis Papa) Dioscorum sequebantur; Orientales, Pontici, & Asiani partes sanctæ memoriæ Flauiani: quod schisma permansit vsque ad obitum Theo- dosij Principis.] hæc Liberatus.

Liberat. in. c. 12.

Ceterum illi ipsi qui Dioscorum sectati fuerunt, sed inuiti, postea autem ab eo facta de- restati sunt; haud tamen tantæ erant animi constantiæ, vt licet ad suas sedes reuersi essent, in ipsum facti poenitentes insurgerent; sed iacturam sedium timentes, mærorem silen- tio deuorabant: Proh dolor! eo statu reposita tunc erat Orientalis Ecclesia, vt non reperi- retur qui ex aduerso confurgeret contra nefandam impietatem, nec qui liberè loquens, staret pro muro domui Israël, quæ sua essent singulis quæritantibus, & non quæ Domini. Deplorat hæc quidem Theodoretus in epistola hoc eodem tempore ad Ioannem Episco- pum Germaniciæ scripta; qua cum foeda turpisque facies Orientalis Ecclesiæ exprimitur, ad rerum gestarum exactam scientiam h[ic] eam describere, operæ pretium ducimus: sic enim se habet:

ORIENTA- LIVM EPI- SCOPORVM TORPORA.

Ezech. 13.

Theodor. epist. 123. STATVS MI- SERANDVS? LAPSORVM EPISCOPORVM.

Priores litteras cum primùm accepi, rescripsi: De rebus verò quæ in illis habentur, vel p[re]sentibus, nihil boni sperare licet. Vereor enim omnino de apostasia & defectione. Dum enim illi qui lugent & dolent pro iis quæ (vt aiunt) Ephesi violenter gesta sunt; ali- qua poenitentia non corrigantur: sed potius persistentes in iis quæ impiè ipsi ausi sunt, & superadificat iniustitiam simul & impietatem: & quod ceteri neque illis consulunt, vt res ab illis audacter gestas damnent, & tamquam malas abrenuncient & vituperent; ne- que vitant eorum commercium, tamquam perseuerantium in iniquitatibus: quid boni li- cet inde sperare? Si enim laudarent quæ gesta sunt tamquam bene & rectè se habentia, me- ritò persisterent in iis quæ ab ipsis laudarentur. Dum verò lugent (vt aiunt) & necessitate & vi ea fecisse dicunt: qua igitur de causa non refutant & abrenunciant quæ impiè & ini- què gesserunt? sed potius quæ p[re]sentia sunt, licet sint breui tempore duratura, rebus fu- turis p[re]ponuntur.

Cur etiam apertè mentiuntur, & aiunt, nihil circa dogmata inuouatum? Propter quas cædes & magicas artes ego ciectus sum? Alius quænam adulteria perpetravit? Alius quæ se- pulchra effodit? Perspicuum est etiam barbaris, quod propter dogmata me & alios eiecerunt. Dominum enim Dominum Antiochenum Episcopum, quasi capitula non receperit (Cyrilli videlicet) deposuerunt optimi illi, omni laude digna ipsa vocantes, & persistere in illis cor- fitentes. Ego enim eorum depositiones legi. Me verò tamquam hæresis principem damna- uerunt, & alios similiter eadem de causa eiecerunt.] & inferius: Non igitur ludant, atque impietatem occultent, quam linguis & manibus confirmarunt & apertè ostenderunt. Si verò hæc non ita se habent, dicant cædium causas, fateantur Saluatoris nostri naturarū di- stinctionem & vnionem sine confusione: dicant quòd etiam post vnionem integrā & diui- nitas & humanitas permansit. Deus non irridetur, &c.] multa enim habet de instabilitate eorum pro aura spirante sese vndiquaque vertentium. Sic igitur infelices isti, perinde atque in dogmatibus nihil esset inuouatum, quod in pseudosynodo Ephesina ab omnibus recepta esset Nicæna fides, gloriabantur Catholico nomine, cum tamen recentem Eutychetis hære- sim minimè auderent condemnare. Cetera autem (vt quæque reddamus suis temporibus tempora) dicemus anno sequenti.

MARINÆ OBITIUS.

Hoc ipso anno sub eodem Consulatu Protogenis & Asterij defunctam esse Marinam, Arcadij filiam, Theodosij sororem, habet Marcellinus in Chronico: verum mendosè ibi legitur Marina vxor Theodosij, dicenda soror: Eudocia enim vxor Theodosij erat, cadem- que etiam post obitum eius superstes. Porrò Marina ista laude dignissima (vt pote alumna sanctæ Pulcheriæ maioris natu sororis) in sanctæ virginitatis professione educata consenuit, atque diem in eodem vitæ instituto clausit extremum, admirante planè orbe terrarum, quod ipsa Regia fucit conuersa in monasterium; de qua planè in Galliis sanctus Eucherius scribens ad Valerianum magna cum admiratione habuit mentionem, his verbis: Nonnulli

CHRISTI
450.LEONIS PAP.
II.THEODOSII 43.
VALENTIN. 26. IMPP.

quoque ex recentioribus extiterunt, atque hac nostra tempestate Principes, qui ad agnitionem veri Regis propius accesserunt, summumque illum Dominum dominorum summa cordis contritione confessi sunt. Ad tantam diuinæ maiestatis reuerentiam etiam vterque sexus ex aula exhibuit.] hæc S. Eucherius alludens ad Theodosium eiusque sorores, ea scribens, cum nondum ille in deteriora prolapsus, egregium specimen sanctitatis edebat. At iam tantorum pertæsa malorum ad felicitate festinat oratio; diuque tristium narratione detenta, fatigataque immensarum Ecclesiæ cladum dictione, ad tranquilliora suspirat.

IESV CHRISTI LEONIS PAP.
ANNVS II.THEODOSII 43.
VALENTIN. 26. IMPP.

ANNVS BENIGNITATIS.

Quinquagesimus post quadringentesimum Domini illuxit annus, Iubilei numero consecratus, faustus & felix: quo depulsis tandem tenebris, cælitus missa lux obtebras caligine Orientales illustrauit oras, & Occidentales mærore squallentes exhilarauit: Etenim moritur Theodosius Imperator, cuius fauore impietas mirum in modum inualuerat; ac neci traditur malorum omnium Chrysaphius auctor, & inuentor hæresis Eutyches exulat, atque ad damnationem Dioscori iam iudicium preparatur. Vt planè Propheticum illud licuerit occinere canticum: Quomodo cessauit exactor, quieuit tributum? contriuit Dominus baculum impiorum, virgam dominantium.] Tot igitur donis, tantisque muneribus diuinitus impertitis circumagitur præsens annus, dicendus planè præ bonorum fecunditate Annus benignitatis; cui & aptari potest illud Dauidicum: Benedices coronæ anni benignitatis tuæ, & campi tui replebuntur vbertate.] cum, euulsis zizaniis, valles abundarunt frumento, & induti sunt arietes ouium, lapsis nimirum Episcopis per pœnitentiam restitutis. Tam itaque felix annus aperitur Consulibus Valentiniano septimum cum Auicno collega, de quo pluribus meminit Sidonius ad Heronium. Sed quo ordine cuncta hæc à Deo fuit hoc anno dona concessa, iam aggredimur enarrare.

Isa. 14.

Psal. 64.

Sidon. lib. 2. epist. 9.

Magna illa pietate insignis Augusta Pulcheria viro (cui sicut Nestorij, ita & Eutyche-tis damnationem acceptam fert Summus Pontifex Leo) cum hæctenus ob domesticas quas vidimus simultates vitam agens penè monasticam, procul à negotiis sese in Hebdomo contineret: mox instar Debora, vbi deesse vidit qui pugnaret proelia Domini, fide armata processit, nec cessauit, quousque religionem profectam erexit. Has quidem illi laudes tribuit S. Leo, qui vbi ab eadem litteras accepisset, magna spe crectus ad ipsam hoc anno mense Martij ista rescripsit:

Leo epist. 31.

LEO PAPA AD PVLCHERIAM.

Gaudere me plurimum & exultare in Domino pietatis tuæ scripta fecere, quibus euidenter ostenditur, quantum Catholicam diligas fidem, & quantum hæreticum detesteris errorem. Hæresis quippe est nimis impia, & Euangelio veritatis inimica, quæ non portionem aliquam lædere, sed ipsa religionis conatur fundamenta conuellere, negans sempiterni Patris Filium sempiternum de vtero beatæ Virginis matris veram carnem nostræ sumpsisse naturæ; & eos damnatione percellens, qui ab Evangelica & Apostolica fide nullo deduci errore potuerunt; illudque frustra præterens, quod Nicænæ Synodi fidem teneat, cuius cum constet esse alienum, gloriosissima Augusta. Vnde quia non deserit Ecclesiam suam diuina protestio, dicente Domino: Ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi: eodem quoque opere & tempore Spiritus Dei & clementiæ vestræ sollicitudinem & curam nostri cordis accendit, vt de remediis procurandis eadem vtrique cuperemus. Quæ prius poposci, nunc quoque instantius peto, maiore vtens fiducia deprecandi, postquam præsidium venerandæ exhortationis accepi, sperans ad futuram misericordiam Dei, vt cooperante vestra clementia, pestiferi erroris possit morbus auferri: vt quicquid ipso inspirante atque auxiliante, potuerit salubriter fieri, cum vestræ fidei laude peragatur: quoniam res humanæ aliter tutæ esse non possunt, nisi quæ ad diuinam confessionem pertinent, & regia & sacerdotalis defendat auctoritas. Data xvi. Kalendas Aprilis, Valentiniano Aug. vii. & Auicno viris CC. Coss. A Era quadringentesima octogesima octaua.] hæc ad S. Pulcheriam Leo Papa.

Mat. 28.

LEO HORTA TVR ARCHIMANDRITAS.

Eadem quoque die ad Archimandritas Constantinopoli agentes (vt fecerat prius) litteras dedit, quibus eos hortatur strenuè pro fide Catholica agere, suo exemplo, qui indefesso studio id ipsum per litteras soleat vbique præstare: & inter alia, hæc ad finem de sua perui-

CHRISTI
450.LEONIS PAP.
II.THEODOSII 43.
VALENTIN. 26. IMPP.

A peruiigili cura in protegenda fide Catholica: Memor enim sum, me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cuius à Domino Iesu Christo est glorificata confessio, & cuius fides omnes quidem hæreses destruit, sed maximè impietatem præsentis erroris expugnat: & intelligo mihi aliud non licere, quàm vt omnes conatus meos ei causæ, in qua vniuersalis Ecclesiæ salus infestatur, impendam.] hæc ipse, qui quidem non litteris tantum aduersus profanam hæresim egit, sed verbis etiam eandem crebrius pro concione infectatus est, in eam acerrimè semper inuectus, vt eius qui extant sermones significant.

Quid verò inter hæc Theodosius Imperator? Etsi infelix ab Eutyche etque Dioscoro deceptus, & in transuersum actus ratam habuit Flauiani damnationem: haud tamen eò impietatis profundi demersus est, vt auctoritatem Romanæ Ecclesiæ contemnendam prorsus existimaret: immo eandem sedium omnium caput intelligens, non prius Anatolium à Dios-

THEODOSIUS AD LEONEM.

B scoro in locum Flauiani suffectum recipiendum putauit, quàm id ipsius Romanæ sedis Pontificis probaret assensus, de quæ his litteras daret ad sanctum Leonem, exploraturus eius voluntatem, & auxilium imploraturus. Non extat illa quidem Theodosij ad Leonem epistola; sed quam ad eum reddidit S. Leo, omnia ista exactè demonstrat. Est verò Leonis ad Theodosium epistolæ hoc exordium:

Leo epist. 32.

Omnibus quidem vestræ pietatis epistolis, inter eas sollicitudines quas pro fide patimur, spem nobis securitatis maximam præstitistis, Nicænum commendando concilium: adeo vt ab illo (sicut sæpè iam scribitis) non patiamini sacerdotes Domini deuiare, &c.] subdit verò, non recepturum se fore Anatolij communionem, neque electionem probaturum, nisi prius constaret de eius fide Catholica: Quæ in his quæ ad Verbi incarnationis rectam doctrinam pertinent, explorata, probeque cognita tum ex sancti Cyrilli de Incarnatione Verbi scriptis voluminibus, tum ex epistola à se scripta ad Flavianum, examinata, cognita, probata, publica que subscriptione munita, & clero ac populo declarata; tunc fore, vt bono pacis in Apostolicæ sedis communionem recipiatur, & sedere sinatur. Quid insuper præter hæc ab eo impendendum exigat, idem sanctus Leo in eadem ad Theodosium epistola declarat his verbis:

QUOMODO RECIPIENDVS ANATOLIVS.

Quia verò & nos & beati Patres nostri, quorum doctrinam veneramur & sequimur, in vnius fidei concordia sumus, sicut prouinciarum omnium protestantur Antistites: agat clementiæ vestræ deuotissima fides, vt quamprimum ad nos Constantinopolitani Episcopi, qualia debent, probati & Catholici sacerdotis scripta perueniant, apertè scilicet & dilucidè protestantia, quod si quis de incarnatione Verbi Dei aliud aliquid credat, aut asserat, quàm Catholicorum omnium & mea professio protestatur; hunc à sua communionem discernat: vt ei fraternam in Christo charitatem meritò possimus impendere.] hæc sanctus Leo ab Anatolio exigit, quibus planè in Dioscorum, Eutychem, & omnes eius sectarios connexum esse voluit anathema. At quoniam non vnius Anatolij tantummodo exploranda fides erat; sed quod plurima esset lapsorum multitudo, ab eodem Pontifice aperta iam via omnibus lapsis Episcopis ab errore resipiscendi, & ad fidem Catholicam reuertendi; visum est eidem sancto Leoni Romano Pontifici Petri agenti personam, cui à Domino iussus est confirmare fratres, Legatos à Lateri mittere Constantinopolim, qui lapsos redire volentes ad Ecclesiam, à qua, impiè cogente Dioscoro, vel fallente Eutyche, turpiter defecissent, probarent: de qua quidem legatione hæc idem habet in eadem epistola ad Theodosium:

QUAR LEOPAPA ANATOLIO PRAESCRIBAT.

Vt autem salubribus curis velocior, pleniorque, auxiliante Domino, per vestræ clementiæ fidem præstetur effectus; ad pietatem vestram fratres & Coepiscopos meos Abundium & Asterium, sed & Basilium & Senatorem presbyteros, quorum mihi deuotio est probata, direxi: per quos, quæ nostræ forma sit fidei, manifestatis instructionibus, quas misimus, possitis dignanter agnoscere. Vt si Constantinopolitanus Antistes in eadem confessionem toto corde consentit: securi (vt dignum est) de Ecclesiæ pace lætemur, neque aliquid residere videatur ambiguum, vt de superfluis forsitan suspicionibus laboremus. Sin verò aliqui à puritate nostræ fidei atque Patrum auctoritate dissentiant: Concilium vniuersale intra Italiam (sicut Synodus, quæ ob hanc causam Romæ conuenerat, mecum petit) clementia vestra concedat: vt in vnum conuenientibus omnibus, his qui aut ignorautia, aut timore prolapsi sunt, correctionis remediis consulatur: nec cuiquam vltra sit liberum, ita Nicænæ fidei facere mentionem, vt eius fidei inueniatur esse contrarius.] hæc idcirco S. Leo, quod (vt dictum est) sub professionis Nicænæ prætextu, quam pro-

QUATVOR LEGATI A LATERE MISSI A S. LEONE.

CHRISTI
450.LEONIS PAP.
II.THEODOSII 43.
VALENTIN. 26. IMPP.

probassent Eutychiani in pseudoconcilio Ephesino, hæresis quæ damnanda erat occultare. **A** tur: ut inter alios ipse Theodosius sibi de fide Catholica blandiretur, qui eo prætextu Concilium illud abominandum probaret, quod fidei Nicænæ in eo fuisset professio conclamata. Hæc quidem Leo ad Theodosium decimoseptimo Kalendas Augustas.

ROMANA
ECCLES.
ORIENTALI
SVBVENIRE
SOLITA.

Vetus ista fuit Romanæ sedis consuetudo, ut collapsæ Orientali Ecclesiæ, qui eam erigerent, Roma legatos mitteret: ita namque factum esse post Constantij obitum, quæ dicta sunt superius ex Gregorio Nazianzeno atque Basilio, satis docent: id ipsum ab eadem præstitum sub Valente, plures ipsius sancti Basilij epistolæ clamant. Id denique modò tentatur more maiorum ab ipso Leone Pontifice, qui sequenti die eodem argumento ad Archimandritas litteras dedit, quibus declarat se legatos mittere non vnus tantum Anatolij restitutionis causa, sed lapsorum omnium, nempe ut per eos probarentur, qui lapsi in errorem vellent recipi in Ecclesiam.

Leo epist. 34.

Diebus verò tribus interlapsis, ipso decimotertio Kalendas Augustas idem sanctus Leo ad Pulcheriam Augustam ea quoque de causa litteras dedit: cui & legatos commendans, laudat magnopere eius in restituenda Ecclesiæ pace studium, ad eò ut ei tribuat totum quod ageretur in Ecclesia Catholica depressa nimium subleuanda: ipso enim epistolæ exordio hæc præfatur: Gaudeo fidei clementiæ vestræ, quod religiosum studium dignanter impenditis, ut pax Ecclesiastica renouetur, quæ quorumdam dissensionibus videbatur esse turbata. Debetur enim hoc vestræ specialiter gloriæ, ut ablatis omnibus scandalis, quæ contra Catholicam fidem inimicus excogitarat, vna eademque sit per totum mundum confessio veritatis.] hæc sanctus Leo de sancta Pulcheria: cuius consilio donec Theodosius se ipsum & Imperium moderatus est, nihil felicius ipsi potuit accidere & gloriosius: ad eò ut licet olim puerulus, magno tamen splendore refulserit: nam summa pace atque concordia omnibus bene dispositis, felicissimè illi cuncta cessere, perfitereque, maioreque sunt augmento propagata, quod eiusdem arbitrio, quæ diuini Spiritus instinctu in omnibus regebatur, cuncta omnino commiserit.

Leo epist. 35.
PULCHERIA
RECONCI-
LIATRIX
PACIS EC-
CLIAE.

Certè quidem in ipsius Imperij regimine eximio semper refulgens religionis exemplo Theodosius ex institutione Pulcheriæ, & vitæ moribus integerrimis pollens, superiores omnes Christianos Principes videri poterat superasse: cum verò vxoris & eunuchorum consiliis sese ab eadem sancta Pulcheria ablegauit, quasi optimi regiminis ruptis habenis, in præceptis actus, deteriora ceteris Principibus perpetravit: cum fauens priuatis affectibus, summum Catholice fidei intulit detrimentum, & immensa clade Ecclesiam Orientalem affecit: cuius rei gratia in se ipsum primò è patientis Dei manu diræ vltionis fulmen extorsit. Ut planè ad eius exemplum, illud sit sæpe Dauidicum repetendum: Et nunc Reges intelligite, & erudimini qui iudicatis terram: seruite Domino in timore.] etenim non homo laceffitur, sed ipse Deus vltionum, qui aufert spiritum principum, & qui est terribilis super omnes Reges terræ. Ceterum quòd miserationes Domini super omnia opera eius, non statim in Theodosium iræ suæ sagittas emisit, in quibus parauit vasa mortis, ne simul cum corpore & anima æternæ salutis dispendium pateretur; sed poenitentia tempus indulset, illuxitque fulgore gratiæ suæ, ut sanctæ sororis consiliis acquiesceret, & remedia ab illa ministrata perciperet.

THEODOSII
VARIA CON-
DITIO.

Feruntur quidem multa & admiratione digna in expiationem admissi sceleris hoc anno ab ipso Theodosio præstita, quæ Nicephorus ita describit: Deinde verò Theodosius, vbi re secum perpensa, se Chrysaphij astutia deceptum esse comperit: perquam grauiter & impicitatem in Flavianum perpetrata, & aliis Episcopis nefariè illatam contumeliam, & condemnationem tulit. Et cum dolori suo mederi non posset, in Chrysaphium legitimum iustumque effudit furor. Itaque illum primum dignitate, mox etiam substantia omni spoliatum, in insulam quamdam relegauit. Cuius iudicium quòd cælestis quoque calculus comprobaret, in mari nauigantem assecutus est.] hæc ipse, in mare mersum significans. Sed diuersè Marcellinus in Chronico, vbi sub huius anni Consulibus ita habet de Chrysaphio auctore malorum omnium: Chrysaphius eunuchus, Pulcheriæ Theodosij sororis nutu, sua cum auaritia interemptus est.] sed quomodo eius nutu, audi Cedrenum: Pulcheria autem iniustissimum istum eunuchum Chrysaphium Iordani tradidit: Ioannis filio, quem ille dolo necauerat: atque Iordanes vicem rependit.] hæc ipse. Ita planè qui inimicitias exercuit cum Flauiano, & in eis tum Theodosium tum Eudociam Augustam implicuit, atque illi nocendi causa hæresiarum in eum excitauit, & Dioscorum ad omne sce-

Niceph. lib.
14. c. 49.
DE POENI-
TENTIA
THEODOSII
IMP.DE VINDI-
CTA IN
CHRYSAP-
HIVM.CHRISTI
450.LEONIS PAP.
II.THEODOSII 43.
VALENTIN. 26. IMPP.

lus impulit, meritas poenas exoluit. Sed pergit Nicephorus dicere de poenitentia Theodosij Imperatoris:

Postea coniugem quoque Eudociam per acrem obiurgationem malè admodum accepit: quippe quæ malorum inualecentium causa fuisset: Ad hæc iniuriam quoque germanæ suæ Pulcheriæ, quæ eius causa Imperiali aula eiecta esset, factam adiecit; atque insuper illam de Paulino suspicionem & contentionis ouem, vehementer eam perstringens, in medium protulit. Illa consilij dubia, cum in magnum esset coniecta metum, ut sibi Hierosolymam petere liceret, petiit: ad quam profectionem se, voto nuncupato, Deo obligauerat, si in matrimonium collocatam filiam vidisset. Imperator confestim in Septimum eam misit: sororem Pulcheriam septimum iam ibi annum agentem reuocauit, quæ magno cum apparatu & comitatu in aulam rediit. Ephesum certis hominibus missis, sacrum Flauiani corpus inde in urbem imperantem transfudit; atque id per mediam ciuitatem cum obseruantia & pompa celebri illatum, intra adyta sanctorum discipulorum Christi templi splendide & religiosè reposuit.]

EUDOCIA
OBIURGA-
TUR A THEO-
DOSIO.
Vnde de hæ-
que Niceph.
lib. 14. c. 23.

At nec in his quidem fides vera Nicephori: etenim id peractum esse ab eius successore Marciano Augusto, ex epistola S. Pulcheriæ ad S. Leonem Papam habetur expressum, ut dubitationi nullus sit penitus locus. neque Ephesi mortuus est Flauianus, ut inde transferebatur peteretur corpus ipsius. Pergit verò Nicephorus: Postea Iudæorum synagoga in fabricorum foro in templi formam redacta, pulchritudine simul & amplitudine exornata, insignem Dei Genitrici ædem sacram construxit: vbi minoribus aliis adiectis ædificiis, venerandam & sacram Dei Matris in ipso sanctioris mensæ tumultu zonam reposuit; & ex eo tempore ea Dei Genitricis ædes Sacri tumuli nomen est consecuta.] hæc tamen ibi Nicephorus, qui & infensius hæc de Theodosij morte addit:

Extat tom. 1.
Concil. ante
Conc. Chalced.

Et cum obitus eius appropinquaret, Ephesum venit, S. Ioannem illum virginem & Eudociam angelistam honoraturus: templumque illius ingressus, orationi sese dedit: in qua etiam quis ei in Imperio Romano successurus esset, edoceri se à Deo petiit. Quod vbi per visum ei Deus ostendit, Constantinopolim rediit. Nec ita multo post, exercitu ex bello aduersus Artilam gesto reuerso, vrbe egressus est, ut equitatione ut venatione se recrearet. Atque inter equitandum equo delapsus, spinæ vertebra luxauit. Quapropter lectica in urbem relatus est. Atque vbi se moriturum esse sensit, cum Pulcheria sorore, secreto ad se euocata, de Marciano Tribunitio locutus est, Deo gratum placitumque esse dicens, ut ille post se Romanam administraret ditionem. Et ille quidem cum hæc dixisset, mortuus est.] hucusque auctor: licet Zonaras diuersam tradat de eius obitu esse aliorum sententiam, quòd alij dicant morbo periisse, alij lapsum ab equo: cui sententiæ Cedrenus visus est assentire, sicut aliis de peregrinatione Ephesum facta, & prædictione successoris Imperatoris. Theodorus Lector in Collectaneis agens de obitu Theodosij, nouam affert causam his verbis: Theodosius Iunior ad venationem egressus, & in fluuium Album abreptus, sequenti nocte mortuus est, & in sepulchro Arcadij patris ipsius sepultus. Et Eudocia Imperatrix Hierosolymam profecta, non est amplius reuersa.] hæc Theodorus.

Niceph. lib.
14. c. 58.CAUSA
OBITUS
THEODOSII

Quod autem ad rationem temporis spectat, contigit Theodosij obitus quarto Kal. Augusti, anno eius Imperij ab exitu parentis Arcadij quadragesimotertio per tres menses inchoato, ætatis suæ vndequingagesimo. Qui quidem attemperatam misericordia Dei vindictam expertus est, quòd datum illi sit ante obitum admissum facinus intelligere, remedia querere, in auctorem vlcisci, Romano Pontifici obedire, eidemque communicare, ut data mutuo litteræ docent. Tanta hæc, haud dubium, precibus sanctæ sororis obtinuit, ne præterita optimè sanctæ vitæ bona opera interirent. Sed & misericordiæ quoque diuinæ fuit, ut immanis perpetrati sceleris in hac vita potius daret poenas, quam in futura; cum non iudicet Deus bis in id ipsum: nam sic, ex sententia Apostoli, electi in hoc mundo corripiuntur à Deo, ut non cum hoc mundo damnentur.

1. Cor. 11.

Defuncto autem Theodosio Imperatore, voluntate sanctæ pulcheriæ, ex Senatusconsulto delatum est Imperium Marciano. Quod enim nullum exemplum præcesserat, ut Augusta sola habenas moderaretur Imperij, & ipsa Deo (ut dictum est) virginitatem vouisset, iamque ætate grandior esset, utpote quæ ageret annos quinquaginta & vnum, nata sub Consulatu Theodori & Eutropij: salubre illud consilium inuit, ut coniugij titulo virum eucheret in Imperium ætate maturum, consilio grauem, continentia probatum, atque militari virtute vbique spectatum: sicque optimo Imperij regimine opportunè consule-

MARCIVS
IMPERATOR

CHRISTI
450.

LEONIS PAP.
II.

VALENTIN. 26.
MARCIANI I. IMPP.

ret, vt tamen deuotæ Deo virginitatis integritati eſſet omnino proſpectum : haud immemor, facti huius digniſſimum in diuinis Scripturis exemplum haberi litteris commendatum, cum ſanctiſſima Virgo Deipara ita fuit matrimonij legibus iuncta coniugi, vt numquam deſerit eſſe virgo. Hoc igitur tam nobile exemplum facere edocuit, quod neceſſitas exegit temporis, & virtus hominis perſuaſit. Quiſnam autem iſte fuerit Marcianus, audiamus Euagrium :

^a Euagr. lib. 2.

Thrax (inquit) erat genere, filius viri rem exercentis militaris: qui propterea quod ſtudio paternæ vitæ æmulandæ ducebatur, ad Philippopolim rectâ ſe contulit, inque ea ciuitate adſcriptus eſt in militum numerum. Fortè fortuna ei illuc proſiſcenti, inter vias corpus recens occiſum, humique proiec-tum viſum eſt. Cui aſtans (erat enim cum in alijs vitæ officijs facile præſtantiſſimus, tum propenſiſſimus ad miſericordiam) factum admodum miſeratus eſt; & diu ibi propterea commoratus, quod fratri iuſta ſoluere cupiebat. Verùm vbi quidam iſta viderunt, rem deſerunt ad magiſtratus Philippopolis. Illi prehendunt Marcianum, quæſtionem de cæde facta in eum exercent: ac cum coniecturis ac ſignis plus tribueretur, quàm aut veritati, aut verbis Marciani cædem pernegantis: cumque Marcianus iam poenâs homicidæ eſſet perſoluturus: ex improuiſo, diuina largiente gratia, deprehenſus eſt ille ipſe, qui cædem feciſſet. quo præ facinore capite mulctato, Marcianus capitis periculo liberatur.

MILITIAE
DANS NOMEN
SVBROGATVR
AVGVSTO.

Quocirca mirandum in modum creptus discrimine, ad quamdam militum turbam ſibi accolentium venit, cupiens in eorum numerum nomen dare. Illi admirati hominem, & præpotentem fore certis coniecturis augurati, libentiſſimè eum admittunt, inque ſuum Album referunt; neque ponunt inſimo in loco, ſicut lex poſtulabat militaris; ſed ad quemdam honoris gradum, quem vir nuper mortuus, cui nomen erat Auguſtus, obtinuerat, Marcianum, qui item Auguſtus appellabatur, efferunt, inque Album ſcribunt, ſicut nomen quo donantur Imperatores noſtri vnâ cum purpura (vocantur enim Auguſti) priuſquam potiretur Imperio obtinuit.] ſubdit de prodigio quod in Africa contigit ſub Genferico, de quo nos ſuo loco ſuperius egimus. Vitam verò ipſius à Patriſco huius temporis præclaro rhetore litteris commendatam fuiſſe, idem Euagrius tradit: non extat illa quidem. At nos ea recenſere contenti erimus, quæ ad Eccleſiaſticam tractationem ſpectare videntur: atque illud in primis, quod ſimul ac in Imperium elatus eſt, nihil antiquius habuit, quàm hæreticos recens obortos edita ſanctione vexare. Ipſis igitur Kalendis Auguſtis, biduo, ſiue triduo ab eius electione, cuiusmodi per Palladium Præfectum Prætorio promulgauit ediſtum :

^b Inſtr. C. de apoſtatis.
QVID MARCIANVS IMP. ADVERSVS EVTYCHIANOS.

Eos qui Catholicarum Eccleſiarum clerici, vel Orthodoxæ fidei monachi, relicto veræ Orthodoxæ religionis cultu, Apollinaris vel Eutychetis hæreſim & dogmata abominanda ſecuti fuerint: omnibus poenâs, quæ ſuperioribus legibus aduerſus hæreticos cõſtitutæ ſunt, iubemus teneri, & extra ipſum ſolum Romani Imperij repelli, ſicut de Manichæis præcedentium legum ſtatuta ſanxerunt. Datum Kal. Aug. Valentiniano VII. & Auieno Conſſ.] Rurſum verò eodem ſui Imperij exordio idem Marcianus ad præcipuum Eccleſiæ viſibile caput conuertens oculos, eius nutu cuncta agere ſtatuens animo, ad S. Leonem Romanum Pontificem has litteras dedit :

^c Ante Concil. Chalced. tom. I. Concil. MARCIANVS AD LEONEM PONT.

Ad hoc maximum Imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellentiſſimi, cunctæque militiæ. Vnde pro reucrenda & Catholica religione Chriſtianiæ fidei, cuius auxilijs virtutem noſtræ potentiæ confiſimus gubernari, tuam ſanctitatem principatum in Episcopatu diuinæ fidei poſſidentem ſacris litteris in principio iuſtum credimus alloquendam; inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate, ſtatuque noſtri Imperij æternam Diuinitatem tua ſanctitas deprecetur, vt & tale propoſitum atque deſiderium habeamus, quatenus omni impio errore ſublato, per celebrandam Synodum, te auctore, maxima pax circa omnes Episcopos fidei Catholicæ fiat, ab omni ſcelere pura & intemperata conſiſtens. Actum Conſtantinopoli, Conſulatu Valentiniani perpetui Aug.] hæcenus epiſtola.

^d Ibid. tom. I. Concil.

Inter hæc autem legati, quos ad Theodoſium Auguſtum ipſe Romanus Pontifex Leo direxerat, Conſtantinopolim peruenerunt; Marcianoque nouo Auguſto litteras reddidere, quæ ad Theodoſium ſcriptæ fuerant. Quibus Marcianus acceptis, ſuſceptiſque legatis honorificentiffimè, per breues has ad eundem S. Leonem litteras ſecundò ſcripſit, quibus de cogenda œcumenica Synodo tractare cœpit; probè ſciens, non niſi eiufdem primariæ ſedis Antiftitis auctoritate ſolere Synodos œcumenicas legitimè conuocari:

Leonj

CHRISTI
450.

LEONIS PAP.
II.

VALENTIN. 26.
MARCIANI I. IMPP.

A Leoni reuerendiſſimo Episcopio Eccleſiæ glorioſiſſimæ vrbis Romæ Marcianus.

De ſtudio & ordinatione * noſtra ſanctitas tua non dubitet: quoniam veram Chriſtianorum religionem & Apoſtolicam firmam fidem volumus permanere, & ab omni populo piamente ſeruari. Denique ſolicitudinem noſtræ potentiæ in recta religione, & propitiatione Saluatoris noſtri conſiſtere, non ambigimus. Quapropter reuerendiſſimos viros, quos ad noſtram pietatem ſanctitas tua direxit, libenter (ſicut decebat) & animo grato ſuſcepimus. Super eſt, vt ſi placuerit tuæ beatitudini in hæc partes aduenire, & Synodum celebrare, hoc facere religionis affectu dignetur: noſtris vtique deſiderijs veſtra ſanctitas ſatisfaciet, & ſacræ religioni quæ ſunt vtilia decernet. Si verò hoc oneroſum eſt, vt tu ad hæc partes aduenias: hoc ipſum proprijs litteris tua ſanctitas manifeſtet, quatenus & in omnem Orientem, & in ipſam Thraciam & Illyricum noſtræ litteræ dirigantur, vt ad quemdam deſtinatum locum, vbi vobis placuerit, omnes ſanctiſſimi Episcopos debeant conuenire; & quæ Chriſtianiæ religioni & Catholicæ fidei proſint, ſicut ſanctitas tua ſecundum Eccleſiaſticas regulas definiert, ſua diſpoſitione declarent.] hæc ad Leonem Papam Marcianus Auguſtus, egregium in omnibus Catholici Principis ſpecimen edens.

* oratione poſt ſuſceptos legatos litterarum Marciani.

His datis litteris, idem Marcianus totus eſt vt componat Eccleſiam diſſipatam, atque perperam facta deſtruat, & fidem Catholicam proculcatam poſtliminio ſanctæ Eccleſiæ reſtituat. Atque primum omnium, ex ſancti Leonis Papæ litterarum præſcripto, per legatos miſſos Anatolij Conſtantinopolitani fidem Catholicam explorat; quæ quidem eius publica profeſſione (vt exigebat ſanctus Leo) Catholica, in omnibus conſentiens ſancti Leonis Papæ ſcriptis inuenta eſt. Quo etiam tempore idem Imperator Marcianus iuſſit exulantes ex Conciliabulo Epheliſino conſeſſores Episcopos ad propria reuocandos, iam in futuro Concilio ſuas ſedes, è quibus eiecti fuerant, recepturos. Sed & illud pergratum Catholicis omnibus munus Dei obtulit, vt ſicut iuſſerat quoscumque exules ſolui debere, ita etiam dederit in mandatis, vt ſanctiſſimus Flauianus quantumlibet iam vita functus, ad ſuam tamen Eccleſiam ſumma gloria remearet: quamobrem factum eſt, vt ex loco exilij, vbi ſacræ reliquiæ ſepultæ iacebant ingloria, tranſierrentur ſolemni pompa Conſtantinopolim, perinde ac ſi ad triumphum de expugnata ſua nece perfidia, & ſubiugata impietate inelytus martyr regiam inferretur in vrbem. Hæc autem adeò optata atque iucunda voluit ſanctæ Pulcheriæ Auguſta ſancto Leoni Romano Pontifici, his datis ad eum litteris, nota fieri. :

ANATOLIY FIDES EXPIORATA, EXVLES RELAXATI, ET FLAVIANI CORPVS TRANSLATVM.

Leoni reuerendiſſimo Episcopio Eccleſiæ glorioſæ ciuitatis Romæ Pulcheriæ Auguſta. Litteras tuæ beatitudinis cum omni decenti omnem Episcopum veneratione ſuſcepimus, per quas tuam fidem puram & talem cognouimus, qualis debet cum ſanctitate ſacro præberi templo. Ego verò, ſimiliter ac meus dominus tranquilliffimus Imperator meus coniux, in eadem ſemper manſimus & manemus, omnem prauitatem atque pollutionem & maleficium declinantes. Sanctiſſimus igitur glorioſæ Conſtantinopolis Episcopus Anatolius in eadem fide permansit atque religione, & tuarum litterarum Apoſtolicam confeſſionem complectitur, illo errore ſublato, qui ab aliquibus nunc ortus eſt, ſicut ex eius quoque litteris clariùs tua ſanctitas agnoſcere poterit; & epiſtolæ ſimiliter Catholicæ fidei, quam ad ſanctæ memoriæ Flauianum Episcopum tua beatitudo direxit, ſine aliqua dilatione ſubſcripſit.

* Tom. I. Concil. ante Concil. Chalced. PVLCHERIA AD S. LEONEM.

Et propterea tua reuerentia, quocumque modo proſpexerit, ſignificare dignetur: vt omnes etiam totius Orientis Episcopos Thraciæ atque Illyrici (ſicut etiam noſtro domino piiffimo Imperatori meo coniugi placuit) in vnâ ciuitatem velociſſimè ab Orientalibus partibus valeant conuenire: & illic ſancto Concilio & de Catholica confeſſione, & de his Episcopis qui ante hoc ſegregati ſunt, ſicut fides & Chriſtiana pietas exigit, te auctore, decernant. Super hæc autem ſciat tua ſanctitas, quoniam præcepto noſtri domini & tranquilliffimi Principis mei coniugis, in glorioſam ciuitatem Conſtantinopolim ſanctæ memoriæ Episcopos Flauiani corpus allatum eſt; & in baſilica Apoſtolorum, in qua conſueuerunt prædeceſſores Episcopos ſepeliri, competenter eſt poſitum. Et omnes * ſimiliter Episcopos, qui propter eandem cauſam, quoniam cum ſanctiſſimo Flauiano ad concordiam fidei Catholicæ conuenerant, exilio deportati ſunt, reuertenti debere, robore pragmatici ſui præcepit, quatenus per approbationem Synodi, atque ſententiam omnium Episcoporum conuenientium, Episcopatum & Eccleſias proprias recipere decernantur.] hæcenus ad ſanctum Leonem ſanctæ Pulcheriæ.

* hoc

Vides

CHRISTI
450.

LEONIS PAP.
II.

VALENTIN. 26.
MARCIANI I. IMPP.

Vides igitur ex his in primis, lector, pristinum morem oecumenici cogendi Concilij, vt A id inconsulto & absque auctoritate Romani Pontificis minimè fieret, sed eius arbitrio Imperatores cuncta decernerent: vt ex his tum Marciani Imp. tum Pulcheriæ litteris, quid ab aliis Catholicis Imperatoribus, quorum non extant litteræ, præstitum sit in hoc ipso munere impertito, valeas intelligere; & per litteras ipsorum Augustorum quæ extant, alias percipere possis quæ desiderantur. Quomodo verò etiam pragmatica sanctione honestare voluit Imperator memoriam S. martyris Flauiani, suo loco dicemus.

CONCIL. CONSTANTINOPOLITANUM CORAM LEONIS PAP. II.

Quoniam autem cuncta hæc gesta sint ordine, vt intelligamus, illud in primis sciendum est, Apostolicæ sedis legatos, simulac Constantinopolim peruenerunt, satagentes ex iussione S. Leonis Papæ restituere lapsos Episcopos Ecclesiæ Catholice communioni, ex vicinis locis Episcopos Catholicos conuocari iussisse, haberi que Synodum Constantinopoli, in qua primum omnium Anatolius Constantinopolitanus Episcopus fidei Catholice professionem offerret, ac deinde alij, & qui absentes essent, per suos mitterent, vt ab eisdem legatis examinaretur, quæ qualisve cuiusque fidei confessio esset. Sed & ex hac item Synodo per legatos Apostolicæ sedis missam esse ad singulos Metropolitanos Orientis epistolam S. Leonis olim datam ad Flavianum, cui omnes scriberent, fidem faciunt quæ habentur post Actiorem quartam Concilij Chalcedonensis in causa Photij & Eustathij in Græcis codicibus. Sed describamus hic, quod extat eiusdem Synodi Actorum fragmentum acceptum ex rebus gestis S. Abundij Comensis Episcopi, qui fuit vnus ex quatuor legatis à sancto Leone missis: sic enim se habet:

EPISCOPI SUBSCRIBUNT CATHOLICAE FIDEI.

Anatolius Episcopus Constantinopolitanus Nouæ Romæ, accepta epistola S. Leonis Papæ de confirmatione Catholice fidei contra vesaniam hæreticorum, congregauit Concilium omnium Episcoporum, Archimandritarum, presbyterorum, & diaconorum; & ante conspectum omnium recitata est epistola S. Leonis Papæ, quam beatus Abundius coram omnibus præsentauit. Concordantibus testimoniis Romanorum Patrum ac Græcorum, Anatolius Episcopus Constantinopolitanus huic epistolæ S. Leonis Papæ continenti Catholice fidei veritatem, concordantibus etiam testimoniis Patrum ab eadem Apostolica sede decretorum, plena deuotione consensit & subscripsit, anathema dicens Eutycheti & Nestorio, & ipsorum dogmati cum sectatoribus eorum. Id ipsum fecere omnes qui aderant Episcopi, presbyteri, Archimandrita, atque diaconi.

accusatione DICTVM ANATHEMA EUTYCHETI ET NESTORIO.

Mox sanctus Abundius, Asterius Episcopus, Basilus & Senator presbyteri dixerunt: Omnipotenti Deo gratias: quoniam reuerendorum Episcoporum, presbyterorum, Archimandritarum, diaconorum, ac totius cleri professiones cognouimus, fidem rectam & à Patribus traditam profiteri, sicut eorumdem subscriptio Gestis præsentibus inserta declarat. Ideo nos quoque, quia omnes hoc exigere & expectare comperimus, secundum assertionem * venerabilis viri Eusebij Episcopi Dorilæi, & sententiam sancti memorie Flauiani Episcopi, vel assensum Papæ Leonis, qui ad insinuandam cunctis fidem Catholicam nos Roma misit: anathema dicimus Eutycheti, vel omnibus qui eius perfidiam sequuntur, & dicunt in Christo Domino ante incarnationem duas fuisse naturas, post incarnationem vnam tantum naturam: cum Catholica fides & ante incarnationem vnam tantum Verbi fuisse, & post incarnationem duas, id est, Verbi & perfecti hominis, fateatur in vna persona, inconfusa proprietate sui, manere naturas. Nestorio etiam, qui vesanum (vt legitur) dudum dogma dispersit, dicendo Dominum Iesum Christum ex Maria Virgine hominem tantum, non etiam Deum natum: sed & sectatoribus eius in huiusmodi peruersitate durantibus anathema dicimus. Propter quod conuenit, ad confirmationem subscriptionis, sanctam quæ præsens est fraternitatem, iisdem, vel omnibus qui eorum doctrinam sequuntur, anathema similiter dicere.] hæc ibi ex Actis Constantinopolitani Concilij coram legatis habiti.

Ceterum haud integra esse noscuntur, cum præter hæc alia etiam in eadem Synodo statuta esse legantur, quæ ibi desiderantur: nimirum vt Episcopis lapsis in Conuentu satanico Ephesino, qui communionem Apostolicæ sedis optarent, communicatio suæ tantummodo concederetur Ecclesiæ, Catholica autem communio nondum eisdem impartiretur. hæc quidem in hac Synodo acta esse, sancti Leonis Papæ epistola ad Anatolium, de qua agemus anno sequenti, demonstrat: qua pariter declaratur, à legatis Apostolicæ sedis statutum esse, ne in sacris nominarentur nomina Dioscori Episcopi Alexandrini, Iuuenalis Hierosolymitani, & Eustathij Episcopi Berythi, quod impenitentes essent antesignani schismaticorum

CHRISTI
450.

LEONIS PAP.
II.

VALENTIN. 26.
MARCIANI I. IMPP.

A tiorum. Quod autem ad litteras ab Episcopis absentibus ad eosdem Apostolicæ sedis legatos scriptas spectat: in iisdem rebus gestis S. Abundij Comensis Episcopi extat epistola Theodoretæ Cyri Episcopi, quam dedit ad ipsum Apostolicæ sedis legatum Abundium, istis verbis conscripta:

Domino verè amabili atque sanctissimo fratri Abundio Theodoretus in Domino S.

Comperi quòd vestra religio veram & Apostolicam fidem pia mente conseruet: & gratias egi Deo omnipotenti, quòd religio, quæ periclitabatur, renouata est per sanctitatem vestram, & venit in lucem. Et sicut dudum in diluuium factum est, & ad semen generis humani Noe & filij eius relictæ sint: ita in præsentibus; Occidentales Patres sunt reseruati, vt ex ijs etiam Orientales sacrosanctæ Ecclesiæ veram custodiant religionem, quam vastare iam & deuorare penitus sacrilega & noua hæresis tentabat. Et opportunè dici potest vox illa Prophetica: Nisi Dominus Sabaoth semen nobis reliquisset, similes facti essemus quomodo Sodoma & Gomorrha. Adeò nobis quasi aliquod diluuium & bellum euenit ira Dei ex impia hæresi.

THEODORETI EPISTOLA AD ABUNDIUM LEGATVM APOST. SEDIS.

Nunc verò Saluatoris nostri in corpore humano præsentiam, & vnum Filium Dei, & perfectam eius Deitatem, & perfectam humanitatem confitemur: & non in duos Filios vnum Dominum nostrum Iesum Christum diuidimus, est enim vnicus; sed differentiam Dei & hominis cognoscimus; & scimus, quòd alterum ex Patre est, alterum ex semine Dauid & Abraham iuxta diuinas Scripturas: quòdque diuina quidem natura sine passione est: corpus autem antè quidem erat in passione, nunc verò & ipsum alienum est à passione: nam postquam surrexit, ab omni passione constat esse liberatum. Hæc & litteris sanctissimi ac religiosissimi Archiepiscopi domini nostri Leonis didicimus. Legimus enim quæ ad sanctæ & beatæ memoriæ Flavianum scripsit: & gratias egimus Domino nostro humanissimo Deo, quòd aduocatum & propugnatorem veritatis inuenimus. His & ego litteris consensit: & huic epistolæ meæ exemplum earum copulaui, cui etiam subscripsi: & ex hoc probauit, quòd regulas Apostolicas, hoc est, vera dogmata sequor, hodiè que in his permaneo, & ideo bellum patior: Item dominus meus Ibas, & dominus meus Aquilinus, contra quos Imperatorum potestatem inuentores nouæ hæresis armauerunt.

THEODORETI FIDEI CONFESSIO.

THEODORETVS, IBAS, ET AQUILINVS EPISC. SUBSCRIBVNT EPISTOL. S. LEONIS.

Supereff, vt vos cum sanctissimis viris auxilium sacrosanctæ Ecclesiæ feratis, auferatisque impia bella quæ impendebant. Prohibete itaque sacrilegam sectam, quæ contra pietatem commota est; & pristinam Ecclesijs reddite pacem: vt fructus laborum Apostolicorum accipiatis à Domino, qui eosdem fructus redditurum se repromisit. Omnes religiosissimos & Dei amantissimos presbyteros & reuerendos diaconos & fratres per vestram sanctitatem saluto: & nos, & omnes qui nobiscum sunt, salutamus religionem vestram.] hæc tenus Theodoretæ ad Abundium Comensem Episcopum litteræ, quibus (vt dictum est) adiecit exemplar S. Leonis epistolæ de fide Catholica, cui cum ipse Theodoretus, tum Ibas Episcopus Edessæ, tum Aquilinus Bibli in Palæstina Antistes subscripsere, quo se verè Catholicos esse, Apostolicæ sedis legatis significarent: Etenim etsi vt hostes Eutythianæ sectæ passi exiliū sunt damnati in conuenticulo Ephesino; quoniam tamen Ibas & Theodoretus Nestorio aliquando fauissent, malè audiebant apud nonnullos Orthodoxorum: cuius rei causa sæpè sapius ipse (vt vidimus) Theodoretus litteris ad diuersos datis conquestus est se calumnijs iugiter exagitari.

Enagr. lib. 1. c. 10.

Constat autem, pro Theodoro stetit, fauissè que eius causæ Vincomalum Magistrum Officiorum: hic ille, qui vnà cum alijs clarissimis viris præfuit postea Iudex cognitator Concilio Chalcedonensi, quique ob egregias animi virtutes post annos duos vnà cum Opilione viro clarissimo ab eodem Marciano Imperatore Consul ordinarius creatus est. Cum igitur Theodoretus accepisset, quòd sibi ab eodem Vincomalo exhibitum fuisset officium (accepit enim de his ab eo epistolam) ad eundem litteras reddidit, & quidem hoc ipso tempore, cum, restituta pace, nondum indictum esset Chalcedonense Concilium, sed de futura indictione facienda creber esset vulgaris sermo, quippe quòd Orientalis Ecclesiæ pacificus status id exigere videretur. Sed audi eiusdem Theodoretæ redditam ad Vincomalum epistolam, qua de rebus suis exactam habet historiam, ex eodem Vaticano codice depromptam:

VINCOMALVS PRO THEODORETO AGIT.

Vincomalo Magistro Officiorum Theodoretus Episcopus Cyri.

Valdè sum miratus, quòd cum omnino ignoret tua magnificentia res nostras, & tantum eam quæ contra me gesta est iniquitas cum didicerit, me consolari dignata est, ac

Theodor. epist. 141. THEODORETVS AD VINCOMALVM.

CHRISTI
450.LEONIS PAP.
II.VALENTIN. 26.
MARCIANI I. IMPP.

omne adhibuit studium & diligentiam, vt ea quæ contra nos conficta sunt, dissolueret atque dilueret. Sed vestræ celsitudini dabit omnino retributiones bonorum magnorum largitor. Qui enim pro modica aqua mercedem se daturum pollicitus est, maiores proculdubio dabit retributiones ijs qui maiora dederint.

SVAS DE-
PLORATI-
IVSTE IL-
LATAS MO-
LESTIAS.

Nos enim talia passi sumus non solum ab apertissimis inimicis, sed à proprijs (vt veremur) amicis: ab illis quidem, dum oppugnamur; ab his dum prodimur: qualia nullus, vel valde pauci veterum passi sunt. Quis enim tale iudicium audiuit vniquam? Quis cum reum trigintaquinque dietarum spatium absentem detinisset, præcepit Iudicibus vt iudicium decernerent de absente? Quis ita crudelis & ferox factus est Iudex, vt hominem iudicet, cuius vocem non audiuit: & non iudicet solum, sed condemnet? Et hoc valde crudeliter & sæuè & inhumanè. Cùm Dominus præceperit, errantem ex fratribus, & consilium non audientem, post primam & secundam & tertiam correctionem tandem illum haberi tamquam Ethnicum & publicanum: rectissimi isti & iustissimi Iudices, neque ea quæ Ethnicis & publicanis conceduntur, Fidelibus concesserunt: illos enim & vident, & aliquando alloquuntur, & maximo etiam cum honore, si aliquam habent dignitatis apparentiam: nos verò præceperunt, neque tecto, neque aqua, neque quauis re participare. ita voluerunt imitatores esse Patris nostri, qui in cælis est, qui facit oriri Solem super malos & bonos, & pluit super iustos & iniustos. Sed hos quidem omittam: prope est enim Domini tribunal, vbi non quæritur figuræ apparitio & figmentum, sed rerum veritas.

Matth. 5.

Tuam verò magnitudinem oro, pro nobis gratias Christo dilecto & victorioso Imperatori agas, & religiosissimæ & piissimæ Augustæ, qui pio suo Imperio radices ac fundamentum posuerint pietatem; & eorum maiestatem rogare, vt securam pacem & firmam Ecclesijs largiantur, & Synodum congregari præcipiant non iterum hominum perturbatorum, & qui cœtum sursum & deorsum agitant, sed veritatis studiosorum, & Apostolicam doctrinam confirmantium, & nouam hanc & vanam & mendacem hæresim reprobantium: vt istorum laborum laude dignorum fructus percipiatis à clementissimo Domino.] hætenus ad Vincomalum Magistrum Officiorum Theodoretus solutus iam exilio litteris (vt vidimus) Imperatoris, sed nondum Ecclesiæ suæ plenè redditus, quod futuro fuit Concilio vniuersali reseruatum.

DE ANATO-
LIO ET AS-
PARE.

Eodem quoque tempore, eodémque pariter argumento idem Theodoretus ad Anatholium Patriciū litteras dedit: Erat iste (vt ex Actis Synodi Chalcedonensis apparet) ille Anatholius, qui olim vnà cum Valentiniano Augusto ante annos decem Consulatum gesserat ordinariū, hoc verò tempore agebat Magistrum militum. Addidit insuper idem Theodoretus & alias eiusdem generis litteras ad Asparem Gothicæ militiæ Præfectum, eundémque Excōsulem ordinariū, qui cum Arcobinda eamdē primariam cōsecurus fuerat dignitatem, patrē item Consulis Ardaburij. Hos, inquam, Theodoretus litteris interpellat, vt Imperatori & Augustæ Pulcheriæ suo nomine gratias agant de solutis exilij vinculis, & reliquis antea condemnatis iniquo iudicio sanctis Episcopis liberis abire permittis. simulque admonet, quid de indicenda futura Synodo suggerere debeant Imperatori: ante omnia autem, quàm iniquè fuerit ipse proscriptus, pluribus docet. Egregias has quidem epistolas iungemus superioribus ex codice Græcè scripto depromptas, quas hætenus Latinitas tandem desiderauit; cùm aliquando simul edendæ sint, ignoremus. Fruere igitur, lector, alieno labore partis tibi diuitijs, & vetera monumenta per tot sæcula conseruata auidè suscipe: sunt hæc enim præambula Concilij Chalcedonensis, de quo sequenti anno dicturi sumus. Ad Anatholium itaque Exconsulem Magistrum militum à Theodoro scripta hoc anno, eadémque occasione epistola sic se habet:

Theodor. epist.
139.THEODO-
RETUS AD
ANATO-
LIUM.

Nos quidem, quam nacti sumus quietem, hilariter accepimus, & vtilis eius & iucundos percipimus fructus. Noster autem Christo dilectus Imperator suæ pietatis fructus Imperium adeptus, primitias Imperij illi, qui ipsi Imperium largitus est, obtulit, quietem videlicet Ecclesiarum, quæ tempestatibus iactabantur, & fidei quæ opprimebatur victoriam, & Euægelicorum dogmatum. His autem præposuit, vt nostra mala, quæ iniquè passi sumus, sanaret. Quis enim vniquam talem ac tantam audiuit iniquitatem? Quis homicida damnatus absens vniquam fuit? Quis nuptiarum insidiator, aut adulter non præfens condemnatus? Quis murorum effossor vel sepulchrorum, vel incantator; vel sacrilegus, vel quiduis aliud à lege prohibitum & interdictum ausus, ad tribunal currere festinando, fuit impeditus ne id faceret, & damnatus fuit absens Iudicis sententia? Sed in illis

CHRISTI
450.LEONIS PAP.
II.VALENTIN. 26.
MARCIANI I. IMPP.

illis nihil tale factum est. Leges enim præcipiunt, vt ante Iudicem & actor & reus ex aduerso stent; & Iudex expectet aperta argumenta & iudicia; & tunc vel vt innocentem dimittat, vel vt reum sententia condemnet. Nobis verò contrarium euenit. Imperatoris (nempe Theodosij) litteræ interdixerunt nobis ad celebrem illam venire Synodum: & iustissimi Iudices absentem condemnauerunt, non iudicantes, sed potiùs laudantes ea quæ ad nostram accusationem allata fuerunt scripta: & neque diuina lex, neque hominum vindicandi cædem meam & damnationem detinere potuit. Sed præcipiebat quidem Præses, veritatem negligens & contemnens, & temporali potestati obsequens: obediebant etiam illi, qui idem nobiscum sentiunt & conueniunt in dogmatibus, & nostra aliquando maxime sunt admirati: tempus tamen illud horum quidem prodicionem, illorum verò pusillanimitatem patefecit; nobis autem occasionem fiduciæ largita sunt ea quæ pro veritate passi sumus; & Christus Dominus concessit nobis, non solum vt in ipsum credamus, verum etiam pro ipso pati. Maxima enim gratia hæc est, pro Domino pati: Sanctus etiam Apostolus hæc præponit magnis miraculis.

Philip. 1.

2. Cor. 11.

His quoque ego gloriando, licet humilis & abiectus sim, & nullam aliam gloriandi causam habeam: vestram magnificentiam oro, vt gratiarum actiones pro nostra humilitate Imperatori Christo dilecto agas, ac piissimæ ac Deo dilectissimæ Augustæ, bonorum magistræ, quod huiusmodi dona retribuit Domino magnorum donorum largitori; & quod sui Imperij basim, sustentaculum, & fundamentum pietatis zelum ambo constituerunt. Rogate præterea dilectum Deo ipsorum caput, vt finem imponant ijs quæ rectè sancita sunt, & Synodum congregent, non iterum perturbatorum hominum & conuenarum plenam, sed ab his omnibus alienam, & eos qui res diuinas rectè iudicant magnificentium, & præ omnibus rebus humanis veritatem æstimantium.

Si verò ipsorum maiestas veterem Ecclesijs voluerit restituere serenitatem & tranquillitatem (velle autem certò scio) rogate eorum pietatem, vt rebus, dum fiunt, adsint: vt eos qui contraria sentiunt, sua præsentia terreant, vt nullum habeat veritas aduersarium, sed ipsa per seipsum rerum naturam perquirat, & Apostolicorum dogmatum characterem, & veritatem. Hæc autem vehementer peto à vestra magnificentia, non quasi desiderio teneat iterum videndi Cyrum (nouit enim celsitudo tua ciuitatis desolationem, cuius deformitatem quodammodo reximus diuersorum ædificiorum magnis sumptibus) sed vt patefiat, quod ea quæ à nobis prædicantur, Apostolicis conueniunt dogmatibus, & quod spuria sunt & fallaciã aduerfariorum inuenta. Hoc enim si fiat (ope enim diuina fiat) qui mihi reliqui sunt dies, cùm hilaritate viuemus, vbicumque Dominus viuere nobis præceperit.

QUAE SINT
OBSERVAN-
DA IN CON-
CILIO CE-
LEBRANDO.

Decet autem vos cùm pietate enutritos & educatos, & virtutis diuitiarum diuites, hunc zelum resumere, & religiosissimum Imperatorem zelo & animi alacritate flagrantem, & Augustam Christo dilectam tuis exhortationibus alacriores reddere, vt laudabili zelo celeberrimum suum Imperium confirmet.] hætenus ad Anatholium Patricium Theodoretus, nec quidem frustra: siquidem celebrandæ œcumenicæ Synodo Imperator Marcianus optatam suam exhibuit præsentiam: sed & ex eiusdem Theodoreti consilio, magnopere ab eodem Augusto cautum est, ne rerum perturbatores, discordiarumque dolosi artifices in locum Synodi se inferrent. At quæ idem Theodoretus ad Asparem Exconsulem scripserit, accipe. Sed illud antè præmoneam, quod cùm in epistolæ titulo Asparis nomen Consulis & Patricij eidem inditum habeatur; certum est, quod ad nomen Consulis pertinet, textum esse mendosum, vt non Consul, sed Exconsul, siue fortè Consularis, sit in eo restituendum: etenim longè ante præsentem annum contigit Asparis Consulatus. porrò hoc anno eandem datam esse epistolam sub Marciano Imperatore, quæ in ipsa tractantur, facile docent; quæ sic se habet:

Theodor. epist.
140.* Exconsuli
THEODORE-
TVS AD AS-
PAREM.

Theodoretus Aspari Consuli & Patricio.

Oportebat hoc etiam alijs tuæ fortitudinis & constantiæ virtutibus addere, vt religiosissimus noster & Christo dilectus Imperator, quem diuina gratia pro subditorum beneficio nobis largita est, per tuam magnificentiam sciat iniquitatis quæ contra nos gesta est excessum, & lege iusta legem iniustam abroget. Si enim nos à diuina prouidentia roborati, eam quæ contra nos sancita est poenam, bonorum causam & occasionem effecimus, & quietem hilari fronte accepimus & silentium: iniusta tamen & iniqua passi sumus, cùm nihil deliquerimus eorum quæ calumniatores nostri & veritatis inimici nobis obiecerunt. Sed cùm ea passi fuerimus mala, quæ decent eos qui maximas res patrare ausi sunt, vel potiùs

CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 26. IMPP.
450. II. MARCIANI I.

his etiam grauiora : Indicta enim causa damnati sumus, & absentes; & litteris Imperatoris cum nobis interdictum esset Ephesum petere, iustitiam sacrorum Iudicum accepimus sententiam.

Sed hæc omnia soluit & sedauit serenissimus Imperator tuæ magnificentiae studio & diligentia. Ego verò ratus me perperam facere, si silerem, nec gratias agerem : vt has litte as scriberem adductus sum, quibus tuam precor celsitudinem, vt gratias pro nobis victorioso & Christo dilecto Imperatori agas, & religiosissimæ Augustæ & piissimæ, pro quibus bonum precor Dominum pro virili, vt eo um Imperium securum confirmet, vt subditorum clementer curam gerant, & hostibus metum injiciant, eosque tercant, & laudabilem pacem omnibus largiantur. Ipsos etiam orare tua nitatur celsitudo, vt perfectam solutionem & quietem Ecclesiae tempestati imponant, & Synodum congregari præcipiant, nõ iterum eorum qui turbas cire solent, & Synodum perturbare, sed eorum qui diuinas res quietè tractare soliti sunt : & consueuerunt Apostolica dogmata confirmare, & res falsas discernere & à veritate alienas : vt suum hinc lucrum tua celsitudo consequatur.] hæc Theodoretus ad A sparem Magistrum militum, qui etsi Gothus, sed etiam Arianus esset, odio tamen Eutychemis hæresim persequebatur immenso. Sicut igitur Dauid Goliath gladio ad conficiendos hostes est usus, ita & Theodoretus aduersus Eutychemianos Arianum immittit.

Ex omnibus quidem Episcopis Orientalibus neminè nacti sumus, qui vehementius atque constantius aduersus eiusmodi recens emergentes hæreticos egerit, quàm Theodoretus; qui etsi sua damna desecuit, amplius tamen totius Ecclesiae mala plorauit. cum itaque ab exilio hoc anno est relaxatus, magis ex restituta edicto Imperatoris fide Catholica, & hæresis ablegata lætatur est, quàm sui causa: paruipendere enim se iacturam sedis suæ, superius recitatis litteris contestatus est, vt decet Apostolicum virum, non quærens quæ sua sunt, sed quod esset totius Catholicae Ecclesiae emolumentum. Ita namque animo compositus erat, vt suas calamitates apud viros clarissimos deplorando, illos ad Ecclesiam depressam penitus subleuandam, eiusmodi ob oculos positis iustis causis, impelleret; cum tamen ea esset intrinsecus humilitatis virtute bene compositus, vt quæcumque pateretur, suis existimaret esse adscribenda peccatis : nam audi, quæso, quam eo argumento breuem hoc eodem tempore epistolam ad Ioannem Archimandritam scripsit his verbis :

Beatus quidem Dauid nonnulla commisit delicta : quæ etiam vt memoriæ mandaret ad utilitatem eorum qui postea futuri essent, is qui omnia sapienter gubernat Deus effecit. Absalom verò parricida & impurus & impius & pessimus tyrannus, non illorum causa rabiem aduersus patrem suum, sed tyrannidè desiderans, iniustissimum illud bellum suscepit. Et diuinus quidem Dauid, dum hæc fierent, quæ ipse patrarat delicta recordabatur. Et ego quoque alia quidem multa deliquisse me noui: dogmaticam verò Apostolorum doctrinam integram seruauit. Qui verò diuinas & humanas leges conculcarunt, & nos absentes condemnarunt, non illorum quæ nos deliquimus sententiam protulerunt : non enim erant manifesta illis, quæ sunt occulta: sed mædacia & calumnias cõposuerunt contra nos: vel potius Apostolica dogmata apertè conculcare quærentes, me, qui illa sectabar, condemnarunt.

Sed surrexit Dominus, tamquam dormiens, & arguit & confudit inimicos suos, & dedecus æternum dedit illis, & dogmata adulterina & spuria dissipauit : quæ verò tradidit nobis in sacris Euangelijis, cum maiestate & auctoritate prædicari fecit.] hæc dicens, planè alludit ad obitum Theodosij & necem violentam Chrysofthij Catholicae Ecclesiae hostis, necnon ad edicta nuper à nouo Imperatore publicè pro fide Catholica promulgata, sed de se ipso hæc ingenue subdit: Nobis verò ad perfectam consolationem hæc sufficiunt: neque enim ciuitatis desiderio tenemur, in qua laborantes totum absumpsimus tempus; sed rectam Euangeliorum veritatem desideramus regnantem & prædominantem videre. Hoc autem nostrum desiderium Dominus adimpluit. Lætatur hac de causa, & gaudemus, & Deum magnorum donorum largitorem laudamus; & tuam pietatem hoc ipsum nobiscum agere precamur : & dum Deum laudatis, illum vehementer rogetis, vt eos qui nunc hæc, nunc illa dicunt, & ad tempora instar cameleonum mutantur, qui floram colore vestiuntur, clemens Deus confirmet, vt in petra stabiles reddat, ac illis largiatur, vt præ omnibus veritatem colant & tueantur.] hæc Theodoretus, verè iusti, qui in principio accusator est sui, reddens exemplum, vt qui non gloriam propriam quærat, sed eius qui misit eum, quod Apostolici viri & veracis prædicatoris euidentis signum est. Sed de ipso hæc tenent.

At sicut

DIGNAE
LAUDES
THEODORE
II.

Theodor. epist.
138.

2 Reg. 15.

THEODO
RUS
MILITAS.

CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 26. 27. IMPP.
450. 451. II. 12. MARCIANI I. 2.

At sicut Theodoretus, ita & alij Orthodoxi, qui ex Ephesino nefando Concilio proseriptionem passi fuerunt, & alij Catholici Episcopi qui eidem minimè præsentibus fuerunt, cum post tantas offusas tenebras Catholicae veritatis claram cunctisque perspicuam lucem affulgere conspexerunt, æquè immenso repleti sunt gaudio: sed & infelices illi, qui licet Catholici verè essent, tamen Dioscori minarum terrore percussi ad horam cessere tempore inferuientes, etiam lætati sunt, quod tēpus aduenisset, quo liberè, quales essent, se possent ostendere, & præuicationem daretur noua confessione delere: exultarunt verò multo magis, cum ab Apostolica sedis legatis opportuna sunt remedia consecuti; nempe vt suorum communicatione contenti essent, in futura Synodo communionem totius Catholicae Ecclesiae fructuri. In tanto gaudio omnium Orthodoxorum, sola hæresis damnata mæret, impij tantum in tenebris conticescunt.

Sic igitur sanctus Leo per legatos à Latere missos collapsam penitus Ecclesiam Orientalem, fidei veræ exacta ab Episcopis confessione, restituit. Sed quod reliquum tantum esse videbatur, vt qui id facere detrectassent, suis sedibus priuarentur, & spoliati Episcopali dignitate Episcopi Orthodoxi eam reciperent: id quidè œcumenicæ Synodo honoris causa & disciplinae seruatum voluit & custoditum. Hæc sunt quæ hoc anno sub Marciano Imperatore contigerunt: quæ mox illud magni momenti bonum consecutum est, quod Orientale imperium, ad multorum annorum spatia assiduis cladibus ab Attila Hunnorum Rege labefactatum, simulac est restituta per Imperatorem vera religio, continuo à barbaris liberatur, abigiturque diuinitus flagellum Dei, vbi locus datur Catholicae veritati: contra verò patuit tunc barbaros præualere, cum impietas regnat. Sic ergo Attila sponte recedens ab Oriente, copias conuertit in Occidentem, vbi imbellem se ret regna e Imperatorem per Actium Patricium bella gerentem. Quando autem in Gallijs victus fuerit, dicemus anno sequenti, quo fieri contigit.

Hoc eodem anno ingens fames vexauit Italiam; adeo vt inedia percuntes, filios ad cibum emendum vendiderint. est de his locuples testis Valentiniani sanctio anno sequenti mense Ianuario data, qua præcipit, vt parentibus liceret redimere filios: meminit autem huius penuriae istis verbis: Notum est proximè obsecrabilissimam famem per totam Italiam defuisse, coactos homines & filios parentes vendere, vt discrimen instantis mortis effugerent. Tantum unicuique miseranda macies & letalis percuntem pallor extorsit, vt totius, quem natura concessit, amoris obliti, alienare suos, pietatis genus putarent: Nihil est enim, ad quod non desperatio salutis impellat: nihil turpe, nihil vetitum credit esurire: sola cura est, vt qualicumque sorte viuatur.] hæc Imperator. Sed & peste laborasse Italiam, Gelasius Papa restatur. Atque hæc tenent de rebus gestis præsentis anni.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 27. IMPP.
ANNVS ANNVS
451. 12. MARCIANI 2.

Quadragesimus quinquagesimus primus Christi annus lætis auspiciis Consulatus religiosissimi Imperatoris Marciani cum collega Adelfio aperitur, memorabilis Magni Concilij Chalcedonensis pacifica celebratione: de quo nos acturi, quæ ante ipsum præcessere; res gestas diligenti narratione in medium adducemus. Ac primum de legatis Apostolicae sedis Abundio atque collegis dicendum. Hos quidem de rebus gestis ad S. Leonem Papam relationem misisse vnà cum Anatolij Constantinopolitani Episcopi epistola fidei professionem continente, ex eiusdem S. Leonis litteris constat: Quam cum ipse S. Pontifex accepisset, atque eam in omnibus intellexisset esse Catholicam; in omnibus assentientē ijs, quæ in epistola ad Flavianum conscripta erant: gratulatorias atque pacificas eidem Anatolio litteras reddidit hoc anno Idibus Aprilis, quantum huiusmodi est exordium :

Gaudemus in Domino, & in dono gratiæ ipsius gloriamur, quia (si ut dilectionis tuæ litteris, & fratrum nostrorum, quos Constantinopolim miseramus, relatione cognouimus) sequacem te Euangelicæ cruditionis ostendis: vt per sacerdotis probabilem fidem merito præsumamus, quod tota Ecclesia eidem credita nec rugam cuiusquam sit erroris habitura, nec maculam.] hæc exordium habet. Quod verò lapsis in hæresim Episcopis, vel hæreticorum communionem foedatis, ad Ecclesiam Catholicam reuerti cupientibus honnisi propriæ Ecclesiae communicatio concessa esset; quid præterea iisdem indulgeat

GAUDIUM
ORIENTA-
LIS ECCLE-
SIÆ.

ATTILA RE-
CEDIT AB
ORIENTE
IN OCCI-
DENTEM.

INGENS FA-
MES ITA-
LIAM VE-
XAT.

Valentin. No-
uel. tit. 11.
apud Cod.
Theod.

Gelasius in An-
dron.

ANATOLIUS
PROFESSIO-
NEM FIDEI
MITTIT AD
S. LEONEM
PAPAM.

Leo epist. 49.

DE LITTE-
RIS AD
ANATOLIUM
REDDITIS.

CHRISTI 451.

LEONIS PAP. 12.

VALENTIN. 27. MARCIANI 2. IMPP.

S. Leo, ita subdens in eadem epistola ista declarat : De fratribus vero, quos & epistolis tuis & legatorum nostrorum relatione comunione nostrae cupidus esse cognouimus, eo quod dolcat se contra potentiam, contraque terrores non tenuisse constantiam, sed alieno scelere praebuisse consensum, cum ita eos formido turbasset, ut in damnationem Catholici atque innocentis Antistitis, & in receptionem detestabilis prauitatis trepido famularentur obsequio: illud quidem, quod praesentibus & agentibus nostris constitutum est, approbamus; ut suauiter interim Ecclesiarum essent communionem contenti.] haec iam per legatos Constantinopoli decreta erant : sed quid his amplius ipse Leo putauerit esse indulgendum, ex verbis ipsius accipe :

Sed cum legatis nostris, quos misimus, participata tecum sollicitudine volumus disponatur; quatenus hi qui plenis satisfactionibus male gesta condemnant, & accusare se magis eligunt quam tueri, pacis & communionis nostrae unitate latentur, ita ut digno prius anathemate quae contra fidem Catholicam sunt recepta dampnentur.] haec S. Leo, quibus de primis impietatis auctoribus ista subiungit : De nominibus autem Dioscori, Iuuenalis, & Eustathij ad sacrum altare non recitandis, dilectionem tuam hoc deest custodire, quod nostri ibidem constituti faciendum esse dixerunt, quodque honorandae S. Flauiani memoriae non repugnet, & a gratia tua Christianae plebis animos non auertat. Nam iniquum nimis est atque incongruum, eos qui innocentes & Catholicos sua persecutione vexarunt, sanctorum nominibus sine discretionem misceri : cum damnatam impietatem non deserentes, ipsi se sua prauitate condemnent : quos conuenit aut percelli pro perfidia, aut laborare pro uenia.] haec ipse. Commendat demum eidem clericos Flauiani, quos uult ab ipso suscipi; sed & Ecclesiam Eusebii Dorilaei Romae hoc tempore agentis ut curet, admonet. Reddidit has ad Anatolium litteras sanctus Leo (ut diximus) hoc anno, Idibus Aprilis.

DE NON RECITANDIS NOMINIBUS IMPIENITANTIVM.

Leo epist. 38.

Leo epist. 39. AD MARCIANUM ET PULCHERIAM SOROREM LEONIS SCRIBIT.

Concil. Chalced. Act. 16.

Leo epist. 41. AGIT COEPTVM DE COEGENDO CONCILIO.

Leo epist. 42.

LEO AD MARCIANUM ARG. DE SYNODO COGENDA.

Eadem quoque die idem sanctissimus Pontifex ad Marcianum Imperatorem litteras dedit, quibus immensas illi de suscepto Catholicae fidei patrocinio gratias agit: aliam insuper addidit ad Pulcheriam Augustam; cuius studium cum aduersus Nestorium, tum aduersus Eutychem plurimum commendans, gratias pariter agit immortales de honorifice ab ea susceptis Apostolicis sedis legatis, deque restitutis damnatis Episcopis, & sacris reliquiis sancti martyris Flauiani cum honore Constantinopolim translatis, & aliis ab ea sanctissime gestis commendat insuper eidem Eusebii Dorilaei Ecclesiam. Hic quidem Romam ad ipsum Leonem Pontificem, ut ab eo in sedem suam restitueretur, venit: qui fidei Catholicae professione eidem oblata, ab ipso Summo Pontifice susceptus est. De hac enim ipsius professione ipsemet Eusebius meminit in sacrosancto Concilio Chalcedonensi uerbis istis: Hanc regulam sanctissimo Papae in urbe Roma relegendi, praesentibus clericis Constantinopolitanis; eamque suscepit, &c. Jerant isti qui Romam adierant, ab Anatolio cum eius fidei professione missi, quorum ipse Leo meminit in epistola ad Iulianum.

Post haec agi coeptum de Synodo uniuersali cogenda: quod quidem magna industria summaque diligentia a Leone Romano Pontifice Marcianus Imperator expetijt; sed ipse Pontifex ob ingruentes Hunnorum exercitus Gallias deuastantes, & iam Italiam cogitantes, ad opportunius tempus existimabat differendum esse uniuersale Concilium: uerum quod Marciano in optatis esse uideret quamprimum ab his dissentionibus causa Eutychemis obortus pacatum reddere Romanum Imperium, alios decreuit mittendos Constantinopolim legatos, qui Synodo interessent: cuius rei causa has primum ad ipsum Marcianum Augustum litteras dedit, quibus in primis admonet consultum esse debere Ecclesiasticae antiquitati, nec pateretur Filij Dei incarnationis sacramentum ab Apostolis Ecclesiae traditum, quasi recens dogma, in controuersiam adducendum. Sed audi ipsam Leonis Papae ad Imperatorem breuem epistolam:

Quamuis per Constantinopolitanos clericos ad pietatem uestram antea scripserim: sumptis tamen clementiae uestrae litteris per uirum illustrem Praefatum Urbis filium meum Tatianum, magnam materiam gratulationis accepi, quia studiosissimos uos Ecclesiasticae pacis agnouit. Cui sancto desiderio digna aequitate conferatur, ut quem statum esse cupitis religionis, eundem habeatis & regni. Nam inter Principes Christianos Spiritu Dei confirmante concordiam, gemina per totum mundum fiducia roboratur: quia profectus charitatis & fidei utrorumque armorum potentiam insuperabilem facit, ut propitiato per unam confessionem Deo, simul & haeretica falsitas & barbara destruat hostilitas, gloriosissime Imperator.

Aucta

CHRISTI 451.

LEONIS PAP. 12.

VALENTIN. 27. MARCIANI 2. IMPP.

Aucta igitur per Imperialem amicitiam spe caelestis auxiliij, confidentius pietatem uestram pro sacramento salutis humanae incitare praesumo, ne cuiusquam procaci impudentique uersutia, quasi de incerto quid sequendum sit, sinatis inquiri: ut cum ab Euangelica Apostolicaque doctrina nec uno quidem uerbo liceat dissidere, aut aliter de Scripturis diuinis sapere, quam beati Apostoli & Patres nostri didicere atque docuerunt; nunc demum in disciplina moueatur & impiae quaestiones, quas olim, mox ut eas per apta sibi corda diabolus excitauit, per discipulos ueritatis Spiritus sanctus extinxit. Nimis autem impium est, ut per paucorum insipientia ad coniecturas opinionum & ad carnalium disputationum bella reuocemur; tamquam reparata disceptatione tractandum sit, utrum Eutyches impie senserit, & utrum inepte Dioscorus iudicauerit, qui in sanctae memoriae Flauiani condemnatione se perculit, & simplices quosque, ut in eandem ruinam prouoluerentur, impegit: quorum multis iam (ut cognouimus) ad satisfactionis remedia conuersis, & ueniam de inconstanti trepidatione poscentibus, non cuiusmodi sit fides tractandum est, sed eorum precibus qualiter annuendum. Unde piissimae sollicitudini uestrae, quam de indicenda Synodo habere dignamini, per legationem quae confestim ad clementiam uestram, Deo annuente, peruenit; quicquid ad causae utilitatem arbitror pertinere, plenius atque opportunius suggeretur. Dat. nono Kalendas Maij. Adolphio uero clarissimo Consule.] haec est prima epistola Leonis ad Marcianum de Synodo oecumenica cogenda.

Dedit eodem argumento alias quoque litteras quinto Kalendas Iunias, quibus de differenda Synodo agit, & quod habebat in animo aperit; sed & causam morae eam ostendit, nimirum ut liberau Episcopi a barbarica hostilitate, liberi ad Synodum se conferrent. Immincebat (ut diximus) cum Hunnorum exercitu Aetia, de quo in fine anni huius aduertimus. Quinam autem ab eo legati mittantur, nominat, nempe Paschasium Episcopum Lilibaeni in Sicilia, Lucentium Episcopum Afulanum, Bonifacium & Basilium S. R. E. presbyteros Cardinales, quibus participem adiunxit Iulianum Coensem Episcopum. Interea uero quintum ante diem ab his datis ad Marcianum Augustum a sancto Leone Pontifice litteris, idem Augustus decimo Kalendas Iunias publicam sanctionem edidit de Synodo oecumenica, ad quam Episcopos conuocauit, Nicam in Bithynia celebranda: ita enim ipsi erat in animo, ibi uniuersa celebrare Concilium aduersus Eutychemis haeresim, ubi primum fuit impietas Aetiana damnata. De ipsa autem indictione futurae Synodi ita se habet ad Metropolitanos primum scripta epistola:

Imperatores Caesares Valentinianus & Marcianus Victores & Triumphatores semper Augusti ad omnes ubique reuerendos Episcopos.

Omnia ad ueram fidem & Christianam Orthodoxam religionem tendentia praeponenda alijs rebus existimauimus. Deo enim propitio existente, & nostrum Imperium & communes causas meliores fore confidimus. Quia igitur dubitationes quaedam circa Orthodoxam fidem motae sunt, sicut indicat & litterae sanctissimi Archiepiscopi felicissimae Romae Leonis: placuit nobis proprie sanctum Concilium fieri in Nicam Bithyniae ciuitate: quatenus cunctis concordantibus, ueritate examinata, & cessante omnium studio, quod quidam abusi, religionem turbauerunt Orthodoxam, uera & saluberrima fides sic omnimodo manifestetur, ut de cetero omnis quaestio & dubitatio auferatur. Unde tua sanctitas cum quantis approbauerit reuerendissimis Episcopis sub suo sacerdotio constitutis sanctarum Ecclesiarum, expertas habentibus diuinas Scripturas, & in scientia & doctrina Orthodoxae & uerae fidei praecunctis eminentibus, ad memorata in Nicam ciuitatem proximis Kalendis Septembris aduenire festinet. Quisquis autem generalem & omnimodo utilem futuram Synodum refutauerit, peccare quidem & circa Diuinitatem ipsam, & pietatem nostram offendit. Agnoscat autem tua sanctitas, quoniam nostra pietas adierit in ipso Concilio, nisi quaedam publicae & inuitabiles curae fecerint occupari.] haec ad Metropolitanos Episcopos, cuius pariter argumenti extant ibidem litterae datae ad omnes Episcopos decimo Kalendas Iunij.

Interea autem cum ad Synodum oecumenicam noua legatio esset decreta, reuocata est illa prior anno superiore Constantinopolim missa, cuius legati Romam reuersi sunt ante Idus Iunias. Id quidem constat ex alijs litteris eiusdem sancti Leonis Pontificis ad Marcianum Imperatorem datis ipsis Idibus Iunij, quibus de legatorum reuersione meminit: per eodem enim ipse Romanus Pontifex ab eodem Marciano Imperatore datas accepit litteras, quarum occasione ad eundem ipse rescripsit gratias agens de omnibus superius numerata-

FIDES NON REVOCAN- DA IN DIS- PUTATIONE.

Leo epist. 43.

LEGATA S. LEONIS MISSA.

Anno Concil. Chalced.

EDICTVM IMPP. DE SYNODI INDICATIONE.

propere

ostendit

PRIORVM LEGATORVM REDITVS.

Leo epist. 44.

CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 27. IMPP.
451. 12. MARCIANI 2.

numeratis pro fide Catholica ab ipso diligenter impensis officijs. Excusat iterum in fine, A impossibile esse ob ingruentia bella complures Episcopos ex Occidente, derelictis suis Ecclesijs, ad Synodum proficisci. Scripsit itidem Idibus Iunij ad Pulcheriam Augustam, ad quam de Eutyche hęc habet in fine: De Eutyche autem totius scandali & prauitatis auctore hoc clementia vestra præcipiat, vt ab eo loco, qui Constantinopolitanæ vrbis vicinus est, longius transferatur; ne frequentioribus solatijs eorum, quos ad impietatem suam traxit, vtatur. Monasterio quoque ipsius, cui perniciosè indigneque præfedit, Catholicum Abbatem iubere præponi, qui illam seruatorum Dei congregationem & à prauo dogmate liberare, & institutis veritatis possit imbucere.] hęc de Eutyche ad Pulcheriam sanctus Leo.

¹ Leo epist. 45.
DE TRANS-
FERENDO
LONGIVS
EUTYCHETE
MAERASIA-
ARCHA.

MAERETI-
CORVM DV-
CES HAVD
FACILE RE-
CIPIENDI.

Eadem quoque die Iduum Iuniarum ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum litteras readidit, in quibus inter alia de recipiendis lapsis Episcopis (quod admonerat B antè) illud rursus instantius ingerit: nimirum, recipiendos omnes dignè poenitentes, qui leuius deliquissent; qui autem alijs malorum fuissent auctores, non ita quidem, sed maturius de his sedis Apostolicæ iudicium expectandum. Haud enim in recipiendis huiusmodi delinquentibus, perditorum antesignanis, festinato currere Romana Ecclesia consuevit: Quæ etsi numquam cuius facinorosissimo delinquenti, verèque poenitenti ianuas poenitentia clausit: auctoibus tamen criminum, vel vehementissimis eorum fautoribus, resistere consuevit, & detinere diutius, donec quid de illis esset agendum, maturior consultatio deñiret. Itaque namque vidimus haud pridem eundem sanctum Leonem tunc diaconum Sixto Pontifici sualisse, ne Iulianum audacissimum Pelagianæ hæresis defensorè ad Ecclesiam reuertentem statim exciperet. Quod idem factus Pontifex in Eutychanis recipiendis custoditum omnino voluit. De his enim ad Anatolium ista sunt eius verba, vbi de indul- gendo his qui leuius peccassent, antè scripsisset: C

² Leo epist. 46.

De his autem qui in hac causa grauius peccauere, & ob hoc superiorem sibi locum in eadem infelici Synodo vendicauerunt, vt humilium fratrum simplicitatem arrogantia suæ præiudicijs aggrauarent: si fortè respiciunt, & à facti sui defensione cessantes, in condemnationem proprii conuertuntur erroris: Horum si satisfactio talis accedit, quæ non refutanda videatur: maturioribus Apostolicæ sedis consilijs referuetur, vt examinatis omnibus atque perpensis, de ipsis eorum cognitionibus, quid constitui debeat, æstimetur. Neque prius in ecclesia, cui te Dominus voluit præsidere, cuiusquam talium (vt antè scripsimus) nomen ad altare recitetur, quàm quid de his constitui debeat, rerum processus ostendat.] hęc Leo: atque de his hætenus.

SYNODVS
MEDIOLA-
NENSIS.

Reuersi igitur vbi sunt legati Romam ad Leonem Pontificem, inde iidem remearunt ad propria, haud tamen otiosè acturi. Etenim S. Abundius vnà cum Senatore presbytero, & in hac legatione collega, litteris eiusdem S. Leonis conuenit Eusebiū Mediolanensem Episcopum, egitque cum eo, vt prouinciali Conuentu, quæ scripta esset ad Flavianum de Verbi incarnatione doctrina, publicis subscriptionibus se omnes recipere testarentur: quod & impigre curatum est. Conuocans enim ille Mediolanensi Ecclesiæ subiectos Episcopos, prouincialem Synodum egit. Quid in ea ex sententia S. Leonis actum fuerit, extat de his data ab eodem Eusebio Synodalis Epistola ad eundem sanctissimum Romanum Pontificem munita chirographo omnium qui interfuerunt Episcoporum, inter quos Abundantius mendosè pro Abundio ipso subscriptus legitur: qui quidem præter spectatam eruditionem, egregia quoque vitæ enituit sanctitate, dignusque est habitus vt eius memoria perpetuò in Ecclesia coleretur, relato ipsius nomine inter Sanctos quarto Idus Aprilis. E

³ Apud S. Leonem post epist. 52.

Sed & ipse Eusebius, qui Synodo præfuit, ex vitæ pariter sanctitate perpetuam gloriam est consecutus in Ecclesia Catholica, à qua singulis annis eius dies natalis recolitur consuevit pridie Idus Augusti: ornauit cum præterea digno epigrammate Ennodius Ticinensis.

DE MAXIMO
TAURINEN-
SIS EPISCO-
PO

⁴ Genad de
Vitis illust.
6. 40.

Rursus verò inter alios Episcopos qui huic Synodo interfuerunt, legitur sanctus Maximus Taurinensis Antistes, cuius cum ob præstantem eruditionem, tum etiam ob insignem vitæ sanctitudinem celebre nomen est in Dei Ecclesia. De ipso enim ista Gennadius habet: Maximus Taurinensis Ecclesiæ Episcopus, vir in diuinis Scripturis satis intentus, & ad docendum ex tempore plebem satis sufficiens, composuit in laudem Apostolorum tractatum, & in Ioannis Baptistæ natiuitatem, & generalem omnium martyrum hominiam, sed & de capitulis Euangeliorum & de Actibus Apostolorum tractatus multos] & quæ sequuntur. Quod autem in fine habet: Moritur Honorio & Theodosio regnantibus]

CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 27. IMPP.
451. 12. MARCIANI 2.

A tibus.] nisi duos Maximos Taurinenses posueris (quod à nemine dictum reperi) manifestus deprehenditur error: etenim qui huic Concilio Mediolanensi sub Leone Papa hoc tempore celebrato interfuisse legitur, immo & quem Romano Concilio sub Hilario Leonis successore præsentem item fuisse, eius Acta declarant, planè longè post Honorij tempora superuixisse eum oportuit, peruenisse que saltem ad Domini annum quadringentesimum sexagesimum quintum. Porro eius memoriam anniuersario cultu, septimo Calendas Iulij, Ecclesia celebrat.

Dum verò in eodem Concilio post Eusebium Mediolanensem subscriptum legis Fauentium Episcopum Regiensem; intelligere potes, alterius Regij, quod est in Gallijs, fuisse S. Prosperum Episcopum, qui his S. Leonis temporibus Regiensi Ecclesiæ præerat Antistes. Ornauit etiam tantorum Patrum confessum S. Crispinus Episcopus Ticinensis, qui & ipse inter Sanctos relatus celebratur singulis annis septimo Idus Ianuarias, quo die ex hac vita migrans successorem æquè sanctum reliquit Epiphanium, de quo inferius sæpius agendum erit. Extat de eodem Crispino Ennodij Ticinensis epigramma, cuius est exordium:

*Salve sancte Parens: saluete, o sæpe recepti,
Crispini cineres, &c.]*

Disce ex serie subscribentium (quod & in alijs quoque Concilijs obseruari contingit) non sedium prærogatiua, sed temporis quo quisque Episcoporum sedere cœpit, haberi solitam rationem: quod vel hoc vno exemplo intelliges, dum in Concilio Aquileiensi, cui pariter Episcopus Mediolanensis S. Ambrosius præfuit, in ordine subscribentium Episcoporum ante Diogenem Episcopum Genuensem Philaster, siue Philastrius ponitur Episcopus Brixianus, in hac verò Synodo primò ponitur Paschalis Genuensis Antistes, & post alios subscriptus legitur Octavianus Episcopus Brixianus: Fuerunt sanè iidem florentissimarum Ecclesiarum Antistes: quarum Brixiana nobilitata sanguine martyrum, sanctis quoque Episcopis, Philastrio, Gaudentio, & alijs pluribus illustratur: Genuensis etiam nemini cedens antiquitate, sicut Mediolanensis, à S. Barnaba Apostolo se accepisse Euangelium gaudet, & sanctorum martyrum Nazarij & Celsi consuetudine gloriatur, atque sanctis quoque Episcopis Syro, Romulo, Valentino, Felice, atque Salomone, siue Salonio magis magisque facta conspicua nitet. Eadem quoque ratione Iustinus Vercellensis Ecclesiæ Episcopus hic in imo fermè positus reperitur, qui in Concilio Aquileiensi quarto loco legitur collocatus: quod & de alijs pluribus frequentissimè accidisse cognoscitur.

EPISCOPO-
RVM SVB-
SCRIPTIO
QVO ORDINE
FIERI
SOLITA.

Sed age iam, quod extat eiusdem Synodi tanta illustratæ corona sanctorum vnicum monumentum, nempe breuem epistolam ad S. Leonem datam hic describamus:

D Domino sancto & beatissimo Patri Leoni Eusebius Mediolanensis Episcopus.

Reuersis, Domino annuente, fratribus nostris, quos ad Orientem fidei causa sollicitè prouida beatitudo vestra direxerat: decursisque litteris, quas per eos tua sanctitas destinauit: omni exultatione in Christo releuatus sum, quod affectum commissæ sibi legationis eodem repositasse, vestra pagina designauit. Nec mirum quòd Dominus noster Iesus Christus Catholicæ fidei, quam tenemus, maiestatis suæ gratiam, custodiamque præstiterit; quando vos idoneos cultus sui assertores in Apostoli sui sede Præsules collocauit, qui & recta sentire de incarnationis Dominicæ sacramento, & eadem potestis rectè custodire. Admonitis ergo fratribus & Coepiscopis meis, habitoque Conuentu, vestrarum formam tenuimus litterarum. Nam recensens epistolam beatitudinis vestrae in sacerdotum Domini Concilio, quam sanctus frater & Coepiscopus noster Abundius, & compresbyter meus Senator detulerunt, agnitoque eorum narratione (sicut scripta vestra signauerant) rerum gestarum ordine: continuò requisita est, recitataque epistola, quam fidei assertionem plenè digestam ad Orientem dudum sanctitas vestra transmiserat; quæ ad nos ex vestra ordinatione, sancto fratre & Coepiscopo nostro Ceretio mutuante, peruenit: clarauit eam plenam fidei simplicitate fulgere, Prophetarumque etiam assertionibus, Euangelicis auctoritatibus, & Apostolicæ doctrinæ testimonijs, nitore quodam lucis & veritatis splendore radiare; omnibusque sensibus conuenire, quos B. Ambrosius de incarnationis Dominicæ mysterio suis libris, sancto Spiritu excitatus, inseruit.

EPIST. EX
CONCILIO
MEDIOLA-
NENSIS
AD S. LEONEM.

Et quia omnia maiorum fidei nobis antiquitus traditæ tota puritate conuenerunt, domine sancte & beatissime Pater: placuit omnibus, quorum subscriptio subterannexa nomina poterit declarare, eos qui impiè de incarnationis Dominicæ sacramento sentiunt, quamuis intellectus sui prauitate à Catholicæ fidei veritate recedentes, se ipsos dignos abiectio-

*Abundantius

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

abiectione fecerint, suo etiam consensu, auctoritatis vestrae praecedente sententia, damnatione congrua persequendos. Litterarum ergo vestrarum formam secuti, modum praescriptae ordinationis nos seruasse, his per fratrem & Coepiscopum nostrum Cyriacum missis ostendimus. Superest, vt annuente Domino, perfectis rebus, palmam fidei & consummati certaminis coronam quiete perpetua retinentes, hoc futuris memorabile saeculis relinquatis, vt ab hoc tempore praesenti extincta impiae sectae contumacia videatur, vt vobis propugnatoribus in aeternum prostrata succumberet.] *& alia manu:* Incolumem beatitudinem tuam summa Diuinitas tueatur atque custodiat, domine sancte ac beatissime pater.] sequitur in codice subscriptio tum ipsius Eusebij, tum etiam reliquorum Episcoporum.

VEVS CON-
SVETVDO
OCCIDEN-
TALI VM
EPISCOPO-
RVM.

Sed cur, iniquis, iterum per Abundium & Senatorem missa S. Leonis epistola de Christi incarnatione, si ante iam missam in Gallias, Eusebius eandem acceperat a Ceretio? Ex his pristinum vsu intellige. Cum oecumenicum in Oriente Concilium indiceretur, cui cum haud omnes Episcopi Occidentales interesse possent: quo tamen & ipsi aliquo modo suum ferrent suffragium, soliti erant iisdem (si pateretur opportunitas temporis) Romam ad Synodum conuocari, vel saltem iisdem absentibus praecipere Romanus Pontifex, vt prouinciales Metropolitanus Episcopi Conuentus cogere, ex eisque litteras darent ad ipsum Pontificem, qui legatos e Latere dirigeret, non suo ipsius tantum nomine, sed totius Occidentalis Ecclesiae. Sic igitur, cum sub Theodosio postremum Concilium Ephesinum indictum esset, haec opus fuit praestare ab Episcopis Occidentis: rursus vero cum hoc tempore aliud esset indictum Concilium oecumenicum, eadem requiri ab iisdem.

PREBYTERI
ROMAM VE-
NIUNT POE-
NITENTIAE
CAUSA.
Leo epist. 48.

Inter haec autem duo ex Oriente presbyteri haeretici poenitentes Ioannes atque Basilius ad Leonem Pontificem Romam se contulere, vt coram ipso tum Nestorianam, tum etiam Eutychnam haeresim condemnarent: quo facto, acceptis ab eodem Summo Pontifice litteris datis hoc anno decimotertio Kalendas Iulij ad Anatolium, Constantinopolim reuersi sunt. Exhorruisse adhuc eos putamus Anatolium, quod a Dioscoro, damnato Flauiano, Ecclesiae Constantinopolitanae fuisset substitutus Antistes: cum alioqui suscipiendi eiusmodi lapsos eidem Anatolio sciamus a S. Leone tributam esse licentiam.

Leo epist. 49.

Eodem vero mense, sexto Kal. Iulij idem S. Leo ad Marcianum Aug. de indicta Synodo scripsit epistolam, qua legatos a se ad eam missos commendat, & fidei Catholicae patrocinium vt suscipiat, rogat. Sequenti vero die, quinto Kalendas Iulij ad ipsam Synodum Chalcedone cogendam (locus enim ille delectus postea fuit, vt Imperator ipse praesens esset) eiusmodi dedit epistolam, qua de legatis a se missis, qui vice ipsius Synodo praesiderent, edocuit, deque in eis tractandis admonuit. Falso tamen habetur inscripta ad Synodum Chalcedonensem: nam de eo loco nequicquam fuerat hoc tempore mensis Iunij, quo scripta habetur epistola, ab Imperatore decretum. Ea autem sic se habet:

Leo epist. 47.

LEONIS EPI-
STOLA AD
SYNODV M
OECUMENI-
CAM.

Opraueram quidem, dilectissimi, pro nostri charitate collegij, omnes Domini sacerdotes in vna Catholicae fidei deuotione persistere, nec quemquam gratia aut formidine potestatum saecularium deprauari, vt a via veritatis abscederet. Sed quia multa saepe, quae poenitentiam possint generare, prouenerunt, & superat culpas delinquentium misericordia Dei, atque ideo suspenditur ultio, vt possit locum habere correctio: amplectendum est clementissimi Principis plenum religione consilium, quo sanctam fraternitatem vestram ad destruendas insidias diaboli, & ad reformandam Ecclesiasticam pacem voluit conuenire, beatissimi Petri iure atque honore seruato: adeo vt nos quoque suis litteris inuiteret, vt venerabili Synodo nostram praesentiam praeremus: quod quidem nec necessitas temporis, nec vlla consuetudo poterat permittere. Tamen in his fratribus Paschasino & Lucentio Episcopis, Bonifacio & Basilio presbyteris, qui ab Apostolica sede directi sunt, me Synodo vestra fraternitas existimet praesidere, non abiuncta a vobis praesentia mea, qui nunc in Vicarijs meis adsum, & iam dudum fidei Catholicae praedicatione non desum; vt qui non potestis ignorare quid ex antiqua traditione credamus, non possitis dubitare quid cupiamus.

Vnde fratres carissimi, reiecta penitus audacia disputandi contra fidem diuinitus inspiratam, vana errantium infidelitas conuiescat; nec liceat defendi, quod non licet credi: cum secundum Euangelicas auctoritates, secundum Propheticas voces, Apostolicamque doctrinam plenissime & lucidissime per litteras, quas ad beatam memoriam Flavianum misimus, fuerit declaratum, quae sit de sacramento incarnationis Domini nostri Iesu Christi

pia

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A pia & sincera confessio. Quia vero non ignoramus per prauas emulationes multarum Ecclesiarum statum fuisse turbatum, plurimosque Episcopos, quia haeresim non receperint, sedibus suis pulsos, & in exilia deportatos, atque in locum superstitum alios substitutos: vultibus his primitus adhibeatur medicina iustitiae; nec quisquam ita careat proprijs, vt alter vtatur alienis: cum si (vt cupimus) errores omnes relinquunt, nemini quidem peire honor debeat; sed illis qui pro fide laborauerunt, cum omni priuilegio oporteat ius proprium reformari. Prioris autem Ephesinae Synodi, cui beatam memoriam Cyrillus Episcopus tunc praesedit, in Nestorium specialiter statuta permancant; ne tunc damnata impietas ideo sibi in aliquo blandiatur, quia Eutyches iusta damnatione percussus. Puritas enim fidei atque doctrina, quam eodem, quo sancti Patres nostri, spiritu praedicamus, & Nestorianam & Eutychnam cum suis auctoribus condemnat pariter & persequitur prauitatem. Data quinto Calend. Iulij, Adelphio V. C. Consule.] haec ad Synodum oecumenicam Leo Papa.

Quid autem inter haec Constantinopoli gestum sit (vt sua quaeque proprijs reddamus temporibus) enarrandum est. Cum igitur promulgatum esset ab Imperatore edictum de Concilio oecumenico Nicæa celebrando, mox contigit misceri in populo turbas, renouari contentiones, studia partium iterum concitari, excitarique tumultus. quamobrem Marcianus Imperator eiusmodi mense Iulij ad populum proclamari fecit edictum:

Denunciamus omnibus, vt in sacrosanctis ecclesijs, & in alijs quidem venerabilibus locis, in quibus cum pace & quiete vota competit celebrari, abstineatis ab omni seditione: nemo conclamationibus vtaur, nemo moueat tumultum, aut imperum committat, vel conuenticula collecta multitudinem in qualibet parte ciuitatis & vici vel cuiuscumque loci colligere aut celebrare conetur. Nam si quis aliquid contra leges a quibusdam sibi existimet perpetuari, liceat ei adire Iudicem, & legitimum postulare praesidium. Sciant sane omnes, quod si quis contra huius edicti normam aut agere aliquid, aut seditionem mouere tentauerit, ultimo supplicio subiacebit. Dat. III. Idus Iulij, ipso Marciano Aug. & Adelphio Cons.] ita quidem Imperator compefcuit concitatos inter factiosos vtriusque partis in regia ciuitate tumultus.

1. 5. C. de his
qui ad Eccles.
confug.
EDICTVM
ADVERSVM
TVMLTV-
ANTES.

Qui enim in gratia Theodosij Imperatoris, atque impulsibus Chrysaphij & aliorum potentium, Eutychei semel fauissent; ne leuitatis arguerentur, pe. stabant in sententia, & omni conatu patrocinabantur suscepta semel iniqua causa, & si non aliter, acclamationibus saltem nominis Eutychei. His vero retinebantur maiori conatu atque audacia, qui viribus praestabat & numero Orthodoxi: periculumque haud mediocre imminere, ne vniuersa ciuitas, his mutuo inter se altercantibus, cadibus turpi perfoedaretur. Accidit vero, vt cum quae Constantinopoli concitatae sunt turbas, repressae essent (vt vidimus) edicto Imperatoris: rursus timeatur, ne eadem transferrentur Nicæam Bithyniae, praesentium ad Synodum locum, confluentibus illic compluribus monachis atque clericis, necnon etiam laicis vtriusque partis inter se mutuo digladiantibus. Ad quos expellendos fauoribus diuersorum in diuersa commotos, sancta Pulcheria Augusta ad Strategium Consulare Bithyniae eiusmodi litteras dedit:

DE TVDITIS
FAVIVM
EVTYCHE-
TIS.

Intentio nostrae tranquillitatis est, ante ciuiles causas, sanctas Christi Ecclesias, eisque dicatos in pace consistere, & Orthodoxam fidem, quam continere iudicamus Imperium, imperturbatam & immotam ab omni hominum genere custodiri. Vnde dudum praua quadam emergente discordia, multam curam habuimus, vt vndique multitudo sanctorum Episcoporum simul congregaretur in Nicæa, quatenus vniuersorum concordia omnis turba de medio tolleretur, & in futuro firma & immobilis fides venerabilis praualeret. Quia ergo secundum nostram sanctionem reuerendissimi quidem Episcopi vniuersi conueniunt sustinentes potestatis nostrae praesentiam, quae non post multum, Deo cooperante, aderit: quidam autem (sicut agnouimus) cum sint soliti conturbare & confundere Deo placitam disciplinam, superuenientes in Nicæam clerici ac monachi atque laici tumultum facere tentant, contententes absque his quae nobis placuerunt: necessarias has pias litteras ad tuam direximus claritatem; quatenus cum omni virtute eos qui praeter nostram euocationem, aut permissionem suorum Episcoporum, ibidem commorantur, clericos siue intra hunc ordinem constitutos, siue aliqui eorum a proprijs Episcopis sunt remoti, vel monachos, atque laicos, quos nulla ratio ad Concilium vocat, omnino debeas de ciuitate & ipsis locis expellere: vt cum omni disciplina confidente sancta Synodo, sine aliqua commotione atque

Extant ante
Coecil. Chalced.
PVLCHERIA
AD STRATE-
GIVM.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

ne atque contentione, quæ à Domino Christo reuelata fuerint, communiter ab omnibus confirmantur. Scito enim, quòd si quis de cetero inuentus fuerit tumultuosus ibidem commorari, aut ante præsentiam nostræ tranquillitatis, aut certè post præsentiam, non fortuitum sibi imminere periculum.] hæc pulcheria ad Strategium.

EPISCOPI
QUI NICÆ-
AM PROFER-
RE SYNT
QVID AD
IMP.

Cum igitur ad præfinitam diem Kalendarum Septembrium Episcopi ad Synodum conuocati, se Nicæam Bithyniæ contulissent, expectarentque Imperatoris aduentum, qui se in operibus habere Synodo interesset, missis ad Episcopos litteris significauerat; & diebus pluribus Nicææ expectassent: dederunt eidem Patres litteras ad Imperatorem, quibus & admonuerunt, complures ipsorum ob laborem itineris detineri infirmitatibus, & alijs affligi angustijs; petentes simul, ut fineret ex more conuentus agi. Ad hos autem Marcianus Augustus rescripsit, visum esse a postolice sedis legatis, ne absque Imperatoris sententia Synodus ageretur: seque propediem affore pollicitus est: sin autem minimè maturare liceret aduentum; ut se Chalcedonem conferrent, hortatus est. Extant ipsæ Imperatoris litteræ ad Synodum datæ.

In præambulo
Cõcil. Chalced.

Cum verò inter hæc perturbari Illyricum ob metum imminentis barbaricæ inuasionis idem Imperator certior redditus esset litteris Præfectorum: ea de re ad eum commotus est, ut in Illyricum profectionem ipse pararet. Verum quòd sciret, hostes tunc facilius superari, cum primò religioni consulitur, & impietas expugnatur; susceptum iam antea institutum de a cumenico celebrando Concilio implere laborat. Quòd verò Nicæam se conferendi propositum deposuisset (haud enim tutum esse videbatur ob bellicas expeditiones Constantinopoli longè recedere) hac de causa Patres conuocat iteratis litteris Chalcedonem, propinquam ipsi Constantinopoli ciuitatem. Posteriores autem ipsæ ad eos tunc datæ litteræ sic se habent:

Extant ante
Concil. Chalced.

Imperatores Valentinianus & Marcianus Victores semper Augusti sancto Concilio quod Nicææ per Dei voluntatem nostra sanctione collectum est.

IMP. MAR-
CIANVS
CONVOCAT
NICÆA
CHALCEDONEM
IMPERATORES.

Dudum quidem & per alias diuinas nostras litteras indicauimus vestræ religioni, quatenus in Chalcedonensium ciuitatem veniretis, ut ea quæ de sancta & Orthodoxa fide à sanctis Patribus nostris sunt definita, confirmaretis, ne diutius Orthodoxorum multitudo diuersis modis errando seduceretur, sed ut omnes Dominum nostrum Saluatorem Christum (sicut congruit, & sicut sanctissimi Patres nostri decreuerunt) confiteantur. Nos enim propter feruentissimum fidei zelum publicatum rerum necessarias utilitates in præsentia distulimus, multum desiderantes, ea quæ Orthodoxæ & veræ sunt fidei, tranquillitatis nostræ præsentia consumari. Nam ea quæ in Illyrico contigerunt, & ad vestras aures peruenisse confidimus, licet Dei voluntate competenti vindicta contigerint: tamen publicarum rerum utilitas exagebat ad Illyricum nostræ tranquillitatis profectionem. Sed quoniam (sicut prædictum est) nihil Orthodoxæ fidei, & ut hæc roboretur, præponendum esse iudicauimus: propterea huic quidem expeditioni interim superfedemus. Et nunc propriè vestram venerationem per alias nostras sacratissimas litteras adhortamur, quatenus sine ulla dilatione accedatis Chalcedonensium ciuitatem.

Leo epist. 51.

Quoniam Attico diacono regiæ ciuitatis sanctissimæ & Catholicæ Ecclesiæ referente nostræ tranquillitati, cognouimus, vestram sanctitatem formidare, ne fortè Eutychetis sectatores, aut alius aliquis seditiones & tumultus præparare pertentet: qua gratia significamus vobis, ut prædictam causam nullatenus formidantes, adueniatis in Chalcedonensium ciuitatem. Speramus autem de Dei clementia, quia præter aliquam turbam atque tumultum, omnibus secundum Orthodoxam & veram fidem iuste & Deo placitè constitutis, vnusquisque vestrum ad propria sub celeritate reuertetur. Festinate itaque aduenire, & nullam dilationem negotio facere; ne per vestram segnitatem, dilationem habeat intentio veritatis. Nobis enim studium est, Diuinitate propitia, prosperum finem accipiente causa, velociter iterum ad expeditionem felicissimam remeare. Deus vos custodiat per multos annos. Dat. decimo Kalendas Octobris, Hieraclia.] hæc ad Synodum Marcianus: quibus emendes locum deprauatum in epistola S. Leonis mensis Iulij ad pulcheriam data, ubi legitur decreto Principis Synodus iam conuocata Chalcedonem: nam non nisi mensis Septembris id factum, ipsæ litteræ Imperatoris Marciani declarant. Vnde cum ibi dicitur: Quòd ergo Synodum Chalcedone haberi vestra clementia præcipit, cum à me, ut in Italia haberetur, mansuetudo vestra retineat postulatum, &c.] pro Chalcedone, restituendum esse, Nicææ, nemo non videt.

Sed

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A Sed quinam isti fuere improuisi rumores iuncti formidini in Illyrico agitati, ut à præscripto loco & die celebrandi Conuentus retardauerint Imperatorem? Illi quidem per Attilam tunc excitati sunt: cum enim male pugnasset in Galliis, vnà cum suis qui certamini superfuerant, longius à Romanorum regione atque viribus Gothorum abscedens, tentauit Illyricum: sed inde reiectus, confedit in superioribus Veneticæ prouinciæ partibus, illic hiematurus, donec reparato exercitu, appeteret Aquileiam, quam anno sequenti feroci aggressus impetu expugnauit. Apparuit namque, quid bene culta religio, quidve impietas possit. Dum enim impietati fauetur, robustior factus Attila, indixit Orienti tributum: dum verò impietas cum impijs coercedetur, & proculcata religio subleuatur, idem Attila ab Oriente primum abigitur in Occidentem; & rursus repetens loca ubi semper vincere consuevit, nullo negotio, Dei virtute repellitur.

TUMULTVS
IN ILLYRICO
EXCITATI.

B Age verò antequam Chalcedonensis Concilij Acta aggrediamur, quamam in Galliis gesta sunt à Romanis & Gothis aduersus Attilam terribilem & formidandum, non Hunnorum tantum exercitu, sed plurium barbararum nationum copiis potentissimum, prosequamur. Hi namque fuerunt illi bellorum fluctus, quorum causa vidimus sancto Leoni magis placuisse differre Synodum generalem; eo quòd ob ingruens bellum barbaricum, haud liberum esset Episcopos (uti petierat Imperator) ex omnibus prouincijs ad Concilium mitti.

De his acturi in primis quid de viribus Attilæ maiores posteris tradidere, hinc describamus: hæc enim de his in collecta historia Miscellanca nomine Pauli Diaconi scripta leguntur: Fultus namque Attila fortissimarum gentium, quas subiugauerat, præsidio, ad Occidentale demoliendum animum intendit Imperium; cuius exercitus septingentorum millium numero ferebatur: Vir in concussionem Orbis in mundo natus, terrarum omnium metu quoque vulgatus erat: namque superbus incessu, huc se & illuc circumferens, ut elatus potentia ipso quoque motu corporis appareret: Bellorum quidem amator, sed manu temperans ipse, consilio validissimus, supplicantibus inexorabilis, propitius in fidem semel receptis, forma breuis, lato pectore, capite grandiori, oculis minutis, barba rarus, canis resperfus, simus naso, teter colore, originis suæ signa referens. Erant quidem eius subiecti dominio Rex ille Gepidarum famosissimus Andaricus, Vualamir etiam Gothorum Regnator ipso tunc cui seruebat Rege nobilior, fortissimæ nihilominus gentes, Marcomanni, Sueui, Quadi præterea, Heruli, Turcilingi, siue Rugi cum proprijs Regulis, aliæque præter hos barbaræ nationes in finibus Aquilonis commanentes. Horum omnium Attila superbus Imperio, quamquam robore facillè se adipisci putaret quod cuperet, tamen consilij astutia potius quam armorum fortitudine hostes aggredi satagebat.] hæc ibi.

ATTILAE
IMMENSVS
EXERCITVS.
a Paul. Diacon.
lib. 15.

C Porro barbaros populos, quos secum ductabat Attila, Sidonius Apollinaris recenset his versibus:

subito cum rupta tumultu
Barbaries totas in te transfuderat arctos
Gallia: pugnacem Rugum, comitante Gelono,
Gipeda trux sequitur, Scotum Burgundio cogit
Chunus bello notus, Neurus, Basterna, Toringus,
Bructerus, vltus quem Velicer abluit vnda,
Prorumpit Francus. Cecidit cito secta bipenni
Hercinia in lintres, & Rhenum texuit aluo.
Et iam terrificis diffuderat Attila turmis
In campos se Belgatos. vix liquerat Alpes
A Etius, tenue & rarum sine milite ducens
Robur, in auxilijs Geticum male credulus agmen
In cassum proprijs præsumens adfore castris, &c.] addit de Auito tunc Galliarum

Sidon. de An-
to Panegyric.

POPULI QUI
SECVTI SVNT
ATTILAM.

Præfecturam moderante, qui conciliauit, iunxitque Gothos cum Romanis: sed de his inferius agendum.

Antea enim de Attila aliqua sunt referenda: atque illud in primis, ipsum ex prædicatione cuiusdam sanctissimi viri cognominari voluisse, Flagellum Dei; quòd nimirum à Deo missus esset vltor scelerum peccantium Christianorum, instar Assur, qui Virga furoris

ATTILAE
FLAGELLVM
DEI.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

a Isa. 10.

futoris Domini est nominatus. Contremuerunt quidem non Galliae tantum, sed vniuersus A planè orbis Occidentalis ad nomen Attilae: expauisse etiam Urbem, ex iis intelligis, quae ex Leone Papa superius sunt recitata.

PEREGRINATIO
S. SERVATII
LONGE
ANTE.

Scimus à Gregorio Turonensi & aliis ad haec tempora referri susceptam ad anteuertendum huiuscemodi flagellum Dei peregrinationem ad limina Apostolorum à sancto Seruatio Tungrensi Episcopo. Verum nemini rationem temporis accuratè expendenti haec probari possunt: cum constet ex iis quae suo loco superius dicta sunt, sanctum Seruatium ante annos ferme centum vixisse, eiusque tempore alias clades barbaricas accidisse, vt non sit opus ad haec ea referri tempora, vt superius demonstrauimus. Nunc verò Octauia Tungrorum vibs fertur excisa, non credentibus ciuibus suo ipsorum Episcopo Azanario venturam cladem praedicenti. Exufflanda verò sunt, quae Auentinus aequè impius atque imperitus somniauit de Theodorico & Anthemio Valentiniani Imperatoris Ducibus pacem cum Hunnis firmanibus: de quibus modò satis sit reddere, quae gauiusimus auctor, qui res Augustae Vindelicorum felicissimè profecutus est, Marcus Vellerus, deliria eiusdem sugillans, habet his verbis: Auentinus Theodoricum Veronensem Triarii filium, & Magistrum Anthemium, qui deinde imperauit, Consullem, Valentiniani Imperatoris generum, Danubiani limitis Duces, harumque prouinciarum legatos, pacem cum Hunnis firmasse, & exercitui clausis oppidis, itineris faciendi potestatem concessisse prodidit. At breui verborum gyro rot in vnum errorum nauos coegit, vt per immensum opus sparsi, haud dubiè toti simul dehonestando corpori satis futuri fuisse videantur, &c.] profecutus vir doctissimus refellere hominis rudis in vnum locum congesta plura historiarum in somnia; cum tamen respectu aliarum eiusdem auctoris deformitatum, quas denudatas, opprobrio atque derisioni expositas idem Vellerus frequenter ob oculos ponit, iure hos omnes in vnum coniunctos errores, nauos appellet. Ad finem verò ex Augustanis Annalibus subiicit ipse, aduentum Attilae nequaquam repressum aliquibus pactis cum Ducibus conditionibus fuisse oppidis absque iactura; immo ferocissimum barbarum numerosissimo truculentorum barbarorum polentem exercitu, instar fulminis, quaeque obuia diu cecidit atque protriuisse, & inter alias ipsam nobilissimam Augustam Vindelicorum ciuitatem eadem vi tempestatis fuisse concussam, foedeque vastatam, Memoriamque S. Afixe martyris inflammatam. Ceterum de cladibus illatis ciuitatibus Galliarum, quae memoriae commendarunt Gallicani veteres scriptores, & inter eos Gregorius Turonensis, in primis afferamus in medium: sic enim ipse ait:

c Greg. Turon.
Hist. Franc. lib.
2. c. 6.
DE METEN-
SI CIVITA-
TE COMBY-
STA, ORATO-
RIO S. STE-
PHANI SAL-
VO.

Igitur Chuni (hoc namque nomine Hunnos complures maiorum appellare consuevere) à Pannoniis egressi, vt quidam ferunt, in ipsa sancti Paschae vigilia ad Metensem urbem reliqua depopulando perueniunt, tradentes urbem incendio, & populum in ore gladii trucidantes, ipsosque sacerdotes Domini ante sacrosancta altaria perimentes: nec remansit in ea locus iniustus, praeter Oratorium beati Stephani primi martyris ac Leuitae. De quo Oratorio quae à quibusdam audiui, narrare non distuli. Aiunt enim, priusquam hi hostes venirent, vidisse virum fidelem in visu quasi conferentem cum sanctis Apostolis Petro & Paulo beatum Leuitam Stephanum de hoc incendio ita dicentem: Oro, domini mei, vt non permittatis obtentu vestro Metensem urbem ab inimicis exuri, quia locus in ea est, in quo paruitatis meae pignora continentur: sed potius sentiant populi aliquid me posse cum Domino. Quod si tantum facinus populi supercreuit, vt aliud fieri non possit, nisi tradatur ciuitas incendio; saltem hoc Oratorium non cremetur. Cui illi aiunt: Vade in pace, dilectissime frater: Oratorium tantum tuum carebit incendio. Pro vrbe verò non obtinebimus, quia Dominicae sanctionis super ea sententia iam processit. Inuauit enim peccatum populi, & clamor malitiae eorum ascendit coram Deo: ideo ciuitas haec cremabitur incendio. Vnde proculdubio est, quod horum obtentu, vrbe vastata, Oratorium permansit illaefum.] haec ipse: quae autem de Aurelianensi ciuitate subdit, dicemus suo loco.

d Saluian. de
recto iudic. &
prouiden. Dei
lib. 4.

Certè quidem Saluianus Episcopus Massiliensis, dum de cladibus à barbaris & inter alios ab Hunnis illatis agit, longè Gallis modestiores fuisse his temporibus Hunnos, Gipedas, Francos, Saxones, pluribus docet, vnde iuste hi ab illis meruerint ita affligi: Cum alioqui acerbius solere Deum punire peccata suorum Fidelium, quam Gentilium, Apostoli illa sententia doceat, qua ait: Tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum, Iudaei primum & Graeci.] & iure quidem, vt ab eo plura exigantur,

e Rom. 1.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

gantur, qui plura accepit. Qui verò ibi tunc inter eos inuentus est iustus, nequaquam cum sceleratis puniri Dei prouidentia finitur. Etenim Metensis Episcopus, Author nomine, cum ab Hunnis capitur, percussis illis continuo caecitate, liber abire finitur cum aliis qui ab iisdem ibidem capti fuerant. Sed & praclare tunc accidit, vt precibus clarissimae virginis Genouefae Parisiorum ciuitas ab iisdem Hunnis seruarietur illaesa: id quidem Acta rerum ab ipsa gestarum testantur.

a Sigebert. in
Chron. an. 453b Exant apud
Snr. die 3. Ian.

Sed quae transacta sunt inter Attilam & Lupum Trecentem Episcopum sanctitate clarum, ex Vita ipsius fidelissimè scripta hic enarremus: Non longa (inquit auctor) post tempora Hunni erumpentes, & per totam Galliam diffusi, partim simulatae pacis arte tenebant vrbes, partim vi expugnabant. Vbi ad Trecentem infesto agmine venere ciuitatem patentibus campis sitam, nec armis munitam, nec muris: sollicitus pius Antistes ad visitata se recipiens praesidia, solus ad Deum fuis precibus, supernae opis auxilio eam defendit. At immanis ille & ferus Attila fidem sancti viri altiori sensu suscipiens, pro sua exercituique sui salute & incolumitate secum eum vult proficisci ad Rhenum vsque, pollicens ei, vbi eò ventum sit, se ipsum dimissurum. Mox copia offertur ab eo loco reuertendi: non negatur reditus, iter quoque indicatur. Orat tyrannus obnixè sanctum virum, vt velit pro ipso Dominum deprecari, interprete vsus Hunigasio.

c Exant apud
Snr. die 29. Iul.RES GESTAE
LVPI TRE-
CENTIS CVM
ATTILA.

Reuersus autem vir Dei, vt vidit se desperatione suorum turbatum, ad montis perfugium Latisconem ceteris solertior festinauit, vt eò transferret plebem, quam orationum suarum suffragiis discrimini subiacentem inter excidia publica & arma defenderat. Illud perfugium distat ab vrbe milliaribus quinque & quadraginta. Manens verò illic biennij spatium, offensus raritate suorum eò venientium, Matisconem sibi censuit expetendam.] subdit miracula ab eo tunc edita, fidelissimus suorum temporum rerum scriptor, licet multa nimia breuitate transierit: nisi fortè mutilata habeantur, quae extant eius Acta. haec enim alij superaddunt: Cum S. Lupus Attilae Flagello Dei Hunnorum Principi occurrisset, & pro patria intercederet, & Princeps ferox delere omnino ciuitatem proponeret: diuina virtute tum ipse, tum exercitus neminem videntes transierunt per ciuitatem à porta vsque ad portam, veluti caecitate percussis; sicque patria saluata est.] sed de his auctorem aliquem veterem non inuenimus.

d Petr. Catal.
lib. 6. c. 1. &
alij.
OCCURSUS
LVPI CVM
ATTILA.

Qui autem fufius res Attilae sunt profecuti, ista adiciunt: Lupus habitu indutus Pontificali, cum multitudine cleri, Attilae aduenienti sit obuius. Is facta saluatione, interrogat Attilam, quisnam esset, qui tot Regibus deuictis, nationibus, populisque prostratis, vrbebueuersis, cuncta sibi subderet? Cui Attila: Ego, inquit, sum Rex Hunnorum Attila Flagellum Dei. Ad haec Lupus: Et quis est mortalium, qui Dei flagello resistet? Veni igitur Dei mei flagellum: illoque vtete, vt Deus concedit. Ad haec verba Barbarus emollitus, Trecentem urbem illaefam transiit.] haec ipsi. Ceterum Trecentium rerum sub Attila adhuc alia desiderari videntur, nimirum Acta martyrii S. Nemorij eius Ecclesiae Archidiaconi & sociorum, quos iussos ab Attila occidi, referunt Acta publica Ecclesiarum, in quibus septimo Idus Septembris relati iisdem inter martyres habentur.

e Nicol. Ola.
in
Attila c. 9.

Lupum verò ipsum ad plures adhuc annos vitam propagasse, Sidonij epistola ad eum scripta, cum iam nouem (vt ait) quinquennia haberet in Episcopatu, demonstrat. Sed quantae hic esset aestimationis, ex eiusdem Sidonij epistolae exordio accipe, vbi ait: Benedictus Spiritus sanctus, & Pater Dei omnipotentis, quod tu pater patrum, & Episcopus Episcoporum, & alter saeculi tui Iacobus de quadam specula charitatis, nec de inferiore Hierusalem tota Ecclesiae Dei membra superinspicias, dignus qui omnes consolers infirmos, &c.] haec quidem ipse ob eminentem egregiamque vitae illius sanctitudinem, qua ceteris Episcopis emineret, licet aliis Galliarum Episcopis pluribus ditione inferior esset. Rursum verò sub eodem Attila martyrio coronatos ponunt alij sanctum Nicasium Rhemensem Episcopum, & eius sororem Eutropiam, atque alios ipsius Ecclesiae eiusdem palmae confortes: verum à Vuandalis hos esse trucidatos, eorum Acta referunt, de quibus nos suo loco superiori tomo.

f Sidon. lib. 8.
epist. 1.
LVPI TRE-
CENTIS LAV-
DES.NICASIVS
ET EUTRO-
PIA MART.
8 Apud Snr. die
14 Decemb.

Nec reticendum quod Sigebertus hoc tempore Hunnicæ cladis accidisse tradit, post Vafatensem ciuitatem magno Dei beneficio liberatam, his verbis: Vafatensi vrbe ab Hunnorum obsidione liberata per diuinum auxilium, cum Episcopus pro gratiarum actione Missam populo celebraret, respiciens sursum vidit super altare quasi de camera templi cadere aequaliter tres guttas aequalis magnitudinis crystallo clariores, quae simul deflue-

h Sigebert.
Chron. an. 453

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

tes in vnum coniunctæ quasi vnam gemmam pulcherrimam effecerunt : quam cum in medio Crucis aureæ posuissent , aliæ gemmæ ceciderunt : seorsum verò posita infirmis dabat sanitatem , adorantibus verò imaginem sanctæ Crucis augebat deuotionem ; quia piis & mundis clara , immundis obscura videbatur .] hæc ipse , eam asserens occasionem miraculi , quòd Arianismo regio illa nonnihil ob Gothos illic versantes infecta esset . Sanè quidem cum mirabiles instant elationes maris (iuxta Prophetam *) tunc mirabilis in altis Dominus , faciens signa atque prodigia : & grandiora tunc semper diuinitus ostensa fuisse signa , vbi vehementiora instarent mala , plurima diuinæ Scripturæ docent exempla ; vt non sint humani captus angusta mensura immensa omnipotentis Dei opera constringenda .

^aPsal. 92.^bProsper. in prefat. lib. de provid. Dei.
AQUITANIA AB ATTILA DIRA PASSA.

Conflagrassè verò hac etiam clade Regium in Aquitania sancti Prosperi patriam , ipse his versibus luget :

*Cumq; , animum patrie subiit fumantis imago,
Et stetit ante oculos quicquid ubique perit :
Frangimur , immodicus & fletibus ora rigamus :
Dumq; , pios agimus , vertimur in querulos .]*

Porro scripsisse eam ob causam ipsum S. Prosperum carmè illud post cladem Hunnicam , de qua agimus , inde colligere certò datur , quòd in eo insectatur hæresim Eutyphetis confundentis in vnum duas Christi naturas haud pridem exortam .

Sed quæ hoc item anno contigerunt de Hunnis Aurelianensem ciuitatem obsidentibus , videamus . Atque primùm de iunctis Gothorum copiis cum Romano exercitu sub Actio Duce , opera (vt vidimus ex Sidonio) Auiti Galliarum hoc tempore Præsidis , ex auctore Miscellæ in medium adducamus : hæc enim ibi scripta habentur : Præuidens Attila sagacitate qua callebat , non sibi fore tutum , si Gothi qui intra Gallias morabantur , Romanis iungerentur auxilio : amicum se Gothis simulans , aduersum Aurelianos urbem concitus pergit , Regem Vuisigothorum sollicitare nisus , vt pariter cum eo Romanum inuadens Imperium , æqua sorte possideret . Ad Valentinianum verò Imperatorem legatione missa , pacem simulat ad vlciscendos Romanos de Gothis , & restituenda Republica : ad Gallias & Hispanias pergere se dolosè denunciat . Sed Imperatorem doli eius minimè latuerunt . Itaque quam celerrimè Theodoricum * Vuisigothorum Regem per Actium Patriciū conueniens , in suæ pacis fauorem pertraxit , atque cum eodem Patricio contra Attilam . post vastatam ferè omnem Galliam Aurelianos iam obsidentem direxit .] hæc ibi de foedere Romanorum cum Gothis contra Attilam inito : quod per Auitum esse confectum , Sidonius (vt dictum est) in Panegyrico cecinit .

^cPaul. Diac. lib. 15.
ATTILAE DOLOSAE ARTES.^dTheodoricum^eApud Sur. die 17. Nouemb. DE OBSIDIONE AVRELIANENSIS CIVITATIS.

Sed de obsidione Aurelianensis ciuitatis agamus ex Actis sancti Aniani eius ciuitatis Episcopi , in quibus hæc descripta narrantur : Cum Rex Attila Aurelianensem urbem vellet cuertere ; beatus Anianus , non quòd carnem poneret brachium suum , aut hominum viribus confideret , sed vt officio suo non deesset , Arelatem profectus est , vt Actio Patricio , qui tunc in Galliis erat , barbaræ gentis crudelitatem explicaret . Cum autem iter ageret , ad Mamerti viri potentis ædes diuertit , qui grauissimè decumbens , spiritu & voce , omniq; gradiendi facultate destitutus , spem viuendi omnem suis admissè videbatur . Vt autem præsensit vxor eius , natione nobilissima , beatum Anianum aduenisse ; ad eius se pedes adiecit , orans vt marito salus redderetur . Accedit vir Dei ad lectum ægrotantis , videt eum horas extremas ducere , procumbit ad preces , orat Dominum tota nocte cum lacrymis , donec mane æger pristinæ sanitati redditus est . Inde pergit Arelatem , & ab Actio humanissimè exceptus , indicat quo in periculo versetur Aurelia : implorat eius opem , quam Actius libenter ac prolixè pollicetur . Redit ad ciues suos , non parum tanti pastoris absentia mærentes : erigit animos illorum multa consolatione : præparant illi omnia propulsando hosti opportuna .] hucusque ibi : reliqua desunt in codice . Sed his iungimus quæ sunt scripta à sancto Gregorio Turonensi , qui hæc ex eisdem Actis accipit , atq; :

^fGreg. Turon. hist. Franc. lib. 2.

Attila Rex Chunorum à Metensi vrbe egrediens , cum multas Galliarum ciuitates opprimeret , Aureliam aggreditur , eamq; maximo arietum impulsu nititur expugnare . Erat eo tempore beatissimus Anianus supradictæ vrbs Episcopus , vir eximie prudentiæ ac laudabilis sanctitatis , cuius virtutum gesta nobiscum fideliter retinentur . Cumq; inclusi populi suo Pontifici , quid agerent , exclamarent : ille fisis in Deo , monet omnes in oratione

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A tione prosterni , atque cum lacrymis præsens semper in necessitatibus Domini auxilium implorare . Denique iis , vt præceperat , deprecantibus , ait sacerdos : Aspicite de muro ciuitatis , si Dei misericordia iam succurrat . Suspiciabatur enim per Dei misericordiam Aetium aduenire , ad quem & Arelatem abierat prius , suspensus futuri . Aspicientes autem de muro , neminem viderunt . Et ille : Orate , inquit , fideliter : Dominus liberabit vos hodie . Orantibus autem illis , ait : Aspicite iterum . Et cum aspexissent , neminem viderunt , qui ferret auxilium . Ait eis tertio : Si fideliter petitis , Deus velociter adest . At illi iterum fletu & ciulatu magno Domini misericordiam implorabant . Exacta quoque oratione , iuxta senis imperium aspicientes denuò , viderunt de longè quasi nubeculam de terra consurgere . quod cum renunciarent , ait sacerdos : Domini auxilium est . Interea iam timentibus ab ictu arietum muris , iamq; ruituris : ecce Aetius , & Theodoricus Gothorum Rex , ac Torismundus eius filius cum exercitibus suis ad ciuitatem accurrunt , aduersumq; hostem reiciunt ac repellunt . Itaque liberata obtentu beatissimi ciuitate , Attilam fugant .] hæc Gregorius . Sidonius * verò , hostes non obsidisse tantum & oppugnasse , sed & irrupisse in ciuitatem tradit , non autem diripuisse , interrupte repentino Aetij cum Gothis aduentu : hæcque omnia precibus Aniani obtenta ait , atque vaticinio prædicta . Rursum Gregorius :

B

His diebus Romam sonus adiit , Aetium maximo discrimine inter phalanges hostium laborare . Quo audito , vxor eius anxia atque mæsta assidue basilicam sanctorum Apostolorum adibat ; atque vt virum suum de hac expectatione susciperet sospitem , precabatur . Quæ cum diu noctuque hoc ageret : quadam nocte homo pauperculus crapulatus à vino , in angulo basilicæ beati Petri obdormiuit . Clausis verò ex amore ostiis , à custodibus non est eiectus : de nocte verò consurgens , relucens per tota ædis spatia lychnis , pauore perterritus , aditum per quem foras euadat , quærit . Verum vbi primi atque alterius ostij claustra pulsât , & obserata cuncta cognoscit ; solo decubuit , trepidus præstolans tempus , vt vententibus ad matutinos hymnos populis , hinc liber abscederet . Interea videt duas personas se inuicem venerabiliter salutantes , sollicitosq; de suis esse prosperitatibus . Tunc qui erat senior , ita exorsus est : Vxor Aetij lacrymas diu sustinere non patior : petit enim assidue , vt virum suum de Galliis reducam incolumem , cum aliud exinde fuisset apud diuinum iudicium præfinitum : sed tamen obtinui immensam pietatem pro vita illius : & ecce nunc illuc propero , viuentem eum exinde reducturus . Verum tamen obtestor , vt qui hæc audierit , sileat , arcanumq; Dei vulgare non audeat , ne pereat velociter de terra . Ille verò hæc audiens , silere non potuit ; sed mox illucescente caelo , omnia quæ audierat , matri familiæ pandit : expletisque sermonibus , lumine caruit oculorum .] ita planè occæcari videntem Deus voluit , vt cæci viderent , intercessione Sanctorum plurima magnaq; diuinitus petentibus dari . Sed pergit auctor :

C

D

Igitur Aetius cum Franchis , Gothisque coniunctus , aduersus Attilam confligit . At ille ad internecionem vastari suum cernens exercitum , fuga dilabitur : Theodoricus verò Gothorum Rex huic certamini succubuit . Nam nullus ambigat Chunorum exercitum obtentu memorati Antistitis Aniani fuisse fugatum . Verum Actius Patricius cum Torismundo victoriam obtinuit .] hæc Gregorius . sed quòd Franchos dicit pugnasse in exercitu Romanorum , minimè probatur : nam eos pro Attila stetit , Sidonius tradit . Eadem de victis Hunnis ait Isidorus * , additq; de Gothis : Ad eò extitere victores , vt Attila Rex Hunnorum prælio victus , metu insequentis exercitus , nusquam comparuisse dicitur , in Galliis scilicet .] Torismundum autem non amplius anno vno regnasse , occisum à fratribus Theodorico atque Friderico , tradit . Sed cum ad annum primum Marciani hæc referat , redarguitur à Cassiodoro , qui sub anni huius consulibus ait : Romani , Actio Duce , Gothis auxiliaribus contra Attilam in campis Catalaunicis pugnaverunt , qui virtute Gothorum superatus abscessit .] sequenti verò anno ab Attila Aquileiam excisam ponit : cui consentit Marcellinus in Chronico . De hoc proelio ita apud Paulum Diaconum : Hoc certamen circa horam diei nonam coeptum , de vtrisque partibus centum octoginta milia occisorum dedit .] Gloriat quidem sunt posterii Gothorum Reges , à suis maioribus Attilam superatum , vt apud Cassiodorum * Theodoricus Regis epistola docet ad Alaricum data .

E

Huiusmodi belli describendi Prosper Aurelianensis Episcopus à Sidonio Apollinari promissionem accepit : sed ille magnitudine rerum reuocatus semel à coeptis , quid de his

CIVITAS LIBERATA AB ATTILAE DIRPTIONE.
^aSidon. Apoll. lib. 8. epist. 15.

Vxor AETII LABORAT PRECIBVS IN BASILICA APOSTOLORVM.

ATTILAE VICTVS AB AETIO.

^bIsidor. in Chron. Goth.^cCassiod. Var. lib. 3. epist. 1.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

ad eum breui epistola scribat, in qua suscepti operis argumentum pandit, intelliges: sic A

^a Sidon. lib. 8. epist. 15.

Sidonius domino Papæ Prospero salutem.

ATTILAE
BELLIHIST.
COEPTA
SCRIBI A
SIDONIO.

Dum laudibus summis sanctum Anianum maximum consummatumque Pontificem Lupo parem, Germanoque non imparem vis celebrari, Fideliumque desideras pectoribus insigi viri talis ac tanti mores, merita, virtutes: etiam illud non absque iustitia gloria datur, quod te successore decessit. Exegeras mihi, ut promitterem tibi Attilæ bellum stylo me posteris intimaturum, quo videlicet Aurelianensis vrbs obsidio, oppugnatione, irruptio, nec direptio, & illa vulgata exauditi calitus sacerdotis vaticinatio contineatur. Coeperam scribere; sed operis arrepti fasce persecto, tædium inchoasse: propter hoc nullis auribus credidi, quod primum, me censore, damnaueram. Dabitur (ut spero) precatui tuo, & meritis Antistitis summi, quatenus præconio suo sub quacumque & quidem celeri occasione famulemur. Ceterum tu creditor iustus laudabiliter hoc imprudentiæ temerarij debitoris indulseris, ut quod mihi insolubile videretur, tibi quoque videatur irreposcibile. Memor nostri esse dignare, domine Papa.] hæc Sidonius: qui perfecerit ne semel coeptum opus, nullus prodidit.

DE FUGA
ATTILAE.

Sic igitur collectis copiis, quibus abundabat Attila, prudenti vsus consilio, dirimens bellum, fugaque lapsus, longè longius abiens, à regionibus illis recedens, quo vires collapsas inflauraret, consternatosque erigeret animos, Galliam deserens, se contulit in Illyricum, in Orientem reuersurus: sed à Marciani Imperatoris exercitu repulsus, inter fines Veneticos ad sequentis anni bellum confedit. at de his suo loco dicendum. Atque hætenus de Attilæ anni huius rebus gestis. Sic igitur diuino nutu ex insperato pacato Orbe Romano, summa pace celebratum est Chalcedonense Concilium, ad cuius rerum gesta: um narrationem iam C

CONCILIUM
CHALCEDONENSE.

Hoc igitur anno, iisdem Consulibus Marciano atque Adelfio, Indictione quarta, mense Octobris Chalcedone conuenit ad Synodum œcumenicam celeberrandam ingens numerus Episcoporum. Quotnam autem fuerint, diuersæ reperiuntur sententiæ: etenim Marcellinus in Chronico, sexcentos triginta eidem sacro Concilio præsentibus fuisse, testatur: sed amplius addit Nicephorus^b, nempe duplicatum illum fuisse numerum eorum qui Synodo interfuerunt Nicæna, videlicet sexcentos triginta sex omnes fuisse: sed triginta tantum super sexcentos numerat Liberatus Diaconus^c: id ipsum Photius^d, ac demum reliqui ferme omnes hos secuti scripserunt. Verum S. Leo in epistola ad Episcopos Galliarum hæc de numero: Non enim (inquit) vltiã cuiquam excusationis refugium de ignorantia & inscientia, vel de intelligentiæ difficultate conceditur, cum hæc ipsa sexcentorum ferme fratrum Coepiscoporumque nostrorum Synodus congregata, &c.] Vnde cum in prima eiusdem Concilij Actiõne nonnisi trecenti quadragintaque Episcopi scripti legantur; immo nonnisi trecentorum Episcoporum numerum subduxerit, qui eadem Acta edidit: dimidiam ferme partem in Actis, quæ extant, desiderari certum est.

^b Niceph. lib. 15. c. 2.

^c Liberat. in Breuiar. c. 13. tom. 2. Concil.
^d Photius de septem Concil. c. 4. extat. 10. 3. Concil.
^e Leo epist. 5. 2.

Quod autem ad locum spectat, haud intra mœnia Chalcedonensis ciuitatis collectum est, sed in suburbis, in amplissima basilica sanctæ martyris Euphemie; quæ ab Euagrio graphicè his describitur verbis: Adest autem hoc templum à Bosphoro amplius duobus stadiis, situm in loco quodam amœno, qui adeo paulatim erigitur in accliuatatem, vti ascensus perfaciles, minimeque molestos præbeat ad templum martyris accedentibus, qui quidem videntur sibi derepentè in sublime sublatis, atque adeo intra ipsum templi Sanctuarium versari. vnde tamquam è specula oculos deicientes, campos omnes substratos cernunt, eosque in æquabilem & patentem planiciem porrectos, herba quidem virentes, onustos fetibus, arboribus cuiusque generis pulchrè ad aspectum vestitos; quinetiam montes asperos scitè erectos, in altitudinem leuatos, incuruatosque; diuersos præterea pelagos, partim præ tranquillitate purpurei u coloris præferentes, & placidè & quietè cum ipsis ludentes littonibus, quibus adiacentes agri à tempestatibus vacui sunt; partim turbulentos & vastis furentes fluctibus, vnde umbilici alga & munitiores pisciculi ex testaceorum genere reciproco vnda: um impetu excutiuntur. Porro autem illud templum è regione Constantinopolis positum est, adeo vt talis & tam egregiæ vrbs aspectus illi permultum splendoris afferat.

^f Euagr. lib. 2. cap. 3.

SITVS ET
ASPECTVS
BASILICAE
S. EUPHE-
MIAE.

STRUCTURA
BASILICAE
S. EUPHE-
MIAE.

Hoc templum constat ex tribus amplissimis ædificiis: vnum libero cælo patens, atrio oblongo, & columnis vndique concinnè exornatum: alterum deinceps latitudine, longitudineque

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A dineque paribus itidem columnis priori simile, fastigio supposito solummodo dissimile: ad cuius latus versus Aquilonem est alterum ædificium ductum in gyrum, quod spectat ad Solis ortum, ipsumque ad formam testudinis columnis valde artificiosè fabricatis ex eadem confectis materia, magnitudine eadem intus in orbem tornatum. Super his tabularum est sublime, eodem opertum tecto, in quo liberum est cuique preces martyri fundere, & sacris interessè mysteriis. Intra testudinem ad Orientem est Sacrarium decorè constructum: in quo sanctissimæ martyris reliquiæ in capsâ bene longa (quam propterea quidam *μακρὰν*, id est, longam, proprio nomine appellant) ex argento valde scienter confecta, condita reponuntur.

Miracula autem, quæ ab ista sanctissima martyre quibusdam temporibus eduntur, nemini Christiano obscura sunt. Nam sæpenumerò aut Episcopis qui ordine illius vrbs Ecclesiam rexerant, secundum quietem ipsa martyr apparens, aut aliis quibusdam ob piã vitæ rationem nobilitatis accedens, iubet vt in ipso templo festum deliciis & opiparis epulis celebrent, *sacram scilicet Eucharistiam sumendo, Deumq. laudando.* Quod vbi significatum est Imperatoribus, Pontifici, & toti ciuitati: ad templum accedunt omnes, tam qui Reipublicæ clauum tenent, quam sacerdotes, magistratus, ac reliqua vniuersa multitudo, quo efficiantur mysteriorum participes. Deinde omnibus his inspectantibus, Episcopus Constantinopolitanus vnâ cum suis sacerdotibus Sacrarium, in quo sanctissimum martyris corpus, de quo supra dixi, reconditum est, ingreditur. Est in ipsa capsâ ad lauam veluti transenna exigua, paruis ianuis obfirmata, per quam ferrum oblongum spongia circumligatum ad reliquias vsque immittunt; quod quidem vbi circumtorserint, spongiam plenam sanguine retrahunt, plenamque cruentis guttis concretis plurimis. Quod vbi videt populus, statim propterea Deum veneratur, gloria & laudibus effert.

Tanta est autem guttarum concretarum inde extractarum copia, vt piis Imperatoribus, sacerdotibus omnibus ibi congregatis, & vniuersi populi frequentia abundè satis suppetant, tum ad participandum, tum ad mittendum ceteris Fidelibus per Orbem vniuersum illarum rerum cupientibus fieri participes. At guttæ illæ concretæ manent integræ perpetuò, & sacer sanguis neutrquam in aliam formam commutatur. Quæ res fiunt non aliquo certo & definito tempore, sed prout Episcopi vita & morû illius grauitas fert. Aiunt namque, cum aliquis spectatus vir & in virtutibus eximius eam gubernat Ecclesiam, hoc miraculum sæpissimè fieri solere: cum autem improbus illo munere fungatur, rarè admodum signa illa diuina edi.

Aliud præterea commemorabo, cui neque tempus, neque occasio vlla est impedimento, neque discrimen inter Fideles & infideles ab ea confertur, sed omnibus ex æquo ostendit sese. Cum aliquis eò loci accedat, vbi sacra capsâ, in qua sunt condita sanctissimæ illæ reliquiæ, reponitur; tam flagranti repletur odore, vt alij omnes odores, quibus homines vti solent, ab eo longè superentur: nam neque odori florum, qui ex pratis colliguntur, similis est; neque illi qui ex rebus suauissimè olentibus capitur; neque talis, qualis conficitur ab vnguentariis: sed peregrinus est, & præ ceteris eximius, ex ipsius martyris reliquiis vim & virtutem illam ei tribuentibus efflatus. Hoc eodem loco Concilium cogitur, & cet.] hæc Euagrius. Porro ad miraculum illud de sanguine S. Paulinus Nolanus Episcopus alluisse visus est, dum ait:

Et quæ Chalcidicis Euphemia martyr in oris

Signat virgineo sacrum sanguine litus.] At de basilica satis.

E Sed in quam ipsius parte dispositus fuerit Synodalis confessus, eiusdem Synodi Acta sæpius docent, dum omnes confedisse ante cancellos sacri altaris, habent. Nominat locum illum Liberatus Diaconus Secretarium, vbi ait: Adueniens Marcianus Imperator ad Secretarium cum Iudicibus & sacro Senatu, allocutionis verba fecit in Cœcilio, &c.] cuius rei causa è loco mutuatus ipse nomen, singulas scilicet ibidem habitas, Secretaria nominauit. Moris namque fuit, vt in basilicarum Secretariis Concilia Episcoporum celebrarentur. habes de his, inter alia, plura exempla Ecclesiæ Africanæ, vbi Concilia Carthaginensia in Secretariis celebrata esse reperies: necnon Romanæ sub Martino, & aliarum Ecclesiarum. Sed quisnam locus ante cancellos, quem Liberatus nominat Secretarium? non alium quidem putamus, quam cum qui ab Euagrio describente ipsum sanctæ Euphemie templum ita delineatur: Ad cuius latus versus Aquilonem est alterum ædificium (quod vocat *tertiam templi partem, eandemq. intumam*) quod spectat ad Solis ortum, ipsumque ad formam testudinis

MIRACULA
EX RELI-
QUIIS S. EUPHE-
MIAE.

SANGVINE S.
EUPHEMIAE
REPLETUS
ORBIS.

ODOR IM-
MENSUS EX
SACRIS RE-
LIQUIIS.

^a Paulin. in not. tal. 9. S. Felicit.

^b Liberat. Diac. in Breuiar. c. 13. SYNODI IN SECRETARIIS.

^c Euagr. lib. 2. cap. 3.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

testudinis, columnis valde artificiosè fabricatis.] & paulo post: Intra testudinem ad Orientem & Sacrarium decorè constructum, in quo sanctissimæ martyris reliquiæ in capsula bene longa repositæ, &c.] nominat Euagrius Sacrarium, quod Liberatus Sanctuarium: vtriusque namque vocis eandem esse significationem, docet canon Concilij Laodicensi verbis istis: Non oportet subdiaconos licentiam habere in Secretarium, siue Sacrarium, quod Græci Diaconium appellant, ingredi, & contingere vasa Domini.] & alio eiusdem Concilij canone: Quod non oporteat presbyteros ante processionem Episcopi introire Sacrarium, & sedere.] Græcè etiam inuenitur nuncupatum *ἱερατεῖον*, quod est, Sacrarium, siue βήμα, quod præ ceteris ecclesiæ locis emineat.

Sed quomodo dici potest, ante cancellos fuisse Secretarium, siue Sacrarium? Meminisse debes (quod & in antiquis basilicis cernitur) inter ecclesiæ gremium & apsidem, vbi sedes Episcopi locari solebat, esse Sanctuarium collocatum, quod quidem altare erat primum in medio situm, vndique circumcirca cancellis septum. Describitur eius forma graphicè sane ab Eusebio verbis istis: Sanctuario hoc modo absoluto & perfecto, sellisquæ quibusdam in altissimo loco ad Præsidium Ecclesiæ honorem collocatis, & subsellis præterea vndique ordine dispensatis, decorè, eximieque exornato: altariquæ denique tamquam Sanctosanctorum in medio Sanctuarij sito: ista rursum, vt à plebe & multitudine eò non posset accedi, cancellis ex ligno fabricatis circumdedit.] hæc ille.

Ante igitur altaris cancellos apsidem respicientes apparet cõgregatum fuisse Concilium, totumque occupasse locum qui interioret inter cancellos & apsidem, vbi erat thronus Episcopalis: qui quidem in amplioribus basilicis haud mediocri latitudinis & longitudinis exitebat, & quidem capax cuiusuis numerosi concessus Episcoporum. Intelligis, puto, & ex his, quàm procul absit, vt veritatis scopum attigerint, qui de Secretariis aliter sunt opinati. Fuisse quidem ea intra apsidem, Paulinus^d in epistola ad Seuerum haud obscurè significat; in eisdemque disponi sacra vasa ad ministerium, & sacros codices ad lectionem, ostendit. Ad hæc etiam spectat quod S. Gregorius Papa^e iure exoptulat aduersus Ioannem Rauenatensem Episcopum, quod tempore ieiunij gestaret pallium per plateas & vias, quando nec licet eo vti in Secretario, loco nimirum consueto, vbi in suo throno in apside collocato sedere soleret Episcopus, & cum eo presbyteri, diaconi nequaquam: nam hæc habet canon decimus quintus Concilij Arelatenensis secundi: In Secretario diaconos inter presbyteros sedere non liceat.] At de Secretario satis.

Quod verò ad personas pertinet, constat pro Apostolica sede à S. Leone Papa & Occidentalibus omnibus Episcopis legatos quatuor ex Synodo Romana missos, Paschasium Episcopum Lilibæi in Sicilia, Lucentium Afulanum Antistitem, Bonifacium & Basilium S. R. E. presbyteros Cardinales. id quidem testatur ipse S. Leo in epistola data ad Synodum ipsam Chalcedonensem. Verum quoniam de Basilio in Actis eiusdem Synodi Chalcedonensis nusquam mentio, neque apud aliquem antiquorum scriptorum expressus habetur: coniectura ducimur, eum ante coactam Synodum prædefunctum, remansisseque Paschasium, Lucentium, & Bonifacium. Porro hunc eundem esse Basilium putamus cum eo, qui anno superiori vnà cum Abundio & aliis collegis eodem functus est munere, peritiam vsus rerum delectus, qui itidem in Orientem legationem obiret.

Voluit sanctus Leo & Iulianum Coensem Episcopum, solitum in Oriente agere res Romanæ Ecclesiæ, in eadem Synodo legati munere fungi, vt ex eiusdem sancti Leonis litteris & Episcoporum subscriptionibus liquet. Nec verò defuit ex Africana Ecclesia legatio, licet Vandalica persecutione assidue vexaretur: missi sunt enim Aurelius Adrumetinus, & Rusticus Episcopi. Sed & adfuerunt pro Saracenis Eustathius & Ioannes Episcopi, pro Siculis verò Ioannes Messanenensis Antistes. Aduenerunt & hostes Catholicæ fidei, qui simul conspirarant contra sanctum Flavianum, Dioscorus Alexandrinus, & Iuuenalis Hierosolymitanus: venit etiam Domnus Antiochenus iam prius, & qui eius loco susceptus fuit Maximus; itemque subrogatus in locum sancti Flauiani Anatolius, iam à S. Leone Papa Catholicæ reconciliatus Ecclesiæ. At iure reprehenditur ab Euagrio Zacharias rhetor, cum affirmat ad hanc eandem Synodum accersitum etiam esse Nestorium. Manauit enim inde ipsi errandi occasio, quod inter alios Episcopos qui sancto Chalcedonensi interfuerunt Concilio, legatur Nestorius, sed Phanagoriæ ciuitatis Episcopus: at longè hic alius à Nestorio hæresarcha. Sed & præsto fuit Marcianus Imperator vnà cum Pulcheria Augusta, & aliis Imperij magistratibus.

^a Conc. Laodic. c. 21. secund. edit. ^b Eod. conc. c. 57. prim. edit.

^c Euseb. lib. 10. cap. 4.

^d Paulin. epist. 12.

^e Gregor. lib. 2. epist. 54.

^f Euagr. lib. 2. cap. 2.

^g Concil. Chalced. Act. 1. in princ.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A Confessus autem ita dispositus reperitur, vt inter apsidem atque cancellos Patribus constitutis, à læua parte sederent Apostolicæ sedis legati, & post eos Constantinopolitanus, Antiochenus, & alij Episcopi; à dextris autem Dioscorus Episcopus Alexandrinus, & post eum Iuuenalis, ambo licet iudicandi, ac subinde reliqui post ipsos Episcopi: in medio verò ipsorum super thronum sacrosancta Euangelia, ex more, fuere posita. Imperator autem Marcianus & Pulcheria Augusta, vnà cum magistratibus, Senatoribus, iisdemque delectis Iudicibus cognitoribus (ita enim nominare consuevit antiquitas Iudices sæculares, quorum arbitrio cuncta, legitimo seruato ordine, tractarentur) cum his, inquam, Imperator ingressus, sedem habuit vnà cum Pulcheria Augusta ante cancellos.

Sed quid est, inquires, quod qui iudicandi rei venerant Dioscorus, Iuuenalis, & alij à parte dextera sunt collocati, legati verò Apostolicæ sedis, quibus primarius locus iure debebatur, à sinistris sunt positi? Vt autem intelligas legatos in sinistra vt nobiliori parte locatos, consule quæ à nobis abundè satis dicta sunt superioribus tomis secundo & tertio de ratione dignitateque dexterae atque sinistrae.

Sed & si quæ sunt dicta non placent: quomodo maioris honoris causa id fuerit ordinatum, cum ipsa sinistra in dexteram, dextera verò in sinistram commutaretur; audi quæ in antiquo Romano Ordine leguntur his verbis: Sedebunt ea locali dispositione, vt intransibus ecclesiam Episcopi sint ad sinistram, presbyteri verò ad dexteram: vt quando Pontifex sederit, & ad eos respexerit, Episcopos ad dexteram, presbyteros contueatur ad sinistram.] hæc ibi. Ex quibus etiam illud intelligere possumus, sic à parte sinistra legatos Apostolicæ sedis & post eos Episcopum Antiochenum, à dextris verò Dioscorum Alexandrinum & Iuuenalem Episcopum Hierosolymitanum esse locatos, vt positis in medio Christus Dominus noster (cuius typum gerebat sacrosanctum Euangelium super thronum in medullio collocatum) secundum illud Psalmographi: Deus stetit in synagoga deorum, in medio autem deos diiudicat] in eos respiciens, à dextris haberet qui sederent in sinistra, & à sinistris qui considerent in dextera. Qua quidem ratione habita, fiet vt multæ conciliarum possint de sinistra & dextera parte obortæ & oboriri solitæ controuersia, concordenturque variæ perplexitates, dum alia in progressu, in confesso ratio alia attendatur ex diuerso aspectu primariæ personæ in medio sedentis, atque assistantibus præsentis. At de confesso satis.

De tempore autem, quo Synodus cœpta, quove fuerit absoluta: ex eiusdem liquet Actis inchoatam esse hoc anno, octauo Idus Octobris, absolutam verò Kal. Nouembris: quo medio tempore, duodecim diebus, duodecim Sessiones, siue Secretaria esse habita, Liberatus testatur: Actiones verò in eis habitas numerat ipse quindecim; sed tum Latina, tum Græca exemplaria sexdecim continent, cum tamen ob deprauatos codices interdum ex Græco corrigendus sit Latinus textus, & ex Latino Græcus, habeanturque Actiones in Græco codice, quæ in Latinis desiderantur. Nos autem, quid singulis diebus gestum sit, Sessionis nomine suo ordine recensentes, tredecim numeramus: sed quod sub vna Sessione plures interdum inueniuntur celebratæ esse Actiones, extant omnes decem & septem.

Quod igitur ad primam pertinet Sessionem: dispositis eo quo diximus ordine Episcoporum sedibus in Secretario ante cancellos, Marcianus Imperator primus omnium allocutus est sanctam Synodum: qua quidem oratione post alia illud magnopere inculcauit, quod à sancto Leone Papa admonitus fuerat Patribus significandum, istis verbis: De cetero autem nemo de natiuitate Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi aliud disputare, præter quod Apostolicum præcceptum trecentorum decem & octo sanctorum Patrum consonans huic doctrinae tradidisse noscitur; sicut sanctissimi Papæ Leonis, qui Apostolicum gubernat thronum, ad sanctæ memoriæ Flavianum regis vrbis Constantinopolitanæ quondam Episcopum testantur litteræ. Nos enim ad confirmandam fidem, non ad ostendam virtutem, exemplo Imperatoris Constantini, adesse Synodo cogitauimus, ne in posterum multitudo populi institutionibus prauis attracti inueniatur dissentiens, & cetera. Prosecuta est faustis acclamationibus orationem Imperatoris sancta Synodus, eundem nouum Constantinum appellans, quem ipse imitaturus, ad ipsam Synodum se venisse testatus fuit.

Post hæc autem confidentibus omnibus, necnon Dioscoro Episcopo Alexandrino, Paschasium Apostolicæ sedis legatum hæc ad S. Synodum: Beatissimi atque Apostolici Papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, quibus præci-

CONSESSVS
SYNODI.
Concil. Chalced. Act. 1.

DIGNIOR
LOCVS LEGA-
TIS DATVS.

^b Psal. 82.

^c Liberat. in
bren. c. 13.

PRIMA
SESSIO.

MARCIANVS
ARBITRIO
LEONIS PA-
PÆ VULT
PER AGI
SYNODV.

^d Syno. Chalced. Act. 1.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

præcipere dignatus est eius Apostolatus, vt Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus **A** non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur: hoc ergo obseruare necesse est, &c.] Ad hæc Lucentius Episcopus Apostolicæ sedis legatus adiecit in Dioscorum, ipsum esse indignum qui sedeat in Synodo, eo quod Synodum ausus est congregare absque sedis Apostolicæ consensu, quod numquam antea factum esset, nec ritè fieri posset. His igitur auditis, Iudices statuerunt in Dioscorum afferri quæ aduersus ipsum essent accusationes. Instante rursus Lucentio, sedere cum aliis non debere, qui venerat iudicandus: interlocutione Iudicum factum est, vt è Patrum confessu dimotus Dioscorus, sederit in medio, reliquis Episcopis in propriis locis confidentibus, atque ita de ipso iudicium inchoaretur. hæc ipsa Acta docent: idem & Euagrius^a ait, nimirum quod tunc loco cedere compulsus est Dioscorus, & vt reus in medio statutus, rationem redditurus, de quibus ab aduersariis accusaretur.

^a Euagr. lib. 2. c. 4.

Ita quidem consultius visum est, quàm illum è Synodo iubere recedere, & trium citationum longa mora iuberi iudicio sisti. Sic igitur homo arrogans Dioscorus reus in medio constituitur causam disturus, & iudicium subiturus. Quo facto, Eusebius Episcopus Dorilæi accusator progressus in medium, obtulit libellum contra Dioscorum, seu epistolam ad Imperatores, hæc proclamans cum lacrymis inter alia: Læsus sum à Dioscoro, læsa est fides, occisus est Flauianus (lacrymis impleor) simul mecum iniuste damnatus est: iubete meas preces perlegi.] Lectus est libellus precum Eusebij, quo etiam cognosci petiit Acta in Ephesina pseudosynodo confecta. His intercessit Dioscorus, atque agendum primum esse de fide contendit. Sed interlocutione Iudicum cognitorum, primum omnium ipsa Ephesina Acta iussa sunt legi.

DE THEODORETO IV-
DICVM IN-
TERLOCVTIO

Dum verò ea legerentur, ventumque esset ad epistolam Theodosij Imperatoris, legere-
C turque Theodoretus vetitus Synodo interesse: Iudices interlocuti dixere, eum admittendum esse in Synodum, cui S. Leo Papa Episcopatum restituisset, atque Imperator adesse sanxisset: sicque omnium Patrum consensu intromissus Theodoretus, cum Episcopis sedit, reclamantibus licet Aegyptiis, Palæstinis, & Illyricis Episcopis, qui cum Nestorianum esse calumniati sunt: aduersus quos, qui dira passi erant Ephesi, exclamarunt Episcopi Orientales, Pontici, atque Thraces. Sed reclamauit Dioscorus, asserens receptione Theodoretici eiici S. Cyrillum, qui ab eo fuisset excommunicatus. In quem illi vnanimiter exclamantes, dixere: Dioscorum homicidam foras mitte. Sicque concertantibus ad inuicem Theodoretici causa Orientalibus & Aegyptiis, interloquentibus Iudicibus, sedere iussus est Theodoretus, deque eius causa postea agendum esse definire.

Post hæc verò, vbi Ephesina legi coeperunt Acta, Dioscorus, cuius causam primò cog-
D nosci debere, Iudices interloquendo stabilierant, excusans se atque attenuans delictum suum, dixit, non se tantum, sed & Iuuenalem Hierosolymorum Episcopum, atque Thalassium Cæsariensem fuisse præfectos à Theodosio Imperatore Synodo Ephesinæ, atque Acta omnia confirmata esse ab astantibus Episcopis, qui præsentibus fuerunt. Contra verò reclamantes Episcopi dixerunt, nullum voluntariè subscripsisse, sed vi coactos: his addidere vim adhibitam per milites sustibus, gladiis, minis exilij, & è sedibus abdicationibus, contumeliasque in Flauianum iactatas: inter alios hæc pluribus exaggerauit Stephanus Episcopus Ephesinus. Tunc verò Aegyptij Episcopi, qui Dioscoro fauebant, his omnibus suam ipsorum exprobrauerunt ignauiam, nimirum quod dixissent, quod vi compulsi nolentes subscripsissent; exclamantes iure in eos verbis illis: Christianus neminem timet, Catholicus neminem formidat.] longeque abesse à Christiana constantia addiderunt, per vim adigi ad id quod credit esse peccatum.

Rursus cum pergerentur eadem Ephesina Acta legi, iterum Orientales in Dioscorum concitantur ob contumeliam Flauiano irrogatam, qui in Synodo sit compulsus quinto loco sedere. Addiderunt & de vi tunc illata Notariis. Fit demum omnium lapsorū, qui Ephesi subscripserunt, vna vox clamantium: Omnes peccauimus: omnes veniam postulamus.] Ad hæc insuper, dum eadem Acta legerentur, crebræ ab Orientalibus Episcopis ingesta querelæ fuerunt, asserentibus, eadem Acta à Dioscoro esse deprauata atque corrupta. Cumque ad finem professio facta ab Eutyche ex eisdem Actis recitaretur; aperuerunt Orientales versipellis imposturam, dicentes: Sic Eutychem confessum esse Filium Dei de Spiritu sancto incarnatum, vt tamen omiserit, Ex Maria Virgine.]

Expedita recitatione Actorum Ephesinorum, iussa sunt legi res gestæ in Synodo Constanti-

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A stantinopolitana, in qua damnatus est Eutyches; ex quibus Apostolicæ sedis legati probauerunt Flauianum verè Catholicum, Eutychem verò absque dubitatione impium hæreticum. Tunc Dioscorus interlocutus, quam defenderat hactenus, manifestauit hæresim, dicens, iure damnatum Flauianum esse, quod dixisset, post adunationem duas esse in Christo naturas: sed hoc nihil sanctius dici potuit, cum ille è contrà pertinaci studio contrariam sententiam penitus coram Patribus assereret. His adiecta est recitatio Actorum de cognitione facta de fide Norariorum Constantinopoli. Inde verò lecta absolutio Eutychetis facta Ephesi, atque eius occasione recitata sunt Acta quadam Synodi œcumenicæ Ephesinæ. Ad postremum verò lecta est impia sententia Ephesi à Dioscoro lata in Flauianum.

B Quibus omnibus exactè percognitis, interlocutione Iudicum in sequentem Sessionem dilata est de fide tractatio. Interlocuti que iidem Iudices cognitores rogauerunt sententiam Patrum, num illi quos Dioscorus atque eiusdem impietatis collegæ damnassent, absoluendi essent, & in statum pristinum restituendi; contrà verò, qui in eos cum ipso Dioscoro adeo iniquam sententiam tulissent, num ipsi damnandi essent. Hæc secuta mox est acclamatio Episcoporum, dicentium omnes illos ex præscripto sacrorum canonum esse damnandos, nominatim verò qui principem locum cum Dioscoro in Synodo tenuerunt, nimirum post Dioscorum, Iuuenalem Episcopum Hierosolymorum, Thalassium Cæsareæ Cappadociæ, Eusebium Ancyra, Eustathium Berythi, & Basilium Seleuciæ. Consecuta est hæc cuncta pro gratiarum actione, & Dei laudum celebratione, sacri Trisagij acclamatio, videlicet: Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus & immortalis.] additumque: Multos annos Imperatori.] sed & multa in Dioscorum dicta. Hæc breuissima summa contracta sunt omnia, quæ in prima Sessione facta fuerunt.

C De qua illud considerandum quidem est, quod Iulianus Coensis Episcopus, agens & ipse vices sancti Leonis Papæ, per interpretem in Synodo loquitur, homo Græcus inter Græcos. habent enim hæc Acta: Iulianus Episcopus agens vices sanctissimi Episcopi Romanæ Ecclesiæ Leonis, interpretante eum Florentio Episcopo Lydiæ, dixit, &c.] Id quidem non aliunde accidisse certum est, nisi quod (vt primo annalium tomo diximus) ob excellentiam Romanæ Ecclesiæ, moris esset legatorum sedis Apostolicæ, Latinè semper loqui. Ne quis autem putet Iulianum imperitum fuisse linguæ Græcæ, ob idque locutum esse Latinè: habes testificatione sancti Leonis Papæ ipsum Græcam linguam egregiè calluisse, cuius rei causa voluerit ab eo transferri in Græcum sermonem epistolam suam ad Flauianum: restatur id quidem ipse S. Leo^a epistola ad Marcianum: quinetiam Acta Chalcedonenis Concilij ab eodem Latinitati donari petiit, vt apparet ex litteris^b ad ipsum Iulianum ab eodem sancto Leone conscriptis.

DE REBUS
GESTIS CON-
STANTINO-
POLI CON-
TRA EUTY-
CHETEM.DE IULIA-
NO LEGATO
PER INTER-
PRETEM LO-
QUENTE.^a Leo epist. 69.
^b Leo epist. 56.
in fine.SECUNDA
SESSIO CON-
CILLII CHAL-
CEDONENSIS.

D Secunda verò Sessio habita est eodem anno, iisdemque Consulibus, sexto Idus Octobris; in qua de fide tractatio à Patribus habita est. Atque primum omnium lectum est sacrum Nicæni Concilij Symbolum, secundumque eius definitionem sensisse veteres Patres, Cyrillumque & Leonem Romanum Pontificem, contestati sunt omnes. Recitatum deinde est pariter ex scripto Symbolum Constantinopolitani Concilij œcumenici; postea verò duæ sancti Cyrilli epistolæ, quarum alteram ad Nestorium, ad Ioannem Antiochenum Episcopum alteram dederat. Insuper magna illa sancti Leonis epistola, de Verbi incarnatione ad Flauianum nouissimè scripta, publicè recitari iussa est; quam mirificis laudibus Patres profecuti sunt, ita acclamantes: Hæc Patrum fides: Hæc Apostolorum fides: Omnes ita credimus: Orthodoxi ita credimus. Anathema qui non ita credit. Petrus per Leonem ita locutus est: Apostoli ita docuerunt. Piè & verè Leo docuit. Cyrillus ita docuit. Leo & Cyrillus similiter docuerunt. Hæc vera fides. Catholici ita sapimus. Hæc Patrum fides. Hæc in Epheso lecta non sunt. Hæc Dioscorus occultauit.] His dictis, & elucidatis atque solutis quæ ab Episcopis Palæstinæ & Illyrici fuerunt obiecta: acquiescentibus omnibus, ac comprobantibus, atque insuper aduersus Dioscorum conclamantibus Patribus vniuersis, secunda Sessio finem accepit.

E Ad tertium verò Idus Octobris denuo Conuentus cogitur, sed Episcoporum tantummodo absque magistratibus secularibus, eo quod in hac Sessione tractanda esset Dioscori damnatio per Episcopos tantummodo faciendâ: neque enim ipse Imperator Marcianus admissus, sed tantum Episcopi Synodum ingressi sunt. Sic igitur conuenientibus Patribus, primo loco recitatus est precum libellus Eusebij Dorilæi aduersus Dioscorum, quo cum Acta Ephesina damnari, tum Dioscorum debere deponi petebat. Et licet hæc omnia fa-

SESSIO
TERTIA.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

sta videri poterant in priori Synodi Actione : quod tamen non cuncta absoluta fuissent, A
sed preparatio quaedam iudicij & causae cognitio habita esset, etsi omnium acclamationibus
tunc innotuisset, quid in Dioscorum statuendum esset : vt tamen feruaretur secundum
Ecclesiasticos canones forma iudicij, iussus est citari absens à Synodo Dioscorus, qui domi
erat custoditus à militibus, ne fugam arriperet. Citatus igitur à sancta Synodo per Episco
pos, se excusauit, quod adesse non posset, cum à militibus custodiretur, & quod non adessent
in Synodo Iudices saeculares, qui antea causam tractare coeperant. Secundò rursus voca
tus, praetexuit aegritudinem, illud ingerens, numquam fore vt adesset, nisi praesentes essent
Iudices saeculares. Ad quem tunc Cecropius Episcopus Sebastenus, vnus ex iis qui ad ipsum
vocandum missi fuerant, haec dixit : Quando quaedam regularia (*nempe Ecclesiastica*) nego
ria examinantur secundum canones, neque Iudices alios vel laicos interesse oportet.] Ha
bes, lector, non vnus Episcopi, sed oecumenicae Synodi, immò & totius vbique vigentis B
Catholicae Ecclesiae testimonium ex reum vsu & sanctis canonibus comprobatum, quantum
sibi laici, ipsi Iudices saeculares in Ecclesiasticis causis valeant vindicare : vt planè qui in
concessa praesumat, sacrilegus habendus sit.

DE LIBELLO
THEODORI
DIAconi, ET
ALIO ISCHY
RIONIS
DIAconi.

Inter haec autem iussi sunt legi libelli aduersus Dioscorum : oblatisq; omnes eiusmodi in
scriptione notati : Sanctissimo & beatissimo vniuersali Patriarchae magnae Romae Leonis, &
sanctae & vniuersali Synodo Chalcedonensi.] primumq; lectus qui oblati sunt à Theodoro
diacono Ecclesiae Alexandrinae, qui priuatus ab eo fuit nulla alia de causa, nisi quod amicus
fuisse sancti Cyrilli praedecessoris eius Episcopi: quo accusabat Dioscorum, quod Orige
nista esset haereticus, & blasphemus in sanctam Trinitatem, & homicida, & incendiarius,
atque vita turpissimus, quodque demum ausus fuisset excommunicare ipsum sanctum Leo
nem Romanum Pontificem. Lectus est post haec libellus Ischyrionis diaconi aduersus cum C
dem Dioscorum datus : qui praeter cetera de blasphemis in Trinitatem, & alia supra nar
rata, addidit, frumentum Ecclesiis Libyae, quae ob nimiam prouinciae ariditatem tritico
carerent, ab Imperatoribus dari solitum ad conficiendam sacram Eucharistiam & sola
tium peregrinorum, à Dioscoro esse subreptum; adeo vt eam ob causam diu in Libya non
fuerit oblatum incruentum sacrificium. Adiecit insuper de bonis relictis ex nobis & mo
nasteriis à Peristeria nobilissima femina, ab ipso subreptis, & in turpes personas expensis;
quodque (vt ait) nec pro eius anima incensum obtulerit.] Vides ex his veterem vsu, quo
pij prosequerentur memoriam defunctorum : quod nisi sanctè pieque soleret in vniuersa
Ecclesia Catholica frequentari, nequaquam coram adeo magna Synodo fuisset Dioscoro
datum crimini.

Addidit plura de vita eius obscena valde : vtpote qui subintroductas feminas habe
ret in Episcopio, & lauaretur cum eis in balneo : & quod inter alias Panosophiam quam
dam famosissimam praeter ceteris haberet in deliciis, magno scandalo Alexandrinorum
omnium. Ad postremum adiecit quae ipse Theodorus ab eo passus esset ; nimirum quod
ob amicitiam cum sancto Cyrillo mox post obitum eius in ecclesia ministrare prohibitus
esset ; & possessiones, quas pertenuis habebat, à monachis per Dioscorum missis, arbori
bus excisis, incensae essent, & domus quae erant in eis dirutae ; & quod ipse iussus occidi, vix
fugiens euasisset.

DE LIBEL
LIS ATHA
NAsii ET
SOPHRONII.

Oblatus atque etiam lectus subinde est libellus ab Athanasio presbytero Alexandrino,
qui vnus erat ex nepotibus sancti Cyrilli, quo de his quae crudelissimè tum in ipsum, tum in
fratres Dioscorus perpetrasset, reddidit sanctam Synodum certiore ; quae à nobis in ipso
Dioscori ingressu sunt enarrata ; vt hic eadem repetere non sit opus. Postremo loco lectus E
est libellus Sophronij Alexandrini Christiani hominis aduersus Dioscorum conquerentis,
quod sublata sua ipsius coniuge, Theodota nomine, à Macario Curiali ; cum ea de causa ve
nisset ad Imperatorem Constantinopolim, & rescriptum ab eo aduersus Macarium impe
trasset : Dioscorus intercessisset ne executioni mandaretur, dicens se esse dominum, &
Aegyptum ad se magis quam ad Imperatorem spectare, sicque nefarius homo etiam tyran
nidem affectaret : quodque ipse ea de causa ab eo bonis omnibus spoliatus, vix mortem fuga
vitasset. His iunxit de blasphemis eiusdem in sanctissimam Trinitatem : Adiecitque demum
de arrepta tyrannide manifestissimum signum, nimirum quod allatas ex more Alexandriam
Marciani noui Imperatoris imagines, quas Sacra Laureata nominare solebant, per suos eas
foras exportari iussisset. haec ille.

Vides quanta esset Alexandrinorum Antistitum potentia, qua tamen Dioscorus abute
retur,

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A retur, pro nihilo ducens Imperatorum edicta, & contemnens ipsam Imperatoriam maiesta
tem. Intelligis etiam, quales esse consueverint haereticum propugnatores, quales sibi adsci
scat diabolus milites ad veritatem Catholicam oppugnandam ; & quibus fuerit composi
tus moribus, qui primus in Romanum Pontificem ausus fuit intorquere iaculum anathe
matis : vt planè respectu huius stultitiae, sapientia sit reputanda derisa infania Cleopatrae ap
petere audentis Romanum Imperium sub Augusto.

His visis, placuit Patribus, vt Dioscorus adhuc tertio vocaretur per libellum conscriptum, TERTIO CT
TATVS DIO
SCORVS VE
NIRE RE
NVIT.
quo excusationes ab eo praetensa falsae sunt demonstratae, & monitus ipse vt venire respon
surus accusatoribus Alexandrinis, qui aduersus eum libellos obtulissent. Verum ille penitus
refragatus, adesse recusauit : nec quidem eum permouere potuit Ioannes Germanicae Epi
scopus, haec dicens : Sacerdotum delicta, communis est turpitudine. si igitur scit tua sanctitas
B calumniam se ab aliquibus pati : non est longè sancta Synodus : fatigare, vt conuincas men
dacium.] Sed obriguit ille, suaque duritie obstinatus permansit. Cum igitur nihil reliquum
esset ad eius defensionem, vel excusationem ; ipsi Apostolicae sedis legati aduersus Diosco
rum eiusmodi tulere sententiam :

Manifesta facta sunt, quae à Dioscoro quondam Alexandriae magnae ciuitatis Episcopo SENTENTIA
A LEGATIS
APOST. SED.
LATA IN
DIO SCORVM.
commissa sunt aduersus sanctum regularem ordinem & Ecclesiasticam disciplinam, tam ex
iis quae dudum examinata sunt in priori confesso, quam in iis quae hodie acta sunt. Hic enim
(vt plurima intermittamus) Eutychetem similia sibi sapientem, & regulariter à proprio
damnatum Episcopo, id est, à sanctissimo Patre nostro & Archiepiscopo quondam Flauia
no, praesumens sibi primatum, irregulariter in communionem suscepit, priusquam confide
ret in Epheso cum Deo amantissimis Episcopis. Sed illis quidem Apostolica sedes veniam
C praestitit de iis quae ibi non voluntarie ab eis gesta sunt ; qui & hactenus permanserunt obe
dientes sanctissimo Archiepiscopo Leonis, & omni sancto vniuersali Concilio : Huius gra
tia & in sua communionem eos sicut confideles suscepit. Hic autem hactenus permansit glo
rians in eis pro quibus eum oportebat gemere, & se terrae prosternere. Super haec verò ne
que epistolam legi permisit beatissimi Papae Leonis scriptam ad sanctae memoriae Flauia
num ; & hoc frequenter rogatus à portitoribus recitari eam, & cum iuramento fieri lectio
nem promittens : qua non lecta, scandalum & laesionem sanctae Dei Ecclesiae per totum or
bem terrae pertulerunt.

Sed tamen talibus ab eo audacter commissis, deliberabamus, vt de priore sua pessima
actione aliqua praestaretur clementia, sicut & ceteris reuerendissimis Episcopis, & iis qui ne
que similem ei auctoritatem iudicandi habuerunt. Sed quoniam secundis excessibus prio
rem iniquitatem valde transcendit : praesumpsit enim excommunicationem dicere aduer
sus sanctissimum & beatissimum Archiepiscopum magnae Romae Leonem : insuper etiam
D multi libelli multis pleni iniquitatibus contra eum in sancto & Magno Concilio oblatis
sunt ; & semel & secundò & tertio per Deo amantissimos Episcopos regulariter vocatus mi
nimè voluit obedire, propria vtique conscientia stimulatus ; & hos * qui à diuersis Conciliis
regulariter damnati sunt, contra diuinas leges suscepit : Ideo ipse contra se elicuit senten
tiam, sapienter Ecclesiasticos conculcans canones. + COS

Vnde sanctissimus ac beatissimus Archiepiscopus magnae & senioris Romae Leo per
nos, & per praesentem hanc Synodum, vnà cum ter beatissimo & omni laude digno bea
to Petro Apostolo, qui est petra & crepido Catholicae Ecclesiae, & ille qui est rectae fidei
fundamentum, nudauit eum tam Episcopatus dignitate, quam etiam ab omni sacer
E dotali abalienauit ministerio. Igitur sancta haec & Magna Synodus, quae placent regu
lis, super memorato Dioscoro decernat.] hactenus sententia legatorum, cui vniuer
si Episcopi subscribere, singuli singulis impium Dioscorum perstringentes sententiis
hoc ordine : Post legatos sententiam dixit Anatolius Episcopus Constantinopolita
nus, inde verò Maximus Antiochenus, & subinde reliqui. Hanc tandem tumens arro
gantia nouus Pharaon iustissimam damnationem accepit, sexcentorum & amplius Patrum
sententiis veluti fluctibus obrutus, concinentibus ex aduerso in tuto littore Fidelibus
omnibus vnà cum Moyse canticum Domino, qui Pharaonem cum curribus eius in ma
re demersit.

Damnato in hunc modum Dioscoro, S. Synodus ea de re Synodalem ad Valentinianum
& Marcianum Imperatores epistolam scripsit, cuius est exordium : Magnae aegritudines &
medicamento forti & medico indigent sapienti, &c.] dedit aliam eodem argumento

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

conscriptam ad sanctam Pulcheriam Augustam, quæ incipit: Multa tibi dona præstentur, &c.] in his omnibus plura Patres in commendatione ipsorum pietatis erga Deum, & vigilantis curæ erga eius Ecclesiam exhibitæ. Propositum quoque fuit publicum à sancta Synodo de Dioscori damnatione decretum; itemque ad ipsum Dioscorum eiusmodi damnationis suæ significatio missa:

Concil. Chalced. Añ. 3.
AD DIOSCORUM PATRES.

Cognosce te ipsum, propterea quod diuinos canones despectisti, & inobediens extitisti huic sancto & vniuersali Concilio, superque hæc præter alia tua commissa, in quibus inuentus es reus, etiam tertio vocatus ab hac sancta & Magna Synodo secundum diuinas regulas, vt accusationibus responderes, minimè occurristi: Octobris mensis præsentis tertio decimo die, à sancto & vniuersali Concilio esse ab Episcopatu depositum, & ab omni Ecclesiastica functione summotum.] hæc ad Dioscorum S. Synodus Chalcedonenfis: quæ etiam de eiusdem damnatione litteras dedit ad clerum Alexandrinum: extant omnes, sed breuiter tatis causa eas scitasse sufficiat. Sic igitur iustissima damnatione Dioscori omnium superbissimi, crudelitate & turpitudine omnes facile superantis, atque impietate nulli secundi, clausa est Sessio tertia Synodi Chalcedonenfis.

SESSIO
QUARTA
CONCILII
CHALCEDONENSIS.

Eodem verò anno, iisdemque Consulibus, ad decimum sextum Kalend. Nouembris iterum eodem in loco habita sunt sacra Comitia, iisdem Episcopis in vnum conuenientibus simul cum magistratibus & Iudicibus cognitoribus: vbi proposita est causa Episcoporum qui cum Dioscoro præfuerunt improbo Ephesino Conuentui. Fuerunt hi Iuuenalis Hierosolymitanus, Thalassius Casarea Cappadociae, Eustathius Berythi, Eufebius Ancyrae, & Basilius Seleucia Episcopi. Atque in primis interlocutione Iudicum cognitorum reuera fides accepta ab omnibus atque probata est, nempe Nicænum Symbolum atque Constantinopolitanum, decreta Ephesi, necnon epistola S. Leonis Papæ: quibus vnà cum aliis Episcopis subscribere quinque colligæ Dioscori modò nominati, qui & damnauerunt his contraria sentientes: iussique sunt Synodum ingredi, à qua antè repulsi erant, vtpote rei cum Dioscoro in Synodo scelerum patrorum: coniunctique sunt Ecclesiae, à qua communicatione Dioscori facti erant extorres.

QUINQUE
EPISC. IN
DVLGENTIAM
CONSECVTI.

Post hæc ingressi Aegyptij Episcopi cum libello fidei quem obtulerant Theodosio Imperatori: eoque lecto, iussi sunt ab Apostolica sedis legatis dicere in Eutychetem anathema, & subscribere epistolæ sancti Leonis. sed detrectantes id facere, quod expectarent noui Alexandrini Episcopi electionem, quem in subscriptione essent secuturi; instante rursum Synodo vt damnarent Eutychetem, fecerunt tandem: vrgentibusque Patribus vt subscriberent litteris sancti Leonis, renueunt: eò tantum vsu prætextu, quod moris esset Aegyptiis Episcopis sequi in subscriptione Alexandrinum: seque magno periculo id tentaturos ob alios Aegypti Episcopos: proficientesque se, petiere vt placeret sanctæ Synodo primum eligi Alexandrinum Antistitem. Horum postulationibus, supplicibusque votis annuit tandem Synodus, cautione adhibita, ipsos omnes non recessuros Chalcedone, sed electionem noui Episcopi opperituros. Hastenus actio quarta. In Græco autem codice ante nuper recensitam Actionem quartam ponitur Actio Synodalis de Eutychianis Archimandritis, distincta ab aliis vel superioribus vel posterioribus Actionibus. Verùm quod spectat ad res in Synodo gestas ab Archimandritis, Latinis exemplaribus magis in his deferendum putarem, quàm Græcis: ea potissimum ratione, quod non sit credendum Archimandritas hæreticos auditos esse, antequam lapsorum Episcoporum causa pertractaretur; qua (vt vidimus) hac in Actione absoluta, datus est locus Archimandritis hæreticis proponere quæ vellent.

ARCHIMANDRITARVM
HAERETICORVM
PERFIDIA.

Intromissis igitur post hæc Archimandritis illis, qui in pseudosynodo Ephesina fauerant contra Flavianum Dioscoro, & pro Eutychete prodeuntes, fidem Catholicam prodiderunt, inter quos eminebant Carosus & Dorotheus, atque sceleribus factus notior Barsumas, in quem vt in famosissimum homicidam, quod S. Flauiani necis instigator fuisset, in Synodo postea conclamatum est. His igitur ingredi iussis, preces ab eis oblatae Imperatori, necnon libellus ab eisdem Synodo datus recitari mandantur: Qui vbi ex libello, siue epistola oblata Synodo cogniti sunt pro Dioscoro supplices habere preces; ne lectio vterius progrediretur, sed vt iidem cum libello à Synodo eicerentur, Synodus exclamauit. At Iudices cognitores libellum integrum nihilominus legi iusserunt, quo illi profitebantur se tantummodo Nicænam fidem amplecti, nullamque eius expositionem admittere, contestati se potius extra alios scorsum à communione ipsorum vitam acturos, quàm quicquam noui

ad

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A ad fidem pati superinduci. Ira quidem hypocritæ illi, more Eutychetis atque Dioscori, sub mentito pallio Nicænae fidei, nouam fouebant hæresim.

Post hæc autem lectus est libellus à Catholicis Archimandritis oblatus aduersus Eutychetem & eius perfidiam consectantes, qui quidem vt pius à sancta Synodo probatus fuit. Interea verò tridui spatium temporis datum est hæreticis Archimandritis ad respiscendum atque Catholicæ fidei aduersus Eutychetem subscribendum. Erat inter illos Maximus, qui dicebatur Eutychetis magister; ceteri verò post Carosum, Dorotheum, & Barsumam, capciosè sibi Archimandritæ nomen vrsupasse inuenti sunt, iidemque omnium improbilissimi, vtpote qui plurimis fuere scandalo atque ruinæ. His itaque rebus gestis clausa est à Patribus quarta Sessio.

Habet autem Græcum exemplar amplius quàm Latinum quintam, quæ sequitur, Sessio- nem continentem duas Actiones, vna eademque die habitas, nempe decimotertio Kalend. Nouembris: in quarum priori actum ponitur de Caroso & Dorotheo, aliisque Eutychianis Archimandritis, qui libellum Marciano Imperatori obtulerant, petentes, vt sibi liceret de fidei veritate cum Catholicis disputare coram ipso Imperatore. Quid autem eisdem responderit Marcianus, voluit Synodo fieri manifestum per Alexandrum Visitatorem & Ioannem Decurionem: Qui vbi ingressi sunt Synodum, quæ nomine Imperatoris significanda erant, nota fecere, verbis istis Alexandro docente de responsione ab Imperatore hæreticis data: Hæc cum audisset Dominus Orbis, significauit per me & dominum Ioannem Decurionem: Si voluissim ego sedere inter vos atque alios monachos, & audire inter vtrosque vos, non hinc sanctam & vniuersalem Synodum fatigassim; sed cum ipsi conuenissent, & nos de vobis certiores fecissent, dixi vt vos adessetis, & ea quæ nescitis cognosceretis; & interrogando ea quæ non nostis, addisceretis ab iis. Iustum igitur decreuimus vos ad Concilium abire: Nam (vt sciatis) quæcumque definerit sanctum & vniuersale Concilium, ac mihi in scriptis dederit, ea sequor, his contentus sum, his fidem habeo. Hoc habete, nec à me aliud responsum accipitis.] Vbi verò hæc ab Alexandro Imperatoris nomine sunt in Synodo coram Patribus enarrata: ab iisdem magnis præconiis eidem Marciano (vt par erat) acclamatum est, dignis laudibus tanti Principis sententiam prosequentibus. Hæreticis verò ad respiscendum datae sunt induciæ vsque ad decimam quintam Nouembris. Hæc continet eius diei prior Actio: qua quidem dignissimum habetur expressum exemplum, quid Principes semper respondere hæreticis debeant, cum ab eis frequentibus libellis interpellantur, petentibus concedi de Christianæ fidei veritate liberè disputare: vt eisdem minimè quod exposcunt indulgeant; sed ad Catholicæ religionis Antistites, à quibus veritatem addiscant, abire præcipiant. Quod quidem si ab iisdem hoc nostro infelicissimo sæculo (vt decebat) præstitum esset, nequaquam Borealis Ecclesia adeò immensis exagitata claudibus esset.

QUINTA
SESSIO.
DE CAROSO
ET DORO-
THEO.

Posterior verò eiusdem diei Actio tractationem continet obortæ controuersie inter Photium Episcopum Tyri metropolis Primæ Phoeniciæ & Eustathium Episcopum Berythi; ea- que consignata Consulatu Marciani Imperatoris, die verò decimotertio Kalendas Nouembris, nempe post dies tres à celebrata quarta, de qua egimus, Sessione. Quamobrem et si post quartam, non tamen sub quarta, quasi vna eademque die habita fuerit, ponenda est. Porrò quod ad propositam in Synodo controuersiam pertinet, res ita se habuit.

ACTIO IN
CAUSA TY-
RIÆ DIO-
CESIS.

Antiquitus, secundum veterem per canones factam prouinciarum distinctionem, Tyria Ecclesia præerat iure metropolis Primæ Phoeniciæ: Accidit autem vt Imperator pragmatica sanctione aliam fecerit eius Prouinciæ diuisionem, ex qua complures ciuitates, quæ subiacebant Tyriæ, sub Berythi Ecclesia ponerentur, nempe Byblon, Borys, Tripolis, Orthofias, Arias, & Antaradon. Huic autem diuisioni cum minimè Photius acquieuisset, iudicium ea de re habitum est Constantinopoli coram Anatolio Episcopo Constantinopolitano & aliis cum eo residentibus Episcopis; qui absentem Photium excommunicauit: Qui vt anathematis vinculo solueretur, licet inuitus, iussus tamen subscripsit Synodali decreto de aucto iure Ecclesiæ Berythensis super nominatas Ecclesias.

Cum verò ipse Photius Episcopus Tyri venisset ad Synodum hanc œcumenicam Chalcedone conuocatam, dedit libellum supplicem Marciano Imp. quo questus est de iure anti- quo suæ metropolis diminuto, ciuitatibus ab Eustathio vendicatis. Imperator accepto libello, causam illam sanctæ Synodo tradidit iudicandam, sicque dicta die producta est ipsa coram sacro Patrum Conuentu: Vbi Photius cõstitutus, rogauit Synodum audire causam,

QUERELÆ
PHOTII DE
CIVITATIB.
AB EVSTA-
THIO VSR-
PATIS.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

quam definiendam ab eadem mandauerat Imperator : petiitque in primis recitari libellum **A** à se oblatum Imperatori. Sed ne fieret libelli lectio, Eustathius obiecit, id non faciendum ante absolutam in Synodo de sede tractationem, cuius rei causa omnes essent ad Synodum conuocati. Sed interlocuti Iudices cognitores, iusserunt legi libellum, auditaque ex eo Photij querelæ de usurpatis ab Eustathio Tyriæ metropolis ciuitatibus, deque per vim & metum extorto consensu, qui nullius debeat esse momenti: quo demum rogauit, vt secundum prius iura ablata ciuitates Tyriæ Ecclesiæ redderentur.

CESSANT LE-
GES IMPE-
RATORVM,
VBI CANO-
NES ALITER
MONENT.

Iussus autem à Iudicibus cognitoribus ad hæc respondere Eustathius : rogauit idem eos, num secundum canones Ecclesiasticos, an verò secundum leges Imperatoris causa dirimenda esset. Tunc iidem interlocuti Iudices ista dixerunt: Sacratissimo Domino Orbis placuit, non iuxta sacras Imperatoris litteras & pragmaticos typos res sanctissimorum Episcoporum procedere, sed secundum canones à sanctis Patribus datos. **B** Omni igitur cessante è sacris pragmaticis definitione, canones de hoc capitulo editi legantur.] Et inferius iidem ad Patres conuersi: Dicat, inquit, sancta Synodus, Vtrum ei placeat ex regulis Patrum huius causæ quæstionem examinari, an ex sacris pragmaticis, de quibus ea quæ sacro apici visa sunt, iam omnibus aperta fecimus. Sancta Synodus dixit: **CONTRA CANONES NIHIL PRAGMATICVM VALEBIT. REGVLÆ PATRVM TENEANT.**

ECCLES. TYRI
IN INTE-
GRVM RE-
STITVTA.

Gloriosissimi Iudices dixerunt: Nunc tempus est, edoceri nos à sancta Synodo, an liceat ex sacro pragmatico alienæ Ecclesiæ iura ab aliis Episcopis auerti. Sancta Synodus dixit: Non licet hoc: est præter regulas.] His dictis, iussus est Photius docere Synodum de usurpatis ab Eustathio Ecclesiis Tyriæ metropolis: quo factò, petiit idem Photius à S. Synodo irrita reddi, quæ ab Anatolio & aliis Episcopis haud pridem contra eandem Tyriam metropolim ex lege Imp. Constantinopoli definita fuissent. Ad hæc Eustathius se excusans dixit, non à se **C** inuasa iura Tyriæ Ecclesiæ, sed factum esse lege Imperatoris, consuetudinisque esse, Imperatores metropoles facere. Attamen S. Synodus definiuit, nullam esse debere sententiam latam aduersus Photium absentem.

SECUNDVM
CANONES
IUDICIA
FIANT EC-
CLESIASTICA

Rursum à Photio petiit, in suas Ecclesias esse restituendos Episcopos à se ordinatos, ab Eustathio autem eiectos Episcopatu & inter presbyteros adnumeratos. Antequam autem de his S. Synodus aliquid definiret, iussere Iudices cognitores legi sacrum canonem: lectusque est canon quartus Magni Nicæni Concilij, quo iubetur vnum vniuersiusque prouinciæ esse debere Metropolitanum Episcopum. Lecto itaque canone, & Eustathio respondente, licere Imperatori iubere quod veller: Iudices cognitores de his S. Synodi iudicium ita interpellarunt: Sancta Synodus quid sibi videatur, doceat, Vtrum placeat secundum canonem trecentorum decem & octo Patrum, vnum Metropolitanum Episcopum esse, qui in ordinationibus reuerendissimorum in vnaquaque prouinciæ ciuitate Episcoporum potestatem habeat, an duos, ita vt liceat separatim in ciuitatibus ordinationes facere. Sancta Synodus dixit: Vnum iuxta regulas sanctorum Patrum postulamus esse Metropolitanam: Petimus vt regula sanctorum Patrum teneat. Atticus reuerendissimus Episcopus Nicopolis ciuitatis Epiri dixit: Centum decem & octo Patrum regula vnum vult Metropolitanam in vnaquaque prouincia Episcopum esse. Et supplicamus, vt nunc etiam virtus canonum in quolibet & in omnes prouincias valeat, cessantibus omnibus quæ ex cõsuetudine & ambitione pragmaticorum fiunt, quæ & euerterunt ea quæ spiritualiter & secundum Deum à sanctis Patribus sancita sunt.] hæc Atticus. **D**

SECUNDVM
CANONES,
NON SECUN-
DVM LEGES
IMP. IVDI-
CATVM.

His omnibus auditis atque exactè percognitis, Iudices cognitores definita à sanctis Patribus probauere, atque sua ipsorum sententia firmare, ita interlocuti: Iuxta regulas **E** trecentorum decem & octo Patrum, & iuxta sententiam totius sanctæ Synodi, Photius reuerendissimus Episcopus totius Tyriorum metropolis omnem potestatem ordinandi in vniuersis ciuitatibus Primæ Phœnicis prouinciæ habebit. Eustathius reuerendissimus Episcopus à sacro pragmatico typo nihil amplius sibi vendicet, quàm reliqui Episcopi eiusdem prouinciæ. At an his consentiat sancta Synodus, doceat. Sancta Synodus exclamauit: Hoc iustum iudicium: hæc iusta sententia: Multos annos Imperatorum: multos annos Augustæ: multos annos Iudicum.] Ita planè definitum est in perdifficili controuersia, in qua altera ex parte leges vigerent Imperatoris, stareque sententia ea de re in Synodo lata Constantinopoli ab Anatolio, præsentem etiam Maximo Episcopo Antiocheno; ex aduerso autem vnus canon Ecclesiasticus reclamaret: Definitum, inquam, non calculis tantum vniuersæ œcumenicæ Synodi, sed etiam ipsorum Imperatoris

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

toris magistratum, Iudicum cognitorum, quibus omnibus & religiosissimus Imperator Marcianus Augustus haud inuitus subscripserit: dignum planè factum, quod imitari debeant omnes Christiani Principes, sequi etiam ipsorum Iudices: nimirum, vt cum causam in iudicio agi contingat, cui altera ex parte faueant sæculi leges, repugnet verò ex altera canon Ecclesiasticus: quid tunc iuste, piè, sancteque decernant, tantum extet de tanto iudicio, non vnus, sed plurium Iudicum præclarum quod sectentur exemplum. Habent & sacre religionis Antistites, non vnus tantum vel alterius, sed plurium Episcoporum, immo Synodi, eiusdemque œcumenici, & sexcentorum & amplius sanctorum Patrum egregium factum, quod imitentur: nimirum non turpiter adulatione molli, frangi que potentia Imperatorum, sed aduersus ipsorum leges pro defensione sacrorum canonum acerrimos insurgere vindices, & indefesso studio pro sacris legibus inire certamen: Sed prosequamur quæ reliqua sunt eiusdem Actionis. **B**

Restitutis ex sententia totius œcumenicæ Synodi Episcopis in diuersis ciuitatibus à Photio ordinatis, redactis verò in ordinem presbyterorum ab Eustathio promotis, improbatoreque per Apostolicæ sedis legatos & alios vsu illo, vt qui ab Episcopatu deponerentur, sicerentur presbyteri ministrare: mox eiusmodi ad Iudices & ad S. Synodum facta est suggestio à Cecropio Episcopo Sebastopolis: Ne potestas vestra accusationem & querimonias à quacumque persona accipiat & fatigetur; neque nos conteramur: petimus vt sine contradictione cessent ea pragmatica, quæ in detrimentum canonum à quibusdam facta sunt in omni prouincia: Canones verò per omnia teneant: sic enim & fides custoditur, & vnaquaque Ecclesia tutum statum habebit: Ac nec liceat præter canones ordinare. Magnificentissimi & gloriosissimi Iudices dixerunt: Si tota sanctissima Synodus consentit petitioni Cecropij reuerendissimi Episcopi, doceat. Sancta Synodus acclamauit: Omnes eadem dicimus: Vniuersa pragmatica cessabunt: Canones teneant, & hoc à vobis fiat. Magnificentissimi & gloriosissimi Iudices dixerunt: Ex sententia sanctæ Synodi, in aliis quoque omnibus prouinciis regulæ teneant.] His stabilitis, secuta est ex more fausta totius Synodi acclamatio. Iusseruntque Iudices, vt quæ definita essent, effectui mandarentur. Sicque præsens Actio ex oprato felicem finem accepit. Iam reliquas certis quibusque diebus habitas Actiones percurramus. **C**

DEFINITIO
VT PRAGMA-
TICA VBIQ-
CEDANT CA-
NONIBVS.

Rursum verò conuenientes Patres sextam habuere Sessionem vndecimo Kalendas Nouembris, in qua per diaconum Constantinopolitanæ Ecclesiæ recitata est fidei Catholicæ definitio; quæ tamen vt minus perfecta explosa est in primis ab Apostolicæ sedis legatis, veritaque Actis interferi. Eiusmodi enim esse videbatur, vt et si Catholica, nec errorem contineret, minimè tamen satis sufficiens esset ad coarguendas damnandasque hæreses Eutychetis. Porro eiusmodi construendæ decipulæ, qua simpliciores decipi possent, architectus compertus est Anatolius Constantinopolitanus Episcopus, adhuc Dioscori sui, cuius fuerat Apocrisarius, non oblitus; quippe qui & hac sexta Sessione coram ad eò numerofo Patrum conuentu, eorum præsentiam minimè veritus, ad eò temerè eam effutire sententiam non sit veritus, nimirum Dioscorum non propter fidem damnatum esse, sed ob excommunicationem in Romanum Pontificem temerè promulgatam. Quamobrem iure S. Apostolicæ sedis legati contestati in Synodo sunt, quòd nisi ab omnibus rursus consentiretur recitatur superius S. Leonis Papæ epistolæ, fore vt relictis omnibus, inde ipsi recederent; atque Synodum œcumenicam in Occidente celebrarent: id etiam & Iudices cognitores pariter confirmarunt. Quòd autem re vera Dioscorus esset hæreticus Eutychianus, & aduersantem illi doctrinam fidei S. Leo Pontifex conscripserit; Iudices prudenter quidem ita sunt interlocuti: Dioscorus dicebat: Quod ex duabus naturis est, suscipio. Sanctissimus autem Archiepiscopus Leo duas dicit esse naturas in Christo vnitas inconfuse, inconuertibiliter, & indiuisibiliter in vnigenito Filio Saluatore nostro. Quem sequimini, sanctissimum Leonem; aut Dioscorum?] Quidnam Patres hoc dilemmate coarctari dicturi essent? num perfidiam probare Dioscori, quem damnassent? minimè gentium: sed omnes vna voce ita clamare, etiam aduersarij conclamare: Vt Leo, sic credimus.] Sic igitur ex responsione ipsorum Iudices iusserunt addi quæ ad destructionem Eutychianæ hæresis à S. Leone in sua epistola posita erant. **D**

SEXTA
SESSIO:

Conscripta itaque est fidei definitio, atque Actis inserta, cuius est exordium: Dominus noster & Saluator Iesus Christus, &c.] in Latina autem Suriana editione illud habet erroris, vt quæ sunt eiusdem fidei definitionis, ponantur sub titulo duarum definitionum, ab il-

LEONIS PA-
PÆ FIDES
RECIPITVR

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

lis scilicet verbis : Sufficeret quidem ad plenam cognitionem] & quæ sequuntur vsque ad **A** finem, quæ in Græcis exemplaribus sub vna tantum habentur definitione comprehensa, quibus & Acta ipsa consentiunt. In qua quidem definitione professionibus trium œcumenicorum Conciliorum, Nicæni, Constantinopolitani, & Ephesini, coniuncta leguntur quæ ad damnationem Eutylianæ hæresis atque Nestorianæ à S. Leone Papa sunt dicta in epistola ad Flavianum. Sic igitur scripta atque lecta ipsa ex sententia legatorum & reliquorum Episcoporum & Iudicum cognitorum, eadem fidei definitio ab omnibus laudata, & ad perpetuam Catholicæ veritatis memoriam fuit publicis Actis intexta.

Quod, verò nos præstitimus in tribus œcumenicis Conciliis, nempe decretum fidei in ipsis editum intexere Annalibus : vt eiusdem quoque Concilij Chalcedonensis fidei definitionem recensere minimè prætermittamus, par ratio persuadet : quæ ex Græcis fontibus in Latinum alueum deriuata istis verbis habetur : **B**

Definitio Concilij Chalcedonensis.

Joan. 14. Dominus noster & Saluator Iesus Christus notitiam fidei discipulis suis firmans dixit : **FIDEI DEFINITIO.**
Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis : vt nullus dissonet à proximo circa dogmata pietatis, sed ex æquo veritatis ostendatur prædicatio. Quia verò non desinit per zizania sua diabolus ^b contra semina pietatis insurgere, & semper aliquid nouum contra veritatem inuenire : propter hoc Dominus (vt consuevit) prouidens humano generi, piissimum & fidelissimum ad æmulationem erexit Imperatorem, & vndique sacerdotij Præsides ad se conuocauit, vt gratia Domini omnium nostrum Christi operante, omnem quidem mendacij à Christianis omnibus pestilentiam remoueret, floribus autem veritatis eos pinguescere faciat. Quod & perficimus, communi iudicio dogmata expellentes erroris : & inenarrabilem Patrum renouauimus fidem, Symbolum trecentorum decem & octo omnibus prædicantes : & eos vt proprios Patres etiam adscribimus, qui postea in magna Constantinopoli congregati sunt centum quinquaginta, & eandem fidem ipsi quoque confirmauerunt. **C**

Definimus igitur, ordinem & omnes formulas custodientes quæ de fide sunt constituta, & nos eius Synodi quæ quondam in Epheso facta, cuius præsidēs fuerunt beatissimæ memoriæ Cælestinus Romanorum, & Cyrillus Alexandrinorum Antistites : Præfulgere quidem rectæ & immaculatæ fidei expositionem sanctorum trecentorum decem & octo Patrum, qui in Nicæa temporibus piæ memoriæ Constantini Imperatoris congregati sunt : Seruari autem & ea quæ apud Constantinopolim à sanctissimis centum quinquaginta Patribus decreta sunt ad expellendas quidem omnes germinantes hæreses, & ad confirmationem eiusdem Catholicæ & Apostolicæ nostræ fidei Symbolum Nicænum trecentorum decem & octo Patrum : Credimus in vnum Deum, &c. Idem centum quinquaginta sanctorum Patrum qui Constantinopoli congregati sunt : Credimus in vnum Deum Patrem omnipotentem, &c.] vsque ad finem vtrumque : quibus mox hæc subduntur, quæ in hoc Concilio definita noscuntur : **D**

Sufficeret quidem ad plenam cognitionem pietatis & confirmationis hoc sapiens & salutare diuinæ gratiæ Symbolum. De Patre enim & Filio & Spiritu sancto perfectionem docet : Domini humanationem fideliter accipientibus repræsentat. Sed quoniam hi qui veritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreses nouas genuerunt : Et hi quidem mysterium dispensationis Domini, quæ propter nos facta est, corrumpere præsumentes, & vocem denegantes qua Theotocos de Virgine prædicatur; alij autem confusionem & mixtionem introducentes, vnam naturam esse carnis & Diuinitatis stultè confingentes, & passibilem Vnigeniti diuinam naturam per confusionem prodigosè dicentes : Propter hoc illis omnem machinationem contra veritatem volens eludere præfens nunc Magna & vniuersalis Synodus, prædicationem hanc ab initio immobilem docens, decreuit ante omnia fidem integram & intemeratam permanere trecentorum decem & octo sanctorum Patrum : & confirmat doctrinam, quæ de substantia Spiritus sancti à Patribus centum quinquaginta postea congregatis in regia ciuitate tradita est propter illos qui Spiritui sancto repugnabant; quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi quoddam aliquid deesset antecedentibus inferentes; sed suum de sancto Spiritu intellectum contra illos qui diuinitatem eius respuere tentauerant, Scripturarum testimoniis declarantes. Propter illos autem, qui dispensationis corrumpere conantur mysterium, & purum hominem esse genitum ex sancta Virgine Maria impudenter delirant, epistolas Synodicas beatif-

EPHESI-
NUM, NICÆ
NUM, ET
CONSTANT.
SYMBOLA
CONFIR-
MANTVR.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A beatissimi Cyrilli Alexandrinæ Ecclesiæ Præsulis ad Nestorium & ad Orientales, congruè se habentes, suscepit ad conuincendas Nestorij vesanias, & ad interpretationem eorum qui salutaris Symboli pio zelo nosse desiderant intellectum. Quibus etiam & epistolam magnæ & senioris vrbs Romæ Præsulis beatissimi & sanctissimi Archiepiscopi Leonis Papæ, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ Episcopum Flavianum ad perimendam Eutychetis malam intelligentiam, vtpote & magni illius Petri confessioni cõgruentem, & communem quamdam columnam nobis aduersus praua dogmata existentem, ad confirmationem rectorum dogmatum vtique coaptauit.

His namque qui in duos Filios dispensationis diuinæ mysterium discerpere nituntur, repugnat: Et illos qui passibilem Deitatem Vnigeniti ausi sunt dicere, à sacro cœtu expellit: Et his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit: Et **B** eos qui cælestem, aut alterius alicuius esse substantiæ dicunt quam ex nobis assumpsit serui formam, delirantes, abegit: Et qui duas quidem ante vnitionem naturas Domini fabulantur, vnam verò post vnitionem confingunt, condemnat.

Sequentes igitur sanctos Patres, vnum eundemque confiteri Filium Dominum nostrum Iesum Christum, constanter omnes docemus, eundem perfectum in Deitate, eundem perfectum in humanitate, Deum verum, & hominem verum, eundem ex anima rationali & corpore, consubstantiali Patri secundum diuinitatem, consubstantiali nobis secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato: Ante sæcula quidem Patre genitum secundum Deitatem, in nouissimis autem diebus eundem propter nos & propter nostram salutem ex Maria Virgine Dei genitrice secundum humanitatem, vnum eundem Christum Filium, Dominum Vnigenitum in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indiuisè, inseparabiliter agnoscendum: nusquam sublata differentia naturarum propter vnitionem, magisque salua proprietate vtriusque naturæ in vnam personam atque subsistentiam concurrentis: Non in duas personas partitum atque diuisum, sed vnum eundemque Filium Vnigenitum Deum Verbum, Dominum Iesum Christum, sicut antè Prophetæ de eo, & ipse nos Iesus Christus erudiuit, & Patrum nobis Symbolum tradidit.

His igitur cum omni vndique exacta cura & diligentia à nobis dispositis, definiuit sancta & vniuersalis Synodus, alteram fidem nulli licere proferre, vel conscribere, aut componere, aut sentire, aut alios docere. Eos autem qui audent componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterum Symbolum volentibus ad agnitionem veritatis conuerti vel ex Gentilitate, vel ex Iudæis, vel ex hæresi quacumque: hos, si Episcopi fuerint, aut clerici, alienos esse Episcopos ab Episcopatu, & clericos à clero: si verò monachi, aut laici fuerint, anathematizari.] hætenus fidei definitio, quam faustis acclamationibus S. Synodus profecuta est: finemque habuit sexta Sessio. **D**

Septima verò Sessio habita est octauo Kalendas Nouembris: die enim ipsa natali eiusdem, in cuius basilica agebatur, gloriosissimæ virginis & martyris Euphemie, atque Callinici martyris, iterum conuenere Patres, & ob dici celebritatem præsto fuit Marcianus Imperator, simulque Pulcheria Augusta vnà cum magistratibus solitis interesse Comitibus. Vbi idem Marcianus Imperator concionatus in Synodo, Latine primùm, ac subinde Græco sermone perorauit. Ita quidem decebat, more maiorum, ob Romani Imperij dignitatem Romana primùm lingua loqui, vt primo Annalium tomo fusiùs dictum est. Ipsam autem orationem, quod haud prolixa sit, hic describendam putauimus: sic enim se habet: **E**

Vbi primùm diuino iudicio ad Imperium sumus electi, inter tantas necessitates Reipublicæ nulla nos magis causa constrinxit, quàm vt Orthodoxa & vera fides Christiana, quæ sancta atque pura est, indubitata omnium animis insideret. Constat autem, auaritiâ, vel studiis per media tempora nonnullis diuersa sentientibus, & pro voluntate sua, non prout veritas atque doctrina Patrum postulat, populos seducentibus, in errorem quamplurimos esse deductos. Qua de re sanctam Synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, & vobis laborem indixisse videmur, quatenus omni errore atque caligine deterfa, prout se Diuinitas hominibus manifestare voluit, & doctrina Patrum ostendit, religio nostra, quæ pura atque sancta est, vniuersorum mentibus insinuata, suæ veritatis luce fulgeat: Nec in posterum quisquam audeat de natiuitate Domini & Saluatoris nostri Iesu Christi aliter disputare, quàm Apostolica prædicatio & instituta trecentorum decem & octo sanctorum Patrum eadem conuenientia posteritati tradidisse noscuntur; sicut etiam sancti Leonis Papæ vrbs Romæ, qui sedem Apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ

S. LEONIS
CONFIR-
MATVR
EPISTOLA.

DE CHRISTI
DVABVS NA-
TURIS IN
VNA PER-
SONA.

SEPTIMA
SESSIO.

Concil. Chal-
ced. Act. 1.
CONCIO
MARCIANI
AD SYNO-
DVM.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

moriam Flavianum Constantinopolitana: urbis Episcopum scripta testantur. Remotis itaque A studiis, ablatis patrociniis, cessante auaritia, cunctis veritas innotescat.

Nos ad fidem corroborandam, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi Principis Constantini, Synodo interesse volumus, ne vel ulterius populi prauis persuasionibus separentur. Facile enim simplicitas quorundam hactenus nonnullorum ingeniis atque superflua verborum decepta est: & constat diuersorum prauis insinuationibus dissensiones & hæreses natas. Studium autem nostrum est, ut omnis populus per veram & sanctam doctrinam vnum sentiens, in eandem religionem redeat, & veram fidem Catholicam colat, quam secundum institutionem Patrum exponere, concordantibus æquè animis, religio vestra festinet: quatenus sicut à Nicæna Synodo vsque ad proximum tempus, erroribus amputatis, vera fides cunctis innotuit; ita & nunc per hanc Synodum remotis caliginibus, quæ in iis paucis annis (sicut superius dictum est) prauitate atque auaritia quorundam emeruisse videntur, perpetuò quæ statuta sunt, conseruentur. Erit enim diuinæ maiestatis, id quod sancto animo fieri desideramus, in æternum firmiter custodire. Ihucisque Marcianus, quem Patres immensis laudibus sunt profecuti. Græcè deinde in eundem fermè modum orauit; & rursus faustæ acclamationes ingeminatæ, ipsum nouum Constantinum, Pulcherram verò nouam Helenam nominantes. Dum autem eadem oratione Imperator ex auaritia eiusmodi prodidisse hæresim plusquam semel inculcat, sanè quidem ad perditissimū Chrysaphium visus est habuisse respectum; cum ille non accepta à Flauiano quam sperabat pecunia, aduersus ipsum insurgens, partes Eutychetis suscepit; nec cessauit, quousque eum per Dioscorum è sede deposuit & occidit: sed hæc superius.

Lecta post hæc fuit definitio fidei in superiori Sessione conscripta, cui & Episcopi omnes subscripserunt. Dictumque post iteratas acclamationes anathema Nestorio, Eutychetti, atque Dioscoro. Approbataque eadem fidei definitione, has Imperator pro custodia ipsius, viuæ vocis oraculo, aduersus disputantes, vel turbas & tumultum concitantes, pœnas apposuit:

Pia & Catholica fide à sancta & vniuersali Synodo secundum Patrum expositionem declarata, iustum simul & expediens nostra tranquillitas approbavit, omnem de cetero contentionis occasionem de sanctæ fidei religione penitus amputari. Si quis igitur idiota*, vel militaris, seu clericus publicè de fide turbam congregans, sub obtentu disputationis tumultum fecerit: sciat, quia si quidem idiota sit, ab vrbe regia expelletur; militaris verò & clericus gradus sui periculum sustinebit, & al. is pœnis subiacebit.] secuta hæc etiam sunt faustæ Synodi acclamationes. Cum autem rursus Imperatori esset in animo alia quædam Christianæ religioni proficua sancire, abstinuit ipse; sed eadem vt à Patribus sancirentur, modestissima huiusmodi facta rogatione, subiecit: Quædam capitula, quæ ad honorem vestræ reuerentiæ vobis reseruauimus, decorum esse iudicantes à vobis hæc regulariter potius formari per Synodum, quam nostra lege sanciri.] hæc ipse.

Fuit quidem primum capitulum omni acceptione dignissimum, quo ad tollendos pseudomonachos, quorum causâ adeò pestilens hæresis morbus Dei Ecclesiam infestarat, decerni petiit, non posse à monachis absque Episcoporum consensu monasteria ædificari; eisdemque in omnibus esse subiectos Episcopis; neve adsciscant in monasterium adscriptitios seruos absque suorum dominorum voluntate; ipsosque qui in monasterio essent, peragere quod monachorum est, nempe vacare ieiuniis & orationibus, neque immiscere se negotiis Ecclesiasticis vel Reipublicæ, & aliis importunos existere. Ob insolentiam enim Eutychianorum monachorum sese in aulas obrudentium, & turbas vbique concitantium, hæc sancienda à S. Synodo Imperator expetiit.

Addidit etiam, vt simul vetaretur, ne quis alienum clericum susciperet: & hæc quidem ad cohibendam auaritiam & inconstantiam clericorum, extra suas Ecclesias, in quibus essent ordinati, vagantium. Ad postremum verò idem Marcianus Imperator proposuit, vt Chalcedonensis ciuitas ad honorem sanctæ martyris Euphemie Metropolis consequeretur nomine tenus dignitatem, absque tamen præiudicio ciuitatis Nicomedienfis, cui Patres annuerunt: Petentesque dimitti; adhuc tres vel quatuor dies expectare Imperator eos rogauit. Sicque præsentis diei Actio finem accepit, in qua (quod in primis exigebatur) ipsa fidei definitio promulgata fuit, atque omnium subscriptione roborata.

Hic autem adicienda putamus quæ apud aliquot Græcos auctores leguntur de eadem fidei definitione diuinitus per sanctam martyrem Euphemiam confirmata. Sed quod diuerso

* Cœcil. Chalced. Act. 6.

* Paganus.

PETITIONES
MARCIANI
IMP.DE MONACHIS
QVAE
STATVI
PETIERIT.DE CLERICIS
QVI
DECERNI
PETIERIT.CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A uerso modo ab eius scriptoribus singulis res tanta narretur; quisnam eorum magis scopum veritatis attigerit, est quam exactissimè disquirendum. Apud Constantinum Episcopum in oratione quam habuit de inuentione sacrarum reliquiarum S. Euphemie, hæc narratur: Quando Christi gratia, quarta quæ fuit Chalcedone Synodus tempore beatæ memoriæ Marciani, qui piè & sanctè imperauit, congregata, cum aduersus Dioscorum Papam Alexandrinum conuenisset, & iam hæreticos anathematizasset, & Orthodoxæ fidei Symbolum confirmasset, & decretum exposuisset, columnam Orthodoxæ fidei: dubitantibus iis qui erant ex parte contraria, bono capto consilio, dixerunt: Age, benedictæ Euphemie arcam aperientes, in eius quæ sunt in carne, & sunt mirabilium operum effectrices, reliquias, librum ponamus; vt per eam nunc quoque virtutum Dominus faciat miraculum, & per eius preces nobis aperiat, an ex eius voluntate editum sit hoc fidei decretum. Cum hæc ergo fecissent: simulatque appropinquauit charta pretiosis eius reliquiis, aliquid mirabile & magnum fecit Dominus opifex miraculorum. Nam cum martyris mortuam & inanimatam manum animasset, eam extendit. Cum autem chartam manu accepisset benedicta Christi martyr, & eam esset amplexa, piæ rursus reddidit fidei decretum ministris rectæ fidei. Hoc cum omnes essent admirati, & stupore essent repleti, laudauerunt Dominum omnipotentem. Et sic in perfectione rectæ fidei stabiliti, confirmauerunt sanctam & œcumenicam quartam Synodum per reuelationem quæ facta est à benedicta Euphemie.] hactenus narratio Constantini.

Sed apud Zonaræ res aliter recensetur in hunc fermè modum: Cum autem Eutychetis & Dioscori sectatores, qui in vrbe versabantur, decreta Concilij subfannarent, eiusque auctoritatem non veritate, sed potentiâ Imperatoris niti dicerent, & prauitatem sententiæ suæ stabilire conarentur: Anatolius Patriarcha, & suffragatoribus suis & aduersariis conuocatis, ad hos ita loquitur: Quoniam sententiam vestram adhuc mordicus tenetis, neque vos perperam sentire creditis, sed nos inculcatis quasi Nestorij dogma approbamus, cum duas naturas in Salvatore prædicemus, vtraque citra confusionem proprietatem suam retinente: istius controuersie dubitatio, si placet, Deo permittatur. Scribatur igitur vestra de fide sententia in vno libello, & nostra in altero: atque ambo in loculo gloriose martyris Euphemie collocentur; & huius iudicium esto, vtri rectè an perperam sentiant. Hæc cum Hæreticis etiam placuissent; libelli scripti, remotò lapide qui loculum clauderat, pectori martyris apponuntur, & lapis in suum locum repositus ab vtraque parte signatur. Dehinc supplicationes fiunt & preces ad Deum peruigiles, vt demonstraret, vtra sententia ei cordi sit, & quæ reiicienda videatur. Post triduum conueniunt, Imperatore etiam præfente. Aperto loculo (ò rem mirabilem!) libellus hæreticorum ad pedes martyris inuenitur; alter in manu eius dextera, quam extendisse fertur ad Imperatorem & Patriarcham, ac libellum eis porrexisse. Itaque rectæ sententiæ assertores plaudere, aduersarij verò demissis vultibus & præ pudore caligantibus abire, quidam etiam veram sententiam amplecti.] hactenus Zonaras.

Nicephorus autem hæc ipsa referens, id factum à Patribus qui ad Synodum conueniunt, affirmat: reliqua verò per omnia Zonaræ consentientia habet. Sed quænam horum trium Græcorum auctorum sit reiicienda vel probanda narratio, videamus. Quod ad Constantinum spectat, haud probatur assertio de hæreticis ea de causâ ad fidem Catholicam redeuntibus: cum præsertim nec esse soleat illorum hæreticæ pertinaciæ, de his quæ asserunt dubitare, & à Deo quoquo modo auxilium quærere. Sed & cum tempore Synodi id factum referat, ex ipsis Actis tunc exactè conscriptis mendacij arguitur auctor: haud enim res tantâ silentio sepulta profus relicta esset: cum alioqui ipsa acta declarent, hæreticos Eutychianos, qui semel aduersari cœperunt, in eodem errore obstinantissimè permanisse.

Sic itaque nec recipiendum penitus quod asseritur à Nicephoro, id factum à Patribus in ipso Chalcedonensi Concilio: longè longius enim abest, vt Patres in sacris œcumenicis Conciliis ex miraculis quæ fierint dogmatum veritatem, quam ex diuinis in primis Scripturis, & antiquis Ecclesiæ traditionibus, ac demum ex sanctorum Patrū assertionibus quærere, proponere, affirmare, atque stabilire consueuerunt. Vt planè insulsum & omnino commentitium esse appareat, quæsisse tunc Patres per eiusmodi miraculum veritatem. Sed si id (vt vult) consulta Synodo factum est: cur res tanta scriptis mandari prætermissa est, atque inferi Actis publicis? Euanescit igitur omni ex parte commētum, vt ex Patrum consensu, immo iisdem fuerit auctoribus factum eiusmodi experimentum.

MIRACVLVM
DE CONFIRMATIONE
FIDEI.
* Apud Me-
rapp. die 11.
Iulij.* Zonar. Annal.
lib. 3.
ANATOLIVS
MIRACVLO
QVAERIT
CONFIRMATIONEM
FIDEI.* Niceph. lib.
15. c. 5.NULLA SYN-
ODVS QVAE-
SIVIT IN
FIDE MIRACVLA.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

Quod reliquum est, assertio Zonaræ examinanda venit, qua ponitur id post Synodum factum, dum in vrbe Constantinopolitana tumultuarentur Eutychiani: cum ad sedandas eiusmodi turbas, quibus populus potuisset perfacile commoueri, Anatolius magna fiducia illud consilij inierit, vt edito miraculo & populus in officio contineretur, & hæreticorum cohiberetur audacia. Habet Zonaræ Glicam ad stipulatorem, qui id factum post Synodum Chalcedonensem, tumultuantibus rursus Episcopis quibusdam & monachis, ab Anatolio tradit quadam fermè necessitate compulso hoc ipsum inire consilium. Quibus quidem auctoribus haud penitus refragamur, cum alia plura non desint exempla suis locis inferius recensenda, quibus probatum redditur, sæpè à sanctis viris altercationes insuperabiles cum hæreticis obstinatissimis semel susceptas eiusmodi miraculorum virtute esse extinctas, & tubantem populum confirmatum, idque priuato diuini Spiritus factum instinctu: cum tamen ad veritatem confirmandam firmiorem esse Propheticum sermonem, ipsam nimirum diuinam Scripturam, S. Petri Apostoli testificatione habeatur expressum. Sed iam ad octauam Synodi Sessionem transeamus.

*Glic. Annal.
par. 3.MIRACVLIS
SÆPE FIDES
FIRMATA.

*2. Pet. 1

OCTAVA
SESSIO.DE THEO-
DORETO CY-
RI EPISC.

Ad septimum Kalendas Nouembris itidem ad Synodum conuenere Patres ad diuersarum Ecclesiarum controuersias dirimendas. Tres enim sub hac vna Sessione reperiuntur habitæ Actiones: Quarum prima composita est controuersia inter Episcopos Antiochenum & Hierosolymitanum: iudicataque causa, datæ sunt sedi Antiochenæ duæ Phœniciaæ atque Arabia, Hierosolymitano verò Episcopo adiudicatæ sunt tres Palæstinæ. Ex quibus iam perspicuo apparet, ius Metropolis Palæstinæ, quod erat Cæsariensis Ecclesiæ, in Hierosolymitanam Ecclesiam esse translatum. Secunda verò Actione de Theodoro Cyri Episcopo actum est. Hic enim à Dioscoro in conuenticulo Ephesino depositus, & tanquam si Nestorianus esset, exulare coactus, diu multumque conquestus tum apud Romanum Pontificem, tum etiam Orientis Episcopos & magistratus Orientalis Imperij, se verè esse Catholicum, crebrioribus (vt vidimus) litteris significauit: cum tamen adhuc apud nonnullos, qui nosset cum aliquando secutum esse Nestorium, fidem minimè inueniret; eo quòd ipsum infensissimum hostem, nec defensores tantum Nestorij, sed fortissimum impugnatores scriptorum sancti Cyrilli Alexandrini Episcopi Concilium œcumenicum Ephesinum esset expertum.

Quamobrem cum in hac Sessione de eo agi cœptum, vnà fermè omnium Orientalium Episcoporum voce conclamatum est, ipsum Theodoretum ante omnia debere dicere anathema Nestorio; cum tamen ipse liberè profiteretur se esse Catholicum, eiusdemque Nestorij aduersarium. Sed & vrgentibus illis: quod antea sæpè fecerat, ingenuè iterum præstitit. quo facto omnium Episcoporum conciliauit sibi gratiam, omniumque sententia in pristinam sedem est restitutus, probantibus omnibus Leonis Papæ sententiam, à quo fuerat in communionem susceptus. At licet tum sanctus Leo Romanus Pontifex, tum ipsa Synodus vniuersalis eundem Theodoretum Nestorium anathematizantem suscepissent: tamen post eius obitum, per multos annos, cum Eutychiani ausi essent infringere de Theodoro iudicium Synodi; Vigilius Papa, quod par erat, suis scriptis (vt suo loco dicitur inferius) Synodi sententiam confirmauit. Ista quidem Theodoretus præfagiens, bene sibi consuluit, dum compluribus epistolis suis ad diuersos conscriptis fidem Catholicam aduersus Nestorianam hæresim crebrò professus est, ne apud quempiam de se dubitandi reliqua remaneret occasio.

DE CAUSA
IBÆ EPISC.
EDESSE.

Eadem die, nempe septimo Kalend. Septembris, octauæ (vt diximus) Sessionis celebrata est Actio tertia, in qua de Iba Episcopo Edesseno actum. Hic licet fuisset iam ante duobus iudiciis absolutus, in Ephesino tamen conuenticulo à Dioscoro condemnatus est. Quomodo autem in hac Actione, præteritis de eo iudiciis exactè percognitis, à Patribus fuerit absolutus, sed & quonam pacto postea inuidiam passus sit, pluribus diximus, vbi egimus de Concilio Berytheni. De Nonno autem Episcopo in locum Iba subrogato, à Synodo autem ab indebitè vsurpato loco deposito, actum est, vt Maximus Antiochenus Episcopus de eo curam gereret. Porro constat Nonnum post obitum Iba redditum Ecclesiæ Edessene successorum Episcopum: etenim in litteris Syriæ Episcoporum datis tempore Leonis Imperatoris Nonnus Edessæ Episcopus reperitur esse subscriptus. Sic igitur hac vna Sessione octaua, vna die habitæ, tres fuerunt Actiones absolutæ: cui veritati consentit etiam Liberatus Diaconus, licet casponat sub septimo Secretario, cum tamen locandæ fuissent sub octauo: vnum enim ipsum præterit Secretarium, ex Græcis exemplaribus superius restitutum.

Quæ

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

Quæ sequitur Sessio, nona est, habitæ ipsa quidem sexto Kalendas Nouembris, in qua absoluta est causa Iba Episcopi, de qua nos superius. Sed & eadem Sessione (inquit Liberatus Diaconus) id etiam inuenitur esse decretum, vt quod sub Dioscoro in Epheso congregatum est Concilium, nomen Concilij minimè obtineret, sed & vt peteretur ab Imperatore, vt de hoc ipse lege sanciret.] hæc Liberatus.

NONA SESSIO
*Liberat. Diac.
in Bren. c. 13.

Sub hac ipsa die sexto Kalendas Nouembris alia habitæ legitur Actio de Domno Episcopo Antiocheno; quam sub dicta die, non tamen suo loco exhibet vetus Latina editio, nempe sub septima Actione. Quæ enim sub vna eademque die tractata sunt, sub vna eademque Sessione reponi debere, ratio persuadet. Quod verò ad posteriorem hæc eiusdem diei Actionem spectat: Cum à Dioscoro & eius sectatoribus ipse Domnus Antiochenus Episcopus sede priuatus fuisset in Conciliabulo Ephesino, in locum ipsius Maximo subrogato: & causa cognita, eum iuste damnatum S. Leo Romanus Episcopus intellexisset, ac Maximi substitutionem in locum Domni factam Apostolica auctoritate firmasset: visum est eidem Maximo, pio miserationis intuitu, à sacrosancta hac œcumenica Synodo petere, vt sibi liceret ex suæ Ecclesiæ redditibus Domno exauctorato alimenta præstare: cui sancta Synodus annuit. hæc habet Actio, quæ desideratur in Græco codice: certum verò est eadem caruisse Græca exemplaria temporibus Iustiniani Imperatoris; quod & aperte declarat eiusdem Imperatoris constitutio data ad Ioannem Romanum Pontificem, cuius est exordium: Scientes quòd nihil aliud sic potest misericordiam Dei placare, &c.] in qua & ista leguntur: Chalcedonensis S. Synodus Domnum Antiochia factum Episcopum post mortem damnauit, qui ausus est scribere, oportere solum taceri duodecim capitula Cyrilli.]

DE CAUSA
DOMNI EPI-
SCOPI AN-
TIOCHENI.*Extat tom. 1.
Conc. vet. edit.
in Hen. tom. 2.

Sed quomodo dixisse potuit, damnatum à sancta Synodo Chalcedonensi Domnum post mortem, si eidem hac Actione hoc anno sub eisdem Consulibus dicta die sexto Kalendas Nouembris celebrata, decernuntur, petente Maximo Episcopo Antiocheno, alimenta? Ex quibus quidem fati intelligitur, Iustinianum Augustum huius Actionis nescium, alicuius alterius, quam nusquam legimus, cognitionem habuisse. Porro hæc ipsa Actio in Latino veteri scripto codice Vaticano, qui Proculi & Albini fuisse dicitur, sub nona Actione reponitur, & sub eadem die, nempe sub sexto Kalend. eiusdem mensis Nouembris. sed dicenda potius Sessio nona, quam Actio nona: Actionum enim numerus excedit numerum Sessionum, quòd (vt dictum est) sub vna Sessione plures interdum reperiantur habitæ Actiones.

Quæ sequitur ordine decima Sessio, habitæ reperitur quarto Kalendas Nouembris: quas enim diuersis diebus celebratas reperimus Actiones, easdem ad confusionem vitandam sub suis singulis reponimus sessionibus, secuti Liberatus Diaconus, addètes tamen quæ ipsum præterierunt, ex Græcis codicibus. Tractata autem in hac est controuersia inter Bassianum è sede depositum Ephesina, & Stephanum in eius locum subrogatum: sed cum mutuis se criminationibus iidem Episcopi lacerarent, in sequentem vndecimam Sessionem res dilata est; in qua ea sententia prolata fuit, vt neuter esset Ecclesiæ Ephesinæ Episcopus, sed alius ordinaretur: ita tamen, vt vterque remaneret in Episcopali dignitate, singulisque præstandi essent solidi ducenti ab eadem Ecclesia Ephesina. Ad accusationem verò atque depositionem Stephani facta est acclamatio sancto Flauiano iam martyri, vt pote quòd præsto esset, & iudicaret causam suam, & oraret pro Synodo in vltionem eiusdem Stephani potentissimi Dioscori administri.

SESSIO
DECIMA.

Cum verò ad tertium Kal. Nouembris Patres denuo conuenissent, Sessio vndecima celebrata est, in qua post absolutam præcedentis Actionis controuersiam, agitata est etiã causa Eunomij Nicomediensis Episcopi cum Anastasio Nicæno. Licet enim rescripto Imperatorum Valentiniani atque Valentis Nicæna Ecclesia consecuta esset dignitatem Metropolis: tamen Episcopo Nicomediæ debere subiacere decreuit S. Synodus. Anastasius autem, qui ibi dicitur Nicænus Episcopus, longè diuersus est ab eiusdem ciuitatis Episcopo Anastasio, qui scripsit librum Diuersarum quæstionum: nam post Iconomachos Imperatores cum vixisse, ex suis ipsius scriptis intelligi potest.

VNDECIMA
SESSIO.

Sequenti verò die, nempe pridie Kalendas Nouembris, duodecima Sessio celebratur, in qua Sabinus, siue Sabinianus restitutus est in Ecclesiam Parenorum, qua fuerat à Dioscoro spoliatus: Anastasius verò in locum eius antea subrogatus, quiescere iussus est, apud Maximum Antiochenum infra octo mensium spatium sua iura profecuturus.

DVODECIMA
SESSIO.

Hac absoluta causa, soluta sunt Comitæ, abiectæque Iudices, atque legati Apostolicæ se-

dis

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

dis egressi sunt pariter: remanere autem callida arte Orientales Episcopi, canones fancientes, omnes numero vigintiseptem, vel (vt Græcum habet exemplar) triginta clanculo scriptos. Verum à S. Leone Romano Pontifice haud recepti videntur: nam nihil præter fidei definitionem esse firmatum, ipse postea testatus est in epistola data post sequentem annum ad Episcopos Synodi Chalcedonenfis, quam suo loco ponemus.

^a Leo epist. 61.
^b Ioan. 3.

Planè apparuit, secundum illud Euangelij: Qui malè agit, odit lucem] dum Anatolio Constantinopolitano Episcopo rem omnem dolo malo agenti, subripereque clam conanti iura Alexandrinæ & Antiochenæ Ecclesiarum, sibi que furtim vindicare curanti, assentientes Orientales Episcopi, rem planè tam digno Confessu indignissimam perpetrarunt. Tantam infamiæ notam inussit sacrosancto Conuentui vnus Anatolius ex schola Dioscori prodiens, sed eum deferens, vt Constantinopolis esse posset Episcopus. Hic igitur totius fraudis inuentor, & dolosæ machinæ architectus, cum iam expertus esset Apostolicæ sedis legatos petitioni suæ ipsius aduersantes, eam occasionem aucupatus est, vt illis absentibus, clandestinè atque dolosè tractaret, eliceretque à reliquis quod cuperet, nemine contradicente. Decretum enim ab eo conscriptum, & in Synodo recitatum est, quo Ecclesia Constantinopolitana primum post Romanam locum obtineret. Canon autem ibi propositus, & sequenti Actione iussus prodi atque coram Patribus recitari, ita se habet:

CANON DE
PRIVILE-
GIIS ECCLE-
SIÆ CON-
STANTINOP.

Definitiones sanctorum Patrum sequentes vbique & regulam, & quæ nunc relecta sunt centum quinquaginta Episcoporum, qui congregati sunt sub piæ memoriæ Imperatore Maiore Theodosio in regia ciuitate Constantinopoli noua Roma, cognoscentes & nos eadem definiuimus de priuilegiis eiusdem sanctissimæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ nouæ Romæ. Etenim sedi Senionis Romæ propter imperium ciuitatis illius Patres consequenter priuilegia reddiderunt: Et eadem intentione permoti centum quinquaginta amantissimi Deo Episcoporumque sanctissimæ sedi nouæ Romæ priuilegia tribuerunt; rationabiliter iudicantes, Imperio & Senatu Urbem ornatam æquè Romæ senioris priuilegiis frui; & in Ecclesiasticis, sicut illa, maiestatem habere negotiis, & secundam post illam existere; & in his quæ in Pontis sunt & in Asia & Thracia dioecesibus Metropolitanos solos, rursus autem & qui inter barbaros sunt Episcopos præfatarum diocesium ordinari à prædictæ sanctissimæ Constantinopolitanæ sedis sanctissima Ecclesia: quippe, vt vnusquisque Metropolita præfatarum diocesium cum Episcopis suæ prouinciæ ordinet suæ regionis Episcopos, sicut diuinis canonibus est præceptum. Ordinari autem Metropolitanas (sicut dictum est) præfatarum diocesium à Constantinopolitano Archiepiscopo, decretis consonis secundum morem factis, & ad eum relatis.] hætenus de priuilegiis Constantinopolitanæ Ecclesiæ canon clandestinus & subreptitiuus. Quod cum legati sedis Apostolicæ accepissent, rursus conuenire Patres die sequenti voluerunt, vt aduersus subdolum factum publicè reclamarent: idque haud segniter præstiterunt.

EXSISTO XIII.

Sequenti igitur die, nempe Kalendis Nouembris, rursus collecta est Synodus, atque decimatertia Sessio eademque nouissima habita est, præsentibus ipsis quoque Iudicibus cognitoribus, & aliis ex more Episcopis. De qua Sessione antequam agamus, perspicuè satis intelligi potest (nescio qua incuria) tum Græca, tum etiam Latina exemplaria reperiri mendosa, dum hanc nouissimam decimam sextam Actionem celebratam habent quinto Kalendas Nouembris, cum tamen in eiusdem contextu habita reperiatur sequenti die post decimam quintam Actionem, quam pridie Kalendas Nouembris absque vlla ambiguitate celebratam esse, eadem exemplaria æquè consentiunt. Apostolicæ enim sedis legati, die sequenti post decimam quintam Actionem ob res perperam gestas per Anatolium se conuenisse, in hac eadem decimam sextam Actionem professi sunt. Id ipsum quidem affirmat Liberatus Diaconus verbis illis: Alia die, nempe sequenti (quæ est vltima & duodecima dies Concilij) cognoscentes legati Papæ Leonis, petiuerunt, vt rursus cum Iudicibus ad Concilium conuenirent. Quibus requirentibus à Concilio, quid pridie fuerit ordinatum: lectis Gestis, cognouerunt, &c.] Rursus igitur, dicta die, sacro instaurato consensu, legati sedis Apostolicæ coram Iudicibus his verbis conquesti sunt: Hesternum die, postquam potestas vestra surrexit, & humilitas nostra vestigia vestra secuta est, quædam Gestæ facta dicuntur, quæ nos & præter canones Ecclesiasticos existimamus effecta. Poscimus ergo, vt vestra magnificentia re-legi hæc præcipiat; vt omnis fraternitas inspiciat, vtrum iusta, an iniusta sint ea quæ gesta sunt.] hæc legati.

^a Liberat. Diac.
Bren. c. 13.

Iussum itaque est decretum pridie eius diei sancitum legi; post cuius lectionem illi adiacens

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A iacens subscriptio Episcoporum recitata est, primoque loco positus Anatolius. Lecta autem subscriptione, quid Apostolicæ sedis legati iure questi obiecerint, & præ ceteris Lucentius, audi ex Actis ipsis, quæ sic se habent: Lucentius reuerendissimus Episcopus sedis Apostolicæ Vicarius dixit, *compellans ita Iudices*: Primò gloria vestra perpendat, qua circumuentione cum sanctis Episcopis gestum sit, vt non conscriptis canonibus, quorum mentionem fecerunt, subscribere sint coacti.] & paulò post: Accedit ad cumulum, quòd trecentorum decem & octo constitutionibus postpositis, centum quinquaginta qui in Synodicis canonibus non habentur, mentionem tantum fecisse noscantur, qui dicunt ante octoginta prope annos constituta fuisse. Si ergo his temporibus hoc beneficio vsi sunt, quid nunc requirunt? si numquam vsi sunt, quare requirunt?] Vbi hæc Lucentius locutus est, petiti sunt legati edere quod haberent mandatum à S. Leone Romano Pontifice: protulit illud Bonifacius, quod sic se habet:

B Sanctorum quoque Patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari, seruantes omnimodis personæ nostræ in vobis, quos vice nostra transmisisimus, dignitatem. Ac si qui fortè ciuitatum suarum splendore confisi aliquid sibi tentauerint vsurpare, hoc qua dignum est constantia retundatis.] ita se habuit Leonis Papæ mandatum istæc omnia longius antè subodorantis.

LEONIS PA-
PÆ MAN-
DATVM.

Post hæc interlocuti Iudices, iusserunt ab vtraque parte edi canones, quibus sua ipsarum iura stabilirentur. Recitauit Paschasius legatus canonem Nicænum quintum de dixcessum distinctione, cuius illud habetur exordium: Quod Ecclesia Romana semper habuit primatum.] id ipsum Græcè pariter legitur, vt canonis sit illud initium, non autem titulus inscriptus: de qua lectione consule dicta superius, dum de Nicæno Concilio actum est, de quæ sexto illo canone verba fecimus. Lecto autem Nicæno canone, oblatum est aliud codex Nicænorum canonum ab Actio diacono sedis Constantinopolitanæ: subdoleque dempto dicto exordio, decurratoque sine ipsis, idem lectus est canon sextus: moxque ingesta est lectio asserti canonis Concilij Constantinopolitani sub Nectario de priuilegiis Ecclesiæ Constantinopolitanæ; in quo de his quæ ad quæstionem propositam pertinerent, inter alia hæc habentur: Episcopatum tamen Constantinopolitanum habere Primatus honorem post Romanum Episcopum, propterea quòd illa sit noua Roma.] ita ibi.

At certè si non aliunde canon suscipitur, quàm ex reddita ratione nulla ex parte subsistente; ipsum necesse est penitus euanescere. Vbinam gentium, quæ so, prærogatiua sedium ex pulchritudine, vel amplitudine vel dignitate ciuitatum à maioribus repeitur esse sancita, & non potius ex Apostolorum successione, vnde & ipse sunt Apostolicæ nominati, & præ ceteris à Patribus exaltari reperiuntur? Sed quòd fortiter hæc reiecit disputans Gelasius Papa aduersus Acacium, de his suo loco pluribus agemus. Quid tandem? Fauentibus Iudicibus cognitoribus Constantinopolitanæ Ecclesiæ priuilegiis, ipsis nimirum existentibus Constantinopolitanis ciuibus, itum est in sententiam Anatolij: cum & aduersariam his protestationem Lucentius Apostolicæ sedis legatus his verbis apposuit:

Sedes Apostolica, quæ nobis præcepit præsentibus, humiliari non debet. Et idcirco quæcumque in præiudicium canonum vel regularum hesternum die gesta sunt, nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus vt circumduci iubearis: sin aliàs, contradictio nostra his Gestis inhæreat, vt nouerimus quid Apostolico viro vniuersalis Ecclesiæ Papæ referre debeamus: vt ipse aut de suæ sedis iniuria, aut de canonum euerfione possit ferre sententiam.] hæc Apostolicæ sedis legatus Lucentius in plena Synodo contestatus.

LUCENTIUS
PROTESTATIO
CIRCUMCIDI

E Considera, lector, stropham, admirare vasticiem, & execræe prodicionem. Non enim tantum absentibus, qui post Iudices recesserant absoluta Actione, legatis, ea de priuilegiis Ecclesiæ Constantinopolitanæ statuere cum Anatolio ausi sunt Orientales Episcopi: sed quòd eiusmodi decretum verteretur in præiudicium Ecclesiæ Alexandrinæ, distulerunt post Synodum electionem Alexandrini Episcopi; ne, si præsens esset, obistere valuisset. Immo & maiorem attende calliditatem. Ne Aegyptij Episcopi itidem præsentibus reclamarent & exclamarent, noluerunt eos præsentibus esse, eo prætextu, quòd absque Alexandrino Episcopo iis minimè liceret Synodicis decretis subscribere: vnde & inter tres illos addititios canones, postremus is fuit, quo excusandos esse Aegypti Episcopos, neque ob id vt schismaticos habendos declarant, si minimè, vt alij, subscriberent rebus in Synodo Chalcedonenfi decretis; sed (vt Alexandrinæ Ecclesiæ leges postularent) expectandam illorum fore subscriptionem, postquam ipsorum esset creatus Episcopus Alexandrinus.

MULTIPLEX
DOLVS ET
FRVVS.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

habet tres canones illos tamquā appendicē Theodorus Balsamon ex Nomocanone Photij **A**
Vidisti quot quantisque oportuit velamentis obtegi turpe factum, & adminiculis sufful-
ciri corruens omni ex parte mendacium? Porro non vos esse adscitij illius canonis aucto-
ritate de primatu Constantinopolitanæ Ecclesiæ prædecessores Episcopos Constantinopo-
litanos (quod non extaret ille quidem, vel commentitium esse scirent) ex rebus ante hæc
tempora gestis potest perspicue intelligi: Nam si Episcopus Constantinopolitanus primus
post Romanum ut esset, decretum fuisset: quomodo, quæso, (quod & suo loco notauimus)
ad condemnationē sancti Ioannis Chrysostomi accessiretur Alexandria Theophilus Ale-
xandrinus? Vnde appositè quidem Paschasius Episcopus Apostolicæ sedis legatus illa
subintulit: Si vsi sunt, quid requirunt? si non vsi, quare requirunt? At quo animo ista
tulerit Leo Pontifex, suo loco dicemus: constat enim hæc ipsa ab eo irrita prorsus reddita
esse, data de his epistola ad omnes Episcopos qui fuerunt Chalcedone congregati.

*Concil. Chal-
ced. Act. 16.

Ceterum haud quis putet, ob huiusmodi legatorum contradictiones aduersus tum ip-
sum in primis Anatolium Constantinopolitanum Episcopum, tum aduersus vniuersam
quæ decretis illis subscripserat Synodum, imminutum esse aliquid reuerentiæ & obseruan-
tiæ erga ipsum Leonem Romanum Pontificem, cuius ea de re mandatum audierant. nam
in postrema allocutione eiusdem sanctæ Synodi apud Marcianum Imperatorē hæc in pri-
mis de ipso Leone habent: Vnde nobis impenetrabilem in omni errore propugnatorem
Deus prouidit, & Romanæ Ecclesiæ Papam ad victoriam præparauit, & doctrinis cum per
omnia veritatis adstringens: ut quemadmodum Petrus, & hic affectu feruentiore decer-
rans omnem ad Deum sensum & intelligentiam perducatur. Et inferius pro eodem sancto
Leone Papa, quem Eutychiani iam blasphemis proscindere inchoarant, nimirum calum-
niantes ab ipso innouatam fidem Catholicam, ista sancta Synodus subdit: Considerare
namque oportet vestram pietatem, quia nihil præter fidem, quæ olim à sanctis Patribus an-
nunciata est, venerabilis Romanus Pontifex innouauit. Atque ut nulla his, qui Aposto-
licum virum per inuidiam lacerare nituntur, relinquatur occasio: consonantiæ epistolæ
eius ad sanctorum Patrum testimonia, ad certiore notitiam vestræ pietatis, ex multis
pauca subdidimus. & sic incipiunt: Testimonia sanctorum Patrum, qui duas naturas in
Christo, &c.] prosequuntur enim adiicere auctoritates tum Græcorum tum Latinorum
Patrum, quibus sancti Leonis Papæ epistola in omnibus firmæ atque solidæ veritatis esse,
luce clarissima demonstraretur. Hactenus quæ reperiuntur gesta esse in sacrosancti Concilij
Chalcedonensis nouissima Actione. Desiderari autem in eisdem Actis postremas acclama-
tiones, mihi facile persuadeo.

QVID SY-
NODVS AD
S. LEONEM.

Abolutis rebus propositis, eadem sancta Synodus nouissimo loco Synodalem episto-
lam scripsit ad S. Leonem Romanum Pontificem de cunctis rebus in Synodo pertractatis,
petens ab eo cuncta rata haberi atque firmari. est epistolæ exordium: Repletum est gau-
dio os nostrum, & lingua nostra exultatione, &c.] De qua quidem illud monendum esse
lector sciat, quod habet in fine: Scripsi pridie Kalendas Aprilis, feria tertia, Indictione de-
cimatertia.] verba enim hæc non sunt eius epistolæ, sed librarij, qui eam exscripsit. Etenim
sicut certum est, Synodum mense Nouembri absolutam, non peruenisse ad anni sequentis
mensem Aprilis; ita multo certius est, nihil pertinere decimatertiam Indictionem
ad Chalcedonense Concilium, quod Indictione quarta esse celebratum, ipsa Acta per-
docent. Nec verò ipse Marcianus Augustus Imperium vsque ad decimatertiam Indictio-
nem propagauit, qui defunctus est indictione octaua. Constat autem, ipsa œcumenica ab-
soluta Synodo, eam Synodalem esse conscriptam epistolam, qua inter alia Patres expetunt **E**
ab eodem confirmari quæ in ea statuta essent, ut Constantinopolitana Ecclesia primum
post Romanam locum obtineat; quod non ipsam tantum sanctam Synodum, sed & Impe-
ratorem & Senatam vehementer cupere ingesserunt. At describamus hic tantum quæ ad
hæc spectant ipsius Synodalis epistolæ verba:

Habetur in
Concil. Chal-
ced. in fin. Act.
3.DE ECCLE-
SIA CON-
STANTINO-
POL.

Confirmauimus autem & centum quinquaginta sanctorum Patrum, qui in Constanti-
nopoli congregati sunt, regulam sub piæ memoriæ Theodosio: quæ præcepit, post vestram
sanctissimam & Apostolicam sedem, honorem habere Constantinopolitanam, quæ secun-
da est ordinata: Confidentes, quia lucente apud vos Apostolico radio, & vsque ad Con-
stantinopolitanorum Ecclesiam consuetè gubernando illum spargentes, hunc sæpius ex-
panditis, eo quod absque inuidia consueueritis vestrorum bonorum participatione ditare
domesticos. Quæ igitur definiuimus, ad interemptionem quidem totius confusionis, con-
firmatio-

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A firmationem verò Ecclesiasticæ ordinationis definiuimus. Hæc sicut propria & amica &
ad decorem conuenientissima dignare complecti, sanctissime & beatissime pater. Qui enim
locum vestræ sanctitatis obtinent sanctissimi Episcopi Paschasius & Lucentius, & qui
cum eis est reuerendissimus presbyter Bonifacius, ijs ita constitutis vehementer resistere
tentauerunt; proculdubio à vestra prouidentia inchoari hoc bonum volentes, ut sicut fi-
dei, sic bonæ ordinationis vobis deputeretur effectus.

Nos enim curantes tam pijsimos & Christianissimos Imperatores, qui super hoc dele-
stantur, quàm clarissimum Senatam, & totam (ut dicere conuenit) Imperij ciuitatem,
opportunitate credidimus esse, honoris eius confirmationem ab vniuersali Concilio cele-
brari: & velut hæc à tua sanctitate fuerint inchoata (eo quod fouere semper studeas) ro-
borauimus præsumentes, dum nouerimus, quia quicquid rectitudinis à filiis sit, ad patres
recurrat, facientes hoc proprium sibi. Rogamus igitur, & tuis decretis nostrum honora
iudicium; & sicut nos cupidi in bonis adiecimus consonantiam, sic & summitas tua filiis
(quod decet) adimpleat. Sic enim & pij Principes complacere, qui tamquam legem
tuæ sanctitatis iudicium firmauerunt; & Constantinopolitana sedes suscipiet præmium,
quæ omne semper studium vobis ad causam pietatis expleuit, & semetipsam vobis ad con-
cordiam eodem zelo coniunxit. Ut autem cognoscatis, quia nihil alicui donando per gra-
tiam fecimus, aut per inimicitias aduersando, sed quippe nunc gubernati diuino: om-
nem vobis Gestorum vim insinuauimus, ad comprobationem nostræ sinceritatis, & ad
eorum quæ à nobis gesta sunt firmitatem & consonantiam. Hactenus Patres, qui vnà cum
his litteris ad S. Leonem Pontificem (ut profitentur) Synodalia Acta miserunt.

C Ex his igitur, quæ in omnibus fermè integra extant, Chalcedonensis Synodi Actis, quid
antè in reliquis œcumenicis Synodis fieri consueuerit, vnusquisque facile poterit intelli-
gere, nempe à sancta Synodo ad Romanum Pontificem solita mitti quæ à Patribus decre-
ta essent, ut auctoritate ipsius Romani Pontificis firmarentur. Sed & obserua illud, quod
vniuersi congregati sexcenti Patres sacrosancti Concilij Chalcedonensis cognoscentes in
Romano Pontifice summum Pontificij culmen effulgere, se ipsos, licet ordinatione col-
legas & fratres esse simul scirent, filios tamen appellant, vniuersalis Ecclesiæ Catho-
licæ eum esse caput intelligentes, cuius & sit gradus summus in Ecclesia distribuere: quod
profitentur, cum obnixè petunt ut concedat Constantinopolitanum Episcopum secun-
dum in Ecclesia locum obtinere, primum verò post ipsum Romanum Pontificem; cuius
& auctoritatem tanti æstimant, ut putent esse infirma, nec posse subsistere, quæ in duobus
D œcumenicis Concilijs esse decreta dicebant, nempe Constantinopolitano & Chalcedo-
nensi, nisi accedat ipsius Romani Pontificis confirmatio.

Vnde ex omnibus his & alijs superius enarratis perspicue appareat, nullum officium à
sancta Synodo prætermisum, quo non prosecuta fuerit ipsum primarium Christianæ re-
ligionis Antistitem, & vniuersalis Ecclesiæ visibile caput, cum in omnibus vniuersalem
Ecclesiæ Pontificem professum factis, tum scriptis, & ipsum titulum Œcumenici Eccle-
siæ Episcopi eidem tribuens; ne putes dumtaxat Alexandrinos clericos cum titulum in
suis ipsorum libellis indidisse. Nam audi sanctum Gregorium Papam in epistola ad Eulo-
gium Episcopum Alexandrinum, dum hæc habet: Sicut enim veneranda vestra sanctitas
nouit, vni per sanctam Chalcedonensem Synodum Pontifici sedis Apostolicæ (cui, Deo
disponente, deseruio) hoc vniuersitatis nomen oblatum est: sed nullus vnquam decesso-
rum meorum hoc tam profano vocabulo uti consensit. Hæc ibi: & in epistola ad Ioannem
E Constantinopolitanum Episcopum istud ipsum habet, necnon in litteris datis ad Mauri-
tium Imperatorem. Quamobrem mihi facile persuadeo, cum nomē Œcumenici deside-
retur in epistola Synodali ad sanctum Leonem Papam, ab ea esse librarij dolo subductum.

Quod verò sanctus Gregorius in nuper citatis locis dicat nullū prædecessorum suorum
vsum esse nomine Œcumenici, ut inscriberetur Vniuersalis Ecclesiæ Episcopus: ita qui-
dem intelligendum est, ut nemo Romanorum Pontificum eo titulo ex solempni ritu semper
& in omnibus vsus sit inscriptionibus, vel subscriptionibus: Ceterum eo interdū ipsorum
aliquem esse vsum, superius est demonstratum. Et ne longius progrediamur, ipse S. Leo
in epistola, quam post annum sequentem sub Consulatu Herculani dedit ad Marcianum
Imperatorem aduersus Anatolium quærentem subiugare sibi nobiliores Ecclesias, nempe
Alexandrinam & Antiochenam, cum ex dictis Synodis primū sibi vendicaret locum post
Romanam Ecclesiam, in suæ ipsius epistolæ inscriptione ipse sanctus Leo vsus est titu-
lo Vni-

NOMEN Œ-
CVMENICI
OBLATVM
ROMANO
PONT. A SY-
NODO CHAL-
CED.Greg. lib. 4.
epist. 36. & li.
7. epist. 30.Greg. lib. 4.
epist. 38.Greg. lib. 4.
epist. 32.
LEO INSCRI-
BITVR EPI-
SCOPVS V-
NIERSA-
LIS.

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

Io Vniuersalis: habet id quidem non solum Latinus codex epistolarum sancti Leonis, sed & Græcum exemplar in appendice ad Concilium Chalcedonense. At de Chalcedonensis Synodi rebus gestis hæcenus; quam tredecim diebus, totidem consummatam vidimus Sessionibus, siue Secretariis, Aetionibus in eis habitis decem & septem absque illa spuria & clandestina ab Anatolio furtim adiecta.

Quod rursus ad eandem sanctam Synodum spectat: præter Episcoporum sententiam, quorum partium fuit de fide agere, præterque confirmationem Apostolicæ sedis, accesserunt etiam ad eam corroborandam sanctissimorum virorum, qui his temporibus illustrabant Orientalem Ecclesiam, & miraculorum virtute nitebant, elogia: Hi enim se eandem in omnibus tenere fidem, quam sacrosancta Synodus Chalcedonensis probasset, testati sunt verbis: eamque verè Catholicam & ex Deo esse, miraculorum etiam crebra editione firmarunt. Iungamus his in primis quæ de eadem Synodo in rebus admirandi illius Euthymij à Cyrillo conscriptis habentur (erat iste Abbas sanctorum in Palæstina monachorum, de quo non nulla superius dicta sunt digna memoria.) Septuagesimo (inquit) & quinto anno ætatis magni Euthymij congregata fuit Synodus Chalcedonensis, in qua omnes totius ferme orbis terrarum vndique conuenerunt Pontifices: eos enim ad conueniendum vocabant quæ Ephesi scilicet innouata fuerant, à Dioscuro inquam Alexandrino: quem simul cum iis qui illius tuebantur dogmata à sacris eiiciunt catalogis, & accuratum fidei decretum exposuerunt. Ei autem Synodo insignes Euthymij discipuli intererant, Stephanus Iamneæ, & Ioannes Episcopus Saracenorum, cum Petrus quidem iam è vita decessisset; qui cum autem secutus est Auxolaus, Dioscuro accessisset; & ideo magno (proh dolor!) Euthymio inuisus vitam finiisset.] Extat quidem Auxolai nomen recensitum inter eos qui aduersus S. Flavianum vnà cum Dioscuro subscripsissent: ipsa enim Acta Ephesina hæc produnt, quæ intexta habentur Aetioni primæ Concilij Chalcedonensis. Sed pergit Cyrillus:

Ij ergo, Stephanus scilicet & Ioannes, cum Synodo interessent; quoniam fidei decretum iam erat mandatum litteris: iter statim arripientes, quam potuerunt celerrimè, accedunt ad Euthymium. Quanam causa? Volentes scire an ipse quoque consentiret iis quæ scripta fuerant: Non mediocriter enim eos terreat, quod Auxolao acciderat; neque sciebant, an assentirentur, vel differrent, priusquam scirent illius sententiam. Postquam autem ille legisset; & quæ scripta erant, rectè se habere inuenisset, & concinere rectæ regulæ veritatis: peruasit repente fama totam solitudinem, quod magnus quoque Euthymius sequatur Synodum Chalcedonensem.] fuit quidem maximi momenti ad continendum in officio complures eremi Palæstinae monachos, qui sanioris essent mentis, ne seducerentur à Theodosio Eutychemo pseudomonacho, qui Palæstinam prouinciam ea hæresi magna ex parte fœdauit: id verò quomodo se habuerit, dicemus anno sequenti. Probauerunt insuper & magno gaudio receperunt decretum fidei Synodi Chalcedonensis magnus ille Simeon Stylita, admirandus Saba, & Theodosius insignis cœnobiarcha longè diuersus ac prorsus contrarius Theodosio Eutychemo monacho: sed & æquè magnus Auxentius Abbas, gratia & ipse miraculorum illustris, his nuper nominatis haud impar, eandem verè esse secundum Deum fidem miraculorum virtute etiam consignauit.

Cum enim videret Marcianus Imperator decreta fidei cognita & firmata in Concilio Chalcedonensi labefactari calumniis monachorum Eutychemorum assentientium Nestorij hæresim in ea Synodo esse restitutam ac roboratam, illumque fuisse Nestorianorum conuentum: hæcque longè lateque eos sparsisse in damnum haud leue simplicium intelligeret: cum inquam hæc audiret, salubre illud iniit consilium, vt Auxentium sanctissimum anchoretam virtute miraculorum insignem, omnibus fama cognitum, ex solitudine aduocaret, vt miraculorum virtute coram populo eum ad stipulari faceret decretis fidei Concilij Chalcedonensis. Quæ autem inter eum & Imperatorem transacta sunt, audi periuicendam historiam omni fide litteris commendatam ab auctore qui eo tempore eius res gestas in

vnũ collegit, in quibus inter alia ista scripta leguntur: Cum omnes conuenissent Episcopi, adeo vt essent numero sexcentorum triginta: iusserunt etiam conuenire beatum Auxentium Imperator & Episcopi. Cum autem magnus & diuinus pater noster Auxentius resisteret, & nollet descendere, dicens: non esse monachorum docere, sed potius doceri; hoc verò iis solis conuenire qui sunt honorati Pontificatu: Misit Marcianus Imperator quosdam ex monachis & clericis qui erant circumcirca simul cum militibus, res eius cognoscere: & iussit, vt nisi vellet sua sponte venire

MIRACVLIS
CONFIRMA-
TA FIDES.Extant apud
Syr. die 20.
Iannar.EUTHYMIUS
PROFESSOR
FIDEI CON-
CIL. CHAL-
CED.SANCTISS.
VIRI PRO-
BANT CON-
CIL. CHAL-
CED.S. AVXEN-
TIUS AC
CERSITVR
AB IMPER-
RATORE.Extant apud
Syr. die 14.
Febr.
AVXENTIUS
DIV RELV-
CTATVS AC
QUIESCIT.CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMPP.

A nire cum eis, inuitum adducerent. Hi autem cum accessissent, cum maximè virgines, nequaquam persuasere: adeo vt sint conuersi ad eum incessendum maledictis, & affirmarent eum non sapere. Conabantur itaque eum vi exturbare: sanctus autem eis cedebat, sed nondum perfecta mente absque superna voluntate: nam cum duxissent artifices ad globum in quo erat, soluendum, & totum diem permanissent, nihil potuerunt facere. Manè verò dicit eis: Dicit mihi, fratres & patres, in quam re malè credo, & deinde sic prouidentia Dei globus aperietur. Illi autem dixerunt: Quod cum pius Imperator Marcianus pios qui vbique sunt Episcopos congregauerit ad vtilem considerationem dogmatum sanctissimæ Ecclesiæ, tu non vis venire. Scis enim eam quæ nunc est conditionem; cum alij quidem sentiant cum Nestorio, & schisma moliantur, propterea quod vocem Dei parentis auferant à casta & veneranda Virgine & matre Domini: alij verò Eutychetis, vel potius Appollinaris tuentur dogmata, & consentunt Dominum nostrum Iesum Christum non perfectè carnem suscepisse ex femine Dauid, sed ex visione eum fuisse hominem prodigiosè dicunt.

Hæc cum audisset beatus Auxentius, dixit: Ego confiteor Verbum perfectè carnem suscepisse ex Virgine, non experta opus nuptiarum] & cetera adiecit quæ spectant ad Catholicam fidem. Subdit auctor: Hæc cum dixisset, & eos instare vidisset, & manibus in cælum sublatis iussisset intensam fieri precationem, non tradidit se ipsam. Illis autem insultantibus, & globa dissoluere rursus aggredientibus, & nihil omnino valentibus efficere: beatus cum signasset globum, & ter dixisset, Benedictus Dominus, miti voce imperauit artificibus: & sic eius voluntate sublatis tabulis quæ erant in clauis affixæ eius fenestræ, eum eiecerunt. C Astiterunt verò iumenta & currus, vt vbi vellet, ascenderet. Cum verò recusaret locari super iumentum, strato curru sanctum in eo reclinauerunt: erat enim imbecillis & deiectus toto corpore ex nimia exercitatione, & maximè ex laboribus, & c.] recitat auctor miracula ab eo in ipso itinere edita, quæ cum plura sint, breuitatis causa præterimus: lector, si vult, consulat eadem Auxentij Acta, inueniet planè insignia sancti viri miracula. Post multa verò hæc de Auxentij rebus gestis cum Imperatore:

Post hæc autem pius Imperator, missò dromone ex Hebdomo, quod illic esset Procensus, ad se accersit beatum Auxentium: & cum eum vidisset toto corpore afflictum ob exercitationem, magnam in eum ostendens misericordiam, dicit ei: Scio te esse Dei seruum, domine Auxenti, & debes consentire sanctæ & œcumenicæ Synodo, ad hoc, ne tu fias auctor offensionis iis qui eam volunt admittere. Sanctus autem respondens, dicit Imperatori: D Quis sum ego canis mortuus, quod vt cum sanctis passibus connumerer, iuber tua potentia? qui non recuso pasci, & doctrina egeo. Imperator autem postquam plurima cum eo esset locutus, dicit: Considera quid expediat, & ne nos afficias molestia: Nam nec nos quidem quippiam præter id quod oportet, sed vt decet, ad sanctissimæ Ecclesiæ vnionem & non destructionem Concilium congregauimus. Hæc cum dixisset Imperator, & preces ab eo petiisset, eum dimisit. Cum verò venisset beatus Auxentius in monasterium sancti Hypatii in Ruffinianis (erat locus ille sic dictus à Ruffino Consule, qui ecclesiam ibi Apostolorum cum monasterio adificauit) & vidisset illic magnam affuisse multitudinem, cœpit omnibus præcipere vt abstinerent à theatris, & c.] subdit auctor de puella ab obidente dæmone per eum liberata: atque post hæc:

Cum verò rursus mittens Imperator eum accersisset, rogauit an assentiretur sanctæ Synodo, & cum sancta communicaret Ecclesia. Dixit ad eum beatus (quod nesciret que decreta essent in Synodo, & accepisset à Nestorianis eam esse collectam) Quomodo possum communicare, si non confiteatur esse Dei parentem semper Virginem? Dixit ei Imperator: Si videris quæ sunt rectè confirmata & stabilita à Synodo ad destructionem reliquarum hæresum, tu ne quoque assentieris? Respondit sanctus: Si nihil aggressa est sancta Synodus, quod tendat ad euertendum Concilium trecentorum decem & octo Patrum qui erant Nicææ, sed perfectam enunciauit carnis œconomiam Saluatoris nostri Iesu Christi, & quæ conuenit Virgini Dei parentis vocem non rursus abstulit; communico & assentior, Deo agens gratias & pietati vestræ. Hæc cum audisset Imperator, osculatus est venerandum & sanctum eius caput, & sic deinde iussit cum maximo honore venire in magnam & sanctissimam Dei ecclesiam: quam obrem magna eum populi conuequebatur multitudo. Significans autem Imperator Archiepiscopo Constantinopolitano, quæ ab eo dicta fuerant, iuber ei legi omnia quæ à sancta Synodo fuerunt definita.

AVXENTII
RECTAE FI-
DEI CON-
PESSE, O, ET
PROFECTIO.MARCIA-
NVS IMPER-
ATOR QUID CVM
AVXENTIO.VNDE CVM-
CTATIO AV-
XENTII.

CHRISTI 451.

LEONIS PAP. 12.

VALENTIN. 27. MARCIANI 2. IMPP.

PROBATI- DEM CHALCEDONEN. SYNODI VALENTINVS.

Qui cum diligenter & accuratè Acta legisset, & persuasum habuisset, quod Dei voluntate, quæ aduersus Nestorij impias nugas & Eutycheris manifestum furorem decreta fuerunt, sancta firmavit Synodus nempe demonstraſſet veram certamque incarnationem Dei Filij, duasque naturas in vna persona indiuisè & incòfused & inseperabilitur esse còiuñctas, vereque prædicari Deum verum & hominem in vna persona, asserique verè dici debere Dei genitricem sanctissimam Virginem, & secundum diuinas Scripturas & traditiones maiorum & Patrum testificationes, atque secundum sancti Cyrilli scripta, ac iuxta nuper editam S. Leonis epistolam cuncta esse definita atque sanctissime stabilita: Hæc inquam (subdit auctor) cum legisset & admisisset beatus, in diuina satisfactione & spiritali intelligentia assensus, abiit Ruffinianas, dicens: Non oportet autem nos ex ignorantia maledictis insectari, aut calumniari hanc sanctam Synodum, sed potius quod manifestum est & verum agnoscentes admittere. Itaque cum sancti quidem Patres hæc concorditer in Synodo declarassent & definiſſent, & vnusquisque ad suos reuerteretur: noluit beatus Auxentius redire ad priorem montem, sed in alium asperiores & altiorem, propiorem autem Ruffinianis, nomine Scopem, &c.] pergit auctor reliquas præclaras ab eo res gestas & innumera ferè quotidie miracula edita recensere. Vt planè Dei consilio factum fuisse apparuerit, quod prope Chalcedonem in prominenti loco, tamquam super cathedram collocatus, sublimis professor fidei Chalcedonensis Auxentius degeret: vt clarissima atque altissima voce virtutis, nempe signorum omnium, plus satis manifestum redderetur, quænam esset fides vera, nempe eam, quam Deus in Auxentio iugi operatione miraculorum firmissimè comprobaret.

DIOBCORI RELEGATIO. 2. Liberat. in Breniar. c. 14. b. Enagr. lib. 2. cap. 5. CONSECRA- TA MEMO- RIA SYNO- DI CHALCE- DONENSIS.

Aboluta igitur hoc anno (vt dictum est) sacra Synodo mense Nouembris, Patres ad suas singuli Ecclesias redire. Diofcorus verò Gagram in Paphlagonia ciuitatem iussus proficisci, immo militari manu perductus, ibidem relegatus est (tradunt id Liberatus Diaconus, Euagrius, & alij qui de his agunt) vbi infelix diem clausit extremum. Tanti autem à Deo præstiti beneficij in damnatione perditissima hæresis, quæ sacræ incarnationis mysterium abolere præsumpserat, Orientalis Ecclesia memor, eandem ipsam Synodum Chalcedonensem perpetua colere statuit celebritate, anniuersaria eam memoria consecrans, cum annis singulis in ecclesia hæc publicè occinenda in Menologio scripserit die decimasexta mensis Iulij: Celebritas sexcentorum triginta Patrum Quartæ Synodi œcumenicæ in vrbe Chalcedone tempore Marciani Imperatoris.] ita ipsi, & quidem iure ob acceptum per eam ad eò in mensum diuinitus beneficium, de quo etiam hæc habet sanctus Leo in epistola ad Theodoretum Cyri Episcopum: Secunda est post aduentum Domini hæc Orbi festiuitas: redditum sæculo est, prædone prostrato, incarnationis diuinæ mysterium.] & paulo post: Solis iustitiæ iubar, densis per Orientem Nestorij & Eutycheris nebulis impeditum, purè ab Occidente resplenduit, vbi culmen sanctum in Apostolis & doctoribus principaliter Dominus collocauit; quamuis nec illic vnquam defuisse credendus sit, vbi confessores sibi egregios reseruauit.] ista sanctus Leo. atque de Synodo modò hæctenus.

Leo epist. 63.

quo

Post hæc autem eodem anno, duodecima die mensis Nouembris, idem Marcianus Imperator cupiens omni ex parte esse Christianæ religioni benè consultum, cum iam per sacrosanctum Concilium omnes emergentes hæreses compressisset, voluit sacro edicto quicquid reliquum esset Gentilitæ superstitionis penitus dissipare, huiusmodi promulgando sanctionem:

l. 7. C. de Pa-

gan. QUID MARCIANVS IN IDOLOL- TRAS.

Nemo venerandi, adorandique animo delubra, quæ iam olim clausa sunt, referet. Absit à sæculo nostro infandis execrandisque simulacris honorem pristinum reddi, redimiri fertis templorum impios postes, profanos aris accendi ignes, adoleri in iisdem thura, victimas cædi, pateris vina libari, & religionis loco existimare sacrilegium. Quisquis autem contra serenitatis nostræ sanctiones, & contra interdicta sanctissimarum veterum constitutionum sacrificia exercere tentauerit: apud publicum Iudicem reus tanti facinoris accusetur, & conuictus proscriptionem omnium bonorum suorum & vltimum supplicium subeat. Conscij criminis ac ministri sacrificiorum eandem poenam, quæ in illum fuerit irrogata, sustineant: vt hac legis nostræ seueritate perterriti, metu poenæ desinant sacrificia interdicta celebrare. Quod si vir clarissimus Rector prouinciæ post accusationem legitimam, & post crimen in cognitione conuictum, tantum scelus dissimulauerit vindicare: quinquaginta libras auri ipse Iudex, quinquaginta etiam Officium eius confestim Fisco nostro inferre

CHRISTI 452.

LEONIS PAP. 13.

VALENTIN. 28. MARCIANI 3. IMPP.

A inferre cogatur. Dat. pridie Idus Nouembris, Marciano Aug. & Adelphio Conſ.] hæc Imperator in idololatrias, quos haud plures ante annos plurimum inualuisse diximus. At de rebus hoc anno gestis hic finis esto: reliqua autem eiusdem Marciani Imperatoris edicta, quæ eandem Chalcedonensem Synodum sunt subsecuta, qui proximè sequitur annus, quo sunt sancita, faciet manifesta.

IESV CHRISTI ANNVS 452.

LEONIS PAP. ANNVS 13.

VALENTIN. 28. MARCIANI 3. IMPP.

Sequenti anno Domini quingentesimo quinquagesimo secundo, Consulibus Herculano Satque Sporatio * vigesima sexta Ianuarij Marcianus Imperator pro firmitate Chalcedonensis Concilij sollicitus edidit sanctionem, ne cui amplius liceret publicè de fide disserere; cui quidem eiusmodi legitur indita inscriptio:

*Asporatio

Imperatores Cæsares, Flavius Valentinianus Pontifex, Germanicus inclytus, Alemannicus inclytus, Sarmaticus inclytus, Tribunitiæ potestatis viciessepties, Imperator viciessepties: Et Flavius Marcianus Pontifex inclytus, Germanicus inclytus, Sarmaticus inclytus, Alemannicus inclytus, Francus inclytus, Tribunitiæ potestatis viciessepties, Imperator, Consul semel. De prohibitis disputationibus à Christianis ciuibus Constantinopolitanis.] ita inscriptio, quam quidem puto ab aliquo additam otioso, cum plurimum mendaciorum arguatur. Etenim quid sibi vult Tribunitia potestas viciessepties repetita in Marciano, cum eadem vnà cum annis augetur Impe. ij? Vndenam iste sibi comparauit, vt trium tantum annorum Imperator, describeretur vigesima septimæ Tribunitiæ potestatis? quam non nisi cum Imperio impertiri solitam, satis superius demonstrauius.

* Apud Concil. Chalced. Act. 3. TITVLVS SVPPROBATIO.

Rursum verò quomodo vterque inscribitur Pontifex, cum is titulus (vt à nobis tertio tomo Annalium dictum est) defecerit in Gratiano, qui primus, eo aliquando sicut à ceteris prædecessoribus viurpato, sponte carere voluit? quem nec ab alio, nisi à Iuliano Apostata, liquet esse resumptum. Sed & si titulos ex populis debellatis inspicias (vt de Valentiniano dicere præmittamus) vnde Marciano tot ex subiugatis populis tituli? Possent fortè hæc dissimulari, quod hæreses Imperij iisdem vterentur titulorum insignibus, quibus prædecessores fuerant decorati, si reliqua sibi constarent. At recitemus ipsam edictum, quod ex parte descriptum in Codice Iustiniano * mendosissimè datum legitur sub Consulatu Ricimeris, cum iam ante triennium ab eo Consulatu ipse Marcianus, cuius est sanctio, ex humanis excessisset. Sunt autem hæc sanctiones v. ba:

l. 4. C. de summa Trinit.

Tandem aliquando, quod summis votis atque studiis optabamus, euenit. Remota est de Orthodoxa Christianorum lege cõtentio. Tandem remedia culpabilis erroris inuenta sunt, & discors populorum sententia in vnum consensum concordiamque conuenit. E diuersis enim prouinciis religiosissimi sacerdotes Chalcedonem venerunt iuxta nostra præcepta; & quid obseruari in religione debeat, peripicua definitione docuerunt. Cesset igitur iam profana contentio. Nam verè impius atque sacrilegus est, qui post tot sacerdotum sententiam opinioni suæ aliquid tractandum relquit. Extremæ quippe dementiae est in medio & perspicuo die commentitium lumen inquirere. Qui enim post veritatem repertam aliquid vltèrius discutit, mendacium querit. Nemo itaque vcl clericus, vel militaris, vel alterius cuiuslibet conditionis de fide Christiana publicè turbis adunatis & aduenientibus tractare conetur in posterum, ex hoc tumultus & perfidiæ occasionem requirens. Nam iniuriam facit iudicio religiosissimæ Synodi, si quis semel iudicata ac rectè disposita reuoluere & publicè disputare contendit: cum ea quæ nunc de Christiana fide statuta sunt, iuxta Apostolicas expositiones & statuta sanctorum Patrum trecentorum decem & octo, & ceterum quinquaginta, definita esse noscantur.

MARCIANI EDICTVM.

Nam in contemptores huius legis poena non deerit: quia non solum contra fidem benè compositam veniunt, sed etiam cum Iudæis & Paganis ex huiusmodi certamine profanant veneranda mysteria. Igitur si clericus fuerit qui publicè tractare de religione ausus fuerit, à cõsortio clericorum remouebitur: si verò militia præditus sit, cingulo spoliabitur. Ceteri etiam huius criminis rei de hac sanctissima vrbe peilantur, pro vigore iudiciario etiam competentibus suppliciis subiugandi. Constat enim hinc hæreticæ insanæ exordia fomitemque

DISPUTATIO DE FIDE PROHIBITA.

temque præberi, dum publicè quidam disputant atque contendunt. Vniuersi ergo, quæ à sancta Synodo Chalcedonenſi ſtatuta ſunt, cuſtodire debebunt, nihil poſthac dubitantes. Hoc itaque noſtræ commoniti ſerenitatis edicto, abſtinere à profanis vocibus, & vltiùs definite de diuinis diſputare, quod nefas eſt: quia non ſolùm diuino iudicio peccatum hoc (prout credimus) punietur, verùm etiam legum & Iudicum auctoritate coercebitur. Datum Conſtantinopoli, vii. Kalendas Februarij, Sporatio viro clariſſimo & qui fuerit nunciatus Conf.] Sed pro Sporatio, Patricius poſitus mendosè eſt in Codice Iuſtiniano, cui collega additur Ricimeres. Scimus alios legere, pro Sporatio, Aſporatium, ſed perperam quidem, mea ſententia: etenim in Actis Matronæ Pergeniſis, cum de eiufdem Conſulis coniuge agitur, Sporatius idem reperitur nominatus; ita etiam in Actis Concilij Chalcedonenſis: in Marciani verò Nouella, Storacius, pro Sporatio, deprauatè legitur: & apud Theodoretum in Epiſtolis, Sporadius, æquè mendosè ſcriptus reperitur.

Apud Metaphraſt. die 8. Nouemb.

Verùm quod ad edictum pertinet: cum vaniloqui adhuc obſtreperēt, & Eutychniani hæretici aduerſantes ſacro Chalcedonenſi Concilio turbas cicerent, concitarentque tumultus: idem Imperator menſe Martij aliam edidit ſanctionem ad Vincomalum Conſulem deſignatum, cuius eſt exordium: Venerabilem Catholice Orthodoxorum fidei ſanctitatem, &c.] ad finem verò hæc de factioſis & inquietè agentibus: Verùm ſicut manifeſta ratione cognouimus, non deſinunt quidam in eadem peruerſitatis inſania permanere, & publicè de religione contendere, populis adunatis, & myſteria diuina Iudæorum Iaganorumque ſub obtutibus publicare & profanare: quæ rectiùs delenda ſunt, quàm inquirenda. Oportet enim Chalcedonenſem Synodum ſequi, in qua, omnibus diligenter quæſitis, ea deſinita ſunt, quæ pridem tres prædicti cœtus Apoſtolicam fidem ſecuti omnibus ſeruanda tradiderunt ciuibus Conſtantinopolitanis.] hæc Marcianus primo huius anni tempore ſancit. Sed quidem haud proficue abſtinuit à mulctandis ſeu a animaduerſione hæreticis: quæ enim impuniti auſi fuerint: paulo poſt dicturi ſumus. Illud ſanè plurimis exemplis ſatis perſpectum eſt factum, numquam profuiſſe fidei Catholice clementiam Principum in remittendis culpis ab hæreticis perpetratis: ea enim abuſi ſemper illi euasere deteriores.

Exat in fine Act. 3. Concil. Chalced. R V R S V S IMP. EXAOI TAT NOVA LEGE EUTYCHIANOS.

Sic igitur tum Epiſcoporum ſententia, tum Imperatoris ſanctionibus damnata eſt cum auctore ſuo & ſectatoribus eius Eutychniana hæreſis, aduerſus quam complures Orthodoxi ſcriptores iifdem temporibus ſtylum exeruere: nam præter S. Leonem Romanum Pontificem ſcripſerunt aduerſus eam Mochinus Meſopotamius præbyter Antiochenus, nec non Iſaac præbyter itidem Antiochenus, Samuel præbyter Edeſſenus, & Theodoretus Epiſcopus Cyri, vt qui de his ſingulis ſcribit Gennadius tradit. Sed & qui poſtea de tribus capitulis tractatus elaborarunt pro Concilio Chalcedonenſi, iidem Eutychnianam hæreſim acerrimè infectati ſunt.

Sed vt anni huius quæ reliquæ ſunt, res geſtas proſequamur: Hoc item anno ſanctus Leo Romanus Pontifex, ſimulac exemplaria rerum in Synodo Chalcedonenſi geſtarum Romam allata percepit: prouinciis Occidentalis Eccleſiæ nota ſacerè ſtudit, quæ in œcumenico Concilio de fide Catholica decreta eſſent. Inter alios autem ad Epiſcopos Galliarum prouinciæ Narbonenſis hæc breuiter ſcripſit:

Leo epiſt. 94.

Impletis per miſericordiam Dei communibus votis, dignum eſt fraternitatem veſtram ſanctorum gaudiorum habere conſortium. Nam fratres mei, qui vice mea Orientali Synodo præcederunt, quæ vota retulere, ſignifico: confirmatam Catholicam fidem & glorificatam Apoſtolicæ prædicationis triumpho: quò etiam hi qui ad deuiandum vel ſeducti fuerant, vel impulſi, recepta veritatis luce lætatur. Siquidem omnes Domini ſacerdotes in vna ſententia, ſancto Spiritu deccate, conſenſere. Et de ſacramento Dominicæ incarnationis, in qua multorum intelligentia caligabat, ita tenebræ erroris ablatae ſunt, vt in vno Domino noſtro vero Dei & hominis Filio, nec de humanitatis ambigatur natura, nec de Dei-

S. LEO PRO- MULGAT IN OCCIDENTE SYNODVM CHALCEDON.

de Deitatis eſſentia. In impios autem nefandi erroris auctores, qui indignos ſe Dei gratia iudicantes, correptionis vt remediis noluerunt, qualis ſit lata ſententia, exemplaria quæ miſimus, edocebunt: vt agnoſcat veſtra dilectio, fratres cariſſimi, in ſancto examine diuinum non deſuiſſe iudicium, quo & vindicta retributa eſt obduratis, & pax impenſa correptis. Dominus vos incolumes cuſtodiat, fratres cariſſimi.] hæcenus epiſtola, quæ miſſa ad alias metropolitanas Eccleſias fuit Circularis communis omnibus prouinciis. Ceterum priuatas alias litteras dedit ad Gallicanos hoc ipſo item anno Kalendis Februarij, quarum eſt exordium: Optaſſemus quidem fraternitatis veſtræ litteras, &c.]

Leo epiſt. 52.

Peruenerunt inter hæc Romam ad S. Leonem Papam legati miſſi Conſtantinopoli cum litteris Anatolij & Imperatoris atque Pulcheriæ Auguſtæ, Lucianus Epiſcopus, & Baſilius diaconus, proſecuturi cauſam primatus ſedis Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, clanculo (vt vidimus) in Synodo decreti, rogaturique vt ipſe Pontifex præberet aſſenſum. His ſuſceptis, & acceptis idem S. Pontifex quæ Synodalibus litteris ſcripta erant à ſacroſancto Concilio Chalcedonenſi, in quibus poſt alia de fide Catholica confirmata, ea de primatu erant: probè ſciens illa cuncta per Anatolium eius ſedis Epiſcopum eſſe curata, ad ipſum reſcribens, eundem acriter obiurgauit, quò inconceſſa tentaret: & poſt nonnulla, cuncta quæ præter canones ab eo uſurpata eſſent, his verbis exprobrat: poſt illa itaque ordinationis tuæ non inculcata principia (quod ſcilicet à Dioſcuro, depoſito Flauiano, ordinatus eſſet) poſt confeſſionem Antiocheni Epiſcopi, quæ tibi met contra canonicam regulam vendicaſti: doleo etiam in hoc dilectionem tuam eſſe prolapſam, vt ſanctiſſimas Nicænorum canonum conſtitutiones conarere infringere; tamquam opportunè ſe tibi hoc tempus obrulerit, quo ſecundi honoris priuilegium ſedes Alexandrina perdiderit, & Antiochena Eccleſia proprietatem tertie dignitatis amiſerit: vt his locis iuri tuo ſubditis, omnes Metropolitanæ Epiſcopi proprio honore priuentur. Quibus inauditis & numquam antè tentatis ita præueniris exceſſibus, vt ſanctam Synodum ad extinguendam ſolùm hæreſim & confirmationem fidei Catholice ſtudio Chriſtianiſſimi Principis congregatam, in occaſionem ambitus trahas, & vt conuiuentiam ſuam tibi dedat, impellas: tamquam reſutari nequeat, quod illicitè voluerit multitudo; & illa Nicænorum canonum per ſanctum verè Spiritum ordinata conditio in aliqua vniquam ſit parte ſolubilis.

Leo epiſt. 55. LEO PAPA REDARGUIT ANATOLIVM EPISC. CONSTANTINOP.

Nulla ſibi met de multiplicatione congregationis Synodalia Concilia blandiantur: neque recentis illis decem atque octo, quantumlibet copioſior numerus ſacerdotum, vel comparare ſe audeat, vel præferre: cum tanto diuinitus priuilegio Nicæna ſit Synodus confeſſa, vt ſue per pauciores, ſue per plures Eccleſiaſtica iudicia celebrentur, omni penè auctoritate ſit vacuum, quicquid ab illorum fuerit conſtitutione diuerſum. Nimis ergo hæc improba, nimis ſunt praua, quæ ſanctiſſimis canonibus inueniuntur eſſe contraria. In totius Eccleſiæ perturbationem ſuperba hæc tendit elatio, quæ ita abuſi voluit Cœcilio Synodali; vt fratres in fidei tantummodo negotium conuocatos, & deſinitione eius cauſæ quæ erat curanda perfunctos, ad conſentiendum ſibi aut deprauando traduceret, aut terrendo compelleret. Inde enim fratres noſtri ab Apoſtolica ſede directi, qui vice noſtra Synodo præſidebant, probabiliter atque conſtanter illicitis auſibus obſtiterunt, apertè reclamantes, ne contra ſtatuta Nicæne Synodi præſumptio reprobae nouitatis aſſingeret. Nec poteſt de eorum contradictione dubitari, de quibus in epiſtola tua etiam ipſe conquereris, quò conatibus tuis voluerint obuiare. In quo eos quidem multum mihi hæc ſcribendo commendas; ſed te ipſum, quò eis parere nolueris, dum illicita moliris, accuſas, E ſuperſtue non concedenda appetens, & inſalubriter contraria concupiſcens; quæ nullum vniquam potuerunt noſtrum obtinere conſenſum.

CONTRA NICÆNAM SYNODVM NULLA ALIA SYNODVS PRÆVALET

Abſit enim à conſcientia mea, vt tam praua cupiditas meis ſtudiis adiuuetur; ac non potius & meo & omnium qui non alta ſapiunt, ſed humilibus conſentiunt, opere ſubruatur. Sancti illi & venerabiles Patres, qui in vrbe Nicæna ſacrilego Ario ſua cum impietate damnato, manſuras vſque in finem mundi leges Eccleſiaſticorum canonum condiderunt, & apud nos in toto orbe terrarum in ſuis conſtitutionibus viuunt; & ſi quid vſquam aliter quàm illi ſtatuerunt, præſumitur, ſine cunctatione caſſatur: vt quæ ad perpetuam vnitatem generaliter inſtituta ſunt, nulla commutatione varientur, nec ad priuatum trahantur commodum quæ ad bonum ſunt commune præfixa: & manentibus terminis, quos conſtituerunt Patres, nemo in ius tendat alienum; ſed intra fines proprios atque legitimos, prout quis valuerit, in latitudine ſe charitatis exerceat, cuius ſatis vberes fructus Conſtantinopolitanus

Rom. 12.

Leo PAPA TENAX CVSTOS SACRO- RVM CANONVM.

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

politanus potest Antistes acquirere, si magis humilitatis virtute nitatur, quam si spiritu A
ambitionis infletur.

Noli frater altum sapere, sed time, & Christianissimorum Principum piissimas aures im-
probis petitionibus inquietare desiste: quibus certum habeo modestia te magis quam elatione placiturum. Persuasioni enim tuæ in nullo penitus suffragatur quorundam Episco-
* octoginta poiū ante sexaginta (vt iactas) annos facta subscriptio, numquamq; à prædecessoribus tuis
ad Apostolicæ sedis transmissa notitiam; cui ab initio sui caducæ, dudumque collapsæ, fera
nunc & inutilia subijcere fomenta voluisti, eliciendo à fratribus speciem cōsensionis, quam
* Math. 18 tibi in suam iniuriam verecundia fatigata præberet. Memēto quid Dominus ei qui vnum
* Marc. 9. de pusillis scandalizauerit comminetur. Et sapienter intellige, quale sit iudicium Dei sub-
turus, qui tot Ecclesijs, tot sacerdotibus scandalum inferre non metuit. Fateor enim, ita
me dilectione vniuersæ fraternitatis obstringi, vt nemini prorsus in his quæ cōtra se poscit, B
assentiam; possisque euidenter agnoscere, me dilectioni tuæ beneuolo animo contrariæ, vt
sanioris consilio ab vniuersalis te Ecclesiæ perturbatione contineas.

LEO CVSTO-
DITA VLT
PRIVILE-
GIA ECCLIE
SICAVM.
Ab. 11.
SALVETRIS
LEONIS AD-
MONITIO.
Non conuellantur prouincialium iura primatum, nec priuilegijs antiquitus institutis
Metropolitani Antistites fraudentur. Nihil Alexandrinæ sedi, eius quam per S. Marcum Eu-
angelistam beati Petri discipulum meruit, pereat dignitatis; nec Dioscoro impietatis suæ
pertinacia corruente, splendor tantæ Ecclesiæ tenebris obscuretur alienis. Antiochena quo-
que Ecclesia, in qua primum, prædicante beato Apostolo Petro, Christianum nomen ex-
ortum est, in paternæ constitutionis ordine perseueret; & in gradu tertio collocata, num-
quam se fiat inferior. Aliud enim sunt sedes, aliud præsidentes. Et magnus vnicuique honor
est integritas sua: Quæ cum in quibuslibet locis propria ornamenta non perdat, quanto
magis in Constantinopolitanæ vrbis magnificentia potest esse gloriosa, si per obseruantiam C
tuam, & defensionem paterni canonis, exemplum probitatis multi habeant sacerdotes?
Hæc tibi scribens, frater, in Domino hortor ac moneo, vt deposito ambitionis desiderio,
spiritu potiùs ferueas charitatis, &c.] Vidisti, lector, & quàm perspicuè, vnius fuisse Roma-
ni Præfulis, irrita reddere, quæ sexcenti & triginta constituissent vnâ simul Episcopi, & Im-
peratores atque Senatus expetissent, obtentâque firmassent?

Eadem quoque die, qua data est hæc epistola, vndecimo Kalendas Iunij, sub dicto Her-
culani Consulatu, ad Marcianum Imperatorem idem sanctus Leo eadem ex causa scripsit
* Leo epist. 54. epistolam, vbi post congratulationem de propulsata vnâ cum hæreticis hæresi, & fide
QVAB DE
ANATOLIO
LEO PAP. AD
MARCIA-
NUM IMP.
Catholica stabilita, hæc de ambitiosa Anatolij temeraria præsumptione: His autem, pro-
pter quæ tanta facta est congregatio sacerdotum, bono & optabili fine compositis: miror
& doleo, quod pacem vniuersæ sanctæ Ecclesiæ diuinitus reformatam ambitionis rursus D
spiritus inquietet. Quamuis enim necessariè sibi frater meus Anatolius consuluisse videat-
ur, vt ordinatorum suorum errorem deserens, in assensum Catholicæ fidei salubri corre-
ctione transfret: custodire tamen debuit, vt quod vestro beneficio noscitur consecutus,
nullius cupiditatis prauitate turbaret. Nos enim vestræ fidei & interuentionis habentes in-
tuitum, cum secundum suæ consecrationis auctores eius initia titubarent, benigniores cir-
ca ipsum quàm iustiores esse volumus; quo perturbationes omnes, quæ operante diabolo
fuerant excitatæ, adhibitis remedijs leniemus; quæ illum modestum magis quàm immo-
deratum facere debuere.] hæc sanctus Leo; eo quod, cum esset deponendus Anatolius,
qui cum Dioscoro sectatus fuerat Eutychianam hæresim, & vitiosè atque tyrannicè per
Dioscorum fuerat in locum S. Flauiani subrogatus; abdicata hæresi, precibus Imperatoris
indulserat bono pacis ipse sanctus Leo, vt remaneret Constantinopolitanus Antistes: non E
enim alterius quàm Romani Pontificis erat dispensare, vt tot aspersus sordibus homo se-
deret Episcopus. Subdit verò hæc S. Leo:

Qui etiam si præcipuis meritis, optimoque iudicio legitimè fuisset ac solemniter ordina-
tus: contra reuerentiam tamen canonum patrum, cōtra sancti Spiritus instituta, con-
tra antiquitatis exempla, nullis posset suffragijs adiunari. Apud Christianum & verè reli-
giosum, verèque Orthodoxum Principem loquor. Multum Anatolius Episcopus proprio
detrahit merito, si illicito crescere optat augmento. Habeat (sicut optamus) Constantino-
politana ciuitas gloriam suam, ac protegēte dextera Dei, diuturno clementiæ vestræ fruatur
Imperio: Alia tamen ratio est rerum secularium, alia diuinarum; nec præter illam pe-
tram, quam Dominus in fundamento posuit, stabilis erit vlla constructio. Propria per-
dit, qui indebita concupiscit. Satis sit prædicto, quod vestræ pietatis auxilio, & mei fauor-

ris

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

A ris assensu, Episcopatum tantæ vrbis obtinuit: non dedignetur regiam ciuitatem, quam
Apostolicam non potest facere sedem: nec vlllo speret modo, quod per aliorum possit of-
fensiones auereri.

Priuilegia enim Ecclesiarum sanctorum Patrum canonibus instituta, & venerabilis Ni-
cænæ Synodi fixa decretis, nulla possunt improbitate cōuelli, nulla nouitate mutari. In quo
opere, auxiliante Christo, fideliter exequendo, necesse est me perseuerantem exhibere fam-
mulatum: quoniam dispensatio mihi credita est, & ad meum tendit reatum, si paternarum
regulæ sanctionum, quæ in Synodo Nicæna ad totius Ecclesiæ regimen, Spiritu Dei in-
struente, sunt conditæ, me (quod absit) conuiuentem, violentur; & maior sit apud me vnus
fratris voluntas, quàm vniuersæ domus Domini communis vtilitas. Et ideo sciens glorio-
sam clementiam vestram Ecclesiasticæ studere concordiæ, & his quæ pacificæ congruunt
B veritati piissimum præstare consensum: precor, & sedula suggestionem vos obsecro, vt ausus
improbos vnitati Christianæ paci que contrarios ab omni pietatis vestræ abdicetis assensu;
& fratris mei Anatolij nocituram sibi, si perstiterit, cupiditatem salubriter comprimatis; ne
ea quæ vestræ gloriæ temporibus inimica sunt cupiens, maior suis velit esse prioribus, &c.]
Ad finem verò: Cōuenit (inquit) fidei vestræ, vel gloriæ, vt sicut hæresis (Deo per vos agen-
te) destructa est, ita etiam omnis ambitus retundatur. Agite quod & Christianæ est pieta-
tis & regis, vt prædictus Episcopus pareat Patribus, consulat paci, neque sibi æstimet li-
cuisse, quod Antiochenæ Ecclesiæ sine vlllo exemplo contra statutum canonum Episco-
pum ordinare præsumpsit: quod nos amore reparandæ fidei, & pacis studio, retractare ces-
sauimus.] hæc & alia ingerens, ad postremum legatos ab Imperatore missos excusat,
quod per eos non steterit, quo minis eam causam sedulo pertractarint; sed quod esset in-
iusta, nihil potuisse opera sua consequi.

C Scripsit idem sanctus Leo ad Pulcheriam Augustam eodem quoque argumento episto-
lam eadem pariter die & Consule. est eius exordium: Sanctis & Deo placitis clemen-
tiæ vestræ studiis, &c.] eadem quæ superius ingerens, cassare se & irrita penitus reddere
testatur, quæ per Synodum de primatu Constantinopolitanæ sedis essent, Anatolio in-
stigante, decreta: nam post multa, hæc ad finem: Consensiones verò Episcoporum & san-
ctorum canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes, vnita nobiscum vestræ
fidei pietate, in irritum mittimus, & per auctoritatem beati Petri Apostoli generali pro-
fus definitione cassamus.] hæc S. Leo, magnis resistēs animis, infringensque quicquid Ana-
tolius tanto conatu œcumenicæ Synodi perficere nisus erat: planè docens, super arnam
erigere molem, qui absque Apostolicæ sedis, in qua est firma petra, consensu, ædificium
D construit.

At quid Anatolius, cum ipsius Romani Pontificis litteras accepisset? homo fraudulen-
tus occultauit quidem eas, vtpote quæ suam ipsius decantarent iunctam cum ambitione
nequitiam: sed & (quod deterius est) illud in scandalum plurimorum sparsit in vulgus,
Leonem Romanum Pontificem minimè recepisse Chalcedonense Concilium. hæc quidem
hoc anno transacta sunt, reliqua verò anno sequenti, de quibus suo loco dicendum. Vidisti
hominem ambitionis facibus æstuantem, in quod discrimen Catholicam fidem inducat,
dum noua ea excogitata calumniæ, cuncta quæ in sacrosancto Concilio aduersus hæreses
essent decreta ac stabilita, contradictione Romani Pontificis, nullius esse vigoris, sed irrita
planè reddita proclamaret, ipsumque Pontificem præuaricatorem constitueret & prodito-
rem, dum quæ essent credenda scripsisset, & eadem, non recipiendo Concilium, condem-
nasset. Sed veritas tandem redarguit impostorem.

E Quid verò hoc anno Alexandria actum sit in electione noui eius ciuitatis Episcopi, dica-
mus: atque in primis quæ habet Liberatus Diaconus, qui ait: Reuerfi sunt autem, rele-
gato Dioscoro, Alexandriam qui cum eo venerant Episcopi & clerici, Athanasius Busi-
rios Episcopus, & Nestorius Phlagoncos, & Auxonius Sebennitenfis, & Macarius Chaba-
senensis, qui confederant in Chalcedone, & anathematizauerunt Eutychetem & eius do-
gma cum Dioscori damnatione, epistolam Papæ Leonis subscribentes, vt cum omnium
ciuium voluntate eligerent ordinandum Episcopum, sacris ad hoc litteris præcedentibus
ad Theodorum tunc Augustalem. Collecti sunt ergo nobiles ciuitatis, vt cum qui esset
vita & sermone Pontificatu dignus eligerent: hoc enim & Imperialibus sanctionibus iube-
batur. Cumque super hoc multa dubitatio præcessisset, volentibus ciuibus neminem peni-
tus ordinare, ne adulteri viderentur, Dioscoro quippe viuente: nouissimè in Proterium
vniuer-

ROM. PON-
TIFICI VIN-
DEX CANO-
NYM.* Leo epist. 55.
LEO I R R I-
TAT DECRE-
TVM CHAL-
CEDON E
FACTVM.* Liberat. Diac.
in Breniar. c. 14.PROTERIVS
CREATVR
EPISCOPVS
ALEXAN-
DRINVS.

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

vniuersorum sententia declinavit; vtrique cui & Dioscorus commendauit Ecclesiam, qui & cum Archiepiscopo fecerat. Ordinatus est ergo Proterius, presentibus supra memoratis Episcopis, qui Synodo (vt dictum est) subscripserunt, & inthronizatur.] haecenus Liberatus.

^{Emagr. lib. 2.}
c. 5.
PRO DIOS-
CORO CER-
TANT ALE-
XANDRIANI.

De seditionibus verò tunc in populo excitatis ista habet Euagrius: Proterio in sede Episcopali collocato, maximus tumultus & penè intolerabilis à populo variis aestuante sententiis cietur. Nam vt in istiusmodi rebus euenire solet, alij Dioscorum reposcere, alij partibus Proterij firmiter adhærescere coeperunt; adeò vt clades ingens, eaque certè insanabilis inde nasceretur. Nam Priscus Rhetor scribit, Praefectum Thebaidis eadem tempestate venisse Alexandriam, vidisseque populum vno consensu contra magistratus impetum fecisse, iecisseque lapides in militum copias, quæ seditionem comprimere studèbant; atque milites vi coegisse in templum, quod olim Serapidis dicebatur, confugere: tum populum cucurrisse eò, templum expugnasse, militesque viuos ignis cõcremassè incendio. De quibus rebus cum certior factus esset Imperator, militum recens ad eam rem lectorum duo millia illò misisse; quos adeò secundo vento & prospera vfos nauigatione, vt sexto post die Alexandriam appellerent.

Deinde cum milites petulanter in vxores & filias Alexandrinorum insultarent, cladem posteriorem priorem sua acerbitate penè obscurasse. Postea populum in Circo congregatum orasse Florum, qui praefidiorum militum gessit praefecturam, & ciuilem vrbs administrationem tenuit, vti ipsis frumenti congiarium, quod illis ademerat, quin etiam balnea, spectacula, & alias denique res, quæ propter tumultuosam ipsorum seditionem ablatae fuerant, curaret reddendas. Florum autem populi impetum, cum coram adesset, sua cohortatione cohibuisse, pariterque seditionem ad tempus sedasse.] Quæ verò post hæc contigerint, suo loco dicemus. Sed quid inter tot turbas concitatas suæ electionis causa Proterius?

MILITIA
SACERDARI
VALLATVS
EPISCO-
PVS.

Audi Liberatum: Multa (inquit) pericula Proterius passus est, ita vt militari pro custodia indigeret auxilio, plurimo tempore sui Pontificatus, & vsque ad mortem Marciani Imperatoris inimicorum manus valuit euadere.] Sedatis autem vtrumque rebus, scripsit Proterius, ex more, anno sequenti litteras de sua ordinatione ad Leonem Romanum Pontificem: agemus de eis suo tempore.

Vix credat aliquis, quanta possint populi studia & factiones, praesertim apud Aegyptios: quorum in ciendis turbis leuitatem, in altercando crudelitatem, & summam animi obstinationem ac pertinaciam in prosequendo quod semel siue iuste siue iniuste susceperint defendendum, absque delectu boni vel mali, veri vel falsi: cum etiam Gentiles omnis generis scriptores testata hæc sapè reliquerint, nosque eorum sententias ex parte pro temporis oportunitate & rerum gestarum occasione superius recitauerimus; certè id maximè praesens declarauit exemplum. Quis credere possit, quòd adeò deforme monstrum in quo monstra omnia in vnum poterant videri coniuncta, vtpote in quo schisma, hæresis, innumera sacrilegia, rapacitas incredibilis, turpitudine inenarrabilis, incomparabilis superbia, crudelitas ineffabilis cum aliis omnibus vitiis altis essent fixa radicibus: Dioscorum dico semel hoc tempore coeptum defendi à stultissimo vulgo: cumdem indefinentibus officiis & studiis frequentatum, ac sublimatum, religioso etiam cultu sanctorum (proh scelus!) eius posterij fuerint venerati; & vsque in hanc diem idem perseuerarit in Christianorum Alexandrinorum & Aegyptiorum face delirium, vt Dioscorum velut sanctum colerent, idque adeò pugnae studio, vt parati essent milles mori potius, quàm dicere anathema Dioscoro? Vides in quas palpabiles & horribiles tenebras à principe tenebrarum immixtas offendant incauti, qui operibus tenebrarum à luce Catholicae fidei recesserunt, & à Petri cathedra, vnde & originem acceperunt, & à petra è qua praecisi erant, sese penitus diuulserunt.

RECENSIE-
GATIO AB
ECCLE. ALEX.
AD ROM.
PONT.

At serò licet, tandem hoc ipso anno, quem numeramus Domini millesimum quingentesimum nonagesimum quartum, ab Ecclesia Alexandrina vniuersaque Aegypto solemnem missa est legatio Romam ad Clementè Octauum Rom. Pontificem, qua se expetere Catholicam fidem, & Apostolicæ sedis communicationem quàm audissimè illi cupere significarunt. Missos autem ad hoc munus obeundum legatos ipsos duos monachos Macarianos, & cum ipsis profectum Archidiaconum Ecclesiae Alexandrinae idem Pontifex benignè excepit, munificè alit, atque paternè fouet: qui Catholicam fidem profitentes, Dioscorumque damnantes, vt id ipsum ab eis à quibus sunt missi praestetur, internuncio litterarum expectant.

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

stant. Faxit Deus, vt qui ista scribentes dolemus eorum lapsu atque ruina, pariter, & reparatione lætemur. At iam quæ inchoatae tragœdiæ sunt reliqua, prosequamur.

Qualem autem ruinam, quantamve iacturam secum inuexerint non in saeculares tantum homines, sed & in Aegypti monachos eiusmodi pro Dioscoro studia cõcitata, vix credi potest. Atrocius est sanè bellum, quod per homines nullis aliis curis implicitos atque distractos conflare & exerceri solet, quàm per illos qui saecularibus molestiis iugiter tenentur obsessi. Porrò hæc de monachis, quæ suis locis dicuntur, manifestè declarant. Ceterum qui optimi atque Christianissimi Principis specimen in omnibus edidit Marcianus, ita per milites curauit Alexandrinos seditiosos coercere, vt tamen & salutis ipsorum animarum sedulam curam non praetermiserit. Misit enim ad eos Ioannem Decurionem virum maximè pium atque disertum, qui cum aliis magistratibus sacrosanctæ Synodo Chalcedonensi praesens fuerat; vt eos quæ essent Catholicae fidei in Concilio constituta faceret certiores: prudenter quidem laicum hominem sibi ad opus legauit, quòd sciret populum Alexandrinum Episcopos omnes auersari Catholicos; adeò vt potius irritamentum fuisset ad iras, quàm ad pacem conciliandam fomentum, si ad eos aliquem Episcoporum misisset. Dedit eidem ad ipsos epistolam, qua eos conatus est ad mansuetudinem reuocare, reddereque veritatis amplectendæ cupidos atque concordia studiosos; insinuans illud in primis, nihil noui in Concilio Chalcedonensi esse sancitum, sed omnia secundum Nicænæ fidei regulam, iuxta Alexandrinorum Episcoporum sententiam Athanasij, Theophili, atque Cyrilli; esse decreta: adeò vt refragari velle Synodo, idem esset quod suis ipsorum doctoribus aduersari. Ad finem verò epistolæ ista habet:

IOANNES
DECURIO
MISSVS ALE-
XANDRIAM

Hæc igitur & nunc agnoscentes, si qui forsitan estis adhuc falsitate decepti; ad veritatem recurrere festinate, nefandis vosmetipsos & canonibus contrariis collectionibus abstinentes; ne super hoc quòd animas vestras perditis, etiam legali castigationi subdamini. Vnite vos omnes sanctissimæ & Catholicae Orthodoxorum Ecclesiae, quæ vna est, sicut & venerabiles definitiones Patrum nos docent. Hoc enim agentes, animam quidem vestram saluti donabitis; Deo verò cunctorum quæ sunt placita facietis; sed etiam nostræ tranquillitati commendantes, eius cura fruemini. Propterea siquidem & Ioannem Decurionem eligentes misimus, qui certissimè valeat ea quæ de fide sunt explanare: nam & sanctorum Episcoporum vniuersali Concilio interfuit, & vniuersa quæ gesta sunt clarè nouit: vt per omnia satisfactione suscepta, hi qui (quod non credimus) adhuc dubitant, tandem aliquando ad veram & immaculatam fidem remeare festinent.] hæc Marcianus Imperator ad Alexandrinos. Quid autem hic effecerit, non liquet: sed certum est illud, Alexandrinos magna ex parte diu esse tumultuosos, & schismaticos fuisse ab Ecclesia Catholica omnino diuisos, de quibus hæc Damascenus:

Epist. 1. in
epistolis vni-
uersi illustr. pro
Concil. Chal-
ced.

QVID MAR-
CIANVS AD
HÆRESI-
COS.

Aegyptij, qui iidem Schematici & Menophysitæ vocantur, specioso titulo libri legis qui Chalcedone probatus erat, à vera Ecclesia defecerunt, Marciano & Valentiniano Imperatoribus. De ceteris rebus cum Ecclesia consentiunt. Hi autem ob studium suum erga Dioscorum Alexandrinum, qui in Chalcedonensi Concilio vt Eutychetis decretorum defensor de gradu honoris motus fuerat, Concilio interfuerunt; tumque sexcenta crimina, quæ in eis incrant, contra ipsum Concilium confinxerant. Horum principes fuerunt Theodosius Alexandrinus, à quo Theodosiani, & Iacobus Syrus, à quo Iacobitæ sunt nominati, consensu defensores & propugnatores.] hæc Damascenus. Quæ autem subdit de Seucro, longè postea contigerunt: sed & quem nominat Theodotium, diuersus ab eo fuit de quo modò dicturi sumus.

Damascen.
de hæres.

AEGYPTII
ITA NOMI-
NATI HÆ-
RETICI.

Maximi quoque tumultus Palaestinam incessere concitati à pseudomonachis Eutychianis; qui hoc tempore magnas ob Concilium Chalcedonense turbas excitantes, in suam ipsorum sententiam quamplurimos seduxerunt. Rem gestam Euagrius ita narrat:

Emagr. lib. 2.
c. 5.

Interea monachi, qui solitudinem in confinibus Hierosolymorum sitam incolabant, minime pacato & tranquillo animo fuere: Nonnulli enim eorum qui Concilio interfuerant, & ab eius decretis penitus dissentirent, veniunt in Palaestinam de fide prodita conquesturi; & alios monachos ad seditionem incendere excitareque coeperunt. At cum Iuuenalis ad sui Episcopatus sedem reuertisset, & vi compulsus ab illis aduersariis qui illum in contrariam sententiam trahere nitebantur, suam ipsius sententiam refellere, detestarique, ad Urbem vsque dum vixit Imperator confugisset: qui Chalcedonensi Concilio (vti supra diximus) refragabantur, in vnum coacti, in die sancto festi Resurrectio-

MONACHI
PALAESTI-
NI EUTY-
CHIANI.

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

nis, Theodosium, qui maximè omnium Concilium illud perturbasset, quiq̄ue primus illos de eo certiores fecisset, designant Episcopum: de quo postea monachi in Palæstina scripserunt ad Aclifonem*, quod à suo proprio Episcopo in maleficiis deprehensus, expulsus fuit è monasterio; & quòd dum fortè Alexandria versabatur, adhaerens Dioscoro, & multis utpote seditiosus, verberibus dilaceratus, cameloque maleficorum more impositus, circa urbem ductus fuerat.] huiusmodi planè infamia hominem laborantem Eutychiāni habuere ducem. Sed subdit: Ad istum multi ex urbibus Palæstinae accedentes, effecerunt, uti ipsis ab eo designarentur Episcopi: inter quos Petro ex Hiberia orto Episcopatus Maiumæ prope Gazam donatus fuit.] hæc ipse. quæ autem addit de Theodosio ex Palæstina Constantinopolim iussu Imperatoris per milites ducto (si vera sunt) ea post sequentem annum contingere, ut colligere facile est ex sancti Leonis Papæ litteris, de quibus suo loco dicendum erit. Horum Palæstinae tumultuum mētio habetur in Actis Danielis Stylitæ, quorum causa idem cupiens ad sancta inuisenda loca pergere, fuit à proposito reuocatus, utpote quòd non sine vitæ periculo hoc tempore illuc accedere Catholicis fas esset. Ex quibus quidem Acta illa satis veritati concinna cognosces.

At præter hæc quæ de nefando Theodosio dicta sunt, alia plura ex diuersis auctoribus collegimus, & sanè luctu dignissima. Etenim flamma ab eiusmodi impostore semel incensa, yniuersam ferme Orientalem Ecclesiam longe lateque combussit, quæ nec per longum temporis spatium extingui potuit: ea namque perturbatione accidit, ut veluti cribratione quadam, qui verè essent monachi Dei cultores, qui verò sub monastico habitu laterent lupi rapaces, fuerit signis perspicuis demonstratum; apparueritque quos semel sua nigredine imbuisset hæresis, hos omnes turpiores cunctis facinorosis hominibus euasisse: tales enim eorum profectus esse solent: ut non mireris, si nostri temporis itidem apostatas monachos in hæresim lapsos audias cognitos esse omnium scelestissimos. Sed age iam coeptam semel de Theodosio pseudomonacho historiam prosequamur. Nicephorus enim ex antiquioribus monumentis ab eius Episcopatu sic exorditur enarrare:

Hic (inquit) Theodosius, Eudocia Augusta, quæ adhuc in vita erat, in partes suas rapta, & sodalitate monachorum omni sibi conciliata, prædonis & sanguinarij hominis more, quòd Iuuenalis (sicut diximus) Constantinopolim petierat, Hierosolymorum thronum occupauit, adiutoribus ea in re vsus, qui Synodi constitutionibus aduersabantur, & Eudocia gratificabantur.] hæc enim post Theodosij Imperatoris obitum Hierosolymam se contulerat, ibi vitam à strepitu quietam tranquillamque ductura: sed contrarium planè accidit; etenim molestissimam eam reddidere, qui ipsam in Eutychiānam hæresim captiuam duxerunt: semel enim in alterius & deterioris partis factionem se implicans, in turbas maximas & ærumnas innumerosq̄ se laqueos coniecit imprudens. Sed pergit Nicephorus de Theodosio: Cùm Episcopi nondum è Synodo reuersi fuissent, alios ipse delectos in vrbes quasque misit: Seuerianum autem Scythopolis Episcopum, quòd malevolentia illius suffragari nollet, oppido exactum interemit.] Recepti verò inter sanctos martyres Seueriani Episcopi vigesimaprima Februarij elogium anniuersaria memoria cantat Ecclesia. Subdit auctor:

Magnam quoque persecutionem mouit in ciuitate sancta aduersus eos qui communicare cum eo nolebant: quosdam namque tormentis cruciauit, aliquibus substantiam ademit, aliorum ædibus ignem iniecit: ita ut vrbs à barbaris capta videretur.] & inferius: Athanasius quidam in diaconorum ordinem cooptatus, in media ecclesia Hierosolymis cum multa dicendi libertate, iniquitatis abominatione throno sanctissimo insidente, vocem illam præclaram emisit: Desine, Theodosi, tantam cædem committere: desine Christo bellum inferre, & gregem eius in prædonum morem è diuino ouili eicere: & aliquando tandem benevolentiam erga verum germanumque pastorem nostrum cognosce. Hæc cum diceret, à satellitibus Theodosij arreptus, & ex ecclesia raptus est; atque insolentis petulantia & cruciatuum genus omne propter Christum perpeffus, & flagellis multis concisus, postremò etiam ferro vitam amisit. Cadauer eius ex pedibus per urbem omnem raptatum, canibus tandem escam proiectum est.] cuius pro Catholica fide susceptæ coronæ quinta Iulij dies fuit perpetuæ memoriæ consecrata. Sed pergit ille.

Porro Dorotheus, qui Palæstinam prouinciam ab Imperatore acceptam administrabat, & tum

* Aclifonem

* Niceph. lib. 15. cap. 9. EUDOCIA AUGUSTA DECEPTA AB HAERETICIS.

SEVERIANI MARTYRIVM. Rom. Martyrolog. 21 Febr.

ATHANASII MARTYRIVM.

* Martyrolog. Rom. 5. Iulij.

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

A & tum apud Moabitidem bello aduersus barbaros occupatus erat, vbi ea quæ sic in vrbe gerebantur, cognouit: celeritate summa cum exercitu forti, rebus præsentibus consulturus, accurrit. Ceterum Theodosij & Eudocia satellites, portis clausis, non prius eum admiscere, quàm eis pollicitus esset, se quoque ad partes eorum defecturum, sicuti monachorum omnium ordo, & vniuersa ciuitatis multitudo fecisset. Ita menses viginti exitiosus Theodosius tyrannidem in sede Hierosolymitana exercuit. Quam rem postquam Marcianus intellexit, à Dorotheo ille eiectus est: quem is capere quidem (sic enim Imperatoris præceperat iussio) conatus est: sed id ab eo fieri non potuit, propterea quòd pestis illa (nempe Theodosius) in Sina montem profugerat. Quam ob causam plurimi qui partibus eius fauerant, tormentis subditi sunt, non plebeij tantum homines, sed etiam qui propter habitum in monachorum ordinem censi fuerant.] hucusque Nicephorus de rebus Theodosij pseudoepiscopi Hierosolymitani, qui per menses viginti illam occupauit sedem: Ex cuius planè temporis calculo colligitur, hoc anno ipsum se in eam sedem intrusisse, mansisse verò vsque ad anni sequentis finem: quibus satis consentiunt quæ sanctus Leo ait, post sequentem annum fugato sedis illius inuasore, librum fuisse Iuuenali suam è qua fugerat, repetere Ecclesiam. Discrepat autem ab Euagrio Nicephorus, dum ille de Theodosio ait, iussu Imperatoris ductum esse captiuum Constantinopolim; iste verò illum fugam arripuisse; cui magis inhaeremus.

Quid præterea, antequam Theodosius fugaretur egerit in Palæstina, quæve transacta fuerint inter ipsum & sanctum Euthymium spectatæ sanctitatis virum, & quomodo tandem ipsa Eudocia Augusta in hæresim infeliciter lapsa ad meliorem frugem per eundem virum Dei fuerit restituta, audiamus à Cyrillo eiusdem Euthymij discipulo quàm fidelissimè conscriptam historiam, quam his verbis aggreditur: Postquam autem Euthymius illa legisset, & quæ scripta erant à sacro Concilio Chalcedonensi rectè se habere inuenisset & concordare rectæ fidei veritatis: peruasit repente fama toram solitudinem, quòd magnus quoque Euthymius sequatur Synodum Chalcedonensem. Hoc autem omnes propemodum monachos ad eam attraxisset, nisi quidam Theodosius habitu quidem monachus, moribus verò præstigiator importunissimus, & mente corruptissimus, veniens in Palæstinam, cum de dicta Synodo quædam improbè confinxisset, quòd euerteret quidem dogma rectæ fidei, introduceret autem, vel potius reuocaret dogma Nestorij, cepisset Eudociam, quæ tunc versabatur in Palæstina. Per ipsam autem induxit omnes monachos. Et deinde etiam sedem Hierosolymitanam inuerecundè (ò iustitia!) & impudenter inuadit: & cum expotestate accepisset facultatem, bellum gerit aduersus diuinos canones & leges: hincque factum est, ut homines probi & moderati à sedibus & sacris expellerentur, & nonnulli etiam ab eo interimerentur; & manus sceleratas Pontificum sanguine (proh dolor!) pollueret: malefici autem & præstigiatores & pestes, & carceribus potius digni quàm sedibus, sacrorum interpretes crearentur & sacerdotes, & apud hunc sceleratum & exitiosum hominem magnam assequerentur potentiam.

Cùm verò ipse sic haberet omnes monachos à se pendentes, & eos duceret quo vellet: ij soli qui magni erant sectatores Euthymij, fugiebant eius communionem tamquam aliquod scelus & piaculum. Quoniam autem eum quoque tentabat impius Theodosius & ad se accersebat, illo ne ipsius quidem sermonem audire sustinente; mittit ad eum legationem, Elpidium & Gerontium, quorum vnus quidem magni Passarionis, alter autem beatæ Melaniae monasterij erat successor, rogantes, ut si ad ipsum venire nollet, conuenirent tamen vterque ad locum aliquem, & de his quæ vterque haberet, inter se differerent. Ille verò ad hæc grauiter exclamans: Absit inquit, ut aut iniuste fuso sanguini sacerdotum, aut hæresi communicem cum Theodosio. Illi autem: Sed necesse est, inquit, ut tu communicates Nestorio, quoniam & is duas tuetur naturas: quòd quidem ne in hodiernum quidem diem ab aliquo accepimus, & eum secura est Chalcedonensis Synodus.

Magnus autem respondens Euthymius: Quæ ab ea quidem Synodo sunt statuta, nondum, inquit, singulatim consideraui omnia: sed quòd attinet ad decretum ab eis expositum, non possum ea quæ illis visa sunt, reprehendere. statuit enim ipsa quoque sequi sententiam trecentorum decem & octo sanctorum Patrum qui Nicææ conuenerunt, & suadet amplecti Synodum centum quinquaginta Patrum qui congregati fuerunt Constantinopoli; & iubet eos sequi qui conuenerunt Ephesi aduersus impium Nestorium: Cyrillum autè Alexandria

EXPPELLITUR THEODOSIVS.

* Cyrill. in Vita Euthym. apud Syr. 20. Ianuar.

SCELERA HAERETICORVM.

EUTHYMIUS PROBITUR CATHOLICAM FIDEM.

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3.

IMPP.

xandria Episcopi sibi adiungit, tanquam qui sit eiusdem sententiae, & rectae sententiae fatetur **A** esse magistrum: Deiparam sanctam Virginem libera lingua nominat, & unigenitum Dei Filium ex ea natum esse asserit: sine tempore quidem & sine corpore ex Patre, in tempore autem & secundum carnem ex matre, unum Christum, qui a nobis inconfuse, immutabiliter, citra diuisionem in duabus naturis cognoscitur: & propter eos qui audent quamdam inducere diuisionem in inexplicabili & arcana unione, quae in hypostasi seu persona facta est in utero; & eos qui per conuersionem carnem factum dicunt Verbum Dei, & Unigeniti carnem asserunt esse eiusdem essentiae cum diuinitate; & alioqui propter eos qui non confitentur Verbi factam esse carni unione in hypostasi, sed per confusionem & coalescentiam, & deinde etiam *συνουσία*, hoc est, simul coniunctam essentiam, impie & prodigiose affirmant, qui quidem diuinitatis & carnis unam dicunt fuisse naturam: adeo ut si ea spectentur quae ab illis dicta sunt praeter rationem, non possit seruari id quod est Christi **B** parabile propter diuinitatis impassibilitatem, neque id quod est imparabile propter passibilitatem ipsius humanitatis. Conuenienter ergo instituto huius rectae sententiae illud, in duabus naturis, decreto additum est a Synodo, non tanquam seorsum & per partes Christum diuidens, sed eundem in utroque continens, & utrumque in eodem.] haec quidem Euthymius, quo dilueret maculam illam calumniose aspersam, Orthodoxos euasisse Nestorianos, quo praetextu complures detrectassent eandem Synodum recipere; & ut iisdem prodesset legatis, qui tam ignominiose Theodosium haeticum sectarentur, cum sanctissimorum iudem essent heredes Dei amicorum, ille Passarionis, iste sanctae Iunioris Melaniae monasterij. Subdit vero Cyrillus:

ELPIDIVS
DISCIT FI-
DEM CATHO-
LICAM.

Haec prosequente Euthymio, laudabat quidem Elpidius, & fatebatur recte habere **C** quae dicta fuerant, etiam si non recesserit a communione Theodosij, & statim ostendit mutationem: Gerontius autem manebat in eadem sententia. Et sic reuersi, minime inter se consentientes, Theodosio responsa annunciant. Cum ille vero haec audisset: quoniam in Palaestina iam omnia obtinebat, maius studium adhibebat, ut eum in suam nauam traheret: magnoque Euthymio assidue tendebat laqueos, & cum inescabat, & quotidie aliquos ad eum mittebat, qui bona scilicet suaderent & utilia, nempe ut discederet ab iis quae recta & pia sibi visa fuerant, Theodosio autem assentiretur, & amplecteretur illius communionem. Ille vero, quod hi quotidie venient, aegre ferens, quid facit? Cum qui sub ipso erant omnes fratres conuocasset, & eis praecipisset, ut diligenter cauerent, & nullo modo cederent, nec assentirentur malae Theodosij sententiae, sed potius ora obstruerent eorum qui sic sentiunt, & pro viribus deducerent ad veritatem: nunc quoque recedit **D** in vastam solitudinem, cum effecisset ut multi quoque alij imitarentur recessum.] imitatus plane Eliam* qui videns Palaestinam Achab & Iezabelis impietate vastatam, recessit in montes.

* 3. Reg. 18.

EUTHYMIUS
CVRAT ANA-
CHORITAS
AB HAERE-
TICIS.

Sed & alia quoque ex causa impulit eum Spiritus in desertum, nimirum ob magnos **E** anachoretas ibi degentes, quos ad suam Theodosius pertraxisset communionem eo dolo, quod Nestorianos esse mentiretur, qui decretum fidei Concilij Chalcedonensis confectarentur. Ait ergo Cyrillus: Erat autem illic quidam magnus anachoreta, qui nuper quidem venerat e Lycia, vocabatur autem Gerasimus: qui cum omne vitae institutum, quod monachos decet, in patria ostendisset, multos quoque passus erat sudores aduersus spiritus nequitiae. Is ergo cum pulchre exerceretur in ea quae est ad Iordanem solitudine, & saepe daemones percuteret; pulsatur ipse quoque, vel potius supplantatur ab eorum improbitate & abducitur ab haeticis. Cum autem ab omnibus fere anachoretis audiret de Euthymio, iisque qui de eo sermones celebrabantur, aures haberet oppletas; aliquando ad eum venit in Ruban (*ita nominabatur solitudo, in qua degebat Euthymius*) cumque cum eo diu esset versatus, & illius linguae bibisset fluentem suauissimum: veluti quemdam morbum euomit haesim, & ad sanam fidem reuertitur: Quod deceptus esset, magna ductus poenitentia, & cor variis seductum sermonibus doloris stimulo castigans & puniens. Hunc autem ipsum alij quoque secuti sunt anachoretae, Petrus cognomine Gurnitis, & Marcus, & Iulon, & Siluanus, qui & ipsi quoque Theodosij sectabantur communionem.] haecenus de his Cyrillus. Quomodo vero post biennium idem S. Euthymius Eudociam Augustam reddidit Orthodoxam, dicendum suo tempore. Sed non praetereat, quod Gerasimus iste, quem Euthymius deceptum reuocauit ad fidem, magnifane fuit nominis anachoreta; illius enim, & non sancti Hieronymi opus fuit, ut Leone vte-

retur

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

A retur pro asino ab illo interfecto, ad subeunda consueta asini onera, ut nos alibi alia occasione dixisse meminimus.

Porro tantam Palaestinarum monachorum cladem per Theodosium his diebus illata, non armis solum (ut vidimus) sed & pijs admonitionibus tum Marcianus Imperator, tum Pulcheria Augusta sunt conati auertere, atque lapsos ad fidem Catholicam reuocare: quarum ad eos missarum exemplaria litterarum Romam in manus S. Leonis Pontificis allatae sunt, ut ipse tradit ad sanctam Pulcheriam scribens inter alia istis verbis: Indicante enim **B** fratre meo Iuliano Episcopo, peruenerunt ad nos in exemplaribus praecipuum uestrarum saluberrimae sanctiones, quibus insanam imperitiam monachorum dignati estis parcendo plerere, & docendo punire; ut si eos ad poenitentiam miseratio diuina conuerterit, multis lacrymis & a nefandis caedibus & ab haeticorum blasphemis diluantur.] Extant quidem ipsae litterae, quibus eorundem haeticorum monachorum fraudulentum consilium detegitur: nimirum quod cum traxissent ad sua vota Eudociam Augustam uxorem Theodosij, qui decesserat, Imperatoris; haud id sibi satis visum: sed decipere, in haesimque pellicere tentarunt S. Pulcheriam, rati nimirum, si illam seducerent, haud dubium simul etiam Marcianum Imperatorem sibi facturos consentientem: sicut enim, seducta Eudocia, Palaestina potiri sunt; ita quoque si lucrarentur Pulcheriam, uniuersum se putabant esse seducturos Imperium. talibus namque sciebant artibus Arianam haesim & alias ex praesidio feminarum, earumque patrocinio altiores fixisse radices, easdemque toto Orbe fecundiori germine propagatas. Sed & obserua uasfriciem: Ne ut haetici videantur intrudi, se Eutychetem damnare profitentur, atque pariter Nestorium detestari.

^a Leo epist. 60.

FRAVDES
HAERETICO-
RVM, UT AB-
DYCANT
PVLCHER-
RIAM.

Acceptis his ab eis Pulcheria litteris, quae supplicem potius libellum praeseferebant, ostendit **C** (ut decebat) illas viro suo Marciano Imperatori, memor verbi Domini^b dicentis Samaritanæ: Voca virum tuum.] Si enim qua instituebat ipse Christus, conscio viro suo, illud ipsum vult adimpleri: quomodo femina ad lapsum facilis cuiusque monentis admittit in animum sine viro doctrinam? Consuluit namque lubrico feminarum animo & Apostolus Paulus^c, dum monet eas, ut domi interrogent viros suos. Quae autem suo arbitro male sibi fidens regitur femina, in qua praecipitia feratur incauta, recens toto Orbi vulgatum docet exemplum. Marcianus itaque ista accipiens, quae ad eisdem Palaestinae pseudomonachos scripserit, videamus: magno enim Dei beneficio conseruata sunt posteris praecleara huiusmodi antiquitatis monumenta, quae sic se habent^d:

^b Ioan. 4.
FEMINAE
CONSULANT
VIROS.
^c 1. Cor. 14.

Agnoscentes nostra maiestas preces, quas ad sacratissimam piissimamque dominam nostrae **D** tranquillitatis coniugem direxistis; rebus ipsis mihi persuasum est, quomodo non supplicationes misistis, sed sub schemate precum impiam & Dei legibus Romanaeque Reipublicae contrariam existentem uestram demonstrastis intentionem. Nam cum oportuerit vos quieti vacare, & esse sub sacerdotibus, eorumque doctrinis obedire; doctorum potius ordinem audacia uehementi assumere praesumpistis: qui neque a recte docente doceri patimini; & vobismetipsis stulte persuaderis, quia cunctos oporteat circa aptae fidei scientiam vos potius sequi, quam sanctorum Apostolorum, Prophetarumque volumina, & sanctae memoriae Patribus mandata contradita. Et quasi priorum minora delinquere vos putastis, si falsis doctrinis uestras praesumptiones obumbrare volentes, nihil veritatis in uestris precibus diceretis, asserentes neque incendiolorum, neque homicidiorum, neque aliarum incongruarum rerum esse vos auctores, aut monasteria; sed & incolas ciuitatis & quosdam peregrinos memoratarum rerum originem extitisse. Sed nihil horum quae testata sunt, **E** nostram latuit pietatem: quando & monumentorum Gestis & singulorum relationibus nobis apertum est, quomodo Acliorum ciuitas a vobis velut hostibus capta sit, qui habitare in monasteriis & in eiusmodi locis obseruare debuistis: Insuper & venerandae memoriae diaconi commissae caedes, & quod illius corpus post necem etiam communi sepultura priuatum, & insensibiliter tractum subdebatur iniuriis: Quomodo etiam domus incensae & portae clausae sint ciuitatis, & quasi legibus propriis ciuitatis custodiebatis muros, & carcere violenter aperto, malorum praesumptoris remissio poenarum, & periculosa fugae praebatur occasio.

^d In epist. Vir-
Illustr. pro Con-
cil. Chal. epist.
2. tom 2. Cde.
MARCIANI
AVG. EPI-
STOLA AD
MONACHOS
HAERETI-
COS.

Proficientibus autem ad peiora, postremis minora fuisse praecedentia demonstrantes, Iuuenalem sanctissimum & alios reuerendissimos sacerdotes per quemdam ad hoc destinatum interficere voluistis. Cum vero is qui missus fuerat, fuisset spe sua deceptus; sine effectu suam vesaniam & eorum a quibus missus fuerat, esse non sinens, Seuerianum san-

CAEDES AB
HAERETI-
CIS FACTA.

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

Et memoria Episcopum gladio percuciens, neque iis qui erant cum eo pepercit. Hæc ergo A
& his peiora delicta & quomodo præsumpta, & quibus agentibus aut inuitatibus acta sint, manifestant ea, quæ frequenter in diuersis iudiciis propriè demonstrata, & sacratissimis nostris auribus intimata sunt, certissimum indicium vestræ voluntatis habentia, quàm promptè ad delinquendum decederetis, non Dei fidem iudicare vel fouere volentes, sed vestras petulantias & sacerdotia defendentes, quorum vos ostendistis omnimodis alienos, dum in perditionem ciuitatum habetis studium.

Nostra quidem pietas admiratur, qua causa Eutychem equidem anathematizatis, benè tamen facientes; Theodosio verò, qui peior est omnibus, vos ipsos contradidistis, sapienti ea quæ sunt Eutychemis: qui circa Valentini & Apollinaris contra Orthodoxam fidem habens zeli vesaniam, sanctissimas conturbat Ecclesias, ciuitatibus verò subuersionis importabilis & vexationis existit occasio: sed etiam vobis factus est nefandarum & iniquarum causarum princeps. Et impietatis quidem suæ delictorum poenas dignissimas dabit omnium Domino & Salvatore Christo; aduersus quem rei excitantes originem, non eum patietur sacra potestas sine supplicio finire ea, quæ in eius fidem blasphemii & in sanctam Ecclesiam & in sanctos viros miserandè peremptos nefandè commissa sunt. Nostra quidem tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperauit, sed vt tantummodo Aeliorum sedaretur ciuitas, quatenus de cetero quies eius ab omnibus seruetur. Vestra autem procacitas mandatis contraria monachorum agens, bellum aduersus communem quietem assumpsit; & multitudinem congregans latronum, & aliorum iniquè agere solitorum, armaque contra legitime viucentes commouens, causa cædis & deuastationis, aliarumque crudelium rerum, prouinciæ habitatoribus fuit.

Vnde mora quidem maiestas nostra vt indignaretur rerum talium commissoris, infirma clementia superata est, vt quatenus cædis & incendiorum auctores rei, licet etiam aduersus vos iustum esset vt indignatio nostra proueniret: relinquentes quidem monasteria quibus vos semper obseruare mandata præcipiunt, præsumentes autem & illa quæ vltimo supplicio digna consistant: Quia verò docere potius quàm discere præsumitis, diuina nescientes eloquia apertè præcipientia, quia non est discipulus super magistrum suum: Quas doctrinas Saluatoris animarum nostrarum, aut sanctissimorum Apostolorum & Patrum secuti estis? Non enim, licet proprias sequentes impietates, dicere præsumitis, quia per cædem, aliaque delicta quæ vos egistis, Sanctorum eruditio procedebat. Proinde duas naturas audientes, perturbatas vestras animas fuisse docuistis, veluti quadam nouitate auribus vestris illata, &c.] subdit his Imperator rectæ fidei doctrinam Conciliis & sanctis Patribus consentientem. Atque post hæc de conatibus & violentiis ab iis adhiberi solitis, vt quicquid suæ ipsorum hæresi subscriberet:

Igitur nostra clementia nulli penitus necessitatem præcepit imponi, quatenus aut subscribat, aut consentiat, si noluerit. Non enim terrore aut violentia aliquos volumus ad viam trahere veritatis. Diuersè autem vos super ea quæ dudum præsumpsistis gladii, aliisque crudelitatibus, insuper & iniuriis & tormentis in mulieribus honestis & nobilibus perpetratis; etiam necessitatem pluribus non dubitatis inferre, vt consentirent quidem peruersis doctrinis, vt cum clamoribus & subscriptionibus anathematizarent eandem sanctam Synodum, & sanctissimum Patriarcham sedis Apostolicæ maximæ Romæ Leonem, & sanctissimos Patres. Pro quibus causis necessariò reddituri estis omnium Deo & Domino rationem, in cuius iniuriam (si dici fas est) talia facere præsumpsistis, opprobrium & irrisio scelestis Paganis & hæreticis iustissimè constituti, quibus estis exemplum confusionis effecti.] Intelligis, lector, derisos esse & à Paganis atque hæreticis aliis huiusmodi insanientes pseudomonachos, dum audent in sanctam Synodum & ipsum sanctum Leonem Romanum Pontificem anathema dicere, & alios per tormenta ad istud ipsum agendum impellere: par quidem est causa recentiorum hæreticorum, digni sane & ipsi qui & ab iis qui foris sunt derideantur etiam infidelibus. Sed recto illud accipias sensu, quod ait Imperator, neminem inuitum se cogere ad fidem, eo scilicet modo quo ipsi faciebant hæretici in Palæstina. Ceterum plura ab eodem Imperatore aduersus hæreticos data esse rescripta, tum quæ sunt dicta superius, tum etiam quæ paulo post dicturi sumus, manifestè declarant. Sed quid insuper in eisdem Imperator? audi hæc postremum:

Quia verò & Samaritas accusastis, tamquam qui aduersus sanctas Ecclesias crudelia & nefanda commiserint, & cædis partem & alia simul incongrua fuerint meditati: cognoscite quia

SIMVLANT
EVTYCHIANI
SEDAMNARE
EVTYCHETEM.MARCIANVS
BENIGNE
AGIT CVM
HÆRETI-
CIS.* Marc. 10.
Luc. 6.QVIBVS
INSYNODVM
ET ROM.
PONTIFICEM
AVDENT
HÆRETI-
CI.QVIBVS
TRIVITA
SINT
SAMARITIS.CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

A quia fanciuimus, vt inquisitione subtilissima subsecuta per virum spectabilem Comitum Dorotheum, ea quidem quæ direpta sunt sanctis Dei Ecclesiis, & eis qui perdidit, restituantur: Illi autem qui harum rerum inueniuntur auctores, legitimæ vltioni subiaceant: nihilque vobis in eorum defensione commune sit, quos oportet agnoscentes quomodo credat nostra potentia, & à nostra pietate pariter inuitatos, à sancta & Orthodoxa fide nullatenus deuiare, sed residere potius in monasteriis, & ad profectum meliorem orationibus vacare, & consona paternis mandatis semper efficere, nullamque turbam omnino miscere. Sed neque his quæ ad perditionem animarum à prauis doctoribus proferuntur incautè consentientes, ab Orthodoxa fide & Dei vos separetis Ecclesiis.

Collectas verò canonibus contrarias nequaquam facere præsumatis, scientes ea quæ dudum sancita sunt à diuina memoria priorum temporum Principibus, qui sanctam Catholicamque religionem roborantes, maximis suppliciis extraneas collectas præsumentes facere, subdixissent: Nos autem priorum vos poenitentiam habere credentes, clementiam nullatenus denegauimus, multis vtique precibus vtente sanctissimo Iuuenale, per quas nos exorauit, hæc ad vos scripta transmitti. Agnoscentes autem diuersorum precibus, quia à militibus custodire iussis Aeliorum ciuitatem multitudinem caballorum atque virorum vestra monasteria conturbantur: etiam in hoc indignati per Dorotheum virum spectabilem Comitum ab hac eum molestia liberare fanciuimus: licet nec antea iniuriam fieri monasteriis, aut vestra refugia sustinere præceperimus angustias.] hætenus litteræ indulgentiæ Marciani Imperatoris ad monachos Palæstinae, ad quos eiusdem argumenti alias dedit sancta Pulcheria Augusta, quarum est exordium: Preces equidem, quas ad nostram direxistis pietatem, &c.] At ne sic quidem obdurata eorumdem impiorum monachorum corda emolita sunt: nam quousque in ea regione Theodosius ille scelestissimus mansit, iidem in omnia mala cum illo conspirauerunt. Laborauit quoque in his sedandis turbis Romanus Pontifex Leo, vt ex litteris anno sequenti datis ad Eudociam Augustam in Palæstina degentem apparet: dicemus de his opportuniùs suo loco.

Ipsè autem Marcianus Augustus hoc anno rursus res actas in Synodo Chalcedonensi suis munuit edictis, & quæ iisdem contraria essent deleuit; atque primùm aboleri præcepit quæ contra sanctæ memoriæ Flauianum Constantinopolitanum Episcopum fuissent Theodosij lege statuta; itemque stabilita esset voluit quæ de eodem sancto Flauiano in Concilio Chalcedonensi decreta essent, ita rescribens ad Palladium Præfectum Prætorio Orientis:

Gloria numquam gloriosa morte perimitur: nec percunt cum morientibus virtutes: immo obitu etiam existimatio augetur bonorum, quia omnis aduersus mortuos euanescent inuidia. Inde tanto studio ac præconio maiorum facta laudamus: inde optimorum maxima cum veneratione memoria celebratur: inde magnorum animi virorum exitus appetere verè gloriosos; quia compertum erat eos solummodo perpetuò mori, quorum de vita ac morte taceretur. Id ita esse etiam præsentem in tempore diuinum ostendit, humanumque iudicium. Cum enim falsa inuidia & improbè concinnata calumnia religiosæ ac venerabilis memoriæ Flauianus huius almæ vrbs Episcopus Episcopatu fuisset expulsus, (quamuis hoc fuerit plenius retinere sacerdotium, fidem quam acceperat conseruare: is enim solus est, qui esse meretur, Episcopus) tamen ita eius reliquias & expetiit hæc sacratissima ciuitas & recepit, vt beatior omni viuente videretur: vt exitus ille qui putabatur acerbus, optandus credatur fuisse, quo illam immortalem mercatus est laudem: secutumque est illud quod meritis eius Diuinitas præstitit, vt venerabilis Synodus innumerabilium penè sacerdotum Chalcedone conueniret: quæ dudum fidem diligenter inquirat, auctoritate beatissimi Leonis Episcopi æternæ vrbs Romæ, & religionis fundamenta constituit sanctæ ciuitati, & Flauiano palmam mortis tribuit gloriosæ.] Quæ post hæc sequuntur, relata etiam habentur in Iustinianum Codicem:

Ergo quoniã venerabilis recordationis Flauianus tanto ac tali decoratus est testimonio, vt Eutyches, qui contra senserat, cum sceleratis dictis suis ab omnibus vno ore dånaretur: aboleatur illa constitutio * Theodosij, quæ subreptione sceleratorum post obitum sanctæ memoriæ Flauiani aduersus eum lata cognoscitur: cessetque in totum, cuius initium fuit iniustum, & iniusta sententia. Nihil obitet quoque Eusebio Dorilai & Theodoro Cyri religiosi Episcopis, qui eadem lege continentur: quoniam non possunt sacerdotes constitutione damnari, quos Synodicum ornat super conseruanda religione decretum. Expulsa

BENIGNITAS
MARCIANI
ERGA
PRAVOS
MONACHOS.* Exstat apud
Concil. Chal.
Ath. 3.
SANCTIO
IMP. DE ABO
LENDA LE-
GE THEO-
DOSII CON-
TRA FLA-
VIANVM.* l. quoniã. C.
de Episc. & cler.
* ille à con-
stitutione
EUSEBII
ET THEODO-
RET. LEGE
IMP. DE-
TENDUNTUR
AB ILLATA
CALUMNIA.
* expuncta

itaque

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

itaque illa sanctione, retineat vitæ gloriæq. Flavianus, quam meretur, perpetuam laudem, A
ceteris constantiæ erga fidem futurus exemplum. Illustis igitur & magna auctoritas
tua hanc saluberrimam legem, edictis propositis, ad omnium notitiam faciat peruenire.
Datum Constantinopoli, pridie Nonas Sporatio viro clarissimo & qui fuerit nun-
ciatus Conf.]

* Exat apud
Concil. Chal.
Act. 3.

Menſe verò Iulij idem Marcianus aduerſus eodem Eutychnos promulgauit edictum,
quos & diuerſis pœnis exagitauit: eſt eius initium * : Amplæ omnipotenti Deo referendæ
ſunt gratiæ, &c.] Poſt nonnulla autem, quæ demum aduerſus eos decreuerit, ita habet:
Verum quoniam Principalis prouidentia eſt, omne malum inter initia opprimere, & ſer-
pentem morbum legum medicina reſecare: Hac lege decernimus, eos qui Eutychetis de-
cipiuntur errore, ad exemplum Apolliniorum, quos Eutyches ſecutus eſt, quosque ve-
nerabiles parentum regulæ, id eſt, Eccleſiaſtici canones, & Principum diuerſorum ſacra-
tiſſima ſcita condemnant: nullum Episcopum, nullum habere * preſbyterum, nullos habe-
re vel appellare clericos; ipſamque Eutychetem nomine preſbyteri (quo & indignus &
ſpoliatus eſt) in totum carere. Si qui autem contra definita noſtra, Episcopos, preſbyteros,
ceterosque clericos auſi fuerint creare; tam factos, quam facientes, vel præſumentes ſibi
clericorum gradum, bonorum amiſſione percuſos, exilio perpetuo præcipimus contineri,
Cocundi, vel colligendi, vel congregandi monachos, vel ædiſcandi monaſteria nullam eos
iubemus habere licentiam; locaque ipſa, in quæ conuenire aliquando tenuerunt, confi-
ſcari, ſi tamen domino loci ſciente conuenierint: Quod ſi ignaro actore, conductorem loci
fuſtibus caſum, deportationem ſubire cenſemus.

* create
POENAE RE
CENS SAN-
CITAE CON-
TRA EUTY-
CHIANOS.

Ipfos præterea nihil ex teſtamento cuiuſquam capere, nihil eis qui cuiuſdem erroris
ſunt relinquere teſtamento. Ad nullam eos patimur aspirare militiam, niſi fortè ad co-
hortaliciam vel limitaneam. Si quis etiam extra prædictam militiam inuentus fuerit mi-
litare, vel quia ignorabatur eius in religione peruerſitas, vel quia poſt adeptum cingulum
ad hunc deuenerit errorem: ſolutus militia, infidelitatis ſuæ fructum hunc habeat, vt
optimorum hominum & Palatii communionem priuetur: nec alibi quam in quo natus eſt
vico vel ciuitate verſetur. Quod ſi qui eorum in hac alma vrbe (quod credi nefas eſt)
geniti ſunt: tam hac ciuitate venerabili, quam ſacratiffimo Comitatu, & omni excludan-
tur metropolitana ciuitate. Et hæc quidem generaliter circa omnes conſtituimus, qui
tali labe polluti ſunt, vel polluentur. Eos autem qui ante hac clerici Orthodoxorum fi-
dei & monachi, qui quondam Eutychetis habitauere diuerſorum (neque enim monaſte-
rium dicendum eſt, quod religionis habuit inimicos) qui ad hoc vſque infania proceſſe-
runt, vt relicto venerabilis religionis cultu, & Synodi decreto, quod totius penè Orbis
Chalcedone coadunati decreuere ſacerdotes, infauſtam Eutychetis ſequerentur aſſertio-
nem: quia vera luce deſerta, tenebras eligendas eſſe crediderunt: omnibus pœnis, quæ
vel in hac vel præcedentibus legibus aduerſus hæreticos definitæ ſunt, iubemus teneri:
immo extra Romanum expelli ſolum, ſicut præcedentes religioſiſſimæ conſtitutiones de
Manichæis conſtituere; ne eorum venenatis fraudibus, ſcleratiſque commentis innocen-
tum & infirmorum animi decipiantur.

Comperimus præterea, quædam eos in contumeliam religionis & inuidiam venerabilis
Synodice definitionis fuiſſe mentitos, conſcriptiſque libris & chartarum tomis plura ſin-
xiſſe, quæ eorum infaniam aduerſus veram fidem aperte ſignarent: Atque ideo præcipi-
mus, vbicumque huiuſmodi ſcripta reperta fuerint, ignibus concremari. Eos verò qui
vel ſcripſerint, vel aliis legenda tradiderint docendi ſtudio, vel diſcendi: cenſemus depor-
tatione puniri. Docendi etenim hanc infauſtam hæreſim (ſicut pridem edictis ſerenita-
tis noſtræ continetur) omnibus adimimus facultatem: quia vltimo ſupplicio coercetur,
qui illicita docere tentauerit. Eos verò qui diſcendi ſtudio audierint ſclerata differen-
tem, decem librarum auri multa compeſcimus: ita enim materia ſubtrahetur erroris, ſi
peccatorum & doctor deſuerit & auditor, Palladi parens cariffime. Illuſtris itaque & ma-
gnifica auctoritas tua, edictis propositis, omnibus faciat nota quæ iuſſimus: Cognoscenti-
bus Moderatoribus prouinciarum, eorumque Officiis, Defenſoribus etiam ciuitatum: quod
ſi ea quæ mera * fide & ſancto propoſito cuſtodienda cenſuimus, aut neglexerint, aut per-
miſerint temerari, denarum librarum auri multa perculli, vt religionis legumque prodi-
tores etiam exiſtimatione laborabunt. Dat. decimoquinto Kal. Auguſti, Conſtanti-
nopo-
li, Sporatio & qui fuerit nunciatus Conf.] hæc ſunt quæ ſpectant ad ea quæ legibus Mar-
ciani

ADVERSUS
SCRIPTA ET
EOS QUI DO-
CENT VEL
DISCUNT
HÆREſIM.

* vera

CHRISTI
452.LEONIS PAP.
13.VALENTIN. 28.
MARCIANI 3. IMPP.

A ciani Imperatoris aduerſus hæreſim Eutychnam fuere hoc anno ſtatuta. Inuiſamus iam
res in Occidente geſtas ab ipſo Valentiniano Imperatore.

Hoc quidem anno, decimoſeptimo Kalendas Maij, Valentinianus Imperator indignam
planè Chriſtiano Principe edidit ſanctionem *, qua abſtulit iudiciale Episcoporum tribu-
nal: ius enim dicere eos vetuit; niſi partes ex conſenſu apud aliquem Episcoporum ſpon-
te agere delegiſſent; nullamque voluit eſſe clericis fori exceptionem, omne adimens iudi-
cium Eccleſiaſticum, niſi in his quæ ad religionem pertinent iudicandis. Sed & vetuit cu-
riales clericos ordinari, vel monachos fieri, ſimiliter & originarios inquilinos, colonos, &
ſeruos. Hæc quidem Valentinianus turpiter Romæ promulgat: ſed quam iniquè & impiè,
lata à ſucceſſore Maioriano his contraria ſanctio demonſtrauit. At putas ne, lector, iſta adeò
impia & temeraria abſque vltione à Deo præterita? Conſidera (dicam cum Iob *) ſemitas

FORVM EC-
CLEſIAſTI-
CVM DEM-
PTVM A VA-
LENTIN.
* Nouel. Valen-
tin. tit. 12. de
Epiſc. iudic. 10.

Iob. 6:

B Thema, & itinera Saba, & expecta pauliſper.

Quum autem malè conſularur Imperio, dum in Eccleſiarum iura inſurgunt Imperatores,
pluribus sæpè ſuperius eſt demonſtratum; & nunc grauiori damno id ipſum Imperatorem
cõtigat experiri. Hoc namque anno (vt habent Marcellinus & Caſſiodorus in Chronico &
alij omnes) Attila, qui anno ſuperiori maxima iactura ſuorum in Gallis ab Actio & Gothis
victus fuerat, ex peccatis Imperatoris ipſe, Flagellum Dei dictus, viribus auctus; Aquileiam
nobiliffimam Italiae vrbe, alteram Romam antiquitus dictam, & alias nobiliſſimas ciui-
tates expugnat & diruit, perditurus & ipſam vrbe Romam vnà cum Imperio, niſi ille cuius
Valentinianus depreſſerat auctoritatem, diuina ſultus potentia obuiaſſet. indignit infelix
Augustus Papæ præſidio, cuius humiliauerat poteſtatem: vt planè euenerit, quod mox in
Iob recitata ſententia ſubditur: Confuſi ſunt, quia ſperauit: venerunt quoque vſque ad me,
& pudore cooperati ſunt.] Intelligis ex iſſedè, quando polleat, vigeatque flagellum Dei, quo
erat nomine Attila nuncupatus; quando videlicet Principes in ſancta delinquant. At vti-
nam cana tantum de his extarent exempla, & non recentia videremus, addi quotidie ho-
ſtibus robur, cum iura violantur Eccleſiæ: ſicuti hoc anno accidiffè vidimus Valentinia-
no, cui poſt latum impium edictum nulla ceſſere proſpera, ſed aduerſa, cunctaque in dete-
rius ſunt prolapſa, atque penitus labefactata, ipſeque demum miſerando interitu periit:
contra verò propter peccatum admiſſum, reddita ſunt vires Attilæ, licet victo antea &
proſtigato; & Genferico ad cladem vrbis, captiuitatemque regiarum feminarum, aperta eſt,
Deo vltore, via.

AQUILEIA
AB ATTILIA
DIRUTA

Hæc verò de Attila quomodo ſe habuerint, qui ex Theophane & aliis antiquam col-
legit hiftoriam, quæ Pauli Diaconi eſſe perperam fertur, his verbis habet *: Attila con-
tinuò reſumpta fiducia cruentus Italiam petit, Aquileiam captam funditus eradit, Tici-
numque Mediolanum regias vrbes excidit.]

* Paul. Diac.
Miſcel. lib. 15.

Quid autem Medioloano potitus, illic egerit, accipe ex Suida, qui ait: Attila cum Me-
diolanum vrbe populofam perueniſſet, & Romanorum Imperatores in aureis ſoliis ſe-
dentes, Scythas verò ad eorum pedes depictos vidiffet: ſe in folio ſedentem, Romano-
rum verò Imperatores ſaccos ſuper humeros ferentes, & ante pedes ſuos aurum effun-
dentes pingi iuſſit.] hæc Suidas. Vidiffi tumorem Hunnicum & barbaricam arrogan-
tiam? vnde magis intelligas, haud humanarum fuiſſe virium, adeò ferociſſimum at-
que ſuperbiſſimum Scytham reddere manſuetum. fanè quidem. Deus enim, qui ſæuient
tari mari clauſtra poſuit atque vectes, ipſe coercuit nullo negotio mentem magnam, ſpi-
ritusque vehementes cohibuit. Sed quomodo id præſtiterit, ipſe qui ſuperius narrare per-
git auctor:

* Iob. 39.

Inde (inquit) vaſtatis circumcirca locis, cum Romam quoque pararet irumpere: Leo
Magnus Papa miſſus ad eum Valentiniani Imperatoris acceſſit: eumque adeò mitem reddi-
dit, vt illico promiſſa pace firmiſſima, vltra Danubium non rediturus abierit.] hæc ibi.
Teſtis eſt etiam Caſſiodorus, ſequeſtre S. Leone Papa Attilam pacem conſeſſiſſe Roma-
nis. Porro cum ſancto Leone profectos eſſe aliquot nobilium Romanorum, idem ſcribit
Caſſiodorus, dum agit de patre ſuo vnà cum Carpilione ad Attilam legatione fungen-
te, his verbis: Ad Attilam igitur armorum potentem cum ſupradicti filio Carpilione le-
gationis eſt officio non irritè deſtinatus: Vidit intrepidus, quem timebat Imperium: fa-
cies illas terribiles, & minaces fretus auctoritate deſpexit: nec dubitauit eius altercatio-
nibus obuiare, qui furore neſcio quo raptatus *, mundi dominatum videbatur experere.
Inuenit Regem ſuperbum, ſed reliquit pacatum, & calumnioſas eius altercreationes tanta
virtute

* Caſſiodor. in
Chron. hoc an.
* Caſſiodor.
Var. lib. 1. ep. 4
LEGATIO
PATRIS
CAſſiodo-
RI.
* ſaptus

CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 28. IMPP.
452. 13. MARCIANI 3.

virtute destruxit, vt voluisset gratiam querere, cui expediebat pacem cum regno ditissimi A
mo non habere. Erigebat constantia sua partes timentes: nec imbecilles sunt crediti, qui
legatis talibus videbantur armati. Pacem retulit desperatam. Cuius legatio quid perfec-
rit, datur intelligi, quæ tantum est gratulanter excepta, quantum & videbatur optata.]
hæc Cassiodorus, dum hæc agit, vt suos commendet maiores: verum liberiori affectu scri-
bens Chronicon, istud ipsum tribuit sancto Leoni. Sed & in epistola Orientalium Episco-
porum ad Symmachum Papam cum vocarent eum in Orientem, eiusdem sancti Leonis le-
gationis mentio habetur his verbis: Festina (inquiunt) & noli tardare ad Orientis auxi-
lium, magis autem ad maiores partes habitabilis mundi: quia non tantum pro centum vi-
ginti millibus illis in magna quandoque constitutis ciuitate Niniue^b, sed à multo plurimis
spera expectari tuam post Deum medicinam. Si enim qui præcessit beatitudinem tuam in-
ter sanctos constitutus Leo Archiepiscopus ad Attilam tunc erronem barbarum per se cur-
rere non duxit indignum, vt captiuitatem corrigeret corporalem, nec tantum Christia-
norum, sed Iudæorum (vt credibile est) atque Paganorum; quanto magis festinare, ad tuam
attinet sanctitatem? &c.]

GRANDE MIRACULUM IN AT TILLAE RE-
PRESSIONE
C
2. Mach. 9
A S. LEONE
COERCITVS
ATTILA.
D
E
A
Leo form. in
Ostiana Apost.

Grande planè miraculum, vt inundantē, & rapido cursu absque impedimento fluentem,
cunctaq. obuiantia sibi sternentem atque vastantem barbarorū torrētem Summus Dei Sa-
cerdos retro conuertens, aluo sicco relicto, vnde fluxerat, velociori fecerit fluxu recurrere.
Sed vnde tanta Leoni, vt vincētē vinceret Attilam, & absque armis cōditiones pacis quas
obtulit veluti victum accipere atque seruare coegerit, & iam se inferentē victricibus armis
in Urbem, concito gradu ad propria remeare compulerit? Ille, inquam, qui ab Aetio &
Gothis victus, cessit ad tempus, vt vehementiori iterū irrumperet impetu; tanta iam fretus
potentia victor, quomodo à Leone cogitur furens barbarus & relinquere Italiam, & vltra
montes ad Istrum non amplius rediturus abire? Sensit citò, quod tradius Antiochus^c im-
pius experimento confessus est, æquum esse hominem subditum esse Deo, nec mortalem pa-
ria cum Deo sentire. Sed & vnde inmanissimo Regi tanta de Deo scientia, vt putauerit
obuianti sacro Antistiti esse cedendum? Dicam quæ produnt Romanæ Ecclesiæ vetera mō-
numenta in ecclesiis publicè legi, & annis singulis repeti consueta, quæ sic se habent:

Cum Romam ardenti furore Attila raperetur, iamque copias vbi Mincius in Padum in-
fluit, traicere pararet: occurrit ei Pontifex Leo malorum Italiæ impendentium misericor-
dia motus: cuius diuina eloquentia persuasum est Attilæ, vt regrederetur. Qui interroga-
tus à suis, cur præter consuetudinem inflexus esset, atque tam humiliter Romani Pontificis
imperata faceret? Respondit & confessus quod verum esset; nimirum se vidisse, Leone lo-
quente, astantem alium quemdam habitu sacerdotali decorum, quid diuinum præferen-
tem, minantemque mortem, nisi Leonis Papa iussu capefferet.] Alij textus habent, duos vi-
ros apparuisse, alterum à dexteris, à sinistris verò alterum: quorum visione perterritus, nihil
sibi præterea fuisse reliquum, quàm quòd minaci vultu numen exigeret, ipse homo quam
citò perfolueret; quòd non esset mortalium facultatis Diuinitati resistere, vel in superos
bellum inferre. Testabantur quidem ipsum vera fateri interrupta pauore atque concisa
tremore verba; trucidis atque inexorabilis vultus pallor, & robusti audacisque animi impro-
uisa deiectio, atque totius simul corporis consternatio.

Considerasti ne, lector, quàm^d terribilis sit Deus in consiliis suis super filios hominum?
Eo tempore, quo Valentinianus Augustus Ecclesiasticū tribunal deprimit; tunc Deus illum
comprimit, atque super Reges Pontificem Romanum exaltat: Et ne quid minus habere vi-
deretur nouæ legis Summus Sacerdos à veteris Testamenti Propheta, ad quē Dominus^e: E
Ecce constitui te super Gentes & regna:] dat ei vt barbarum atque trucem Regem coer-
ceat, parereque cogat, & Valentinianum Imperatorem labantem confirmet in eo de quo
periclitabatur Imperio, qui nuper ab eo fuerat è tribunali depositus. Ita planè qui nu-
tu cuncta gubernat, hunc^f humilians & hunc exaltans, sacra semper voluit præstare
profanis.

At quid ad hæc tanta Gentiles, qui adhuc Romæ reliqui erant? Ne id Deo Christiano-
rum ferrent acceptum, astrarum potentia & fati necessitate, ne in Urbem irrueret Attila, fa-
ctum esse iactabant. Porro hæc omnia refellens, beneficio Apostolorum fuisse Vrbi tan-
ta bona concessa idem sanctus Leo pro concione exprobrat ingrato populo anniuersaria
die huius accepti à Deo beneficij ludis occupato Circensibus, cum huiusmodi ad populum
perbreuem habuit concionem^g:

CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 28. IMPP.
452. 13. MARCIANI 3.

A Religiosam deuotionem, dilectissimi, qua ob diem castigationis & liberationis nostræ
cunctus Fidelium populus ad agendas Deo gratias confluebat, penè ab omnibus proximè
fuisse neglectam, ipsa paucorum qui ad fuere raritas demonstrauit, & cordi meo multum
tristitiæ intulit, & plurimum timoris incussit. Magnum enim periculum est, esse homines
ingratos Deo, & per obliuionem beneficiorum eius, nec de correctione compungi, nec de
remissione lætari. Vereor igitur, dilectissimi, ne vox illa Prophetica tales increpassè videat-
ur, quæ dicit: Flagellasti eos, & non doluerunt: castigasti eos, & noluerunt accipere di-
sciplinam. Quæ enim in eis correctio ostenditur, in quibus tanta auersio reperitur? Pudet
dicere, sed necesse est non tacere: Plus impenditur dæmoniis, quàm Apostolis; & maiorem
obtinēt infana spectacula frequentiam, quàm beata Martyria. Quis hanc Urbem refor-
mauit salutem? Quis à captiuitate eruit? Quis à cæde defendit? ludus Circensium, an cura
B Sanctorum? Quorum vtique precibus diuinæ censuræ flexa sententia est, vt qui mereba-
mur iram, seruaremur ad veniam.

Tangat obsecro, dilectissimi, cor vestrum illa sententia Saluatoris^b, qui cum decem
leprosos misericordiæ virtute mundasset, vnum tantum dixit ex eis ad agendas gratias
reuertisse; significans videlicet de ingratis, quod huic pietatis officio, etiam si corporis af-
fecti sunt sanitatem, non tamen sine animi impietate defuerunt. Ne ergo ista ingratorum
nota etiā vobis, dilectissimi, possit adscribi: reuertimini ad Dominum, intelligentes mirabi-
lia, quæ in nobis dignatus est operari: & liberationem nostram, non sicut opinantur im-
pij, stellarum effectibus, sed ineffabili omnipotentis Dei misericordiæ deputantes, qui
corda furentium barbarorum mitigare dignatus est; ad tanti vos beneficij memoriam to-
to fidei vigore conferte. Grauis negligentia maiore satisfactione curanda est. Ad emen-
dationem nostram vtimur lenitate parentis^c, vt beatus Petrus, & omnes sancti, qui nobis
in multis tribulationibus adfuerunt, obsecrationes nostras pro vobis apud misericordem
Deum iuuare dignentur, per Christum Dominum nostrum. Amen.] ita sanctus Leo; &
quidem propheticè, quod debetur ingratis, est comminatus supplicium. Etenim qui tan-
tum Dei donum non (vt par erat) iugi gratiarum actione sunt profecuti, denuo tradi bar-
baris meruerunt, nempe Vuandalis. haud enim serò vindicta prodiit, nimirum post bien-
nium, vt suo loco dicturi sumus.

Desiderantur res ab Attila gestæ fusiùs scriptæ à Prisco Rhetore huius temporis nobili
scriptore, vt testatur Euagrius^d. Addunt alij, precibus sancti Geminiani Episcopi Mutinam
ab Attila liberatam. Referunt & Rauennam, Ioannis Præfulis, qui Neoni successit, oratio-
nibus tantum euasisse periculum. Tradunt pariter, ex hac inuasionē Attilæ, Venetiæ
D prouinciæ occasionem manasse, vt Veneti in insulas transmigrarint, atque Putauini occu-
pauerint Riuum altum; iidemque necessitate primum impellente, postea verò & ratione
suadente, ad euitandos frequentes barbarorum incurfus ibi habitare delegerint: vt paula-
tim crescentibus ædificiis, amplissimæ Venetiæ: um ciuitatis condendæ ex ea infelicitate fe-
licissima iacta fuerint fundamenta: vt diuino planè nutu acciderit, ne Italia relinqueretur
sine Republica; quæ olim florentissima, dominantium vi oppressa, iam cum Imperio col-
labente, profus videretur extincta.

Quod verò ad Aquileiæ excidium pertinet; quomodo acciderit, vt vrbs munitissima à
tyrannis sæpè obsessa, numquam verò capta, ab Attila fuerit expugnata: qui hæc cupit, ve-
teres historicos consulat: quibus tamen in eo assentiri minimè possumus dicentibus ab ho-
ste direptam, incensam, ac funditus euersam, adeò vt diu habitari desierit. Etenim fuga-
tos habitatores, vel captos ab hostibus postliminio rediisse, satis certò intelligi potest
ex epistola sancti Leonis Romani Pontificis data ad Niceam^e, aliàs Nicetam Aquileien-
sem Episcopum, post annos sex, nimirum Domini anno quadringentesimo quinquagesi-
mo octauo sub Consultatu Maioriani: qua ad eiusdem Episcopi consultationes respondit,
nimirum quid agendum de feminis illis Aquileiensibus, quæ, captis viris, aliis nupsissent;
num illis è captiuitate regressis, eisdem reddendæ essent? In quibus Aquileiensium mulie-
rum non nihil impudicitia suggillatur; quam tamen ab aliis^f, qui hæc minimè perfecta
habuere, legi plurimum commendari. Quod verò ad eandem epistolam spectat; Noua-
tores, iidemque calumniatores, in ea velut in scirpo nodum quærentes, sanctum Leonem
carpunt, quem volunt dixisse, non peccare mulierem, si nupsit alteri viro, quando exi-
stimet primum virum adhuc esse superstitem. At non hæc quidem tantus Pontifex tra-
dit; sed de ea tantum muliere loquitur, quæ nubit alteri, dum putat virum esse defun-
ctum.

CHRISTI
452.453.

LEONIS PAP.
13.14.

VALENTIN. 28. 29.
MARCIANI 3.4. IMPP.

Atum. sunt hæc verba S. Leonis: Nec tamen culpabilis iudicetur & tamquam alieni iuris A
peruasor, qui personam eius mariti, qui iam non esse æstimabatur, assumpsit.] Cum verò
idem S. Leo viuentium adhuc virorum insolubile omnino velit esse coniugium, eo tantum
casu inculpabile esse subdit, quòd mortis necessitas præstitisset, nimirum cum mulier nupsit
purans virum suum esse defunctum. Ad hoc namque caput, cum creditum est virum esse
defunctum, se respondere, ipso ferme exordio epistolæ idem Pontifex proficitur. Reuer-
sis verò viris, quæ eis se iungunt cum laudet, reuertes anathemate damnat. Agitur præ-
terea in eadem epistola de illis Aquileiensibus, qui cibos immolatiuos timore compulsi, vel
virgente fame, sponte comedissent, necnon de illis qui metu coacti fuerint iterum baptiza-
ri: ex quibus intelligere possumus, Hunnorum exercitum non ex paganis tantum, sed & ex
Arianis barbaris fuisse conflatum, qui captiuos more suo rebaptizabant.

Leo epist. 91
MOS VITVS
IN CONSV-
LENDO ROM.
PONTIF.

Hoc item anno, dum hæc agerentur, consultus S. Leo à Theodoro Foroiulienfi Epi- B
scopo de pœnitentia his qui in extremo laborarent impertienda, rescripsit ad eundem
quarto Idus Iunij: in cuius epistolæ exordio, quid consuetudinis esset Ecclesiæ docet, ni-
mirum Episcopos primò consulere debere suos Metropolitanos: quos si eadem continge-
ret ignorare, tunc demum consulendum esse Summum Pontificem, sicq. absque consultis
antè Primatibus nihil debere Episcopos illis subiectos inquirere. satisfaciens tamen ipsius
petitioni, decretalem scripsit epistolam de non neganda quibuslibet pœnitentia in exitu
vitæ petentibus.

Vit. de per-
secut. Vandal.
lib. 1.

Quod reliquum est huius anni (quantum ex Victore^b Vticensi colligitur) Carthaginensis
Ecclesia, quæ diu, nempe à tempore captæ ciuitatis, annis videlicet tredecim, absque Epi-
scopo fuerat, agente Valentiniano apud Gensericum, accepit facultatem creandi Epi-
scopum, creatusque est Deogratias ita nominatus Episcopus, vir planè sanctissimus: quem C
cum sedisse Victor dicat tantum annis tribus, defunctumque esse cum captiuo ab vrbe Ro-
ma delati sunt in Africam; planè dicere opus est hoc anno ipsum fuisse Ecclesiæ Cartha-
ginensi præfectum. Qualis autem quantusque fuerit homo iste, paucis his declarat Victor,
cum ait: Huius si nitatur quisquam, quæ per illum Dominus fecerit, paulatim excurrer;
antè incipient verba deficere, quàm ille aliquid valeat explicare.] hæc Victor: sed de eo
pluribus suo loco.

DEOGRA-
TIAS EPI-
SCOPVS
CARTH A-
GINENSIS
CREATVR.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. VALENTIN. 29. IMPP.
ANNVS ANNVS MARCIANI 4.
453. 14.

ANATOLIVS
DETFGIT
OCVLTATVM
VENE-
NUM.

Q Vadringētesimus quinquagesimus tertius Christi annus Consularu Opilionis & Vin-
comali redditus Fastis legitur: quo nequitia Anatolij Constantinopolitani Episcopi
rursus perturbatur Ecclesia. Sanè quidem exemplum docuit, cum hæreticis nonnisi graui
Ecclesiæ damno vt plurimum indulgentius agi: Iste enim (vt dictū est) Eutythianus hæreti-
cus, Dioscori Alexandrini olim Episcopi Apocrisarius Constantinopoli, in locum viuentis
S. Flauiani ab eodem impio Dioscoro in Ephesino conuenticulo subrogatus fuit Const-
antinopolitanus Episcopus; cuius ordinatio, nulla licet, vt validaretur auctoritate Leonis
Romani Pontificis, Marcianus Imp. pacis studio procurauit, dum ipse Anatolius sese Ca-
tholicæ fidei professione Catholicū esse docuit: vnde factum est vt ipse Romanus Pontifex
bono pacis indulserit vt Constantinopoli idem Anatolius sederet Episcopus: Qui post Epi-
scopalem thronum adeptum dolo malo (vt vidimus) arrogauit etiam sibi primatum super E
Ecclesiam Alexandrinam & Antiochenam. sed cum resistere & aduersari sibi eundem S.
Leonem Papam audisset; mouit instar Iudæ^a aduersus eum calcaneum suum, proditorie in
ipsum agens, sicuti superius demonstratum est. Sed & vbi accepisset litteris S. Leonis anno
superiori ad se datis iustam de inuaso primatu obiurgationem; tantum absuit vt mitior &
remissior redderetur, vt maiori fastu & arrogantia in eundem sanctum Pontificem insili-
ret, non quidem palam ad eum rescribens defensionem, vel excusationem aliquam: sed
vastre in primis occultans litteras Pontificis ad se scriptas, cœpit primò susurros, inde ru-
mores in vulgus (vt dictum est) spargere de sanctissimo Papa, ipsum respuisse Synodum
Chalcedonensem; sed & grauiori calumnia addidit ipsum querere occulta via deprimere
defensores fidei Orthodoxæ, & suspectos hæresis exaltare. Ad hæc etiam illud adiecit, vt
Archidiaconum Constantinopolitanæ Ecclesiæ, quem sciret esse Romani Pontificis stu-
diosum

Ioan. 16.
ANATOLIVS
QVID IN S.
LEONEM
PONTIF.

CHRISTI
453.

LEONIS PAP.
14.

VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

A diosum, è gradu deponeret sub prætextu maioris honoris, & in locum eius subrogaret An-
dread, qui tamquæ hæreticus antea eiectus fuerat: hic ille namque fuit omnium nequissi-
mus S. Flauiani calumniator. Adiecit insuper persequi omnes qui à Flauiano fuerant ordi-
nati; cōtrà verò fauere & in Ecclesiæ honores prouehere illos qui Eutythianæ hæresis fue-
rāt infamati: ista quidem in contumeliam atque contemptum eius quem aduersarium pa-
tiebatur, Romani Pontificis, Anatolius ab anno superiori machinari non destitit.

Leo epist. 60.

Hæc autem omnia cum fidelibus nunciis S. Leoni significata essent, immo (vt docent
eiusdem Pontificis litteræ ad Pulcheriam^a) ipse Marcianus Romanum Pontificem adno-
nuisset, rogassetque vt litteris confirmationem fidei Concilij Chalcedonensis noram face-
ret: ipse S. Leo eam in vulgus sparsam studens datis litteris abolere de non recepto Con-
cilio Chalcedonensi calumniam, litteras dedit ad eandem Synodum Chalcedonensem:
B non quòd adhuc Synodus Chalcedone perduraret; sed ad Episcopos omnes qui ad ipsum
Concilium conuenerant, Circularem epistolam verbis istis conscripsit^b:

Leo epist. 61.

Leo Episcopus sanctæ Synodo apud Chalcedonem habitæ.
Omnem quidem fraternitatem vestram nosse non ambigo, definitiones sanctæ Synodi,
quæ ad confirmationem fidei in Chalcedonensi ciuitate celebrata est, toto corde me fuis-
se complexum: quia nulla sinebat ratio, vt qui vnitatem Catholicæ fidei dolebam ab hæ-
reticis fuisse turbatam, non exultanter in integrum rediisse gauderem. Hoc autem non
solum ex ipso beatissimæ consensionis affectu, sed etiam ex epistolis meis, quas post redi-
tum meorum, ad Constantinopolitanæ vrbis Antistitem dedi, potuissetis agnoscere, si
vobis responsonem sedis Apostolicæ manifestare voluisset. Ne ergo per malignos inter-
pretes dubitabile videatur, vtum quæ in Synodo Chalcedonensi per vnanimitatem ve-
C stram de fide statuta sunt, approbem: hæc ad omnes fratres & Coepiscopos nostros, qui
prædicto Concilio interfuerunt, scripta direxi: quæ gloriosissimus & clementissimus Prin-
ceps (sicut poposci) in notitiam vestram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur:
vt & fraterna vniuersitas & omnium Fidelium corda cognoscant, me non solum per fra-
tres, qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem Gestorum Synoda-
lium propriam vobiscum iniisse sententiam, in sola videlicet fidei causa (quod sæpè di-
cendum est) propter quam generale Concilium & ex præcepto Christianorum Princi-
pum, & ex consensu Apostolicæ sedis placuit congregari, damnatis hæreticis; qui si cor-
rigi voluissent, nulla penitus resideret de vera Domini nostri Iesu Christi incarnatione
dubitatio.

EPIST. S.
LEONIS DE
CONCILII
CHALCE-
DON. APPRO-
BAT. ONE.

QVAE DE FI-
DE DECRE-
TA SVNT
TANTVM
PROBAT.

Vnde si quis vmquam ausus fuerit vel Nestorij perfidiam tueri, vel Eutythetis ac Dio-
D scori impium dogma defendere: à Catholicorum communionem refecerit; nec habeat eius
corporis participationem, cuius abnegat veritatem, fratres carissimi. De custodiendis
quoque sanctorum Patrum statutis quæ in Synodo Nicæna inuiolabilibus sunt fixa decre-
tis, obseruantiam vestræ sanctitatis admoneo, vt iura Ecclesiarum sicut ab illis trecentis
decem & octo Patribus diuinitus inspiratis sunt ordinata, permaneant. Nihil alienum
improbis ambitus concupiscat, nec per alterius imminutionem suum aliquis quærat aug-
mentum. Quantumlibet enim extortis assentationibus sese instruat vanitatis elatio, &
appetitus suos Conciliorum æstimet nomine roborandos: infirmum atque irritum erit,
quicquid à prædictorum Patrum canonibus discreparit: quorum regulis Apostolica sedes
quàm reuerenter vtatur, scriptorum meorum, quibus Constantinopolitani Antistitis co-
natus repuli, poterit sanctitas vestra lectione cognoscere; & me, auxiliante Domino nostro,
E & Catholicæ fidei & paternarum traditionum esse custodem. Data x i i. Kalendas Aprilis,
Opilione V. C. Consule.] hæc S. Leo ad Patres, quibus proficitur Chalcedonensis Conci-
lij nihil præter illa quæ ad fidei decretum pertinent se recipere.

VT NICAE-
NI CONCILII
DECRETA
INVIOLETA
PERMANE-
ANT.

Extant & ipsæ litteræ, quarum meminit, ad Marcianum Imperatorem datæ, quibus
hanc ad Episcopos Synodi datam epistolam de confirmatione Concilij Chalcedonensis
quod ad fidei decretum spectat, voluit omnibus fieri manifestam: scripæ autem sunt hoc
anno sub eodem die & Consule; est earum exordium^a: Multa mihi in omnibus clementiæ
vestræ litteris, &c.] quibus potissimum queritur de Anatolio, qui Apostolicæ sedis litteras
occultasset, eo quòd illis eius primatus malè vsurpatus abrogaretur. Sed & gratulatur
eidem Imperatori, quòd acquieuerit iis quæ ipse S. Leo statuisset de non violandis decretis
Nicæni Concilij, ac proinde irrita prorsus reddi voluerit quæ in fauorem sedis Constanti-
nopolitanæ Anatolius ab Episcopis extorsisset: sunt enim hæc verba Leonis ad Marcia-
num:

Leo epist. 59.
DE ANATO-
LIO AD MAR-
CIANVM
LEO.

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

^a Leo epist. 59. num^o: Et merito geminatur gaudium meum, cum vobis religiosissime placere cognosco, A
vt & fides Nicæna suam teneat firmitatem, & priuilegia Ecclesiarum illibata permaneant.]
Eodem quoque argumento, eadem itidem die ipse sanctus Leo litteras scripsit ad S. Pul-
^b Leo epist. 60. cheriam^o, quibus palam fecit quæ ab ipso Marciano Imperatore de Anatolio significa-
ta essent.

Quod in super ad Chalcedonense Concilium pertinet; eiusdem Anatolij fortasse factum
est impostura, vt exemplar Actorum eiusdem Concilij, quod ad Apostolicam sedem Ro-
mam perlatum fuit, haud adeo clarum compertum esset. Quamobrem idem sanctus
Leo hoc anno in litteris ad Iulianum Coensem Episcopum datis^o iussit ex originali typo
Acta quàm fidelissimè scribi, atque in Latinum transferri; cuius ad eum scriptæ in fine epi-
stolæ ista sunt verba: Gestorum Synodaliū, quæ omnibus diebus Concilij in Chalcedo-
nensi ciuitate confecta sunt, parum clara propter linguæ diuersitatem apud nos habetur in-
structio: & ideo fraternitati tuæ specialiter iniungo, vt in vnum codicem vniuersa facias B
congregari, in Latinum sermonem absolutissima interpretatione translata; vt in nulla par-
te Actionum dubitare possimus, neque vlllo modo esse possit ambiguum, quod ad plenam
intelligentiam te fuerit studente perductum.] hæc ad Iulianum hoc anno quinto Idus Mar-
tias Leo Papa. Vides, lector, iam ab ipso exordio promulgati Concilij Chalcedonensis in
illud hostem humani generis insidias parare coepisse.

De causa autem Aetij Archidiaconi ab ipso (vt dictum est) Anatolio è gradu amoto,
substituto in eius locum Andrea Eutychem: haud silendū putauit idem sanctissimus Leo,
acceptis ab eodem Aetio de ea re querelarum litteris. Quamobrem voluit de his commo-
nuisse aliis litteris eundem Marcianum Imperatorem, necnon etiam Pulcheriam Augu-
stam: Ad Marcianū autem ista est de Anatolio iusta ex postulatio^o, post recensita quæ olim C
in eius commendationem scripsisset ipse Imperator, cum petiit vt ab ipso Romano Ponti-
fice in sede confirmaretur: Miror (inquit) quid causæ aut occasionis emerferit, vt virum
Catholicæ fidei & Nestorianis atque Eutychemianis hæreticis constanter etiam aduersarium
Archidiaconum sub honoris specie degradaret, & disenfationem totius causæ & curæ
Ecclesiæ: icæ in Andream Eutychemianam repente transferret; adeo nimia commotione
turbarus, vt consecrationem, quam pro iniuria dabat, sexta sabbati, traditionis Apostoli-
cæ aut nescius, aut oblitus, inferret: quasi non ad Episcopum magis, quàm ad presbyterum,
ordinationis illius vitium pertineret: qui non inueniens quod argueret in fide, quod impro-
baret in moribus, deiectionem innocentis per speciem proiectionis impleuit; addens sen-
tentia illud iniuriæ, vt cum cœmeterio deputando, condemnaret exilio. Quem tamen pie-
tati vestræ commendare præsumo, ne vllis alterius noxiis ingrauari possit insidiis, quem D
Dominus (vt comperi) sub vestra defensione constituit.

Adiicio autem etiam hanc obsecrationem, vt prædictum Episcopum à professione sua
disonum, & nimium testimonij vestri ac fauoris oblitum necessarè increpare dignemini,
cesset Catholicos infectari; cesset eos qui sanctæ memoriæ Flauiano placuerè, contere-
& eorum societatem, quos improbavit, eligere. Fraternali enim illi charitatem non ali-
ter poterimus impendere, quàm vt se inimicos Catholicæ fidei approbet execrari; eiusque
à se consortium, quem meritò abiecit, *Andream nempe*, abscindat: qui etiam si magna
fuisset satisfactio purgatus, post dubium tamen reuersus errorem, Catholicis diaco-
nibus postponi debuit, non præponi.] hæc cum scribat sanctus Leo, excommunicatio-
nem proculdubio Anatolio comminatur. Eandem ingeminat idem Pontifex querelam,
ad sanctam Pulcheriam scribens. Agit de his & in epistola^o ad Iulianum Coensem Epi- E
scopum data, qua cur statim ex hac causa in ipsam Anatolium censuris Ecclesiasticis
auctoritate Apostolica non insurrexerit, eiusmodi rationem affert his verbis^o: In quem
pro causæ merito disero commoueri; & quid ipse necum cum suis epistolis agat, quas
missurum eum filius noster Aetius indicauit, expecto, dans locum voluntariæ emendatio-
ni, qua dolorem meum cupio mitigari.] hæc Leo, qui quidem ita Anatolium ipsum per-
strinxit, vt nisi Catholica communicatione omnino carere vellet, Actium in pristinum
locum restitueret. Quomodo autem ad arbitrium Romani Pontificis hæc omnia Anato-
lius emendauit, atque etiam à causâ de arrogando sibi primatu penitus resilierit, datis de
his omnibus ad sanctum Leonem litteris anno sequenti, suo loco dicturi sumus: modò ve-
rò quæ reliquæ sunt huius anni cum Orientalibus sancti Leonis res gestæ (vt ordo postulat
temporis) prosequamur.

Quod

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

A. Quod enim ex his quæ in contumeliam Chalcedonensis Concilij & Apostolicæ sedis
iniuriam ab Anatolio tentata essent, portam hostibus aperiri ad labefactandam fidem Ca-
tholicam Leo Papa pastorali vigilantia persentisceret: ad obuiandum iisdem, Iuliano
Coensi Episcopo, quem fidelissimum semper expertus esset, vicariam iterum delegat
præfecturam. Ad eum enim hoc anno scribens, hæc inter alia habet^o: Hac speciali-
ra vice mea functus vtaris, ne hæresis Nestoriana, vel Eutychemiana in aliqua parte reuire-
scat: quia in Episcopo Constantinopolitano Catholicus vigor non est, nec multum aut
pro sacramento salutis humanæ, aut pro sua est æstimatione sollicitus.] Hoc eidem mu-
nere imperito, quod & antea in Chalcedonensi Concilio (vt vidimus) delegauerat; quid
curare debeat, & in primis vt sollicitus esset de omnibus quæ ab hæreticis tentarentur, A-
postolicam sedem reddere certiore admonuit, & vt doceat etiam quò progressa sit cau-
sa tumultuantium in Palæstina monachorum: id enim vt quàm exactè litteris ipse signi-
ficaret, præcepit his verbis^o:

De Palæstinis verò monachis, qui iam pridem in tumultu dissensionis esse dicuntur, quo
ad hæc animo moueantur, ignoro: neque cuiusquam sermone mihi patefactum est, quas
causas videantur antefata præferre discordia: vtum scilicet Eutychemianæ peruersitati tali
furore famulentur, an implacabiliter doleant Episcopum suum in hanc impietatem posse
traduci, qui contra ipsorum locorum sanctorum testimonia, quibus totus mundus instrui-
tur, ab incarnationis Dominicæ veritate descuerit; & quod in aliis per indulgentiam cura-
re placuit, in illo putent non esse veniale. Vnde cupio me super his plenius edoceri, vt etiam
taliū correctioni congruè studeatur: quia aliud est contra fidem impiè armari, aliud in er-
rore quempiam detineri.] hæc idcirco Leo, quò accepisset ab illis expulsum Iuuenalem
Episcopum, qui Dioscorum & Eutychem fuisset aliquando sectatus, & alium in eius lo-
cum fuisse subrogatum Hierosolymorum Antistitem; putans eos in ipsum esse commotos,
quòd in hæresim antè lapsus, in sedem fuisset immeritus restitutus.

Paulo post has datas ad Iulianum litteras, idem S. Leo alias accepit ab ipso missas, qui-
bus de iisdem monachis Palæstinis quid rescripsisset Marcianus Imperator, quasve ad eos
sancta Pulcheria litteras reddidisset, admonitus fuit, missis exemplaribus litterarum. Te-
stantur hæc quidem eiusdem sancti Leonis litteræ paulo post tum ad Marcianum, tum ad
Pulcheriam datæ: Nam ad Marcianum^o: Per fratrem meum Iulianum (inquit) innotuisse si-
gnifico, quàm pio dignati fueritis responso, imperitorū monachorum animos cohibere pa-
riter & docere; vt si illos non penitus deseruerit diuina miseratio, sentiant se & didicisse
quòd credant, & agnouisse quòd timeant.] hæc ad Imperatorem, ad Pulcheriam verò
ista^o: Indicante fratre nostro Iuliano Episcopo, peruenerunt ad nos in exemplaribus præ-
ceptionum vestrarum saluberrimæ sanctiones, quibus insanam imperitiam monachorum
dignati estis parcendo plectere, & docendo punire; vt, si eos ad poenitentiam miseratio
diuina conuerterit, multis lacrymis & a nefandis cordibus & ab hæreticorum blasphemis
diluuantur.] hæc ad Pulcheriam S. Leo hoc anno, duodecimo Kalendas Aprilis, eadem die
qua ad Marcianum litteras dedit.

Scripsit hoc pariter anno, mensè Iunij, de iisdem Palæstinis monachis turbas scienti-
bus idem S. Leo ad Eudociam Augustam Hierosolymis agentem, rogans vt quantum va-
leat suis admonitionibus curet eosdem à fide deuios monachos ad Catholicam Eccle-
siam reuocare. Ita planè prudenter visum est sancto Leoni cum femina agere, non (vt par-
erat) acrioribus eam redarguendo litteris, quòd eius fisci patrocinio (vt vidimus) Euty-
chemiani monachi adeo nefaria perpetrassent; sed dissimulando eius errorem, blandis rogat
potius verbis, eius implorans auxilium: vt ita in castris Fidelium eam quodammodo cogere
ex præsumpta de ipsa fiducia militare. Tale quippe sciebat esse ingenium hæreticarum
mulierum, vt eo pertinacius inhærescant errori, quo instantius fuerint admonitæ & incre-
patæ. Sed ipsam per breuem sancti Leonis Papæ ad eam eo argumento accipe datam epi-
stolam^o, & tanti Pontificis admirare prudentiam.

Quanta mihi Catholicæ cura sit fidei, & qua sollicitudine (in quantum Dominus
adiuuat) debeat præcaueri, ne vnumquam ab imperitis & impijs veritatis Euangelio resi-
statur, pietatem vestram scire non dubito. Et ideo cum salutationis officio, quo sem-
per mihi est vestra oranda clementia, obsecro Dominum, vt me tuam incolumitatem in
causâ fidei, in qua quorundam intra prouinciam Palæstinam monachorum fuerat corda tur-
bata, magis magisque faciat adiuuare: vt tantū (quod pietatis tuæ studio fieri potest) hære-
tica

Annal. Eccl. Tom. 6.

Q₂IULIANVS
VICARIVS
APOST. IN
ORIENTE.
^a Leo epist. 56.^b Leo eadem
epist. 56.DE MONA-
CHIS PALÆ-
STINIS EUTY-
CHEMIANIS
potuisse^c Leo epist. 59.^d Leo epist. 60.AGIT CVM
EUDOCIA
AVG. S. LEO
DE CONVER-
TENDIS HÆ-
RETICIS.^e Leo epist. 66.LEONIS EPI-
STOLA AD
EUDOCIAM.

CHRISTI LEONIS PAP.
453. 14.VALENTIN. 29. IMPP.
MARCIANI 4.

rica peruersitati omnis fiducia subtrahatur.] hæc idcirco Leo, quod scisset, Eudocia fiducia impios illos armatos nefaria perperrasse. Sed subdit: Quos enim nec ratio sacramentorum, nec auctoritas scriptorum, neque sanctorum locorum testimonia commouebat: quid eis nisi abruptum periculum timeretur? Profit ergo Ecclesiis, sicut fauente Deo & prodest, & profit generi humano in verbis Dei vestram ibi esse voluntatem, vbi Dominum nostrum Iesum Christum vobis sicut Deum verum, & verum quoque hominem in vnitatem personæ, & mirabilem indicia, & passionum documenta loquuntur. Si ergo prædicti nomen Catholicum venerantur & diligunt, & inter Domini corpus se volunt membra nominari: prauos errores, quos temere admiserunt, detestentur; & agant poenitentiam impiarum blasphemiarum, cruentorumque factorum. Succumbant pro salute animarum suarum Synodalibus, quæ in ciuitate Chalcedonensi sunt confirmata, decretis. Et quia ad intelligendum sacramentum salutis humanæ, nisi fides vera & humilitas quieta non peruenit: credant in Euangelio quod confitentur in Symbolo, nec impiis dogmatibus misceantur. Fides enim Catholica sicut damnat Nestorium, qui in vno Domino nostro Iesu Christo duas ausus est prædicare personas; ita damnat etiam Eutychetem cum Dioscuro, quod ab vnigenito Dei Verbo negant in vtero Virginis matris veritatem carnis humanæ esse susceptam. Si quid autem erga prædictorum conuersionem exhortatio vestra profecerit (quod gloriam vobis præstabit æternam) peto hoc mihi clementiæ vestræ litteris indicetis: vt & in vobis boni operis fructum, & in illis gaudeamus misericordiam Domini non periisse. Data v. Kal. Iulij, Opilone V. C. Consule.]

S. LEO SCRIBIT AD MONACHOS PALESTINAE
Sed vt qui pastoralis muneris essent S. Leo numeros omnes expleret, eosdem in transfuersum ductos miserimos monachos ad conuersionem inuitauit litteris suis, & quidem amantissimis: Quod enim aliter sibi agendum esse sciret cum recens lapsis in errorem, aliter cum iterum restitutus & non recto pede in Euangelium incedentibus: hinc ipse tractans cum Anatolio comminationibus agit; monachos vero istos, quos furor in præceptis adegerat, mitius atque blandius monet: est enim eiusmodi litterarum exordium, quo vt eos ad conuersionem attrahat, ipsorum delicta excusat:

Excusat monachos S. Leo, vt conuertat.
Solicitudini meæ, quam vniuersali Ecclesiæ, omnibusque eius filiis debeo, multorum relatione patefactum est, dilectionis vestræ animis quiddam offensionis illatum, dum aut imperiti (vt apparet) interpretes, aut maligni quædam vos aliter intelligere, quam à me sunt prædicata, fecerunt, non valentes in Græcum eloquium aptè & propriè Latina transferre; cum in rebus subtilibus & difficilibus explicandis, vix sibi etiam in sua lingua disputator quisque sufficiat. Quod tamen apud me eo proficit, vt dum ea quæ Catholica fides respuit improbatis, intelligamus vos veri amiciores esse, quam falsi, & id merito re futare, quod ex antiquæ institutione doctrinæ etiam ipse detestor. Quamuis enim epistola mea ad sanctæ memoriæ Flavianum Episcopum data satis sibi ad manifestationem sui ipsa sufficiat, neque in aliquo aut purgationis aut expositionis indigeat: & alia tamen cum eadem mea scripta concordant, in quibus similiter prædicationis meæ sensus in aperto est, &c.] Excusat ergo, quod ipsi Catholicæ mentis sint, sed in deprauatam ab hæreticis ipsis epistolam offendentes, extra Catholicam Ecclesiam se constituerint: quamobrem rursus quæ vera sit Orthodoxa fides quæ duas simul inter se contrarias hæreses Nestorianam & Eutychianam iugulet, eadem epistola pluribus docet. Magna quidem summi pastoris apparuit prudentia, pro diuersitate rerum, temporum, ac personarum gregem patientis; qui factus omnibus omnia, vt omnes lucrifaceret, singulis accommodata impertit medicamenta. Et quidem ex sententia accidit, vt anno sequenti (prout suo loco dicendum erit) iidem omnes simul ad Ecclesiam Catholicam se conuerterent.

Latet repperunt
Sparserat impius ille Theodosius (vt dictum est) rumorem, cum Synodum Chalcedonensem, tum S. Leonem Nestorij hæresim confirmasse, id ipsum quoque sapere Imperatorem atque Augustam Pulcheriam: quamobrè miseris illos, prætextu defendendæ Catholicæ fidei, conuerterat in furorem; adeo vt ea monachi ausi fuerint, quæ & latrones sæuissimi exhorruissent. Sed respuisse ex lapsis primam Dei benignitate permotos litteris Imperatoris superiori anno datis laicos Hierosolymitanos, ex epistola sanctæ Pulcheriæ constat, quam dedit ad Bassam Abbatissam monasterij quod erat Hierosolymis: quarum quidem scribendarum litterarum causa illa præcessit, vt sanctis monialibus à scelestissimo Theodosio deceptis succurreret, illisque significaret, non nisi Catholicæ religioni consentientia tum Synodum Chalcedonensem statuisse, tum se etiam credere: vt his persuasæ

femina

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29. IMPP.
MARCIANI 4.

A femina illæ ad Catholicam vnitatem conuenerentur. Extat quidem eiusmodi sanctæ Pulcheriæ epistola in appendice ad Acta Concilij Chalcedonensis Græcè conscripta, vltimaque datarum ab ipsa epistolarum; qua digna memoria ac testimonio pietatis, finem viuendi faciens, suum ad Deum transitum egregiè consignauit. Quoniam autem nullibi hactenus extat (quod sciamus) impressa; hic ipsam describere à Græco in Latinum redditam, operæpretium existimauimus: postrema enim sanctissimæ Imperatricis elogia sæpè sæpius piis auribus inferenda quis non auide audiatur, mentisque thesauro recondatur? Est autem eius epistolæ eiusmodi in codice titulus:

Exemplum regiarum litterarum scriptarum ad Bassam Præfectam Asceterio in Aelia piissima & Christi amante Augusta Pulcheria.

Serenitatis nostræ studium, animumque in sanctam & Orthodoxam fidem, & quomodo Beam vsquequaque amplificare & celebrare studemus, nemini dubium esse arbitramur: maxime verò omnium id nosse certò tuam reuerentiam confidimus. Sed quoniam his temporibus exitit Simonis magi Samaritani imitator, seu potius Antichristi præcursor Theodosius; qui quemadmodum affecerit Aelienis ciuitatem, Palæstinæque sanctissimas Ecclesias turbauerit, contra diuina & humana iura mala innumerabilia perpetrans; & calumnians sanctam & venerabilem collectam Chalcedone Synodum, quod Symbolum trecentorum decem & octo Patrum commouerit & labefactauerit; & duos Filios, duosque Christos, ac duas personas adorari oportere docuerit; nec reuerentiam tuam latet: necessarium duxit pietas nostra per sacras nostras litteras antea missas redarguere memorati nefarij viri mendacia, nostramque fidem nobis à maioribus traditam declarare: & quod iuxta Symbolum trecentorum decem & octo Patrum credimus; quod quidem sancta Synodus Chalcedone habita, nihil vel addens, vel minuens, confirmauit. Cum verò benignitate atque humanitate Domini nostri & Saluatoris Christi, ij qui Aelienis urbem incolunt, cognouissent meam serenitatis & religiosissimi Domini Orbis tenæ & coniugis meæ maiestatis veram & Orthodoxam fidem: ad eam accurrerunt, multisque laudibus Dominum nostrum & Saluatorem Iesum Christum ac nostram potestatem celebrarunt, veniamque delictorum, quæ antè commiserant, orarunt.

At de illis quidem sacratissimus & piissimus dominus & coniux meæ serenitatis, solita vsus humanitate, tum typum dedit quem ipsius pietatem deceat: Nostra autem serenitas considerans præfati scelesti ac nefarij Theodosij calumnias, metuensque ne quas è religiosi feminis simpliciores circumscripserit, suisque præstigijs ac fallacijs eas valuerit à veritate abducere; volensque vndique delere memorati scelesti hominis impietatem: idcirco has ad vos sacras litteras dirigimus, quibus fidem nobis vsque à Patribus traditam declaramus, atque volumus omnibus Deo consecratis feminis prout manifestum esse, quod nos fidem secundum expositum Symbolum à trecentis decem & octo sanctis Patribus seruamus: Detestamur verò Photini & Apollinaris & Valentini & Nestorij impietatem, ad hæc verò & nouellam improbatamque Eutychetis sententiam.

Et credimus Dominum & Saluatorem nostrum Iesum Christum de Spiritu sancto & Maria Deipara natum esse: Confitentes vnum & eundem Filium Iesum Deum perfectum & hominem perfectum eundem, Deum verè & hominem verè eundem, nulloque modo diuisum, aut separatum, aut conuersum, Saluatorem Christum semper adoramus: in hac fide sine fluctuatione agere optantes, & anathematizantes eos qui dicunt duos Filios, aut duos Christos, aut duas personas, vel qui dixerunt, aut scripserunt, aut dicere audent.

Quam quidem sanctam & Orthodoxam fidem venerabilis Synodus, quæ proximè Chalcedone habita fuit, confirmauit, nullumque vel additamentum, vel detractionem fecit in exposito sancto Symbolo à trecentis decem & octo sanctis Patribus; ac solius Eutychetis peruersam opinionem condemnauit, suffragio sanctis Patribus concinente. Quamobrem reuerentia tua, cognita serenitatis nostræ vera & Orthodoxa fide, impensius pro nobis nostroque Imperio orare studeat.] hactenus Pulcheria ad Bassam Asceteriam, quæ quidem Catholicam fidem sectata est, vt suo loco dicturi sumus inferius.

Porro ipsa Pulcheria post hæc vndecima mensis Septembris, vita in virginitate honestissime atque sanctissime perfuncta, migravit in cælum, ibi coronam cum sanctis virginibus acceptura. Sub his namque Consulibus eam obiisse diè, Marcellinus antiquior chronographus affirmat his verbis: Pulcheria Augusta Marciani Principis vxor beati Laurentij atrium mirabili opere consummauit, beatumque viuendi finem fecit.] hæc ipse: cui magis quam

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

quàm Nicephoro^a assentimur, dum ait, ipsam viuere desuisse anno sexto Marciani Im A
peratoris.

Hæc quidem Christianæ religionis summum decus, cum se ipsam in primis puram san-
ctamque Deo, cui se vouerat, conseruauit, & à tenera ætate Imperium diuinitus inspirata
mirabili prouidentia gubernarit: cum & omni uirtutum genere semper temporibus etiam
perditissimis euituerit, & ad diem usque nouissimum semper steterit pro fide Catholica se-
dula patrona & pugnatrice inuicta, adeo ut de omnium sui temporis hæresum expugnatione
acceptam victoriam ipse (ut vidimus) sanctus Leo eidem ingenuè acceptam semper tulerit:
hæc, inquam, Catholica fidei ornamentum, dicta die, à cælesti uocata sponso, in æter-
num cum eo feliciter regnatura cælum conscendit. Cuius memoria benedictionibus locu-
pletata, nobili epitaphio in Albo Ecclesiæ ob oculos omnium posita, perenniter perman-
sura notis amplissimis collata, annis singulis solemnibus publicoq. diaconorum præco- B
nio recolitur, uirginisque Augustæ augustum atque celebre monumentum eiusmodi
inscriptione priorum auribus redditur semper uiuens: Cōmemoratio sanctæ Pulcheriæ Re-
ginæ in pace quiescentis: Hæc fuit soror Theodosij Iunioris, coniunx Marciani pietate præ-
stantissimi Imperatoris: quæ cum uirginitatem ipsam ad senectutem usque seruasset, multa-
que præclara opera in templorum & hospitalium domorum ædificia contulisset, & sanctæ
Chalcedonenfis Synodi Patres adiunxisset, in pace quieuit.] hæc Orientalis Ecclesia: Occi-
dentalis quoque paribus eadem die uotis ipsam est profecuta.

Defuncta autem est anno ætatis suæ quinquagesimo quarto; quippe quæ, Marcellino au-
tore, nata ponitur sub Consulatu Eutropij & Theodori, anno Domini vndequadringen-
tesimo: Quæ, iam absoluto martyri templo, in Dei templum non manu factum semper
manens transferri promeruit: in his enim uiuens semper fuit, ut siue ecclesias, siue mona- C
steria, uel domos erigeret hospitales. In ædificiis uero sacris à se erectis primum locum ten-
uit illud, de quo dictum est, templum Dei Genitricis dicatum in Blachernis: post hoc illud
in via Ducum, ob idque *ὁδῶν τῶν δούκων* dictum, in quo tradit Nicephorus collocatam ab ea diui-
nam imaginem Deiparæ Virginis, quæ à S. Luca depicta traditione maiorum ferebatur;
Saluatoris infantis fasciis ab Eudocia Augusta Hierosolymis missis ibidem ab ipsa recon-
ditis, in quarum memoriâ trigesimaprimum mensis Augusti dies fuit perpetuò consecrata. Sed
quas sanctus Germanus^b Cōstantinopolitanus Episcopus fascias infantie uocat, Nicepho-
rus^c fascias sepulchrales appellat. Nobilis pariter fuit basilica ab eadem sancta Pulcheria
erecta in Foro Fabrorum, cui Sancti Sepulchri nomen inditum fuit. Agit de his Nicepho-
rus, necnon de dicta sacra imagine: sed ante eum Theodorus Lector^d ait, Pulcheriam ab
Eudocia donatam esse imagine Dei Genitricis Mariæ à sancto Luca depicta, conciliatæ in- D
ter eas amicitia signo.

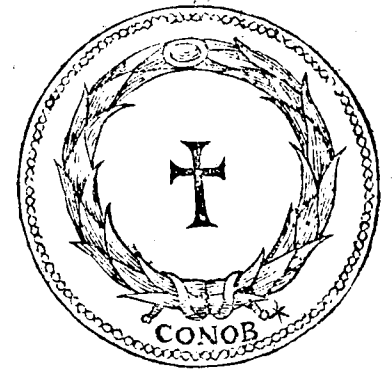
Ad hæc ipsa planè egregia S. Pulcheriæ opera Cyrillus^e alludere uisus est, dum in libro
ad Reginas conscripto: Ecce (inquit) & valdè sapienter confugientes ad Regnum Chri-
sti, operam datis, ut quæ illi probantur, & sciatis & faciatis: partim (ut dixi) operibus
& irreprehensibili fide & uestras & Regum aulas perspicua uirginitatis gloria decoratis,
partim sumptuosissima Christo templa erigitis.] hæc & alia in Reginarum laudem Cyril-
lus, Pulcheriæ inquam, atque sororum uirginum. Præstitit quidem ipsa S. Pulcheria illud
egregium, ut non solum ipsa sacra uirginitatis cultrix existeret, sed & sanctis sororibus, ut
& ipsa cæleste munus consequerentur, optima conciliatrix extiterit.

Fuit planè grande uidere miraculum, in Regia illa regiarum uirginum monasterium con-
tineri: sed illud singulare superexcellens, in femina eademq. uirgine enitescere unâ cum mo- E
nastica obseruantia simul optimū Imperij regimen, altero munere sine alterius detrimento
iuncto alteri, immo maximo adiumento utriusque connexis: Nā euidenter apparuit (quod
& sæpè superius demonstratum est) cum Imperij habenas eius arbitrio moderandas ger-
manus ipsius Theodosius Imp. reliquit, nullum unquam feliciter, uirtusue Romano Impe-
rio regimen obtigisse, neque aliquando terrarum Orbi tempora feliciora illuxisse. Cum
uero perfidia eunuchorum & mentis euectæ Eudociæ coniugis suasionibus Theodosius in
transuersum actus, à sanctæ sororis consilijs declinauit: se ipsum planè unâ cum Imperio
præcipitem egit, atque simul religionem in maximū discrimen adduxit, & perdidisset illic
omnino, nisi (quod testificatione sancti Leonis sæpè superius dictum est) ipsa S. Pulcheria
collabentem sæpè Orientalem Ecclesiam, hæreticorum impulsibus actam, indefesso semper
studio sussulisset. Reliquisse insuper sanctam Pulcheriam cuncta sua bona pauperibus,
tradit

DE BASILI
CIS A S. PVL
CHERIA E-
REGIS.^b German. ser.
de fascijs Domi-
ni.^c Niceph. l. 14.
cap. 2.^d Theod. Lect.
Collect. lib. 1.e Cyril. de Or-
thod. sile ad
Regin.PULCHER-
IAE S. PVL-
CHERIAE
TUS.CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

A tradit Theodorus his uerbis^a: Pulcheria pia moritur, multis post se præclaris factis, & curi-
ctis bonis quæ habuit ad sustentationem pauperum relictis: quibus Marcianus non contra-
dixit, sed cunctorum necessitatibus animo propenso seruiuit.]

Ad postremum accedat ad eiusdem sanctæ Pulcheriæ funeris atque sepulchri deco-
rem, ipsius Augustæ regnantis imago; quam diu quæsitam, vix tandem in aureo nummo
cufam inuentam, exhibitam nobis à D. Lælio Pasqualino, hinc tibi formis reddendam
curauimus.

Quam in postica uides Crucem corona cinctam, eam super diadema gestare consueuisse
Christianas Imperatrices, quæ sunt dicta superius in Eudocia, satis docent. At de sancta
C Pulcheria hætenus. Iam ad Leonem Pontificem redeamus.

Quem autem consecuta finem fuerint, quas sanctus Leo, necnon cum Marciano Imp.
Augusta Pulcheria litteras dedere ad restituendâ fidem exulem Palæstinis, declarat his uer-
bis idem Leo Pontifex in epistola ad Iulianum scripta anno sequenti quinto Idus Ianuarij,
dum accepta cuncta fert religioni & diligentia Imperatoris maximè pij: ait enim de ipso^b:
Cuius post Deū beneficiis hoc debetur, quòd Hierosolymitanus Episcopus est receptus, &
monachos, quos perfidia hæreticæ falsitatis inuaserat, ad sanitatē Augusta auctoritas reuo-
cauit. Mox itaque ut accepi epistolas tuas talia continentes, non solum eadem die, sed pro-
pe eadem hora responsum reddere maturauit, ut certior de omnibus quæ scripseras redde-
reris.] hæc de his Leo sequenti anno dicta die quinto Idus Ianuarij: ut planè necesse sit affir-
mare, hoc anno uel autumnali, uel hiemali tempore, Iuuenalem esse reuersum Hierosoly-
mam: quid autem ibi egerit, dicemus anno sequenti.

Qui pro Palæstinæ Ecclesia ex munere uniuersalis regiminis pastorem sanctus Leo Pa-
pa (ut vidimus) propensorem curam suscepit, idem & tumultus Aegyptios, quos anno su-
periori recensuimus excitatos, sedare pro uiribus non prætermisit. Hinc ipse in litteris^c
hoc anno missis ad Iulianum Coensem Episcopum agentem Constantinopoli Vicarium
Apostolicæ sedis: De Aegyptiis (inquit) monachis, quàm quieti & cuius sint fidei, scire
desidero; & de Alexandrinæ Ecclesiæ pace quid ad uos ueris nuncijs perferatur: Ad cuius
Episcopum & ordinatores ipsius, seu clericos, quòd * alia scripta direxerim, missis exem-
plaribus scire te uolui.] hæc ipse.

Post has autem litteras quinto Idus Martias hoc anno ab ipso Pontifice datas, perlatam
esse Romam ad S. Leonem epistolam Proterij noui Episcopi Alexandrini continentem ex
E more fidei Catholicæ professionem, quo Catholicam ab ipso Pontifice communicationem
mereretur accipere, testatur ipse quidem S. Leo in litteris ad eundem Iulianum anni se-
quentis exordio quinto Idus Ianuarij scriptis, ubi ait^d: Fratrem Proterij Alexandrinæ vr-
bis Episcopum gratulor satisfactionis plenas de fide sua ad nos litteras direxisse, & mani-
festè quidnam teneat indicasse: cui me dignam gratiam pro fidei ipsius sinceritate necesse
est præstare, ut honorem in nullo suæ perdat Ecclesiæ, sed sedis suæ priuilegia paternæ an-
tiquitatis exemplo iuxta canonum illibata iura possideat.] hæc sanctus Leo. Sed excide-
runt tum Proterij ad Leonem, tum etiam Leonis ad Proterium redditæ litteræ.

Constat autem post hæc ab eodem Proterio fuisse collectum Orthodoxorum Conci-
lium, in quo actum est, ut ad Catholicam communicationem, qui hætenus ob hæresim
Eutychianam separati fuissent, Catholica oblata professione redirent: sed cum illi peni-
tus restitissent, inrogatum in eos fuit ab Imperatore exilium. Mentio huius Synodi habe-
tur in

^a Theod. Lect.
Collect. lib. 1.^b Leo epist. 68.DE REBUS
ECCLESIAE
ALEXANDRI-
NAE.
^c Leo epist. 56.^d Leo epist. 68.SYNODVS A
LEXANDRI-
NA ORTHO-
DOXORVM

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4.

IMPP.

tur in epistola Catholicorum Episcoporum Aegypti & clericorum Orthodoxorum ad Leonem Imperatorem data, de qua suo loco dicendum erit.

Misit insuper hoc anno Maximus Antiochenus Episcopus legatos Marinianum presbyterum & Olympium diaconum vna cum litteris ad ipsum S. Leonem Romanum Pontificem, qui de statu Syrorum Ecclesiae eundem redderent certiore, & rogarent pro conseruatione priuilegiorum sedis Antiochenae, quae e gradu suo deiici Anatolij Constantinopolitani Episcopi ambitu periclitabatur: dum enim primatum post Romanam Ecclesiam sibi dari ille fatageret, utique id in detrimentum vertebatur Ecclesiae Antiochenae, ut quae terra esset ordine, iam quarta numeranda foret. Faut rogationi Maximi sanctus Leo, & ut ceperat, se Anatolij infringere temeritatem non defuturum, redditis ad eum litteris pollicetur: quibus inter alia salubre illud admouit, ut sicuti laicos, ita nec monachos populum decere permitteret, optimè recolens huiusmodi occasione omne fluxisse malum: Nestorius quippe cum doceret Antiochia, monachus erat, & Eutyches pariter monachus. ait enim: Illud quoque dilectionem tuam conuenit praecauere, ut praeter eos qui sunt Domini sacerdotes, nullus sibi ius docendi & praedicandi audeat vendicare, siue sit ille monachus, siue sit laicus, qui alicuius scientiae nomine gloriatur. Quia etsi optandum est, ut omnes Ecclesiae filij quae recta & sana sunt sapiant: non tamen permittendum est, ut quisquam extra sacerdotalem ordinem constitutus gradum sibi praedicatoris adsumat; cum in Ecclesia Dei omnia ordinata esse conueniat, ut in vno Christi corpore & excellentiora membra suum officium implcant, & inferiora superioribus non resulent.] haec S. Leo hoc anno, tertio Idus Iunij.

Vidisti praesidentem vniuerso gregi pastorem, totius Orientalis Orbis eodem ferme temporis momento suis scriptis Ecclesias visitare; modò inuisere Constantinopolitanos, & ea quae essent corrigenda monere; modò Palaestinos adire, & lapsos ad poenitentiam reuocare; penetrare iursum Aegyptum, & deuos corrigere, stantemq; firmare; percurrere insuper Syros, eisdemq; salubres praescribere leges, quae essent vniuersae Ecclesiae Orientali communes, tamquam opportunum cauendae pestis antidotum: Etenim has ad Maximum Antiochenum litteras datas voluit idem sanctus Pontifex esse Encyclicas, communes omnibus, & toto Catholico Orbi proficuas. testatur id ipse quidem in epistola, quam pridie eius diei ad Theodoretum dedit, vbi haec in fine: Quas tamen litteras pro vtilitate Ecclesiae per praedictum fratrem Coepiscopum nostrum Maximum ad omnium volumus peruenire notitiam, & ob hoc haec volumus earum exemplar adicere: quia quae praedicto fratri iniunximus, non dubitamus implenda.]

Scipsit ad Theodoretum haec sanctus Leo eodem anno pridie eius diei quo ad Maximum eas litteras dedit, nempe quarto Idus Iunij. Quod enim sciret inter Orientales omnes Episcopos Theodoretum excellere: eundem ad pugnam aduersus haereticos sibi intimè iungere, & in illos immittere habuit in consilio: quapropter eius operam aduersus haereticos exhibitam pluribus commendans, ut pergat viriliter agere exhortatur. nam inter alia: Exulta igitur (inquit) carissime frater; & in vnico Dei Filio victor exulta. Vicit per nos ille pro se, cuius carnis veritas negabatur. Vicit per nos & pro nobis ille, cui vicimus, &c.] Quinetiam curam eidem delegat, ut de omnibus quae in Orientalibus illis prouinciis molirentur haeretici, Apostolicam sedem sedulo faciat certiore, nam ait ad finem epistolae: Quod superest, exhortamur, ut quia illic nonnullas Eutychiani ac Nestoriani erroris reliquias cognouimus remansisse, nunc etiam sedi Apostolicae collabores.] & paulo post. Vnde in hoc quoque tuae vigilantiae sollicitudine volumus adiunari; ut tua relatione currente, quid apud illos religionis doctrina Dominica proficiat, Apostolicam sedem festines instruere, quatenus illius regionis sacerdotes in quocumque vsu exegerit adiuuemus.] haec & alia ad Theodoretum sanctus Leo.

Quid verò Theodoretus? equidem nauiter collaborasse, certum ducimus argumentum ex iis quae ab eodem gesta sunt ante Concilium Chalcedonense, cum legatos Romam (ut vidimus) ad eundem Romanum Pontificem misit. Ceterum ipsum haud diu fuisse superstitem, iisdemq; ferme temporibus mortuum esse, ex eo possumus intelligere; quod in litteris Syrorum Episcoporum pro defensione Chalcedonensis Concilij ad Leonem Imperatorem post biennium datis nulla eius mentio habetur, nec subscriptus in illis, aut aliis sicut reliqui Orthodoxi, reperitur: qui quidem si fuisset superstes, haud dubium requisitum à Leone Imperatore, & expetitur à sancto Leone Romano Pontifice officium iuandae Catho-

^a Extat inter
epist. vior. il-
lustr. pro Cōcil.
Chalced.
LEGATIO
MAXIMI I-
PISC. AN-
TIOCH. AD
S. LEONEM,

^b Leo epist. 62.

NE LAICI
VEL MONA-
CHI DOCE-
ANT.

^c Leo epist. 63.

LEO PAP. AD
THEODOR.

DE THEODO-
RETIORIBUS
TEMPORAL.

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

lica fidei non denegasset. Porro antequam vita defungeretur, quod ab Orthodoxis Orientalibus haud securè in communionem fuisset acceptus, eo quod fauisset aliquando Nestorio, quodq; in Magno Chalcedonensi Concilio à Patribus iustus esset publicis illorum conclamationibus Nestorio dicere anathema; testatam fidem suam Catholicam pluribus epistolis voluit reliquisse, & inter alias in ea (ut superius dictum est) ad Sporadium data, quae inter eius epistolas primum obtinet locum. Qui ergo male coepit, gratia Dei (quod paucorum est) bene perfecit, honestatus ante obitum egregiis S. Leonis Papae praconiis, epistola ad eum hoc anno, quam diximus, data, assignenda tamquam nobile epitaphium lapidi sepulchrali. Sed rursus ad Leonem.

Hoc eodem anno idem qui supra speculā pro vniuersa Ecclesia agebat excubias S. Leo, quod muneris quoque eius esset cunctae Catholicae Ecclesiae sequeris anni indicere Paschae diē ab omnibus celebrandum: cum ex Theophili cētenario cyclo Paschali definitum reperisset eam die anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quinto ad octauum Kal. Maias incidere, contententibus nonnullis errasse Theophilum: de his cōsulere peritos voluit ante annum, quā indicendi Paschatis tempus adesset: datiq; ad Orientales litteris, in primis ad Marcianum Imperatorem hoc anno decimosexto Kal. Iulij ista post alia scripsit: Paschale festum, quo sacramentum salutis humanae maximè continetur, quamuis in primo semper mense celebrandum sit: ira tamen est lunaris cursus conditione mutabilis, ut plerumque sacratissimi diei ambigua currat electio; & ex hoc fiat plerumque quod non licet, ut non simul omnis Ecclesia, quod non nisi vnum esse oportet, obseruet. Studueretque sancti Patres occasionem huius erroris auferre, omnem hanc curam Alexandrino Episcopo delegantes: quoniam apud Aegyptios huius supputationis tradita esse videbatur peritia, per quam qui annis singulis dies praedictae solemnitatis eueniret, sedi Apostolicae indicaretur, ut huius scripti ad longinquoeres Ecclesias iudicium generaliter percurreret.

Sed sanctae memoriae Theophilus Alexandrinus vrbis Ecclesiae Episcopus, cum huius obseruationis annos centum numero collegisset, septuagesimosexto Paschale festum longè aliter quàm alij decreuerant, tenendum esse constituit. A primo augustae memoriae Theodosij Senioris Consulatu succedentes sibi sacrae obseruantiae ordines ponens, ut longioris temporis ratio eius litteris teneretur adscripta: cuius complexionis septuagesimus & quartus est annus, in qua pridie Idus Aprilis (hoc nempe anno Domini quadringentesimo quinquagesimo tertio) sanctum Pascha celebrauimus: sequenti verò anno, nempe quinquagesimo quarto supra quadringentesimum, pridie Nonas Aprilis eadem, propitio Deo, erit habenda festiuitas, sicut regulariter centenariae annorum rationis ordo declarat: Sed in anno qui erit septuagesimosextus, Domini verò quadringentesimus quinquagesimus quintus, Paschae dies inuenietur adscriptus, quem à passione Domini nullius exempli, nullius constitutionis admittit auctoritas: nam diem octauum Kalendarum Maiarum ab eo cognoscimus praefinitum, qui anni limitem antiquitus constitutum excedit, cum alij quintodecimo Kalendarum Maiarum huic festiuitati deputauerint diem.

Siquidem ab vndecimo Kalendarum Aprilium vsque in decimū Kalendarum Maiarum legitimum spatium sit praefinitum, intra quod omnium varietatum necessitas concludatur, ut Pascha Dominicum nec prius possimus habere, nec tardius. Quod enim in decimum & in nonum Kalendarum Maiarum videtur nonnumquam peruenisse festiuitas, quadam ratione defenditur: quia etsi dies Resurrectionis ultra terminum videtur exisse, dies tamen Passionis limitem positum non inuenietur egressus: Ad octauum autem Kalendarum Maiarum Paschalem obseruantiam perducere, nimis insolens & aperta transgressio est.

Quia ergo in illa (ut dixi) centenaria supputatione Theophili septuagesimosextus annus diem Paschae contra morem Ecclesiasticum statuisse monstratur; & non leuiter delinquitur, si in principio sacramenti veritas & vnitas ab vniuersali Ecclesia non tenetur: obsecro clementiam vestram, ut studium vestrum praestare dignemini, quatenus Aegyptij, vel si qui sunt alij, qui certam huius supputationis videntur habere notitiam, scrupulum huius sollicitudinis absoluant; ut cum diem generalis obseruantia dirigat, qui nec paternarum constitutionum normam relinquat, nec vltra praefixos terminos euagetur. Quicquid autem pietas vestra de hac consultatione cognouerit, ad meam iubeat mox notitiam peruenire, ut in diuinis mysteriis nulla dissonantiae culpa nascatur.] haec sub Consulatu Opiationis dicta die xvi. Kalend. Iulij S. Leo: Qua etiam die eodem argumento ad Eudociam

LEO PAPA
DVBITAT DE
CYCLO THEO-
PHILI.

^a Leo epist. 64.

QVOD LEO
AD MARCIA-
NUM IMP.
DE PASCHA-
LI CONTRA
VERSIA.

* iudicium

DE CYCLO
THEOPHILI
CONTRouer-
SIA.

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

^a Leo epist. 65. Augustam Hierosolymis agentē litteras dedit. Scripsisse etiam de his ad Proterium Alexandrinum Episcopum, Beda auctor est, qui & eiusdem Proterij ad sanctum Leonem data epistola meminit, breuicq. fragmentum redditae ad eum Leonis epistolae recitat, vbi ait: Cuius circuli (nempe Theophili) Proterius Alexandrinae urbis Antistes ad inquisitionē sancti Leonis Papae luculentissimam reddens rationem, talis rescripti ab eo meruit tenore praedicari: Lætificauerunt me litterae dilectionis tuae, quas frater & Coepiscopus meus Nectarius pio adportauit officio. Oportebat enim, vt ab Alexandrinae Ecclesiae Praesule talia scripta ad sedem Apostolicam mitterentur, quae ostenderent magisterio beatissimi Petri Apostoli hoc ab initio per beatum Marcum eius discipulum didicisse Aegyptios, quod constat credidisse Romanos.] haec ex epistola Leonis ad Proterium Beda.

PROBATVR
CYCLVS
THEOPHI-
LI.^c Apud S. Leo
ne post epist. 63.

Scripsit praeterea idem S. Leo ad Paschasium Episcopum Lilibaei in Sicilia, legatum olim Apostolicae sedis in Concilio Chalcedonensi, virum eruditione praestantem: qui non solum ex Theophili cyclo, sed & ex Hebraeorum calculo probatam reddidit veritatem, eandemq. & miraculo consignatam: ostendens non esse absurdum, vt ad octauum Kalendas Maias Pascha Domini in Ecclesia celebraretur. Extant ipsae litterae Paschasini, quas datas anno sequenti, ex eo potest certo cognosci, dum de sequentis anni Paschatis die tradit esse dubitatum, anni nimirum (vt dictum est) quinquagesimiquinti supra quadringentesimum. ait enim: Domine venerabilis Papa, iubere dignata est corona vestra, vt quod Paschali supputatione veritas anni post hunc futuri haberet, sacrosanctis auribus vestris exiguis mea intimaret, &c.] Ex iisdem quoque litteris intelligitur, barbaricam illam inuasionem, cuius in earum exordio meminit, anno sequenti contigisse. agemus igitur de ea suo loco.

Quod verò ad praesentem de Paschatis die consultationē pertinet: exordio anni sequentis, quinto Idus Ianuarij, de eodem S. Leo adhuc ambiguus scripsit ad Iulianum Coensem Episcopum Constantinopoli agentem. Rescripsisse autem ad S. Leonem Marcianum Imperatorem, eam Orientalium esse sententiam, vt secundum Theophili cyclum octauo Kalendas Maias Pascha celebraretur, testatur ipse S. Leo in litteris Circularibus datis ea de re anno sequenti ad Episcopos Galliarum & Hispaniarum. Ex his omnibus vides, quam procul abhorreat, vt Romani Pontifices inconsulto, ex animiq. sententia proponere consueuerint in Ecclesia Catholica obseruanda decreta; cum in ambigujs ipsi prius omnium rogare sententias, consulere, & omnes audire, cunctaq. multo consilio examinare soliti fuerint.

^c Extat tom. 1
Concil.
CONCILIUM
ARELATEN-
TERTIVM.

Sub huius anni Consulibus celebratum legitur Arelate Concilium, quod tertium ordine positum est, in quo plura de Ecclesiastica seruanda disciplina in ordinandis Ecclesiae ministris; sed & alia pleraque ab eodem Concilio sancita apud diuersos auctores leguntur, quae in vnum collecta consulere poteris. Agemus nos de eo, qui praefuisse legitur huic Synodo, sancto Casario eius ciuitatis Episcopo doctrina aequè ac sanctitate conspicuo.

Sed dubitatio hic haud leuis insurgit: Quonam modo Casarius dici potest interfuisse huic Arelateni Concilio iam creatus eius ciuitatis Episcopus, cum ex litteris S. Leonis Papae constet anno superiori eidem Ecclesiae praefuisse Rauennium Hilarij successorem, post quem eiusdem Episcopus fuisse reperitur Eonius, idemque sedisse saltem triennio, vt Cyprianus discipulus S. Casarij eiusdemque Vitae scriptor affirmare colligitur; quo tempore Casarius praefuit Abbas monasterio Arelateni. Porro in tanta rerum certitudine nihil est quod dici possit, nisi necessario asserere illapsum esse errorem in Consulatum; sicut & in notam Aerae mendum irrepsit, dum ponitur quadringentesima sexagesima prima, ex qua colligitur numerus annorum Domini quadringentorum vigintitrium: vnde longè absurdus redditur, vt eo tempore Casarius praefuerit dicto Concilio Arelateni. Sed & cum nihil sit in quo emendari error possit, vt suo loco dictum Arelateni Concilium restituitur; hic de ipso nobis agendum fuit.

Iam verò de Casario, qui huic praefuit Concilio dicendum est, vtpote viro qui eximia claritudine tum ex doctrina, tum ex vitae sanctitate comparata, Gallias hoc tempore illustrauit: breuicque narratione in primis sunt nobis eius percurrenda primordia, atque vitae progressus vsque ad praesentis temporis statum: Eo enim splendore sanctitatis effulsit, vt nobilissimae totius Galliarum Ecclesiae eligi mereretur Metropolitanus Antistes, hoc potissimum tempore, quo eas regiones occupantibus barbaris, iisdemque vel Gentilibus, vel Arianis, magno opus esset inter tot ingruentes vndique fluctus nauis gubernatore;

Scriptae

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPP.

^a Scriptae sunt res gestae S. Casarij ab eius discipulo Cypriano ad sanctam Casariam illius sororem, id ipsa ab eo efflagitante: exrant ipsa quidem, Dei benignitate, inter tot Galliarum busta seruata. Placuit, inquam, diuinæ prouidentiae, vt afflictae prostrataeq. vndique Gallicanae Ecclesiae hoc perditissimo tempore, tam docto tamque sancto illustrarentur Episcopo, cuius sanctitas ipsi inhærens ab incunabilis, septennio ætatis fructus praecoces emisserit, & in dies magis magisque foecunda annorum augmento consurgeret: Cum primò erogatis quae sibi licuit in pauperes bonis clarissimorum parentum, domo spreta, ad sanctum Siluestrum meritis insignem Cabilonensem Episcopum conuolans, ab eo, ex sacro praescripto ritu, in clericum voluit attonderi, atque clericali institui disciplina, tanto dignus Antistite educatore atque doctore, qui mira sanctitate resplendens, in Casarium quem dilexit vt filium, transmisit opulentam virtutum hereditatem. Est celebris eiusdem Siluestri memoria sacris tabulis adnotata, in Ecclesia semper vigens, annis singulis rediuna, nosq. in Notis de eo pluribus egimus. At Casarius, vbi flores eius sanctitatis tamquam apis auidè fuxit, ad Lerinensē secretius alucarium conuolauit, ibique (vt idem auctor habet) sub Porcario Abbate diu monasticam conuersationem summa excoluit obseruantia: licet praimmenso animi ardore ipse sibi semper segnior videretur: vt apparet ex eius homilia, quam postea in eodem habuit monasterio, vbi primum ista inter alia interseruit de florentissimo statu huius temporis eiusdem cœnobij Lerinensis: Benedicimus Dominum nostrum, qui sanctam institutionem & admirabilem consuetudinem loci huius iugiter crescere, & in maiori dignatur gloriae cumulo sublimare. O felix & beata habitatio insulae huius, vbi tam sanctis quotidie & tam spiritualibus lucris gloria Domini augetur, & tantis damnis diaboli nequitia minoratur! Beata, inquam, & felix insula Lerinensis, quae cum paruula & plana esse videatur, innumerabiles tamen montes ad caelum misisse cognoscitur.] haec dicens Casarius, alludere ad ea videtur quae superius recitauimus ex carmine Eucharistico, quod ad Faustum scripsit haud pridem Sidonius Apollinaris, vbi ait:

— quantos illa insula plana

Miserit ad caelum montes, &c.] per montes Sanctos intelligens; cum ipsa insula

vndique planicie lata gaudens, montibus careat. Hinc & Casarius ista subdit:

Haec est quae eximios nutrit monachos, & praestantissimos per omnes prouincias erogat sacerdotes.] vix enim reperiri erat, qui his temporibus assumptus in regionibus illis ad regimen Ecclesiarum, non delectus esset ex nobilissimo & regularis institutionis obseruantissimo cœnobio Lerinensi: Ac sic (subdit ipse) quos accipit filios, reddidit patres; & quos nutrit paruulos, reddit magnos: quos velut tyrannos excipit, Reges facit: Nam omnes quoscumque felix & beata habitatio ista susceperit, charitatis pennis ad excelsa virtutum culmina Christo sublimare consuevit. Quae res cum penè in cunctis habitatoribus fuerit feliciter consummata, tamen resistentibus meritis meis, in me non probatur impleta. Cum enim paruitatem meam haec sancta insula velut praecleara mater & vnica singularis omnium bonorum nutritrix brachijs quondam pietatis exceperit, & non paruo spatio educare & enutrire contenderit: licet reliquos ad virtutum culmina erexerit, à me tamen (quia cordis duritia contradicit) omnes negligentias auferre non potuit. Et ideo cum omni humilitate supplico, & tota cordis contritione deposito, vt quod negatur meritis meis, vestris orationibus suppleatur, &c.]

Mira res, vt sub tot barbararum gentium frequenter factis in Gallias grassationibus, à Suis, Vuandalis, Alanis, Gothis, Burgundionibus, Hunnis, & Francis, nihil ad haec tempora passum fuerit detrimenti idem monasterium insulae Lerinensis, factum ipsis etiam barbaris atque Arianis venerandum: Vnde quod valde erubescant habent nostri saeculi Nouatores, qui in Galliis plusquam sexcenta monasteria combulerunt, vt taceam de cineribus innumerabilium ecclesiarum. Quanta insuper hoc tempore esset gloria eiusdem cœnobij Lerinensis, praeter illa quae superius dicta sunt, ipsum rursus audi Casarium ad monachos concionantem: ab Oriente (inquit) vsque ad Occidentem, & omnibus penè locis, in quibus Christiana religio colitur, religiosissima vestra conuersatio ad Christi gloriam praedicatur. Iure à vobis exigitur, vt quod de vobis creditur, hoc probetur. Agite ergo, Deo auxiliante, quod semper egistis, &c.]

Sed quod sub Fausti nomine peruulgata legitur fabula de eodem Lerinensi cœnobio exciso à Saracenis sub Porcario Abbate institutore S. Casarij: eam hic obiter refellere, ex instituto onus incumbit. Primum verò scias, non esse Fausti scripturam illam, sed appendicem

^a Apud S. Leo
27. Aug.
CAESARII
TYROCI-
NIVM.^b Martyrol. Rō.
& alia die 20.
Novemb.
CAESARIVS
MONACHVS
LERINEN-
SIS.^c Casar. homil.
20.
DE MONA-
STERIO LE-
RINENSIS.REVEREN-
TIA BARBA-
RORVM ER-
GA MONA-
STERIVM
LERINENSE^d Casar. hom.
20.

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4.

IMPP.

dicem ad Fauſti inſtructionem ad monachos, vt apparet ex ea nuper edita diligentia vi- A
ri doctiſſimi Genebrardi nunc Aquenſis Epiſcopi poſt funebrem orationem S. Hilarij
Epiſcopi Arelatenſis, & alia illi coniuncta, vbi poſt abſolutam Fauſti illam tractationem
ſubiicitur narratio de excidio monaſterij Lerinenſis, qua dicitur idem monaſterium à Sa-
racenis dirutum, & ſanctum Porcarium Abbatem cum ſuis eſſe necatum. At quantæ fidei
ſcriptum illud auctoris incerti? Et vbinam gentium Saracenorum incurſio his tempori-
bus in Occiduis oris innotuit, qui vix poſt trecentos annos auditi ſunt mare mediterraneū
infeſtaſſe? Sed haud maioris nobis fidei quæ habentur in ſpuria Vita S. Honorati, vbi
hæc facta dicuntur per Genſericum Vuandalorum in Africa Regem: cum & additur idem
monaſterium per Genſericum ſub Abbate Porcario dirutum, numquam vſque ad Pipini
Francorum Regis tempora eſſe reſtitutum. Si hæc vera ſunt; quomodo poſt Genſericum
iam deſunctum adeo celebratur gloria eiufdem monaſterij Lerinenſis, vt audiuiſus à B
Caſario? Quomodo de tanti ex nobis clade nulla penitus habetur mentio in Actis ipſius
ſancti Caſarij, quæ ſunt ſcripta (vt diximus) ab huius temporis ſcriptore Cypriano? Vel
quonam pacto dici poteſt vſque ad Pipini tempora eius deſolationem perduraſſe, ſi
S. Gregorius Papa eiufdem menitit monaſterij ſub Bono Abbate (ad quem ſcribit) exi-
ſtentis? Sic igitur cum neque ſub Saracenis, neque ſub Genſerico ea accidiſſe funera
monaſterio Lerinenſi ſub Abbate Porcario dici poſſint: neceſſe eſt affirmare, vel Porca-
rium, quem cum ſuis martyrem dicimus, qui & Caſarium à pueritia educavit, longiſſi-
mam vixiſſe ætatem; & ea quæ narrat, non à Genſerico, neque à Saracenis, ſed ab alijs
paſſos eſſe ſucceſſoribus Genſerici; vel alterum dicere eiufdem nominis poſt hæc in eadem
inſula ſub Saracenis Porcarium floruiſſe, cuius Eccleſia ipſa cum ſuis celebrat martyrium
pridie Idus Auguſti.

DE CLADE
MONASTE-
RII LERI-
NENSIS.TEMPORA
PORCARIJ
ABBATIS.
Gregor. lib. 9
epiſt. 8.POMERIUS
RHETOR MA-
GISTER CAE-
SARII.
Gennadij de
ſcrip. Eccl. c
48.Martyrol. Rō.
die 8. Martij.CAESARIUS
QVO VIXIT
TEMPORA.HOMILIAE
CAESARII
CATHOLICI
CAM DE-
CENTEDEM

Galat. 3.

Sed ad Caſarium redeamus, quem diximus in eadem inſula in exercitatione monaſti-
ca ſub eodem Abbate vixiſſe; quo iubente, Arelatenſis poſtea ſe contulit, ibique excultus
eſt rhetoricis facultatibus ſub Pomerio Aſtro inſigni eius temporis rhetore: Hic ille nam-
que Pomerius, quem natione Maurum fuiſſe tradit Gennadius, eundemque ordinatum
in Gallia preſbyterum: quem alij Iulianum nominatum dixere: Quam autem decepti
ſint qui Iulianum Pomerium putauere fuiſſe Epiſcopum Toleranum, tu conſule Nota-
tiones noſtras in Romanum Martyrologium. Porro huius Pomerij, quo vſus eſt præce-
ptore Caſarius, lucubrationes Gennadius recenſet, quem poſt Gelatiij obitum ſub Anaſta-
ſio Imperatore adhuc fuiſſe ſuperſtitem docet. Caſarius autem egregie doctrinis ſacris
potiſſimum inſtitutus, dignus iudicatus eſt, qui poſt Eonium à populo & clero expetere-
tur in Epiſcopum Arelatenſem: cui nec proſuere latebræ ſepulchrales, quin inde trahere-
tur ad regimen Epiſcopatus inuitus.

Sed non prætermittimus dicere (quod & magnopere admiratus ſum) Trithemium, ſi-
ue alios ad poſteriora tempora eundem Caſarium retuliſſe ſub profeſſoribus regulæ S. Be-
nedicti, quem conſtat ante S. Benedicti monachatum his ipſis vixiſſe temporibus, in-
terfuſiſſeque pluribus Concilijs hiſ ite temporibus celebratis. Porro id ipſum eius vitæ Acta
perſpicue docent: nam vixiſſe tunc dicunt, cum Alaricus regnaret in Gallia Narbonenſi,
& Theodoricus Rex potitus eſſet Italia: ſed & cum tradat idem eius Vitæ auctor, vſum
ipſum eſſe præceptore Pomerio Aſtro, atque probaſſe Felicem Papam, vulgaſſeque eiufdem
Caſarij ſcripta; nulla penitus de his vel leuiter dubitandi occaſio potuit eſſe relicta: cum
alioqui & eius homilia id ipſum facile recte intuenti demonſtrarent.

Porro (quod dolendum eſt) ſanctiſſimi atque doctiſſimi viri exciderunt nobiliſſima mo-
numenta, vixque reliquæ ſunt quadragintaſex homilia diuerſis temporibus dictæ: ad quas E
prouoco Callos illos, qui turpiter à fide refugæ, ad hæreticos transfugæ defecerunt: videant
quæ de Catholicis dogmatibus, quæ ipſi infeſtantur, ſenſerit tantus doctor, miraculiſque
conſignata reliquerit, hoc potiſſimum ſæculo, quo Franci in Gallijs regnantes eandem
fidem Catholicam, in qua & baptizati ſunt, acceperunt. Vt planè ſi quis eiufdem Ca-
ſarij legerit homilias, ex illis facile intueatur illorum qui à Catholica veritate deſciue-
runt amentiam, cogaturque præſtupore exclamare cum Paulo: O inſenſati Galatæ,
quis vos ſcicinavit non obedire veritati?] multo magis verò ſi peruiderit quæ alij nobiles
huius temporis ſcriptores Eccleſiaſtici itidem Galli gentiles ſui, nempe Proſper Aquita-
nus, Hilarius Arelatenſis, Saluianus Maſſilienſis, Eucherius Lugdunenſis, Claudianus Ma-
mercus Viennenſis, Alcimus Auitus, itidem Viennenſis, Sidonius Apollinaris Aruernus,
& alij

CHRISTI
453.LEONIS PAP.
14.VALENTIN. 29.
MARCIANI 4. IMPR.

A & alij ſuis ſcriptis, vitæque ſanctitate, atque miraculorum virtute egregie reliquere teſtata,
in omnibus conſentientia illis quæ Hilarius Pictauienſis, Irenæus Lugdunenſis, atque
Dionyſius Pariſienſis omnes ſanctiſſimi Epiſcopi olim iſdem tradiderunt, & nuperimè
Caſarius docuit. At de Caſario modò hætenus, ſuis locis inferius de eodem ſæpe dictu-
ri. Iam verò ad aliud Gallicanum Concilium hoc item anno celebratum orationem con-
uertamus, immoreturque in eo paulo longius, quæ Arelatenſe citò aliquibus tantum in-
ſpectis, pertranſiit.

Hoc itaque eodem anno ſub eiufdem Opilionis Conſulatu item in Gallijs celebratum
eſt Concilium Andegauenſe: Quod quidem è temporum obſcuritate haud pridem in lu-
cem vindicatum ſcias à docto pioque viro P. Frontone Societatis I E S V in Gallijs profeſ-
ſore, à quo & accepimus: ipſum autem cum perbreue ſit, necdum in lucem editum, hic tibi
B verbatim reddendum putauimus: ſic enim ſe habet:

Cum ad ordinandum Epiſcopum in ciuitate Andegauorum conueniſſent, & Thalaffius
eſſet Epiſcopus ordinatus: omnibus pariter reſidentibus, Leone, Euſtochio, Charilatone,
Rumorido, Vincentio, Victorio, & Thalaffio Epiſcopis, pari conſilio atque tractatu, deci-
ſionem quam verbis decreuerant, etiam ſcripturæ mandare voluerunt, vt hac die, hoc eſt,
quarto Nonas Octobris, Opilione V. C. Conſule, hæ regulæ Eccleſiaſticae ſeruarentur, quæ
à ſenioribus iuxta auctoritatem Scripturatum iam fuerant conſtitutæ.

Primum, vt contra Epiſcopale iudicium clericis non liceat reſilire, neque inconſultis ſa-
cerdotibus, ſæcularium iudicia expetere: ſed nec de loco vno in alium ſine Epiſcopi per-
miſſione tranſire, nec ſine commendatiſſis ſacerdotum ſuorum litteris commeare.] habet
hæc primus canon, quo proculdubio aduerſari ſunt Patres illi conſtitutioni Valentiniani
C Imperatoris datæ anno ſuperiori, qua Eccleſiaſticum forum ſuis (vt vidimus) priuilegijs
ſpoliauit: haud enim timuerunt refragari Imperatori pro Eccleſiaſtica immunitate ſan-
ctiſſimi ſacerdotes. Sed deſcribamus reliqua:

Vt diaconi preſbyteris nouerint omni humilitate deferendum eſſe.] cuiuſnam rei cauſa
hæc ſanciuerint Patres, dictum eſt Annualium quinto tomo. Sed ſubdunt: vt à violentia &
crimine perputationis abſtineant.] mendoſus eſt locus.

Familiaritatem extranearum feminarum nouerint eſſe vitandam. Sed ſi qui ſunt cæli-
bes, nonniſi à ſororibus, aut amitis ſuis, aut à matribus conſolentur. Quia licet bonum
non eſt homini ſolum eſſe; ita familiares eſſe clericos feminis non oportet extraneis: quia
frequenter plurimorum ruinas ſub hac occaſione deſtemus. Si quis autem poſt hoc inter-
dictum à prædictis familiaritatibus ſe reuocare noluerit; nequaquam gradu altiori dona-
D bitur; & ſi iam ordinatus fuerit, non miniſtret.

Tum ſi qui in tradendis vel capiendis ciuitatibus interfuiſſe fuerint detecti: non ſo-
lum à communionem habeantur alieni, ſed ne conuiuiorum quidem admittantur eſſe par-
ticipes.

Quod etiam de his qui accepta poenitentia reſilierunt, debita ſeueritate ſeruabitur.
Quæ forma etiam circa eas, quæ de virginitate ſanctimonialium crimine proprio decide-
runt, ſtatuto rigore permaneat.

Hi quoque qui alienis vxoribus, ſuperſtitibus ipſorum maritis, nomine coniugij abutun-
tur, à communionem habeantur extranei.

Clerici quoque, qui relicto clero, ſe ad ſæcularium militiam & ad laicos contulerint, non
iniuſte ab Eccleſia, quam reliquerunt, amoueantur.

E Monachi quoque, qui cœptam obſeruationis viam reliquere, & abſque epiſtolis &
abſque certis negotijs vel neceſſitatibus per regiones vagantur alienas, cognita diſtrictio-
ne, ſi ſe non emendauerint, ab Abbatibus ſuis, vel à ſacerdotibus ad communionem non
recipiantur.

Alijs quoque Epiſcopis aliorum clericis gradum augere non liceat.

Quicumque autem vel de laicis vel de clero miniſtri fuerint ordinati, & obſeruari no-
luerint, ſi laicus, communicare non liceat, niſi fortè reprobaucrint criminoſos.

Nonniſi vnus vxoris viri iudemque virginibus copulati, diaconi, vel preſbyteri or-
dinentur.

Poenitentia ſanè locus omnibus pateat, qui conuerſi errorem ſuum voluerint con-
fiteri; quibus, perſpecta qualitate peccati, ſecundum Epiſcopi æſtimationem erit venia lar-
gienda.

CONCIL. AN-
DEGAUENSE
NVNC PRI-
MVM EDI-
TVM.

* debiles

CHRISTI 453.454. LEONIS PAP. 14.15. VALENTIN. 29.30. MARCIANI 4.5. IMPP.

Quod ita inter predictos viros pari consilio & ordinatione decretum est, vt si quis ex ipsis contra hanc ordinationem agendum esse presumpserit, obuius fuisse regulæ Ecclesiasticæ iudicetur: aduersus quem ceteris fratribus suis, quasi aduersus contemptores licebit insurgere.] haftenus Andegauenſe Concilium Romam missum:

De quo quantum ad Episcoporum qui interfuerunt nomina pertinet, egregie idem Fronto deprompsit ex primo Concilio Turonensi, quod post annos octo legitur celebratum sub Seuerini Consulatu; & quarumnam Ecclesiarum aliquot ex his Episcopi essent inuenit, nimirum Victorium siue Victurium fuisse Episcopum Cenomanensem, Leonem Bituricensem, Thalassium hic ordinatum Episcopum fuisse Andegauenſem, qui idem Thalassius scriptus pariter habetur vna cum dicto Victurio in Concilio Venetico: qua ratione idem auctor iure opinatur non esse congregatum illud Concilium in Venetia Italiae prouincia, sed Venetensi ciuitate in Gallia Lugdunensi; cui & libentius assentimur, cum sciamus & eiusdem Venetensis ciuitatis in Gallia Episcopum, Modestum nomine, cum aliis Gallicanis Episcopis sedisse in Concilio Aurelianensi sub Clodouco. Habes hac diligentia exploratum, lector, quo tempore fuerit dictum Veneticum Concilium celebratum, nulla licet Consulatum nota perspicuum: in quo quidem complura leges, qua in celebrato hoc anno Concilio Andegauenſi sunt statuta, pauloque fusius repetita. Obseruauit idem vir doctus & alia pleraque in eo notatu digna; sed hæc nobis modo ad historiam satis.

IESV CHRISTI ANNVS 454. LEONIS PAP. ANNVS 15. VALENTIN. 30. MARCIANI 5. IMPP.

Quæ sequens est annus Domini quadringentesimus quinquagesimus quartus, Studio & Actio Consulibus Fastis reperitur adscriptus: illum quidem Marcianus, hunc autem Valentinianus Romæ creauit. Sed funeste ipsi Actio accidit, vt ipsius Consulatus occisionis eius index sit positus temporis: nam de ipso hoc anno Marcellinus in Chronico sub eius Consulatu: Actius (inquit) Patricius, magna Occidentalis Imperij salus, & Regis quondam Attilæ terror, à Valentiniano Imperatore cum Boetio amico in Palatio trucidatur, atque cum ipso Hesperium cecidit regnum, nec haftenus valuit releuari.] hæc Marcellinus.

Quomodo autem id molitus sit Maximus Romanus Senator, Procopius ita narrat: Maximus erat quidam de Senatoribus, vnus ex stirpe illius Maximi tyranni, quem Theodosius Senior sustulerat, pro qua victoria Romani quolibet anno festum agunt: huic vxor formosissima, sicut & pudicissima fuerat; qua Valentinianus amore captus cum potiri cuperet, resque admodum ardua foret, rem iniquam excogitauit: Maximum iussit ad se in Palatium venire, quocum talis colludens, auro certo proposito, anulum eius victor nactus est: hunc clam ad vxorem misit viri nomine, vt quamprimum signo perspecto, in Palatium salutatum Eudoxiam Imperatricem veniat. Illa subito paret: quam certi, quibus res nota ac mandata erat, protinus in aula excipientes, longè in Gyneconitidem duxerunt; vbi Valentinianus occurrens, vim ei intulit. Illa post hæc maesta domum regressa, calamitatem fatumque suum flere, virumque magnopere detestari coepit, vt qui occasionem huic rei dederit.

Maximus verò dolore ingenti percussus, de insidiis contra imperatorem secum meditatatur. Cumque videret Actium tunc maximum Ducem, qui paulo antè clarissimam victoriam de Attila, Massægetarum, Scytharumque exercitu armato contra Romanum Imperium retulerat, succurrit ei ita agere, vt laudem omnem & merita gestorum amitteret, suspectumque illum redderet Imperatori.] Hic considera & in mentem reuoca, lector, quomodo iisdem insidiis Actius pereat, quibus ipse olim circumuenerat magnum Ducem Bonifacium, cuius occasione Vuandali potiti sunt Africa: vnde perspicias & diuinam in rarditate supplicij patiendam, & æquum in exhibitione vindictæ iudicium. Sed pergat Procopius: Tempus quoque commodum tunc visum, quod longè abesset, quod spes in eo potissimum Romanorum esset. Cum eunuchis agit, quorum custodiae vti fidelissimorum corporis sui curam Imperator tradiderat, vt ei persuaderent Actium nouis rebus studere. Imperator facile credens, suspectamque illum habens virtutem, vt inferficeretur mandat. Fertur & proximum quemdam ex Romanis interrogasse, an utilis foret Actij mors: ille autem

DE CONCI- LIO VENE- TICO.

ACTII CON- SULATVS ET OBIVS.

Protop. de bell. Vuandal. lib. 1.

QVID IN VALENTINIANVM MAXIMVS MOLIATVR.

CHRISTI 454. LEONIS PAP. 15. VALENTIN. 30. MARCIANI 5. IMPP.

tem respondisse; hoc ipse videret, bene an malè; se tantum scire, quod sibi dexteram altera manu inciderit.] hæc de Actij nece Procopius: quæ autem subdit de grassatione Attilæ in Italiam, ea ante Actij mortem accidisse, iam superius perspicue demonstratum est. Quid verò sublato de medio Actio Maximus in Valentinianum molitus sit, suo loco dicendum anno sequenti. De Actij porrò nece est versus Sidonij Apollinaris in detestationem Valentiniani:

Actium Placidus mastravit semiuir amens.

Manibus etiam ipsius Valentiniani Imperatoris necatum esse Actium, auctor Miscellæ testatur. sed ita ante eum Cassiodorus: Actius Patricius in Palatio manu Valentiniani Imperatoris extinctus est: Boetius verò Præfectus Prætorio ab amicis eius circumstantibus interemptus.] At de Consulatu & nece Actij satis: iam reliquis anni huius res gestas

prosequamur. Sanctus Leo Romanus Pontifex, vt componeret res Orientalis Ecclesiæ omne adhibens studium, plures hoc anno ea de causa ad Marcianum Imperatorem litteras dedit, ac primum quidem Idibus Martij, quibus laborantem magno discrimine commendat Ecclesiam Alexandrinam, itemque Proterium recens eius creatum Antistitem, cuius anno superiori sinceræ fidei professionis litteras accepisset. In his quidem curandis, primò vnde morbus irrepisset docet, atque mox presentaneum remedium affert his verbis: Quia verò quorundam hæreticorum versuta nequitia ad conturbandam aliorum simplicitatem epistolam meam, quam ad beatæ memoriæ Flauianum dedi, falsis perhibetur, vt commutatis quibusdam verbis, vel syllabis, receptorem me Nestoriani erroris adferant: Obsecro venerabilem clementiam vestram, vt eandem epistolam per fratrem meum Iulianum

Episcopum, vel eos quos idoneos ad hoc opus pietas vestra delegerit, in Græcum sermonem iubeatis integrè diligenterque translata, per idoneum latorem sub vestri signaculi impressione deferri, tradendam Iudicibus Alexandrinis, qui eam clero & plebi ipsius ciuitatis cum prædictorum Episcoporum prædicationibus, qui & meo scripto consentiunt, faciant recitari: vt agnoscant se fallacium hominum fraude vltius decipi non debere. & probentur Apostolicæ sedis sinceri esse discipuli, apud quam nec Eutyches, nec Nestorius vllum obtinent locum; quia sicut alios hæreticos, ita & istos damnauit.] hæc sanctus Leo.

Quenam autem fuerint quas dicit prædicationes Episcoporum esse vnà cum epistola ad Flauianum Alexandrinis significandas, superius manifesta est, nempe laborasse se ad conuincendos & reducendos Alexandrinos ad fidem Catholicam, vt quæcumque ipse scripsisset in dicta epistola ad Flauianum, ea cuncta probata testataque redderet assertionibus Alexandrinorum Episcoporum illorum qui maiori apud eos gloria claruissent. nam ait: Et ne memoratis noua inferre & propria dicta epistola videatur adstruere: venerabilium Patrum, qui ei Ecclesiæ præfuerunt, scripta relegantur; & quid beatus Athanasius, quid Theophilus, quid Cyrillus, quid etiam Orientales magistri de incarnatione Domini senserint, recognoscant.] & paulo post: Sed nunc (vt dixi) hic docendi optimus modus est, vt paternorum sensuum linea Alexandrinæ plebis & cleri auribus innotescat; ac si qui sunt qui nostra scripta despiciant, illis saltem qui nobiscum Apostolicis sensibus congruunt acquiescant.] hæc sanctus Leo ex diuino planè deprompta Spiritu: Nam hoc vnum exhibitum Ecclesiæ Alexandrinæ remedium satis esse potest ad expurgandas hæresibus omnibus cunctas Ecclesias, prouocando nimirum singulas ad illos doctores, qui in eis doctrina & sanctitate claruerunt, à quibus & Euangelium vel prædicatum ipsis, vel propagatum fuisse constat. Hæc quidem (vt diximus) sexto Idus Maias Leo Pontifex ad Marcianum.

Paruit Marcianus Augustus Leoni Pontifici, atque ex eius sententia promulgauit editum ad ipsos potissimum Alexandrinos, quo iussit eos non recedere debere ab his quæ à sacris œcumenicis Conciliis statuta fuissent, & quæ ipsis prædicata essent à sanctis ipsorum Episcopis Athanasio, Theophilo, atque Cyrillo. Quod autem in eo de sancti Leonis epistola non meminit Imperator, inde fortasse accidit, quod illa nondum esset Græco sermone donata, vel ex prototypo emendata, quæ ad illos ab hæreticis corrupta allata fuerat. Sed illud aduerte, in Codice Iustiniano deprauatam Consulibus eiusmodi recitari sanctionem: quippe cum in eius inscriptione à Valentiniano & Marciano promulgata fertur, Consules in fine ponuntur & dies, in quibus neuter illorum superstes erat. Quamobrem

VALENTINIANVS OCCIDIT ACTIUM.

Paul. Diac. lib. 15. Cassiodor. in Chron. hoc anno.

LEO SOLICITVS PRO REBUS ALEXANDRINIS. Leo epist. 69.

S. LEONIS EPISTOLA AB HAERETICIS FALSATA.

QUAE RECTA FIDEM CATHOLICAE PRAEDICATIONIS.

SALVBERE REMEDIUM AD CONVINCENDAS OMNES HAERESSES.

MARCIANVS RESCRIBIT ADVERSUS HAERETICOS.

CHRISTI
454.LEONIS PAP.
15.VALENTIN. 30.
MARCIANI 5. IMPP.

obrem quoniam eadem sanctio concinnationem habere cognoscitur cum dicta epistola A
S. Leonis Papæ hoc anno data ad Marcianum Imperatorem tertio Idus Martij; eandem ip-
sam sub huius anni Consulibus Idibus Augusti (vt se habet) fuisse editam, iure dici posse
videtur: Quam quidem veluti affinem dictæ Leonis epistolæ hic describere dignum puta-
mus: sic enim se habet:

21. 8. C. de ha-
ret.
SANCTIO
MARCIANI
ADVERSUS
HÆRETICOS.

Quicumque in hac sacra vrbe, vel Alexandrina, vel in omni Ægyptiaca diocesi, diuer-
sifque aliis prouinciis Eutychetis profanam peruersitatem sequuntur, & non ita credunt,
vt trecenti decem & octo sancti Patres tradiderunt, Catholicam fidem in Nicæa ciuitate
fundantes; centum quoque & quinquaginta alij venerabiles Episcopi, qui in alma vrbe
Constantinopolitana postea conuenerunt; sicut & Athanasius & Theophilus & Cyrillus
sanctæ recordationis Episcopi Alexandrinæ ciuitatis credebant, quos etiam Ephesina Syn-
odus (cui beatæ memoriæ Cyrillus præfuit, in qua Nestorij error expulsus est) in vniuersis B
secuta est; quos & nuper venerabilis Chalcedonensis Synodus est secuta prioribus Conci-
liis sacerdotum in omni prorsus parte consentiens, nihil adimens sacrosancto Symbolo,
neque adiiciens, sed Eutychetis dogmata funesta condemnans: sciant se esse hæreticos
Apollinaristas: Apollinaris enim facinorosissimam sectam Eutyches, & Dioscorus mente
sacrilega sunt secuti. Ideoque hi homines, qui Apollinaris, vel Eutychetis peruersitatem
sequuntur, illis pœnis, quæ diuorum retro Principum constitutionibus contra Apollina-
ristas, vel serenitatis nostræ postmodum sanctione contra Eutychanistas, vel hac ipsa Au-
gustissima lege contra eosdem decreta sunt, nouerint se esse plectendos.

POENÆ
STATVTAE
ADVERSUS
EUTYCHIA-
NOS ET A-
POLLINARI-
STAS.

Idcirco Apollinaristas, hoc est, Eutychanistas (quibus etsi est in appellatione diuersi-
tas, tamen est in hæresis peruersitate coniunctio, & dispar quidem nomen, sed idem sacrile-
gium) siue in hac alma Vrbe, diuersifque prouinciis, siue in Alexandrina ciuitate, siue in C
tra Ægyptiacam diocesim sunt, & neque ita credunt, vt prædicti venerabiles Patres
credebant, neque viro reuerendissimo Alexandrinæ vrbs Antistiti Proterio fidem Or-
thodoxam tenenti communicant; Episcopos, presbyteros, aliosue clericos creare &
habere prohibemus. Scientibus tam his Eutychanistis, qui ausi fuerint cuiquam Epi-
scopi, vel presbyteri, vel clerici nomen imponere, quàm his qui passi fuerint imposi-
tum sibi nomen sacerdotale retinere, pœnam exilij cum facultatum suarum amissione se
habitueros.

Vniuersi præterea Apollinariistæ, vel Eutychanistæ non ecclesias, non monasteria sibi
construant: parasynaxes & conuenticula tam diurna quàm nocturna non contrahant: ne-
que ad domum, vel possessionem cuiusquam, neque ad monasterium, vel quemcumque
alterum locum operaturi sectæ funestissimæ congregentur. Quod si fecerint, & hoc factum D
fuisse domino volente constiterit: post rem in examine Iudicis approbatam, domum vel
possessionem eius, in qua conuenerint, vel monasterium, eius ciuitatis Orthodoxæ Eccle-
siæ, in cuius territorio est, iubemus addici. Si verò ignorante domino, sciente verò eo qui
pensiones domus exigit, vel actore, vel conductore prædij, parasynaxes & conuenticula
interdicta collegerint: conductor, vel procurator, siue actor, vel quicumque eos in domum
vel possessionem vel monasterium receperint, & passi fuerint illicitas parasynaxes, conuen-
tusque celebrari; si vilis & abiectæ sint conditionis, sustibus publicè & in pœnam suam &
in aliorum coerceantur exemplum: si honestæ verò sint personæ, decem libras auri multæ
nomine Fisco nostro cogantur inferre.

Nullum præterea Apollinariistam, vel Eutychanistam ad aliquam iubemus aspira-
re militiam: & si inuenti fuerint militare, cingulo soluto, honestorum hominum & Pala-
tij communionem priuentur: nec in aliqua, nec in qua nati sunt ciuitate, vel vico, aut re-
gione versentur. Si qui verò in hac alma vrbe nati sunt; tam sacratissimo Comitatu,
quàm omni per prouincias metropolitana ciuitate pellantur. Nulli insuper Eutychia-
nistæ, vel Apollinariistæ publicè vel priuatim conuocandi cœtus, vel circulos contra-
hendi, & de errore hæretico disputandi, ac peruersitatem facinorosi dogmatis asseren-
di tribuatur facultas. Nulli etiam contra venerabilem Chalcedonensem Synodum li-
ceat aliquid vel dictare, vel scribere atque emittere, aut aliorum dicta vel scripta su-
per eadem re proferre. Nemo huiusmodi habere libros, & sacrilega scriptorum au-
deat monumenta seruare. Quod si qui in his criminibus fuerint deprehensi, perpe-
tua deportatione damnentur. Eos verò qui discendi studio adierint de infausta hæ-
resi disputantes, decem librarum auri, quæ Fisco nostro inferenda sunt, iubemus sub-
ire

CHRISTI
454.LEONIS PAP.
15.VALENTIN. 30.
MARCIANI 5. IMPP.

A ire dispendium. Vltimo etiam supplicio coerceantur, qui illicita docere tentauerint.
Omnes verò huiusmodi chartæ ac libri, qui funestum Eutychetis scilicet & Apollinaris
complexi fuerint dogma, incendio concrementur, vt facinorosa peruersitatis vestigia
flammis combusta depereant. Acquum namque est, vt immanissima sacrilegia par pœ-
næ magnitudo percellat. Scientibus Moderatoribus prouinciarum, eorumque apparitori-
bus, Defensoribus etiam ciuitatum, quod si ea quæ legis huius religiosissima sanctione cu-
stodienda decernimus, aut neglexerint, aut aliqua permiserint temeritate violari; dena-
rum librarum auri multam Fisco nostro inferre cogentur, insuper etiam existimationis suæ
periculum sustinebunt. Dat. Constantinopoli, Idibus Augusti, Constantio & Rufo Con-
sulibus.] sed reddenda hæc ad huius anni Consules Studium & Aetium. Quod si non mu-
tandos Consules quis pertinaciter asseueret: tunc necesse ipsi erit, vt titulum legis mutet, ac
B pro Valentiniano & Marciano restituat Maiorianum atque Leonem. Sed cum hac consti-
tutione Imperator profiteatur se contra Eutychanos alias edidisse sanctiones, nihil est
quod ad Leonem post eum in Oriente regnantem, ipso primo sui Imperij anno, qui dictis
Consulibus consignatur, spectare possit. Porro qui re vera legem sanciuit Marcianus Au-
gustus, idem in transgressores eius animaduertisse reperitur: Etenim fautores Dioscori,
qui turbas Alexandria excitabant, ab Ecclesia pulsos, in exilium mitti præcepit, vt fidem
faciunt litteræ Orthodoxorum Aegyptiorum ad Leonem Imperatorem post necem
Proterij datæ, quæ suo loco recitabuntur. Modò ad Leonem Romanum Pontificem re-
deamus.

RESTITVTI-
TVR TEXTVS
COD. IVSTI-
NIANI.

Sequenti mensè post datam epistolam ad Marcianum Imperatorem, decimosextimo
Kal. Maij ad eundem de Anatolio Episcopo Constantinopolitano, cum factum, quo cre-
ctus erat, demississe videretur, hæc scribit: Constantinopolitanus Episcopus ad omnem
C pietatis profectum præsentis clementiæ vestræ doceatur exemplo: Si fideliter vestris acquie-
scat horratibus, habebit in me sinceræ gratiæ animum; tantum vt quod verbis spondet,
corde perficiat. Si verò quæ Deo & pietati vestræ displicent, pertinaci intentione delegerit:
salua mansuetudinis vestræ reuerentia, vtar cum omnibus, & pro omnibus, vobis quoque
adnitentibus, aduersus superbientem liberiori constantia: quem (quod sæpè dicendum
est) malle pro sanctis actibus fraternam charitate complecti.] hæc de Anatolio ad Im-
peratorem.

Apud Euseb.
lib. 2. c. 8.

Leo epist. 70.
ANATOLII
FASTVS RE-
PRESSVS.

Peruasus igitur litteris Leonis Pontificis Marcianus Augustus, Anatolij repressit auda-
ciam, nihilque ipsum sibi voluit de sedis primatu amplius arrogare, sed iussit stare decre-
tis sacrosancti Nicæni Concilij: quod studuit innotescere, publica sanctione hoc anno data
D sub dictis Consulibus Actio & Studio, qua omnibus notum fecit, nihil penitus innouan-
dum de priuilegiis antiquitus concessis Ecclesiis. Quinetiam omnia cassâ reddidit, quæcum-
que ex ambitione Anatolij contra antiquos canones Chalcedone præsumpta essent de pri-
matu Constantinopolitanæ Ecclesiæ. desideratur ipsa quidem integra sanctio, cuius tan-
tum fragmentum in Iustiniano inferum est Codice. Puto enim, dedita opera eam esse de-
curtatam sanctionem de abrogando primatu sancitam, eo quod ipse Iustinianus contra-
rium postea firmare voluit, cum sua sanctione eidem primatum contulit. Sed reddamus
hic eiusdem sanctionis Marciani fragmentum illatum in Iustinianum (vt dictum est) Co-
dicem, istis verbis:

MARCIANI
SANCTIO
CONTRA
ANATOLI-
VM.

Iustin Nouel.
131. c. 2.

12. C. de
sacrosanct.
Eccles.

MARCIANI
SANCTIO
DE PRIVI-
LEGIIS EC-
CLESIAE VM.

Impm. Valentinianus & Marcianus Augg. Palladio Præfecto Prætorio.
Priuilegia, quæ generalibus constitutionibus vniuersis sacrosanctis Ecclesiis Ortho-
E xæ religionis retro Principes præstiterunt, firma & illibata in perpetuum decernimus cu-
stodiri. Omnes sanè pragmaticas sanctiones, quæ contra canones Ecclesiasticos interuen-
tu gratiæ vel ambitionis elicitæ sunt, suo robore & firmitate vacuatas esse præcipimus.
Et quia humanitatis nostræ est, egenis prospicere, ac dare operam vt pauperibus alimenta
non desint: salaria etiã, quæ sacrosanctis Ecclesiis in diuersis speciebus de publico hæctenus
ministrata sunt, iubemus nunc quoque inconcussa & à nullo prorsus imminuta præstari:
liberalitatiq; huic promptissimæ perpetuam tribuimus firmitatem. Data Actio & Studio
Conff.] quam quidem legem vt dicamus à Marciano potius quàm à Valentiniano sancit-
tam, cum vtriuque Imperatoris habet nomina inscripta; Præfecti Palladij nomen, ad
quem data est, Marciani esse necessariò fatei admonet: etenim ipse Constantinopoli ge-
rebat Præfecturam, vt ex Nouellis eiusdem Marciani Imperatoris apparet. Quæ autem
de sua

de sua emendatione idem Anatolius ad sanctum Leonem hoc anno rescripserit, ex redditis ad eundem ab ipso Pontifice litteris satis potest intelligi: nimirum recepisse in amicitiam, quem ab archidiaconatu deposuerat Aetium, & prouectum in illius gradum Andream Euty- chianum in ordinem redegisse; itemque à cœptis desitisse, quibus primatum Ecclesiæ Constantinopolitanæ quæsierat. Sed quod magni momenti res hæ sunt: quomodo com- motus Magni Leonis rugitu, perterrefactusque ille paruerit, reddamus hîc de his ad eum- dem Anatolium scripta in epistola verba, quæ sunt huiusmodi:

^a Leo epist. 71.

OBTINERAT LEONI ANATOLIVS.

Quod ergo in Constantinopolitana Ecclesia quædam in officijs clericorum correctæ si- gnificas, vt & Aetium presbyterum in gratiam tuam affectionemque reuocaueris, & An- dream Archidiaconi actione submoueris: nobis placuisse rescribo, quia existimationem tuam (vt optabam) plurimum erigit & commendat. Et merito post correctionem in obli- uionem deducitur, quod reprehensionem obnoxium videbatur, cum hæreticorum proue- ctione, & sanctæ memoriæ Flauiani iniuria grauaretur: quæ nunc simul ab omni offensione cum tui (vt volui) laude cesserunt; quia in ordinem suum quæ fuerant turbata redierunt. Andream sanè, qui rationabiliter Archidiaconi est priuatus officio, & Euphratam qui san- ctæ memoriæ Flauiani (vt comperi) improbus extitit accusator, si professionibus plenissimè scriptis non minùs Euty chianam hæresim quam Nestorianum execrabile dogma condem- nant; quoniam venia est præstanda correctis, presbyteros consecrabis, vt sibi remedium Catholicæ fidei sentiant profuisse; electo primitus & probato qui Archidiaconi officium possit implere, quem nulla vmquam prædictarum impietatum fama resperferit. Ceteri ve- rò quos par reatus inuoluerat, si veniam simili professione cum satisfactione deposcunt, suis ordinibus reformatur, his tantum ad officium primorum admissis, quos ab omni errore liberos esse constiterit.] Vides ne, lector, sanctum Leonem suo arbitrio adeò longè C positam moderari Constantinopolitanam Ecclesiam, perinde ac in Romanæ vrbs suburbij esset constituta? Sed quod ad illam de primatu causam pertinet, ab ea insania respuisse Ana- tolium laudat: redarguens tamen frigidam ab eo excusationem assertam, emendationem verò maximè probans, hæc ait:

ABIICIT CYRAM PRIMATVS ANATOLIVS.

Illam autem culpam, quam de augenda potestate, aliena (vt asseris) adhortatione con- traxeras, efficacius atque sincerius tua claritas diluisset, si quod tentari sine tua voluntate non potuit, non ad sola clericorum consilia transulisses: quia sicut in mala suasionem delin- quitur, ita & in mala consensione peccatur. Sed gratum mihi, frater carissime, est, quod dilectio tua profitetur sibi displicere quòd tunc etiam placere non debuit. Sufficit in gratiæ communis regressum professio dilectionis tuæ, & attestatio Principis Christiani: nec videtur tarda correctio, cui tam venerabilis assertor accessit. Abiiciatur penitus in- concessi iuris, qui dissensionem fecerat appetitus, &c.] Vides igitur frustra nisum sexcen- to- rum Episcoporum suffragijs Anatolium, dum vnus ei restitit Romanus Pontifex super omnes & in omnibus arbiter, & aduersus omnes legitimus legum Ecclesiasticarum vindex & custos, qui solus irritum reddat, quod Concilium sexcentorum Patrum sententijs com- probasset.

^b Leo epist. 70. DE EUTYCH. LONGIVS IN EXILI- VM PEL- LENDO.

Ad hæc insuper iisdem ad Marcianum Imperatorem sanctus Leo litteris datis aduersus improbum Eutychem fouentem adhuc in exilio hæresim ista conscripsit: Quia verò suggestiones meas pro tranquillate Catholicæ fidei libenter accepistis: significatum mihi fratris & Coepiscopi mei Iuliani sermone cognoscite, Eutychem impium pro suis qui- dem meritis exulare; sed in ipso suæ damnationis loco multa aduersus integritatem Ca- tholicam blasphemiarum desperationis venena profundere; & quod in illo totus mundus E horruit atque damnauit, impudentia maiore, vt innocentes decipere possit, cuomere. Ple- num itaque rationis æstimo, vt vestra clementia ad longinqua a cum iubeat & secretiora transferri. Monasterio verò eius Cōstantinopoli constituto, in quo habitatores ipsius mo- nachi Euangelica Apostolicaque doctrina crebrius sunt & plenius roborandi: salubriter (vt arbitror) fiet, si is qui ipsi monasterio præpositus esse dicitur, à societate veneratoris vestri Iuliani Episcopi, quem in speculis propter fidem illic esse constitui, non recedat, cuius assi- dua visitatione profectus seruorum Dei illic habitantium possit augeri.] hæc sanctus Leo. Quid verò post hæc factum sit de Eutyche igno- ratur.

Quod autem pertinet ad res Palæstinas: Iuuenalis Episcopus, quem anno superiori re- uersum diximus in suam Ecclesiam, pacificè agens, hoc anno legatos misit ad S. Leonem Romanum

A Romanum Pontificem, simulque dono dedit particulam ligni sanctissimæ Christi Crucis: Accepit illud grato animo ipse Leo; sed rescribens noluit prætermittere dignam quam ob res præteritas perperam gestas obiurgationem ille commeruisset: ad ipsum igitur hoc anno, dictis Consulibus, scribens, hæc habet ipso exordio epistolæ a:

^a Leo epist. 72.

LEONEDAR- GYTI IVVE- NALIS EPISCOPVM

Acceptis dilectionis tuæ litteris, quas ad me filij nostri Andreas presbyter & Petrus dia- conus detulerunt, gauisus quidem sum, quòd tibi ad Episcopatus tui sedem redire licuisset: Sed confluentibus in recordationem omnibus quæ te per quosdam excessus laborare fecerunt, dolui aduersitatum tuarum temetipsum tibi fuisse materiam, & resistendi hæreticis constantiam perdidisse, qui existimant non esse tibi liberum, vt eos auderes redarguere, quos tibi professus sis in suo errore placuisse. Beatæ enim memoriæ Flauiani condemnatio, & impijssimi Euty chetis receptio, quid nisi Domini nostri Iesu Christi secundum carnem B negatio fuit?] & paulo post: Vnde quia in tempore indulgentiæ resipiscientiam magis quam pertinaciam delegisti: ita gaudeo te cælestem recepisse medicinam, vt fidei ab hæreti- cis impugnatæ tandem possis esse defensor. Quamuis enim nulli sacerdotum liceat nescire quod prædicat, quoniam qui ignorat ignorabitur: inexcusabilior tamen est omnibus impe- ritis quilibet Hierosolymis habitans Christianus, qui ad cognoscendam virtutem Euange- lij non solum paginarum eloquijs, sed ipsorum locorum testimonijs eruditur, &c.] pluri- bus verò docet & monet pro fide sincera strenuè agere, & ad postremum de misso sanctæ Crucis ligno gratias agit.

His itaque Leonis Papæ litteris ceu flagris excitatus Iuuenalis Episcopus, in Palæstina prouinciale Concilium collegit, in quo ad expurgandam ab hæresi totam prouinciam illam, omnibus fidem Catholicam seruandam proposuit. Extat adhuc Synodalis eiusdem Con- cilij epistola scripta ad Archimandritas & monachos eiusdem prouinciæ Palæstina: est eius exordium: Cum summus & primus Apostolorum Princeps dixisset: Tu es Christus, &c.] habetur^b inter epistolas virorum illustrium scriptas pro Concilio Chalcedonensi. Porro in litterarum subscriptione primo loco positus legitur ipse Iuuenalis Hierosolymorum Epi- scopus, secundo verò loco Irenæus Episcopus Cæsariensis Ecclesiæ, quæ ex decreto Nica- ni Concilij constituta fuit totius Palæstinae metropolis, aduersus quod ipse sibi Iuuenalis arrogauerat primatum: cuius rei causa idem sanctus Leo eidem magnopere restitit, cum hæc accepisset à Maximo Episcopo Antiocheno, ad quem de eodem talia sibi arrogante Iuuenale ista respondit:

^b Extat tom. 2.

Concil. nonæ edit.

IUVENALIS ARROGAT PRIVILE- GIA ECCLES. CAESARIEN- SIS.

^c Leo epist. 62.

Subrependi occasiones non prætermittit ambitio; & quoties ob incurrentes causas ge- neralis congregatio facta est sacerdotum, difficile est vt cupiditas improborum non aliquid D supra mensuram suam molietur appetere: sicut etiam in Ephesina Synodo, quæ impium Nestorium cum dogmate suo perculit, Iuuenalis Episcopus ad obtinendum Palæstinae prou- inciæ principatum credidit se posse sufficere, & insolentes ausus per commentitia scripta firmare: Quod sanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus meritò perhorrescens, scriptis suis mihi, quid prædicta cupiditas ausa sit, indicauit, & sollicita prece multum poposcit, vt nulla illicitis conatibus præberetur assensio. Nam cuius epistolæ ad nos exemplaria direxisti san- ctæ memoriæ Cyrilli, eam in nostro scrinio requisitam, nos authenticam noueritis reperisse. Hoc autem proprium definitionis meæ est, vt quantumlibet numerus sacerdotum amplior aliquid per quorundam subreptionem decernat, quod illis trecentorum decem & octo Patrum constitutionibus inueniatur aduersum, id iustitiæ consideratione cassetur: quoniam vniuersæ pacis tranquillitas non aliter poterit custodiri, nisi sua canonibus reuerentia inte- E merata seruetur.] hæc Leo.

LEO PAP. IRRITAT QVAE IUVENALIS VSURPA- RAT.

Vides igitur in Iuuenale nihil optimo dignum Episcopo reperiri, & secundum parœ- miam illam, in bello ceruum, in pace se præstitisse Leonem: qui malis artibus, mentisque scriptis contra Nicænum Concilium inuadens iura primatus; licet Cyrillus primò eidem (vt dictum est) restitisset in Concilio Ephesino, ac sanctus Leo penitus cassum reddidisset quicquid ab eo vsurpatum esset; adhuc tamen non erubuit in dicta Synodo ante Cæsa- riensem totius Palæstinae Primatem locum sibi principem vendicare, qui (vt Leo re- darguit) nec inter Episcopos inferiores ob violatam fidem pacemque Catholicam locum habere dignus erat; sed bono pacis, indulgentia Romani Pontificis factum esset, vt post lapsum sederet Episcopus. Quòd autem sanctus Leo dicat, ea de re tempore Concilij Ephesini Cyrillum Episcopum Alexandrinum ad se scripisse; puto intelligendum, vel ad se, hoc est ad Romanum tunc existentem Pontificem, vel (quòd magis placet) quod eo tempore

IUVENALIS EPISCOPVS QVALIS.

CHRISTI
454.LEONIS PAP.
15.VALENTIN. 30.
MARCIANI 5. IMPP.

tempore esset ipse Leo Ecclesie Romanæ Archidiaconus, & eiusdem Ecclesie negotia pertractaret. Sed de Iuvenale hæc tenentur.

CLADES IN-
SVLAE SICI-
LIAE.
Apud S. Leo-
nem post epist.
63.

Hoc ipso anno Vuandali, qui Africam occupabant, pyriticam exercentes, Siciliam insulam deprædant. Id cum alij complures scribant, est de his querela Paschasini Episcopi Lilibæi in Sicilia in epistola hoc anno (vt diximus) ad sanctum Leonem scripta, qui cum literis fuerat consolatus; in cuius exordio hæc de his habet: A postolatus vestri scripta, diacono Panormitanæ Ecclesie Silano deferente, percepi; quæ nuditati meæ atque ærumnis, quas amarissima captiuitate faciente incurri, solatium in omnibus atque remedium attulerunt, cælesti rore animum recreantes, atque omne quod triste fuerat abstergentes.] Ado Viennensis de his agens in Chronico, hæc de eadem clade ex eodem auctore: Vuandali Carthagine capta, Siciliam quoque deleuerunt: cuius captiuitatis Paschasinus Lilibetanus Antistes, in epistola quam de ratione Paschatis Papæ Leoni scripsit, meminit.] hæc ipse, licet captiuitati Carthaginensi malè coniungat Siciliæ insulæ cladem, cum ante annos quindecim illa contigerit. Sed & ex eadem Paschasini epistola corrigendus est Victor, dum tradit hæc post Valentini Augusti obitum facta esse, qui contigit anno sequenti: nam ait: Post eius mortem Genfericus totius Africæ ambitum obtinuit, necnon & insulas maximas Sardiniam, Siciliam, Corsicam, Elusam, Maioricam, Minoricam, & alias multas, & superbia sibi consueta defendit.] hæc Victor, qui (vt dictum est) Paschasini testificatione corrigitur: Sed excusari potest, dicique diuersam fuisse huius anni per Genfericum factam pyriticam grassationem, ab illa inuasionem, cum post Valentini obitum omnibus illis potitus est insulis, & sub tributo redegit.

DE INTERI-
TV ATIL-
LAE.

Hoc eodem anno, Aetio adhuc viuente: Attila (inquit Marcellinus) Aetij hortatu noctu mulieris manu cultro confoditur. Quidam verò sanguinis reiectione eum necatum perhibent.] hæc sub anni huius Consulibus Marcellinus, Cassiodorus autem sub anni superioris Consularu. Ab Attilæ obitu contexit Eugipius Abbas suam historiam, qua persecutus est res gestas sancti Seuerini Norici Apostoli nominati, ita exordiens: Tempore quo Attila Rex Hunnorum defunctus est, in vtraque Pannonia ceterisque confinibus Danubij res turbantur ambiguae: ac primò inter filios eius de obtinendo regno magna sunt exortacertamina: qui morbo iniquæ dominationis inflati, materiam sui sceleris accepere patris interitum. Quibus diebus sanctissimus Dei famulus Seuerinus de partibus Oriëntis in Pannoniam veniens, morabatur in oppido quod Casturis dicitur, vbi secundum Euagelicam & Apostolicam doctrinam omni pietate præditus in confessione Catholicæ fidei venerabile propositum sanctis operibus adimplebat.]

Apud Sur. die
8. Iannar.

Asturis

At quod audis, de partibus Orientis aduenisse ad Noricos Seuerinum; haud tamen putet eum hominem fuisse Orientalem; sed Latinum potius, ex eiusdem Vitæ scriptore Eugipio ipsius discipulo intelligi potest: Cum alioqui patriam atque genus suum, inanis gloria vitandæ gratia, celare voluerit, vt idem auctor in epistola ad Paschasium diaconum data testatur his verbis: Cum multi igitur sacerdotes & spirituales viri, necnon & laici nobiles atque religiosi, vel indigenæ, vel de lōginquis ad eū regionibus cōfluentes sapius hæsitaret, inter se quæretes, cuius nationis esset vir, quem tātis cerneret fulgere virtutibus; nec vllus ab eo penitus auderet inquirere: tandem Primenius quidam presbyter Italiæ nobilis, & totius auctoritatis vir, qui ad eum confugerat, tempore quo Patricius Orestes iniquè peremptus est, interfectores eius metuens, eo quod interfecti velut pater fuisse diceretur: Post multos itaque familiaritatis adeptæ dies, erupit quasi pro omnibus, & ita sciscitatus est, dicens: Domine sancte, de qua prouincia Deus his regionibus tale lumen donare dignatus est? Cui vir Dei faceta primò hilaritate respondit: Si fugitium putas, para tibi pretium, quod pro me possis, cum fuero requisitus, offerre. His talia senior mox subiiciens: Quid prodest (inquit) seruo Dei significatio loci vel generis sui, cum possit id tacendo, facilius vitare iactantiam, vtpote sinistram, qua nesciente cupit omne opus bonum, Christo donante, perficere, quo mereatur dexteris socius fieri, & supernæ patriæ ciuis adscribi: quam si me indignum veraciter desiderare cognoscis, quid te necesse est terrenam cognoscere, quam requiris? Verum tamen scito, quia Deus, qui te sacerdotem fieri præstitit, ipse me quoque periclitantibus his hominibus interesse præcepit. Tali memoratus presbyter responsione conticuit, nec quicquā antè vel postea beatum virum super hac parte percunctari præsumpsit. loquela tamen ipsius manifestabat hominem omnino Latinum; quem constat ad quamdam Orientis solitudinem feruore perfectionis vitæ fuisse profectum, atque deinde

SEVERINI
MAGNA HV-
MILITAS.

CHRISTI
454.LEONIS PAP.
15.VALENTIN. 30.
MARCIANI 5. IMPP.

A post ad Norici Ripensis oppida Pannoniæ Superiori vicina, quæ barbarorum crebris premebantur incurribus, diuina compulsus reuelatione, venisse; sicut ipse clauso sermone tamquam de alio aliquo referre solitus erat, nonnullas Orientis vrbes nominans, & itineris immensa pericula se mirabiliter transisse significans.] hæc Eugipius in epistola ad Paschasium præfixa ipsius Seuerini Vitæ, quæ desideratur in ea quam edidit Surius, sicut & pleraque alia: habemus autem ipsam integram in nostra bibliotheca, eamque claudit eiusdem Paschasij diaconi epistola ad eundem Eugipium reddita, de qua inferius.

Quod autem ad ipsius Seuerini genus pertinet; fuisse illud sanè clarissimum, quod ob humanam vitandam laudem silentio obuolutum reliquit, vnusquisque facile poterit opinari: quam minimè timuisset, si humili loco, obscuraque se ortum profapia dicere potuisset. Seuerinos quidem Romæ inter Senatores claros eluxisse, Fastisque sæpè dedisse nomina

B Consulium, ipsæ Consulares tabulæ docent.

Quòd igitur qui perfectionis vitæ studio (vt idem ait Eugipius) profectus erat in Orientem, inde recessit; causam illam planè patere vides, quòd his temporibus, tum in Ægypto primaria sancti limorum monachorum sede, tum Palæstina, vniuersaque Syria dirè vexati concussique essent Orthodoxi motibus Eutychianorum monachorum; quos, vt vitaret Seuerinus, profectioem parans, Dei (vt audisti) monitu, ad Noricos Ripenses, vt illis præsto esset in opportunitatibus, proficiscitur.

Magno sanè Dei beneficio factum est, vt Ecclesia illa olim nobilis, sanctorum martyrum multiplicibus aucta coronis, frequentibus tamen barbarorum incurfionibus valde depressa, aduentu Seuerini confurgeret, fidesque tepescens denuò miraculis incalcesceret. Sed quibus signis idem continuo innotuerit, hæc accipe ab eodem Eugipio enarrata: Dum

SEVERINVS
ECCLESIAE
NORICO-
RVM VALDE
PROFICVVS.

C (inquit) talibus exercitiis roboratus palmam supernæ vocationis innocuè sequeretur, quadam die ad ecclesiam processit ex more. Tunc presbyteris, clero, vel ciuibus requisitis, cœpit tota mentis humilitate prædicere, vt hostium insidias imminentes orationibus & ieiunijs ac misericordiæ fructibus inhiherent. Sed animi contumaces, ac desiderijs carnalibus inclinati, talia prædicentis oracula, infidelitatis suæ discrimine probauerunt. Famulus autem Dei reuersus ad hospitium, quo ab ecclesie fuerat custode susceptus, diem & horam imminentis excidij prodens: De contumaci, ait, oppido & citius perituro festinus abscedo. Inde ad proximum quod Comagenis appellatur oppidum declinavit: hoc barbarorum intrinsecus consistentium, qui cum Romanis foedus inierant, custodia seruabatur arctissima; nullique ingrediendi vel egrediendi facilis licentia præstatur: à quibus tamen famulus Dei, cum esset ignotus, nec interrogatus est, nec repulsus.

D Itaque mox ingressus ecclesiam, cunctos de salute propria desperantes ieiunio & orationibus atque elemosynis hortabatur armari, proponens antiquæ salutis exempla, quibus diuina protectio populum suum contra opinionem omnium mirabiliter liberasset. Cumque salutem omnium in ipso discriminis articulo promittenti credere dubitarent: senex qui dudum Casturis tantis hospitis susceptor extiterat, venit, atque à portarum custodibus sollicita interrogatione discussus, interitum sui oppidi habitu verboque monstravit; adiiciens, eadem die, qua quidam homo Dei prædixerat, barbarorum vastitate deletum. Quo audito, solliciti responderunt: Putas ne ipse est, qui desperatis rebus, Dei nobis subsidium pollicetur? Mox igitur in ecclesia recognito Dei famulo, senex pedibus eius prostratus, aiebat ipsius se meritis liberatum, ne cum ceteris oppidanis subiret excidium.

POENITEN-
TIA DOCT
IRAM DEI
AVERTEN-
DAM.

Asturis

E His auditis, habitatores oppidi memorati incredulitatis veniam postulantibus, monitis viri Dei sanctis operibus paruerunt: ieiunioque dediti, in ecclesia per triduum congregati, errata præterita castigabant gemitibus & lamentis. Die autem tertio, cum sacrificij vespertini solemnitas impleteretur, facto subito terræmotu, ita sunt barbari intrinsecus habitantes exterriti, vt portas sibi Romanos cocgerint aperire, velociter exeuntes. Igitur conciti diffugerunt, existimantes se vicinorum hostium obsidione vallatos: auctoque terrore diuinitus, errore confusi, mutuis se gladiis conciderunt. Tali ergo aduersariis interneccione consumptis, diuino plebs seruata præsidio, per tantum virum armis didicit pugnare cælestibus.] sic igitur à domesticis primò atque ab externis liberati sunt hostibus, qui S. Seuerini monitis paruere. Cōplura auctor subdit, quæ post hæc sunt subsecuta: sed hæc modò satis de virtutibus Seuerini, cui parentes Norici, filiorum Attilæ euasere furorem. Hæc ego confi-

BARBARI
SE IPSOS
TRUCI-
DANT.

considerans, proximamque cladem à Turcis illatam eisdem populis lugens, ad eos planè clamare compellor illud Machabæi: Memores estote, quomodo salui facti sunt patres vestri.] Si hæc tanta sunt vobis parta à Catholico & Apostolico viro Romanæ Ecclesiæ communicatione coniuncto; quæ vobis reliqua spes salutis, cum pro vobis hostes Catholicæ fidei & Romanæ Ecclesiæ perduelles hæretici contra aduersarios pugnant? At illud ingendum Iocelis vociferantis: Expergiscimini ebrij, & flete, & ululate omnes qui bibitis vinum cum dulcedine, quia peribit de ore vestro: Gens enim ascendit super vos fortis & innumerabilis, dentes eius vt dentes leonis, & molares vt catuli leonis.] Interpellate iterum precibus, qui vos liberet, Seuerinum; & Deum colite sicut ille. At de his hæctenus.

Hoc item anno, qui obitum Valentiniani præcessit, magna penuriâ laborasse complures Orientis prouincias, & diuino auxilio subleuatas esse, Euagrius & alij tradunt. Porro rem gestam ipse narrat his verbis: Iisdem temporibus tanta fuit imbriū paucitas in vtraque Phrygia, Galatia, Cappadocia, & Cilicia, vt homines rerum necessariarum penuria coacti alimentum pestiferum & exitiale caperent: vnde etiam pestis nata est, & ob victus mutationem ægrotare cœperunt; & corporibus intumescētibus propter nimiam inflammationem lumina amiserunt; ac tussi simul afflicti, tertio die migrarunt è vita. Cui quidem pesti quamquam nullum potuit omnino remedium inueniri; fames tamen iis quibus vita superpetebat, per salutarem Dei omnium moderatoris prouidentiam leuata est. Quippe anno illo sterili & effæto alimentum ex aëre non aliter ac manna olim Israhelitis delapsū dicitur, & infrequenti anno fructus maturos terra sua sponte produxisse. At non modò hæc mala per Palæstinam grassabatur, verum etiam alia graues calamitates per alias multas & prope infinitas regiones pererrabant.] hæc ipse, qui mox subdit de nece Aetij, de qua nos huius anni exordio. Occidentales quoque & Boreales oras penuria afflictatas deplorat Gelasius in Andromachum scribens. Sed eluxit eiusmodi famis occasione Noricorum Apostoli Seuerini sanctitas. nam audi quid de ipso scribat Eugipius:

Eodem tempore ciuitatē nomine Fabianas (quam eam tradunt esse ciuitatem, que Vienna Austria appellatur) sæua fames oppresserat: cuius habitatores vnicum sibi remedium adferre crediderunt, si ex supradicto opido Comagenis hominem Dei religiosi precibus intuerent. Quos ille ad se venire prouocans, à Domino, vt cum eis pergeret, commonetur. Quò cum veniret, cœpit ciuibus suadere dicens: Pœnitentiæ fructibus poteritis à tanta famis pernecie liberari. Qui cum talibus proficerent institutis: beatissimus Seuerinus diuina reuelatione cognouit, quamdam viduam nomine Proculam fruges plurimas occultasse. Quam productam in medium arguit vehementer: Cur (inquit) nobilissimis orta natalibus, cupiditatis te præbes ancillam, & extas auaritiæ mancipium, quæ est (dicente Apostolo) seruitus idolorum? Ecce Domino famulis suis misericordia consulente, tu quid de mal: partis facias non habebis; nisi fortè frumenta, luce negata, in Danubij fluentia proieciens, humanitatem piscibus exhibeas, quam hominibus denegasti: quamobrem subueni tibi potius quàm pauperibus ex his, quæ adhuc te existimas, Christo esuriente, referuare.

Quibus auditis, magno mulier pauore perterrita, cœpit seruata libenter erogare pauperibus. Igitur non multo post rates plurimæ de partibus Rætiarum mercibus onustæ quam plurimis insperatè videntur in littore Danubij, quæ multis diebus crassa fluminis glacie fuerant congelatæ: qua Dei imperio mox resoluta, ciborum copias laborantibus detulerunt. Tunc cœperunt omnes Deum insperati remedij largitorem continuata deuotione laudare, qui de tabe diuturnæ famis interire crediderant, fatentes euidentius rates extra tempus glaciali resolutas frigore serui Dei precibus aduenisse.] At de penuria satis, rebusque hoc anno gestis, hic finis esto.

AG E iam annum vltionis aggrediamur, qui quadringentesimus quinquagesimus quintus ordine currit funesto Consulatu Valentiniani octauo, Anthemijque collegæ: quo ipse Valentinianus Augustus obruncatur, sed & qui tyrannicè inuasit Imperium occiditur

Enagy. lib. 2. cap. 6. INGENSPB. NVRIA VE XAT ORBEM.

VIENNE SIBVS FAME LA BORANTIBVS SEVERINVS SVCCVRRIT.

*colligatæ

ANNVS VLTIONIS.

atur Maximus, atque in Vibem ab Eudoxia aduocatur ex Africa Vuandali: hæc quidem ab iis ex iniuriis acceptis sibi inuicem vltionem parantibus, vlticente simul infenso numine peccata populi, sunt perpetrata: vt merito Vltionis annus hic sit nominandus.

Destituitur diuino penitus patrocini Imperator (vt vidimus) simulac iura perturbat Ecclesiæ; cuius præsidio, cum antea de religione benè mereri satageret, ad triginta ferme annos inter varia oborta rerū discrimina vitam incolumis propagarat: sinitur verò in scelus se præcipitem ferre, cum incantamētis & magiis (vt inquit Procopius) operam dedit, hisce artibus matronarum castitatem expugnaturus: cum & aggressus est illud nefas, vnde sibi ipse parauit interfectores, ad quos perdendos barbari ex Africa vocarentur in Vibem: quæ ab imminente super ceruicem Hunnorum gladio iam semel diuino beneficio liberata, non gratiarum actionem, sed peccata ingrata rependit, cum (vt testificatione sancti Leonis Papæ diximus) Gentiles illud insigne Dei munus adscriberent fato, Christiani verò Circensibus dediti & voluptatibus prædediti ad ecclesiam accederent infrequentes. In memoriam reuocanda est concio illa Leonis, qua de acceptis à Deo beneficiis ex insperata salute liberatum populum ingratum arguit: cum ipse ista procul intuens atque præuidens exclamauit: Magnum (inquiens) periculum est, esse homines ingratos Deo, & per obliuionem beneficiorum eius nec de correctione compungi, nec de remissione latari. Vereor igitur, dilectissimi, ne vox illa Prophetica tales increpassè videatur, quæ dicit: Flagellauit eos, & non doluerunt: castigauit eos, & noluerunt accipere disciplinam, &c.] Sed singulorum funera prosequamur.

Hoc igitur anno, decimosexto Kalendas Aprilis, Valentinianus Imperator occiditur in Campo Martio (ait Cassiodorus) ab amicis Aetij, dolo Maximi (subdit Marcellinus) per Ostilam & Transilam Aetij satellites, iam percussio Heraclio spadone. De his item Euagrius & alij. Tenuit Valentinianus Imperium annos triginta minus mensibus septem & diebus sex.

Sed ne ignominiosè omnino Valentinianus sepeliatur; quod reliquit posteris pietatis monumentum, hic perspicuum cunctis eius affigamus sepulchro. Agens Hadrianus Papa in epistola ad Carolum Magnum de cultu sacrarū imaginum, cum quæ essent in Vrbe nobiliores recenset, hæc subdit: Sed & per rogatum eius (nempe Sixti Papæ) Valentinianus Augustus fecit imaginem auream cum duodecim portis & Salvatore gemmis pretiosis ornata, quam voto gratiæ super Confessionem beati Petri Apostoli posuit, & à tunc vsque hæctenus apud nos ab omnibus Fidelibus venerantur.] hæc Hadrianus. Ex quibus & illud obseruatione dignissimum æquè intelligere potes, Vuandalos hoc anno ingressos in Vibem, pretiosa quæque prædantes, abstinuissè tamen ab ecclesiæ sancti Petri ornamentis: Quomodo rogo, ad Hadriani Papæ tempora aureum illud monumentum intextum gemmis super Confessionem Petri Apostoli immobiliter inhærens integrum perdurasset, nisi manus Vuandalica religionis intuitu pepercisset? Sed cœptam iam prosequamur historiam.

Occiso Valentiniano, Maximus horum omnium architectus, nullo obice, inuadit, sibi que sumit Imperium; de quo ista Procopius: Interca Romæ Maximus, Imperatore nullo negotio interfecto, tyrannidem capit, Eudoxia potitur, camque sibi coniugem iungit, cum fortè antea prima vxor decessisset.] Sidonius de Maximo agens, tradit ipsum mox creasse Magistrum militum, Auitum, virum quidem insignem, & nobilibus præfecturis clarum. Tanto autem Duce Maximus meditabatur Romanum Imperium in pristinum vindicare: nam de eo agente in Galliis ista Sidonius:

— sed perdita cernens
Terrarum spatia Princeps iam Maximus, vnum
Quod fuit in rebus peditum, equitumque, Magistrum
Te sibi, Auite, legit.] ita ipse de electo à Maximo Duce Auito peritia militari Actio quidem impari, sed probitate maiore. Agebat tunc in Galliis Auitus Præfectum Prætorij, quem magistratum summa cum laude pluribus annis administrauerat: cum & iniunxit eidem Maximus legationem ad barbarorum Reges, ad foedera cum illis pacif-

— sed dum me nostri Princeps modo Maximus Orbis
Ignarum, absentem, procerum post mille repulsa

Procop. de bello Vuandali. lib. 1.

Leo serm. in Octaua Apost. Hierem. 5.

VALENTINIANVS OCCIDITVR. Cassiodorus in Chron. Marcellin. in Chron. Enagy. lib. 2. c. 7.

MAXIMVS IMP. Procop. de bello Vuandali. lib. 1. AVITVS MAGISTER MILITVM CREATUS.

FOEDVS CVM BARBARIS.

Adli.

CHRISTI
455.LEONIS PAP.
16.MARCIANI 6.
MAXIMI
IMPP.

*Ad lituos post iura vocat, voluitq; sonoris
Praconem mutare tubis: promptissimus istud
Arripui officium, vos quo legatus adirem.*

Fæderaprisca precor, &c.] dedere illi dexteram, speſq; magna meliorum il-
luxit temporum, si licuiſſet.

EUDOXIAE
PRODITIO.

Verum foris cautus, intus socors Maximus, citò nimis Eudoxiæ credens, se ipsum perdidit & Imperium. Subdit enim Procopius: Eiusq; tandem amore, dum vnà dormirent, factus est, se virum interfecisse. Quare illa exacerbara, prius animo de vltione viri cogitans multo magis ob eius verba & animum impudicum detectum ad vindicandum facinus est incensa. Vbi igitur illuxit, Carthaginem mittit rogatum Gensericum, vt viri necem ab impio tyranno vlcisci velit, ipsam verò indigna ab eodem pati, Imperium occupatum, omnia perditum iri. Addit quoque pro officio illud facturum, si afflictis auxilium ferat, cum in amicitia focierateq; Valentiniiani eſſet; è Constantinopoli nullam eſſe ſpem, Theodoſio iam extincto, & Marciano imperante. Gensericus igitur avaritia in primis permotus, speq; opum maximè conſequerendarum, ingenti claſſe in Italiam ad nauigans, Romanam nullo aduerſante, facile ingreditur. Maximum eueſtigio Romani fugientem inſectati, lapidibus obruunt, membratimq; diſcerpunt.] hic finis Maximi, cum menſes tantum duos & dies aliquot imperaſſet. De quo quidem hic Sidonij Apollinaris egregiè philoſophantis deſcribamus epiſtolam, quam ad Serranum, qui cum laudauerat, reddidit verbis iſtis:

MAXIMI
IMP. OBITVS.Sidon. lib. 2.
epiſt. 13.SIDONII
EPISTOLA
DE STATU
MAXIMI.

Epiſtolam tuam nobis Marcellinus Rogatus exhibuit, homo peritus, virq; amicorum: quæ primoribus verbis ſalutatione libata, reliquo ſui tractatu, qui quidem grandis eſt, patroni tui Petronij Maximi Imperatoris laudes habebat: quem tamen tu pertinaciùs, aut amabiliùs, quàm rectiùs, veriùsque feliciffimum appellas; propter hoc quippe, cum per ampliffimos faſcium titulos fuerit euectus vſque ad Imperium. Sed ſententiæ tali numquam ego aſſentior, vt fortunatos putem qui Reipublicæ præcipitibus ac lubricis culminibus inſiſtunt. Nam dici nequit, quantum per horas fert in hac vita miſeriarum vita felicium illorum (ſi tamen ſic ſunt pronunciandi, qui ſibi hoc nomen vt Sylla præſumunt) nimirum qui ſupergreſſi ius faſque commune, ſummam beatitudinem exiſtimant ſummam poteſtatem, hoc ipſo ſatis miſeriores, quòd parum intelligant inquietiffimo ſe ſubiaccere famulatu: Nam ſicut hominibus Reges, ita Regibus dominandi deſideria dominantur.

QUANDO
MAXIMVS
FELIX.

Hic ſi omittamus antecedentium Principum caſus, vel ſecutorum: ſolus iſte peculiaris tuus Maximus maximo nobis documento potuit eſſe: qui quamquam in arcem Præſectoriam, Patriciam, Conſularemque intrepidus aſcenderat; coſque quos geſſerat magiſtratus, ceu recurrētibus orbitis, inexpletus intrauerat: cum tamen venit omnibus viribus ad Principalis apicis abruptum, quamdã poteſtatis immenſæ vertiginem ſub corona patiebatur, nec ſuſtinebat dominus eſſe, qui non ſuſtinuerat eſſe ſub domino. Denique require in ſupradicto (Maximo ſcilicet) vitæ prioris gratiam, potentiam, diuturnitatemque, eque diuerſo principatus paulo ampliùs quàm bimēſtris originem, turbinem, finem: proſectò inuenies hominem beatiorem priùs fuiſſe, quàm beatiffimus æſtimaretur.

Igitur ille, cuius antè epiſtolæ, mores, pecuniæ, faſces, pompæ, litteræ, patrimonium & patrocina florebant; cuius ipſa ſic denique ſpatia vitæ cuſtodiebantur, vt per horarum diſpoſitas clepſydas explicarentur: is nuncupatus Auguſtus, ac ſub hac ſpecie Palatinis liminibus incluſus, ante crepuſculum ingemuit, quòd ad vota peruenerat. E

*limitibus
SE INFEEL-
CEM MAXI-
MVS NOVIT
CVM IMPE-
RIVM SVM-
PSIT.
*icxit

Cumque mole curarum priſtinæ quietis tenere diſmenſum prohiberetur, veteris actutum regulæ legibus renunciauit; atque proſpexit pariter ire non poſſe negotium Principis, & otium Senatoris. Nec feſellerunt futura mærentem: nam cum ceteros aulicos honores tranquilliffimè percurriſſet, ipſam aulam turbulentiffimè texit. inter tumultus militum popularium, foederatorum: quod & exitus prodidit nouus, celer, acerbus, quem cruenta fortunæ diu lenocinantis perfidus finis, quæ virum, vt ſcorpium, vltima parte percuffit.

Dicere ſolebat vir litteratus, atque ob ingenij merita Quæſtorius, partium certè bonarum pars magna Fulgentius, ore ſe ex eius frequenter audiſſe, cum perofus pondus Imperij, veterem deſideraret ſecuritatem: Felicem te (ait) Damocles, qui non vno longiùs prandio regni neceſſitatem tolerauiſti. Iſte enim (vt legimus) Damocles prouincia Siculus

CHRISTI
455.LEONIS PAP.
16.MARCIANI 6.
MAXIMI
IMPP.

Aculus, vrbe Syracuſanus, familiaris tyranno Dionyſio fuit. Qui cum nimis laudibus bona patroni, vt cetera ſcilicet inexpertus, efferret: Vis, inquit Dionyſius, hodie in hac menſa bonis meis ac malis pariter vti? Libenter, inquit. Cum ille conſeſſim lætum clientem, quamquam attonitum, plebeio tegmine erepto, muricis Tyrij ſeu Tarentini conchiliato ditat indutu: & renitentem gemmis, margaritiſque aureo lecto, ſericatoque toreamati imponit. Cumque pranſuro, Sardanapalium in morèm, panis daretur è Leontina ſegete conſectus, inſuper dapes cultæ ſerculis cultioribus apponerentur: ſpumarent falerno gemmæ capaces, inque cryſtallis calerent vnguenta glacialibus; hinc ſuffita cinnamomo ac thure cœnatio ſpargeret peregrinos naribus odores, & madefcentes nardo capillos circumfuſa florum ſerta ſiccarent: cœpit ſupra tergum ſic recumbentis vibrari mucro diſtictus è lacunaribus, qui videbatur in iugulum purpurati iam iamque ruiturus: nam B filo equinæ ſetæ ligatus, & ita pondere minax & acumine gulam formidoloſi Tanteo frenabat exemplo, ne ſibi ingreſſi per ora, per vulnera exirent. Vnde poſt mixtas ſteribus preces, atque multimoda ſuſpiria, vix abſolutus, emicatimque proſilicns, illa reſugit celeritate diuitias, deliciaſque regales, qua ſolent appeti: reductus ad deſideria mediocrium, timore ſummorum, & ſatis cauens ne beatum vltra diceret, duceretque, qui ſeptus armis ac ſatellitibus, & per hoc raptis incubans opibus, ferro preſſus, premeret aurum. Quapropter ad ſtatum huiuſmodi, domine frater, neſcio an conſtet tendere beatos: patet certè miſeros peruenire.] hactenus Sidonius ad Serranum ſuum, egregiè ſanè philoſophatus de vita Maximi: Sed iam quæ reliqua ſunt hiſtoriæ lugubris proſequamur.

DAMOCLES
DESCRIBI-
TUR CASVS.

Vna Eudoxia furens femina Orbem ſimul cum Vrbe proſtrauit, cum eam Vuandalico C gladio volens libensque ſubiecit, barbaro nimium credens, fidensque, ignorans infelix ſe cum filiabus fore captiuam. De his enim iſta Procopius: Gensericus verò Eudoxiam ſimul cum Eudocia & Placidia eius ex Valentiniiano filiabus cepit, gazamque omnem Imperatoriam in nauibus poſitam ſecum in Africam tulit: ac ſi qua erant Romæ decora, itemque Iouis Capitolini tegularum ex ære auratarum partem dimidiam abripuit. Vnam verò ex his nauibus, vbi ſtatue fuerant, tempeſtate periſſe dicunt, ceteras incolumes in Africam delatas.] hæc de direpta Vrbe Procopius, ex innumeris perpauca recensens. Conſtat ſiquidem, inter alia vetera monumenta hactenus aſſeruata, vaſa illa Hieroſolymitani templi à Tito Romam translata, à Gensericò eſſe ablata, atque delata in Africam: quæ poſtmodum per Iuſtinianum Imperatorem belli iure vindicata, Constantinopolim translata fuiſſe, ſuo loco dicemus.

EUDOXIA
VOCANS IN
VRBEM
VVANDALOS
DAT POE-
NAS.
Procop. de bel-
lo Vuandal.
lib. 1.Procop. de bel-
lo Vuandal.
lib. 2.
Niceph. lib. 15.
c. 11.
Iuſtinian. de
offic. Praef.
Praef. Afric.
Sidon. in Pa-
negyric. Anſii
Imp.

D Sed & de capta hoc anno Vrbe à Vuandalis, ſimulque & de nece Maximi, Sidonius hos habet verſus, cum Auiti Imperatoris laudes celebrat, ſui temporis res geſſas tractans, atque Romam alloquens:

*Interea incautam ſurtiuùs Vuandalus armis
Te capit: inſidoq; tibi Burgundio ductu
Extorquet trepidas maſtandi Principis iras.
Heu facinus! in bella iterum: quartoſq; labores
Perſida Eliſſeæ crudeſcunt claſſica Byſſæ.
Nutritis quod fata malum? Conſcenderat arces
Euandri Maſſyla phalanx, montesq; Quirini
Marmarici preſſere pedes. Ruſſumq; reuexit,
Quæ captiua dedit quondam ſtipendia Barche,
Exilium patrum, &c.]*

E

Incenſam à Gensericò Urbem, Euagrius tradit: ſpectacula tantum combuſta, ait Nicephorus. Habet autem auctor Miſcellæ, occuſu ſancti Leonis liberatam Urbem à cæde atque incendio: Gensericus (inquit) continuo vacuam præſidio ciuitatem capit; & occuſu Leonis Papæ mitigatus, ab incendio, cædibus, atque ſuppliciis Urbem immunem ſeruauit: omnibus tamen opibus ablatis, multa inde captiuorum millia cum Auguſta Eudoxia & eius filiabus Carthaginem reuexit.] Adde his ampliùs, coercitum pariter à S. Leone Gensericum fuiſſe, ne in theſauros trium præcipuarum baſilicarum manus iniiceret, direptis ceteris; quod & certo exemplo docuimus in obitu Valentiniiani. Sanè quidem poſt cladem Vuandalicam remaſiſſe integra vaſa à Constantino tribus illis maioribus baſilicis donata, quæ in Leone leguntur in libro de Romanis Pontificibus fidem faciunt

Enagr. lib. 2.
c. 7.
Niceph. li. 15.
c. 11.
Paul. Diac.
lib. 15.VVANDALI
PEPERCERN
PRIMARIIS
BASILICIS.

CHRISTI
455.LEONIS PAP.
16.MARCIANI IMP.
6.

ciunt istis verbis: Hic renouauit post cladem Vuandalicā omnia ministeria sacrata argentea A per omnes titulos de conflatis hydriis sex, duas basilicā Cōstantinianā, duas basilicā beati Petri Apostoli, duas beati Pauli Apostoli, quas Constantinus Augustus obtulit, quæ pensauerunt singulæ libras centum.] hæc ibi: ex quibus intelligere possumus, pepercisse Vuandalos tribus primariis Romanæ vr̄bis basilicis, titulos autem tantum prædatos esse: quod quidem summa admiratione dignum est, truces barbaros, eosdemque Arianos maioribus pepercisse basilicis, in quibus immensas thesaurorum recondita erat, à Constantino collata. Durasse autem Vr̄bis direptionem diebus quatuordecim, Isidorus in historia Vuandalorum affirmat; sed illud malè, quod habet Valentinianum post direptionem Romæ relictum, quem liquet ante esse necatum: Periisse autem naufragio direptas opes affirmant.

Sed miseros captiuos delatos Carthaginem prosequamur. ait de illis ista Procopius: B E captiuis mulieribus Eudociam Honorico filio, Placidiam verò Olybrio nobili Senatori Romano locauit: quam Placidiam simul cum Eudoxia matre, rogante Leone Imperatore, qui post Marcianum successit, Constantinopolim misit.] hæc de his Procopius, eadem Eua- grius: sed nuptias Placidie cum Olybrio non per Genfericum, sed per Marcianum Constantinopoli esse contractas, cum illuc, capta Vr̄be, Olybrius confugisset, testatur; eademque Nicephorus, qui tamen errare conspicitur, dum viuente Pulcheria hæc facta esse affirmat. Exhibuit tamen istam humanitatem barbarus, vt Placidiam cum Eudoxia matre Constantinopolim honorificè miserit, vt cognouit eam iam ante inuafam Vr̄bem esse desponsatam Olybrio, qui Vr̄be capta profugus Constantinopolim se contulerat. ista Nicephorus. At quod ad nuptias Eudociae cum Honorico spectat suo loco dicemus.

Quod verò ad reliquos captiuos pertinet; quanta charitate eos persecutus fuerit Deo- gratias Episcopus Carthaginensis, Victor his narrat verbis: D Illo igitur Episcopo constituto, factum est, peccatis vrgentibus, vt vr̄bem illam quondam nobilissimam atque famosam decimoquinto regni sui anno Genfericus caperet Romam: & simul exinde Regum multorum diuitias cum populis captiuauit. Quæ dum multitudo captiuitatis Africanum attingeret littus, diuidentibus Vuandalis & Mauris ingentem populi quantitatem (vt moris est barbaris) mariti ab vxoribus, liberi à parentibus separabantur. Statim sategit vir Deo plenus & carus vniuersa vasa ministerij aurea vel argentea distrahere, & libertatem de seruitute barbarica liberare, & vt coniugalia fœderata manerent, & pignora genitoribus redderentur. Et quia loca nulla sufficiebant ad capescendam multitudinem tantam, basilicas duas nominatas & amplas Fausti & Nouarum eorum lectulis atque straminibus depurauit, decernens per singulos dies, quantum quis pro merito acciperet. Et quia plerisque infuetudo nauigij & crudelitas captiuitatis afflixerat, non paruus inter eos numerus fuerat agrotorum: quos ille beatus Antistes, vt nutrix pia, per momenta singula cum medicis circuibat, sequentibus cibis, vt inspecta vena, quid cui opus esset, illo præfente, daretur. Sed nec nocturnis horis ab hoc opere misericordie feriabatur, sed pergebat currens per singulos lectos, sciscitans qualiter se quisque haberet. Ita se tradiderat omnino labori, vt nec defessis membris, nec cariosa iam senectuti parceret.

Quo liuore Ariani succensi, dolis eum quamplurimis voluere sapius enecare. Quod, credo, præuidens Dominus, passerem suum de manibus accipitrum voluit liberare. Cuius exitum ita Vr̄bici captiui planxerunt, vt tunc se putarēt magis tradi manibus barbarorum quando ille perrexit ad cælum. Functus est autem eo sacerdotio annis tribus. Cuius amore E & desiderio populus attentus potuerat membra digni corporis rapere, nisi consilio prudenti dum euocatur, nesciente multitudine, sepeliretur.] hæc de Episcopo Deogratias atque Romanis captiuis Victor. Porro honorifica memoria tabulis Ecclesie publicis eiusdem sanctissimi viri commendata certa die annis singulis rediuiua vndecimo Kalendas Aprilis peragi consuevit.

Sed quod impij agere non valuerunt in sanctum, quem ab oculis eorum Deus eripuisset, conuerterunt in ipsius ordinatorem Thomam, de quo ista mox idem subiicit Victor: Et quia tacendum semper non est de impietatibus hæreticorum, nec verecundum potest esse, quod ad laudem proficit patientis: ordinator quidam memorati sacerdotis, nomine Thomas, dum variis insidiis ab eis sapius arctaretur, quodam tempore venerabilem senem in publica facie catomis cæciderunt: quod ille non ad opprobrium, sed ad mercedem computans

*Procop. de bel-
to Vuandal.
lib. 1.
QVID DE
EUDOXIA ET
PLACIDIA
FILIARVS.
b Enagr. lib. 2.
c. 7.

*Niceph. lib. 15
c. 11.

*Victor de per-
secut. Vuandal.
lib. 1.
QVID ER-
GA CAPTI-
VOS EPISCO-
PVS CAR-
THAG.

*secta

ARIANI
INVIDIA
COMMODO
VENTVR.

INORDINA-
TOREM EPI-
SCOPI CAR-
THAG. QVID
ARIANI.

*capomum

CHRISTI
455.LEONIS PAP.
16.MARCIANI IMP.
6.

A computans gloriae suae, in Domino letabatur.] hæc Victor. At quid sit catomis cædere, vel catomum cædi, consule nostras Notas ad Romanum Martyrologiū. Porro defuncto Deo- gratias Episcopo Carthaginensi, impius barbarus Genfericus, vsquedum vixit, nullum alium passus est in locum defuncti Carthaginensem Episcopum subrogari. Sed quomodo grassari coepit grauior in Catholicos persecutio, dicemus anno sequenti.

Profuit grauis ista afflictio & captiuitas Eudociae Augustae & filiarum eius, matri Eudo- ciae itidem Augustae, vxori quondam Theodosij Iunioris, Hierosolymis agentis. Etenim cum ita imbibisset Eutychnianam hæresim, vt resipiscitibus cereris, ipsa obstinata persisteret; his attrita flagellis, tandem reddita menti, quam hæcenus fouisset hæresim est derestata: id in primis operante sanctissimo viro Euthymio, de quo plura superius. At quomodo se hæc habuerint, Cyrillum monachum eadem fidelissimè describentem audiamus: Vbi enim eiusdem Eudociae conatus recensuit aduersus Catholicam fidem, eam instigante subdolo illo Theodosio ex monacho pseudoepiscopo, ista subdit: Postquam verò iustitia aggressa est

Theodosium, & ille quidem procul abest (sive fuga lapsus, sive in exilium deportatus) Iu- uenalis autem suam sedem recepit; & ea dissoluuntur quæ Ecclesijs afferebant molestiam: Valerij fratris & Olybrii generi (cui, vt dictum est, desponsata erat filia Eudociae Placidia) sæpè mittuntur litteræ ad Imperatricem Eudociam hac de causa, vt Eutychnianarum relicta communione, sequatur ea quæ decreta fuerant ab Ecclesia Catholica. Illa autem primùm quidem cunctabatur & differebat mutationem; neque sciebat quemadmodum dimitteret ea quæ sibi visa fuerant. Postquam verò intellexisset suum generum (nempe Valentinianum Imperatorem) fuisse interemptum in Vr̄be, filiamque & eius filias esse in potestate hostium, & captiuas abductas Carthaginem: corde valde sauciata, & rerum carissimarum amissione ea esse repensata arbitrata, inuenit calamitatem magistræ eius quod rectè habet: Ipsa enim (inquit) tua disciplina me docebit. Et ad rectam & veram fidem per illam reducta, statuit deinceps viris diuinis vacare, ab eis instrui, & vti ducibus ad salu- larem.

Et ideo Anastasium Corepiscopum cum quibusdam alijs, qui ei seruebant, mittit An- tiochiam ad Simeonem *Χωβέτην*, id est, columnam habitantem, qui erat multo altius sub- latus virtute quam columna, & verè totius Orbis miraculum: ei scopum cordis sui per litteras significans, rogansque vt ab illo rursus acciperet, quantum sua esset sententia. Quid- nam autem respondit? Scias (inquit) quòd malignus videns opes tuarum virtutum, expe- tiuit te, vt cribraret sicut triticum, & per peritiferum illum Theodosium tuam corrupit animam. Sed esto bono animo: non enim defecit fides tua. Mihi autem hoc succurrit ad- mirari, quòd cum sit tibi fons propinquus, ipsum quidem despicias, procul verò quæris eam- dem aquam haurire: habes enim diuinum Euthymium, cuius sequens doctrinam, non er- rabis à salute. His auditis, non fuit negligens Eudocia, neque supina in boni inquisitione: sed cum statim de viro inquisisset, & intellexisset ei esse prohibitum ad ciuitatem aliquam accedere: turrim in solitudine, quæ veigit ad Orientem, in altissimo ædificat promonto- rio, quod non plusquam triginta stadia distat à Laura. Et illa quidem in eam ascendit, vt nullo prohibente fruere ad satietatem doctrina Euthymij.

Statim autem mittit ad eum quærendum Cosmam Crucis custodem, & qui à me supra dictus est, Anastasium Corepiscopum. Illi autem cum ardenti mandato æquè vehemens ad parendum studium attendissent, in Lauram quidem protinus perueniunt. Cum verò accepissent eum non adesse, sed iamdiu transiisse in Ruban, locum eremi secretiorem: nec sic qui- dem à cœpto destiterunt: sed cum simul beatum accepissent Theoctistum, ad eum abeunt, & cum vehementer simul orant & obsecrant, & tandem persuadent, vt ad turrim veniat, vbi nunc est ædificatum Scholarij monasterium.

Cum autem eum vidisset Imperatrix Eudocia, non leuiter aspexit, sed vt qui in æstate aquam sitit, ad illius pedes præ gaudio procidens: Nunc cognoui (inquit) quòd Deus me vi- sitauit. Ille autem cum eam solita impertisset benedictione: Sed oportet (inquit) ô filia, te tibi deinceps attendere, & in futurum diligenter cauere: Nam quoniam vel parum abducta fuisti vnâ cū Theodosio, propterea tibi molesta eueniunt in rebus carissimis. Sed vt per to- tam vitam abstineas ab hac à ratione aliena contentione; oportet te præter tres sanctas & œcumenicas Synodos, nempe Nicænam quæ conuenit aduersus Arium, & Constantino- politanam quæ ipsa quoque congregata fuit aduersus Macedonium, & Ephesinam prio- rem aduersus Nestorium, accipere etiam decretum quod fuit editum ab ea quæ nunc

Annal. Eccl. Tom. 6.

S 2

fuit

* Martyrolog.
Rom. die 15.
Iunij. b.

EUDOCIA
AVGVSTA
EX AFFLI-
CTIONE
REDDITVR
ORTHODO-
XA.

*Cyrill. in Vi-
ta S. Euthym-
apud Sur. die
20. Ianuar.

*Psal. 17.

LEGATOS
MITTITEV-
DOCIA AVG.
AD SIMEO-
NEM STYLI-
TAM.
d Luca. 22.

EUDOCIA
AVG. AD PE-
DES S. EY-
THYMII.

CHRISTI
455.LEONIS PAP.
16.MARCIANI 6.
AVITI

IMPP.

fuit congregata Chalcedone; & cum te separaueris à communione Dioscori, Iuuenali Hierosolymitano Archiepiscopo omnino communicare, & cum eo omnino consentire. Cum hæc quidem dixisset, & precatus esset pro Imperatrice, & deinde ei vale dixisset, recedit.

Illa autem statim re ipsa est executata ea quæ mandata fuerant, sanctamque ingressa ciuitatem, Iuuenali & Catholicæ communicauit Ecclesiæ; magnamque & frequentem inducit multitudinem monachorum & laicorum, ut quæ sicut dissensionis, ita etiam communionis optimum fuit exemplum. Quorum fuit etiam vnus Archimandrita Eleutherius. Nam Gerontius (quem vidimus præfectum Melaniæ monasterio) in malo maluit confiteri, & non sibi solum, sed multis quoque alijs fuit causa interitus, cui etiam similem & similiter ducentem ad exitum duo quidem ingressi sunt Elpidij conuentum Marianus & Romanus, & construxit vterque monasteria, vnus autem circa sanctam Bethlehem, alter vero in vico Theocorum. Et beata quidem Eudocia accersit à Laura fratres custodis Crucis, nempe Chrysippum & Gabriellum, & effecit ut ordinarentur presbyteri. Et Chrysippus quidem cum fuisset in presbyteratu insignis, reliquit scripta sua, digna quæ mandarentur memoriæ: Gabriellio autem committit præfecturam monasterij Stephani protomartyris.

MONASTERIIS PRÆFECTI CIVITATIS CATHOLICÆ.

BASSA REDDITA CATHOLICÆ.

Bassa autem pia & Deo amabilis cum Andream fratrem Stephani Iamneæ Episcopi à Laura accersiuisset, eum pastorem effecit & præfectum monasterij, quod ab ea fuerat ædificatum: ædificatum autem fuit in nomine Mennæ martyris.] hætenus de his Cyrillus: quibus intelligas non Eudociam Augustam tantum redditam pietati, sed & per eam monasteria, quæ fuerant hæresi maculata, fidei Catholicæ restituta esse; cuius exemplo id ipsum tunc Bassa clarissima femina præstitit: hæc namque illa, ad quam sancta Pulcheria (ut vidimus) scribens, istud ipsum litteris expetierat. Istæ autem ex Cyrillo recitata femina omnia etiam Nicephorus habet; sed nos maluimus à fonte petere, ab auctore mimum qui res temporum suorum scribens præfens interfuit. Sic igitur maximo Dei beneficio factum est, ut femina potens, hæresi valde labefactata, tandem ea vexatione excitaretur, & ad bonam frugem per sanctissimos Patres Simeonem atque Euthymium perduceretur, facta & ipsa plurimis causa salutis.

Niceph. li. 15. r. 15.

AVITVS CREATVS IMP.

Hoc eodem anno, à cæde Maximi interstitio duodetriginta dierum interregni elapso, in Gallijs Auitus, qui magister militum à Maximo creatus fuerat & Præfectura Prætorij Galliarum à Valentiniano donatus, legatum tunc apud Gothorum Regem Theodoricum agens, ab exercitu, adnitentibus Gothis, Imperator acclamatur: immo primum Gothorum Regem nomen illi Augusti detulisse, magnaque simul Romanæ Reipublicæ spondidisse, Sidonius docet his versibus, cum hæc Theodoricum dixisset refert:

*Testor, Roma, tuum nobis venerabile nomen,
Et socium & de Marte genus, vel quicquid ab auro,
(Nil te mundus habet melius, nil ipsa Senatu)
Me pacem seruare tibi. Vel velle abolere
Que nosler peccauit auus: quem fuscet id vnum,
Quod te, Roma, capit. Sed dijs si vota secundant,
Excidijs veteris crimen purgare valebit
Vltio presentis: si tu, Dux inclyte, solium
Augusti subeas nomen. Quid lumina flectis?
Inuitum plus esse decet, &c.]*

Compositis in hunc modum rebus, & iam cum E Gothis sancita firmissima pace, tum militum tum Galliarum procerum omnium animis in vnum conspirantibus, ab iisdem acclamatus est Imperator, licet inuitus atque reluctans. Erat Auitus domi militariæque spectatus, nobilissimo ortus genere, orator egregius, iuris consultissimus, laborisque bellici haud expertus; cuius res gestas Sidonius perstrinxit paucis in Panegyrico anni sequentis exordio in Consulatus auspicatione versibus edito. Quomodo autem Imperium deposuerit, suo loco anno sequenti dicturi sumus.

Tantam illatam Occidentali Imperio cladem longè positus Marcianus Imperator contemplatus, doluit & ingemuit, quod nec satis tunc sibi virium esset, nec temporis, vel occasionis (iam Vuandalis præda onustis reuersis in Africam) tantis malis occurrere; quibus iam perpetratis, non esset sibi integrum, ne fierent, præcauere. Sed qui prudens

CHRISTI
455.LEONIS PAP.
16.MARCIANI 6.
AVITI IMPP.

A prudens erat, religionis contemptum considerans intercessisse, cuius causa ruinam & casum Imperium passum esset; cum intelligeret Valentinianum diuinam in se ipsum iram concitasse, simulac functionem edidit aduersus Ecclesiasticam immunitatem: sed & Principes haud impunè in religionem peccare solere, docuisset Theodosij prædecessoris exemplum: his monitus ipse prudens, haud sibi satis visum fidei Catholicæ se exhibuisse patrum, sed & personas etiam Ecclesiasticas pristina restitui voluit iurium libertati, antiquarum legibus illis aduersus libertatem Ecclesiasticam ab aliis Imperatoribus antea promulgatis, quibus & interdicebatur clericis ne quid ex testamento relictum à viduis caperent: itaque ista ad Palladium Præfectum Prætorio rescripsit:

MARCIANVS IMP. VINDICAT CLERVM IN PRISTINAM LIBERTATEM.

Marcian. Novel. tit. 5. MARCIANVS ABROGAT LEGES ADVERSVS CLERICOS LATAS.

Sæpè materiam scribendis ferendisque legibus negotia inopinatè exorta suppeditant; & aut nouas constitui sanctiones, aut durius & asperius latas faciunt abrogari. Aequalis enim in vtroque æquitas est, vel promulgare quæ iusta sunt, vel antiquare quæ graua sunt. Nuper cum de testamento clarissimæ memoriæ Hipatiæ, quæ inter alios virum religiosum Anatolium presbyterum in portione manifesta bonorum suorum scripsit heredem, amplissimo Senatu præsentate, tractaret pietas mea; & dubium videretur, an verè esse deberent hæ voluntates viduarum, quæ testamento suo aliquid his clericis relinquunt, qui sub prætextu religionis huiusmodi feminarum domos adeunt: Cum lex diuæ memoriæ Valentiniani & Valentis & Gratiani, Ecclesiasticos, vel eos qui se continentium volunt nomine nuncupari, nihil quacumque liberalitate viduarum extremo iudicio permittat adipisci: contra verò hæc diuæ memoriæ Valentiniani, Theodosij, & Arcadij constitutio legeretur: Inspicientibus & æstimantibus nobis latoris animum: visum est iusta ac rationabili poenitentia priorum constitutionum vigorem antiquare voluisse. Nam cum in prima lege viduarum tantummodo mentio facta sit, in secunda autem tantummodo diaconissarum; intelligitur, eam constitutionem, quæ viduarum & diaconissarum meminit, de lege vtraque dixisse.

Quod cum de voluntate latoris & de sanctione legis nobis videretur: vniuersum testamentum nobis iussimus relegi atque replicari: & cum repertum fuisset alias quoque partes eiusdem voluntatis ita iuste & prudenter institutas, ut nullum benè de se meritum neglexerit, multa sacrosanctis Ecclesiis, multa pauperibus, multa monachis religionis intuitu, multa captiuorum redemptioni commota miserabili eorum sorte contulerit, multa libertis suis eadem latorum sibi obsequiorum contemplatione præstitit: alteram quoque partem institutionis, in qua Anatolium presbyterum reliquit heredem, aduertimus ordine fuisse dispositam. Ea enim mobilia, quæ plurimis iuste ac piè reliquit, per hunc voluit vniuersa complecti; ut non solum heredis, sed etiam dispensatoris fungatur officio. Ideoque huiusmodi clarissimæ memoriæ Hipatiæ voluntatem etiam in ea parte, qua Anatolium presbyterum instituit heredem, mea auctoritate firmaui.

Sed ne in posterum, vel ex prioribus constitutionibus, quarum fecimus mentionem, & quas nunc præcipio penitus abrogari, vel ex præsentis negotij dubitatione aliquid fortè relinquantur ambiguum; securitati vel fiduciæ morientium prouidentes, generali perpetuoque victura hac lege sancimus, ut siue vidua, siue diaconissa, siue virgo Deo dicata, vel sanctimonialis mulier, siue quocumque alio nomine religiosi honoris vel dignitatis femina nuncupetur, testamento, vel codicillo suo, quod tamen alia omni iuris ratione munitum sit, Ecclesiæ, vel Martyrio, vel clerico, vel monacho, vel pauperibus aliquid vel ex integro, vel ex parte in quacumque re vel specie crediderit relinquendum, id omnibus modis ratum signatumque consistat, siue hoc institutione, siue substitutione, siue legato, aut fideicommissio per vniuersitatem, vel specialiter, siue scripta, siue non scripta voluntate fuerit relictum, omni in posterum de eiusmodi negotio ambiguitate sumpta: donationibus etiam, vel qualibet liberalitate tam viduarum, quam diaconissarum, siue virginum quæ Deo dicatæ sunt, vel sanctimonialium, quæcumque in Ecclesiam, vel Martyrium, vel clericum, vel monachum, vel pauperes collata fuerint, pari robore firma esse præcipio, Palladi parens carissime Augustorum. Illustris igitur & magnifica auctoritas tua, ea quæ generali legis huius sanctione decreui, edictis ex more propositis, ad omnium notitiam faciat peruenire. Data decimo Kalendas Maias, Constantinopoli, Anthemio viro clarissimo Consule.] hæc Marcianus, cum iam potuerit rescuiisse Valentiniani necem: mensis enim spatium per veredarios perferri solitas Roma litteras Constantinopolim, superius de-

CONCESSA FACULTAS DONANDI CLERICIS.

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI 7.
AVITI IMPP.

monstratum est. Probavit hæc eadem Iustinianus, suoque Codici voluit intexuisse.^a **A**
Sed iam finem huius anni rebus gestis imposituri, haud prætereundum putamus, quod tradit Cassiodorus^b, in hunc usque annum, quo à Genserico Vrbs depopulata est, S. Prosperum Chronicon perduxisse; quod etiam affirmat Gennadius^c, dum ait usque ad Valentiniani obitum ea scriptioe Prosperum pervenisse. Ex quibus redarguas qui cum ad Leonis Senioris Imperatoris tempora scripserunt tradunt: antiquioribus enim & res suorum temporum scribentibus maior debetur fides. Cum alioqui sciamus, quod eusum extat Prosperi Chronicon, decurtatum ac planè mutilatum esse; cum non nisi usque ad sextum Consulatum Valentiniani cum Nomo, annum Domini quadringentesimum quadragessimum quintum, tempora digesta habeat; vt planè decem annorum spatia intercisâ noscantur.

IESV CHRISTI
ANNVS
456.LEONIS PAP.
ANNVS
17.MARCIANI 7. IMPP. B
AVITI

Reddunt Fasti Consulares præsentem annum Domini quadringentesimum quinquagesimum sextum notatum Consulibus Ioanne atque Varane, seu Varare, vt Calliodori atque Marcellini Chronica docent. Verùm Sidonius Apollinaris huius temporis scriptor alterum Consulatum Auitum Augustum ponit in Panegyrico ipsi dicto Kalendis Ianuarij: qui enim anno superiori creatum cum tradit Imperatorem, hoc anno Consulatum adiisse his explicat versibus:

*Principis anterior iam Consul is iste coruscans
Annus, & emerita trabeis diademata crescunt.*

accidisse puto vt cum Imperio eidem abrogatus fuerit Consulatus: Hoc enim anno (inquit Cassiodorus in Chronico) Placentiæ deposuit Auitus Imperium.] qui illud tenuisse tradit mensis decem & dies octo, licet Euagrius^d octo tantum mensis eius Imperio tribuat.

Porro de eiusdem Imperij depositione diuersæ sunt sententiæ: peste cum extinctum idem Euagrius tradit, Nicephorus^e autem fame vitæ imposuisse terminum. sed longè ab his abhorrent, quæ de eo habet Gregorius Turonensis his verbis^f: Auitus vnus ex Senatoribus, & (vt valde manifestum est) ciuis Aruernus, cum Romanum ambiuisset Imperium, luxuriosè agere volens, à Senatoribus eiectus, apud Placentiam urbem Episcopus ordinatur. Comperto autem quòd adhuc indignans Senatus vita eum priuare vellet, basilicam sancti Iuliani Aruerni martyris cum multis muneribus expetiuit. Sed impleto in itinere vitæ cursu, obiit, delatusque ad Briuatensem vicum, ad pedes dicti martyris est sepultus.] **D**
hæc ipse Gregorius.

Ceterum ob odium in Maximum Imp. à populo occisum, Auitus qui ab eo electus fuerat Magister militum, passus inuidiam, Romano populo Senatuique perinensus redditus, haud ab eo receptus est Imperator: quamobrè quòd nec sibi satis virum in militibus, nec ruta fides ob odiū conceptum in Maximū, cui accepta ferebatur clades illata Vrbi, Auitum sponte se abdicasse putamus. Ne autem errare contingat in nomine & genere, alius Auitus vixit hoc tempore, idemque Sidonio sanguine propinquus, ad quem extat data ab eo epistola^g, cuius est exordium: Multis quidem vinculis charitatis, &c.] qua quidem cum demontret se illius esse ætate æqualem, planè fateri necesse est, longè alium ipsum esse ab Auito qui purpuram induit: nam constat hoc tempore Sidonium planè adolescentem fuisse, qui testatur^h se sub Consulatu Asterij, qui incidit in annū Domini quadringentesimum vnde quinquagesimum, ex nuper puero adolescentulum fuisse annorum puto sexdecim, vel circiter: cum tamen ex Panegyrico à Sidonio dicto satis appareat, Auitum Imperatorem, cum est creatus Augustus, fuisse emeritæ militiæ senem, qui iam quater Præfecturam Prætorij Galliarum administrasset, longè antè, cum Alaricus infans esset, apud quem nuper pro Maximo egit, qui antè apud patrem eius functus erat legatione. Quomodo igitur qui æqualis Sidonio iuuenis fuisse in ea epistola Auitus dicitur, ille esse potuit Imperator, quem scimus eiusdem Sidonij assertione in Panegyrico dici senem? Hæc ad ambiguitates tollendas dicta sunt. Porro quod ad Auiti Imperatoris abdicationem pertinet, hoc anno decimosexto Kalendas Iunij facta ponitur, fuisseque interregnum decem mensibus & diebus quindecim.

Sed

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI IMP.
7.

A Sed quid inter hæc qui suppetias cum auxiliariis copiis pollicitus adeò liberaliter fuerat Theodoricus Gothorum Rex Auito? Audi sanctum Isidorum^a: Theodoricus pro eo quòd Imperatori Auito sumendi Imperialis fastigij cum Gallis auxilium præbuisset, Aquitanias cum ingenti exercitu & cum ingenti licentia eiusdem Auiti Imperatoris ingreditur. Cui cum magna copia Rex Sueuorum Rectarius occurrens, duodecimo Asturicensis vrbis milliario; apud fluuium qui Vrbicus appellatur, inito mox certamine superatus est, caesis suorum agminibus, aliquantis captis, plurimisque fugatis, ipse postremum Rex telocæsiis suorum agminibus, aliquantis captis, plurimisque profectus, Regi Theodorico captus adducitur. Quo perempto, ceteris qui de priori certamine superfuerant, sese tradentibus, aliquantis nihilominus interfectis, regnum Sueuorum penè destructum est & finitum. Reliqui Sueui qui remanserant in extrema Gallicia Massylæ filium nomine Masdrum sibi Regem constituunt, regnumque reparatur Sueuorum. Theodoricus autem de Gallicia in Lulitaniam victor succedens, dum Emeritensem urbem deprædare molitur, beatissimæ Eulaliæ martyris terretur ostentis. Mox aduersis sibi nuncijs terretur, de Emerita egressus, Gallias repetit, & partem exercitus cum suis ducibus iterum ad campos Gallicia dirigit: qui caesa Asturicensi regione, rursus reuertuntur in Gallias, &c.] hæc Isidorus; quæ quidem hoc anno coepta, plurium annorum impleuere curricula.

Porro Sidonius^b in epistola ad Agricolum Theodoricum hunc mirificè celebrat, & cum animi tum corporis egregiam effigiem calami penicillo perspicuam cunctis reddit; & quod ad religionis cultum pertinet, hæc habet quæ in Principe belligero admireris: Antelucanos sacerdotum suorum cæcus minimo comitatu expetit, grandi sedulitate veneratur; quamquam (sit sermo secretus) possis animaduerrere, quòd seruet istam pro consuetudine potius quam pro ratione reuerentiam.] ista quidem Sidonius, quòd Theodoricus Ari-

C nus secta esset, addit alia plura optimo Principe digna: vt non mirum videatur, si dignus habitus sit qui clarissimi viri Sidonij Apollinaris laudibus celebraretur. Quod autè Theodoricus bella in Hispanias conuertit: cesserunt hæc percommodè Childerico Franchorum Regi, qui his diebus successerat Moroueo, dum absente Romano exercitu in Italiam secuto Auitum, & Gothorum viribus in Sueuos conuersis, atque in Hispaniam opportuna occasione transmissis, datum est Franchis, cum sæpè frustra Gallias pertentassent, vt figerent tandem in eo solo feliciter regni radices. Iam enim diu antè temporibus Aureliani Imperatoris (vt Flavius Vopiscus^c est auctor) Gallias inuasunt, & repulsi sunt; rursusque tempore Iuliani cum earundem partes extremas attingissent, fuerunt ab eodem repressi. Insuper (vt alias repentinas ab occasione oblatas eorumdem grassationes in eadem regione dicere prætermittamus) sub Valentiniano Maiore vnâ cum Burgundionibus magno exercitu rursus Gallias inuasere, sed æquè reiecti: itemque sub Valentiniano tertio in Gallias sese intrudere; sed per Actium atque Maiorianum (vt Sidonius^d tradit) sunt victi, Tauro & Felice Consulibus, quod sanctus Prosper & Cassiodorus affirmant. Demum verò iidem cum Attila sese in Gallias immisere, vt Sidonius^e docet, discesserint ne amplius, haud certum est: Liqueat tamen, ab huius anni tempore, cum res Romanæ collapsæ essent, & Gothis negotium esset cum Sueuis, Franchos in Gallia suas firmasse sedes, regnumque stabiliisse Parisiis, dicto Childerico regnante, qui (vt dictum est) successit Moroueo, quem præcesserat Clodio: quinam autem hos antecesserint, obscurum est: habuisse tamen gentem fortissimam semper Reges, ex Ammiano & aliis constat.

D Præsentem igitur anno, qui est primus à nece Maximi, coeptum apparet regnum Franchorum in Gallia: quibus cum consentiat Sigebertus^f, nêpe à nece Maximi regnare in Gallia coepisse Childericum; errat tamen ponens post annū sequentem eius exordium, deceptus nimirum, dum sequenti anno Maximum interfectum esse putauit. De Parisiorū longa obsidione per Franchos mentio habetur in Actis^g sanctissimæ virginis Genouefæ, quæ miro modò periclitantem fame populum liberauit. Positos verò tandem esse Franchos Parisiorum ciuitate, & in ea Childericum ipsorum Regem sedem firmasse, eadem Acta fidelia sanè testantur: quibus etiam significatur, ipsum Regem etiam Ethnicum mirificè coluisse sanctissimam virginem, auditis ingentibus ab ea solitis edi miraculis, adeò vt petenti aliquid virgini nihil auderet omnino negare. Sed accipe id ex his quæ in eisdem Actis de rebus ab ea gestis narrantur verbis istis: Childericus Rex Franchorum, tametsi non esset Christiana religione initiatus, virginem hanc sanctissimam singulari veneratione profectus est: Nam cum aliquando quosdam reos capitis pertinaci animi sententia decreuisset occidere; ne

sanctæ

^a Isidor. in Chron. Goth.

THEODORICVS VICIT SVEVOS.

^b Sidon. lib. 1. epist. 2.^c Vopisc. in Aurelianus.^d Cassiodor. in Chron. Conf. Valentinian.^e Sidon. in Panegyric. Maioriani.^f Sidon. in Panegyric. Anni.

CHILDERICVS PRIMVS FRANCHORVM REGNAT IN GALLIA.

^g Sigebert. in Chron.^h Extant apud Smr. diez. lan.

CHILDERICVS REX MIRIFICè COLVIT S. GENOUEFAM.

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI IMP.
7.

sanctæ Genouefæ precibus posset flecti ad misericordiam, ex vrbe egressus, iussit portas oc- A
cludi. At vbi sanctæ Genouefæ renunciatum est, Regem eos necandi gratia extra oppidum
processisse: mox illis veniam precatura, festina abiit. Atque adueniente illa ad portas obse-
ratas, confestim ei, stupefactis custodibus, quasi ad quoddam iubentis imperium, reserata
sunt; sicque coeptum carpens iter, vbi ad Regem peruenit, ne miseri illi capite plectentur,
obtinuit. Ita illi iam iamque perituri, à præsentissimo mortis discrimine sunt liberati.] hæc
ibi de rebus inter sanctam Genouefam & Childericum Regem transactis, cum multa alia
hæc oportuit processisse, quibus tantam sibi apud nouum Regem, & à religione Christiana
alienum, natura ferum, fiduciam comparasset.

Vides quidem, & puto admiraris, lector, barbarum Regem idolorum cultorem, hostem
Romani nominis, inuasorem Galliarum, eundemque (quod Gregorius ait) & moribus im- B
pudicum, tanto honore profecutum esse virginem Christianam, vt exertum & iam ad ictum
sublimen clarum gladium, veluti vetante numine, eius rogatu cohibuerit, & incruentum
vaginæ reddiderit. Vt planè ex his intelligas, quam longè deteriores Ethnicis sint hæretici,
& quam longissimè à piissima illa sint Franchorum nobilitate degeneres ij, qui cum se pro-
fiteantur esse Fideles, vincuntur tamen in veneratione & cultu Sanctorum ab Ethnico Re-
ge: cui quidem pro munere illud videtur à Deo omnium remuneratore largiter impertitum,
vt sicut Aegyptijs obstetricibus ob subtractos à nece Hebræorum infantes domus in
præmium fuerunt ædificatæ; ita Regi Franchorum regnum (quod hætenus barbarorum
nulli licuit) in nobilissima parte Gallia stabiliretur, permanens tamdiu ipsum, quoaduf-
que eiusmodi in cultu Sanctorum piè iacta fundamenta permanserint; perituum verò om-
nino, cum eadem ipsa impiè admodum fuerint hæretica prauitate reuulsa. At de rebus
Franchorum modò satis, de illis acturi frequentius suis locis.

Hoc ipso anno, via sancto (vt dictum est anno superiori) Deo gratias Episcopo Cartha- C
ginensi viro sanctissimo, qui ad preces Valentiniani à Genferico permissus fuerat ordinari:
nulla facta est Catholicis potestas alicuius in locum eius subrogandi; quin eius ordinatore
Thoma (vt vidimus) ludibrio exposito & verberibus affecto, remotioribus quoque prouin-
cijs dempta est facultas ordinandorum Antistitum. Sed hæc tam dira, quæ Africana Ec-
clesia hoc anno ad cumulum præteritorum malorum passa est, verbis Victoris ea descri-
bentis in medium afferamus: Factum est (inquit) vt post obitum Episcopi Carthaginensis,
Zeugitanæ & Proconsulari prouinciæ Episcopos interdiceret ordinandos, quorum erat
numerus centum sexagintaquatuor: qui paulatim deficientes, nunc simul qui supersunt
tres tantum esse videntur, Vincentius Gigitanus, Paulus Sinnaritanus, verè merito & no-
mine Paulus, & alius Quintianus, qui nunc persecutionem fugiens, apud Edessam Syriæ *
ciuitatem commanet peregrinus.

Sed etiam martyria quamplurima esse probantur, confessorum autem ingens & pluri-
ma multitudo, ex quibus aliqua enarrare tætabo. Erant tunc serui cuiusdam Vuandali (fuit
hic Vuandalus ex illis, quos Millenarios vocat) Martinianus, Saturianus, & eorum duo ger-
mani; erat & conserua eorum quedam egregia Christi ancilla, nomine Maxima, corpore si-
mul & corde decora (ex capta nuper Vrbe his Vuandali omnes erant ditati seruitiis.) Et quia
Martinianus armifactor erat, & domino suo satis videbantur acceptus, & Maxima vniuer-
sæ domui dominabatur: credidit Vuandalus, vt fideles sibi magis memoratos faceret famu-
los, Martinianum Maximamque coniugali consortio sociare. Martinianus, adolescentulo-
rum secularium more, coniugium affectabat: Maxima namque iam Deo consecrata hu-
manas nuptias refutabat. At vbi ventum est vt cubiculi adirent secreta silentia, & Marti- E
nianus nesciens quid de illo decreuerat Deus, maritali fiducia, quasi cum coniuge cuperet
cubitare: viua ei voce memorata famula Christi respondit: Christo ego, ô Martiniane fra-
ter, membra mei corporis dedicaui, nec possum humanum fortiri coniugium, habens iam cæ-
lestem & verum sponsum: sed dabo consilium, si velis poteris & ipse tibi præstare, cum li-
cet, vt cui ego concupiui nubere, delesteris & ipse seruire. Ita factum est, Domino procu-
rante, vt obediens virgini etiam adolescens suam animam lucraretur.

Nesciente igitur Vuandalo, compunctus, atque spiritualis secreti commercium mutua-
tus * Martinianus, etiam suis fratribus persuasit, vt thesaurum quem inuenerat, haberent,
vt pote germani, communem: conuersus est itaque cum tribus fratribus. Dei puella co-
mitante, nocte clam egredientes, Tabraceno monasterio, cui præerat tunc nobilis pastor
Andreas, sociantur: illa verò haud procul monasterium incoluit puellarum. Sciscitante
igitur

* MUTATUS
CONFUGI-
VNT AD MO-
NASTERI-
VM.

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI IMP.
7.

A igitur barbaro inquisitionibus & muneribus crebris, quod gestum erat, celari non potuit.
Inueniens itaque iam non sua sed Christi mancipia, conicit in vinculis, & variis tormentis
Christi seruos insectatur, agens cum eis non tantum vt pariter miserentur, sed quod gra-
uius est, per rebaptizationis coenum fidei suæ ornamenta turparent. Peruenit hoc ipsum
vsque ad notitiam Genferici. Decernit Rex, vt tamdiu implacabilis herus seruos affligeret,
quamdiu illius succumberent voluntati. Iubet in modum ferrarum fustes robustos veluti pal-
matis cum stirpibus fieri, qui, quotientibus tergis, non solū ossa confringerent, sed etiam
terebrantes aculei intrinsecus remanerent. Qui, dum sanguis efflueret, & dissipatis carni-
bus, viscera nudarentur: sequenti die, Christo medente, incolumes reddebantur. hoc sæ-
pius ac multo factum est tempore, vt nulla plagarum vestigia viderentur; sancto Spiritu
subinde curante.

B Post hæc ardetur Maxima diræ custodia, cuspidique crudeli extenditur. Cui cum Dei
seruorum non deesset frequentia visitantium, videntibus cunctis, ingentium lignorum pu-
trescens soluta est fortitudo. Miraculum hoc & voce omnium celebratur, & nobis, ad
quem custodia pertinebat; cum sacramento testatus est ita fuisse. Ast vbi Vuandalus vir-
tutem neglexit cognoscere diuinam, coepit in domo eius vindicatrix ira grassari. Moritur
ipse simul & filij; familia, atque animalium quæcumque optima erant, pariter intereunt.
Remansitque domina vidua marito & filiis & substantia destituta. Seruos Christi co-
gnato Regis Sesaoni gratia muneris offert. Qui cum eos vt pote oblatos cum gratulatio-
ne nimia suscepisset: filios & domesticos, sanctorum merito, malè coepit demon variis
motibus agitare. Ex ordine ille cognatus, vt golum erat, suggerit Regi. Decernit sta-
tim Rex cuidam Gentili Regi Maurorum, cui nomen erat Capsur, relegandos debere
transmitti. Maximam verò Christi famulam, confusus & victus, propriæ voluntati dimi-
sit: quæ nunc superest virgo, mater multarum virginum Dei, nobis etiam nequaquam
ignota.

Peruenientes autem traduntur memorato Regi Maurorum commanenti in parte ere-
mi quæ dicitur Caprapicti. Videntes igitur Christi discipuli multa apud Gentiles & illi-
cita sacrificiorum sacrilegia, coeperunt prædicatione & conuersatione sua ad cognitio-
nem Domini Dei nostri barbaros inuitare, vt tali modo ingentem multitudinem
Gentilium barbarorum Christo Domino lucrarentur, vbi antea nulla fama Christiani
nominis fuerat diuulgata. Tunc deinde cogitatur, quid fieret, vt ager iam cultus &
egraminatus vomere prædicationis Euangelicum suscipere semen, & imbre sacri bap-
tismatis rigaretur. Mittunt legatos per itinera distenta deserti: peruenitur tandem in
ciuitatem Romanam. Rogatur Episcopus vt presbyterum & ministros credenti popu-
lo destinaret. Explet cum gaudio quod petebatur Pontifex: Dei constituitur Eccle-
sia, baptizatur multitudo maxima barbarorum, & de lupis grex focundus multiplicatur
agnorum.

Hoc Genferico relatione sua nunciat Capsur. De qua re surgens inuidia iubet famu-
los Dei, ligatis pedibus post terga currentium quadrigarum, inter spinosa loca siluarum
pariter introire; ducta & reducta dumosis lignorum aculeis innocentium corpora car-
perentur, ita deligans, vt exitum suum inuicem peruiderent. Qui cum è vicino currenti-
bus Mauris, sese mutuo conspicerent, Vale, sibi in angusto fugæ vnusquisque ita dicebat:
Fratrè, ora pro me: impleuit Deus desiderium nostrum: taliter peruenitur ad regnum
cælorum. Itaque orando atque psallendo, gaudentibus Angelis, pias animas emise-
runt. Vbi vsque in hodiernum diem non deest ingentia miracula Iesus Christus Do-
minus noster operari: Nam nobis beatus quondam Faustus Bironitanus Episcopus atte-
stus est, cæcam quamdam mulierem illuminatam fuisse, vbi ipse aderat præsens.] hæc
de martyribus & fide Christi in Mauritania Interiori propagata Victor. Claret adhuc viget-
que horum sanctorum martyrum in publicis Ecclesiæ tabulis memoria rediuiua singulis
annis decimasexta die mensis Octobris, vnà cum Maxima horum bonorum omnium con-
ciliatrice.

Quòd autem iidem martyres suaferint pro sacris ministris legationem esse mittendam
ad Romanum Pontificem, cū tamen illi prouinciæ proxima esset Mauritania Cæsariensis,
quæ nondum erat exhausta sacerdotibus: inde conicimus hos martyres ex Romana vrbe
fuisse captiuos, & vnde venerant, petiisse ministros; vel potius voluisse ex ipso limpidi-
mo fonte petere Catholicæ fluentia doctrinæ. Constat autem Episcopos, qui his tempo-
ribus

MAXIMA
DIVINITVS
LIBERATA.

FIDES PRO-
PAGATVR
IN MAU-
ROS.

DIRVM SV-
PLICIUM
SANCTO-
RVM FRA-
TRVM.

CVR MIT-
TANT KO-
MAM.

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI IMP.
7.

ribus erant in Mauritania, à sancto Leone Romano Pontifice admonitos esse, vt Ecclesiasticam obseruantiam custodirent. Etenim qui totius Ecclesiæ vniuersalis curæ inuigilabat, Potentium Episcopum delegauerat, qui in ea prouincia de Episcopis inquireret, an iuxta canones ordinati essent. Est de his ipsius sancti Leonis epistola ad Episcopos per Mauritaniam Cæsariensem constitutos, quæ hæc habet sui exordio^a:

^a Leo epist. 87.CVRA PRO-
PENSATA
S. LEONIS
DE ECCLE-
SIA MAURI-
TANIAE.

Cum in ordinationibus sacerdotum quadam apud vos illicitè v surpata, crebrior ad nos commeantium sermo perferret: ratio pietatis exegit, vt pro sollicitudine, quam vniuersæ Ecclesiæ ex diuina institutione dependimus, rerum fidem studeremus agnoscere, vicem curæ nostræ proficiscenti à nobis fratri & confacerdoti nostro Potentio delegantes, qui secundum scripta quæ per ipsum ad vos direximus, de Episcopis, quorum culpabilis ferebatur electio, quid veritas haberet, inquireret, nobisque omnia fideliter indicaret. Vnde quia idem plenissime notitiæ nostræ cuncta referauit, & sub quibus qualibuscumque rectoribus quædam Christi plebes in partibus prouinciæ Cæsariensis habeantur, sincera nobis relatione patefecit: necessarium fuit, vt dolorem cordis nostri, quo pro Dominicorum gregum periculis æstuamus, datis nunc ad vos litteris promeremus, mitantes tantum apud vos per occasionem temporis impacati, aut ambientium præsumptionem, aut tumultum valuisse popularem, vt indignis quibusque & longè extra sacerdotale meritum constitutis pastorale fastigium & gubernatio Ecclesiæ crederetur, &c.] Porro huiusmodi ordinationes Episcoporum fuisse oportuit secretas, ne scirentur à Genferico Rege, qui (vt nuper vidimus) edicto vetuit defunctis novos subrogari ab illis Episcopos; nisi fortè quod denegatum vidimus Zeugitanæ & Proconsulari Africæ prouincijs, id permissum fuerit Mauritaniam Cæsariensi, de qua agitur.

CVM BIGA-
MIS NEC
TEMPORIS
NECESSI-
TATIS LEO
DISPENSAT.

Sed illud planè admiratione dignum est, quòd cum occasione perturbati temporis indulgendum videri posset Ecclesiæ illi, quæ ex confiata persecutione ministris videretur maxime indigere, vt aliqua ex parte rigor canonum relaxari posset: tamen Pontifex Leo nihil voluit prætermitti Ecclesiasticæ disciplinæ. quæ ebrem bigamos ordinatos, vel qui antea viduam uxorem accepissent, deponi voluit, nec quidem cum eis dispensandum putauit: cum alioqui incredibilis esset in Africa penuria Dei ministrorum. Si enim (vt suo loco superius dictum est) temporibus sancti Augustini, & Aurelij Episcopi Carthaginensis, licet floridissimus tunc status esset Ecclesiæ Africanae, non tamen ministris indigens erat, vt illos ipsi à Romano Pontifice & ab Episcopo Mediolanensi litteris expetierint: quanto indigentiorum illis eandem Ecclesiam esse oportuit his temporibus Vuandalicæ persecutionis vrgentis? Et tamen cum bigamis idem Leo minime relaxandam censuram Ecclesiasticam existimauit. Agit insuper in eadem epistola sanctus Leo de Lupicino Episcopo, qui ad sedem Apostolicam appellauerat, ac de alijs, quibus Romani Pontificis supremum in omnes Ecclesias ius & potestatem vsu frequenti exhibitum manifestat.

DE VICTORE
CARTEN-
NAE EPI-
SCOPO.

Illustrabat his temporibus eam prouinciam Mauritaniam Victor Cartennæ Episcopus, qui aduersantes & insulantes, exagitantisque fidem Catholicam Arianos scripto libro redarguit; quem quidem neque intra parietes continuit edendum post obitum, sed misit ad Genfericum Regem, paratus oppetere pro fidei confessione martyrium. meminit eius lucubrationis Gennadius, & aliorum ipsius scriptorum, his verbis^b: Victor Cartennæ Mauritaniam ciuitatis Episcopus scripsit aduersus Arianos librum vnum longum, quem Genferico Regi per suos audiendum obtulit, sicut ex proemio ipsius libri didici. Et de Poenitentia publica librum vnum, in quo & regulam viuendi poenitentibus iuxta Scripturarum auctoritatem instituit. Ad Basilium quemdam super mortem filij librum consolatorium spe resurrectionis perfecta instructione munitum. Homilias etiam composuit multas, quas à fratribus salutis propriæ sollicitis in libris digestas seruari cognoui.] hæc de Victore Gennadius.

DE VOCONIO
SCRIPTO-
RE.^b Gennadius de
Scrip. Eccl.
c. 78.

Sed & exiliuit in proeliū pro domo Dei aduersus Arianos Voconius in eadem prouincia Mauritaniam Episcopus, de quo idem auctor hæc pauca^c: Voconius Castellani Mauritaniam oppidi Episcopus scripsit aduersus Ecclesiæ inimicos Iudæos & Arianos & alios hæreticos. Composuit etiam Sacramentorum egregium volumen.] Claruit & his ipsis temporibus iridem in Mauritania Pomerius scientia celebris: qui illinc recedens, Romam primum, inde se in Gallias contulit, multaque scripsit, quæ Gennadius numerat, laudatque; simul eius vitæ mores sanctissimos. Tot planè siderum illustrata radijs prouincia illa fuit: quæ etsi nihil profuerunt Vuandalis, & ipsi Regi eorum Genferico; constat tamen horum & aliorum sanctorum

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI IMP.
7.

Astorum Episcoporum labores Catholicis fuisse proficuos, vt pote qui eorum classico ad subeundum pro recta fide martyrium animarentur; quod cum occasio exegit, egregie præstiterunt. Siquidem quod pertinet ad Genfericum, tantum abfuit vt ex Martiniani ac fratrum martyrio & miraculis vllum poenitentiae signum ostenderit, vt acerbius ferociusque Catholicos exagitare perseuerarit. nam audi Victorem^a: Accenditur (inquit) propter hæc aduersus Dei Ecclesiam Genfericus. Mittit Proculum quemdam in prouinciam Zeugitanam, qui coarctaret ad tradendum ministeria diuina, vel libros cunctos Domini sacerdotes: vt primò armis nudaret, vt ita facilius inermes hostis callidus captiuasset. Quibus se non posse tradere clamantibus, ipse rapaci manu cuncta populabatur: atque de pallis^{* altaris} (proh nefas!) camisas sibi & femoralia faciebat. Qui tamen Proculus huius rei executor, frustatim comedens linguam, in breui turpissima consumptus est morte.] ita vltus est pessimus Bæmon, eum obsidens, Dei omnium creatoris iniuriam. Sed pergit:

^a Victor de per-
secut. Vuandal.
lib. 1.

* pallis.

Tunc enim sanctus Valerianus Abensis ciuitatis Episcopus, dum viriliter, sacramenta diuina ne traderet, dimicasset: foras ciuitatem singularis iussus est pelli: & ita præceptum est, vt nullus cum neque in domo, neque in agro dimitteret habitare. Qui in strata publica multo tempore nudo iacuit sub aère: annorum erat plus octoginta: quem nos tunc indigni in tali exilio meruimus salutare.] Sed Valeriani defuncti senis memoria indita sacris chartis die decimaquinta Decembris in Ecclesia perseuerat. Subdit autem:

VALERIA-
NVS EPISC.
EGREGIVS
CONFES-
SOR.

Quo tempore Paschalis solemnitas agebatur; & dum in quoda loco qui Regia vocitatur, ob diem Paschalis honoris, nostri sibi met clausam ecclesiam referarent; cõpererunt Ariani: statim quidam presbyter eorum, Andiot nomine, congregata secum armatorum manu, ad expugnandam turbam accenditur innocentium. Introerunt euaginatæ spathis, arma corripunt, alij quoque tecta conscendunt, & per fenestras ecclesiæ sagittas spargunt. Et tunc forte, & canente populo Dei, lector vnus pulpito sistens, Alleluaticum melos canebat: quo tempore sagitta in gutture iaculatus, cadente de manibus codice, mortuus post cecidit ipse. Nam & alij quamplurimi sagittis & iaculis in medio crepidinis altaris probantur occisi: Nam qui gladiis tunc interempti non sunt, postea poenis attriti, regio iussu omnes penè necati sunt, præsertim maturioris ætatis.] quorum omnium natalis dies coronis martyrum laureatus annuatim in Ecclesia exhibetur Nonis Aprilis. Ad hæc Victor:

PASCHALE
DIE MVLTÆ
FACTIMAR-
TYRES.

Alibi namque, sicut Thunazuda contigit, Galibus, vico Ammonia, vel alijs in locis, tempore quo sacramenta Dei populo porrigebantur, introcutes maximo furore, Corpus Christi & sanguinem pauimentis sparserunt, & illud pollutis pedibus calcauerunt.] Vides ad quam execranda & horrenda sacrilegia inducantur infelices hæretici. Quæ autem his diebus Carthagine facta sint, eundem Victorem referentem audi, eum subdit:

Ipse enim Genfericus præceperat (ita persuadentibus Episcopis suis) vt intra aulam suam, filiorumque suorum, non nisi Ariani per diuersa ministeria ponerentur. Inter alios ventum est tunc ad Armogastem nostrum. Cuius cum diu ac sapius tibias torquendo tumentibus confringerent cordis; & frontem, in qua Christus vexillum suæ fixerat Crucis, rugatam, magisque aratam extendentes atque mugientes distenderent nervi, vt fila araneorum, sancto cælum respiciente, crepabant. At vbi tortores neruicas cordas disruptas esse viderant, allatis crebrius fortioribus cordis atque cannabinis, illo nihil aliud nisi nomen Christi inuocante, illa omnia vanescebant. Sed & capite deorsum, dum ad vnum penderet pedem, dormire quasi super lectum plumis stratis, omnibus videbatur.

ARMOGAS-
TIS NOBI-
LE CERTA-
MEN.

Quem cum Theodoricus Regis filius, qui eius dominus erat, poenis non valentibus, capite truncari iussisset: à suo prohibetur Iocundo presbytero, dicente sibi: Poteris cum diuersis afflictionibus interficere. Nam si gladio peremeris, incipient Romani martyrem prædicare.] Vides, lector, vsu loquendi, vt qui dicerentur Catholici, iidem Romani nominarentur: quod alijs superius est demonstratum. Quod enim ad Arianos vel alios hæreticos spectat: cum more prædonum vendicarent sibi Catholicum nomen: qui verè essent Catholici (quòd eo potissimum discernentur signo, nempe si communicarent cum Romana Ecclesia) eos appellare Romanos consueuerunt, non secus ac hodie recentiores hæretici vsurpantes sibi & ipsi Catholicum titulum, Papistas nominant, quos ex coitione cum Romano Pontifice Ecclesiastica antiquitas semper nouit esse Catholicos, & eo semper nomine nuncupauit: vt planè ipsorum confessione appareat eos verè esse Catholicos Orthodoxos, quos eo nomine celebrant, quo se illos infamare ac reddere viles putant. Sed prosequamur cœptum fortissimi Armogastis certamen.

ROMANI
IDEM QUOD
CATHOLICI.

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI IMP.
7.ARMOGAS-
TIS EXITVS
ET SEPVL-
CHRVM.

Tunc (subdit Victor) Theodoricus in Bizacenam prouinciam ad fodendas eum con-
demnat scrobes. Postea quasi ad maius opprobrium, haud procul Carthagine, vbi ab om-
nibus videretur, pastorem eum praecepit esse vaccarum. Inter hæc, Domino reuelante, cum
dormitionis suæ proximū cerneret diem, aduocat quemdam Felicem venerabilem Christia-
num, procuratorem domus filij Regis, qui Armogastem vt Apostolum venerabatur: dixit-
que illi: Tempus meæ resolutionis aduenit: Obsecro te per fidem quam vtrique tenemus,
vt sub hac filiquæ arbore me sepelire digneris, redditurus Domino nostro, nisi feceris, ra-
tionem. Non quod ille curaret, vbi, aut qualiter suum sepeliretur corpus; sed vt illud de-
monstraretur, quod seruo reuelauerat Deus. Respondit Felix, & dixit: Absit à nobis, con-
fessor venerabilis; sed sepeliam te in vna basilicarum cum triumpho & gratia, quam incre-
dis. Cui beatus Armogas: Non; sed quod dixi, facturus es. Ille timens Dei hominem
contristare veraciter quod dixerat, promisit se esse facturum. Satim intra paucos dies Co-
mes bonæ confessionis de hac vita migravit. Festinauit Felix sibi delegatum sub arbore
fodere sepulchrum. Cui cum intextæ radices & soliditas aridæ telluris moram facerent, &
calore angeretur, quod tardius sancti membra corporis humarentur: tandem abscissis ra-
dicibus, multò altius terram cauans, conspicit sarcophagum splendidissimi marmoris præ-
paratum, qualem fortè nullus omnino habuit Regum.] hucusque de consummato Armo-
gastis agone Victor.

Vides, lector, esse diuinæ curæ & prouidentia, vt confessores sui, quos in cælo celebrat
coram Patre, in terra condantur honesto sepulchro; quod & in alijs factum sæpè legimus:
Vt vel ex his intelligas, quàm pugnent contra Deum, qui in sepulchra Sanctorum infan-
niunt. Porro vincentis nomen athletæ inferuit triumphantium martyrum choro Catholica
Dei Ecclesia his solita nobilitari triumphis, cum persecutione aduersariorum vrgeretur;
quæ in ipsorum commemoratione victoriæ, certis diebus quibus exultauere victores,
eorum coronas annuatim publico præconio exhibet venerandas: & sicut de alijs face-
re consuevit, ita clarissimo Armogasto, quarto Kalendas Aprilis, annis singulis digna
perfoluit.

ARCHIMI-
MI FRV-
STRA TEN-
TATA FIDES

Subdit Victor & reliquorum certamina martyrum istis verbis: Sed nec quemdam Ar-
chimimum, nomine Masculan, debeo prætere; qui cum multis insidiis premeretur, vt
Catholicam amitteret fidem: ipse eum Rex postea blandiendo affatibus secularibus mu-
tabat, promittens eum multis diuitiis cumulandum, si voluntati eius auditum facile com-
modasset. Qui cum fortis atque inuictus maneret, iubet cum subire sententiam capitalem:
ita tamen callidus occultè præcipiens, vt si in illa hora vibrantis gladij pertimesceret ictum,
magis eum occideret, ne martyrem gloriosum fecisset: si autem fortem in confessione con-
spiceret, à gladio temperaret. Sed ille, vt columna immobilis, Christo solidante effectus,
confessor reuertitur gloriosus. Et si martyrem inuidus hostis noluit facere: confessorem ta-
men nostrum non potuit violare.] Porro quod & iste perseuerans in Christi semper con-
fessione consummauit agonem, eundem inter Sanctos Deo caros, hominibus colendos,
Catholica descripsit Ecclesia quarto item Kalendas Aprilis.

PRAECLA-
RVM CER-
TAMEN SA-
TVRI.

Sed audi vltimo loco positum viri clarissimi Saturi illustre certamen; quod sui splen-
dore coruscum absque eloquentiæ fuce ita Victor enarrat: Nouimus & alium ea tem-
pestate, nomine Saturum: qui cum lucidum esset membrum Ecclesiæ Christi, & pra-
uitatem Arianorum libertate Catholica frequenter argueret (fuit hic procurator domus
Hunerici) conuenitur, accusante Mariuado quodam diacono, quem Hunericus infau-
stus singulariter honorabat: Vt fieret Satorus Arianus, promittuntur honores & diuitiæ
multæ si faceret: præparantur supplicia dira, si nollet. Hac optione proposita, vt si rega-
libus iussis non obediret, primò facta discussione, & antè amissa domo vel substantia, di-
stractis omnibus mancipijs ac filijs, vxor ipsius, ipso præsentè, camelario in coniu-
gium traderetur. Quod ille plenus Deo, magis vt velociter præuenisset, impios prouo-
cabat. Ob quam causam vxor eius inducias visa est ab ijs qui exquebantur, nesciente
marito, petiisse. Accedit ad maritum alia Eua, consilio magistrata serpentis: Sed ille
Adam non fuit, qui illecebrosa vetitæ arboris poma contingeret: quia non indigens,
sed Satorus vocabatur, saturatus ab vbertate domus Dei, & torrente deliciarum eius
potatus.

Aduenit mulier ad locum, vbi maritus singularis orabat, conscissis vestibus, crineq; so-
luto, secum comitantibus filijs, vnamque infantulam, quæ tunc lactabatur, manibus ge-
stans:

CHRISTI
456.LEONIS PAP.
17.MARCIANI IMP.
7.

A stans; quæ nescientis proiicitur ad pedes mariti: etiã ipsa suis genua complectitur vlnis, sibi-
lans vociferatione draconis: Misere mei, dulcissime, simul & tui: misere communibus
liberis, quos conspicias ipse: Non subiaceant conditi tui serui, quos clara profapia edi-
dit generis nostri: Non subiiciar ego indigno & turpi coniugio, viuentè marito, quæ mi-
hi semper inter coæuas plaudebam de Saturo meo: Cognoscit Deus, quia inuitus factu-
rus es hoc, quod fortè voluntariè aliquanti fecerunt. Cui ille, Iob^{2.} sancti voce respondit:
Tamquam vna ex insipientibus mulieribus loqueris. Formidarem, mulier, si sola esset
huius vitæ amabilis dulcedo: artificio, coniunx, diaboli ministras: si diligeres maritum,
numquam ad secundam mortem attraheres proprium virum. Distrahant filios, separent
vxorem, auferant substantiam: mei Domini ego securus de promissis verba tenebo^{b.} Si
quis non dimiserit vxorem, filios, agros, aut domum, meus non poterit esse discipulus.
Quid vltra? discedente muliere cum filiis refutata, confortatur Satorus ad coronam, discu-
titur, expoliatur, poenis coæteritur, mendicus dimittitur: interdicitur ei prodeundi accef-
sus: totum ei tulerunt, stolam tamen baptismatis auferre non potuerunt.] ita Satorus lon-
go iugique martyrio auctiorem nobilioremque de aduersariorum perfidia reuexit trium-
phum, qui & suæ victoriæ insignibus velut trophæis erectis, in Ecclesiasticis monumentis
perpetuò permanens, viuens semper anniuersaria memoria perseuerat, quarto Kalendas
Aprilis iugiter rediuiua.

Post hæc (addit Victor) Genfericus ecclesiam Carthaginis claudi præcepit, dissipatis at-
que dispersis per diuersa exiliorum loca (quia Episcopus non fuerat) presbyteris & ministris.
Quæ vix reserata est, Zenone Principe supplicante per Patricium Seuerum; & sic vniuersi
C de exilio redierunt.] sed de his suo loco. Porro hæc quidem hoc anno (vt vidimus) cœpta,
in sequentes sunt propagata. At verò non Africa tantum passa dirum barbarum, acerbum
persecutorem ingemuit, sed & aliæ Romani orbis prouinciæ, cum ipse annis fermè singulis
valida classe ora maritima infestaret. Hinc idem Victor ad ea quæ sunt dicta adiiciens co-
rollarium, ista subiicit: Quæ autem in Hispania, Italia, Dalmatia, Calabria, Apulia, Sicilia,
Sardinia, Brutiis, Lucania, Epiro, vel Hellada gesserit, melius ibi ipsi quæ passi sunt misera-
biliter lugenda narrabunt.] hæc tenus ipse.

INSVLAE ET
LOCA MA-
RITIMA
GRAVIA
PASSA A
GENSIBUS

Hoc eodem anno defuncto Maximo Episcopo Antiocheno, in locum ipsius Basilus
subrogatus est. At ne hoc de obitu Maximi tempore diuinatio esse credatur: inde cer-
tum deducimus argumentum, quod cum cõstet assertionem Nicephori, qui vnus catalogum
Episcoporum Antiochenorum recensuisse scitur, sedisse Basilium successum Maximo an-
nis duobus, & qui illi substitutus fuit Acacius annum vnum, addatque memorabilem
D cladem illam terræ motus Antiochiam subruentis sub Acacio contigisse; constat verò
eamdem factam esse anno secundo Leonis Imperatoris, vt suo loco dicemus: cum idem
Leo regnare cœperit anno sequenti, & ab hoc anno vsque ad cladem illam tres intercedant
inchoati anni, quibus impletur locus sedis Basilij & Acacij: dicendum vtrique est, anni hu-
ius exordio Maximum esse ex hac vita subductum, cum sedisset annos septem, quippe
quem creatum vidimus anno Domini quadringentesimo quadagesimonono, cum Ephe-
si sub Dioscuro improbatum illud Ephesinum Concilium ageretur. Fuisse verò Basilium
Catholica fide præstantem, litteræ Syrorum Episcoporum datæ postea ad Leonem Impera-
torem significant.

OBITVS MA-
XIMI, ET
CREATIO
BASILI
EPISC. AN-
TIOCH.

Hoc item anno, dum Auitus cum Marciano regnaret: Philippus presbyter (inquit Gen-
nadius) optimus auditor Hieronymi, commentariorum in Iob edidit sermone simplici li-
brum. legi eius familiares epistolas valde falsas, & maximè ad paupertatis & dolorum tole-
rantiam exhortatorias. Moritur Marciano & Auito regnantibus.] hæc ipse.

IESV CHRISTI
ANNVS
457.LEONIS PAP.
ANNVS
18.LEONIS
MAIORIANI
1. IMPP.

Sequitur Christi annus quadringentesimus quinquagesimus septimus, Constantino &
Ruso inscriptus Consulibus, quo Marcianus Imper. ex hac vita migrasse ponitur à Mar-
cellino & Cassiodoro & alijs: ex quibus corrigendus est Euagrius, qui cum imperasse
tradit vsque ad Imperium Seueri in Occidente regnantis: sed & redarguitur ex epistolis
Annal. Eccl. Tom. 6. T S. Leonis

Marcellin. in
Chron.
Cassiodor in
Chron.
Enagy. lib. 2.
S. Leonis

CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I. IMP.
MAIORIANI I.MARCIANI
IMP. OBI-
TUS.
^aTheod. Lect.
Collect. lib. 1.

S. Leonis Papæ ad Leonem Imperatorem ante Imperium Seueri conscriptis. Numerat ve-
ro annos Imperij Marciani sex integros, menses sex, & dies duos. Anni quidem huius exor-
dio, nempe vigesima sexta Ianuarij defunctum esse Marcianum, Theodorus Lector cum
tradat, de eo ista præmittit: Marcianus ad supplicationes, quæ in Campo fiebant, egressus,
multa largitus est egenis: Anatolium verò Episcopum hortatus est, vt secundum consuetu-
dinem vrbs illius Episcoporum, à Tauro vsque ad Campum vectus supplicaret: Hic cum
Marcianum peditem ingredientem videret, pedes & ipse supplicauit.] ad hæc addit idem
auctor: Marcianus cognitis quæ contra Romanam ciuitatem & Imperatrices ab Afriis fie-
rent, pro maiestate Imperij commotus, ad bellum se parauit. Contigit autem, vt ad suppli-
candum in Campum cum egrederetur, vigesima sexta Ianuarij diem obierit.] hæc Theo-
dorus de tempore eius obitus.

MARCIANI
DICNAE
LAVDDES.

Prædicatur & inter alias eius virtutes digno præconio à Nicephoro effusa in pauperes
Marciani largitas, & in primis inculcata religio, propensissimumque erga fidem Catholicam
studium, & in Imperij administratione prudentia, cuius tempore omnes barbari conticue-
runt: legum insuper in eo laudatur inuiolata custodia, vt nihil præter fas sibi concessum esse
putaret; vnde non curauerit in canonum contumeliam sancitum tueri de primatu sedis
Constantinopolitanæ in Concilio Chalcedonenfi decretum: celebratur & admiranda eius
tum corporis, tum animi castitas; vt non tantum ab alienis abstinens fuerit, sed quam ac-
cepit Augustam virginem coniugem, virginem pariter transmisit ad Christum primum
eius sponsum in calis cum eo perpetuo regnaturam. Atque demum (vt vna sententia plu-
ra tamquam vno fasce perstringam) vix sit reperiri inter Constantinopolitanos Imperato-
res aliquis post Constantinum, qui cum Marciano conferendus videatur. Quod igitur ro-
bore bellico atque religione polleret, in numismatibus galeatus & dextera iaculum tenens
exprimitur, ex parte verò altera insignis Cruce geminata Victoria collocatur, prout ex au-
reo numismate hic tibi reddendum curauimus.

^b Ecce apud
Lalium Pas-
qualin, Roma.

D

Sed & ipsius pariter cedit laudi, quòd adeò modestum & benè obsequentem (quod raro
contigit) reliquit in omnibus Senatui exercitum, ipsumque Senatui adeò summa pace con-
iunctum animis, vt ipso defuncto, quamuis legitimus deesset heres, & plures essent tum in
militia, tum in Senatu qui sibi Imperij iura prætextu aliquo vèdicare, vel tyrannicè arripere
potuissent: summa tamen pace atque concordia, tamquam si in illa florentissima olim Ro-
mana antiqua Republica tractaretur, qui optimus videbatur, ipse à Catonibus eligeretur
Augustus: Sic igitur (inquit Nicephorus^c) communi Senatus calculo Leo Tribunus,
Thrax ipse quoque genere, Imperator Romanorum salutatus est, & à Patriarcha Anatolio
diademate coronatus.] hæc ipse. Verum Ardaburius & Aspar filius militiæ Magistri videri
voluerunt ipsius Leonis in Imperium promotores; quorum officium Leo non recusauit, &
iporum petitionibus annuit, ea arte è manibus Arianorum hominum exercitus robur eli-
ciens, quòd timebatur à Catholicis omnibus. At non prætereunda putamus, quæ de rebus
ante Imperium gestis tradita posteris de Leone sunt. Nicephorus enim de eius rebus ante
Imperium præclare transactis eiusmodi narrationem instituit^d.

LEONIS
IMP. ELE-
CTIO.
^c Niceph. lib.
15. c. 15.^d Niceph. lib.
15. c. 25.LEONIS
ERGA CÆ-
CVM OFFI-
CIUM.

Leo iste cum nondum diuino nutu Imperiali dignitate exornatus, priuatus degeret, &
circa eum locum (ubi scilicet postea factus Imperator construxit ecclesiam) in hominem cæ-
cum tota via errantem incidit: & vicem eius miseratus (erat enim vir bonus & mise-
ricors & in rebus omnibus consideratus & prouidus) manu eum duxit, oculi ei vicem
præstans; gressumque eius per loca plana dirigens, si quid in itinere spinarum aut duri
esset, quod incedentem offendere posset, remouit: atque ille quidem hunc ducebat, illè
autem

CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I. IMP.
MAIORIANI I.

A autem sequebatur. Et iam itinere aliquanto confecto, prope cœnosum hunc locum vene-
rant. Cæcusque ille siti plurimum conficiebatur, & quin concideret, parum aberat: ita hu-
mor omnis in eo æstu vehementissimo exaruerat. Itaque Leoni valde institit, ab eoque cre-
brius contendit, vt siti eius mederetur, & viæ laborem in vmbra quapiam aliquantulum re-
crearet. Erat hoc inenarrabilis cognitionis & sapientiæ Dei, quæ mirificè omnia instituit.

Ille igitur misericordia erga pauperem motus, densam siluam omnem perlustrauit, & si
quis aquæ humor ibi scateret, scrutatus est. Vt verò post fatigationem multam, infecta re
ad illum redijt, & anxie admodum quiritaretur, quòd misero illi in tali casu nihil solatij
conferre posset: vocem incredibilem præter opinionem omnem ex alio ad se delatam au-
diit, quæ diceret: Non ita anxietate te macerari oportet, Leo: ecce aqua prope est. Proinde
noua hac voce consternatus, denuò vndam inquirere instituit: sed & ipse cæcus prorsus

DE LEONIS
ANTEIM-
PERIVM
MIRACV-
LVM.

B fuit: circum enim eam versabatur, minimè tamen eam videbat; quòd & siluæ densæ opa-
citas ei obstaret, & cœnum profundius illum inde remoueret. Quapropter partim indi-
gnans, quòd quem manu duxerat, cæcus ærumnam eam pateretur; partim vocem eam in
animo fixam considerans, & aquam rursus inuestigans; denuò eam ipsam exaudiit suauem
quiddam & iucundum cælitus sonantem vocem. Nam & de nomine eum compellauit, &
Imperialem dignitatem primo quoque ei tempore aduenturam certò denunciavit, ita in-
quiens: Leo Imperator, densum hunc & vmbrosam lucum ingressus, turbidam aquam hau-
ri, eaque; sitim hominis agi refice, & limum cœnosum manibus cape, quo cæci oculos inun-
gas. Quæ verò sum, dudum hunc obtinens locum, eoque me oblectans, mox scies. Tu fac
vt ædem hic mihi sacram construas, in qua identidem verfer & suauiter deambulem; in qua
etiam precantibus omnibus, locumque hunc cum ardore & fide certa aduentibus optata præ-
stem omnia. Neque quicquam est prorsus quod mihi aduersetur, & non continuo mea po-
testati cessurum sit, etiam si dæmon sit, aut morbus qui omnem superet medicinæ curam,
aut aliud quicquam quod factura non sim: dummodo ritè pieque sit petitum.

Verbis eius Leo parens, cœnum & vndam ad cæcum parum id iam curantem, vt in quo
spiritus propè extinctus esset, attulit; & oculos eius luto, non secus atque Saluator illius à
natiuitate cæci, liniuit. Deinde etiam aquam præbuit. Oculos atrectanti, ecce autem ma-
iestas & magnificentia tua, o Dei Genitrix, se exhibet; & misero illi aqua turbida & lutum
Siloe fit. Confestim enim visum recipit, & diuturnas abiicit tenebras, oculis præter spem
omnem Solem, seu potius cœnum & lutum inspiciens. Sicuti namque Sol primum, qui vi-
sui lucem primus dat, ab eo conspicitur; sic tum lutum, quo lumen illi ministrauerat, pri-
mum ab eo est conspectum. Qua in re illud etiam admirandum fuit: nam quod oculis valen-
tibus maximè aduersatur, id tum natura & vi sua deposita, salutare est factum.] hæc Nice-
phorus de his quæ ante Imperium adeptum, de Imperio tamen adipiscendo sunt prænun-
ciata Leoni: qui & de templo ibi Dei Genitrici Mariæ, Ad fontem nuncupato, ab eo-
dem, postquam factus est Imperator, erecto, historiam narrat. Quòd autem referant plu-
res, necem Asparis & Ardaburij ipsius exordio Leonis Imperij patratam esse; manifestè er-
rare conuincuntur auctoritate Marcellini, qui post annos tredecim id factum ponit: age-
mus ergo de his suo loco.

DE ECCLE-
SIA S. MA-
RIÆ AD
PONTEM.

Interea autem cum S. Leo Romanus Pontifex de electione Leonis Imperatoris nuncium
accepisset, litteras ad eum, ex more, gratulatorias dedit, vt ipse testatur in litteris^e ad eum-
dem secundo datis. hortatus verò est idem S. Leo Leonem nouum Imp. ad custodiam eius
quam vnà cum Imperio acceperat à prædecessore Marciano Augusto fidem Catholicam,
defensionemque Chalcedonenfis Concilij, quod tantopere hæretici cum in Aegypto, tum
in Palæstina labefactare conati essent. Leo Augustus igitur tanto excitatus clauico, licet
sponte curreret, vehementius tamen in opus fertur. Quamobrem nihil antiquius habuit,
quàm fidei Orthodoxæ consulere, & quibus eam valeret viribus obfirmare, atque solidius
stabilire. Ad quod præstandum salubre illud consilium iniit, vt sanctionem amplissimam
ederet, qua significaret se confirmare omnia à prædecessoribus Imperatoribus aduersus hæ-
reticos promulgata decreta, atque in primis quæ pro firmitate Chalcedonenfis Concilij
haud pridem à Marciano Augusto sancita fuissent edicta.

^e Leo epist. 73.LEO IMP.
CATHOLI-
CÆ FIDEM
TVETVRO.

Adiecit postea, vt ad Metropolitanos omnes Orientales litteras daret, quibus reliqui
pariter admonerentur Ecclesiarum minores Episcopi, vt cuius essent fidei, redditij litteris
sacerent manifestum: ex quo alterum de duobus efficeretur, vt vel in hunc modum cal-
culo omnium Orthodoxorum iterum ipsorum confessione Chalcedonenfè Concilium fir-
maretur,

LEO IMP.
QVOD EXI-
GAT AME-
TROPOLIT.

maretur, & perinde ac presentes essent in Synodo, sua scriptione fidem Catholicam communiarent; vel ex hoc qui essent hæretici, palam fierent, detectique tum sententia Episcoporum, tum etiam legibus Imperatorum è gradu sedeque protinus pellerentur. Horum omnium fidem faciunt litteræ Alexandrinorum & Aegyptiorum Orthodoxorum ad ipsum Leonem Imperatorem postea redditæ, in quarum exordio ista narrantur:

A
A superna gratia modò diuinitus confortatus, iuste non cessas pro communi utilitate cogitare, post Deum, cunctorum venerabilis Imperator. Quapropter etiam omnis fortitudo verborum tuis vincitur actibus, quibus Diuinitas exornatur; & verba ad hoc eis necessaria non sunt, quibus opera facere noscuntur indicium. Nuper enim electus à Deo & purpura exornatus, optimum iudicasti propositum tuum magnum ostendere, quem ipse omnium creator elegit, benignis iniitiis largitorem remunerando bonorum: quando repente in ipso principio, voce vestra ex scripto procedente piissima, ad sanctissimos Metropolitanos Episcopos, infrangibilem Ecclesiæ Catholicæ crepidinem roborastis, & priorum omnium piissimorumque Principum constituta pro Orthodoxa religione firmastis.

B
Insuper & iis quæ nuper à sanctæ memoriæ Marciano Principe nostro sancita sunt, consona decernentes, nihil aliud estis mercati, quam pacem omnium & stabilitatem Reipublicæ, frenantes linguas eorum, qui aduersus Ecclesias Christianas consurgunt, & blasphemant Deum, aut in eum quocumque modo delinquant. Iniuria namque Dei manifesta est hæreticorum abscondentium semetipsos à rectæ fidei sententia. Quapropter hanc optime sciens, venerabilis Imperator, maligni prolem existere insidiantis quieti sanctarum Christi semper Ecclesiarum, eamque immutilatam pacem consistere non sinentis: rectè prouidentiam tuam studuisti mox adhibere, ei per omnia resistentem: quod est opus piissimorum Principum pro Orthodoxa fide pugnantium & resistentium primitus malis extrinsecus venientibus, & armibus Fidelium aduersantibus.] hæc de institutione Leonis Imperatoris ipso regni sui exordio fidem Catholicam confirmantis, optimique Principis specimè edentis, sic posteris relinquentis exemplum Imperatoribus, quòdnam tantæ moli regiminis debeant subiicere fundamentum, vt sit ab omni hostium turbine inconcussa atque stabilis permanens. Sicut enim Catholicæ fidei confessioni neque ipsæ portæ inferi, Domini promissione, valent obsistere: ita pariter super eadem Imperium stabilitum, perseverauit aduersus ingruentes aduersarios omnes semper illæsum.

C
Excidit autem eiusmodi Leonis Imp. sanctio, qua Deo sui Imperij primordia consecrauit: sed satis ad rei gesta historiae veritatem consequendam, hæc modò ex litteris Alexandrinorum & totius Aegypti Orthodoxorum in medium adduxisse. At vnde earum scribendarum litterarum occasio eisdem Orthodoxis Aegyptiis data fuerit, ex ipsis itidem petenda est. Dum enim hæc pro firmitate Catholicæ fidei Constantinopoli à Leone Imperatore omni studio agerentur, contigit Alexandrinam ciuitatem vnà cum omnibus Aegypti prouinciis turbis vehementioribus agitari, vexarique mirum in modum à factione Dioscori, ex improuiso omnem quam per septem ferme annorum spatium in stomacho continuerat, auxeratque in dies bilem, in ipsum sanctissimum Alexandrinum Proterium euomente. Hæc autem quomodo se habuerint, iam narrare aggrediamur.

D
Cum Aegyptij illi hæretici, qui Dioscori studiosissimi erant, licet sæpe moniti, nunquam tamen respicere voluissent, & in exilium eam ob causam exturbati essent; simul ac defuncti Marciani nuncium accepissent, duce Timotheo olim ex monacho creato presbytero Alexandrino, venientes Alexandriam, adeò in sanctum Proterium eius sedis Episcopum consortes hæreseos concitarunt, vt eundem occiderint, & in locum eiusdem ipsum Timotheum subrogauerint: de quo quidem Timotheo hæc habet in primis Theodorus Lector his verbis: Timotheus Aclurus, antequam occideretur Proterius, nigra veste indutus cellas monachorum circuibat, & vnumquemque monachum ex nomine vocabat: Cum autem illi auscultarent, vnum se ex administratoriis spiritibus esse dicebat, ad hoc missum, vt cunctis ediceret, ne cum Proterio communicarent, sed Timotheum Aclurum Episcopum designarent, hoc pacto cunctis sese insinuans.] hæc Theodorus.

E
Sed quomodo tantum nefas & inauditum hæcenus in sanctissima illa Ecclesia sacrilegium sit perpetratum, cum in loco sacro venerabilis baptisterij, tempore sacro, nempe maioris hebdomadæ prope Pascha, vir sanctissimus atque primus in Ecclesia Dei post Romanum Episcopus occisus fuerit atque disceptus, enarrare progrediamur. Extrat ca de

* Extrat inter epist. illust. personar. pro Concil. Chalced. som. 2. Concil.

DE SANCTIONE LEONIS IMPER. PRO FIDE CATHOLICA.

* licentia.

TURBATVR ECCLESIA ALEXANDRINA.

QUAE NEFARIA PATRATA AB HAERETICIS ALEXANDR.

Theod. Lect. in Collect. li. 1.

A
ea de re dicta epistola cleri Alexandrini & Aegyptiorum Episcoporum Orthodoxorum ad Leonem Imperatorem missa, qua cuncta quæ ab impio Timotheo facta sunt exactè describuntur. Nos igitur ex ea illa tantum quæ ad historiam spectant hic inferemus. est autem eiusmodi epistolæ titulus:

B
Oblatæ preces ab vniuersis Episcopis nostræ Aegyptiacæ diocesis, & clericis sanctissimæ vestræ maximæ ciuitatis Alexandrinæ.] epistola verò sic exorditur: A superna gratia modò diuinitus confortatus, &c.] recitauimus ex ea superius quæ ibi sequuntur de edita ab Imperatore sanctione aduersus hæreticos: quæ autem ad res Alexandria gestas pertinet, ita se habent, vt primùm doceant se Catholicæ fidei cultores esse, his verbis: Hunc igitur animum te possidentem religiosum & tutorem humani generis, tantumque circa Christum studium demonstrantem, adimus & nos importabilia mala passi, licet peccatores, Christi Pontifices, quæ neque sermonibus sufficimus presentare, nec lugere dignè valemus. Quem admodum autem nostra sit gesta calamitas, enarramus. Catholica siquidem intemerata & Apostolica fide in Nicæa à sanctis trecentis decem & octo Patribus posita & vbique firmata, & apud omnes verbum veritatis rectè prædicantes habita, quam etiam vnaquæque per tempora Orthodoxorum Episcoporum ad peremptionem quidem sæpius exortatum contra rectam fidem vanarum quæstionum, custodiam verò rectè consentientium Patrum firmavit atque roborauit. Simili quoque modo & Chalcedone sanctum & vniuersale Concilium congregatum dudum sub pio sanctæ memoriæ Principe Marciano hanc inuiolatam incontaminatamque seruauit, abscondens quidem zizaniam pestem à quibusdam rectis superseminatam dogmatibus, confirmans autem venerabilis Nicænæ fidei (sicuti diximus) Symbolum salutare, & figens inuertibiles terminos super eum, sicut gratia Spiritus sancti dictabat; formamque constituit, per quam omnem adiectionem, omnem imminutionem aduersus confessionem rectam penitus abnegauit.

C
Quapropter & nostro Aegyptio Concilio necessariè cum Archiepiscopo nostro sanctæ memoriæ Proterio indubitanter ei consentiente, & ea sapiente & vnanimiter cum vniuersis totius Orbis Christi sacerdotibus, & præ omnibus cum suis sanctis Episcopis, id est, Romano Leone, regiæ Constantinopolis Anatolio, & Antiocheno Basilio, & Inuenali Hierosolymorū, & omnibus Orthodoxis Episcopis cõsentiente: laborantibus nobis secundum S. Apostolum pro Euangelicæ fidei firmitate, & in Christo sapientibus cum nostris Ecclesiis & ciuitatibus, & incommutata pace Orthodoxi populi apud nos & apud Alexandriam consistentis, excepto Timotheo, qui semetipsum ab Ecclesiæ Catholicæ fide dirupit pariter & abscondit mox post Chalcedonense Conciliū, dum tunc dignitate presbyterij fungeretur; cum quatuor aut quinque solis Episcopis & paucis monachis hæretica Apollinaris & eius similibus secta languentibus: propter quam damnati tunc regulariter à sanctæ memoriæ Proterio & omni Aegyptiaco Concilio, etiam Imperiali nutu dignè exilium sunt experti.

D
Hunc Timotheum malignus inuenit arma suæ machinationis aptissima: quem nouimus quidem boni cuiuslibet extortem, diabolicæ verò mentis solummodò instrumentum opportunum existere. Qui dudum inhians in Episcopatum Alexandrinæ maximæ ciuitatis (sicut rei euentus ostendit) apparens, quòd eum oportebat effugisse, si tamen saperet, benè proponens schema, quod vitare se primùm dolosè fingebat, insidiatusque transitum sanctæ memoriæ Principis Marciani, quo migravit ad Deum, blasphemis vocibus impudenter aduersus eum insurgens, & sanctum & vniuersale Concilium Chalcedonense anathematizans inuerecundè, & vulgus populi seditiosorum & viliū congregans; denique contra sanctas regulas, Ecclesiasticam disciplinam, & communem Rempublicam, legesque coartans irruit in Ecclesiam sanctam Dei, habentem pastorem atque doctorem sanctissimum nostrum tunc fratrem Archiepiscopum Proterium, & collectas solitas celebrantem, & orationes fundentem omnium nostrum Saluatori Christo pro vestræ pietatis Imperio & Christianissimo vestro Palatio, congregatis in ipsa ciuitate magnificentissimis Iudicibus & curia & plebe fidei, omnibusque simul clero & monachis.

E
Hoc itaque malo procedente, & vix adhuc facta die, dū in Episcopio secundum cõsuetudinem degeret Deo amabilis Proterius: assumens secum Timotheus iuste condemnatos duos Episcopos & clericos similiter, qui (vt diximus) in exilium fuerant habitare damnati, tamquam manus impositionem suscepturus à duobus, nullo penitus Orthodoxorum Episcoporum ex diocesi Aegyptiaca presente, vt moris est in Alexandrinorum Episcoporum ordinationibus interessè (vt credit) adeptus est Pontificatus sedem, adu-

* Extrat inter epist. datas à diversis pro Conc. Chalced.

QUERELAE DE TIMOTHEO AB LVRO.

PROFITENTVR SE ORTHODOXOS.

* incõmota.

TIMOTHEVS SCELESTVS NOVA TENTAT.

TIMOTHEVS INTRVDITVR IN SEDEM ALEXANDRIN.

A Num apertè præsumens in Ecclesia proprium sponsum habente & agentem in ea diuina mysteria, & sedem propriam regulariter exornantem.

Iste optimus odibilem Deo & vndique periculosam differri non sinens actionē, cum rabie quadam incomprehensibili repente semetipsum inthronizauit, legem & ordinem Ecclesiasticum irrationabilem iram populi permixti esse confidens; & neque regulas Patrum, non legem Imperialem, non iudicalem seueritatem mente percipiens, mox ordinationes effecit Episcoporum simul & clericorum, Episcopus sine impositione manus existens. Sed neque priorem habens presbyteratus ordinem baptisma fecit, & omnes operationes quæ ei nullatenus agere competebant, exercuit. His ita audacter & nefariè per eum quotidie procedentibus, post aliquot dies, dum alibi degeret magnificus & gloriosissimus Dionysius ciuitati adfuit laboranti, & egit quatenus pestifer Ecclesiæ crudelissimus tyrannus etiam ab ipsa ciuitate recederet: quo facto Ecclesiæ & ciuitati communem utilitatem contulit.

B Sic ergo decursis paucis diebus, dum commotio & rationabilis ira pro Timotheo concitaretur ab aliquibus contra sanctæ memoriæ Proterium: nihil aliud erat quod faceret ille beatæ memoriæ, quàm vt locum daret iræ (secundum quod scriptum est) & ad sacrum baptisterium se conferret, inuasionem fugiens contra suam concurrentium necem. In quo scilicet loco à barbaris & cunctis ferocibus hominibus timor fuit, etiam mescentibus loci culturam & exinde gratiam emanantem. Tunc hi verò qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere festinabant, neque in illis intemeratis locis eum saluari volentes, neque cultum loci metuentes, neque tempus, cum esset salutaris Paschæ festiuitas, nec ipsum sacerdotium pauescens, quod est mediatio Dei & hominum. hoc quod de Pascha dicitur, de Coena Domini intelligi debet, in qua id perpetratum fuisse, habet Liberatus Diaconus. Sed pergunt:

C Percusserunt inculpabilem virum, cumque crudeliter occiderunt etiam cum aliis sex: & circumducentes eius vbique cadauer vulneratum, crudeliter que trahentes per omnia penè ciuitatis loca, insensibile corpus plagis sine misericordia verberabant, diuidentes membratim eum, & neque parcentes interiora, more canum, gustare illius viri, quem nuper habere se Dei & hominum mediatorem putauerant: tradentesque reliquum eius corpus igni, etiam dispergebant eius cineres in ventos, ferocitatem bestiarum omnium transcendentis. Horum siquidem omnium auctor fuit & sapiens (si Deo placet) architectus Timotheus, primò siquidem adulter, postea etiam homicida, penè manibus propriis hoc nefas efficiens, & propterea condemnandus: quando agenti, qui iubet malum fieri, in supplicio proximus est.

D Adiecit etiam his malis sine timore peiora, dum iniquè contra regulas operatur. Hætenus agit sacra mysteria, qui neque communionem habere laicorum sanctis canonicis potest: & gubernat quidem auctoritate sua sanctam Alexandrinam Ecclesiam; res autem eius, vt ei visum fuerit, male deuastat; & habentes alimenta pauperes ab Ecclesia, eius solatiis priuat omnimodis, aliis hæc sceleratissimis expendendo. Et apertè quidem Episcopos condemnatos quatuor vel quinque contrarios Orthodoxæ fidei (sicuti diximus) existentes, alios quidem secum habet, alios verò per ciuitates mittit, vt in eis Episcopos Orthodoxos persequantur: sed & alios ordinare non cessat. Eos autem qui regulariter consistunt, velut communicatores sancti & vniuersalis Concilij & sanctæ memoriæ Proterij, anathematizat: & iam expulit omnem sanctissimum vrbis Alexandrinæ clerum communicantem similiter generali Concilio & sanctæ memoriæ Proterio Archiepiscopo. Sed etiam clericos, qui in nostris Ecclesiis, & à nobis sunt ordinati, omnes velut hereticos anathematizando verè monstrauit. Orthodoxos verò senes, & sanctæ memoriæ Theophilum Alexandrinorum ciuitatis Episcopum, & sanctæ memoriæ Cyrillum, & beatæ memoriæ Proterium, omnes antiquitus ordinatos, & vt diximus, anathematizauit, & à sacerdotio cuncto prohibuit.

E Addidit etiam istis malis, quod ex venerabilibus Diptychis abstulit quidem sanctæ memoriæ Proterij vocabulum: posuit verò suum nomen, & Dioscori ab vniuersali Concilio condemnati, cuius nec ordinationes suscepit: sic vndique velut ebrius varia calliditate conuincitur: & per singulas ciuitates & venerabilia monasteria precipit, vt nullus communionem suscipiat aut ab Episcopis, aut à clericis qui communicatores sunt aut fuerunt sancti & vniuersalis Concilij Chalcedonensis & memoriæ venerandæ Proterij. Nec putat clericos qui à nobis sunt ordinati, sed pro illis alios iubet introduci, tam quos ipse ordinat, quàm

Rom. 12.
GRASSATIO
HAERETI-
CORVM.

Liberat. dicitur
in Breviar.
c. 15.
OCCIDI-
TYRIS. PRO-
TERIUS.

TIMOTHEVS
SACRILE-
GVS EXER-
CET PONTI-
FICALIA.

NOMEN
PROTERII
ABRASVM
A DIPTY-
CHES.

A quàm quos alios facere iubet. Hinc igitur cunctas Aegyptiacæ dioceseos sanctas Ecclesias obtinente caligine atque mæore, eisque confusione rerum in eis sic existentium cumulat: coacti sumus, contemnentem salutem propriam, multo itineris labore suscepto, de ciuitatibus nostris exire, & leporibus atque ranis formidolosam agere vitam propter calumnias à Timotheo & aliis ei concordantibus contra nos singulos meditas; & tamquam ad serenissimum & imperturbatum portum, id est, ad vestræ tranquillitatis vestigia conuolare; deferentes confacerdotes nostros in quibusdam latentibus locis propter insidias ab iis factas, nec valentes nobiscum longa itinera peragere, expectantes per nos vestræ pietatis auxilia, vnam eandemque nobiscum & simul eum Alexandrinis omnibus clericis habentes fidem.

B Quia verò sic aperta sunt quæ quotidie à Timotheo præsumuntur, vt neque conuictionibus, neque laboribus egeant ad probandum, quando eius superbia manifesta est, & contra regulas Patrum, & contra sanctiones Ecclesiarum, contraque ipsam Rempublicam, contra omne cingulum & potestatem (præsumimus autem dicere apertè) etiam contra vestræ pietatis Imperium: Supplicamus & deprecamur vestram Christianissimam pietatem, vt Orthodoxam & intemeratam fidem, & integrè vbique seruata, & indubitabiliter consistentem, nulloque nostrorum circa eam discrepante, sed (sicut diximus) concordantibus nobis cum omnibus totius Orbis sacerdotibus, non patiamini tyrannidem reuerentiam fidei sustinere, sed vindicare potius sanctas Patrum regulas in ordinem Ecclesiasticum, ciuilemque disciplinam, & sanctorum magnorumque Conciliorum diuersis temporibus pro Orthodoxæ fidei vigore celebratorum iniuriam. Et scribere dignemini sanctissimo Romanæ ciuitatis Episcopo, quatenus hæc ei à vestra tranquillitate nota fiant; nec non & Antiocheno, & Hierosolymitano, & Thessalonicensium vrbis Episcopo, & Ephesio, aliisque; quibus vestræ visum fuerit potestati: nam Archiepiscopo huius regni ciuitatis Anatólio declarata est nostris libellis huiusmodi causa: vt eorum sanctitas certissimè cognoscens mala que prouenerunt contra Orthodoxorum Ecclesias & Episcopos per Timotheum, vestræ pietati renunciet quid in tantis malefactis sanctorum Patrum regulis sit decretum. Et nunc sanciat quidem vestra potentia, vt qui ita vastauit Ecclesiasticas sanctiones, ab Alexandrinorum Ecclesia sancta recedat, cui præfederat tyrannico modo, & non legitima dispositione tentauit atque perfecit, tantarumque præsumptionum pœnæ subiaceat.

D Deinde iubeat (sicut sanctæ Patrum regulæ præcipiunt, & antiqua consuetudo tradit Aegyptiacæ diocesis) omnem Synodum Orthodoxam & communicatricem totius Orbis Episcoporum, quempiam sanctæ vitæ eligere dignum sacerdotio virum, & communicatorem venerabilis Concilij & vestræ pariter pietatis, & qui sedi S. Marci irreprehensibilis esse videatur, quique possit vita Alexandrinum populum in sanctitate arque iustitia gubernare, nosque valeat veluti propria membra defendere, & sit ad satisfaciendum idoneus verbo simul & doctrinâ secundum Apostolum, vt possit erudire resurgentes, & ad veritatem cum satisfactione reducere. Si verò (quod non credimus) postquam secuta fuerint hæc quæ poscimus supplicantes, opus fuerit etiam Synodo, non pro causa fidei, quia (sicut prædiximus) nullo modo dubitamus, sed propter Timothei nouitates & vanitates & nefandos actus: neque hoc euitamus, neque segnes ad hoc erimus, sed potius confidentes accedimus: quia ipsa nostra iustitia defensionem nobis apportat; quando nobis nullum sermonem facientibus pro redargutione vel probatione eorum, ipsa quæ ab illis iam contra sanctas regulas prauè commissa sunt & hætenus perpetuantur, penè vocem suam aduersus eos emittunt, nec occultari possunt.

E Cumque ipse cum suis instanter vsque ad præsens, impudenterque; deroget & anathematizet summos Archiepiscopos, id est, Romanum Leonem, & Constantinopolitanum Anatolium, & Basilium Antiochenum, cunctumque Chalcedonense Concilium, omnesque totius Orbis Episcopos, & vndique Orthodoxos clericos simul & laicos: hinc itaque vestram tranquillitatem suppliciter exoramus, quatenus dum petitiones nostræ perueniant ad effectum, sancire iubeatis vestræ syllabis pietatis, Timotheum ab appetita vesania prohiberi, vt nec ordinationes aliquas tamquam Episcopus faciat Episcoporum, seu clericorum, aut quorumlibet aliorum, neque collectas debeat celebrare, aut quodlibet aliud Episcopi opus efficere, vel contra nostras ciuitates aut Ecclesias & aduersum eos aliquid tentare vel innouare: quoniam absolutè contrarius apparuit & Concilio & Catholice simul Ecclesiæ.

Sed vt neque res Alexandrinæ Ecclesiæ, vt visum ei fuerat dispergat; ne (sicut malè pu-

PETVNT
HÆC FIEN-
RI MANI-
FESTA ROM-
PONT. ET
ALIIS.

DECREAN-
DO NOVO
EPISC. ALEX-
XANDR.

Tit. 1.

SACRILEGVS
TIMOTHEVS
MIRA PRO-
CACCIA.

CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I.
MAIORIANI I. IMPP.QVID PRO
BONIS EC-
CLES. ALEX-
ANDR. PE-
TANT.

rat) per pecunias suæ utilitati prospiciat; sed ut consilio senioris cleri Alexandrinæ ciuitatis, præter eos scilicet qui ab ipso nunc sine iudicio & contra regulas ordinati sunt, constituat: qui etiam dudum iudicium diligentiae & fauoris sanctæ Ecclesiæ temporibus Patrum præcedentium præbuerunt, quatenus & prouidere rebus Ecclesiæ, & custodire eius redditus possit Domino. Hæc forma à vestra pietate proferatur. Clericos verò vniuersos honore dignos & in reuerentia senescentes, qui ab eo sunt (sicuti iam diximus) expulsi, sanciri præcipite, sine calumnia ad suas ecclesias, in pace celebrantes pro vestra pietate solemnes orationes, cum quiete seruari, urbemque pariter, & in ea sanctas ecclesias constitutas, ad Christi gloriam & salutem & perpetuitatem vestræ Christianissimæ pietatis: litteras dirigentes pro his quæ poscimus ad magnificentissimum Dionysium Ducem, necnon ad singularum prouinciarum Iudices; quatenus ea quæ à vestra mansuetudine sunt sancta, & seruentur, & effectui contradantur. Jactenus Episcopi Aegyptij & clerici Alexandrini ad Leonem Imperatorem.

Scripterunt iidem tunc etiam (ut dictum est) litteras ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum, quibus eadem quæ sunt in litteris ad Leonem Imperatorem recensent, adduntque de virginum sacrarum & monachorum monasteriis ab eodem Timotheo profanatis, itemque de sede Proterij à Timotheo igne succensa: rogantes eundem, ut ea quæ scripserant, Romano Pontifici significanda curaret: Quod quidem quàm diligentissimè Anatolius præstitit, ut ex litteris ipsius sancti Leonis apparet, de quibus proximè dicturi sumus.

Vidisti, lector, & exhorruisti ferale spectaculum, crudele facinus, immane scelus, horrendum flagitium, & sacrilegium portentosum, siue ad personam, siue ad locum, tempusve respicias in nece Proterij perpetrata? vnde consideres, qualia esse soleant opera à fide Catholica deuiantium impiorum. Sed licet irrumpat audacia, furatque temeritas, atque debacchetur soluta licentia, grassetur insuper infrenis perfrecta fronte procacia, occidat, trahat, discerpat, comburat, & tenues cineres spargat in ventum, atque ne eius nomen memoretur amplius, abradat è Diptychis: longè tamen securior quibusuis areis tabulis Proterij nomen liber vitæ habet descriptum in cælis, & in terris non vna tantum, sed omnes totius Orbis Ecclesiæ indelebilibus notis perpetuæ memoriæ commendatum solemniter acceperunt anis singulis magno præconio repetendum: quem sciunt sacerdotali corona decorum, martyrij splendens purpura, partem in cælis cum sanctis Apostolis accepisse.

Intuitus es pariter, nescire in delinquendo terminum semel transgressam vallum fidei Catholicæ hæresim: haud enim cruenta bestia exatari valuit nece Proterij, sed debacchatur in clerum Alexandrinum; sed & peruadit ciuitates omnes Aegypti, furit in Orthodoxos Episcopos, omnes explorat vicos, penetralia solitudinis penetrat, irruiat in monasteria, exagitant Catholicos omnes: nec his contenta limitibus, longius amens sagittas emittit, intorquet furens anathematis iacula in Romanum Pontificem, quem pertimescit vindicem necis sanctissimi viri, Iudicem læsæ fidei, & ultorem omnium scelerum parratorum: ex quo intelligere valeas, vnde emergat cornuta bestia, quæ cornibus petat supremum Ecclesiæ thronum; nimirum è portis inferi, inferorum satellitio constipata: quibus nostri temporis infelicissimi hæretici satellites accesserunt, contententes totis viribus, ne à suis maioribus crudelitate atque perfidia superentur. Sed stat sui firmitate Christi promissio solidata, atque supra firmam petram erecta, cum Petro dixit: Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam.] At reliqua prosequamur.

Non defuerunt hæretici partibus suis: miserunt & ipsi ad Leonem Imperatorem legatos, litterasque dedere, in quibus de nece ex vi publica illata sancto Proterio nec verbum quidem, solum in eo insistentes, sedente Timotheo, pacem esse redditam Alexandriæ, omniaque statu tranquillissimo collocata. Sed & quod litteris Imperatoris omnes Metropolitani (ut diximus) exigenter professionem fidei, quam profiterentur, scribere; iidem quæ tum ipsi tum Timotheus crederent, magna procacia iisdem literis adiunxerunt, quæ sic se habent:

Piissimo & Christianissimo Imperatori Orthodoxo Leoni, Victori, Triumphatori, semper Augusto, Episcopi & clerici Aegyptiacæ diocesis ab Episcopo Timotheo Aeluro destinati.

Scriptum est: Omni petenti rationem esse reddendam de spe quæ in nobis est: atque multo magis piissimo atque Christianissimo Principi. Nos itaque sanctissimi & Deo amanti-

PRÆVA-
LET VERI-
TAS.TIMOTHEI
MIRA PRO-
CACCIA.LEGATIO
HÆRETICORVM
AD LEONEM
IMP.* Inter epist.
Vir. illust. pro
Cœ. Chalced.
AEGYPTII
HÆRETICI
AD LEONEM
AVG.
1. Pet. 2.CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I.
MAIORIANI I. IMPP.HÆRETICORVM
PRÆTE-
XTVS SO-
LITVS.

A tiffimi Patris nostri Timothei litteras tranquillitati vestræ detulimus gratiarum actione plenissimas, & quod Alexandrinorum magna ciuitas, auspice Deo, sub vestræ pietatis Imperio pacem habeat, cum quiete multa tam ipsa ciuitas quàm sanctissima ecclesiæ & venerabilia monasteria gubernantur. Quia verò necesse visum fuit etiam spem nostram & fidem breuiter vestræ mansuetudini declarare: suggerimus, nos trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, qui in Nicæa ciuitate collecti sunt, & per sanctum Spiritum sunt locuti, Symbolum atque fidem tenere & custodire, & neque augmentum aliquod, neque imminutionem recipere.] Considera hîc, lector, peculiare esse hæreticorum, quo decipiant simplices atque rudes, speciem saltem aliquam induere Catholicæ formæ, atque ipso primo cum eis congressu, illa prima verba habere in ore, se credere quod crediderunt Apostoli; Symbolumque ipsum Apostolicum reddunt, siue (ut isti) Nicænum, sed planè suo ipsorum illud sensu interpretatum, & diuerso prorsus ab eo quem Ecclesia Catholica ob emergentes hæreses declarans apposuit: fitque ut qui additionem respuunt, ipsi impia addant; & qui interpretationem Ecclesiæ renuunt, ipsi pro animi sententia ad praua sensa illud distorqueant. Sed pergunt illi: Ea namque quæ à sancto Spiritu dicta atque conscripta sunt, fas non est aliquo modo retractari, nec augmentum aliquod nec imminutionem eis inferre, sicut scriptum est: Noli transponere terminos æternos, quos posuerunt patres tui, quando neque interpretatione eget prædictorum sanctorum Patrum fidei Symbolum, cum per se interpretatum sit, & clarè prædicet mysteria pietatis.

Hanc ergo fidem firmè & inconcussè atque immobiliter retinemus: hæc ad satisfactionem perfectam mansuetudini tuæ suggerimus, & ita credimus tam nos, quàm Deo amantissimus Archiepiscopus noster Timotheus. Hoc autem manifestum tuæ facinus pietati de prædicto Archiepiscopo nostro Timotheo, quia confidens de tua pietate, eidem Symbolo trecentorum decem & octo sanctorum Patrum, in quo baptizati estis, bonamque confessionem confessi, credere, & in eo persistere, & spem salutis habere: & communicat tuæ pietati, & confitetur Orthodoxum ita sapientem atque credentem, ut etiam collectas & sine sanguine sacrificia celebret pro vestra potentia. Quia verò satisfacimus præcepto vestræ tranquillitatis: suppliciter exoramus, ut annuatis precibus nostris, & Deo amantissimo & sanctissimo Archiepiscopo nostro referatis, & nos ad eius sanctitatem protinus dirigatis. Speramus enim, quoniam Deus, qui tuæ serenitati pium hoc donauit Imperium, pacemque in Alexandrina ciuitate dispensare dignatus est, vestrum corroborabit amplius Imperium, maioremque pacem donabit cuncto terrarum orbi, & sanctis Ecclesiis.

Quia verò vestra pietas imperauit, ut quemadmodum de Synodis sapiamus, nostram sententiam faciamus manifestam: quoniam communicat Ecclesia Synodis in Epheso celebratis, Synodum verò centum quinquaginta nescimus: nouimus autem quia B. Patres nostri & Archiepiscopi post Concilium & in Constantinopolitana Ecclesia cõgregati sunt: Synodum autem Chalcedonensem Ecclesia maxima ciuitatis Alexandrinæ non suscipit.] hæc pro Timotheo ad Imperatorem. Sed dolo hæreticorum factum, ut istiusmodi suis litteris subscriptionem nõ apposuerint, ut fecerant Orthodoxi: sugillat enim id S. Leo Romanus Pontifex, ut suo loco dicemus. Considerasti ne eorundem hæreticorum perfidiam, profiteri eos Ephesina Concilia non vnum sub Cyrillo duantaxat, sed aliud sub Dioscoro nefandissimum, quod vel nominare saltem erubescere debuissent? Missas autem has fuisse litteras postquam de edenda à singulis fidei suæ professione Leo Augustus Sacram dedisset, ipse sui narratione demonstrant: quamobrem errare videtur Liberatus Diaconus, dum habet post horum legationem ea de re fuisse ab Imperatore scriptas epistolas.

His omnibus acceptis litteris atque libellis, Leo Imperator Anatolio Episcopo Constantinopolitano legenda ea misit, ad quem & hæc scripsit:

Imperator Cæsar piissimus Victor & Triumphator Maximus semper Augustus Anatolio Regiæ ciuitatis Episcopo. Fuit meæ pietati in opratis, ut tum omnes sanctissima Orthodoxæque Ecclesiæ, tum præterea ciuitates Reipublicæ Romanæ subiectæ summa tranquillitate fruerentur; nihilque accideret, quod quietum earum statum perturbaret. Quæ autem turbæ nuper Alexandriæ contigerunt, tuæ sanctitati minimè iam obscurum arbitramur. Verum quo accuratiùs omnia intelligas, & quæ causæ tanti tumultus, tantæque perturbationis extiterint, vera cognoscens: exemplaria supplicum libellorum, quos sanctissimi Episcopi & clerici à prædicta vrbe & diocesi Aegyptiaca Constantinopolim urbem Imperij primariam aduentantes contra Timotheum ad meam pietatem attulerunt, quin etiam exempla-

* Prox. 22.

* Leo epist. 75.

* Liberat. disc.
Breniar. c. 15.* Extat inter
epist. vir. illust.
pro Concil.
Chalced. to. 2.
Concil.
QVID AD
ANATOLIVM
IMPERATOREM.

CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I. IMPP.
MAIORIANI I.

exemplaria supplicum libellorum, quos quidam etiam Alexandria à Timotheo ad nostra castra venientes, nostræ clementiæ tradiderunt, ad tuam pietatem misimus; ad eum planè finem, uti quod factum sit à Timotheo, quem & populus Alexandrinus, & curiales viri, ac ciues, & naucleri sibi proposuerunt Episcopum, de quæ aliis rebus in ipso supplicum libellorum corpore comprehensis, & præterea de Chalcedonensi Concilio, cui minimè assentiuntur, sicut libelli supplices infra positi declarant, tua sanctitas prospicere & intelligere possit.

CONSULI
MANDAT
EPISCOPOS.

Proinde tua pietas agat, ut omnes Orthodoxi & sanctissimi Episcopi, qui in hac vrbe primaria in presentia commorantur, quinetiã omnes sanctissimi clerici confestim apud te conueniant: ut omnibus rebus (quippe Alexandria, quæ uti in statu tranquillo & pacato locetur, maximæ curæ est, iam vehementer turbata est) diligenter tractatis, disquisitisque; quid de eo, de quo supra diximus Timotheo; quid etiam de Concilio Chalcedonensi, omni humano timore, gratia, & odio penitus deposito, soloque Dei omnipotentis timore ante oculos statuto (nostis enim vos de hac re sanctæ eius & sinceræ Diuinitati rationem reddituros) quid, inquam, vobis videatur, planè significetis: quo nos de omnibus per vestras litteras certiores facti, edictum quod appositè illis conueniat, promulgare possimus.] hætenus ad Anatolium Imperator: in quibus diligenter praxim obserua in causis Ecclesiasticis pertractandis, cum etiã manifesta & nefanda essent crimina, minimè se solerent ingerere Imperatores, nisi consultis prius Episcopis. Quid autem ad ista rescripserit Anatolius, accipe*:

*Extra inter
epist. vir. illust.
pro Concil.
Chalced.

Piissimo & Christianissimo Imperatori Augusto Victori & Triumphatori Leoni Anatolius Constantinopolitanus Episcopus.

QVID AD
LEONEM
AVG. ANA-
TOLIVS.

Orationi siquidem nostræ opus est, Christianissime & fidelissime Imperator, ut non circa meditationem à diabolo prouenientium rerum contra communem Ecclesiarum pacem occupemur. Quia verò (sicut apparet) aduersarius non finit presentem sine fluctuatione nauigare nos vitam: necesse est supernæ gratiæ gubernaculo uti oportere nos omnes, qui Deo auctore sumus in sacerdotio constituti, illius certaminibus obuiantes. Vnde etiam nunc in his quæ sunt præsumpta in Alexandrinorum Ecclesia non quieui: sed sequens vestræ tranquillitatis intentionem, volens & sanctorum Patrum regulas non sperni, & ciuilia iura seruari, quod me facere congruebat, scilicet sedem gubernantem huius regiæ ciuitatis, egi: & hæc vestræ pietati manifesta fient, per ea quæ scripsi tam Romano sanctissimo & venerando Leoni Pontifici, quam omnibus cuiuscumque diocesis Metropolitanis Episcopis: apud quos ingemui petulantiam contra sanctorum Patrum regulas perpetratam, & facta scelestæ Timothei, sicut accusationes aduersus eum vestræ pietati & nobis scriptæ testantur: qui conculcauit Ecclesiasticas sanctiones, & leges ciuiles; quique secundum quod scriptum est, malam potius partem libenter elegit, & quæ illis, quæ in rebus decentibus deficiunt, commodatur. Ait enim: Impius dum ceciderit in profundum malorum, spernit.

*Proner. 18.

Significauit nihilominus eis & de sancto beatoque nostro Concilio Chalcedonensi quæ digna sunt. Ergo quoniam aliis hæc conuenienter exposui, prolixior non extiti, ut cum fiducia clariùs de rebus presentibus meam possim publicare sententiam. Notum igitur facio vestræ tranquillitati, quod piissimis vestris syllabis à nobis fieri præcepistis: quia constituo Timotheum quidem (quantum ad integritatem sanctorum canonum, aduersum quos semper ea quæ gessit & gerit, hætenus irritauit) in ordinatione sacerdotij nullatenus esse dignum: Quomodo enim sacerdos erit, qui ita à proprio Pontifice & ab omnibus totius Orbis sacerdotibus sponte semetipsum abrupit, & hæreticum per omnia demonstrauit, dudum se à sancto & famosissimo Chalcedonensi Concilio separando, & reuerendissimos Episcopos Aegyptiacæ diocesis & clericos, necnon & Orthodoxorum multitudinem & monachorum Catholice fidei & ipsi vniuersali Concilio communicantium, veluti hæreticos, ab Ecclesiis propriis expellendo: insuper & aliarum multarum malarumque rerum auctor existens, sicut accusationes aduersus eum oblatae proclamant? Sed hic aduerte, lector, hanc non esse Anatolij iudicalem definitiuam: quæ sententiam dānantis Timotheum Alexandrinum intrusum Episcopum (haud enim id partium eius erat, sed maioris sedis Episcopi) verum potius eiusdem fuisse suffragium in Timothei damnationem collatum per litteras, ut quæ de eo inferiùs dicenda sunt, faciliè declarabunt. Sed pergit ad petitionem Imperatoris respondere quid de Chalcedonensi Synodo sentiat, atque ait:

TIMOTHEVS
INDIGNVS
I V D I C A-
TVR SACER-
DOTIO.

De Chalcedonensi verò sancto & vniuersali Concilio hoc aperte pronuncio, quia tentare omnino retractare aliquid eorum quæ à Deo definita sunt, hominum est insidiantium solum-

CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I. IMPP.
MAIORIANI I.

A solummodo Catholice Ecclesiarum Christi concordie, congaudentium turbis ac tumultui: quando Apostolica quidem & paterna dogmata olim nobis tradita, in eo roborata sunt & confirmata: Nullum enim dogma restitutum Ecclesiasticæ contrarium illic peregrinè aut nouiter est probatum. Illa siquidem Deo amabilis & veneranda Synodus ex Imperiali tunc sanctione celebrata, ad peremptionem scandalorum, quæ tunc contra fidem intemeratam videbantur exorta, non aliam innouauit fidem; non peremit antiquitas existentem, non adiecit aliquid confessioni olim contraditæ, non imminuit ea quæ semper custoditur & saluat; sed trecentorum decem & octo sanctorum Patrum Symbolum incontaminabile & inuiolabile à domesticis fidei custodiri, & eis qui imbuuntur ab impietate cum errore tradi præcepit: necnon Synodos sanctas & Orthodoxas post illam maximam ei consonas existentes, & pro illius confirmatione diuersis temporibus celebratas rectè probauit; & solummodo (sicut diximus) semen zizaniorum tum exortum exterminauit; ne vlla ex hoc malitiæ radix per eos qui inrudite contendunt, denuò pullularet, & puram intemeratamque nostram fidem in aliquo noceret, quatenus ab hoc aliqui simplicium fœdarentur.

DE RATO
HABENDO
CONCIL.
CHALCED.

Nunc igitur, famosissime & fidelissime noster Princeps, insertæ tibi iustitiæ congruit sancire, ne quorundam mala voluntas, seu hæretica prauitas cuncto orbi terrarum, & omnibus Christi sacerdotibus vnitis secundum Deum & pacem habentibus, vexationis communis & contritionis fiat occasio, & sacris canonibus suum robur contra Timotheum spernentem eos per nos demonstrantibus decernere, uti quæ necessaria sunt, ut per vestræ pietatis Imperium, sicut in illis quoque contra talium rerum præsumpta prouenire sancitum est, hæc secundum legum seueritatem effectui contradantur, ad vindictam contemptarum Ecclesiæ sanctionum, & innoxij sanguinis, hoc est, sanctæ memoriæ Proterij Orthodoxi Alexandrinæ ciuitatis Episcopi, sicut visum fuerit vestræ tranquillitati, Christianissime ac fidelissime Imperator Auguste, immaculata & intemerabili dextera.] hætenus epistola Anatolij ad Leonem Augustum.

Porro idem Anatolius (ut rogatus fuerat ab Orthodoxis Alexandrinis, velut ipse in nuper recitata epistola ad Imperatorem habet) de his omnibus quæ Alexandria accidissent adeò execranda certiore in primis reddidit sanctum Leonem Romanum Pontificem, ac demum publicis circularibus litteris totius Christiani orbis Ecclesias. Quibuscumque autem scriptum est à Leone piissimo Principe, simul eum eius litteris sunt annexæ duæ petitiones Episcoporum Aegypti, & eorum qui ex persona Timothei Aclui preces obtulerant, necnon eiusdem Anatolij dictæ litteræ circulares ad Metropolitanos totius Orientis Episcopos, ut patet ex redditis ab iisdem litteris ad Leonem Imperatorem. Ceterum quod ad Anatolium spectat, constat quidem ad eam functionem ab ipso diaconum Aselepiadem esse missum, ut tradit Liberatus*. Porro ipse Romanus Pontifex, acceptis ab Anatolio litteris, ad Leonem Augustum ista mox scripsit*:

* Liberat. in
Breuiar. c. 15.
* Leo epist. 73.
LEONIS
PAP. EPI-
STOLA AD
IMP.

Officiis, quæ ad gratulationem Imperij pertinent, per solutis: etiam hanc paginam necessariæ supplicationis adieci, qua Catholice fidei diuinitus præparatum fauoris vestri posco præsidium. Nam talia in Alexandrina Ecclesia perpetrata, fratris & Coepiscopi mei Anatolij relatione cognoui, ut omnis Christiana religio sentiat se impeti atque violari, nisi vniuersali fidei vestra deuotione prospiciatur; & memoratæ Ecclesiæ, quæ antea Catholicis fuit clara doctoribus, reddatur Christiana libertas: ut cessantibus hæreticorum impugnationibus, Euangelica doctrina, quæ illic ante Dioscorum vixit, vnita cum totius Ecclesiæ pace reparetur. Quod opus virtutibus vestris gloriæque conueniens celerem & Deo placitum habeat effectum, si apud sanctam Chalcedonensem Synodum de Domini nostri incarnatione firmata, nulla permiseritis retractatione pulsari.

* Christi

Quia in illo Concilio per Spiritum sanctum congregato tam plenè ac perfectis definitionibus cuncta firmata sunt, ut nihil ei regulæ, quæ ex diuina inspiratione prolata est, aut addi possit, aut minui. Hoc autem etiam apud clementiæ vestræ scientiam non ambigimus esse perspicuum, si quidem (ut multorum ante relatione comperimus) molitiones hæreticorum, quæ contra prædictæ Synodi auctoritatem conabantur insurgere, nihil ex hoc permiseritis audere. Vnde quod negandum illis sponte vidistis, gloriosum vobis est vniuersali Ecclesiæ, me supplicante, concedere, & incommutabiliter perpetuèque prestare, ut quæ secundum Euangelium Christi & prædicationis Euangelicæ veritatem ab omnibus retro sæculis vna fide, vnaque intelligentia roborata sunt, nulla ulterius possint actione conuelli.

Prout

Prout ergo misericordia Dei, consilio Spiritus sui, mentem vestrae pietatis instruxerit: sanctae primitus Alexandrinae Ecclesiae pacis reparationi consulite; & per Catholicos facer-

Leo epist. 76. FAVTORES HAERETICORVM INVESTIGANDI ET COERCENDI. Mat. 16. Marc. 19.

Scripsit etiam ad ipsum a quo ea de re acceperat litteras, Anatolium Constantinopolitanum Episcopum: quibus cum eius laudet studium & Aegyptiis Orthodoxis legatis exhibitam charitatem; obiurgat tamen, quod non ageret censura canonum in aliquos ex sua ipsius Ecclesiae clericis, qui cum aduersariis habere consuetudinem dicerentur. Sed audi ipsum: Illud (inquit) sane plurimum mihi displicere significo, quod inter dilectionis tuae clericos quidam esse dicuntur, qui aduersariorum conniueant prauitati, & vasa irae vasis misericordiae misceantur. Quibus inuestigandis & seueritate congrua coercendis debet diligentia tua vigilanter insistere; ita ut hi quibus prodesse non potuerit correctio, non parcat abscissio. Oportet enim nos Euangelici memini mandati, quod ab ipsa veritate percipitur; ut si nos oculus, aut pes, aut dextera scandalizauerit manus, a compage corporis auferatur: quia melius sit in Ecclesia careere membris, quam cum ipsis in aeterna ire supplicia. Nam superfluo extra Ecclesiam positus resistimus, si ab iis qui intus sunt, in eis quos decipiunt, vulneramur. Abiicienda prorsus pestifera haec a sacerdotali vigore patientia est, quae sibi met, peccatis aliorum parcendo, non parcat, &c.] haec & alia ad Anatolium S. Leo: plane significans, etsi quibuslibet peccantibus praesto esse debeant sacerdotes, spiritu lenitatis atque clementiae fracta membra componentes, & patientia solidantes; aduersus tamen haereticos atque fautores eorum absque mora seueriori debere insurgere disciplina, & quam celerrime acriori medicamento, atque etiam sectione, si opus sit, uti, aduersus eos nimirum, quos ignorantia non excusat, sed perfidia obstinata condemnat.

Sed & de iisdem haec ad Imperatorem: Sacerdotalem namque & Apostolicam tuam pietatis animum etiam hoc malum ad iustitiam ultionis debet accendere, quod Constantinopolitanae Ecclesiae puritatem pestilentes obscurent, in qua inueniuntur clerici quidam haereticorum sensui consonantes, & intra ipsa Catholicorum viscera assertionibus suis haereticorum partem adiuuantes. In quibus deturbandis si frater meus Anatolius, cum nimis benignè parcat, seignior inuenitur: dignamini pro fide vestra etiam istam Ecclesiae praestare medicinam, ut tales non solum ab ordine clericatus, sed etiam ab urbis habitatione pellantur, ne ulterius sanctus Dei populus peruersorum hominum contagio polluat. haec de his S. Leo, fugillans plane clericos illos, qui licet fidem profiterentur Catholicam, (aliter autem nec licuisset illis in Ecclesia Catholica ministrare) haereticorum tamen partibus fauerent, fouerentque ipsorum causam: quos sane vel ex hoc ipso esse eiiciendos, S. Leo praecipit. Sed ad haec quid Leo Augustus?

S. Leonis Papae litteris admonitus, ardentiori animo haereticis restitit, publiceque professus est, se Chalcedonensis Synodi esse custodem. testatur id ipse S. Leo se accepisse ex Anatolij litteris. Tamen quod cuperet Imperator omnes simul in vnam concordiam Fideles vniri: missos a Timotheo legatos haud (ut par erat) spreuit atque reiecit, nec in ipsum Timotheum ultus est: sed petentibus illis causam agi debere in vniuersali Concilio; factum perperam, ut morae importunae necerentur, dum de congregando iterum Concilio oecumenico tractaretur. Sic igitur Leo Augustus bono pacis illectus, sed deceptus, de celebrando oecumenico Concilio assensum praebuit; optauitque ad terminandas omnes quae vbi que essent in Ecclesia lites, praesentiam requiri debere Romani Pontificis; ad quem, ut praesto esset, rogans litteras dedit, misitque pariter vtriusque partis oblatos precum libellos ab Alexandrinis acceptos. His Imperatoris S. Leoni redditis litteris, conatus est Pontifex vehementer huiusmodi conatibus haereticorum obniti atque penitus refragari: primum vero quod ad suum Constantinopolim aduentum & ad celebrationem Concilij pertinet, haec ad eum rescripsit:

Litteras clementiae tuae, plenas virtute fidei & lumine veritatis, veneranter accepi: quibus cuperem, etiam in eo quod praesentiam meam pietas vestra necessariam existimat, obedire, ut maiorem fructum conspectu vestri splendoris assequer: sed magis id vobis arbitror placitum, quod eligendum ratio demonstrat.] nempe non opus esse nouum

Leo epist. 75. QUID AD IMP. DE CONGR. GANDO CONCILIO S. LEO.

Arsum Concilium oecumenicum cogere, & statuta semel iterum tractanda proponere. hinc subdit: Nam cum sancto & spiritali studio vniuersam pacem Ecclesiae munitis; nihilque sit conuenientius fidei defendendae, quam his, quae per omnia, instruente Spiritu sancto, irreprehensibiliter definita sunt, inhærere: ipsi videbimur bene statuta conuellerere, & auctoritates, quas Ecclesia vniuersalis amplexa est, ad arbitrium haereticæ petitionis infringere, atque ita nullum colligendis Ecclesiis modum ponere; sed data licentia rebellandi, dilatare magis quam sopire certamina.] haec S. Leo.

Porro quod eiusmodi Concilium expetiissent ij qui erant ex parte Timothei agentes Constantinopoli, ut hoc praetextu fouere iustitiam viderentur, qui totius Ecclesiae iudicium implorarent; ista idem S. Leo Pontifex eadem epistola ad Imperatorem addit: Apud Christianissimum igitur Principem, & inter Christi praedicatores digno honore numerandum, vtor Catholicæ fidei libertate; & ad consortium te Apostolorum ac Prophetarum securus exhortor, ut constanter despicias ac repellas eos qui se Christiano nomine priuauerunt, nec patiaris parricidas sacrilega simulatione de fide agere, quos constat fidem velle euacuare. Cum enim clementiam tuam Dominus tanta sacramenti sui illuminatione ditauerit: debes incunctanter aduertere, regiam potestatem tibi non solum ad mundi regimen, sed maxime ad Ecclesiae praesidium esse collatam, ut ausus nefarios comprimendo, & quae bene sunt statuta defendas, & veram pacem his quae sunt turbata restituas, depellendo scilicet peruafores iuris alieni, & antiquae fidei sedem Alexandrinae Ecclesiae reformando: ut correctionibus tuis Dei iracundia mitigata, regiae ciuitati non retribuatur quae antea admissa sunt, sed remittat.

Constituere ante oculos cordis tui, venerabilis Imperator, omnes qui per totum Orbem sunt Domini sacerdotes pro ea tibi fide, in qua totius mundi est redemptio, supplicare: in qua re specialiter ambiunt, qui Apostolicæ fidei sectatores Alexandrinae Ecclesiae praesident, agentes apud pietatem vestram, ne haereticos homines & merito pro sua peruersitate damnatos vti sua persuasione patiamini: cum siue impietatem errorum aspicias, siue opus perpetrati furoris attendas, non solum ad sacerdotij honorem admitti nequeant, sed ab ipso Christiano nomine mereantur abscindi. Nam (quod exorata pietatis vestrae venia dixerim) quaedam contagio splendorem vestrae serenitatis obfuscat, cum sacrilegi parricidae id audeant petere, quod nec innocentes liceat obtinere.] haec de his Leo. Intelligis hinc, lector, non nisi consentiente Romano Pontifice, esse iuris Imperatoris oecumenica congregare Concilia; qui si resistat, nihil penitus posse confici, ut modò vidimus accidisse.

Vides & captiosos haereticos sub pulchrae pacis nomine detinuisse diutius Imperatorem, ne in saeuum parricidam & grassatorem, inuasoremque Ecclesiae Alexandrinae Timotheum (ut par erat) lege ageret; delusisseque haec tamen eidem sub specie Nicænae fidei confessionis, ostentantes se esse Catholicos. Sed & hanc omnem eadem epistola sanctus Pontifex ipsorum aperuit imposturam; nimirum cum docet, non satis esse ad perfectam confessionem his temporibus Nicænum tantummodò Symbolum profiteri, in quo non de humanitate Christi, sed de diuinitate potissimum actum esset; in Concilio vero Chalcedonensi tractatum sit de vera & perfecta Christi humanitate: atque proinde sicut verum hominem & verum Deum Christum vnum confiteri Fideles debent, ita pariter astringi omnes vtramque Synodum profiteri. Hinc illa accedit iusta contestatio eiusdem Pontificis iisdem in litteris ad Leonem praemissa:

Cum ergo (inquit) vniuersalis Ecclesia per illius principalis petrae aedificationem facta sit petra, & primus Apostolorum beatissimus Petrus voce Domini dicentis audierit: Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam: Quis est nisi Antichristus, aut diabolus, qui pulsare audeat inexpugnabilem veritatem? qui sua in malitia inconuertibilis perseuerans, per vasa irae & suae apta fallaciae, falso diligentiae nomine, dum veritatem se mentitur inquirere, mendacia desiderat seminare. Atque contemnenda & euitanda merito, quae sibi incontens furor & impietas caeca praescripsit, ut dum diabolico instinctu in sanctam Alexandrinam sauit Ecclesiam, quales essent qui Chalcedonensem Synodum retractari cupiunt, disceretur: in qua nullo modo accidere potuit, ut a nobis contra sanctam Nicænam Synodum sentiretur; quod haeretici mentiuntur, qui se fidem Nicæni Concilij tenere confingunt; in quo sancti & venerabiles Patres nostri contra Arium congregati, non carnem Domini, sed diuinitatem Filij homouision Patri esse firmare: In

QVA N D B NVLLO MODO AVDIEN DI SINT HAERETICI.

NE QVIBES QVAM IN DVLGEN DVM HAERETICIS ALEXAND.

DENV DAM TVE CAPTIONES HAERETICORVM.

Leo epist. 75.

Mat. 16. QVIS PROPRIE ANTI CHRISTVS.

CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I. IMP.
MAIORIANI I.

Chalcedonenſi autem Concilio aduerſus Eutyſchianam impietatem definitum eſt, de ſubſtantia Virginis matris Dominum Ieſum Chriſtum ſumpſiſſe noſtri corporis veritatem. Iſtis verò reuelatis à ſancto Leone technis hæreticorum, ac pariter confutatis, idem ipſe arbiter ſedens, de vtriuſque partis libellis oblatiſ iudicans, quid demum Imperator agere debeat, admonet. ſed audi ipſum ad eundem Imperatorem ad ſinem prope epiſtolæ iſta ſcribentem.

DE DVOBVS
OBLATIS
LIBELLIS
LEONIS
SENTENTIA

Oblatæ ſunt glorioſiſſimæ pietati veſtræ preces, quarum exempla veſtris litteris ſubdidisti. Sed in hiſ quæ Catholicorum ſunt, deplorantium ſubſcriptio continetur: & quia cauſa probabilis eſt, fiducialiter nomina ſingulorum, vel dignitas ſui honoris aperitur. In illis autem, quas Orthodoxo Principi hæretica porrigere non formidauit obreptio, ſub incerto conſuſæ vniuerſitatis vocabulo ideo certum nomen retrahitur, ne non ſolum paucitas perſonarum, ſed etiam meritum detegatur: latere enim ſibi vtile æſtimant eorum quantitas, quorum eſt qualitas iudicata; nec incongruè, cuius loci homines ſunt, profiteri metunt, qui meruere damnari. In vna ergo Catholicorum ſupplicatio continetur; in alia hæreticorum commenta panduntur: Hic ſacerdotum Domini & totius Chriſtiani populi ac monaſteriorum deſectur inuerſio; ibi immanium ſcelerum continuatio demonſtratur; vt quod non licuit audiri, liceat dilatari. Nonne perſpicuum eſt, quibus pietas veſtra ſuccurrere, & quibus debeat obuiare, ne Alexandrina Eccleſia, quæ ſemper fuit domus orationis, ſpelunca nunc ſit latronum?

Maniſtum quippe eſt, per crudeliſſimam immaniſſimamque ſæuitiam, omne illic cæleſtium ſacramentorum lumen extinctum. Intercepta eſt ſacrificij oblatio, defecit chriſtianiſ ſanctificatio, & parricidalibus manibus impiorum omnia ſe ſubtraxere myſteria. Nec villo modo ambigi poteſt, quid de hiſ decernendum ſit, qui poſt nefanda ſacrilegia, poſt ſanguinem probatiſſimi ſacerdotis effuſum, & concremati corporis cinerem in contumeliam aëris cælique diſperſum, audent ſibi ius peruaſæ dignitatis expetere, & Apoſtolicæ doctrinæ inuiolabilem fidem ad Concilia prouocare. Magnum ergo vobis eſt, vt diademati veſtro de manu Domini etiam fidei addatur corona, & de hoſtibus Eccleſiæ triumphetis: Quia ſi laudabile vobis eſt, aduerſus gentium arma conuertere; quanta erit gloria, ab inſaniſſimo tyranno Alexandrinorum Eccleſiam, in cuius contritione omnium Chriſtianorum eſt iniuria, liberatæ? hæc ſanctus Leo ad Leonem Auguſtum prope ſinem anni huius, nempe Kalendis Decembris. Ad hæc vſque tempora potuerunt fallacijs ſuis implecatum tenere hæretici Imperatorem de indicendo Concilio, qui tandem hiſ ſancti Leonis litteris à propoſito deſtitit.

DE VICI-
SCENDO IN
TIMOTHE-
VM.

Aderat in Palatio Baſiliſcus, qui poſtea inuaſit Imperium: Hic licet ſpecie tenus ſe Catholicum profiteretur, hoſtis tamen erat Chalcedonenſis Concilij, faucebatque hæreticis clanculo: cuius putamus perſuaſione ita retardatum fuiſſe Leonem Imperatorem, & perſuaſum de nouo celebrando Concilio. Sed Leonis Papæ præualuit auctoritas, cuius impulſu tandem anno ſequenti (vt ſuo loco dicemus) Timotheum abijciendum, & alium in eius locum ſubrogandum præcepit. Addit ad hæc Euagrius: Primùm igitur Leo Epicoſus antiquæ Romæ pro deſenſione Concilij Chalcedonenſis ſcripſit; creationemque Timothei, vt pote contra Eccleſiæ leges factam, improbavit. Quam Leonis epiſtolam Imperator per Silentiarium eius mandata exequentem Timotheo Alexandrino Antiftiti mittit: cui reſpondit Timotheus, & cum Concilium Chalcedonenſe, tum Leonis epiſtolam coarguit. Iſtarum epiſtolarum exemplaria extant in litteris Leonis Imperatoris generatim ad omnes ſcriptis. hæc Euagrius.

PROBANT
METROPO-
LITANA
CONCILI-
VM CHAL-
CEDONEN-
SE.Liberat. diac.
in Breviar. c.
15. 10. 2. Cõc.

Reliquum autem eſt, vt quæ Orientales diuerſarum prouinciarum Epicoſi ad Leonem Imperatorem reſcripſerint, cum Metropolitanis ſinguli, quid de fide Catholica ſentirent, & de fidei decreto Concilij Chalcedonenſis, litteris ipſius fuiſſent interrogati. Rem ipſam Liberatus Diaconus hiſ paucis abſoluit: Reſcribunt (inquit) Chalcedonenſem Synodum vſque ad ſanguinem vindicandam, eo quod non alteram fidem teneret, quam Synodus Nicæna conſtituit: Timotheum verò non ſolum inter Epicoſos non haberi, ſed etiam Chriſtiana appellatione priuari. Et hæ epiſtolæ, vel relationes Epicoſorum omnium in vno codicis corpore poſitæ, vocantur Encyclicæ. hæc Liberatus.

Extant trigintaſeptem prouinciarum Metropolitanorum cum ſubſcriptione ſuorum Epicoſorum epiſtolæ: ea de re ſimul redditæ ad Leonem Imperatorem: quæ omnes eodem ſunt argumento ſcriptæ, in vnam ſententiam conſpirantes in confirmando fidei decreto

CHRISTI
457.LEONIS PAP.
18.LEONIS I. IMP.
MAIORIANI I.

creto edito in Concilio Chalcedonenſi, atque damnatione Timothei pſeudoepiſcopi Alexandrini: de quibus hæc Euagrius: Porro alij itidem Epicoſi Chalcedonenſis Concilij firmiter adhæſere decretis, & creationem Timothei conſentientibus ſuffragijs damnauere. At ſolus Amphiloſchius Epicoſus Sydæ epiſtolam ſcripſit ad Imperatorem, in qua vti contra Timothei creationem grauiter vociferatur, ſic Concilium Chalcedonenſe improbat: quæ res ſunt etiam à Zacharia Rhetore litteris mandata, ipſaque epiſtola Amphiloſchij in eius libro poſita. Iſta Euagrius. Porro reperitur quoque poſt hæc ſcripſiſſe idem Leo Imperator ad ſanctiſſimos monachos Simeonem Stylytam & alios magni nominis anachoretas, ſed anno ſequenti potius quam præſenti. agemus de hiſ itaque ſuo loco.

Hoc item anno Rauennæ creatus eſt Imperator Occidentalis Imperij Valerius Maiorjanus, nepos illius Maioriani, de cuius genere iſta Sidonius:

*Fertur Pannonia qua Martia pollet Achintus
Illyricum rexiffe ſolum cum tractibus Iſtri
Huius auus. Nam Theodoſius quo tempore Syrmij
Auguſtum ſumpſit nomen, per vtramque Magiſtram
Militiam, ad partes regni venturum Eoas,
Maiorianum habuit.] & paulo poſt:
Hunc ſocerum pater huius habet vir clarus, & vno
Culmine militiæ ſemper contentus, vt vnum
Caſibus in dubijs iunctus ſequeretur amicum, &c.]*

Franchos & ſuperatos Alemannos iam Magiſter militiæ creatus: quæ omnia pluribus Sidonius cecinit: additque ſumma concordia creatum fuiſſe Imperatorem, annuentibus ſimul Senatu atque militibus & Leone Imperatore, dum ait:

*ſimul ordine vobis
Ordo omnis regnum dederat, plebs, curia, miles,
Et collega ſimul.]*

ſubdit de victoria, ſimulac creatus eſt Imperator, obſenta de Vuandalis, quos ad Campanum littus claſſis Genſerici Regis inuexerat. tu ipſum conſule: hæc nobis ſatis ad noui Imperatoris exordium conſignandum.

Hoc etiam anno deſunctum eſſe Iuuenalem Hieroſolymorum Epicoſum, cum ſediſſet annos vigintiocto, Cyrellus monachus in Vita ſancti Sabæ Abbatis, res ſui temporis poſteris tradens, narrat hiſ verbis: Cum Saba in hoc quidem monaſterio annos decem traſegiſſet, ætatis verò ageret annum decimumoſtauum, quo Marcianus & Iuuenalis, arbo pij & religioſi, ille ab Imperio, hic autem à Pontificatu morte deſiſtunt, &c.] Fertur idem Iuuenalis ex maiorum traditione de Tranſitu Virginis libellum ſcripſiſſe; tradit hoc Nicephorus. ſed quod addit ſepulchrum Dei Genitricis ab eodem tranſlatum fuiſſe Conſtantinopolim, de inhærentibus ipſi lapidibus intelligendum puto; ſiquidem (vt ſuo loco dictum eſt) non in mobili lapide, ſed in montis rupe illud more Iudæorum fuerat excauatum. Vacante autem ſucceſſore Epicoſo Hieroſolymitanam ſedem vſque in annum ſequentem, Acta Quiriaci anachoretæ nos admonent, in quibus qui nonus numeratur annus Leonis Imperatoris, idem Anaſtaſij ſedis recenſetur octauus; adeo vt qui primus Anaſtaſij, idem Leonis fuerit annus ſecundus: agemus ergo de eius creatione anno ſequenti.

Quo item anno Saba ille ſanctorum monachorum vertex, vbique egregia ſanctitate conſpicuus, in Palæſtinam perrexit adoleſcentulus ad magnum Euthymium, cum ageret annum ætatis ſuæ decimumoſtauum, natus nimirum (vt idem Cyrillus tradit) ſub Theodoſij Minoris Conſulatu decimoſepimo: Iſte quidem hoc anno ad nobilem ſtructuram iccit egregia fundamenta. dicturi ſumus de eo ſæpe inferius pro temporis ratione, & rerum ab eo geſtarum occasione. Cum enim plurima turba monachorum, Eutychetis atque Dioſcori veneno ſemel hauſto, nõ à Catholica tantum fide, ſed & ab omni monaſtico inſtituto penitus deuiſſet: ſumma Dei miſericordia factum eſt, vt eiſdem monaſticae profeſſionis homines ſublime perfectionis culmen attigerint, iidemque in Palæſtina claruerint, nimirum Euthymius, Saba, Ioannes cognomento Silentarius, Cyriacus, Geraſimus, Theodoſius, & alij plures; quorum res geſtas, qui eodem vixit tempore Cyrillus, poſteris (vt diximus) commendauit.

Euagr. lib. 2.
cap. 10.AMPHILO-
CHI VSSY-
DAE EPISC-
EVTYCHIA-
NVS.Sidonius Pa-
negyr. Maio-
rian.MAIORIA-
NVS IMP.IUVENALIS
EPISC. OBI-
TVS.Apud Syr. 10.
6. die 5 Decemb.Niceph. lib. 2.
c. 23. & lib.
15. cap. 14.Apud Syr. die
29. Septemb.
tom. 5.

IESV CHRISTI
ANNVS
458.

LEONIS PAP.
ANNVS
19.

LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

A

NOVUS annus novis Consulibus, ambobusque novis Augustis, Leone & Maioriano, vtriusque Imperij summa lætitia aperitur, qui Christi Redemptoris numeratur quadringentesimus quinquagesimus octavus. Porrò Consulatum Maioriano Panegyrico celebravit Sidonius Apollinaris; qui clarissimus genere, litteris probè excultus, eodem tempore publicis meruit monumentis honestari, gemina nempe corona, donariq; statua in Foro Traiano: nam ipse ad Firminum suum post alia hæc habet:

^a Sidon. lib. 9. epist. 16. SIDONIUS DONATUS STATVA ET CORONIS.

Sistimus portu, gemine possit Fronde corona:

Quam mihi indulxit populus Quirinè Blattifer, vel quam tribuit Senatus:

Quam peritorum dedit ordo consors Iudiciorum:

Cum meis poni statuam perennem Nerva Traianus titulus videret

Inter auctores vtriusque fixam

Bibliotheca.] alludit Sidonius ad Forum Traiani, vbi huiusmodi

statuæ collocari solitæ erant.

Maiorianus autem, postquam adiit Consulatum, hæc ad Senatam, cum esset Rauennæ, conscripsit:

^b Maiorian. Nouel. tit. 3. MAIORIANVS AD SENATVM.

Imperatorem me factum, Patres Conscripti, vestræ electionis arbitrio, & fortissimi exercitus ordinatione, agnoscite. Ad sit ordinationi omnium propitia Diuinitas, quæ regni nostri augeat pro vestra vtilitate & publica successus, qui ad sustinendi Principatus apicem non voluntate mea, sed obsequio publicæ deuotionis accessi; ne aut mihi soli viuerem, aut ingratus Reipublicæ, cui natus sum, sub hac recusatione iudicaret. Dicatis quoq; Iano Kalendis suscepti feliciter Consulatus creximus fasces; vt præsens annus nascentis Imperij nostri incrementa suscipiens, nostro etiam nomine signaretur. Fauete nunc Principi, quem fecistis; & tractandarum rerum curam participate nobiscum: vt Imperium, quod mihi, vobis adnitentibus, datum est, studiis communibus augeatur. Præsumite iustitiam nostris vigere temporibus, & sub innocentia meritò proficere posse virtutes.

Nemo delationes metuat, quas & priuati in aliorum moribus condemnauimus, & nunc specialiter persequimur. Nullus calumnias reformidet, nisi quas ipse commouerit. Apud nos cum Patre Patricioque nostro Richemere * rei militaris peruigili cura Romani Orbis statum, quem communibus excubiis & ab externo hoste & domestica clade liberauimus, propitia Diuinitate seruemus. Peto institutionis nostræ vobis inesse notitiam, quam mihi amore vestrum vitæ & periculorum quondam socios indubitanter expondeo. Enitar tamen rebus communibus (si superna concesserint) auctoritate Principis & obsequio collegæ, vt vestrum in me vobis non possit displicere iudicium. *Et manu diuina.* Optamus vos felicissimos & florentissimos per multos annos benè valere, sanctissimi ordinis Patres Conscripti. Data Idibus Ianuarij, Rauennæ, Maioriano Augusto primùm Consule. Idemque septimo Idus Martij publicæ indulgentiæ edidit sanctionem; qua tributa omnia in præsentem vsque annum non soluta, quæ multiplicia erant, penitus relaxauit.

^c Maiorian. Nouel. tit. 4.

Sed & hoc eodem anno promulgauit edictum^d aduersus eos qui filias virgines inuitas cogebant sacrum velum accipere, Deoque in perpetuo virginittatis cultu dicari: prohibens, ne aliqua huiusmodi à parentibus oblata virgo, ante quadragesimum ætatis annum sacrum velamen acciperet; vt vsque ad illud tempus libera esset, possetque nubere, si vellet. Eadem quoque lege pariter exagitauit viduas illas, quæ non amore continentia, sed vt liberiùs viuerent, refugerent nuptias iterare. Hæc quidem suadente S. Leone Romano Pontifice, qui Ecclesiastico decreto eadem prohibuerat, fuisse à Maioriano constituta, ad coercendam nobilium Romanorum potentiam vim inferentium filiabus; quæ de eodem sancto Leone habentur scripta in libro de Romanis Pontificibus, satis ostendunt, dum hæc ab ipso instituta esse, traditur his verbis: Hic quoque constituit, vt monacha non

^d Maiorian. Nouel. tit. 8. QUID DE VIRGINIBVS ET VIDUIS MAIORIANVS.

CHRISTI
458.

LEONIS PAP.
19.

LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

A cha non acciperet velaminis capitis benedictionem, nisi probata fuerit in virginitate annis quadraginta.] Porrò idem sanctus Leo de virginibus, quæ sponte habitum virginittatis susceperant, ad Rusticum Narbonensem ita rescripsit: Puellæ, quæ non coactæ parentum imperio, sed spontaneo iudicio virginittatis propositum atque habitum susceperunt; si postea nuptias eligunt, præuaricantur, etiam si consecratio non accessit; cuius vtique non fraudarentur munere, si in proposito permanerent.] Ex his intelligis, lector, cum de rebus sacris Imperatores leges sanciuere, id ipsum admonitione sanctorum Præsulum requirementium eorum officium ex scriptis legibus statuissè; nimirum vt Imperatoria coercerentur auctoritate, qui sanctiones Ecclesiasticas paruipenderent.

^a Leo epist. 92. cap. 14.

His igitur optimis legibus Maiorianus primordia stabiliiuit Imperij, quod & muniuit ministris insignibus: contulit enim Ricimero exercitum gubernandum, Magistrum constituens militum, quem Sidonius pluribus laudat. Magistrum verò Scriniij creauit Petrum, quem idem auctor in eodem de Maioriano Consulatu Panegyrico valde commendat; eumdemque poëticis facultatibus apprimè imbutum tradit, dum editi ab eo libri, scribens ad Tonantium, meminit.

DE PETRO POETA ET MAGISTRO SCRINIJ.

^b Sidon. lib. 9. epist. 13.

PETIT LEGATOS MITTI ROMA LEO AVG.

Sed ad res Orientales hæreticorum turbinibus agitata transcamus. Cum Leo Imperator datas à sancto Leone Romano Pontifice Kalendis Decembris anni superioris litteras accepisset; & quæ esset de indictione noui Concilij eius sententia, percepisset: à cceptis penitus destitit; ad ipsumque rescribens, se ei in omnibus assensurum fore pollicitus, ad componendas tamen res Orientalis Ecclesiæ petiit ab eo legatos mitti Constantinopolim. Annuit his libenter sanctus Leo, & absque mora ad eundem reddidit litteras hoc ipso anno, vigesima secunda die Martij: contestatus tamen est illis, non se missurum legatos ad disputandum cum hæreticis; quòd non esset Ecclesiastica dignitatis ac maiestatis, in dubitationem reuocare, ac rursus disceptationi subiicere, quæ ecumenicis iam fuissent definita Concilij. Exigunt autem à nobis dignitas argumenti, personarum sublimitas, atque vtilitas rerum, hanc Leonis ad Leonem (cum^d dies diei cruciat verbum) epistolam recitare, & tamquam Ecclesiasticam regulam exhibere, qua omnes erudiantur, post sacrosanctas Patrum in Spiritu sancto legitime simul congregatorum definitiones, non esse hæreticorum petulantia, atque garrulitati vllatenus assentiendum, vt rursus de iisdem agatur, atque Catholica veritatis amplitudo iterum subijciatur arbitrio iudicantium. Sed ipsam reddamus epistolam:

^c Leo epist. 78.

Multo gaudio mens mea exultat in Domino, & magna mihi est ratio gloriandi, cum clementia vestra excellentissimam fidem augeri per omnia donis gratia cælestis agnosco, & per incrementa diligentia deuotionem in vobis animi sacerdotalis experior. Nam in vestra pietatis alloquiis non dubie patet, quid per vos in totius Ecclesiæ salutem Spiritus sanctus operetur, & quantum vniuersorum Fidelium precibus sit optandum, vt in omnem gloriam vestrum extendatur Imperium, qui supra curam rerum temporalium religiose prouidentia famulatum diuinis & æternis dispositionibus perseueranter impenditis: vt scilicet Catholica fides, quæ humanum genus sola viuificat, sola sanctificat, in vna confessione permaneat; & dissensiones, quæ de terrenarum opinionum varietate nascuntur, à soliditate illius petra, supra quam ciuitas Dei edificatur, abigantur. Hæc autem Dei munera ita diuinitus demum nobis conferentur, si de his quæ præstita sunt, non inueniamur ingrati; & tamquam nulla sint quæ adepti sumus, contraria potius expetamus. Nam quæ patefacta sunt quærere, quæ perfecta sunt retractare, & quæ sunt definita conuellere; quid aliud est, quàm de adeptis gratiam non referre, & ad interdicta arboris cibum mortiferos appetitus mortifera cupiditatis extendere?

^d Psal. 118.

^e Leo epist. 78.

Vnde quia ad pacem vniuersalis Ecclesiæ, & ad custodiam Catholica fidei cura dignamini sollicitiore respicere: euidenter agnoscitis, quod magnis hæreticorum audetur insidijs, vt inter Eutychetis, Dioscorique discipulos, & eum quem Apostolica sedes direxerit, diligentior, tamquam nihil fuerit ante definitum, tractatus habeatur; & quod totius mundi Catholici sacerdotes in sancta Chalcedonensi Synodo probant, gaudentque firmatum, in iniuriam etiam sacratissimi Concilij Nicæni efficiatur infirmum. Quod enim nostris temporibus apud Chalcedonam de Domini nostri Iesu Christi incarnatione firmatum est, hoc etiam apud Nicæam mysticus ille Patrum numerus definiuit, ne Catholicorum confessio aut Vnigenitum Dei Filium in aliquo crederet Patri imparem, aut eundem qui factus est Filius hominis non veram carnis nostræ atque animæ habuisse naturam.

SEMEL DE FIDE SANCTA IN DISPUTATIONEM NON REVOCANDA.

CHRISTI
458.LEONIS PAP.
19.LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

turam. Detestandum ergo nobis est, perseveranterque vitandum, quod fraus hæretica nititur A
obtinere: nec in aliquam disceptationem pie & plenè definita reuocanda sunt; ne ad arbi-
trium damnatorum ipsi de his videamur ambigere, quæ manifestum est per omnia Prophe-
ticis & Euangelicis & Apostolicis auctoritatibus consonare.

Quando in
sua per-
veritate
relin-
quendi
hæretici.

Vnde si qui sunt, qui ab his, quæ cælitus sunt constituta, dissentiunt; suis opinionibus
relinquentur, & ab unitate Ecclesiæ cum ea quam elegere peruersitate discedant. Nam
nullo modo fieri potest, ut qui diuinis audent contradicere sacramentis, aliqua nobis com-
munionem socientur. Iactent se in sui cloquij vanitate, & de argumentationum suarum
versutia, quæ inimica est fidei, gloriantur: nobis placet Apostolicis obedire præceptis, di-
centibus: Videte ne quis vos decipiat per philosophiam, & inanem seductionem ho-
minum. Nam secundum eundem Apostolum: Si quæ destruxi, hæc ædifico: præuari-
catorem me constituo; & eis me ultionum conditionibus subdo, quas non solum auctori-
tas beatæ memoriæ Principis Marciani, sed etiam ego mea consensione firmaui: quia si-
cut sanctè veraciterque dixistis, Perfectio incrementum, & adiectionem plenitudo non
recipit.

Coloss. 2.
Galat. 2.

SALVBRIS
S. LEONIS
AD IMP.
ADMONI-
TIO.

Vnde cum hoc sciam, te, venerabilis Princeps, sincerissimo veritatis lumine imbutum
in nulla fidei parte nutare, sed sancto perfectoque iudicio à pravis recta discernere, & à
refutandis amplectenda diuidere: obsecro, ne humilitatem meam de diffidentia putes ef-
se culpandam; cum hæc mea cautio non solum vniuersali Ecclesiæ consulat, sed etiam tuæ
gloriæ famuletur; ne sub Imperij tui tempore, & hæreticorum aucta videatur improbi-
tas, & Catholicorum perturbata securitas. Quamuis ergo multum per omnia de piera-
tis veræ corde confidam, & per inhabitantem in vobis Spiritum Dei, fatis vos instructos
esse perspiciam, ne fidei vestra vllus possit error illudere: præceptioni tamen vestræ in eo
admitar obedire, ut aliquos de fratribus meis dirigam, qui apud vos præsentia meæ in-
star exhibeant; & quæ sit Apostolica fidei regula, licet (ut dixi) vobis benè sit nota, de-
monstrent; patefacientes in omnibus & probantes, non esse omnino inter Catholicos
computandos, qui definitiones venerabilis Synodi Nicænæ, vel sancti Chalcedonensis
Concilij regulas non sequuntur: cum vtrorumque sancta decreta ex Euangelico & Apo-
stolico sit manifestum fonte prodire; & quicquid non est de irrigatione Christi, poculi ef-
se vipersi.

NON AD-
MITTENDOS
AD DISP-
TATIONEM
HÆRETI-
COS.

Permoscat igitur pietas vestra, venerabilis Imperator, hos quos spondeo dirigendos,
non ad confligendum cum hostibus fidei, nec ad certandum contra illos, à sede Apo-
stolica profecturos: quia de rebus & apud Nicæam & apud Chalcedonam, sicut Deo placuit,
definitis nullum audemus inire tractatum; tamquam dubia vel infirma sint, quæ tanta per
Spiritum sanctum fixit auctoritas. Instructioni autem paruulorum nostrorum, qui post la-
ctis alimoniam cibo desiderant solidiore satiari, ministerij nostri præsidium non negamus.
Et sicut simpliciores non spernimus, ita à rebellibus hæreticis abstinemus, memores præce-
pti Domini dicentis: Nolite dare sanctum canibus, neque miseritis margaritas vestras an-
te porcos. Nimis quippe indignum, nimisque iniustum est, eos ad libertatem disceptationis
admitti, quos significat Spiritus sanctus per Prophetam dicens: Filij alieni mentiti sunt
mihi. Qui etiam si Euangelio non resisterent, de illis tamen se esse monstrarent, de quibus
scriptum est: Deum se profitentur scire, factis autem negant: Clamante adhuc iusti Abel
sanguine aduersus impium Cain: qui increpatus à Domino nõ requieuit ad pœnitentiam,
sed exarsit ad cædem. Cuius vindictam sic Domini iudicio volumus reseruari, ut improbus
prædo & parricida crudelis in se ipsum recidat, & nostra non teneat. Neque sanctæ Eccle-
siæ Alexandrinæ lamentabilem captiuitatem patiamini vltius prolongari: cui oportet fi-
dei vestræ, iustitiæque præsidio suam restitui libertatem, ut per omnes Aegypti vrbes digni-
tas Patrum & ius sacerdotale reparetur. Data vndecimo Kalendas Aprilis, Leone & Maio-
riano Augustis Consulibus.]

DELEGATIS
A S. LEONE
MISSIS.

Quod autem nulla in his de legatorum nominibus mentio habeatur, alias præter has
litteras à Leone Pontifice datas existimamus, quibus ex more de certis missis legatis &
eorumdem commendatione sit actum. Quinam autem hi fuerint, ex eiusdem sancti
Leonis Papæ litteris ad Gennadium Constantinopolitanæ sedis hoc anno post Ana-
tolium successorem datis satis potest intelligi; missos nimirum fuisse Episcopos Domi-
tianum & Geminianum: sed quarum Ecclesiarum Episcopi fuerint, mentio ibi nulla
est. putatur tamen Geminianus ille fuisse sanctitate clarus Mutinensis Episcopus, quem
eius

CHRISTI
458.LEONIS PAP.
19.LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

A eius Acta habent claruisse temporibus Attilæ. Domitianum autem Episcopum, qui hoc
tempore claruerit, inuenimus neminem præter Catalaunensem sanctitudine æquè conspi-
cium, cuius est mentio in Concilio Turonensi, & apud Venantium Fortunatum, ut nota-
uimus in Romano Martyrologio, vbi vtriusque certi dies eorum natalibus habentur adscri-
pti. Porro hoc eodem anno ad eundem Leonem Imperatorem sanctus Leo Papa prolixio-
rem dedit epistolam de Verbi incarnatione conscriptam cum appendice sententiarum san-
ctorum Patrum de eadem incarnatione vera certa que testantium: est eius exordium: Pro-
misisse me memini, &c.]

Sed & eodem mensè Martij, quo (ut vidimus) ad Leonem Imperatorem recitatam nu-
per sanctus Leo scripsit epistolam, dedit aliam ad Anatolium Constantinopolitanum An-
tistitem, redarguens eum, quod non eo modo quo decebat, hæreticos pœnitentes recipere
in Ecclesiam; & quoniam modo esset eorum recipienda confessio, docet: quod & diligenter
attende. Cum enim solus esset sedis Apostolicæ iuris, pœnitentes hæreticos recipere in Ec-
clesiam; ut hoc ipsum idem Anatolius Constantinopoli præstare posset, delegauerat eidem
ipse Pontifex vices suas: quibus ille abusus, Atticum quemdam presbyterum lapsum in
hæresim, speciem quamdam pœnitentiæ præferentem, absque legitima satisfactione inter
Catholicos esse patiebatur: cuius rei causa idem sanctus Leo Papa commotus, litteris ad
eum datis amice redarguit, hæc inter alia scribens:

Admonui, ne ad negligentiam rectoris referretur, si quisquam in Ecclesia Catholica ea
prædicare præsumeret, quæ hæreticorum sensibus conuenirent: Quod vtram veraciter fa-
ma iactaret, dilectionis tuæ inquirendum iudicio delegaui: neque in aliquo honorem tuum
læsi, cui discutienda ea quæ ad me erant perlata commisi: Ut scilicet Atticus presbyter,
quem talia audere cognoueram, nisi perfecta se satisfactione purgasset, & non solum voce
hæreticos, sed etiam propriæ manus subscriptione damnasset, à communionis gratia esset
alienus. Qui scripta mittendo dubiæ fidei & professionis incertæ, confirmauit magis quam
diluit, quicquid ad nos de eo fama perulerat: cum si conscientiam suam voluisset probare
sinceram, non Eutychetem sibi odiosum fuisse, sed quod perfidiam ipsius reprobarer atque
damnaret, debuerat confiteri: quia aliud sunt humanæ etiam inter Catholicos similitates,
aliud diabolici, quos fides Catholica damnat, errores.] & paulo post, quoniam modo reci-
piendus Atticus esset, docet his verbis:

Prædictus autem Atticus ut ab omni suspitione contraria liber appareat: quid in Eu-
tychete anathematizet & damnet, euidenter ostendat: & in damnationem erroris ex-
pressi, remota omni dubitatione, subscribat; ita ut Chalcedonensis Synodi definitionem
de fide, cui etiam dilectio tua subscribendo consensit, & quam Apostolicæ sedis firmavit
auctoritas profiteatur se per omnia seruatorem, adiecta subscriptione propriæ manus, quæ
in Ecclesia, Christiano populo præsentem, recitetur: ut pro Catholica fide neque nos negli-
gentes, neque ipse vltra suspectus habeatur.] hæc sanctus Leo ad Anatolium, more maio-
rum; ne videlicet homo in Ecclesiam peccans, absque Ecclesia, præsentia scilicet populi
Orthodoxi, recipiatur: cuius quidem praxis plura superius singulis sparsa tomis exempla
prodidimus.

Inter hæc autem Leo Imperator, consulturus in omnibus Catholicæ fidei: etsi anno
superiori ex vniuerso Orbe Orientali exegerat litteris ab Episcopis Catholicæ fidei con-
fessionem, qua illi cum Chalcedonensem Synodum comprobarent, tum impudentem
Timotheum condemnarent: adhuc putauit vtile fore ad simplicium corda potissimum
confirmanda, ne hæreticorum vacillarent impulsibus, & labefactarentur ictibus, si san-
ctissimorum virorum, quos Deus innumeris miraculis illustrasset, qui & vitæ mirifi-
ca sanctitudine vbique splenderent, ipsam Chalcedonensem fidei decretum testifica-
tione corroboraret; quod idem planè videri posset, ac si fidem Catholicam omnium
scriptione & subscriptione firmatam, etiam miraculis consignaret. Quamobrem con-
siliū illud iniit, ut scriberet ad celeberrimi nominis sanctos anachoretas, præcipue
verò ad magnum illum adhuc supersitem Simeonem, quem super omnes mortales
columnæ incolatus euexerat, ac subinde ad alios, ad quos singulos dedit epistolas cer-
tis nuncijs.

Contigisse verò huiusmodi ad sanctos anachoretas legationem hoc anno, non autem
superiori, ex eo inducimur, quod redditæ ad Imperatorem litteræ datæ leguntur (ut dice-
mus) mensè Augusti hoc anno secundo ipsius Leonis Imperatoris. De his autè agens Eua-
grius

Leo epist. 97.

Leo epist. 77.

Leo epist. 77.

DE ATTICO
HÆRETICO
PŒNITEN-
TIAM SEM-
LANTE.QUOMODO
RECIPIEN-
DVS HÆ-
RETICVS
PŒNITENSLITTERAS
IMP. AD SMA
ANACHO-
RETAS.

CHRISTI
458.LEONIS PAP.
19.LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.* Euagr. lib. 2.
cap. 9.

grius, hæc ait: Non dissimiles ab eodem Imperatore scriptæ fuerunt litteræ tum ad alios A
Episcopos, tum ad viros illustres, qui id temporis (vt supra demonstratum est) vitam ino-
pem in rebus omnibus ad victum necessariis destitutam egerunt: ex quorum numero Si-
meones, de quo superius nostra mentionem fecit historia, fuit; qui quidem primus om-
nium cœpit in columna habitare, illudque domicilij genus inuenit. his adnumerati Bara-
datus & Iacobus Syrij.] est horum illustris memoria apud Theodoretum in libro Sancto-
rum Deum amantium Patrum. Per Eutropium enim Magistranium ad Syriæ anachoretas
Imperatorem misisse litteras, habet idem Baradatus in epistola ad ipsum reddita. Subdit ve-
rò Euagrius hæc inferius sequenti capite: Simeones item vir sanctæ memoriæ binas de iis-
dem rebus scripsit epistolas, alteram ad Leonem Imperatorem, ad Basilium Antiochiæ Epi-
scopum alteram. Quarum eam quæ est ad Basilium, vtpote breuem, in hac mea ponam hi-
storia, cuius hæc est sententia:

* Theodor. lib.
SS. Patr. cap.
21. c. 27.

Domino meo religiosissimo, sanctissimo, Deoque carissimo Basilio Archiepiscopo, Si-
meones humilis peccator, in Domino salutem:

* Epist. Si-
meonis
Stylitæ
ad Basili-
um.

Iam opportunè dicere possumus: Benedictus Deus, qui non amouit orationem nostram
& misericordiam suam à nobis peccatoribus. Cum litteras vestræ amplitudinis accepis-
sem, admiratus sum singulare studium & pietatē Imperatoris nostri sanctissimi, quam non
modò erga sanctos Patres, verum etiam erga fidem ab illis confirmatam demonstrauit, de-
clarauitque. Verum hoc non ex nobis donum (vt sanctus loquitur Apostolus) sed ex Deo,
qui per preces vestras hanc propensam illi largitus est voluntatem. Postea adiungit ista:
Quapropter ego abiectus & vilis vermis, abortus monachorum, Imperatori significauit, tum
quid ipse de fide sexcentorum illorum & triginta sanctorum Patrum Chalcedone in vnum
coactorum fensserim; tum me illi adhærescere, & ab eadem non recedere, vtpote sancti Spi-
ritus afflatu demonstrata & confirmata, affirmavi.

* Cyr. Stan-
dym Con-
ciliorum
decretis.

Nam si Saluator adest in medio duorum vel trium in nomine eius congregatorum: qui
fieri potest, vt tam multorum, tamque sanctorum Patrum non intersit Concilio, cum Spi-
ritus sanctus fuerit cum illis ab initio & postea? Quamobrem confortare & esto robustus in
veræ pietatis defensione, non aliter atque Iesus filius Naue seruus Domini in populo Israë-
lirico gubernando, tuendoque. Vniuerso clero tuæ sanctitati obsequenti, & populo benedi-
cto ac fideli, à me, quæso, salutem dicito.] hæc magnus ille ad Basilium Antiochenum Epi-
scopum. Intelligis, lector, quanti vir ille diuinus, totius Orbis luminare resplendens, mira-
culorum radiis vbique refulgens, quanti, inquam, fecerit sacra Conciliorum decreta: vt pla-
nè per ipsum Deo sacratum organum non nisi Spiritum sanctum esse locutum, quisque,
dummodo mentis sit compos, intelligat. Vtinam ita his addere liceret & eam quam scri-
psit idem Simeon ad Leonem Imperatorem epistolam, cum tanti viri singuli apices quibus-
uis gemmis pretiosiores extiterint. Functum verò esse legatione à Simeone ad Leonem Im-
peratorem Sergium monachum, per eundemque missum cucillum suum ad eundem Au-
gustum, habent Acta S. Danielis cognomento Stylitæ: sed quoniam casu eandem vestem
ipse Daniel accipere meruerit, suo loco dicemus.

* Apud Sur.
die 11. Decemb.

Extat autem epistola Baradati: de qua antequam agamus, hic describamus quæ de eo
Theodoretus posteris tradidit, cum ait: Is enim (Baradatus scilicet) excogitauit nouas ra-
tiones exercendæ tolerantia. Nam cum primùm quidem longo tempore se inclusisset in
domuncula, sola diuina fruebatur contemplatione. Illinc cum occupasset rupem eminentem,
& parquam quamdam arcam, nec iusta quidem symmetria corpori congruentem ex li-
gnis construxisset: in ea vitam degebat, deorsum assidue incuruari coactus: Non enim ha-
bebat altitudinem eius longitudini iusta proportione conuenientem: Non erat autem ea
compacta asseribus, sed erat aperta similiter atque cancelli, & erat similis fenestris, quæ la-
tiores habent ingressus luminis: Quocirca nec à pluuia erat impetu libera, nec erat tecta à
flamma Solis, sed vtraque non minùs admittebat, quam alia quæ sunt sub dio: in hoc autem
solo ea superabat, quòd accederet labor inclusionis.

* Theodoto
Episc. ob-
temperat.

Cum autem longum tempus hoc modo transgisset, postea egressus est cedens preci-
bus diuini Theodoti, cui obtigerat Pontificalis sedes Antiochena. Stat autem assidue ma-
nus ad cælum tendens, & vniuersorum Deum laudans, totum corpus tunica pellicca cort-
regens: circa nasum autem solùm & os reliquit modicum ingressum spiritui, vt respiret,
communem aërem excipiens, quòd humana natura non possit aliter viuere. Omnem au-
tem cum laborem sustinet, cum non sit corpore valdè robusto, sed valetudinario & multis
morbis

CHRISTI
458.LEONIS PAP.
19.LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

A morbis obnoxio: seruens autem animi alacritas & diuino amore incensa cogit vt laboret
qui non potest laborare. Iam vero sapientia quoque & intelligentia ornatus, optimè & in-
terrogat & respondet, & ratiocinatur nonnumquam meliùs & potentiùs iis qui Aristote-
licos legere labyrinthos.

Cum sit autem in ipso summo virtutum fastigio, non finit vt arrogantia simul efferatur
spiritus, sed iubet ipsum deorsum reperere circa ipsum latus montis: scit enim, quantum sibi
dammum mens conciliat, quæ tumet & ardet insolentia. hæc est in summa eius philoso-
phia. Cui concedatur, vt crescendo possit metam cursus attingere. Est enim communis pio-
rum lætitia, horum, qui victoria potiti sunt, gloria. Mihi autem detur, vt eorum suffultus
precibus, non sim procul ab hoc monte, sed paulatim conscendam, & me eorum contem-
plationis voluptate expleant.] hæcenus de Baradato scripsit Theodoretus, dum adhuc ille
viueret: cum & Syrorum sibi notorum sui temporis anachoretarum res gestas posteris tra-
didit. Reliquum verò est, vt cuius audiuius adeò præclara facta, auidius legamus & scri-
pta: sed priùs consideremus ætatem.

Qui enim sub Theodoto maiorem cursus ætatis partem Baradatus (vt vidimus) confe-
cisset, hoc tempore ætate senem valde fuisse liquet. Ad hunc igitur Baradatum (vt ex Eua-
grio dictum est) Leo Augustus cum dedisset epistolam, vt quid de fide in Chalcedonensi
Concilio firmata sentiret, litteris declararet; paruit ipse æquè ac Simeon Stylita, scripsit-
que ad eundem Imperatorem epistolam, quæ integra, mendosa licet, adhuc extat inter
epistolas Episcoporum ea de re scribentium ad eundem Leonem Augustum: qua inter
alia multa his verbis eundem hortatur ad insequendos hæreticos, ad ipsum Leonis no-
men alludens:

Audiuius quomodo incedunt lupi super greges, & rapiunt oues ab ouilibus suis, &
non metuunt à voce pastorum: Quapropter repente, amice Leo, rugies, fiasque eis val-
de terribilis; vt pro metu Leonis impetum fugientes, quod abripuerunt, de suo reddant.
Sic ergo vestram facere condecet pietatem, vt sicut nomen est Imperij vestri, ita prædice-
tur in toto mundo terribile pietatis vestræ decretum, cum scriptum sit. Sicut nomē tuum
Deus, ita & laudatio tua. Sed & Salomon Dauid filius ait: Similis est ira Regis furori
leonis. Et Dominus omnipotens glorificauit nomen Leonis super omnia quæ in terra sunt,
vt subiiciat omnes volentes extolli contra timorem Dei, &c.] Subdit etiam perstans in leo-
nis metaphora, quòd sicut leo insurrexit vindex mandatorum Dei aduersus Prophetam
qui Dei præceptum fuerat præuaticatus, ita ipse Leo Imp. exurgat armatus aduersus trans-
gressores Catholice fidei: Sic decet (inquiens) nomen pietatis vestræ terribilia ferre præce-
pta in omni terra contra eos qui præsumunt diuina mandata corrumpere. Isti enim sunt
filij Timothei, qui latenter egit iniqua, &c.] Post hæc autem de leonis similitudine ad eum
excitandum aduersus hæreticos inculcata, plura habens in detestationem perfidorum at-
que eorum antesignani Timothei, subiicit ex diuinis Scripturis Orthodoxæ fidei confes-
sionem consentientem Catholice pietati, cum exprobratione impietatis hæreticorum abij-
cientium Chalcedonense Concilium eo prætextu, quòd nihil admittendum dicerent præ-
ter Nicænum fidei Symbolum: meminitque de redditis ad ipsum Imperatorem litteris eo-
dem argumento conscriptis: pluraque disertissimè disputans & inculcans, planè quam ve-
rissimum esse declarat, quòd de ipso scribit Theodoretus, ipsum fuisse sermone atque do-
ctrina præstantem. De tempore autem scriptæ ab eo hoc anno epistolæ, in sine ista habet,
cum salutationem apponit: Hæc cum tremore scripsi vestræ pietatis Imperio, septima &
vigesima die Augusti mensis, anno secundo Imperij, Indictione decima *, &c.] Vides,

* Extat tom. 2.
Concil.
quæ Bara-
datus
ad Leo-
nem Aug.* Psal. 47.
* Prov. 19.

* 3. Reg. 13.

E qualis ac quantus anachoreta ad excitandum aduersus hæreticos Imperatorem classicum
occinat.

* vndecima.

At cum plurimum sanctorum monachorum Syriam incolentium, tum Iacobi etiam Sy-
ri admirabilis sanctitate viri litteræ in eandem sententiam ad Leonem Imperatorem da-
tæ desiderantur. Quam autem hic extiterit sanctitate eximius, prolixam narrationem
prosecutus est Theodoretus; tu ipsum consule: longa nimis esset digressio, cuncta de eo
ab ipso descripta narrare: Inuenies quidem mira. De eodem meminit & Theodorus Le-
stor in Collectaneis; & ad tollendam dubitationem, vel errorem eorum qui putarunt
hunc eundem esse cum Nisibeno illo Iacobo, hæc ait: Sciendum est, Iacobum illum,
qui miraculum hoc circa fontem & puellas operatus est, non esse eum qui ad Encycli-
cam rescripsit. Hic Nisibenus Constantij temporibus vixit. Verumtamen ille alius Iacobus

DE LITTE-
RIS AD
ALIOS ANACHORE-
TAS DATIS.* Theodor.
Collect. li. 1.

CHRISTI
458.LEONIS PAP.
19.LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

cobus magnus erat & clarus miraculis, sicut Theodoretus in sua historia dicit. Vnam A
Theodoretus magno Iacobo ad sepulturam parauit, ipsum autem Theodoretum prius mo-
ri contigit: in eadem tamen & ipse magnus Iacobus est reconditus. I hæc Theodorus: quem
si legisset Nicephorus, vel aliter rem accuratius perpendisset, haud in errorem lapsus esset, vt
diceret Iacobum hunc Syrum, ad quem Encyclicam Leo scripsit, fuisse Iacobum Nisibe-
num, quem longè ante hæc tempora constat ex hac vita migrasse.

^a Niceph. lib.
15. c. 22.

DE ALIIS
SANCTIS
MONACHIS,
AD QVOS
LEO IMP.
SCRIPSEIT.

Quod verò spectat ad circulares datas litteras ad eos qui erant in Syria monachos præ-
stantissimos: haud putandum præterisse Leonem Augustum alios sanctissimos viros in
aliis prouinciis agentes: sed ipse Euagrius patria Epiphaniensis proximorum tantum me-
minit sanctorum virorum, ad quos scripsit Imperator: cum haud dubium esse debeat,
ad alios aliarum prouinciarum celebres sanctissimos anachoretas ipsum eadem in cau-
sa dedisse litteras, præcipuè verò ad eos qui incolerent Syriam Palæstinam, vt inter B
alios ad magnum illum Euthymium, & ceteros superius nominatos monachos cele-
berrimos, itemque ad admirandum illum Auxentium degentem in Bithynia æquè sanctif-
simum virum, quem alias confirmasse suo elogio sub Marciano Concilium Chalcedonen-
se, superius dictum est. Rursus etiam scripsisse ad admirabilem Daniele Stylitam, probè
notum Constantinopolitanis, & in primis Anatolio eius ciuitatis Episcopo, quem antea
ægra valetudine laborantem curarat, nemo iure poterit dubitare. Sic igitur voluit Leo Au-
gustus contra omnem aduersantium hæreticorum calumniam sacrosanctum Concilium
Chalcedonense in omnibus custoditum ac veluti munitionibus obfirmatum, vt sic os peni-
tus oblatranti occluderet impietati.

Hoc item anno (vt superius diximus) defunctus est Basilus Episcopus Antiochenus, an-
no nimirum eius sedis secundo; in cuius locum fuit subrogatus Acacius, sub quo hoc præ- C
senti anno memorabilis clades accidit ex terræmotu Antiocheno. Tradit autem sub anni fe-
quentis Consulibus Marcellinus, cladem hanc scriptam fuisse ab Isaac eius Ecclesiæ presby-
tero, viro disertio: ait enim: Isaac Antiochenæ Ecclesiæ presbyter scripsit Syro sermone
multa, præcipuè aduersus Eutychianos & Nestorianos: ruinam quoque Antiochiæ elego
carmine planxit, quemadmodum Ephræm monachus Nicomediæ lapsus.] hæc Marcelli-
nus: eadem quoque Gennadius. Sed audi de eodem terræmotu Antiocheno hæc dicen-
tem Euagrium d:

TERRÆ-
MOTVS AN-
TIOCHENSIS.

^b Marcellin. in
Chronico.

^c Gennad. de
Script. Eccl.
c. 66.
^d Euagy. lib. 2.
c. 12.

Secundo (inquit) anno Imperij Leonis ingens terræmotus & conuassatio Antiochiæ
accidit: ante cuius initium quidam è populo eiusdem vrbs satis supra modum insanire &
omnem belluinam feritatem superare visi sunt, quasi præmium eiusmodi cladibus præbi-
turi.] hæc ipse. sed quod subdit computans annos à ciuitate illa condita vsque ad præsens D
tempus, numeratque annos sex supra quingentos; errorem putamus in numerum irrepsisse:
cum ciuitas illa (vt auctor est Eusebius in Chronico) condita sit anno duodecimo Seleuci,
qui regnare cœpit eodem quo mortuus est Alexander anno, Olympiade centesima quarta;
præsens verò annus ponatur sub Olympiadis trecentesimæ nonæ anno secundo. Cum au-
tem idem ibi tradat, id factum esse hoc anno secundo Leonis Augusti, cum ætatis annum
ageret quinquagesimum sextum; planè indicat ipsum creatum Imperatorem anno suæ æta-
tis quinquagesimo quarto.

Sed vnde tanta vrbi Antiochenæ clades? Non aliunde quidem ea manasse videri potest,
quam ex impietate hæreticæ prauitatis. Confertam sanè fuisse ciuitatem illam Apollinari-
stis & Nestorianis, quæ dicentur inferius demonstrabunt. Etenim neque ex hac tam ingenti
clade, abiecta scoria, Ecclesia illa purgari valuit. Quod enim Nestorius diu ibi degens, ma- E
lum semen ibidem seruit, sub Ioanne Nestorij fauore in messem creuit, & fecundo prouen-
tu est congregatum in horrea impietatis. Sic igitur non fera vindicta fuit Antiochenis ma-
gna ex parte hæresi deprauatis.

Sed prosequamur de eodem terræmotu Euagrii narrationem: quem cum ipse anno secun-
do Imperatoris accidisse tradat, id factum dicit decima quarta die mensis Septembris, hora
quarta noctis: lugubre planè spectaculum præbens, terrorem ingentè spectantibus & hor-
rorem incutiens: cum non vna ciuitas, sed machina ipsa mundi videretur penitus ruitura:
Hic quidem (inquit) omnes ferè ades vrbs nouæ disturbauit: quæ vrbs à multis hominibus
incolebatur, nullaque eius pars deserta fuit aut neglecta, sed tota Imperatorum magnifi-
centia, aliorum alios in ea se superare contendentium, exquisitè elaborata constructaque.
Quinetiam prima & secunda Palatij domus deiecta, alijs stantibus vnà cum adiuncto bal-
neo,

DE CLADE
PER TER-
RÆMOTVM
ILLATA.

CHRISTI
458.LEONIS PAP.
19.LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

A neo, quod cum ante nulli fuisset vsui, iam tum in ea calamitate necessariò propter clades
quæ reliquis balneis obtigerunt, ciuitati abluendæ inferuuit. Euerse etiam porticus an-
te Palatium, & locus qui Tetraphylon dicebatur, & turres Circi prope ianuas: & quasdam
etiam porticus ex illis egredientes, aliquam item partem balneorum Traiani, Scueri, &
Hadriani concussit, diruitque: aliam quoque viciniam, quæ Ostracina dicitur, vnà cum
porticibus, & Nymphæum (sic enim nominatur) prostravit: quorum singula accuratè à
Ioanne Rhetore narrantur. Ait porro, tum ciuitati de tributis mille auri talenta ab Impera-
re esse condonata, tum ciuibus etiam vectigalia, qui ea clade afflicti erant; tum denique ab
eodem curam de publicis ædificiis reficiendis esse susceptam.] hætenus de his Euagrius,
addit Nicephorus: Ea tempestate Thracia etiam & Hellepontus, Ionia omnis, & quæ vo-
cantur Cyclades insulæ concussæ sunt, ædificia verò plura in Gnido & Coo collapsa.] diru-
tum Cyzicum in Helleponto positum terræmotu, sub anni sequentis Consulibus Marcel-
linus narrat.

Inter hæc autem contigit, vt sanctiori Antistite Constantinopolitana Ecclesia ornatetur, ANATOLII
Anatolio sublato de medio, qui hoc anno, cum iam sedisset annos octo & totidem menses,
ex hac vita decessit. Qualis autem iste fuerit, Dei iudicio relinquitur iudicandus: illud con-
stat, non per portam ingressum, sed aliunde in ouile ouium ascendisse, cum ab interfectore
sanctissimi Elauiaris Dioscoro fuerit Episcopus successor indignissimus ordinatus: scimus
pariter eundem sæpè pius diuersis ex causis redargutum fuisse à sancto Leone Romano
Pontifice, maculatumque potissimum tolerantia hæreticorum, quos adscitos inter clericos,
opus fuit iussione eiusdem sancti Leonis expelli: vt non sit mirum, si tanto sulti præsidio
iidem hæretici inualuerint in Oriente. Ceterum ipsum videri voluisse Catholicum, ex scri-
ptis ipsius satis liquidò constat: verum vt qui magnam cum Dioscoro olim iniisset familia-
ritatem, cui & sedem illam acceptam ferebat, haud aduersus hæreticos (vt par erat) ardore
Catholicæ fidei insurrexit.

ANATOLII
EPIS. CON-
STANTI NO-
POL. OBITVS.

Leo autem Imperator, defuncto Anatolio, omnem adhibuit diligentiam, vt vir pius nul-
la suspitione labefactatus, omni que macula purus, sanctus, atque doctus illi subrogaretur
Episcopus. Cumque in hoc non nihil esset collaboratum, rem ipsam Deo gubernante, ex
sententia accidit, vt virtutibus insignis Gennadius eligeretur Constantinopolitanæ Eccle-
siæ Episcopus; de cuius electione hæc Theodorus: Mortuo Anatolio, Gennadius Eccle-
siæ presbyter eligitur, suffragatore Acacio orphanorum nutritore. Designauit autem Gen-
nadius Marcianum Oeconomum, ad Ecclesiam, relicta Catharorum secta, translatum: qui
mox atque Oeconomus esset factus, quæ in vnaquaque Ecclesia offerebantur, ab eius loci
clericis auferri decreuit, donec magna Ecclesia cuncta illius acciperet.] hæc Theodorus
de Marciano Oecono; eadem verbis istis dilucidius apud Nicephorum: Constituit (in-
quit) vt quæ in Ecclesia quacumque loco muneris offerrentur, ea vt loci cuiusque clerici fer-
rent: cum ad id tempus Ecclesia Catholica, seu vniuersalis, dona huiusmodi omnia tulif-
set.] planè significans, vsurpassè maiorem Ecclesiam oblationes aliarum minorum sibi sub-
ditarum Ecclesiarum; sub Gennadio verò factum, vt quique clerici suarum Ecclesiarum
oblationibus fruerentur, ita cohibente auaritiæ primariæ Ecclesiæ ministrorum, subiecta-
rum sibi Ecclesiarum oblationibus inhiantium.

^a Theod. Lect.
Collect. li. 1.
GENNADI-
VS EPISC.
CONSTANT.
ELIGITVR.
* hucque

^b Niceph. lib.
15. c. 22.

Inualuerat quidem mirum in modum in illa Ecclesia auaritia, sed & creuerat simoniaca
labes; quam anno sequenti cum Synodali, tum Imperiali decreto excisam esse, suo loco di-
cturi sumus, vbi agemus de Concilio prouinciali Constantinopoli eo tempore congregato
E præsentibus Apostolicæ sedis legatis. Simulac enim Gennadius thronum illum conscendit,
ad sananda illata vulnera tum ab hæreticis, tum à prauis clericis labefactantibus Ecclesia-
sticam disciplinam, adiecit animum; simulque ad impurum illum inuasorem Ecclesiæ Ale-
xandrinæ pellendum, vnà cum legatis Apostolicæ sedis à Leone Pontifice missis, omne stu-
dium curamque; prudenter adhibuit. Ad hæc autem omnia præstanda, Concilium in sequen-
tem annum Constantinopoli celebrandum indixit, de quo suo loco dicendum.

Hoc eodem anno secundo Leonis Imperatoris (vt anno superiori dictum est) in locum
Iuuenalis Hierosolymorum Episcopi successus est Anastasius ex presbytero illius Ecclesiæ
vasorum custode: ordinatus quidem, secundum Apostolum, præcedentibus prophetiis.
Quænam autem hæ fuerint, accipe à Cyrillo in rebus gestis S. Euthymij Abbatis ab eo con-
scriptis, qui ait: Sequenti autem anno Iuuenalis quidem Patriarcha, XIII. * anno eius Pa-
triarchatus, ex hac vita excedit: Anastasius verò communi omnium suffragio ad sedem il-
lius

ANASTASI-
VS EPISC.
HIEROSOL.
CREATVS.
* Exant apud
Syn. die 20.
Ianuarij.
* XXV. II.

CHRISTI
458.LEONIS PAP.
19.LEONIS
MAIORIANI 2. IMPP.

lius promouetur, de quo Euthymij fuerunt prædictiones, & de eo veræ promissiones. **A**
Quarum is statim recordatus, Phidium, qui in Lauram cum ipso accefferat, & illas audie-
rat prædictiones, ordinat diaconum, & rursus ad magnum illum mittit Euthymium vnâ
cum custode Crucis, & prophetiæ significans euentum, & rogans vt sibi permitteretur ad
eum descendere. Is autem hæc dat responsa: Ego quidem semper desidero vestram vide-
re perfectionem, & sic lucrum consequi spirituale: sed prior quidem vester aduentus erat
ab omni turba remotus, & separatus ab omnibus negotiis: nunc autem vestri magistra-
tus magnitudo dat vobis alium locum & ordinem, Deo ita volente. quamobrem longè
meam superat imbecillitatem vestra scilicet præsentia. Rogo ergo te, ne amplius vexeris
hoc iter suscipiendo: sin minus, ego quidem te venientem prompto & alacri animi studio
accipiam; & deinde necesse erit vt non possim alios amplius repellere; nec potero amplius
deinceps hic versari, vt qui ab eorum qui accedunt, hic sum comprimendus multitudine. **B**
hæc ad Anastasium Patriarcham sanctus Euthymius: cuius de eo præcedentes prophetias,
quas te cupere scio, lector, ex eodem auctore hic describamus.

PRÆDI-
CTIONES
EUTHY-
MII DE E-
PISCOPI
TV ANA-
STASII.

Euthymium (inquit Cyrillus) videre valde desiderabat Anastasius, cuius fidei credita
erat custodia sacrorum vasorum sanctæ Resurrectionis ecclesiæ, eratque Corepiscopus, fuit-
que simul discipulus & imitator sancti Passarionis. Cum ergo teneretur tanto eius viden-
di desiderio, Phido Ioppes Episcopo, & Cosinæ, cuius munus erat custodire Crucem, illam
pulchram communicat cupiditatem. Cumque eos assumpsisset, quinetiam quoque Phidum
Phidi Episcopi nepotem (erat autem is adhuc ætate iuuenis & in choram lectorum coopra-
tus, qui etiam Cyriaco hæc tradidit & narrauit) cum eis proficiscitur ad magnum Euthy-
mium. Postquam autem fuerunt iam prope Lauram, ab aliis quidem, cum nondum per-
uenisset, ignorabatur, Euthymio verò arcano quodam modo aperuit Spiritus. Cum verò **C**
statim vocasset Lauræ Oeconomum Chrysippum: Sint, inquit, tibi parata quæ sunt ad
recipiendos hospites necessaria: Ecce enim simul cum fratre tuo ad nos venit etiam Patriar-
cha. Cum autem ipsi iam aduenissent, diuiniore quadam contemplatione magnus corre-
ptus Euthymius colloquebatur & diserebat cum Anastasio, tamquam cum Patriarcha Hiero-
solymorum. Atque qui aderant quidem omnes admirabantur.

Chrysippus verò quoque ipse obstupefactus, & ad aurem se inclinans Euthymij: Sed
non est, inquit, apud nos Patriarcha, o venerande Pater: hic autem est sacrorum vasorum
custos Anastasius. Vides quisnam sit eius vestitus? ostendens eius vestes: cæ autem erant
splendidæ & sericæ: quas quidem (inquit) non est fas Hierosolymitanum Patriarcham
induere. Ad imitationem enim primi eius Ecclesiæ Episcopi, qui sindone tantum sim-
plici induebatur, Sancti Iacobi fratris Domini, & in ipsius Domini in eo loco crucifixi **D**
memoriam, factum est, vt Hierosolymitani Episcopi haud circumspectè vestiti incede-
rent, sed viliori habitu quàm illius Ecclesiæ clerici, qui sericis etiam (vt vides) utebantur in-
dumentis. Sed pergat Cyrillus: Cum aliquo autem tempore se repressisset senex, & ve-
luti ad se rediisset: Sed mihi crede, fili, inquit: hunc vidi candida veste indutum, &
quali decet indui Patriarcham; & existimo me non esse deceptum. Sed quod Deus præ-
sciuit, id ad finem quoque deducet. Sunt enim eius charismata minimè pœnitenda. Ille
ergo hæc quidem dixit, multis audientibus; & consecutus fuit rerum euentus. Hæc tamen
de his ibi.

EPISCOP.
HIEROSOLY-
MORVM
HVMILIS
VESTITVS.

Hoc item anno, qui primus Gennadij Constantinop. Episcopi numeratur, facta est trans-
latio reliquiarum sanctæ Anastasiæ martyris, impulsu Marciani Oeconomi, Gennadio id
suadente Leoni Imperatori, collocatæque sunt in ecclesia ab eodem Marciano nobiliter **E**
erecta Constantinopoli super ædiculam Anastasiæ, ita nominatum locum illum, vbi pri-
mum hospitatus S. Gregorius Nazianzenus prostratam fidem erexit, vnde Anastasiæ no-
men accepit; id ipsi Gregorio diuino reuelante Spiritu, fore aliquando, vt ædicula illa in ba-
silicam ingentem confurgeret. Hæc quidem facta esse hoc anno, non superiori primo Leo-
nis Imperatoris (vt vult Cedrenus) ideo affirmamus, quòd sententia Theodori, Nicepho-
ri, & aliorum, eam translationem factam liquet sub Gennadio Patriarcha. De ipsius autem
templi dedicatione agemus anno sequenti.

Theod. Col-
lect. li. 2. in fin.
Niceph. lib.
14. c. 10. &
Cedr. in Comp.

IESV

IESV CHRISTI

LEONIS PAP.

LEONIS 3.

IMPP.

ANNVS

ANNVS

MAIORIANI 3.

459.

20.

Christi annus quadringentesimus quinquagesimus nonus nouis aperitur Consulibus
Ricimere atque Patricio: cum Constantinopoli, præsentibus Apostolicæ sedis lega-
tis, exoptatum diu à Leone Imp. celebratum est Concilium, non quidè occumenicum, vt
petebat, ad quod omnes conuocarentur Episcopi, sed ex proximis tantum prouinciis, Gen-
nadio adnidente Constantinopolitanæ sedis Episcopo, fidei Catholicæ & Ecclesiasticæ disci-
plinae acerrimo vindice atque custode: qui inter alias deformitates cum nactus esset Ec-
clesiam illam simoniaca labe deturpata, ad eam penitus euellendam, aliosq. prauos mo-
res extirpandos, Synodum colligi festinauit. Interfuit huic Synodo numerus septuaginta-
trium Episcoporum, præsentisque fuere (vt dictum est) Apostolicæ sedis legati à S. Leo-
ne missi (cum anno superiori Imperator eos expetisset) Domitianus atque Geminianus
Episcopi, quos constat Constantinopoli vsque ad sequentem saltem annum commoratos
esse, prout litteræ S. Leonis Papæ ad eundem Gennadium datæ declarant. **A**

CONCILIUM
CONSTAN-
TINOPOLI-
TANVM.

Leo epist. 100

QUAE ACTA
IN SYNODO.

Perierunt quidem huius Synodi Acta, vt non nisi canon vnus aduersus Simoniacos da-
tus reperiri possit. Actum verò in ea esse de abolenda penitus Eutychiana hæresi nulla po-
test esse dubitatio: Etenim ipse Leo Augustus eius rei causa expetierat præsentiam S. Leo-
nis Romani Pontificis: quam cum obtinere minimè licuisset, vt saltem legatos è Latere ip-
se mitteret, exorauit: quibus missis, etsi ab eodem S. Leone non valuerit impetrare vt ocu-
menica Synodus haberetur, egit tamen vt ex finitimis saltem prouinciis Concilium coge-
retur. Vbi autem conuenere Patres, ex more primum omnium actum esse de firmando fi-
dei decreto in Chalcedonensi Concilio edito, quod frequentibus istibus hæretici concu-
tere atque penitus disicere conabantur; recitataeque ibidem fuisse omnes epistolas illas
cum ab Episcopis Orientis, tum etiam à sanctissimis anachoretis conscriptas, in primis ve-
rò Romani Pontificis litteras eo argumento anno superiori datas, omnes puto consentient
absque aliqua controuersia; cum (vt dictum est) ea potissimum ex causa hæc fuerit Syno-
dus conuocata. Sed quòd ipsa Acta Synodalia, quæ hæc ostenderent, periere: illud saltem
vnum quod Synodi huius fragmentum superest, recitemus, relictum tamquam fortem arie-
tem ad demoliendas simoniacas molitiones: sic enim se habet quæ tunc ab eadem Synodo
scripta est epistola Circularis: **C**

Apud Theod.
post Nomoc. &
tom. 1. Biblioth.
sanct.QVOD AD-
VERSVM SI-
MONIACOS
STATVIM
SIT.Matt. 10.
Marc. 6.CANON CON-
CIL. CHAL-
CED. ADVER-
SVS SIMO-
NIACOS.

Religiosissimo & sanctissimo in sacris comministro N. Gennadius, & quæ in Christi
Damante regia ciuitate Constantinopoli coacta est sancta Synodus.

Cum Dominus & Deus Saluator noster Iesus Christus suis discipulis Euangelij præ-
dicationem credidisset, eosque per vniuersum terrarum orbem inter homines ad docen-
dum misisset: aperte iussit, vt quod gratis accepissent, eis quoque gratis darent, non au-
rum vel argentum, aut alias omnino materiales & terrenas facultates pro eis acquirentes:
Cælestibus enim & spiritualibus donis nulla est cū terrenis & temporalibus commutandi
ratio. Hoc autem præceptum non solum illis, sed etiam nobis per illos dedit, quos in il-
lorum gradum & locum substituere dignatus est: & oportet, sicut illi tunc, nos quoque
nunc accuratè & diligenter seruare, nec in iis quæ technas sophisticas non admittunt, vt
sophistica calliditate, nec aleam periculosam iacere. Gratis (inquit) accepistis, gratis
date: Non possidentes aë, neque aurum, neque argentum in zonis vestris. Simplex est
E & aperta huius mandati ratio, quæ nihil habet varium, nihil quod non sit facile & expli-
catum, nihil quod sophistica expositione egeat. A me (inquit) accepistis dignitatem sa-
cerdotij. Si mihi pro ipso parum quid vel magnum soluistis, & hoc à me venditum est;
vos quoque ipsum aliis vendite: si autem gratis accepistis, vos quoque gratis date. Quid
hoc est mandato apertius? Quid autem iis qui parent, vtilius? Væ illis re vera qui Dei
donum acquirere, vel illud pro pecunia dare in animum inducunt: In fel enim amari-
tudinis & vinculum iniquitatis ij (iuxta sancti Petri sententiam) à sua malitia compre-
hensi sunt.

Vnde & sanctorum & beatorum Patrum sanctæ & magnæ Synodi occumenicæ Chal-
cedone congregatæ huic legi Dominicæ conuenit canon, qui sic à nobis aperte iisdem ver-
bis editus est:

Si quis Episcopus pecuniis ordinationem fecerit, vel non venalem gratiam ad vendi-
tionem

Annal. Eccl. Tom. 6.

X

CHRISTI
459.LEONIS PAP.
20.LEONIS.
MAIORIANI 3. IMPP.

A

tionem deduxerit, & pecunijs ordinauerit Episcopum, vel Corepiscopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, vel aliquem eorum qui in clero connumerantur, vel pecunijs prouehat Oeconomum, vel Defensorem, vel Paramonarium, vel omnino aliquem ex clero propter suum turpe lucrum: qui hoc aggressus esse conuictus fuerit, de proprio gradu ueniat in periculum; & qui ordinatur, nihil ex ordinatione, vel promotione, quæ sit instar mercaturæ, iuuetur, sed sit alienus à dignitate, vel curatione, quam pecunijs affectus est. Si quis autem his turpibus ac nefarijs lucris sequester intercessorve apparuerit: is quoque si sit clericus, à primo gradu excidat; si autem laicus, vel monachus, anathematizetur. Quæ sequuntur, tamquam Theodori verba sint, diuerso caractere habentur exarata: sed eorundem Patrum Constantinopoli hoc anno congregatorum epistola Encyclicæ conuenire, neminem puto inficias iturum; quæ sic se habent.

EIVSDEM
EPISTOLAE
VERBA.

Pulcherrima & valde pia sunt huius canonis sanctorum Patrum præcepta, quæ omnem inuasionem satanicam, diabolicumque conatum, qui in donum spirituale intenditur, repellit & rescindit. Nullo enim modo vult ordinationis promotionem pecunijs aut fieri, aut suscipi, nec ab eo qui illam exercet, nec ab eo qui ordinationis promotionem accipit: sed nec ante tempus ordinationis, nec post dari pecunias concedit: omnium enim in hac quoque re esse sordes, munerumque corruptionem pronunciat.

GALATAR
SIMONIA.
C.

Quoniam tamen iis ita aperte prohibitis, quidam sunt in Galatarum Ecclesia deprehensi propter turpe lucrum & auaritiam hæc salutaria & humana præcepta negligere & transgredi: ea quoque ipsa nobis renouare visum est, cum hac sancta Synodo, quæ in hac regione, Noua Roma, nunc agit: vt sine omni penitus inuentione, & omni prætextu, calidoque commento impiam hanc & odiosam, quæ nescio quomodo in sanctissimas Ecclesias subiit, consuetudinem omnino excindamus; vt cum pura & absque vlla cauponatione eorum qui ordinatur, renuatiō ab Antistitibus facta fuerit, gratia Spiritus sancti supernè veniat. Quibus nescio an per pecuniam promotionem facientibus, & manu non purè operante, ad eum qui promouetur accedit, secundum vocem Euangelij, & non potius retrahitur gratia sancti Spiritus.

Scias ergo, o vir religiosissime & omni ex patre sanctissime, quod quicumque huius conuictus fuerit Episcopus, vel Corepiscopus, vel Viator, vel Presbyter, vel Diaconus, vel quiuis alius ex canone, vel ex laicis, communi Antistitum decreto, communi que sententia condemnatus est, sicut de hoc quoque sanctorum Patrum præcedens canon loquitur. Oportet enim gratiam semper esse gratiam, & argentum apud eam nequaquam intercedere. Sit ergo & ab omni sacerdotali dignitate & ministerio alienus, & anathematis loco subiectus, qui & se per pecunias acquirere existimat, & qui eam pecunijs habere pollicetur, siue sit clericus, siue laicus, siue hoc facere conuincatur, siue non: quia fieri non potest, vt conueniant quæ conuenire nequeunt, nec vt Mammona Deo consentiat; vel vt qui ei seruiunt, Deo seruiant. Domini est sententia, cui contradici non potest: Non potestis Deo seruire & Mammonæ.

* Mat. 6.

* credentes

Nos in his pro viribus consulentes, & eis cedentes*, cum eo qui hæc dixit, aduersus eos qui in iis peccant, sententiam protulimus. Tua sanctitas curam gerat, omni adhibita diligentia, vt hæc per transcripta exemplaria innotescant & sanctissimis Episcopis qui tibi subsunt, & presbyteris, & aliis omnibus: vt in vno spiritu & vna anima omnes simul constipati Christiani aduersus communem inimicum, Dei auxilio, possimus auaritiæ radicem, quæ ab illo in nobis insita est, cum omnibus eorum malorum germinibus excindere. Omnem quæ tecum est in Christo fraternitatem salutamus. Fortis existens in Christo, ora pro nobis, sanctissime frater.] post epistolam hæc ibidem sequuntur: Huic epistolæ cum ipso Gennadio subscripserunt etiam septuagintatres.] sed ponuntur ibi Metropolitanorum Antistitum tantummodo nomina, videlicet:

Ioannes Episcopus metropolis Heraclææ
Anastasius Episcopus metropolis Ancyrae
Eunomius Episcopus metropolis Nicomediae
Petrus Episcopus metropolis Nicææ.] reliquorum autem nomina desunt: at tantummodo hæc sunt quæ ex nobilissima Synodo remanserunt. Ceterum excisis, licet Simonia malæ arboris ramis, ex occultis radicibus iterum infelices propagines pullularunt: adeo vt opus fuerit, non post multos annos, vt quos Ecclesiastica censura non terruit, Imperator in officio contineret: sed de his suo loco dicturi sumus.

Qui

CHRISTI
459.LEONIS PAP.
20.LEONIS
MAIORIANI 3. IMPP.

A Qui autem solertissimus fuit vnà cum Catholica fide etiam Ecclesiasticam disciplinam sartam tectam relinquere, ipse Gennadius Constantinopolitanus Episcopus, haud impune fuit Ecclesiasticos conculcari canones; in quorum custodiam non Episcopos tantum & Imperatorem, sed Sanctos ipsos cum Deo in cælo degentes coadiutores, & delinquentium ultores adhibuit. Pauendum planè de his extat exemplum à Theodoro^a Lectore primùm ac subinde à Nicephoro^b recitatum de clerico ecclesiæ sancti Eleutherij martyris, quem cum Gennadius sæpe admonisset, vt prauorum morum vsum relinqueret, & ministerio cui mancipatus fuerat, & ordini quo insignitus erat, vitam consentaneam institueret: cum verò in admonendo & corrigendo eum operam (vt dicitur) & impensam perderet; martyrem eius vel emendatorem, vel ultorem interpellauit. Res gesta describitur non solum à Theodoro Lectore, atque Nicephoro, sed & à Cedreno & alijs, at copiosius à Sophronio, istis verbis primò, vnde acceperit, fideliter narrante^c:

^aTheod. Col-
lect. lib. 1.
^bNiceph. lib.
15. cap. 23.^cPrat Spirit.
cap. 145.

B Accessimus ad coenobium, quod dicitur Salama, nono ab Alexandria milliario distans: inuenimusque illic duos presbyteros senes, qui dixerunt nobis Constantinopolitanæ Ecclesiæ se esse presbyteros. Narrabantque nobis de beato Gennadio Constantinopolitano Patriarcha, quod fuerit mitissimus, & mundus corpore, multumque continens. Dicebant & hoc nobis de ipso: Quod cum molestaretur à pluribus de quodam clerico nimis delincente, Charisio nomine: accersuit eum Patriarcha, ipsumque emendare conatus est. Cum verò nihil increpando proficeret, permisit cum cum paterna & Ecclesiastica censura flagellari. Postquam verò didicit in nullo meliorem fieri neque per verba, neque per flagella (vacabat enim homicidijs & magicis præstigijs) misso quodam Apocrifario suo, iussit vt diceret sancto martyri Eleutherio (erat enim lector in ipsius Oratorio Charisius)

C Miles tuus, sancte Dei Eleutheri, multum peccator est: aut emenda illum, aut excide. Venit igitur Apocrifarius in Oratorium; & stans ante altare, & intendens ad sepulchrum martyris, extendensque manum suam, ait martyri: Patriarcha Gennadius significat vobis, sancte Christi martyr Eleutheri, per me peccatorem, quia miles tuus multum peccat: Aut emenda illum, aut præcide eum. In crastinum verò mortuus inuentus est scelerum opifex Charisius.] hætenus ibi.

QVID GEN-
NADIUS IN
CHARISIO

Quod rursus pertinet ad Gennadij studium de restituenda Ecclesiastica disciplina, addit post hæc Nicephorus^d, nūquam eum voluisse ordinare aliquem sacerdotem, qui Psalterium David non semper haberet in ore: vt planè exegerit in clero monasticam obseruantiam.

^dNiceph. lib.
15. c. 23.

Hoc item anno, vbi primùm Episcoporum Synodus Constantinopoli habita ad finem perducta est, ab eisdem Episcopis celeberrima facta est dedicatio nobilis ecclesiæ à Marciano erectæ, nomine Anastasiæ, egregij Magni illius Gregorij Nazianzenis monumenti. Moris namque fuit celebrare Encænia tempore Synodorum, cum videlicet plurimi Episcopi conuenissent in vnum, prout innumera superius diuersis locis exempla recitata declarant. Quæ verò acciderint in eiusmodi dedicatione basilicæ, ipsius Marciani Acta demonstrant, quæ sic se habent^e, post enarratam eiusdem templi amplitudinem, & sacrorum vasorum eidem collatorum præstantiam:

ENCÆNIA
ANASTASIAE.^eExtant apud
Sur. tom. 1. die
10. Ianuarij.

Omnibus autem conuenientibus, noui quidem templi (vt par est) Encænia celebrantur & dies quoque, qua ipsa martyr certamen consummauit, ipso, inquam, Decembri. Vocabant autem ad Encænia & fideles Imperatores, & sacrum Senatū, & omnem (vt semel dicam) ciuitatem. Oportebat autem, quod latebat, Marcianum eo die videri, qualis esset moribus, qualis virtute, & quantum se ultra mandata extendebat.

E Nam cum tota concurreret ciuitas, & egentes vnà cum ea quodam pacto attraherentur: pauper quidam accedens ad hunc virum egregium (ij enim exquirunt & discunt benignas & clementes animas, non secus atque hi qui laborant, medicos) accedens ergo, respexit ad eius dexteram, & petiit vt acciperet aliquod medicamentum famis. Ille autem (tunc enim nihil gestabat in sinu, sed re vera habebat intra animæ sinum benignitatem multam & clementiam) cum remotus fuisset ab omnibus, & locum aspexisset valde latentem: nullo autem alio nisi vnica tegetetur tunica, quod quidem fuit ei tota vita familiare, vt duabus non vteretur tunicis: cum sic se haberet vir diuinus, etsi facile erat, excusando egestatem, repellere supplicationem: nam quod nihil portabat, testes habebat omnia intuentes oculos: Ille, perinde ac si non daret, fieri non posset vt non Deo afferret molestiam, cum se ea ipsa, quæ sola intus erat, veste exuisset, dat egenti prompto & alacri animo: & de cetero habebat solam vestem sacerdotalem & penulam, quæ corpus

MARCIANI
OECONOMI
CHARITATIS.

CHRISTI 459.

LEONIS PAP. 20.

LEONIS MAIORIANI 3.

3. IMPP.

contegebat; quam etiam vndiquaque contrahens, cupiebat, quantum fieri poterat, latere, & id quod factum fuerat, omnium celare oculos.

DE MARCIANO MIRACVLVM.

Postquam autem fuerunt intra ædem sacram (ei autem diuinum celebrare sacrificium iussit primus sacerdotum) ille quidem penulam similiter contrahebat & complicabat, cupiens (vt diximus) etiam latere. Qui autem aderant, & vnà cum eis Pontifex, cum oculos in eum defixissent, vident quoddam nouum & arcanum miraculum, & propemodum iis solum credibile qui adspexerunt. Vident enim intus indutum eximia quadam veste regia, & auro nitenti intertexta; quæ tunc etiam magis apparebat in manibus, quando eos qui accedebant, diuino corpore impertiebat. Hæc videntes alij quidem apud se mirabantur, alij autem aliis quoque enunciabant, nonnulli quidem vt admirantes, nonnulli verò (vt est verisimile) etiam inuidentes. Qui etiam apud ipsum Pontificem Gennadium accedentes, tamquam existimantes eum nescire, quæ cum scire maximè volebant, ei renunciabant: deinde etiam ei conabantur detrahere, & mouebant calumnias aduersus bonam illam animam. Et ille se ipsum quoque dicebat vidisse, modum autem ignorare, & se de eo re vera dubitare.

A

B

Postquam autem à Marciano fuit impositus finis sacrificio; eum accersit Patriarcha, & eum, secundum conueniens, de veste reprehendit, dicens, eam magis Imperatoribus conuenire, quam sacerdotibus. Ille autem magis animi dubius, quam is qui dubitabat, prociidit ad pedes illius, & in eos multas effundens lacrymas, negabat omnino id quod dictum fuerat, & dicebat deceptos fuisse eius oculos: Tale quid enim vel solum cogitasse, aperta est infamia. Ad hæc Patriarcha (stultum enim existimabat, & à ratione apertè alienum, propriis non credere oculis) manu propria statim tangens, relaxat ipse penulam cum veste sacerdotali; & de cetero miraculum videbatur & dicebatur: Nam illa quidem aurea quæ ante videbatur tunica, nusquam erat: nudus autem sanctus videbatur, sicut erat, exceptis his indumentis sacerdotalibus; nudus, inquam, qui verè aureis virtutis tunicis, quæ sub aspectum non cadunt, tegebatur. Hoc Pontificem quidem adducit in admirationem; in admirationem etiam adducit Imperatores, cum iam fama ad eos peruenisset, Leonem nimirum & Irenem Augustum: clarum autem erigit trophæum simul & aduersus malignam & sceleratam Eutyche-tis infamiam, quæ (proh dolor!) vsque ad id tempus defendebatur ab aliquibus.] hæc ex Actis Marciani Oeconomi viri sanctissimi: reliqua autem de ipso suo loco dicemus opportunè. Tali namque meruerunt nobilitari miraculo Encænia illius Anastasæ, Gregorij olim Nazianzeni sedis, ab ipso plurimis laudibus celebratæ.

DETECTIVR MIRACVLVM.

* Anj

MONASTERIUM STVDIARVM RECTVM.

* Niceph. lib. 15. c. 23.

12. An. 1. 01.

Aucta est etiam eodem Gennadij Episcopi tempore Constantinopolitana Ecclesia nobilissimo cœnobio monachorum Acœmetarum, hoc est, Insomnium; in quo plurima multitudo habitans monachorum iuges die noctuque peruigiles Deo laudes offerret, tripertito tempore, & monachis sibi iniucem succedentibus. Vocati sunt iidem, Studitæ, à Studio viro clarissimo, qui eiusmodi monasterium erexit; de quo ista Nicephorus: Eiusdem Gennadij Episcopatus tempore, Studius vir præclarus Roma Constantinopolim peruenit, & sancto Præcurfiori templum erexit, in quod monachos ex domicilio eorum, qui ἀνομιῶτες, hoc est, Insomnes dicuntur, induxit. Horum domicilium Marcellus diuinissimus construxerat, in quo perpetuis carminibus numquam non hymni Deo canebantur, sodalitate monachorum eam ob rem in tres cœtus diuisa. In ea quoque mandra Ioannes Calybites monachum egit.] hæc Nicephorus.

D

Quod verò ad Studium monasterij conditorem pertinet: non solum suo ipsius clarus fuit munere Consulatus, sed maiorum suorum quoque magistratibus insignis. Temporibus namque Maioris Theodosij claruit Studius Præfectus Prætorio, ad quem extat luculenta S. Ambrosij epistola ad eius consultationem respondentis, qua ipsius summa religio innotescit. Porro hunc de quo est sermo, ante quinquennium cum Actio Consulatum gessisse, Fasti produnt Consulares: ea enim nobilissima omnium dignitate insignire voluit Studium nouum Cōstantinopolis colonum Marcianus Imperator anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quarto: in Oriente quidem ipsum creatum fuisse Consulem, ex eo liquet, quòd Aetium collegam constet esse creatum in Occidente. Diuino planè consilio accidit, vt religiosissimus Senator cum bonis suis Roma migraret Constantinopolim, ita præreptus à ventura per Wandalos inferenda Urbis captiuitate. Hunc quidem qui Consulatum gessit, eundem esse cum Studio qui condidit monasterium, Suidas affirmat, cum de alio ab eo erecto edificio hæc ait: Idem Studius Princeps ad Archistrategi Nacoliæ condidit, in qua extant versus heroici:

E

* Ambros. epist. 58.

* Suid. in histor.

Studium

CHRISTI 459.

LEONIS PAP. 20.

LEONIS MAIORIANI 3.

3. IMPP.

A.

Studius illustrem ad eum condidit, celeriterque suorum Laborum præmium reperit, Consulares fasces adeptus.]

Ante quidem excidium Urbis per Gothos illatum Studiorum familiam translata Constantinopolim, inde potes intelligere, quòd reperitur Studius Præfectus urbis Constantinopolis sub Consulatu Honorij sexto & Aristineti, anno Domini quadringentesimo quarto. At de Studio hactenus: De Studitis verò monachis suo loco pluribus dicendum. Ad sextum autem Imperatoris annum illud absolutum esse cœnobium, Cedrenus habet:

* l. 15. c. de Episc. & cler.

B.

Ceterum quod spectat ad Acœmetarum monachorum institutum, non fuit eius Marcellus auctor, sed propagator: verum Alexander Abbas, eiusdemque Marcelli institutor religiosum illum cultum inuenit, prout eisdem Marcelli Acta testantur. successit verò Alexandro in præfectura monasterij Ioannes Marcelli collega, cum ne crearetur Abbas, Marcellus ipse inde recessisset, sed post Ioannem præfesse cœnobio compulsus. Porro sub ipso Marcello plura ædificante monasteria, laudabile institutum illud semper Deum laudantium longè latoque diffusum esse, eius Vita acta testantur,

ALEXANDER AVCTOR ACOMETARVM. Extant apud Sur. die 29. Decemb.

Hoc eodem anno Acacius Episcopus Antiochenus, cum sedisset annum dumtaxat, hac vita decessit: in cuius locum subrogatus est Martyrius, de cuius sedis annis in eius obitu dicturi sumus.

MARTYRIUS EPISC. ANTIOCH.

C.

Quod autem ad huius anni res gestas in Occidente pertinet, obruta penè noscuntur esse silentio, nisi tantum quòd sub anni huius Consulibus data habetur sancti Leonis decretalis epistola ad Episcopos Campaniæ, Samnij, atque Picœni, de seruanda antiqua traditione Ecclesiæ, vt non nisi Paschæ & Pentecostes tempore, citra necessitatem, sanctum baptismum ministraretur, præmissis catechismis & exorcismis, ieiunijs atque alijs, quæ sacramentum præcedere solent. Sed & illi etiam occurrere studuit corruptelæ, cum prætextu magis fructuosæ poenitentia, confessionem peccatorum, quæ solita erat esse secreta, quidam in publicam conuertebant: quem prauum vsum sanctus Leo remouit, iubens omnino fieri eam ex more secretam. Est autem huiusmodi ipsius de confessione publica tollenda decretum:

Leo epist. 80.

D.

Illam etiã contra Apostolicam regulam præsumptionem, quam nuper agnoui à quibusdam illicita vsurpatione committi, modis omnibus constituimus submoueri (de poenitentia videlicet, quæ ita à Fidelibus postularur) Ne de singulorum peccatorum genere libellis scripta professio publicè recitetur, cum reatus conscientiarum sufficiat solis sacerdotibus indicare confessione secreta. Quamuis enim plenitudo fidei videatur esse laudabilis, quæ propter Dei timorem apud homines erubescere non veretur: tamen quia non omnium huiusmodi sunt peccata, vt ea, qui poenitentiam poscunt, non timeant publicare; remotæ autem tam improbabili consuetudo, ne multi à poenitentia remedijs arcantur, dum aut erubescunt, aut metuunt inimicis suis sua facta reserare, quibus possunt legum constitutione percelli. Sufficit enim illa confessio, quæ primùm Deo offertur, tum etiam sacerdoti, qui pro delictis poenitentium precatore attendit. Tunc enim demum plures ad poenitentiam poterunt prouocari, si populi auribus non publicetur conscientia confitentis.] hæc ipse: qui dum ait, contra Apostolicam regulam ista præsumi, planè insinuat ex Apostolica traditione probatam haberi in Ecclesia secretam peccatorum confessionem. At de his superius actum est pluribus. Iam transeamus ad anni sequentis res gestas.

SECRETAM ET NON PVBLICAM CONFSSIONEM ESSR DEBERE.

E.

IESV CHRISTI LEONIS PAP. LEONIS MAIORIANI 4. IMPP. ANNVS ANNVS 460. 21.

Sexagesimus supra quadringentesimum voluitur annus Domini, notatus Magni & Apollonij Consulatu. Est mentio Magni Consulis apud Gennadium, vbi agit de Fausto, atque ait: Scripsit postea ad Felicem Præfectum Prætorij & Patriciæ dignitatis virum, filium Magni Consulis iam religiosum, epistolam ad timorem Domini hortatoriam.] hæc ipse: at

* Gennad. de scrip. Eccl. c. 85

Huius anni exordio Leo Augustus impulsus Synodicis decretis Concilij ad finem anni superioris Constantinopoli (vt vidimus) celebrati, iam peractis Encæniis, iussit inuaforem Alexandriæ Ecclesiæ Timotheum inde eijci, dato ad hoc certo rescripto ad Ducem Alexandriæ. X 3 Augu-

LEO IMP. EXPELLIT TIMOTHEVM ALEXANDRIAM.

Annal. Eccl. Tom. 6.

^a Liberat. Bre-
mar. c. 15.

^b Cedren. in
Cōpend. anno
tertio Leonis.

DE TIMO-
THEO IN-
VASORE SE-
DIS ALEX.
SIMYLATE
AGENTE.

^c Leo epist. 100

S. LEO AD-
MONET DE
TIMOTHEO
GENNA-
DIUM.

DEPELLEN-
DO TIMO-
THEO ET
CREANDO
NOVO EPI-
SCOP. ALEX.
LEO AGIT.

^d Leo epist. 99.

LEO PAPA
AD LEONEM
IMP.

587
883

587
883

Augustalem, qui curaret exacte negotium. Sed quæ de his habet Liberatus Diaconus, hic reddamus; ait enim: Scripsit Imperator Leo duci Alexandria Stylæ, vt pelleret quidem ab Episcopatu omnibus modis Timotheum, inthronizaret autem alium decreto populi, qui Synodum vindicaret. Iussione suscepta Dux Styla, fecit quæ fuerant imperata. In exilio relegatur Timotheus Alurus Chersonæ arcta custodia, & cum eo Petrus hæreticus; & pro Proterio Timotheus cognomento Solofaciolus, siue Albus, Episcopus constituitur.] hæc Liberatus. Quæ quidem primum omnium (quod ad tempus spectat) hoc anno & non ante facta esse (vt habet Cedrenus^b anno superiori) vt affirmemus, monent litteræ sancti Leonis Romani Pontificis ad Leonem Imperatorem hoc anno datæ decimoquinto Kalendas Iulias, quibus vt de recenti facto gratias agit de expulso inuasore Timotheo, cum necdum creatus eius successor esset Solofaciolus: vt planè appareat hoc eodem anno eiectum fuisse Timotheum, & non antè.

Sed in eo corrigendus est Liberatus, dum ait, cum statim relegatum esse Chersonam, vel quod scribit Cedrenus, missum in Paphlagoniam primum, deinde verò relegatum in Cher-sonessum, vel (vt alij habent) in Oasim. Nam constat eiusdem sancti Leonis Romani Pontifi- cis litteris dicta die hoc anno ad Gennadium datis, eundem Timotheum permissum fuisse venire Constantinopolim sub specie quadam abdicandæ hæresis, & recipiendi Calcedo- nensis Concilij: ista enim speciosa larua sese impius per suos, quos penes Imperatorē Con- stantinopoli habebat, intrudere in eam urbem conatus est, re vera tamen, vt edita professio- ne Catholica, restitueretur in Alexandrinam Ecclesiam. De his autem cum tam Gennadius Constantinopolitanus Episcopus, quàm etiam ibi adhuc agentes Apostolicæ sedis legati Domitianus & Geminianus Episcopi reddidissent certiore sanctum Leonem, ipse mox ad eundem Gennadium ista rescripsit:

Dilectionis tuæ litteris & fratrum Coepiscoporumque nostrorum Domitiani & Gemi- niani sermone agnoui, Timotheum, postquam Ecclesia Alexandrinæ ciuitatis expulsus est, Constantinopolim (nonnullis hoc fidei aduersariis agentibus) venire permissum: vt (quan- tum datur intelligi) quia vniuersorum Domini sacerdotum sententiis coarctatus, inuitus saltem ad Catholicum se dogma conuertat; vt (tamquam propter hanc tantummodo cul- pam videatur eiectus) hæretica peruersitatis errore damnato, doctrinæ Apostolicæ, vt ad Alexandrinam redeat Ecclesiam, acquiescat: cum illi, etiam si Catholicus probaretur, hoc vehementer obsistat, quòd viuente Episcopo, tantæ sedis inuasor, & auctor apparuit inaudi- tæ crudelitatis admittæ.

Et ideo dilectio tua, sollicitudine qua claret, eniti & elaborare debet, ne cum tam ne- fario homine sermo aliquis priuatim vel publicè misceatur: neve sub specie correctionis eius, quorumdam conuentui præbeatur occasio: neve redeundi integram capiat liberta- tem, de quo iam edictis suis Princeps Christianissimus iudicauit. Omni igitur labore & circumspectione peruigili vnitati Ecclesiasticæ profuturus, enitere, frater carissime, vt spes suffragatoribus ipsius adimatur, & Alexandrinis ex clero suo Catholicus Epi- copus secundum morem veterem per Orthodoxos Episcopos consecratur. Quia parricida ille non aliter à suis defensoribus deseretur, nisi Alexandrina Ecclesia, quæ Patrum honori & suæ restituenda est libertati, rectorem sanandis omnibus, quæ malè gesta sunt, probatissi- mum fuerit consecuta. Datum decimoquinto Kalendas Iulias, Magno & Apollonio Con- sulibus, per Philoxenum Agentem in rebus.] hæc sanctus Leo: ex quibus in primis erroris redarguas, qui dixerunt Timotheum relegatum fuisse, arctaque custodia, ne effugeret, cu- stoditum. Eadem quoque die, de subrogando in locum Timothei alium Episcopum, ita E

scripsit ad Leonem Imperatorem:

Si gloriosum pietatis vestræ in fidei defensione propositum tanta profequi laude cu- piamus, quanta rerum ipsarum magnitudo deposcit; inueniremur impares in actione gra- tiarum, si nostri tantum oris angustis vniuersalis Ecclesiæ gaudia celebremus. Sed dignius illius remuneratio vestris actibus meritisque seruabitur, in cuius causâ & speciali excellitis animo, & optato triumphatis euentu gloriæ. Sciat igitur clementia vestra, omnes Eccle- sias Dei cum laude exultare pariter & lætari, quòd ab Alexandrinæ Ecclesiæ iugo impro- bus parricida depulsus est; & populus Dei, cui prædo nefarius incubabat, in antiquam fi- dei libertatem redactus, potest iam in salutis viam fidelium sacerdotum prædicatione re- uocari, cum videat omne seminarium venenorum cum ipso auctore proiectum. Nunc ergo quia hoc constanti proposito & magna mente peregeritis; consummato operi fidei illud ad- iungite,

A

iungite, vt de Catholico illius ciuitatis Præfule, quod Deo placeat, decernatis, qui nulla damnatæ toties impietatis sit infectus aspergine: ne fortasse rectum vulnus sub specie ob- ductæ cicatricis increseat; & plebs Christiana, quæ, vobis agentibus, apertè ab hæretico- rum peruersitate liberata est, letalibus iterum obnoxia sit venenis.

B

Vides autem, venerabilis Imperator, & euidenter agnoscis, quòd in persona de cuius abscissione agitur, non sola est fidei integritas intuenda: quæ etiam si vllis correctionibus professionibusque purgari & in integrum valeret qualibet conditione restitui, nequaquam tamen quæ scelestè cruentaque commissa sunt, possunt probabilium verborum protestatio- nibus aboleri: quia in Pontifice de hoc (maximè tamen tantæ Ecclesiæ sacerdote) nõ suffi- cit sonus linguæ & sermo labiorum: & nihil prodest, si Deus voce prædicatur, & mens im- pietate conuincitur. De talibus enim per Apostolum sanctus Spiritus loquitur: Habentes speciem pietatis, virtutem autem eius abnegantes. Et iterum alibi: Deum profitentur se scire, factis autem negant. Vnde cum in omni Ecclesiæ membro & integræ fidei veritas & bonorum operum plenitudo quæratur: quanto magis in summo Pontifice debent vtraq. præcellere, quia alterum sine altero non potest cum Christi corpore compaginari? Nec ne- cesse est nunc omnia, quæ Timotheum execrabilem faciunt, enarrare; cum copiosè atque manifestè in totius mundi notitiam, quæ per ipsum ac propter ipsum sunt gesta, processerint; & si quid ab incomposito vulgo contra iustitiam perpetratum est, in huius omnia verticem confluant, cuius desiderii manus furentium seruerunt. Vnde si etiam in profes- sione fidei nihil hic negligat, nihil fallat: aptissimum gloriæ vestræ est, ab hoc appetitu il- lum prorsus excludere: quia in tantæ vrbis Antistite vniuersa Ecclesiæ membra decet san- cta exultatione gaudere; vt vera pax Domini non solum prædicatione fidei sed etiam mo- rum clarificetur exemplo. Datum decimoquinto Kalendarum Iuliarum, Magno & Apol- lonio Coss. per Philoxenum Agentem in rebus.]

C

Hæc cum accepisset Imperator, obsequens Romano Pontifici, & Timotheum relegari præcepit, & successorem Proterij a clero Alexandrino eligi, & ab Aegyptiis Episcopis mo- re pristino ordinari. Ad hoc quidem tempus, quæ de relegatione Timothei & electione suc- cessoris Episcopi Alexandrini à Liberato Diacono vel aliis dicta sunt, referri debent. Por- rò de successore Proterij, item Timotheo nominato, hæc idem auctor habet: Hic quidem Timotheus Catholicorum Episcopus vixit sine seditione. Quieuit enim Alexandrina Ec- clesia toto tempore Leonis & Zenonis, donec Basiliscus arripuit tyrannidem, &c.] Quæ au- tem post hæc renouatæ sunt turbæ, suo loco dicemus.

D

Ordinatus itaque Orthodoxus Episcopus Ecclesiæ Alexandrinæ Timotheus, statim, more maiorum, de sua ordinatione vnà cum Catholica fidei professione litteras dedit ad sanctum Leonem Romanum Pontificem; missis ad hoc legatis Daniele Presbytero atque Timotheo Diacono: præstiterunt id ipsum eiusdem Alexandrinæ Ecclesiæ clerus, necnon Aegypti Episcopi Orthodoxi, qui Timothei ordinationi interstiterunt: ad quos singulos per breues extant redditæ ab eodem Leone epistolæ, atque in primis ad Timotheum recens creatum Episcopum ita conscriptæ:

E

Euidenter apparet, sub Apostolica splendore sententiæ, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum; & diuinæ dispensatione pietatis, vbi excipiuntur aduersa, ibi donantur & prospera: quod Alexandrinæ Ecclesiæ experimenta demonstrant, in qua multos sibi patientiæ thesauros humilitas, modestia, & tolerantia congregauit: quia iuxta est Dominus iis qui tribulato sunt corde, & humiles spiritu saluabit: glorificata in omnibus inelyti Principis fide, per quem dextera Domini fecit virtutem, ne in thronum beatorum Patrum Antichristi diutius sederet opprobrium, cuius impietas nemini magis quàm sibi nocuit: quia etsi aliquos ad societatem facinoris impulit, se tantum denique inexpiabiliter cruentauit. Vnde de eo quod instinctu fidei in fraternitatem tuam, cleri, & plebis, atque omnium Fidelium egit electio, vniuersam mecum Ecclesiam Domini gaudere rescribo; vtque hoc benignitas diuinæ pietatis multiplicata gratia confirmet, exopto: ita ipsi per om- nia tua deuotione famulante, vt etiam eos qui veritati aliquatenus resisterunt, reconcilian- dos Deo per Ecclesiæ preces instanter acquiras, & sacramento Catholicæ fidei, cuius solidi- tas nullam diuisionem recipit, sollicitus rector adiungas, illum imitatus verum piumque pa- storem, qui animam suã possuit pro quibus suis, & errantem vnã quem non flagellis coër- cuit, sed ad ouile proprium suis humeris reportauit.

Agat ergo dilectio tua, frater carissime, ne vel Nestoriani dogmatis, vel Eutychiani er- roris

EXCLUDEN-
DVS TIMO-
THEVS A
SPE RECVPE-
RANDAE SE-
DIS.

^a 2. Tim. 3.
^b Tit. 1.

TIMOTHEVS
AELVRVS
RELEGATVR.

^c Liberat. Diac.
in Breuiar. c. 15
TIMOTHEVS
EPISC. ALEX.

DE LEGATIO-
NE MISSA A-
LEXANDRIA
ROMAN.

^d Leo epist. 101
^e Rom. 8.
EPISTOLA S.
LEONIS AD
TIMOTHE-
VM EPICO-
PYM ALEX-
ANDR.
^f Psal. 33.

^g Ioan. 10.
^h Luc. 15.

CHRISTI 460. LEONIS PAP. 21. LEONIS. 4. MAIORIANI 4. IMPP.

1. Cor. 9. DE REDV- CENDIS LAP- SIS.

toris vllum in Dei populo possit vestigium reperiri. Quia nemo potest fundamentum po- nere, prater id quod positum est, quod est Christus Iesus: qui vniuersum mundum non re- conciliaret Deo Patri, nisi per fidei regenerationem omnes in nostrae carnis veritate susci- peret. Cum ergo scribendi opportunitates, quibus fraternitas tua vtatur, extiterint: sicut necessariè & ex more fecisti, vt per filios nostros Danielem presbyteru & Timotheum Dia- conum ordinationis tuae ad nos scripta dirigeres, ita omni tempore in hoc officio perseue- res, vt de prouectibus pacis sapè (quantum fieri potest) sollicitudini nostrae mittantur in- dicia; vt per alterna colloquia sentiamus, quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Datum decimoquinto Kalendas Septembris, Magno & Apollonio Coss.] hac ad Timotheum sanctus Leo.

Leo epist. 103. Ioahc.

Ad Episcopos etiam eius ordinatores eadem die idem Pontifex Leo scripsit epistolam. Portauerant hi pondus diei & aestus, & persecutionis tempore aduersus Timotheum sedis B illius inuasorem infracti steterant & inconcussi. Horum igitur cum S. Leo litteras de Ca- tholico ordinato Antistite accepisset, eisdem adgratulans, istas reddidit:

EPISTOLA LEONIS PAP. AD EPISCO- POS AEGY- PTI.

Leo Episcopus Theophilo, Ioanni, Athanasio, Abraha, Danieli, Ioanni *, Paphnutio, Mursao, Panuluo, & Petro Episcopis Aegyptiis. Litteris fraternitatis vestrae, quas ad me filij nostri Daniel presbyter & Timotheus diaco- nus detulerunt, cognouisse me gaudeo, quod gloriosi & venerandi Principis fides Prophe- ticus & Euangelicus vnita doctrinis ad sanctos & Deo placitos dispositionum suarum deue- nit effectus, vt cruentissimo Alexandrinae Ecclesiae peruasore deiecto, & in longinquiora translato, dignum sua gubernatione rectorem totius ciuitatis mereretur electio; ad cuius vos consecrationem nullus ambitus traheret, nulla seditio impelleret, nulla iniquitas inci- taret: sed in medio constituta meritorum sanctitate, eum cunctis non dubitaret praepone- re, quem sibi vniuersitas cuperet praesidere. Vnde reddita populis Christianis Dei pace gau- dentes, commendamus vobis inuicem vestri operis dignitatem; vt religiosè per omnia or- dinatus Antistes fraterno se viuere experiatur assensu, & ad abolenda scandala, quae error haereticus excitaucrat, cooperatione vestra gaudeat adiuuari.

SALVRES ADMONITIO NES.

Excluso enim qui imitator diaboli fuit, & in veritate non stetit, malè vtens specie per- uasi honoris & nominis; congruit vt Alexandrina Ecclesia eum veneretur & diligat, quem & probitate morum & integritate Catholicae fidei dignum tanto sacerdotio comproba- uit. Cui mutuae charitatis plenum animi nostri praebemus affectum, cohortantes, fratres carissimi, & fiducialiter exigentes, vt in praedicatione verbi in eruditione praepcepti, illam formam custodiatis charitatis, sine qua nullae possunt prodesse virtutes. Quod autem fra- tri & Coepiscopo nostro Timotheo de reuocandis iis, qui a veritatis itinere deuiantes, in- consultius se ferociusque gesserunt, scriptum esse cognoscitis; dilectio quoque vestra ad cu- ram suam intelligat pertinere: vt quia late sese pestilens illa aegritudo diffudit, vbique om- nibus eadem adhibeatur medecina vulneribus; vt per diligentiam pastorem in cunctis Ecclesiis Domini ouile reparetur, & per sollicitudinem charitatis atque doctrinae omnes Christi oues vnum sentiant habere pastorem. Datum decimoquinto Kalendas Septembris, Magno & Apollonio Coss.]

DE MODE- STIA ET CHA- RITATE OR- THODOXO- RVM.

Vidisti ne, lector, quales esse soleant Orthodoxi vincentes? non efferri superbia, nec ad vindictam acceptarum iniuriarum impelli, sed omnia in eos qui superati sunt emolumenta conuerrere: vt planè appareat, non contra impios, sed contra impietatem potius bellum gessisse, immo & pro ipsorum salute dimicasse, cum omni abolita iniuriarum memoria, memores tantum sint quibus valeant modis omnibus illis subuenire atque prodesse: Ita E planè filij pacis quos non odium & vindicta, sed charitas & benignitas mouet ad bellum: Vt vel ex hac saltè parte valeas pios ab impijs atq; ab haereticis Orthodoxos discriminare; cum innumeris exemplis, Ecclesiae praesertim Alexandrinae, videas illos rerum potestatem semel nactos, statim furentes in Orthodoxos insurgere, arma sumere, & in eos excitare alios vn- dique hostes, sacra dispergere, cruentare manus, & (quod latronum ac furum est) mactare gregem & perdere. Sed gratulantem adhuc sanctum Leonem clero Alexandrino de no- ui veri pastoris electione audiamus, vt qui eius lugubres in afflictionibus querelas maren- tes audiuimus; adgaudentes pariter, tantae laetitiae participes simus: his enim verbis per litteras eos alloquitur:

Leo epist. 102. LEO PAPA AD CLERVM ALEXAND.

Gaudeo exultanter in Domino de pijsimo quem inter vos habetis affectu, dum (sicut scripta vestra manifestant) & pastor gregem & grex ostenditur amare pastorem. Solliciti ergo

CHRISTI 460. LEONIS PAP. 21. LEONIS 4. MAIORIANI 4. IMPP.

A ergo inuicem (sicut Apostolus ait) seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis, properate ad fructum vestrae peruenire patientiae. Quid enim dignius aut velle potestis, aut agere, quam vt auxiliante Dei gratia, gloriosissimi Principis fide ad profectum solidissimae pacis vtamini, remota procul ea bestia, quae vineam plantationis Dominicae (sicut psalmus Pro- pheticus canit) singulari feritate vastabat? Quia ergo in ouili Dominico nec furum iam insidiae, nec latronum timentur incursus: redeat vniuersitas vestra in concordiam, & ma- gisterio Spiritus sancti illa in omnibus vnitas expetatur, propter quam dicit Apostolus: Non quarens quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant. Id ipsum dicant & sen- tiant omnes: nulla sint sensuum disputationumque certamina.

Ephes. 4. Psal. 79.

1. Cor. 10.

Quod vsque ad Catholicos Praesules in Alexandrina Ecclesia discipuli veritatis didice- runt atque docuerunt, eadem a cunctis Fidelibus confessione promatur: quia varietatem veritas (quae est simplex atque vna) non recipit. Si quos autem cuiuslibet ordinis Christia- nos impia haereticorum conturbauere mendacia, ad satisfactionis remedia prouocare, & in- spiritu mansuetudinis cum benignitate corripite: quia (sicut ait beatus Apostolus Petrus) non tardat Dominus promissum, sed patienter agit propter nos, nolens aliquos perire, sed omnes ad poenitentiam conuerti. Agendum ergo est, ne difficultas veniae curationem fa- ciat tardiozem. Data decimoquinto Kal. Septembris, Magno & Apollonio Coss.] hac S. Leo: est hac nouissima earum quae extant ipsius epistolarum: contigit enim ipsum anno sequenti hac vita defungi: quem his Dominus praenit benedictionibus dulcedinis, vt an- tequam ex hac vita migraret, in pristinum statum restitutam viderit Ecclesiam Alexandri- nam, pro cuius salute atque concordia diutius tantopere laborat.

SALVRES ADMONITIO.

2. Petr. 3.

Hoc ipso anno, quarto nepe Leonis Imperatoris, magnus Simeon ille Stylita, Orbis mi- raculū, ex hac vita migravit. hoc quidem nomine Theodoretus eum honorat, vbi ait: Si- meonem illum insignem, magnum illud Orbis terrarum miraculum, sciunt quidem omnes qui parent Romano Imperio, norunt autem Persae quoque & Indi & Aethiopes; quin etiam ad Scythas atque Nomadas fama peruasore eius in laboribus subeundis diligentiam do- cuit & philosophiam.] sed inferius addit eundem notum fuisse Occidentalibus & Bo- realibus omnibus, Britannis, Gallis, & Hispanis. Quod verò ad eius aetatem longauam pertinet: ipsum vltra centesimum annum aetatem propagasse, inde facile colliges, quod iam columnam ascenderat viuente Meletio Episcopo Antiocheno, qui mortuus est anno Domini trecentesimo octogesimoprimo: a quo tempore vsque in hanc diem numerare licet annos octoginta vno minus. Verum cum eum inuisset Meletius, haud putamus mino- rem fuisse annis triginta. Porro qui ipsius adhuc viuentis aliqua scripsit, persecutus post eius obitum reliqua, Theodoretus, accidit vt praemorere ipse, relicto Simeone super- stite; vnde & factum est vt maxima tanti viri rerum gestarum pars remanserit obuoluta si- lentio: etenim nondum exegerat in columna annos duodetriginta, cum Theodoretus eius res gestas conscripsit; cum tamen constet plusquam octoginta annos eundem incoluisse columnam.

Codren. in Compend. an. 4. Leon.

OBITU SIMEONIS STYLITAE.

Hunc velut supra eminentem thronum in media Syria extulit Deus hoc deploratissimo saeculo perspicuum cunctis doctorem Orbis, vt omnes addiscerent in tot tantisque tenebrosis anfractibus haerescum, illam verè esse Catholicam fidem, quam humanus Angelus illis cre- dendam insinuaret, crebrisque miraculis confirmaret: Ita planè consulendum fuit vel impe- ritis, simplicibusque, vel reliquis omnibus qui sacra Concilia recipienda renuerent, & sanctorum Patrum decreta & Ecclesiae traditiones negligerent; vt fuit Eudocia Augu- sta, quae in haesim Eutychnianam prolapsa, per Simeonem hunc salutem inuenit; & alij plurimi eiusdem erroris vel aliarum haerescum sectatores, persuasi omnes, haud falsam pos- se docere fidem, cuius dictis omnipotens ipse Deus iugi miraculorum operatione subscri- beret: vt meritò tum ad sui ipsius, tum aliorum salutem, eundem Simeonem, quid de fide sentiret, Leo Imperator (vt vidimus) consuluerit.

SIMEONOR- BIS CONCIO- NATOR.

Iure igitur Christianus Orbis, qui viuentis (vt dictum est) coluit nomen, & est vena- tus imagines, memoriam defuncti maioribus est profecurus honoribus, annis singulis eius diem natalem celebrandum instituens, siue diem translationis, cum videlicet venerandum ipsius corpus paulo post obitum Constantinopolim translatum fuit, ita eodem praecipien- te Leone Imperatore maxime pio: qui & dignè quidem in eius honorem nobilem ibidem erexit ecclesiam, vt in Actis Danielis Stylitae narratur. Hunc tandem accepit magnus Si- meon post mortem honorem: quem viuentem ab Imperatore Marciano saepe priuato ha- bitu

Apud Syr. die 11. Decemb.

CHRISTI 460.

LEONIS PAP. 21.

LEONIS MAIORIANI 4. IMPP.

bitu conuentum, Suidas tradit: litteris verò pios omnes Imperatores eum frequentasse & coluisse, quæ dicta sunt superius, satis docent. Ceterum solemnem pompam exhibitam à cælitibus ipsa die, qua triumphans cælum conscendit, non vnus Daniel, longè licet absens, agnouit, sed & celeberrimus ille Auxentius*, de quo plura superius narrata sunt, cum esset in Bithynia, intellexit, vt eorumdem Acta significant.

* Apud Syr. die 4. Febr.

At sicut Elias Elisæum Spiritus reliquit heredē & virtutum imitatore; ita Simeon Daniele monachum, quem prædicationibus & diuinis visionibus ad eiusmodi angelicū arripendum vitæ institutū adhortatus est, sibi substituisse visus est spiritualis hereditatis legitimum successorem. Paulo enim ante eius obitum idem Daniel instar Elisæi, sicut ille pallium est consecutus Eliæ, ipse cucullum Simeonis per Sergium discipulum ad Leonē Imperatorem missum, sed ab illo non acceptum, accipere meruit: ita planè diuino consilio factum est, vt pote quòd Simeonis heres spiritus & virtutis in editione signorum esset: Accidit autem id eodem die quo idem Simeon ex hac vita decessit: Vbi verò illum Daniel accepit à Sergio, eidem decessum Simeonis sibi reuelatum patefecit; & magna fiducia, ceu paternam aditurus hereditatem, constructam apud Ostia Ponti columnam ascendit; cum aduersantem sibi mox expertus est inter alios S. Gennadium Constantinopolitanum Antistitem, rei nouitate perculsum, subuerentem quidem, ne inflatus homo superbia, æmulatione magni Simeonis impulsus, inde humanam captaret auram, & ea arte sibi gloriolam compararet: sed signis diuinitus editis satis tandem persuasus est, Daniele Dei amicum, non humana id tentasse præsumptione, sed Dei consilio niti, eiusque imperio regi, Spiritu agi, & eius ope falciri. Ita sanè decuit margaritum probari, quod nimia sui magnitudine, imposturæ suspicionem augebat.

DANIEL COLUMNAM ASCENDIT.

Ceterum etsi hoc anno columnam conscendit: haud tamen in monastica professione tyro dicendus erat, qui eam ab anno duodecimo suæ ætatis feliciter fuerat auspicatus; & iam in ea militia veteranus, Præfectus meruerat eligi monachorum, sed renuit: Qui igitur iam perfectissimo studio omnia explesser officia monachorum, recumbenti illi in nouissimo loco, à Domino dictum est: Amice, ascende superius. Quæ verò inter Daniele & Imperatorem & Eudociam, cum eisdem innotuisset, transacta sunt, dicemus anno sequenti, quo accidisse probantur. Errare autem qui conscensum Danielis in columnam ad annum Leonis Imperatoris octauum referunt (vt Cedrenus) Acta ipsius ostendunt.

EUDOCIAE AVG. OBITU. Niceph. lib. 14. c. 50.

Hoc item anno Eudocia Augusta Theodosij Iunioris relicta coniunx, in Palæstina, vbi à viro obitus tempore vitam transegit, defuncta est. De qua ista apud Nicephorum* ex antiquioribus prodita sunt monumentis: Postremò templum amplitudine & forma præclarum ex ipsis fundamentis admirando illi & primo diacono simul & martyri Stephano, stadio vno ab Hierosolymis, Eudocia erexit: quo in loco à persecutoribus Domini saxis obrutus ille, immarcescibilem coronam reportasse dicitur. In quo templo & ipsa, aliquo post tempore cum ad immortalē migrasset vitam, condita est, quarto Magni Leonis Imperij anno, cum piam Deo placitamque exegisset vitam. Defuncta est autem ætatis suæ sexagesimo septimo anno: nam viginti annos nata Imperatori Theodosio coniuncta est: & in aula Imperiali & vna cum Augusta Pulcheria vigintinouem transegit; ipsa sola absque Pulcheria Imperium annis septem administravit. Porro Hierosolymis vndecim transegit: ex eo tempore quatuor vixit annos, vniuersalis Synodi Chalcedonensis Acta non probans; postquam autem Synodi eius decreta rata grataque habuit, alios etiam transegit quatuor, & tandem mortua est. hæc Nicephorus. Sed præstat audire Cyrillum de his quæ ipsi hoc eodem anno ante eius obitum contigerunt. Dum enim res gestas sanctissimi viri Euthymij oratione prosequitur, de Eudocia Augusta post alia eiusmodi in sevit orationem, res suæ ætatis, quas conspexisse potuit, posteris tradens:

* Apud Syr. die 20. Ianuarij.

Beata autem Eudocia cum quamplurima templa Deo ædificasset, Gerontochomiaq. & Prochotrophia, quæ ne facile quidem possunt numerari, piè construxisset: iussit in quodam ex eis templis, quæ erant ab ea ædificata, quod est sacrum Petro Principi Apostolorum, situm est autem è regione Lauræ Euthymij, non distans minus quàm viginti stadia, cister-nam valde profundam simul & latam gratia alicuius vsus necessarij construi. Cum autem aliquando venisset ad eam spectandam, videt Lauram Euthymij positam in media solitudine, & quemadmodum cellæ fratrum erant à se inuicem seiunctæ: & cum illud Scripturæ apud se cogitasset: Quàm pulchri sunt pedes Iacob, tabernacula Israel: & ex eo anima esset valde compuncta: ad eum statim mittit Gabriellum, rogans Euthymium, vt sibi per-mittere-

EUDOCIA QUID NOVIS SIME CVM EUTHYMIO.

* Num. 24.

CHRISTI 460.

LEONIS PAP. 21.

LEONIS MAIORIANI 4. IMPP.

A mitteretur ad eum accedere, & frui illius sermone atque doctrinâ: & simul etiam Latræ, eique dare redditus habebat in animo: causa autem erat, vt fratribus daretur sufficiens rerum necessariorum suppeditatio. Ille verò eam sic prius compellat: Cum tuus decessus sit in foribus; cur sollicita es, ô filia, & distraheris circa plurima? Illa sint tibi solum parata, quæ pertinent ad excessum ex hac vita. Nostri autem ne memineris quantum ad redditus & pecunias; sed communis Domini memineris, apud quem rogamus vt nostri potius recorderis.

His illa auditis, his duabus affectionibus bifariam diuisum habuit animum, admiratione & animi ægritudine: illud quidem magni Euthymij tribuens præscientiæ, & quemadmodum quod ipsa animo suo agitabat, ille longo ante spatio intelligat: hoc autem propterea, quòd ipsa à sua spe excidisset. Volebat autem ei pecunias relinquere & redditus, vt diximus. Hinc verò venit ad sanctam ciuitatem, & cum Anastasium accersisset Patriarcham, & ei exposuisset quæ à diuino audiisset Euthymio, ea fecit quæ illi priori cogitationi respondebant, & erant planè fraterna. Et primum quidem Stephani protomartyris Christi templum, quod nondum erat plenè constructum, dedicat quintodecimo mensis Ianuarij: deinde cum ei etiam multum tribuisset reddituum, & eius curam dedisset Gabriellio, neque alias quoque neglexit ecclesias quæ ab ea ædificatæ fuerant; sed eas quoque valde diligenter obibat, & dedicans, & sufficientem redditum vnicique tribuens. Cum quatuor autem menses iam præteruissent post dedicationem, ipsa quoque, humana vita relicta, excedit ad Dominum. hætenus Cyrillus res Eudociæ profecutus. Hunc tandem felicem finem consecuta est Eudocia Augusta, de qua (verè dixerim) planè miraculum contigit, vt femina potens in heresim lapsa, diuque in ea versata, resipuerit, demumque sancto sine clausit diem extremum.

IESV CHRISTI ANNVS 461.

HILARI PAP. ANNVS I.

LEONIS SEVERI 5. IMPP.

Annus Christi agitur quadringentesimus sexagesimus primus, Consulibus Seuerino & Dagalaipho: quo Maiorianus Imperator apud Dertonam Hispaniæ ciuitatem fraudis Seueri necatur, qui post eum tyrannicè inuasit Imperium. Hæc quidem Marcellinus sub huius anni Consulibus, necnon Cassiodorus, qui item affirmat id factum immisione Ricimeri Magistri militum Gothi hominis & Ariani, cuius ope idem Seuerus in Imperium est exaltatus. Quoto autem die vel mense hæc acciderint, antiquorum (quod viderim) cum nullus prodât, haud acquiescendum putauimus recentiori auctori pro animi sententia annos, menses, & dies tum Maioriano, tum Seuero etiam præscribenti. Nobis autem religio planè sit, quicquam absque maiorum auctoritate firmare. Porro de eius sepulchro hi extant Ennodij versus:

MAIORIANI MORIS, ET SEVERI IMPERIVM.

* Panim. de Roman. Imp. & in Fast.

* vel tu.

Cum præstat grauior bustum Fortuna petitem Contulit exuuiis, Maioriane, tuis. Nunc indignis pyramidum iam* prospice moles, Vilia Principibus linque sepulchra piis.

Sic igitur Maioriano laudatissimo Imperatore sublato, planè concidit Occidentale, quod ei innitebatur, Imperium: cuius ruinæ illa certior causa præcessit, quòd Gotho homini & hæretico Ariano Ricimero creato Magistro militum, malè creditæ fuere vires Imperij, vt exitus declarauit: docuit enim sæpe experimentū, magno damno hæreticos admisceri Catholicis; quòd nulla sit (vt ait Apostolus) conuentio lucis ad tenebras.

* 2. Cor. 6. S. LEONIS PAPAE OBITU.

Eodem etiam anno, sub iisdem Consulibus, tertio Idus Aprilis moritur S. Leo Romanus Pontifex, cum sedisset annos vigintivnū minus diebus trigintaduobus. Redarguitur verò erroris Marcellini Chronicon, dum anno superiori Leonis Papæ obitum ponit: Etenim cum reperiantur ab eo data epistolæ anno qui hunc præcedit, mense Augusti; & sit omnium sententia, ipsum vita functum mense Aprilis: certum est non ante præsentem annum id cōtingere potuisse. Hic quidem ob excellentem virtutem, doctrinam, & in cura pastorali vigilantissimum studium, à maioribus, Magnus cognomento iure meritoque meruit appellari.

De quo cum sint nonnulla antiquis tradita monumentis, quæ nequeant certis eius sedis annis adscribi, hic in eius obitu referemus: atque in primis quæ de eo habet sanctus Gregorius

CHRISTI
461.HILARI PAP.
I.LEONIS S.
SEVERI I. IMPP.

^a Gregor. lib. 3. epist. 30. gorius Papa in epistola ad Constantinam Augustam his verbis: Cognoscat autem tranquillissima domina, quia Romanis consuetudo non est, quando Sanctorum reliquias dant, ut quicumque tangere presument de corpore; sed tantummodo in pixide brandeum mittitur, atque ad sacratissima Sanctorum corpora ponitur: quod eleuatum, in ecclesia, quae est dedicanda, cum veneratione reconditur: & tanta per hoc ibidem virtutes fiunt, ac si illuc specialiter eorum corpora deferantur. Vnde contigit, ut beata recordationis Leonis Papae temporibus (sicuti a maioribus traditur) dum quidam Graeci de talibus reliquiis dubitarent: praedictus Pontifex hoc ipsum brandeum allatis forficibus incidit, & ex ipsa incisione sanguis effluxerit.] haec S. Gregorius. Vnde autem acceperit recens auctor, qui rem diuersè ab ipso Gregorio narrat, non inuenimus.

MIRACVLVM
DE INCISO
BRANDEO.^b Sigebert. in
Chron. an. 441.^c Greg. Thron.
Miracul. lib. 1.
c. 28.
DE ECCLESIA
ET SEPUL-
CHRO S. PE-
TRI.

* statum

^d Prax. script.
c. 149.QVOD REVE-
LATVM LEO-
NI VIVENTIQVOMODO
PARS DIMI-
SSA PEC-
CATORVM.

* 1. Tim. 5.

^e Pal. 18.
^f Luc. 23.EXPLODI-
TUR DE LEO-
NE FABEL-
LA.

At hic opportunè describamus veterem Ecclesiae morem ponendi vela vel sudaria supra Apostoli Petri sepulchrum, ut ea reciperent benedictione locupleta. meminjt eius Gregorius Turonensis, qui de ipsa basilica Vaticana ista praemittit: Quatuor ordines columnarum valde admirabilium numero nonaginta sex habens. Habet etiam quatuor in altari, quae sunt simul centum, praeter illas quae Ciborium sepulchri sustentant. Hoc enim sepulchrum sub altari collocatum, valde carum habetur. Sed qui orare desiderat, referatis cancellis quibus locus ille ambitur, accedit super sepulchrum: & sic fenestella paruula patefacta, immisso introrsum capite, quae necessitas promit, efflagitat. Nec moratur effectus, si petitionis tantum iusta proferatur oratio. Quod si beata auferre desiderat pignora, palliolum aliquod momentana (nempe statera) pensatum iacit intrinsecus: deinde vigilans ac ieiunans, deuotissimè deprecatur, ut deuotioni suae virtus Apostolica suffragetur. Mirum dictu, si fides hominis praeualuerit, à tumulo palliolum eleuatum, ita imbuatur diuina virtute, ut multo amplius quam prius pensauerat, ponderaret: & tunc scit qui leuauerit, cum eius gratia sumpsisse quod petiit. Multi enim & clauas aureas ad referandos cancellos beati sepulchri faciunt, qui ferentes pro benedictione, priores accipiunt, quibus infirmitates tribulantium medeantur. Omnia enim fides integra praestat. Sunt ibi & columnae mirae elegantiae candore niueo, quatuor numero, quae Ciborium sepulchri sustinere dicuntur.] haecenus ille: quae, ut facilius intelligas quae de S. Leone ex Gregorio Papa sunt enarrata, hic tibi spectanda proponimus.

Rursum verò apud Sophronium haec de eodem Leone scripta leguntur: Cum descendisset Abbas Amos Hierosolymam, & Patriarcha ordinatus esset; venerunt omnes monasteriorum cremi Abbates, ut adorarent eum: inter quos adfui & ego cum Abbate meo. Coepitque Patriarcha dicere Patribus: Orate pro me, Patres: magnum enim onus & intolerabile mihi iniunctum est, sacerdotiique dignitas me terret immodicè, Petri & Pauli similitudinem est regere rationales animas: Ego autem infelix & peccator sum: plus enim quam cetera timeo ordinationis sarcinam. Nam inueni scriptum, quia beatissimus & aequalis Angelis Leo Papa, qui Romanorum Ecclesiae praefuit, quadraginta dies perseuerauit ad sepulchrum Apostoli Petri, vigiliis & orationibus insistens, petensque ab Apostolo, ut pro se apud Deum intercederet, ut dimitterentur sibi peccata sua. Impletis diebus quadraginta, apparuit ei Apostolus Petrus dicens ei: Oraui pro te; & dimissa sunt tibi omnia peccata tua, praeter quam impositionis manuum. Hoc solum abs te requiretur, siue bene, siue fortasse male egeris.] haec ibi.

Sed quid est: Omnia tibi sunt dimissa peccata praeter manuum impositionem? Num peccata ex parte dimitti possunt? minimè gentium, si ad culpam referas. Ceterum quoad poenam dici debent dimissa fuisse S. Leoni peccata. Quod enim facile sit in his peccata, care etiam prudentem Episcopum, iure S. Apostolus monet ita Timotheum: Nemini citò manus imposueris, neque communicaueris peccatis alienis.] illis ergo remanebat S. Leo delictorum poenis obligatus, quae illi perpetrassent, qui ab eo indigni promoti fuissent ad ordines. Tunc namque dicuntur Praesules communicare peccatis alienis, dum indignis conferunt honores & ministeria. Hinc sibi timens Propheta Rex ait: Ab alienis parce seruo tuo.] Quod si haec fiunt in viridi, quid fiet in arido? Leone quis sanctior atque prudentior, ut tantum periculum liber transfiliat?

De eodem sanctissimo Pontifice quaedam indigna Christianis auribus irrepsit sine vlla maiorum auctoritate iactata fabella; quae à recentioribus tamen nonnullis absque delictu cuncta confarcinantibus, & siue sint vera vel falsa minimè disquirentibus, vel saltem leuiter dubitantibus, scriptis asseritur: nempe S. Leonem, cum formosa mulier eius manum

CHRISTI
461.HILARI PAP.
I.LEONIS S.
SEVERI I. IMPP.

A manum esset exosculata, passum quid oblectationis humanae, ob eam causam in se ipsum vitorem, ad excidendam dexteram ferro armasse sinistram: sed oranti ipsi ad Dei genitricis imaginem, ab eadem sectam manum fuisse restitutam. At nugae sunt istae, & gargarum fabulae vetularum. Quod enim S. Iohanni Damasceno contigit, cum ab Iconoclasta Leone mutilatus est dextera, & sanatus à Virgine: inuersa historiae veritate, Leo Papa praecisus manu iactatur, & à Deipara eadem restitutus asseritur. Sed facessant commenta istae; quorum imago picta, iussu Clementis Papae Octauae, consultis viris doctis, abradi iussa est, quod nulla penitus reperta sit veritate subnixae, vel saltem veri similitudine colorata, sed leuissimè in vulgus sparsa, instarque somniorum effusa, ut solent nugae reliquae ab otiosis effingi. Describerem hic, quae ad refellendam fabulam hanc, iussus conscripsi, si id alicuius ponderis quaestio, & non quae sua leuitate euanesceat, exigeret.

B Iam verò quae de eodem S. Leone in libro de Romanis Pontificibus ab Anastasio scripta leguntur, adiiciamus: praeter illa enim quae superius certis locis sunt collocata, de scriptis ab eo epistolis haec ibi habentur.

Hic beatissimus Leo Archiepiscopus multas epistolas fidei misit, quae hodie Archiuo Ecclesiae Romanae reconditae tenentur. Hic firmavit frequenter suis epistolis Synodum Chalcedonensem: Ad Marcianum Augustum epistolas duodecim: Ad Leonem Augustum epistolas tredecim: Ad Flavianum Episcopum epistolas nouem: ad Episcopos per Orientem epistolas octodecim, per quas fidem Synodi confirmauit.] & inferius: Hic renouauit basilicam Petri Apostoli, & fecit ibi cameram, quam & ornauit. Et Beati Pauli basilicam post ignem diuinum, cum videlicet tacta fulmine incensa est, renouauit: fecit & cameram in eadem similiter, & in basilica Constantiniana.] Sed dilucidius de opere sancti Leonis in basilica sancti Pauli haec habet Hadrianus Papa in epistola ad Carolum Magnum Imperatorem:

Item de sacro quarto Concilio egregius atque mirificus praedicatur sanctus Leo Papa: qui & ipse fecit ecclesias, quas in musiuo ex diuersis historiis, seu imaginibus pingens decorauit: magis autem in basilica sancti Pauli Apostoli, arcum ibidem maiorem faciens, & in musiuo depingens Saluatorem Dominum nostrum Iesum Christum, & secum vigintiquatuor seniores, nomine suo versibus decorauit: & à tunc vsque haecenus fideliter à nobis venerantur.] Haec Hadrianus ad Carolum. Porro ipsa Saluatoris imago cum dictis vigintiquatuor senioribus super maiorem arcum ab ipso ad suffulciendum veterem arcum superadditum, musiuo opere elaborata, adhuc extat, seniorum verò imagines non nihil passae iacturam: facta haec autem expensis Gallae Placidiae, docet inscriptio superius in eiusdem Gallae obitu recitata. Reliquos verò, qui nomine Leonis reperiuntur ibi tituli, siue supra basilicae ianuam, siue in columna dextera maioris arcus, scias esse Leonis Papae Tertij.

Sed rursus apud eundem auctorem de eodem de quo est sermo Leone haec sequuntur: Fecit quoque basilicam sancto Cornelio Episcopo & martyri iuxta coemeterium Callisti, via Appia.] & paulo post: Hic constituit monasterium apud beatum Petrum Apostolum. Hic constituit, ut intra actionem sacrificij diceretur: Sanctum sacrificium, immaculatam hostiam, &c.] & inferius: Hic etiam constituit & addidit super sepulchra Apostolorum ex clero Romano custodes, qui dicuntur Cubicularij] quos modò dicimus Capellanos: Cubiculum enim idem fuisse apud antiquos, quod hodie apud nos Capellam, notauimus in Romano Martyrologio: cum alioqui & aliquos ex Cubiculariis fuisse laicos homines, doceat ordo Romanus. Subditur verò ibidem: Hic fecit ordinationes quatuor per mensem Decembrem in vrbe Roma, presbyteros octoginta unum, diacones triginta unum, Episcopos per diuersa loca centum octogintaquinque. Qui etiam sepultus est apud beatum Petrum Apostolum tertio Idus Aprilis. Cessauit Episcopatus eius dies septem.] haec ibi.

Ad postremum verò quod inuenimus nobile monumentum, nempe cusum numisma aereum in sancti Leonis Papae memoriam, cum imagine & nomine sancti Petri à parte altera, altera verò nomine expressio ipsius sancti Leonis (quod de aliis ante eum Romanis Pontificibus non reperitur) hic tibi expressum formis reddendum curauimus. extat ipsum quidem in Archiuo rerum antiquarum mei pernecessarij, viri disertij, Laelij Pasqualini Canonici S. Mariae Maioris: praefert namque omnem cum antiquitate sinceritatem, ut nec leuissimae suspicioni subiaceat impostura.

CHRISTI 461.

HILARI PAP. I.

LEONIS S. SEVERI I. IMPP.

NUMISMATA S. LEONIS.

A Daniel non solum erat filius precationis, sed per preces dabat aliis vt haberent filios.] hac ibi. Verum transfudit infantem Deus e terreni regni successione; ad fruitionem regni caelestis, occulto iudicio, sed tamen ipsi infanti proficuo: Ceterum haud leuis suspicio est, subductum fuisse ex hac vita arte Ariadnae sororis nequissimae feminae, Zenonis vxoris, inhiantis Imperio, & malorum omnium, quibus afflicta est Orientalis Ecclesia, subdola concinatrice. Subdit vero mox auctor de Eudoxia vxore Valentiniani Augusti, quae cum filiabus captiua ducta fuerat a Gensericco Vandalorum Rege in Africam, atque inde vna cum filia Placidia coniuge Olybrij missa Constantinopolim.

B De quo si quis meam roget sententiam, puto illud eo tempore cufum, quo ab Attila Hunnorum Rege cum exercitu imminente, fultus praesidio S. Petri Apostoli, Urbem (vt diximus) liberavit. Sed dicit aliquis: Quid super humerum clavis? Vtique allusum esse scias ad vaticinium Isaiae, quo hac sub figura de Christo dicuntur: Dabo clauem domus Dauid super humerum eius: & aperiet, & non erit qui claudat: & claudet, & non erit qui aperiat.] cuius clavis pariter mentio est in Apocalypsi: quo symbolo significaretur Christi potestas S. Petro collata. Habes etiam & excusa S. Petri imagine, quales esse solerent tonsurae sacerdotum, quas coronas vocamus. Ad postremum vero quod apud Valfridum legitur de S. Leone, septies vel nouies Missarum solemniam eadem die celebrasse: de Tertio Leone potius quam de Primo accipiendum est: cum alioqui ipse Leo in epistola ad Dioscorum tradat, ex iusta causa saepius sacrificium eadem die iterare licere.

^a Isa. 22.

^b Apoc. 3.

C De tempore autem vacationis sedis S. Leonis, quod traditur vacasse dies septem, certus deprehenditur error; cum ex Concilio Romano sub Hilario Papa Leonis successore constat, subrogationem Hilari contigisse mense Nouembris: Habent enim ipsa Concilij Acta, conuenisse eo tempore Romae Episcopos celebrandi causa natalis diei ipsius Pontificis. Porro per natalem diem, qui solemniter Romae agi solitus erat Romani Episcopi, non nisi ordinationis eius in Summum Pontificem intelligi debere diem, S. Leonis Papae ea de re sermones habitus manifeste declarant. Par est igitur, de tempore creationis Hilari, Concilij Actis & ipsius Papae epistolae potius acquiescere, quam numero dierum incerto auctore signato; cum praesertim assertorem huius veritatis dignum chronographum habeamus Marianum Scorum, qui pridie Idus Nouembris ordinationem Hilari Papae ponit.

HILARVS PAPA CREATOR.

HILARVS CONFIRMAT DECRETVM FIDEI.

D Qui vero post S. Leonem subrogatus est Hilarius, fuit natione Sardinus, patre Crispino genitus: quem olim diaconum idem S. Leo legatum vna cum collegis (vt dictum est) miserat Ephesum ad Concilium ibi oecumenicum sub Theodosio celebrandum. Simulac autem Hilarius in Romanae Ecclesiae Apostolica sede confedit, memor se tanti esse Pontificis successorem, sub quo aduersus haereticos certans, vicem eius agens, primos ordines duxerat; nihil antiquius habuit, quam quae tanto labore essent contra haereticos constituta, eadem facta recta firmaque atque custodita relinquere. Quamobrem epistolam Encyclicam scripsit de damnatione Nestorij & Eutychetis, & confirmatione trium praecipuorum oecumenicorum Conciliorum: id enim in rebus ab eo gestis, in ipso earum ingressu ita describitur: Hic fecit decretalem & per vniuersum Orientem sparsit epistolam de fide Catholica, confirmans tres Synodos, Nicenam, Ephesinam, & Chalcedonensem, & tomum S. Archiepiscopi Leonis; & damnauit Eutycherem & Nestorium, & omnes eorum sequaces, & omnes haereticos, confirmans dominationem & principatum sanctae sedis Catholicae & Apostolicae.] hac ibi. atque de Hilario modo satis.

E Quod vero ad res Orientis spectat: hoc ipso tempore, cum sancti Danielis, qui columnam ascenderat anno (vt vidimus) superiori, miraculorum editione fama celebris innotesceret; Leo Imperator cum coepit magno honore habere, & interdum etiam visitare, cuius & ad Deum precibus masculam prolem ex Verina coniuge obtinuit: quomodo autem hac se habuerint, in rebus ab eo gestis fideliter scriptis ita narratur: Magnus Leo, qui Romanum quondam regebat Imperium, naturam autem regere non poterat, sed proles ei dederat mascula, quid facit? Confugit ad Deum omnium Dominum, apud ipsum Daniele vsus intercessore. Ille vero paruit, & anno sequenti parituram esse vxorem protinus significauit. Res vero, vt dixerat successit: natura cessit precibus, non solum ad hoc vt daret filium, sed ad hoc etiam vt daret illo tempore, quo Sancti os diuinum praedixerat. Sic ille Daniel

^c Apud Syr. die 11. Decemb. LEO IMP. OBTINET FILIUM.

CHRISTI 461. HILARI PAP. I.

LEONIS S. SEVERI I. IMPP.

A Daniel non solum erat filius precationis, sed per preces dabat aliis vt haberent filios.] hac ibi. Verum transfudit infantem Deus e terreni regni successione; ad fruitionem regni caelestis, occulto iudicio, sed tamen ipsi infanti proficuo: Ceterum haud leuis suspicio est, subductum fuisse ex hac vita arte Ariadnae sororis nequissimae feminae, Zenonis vxoris, inhiantis Imperio, & malorum omnium, quibus afflicta est Orientalis Ecclesia, subdola concinatrice. Subdit vero mox auctor de Eudoxia vxore Valentiniani Augusti, quae cum filiabus captiua ducta fuerat a Gensericco Vandalorum Rege in Africam, atque inde vna cum filia Placidia coniuge Olybrij missa Constantinopolim.

B Cum (inquit) fama erga Sanctum vbique praedicaretur, ad eum venit etiam Imperatrix Eudoxia, nuper seruata ex Africa: & magnam quidem ei reuerentiam, multum autem tribuens honorem, & rogans ipsum Danielem vt descenderet quidem de columna, ad sua verò loca veniret & cohabitaret: Sunt autem (dicebat) ea quidem multa, & amica silentio, & quae possint aliquam praebere consolationem. Ille verò bonam eius mentem accipiens & laudans, statuit non transmigrare, sed in eo loco perseuerare in quo fuerat a Christo plantatus.] ista ibi de Eudoxia, quae deprauato textu nominatur Eudocia: nam quae fuit hoc nomine Imperatrix coniux Theodosij Iunioris, ipsa iam (vt vidimus) defuncta Hierosolymis erat: alia autem Eudocia filia Eudoxiae Augustae retenta fuit in Africa a Gensericco in conjugem Hunerici eius filij, ipsa verò Eudoxia dimissa libera est proficisci ad filiam Olybrii nuptam Constantinopolim, vbi & diem clausit extremum.

EUDOXIA AVGVSTA AD DANIELEM.

C Quod autem duae reperiantur Eudoxiae, eademque Augustae, prior Arcadij vxor, posterior verò Theodosij Iunioris filia ex Eudocia, vxor Valentiniani tertij huius nominis Imperatoris: priorem illam dictam esse cognomento Liciniam cum antiquarius magni nominis nobis assereret, errandi tribuit occasionem: ceterum ex litteris ipsius Eudoxiae ad Theodosium datis aduersus Dioscorum & Eutycherem pro S. Leone Romano Pont. satis aperte apparet, non illam, sed Iunioris dictam fuisse Liciniam Eudoxiam. Priorem verò Eudoxiam omnes ferè Iuliam cognomento nominant: Eudociam autè Iunioris Eudoxiae matrem, Aeliam cognominatam fuisse, vetera numismata docent: Quod quidem cognomen deductum videri potest a Flaccilla Augusta Theodosij Maioris vxore, quae Aelia dicta reperitur. Quarum quidem Augustarum hic tibi simul ex numismatibus formas reddere laborauimus, atque in primis Aeliae Flaccillae coniugis Theodosij Senioris, a qua Augustae posterior Aelia nominata videntur.

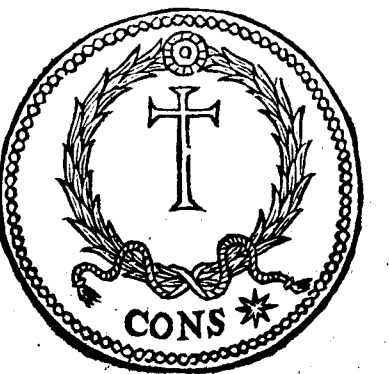
DVAE EUDOXIAE.

^a In praamb. Cōcil. Chal.

^b Ex aut. num. Lelij Pasqual.

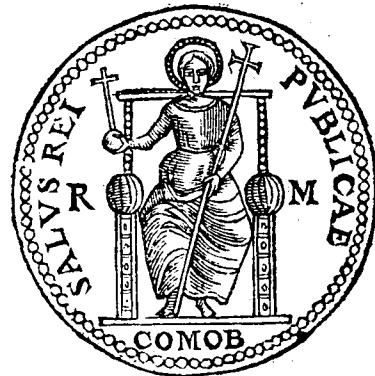
D Quod autem subditur cufum numisma, est Aeliae Eudociae Augustae Theodosij Iunioris vxoris, matris verò Eudoxiae Augustae coniugis Valentiniani Imperatoris.

^c Ex aut. num. Lelij Pasqual.

CHRISTI
462. 463.HILARI PAP.
2. 3.LEONIS 6. 7. IMPP.
SEVERI 2. 3.

Quam verò vidisti Crucem intra coronam, eam super frontem gestasse Augustas, aliàs diximus, & sequentis nummi forma declarat, quæ est Liciniæ Eudoxiæ Augustæ coniugis Valentiniani, errore aliquando posita pro Eudoxia Aug. Arcadij vxore: sed cur non & ipsa Ælia dicta, ignoratur.

IESV CHRISTI
ANNVS
462.HILARI PAP.
ANNVS
2.LEONIS 6. IMPP.
SEVERI 2.

Quadragesimus sexagesimus secundus Christi annus clarus duobus Augustis Leone secundum & Severo Consulibus illucescit, sed scriptorum inopia obscurus omnino redditus. Quid enim certi sub hoc anno factum sit, nihil planè est, nisi quòd Cedrenus^a ex antiquioribus tibi memoriis ista prodit: Hoc anno sexto Leonis Imperatoris, Constantinopoli pictori cuidam aggresso Christum forma Iouis pingere, manus exaruit: Eum facinus confessum Gennadius Constantinopolitanus Episcopus sanauit.] hæc eadem habet Theodorus lector^b, atque Nicephorus^c. Ex quo planè factò duo sunt Ecclesiæ exempla relicta; & vt sacræ imagines piè sancteque reddantur; & vt peccata quantumuis enormia confessione purgari per sacerdotem quærantur; cum ex signo quod foris apparuit reddita sanitatis, purgatam intrinsecus animam à reatu, intelligi possit.

IESV CHRISTI
ANNVS
463.HILARI PAP.
ANNVS
3.LEONIS 7. IMPP.
SEVERI 3.

Qui sequitur annus quadragesimus sexagesimus tertius, Cæcina Decio Basilio & Vibiano Consulibus adnotatur. Extat quidem præclara memoria Basilij Consulis, dum cum Sidonius comparat^d cum Auieno, qui ante annos octo Consulatum gesserat cum Valentiniano Augusto septimum eo magistratu fungente. Agens enim de Senatu Romano eius temporis, ista ait: Erant quidem in Senatu plerique opibus culti, genere sublimes, ætate graues, consilio vtilis, dignitate elati, dignatione communes: sed seruata pace reliquorum, duo fastigatissimi Consulares Gennadius Auienus, & Cæcina Basilius præ ceteris conspiciebantur: ij in amplissimo ordine, seposita prærogatiua partis armatæ, facile post purpuratum Principem principes erant, &c.] comparat eos simul, & in quibus alter alteri præstaret, enarrat; sed ad commendationem huius hæc ait: Auienus ad Consulatum felicitate, Basilius virtute peruenerat.] sed & de Basilij familia paulo post addit: In hoc (inquit) Coruinorum familiæ Deciana præferebatur.]

Sub hoc anno^e Hilarus Papa considerans Theophili Alexandrini Episcopi Cyclum iam in declinum labentem, absoluendum anno Christi quadragesimo octogesimo, de nouo conscribendo calculo prouinciam iniunxit Victorino Aquitano, qui huius facultatis habebatur omnium hoc tempore facile princeps. Præstitit ille quidem quod à Romano Pontifice iniunctum fuit opus, scripsitque Cyclum annorum quingentorum trigintaduorum: expertus est tamen postea aduersantem sibi Victorem Episcopum Capuanum, cui magis Beda tribuit: sed de controuersis iis suo loco dicendum erit. Hæc de Victorino complures testantur. Gennadius temporis huius scriptor de ipso ita habet^f: Victorinus natione Aquitanus, calculator scripturarum^g, inuitatus à sancto Hilario vrbis Romæ

^a Cedren. in Compend.^b Theodo. Lect. Collect. lib. 2. ^c Niceph. lib. 15. c. 23.BASILIUS CONSULARIS. ^d Sidon. lib. 1. epist. 9.e Marian. Scot. in Chron. HILARVS PAPA CYCLVM NOVVM CVRAT PER VICTORINVM.^f Gennad. de vir. illust. c. 88. ^g temporumCHRISTI
463.HILARI PAP.
3.LEONIS 7. IMPP.
SEVERI 3.

A Romæ Episcopo, composuit Paschalem cursum indagazione cautissima post quatuor priores, Hippolytum, Eusebium, Theophilum, & Prosperum; & protendit annorum seriem vsque ad quingentesimum trigessimum secundum, ita vt quingentesimo trigesimo tertio anno Paschalis reincipiat solemnitas eodem mense & die, eadem & Luna, qua primùm passio & resurrectio Domini facta est.] hæc Gennadius.

Hoc eodem anno celebrata est Synodus Arausiana posterior notata sub consulatu Decij Iunioris, præsidente ei Cæsario Arelatensi Episcopo, qui primo loco sedit, subscripsitque verbis istis: Cæsarius in Christi nomine Episcopus, constitutionem nostram relegi, & subnotans subscripsi quinto Nonas Iulij, Decimo Iunio viro clarissimo Conf.] hæc ibi. Qui enim Basilius in Fastis huius anni Consul inscribitur, fuisse illi cognomentum Cæcina, & ex Deciorum familia, nuper vidimus ex Sidonio Apollinare; vnde apud recentiorum auctorum Fastos iure inscribitur, Cæcina Decius Basilius. Porro habito respectu ad alium Cæcinam Decium, Albinum dictum, qui Consulatum gessit vnà cum Theodosio Iunio decimum octauum, anno Christi quadragesimo quadragesimo quarto, hic merito Decius Iunior, ille verò Senior nuncupabitur. Nec est quòd eiusmodi Concilium ad alium Decium, Iunio rem itidem dictum, Venantium appellatum, qui Consulatum gessit anno salutis quingentesimo octauo, referri possit. nam ille dictus est Iunior respectu alterius Venantij Decij, qui anno præcedente, nimirum quingentesimo septimo, cum Anastasio Augusto gesserat Consulatum. Quòd enim qui huic interfuere Concilio Episcopi, ante illud tempus mortuos esse magna ex parte liquet; nihil est vt ad illum Decium Iunio rem ista posterior Arausiana Synodus referri possit. Iam enim prædefunctum fuisse Eucherium Episcopum Lugdunensem, quis non intelligit? & Principium Sueffionensem Episcopum etiam ex hac vita sublatum, quis dubitat, cum legit Lupum patris Principij successorem Episcopum Sueffionensem anno quingentesimo septimo interfuisse Aurelianensi Concilio sub Clodoueo: vt taceamus modò de Prospero & aliis, quos certum est illa tempora minimè attigisse.

Quòd insuper ad illa tempora ista Synodus referri non possit, ad hæc etiam addimus, quòd cum quatuor Galliarum Præfecti eidem Concilio subscripti habeantur, Petrus, Marcellinus, Felix, & Liberius; nihil est vt ad ea tempora, cum Theodoricus regnaret Italiae Rex, eiusmodi Concilium referri possit; cum ipse testetur, à multo tempore antè desiisse Præfectos in Gallias mitti, cum non amplius Præfectos, sed Vicarium vnum loco ipsorum se mittere dicat scribens ad Gemellum Vicarium^a: nec alios quidem Præfectos misisse reperitur: quæ enim ratio quatuor mittendi Præfectos in angulum Galliarum, possidentibus eas maxima ex parte Franchis atque Burgundionibus? vnde satis esse putauit, eam partem, quam perexiguam possidebat in Gallia Narbonensi, Vicaria regere Præfectura. Sic igitur non ad illud tempus, sed ad præsentis anni Consulatum Cæcinæ Decij Iunioris, Arausianum Concilium referri debere, ex his quæ dicta sunt, redditur manifestum.

His igitur de tempore Synodi stabilitis, refelluntur qui sub Leone Pontifice, eiusque iussu dictam Synodum celebratam affirmant. Quòd insuper huic Synodo interfuisse reperitur Eucherius, absque dubio Episcopus Lugdunensis (nullus enim eius nominis alterius Ecclesiæ in Galliis reperitur Episcopus) redarguitur planè erroris Gennadius, dum vult eum sub Valentiniano atque Marciano Imperatoribus diem obiisse: quem secutus Ado in eundem lapidem erroris impexit. Ad hæc vsque saltem tempora cum fuisse superstitem, Acta Synodi manifestè declarant. Nec est, quòd ob hanc causam quis præsentem Synodum retrahere possit ad Consulatum Decij Senioris, sub anno Christi quadragesimo quadragesimo quarto: nam eo tempore non Cæsarius, qui huic præfuit Synodo, sed Hilarius erat Episcopus Arelatensis, cui successit Rauennius, & post Rauennium Eonius, cui iste de quo est sermo fuit successus Cæsarius. Sic igitur dicendum videtur, sanctum Eucherium Lugdunensem ad hæc saltem tempora vitam propagasse. Vixisse autem Eucherium, cum idem Cæsarius præfesset Ecclesiæ Arelatensi, certum redditur ex Actis Concilij Arelatensis tertij, cui item Cæsarius præfuit, Eucheriusque subscripsit. Sed & de his haud dubius testis accedit Cyprianus, qui res à Cæsario gestas quàm fidelissimè posteris commendauit: vixit enim eodem tempore, extititque eius discipulus, atque de eiusdem huiusmodi texit historiam^b:

Cum aliquando sanctus Cæsarius circa Alpes iter ageret, vir venerabilis sanctus Eucherius

CONCILIUM ARAUSIANUM POSTERIORIS.

^a Apud Cassio. lib. 3. epist. 17.

DE EUCHE-RII VITAE TEMPORE.

^b Apud Sm. 10. 4. die 27. An. 463.

CHRISTI
463.HILARI PAP.
3.LEONIS 7.
SEVERI 3. IMPP.

DE SANCTIS EPISC. CAESARIO ET EUCHERIO. cherius Lugdunensis Episcopus cum illo erat. Accidit tum, vt in media via infelix & morbida mulier eis occurreret, manibus & pedibus contractis per terram reptans. Quam cum esset intuitus beatus Casarius, interrogauit sanctum Eucherium, quid hoc esset, quod illa per terram ita se traheret. Eucherius interrogabat feminam. Illa respondit, se multis annis membris fuisse contractam. Beatus Casarius dicit sancto Eucherio: Descende, & conigna eam. Illo quasi trepidante & excusante sese, Casarius instat & vrget. Tandem Eucherius descendit, & conignat eam; aitque: Ecce feci quod iussisti. Dicit ei Casarius: Extensa manu, apprehende manum illius, & erige eam. Ille respondit: Quicquid aliud iusseris, non recusabit Eucherius tuus: istud vt faciam, adduci non potero: tuum est hoc facere, cui praestitit Deus gratiam animas & corpora languentium curandi. Casarius ait: Tu interim facito quod dico. Illo planè renitente, & cum multa modestia & cum lachrymis se excusante, diuque facere detrectante: Casarius dicit: Tu ne obedientiae causa in ignem ingressurus es, qui nec misericordia adduci potes, vt facias quod charitas iubet? Mitte in nomine Domini manum tuam, & erige eam. Tunc ille obediens, porrigit feminæ manum, & subleuat eam. Illa verò mox integrè sanata, abiit ad hospitium suum.] hucusque auctor: quibus intelligas, superstitem fuisse Eucherium, cum Casarius regeret Arelatensem Ecclesiam; atque adeò mirum non esse si huic posteriori Arausicano Concilio praesens fuit atque subscripsit. Quod si pertinaci animo Gennadio acquiescendum putes dicenti cum sub Imperatoribus Valentiniano atque Marciano esse defunctum: tunc planè dicere cogaris duos fuisse Eucherios eiusdem Ecclesiae Lugdunensis Episcopos; quod antiquiorum neminem hactenus dixisse inuenimus.

DE SANCTIS EPISCOPIS PRINCIPIO ATQUE REMIGIO. Resplenduit sacer iste sacerdotum Conuentus, tamquam nobile sertum contextum floribus, Episcopis sanctitate praclaris: reperitur enim inter alios sanctos Episcopos interfuisse sanctus Principius: fuit hic (vt dictum est) Ecclesiae Suesionensis Episcopus, germanus sancti Remigij Rhemensis Episcopi, sed aetate grandior; qui aliquandiu retentus in saeculo, ex matrimonio suscepit filium nomine Lupum, quem secum ducens in Lerinensem insulam monasticis instituit rudimentis: hic eximia ibi prouectus sanctitate, ad Suesionensem Ecclesiam adscitus Antistes est, cum & Remigius factus est Ecclesiae Rhemensis summus sacerdos. agit de Ambobus Sidonius A pollinaris in epistola ad eundem Principium^a data, qua haec habet eius exordio.

Iamdiu nobis, Papa venerabilis, etsi nondum vester vultus aspectus, tamen actus inspectus est: namque sanctorum diffusio meritorum stringi spatii non est contenta finalibus. Hinc est quod bonae conscientiae motus^{*} componitur. Quae loquor, falsa censete, nisi competentem professioni meae competens ad stipulator accesserit (satis in illo quodam caenobio Lerinensi spectabile caput, Luporum concellita, Maximorumque & parsimoniae saltibus consequi affectans Memphiticis & Palaestinis Archimandritas) is est Episcopus Antiochus; cuius relatu, qui pater vobis, qualesque vos fratres, qua morum praerogatiua Pontificatu maximo ambo fungamini, sollicitius cognoscere studui. Gaudens cognouisse me memini, cui patrem^{*} quondam videlicet vos habenti, vix domus Aaron Pontificis antiqui merito comparetur, &c.] haec ipse, comparans ambos fratres sanctos Episcopos Principium & Remigium Moyse & Aaron antiquae legis consacerdotibus. In fine autem: Obsecro impense, vt sitim nostram frequenter litteris litteratis ambo germani, tu frequentius, irrigetis.] Exat^b & alia eiusdem Sidonij ad ipsum Principium data familiaris epistola^b: mentio fit etiam eiusdem Principij a sancto fratre Remigio in testamento ab ipso condito. Est celebris eius memoria monumentis publicis consignata, & annis singulis eius celebritate natalis repeti^E solita quinto Kalendas Octobris.

DE LIBERIO PATRICIO. Interfuerunt & alij dignissimi sacerdotes (de quibus superius dictum est) quos ad dedicationem basilicae Liberius Patricius congregauit: nam in eius Actorum exordio haec habentur: Cum ad dedicationem basilicae quam illustrissimus Praefectus & Patricius filius noster Liberius in Arausica ciuitate, fidelissima deuotione construxit, Deo propitiante, ipso inuitante, conuenissemus, &c.] hunc ipsum puto Liberium Patricium virum frugi, qui licet secutus postea partes Odoacri Regis in Italia regnantis, tamen a Theodorico eius aduersario summam rerum obtinente probe cognitus & laudatus atque etiam Praetoriana Praefectura auctus est: Exat de his eiusdem Theodorici epistola ad Senatam^c. Virum hunc quidem fuisse maxime piuum, indicat etiam epistola ad eum scripta ab Ennodio Ticinensi, quae inter Symmachi Papae epistolas & eius nomine legitur. Huius filius Venantius fuit Comitiua

^a Sidon. lib. 8. epist. 14.^b Sidon. lib. 9. epist. 8.^c Apud Cassio. lib. 2. epist. 16.CHRISTI
463.HILARI PAP.
3.LEONIS 7.
SEVERI 3. IMPP.

A tiua Domesticorum ab eodem Theodorico donatus. Sed de Liberio modò satis. At quid in Synodo actum? accipe.

Cum saepe (quod antea dictum est) Pelagianis licet damnatis erroribus; Pelagianoque nomine prorsus infami reddito, quidam Gallicani presbyteri, etsi Pelagium damnare viderentur, ex obliquo tamen eidem fauerent, impugnantem sancti Augustini aliqua scripta aduersus Pelagianos edita: contra hos (vt vidimus) fuit sancto Prospero & Hilario laborandum sub Caestino Romano Pontifice, cuius auctoritate obstrusa sunt ora (vt ait Psalmus^a) loquentium mendacium, & loquentium aduersus iustum iniquitatem in superbia & abusione. Postea verò cum & noua arte eadem doctrina praua iterum serperet, essetque qui aduersus Pelagium scribens, nihilominus contra Augustini sententias eundem strueret apparatus armorum: his continuo fuit sanctis Patribus occurrendum. Qui talia moriebatur, inter alios Faustus extitit Regiensis Episcopus, de quo alias pluribus. Huic ex aduerso insurrexit pro Catholica veritate Casarius Arelatensis Episcopus, qui & aduersus eum postea edidit commentarios. Huiusmodi ergo occasione, sacer Conuentus habitus est: vbi in Synodo congregatis Episcopis; quae essent sinceræ fidei certæ veræque sententiae ex fonte deductæ purissimo, placuit promulgari: nempe quae à Romano Pontifice olim ad Galliarum Episcopos missa decreta fidei essent, nota omnibus fieri. Vnde hæc ipsa sanctis sacerdotibus in Synodo congregatis praefatus est, qui Synodo praerat, idem Casarius Episcopus Arelatensis:

Peruenit ad nos, esse aliquos, qui de gratia & libero arbitrio minus cautè & non secundum fidei Catholicae regulam sentire velint. Vnde & nobis, secundum auctoritatem & admonitionem sedis Apostolicae, iustum & rationabile visum est, vt pauca capitula ab Apostolica nobis sede transmissa, quae ab antiquis Patribus de certis Scripturarum voluminibus in hac praecipue causa collata sunt, ad docendos eos, qui aliter quam oportet senserunt, ab omnibus obseruanda praefere. Quibus lectis, qui hucusque, non sicut oportebat, de gratia & libero arbitrio credidit, ad ea quae fidei Catholicae conueniunt, animum suum inclinare non differat.] haec praelocutus primarius Antistes, ipsi & reliqui Patres subiecere capita viginti quinque, quibus omne virus erroris Pelagiani prorsus extinguitur, & sacra doctrina Patrum firmitus roboratur: quae & à quatuor Galliarum Praefectis, qui aderant, & à viris Consularibus, qui sacris Encaniis interfuerunt, subscriptione firmata voluerunt, vt suo ipsorum obstricti tenerentur chirographo, ne quouis modo fallacibus haereticorum artibus aditus aliqua ex parte pateret.

D Sed obserua, lector, quoniam potiori modo sanctissimi atque doctissimi viri sibi dimicandum contra aduersarios vtilius atque potentius in hoc sacro theatro delegerint: non alio quidem, quam, more maiorum, quo & praedecessores aduersus eosdem haereticos decertasse scirent: nempe agendo auctoritate (vt profitentur) Apostolicae sedis; cui obniti vel minimum, admodum nefas ducerent: cui non assentiri, id ipsum esse scirent haereticum; assensum verò illi praebere, idem esse Catholicum comprobari. His solide pressis sanctorum Patrum vestigiis insistant, qui cupiunt veræ fidei esse cultores: Ad ea reuocent gressus miseris Nouatores, de quae semitis rogent^b antiquis, qui errauerunt^c in inuio, & non in via. Maiores suos sequantur, quos eminens vitae sanctitudo & doctrina excellens in Ecclesia illustres & Deo caros valde fecere; & quos sibi esse coniunctos, Deus in operatione signorum reddidit manifestum: Vt planè certum perspicuumque omnibus factum sit, eos Deum sequi, qui Deum sequentibus coniunguntur. Sed de Arausicano Concilio satis.

E Quod verò ferme omnes Episcopi qui huic Synodo Arausicanae subscripti habentur, iidem & Concilium Carpentoratense reperiuntur subscriptione firmasse; facile coniecere possumus eadem circa tempora illud collectum esse. Cum enim celebrati Conuentus dies desiderantur & Consules, sub quibus collocari queat; nihil opportunius fiet, quam eundem hic intexere; vt quod iidem celebrasse noscuntur Episcopi, narratio eadem includat. Et quod in primis ad ipsam Carpentoratensem Synodum pertinet: ex Actis eius illud tantum reperitur sancitum ibi decretum de bonis oblatiis ecclesiis parochialibus, quidnam & quantum ex eis sibi vendicare Episcopis liceat. Synodalis insuper extat ab eodem Concilio data epistola ad Agrecium^d Episcopum, qua significatur, sententia Patrum ipsum esse suspensum per annum à sacra celebratione Missarum, ob perperam factam ab eo ordinationem, & quod ad dicendam causam vocatus ad Synodum venire recusasset, nec quemquam suo loco misisset. Hunc illum esse putamus Agrecium Episcopum, ad quem extat Sidonij Apol-

^a Psal. 30.^b Hier. 6.^c Psal. 106.SYNODVS
CARPENTORATENSIS.^d Agrecium

CHRISTI
463. 464

HILARI PAP.
3.4.

LEONIS 7.8.
SEVERI 3.4. IMPP.

^a Sidon. lib. 7. ^{epist. 5.} Apollinaris epistola, qua eum vocat Bituricum ad electionem noui Episcopi decernendam. Est eiusdem mentio in Concilio tertio Arelatensi. Immo & existimo omnes epistolas Sidonij, quæ ad Græcum Episcopum leguntur mendosè inscriptæ, ad Agrecium esse datas. Qui verò inter alios sanctos Episcopos Synodo huic interfuit, fuit Prosper, non quidem Regiensis, sed Aurelianensis Antistes, ad quem itidem extat eiusdem Sidonij data epistola. sanctitate hunc celebrem fuisse, testantur publicæ Ecclesiarum tabulæ, ex quibus eius præconium annis singulis vnà cum aliis Sanctis quinto Kalendas Augustas in Ecclesia decantatur, haud sanè degeneris à sanctissimo Aniano, quem habuit coluitque prædecessorem Antistitem.

^v ASENSE CONCILIIUM Fuit etiam tunc in Galliis in eadem prouincia habitum Vasense Concilium sub eiusdem Decij Iunioris Consulatu, mense Nouembris; cui itidem idem Cæsarius Arelatensis Episcopus præfuit, vt eius subscriptio indicat verbis istis: Cæsarius in Christi nomine Episcopus subscripsi die Nonas * Nouembris, Decio Iuniore V. C. Consule.] Vides, lector, vigilantiam pastorem; cum qui hoc ipso anno mense Iulij præfuit Concilio Arausicano, eiusdem anni mense Nouembris vnà cum subditis sibi eiusdem prouinciæ Episcopis præfens fuerit Concilio Vasensi, seu Vafatensi; cuius Acta confusa permixtaque fuisse cum aliis Vasensibus Conciliis, superius diximus. At de Synodis hætenus.

^c Cedren. An. ^{nal. hoc ann. 7.} ^{Leonis Aug.} Hoc eodem anno, qui septimus numeratur Leonis Imperij, Elisæi Prophetæ ossa à Palestina Alexandriam sunt translata. Ceterum sepulchrum eius apud Sebasten existens sub Iuliano Apollata profanatum esse, superius dictum est.

IESV CHRISTI
ANNVS
464.

HILARI PAP.
ANNVS
4.

LEONIS 8.
SEVERI 4. IMPP. C

^{PERSECUTIO} ^{EVARICI} ^{REGIS} ^{GO} ^{THORVM.} ^d ^{Isidor. Chro.} ^{Gothor.} ^{*Euarix} **N**oui Consules Rusticus & Olybrius nouum annum Christi quadringentesimum sexagesimum quartum aperuere: quo tum Hispania, tum Gallia à nouo Rege Gothorum Euarico afflictari durissimè cœperunt. Hoc enim anno morte sublato Theodorico Gothorum Rege, frater eius Euarix siue Euaricus regnum cepit; vt Isidorus auctor est, dum ait: Anno Imperij Leonis octauo Euaricus*, pari scelere quo frater, succedit in regnum annis decem & octo: in quo honore prouectus & crimine, statim bello defauit, partesque Lusitaniam deprædatur: qui prius capta Pampilona, Cæsaraugustam inuadit, totamque Hispaniam superiorem obtinuit. Tarraconensem etiam nobilitatem, quæ ei repugnauerat, exercitus irruptione peremit. In Gallias autem regressus, Arelatum & Massiliam vrbes capit, suoque regno vtramque subiecit.] & paulo post: Sub hoc Rege Gothi legum instituta scriptis habere cœperunt: nam antea tantum moribus & consuetudine tenebantur.] hæc Isidorus, paucis complectens eius cunctas in regno res gestas. Quæ autem spectant ad persecutionem illatam ab Euarico Galliarum Ecclesiis, dicemus anno Domini quadringentesimo sexagesimo octauo, reddituri singula suis temporibus.

Hoc eodem anno, qui Constantinopolitanæ vrbs præcessit incendium, Leo Augustus cum plurimum eos coleret, quos Deo sciebat amicos, præ ceteris veneratus Daniele Strylitam (quem cum admirandum vitæ institutum, tum frequentium miraculorum editio non vicinæ tantum Constantinopoli, sed reddiderant Orbi notum) vnà cum Gennadio Patriarcha inuisit, qui ad eum ordinandum presbyterum perrexit; quod & præstitit, licet illo diutius reluctante. Tunc & ipse Daniel Gennadio futurum prædixit incendium vrbs, quod vt anteuerteret ieiuniis atque precibus admonuit, significans & prædicens id ipsum Imperatori. Hæc quidem fusiùs ipsius Danielis Acta fideliter scripta: ex quibus memoria dignum illud de Leone Imperatore ab auctore narratum, ipsius verbis, ne quid addititium putet lector, hic describemus: ait enim de ipso Leone Augusto Daniele adeunte:

^{DANIEL} ^{EVTVRVM} ^{PRÆDICIT} ^{INCENDIUM} ^c ^{Acta Daniel.} ^{apud Syr die} ^{11. Decemb.} ^{LEO IMPE-} ^{RATOR} ^{QUANTVM} ^{SIT VENE-} ^{RATVS DA-} ^{NIELEM.} Cum non ingentes, qui sunt Imperij proprij, sumpisset spiritus; sed didicisset, quantum sit virtus Imperio præstantior: ipse quoque Imperator ad eum ascendit, super columnam videlicet; & perinde ac si regium fastum ac supercilium reliquisset inferius; & se exuisset, se quidem humi prosternit, tangit autem sacros illius pedes, quasi hoc faciendo magis honoraretur, quàm quòd esset Imperator: Quos cum tetigisset, impletur admiratione, sicut prius Gelasius: erant enim illi pedes valde tumentes & omnino scatentes vlceribus; eratque simul horribile & miserabile, illos videre tangere. Tunc etiam Imperator do-

na.

CHRISTI
465.

HILARI PAP.
5.

LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

A nat eum basi geminarum columnarum, quas ipse posuit, duplicem etiam columnam nominans.] hæc ibi. subdit quæ terribilia post anni vnus circulum Constantinopoli contingere; nos verò suo loco dicturi ea sumus anno sequenti. Potuisset quidem huiusmodi officijs diuinum placare numen Imperator, atque venturam cladem anteuertere; nisi peccatis id exigentibus, populus illam è Dei manibus extorsisset inuiti. Et quod iam completa erat iniquitas Sodomorum, non intercedit Abraham: obliuiscitur, inquam, Gennadius, quod monuerat Daniel, publicas indicere preces, & ieiunia biduana per hebdomadas singulas imperare. Sic namque Deus vltionem immisurus in peccatores venia indignos, illud præmittere solet, quod loquitur per Isaiam: Misceuit vobis Dominus spiritum soporis: claudet oculos vestros: Prophetas & principes vestros, qui vident visiones, operiet.] etenim tum Gennadius, tum Imperator, quæ audierant de clade incendij à viro sanctissimo, omnino ea obliuioni mandarunt.

IESV CHRISTI
ANNVS
465.

HILARI PAP.
ANNVS
5.

LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

In signi calamitate notatus præfens annus quadringentesimus sexagesimus quintus, Constantinopolitanæ vrbs conflagratione, nouo Consule nequissimo Basilisco, hæreticorum fautore præcipuo, aperitur, collega ei coniuncto in Occidente à Seucro Augusto Herminero Gotho, opera Ricimeri Ariani. Qui igitur magistratu duorum hæreticorum, alterius Consulis Ariani, alterius verò Eutychiani, incipit annus, memorabilia secum mala vexit. His enim Consulibus (inquit Marcellinus) Constantinopolis magno inuasa incendio, facie fœdata deplangitur.] hæc ipse. Sed accipe ista fusiùs narrata ex Danielis Strylitæ, qui cuncta prædixit, fidelibus Actis:

Iam pridem quidem (inquit auctor) principium habebat anni ambitus, & mensis instabat quem Romani vocant Septembrem, in quo magni martyris Mamantis festum pij celebrat. Vespere ergo, quando festum à pijs præparatur, & tota nocte agitur vigilia, finem accipit magni Danielis propheta: Et repente in maxima atque regia ciuitate incipit incendium; quod vsque adeò est excitatum, & adeò inualuit, vt ferè vniuersam contriuerit ciuitatem. Nam cœpit quidem à muro qui est prope mare, quem etiam nominant nauale: peruenit autem vsque ad forum Constantini, & pertigit ad portum Iuliani, quasi mediam cinxisset ciuitatem. Quo in loco & comprehensa sunt vniuersa corpora: quacumque verò fuere comprehensa, facillè perierunt. Et sic passus ignis in maximam creuit flammam. Eratque malum inexpugnabile: quippe cum quicquid ad opem ferendam afferebatur, argueretur nihil proficere. quapropter multas quidem domos, multa autem templa, virorumque & mulierum proserpsit depascens multitudinem: multi verò partibus & membris corporis, quæ inuaserat ignis, statim mutilabantur, erantque semiustulati, & media parte cæsi, miserabiliores iis qui omnino cum suis perierant.

Erat ergo periculum, ne quod vulgò celebratur, Orbis terræ miraculum, Constantini inquam ciuitas, cerneretur pati similia incendio Sodomorum. Vix tandem vt in tanto malo eis venit in mentem S. Danielis prædictio; & credunt fore, vt illius solùm precibus malum vincatur: Hinc factum est, vt ad eum magna celeritate current, ille quidem pecuniæ deflens priuationem, hic seruorum, alius domus, alius amicorum, & hic quidem cognatorum, ille verò vxoris & suorum filiorum, alius autem omnium facultatum. Propter quæ Sanctum tanto dolore affecere, vt totus repletus lacrymis, eos damnaret negligentie, quod ipso eis multum testificante & prædicente, malum poenitentia vitare non curauerint: vt qui in patiando solùm fuerint Niniuitæ, non autem in poenitendo. Hæc dicens, illis quidem sic suadebat curam gerere orationis & ieiunij. Quinetiam ipse quoque manus in cælum tollens, illinc implorabat auxilium. Et post orationem cum eis dixisset finem calamitatis, eos dimisit: Post septem (inquit) dies cessabunt minæ ignis. Sicut ille dixit, & res est consecuta: septimo enim die non erat amplius ignis. Tunc & alios & eos qui gerebant magistratus, quintiã & ipsum Imperatorem incessit metus: & secū assumpta Imperatrice, fit supplex beato Danieli, pro eo quidem quòd præterierant, misericordiam, securitatem autem in futurum postulans.] hæc ibi de incendio.

Sed & Euagrius audi mali originem describentem, fuisse nimirum immissiones per angelum

^a Genes. 19.

^b Isa. 29.

^c Marcellin. in Chron. sub his Cons.

^d Apud Syr. die 11. Decemb. INCENDIUM VRBS CONSTANTINOPOLITANÆ

CONSTANTINOPOLITANI AD DANIELEM CONFLUYUNT.

^e Euagr. lib. 3. c. 13.

CHRISTI
465.HILARI PAP.
5.LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.PER MALVM
DAEMONEM
INCENDIVM
IMMISSVM.

gelum malum : nam ait : Fertur , dæmonem quemdam maleficum & confcleratum mulieris gerentem similitudinem , siue mulierem egentem , quæ victum manibus quæritabat , (vtrumque namque dicitur) circiter tempus quo lucernæ accendi solent , lucernam in forum detulisse , quasi aliquid falfamenti empturam ; depositaque ibi lucerna , se inde subduxisse : flammam lucernæ stupam occupasse , maximum excitasse incendium ; ædificiumque in foro positum , dicto citius , combussisse , atque ædificia alia in proximo sita , non modo quæ facillè incendi poterant , verum etiam quæ erant ex lapidibus constructa , depascentem , facillè absumpsisse .

Quod quidem incendium durasse ad quatrimum , nullisque viribus comprimi potuisse , per vibem mediam totam pererrans , à Septentrionali regione ad Australem vsque omnes domos ad quinque stadia in longum , in latum ad quatuordecim stadia penitus vastasse ; nullumque ædificium vel publicum , vel priuatum , nullas columnas , nullos denique fornices ex lapidibus structos toto illo spatio , quo grassabatur , omnino reliquisse , sed omnem duram concremassè materiam , perinde ac si fuisset res perfacilis ad incendendum . Hanc cladem in Boreali vrbis regione , in qua nauale est , à via Bouis (hoc enim nomine est) vsque ad vetus templum Apollinis oberrasse : in Australi autem , à portu Iuliani ad ædificia ecclesiæ , quæ Concordiæ nomine nuncupatur , non multum distantia , grassatam : in media ciuitate , à foro Constantini ad Tauri forum vsque , miserabile spectaculum & cum primis horrendum ante omnium oculos posuisse : nam quæcumque vrbis loca in sublimè cum summa pulchritudine erecta fuissent , aut quæ ad magnificentiam & singularem præstantiam affabrè elaborata , aut ad publicos priuatosque vsus extructa , acruatim veluti in montes collesque inuios & abruptos aggregata fuissent , atque confertos omni materiæ genere sic priorem deformasse effigiem , vt nec ab eorum habitatoribus internoſci poterat , qui locus hic vel ille ante fuisset .] hæc Euagrius , in eo à superius dictis tantum discrepans , dum quatuor dumtaxat dies incendium perdurasse tradit , cum alij sex ponant .

At minimè prætereundum est ingens tunc temporis editum à sancto Marciano miraculum . Cum enim dominans sua potentia vastum incendium depasturum esset , quam nuper crexerat , atque Deo dicauerat , ingentem basilicam Anastasiam ; ipse , ne id fieret , precibus anteuertit . Nam in rebus ab eo gestis hæc leguntur : Incendium , quod non multa habuit similia , exitio dabat Rostra Domini (hoc etiam nomine nuncupata est basilica Anastasia , quod in eo loco Gregorius Nazianzenus pulpitu ad conciones erexisset .) Nam cum ignis apprehendisset loca quæ sunt ad mare Boreale , totam vrbem cingebat ; & sic serpens ferociter vsque ad mare quod est in Meridie , depascebat omnia quæ intercedebant . Consequenter ergo hanc quoque sacram ædem ignis comprehendebat impetus . Vnusquisque ergo , propriis neglectis calamitatibus , ad templum acriter procedebat , igni qui non cernebatur eorum inflammatis animis .

Homo autem Dei Marcianus nihil perterritus , & ne si quidem eum in orbem circumſideret ignis , nihili faciens , sed fidei in Deum credens omnia cedere , sacris acceptis Evangelij , in summum tectum ascendit ; & stans in medio flamma , & se conuertens ad preces : Christe Deus (dicebat) Deus patrum nostrorum , qui Abrahamæ sacrificium suscepisti , & quem ei ex promissione præter spem tribuisti filium , præter spem à cæde liberaſti : qui etiam in fornace Babylonica tres pueros captiuos eo effecisti potentiores : ipse nunc quoque , Domine , hanc tuam domum conserua , ne lædatur ab igne : & ne concedas , vt opus tuum , quod nos multo labore & tanto perfecimus desiderio , ignis destruat ; ne adhuc pergat inimicus aduersus nos insolenter gloriari ; nec ora Arianorum qui sunt nobis propinqui , nos probri appetant : sed nunc quoque ostende aliquid dignum tua benignitate & maiestate , ad gloriam tui nominis , & ad nostram qui veritati credimus , gloriationem & exultationem .

Hæc cum ille diceret , vnà cum verbis effluebant lachrymæ , & ostendebant eum intus extabescere . Deinde cum subiunxisset , Amen : videbant omnes ferè qui aderant , primum quidem ignem sibilantem circa totam ædem , & in illam veluti facientem impetum , deinde verò recedentem , & veluti repressum à quadam inexpugnabili & fortissima virtute . Certè hæc quoque sacra ædes , quomodo diuinorum puerorum aliquando corpora , tota illæsa , tota intacta in tanto (ô Christe Saluator) igne est conseruata .] hæcenus de his auctor . Sed ne tota periret ciuitas hoc incendio , preces quoque sancti Marcelli Archimandritæ viri sanctissimi à Deo obtinuisse , qui res ab eo gestas conscripsit restatur , à quo & eiusdem

* Apud Sur die
10. Ian.MARCIVS
INCENDIVM
SUPERAT.

* Genes. 22.

* Dan. 3.

CHRISTI
465.HILARI PAP.
5.LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

A eiusdem incendij vastitas describitur : sed satis quæ supra iisdem consentientia sunt dicta sufficiant .

Deformata admodum remansit ciuitas tanto per tot dies exusta incendio , adeò vt penè fuerit eadem ex integro construenda . Quamobrem Zeno Imperator , qui Leoni successit in Imperium , constitutionem de priuatis ædificiis promulgauit , qua consultum fuit in posterum , ne si contingeret domum aliquam conflagrare , vicini quoque domum continentem flamma depasceret : etenim statuit , vt ædificans domum , duodecim pedes spatij relinquere debeat inter proprias & vicini ædes , ad securitatem ab igne præstandam , & alia huiusmodi . habetur ibi mentio de domibus combustis , vt vsque ad centum pedes altas instaurare liceat . Apparet quidem ex noua hac restauratione Constantinopolitanæ vrbis domos omnes in insulæ formam fuisse redactas , quæ vndique pedibus duodecim à vicini æde distarent . Insuper ibi meminit Imperator de Leonis Imperatoris eodem argumento constitutione his temporibus edita : quarum quidem legum fanciendarum quæ causa præcesserit , ex iam dictis satis habetur expressa .

Ad affigendum verò peccantem populum haud sufficiens visa est ista vna vindicta , sed Deus alias superaddidit . Conferta ciuitas hæreticis erat , illis verò præsertim qui ob gratiam Imperatoris foris fidem Catholicam profiterentur , intus autem Eutychetem atque Dioscorum haberent inclusum . Sed & Arianorum sicut increbrescebat numerus , ita erat & soluta licentia patrocini aulicorum potentium , in quorum manu post Imperatorem summa rerum esse videbatur : fuere hi Aspar & Ardaburius Præfecti militibus , quorum magna erat penes omnes auctoritas . Vt merito Deus incendio tradiderit ciuitatem , in qua impietas , inuito licet Imperatore , sibi solum collocauerat . Sed quæ mala incendium secuta sint , his addamus , & primum de Imperatore in magno vitæ discrimine collocato . Suppedirant enim hæc nobis Acta Danielis abundè , quæ de his ista habent , quibus ipsa historia textitur :

Iam quidem post autumnalem conuersionem , mutato tempore , erat hiems , & hiems maior , quam vt eam possit explicare oratio : quæ tamen superabatur ab inuictò generosi Danielis animo . Cadebant autem imbres plurimi , & ventorum erat procella vehemens .] de his puto imbris imminentibus Nicephorū intelligere , vbi multa simul quæ diuersis temporibus contigerunt , in vnum congerit , atque ait : Constantinopoli verò & in prouincia Phrygia imbres immensi , & in quartum diem iugibus aquis calitus fluminum more descendentes , durauerunt ; montes in planiciem deciderunt , & vici maximi diluuiò perierunt . Ex quibusdam purgamentorum copia in quibusdam lacubus insulæ extiterunt , sicuti in Boane , quæ ad Nicomediam est , accidit .] hæc ipse de pluuiis . De vi autem magna ventorū , Acta iterum repete Danielis , in quibus hæc sequuntur .

Venti verò inter se agitabant seditionem , & multi simul spirabant & adeò violenti & immanes , vt ferreas ansas columnarum , quæ duas columnas inter se committebant & coniungebant , & Daniele in altum ferebant , violenter euellerent .] Et inferius , summum Danielis vitæ discrimen mouisse ait Imperatorem , vt ad eum inuisendum obequitaret . sed quid tunc illi magni periculi acciderit , audi : Nouerat (inquit auctor) Imperator quæ iusto Danieli acciderant ; & contendit ad videndum columnam , partim quidem poenas sumpturus de his qui ansas non effecerant firmas & validas , partim verò , vt tuto eas de cetero committeret . Sed illos quidem magni Danielis mansuetudo eripit à minis Imperatoris mortem eis minantis . Descendenti autem de monte Imperatori non paruum accidit periculum : Nam cum quidam metus equum fortè fortuna turbasset , quem ille ascenderat , isque conterritus pedes crexisset anteriores , supinus quidem cecidit statim humi : iacebat equus , supinus autem etiam cum eo Imperator ; id verò quod ante stabat super sellam regiam , frontem contriuit Imperatori , & quæ erat in capite coronam procul expellit ; quo tempore contigit eas quæ in ipsa erant margaritas aliam aliò dispergi . Sed Daniel quoque cum oratione præuenisset malignum , à mala morte seruat Imperatorem , & sic reuersus fuit sine periculo .] Subdit verò auctor , quomodo ea occasione contigerit Arianum hominem ad Catholicam fidem conuerti , sic dicens :

Equiso Imperatoris (vt eum vulgaris & consueta lingua vocat) Comes equorum , vel Comes stabuli , omni quidem anteriori tempore laborabat nefaria Arii infania : Tunc autem & Imperatoris timens periculum , & ne quod acciderat ei iram concitaret , cursu venit ad Sanctum

* Apud Sur die
29. Decemb.* l. 12. C. de
priuatis ædif.
DE NOVA
ÆDIFICAN-
DI RATIO-
NE.ARIANI ET
EUTYCHIA-
NI CONSTAN-
TINOP. AB-
VNDANT.* Apud Sur die
11. Decemb.* Niceph. lib.
15. c. 20.
IMBRIVM
PRODIGIO-
SA FRE-
QUENTIA.LEO IMP.
INVISIT
DANIELEM.COMES STA-
BULI ARI-
ANVS FIT CA-
THOLICVS.

CHRISTI
465.HILARI PAP.
5.LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

Sanctum. Ille verò non solùm eum metu ab Imperatore, sed etiam mala pollicitus est se esse liberaturum opinione, quæ est quouis alio periculo grauior. Hæc audiuit equis; & cum mitibus placidisque eius suasionibus opinionem Arij abiurasset, ea sensit quæ Orthodoxi. Atque Sanctus quidem scribit ad Imperatorem, quòd & Iordanes (id enim illi nomen fuit) abnegata deceptione, in rectis incedit dogmatibus, & quòd propter hoc ipsum est iustissimus: qui etiam huc ad me venit, vt à te veniam consequeretur.] hoc litterarum magni Danielis est argumentum, ad quem Imperator ita rescripsit:

ERIST. LEO-
NIS AD DA-
NIELEM.

Periculi quidem mei causa non alius fuit, quàm ipse mihi, qui sic ausus sum ascendere ante oculos tuos, & non pedes procul abij à sacra columna. Ego autem deinceps diligenter cauebo. Iordani vero non modò non irascor; vt etiam valde læter, quòd meus ex equo lapsus ei causa fuerit, vt qui iacebat, surgeret.] hæc Leo ad Danielem. Sed pergit auctor:

REX LAZO-
RVM INVI-
SIT DANIE-
LEM.

De cetero autem tanta erat Imperatoris in Sanctum reuerentia, vt non solùm ipse honoraret eum iis quæ oportebat, sed etiam aliis eum tamquam rem cælestem ostenderet. Itaque cum paulo post contigisset Regem Lazorum venire ad Imperatorem Romanorum causa faciendi foederis; aliis quidem prætermis, eum verò accipiens & ducens ad Sanctum: Hoc est (inquit) mei Imperij miraculum. Ille autem vsque adeò obstupuit, eius videns tolerantiam atque fortitudinem, vt non solùm Sanctum, sed etiam columnam, in qua erat positus, cum lachrymis adorans, multas voces emitteret barbarus valde eruditæ mentis, vt quæ multa didicerat: Ago tibi gratias, dicens, Rex cælestis, quòd qui ad terrenum Regem veneram, cælestem huius viri viram ostenderis, & dignum me censueris, qui essem spectator talium mysteriorum.] hæc ipse. at de his hæcenus.

* Appud Sm. die
29. Septemb.

Hoc pariter anno nono Leonis Imperatoris, celebris fama Quiriacus anachoreta Hierosolymam petens, in Laura sanctissimi viri Euthymij Abbatis primordia auspiciatus vitæ monasticæ, ad magnæ virtutum molis ædificium construendum fundamenta iecit. Extant eius Acta & quidem mirifica, quæ & aliqua ex parte Cyrillus in rebus gestis Euthymij simul intextuit. Agit de eodem Cedrenus, sed sub anno Leonis Augusti septimo. Iam verò ad res Occidentalis Ecclesiæ transeamus.

NATALIS
ROM. PONT.
CELEBRITAS

Hoc eodem anno, sub iisdem Consulibus, decimo octauo Kalendas Decembris, ab Hilario Papa habita est Romæ Synodus. Conuenerant enim eo tempore Romæ quadraginta octo Episcopi ad natalem diem ipsius Romani Pontificis, ex more, solemniter celebrandum pridie Idus Nouembris, vt ex epistola Synodali data ad Episcopos Tarraconensis prouinciæ constat: de quo quidem pristino vsu superius dictum est in Anastasio Papa auctoritate sancti Paulini. Huius igitur occasione Episcoporum conuentus, Hilarius Papa Romæ Synodum habuit. Cum enim ex diuersis prouinciis, more maiorum, missæ essent Romam ad ipsum Pontificem ab Episcopis & Synodis congregatis variæ consultationes, ex Hispania nimirum & Gallia: has omnes cum Episcopis qui Romæ conuenerant, communicare voluit consuetæ modestia Rom. Pontificis, qui eas poterat solus absolueret. At reliqua omnia quæ in hac Synodo fuerint pertractata, ipsa quæ extant Acta significant, quæ sic se habent, prælocuto ita in primis Hilario Papa:

* Extant to. 2.
Concil.
ROMA NVM
CONCILIUM.

Quoniam religiosus, sancto Spiritu congregante, Conuentus hortatur, vt quæcumque pro disciplina Ecclesiastica necessaria sunt, cura diligentiore tractemus: si placet, ea quæ ad ordinationum tenorem pertinent, iuxta diuinæ legis præcepta & Nicænorum canonum constituta, ita adiuuante Domino in omne æuum mansura solidemus: Vt nulli fas sit sine status sui periculo, vel diuinæ constitutionis, vel Apostolicæ sedis decreta temerare: Quia nos, qui potissimi sacerdotij administramus officia, talium transgressionum culpa respiciet, si in causis Dei desides fuerimus inuenti: quia meminimus, quòd timere debemus, qualiter comminetur Dominus negligentia sacerdotum: Siquidem reatu maiore delinquit, qui potiori honore perfruitur, & grauiora facit vitia peccatorum sublimitas dignitatum.] hæc prælocutus Hilarius in Synodo coram Episcopis, tria ad restam ordinandorum clericorum dispositionem decreta subiecit: quibus recitatis, hæc recitata est acclamatio omnium Episcoporum: Exaudi Christe, Hilario vita: dictum est sexties. Hæc confirmamus & hæc docemus: dictum est octies. Hæc tenenda sunt: hæc seruanda sunt: dictum est quinquies. Doctrinæ vestre gratias agimus: dictum est decies. Ista vt in perpetuum seruentur, rogamus: dictum est quindecies. Ista per sanctum Petrum

vt in

CHRISTI
465.HILARI PAP.
5.LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

A vt in perpetuum seruentur, optamus: dictum est septies. Hæc præsumptio numquam fiat: dictum est decies. Qui hæc violauerit, in se veniet: dictum est septies.] Has scias à Patribus ingestas acclamationes esse more maiorum ad insinuandam Episcoporum omnium in decretis à Romanis Pontificibus sancendis spontaneam fauorabilemque consensionem.

Post hæc autem idem Hilarius Papa in medium protulit consultationem ex Hispania missam ab Episcopo Tarraconensi. Etenim Acta ista subiiciunt: Et factò silentio, Hilarius Episcopus dixit: Præterea, fratres, noua & inaudita (missis de Hispania epistolis sub certa relatione peruenit) in quibusdam locis peruerfitatum semina subinde nascuntur. Denique Episcopi atque, qui non nisi meritis præcedentibus datur, non diuinum munus, sed hereditarium putant esse compendium: & credunt, sicut res caducas atque mortales, ita sacerdotium, velut legatario, aut testamentario iure posse dimitti. Nam plerique sacerdotes mortis confinio constituti, in locum suum feruntur alios, designatis nominibus, subrogare; vt scilicet non legitima expectetur electio, sed defuncti gratificatio pro populi habeatur assensu. Quod quàm graue sit, æstimate.]

Cum hæc ab Hilario Papa de Hispaniarum Ecclesiis ingesta per litteras Episcopi Tarraconensis Ecclesiæ audis; in memoriam reuoca, quæ anno superiori itidem de Hispaniis ex S. Isidoro dicta sunt; nimirum tremendo ac terrifico Dei iudicio datas Gothis furentibus deuaftandas: vt planè, qui secundum illud Propheticum dixerant: Venite hereditate possideamus sanctuarium Dei] imprecationem eiusdem Prophetæ vlticem senserint mox ista subdantis: Deus meus, pone illos vt rotam, & sicut stipulam ante faciem venti: Sicut ignis qui comburit siluam, & sicut flamma comburens montes, ita persequeris illos in tempestate, &c.] Verum etsi penes aliarum Hispaniæ prouinciarum Episcopos solutus esset vigor Ecclesiasticæ disciplinæ, certè quidem in Tarraconensi prouincia vigeat custodia legum: in quas cum quis enormiter deliquisset inuentus esset; statim omnibus in vnum cocuntibus audita eius causa deferbatur ad Romanum Pontificem: quod his diebus bis factum, ex litteris ab ipsis Romam missis intelliges.

Hilarus igitur in posterum consulturus, ista subiecit: Atque ideo, si placet, etiam hanc licentiam auferamus: ne (quod turpe dictu est) homini quisquam putet deberi, quod Dei est. Vt autem quod ad nos perlatum est, ad vestram etiam possit peruenire notitiam: Hispanorum fratrum & Coepiscoporum nostrorum scripta legantur.] Recitatae sunt primùm litteræ vltimo loco datae, postea verò quæ primitus scriptæ fuerant: priores enim de Siluano Calaguritano Episcopo querelam habebant; posteriores verò causam Nundinarij Episcopi Barchinonensis & eius successoris Irenæi continebant. At nos, pro more nostro, de his quæ primo loco sunt scriptæ, primùm agamus.

A scianus itaque Tarraconensis Episcopus, & qui cum eo conuenerunt omnes prouinciæ illius Antistites in litteris ad Hilario Papam aduersus Siluanum ita scripserunt:

Domino beatissimo & Apostolica reuerentia à nobis in Christo colendo Papæ Hilario, A scianus Episcopus & vniuersi Episcopi Tarraconensis prouinciæ.

Etsi nulla extaret necessitas Ecclesiasticæ disciplinæ: expetendum re vera nobis fuerat illud priuilegium sedis vestre, quo susceptis Regni clauibus post resurrectionem Saluatoris per totum Orbem beatissimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminationi prospexit: Cuius Vicarij principatus sicut eminent, ita metuendus est ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in vobis primitus adorantes, cui sine querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, inde responsa quærentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione, sed Pontificali totum deliberatione præcipitur.] Habes, lector, satis perspicuè declaratum cum plurimis aliis, tum hoc quod modò recitatur, exemplo, quanta obseruantia Hispaniarum Episcopi sint semper prosecuti Romanum Pontificem, è cuius sede se Euangelium accepisse scirent. Sed audi de Siluano eorundem narrationem

Cum hæc ita se habeant: est tamen inter nos falsus frater; cuius præsumptionem sicut diutius tacere non licuit, ita & loqui futuri iudicij necessitas imperauit. Siluanus quidem Episcopus Calaguræ in vltima parte nostræ prouinciæ constitutus, diuinationes sibi indebitas vsurpando, humilitatem nostram ad hoc vsque perduxit, vt contra eius vanissimam superstitionem sedis vestre vnicum remedium flagitemus. Hic namque iam ante septem aut octo amplius annos, postponens Patrum regulas, & vestra instituta despiciens, nullis petentibus populis Episcopum ordinauit: cuius præproperum factum

Annal. Eccl. Tom. 6.

Z

existi-

CONSULTA-
TIO TAR-
RACONEN-
SIVM EPI-
SCOPORVM.

* Psal. 82.

* distaret
HISPANI
EPISCOPI
QUANTVM
COLANT
ROM. PONT.* ordinationes
SILVANI
GAVSA.

CHRISTI
465.HILARI PAP.
5.LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

existimantes fraternæ & pacificæ posse admonitione sanari, profecit in peius. Denique contra vetustatem canonum, contra Synodi constituta, alterius fratris nostri presbyterum, spiritu tantum præsumptionis accensus, in eodem loco, qui illi fuerat destinatus, cui inuito & repugnanti imposuerat manus, & qui nostro iam cœtui fuerat aggregatus, Episcopum fecit. Hinc factum est, vt de eius miserima temeritate ad nos Cæsaraugustanæ vrbis Episcopus frater noster vniuersa referret, cuius diligentia & sollicitudo admodum prospexerat, si in aliquo profuisset. Siquidem cunctis in vicinia positis Episcopis, ne se schismatico adiungerent, frequentissimè contradixit: sed obstinatione damnabili totum, quod erat illicitum, & quod nobis pudor est dicere, non erubuit solus ille committere.

CAUSAS EPI-
SCOPORVM
AD ROM.
PONT. DE
FERRI.

Proinde quia his præsumptionibus, quæ vnitatem diuidunt, quæ schisma faciunt, velociter debet occurri: quæsumus sedem vestram, vt quid super hac parte obseruare velitis, Apostolicis affatibus instruamur: quatenus fraternitate collecta, prolatis in medium venerandæ Synodi constitutis, contra rebellionis spiritum vestra auctoritate subnixi, quid oporteat de ordinatore & de ordinato fieri, intelligere, Deo adiuuante, possimus. Erit profectò vester triumphus, si Apostolatus vestri temporibus, quod sancti Petri cathedra obtinet, Catholica audiatur Ecclesia, si nouella zizaniorum semina fuerint extirpata. *Et subscriptio.* Orantem pro nobis sanctum Apostolatam vestrum iugi auro diuina conferuet æternitas.] hætenus prior data in Siluani causa Synodi Tarraconensis epistola: ex qua antiquam vides custoditam praxim, nimirum causas Episcoporum solitas deferri ad Romanum Pontificem.

DE CAUSA
IRENÆI
EPISCOPI.

Posterior verò data ab iisdem ex alio Episcoporum Conuentu epistola in causa Irenæi, primo loco recitata est, in qua mentio habetur de datis antea litteris in causa Siluani: à qua diuersa erat causa ipsius Irenæi Episcopi Barchinonensis: Hunc vir dignissimus Nundinarius Episcopus Barchinonensis heredem paucorum bonorum instituens, optare se dixit, vt in locum suum idem Irenæus ordinaretur, qui erat alterius Ecclesiæ Episcopus: eius quidem vltimæ voluntatis elogium & populus & clerus, simulque comprouinciales Episcopi ratum habuere, immo & annuissè ponitur Metropolitanus Antistes ob Ecclesiæ illius vtilitatem, & merita decedentis & succedentis Episcoporum. His enarratis in epistola ad Romanum Pontificem, eiusmodi petitionem adiecerunt: Ergo suppliciter precamur Apostolatam vestrum, vt humilitatis nostræ decretum, quod iuste à nobis videtur factum, vestra auctoritate firmetis.] Intelligis, Romanæ tantummodo sedis Episcopi fuisse dispensare in iis quæ contra canones præsumpta essent; nec Concilio prouinciali tantam fuisse auctoritatem, vt inconsulta Apostolica sede id præstare potuisset. Quid autem ad hæc qui Romæ conuenerant Patres? Primo quidem publicis acclamationibus, inde verò singulorum sententiis, quæ ab illis Episcopis probata fuerant, sunt explosa. In acclamationibus verò inter alia illud quinquies dictum: VT SERuetur ANTIQVITAS ROGAMVS.] digna planè tanto Confessu sententia, qua tamquam valido mucrone confoditur, quicquid vniquam vel contra fidem vel contra Ecclesiasticam fuerit disciplinam præsumptum.

De his autem omnibus quæ Synodali fuerunt sententia definita, scripta est ab ipso Hilario Papa epistola decretalis ad Afcanium & reliquos prouinciæ Tarraconensis Episcopos data tertio Kalendas Ianuarij, Basilisco & Herminero Consulibus: vt planè appareat, ab exordio Synodi cœptæ decimoquinto Kalendas Decembris, vsque ad datas has litteras tertio Kalendas Ianuarij, intercurrisse mensem vnum & dies duodecim, tantoque temporis spatio Synodum perdurasse; cuius aliquæ deesse videntur Actiones, vt inter alia, quæ ab aduersaria parte pro Siluano Episcopo allata fuisse, idem Hilarius Papa in dicta epistola docet, quæ fuerant eiusmodi, vt eundem Pontificem ad dispensandum cum eodem Siluano permouerint, ne videlicet diro schismate scinderetur Ecclesia. Non sic quidem cum Irenæo, quem ad suam Ecclesiam Hilarius redire præcepit: quibus intelligas quàm indigno animo tulerint Romani Episcopi sedium mutationem. Dedit & de his idem Hilarius Papa priuatim alias ad eundem Afcanium Tarraconensem Episcopum litteras, quæ iisdem Actis accesserunt appendix. In hac insuper Synodo, ad Ecclesiæ vniuersalis ædificationem, constitutionem edidisse Hilarum Papam, habent eius vitæ Acta his verbis: Fecit constitutum de Ecclesia in basilica ad S. Mariam, Consularu Basilisci & Hermineric, decimo sexto Kalendas Decembris.] quid enim per Constitutum intelligatur, superius dictum est.

Quod

CHRISTI
465.HILARI PAP.
5.LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

- A** Quod verò inter quadraginta octo Episcopos qui Synodo interfuerunt, primo loco ponatur Maximus Episcopus Taurinensis post Romanum Pontificem; non id quidem accidit sedis prærogatiua, cum digniores illic essent Episcopi Metropolitanus, vt inter alios Ecclesiæ Mediolanensis Antistes: sed id factum scias prærogatiua ætatis in Episcopatu agentis: hic namque mos vetus, vt qui plures annos ageret in Episcopatu, vel Archiepiscopatu, priorem sibi in Synodis locum vendicaret, etiam si alioqui dignitate sedis esset inferior, salua tamen Patriarchalium prærogatiua sedium. Maximum autem Taurinensem plurimos egisse in Episcopatu annos, ex eo poteris intelligere, quod de ipso agens Gennadius, qui his viuere temporibus, claruisse cum tradit Honorio & Theodosio Iunior regnantibus, licet cusi codices habeant cum obiisse diem sub iisdem Augustis. Sed quomodo id fieri potuit, vt sub Theodosio mortuus dicatur, si idem Maximus subscriptus Concilio Mediolanensi sub Marciano Imperatore (vt vidimus) celebrato & hoc anno interfuisse, sedisse, & subscripsisse Romanæ Synodo primo loco post Romanum Pontificem reperitur? vt non sit qui obtendere possit alium hunc Maximum Taurinensem ab illo fuisse: nam vt primo loco sederit atque subscripsit, non (vt dictum est) aliunde quàm ex prouectiore in sede ætate potuit contigisse? Vnde ne dicamus aded manifestè in rebus sui temporis Gennadium hallucinatum, mendum in codicem irrepisse dicendum erit; sicut nuper factum vidimus, dum in fronte scriptorum ipsius Maximi, quæ Romæ sunt edita, Gennadij textus illud accepit additamentum de anno quo mortuus est, nimirum ab Orbe redempto quadringentesimo vigesimo: putauit id sibi licere Galestinus, qui edidit. Propagata est autem ad posteros summa gloria eiusdem Maximi memoria, cuius & dies natalis anniuersaria commemoratione recurrit septimo Kalendas Iulij. Vixit hoc item tempore alius
- C** Maximus & ipse inter sanctitate claros adnumerandus Episcopus Tolosanus, de quo paulo post dicturi sumus.

Qui verò post Maximum primo ponitur loco Ingenuus Ebredunensis Episcopus, idem conquestus est apud ipsum Hilarum Romanum Pontificem de vsurpatis quibusdam suæ dioceseos iuribus. Extat de his epistola eiusdem Hilari Papæ ad Leontium, Veranum, & Victorium Episcopos, quibus delegat causæ cognitionem & instaurationem iurium Ebredunensis Episcopi Metropolitanus Alpium maritimarum. Aduersus autem eos, qui insana cupiditate non nisi in hoc laborant vt suæ diocesis fines dilatent, est eiusdem Hilari Papæ in eadem epistola aurca illa sententia: Expectatio fructus nostri ministerij non in latitudine regionum, sed in acquisitione ponitur animarum.] hæc & alia ibi Hilarius digna Pontifice tantæ sedis. Porro Leontius primo loco positus inter Episcopos, quibus causa committitur, etsi cuius Ecclesiæ Antistes fuerit, nulla sit mentio: scias tamen istum ipsum laudatum ab Hilario Arelatensi in funebri oratione de sancto Honorato Episcopo prædecessore: quem Foroiulensem Episcopum, eundem opinor esse ad quem extant Sidonij Apollinaris litteræ.

Sed quod polliciti sumus de Maximo Tolosano Episcopo dicere, non prætereat: Hic his temporibus ex Palatino inuitus, renitens, nolensque cogitur à populo fieri Episcopus: Ad quam sacerdotij dignitatem assumptus, qualenam specimen ediderit sanctissimi sacerdotis, accipe quæ de eo obiter Sidonius scribit ad Turnum, cum eidem occurrit nesciens creatum Episcopum: Vt (inquit) veni, occurrit mihi ipse, quem noueram antea corpore erectum, gressu expeditum, voce liberum, facie liberalem, multum ab antiquo dissimilis, habitu verò gratus, pudor color, sermo religiosus, coma breuis, barba proluxa, tripodes sella, Cilicum vela foribus appensa, lectus nihil habens plumæ, mensa nihil purpuræ, humanitas ipsa sic benigna quàm frugi, nec ita carnibus abundans, vt leguminibus: certè si quid in cibo vinctus, non sibi sed hospitibus indulgens.

Cum surgeremus, clam percunctor astantes: Quod genus vitæ de tribus arripuisset ordinibus: Monachum ageret, an clericum, poenitentemve? Dixerunt, nuper impacto sacerdotio fungi, quo recusantem factiosè ligasset ciuicus amor.] hæc de Maximi mutatione vbi electus est Episcopus Tolosanus: à quo discant, qui in Ecclesiasticam dignitatem assumpti nobiles & diuites, de sacerdotio maioris luxus captant occasionem, vt in Ecclesiam Christi transferant regios apparatus; vel (quod deterius est) qui ignobiles ad Episcopatum accedentes & pauperes, mox Sybariticas quærunt delicias. Quantum autem temporis Maximus iste sederit, ignoratur: constat tamen, Concilio Aurelianensi non Maximum, sed Leontium eius successorem haberi subscriptum.

Annal. Eccl. Tom. 6.

Z 2

Huius

DE MAXIMO
EPISC. TAV-
RINENSI.Gennad. de
vir. illust. c. 40.Epist. Concil.
Mediolan. apud
S. Leonem post
epist. 52.
DE ÆTATE
MAXIMI
ERRORES
CORRIGVN-
TVR ALIO-
RVM.Sidon. lib. 4.
epist. 24.

CHRISTI
465.

HILARI PAP.
5.

LEONIS 9.
SEVERI 5. IMPP.

SEVERVS
IMP. OCCI-
DITVR.

^a Pannin. in
Fast.

VVANDALO-
RVM IN-
CVRSIO.

^b Maxim. serm.
de non timend.
Barb.

^c Procop. de bel
lo VVandal.
lib. 1.

^d Apud Str. die
21 Decemb.
VVANDALI
TENTA-
RVNT ALE-
XANDRIAM

TRANSLA-
TIO S. SI-
MEONIS
STYLITAE.

Huius pariter anni Consulibus, Seuerus Imperator dolo Ricimeris in Palatio veneno A
peremptus est. hac Cassiodorus, cui consentit Marcellinus. Perobscuræ quidem res Seueri
Augusti remansere: duæ autem ab ipso editæ extant constitutiones, quarum posterior hoc
anno data habetur septimo Kalendas Octobris. Ex quibus redarguas eum qui diuinatur
Seuerum hoc anno defunctum decimo octavo Kalendas Septembris. Abrogatam ex parte
fuisse à Seuero, in iis scilicet quæ spectabant ad mœniales & viduas, constitutionem Ma-
ioriani Augusti, de qua suo loco dictum est, inscriptio indita priori ab eo editæ constitu-
tioni demonstrat. Post obitum verò Seueri factum esse interregnum per annum & men-
ses aliquot, itidem Cassiodorus affirmat, dum creationem Anthemij post sequentis anni
Consules ponit.

Obfuit multum Italiae eiusmodi interregnum, & frequens ista mutatio Augustorum: B
ex quo factum est, vt VVandali regnantes in Africa crebrius Romana littora incurserent. B
Hinc Sidonius in Panegyrico Anthemio dicto:

*Quemcumque creauit
Axe meo natum, confestim fregit in illo
Imperij Fortuna rotas. Hinc Wandalus hostis
Urget, & in nostrum numerosa classe quotannis
Militat excidium, conuersosq; ordine fati
Torrida Caucaseos infert mihi Byrsa furores.
Præterea inuisit Ricimer, quem publica fata
Respiciunt, proprio solus vix Marte repellit
Piratam per rura vagum, &c.]*

Ad hæc fortassè allusit Maximus^b Tau-
rinensis, vbi ait: Non spirituales, sed etiam carnales nobis (qui sunt barbari) piratæ non C
desint.]

Ceterum non huius tantum tempore interregni ista Genfericus aggressus est, sed cœ-
ptam diu antè piraticam ab ipso Valentiniani obitu quotannis exercuit, de qua ista Proco-
pius^c: Post mortem Valentiniani, aliquot annos veris initio, continuo longas fecit præ-
dando & populando incursions, nunc in Siciliam, nunc in Italiam, ciuitates in super partim
diripiendo, partim solo æquando: vbi verò omnia deleuit, ad Orientis conuersus Impe-
rium, Illyricum omne simul & Peloponnesum, hisque adiacentes insulas cum reliqua Græ-
cia inuadit. Ad Italiam rursus Siciliamque reuersus, quicquid erat reliqui diripuit. Verum
quondam, cum è Carthaginis portu passis velis soluturus esset: interrogatus à nauclero,
quò tendere populabundus vellet: respondisse: Quo Deus impulerit. ad eò ex nulla causa
in obuios quoscumque hostiliter ferebatur.] hæc Procopius. Porro ita formidabilis factus D
erat Genfericus piratica classe, vt Alexandria etiam fuerit timore concussa. Etenim habent

hæc Acta^d Danielis Stylitæ: Quædam fama in omnes gentes manauit, Genfericum Regem
VVandalorum bellum gerere aduersus Romanos magno apparatu & maiori audacia, &
quòd magna manu peruenit Alexandriam, eam sibi volens belli facere præmium. Non pa-
rum ergo animo angebatur magister atus & ipse Imperator: Qui citò cucurrit ad confectum
medicamentum animi ægritudinis, & S. Danieli famam significat. Ille verò tamquam non
præuidens, sed videns oculis ea quæ erant ventura, dixit protinus: Non solum Genfericum
Alexandriam non esse occupaturum; sed in omnibus etiam aliis, re infecta, domum esse re-
uerfurum. Omnino nihil opus est adiciere id quod euenit, iis qui virum norunt. Factum est
autem non multo post, sicut diuina Daniel lingua prædixit.] hæc ibi.

Post hanc autem prædictionem, eodem petente Daniele, curasse Leonem Imperatorem E
translationem reliquiarum magni illius Simeonis Stylitæ ex Syria in Thraciam, eadem
Acta habent: sed quoto anno id Leonis Imperatoris acciderit, haud facile sit asserere. Ex
dicta autem Alexandrinorum turbatione accepta occasione, Leo Augustus comparandi
classis aduersus VVandalos consilium inire cœpit, quod perfecit tertio ab hinc anno, vt
suo loco dicemus.

IESV

IESV CHRISTI
ANNVS
466.

HILARI PAP.
ANNVS
6.

LEONIS IMP.
ANNVS
10

A

INGreditur Christi annus quadringentesimus sexagesimus sextus, altero (ita dixerim) pede
claudicans, cum non nisi vnus Consul Leo Augustus tertium creatus sit in Oriente: in
Occidente autem cum nullus esset Imperator, nulla est à Senatu habita ratio Consulibus eli-
gendi. Cum igitur tum Cassiodorus, tum Marcellinus vnum tantum Consulem hoc anno
esse creatum dicant; vndenam à recentiore chronographo^a additio collegæ Fabij Titiani?
sed nec teste aliquo id probat, neque coniectura saltem verisimili.

B Hoc ipso anno Leo Imperator vltima die Februarij de immunitate confugientium ad
ecclesiam amplissimam edidit sanctionem; cum nouo casu diuinitus ostensum esset, ma-
gno periculo asyllum Ecclesiæ violari. Rem gestam habent Acta Marcelli Acemetarum
Archimandritæ sanctissimi his verbis descriptam^b: De Ardaburij & Asparis, quæ erat
illo tempore, potentia, nihil est dicendum, neque de crudelitate æquali potentia atque
ad eò maiori (erant ambo Ariani potentissimi, vtpote longo tempore militiae præfectoris in-
signiti, ipsi quoque Imperatori timendi.) Hic ergo qui ad eò potens erat & crudelis Arda-
burius irascebatur cuidam ex iis qui erant in eius potestate, nomine Ioanni. Ille verò, om-
nibus aliis, atque ad eò ipso Imperatore prætermisissis, vt qui non essent satis potentes,
vnum nouit refugium, Marcelli tabernaculum, ipsum videlicet Acemetarum cœnobium:
& id subit, & in eo latet, tamquam sub aliquo tuto propugnaculo. Ille autem cum reſci-
uisset, petebat (ad ipsum mittens) hominem sibi tradi. Cum verò non obtemperaret, cœ-
pit minari. Cum Marcellus autem minas non curaret; ei vim attulit; missisque militibus,
& qui viribus valebant (erant multi numero) iussit quærere eum qui confugerat, & si non
pareret, vti armis. Atque ille quidem cum sic iussisset, eos dimisit. Illi autem profecti,
& verbis, vt iussi erant, vsi; quoniam non parebat, monasterium circumfidebant. hæc
facta sunt vespere. Magnus verò Marcellus rogauit eos, an vellent manere, & se eis dixit
alimenta daturum. Cum autem mansissent, suppeditauit alimenta. & res ita quidem trans-
iit vsque ad vespeream.

Cum autem nox aduentasset, qui foris quidem erant, enses iam quatiebant terribiliter.
Monachi autem hæc videntes & audientes, Sanctum circumfidentes, pro ensibus eum
verbis feriebant: Quid ergo, dicentes, Tibi omnes propter vnum peribimus? idque morte
D violenta & acerba? Et tuis filiis erit tibi præferendus externus? Et tibi à fundamentis cum
templo peribit monasterium? Non dimittes, non citò præbebis eum, qui quæritur, qui ma-
lis huic peruenit pedibus? Cum sic per totam noctem eum & hostes & amici etiam acriter
inuaderent; tempusque frustra contereretur, & supplex non traderetur; manè autem sta-
tuissent milites vti gladiis, & iam essent aggressuri: tunc Christi athleta suam obiecit po-
tentiam. Eis verò præter opinionem apparet aduersaria, non phalanx quidem, sed diuina
quædam & cælestis potentia in orbem ab igne circumscripta, & arma inexpugnabilia, nempe
Crucis Christi imaginem in medio ferens, longè magis refulgentem quàm ignis qui erat
circumcirca. Hæc ergo terribilis potentia, quæ apparuerat, ex ipso fastigio monasterij emit-
tebat grauia tela aduersum milites, quæ quidem erant ignis fulgura intolerabilia. Quibus
cum non solum resistere, sed nec ea quidem contra intueri possent: gladios in terram pro-
E iecerunt, & ipsi ceciderunt; & voces ad Deum placandum accommodatas, prout quisque
poterat, emittebant. Quas cum hi qui intus erant sensissent, canere cœperunt, & fuerunt
ipsi quoque testes miraculi quod euenerat præter opinionem. Hoc effecit, vt crudelissimus
Ardaburius suorum morum obliuisceretur; & causa fuit, vt præter sententiam benignus
videretur, ita in Ioannem remissa.] hæc ibi.

Huius itaque rei tam insigniter gestæ occasione factum putamus, vt Leo Imperator
egregiam illam, quam diximus, sanctionem pro confugientibus ad ecclesias promulga-
uerit hoc ipso anno, cum tertium ageret Consulatum, ita rescribens ad Erithreum Præ-
fectum Prætorio^c:

Præsenti lege decernimus per omnia loca valitura (excepta hac vrbe Regia, in qua nos
Diuinitate propitia degentes, quoties vsus exegerit, inuocati, singulis causis atque per-
sonis præsentanea constituta præstamus) nullos penitus, cuiuscumque conditionis sint, de
Annal. Eccl. Tom. 6. Z 3 sacro-

^a Pannin. in
Fast.

LEX LATA
DE ECCL.
IMMUNI-
TATE.
^b Ex Metaphr.
Syn. die 29.
Decemb.

S. MARCEL-
LVS NON
VULT TRA-
DERE PER-
FVGAM.

FVLMINI-
BVS REBEL-
LVNTVR
MILITES.

^c l. 6. c. de his
qui confug. ad
eccles.

CHRISTI
466.HILARI PAP.
6.LEONIS IMP.
10.SANCTIO
LEONIS IMP.
DE ECCLES.
IMMUNITA-
TE SERVAN-
DA.

facrosanctis ecclesiis Orthodoxæ fidei expelli, aut trahi, vel protrahi confugas: nec pro his venerabiles Episcopos, vel religiosos Oeconomos exigi, quæ ab ipsis debeantur.] **V**ides Leonem Imperatorem antiquasse penitus veterem sanctionem, cuius à nobis quinto tomo mentio facta est, qua iuebatur, vt Episcopi soluere tenerentur, quod creditoribus deberet debitor ad ecclesiam fugiens, nisi eum redderet: cuius rei causa S. Augustinus debitor constitutus, collectam indixit, vt dissolueret, quod non dando confugam debitorem, et alienum contraxerat. Sed pergit Imperator: His, qui hoc moliri, aut facere, aut nuda saltem cogitatione, aut tractatu ausi fuerint tentare, capitali & vltimi supplicij animaduersione plectendis.

Ex his ergo locis, eorumque finibus, quos anteriorum legum præscripta sanxerunt, nullos expelli aut eici aliquando patimur: nec in ipsis ecclesiis reuerendis ita quemquam detineri atque constringi, vt ei aliquid victualium rerum, aut vestis negetur, aut requies.

Sed si quidem ipsi refugæ appareant in ecclesia publicè, & se in sacris locis offerant querentibus conueniendos: ipsi seruata locis reuerentia, Iudicium, quibus subiaccnt, sententiis moneantur, responsum daturi, quale sibi quisque perspexerit conuenire.

Quod si in finibus ecclesiasticis latitant: religiosus Oeconomus, seu Defensor ecclesiæ, vel certè quem his negotiis commodiorem auctoritas Episcopalis elegerit, reconditam latentemque personam decenter sine vilo incommodo monitus intra fines ecclesiæ, si inuenitur, præsentet.

Cum autem monitus fuerit in publico priuatoque contractu actione ciuili, in eius sit arbitrio, siue per se, siue (si magis elegerit) instructo solemniter procuratore directo, in eius Iudicis, cuius pulsatur sententiis, examine respondere.

Sed si hoc facere detrectet, aut differat: iudiciorum legumque solitus ordo seruetur. Itaque, si res immobiles possidet: post edictorum solemnium citationem, ex sententia iudicantis, vsque ad modum debiti, bonorum eius siue prædiorum traditio, siue venditio celebretur.

Quod si res mobiles habet, easque extra terminos occultat ecclesiæ: sententia iudicantis, & executoris sollicitudine perquisitæ, quocumque loco occultentur, eruta, pro æquitatis tramite modoque debiti, publicis rationibus, priuatisque proficiant. Sanè si intra fines habentur ecclesiæ, vel apud quemlibet ex clericis absconditæ siue depositæ fuisse firmantur: studio & prouidentia viri reuerendissimi Oeconomi, siue Defensoris ecclesiæ diligentia inquisitæ, hæc quolibet modo ad sacrosanctam ecclesiam peruenientes, proferantur: vt pari æquitatis ordine, iisdem ex bonis fisco, vel Reipublicæ, siue creditoribus & quibuscumque iustis petitoribus ad modum debiti consulatur. Sicubi depositæ vel commodatæ dicuntur: inquirendi talem volumus esse cautelam: vt, si sola suspitione apud aliquem adferantur absconditæ, de sua etiam conscientia satisfacere auctoritate venerabilis Antistitis iubeatur: adiicientes, quod ea, quæ de principalibus personis decreuimus in causis fideiussorum, siue mandatorum, seu rerum ad eos pertinentium, vel familiarium & sociorum, seu participum, & omnino in iisdem causis obnoxiorum personis præcipimus obseruari: scilicet si ipsos quoque secum confugæ intra ecclesiarum terminos habere voluerint: vt eorum quoque bonis publica debita priuataque soluantur: & per eos rerum, vbiicumque positæ sunt, procedat inquisitio. Et hæc quidem de ingenuis liberisque personis.

Sanè si seruus, aut colonus, vel adscriptitius, familiaris, siue libertus, & huiusmodi aliqua persona domestica, vel conditioni subdita, conuassatis rebus certis atque subtractis, aut se ipsum furatus, ad sacrosancta se loca contulerit: statim à religiosis Oeconomis, siue Defensoribus, vbi primùm hoc scire potuerint, per eos videlicet, ad quos hoc pertinet, ipsis presentibus pro Ecclesiastica disciplina & qualitate commissi, aut vltione competenti, aut intercessione humanissima procedente remissione veniæ, & sacramenti interuentione securi, ad locum statumque proprium reuertantur: rebus, quas secum habuerint, reformandis. Diutius enim eos in ecclesiis non conuenit morari: ne patronis seu dominis per ipsorum absentiam obsequia iusta denegentur, & ipsi per incommodum Ecclesiæ egentium, & pauperum alantur expensis.

Inter hæc autem quæ sedulò ad religiosi Oeconomi siue Defensoris ecclesiæ sollicitudinem curamque respiciunt, erit etiam illud obseruandum, vt singulorum intra ecclesias confugientium personas, causasque incessanter conquirant: deinde Iudices, vel eos ad quos causæ & personæ pertinent, instantiis instruant, & æquitati conuenientia diligentius exequan-

CHRISTI
466.HILARI PAP.
6.LEONIS IMP.
10.

A quantur. Dat. pridie Kal. Mar. Leone A. III. Cos.] hætenus constitutio Leonis Imp. qui se iudicem & vindicem in his quæ Constantinopoli acciderent, voluit constituere, vt magis timere discerent ciues irritare præsentem Imperatorem, qui per suos Præfectos adeò seuerè, nec nisi poena capitis statuisset crimè puniri. Potuit idem hæc faciendò habuisse respectum ad eminentissimos viros Asparem & Ardaburium, quibus Imperium ferebat acceptum; ne in eos videretur esse commotus, atque voluisse subiicere iudicio Præfectorum. Ceterum vbi occasionem nactus est opportunam, haud prætermisit iustissimè idem Princeps vlcisci: vt planè apparuerit, prudentiæ fuisse, aliquando dissimulasse; iustitiæ autem impios barbaros contumeliosos in omnes è medio sustulisse. At de rebus Orientalibus hætenus.

Sub eodem Leonis Augusti tertio Consulatu secundus absoluitur annus, quo Euaricus Rex Gothorum regnare coepit; cum & Hispaniis incursione vastatis, descendit in Gallias, atque Aruernum obsedit: Cum vir clarissimus Ecdicius, Dei virtute confusus, magno miraculo, ingentem hostium numerum, summamque ipsorum potentiam, longè dispari paucitate militum atque virium superauit, non quidem casu tentata (vt solet dici) fortuna, neque temeraria furentis Ducis audacia, sed ingenti spe ex Diuinitatis inuocatione concepta: cuius nutu vnus vincit & persequitur mille, & duo fugant decem millia; nimirum quia Deus vendidit eos, & Dominus conclusit illos: Ira namque Sanctorum precibus redimi solet insperata victoria, quæ humanam superet expectationem & vires. Hæc verò quomodo se habuerint, Sidonius refert in epistola ad eundem Ecdicium datâ, cum post multos annos eandem ciuitatem Aruernensem à Gothis iterum afflictari contigerit, dum rogat eum vt patriæ periclitanti opem ferat. Erat enim Ecdicius filius Auiti Imperatoris, natus & educatus Aruernis, vt idem Sidonius eadem epistola narrat; qui postquam cunabulis iure naturæ debita, quæ recenset, eidem in memoriam reuocauit, mox subdit de ciuium omnium desiderijs, quibus eius præsentia quàm audissimè expetebatur: ingeritque opportunè gloriosum facinus hoc tempore editum, quod & exactè describit. sed accipe hæc tanta verbis ipsius:

Non enim potest vquam ciuicis pectoribus elabi, quàm te, quantumque nuper omnis ætas, ordo, sexus, de semirutis murorum aggeribus conspicabatur; cum interiectis æquoribus in aduersum perambulatis, & vix duodeuiginti equitum sodalitate comiratus, aliquot millia Gothorum, non minùs die quàm campo medio (quod difficile sit posteritas creditura) transisti. Ad nominis tui rumorem, personæque cõspectum, exercitum exercitatissimum stupor obruit: ita vt præ admiratione nescirent Duces partis inimicæ, quàm se multi, quàm te pauci comitarentur. Subducta est tota protinus acies in supercilium collis abrupti, quæ cum priùs applicata oppugnationi, te viso, non est applicata congressui. Interea tu cæsis quibusque optimis, quos nouissimos agminis non ignauia, sed audacia fecerat, nullis tuorum certamine ex tanto desideratis: solus planicie quàm patentissima poticbare, cum tibi non daret tot pugna socios, quot solet mensa conuiuas. Hinc iam per orium in urbem reduci quid tibi obuiam processerit officiorum, plausuum, fletuum, gaudiorum, magis tentant vota conicere, quàm verba referare. Siquidem cernere erat, refertis capacissimæ domus atrijs, illam ipsam felicissimam stipati reditus tui orationem*, dum alij osculis puluerem tuam rapiunt, alij sanguine ac spumis pingua lupata suscipiunt.] & inferius:

Taceo deinceps collegisse te priuatis viribus publici exercitus speciem, paruis extrinsecus maiorum opibus adiutum, & inferiores hostium ante discursus coercuisse popularibus. Taceo te, aliquot superuenientibus, cuncos maclasse turmales, ex numero tuorum vix binis, ternisque post prælium desideratis: & tantum calamitatis aduersæ partis inopiantis certaminibus inflatum, vt oculere cæcorum numerositatem consilio deformiore meditarentur. siquidem quos humari nox subducta prohibuerat, decerucatis liquere cadaveribus; tamquam minoris indicij foret, quàm villis agnosci crinitum, dimississe truncatum. Qui postquam luce reuoluta intellexerunt furtum ruinæ suæ crudeli vilitate paruisse: tum demum palam officiis exequialibus occupabantur, non magis cladem fraude, quàm fraudem festinatione celantes: Sic tamen quod nec ossa tumultuarij cæspitis mole tumulabant, quibus nec elatis vestimenta, nec vestitis sepulchra tribuebant, iuste sic mortuis talia iusta soluentes. Iacebant corpora vndique locorum plaustris coniecta rotantibus: quæ, quoniam percussis indefinenter incumberes, raptim succensis conclusa domiciliis culminum superlabentium regalibus fragmentis funerabantur.] hæc & alia de Ecdicij bellica virtute Sidonius.

EVARICVS
REX GOTHORVM
EVGASTVR.

Deut. 32.

Sidon. lib. 3.
epist. 3.
ECDICIUS
CVM PAUCIS
EVGASTHOS.

* deuotionem

ALIAE RES
AB ECDICIO
FORTITER
GESTAE.

CHRISTI
466.HILARI PAP.
6.LEONIS IMPP.
10.S. MARTINI
INVOCA-
TIONE SAE-
PE VICTOR
ECCIDIUS.

Ceterum tanta hæc nonnisi ope diuina precibus Sanctorum implorata Eccidium præ-
stare consueuiffe, planè declarant quæ de eodem habet Gregorius Turonensis in tractatione
de miraculis sancti Martini verbis istis : Eccidius (*licet, Egidius, deprauatè legatur*) quoque
cum obsideretur ab hostibus, & excluso à se solatio, turbatus impugnaretur; per inuocatio-
nem beati viri (*sancti Martini videlicet*) fugatis hostibus, liberatus est. Idque dæmonia-
cus in medio ecclesiæ, ipsa hora qua gestum fuerat, est professus, sancti Martini obtentu hoc
fuisse concessum.] hæc ipse.

Hunc autem Eccidium, cuius sunt adeò præclara facinora, quem ex Sidonio diximus
fuisse Auiti Imperatoris filium, eundem quoque germanum Papianillæ vxoris Sidonij fuisse
apparet ex eius epistola ad ipsam data.

* Sidon. lib 5.
epist. 16.

Hoc eodem anno sanctus Prosper Regiensis in Aquitania Episcopus ex hac vita migra-
uit, cum sedisset annos saltem viginti quatuor : Qui enim (vt dictum est) interfuisse repe-
ritur Vasensi Concilio sub Consulatu Dioscori, anno Domini quadringentesimo quadra-
gesimosecundo, & ad hunc vsque annum (vt eius Acta testantur) superuixit, planè eum
annorum expleffe numerum dicendus est. meminit eiusdem Marcellinus ante duos an-
nos. Erat Regiensis sedes hoc tempore nobilis in Aquitania, cuius meminit Sidonius in
epistola ad sanctum Patientem Lugdunensem Episcopum, primamque ponit post Are-
latensem. cui quidem post decessum sancti Prosperi datus est Episcopus sanctus Maximus
Abbas Monasterij Lerinensis, & post eum Faustus ibidem ex Abbate eiusdem cœnobij est
creatus Antistes : adeò vt qui successit Maximo in præfectura monasterij Lerinensis, idem
subrogatus eidem fuerit in Episcopatu Ecclesiæ Regiensis. hinc & idem Sidonius ad
Faustum :

b Sidon. lib. 6.
epist. 12.c Sidon. carm.
Euchar. ad
Faustum.

— fuit quis Maximus ille,
Vrbem tu cuius monachus, Antistes, & Abbas
Bis successor agis, celebrans quoque laudibus illis.]

Sed quando id con-
tingerit, vt Maximo Faustus fuerit Episcopus subrogatus, suo loco dicemus.

Quod verò ad S. Prosperi scripta pertinet : qui viuens in acie iugiter stetit pugnans ad-
uersus hæreticos Pelagianos, post obitum non caruit eorum morsibus. Etenim Gennadius
& ipse Pelagianorum aspersus sordibus, de Prosperi scriptis agens, hæc ait : Legi & librum
eius aduersus Collatoris opuscula sub persona Cassiani. Quæ Ecclesia Dei vt salutaria pro-
bat, ipse infamat.] ita ipse, sugillans planè S. Prosperum, quòd aduersus Cassianum scripse-
rit, cuius opera falsò iactat ab Ecclesia Catholica esse probata. Sed dicat, quænam ista est
Ecclesia Dei, quæ opuscula Cassiani vt Catholica probat ? certè non dicenda Catholica, sed
Pelagianorum Ecclesia : nam si verè Catholica de his consulatur Ecclesia, audi quid os Ec-
clesiæ Catholiæ loquatur Gelasius : O P V S G V L A C A S S I A N I P R E S B Y T E R I G A L -
L I A R V M A P O C R Y P H A.] hæc est de Cassiani opusculis censura Gelasij, quem auscul-
tare magis quàm Gennadium, decet hominem Christianum. at de operibus Cassiani pluri-
bus actum est superiùs : hæc tantum ad redarguendum Gennadium notam inurentem san-
ctissimo atque doctissimo Patri, Galliarum ornamento, sint dicta. Laudatur tamen à Gen-
nadio Prosperi dictio, vt pote (vt ait) scholastica atque neruosa. eadem de eo Marcellinus in
Chronico : sed magno errore ibi, pro neruosa, habet, verbosa. Ceterum in omnibus quæ ad
dogmata spectant, satis ad laudem Prosperi, dum litteris Cælestini Romani Pontificis com-
mendatur, cum redarguuntur ab eo Ecclesiæ Gallicanæ presbyteri illi, qui S. Augustini scri-
pta contra Pelagiū impugnabant. Mentio est de alio ab hoc diuerso Prospero apud Sido-
nium, quem dicit fuisse Episcopum Aurelianensem. hoc, ne quis fallatur in nomine, oportet
etiam superiùs admonuisse.

d Gennadius de
Script. Eccl.
c. 84.REDARGVI-
TUR GEN-
NADII GA-
LVMNIA.EPIPHAN-
NIVS EPI-
SCOPVS TI-
CINENSIS.e Cassian. In-
fir. diuin. lect.
lib. 1. c. 5. &
17.

Hoc eodem anno vita functo viro sanctissimo Crispino Episcopo Ticinensi, substitutus
est in locum eius sanctitate non impar, sed doctrina longè celebrior Epiphanius, de quo
plura inferiùs dicturi sumus. hoc quidem anno hunc sedere cœpisse, ex Ennodio diacono
Ticinensi colligitur, dum de ipso agens, annum octauum eius sedis numerat sub Nepote
Imperatore. Sed & scias, hoc eodem sæculo alium clauisse Epiphanium, quo Cassiodo-
rus vsus est Græcorum scriptorum interprete : Ab eo enim transferri curauit Græcorum
historias, Eusebij, Sozomeni, Socratis, atque Theodoret, necnon scripta Didymi in Pro-
uerbia Salomonis, simulque S. Epiphaniij Salaminæ in Cypro Episcopi tractatum in Canti-
ca canticorum, & alia plura, vt ipse testatur; quem & amicum, disertissimumque virum
appellat : cuius operâ bibliothecam suam ex Græcis scriptoribus in Latinum conuersis or-
nauit.

CHRISTI
467.HILARI PAP.
7.LEONIS II.
ANTHEMII I. IMPP.

A nauit. hæc de duobus huius temporis viris egregiis Epiphaniis. De Ticinensi autem,
qui insulas sacerdotales vitæ etiam egregia decorauit sanctitate, sæpè inferiùs dicturi
sumus.

IESV CHRISTI
ANNVS
467.HILARI PAP.
ANNVS
7.LEONIS II.
ANTHEMII I. IMPP.

E Lapso iam anno sine Romano Consule & sine Augusto Occidentalis Imperij, qui se-
quitur ordine quadringentesimus sexagesimus septimus Christi annus duobus ex mo-
re aperitur Consulibus, ambobus Flauis, Pufao atque Ioanne, & nouum est nactus Impe-
ratorem Anthemium Iuniorum filium Procopij, nepotem Senioris Anthemij. Ita namque
transactum est inter Ricimerem, cuius nutu pendebat Occidentale regnum, & Leonem
Imperatorem, vt Græcus Romam mitteretur Augustus, cuius filiam sibi Ricimer dispon-
faret. de his enim ita Sidonius :

ANTHEMIUS
IMPERATI.* Sidon. in Pa-
negyr. Anthemi.

*Anthemium concede mihi : sit partibus istis
Augustus, legumq, Leo mea iura gubernet :
Quem petij patrio vestiri murice : natam
Gaudeat Euphemiam sidus diuale parentis.
Adiice præterea priuatum ad publica fœdus :
Sit socer Augustus genero Ricimere beatus :
Nobilitate micans est vobis regia virgo, &c.]*

C conspirasse pariter Romæ Senatū in petendo à Leone Imperatore Anthemium Impera-
torem, Euagrius auctor est, dum ait legationem ea de re ex Senatusconsulto missam Con-
stantinopolim : idemque affirmat Nicephorus.

b Euagr. lib. 2.
c. 18.c Niceph. lib.
15. c. 11.
PESTIS RO-
MÆ.

Sed malis (vt ita dicam) auspiciis contigit Anthemij aduentus in Occidentem : liqui-
dem hoc anno ingenti laboratum est peste, cuius meminit Gelasius Papa in Andronicum
scribens aduersus eos qui Lupercalia ab Vrbe non auferenda contenderent; nam ait : Quan-
do Anthemius Imperator Romam venit, Lupercalia vtique gerebantur; & tamen pesti-
lencia tanta subrepsit, vt toleranda vix fuerit.] hæc Gelasius. Et quid mirum si secum pe-
stem vexit Romam Anthemius, qui contagia hæreticorum secum duxit in Occidentem?
Quantumlibet autem hunc ipsum Imperatorem alij laudent: certè quidem hac ex parte sin-
ceræ pietatis (quæ maximopere in Christiano Imperatore requiritur) gloria caruisse videtur:
Etenim secum in Urbem intulit Macedonianos hæreticos, qui continuo miscere cuncta, &
conuenticula seorsum agere aggressi sunt; adeò vt, nisi Hilarus infracto pectore continuo
restitisset, candor Romanæ fidei sordibus hæreticis infici periclitaretur.

Hæc autem talia tantaque ab Hilario Papa præstita, perpetua digna memoria, penitus ex-
cidissent, nisi Gelasius Papa scribens ad Dardanos obiter arrigisset his verbis : Papa Hilarus
Anthemium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus eius familiaritate suffultus di-
uersarum conciliabula noua sectarum in Urbem vellet inducere; apud beatū Petrum Apo-
stolum palam, ne id fieret, clara voce constringit; in tantum, vt non ea facienda, cum inter-
positione iuramenti idem promitteret Imperator.] hæc Gelasius. Nouit planè Anthemius
& perspicuo didicit experimento, haud ea facilitate, qua Constantinopoli, plantari Romæ
hæreses posse : cum duo vilissimi nebulones, Eutyches primū, ac deinde Petrus Aclurus,
nouas illic serendo hæreses, vniuersam Orientalem Ecclesiam zizaniis impleuissent. Romam
verò allatæ cum pompa, præcedente Imperatoris satellitio, hæreses, tamquam fœnum te-
ctorum, citò citius, antequam exorirentur, penitus auerunt, Hilario ipso Pontifice resistenti.
Hoc postremum edidit ipse pastoralis vigilantia specimen, & bene perfunctæ Pontificiæ
dignitati dignum apposuit corollarium.

d Gelas. epist. 11
HILARVS
PAP. RESTY-
TITANTHE-
MIO.

Hoc namque anno, quarto Idus Septembris idem Hilarus Pontifex moritur, cum se-
disset annos sex, menses decem, minus duobus diebus. ita ex antiquis Martyrologiis,
in quibus dicta die inter Sanctos eius dies natalis inscribitur. Præter illa autem quæ de
rebus ab eo præclare gestis superiùs dicta sunt, de mirifica eius munificentia erga di-
uinum cultum exhibita Anastasius Bibliothecarius ex vetustioribus accepta monu-
mentis hæc posteris scripta tradidit, de sacris locis ab eo excitatis ita exordiens : Hic
fecit

HILARI PA-
PÆ OBITIUS.

CHRISTI
467.HILARI PAP.
7.LEONIS II.
ANTHEMII I. IMPP.MUNIFICENTIA
HILARI
PAPAE.

* quatuordecim.

fecit Oratoria tria in basilicæ Constantinianæ Baptisterio, sancti Ioannis Baptista, & sancti Ioannis Euangelistæ, & sanctæ Crucis: omnia ex argento & lapidibus pretiosis ornauit. Confessionem autem sancti Ioannis Baptista fecit ex argento pensantem libras centum, & Crucem auream: Et in ambobus Oratorijs ianuas æreas argento clusas: In Oratorio verò sanctæ Crucis fecit Confessionem, vbi lignum posuit Dominicum, & Crucem auream cum gemmis pensantem pondo librarum viginti: In Confessione fecit ianuas ex argento pensantes libras quinquaginta: Supra Confessionem arcum aureum, qui pensat libras quatuor*, quem portant columnæ onychinæ, & eo loci stat agnus aureus, qui pensat libras duas.] De luminaribus verò ista subdit:

Coronam auream ante Confessionem pharum fecit cum delphinis pensantē libras quinque: lampades aureas quatuor pensantes libras duas. Nymphæum & Triporticū ante Oratorium S. Crucis, vbi sunt columnæ miræ magnitudinis, quæ dicuntur Hecatopenta. Lacus B & concas cithariacas duas, cum columnis porphyreticis foratis aquam fundentes. Et in medio lacum porphyreticum cum conca cithariaca in medio, aquam fundente, circumdata à dextris & à sinistris in medio cancellis æreis, & columnis cum fastigijs & epistylis vndique ornatis ex musiuo, & columnis Aquitanicis tripolitis & porphyreticis.

Ante Confessionem beati Ioannis posuit coronam argenteam pensantem libras viginti, pharum cantharum pensantem libras viginti quinque. Item ad sanctum Ioannem intra sanctum fontem lucernam auream cum mixis luminum decem, pensantem libras quinque: ceruos argenteos tres fundentes aquam, pensantes singulos libras triginta: turrim argenteam cum delphinis pensantem libras sexaginta: columbam auream pensantem libras duas. In basilica Constantiniana pharos cantharos argenteos pendentes ante altare decem, pensantes libras viginti. Scyphum aureum pensantem libras sex: alium scyphum aureum pensantem libras quinque. calices aureos quinque, pensantes singulos libras singulas: scyphos argenteos quinque, pensantes singulos libras singulas. scyphos argenteos quinque, pensantes singulos libras decem. calices ministeriales viginti, pensantes singulos libras duas. Amas argenteas quinque, pensantes singulas libras decem.] hæc ibi.

Porro ex omnibus his ornamentis nihil hodie superest: ipsa autem Oratoria S. Ioannis Baptista & Ioannis Euangelistæ remanent in parietibus integra, quæ exornantur modò liberalitate Clementis Papæ Octaui. Oratorium verò sanctæ Crucis, cuius S. Gregorius meminit, vsque ad Sixti Quinti tempora (vt superius dictum est) integrum absque tamen ornamentis permansit, quod incautè dirutum Roma defecit. Sed prosequamur reliqua munificentia Hilari Papæ: subdit enim Anastasius: Fecit ad beatum Petrum Apostolum scyphum aureum pensantem libras quinque: alium scyphum aureum cum gemmis prafynis & hiacynthinis pensantem libras quatuor: calices argenteos ministeriales decem, pensantes singulos libras duas: Amas argenteas duas, pensantes singulas libras decem.

Ad beatum Laurentium martyrem scyphum aureum cum gemmis prafynis & hiacynthinis pensantes libras quatuor: lucernam auream mixerum decem pensantem libras quinque. scyphum aureum purissimum pensantem libras quinque. lampades aureas duas pensantes singulas libras. pharum cantharum aureum pensantem libras duas. turrim argenteam cum delphinis pensantem libras viginti quinque. scyphos argenteos tres, pensantes libras viginti quatuor. calices ministeriales duodecim, pensantes libras duas. altare argenteum pensans libras quadraginta. lampades argenteas decem pensantes libras viginti. Amas argenteas duas, pensantes singulas libras decem. In basilica beati Laurentij martyris pharos cantharos argenteos decem, pensantes libras decem: cantharos æreos vigintifex. Ministeria ad baptismum siue ad poenitentiam argentea pensantia libras decem. Pharos æreos quinquaginta.

In vrbe Roma constituit ministeriales, qui circumirent constitutas stationes. scyphum aureum anatum, vel stationarium, pensantem libras octo. Scyphos per titulos viginti quinque, pensantes libras decem. Amas argenteas viginti quinque, pensantes libras decem. Calices ministeriales quinquaginta, pensantes singulos libras duas. Hæc omnia in basilica Constantiniana, vel ad S. Mariam constituta recondidit.] hæc de ornamentis & ministerialibus instrumentis. De ædificijs verò ista addit:

Hic fecit monasteria ad sanctum Laurentium, & balneum & Prætorium sancto Laurentio. Fecit autem Oratorium sancti Stephani in Baptisterio Lateranensi. Fecit autem & bibliothecas duas in eodem loco. Ad Lunam verò monasterium in Vrbe construxit. Hic fecit.

CHRISTI
467.SIMPLICII PAP.
I.LEONIS II.
ANTHEMII I. IMPP.SIMPLICIUS
PAPA.Greg. Turon.
de Glor. confes.
c. 63.

Gelaf. epist. 11.

Sidon. lib. 1.
epist. 5.Sidon. lib. 1.
epist. 9.

A fecit ordinationem vnam in vrbe Roma per mensem Decembrem, creauit presbyteros vigintiquinque, Episcopos per diuersa loca vigintiduo. Quinetiam sepultus est ad sanctum Laurentium in crypta iuxta corpus beati Sixti. & cessauit Episcopatus eius dies decem.] hæc ibi ex antiquioribus monumentis exscripta. vt planè ex his saltem appareat quæ fuerint diuitiæ Romanæ Ecclesiæ, cuius adeò profusæ essent expensæ in vasis sacris & ornamentis ecclesiarum.

Cum igitur post obitum Hilari (vt dictum est) sedes vacasset dies decem, vigesima die Septembris creatus est Simplicius Tiburtinus Castini filius: Cui inuigilandum fuit tum domi, tum foris. In Vrbe enim sub Græco quidem (vt vidimus) Imperatore haud satis tuto Catholica fides consistere videbatur: In Oriente verò serpebat sicut cancer, sæpè curatum, numquam sanatum Eutylianæ hæresis apostema. Quæ autem fuerint huius sanctissimi B mi viri certamina, annis fermè singulis eius Pontificatus dicturi sumus. Monemus antea lectorem, quòd ad hæc tempora collocanda essent quæ scribit Gregorius Turonensis a de filia Leonis Imperatoris curata à demone Romæ à diacono Ecclesiæ Lugdunensis, si eius narratio certa veraque assertione consisteret: sed quoniam nulla de filia Leonis Augusti memoria habetur, nisi de Ariadna nupta Zenoni, eademque Constantinopoli commorante; quæ ab eo narrata sunt, haud adeò certa firmaque fide subsistunt: ad ipsum igitur absque inuidia auctorem (si ea cupit scire) lectorem reuicimus.

Quod verò ad Simplicium Papam spectat; quæ ipso Pontificatus exordio contigerunt, hic dicamus. Simulac enim Constantinopoli auditum est in locum Hilari Papæ subrogatum fuisse Simplicium: Leo Imperator quod obtinere non valuit à Leone Romano Pontifice, nec ab Hilario successore, à Simplicio Papa impetrare sategit, vt rata haberentur decreta ab C Episcopis Synodi Chalcedonenfis, quæ pertinebant ad priuilegia Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Verum & ipse Simplicius vehementius restitit, obstititque eius conatui, missò ad hoc Probo Episcopo Canusino legato Constantinopolim. Testatur id Gelasius in epistola ad Dardaniæ Episcopos istis verbis: Eaque nihilominus etiam sub sanctæ memoriæ Papæ Simplicio legatum sedis Apostolicæ sanctæ memoriæ Probum Canusinæ vrbs Episcopum, Leone Principe tunc petente, presentem docuisse nullatenus posse tentari: neque his prorsus præbuisse consensum. Atque ideo non ciuitatis cuiuslibet respiciant qualitatem, sed modum dispensationis Ecclesiasticæ paterna traditione firmatum conuenienter obseruent.] hæc Gelasius.

Hoc item anno Sidonius Apollinaris è Gallijs vbi degebat, litteris (vt ipse testatur ad Heronium scribens) noui Imperatoris Anthemij vocatus, in Vrbe se contulit, atque interfuit nuptijs Ricimeris. Quomodo autem in via ægrotans, sanus factus sit, simulac obuia limina Apostolorum supplex intrauit; ipse narrat in eadem epistola, verbis istis exordiens ab occasione languoris: Egredius læuo Picentes, dextero Vmbros latere transmisi: Vbi mihi Calaber Atabulus, seu pestilens regio Tuscorum, spiritu aëris venenatis flatibus inebriato, & modò calores alternante, modò frigora, vaporatum corpus infecit. Interea febris, sitisque penitissimum cordis medullarumque secretum depopulabantur; quarum auiditati non solum amœna fontium, aut abstrusa puteorum (quàmquam hæc quoque) sed tota illa vel vicina vel obuia fluenta, id est, vitrea Fucini, gelida Clitunni, Anienis cerula, Naris sulphurea, pura Fubaris, turbida Tiberis (metu tamen desiderium fallente) pollicebamur. Inter hæc patuit & Roma conspectui, cuius mihi non solum Thermas, verum etiam Nymphæas videbar epotaturus.

E Vbi priusquam vel pomœria attingerem, triumphalibus Apostolorum liminibus affusus, omnem protinus sensu è membris malè fortibus explosum esse languorem. Postq; caelestis experimenta patrocinijs, conducti diuersorij parte susceptus, atque etiamnum hæc inter iacendum scriptitans, quieti pauxillum operam do: neque adhuc Principis aulicorumque tumultuosis foribus obuersione Interueni etenim nuptijs Patricij Ricimeris, cui filia perennis Augusti in spem publicæ securitatis copulabatur.] hæc de se Sidonius; qui posterioribus litteris ad eundem datis, exceptum se hospitio Pauli Romani Præfectorij viri clarissimi, doctrinaque eminentissimi, tradit; de quo hæc ad postremum post multa præconia: Illud (inquit) in eo studiorum omne culmen antecedit, quod habet huic eminenti scientiæ consuetudinem superiorem.] Viuebant & hoc ipso tempore alij quamplures viri Senatorij tum eloquentia præstantes, tum etiam poëticis facultatibus nobiles, quorum idem Sidonius meminit in carmine ad Felicem.

IESV CHRISTI SIMPLICII PAP. LEONIS 12. IMPP.
ANNVS ANNVS ANTHEMII 2. A
468. I.

CH R I S T I Redemptoris annus quadringentesimus sexagesimus octauus vnus tantum iterati Consulatus Anthemij nota habetur inscriptus : nam Sidonius , qui Romæ existens in hoc eius Consulatu carmen habuit Panegyricum , hæc de secundo hoc Anthemij Consulatu :

^a Sidon. in Panegyrici Anthemij in princip.

*Annus pande nouum, Consul vetus, & sine fastu
Scribere his Fastis.*]

collega enim in primo Consulatu accesserat ante annos tredecim Valentiniانو Augusto octauum Consuli. Cum verò Romæ probè cognita esset Sidonij excellentia in carminibus edendis : quonam modo à Basilio Exconsule viro eminentissimo rogatus fuerit in noui Consulatus ipsius Augusti laudem aliquid ex more canere, ipse in posteriori epistola ad Heronium data declarat his verbis : licet dum per hunc amplissimum virum aliquid de legationis Aruernæ petitionibus elaborabamus : ecce & Kalendæ Ianuariæ , quæ Augusti Consulatus mox futuri repetendum Fastis nomen operiebantur. Tunc Patronus : Eia (inquit) Solli meus , quamquam suscepti officij mole grauaris : exeras volo in obsequium noui Consulatus veterem musam , votiuum quippiam vel tumultuariis fidibus carminantem.] hæc ipse : porro præstitit egregiè Sidonius , quod fuit à Basilio postulatam ; cuius petitione se tunc ab eodem Imperatore Præfecturam obtinuisse , testatur. His consentiunt quæ idem Sidonius habet in epistola ad Firminum his Sapphicis :

^b Sidon. lib. 1. epist. 9.

*Quamquam post visus propè post bilastre
Tempus, accepi cupiens honorem,
Qui Patrum ac plebis simul vnus olim
Iura gubernat.*]

planè significans se post decennium à Maioriani Consulatu , quo Romæ fuit , iterum remeasse illuc , potitumque honore Præfecturæ contigit Maioriani Consulatus anno Domini quadringentesimo quinquagesimo octauo.

Hoc pariter anno , dum idem Sidonius adhuc moraretur in Vrbe , Aruandus Galliarum Præfectus querelis pulsatus plurium virorum illustrium , iussus est venire Romam ad dicendam causam : de cuius iudicio eiusdem Sidonij extat epistola ad Vincentium data. Haud verò leuis fuit accusatio , qua criminis læsæ maiestatis constitutus est reus , postulatamque iudicio , nimirum quòd Galliarum partes Romano subiectas Imperio clam prodere tentasset Euarico Gothorum Regi , tum rerum Romanorum , tum etiam Catholicæ pietatis infensissimo hosti. Porro totius rei gestæ seriem quàm exactissimè ipse Sidonius ad Vincetium scribens enarrat : res sanè digna auditu , in qua complura inuenias impressa vestigia antiquitatis. est autem huiusmodi ad eum data epistola :

^c Sidon. lib. 1. epist. 7. ARVANDI CAUSA.

Angit me casus Aruandi , nec dissimulo quin angat. Nam hic quoque cumulus accedit laudibus Imperatoris , quod amare palam licet & capite damnatos. Amicus homini sui super quam morum eius facilitas varietasque patiebantur. Testatur hoc , propter ipsum nuper mihi inuidia constata , cuius me paulo incautiorem flamma detorruit. Sed quòd in amicitia steti , mihi debui. Porro autem in natura ille non habuit diligentiam perseuerandi : liberè queror , non insultatorie : quia fidelium consilia despiciens , fortunæ ludibrium per omnia fuit. Denique non eum aliquando cecidisse , sed tam diu stetit , plus miror. O quotiens sæpè ipse se aduersa petpessum gloriabatur , cum tamen nos ab effectu profundiore ruituram eius quandoque temeritatem miseraremur : definientes non esse felicem , qui hoc frequenter potius esse quàm semper indicaretur. Sed gubernationis suæ ordinem exposcis. Saliua fidei reuerentia , quæ amico etiam debetur afflicto , rem breuiter exponam.

Præfecturam primam gubernauit cum magna popularitate , consequentemque cum maxima populatione. Pariter onere depressus æris alieni , metu creditorum , successuros sibi optimates æmulabatur. Omnium colloquia ridere , consilia rimari , officia contemnere , pati de occurrentum raritate suspicionem , de assiduitate fastidium : donec odij publici mole vallatus , & prius cinctus custodia , quàm potestate discinctus , caprus destinatusque peruenit Romam. Illico tumens quòd prospero cursu procellosum Tusciæ littus enauigasset

CHRISTI SIMPLICII PAP. LEONIS 12. IMPP.
468. I. ANTHEMII 2.

A uigasset , tamquam sibi bene conscio ipsa quodammodo elementa famularentur : in Capitolio custodiebatur ab hospite Flauio Acellio Comite sacrarum largitionum , qui adhuc in eo semifumantem Præfecturæ nuper extortæ dignitatem venerabatur.

Interea legati prouinciæ Galliæ Tonantius Ferreolus Præfectorius Afranij Sygagrii Consulis è filia nepos , Thaumastus quoque & Petronius , maxima rerum verborumque scientia præditi , & inter principalia patriæ nostræ decora ponendi , præuium Aruandum publico nomine accusaturi cum Gestis decretalibus insequuntur. Qui inter cetera quæ sibi prouinciales agenda mandauerant , interceptas litteras deferebant , quas Aruandi scriba correptus dominum dictasse profitebatur : Hæc ad Regem Gothorum charta videbatur emitti * , pacem cum Græco Imperatore dissuadens , Britannos super Ligerim sitos impugnari oportere demonstrans , cum Burgundionibus iure gentium Gallias diuidi debere

* eniti

B confirmans ; & in hunc ferme modum plurima infana , quæ iram Regi feroci , placido verecundiam inferrent.

Hanc epistolam læsæ maiestatis crimen ardentè Jurisconsulti interpretabantur. Me & Auxanium præstantissimum virum tractatus iste non latuit , qui Aruandi amicitias , quoquo genere incurfas , inter ipsius aduersa vitare , perfidum , ignauum , barbarum computabamus. Deserimus igitur nihil tale metuenti totam perimachiam , quam summo artificio acres & flammæ viri occulere in tempus iudicij meditabantur : scilicet vt aduersarium incautum , & consilii sodalium repudiatis , sibi soli temerè fidentem , professione responsi præcipitis inuoluerent. Dicimus ergo , quid nobis , quid amicis secretioribus tutum putaretur : Suademus nihil quasi leue fatendum , si quid ab inimicis etiam pro leuissimo flagitaretur : ipsam illam dissimulationem tribulosissimam fore , quòd facilius securitatem

ARVANDI MIRA PRO-CACIA.

C persuasionis inferrent. Quibus agnitis , proripit sese ; atque in conuicia subita prorumpens ; Abite , degeneres (inquit) & Præfectoriis patribus indigni , cum hac superforanea trepidatione : mihi (quia nihil intelligitis) hanc negotij partem finite curandam : Satis Aruando conscientia sua sufficit : Vix illud dignabor admittere , vt aduocati mihi in actionibus repetundarum patrocinentur. Discedimus tristes , & non magis iniuria quàm mærore confusi. Quis enim medicorum iure moueatur , quotiens desperatum furor arripiat ?

Inter hæc reus noster æream Capitolinam percurrere albat , modò subdolis salutationibus pasci , modò crepantes adulationum bullas vt recognoscens , libenter audire , modò serica & gemmas & pretiosa quæque inuolucra rimari , & quasi mercaturas * trapezitarum inspicere , prensare , depretiari , deuoluere , & inter agendum multum de legibus , de temporibus , de Senatu , de Principe conqueri , quòd se , non prius quàm discuterent , vlciscerentur.

* mercaturus

D Pauci medij dies , & intrat Prætorium * frequens Senatus (sic post comperi : nam inter ista discesseram) procedit noster ad Curiam , paulo antè detonsus , puniceusque ; cum accusatores semipullati atque conscripti nuncios à Decemviris opperirentur , & ab industria squalidi præripuissent misero debitam miserationem sub inuidia fordidatorum. Citati intromittuntur : partes (vt moris est) è regione consistunt. Offertur Præfectoriis ante propositionis exordium ius sedendi. Aruandus iam tunc infelici impudentia concito gradu mediis prope Iudicum sinibus ingeritur. Ferreolus , circumstantibus latera collegis , verecundè ac leniter in vno subselliorum capite confedit : ita vt non minus legatum se quàm Senatorem reminisceretur ; plus ob hoc postea laudatus , honoratusque , dum hæc & cui procerum defuerant , affuerunt : consurgunt partes , legati que proponunt. Epistola post prouinciale mandatum , cuius supra mentio facta est , profertur : atque cum sensim recitaretur , Aruandus necdum interrogatus , se dictasse proclamat. Respondere legati , quoniam valde nequiter constaret , quod ipse dictasset. At vbi se furens ille , quantumque caderet ignarus , bis terque repetita confessione transfodit : acclamatur ab accusatoribus , conclamatur à Iudicibus , reum se læsæ maiestatis confitentem teneri. Ad hoc , & millibus formularum iuribus id sancientibus iugulabatur. Tum demum laboriosus tarda pœnitentia loquacitatis impalluisse perhibetur , serò cognoscens posse reum maiestatis pronunciari etiam cum , qui non affectasset habitum purpuratorum.

* in tractatione DAMNATUR ARVANDVS CRIMINIS MAIESTATIS

E Confestim priuilegiis geminæ Præfecturæ , quam per quinquennium repetitis fascibus rexerat , exauguratus , & plebeie familiæ non vt additus , sed vt redditus , publico carceri ad iudicatus est. Illud sanè ærumnosissimum (sicut narrauerunt qui viderant) quòd quia se sub

atratis accusatoribus exornatum ille politumque Iudicibus intulerat; paulo post cum du-
ceretur, additus miser, nec miserabilis erat. Quis enim super statu eius nimis inflectere-
tur, quem videret accuratum delibutumque latomii aut ergastulo inferri? Sed ut iudicio
vix per hebdomadam duplicem comperendinato, capite mulctatus, in insulam coniectus
est serpentis Epidauri: ibi usque ad inimicorum dolorem deuenustatus, & à rebus huma-
nis veluti vomitu Fortunæ naufragantis exputus, nunc ex veteri Senatusconsulto Tiberia-
no triginta dierum vitam post sententiam trahit, vincum & gemonias & laqueum per ho-
ras turbulenti carnificis horrescens. Nos quoque quidem, prout valemus, absentes præ-
sentesque vota facimus, preces supplicationesque geminamus, ut suspenso ictu iam iam-
que mucronis exerti, pietas Augusta seminecem (quamquam publicatis bonis) vel exilio
muneretur. Illo tamen, seu expectat extrema quæque, seu sustinet, infelicius nihil est, si
post tot notas iniustas contumeliaque aliquid nunc amplius quam viuere timet. Vale.] B
Observasti, puto, antiqui formam iudicij; de quo essent complura notanda: sed quod ten-
damus aliò, ea istiusmodi facultatis curiosis exquisitoribus derelinquimus. Spectasti tam-
quam in scena tragœdiam, dignum humanæ miseræ monumentum: quo & illud pariter ad-
monemur, peccata hominum in patratore ipsorum quibus suis accusatoribus acriora insur-
gere testes & vindices.

CASSIODO-
RI LOCVS
EMACVLA-
TVS.

Quid autem postquam hæc scripsit Sidonius, Aruando contigerit, nusquam meminit:
ceterum ex Cassiodori emaculato loco accipere licet, Sidonij preces à Deo exauditas, fle-
xumque esse Imperatoris animum, ut miserum sub laqueo & vno periclitantem, trahen-
dum per scalas gemonias, proiciendumque in Tiberim, expaumentem absoluerit, atque exi-
lij poena compensarit. Id, inquam, textus Cassiodori in Chronico nobis insinuat, si quis eum
in pristinam veritatem, explosa corruptione, restituat: qui sic se habet secundum deprava-
ram veterem editionem, sub anni sequentis Consulibus: Arabundus Imperium tentans,
iussu Anthemij, exilio deportatur.] hæc ibi: sed qui putauit emendare, enormius deturpa-
uit, dum habet loco, Arabundi, Ardaburium; motus fortasse, quòd his temporibus Arda-
burius potentissimus viueret, qui pulsatus est crimine maiestatis: at ille non exulauit, ve-
rum omnium sententia occidi meruit, nec quidem Romæ, sed Constantinopoli, neque ab
Anthemio, sed à Leone Imperatore talia passus: ut planè appareat, loco, Arabundus, esse
restituendum, non Ardaburius, sed Aruandus. Quibus etiam intelligas, Aruandum hoc
anno è Præfectura Galliarum amotum atque damnatum, anno sequentij in exilium depor-
tatum. At magno Galliarum accidit infortunio, ut non vnum Aruandum proditorem pati
contigerit, sed plures: siquidem haud modestior vel fidelior fuit ille Præfectus, nomine Se-
ronatus. Ita planè infelix populus vel sub barbarico gladio captiuus ingemiscbat, vel sub D
sceleratorum Præfectorum securibus lugens lamentabatur.

Sed audi alias Sidonij de Seronato in Gallijs Præfecto querelas, cum ad Ecdicium scri-
bit, ut periclitanti patriæ sub duro tyranno subueniat: Rediit (inquit) ipse Catilina sæculi
nostri in peremptoribus, ut sanguinem fortunæque miserorum, quas ille sibi ex parte pro-
pinauerat, hic ex assè miseret. Scitote in eo per dies spiritum diu dissimulati furoris aperiri:
apertè inuidet, abiectè fingit, seruiliter superbit, indicit ut dominus, exigit ut tyran-
nus, addicit ut Iudex, calumniatur ut barbarus; tota die à metu armatus, ab avaritia ieiun-
nus, à cupiditate terribilis, à vanitate crudelis, non cessat simul furta vel punire, vel facere
palam, & ridentibus conuocatis: ructat inter ciues pugnans, inter barbaros litteratas episto-
las, ne primis quidem apicibus sufficienter initiatus, publicè à iactantia dictat, ab impu-
dentia emendat: totum quod concupiscit, quasi comparat; nec dat pretia, contemnens; E
nec accipit instrumenta*, desperans: in consilio tacet, in Concilio iubet, in ecclesia ioca-
tur, in conuiuio prædicat, in cubiculo damnat, in quæstione dormitat, implet quotidie
filias fugientibus, villas hospitibus*, altaria reis, carceres clericis; exultans Gothis, in-
sultans Romanis, illudensque Præfectis, colludensque munerariis, leges Theodosianas
calcans, Theodoricianasque proponens; veteres culpas, noua tributa perquirat.] hæc &
alia Sidonius, rogans Ecdicium, quantocyus his occurrere: quæ quidem his Anthemij
temporibus accidisse, in fine declarat. Verùm & hunc prodentem Gothis Gallias, constat
maiestatis iudicio postularum, scelus capite luisse: nam idem Sidonius hæc de eo ad Græ-
cum Episcopum: Illi amore Reipublicæ, Seronatum barbaris prouincias propinantem,
non timere legibus tradere, quem conuictum deinceps Respublica vix præsumpsit occi-
dere.] hæc Sidonius.

* Sidon. lib. 2.
epist. 1.
SERONATUS
PRÆFECTVS
SCELERATIS-
SIMVS.

* instaura-
menta

* hostibus

* Sidon. lib. 7.
epist. 7.

Sed

A Sed ex his illud obserua, non Euaricum primò (vt Isidorus* habet) iura Gothis scripta
dare coepisse, sed Theodoricum eius prædecessorem, quas Sidonius Theodoricianas leges
appellat. non ergo sub Euarico Gothi legum instituta (vt ait) scriptis habere coeperunt, sed
sub Theodorico eius prædecessore.

Vidisti Galliarum Præfectos Gallias pessumdantes: vt iam Sidonij testificatione certius
compertas habeas Saluiani^b Massiliensis ista lugentis effusas lacrymas, utpote potissimas
causas, cur exclusis Romanis, barbari potiti sint Galliis. Sed audi de his eius lugubres vo-
ces, intueremadidas genas, attende suspiria intercepta singultibus, cum deplorat res Gal-
licanas, non ab ipsis tantum Præfectis, sed ab omnibus eis subiectis ministris labefactatas.
nam accipe: Non (inquit) Iudices solum *infausta ista peragunt*, sed etiam Iudicibus obse-
quentes. Quæ enim sunt non modò vrbes, sed etiam municipia atque vici, vbi non quot
B curiales fuerint, tot tyranni sint? quamquam fortè hoc nomine sibi gratulentur, quia po-
tens & honoratum etiam videtur: nam & latrones gloriantur, si atrociores admodum quam
sunt, esse dicantur. Quis ergo (vt dixi) locus est, vbi non à principalibus ciuitatum vidua-
rum & pupillorum viscera deuorentur, & cum his fermè sanctorum omnium? nam & hos
quasi viduas & pupillos habent, quia tueri se aut pro studio professionis suæ nolunt, aut
innocentia atque humilitate non possunt: nemo itaque tutus horum est.] & post multa id
genus de iisdem Iudicibus:

Qui in similitudinem immanium bestiarum, non rexerunt traditos sibi, sed deuora-
runt: nec spoliis tantum hominum (vt plerique latrones solent) sed laceratione etiam, &
(vt ita dicam) sanguine pascebantur: Ac sic actum est, vt latrocinij Iudicum strangulati
homines & necati, inciperent esse quasi barbari, quia non permittebantur esse Romani.
C Acquieuerunt enim esse quod non erant, quia non permittebantur esse quod fuerant:
coactique sunt saltem vitam defendere, quia iam libertatem videbantur penitus perdidisse.
] & post aliqua: Sed quid possunt aliud fieri miseri, qui assiduam, immo continuum
exactionis publicæ patiuntur excidium, quibus imminet semper grauis & indefensa pro-
scriptio: qui domos suas deserunt, ne in ipsis domibus torqueantur: exilia petunt, ne
supplicia sustineant? Leuiore his hostes quam exactores sunt; & res ipsa hoc indicat:
ad hostes fugiunt, vt vim exactionis euadant.] ac post multa, hæc in eodem argumen-
to versatus:

Vbi enim, & in quibus sunt, nisi in Romanis tantum hæc mala? Quorum iniustitia tan-
ta, nisi nostra? Franchi enim hoc scelus nesciunt: Hunni ab his sceleribus immunes sunt:
nihil horum est apud Vandalos, nihil horum apud Gothos. Tam longè enim est vt hæc
D inter Gothos barbari tolerant, vt ne Romani quidem qui inter eos viuunt ista patiantur.
Itaque illic Romanorum omnium vorum est, ne vnumquam eos necesse sit in ius transire Ro-
manorum; vna & consentiens illic Romanæ plebis oratio, vt liceat eis vitam quam agunt
agere cum barbaris. Et miramur, si non vincantur à nostris partibus Gothi, cum ma-
lint apud eos esse, quam apud nos Romani. Itaque non solum transfugere ab eis ad nos
fratres nostri omnino nolunt; sed etiam vt ad eos confugiant, nos relinquunt. Et quidem
mirari satis non possumus quòd hoc non omnes omnino faciant tributarij pauperes &
egestuosi: nisi quòd vna causa tantum est, qua non faciunt; quia transferre illuc reulas
atque habitatiunculas suas, familiasque non possunt, &c.] plurimus quidem in his deplo-
randis est Saluianus.

Vnde illud intelligas profuisse Romano Imperio, ne simul cunctis Galliarum prouincijs
E potiti sint Gothi, nimirum non Romanorum dilectione accidisse, vt se Galli sub eorum do-
minio continerent, sub quo assiduo gement atque lugerent; sed id factum amore Ca-
tholicæ fidei, cum Euaricus Rex Gothorum Arianus esset Catholicorum dogmatum acer-
rimus impugnator, & ea sectantium persecutor. Bene ergo cessit Romano Imperio Regis
barbari tanta perfidia: dum adituri populi Gothos, quo effugerent Præfectorum intolera-
bilia latrocinia, reuocarentur timore prodendæ Catholicæ fidei: Hincque accidit, vt ad
Franchos potius, quam ad Gothos, Hunnos, Burgundiones, Sueuos, vel Vandalos (quos
omnes Gallias inuadentes Ariana hæresis comitabatur) Gallorum studia se conuerterint;
quòd Catholicis populis tutior sedes esset apud Gentiles veræ licet religionis ignaros, quam
hæreticos Catholicæ religionis euersores atque persecutores.

Quomodo autem occasione iniquorum atque rapacium Præfectorum pauperes Gallia-
rum à potentioribus premerentur, eundem rursus Saluianum ausculta, qui inter lugen-
dum

* Isidor. in
Chron. Goth.
era 504.
THEODORI-
CVS GO-
THOR LE-
GISLATOR.
b Saluian. lib. 5
de vero iudicio.
QVÆ PAS-
SÆ GAL-
LIÆ AB A-
PRÆFE-
CTORIS.

HOSTES BE-
NIGNIORES
QVAM MA-
GISTRATVS.

CVR ROMA-
NI A GO-
THIS VICTI.

POTENTIO-RES OPPRIMUNT PAUPERES.

dum & ista deplorat: Veniunt (inquit) plerumque noui nuncij nouarum epistolarum a sum- A- mis sublimitatibus missi, qui commendantur illustribus paucis ad exitia plurimorum. De- cernuntur his noua munera, decernuntur nouae indictiones: Decernunt potentes, quod soluant pauperes: decernit gratia diuitum, quod perdat turba miserorum: Ipsi enim in nul- lo sentiunt quod decernunt. Sed non possunt (inquis) non honorari, & liberalius accipi, qui fuerint a maioribus missi. Esote ergo vos diuites primi in conferendo, qui estis primi in decernendo.] At tantum abfuit vt id praestarent, vt non modò quid penderent, sed & ex pauperum penitentione non solam bonis ipsorum violenta distractione potirentur, sed & ipsas personas in miserandam redigerent seruitutem; cum non habentes vnde se alerent, in villas se transferrent potentium, vbi ex colonis, mutato statu, serui penitus redderentur. Sed Saluanum attende:

Et quidem (inquit) quia ita infelix necessitas cogit (vt scilicet in aliena rura coloni se B- traderent, qui suam iam perdidissent) ferenda vtrumque erat extrema fors eorum, si non ef- set aliquid extremius: Illud grauius & acerbius, quod additur huic malo seruitutis * ma- lum. Nam suscipiuntur vt aduenae, sunt prauidicio habitationis indigenae: & exemplo quo- dam illius maleficae potentis, quae transferre homines in bestias dicebatur; ita & isti omnes, qui intra fundos diuitum recipiuntur, quasi Cicei poculi transfiguratione mutantur: Nam quos suscipiunt vt extraneos & alienos, incipiunt habere quasi proprios: quos esse constat ingenuos, vertunt in seruos. Et miramur si nos barbari capiunt, cum fratres nostros nos fa- ciamus esse captiuos. Nihil ergo mirum est quod vastationes fiunt atque excidia ciui- tum. Diu id plurimorum oppressione elaborauimus, vt captiuando alios, etiam ipsi in- ciperemus esse captiui, &c.] Habes igitur quam amplissimis notis apertissimè demonstra- ri, iustissimo Dei iudicio permittum occupari a barbaris Gallias, pellicque Romanos. Sed iam C de his haec tenet.

PAGANI NO- VIS EDICTIS EXAGITATI. 15. C. de Episc. audiunt.

Quod verò ad res pertinet Orientales: quod non haereticis tantum, sed & Gentilibus idololatriis abundarent ciuitates, Leo Imperator aduersus eosdem hoc anno edidit sanctio- nem, qua vetuit ne qui Christianus non esset, causas agere in iudiciis praesumeret. Huius autem edendae sanctionis causa illa praecessisse videtur, quod accidisse ante haec, Cedrenus tradit, vt Isocastus Quaestor, qui philosophum etiam profiteretur, cum delatus esset apud lu- dicem cultor Gentilitiae superstitionis, coram Pusao Praefecto Praetorio causam dicturus, cauillo quodam iudicium elusisset. Reperitur praeterea his temporibus, quibus cum Anthe- mio Leo imperabat, aliam insuper sanctionem aduersus Paganos ab eodem esse promulga- tam. Sed & hoc anno euenisse Marcellinus habet in Chronico, vt Dux exercitus Marcelli- nus, siue Marcellianus, homo Paganus a suis occisus fuerit, alioqui de Republica benemerit- us. meminit Marcelliani huius Procopius, cum de comparata a Leone Augusto ingenti classe aduersus Vandalos in Africa degentes agit. Haec quidem de classe hoc anno facta esse, cum quae de nece Marcelliani sunt dicta docent, tum Cedrenus ad stipulator accedit.

18. C. de Pagan.

Procopius autem rem gestam sic narrat: Talem igitur Imperator Constantinopolitanus audaciam Genferici incurstantis Orienta- les oras perosus, contra Vandalos mouere decreuit. Cuius exercitus terrestris fertur ad mil- lia centum fuisse, classis autem magnitudinem vndiquaque ex omni Graecia collectam ha- buit: in milites & nautas sumptus ingentes ostendit, eo quod contra barbaros procul ituri essent. Ferunt enim millia trecenta frustra hoc bello erogasse: Et vt victoriam de VVanda- lis minimè assequeretur, classis Praefectum Basiliscum misisse (quem diximus fuisse Eutychia- nam haeticum & illorum patronum) Verinae coniugis fratrem, Imperio tunc maximè fidum, E quod tutum sibi fore arbitratur, A sparibus durante amicitia. Ipse enim A spar, quod secta esset Arianus, Imperator esse non valuit: Leonem tamen fallere potuit, cui paulo post insi- dias visus est tederet, metuens, ne ex victoria Vandalicae successu elatus, non aequus ei, tum ceteris Imperij rebus foret. Quapropter multa Basilisco discedenti mandasse, cum vt bellum duceret suassisset, fertur.] At quid boni euentus spei concipi potuit, cum Duces primarij es- sent haeretici? Sed pergit:

Procop de bel- lo VVandal. lib. I. LEO IMP. CLASSEM PARAT AD- VERSVS VVANDALOS.

DUCTORES EXERCITIVM HAERETICI.

Leo verò iam Anthemium Senatorem opibus & genere magnum ad Imperium Oc- cidentale suscipiendum miserat, vt Vandalorum bello auxilio foret. Genfericus verò Olybrio item Senatori potentissimo pollicetur, vt si vnà conspiret, ei Occidentis Im- perium simul cum Valentiniani filia Placidia se daturum. quo fretus, maiores assumpsit spiritus, audaciusque omnem Imperij ditionem vexauit. Erat ea tempestate in Dal- matia

matia quidam Marcellianus, notus Aetio, vir admodum probus; qui post Aetium interfe- ctum, ad Imperatorem redire recusauit, res in ea parte nouas excitando: caque fuit poten- tia, vt nemo resistere auderet. Leo igitur hunc metuens, omnibus modis sibi conciliatum in Sardiniam misit, vt eam a Vandalis liberaret: quod & breuiter & facile factum. He- raclius interea a Byzantio cum classe in Africam veniens, apud Tripolim Vandalos vi- cit, nauibusque dimissis, cum exercitu pedestri aduersus Carthaginem tendit: a Carthagi- ne non minus ducentis octoginta stadiis distans applicuit, vbi Mercurij templum antiqui- tus conditum fuit. quod si minimè cunctatus, inde euestigio Carthaginem aduolasset, ip- sam proculdubio cepisset.

DE MARCEL- LIANO ET HERACLIO.

Genfericus autem, vbi Sardiniam ac Tripolim captas audiuit, simulque Basilisci classem ingentem animaduertit: Leonem Imperatorem, vt admodum inexpugnabilem, formida- re coepit. Tantam itaque victoriae occasionem amisit Ducis siue tarditas, siue ignauia, seu etiam proditio. Genfericus autem Basilisci socordiam nactus, haec gessit: In primis subditos omnes velociter cum nauibus quibus potest armat, partim viris vacuas mittit; vt repente ad nauigantes, cum instrumentis ac munitionibus sint praesto parati: interimque legatos ad Basiliscum mittit rogatum, vtique quinque dierum spatio proelium superfedeat, donec quidnam facturus sit, tempus habeat deliberandi, an Imperatori obtemperet, ac cum eo conueniat. Ferunt quidem hanc auri corruptione nactum opportunitatem fuisse. Et haec quidem hoc modo se habere.] hactenus Procopius, a quo multa quidem esse pra- termissa liquet.

BASILISCI PRODITIO INGENS.

Atque primùm quod ad numerum nauium pertinet, magnam sanè admirationem legen- tibus affert Nicephorus, dum tradit, paratam tanto tempore, tantoque impendio classem continuisse numerum nauium mille atque centum. Sed & illud funestum ex Basilisci prodi- tione factum, cum classes ambae ad proelium dispositae essent: ipsum nimirum absque pugna nauem praetoriam, qua vehebatur, proram vertere, & e classe subduci iussisse, tamquam fuga labentem: quo viso, & reliquas naues praetoriam esse secutas; & sic quam praemanibus victo- riam certam haberent, hostibus infelicitate ab eo traditam esse: Sed quasi parua haec damna fuissent, additum, vt cum post fugam absque solerti custodia esset relicta classis, eademque re- perta absque praesidio, ab insequenti Vandalica classe incensa fuerit.

Niceph. lib. 15. c. 27.

Porro haec omnia in gratiam A sparibus & Ardaburij, qui in Leonem infenso animo erant, Basiliscum esse operatum constat, cum ab eo pollicitationem accepisset Imperij: quam implere nequissent, si ex sententia Leoni res prosperè cederent. In aliquam igitur eum necessitatem coniciendum illi dicebant, vt possent ipsi aduersus eum angustia pressum, nouum qui subsisteret, erigere protinus Imperatorem. Fuisse autem haec tradunt inter eos pactionis iure transacta; vt Ariani ipsi Duces, & potentia ceteris eminentes, Basilisco conferrent Imperium; ille verò rependeret, vt Arianis suam ipsorum liceret propagare perfidiam. Cuius rei causa iidem Duces Ariani Genferico Vandalorum Regi Ariano, & Arianae haereseis ardentissimo defensori, occultò patrocinati semper fuerant, & hactenus opem ferre non desinerent: quorum dicta ex causa aspirabat votis impius Basiliscus. haec ex Nicephoro habes & aliis. Amissa autem classe, iactura pariter facta est exercitus, qui iam absque obice prope Carthaginem victor accesserat, animo consternatis ipsis Ducibus atque militibus, cum viderent, omni amica classe funditus perdita, tanto se esse praesidio destitutos.

CVR CON- SPIRARIT CVM ASPARB ET ARDABURIO BASILISCVS.

Niceph. lib. 15. c. 27.

Videsne, lector, quanto periculo, quantaque iactura sinantur haeretici in aula versari, quantoque grauiori dispendio, publicarum rerum eisdem administratio concedatur, & ma- ximo omnium damno expeditio bellica, in qua rerum vertitur summa, credatur; cum cer- tum sit, auersos semel a Deo homines, Ecclesiae perduelles omnia agere proditoriè & ho- stiliter? Atque simul attende, quanto sit detrimento Reipublicae nimia Imperatorum faci- litas in tolerandis haereticis, sese omnibus dolis atque fallacijs insinuantibus & intruden- tibus: quod suo maximo damno Leo expertus est Imperator, dum quem auersari ac pro- cul abiicere hominem debuisset, quem sciret haud Chalcedonensis Concilij assentiri de- cretis; affinitatis tamen plus quam veritatis habita ratione, ipsum coniugis suae Verinae germanum perfidum Basiliscum, in sui totiusque Romani Imperij interitum, serpentis in- star, in sinu fouit & aluit. Quam par fuisset Christiano Imperatori agere exemplo David illa dicentis: Nonne qui oderunt te, Domine, oderam, & super inimicos tuos tabescebam? Perfecto odio oderam illos, & inimici facti sunt mihi.] frustra namque legibus exagitabat

HAERETICI PROCVL PELLENDI.

psal. 138.

CHRISTI
468.469.

SIMPLICII PAP.
1.2.

LEONIS 12.13.
ANTHEMII 2.3. IMPP.

hæreticos, & erigere conabatur collapsam in Oriente Catholicam fidem, dum domi-
tineret contraria scripta dantem, & fidem Catholicam pedibus proculcantem. Sed quid
post hæc?

BASILISCVS
A VERINA
LIBERATVS.
Summi sceleris sibi conscius, & apertissimæ proditiõnis reus ab omnibus; cum reuersus
esset Constantinopolim, conclamatus, profugus instar Cain, impius Basiliscus, ad asylum
Catholicæ Ecclesiæ, quam sæpius violarat, concito gradu confugit: Quem foror eius Verina
Augusta liberauit, amandauitque hominem ignominia circumseptum, maledictisque iugi-
ter impetum Perinthum Thraciæ, vbi ageret. hæc ex Nicephoro. Leo autem in auctores
sceleris Asparem & Ardaburium, cum anfa daretur, quam quærebat, in animum duxit vi-
cisci: quando autem id perfecerit, suo loco dicemus.

REX HUNNO-
RVM OCCISVS.
Sed etsi proditiõne hæretici hominis res nautica periit, & classicus apparatus instar nu-
bium in auras dissolutus penitus fuit: alia tamē ex parte, in qua non ab hæretico Duce præ-
lium agebatur, in Hunnorum Regem Artila filium Denficem nomine, patrem ferocia su-
perantem, ducatu insolescentem, res dexterè confecta est; adeo vt tota illa omnibus me-
tuenda potentia, præter expectationem, fuerit diuina ope protrita. Superatis enim illis,
ipsoque eorum Rege occiso, eius caput in conto Constantinopolim magna gloria omnium-
que lætitia delatum est. hæc quidem de capite Regis habet Marcellinus sub huius anni Con-
sulis. Quod autem tanta hæc leuissimè attigerunt historici, inde factum puto, quod (vt ait
Euagrius) Priscus Rhetor eius temporis scriptor huiusmodi bella aduersus Scythas (quos
Hunnos dicimus) quam exactissimè persecutus esset: sed periit historia ipsa.

^a Euagr. lib. 2.
c. 14. 16.

IESV CHRISTI
ANNVS
469.

SIMPLICII PAP.
ANNVS
2.

LEONIS 13.
ANTHEMII 3. IMPP.

A Nnus qui sequitur Domini quadringentesimus sexagesimus nonus Zenonem gene-
rum Imperatoris & Marcianum Consules habuit: quo Leo Augustus haud ignarus
proditiõnis Ducum Arianorum, & cum Genserico factæ collusionis cum potentissimæ
iactura classis, & amissione victoris exercitus, de proditoribus sumpturus pœnas, interim
iram conceptam decoquit in stomacho; quod in opprimendo vi Asparem eiusque filios,
periculosa alca iaceretur. Quamobrem arte artem fallere, & proditores proditiõne per-
stringere, sagaci consilio studuit; ac proinde tamquam minimè conscius rerum quæ inter
ipsum & Basiliscum atque Gensericum transactæ essent, eosdem maioribus frequentat of-
ficiis; vsque adeo, vt filio Asparis Patricio, siue Patriciolo nominato, filiam suam spon-
deret coniugem, eundemque Cæsarem nominaret: hunc enim, & non alterum Asparis
filium Ardaburium creatum fuisse Cæsarem, tum Marcellinus in Chronico, tum etiam
Acta Marcelli Archimandritæ, atque Cedrenus significant; licet Nicephorus & ante eum
Euagrius Cæsarem Creatum tradant Ardaburium, Patricium dignitate, non nomine pro-
prio dictum.

BILIVS ASPA-
RISCREATVS
CAESAR.

^b Euagr. lib. 2.
c. 16.

Iam enim ab ipso Leonis Imp. exordio exigebat Aspar, vt filius eius Cæsar crearetur, id-
que tamquam ex pactis conuentis, quod Aspar fecisset vt Leo euaserit Imperator. Accidit-
se verò aliquando tradunt, vt cum id Aspar exposceret, diceretque comprehensa eius veste:
Imperator, tali purpura amictum non licet mentiri] responderit Imperator: Sanè hoc quo-
que Imperatorem decet, nemini cedere, aut subditum esse, maximè cum incommodo Rei-
publicæ fuerit.] hæc habent Nicephorus & Cedrenus, qui hæc omnia dolosè acta esse hoc
anno à Leone Imperatore cognoscere potuerunt ex dictis lucubrationibus Prisci; nimirum
huiusmodi inter eos tum initum coniugium, non nisi fallendi artem, & decipiendi fuisse
consilium. Vt verò tantam diu cupitam dignitatem filio suo Aspar consequi posset; quod
impedimento esse videbatur Ariana perfidia, primùm voluit eam à filio, Cæsare creando,
damnari; sed & se ipsum etiam ad id persuasum ostendit. Cedrenus enim hæc de his: Eo-
dem anno Asparis filius Patricius Cæsar à Leone creatur, ac Alexandriam mittitur; quia
Asparem ab Ariana secta abduxerat, & sibi beneuolum reddiderat.] hæc ipse, sed anno su-
periori, nempe duodecimo Leonis Imperatoris. Nicephorus item tradit, laborasse Leonem
Augustum, vt eos ab hæresi abstraheret Ariana.

QVO TEN-
DAT LEONIS
CONSILIVM.
^c Niceph. lib.
15. c. 27. &
Cedren. in
Compend. ann.
1. Leon. Imp.

Ceterum ex Actis sancti Marcelli liquet, designatum esse Cæsarem filium Asparis, cum
adhuc esset Arianus, & ob eam causam magnas turbas excitatas fuisse Constantinopoli.
Sed

CHRISTI
469.

SIMPLICII PAP.
2.

LEONIS 13.
ANTHEMII 3. IMPP.

A Sed audiamus rem gestam accuratè in iisdem Marcelli Actis expressam his verbis: Cum
multa accidissent inter Ardaburium & Imperatorem, quæ inter se ipsos inimicitiam alebāt
& suspiciones: ex vtrisque quidem natum est odium. Cum autem vtrinque magnum in se
inuicem immineret periculum, neutri autem eorum facilis erat victoria: conuertuntur ad
communia incunda fœdera, nempe vt Asparis quidam filius, frater autem Ardaburij, cum
duxisset vxorem filiam Imperatoris, Cæsar crearetur. Hoc autem qui accepisset, est alius
(vt dixerit quispiam) Subimpèrator: Est enim ei & aurata purpura, & alia insignia Imperij,
nisi quod aurea corona non habet omnia insignia Imperij.] hæc ibi. Verum si de Cæsaris
nominatiõne primam originem, causam, & significationem scire cupis, consule quæ ha-
bet Cicero ad Atticum. Pergit verò auctor de Cæsaris dignitate & potestate: Is itaque
accepta hac dignitate, cum viuente quidem Imperatore erat omnia facturus communi-
ter: eo autem mortuo, ipse primus & solus accepturus Imperium, & tamquam debita
sibi scēpra suscepturus. Ea res verò non parum conturbabat Ecclesiam, si rursus sit Im-
perium Arianus inuasurus. Aspar enim & filij & tota domus Arij insaniam mirum in mo-
dum amplectebantur.

^a Extant apud
Syr. die 29.
Decemb.
TVMVLTVS
POPVLII OB
NOVVM CAR-
SAREM.

^b Cic. ad. Att.
lib. 14. epist. 8.

Cum itaque omnes essent pleni tumultu; communitè contulerunt, & ducibus Gela-
dio, & Marcello, viro sanctissimo monasterij Acœmetarum Archimandrita, de quo superius
mentio facta est, venerunt ad Hippodromum, vt ab inhonesto & indigno hoc cœpto arce-
rent Imperatorem: qui ipse quidem ad hoc erat prompto & alacri animo, sed cedebat tem-
pori Asparis & Ardaburij. Cum ergo sic paratus esset Christi exercitus, eis quoque Deus
ostendit Ducem, & tantum interesse inter sanctum Marcellum Acœmetarum Abbatem &
alios sacerdotes atque Pontifices, quantum inter exercitus Ducem & Imperatorem, atque
adeo (si velis) inter militem & Ducem. Hoc fuit euidentis signum: Nam inter ambulandum,
videbant ij qui digni erant eā videre, iuuenem quidem statura maximum, forma autem
pulcherrimum, & zona cinctum aurea; aspectu quidem tam candidum, vt niuem videretur
superare; tam lucidum autem, vt luce coruscaret: Lana verò erat tunica, eaque niue can-
didior. Eum ergo videbant à sinistris simul cū magno Marcello ambulantem veluti quem-
dam satellitem, simul terribilem, & manum veluti supponentem sustinuisse senem, & cum
maxima reuerentia non desisse ei insērire.] Visio tamen (vt auctor ait) non omnibus ma-
nifesta, sed testibus præordinatis à Deo. At pergit:

VISIO DE
ANGELO
COMITANTE
S. MARCEL-
LVM.

Cum autem ingressi essent in eum locum, in quo solebat sedere Imperator: erat quidem
sic quoque Marcellus omnia iis qui erant Ecclesiæ, quinetiam liberè loquebatur ad Impera-
torem; & illis addebat animum, & quodammodo eos hortabatur ad certamen pro Christo
suscipiendum. At illi quidem cum omnia effecissent propter quæ venerant, quæ quidē erant
vt Asparis filius aut rectam disceret opinionem, aut dignitatem Cæsaris non acciperet; hæc-
que cum illis pollicitus esset Imperator: lætantes exierunt. Ille verò rursus adolescens & al-
tissimus & splendidissimus visus est adhuc adesse, & versari cum Marcello. Cum verò eum
deduxisset vsque ad portas, de cetero exanuit ab oculis. De quo nullus dubitauit ex his qui
viderant, sed euidentis omnibus fuit, eum fuisse Dei ministrum virili habitu indutum, qui
missus fuerat, vt esset custos & satelles Marcelli, qui ab eo fuit habitus tanto honore.] hæc
quidem, qui puriores oculos habuerunt, comites S. Marcelli videre meruerunt, quæ ceteris
erant occulta: quibus planè significatum est, piis pro fide certantibus Angelos ad ministe-
rium præsto esse. Testatur & Zonaras, clericos & monachos conuenisse Imperatorem, &
exclamasse contra eum, vt Cæsar Catholicus crearetur. Haud ita post (subdit auctor) acce-
perunt finem ea quæ idem Marcellus prædixit.]

^c Zonar. Annual.
tom. 3.

At quænam fuerit ista ex accepta visione prædictio, accipe: Cum se post orationem som-
no aliquando dedisset, ei apparuit visio illa: erat autem huiusmodi. Pugnant inter se Leo
& draco: sed draco quidem cum esset ingentis magnitudinis, caudā Leonem verberabat &
torquebat; leo verò dolebat quidem, & ad se defendendum excitabatur, & draconem ob-
iens, inaniter depugnabat, & cum nihil lædebat; quousque ipse quidem defessus plagis,
humi totus iacebat afflictus & imbecillus.] repræsentabat visio statum illum Leonis Im-
peratoris, cum anno superiori dolo Asparis florentissimus in Africam missus exercitus,
periit, & classis relicta est Genserico comburenda. Sed subdit: Inde cum se rursus leo
paululum recreasset, & veluti è quodam somno surrexisset, magno vehementique impetu
in draconem insiliit, eumque pronum in ventrem prostravit. Hoc cum diuinus vidisset Mar-
cellus, & accuratissimè coniecisset, prædixit haud ita post Asparem & Ardaburium esse

DE LEONE
CVM DRA-
CONE PV-
GNANTE
VISIO.

CHRISTI
469.SIMPLICII PAP.
2.LEONIS 13.
ANTHEMII 3. IMPP.

cum toto genere interimendum ab Imperatore.] & inferius : Haud ita multo post acceperunt finem ea quæ prædixit] nimirum sequenti anno. agemus itaque de his fufius suo loco. **A**

Hoc item anno Leo Imperator ad conciliandam sibi in summo rerum discrimine Diuinitatem, mense Decembris, de sanctificandis festis diebus, prohibendisque in eisdem Circensibus, scenicisque spectaculis, eiusmodi promulgauit sanctionem :

Dies festos Maieftati altissimæ dedicatos, nullis volumus voluptatibus occupari, nec vllis exactionum vexationibus profanari. Dominicum itaque diem ita semper honorabilem decernimus venerandum, vt à cunctis excutionibus excusetur. Nulla quemquam vrgeat admonitio, nulla fideiussionis flagitetur exactio, taceat apparitio, aduocatio delitefcatur; sit ille dies à cognitionibus alienus, præconis horrida vox silcscat, respirent è controuersis litigantes, & habeant foederis interuallum; ad sese simul veniant aduersarij non timentes, subcat animos vicaria poenitudo, pacta conferant, transactiones loquantur. **B**

Nec huius tamen religiosi diei otia relaxantes, quemquam patimur voluptatibus detineri. Nihil eodem die sibi vendicet scena theatralis, aut Circense certamen, aut ferarum lacrymosa spectacula. Et si in nostrum ortum aut natalem celebranda solemnitas inciderit, differatur. Amissionem militiæ, proscriptionemque patrimonij sustinebit, si quis vmquam hoc die festo spectaculis interesse, aut cuiuscumque Iudicis apparitor prætextu negotij publici, vel priuati, hæc quæ hac lege statuta sunt, crediderit temeranda. Data Idibus Decembris, Constantinopoli, Zenone & Marcellino Consulibus.] Sic itaque dies festos sequentis anni pia religione custodiendos voluit, in quo magnum de extinguendis tyrannis & occultis Imperij perduellibus negotium tractaretur. Quod enim animo destinarat eam de proditoribus peragenda esse tragœdiam in ipsis Circensibus, eam noluit celebrari die Dominico; ne, licet iusta esset vltio, tamen diem sacram ignominia videri posset labefactasse. **C**

Sed qui totus in sacris erat Augustus, hoc pariter anno ipsius pietate dignam aduersus intrudentes se simoniaca prauitate in Episcopatum legem edidit, qua & docuit quales esse deberent in Episcopos ordinandi, ad Armatum (ita legendum, non Armatum) Præfectum Prætorio ista rescribens :

Si quemquam vel in hac regia vrbe, vel in exteris prouinciis, quæ toto orbe diffusæ sunt, ad Episcopatus gradum prouehi, Deo auctore contigerit : sincero omnium iudicio profertur. Nemo gradum sacerdotij pretij venalitate mercetur : quantum quisquis mercatur, non quantum dare sufficiat, æstimetur. Profecto enim quis locus tutus, & quæ causa esse poterit excusata, si veneranda Dei templa pecuniis expugnentur? Quem murum integritatis, aut vallum fidei prouidebimus, si auri sacra fames in penetralia veneranda proserpat? Quid denique cautum esse poterit & securum, si sanctitas incorrupta corrumpatur? Cesset altaribus imminere profanus ardor auaritiæ, & à sacris adytis repellatur piaculare flagitium. Itaque castus & humilis nostris temporibus eligatur Episcopus; vt quocumque locorum peruenit, omnia vitæ propriæ integritate purificet. Nec pretio, sed precibus ordinetur Antistes. Tantum ab ambitu debet esse sepositus, vt quærat cogendus, rogatus recedat, inuitatus effugiat, sola illi suffragetur necessitas excusandi. Profecto enim indignus est sacerdotio, nisi fuerit ordinatus inuitus. **D**

Cum sanè si quis hanc sanctam & venerandam Antistitis sedem pecuniæ interuentu subiisse, aut si quis vt alterum ordinaret vel eligeret, aliquid accepisse detegitur; ad instar publici criminis, & læsæ Maieftatis accusatione proposita, à gradu sacerdotij retrahatur; nec hoc solum deinceps honore priuati, sed perpetuæ quoque infamiæ damnari decernimus: Vt eos quos par facinus coinquinat & æquat, vtrosque similis poena comitetur. Dat. octauo Idus Maias, Constantinopoli, Marciano & Zenone Consulibus.] ita planè Leo Augustus, probè sciens cessura omnia prosperè Imperatoribus, quibus purus Christianæ religionis cultus est cordi. Quantum verò istiusmodi sanctæ pieque sancitis diuinum conciliauerit sibi numen, quæ sequenti dicentur anno, docebunt. **E**

IESV CHRISTI SIMPLICII PAP.

ANNVS
470.ANNVS
3.LEONIS 14.
ANTHEMII 4. IMPP.DE CONSV-
LATV SEVE-
RI, SIVE SE-
VERIANI.

Septuagesimus supra quadringentesimus qui voluitur annus, Consulatu Seueri atque Iordani receptus publicis indicibus reperitur : sed pro Seuero, reperimus alicubi scriptum Seuerianum. Constat quidem his temporibus claruisse in administratione Reipublicæ Sc-

CHRISTI
470.SIMPLICII PAP.
3.LEONIS 14.
ANTHEMII 4. IMPP.

ca Seuerianum virum amplissimum, magnæ potentæ hominem, cuius gratiam Zeno, qui in Imperium Leoni successit, demerere curauerit : eundemque hostem implacabilem fuisse Aspari & Ardaburio, Suidas de eo pluribus agens, affirmat, pariter docens se his vixisse temporibus, dum ait, auditorem fuisse Seueriani Isocraticas orationes explicantis, magistrumque illum pariter extitisse Iuliani, eiusdem Suidæ fratris maioris natu. Hoc igitur aduersario Aspari & Ardaburij Consule aduersus eos Leo Imperator insurgens, statum Imperij corroborauit. Si verò magis placet legere Seuerum, quàm Seuerianum : & Seuerum scias vixisse virum clarissimum Constantinopoli, cuius idem Suidas meminit. **A**

Hoc autem anno (inquit Marcellinus) Aspar primus Patriciorum cum Ardabure & Patriciolo filiis, illo quidem olim Patricio, hoc autem Casare, generoque Leonis appellato, Arianus cum Ariana prole, spadonum ensibus in palatio vulneratus interiit.] hæc ipse, pro instituti ratione, summam quo tempore quid factum sit docens : sed Cassiodorus ponit sub anno sequenti. Rem gestam pluribus profecutum fuisse Priscum Rhetorem huius temporis scriptorem, Euagrius tradit ; ex quo vix ista ipse prodidit : Non solum hæc res, quæ ad institutionem Anthemij Imperatoris & ad classẽ aduersus Gensericum missam pertinent, à Prisco Rhetore accuratissimè conscriptæ sunt, verum etiam quomodo Leo Asparem, qui Imperium ei tradiderat, per dolum, quasi mercedem honoris, ad quem ipsum extulerat, ei redditurus, è medio sustulit; quinetiam filios eius Ardaburium, quem antea Casarem creauerat, & Patricium, quo Aspari patris eorum insolentiam & inscientiam ludificaret, itidem trucidauit.] hæc ex Prisco Euagrius ieiunè admodum, factum dumtaxat tradens, non quo modo res peracta sit indicans. Sed Nicephorus paulo fufius narrat verbis istis :

Vbi Constantinopolitani cognouerunt, Asparem scilicet cum filiis aduersus Imperium machinari, contra eos concitati sunt, & in Hippodromo conuiciis eos acerbè prosciderunt.] insensissimè quidem tulerunt Casarem esse creatum hominem Arianum, mox post obitum senis plenè in Imperium successurum : Recordati enim, quæ sub Arianis Imperatoribus Constantio atque Valente Constantinopolitani maiores ipsorum passi essent : sub eodem rursus iugo subiici impatientes, eo modo in nouum Casarem & patrem eius aliofque Arianos vociferati sunt in Circo, adeoque tumultuariè, vt populus ibi degens timendus illis admodum esset, ne rapido impetu, rabidoque furore in eos insiliret, atque discerperet. Vides hominum insipientiam in propriam salutem diutissimè laborantium : per annos enim tredecim nihil diligentius curauit cum filio Aspar, qui auctor Leonis hac pollicitatione fuerat, vt crearetur Imperator, vt filius eius ab eo Casar nuncuparetur : ignorans imprudens ex hoc sibi suisque pariturum fore ruinam. Etenim cum eos populus diutissimè tolerasset; cum tamen Arianum super se regnaturum accepit, adeo molesto tulit animo, vt occasione Circensium expectata, eos omnes tamquam expetitam diutiùs prædam primò clamoribus oppetuerint, mox vi publica in eosdem, cum licuisset, acturi. Illi verò (subdit Nicephorus) plebem metuentes, Chalcedonem traiecerunt, exercitu omni eos insequente : & in templum Euphemie martyris confugerunt.] **B**

Hic siste gradum, lector, & in memoriam reuoca quæ ante quatuor annos contigisse diximus, cum confugientem hominem ad ecclesiam Acoemetarum, cui præerat S. Marcellus, Ardaburius ad eum inde extrahendū obstinata voluntate persistens milites misit, qui tamen exterriti numine destiterunt. Qui igitur asylum sacrū per milites præceperat violandum, ad ipsum vnà cū suis modò confugere cogitur, & in eo expectare salutem. Quod ipsum & aliis inconcessa Ecclesiastica iura seculari potentia inuadentibus sæpius contigisse, quæ superius diuersis temporibus dicta sunt, exploratissimum reddunt, patefactumque; astare Deum vindicem Ecclesiasticæ immunitatis in eos qui illam violare conantur. Experiantur quotidie Principes à Deo verbera ob violata iura Ecclesiastica, sed nolunt, vel dissimulant intelligere eadem eiusmodi ex causa inflicta esse; vnde accidit vt grauioribus semper vrgeantur angustiis, atque premantur ærumnis. Sed inchoatam semel miserorum tragœdiam profequamur. Pergit enim ita Nicephorus, postquam eorum in ecclesiam confugium enarravit ;

Imperator, Patriarcha ad eos missi, se fidem eis seruaturum esse, si ex ecclesia discederent, pollicitus est : ipsi verò se loco excessuros, nisi Imperator ipse adesset, negarunt. Proinde Leo eò concessit, & viros illos præter rationem ad se pertraxit, & ad mensam suam adhibuit, & alia præterea multa, iniuriarum obliuionem illis pollicitus fuit. Alia autem ex parte, Zenoni Isauo, qui ei fidus magnopere videbatur, vt is illis per balineas ad

Impe-

Suidas Se-
ueriano.Marcellin.
in Chron.
DE NECE
ASPARIS ET
FILIORVM.Euagr. lib. 2.
c. 15.Niceph. lib.
15. c. 27.
POPVLVS EX-
CLAMAT IN
ARIANOS.CONFVGIT
ASPAR CVM
SVIS A DEC-
LESIAM.ZENO IN-
TERFICIT
ASPARVM
ET FILIOS.

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS IS.
ANTHEMII S. IMPP.

Imperialem Regiam venientibus, subito impetu capita refecaret, præcepit. Aderant illi, & Azeno Ardaburio primum caput amputauit.

Quod ubi A spar vidit, indoluit; & magna voce exclamans: Dignum (inquit) fert exitium senex canus, qui frustra gloriatus est, neque vnumquam admonitioni meæ audiens fuit: Perfæpe enim ei dixi: Prius Leonem deuoremus, quam ille nos sibi in prandio apponat. Hæc ubi dixit, & ipse ferro cæsus, vitam amisit. Filium autem eius Patricium illum à filia Ariadna per repudium seiunctum, in exilium misit; & Ariadnam Zenoni, utpote qui insidiatores sustulisset, coniugem dedit. hæc Nicephorus: verum alij filios omnes A spar occisos tradunt. Quod autem ad Zenonis nuptias pertinet: cum sint complures qui ad superiora tempora Leonis Imp. referant coniugium ipsum Zenonis cum Ariadna, iidem errare videntur. Quomodo enim potuit Zenoni antea fuisse nupta, quæ anno superiori filio A spar est desponsata? hæc quidem hoc anno facta esse, omni fide exploratum satis superius redditum est. Porro ex cæde A spar & filiorum Leo Augustus consecutus est nomen ut Macelis, nempe Interfector, fuerit cognominatus. Sic itaque visio impleta est S. Marcelli, qua vincendum tandem à Leone draconem, fuerat ipsi diuinitus antea demonstratum.

IESV CHRISTI
ANNVS
471.SIMPLICII PAP.
ANNVS
4.LEONIS IS.
ANTHEMII S. IMPP.GENNADI
EPISC. CON-
STANTINOP.
OBITVS.

Qui sequitur Christi annus quadringentesimus septuagesimus primus, Consulatu quarto Leonis Augusti cum Probianus collega notatus habetur: quo Gennadius Constantinopolitanus Episcopus cum sedisset annos tredecim (ut habet Nicephori Chronicon) ex hac vita decessit, sui desiderium bonis omnibus relinquens. Sed quid haud pridem ante eius obitum prodigiosum visum fuerit, audi: Cum noctu ad altare sacrificij orans astaret, dum preces ad Deum funderet: spectrum quoddam dæmoniacum ei apparuit; quod ille protinus signo Crucis, veluti immisso telo fugauit: cumque recederet, hæc est humana voce locutum: A beo, & te viuente quiescam, reuersurus post obitum tuum, & modis omnibus euersurus Ecclesiam.] habent hæc Theodorus Lector^a, Nicephorus^b, & alij: & quidem in hoc minimè mentitum mendacem spiritum, euentus ostendit.

Euenit namque postea, ut fuerat dæmon pessimus comminatus: subrogato enim in locum Gennadij Acacio ex Præfecto (ut ait Euagrius) orphanorum collegio, quales turbines exagitarint Ecclesiam, quæ annis singulis inferius describentur, facile demonstrabunt. Adnumeratur Gennadius inter Scriptores Ecclesiasticos à Gennadio Massiliensi, cum de eo agit his verbis^c: Gennadius Constantinopolitanæ Ecclesiæ Episcopus, vir lingua nitidus & ingenio acer, tam diues in lectione antiquorum fuit, ut Danielem Prophetam ex integro ad verbum commentatus exponeret: homilias etiam multas composuit. Moritur sub Leone Seniore.] hæc ipse, cui consentit Marcellinus Comes in Chronico. Inter Sanctos relatum ipsum habent Græci in Menologio die vigesima quinta mensis Augusti, honorifico cultu annuatim eius memoriam merito prosequentes.

Reperiuntur Leonis Imperatoris constitutiones diuersis temporibus sub Gennadio datae de rebus ad cultum religionis spectantibus, quarum auctor illi idem creditur fuisse Gennadius. Ad arbitrium enim Episcoporum eiusmodi sanctiones edere consueuisset ipsum Leonem Imperatorem; quæ post hæc suggerente Acacio nouo Episcopo promulgauit, facile demonstrabunt. Sed accipe quæ hoc ipso anno ante obitum Gennadij de monachis idem Augustus saluberrimè hac lege sancit^d:

Qui in monasteriis agunt, ne potestatem habeant à monasteriis exeundi; neque in Antiochia, neque in alijs ciuitatibus versandi: his solis exceptis, quos Apocrisarios, id est, Procuratores vocant, quibus potestatem permittimus (si volent) per solas procuraciones, easque necessarias, exeundi. Porro hi qui exeunt, caueant, ne de religione aut dogmate disceptent, aut conciliabulis quibusdam præsent; aut turba excitata, simplices & mansuetos animos populi auertant: Scientes, quia quæ à nostra pietate instituta sunt contemnent, legum seueritati subiicientur. Datum Kalendis Iunij, Constantinopoli, Leone & Probiano Consulibus.]

Cum autem huiusmodi Imperatoris rescriptum ad Zenonem, & de Antiochena potissimum ciuitate hoc ipso anno datum habeatur; planè demonstrat tempora, quibus ibi agente

^a Theod. Lect. Collect. lib. 1.
^b Niceph. lib. 15. c. 23.
^c ACACIUS EPISC. CON-
STANTINOP.
CREATVR.
^d Gennad. de Scrip. Eccl. c. 95.

^d l. 29. Cod. de Episc. & cler. DE MONACHORVM CLAVSURA PERVTILIS SANCTIO.

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS IS.
ANTHEMII S. IMPP.

A agente Zenone, contigit Ecclesiam illam per Petrum Fullonem monachum erroneam grauissimè perturbari. Errare quidem noscuntur, qui ad priora Leonis tempora eiusmodi Præfecturam Zenonis, & Petri Fullonis originem ponunt: nam præter legis huius auctoritatem, ex sua etiam ipsorum assertionem conuincuntur. Cum enim id factum dicant postquam Zenoni Ariadna filia Leonis iuncta in matrimonium fuit: certè quidem non ante superiorum annum id contingere potuisse, cum illa antè desponsata esset filio A spar, satis dilucidè est patefactum. Sic igitur cum post nuptias cum Ariadna omnes affirmant Zenonem creatum esse Comitem Orientis, tuncque cum illo Antiochiam perrexisse Petrum Fullonem, & tumultus illos excitasse: ad eos comprimendos, eiusmodi sanctionem aduersus vagos monachos, qualis erat Petrus Fullo Antiochenam Ecclesiam perturbans, rescripsisse idem voluit Imperator. Sed age rem gestam enarremus ex prisca auctoribus.

B Ait in primis Theodorus Lector^b: Cum Martyrius Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus esset; Zeno Prætor gener Leonis Imperatoris, filium eius Ariadnam uxorem habens, Antiochiam venit. At hunc Zenonem Imperatoris generum secutus est Antiochiam vsque Petrus cognomento Cnaphcus, idemque Fullo nuncupatus, templi Basæ martyris, quod Chalcedone est, presbyter.] Monachum quidem hunc fuisse, & ob hæresim expulsum è monasterio, narrat Alexander his verbis^c: In religioso Acœmetarum monasterio extitit monachus quidam, qui, ut Iudas inter Apostolos, diaboli mores imitabatur: qui fullonis artem exercebat: sanctam verò & venerandam Synodum in vrbe Chalcedone celebratam auerfabatur, & dogmatis Eutychiani erat propugnator. Huiusmodi hominem & corruptorem & pestilentem, atque Apostolicorum dogmatum hostem acerrimum, eius loci homines è monasterio expulerunt.

C Qui cum expulsus fuisset, Constantinopolim profectus est, & assentatorum vitam imitatus, modò hanc, modò illam domum obibat, ventri & gulæ inseruiens. Cumque execrabilis suæ hæresis participes quosdam honore præditos inuenisset, illis adhærere cœpit, per quos etiam in eius notitiam venit qui erat gener Imperatoris Patricius & Excubitorum Comes (sic enim appellabatur qui excubiis præsidebat.) sic Petrus ille cum religionis speciem induisset, erat quidem assiduè cum Zenone Imperatoris genero: non audebat autem propriam impietatem aperire. Cum autem Zeno ad Orientis partes proficisceretur, secutus est eum Fullo vsque Antiochiam: Vbi cum inuenisset multos sectatores Apollinaris, vnà cum illis contra Patriarcham temeritatem exercuit, aduersus eum seditiosissimū quemque hominem concitans, & Chalcedonensem Synodum conuicians, & Patriarcham illum Nestorianum appellans.

D Cum igitur Antiochena ciuitas multa seditione & tumultu perturbaretur: Petrus ille Comitem Zenonem dolo aggressus: Nisi (inquit) ciuitatis huius Episcopus commutetur, fieri non potest ut populus quietè viuat. Quin etiam multam auri vim ei proposuit, si ab eo impetraret quod petebat. Patefecit ei consilium, quod antè occultauit. Tunc infames quosque & improbos homines, qui eadem quæ ipse sentiebant, persuasionibus secum duxit, & grauissima quæque scelera contra Patriarcham falsò conficta ad Imperatorem detulit. Sed eius malitia nihil profecit, cum Imperator Apostolicorum dogmatum esset propugnator.] hæc Alexander de rebus gestis Petri Fullonis vsque ad obitum Leonis Imperatoris.

Vides, lector, & causam puto rimaris, cur sub Orthodoxo atque æquissimo Imperatore post tot tantaque remedia aduersus hæreticos frequenter adhibita, post nimirum Chalcedonense Concilium, & litteras sæpè iteratas S. Leonis Papæ, postque omnium Orthodoxorum prouinciarum omnium Orientalium, sanctorumque virorum additas his epistolas, post denique Catholicorum Imperatorum edicta, adhuc tamen magis magisque hæresis inualesceret: nimirum quòd ipsa potentissimos magistratus haberet patronos, qui grauiori damno Catholicæ veritatis sub Catholico nomine clanculo delitescerent.

Quod verò ad palæstram hæreticorum exercendā periculosum videretur Constantinopolitanæ ciuitatis esse theatrum, spectante Catholico Principe: ab eorū Xystarcho Antiochia delecta est ad experiendas impiorum vires: resque ex sententia accidit, ut fauore Zenonis Orthodoxus Episcopus calūniis lancinatus & grauius oppressus fuerit. Accomodatam namque ad id quod acturus erat, nactus est Fullo occasionem, dum prætextu expugnandi quos illic repererat Apollinaristas atque Nestorianos, in Catholicam fidem eiusque defensores iacula intorquebat eo validius, quo illi vires suppeditabantur ab ipso Comite Orientis Zenone, qui

^a Cedren. in compend. an. 7. Leonis.
TEMPVS
PRÆFECTVRÆ
ZENONIS
ET PETRI
FULLONIS.

^b Theod. Lect. Collect. lib. 1.

^c Alexan. serm. de S. Barnab. apud Snc. 10. 3.

QUAE FVL-
LO MOLI-
TVS CONTRA
EPISC. AN-
TIOCH.

ZENO FAVET
PETRO FVL-
LONI.

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS 13.
ANTHEMII 5. IMPP.

qui & tuenda Catholicae fidei aduersus impios pretextum, tamquam laruam quamdam A
pietatis, superinduxerat, vt ita Imperatoris eludere posset aspectum.

Addit autem ad ea quae dicta sunt de Martyrio Episcopo Antiocheno Theodorus Le-
stor: perductum fuisse ad Leonem Imperatorem, sed studio & exhortatione Gennadij
Episcopi Constantinopolis multo cum honore dimissum esse. Antiochiam vero reuer-
sum, cum Antiochenos tumultuationibus & seditionibus delectari, & Zenonem ad hoc
illis esse subsidio cereret, Episcopatu renunciaſſe, altiori voce ista praefatum in publica
ecclesia:

CLERO IMMORIGERO ET POPULO REBELLI ET ECCLESIAE
CONTAMINATAE RENVNCIO, SERVATA INTERIM MIHI SACERDO-
TII DIGNITATE.

Post discessionem Martyrij (subdit ille) Cnapheus sedem Episcopalem tyrannicè in-
uasit, & statim Ioannem quemdam antea depositum Apameae Episcopum ordinauit.
Quo cognito, Gennadius Imperatori cuncta significat: qui Cnapheum in exilium able-
gari iubet. Ille autem cum id praescisset, fuga elapsus, exilium euasit. Iulianus vero com-
muni suffragio Episcopatu potitur.] hucusque Theodorus est persecutus res Petri Fullo-
nis ad hunc annum spectantes, cum adhuc Gennadius Constantinopolitanus Episcopus
superstes esset.

Sed audiamus quae ex Acacio Episcopo Constantinopolitano conscripsit Liberatus Dia-
conus nonnihil ab his diuersa, verbis istis: Addidit Acacius quod de alio Petro Antioche-
no haeretico scripserat, nimirum Petrum apud Constantinopolim monasterium gubernasse;
& hoc propter crimina derelicto, Antiochiam refugisse: vbi pulso Martyrio Episcopo, per
vilissimum populum & haeticum sedem illius occupasse; continuoque damnatum ab Epi-
scopis, & Leonis imperio Samum* deportatum. Qui fugiens, rediisse dicitur Constantino-
polim, & dedisse fidem, se per vilissimas turbas nihil audere.] haec ibi vsque ad Basilisci tem-
pora; quae cum non liceat certis annorum interstitiis discriminare, hic vna simul oportuit
concessisse. Porro pulso Fullone, abdicanti se Martyrio, nullus in eius locum suffectus est;
quod non alium quam ipsum Orthodoxi sedi illi optarent Episcopum. Aduersus autem
huiusmodi Eutychnorum inualescentes haereses scripsisse hoc anno Theodorum Tyri
Episcopum, Marianus affirmat. sed & alios praestantissimos viros, quos Gennadius recen-
set, id etiam perfecisse, alibi dictum est.

Quod vero ad politicum statum pertinet: pax quae parta est Orientali Imperio, caesis per-
duellibus Gothis Arianis bellum intulit Imperio Occidentali. Qui enim eius sectae erant
Ariani in Orbe Romano potentes & Reges, totum sibi illum videbantur esse partiti, &
ad propagationem perfidiae tacita inter se foedera iniisse. Erant hi in Oriente, quos dixi-
mus nuper extinctos, Aspar & Ardaburius Gothi Ariani, Romae Ricimer item Gothus &
Arianus, in Hispaniis atque Galliis Euaricus Rex Gothorum Arianus pariter & persecu-
tor, in Africa vero Gensericus Vandalorum Rex, Arianorum omnium scelestissimus. Ita
sanè his impiorum funibus cinctus & colligatus, penitusque constrictus erat Catholicus
Orbis, Arianis vbique inualescentibus, tum potentia Regum, tum etiam sublimitate ma-
gistratum cuncta pro animi arbitrio moderantium: nam vidimus, tam in Oriente, quam
in Occidente creandorum Imperatorum facultatem penes Gothos Duces eosdemque im-
pios Arianos fuisse.

Cum igitur Arianos illos, qui Constantinopoli principatum per dignitatem Caesarem
sibi iam vendicant, occisos audiuit Ricimer Romae potentissimus Magister militum; in-
dignissime ferens, in Anthemium Imperatorem Graecum a Leone Romam missum, licet
foccorum, meditari coepit insidias: sed cum illae detectae essent, ipse Ricimer fuga sibi con-
sultit, Mediolanum se conferens: Vbi aliquandiu moratus cum suis, haud imminutus ro-
bore militum, ad aliud se barbarus insidiarum genus conuertit: nempe vt cum focero pa-
cem petere simularet; eaque obtenta, occultiores moliretur insidias, & sub inuolucro pa-
cis gladios ad necem Imperatoris occuleret: sed & vt omnem doli suspicionem auferret,
ad hoc ministerium delegit, quem ob egregiae sanctitatis merita omnes inspicere, simul-
que venerantur.

Sic igitur a proditore Ricimere delectus est ad hoc munus Epiphanius Ticinensis Epi-
scopus, vir planè sanctissimus atque eloquentissimus: cuius legatio descripta inuenitur
ab Ennodio eiusdem Ecclesiae diacono, qui ipsius Epiphaniij res gestas memoriae tradi-
dit.

RICIMER
QVID SIT
MOLITVS
IN ANTHE-
MIVM IMP.

PETRVS FVL-
LO INVA-
DIT ECCLE-
SIAM AN-
TIOCH.

Liberat. Diac.
Bren. c. 18.

*Oasim

*Marian. Scot.
in Chron.

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS 15.
ANTHEMII 5. IMPP.

A dit. exscribemus hic ea collata cum Vaticano codice; quod quae cusa extant edita eadem
Epiphaniij Acta*, mendosa admodum esse noscantur: sic enim se habent, dum de Epipha-
nij legatione agitur:

* Apud Sur. die
22. Ian.

Mox vero per vniuersum mundum sanctam illius conuersationem illa, quae licet in glo-
riosis actibus tardior esse solet, fama non tacuit, sed ad aures Ricimeris, qui tunc secundis
ab Anthemio Principe habens Rempublicam gubernabat, detulit. Nam Imperatore Romae
posito, seminarium inter eos iecit scandali illa, quae dominantes sequestrat, inuidia. est par
dignitas causa discordiae. Surrexerat enim tanta rabies atque dissensio, vt mutuo bella praepararent:
& praeterquam origo irarum proprios suggerebat stimulos, lis ipsa circumstan-
tium consilio nutriebatur. Nutabat status periclitantis Italiae, & affligebatur ipsis discrimi-
nibus grauius, dum expectabat futura discrimina.

B Interea apud Ricimerem Mediolani ea tempestate residentem fit collectio Ligurum no-
bilitatis; qui flexis genibus, soloque prostrati pacem orabant Principem, & vt a scandalo
vtraque partes desinerent, occasiones gratia ab vna precabantur auferri. Quid plura conte-
xam? Mutatur Ricimer, & velle reparare concordiam, permotus multorum fletibus, pollice-
tur. Sed quis (ait) potissimum huius legationis pondus excipiet? Quem tantae molis cura
manet? Quis est, qui Galatam concitatum reuocare possit & Principem? Nam semper cum
rogatur, exuberat, qui iram naturali moderatione non terminat. Tunc vno omnes ore re-
sponderunt: Vester tantummodo ad pacem declinetur assensus: est nobis persona nuper ad
sacerdotium Ticinensis vrbis adscita, cui & belluae rabidae colla submittant: cui ante preces
offeratur beneficium, quod a quolibet petiturus aduenit: cui est cultus vitae similis, quem
venerari possit quicumque, si est Catholicus & Romanus; amare certe, si videre illum nie-
reatur, & Graeculus. Numquam sic diras aspides verborum digitis incantator Thesalus vio-
lenti poterit euocare carminibus, quomodo ille effectum petitionis suae etiam a negaturis
extorquet. Pendet in arbitrio eius, cum loqui coeperit, sententia audientis. Perdet ius suum,
qui excusare* disposuit, si illi allegandi copia concedatur.

LEGATIO A
RICIMERE
DIRIGITVR
AD ANTHE-
MIVM.

Tunc Patricius Ricimer ita respondit: Detulit ad me hunc hominem, quem exponitis,
fama gloriosum: & in hoc admirationi magis mihi est, quod omnes habeat laudatores:
nullos enim, quibus per inuidiam abundare solet nouitas, prodit inimicos. Ite ergo, & ro-
gate hominem Dei, vt ambulet: iungite etiam preces. Egressi de Concilio, statim Tici-
num petunt, causam narrant fusiis: vt istum laborem susciperet, beatus Epiphanius ro-
gatur lacrymis. Qui ne extenuaret beneficium, si filios diutina supplicatione torqueret,
anteceffit desideria postulantium. quos tamen taliter allocutus est: Quamuis tanta rei ne-
cessitas probatissimae personae pondus inquirat, & titubet sub graui fasce portitor immatu-
rus: affectum tamen, quem debeo, patriae non negabo. Quibus breuiter narratis: quo-
modo erat loquendi parcus, ad Ricimerem Patricium perrexit: a quo simul visus &
electus est.

*accusare

EPIPHA-
NIVS DE-
LIGITVR
LEGATVS A
RICIMERE.

Mandato ergo sibi legationis ordine, Romam petiit. In quo itinere quid molestiarum su-
stinuerit, quidve virtutum gesserit, festinans ad maiora praetero. Mox tamen vt supradictae
vrbis portas ingressus est, fama quae absentem illum notum fecerat, digito coepit ostendere.
Conuersis omnium oculis, stupuere mentes attonitae, quod tantam sibi exhiberi reueren-
tiam, imago eius index sanctitatis extiterit. Inexpiablem se culpae reum fatebatur quilibet po-
tentum, nisi tantum genua ipsius amplexus esset. Tollebatur clamor in caelum: nemo illum
mortalium numero computabat: cui omnia caelestis gratiae videbant bona constare. Per-
fertur ad Principem Anthemium, studio legationis Episcopum venisse Liguriae, hominem
quem nullus possit etiam diues eloquio sufficienter exponere.

At ille: Callida mecum Ricimer & in legationibus suis arte decertat. Tales dirigit,
qui supplicatione expugnent, quos ille lacescit iniuriis. Perducite tamen ad me homi-
nem Dei: qui si possibilia precatur, admittam: si difficilia, supplicabo ne excusationem
meam grauctur accipere. Dubito tamen, an Ricimer apud me, quod poscit, obtineat;
cuius scio votorum intemperantem esse personam, & in conditionibus proponendis ra-
tionis terminum non tenere. Sed veniat directus Antistes, ac laudatam iam pridem praef-
feret effigiem.

Egrediuntur Officia Palatina tota Vrbe, vbi rogatus adueniebat Episcopus. At vene-
rabilis & seculis omnibus probatus Pontifex, postquam introgressus est, & proferendi ser-
monis donatus licentia, quasi fugitiuae potestatis insignia ostrum gemmasque rutilantes

CONVENIT
EPIPHA-
NIVS AN-
THEMIVM.

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS 15.
ANTHEMII 5. IMPP.

reuerendæ imaginis fulgore compressit : etenim quasi absente Imperatore , ita in se oculos A
traxerat singulorum. Tali tamen narratione incipiens , ianuam oris reseruit :

ORATIO EPI
PHANII AD
ANTHE-
MIUM.

*perfecti

Summa cælestis Domini , venerande Princeps , est ordinatione dispositum , vt cui tantæ
Reipublicæ curâ mandabatur , idem per Catholicæ fidei dogma Deum & auctorem & ama-
torem pietatis agnosceret , per quem bellorum furorem pacis arma confringunt , & calcans
colla superbix concordia superat , quod fortitudo non præualet . Sic namque Dauid prædi-
cabilem parcendo magis inimico animus reddidit , quàm intentio vindicandi . Sic præfecti *
sæculorum Reges & domini , supplicanti bus indulgere , cælesti arte didicerunt : Supremæ
namque dominationis instar possidet , qui Imperium suum pietate sublimat .

Hoc ergo Italia vestra fredo iudicio , vel Ricimer Patricius paruitatem meam oratum di-
rexit , indubitanter coniciens , quod pacem Romanus Deo munus tribuat , quam precatur
& barbarus . Erit enim triumphus vestris propriè profuturus annalibus , si sine sanguine vic-
ceritis simul . Nescio quæ species fortior possit esse bellorum , quàm dimicare contra iracun-
diam , & ferocissimi Getæ pudorem onerare beneficiis . Grauitus enim percellitur , si postula-
ta impetret , quem puduit hætenus supplicare . Tractandus deinde anceps bellandi euen-
tus : in quo tamen si ita præualuerint peccata , certamine vestro regnum defraudabitur ,
quod partes vtrinque perdidit . Nam quæcumque apud Ricimerem , si amicus est , salua
sunt , cum ipso à vobis Patricio possidentur . Cogitate pariter , quia bene causæ suæ ordinem
dirigit , qui pacem primus obtulerit . Hætenus admirandus Pontifex profecutus , loquendi
furem fecit .

DEMERITA
RICIMERIS

Tunc Princeps erigens oculos , desertum se omnibus vidit aspectibus , atque in eum in-
uitatos vultus esse cunctorum : quem admirari nec ipse desinebat . Tunc alto trahens ver-
ba suspirio , ita orsus est : Quamuis inexplicabilis mihi , sancte Antistes , aduersus Ricime-
rem causa doloris sit , & nihil profuerit maximis eum à nobis donatum fuisse beneficiis :
quem etiam (quod non sine pudore & regni & sanguinis nostri dicendum est) in familiæ
stemma copulauimus , dum indulimus amori Reipublicæ , quod videretur ad nostrorum
odium pertinere . Quis hoc namque veterum retro Principum fecit vniquam , vt inter mu-
nera , quæ pellito Getæ dari necesse erat pro quiete , communis filia poneretur ? Nesciui-
mus parcere sanguini nostro , dum seruamus alienum . Nemo tamen hoc credat propriæ
causæ factum esse formidinis : nam in tanta circumspectione salutis omnium , solum pro
nobis timere non nouimus . Bene enim apud nos compertum est , perire Imperatori lau-
dem suæ virtutis , qui pro aliorum cautela non minuit * . Sed vt tuæ venerationi ad liqui-
dum conatus illius aperiatur : quoties à nobis maioribus donis cumulatus est Ricimer , to-
ties grauior inimicus apparuit . Quanta contra Rempublicam bella prius parauit ? Quan-
tas externarum gentium per illum vires furor accepit ? Postremò etiam vbi nocere non po-
tuit , mouendi tamen fomenta suggessit . Huic nos pacem dabimus ? Hunc intestinum sub
indumento amicitiarum inimicum sustinebimus , quem nec foedus concordix , nec affini-
tatis vinculum tenuerunt ? Grandis cautio est , aduersarij animum cognouisse : etenim ho-
stem protinus sensisse , superasse est . Produunt semper deprehensa odia stimulos , quos oc-
cultata conceperant .

PAX INTER
ANTHE-
MIUM ET
RICIMEREM

*sectamus

Sed in his omnibus reuerentia tua & vades & mediator accedit , qui potes spirituali in-
dagine consilia nefanda inuenire , & inuenta corrigere . Pacem , quam & tu poscis , nega-
re non audeo . Postremò si solitæ calliditatis astutia etiam te sefellit , certamen iam vul-
neratus assumat : Me tamen , statumque Reipublicæ eius committo & commendo mani-
bus : & gratiam quam supplicanti & profuso per se Ricimeri negare disposueram , per te E
primus exhibeo : profunda enim deliberatione compendiis nostris in hac parte consuli-
mus , si in certis procellarum erroribus ex boni gubernatoris ordinatione feramur * . Quis
enim tibi excusare præsumat beneficium postulanti , cui oportuerat ante preces offerri ? Hæc
Imperator .

At venerabilis sacerdos : Gratias (inquit) omnipotenti Domino , qui pacem suam Prin-
cipis menti inseruit , quem ad instar superni dominatus , vicarium potestatis suæ voluit
esse mortalibus . Quibus & breuiter enarratis , accepro etiam pro concordix firmitate ab
Anthemio sacramento , discessit , festinans ad Liguriam reuerti , quoniam Resurrectionis
Dominicæ tempus instabat .] hucusque Ennodius de legatione Epiphani ad Anthemium .
Sed quid pace confecta Ricimer , cum Romam venisset , in Anthemium molitus sit , suo tem-
pore enarrabitur .

Hoc

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS 15.
ANTHEMII 5. IMPP.

A Hoc eodem anno , qui numeratur decimus sextus à capta à Vandalis Vrbe , Eudocia
Iunior filio Genferici Hunerico in matrimonium iuncta , fugam arripiens venit Hierosoly-
mam . testatur hæc quidem de ea Nicephorus verbis istis : Iunior Eudocia , filia Valentinia-
ni & Eudoxia quæ à Genferico capta fuerat Hunerico filio desponsata , cum quo annos sex-
decim vixit , eique filium Vldericum genuit : porro cum parum grata esset ei viri coniunctio ,
qui Arianam profitebatur religionem ; arte manus eius dilapsa , & auiam Eudociam imita-
ta , ad sancta loca concessit , & sepulchrum illius longè post exosculata est . Vbi & ipsa nõ diu
vixit ; sed somno beato sopita , iuxta auix tumulum in præclaro posita est monumento . Quic-
quid autem ei erat facultatum , id pauperibus , & sanctæ Christi Resurrectioni consecrauit .]
hæc Nicephorus de Eudocia Iuniori .

* Niceph. lib.
15. c. 12.EUDOCIAE
FVGA EX
AFRICA.

Sub huius quoque anni Consulibus prodigiosa hæc habet Marcellinus in Chronico :
B Vesuuus mons Campaniæ torridus intestinis ignibus æstuans , exusta euomit viscera , no-
cturnisque in diem tenebris omnem Europæ faciem minuto contextit puluere . Huius me-
tuendi memoriam cineris annuè celebrant octauo Idus Nouembris] Constantinopolita-
ni videlicet : eò enim vsque violentus perlatus est & dilapsus magno omnium timore cinis :
nam Procopius tantæ rei anniuersariæ memoria his verbis meminit : Ferunt namque ,
cum in Byzantium semel cinis hic (è Vesuuio egressus scilicet) recidisset , sic eius loci homi-
nes terruisse , vt ex eo tempore ad nostram ætatem annuis Deum supplicationibus placent .
In Tripoli quæ item Libyæ altero & subsequenti anno illapsus affirmant .] hæc & alia de
his Procopius . Sed scimus recentem historicorum censorem ista ridere , & leuitatis Pro-
copium fugillare , sicut & Eusebium de miraculo herbæ ad pedes ancæ statuæ Saluatoris
nascentis , nulla contraria testificatione allata , contemnere : sed de hoc egimus primo An-
nalium tomo , de eo autem in Notis ad Martyrologium Romanum , quod & probè testa-
tum reliquimus .

DE CINERIBUS
VPER CON-
STANTINOPOLITANORUM
ILLAPSO.* Procop. de
bello Goth.* Bodin. in me-
thod. art. histor.
cap. 4.

Verum si homo adeò emuncta naris non vult prodigia neque miracula ab historicis re-
citari ; omnes planè tam Græcos , quàm Latinos , Ethnicos & Christianos , antiquos atque
recentiores necesse est vt contemnat atque exufflet historicos , cum eiusmodi habeant om-
nes aliquid semper in suis scriptis admixtum , quod delicato eius stomacho nauseam pariat .
At quod ad Procopium spectat ; si legisset Marcellinum id ipsum restantem , fortasse à Proco-
pio ineptiæ arguendo cessasset . Sed & si Latinum auctorem Cassiodorum perlegisset , haud
adeò facile ea sapere Græcam vanitatem dixisset . Miror certè , non accuratè intuitum esse ,
quæ Cassiodorus ad Faustum Præfectum scribat de his quæ tunc temporis fieri contigis-
sent . Cum enim de alia recentiori agit eruptione Vesuij , cuius rei causa Campanis grauis-
sima passis Theodoricus tributorum remissionem indulgisset ; hæc inter alia de admirandis
cinerum eructationibus habet :

* Cassiodor.
Variar. lib. 4.
c. 50.

Volat per mare magnum cinis decoctus , & terrenis nubibus excitatis , transmarinas
quoque prouincias pulueris guttis compluit . Et quid Campania pati possit agnoscitur ,
quando malum eius in Orbis alia parte sentitur . Videas illic quasi quosdam fluuios ire
pulucreos , & arenam sterilem impetu ferente veluti liquida fluenta decurrere .] & paulo
inferius : Quæ est ista singularis exceptio , vnum montem sic infremere , vt tot mundi par-
tes probetur aëris permutatione terrere , & sic suam substantiam vbique dispergere , vt non
videatur damna sentire longè lateq ; pulueres rorat , vicinis autem quasdam moles eructat ;
& tot sæculis mons habetur , qui erogationibus tantis expenditur . Quis credat tam ingen-
tes glebas vsque in plana deductas de tam profundis hiatibus ebullisse ? & spiritu quodam
E efflante , montis ore consputas , quasi leues paleas fuisse proiectas ? Alibi cacumina magna
terrarum localiter videntur ardere : huius incendia penè mundo datum est posse cognosce-
re . Quemadmodum ergo non credamus incolis , quod testimonio potest vniuersitatis
agnosci ?] hæc Cassiodorus . Quis verò tanto auctori res suorum temporum scribenti non
credat , non id priuatis familiaribusque litteris , & ad hominem ignotum , cui velit illudere ,
conscribenti commentum , sed publicis atque adeò patentibus Regis litteris , immo imper-
titæ indulgentiæ edicto in albo affigendo Prætoris , & publicis monumentis ad posterorum
memoriam in Archiuis conseruando testanti ? Admiretur magis ista quæ respuit , causasque
naturales (si valet) inquirat ; & si non inuenit , vehementius obstupescat potius , quàm il-
las ignorans carpat historicos : nec neget historiam tribus grauissimis auctoribus Græcis at-
que Latinis satis superque testatam probatam , consignatamque cultu religionis annis sin-
gulis celebri memoria repeti solito . Sed de his hætenus .

* terris.
DE RECEN-
TIORI CIN-
NERVM ERU-
PTIONE .
* illinc
* eruptio

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS 15.
ANTHEMII 5. IMPP.

^a Niceph. lib.
15. c. 23.
FIDES CA-
THOLICA.
PROBATA
MIRACULO.

Sub eodem quo Acacius Episcopus Constantinopolitanus creatus est, hoc nempe anno, **A** quid acciderit, Nicephorus ita tradit: Tum quoque euenit, ut duo Episcopi, quorum alter Arij rabie infectus, dicendi ac disputandi arte instructissimus, alter virtute, religione, & recta fide ornatissimus erat, de doctrina religionis contenderent. Porro Orthodoxo & recte sentienti visum est, verborum contentione relicta, ad rem ipsam descendere, ac veritatem explorare: Videlicet, ut rogo ingenti accenso, sese in ignem conicerent. Quod vbi Arianus detrectauit, Orthodoxus igni se contulit, atque inde cum impio sermonem conferens disputauit, saluusque etiam vestibus intactis permansit.] hæc ipse: quæ quidem licet vnum Nicephorum testem habere videantur; ex aliis tamen his similibus casibus, quos sæpe aliàs contigisse suis locis dicemus, haud incredibilia videri possunt. Subdit verò his etiam illud de Iudæo miraculosè per S. Sergium ab igne liberato, & ad fidem conuerso:

MARTYRIS
INVOCATIO
NE LIBERA-
TUS AB IGNE
IUDÆIS.

Archisynagogus quoque inter Iudæos quidam cum pueris duobus in tumultu concita- **B** to, perinde atque ipse auctor fuisset, correptus, & à viro Consulari cruciatus est. Is autem inter tormenta varia illud tantum vociferatus est: O Deus sancti Sergij, adiuua me.] frequens erat his temporibus peregrinatio ad sanctum Sergium martyrem, à quo quæ singuli peterent, solerent accipere: qua re vulgata, factum est, ut à Iudæo dira patiente, vehemens dolor extorqueret, ut Deum sancti Sergij inuocaret. Addebat verò (inquit Nicephorus) hæc verba: Sancte Sergi, tu nosti. Iudices porro fingere ac simulare hæc Hebræum putantes, ad ignem, ut viuus combureretur, condemnarunt. Et ecce in medio flammæ equites duo candidis induti stolis apparentes, horis multis intactum conseruauerunt. Et multitudo in flammam insiliens, hominem inde eripuit. Qui deinde baptizatus, Sergius nominatus est. Atque ille non minus mente quoque illuminatus, substantia sua, quam habuit, vendita, in pyræ eius loco amplissimum Sergio martyri templum construxit: **C** vbi capite raso, reliquam iuxta Dei beneplacitum vitam exegit. Idem duo eius effecere pueri, nominibus suis in Sergij & Bacchi nomina mutatis.] hucusque Nicephorus sub tempore creationis Acacij.

S. REMIGIUS
CREATUS
EPISC. RHE-
MENSIS.

At non prætereundum, hoc eodem anno contigisse, ut magnus ille Rhemensis Ecclesiæ **D** Episcopus Remigius, Franchorum Apostolus nominatus, defuncto eiusdem ciuitatis Episcopo Gennadio, immaturus ætate, moribus autem senior, populi voce, comprouincialium Episcoporum consensu, diuino cooperante suffragio, in Rhemensem Episcopum ex inferioris cleri militia assumeretur, annum ætatis agens vigesimum secundum. De tempore fidem faciunt conscripti indices^b Episcoporum Rhensium, quibus chronographi^c assentiuntur. Res autem diuino nutu transacta, ita in rebus ab eo gestis describitur: Cum Remigius ad viginti & duos ætatis annos peruenit, defuncto Gennadio Archiepiscopo in hac vrbe **D** Rhemensi, omnium generaliter votis ad Pontificij culmen raptus fuisse dignoscitur potius, quam electus. Fit ergo concursus populi, diuersi quidem sexus & dignitatis, nec non & ætatis: sed vnus atque eiusdem sententiæ cuncti hunc verè dignum, & qui populis præfici deberet, acclamabant. Vir autem beatissimus his angustiis depressus, nimis afficiebatur angoribus; quia nec fugæ locus vsquam patebat, nec populo, ut ab intentione coepta resisteret, vilo modo satisfacere poterat. Diuinæ namque erat voluntatis, ut qui omnium salutis profuturus erat, omnium acclamationibus eligeretur: & qui vnitati fidei cum iam Fidelibus, & futuris Fidelibus erat prouisurus, vnione cuncti populi ad sedem eueheretur sacerdotalis honoris.

^b Apud Demo-
char. de sacrif.
Miss.
^c Sigebert. &
alij.
^d Hincmar.
Episc. in vita
S. Remigij, die
13. Ianuar.
S. Remigij.

Sanctissimus quidem vir cum his acclamationibus se vrgeri conspiceret, de infirmitatis & ætatis suæ tempore conqueri cœpit: & quia Ecclesiasticus ordo infirmam ætatem ad hanc **E** non reciperet dignitatem, voce publica fatebatur. Timebat enim, ne immatura ætas, inimici versutiis impugnata, aliquid contraheret sinistra. Sed diuina gratia & voces populorum constantissimè in eius fecit perdurare electione, & sanctum virum ab antiqui hostis protexit malignitate.] Quod ad hæc de ætate pertinet: accidisse interdum cognoscitur, ut cum in aliquo eminentissima virtus atque scientia egregia cerneretur, de minori ætate ratio minimè haberi soleret: ut vidimus accidisse S. Ioanni Chryostomo, qui non nisi fuga sibi consulere potuit, ne eiusdem ætatis Episcopus ordinaretur.

DIVINUM
SIGNUM IN
ELECTIONE
REMIGII.

Sed hæc haud facta esse absque diuino suffragio, quæ ab eodem auctore subduntur ostendunt his verbis: Et cum populi acclamaret frequentia, & sanctissimus vir magna reniteretur constantia: placuit omnipotenti Deo, ei manifestissimis manifestare iudiciis, quod ipse de eo haberet iudicium. Etenim cum modo prædicto reniti conaretur, videntibus

CHRISTI
471.SIMPLICII PAP.
4.LEONIS 15.
ANTHEMII 5. IMPP.

A tibus cunctis qui aderant, descendit subito radius noui luminis super ipsius sancti viri verticem, ac si ipse Sol de cælo motus super eum ceciderit: & quia illuminandarum lux parabatur animarum, ipse quoque cum ad hoc opus adscisceretur, lumine debuit declarari visibili.] & paulo post: Placuit etiam omnipotentis diuinæ huic miraculo aliud addere ad ostensionem meritorum beatissimi viri. Etenim radio supradicto se illustrante, sensit capiti suo vnguinis sacri infusum liquorem, quo totum eius delibutum est caput.] hæc ibi. Talibus plane tantisque debuit cælitus sacris signis initiari, qui ad conuersionem nobilissimæ gentis Franchorum a postolus parabatur.

At qualis quantusve extiterit, qui à Deo atque hominibus tam celebre testimonium dignus accepit, quàm etiam excellentis fuerit eruditionis, testificatione viri doctissimi meruit comprobari. Etenim Sidonius Apollinaris, huius sæculi Gallicanorum scriptorum decus & **B** ornamentum, ad eundem Remigium scribens epistolam, hæc inter alia habet: Rarus, aut nullus est, cui meditato par assistat dispositio per causas, positio per litteras, compositio per syllabas: ad hoc, opportunitas in exemplis, fides in testimoniis, proprietatis in epithetis, urbanitas in figuris, virtus in argumentis, pondus in sensibus, flumen in verbis, fulmen in clausulis: structura verò fortis & firma, coniunctionumque perfectarum nexa cæsuris insolubilibus; sed nec hinc minus lubrica & leuis ac modis omnibus erotundata, quæ lectoris linguam inoffensam decenter expediat, ne salebrosas passâ iacturas, per cameram palati volutata balbutiat: tota denique liquida prorsus & ductilis, veluti cum crystallinas crustas, aut onychinas non impacto digitus vngue perlabitur: quippe si nihil eum rimosis obicibus exceptum renax fractura remoretur. Quid plura? Non extat ad præsens viui hominis oratio, quam peritia tua non sine labore transgredi queat ac superuadere, &c.] Hæc, lector, tamquam imaginem quamdam scriptorum Remigij delineatam Sidonij penicillo proponimus intuendam, quòd non liceat lucubrationibus ipsis frui, quas viuens ille præ animi summisione obliuione potius obruere voluit, quàm perpetuitati dicare. Vtinam ipse qui hæc scribit Sidonius, perfecisset quod iisdem litteris ad eum datis est comminatus his verbis: Si distuleris nostram sterilitatem facundis fecundare colloquiis: aucupabimur nundinas inuolantum, & vltro scrinia tua, conuiuentibus nobis & subornantibus, effractorum manus arguta populabitur; inchoabisque tunc frustra moueri, spoliatus furto, si nunc rogatus non moueris officio.] At de Remigio hæc tenus, dicturi de ipso sæpe inferius, cum id ratio instituti à nobis exegerit, tempore opportuno.

^a Sidon. lib. 9.
epist. 7.
S. REMIGII
ELOQVENS
TIAE LAV-
DE 3.

IESV CHRISTI SIMPLICII PAP.
ANNVS 472.LEONIS 16.
ANTHEMII 6. IMPP.

N Ouus aperitur nouis Consulibus præsens annus, Festo ac Marciano: quorum alter, nempe Festus, Romæ; alter verò, Marcianus scilicet, creatus est Constantinopoli. Mentio habetur Festi Consulatus in epitaphio sepulchrali Prætextati Exquæstoris Sacri Palatii, quod hæc tenus extat in pavimento ecclesiæ sancti Martini tituli Equitij in monte Cœlio istis verbis:

hic REQUIESCIT IN PACE PRÆTEXTATUS V. I. EX
QUÆSTOR. SC. P. DP VII. IDVS OCTOBR. FESTO V. C. CONS.
FILIA EIUS PRÆTEXTATA CE DP XV. KAL-

E -AVG. DECIO V. C. conf.] quæ legis elementa minoris characteris, deerant in tabula. Quod verò Christianorum hominum sepulturæ eiusmodi inscriptio esse noscatur; intelligere potes ex ea, Ethnicos Prætextatos, Christianæ religionis illusores, & refractarios, sese tandem, abdicatis idolis, Christi fidei subiecisse.

Hoc anno Acacius Constantinopolitanus Episcopus electus anno superiori, ad nouas res adiciens animum, reuocare tentauit, quod Anatolius frustra conatus fuerat sub Leone Romano Pontifice, tamquam ex duobus œcumenicis Conciliis Constantinopolitano & Chalcedonensi indebitè vsurpare, ut sedes Constantinopolitana post Romanam locum principem obtineret. cuius rei gratia astuto consilio rem pedetentim acturus, tantæ erigendæ molis iecit eiusmodi fundamentum: Leonem Imperatorem adiens, fit illi auctor sanctionis edendæ, qua cuncta concessa Ecclesiis priuilegia iam perditâ restitueret, atque firmaret; id nimirum acturus, ut hac via quod Anatolius Gennadij prædecessor,

ACACIUS
EPISC. CON-
STANTINOP.
AFFECTAT
PRIMATVM.

CHRISTI
472.SIMPLICII PAP.
5.LEONIS 16.
ANTHEMII 6. IMPP.

resistente Leone Romano Pontifice, de Constantinopolitana Ecclesia primatu visus fuerat A fecisse dispendium, ipsum illi in integrum restitueret. Sed attēde Imperatoriam sanctionem, & considera Acacium per secretum tramitem in iura Patriarchalium Ecclesiarum irrum-

^a l. 16. C. de sacrosanct. Eccles.

* Deum, vel dominium LEONIS IMP. CONSTITVTIO DE ECCLIESIARVM PRIVILEGIIS.

Decernimus, vt antiquatis & infirmatis funditus iis quæ contra ipsum religionis dominum * quodammodo facta sunt, in integrum restituantur vniuersa, & ad vnum ordinem reuocentur, quæ ante professionem nostræ mansuetudinis de Orthodoxæ religionis fide & sanctissimarum Ecclesiarum & Martyriorum statu firmiter obtinebant. Iis quæ contra hæc tempore tyrānidis innouata sunt tā contra venerabiles Ecclesias, quarum sacerdotium gerit beatissimus ac religiosissimus Episcopus Patriarcha nostræ pietatis pater Acacius, quam contra ceteras quæ per diuersas prouincias collocatæ sunt, necnon & reuerendissimos eorum Antistites, seu de iure sacerdotalium, seu de expulsiōe cuiusquam Episcopi à quolibet illis temporibus facta, seu de prærogatiua in Episcoporum Concilio, vel extra Cōcilium ante alios residēdi, vel de priuilegio metropolitano, vel Patriarchico sub iisdem impiis temporibus penitus antiquandis. Vt cassatis & rescissis quæ per huiusmodi sceleratas iussiones, aut pragmaticas sanctiones, aut constitutiones impias, seu formam subsecuta sunt; quæ à diuæ recordationis retro Principibus ante nostrum imperium & deinceps à nostra mansuetudine indulta vel constituta sunt super sanctis Ecclesiis & Martyriis & religiosis Episcopis & clericis aut monachis, inuiolata feruentur.

Sacrosanctam quoque religiosissimam huius ciuitatis Ecclesiam & matrem nostræ pietatis, & Christianorum Orthodoxæ religionis omnium & eiusdem Regiæ vr̄bis sanctissimam sedem priuilegia & honores omnes super Episcoporum creationibus & iure ante alios residēdi, & cetera omnia, quæ ante nostrum Imperium, vel nobis imperantibus habuisse dignoscitur, habere in perpetuum firmiter Regiæ vr̄bis intuitu iudicamus & sancimus.] hæc Leo, sed Acacij fastu tumentis proculdubio verbis concepta, & stylo superbæ exarata, haud enim pij Principis verba illa esse potuerint, quibus dicitur Constantinopolitanam Ecclesiam Christianorum omnium & Orthodoxæ religionis matrem esse. Sunt hæc planè illa, quæ caput ipsum super omnes filios superbæ, ita nominatus diabolus haud frustra conminatus fuerat sancto Gennadio eius sedis Episcopo, nimirum fore, vt post ipsius obitum maximas in Ecclesia concitaret discordias, inflammaret odia, atque moueret turbas. Factumque quidem fuit, vt talia inconcessa sibi Acacio vsurpante, maximum in Ecclesia Dei fuerit schisma conflatum, Oriente ab Occidente diuiso. Sed vnde illi tam ingentes sumendi spiritus animus, & inconcessa tentandi adeo incensa cupido? Accipe inchoandæ tragœdiæ argumentum.

ACACIIVS ET TEMERARIVS CONATVS.

VNDE TEMERARIVS ET SPES VANA ACACIO.

Quod enim collapsum penè videret Acacius Occidentale Romanum Imperium, Orientale verò auctum & propagatum; cum iam & illud sibi subiecisse quodammodo videretur Imperator Constantinopolis, mittens ex eius vr̄bis Senatu hominem, qui illius Imperij moderaretur habenas: stultè putans Acacius vnā cum Romano Imperio Romanam pariter esse imminutam Ecclesiam, quasi spiritualia atque sacra è rerum temporalium & profanarum diminutione detrimentum pati necesse esset: nimia elatus superbia, summa arrogantia ad alta fastigia molienda aditum sibi patere putauit; ratus nimirum, Magno illo defuncto Leone Romano Pontifice, qui Anatolium talia tentantem compresserat, & Imperatorem eadem petentem reiecerat, haud in successoribus tantum insidere constantiæ, vt ipsi & Leoni Imperatori hæc agentibus reniterentur, atque penitus contradicerent. Sed sefellit spes vana ventosum hominem, satis superque suo damno expertum se in durissimam impigisse petram, cum Petri successores impudens lacesiuit: fractus nimirum est ipse fronte, dum vanè putauit perfrieta fronte petram percutiendo confringere.

ACACIOSIMPLICIIVS PATER RESTITUIT.

^b Gelasij episcopi II. to. I. episcopi. Rom. Pont.

* præfeste

Restitit quidem ipsius exordio tentatæ stultæ præsumptioni Acacij, qui hoc tempore Romanam regebat Ecclesiam Papa Simplicius: Cuius res fortiter gestæ & Acta cum perierint, atque litteræ datæ prorsus exciderint; ex paucis quæ à Gelasio Romano Pontifice obiter enarrantur, satis superque possumus ex victoria consecuta præcedens existimare certamen. Scribens enim ad Dardaniæ Episcopos ^b de sancto Simplicio Papa, primùm de Leone Papa locutus, subdit hæc de Simplicio resistente Leoni Imperatori & Acacio talia postulantibus: Eaquæ (inquit) nihilominus sub sanctæ memoriæ Papa Simplicio legatum sedis Apostolicæ sanctæ memoriæ Probum Canusinæ vr̄bis Episcopum, Leone Principe tunc petente *, docuisse nullatenus posse tentari: neque his prorsus præbuisse consensum. Atque ideo

CHRISTI
472.SIMPLICII PAP.
5.LEONIS 16.
ANTHEMII 6. IMPP.

A ideo non ad ciuitatis cuiuslibet respiciant qualitatē, sed modum dispensationis Ecclesiasticæ Patrum traditione firmatum conuenienter conseruent.] hæc Gelasius de tentatis per Acacium huius Leonis Imperatoris tempore: qui licet sub eius successoribus Zenone & Basilisco repulsus sit, idem rursus ab eo est instauratum certamen: sed semper tum Simplicium, tum eius successorem Felicem Papam passus est Acacius aduersantes ac penitus resistentes: nam idem Gelasius subdit:

Sanctæ memoriæ nihilominus Papa Simplicius, & post eum sanctæ memoriæ Papa Felix, non solum Basiliscum tyrannum, sed etiam Imperatorem Zenonem pro iisdem ipsis excessibus auctoritate libera sæpè increpasse noscuntur: flectique potuisset, nisi Constantino-politani Præfulis accenderetur instinctu, qui particeps externæ communicationis effectus, necessariò in quod inciderat, iam fouebat, malens in suæ præuaricationis obstinatione persistere, quàm curandus ad salubria remeare, sicut ipse rerum probauit euentus.] hæc Gelasius, ad Acacij scelus alludens, dum vt se contra Romanum Pontificem roboraret, iis qui à sedis Apostolicæ communionē fuerant segregati, temerè communicauit. sed de his dicendum inferius: hæc modò satis tum ad Acacij huius Leonis tempore temerarium ausum insinuandum, tum ad Simplicij Papæ in resistendo constantiam declarandam. Quomodo verò repulsus Acacius deformiora aggressus est excitare certamina, dum Ecclesiæ Alexandrinæ restituit impium illum & sacrilegum Timotheum Aclurum iam antea sub hoc ipso Leone Imperatore expulsus, suo loco dicemus.

Hoc eodē anno Leonis Imperij decimus sextus, magnus ille Euthymius Archimandrita in Palæstina, cuius sæpè superius mentio facta est, ad Deum ex hoc mundo vocatus concessit: cuius res gestas ^a Cyrillus monachus eius discipulus quàm accuratè conscripsit omni fide signata. Interfuit funeri Anastasius Hierosolymorum Episcopus, & honorificentissima eum condidit sepultura, illustratum tum viuente tum mortuum innumeris planè miraculis: quæ omnia tu consulas, lector; ratio enim instituti haud demorari in his diutius sinit. satis hoc tibi, fidem eiusdem temporis scriptoris reddi in omnibus commendatam atque probatam. Porrò natalis eius anniuersaria dies mox peragi cœpta est: celebravit eum solemnī ritu inter alios Sabas sanctissimus Abbas, de quo plura dicemus. Sed audi clamores tragicos Occidentis.

Hoc eodē anno Anthemius Imperator proditione generi Ricimeri necatur. id quidem Cassiodorus his habet verbis ^b: His Consulibus Patricius Ricimer, Romæ facto Imperatore Olybrio, Anthemium contra reuerentiam Principis & ius affinitatis cum graui clade ciuitatis extinguit. Qui non diutius peracto scelere gloriatus, post quadraginta dies defunctus est: Olybrius autem septimo mense vitam peregit.] hæc ipse: eadem Marcellinus & alij. Porrò Olybrij interitus contigit anno sequenti.

Sic igitur proditor barbarus, fax Occidentalis Imperij, perfidus Arianus Ricimer, serò licet, tandem sensit se nolentem licet (sicut ^c Antiochus) subditum esse Deo. Hic ille perfidus, qui instar mancipiorum habuit Imperatores, pro arbitrio eos tollens & subrogans, miscens & versans pro ludibrio summam rerum aleam. Hic ille sacrilegus Arianus, qui cum tantam sibi in Romanum Imperium vsurpasset auctoritatem, inuitis licet ipsis Romanæ Ecclesiæ Pontificibus, barbarica tamen auctoritate in Vr̄be sibi ecclesiam vendicarat, in quam cum suis Arianis Gothis militibus conueniret. Fuit illa quidem titulo sanctæ Agathæ ad radices Quirinalis montis contra Viminalē posita, parua licet, ab ipso tamen Ariano ornata Catholico more: etenim eius apsidem marmorum crustis & imaginibus sacris Saluatoris ac duodecim Apostolorum ex musuo egregiè nobilitauit. permansit opus vsque ad tempora nostra, cum nimia vetustate fatiscens apsis ipsa ante quinquenium improuisa ruina collapsa funditus periit: Quam vir egregius, Romanæ Ecclesiæ ornamentum, eius ecclesiæ diaconus Cardinalis Federicus Borromæus mox restituit à fundamentis.

Erat autem in eiusdem apsidis emicyclo ex musuo pariter opere eiusmodi inscriptio exarata:

FL. RICIMER V. I. MAGISTER VTRIVSQUE MILITIAE PATRICIVS. ET EXCONSUL ORD. PRO VOTO SVO ADORNAVIT.

Quid verò acciderit, cum à Christianis Catholicis eadem ecclesia, pulsus Arianis, vendicata est, & à sancto Gregorio sacris expiata, Catholicorumque vsui reddita fuit, idem Gregorius ^d narrat, sed nos suo loco dicemus. Scimus ipsam Ricimerum Gothum à Gotho

PONTIFICES ROM. MAXIME RESTITERVNT ACACIO.

S. EUTHYMIUS OBIVS.

^a Acta Euthymij apud Synod. die 20. Ian.

ANTHEMIUS AVG. OBIVS. ^b Cassiodorus in Chron. OLYBRIUS IMP.

^c 2. Mach. 9

^d Gregor. lib. 9. epist. 19. & dia. log. lib. 3. c. 30.

CHRISTI
472.SIMPLICII PAP.
5.LEONIS 16.
OLYBR. IMPP.

scriptore Iordanē laudari : sed indulgisse eum priuatis gentilitatis affectibus , ipsa facta A
declarant , quæ nec narrat quidem , relinquens ea sepulta silentio , cum non haberet quod
excusaret.

Sed ad res Gallicanas transeamus , quas his ipsis temporibus complures sanctissimi Epi-
scopi illustrarunt , de quibus suis locis : hinc modò de Sidonio Apollinari sat meminisse , qui
hoc anno creatus reperitur Episcopus Aruernensis , vir planè egregius , gener Auiti Impera-
toris , Patriciatus dignitate insignis , qui & maximè claruit poetiis & rhetoricis litteris , nul-
li in his suæ ætatis secundus , sed & summa morum enituit sanctitate : de quo in primis ha-
bet ista Gregorius Turonensis , ubi recensuit virtutes eius prædecessoris Eparchij : Sidonius ex Præfecto substituitur , vir secundum seculi dignitatem nobilissimus , & de primis Gal-
liarum Senatoribus .] & inferius : Cum autem esset magnificæ sanctitatis , atque (vt dixi-
mus) ex Senatoribus primis ; plerumque nesciente coniuge , vasa argentea auferbat è domo , B
& pauperibus erogabat . Quod illa cum cognosceret , scandalizabatur in eum : sed tamen ,
dato egenis pretio , species domi restituebat .] hæc ipse . cetera inferius .

Quod autem hoc potissimum anno cum dixerimus fuisse creatum Episcopum : ne quid
temerè & pro animi arbitrio absque certa ratione dixisse videamur : accipe de his exactam
chronographiam . In primis igitur quod ad seculares magistratus , quibus functus , & hono-
res , quibus est insignitus , spectat : meminisse debet lector , ætatem & magistratus atque ho-
nores Sidonij ex suis ipsius scriptis superius certis annis consignatos positos esse : nimirum ,
sub Consulatu Asterij , qui est annus Domini quadringentesimus quadagesimus nonus ,
pueritiam iam excessisse , cœpisseque adolescere , utpote annorum circiter decem & septem ;
sub Consulatu verò Maioriani , nempe anno Domini quadringentesimo quinquagesimo-
octauo , ob insignem eruditionem tum in rhetoricis tum etiam in poetiis facultatibus , sta-
tua in foro Traiano posita ex Senatusconsulto fuisse donatum : sub Consulatu verò Anthemi-
ij Imperatoris (is est annus Christi quadringentesimus sexagesimus octauus) ab eodè Au-
gusto Præfectura insignitum . quando autem auctus fuerit dignitate Patriciatus nescitur ;
quam tamen constat ipsum ante Ecdicium vxoris suæ fratrem esse consecutum , qui eam ac-
cepit à Julio Nepote Augusto ante biennium . hæc quod ad seculares dignitates : quod au-
tem ad sacra munera spectat , ex suis etiam ipsius scriptis tanquam per tenuem in ostio ex
obliquo rimulam eius Episcopatus certum tempus intelligi posse videtur .

Extat quidem eius epistola scripta ad S. Lupum Trecentem Episcopum , data cum ipse
Sidonius creatus est Episcopus ; qua sanctissimi viri preces implorat , vt regiminis quod tunc
susceperat onus illæsa conscientia ferre possit : nam queritur dicens : Facinorum continua-
tione miser eò necessitatis accessi , vt is pro peccato populi nunc orare compellar , pro quo
populus innocentum vix debet impetrare , si supplicet .] Quando autem ea fuerit scripta epi-
stola , vt pariter Sidonij promotio possit haberi comperta , hoc inuestigandum , si quo modo
consequi liceat quod optamus . Considerandum est igitur , quod idem ait , eo tempore , quo
illa scribebat , ipsum Lupum iam in sede Episcopali exegisse annos quadraginta quinque : sunt
enim hæc eius verba : Cum primò post defudatas militiæ Lirinensis excubias , & in Aposto-
lica sede nouem iam decursâ quinquennia , vtriusque sancto um ordinis quemdam te con-
clamatissimum primipilarem spiritualia castra venerentur , & c .] Cum ergo tum sit creatus
Episcopus Aruernensis Sidonius , cum S. Lupus nouem iam exegisset in sede quinquennia :
modò peruestigandum est tempus sedis S. Lupi Trecentis , vt ex eo notus pariter fiat annus ,
quo Sidonius ad Episcopatum prouectus est .

Extant res gestæ sancti Lupi , licet breui compendio , omni tamen fide antiquitas ab
homine eius temporis scriptis tradita : ex quibus potest intelligi quo potissimum anno ipse
fuerit creatus Episcopus . Dum enim ait ipsum sanctum Lupum adiunctum esse collegam
S. Germano Episcopo Antisiodorensi in legatione in Britanniam aduersus Pelagianos susce-
pta , cum idem Lupus iam annum secundum ageret in Episcopatu : ex hoc colligi necesse
est , ipsum esse creatum Trecentem Episcopum anno Domini quadringentesimo vigesimo-
septimo ; cum iam constet ex his quæ superiori tomo quinto Annalium dicta sunt , sancti
Prosperi auctoritate , contigisse eam obire sanctos Episcopos legationem anno Redempto-
ris quadringentesimo vigesimo nono . Adde igitur nouem quinquennia exacta post annum
Domini quadringentesimum vigesimum septimum , quo sanctum Lupum creatum Epi-
scopum diximus : vtique peruenies ad præsentem annum Domini quadringentesimum se-
ptuagesimum secundum . Cum igitur constet , anno quo ipse sanctus Lupus iam transege-
rat

SIDONIUS
CREATVS EPI-
SCOPVS
ARVERNEN.Greg. Turon.
lib. 2. c. 21.CHRONO-
LOGIA DE
SIDONIO.Sidon. lib. 6.
epist. 1.ÆTAS SAN-
CTI LUPI
IN EPISCO-
PATV.
Apud Syr. to.
4. die 29. Iulij.
QVO ANNO
LVPVS SIT
CREATVS
EPISCOPIVS.CHRISTI
472.SIMPLICII PAP.
5.LEONIS 16.
OLYBR. IMPP.

A rat nouem in Episcopatu quinquennia , Sidonium esse creatum Episcopum Aruernensem ;
vtique dicendum est , ipsum creatum Episcopum hoc ipso anno Domini quadringentesimo
septuagesimo secundo , cum esset annorum circiter quadraginta : Assumptus est autem ad
Episcopatum , cum adhuc superstes esset Papiantilla coniux , filia Auiti Imperatoris , susce-
pissetque ex ea filiolam (vt vidimus) nomine Rosciam , quam apud auiam sanctè pieque in-
stituendam curauit .

Porrò ad Episcopatum assumptus , ita mores composuit , vt statim absolutissimi sacerdo-
tis speciem præferret : cuius rei gratia sanctissimi Præsules eidem litteris congratulati sunt ,
vt inter alios magnus ille (vt diximus) celebris nomine Lupus Ecclesiæ Trecentis Episcopus ,
ad quem Sidonius epistolam illam reddidit , cuius nuper fecimus mentionem , qua ad eò eni-
xè preces ab eo exigit : ex qua etiam videas , magna humilitate præditum fuisse virum , di-
gnum ob eam virtutem , qui ad summum sanctitatis culmen à Deo attolleretur .

Factum verò Episcopum nuncium remississe sæcularibus iocis hominem natura lepidum ,
eius epistolæ post Episcopatum datæ declarant . Sanè quidem ab hoc ipso tempore animi
fuisse tranquillioris , satis ostendit , dum rogatus ab amico aliquid mensa dignum poeticum
ludere , se excusans à metrico lusu , seriò ista ingerit , illum monens : Quinimmo quoties
epulo mensæ lautioris hilarabere , religiosi (quod magis approbo) narrationibus vaca : iis
proferendis confabulatio frequens ; iis redicendis sollicitus auditus inferuiat .] hæc ipse , qui
lasciuientem Musam instar seruæ Hebræorum capillis & vnguibus circumcisæ retinuit , vt
his sapphicis ad Firminum datis demonstrat :

*Neu putet solui per amana dicta,
Schema sic artis , phalerasq. iungam,
Clerici ne quid maculet rigorem*

Fama poeta.] hæc ipse , cum iam esset creatus Episcopus , vt ex ea-

dem epistola colligi potest .

Sed intueri viri modestiam de se ipso non nisi humillimè sentientis , quamuis plurimæ
essent illius dotes , quibus potuisset efferri . Sunt enim crebræ ipsius querelæ , quibus se in-
dignum ad Episcopatum assumptum deplorat : nam ad Apollinarem scribens , hæc ait :
Ego autem infelicitis conscientia mole depressus , vi febrium nuper extremum salutis accessi ,
vtpote cui indignissimo tantæ professionis pondus impactum est ; qui miser antè compul-
sus docere quàm discere , antè præsumens prædicare quàm facere , tanquam sterilis arbor
cum non habeam opera pro pomis , spargo verba pro foliis .] hæc de se ipso Sidonius ; cum
alioqui testificatione Gregorij & aliorum , sanctissimus habitus sit Antistes . Ad Faustum
quoque nuper creatum (vt ipse ait) Regiensem Episcopum scribens , ubi ipsum valde lau-
dauit ; quod per sacerdotium nihil immutaret vitæ monasticæ seueritatem , eiusdem exigens
preces , hæc inter alia habet , bene compositum animum indicantia : Iis igitur (vt supra dixi)
precatibus obtine , vt portio nostra sit Dominus , atque vt adscripti turma Leuitarum , nec
remaneamus terreni , quibus terra non manet ; inchoemusque sicut à sæculi lucris , sic quo-
que à culpis peregrinari , & c .] hæc & alia huiusmodi , quibus & demonstrat eadem circa
tempora ipsum Faustum ex Abbate Lirinensi creatum fuisse Episcopum Regiensem . Porro
in diuersis aliis ipsius Sidonij epistolis sparsi sunt threni , quibus se indignum ad Episcopa-
tum assumptum deplorat .

Porrò tantæ apud seniores sanctos Episcopos æstimationis ipse iunior fuisse cognoscitur ,
vt oborta contentione in eligendo Metropolitanò Episcopo Bituricensis Ecclesiæ , ipsi vni
à comprouincialibus sacerdotibus , clero , & populo , quem vellet eligendi liberum fuerit de-
laratum arbitrium : cum ipse quanto in diiudicandis hominibus polleret iudicio declarauit ,
deligens S. Simplicium , quem omnes summo gaudio susceperunt . Extant de his ab eodem
Sidonio datæ ad diuersos Episcopos litteræ , itemque ipsa ab eo tunc habita concio ; qua
quidem quanta polleret dicendi facundia , si legeris , admiraberis . Verum vt ex opulento
conuiuio aliquid degustes , ne prorsus ieiunus abscedas ; hinc tibi describam , quas ipse suas
recenset angustias ; cum eligendo aliquem , cuperet omnibus satisfactum , nec se id præstare
posse videret : sic enim ait :

Si quempiam nominauero monachorum , quamuis illum Paulus , Antonius , Hilarionibus ,
Macariis conferendum , sedatæ anachoreticos prærogatiua comiteretur : aures illico meas in-
condito tumultu circumstrepitas ignobilium pumilionum murmur euerberat conqueren-
tium : Hic qui nominatur (inquit) non Episcopi , sed potius Abbatis complet officium , &
inter-

Sidon. lib. 9.
epist. 13.Sidon. lib. 9.
epist. 16.SIDONIUS
HVMILITAS
Sidon. lib. 5.
epist. 3.Sidon. lib. 9.
epist. 3.FAUSTI EPI-
SCOPATVS
TEMPVS.Sidon. lib. 7.
epist. 5. 8. 9.DIFFICUL-
TAS IN ELI-
GENDO QVI
OMNIBVS
PLACERET

inter-

intercedere magis pro animabus apud caelestem Iudicem potest, quam pro corporibus apud terrenum Iudicem. Sed quis non exacerbescat, cum videat sordidari virtutum sinceritatem criminatione vitiorum? Si eligimus humilem: vocatur abiectus. Si proferimus erectum: superbire censetur. Si minus institutum: propter imperitiam creditur irridendus. Si aliquatenus doctum: propter scientiam clamatur inflatus. Si severum: tamquam crudelis horretur. Si indulgentem: facilitate culpatur. Si simplicem: despicitur vt brutus. Si acrem: vitatur vt callidus. Si diligentem: superstitiosus decernitur. Si remissum: negligens iudicatur. Si solertem: cupidus. Si quietum: pronunciatu ignavus. Si abstemium producemus: avarus accipitur. Si eum qui prandendo pascat: edacitatis impetitur. Si eum qui pascendo ieiunet: vanitatis arguitur. Libertatem pro improbitate condemnant. Verecundiam pro rusticitate fastidiunt. Rigos ob austeritatem non habent caros. Blandi apud eos communiione vilescunt. Ac si apud eos vtrolibet genere viuatur: semper hi tamen bonarum partium mores, pungentibus linguis maledicorum, veluti bicipitibus hamis inuncabuntur.

Inter hac monasterialibus disciplinis aegre subditur vel popularium ceruicositas, vel licentia clericorum. Si clericum dixerit: sequentes aemulantur, derogant antecedentes.] & post nonnulla aduersus eos qui diuturnitate clericalis ministerij, non praerogatiua meritorum ceteris antehabendos esse clamarent, hac subdit: Si militarem dixerit forte personam, qua nimirum ex Palatina militia, Praefectura aliqua emereret: protinus in hac verba confurgitur: Sidonius ad clericatum quia de saeculari professore translatus est, ideo sibi assumere Metropolitanum de religiosa congregatione dissimulat: natalibus turget, dignitatum fastigiatur insignibus, contemnit pauperes Christi, &c.] hacque tibi modo satis, sed non ad satietatem explendam, sed ad gulae potius irritamentum, quo totam ipsam appetas opiparam deuorare mensam.

Sed accipe, quomodo ob mirificam dicendi vim Sidonio inuidiam passio, Dominus praesto fuerit, vt multo magis eius eniteret & animi virtus, & in dicendo facultas. Gregorius enim hac de ipso habet: Sanctus vero Sidonius tantae facundiae erat, vt plerumque ex improposito luculentissime quae voluisset, nulla obistente mora, componeret. Contigit autem quadam die, vt ad festiuitatem basilicae monasterij, cuius supra meminimus, inuitatus accederet. Ablatoque sibi nequiter libello, per quem sacrosancta solemnia agere consueuerat: ita paratus in tempore cunctum festiuitatis opus explicuit, vt ab omnibus miraretur, nec pararetur ab astantibus ibidem hominem locutum fuisse, sed Angelum. Quod in praefatione libri, quem de Missis ab eo compositis coniunximus, plenius declarauimus.] hac Gregorius de Sidonio Apollinari: cuius cognominis rationem si quaeras, ipsum habes qui doceat, nimirum eo nomine ipsius nuncupatum fuisse auum, qui primus suae familiae, abdicato Gentilitiae superstitionis errore, Christianam amplexus est religionem. Quo nomine ipse Sidonius summopere gloriatus, cum contigit eius Apollinaris restituere monumentum, epitaphium eidem carmine scripsit, quo vbi primum meminit de eiusdem Praefectura Praetorij, quam summa cum laude in Gallis administravit, ista subdit:

Hac sed maxima dignitas probatur,
Quod frontem Cruce, membra fonte purgans,
Primus de numero patrum suorum
Sacris sacrilegis renunciauit.
Hoc primum est decus, hac superba virtus,
Spe praecedere, quos honore iungas,
Quisq; hic sunt titulis pares potentes,
Hos illic meritis superuenire.]

Meritò igitur ab eo qui in familiam omnibus celsius Praefecturis Christianum nomen intulit, Apollinari, Sollius Sidonius cognomentum accepit Apollinaris. sed de ipso modo satis.

Quadragesimo septuagesimo tertio Christi anno Leo Aug. quintum Consul Fastis inscribitur absque collega, quod turbatae vehementer essent res Occidentalis Imperij: nam occiditur Imp. Olybrius, & in locum eius a Gothis militibus Glycerius subrogatur: sub

SIDONIUS INVIDIAM PASSVS. Greg. Thron. lib. 2. c. 22.

DE APOLLINARI AVO PRAEF. PRAETOR. GALLIARVM.

Sidon. lib. 3. epist. 12.

patantes

OLYBRIUS OCCIDITUR, GLYCERIVS IMP. CREATOR.

A sub huius enim anni Consulibus Cassiodorus hac habet: His Consulibus, Gundebado hortante, Glycerius Raennae sumpsit Imperium tenuitque vix annum vnum. Apud hunc plurimum valuisse S. Epiphanium Ticinensem Episcopum, Ennodius tradit, additque complures capitis reos interuentione ipsius Epiphaniij ab eodem Imperatore liberos esse dimissos. In hunc ergo modum magno Reipub. damno saepe mutatis Augustis, addita his est noua calamitas, cum Ostrogothi sub Duce VVindemiro ex gente Amala ad damna descenderunt Italiae, alia vero ex parte Theodomiro ad praedandum Orientem conuerso. Porro de horum origine & familia Amala Iordanum eius gentis historicum consule.

Sed quid accidit? S' mulac VVindemirus in Italiam cum exercitu ingressus est, ex hac vita subducitur, successorem relinquens filium heredem suo nomine nuncupatum Iuniorum VVindemirum: quem Glycerius Imperator, muneribus datis, de Italia ad Gallias transtulit, quae a diuersis circumcirca positis barbaris premebantur; asserens vicinos ibi VVifigothos eorum parces regnare. Quid multa? VVindemirus acceptis muneribus, simulque mandatis a Glycerio Imperatore, in Gallias tendit: cumque se parentibus iungeret VVifigothis, vnum omnium corpus effectum est, vt dudum fuerant; & sic Gallias Hispaniasque tenentes suo iure defendunt, vt nullus sibi alius praeualeat.] hac Iordanus.

Ad hac plane tempora referenda sunt, quae de Rugorum Regis rebus gestis cum S. Seuerino Noricorum Apostolo nominato Eugipius Abbas fideliter scripsit his verbis: Rugorum Rex, nomine Flacitheus, in ipsius regni sui coepit nutare primordiis, habens Gothos ex inferiori Pannonia vehementer infensos, quorum innumerabili multitudine terrebarur. Is ergo beatissimum Seuerinum in suis periculis tamquam caeleste consulebat oraculum: siquidem dum vehementius turbaretur, veniens ad hominem Dei descebat se a Gothorum Principibus ad Italiam transitum postulatam; a quibus se non dubitat, quia si hoc eis denegatum fuerit, occidendum. Respondit ei vir Domini Seuerinus: Si nos omnes vna fides Catholica adnecteret, magis me de vitae perpetuitate consulere debuisti. Sed quia de praesenti tantum salute sollicitus es, ausculta quae dico. Gothorum nec copia, nec aduersitate turbaberis; quia cito securus, eis discedentibus, tu desiderata prosperitate regnabis: tantum ne humilitatis meae monita praetermittas. Non te itaque pigeat pacem appetere etiam inimicorum. Numquam propriis virtutibus innitaris: Maledictus (inquit Scriptura) qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & a Domino recedit cor eius. Disce igitur insidias cauere, non ponere. In lectulo quippe tuo pacifico sine transibis.

Qui dum tali animatus oraculo laetus abscederet, praelato sibi quod turba latronum aliquos captiuasset ex Rugis; virum Dei protinus mittit consulendum. Qui sanctis eum mandatis, ne praedones sequeretur, Domino reuelante, praemonuit, dicens: Si eos secutus fueris, occideris. Caue ne annem transeas, & insidiis quae tuis in locis paratae sunt, improvida mente succumbas. Nam cito nuncius fidelis adueniet, qui te de his omnibus efficiet certiore. Tunc duo captiuorum ab his hostium sedibus fugientes, ea per ordinem retulerunt, quae beatissimus vir, Christo sibi reuelante, praedixerat. Igitur frustratis insidiis aduersarium, Flacitheus incrementis auctus prosperioribus, vitam rebus tranquillissimis terminauit.] hac Eugipius Abbas, qui his subdit grande miraculum, cum vnus ex Rugorum populo, qui contritis ossibus, iam annis duodecim omni caruerat vsu membrorum, ab eo sanatus est: ex quo euenit, vt frequentissimus ad eum esset accessus tum Rugorum, tum etiam aliorum inde transeuntium barbarorum. habet hac omnia fusiùs enarrata scriptus codex superius citatus, quae sicut alia plura apud Surium desiderantur; apud quem quae extant, in emendata satis esse noscuntur.

Mirum quidem fuit, tanto honore, cultu & obseruantia frequentatum Seuerinum a barbaris Regibus circumstantibus, quantumlibet Arianis, ab eo ad meliorem frugem conuersis: cuius cum iidem parerent monitis, omnia sibi dextera prouenire solere, experimentis saepesaepe didicissent. Ex quibus intelligas, quanto securius & vtilius Reges seruis Dei obtemperant, quam aliis ipsi imperent: conciliant enim diuinam sibi potentiam, dum Dei amicis obediunt, consiliaque ipsorum libenter audiunt & amplectuntur. Quanto autem detrimento Dei amicorum despiciantur consilia, & petitiones reiiciantur; quod idem Eugipius de coniuge filij Regis, eademque Regina, narrat, terribili est patefactum exemplo, quod ita subdit:

Felitheus quoque Rex, memorati Flacitheij filius (qui & Feba) paternam secutus industriam, sanctum virum pro regni sui coepit frequentare primordiis. Hunc coniunx feralis & noxia, nomine

Cassiodorus in Chron.

Iordan de reb. Getic.

QVOD REX RUGORVM CVM S. SEVERINO.

Hier. 17.

VITAT REX INSIDIAS PRAEMONITVS A S. SEVERINO.

Eugip. in Vita Seuerini. c. 8.

CHRISTI
473.SIMPLICII PAP.
6.LEONIS 17.
GLYCERII I. IMPP.GISA REGI-
NA CONTEM-
NENS S. SE-
VERINVM
CITO PV-
NITVR.FILIVS RE-
GIS OBSES
TENETVR A
SERVIS.REGINA
REDDITA
MITIOR.

*Ephes.5.

mine Gisa, semper à remediis clementiæ reuocabat: Hæc ergo inter cetera iniquitatis suæ **A** contagia, etiam rebaptizare Catholicos aliquos conata est: sed ob sancti reuerentiam Seuerini, non consentiente viro, à sacrilega quantocyus intentione desecit: Romanos tamen, *ca- ptiuos scilicet*, duris conditionibus aggrauans, quos etiam Danubio iubebat abduci. Nam cum quadam die in proximo à Fauianis vico veniens, aliquos ad se transferri Danubio præcepisset, vilissimis scilicet ministeriis seruitutis damnandos; dirigens ad eam vir Dei, vt eos dimitteret, postulabat. Verum illa facibus feminei furoris exastuans, mandata reportari iussit asperissima: Ora (inquit) tibi serue Dei, intra cellam tuam delitescens: liceat nobis de seruis nostris ordinare quod volumus.

Audiens autem hoc homo Dei: Confido (inquit) in Domino meo Iesu Christo, quòd necessitate compelleretur explere, quod praua voluntate despexit. Velox itaque secuta correptio prostrauit animos arrogantis. Quosdam enim aurifices barbaros pro fabricandis regalibus ornamentis clauserat arcta custodia (*nam eos iure seruitutis possidebat inuitos.*) Ad hos filius memorati Regis admodum paruulus, nomine Fridericus, eo die quo Regina feruum Dei contempserat, puerili motu concitus introiuit. Tunc aurifices pectori infantis gladium imposuere, dicentes, quod si quis ad eos absque iuramenti præsidio, *quo vita cum libertate promitteretur*, ingredi conaretur, paruulum regium primitus transfigentes, semet ipsos postea trucidarent; quippe cum sibi nullam spem vitæ promitterent, maccrati diuturnis ergastulis.

His auditis Regina crudelis & impia, vestibus præ dolore confissis, talia clamitabat: O serue Dei Seuerine, sic sic illata à Deo vindicantur iniuriæ? Hanc mei contempus vltionem effusis precibus postulasti, vt in mea viscera vindicares? Itaque multiplici contritione ac miserabili lamentatione discurrens, fatebatur se pro scelere contemptus, quod in feruum Dei commiserat, plagæ præsentis vltione percelli. confestimque directis equitibus, veniam poscens, Romanos quos eadem die tulerat, pro quibus & rogantem contempserat, transmisit. Et abiens ad ergastulum, vbi aurifices operabantur, dato eis fac. amento euadendi mortem, sospitem suum recepit infantem. Mox & illi dimissi sunt. His auditis, reuerendissimus Seuerinus Christi seruus gratias Creatori referebat immensas: qui ob hoc interdum differt vota poscentium, vt fide, spe, & charitate crescente, dum minora petuntur, maiora concedat. Id namque egit omnipotentia Saluatoris, vt dum liberos sua mulier subiecit seruituti, seruiens cogere reddere libertati. Quibus mirabiliter impetratis, Regina statim ad feruum Dei properans, vnà cum marito, monstrat filium, quem fatebatur illius orationibus de mortis confinio liberatum, promittens se nequaquam vltra iussionibus eius obuiare.] hæc Eugipius. Subdit verò de propensiori cura ipsius in redimendis captiuis, de que acceptis sacris reliquiis sanctorum martyrum Geruasij atque Protasij, recusataque ab eo ipsi oblata dignitate Episcopatus, de que monachorum bene instituta disciplina.

Quomodo autem idololatriæ reliquias in eadem regione & detexit & penitus abstulit, audi eundem Eugipium rem admirandam his verbis scribentem: In castellum quoque, cui erat vocabulum Cucullis, deuotionibus accolarum vir sanctus aduenerat aduocatus: vbi factum grande miraculum nequeo reticere: quod tamen Maioriani post presbyteri nostri, cuius eiusdem loci, stupenda relatione cognouimus. Pars plebi in quodam loco nefandis sacrificiis inhærebat: Quo sacrilegio comperto, vir Dei multis plebem sermonibus allocutus, ieiunium triduanum per presbyteros loci persuasit indici: ac per singulas domos cereos offerri præcepit; quos propria manu vniuscuiusque parietibus affixit Ecclesiæ. Tunc **E** psalterio ex more decurso, ad horam sacrificij presbyteros ac diaconos vir Dei hortatus est, tota cordis alacritate communem Dominum deprecari, quatenus ad sacrilegos discernendos lumen suæ cognitionis ostenderet. Itaque cum multa largissimis fletibus, cum eis, fixis genibus deprecaretur: pars maxima cereorum, quos Fideles artulerant, subito est accensa diuinitus: reliqui verò eorum, qui prædictis sacrilegiis infecti fuerant, volentesque latere negauerant, inaccensi permanserunt. Tunc ergo qui eos posuerant, diuino declarati examine, protinus acclamantes, secreta pectoris satisfactionibus prodiderunt, & suorum testimonio cereorum manifesta confessione conuicti, propria sacrilegia testabantur.] hæc ipse; quibus & pariter declaratum est, qui lucis filij fuerint, quive tenebrarum: vt & aptari illud Apostoli iisdem potuerit: Eratis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino.] At de his satis.

Hoc

CHRISTI
474.SIMPLICII PAP.
7.LEONIS 18.
GLYCERII I. IMPP.

A Hoc eodem anno natus ex Zenone genero Leonis Imperatoris & filia eius Ariadna filius, Leo itidem aui nomine nuncupatus, ab eodem est nominatus Augustus: sed à tempore affectuæ amplissima dignitatis vix decem elapsis mensibus infans (vt Theodorus affirmat) defunctus est, nesciens quid acceperit, quidve moriendo perdidit. Porro de eodem Leone nepote redarguitur erroris Nicephorus, vel alij qui eiusdem reperiuntur fuisse sententiæ, nimirum ipsum non infantem, sed adolescentulum & deprauatis planè moribus fuisse in vitiis enutritum: quem constat, etiam si eodem anno quo iuncta est Ariadna cum Zenone, natus esset, excedere minimè potuisse terrium ætatis annum, vt superius apertissimè demonstratum est: testante præsertim vnà cum ceteris ipso Nicephoro, non ante illud tempus datam esse in matrimonium Ariadnam Zenoni, quæ filio A sparis creato Cæsari fuerat desponsata.

B IESV CHRISTI SIMPLICII PAP. LEONIS 18. IMPP.
ANNVS ANNVS ANNVS
474. 7. 18.

D Ecimus octauus & postremus annus Leonis Imperatoris, qui numeratur Christi quadringentesimus septuagesimus quartus, Leonis Augusti Iunioris Consulatu aperitur, quo etiam clauditur vita ipsius Senioris Leonis Augusti, atq; pariter eiusdem Iunioris Imperatoris exitus. Numerantur prioris Leonis Imperij anni septemdecim & menses sex, eius verò nepotis menses tantummodo decem. Superuixit tantum hic illi, quantum satis esset, vt amplissimam transferreret in patrem Zenonem Imperij hæreditatem.

Fuisset planè Leo auus Augustus inter optimos Imperatores adnumerandus, nisi suorum propinquorum sordibus videri posset aspersus: Etenim etsi omni prorsus caruit hæreticorum erroris contagio; tamen quòd haud prudens ipsos non cauit hæreticos, quibuscum indulgentius egit, dum Basilisco Verinæ coniugis germano pepercit, & Zenonem inexploratum adhuc sibi hominem haud probè de Catholica religione sentientem cooptauit sibi generum & administratorem Imperij: Sic igitur etsi religiosus & maximè pius ipse visus semper fuerit Imperator: haud tamen à posteris laudari meruit, quòd ad eò nequissimis hominibus strauerit ad capeffendum Imperium viam, nempe Zenoni, qui sublato è medio filio hoc anno ipse iam creatus Augustus successit; & Basilisco, qui & ipse hæreticus, post multa scelera, in tyrannum tandem erupit.

D Remanserunt autem eiusdem Leonis Imperatoris egregia pietatis monumenta in pluribus religionis ab eo editis sanctionibus, necnò in sacris ab ipso erectis ædibus. Quod enim ad sanctitas ab illo leges pertinet; præter illas quas certis temporum notis consignatas suis singulis reddidimus annis, aliæ complures extant absque die & Consule positæ, vt inter alias ^d quam pro clericis sanxit ac monachis, ne ad sæcularia iudicia traherentur, & aliæ ad eorundem bona spectantes. Illæ etiam adhuc extant, quibus sanctas ecclesias ac domos hospitalales Constantinopolitanæ ciuitatis ^e priuilegiis honestauit.

De sacris autem ædibus ab eo erectis, illa principatum obtinuit, quæ sub Dei Genitricis nomine constructa est, ad Fontem dicta, de qua superius mentionem fecimus. huic splendore proximè accessit, quæ in honorem eiusdem sanctissimæ Virginis ab eodem excitata est, vt in ea ipsius sacras exuuias collocaret, vestem nimirum Hierosolymis tunc allatam, quam innumera miracula decorarunt. De mirificis autem editis signis in his ædibus sacris ad Fontem erectis, Nicephorus ^f librum se scripissè testatur. Meminit & Procopius ^g magna cum admiratione de eodem templo sanctæ Mariæ ad Fontem ab ipso Leone extructo, quod reliqua templa facillè superassè tradit. De inuentione autem sacrosanctæ vestis Dei Genitricis Mariæ habes cum ex Nicephoro ^h, tum ex Metaphraste ⁱ enarratam historiam. Sed de Leone hæc tenentur.

Quod verò ad Verinam eius coniugem Augustam pertinet, laudatam inuenimus vt feminam valde piam in Actis Matronæ Pergensis magni nominis eius temporis seminæ, cuius res gestas è veteribus erutas monumentis edidit pariter Metaphrastes ^k. Quod verò ad Zenonem in Imperium successorem spectat: fama fuit, filium Leonem Iuniorum Augustum ab eo malis artibus sublatum esse de medio, vt ipse solus, non vt tutor & procurator, sed Imperator summam rerum administraret. Reperitur apud Latinos ^l chronographos de

Annal. Eccl. Tom. 6.

Cc

Leonè

^a Marcellin. in Chron. & Casiod.^b Theod. Col. lect. lib. 1.VTRIVSQVE
LEONIS
OBITVS.
^c Marcellin. in Chron.LEO AVG.
QUALISLEONIS
IMP. LEGES
PIAE.^d l. 33. de Epif. & cler. C. iust.^e l. 36. de Epif. & cler. C. iust.
TEMPLA
LEONE
ERECTA.^f Niceph. lib. 15. c. 25. 26.^g Proc. de adif. iustim. imp.^h Niceph. lib. 15. c. 24.ⁱ Metaphr. die 15. August.DE VERINA
AVGUSTA.^k Metaphr. die 8. Nouemb.^l Ado Vien. in Chron.

Marian. Scot. in Chron.

Leone paruulo, ipsum ab interfectore à Zenone immisso, alio in locum eius supposito, subductum, atque seorsum clanculo educatum, peruenisseque ætate vsque ad Iustiniani Imperatoris tempora: sed hæc haud fidem satis certam inueniunt. Dum autem hoc anno adhuc superstes vita esset Leo infans Zenonis filius dictus Augustus, pater eius Zeno administrandum suscepit Imperium, non tamen quod ipse à Leone esset relictus Augustus, sed tantum infantis tutor & administrator Imperij: quod quidem cufum hoc anno numisma docet, in quo primo loco ita positum vides nomen Leonis Augusti, vt eo titulo careat quod sequitur Zenonis nomen; cum & D. N. Dominus noster, non DD. NN. in eodem scriptum legatur. sed quod Leo Augustus (vt diximus) infans esset, loco filij ipse Zeno diadematus in ipso habetur impressus: nisi mauis dicere, infantem Augustum eo modo decoris gratia effigiatum. Reddimus hîc tibi ipsum exemplar ex aurei nummi prototypo, quem accepimus à nostro Lælio Pasqualino nobis amicitia & rei litterarię vsu coniunctissimo.

Quod autem in aduersa nummi parte nomen legis Augustorum, id factum scias more maiorum, quo licet vnus tantum Augustus regnaret in Oriente, respectu Occidentalis etiam Augusti is titulus ponebatur.

Sed qualis fuerit Zeno iste, qui post vtriusque Leonis obitum sibi Imperium vendicauit, ex Euagrio ita accipe, dum de primordiis eius regiminis Sardanapalo dignis ista præfatur: Zeno posteaquam Imperij clauum, filio suo mortuo, obtinuit: perinde ac persuasum sibi haberet, se minimè totius Orbis dominatu posse potiri, nisi omne voluptatum genus, quod fortè occurreret, licenter & effusè consecraretur: in initio ita libidinum illecebris se totum dedit, vt à nulla turpitudine & nefario flagitio se continerit; sed in illis volutaretur: vt eadem ista in tenebris & in occulto admittere, abiecti & pusilli animi putaret; palam autem atque in oculis omnium, regale quiddam esse & solo Imperatore dignum. In qua re peruerso & planè seruili iudicio vsus est. Quippe Imperator, non ex eo quod aliis imperat, spectari debet, sed quod se ipsum ita regere & moderari potest, vt nullum absurdum voluptatis genus sinat in animum i. repere.] hæc Euagrius. At quid boni expectari potuit ab homine adeò in vitiis penitusmerso: nihil certè, nisi vt secundum illud Apocalypsis: Et qui sordescit, sordescat adhuc.] Etenim non prauis tantum infectus est moribus, sed impietate foedatus; vtpote qui simulac Imperium administrare cœpit, partes tuèdas suscepit hæreticorum. His planè saltibus ad ima quisque prolabitur, atque tandem mergitur homo: ex eiusmodi planè officina Sardanapali prodire consueuerunt hæresum sectatores & defensores: nam sententia Apostoli, illi Crucis Christi inimici constituantur, quorum Deus venter est.

At quid de Zenone Imperium moderari incipiente Alexander monachus antiquus Græcus scriptor memoria prædidit, adducamus in medium: sic enim ait: Postquam Leo Imperator terrestre Imperium dereliquit, & ad immortale illud regnum translatus est; Antiocheni, vrgente Perro Fullone, Martyrio iterum reuocato eius sedis digno Episcopo negotium receerunt: nec sub Catholico Imperatore satis virium habuerunt, vt eum sede omnino pellerent: Zenoni Imperatori supplicationem obtulerunt, petentes Fullonem illum Petrum sibi Episcopum creari. Id quod factum est, auro ipso omnibus qui erant in aula regia persuadente, vt Petri Fullonis patrocinium susciperent. Statim igitur vt Petrus ille est ordinatus Episcopus (iam ab exilio, in quod à Leone Imperatore fuerat relegatus, ab ipso Zenone renocatus) sanctam Chalcedonensem Synodum

Enagy. lib. 2. cap. 6. ZENONIS LVXVS.

ZENO FAVET HÆRETICIS.

dum anathemate fuit detestatus. Cumque Apollinaris sectatoribus placere studeret, qui Theopaschitæ appellantur, eo quod Diuinitatem ipsam passam esse dicerent; nouitatem quamdam pessimam excogitauit, vt hymno illi qui Trifagion appellatur, etiam hoc adderet: QUI CRUCIFIXVS ES PRO NOBIS, miserere nobis.

Hæc cum sancti Episcopi & Patres nostri audiuisent, ad prauam illius opinionem refundam alacri & prompto animo aggressi sunt. Et primò quidem litteris eum ab impietatis voragine reuocare conati sunt. Sed cum eum repugnantem maiori audacia & temeritate contra fidem Orthodoxam ferri vidissent; omnes qui sunt in Orbe terrarum Episcopi, anathemate illum expulerunt.] sed hæc postea: modò satis ad insinuandam Zenonis admirandam impietatem, tantum idolum super sublimem Antiochenæ Ecclesiæ cathedram extolentis. Sed & idem impius Augustus pariter statuit, vt Timotheus ille sacrilegus inuafor Ecclesiæ Alexandrinæ relegatus pariter ab Imperatore Leone in Chersonesum, siue Oasim, cum honore ab exilio reuocaretur: qui etiam, vt suam, repeterere ausus est Alexandrinam Ecclesiam: sed de eo fufius suo loco dicendum erit.

His igitur nefandis sceleribus perpetratis, & veluti primitijs sui Imperij à Zenone Satana consecratis; quæ mox inde fuerint consecuta incommoda Reipublicæ, Euagrius audi ista narrantem: Ad hunc modum Zeno in initio Imperij sui vitam instituit. Illius autem subiecti, tam qui in Oriente, quam qui in Occidente incolebant, grauibz afflictabantur incommodis. Quippe barbari, qui Scenitæ vocantur, loca omnia populati sunt: multitudoq; Hunnorum, qui olim vocabantur Massegetæ, in Thraciam incurfionem fecit: quinetiam traiecit Danubium, prohibente nemine. Zeno verò reliquam Imperij partem per vim barbaro quodam more spoliatus fuit.] hæc ipse.

Sed cur non tam citò (vt par esse videbatur) ipse malorum auctor Augustus, numine vicifcente, pœnas dedit, ex ijs quæ Sophronius narrat, intelligere satis poteris, vbi ait: Narravit mihi quidam Patrum de Zenone Imp. dicens de muliere quadam, cuius filiam ipse Imperator ad libidinem exatiandam subripuisset: Hæc (inquit) vacabat in templo Dominae nostræ Dei Genitricis, orans eam & deprecans, ac cum lacrymis dicens: Vindica me de Zenone Imperatore. Cum ergo multis diebus hoc faceret: apparuit ei per visum sancta Dei Genitrix dicens: Crede mihi, mulier, vltionem tuam sæpe facere volui; sed manus eius prohibet me. Erat enim valde misericors & eleemosynas faciens.] hæc ipse: ex quibus obserua, lector, magnam in primis vim esse eleemosynarum: vt planè ex his intelligas, quid sit illud: Sicut aqua ignem, ita eleemosyna resistit peccatis] nempe ad vltionem meritam differendam: & quid illud insuper: Peccata tua eleemosynis redime] scilicet, Hoc satage, vt per huiusmodi officia diuinam iram, quam prauis operibus concitasti, retardes. Cum tametsi ad Dei amicitiam nullus valeat inquinatus vitiorum sordibus aspirare; nihilominus hisce bonis operibus possit ad tempus, quæ citius prolapsura erat, diuina vltio contiheri: non autem vitari penitus, nisi ipsa peccata omnino vitentur. At de his satis. Iam verò Occidentale Imperium grauioribus fluctuans impulsibus ac prope collabens fractum vndique inuisamus.

Hoc eodem anno Glycerius Imperator à Iulio Nepote, Marcellini quondam Patricij ex sororis filio genitus, Imperio deponitur in Portu Romano; & seruatus ad vitam, abdicato sæculo, in clericum attonsus, Salonitanus est creatus Episcopus, vt testatur Euagrius: licet in Portu Romano ordinatum Episcopum alij, Iordano auctore, ferant. Eo igitur sublato de medio, ipse Nepos moderandum suscepit Imperium: Cum (vt subdit idem Geticarum rerum Geticus scriptor) Euaricus Rex Gothorum tantas varietates & mutationes cernens, Aruernam occupat ciuitatem: vbi tunc Romanorum Dux præerat Ecdicius (sic namque legendum, & non Decius, vt habet liber excusus) nobilissimus Senator, dudum Auiti Imperatoris, qui ad paucos dies regnum inuaserat, filius.] & paulo post: Huius Auiti ergo filius Ecdicius diu certans cum Vuisigothis, nec valens ante stare; relicta patria, maximeque vrbe Aruernate hosti, ad tutiora loca se collegit. Quod audiens Nepos Imperator, præcepit Ecdicio, relictis Gallijs, ad se venire, in locum eius Oreste Magistro militum ordinato.] hæc quidem Gothus auctor (vt omnes asserunt) ex Cassiodoro.

Sed quam longè abhorreant à veritate, epistolaris historia omnium sincerissima declarat; quam quidem Sidonius Apollinaris, qui rerum tunc gestarum pars magna fuit, litteris tradidit. Atque in primis quod habet, Ecdicium præfectura illa primaria Magistri vtriusque militiæ à Nepote Imperatore spoliatum esse: nequaquam probatur. Etenim Si-

PETRVS FULLO THEOPASCHITA.

Enagy. lib. 3. cap. 2.

Sophron. Pras. Spirit. c. 173.

VIS ELEEMOSYNARVM.

Eccl. 3. Daniel. 4.

Cassiodorus in Chron.

Enagy. lib. 3. cap. 1. NEPOS IMP. Iordan. de reb. Getic.

FRAN. PETRA MILITARIS MALE CRE-DITVR OR. EST. contulit

CHRISTI
474.SIMPLICII PAP.
7.ZENONIS I.
NEPOTIS. I. IMPP.

donius de ea re sæpe pluribusque agens, nihil prorsus de ea Magistri militum præfectura, A
quod Ecdicio collata aliquando fuerit, meminit; qua constat perfundum esse etiam post
Anthemij obitum Ricimerem ipsum verò Ecdicium propriis sumptibus militasse, eiusdem
Sidonij testificatione certum est. Et quod ad Nepotem Imperatorem pertinet; ab eo ne-
quaquam spoliatum, sed auctum potius dignitate amplissima Patriciatus, idem Sidonius
tradit, dum ad eius sororem Papiamillam, suam verò coniugem, eiusmodi litteras dedit:

^a Sidon. lib. 5.
epist. 16.
DE PATRI-
CIATVS DI-
GNITATE
COLLATA
ECDICIO.

Rauenna veniens Quæstor Licinianus, cum primùm tetigit, Alpe transmissa, Galliæ
solum, litteras aduentus sui prævias misit, quibus indicat esse se gerulum codicillorum,
quorum in aduentu fratri etiam tuo Ecdicio, cuius æquè titulis ac meis gaudes, honor
Patricius accedit, celerrimè, si cogites eius æratem; si merita, tardissimè. Namque ille iam-
pridem suffragium dignitatis incundæ non soluit in lance, sed in acie: ærariumque publi-
cum ipse priuatus non pecuniis, sed manubiis locupletauit. Hoc tamen sanctè Julius Ne-
pos armis pariter summus Augustus & moribus, quod decessoris Anthemij fidem fratris
tui sudoribus obligatam, quo citior, hoc laudabilior absoluit: siquidem iste compleuit,
quod ille sæpissimè pollicebatur. Quo fit, vt deinceps pro Republica optimus quisque possit
ac debeat, si quid cuiquam virium est, quia secutiùs, hinc auidius impendere: quandoqui-
dem mortuo quoque Imperatore, laborantum deuotioni quicquid sponderit Princeps,
semper redhibet principatus.

Interea tu (si affectum tuum benè colligo) hisce compertis, magnum solatium inter ad-
uersa maxima capis, nec animum tuum à tramite communium gaudiorum vicinæ quoque
obsidionis terror exorbitat. Noui enim probè, ne meo quidem te, quem ex lege partici-
pas, sic honore lætatam: quia licet sis vxor bona, soror optima es. Qua de re, propitio
Deo Christo, ampliatos profapia tuæ titulos ego festinus gratulatoriis apicibus inscripsi, C
pariter absoluens sollicitudinem tuam, fratris pudorem: quem nil de propria dignitate
indicaturum, si verecundum fortè nescires, nec si impium, iudicares. Ego verò non tan-
tum insignibus vestris, quæ tu hæcenus quanto liberius, tanto impatientius præstolaba-
re (quamquam iis quoque granditer quantum concordia fuor) quàm par est, nostris
suisque liberis in posterum exopto, votis in commune deposcens, vt sicut nos vtramque
familiam nostram Præfectoriæ nati, etiam Patriciæ diuino fauore reddidimus; ita ipsi
quam suscipiunt Patriciam, faciant Consularem. Roscia te salutatur, cura communis: quæ
in auia amicarumque indulgentissimo sinu (quod rarò nepotibus contingit aliis) & cum
seueritate nutritur; qua tamen tenerum non infirmatur æuum, sed informatur ingenium.
Vale.] ita planè Episcopus ex præscripto diuinæ Scripturæ cum seueritate enutriti gaudet
infantulam: nam Sapiens: Filia tibi sunt? Ne ostendas hilarem faciem tuam ad illas.] D

^b Eccl. 7.

Quando autem ipse Sidonius Patriciatus consecutus sit dignitatem, non constat: cum ta-
men ante Ecdicium eo fuisse insignitum honore, rectè intuenti videri possit, dum ait, con-
iugem quæ modò gauderet tanta fratris dignitate, iam lætatam esse eodem honore viro
impartito. Porro collatam eam fuisse Sidonio dignitatem, antequam Episcopatus gra-
dum fuerit consecutus, nemini dubium esse potest; quem ante biennium esse creatum Epi-
scopum diximus.

Quod verò idem qui supra auctor Aruernensem ciuitatem, patriam Ecdicij & Sidonij,
sub Nepote Imp. captam excisamque tradit: res aliter se habet. Obsessam illam quidem hoc
tempore fuisse, Sidonius in epistola ad Papiamillam testari videtur. Ceterum numquam
vi captam, sed iniqua pacis conditione ipsam Gothis deditam post aliquot annos, eiusdem
Sidonij testificatione dicemus. Porro solutam esse obsidionem hoc tempore, in pace inter
Regem Gothorum & Rom. Imperatorem, constat. Etenim idem Nepos Augustus legatio-
nem misit ad ipsum Gothorum Regem Euaricum, quam rogatus ab ipso obiuit S. Epipha-
nius Episcopus Ticinensis, aliis legationibus honestè perfunctis vbiq; notus, & sanctita-
te clarissimus. Describemus hic ipsam legationem ex ipso Ennodio Ticinensi diacono, qui
eiusdem Epiphaniij res gestas fidelissimè scriptas posteris tradidit ipse fama notissimus; de
quo sæpe inferius continget haberi sermonem, & ex ipsius scriptis complura ad exactam
rerum cognitionem petere. Quoniam verò editus liber (vt dictum est superius) mendosus
non nihil esse videtur, ex scripto codice Vaticano, in quo scripta Ennodij continentur, ista
deprompsimus, quæ sic se habent:

^c Sidon. lib. 5.
epist. 16.

DE LEGA-
TIONE A
NEPOTE AD
GOTHOS
MESSA.

Post Glycerium ad regnum Nepos accessit. Tunc inter eum & Tolosæ alumnos Ge-
tas, quos ferrea Euaricus dominatione gubernabat, orta dissensio est: Dum illi Italici fines
Imperij

CHRISTI
474.SIMPLICII PAP.
7.ZENONIS I.
NEPOTIS I. IMPP.

A Imperij, quos trans Gallicanas Alpes porrexerat, nouitatem spernentes, non desinere
incessere: E diuerso Nepos, ne in vsum præsumptio male suada duceretur, districtius cu-
peret commissum sibi à Deo regnandi terminum vindicare. Hinc vtrinque litium coe-
perunt fomenta consurgere. Et dum neutra partes conceptum tumorem vincendi studio
deponunt, sic exuperabat causa discordiæ. Attigerat iam beatissimus vir octauum in sa-
cerdotio annum: cum repente Nepotis animum submouendæ dissensionis amor infudit:
vt repulso simultratis veneno, seruetur inter Reges charitas, quod tueri arma vix pote-
rant. Euocantur ad consilium Liguria lumina, viri maturitatis, quorum possit delibe-
ratione labans Reipublicæ status reuiuiscere, & in antiquum column soliditas desperata
restitui. Tantiq; ad tractatum coiere ex iussu Principis, quanti poterant esse rectores.
Seritur de ordinanda legatione sermo. In beatissimum virum Epiphanium mentes om-
B nium & oculi diriguntur: fiunt cunctorum sententiæ, quasi vnus ex ore proferuntur ex
pectore.

EPIPHAN.
EPISC. TI-
CIN. DELI-
GITUR LI-
GATVS AD
REGEM GO-
THORVM.

Quid pluribus? Cum lætitia Christi miles occasionem laboris amplectitur, & spe affe-
ctum percepit, de negotij æstimatione confidens, agendi speciem melioraturus inquit:
actionem penè conclamata & valde difficilem cælestis potentiæ præsidio percontatus sus-
cepit, impleuit. Cuius itineris molestias necessitatesque non valcam per ordinem digerere,
nec si mihi centum linguarum fluminibus per meatus irriguos verba fundantur. Nam
egressus de Ticinensi oppido, donec ad destinata loca pertingeret, tali viæ suæ fatigatio-
nem arte geminauit, vt si temperius iumentorum defectus considerarent, in futuriæ man-
sionis diuersoria accederent: præter psalmorum continuationem, præter lectionis perfe-
uerantiam, quorum nihil nisi stando faciebat: eligebat secessum nemorea fronde conclu-
sum, vbi connexis arborum brachijs nox domestica texeretur: quod solum refugus per
vmbacula opaca Sol nesciret, & totum viridanti cæspite gratia solum naturalis sterneret.
Ibi profusus in oratione, continuis fletibus expertem pluuiarum terram oculorum imbri-
bus irrigabat. Reddebantur arua illa foecunda orationum copia, quæ frugum esse non po-
terant. Tali exercitio se macerans, Tolosanam, in qua Euaricus tunc Rex degebat, vrbem
ingressus est: quem iam præuia opinio Gallorum auribus, qualis esset, intimaerat, sacer-
dotibus præcipuè eiusdem regionis, quos attonitos de aduenientibus inquisitio profunda
solicitat.

LEGATIO
EPIPHAN.
AD EVARI-
CVM RE-
GEM.

Erat præterea ea tempestate consiliorum Principis & moderator & arbiter Leo nomine,
quem per eloquentiæ meritum non vna iam declamationum palma susceperat: qui cum
summo gaudio aduentum Pontificis indicauit notitiæ publicæ. Euocatur ex tempore Regi
D præsentandus Antistes. Ad quem illicò vt ingressus, vidit, salutauit, adgressus est:

Quamuis te, stupende terrarum Princeps, multorum auribus reddat virtutis fama
terribilem; & gladij, quibus finitimos continua vastitate premis, segetem quamdam ini-
mici geminis metant: nullam tibi tamen superni gratiam nominis * dira bellandi præ-
stat ambitio: nec ferrum fines tuetur Imperij, si cælestis Dominus offendatur. Regem te ha-
bere memento, cui oportet considerare quid placeat: qui cum susceptum hominem porta-
ret ad cælum, pro immensæ hæreditatis munere, pacem discipulis iterata sapius admoni-
tione commendat: cuius nos præcepti necessè est esse custodes: præcipuè cum nouerimus,
virum fortem dici non posse, quem vicerit indignatio. Deinde perpendere vos conue-
nit, quod nemo diligentius propria tuetur, quam qui aliena non appetit. Quocirca Ne-
pos, cui regimen Italiae ordinatio diuina commisit, ad hæc nos impetranda destinauit; vt re-
ductis ad fidem mentibus, terræ sibi conuenæ dilectionis iure societur. Qui licet certami-
na non formidet, concordiam primus exoptat. Noctis in communi quo sit dominiorum
antiquitas limitata confinio: qua sustinuerint partes istæ illarum rectores famulandi pa-
tientia. Sufficiat quod elegit: aut certè patriatur amicus dici, qui meruit dominus appellari.
Hæc insignissimus Epiphanius.

QUAE EPI-
PHANIVS
AD EVARI-
CVM RE-
GEM.
* numinis

At Euaricus gentile nescio quod murmur infringens, mollitum se ab hortationi-
bus eius vultus sui serenitate significat. Leo verò nominatus superius, tanto allocu-
tionis ipsius tenebatur miraculo, vt crederet verbis huiuscemodi expugnari posse men-
tes (si fas est dici) etiam si contra iustitiam postularer. Tacitè tamen fertur ad interpretem
Rex locutus:

PAZ INTER
IMPERAT.
ET GOTHOS.

Licet pectus meum lorica vix deserat, & assiduè manus æratum orbem includat,
necnon & latus maniat ferri præsidium: inueni tamen hominem, qui me armatū possit ex-
pugnare

QVID EVA-
RICVS REX
AD EPI-
PHAN.

pugnare sermonibus. Fallunt qui dicunt Romanos in linguis scutum vel spicula non habere: norunt enim & illa quæ nos miserimus verba repellere; & quæ à se diriguntur, ad cordis penetralia destinare. Facio ergo, venerande Papa, quæ poscis: quia grandior est apud me legati persona, quam potentia destinantis. Accipe nunc fidem: & pro Nepote pollicere quod seruet intemeratam concordiam: quoniam te promississe, iurasse est.

His dictis, inuito etiam pactiois vinculo: venerandus Pontifex, Vale dicto, discessit. Ad quem statim precatorum turba dirigitur, vt secuturo die Regis epulis interesset: quem ille iam compererat iugiter per sacerdotes suos polluta habere conuiuia (erat enim Arianus secta.) Cui se excusauit, dixitque sibi non esse in more positum alienis aliquando prandijs vesci: perendie se magis velle proficisci, quod constitutum maturauit implere: & Tolosa tantis comitantibus egressus est, vt penè deserta vrbs, discedente nostro Pontifice, videretur. Tantos enim in breui deuinxerat sibi charitate sincera, vt captiuitatem flerent, quod apud patriam remanere necessitas constringebat.] hactenus de bene perfuncto ab Epiphanio munere legationis Ennodius.

Intercedente igitur inter Iulium Nepotem & Euaricum Regem sancita pace iuramento firmata, nihil est quod dici possit, sub Nepote à Gothorum Rege Euarico ciuitatem Aruernensem esse vi captam: Immo numquam aliquo tempore eam ab eisdem Gothis expugnatam, sed inter pacis conditiones deditioem eiusdem ciuitatis esse factam, anno sequenti dicturi sumus.

Sidon. lib. 8.
epist. 3.
DE LEONE
ORATORE.

At non excidat, quod Ennodius de Leone apud Regem Euaricum oratore, qui soleret legatis responsa dare (vt vidimus) meminit. Extat Sidonij Apollinaris ad eundem virum quidem disertissimum data epistola, in qua hæc iocose de munere ipsi à Rege imposito respondendi legatis: Sepone pauxillum in clamatissimas declamationes, quas oris regij vice conficis; quibus ipse Rex inclytus modò corda terrificat gentium transmarinarum; modò de superiore cum barbaris ad Vachalim tremantibus factus victor innotat; modò per promotæ limitem fortis, vt populos sub armis, sic frenat arma sub legibus, &c.]

Expetijt ab ipso Sidonio aliquando idem Leo orator per amicum communem Hesperium, vt horum temporum historiam scriberet: At Sidonius in ipsum refudit opus, eleganter vsus Plinij Iunioris exemplo, vbi ait: Res est quidem digna quam tu iuberis, sed non minùs digna quam faceres. Namque & antiquitus cum Caius Cornelius Tacitus Caio Plinio Secundo paria suafisset: ipse postremò quod iniunxit arripuit: idq; ab exemplo nonne melius aggredieris? quia & ego Plinio vt discipulus assurgo, & tu vetusto genere iure Cornelium anteuenis: qui sæculo nostro si reuiuisceret, teque qualis in litteris & quantus habere conspiceretur; modò veriùs Tacitus esset.] hæc ipse: pluraq; subdit, quibus declarat in eo omnia facillè reperiri, quæ in eiusmodi scribendi genere requiri & exigi possunt à quouis rigido scriptorum alienorum censore.

HISTORI-
AM SVORVM
TEMPORVM
CLERICI
NE SCRIBANT.

Sed & quod maximè nobis notandum est, alia etiam se ex parte excusans, pluribus docet, non esse hominis clericalis professionis, historias suorum temporum scribere: Quam quidem haud temerè, vel obiter, dignam tanto viro prolatam sententiam fortissimis enthi-mematibus astruit, roborat, atque confirmat: vt gaudeam tantum me inuenisse patronum, atque paratam habeam defensionem, perf. icuamq; omnibus scriptam apologiam, si nostri sæculi res gestas posteris tradere prætermisero; ne quis id à me exigat importunus, aut violentus extorqueat: sed ad Leonem.

Sidon. lib. 9.
epist. 3.

Adnumerat idem Sidonius eundem Leonem oratorem inter celebres huius ætatis scriptores, vbi post alios recensitos horum meminit his versibus:

*Acrem Lampridium, carum Leonem,
Præstantemq; tuba Seuerianum.*] Sed & præstasse ceteris Leonem poë-

ricis facultatibus, testatur scribens ad Tonantium, vbi ait:

Istud vix Leo Rex Castaly chori,

Vix hunc qui sequitur Lampridius queat.] Verùm tanti viri ingenij nul-

lum penitus reliquum est monumentum, præter breuem nuper recitatam responsonem, quam nomine Regis Euarici sancto Epiphanio Ticinensi legato reddidit. De Seueriani verò excellentia agit, dum de eius violento obitu epistolam ad Lupum Episcopum dedit.

Sidon. lib. 8.
epist. 11.

A

Christi annus quadringentesimus septuagesimus quintus vnus tantum Consulibus Zenonis Aug. nomine inscribitur Fastis iterum. Res enim Occidentalis Imperij perturbatione creandi alterum Romæ Consulem facultatem ademerunt. Etenim Orestes haud pridem creatus Magister militiæ à Nepote Imperatore, conuersus in hostem, Roma cum exercitu Raennam veniens, ibi aliquandiu moratus, filium suum Momilium Augustulum nuncupatum Imperatorem acclamari fecit. Cum autem Nepos compertum habuisset, cum Oreste vniuersum conspirare exercitum, nouumque ab eo esse creatum Imperatorem; in Dalmatiam fugit, vbi Glycerius iam fuerat ordinatus Episcopus. hæc ex Cassiodoro Iordanus.

Quod verò ad Augustuli nomen spectat; falli eos quidem certum est, qui cum ita nomine proprio appellatum fuisse putarunt: cum re vera non Augustulus, sed Augustus fuerit nominatus; prout numisma declarat, quod hic tibi formis expressimus, Romæ asseruatum inter antiqua monumenta omni fide probata viri nobilis Lælij Pasqualini.

C

Ex quo facillè intelligas accidisse, vt qui reuera Augustus nomine proprio appellaretur, contemptus gratia (vt de alijs accidit Imperatoribus, vulgi dictionibus indita illis nomina, quod de Caligula patet) ex Augusto fuerit dictus Augustulus; cum præsertim geminatio illa Augustus Augustus, hactenus inusitata videretur esse molesta. Ita planè secundum illud vulgatum, Omne quod oritur, occidit; Romanum Imperium cœptum ab Augusto, desinit ac deficit in Augusto: sed Octavianus ille, Momilius iste; quod nomen in reddito hic numismate æreo rubigo consumpsit.

Qui autem Nepotis sectati sunt partes, quo se magis viribus destitutos esse sensere, eo sollicitius alto corde voluere cœperunt consilia, & meditari artes, quibus de proditione Oreste Nepote poenas sumerent: quamobrem nullam ducentes cladis Italia inferendæ rationem, in eam immittere decernunt barbaros, Erulos dictos, haud longè ab Italia positos, formidabili procinctu paratos: nihil enim (vt alij tradunt) cum Gothis egere, quos scirent Imperatori foedere esse coniunctos. Legationem igitur mittunt ad Odoacrem Erulorum Regem, id ipsum maximè appetentem, & diu noctuq; animo meditantem, quomodo potiri posset Italia iam penitus Imperatorum dominium respiciente. Sed antequam eius in Italiam progressum narremus, quid de ipso ab Eugipio in rebus gestis S. Seuerini narretur, hic reddamus.

De alijs etiam gentibus, ad quas tanti miraculi de Rugo homine incurabili morbo laborante sanato fama peruenerat, multi Christi militem videre cupiebant. Qua deuotione etiam ante hoc factum quidam barbari cum ad Italiam pergerent, promerendæ benedictionis causa ad eum intuendum diuerterunt; inter quos & Odoacer, qui postea regnavit in Italia, vilissimo tum habitu iuuenis, statura procerus, aduenerat: qui dum se, ne humillimæ tectum cellulae suo vertice, contingeret, inclinasset, à viro Dei gloriosum se fore cognouit. Cui etiam, Vale dicenti: Vade (inquit) ad Italiam vilissimis pellibus coopertus, sed multa citò pluribus largiturus.] hæc Eugipius de varicino Seuerini præuidentis

ODOACER
REX ERV-
LORVM VO-
CATVR IN
ITALIAM.

dentis Odoacrem nouum flagellum à Deo iam antè paratum. Quid autem ipse Rex egerit, cum ingressus est in Italiam, fauentibus illi qui erant ex parte Nepotis; cum historicorum nullus profecutus sit stylo: ex his quæ de clade Ticinensi ab Ennodio eius Ecclesiæ diacono scripta sunt, reliqua funesta possumus contemplari. Inter Ennodij enim scripta, quæ citatus sæpe Vaticanus codex habet, ista tantum de horum temporum rebus gestis relata leguntur:

TICINENSIS CIVITATIS CLADE

Ecce ille quietis nescius, & scelerum patrator inimicus magna dolorum incrementa conglutinat, & inquit quibus virum integerrimum (Epiphanium scilicet) passionibus lacefferet. Exercitum aduersus Orestem Patricium erigit, & discordiæ criminâ clandestinus supplantator interferit. Spe nouarum rerum perditorum animos inquietat: Odoacrem ad regnandi ambitum extollit. Et vt hæc perniciës in Ticinensi ciuitate contingeret; Orestem ad eam fiducia munitionis inuitat. Episcopus cum omnibus ad se pertinentibus præsens inuenitur. Fit maximus in vrbe concursus, prædandi rabies inardescit. Vbiq; luctus, pauor vbiq; & mæroris imago plurima discurrebat. Ille sollicitus poscebatur ad poenam, cuius substantiam notioer fecerat amicitiarum fides antiquior.

Alij flammam uituris ædibus supponebant: alij ad exitium poscebant dominum, pro cuius conuenerat salute pugnare. Currunt ad ecclesiæ domum totis direptionis incendijs æstuantës: dum quem videbant, rogare plurima, per immensâ suspicabantur abscondere. Proh nefas! thesauros dura barbaries quærit in terra, quos ille ad cælestia secreta transmiserat. Diripitur etiam sancta eius germana, & seorsum ab eo sorte captiuitatis deducitur. Omnes nobilium familiæ à suis sequestrabantur. Luminosa gloriosissima femina parili necessitatis conditione constringitur. O dolor! vtræq; ecclesiæ flammis hostilibus concremantur: tota ciuitas quasi vnus roguş effulgurat: cunctorum voces sacerdotem quærentiū audiuntur: nemo periculi sui meminerat, dum maior ab illis salutis portio diuideretur. Cui quamuis confusa in singulorum exitium turba fremeret, honor tamen inter gladios impendebatur: nam illico non fuerunt quos poterat videre captiuos.

EPIPHAN. LIBERAT SVOS A BARBARIS.

Venerabilem germanam suam, priusquam in vesperum diei illius lux funesta laboreretur, eripuit: plurimos etiam ciuium absoluit precatu suo, antequam duræ conditionis vincula sentirent, matres familias præcipuè, quas inmanior in hac necessitate poterat commanere commoratio. Postremo status ciuitatis, quam multitudo barbarica succidebat, vnus fortissimæ columnæ sustentatus resurgebat auxilio: nec tantum ad delendum sufficiebat exercitus, quantum ad reparandum vnus persona Pontificis.] hucusque Ennodius de clade Ticinensi.

ALLIARVM MO. TVS. Sidon. lib. 1. epist. 7.

Fluctuarunt & hoc motu quæ adhuc Romano Imperio subiectæ erant ciuitates in Gallia. ipsæ autem prouinciæ Gallicanæ tetrarchijs diuidebantur: Sidonius enim vnum ex Regibus illis barbaris Tetrarcham appellat, dominantibus his singulis Gothis, Burgundionibus, Franchis, atque Romanis: quibus vt pars aliqua licet minima integra remaneret, non bellicus labor, sed inter barbaros Reges æmulatio exorta præstabat; cum subiret inuidiam reliquorum, & in se odium concitaret, atque etiam arma moueret, qui ex subreptione rerum Romani Imperij potentior fieri reliquis aliquo modo tentasset. Verum hæc ita, dum adhuc res Romani Imperij Imperatorum nomine munirentur: Cum verò in decliuum posita iam penitus collapsuræ viderentur, eadem ruina contremuerunt quæ ipsi erant adnexæ prouinciæ, ad earum casum pariter fluctuantes. Quid verò actum sit à barbaris in alias subiectas Imperio ciuitates, ignoratur. De Aruernensibus populis aliqua remansit memoria in Sidonij Apollinaris epistola, de quibus superius mentio facta est.

Quæ verò hoc tempore, nempe cum iam Sidonius illis præfesset Episcopus, eidem contigerint ciuitati, modò dicenda. Cum Gothus Rex Euaricus, quam sæpe frustra & magno suo damno tentarat, Aruernensem ciuitatem, iterum aggredi parat: tunc ipse Sidonius humano destitutus auxilio, ad precum subsidia conuolat: quibus potens magna virtute Gothis restitit, afflictatis licet populis tum hostium armis, tum fame, qua hoc tempore Gallia vexabatur. Hæc autem quomodo se habuerint, dignitas postulat argumenti, vt quàm exactissimè describantur, quantum fas est ex fragmentis hinc inde petitis implere.

Sidon. lib. 3. epist. 4.

Sed primùm quàm turbulentus semper esse solet Aruernæ ciuitatis status, ex ipso Sidonio accipe ira ad Felicem scribente: Oppidum siquidem nostrum, quasi quemdam sui limitis oppositi obicem, circumfusarum nobis gentium arma terrificant. sic æmulo- rum sibi in medio positi populorum lacrymabilis præda, suspecti Burgundionibus, proximi Go-

mi Gothis, nec impugnantum ira, nec propugnantum caremus inuidia.] hæc ipse.

Deque iisdem meminit, scribens ad Faustum, dum ait se sub specie legationis esse factum extorem. Porro periclitante ciuitate, ipse Sidonius litteris suis reuocare in patriam conatus est Eccidium, cuius fortitudine, diuina opitulante gratia, eadem ciuitas alias fuerat liberata. extat de his ad eum epistola. Sed quod magis diuino quàm humano inniteretur auxilio; legationem precum mittit ad Deum, sacras frequentans vnà cum populo Rogationes; atque ad earum restitutorem litteras mittit, ad ipsum, inquam, sanctum Mamercum Viennensem Episcopum: quas egregia pietate conspicuas hîc describendas esse putamus, vt intelligas sedulum sanctorum Episcoporum studium, quod adhibere solerent, cum sibi subiectus populus contingeret ingruentibus perturbationibus agitari: sic enim se habent:

Sidon. lib. 9. epist. 3. SIDONIUS LABORAT PRO SVIS ARVERNIB. Sidon. lib. 3. epist. 3.

Sidon. lib. 7. epist. 1.

Rumor est, Gothos in Romanorum solùm castra mouisse. Huic semper irruptioni nos miseru Aruerni ianua sumus. Namque odiis inimicorum hinc peculiaria fomenta subministramus, quia necdum terminos suos ab Oceano in Rhodanum Ligeris aluco limitauerunt: solam sub ope Christi moram de nostro tantum obice patiuntur. Circumiectarum verò spacia tractumq; regionum iam pridem regni * minacis importuna deuorauit impressio. Sed animositati nostræ tum temeraria, tumq; periculosa non nos, aut ambustam muros faciem, aut putrem sudium cratem, aut propugnacula vigilum trita pectoribus confidimus opitulatura: solo tamen inuectarum te auctore Rogationum palpamus auxilio: quibus inchoandis instituendisq; populus Aruernus, etsi non effectu pari, affectu certè non impari cœpit initiari, & ob hæc circumfusis nondum dat terga terroribus.] Ita planè Sidonius Episcopus, in tot ingruentibus vndique discriminibus, Rogationum pio cultu hostes repressit, populumq; seruauit incolume. n. Pergit verò narrare, qua occasione eadem Rogationes ab eodem, ad quem scribit, S. Mamercus fuerint restituta, cum ait:

REGIS SIDONIUS QVOD DE ROGATIONIBVS AD S. MAMERCVM.

ROGATIONES A S. MAMERCO INSTITVTAE.

MIRACVLVM DEIGNIBVS EXTINCTO.

Non enim latet nostram oscitationem: primis temporibus harum sce supplicationum institutarum, cum ciuitas cælitus tibi credita per huiuscemodi prodigiorum terrieculamenta vacuabatur: Nam modò scenæ moenium publicorum crebris terræmotibus concutiebantur: Nunc ignes sæpe flammati caducas culminum cristas, superiecto fauillarum monte, tumulabant: Nunc stupenda foro cubilia collocabat audacium pauenda mansuetudo ceruorum: Cum tu inter ista, discessu primorum populariumq; statu vrbis exinanito, ad noua celer veterum Niniuitarum exempla decurristi, ne diuina admonitioni tua quoq; desperatio conuiciaretur. Et verè iam de Deo tu minimè poteras absque peccato post virtutum experimenta diffidere. Nam cum vice quadam ciuitas conflagrare cœpisset, fides tua in illo ardore plus caluit: vt cum in conspectu pauidæ plebis, obiectu solo tui corporis, ignis recussus in tergum fugitiuis flexibus sinuaretur, miraculo terribili, nouo, inusitato; assuit flammæ cedere per reuerentiam, cui sentiri debuit per naturam.

S. MAMERCVS QVAE SVOS A D. MONBAT.

Primùm igitur & iis paucis nostri ordinis viris indicis ieiunia, interdicis flagitia, supplicia prædicis, remedia promittis: exponis omnibus, nec poenam longinquam esse, nec veniam: doces denunciata solitudinis minas orationum frequentia molliendas: Mones assiduitatem furentis incendij, aqua potius oculorum, quàm flumine posse restingui: Mones minacem terræmotuum conflictationem fidei stabilitate firmandam. Cuius confessim se quax humilis turba consilij, maioribus quoque suis tuit incitamento: quos cum non piguisset fugere, redire non puduit. Quæ deuotione placatus inspector pectorum Deus, fecit esse obsecrationem vestram vobis salutis, ceteris imitationi, vtrisque præsidio. Denique illis deinceps non fuere vel damna calamitati, vel ostenta formidini.

INVENTIO SS. MARTYRVM.

* tempore

Quæ omnia sciens populus iste Viennensibus tuis & accidisse prius, & non accessisse posterius; vestigia tam sacrosanctæ informationis amplectitur sedulo, petens vt conscientia tuæ beatitudo mittat orationum suarum suffragia, quibus exempla transmisit. Et quia tibi soli concessa est post auorum memoriam, vel confessorem Ambrosium, duorum martyrum repertorem in partibus orbis Occidui, martyris Ferreoli solida translatio, adiecto nostri capite Iuliani, quod istinc turbulento * quondam persecutorum manus retulit cruenta carnificis: non iniurium est, quod pro compensacione deposcimus, vt nobis inde veniat pars patrocini, quia vobis hinc rediit pars patroni. Memor nostri esse dignare, domine Papa.] hæctenus ipse: quæ autem subobscurè hîc de martyri inuentione dicit, ad finem narrationis horu quæ de Rogationibus dicuntur, elucidabimus. Sic igitur S. Mamercum Sidonius interpellat, cū ingruentium Gothoru compressione ciuitas Aruernoru admodum laboraret:

ciuitas

CHRISTI
475.SIMPLICII PAP.
8.ZENONIS 2. IMPP.
AVGVSTVLVS

cuius occasione id emolumenti populus ille est consecutus, vt Rogationes accuratè ex Ecclesiasticæ disciplinæ præscripto frequentarent. Quales autem prius esse solerent, ab eodem auctore accipe ex epistola ad Aprum data, in qua post exordium ista leguntur:

^a Sidon. lib. 5.
epist. 4.

COLLAPSA
OLIM DIS-
CIPLINA
ROGATIO-
NYM.

* & sternacium

ROGATIO-
NYM VSVS
VBI QVE
DIFFVSVS.

^b Extat 10. 7.
Bibl. sanct. in-
ter Alciui An-
ti scripta.

^c Greg. Turon.
lib. 2. c. 34.

^d Conc. Awe-
lian. c. 29.

^e Greg. Turon.
de mirac. S. Iu-
liani. c. 2.
CAPVT. IV.
LIANI CVM
CORPORE
S. FERREOLI

NOVA BA-
SILICA A
MAMERCO
ERECTA.

In urbem tamen (ni fallimur) Rogationum contemplatione reuocare: quarum vobis solemnitate primus Mamercus pater & Pontifex reuerendissimo exemplo, vtilissimo experimento inuenit, instituit, inuexit. Erant quidem prius (quod salua fidei pace sit dictum) vagæ, tepentes, infrequentesque, atque (sic dixeris) oscitabundæ supplicationes; quæ sæpe interpellantium prandiorum obicibus hebetabantur, maximè aut imbres, aut serenitatem deprecaturæ: ad quas (vt nihil amplius dicam) figulo pariter atque hortulano non oportuit conuenire. In his autem, quas suprafatus sacerdos & protulit pariter & contulit, ieiunatur, oratur, psallitur, fletur. Ad hæc te festa ceruicum humiliatarum, consternatorum * ciuium suspiriosa contubernia peto. Et si spiritualem animum tuum benè metior, modò citius venies, quòd non ad epulas, sed ad lacrymas inuitaris.] hæc tempore Rogationum ad amicum Sidonium.

Ceterum non Aruernos tantum populos, vel Gallos, sed Catholicam vniuersam Ecclesiam eiusmodi sacrum Rogationum vsum recepisse & quàm citissimè, testatur S. Auitus eiusdem Viennensis Ecclesiæ Episcopus, qui post Esychium succedentem S. Mamercum sedit: nam in homilia iisdem Rogationum diebus habita, eius exordio ista præfatur: Currit quidem (inquit ^b) tramite viali non per Gallias modò, sed per Orbem totum Rogationis obseruantia flumen irriguum.] Porro prima institutio, quando periculum illud ingruit, Paschale tempus fuit: verum ne iungerentur resurrectionis gaudiis luctus orantium & ieiunantium afflictatio, triduum illud est electum, quod sacrum præcedit festum Ascensionis, vt S. Auitus eadem explicat homilia, quæ etiam citatur à Gregorio ^c Turonensi, inde petente narranda historicæ veritatis auctoritatem. Nos verò melius reddere ex Sidonio iudicauimus, cuius tempore ea fieri contigerunt. Quod igitur ab Ecclesia Catholica antiquitus traditum, sed disciplinæ solutione cultu remissiori neglectum, S. Mamercus restituit & auctiori excoluit obseruantia, Gallicana est consecrata Ecclesia, atque alij longè lateque Catholici populi sunt amplexati. Aurelianense quidem Concilium, hoc eodem sæculo celebratum, his verbis Rogationum sanciuit disciplinam ^d:

Rogationes, id est, Litanias ante Ascensionem Domini placuit celebrari; ita vt præmissum triduum ieiunium, in Dominicæ Ascensionis solemnitate soluat. Per quod triduum serui & ancillæ ab opere relaxentur, quo magis plebs vniuersa conueniat: Quo triduo omnes abstineant, & quadragesimalibus cibis vtantur.] hæc Patres. At de his consule à nobis dicta in Notationibus ad Romanum Martyrologium locupletius.

Ad postremum verò quod spectat ad elucidationem eorum quæ à Sidonio ad S. Mamercum de inuentione sanctorum martyrum ad finem epistolæ subobscurè ponuntur, habes eadem verba Sidonij recitata, & palam facta à Gregorio Turonensi in libello quem scripsit de miraculis S. Iuliani, vbi de reliquiis eorundem sanctorum martyrum Ferreoli & Iuliani eiusmodi orationem instituit, quæ rei gestæ huius temporis habet historiam de martyrum inuentione. ait enim: ^e Quodam tempore, dum ad occursum beati Nicetij Antistitis vsq; Lugdunum processissem, libuit animo non aliter, nisi orationis causa Viennam adire, & præcipuè sepulchrum visitare Ferreoli martyris gloriosi: infederat enim menti propter antiquam dilectionem eorum, me sic esse eius alumnum, vt Iuliani. Denique oratione facta, erigo oculorum aciem ad tribunal, conspicioque in eo versiculos hoc modo conscriptos:

*Heroes Christi geminos hæc continet aula,
Iulianum capite, corpore Ferreolum.*

Cùm hæc legens, æditum consulerem, cur hæc scripta sic fuerint: respondit: Basilica sancti martyris Ferreoli super ipsum Rhodani littus ab antiquis fuerat collocata. Denique cum impulsante violentia amnis, porticus quæ ab ea parte erat collocata, corruerit: prouidus sacerdos Mamercus nomine, qui tunc Viennensem regebat Ecclesiam, ruinam futuram præueniens, aliam basilicam eleganti opere, & in ipsa mensura sagaci intentione construxit, illuc sancti martyris transferre cupiens corpus. Aduenit autem ad hos opus Abbatum & monachorum magnus numerus: vigilataque nocte, accepto sarculo, fodere cœperunt. Cùmque in profundo descenderent, tria sepulchra reperiunt, ac confestim stupor mentes spectantium inuadit. Nec quisquam erat certus, quinam esset beati martyris tumulus. Igitur cum starent omnes in hebetate mentis attoniti: inspirante (vt credo) Diuinitate,

CHRISTI
475.SIMPLICII PAP.
8.ZENONIS 2. IMPP.
AVGVSTVLVS

A nitate, vnus ex circumstantibus exclamat, dicens: Antiquitus referri solitum erat, & celebri per populos sermone vulgatum, caput Iuliani confessoris in sepulchro retineri martyris Ferreoli. sic oportorio amoto, vnusquisque consideretur; & sic potest, quæ sunt membra Ferreoli martyris, protinus inueniri.

Hæc audiens sacerdos, cunctos iubet in oratione prosterni. Qua impleta, procedit ad tumulos: detectisque duobus, singulos in his quiescentes inuenit viros. Cùmque aperuisset & tertium, inuenit in eo virum iacentem illæso corpore, integro vestimento, qui deciso capite, caput amplexus aliud brachio detinebat: erat enim ac si nuper sepultus, neque pallore faciei demutatus, neque capillorum decissione turpatus, neque vlla putredine resolutus; sed ita integer & illæsus, vt putares eum adhuc sopore corporeo detineri. Tunc Antistes gaudio magno repletus, ait: Hoc esse cadauer Ferreoli, hoc esse caput Iuliani martyris, dubium non habetur. Tunc cum magno psalterio plaudente populo, in loco vbi nunc est, adoratur, Domino annuente. Hæc autem, vt ad sepulchrum martyris ab ipso ædituo cognoui, fideliter retuli. Præbet autem huic operi testimonium Sollius (*Sidonius scilicet*) noster ipsi Mamercum scribens his verbis: Tibi soli concessa est in parte orbis Occidui martyris Ferreoli solida translatio, adiecto nostri capite Iuliani. Vnde pro compensatione deposcimus, vt nobis inde veniat pars patrocinij, quia vobis hinc rediit pars patroni.] hæc Gregorius: alludereque Sidonium ^a superius docet, quòd Iulianus martyr Aruernensis fuerit, cuius verò Viennensis; qui fugiens apud Aruernos, ab insequentibus persecutoribus deprehensus, capite truncatus est: cùm ad ostentandam martyris eadem carnifex caput Viennam, vnde venerat, festinè retulit; quod vendicatum atque redemptum à piis, cum sancto Ferreolo æquè martyre mandatum est sepulturæ. Porro quot quantisque miraculis veluti diuinæ lucis fulgoribus illustratus fuerit in suis reliquiis idem sanctus martyr Iulianus, habes volumen quinquaginta capitibus accuratè descriptum ab ipso Gregorio Turonensi. At de martyribus hæc tenus.

Certè quidem Aruernensem populum vnà cum sacerdote de gregis sui curâ sollicito supplicante à Deo exauditum fuisse, exitus declarauit; cùm nunquam (vt dictum est) valuerit ciuitas ab hostibus capi, licet tandem inter iniquas initas pacis cõditiones posita fuerit eiusdem ciuitatis deditio. Sed quid de statu totius reliquæ Ecclesiæ Gallicanæ? Licet remanserint silentio scriptorum, vel potiùs monumentorum amissione satis obscuræ: liquet tamen ipsas triplicis generis barbarorum assidue pressas esse dira tyrannide. Verum quòd neq; Burgundiones, neque Franchi vllum facerent pietati negotium, tolerabiliores videri poterat. Sed Euarici Gothorum Regis Catholicam religionem insequentis iugum importabile videbatur. Perfidus enim barbarus (vt ex Sidonio audies) haud minùs quàm regnum curabat propagare perfidiam; Arianamq; hæresim, quam semper Gallia instar veneni penitus respuissent, Gallis propinare sategit. Quænam autem per eum dira clades Gallicanis Ecclesiis, quæ sub eius ditone positæ erant, illata fuerit, in medium adducamus: Suppetit nobis in tanta rerum obscuritate veluti accensas faces suis litteris Sidonius Apollinaris ea potissimum epistola, quam ad Basilium scripsit, dum ille pro concilianda cum Euarico concordia legatione publica fungeretur; petens ab eo, vt memor esset in fœdere sanciendo Catholicæ pietatis, vt in posterum benè consultum esset afflictatis Ecclesiis & fidei barbarico furore depressæ. Epistola autem sic se habet ^b:

Sunt nobis munere Dei, nouo nostrorum temporum exemplo, amicitiarum vetera iura; diuque est quòd inuicem diligimus ex æquo: Porro autem quòd ad communem conscientiam pertinet, tu patronus: quamquam hoc ipsum præsumptuosè arroganterque loquar. Namque iniquitas mea tanta est, vt mederi de lapsuum eius assiduitate vix etiam tuæ supplicationis efficacia queat. Igitur quia mihi es quàm patrocinio, tam dilectione bis dominus, pariter & quòd memini probè quo polleas igne sensuum; fonte verborum, qui viderim Modaharium ciuem Gothum Arianæ hæreseos iacula vibrantem, quo tu spiritualium testimoniorum mucrone confoderis: seruata ceterorum tam reuerentia quàm pace Pontificum: non iniuria tibi desleo *, qualiter Ecclesiasticas caulas istius aeris lupus, qui peccatis pereuntium faginatur animarum, clandestino morsu necdum intellecti dentis arrodit.

Namque hostis antiquus quo faciliùs insultet balatibus ouium destitutarum, prius dormitantum incipit ceruicibus imminere pastorum. Neque ego ita mei meminens non sum, vt nequaquam me hunc esse reminiscar, quem longis adhuc abluenda fletibus conscientia premat:

INVENTIO
SS. MARTY-
RVM.

^a Gregor. de
mirac. S. Iuliani,
lib. 1. c. 1.

STATVS EC-
CLESIAE
GALLICANAE.

^b Sidon. lib. 7.
epist. 6.
SIDONII
EPISCOPI
AD BASILIVM.

* deforo.

CHRISTI
475.SIMPLICII PAP.
8.ZENONIS 2. IMP.
AVGVSTVLVSDEI IVDI-
CIA OCCVL-
TA, SED OR-
DINATA.

premat: cuius stercora tamen (sub ope Christi) quandoque mysticis orationum tuarum raris eruderabuntur. Sed quoniam supereminet priuati reatus verecundiam publica salus; non verebor, etsi carpat zelum in me fidei sinister interpres, sub vanitatis inuidia causam prodere veritatis. Euarix Rex Gothorum quod limitem regni sui, rupto dissolutoq; foedere antiquo, vel tutatur armorum iure, vel promouet: nec nobis peccatoribus hic accusare, nec vobis sanctis hic discutere permissum est. Quin potius si requiras; ordinis res est, & vt diues hic purpura byssoq; veletur, & Lazarus hic vlcibus & paupertate feriat: Ordinis res est, vt (dum in hac allegoria versamur) Aegyptius Pharaon incedat cum diademate, Israëlitæ cum cophino: Ordinis res est, vt dum in hac figuratæ Babylonis fornace decoquimur, nos cum Hieremia spiritualem Hierusalem suspiriosis plangamus vlatibus; & Assur fastu regio tonans, Sanctorum sancta proculcet. Quibus præsentium ego futurarumq; beatitudinum vicissitudinibus inspectis, communia patientius incommoda fero: Primum, quod mihi quæ merear introspectanti, quæcumque aduersa prouenerint, leuiora reputabuntur: dein, quod certum scio, maximum esse remedium interioris hominis, si in hac area mundi variis passionum flagellis trituretur exterior.

DE EVARI-
CO REGE
PER SECV-
TORE.
* accersit

Sed, quod fatendum est, præfatum Regem Gothorum, quamquam sit ob virium merita terribilis, non tam Romanis mœnibus, quam legibus Christianis insidiaturum pauesco: Tantum (vt ferunt) ori, tantum pectori suo, Catholici intuitio nominis acet *, vt ambigas, amplius ne suæ gentis, an suæ sectæ teneat principatum. Ad hoc, armis potens, acer animis, alacer annis, hunc solitum patitur errorem, quod putat sibi tractatum consiliorumq; successum tribui pro religione legitima, quem potius assequitur pro felicitate terrena.

* sufficit

Propter quod discite citò Catholici status valetudinem occultam, vt apertam festinetis adhibere medicinam: Burdegala, Petrogorij, Ruteni, Lemouices, Gabalitani, Helusani, Vafates, Conuenæ, Aufcenses, multoq; iam maior numerus ciuitatum (summis sacerdotibus ipsorum morte truncatis, nec vllis deinceps Episcopis in defunctorum officia successis, per quos vtique minorum ordinum ministeria subrogabantur) latum spiritualis ruinæ limitem traxit, quem ferè constat sic per singulos dies morientium Patrum proficere defectu *, vt non solum quoslibet hæreticos præsentium, verum etiam hæresiarchas priorum temporum potuerit inflectere: ita populos excessu Pontificum orbatos, tristis intercessa fidei desperatio premit, nulla in desolatis cura dioecesibus parochiisque.

MISERAN-
DA ECCLE-
SIARVM
SOLITVDO.

Videas in Ecclesiis aut putres culminum lapsus, aut valuarum cardinibus auulsis, basilicarum aditus hispidorum veprium fruticibus obstructos. Ipsa (proh dolor!) videas armenta non modò semipotentibus iacere vestibulis, sed etiam verbosa viridantium altarium latera depasci. Sed iam nec per rusticas solùm solitudo parochias, ipsa insuper vrbana ecclesiarum conuenticula rarefcunt. Quid enim Fidelibus solatij superest, quando clericalis non modò disciplina, verum etiam memoria perit? Equidem cum clericus quisque defungitur, si benedictione succidua non accipiat dignitatis hæredem, in illa ecclesia sacerdotium moritur, non sacerdos. Atque ita quid spei restare pronuncies, vbi facit terminus hominis finem religionis? Altius inspicite spiritualium membrorum damna: profectò intelligetis, quanti subripiuntur Episcopi, tantorum nobis populorum fidem periclitaturam.

EXILIA
EPISCOPO-
RVM.

Taceo vestros Crocum, Simpliciumq; collegas, quos cathedris sibi traditis eliminatos, similis exilij cruciat poena dissimilis. Namque vnus ipsorum se dolet non videre quò redeat: alter se dolet videre quò non redit. Tu sacratissimorum Pontificum Leontij, Faustij, Græci, vrbe, ordine, charitate medius inueniris: per vos mala foederum currunt: per vos regni vtriusque pacta conditioneq; portantur. Agite quatenus hæc sit amicitia, concordia principalis: vt Episcopali ordinatione præmissa, populos Galliarum, quos limes Gothicæ fortis incluserat, teneamus ex fide, si non tenemus ex foedere. Memor nostri esse dignare, domine Papa.]

* Greg. Thron.
lib. 2. c. 25.
CLADES
GALLIC.
ECCLES. SVB
EVARICO.

Meminit huius epistolæ Sidonij ad Basilium etiam Gregorius Turonensis, cum cladem huius temporis Ecclesiarum in Galliis narrat his verbis: Huius tempore, nempe S. Patientis Lugdunensis Episcopi, Euarix Rex Gothorum excedens Hispanum limitem, grauem in Galliis super Christianos intulit persecutionē. Truncabat passim peruersitati suæ non consentientes, clericos carceribus subiiciebat: sacerdotes verò alios dabat exilio, alios trucidabat: nam & ipsos sacrorum templorum aditus spinis iusserat obserari, scilicet vt raritas ingredien-

CHRISTI
475.SIMPLICII PAP.
8.ZENONIS 2. IMP.
AVGVSTVLVS

A ingrediendi obliuionem faceret fidei. Maximè tunc Nouempopulanæ, geminæque Germaniæ vrbes hac tempestate depastæ sunt. Extat hodie quoque & pro hac causa ad Basilium Episcopū nobilis Sidonij ipsius epistola, quæ hæc ita loquitur. Sed persecutor non post multum vltione diuina percussus interiit.] hæc Gregorius. Num verò sancita sit per Basilium legatum pax inter Romanos & Gothos, nullus est qui affirmet. Quod autem pertinet ad Simplicium Episcopū vnà cum Croco Antistite exule: mentio est apud eundem Sidonium in concione habita in electione Simplicij, ipsum iam antè in carcerem coniectum, fuisse diuinitus liberatum. sunt hæc eius verba: Postremò (inquit) iste est ille, carissimi, cui in tenebris ergastularibus constituto multipliciter obserata barbarici carceris diuinitus claustra patuerunt,] hæc Sidonius, rem sui magnitudine notam, scientibus, paucis attingens potius, quàm narrans. Qui igitur ante Episcopatum adeò egregium summæ sanctitudinis specimen edidit, iam ad Episcopatum euectus, maiori quoque attollitur virtutum fastigio, quibus dignus factus sit iterata confessione duplicem promerere coronam, alteram carceris tenebris illustratam, exilij alteram poena conspicuam.

At verò tot tantisque ærumnis Ecclesiæ Gallicanæ ad malorum culmen accessit ingens penuria, cuius Gelasius Papa meminit in Andronicum scribens: sed Sidonius de ea pluribus agit, cum S. Patientis Lugdunensis Episcopi effusam eiga pauperes largitatem comendat. Magna planè Dei prouidentia factum est, vt inter tot tantaque flagella eodem tempore claruerint in Gallia viri mirificæ sanctitatis, & inter alios nobilis Ecclesia Lugdunensis tunc consecuta fuerit magnum pastorem illum S. Patientem Antistitem exemplar perfectissimi sacerdotis, cui dedit Deus vt apud barbarū Regem & Arrianum hominem gratiam inueniret. Tanta enim debentur virtutibus præmia, vt etiam homines ad sui venerationem compellant. Factumq; est magno quidem miraculo, vt qui respicisset Rex superbissimus cum Romano Imperatore foedus inire, Patienti tamen Episcopo sese veneratione subiiceret. Quantum igitur hac libertate sanctissimus Præsul benè vsus profuerit afflictatis Catholicis atque deuastatis Gothico furore Galliarum Ecclesiis, ex epistola discas Sidonij Apollinaris, quam etiam citat Gregorius Turonensis *, vt eam legendi iniiciat desiderium: sic enim se habet:

EVARICVS
REX REVE-
RITVS S. PA-
TIENTEM
EPIS. LVG-
DVN.

Aliquis aliquem, laudet scilicet: Ego illum præcipuè puto suo viuere bono, qui viuere alieno; quique Fidelium calamitates, indigentiumq; miseratus, facit in terris opera calorum. Quorsum ista hæc? inquis. Te sententia quàm maximè, Papa beatissime, petit; cui non sufficit illis tantum necessitatibus opem ferre, quas noueris; quique vsque in extimos terminos Galliarum charitatis indage porrecta, prius soles indigentium respicere causas, quam inspicere personas. Nullius obest tenuitati debilitatq; si te expetere non possit: Nam præuenis manibus illum, qui non valuerit ad te pedibus peruenire. Transit in alienas prouincias vigilantia tua, & in hoc curæ tuæ latitudo diffunditur, vt longè positorum consoletur angustias: & hinc fuit, vt quia crebrò te non minùs absentem verecundia, quàm præsentem querimonia mouet, sæpe terferis eorum lacrymas, quorum oculos non vidisti. Omitto illa, quæ quotidie propter defectionem ciuium pauperum, inquietis toleras excubiis, precibus, expensis. Omitto te tali semper temperamento, sic semper humanum, sic abtemperatum iudicari, vt constet indefinenter Regem præsentem prandia tua, Reginam laudare ieiunia. Omitto te tanto cultu Ecclesiam tibi creditam conuenustare, vt dubitet inspector, melius ne noua opera consurgant, an vetusta reparentur. Omitto per te plurimis locis basilicarum fundamenta consurgere, ornamenta duplicari.

* Greg. Thron.
lib. 2. c. 24.
Sidon lib. 6.
epist. 12.
DE MVNI-
FICA LAR-
GITATES.
PATIENTIS

E Cumq; multa in statu fidei tuis dispositionibus augeantur, solùm hæreticorū numerum minui, teque quodam venatu Apostolico feras Photinianorum mentes spiritualium prædicationum cassibus implicare, atque à tuo barbaros iam sequaces, quotiens conuincuntur verbo, non exire vestigio, donec eos à profundo gurgite erroris felicissimus animarum piscator extraxeris. At horum aliqua tamen cum reliquis forsitan communicanda collegis: illud autem deberi tibi quodam (vt Iurisperiti dicunt) præcipuo titulo, nec tuus poterit ire pudor inficias quòd post Gothicam depopulationem, post segetes incendio absumptas, peculiari sumptu inopia communi per desolatās Gallias gratuita frumenta misisti; cum tabescentibus fame populis nimium contulisses, si commercio fuisset species ista, non munere. Vidimus angustas tuis frugibus vias: vidimus per Araris & Rhodani ripas, non vnum quod vnus impleueras, horreum. Fabularum cedant figmenta Gentilium. Ille quasi in cælum relatus pro reperta spicarum nouitate Triptolemus, quem Græcia sua

HÆRETICI
CONVERSI
AD FIDEM
A S. PA-
TIENTE.

CHRISTI
475.SIMPLICII PAP.
8.ZENONIS 2.
AVGVSTVLVS IMPP.

A cæmentariis, pictoribus, significibusque illustris, sacrauit templis, formauit statuis, effigiauit imaginibus: Illum dubia fama conciliat per rudes adhuc & Dodonigenas populos duabus vagum nauibus, quibus poëta deinceps formam draconum deputauerint ignoram contulisse sementem: Tu (vt de mediterranea taccam largitate) victum ciuitatibus Tyrreni maris erogaturus, granariis potius duo tuis flumina, quam duo nauigia complesti. Sed si fortè Achaicis Eleusinae superstitionis exemplis, tamquam minus idoneis, religiosus laudatus offenditur: seposita mystici intellectus reuerentia, venerabilis patriarchæ Ioseph^a historicalem comparemus, qui contra sterilitatem septem vberes annos infecuraturam, facile prouidit remedium, quod præuidit. Secundum tamen moralem sententiam nihil iudicio meo minor est, qui in superueniente simili necessitate non diuinat, & subuenit.

Gen. 41.

CIVITATES
SVBLEVA-
TAE A S.
PATIENTE.

B Quapropter etsi ad integrum coniciere non possum, quantas tibi gratias Arelatenses, Regienses, Aueniocus, Arauionensis quoque, & Albensis, Valentinaeque; necnon & Tricassinæ vrbes professor exoluat; quia difficile est eorum ex assè vota metiri, quibus noueris alimoniam sine assè collatam: Aruerni tamen oppidi ego nomine vberes perquam gratias ago; cui vt succurrere meditarere, non te communitio prouinciæ, non proximitas ciuitatis, non oportunitas fluuij, non oblatio pretij adduxit. Itaque ingentes per me referunt grates, quibus obtigit per panis tui abundantiam ad sui sufficientiam peruenire. Igitur si mandati officij munia satis videor explese, ex legato nuncius ero. Illicet scias volo, per omnem fertur Aquitaniam gloria tua: amaris, laudaris, desideraris, excoleris omnium pectoribus, omnium votis. Inter hæc temporum mala, bonus sacerdos, bonus pater: bonus es, quibus operæpretium fuit, fieri famem suam periculo, si aliter esse non poterat tua largitas experimento. Memor nostri esse dignare, domine Papa.]

Greg. Thron.
lib. 2 c. 24.
ECCICIVS
SENATOR
PAUPERVM
NUTRITOR.

C Commendatur in eadem Galliarum inopia liberalitas Eccicij viri clarissimi (de quo plura superius) cognati eiusdem Sidonij Apollinaris; de eo enim ista Gregorius habet: Sed tempore Sidonij Episcopi magna Burgundiam fames oppressit. Cumque populi per diuersas regiones dispergerentur, nec esset vllus qui alimoniam pauperibus largiretur: Eccicius quidam ex Senatoribus huius Sidonij propinquus magnam tunc rem in Deo confisus fecisse perhibetur: Nam inualecente fame, misit pueros suos cum equis & plaustris per vicinas sibi ciuitates, vt eos qui hac inopia vexabantur, sibi adducerent. At illi euntes, cunctos pauperes, quotquot inuenire potuerunt, adduxerunt ad domos eius: ibique eos per omne tempus sterilitatis pascens, ab interitu famis exemit. Fueruntque (vt multi aiunt) plusquam quatuor millia promiscui sexus. Adueniente autem vbertate, ordinata iterum euectione, vnumquemque in locum suum restituit. Post quorum discessum vox è caelo ad eum lapsa peruenit: Eccici, Eccici, quia fecisti rem hanc, tibi & semini tuo panis non deerit in sempiternum, eo quod obedieris verbis meis, & famem meam refectioe pauperum satiaueris. Quem Eccicium mira velocitatis fuisse multi commemorant: Nam quadam vice multitudinem Gothorum cum decem viris fugasse perhibetur.] hæc Gregorius. Sed quodnam fuerit huiusmodi ab Eccicio adeo præclarum bellicæ virtutis editum specimen, suo loco superius dictum est.

Eugip. in Vit.
S. Sever. c. 17.
18.
DECIMA-
RYM SOLV-
TIONE
CONSULT-
TVR FRV-
GVM CO-
PIAE.

D Quæ Gallias vexauit dira fames, æquè afflixit Rætios, Noricos, & alios Boreales populos his finitimos: sed quomodo per sanctum Seuerinum fuerit propulsata hortando populum ad decimarum solutionem, Eugipius ita narrat, vbi antè retulisset de his qui cum decimas offerre neglexissent, secundum prædictionem eiusdem viri Dei ab hostibus grauius vexati fuerunt: Ciues quoque (inquit) ex oppido Lauriaco, crebra quondam sancti Seuerini exhortatione commoniti licet, fugum decimas pauperibus offerre distulerant. Quibus fame constrictis, iam maturitate messium flauescente, vicina subsidia monstrabantur. At vbi rubiginis improuisa corruptio frugibus nocitura comparuit, mox ad ipsum conuenire prostrati, poenas suæ contumaciæ confitentis. Miles verò Christi Seuerinus fessos verbis spiritualibus alleuabat, dicens: Si decimas obtulissetis pauperibus, non solum æterna mercede fruere mini, verum etiam commodis possidetis abundare præsentibus: sed quia culpam propria confessione castigatis, de Domini pietate polliceor, quod rubigo præsentis temporis tam valida, penitus non nocebit; tantum fides vestra vltèrius non vacillet. Verum ciues ad persoluendas decimas hæc promissio reddidit promptiores. Tunc, vt solebat, hortatus est iudici ieiunium. Quo expleto, placidus imber desperatæ messis amputauit incommoda.] hæc de his Eugipius, qui harum rerum præfens fuit in-

spector

CHRISTI
475.SIMPLICII PAP.
8.ZENONIS 2.
AVGVSTVLVS IMPP.

A spector, inhærens viro sancto discipulus. At de penuria huius temporis satis. Quod verò ad Orientalis Ecclesiæ statum pertinet, pessimè ille quidem se habuit: siquidem nefarius & sacrilegus parricida inuasor sedis Alexandrinæ Timotheus (de quo plura superius dicta sunt) cum per suos Eutythianos exilij liberationem obtinisset, quo damnatus fuerat à Leone Imperatore; vehementiori furore succensus, quem in exilij solitudine aluerat, & maioribus auxerat incrementis, reuertitur Alexandriam fretus fiducia hæreticorum Dioscori memoriam adhuc honoribus prosequentium; atque Timotheum iam subrogatum Catholicum Antistitem è sede remouet; à quo inuito licet extorsit nominationem Dioscori, aliter occidendo vt Proterius, nisi ipsi tyrannicè mortem intentanti obtemperasset. Sic igitur expulso Orthodoxo Timotheo, Timotheus item nomine sedem illius inuadit apostata, sedetque in sacratissimo Marci throno portentosum idolum, longè superans quotquot monstra olim coluisset Aegyptus. Quæ verò in Orthodoxos omnes nomen Dioscori execrantes potitus iam summa rerum crudelis debachator admiserit, facilius est cuique cogitare, quam scribere. Illud satis ad nefarij hominis indicandam infrenem cum potestate iunctam audaciam, arctam sibi visam Alexandriam esse aream, & vniuersam Aegyptum exiguum esse campum ad impietatis exercendam palæstram, & ostentandam in scena perfidiam: Quamobrem consilium iniit Constantinopolim veniendi, vbi sciret se Comitum Eutythianorum pollere collegio, & Imperatoris fauore fulciri.

TIMOTHEVS
EXILIO LI-
BERATVS
AVDACIO-
RA PRÆ-
SVMIT.

B Adnauigat igitur hoc item anno Constantinopolim, regiamque homo ventosus ciuitatem ingreditur pompa triumphi. Etenim veluti fidei Catholice defensori, hæresum expugnatori, & gloriæ captanti ex his quæ exul passus erat (vt iactabat) pro fide confessor, & quæ aduersus alios egisset ceu vindex religionis offensæ, occurrunt ei atque concurrunt Eutythiani omnes ouantes, & faustis vocibus acclamantes illud Dauidicum sacrum carmen, quo pueri Hebræorum ingredienrem Hierosolymam profecuti sunt Dominum, dicentes: Benedictus qui venit in nomine Domini.] Talibus namque exceptus est canticis Constantinopoli nefandus hæreticus & conspersus sanguine necati Pontificis parricida, qualibus nec Magnus Athanasius post tot de seruata Catholica fide, deuictis hæreticis Imperatoribus, erecta trophæa, fuerit honoratus.

TIMOTHEVS
VENIT CON-
STANTINO-
POLIM.

C Hæc quidem haud mediocrem inusserunt notam Zenoni Imperatori, ante cuius oculos ista fiebant: adeo vt (etsi dici Catholicus, tantoque ornari titulo cupiebat) vehementi valde suspitione laboraret occultæ cum Eutythianis hæreticis societatis, qua semper antea haud mediocriter aspersus fuerat ob susceptum improbi Petri Fullonis patrociniū. Quod verò palam Zeno non proderet quam alebat impietatem, ius imperandi coërcuit: nimirum quod sciret maximam ciuium partem, necnon prouinciales fermè omnes fidei studere Catholice. quamobrem licet Timotheus eiusmodi fuisset plausu Eutythianorum exceptus, tumultuante populo Orthodoxo, & resistentibus clericis atque monachis, haud valuit cuncta quæ mente conceperat adimplere. Profuit tamen ista turbatio, quod complures Eutythiani, qui hæcenus sub Catholico nomine inter Catholicos latuissent, adiungentes se mox Timotheo, quales essent, detecti, perspicuè apparuerint; prout testatur Simplicius Papa in litteris ad presbyteros Constantinopolitanos, de quibus suo loco dicemus. Sed quid præterea petulans & dolosus hæreticus? vafro quidem consilio aggreditur Zenonem Imperatorem, non quasi ipse iniuriam intulisset, sed potius passus esset: atque vt videretur bonam causam fouere, instantibus precibus agere coepit, vt iuberet ecumenicam Synodum cogi.

Matt. 21.

D id quidem litteræ itidem Simplicij Papæ ad Acacium postea datæ declarant, necnon quæ ab eodem ad Zenonem sunt scriptæ. Enituit tunc præsertim clericorum atque monachorum summa animi in resistendo Timotheo constantia. Etenim cum quæreret ipse cum suis aliquam occupare basilicam, omnes eodem fermè momento fuerunt ab iis oclusæ atque defensæ. Verum ille serpentis instar exclusus vndique, foraminum latibula ad synaxes agendas captare studuit: in priuatorum namque domibus sectarios suos colligere frequentabat. Quod indigno ferentes animo presbyteri atque Archimandritæ Constantinopoli degentes, vt tot tantisque malis consulerent, ad vnicum & consuetum remedium se conuertunt: At quodnam istud? illud quidem, quod etsi non præsentaneum, efficacissimum tamen esse scirent; nimirum vt legationem mitterent ad Romanæ sedis Antistitem, quem scirent pastorali regimine cunctis esse præfectum Ecclesiis. præstiterant olim istud ipsum, cū ibidem Constantinopoli hæresis

ARCHI-
MANDRI-
TAE LEGA-
TIONEM
MITTUNT
AD ROM.
PONT.

CHRISTI
475.SIMPLICII PAP.
8.ZENONIS 2.
AVGVSTVLVS IMP.LEGATIO
EPIPHANII
AD
ROM. PONT.

Nestoriana esset oborta, atque rursus iterum cum postea ingrueret hæresis Eutychiana, multosque seduceret. Sic igitur delecto viro frugi Epiphano, eidem ad Romanum Pontificem legationem decernunt; cui litteris significant quanta Timotheus homo nefarius recens scelera Alexandriae admisisset, & quæ summa audacia Constantinopoli pertentasset.

Epiphanius igitur acceptis epistolis à presbyteris & Archimandritis, pluribus detentus in via impedimentis, non nisi ad finem anni huius Romam peruenit. At illud quidem magnam Simplicio Papæ admirationem attulit, quod Acacius, cuius muneris erat aduersus inuadentem gregem lupum consurgere, & clamoribus saltem propellere, redditus planè canis mutus non valens latrare, nihil penitus ad ipsum Simplicium scripserit: Tacuisse autem in gratiam Zenonis, idem Pontifex sensit; quod & scripsit in litteris redditis ad presbyteros & Archimandritas. Quid autem his acceptis Simplicius Papa præstiterit, litteræ ab eo scriptæ tum ad eosdem à quibus acceperat, & aliæ ad Zenonem Imperatorem, necnon & ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum datæ declarant: quæ quod missæ esse reperiantur anni sequentis exordio, suo loco de illis agemus: ex quibus cuncta hæc quæ sunt de Timotheo dicta, breuiori compendio describuntur.

ZENO IMP.
SINENSIS
SECVM DEGE-
RE HAERE-
TICOS DAT
POBNAS.

At non impunè ista reliquit Deus vindex Catholicæ pietatis, qui æqua lance pensata vindicta contra Zenonem eius æmulum concitauit, & aduersus vulpem Basiliscum immisit: passus est prodicionem Zeno, qui fuit liberè agere hæreticum proditorum: Qui igitur ab exilio iuste damnatum Timotheum soluit, & Alexandriae sedem alterius iterum inuadere iniquè permisit: pati cogitur intempestiue tyrannum, à quo priuatur Imperio: Qui demum non cohibuit hæreticum parricidam Constantinopolim ingredientem cum triumpho, passus est hostem, ipso fuga lapsa, Regiam occupantem. At hæc quidem diuinitus immissa vindicta haud diutius dilata est, sed peccatis exigentibus accelerata: quomodo autem id acciderit, sequenti anno dicturi sumus. Quod verò reliquum est huius anni Zenonis rerum gestarum: illud laudabiliter constitutione edita sanxit, ut quique Præfecti atque Iudices, post functionem muneris absolutam, quadraginta dierum spatio ibidem, vbi magistratum gesserant, commorari deberent, reddituri de se omnibus exigentibus rationem.

1. C. ut om-
nes Indices.

Quod rursus ad Simplicium Papam pertinet: hoc ipso, nempe post Consulatum Leonis anno, Gaudentio Episcopo Auzinensis Ecclesiæ, ob illicitas ordinationes ab eo habitas, ius ordinandi penitus abrogauit, proximo illud Episcopo delegans: & malè diuidentem redditus Ecclesiasticos, administratione prorsus interdixit; cum & more Ecclesiæ consueto ordinationes ita partiendas esse præcepit, nempe ut ei ex his vna dumtaxat portio deberetur, vna itidem clero, duæ verò in ecclesiæ fabricam & in peregrinos ac pauperes erogarentur. Planè accidit ut nulla fermè alia Ecclesiastica sanctio adeò frequens ut ista, edita, iterata, & inculcata reperitur, & quæ minùs, avaritia hominum resistente, seruata, custoditaq; esse noscatur: præter ista enim quæ de eiusmodi institutione sunt dicta, Gelasius qui post Felicem Simpliciij successorem sedit, eadem rursus ingerit atque repetit, & alij Romani Pontifices iterarunt, ut pluribus suo loco dicemus.

Simpl. epist. 2
GALENTIO
INTERDI-
CTA ORDI-
NATIO.

Hoc eodem anno sub secundo Consulatu Zenonis Augusti migrasse ex hac vita magni nominis anachoretam Gerasimum, Cyrillus affirmat, eiusque recenset præclare res gestas, quarum aliqua ab imprudente auctore sunt adscriptæ S. Hieronymo. tu ipsas consule apud diligentem & veritatis cultorem illorum temporum florentem historicum. Iam verò ad sequentis anni res gestas transcamus.

GERASIMI
ANACHO-
RITVS.
Cyril. in Vita
S. Euthymij
die 20. Ianua-
rij apud Sin.IESV CHRISTI
ANNVS
476.SIMPLICII PAP.
ANNVS
9.ZENONIS IMP. 3.
ODOACR. REG. I.

Anno, qui sequitur, Christi quadringentesimo septuagesimo sexto, Basiliscus & Armatius creati sunt Consules, amboque in Oriente; quod Occidentale Imperium crebris concussionibus agitatum, iam ad proximum casum vacillans, nullum penitus dedit Fastis Consulem: Cum (ut inquit Cassiodorus) sub Odoacre Orestes & frater eius Paulus extincti sunt. Rebellerant isti à Nepote Augusto, & Augustulo Imperij habenas crediderat: ipse verò Augustulus in Lucullano Campaniæ prope Neapolim sito castello ab eodem

Cassiod. in
Chron.CHRISTI
476.SIMPLICII PAP.
9.ZENONIS IMP. 3.
ODOACR. REG. I.

A eodem Rege barbaro est relegatus, ut Marcellinus testatur: sicq; Occidentale Imperium penitus collapsum est, & deuolutum ad barbaros. Habet Eugipius in epistola ad Paschasium, hoc tempore Primenium quemdam nobilem Italiae presbyterum, quod plurimum diligeretur ab Oreste, adeò ut veluti eius pater haberetur; illo occiso, ad Noricos confugisse, potitumque ibi fuisse consortio viri sanctissimi Seuerini. Summam verò rerum consecutus Odoacer Rex Erulorum, cum extinctis aduersarijs Italiae liberè dominaretur, modestè tamen tanta usus est felicitate: etenim (ut Cassiodorus testatur in Chronico) à purpura, regalibus indumentis, atque à nomine Imperatoris abstinuit. Regnavit autem annos tredecim absolutos, & quartumdecimum inchoauit, ut S. Seuerinus olim prædixerat, de quo ista narrat Eugipius: Dum memoratum Regem multi nobiles coram sancto viro humana (ut fieri solet) adulatione laudarent; interrogat quem Regem tantis præconijs prætulissent. Respondenti- bus illis, Odoacrem; inquit vir Dei: Odoacer integer erit inter tredecim & quatuordecim annos: videlicet regnum integrum significans.]

Marcell. in
Chron.ODOACER
REGNAT
IN ITALIA.Eugip. in Vit.
S. Seuer.
S. SEVERINI
PRAEDI-
CTIO DE
TEMPORE
REGIS
ODOACRIS.

Ceterum iste (idem inquit Eugipius) potitus iam Italia, sancto Seuerino familiares litteras direxit, rogans, ut quicquid ab eo vellet, peteret; memor illius præfagij, quo cum quondam prædixerat regnaturum. Quibus sanctus alloquij inuitatus, Ambrosium quemdam exilio damnatum iussit absolui. hæc ipse. Porro quod ad Ambrosium spectat, hunc illum esse putamus, qui post hæc (ut dicemus anno sequenti) se in Britanniam contulit, & magnis sumptis spiritibus rem egregiam aggressus, insulam illam oppressam à barbaris liberauit. sed de his suo loco. Quod rursus pertinet ad Odoacrem, illud planè memoria dignum est, nullum factum ab eo negotium rebus sacris, quantumlibet Arianus esset: conanti verò postea Arianismum in Urbem inferre, restitisse eidem magno animo Gelasium Papam, suo loco dicemus. Sed & multa perentibus Episcopis Orthodoxis eundem Principem indulgisse, testatur Ennodius diaconus Ticinensis; qui dum res gestas sancti Epiphaniij eiusdem ciuitatis Episcopi narrat, de eodem ait, petiisse ab Odoacre pro suis ciuibus quinquenium indulgentiæ tributorum, quæ Orestes tyrannica imposuerat potestate; obtinuisseque ipsum quæ ab eodem Odoacre petierat.

Vides à Deo immissum barbarum, qui pauperes sub intolerabili tributorum fasce depressos solueret. Hæc sunt planè quæ nouus ille huius sæculi Hieremias, Saluianus videlicet Massiliensis Episcopus, deplorauit; nimirum ob durum intolerabileque Romanorum dominium à Deo ultore euocatos ab extremis Orbis glacialis partibus Erulos maioribus haud adeò cognitos; de quorum habitatione & vultus colore hæc habet Sidonius in epistola ad Lampridium:

DEI VIN-
DICTA IN
ROMANOS
VNDE PRO-
GRESSA.Sidon. lib. 8.
epist. 9.

D *Hic glaucis Erulus genis vagatur
Imos Oceani colens recessus
Algo prope concolor profundo.* Ex quibus planè intelligere valeas, ab irato numine ignotos è longè euocatos barbaros ad cladem Imperij Occidentalis sub Rege etiam Ariano; qui tamen, si non fide Catholica, præstaret certè clementia, aliisque virtutibus Romanos emergentes novos tyrannos antecelleret.

Sed & vnde etiam ad tantam vindictam progressa sit ira Dei, audi Gelasium Papam in Andromachum ista scribentem aduersus eos qui Lupercalia adhuc esse retinenda clamarent, quæ ipse Romæ à Christianis celebranda penitus interdixit: Ego (inquit) certè absoluam conscientiam meam; ipsi videant qui iustis admonitionibus obedire neglexerint: quod etiam prædecessores meos forsitan fecisse non ambigo, & apud Imperiales aures hæc summouenda tentasse: & quia auditos esse non constat, dum hæc mala hodie quoque perdurant, ideo hæc ipsa Imperia defecerunt; ideo etiam nomen Romanorum, non remotis etiam Lupercalibus, vsque ad extrema quæque peruenit. & ideo ea nunc summouenda suadeo, &c.] hæc Gelasius: quibus planè Dei iustum iudicium comprobetur, ibi penitus Romanum Imperium defecisse, vbi ad propagandam Romanam Rempublicam inuenta Lupercalia, post tot sæcula Christi regnantis, adhuc infano studio frequentarentur.

Extat tom. I.
epist. Rom.
Pontif.

Quanta autem fuerit hoc anno illata clades Aemiliæ atque Tusciæ, ceterisque vicinis prouincijs, in quas primo impetu barbari grassati sunt; ex ipso item Gelasio ista accipe: Quid Tuscia, quid Aemilia, ceteraque prouinciæ, in quibus hominum penè nullus existit, ut bellica necessitate consumerentur? &c.] Funestissimum planè tempus omnibus luctum implacabilem afferens. Quis enim ad tantæ molis ruinam vicinus

Gelas. in An-
dron.

paries non quassatus? Quis tanto Imperij Romani casu non æquè depressus est atque A prostratus?

MISERANDVS CHRISTIANÆ REIPVBLICÆ STATVS.

Ita quidem, si politicum statum consideres: sed maiori intelliges esse digna ploratu, si Christianæ religionis huius temporis damna perpendas. Videre namq; est totum Christianum orbem sub hæreticorum Principum dominio cõstitutum, nullumque penitus Catholicum Regem alicui saltem exiguæ prouinciæ dominari. Etenim Italiam (vt dictum est) Rex Arianus dominio occupat: Gallias itidem Principes Burgundiones & Gothi iidemq; Ariani, & Franchi adhuc Gentiles partiti sunt: Hispaniæ pariter Gothos Arianos dominos patiuntur: Vniuersa Africa Gensericum dirum tyrannum, Ariantumq; persecutorem sustinet: Vniuersum verò Orientale Imperium Zenonem Imperatorem Eutychianum hæreticum simulata perfidia bis iniquum experitur.

Quis hæc considerans, animum non despondens, consternatus penitus, mærorem lacrymis decoctum silentio deuoret, dum Ecclesiam vehementioribus vndique vndis prope modummersam intelligit? Sed manet terra celoq; firmior diuina promissio, qua portas inferi, vim omnem fatanicam aduersus eam minimè praualitura Dominus pollicitus est. Fremat igitur quantumuis pelagus, sæuiant venti, grandines increbrescant, explodantq; nubes densa fulgura, insuper & deorsum euomant ignes inferi portæ, omnesq; in eam rugiant vt ferri leones ibi degentes dæmones: stabit tamen semper ouile Christi, & nauicula Petri incolumis apparebit; in qua licet obdormire qui regit eam Dominus videatur, in tuto tamen res est, quòd sciamus omnipotentem ventos tandem eum fore increpaturum & mare.

Mat. 16.

Sed quo magis pauendus fuit huius temporis status, eo sollicitius ad anteuertenda imminencia vndique pericula, indefessa pastorali solitudine Papa Simplicius laborauit. Etenim cum anno superiore ex relatione fidelissima monachorum Constantinopolitanæ Ecclesiæ accepisset (vt pluribus dictum est) Timotheum inuasorem scelestissimum Ecclesiæ Alexandrinæ non solum ab exilio fuisse solutum, sed etiam liberè agere Constantinopoli, ac vires omnes pro hæresi propaganda infumere, fauente clanculo eidem Zenone ipso Imperatore: ad eundem Augustum tunc ipse Romano quidem Pontifice dignam huius anni exordio scripsit epistolam, prudenter dissimulans adscribere ipsi culpam, quem poenitentem vult perpetrati sceleris fieri destructorem. Quam tibi epistolam hic describendam curauimus; sic enim se habet:

Simpl. epist. 3. tom. 1. epist. Rom. Pontif. SIMPLICII VSSCRIBIT AD ZENONEM IMP.

Zenoni Aug. Simplicius Episcopus. Cuperem quidem, quantum ad meæ spectat deuotionis arbitrium, qua Principes Christianos iugi veneratione suscipio, debita pietati vestræ continuis officia deferre colloquiis: Sed cum ad huius intentionis augmentum etiam sacræ cura religionis accedat: ratio mihi negotij potioris incumbit, vt simul honorificentiam vobis prona mente persoluam, & causas fidei fidenter insinuem: quia me ad vtramque vel dicata trahit clementiæ vestræ semper affectio, vel respectus ordinis mei & Apostolici moderaminis sollicitudo compellit.

DE TIMOTHEI IMMENSIS SCLERIBVS. Genes. 4.

Functus igitur, gloriosissime ac clementissime fili Imperator Auguste, munere salutandi; quæ in Ecclesiis Orientis per hæreticorum latrocinia recidiua rursus dicuntur scandala concitari, nec debeo silere, nec possum. Nam sicut in meam notitiam feruentium pro fide Catholica detulerunt scripta monachorum, comperi Timotheum parricidam, qui Aegyptiacæ pridem vastator Ecclesiæ, in morem Cain (vt lectio diuina testatur) eiectus à facie Dei, hoc est, Ecclesiæ dignitate seclusus, etiam per deserta vagus, sceleratæ conscientia diu tormenta passurus in exilium proprii erroris abductus est, resumptis pristini furoris incendiis, conlassè nihilominus agmina perditorum, & Alexandrinæ vrbs Ecclesiam, quàm sacerdotali prius sanguine cruentauit, ipsum denuo nunc cruentum depulsione legitimi peruassisse Pontificis: vt cui illa relegationis humilitas iniicere debuerit, ex iis quæ impiè gesserat, aculeum poenitendi, nutriendi potius otia tribuisse videatur atrocioris insanix: quo proculdubio Cain ipso longè detestabilior approbatur: Ille siquidem à perpetrato semel facinore damnatus abstinuit, hic profecit ad crimina maiora post poenam.

Nec eo tamen scelerum sine contentus, Constantinopolitanã insuper urbem, recti semper dogmatis amore flagrantem (ne quid intemeratum populator humanæ salutis omittet) fertur audacter ingressus, & à suæ confortibus prauitatis libenter audisse soli Christo debitam vocem, qua planè non in nomine Domini venire benedictus, sed diuini culminis vsurpator euidenter est monstratus Antichristus: qui cum etiam à communione Catholica

A tholica tam laudabiliter esset exclusus, per quorundam priuatas domos, respersis humano sanguine manibus, non diuina sacrificia, sed sacrilegia celebrasse memoratur: in quo vtique non est eius firmata susceptio, sed confociorum diuulgata proditio, cum eodem de illa iniquitatis sede, nisi resipiscant, omnimodè casuros, quam sicut diabolus pater eius, Altissimo similem se faciens, æternam sibi perfidus construere non desinit ad ruinam.

Hæc, venerabilis Imperator, cum horreat animus vel à tanto gladiatore fuisse tentata: maximo tamen (fateor) stupore detineor, sub vestræ pietatis aspectibus potuisse committi. Quis enim deuotam semper Deo clementiæ vestræ mentem, & Orthodoxis deditam regulis aut ignoret, aut ambigat? quippe qui supernæ dispositionis prouidentia, sicut pro vtilitate publica Augustæ memoriæ Marciani pariter & Leonis eruditi virtutibus, sic coram sitis etiam ad Catholicam veritatem sensibus instituti; nec cuiquam omnino sit dubium, pietatem tuam illorum esse fidei sequacem, quorum es successor Imperij. Quæ cum de vestræ tranquillitatis animo certa ab omnibus teneantur & fixa, absit vt temporibus vestris, diuini cultus integritas, & antiquitus roborata fidei Catholicæ putetur interpellanda sinceritas.

B Respicite, quæso, ad diuina beneficia; quæ sint vobis collata, perpendite: atque vt hæc prospera valeant permanere; propitiandum esse censete auctorem muneris, non lædendum. Inter quasilibet enim occupationes publicas à religioso Principe magnopere procurandum est, quod eius protegit principatum: & præferenda cunctis rebus est cælestis obseruantie reuerentia, sine qua recta nulla consistunt. Suppetunt affatim clementiæ tuæ (si in Palatii sui requiri mandet Archiuis) cum nostrorum coeuntium definitione maiorum documenta copiosa. Neque enim conscientiam vestram latere credendum est, quæ per cunctas prouincias Orientis ex Imperij vestri arce diffusa sunt, illa scilicet, quæ vel ad Augustæ memoriæ Marciani nihilominus & Leonis, vel ad Chalcedonensis Cœcilij beatæ recordationis prædecessor meus Leo consulta direxit: quibus ita planè ac dilucidè sacramentum Dominicæ incarnationis exposuit, vt non modò Catholicus, sed ne Christianus quidem valeat nuncupari, quisquis illic redemptionis suæ causas non euidenter agnoscat.

IMITANDA PROPONIT EXEMPLA LEONIS ET MARCIANI IMP.

C Certè vt facilis vobis necessaria non desit instructio, earumdem exemplaria litterarum ad fratrem & Coepiscopum nostrum Acacium misi vestris sensibus offerenda. Hæc igitur pietas tua recensere dignetur, vel quæ totius Orientis Episcopi de huius prædicationis confessione rescripserint: aspiciet profectò examinata diligenter & veraciter promulgata, atque ideo pestiferæ falsitatis ambagibus nequaquam debere pulsari. Quia re vera quæ de Scripturarum fonte purissimo sincera perpicuaque manarunt, nullis agitari nebulosæ versutia poterunt argumētis. Perstat enim in successoribus suis hæc & eadem Apostolicæ norma doctrinæ, cui Dominus totius curam ouilis iniunxit, cui se vsque ad finem sæculi minimè defuturum, cui portas inferi numquam praualituras esse promisit; cuius sententia quæ

CVRARE STVDET ZENONEM EPISTOLA S. LEONIS.

D ligarentur in terris, solui testatus est non posse nec in celo. Quapropter clementiam vestram, cui mea vice propensius frater & Coepiscopus meus Acacius supplicabit, precor atque obsecro, vt imitatores facti tantorum & talium prædecessorum, nefandæ præsumptionis operarios Catholico pectore respuentes, regia censeatis potestate cohiberi. Quisquis (sicut prædixit Apostolus) præterquam accepimus, seminare molitur, anathema sit. Nullus ad aures vestras perniciosis mentibus surrependi pandatur accessus: nulla retractandi quippiam de veteribus constitutis fiducia concedatur. Quia (sicut sæpius iterandum est) quod Apostolicis manibus cum Ecclesiæ vniuersalis assensu acie meruit Euangelicæ falcis abscindi, vigorem sumere non potest renascenti, nec in Dominicæ vitis fructiuam * valet redire propaginem, quod igni deputatum constat æterno.

Mat. 16.

Galat. 3.

E Si hæresum denique machinamenta cunctarum Ecclesiasticis prostrata decretis nunquam sinuntur oppugnatione elisa reparari certamina: ante omnia autem quæso, vt beati Marci Euangelistæ sedes (Alexandrinam loquor Ecclesiam) à cruentissimi prædonis incubatione liberata, Catholico reformetur Antistiti, libertatemque suam pariter recipiat & quietem. At verò impius parricida, qui diuinis simul est reus legibus & humanis, reductus eodem quo iure fuerat antè derrusus, ab innocentium nece retrahatur animatum: procul à regno pietatis vestræ funesti capitis venena discedant: quæ quoniam salutiferæ prædicationis, auribus obturatis, medicantia verba capere nequiverunt; ab humani conuentus abducta pernicie, in virulentia suæ congrua solitudine contabescant: quo magis ac magis

* fructifera.

* DE RESTITVENDA IN PRISTINAM ECCLESIA ALEXANDR.

CHRISTI
476.SIMPLICII PAP.
9.ZENONIS IMP. 3.
ODOACR. REG. I.

magis beati Petri Apostoli voce, qualiscumque sedis eius minister, obtestor, vt inimicos antiquæ fidei non sinas impunè grassari, qui vestros optatis hostes habere subiectos; vt veræ confessionis pacem cunctas Domini seruare decernatis Ecclesias, qui Orbem vestri Imperij desideratis tenere pacatum; & vnicam spem salutis, quæ genus hominum ad regna cælestia vitamque perducit æternam, nulla patiamini parte violari, qui placatum Deum regno vestro cupitis, vel salutem. Data quarto Idus Ianuarij, Basilisco * Augusto Conf.] Verum scias irrepsisse mædum, cum nomen Augusti, loco Armati, positum sit: nondum enim Basiliscus Augustus erat: Armatum verò constat hoc anno fuisse collegam Basilisci in Consulatu, prout omnes Consulares Fasti testantur.

Hæc quidem quam prudentissimè Simplicius Papa ad Zenonem scripsit tamquam ad Catholicum Imperatorem; vt eo modo quæ essent Catholici Imperatoris, ab eo extorqueri valeret, sicque cum præstare cogeret quæ Orthodoxi Principes exhibere soliti essent: cui etiam vt consulere possit, ne in transfuersum ab hæreticis penitus ageretur, epistolam S. Leonis Papæ ad prædecessorem Leonem scriptam eidem ostendendam ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum mittit; quem item rogat vt omni conatu obsistat Timotheo agenti apud Imperatorem vt nouum rursus œcumenicum Concilium cogeretur. Porro ad ipsum Acacium Constantinopolitanum Episcopum Simplicij Papæ litteræ tunc etiam datæ sic se habent:

Simplicius Papa Acacio Episcopo Constantinopolitano.

Quantum presbyterorum & ex diuersis monasterijs Domino seruientium monachorum relatione patefactum est, Ecclesias Domini rursus diabolus inquietat; ita vt excluso Alexandrino sacerdote, hæreticus atque ab vniuersitate damnatus eundem locum, de quo pulsus fuerat, occupasse dicatur: Insuper quibusdam fauentibus, Constantinopolim ausum fuisse contendere, vt ciuitas Christianorum Principum circa fidei Catholicæ veritatem deuotione præcellens, & Christiana plebs in defensione religionis attentata, hæreticorum prauitate, quæ iam fuerat sopita, turbetur. Sed misericordia Dei, cuius est causa, non defuit, vt Timotheus, qui ab vniuersali Ecclesia sacerdotalibus sententijs & Imperialibus constitutis iussu fuerat segregatus, ad Ecclesiam tuæ dilectionis, vel ad Fidelium domorum limina non permitteretur accedere. Quem cõuentus nouos pro se didicimus comminari, resolui existimantem, quòd de se vniuersalis decreuit auctoritas. Vnde quia sanctæ memoriæ prædecessorum nostrorum extante doctrina, cõtra quam nefas est disputare, quisquis rectè sapere videtur, nouis assertionibus non indiget edoceri; sed plana atque perfecta sunt omnia, quibus potest vel deceptus ab hæreticis erudiri, vel in vinea Domini plantandus institui: implorata fide clementissimi Principis, vocem faciendæ Synodi fac respui, nec sit apud aures Imp. Christiani pigra suggestio; quia salus eius & regni ipsius Christus est forritudo.

Ergo cum prædictis presbyteris ac monachis opportunè pietati eius nostro quoque nomine supplica, & legationem hanc pro nobis quoque clementiæ ipsius, ne quid subrepat; insinua: omnium pariter precibus instruat, ne per occupationes publicas quieti Ecclesiasticæ aliquas inimicus molitur insidias; integritati suæ Alexandrinam reddi præstet Ecclesiam, & beati Marci Euangelistæ sede hostem parricidamq. propellat; & qualiter Catholicæ fidei teneatur integritas, in penetralibus aulae suæ dignatè inquirat. quæ ne aliqua forsitan fidei amulorum fraude vitientur, licet in Ecclesiæ tuæ possint scrinijs inueniri: tamen exemplaria misimus, quæ pietati ipsius præparabis offerre.

Nota namque & omnibus illic potestatis celebrata, quæ sanctæ memoriæ prædecessor meus Leo ad consultationem Augustæ recordationis Leonis scripserit, & quam venerantè accepta sint recognoscant: appareat sic (vt confidimus) eius imitator fidei, cuius, propitiante Deo, dignior est successor Imperij: sibiq. scriptum æstimet, quicquid ante se Principibus pia est traditum lectio. Illa est namque perennitas, regniq. per seriem propaganda posteritas, si in successore reperitur, quod à prædecessore descendit.

Horror ergo, frater charissime, vt modis omnibus faciendæ Synodi peruersorum conatibus resistatur; quæ non aliàs semper indicta est, nisi cum aliquid in prauis sensibus nouum, aut in assertionem dogmatum emerit ambiguum: vt in commune tractantibus, si quæ esset obscuritas, sacerdotalis deliberationis illuminaret auctoritas; sicut primùm Arii, ac deinde Nestorij, postremùm Dioscori atque Eutyctetis fieri coëgit impietas. Et (quod misericordia Christi Dei nostri Saluatoris auertat) intimandum est, abominabile esse, contra sententias totius Orbis Domini sacerdotum & Principum vtriusque rectorum, damnatos re-

CHRISTI
476.SIMPLICII PAP.
9.ZENONIS IMP. 3.
ODOACR. REG. I.

A ros restituere, reduci exules, relegatos in causa nefariæ coniurationis absolui. Itaque (quod sæpe repetendum est) hæc omnia clementissimis auribus suppliciter intimato. Veniet proculdubio Deus in adiutorium vestrum, in cuius manu cor Regis esse retinens constitutum, potestatis suæ nesciat aliundè principium. Dat. quinto Idus Ianuarij:] hæcenus Simplicius ad Acacium; cui & paulo post occasione publicæ legationis, quam misit Odoacer ad Zenonem, alias eiusdem argumenti sed breuiore litteras dedit, quarum exordium est: Cum filij nostri illustris vir Latinus Patricius, &c.]

Rursus etiam duos post dies scripsit ad presbyteros & Archimandritas apud Constantinopolim constitutos, à quibus cum litteris legationem acceperat. incipit epistola: Per filium nostrum laudabilem virum Epiphanium, &c.] vbi post nonnulla aduersus recentes Timothei conatus, hæc ad postremum, dum ipsorum in resistendo Timotheo commendat animi constantiam, addit: Iam probatum est, quid (Domino vos iuuante) profecerint labores vestri: Deo placitos fructus ostendit, quando eius domum, vobis obsistentibus, latroni introire non licuit, qui nonnullis occurrentibus sibi latentes adhuc forsitan sui similes publicauit. Non enim iunguntur bona pessimis, recta peruersis; nec possunt salutaria coire cum noxiis: quia luci communio nulla cum tenebris; nec fidei portio cum infideli. Vnde necessariò damnatorum comitabuntur exitum, qui talium delegere consortium: nisi fortè respicientibus animis, & maximè qui nuper decepti sunt, videntes in quæ abrupta sunt ducti, ad splendorem veræ fidei discussa conferant se nube mendacij: quod Apostolicæ sedis pietate, vt prouenire possit, optamus: quia vitam in Domini voluntate cognoscimus. Ad Christianissimum quoque Principem, vel ad fratrem, & Coepiscopum nostrum Acacium competentia simul scripta direximus; cuius excusandum silentium non putamus: quia scientes fidem probatissimi sacerdotis, certum tenemus, suum non esse quod tacuit.] hæc Simplicius, excusans quem sugillat Acacium, quòd in gratiam Imperatoris nihil aduersus Timotheum Romam scribendum curasset. At quomodo reclamaturus esset, qui in tam immensum discrimen adductum vniuersum gregem, lupo sese inferente in caulas, nec vuculam vnã emisit? Vt planè de Acacio illud prouerbij dicere liceat: In proelio cerui, in pace leones: dum videlicet in tanto Ecclesiæ totius discrimine taceret; parta verò per labores Romani Pontificis pace, in eum instar leonis superbia tumens rugitus emittit. Verum ipsum Acacium aduersus Basiliscum tyrannum fortiter sterisse, negari non potest. agemus de his suo loco.

At quod reliquum posset esse remedium periclitanti gregi sub muto pastore, & Imperatore occultè fauente perfido proditori, atque cum eo omnibus ferme magistratibus sceleratissimo homicidæ opem ferentibus? Reclamat licet ex aduerso plebe, ula, atque presbyteri & Archimandritæ ad præstandam opem tam longè positum Simplicium Papam flebilibus vocibus inuocent: quomodo auditorus esset Zeno Pastorem ex Occidente litteris admonentem, qui præsentem tacere iussisset Acacium? Quid igitur in tanto discrimine factum? Exaudiuit planè Deus vota Orthodoxorum clamantium: Exurge Domine in præcepto quod mandasti: & Synagoga populorum circumdabit te.] neque despexit preces eorum, sed annuit illis, cum immisit Basiliscum tyrannum in urbem aduersus Imperatorem, qui contra ipsum Christum in eandem ciuitatem Timotheum carnificem introduxisset. De his enim hæc perbreuiter Marcellinus: Zeno Imperator, Verinæ socius suæ & Basilisci fratris illius insidijs circumuentus, cum Ariadna vxore sua profugus in Italiam rediit. Regnum Zenonis Basiliscus tyrannus inuasit.] hæc Marcellinus: sed malè sub anni superioris Consulibus, quæ hoc anno post litteras à Simplicio scriptas contigisse, ex iisdem redditur manifestum. Ad hæc addit Theodorus Lector: Basiliscus Imperator declaratur in Campo, & Marcum filium suum Casarem & Zenonidem coniugem Augustam constituit.]

Porro Zeno cum huiusmodi premeretur angustijs (vt solent homines ex spe melioris status quærere solamen presentium afflictionum) conuenit Danielem Stylitam magni nominis anachoretam super columnam haud procul à Constantinopolis finibus vitam agentem. Non despexit Deus huiusmodi humilitatis obsequium, & consolatus est eum qui à Dei seruo opem quæsiuit. Quid autem ei dixerit Daniel, eius Acta ita declarant: Cum sæpe Zeno sensisset insidias, omne quidem aliud despexit auxilium: ascendit autem ad Danielem, eiq. renunciat vniuersa. Prædixit ille quidem fore, vt ex Imperio pelleretur, & in exilio aleretur, & præ cibi inopia herba vesceretur; & deinde ab iis qui cum

* & Armato
Coff.

* Simpl. epist.

5.

QVID SIM-
PLICIUS
PAP. AD
ACACIUM.OECUMENI-
CA CONCILIA
LIA QVA
OCCASIONE
COGENDA.* Simpl. epist.
4.* Simpl. epist.
6.QVID SIM-
PLICIUS AD
PRESBYTE-
ROS ET AR-
CHIMAN-
DRITAS.

* 1. Cor. 6.

SOCORDIA
ACACII
SUSPECTA.CONTRA
ZENONEM
EXCITATVR
BASILISCVS.* Marcellin. in
Chron.* Theodor.
Collect. lib. 1.ZENONEM
QVID
PRAEDICTVM
A
DANIELE.* Apud Metap.
die 11. Decob.

CHRISTI
476.SIMPLICII PAP.
9.ZENONIS IMP. 3.
ODOACR. REG. I.

eum oderant, reuocaretur, atque ad Imperium reuerteretur, & in eo vitæ finem acciperet.] **A** hæc Daniel: quæ quidem omnia, sicuti prædixerat, euenerunt. Etenim Zeno semel fugapulsus, cum à Basiliſco ad necem quæreretur, in Iſauriam, patrium ſolum, rediit, atque in deſertis locis vitam duxit incognitus accolis, ob idque coactus fuit interdum herbam, pane deficiente, ad cibum quærere. Sic igitur qui execrandum hæreticum ab exilio reuocauerat, iuſto Dei iudicio cogitur ipſe inſtar Nabuchodonosor cum beſtiis exul viuere, donec admiſſum facinus expiaret, paucis cognitus, cum interea à Basiliſco inſtantius quæreretur: Poſtea verò illo perſequi deſinente, ſe ipſum prodidit, & exercitum comparare cœpit. Sic itaque exul annum vnum & menſes ſex vel octo (vt Procopius tradit) abſque Imperio manſit.

Porro qui veluti Dei flagellum ad Zenonem puniendum prodiit Baſiliſcus, virga furoris Domini; nihil tamen ipſe melior Zenone fuit, immo longè deterior, vt exitus demonſtrauit: Etenim etſi antehac ob res perperam geſtas impietatis notas haud leues contraxerat, mox vt euectus eſt in Imperium, palam perſecutor erupit Eccleſiæ. de quo hæc Theodorus: Baſiliſcus inuadens Imperium, mox fidem ſubuertere cœpit, Zenonide Auguſta coniuge ipſum maximè culpabilem contra fidem Catholicam impellente.] Iſtud ſciens Timotheus ille ſceleſtus bis inuaſor Eccleſiæ Alexandrinæ, vt currentem licet contra fidem Catholicam inſtantius vrgeret nouum Imperatorem, Conſtantinopolim veniens magno comitatu Eutyſchianorum hæreticorum, eundem Baſiliſcum conuenit, à quo & obrinuit vt ſibi Catholicorum pateret eccleſia: ad quam cum maxima duceretur pompa, nouo caſu cogitur ſiſtere: quiſnam is fuerit, à Theodoro ita deſcribitur:

Cum Timotheus incondita Alexandrinorum turba cuncta ex ædibus Baſiliſci vnà cum aliis ſupplicando, ad eccleſiam aſino vectus progreſſus eſt: & cum ad locum veniſſet, qui dicitur Octangulus, grauiter prolapſus eccecidit, fractoque crure domum reuerſus eſt.] hæc Theodorus.

Sæuiit interea Baſiliſcus aduerſus eos qui Timotheo reſtitiffent: & inter alios Plato cubicularius ab eo iuſſus eſt igne cremari: poſtea verò eius parentes à Zenone obtinuerunt vt ſtatua honoraretur, qui ita honeſtiſſima morte, martyribus haud impare, diem clauſiſſet extremum. eius autem meminit Suidas his verbis: In æde ſancti Procopij magni martyris, in teſtudine, cuiuſdam eunuchi ſtatua ſita eſt, cuius in pectore ſcriptum eſt: **QVI LOCO MOVERIT HIC SITA, STRANGVLETVR.** Fuit autem ſtatua illa Platonis cubicularij, qui temporibus Baſiliſci crematus eſt. Cum autem parentes eius poſtulaſſent, vt is eunuchus, monimenti ergo aduerſus eos qui Imperatori aduerſarentur, ſtatua donaretur, impetrarunt. Cum verò ædes magni martyris renouaretur, tranſlatus eſt in Circumqueſtrum: ſtatua verò eunuchi extat in teſtudine.] hæc Suidas.

Reuocatos fuiſſe hæreticos omnes antea ſede pulſos, & pulſis Orthodoxis, in ipſorum Eccleſias per Baſiliſcum inuſos, tradit Liberatus Diaconus; additq; per Timotheum reſtitutum fuiſſe Petrum Cnaphcum nequiſſimum hæreticorum, de quo iſta ſubdit: Baſiliſci temporibus Petrus à Timotheo illo damnato, qui Conſtantinopolim venerat, Antiochiam miſſus eſt Episcopatu tenere. Quo factò, idem Petrus Ioannem ordinat Apameenſem Episcopum: à quibus non receptus, rediit Antiochiam ad Petrum, & inuadit eius Eccleſiam, à quo ſimiliter damnatus eſt. Hęc ipſe. Sed iſta de Petro miſſo Antiochiam, ex ſententia Euagrii, poſtea contigerunt; qui iſta etiam habet de hæretica ab Imp. euulgata epiſtola:

Cum Baſiliſcus tenuiſſet Imperium, ſcripſit vniuerſo Orbi ſanctiõnem ſuam, quam appellauit Encyclicam, contra Chalcedonenſe Concilium.] At quænam qualisve illa fuerit, Euagrius eam recenset, quæ ſic ſe habet ſcripta perſuaſione Timothei (vt tradit Euagrius) ad ipſum infamem perditumque hominem verbis iſtis:

Imperator Cæſar Baſiliſcus pius, victor, triumphator, maximus, ſemper Auguſtus, Timotheo reuerendiſſimo & ſanctiſſimo nobilis ciuitatis Alexandria Archiepiscopo S.

Leges pro deſenſione ſinceræ & Apoſtolicæ fidei à ſanctiſſimis Imp. qui nos ſunt antegreſſi, quiq; beatam & æternam vitæ parentem Trinitatem ritè coluerunt, ſancitas, vtpote quæ vniuerſo mundo ſemper ſalutares fuerint, nullo tempore antiquari, immò verò eas vt noſtras ac proprias diuulgari volumus. Nam & pietatem & ſingularè amorem erga Deum & Saluatorem noſtrum Ieſum, qui nos tum fabricauit, tum ad gloriam extulit, vniuerſo illi ſtudio, quod in rebus humanis poni ſolet, præponimus: proque certo credimus, firmam Chriſti gregis in charitate colligationem cum ſaluti vobis ipſis, ſubiectisq; omnibus, tum

funda-

CHRISTI
476.SIMPLICII PAP.
9.BASILISCI IMP. I.
ODOACR. REG. I.

A fundamentum quod nequit frangi, atque adeò murum qui expugnari non poteſt, noſtro Imperio eſſe.

Itaque diuinæ mentis impulſione commoti, concordem ſanctæ Eccleſiæ conſenſum non ſine cauſa velut primitias Imperij noſtri Deo & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto offerre animo inſtituentes, baſim & firmamentum vitæ beatæ, quæ hominibus tribuitur, Symbolum nimirum trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum Nicææ olim Spiritus ſancti inſtitutum in vnum congregatorum, in quod quidem cum nos, tum maiores noſtri omnes credentes baptizati ſunt, decernimus, vt ſolum in omnibus ſanctiſſimis Dei Eccleſiis à populo Orthodoxo ſeruetur, cuſtodiatuſque: quippe in quo vno ſincera fides verè & abundè ſatis tum ad errorem quemque tollendum, tum ad concordiam ſanctarum Dei Eccleſiarum ſtabilendam definita ſit. Quinetiam Acta, quæ ad illius Symboli confirmationem edita ſunt, ſatis re vera ad eam rem habent in ſe virium & firmitatis. Porro ſanctum Symbolum à centum quinquaginta ſanctis Patribus in vrbe Conſtantinopoli contra eos qui blaſphemias contra Spiritum ſanctum locuti ſunt, compoſitum, ratum facimus. Itemque Acta Concilij Epheliſi contra impium Neſtorium, & eos qui poſt eadem cum illo ſentiebant, edita confirmamus.

At ea quæ conſenſum & ordinem ſanctarum Dei Eccleſiarum & pacem totius terræ diſturbant, nempe Leonis de fide deciſionem, & omnia quæ in Concilio Chalcedonenſi de fide definienda, de expoſitione Symboli, interpretatione, doctrina, aut diſceptatione cuiusdem dicta, actiue, quo noua fides contra ſanctum illud Symbolum à trecentis decem & octo Episcopis compoſitum (de quo diximus) introducatur: ſtatimus, decernimusque, vt tum hic, tum in ſingulis alijs paſſim Eccleſijs à ſanctiſſimis vbique Episcopis anathemati addicantur, vt vbicunque locorum fortè reperia fuerint, igni tradantur comburenda: quandoquidem Imperatores piæ ac beatæ memoriæ Conſtantinus ac Theodoſius Iunior, qui ante noſtram ætatem vixerant, eodem modo de omnibus hæreticorum dogmatibus decreuerunt: Atque ita abrogata, ex vna ſolaque Catholica Apoſtolica & Orthodoxa Eccleſia proſus eiſciantur; vtpote quæ tum ſalutaria illa trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum, quæ perpetuò rata eſſe debent, tum ea quæ beati Patres Spiritus ſancti impulſu in Concilio Epheliſino ſanciuerunt, penitus tollunt.] Intelligis velamentum conſuetum hæreticorum, ſic ſemper Catholicam fidem damnare ſolere, quòd eadem perſidiæ, quam ſectantur, aduerſetur: cum alioqui nomen Catholicum vſurpent, & Euangelicam veritatem prætexant, à quibus longè longius, vt à luce tenebræ & à bono malum, abhorrent. Sed pergit:

Deniq; ne cuiquam vel ſacerdotum vel laicorum integrum ſit diuiniffimam ſancti Symboli legem violare; ſed vt vnà cum omnibus nouis ſanctiõibus in Concilio Chalcedonenſi editis, etiam hæreſis eorum qui non conſentunt Filium Dei vni genitum ex Spiritu ſancto & ſanctæ Mariæ ſemper Virgine & Deiparæ verè incarnatum, hominemq; factum, ſed carnem eius aut de cælo delapſam, aut viſu quodam & ſpecie figuratam monſtrari conſingit: & omnis omnino error, & ſi quid aliud aliquo in tempore, aliquo modo, locòve in toto mundo nouandarum rerum ſtudio vel cogitatum vel verbis expreſſum ad diuinum hoc Symbolum euertendum fuerit, funditus proſtigitur.

Et quoniam Imperatoris eſt, ſedulo proſpicere, vt ſubiectis non in præſentia ſolum, ſed etiam in poſterum ſecura tranquillaq; vita prouido eius conſilio ſuppeditetur: decernimus, vt ſanctiſſimi vbique Episcopi his diuinis noſtris litteris generatim ſcriptis ad omnes, palamque diuulgatis ſubſcribant, quo declarent præcipuè ſe in ſolo diuino trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum Symbolo velle inſiſtere: quod etiam centum & quinquaginta ſancti Patres confirmarunt: idemque poſt ab Orthodoxis & ſanctis Patribus, qui Epheliſi vrbe primariæ conuenerunt, definitè ſtabilitum: viſumq; ſolum illud trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum Symbolum velut ratam fidei deciſionem ſequendum; anathemaque indicendo Actis Concilij Chalcedonenſis, quæ populo Orthodoxo offenſioni eſſe poſſunt, eaque Eccleſiis penitus eiſciant, vtpote à quibus cum totus Orbis terrarum conturbetur, tum noſtra impediatur felicitas.] En vides, lector, quam turpis facie & horrenda viſu hæreſis ſit, quæ nec foras progredi audeat, niſi ſuperinducto nomine Catholicæ fidei, indumentis conſecta ſacrorum Conciliorum, quibus nefas ſit obniti, ſed neceſſe ſit conſentire. Hinc velim impudentiam præſentis temporis hæreticorū conſideres, dū cò procacitæ effrenes proſilierunt, vt & eiufmodi ſacrorū Conciliorum adeò honeſta abiiciant indumenta, pedibusq; proculcent, vt ſunt horribiles, videri gaudentes. Addit autè ad hæc Baſiliſcus:

Eos

BASILISCVS
TYRANNVS
HAERETI-
CVS.
Theodor.
Collect. lib. 1.

Liberat. diacon.
Breniar. c. 18.
Petrus
HAERETI-
CVS REDIT
ANTIO-
CHIAM.

Euagry. lib. 3.
cap. 4.

CONSTITV-
TIO BASI-
LISCI CON-
TRA CON-
CILIVM
CHALCED.

VELAMEN-
TVM HÆ-
RETICORVM
FIDES CA-
THOLICA.

CONCILIUM
CHALCED.
REIICITVR
A BASILLI-
SCO.

RECTAE PR-
DEI CON-
FESSIONIS
EVANGATA
SPECIES.

PAES AN
CONCOR-
DIAE TI-
TVLVS.

POENA IN
PROFESSO-
RES CONC.
CHALCED.

Eos autem, qui post has nostras diuinas litteras acceptas, quas (vti credimus) Dei nutu diuulgari curauimus, quo concordia, quæ omnibus optabilis est, in sanctis Dei Ecclesiis stabilietur aliquando, aggredientur vel proferre, vel nominare siue disputando, seu dicendo, seu scriptis vllò tempore, modo, aut loco nouam illam decisionem à Concilio Chalcedonensi contra fidem promulgatam; veluti tumultus & perturbationis sanctis Dei Ecclesiis, omnibus qui nostro parent Imperio, auctores, Deo præterea & nostræ salutis aduersarios, iubemus, idque secundum leges iam ante nostram ætatem ab Imperatore beatæ & diuinæ memoriæ Theodosio contra talem & tam peruersam amentiam conditas, hisq. nostris diuinis litteris generatim ad omnes scriptis subiunctas; si Episcopi fuerint, aut clerici, dignitatis suæ & ministerij gradu abdicari; sin monachi, aut laici, exilio, omnium bonorum publicatione, & aliis grauissimis suppliciis mulctari.

VANA SPES
HAERETICI
IMP.

Enimvero sancta consubstantialis, procreatrixque omnium & vitæ parens Trinitas tali à nobis obseruantia honorata, iam non solum propter zizania, quæ modo commemorauimus, per nos radicitus extirpata, sed etiam propter rectas & Apostolicas sancti Symboli traditiones à nobis stabilitas, propitia & clemens animis nostris, omnibusque nobis subiectis futura est, semper vnà nobiscum administratura Imperium, rebus denique humanis statum pacatum & quietum allatura.] hucusque Basilisci venena.

ANTIDOTUM
CONTRA VENE-
NA HAERETICORVM.

Sed ex his conficiamus antidotum. licet planè ex eisdem quæ contra pietatē Timotheu per Basiliscum euomuit toxica, contra ipsa & venena cuncta alia remedium præparare. Atque primùm ea ex parte, dum præfando ac perorando ipse sibi pollicitus est, stabiliendo fidem Catholicam, suum pariter Imperium solidare: euentus docuit, ipsum super arenâ ædificasse: dum enim quàm citissimè eius Imperium collapsum penitus corruit, planè demonstratum est, minimè supra firmam petram Catholicæ confessionis esse fundatum, sed super vacuum esse suspensum, innixumque mendacio. Ex quo vno prudens quisque intelligere perspicuè satis valeat, cuncta quæ aduersus sacrosanctum Chalcedonensè Concilium vel ab ipso vel alijs statuta fuere, arma fuisse arte diaboli comparata ad oppugnandam Catholicam fidem, & ad veritatem prosternendam admotos arietes.

CATHOLICA
VERITAS
STABILITA.

Contra verò docuit experimentū, firmissimo innixum fuisse fundamento, supraque ipsam firmissimam petram fundatum ipsum Concilium Chalcedonensè, quod validis hisce ictibus numquam concuti vel labefactari valuit. Ita quidem summa Dei sapientia semper scimus in Ecclesia factitatum, vt veritas sinceretur aduersantium telis impeti, vt sic eius soliditas probaretur, & ex Deo esse ea demonstratione palam fieret: quòd iuxta sententiam Gamalielis sapius repetendam, quæ ex Deo sunt, dissolui non possunt; contra verò, omnem plantationem, quam non plantauit Pater æternus, eradicari; vt pote quòd de his scriptum sit: Plantæ adulterinæ non dabunt altas radices.]

Act. 5.
Matt. 15.
Sapient. 4.

Sed & illud obserua, quanta nitatur arte falsitas, & quo sultum præsidio mendacium ostentetur, atque impietas quanto compta decore & satellitio comitata se ingerat oculis intuentium, ipsaque hæresis Iezabel instar stibio fucata compareat, & Imperatoria pompa tumens præmittat sanctionem Basilisci Orbem peragraturam, quæ dum nihil præterea quàm Nicænum Concilium præferret, oppugnat Chalcedonensè Concilium: Verùm videas (quod mireris) ipsum sibi mendacium refragari. Etenim si, quod iactat trifulci lingua sibilans Basiliscus, satis abundat solum ipsum Nicænum concilium ad omnem tollendum errorem; cur superfluo addit symbolum fidei editum Constantinopoli, & Ephesinam probat confessionem? Vnde suis ipsius necesse sit armis confodi, quocunque se vertat: Nimirum vel cum dicit (quod asserit) esse satis Nicænum Concilium; tunc vt superflua opus est explodat Constantinopolitanum atque Ephesinum Concilia: Vel ista retinendo, vt profiteretur retinere atque prædicat: tunc affirmet necesse est, haud (quod iactat) esse satis ad omnem tollendum errorem Nicænum Concilium, sed opus fuisse (quod dignè profiteretur) ad vindicandam ablatam ab hæreticis Spiritus sancti diuinitatem, illa in dicto Concilio definita fuisse, atque ad declarandam firmandamque veram de Filij Dei incarnatione doctrinam Patres Ephesi conuenisse, eaq; de re decretum fidei edidisse. Hæc cum ipse dicat, cur non se mentem auferendum errorem inculcat?

DILEMMATE
PERSTRINGITUR
HAERETICORVM
IMPIETAS.

Quòd si sana mente ob nouas emergentes hæreses opus fuisse concedit tum Constantinopolitanum tum Ephesinum Conuentus cogi, in eisq; edi de fide firmanda vel declaranda decreta, quæ haud adeò explicita reperirentur in confessione Nicæna: cur noua emergente

A gente hæresi, nouam apponere fidei elucidationem, quæ recentem confuteret atque penitus tollat errorem, non æquè necesse esse contendit? ob idque non sibi reiiciendum hac ex parte Chalcedonensè Concilium, quo confoditur hæresis Eutychetis, tamquam (vt ait) superfluum & seminarium dissensionis: sed potius probanda ipsi erant, quæ in eo edita sunt decreta fidei, aduersus praua dogmata contra veritatem Catholicam instituta. Sed refugiens ista ipse, nec verbum quidem de Eutychiano deliramento locutus, damnationem tantum conclamauit Chalcedonensè Concilij, sic definiens Imperatoria potestate; perinde ac si nō homo, sed Deus, immo plus quàm Deus, sua sententia destruat, quod Deo duce, tanto labore sanctissimi viri, iugibus præmissis ad Deum precibus, magna deliberatione sanxere. At hæc de his satis, quæ antidotum esse prædiximus aduersus venena hæresum, pietatis speciem præferentium. Iam verò quæ sunt reliqua prosequamur. Post recitatum

B Basilisci de abroganda fide Chalcedonensè decretum, Euagrius ista subdit: His litteris à Basilio generatim ad omnes scriptis, Timotheus qui modò (vt dixi) ab exilio reuerterat (vt à Zacharia Rhetore litteris proditum est) assensit: idem fecit Petrus Antistes Antiochiæ cognomento Cnaphæus, qui erat tum Constantinopoli vnà cum Timotheo. His rebus ita constitutis, Paulus ad sedem Archiepiscopatus Ephesini deligitur. Fertur, Anastasium quoque, qui post Iuuenalem Antistes Hierosolymorum fuit, illis Basilisci litteris scriptis ad omnes generatim subscripsisse, aliosq; præterea complures circiter quingentos numero idem præstitisse, qui Leonis decisionem & Concilium Chalcedonensè abrogarunt.] hæc Euagrius.

Enagr. lib. 3. c. 5.
DE HIS
QUI SUB-
SCRIPSE-
RVNT EDI-
TAE SAN-
CTIONI.

Sed siste gradum, lector, ne in mendaciorum lacunas incautus offendas. Scito calumniam esse conflata aduersus Anastasium Hierosolymitanum Episcopum ab Euagrio, seu potius à Zacharia, à quo accepisse testatur. Siquidem testificatione Cyrilli in Euthymio, defensor Concilij Chalcedonensè Anastasius habetur in omnibus laudatissimus, aduersus quem Hierosolymis ab hæreticis Eutychianis fuit in sedem Episcopalem elatus Gerontius monachus signifer eorumdem hæreticorum, vt idem Cyrillus narrat his verbis: Cum verò Basiliscus occupasset Imperium, facit Conciliabulum aduersus sanctam Synodum Chalcedonensè: quo quidem nitens pars eorum qui erant schismatici in sancta ciuitate, cum sibi Gerontium quemdam præfecisset Archimandritam, multa innouat aduersus Ecclesiam, nec minora iis quæ prius ausus fuerat Theodosius. Quinto autem anno postea moritur quidem Anastasius Patriarcha, iam incipiente mense Ianuario.] hæc ibi de statu Hierosolymitanæ Ecclesiæ.

DE SEDIBUS
HIEROSOLYMITANA
INVASA
A GERONTIO
Apud Metaph. de 20. Ianuar. Sir. ea. die.

Ceterum quod scedit ad Zachariam Rhetorem, quem citat Euagrius; ne fallaris: constat eum quidem fuisse Eutychianum, ob idq; ab ea scripta quàm cautissimè legenda sunt. Subodoratus id quidem ipse Euagrius fuit, dum de eodem post multa hæc ait: Quod autem ad ea attinet, quæ Zacharias Rhetor de his Episcopis tradit: siue ipse falso eos criminatus est, siue illi ipsi mentiti sunt, se inuitis litteris Basilisci subscripsisse, nō possum pro certo affirmare.] sed proditæ historiæ veritatis ex eo potissimum ab eodem in suspensionem adducitur, quod recitans ad verbum sanctionem editam à Basilio contra Concilium Chalcedonensè, quod postea est sancitum editum illam abrogans suppressit omnino silentio, sicut & alia multa pro Catholica fide transacta; contra verò, quæ Eutychiano fauent errori, ea ad verbum recenset; vt euidenter apparet ex his quæ ex eo narrat Euagrius, qui subdit ista post narrationem subscribentium Episcoporum: Quinetiam libellus supplex extat ab Episcopis Asia, qui Ephesi conuenerunt, ad Basiliscum scriptus, ex quo nonnulla sumpsimus, quæ sunt hoc loco à nobis posita.

DE ZACHARIA HISTORICO.
Enagr. lib. 3. c. 9.

Enagr. lib. 3. c. 5.

Sanctissimis Christi, amantissimis dominis nostris Basilio & Marco Victoribus semper Augustis S. Et aliis interiectis, adiungit ista: Omnino, o sanctissimi & Christo deditissimi Imperatores, vnà cū fide, quæ & inuisa est & variis modis impugnata, vos impugnari declarastis. & paulo post: Terribilis quædam expectatio iudicij, & diuinæ iræ flamma, & iusta vestrae clementiæ indignatio cuestigio aduersarios occupauit, qui præpotentem Deum & vestrum Imperium vera fide roboratū arroganter inuadere, impugnareq; moliantur: qui que non modò non cessant nostram tenuitatem variis incōmodis afficere, verum semper nos calumniari & falsa crimina contra nos confingere student: nimirum vestris diuinis & Apostolicis litteris generatim scriptis ad omnes, nos non nisi vi ac necessitate compulsos subscripsisse: quibus certè nos libentibus animis & propensa voluntate subscripsimus. ac rursum infra: Nolite alia decreta contra

LIBELLVS
AB EUTY-
CHIANIS
CHALCEDONENSIBUS
IMP.

litteras vestras generatim scriptas decernere: pro certo (vt diximus) persuasi, mundum, si id feceritis, seditionibus euersum iri, & mala à Concilio Chalcedonensi orta (ob quæ quidem infinitæ caedes factæ, sanguisque Orthodoxorum iniuste & iniquè fusus est) exigua admodum videri. Postea verò addit *ex eadem hæreticorum epistola*:

Contestamur coram Saluatore nostro Iesu Christo, nostrum cultum erga Deum & pietatem liberum esse: oramusque vt cum illi, tum præcipuè Episcopus Constantinopolis, qui nequiter multis in rebus suo officio functus deprehenditur, iusto, canonico, & Ecclesiastico iudicio condemnetur, abdiceturque Episcopatus gradu.] hæc quo ad Eutychnianorum Asianorum libellum. Subdit post hæc Euagrius de eodẽ auctore pro Eutychniana heresi laborante, & eandẽ falsitate corroborare conante: Zacharias porro ista quoque scribit ad hunc modum: Litteris Imperatoris, quas scripsit generatim ad omnes, diuulgatis, monachi Constantinopoli qui peruerso errore Eutychetis infecti erant, rati se, cum Timotheum & litteras Imperatoris nacti fuissent, subsidia ad hæresim suam tuendam inuenisse, sperantesque se iam institutum suum commodè posse proficere, propere ad Timotheum se conferunt: ac cum à Timotheo, qui Dei Verbum secundum carnem nobis consubstantiale, Patri autem secundum diuinitatem consubstantiale ostendit, essent refutati, domum reuerterunt.

CONTRA
ACACIUM
SCRIBUNT
EUTYCHIA
NI.

^a Euagr. lib. 3.
cap. 6.

Idem scriptor ^a narrat, Timotheum Constantinopolim ingressum, perrexisse Ephesum, Paulumque illius vrbis Pontificem, qui quidem iam dudum ab Episcopis prouinciæ (sicut vetus Ecclesiæ consuetudo postulat) creatus fuerat, sed tamen post exciderat, in sede Episcopali collocasse: reddidisseque præterea eundem Timotheum Ecclesiæ Ephesinæ ius Patriarchatus, quod Concilium Chalcedonense (vti antè demonstratum est) ei ademerat. Inde tandem soluentem, petiisse Alexandriam tradit: vbi ab omnibus qui ad eum accedebant, postulauit vt Concilio Chalcedonensi anathema denunciarent. Resilierunt ab eo (sicut à Zacharia traditum est) cum alij complures suæ factionis, tum Theodotus vnus ex eorum numero, qui Ioppe à Theodosio Episcopo tum à quibusdam designato Hierosolymorum, cum Iuuenale Constantinopolim confugerant.] hæc Euagrius ex Zacharia.

TIMOTHEVS
PROFICI-
SCITVR
ALEXAN-
DRIAM.

Sed quid inter tot turbines Deus? numquid semper dormiet qui custodit Israël? Excitari quidem à discipulis suis expectat, cum ex ingruentibus procellis, periclitante naui, ipse in ea positus dormit. Acacius igitur Constantinopolitanus Episcopus dudum admonitus excitatusque & ipse litteris Simplicij Romani Pontificis, Basilisco tyranno resistere parans, quod suas imbecilles vires esse sciret, vt tantæ se posset obicere potestati, quærit à Deo per eius seruos auxilium: nam viros sanctos in eremo latitantes Constantinopolim inferre conatur, quos ob egregias virtutes etiam aduersarij reuereri debeant & extimescere.

ACACIUS
EXCITA-
TVR IN BA-
SILISCVM.

Hic quidem admirabilem Deum in sanctis suis, & in gubernanda custodiendaque Ecclesia summam eius prouidentiam dignum est contemplari. Etenim cum Orientalis Ecclesia iam propemodum arefacta careret magnis illis antesignanis doctrina eminentibus, qui aduersus hæreticorum turmas ante aciem progressi pugnarent, vt fuerunt Magnus Athanasius, Basilus, Gregorius Theologus, Chrysostomus, atque Cyrillus, quorum vel solum nomen præpotens esse videretur ad terrorem incutiendum aduersantibus hostibus: Cum his, inquam, horumque similibus omnino careret Orientalis Ecclesia, & ex aduerso fortiores instarent hostes, ac fortiora mouerent prælia, quos & præiret pollens viribus, furensque audacia Imperator: alia Deus via voluit Catholicæ veritati esse consultum, nempe miraculorum virtute, qua omnibus cæcutientibus licet, manifestò tamen constaret, militare Deum in castris Orthodoxorum, ex eorumque parte stare Catholicam fidem, in qua ex editione signorum eandem attestantium, inesse Dei potentia nosceretur. Edita sunt hæc quidem signa per magnum illum Danielem Stylitam sanctissimum anachoretam, de quo plura superius dicta sunt; quem omni conatu Acacius Constantinopolitanus Episcopus è columna ad columnam veritatis suffulciendam, collabentemque Ecclesiam roborandam, Constantinopolim accersit. Sed quomodo hæc cuncta se habuerint, ex ipso fonte petamus, ex ipsius inquam Danielis Actis, in quibus res gesta quàm fidelissimè narratur his verbis:

DEI PRO-
VIDENTIA
IN SVB EC-
CLESIA GV-
BERNAN-
DA.

^b Acta Daniel.
c. 41. apud
Sur. die 11.
Decemb. Tom. 6.

Sceptra quidem (vt dictum est) arripit Basiliscus: horribiliter autem statim sibilat aduersus Ecclesiam, & de carnis à Christo susceptæ dispensatione nugatur quædam blasphemia & adulterina: Acacium autem, qui tunc sedem tenebat Pontificalem, qui rectam quibem defendebat rationem, illius autem dogmatum tempestati spiritus feruore & dicendi li-

Adi libertate vehementer resistebat, vult iniqua morte multare. Hoc cum multos quidem congregasset ex iis qui vitam agunt solitariam, & ex iis qui promiscuè viuunt & communiter, & grex concurrisset vniuersus; seruauit pastorem, qui ne periret, veniebat in periculum. Decretum fuit namque, magnum quoque Danielem vocare in præsidium: & viro miti sacerdos Imperatoris significat rabiem.

ACACIUS
VOCAT S.
DANIELEM
IN VRBEM.

Cum autem qui erat sapiens ad malefaciendum, hoc cognouisset Imperator; ipse quoque Danieli significauit, hunc ipsum sacerdotem potius fuisse causam tumultus, addens: Hic facit ciuitatem aduersus me insurgere, & milites corrumpit ac peruertit, & in me maledicta congerit & probra inuehit, & aduersum me facit innumerabilia. Quocirca oportet te (aiebat) precibus tuis Imperatori potius opem ferre contra Episcopum.] At quid ad hæc Daniel? audi: Non solum probro afficit eum, Imperatorem videlicet, qui susceptam à Deo humanitatem probro afficiebat, sed etiam maximas minas in eum intendit, & propheticè sic effatus est: Disrumpet (inquit) disrumpet Deus regnum tuum. Et alia adiecit, quæ cor eius vsque adeò poterant mordere & tangere, vt nec ille quidem qui futurus erat minister verborum, ausus fuerit hæc ore renunciare Imperatori: sed à magno Daniele petierit, vt litteris, iisque ob signatis hæc significarentur Imperatori Et sic ille quidem recessit.

Pontifex autem cum omnes frè eximios congregasset Episcopos, mittit ad magnum Danielem, eum adhortans, vt suum pro Christo daret auxilium, dicens illius esse solius linguæ & veritatis aduersus adeò absurdam depugnare blasphemiam, & suscipere bellum pro Ecclesia. Atque isti quidem profecti hæc signa cauerunt. Quoniam verò Sancto erat valde difficile è columna descendere, & renuebat: quid rursus machinatur Patriarcha volens eum ad id flectere? Rursum mittit Episcopos, iubens eos ei apparere mæstos, vtique miserabilibus & verbis & gestibus, & profundere lacrymas, validissimum medicamentum ad persuasionem, & omni ratione conari eum flectere: Imitare (dicentes) primum magistrum & præceptorem. In iis enim quæ sunt facienda pro Christo, pulchrum est Christum imitari. Declinauit ille quoque è caelis & descendit, procurans salutem hominum. Quid ergo absurdi fuerit, si tu quoque aliquantisper è columna descenderis; & quæ venit in periculum ne percat, seruaueris Ecclesiam, pro qua ipse proprio non pepercit sanguini? Existima tibi ipsam ad stare Ecclesiam, & vocem emittere, & extendere manus ad auxilium implorandum.

MISSA LE-
GATIONE
SCOPORVM
AD DANIE-
LEM.

Cum his & aliis pluribus Episcopos instruxisset Patriarcha, & omnino exercuisset, vt aptissimè ad mouendam misericordiam, & maximè miserabiliter ad proponendam accederent petitionem: illis autem imperata facientibus, & infernè supplicum ritu cum lacrymis clamantibus: primum quidem ea quæ fiebant, ægè ferebat Sanctus & angebatur animo: deinde cum videret magis perseuerantes & vehementius precantes, & cum miserabili clamore calidas lacrymas emittentes; nesciebat quid ageret illa misericors anima ad vtraque distracta cogitationes. Quando enim ad sacerdotes & ad sacerdotum intuebatur lacrymas, mouebatur; quando autem ad columnam & eos qui sunt in ea labores & operatissimam quietem, erat inflexibilis. Sic ergo inter se contententibus cogitationibus, & in æquilibrio quodammodo positus; quærit momentum superni iudicij: & eo stante ad orationem, vox statim è caelo extitit, quæ iubet ei vt descendat, & rursus reuertatur ad columnam. Sic eum cum gaudio excipientes Episcopi, deduxerunt ad Pontificem, qui dici non potest quanta rursus fuerit plenus lætitia, & quanto cum honore exceperit.

DANIEL
VENIT CON-
STANTINO-
POLIM.

Atque statim quidem Christi miles vertit aduersarium, etsi ei in conspectum non uenit, verbis autem solum tamquam eminus emissis iaculis vsus sit, sicut etiam per eam quam antè miserat epistolam, nouum appellans Diocletianum: & cum per vtraque cum terruisset, nempe & præsentis sæculi & futuri supplicia, tamquam improbum mancipium persuasit vt fugeret. Minarum enim timore affectus cum respondisset: Ecce tibi concedo ciuitatem & omnes qui sunt in ea: ipse prætextu exercitationis processit extra terminos ciuitatis. Sed nec sic quidem eum demisit vir fortissimus; sed fugientem, tamquam qui clypeum abiecit, persequeretur militem, & contendebat cum apprehendere, vt argueret, & cum eo singulari certamine decertaret. Iuit ergo viam quæ illuc ferebat. Vide autem mihi zelum athletæ. Nam cum ei pedes laborassent exercitatione, & non possent ingredi, commodatò accepit alios pedes, & ducebatur portatus ab aliis. Fuit ne verò iter eius inane & absque miraculis? nequaquam: Et lubentissimè quidem omnium meminissim: sed cum tria prohibeant, nempe & prolixitas narrationis, dicendi facultatis imbecillitas, &

BASILISCVS
RECEdit
AB VRBE.

ne si velim omnia dicere, cum vos exatiauero, sitis socordiores in iis quæ sunt præcipua: **A** multis prætermiſſis, paucorum meminero.

^a *Matth. 8.*
LEPROSVS
CVRATVR.

Quidam leproſus ad eum in via accedens, emiſit vocem, quam olim etiam ad Chriſtum, niſi quod ille quidem Filium*, hic autem ſeruum Dei vocabat & rogabat, vt ab eo aſſequeretur curationem. Ille verò: Quid tibi vis, inquit, quod eo relicta qui poteſt hæc curare, acceſſiſti ad hominem, qui eſt ſimilibus obnoxius affectionibus, ea poſtulans quæ eius vires ſuperant? Verùm enim verò, ſi quidem credis non illum ſolum, ſed etiam eius miniſtro, poſſe hæc curare; erit tibi per nos quoque, vt credidiſti, ſanatio. Cùm autem ille hæc conſitebatur, & adhuc magis rogabat vt ſanaretur: miſericordia ſimul & admiratio magnum ſubiit Daniele: miſericordia quidem propter morbum, admiratio autem propter feruorem fidei: & conuerſus ſignificat iis qui ſequebantur, & vt manus tollant in cælum, & Deum placent lacrymis. Deinde cùm illius iuſſu is mari corpus lauiffet, & fuiſſet mundatus (non procul enim aberat) oſtenſus eſt totus ſanus iis qui aderant. Qui cùm aſpexiſſent id quod factum fuerat, & nudum accepiſſent eum qui fuerat curatus, quid non faciebant? quid non dicebant? quo non animi motu afficiebantur? Admirabantur, clamabant, glorificabant, obſtupeſcebant. Mouebat quidem fides eis linguam ad gratiarum actionem: verba autem ſuſtinebat admiratio, & efficiebat vt præ ſtupore obmuteſcerent. Quinetiam dicentes, neſciebant quidnam dicturi eſſent, illius ne fidem, an illius gratiam, & Dei potentiam. Oculi autem omnium in illum ſolum erant conuerſi, voxque vna erat & narratio, leproſus, & illius mundatio.

^b *Luc. 19.*
OSTENTATA
TVR LEPRO
SVS CVRATVS.

Vt ergo eſſent plures teſtes huius rei admirabilis, veniunt ad maximum Dei templum, & virum illum in ſuggeſtu ſtatuunt, facientes ſicut Zachæus*: nam illi quoque perſuaſit fides vt aſcenderet ſycomorum; & his rurfum, vt in alto ſtatuere eum qui curatus fuerat, **C** perſuaſit ſimilis feruor ſpiritus.] talem quidem oſtentare curatum, nihil aliud ferme fuit, quàm aduerſus Eurychianos, quibus conſerta ciuitas erat, exaltare de proſtrata perfidia trophæa victoriæ; dum Deum pro ipſis ſtare, cuius virtute per Orthodoxum virum miraculum illud fuerat perpetratum, euidentiffimè declarabatur. Sed addita ſunt his alia maiora, quibus hæretici magis magisque conuincerentur. Quis (ſubdit auctor) quæ propter magnum Daniele ſciebant, narrauerit? Conſluit ad eum vniuerſa ferè ciuitas: ægotantes quidem deſiderio ſanationis, prope habentes exemplar, leproſum qui fuerat curatus: ſani autem, vt viderent eos qui curabantur, & ſpectaculo miraculorum minimè priuarentur. Quæ verò eorum qui accedebant, fidem ſequebantur miracula, ſunt maiora quàm vt verbis exprimi poſſint & auribus percipi.

DANIEL
VENIT AD
SEPTIMUM.

Cùm autem ſic ſplendidè comitatus magnus ille Daniel ad locum in quo erat Imperator, peruenit prope Palatia Septimi: vir quidam Gothus genere, deſuper proſpiciens per fenestram, cùm ſanctum vidiffet ſic deduci & portari, eius irridet molliciem, & ironice alloquitur: Ecce (inquit) nouus Conſul. Hæc dixit, & ſtatim accepit fructum ſuarum nugarum. Illinc enim deturbatus, humi iacebat mortuus. Vident quod factum fuerat ſatellites; & dolore ſimul & ira replèti, & alioqui timore correpti, ne vel alius ex ſuis vel ipſe Imperator ſimile quid aduerſus magnum illum locutus in eadem incideret, non ſinebant Sanctum ingredi Regiam. Cum verò iis qui cum eo erant conantibus ingredi alioqui magna erat perturbatio: tunc cùm Euangelicè pedum ſuorum excutere puluerem, eos qui cum ipſo erant, hortatus eſſet Sanctus, & ipſe hoc feciſſet, reuerſus eſt: ſed neque tunc vacuus. Multi enim milites, cùm eum parum ſolum vidiffent, & mores & habitum obſtupiſſent Euangelicum, cum ſtatim ſunt ſecuti. Et ſic quidem vadit Byzantium homo Dei. **E**

^c *Matth. 10.*

Imperator autem viri reuerſus virtutem, & veritus ne quid ei graue accideret propter illius contemptum: miſit ad eum quamprimum, & rogat vt reuertatur. Ille verò non modo flexus, ſed etiam magis irritatus, cùm dixiſſet, quod qui cæleſtem Regem conatur exacerbare, ipſe multo magis malorum theſaurum ſibi recondit: & deinde adieciſſet etiam fore, vt hic breui excidat ab Imperio, & eas quæ illic ſunt, minas non effugiat: Hæc cùm dixiſſet, & ſi quis in tunica remanſerat puluis, eum excuſſiſſet; proceſſit fidenti animo. Cùm hæc annunciarentur Imperatori, ſimul etiam & ſua ſponte cecidit turris Palatii, perinde ac ſi per res inanimas arrogantem & insolentem hominem Deus vellet erudire.

DANIEL
RECVSAT
REDIRE AD
IMP.

Quanam autem ab accedente Sancto facta ſunt miracula (quomodo enim ex vrbe cum cis eſt egreſſus, ita etiam ingredientem ipſa rurfus ſequebantur, quodammodo ipſa, vt ita dicam, Dei virtute famulum deducente) cum ex his pauca eaque propter ſatietatem veluti curſum

A curſum adduxero, tranſibo ad ea quæ ſuperſunt. Duo quidem ab ipſo adoleſcentes primùm ſanantur, qui vexabantur à dæmonibus. Deinde mulier quædam alia, fide Chananæa, quæ habebat filiam, & veluti æſtuantis animi teſtes lacrymas profundebat ex oculis, & per eas quærebat curationem, ſanam quidem accepit filiam: lætitiã autem referens pro mærore, domum rediit. Deinde cùm Sanctus per mediam procederet ciuitatem, Patricius quidam ex Senatu, qui ipſe quoque Zachæus* eſt imitatus, cùm eum ſeruenti fidè domo ſua excepiſſet, Zachæo quoque ſimilem conſecutus eſt benedictionem. ^a *Luc. 19.*

Postquam autem in ipſo fuit maximo templo, & ſimul verſatus fuit cum Patriarcha, qui ipſum cum magna ſimul lætitiã accepit & honore; hic quoque aliis quidem noua, ſibi verò ſolita facit miracula. Serpens qui alicundè proreperat, & ſe magni Danielis pedibus per ſpiras inuoluerat, erat terribile ſpectaculum: & cùm ad eum defendendum qui aderant accuriſſent, illos quidem inſimulabat timiditatis. Ipſe autem ſerpenti audacter & fidenter minatus, cùm ei tamquam miniſtro magna imperaſſet auctoritate: Vade, inquit, & tuas latebras repete & ſpecus ſubterraneos. Ille verò, perinde ac qui non poſſet contradicere, ſtatim repit ad parietem, & in conſpectu omnium diſumpitur.] At quid hoc adeò inexpectatum prodigium in loco ſerpentibus haud facilè ob frequētiam habitantium acceſſibili, niſi quod Deus voluit hiſce veluti ſymbolicis ſignis demonſtrare de veternoſo illo ſerpente humani generis deceptore eſſe obtentam victoriã? Sed quæ hæc ſecuta ſunt, accipe.

^b *PROD I-
GVM DE
SERPENTE.*

Hæc (ſubdit auctor) cùm de magno Daniele didiciſſet mulier Rais, fide quidem feruentiſſima & maximè pia, gloria autem valde inſignis, prompto & alacri animo ad eum accurrens, & ſimiliter atque illa meretrix illius pedes rigans lacrymis, precibus ab eo contendit, vt ſibi naſceretur filius. Cùm autem humi deiecta vidiffet eius pedis ſoleam exercitatione à tendine diſciſſam; ſtupens tolerantiam, & emittens voces Chananææ ſimiles, dans ei funiculum, rogat vt eum circa eius pedem inuolueret, & ei rurfum reddat: Hæc eſt, inquiens, ſumma meæ petitionis. Ille verò primùm quidem non ſuſtinebat: deinde motus etiam illius lacrymis, & præterea Epifcopi & ceterorum verbis flexus, nō ſolum illum cùm funem circumuoluiſſet, ei reddidit; ſed etiam ſignificauit fore vt ipſa pareret filium, & prædixit nomen filij: Zenonem, dicens, o mulier, vocabis filium. Et ſic quidem Sanctus. Ego autem nihil dicam amplius: clarum eſt enim ita eueniſſe: nihil enim excidebat ex iis quæ ab illo prædicebantur.

^c *RAIS CLA-
RISSIMA
FEMINA
DANIELEM
ADIT ET
COLIT.*

Propterea Sanctum quoque timens Imperator, & ei omnino repugnare declinans, eum aggreditur arte & blanditiis: & cùm ipſe ſæpe eum & per multos vt ad ipſum veniret, præcatus, non perſuadebat; ipſe ad eum venit, & ritu ſupplici adorat, & illius pedes prædhenſat, rogans vt ſibi detur venia. Ille autem (quis enim ad ea videnda erat ipſo perſpicacior?) illum quidem tunc multis probis inſequitur. Deinde etiam aperit id quod multos latebat: Humilitas illa, dicens, & contritio eſt artificioſa ſimulatio, denſa pelle contegens importunitatem eius & immanitatem: ſed citò videbitis, qui omnia perſpicit, Dei oculum & validam manum, quæ etiam potentes deiicit. Atque cùm ſic quidem Sanctus tam multa feciſſet miracula, Dei que vertiſſet & proſtigaiſſet hoſtem, & res Eccleſiæ bene cõſtituiſſet, quinetiam futura prædixiſſet: reuertitur ad columnam, & certamina ac labores magno ac forti animo ſuſcipit.] At de Daniele hætenus. meminit earundem rerū geſtarum Nicephorus, qui & iſta addit: Baſiliſcus motum plebis vrbanae veritus, in ædes Imperiales extemplo reuerſus eſt, & Senatui indixit, ne moleſtiam Acacio exhiberet, quod multitudo ad incendendam vrbem parata eſſet.] ^b *Niceph. lib. 16. c. 6.*

^d *BASILISCVS
PROCV-
BIT AD PE-
DES DANIE-
LIS.*

Eadem de Daniele & Acacio habet Theodorus Lector*, qui addit præterea Olympium monachum magna libertate inuectum eſſe in Baſiliſcum Imperatorem. Iniectum quidem fuiſſe ignem in vrbem in inuidiam Baſiliſci conſtat: de quo incendio iſta habet Cedrenus: Hoc Imperatore creato, incendium florentiſſimã vrbis partē abſumpſit: Ortum enim è mediis Chalcoptariis, cùm vtramque porticum, tum contigua omnia & baſilicam deuorauit, in qua fuit bibliotheca librorum millia centena vicena continens: Inter quos libros fuit etiam draconis inteſtinum pedes cētum viginti lōgum, cui Homeri poemata Ilias & Odyſſea aureis litteris fuerant inſcripta cum hiftoria rerum ab heroibus geſtarum. Perdidit etiam mediã in Palatiis domus vtramque porticum, & in Lauſo pulcherrima donaria: ibi enim multa antiquorum ſimulacrorum erant poſita, vt ſtatua illa nobilis Gnidiæ Veneris, itemque Samiæ Iunonis, & ex alia materia Lydiæ Mineræ, quam Amafiſis Ægyptiorum Rex ſapienti Cleobulo miſerat, aliaque infinita, excuſſit ſcilicet. Excurrit ignis etiam vſque

^e *Theodor.
Collect. lib. 1.
DE OLYM-
PIO MO-
NACHO.*

ad forum Constantini Magni. Ea propter in odio vniuersorum fuit Basiliscus, incendiumq; & euersio vrbis cognominatus: nam alludebant ad serpentis nomen atque naturam. Scribit igitur ad Zenonem Senatus, &c.] sed hæc postea.

Quomodo autem inter hæc Acacius non contentus ipse non lacessiri, sed consulens omnibus Ecclesiis Orientis extorsit ab eodem Imperatore abrogationem sancitæ legis aduersus Chalcedonense Concilium, ira narrat Euagrius: Est porro apud eundem scriptorem, nempe Zachariam, Acacium Antistitem Constantinopolitanum his de rebus circuisse, monachosq; & populum Constantinopolitanum contra Basiliscum utpote hæreticum concitasse: illumq; abrogasse litteras generatim scriptas ad omnes, atque adeo decreuisse, vt ea quæ tam temerè & quasi repentino impetu facta fuissent, penitus abrogarentur: effecisseq; vt contrariæ litteræ ab eodem Imperatore, quæ Concilium Chalcedonense approbabant, passim ad omnes mitterentur. Ceterum acta hæc esse ab Acacio vigore litterarum Simplicij Romani Pontificis, epistola Gelasij Papæ ad Dardanos Episcopos manifestat, in qua hæc leguntur: Basiliscus (vt dictum est) tyrannus & hæreticus scriptis Apostolicæ sedis vehementer infractus est, & a plurimis reuocatus excessibus.] hæc ibi. Subdit Euagrius: Hæc autem litteras, quas ait contrarias alteris fuisse, Zacharias, qui quamdam animi sui affectionem secutus, totam illam conscripsit historiam, missas fecit; quæ quidem litteræ ita se habent:

Contraria littera Imperatoris Basilisci.

Imperatores ac Cæsares Basiliscus & Marcus. Apostolicam & Orthodoxam fidem ab initio in Ecclesiis conseruatam, & ad nostrum vsque continuatam Imperium, & nobis iam regnantibus custoditam & in perpetuum custodiendam, in qua baptizati sumus & credimus, solam integram firmamq; retinendam, retentamq; in omnibus Catholicis & Apostolicis Orthodoxorum Ecclesiis perpetuò continuandam decernimus, nullamque præterea quærendam esse. Quam ab causam litteras nobis imperantibus seu generatim ad omnes scriptas, seu alias, vel si quid præterea fidei & Ecclesiasticæ constitutionis gratiâ à nobis editum sit, mandamus irrita fieri abrogariq; atque tum Nestorio & Eutychemi, tum omnibus qui sunt eiusdem cum illis opinionis, tum omni denique hæresi anathema denunciari, & nec Concilium cogi; nec inquisitionem fieri de fide; sed ea quæ de ea decreta sunt, rata stabiliaq; manere.

Quinetiam prouincias, quarum Episcoporum creatio penes sedem huius regiæ & illustris ciuitatis est, reuerendissimo & sanctissimo Patriarchæ & Episcopo Acacio restituit: atque Episcopos, qui illis etiam præfunt prouinciis, proprias nihilominus sedes tenere; sic vt post istorum mortem nullum præiudicium contra ordinationis ius, quod ad sanctam sedem huius regiæ & eximie vrbis pertinet, ex ea re fiat. Denique quod hoc diuinum nostrum decretum vim habeat diuini edicti, nemini dubium & obscurum esse volumus.] hæc tenus noua sanctio priorum abrogans. De eiusmodi autem edicto Theodorus Lector his verbis meminit, addens nouam hanc causam eius sanctionis edendæ: Basiliscus (inquit) cognitò Zenonis motu, quem Isauriæ concitauerat, Zenonidem coniugem suam sumit, & Acacio se & clero & monachis in ecclesia purgat, sedique illi iura sua restituit, & alio edicto priora abrogat.]

Intelligis atque satis perspicuè intueris, lector, quantam in Principibus ius regnandi pariat inconstantiam. Qui enim iam à temporibus Leonis Imperatoris Eutychemianam ex animo sectatus est hæresim, & factus Imperator eandem publica sanctione muniuit ac promulgauit: paulo post cum ob eam causam aduersari sibi expertus est Senatum & populum, & super omnes Constantinopolitanum Episcopum, Zenonemque audiuit è latribus emersum cõfasse exercitum in Isauria; vt imminentem sibi ruinam vitare posset, mox instar Protei mutat formam, apparensque ex improviso Catholicus, vt Saul inter Prophetas, pro recta fide promulgat edicta, & promulgatas aduersus Catholicam fidem leges antiquat atque penitus delet, seque vt Samueli Saul duplex animo, arbitrio tradit Episcopi: Ita planè verisimilis hæreticus, quæstum pietatem putans, veluti quadam nundinatione, simulata religione redimere conatus est firmitatem vacillantis Imperij, bis impius, dum abutitur ad lenocinium pietate; ter quaterq; sacrilegus, dum sacri cultus pretio mercari conatur regnum.

Ceterum quod ad sanctionem pro fide Catholica postremò editam pertinet: sicut priorem illam impiâ à Timotheo inuasore sedis Alexandrinæ, impugnatore Concilij Chalcedonensis

Enagr. lib. 3. cap. 7. ACACIUS AGIT VT BASILISCVS AVG. REVO. CRETATVM RESCRIPTVM.

Epist. II. Tom. I. epist. Roman. Pontif.

EDICTVM BASILISCI PRO FIDE CATHOLICA.

THEODORUS LECTOR

THEODORUS LECTOR

Acacius scriptam fuisse diximus; ita hanc ab Acacio dictatam & Imperatori subscribendam oblatam, ex iis quæ dicta sunt, facile intelligere possumus. Cognoscis etiam, si attendis, in ea esse posita quæ à Simplicio Papa ad Acacium scribente adeo fuerant inculcata; nimirum nullatenus permittendum, vt in causa fidei iterum œcumenicum Concilium cogretur. At quòd ad finem eius per Acacium additum est, vt per Basilisci eiusmodi sanctionem reuocaretur quod per Leonem Romanum Pontificem tempore Concilij Chalcedonensis fuerat abrogatum præsumptum priuilegium eius Ecclesiæ, vt sub aliis metropolitaneis Ecclesiis positos ordinaret Episcopos: res planè indigna fuit Acacio, vt à tyranno atque hæretico & sæculari potestate priuilegia quæreret stabiliri, quæ neque in magno Confessu Patrum statuta vim valuerant sub Anatolio obrinere. ex qua quidem adipiscendi primatum prurigine maximas sibi ac posteris Acacius struxit diffensiones, de quibus suo loco dicendum. At hæc de Basilisci & Acacij rebus gestis hoc anno cœpta, in sequentem etiam propagata fuisse, dicere iure possumus: sed non nisi restitutione Zenonis sequens annus à præsentis certis notis distingui posse conceditur. agemus igitur de ea suo loco.

Cum his flagraret incendiis Oriens, Iudæorum præcipui Rabbi Assè & Rabbi Hammai confarcinarunt Thalmud Babylonicum blasphemis scatens. tertia hæc fuit collectio: nam prima habita est à Iuda Simeonis filio, anno centesimo & quinquagesimo ab vltima clade Hierosolymorum; secunda verò à Rabbi Ioannam, anno trecentesimo ab eadem clade. sed de his pluribus Sixtus. Iam verò conuertamus oculos in Occidentem.

Hoc anno Genfericus Rex Vandalorum in Africa vita functus est, cum regnasset (secundum sententiam Victoris) annos triginta septem, licet Procopius trigintanouem Genferici regno tribuat: sed Victorem res sui temporis scribentem præstat audire. Porro eiusmodi numerum annorum regni Genferici ducere eum à tempore captæ Carthaginis, non autem ex quo Vandalis in Africam ingressi sunt, satis potest intelligi, dum superius numerat quindecim annos eiusdem regni tempore quo Romanam cepit urbem, quem necesse est numerum cœpisse ab anno quadringentesimo quadragesimo, qui primus numeratur post captam Carthaginem: nam ipsam urbem Romam liquet à Genferico captam (vt dictum est) anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quinto. Prædicatur hic Regum omnium felicissimus: Etenim nulli planè vquam id datum est, duarum totius Orbis potentissimarum urbium expugnatorem fuisse, Carthaginis atque Romæ, potitumque manubiis de eis erexisse trophæa. Vt ex his, quanti Deus faciat mundi regna, atque præsentis vitæ gloriam, quibus locupletauit crudelissimum barbarum, eundemque perfidum Arianum, ipsi Deo semper in sensum, sanguine martyrum cruentatum, intelligi possit.

Mortuo igitur Genferico (inquit Victor) Hunericus maior filius patri succedit. Qui primordio regni (vt habet subtilitas barbarorum) cœpit mitius & moderatius agere, & maximè circa religionem nostram: vt etiam vbi antea sub Genferico Rege præiudicatum fuerat, ne spirituales fierent conuentus, conuenticula concurrerent populorum. Et vt se religiosum ostenderet, statuit sollicitius requirendos hæreticos Manichæos, ex quibus multos incendit, plurimos autem distraxit nauibus transmarinis: quos penè omnes Manichæos suæ religionis inuenit, & præcipuè presbyteros & diaconos Arianae hæreseos. Vnde magis erubescens, amplius in illos exarsit. De quibus repertus est vnus nomine Clementianus monachus illorum, scriptum habens in femore, Manichæus discipulus Christi Iesu. Propter quod magis laudabilior memoratus Rex videbatur, in vno displicens, quia cupiditati insatiabili vehementius inhiabat, & prouincias regni sui variis calumniis atque indictionibus onerabat; vt de illo præcipuè diceretur, Rex egens magnus est calumniator.] hæc de primordiis Hunerici Victoris; reliqua autem de eo suis locis dicenda erunt.

Sequitur Christi annus quadringentesimus septuagesimus septimus, quem nullius illustravit Consulatus; nam non nisi post Consulatum inscribi consuevit Basilisci atque Armatii. Quo ipso anno, eodem Basilisco Imp. in ordinem redacto, Zeno iterum imperauit. Tenuisse autem Imperium Basiliscum annum vnum & menses sex, dictum est superius; licet Procopius annum vnum & menses octo ipsum imperasse tradat: quinetiam & Cyrillus in Sabasta-

ACACIUS TYRANNO IVRA ECCLESIAE OBTINET.

Sixtus lib. 2.

GENSERICUS OBIVS. Victor de

perfect. Vandal. lib. I. Procop. de bello Vandal. lib. 1.

Victor de perfect. Vandal. lib. 2. HUNERICVS SVCESSOR GENSERICI QVALIS.

BASILISCVS IMPERARE DESINIT. Procop. de bello Vandal. lib. 1. ba testa-

ba testatur menses viginti Basiliscum regnasse. Quoniam autem modo acciderit ut pestilens homo sublatus fuerit, audiamus à Procopio, qui ait: Cum Basiliscus octo menses super annum tyrannidem exercuisset, omnibusque ob eius auaritiam & aulicis & militibus insensu esset: à Zenone tandem exercitu petitus est. Vbi amborum copiarum in conspectu fuere, Armatus (sic enim nomen Duci erat, qui ab eo missus fuerat) Zenonis Ducibus se cum toto tradit exercitu. Sic igitur Deo & hominibus inuisus Basiliscus, Armati Exconsulis & Magistrum militum defectione, Imperio excidit. Sed quid post hæc? subdit Procopius:

Igitur Constantinopoli Basiliscus acceptæ cladis & proditiōnis nuncio, protinus in templum confugit: ubi captus ab Acacio Præsule Constantinopolitano ob eius impietatem, ac Zenoni traditus est: Nam ab Orthodoxa fide deficiens, in Eutyrianam sectam inclinauerat, omnemque vitam pessimis moribus inquinauerat, ex quo odio cunctis erat. Zeno rursus Imperium repetens, Armati officium ante omnia probauit: verum paulo post eum in suspicionem venientem de medio sustulit. Basiliscum autem tyrannum simul cum vxore & filiis in Cappadociam mittens hiemis tempore, iussit neque veste, neque cibariis iuari. Ex quo breuiter vnâ se complexi corporibus, collacrymantes miserè perierunt: vnde tyrannidis poenam breui tempore dedit. Sed hæc postea contigerunt. hucusque Procopius. locus præstitutus exilio, Lyminis à Marcellino nominatur, ubi Basiliscus cum suis fame locutabuit. ista quidem ipse hoc anno post Consulatum Armati. Tali clausit sine vitam impius Basiliscus, uti fame periret, qui (inquit Suidas) pecuniam exegit ab Ecclesiarum Episcopis, & Acacium Constantinopoli Episcopatu propemodum pepulisset, nisi à multitudine eorum qui monachi dicebantur, reprehensus fuisset, homo insigni auaritia, ut ne cerdonibus quidem & contemptis opificibus parceret, omniaque plena essent lacrymarum inter illas exactiones. hæc Suidas.

Porrò hæc omnia superum nutu facta esse, intercedente apud Deum pro Zenone sancta protomartyre Thecla, probauit euentus: nam de ea ista habet Euagrius: Zeno verò per visionem (ut fertur) conspicatus sanctam, strenuam, & eximiam martyrem Theclam, non ipsum solum impellentem, verum etiam pollicentem restitutionem, versus Constantinopolim exercitum ducit. Atque viris qui illum obsidebant, muneribus inductis, Basiliscum, cum iam biennio regnauerat, Imperio exturbat, & ad sacri templi adyta confugientem hostibus auferendum tradit. Quam ob causam Zeno egregiæ martyri Theclæ amplissimum templum splendore & pulchritudine eximium Seleuciæ vrbis Isauriæ dedicauit, pluribusque ac planè regalibus monumentis, quæ ad nostram vsque ætatem seruata sunt, exornauit. hæc Euagrius. Ceterum de obitu Basilisci ac suorum hæc ab aliis diuersa Euagrius habet: Basiliscus autem mittitur in Cappadociam, mortem appetiturus. Vbi in diuersorio, nomine Aconso, vnâ cum vxore & liberis trucidatur. ita Euagrius. hunc tandem consecutus est finem homo perfidus, hæreticorum patronus, re vera Romani Imperij pestis & exitium.

Per huiusmodi autem vexationem non nihil ad meliorem frugem redditus Zeno videri voluit: Etenim simulac peruenit Constantinopolim, memor prædictionis sanctissimi Danielis, qua prænuñciarat fore, ut sicut pellendus, ita & esset paulo post restituendus in regnum: confestim vnâ cum coniuge ad ipsum in columna agentem perrexit, & de accepto eius precibus tam insigni à Deo beneficio gratias egit. hæc quidem ipsius Danielis Acta continent.

Ne quid in super prætermitteret Zeno Catholici Imperatoris imaginis, præclarum pietatis illud specimen edidit, & rectæ fidei indicem prodidit, cum epistolam scripsit ad Simplicium Romanum Pontificem, qua fidei suæ in omnibus testatam redderet integritatem. Non extat ipsa quidem, verum de ea mentionem habet idem ipse Papa Simplicius in Apostolicis litteris ad eum redditis hoc ipso anno mense Octobris, quæ sic se habent:

Simplicius Episcopus Zenoni Augusto.

Inter opera diuinæ prouidentiae, quæ pia semper & iusta sunt, nostris quoque temporibus eloqui potentias Domini, vix quælibet humana lingua sufficet. Quis enim valeat vel cogitatione complecti, vel voce depromere, quod in ipso vtriusque rei laborantis articulo, & votis publicis religionis sanctæ reddidit vos quieti; nisi quòd tanti consideratione miraculi clamandum est cum Propheta: Hæc est mutatio dexteræ Excelsi, quæ exaltantes semetipsos potenter humiliat, & humiliantes se clementer exaltat. In quibus etiam si dispensationis supernæ sagacius mensura libretur; profectò euidenter apparet; ideo perfidorum

BASILISCVS
CVM SVIS
FAME PERI-
RE COGIT-
TVR.

Euag. lib. 3.
c. 8.
S. THECLÆ
BENEFICIO
ZENO RE-
CEPIT IM-
PERIVM.

Acta Da-
niel. c. 47.
Sur. die 11.
Decemb.
ZENOSCRIBIT
AD
ROM. PONTI-
FICEM.
Simpl. epist.
7. Tom. 1.
epist. Decretal.
EPISTOLA
SIMPLICII
PAPAE AD
ZENONEM
IMP.

Psal. 76.

A fidorum irrepsisse perniciem, ut fides clementiæ tuæ etiam inter aduersa probaretur; quantoque magis rebus virgeri crederetur infestis, tãto clariùs vestra magnanimitas immineret; atque ob hoc mansuetudinis vestræ de Constantinopolitana vrbis prouenisse discessum, ut vniuersorum desiderijs expetiti, gloria maiore rediretis; ut ex contrariorum periculis, quod in vobis esset, cunctis vitæ nosceretur, Dauidicæ nimirum illius virtutis exemplo, qua singulari patientia cedens paululum furoribus parricidæ, continuo post victoriam populorum precibus imploratam, præstantiore fastigio est reuersus in regnum. Lætare igitur, venerabilis Imperator, eos fuisse tuos hostes, qui extiterunt Diuinitatis inimici: atque gaude cum Ecclesia laborasse, & cum fidei Catholicæ libertate Imperium restitutum: Atque ut in omnibus doceas causam tibi cum Deo esse communem, eius ope viriliter fretus insiste: ut per quem publicos incubatores subegit, Ecclesiæ quoque depellat tyrannos. Si cut enim pietas vestra merito recteque confidit, illo nos tempore nihil aliud Deum nostrum suppliciter implorasse, quàm ut nobis Romani Imperij Præsules, quales nunc loquimur, redderentur: ita expectari cernitis, ut huiusmodi vos esse, ipsorum actuum qualitate monstretis.

Respicite, quæso, Augustæ memoriæ Marciani atque Leonis omnimodo conspicuam Catholica deuotione constantiam: & salubri consideratione perpendite, cum in eodem loco stare nequierint, qui ab eorum rectitudine deuiarunt, successorem regiæ potestatis legitimum ac diuinitus attributum eum fore sine dubio, qui illorum fidei perstiterit imitator. Debes, gloriosissime & clementissime fili Imperator, Augustæ memoriæ tantorum virorum taliumque reuerentiam, debes vices muneribus Dei. Ille te ad istorum reduxit Imperium: tu Deo istis similem redde famulatum. Et quia hæc, beato Apostolo docente nos Petro, mea nuper humilitate prædicante, refutata sunt; à casuris, Deo fautore, proficiant in regni soliditate mansuris.

Ego quidem litteris, quas vestra clementia destinauit, pignus immensum venerandæ religiositatis accipiens, & ingenti gratulatione respiro, & omnino non ambigo mentem vestram in rebus diuinis gesturam longè potiora quàm cupio. Sed mei memor officij, in hanc partem clementiam tuam ideo prolixiori hortor alloquio, quia Imperij sui pariter & salutis affectu illis te causis inhærere semper exopto, quibus solis & præsentis regni stabilitas custoditur, & æterni gloria comparatur. Vnde ante omnia precor, ut Alexandrinam Ecclesiam non minùs à funesto, quàm ab hæretico peruafore clementiæ vestræ dispositionibus liberatam, Catholico ac legitimo restitui censeatis Antistiti; eisque etiam, quos temeritate diabolica diuersis Ecclesiis ordinasse perhibetur, eiectis, rectæ fidei subrogari constituatis Episcopos: ut sicut Rempublicam vestram à tyrannica dominatione purgastis, ita vbique Ecclesiam Dei ab hæreticorum latrociniis atque contagis exuatis: nec id potius præualere patiamini quod iniquitas temporum tulit, & ij quos non solum vestro Imperio, sed & in Deum quoque rebellis spiritus concitauit, quàm quod tot tantique Pontifices, & cum egregiis Orthodoxisque Pontificibus vniuersalis Ecclesiæ decreuit assensus.

Chalcedonis Synodi constituta, vel ea quæ beatæ memoriæ prædecessor meus Leo Apostolica eruditione perdocuit, intemerata vigere iubeatis: quia nec vllò modo retractari potest quod illorum definitione sopitum est, nec vllatenus recipi toties vno vndique ore damnatus. Ipsa est quippe (sicut experti estis) Catholica fides, quæ potentes de sede læsa deposuit, & exaltandos humiles custodita seruauit. Quare fatagendum est pietati tuæ, ut qui huius tibi auctor est doni, sit ipse etiã propagator. Data septimo Idus Octobris, post Consulatum Basilisci & Armati.]

Porrò ex sententia Romani Pontificis à Zenone cuncta esse impleta constat. Atque in primis intrusos à Basilisco hæreticos Episcopos ab ipso fuisse eiectos, auctor est Euagrius, dum hæc ait: In Imperium restitutus Zeno, visus est prudentior esse factus: perinde ac bene conscius illud sibi abrogatum à Deo fuisse ob susceptum patrocinium hæreticorum, mox legem sanciuit, qua decreta Basilisci tyranni in litteris generatim ad omnes prescriptis comprehensa, abrogata fuere: & Petrus Ecclesia Antiochena, & Paulus Ephesina expellitur: Episcopi Asiæ quo placarent Acacium, deprecari culpam, veniamque petere cœperunt; mittunt quoque ad eum poenitentiae libellos, quibus asserbant, se non sua sponte, sed vi ac necessitate coactos, litteris Basilisci generatim ad omnes datis subscripsisse: atque aded iureiurando confirmant rem ita re vera se habere, seque non aliter quàm Concilium

Euag. lib. 3.
c. 8. 9.
ZENO PRU-
DENTIOR
AGIT PRO
FIDE CA-
THOLICA.

CHRISTI
477.SIMPLICII PAP.
10.ZENONIS IMP. 4.
ODOACR. REG. 2.

cilium Chalcedonense vel credidisse, vel credere. Libelli autem hanc habent sententiam: **A** Epistola, siue libellus duplex ab Episcopis Asiae ad Acacium Episcopum Constantinopolitanum missus.

Acacio sanctissimo religiosissimoque Ecclesiae Constantinopolis, quae Noua Roma dicitur, Patriarchae S. & postea: Venit ad vos, uti par est, qui nostrum locum suppleat. & paulo infra: Per illos libellos agnoscimus, nos non nostra voluntate, sed necessitate adductos, litteris subscripsisse Basilicis, eisdemque non animo, sed verbis dumtaxat consensisse. Nam Dei optimi maximi aspirante numine, cui nostrae preces gratae acceptaeque sunt, credimus non aliter quam a trecentis decem & octo Orbis terrae luminibus & centum quinquaginta sanctis Patribus accepimus. Credimus praeterea Actis quae a sanctis Patribus Chalcedone coactis sancte sincereque decreta sunt. Jhaec ipsi. Sed turpis plane est excusatio ista tum quibuscumque Christianis, tum maxime Episcopis totius Asiae, in quibus omnibus B emarcuisset penitus vigor pristinus, & quae infidebat olim in eiusdem prouinciae Episcopis sacerdotalis constantia penitus cneruata esset.

Quod autem lapsi Episcopi libellum supplicem pro restitutione darent Acacio, & non ex more ad Simplicium Papam miserint; illud in causa fuit, quod ob rem bene gestam aduersus Basilicum tyrannum, idem Simplicius Papa eidem legauerat vices suas: quod sane idem Romanus Pontifex profitetur in litteris postea datis, quas suo loco reddemus. Testatur id & Gelasius ad Dardaniae Episcopos scribens verbis istis, de ipso Acacio agens: Cur (inquit) tanto tempore, cum ista gererentur, vel gerenda cognosceret, non ad sedem Apostolicam, a qua sibi curam illarum regionum nouerat delegatam, referre maturauit? & c.]

Inter tot autem tantaque leta nouus casus animos omnium vehementer exagitauit, terremotus videlicet, de quo ista Cedrenus: Anno quarto Zenonis Imp. terribilis fuit terrae C motus Constantinopoli die vigesima quinta Septembris. Corruerunt multa templa, domus, rostraque; funditus, & obruta immensa hominum multitudo. Cecidit etiam globus columnae fori, & statua Theodosij Magni, quae columnae Tauri imposita erat, muri interioris satis longa pars. Durauit diu ille terramotus, adeo ut foetor quoque urbem occuparit. Jhaec ipse. Ita plane (si coniectari licet) terra ipsa suis visa est clamasse vocibus, Pax, pax, & non erit pax: etenim visa est magnorum malorum esse praenuncia; cum videlicet, qui ad horam Imperator Catholici hominis sibi laruam imposuerat, eadem postea citò proiecta, qualis esset perfidus omnibus Orthodoxis innotuit: sed quando id contigerit, suo loco dicemus: modo autem in his immoremur, quae ab eo pro cultu Catholicae fidei pie sancteque ipso reditus sui exordio gesta sunt.

Quod verò ipso primo in Imperium regressu Zenonem hortatu Romani Pontificis eiecisse D diximus, quos intruserat Basilicus, depressisseque omnes qui eius fauore vim acceperant Eutyrianos Episcopos, & eos etiam Epheso atque Antiochia remouendos esse praecipisse: Quid, inquit, de execrando illo omnium malorum auctore Timotheo Alexandrinae sedis inuafore, quem officii & beneficii auctum sub Zenone Constantinopoli antea exceptum vidimus? Putans iste Zenonem verè in Catholicum esse mutatum, spe destitutus, merore absorptus, Iudae proditoris instar cruentus carnifex est exitum consecutus. Quod enim iniquè admodum qui praecesserant eidem ignouissent Imperatores; ipsemet in semetipsum iusto Dei iudicio vindex scelerum insurrexit, & sui ipsius iustus ultor existens, ipse sibi mortem consciiuit. Quomodo autem id acciderit, Liberatus Diaconus ita narrat:

Postquam Imperator Zeno reuersus est ad Imperium, Timotheus Aelurus metuens zelum quem habebat circa Chalcedonensem Synodum, optauit sibi mortem; & istud perfectu E ueranter orans, ab humana vita, hausto veneno, solutus est. Dicunt sequaces eius, prauidisse eum diem obitus sui: & re vera qui se parabat veneno interficere, sciebat. Jhaec Liberatus Diaconus suorum temporum testis. Ex quo redarguas Euagrium, qui Zachariae Eutyriani historici assectatus vestigia, de Timotheo eodem ait, ipsum a Zenone sedere permissum vsque ad obitum: nam restitutum fuisse in pristinum locum Timotheum alterum legitimum Episcopum Alexandrinum, agente pro eo Romano Pontifice, suo loco dicemus, cum de turbis Alexandrinis post Timothei obitum iterum repetitis agendum erit.

Ex hoc nefario Timotheo dicti sunt Timotheani heretici, aduersus quos aliasque huius temporis haereses eruditè scripsit Samuel Syrus; de quo habet ista Gennadius: Samuel Edessena Ecclesiae presbyter multa aduersus Ecclesiae inimicos Syro sermone construere dicitur, praecipua tamè intentione contra Nestorianos, Eutyrianos, & Timotheanos nouellos, sed sibi diuer-

A S I A E
EPISCOPI
RESIPI-
SCVNT.*Gelas. epist.
II. Tom. I.
epist. Decret.TERRAE-
MOTVS PRO-
DIGIOSVS.b Liberat.
Diac. Breniar.
c. 16. Tom. 2.
Conc.
DE OBITU
TIMOTHEI
AELURI.
c. Enagr. lib. 3.
cap. 12.HAERETI-
CI TIMO-
THEANI.
d Gennadius
de Script.
Eccl. c. 52.CHRISTI
477.SIMPLICII PAP.
10.ZENONIS IMP. 4.
ODOACR. REG. 2.

A diuersos haereticos. Vnde & frequenter triforem bestiam Ecclesiastica simul sententia cum auctoritate sanctarum Scripturarum summam confecit: ostendens Nestorianis, Deum in homine non purum hominem ex Virgine natum: Eutyrianis, veram humani generis carnem a Deo sumptam, & non de caelo exhibitam, nec crassi aeris substantiam in carne incessisse & formatam: Timotheanis, ita Verbum carnem factum, ut manente Verbo in sua substantia & homine in sua natura, societate, non commixtione vnà Filij Dei reddidisse personam. Viuere adhuc apud Constantinopolim dicitur: nam initio collati Anthemio Imperij & scripta eius, & esse eum in carne cognoui. Jhaec Gennadius.

Quis autem pro huiusmodi nefandis Timotheanis scripserit, idem ostendit paulo superius haec dicens: Syrus natione Alexandrinus, arte medicus, ex philosopho monachus, vir dicendi peritus, scripsit aduersus Nestorium prius eleganter & fortiter: modo autem dum in illum inuehitur nimius, & syllogismis magis quam Scripturis agit, Timotheanum dogma fouere coepit. Denique ambiguus etiam sui, suspendit animum a consensu Chalcedonensis decreti, nec acquiescendum putat Filium Dei duabus post incarnationem consistere naturis. Jhaec ipse: qui & de eodem Timotheo agens, sic ait:

Scripsit ad Leonem Imperatorem libellum valde suauis, quem prauo sensu Patrum testimoniis in tantum roborare conatus est, ut ad decipiendum Imperatorem, & suam heresim constituendam, penè Leonem vrbis Romae Pontificem & Chalcedonensem Synodum ac totos Occidentales Episcopos aliorum adminiculo Nestorianos ostenderet. Sed fauente Deo, a Chalcedonensi Concilio hostis Ecclesiae arguitur & confutatur. Viuere adhuc in exilio iam haeriarca dicitur & habetur. Hunc ipsum libellum noscendi gratia ego rogatus a fratribus in Latinum trāstuli, & cauendum praetitulau. Jhaec ipse: quibus apparet, ante haec tempora, dū Timotheus in exilio ageret, ipsum librum Timothei ab eodem Gennadio esse rranilatum. Sed etsi hunc Timotheum dictae haeresis constet auctorem fuisse; ex his tamen quae superius saepe dicta sunt, satis apparet eundem Alexandrinum Timotheum eandem quam Dioscorus atque Eutyches haeresim sectatum esse. Quinam autem alij scriptores praeter Samuelem hoc tempore aduersus Eutyrianam haeresim scripserint, alibi dictum est.

Sed qui in locum eiectorum Episcoporum fuerint substitui, Euagrius narrat: nempe Antiochia Stephanum, de quo plura inferius dicturi sumus, in locum verò defuncti Timothei fuisse subrogatum Petrum. sic enim idem auctor ait: Mortuo Timotheo, Alexandrini Petrum cognomento Mongum sua ipsius auctoritate sibi Episcopum deligunt: quod Zenonem, vbi ad aures eius peruenit, vehementer conturbauit. Itaque Petrum multauit morte: Timotheum autem, qui Proterio successerat, qui que tum propter quamdam populi seditionem aetatem degebat in Canopo, accersit. Sic Timotheus Imperatoris iussu suam Episcopalem sedem denuo obtinet: prout ut ex litteris Papae Simplicij admonitus fuit. Ceterum quod Petrus morte multatus sit, redarguitur Euagrius a Liberato Diacono & aliis historicis. Sed de his agemus anno sequenti.

Hoc eodem anno, qui numeratur quintus ab obitu sancti Euthymij magni nominis anachoretæ (ut auctor est in eius Vita Cyrillus) Anastasius Episcopus Hierosolymitanus ex hac vita migravit anno vnde uigesimo suae sedis, ut ex tempore obitus Iuuenalis praedecefforis colligitur: in eius verò & locum ordinatur Martyrius monachus genere Cappadox: quod quidem futurum S. Euthymius longè antè praedixerat, ut Cyrillus his verbis narrat post recensitam caedem Proterij Episcopi Alexandrini per impium Timotheum illatam: Cum ergo in Aegypto omnia essent plena turba & tumultu; duo anachoretæ, quibus no-

men erat Martyrius, & Elias, vnus quidem Cappadox, alter verò Arabs, profecti ex monte Nitriae ad magnum illum veniunt Euthymium, & vnusquisque eorum in cella separata apud ipsum longo tempore sunt versati: quos quidem hic vir diuinus amplectebatur lege amicitiae, & assidue inuitabat ad colloquutionem, & ad Cutilam & Ruban secessus & descensus eos quoque similiter faciebat participes: cum quibus & vnà cum Gerasimo & aliis deinceps anachoretis sanctae illius manus vnaquaque Dominica intemerata sumebat sacramenta. Prauidit autem magnus Euthymius perspicaci oculo animae ea quae erant euentura Martyrio & Eliae; nempe fore, ut Iacobi, qui clarus erat in choro discipulorum, vnusquisque eorum sedis sit successor futurus. Jhaec de rebus Martyrij ante Episcopatum & visione Euthymij Cyrillus.

Simulac autem vir sanctissimus thronum Hierosolymitanæ conscendit Ecclesiae, è sublimi loco oculis mentis lustrans populum sibi subiectum, vidensque adhuc vigere dissidia, foueri;

*accepisse

*Gennad. c. 81

*Gennad. c. 72

TIMOTHEI
SCRIPTA
HAERETI-
CA.PETRVS
MONGVS
EPISC. ALEX-
ANDR.*Apud Syr. die
20. Ianuarij.
MARTY-
RIVS EPI-
SCOPVS
HIEROSOLY-
MVS.
d Cyril. in Vit.
S. Euthym. die
20. Ian. apud
Syr.

ueriq; studia hereticorum, quæ tempore nefandissimi Theodosij fuere inter monachos potissimum disseminata: ex imo pectore trahens suspiria, in memoriam reuocauit functiones diuini pastoris ab Ezechiele ita descriptas: Sicut visitat pastor gregem suum in die, quando fuerit in medio ouium suarum dissipatarum: sic visitabo oues meas, & liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersæ fuerant in die nubis & caliginis: & educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in terram suam, & pascam eas in montibus Israël in riuis & cunctis sedibus terræ. In pascuis vberimis pascam eas, & in montibus excelsis Israël erunt pascua earum. ibi requiescent in terris virentibus, & in pascuis pinguibus pascentur super montes Israël. Ego pascam oues meas, & ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. Quod perierat requirā, & quod abiectum erat reducā, & quod contractum fuerat alligabo.] Ista, inquam, de Israëlitis pastore, Israëliticæ regionis Episcopus memoria repetens, vt eadem periceret, totis contendere viribus cœpit; concepitque tantam spem ob noua signa de restituenda collapsa fide Catholica hoc eodem anno ab ipso Imperatore Zenone ostensa, cum ab eo abiici audiret Eutythianos Episcopos, & explodi editam contra Chalcedonensē Concilium sanctionem Basilicæ Imperatoris.

LEGATIO A
MARTYRIO
EPISCOP.
AD ZEN.
IMP.

APUD SVR.
IANUAR.

Quamobrem consilium iniit legationis mittendæ Constantinopolim ad eundem Augustum: Deligitur ad opus industria & sanctitas Phidi diaconi, alumni magni illius Euthymij, quem haud pridem ex hac vita migrasse diximus. At quoniam non latebat Deum, quæ occulta erat hominibus, mens perfida Zenonis Imperatoris: ne ea legatio incassum perueniret Constantinopolim, sed reuocaretur in Palæstinam, diuinum consilium anteuertit, & quidem immenso miraculo, quod fide dignissimus testis Cyrillus sui temporis & regionis historicus omni fide testatum posteris tradidit hisce verbis:

Quinto autem anno postea, ab obitu Euthymij scilicet, moritur quidem Anastasius Patriarcha, iam incipiente mense Ianuario. Zeno verò reuersus ab exilio vincit quidem Basilicum, qui adhuc tenebat Imperium; rursus autem recuperat Imperium, quod amiserat. Et sedi quidem Hierosolymitanae succedit Martyrius, de quo à me superius sæpe facta est mentio: qui ad ipsam Imperatorem Zenonem & Acacium Episcopum Constantinopolitanum scribit de schismaticis & illorum blasphemia & vitanda heresi: & cum Phido diacono dedisset litteras, mandat ei quoque non pauca ore dicenda.

LEGATIO
TEMPESTATE
INTER
CIPITVR.

Ille autem cum Ioppen peruenisset, & quoddam ascendisset nauigium, quod proficisceretur in Corycium; vbi fuit in ipso mari Parthenico, in magnam incidens procellam & tempestatem, media nocte patitur naufragium. Cum verò iam demergeretur, nec se supra fluctus possit omnino tollere, sed propterea quod in medio mari esset, & quod nox esset obscura & incerta, periret: in quoddam lignum ex inopinato, vel potius quod Deus id dedisset, incidit: & cum in quemdam locum enataisset, & à tanta calamitate se paululum recreasset, venit ei in mentem admirabilis Euthymius, & statim illius implorabat auxilium aduersus periculum, & ambas ei manus tendebat, & illius nomen sæpe inuocabat. Cum sic ergo laboraret, ei alicunde magnus apparet Euthymius, per mare transiens, & secure in ipsis fluctibus inambulans. Quem cum repente vidisset, Phidus adductus est in admirationem. Eum autem ab omni angore & timore volens rursus statim liberare, ea qua prius quoque solebat allocutione: Noli, inquit, timere. Ego sum Euthymius Dei seruus. Scias non esse bonum hoc iter in conspectu Dei: neque enim afferet vtilitatem aliquam matri Ecclesiarum. Et ideo te oportet reuerti ad eum qui te misit, & ei meo nomine iubere, ne sit sollicitus de disunctione schismaticorum: haud enim ita diu abhinc, sed illo Pontificatum obtinente, futuram vnionem, & omnes qui sunt Hierosolymis, futuros vnum gregem & sub vno pastore. Te autem oportet venire ad meam Lauram, & fratrum quidem cellas diruere ab ipsis fundamentis, cœnobium verò ædificare illic, vbi meum ædificasti cœmeterium. Non enim Lauram, sed cœnobium potius esse locum Deo placet.

DE EUTHY-
MIUS LIBE-
RAT LEGA-
TVM NAV-
FRAGVM.

Hæc ille quidem mandat Phido, & suo eum pallio induit. Ille autem re ipsa & non in somnis protinus raptus, non dissimili fortè modo ei quo Habacuc, ita facile & momento temporis statuitur in littore, & perinde ac si è somno surrexisset (ò diuinam prouidentiam!) in sancta inuenitur ciuitate. Sic autem præter opinionem in domo conseruatus, deponit quidem illud diuinum Euthymij pallium, quod tantum pelagus transuolare penna citius effecit & tutius; consueto autem induitur vestimento: Illud verò (sed est attendendum, miraculo enim cognatum & consimile sequitur miraculum) à quadam veluti manu abreptum,

A reptum, euanesceit & tollitur de medio. Cum ad se ergo rediisset Phidus, & quænam eum mala oppressissent considerasset, vndæ, fluctus, nox, desperatio, & quæcumque sunt mala tempestatis: deinde verò animo agitasset repentinam huius inexpugnabilis calamitatis solutionem, magnumque Euthymium; & quemadmodum cum iam esset defessus, & grauius suffocaretur, ei apparet pedibus ingrediens in fluctibus, & veluti manum illam porrigens hilarem, vultumque vnâ & vocem, & ei mandans ea quæ dicta sunt, & tandem imponens pallium, & tantum mare veluti alatum per ærem transmittens, & domi suæ reddens insensibiliter: Hæc cum apud se considerasset Phidus, emisit illas voces cum magna admiratione: Nunc scio verum esse & germanum Dei seruum magnum Euthymium, ab eoque missum me liberasse à calamitate.

Deinceps autem hæc quoque matri narravit. Illa verò eis aures lubenter accommodans (amabat enim non solum filium, sed etiam Deum) & propterea tam eius qui seruat, quam eius qui seruatur, delectata narratione, & etiam lacrymas profundens ex oculis, consuluit filio vt omnia impleret. Deinde autem ad Patriarcham quoque transiens, ei Phidus renunciauit omnia. Ille verò admiratus narrationem, quæ omnem rationem superat & opinionem: Re vera (inquit) Dei propheta est magnus Euthymius, magnaque est & quæ dici non potest apud illum fiducia. De ijs enim quæ Lauræ euentura essent, cum nos omnes essemus testes, prædixit iam in Christo consummandus. Hæc cum dixisset, ipsi quoque Phido permittit vt ædificet cœnobium, & concedit vt ad id proficiscatur: simul professus, se quoque omnibus viribus opus vnâ esse aggressurum.]

Probauit autem euentus hæc omnia Dei nutu atque potentia facta esse, cum ipse Deus maius atque euidentius subiecit miraculum, quo non vnum hominē è mari eripi transferat: Cuius momento contigit in Palæstinam, sed multa millia hominum è profundo erroris in regnū lucis in ictu fermè oculi, omnibus cernentibus & admirantibus, inusitato quodam modo accidit sublimè ferri. Quid autem id sit, & quomodo factum fuerit, ex eodem Cyrillo auctore accipe: Cum iam quidem Patriarcha Martyrius, fidem tribuens Phidi visioni admirabili, & ijs quæ in mari prædixit ille magnus, de his quidem schismaticis cessauit cogitare. Non multū autem temporis intercessit, & veluti ex diuiniore quadam visitatione, Marcianus, cuius paulò antè memini (hicerat Archimandrita princeps hereticorum ipse hereticus) omnes ipso conuocat in cœnobio, quod ab ipso constructum fuerat in sancta Bethlehem: & Quousque tandem (inquit) ò fratres & patres, contendimus corpus Ecclesie diuidere in partes, idque cum nec nobis quidem constet quæ sit Dei voluntas, sed rem sic credamus proprijs cogitationibus? Est ergo nobis considerandum, ne fortè existimantibus recta via ingredi, in auia contingat incidere. Sunt enim incertæ hominum cogitationes, sacra aiunt eloquia. Et si videtur, sequentes illud Apostolicum, & veluti exemplo vtentes, in conspectu iaciamus sortes Episcoporum & monachorum: & si fors quidem venerit ad monachos, oportet omnino perseverare in ijs, in quibus nunc manemus, & quæ nobis placent: sin autem ad Episcopos, cum ipsis communicare,

Cum hanc attulisset sententiam Marcianus, nullus erat ex ijs qui aderant, qui non laudaret. Iactam itaque sortem Episcopi quidem eam habuerunt: omnes autem ei statim communicabant tanquam ex Deo esse cognitam arbitrati, præter Gerontium solum & Romanum: & omnes se ipsos præbent ferentes vnioni Ecclesie, eique de cetero germana n ac sinceram faciunt communionem. Cum eos autem Patriarcha pulchrè non solum supinis (vt quis dixerit) manibus, sed etiam cordis sinibus excepisset, præclarum & celebre festum agit. Admodum enim pulchrè ciuitati exortum est bonum pacis, & lætæ sunt plateæ Hierusalem, & per omnia Deus glorificabatur. Gerontius autem & Romanus, alter quidem cum quadragintaquinque annos præfuisset beatæ Melaniæ monasterijs, alter vero in Theocorum (vt supra diximus) regione monasterium construxisset, & deinde ex ipsis quoque turpiter fuissent expulsi propter eorum quæ ipsis visa fuerant impietatem, mali malè huc & illuc obcuntes recesserunt. Sed hæc quidem facta sunt temporibus Zenonis.] hæcenus de his ibi, quibus miranda præcedentia confirmantur.

Iam verò res Occidentales tandem inuisamus, quæ tetra circūquaque offusa caligine ob barbaros vbique regnantes, obscuræ admodū redditæ sunt. Etenim cum defecisset penitus Occidentis Romanum Imperium, regnante Romæ Odoacre Rege, magna ex parte extorres facti sunt ciues, alijs ex illis in Orientem, alijs in diuersa Orbis loca, vbi haberent rura pa-

MIRA CV-
LVM MAIO-
RI PROBA-
TVR MIRA-
CVLO.

Sapient. 9.
SORTE SORTI-
TITA RELI-
GIO.

seruantes
VNIO IN
ECCLESIA
HIEROSO-
LYMITANA.

CHRISTI
477.SIMPLICII PAP.
II.ZENONIS IMP. 4.
ODOACR. REG. 2.

terna, migrantibus. Cùm interea Ambrosius Aurelianus in Britannia purpuram sumpfit, A
conatus liberare Britanos ab Anglofaxonibus eos assidue infestantibus. Vocati illi fuerant
à Britannis sub Marciano Imperatore, cùm à Scotis & Pictis infestarentur: sed (vt superius
dictum est) ex auxiliarijs in hostes conuersi, eosdem Britannos dirissimè affligebant, ad hoc
vsque tempus, quo ab Ambrosio liberantur: Hic purpuram quidem assumpsisse, non au-
tem nomen Imperatoris, reperitur: ipseque primus id tentauit (vt Gilda testatur) non au-
rem & parètes, vt legitur apud Bedam^a, qui sub Zenonis Imperio hæc contigisse tradit, sicut
& A do in Chronico; licet quoto anno ipsius Zenonis id acciderit, nemo prodat: nos hoc
anno posuimus, sequenti nimirum à liberatione Ambrosij ab exilio sub Odoacre, si hunc
eundem cum illo Ambrosio esse velimus; quod vt opinemur, multa persuadent.

^a Beda de sex
at. in Zenon.
& de Gest.
Angl. lib. 1. c.
10.

Hic, inquam, sumens purpuram, vt aliquod saltem vestigium Occidentalis superesse
videretur Imperij, à Britannis diu multumque à barbaris externis afflictatis, vt à Deo B
missus, acceptus est. Quomodo autem per eum actum sit, vt pluribus fatigatos præ-
liis hostes tandem penitus vicerit, Gildam Sapientem audiamus rem in hæc verba descri-
bentem^b:

^b Gild. de excid.
Britan.

Tempore igitur interueniente aliquanto, cùm recessissent domum crudelissimi prædo-
nes, roboratæ à Deo reliquiæ, quibus se coniungunt vndique de diuersis locis miserissimi ci-
ues, tam auidè, quàm apes alucariis procella imminente; simul deprecantes cum toto cor-
de, & (vt dicitur) innumeris onerantes athera votis, ne ad internecionem vsque delerentur:
Duce Ambrosio Aureliano viro modesto (qui solus fortè Romanæ gentis tantæ tempesta-
tis collisioni, occisis in eadem parentibus, purpura nimirum indutus superfuerat, cuius nunc
temporibus nostris soboles magnopere auita bonitate degenerauerit) vires capeffunt, vi-
ctores prouocantes ad proelium: quibus victoria, Domino annuente, ex voto cessit. Et ex C
eo tempore nunc ciues, nunc hostes vincebant: vt in ista gente experiretur Dominus solito
more præsentem Israellem, vtrum diligit eum, an non, vsque ad annum obsessiois Bado-
nici montis, nouissimeque fermè de fusciferis non minimæ stragis, qui & meæ natiuitatis
est. Sed ne nunc quidem vt antea ciuitates patriæ inhabitantur, sed desertæ dirutæq; hæc-
tenus squalent, cessantibus licet externis bellis, sed non ciuilibus. Hæsit etenim tam desperati
insulæ excidij, insperatique mentio auxilij memoriæ eorum, qui vtriusque miraculi testes
extiterunt: & ob hoc Reges, publici, priuati, sacerdotes, Ecclesiastici suum quique ordi-
nem seruauerunt. Hæc Gilda, Ambrosio acceptam ferens libertatem Britannia ab ingruen-
tibus barbaris liberatæ, & restitutam Ecclesiasticam disciplinam. Porro quod pertinet ad
cladem Badonicam: cùm Beda testetur circa annos quadragintaquatuor accidisse à tem-
pore quo Anglofaxonibus Britanniam inuasunt; habita ratione eorumdem aggressionis, D
quam tempore Marciani Augusti contigisse idem ipse affirmat, non amplius quàm post
annos circiter viginti accidisse dicendum est, & triginta annis expletis ab eo tempore quo
Scoti & Picti eam inuasunt sub tertio Aetij Consulatu, anno Domini quadringentesimo
quadragesimosexto.

DE OBSESSIO-
NE BADONI-
CI MONTIS.

IESV CHRISTI
ANNVS
478.SIMPLICII PAP.
ANNVS
II.ZENONIS IMP. 5.
ODOACR. REG. 3.

CVR VNICVS
CONSULA-
TVS.

SEquitur annus Christi quadringentesimus septuagesimus octauus, quo Illus vir clarissi-
mus sine collega Constantinopoli creatus est Consul. Caruit suo Consule Occidens, E
quod dum legationes ineundæ pacis causa vltro citroq; à Zenone atque Odoacre missita-
rentur, nihil Odoacer inter hæc præsumere, nec Zeno de iuribus Occidentalis Imperij
sibi voluit arrogare, vt alterum quoque Consulem Romæ creati solitum nominaret; ne-
que Odoacer id sibi arrogandum putauit, qui nec Imperatoris nomen accepit. Huius
ergo anni principio redditæ sunt Simplicio Romano Pontifici litteræ Acacij Constanti-
nopolitani Episcopi de rebus Alexandrinæ Ecclesiæ anno superiore transactis, quas scire
idem Simplicius datis ad eundem Acacium litteris exigebat. Quæ autem ista fuerint, ipsa
docet epistola; quæ honorifico præconio ipsum Romanum Episcopum ornans, ipso sui
cxordio ista habet^c:

^c Apud epistolas
Simplic. post
epist. 10. rom.
1. epist. decret.
^d 2. Cor. 11.

Domino beatissimo sancto Patri Archiepiscopo Simplicio Acacius. Sollicitudinem
omnium Ecclesiarum secundum Apostolum circumferentes^d, nos indefinenter hortami-
ni,

CHRISTI
478.SIMPLICII PAP.
II.ZENONIS IMP. 5.
ODOACR. REG. 3.

Ani, quamuis sponte vigilantes ac præcauentes. Sed vos diuinum zelum solito demonstra-
tis, statum Alexandrinæ Ecclesiæ certius requirentes, vt pro paternis canonibus suscipia-
tis laborem, pijllimo stillantes sudore pro his, sicut semper est approbatum. Sed Chri-
stus Dominus noster, qui diligentibus se in bonum cooperatur, nostris cogitationibus
insidens, & vnam nobis in his mentem atque eandem pro gloria sua esse cognoscens,
omnem victoriam ipse perfecit, consortes nos cum tranquillissimo Principe faciens:
& Timotheum quidem decessorem spirantem procellas, & Ecclesiasticam tranquil-
litatem (sicut apparuit) conturbantem, vitæ subduxit humanæ, dicens ei^e: Tace, ob-
mutesce.

EPISTOLA
ACACII AD
SIMPLICI-
VM PAPAM.

DE MORTE
TIMOTHEI.

^e Marc. 4.

DE FUGA
PETRI.

Petrum quoque, qui ab Alexandria more similiter procellæ surrexerat, dissipauit, atque
in æternam fugam, Spiritu sancto flante, conuertit, vnum de his qui olim fuerant damnati:
B sicut enim in nostris Archiuis inuentum est, & de vestris scrinijs (si dignamini exquirere)
poteritis agnoscere, quæ in tempore de eodem subsecuta, ab Alexandrino Archiepiscopo
Romam ad alterutrum sunt relata. Qui Petrus noctis existens filius, & operum dierum
lucentium alienus apparens, omnino tenebras ad latrocinium peragendum congruas ea-
rum cooperato inueniens, media nocte adhuc iacente cadauere illius qui paternos cano-
nes subuertebat, in sepulto, surrepsit in sedem, sicut ipse arbitratus est, vno & solo præsen-
te, & eo qui concors illius insistebat infanix: ita vt propter hoc maioribus supplicijs subde-
reretur; nec quod sperabat, effectum est. Sed ille quidem de se ex parte vel minima iudicans,
nusquam penitus omnino comparuit.

Timotheus autem paternorum canonum custos, qui Dauidicæ mansuetudinis exem-
plo subditur, & vsque ad finem patiens, atque potestati propriæ restitutus à Christo, pro-
pria sedis honore lætatur, & spiritualium filiorum voces accipiens, gratiam curationis ex-
pectat, multiplicato in se honore à Christo Principe sacerdotum: propter quem & tole-
rantia coronam sibi met religauit. Attentius igitur oret vestra beatitudo pro Christianissi-
mo Imperatore, & pro nobis ipsis. Nihil enim prætermittitur eorum quæ ad custodiam
Ecclesiasticæ respiciunt disciplina. Vniuersam fraternitatem quæ vobiscum est in Christo,
ego & qui mecum sunt, salutamus. Et alia manu: In Domino conserueris, sanctissime &
beatissime Pater.] hætenus Acacius ad Simplicium Romanum Pontificem.

SIMPLICII
PERVIGIL
CVRA TO-
TIVS EC-
CLESIÆ.

Qui igitur consolatur humiles Deus totius consolationis, consolatus est sanctissimum
Simplicium Papam in aduentu harum litterarum. Angebatur ipse mærore ex lugubri sta-
tu totius Catholicæ Ecclesiæ; nec quia premebatur proximis malis, damna contemnebat
externa: Quantumlibet enim ob barbarum eundemque Arianum Italiae Regem Odo-
acrem sæpe lugeret; haud tamen Orientalis Ecclesiæ perugilem curam gerere prætermisit:
D frequentioribus namque agebat & urgebat litteris, vt de eius Ecclesiæ statu certior redde-
retur: cùm acceptis tandem eiusmodi ab Acacio litteris, mirificè adgauius est, sperans
fore, vt exsul pietas Orientalis Ecclesiæ postliminio secundum dies antiquos ex optato
restituenda esset. Ita planè ex eiusmodi exordijs par erat reliqua quæ ventura essent exi-
stimare: quis enim non maximam spem concipere potuisset, videns Imperatorem suam
in Imperium restitutionem hisce pietatis operibus consecrare, & Acacium Const-
antinopolitanum Episcopum eidem adnitentem, ducemque se ad potiora præstanda præ-
bentem?

ACACII MV-
TATIO.

^b Hieron. 2.

Sed quam incōstans & labilis sit fiducia illa quæ in homine collocatur, quæ post hæc con-
tulerunt reddidere penitus manifestum, ambobus (proh dolor!) tam Acacio quàm Zenone
E in deteriora prolapsis. Videbis, quod & mireris, & cum Hieremia^b exclamare cogaris: Ob-
stufescite cæli super hoc, & portæ cæli desolamini vehementer.] videbis inquam ipsum
Constantinopolitanum Episcopum quadam mentis vertigine motum, veluti furij agita-
tum, nefandissimum illum Petrum Mogum, quem ipsdem suis litteris adeo fuerat execra-
tus, noctis filium, latronem noctu irrepentem, inuasoremque alienæ sedis appellans, post
hæc omni fouisse studio & officio adiuuasse, vt Ecclesiæ Alexandrinæ thronum reciperet,
quem fur & latro compertus iam sponte turpi lapsus fuga deseruisset. Sed leuia ista tibi vi-
deri poterunt, cùm illum spectabis phrenesi quadam abreptum, & velut œstro percitum,
aduersus Romanum Pontificem violentum insurgere, appetere cornibus, appetendo pri-
matum: quem nuper videris, cùm mæris compos esset, & sanos liberosque haberet affectus,
Simplicio Papæ adeo obsequentem in omnibus obtemperantem, ac planè dignum ab eo
existimatum, cui crederet vices suas, delegando eidem in Oriente vicariam præfecturam,

CHRISTI
478.SIMPLICII PAP.
II.ZENONIS IMP. S.
ODOACR. REG. 3.

qua roboratus intrepidus obstitit Basiliſco, reſpreſſit furentem, & coëgit noua ſanctiōe veterem contra fidem Catholicam latam penitus abrogare. iſta quidem, cum mentis compos, non alta ſapiens, humilibus conſentiret. At eſt planè illa æqua meſura, qua quiſque diuerſos vniuſcuſque hominis actus metiatur; & probata æqui ponderis trutina, qua quis expendat cuiuſque opera, quæ ſibi contraria eſſe noſcantur: vt illa probet, quæ tranquilliori geſta ſunt animo, antequam contigerit illum priuatorum affectuum turbine agitari; illa verò reſpuat, quæ ex cæca mente & furoris impetu in tranſuerſum acta procedunt. Hæc tibi firma regula ad detegendum dignoſcendumque tum Acacium, tum alios præuaricantes, ſecundum illud ab Apoſtolo de ſe ipſo firmiter inculcatum: Si quæ ædificauit, hæc deſtruo, præuaricatorem me conſtituo.] hæc quo ad Acacium.

Galat. 2.

Sed & intueberis (quod non mireris, verum ingemifcas) Zenonem Auguſtum in conſatorio ærumnarum excoctum, viſum ad breue temporis ſpatium purum aurum, iterum conuerſum in ſcoriam: Non inquam miraberis, eſſi lugeas; quod haud nouum ſit, impios hæreticos, potiſſimum verò Principes, ſic interdum videri voluiſſe Catholicos, vt ex religione inconceſſum alia via quod cuperent aſſequerentur Imperium; vt etiam recens de Baſiliſco demonſtrauit exemplum. Sancito ſemel apud impios (quos numquam dixerim Chriſtianos) impio illo de iure regnandi decreto, licere ſimulare, fallere, religionem violare, pro arbitrioque mutare, vt tamen quis regnet: quomodo non ſumma conſideratione, longa intercedente mora, donec veritatem pariat tempus, expendenda eſt Principum hæreticorum, quam præſerunt factis, & ſcriptis proferunt, poenitentia? Hæc obiter occasione eius quæ tractatur historia de Zenone, & quæ ſunt dicta de Baſiliſco, & dicturi ſumus inferius de Anaſtaſio his omnibus nequiore. Sed iam quæ reſcripſerit ad Acacium læta nuntiantem & adhuc mentis compotem Simplicius Papa, videamus: hoc enim anno menſe Martij breuiter iſta dedit:

Simple. epiſt.
8. tom. 1. epiſt.
decret.
SIMPLICII
EPIſT. AD
ACACIUM.

Quam ſit efficax ſupplicantium Domino perſeuerantia ſacerdotum, & quam iucundo gratuletur affectu ſtudium, quod deſenſioni fidei ſinceris mentibus exhibetur, litteris tuæ dilectionis agnoſcitur; quando poſt tanta certamina, quibus Dei miſericordia in cauſa propriæ religionis ſauolos & miniſtros ſuæ conſtituens poſtati, probatiſſimos ſibi efficit eſſe victores. Siquidem Alexandria Eccleſia diuino tandem iudicio liberata, in conſortium communium nos aduocans gaudiorum, eum qui ab hæretico fugatus fuerat, ad eius ſedem rediſſe teſtaris. Vnde animis exultantibus ad vniuerſalis Eccleſiæ quietem Chriſto Domino noſtro pro ſalute primùm fideliffimi Principis ſupplicamus; cui pro deuotione, qua cunctos antecurrit ſacerdotes, pietas hæc diuina concedit, quæ nos liberos pro populis Chriſtianiſ apud omnipotentiam cæleſtem præſtat interpretes. Sicut ergo in reditu fratris & Coepiſcopi noſtri Timothei gratulamur, ita eum commonente dilectione tua, cupimus irreprehenſibilem reperiri: quia meminifti hoc, eum iam dudum fidelis Præſulis non habuiſſe conſtantiam, quando ei, vt damnati Dioſcori nomen inter altaria recitaretur, extortum eſt. Data tertio Idus Martij, Illo V. C. Conſule.] hæcenus ad Acacium Simplicius Papa.

Post hæc autem accidit, vt idem Timotheus Alexandrinus Epicoſopus in ſedē reſtitutus, legationem ex more mitteret ad Romanum Pōtificem: Miſſi ſunt tres legati, nempe Eſaias Epicoſopus, Nilus preſbyter, & Martyrius diaconus. Qua quidem legatione in primis rogauit veniam pro antea admiſſo delicto, cum compreſſus gladij Eutyſchianorum, coactus fuit recitare nomen Dioſcori ad altare: quod profecto haud leue facinus in tanto Epicoſopo videri poterat, licet id præſtitiffet inuitus: Deprecatur à Romano Pontifice veniam, quem Iudicem & vindicem ſciret cunctis Epicoſopis præſidere. Insuper eadem legatione notum fecit, Petrum Mogum eiufdem ſedis inuaſorem, qui fugam captaſſe videbatur, latitare in ciuitate, & ſecreto rem agere, ſeducentem multos, & cladem illius Eccleſiæ procurare; rogans vt apud Imperatorem agat, quo longiùs in exilium pelleretur. His igitur acceptis litteris, mox ad ipſum Imperatorem Zenonem Simplicius Papa iſta conſcripſit:

Simplicius Epicoſopus Zenoni Auguſto.

Simple. epiſt.
9. tom. 1. epiſt.
decret.
PRO TIMO-
THEO AD
ZENONEM
SIMPLICII
VS SCRIBIT.
2. Cor. 11.

Per Petrum virum ſpectabilem Comitum Placidie nobiliſſimæ feminæ olim diuinorum exultatione munerum, triumphalis in Domino regni veſtri gloria dilatata: cum vniuerſalis Eccleſiæ gaudio mediocritatis meæ litteras obtuliſſe meminerim, nec inter vniuerſos Catholicæ fidei ſacerdotes opera Domini noſtri vel ſolus potui tacere, vel prius. Quia ſecundum beatum Paulum Apoſtolum, Eccleſiarum omnium curam ſuſtinens,

CHRISTI
478.SIMPLICII PAP.
II.ZENONIS IMP. S.
ODOACR. REG. 3.

A ſtinens, mihi ſummam gaudij de reddita pro clementia veſtra earum quiete ſpecialiter vendicauit, quod vos Diuinitatis auxilio, deiectis religionis & regni hoſtibus, meruerimus habere victores, & in vno eodemque prouentu, Chriſto in vobis vbique vincente, & cultus veræ fidei & ſtatus eſt reparatus Imperij; quod vtrumque ideo fuerat, diabolo ſe ad tempus interſerente, turbatum, vt alterutriuſ aduerſarijſ diſſipatis, præconia fierent maiora vincentis. Vnde tam præclaræ fructum virtutis adeptus, cum lætitia vniuerſalis Eccleſiæ nunc quoque ſine ceſſatione facio, tacere non poſſum gratias ſine dubio perennes, quod antiquæ veræque fidei in fratre & Coepiſcopo meo Timotheo Alexandrinam Eccleſiam reddidiſtis, cuius apud me nuper litteræ commeantes, expulſa profanitate Eutyſcheris atque Dioſcori damnatorum, ad regendos Orthodoxos beati Petri & Euangeliftæ Marci ſedem (quod antè compertum eſt) ſe recepiffè commemorauit, incitans nos volentes, vt hæc ipſa pietatis veſtræ ſenſibus referremus.

B Vt ergo tranquillitas veſtri perpetua & fixa ſit regni; quietem, quam cunctis in memorata Eccleſia præſtitiffis, peruigili protectione cuſtodite: & quod, iuuante vos Domino, pro innocentium feciſtis ſalute animarum, religioſiore ſtudio & diligentia attentiore protegit: Quia non minoris eſt gloriæ quod condideris ſeruare, quam condere: & omnibus eſt probatum, tantum vobis diuini fauoris impenſum, quantum Chriſtianiæ religioni à veſtra pietate eſt ſedulitatis exhibitum. Et quamuis in omni parte regni ſui profutura diuino cultui prouidentia veſtra non deſiſteret curis publicis tranquillitatem Eccleſiæ præferre: Precor tamen, vt quod per nos ſeridè poſtulat, immo quod ipſi ſpecialiùs ſupplicamus, Petrum Alexandrinæ Eccleſiæ peruaſorem, & ob hoc iure damnatum, quia moliri quædam latens in Alexandria (ſicut ad nos ſcriptum eſt) ciuitate contra hæc quæ à vobis ſunt ſtatuta memoratur: ad exteriora transferri, piſſima præceptione iubeatis; ne aliquos modicæ fidei (quod facere perhibetur) inſiciat, & ad impietatis ſuæ inſtrumenta traducat. Longè ſint ab innocentibus pernicioſa contagia, vt per vos intra Dominici gregis ouile ſit ſinceritas, quam ſola tenere poteſt Imperialis auctoritas.] hucusque Simplicij epiſtola ad Zenonem, ad quem etiam aliæ eodem argumento hoc item anno litteræ datæ extant decimo Kalendas Nouembris ſub eodem Conſulatu; eſt enim earum exordium: Proximè quidem ab Urbem, &c.] quibus pariter agit de relegando longè ab Alexandria Petro Mogo turbas ſecreto miſcente; atque inter alia illud de ſceleſto homine prodit, quod arroganter Epicoſopum ageret Alexandria, quem nec conſtare poſſet ordinatum aliquando fuiſſe diaconum.

PETRVS MO-
GVS LATENS
ALEXANDR.
MALA MO-
LITVA.

* ſeueritas

D Præſtabat quidem Zenonem obedire Pontifici, atque peſtilentem hominem longè longiùs extra Romani ſines Imperij ablegare. Etenim talis eſt hæreticorum natura, vt niſi ab humano conſortio penitus auferantur, non religionem tantum, ſed & ſtatum ipſum politicum in maximum diſcrimen adducant & perdant: ſatis namque conſultū eſt hiſ à ſanctis Apoſtoliſ, cum eiufmodi perditiffimis Deo inferentibus bellum hominibus nec trium quidem litterarum communicatione miſceri, ne quis inquam alicui ex iſtis dicere præſumeret, Aue. Quanto enim detrimento totius Orientalis Eccleſiæ permiſſus ſit homo nequiſſimus Alexandria agere, exitus declarauit. Iure igitur iſta præuidens, qui eminenti inſiſtens ſpeculæ res obuenturas longiùs contemplatur, Papa Simplicius clamans, ac iterum clamans, geminatis eodem anno datis epiſtoliſ, rogat, vrget, opportunè & importunè monet, vt lupus ad luſtra ferarum procul ab humano conſortio amandetur. Quod quidem vt maximi ponderis opus perficeretur omnino, binas quoque eodem nuncio ad Acacium Conſtantinopolitanum litteras dedit; quem, ex rebus ab eo conſtanter geſtis in Baſiliſcum tyrannum ſumens argumentum, ad agendum in hiſ viriliter adhortatur. reddemus ex ijs earum priorem epiſtola, quod miſſæ à Timotheo Romam legationis exactiorem narrationem contineat. ſic enim ſe habet:

HÆRETI-
CVS HOM
PROCVL
PELLEN-
DVS.

* Joan. 2.

* Ezech. 33.

* Simple. epiſt.
10.

Simplicius Epicoſopus Acacio Conſtantinopolitano Epicoſopo.

Quantos & quam vberes fructus conſtantie, fidei, & deuotarum circa religionem Catholicam mentium ſemper habeat fortitudo, labor tuæ dilectionis, & eorum qui pariter, repente diabolo, iam dudum turbantur, oſtendit. Nam cum Chriſti inimicus & regni Chriſtiani ſemper aulam mox caſurus inuaderet, atque impia perſecutione fideles Domini plebemque concuteret; oratione atque vigilijs ſacrilega tentamenta ſuperauit, & ſe victoria cæleſtis eo vſque porrexit, vt reſreſſu religioſiffimi Principis Eccleſiæ quoque Alexandria Catholicæ redderetur Antiffes, de quo mox cum exultatione diuinæ gratiæ

SIMPLICII
PAPA AD
ACACIUM.

gratiae gaudia nostra contulimus, & mutuis vos litteris fecimus gratulari: & licet latitiae ipsius numquam sui defuerit plenitudo; tamen frater & Coepiscopus noster Timotheus persecutione probabilior factus, pristini non immemor instituti, per fratrem & Coepiscopum Esaiam & filios nostros Nilum presbyterum & Martyrium diaconum Alexandrinae Ecclesiae solemnia scripta direxit: quibus & illud, quod ante perterritus de Dioscori nomine fecerat, se destruxisse memoravit, & remissionem ipsius erroris expetiit; nosque de quiete fecit Ecclesiae gratulari, experrus erga se quantum nobiscum tua charitas videt, quod in eo tunc reprehendimus, nos inultum & reconciliatum sibi nunc diuinae miserationis affectum impendimus, frater carissime.

Memoratis in Urbe, qui mox venerant, constitutis, occasione filij nostri Petri viri spectabilis Comitum, quasi ex sententia proficiscentis amplexi, tam nostro proposito, quam petitione fratris & Coepiscopi nostri Timothei, legatorumque ipsius precibus, id ipsum volumus ad tuam peruenire notitiam: ut etiam nunc communium fieres particeps gaudiorum, & in praedictae Ecclesiae tranquillitate (quemadmodum diximus) laboris tui nobiscum carperes fructum, & Christianissimo & clementissimo Principi nostras litteras offerres super hac etiam re: ut ipse quoque deuotionis & fidei propriae donis, se Deo protegente, laetetur; atque insistente charitate tua, acrioribus studijs Catholicae religionis salutaria scripta mittendo, munire dignetur Ecclesias; ne (sicut experti sumus) in aliqua regione antiquus ille serpens toties excisi capitis virus effundat, & inficiendi aliquos occasionem (quod absit) rursus inueniat, prouida praceptorum suae pietatis ordinatione disponat, & sicut euidentius approbatis, Deo se commendantibus legibus sanciat, ne vel in tenebris delitescant, & improuisi ambulantes, in luce percutiant; & his quos in fide pauperes esse repperint (quod propheta restatur) insidietur, ut rapiat.

Petrum maxime, qui nonnullarum domorum, sui que similitum latebris confouetur, & quem zelo fidei ab Episcopatu constituit submoueri, in exteriores terras abiici, sicut & nos pietati eius scripsimus, ad Ecclesiasticam pacem, speciali praeeptione decernat: quia rursus asserit aliqua contra dispositionem fidei ipse sine cessatione moliri. Quia igitur haec opportunitate perlatores filissimi nos oportuit indicare & specialius admonere; hortamur, ut cum internuncius remeare coeperit, vel si qua forte alia occasio reperietur, quam primum nos facias certiores, & curam nostram subleuare deproperes.] haec de Petro populum seducente Simplicius. Addit vero de plurimis, quos cum Timotheus, tum ipse Petrus seduxissent, ad poenitentiam reuocatis; qui ut in Ecclesiam reciperentur, ad ipsum Romanum Pontificem libellum poenitentiae miserunt cum deprecatione veniae admissorum delictorum; nam subdit:

Ut autem perfecto gaudio gauderemus, idem frater & Coepiscopus noster Timotheus exemplum libelli satisfactionis eorum, quos a Catholicae fidei veritate Timotheus & Petrus, varique damnati, damnationis terrore traduxerant, veniam postulantes, ad nos pariter destinavit, sacerdotali pietate lapsis subuenire desiderans; quod diuinae misericordiae intuitu, quae neminem vult perire, refutabile non putamus.] haec Simplicius ad Acacium: paulo post autem ad eundem eodem quoque argumento alias litteras dedit, quarum hoc est principium: Proximè quidem dilectionis tuae, &c.] quae datae ponuntur decimosexto Kalendas Nouembris. Hi quidem fuere huius anni Simplicij Papae labores pro Alexandrina Ecclesia exantlati. Intelligis, puto, quod tam explicitè traditur, quod & alias saepe factum vidimus, nimirum absolutionem a crimine haeresis referuari solitam Summo Pontifici, dum in eam lapsi poenitentes libellos pro venia consequenda mittere consueuissent ad Romanum Pontificem; ut Alexandrinos modo fecisse constat, cum tamen eis non deesset Catholicus Episcopus Alexandrinus. Quod si inconcessum id fuit primae post Romanum Pontificem sedis Episcopo: quinam inferiorum sedium sacerdotes sibi id arrogare praesumerent? Quid autem post haec factum sit, dicemus suis locis inferius.

Iam vero reliquum est ut de alia legatione eiusdem Timothei Catholici Alexandrini Episcopi ad Zenonem Imperatorem pro actione gratiarum missa Constantinopolim agamus: quae a Liberato Diacono paucis ita describitur: Timotheus, Episcopatu recepto, misit quosdam clericos, gratias agens Imperatori; cum quibus erat Ioannes ex Oecono prebiter factus Tebensites, cognomento Talaida, & Gennadius Episcopus inferioris Helenopolis sanguine proximus Salofaciolo, quem expulerat quidem Episcopatu Aelurus, restituit

* antiqua

* psal. 10.

DE PETRO IN EXILIUM AMANDANDO.

DE LAPSI RESTITUTIS.

Liberat. Diac. cap. 16. DE LEGATIONE TIMOTH. MISSA CONSTANTINOP.

Restituit vero Salofaciolo. Cumque hi qui fuerant missi gratias egissent Imperatori, Gennadius quidem ibi remansit, ut cum alijs responsa faceret Archiepiscopi.

Porro Ioannes ex Oecono amicus factus est Illo Magistro, qui cum reliquis descendit Alexandriam; factusque est iterum Oeconomus habens causam ecclesiarum: qui multa & pretiosa xenia misit Illo Magistro, despiciens Gennadium parentem Archiepiscopi, & Praefulem Acacium Constantinopolitanum.] haec Liberatus: qui subdit de legatione Timothei Romam missa ad Simplicium Papam, de qua nuper actum est. Ipse tamen Liberatus fugillans non nihil Timotheum ipsum Catholicum Alexandrinum Antistitem nimiae animi facilitatis, ista subdit: Sed quoniam ipse Timotheus mitissimus erat in Episcopatu, ut etiam a suis communicatoribus accusaretur Imperatori, tamquam nimis remissus, & circa haereticos placidus; ita ut ei scriberet Imperator, ut neque collectas neque baptismata cum haereticis celebraret: ille autem mansuetè agebat. Dum ergo tali modo gubernaret Episcopatum, amabant eum Alexandrini haeretici, & clamabant ei in plateis & in ecclesijs: Vel si non tibi communicamus, tamen amamus te.] haec Liberatus de nimia indulgentia ipsius Timothei.

Sed quid praeterea pertractauerit Ioannes legatus, cum venit hoc anno Constantinopolim, Euagrius ex Zacharia Rhetore ita narrat: Ioannes presbyter, cui Augusti templi diuini Ioannis Baptistae & praecursoris Domini administratio commissa fuit, quorundam impulsu consilio Constantinopolim venit, precaturus Imperatorem, ut si forte Episcopus Alexandriae migraret è vita, sibi liceret Antistitem, quem vellet ciuibus illius ciuitatis nominare: qui quidem (ut Zacharias memorat) Episcopatum pro se ambire, ab Imperatore deprehensus est: & cum se iureiurando obstrinxisset, se numquam sedem Episcopalem petiturum, domum reuertitur.] haec ex Zacharia Euagrius de Ioanne: de quo quae parum digna referat, vera ne sint, an in sincerissimum Orthodoxum ab Eutychemo auctore ex more conficta, in suspicionem quidem non leuem adduci posse videntur: cum de Ioanne illud certum sit, praeter ceteris viguisse fide Catholica, ut ob eam causam omnium in se Eutychemorum arma conuerterit; ut quae de eo inferius dicentur, manifestius declarabunt.

Euagr. lib. 3. c. 12. DE IOANNE ALEXANDRINO.

IESV CHRISTI ANNVS 479. SIMPLICII PAP. ANNVS 12. ZENONIS IMP. 6. ODOACR. REG. 4.

Quo sequitur Christi Redemptoris annus quadringentesimus septuagesimus nonus, tertio Zenonis Imperatoris Consulatu notatur in Fastis: quo Orientalis Ecclesia, quae paululum naeta esse quietis post reditum Zenonis Augusti visa est, rursus opera Eutychemorum haereticorum nouis coepa est turbibus exagitari. Etenim praeter illa quae clanculo moliretur Petrus Mogus in Ecclesia Alexandrina, maioribusque in dies accessibus auerentur (quod exitus demonstrauit) Antiochena Ecclesia mirum in modum furore haereticorum non iam rem secretò agentium, sed in proclium erumpentium, afflictata est. Etenim cum Stephanus Orthodoxus Episcopus vna cum suis in magna ecclesia sacram Synaxim solemniter celebraret; Eutychemiani, soboles Petri Cnaphei omnium perditissimi haereticorum, conferto agmine, exercitibus gladiis furentes ingressi, in Dei sacerdotes fauientes, eosdem seuissimè trucidarunt; sanctissimumque ipsum Antistitem Stephanum, in quem potissimum maiori odio aestuabant & ira incensi erant, corripientes, ad necem usque atrocissimis confecerunt tormentis. de quo ex Ioanne Rhetore suorum temporum re- rum gestarum scriptore haec habet Euagrius:

ANTIOCHENA ECCLESIA AB HAERETICIS VEEXATA

Euagr. lib. 3. cap. 10. DE STEPHANO EPISCOPO ANTIOCHENO MARTYRE. Niceph. li. 15. c. 28.

Petro Ecclesiae Antiochena exturbato, Stephanus illius sedem capessit, quam triennio in hunc usque annum tenuit. Hunc (subdit ipse) Antiochena calamitas ad similitudinem hastarum praecutis (uti scribit Ioannes Rhetor) confecerunt.] haec Euagrius, paucis admodum rem tantam absoluens. Meminit eiusdem necis Nicephorus, eiusque corpus in Orontem amnem proiectum, ex eodem Ioanne auctore tradit. Est de hoc Ioanne historico mentio apud Photium, qui ait ipsum sui temporis esse profecutum historiam Ecclesiasticam, nimirum a temporibus Theodosij Iunioris vsque ad finem Zenonis: Vtinam illam nobis Graecia conseruasset, martyrum sanguine adeò illustratam. Porro satis ad pietatem & historiae veritatem nobile de sanctissimo Episcopo elogium, quod anniuersaria memoria vigesima quinta die mensis Aprilis repetere Ecclesia consuevit verbis istis, veluti

CHRISTI
479.SIMPLICII PAP.
12.ZENONIS IMP. 6.
ODOACR. REG. 4.

veluti egregium martyris epitaphium : Antiochiæ sancti Stephani Episcopi & martyris, A
qui ab hæreticis Synodum Chalcedonensem impugnantibus multa passus, in Orontem
fluuium præcipitatus est tempore Zenonis Imperatoris.] ita ibi. Post hunc diuinum marty-
rem Stephanum, alium in locum eius subrogatum Stephanum, sed eundem tantummodo
vnum sedisse annum, habet Nicephori Chronicon : postea verò electum esse Calendio-
nem, ibidem notatum ostenditur. Verùm de tempore sedis Stephani Iunioris suo loco
dicemus.

Sed quonam auctore & impulsore tanta ausi sunt impij? nullo quidem alio, quàm sce-
lestissimo illo Petro Fullone, itidem Cnapheo dicto: qui cum sub Leone Imperatore sedem
illam inuasisset, tandem post restitutum Zenonem in Imperium, ab ipso throno deiectus,
illic inconsultè nimis degere versarique permittus est, reclamante licet à longè Romano
Pontifice, vt pestilens homo quàm longissimè deportaretur. Probauit euentus, quanto pe- B
riculo sinantur perditissimi hæretici inter Catholicos commorari. Sensit id primùm Zeno
serò sapiens, frustra poenitens non paruissè consiliis Romani Pontificis. Ipse tamen Impera-
tor in perfidos atque sacrilegos homicidas tam immane facinus vindicare quàm primum non
destitit, missis illuc vltoribus militibus, qui (vt par erat) de factiosis illis poenas sumerent.

Qui insuper vt caueret ne in electione successoris Antistitis compressæ gladio turbæ
iterum reuiuiscerent, eo necessitatis adactus est, vt quod hætenus fuerat à maioribus in-
tentatum, ipse primus, vt paci ac quieti eius prospiceret ciuitatis iusserit, vt Antiochenus
futura Episcopus eligeretur Constantinopoli: malè enim obducta cicatrix rursus eruptura
timebatur in vlcus, si Antiochiæ sinerentur de Antistite deligendo haberi comitia. Electo
igitur Stephano Stephani martyris successore, vt ea cuncta præter regulas Ecclesiasticas
præsumpta, occasione illa urgente, rata haberentur à Romano Pontifice, scripsit de his C.
Zeno Augustus litteras ad Papam Simplicium. Hæc quidem ita esse transacta, quæ ab ipso
Romano Pontifice ad Imperatorem Zenonem hoc eodem anno redditæ sunt litteræ, ma-
nifestant; quæ sic se habent * :

Simplicius Episcopus Zenoni Augusto.

De Ecclesia Antiochena venerandos mihi semper vestræ pietatis apices gauissus accepi,
quibus ingenito vobis studio Catholicæ religionis, post defensionem fidei, quæ vos seruat
ac custodit, impietatis audaciam & facinora apud Antiochiam perpetrata coercita repe-
rimus : exultantes, vobis inesse animum fidelissimi sacerdotis & Principis, vt Imperialis
auctoritas & iuncta Christianæ religioni acceptabilior Deo fieret, & appareret integritas:
cùm hi qui in Episcoporum necesse sacrilega cæde versati sunt, dignis iubentur perire sup-
plicijs; in quo & quieti Ecclesiæ & vestro consulere Imperio : qua * vindicata Dei con- D
tumelia, vlciscentis est gratia, & conciliatur his diuini fauoris auxilium, quorum cura sa-
crilegum non reliquerit impunitum.

Sed vt loquar fiducialiter Principi Christiano; si præteritarum litterarum, quas de Petri
aliorumque nomine iam dudum ad fratrem & Coepiscopum meum Acacium scripsisse me-
mini, ordo teneretur, ad hoc non potuit peruenire, quod iure nunc meruit vindicari.
Mandaueram namque, vt facta suggestione pietati vestræ prædictus, vt & ceteri qui per
occasionem tyrannicæ dominationis inuasissent Ecclesias Dei, extra metas vestri pellerentur
Imperij, ne pestiferis sensibus quibusque simplicioribus ore sacrilego virus infunderent,
& verbis impiis contra fidem Orthodoxam innocentiores animas sauciarent : quod tum
apparet, cùm minùs ista curantur, & leuia esse creduntur.

Actum est, vt (quemadmodum perhibetis) inter altaria non tam plebs peruationibus E
corum, sed ipsi quoque Præsules & prædicatores fidei perirent funestis gladiis, sacerdotes.
Vnde si quæ & aliæ reliquæ sub vestro reperiuntur Imperio: eas vel nunc in exteriores ter-
ras iubere propelli, ne qua deinceps in eo sit necessitas & causa supplicij : Quia melius est
aditum obstruxisse, quàm poenam exegisse peccati.

Et quoniam seditiones Antiochenas religiosissimo proposito sedandas non aliter existi-
mastis, nisi (præter præiudiciū venerandi illius Concilij Nicæni) apud Constantinopolim,
iisdem petentibus, ordinaretur Antistes; quod in eius tantummodo persona sic memorastis
assumptum, vt deinceps secundum definitiones Patrum, Orientali Synodo creatio An-
tiocheni Pontificis seruetur; nec haberi loco vultis iniuriæ, quod dissensionis gratia fa-
ctum est aufrendæ: Tenet hanc pietatis vestræ beatus Petrus Apostolus sponsonem, &
Christianissimi fidelissimi que Principis mentem in hæc verba iurasse, quod posthac in An-
tiochena

ZENO IMP.
PVNIT SA-
CRILEGOS.* Simpl. epist.
13. tom. 1. epist.
decretal.
SIMPLICII
EPISTOLA
AD ZENONEM
DE REBUS
ANTIOCH.

* quia

IVRAMEN-
TO IMP.
CONSULTVM
IMMUNI-
TATI ANTI-
QVI IVRIS.CHRISTI
479.SIMPLICII PAP.
12.ZENONIS IMP. 6.
ODOACR. REG. 4.

Antiochena urbe, veteri more seruato, à comprouincialibus suis Episcopis ordinetur : Ne
quod nunc frater & Coepiscopus meus Acacius vobis est iubentibus executus, in vsum
posteritatis veniat; & statuta Patrum, quæ præcipue præstatis illæsa, confundat.

Vnde quæ à vobis amore quietis sanctæ ac religiose sunt ordinata, reprobare non possu-
mus, ne status Antiochenæ Ecclesiæ sub nostra dubitatione videatur ambiguus : præcipue
cùm is qui legitur ordinatus, testimoniis clementiæ vestræ & tanta sit prædicatione subni-
xus, vt in eo præter horum vulnere dolore posito, possimus & Ecclesiæ, quæ illum
meruit, gratulari *. Hæc repens sermonibus, & venerationis officio respondente, curavi,
vt tantas hæreticorum fraudes & facinora diuinis & sæcularibus legibus persequenda, quæ
sæpè probatis esse tam noxia, de memoria & conuersatione hominum iubeatis auferre,
quorum impietas nulla (quantū videtis) potest auctoritate compesci. Data decimo Kalen-
das Iulias, post Consulatum Illi V. C.] hætenus Simplicius ad Imperatorem, illud (vt vi-
disti) vehementius inculcans & reficans, quod frustra sæpè antea monuisset, vt damnati
hæretici è finibus Romani propulsarentur Imperij : quod ille adhuc facere prætermittens,
tum religionem Christianam, tum ipsum Romanum Imperium pessumdedit, vt inferius
ex rebus gestis manifestius apparebit. Repetit & exprobrat hoc ipsum idem Papa Simpli-
cius in epistola ad Acacium Episcopum Constantinopolitanum hoc eodem anno data,
non absque animi amaritudine, verbis istis * :

Simplicius Episcopus Acacio Episcopo Constantinopolitano.

Clementissimi Principis litteris, tuæque dilectionis de sacrilega & funestissima cæde,
quæ apud Antiochiam facta est, sauciatus & nimium affectus mærore respondeo; astuens,
si quæ dudum de Petro & aliis complicibus eorum scripseram, & vt pietati eius cum cete-
ris qui aderant fratribus suggerere postularam, vt optaueram ordinatum fuisset, hæretico-
rum temeritas ad tantum facinus non veniret; nec aliquid necessitatis existeret, vt non ali-
ter prædictæ subueniretur Ecclesiæ, nisi vt aliquid de iure eius curatio ipsa minueret. Quam-
uis enim profecerit ad quietem, quod Christianissimi Principis iussione vel sine præiudicio
canonum à tua charitate fuerit Antiochenus Episcopus ordinatus : tamen non est sine in-
uidia factum, cuius cauendum deinceps etiam ille testatur, qui præcepit, exemplum.

In quo pietate eius gratias dignum est nos referre: quoniam ita gloriæ suæ moderatus est
potestatem, vt fidelissima deuotione Patrum regulis submitteret quæ iuberet, nec in aucto-
ritatem recipi, quod sequenti constituit ætate prohiberi; vt scilicet in hac tantummodo
persona, quam iussu eius & studio quietis Antiochenis non tua vlturpatione Antistitem
consecrasti, quod factum est, necessitate sufficeret. In quo tuæ dilectionis non irrationabi-
lem cognoscimus fuisse famulatum : quia Ecclesiarum iura respiciens, diu te non immeri-
tò suspendisse testaris; ne videreris ambire, quod tanto Principi & in tam graui causa non
poteras abnegare. Quapropter, frater carissime, institutorum veterum, quæ in te sunt pro-
bata, non immemor, sicut veniale iudicare non peruides quod tibi certum est imperatum,
ita ipse dans honorem fratribus, labora ne necessitas sit vlla faciendi, quod optas nunc sa-
tisfactione purgari.] hætenus ad Acacium Simplicius, istud ipsum vehementius incul-
cans, quod hominis ingenium nosceret ad volatum Icaris pennas appetere, & eas quauis
oblata occasione captare : nec eum quidem opinatio ista sefellit, vt exitus demonstrauit.
Sed de his suo loco erit agendum.

Sic igitur nouo & prorsus inusitato exemplo contigit, vt qui à totius Syriæ Episcopis
ordinari soleret Antiochenus Antistes, agente Imperatore, & ratum habente Romano
Pontifice, fuerit ab Acacio Constantinopolitano Episcopo ordinatus Stephanus Iunior.
At quid accidit? Sicut latens malus humor in cutem cùm à natura transmittitur, leui con-
fricatione pruritus mordacior excitatur: ita planè quæ in Acacio hætenus ambitio latuit,
occasione ordinationis Episcopi Antiocheni magis magisque incensa appetitum prima-
tus illi vehementiorem ingessit; vsque adeò, vt famis, seu potius rabiei expellendæ causa,
custodita canonum claustra ruperit, & vincula Catholicæ communionis confregerit,
seque ac posteros suos præcipites dederit : vt quæ sæpè dicuntur inferius, manifestissimè
declarabunt.

De tempore autem quo sederit Stephanus Iunior, corrigendum est Nicephori Chroni-
con, cùm ei vnum tantum annum sedis tribuit, quem constat eam ad triennium propa-
gasse, nimirum vsque ad annum Domini quadringentesimum octogesimum secundum,
quo creatus reperitur Calendion eius successor. id quidem apertissimè liquet ex litteris

PONTIFEX
RATAM HA-
BET ELE-
CTIONEM
EPISC. AN-
TIOCHENI.
* gloriari* Simpl. epist.
15.SIMPLICIUS
PAP. AD A-
CACIUM
SCRIBIT.COERCERE
STVDET
SIMPLICIUS
ELATAM
MENTEM
ACACII.DE TEMPO-
RE SEDIS
STEPHANI
IUNIORIS
ANTIOCH.
EPISC.

S. Sim-

CHRISTI
479.480.SIMPLICII PAP.
12.13.ZENONIS IMP. 6.7.
ODOACR. REG. 4.5.

S. Simplicij Romani Pontificis ad Acacium eo anno datis, quibus agit de recenti tunc facta Calendionis electione: sed de his suo tempore opportunius agemus.

S. LVPI EPI-
SCOPI OBI-
TVS.

Hoc eodem anno magnus ille Lupus Trecentis Ecclesie Episcopus, Gallicane Ecclesie decus, cuius immensa preconia superius ex Sidonio Apollinari retulimus, ex hoc mundo migravit in caelum aeternae vitae premia a Deo consecuturus, cum iam annis quinquagintaduobus Episcopali praefectura suam Ecclesiam sanctissime administrasset. Porro eius hoc anno obitus temporis ratio inde certa deducitur: quod cum fidelissimus auctor, qui res ab eo gestas posteris tradidit, testetur ipsam esse creatum Episcopum biennio ante functionem legationis cum S. Germano in Britanniam, nempe anno Domini quadringentesimo vigesimo septimo; his si addas eius sedis annos quinquagintaduos, plane inuenies ipsum hoc anno quadringentesimo septuagesimo nono mortuum esse. Sed quid de eius discipulis viris laudatissimis, deque eiusdem Lupi obitu idem auctor scribat, ipsius hic verbis reddamus: ^B

Apud Str.
tom. 4. die. 19.
Aug.
S. LVPI DIS-
CIPULIS AN-
CTISSIMI.

Multos autem habuit vir beatissimus praecleara virtute discipulos insigni miraculorum gloria illustres. In sancto Polychronio Viridunensis Ecclesie Episcopo gratia curationum praefulsit; ita ut religatis post tergum manibus, demonibus imperaret, priusque sensum reciperent obsessi, quam corporum suorum collisionem. Sanctum Seuerum Treuerensis Ecclesie ordinatum Episcopum Primae Germaniae Gentibus praedicantem non ambigimus inter Apostolos suum habere consortium. Sanctum quoque Albinum Catalaunensem Antistitem diurnae sanctitatis prerogativa eminentem non debemus taciti omittere, quam ille crebro permultis locis demones ab hominibus profligavit. Nec immerito, dum tantorum virorum celebramus preconia, eximij magistri laudes depromere videri debemus.

Successit autem ei dignus illo honore sacerdos Camelianus eius morum imitator. Iam ^C annis quinquaginta & duobus sanctus Lupus gloriose memoriae Antistes sacerdotio functus erat, cum vitae praesentis debitum persolvens, spiritum misit ad superos, dignis in terra laudibus celebrandus. Inde ergo nunc nobis, quod sublimis euectus est, praesidium impendat.] haecenus de Lupo: cuius diem natalem Ecclesia Catholica religioso cultu annis singulis quarto Kalendas Augusti celebrandum suscepit. At ne putes in tam longae sedis Lupi numerum errorem (ut assolet) irrepsisse: accipe ex Sidonio veritatem: Extat eius epistola ^b ad ipsum data, cum ageret in sede annum quinquagesimum; sunt haec enim Sidonij verba: Iam per quinquennia decem non aequaui sacerdotibus tantum, verum & antiquis quoties collatus, antelatusque sis, &c.] haec ipse de Lupo: in cuius locum (ut dictum est) subrogatus est Camelianus ab auctore laudatus, hicque subscriptus reperitur Concilio Aureliani primo. ^D

Sidon. lib. 9.
epist. 17.IESV CHRISTI
ANNVS
480.SIMPLICII PAP.
ANNVS
13.ZENONIS IMP. 7.
ODOACR. REG. 5.

Annus sequens Consulatu Basilij Iunioris illuxit: quo tandem per legationem Zenonis Imp. Carthaginensis Ecclesia, post longa spatia annorum vigintiquatuor aeternae viduitatis, nouum accepit spem, sanctissimum virum Eugenium Episcopum. Quomodo autem acciderit tam faustum ac iucundum desolatae Ecclesiae Africanae solatium, antequam narrare aggrediamur; de tempore, quo haec gesta esse hoc anno praesenti diximus, ratio est exacte disquirenda. Auctor est Victor ^a, qui interfuit, eiusdemque Ecclesiae cladis ^E a Vuandalis illatae particeps fuit, post oclusam Carthaginensem Ecclesiam, defuncto Deo gratias Ecclesiae eiusdem Antistite, ita perseuerasse absque pastore annos vigintiquatuor. Cum autem ex his quae superius dicta sunt, satis euidens fuerit demonstratum, obiisse dictum Episcopum paulo post captam a Genserico Roman (quod contigisse vidimus anno Domini quadringentesimo quinquagesimo quinto) nempe sequenti anno quinquagesimo sexto post quadringentesimum: huic numero si annos vigintiquatuor addas eiusdem sedis cessationis, plane reperies hoc ipso anno Domini quadringentesimo octogesimo creatum fuisse sanctum Eugenium Carthaginensem Episcopum. His de tempore elucidatis, iam rem ipsam a Victore descriptam hic reddamus, qui post Hunerici in regnum successionem haec habet de restituta Ecclesia Carthaginensi:

Victor. de per-
secut. Vuandal.
lib. 2.
DE TEMPO-
RE CRE-
ATIONIS
S. EVGENII
EPISC. CAR-
THAG.

Dedit (inquit) licentiam Hunericus, Zenone Imperatore atque Placidia relicta Olybrij

CHRISTI
480.SIMPLICII PAP.
13.ZENONIS IMP. 7.
ODOACR. REG. 5.

Abrij rogantibus, ut Carthaginensis Ecclesia sibi, quem vellet, Episcopum ordinaret, quae iam per vigintiquatuor annos tali ornamento fuerat destituta. Misit ergo tunc ad Ecclesiam Alexandrum virum illustrem huiusmodi legationem ferentem, ut praesentia eius Catholicus populus dignum sibi peteret sacerdotem; destinans quoque per Norarium suum Vuitared edictum, quod publice legeretur hunc continens modum:

ECCLESIA
AFRICANA
ZENONIS
IMP. OPERA
SVBIEVA-
TVR.

Iussit vobis dominus dici, quia Imperator Zeno & nobilissima Placidia per Alexandrum virum illustrem scripserunt, petentes ut Ecclesia Carthaginis religionis vestrae proprium Episcopum habeat: Hoc fieri praecipit, atque eis rescripsit, vel legatis ab eis directis dici iussit, ut sicut petierunt, vobis Episcopum, quem volueritis, ordinetis: eo sub tenore, ut nostrae religionis Episcopi, qui in Constantinopoli sunt, & per alias prouincias Orientis, ex eius praeccepto Episcopi liberum arbitrium habeant in ecclesiis suis, quibus voluerint linguis populo tractare, & legem Christianam colere, quemadmodum vos hic, vel in aliis ecclesiis quae in prouinciis Africanis constitutae sunt, liberum arbitrium habetis in ecclesiis vestris Missas agere vel tractare, & quae legis vestrae sunt, quemadmodum vultis, facere. Na si hoc circa eos non fuerit obseruatum, tam Episcopus qui ordinatus fuerit, vel clerici, vel alij Episcopi cum clericis suis, qui in Africanis prouinciis sunt, iubentur inter Mauros mitti.

EDICTVM
HUNERICI
REGIS.

Quod edictum dum nobis praesentibus decimoquarto Kalendarum Iuliarum vniuersae Ecclesiae legeretur; gemere coepimus, mullitantes, eo quod meditantibus dolos, malorum esset futura persecutio praeparata. Et ita legato dixisse probamur: Si ita est; interpositis his conditionibus periculosis, haec Ecclesia Episcopum non delectatur habere. Gubernat eam Christus, qui semper dignatur gubernare. Quam suggestionem legatus accipere neglexit: Simul & populus, ut tunc fieret, ut ignis exarsit, cuius erat clamor intolerabilis, qui nulla posset ratione sedari.

DOLOSAM
INDVIGEN-
TIAM SVS-
PIRANT
CARTHAGI-
NENSES.

Ordinato itaque Episcopo Eugenio viro sancto Deoque accepto, sublimis nata est letitia, & gaudium cumulatam Ecclesiae Dei. Exultat multitudo Catholica sub barbara dominatione de ordinatione Pontificis reparati. Nam maximus iuuenum numerus atque adolescentularum sibimet in comune congaudens, attestabatur quod numquam vidisset Episcopum in throno sedentem. Porro ille vir Dei sacerdos Eugenius coepit per conuersationem operum bonorum venerabilis ac reuerendus haberi etiam ab iis qui foris sunt, & ita esse omnibus gratus, ut si fas esset, animam suam pro eodem vniuersos ponere delectaret. Eleemosynas quoque tales per eum Dominus dignatus est facere, ut incredibile videatur tanta eum impendere, vbi Ecclesia, totum barbaris tenentibus, nec vnus nummi habere cognoscitur facultatem. Humilitatem in illo, charitatem, pietatem diuinitus condonatum, si quisquam incipiat, non potuerit explicare. Pecuniam apud eum mansisse non probatur, nisi forte, tali hora offerretur, quando iam Sol dici explicans cursum, nocturnis tenebris ordinem daret & locum. Vnde tantum referuabat, quantum diei sufficeret, non quantum cupiditas expetisset, Deo nostro subinde quotidie ingentia & maiora donante.] haecenus Victor de ordinatione Eugenij, & Episcopalis ipsius curae primo progressu. Quomodo autem occasione eius vitae morum non leuis aduersus eum inuidia ab Arianis conflata sit, ac subinde persecutio subsecuta, dicere incipimus anno sequenti, ut congrue tempora redamus temporibus.

EUGENIUS
CREATUR
EPISCOPVS
CARTHAG.

Decimus quartus hic annus est, quo (ut inquit Gregorius Turonensis ^a) Euaricus Rex Gothorum in Gallia praefecit septem ciuitatibus (inter quas adnumerabatur, Aruernum) Victorium Ducem. Quomodo autem acceperit ciuitatem Aruernensem Euaricus non ar- ^E morum vi, quam saepe antea frustra tentauerat, sed deditione non quidem ciuium, verum legatorum ignaua promissione, paucis dicamus. Cum enim pax cum Euarico Rege tunc potentissimo sanciretur, inter alias pacis condiciones illa iniquior fuit, ut potiretur Arverno diuitibus concupito, expugnato numquam. Extat autem de his ingens querela Sidonij Apollinaris eiusdem ciuitatis Episcopi, dum lacrymis perfusam epistolam dedit ad Graecum, siue Graecum, vel Agricum ^b Massiliensis ciuitatis Episcopum, vnum ex legatis, qui dispendio eiusdem Aruernensis ciuitatis pacem redemerant reliquorum Galliae proximae degentium populorum: in qua haec post alia ingerit:

Greg. Thron.
lib. 2. c. 20.
DE VICTO-
RIO DVCE
PRAEF-
CTO ARVER-
NENSIS.Sidon. lib. 7.
epist. 7.

Nostri hic nunc est infelicis anguli status, cuius (ut fama confirmat) melior fuit sub bello quam sub pace conditio. Facta est seruitus nostra pretij securitatis alienae: Aruernorum (proh dolor !) seruitus: qui (si prisca replicarentur) audebant se quondam fratres Latio dicere, & sanguinem ab Iliaco populo computare. Si recentia rememorabuntur: ij sunt qui viribus propriis

EXPOSTV-
LATIO. SI-
DONIJ AD-
VERSUS LE-
GATOS.

CHRISTI
480.SIMPLICII PAP.
13.ZENONIS IMP. 7.
ODOACR. REG. 5.NOBILITAS
ARVERNEN-
SIVM ET
PRAECLA-
RAE RES
GESTAE.

proprijs hostium publicorum arma remorati sunt : cui sapè populo Gothus non fuit clau- A
so intra moenia formidini , cum vicissim ipse fieret oppugnatoribus positus intra castra ter-
rori. Ij sunt qui sibi aduersus vicinorum aciem tam duces fuere , quàm milites. De quorum
tamen forte certaminum si quid prosperum cessit , vos secunda solata sunt : si quid contra-
rium , illos aduersa fregerunt.

Illi amore Reipublicæ , Seronatum barbaris prouincias propinquantem , non timere legi-
bus tradere , quem conuictum deinceps Respublica vix præsumpsit occidere. Hoccine me-
ruerunt inopia , flamma , ferrum , pestilentia , pingues cadibus gladij , & macri ieiunijs præ-
liatores ? Propter huius tamen inclytæ pacis expectationem , auulsas muralibus rimis her-
bas in cibum traximus , crebrò per ignorantiam venenatis graminibus infecti , quæ indiscre-
tis folijs succisq; viridantia sapè manus fame concolor legit . Pro ijs tot tantisq; deuo-
tionis experimentis , nostri (quantum audio) facta iactura est ? Pudeat vos , precamur , huius B
foederis nec utilis , nec decori.

SIDONIIV-
STA REPRE-
HENSIO DE
INIQUA PA-
CIS CON-
DITIONE.

Per vos legationes meant : vobis primùm (quamquam Principe absente) non solùm tra-
data referantur , verùm etiam tractanda committuntur. Veniabilis sit , quæsumus , apud au-
res vestras , veritatis asperitas , cuius conuicij inuidiam dolor eripit . Parum in commune
consultis ; & cum in Concilio conuenitis , nõ tam curæ est publicis mederi periculis , quàm
priuatis studere fortunis. Quod utique sapè diuque facientes , iam non primi comprouin-
cialium coepistis esse seduli. At quousque istæ poterunt durare præstigiæ ? Non enim diu-
tius ipsi maiores nostri hoc nomine gloriabuntur , qui minores incipiunt non habere. Qua-
propter vel consilio quo potestis statum concordia tam turpis incidite . Adhuc , si necesse
est , obsideri , adhuc pugnare , adhuc esurire desolat. Si verò tradimur , quando non potui-
mus viribus obtineri : inuenisse vos certum est , quid barbarum • suaderetis ignaui. C

* barbaris

NE DEDITIO
NIAT CIVI-
VM CVM CI-
VITATE.

Sed cur dolori nimio frena laxantur ? Quin potius ignoscite afflictis , nec imputate ma-
rentibus : namque alia regio tradita seruium sperat , Aruernia sup plicium . Sanè si medi-
cari nostri vltimis non valetis : saltem hoc efficit precè sedula , vt sanguis viuat. Quorum
est moritura libertas : parate exulibus terram , capiendis redemptionem , viaticum peregrin-
naturis. Si murus noster aperitur hostibus , non sit clausus vester hospitibus. Memor nostri
esse dignare , domine Papa.] hæcenus Sidonij lugubris epistola . Sed nihil profecit , rebus
iam mutuo consensu compositis. Dedita est tandem Gothis ciuitas ipsa : permitti sunt ta-
men ciues abire liberi , & ad alias migrare ciuitates . Verùm memores iidē Gothi plurimas
sibi à ciuitate illa strages illatas fuisse , cū eam sapè obsidissent : quod in ciues non poterat
ob pactum conuentum , in muros vindicantes , eandem incendio concremarunt . testatur id
ipse Sidonius in epistola ad Constantium ^a , cū agit de reditu ciuium eandē instaurantium. D

^a Sidon. lib. 3.
epist. 20.INSTAVRA-
TYR ARVER-
NYM.

Etenim vbi exariatus est Gothicus furor : ne tantæ pateretur dispendium ciuitatis , quam
vix tandem ex pace ceperat , quam bello frustra sapè tentarat ; ad eius instaurationem adie-
cit animum , cum hoc anno (vt dictum est ex Gregorio) Rex Euaricus Victorium Ducem
illuc misit : qui cum pius esset , sacra etiam illic plura ædificia crexit , de quibus vbi supra ista
Gregorius ^b : Protinus Aruernos adueniens , ciuitatem addere voluit : vnde & cryptæ illæ vf-
que hodie perstant ad basilicam S. Iuliani ; & columnas , quæ sunt in æde positæ , exhiberi
iussit : basilicam S. Laurentij & S. Germani Licaniacensis vici iussit ædificari . fuit autem
Aruernis annis nouem.] hæc de his ibi. Quid præterea mirandum de eodem Victorio Du-
ce Aruernis commorante alibi idem Gregorius habeat , accipe :

^b Greg. hist. lib.
2. c. 20.^c Greg. Thron.
de Glor. con-
fess. c. 33.
COGITVR
VICTORIVS
DUX VENE-
RARI SAN-
CTVM.

Fuit (inquit) in suprascripta Aruernia vrbe admirabilis sanctitatis Amabilis quidam vici
Ricomagensis presbyter , qui virtutibus magnis præcellens sapè serpentibus dicitur impe-
rasse. Nam ad huius tumulum cum Dux Victorius despexisset orare , adfixo è regione equo , E
nequaquam poterat amouere : quem cum flagris stimulisq; vrgeret , & ille quasi æneus
staret immobilis ; tandem aliquando Dux à suis commonitus , qui (vt ita dicam) ipsi pecudi
similis erat factus , ad orationem descendit : cumq; fideliter orasset , quò voluit iuit . Ad
huius sepulchrum energumenum vidi mundatum ; periurantem diriguisse vt ferrum ; cri-
men confessum , illico absolutum.] hæc Gregorius. Est eiusdem Victorij honorifica mentio
apud Sidonium Apollinarem , vbi agit de S. Abraham Abbatis obitu , cum & carmine lu-
gubri illum laudauit : hæc enim habet scribens ad Volusianum ^d , cum adhuc Victorius præ-
esset Aruernis :

^d Sidon. lib. 7.
epist. 17.

Iubes me , domine frater , lege amicitia , quam nefas lædi , iam diu desides digitos incudi-
bus officinae veteris imponere , & S. Abraham die functo nãmiam funebrem luctuosos carmi-
nibus

CHRISTI
480.SIMPLICII PAP.
13.ZENONIS IMP. 7.
ODOACR. REG. 5.DES. ABRA-
HAM ABBA-
TE SIDO-
NIUS AD
VOLUSIA-
NYM.

A nibus inscribere. Celeriter iniunctis obsecundabo , cum tua tractus auctoritate , tum princi-
paliter amplissimi viri Victorij Comitum deuotione præuentus , quem iure sæculari patro-
num , iure Ecclesiastico filium , excolo vt cliens , vt pater diligo : Qui satis docuit , quæ sibi
aut qualis erga famulos Christi cura ferueret , cum torum circa decumbentis Antistitis , non
dignitatem minùs quàm membra curuatus , ac supra vultum propinqua morte pallentem ,
dolore concolor factus , quid viro vellet , lacrymis indicibus ostenderet . Et quia sibi maxi-
mas humandi funeris partes ipse præripuit , totum apparatus supercurrentis impendij ,
quod funerando sacerdoti competeret , impartiens ; saltem ad obsequium , quæ remanse-
runt , verba conferimus , nihil aliud exaraturi styli scalpentis impressu , quàm testimonium
mutuæ dilectionis. Ceterum viri mores , gesta , virtutes , indignissimè meorum vilitate di-
ctorum ponderabuntur.

B

*Abraham sanctis merito sociande patronis ,**Quos tibi collegas dicere non trepidem.**Nam sic præcedunt , vt mox tamen ipse sequare :**Dat partem regni portio martyrij .**Natus ad Euphratem pro Christo ergastula passus ,**Et quinquennali vincula laxa fame ,**Elapsus Regi truculento Susidis ora**Occiduum properas solus ad vsque solum .**Sed confessorum virtutum signa sequuntur :**Spiritibusq; malis fers fugitiue fugam .**Quaq; venis , lemorum se clamat cadere turba :**Damonas ire iubes exsul in exilium .**Expeteris cunctis , nec te capit ambitus vllus :**Est tibi delatus plus onerosus honor .**Romuleos refugis , Byzantinosq; fragores ,**Atque sagittifero mania fracta Tito .**Murus Alexandri te non tenet , Antiochiq;**Spernis Elissæ Byrsica tecta domus .**Rurapaludicola temnis populosa Rauenna ,**Et qua lanigero de sue nomen habet .**Angulus iste placet , pauperrimusq; recessus ,**Et casa cui culmo culmina pressa forent .**Ædificas hic ipse Deo venerabile templum ,**Ipsè Dei templum corpore facte prius .**Finiti cursus istic vitæq; viæq;**Sudori superest dupla coronatio .**Iam te circumstant paradisi millia sacri ,**Abraham iam te comperegrinus habet .**Iam patriam ingrederis , sed te qua decidit Adam ,**Iam potes ad fontem fluminis ire tui .]* hæcenus epitaphium.

D

Subdit verò de monasterio tanto destituto rectore , rogans eundem Volusianum , vt con-
solaretur in eo degentes monachos , foueretq; præpositum illis Abbatem , cum ait : Ecce
vt iniunxeras , quæ restant , sepulto iusta persoluimus . sed si vicissim charitatis imperijs
E fratres , amicos , commilitones obsequi decet : ad vicem , quæso , tu quoque quibus emines
instituti , discipulos eius aggredere solari : fluctuantemq; regulam fratrum destitutorum
secundum statuta Lerinenium Patrum vel Grinnicensium festinus informa : cuius discipli-
næ si qui rebelles , ipse castiga : si qui sequaces , ipse collauda . Præpositus illis quidem vide-
tur S. Auxianus , qui vir (vt nosti) plusculum iusto & corpore infirmus , & verecundus in-
genio , coque parendi quàm imperandi promptior , exigit te rogari , vt tuo ipse sub magi-
sterio monasterij magister accedat : & si quis illum de iunioribus spreuerit tamquam impe-
ritum vel pusillanimum , per te vnum sentiat vtrumque non impunè contemni. Quid mul-
ta ? Vis vt paucis quid velim agnoscas ? Quæso vt Abbas sit frater Auxianus supra congrega-
tionem , tu verò & supra Abbatem. Vale.]

DE REBUS
S. ABRAHAM
CARMEN.* pauperi-
nusq;ueAVXIANVS
SVCCESOR
S. ABRAHAM.

Porro tam de Abraham , quàm de Victorio meminit Gregorius istis verbis ^a : Cum ad-
huè apud urbem Aruernum Victorius , cuius supra meminimus , moraretur , fuit in mona-
sterio

^a Greg. Thron.
lib. 2. c. 21.

CHRISTI
480.SIMPLICII PAP.
13.ZENONIS IMP. 7.
ODOACR. REG. 5.

sterio B. Cyriaci urbis ipsius Abbas Abrahā nomine, qui fide atque operibus Abrahæ illius A prioris refulgebat, sicut in libro Vitæ eius scripsimus.] extat quidem illa tertio loco posita in Vitis Sanctorum Patrum ab ipso conscriptis. Ceterum qui adeo instar Abrahæ Abraham insigniter vixit, moriens perpetuo viuens inhæsit sacris Ecclesiæ tabulis anniuersaria memoria celebris, quæ decimosextimo Kalendas Ianias repeti consuevit. At de Abraham fatis, qui nobis occurrit in via, dum agimus de Victorio, qui eum mirifice coluit.

VICTORIVS IN DETERI- VS MUTATVS
Gregor. Turon. lib. 2. c. 20.
Rursum verò quod ad eundem Victorium spectat: etsi religiosi valdeque pij hominis sæpè specimen egregium edidit, nouissima tamen ipsius gloria caruere: etenim quod barbaro eidemque sæuo Regi Gothorum in famulatu esset, eiusdem sæuitiam induit, eandemque in clarissimum Senatorem exercuit: de quo pauca ista Gregorius: Super Eucherium verò Senatorem calumnias deuoluit, quem in carcere positum nocte extrahi iussit, ligatumque iuxta parietem antiquum, ipsum parietem super eum elidi iussit.] hæc ipse.

Sidon. lib. 3. epist. 8.
DE EUCHE- RIO SENATORE.
Porro in quæ adeo immaniter Victorius sæuit, hic ille fuisse putatur Senator Eucherius, quem mirifice Sidonius prædicat, dum ad ipsum scribens hæc habet: Veneror antiquos, non tamen ita vt qui æquæuorum meorum virtutes aut merita postponam. Neque si Romana Respublica in extrema hæc miseria defluxit, vt studiosos sui numquam remuneret; nõ idcirco Brutos Torquatosque non pariunt secula mea. Quorsum ista hæc? inquis. De te ad te mihi sermo est, vir efficacissime, cui debet Respublica, quod supradictis solum laudat historia. Quapropter temerarij rerum temeraria iudicia suspendant, nec perseuerent satis aut suspicere præteritos, aut despiciere præsentis, &c.] hæc Sidonius: ex quibus planè & causam cædis Eucherij intueris, & cur homo seruicis Gothis, in eum sæuierit Reipublicæ studiosum, auersum penitus ab eam subijcientibus barbaris.

DE EUCHE- RI PRÆ- STANTIA.
Sidon. lib. 7. epist. 9.
Porro hunc eundem Eucherium fuisse & religione præstantem, & planè dignum qui in C Episcopum assumeretur, nisi bigamiæ impedimentum obstasset, idem Sidonius fidem facit, & quidem publicè, dum pro concione laudans etiam à nobilitate Simplificium à se electum Bituricensem Archiepiscopum, hæc habet: Illustis in vtraque conuersatione profapia, aut Episcopis floruit, aut Præfectis: ita semper huiuscemodi aut humanum aut diuinum dictare ius vsui fuit. si verò personam suã tractatu consultiore pensemus, inuenimus illum tenere istic inter spectabiles Principes locum. Sed dicitis viros Eucherium aut Pannichium illustres haberi superiores: quod hæcenus eos esto putatos; sed præsentem iam modò ad causam illi ex canone non requiruntur, qui ambo ad secundas nuptias transierunt.] hæc Sidonius de Eucherio viro clarissimo, quem non alium quidem à dicto Eucherio Senatore fuisse putamus.

Greg. mirac. lib. 1. c. 45.
Quod verò ad eius interfectorem Victorium pertinet: sicut truculentis accidere solet ho- D minibus, vt iidem turpiter emolliantur, effluantque carnalibus concupiscentijs, & libidini- bus turpissimè obruantur (quod de Herode atque Nerone & alijs veteres prodidere) id ip- sum planè de Victorio scriptis traditū inuenimus. Etenim de ipso idè qui suprà Gregorius agens, ad finem, quo eius vitæ periodū claudit, ista habet: Ipse verò dum nimium esset amo- re mulierum luxuriosus, & ab Aruernis vereretur interfici, Romam aufugit, ibidemque tentans exercere luxuriam, lapidibus est obrutus.] hæc Gregorius, qui eius mortè accidisse testatur ante quatuor annos ab obitu Euarici: in libro autem Miraculorum eundem Vi- ctorium occisum esse tradit apud Romam ab Apollinare nobili Aruernensi, qui ea de cau- sa Mediolanum relegatus, ope S. Victoris martyris diuinitus est liberatus.

Sidon. lib. 4. epist. 21.
Sed ne perfunctoriè lector, id transeas velim, quod magnam conciliat Aruernensi Ec- clesiæ laudem, nimirum adeo populum illum castitatis fuisse cultorem, vt deditus impudi- citijs Præfectus nonnisi iugā sibi consultum esse putaret, quo pudicos Aruernenses in seip- sum tumultuantes euaderet. Certè quidem virginitatis cultum hac ætate in ea Ecclesia flo- ruisse, tum quæ Sidonius, tum quæ Gregorius posteris tradiderunt, declarant exempla. Et in primis quod ad Sidonium spectat, mirifice laudat, scribens ad Aprum Aruernensem ciuem, Frontinam virginem verbis istis: sed & matertera tua hinc, & hinc fuit sanctior Frontina virginibus, quam verebatur mater, pater venerabatur, summæ abstinentiæ puella, summi ri- goris, ac fidei ingentis, sic Deum timens, vt ab hominibus timeretur.] hæc Sidonius. Sed accipe ex Gregorio duobus præclaris hæc ipsa de cultu illibatæ virginitatis Ecclesiæ Aruer- nensis declarata exemplis: ait enim:

Gregor. Turon. de Glor. confess. cap. 32.
Duos fuisse apud Aruernum, virum scilicet & puellam, refert antiquitas, qui coniuncti coniugio, non coitu & in vno stratu quiescentes, non sunt ab alterutro polluti in voluptate carnali

CHRISTI
480.SIMPLICII PAP.
13.ZENONIS IMP. 7.
ODOACR. REG. 5.

A carnali: post multos verò annos, cum eis esset latenter vita castissima, ex consensu pari vir tonfuratus ad clericatum, puella verò religiosum induit vestimentum. Factum est autem, vt impletis diebus, puella migraret à sæculo: denique vir eius, præparata sepultura, exhibuit corpusculum ad sepeliendum. Cumque eam sepulchro reconderet, arcanum quod inter eos conuenerat, eleuatis manibus ad cælum pandit, dicens: Gratias tibi, rerum omnium arti- fex, ago, quòd sicut mihi eam commendare dignatus es, ita tibi reddidi ab omni voluptatis contagio impollutam. At illa subridens ait: Sile, sile, vir Dei; quia non est necesse fatearis nostrum, nemine interrogante, secretum. Post hæc, obiecta oportorio, recessit.

Non post multum verò tempus & ipse migravit à sæculo, sepultusque est in loco suo. Erat autem in vna quadam basilica, sed è diuersis parietibus vtrumque sepulchrum habe- batur, & vnum quidem ad Meridiem, alterum ad Aquilonem. Mane autem facto, inuenta B sunt pariter esse sepulchra, quæ vsque hodie sic perdurat: idcirco nunc incolæ Duos Aman- tes vocitant, & summo venerantur honore.] hæc ipse, quæ secundum ea facta esse noscun- tur, quæ superius suis locis ex Tertulliano & alijs dicta sunt, nempe frequentia fuisse in Ecclesia vera coniugia, sed quo ad commixtionem corporum simulata, dum frequentes essent reperiri in coniugali consortio virgines. Sed & dignum pariter existimamus vt in Annales inferatur exemplum de alia eiusdem ciuitatis sancta virgine, quam & publicæ Ecclesiasticæ tabulæ scriptam retinent, & Catholica Ecclesia anniuersario cultu profequi- tur. Georgia huic nomen fuit, de qua ista Gregorius:

Greg. de Glor. confess. c. 34.
Fertur etiam fuisse in ea vrbe puella quadam religiosa atque deuota Deo: quæ in rure commanens, quò ab vrbeica populatione sumnota liberius dignas Deo laudum hostias ex- hiberet, quotidie autem ieiunijs & orationibus insistebat. Factum est igitur, vt migrans ab hoc mundo, ad basilicam oppidi causâ sepeliendi portaretur: Verum vbi leuato feretro C corpus per viam ferri cœpisset, adueniens grex magnus columbarum super eam volare cœpit, atque huc illuc volitando sequi quo hæc à proximis ferebatur. Quia in basilica dela- ta, grex totus super tectum ædis ipsius visus est consedisse: Illaque sepulta, ad cælos euo- lauere columbæ. Vnde non immeritò Georgia nuncupata est, quæ sic exercuit mentem cultura spiritali, vt adepto virginitatis sexagesimi fructus prouentu, egrediens de sæculo, cælestibus honoraretur exequijs.] hæc Gregorius, à nobis hic opportunè relata occasione Victorii Ducis & Comitissæ, hoc anno præfecti cum alijs populis etiam Aruernensibus, impudica vita eandem nobilem Ecclesiam labefactare non verentis. At quod dicit debitum virginis sexagesimi fructus prouentum; id ea de causa, quòd centesimum putauit martyri conuenire. Porro ipsius Georgiæ virginis votiua celebritas in Ecclesia Occidentali quinto- decimo Kalendas Martias annis singulis agitur. At de rebus Gallicis satis.

De Orientalibus verò nihil hoc anno præterea, nisi quòd Marcellinus hæc de prodigio- so terramotu, quo Constantinopolitana ciuitas agitata est, habet: Vrbs regia Constan- tinopolis biduo terramotu quassata, magnopere sese afflictam deplanxit: ambæ Troa- denses & Iudæus cadunt: aliquantæ ecclesiæ vel scissæ sunt, vel collapse: statua Theodosij Magni in foro Tauri super cochlidem columnam posita corruit, duabus fornicibus eius fori collapsis. Hunc formidolosum diem Byzantij celebrant octauo Kalendas Octobris.] hæc Marcellinus: quem subdubiamus errore lapsum, dum quod fuit terramotus sub Proclo monumentum (dicta enim die habent eius memoriam Græcorum Menologia) ipse posteriori huic adscribit terramotui: sed & Cedrenus ad aliud tempus refert. Quouis anno id acciderit, certè nonnisi magnorum malorum constat fuisse prænuncium; cum non solum E ciuitas ipsa Constantinopolitana, sed totus planè Orbis ex Eutylianorum turbis grauiori motu concussus sit. Sed ad res anni sequentis transeamus.

IESV CHRISTI
ANNVS
481.SIMPLICII PAP.
ANNVS
14.ZENONIS IMP. 8.
ODOACR. REG. 6.

Christi annus quadringentesimus octogesimus primus Placidium Consulē habuit: quo periclitanti sub gladio Gothico Imperio Orientali, & ipsi Constantinopolitanæ ciuitati in discrimen adductæ Deus improviso casu subuenit. Rem gestam ita narrat Eua- grius: Per idem tempus Theodoricus Scythia genere contra Zenonem arma ferre parat, & copiis suis in Thracia collectis, bellum gerit aduersus Zenonem: agrisq; omnibus qui ante pedes iacebant vsque ad ostium Ponti vastatis, parū aberat quin Constantinopolim cepisset, nisi

Euaग्र. lib. 3. cap. 25.
THEODORI- CI TRIARIE OBITVS.

nisi quidam ex illius maximè necessarijs vehementer erga eum offensi consilium de illo interimendo iniuissent. Qui cum suorum intellexisset malevolentiam, retulit pedem, atque non adeò multo post in mortuorum numerū adscriptus est. Verùm quo genere mortis occubuerit, dicā, quod ita habet. Pro castris eius hasta cuspidē bifida in sublime suspensa fuit more barbarico. Deinde corpus suum agitare, exercereque cupiens, equum sibi adduci iubet. Tum absque mora (cuius etiam in alijs quoque rebus gerendis impatiens esse solet) in equum insiliit. Equus autem, utpote indomitus & ferox, cum nondum Theodoricus pedibus vtrinque ritè dispositis firmè insideret, pedes anteriores tollit in sublime, ac posterioribus solūm insistit rectus: adeò ut Theodoricus cū magna contentione cum eo luctaretur, & neque auderet eum freno, ne in ipsum caderet, retrahere, neque adhuc in sella firmè sederet; huc illucque sic voluntaretur, ut hastæ suspensæ cuspidem vehementer agitaret: qui in eum impactus, latus grauiter vulnerauit. Inde igitur lecto coactus decumbere, paucis post diebus ex eo vulnere perijt.] hucusque Euagrius.

Id quidem hoc anno factum esse, Marcellinus testatur in Chronico, huncque esse Theodoricum Triarij filium tradit, cumque peruenisse vsque ad Anaphum locum ad quartū lapidem Constantinopoli distantem, inde verò in Illyricum parasse iter, cum eo modo morte præuentus est. Ex quibus Iordanum, alias Iornandē dictum, redarguas, dum non Theodoricum Triarij filium fuisse narrat, sed Valerium Amalum Gothorum Regem fratrem Theodomiri patris Theodorici Amali, qui hoc anno in Gothorum regnū successit: Quem (inquit Euagrius) Zeno Imperator, Euocatoria destinata, ad se in urbem Constantinop. venire præcepit, dignoque suscipiens honore, inter proceres sui Palatij collocauit. Et post aliquod tempus, ad ampliandum honorem eius in arma, eum sibi filium adoptauit, de suisque stipendijs triumphū in vrbe donauit.] sed id factū est, cum rebellantes Zenoni domesticos vicit in Oriēte: quæ omnia præterierunt Iordanū. At agendum erit de his suo loco inferiùs.

Hoc eodem anno, quo numeratur Hunerici Vuandalorum Regis quinquennium, biennium verò ante excitatam diram persecutionem aduersus Africanam Ecclesiam, Deus (sicuti olim vidimus factum temporibus sanctissimi Cypriani Episcopi) multis signis futuram persecutionem (ut Victor ait) pluribus demonstrauit, quo se cuncti præpararent ad pugnam. At quænam illa fuerint, his ipse verbis enarrat: Ante persecutionis tamen tempestatem, multis præcuntibus visionibus & signis, imminens demonstratum fuerat malum. Nam fermè ante biennium quàm fieret, vidit quidam Fausti Ecclesiam solito in ornatu fulgentē: & dum lætaretur tanti fulgoris candore, cereis quoque fulgentibus, pallijsque velaminū & lampadibus rutilantem: Subitò, ait, luminis illius concupiscibilis extinctus est fulgor, & tenebris succedentibus, aduersarius naribus natus est fœtor: omnisque illa beatorum turba, expellentibus quibusdam Aethiopijs, minata est foras: ob hoc iugiter lamentatum, quòd eam in claritatem pristinam nequaquam viderit iterum restitutam. Nam visionem istam, nobis præsentibus, sancto retulit Eugenio.

Vidit & quidam presbyter ipsam Fausti ecclesiam refertam turbis innumerabilibus populorum, & post paululum euacuata, & repletam porcorū multitudinem atque caprarum. Item alius vidit aream triticeam ventilationi paratam, granis adhuc ventilatoris iudicio necdum à paleis separatis: & dum ingentis massæ, licet confusæ, magnitudinem miraretur: subitò ecce turbo veniens tempestatem sonuago flatu cœpit aduentum suum surgente puluere demonstrare: cuius impetu palea illa omnis omnino volauit, remanentibus granis. Post hæc venit quidam procerus splendido vultu, habituque nitido fulgens; & cœpit grana vacua, macilenta, atque simillaginea reprobata purgando prolicere: quæ diu examinans, vix magnitudinem illius massæ licet probatæ, ad acruum tamen produxit exiguum.

Item alius ait: Stabat quidam præcellus super montem qui Ziquensis dicitur, & clamabat dextera, læuaque: Migrate, Migrate. Alius conspicit, rugiente cælo atque turbato, sulphureas nubes, quæ ingentes cœperunt lapides iaculari: qui lapides dum cecidissent in terram, plus accendebantur, & maioribus flammis ardebant; atque intrantes in penetralia domorum, quos inuenerant, incendebant. Qui autem vidit, ait, cum se in quodam cubiculo abscondisset, miseratione diuina ad eum flamma non potuit peruenire: reor ut illud propheticum compleretur: Claude ostium tuum, & abscondere pusillum aliquantulum, donec pertranscat ira Dei.

Vidit & venerabilis Paulus Episcopus arborem vsque ad cælos ramis florentibus extensam, quæ etiam dilatatione sua omnem pene Africam occupabat: & cum vniuersi eius

THEODORICVS AMALIVS VOCATVS A ZENONE.

DE FUTURA PERSECUTIONE PRAESAGIA.

Victor de Persecut. Vandal. lib. 2.

VISIONES DIVERSAS OSTENSAS.

Isai. 26.

A eius magnitudine & speciositate gauderent: Ecce subitò (inquit) venit asinus violentus, qui defricans ceruicem suam super robur radicum eius, impulsu suo cum ingenti sonitu illam mirabilem arborem elisit ad terram. Sed & Quintinianus venerabilis Episcopus vidit se super quemdam montem stare, de quo conspiciebat gregem innumerabiliū ouium suarum, & in medio gregis duæ erant ollæ nimium bullientes. Aderant autem ouium occisores, quarum carnes ollis bullientibus demergebant. Et cum ita fieret, omnis illa magnitudo consumpta est gregis. Reor ergo illas duas ollas, Siccam Veneriam & Laribusam, duas esse ciuitates, in quibus multitudo prima fuerat congregata, è quibus incendij initium sumpsit; aut Hunericum Regem, & Cyrolam Episcopum eius. Sed de multis visionibus, quia breuitati consulendum fuit, hæc dicta sufficiant.] hucusque Victor. Sic igitur secundum propheticum illud: Dediti metuentibus te significationem, ut fugiant à facie Barcus] accidit, ut hæc Deus voluerit ante biennium, hoc nimirum anno, Fidelibus innotescere.

Verùm etsi persecutio ingruens instar grandinis ab biennium sit dilata: præcesserunt tamen furorem bellicum velitationes nonnullæ, quibus diuersis in locis dira pati contigit Christianos; atque primùm hoc tempore Hunericum insequi cœpisse crudeliter suos, & illos potissimum, quos scisset cum Catholicis Catholicos redditos in Catholicorum ecclesiam conuenire: erant hi plures vtriusque sexus mares & feminae, qui diuino illustrati lumine, vbinam esset dogmatum veritas intelligentes, eò emergentes è tenebris conuenere; qui quidem felicissimi non solūm Catholicæ fidei participes fieri meruere, & inter Catholicos adnumerari, sed digni habiti sunt ante omnes tormentorum gloria exornari, & aliqui ex eis martyrio coronari. Has igitur ex hostibus abreptas manubias Africana Ecclesia primum omnium Domino consecrauit, hæcque ex hostili agro sacras primitias acceptas præmisit in cælum. Quomodo autem hæc acciderint, Victor spectator certaminis, res gestas verbis istis omni fide testatas posteris tradidit, cum de sancti Eugenij Carthaginensis Episcopi sanctis operibus agit:

Cum fama eius esset celebris atque manifesta; cœperunt exinde Arianorum Episcopi inuidia grauitè queri, quotidianis (& præcipuè cum Cyrola) calumnijs insectantes. Quid plurimum? suggerunt de illo, ut suum nequaquam sederet thronum, neque Dei populo verbum faceret consuetum: deinde quoscumque mares vel feminas in habitu barbaro intrantes in ecclesia conspiceret, prohiberet. Ille respondit, ut decuit: Domus Dei omnibus patet: intrantes nullus poterit repellere: maximè quia ingens fuerat multitudo nostrorum Catholicorū in habitu illorum incedentiū, ob hoc quòd domui Regiæ seruibant.

At vbi ab homine Dei tale responsum accepit; statuit in portis ecclesiæ collocare tortores: Qui videntes feminam vel masculum in specie suæ gentis ambulantes, illico palis minoribus dentatis iactis in capite, crinibusque in eisdem colligatis, ac vehementiùs stringentes, simul cum capillis omnem pelliculam capitis auferebant. Nonnulli, dum hoc fieret, statim oculos amiserunt; alij ipso dolore defuncti sunt: mulieres verò post hanc poenam capitibus pelle nudatis; præcone præeunte, per plateas ad ostensionem totius ciuitatis ducebantur: quòd sibi magis, quæ patiebantur, lucrum maximum computabant: quorum nos plurimos nouimus, nec scimus eorum aliquem tunc etiam poenis vigentibus à recto itinere destitisse.

At vbi isto modo fidei infringere non valuit murum; cogitat ut nostræ religionis homines in aula eius constituti, neque annonas, neque stipendia solita potirentur: addidit quoque & laboribus eos conterere rusticanis. Dirigit viros ingenuos & admodum delicatos ad campum Vticensem, ut sub ardentis Solis incendio cæspites messium descarent: vbi omnes cum gaudio pergentes, in Domino lætabantur. In quorum contubernio quidam fuit atidam habens manum, quæ per annos quamplurimos nullum ei præstitit obsequium: qui cum veraciter excusaret se operari non posse, magis violenter iussus est pergere. Sed vbi ad locum ventum est, & præsertim pro eo orando ingemuerunt omnes; pietate diuina, illa arida incolumis confessoris restituta est manus.] hoc quidem idcirco Deus voluit signum palam edi, ut manifestum omnibus fieret, stare Deum in castris filiorum Israel; & ibi Ecclesiam esse Catholicam, vbi Deus esset, certo certius redderetur expressum, Deo ipso miraculorum testificatione loquente, immo clamante. Sed ne cœptam tyrannus prosequeretur persecutionem, timore suorum cessauit absterritus; vnde in suos gentiles gladium conuertit.

QVID PAVLO EPISCOPO DE FUTURA CLADE OSTENSVM ET ALIIS.

VVANDALIS CONFIDENTES AD CATHOLICAM ECCLESIAM DIRA PASSI.

DIRA PASSE QUI VENERANT AD ECCLESIAM.

QVID IN DOMESTICOS CATHOLICOS HVNERICVS.

CHRISTI
481.SIMPLICII PAP.
14.ZENONIS IMP. 8.
ODOACR. REG. 6.

^aVictor. de per-
secut. Vandal.
lib. 2.
HUNERICVS
DIRAM TY-
RANNIDEM
IN SVOS
EXERCIT.

Quas enim post hæc in suos Hunericus dominandi cupidine ebrius tyrannicè carnifici-
nas exercuit, idem Victor ita refert^a: Ipse autem Hunericus, qui sese iam dudum omnibus
lenem ostenderat, desiderans post obitum suum (quod non contigit) regnum statueret,
Theodoricum fratrem, filiosque eius Gentonisque fratres nihilominus filios crudeliter cœ-
pit insequi: quorum nullum dimitteret, nisi ei mors desiderij sui voluntatem auferret. Pri-
mò sciens vxorem Theodorici fratris astutam, credo ne forè maritum, aut maiorè filium,
qui prudens & sapiens videbatur, consilijs acrioribus aduersus tyrannum armasset, crimi-
ne appposito, gladio eam interfici iubet. Post occiditur & ille filius magnis litteris institutus,
cui secundum constitutionem Genferici, eo quòd maior onanibus esset, regnum inter ne-
potes potissimum debebatur.

PATRIAR-
CHAARIA-
NORVM IN-
GENSVS.

Accenditur adhuc crudelitas aliquid perpetrare. Astante vulgo, in media ciuitate pro
gradibus plateæ nouæ, Episcopum suæ religionis, nomine Iocundum, quem Patriarcham
vocatant, præcepit incendio concremari, ob hoc, quòd in domo Theodorici germani
Regis acceptissimus habebatur, cuius forè suffragio memorata domus regnum poterat ob-
tinere. In quo impietatis scelere futurum nobis adesse prospeximus malum, aientes sin-
guli inuicem nobis: qui in suo ita crudelis effectus est sacerdote; quando nostræ religio-
ni, vel nobis parciturus iste est? Tunc & Gentonis maiorem filium, nomine Godagifum,
cum vxore, absque solatio seruuli aut ancillæ, crudeli exilio relegauit. Fratrem verò Theo-
doricum post occisionem vxoris & filij nudum atque destitutum similiter exulauit. Post
cuius mortem, filium qui supererat, infantulum, duasque filias eius adultas impostras a sinis
longius affligendo proiecit. Sed & Comites quamplurimos & nobiles gentis suæ obie-
ctionibus falsis insectans, ob hoc quòd germano fauerent, alios incendit, alios iugulauit,
imitator Genferici patris, qui sui fratris vxorem, ligato pondere lapidum, in Amfa-
gam fluuium Cirrensem famosum iactando demersit, & post necem matris etiam filios
interfecit.

HUNERICVS
CONTRA
PATRIS
PRÆCEPTA
SÆVIT.

Sed & multos ei Genfericus pater moriens, sacramento interposito, cõmendauerat: quos
ille immemor fidei, & sacramenti violator, diuersis pœnis & incendijs trucidauit. Nã Hel-
dicam quemdã, quem pater eius Præpositum fecerat regni, iam veteranum atque annosum
cum dedecore capite detruncavit, eiusque vxorem cum alia nomine Teucaria in medio ci-
uitatis incendit: quarum corpora per vicos & plateas trahi mandauit; quæ tota die iacentia,
rogatus à suis Episcopis, vix vespere sepeliri concessit. Gamuth namque Heldicæ fratrem,
quia ad ecclesiam eorum confugerat, occidere non poterat: quem tamen in loco latrina-
rum obscuro conclusit, temporeque multo eum ibi degere statuit: postea cum caprario
quodam & rustico ad faciendas scrobes vineis profuturas condemnauit: quos etiam duo-
decies per annum, id est, per singulos menses flagellis crudelibus dissipat; vix modico aquæ,
cibarioque pane concessit. hoc per quinque vel amplius perpetrati sunt annos; quibus hæc
supplicia proficere poterant ad æternam mercedem, si Catholici fuissent, & fidei suæ meri-
to illa perferrent.

Sed ideo istud silere nequiuimus, vt impietatem Regis etiam in suos minimè sileremus:
qui non solum Episcopum suum Iocundum (vt superius demonstrauimus) flammis adussit,
sed & presbyteros & diacones suos, id est, Arianos quamplurimos incendit, necnon & be-
stias mancipauit. Amputatis igitur in breui omnibus quos timebat, & solidans sibi (vt pu-
tabat) regnum, quod breue fuerat & caducum, omni ex parte otiosus atque securus vni-
uersa tela furoris in persecutionem Ecclesiæ Catholicæ sicut leo rugiens conuertit.] hæc
Victor: qui cum subdat, post biennium esse cœptam persecutionem; æquè ad duos annos
hanc perseuerasse ipsius tyrannidem in suos possumus intelligere: vt non mireris, si qui hoc
anno cœpit insequi suos ad ecclesiam Catholicorum confluentes, à persecutione cessarit,
conuersus ad cædem suorum, quos suspicio reddiderat infensissimos hostes. Quæ autem
hæc secuta sint, ordine seruato temporum, inferius dicemus.

IESV CHRISTI
ANNVS
482.SIMPLICII PAP.
ANNVS
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

Quadragesimus octogesimus secundus Redemptoris annus Consulatu Seuerini
in publicis adscriptus est monumentis: quo Stephanus Iunior Antiochenus Epi-
scopus

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

A scopus tertio suæ sedis anno ex hac vita migravit; statimque in eius locum electus est Ca-
lendon Episcopus; moxque à collecta ibi Synodo directus est Anastasius Episcopus ad Ro-
manum Pontificem, ex more, vt eius electionem ratam haberet. Fuit iste quidem Catholi-
cus, qui & (vt Euagrius ait^a) omnes qui ipsum adibant induxit, vt tum hæretico Timo-
theo, tum litteris Basilisci generatim ad omnes scriptis anathema dicerent. Probasse autem
sanctum Simplicium Papam Calendonis electionem, litteræ ipsius ad Acacium Episco-
pum Constantinopolitanum datæ significant, quæ sic se habent^b:

Simplicius Episcopus Acacio Episcopo Constantinopolitano.

Antiocheni exordium sacerdotis qua ratione fuerit seriùs indicatum, quamuis minimè
nos latere potuerit: tamen & ipse, vel Synodus ipsius indicauit. Quod sicut non oprauimus
fieri, ita faciles excusationi, quam necessitas fecit, extitimus: quia quod voluntarium non
est, vocari non potest in reatum. Et ideo per fratrem & Coepiscopum nostrum Anastasium,
qui ex prædicta regione directus est, litteris quoque tuæ dilectionis acceptis, alterni vicissi-
tudinem sermonis tuæ reddimus charitati. Necessariò fratris & Coepiscopi nostri Calen-
dionis sacerdotium gremio Apostolicæ sedis amplexi, in consortium nostrum per gratiam
Christi Dei nostri tantæ vrbs Antistitem collegij vnione numeramus. Miramur autem, ni-
hil nos de statu Alexandrinæ Ecclesiæ, te instruente, didicisse; quem nunc ita habere se
comperimus, vt improbi per occasionem obitus sanctæ memoriæ Timothei eandem Ec-
clesiam conentur habere captiuam. Vnde agendum est dilectioni tuæ cum clementissimo
Principe, ne conuellatur sub eius Imperio, quod tyranni temporibus potuit obtineri. Data
Idibus Iulij, Seuerino V.C. Consulc.]

Factum autem fuisse Episcopum Calendonem, non vt præcessor ipsius ab Acacio Con-
stantinopolitano Episcopo, sed contra eius voluntatem, ex eo patuit, quòd paulo post ope-
ra eiusdem Acacij ipso Calendione pulso, in eius locum Petrus est restitutus, quem Felix
Papa primo suæ sedis anno deposuit. Simul enim ac degustasset, Acacius in electione Ste-
phani Episcopi Antiocheni ex necessitate sibi credita primatus dulcedinem: factus ebrius,
non aliud quam hunc ipsum sitire, & vndique sibi captare, licet graui totius Ecclesiæ scan-
dalo, indefesso studio, malisque artibus arripere ad obitum vsque nunquam destitit; vt quæ
inferius dicturi sumus, abundè satis significabunt.

Quod verò ad Calendonem pertinet: quo tempore in sede pacificè egit, illud inter alia
memoria dignum operatus est, vt sacras reliquias sancti Eustathij Antiocheni Episcopi, qui
Nicæno Concilio interfuit, & fidei protegendæ causa exilium passus, gloriosus confessor
occubuit, à Zenone Imp. impetraret vt Antiochiam transferret. Est huius rei assertor
Theodorus Lector, cum ait^c: Calendon perit à Zenone Eustathij reliquias è Philippis
Macedoniæ, vbi ille in exilio mortuus fuerat Antiochiam detulit: quas maximo cum ho-
nore exceperunt. Tota siquidem ciuitas, & omnis ætas (vt ita dicam) ad decem & octo
milliaria vibem in occursum illarum egressa est. Qui verò ad id vsque temporis separati
ac diuisi propter Eustathium fuerant, Ecclesiæ post centum annos à morte illius restituti
sunt.] hæc Theodorus.

Verum ante hæc tempora Eustathianos alijs se iunxisse Catholicis, quæ superius dicta
sunt, facillè ostendere possunt. Sed & error in numero reperitur, cum amplius quam centum
annos ab obitu Eustathij in hunc vsque annū numerare contingat; cum eum constet pau-
lo post Nicænum Concilium, quod est celebratum anno Domini trecentesimo vigesimo-
quinto, in exilium deportatum. Sed quid accidit? Sicut enim qui recipit Propheram^d in no-
mine Propheræ, mercedem Propheræ accipiet; ita planè qui recepit Confessorem in nomi-
ne Confessoris, confessionis palmam est consecutus: nam Calendon dignus est habitus
& exilij causa durum exilium pati, & confessionis gloria decorus occumbere. quomodo
autem id acciderit, Euagrius ita narrat^e:

Calendon Antistes Antiochiæ scribens ad Imperatorem Zenonem & Acacium Con-
stantinopolitanum Episcopum, Petrum non solum adulterum vocat (illum Mogum scribit,
qui Alexandrinam Ecclesiam inuaserat) verum etiam eum, cum esset Alexandria Chalde-
donensi Concilio anathema indixisse assertit. Qui postea ad incolendam Oasim deterrimum
omnium exiliū cõdemnatus fuit, quòd partes Illi, Leontij & Pamprepis contra Zenonem
fouebat.] ita planè hoc velamento criminis maiestatis Catholicus Antistes expulsus est
ab hæreticis, Acacio id machinante, vt Gelasius multiplicibus querelis exaggerat. Post
amortum Calendonem (subdit Euagrius) Petrus cognomento Cnapheus, qui ante Ca-
lendio-

CALENDION
ELIGITVR
EPI SCOPVS
ANTIOCH.

^a Euagr. lib. 3.
cap. 10.

^b Simpl. epist.
14.

CONFIRMA
TVR CALEN
DIONIS
ELECTIO A
ROM. PON-
TIFICI.

TRANSLA-
TIO RELI-
QUIARVM
S. EVSTA-
THII.

^c Theodor. Lect.
Collect. lib. 2.

^d Matth. 10

^e Euagr. lib. 3.
c. 16.

CALENDION
EPI SC. AN-
TIOCH. RE-
LEGATVS
IN OASIM.

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.PETRVS
CNA PHEVS
RVR SVM
EPISC.
ANTIOCH.

lendionem & Stephanum Episcopus fuit (vt supra dixi) Antiochiæ propriam sedem recu-
perauit, qui & epistola subscrispsit Zenoni de concordia, & Synodales litteras ad Petrum
Mogum Alexandrinum Episcopus scripsit.] hæc de Petro Cnaphæo siue Fullone dicto
Euagrius. Addit his Gelasius in epistola ad Dardanos, datum fuisse crimini sancto Calen-
dioni, quod nomen Zenonis Imperatoris è Diptychis abstulerit. quod si egit, ea ratione ab
eo factum quis dubitat, quod idem Imperator cum hæreticis communicaret?

THEOPAS-
CHITARVM
HÆRESIS
IN-STAVRATA.

Sed de Petro Fullone quid accidit? Simulac iste thronum conscendit, palam hæresini
promulgauit, & illam quidem nimis enormem sæpè antè damnatam, Theopaschitarum di-
ctam, dum non vnam tantum de Trinitate personam passam esse diceret, sed ipsi sanctissi-
mæ Trinitati in Trifragio hymno crucem adscriberet: quod quidem vehementer com-
mouit Orientales Episcopos. Quomodo autem ipsum illi admonuere, necnon Romanus
Pontifex, dicitur anno sequenti, quo blasphemiam istam in Occidente visam sunt innotuisse. B
Quod verò spectat ad motus Orientales, quorum occasione captata atque affectata Calen-
dionem in exilium pulsum hoc tempore fuisse constat: iam certum est Imperij perduellium
conspirationem ad hunc vel superiorem annum esse referendam, non autem post se-
quentem annum, vt à Marcellino in Chronico ponitur. Res verò gesta ab Euagrio ita
narratur:

Euagr. lib. 3.
c. 26.
MARCIANI
REBELLIO.

Marcianus cum Zenone inimicitias exercere coepit; qui filius fuit Anthemij, qui antè
Imperium gesserat. Iste vbi Leontiam Leonis filiam minorem natu vxorem duxerat, ty-
rannidem occupare molitur: ac pugna graui in Palatio commissa, & multis vtrinque ca-
dentibus, Marcianus aduersarios terga dare coegit: qui certè Palatio potitus fuisset, nisi
negotio quod susceperat in crastinum dilato, oblatam occasionem omisisset, quæ sicut cum
ad pedes accedit, forsitan capi potest, ita cum quasi è manibus elapsa est, in sublime subuo-
lat, ridetque insequentes, atque de reliquo omnem aditum ad se illis penitus præcludit. C
& paulo post. Quod planè euenit Marciano, qui vt tempus opportunum sibi datum omi-
sit, sic idem ipsum de cetero reperire non potuit: nam postero die, à suis proditus & relictus
solus, confugit ad templum sanctorum Apostolorum; indeque vi abstractus, Cæsaream
Cappadociæ demigrat: ibique ad quosdam monachos se aggregans, postea dum latitare
cuperet, deprehensus est; atque ab Imperatore Tarsum vsque Ciliciæ amandatus, coma
abrafâ, presbyter designatus est. Sunt ista quidem ab Eustathio Syro scripta pereleganter.]
hæc de Marciano Euagrius Rem eandem paucis profecutus Theodorus Lector paulò di-
uersè narrat. Sed de alijs Imperij perduellibus Euagrius ista subnectit, atque in primis de
Verina Augusta:

Theodor.
Lect. lib. 1.
Collect. in fin.
Euagr. lib. 3.
cap. 27.

Est apud eundem scriptorem, Zenonem Imperatorem infinitas ferè insidias contra Ve-
rinam focrum suam struxisse, postea verò eam relegasse in Ciliciam: eamque inde denuo ad
arcem quæ Papyriana dicitur, Illo iam tyrannidem exercente, transfuisse, in qua excessit è
vita. Res autem ab Illo Exconsule gestas idem Eustathius perdisertè scribit, tum quemad-
modum à Zenone insidijs appetitus effugerit, tum quo pacto Zeno eum cui dederat man-
datum vt illum interficeret, morte mulctarit, capite ideo ceruicibus abscisso, quod eum ob
conatus frustrationem tali mercede compensare voluit. Illum verò, quo facinus tentatum
occultaret, Ducem copiarum in Oriente militantium designauit. Is amicitia non cum
Leontio solum, sed cum Marco viro spectato & Pamprepete contracta, in partibus Orien-
tis commoratus est.

THEODORI-
CVS AMA-
LVS REX
GOTHORVM
PVG NAT
PRO ZENO-
NE.

Idem verò narrat, quod Leontius Tarsi Ciliciæ Imperator renunciatus fuerit, & quem
fructum ista ex tyrannide sua perceperint, cum Theodoricus vir genere Gothus & apud E
Romanos in magno honore habitus Dux cum nostris tum exteris copijs stipatus contra
eos missus esset.] hæc de his Euagrius, qui ex eodem auctore tradit, hos iniuste à Zenone
persecutionem esse perpeffos, coactosque quodammodo in hostes conuerti ex amicis de
Imperatore benemerentibus. Hæc quidem occasione Calendionis Antiocheni Episcopi à
nobis ex Euagrio sunt recitata; quod dictum sit, eodem auctore, Calendionem calumniam
passum de conspiratione seu fauore his præstito, fuisse in Oasim relegatum. Hæc autem hoc
anno cœpta, sequenti consummata sunt, post quem Theodoricus ob res bene gestas meruit
Consulatum, atque equestrem in foro statuum, vt suo loco inferius dicitur: in sequentem
hæc enim annum esse propagata videntur, quo ob res bene gestas idem Theodoricus Con-
sul est designatus.

Iam verò ad res Alexandrinas oratio se conuertat. Ex litteris quidem nuper recitatis

Sim-

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

A Simplificij Pontificis ad Acacium Constantinopolitanum Episcopus hoc anno datis, cer-
tum habetur, eodem anno diem obiisse Timotheum Catholicum Episcopus Alexandri-
num, cum sedisset annos vigintitres, interpolatis tamen vicibus, cum inde sæpè expulsus
fuerit: ita quidem & Liberatus Diaconus, qui & totidem sedi eius annos tribuit ac men-
ses sex. Tunc autem cocuntes in vnum Ægypti Episcopi ex communi consensu elegerunt
Ioannem hominem Orthodoxum, de quo plura superius dicta sunt: sed huic Zeno Impera-
tor impulsu Acacij aduersatus est, eo prætextu, quod diceret ipsum antè iurasse, non futu-
rum aliquando vt in Alexandrinum Episcopus elegi pateretur. His Imperator addidit lon-
gè deteriora, cum non erubuit contra eundem Ioannem in sedem restituere nefandum il-
lum Petrum Mogum hæreticum antea pulsum.

Iam verò diu sub Catholico nomine latens hypocrisis, omni seposita verecundia, pro-
cax exilit, & vt furia debacchatur. Sanè quidem tamquam portentum accidit, vt Zeno Im-
perator, qui nuper cictos Catholicos restituerat, & expulerat intrusos hæreticos, ita muta-
tus sit; & quod Acacius Constantinopolitanus Episcopus, cuius arbitrio ipse Imperator
regi videbatur, qui paulo antè aduersus Basiliscum certamen pro fide Catholica iniit, co-
gens illum restituere cictos Catholicos, modò idem vice versa, pulsus insignibus Orthodo-
xis, in Pontificiam cathedram hæreticos restituendos curarit. Latuerunt ista quidem de se-
de Antiochena Simplificium Papam: Verum explorata habuit quæ Alexandria facta sunt,
ex legatione missa à Synodo Alexandrina, qua Ioannis electionem confirmandam ab ipso
Romano Pontifice petierunt: de quibus ipse exostulans, mox ad Acacium dedit episto-
lam, eum redarguens, quod de rebus adeo magni momenti nihil scripsisset, quod ex cre-
dito ipso officio Vicariæ præfecturæ Apostolicæ sedis quam nauiter præstare debuisset. Epi-
stola autem sic se habet:

DEFUNCTO
TIMOTHEO
ELECTVS
IOANNES
ALEX.
EPISC.
Liberat. Diac.
in Breniar. c.
16.Simplific. epist.
17. r. 1. epist.
decret.

*latitare

Simplificij Episcopus Acacio Episcopo Constantinopolitano.
Miramur pariter & dolemus, ita in tuæ dilectionis animo dissimulatam lacerare curam
charitatis & fidei, vt cum Christianissimus Imperator pieratis & religionis instinctu affandi
me & de causis Ecclesiasticis consulendi fideles atque solertes internuncios destinaret; ipse
& alternæ gratiæ & vigilantæ pastoralis oblitus, nec alloqui nos volueris, nec de his quæ
ad Catholicæ veritatis custodiam pertinebant, duxeris instruendos. Atque ideo, frater ca-
rissime, quæ non immeritò cernis libera affectione culpari, potiore diligentia repensanda
cognosce; proinde delegatum tibi munus impendens, sensus tuos prudenter attolle, & pro-
tuendis Chalcedonensis Synodi constitutis vehementer intugila, ne per negligentiam de-
fidiamque nostram subrepatur gregibus Domini letale dispendium.] hæc tam instanter
D Simplificij Papa ab Acacio exigit, quod ei (vt dictum est superius) delegauerat vices suas.
Sed pergit dicere de rebus Alexandria gestis:

Nuper ab Ægyptia Synodo, quæ & numero plurima & fidei Catholicæ esset commu-
nitione suffulta, atque ab ipso omni propemodum clero Alexandrinæ sedis ad nos ex more
relatio missa, patefecit sanctæ memoriæ fratrem quondam & Coepiscopus nostrum obiisse
se Timotheum; inque eius vicem consona Fidelium voluntate Ioannem, cui ad sacerdo-
tium constare crederentur omnia, subrogatum: & nihil omnino restare videbatur, nisi vt
Deo nostro gratias agentibus nobis, atque gaudentibus, vt sine strepitu, quod Catholicus
in defuncti ministerium successisset Antistes, Apostolicæ quoque moderationis assensu vo-
tuum sumeret firmitatem.

ROMANI
PONTIFICIS
ESSE CON-
FIRMARE
PATRIAR-
CHAS.

Cum ecce secundum consuetudinem mihi talia disponenti, tranquillissimi Principis
E scripta sunt reddita, quibus memoratum tamquam periurij reum (quod fraternitati quo-
que tuæ non esse diceretur incognitum) sacerdotio perhiberet indignum: Illico retraxi
pedem, & meam reuocavi super eius confirmatione sententiam, ne quid contra tantum ac
tale testimonium præpropere fecisse iudicaret.] hæc cum adeo disertis verbis de confirma-
tione Episcopi Alexandrini Simplificij dicat: puto, lector, intelligis veterem morem, vt
non haberetur firma ratæ Alexandrini, sicut nec Antiocheni noui Antistitis electio, nisi
illa à Romano Pontifice confirmaretur: cum eius rei causa mox ijdem electi, & Synodi
quæ elegerant, statim post creationem eorundem (vt sæpius factum vidimus) mittere sole-
rent ad ipsum Romanum Pontificem legationem cum fidei professione, vt quæ per ipsos
acta essent, ab eodem Romano Pontifice confirmarentur. ante hæc autem haud idonei illi
habebantur, vt ipsis reliqui Episcopi communicarent, quibus nondum Romanus Antistes
communicasset. At prosequamur quæ sunt reliqua Simplificij Papæ epistolæ ad Acacium
iustas

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

injustas ingerentis querelas de Petro Mogo, quem ex litteris Imperatoris audisset promouendum in sedem Alexandrinam: **A**

Sed illud me non mediocriter facit attonitum, quod in iisdem litteris suis (*Zeno scilicet Imperator*) Petrum, qui haereticorum socius dudum extitisse probetur & princeps (quod conscientiam dilectionis tuae meminimus non latere, instructionesque ipsas, quibus fuerit confutatus, nosse confidimus; quemque etiam dubium non sit, adhuc extra communionem durare Catholicam; saepeque nos de eodem ex illa urbe pellendo scripisse, sit certum) ad praefatae Ecclesiae regimen existimet prouehendum: cumque promittat rectae fidei definitionibus conuenire, a cuius utique (sicut superius dixi) consortio tam degit extraneus, quam ab Acacii communionem discretus est: Ad quam nunc si redire contendit, nisi per satisfactionem Christianis regulis competentem, non potest introire: ac proinde non ad fastigium sacerdotalis dignitatis accedere, sed medela, quae post poenitentiam praebenda est, consequenter aptari animae suae cupiens, reconciliatus auxilium, non gradum summi honoris affectans, qui diu conuincitur fuisse peruersus: ne per speciem remeantis, non remedium sincerae saluationis inquirat, sed facultatem propagandae prauitatis inueniat: quo facto non hunc magis ab errore detrahimus, quam perniciem Fidelibus irrogamus; eoque modo Chalcedonenis Synodi statuta violantes, aditum sua populatione grassandi in Ecclesiam lupis rapacibus aperimus.

Denique ab eisdem ipsis, cum quibus olim a Catholica participatione diuisus est, Pontifex dicitur postulari: vt satis euidenter appareat, non eos rectam fidem velle, sed in Praesule proprio nefandi dogmatis quaerere potestatem, neque inter ipsos & veraciter sentientes pax inde possit fida generari: vnde haereticarum mentium crescit funesta damnatio*, & Catholicorum succedit miseranda captiuitas. Tantis igitur malis atque periculis pro sacerdotij qualitate, & Catholicae praedicationis intuitu, vt qua potes ratione vehementer obstitas, maximis vndique rebus astringeris. Nec dilectioni tuae id fas est segniter operari, quod ad animae tuae causam, honoris aestimationisque respectum non dubitas pertinere. **C**

Opportunitatibus ergo repertis, clementissimi Principis voluntatem incessabiliter pro fide Catholica supplicando & ab his sedulo reuocare quae nociua sunt dogmati Christiano; & secundum haec quae mandamus, informare crebro, inque eam partem quae amica sit veritati, potius instare non desinas; & (vt S. Timotheum venerandus Apostolus Paulus* instituit) opportunè, importunè, obsecrando, insinuando, exponendoque nullatenus allegare cessabis; & nobis subinde, quae gerantur, quae gerenda sunt, veraciter indicare: vt creditorum tibi met dispensatione Dominica talentorum in hac multiplicatione fidelis seruus ostendatis, si non tantum in Ecclesia cui praesides, sed vbicumque potueris, pro vnitae Catholicae & paternis definitionibus suadere non renuas. Data Idibus Iulii, Seuerino V. C. Consule.] Iunxit his eiusdem argumenti litteras ad Zenonem Imperatorem Simplicius Papa, vt ipse testatur in aliis ad eundem postea datis litteris; sed non extant.

Acacius vero nec his acceptis, quicquam ad Simplicium Papam rescripsit, vt pote qui pro subrogandis ac promouendis haereticis sollicitus apud Imperatorem agebat. Quamobrem expletis iam mensibus quatuor, rursus eum Simplicius excitat dormientem, inimo coerct hominem ad malum vigilantem: nam sicut de Iuda, dicendum illud de Acacio fuit^b: Aduersarius noster non dormit, sed leuauit contra me calcaneum suum.] Sic igitur per Restitutum quemdam postremas has ad ipsum per breues quidem, sed aculeatas mensis Nouembris litteras^c dedit, quibus in primis aperit animi sui angorem, in quo versatur: **E**

Dilectissimo fratri Acacio Simplicius.

Cogitationum ferias non habemus: nec enim quiescere nos causa permittit; quam si relinquamus, apud Christum Dominum nostrum, cuius interest, inexcusabiles sumus. Et mirum est, dilectionem tuam, tot emensis temporibus, & tot opportunitatibus inde venientibus, nihil ad nos de Alexandrina Ecclesia, quae tam grauitur quatitur, instruere voluisse: cum monere te nec increpatio nostra desit, vt participata sollicitudine litteras meas apud Christianissimum & clementissimum Principem praesentibus tuae dilectionis prosequeris alloquiis; & instituti veteris memor, in Orthodoxorum defensionem nobiscum sic semper incumberes, ne quisquam nostrum, Christiana plebe percunte, reatum de-

NON SINE
SATISFA-
CTIONE
RECIPIENTI
DI HARRE-
TICI.

* dominatio
HORTATVR
SIMPLICIUS
ACACIUM.

* 2. Tim. 4.

ACACII SV-
SPECTVM
SILENTIUM

^b Ioan. 13.

^c Simpl. epist.
18.

RVRVM AD
ACACIUM
SIMPLICIUM.

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

ditionis incurrat, & mercenarius potius videatur esse, quam pastor. Vnde horramur dilectionem tuam, vt opportunè & importunè pijs auribus insinuare non desinas, quatenus remotis scandalis, quae in Alexandrinam Ecclesiam recidiuis ausibus irruerunt, pax optata reddatur, & celeriter vigilantiae tuae profectus, posthabitis difficultatibus, inducatur. Data octaua Idus Nouembris, Seuerino Consule. *directa per Restitutum.*]

Sed frustra Simplicius Papa clamat, incassumque laborat excitare & ad proelium in haereticos prouocare Acacium iam transfugam & in castris aduersariorum militantem. Quae autem inter haec affectata silentia fouerit aspidum oua idem praeruaricator Acacius, exitus demonstrauit, cum ex eis reguli eruperunt, dum egit vt Petrus Cnaphesus, pulso Calendione, reuocaretur Antiochiam, & Petrus Mogus in sedem Alexandrinam, eiecto Ioanne, iterum intruderetur Episcopus, ambo venenati colubri, truculenta bestiae, faeces haereticorum: **B**

Exclamauit contra haec post Simplicium Felix Papa, atque post Felicem saepe Gelasius aduersus eundem Acacium in epistola ad Faustum: Quibus (inquit) canonibus, quibusue regulis Calendion exclusus est, vel primi vrbium diuersarum sacerdotes? & in epistola ad Episcopos Dardaniae de eodem Acacio: Qua Synodo tertiae sedis Episcopum sanctum Calendionem fecit expelli; ac nihilominus eidem Petrum iam haereticum manifestum, vt eidem palam nec se communicare praeenderet, sua passus est dispositione substitui? idem rursus de eodem in epistola ad Orientales haec eadem reficit & inculcat.

De sede autem Alexandrina, pulso inde Episcopo Orthodoxo Ioanne, & sussepto nefario Petro, haec idem Gelasius ad Faustum: Qua in Synodo, vel secundum cuius Synodi formam Alexandrinum Ioannem de Ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt, qui nullis causis euidentibus, nec ante conuentus, nec postea prouocatus, etiam in iudicio competentis potuit accusari? Quod si dicant: Imperator hoc fecit. Hoc ipsum quibus canonibus, quibus regulis est praecipuum? Cur huic tam prauo facto consensit Acacius; cum auctoritas diuina dicat: Non solum qui faciunt praua, reos esse, sed etiam qui consentiunt facientibus? Et ad Episcopos Dardaniae, in eundem Acacium dum rursus inuehitur, ait: Dicat ergo, qua ipse Synodo secundae sedis Antistitem, qualemcumque, certe Catholicum & a Catholicis ordinatum, nec de fide Catholica aliquando impetum, duxerit excludendum; & haereticum manifestum Petrum sua quoque executione damnatum Pontifici Catholico permiserit subrogandum? haec ad eos Gelasius, quae & fusius est profectus in epistola ad Orientales. **C**

Sed cur ita Acacius commotus fuerit contra Ioannem creatum Episcopum Alexandriae Orthodoxum, Liberatus Diaconus sic narat^b: Ioannes Talaida de ordinatione sua neglexit per suos Synodicas litteras Acacio Constantinopolitano Episcopo destinare: habens enim amicum illum (qui ante quadriennium gesserat Consulatum) supra dictum Magistrum Officiorum, ei de sua ordinatione scripsit; scribens etiam Principi, quatenus per illum Magistrum omnis eius causa disponeretur, putans eum Constantinopoli permanere. Mandauit ergo Magistrum litteras Synodicas, delegans ei omnia cum illius facere voluntate. Contigit autem tunc illum Magistrum ab Imperatore Zenone mitti Antiochiam, vt teneret Leontium, qui illic ab exercitu cum voto Verinae Augusta fuerat ordinatus.] haec cum dicat Liberatus, corrigendum est ex his Marcellini Chronicon, dum Leontij tyrannidem recenset post annos duos; quod & superius admonuimus. Pergit vero idem Liberatus coepam semel de Ioannis legatione narrationem: **D**

Cumque Magistrianus, qui fuerat a Ioanne missus, non inuenisset illum Magistrum; neque Acacio, neque Imperatori litteras obtulit, sed perrexit Antiochiam. Post haec Acacius audiens de ordinatione Ioannis, & contristatus, quia Synodicas epistolas non direxisset, & vna faciens cum Gennadio Episcopo parente beati Timothei, volentes ei nocere, trahebant* apud Zenonem, & accusabant eum, habentes adiutores patronos Petri Mogi, quasi opportunus Episcopatu non esset Ioannes; eo quod iam, viuentis Timotheo Catholico, tractauerit exire de Ecclesia, & ab ipso suaderetur idem Timotheus vt susciperet Dioscorum in Diptychis post mortem: Petrum autem amabilem in populo; & posse eum in communionem populorum congregare. Occurrerunt quidam a Petro, volentes quasi fieri vnitatem; quod iucundissime accepit Acacius, & Imperatori praefrauit, & persuasit ei vt scriberet Apollonio Augustali & Duci Pergamio, vt Ioannes expelleretur ab Alexandrina sede; quasi eam contra suum iuramentum, quod in regia ciuitate dedit, arripuisset: **E**

ACACII FAC-
CINORA IN
CALENDIO-
NEM.

QVOD ACA-
CIUS IN O-
ANNEM EPI-
SCOPVM A-
LEXANDRI-
NVM.

* Rom. 1.

^b Liberat. Diac.
Breniar. c. 17.
ACACIUS OB-
ODIVM IN
IOANNEM
VNIVERSAM
BATAECLES.

* trahebant
ACACIUS
LABORAT
PRO PETRO
MOGO.

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

set : cooperaretur Petro Mogo, vt remaneret in sede : nec prius hoc faceret, nisi susciperet A
Enoticon Principis, Synodicas destinaret epistolas Constantinopolitano Acacio, & Sim-
plicio Romano, & ceteris Archiepiscopis. Acacius verò, promittente Petro facere vnita-
tem, nec adhuc implente legitime, nomen eius in Diptychis recitari permisit, tamquam
iam Alexandrini Præfulis in sede Catholica positi.

Ioannes Talaida iudicatur à Zenone ab Episcopatu pelli. Acacius auxilio patronorum
Petri persuasit Zenoni, vt fieret Enoticon: ad cuius perlationem, seu professionem, suscepit
communicantes sibi clericos Petri hæreticos & laicos eiectiones Constantinopoli. Commu-
nicauit etiam Petrus Mogus his qui descenderunt cum Enotico, & Acacio Synodicam
scripsit epistolam, & ab eo recepit.] hæc Liberatus de causa & progressu rerum Acacij
aduersus Ioannē; cum non est veritus sui animi explendæ vindictæ causa vniuersam Orientalem
Ecclesiam perturbare ac funditus perdere, ipsamque fidem Catholicam pessumdare, B
atque sacrosanctum Chalcedonense Concilium penitus labefactare. Quanta in re vna, bo-
ne Deus, absurda, quantaque monstra simul oborta cernere fuit! Imperatorem sua sponte
deponere Catholicum legitime ordinatum sacerdotem, & hæreticum prouehere; recipere
in sedem damnatum & depositum hæreticum, idque facere absque Synodo, inconsultoque
qui eum damnauerat Romano Pontifice; insuper nomen eius in tabulas referre Ecclesiasti-
cas, hæcque omnia absque vel oblata saltem ab eo fidei Catholicæ confessione: & quod cun-
ctis his portentis deformius videri poterat, illud fuit, ab Imperatore de fide sanciri decre-
tum; sed & quod magis horrendum apparuit, ab eodem laico homine inferri in Episcopos
& omnes alios Orthodoxos anathema. hæc quidem pauenda adeò visu monstra Acacius
primò concepit, sed Zeno Augustus peperit. At quodnam qualéue fuerit edictum illud
Zenonis, quod Vnitium voluit appellari, ex Euagrio hic describamus: C

* Euag. lib. 3.
6. 14.
Zeno Imp. Cæsar, Pius, Victor, Triumphator, Max. semper Augustus, reuerendissimis
Alexandria, Ægypti, Libyæ, & Pentapolis Episcopis, clericis, monachis, & laicis S.

Quoniam pro certo scimus Imperium nostrum à sincera solùm & vera fide tum initium
habuisse, tum stabilitum esse, tum robur ac præsidium quod expugnari nequit, ex ea sum-
pisse (quam quidem fidem diuini numinis instinctu trecenti decem & octo sancti Patres
Nicææ congregati exposuerunt, quam etiam confirmarunt centum & quinquaginta sancti
Patres Constantinopoli coacti) noctes diesque non precibus solùm, sed studio omni & le-
gibus sancitis laborauimus, vt ea in sancta Catholica & Apostolica Dei Ecclesia, quæ vbi-
que terrarum est, quæque immortalis & sempiterna nostri Principatus quasi parens est, ple-
nè perfecteque expleatur: piusque Dei populus in pace & diuina concordia perseuerans,
gratas acceptasque preces vnà cum sanctissimis Episcopis & clero pietati deditissimo, D
monasteriorum præpositis & monachis, Deo pro nostri Imperij conseruatione offerat. Nam
si præpotens Deus & Saluator noster Iesus Christus, qui ex sancta Virgine Maria Deipara
carnem sumpsit & natus est, & nostras consentientes laudes & cultum quem ei tribuimus
approbet, lubensque & quasi parato animo excipiat; non modò omnia aduersariorum ge-
nera fracta debilitataque concident, verùm etiã alij omnes mortales suam ipsorum cerui-
cem iugo nostri Imperij, proximè ac secundum Deum, sponte subijcient: & pax eiusque
commoda, æquabilis aeris temperatio, fructuum cuiusque generis abundantia, aliaque om-
nia quæ sunt ad humanæ vitæ vsum accommodata, affatim suppeditabuntur.

Iam igitur cum constet inter omnes, nos Imperiumque Romanum sinceræ fidei subsidio
conseruari: afferuntur nobis libelli supplices à pijs monasteriorum præfectis, eremitis, & alijs
reuerendissimis viris, qui nos vehementer obtestantur, vt sanctissimis Ecclesijs restituatur
concordia, membraque membris coniungantur, quæ hostis probitatis dæmonium lon-
gissimo temporis spatio dirimere pro virili laborauit: pro certo persuasus, si corpus Ecclesiæ
concordiæ vinculis firmè cohærens impugnaret, se superatum iri. Nam quia membra Ec-
clesiæ non coalescebant, factum est, vt infinitæ hominum multitudines, quas temporis lon-
ginitas tot annorum curriculis ex hac vita exemerit, partim baptismatis lauacro caren-
tes mortem obierint, partim diuinæ communionis minimè factæ participes, ex corporis cu-
stodia (quod nemo homo vitare potest) emigrarint: quinetiam cædes ferè infinitæ inde fa-
ctæ, & non terria modò, verùm etiam aer copiosa sanguinis effusione inquinatus. Quotus
quisque ergo est, qui non optarit ista corrigi, adque statum reduci meliorem?

Quocirca dedimus operam, vt vos intelligatis, tum omnes vbi que Ecclesias non aliud
symbolum, vel doctrinam, vel decisionem fidei, vel fidem, quam sanctum symbolum, de
quo

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

A quo diximus, trecentorum decem & octo Episcoporum, quod centum quinquaginta Patres,
quos supra commemorauimus, confirmarunt, aut habuisse, aut habere, aut habituros esse,
aut scire alios habere. Quod si quisquam aliud habeat, eum alienum ab Ecclesia existima-
mus. Nam hoc solo nostrum Imperium (vt docuimus) cõseruari confidimus; idemque ipsum
populi amplexati, saluari Spiritus sancti illustrantur lumine, sacroque baptismatis lauacro
tinguntur: idem quoque assensu sunt sancti Patres in Concilio Ephesino congregati, qui im-
pium Nestorium & eius erroris fautores ministerio Ecclesiastico abdicarunt. Cui etiam vnà
cum Eutychete (vterque enim fidei decretis, quæ diximus, repugnat) anathema denun-
ciamus, approbamusque ea quæ duodecim capita dicuntur Cyrilli piæ memoriæ sanctæ &
Catholicæ Ecclesiæ Alexandrinæ Archiepiscopi.

Nam confitemur, vnigenitum Dei Filium Dominum nostrum Iesum Christum verè in-
B carnatum esse, consubstantialem Patri secundum diuinitatem, secundum humanitatem no-
bis consubstantialem, descendisse de celo, carnem suscepisse à Spiritu sancto & Maria Vir-
gine Deipara: vnum esse, non duo. Vnius enim esse dicimus & miracula quæ edidit, & pas-
siones quas in carne sustinuit. Eos autem qui cum diuidunt, aut naturas eius confundunt,
aut carnem suscepisse imaginariam introducunt, omnino reiicimus. Quippe incarnatio sine
labe peccati ex Deipara re vera facta, accessionem alterius Filij non effecit. Nam manet Tri-
nitas, etiam cum vna Trinitatis persona, nempe Deus Verbum, incarnata sit. Quare cum
exploratum habeamus, cum omnes sanctas vbi que & Orthodoxas Ecclesias, tum carum Præ-
sides Deo carissimos, tum nostrum Imperium nullum aliud Symbolum, aliãve fidei deci-
sionem, præter Symbolum, de quo sumus modò locuti, vel admisisse, vel admittere velle;
absque vlla hæsitacione nos ad concordiam reducamus. Ista quidem certè vobis scripsimus,

C non vt noueremus fidem, sed vt vobis de fide penitus persuaderemus. Cuique autem, qui
aliud quiddam vel senserit, vel sentiat, seu iam, seu aliàs, seu in Concilio Chalcedonensi, seu
in alio quouis Concilio, anathema iudicimus, maximè verò omnium Nestorio, Eutycheti, &
illorum doctrinæ fautoribus.

Quocirca vos spirituali matri Ecclesiæ adiungitè, atque secundum vnã solamque fidei
decisionem trecentorum decem & octo sanctorum Patrum nobiscum vna diuina in ea com-
munionem fruimini. Nam sacrosancta vestra mater Ecclesia tum vos ingenuos suos filios
amplecti cupit, tum vestram diu optatam dulcemque vocem audire desiderat. Propter igitur
vos ad eam recipite. Nam si hoc præstiteritis, non modò Domini Saluatoris & Dei no-
stri Iesu Christi beneuolentiam vobis conciliabit, verùm etiam à nostra celsitudine ma-
gnam laudem consequemini.] hæc Zenonis Enoticon, quo (proh nefas!) anathema in-
D fertur in Chalcedonense Concilium. At si effectum consideres, nempe proseriptionem Con-
cilij Chalcedonensis, quid minus habuit ab impia Basilisci tyranni Encyclica Zenonis Eno-
ticon? quibus planè intelligas quàm fraudulenta fuerit cum detrimento Catholicæ fidei pax
sancita, eademque hisce litteris promulgata.

Ista ne cudit Acacius in secreto cubiculo, quæ voce præeonis Zeno promulgat? quod
enim tacuit, cuius erat obistere & reclamare, satis superque ipso hæc esse facta auctore cun-
ctis innotuit. Proh pudor! Iste ne ille, qui Basilisco eadem conanti, sacerdotali constantia,
fulcita auctoritate illius cuius gerebat vices Romani Pontificis, viriliter obstitit? Quò infel-
ix prouit diræ ambitionis furis agitur? Vnde quàm iustissima ea fuit querela Gelasij ad-
uersus eundem expositulantis, quod eum Basilisco viriliter restitisset, Zenoni in eandem
impietatem prolabenti minimè obstitisset, quin potius impulisset.

E Vidisti fidei naufragium, Ecclesiarum ruinam, cladem infelicium Orthodoxorum, sacro-
rum canonum abrogationem, sancitam tacitam abdicationem Synodi Chalcedonensis;
inuersa iura, euerfa Catholica dogmata, affectos ignominia Patres, irrisas traditiones Ec-
clesiæ, Apostolicam lesam auctoritatem, spretam sedis Pontificiæ maiestatem, pessunda-
tam funditus Christianam religionem, exturbatamque penitus Ecclesiasticam disciplinam;
dum laicus homo fidei decreta sancit Episcopis, & claus potestatis suffurans latro, in non
obtemperantes anathema violentus intorquet. Sed considera velatam fraudem: Simulat
se Imperator cum Nestorio damnare etiam Eutychetem, quo doceret se non esse hæreti-
cum, qui auctorem hæresis Eutychetem condemnet. At numquid satis ad hæresis pro-
scriptionem vnus potuit esse damnatio, quæ quamplurimos habuisset acerrimos defen-
sores? Cur non cum Eutychete hæresim quoque ipsius & omnes qui eam secuti essent, vel
sequerentur, pariter condemnauit? Et cum scribat Enoticon illud ad Alexandrinos, curne

ZENONIS FI-
DEI VELATA
PROFESSIO.CHALCEDO-
NENSIS CON-
CILII EX-
PLOSIO.ZENO SIMU-
LAT DAM-
NARE EV-
TYCHIANAM
HÆRESIM.

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

verbum quidem habuit de damnatione Dioscori Eutychniani erroris antesignani? Satis igitur, puto, intelligis sanctionem pacis & reconciliationis edictum intra se gladios peracutos occuluisse ad necem Orthodoxorum, & propinatum aureum calicem Babylonis intus continuisse blasphemias.

ZENO AVG. PERFIDVS SEMPER. De Zenone quidem illud dixerim atque firmiter asseuerarim, ex his quæ præcesserunt Imperium, & quæ postea sunt subsæcuta, satis ostensum fuisse ipsum semper hæreticum, illorumque patrocinium modò palam, modò clanculo suscepisse: ad breue autem temporis spatium, vt à Basilisci tyrannide sibi Imperium vendicaret, se simulasse Catholicum, atque tamdiu eam superinductam laruam pietatis prætulisse, quoadusque ipsum cerneret esse firmiter stabilitum; exuisse autem illam postmodum, vbi ex sententia prosperè cuncta se viderit consecutum. Mos hic vetus est hæreticorum, ad tempus simulare se esse Catholicos, & ostentare extrinsecus pietatem, donec de religione faciens lenocinium, potiatur optatis. **B** At quamnam secuta sint, accipe.

Enagy. lib. 3. c. 13. Petrus Mogus (inquit Euagrius^a) epistolam recepit (ipsum *Enoticon scilicet*) ei que subscripsit; polliceturque se eos, qui partes aduersarias sequebantur, admissurum. Postea ergo cum celebris conuentus Alexandria ab vniuerso populo ageretur, & ad vnum omnes epistolam Zenonis de concordia admitterent: Petrus quoque eos qui stabant à Proterio recipit; & concione apud populum in ecclesia habita, epistolam Zenonis de concordia legit. **C** hæc Euagrius. At quid præter hæc scelestus? Simulac in sede positus est, profanauit sepulchrum Timothei Catholici Episcopi nuper defuncti, eiusque corpus inde dimouens, aliò proiecit potiùs quàm transtulit, vt ex litteris Felicis Papæ ad Acacium datis suo loco recitandis apparet. hæc quidem Alexandria gesta sunt.

Cum verò ob tale promulgatum edictum maximus ab Orthodoxis tumultus excitaretur in ipsum Imperatorem, quòd Chalcedonense Concilium visus esset ignominia affecisse, atque tacite abrogasse: rursus Proteus, Zeno inquam, mutat formam, induit forinsecus pietatem, qua contegat latentem intrinsecus lupum; tali sibi vti arte opus esse considerans, si regnare velit. Quid facit? ne ab Orthodoxis proclamaretur hæreticus, se vindicem demonstrare conatus est eiusdem Concilij Chalcedonensis, cuius causa simulat se Catholico Ioanni Alexandrino infensum esse, quòd in suspensionem (vt calumniabatur) adductus esse videretur, non recipere Chalcedonense Concilium: Nam audi quid de eo Liberatus Diaconus habet^b:

Liberat. Diac. c. 18. His (inquit) itaque gestis, Episcopus quidem Antiochiæ suscepit Synodicam Ioannis Talaidæ Episcopi Alexandrini, quam per Magistrum miserat cum Illo Magistro. Imperator autem putans quòd Ioannes Episcopus non sanè saperet de Concilio Chalcedonensi, sed omnia simulatè ageret, consilio Acacij scripsit litteras Pergamio Duci, & Apollonio Augustali, vt pelleret quidem Ioannem Talaidam, inthronizaret autem Petrum suscipientem Enoticon, & clericos Timothei Catholici, & quam transmisit Synodicam Acacio & Simplicio Romano. Descenderunt ergo Alexandriam Abbas Ammon, & qui cum illo pro Petro deferentes apices Imperiales. Et quidem Petrus inthronizatur ab omnibus. **D** hæc Liberatus. Sic igitur videas, Catholicum esse pulsum eo falso prætextu, quòd non reciperet Concilium Chalcedonense, cuius idem erat validissimus assertor & propugnator: contra verò, manifestum hæreticum Petrum illius Synodi aduersarium, ceu Catholicum esse in sedem euectum.

Ita quidem inter eos res videtur fuisse composita, vt quod negarent factis, ore tamen profiteri viderentur Chalcedonense Concilium: quòd tantum ab hæreticis exigere videbatur ipse Imperator, necnon Acacius Constantinop. Episcopus. Hinc planè accidebat, vt in gratiam hæreticorum Petrus Mogus Concilium illud damnaret; probaret verò, vt ab Orthodoxis beneuolentiam eo modo captaret. De quo hæc habet Euagrius^a: Iste Petrus homo fraudulentus, versutus, & temporibus inserviens, minimè in vna perstitit sententia: sed modò Concilium Chalcedonense anathemate damnauit, modò palinodiam cecinit, idemque ipsum Concilium omnibus suffragiis approbauit. **E** hæc ipse. Intueris, lector, ludum hæreticorum aliud re, aliud verbis agentium, nec idem præstare factis, quòd verbis; sed per occasiones varias, diuersas ac planè contrarias easque nouas subinducere sibi formas: vt planè ludificatione quadam intuentium oculos perstringere videantur, dum non idem semper, sed diuersè admodum de religione sentire, & ad horas ferme fidem mutare noscatur. Ita planè eiusmodi ventorum impulsibus hinc inde ferri semper hæresis consuevit, vt quæ nullius pondere veritatis constans firmaque subsistat: sicque ex sua ipsius leuitate iure argui possit

Enagy. lib. 3. c. 17. HÆRETI-
VERSIPEL-
LES.

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

A sit erroris. Qui igitur aduersus Chalcedonense Concilium hætenus decertauit hæreticus Petrus Mogus, accepto Zenonis Enotico, quo trium tantum professione Conciliorum tenebatur adstrictus: ad præferendam tamen speciem aliquam pietatis, qua posset decipere Orthodoxos, impudenter nimis hæc litteris ad Acacium scriptis, profiteatur se Chalcedonensis Concilij esse constantissimum assertorem. recitat eas Euagrius, quæ sic se habent^a:

Summus omnium Deus tuam sanctitatem pro tantis tuis laboribus & vigiliis susceptis compenset: qui tot annorum temporis curriculo, non modò fidem sanctorum Patrum obseruasti, sed etiam eandem sine intermissione palam predicando confirmasti: Ad quam roborandam, Symbolum à trecentis decem & octo sanctis Patribus aptè compositum animaduertimus, secundum quod symbolum baptizati credidimus & credimus: quòd etiam centum & quinquaginta sancti Patres, qui Constantinopoli in vnum conuenerant, notum fecerunt. Proinde tu assidue omnibus præis vt dux: sanctam Dei Ecclesiam traducis ad concordiam: nobis denique firmissimis rationibus persuades, nihil in sanctissimo & generali Concilio actum contra ista Patrum decreta; sed ea quæ erant olim Nicææ à sanctis Patribus sancta, hoc Concilio consensu omnium confirmata esse. Nos igitur quoniam nihil in fide nouatum inuenimus, nostra sponte illi consensimus, credimusque.

At tamen non sumus nescij, monachos quosdam, qui nostræ fraternæ concordie inuidet, tuis piis auribus quædam inculcasse conuicia, quæ tuam sanctitatem non adè facile offendere potuerunt: Primum, quòd reliquias sanctissimi & beatissimi nostri Patris Timothei Archiepiscopi in alterum locum transtulimus: quam rem nec Deo acceperam, nec legibus consentaneam esse predicant. Deinde ad alterum crimen transiliunt, quòd vt commentitium, ita priore multo deterius est. Nam qui fieri potest, vt nos Concilium Chalcedonense anathemate damnemus, cum idem credendo confirmemus? Tuæ enim pietati minimè obscuram aut incognitam esse arbitror populi qui apud nos est emulationem, monachorumque leuitatem rebus nouis studentium, qui vnà cum aliis quibusdam sceleratis hominibus ab Ecclesia refugere cogitarunt, populumque inde auellere conati sunt.

Quamobrem vestris precibus adiuti, litteras hæc excogitauimus, quæ huic malo sint remedio, quæque de auctoritate Concilij Chalcedonensis nihil detrahant; pro certo persuasi, nihil in eo nouatum esse. Atque quo tum simplicibus persuaderemus, tum vt illi qui nobiscum vnà versabantur, pro defensione idem ipsum dicerent, effecimus: in quòd quidem negotium cum assidue incumberemus, exiguo momento populi animum repressimus. Illud etiam vestra sanctitas intelligat velim, quòd adhuc etiam monachi non desinunt disseminare zizania, sibi que quosdam homines, qui numquam vixere in monasterio, velut instrumenta sibi admiscere, & circumcursando rumores varios contra nos & contra pacem Ecclesiæ Christi dissipare; nihilque nobis permittere, sicut canones & decus etiam sanctæ Catholice Dei Ecclesiæ postulat, obire; sed efficere vt noster populus nobis potiùs imperet, quàm pareat: omniaque moliuntur quæ Deo indigna sunt & indecora.

Spes est igitur, tuam sanctitatem diuinissimo totius Orbis terræ domino Imperatori de omnibus significaturam, effecturamque vt decretum ab illius clementia illis tribuatur, quòd ea quæ sunt consentanea Ecclesiastica tranquillitati (quæ cum Deo, tum Imperatori congruens est) præscribat, ad eum sanè finem, vt omnes in illis rebus acquiescant. **E** hætenus Petri Mogi ad Acacium litteræ: quibus illud planè fraudulentum detegitur initum esse consilium, atque ita inter eos ex consensu transactum, vt sic subscribendum daretur Zenonis Enoticon, in quo nulla mentio nisi cū dedecore fieret Concilij Chalcedonensis, quo ex illo possent conciliari hæretici aduersarij Chalcedonensis Concilij: sed tamen ne ex aduerso excludi viderentur Catholici eiusdem Concilij defensores, actum est inter eos, vt Concilium Chalcedonense haberetur in ore; & tamen ne hæretici indignè ferrent, cum opus esse viderent, illud ipsum anathemate condemnarent: quòd idem Petrus visus est egregiè præstitisse. Testatur enim Liberatus Diaconus^b, non ad Acacium tantum, sed & ad Simplicium Papam Petrum Mogum dedisse litteras, quibus significaret, professorem se esse Chalcedonensis Concilij. Vidisti subdolas artes, obiectas fraudes, velata commenta, simulata studia, delibuta melle venena, confictaque omnia opera hæreticorum: quibus intelligas militare eos sub eo duce qui pater est mendacij appellatus; & aduersus eum qui Veritas est, Christum, inire certamen.

Sed quid actum? Comprehensus est astutus in astutia sua: dum enim ea vsus est arte

Enagy. lib. 3. c. 17. PETRI EPI-
STOLA AD
ACACIUM.

FRAVDES
HÆRETI-
CORVM.

Liberat. Diac. in Bren. c. 18.

Petrus ad Catholicos decipiendos & hæresi addicendos, perdidit ex suis quamplurimos, qui seorsum ab ipso sine capite conuenere; de quibus scribit ista Leontius: Vnione facta, Petrus apud Alexandrinos in honore præcipuo erat, probatoque vnionis illo scripto, in folio ponitur * Alexandrino, nec iam amplius in occulto, sed palam erat Episcopus. Quidam tamen nimio contra Synodum Chalcedonensem odio impulsî, secessionem à Petro faciunt, nec cum illo communicabant ob eam causam, quòd vnionis scripto probato, Synodū anathemate manifesto non fuisset execratus. Atque hi vocantur Acephali, capite carentes, quòd Patriarcham suum minimè secuti, seorsum communicarent. Hinc Petrus, qui populū multipliciter scindi videret, tandem Synodum Chalcedonensem palam anathematizare cogitur: quo fiebat, vt pariter & vnionis scriptum reciperet, & palam anathemati Synodū subiiceret. Verum nec sic quidem Acephali cum eo communicabant, quòd ab initio scriptum vnionis approbasset, non anathematizata Synodo.] hæc Leontius.

Ex his omnibus planè satis perspicuè potest intelligi, quàm inconsultè Christiani Principes quauis ratione, nisi abdicata penitus hæresi, transigant cum hæreticis: & quàm procul abhorreat à veritate & simplicitate Catholica, vt religio se velamentis obtegi atque traduci mendaciis & fictionibus patiat, cum lucis candore gaudeat: contra verò hæreses vespertilionum more latibula quarant, ac lucem fugiant. Quæ autem post fuerint confecta, dicemus ordine temporis anno sequenti: iam verò quæ sunt anni huius Simplicij res gestæ videamus.

Hoc eodem anno, decimo Kal. Iulias, Simplicius scripta epistola ad Ioannem Rauennatem Antistitem, acri eum reprehensione perstringit de adhibita vi Gregorio, cum promouit ad presbyteratum, non vt honoraret, sed vt inuidia è loco pristino dimoueret: Huic verò idem Simplicius gubernandam tradidit Mutinensem Ecclesiam, ne quid Ioannes eidem in posterum negotij importunè faceretur: sed & eidem Gregorio triginta solidorū reddituum possessionem ad Rauennatem pertinentem Ecclesiam, dum viueret, impertiri iussit. Ex qua quidem epistola, non aliunde quàm ab Apostolica sede manasse priuilegia Rauennatis Ecclesie, æquè possumus intelligere, dum si illis abutatur, ablatum se ea fore minatur. At quænam illa essent, æquè demonstrat, nimirum vt præesset Episcopis prouinciæ Emiliensis. Increpans igitur hæc ait: Priuilegia meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate.] & in fine: Denunciamus, si posthac quicquam tale præsumperis, & aliquem seu Episcopum, seu presbyterum, seu diaconum inuitum facere fortè credideris, ordinationes tibi Rauennatis Ecclesie vel Emiliensis noueris auferendas.] Sed pluribus dictum est superius, stropham & commentum esse, quod asseritur, per Valentinianum Imperatorem aucta esse iura & diocesim Rauennatis Ecclesie.

Reperitur idem Simplicius Papa, scripta epistola ad Zenonem Hispalensem Episcopum, suas illi vices in omnibus Hispaniarum Ecclesiis delegasse: sed quòd careat illa Consulibus, nec ob id certo anno reddi potuerit, hic ad finè rerum Simplicij ipsius meminisse volumus; qua quidem peruigil ipsius Papæ Simplicij studiū ostenditur, dum videlicet sub gladio Eruolorum existens, non præmitteret sollicitudinem exterinarum quæ essent longè posita Ecclesiarum sub Gothica seruitute gementium. Ipsa autem perbreuis epistola sic se habet:

Dilectissimo fratri Zenoni Simplicius.

Plurimorum relatu comperimus dilectionem tuam feruore Spiritus sancti ita se Ecclesie gubernatorem existere, vt naufragij detrimenta, Deo auctore, non sentiat. Talibus idcirco gloriantes iudiciis, congruum duximus vicaria sedis nostræ te auctoritate fulciri; cuius vigore munitus, Apostolicæ institutionis decreta, vel sanctorum terminos Patrum nullo modo transcendendi permittas: quoniam digna honoris remuneratione cumuladus est, per quem in his regionibus diuinus crescere innotuit cultus. Deus te incolumem custodiat, frater carissime.] hæc Simplicius more maiorum vbique per vicarios Catholicæ Ecclesie præsidens: nam vidimus eiusdem testificatione, in Orientalibus moderandis Ecclesiis Acacio Constantinopolitano Episcopo suas vices delegasse; quod & in aliis regionibus esse factum facile possumus intelligere, licet quæ ex multis perpauca remanserunt Simplicij Papæ litteræ tantummodo ista nos doceant.

Hoc eodem anno, sub Consulatu Seuerini, decimo octauo Kal. Decembris habita est Synodus Turonensis, cui præfuit S. Perpetuus eius sedis tertius Episcopus à S. Martino, sextus numeratus Turonensium Episcoporum: eidemque Synodo interfuerunt aliquot ex Episcopis, quos diximus conuenisse ad Concilium Andegauense sub Talassio eius Ecclesie Episcopo,

* Leont. de sect. act. 5. ACEPHALI VNDE EMER. 51. * folio ponitur

* Simplic. Pap. epist. 16. tom. 1. epist. decret. SIMPLICIUS IOANNEM RAVENNATEM ACRI- TER AR- GUIT.

ZENO EPISC. HISPALENSIS VICARIVS APOSTOLICAE SEDIS. * Simp. epist. 1.

d Greg Turon. lib. 10. c. 31.

A scopo, qui etiam ille creditur, qui huic Concilio Turonensi absens subscripsit. Sanciti in eo reperiuntur canones tredecim spectantes ad Ecclesiasticam disciplinam. Quod autem hoc Concilium celebratum dicitur Turoni dicta die, cum (vt ibi narratur) ad sacratissimam festiuitatem Receptionis S. Martini Episcopi conuenissent: quænam hæc solemnitas fuerit, diximus in Notis ad Romanum Martyrologium. Sed mirū quidem quòd Gregorius eiusdem Turonensis Ecclesie Episcopus, cum dies festos recenset, qui hoc tempore in ea Ecclesia agerentur, nullam de Receptione habeat mentionem; ait enim: Solemnitas huius basilicæ triplici virtute pollet, id est, Dedicatione templi, Translatione corporis Sancti, Ordinatione eius Episcopatus: hanc enim quarto Nonas Iulias obseruabis: Depositionem verò eius tertio Idus Nouembris esse cognosces.] hæc ibi.

Porrò diem Ordinationis simul agi cum die Translationis, docet idem Gregorius in libro quem scripsit de Miraculis sancti Martini. Ceterum Receptionem sancti Martini eandem esse cum Translatione putamus; cum videlicet è pristino loco perangusto in ampliorum basilicam eius venerandum corpus receptum est: ad quam solemnitatem inuitati sunt Episcopi qui huic Synodo interfuerunt: hoc namque tempore ipsam fuisse absolutam basilicam, Sidonius, qui de ea carmen scripsit, satis admonet: cum tamen ex supputatione annorum Turonensium Episcoporum post sanctum Martinum à Gregorio facta, hic essent numeranda primordia eiusdem Perpetui Episcopatus: sed Acta Concilij repugnant, quod hoc anno ponitur celebratum post absolutam basilicam à Perpetuo erectam, de qua Gregorius ista habet:

Cum virtutes assiduas ad sepulchrum eius fieri cerneret: cellulam quæ super eum fabricata fuerat, videns paruulam, indignam talibus miraculis iudicauit. qua submora, magnam ibi basilicam, quæ vsque hodie permanet, fabricauit, quæ abest à ciuitate passus quingentos quinquaginta: habet in longum pedes centum sexaginta, in latum sexaginta: habet in altum vsque ad cameram pedes quadraginta, quinque fenestras in altario, vigintiduas in capso: viginti columnas quadragintavnas: in toto edificio fenestras quinquagintaduas, columnas centum viginti, ostia octo, tria in altario, quinque in capso.] erat quod nominat Capsum, ea basilicæ pars amplior, quàm alio nomine Gremium dictam inuenies, incipiens à cancellis primarij altaris (quod Sanctuarium dici consuevit) vsque ad ianuas, quibus Fideles ingrediuntur in ecclesiam; dictum Capsum à καψα, cuius est diminutiuum καψιον, de quibus vocibus Suidam consule. Hæc de basilica, in quam receptum est corpus S. Martini: è priori enim cellula fuisse sublatum, quæ de ea idem auctor subdit his verbis demonstrant paulo post, cum ait: Et quoniam camera cellula illius prioris elegantiori opere fuerat fabricata: indignum duxit sacerdos vt opera eius deperirent; sed in honorem beatorum Petri & Pauli illam construxit basilicam, in qua cameram illam affixit, & multas alias basilicas edificauit, quæ vsque hodie in Christi nomine constant.] hæc Gregorius de Perpetuo, quem ex nobilissimo Senatore atque ditissimo ad eius Ecclesie regimen post Eustochium ipsius propinquum vocatum fuisse, alibi tradit, vbi & de facta in nouam basilicam translatione meminit.

Optauit in eadem basilica idem Perpetuus carmen inscribi, quod vt à Sidonio Apollinari fieret rogauit: præstitit id ipse lubenti animo; quod in epistola ad Lucentium scripta descriptum extat, vbi hæc præmiit de templo ab eo constructo: Basilicam sancti Pontificis confessorisque Martini Perpetuus Episcopus, dignissimus tanto prædecessore successor, multum priori, quæ fuit hætenus, capaciorem, nouauit. Magnum est (vt ferunt) opus nominandumque, quod in honorem talis viri factum, talis vir fecisse debuerit. Huius me parietibus inscribere supradictus sacerdos hoc epigramma compellit, quod recensetis, vt est in his quæcumque deposcit priuilegio charitatis imperiosissimus. Atque vtinam molis illius pompam, siue donaria nihil huius obsequij turpet oblatio. Quod secus fore plurimum timeo; nisi forsitan inter omnia venusta, sic epigrammatis istius fœditas placeat, vt niger næuus candido in corpore, qui quidem solet sic facere risum, quod accipere suffragium. Sed quid hinc amplius? pone fistulas ipse pastoris, & elegiæ nostræ, quia pede claudicat, manum porrige.

Martini corpus totis venerabile terris,
In quo post vita tempora viuit honor,
Texerat hic primùm plebeio machina cultu,
Quæ confessori non erat aqua suo:

* Die 11. Nouemb.

* Greg. Turon. lib. 2. c. 14.

* Greg. Turon. lib. Mirac. S. Mart. c. 6. TRANSLATIO SIVE RECEPTIO S. MARTINI.

d Greg Turon. lib. 2. c. 14.

BASILICA S. MARTINI A S. PERPETUO ERECTA habetur.

* Aliqua desunt.

* Greg. Turon. lib. 10. c. 31.

* Sidon. lib. 4. epist. 18.

DE CARMINE SIDONII INDITO BASILICAE.

*Nec desisteat ciues honorare pudore
 Gloria magna viri, gratia parua loci.
 Antistes sed qui numeratur sextus ab ipso,
 Longam Perpetuus suctulit inuidiam,
 Internum remouens modici penetrare sacelli,
 Amplaq; tecta leuans interiore domo.
 Creueruntq; simul, valido tribuente patrono,
 In spatii ades, conditor in meritis,
 Qua Salamonico potis est configere templo,
 Septima qua mundo fabrica mira fuit.
 Nam gemmis, auro, argento si splenduit illud,
 Istud transgreditur cuncta metalla fide.
 Liuor abi mordax, absoluanturq; priores:
 Nil mouet, aut addat garrula posteritas.
 Dumq; venit Christus, populos qui suscit et omnes,
 Perpetuo durent culmina Perpetui.]*

A

B

^a Sidon. lib. 7. ca à sancto Perpetuo erecta. ad eundem etiam extat eiusdem Sidonij ^b epistola, cum ipsi p-
 tenti concionem habitam in electione Episcopi Bituricensis misit.

Huic simile idem cecinit carmen, sed alio metro, de basilica Lugdunensi à sancto Parien-
 te eius ciuitatis Antistite excitata, quod extat ^b. Ad cuius ecclesie dedicationem cum ex
 more complures eiusdem prouincie Episcopi couenissent, Faustus Episcopus Regiensis ha-
 buit concionem, cuius auditor idem Sidonius fuit eximius laudator ^c. Est quidem admira-
 tione dignum, his temporibus, cum sub barbarorum gladio Gallie laborarent, sanctos Epi-
 scopos in ædificatione basilicarum plurimos fuisse, perinde atque summo degerent in otio
 & libertate. Inuigilasseque eisdem in instauranda Ecclesiastica disciplina, certum est. Nam
 vt non recedamus à S. Perpetuo, de quo agi coeptum occasione Turonensis Concilij, quod
 (vt vidimus) congregarunt hoc anno; vide quibus ille suam Ecclesiam excoluit sacris insti-
 tutis: quæ verbis istis recitat Gregorius Turonensis ^d:

^b Sidon. lib. 2. epist. 10.
^c Sidon. lib. 9. epist. 3.

^d Greg. Turon.
 hist. Franc. lib.
 10. c. 31.
 IEIUNIA A
 S. PERPETVO
 POPVLO
 PRAESCRI-
 PTAE.

Hic instituit ieiunia vigiliaeque qualiter per circulum anni obseruarentur, quod hodie
 quoque apud nos retinetur scriptum; quorum ordo hic est:

De ieiuniis.

Post Quinquagesimam, nempe Pentecosten, quarta & sexta feria vsque ad natalē S. Ioannis.
 De Kalendis Septembris vsque ad Kalendas Octobris, bina in septimana ieiunia.

De Kalendis Octobris vsque ad depositionem domni Martini, bina in septimana ieiunia. **D**
 A depositione domni Martini vsque ad Natalem Domini, terna in septimana ieiunia.

De natali S. Hilarij vsque ad medium Februarium, bina in septimana ieiunia.] hæc de iei-
 uniis S. Perpetuus instituit, præter illa quæ vniuersalis Ecclesie auctoritate ab omnibus &
 vbique custodirentur, vt Quadragesimæ ieiunia & alia. Subdit hæc insuper de vigiliis ab eo-
 dem S. Perpetuo indictis, designatis pariter locis, in quibus eadem agi deberent, videlicet:

Natali Domini in ecclesia] primaria scilicet.

Epiphania in ecclesia.

Natali sancti Ioannis ad basilicam S. Martini.

Natali sancti Petri Episcopatus (quem dicimus Cathedralam) ad ipsius basilicam.

Sexto Kalendas Aprilis in Resurrectione Domini nostri ad basilicam domni Martini.

Pascha in ecclesia.] moris namque fuisse videtur eius Ecclesie, vt præter mobile Pascha, **E**
 diem celebraret, qua crederetur Dominus surrexisse.

Die Ascensionis in basilica S. Martini.

Die Quinquagesima, nempe Pentecosten, in ecclesia.

Passione sancti Ioannis ad basilicam in Baptisterio.

Natali sanctorum Apostolorum Petri & Pauli ad ipsorum basilicam.

• Natali S. Martini ad eius basilicam.

Natali S. Symphoriani ad basilicam domni Martini.

Natali S. Lidorij ad eius basilicam.

Natali S. Hilarij ad domni Martini basilicam.] hæc de vigiliis atque ieiuniis: qui-
 bus commendetur eius populi in Christianæ religionis cultu laudabilis obseruantia, redar-
 guaturque simul oscitantia fide tepescantium Christianorum: pariterque antiquæ consuetu-
 dinis

A dinis custoditus vsus ad posteros transmissus intelligatur, quo (vt suo loco ex Tertulliano
 diximus) solerent Episcopi subditis sibi Fidelibus indicere ieiunia atque vigiliis. Subdit his
 Gregorius de alijs ab eodem Perpetuo erectis ecclesijs. Porro ipsius natalis dies anniuersa-
 ria celebratione non in Ecclesia tantum Turonensi, sed in Orbe Occidentali recurrit sexto
 Idus Aprilis.

Hoc eodem anno ex hac vita migrare contigit clarissimum illum à Deo missum ad Nori-
 cos & alias finitimas nationes Apostolum sanctum Seuerinum, de quo plura superius pro-
 ratione temporis dicta sunt. Licet autem Eugipius Abbas eius discipulus, qui res ab eo ge-
 stas quam fidelissimè posteris tradidit, quo potissimum anno Domini, quibusve Consuli-
 bus ipse decesserit, expressè non dicat: satis tamen ex ipsius scriptis veritas temporis con-
 signari posse videtur. Dum enim post victos Rugos, victos ductos eorum Regem atque Re-
 ginam in Italiam ab Odoacre Rege testatur, additque iterum aduersus Fridericum Regis fi-
 lium ab eodem Odoacre Rege suum missum esse germanum, qui illo fugato transtulit
 gentem illam in Italiae Regiones, quando & sacra eiusdem Sancti reliquia pariter per eius
 discipulos translata fuere (quod factum esse patebit anno Domini quadringentesimo octo-
 gesimo octauo) cumque idem auctor dicat annos sex mansisse ante translationem in sepul-
 tura eiusdem Sancti venerandum cadaver: iam certa numeri deducta nota, affirmare opus
 est, ipsum hoc anno esse defunctum.

Quenam autem præcesserint eius obitum, præstat hic ex eodem fidelissimo scriptore
 narrare: atque primum quæ inter ipsum & Alemannorum Regem transacta sunt, in me-
 dium afferemus. ait enim Eugipius ^a: Barauis appellatur oppidum inter vtraque flumina,
 Rhenum videlicet atque Danubium, constitutum, vbi beatus Seuerinus cellulam paucis
 monachis solito more fundauerat, eo quod ipse sapius illuc rogatus à ciuibus adueniret,
 maxinè propter Alemannorum incursum assiduos, quorum Rex Gibuldu summa cum re-
 uerentia diligebat: qui etiam quodam tempore ad eum videndum desideranter occurrit.
 Cui Sanctus obuiam, ne aduentu suo eam ciuitatem prægrauaret, egressus est, tantaque con-
 stantia Regem allocutus est, vt ille tremere coram eo vehementius cœperit, secedensque
 suis exercitibus indicarit, numquam se nec in re bellica, nec aliqua formidine tanto fuisse
 tremore concussum.

Cumque Dei famulo daret optionem imperandi quæ vellet: rogauit doctor piissimus, vt
 sibi potius præstaturus gentem suam à Romana vastatione cohiberet; & captiuos, quos te-
 nuerat, gratanter absolueret. Tunc Rex constituit, vt ex suis aliquem dirigeret ad id opus
 maturius exequendum. Statimque missus Amantius diaconus, cuestigio Regem subsequi-
 tur; eiusque præforibus excubantis aduentus multis diebus non potuit nunciari. Cui pro-
 re, qua directus fuerat, non peracta, tristissimo reuertenti, apparuit quidam effigiem sancti
 præferens Seuerini: qui eum minaci compellatione perterritum sequi se iussit. Cumque
 pauens & concitus sequeretur, peruenit ad ianuam Regis, statimque dux ille præuius ex ocu-
 lis mirantis euauit.

Verum Regis internuncius diaconum, unde esset, vel quid expectaret, interrogat. Ille
 rem breuiter insinuans, oblati Regi, perceptisque remcauit epistolis. Dimissus igitur, reue-
 xit ferè septuaginta captiuos; insuper promissionis Regis gratiam deferens, qua se spon-
 dit, cum diligenter eam prouinciam peragraret, remissurum quantus in eadem repertus fuis-
 set numerus captiuorum. Pro qua re sanctus Lucillus presbyter postmodum destinatus ma-
 gnam miserorum copiam ex captiuitate reuocauit.] hæc Eugipius de rebus S. Seuerini cum
 Alemannis: qui postea iterum Romanos bello læssentes, ab iisdem, licet longè dispari
 militum numero, orante pro eis eodem Seuerino, quomodo victi sint, idem auctor pluribus
 narrat; quæ nos breuitati consulentes, sicut alia plurima, prætermittimus, ad eius obitum
 recensendum festinantes.

Sed remorantur adhuc nos, quæ his similia de eodem Alemannorum Rege leguntur in
 rebus gestis omni fide conscriptis sancti Lupi Trecentis Episcopi, ad quarum finem ista le-
 guntur ^b: Omnes quidem Gentium Reges ei præstabant reuerentiam, sed specialius ta-
 men à Rege Gebauulto (ita enim ibi legitur pro Gibuldo) eximia ei fuit exhibita obedientia:
 Namque Brionenses, quos olim captiuos abduxerat Alemannorum immanitas, litteris, à
 beato viro acceptis, non illectus cupiditate, non præda hominum captus, non auri pon-
 dere nec pretio victus, sed regia dignitate sublimis libertati restituit, hostili seruitute ab-
 solutos, & nimia iam dominationis acerbitate pressos, tamquam deuotus Reipublicæ mi-
 nister,

DE TEMPO-
 RE OBITVS
 S. SEVERINI
 NORICORVM
 APOSTOLI.

^a Eugip. Vis.
 Seuerini c. 19.

GIBVLDVS
 REX ALE-
 MANNORVM
 CVLTO
 SANCTORVM.

^b Apud Suv. 10.
 4. die 29. Iulij.

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

nister, in eum statum, quem legibus omnes amiserant, reuocauit pristina dignitate donatos.] A hæc ibi. At de Alemannorum Rege satis.

^a *Enagy. vit.*
^b *S. Seuer. c. 40.*
QUAE S. SE-
VERINVS
AD RVGO-
RVM REGEM
ET REGI-
NAM.

^c *Hier. 1.*
Verum ad Seuerinum reuocetur oratio : de cuius obitu, qui hoc anno contigit, antequam Eugipius agat, quæ idem Regem Rugorum & Reginam admonuit, præmittit his verbis : Post multos agones & diuturna certamina, cum se idem beatus Seuerinus de hoc saculo transiturum, Domino reuelante, sensisset, memoratum Rugorum Regem Febam cum vxore eius crudelissima nomine Gisa ad se venire commonuit : quem cum salutaribus exhortatus esset affatibus, vt ita cum sibi subiectis ageret, quo se iugiter cogitaret pro statu regni sui rationem Domino redditurum, aliisque verbis intrepidè monuisset; protenta manu Regis pectus ostendens, Reginam his interrogationibus arguebat : Hanc (inquit) animam, Gisa, an aurum, argentumque plus diligis? Cumque illa maritum se diceret cunctis opibus anteferre : vir Dei sapienter adiecit : Ergo (inquit) desine innocentes opprimere, B ne illorum afflictio vestram magis dissipet potestatem : etenim mansuetudinem regiam tu sæpè conuellis. At illa : Cur (inquit) nos sic accipis, serue Dei? Cui ipse : Contestor (ait) vos ego humillimus iam profecturus ad Dominum, vt ab iniquis actibus temperantes, piis insistatis operibus. Hucusque regnum vestrum auctore Domino prosperatum est : iam ex hoc vos videritis. His monitis Rex cum coniuge sufficienter instructi, vale dicentes ei, profecti sunt.] Ita quidem Seuerinus instar Hieremias, ad quem Dominus : Constitui te super Reges & Principes] barbaros Reges sæpè increpando perterruit, coegitque iussa capessere, à quibus resilientes mox diuina est consecuta vindicta : nam (vt de aliis taceamus) isti ipsi cum sancti senis piis monitis non paruissent, post annos quinque vincti captiuique ducti sunt in Italiam ab Odoacre Rege, vt inferius suo loco pluribus dicitur. Sed pergit Eugipius de obitu dicere :

^d *Vaticinatio s. Seuerini de futura transmigracione.*
^e *Exod. 1.*
Tunc Sanctus non desinebat de suæ migrationis vicinia suos alloqui dulcedine charitatis, quod quidem facere nec antè cessauerat. Scitote (inquit) fratres, sicut filios Israël constat creptos esse de terra Egypti, ita cunctos populos terræ huius oportet ab iniusta barbarorum dominatione liberari. Etenim omnes cum suis facultatibus de his oppidis emigrantes, ad Romanam prouinciam absque vlla sui captiuitate peruenient. Sed mementote præcepti sancti Ioseph Patriarchæ, cuius ego indignus & infimus vos attestacione conuenio. Visitatione visitabit vos Dominus. tollite ossa mea hinc vobiscum : quod non mihi, sed vobis est profuturum. Hæc quippe loca nunc frequentata cultoribus in tam vastissimam solitudinem redigentur, vt hostes æstimantes auri se quippiam repperuros, etiam mortuorum sepulturas effodiant. Cuius vaticinij veritatem euentus rerum præsentium comprobauit. Leuari verò suum corpusculum Pater sanctissimus pietatis prouidus argumento præcepit, vt dum generalis populi transmigratio pronenit, secum indiuisa fratrum quos acquisierat congregatio proficiscens obtentu memoriæ eius in vno societatis sanctæ vinculo permaneret. Diem etiam quo transiturus esset idem beatus Seuerinus è corpore ante duos seu amplius annos hac significatione monstrauit.

^f *Quid in fratrum regis Seuerini.*
Præterea Fridericus à fratre suo Rugorum Rege Feba ex paucis quæ super ripam Danubij remanserant oppidis vnum acceperat à Fauianis, iuxta quod S. Seuerinus (vt retuli) commanebat. Ad quem cum idem Fridericus ex more salutaturus accederet, coepit ei Christi miles iter suum enixius indicare, sub contestacione hæc proloquens : Noueris me (inquit) quanto cyus ad Dominum profecturus : & idcirco monitus præcaueto, ne me discedente, aliquid horum, quæ mihi commissa sunt; attingam pertentes, & substantiam pauperum captiuorumque contingas, indignationem Dei (quod absit) tali temeritate sensurus. Sed Fridericus insperata cõmonitione percussus : Cur, inquit, hac contestacione confundimur, cum non optemus tantis orbari præfidiis, & sanctæ largitioni tuæ, quæ omnibus nota est, conferre aliquid deceat, non auferre; quatenus solita, sicut & pater noster Flaccitheus, tua merear oratione muniri, qui experimento didicit sanctitatis tuæ meritis se fuisse semper adiutum. Et ille : Qualibet (inquit) occasione cellulam meam volueris lædere, & hic statim probabis, & in futuro solues, quam non opro, vindictam. Tunc Fridericus promittens se Christi famuli monita seruaturum, remeauit ad propria.

Doctor verò dulcissimus non cessabat suos alloqui per monita discipulos, dicens : Confido de gratia Domini mei Iesu Christi, quia vobis in opere suo durantibus, & meæ memoriæ pacata societate coniunctis, æternæ vitæ bona tribuet, nec præsentium solatia denegabit. Nonis itaque Ianuarij coepit tenuiter lateris dolore pulsari; quo durante per triduum

CHRISTI
482.SIMPLICII PAP.
15.ZENONIS IMP. 9.
ODOACR. REG. 7.

A duum, medio noctis tempore fratres adesse præcepit : quos de corpore suo commonens & paterna informatione corroborans, instanter ac mirabiliter talia profectus aiebat : Filij in Christo carissimi, &c.

Post huiusmodi igitur ædificationis alloquium cunctos per ordinem ad osculum suum iussit accedere, & sacramento communionis accepto, flecti se penitus prohibet; totumque corpus signo Crucis tenta manu consignans, vt psallerent imperauit. Quibus mæroris suffusione cunctantibus, ipse psalmum protulit ad canendum : Laudate Dominum in sanctis eius : & dicto, Omnis spiritus laudet Dominum : sexto Iduum Ianuariarum die in hoc versiculo, nostris vix respondentibus, quieuit in Domino. Quo sepulto, credentes omnimodo seniores nostri quæ de transmigracione prædixerat, sicut & multa alia, præterire non posse : locellum ligneum parauerunt, vt cum prænunciata populi transmigracione prouenisset, prædictoris imperata complerent.

Fridericus verò beati Seuerini morte comperta, pauper & impius barbara cupiditate semper immanior, vestes pauperibus deputatas & alia nonnulla credidit auferenda. Cui scelèri sacrilegium copulans, calicem argenteum ceteraque altaris ministeria præcepit auferri : quæ cum imposita essent sacris altaribus, nec auderet directus villicus ad tale facinus suas manus extendere; quemdam militem Auitianum nomine compulit diripere memorata; qui quamuis inuitus præcepta perficiens, mox tamen incessabiliter vexatus omnium tremore membrorum dæmonio quoque corripitur. Is ergo velociter consilio meliorem correxit errata : suscepto namque professionis sanctæ proposito, in insulæ solitudine armis caelestibus mancipatum militiæ commutauit officium. Fridericus autem immemor contestacionis & præfagij sancti viri, abrahis omnibus monasterij rebus, parietes tantum, quos Danubio non potuit transferre, dimisit : sed mox in eum ultio denunciata peruenit. Nam intra mensis spatium à Friderico fratris filio interfectus, prædam pariter amisit & vitam.] hic finis viri sacrilegi : reliqua autem quæ ad S. Seuerini translationem pertinent, dicturi sumus suo loco inferius. Sed redarguendus hic ille qui penes plures error inualuit, dum cum appellant Episcopum Noricorum, quem numquam voluisse Episcopatu initiari, Eugipius eius discipulus disertis verbis affirmat.

Ad hoc ipsum (clamare liceat) viuum semperque manens omnium virtutum dignissimum exemplar digito Dei inscriptum (quot enim miracula per ipsum Deus edidit, tot quisque verè dixerit esse notas amplissimas diuinæ manus opera exaratas) ad hoc ipsum in quâ prototypum prouoco filios desertores, quo sentiant quantum abhorreant à pura illa religione, fideque Catholica, quam acceperunt maiores ipsorum à viro sanctissimo; qui iure licet Noricorum Apostolus nominetur, tamen non solum Noricis, sed & Batauis, Vindelicis, Rugis, & aliis Euangelium prædicauit, sequentibus Apostolicis signis : vt planè nihil minus in his habuisse visus sit à ceteris Apostolis : Quo eam eadem nationes tanto glorientur institutore; quid est quòd quamplurimi ex ipsis, posthabita reuera veraque miraculis etiam ostensa doctrina, conuersi sunt ad recentiorum fabulas hæreticorum? Currebatis bene : (sic liceat Apostoli eos verbis à fide refugas compellare) Quis vos impediuit veritati non obedire? Persuasio hæc non est ex eo qui vocauit vos.] cuius rerum præclare gestarum auctorem habetis adeò probatum, vt pote qui scripsit ea quæ vidit, & tanta quidem fide, vt non audeant eum vestri reiicere, immo laudent, celebrent, atque commendent. Hæc autem obiter aduersus apostatas à Catholica religione dicta sunt; cum tamen sciamus iisdem in locis adhuc superesse, qui eadem quæ Seuerinus, retineant, defendantque Catholica dogmata, & eius virtutes affectantes, proximè imitatores accedant.

IESV CHRISTI	SIMPLICII PAP.	ZENONIS IMP.	10.
ANNVS	ANNVS	ODOACRI REG.	8.
483.	16.		

Qvadragesimo octogesimo tertio Christi anno Anicius Faustus Consul creatus est : quo Ioannes Episcopus Alexandrinus Catholicus, expulsus Zenonis iussu anno superiori, Antiochia primùm ad Calendionem Episcopum, inde verò Romam se contulit ad Simplicium Romanum Pontificem, quem vt legitimum Iudicem appellarat. Agit de his Liberatus Diaconus verbis istis : Ioannes autem Talaida eiectus de sede Alexandrina propter

OBITU
S. SEVERINIBARBARICA
TEMERITAS
A DEO PV-
NITA.IVSTA AV-
TORIS IN
HAERETI-
COS COM-
PELLATIO.

Galat. 5.

Valentin.
Annal. Boior.
lib. 2.Liberat. Diaconus
in Brev. c. 38.

IOANNES
EPISCOPVS
ALEXAND.
APPELLAT
ROM. PONT.

propter Petrum Mogum, profectus est Antiochiam, vt videret illum *Exconsulem* Magistrum *Officiorum*: cui cum narrasset quæ sibi euenerant, eius consilio ingressus est ad Calendonem Antiochenum Patriarcham; & sumptis ab eo intercessionis Synodicis litteris, Romanum Pontificem Simplicium appellauit, sicut & beatus fecerat Athanasius; & suavit scribere pro se Acacio Constantinopolitano Episcopo. Et quidem ad hoc Simplicius preparati animi & voluntatis fuit. Acacius verò susceptis epistolis, simpliciter scripsit ei, quia Ioannem quidem ignoraret Episcopum, Petrum verò Mogum suscepisset in communionem in Zenonis Principis Vnitio; & quod citra eius gessisset sententiam propter vnitatem Ecclesiarum, Principis iussione.

SIMPLICIUS
REDARGUIT
RVRSVM
ACACIUM.

Simplicius suscipiens huiusmodi litteras contristabatur aduersus Acacium, eique scripsit quod non bene fecerit contra sententiam Apostolicæ sedis ad communionem hominem suscipiens: Oportebat enim, communi decreto damnatum tamquam adulterum, communi Concilio damnatione liberari. Ad hæc autem, quia non sufficeret Petro confiteri communicatorem se esse Ecclesiæ Catholicæ secundum edictum, sed oporteret eum secundum terminum Chalcedonensis Concilij, & secundum epistolam Papæ Leonis amplecti communionem: vnum enim de duobus agere deberet, aut suadere Petro purè suscipere terminum Synodi, aut remouere se ab eius communionem. Sed cum ad Acacium hæc scripta venissent, & deliberaret quid eum oporteret scribere, Papa Simplicius defunctus est.] hæc Liberatus. desiderantur eiusmodi nouissimæ Simplicij ad Acacium litteræ; sed quam acres fuerint, ex aliis ab ipso ad eundem anno superiori simili argumento conscriptis possumus intelligere. Porro qui Romanum Pontificem appellauit Ioannes Alexandrinus Episcopus, appellationem ipse profecturus, Romam se contulit: Verum cum venit, Simplicium Papam defunctum inueniens, libellum obtulit eius successori Felici: quod quidem ex ipsius Felicis Papæ litteris constat.

Quod verò ait superius Liberatus in litteris Acacij ad Simplicium Papam redditis in causâ Ioannis, contrarium planè esse videtur iis quæ inferius idem auctor habet his verbis: Dum per quinque annos sæpius fuisset admonitus Acacius, de statu Alexandrinæ Ecclesiæ sanctæ, Papæ sollicitudinem releuaret, nihil vquam respondere dignatus est.] Fuit eadem de Acacio querela Simplicij Papæ successorum, quod alto silentio rem tantam præterisset, sinens hæreticos in Ecclesias debacchari.

SIMPLICIUS
PAPA OBIIT

Obitus autem Simplicij, de quo facta est mentio, principio mensis Martij contigit (vt habet Anastasius de Rom. Pontificibus) cum sedisset annos quindecim, menses quinque, & dies decem: de quo præter eas quæ superius sunt enarrata dignæ sanctissimo Præsule res gestæ, hæc in eodem libro leguntur: Hic dedicauit basilicam S. Stephani in Cælio monte in vrbe Roma, & basilicam beati Apostoli Andrea iuxta basilicam S. Mariæ, & aliam basilicam S. Sephani iuxta basilicam S. Laurentij, & aliam basilicam intra urbem Romam iuxta Palatium Licinianum beatæ martyris Bibianæ, vbi corpus eius requiescit. Hic constituit ad sanctum Petrum Apostolum, & ad sanctum Paulum Apostolum, & ad sanctum Laurentium martyres hebdomadas, vt presbyteri manerent ibi propter poenitentes & baptismum, Regionem tertiam ad sanctum Laurentium, Regionem primam ad sanctum Paulum, Regionem sextam & septimam ad sanctum Petrum.] hæc ibi.

RES GESTÆ
PER SIM-
PLICIUM
PAP.

Sed poenitentiariorum presbyterorum in ecclesiis præstolantium poenitentes haud recentem fuisse in Romana Ecclesia vsum, iam superius dictum est. Hebdomadarij erant huiusmodi, quod ob ingruentem populum vicissim succedere solerent. Sed cur pro quatuor tantummodo Regionibus hi propositi erant, cum in septem partitam vniuersam Urbem ad sacrarum rerum vsum, superius, dum de septem diaconis egimus Regionariis, dictum sit? Accidisse putamus, quod reliquas tres Regionem Eruli occupassent, qui Catholicæ Ecclesiæ minime communicarent, vtpote quod secta essent hæretici Ariani.

NON HVMA-
NÆ INN-
TI POTEN-
TIÆ ROM.
ECCLESIAM.

Ex quibus planè intelligis, quam procul absit, vt Romanorum Pontificum auctoritas ex humanis fuerit deducta auctaque præsidij; quod in scij rerum gestarum garruunt impediti, nimirum cum blaterant, ob sedem Imperij Romæ fixam, creuissent potentiam Apostolicæ sedis: Antequam enim Christiani Principes regnarent, quinam fouebant Romanos Antistites? num Ethnici Imperatores, qui eos persequebantur, demetebantque falce martyrij? Ab his quidem emolumentum planè nullum, damna autem plurima quotidie experiri solebant iidem Rom. Pontifices; quorum tamen temporibus eosdem Romanæ Ecclesiæ Præsules eadem amplissima auctoritate & potestate cunctis totius Orbis Ecclesiis pastoralis regi-

A regimine præfuisse, manifestè docent res gestæ singulis ferme annis superius secundo tomò Annalium recitata: Quarum planè rerum imaginem, & temporum faciem, aliqua saltem ex parte, his annis reddi conspiciamus, dum cessantibus penitus Occidentalis Orbis Romanis Imperatoribus, & regnantibus in Italia ad plura annorum spatia barbaris Ariani, Catholicis omnibus, ipsique potissimum Romanæ Ecclesiæ infensissimis: nihilominus Romanæ Ecclesiæ semper effulsit auctoritas atque maiestas, perinde ac si tempora essent Constantini atque Theodosij Imperatorum, non Romæ tantum, sed vbiq; terrarum, vbi vigeret Christiana religio; quod ex rebus gestis suis temporibus enarratis peruidere facile est.

Et ne à Simplicio, de quo agimus, digrediamur: vidiisti cum sub Odoacre Rege Romam occupante, barbaris Ariani eam replentibus, inter barbaricum furorem & Arianorum cum potentia iunctam procaciam, deploratissimis hisce temporibus, perinde ac in summa pace otio & tranquillitate esset, eadem auctoritate ac libertate, qua semper antea prædecessores, insidere cathedræ Petri, vniuersi Orbis Ecclesiis Occidentalibus & Orientalibus sancire leges, cognoscere causas, definire sententias, illos exauctorare, hos promouere, illosque in sedes Episcopales restituere, releuare oppressos, fastu elatos deiicere, coercere Imperatores, obistere omnibus barbaris victoribus Regibus, insuper ab Oriente & Occidente suscipere legationes, in omnibus denique arbitrum ipsis atque Iudicem considerare; & vbi corpore non posset præfens assistere, legationum auctoritate ac per vicarias præfecturas tum Occiduo, tum etiam Orientali semper Orbi præsto fuisse, præfuisseque cunctis Ecclesiis. Hæc quidem haud esse ventosa atque inania verba, ex iis quæ singulis eius Pontificatus annis dicta sunt, haud dubijs, sed probatissimis atque certissimis assertionibus, perfacile quisque poterit intelligere: vnde simul omnino perspicias, haud super humanam inniti potentiam Petri cathedram, sed supra firmam petram, super quam fundauit eam Altissimus; adeo vt aduersus eam nec homines eidem aduersantes, neque tota vis inferorū præualeant. sed tamen parua hæc, paucaque esse senties, quæ per Simplicium Papam auctoritate Apostolica præstita esse diximus, si quæ ab eius successoribus fuere perfecta didiceris.

Sed quæ sunt reliqua de Simplicio, quæ ad ornatum Ecclesiæ pertinent, & alia, ex eodem volumine de Romanis Pontificibus his atexamus: Hic fecit in Ecclesia Romana scyphum aureum pensantem libras quinque, cantharos argenteos ad beatum Petrum sexdecim pensantes singulos libras duodecim. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma tres per mensem Decembrem & Februarium, creauitque presbyteros quinquaginta octo, diaconos vndecim, Episcopos per diuersa loca numero triginta sex. Hic sepultus est in basilica S. Petri sexto Nonas Martij, & cessauit Episcopatus eius dies sex.] hæc tamen ibi.

D Quæ autem hoc tempore sedis Simplicij vacantis, nondum successore creato, Romæ præsumpta sint per Basilium Præfectum Prætorio vicem agentem Odoacris Regis, hic in medium adducamus ex Actis tertiæ Romanæ Synodi sub Symmacho Papa, quæ sic se habent: Dixerunt inter alia (*schismatici scilicet*) scripturam quamdam illustris memoriæ Basilium quasi pro Ecclesiasticæ amore substantiæ consecrari fuisse: in qua nullus Romanæ Ecclesiæ nec interfuit, nec subscripsit antistes, per quem potuisset fortiri legitimam firmitatem. Ne verò ego (*inquit Symmachus Papa*) inde disputem, sed vt possit vestrum iudicare Concilium; requiratur & deferatur in medium, vt lectione agnoscat, cuiusmodi possit habere substantiam. Sancta Synodus respondit: Deferatur in medium, vt cuiusmodi sit, possit agnosci. Et dum dixit, Hormisdas diaconus recitauit:

E Cum in vnum apud beatum Petrum Apostolum resedissent: sublimis & eminentissimus vir Præfectus Prætorio atque Patricius, agens etiam vices præcellentissimi Regis Odoacris, Basilium dixit: Quamquam studij nostri & religionis intersit, vt in Episcopatus electione concordia principaliter seruetur Ecclesiæ, ne per occasionem seditionis status ciuitatis vocetur in dubium: tamen admonitione beatissimi viri Papæ nostri Simplicij, quam ante oculos semper habere debemus, hoc vobis meministis sub obtestatione fuisse mandatum, vt propter illum strepitum & venerabilis Ecclesiæ detrimentum, cum de hac luce transire contigerit, non sine nostra consultatione cuiuslibet celebraretur electio.] Vides quibus artibus sæculares potestates immiscere se conatæ sint in electione Romani Pontificis. Potuit fortè rogasse cum Simplicius Papa, vt ad comprimendas turbas, dissidiaque vitanda, præsto esset futuræ electioni successoris Pontificis, non autem vt absque eius consultatione electio haud fieret. Ceterum hæc omnia fuisse conficta, ac prorsus indigna quæ in medium proferrentur, cum res in controuersiam deducta est sub Symmacho in dicto Romano

ORDINA-
TIONES
PAPAE SIM-
PLICII.*Conc. Rom. 3.
sub Symmach.
c. 12.QUID BA-
SILIUS IN
SEDE VACAN-
TE PAPAE
SIMPLICII.

CHRISTI
483.SIMPLICII PAP.
16.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

A Concilio, Cresconius Ecclesie Tiburtinae affirmans, ista dum legerentur, hæc fuit inter-
locutus: Hic perpendat sancta Synodus, vti prætermisissis personis religiosis, quibus maxi-
mè cura est de tanto Pontifice, electionem laici in suam redegerint potestatem: quod con-
tra canones esse, manifestum est.] His ab illo dictis, perguit Hormisdas diaconus legere quæ
sequuntur:

Nam & cum quid confusionis atque dispendij venerabilis Ecclesia sustineret: miramur,
prætermisissis nobis, quicquam fuisse tentatum: cum, etiam sacerdote nostro superstitite,
nihil sine nobis debuisset assumi. Quare si amplitudini vestrae vel sanctitati placet, incolumi-
tia omnia, quæ ad futuri Antistitis electionem respiciunt, religiosa veneratione seruemus,
hanc legem specialiter præferentes, quam nobis heredibusque nostris Christianæ mentis
deuotione sancimus.

B Ne vniquam prædium seu rusticum, seu vrbicum, vel ornamenta, aut ministeria Eccle-
siarum, quæ nunc sunt, vel quæ ex quibuslibet titulis ad Ecclesiarum iura peruenierint,
ab eo qui nunc Antistes sub electione communi fuerit ordinandus, & illis qui futuris sæ-
culis sequentur, quocumque titulo & commento alienentur: Si quis verò aliquid eorum
alienare voluerit, inefficax atque irritum iudicetur: sitque facienti, vel consentienti, acci-
penti que anathema.] Ista audiens & exhorrescens Maximus Episcopus Bleranæ Ecclesie,
hæc mox est interlocutus: Modò sancta Synodus dignetur edicere: si licuit laico homini
anathema in ordine Ecclesiastico dictare: aut si potuit laicus sacerdotali * anathema dice-
re, & contra canones quod ei non competebat constituere. Dicite, vobis quid videtur: De
me licuit laico legem dare? Sancta Synodus dixit: Non licuit. Et adiecit: Lege sequentia.
Hormisdas diaconus legit:

C Et is qui prædium rusticum vel vrbicum iuris Ecclesiastici fuerit consecutus, nouerit se
nulla lege vel præscriptione munitum: sed siue is qui alienauerit, siue qui eum sequetur*,
voluntate contraria prædium huiusmodi alienatum reuocare tentauerit, id cum fructibus
restituatur qui illud fuerit consecutus: Quam etiam poenam placuit accipientis heredes pro-
heredesque respicere. In qua re cuiuslibet clericorum contradicendi libera sit facultas. Ini-
quum est enim & sacrilegij instar, vt quæ pro salute vel pro requie animarum suarum vnus-
quisque venerabili Ecclesie pauperum causa contulerit, aut certè reliquerit, ab his quos
hoc maximè seruare conueniat, in aliquem * transferantur. Planè quæcumque in gem-
mis, vel auro, vel argento, necnon & vestibus minus apta vsibus vel ornatui videbuntur
Ecclesie, quæ seruari ac diu manere non possunt, sub iusta æstimatione vendantur, & ero-
gationi religiosæ proficiant.] Hæc autem scripta à schismatibus sub Basilij titulo oblata
sunt: quæ nullius prorsus fuisse roboris, eadem sancta Romana Synodus sub Symmacho,
ipsoque præfente, decreuit: in quorum abrogationem cum grauissimæ à sanctis Patribus
sententiæ dictæ fuerint; hic satis ex illis vel vnam saltem referre Eulalij Episcopi Syracusæ,
quæ sic se habuit:

D Scriptura quæ in sacerdotali Concilio recitata est, euidentissimis documentis constat
inualida. Primum, quod contra Patrum regulas à laicis quamuis religiosis, quibus nulla
de Ecclesiasticis facultatibus aliquid disponendi legitur vniquam attributa facultas, facta
videtur. Deinde, quod nullius Præfatis Apostolicæ sedis subscriptione firmata docetur.
Quod si cuiuslibet prouinciæ sacerdotes, intra terminos suos Concilio habito, qui quam
sine Metropolitanis, siue Antistitis auctoritate tentauerint, irritum esse debere Patres
sancti sanxerunt: quanto magis quod in Apostolica sede non existente Præfate, qui præro-
gatiua beati meritis Apostoli Petri per vniuersum Orbem primatum obtinens sacerdotij,
statutis Synodalibus consuevit tribuere firmitatem, à laicis, licet consentientibus ali-
quantis Episcopis (qui tamen Pontifici, à quo consecrari probantur, præiudicium inferre
non potuerunt) præsumptum fuisse cognoscitur, viribus carere non dubium est, nec pos-
se inter Ecclesiastica villo modo statuta censerit?] hæc dixit Eulalius consentientia iis quæ
ab aliis sanctissimis Episcopis dicta fuerunt: in quam sententiam & reliqui abiere. Sicque
cassa irritaque prorsus reddita sunt, quæ hoc anno à Basilio agente vicem Regis Odoacris,
eodemque Præfate Prætorio facta fuisse dicuntur: sed quæ subdola ac fraudulenta com-
mentitiaque reiecta sunt, penitus antiquata fuere, vtpote quod à schismaticis post annos
duodeuiginti, non ex Archiuis Romanæ Ecclesie edita, in quæ numquam illata fuere,
sed scriniis fortasse Prætorianis. Porro Basilium hunc Præfatum Prætorio haud alium exi-
stimamus fuisse ab illo Cæcina Basilio Consulari Romæ spectatissimo, in cuius laudem
plura

EULALIUS
SYRACUSA-
NVS EPISC.
QVIB AD-
VERSVS EPI-
SCOPVM BASI-
LII.

*ordini

*consequetur

*alienationem

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
1.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

A plura habet Sidonius in epistola ad Heronium*. Porro quod ad Simplicium Papam
pertinet: ne quis putet eum Romanæ Ecclesie bona profudisse, vt ea occasione Basilius
Præfatus de non alienandis bonis Ecclesie edictum promulgaret: Ipsum quidem Pon-
tificem non minuisse, sed auxisse Ecclesie bona, argumento est, quod apud Cassiodo-
rum^b in litteris Theodorici de domo quadam ab ipso Papa Simplicio empta Romanæ Ec-
clesie hæc scripta reperiuntur: Defensores itaque sanctæ Romanæ Ecclesie conquesti
sunt, beatæ recordationis quondam Simplicium domum in sacratissima Vibe positam ab
Euphrasio acolytho instrumentis factis solemniter comparasse: quam per annorum lon-
ga curricula Ecclesiam Romanam quieto iure suggerunt possedisse, & in vsus alienos
transulisse securitate dominij: nunc autem existere Samaræ superstitionis populum im-
proba fronte duratum, qui synagogam ibidem fuisse, iniquis conatibus mentitur, cum
B ad humanos vsus habitacula longè aliter formata docentur, quam potest esse memo-
rata constructio, &c.] Sub barbaris Regibus Roma subiecta, omnibus improbis scetis
Romæ domicilia & synagogas ad profanos ritus habere concessum fuit, adeò vt etiam
Samaritani ibi domicilium sibi quærent. Sed ad sancti Simplicij successorem electum
transeamus.

Post dies sex cessationis Papæ Simplicij, die octaua Martij creatus est Pontifex Felix pa-
tria Romanus ex patre Felice itidem genitus, functus antea presbyterio in Titulo Fascio-
læ: prodit hæc verus Anastasij liber de Romanis Pontificibus. Simulac autem Felix tanta
moli, tali turbulenti tempore subiecit humeros, insistens prædecessorum vestigiis ead-
em post illos graditur via: nam quod ad fidem Catholicam pertinet, reiecit Zenonis Eno-
ticon. testatur id quidem Theodorus Lector, qui ait: Cum autem omnes (vt fertur) alij
C Patriarchæ Conciliationem Zenonis approbarent, solus Felix Romanus illi non communi-
cauit.] hæc ipse. Præstiturus id erat Simplicius prædecessor: sed morte præuentus, rem inte-
gram successoris reliquit. Felix igitur rem indignissimam detestatus, execratusque est probro-
sum facinus, quo tum fides Catholica abrogatione Chalcedonensis Concilij magnopere læ-
deretur, tum etiam corrumperetur Ecclesiastica disciplina, dum eò progressa est Zenonis
audacia, vt de fide edictum promulgans, leges præscriberet Ecclesie, doceret doctores, &
Episcopis nouum symbolum fidei seruandum proponeret: ista inquam Felix exhorrescens,
in subscribentes impio edicto intulit anathema, ipsumque proscripsit vnitatis edictum, verè
impietatis seminarium.

D Quod verò ad causam spectat Alexandrinæ Ecclesie, idem Pontifex Felix audiuit Ioan-
nem Episcopum Alexandrinum sedem Apostolicam appellanti; suscepitque ab eo que-
relarum libellum, quem ille Simplicio offerendum pararat; sed morte præuento, tradidit
successori. Eo accepto Felix, quod res magni esset momenti, maximi que ponderis, cum iam
eò causa producta videri posset, vt messe matura forent euellenda zizania; verteretque pe-
riculum non vnius Ecclesie, sed trium præcipuarum sedium Orientis Ecclesiarum: cum dis-
simulatum diutius esset, vt post hæc omnis tolerantia ignauitæ potius quam patientiæ ad-
scribenda esset: idem Felix ea de re in maxima omnium causa Concilium ex Italia Episco-
pis more maio: um cogendum esse putauit.

Conuenerunt itaque sanctissimi Patres, habentur sacra Comitata, grauissimæ dicuntur
sententiæ: in illud tamen omnium conspirauere suffragia, vt legatio decerneretur Con-
stantinopolim ad Zenonem Imperatorem, scriberenturque robustissimæ litteræ, quibus de
prodicione Catholice fidei, eiusque proditoribus querelæ ingererentur: Scriberetur insu-
E per ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum, cui de non defensa fide, deque con-
niuentia cum hæreticis ipse Romanus Pontifex (vt par erat) exposularet: Insuper adde-
retur his accusationis libellus eidem Romano Pontifici aduersus eundem Acacium ob-
latus à Ioanne Episcopo Alexandrino: huic iungeretur ipsius Romani Pontificis libel-
lus ad eundem Acacium, instar citationis, vt responderet aduersum se oblati in Apo-
stolicæ sedis iudicio obiectionibus: sed & ea de re alius mitteretur ad Zenonem Impera-
torem libellus, vt cogeret Acacium cum accusatore experiri iudicio. Hæc nota sunt in
Synodo fuisse decreta, præter alia quæ secretò fuerunt commissa legatis. Constant hæc
quidem omnia cum ex litteris ipsius Papæ Felicis ad Acacium datis, tum etiam ex epi-
stola ad Imperatorem ab ipso conscripta: quæ ambæ quod rerum gestarum præcæctam
narrationem complectantur, hic eas describendas putamus; eo magis, quod nusquam
(quod sciamus) editæ, nunc primùm è penetralibus nostræ bibliothecæ produntur in

*Sidon. lib. 1.
epist. 9.*Cassiod. Va-
riar. lib. 3.
epist. 45.SVB BARBA-
RIS REGIB.
VRBS REFER-
TA OMNI
SORDE HÆ-
RETICORVM.FELIX PAPA
TERTIVS
ELIGITVR.*Theod. Lect.
Collect. lib. 2.CONCILIUM
ROMANVM
IN CAUSA
ACACII.

lucem. Extant ipsæ quidem in peruetusto codice Cresconianæ collectionis. **A** Data sunt autem hæ litteræ iis qui à sancta Synodo ad magnam hanc prouinciam ob- eundam legati delecti sunt, nempe Vitali atque Miseno Episcopis, necnon Felici Ecclesiæ Romanæ Defensori. Quorum verò hi fuerint ciuitatum Episcopi, nusquam apud aliquem historicum expressum inuenimus. De Miseno tantum, in constituto Vigilij Romani Pontificis de tribus capitulis, reperimus eum nominatum esse Cumanum Episcopum. Sed in scri- pto perantiquo codice nostræ bibliothecæ, cui est titulus, Concordantiæ canonum, inter alia inest perbreue compendium historiæ, complectens tempora ab ortu Nestorij hæresis vsque ad Concilium Romanum sub Felice Papa, in quo damnatus est Acacius; quod licet sine au- ctoris nomine editum reperitur, alicuius qui hoc sæculo vixit, & veritatis studiosus fuit, esse videtur: in hoc inquam opere inter alia habentur hæc de his legatis missis Constantino- polim: Postquam ergo Felix Papa litteras prædecessoris sui nihil proficere cognouit, & lu- **B** dibria quædam in euerfionem fidei ab Acacio fieri: tunc Vitalem Episcopum Droentinum ex regione Picena, & Misenum Cumanæ Ecclesiæ Episcopum ex regione Campaniæ dire- xit, &c.] sed pro, Droentinum, Truentinum legendum est. Erat enim tunc ea ciuitas apud fluum eodem nomine nuncupatum Truentum, hodie vulgò, Tronto, dictum: memine- runt eiusdem ciuitatis Plinius, Ptolemæus, & alij. Hæc de legatis Constantinopolim missis satis funto. Sed subiiciamus his litteras in Cresconia collectione repertas, hætenus nus- quam cufas; quarum lectio eo gratior accidere debet, quod eamdem mentionem habet ex Græcis Euagrius, ex Latinis verò Liberatus Diaconus, vt pote quæ in Oriente atque Oc- cidente essent vbique notæ.

Ipsas igitur datas ex Synodo litteras reddituri, primo loco eas quæ ad Acacium Con- stantinopolitanum Episcopum scriptæ sunt, hic describamus, per quem optauit sancta Syn- **C** odus conueniri Zenonem Imperatorem, vt quæ aduersus Catholicam fidem perperam hætenus egisset, sedulo studio emendaret. Præfigitur his in codice litteris eius nodi in- scriptio: Felicis ad Acacium Episcopum per Vitalem & Misenum Episcopos.] ipsa autem epistola sic se habet:

Postquam sanctæ memoriæ decessore meo Papa Simplicio de huius vitæ cursu suprema præceptione migrante, ministerij quod regebat ad meæ humilitatis officium gubernacula perueniunt: in diuersas generalis Ecclesiæ curas, quas vbique terrarum cunctis populis Christianis, summi Pastoris voce delegante, beatissimus Petrus Apostolus peruigili mode- ratione dispensat: continuo me sollicitudo maxima, quæ & prædecessorem meum incessan- ter vrgebat, tam Alexandrinæ vrbis, quam status fidei totius Orientalis regionis excepit: Hæc nos diebus noctibusque perstringens, ad dominum filium nostrum Christianissimum **D** Principem per Vitalem & Misenum fratres & Coepiscopos nostros legationem compulit destinare: quæ vice mea pietati eius & debita præsentaret officia, & pro fide Catholica, ma- iorumque nostrorum seruandis constitutionibus supplicaret.

Hac igitur illò pergente, par fuit dilectionem tuam dilectis pariter salutare colloquiis, & consequenter hortari, vt aliquando tandem patrociniū causæ Domini communis im- pendas; nec despiciendum putes, quòd Christi confessione veridica, & vniuersalis eius Ecclesiæ definitione vel de pace concorditer si illius & honore cupis esse clarus & nomine. Fatemur enim secundam Apostolicam vocem, ma- gnâ nobis inesse tristitiam & dolorem cordis nostris continuum cogitationibus, quas in dies procedentibus negotiis sustinemus. In primis illud, quod dudum ante oculos ferè omnium vertebatur, occurrit: cuiusnam rei causa videlicet intercessit, indica nobis, quòd **E** dilectio tua non modò tantis opportunitatibus indefinenter exortis, verum etiam sæpenu- mero à decessoribus meis litteris inuitata*, velut obstinato silentio, numquam super hanc partem aut consulere quicquam voluerit, aut referre. Cumque nos aliquid temere fini- strum (quod absit) de tua mente conueniat opinari: tamen quia venerabilium viro- rum, qui Ecclesiam, cui præsidet, ante rexerunt, morem formamque desituitas, vilo modo possis non esse suspectus.

Certè si (quod non credimus) dedignaris beati Apostoli victoriis reuerentiam tuis deferre fastuosis affectibus; memor saltem officij pro fidei integritate Catholicæ, pro paternarum custodia sanctionum, pro Synodi Chalcedonensis constitutione seruanda, quæ Nicæni Conuentus penitus probat articulos; atque pro eis vbique hostibus comprimendis, sicut Orthodoxorum vrbis illius imitator Antistitum, constanter exurgere debuisses: quoniam

VITALIS ET MISENVS EPISCOPI LEGATI.

FELICIS PA- PAE AD ACACIUM EPISTOLA.

FELIX RE- DARGVIT ACACIUM DE AFFE- CTATO SI- LENTIO. Rom. 9.

*propellenti- bus.

*incitata

ACACIUS SUPERBIAE REDARGVI- TVR.

A quoniam te aliter inter membra corporis Christi monstrare non possis, nisi nullatenus prouidere desisteres illis, quæ per totum mundum dicuntur obrepisse, contagiis.

Proinde adire debes sapius Christianæ mentis Augustum, & causas eidem salutis suæ at- que etiam Imperij redditurus, & conseruandi eius auxilium frequenter ingerere, vnde ini- mici illius corruerint, & qua via idem surrexerit nihilominus intimare ei; scripta illa sen- sibus pietatis eius offerre, quibus decessorem meum eximia laude extulit, eo quòd hære- ticam tyrannidem Catholica veritatis assertionem confoderit: Item illa quoque, quibus Petrum Alexandrinum ab Alexandrinæ ceruicibus excussit Ecclesiæ, & sanctæ memoriæ Timotheum reuocauit Orthodoxum: Nec illa præterire, quibus Episcopis & clericis, lai- cisque per omnem Ægyptum constitutis, quòd à diuina Christiana professione deuissent, sicut Catholicus Imperator obtestans, nisi intra duos menses ad communionem Timo- **B** thei redirent, honoribus, Ecclesiis, omnibusque in illa regione denunciavit esse priuan- dos: Simule etiam quibus Petri, quem illicitè se Alexandrinæ Ecclesiæ iniecit perhibuit, ac Timothei hæretici iam defuncti ordinationes, vel ea quæ secretò per modos dicebant, ita recassauit: Necnon etiam illud adnectere, quod cum Timotheus sanctæ memoriæ Catholi- cus fungeretur extremis, diuinæ inspirationis instinctu, tam ad eius Pontificis consulta re- scribens, quam ad vrbis Alexandrinæ clerum, omni prouidentia mandauerit præcauedum, vt si præfatum Dominus sacerdotem transire iusserit, non nisi de Catholicorum corpore cle- ricorum, & qui Orthodoxæ fidei probaretur esse discipulus, omnibusque cõmunicaret Ec- clesiis, atque à Catholicis ordinatus succederet defuncto Pontifici: nimirum sapienter inten- dens, Petrum, qui aut à nullis, aut ab hæreticis falsi nominis huius honore iactaretur, super **C** posse penitus præsidere.] Vides quanta arma neglexit Acacius, quibus si voluisset, vincere potuisset Imperatorem. Sed subdit:

Hæc huiusmodi quæ gesta sunt, & dilectionis tuæ conscientiam non latent, conuenerat sapius impertiri; præcipue cum in his Christianissimo Principi promulgandis, quando ad regiam potestatem, Deo comitante, remeavit, operam tuam missis huc litteris non tacueris, vehementer impensam esse, dignam Catholico Pontifice; gloriareris, omnes qui contra se- dem vestram*, contraque Chalcedonensem Synodum, & contra prædicationem sedis Apo- stolicæ venire tentauerint, fuisse prostratos: quo magis te pro tua salute & professione fer- uentius apud clementiæ eius aures oportuerat talia incessabiliter allegare, ac magnopere de- precari, quòd nec suam, quam Catholica mente deprompserat, violari vllatenus pateretur cuiuslibet subreptione sententiam: Nec aduersus vniuersalis Ecclesiæ sanctionem per hæ- **D** reticorum furias, quas, Deo inspirante, pietas eius eliserat, sineret denuò pullulare, quam manifestissimè peruideres; ac tua modis omnibus prædicatione rursus in ea quæ extite- rant ei aduersa confurgeres, atque eadem sine dubitatione firmares: quando huic relu- ctantia, sicut dudum fuerant subuersa, iacuisent; ne vel tuæ (quod absit) fidei destitutor, vel perfidiæ dicereris fautor alienæ. Error enim, cui non resistitur, approbatur; & veritas, quæ minimè defensatur, opprimitur. Deinde cum tibi, Domino præstante, apud dominum filium nostrum religiosum Principem familiaritatem esse nouerimus: nullus vnquam po- tuit suaderi, dilectionem tuam nequiuissè gerere, quin potius noluisse. Et ideo quia non im- possibilitatis esset, quod taceretur: ipse quoque non ambigis, quid hinc vniuersalis iudi- care possit Ecclesia.

Vbi est, frater Acaci, labor tuus, quo tyrannidis hæreticæ tempore defudasti? Patie- **E** ris hoc damno conscientia tuæ eiusmodi perire mercedem? Respice Apostoli verba, quæ Galat. 5. testantur: Currebatis bene: quis vos confascinauit? Cur eorum, frater, quærere semitas veteres nunc relinquis? Cur irruentibus in ouile Dominicum lupis, nulla vigilantia mi- nisterij pastoralis obsistis, sed æquanimitè atque securus commissum gregem aut laniari perpicias, aut necari? Non dicentem recolis Dominum, & animam suam quidem pro oui- bus ponere pios pro deuotione pastores; mercenarium autem de his curam penitus non habentem, mox vt bestiam fortè conspexerit, sine vlla diffugere consideratione testantem? Verum cum tibi fugiendi nulla sit causa: nam nulla formido est: metuo ne septa Domi- nica non tam pauore deserere, quam (quod est detestabilis) sponte videaris sæuis denti- bus obiecisse*.

Ausculata vocem eiusdem Domini præmonentis: Qui mecum non est, contra me **F** est: Et qui mecum non colligit, dispergit. Et diligenter attende, nihil aliud esse, non **G** *Annal. Eccl. Tom. 6.*

*vnde Petrum

*nostram

FELIX PAP. REDARGVIT ACACIUM TACITAE CONSPIRATIONIS CVM HAERETICIS

*deiecisse Luca 11.

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

procurare quæ Christi sunt, nisi se palam profiteri eius inimicum. Non desperemus facere, frater, veram Saluatoris nostri sententiam*, qua se vsque ad finem seculi Ecclesiæ suæ non defuturum esse, pollicitus est: nec ab inferi portis eam dixit esse superandam; & quæ omnia per Apostolicæ scita doctrinæ ligarentur in terris, nec in cælestibus memorauit absolui. Neque putemus, quod quibuslibet sit vallata periculis, vniquam pondus vigoris sui, vel censura beatissimi Petri, vel auctoritas vniuersalis amittat Ecclesiæ: quæ quanto magis cauet ne mundi prosperitatibus intepescat, tanto non frangitur, sed potius erudita diuinitus, crescit aduersis. Vnde* perspicendum est, ne eam, quæ nullis potest obrui motibus* procellarum: quicumque eam submergere nititur in ipso seculi pelago fluctuantis, ipse potius à gubernatione salutari in profunda deiectus, illa præualente, mergatur.

Atque ideo, cum ita sit, moneo, hortor, & suadeo, vt quæ commissa sunt corrigas, & sequentibus studiis de te facias meliora sentiri: Negligere quippe, cum possis deturbare peruersos, nihil est aliud quam fouere. Non caret scrupulo societatis occultæ, qui euidenter facinori desinit obuiare. Vnde si contra Synodi instituta Chalcedonenis tendere hostilia corda perspicias, & quiescis: mihi crede, nescio quemadmodum te Ecclesiæ totius assensu esse participem. Ad te oculos præterea non reducis, quia non solum in hac causa aduersus omnem Catholici dogmatis tendatur vnitatem, sed etiam cunctis hæresibus, quæ vel se nobis melius sentire prætendunt, resumendi vires, atque inter vsus pristinos resurgendi, latus campus aperitur, si semel quod à nostris maioribus est dispositum, qualibet occasione pulserur.

Vnde iterum atque iterum protestamur, ne in abruptum totius Ecclesiæ status per audaciam contra Synodum Catholicam insurgere molientium sinatur abduci. In quo quidem certamine firmum fundamentum Deus statuet, sicut de eo nobis licet sperare; & nouit Dominus qui sunt eius. Verumtamen, saluo eo, quod in die Iudicij talem à nobis Ecclesiam, certum est, qualem à Patribus accepimus, exigendam; etiam in hac vita se ad eam non pertinere cognoscat, qui non solum plenitudini eius noxia conatur inferre, sed etiam qui ea quæ eidem congruentia sunt, dissimulat prouiderè. Absit, vt de tua dilectione taliter nos credamus, quem & dudum pro Catholica fide viriliter stetit remiscimus, & à totius Ecclesiæ corpore nolumus discrepare. Quapropter instantius (qui te sincero diliginius charitatis intuitu) crebro repetitis hortationibus incitamus, vt ipse vicissim ea post hæc deuites, quæ te ab omni domo Christi ostendant esse disunctum; nec magis illa festeris, quæ ab eadem te faciant esse diuisum. Multa verò (quia non opus fuit litteris vniuersa congerere) quæque vtilitas negotij præsentis efflagitat, fratribus & Coëpiscopis Apostolicæ sedis legatione fungentibus, vel cum domno filio nostro clementissimo Principe, vel cum tua dilectione colloquenda mandauimus: quod æquum est & pro Catholice fidei obseruatione prompta mente suscipere, & pro tuæ æstimationis intuitu necessariam apud Augustæ mentis beneuolentiam suggestionibus adiuuari.] hætenus ad Acacium Felicis epistola.

Vidisti, & (vt par est) magna, puto, admiratione considerasti, quanta humanitate, charitate, mansuetudine, ac denique patientia agirari Apostolicæ sedis iudicia consueuerint: vt licet mille vndique fuerint obortæ dignæ causæ in Acacium grauiores Ecclesiæ censuras experiendi; tamen ne superbum & arrogantem hominem in suorum prauorum affectuum foueam præcipitem ageret seuerior disciplina, optimus Samaritanus, & Christi Redemptoris arte bene instructus ad sananda inflicta vulnera medicus, lenitate olei vlcus durum emolliat, adhibens interdum & correctionis debitæ vinum, vt illud omni purgatum sanie redditum, suscipiendæ sanitatis compos efficeretur. Ita planè accidit, vt bonus homo de bono thesauro suo profert bona, malus autem mala: etenim instar alienæ vitis conuersus est Acacius in amaritudinem: & quæ expectata est vt faceret vvas, fecit labruscas. Sed describamus hic ex eodem codice Cresconiano epistolam eiusdem Felicis Papæ ad Zenonem Imperatorem eisdem legatis hoc anno datam, cui præfixus eiusmodi ibi legitur titulus:

Incipit epistolæ exemplum beatissimi Papæ Felicis vrbis Romæ ad Zenonem Augustum per Vitalem & Misenum Episcopos.

Decebat profectò, venerabilis Imperator, post sanctæ memoriæ decessoris mei transitum, meq; in eius locum diuina gratia subrogatum, clemētia tuæ litterarū munus offerre: quod vel

* Luca 6.
* Hierem. 2.
* Isa. 5.

Ex eodē cod.
Crescon. ex no-
stra biblioth.
pag. 290. 2.
EPISTOLA
FELICIS PAP.
AD ZENO-
NEM IMP.

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

A vel ea, sicut rerum poscebat ratio, nunciarem, vel officiositatis meæ primitias exhiberem: quibus tamen ritè de pensis, etiam illa pariter necerentur, quæ ad vestri munimen Imperij, prosperitatisque eius suffragia pertinerent; quantoque essent studio maiore curanda, tanto dignioribus internunciis explerentur. Itaque conueniens fuit, vt Vitalis & Miseni fratrum & Coëpiscoporum meorum, & famuli vestri Felicis Ecclesiæ Defensoris ad vos necessariam legationem mitterem, qui non tam baiuli specie ista deferrent, quàm meam vicem peragentes, me quodammodo vobis facerent esse præsentem. Per hanc igitur, velut cominus honorificentia tuæ iunctus colloquiis, precor vt supplicationem meam benignis auribus, sicut Princeps Christianus, accipias. Nec existimet pias tua, quod quisquam magis sincera mente te diligit, quàm qui te pacem in Deo vult habere perpetuam: quando fidei mente non ambigas, & temporalis culminis potestatem & æternæ vitæ commercia de superna pro-
B pitiatione pendere.

Ecce iamdiu est, quod beati Apostoli sedes, datis per beatæ memoriæ decessorem meum ad serenitatem tuam litteris, expectans, & nullam recepit pro Catholica fide, pro Occidentalium tranquillitate responsum; præsertim cum tuam conscientiam, gloriosissime Princeps metuendis obstrinxerit illa sacramentis, ne sedes beati Euangelistæ Marci à doctrina magistri sui, vel communionem permittes separari. Sed quoniam præfati decessoris mei studium, longa incommoditate faciente, hæc eadem crebrius iterare non potuit; per meam nunc humilitatis officium sollicitius repetere non quiescit. Rursus ergo Apostoli Petri veneranda confessio maternè instat vocibus, & suorum præcipuè filiorum compellere non desinens confidentiam tuæ pietatis, exclamat: Christiane Princeps, cur me à curriculo charitatis, quo Ecclesia vniuersalis astringitur, permittis incidi? cur in me rumpis totius Ori-

C bis assensum?

Quæso te, fili piissime, ne tunica Domini desuper contexta per totum, qua in vnum corpus sancto Spiritu vbique regente, indiuiduam fore Christi figurauit Ecclesiam, vlla patiaris sorte violari: neque cuius inter ipsos qui crucifixerunt Saluatorem mansit integritas, tuis videatur temporibus esse diuisa. Nonne mea fides est, quam solam esse vnam, & nulla aduersitate superandam Dominus ipse monstrauit, qui Ecclesiæ suæ in mea confessione fundatæ portas inferi numquam præualituras esse promisit? Hæc te renatum ad regiam sustulit dignitatem, atque ab eius impugnatoribus potestate extrusa, præualendi tibi denuo viam in ipsius defensione patefecit.

Verum quæso propone etiam exempla gestorum, & hanc vicem meis repende beneficiis, vt quæ per rerum examina comprobasti, & periculosa præcaueas, & subsidia recuperatæ à te dignitatis affectes. Hæc rogo, quæ dicta Deus esse voluit per dictæ sedis Antistitem, vel per mei ordinis paruitatem, qui tuæ securitatis intuitu, huiuscemodi ideo promenda iudicauit, vt non tam per eius qualemcumque Vicarium, sed præsentis Apostoli velut auctoritate commonitus, altius vias & diuinæ reuerentiæ & humanæ conditionis aspiciens (quod absit) non ingratus existere videaris collatæ felicitatis auctori. Redeat, obsecro, in animi tui integra deliberatione conspectum, quæ inimicos tuos facta deiecerunt; quæ te ad Imperiale fastigiū, Deo comitante, reuexerint; qualiter illi cum nefanda dogmatis receptione conciderunt; & quemadmodum gloria tua in hæreticorum fuerit depulsione reparata: vt illi contra Chalcedonenis Synodi venerabilia constituta & beatissimi Papæ Leonis scripta venientes, ipsa sui molitione collapsi sunt; & quibus modis eorum reformationes ad pristinum remearunt tuam reuerentiam Principatum.

E Liceat, oro, apud te fidenter exponere, quem conuenit non tacere. Vnicum in te superest præsci nomen Imperatoris: Ne, quæso, nobis salutem tuam, piè Imperator, inuideas: ne fiduciam pro te minuas supplicandi. Causæ, quibus Dominus sit propitius, inquirēdæ sunt, non quibus eius indignatio prouocetur. Conuenio, contestor, obsecro; quoniam metuo, horresco, formido, ne mutatione causarum (quod absit) mutetur euentus. Respice propitius ad decessores tuos Augustæ memoriæ Marcianum scilicet & Leonem, & rantorum Principum fidem legitimus eorum successor: Amplecti debes illorum in religione consensum, quorum debes memoriæ reuerentiam. Absit à tua deuotione, absit à tua potestate, vt talium credaris respuisse iudicium.

Postremò professionem tuam, conscientiamq; recolendam sensibus tuæ pietatis insinuo; Palatii tui facito scrinia recenseri, & scripta illa diligenter inuestigari, quæ ad apicem summæ regrediens potestatis ad decessorem meum pias tuæ pro communi gratulatione di-

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

rexit: his cum semper magna laude prosequeris, quod hæreticam tyrannidem prædicationis A
Catholicæ vigore contriueris, qua utique istius veritatis prædicatione nihil aliud quam de
Eutychno labores errore prorsus abolendo, eiusque sequacibus excludendis. Hæc pro Syn-
odi Chalcedonensis definitione seruanda, reducendoque sanctæ memoriæ Timotheo rectæ
fidei sacerdote, tota sua textus serie piè locuta est. Hæc certè tua mansuetudo cognouit: nec
res incognitas tua clementia proferre potuisset, & palam aperteque professa, quod laudum
tuarum testificatione firmasti.

EX PRIORI-
BUS POSTE-
RIORA RE-
DARGVIT.
Requirantur illa quoque, quæ ad sanctæ memoriæ Timotheum Orthodoxum Alexan-
drinum Episcopum serenitatis tuæ paginæ sunt locutæ; atque ex ipsis Actibus intueri, nisi
Petro ex ea memorata vrbe secluso, qui ei Ecclesiæ tunc temporis incubabat, supradictum
Timotheum non fuisse reuocatum. Vos ad eundem venerandæ recordationis Pontificem
iam reductum Sacras venerabiles mox dedistis, quibus fidei pectore gloriabamini, quod san-
ctæ Ecclesiæ magnæ ciuitatis Alexandriae prouidens Orthodoxæ fidei, Dominus noster ac
Saluator verum restituerit sacerdotem. Vbi manifestum est, quia cum hoc verbum dicitis,
illum fuisse falsum qui pulsus est ostenditis: & cum in venerando Timotheo Orthodoxo
fidem Dominum testamini reduxisset, peruersam in omnibus in Petro perhibetis refutasse
doctrinam, non ob aliud, nisi quia & ille qui Orthodoxus pronuntiatur & verus, Chalcedo-
nensi Synodo (sicut eius tunc missa tenet professio) consentirebat; & iste qui falsus & per-
uersus eiecitur, ab eiusdem Synodi tramite discrepabat.

* clericos
Denique cunctos Episcopos Ægypti, vniuersosque clericos* increpatis, vestris generali-
ter apicibus sancientes, ut nisi intra duos menses ab his quæ à principio contra canones,
contra Ecclesiæ Dei, contra Orthodoxam fidem cogitauerunt, abstinerent, atque beati Ti-
mothei communionem, quam impiè reliquerunt, dignæ poenitentiae satisfactione remearent;
non solum despoliandos honoribus, verum etiam & Alexandrina vrbe, & omni Ægyptiaca
regione carituros: iniustum enim videri, sicut Christianus Imperator affirmans, ut qui se ad
Ecclesiam, quæ vbique terrarum est, segregarent, haberent sacerdotes, aut vilo sacro mini-
sterij nomine censerentur. Vos indignè ferentes ab Alexandrinis seditiones concitatas, eos
qui propter ordinem clericalem simili deceptione tenebantur, nisi salutaribus monitis obe-
dient, tali poena dignos arbitrabamini.

QVARE IN PE-
TRVM PRO
TIMOTHEO.
Vos Petrum speciali notantes elogio, quod illicitè se Alexandrinæ iniecesset Ecclesiæ,
omnes, qui tam ab eo quam ab hæretico Timotheo iam defuncto fuerant ordinati, si infra
finita tempora respicerent, ad communionem Catholici Timothei mandatis recipi, (non
etiam ad malè præsumpti gradus priuilegia decreueratis admitti) consequenter addentes,
ceteros deteriora subituros, si eligere meliora noluisent. Vos cuiuslibet post has varias satisf-
factionis causas cunctis penitus abstulistis, quibus ipsos ab vnitatis consortio discedentes,
recensuistis tulisse iudicium. Vos de ipsius persona Petri quicquam denuo defricandi, sa-
pienti consideratione tacuistis: quippe quem Ecclesiæ arce deiectum, simul peruasi Ponti-
ficij videretis honore nudatum; nec vilo modo fieri posse, ut vnumquam vel Orthodoxis præ-
sideret, qui aut à nullis, aut ab hæreticis fuerat institutus, vel recidua totiès temeritate vio-
lentus ouile Dominicum subdolos & inuidiosus intraret.

Atque ideo quod corrigendis eius prætendebatis sectatoribus irrogandum, huic iam
quasi magistro sceleris rationabiliter deputabatis inflatum: ut quibus fratres miserat
ad ruinam, fieret ipse metuendæ damnationis exemplum. Quodque adeò verum est, ut
superstare venerando Timotheo legionem sollicitè iusseritis, si eidem humanitas aliquid
euenisset. Vos nonnisi de Catholicorum collegio clericorum & à Catholicis consecra-
tum subiistis videre pastorem: quia vbique nullo more, nullo ritu sub vestra sereni-
tatis obtutibus hæresis ipse præcipuus Eutychnianæ dementia potuit esse vel dici Orthodoxi
successor Antistitis. Quo igitur animo bestiam, quam à gregibus Christi duxistis abigen-
dam, in eorum denuo patimini sauire perniciem? Certè legibus, quas vniuersis imponitis,
magis vultis vinci, quam promulgare contraria: quanto satius fuerit, intemperata persistere
quæ heri pro integritate retinenda totius Ecclesiæ protulistis, quo & tui Catholici Imperij
auctoritas inconuulsa permaneat, & nihil accedat quod actibus apud Dominum vestra fe-
licitati obsistat.

Cernis enim, venerabilis Imperator, quia ut Chalcedonensis Synodi indubitata defen-
sio inimicorum eius elisio est, sic vicissim manifesta illius impugnatione comprobatur ho-
* protectionis stium venerandæ ipsius cognitionis* euectio. Meministis quemadmodum verba diuina
nos

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

A nos instruant, neque in dextrum neque in sinistram limitem rectæ dispositionis excede-
re, sed via (ut scriptum est) regia mediaque gradiendo, hinc atque inde Nestorij Eury-
cherisque sacrilegia condemnata detestans, ita magnæ pietatis prædicans sacramentum,
ut omnipotentis Dei Patris consubstantiale sempiternumque Verbum, quod incommu-
tabili Deitate & incarnatum est, & ab ipso ineffabilis conceptionis exordio, quam sibi in
vtero Virginis matris potenter instruxit, vnum eundemque Iesum Christum Dominum
nostrum, vnum eundemque Dei & hominis Filium, vnum eundemque inconfusè, indi-
uisè Deum hominemque veraciter permanentem intemperata Patris lege prolatum, in hoc
mundo fuisse conspicuum*, diuina simul humanaque gessisse; mortuum, atque ex mortuis
exurgentem, in Patris dextera residere, itemque inde venturum, ut est visus ire in cælos,
catenus profiterentur, quatenus librorum memorat traditio diuinorum, & Nicæni Con-
cilij forma, sicuti cuncti retro prædicauerunt Pontifices: sic eorum tam Ephesino primo
competenter inserta Conuentui, quo beati Papæ Celestini temporibus Nestoriana pestis
extincta est, quam datis Augustæ memoriæ Leoni sanctæ memoriæ Leonis Papæ epistolis
capitula subiecta testantur; quibus vir ille consulens etiam totius Orientis Episcopis, eo-
rumque responsa, subscriptionesque super Synodi Chalcedonensis approbatione suscipiēs,
ca nullatenus passus est mutari; quo magis Christiana mente perpendit, & hoc esse verum,
quod cum diuinis assertionibus Catholicorum de toto Orbe doctorum longè antequam
huiusmodi quæstio nasceretur, consonantia vbique dicta concinuerant; & ideo nulla ite-
ratione refodienda, quæ constarent iure damnata: ne non solum causa præsens in omne
Catholici nominis extendat exitium, sed etiam cunctis residuis publica bella resumendi
pandatur occasio, si quolibet modo, quod semel à veteribus vniuersaliter decisum est, re-
tractetur: uti esse iam etiam peruidetis Alexandrinæ Ecclesiæ peruersorem, funesta diu im-
punitate grassantem, vestris præceptionibus*, quibus meritò dudum probatur eiectus, esse
nihilominus abigendum.

An non ipse est per triginta annos Catholicæ desertor Ecclesiæ, inimicorumque eius se-
ctator & doctor, & ad fundendum sanguinem semper velox fuit & promptus? Numquid
ad hanc istam dissimulationem sumus quadam ex conuientia præceptoris? In quo re ve-
ra non est opus discussione subtili; quia eius aperta sunt crimina. Doler certè pietas tua,
quod per diuturnos partis alternæ grauesque conflictus multi ex hoc sæculo videantur ab-
lati aut baptismatis aut communionis expertes. Sub hoc ergo Præsule ne sint baptizati,
& efficiantur hæretici, & sine communionem transcant, ne in perditorum prauitate defi-
ciant: ut quemadmodum scriptum est: Cæcus cæco ducatum præbens, cum eodem mer-
D gatur in foueam.

Non est hoc, oro te, acerrimum decreuisse periculum, quando nec sauciis adhibetur fir-
ma curatio, & sanis ingeritur miseranda contagio? Nam quomodo aiunt sedari posse, si in
futuro furorē suos patiantur? Quid est illud dicere iam causam nullam superesse certami-
nis, nisi hæreticis victoria tribuatur? Proinde quibus inferri castigationis aliquid etiam con-
poralis, ut pater benignus horrescit: multo clementius eorum animas non patiaris interci-
pi, sed pia depositione compressos tandem subdi facias Catholico sacerdoti; ut veræ gene-
rationis effectum & securum sibi met profuturae communionis auxilium consequantur.
Subiecit vobis diuina prouidentia facultatem, qua itidem effringatis opera perfidorum.
Depulit ille nostræ religionis vastatorem: vos ab eius Ecclesiæ ceruicibus irruptionem de-
turbate prædonum. Pacauit ille Rempublicam (sicut vester quoque sermo restatur) à tyran-
E nide hæretica: libertatem vos, ab ipsis hærescos præceptoribus populos eruentes, Christia-
nis restituite. Ille vos aulae legitimæ restituit Imperatoris iure suffultos: reddite vos magistro
discipulum; sedem beati Marci Euangelistæ ad communionem beatissimi Petri, de vitæ co-
rum meritis deuotione reducite: ut ipso in vobis opus bonum perficiente, qui coeperit, secu-
rè audire mereamini: Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit: & ad tuæ gloriæ
cumulum, ita vice Dei præideas, verendus veraciter existens Diuinitatis imitator, atque
adhuc in rebus temporalibus constitutus, iam experiaris & munus in æternam tibi beatitu-
dinem præparatum.

Quod verò cuncta litteris non potuerunt comprehendere, quæ negotij qualitas non sinit
præteriri: quædam venerabilibus nostris fratribus & Coëpiscopis meis, quibus cura lega-
tionis iniuncta est, proprio apud vos agenda sermone, commissa sunt. Precor ut ea quæ
que & audire benignus, & indifficiliter annuere tum pro Catholicæ obseruantia veritatis,

DEUS. 2. J.
VERAB FI-
DEI DO-
CTRINA.

* perspicuum

REPELLIT
FALSOS
PRAETEXTVS
ZENONIS.

* Mat. 15.

QVARE ZE-
NONE PRAE-
STANDA.* Mat. 10.
24.

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

tum etiam pro regni vestri incolumitate dignemini.] hactenus Felicis Papæ epistola ad Zenonem Imperatorem, fortissima ipsa quidem ad redarguendum, & potentissima ad suadendum, ac digna planè tanto Apostolica sedis Antistite: sed mendosa scriptio atque cariosa verustas reddunt eam in nonnullis obscuram.

Quòd verò magnopere crederetur fore vt Acacius refractarius suasionibus Pontificis & Apostolicæ sedis monitis minimè acquiesceret, sed contumaciter solita arrogantia resiliere: optimè consultum fuit, vt iisdem legatis daretur citationis libellus, quo Acacius ad Apostolicam sedem ad respondendum obiectis coram ipso Romano Pontifice vocaretur; qui sic se habet ex eodem codice scriptus:

LIBELLUS
FELICIS
PAPAE AD
ACACIUM.

Episcopali diligentia commponente, debuerat dilectio tua Ecclesiasticum morem secuta, quid responsio sanctæ memoriæ prædecessoris mei per virum deuotum Vranium subdiaconum apud clementissimum Principem, quid apud te quoque litteræ ipsius in causâ Alexandrinæ Ecclesiæ profecerint, indicare: & curam, cuius te non immeritò voluit esse participem, cuncto studio prosperorum significatione moliri; vt Catholica fides apud Chalcedonensem Synodum roborata, & iterum firmata responsis omnium qui in eadem resederant Domini sacerdotum, quam inopinatò rursus hæreticorum prauitas inquietat, cõmuni opere inimicis propriis subiicere non permetteretur oppressa. Quòd cum diu omittitur, superueniens & Coepiscopus noster Ioannes fugatus ab hæreticis peruasoribus sedis Alexandrinæ, libellum nobis, quem sanctæ memoriæ decessori meo parauerat porrigendum (quantum ex subiectis agnosces) ingessit. Quem morem, maioris sui beatæ memoriæ Athanasij exemplo & priorum nostrorum, non potuimus refutare.

* subiectis

Et ideo lectis subditis*, frater carissime, ad hæc quæ proposita esse cognoscis, apud beatum Petrum Apostolum, cui preces in nobis oblatas peruides, & quem ligandi atque soluendi à Domino potestatem sumpsisse, non potes diffiteri; & in Conuentu fratrum & Coepiscoporum nostrorum respondere festina: vt in alterutram partem quod iustitia parauerit, ordinantes, amotis scandalis Ecclesiarum, quas scindi videmus, reparata concordia, & seruata integritate fidei, puris mentibus acceptissimas faciamus placationis hostias, quas pro omni populo Christiano & salute gloriosissimi Imperatoris offerimus. Ad quam rem de collegio nostro fratres & Coepiscopos nostros Vitalem & Misenum, cum quibus illum à latere nostro fidelissimum nostrum Felicem Defensorem, sanctæ Ecclesiæ Romanæ ordinatione direximus: quibus moram fieri non oportet; ne ad indignationem Domini prouocandam, quæ corrigenda sunt, procrastinationibus conualescant.] hucusque libellus Acacio offerendus. Iunctus huic fuerat & ille oblatas Romano Pontifici libellus Ioannis Episcopi Alexandrini, sed desideratur in codice: vbi tamen scriptus extat huiusmodi eiusdem Felicis Papæ libellus ad Zenonem Imperatorem:

LIBELLUS
AD ZENONEM
IMP.

Cum sibi redditam pacem, compressis per vos hæreticis, qui sentiebantur attolli, vniuersalis gauderet Ecclesia, & vestra pietatis Imperium etiam de inimicis suis victoriam reportasset, & per vniuersum Orbem pro salute vestra serenitatis oratio cuncto oraret ad Dominum sacerdotum; & vestra pietas fidei custos & defensor Orthodoxiæ sub æterni Regis propitiatione regnaret: quando venerandi apices vestri, & Deo proxima currens de sacro pectore frequenter auctoritas, inter gaudia recepti Imperij, Petrum conuersatum cum hæreticis, & participatæ illi Timotheo coherentem, à prophanis (quia nec ab aliis fieri poterat) Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopum, quantum sibi existimauerat, ordinatum, acceptissima Deo præceptione deiecerat; & tyranni litteras, quas in euersionem contra fas & sacrosancti Chalcedonensis Concilij definitiones mens insana dictauerat pro regni sui commendatione, euacuauit: Ita deinde illicitas ordinationes eius, vel etiam Timothei, vt pote hæreticorum, irritas fecit; atque eos, quantum extra Ecclesiam fuerint, iudicauit*.

* iudicauit

Sed nunc eum, mutatis omnium gaudiis in mærorem, Ecclesiæ Alexandrinæ cognouimus præsidere. Quòd si verum est (vt Christianissimo Principi coram Deo fiducialiter est faciendum) diuino iudicio suggerimus, non leuiter esse pensandum; nisi certis remediis, quod in contumeliam Dei factum dicitur, fuerit expiatum. Et quia (sicut scriptum est*) vnus membri totum corpus patitur passiones, in persona eius Orientis concutiuntur Ecclesiæ. Quòd fratrem & Coepiscopum meum Constantinopolitanum respicit sacerdotem; aduersus quem in Conuentu mihi ab eo, cuius sedem præfatus fertur tenere, libellus oblatas est; quem deplorationibus meæ humilitatis annexui; vt idem frater & Coepiscopus meus Acacius (sicut Ecclesiasticis necesse est, & vestris legibus fieri decet) ad hæc

* 1. Cor. 3.

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

A hæc quæ de se peruidet intimari, apud beatissimum Petrum Apostolum dilucere obedienter procuret, nec villo modo existimet differendum. Qui si (quemadmodum confidimus) bene conscius est, Apostolicum non debet iudicium cum sacerdotibus suis & moderationem abiicere; vt sacerdotalibus actibus & comprobatione fidei comprobatus, primùm Christi Domini nostri, atque omnium sacerdotum, ac deinde pietatis vestra gratia gloriosus perfriatur.] hucusque Felicis Papæ libellus ad Zenonem contra Acacium. Desideratur verò (vt diximus) Ioannis Episcopi Alexandrini libellus, quem his se subiicisse idem Felix affirmat. Ceterum non ad Zenonem solum atque Acacium per eosdem legatos datæ sunt litteræ Constantinopolim, sed etiam ad clericos, monachos, atque laicos Orthodoxos, vt testatur Liberatus Diaconus*. Intueris Romani Pontificis amplitudinem, & eminentem subiici nesciam auctoritatem: dum licet Romæ sub Erulis Arianis propemodum captiuus ageret, Zenonem Augustum grauibus coërcet epistolis, & Constantinopolitanam Antistitem ad dicendam causam Romam vocat (vt ex recitatis modò Felicis Papæ scriptis vidimus) cum Alexandrinus Patriarcha apud ipsum Romanum Pontificem, oblato libello, eundem accusasset Acacium, probè sciens maiorum exemplo Romanum Pontificem vniuersali Ecclesiæ Iudicem præsidere.

* Liberat. Diac.
in Brev. c. 18.

Meminit etiam earumdem litterarum & aliarum (vt diximus) Euagrius, qui de accusatione Ioannis Alexandrini Episcopi contra Acacium in oblato libello cõtenta agit; & quomodo Felix Papa, vt Romam ad dicendam causam idem Acacius mitteretur, à Zenone petierit, narrat, res omnes paucis complexus post refutatam Zachariam historicum rem tãtam ambagibus obuoluentem; ait enim^b: Cum libelli à Ioanne Felici contra Acacium, quòd contra Ecclesiæ ritum cum Petro communicauerat, de quæ aliis facinoribus ab eo contra canones admissis dati erant: mittuntur à Felice ad Zenonem Vitalis & Misenus Episcopi, vt eius auctoritate tum Concilium Chalcedonense firmaret, tum Petrus vt hæreticus Episcopatu pelleretur, tum denique Acacius mitteretur ad ipsum Felicem, rationem de rebus, quas Ioannes, cuius mentionem sæpè fecimus, ei obiectasset, redditurus. At priusquam Vitalis & Misenus venire ad Imperatorem, Cyrillus qui monachis, quos ἀκοιμήτες, hoc est, Insomnes, vocant, præerat, mittit ad Felicem, quòd eum, cum tam graua peccata contra veram fidem commissa essent, insimularet tarditatis.

* QUÆ PER
HANC LEGA-
TIONEM FE-
LIX PAPA
PER FICE
VOLVIT.
* Enagr. lib. 3.
c. 18. 19. 20.

Felix igitur scribit ad Misenum, vt nihil antè moliretur, quàm esset cum Cyrillo collocutus, & ab eo quid esset faciendum didicisset. Aliæ præterea litteræ à Felice tum ad illos, tum ad Zenonem scriptæ fuerunt, quibus eos non modò Concilij Chalcedonensis, verùm etiam persecutionis in Africa regnante Theodorico excitatæ, in memoriam redigeret.] hæc Euagrius: ex quibus intelligis pariter, hoc anno postquam legati ab Vrbe recessissent, fuisse excitatam in Africa aduersus Catholicos persecutionem, de qua legatos iam profectos litteris admonuisset: agemus de ea inferiùs, postquam quæ reliqua sunt rerum gestarum anni huius Felicis Papæ aduersus alios hæreticos fuerimus profecti: Quæ verò Constantinopoli per legatos acta sunt, suo loco dicentur inferiùs anno sequenti.

DE TEMPO-
RE PERSE-
CVTIONIS
AFRICANÆ
ECCLESIAE.

Hoc itidem anno primo Felicis Romani Pontificis, in eadem quæ est habita (vt dictum est) Romæ Synodo, ab eodè Romano Pontifice dånatus est Petrus Fullo, idemq; dictus & Cnæpheus, intrusus post eiectum Calendionem Episcopus Antiochenus. Hæc quidem hoc ipso anno facta esse, certum inde argumētum deducitur: quòd cum in litteris de eiusdè Petri damnatione mētio habeatur de Acacio adhuc præsidētē Episcopo Constantinopolitanæ Ecclesiæ, quæ tamen constat anno sequenti à Felice exauctoratum; affirmandum esse videtur, id factum hoc anno: nec dicere possumus eadè facta esse antea; cum hæc ipsa non ab eius prædecessore Simplicio, sed à Felice Papa peracta esse noscantur, qui (vt vidimus) hoc anno sedere coepit. Magna profectò ista Romæ habita Synodus dicenda est, in qua tanta sunt gesta: cui Rom. Pontifex præfuit Iudex, aduenit Alexandrinus Patriarcha actor, citatusque ex ea Constantinopolitanus Episcopus, & Antiochenus depositus sententiam damnationis accepit.

PETRUS EVL-
LO EPISC.
ANTIOCH.
DAMNATUS
ROMAE.

Acturi igitur de Petri funestissimi hæresiarchæ damnatione hoc anno Romæ in Concilio per Romanum Pontificem Felicem facta, quæ antea præcesserunt in medium adducemus. Accidit autem, vt (quod dictum est) nefarius Petrus, quam occultasset in corde, repentina eruptione in conspectum omnium hæresim propalaret, nempe se non Eutylianum esse tantum hæreticum, sed & Apollinaristam atque Sabellianum: dum sacro Trifugio cani solito in omnibus Orientis Ecclesiis, diuinitus hominibus impertito, quo dicitur, SANCIVS DEVS, SANCIVS FORTIS, SANCIVS IMMORTALIS, addidit iste in hæc verba blasphem-

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

blasphemiam, QUI PASSVS ES PRO NOBIS, adscribens nimirum passionem sanctissimæ Trinitati: de quæ his litteras scripsit ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum: Quo quidem portento edito, se primò detexit esse Eutylianum, dum vnam in Christo affirmabat esse naturam: & cum diceret carnem de celo allatam, in Verbum esse conuersam, se esse docuit sectatorem Apollinaris: cum verò æquè Patri, ac Filio, Spirituique sancto passionem coniungeret, planè Sabellianum se aperuit, asserens vnam tantum totius Trinitatis esse personam: sicque maiori cumulo redderet proscriptum diu antè nefandum Theopaschitarum errorem, excitans & blasphemias Marcionis, Valentini, Manetis, & aliorum iam diu antè eiectionum hæreticorum.

Hæc autem ubi audierunt Orthodoxi Episcopi Orientales, horrescentes tot blasphemiarum inuolucrum instar serpentum mutuis spiris inter se inuicem glomerantium, continuo exclamauerunt. Sed & Acacius Episcopus Constantinopolitanus simulac ad se scriptam ab ipso Petro audiuit horrendam blasphemiam, quantumlibet eidem Petro non nihil studisset, tamen ad dementem hominem curandum, congregauit Constantinopoli Concilium Episcoporum, ubi ab omnibus infans ille Petri damnatus fuit error. Meminit eiusdem quoque Synodi Constantinopoli ab Acacio celebratæ Felix Papa in posteriori epistola ad ipsum scripta. Extant adhuc & epistolæ à diuersis Episcopis ad eundem impostorem protinus data: & inter alias quam scripsit Antheon Episcopus Arseniotis in Ægypto, cuius est exordium: Multum valde angustatus sum super te, frater honorandissime; quoniam per te magnum oritur scandalum, &c.] meminit de ipsius ad Acacium, quibus astruebat hæresim, litteris.

Scripsit etiam ad eundem Petrum Faustus Episcopus Apollonidis, necnon Pamphilus Episcopus Abydorum, aliàs Amidendorum, ab Acacio Episcopo Constantinopolitano, ut id faceret, persuasus: nam inter alia: Multa (inquit) tristitia repletus hæc tibi addo simul cum Acacio inducente me ad hoc ipsum, &c.] Sed & Asclepas Tralliarum Antistes id ipsum nauiter operatus est, scribens pariter ad eum epistolam, cuius est principium: Ecce, carissime, repletus est mundus scandalo, &c.] Acacius quoque, qui auctor illi extiterat reassumendæ sedis Antiochenæ, facti serò poenitens eundem Petrum grauissimis admonuit litteris, quæ sic incipiunt: Obstupuit cælum, & tremuit terra: mota sunt autem & fundamenta sanctæ Dei & Apostolicæ Ecclesiæ: luctus & ploratus apprehendit sacerdotes Christi in his quæ ego & sancta Synodus hic secundum Dei nutum congregata audiuimus fieri à te, frater] & quæ sequuntur. Qui autem post epistolam subiiciuntur in codice anathematismi, non sunt ad Acacii epistolam spectantes, sed ad epistolam Quintiani Episcopi Afulani, ut præfert Vaticanum Latinum peruetus exemplar, in quo & dictæ epistolæ emendatiores leguntur, quàm in secundo tomo Conciliorum, ubi editæ reperiuntur cum aliis ab Occidentalibus ad eundem datis.

Tanta autem blasphemiarum tonitruus, qui Orientem feriendo concussit, non sine horrore in Occidente auditus est. Cum & Romanæ vrbis Felix Antistes super vniuersum gregem inuigilans his quanto cyus occurrere festinauit, collectaque Synodo nefandum damnauit errorem, scripsitque ad eundem Petrum litteras, quibus eius singulas blasphemias confutauit: sed primò cum luctu ita exorditur: Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? &c.] in fine autem de collecta Synodo meminit verbis istis: Hæc tibi scripsi vnà cum præsentis Synodo conueniens te coram Deo & sanctis Angelis, ut ea doceas, & nobiscum sentias, ut illibata fides nostra permaneat ad gloriam Dei.] Addidit & post has alias commonitorias litteras, ut idem Papa testatur in sententiæ libello aduersus eundem Petrum conscripto: sed cum has omnes despexisset, damnationis in eum sententiam irrogauit, ut suo loco dicemus.

At non Felix tantum in Occidente, sed (ut dictum est) & Quintianus magni nominis Afulanus Episcopus id ipsum præstitit scribens & admonens nefarium Petrum de illatis ab eo in Deum blasphemias. est eius epistolæ exordium: Multifariam multisque modis à veritate, carissime, declinasti, &c.] post multa autem duodecim apposuit anathematismos, qui sic se habent:

Omnis qui dicit vnam naturam Dei Verbi & carnis, non duas vnitas indiuisasque; damnetur.

Si quis confundit duas Christi naturas, dicens Deum passum carne, & non passum Christum carne, secundum Apostolum; damnetur.

Si quis

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

A Si quis impassibilem & immortalem Deum Verbum dicit conuersum in passionem & mortem, & non hoc reddit eius carni; damnetur.

Si quis nomen Trifagion, hoc est, ter sanctum, dicit propter nos crucifixum, & non Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum; damnetur.

Si quis post vocem ter sanctam, Deum dicit crucifixum propter nos, & non potius vnum Filium, cui in medio ter sanctæ vocis hymnus dicitur; damnetur.

Si quis hominem dicit qui pro nobis crucifixus est, siue Deum, diuidendo naturas, & non eas copulando in crucifixione eius; damnetur.

Si quis dicit duas personas, seu subsistentias, & non potius duas naturas in vnam personam & vnam subsistentiam concurrentes; damnetur.

B Si quis alterius substantiæ dixerit carnem Domini à carne nostra, & non potius nobis consubstantialem absque peccato; damnetur.

Si quis Deum hominem, & non magis Deum & hominem dicit; damnetur.

Si quis dicit creatum Patris Verbum, & non magis eius carnem; damnetur.

Si quis dicit consubstantialem carnem Domini Deo & Patri, & non potius Deum Verbum; damnetur.

Si quis dicit sine mente & sine anima Dominum nostrum Iesum Christum, & pro ea habuisse diuinitatem, & ex hoc dicendum passum carne Deum, & non magis mentem cum anima rationali humanatum Deum Verbum, & impassibilem dicendum eundem diuinitate, humanitate verò passibilem; damnetur.] hætenus Quintiani anathematismi. Qui autem apud secundum tomum Conciliorum post hos duodecim sequuntur octo alij anathematismi, non sunt Quintiani Episcopi Afulani, sed Asclepiadis Trallensis Antistitis, ut apparet ex codice Vaticano: non enim plures quàm duodecim fuerunt Quintiani anathematismi, de quibus ipse mox ista pergit dicere:

Has duodecim damnationes direxi tibi, ut metuens horum iudicia, recedas à tua callidissima nouitate: Sciens quia oportet nos sequi relationem sanctissimi Episcopi Constantinopolitanæ Ecclesiæ Procli: quomodo cum in Campum concurreret cum omni populo suo inundante pro terræ motu, eadem fluctuante ciuitate, & luctu ab omnibus emissio, repente puer in aëra à quadam virtute eleuatus est, eiq; præceptum est, ut in Lirania diceretur Trifagion, hoc est, Sanctus Deus, Sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nobis. & hæc denunciare Episcopo iussus est, qui per tres horas stetit in tribunali circa pedes eiusdem Episcopi. & hoc narrauit puer. Et istam Litaniam facientibus, steterunt illi terrores. Sic itaque & tu Litaniam facito, & cessabit à te ira prolata: alioquin veniet super te Felices Papæ nostri damnatio. Custodiat autem Deus Mundum à scandalis nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.] hætenus de his Quintiani epistola reddita ex codice Vaticano: quæ licet suo loco, eo anno quo acciderunt, fuerunt enarrata; ob prodigij excellentiam haud piguit ex eiusdem Quintiani epistola hic repetere. Sequebatur in codice post Quintiani litteras epistola Iustini Episcopi in Sicilia ad eundem Petrum blasphemum data, quæ incipit: Oportet armari militem aduersus hostem, &c.] ubi post nonnulla hanc salubrem admonitionem apponit: Quiesce ergo ab hac impietate sæuissima, non adicias scandalum, & non eris causa perditionis simplicium hominum: ne fortè Pontifex noster Felix secundum canones te condemnet: & nihil tibi proderit dicenti: Ego bene hæc apposui, dum Crucifixum in voce Trifagion sum confessus, &c.]

Sed in eodem codice Vaticano extat epistola Flacciani Episcopi Rhodopensis hætenus nusquam edita. Fuisse hic vnus videtur ex illis Episcopis qui ex Ægypto Romam cum Ioanne Alexandrino venerunt, atque Romano Concilio interfuerunt. habentur in ea nonnulla suo ipsius exordio, quomodo hic nefarius deceperit Acacium Constantinopolitanum Episcopum, ut restitueretur in sedem. Reddamus hic aliqua ex ea, ab ipso epistolæ initio inchoantes, quod est huiusmodi:

Venatores bestiarum iracundia non terrentur, neque sanguineis earum oculis perturbantur, sed potius ex aduerso prouocant eas qui confidunt in iaculis, quæ secum habere noscuntur: Et veritatis indagatores non metuunt Regum & Principum hæreticorum iracundias, nec qui inflammant in subuersionem oculos suos; sed accedunt ad eos viriliter, si quo modo possint ex iis cibum Deo venari, cum faciunt furorem cessare eorum quem habent de mala conscientia, siquando sancto Spiritui reluctantur. Hirundo dum non præualet in hieme consistere, apprehendit ea loca ubi tranquillus aër est: & pij viri hæreticorum

EPISTOLA
FLACCIANI
EPISC. RHODOPEN-
SIS
AD PETRUM.

SYNODVS
CONSTAN-
TINOP. CON-
TRA PE-
TRVM CNA-
PHEVM.Habetur in
2. Concil. in
veteri editione
in exordio
in exordio
1. e. Synodi. in re-
centiori edit. in
Felicis Papa. ha-
bet eandem ci-
tationem superius
codex Vaticanus.ROMANA
SYNODVS
IN CAUSA
PETRI CNA-
PHEI.Extat apud
tom. 2. Concil.

rum fluctus respicere non valentes, illuc confugiunt, vbi fides temperata consistit.] Præfa. A tur ista Rhodopenfis, quod in adeo horrenda tempestate, qua Oriens obriguisset algore perfidiae, ipse Romam ad Apostolicæ sedis tranquillitatem instar hirundinis commigrasset. Sed quomodo ipse feram bestiam se appetere dicat, eiusmodi cum exagitans inuectiua demonstrat:

Quis est igitur qui procellas excitauit hæresum, nisi tu qui sollicitasti aures Principis innocentis, & falsis litteris cor Pontificis erexisti, id est Acacij, vt ad communionem te suscipere, dicendo: Non mihi fiat vltèrius crucem apponere Trinitati, prædicando tantum Christum crucifixum. Cui enim non videatur errare sermo impudentiæ? Vbi ergo ex hoc declinans, remaneam non susceptus à vobis? Et vbi sunt viscera Christi ad Petrum?] sunt hæc verba olim scripta ab ipso Petro ad Acacium, cum se simulauit Catholicum esse, vt receptus in communionem ab ipso, sedem ex qua exciderat, recuperaret. Pergit verò Flaccianus: Hæc & alia similia dicens, non audis baculum exactoris: institisti in proposito tuo, vniuersisque errores distribuis. At enim cribratus es canonicè à Præsulibus nostris, id est, à

Mat. 16. Principe Apostolorum Petro, cui Dominus ait: Quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælo. At nec hoc meruisti, vt per dignam poenitentiam relaxeris, in temetipsum statuens vt perseueres in hac damnatione: Sed in hac vira spem habes tantummodo sperare in Principibus, vt redeas vbi dignè eiectus es à sancta sede; idcoque perfectius es miserabilior omnibus hominibus, tamquam minimè desiderium habens ad Deum viuum & eius regnum cælorum. Verumtamen noli frustra puluere dealbari, quia irregulariter sacerdotij principatum arripuisti: neque inseris aduersus nos piè recteque prædicantes, &c.] pergit ipse pluribus & quidem fortiter confutare eius blasphemias.

Petrus eulogio detestatur Arianus. Cùm enim inter alia profiteretur Petrus præ omnibus hæreticis Arium detestari: ostendit ipsum eadem sentire cum Ario: nam cùm interdum excusando diceret, se non affirmare Trinitatem esse crucifixam, sed vnam ex personis eius, nempe Filium tantum; ad hæc ipse: Cur (inquit) abhorres Arium, vt putes non quæ sunt illius sapere? Vbi apud te Consubstantialitas inuenitur, quæ apud illum nequaquam suscipitur? Dixisti enim: Vnum Trinitatis reor passibilem, sed non Patrem, nec Spiritum sanctum, sed Filium Dei. Ecce factus es Ariana hæreseos à temetipso conuictus, cùm hoc Arius dixerit: Quia si passibilis est Filius, Pater verò non, quomodo consubstantialis?] Ad postremum verò post eruditam satis aduersus eum in longum productam disputationem hæc habet: Resipisce, vigila, ne permanas in iudicio Patrum: scis enim, quia neque Reges, neque potestates, neque principatus soluere te poterunt hoc vinculo, nisi conuictus relinquant temporalem dignitatem, sed easque tãquam Iob super sordes extra ciuitatem. Hæc est ad te mea salutatio secundum Deum in Christo circa te, non secundum homines.] hætenus ipse.

Porrò scripta ista ab eo ad Petrum videtur epistola, cùm iam ipse Petrus à Felice Papa damnatus esset: id enim significasse illis visus est verbis: Cribratus es canonicè à Patribus nostris, id est, à Principe Apostolorum, &c.] cùm videlicet auditis adeo horrendis in Occidente blasphemias, simul cum Romano Pontifice qui collecti fuerunt Romæ Episcopi, aprum illum siluestrem diuinæ Scripturæ & sanctorum Patrum scriptis appetuere, confodereque illato in eum ab omnibus anathemate, obnitente in primis in eundem ipso Romano Pontifice. Extat prolata in Petrum ipsum blasphemum Felicis Papæ sententia in dicta Romana Synodo quadragintaduorum Episcoporum hoc anno habita; quæ sic se habet:

Exat tom. 1. epist. decre. Rō. Pont. & tom. 2. Concil. FELICIS PAPE SENTENTIA DE DAMNATIONE PETRI ANTIQVARI. Quoniam pestiferis doctrinis imbutus, & impietate verborum, non curasti sequi præordinatos sanctos Patres, qui sedem beatæ memoriæ Ignatij gloriosi martyris ordinauerunt: quo etiam cùm sis indignus, nescio quemadmodum adeptus fueris principatum, & scelerebus tuis profanis, impiisque dogmatibus inferre putaueris Ecclesiæ Catholicæ nouitatem, vt non propter nos Christum crucifixum dicas, sed passionem impassibili Deo iniquissimè intulisti, & immortalis Spiritui mortem apponere præsumpsisti: Nec exterritus es, quæ tibi à sanctis Euangeliis & Apostolis & viris probatissimis & beatissimis Patribus tradita sunt, sed callidis hæc commentis astruere, & sensum proprii languoris, & huius hæreseos scandalum simplicioribus inculcare, ita vt nec similis prioribus videatur hæresibus, sed multipliciter potius hæc transcendat: Nec ambulare in veritate, nec nostris duabus epistolis aurem voluisti accommodare.] Vides duas præcessisse epistolas à Felice datas, præter alias ad eundem à prædecessoribus scriptas; & antequam sententiam in eum ferret, à Simplicio Papa antea condemnatum. Sed pergit:

Nunc

A Nunc igitur sum exorsus aduersus te proferre sententiam (magis autem Princeps Apostolorum Petrus, qui inter sanctorum Apostolorum præconia præco veridicus est) & non solum aduersum te, qui eius nomini non consentis, neque fidei parem te esse cognoscis, quoniam vltra modum ab eius intentione recta inuiolabili fide deuiasti, sed etiam aduersus eos qui non erubescerent Euangeliorum venerabiles characteres, neque horum sequacium Apostolorum perfectiorumque virorum doctorum sermones, inconstanti sententia, iniquis traditionibus tuis incumbunt, ita vt malæ sectæ detestabiliter re vera sequantur amaritudinem, nec huiusmodi execrabilem auersantur impietatem. Dicimus ergo tibi, sicut etiam illis: Quoniam dilexisti malitiam super benignitatem, iniquitatem magis quàm loqui æquitatem: dilexisti omnia verba præcipitationis & linguam dolosam: propterea destruet te Deus in finem, non solum ab Antiochenæ Ecclesiæ sede, sed etiam ab omni ciuitate.

Etenim sit in te hæc fixa damnatio à me & ab his qui sub me constituti Episcopales sedes gubernare noscuntur, & Acacio Constantinopolitanæ Ecclesiæ pastore, & venerabilibus Episcopis eius iuri subiectis, tamquam & ipsis minimè consentientibus tuis committentis. Sic aliquando siquidem dixisti, Trinitatem propter nos crucifixam, & non Christum: Aliquando verò immortalem Spiritum, Manichæi secutus errorem: Aliquando autem hæc fugiens, nostrorum sermonum pignoribus increpatus, Christum post immortalem Spiritum passionem sustinuisse dixisti, sicut Paulus Samosatenus & Nestorius, vnum Filium diuidentes in dualitatem Filiorum. Et cùm his * putasti non immorandum, ad peiora venisti, vt hymni, quos Cherubin cum tremore Trinitati incessanter emittunt, ad Trinitatem glorificandam non referantur; sed vt totus hymnus ad Filium deducatur, confirmare volens sententiam velut cancrum serpentem, quam aduersus simplices extulisti: & hinc in omnium hæresum laqueos præcipitatus es, à veritate declinando, nec prædicando propter nos Christum crucifixum vnigenitum Dei Filium, qui in medio Patris & sancti Spiritus glorificatur.

Quid enim hoc erit damnabilius, quàm cùm à vobis Pater & Spiritus sanctus fiat gloriosus, calumnia Seraphin inferatur, quàm cùm non Trinitatem glorificare credatur, cùm dicit, Sanctus, sanctus, sanctus, sed solam personam? Quæ infernalis hæresis ita crudeliter vt vos, inuerecunda fuit? Verumtamen adhuc in ista discurrentes nouitate, vsque ad fundamenta blasphemiarum Dei pertingitis: Filium Patrem & Spiritum sanctum dicentes, Sabellium sectamini, & confusionem inducitis, & Trinitatis confessionem pariter abnegatis, in qua baptizati sumus & credimus & fatemur. Qui ergo non lugeat talia dicentes de sancta & inuiolabili Trinitate? Hoc mihi valde conuenit allegare, & planctum sufficienter effundere, cùm in hoc simplicium animæ fuerint captiuatæ, quæ tam rem impiam diulgauerunt: quos etiam extraneos iudicamus à recta fide, Ecclesiæque Catholica, & communionem gloriosissimi nostri Principis Petri, qui clauis regni cælorum à nostro Salvatore percepit.

Qui ergo voluerint esse communicatores Apostoli, eius quoque doctrinam sequantur, docendo & credendo Christum propter nos crucifixum, neque eum negando sicut Petrus, qui nuper damnatus est, eò quod prauè & nefariè in hymno Trifagion nouiter introduxit, Qui crucifixus est propter nos. Scientes quia non Trinitatem crucifixam ab Apostolis accepistis, neque Patrem, neque Spiritum sanctum, nisi carnem Christi, Filium Dei vnigenitum solum. Igitur fugite ab huiusmodi communionem sacrilega, & ero vester socius atque communitator, & vos quoque mei, peste dolosa à vestra rectitudine procul expulsa. Custodite, Christi discipuli, mei autem filij, traditiones, quas à sacris voluminibus accepistis.] hætenus excommunicationis in Petrum & eius sectatores sententia missa in Orientem.

Adiecit his litteras Felix Papa ad Zenonem Imperatorem, monens eum vt caueat à communionem Petri iam iudicio Ecclesiastico condemnati. ipsæ autem sic se habent, vt in re seria Romanum Pontificem decuit:

Conuenit, tuæ clementiæ rerum ordinem nunciare gestarum pro tranquillitate Imperij serenitatis tuæ. Et oro suscipias precem meam, ac si ipse præsens essem benignis auribus tuis, vt Christianissimus Imperator; & nequaquam arbitretur pietas tua illum puro vos corde diligere, quicumque te pacem cùm Deo habere non vult. Quoniam verò fideli mente credidisti, nec ambigis, & temporalis solij potestatem & æternæ vitæ retributionem superno ex momento pendere: per nostram etiam paruitatem dignare su-

ISTA PER-
CELLITVR
SENTENTIA
HÆRESIAR
CHÆ.

DAMNATVS
AB OMNIBVS
PETRVS AN-
TIOCH.

* hic
QVOS SIT
SECTATVS
HÆRETICVS
PETRVS.

BLASPHE-
MIA ADIE-
CTA HYMNO.

* Fel. epist. 3.
tom. 1. epist.
Rom. Pont.
FELIX PAPA
EXCITAT
ZENONEM
CONTRA
PETRVM.

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

scipere venerabilem ac diuinam beatissimi Petri confessionem, Apostolorum scilicet Principis, cui & regni clauis à Salvatore tradita sunt: qui etiam præparabit Christianissimo Imperio vestro locum in cælo cum sanctis Angelis: quiq; immutabilem & immaculatam fidem in Dominum nostrum Iesum Christum Dei Filium vnigenitum primus exponens, à Salvatore ipso beatus dictus est. Nam cum ipse dixisset ad Dominum: Tu es Christus Filius Dei viui: ab ipso audire meruit: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus qui in cælis est: & super istam confessionem ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam.

Cum ergo Saluator dixerit, quod portæ inferi non præualebunt aduersus ipsius Ecclesiam, vt ab ea ipsius denominationem tollant, quæ dicitur Christus Iesus & Dei omnipotentis Filius: Petrus Fullo primogenitus & diaboli filius, qui sanctæ Antiochenæ Ecclesiæ indignissime se ingessit, sanctamq; sedem Pontificatus Ignatij martyris polluit, qui Petri dextera Episcopus ordinatus est, Eustathiiq; cõfessoris ac præsentis trecentorum decem & octo Patrum qui in Nicæa conuenerunt, ausus est dicere, non oportere Christum etiam Dei Filium nominare secundum diuinam Saluatoris sanctionem & traditionem diuinarum Scripturarum, Patrumq; expositionem, sed vnum de Trinitate passionem pro nobis perulisse in substantia Deitatis, iuxta Arii, Apollinaris, Eunomiiq; blasphemiam, volens hac voce euacuare salutarem Domini incarnationem, secundum quam Christus & passionem subiit (dicitur enim vnus ex nobis, qui Abraham semen apprehendit) Augere quoque Deorum pluralitatem nititur: quippe sensus eius tres introducit Deos, vnum mortuum, duos viuentes. Soluit etiam Consubstantialis nomen, sacrasq; abiicit Synodos Nicænam, Constantinopolitanam, & Chalcedonensem: sanctam quoque Mariam Virginem nequaquam admittere deprehenditur: Si enim non ex ea Verbum incarnatum homo factum est: quæ necessitas Virginis? & quare ad eam Gabriel: Quod ex te nascetur sanctum vocabitur Filius Dei, & dabit illi Dominus Deus sedem David Patris eius?

Post hæc autem omnia impia, & blasphemiarum suarum præsumpta, & deprauationem Trisagiarum deprecationis, cum illi addere voluit: Qui crucifixus est pro nobis: multa inconuenientia effecit, multumq; à nobis & in Christo dilectis fratribus nostris qui in Oriente sunt, & à venerabili Acacio vestra regalis & à Deo amata ciuitatis Archiepiscopo admonitus, conuerti noluit. Quapropter nunc sancta Dei Ecclesia maternis te vocibus, vt pote ad excellentem eius filium alloqui non cessat: O à Christo amate Imperator, mea venerabilitatis vinculum, in quo multitudines Fidelium constringuntur, dissolui non permittas. Domini autem Christi & vnigeniti Filij Dei laudationem transgredi non permittas, quæ & vestram ciuitatem periclitantem saluauit: sed tamquam Angelorum traditionem indeprauatam conserua, & Petrum Arianæ superstitionis sequacem ab Ecclesia Antiochena expelle.

Qua ex causa Petrus scidit vestem meam desuper contextam? Deus & Pater mandauit Principi Apostolorum, quid vocarent Filium. Eius vnigenitus Filius in confessione primi Apostolorum fundauit me. Sanctus Spiritus quotidie testatur mihi dicens: Non iudica te scire aliquid, nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum. Si autem inimici, increduli, insidiatores qui extra vitam sunt, & qui vnigenitum Filium Dei mactauerunt, lapidauerunt, & ligno crucis affixerunt, vestem suam non diuiserunt; & Petrus fidei meæ vestem dirupit? Portæ inferi non præualuerunt aduersus me; & Petrus tentat meos muros demoliri?

Ego, piissime Imperator, te de Imperio expulsam rursus introduxi, & malignos & inobedientes meis diuinis dogmatibus dedi pro sepultura tua, viam quoque potentia aperui ante te, inimicos tuos percussi vnà cum iniquo eorum dogmate, antiquam potentiam exquisiui tibi à Deo in altis regnante, ex quo & regnare sumpisti.

Respice ad prædecessorem tuum piissimum Imperatorem Marcianum, & illius fidem libenter amplectere: Hæreticam tyrannidem Petri quam citissime eradica: Valentini & Eutychetis discipulam expelle & à ciuitate simul & Ecclesiastico regimine, & à dignitate hierarchica deiectum esse sancito.

Conspice, sanctissime fili & Imperator inuictissime, qualis in Chalcedonensi Synodo indubirabilis defensio fuit, & quibus expugnauit Eutycherem, & diuulgationes hæreticæ doctrinæ Petri expedias. Hæc legat sancta Dei Apostolica & Catholica Ecclesia, vt ab ipsa propter prædictas causas depositum ad communionem non suscipias, sed per

Æchinum
HORTATVR
FELIX ZE-
NONEM, VT
PETRVM
RELAT.

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. IO.
ODOACR. REG. 8.

per diuinos apices vestra serenitatis ab Antiochiæ confinio propellite. Pro ipso autem constituite virum operibus sacerdotium ornantem, custodemq; diligentem sanctæ Chalcedonensis Synodi, & eorum quæ in ea firmata sunt. Omnipotens Deus custodiat vestram potentiam in pace semper.] hætenus Felix Papa ad Zenonem Imperatorem hoc quidem anno (vt dictum est) cum adhuc non esset Acacius ab Apostolicæ sedis communionem reiectus, quod fieri contigit anno sequenti. Cur verò de restitutione Calendionis nihil penitus Felix agat; puto quidem rem interim dissimulatam fuisse, quod ille, licet per calumniam, vnà cum aliis maiestatis crimine factus reus, digno (vt apparebat) prætextu fuisset expulsus.

Ad hæc autem omnia de Petro hoc anno sub Felice Papa conficienda, plures Synodi habitæ esse noscuntur Actiones, in quibus primò scriptæ fuerint litteræ admonitionis ad Petrum: in dicta enim ad eum data tunc epistola de Synodo ea de causa congregata mentio habetur, post quam aliæ secuta sunt eiusdem Pontificis ad Petrum ipsum litteræ cum iterum admonentis. Postremò verò illa celebrata est Actio, in qua recitata nuper est in Petrum lata sententia: diutiùs enim detenti Romæ ea de causa Episcopi fuere: nisi velimus dicere ad aliam Synodum iterum eos vocatos Romam eodem anno fuisse. Quæ autem Antiochiæ inter hæc acta sint, in compendio nuper citato ista leguntur: Dum Acacij scripta legeremus, quæ de Petro & Ioanne Antiochenis ad Papam miserat; excessus Acacij etiam in hac causa grauissima deprehenditur.

Denique memoratus Petrus Ioannem quemdam presbyterum ordinauit Apameæ Episcopum; à quibus non receptus, venit Antiochiam, & Petrum Episcopatus sui pellit auctorem, & inuadit eius Ecclesiam: quos simul iterum damnatos dicit Acacius, petens ab Apostolica sede, vt si ad eam fortè confugerent, nec visu dignos haberet: sed si fortasse iam aliquam indulgentiam impetrassent, irritam esse debere, nec eorum poenitentiam recipendam esse. Quod cum fatus Ioannes Alexandrinus Episcopus relegisset, tacere non potuit; quod illum Ioannem, quem Acacius damnauerat cum Petro, & sine remedio poenitentia fecit ab Apostolica sede damnari, post tot damnationes Tyrionum miserat Ecclesiæ præsidere.] hæc ibi; quæ gesta esse ante decretam in Romano Concilio legationem, auctor ostendit. Habet hæc etiam de damnatione Petri atque Ioannis Antiochenorum intrusorum Antistitum, de quæ Acacio promouente ad Tyriæ Ecclesiæ Episcopatum eundem Ioannem, Liberatus Diaconus: eademq; exactè explicata habentur in litteris Felicis Papæ anno sequenti datis ad clericos & Archimandritas Constantinopolitanos, vbi etiam legitur, Ioannis ordinationem in Episcopum Tyri factam esse ab Acacio anno sequenti, cum de ipso coeptum esset Romæ agitari iudicium. Quæ autem hæc secuta fuerint, dicemus suo loco. Iam verò in Occidentem clamor persecutionis in Africa excitata nos reuocat.

Hoc enim anno, qui secundus numeratur ab eo tempore, quo de ventura persecutione in Ecclesiam Africanam ostensa sunt recitata superiorum diuinæ prædictiones, coepit ea eadem prouincia dirè ab Hunerico Vandalorum Rege exagitari: quod & data à Felice Papa hoc anno (vt vidimus) litteræ ad Zenonem Imperatorem significant. Quæ igitur hoc anno, quæve sequenti gesta sint, ex Victore, qui aderat, prosequemur: sic enim exorditur: Censet primò tyrannus iussione terribili, vt nemo in eius Palatio militaret, neque publicas ageret actiones, nisi se Arianum fecisset. Quorum ingens numerus, ne fidem perderet, militiam temporalem abiecit. Quos postea domibus proiectos, omniq; substantia spoliatos, in insulas Siciliam & Sardiniam relegauit.

Quodam tempore statuere per totam Africam festinauit; vt nostrorum Episcoporum defunctorum fiscus sibi substantiam vendicaret: qui autem defuncto succedere poterat, non antè ordinaretur, nisi fisco regali quingentos solidos obtulisset. Sed hoc ædificium vbi construere nisus est diabolus, statim illud destruere dignatus est Christus.

Suggererunt ei domestici sui dicentes: Si istud firmauerit præceptio vestra, nostri Episcopi in partibus Thraciæ & aliis regionibus constituti peiora incipient pati.] Quod igitur hæc ipsi via præclusa esset; ne quid contra ius fasq; in Episcopos Catholicos agere videretur, quibus permotus Zeno Imperator eadem in sibi subditos Arianos Episcopos irrogare potuisset; aliis dignis sibi visis prætextibus & iustis apparentibus causis persecutionem adornare conatus est, nimirum inquirere dirissimis quæstionibus si quæ reperire posset crimina Episcoporum. sed qua id arte quæserit, ex eodem Victore audi:

Annal. Eccl. Tom. 6.

K k 2

Præc-

PLURES SYN-
ODI ROM.
ACTIONES.Etenim
DE ACACIO
RECIPIEN-
TE ET PRO-
MOVENTE
QUOS DAM-
NAVIT.Liberat. Diac.
in Brev. c. 18.
Felic epist. 4.PERSECUTIO
IN ECCLESIA
AFRICANA.Victor de per-
secut. VVand-
alor. lib. 2.Quo eodem
vendicasset
SPOLIA EPI-
SCOPORVM
VVANDALI-
CVS FISCVS
RAPIT.

ENORMIS ET DIRA QUAESTIO DE SACRIS VIRGINIBVS

Præcepit (inquit) deinde sacras virgines congregari, dirigens VVandalos cum suæ gen- A tis obstetricibus ad inspicienda & contrectanda contra iura verecundiæ verecunda pudoris, vbi nec matres aderant, nec aliqua matronarum : quas cremantes graui suspendio, atque ingentia pondera pedibus alligantes, laminas ferri ignitas dorso, ventri, mamillis, & lateribus apponebant. quibus inter supplicia dicebatur : Dicite quomodo Episcopi vobiscum concubant & clerici vestri. Quarum acerbitate poenarum plurimas tunc scimus extinctas esse : alia quæ remanserunt, cutibus arescentibus, factæ sunt curuæ. Nitebatur enim semitam inuenire, per cuius aditum publicam, sicut fecit, faceret persecutionem. Et ita faciens, nullo modo inuestigare potuit, quomodo Christi Ecclesiam macularet.] Cum igitur nihil inuentum esset, vnde hac ex causa persecutionem posset inferre, nec quiescere valeret animo, quem furor & crudelitas assiduis stimulis ad cladem Orthodoxorum impellerent ; iam vi agere coepit, quod iure explere quomodo posset non inuenit ; sic B que persecutionem auspicatur acerbam fatis, quam Victor cernens lugubri profecutus est stylo, cum ait :

FELIX EPISC. PARALYTICVS COGITVR SVBIRE EXILIVM.

Quibus autem profecuar fluminibus lacrymarum, quando Episcopos, presbyteros, diaconos, & alia Ecclesiæ membra, id est, quatuor millia nongenta sexaginta sex in exilium eremi destinavit ? in quibus erant podagri quamplurimi, alij propter ætatem annorum lumine temporali priuati. In quorum numero beatus Felix Abdiritanus Episcopus habens iam in Episcopatu quadragintaquatuor annos, qui paralysis morbo percussus nec sentiebat quicquam, nec penitus loquebatur. De quo nos maximè cogitantes, quòd non posset iumento portari, vt à suis Rex peteretur, vt saltem eum properè moriturum Carthagini esse iussisset, quòd ad exilium nulla posset ratione reduci. Cui ita fertur tyrannus cum furore dixisse : Si animali sedere non potest, iungantur boues indomiti, qui cum colligatis funibus trahentes perducant vbi ego præcepi. Quem ex transuerso super burdonem vinctum, quasi quemdam ligni truncum toto itinere portabamus.

ORTHODOXORVM PLVRIMORVM EXILIVM.

Congregantur vniuersi in Siccensem & Larensem ciuitates, vt illuc occurrentes Mauri sibi traditos ad eremum perduxissent. Superuenientes igitur Comites duo subtilitate damnabili blandis sermonibus cum Dei confessoribus agere coeperunt : Quid vobis (inquit) videtur, vt ita pertinaces sitis, vt domini nostri præceptis minimè obtempereris, qui esse poteritis in conspectu Regis honorabiles, si eius festinetis facere voluntatem ? Statim illis clamantibus & dicentibus ingenti vociferatione : Christiani sumus, Catholici sumus, Trinitatem vnum Deum inuiolabilem confitemur : includuntur grauiori quidem, sed adhuc latiori custodia, vbi nobis copia dabatur & introire, & verbum admonitionis fratribus facere, & diuina mysteria celebrare. Ibi & infantuli fuere quamplurimi, quos genitrices materno sequebantur affectu, alia gaudentes, alia retrahentes : alia gaudebant se martyres peperisse, alia morituros diluio rebaptizationis nitebantur à confessione fidei reuocare. Nullum tamen tunc nec blandimenta vicerunt, nec carnalis pietas aliquem inclinavit in terram. Nam quædam quid tunc fecerit anus, breuiter referre delectat.

CHRISTIANAE FEMINAE EGREGIUM EXEMPLVM.

Dum iter ageremus cum Dei exercitu comitantes, & fortè magis noctibus promoueremur propter solis ardorem : conspicimus mulierculam sacculum & alia vestimenta portantem, manu infantulum vnà tenentem, atque his sermonibus consolantem : Curre, domine meus : Vide vniuersos sanctos, quomodo pergunt & festinant hilares ad coronas ? Quam cum nos increparemus, quòd importuna videretur, aut viris pro sexu iungi, aut exercitui Christi sociari. Respondit : Benedicite, & orate pro me, & pro isto nepotulo meo : quia etsi peccatrix, filia sum quondam Zuritanæ ciuitatis Episcopi. Cui nos : Et qua ratione de tam longo itinere huc pergere demonstratis ? Quæ respondit : Cum hoc seruo vestro paruulo ad exilium pergo, ne inueniat eum solum inimicus, & à via veritatis reuocet ad mortem. Ad hæc verba repleti lacrymis, nihil dicere valuimus, nisi vt voluntas fieret Dei.

* Exod. 15.

Sed vbi aduersarius, qui iam fortè dicebat : Participabor spolia, replebo animam meam, interficiam gladio meo, dominabitur manus mea : nullum potuit occupare ; incurrit * angusta & teterrima loca, in quorum conclauius Dei exercitum coarctaret. Tunc eis etiam visitationis humanæ negata consolatio. Puniuntur & custodes fustibus, & grauius affliguntur. Iactantur confessores Christi super inuicem, angustia coarctante, vnus super alium, vt agmina locustarum, & (vt propè dicatur) vt grana pretiosissima frumentorum.

* inuenit CONFESSORES ANGVSTIATI ARCTO CARCERE.

A torum. In qua constipatione secedendi ad naturale officium nulla ratio sinebat loci : sed & stercora & vrinam, urgente necessitate, ibidem faciebant, vt ille tunc foetor & horror vniuersa poenarum genera superaret. Ad quos aliquando, dantes ingentia munera Mauris, dormientibus VVandalis, vix clam admissi sumus intrare. Qui introeuntes velut in gurgite luti vsque ad genua coepimus mergi ; illic tunc Hieremiæ videntes fuisse completum : Qui nutriti sunt in croceis, amplexati sunt stercora sua.

* Hierem. Thren. 4.

Quid multa ? præcepti sunt, vndique perstreptentibus Mauris, ad iter, vbi destinati sunt, præparari *. Exeuntes itaque die Dominica, linita habentes stercoribus vestimenta, facies simul & capita, à Mauris tamen crudeliter minabantur, hymnum cum exultatione Domino decantantes : Hæc est gloria omnibus sanctis eius. Aderat enim ibi tunc beatus Pontifex Cyprianus Vnizibirensis Episcopus consolator egregius, qui singulos profratribus animam ponere, & se vitroneum, si dimitteretur, talibus passionibus dare : qui totum quod habuit egentibus fratribus in illa tunc necessitate expendit. Quærebat enim occasionem, qualiter confessoribus sociaretur ipse animo & virtute confessor : qui postea per multos agones & squalores carceris ad exilium, quod desiderabat, cum exultatione perrexit.

* properare

b Psal. 149. DE CYPRIANO EPISCOPO ET CONFESSORE. * affatu

Quantæ tunc multitudines de diuersis regionibus & ciuitatibus ad visendos Dei martyres occurrerent populorum, testantur via vel semita, quæ cum agmina venientium nequaquam caperent, per vertices montium & ima vallium concurrens turba Fidelium inestimabilis descendebat, cereos manibus gestantes, suosque infantulos vestigiis martyrum proicientes, ista clamabant : Quibus nos miseros relinquitis, dum pergitis ad coronas ? Qui hos baptizaturi sunt paruulos fontibus aquæ perennis ? Qui nobis poenitentia munus allaturi sunt, & reconciliationis indulgentia obstrictos peccatorum vinculis soluturi ? quia vobis dictum est : Quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælis. Qui nos sollemnibus orationibus sepulturi sunt morientes ? A quibus diuini sacrificij ritus adhibendus est consuetus ? hæc fuerunt ex præcordiis erumpentes piorum querelæ ; quibus intelligis quæ essent munia sacerdotum, & perseuerans in tot angustiis in sacris obeundis ac ministrandis Ecclesiæ sacramentis traditio accepta à maioribus, & in posteros iugiter propagata : quibus infelicissimos sigilles nostri temporis Nouatores.

DIGNAE QUERE-LAE OCCURRENTIVM POPVLORVM

* Mat. 16.

In his vocibus (subdit Victor) & lacrymis nullus iam pergere admissus est consolator ; sed arctabatur multitudo ad currendum, vt vbi cannaua erat præparata, laboriosam caperet mansionem. Qui cum senes deficerent & alij fortè etsi iuuenes delicati, coeperunt D hastilium cuspidibus ad currendum & lapidibus tundi : vnde magis deficientes, amplius lassabantur. Post verò imperatum est Mauris, vt eos qui ambulare non poterant, ligatis pedibus, vt cadauera animalis mortui traherent per dura & aspera lapidum loca : vbi primò vestimenta, postea membra singula carpebantur : quibus per gladios acutos petrarum huic caput conterebatur, alij latera fidebantur, & ita inter manus trahentium spiritum exhalabant. quorum numerum nequaquam valuimus colligere, multitudine coercente. Exaltatur tamen per totum aggerem publicum vilis sepultura sanctorum loquentibus tumulis.

CRUDELTAS IN LASSOS A MAVRIS ADMISSA.

Reliqui habiliores ad solitudinis loca perueniunt : in quibus collocati, hordeum ad vescendum vt iumenta accipiunt. Vbi etiam venenatorum animalium atque scorpionum tanta dicitur esse multitudo, vt ignorantibus incredibilis videatur : quæ solo flatu etiam E procul positus veneni virus infundat. Ab scorpj autem percussu nullum dicunt aliquando euasisse. Quorum feritas virulenta, vsque ad præsens tempus, Christo defendente, nullum seruorum eius nocuisse docetur. Sed cum illic alerentur ordeaceis granis, postea & hoc ablatum est ; quasi non poterat Deus, qui pluerat patribus manna, pascere & nunc tali exilio mancipatos.

DVRVM EXILIVM ORTHODOXORVM.

Cogitat actiora aduersus Ecclesiam Dei, vt qui membra aliqua abscederat, totum lanando perderet corpus. Nam die Ascensionis Domini, legatus Zenonis Imperatoris, Regina præsentè, legendum in media ecclesia Episcopo Eugenio dirigit præceptum, quod etiam vniuersæ Africæ veredis currentibus destinavit :

Rex Hunericus VVandalorum & Alanorum vniuersis Episcopis Homousianis. Non semel, sed sæpius constat, esse prohibitum, vt in fortibus VVandalorum sacerdotes vestri conuentus minimè celebrarent, ne sua seductione animas subuerterent Christianas. Quam

EDICTVM DE DISPVTATIONE FACIENDA.

CHRISTI
483.FELICIS PAP.
I.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 8.

rem spernentes plurimi reperti sunt contra interdictum Missas in fortibus Vandalorum A egisse, asserentes se integram regulam Christianæ fidei tenere. Et quia in prouinciis à Deo nobis concessis scandalum esse nolumus: ideo Dei prouidentia cum consensu sanctorum Episcoporum nostrorum hoc nos statuissè cognoscite: vt ad diem Kalendarum Februariorum proximè futurarum, omiſſa inexcusatione formidinis, omnes Carthaginem veniatis, vt de ratione fidei cum nostris venerabilibus Episcopis possitis inire conuentum, & de fide Homouſianorum, quam defenditis, de diuinis Scripturis propriè approbetis: quo possit agnosci, si integram fidem teneatis.

quo tendebat Hunericus Dolus. Huius autem edicti tenorem vniuersis Episcopis tuis per vniuersam Africam constitutis direximus. Data sub die xiiii. Kal. Iunias, anno septimo Hunerici.] est hic ipse annus. hæc sunt de futura collatione Hunerici mandata fiduciam habentis defecturos omnino Catholicos ab ea quam ipse exigebat probatione, nempe vt ex diuina Scriptura vocem Confubstantialitatis probare possent, quam certò sciret testificatione suorum Episcoporum in diuinis Scripturis expressam minimè reperiri: sicque patefacta fouea videretur, qua vel Catholici fidem quam non probarent ex diuinis Scripturis desererent: vel si perstarent in sententia, oblata iusta videri posset occasio omnes Episcopos Orthodoxos ab Africa expellendi. Quæ autem postea secuta fuerint, & quomodo hæc à piis accepta, subdit sic Victor:

Cognoscentibus igitur qui aderamus, simulque legentibus, contrita sunt extemplo corda nostra, & contenebrati sunt oculi nostri, & verè tunc dies festi nostri conuerſi sunt in luctum, & cantica in lamentationem, dum edicti tenor indicaret futuræ persecutionis furorem. Et præsertim vbi dixit: In prouinciis nostris à Deo nobis concessis scandalum esse nolumus. quasi diceret: In prouinciis nostris Catholicos esse nolumus. Tractatum est quid fieret. Nullum inuenit remedium imminens calamitas, nisi à S Eugenio rationabilis (si cor barbarum emolliretur) Suggestenda daretur tali textu conscripta:

S. Eugenio Libellus ad Hunericum. Quoties animæ vel vitæ aternæ ac fidei Christianæ causa tractatur, intrepidè (sicut regalis prouidentia compromisit) necesse est quod competit suggeratur. Nuper potestas regia per Vuitaredum Notarium paruitatem meam admonere dignata est, qui nobis de merito ac religione fidei præceptum eius in ecclesia, præſente clero & plebe, recensuit: Ex cuius tenore cognouimus ad omnes Coepiscopos meos præceptum regium similiter emanassè, vt die constituta pro disputatione fidei veniatur. Quod nos venerabiliter accepissè suggestimus: debere etiam transmarinarum omnium partium, qui nobis sunt in vna religione vel communionem consortes, agnoscere: quia vbique regno eius obtemperant vniuersi; maximè quod totius mundi causa est, non specialis prouinciarum Africanarum tantummodo. Et quia secundo responso suggerendum me promissi oblaturum; meritò suppliciter peto magnificentiã tuam, vt ad domini & clementissimi Regis aures memoratam suggestionem meam perferre digneris; quo eius clementia dignanter agnoscat, nos disputationem legis cum adiutorio Dei nullatenus declinare vel fugere, sed sine vniuersitatis assensu nos non debere asserendæ fidei nostræ causas assumere. Quod petimus, vt benignitate qua tantus est, & iustitia sapientiæ suæ dignetur annuere. Data ab Eugenio Episcopo Ecclesiæ Catholicæ Carthaginis.

psal. 7. Sed cum hæc suggestio à beato Eugenio offerretur; ille iam qui conceperat dolorem, Hunericus virgebatur iniquitatem grauius parturire: & ita S. viro Episcopo Eugenio per Obadum præpositum regni sui mandasse videtur: Subde mihi vniuersum Orbem terrarum; & sub potestate mea vniuersus mundus redigatur: & facio, o Eugeni, quod dicis. Ad quod beatus Eugeni respondit vt potuit: Quod rationem (inquit) non habet, dici non debuit: sic est hoc, quomodo si dicatur homini, vt per aëra feratur & volitet, quod moris non est humanæ naturæ. Dixi enim: Si nostram fidem, quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad amicos suos: scribam & ego fratribus meis, vt veniant Coepiscopi mei, qui vobis nobiscum communem fidem nostram valeant demonstrare; & præcipuè Ecclesia Romana, quæ caput est omnium Ecclesiarum.

Ad hæc Obadus: Ergo tu & dominus meus Rex similes estis? Eugeni Episcopus dixit: Ego non sum similis Regis; sed dixi: Si veram cognoscere desiderat fidem, scribat amicis suis, vt dirigant nostros Catholicos Episcopos; & ego scribo Coepiscopis meis, quia Catholica vniuersæ vna est cura.] haud quidem hæc ineptè Eugeni: siquidem qui Romano præcrant Imperio Principes, erant Hunerico foedere iuncti, Odoacer in Occidè, idèque vt ille Arianus, & Zeno in Oriente in Catholicos parum æquus. Sed subdit Victor:

Hæc

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A Hæc agebat Eugeni, non quia deessent in Africa qui aduersariorum obiecta resellerent, sed vt illi venissent qui alieni ab eorum dominatu maiorem fiduciam libertatis haberent, pariterque oppressionis nostræ calumnias vniuersis terris & populis nunciarent. Ille autem qui necessebat dolos, audire noluit rationē, agens argumentationibus crebris, vt quoscumque Episcoporum audierat eruditos, variis inſectationibus agitaret. Iam ad exilium Vibianensem secundo Donatianum, impositis centum quinquaginta fustibus, miserat Episcopum, necnon & Sufetulensem Prælidium, virum satis acutum. tunc & venerabiles Mansuetum, Germanum, Fuscum, & multos alios sustigauit.

Dum hæc geruntur, imperat vt cum nostræ religionis viris illorum mensam nullus communem haberet, neque cum Catholicis omnino vescerentur. Quæ res non ipsis aliquod præstitit beneficium, sed nobis maximum contulit lucrum. Nam si sermo eorum (dicente B Apostolo) sicut cancer consuevit serpere; quanto magis communis mensa ciborum poterit inquinare? cum dicat Apostolus: Cum nefariis nec cibum habere communem.] hucusque Victor res præſentis anni sua historia est prosecutus: quæ verò sequitur subinferre, sequenti anno contigisse noscuntur, nosque suo ea loco reddemus.

IESV CHRISTI
ANNVS
484.FELICIS PAP.
ANNVS
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

I Am voluitur annus Domini quadringentesimus octogésimusquartus, duobus notatus Consulibus, Theodoro Gothorum Rege, atque Venantio. Meruit barbarus Rex ob debellatos Imperij perduelles (vt dictum est superius) non triumphum tantum atque equestrem statuam, sed & Consulatum, immo & adoptionem Imperatoris, vt gestarum rerum scriptores affirmant: quin insuper euexit illum Zeno in spem Occidentalis Imperij potiundi. Ita planè Imperator imbellis ad turbas in Ecclesia concitandas tantummodo comparatus, dum rebelles deprimit, barbarum Regem plurimis officiis demeretur; cuius ope suffultus, nec Deum timere, nec homines reuereri curauit. Etenim hoc anno eò audaciæ sceleratus progressus est, vt cum religione ius quoque gentium violaret. Quomodo autem id acciderit, iam enarrare pergamus.

Cum enim duo Episcopi Vitalis atque Misenus Apostolicæ sedis legatione fungentes, ab ipso Felice Romano Pontifice missi, Constantinopolim peruenissent: perinde ac si non ad regiam ciuitatem, neque ad Christianum Imperatorem se contulissent, sed in siluarum recessibus incidissent in grassatores; continuo tenti, scriptis, quæ ferebant, exuti, atque carceri mancipati sunt: missi namque, loco accurrentis cum facibus cleri, hastari satellites: fuit pro cantu psalmodiarum sonitus catenarum, loco acclamationum iurgia atque blasphemiarum, pro osculis sputa, pro salutatione repensæ sunt contumeliæ; ac denique pro ecclesia, in quam primò deduci solent, tetus paratus est carcer. Eiusmodi planè esse solent opera hæreticorum, vt omnia vi metuque agant, nulloque charitatis symbolo pacifice cum piis; sed fustibus, gladiis, atque carceribus tractent. Innouata vidit hoc anno Macedoniana tempora Constantinopolis, cum Imperatoris potentia furit hæresis truculenta, sanguinem fitiens Orthodoxorum.

Sed quod deterius est, successit violentiæ fraus: illa valuit tamquam leo furens perfidus Imperator: ista præualuit tamquam draco insidians Acacius eius ciuitatis Episcopus: qui pellexit blanditiis, inuitauit illecebris, mellitisque sermonibus emolliuit tandem ferrea peccora sacerdotum: sicque liberari eos vinculis fecit, vt grauiori catena præuaricationis astringeret: sic exemit è carcere, vt in profundum impietatis barathrum coniceret: & dum sibi subdole reddit eos obsequetes & Principi, apostatate fecit à Deo, & à quo missi fuerant Romano Pontifice. Quid demum? O indignum facinus! o portentum! ignominiosè admodum cessit legatorum Apostolicus vigor, enervata est constantia sacerdotum, emarcuitque penitus inconcussum hætenus robur Antistitum, cum eòtra mandata Felicis Papæ vt Acacius communicarent inducti sunt, vtque audirent absque contradictione recitari in Ecclesiæ sacris Diptychis nomen nefandi hominis Petri hæretici Alexandrinæ Ecclesiæ inuasoris.

Tanta hæc torpescens admiserit legati Apostolicæ sedis, nobile susceptum munus turpi præuaricatione foedantes, inurentes notam Ecclesiæ non habenti maculam neque rugam; immemores planè petræ, è qua scissi, & caucernæ laci è qua præſisi essent, Petri inquam

VETAT HVNERICVS COMMVNICARE VANDALOS CVM CATHOLICIS. 2. Tim. 2. 1. Cor. 5.

THEODORICVS GRATVS ZENONI.

Jordan. Galij

Lucas 18.

LEGATI APOSTOLICI SEDIS MALE HABITI A ZENONE.

ACACIUS SEDVGIT LEGATOR.

LEGATORVM PRAEVARI-CATIO.

Iſa. 51. Apo-

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

Apostoli successoris Pontificis, & Romanæ Ecclesiæ inuiolatæ hæctenus amplitudinis, è qua A profecti essent Constantinopolim corrigere deuios, à quibus ipsi præcipites acti sunt.

^{*Liberat. Diac.}
^{c. 18.}
^{QVOMODO}
^{LEGATI HA}
^{BITI CON-}
^{STANTINOP.}
Rem adeo funestam paucis his Liberatus Diaconus narrat: Itum est Constantinopolim: & prædicti Episcopi in custodiam sunt redacti, chartis sublatis, ne Catholicis, quibus scriptum fuerat, redderentur. Quos iterum post hæc Acacius de custodia eiiciens, secum fecit procedere, vt quasi confirmato Petri sacerdotio dimitterentur.] & inferius hæc addit de Felice Defensore socio legatorum: Felix Defensor Ecclesiæ, qui cum legatis directus fuerat, impediente infirmitate, cum ipsis pergere non potuit: sed postquam Vitalis & Misenus è custodia Constantinopoli sunt egressi, perrexit cum chartis Ecclesiasticis Constantinopolim; passusque est & ipse, sublatis chartis, grauissimam custodiam.] hæc ipse perbreuiter nimis, quæ tamen sunt omnino ab Euagrio prætermittenda; quippe secutus Zachariam Eutythianum erubescens nefanda ista memoria commendare, ea reliquit omnino B pressa silentio.

^{ENAGY lib. 3.}
^{cap. 20. 21.}
^{ZENO MALE}
^{SE PVRGAT}
^{APVD ROM.}
^{PONT.}
Auspiciatur autem narrationem Euagrius ab excusatione Zenonis Imperatoris ad Felicem Pontificem missa, cum ait: Zeno autem rescripsit ad Felicem Romanum Pontificem, cum frustra perturbatum verbis Ioannis, qui cum iureiurando se astrinxisset, numquam omnino sedem Episcopatus Alexandrini occupaturum, violata fide, & iureiurando neglecto, nullius non sacrilegij genus admisisset. Petrum verò non sine accurata de eius fide inquisitione ad sacerdotij gradum elatum fuisse; sed eum subscripsisse sua manu, se fidei trecentorum decem & octo sanctorum Patrum qui Nicææ conuenerant, cui sanctum Concilium Chalcedonense consentit, approbare. Ista enim à Zenone scripta sunt his verbis: Debes pro certo cognoscere, & nostram pietatem, & Petrum sanctissimum, de quo antè dictum est, & omnes sanctissimas Ecclesias sanctissimum Concilium Chalcedonense complecti & venerari: quod quidem Concilium cum fide Concilij Nicæni consentit.] hæc Euagrius de excusatione Zenonis Imperatoris.

^{ROMANVM}
^{CONC. A FE-}
^{LICE PAPA}
^{COGITVR.}
His Romam perlatis, necnon quæ ab Orthodoxis monachis ad Felicem Papam contra legatos scripta sunt: statim ipse Romanus Pontifex Felix conuocauit, ex more, Episcoporum Concilium, vt tantum nefas ex prodicione legatorum admissa sententia omnium damnaretur, & tam ipsos proditores quam ad scelus impulsores par damnationis poena percelleret. Quæ autem in hoc Concilio acta sunt, Euagrius in primis narrat his verbis: Extat præterea in Actis eiusdem Concilij Romæ habiti sub Felice epistolæ tum à Cyrillo monacho Acoemetarum ordinis, quem supra posuimus, tum ab aliis monasteriorum præpositis Constantinopolis, tum ab Episcopis & clericis Ægypti ad Felicem Papam contra Petrum, vt potè hæreticum, & eos qui cum eo communicabant.]

^{MONACHO-}
^{RVM LAV-}
^{DATA CON-}
^{STANTIA.}
Porro iidem sanctissimi monachi Orthodoxi degentes Constantinopoli lapsu legatorum veluti ingentis molis ruina concussi sunt: sed tamen minimè despondere animum; verum maioribus sumptis spiritibus, mox aliquos delegarunt, qui Romam cuncta referre Pontifici aduolarent. De his enim addit Euagrius ista: Qui autem ex domicilio monachorum, quos Acoemetas vocant, venere ad Felicem, Misenum & Vitalem propterea coarauerunt, quod ad ipsorum vsque Constantinopolim aduentum Petri nomen clam & occultè in sacris tabulis legi consueuerat: ex eo autem ad præsens vsque tempus palam & aperte Misenum & Vitalem Petro communicassent. Epistola quidem Ægyptiorum tum ista de Petro complexa est, tum etiam quod Ioannes & Orthodoxus esset, & vt lèges Ecclesiasticæ postulant, ordinatus; Petrus autem à duobus solum Episcopis eadem erroris prauitate cum illis infectis creatus; tum denique quod statim post Ioannis fugam nulla non supplicij genera Orthodoxis ab eo inflata. Quæ omnia Acacio per quosdam, qui Constantinopolim venerant, significata esse, Acaciumque Petro in omnibus quæ moliebatur subsidio fuisse, memorant.

Creuere etiam res istæ sermone Simeonis monachi, qui fuit ex numero eorum qui vocantur Acoemetæ missi à Cyrillo ad Felicem: Nam Misenus & Vitalis ab eo fuerunt reprehensi, propterea quod cum hæreticis communicauerant; idque cum nomen Petri vt hæretici palam in sacris tabulis recitaretur: quodque ea ratione multi simplices homines ab hæreticis in errorem adducerentur, qui affirmare non dubitarunt, Petrum ab Episcopo Romano in communionem receptum esse. Addidit etiam Simeon, cum quadam quæstione rogarentur, Misenum & eius fautores noluisse quemquam Orthodoxorum in colloquium venire, vel litteras reddere, vel quicquam contra veram sinceramque fidem admissum accurate

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A curatè examinare. Producebatur item in medium Siluanus presbyter, qui vnà cum Miseno & Vitali fuisset Constantinopoli; isque verba monachorum confirmauit. Lecta est præterea Acacij epistola ad Simplicium, quæ significabat, Petrum iam pridem & abdicatum fuisse, & filium tenebrarum declaratum. Quibus de causis Misenus & Vitalis de sacerdotij gradu dimouerentur, & à sacrosancta & pura separarentur communione: idque de sententia totius Concilij.

Quod quidem Romanum Concilium quæ sequuntur de Petro pronunciauit: Petrum hæreticum iam pridem sententia sacre sedis Apostolicæ condemnatum, interdictum Ecclesiæ, & anathemate mulctatum Ecclesiæ Romana non recipit. Cui quidem licet nullum aliud crimen obiciatur, hoc profectò satis habet ponderis, cum quidem non posse Orthodoxis præesse, quod ab hæreticis ordinatus fuit. Eadem Concilij sententia hoc quoque complexa est: Acacium Episcopum Constantinopolitanum grauissimo crimine dignum res ipsa declarauit: quippe tametsi litteras ad Simplicium scripsisset, & Petrum appellauit hæreticum; tamen idem ipsum iam Zenoni minimè patefecerit; cum certè illud, si modò amaret Zenonem, præstare deberet: verum Imperatoris desiderio satisfacere magis, quam fidei consulere experierit.] hæctenus Euagrius de rebus gestis hoc anno in Romano tali ex causa congregato à Felice Papa Concilio.

Verum res tanta haud ita leuiter transeunda, sed locupletius explicanda, cum sermo sit de eo Romano Concilio, in quo summi ponderis negotium ventilatum est & definitum. Non antè quidem eiusmodi Synodus habita est, quam missi legati redierunt Constantinopoli Romam; cum iidem ad dicendam causam Synodum ingredi iussi sunt, vbi parata erant scripta, necnon præsentis testes, quibus legati præuaricationis accusarentur: hi enim eorumdem (vt dictum est) aduentum præcesserant. Felix igitur in tanto rerum discrimine, licet veluti captiua sub Erulis Arianis teneri videretur Ecclesiæ, & maiores in Oriente sciret ab Eutythianis hæreticis excitatos esse tumultus, insuper Catholicæ fidei aduersari Imperatorem, eumque sub Catholico pallio duplo iniquius persequentem; & in qua omnem spem collocauerat, legationem in prodicionem esse conuersam aspiceret: nequaquam animo consternatus est; sed consurgens alacrior, malis resistere parans, indicit Synodum, in qua septuaginta septem Episcopi conuenerunt: tot enim subscripsisse reperiuntur sententiæ in Acacium lata, vt Vaticanus codex ostendit.

Properarunt ergo vocati ex Italia Episcopi ad Synodum: qui simul in vritum congregati cum essent apud sanctum Petrum Apostolum, præside Felice Romano Pontifice, solemnibus ex more ritè peractis, iusserunt Misenum atque Vitalem Episcopos de legatione sibi credita reddere rationem. Sed inuenti minimè ipsi seruasse, immo transgressi esse præcepta, quæ obituri eam functionem acceperant: & licet modò negarent, modò excusarent, se fuisse deceptos, nescientesque cum hæreticis communicasse; conuicti tandem ex ipsius Acacij litteris, quas iidem ipsi secum tulerant ad eundem Romanum Pontificem, vnà omnium sententia iudicati sunt qui communione Apostolica essent indigni; necnon ab Episcopis honoris alieni. Sic itaque abiecti infelices illi instar Cain proiecti à facie Domini, stigmatè damnationis iniusti. Porro quod ad litteras Acacij pertinet, quas ad Felicem Papam iidem retulere legati: ipsum illis professum se communionem esse iunctum cum Petro Alexandrino sæpè damnato hæretico, testatur Gelasius in epistola ad Episcopos Dardaniæ: eò præcaciæ perfrectæ frontis contumax homo peruenit, vt peccata sua sicut Sodoma prædicaret.

E His peractis, alia Sessione cognita est Acacij causa, allatisque in medium cunctis manifestis ab eo perpetratis criminibus, sententia omnium est iudicatus hæreticus hæreticorum participatione pollutus. At nec sic quidem in eum excommunicationis sententiam intorquere Patribus hæctenus visum est: Sed scriptis ad eum rursus litteris Synodalibus, admonitus est, vt resipisceret, aliàs sciret se excommunicationis sententia percellendum. De hac autem quæ præcessit sententiam admonitione testatur Liberatus Diaconus verbis istis: Vbi ergo ad plenum detectus est Acacius hæreticus, Papa Felix litteris suis Synodicis ad Acacium sic posuit: Peccasti, ne adicias: & de prioribus supplica, &c.]

Nihil planè factum præproperè ab ipso Rom. Pontifice, sed toto suæ sedis tempore vsque in hanc diem nihil magis ipsum curasse Felicem, quam Acacium admonere, testatur Gelasius in epistola ad Episcopos Dardaniæ. Subdit verò Liberatus: Susceptis his Acacius litteris, persueuerat, neque recedens à communionem Petri, neque suadens ei palam suscipere Chalcedonense

*Liberat. Diac.
c. 18.
QVOMODO
LEGATI HA
BITI CON-
STANTINOP.ENAGY lib. 3.
cap. 20. 21.
ZENO MALE
SE PVRGAT
APVD ROM.
PONT.ROMANVM
CONC. A FE-
LICE PAPA
COGITVR.MONACHO-
RVM LAV-
DATA CON-
STANTIA.SYNODVS
ROMANA
IN CAUSA
MISENI ET
VITALIS.MISENVS ET
VITALIS VO-
CATI RED-
DERE RA-
TIONEM.

Genes. 4.

Ista. 3.
IN SYNODO
AGITVR
ACACII
CAUSA.Liberat. Diac.
Brenhar. 18.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

donense Concilium & tomum papæ Leonis.] hæc Liberatus. Porrò desiderantur eiusmodi A litteræ Synodales ad Acacium missæ.

Constat autem tantum abfuisse vt Acacius resipisceret, vt mox Ioannem illum Apameæ Episcopum electum, qui nuper ipso Acacio agente fuerat à Romano Pontifice cum Petro excommunicatus, idem Acacius creavit Tyri Episcopum, Petrum verò Fullonem confirmavit in sede Antiochena, vt Papæ Felicis litteræ datæ ad clerum Constantinopolitanum declarant, quæ inferius recitandæ erunt. Ita planè superbus nihil quavis occasione oblatum prætermisum voluit, quo aliena sibi vendicaret iura Ecclesiarum, & aduersus Romanum Pontificem niteretur; illum per omnia festatus*, qui ponere statuit suam sedem super astra cæli, vt fieret Altissimo similis: stultè nimis sibi fingens, vnà cum Romano Imperio in Occidente, etiam esse Romanam Ecclesiam humi depressam, eidem contemnens obtemperare, superbe ratus ei minimè cedere debere Præsulem amplissimæ ciuitatis, in qua B Romani Imperij sceptrâ vigerent. Verùm non super regnum & Imperium inniti Apostolicam sedem, sed super Christum Regem Regum & Dominum dominantium, ipse suo tandem expertus est damno, vt quæ sunt reliqua tomi huius passim ostendent, & quæ sequenti dicentur tomo, cum aboleri iustum est eius nomen è sacris tabulis, manifestabunt. Sed iam prosequamur historiam.

* 77a. 14.

ACACIUS CONDEMNATUR. Cum igitur ipsi Romano Pontifici Felici & sanctæ Synodo simul innotuisset Acacium more suo contempsisse nouissimam admonitionem, nec spem vllam penitus esse reliquam, vt resipisceret, atque errata corrigeret: collatis calculis vnà omnium pari sententia condemnatur, & vt indignus penitus Catholica communicatione ab ea reiectus exploditur; scriptaque in eum excommunicationis sententia, eadem missa est Constantinopolim. Tradit hoc ipsum Liberatus his verbis: Hæc (inquit) cognoscens Papa Felix, nempe admonitionem præmissam contemptui habitam, scripturam misit Acacio per Titum* Defensorem, cuius est principium: Multarum transgressionum reperiris obnoxius.] extant ipsæ quidem litteræ, quibus huiusmodi inscriptio præfixa est^b:

* Titum

^b Epist. 4. Fel.
lic tom. 1. epist.
Rom. Pont.

FELIX EPISCOPVS SANCTÆ ECCLESIE CATHOLICAE VRBIS ROMAE ACACIO.

SENTENTIA
CONTRA
ACACIUM.

Multarum transgressionum reperiris obnoxius, & in venerabilis Concilij Nicæni contumelia sæpè versatus alienarum tibi prouinciarum iura temerariè vendicasti. Hæreticos peruafores atque ab hæreticis ordinatos, & quos ipse damnaueras atque ab Apostolica instruisti sede damnari, non modò communioni tuæ recipiendos putasti, verùm etiam aliis Ecclesiis (quod nec de Catholicis fieri poterat) præsidere fecisti, aut honoribus, quos non merebantur, auxisti. Testatur hoc Ioannes, quem à Catholicis Apameæ non receptum, D pulsūque de Antiochia Tyriis præfecisti: & Hymerius tunc de diaconio deiectus, atque Christiani nominis appellatione priuatus, à te etiam in presbyterij prouectus officium. Et quasi hæc minora tibi viderentur, in ipsam doctrinæ Apostolicæ veritatem ausu superbiæ tuæ tetendisti, vt Petrus, quem damnatum à sanctæ memoriæ decessore meo ipse retuleras (sicut testantur annexa) beati Euangelistæ Marci sedem, te coniuente, rursus inuaderet, & fugatis Orthodoxis Episcopis & clericis, sui proculdubio similes ordinaret; pulsoque eo qui illic fuerat regulariter constitutus, captiuam teneret Ecclesiam. Cuius tibi adeò grata persona est, & ministri eius accepti, vt Episcopos & clericos plurimos Orthodoxos nunc Constantinopolim venientes detegaris affligere, & Apocrisarios eius confondere; atque anathematizantem eundem Petrum Chalcedonensis decreta Concilij, & violentam sanctæ memoriæ Timothei sepulturam (sicut ad nos certiores nunc quoque nuncij derulerunt) per Misenum & Vitalem credideris excusandum, nec eum laudare desieris, E & multis effere præconiis; ita vt damnationem ipsius, quam antè retuleras, veram non fuisse iactaris.

Tantum autem perseueras in hominis defensione peruersi, vt quondam Episcopos, nunc verò & honore & communionem priuatos Vitalem atque Misenum, quos ad eius expulsionem specialiter miseramus, sublatis chartis custodiae passus fueris mancipari: & ad processionem, quæ tibi cum hæreticis habetur, exinde productos (sicut coram professione patefactum est) ad hæreticorum tuamque communionem, contempta quæ vel gentium iure seruari debuit legatione, pertraxeris, præmiisque corrueris, & in læsionem beati Apostoli, à cuius sede profecti fuerant, non solùm inefficaces redire feceris, sed etiam impugnatores omnium, quæ fuerant mandata, monstraris. In quorum deceptione tuam nequitiam

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A tiam prodidisti; & ad libellum fratris & Coepiscopi mei Ioannis, qui te grauissimis objectionibus impetiuit, in Apostolica sede secundum canones respondere diffidens, obiecta firmasti.

Felicem quoque Defensorem fidelissimum nobis, necessitate faciente, seriùs subsecutum, indignum tuis censuisti oculis. Eos quoque tecum litteris tuis communicare testatus es, quos constat hæreticos: quid enim sunt aliud, qui post obitum sanctæ memoriæ Timothei ad Ecclesiam sub Petro redeunt, vel qui se ex Catholicis eidem tradiderunt, nisi quòd Petrus ab vniuersa Ecclesia atque à te fuerat iudicatus? Habe ergo cum his quos libenter amplecteris portionem ex sententia præsentis, quam per tuæ tibi direximus Ecclesiæ Defensorem, sacerdotali honore & communionem Catholica, necnon etiam à Fidelium numero segregatus; sublatum tibi nomen & munus ministerij sacerdotalis agnosce, sancti Spiritus iudicio & Apostolica auctoritate damnatus, numquamque anathematis vinculis exuendus.

Calixtus Felix Episcopus sanctæ Ecclesiæ Catholice urbis Romæ subscripsi. Data quinto Kal. Augusti, Venantio viro clarissimo Consule. Simul subscripserunt sexaginta septem Episcopi.] hætenus sententia in Acacium lata. Sed antequam ulterius progrediamur, admonendum, ex eiusmodi recitata epistola, hoc anno sub Consulatu Venantij data, redargui penitentis mendacij quæ leguntur in libro de Romanis Pontificibus sub Felice, vbi dicitur, triennio post damnatum Acacium missos esse legatos Constantinopolim Misenum & Vitalem; cum ante eius damnationem missos esse eosdem legatos, tum ex dicta recitata sententia, tum omnium historicorum testificatione exploratissimum habeatur.

His igitur datis à Felice Papa atque Synodo de damnatione Acacij litteris, mox aliæ scriptæ fuerunt ad omnes Orientales Episcopos, quibus admoniti sunt, vt Acacij communionem vitarent, quem Ecclesia Apostolica sua communicatione iudicasset indignum. Paruerunt Macedones Episcopi, necnon qui præerant Dardaniæ Ecclesiis: testatur id quidem Gelasius Papa in Epistola ad Laurentium, & in ea quam ad Episcopos Dardaniæ scripsit. Sed hic ille nobis modò nodus soluendus: Quomodo postea Euphemius Episcopus Constantinopolitanus tempore Gelasij Felicis successoris ait ad excusationem Acacij, ipsum non fuisse damnatum in Synodo? Patet quidem ex Gelasij epistola^a quæstionis solutio; nempe intellexisse illum de Synodo oecumenica, quam ipse Gelasius tradidit haud fuisse ad damnationem Acacij necessariam: sed & excusat, haud integrum fuisse Felici Orientales vocare Episcopos, quos sciret Acacij communionem pollutos.

DE LITTE-
RIS AD O-
RIENTALES
EPISCOPOS
DATIS.

Scripsit & Sancta Synodus Romæ collecta etiam post latam sententiam in Acacium litteras ad clericos & monachos tum Constantinopoli tum in omni prouincia Bithyniæ consistentes, quibus eos de rebus in Synodo aduersus Acacium gestis admonuit. sic enim se habent, magno Dei beneficio conseruata^b:

^b Fel. epist. 4.
tom. 1. epist.
Rom. Pont.

Sancta Synodus apud beatum Petrum Apostolum congregata vniuersis presbyteris & Archimandritis Orthodoxis Constantinopoli & Bithyniæ consistentibus dilectissimis filiis in Domino salutem.

Olim nobis, atque ab initio sedi Apostolicæ omnium nostrorum principi fides vestra probata est sanctitatis: nec dubitari potest, ita vos veræ in Deum pietatis tenere constantiam, vt etiam discernendi iustos ab impiis, Fideles ab infidelibus, Catholicos ab hæreticis, dono diuini Spiritus habeatis industriam. De quo gloriantes in Domino, etsi nihil esset quod in causa fidei latere nouerimus: tamen ne quis pusillæ fortè sit mentis, pro sollicitudine ministerij per Ezechielem Prophetam^c à Domino specialiter verba dicta proferimus: Quòd si (inquit) speculator gladium viderit venientem, & non insonuerit buccina, & populi se non custodierint, veneritque gladius, & tulerit de eis animam: ille quidem in iniquitate sua captus est, sanguinem verò de manu speculatoris requiram. Videris ecce quæ nos cura constringat, quæ mandata perterreant; & quod cauendum est potius, ne ipsis taceamus aduersis, quàm magis verendum diuinis subiaccere suppliciis; & cum possit cælestis vocis auditu, quisquis se custodierit, sine dubitatione saluari: speculatoris sit grauior reatus, si quemquam taciturnitas eius amiserit.

^c Ezech. 33.

Vnde quæ sint acta, memoramus: Cum Vitalis atque Misenus in nostro iudicio constituti causas mandatæ sibi pro fide legationis exponerent; quoniam astutiores sunt filiis lucis filij tenebrarum, præuicarietates mandatæ sibi legationis, circumueniente magisque opprimente Acacio, sunt reperti: ita vt (quantum famæ mobilitate præcognitum est) consti-

terit

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

terit eos, prædicti contra formam præcepti, prohibitum sui exhibuisse famularum, cum ob hoc specialiter directi fuissent. Vtinam Ecclesia vobis audientibus eum corripere, & Petro Alexandrina vrbe secluso (quem S. Simplicius Papa sæpius poposcerat longinquo exilio relegandum, vt Catholicis Episcopis subueniretur & populis) isti coram vobis inter altaria veneranda non solum Acacio, quod veritum fuit contraria perpetranti, sed iisdem ipsis, ad quos directi fuerant euitandos, se nescientes communicasse dixerunt; nec Catholicis Episcopis & clericis, quos persequebatur Acacius, callida seductione transfatis, subuenire voluerunt. Et cum se vniuersa sicut illis mandata sunt mentirentur egisse; lectis Acacii litteris, quas ipsi detulerant, manifestum est eos sine excusatione vidisse, vnum atque idem Petrum, Acaciumque sentire, qui Petrum à S. Simplicio & ante Episcopatum fuisse damnatum, & ab Episcopatu ipsius retulerat honore propulsum.

Adiectum etiam tunc, cum ista in examinatione tractantur, quod Acacius Ioannem illum Tyriorum Ecclesiæ fecerit præsidere, qui Apamensis à Petro Antiochenæ Ecclesiæ tyranno fuerat Episcopus ordinatus; sed minimè receptus, proprio ordinatore depulso, eandem sedem non timuit occupare: quos tunc hypocrita Acacius ita fecit ab Apostolica sede damnari, vt his etiam Christianorum vocabulum tolleretur, quod gesta apud eum habita manifestant.

His ergo deterioribus compertis, Vitalem atque Miscnum à sacerdotali collegio & sacrosancta communionem suspendimus. Acacium quoque membris Christi perniciosius inhiantem, & per ciuitates atque prouincias vnam de fide Catholica Ecclesiam dissipantem, inter Episcopos sanctos atque inter Christianos iudicauimus non haberi. Qualiter enim fieri poterat, vt sciens tunicam Christi, quam nec crucifigentes eum diuidere ausi sunt, in numero fidelium censeretur? Igitur omnia quæ nobis in timore Dei competunt, cogitantes & præuidentes, ne totiens extinctæ Eutychianæ pestis hærescos, cuius Acacius defensor est & patronus, serpens vt cancer, Christi membra disperderet, cum iam nunc è corpore Ecclesiastico, vt partem putridam, anathematizamus, sententia memorata abscissum, Dominicis eloquiis obsequentes: Si oculus tuus, aut pes tuus scandalizauerit te, abscinde eum, & proiice abs te. Et vt charitas vestra possit agnoscere, venerandas Synodos Nicænam & Ephesinam priorem, atque Chalcedonensem contra Nestorium & Eutychetem impiissimum nos tenere, &c.] his subiecta fuisse videtur rectæ fidei instructio, quæ desideratur in dicta epistola, opera librorum ita decurtata relicta, & adnexa sequentibus, quæ eiusdem esse noscuntur epistolæ, videlicet:

*Mat. 18.

Post illam sententiam, quæ in Acacium perturbatorem totius Orientis Ecclesiæ dicta est, his quoque nunc congregati addicimus * litteris, memoratam subdendo sententiam, quam placuit per Tutum Defensorem Ecclesiæ Acacio dirigere; ne volentes aliqui circūscribere veritatem, malignissimis blandimentis simpliciores quosque seducant. Nam si terra marique Orthodoxis non ponerentur insidiæ, plurimi ex nobis cum eadem Acacii sententia venire potuissent. Vnde nunc causa Antiochenæ Ecclesiæ apud beatum Petrum Apostolum collecti, rursum dilectioni vestræ, more qui apud nos semper obtinuit, properauimus indicare.

MOS VETVS
ROMANÆ
ECCLESIAE.
omnium

Quotiens intra Italiam propter Ecclesiasticas causas, præcipue fidei, colliguntur Domini sacerdotes, consuetudo retinetur, vt successor Præfulum sedis Apostolicæ ex persona eunctorum totius Italiæ sacerdotum, iuxta sollicitudinem sibi Ecclesiarum omnibus * competentem cuncta constituat, qui caput est omnium, Domino ad beatum Petrum Apostolum dicente: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non praualebunt aduersus eam. Quam vocem sequentes trecenti decem & octo sancti Patres apud Nicæam congregati, confirmationem rerum atque auctoritatem sanctæ Romanæ Ecclesiæ detulerunt: quam vtramque vsque ad ætatem nostram successiones omnes, Christi gratiæ præstante, custodiunt. Quod ergo placuit sanctæ Synodo apud beatum Petrum Apostolum (sicut diximus) per Tutum Ecclesiæ Defensorem, & beatissimum vir Felix, caput nostrum, Papa & Archiepiscopus iudicauit, in subditis continetur.] his iuncta fuisse videtur exscripta sententia in Acacium lata, iam superius suo loco à nobis posita: cui hæc subiecerunt:

*Sicut

Sic autem Acacius impietatem pestiferæ damnationis tetendit, vt etiam deiectus insulset, vt scissus sæuire non desinat; & cum omnino extra corpus habeatur, eius tamen membra dilaceret, & de se scriptum esse testetur: Impius cum venerit in profundum marum, contemnit: adiciens deteriora prioribus, persequendo iam mortuos, eius anima grauius

*Prout 18.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A uiter delinquendo, condemnationem secundæ mortis incurrit: qui, Calendione Episcopo sancto (quemadmodum cognouimus) nuper cieceto, Petrum totiens & à se ante damnatum in eius immisit Ecclesiam; ita vt plurimi (si verum est) Catholici cesserint, relictis suis sedibus, sacerdotes, & nostræ proiectæ sint porcis & canibus margaritæ.

Verumtamen neminem terreat, quod damnatus Acacius non quiescat. Elifus est satanas, & tamen operatur. Vicit Christus & vincit, nec adhuc hostis absistit. Et quia certum est nobis, meminisse vos etiam propheticæ lectionis, nec aliquid habere contra confidentia castra formidinis: opportunissimè cohortamur expectantes Dominum, vt (sicut & nos) perseueretis in finem; & sententiam, quam reperitis in subditis, animo constanti retineatis.

Ne quid autem maligni in litteris nostris mutari apud prauissimas mentes, aut aliter interpretari possit: primum clementissimo Principi (sicut oportuit) supplicantes, has eadem litteras nostras ad dilectionem vestram, clerum, plebemque, & amplissimum Senatam direximus, quibus singuli vniuersique subscripsimus, diuinum petentes auxilium, vt vitatis insidiis, hæc ad vos scripta faciat peruenire. *Et alia manu*: Deus vos incolumes custodiat, filij dilectissimi. *Subscriptiones Episcoporum*:

Candidus Tiburtinæ ciuitatis Episcopus Petro Alexandrinæ Ecclesiæ peruasori, & Acacio quondam Ecclesiæ Constantinopolitanæ, necnon etiam Petro Antiocheno ab Episcopatus & Christianorum numero olim iure & merito segregatis, omnibusque sequacibus eorum, sequens auctoritatem sedis Apostolicæ secundum desiderium nostrum iuxta Ecclesiæ statum Catholica deliberatione prolata, anathema dicens, subscripsi. *& quadraginta duo Episcopi similiter subscripserunt.*] hæc tibi de epistola Synodali. Ex hac igitur Candidi Episcopi Tiburtini subscriptione manifestum redditur, non vnum tantum esse in Synodo Romana damnatum Acacium, sed & repetitam damnationem Petri Antiocheni, & Petri Alexandrini Episcoporum hæreticorum, eisdemque sedibus exauctoratos.

Quod verò ad ipsos monachos Constantinopolitanæ Ecclesiæ, ad quos Synodalis epistola data est, spectat: magna quidem Dei prouidentia in his moderandis eluxit, vt compensato certamine, tunc pro defensione Catholicæ veritatis insurgerent monachi, cum eiusdem Ecclesiæ Episcopus faueret hæreticis: sicut contra cum Eutyches Archimandrita vnà cum suis hæresim seminaret, tunc ex aduerso staret Catholicus eiusdem ciuitatis Antistes sanctissimus Flavianus. Perseuerauit & in posterum eiusmodi in monachis vnà cum sancta Romana Ecclesia in fide Catholica defendenda constantia, digna quidem laude: vt planè illud ciuibus decantare licuerit: Nisi reliquisset Dominus semen, & quidem semen verum, *1 Isa. 1.* semen sanctum, quasi Sodoma & quasi Gomorra fuissimus.] Sed de his sæpe dicendum suis locis inferius.

Hæc igitur cum hoc ipso anno, qui secundus Felicis Pontificis numeratur, ex nota Consulatus & aliis signis facta esse, certissimum sit: soluenda illa obiectio est, quam ex Gelasij Papæ epistola quis posset inferre, cum scribens ad Anastasium Imperatorem dicat, triennio ferme laboratum esse cum Acacio, vt emendaret quod deliquisset, antequam Felix in eum sententiam damnationis inferret: cum tamen hic sit secundus Felicis annus. Ad hæc dicendum est, nequaquam triennium illud ad Felicis sedis tempora referendum esse, sed ad numerum illum explendum extrema Simplicij tempora computanda, vt quæ dicta sunt superius acta ab eo esse contra Acacium docent. Testatur id quidem Gelasius de Acacio ab Ecclesia Romana per triennij ferme temporis spatium sæpe præmonito in epistola ad Dardaniam Episcopos data.

Quid autem acciderit cum anathematis litteræ Constantinopolim perlatae sunt, Liberatus Diaconus narrat his verbis: Datis Acacio huiusmodi litteris, eas non suscepit, patrocinio fultus Imperatoris: ita vt cogentur qui eas detulerant, per quemdam ignotum monachum Acemetensem, ipsam chartam damnationis, dum ingrederetur ad celebranda sacra, suspendere in eius pallio, & discedere.] Addit ad hæc Nicephorus, monachos illos monasterij Dij nominati, qui comministri ad hoc opus fuere, ab Acacianis dira passos esse, occisos ex iis aliquos, nonnullos vulneratos, vel custodiis mancipatos: quorum celebris est memoria in tabulis Ecclesiasticis, in quibus monachorum Dij monasterij eiusmodi occasione necatorum gloriosum martyrium innotescit. Porro monasterium Dij dictum fuit ab Archimandrita Dio, qui egregia ibi Constantinopoli claruit sanctitate, cuius meminimus in Notis.

Annal. Eccl. Tom. 6.

L I

Addjt

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.ACACIUS
NOMEN FELICIS
PAPAE DELET.

Addit Nicephorus ex Basilio Cilice veteri historico (cuius meminit Suidas, quem ait fuisse Episcopum Irenopolis) Acacium eò infaniae peruenisse, vt nomen ipsius Felicis Papae è sacro craserit Albo; cum nullus ante eum, quamuis complures haeretici & haeresiarum illi praefuerint ciuitati Episcopi, tantum nefas nec cogitare ausus esset. At cum legis Acacium è sacris Diptychis nomen Felicis Pontificis oblitterasse, in memoriam reuoca Dioscorum Alexandrinum id ipsum aduersus sanctum Leonem Papam, in eum anathema inferendo, tenasse: & considera quales esse consueuerint qui aduersus Romanos Pontifices insurrexerunt. Non id praedecessores Acacii Alexander, Paulus, Chrysostomus, Proclus, & Flavianus Episcopi sanctissimi & laudatissimi aliquando vel in animum inducere, neque antecessores Dioscori Dionysius, Petrus, Alexander, Athanasius vel leui saltem cogitatione tentarunt: immo hos omnes, eorumque similes constat omni reuerentiae & honoris cultu persecutos esse Romanos Episcopos: aduersus quos dumtaxat cornua crexisse eiusmodi cornutas bestias illis similes, quas Ioannes sapè in visu prauidit. His sese iungant socios Nouatores, eorumque vestigia sectentur, tantis ducibus gloriantes, eandem à Domino cum illis accepturi in fine mercedem.

2 Apoc. 12.
13. 17.

Sed quid insuper contemptor Acacius? Addit Liberatus, numquam cessasse sacra peragere anathematis licet vinculis alligatum. Et quid sibi non licere, inconcessumve existimat esse, qui semel castra Fidelium deserens, ad inimicos se contulit transfuga? Et quid diabolo suadenti negabit haeticus, qui eius impulsu vallum transfiliit pietatis? Et quomodo humilis acquiescet mandatis saluberrimis imperantis, qui ei se subdidit seruus, qui est Rex super omnes filios superbiae? At leuiores haec visa sunt ciuentae bestiae, quae pro nihilo duxit praecipuas sedes & totius Orientis metropoles haeticis tradidisse, cum & Orthodoxos omnes quos sciret Episcopos ab Ecclesiis suis expellens ac fugans, eandem nefariis hominibus dederit, quos tum haesis infamaret, tum vitae turpitudine damnaret.

CATHOLICI
ORIENTALES
EPISCOPI
AB ACACIO
DEPOSITI.

Sic igitur auctum est malum, & ruina latius patuit, cum post collatas Patriarchales sedes possidendas immo dissipandas haeticis, etiam in alias praecipuas Orientalis Orbis Ecclesias, pulsus pastoribus Orthodoxis, induxerit latrones & fures, atque ad hoc tantum in ouile ouium, vt perderent atque mactarent, immiserit. Audi de his Gelasij Papae querelas, & lacrymas intueri nec post plura annorum spatia deterfas vel exiccatas, sed vberiori scaturigine iterum atque iterum erumpentes pro mensura excrecentis in Ecclesiae fata malorum alluione torrentis: ista enim ipse deplorat in epistola ad Episcopos Dardaniae scripta, cum in eundem Acacium ait: Qua denique per totum Orientem Synodo, eiectionis Orthodoxis nullo crimine maculatis, prauos quosque & criminibus inuolutos sua prouisione suppedit? Qua Synodo tot aliena priuilegia nefandus populator inuasit? Sed libri non sufficerent, si tragœdias eius, quas per Ecclesias totius Orientis exercuit, sigillatim describere moliamur. An illud ipsius argumentum nobis aestimant opponendum, quod facinora sua in Imperialem nisus est iactare personam? Cur igitur quando voluit, obstitit Basilisco tyranno, certè haetico vehementer infesto? & inferius de iisdem agens, sic exaggerat:

6 Tom. 1. epist.
Rom. Pont.
epist. 11.QUANTA
MALA ACACIUS
PERPETRARIT.

Quasi verò tantum in Alexandrini Perri communionem Acacius praeparator extiterit; & non in omnibus quos vel fecit, depulsis Catholicis Pontificibus tamquam tyrannis, Ecclesiis quibuslibet praeponi, vel taliter praepositis peruersa communionem permixtus est, qui hoc ipso secundum canones fuerant ab Ecclesiastica comunione pellendi, quod se passi sunt successores viuis sacerdotibus adhiberi. Quis autem non perspiciat Christianus, quod Catholicis Pontificibus propria sede deiectionis, non nisi haeretici potuerint introduci? Quibus tamen cunctis vel auctor fuit Acacius subrogandis, vel subrogatis communicator accessit, his utique qui à communionem haeticorum nullatenus discrepabant. Cur igitur vel cum haec fieri videret Acacius, non sicut sub Basilisco iam fecerat, ad Apostolicam sedem referre curauit; vt si solus ipse non poterat, iunctis cum eadem consiliis atque tractatibus, apud Imperatorem quae religioni competere, allegarent? Nam si basiliscus (vt dictum est) tyrannus & haeticus scriptis Apostolicae sedis vehementer infractus est, & à pluribus reuocatus excessibus: quanto magis legitimus Imperator, qui se Catholicum videri volebat, potuit cum Apostolica sede cunctorum quoque Pontificum moderata suggestionem mitigari, praecipue cum eiusdem Acacii esset specialis fautor & amator, qui litteris suis tam ipsum Acacium, quam sanctae memoriae Papam Simplicium magnis laudibus extulisset; doceretur quod haeticis constantissime restitisset? Cur tanto tempore Acacius inter ista conticuit; nisi quia praepedi-ri volebat vltatenus quae desiderabat expleri? haec & alia Gelasius in detestationem Acacii.

Porro

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A Porro pulsi ex Oriente Episcopi Orthodoxi, magno suorum luctu, hinc inde dispersi sunt apud Occidentales, vbi fides Catholica illibata magis seruarietur & illaesa inter barbaros Erulos, quam in Oriente, vbi tum Episcopi, tum Imperator atque ei parentes dominarentur haeretici. Qui autem pulsi ex Aegypto, vel aliunde à Petro Mogo, vel ab Orientalibus Ecclesiis à Petro Cnapho se contulerunt Constantinopolim apud Imperatorem de passis contumeliis conquesturi, ibi dirioribus eos poenis afflicti contigit. Nam de his haec Liberatus summatim narrat: Porro Petrus de propriis ciuitatibus proprios expulit sacerdotes, ex quibus nonnulli apud Constantinopolim persecutionem grauissimam pertulerunt.

* Liberat. Diac.
Bren. c. 18.

Scandalizabat autem Imperator & illos, qui à parte Nephali Abbatis erant, & qui circa Ioannem Episcopum Eguminum, & Praepositum monasterij Diochon: & agens contra Ioannem, praeposituram ei abstulit, & eam tradidit monasterio Abbatis Amonis. Sed permanens in Episcopatu, scribens Acacio quia esset Synodi communicator, & fallens Alexandrinos, quia non communicaret Synodo: ita vt quidam communicatorum eius clerici, monachi, & laici, cognoscentes eius fallaciam, separauerunt se ab eius communionem: & extra collectas facientes non passi sunt nomini eius communicare, & eorum qui post Episcopatum habuerunt Alexandrinum, eò quod nomen Petri haberent in Diptychis.] sed subobscura sunt haec ex mendis (vt puto) in codicem illapsis, quae tamen ex his quae dicuntur inferius fient clariora. Porro etsi alia prouinciae horum occasione dire concussa sunt: Aegyptus tamen grauius exagitata est: cum enim proni sint ad rixas ipsa natura, addita verò impietate, redditi sunt penitus intolerabiles: haesum enim est, animos, quos semel occupauerint, efferrare, & homines reddere penitus inhumanos. Sed Euagrius audiamus, qui ait:

* Acuminum
TVRBAE
ORIENTALES
VNDI-
QUE AVCTAE.

C Itaque cum schisma Alexandrinae Ecclesiae exardesceret, Petrus quibusdam Episcopis & monasteriorum Praepositis persuasit, vt cum ipso communicarent, Leonisque etiam de fide decisionem & Acta Concilij Chalcedonensis reicerent: atque eos qui libros Dioscori & Timothei non reciperent, damnauit: quinetiam alios plurimos, cum illis idem persuadere non posset, suis ipsorum monasteriis exturbauit.] Quod igitur idem Petrus inuasor Ecclesiae Alexandrinae omnia per vim & metum agens, ciuitatem illam atque vniuersam Aegyptum in magnum discrimen adduxisset, vt iam bello ciuili inter se confingerent, mutuoque se conficerent haeretici ac Orthodoxi; Nephalius, qui his occurrere conatus est, quomodo in discrimen adductus sit, idem qui supra Euagrius ita narrat: His de causis Nephalius Constantinopolim profectus, quid factum sit, nunciat Zenoni: Qui animo propterea conturbatus, Cosmam vnum ex satellitum numero eò mittit, qui quidem grauissimis minis coargueret Petrum, quod tum contra litteras Zenonis de concordia scriptas fecisset, tum sua asperitate grauem seditionem excitasset. At cum nihil Cosmae succederet ex sententia, praeterquam quod monachi expulsi eius opera, suis ipsorum monasteriis essent restituti, ad Imperatorem reuertitur. Quare Imperator mittit rursus Arsenium Aegypti Praesidem, & militum praesidiariorum Praefectum: qui vna cum Nephali Alexandriam profectus, de concordia inter eos constituenda verba facit. At cum illis non posset persuadere, nonnullos eorum mittit Constantinopolim: & quamquam multa verba coram ipso Zenone de Concilio Chalcedonensi fiebant, nihil tamen de eo conclusum: quandoquidem Zeno neutiquam illi omnino assensit.] haec Euagrius.

* Euagr. lib. 3.
cap. 22.
TVMVLTVS
ALEXAN-
DRINI.* Euagr. lib. 3.
cap. 22.

Interea autem Felix Romanus Pontifex cum videret res adeò in Oriente esse turbatas, vt nulla penitus spes foret Ioannem Episcopum Alexandrinum in suam sedem restitui posse: eundem Antistitem confessorem Nolanam in Campania nobili praefecit Ecclesiae. testatur id quidem Liberatus Diaconus, vbi ait: Ioannes verò Talaida habens Episcopi dignitatem remansit Romae: cui Papa Nolanam dedit Ecclesiam, quae est in Campania regione; in qua plurimos residens annos, in pace defunctus est.] At de rebus gestis hoc anno à Felice Romano Pontifice satis.

IOANNES
CREATUS
NOLANVS
EPISC.
* Liberat. Diac.
Brenuar. c. 18.

Sed succedunt lacrymae lacrymis, & mæror mærori coniungitur ex persecutione Vandalica in Ecclesia Africana maioribus in dies accessionibus aucta, & nouis semper praetextibus restaurata. Meminisse hic lector debet (vt posteriora prioribus coniungamus) anno superiori promulgatum à Rege Vandalorum edictum de Synodo colligenda Africanorum omnium Orthodoxorum Episcoporum, in qua Orthodoxi cum Arianis de fide Catholica disputarent; praescriptaque sunt ad certamen ineundum anni huius Kalendae Februariae, vt relata à Victore Acta restatur, & ipsius Regis Hunerici edictum, quod datum ibi dicitur.

* Victor de per-
secut. VVan-
dal. lib. 7.

dicitur anno octauo regni ipsius; quem quidem sub Consulibus anni huius incidere, ex Marcellino discas in Chronico: vt planè intelligas omnia suo reddi tempori; atque cognoscas etiam, res gestas sub anno septimo Hunerici, concinnè superiori anno esse relatas. His de tempore confirmatis, quænam præcesserint hoc anno publicum à Rege indictum Conuentum, ex eodem auctore hic sunt describenda, quæ sic se habent:

Cum ignis iam persecutionis accenderetur, & flamma infestantis vbique Regis arderet: ostendit Deus noster quoddam miraculum per seruum suum fidelem Eugenium, quod præterire non debeo. Fuit in eadem ciuitate, id est, Carthagine, quidam cæcus ciuibus ciuitatiq; notissimus, nomine Felix. hic visitatur à Domino, prædicaturq; ei noctu per visum (dies enim Epiphaniarum illucescebat) Vade ad seruum meum Eugenium Episcopum, & dices ei, quia ego te ad illum dixi. Et illa hora, qua benedicit fontem, vt baptizentur accedentes ad fidem, continget oculos tuos, & aperientur, & videbis lumen. Qui tã visione conuolutus, putans se (quomodo asolet) deludi per somnium, fugere noluit cæcus: sed cum iterum mergeretur in somnos, similiter vt ad Eugenium pergeret, compellitur. Rursum negligit; tertioq; f. sinanter & grauius increpatur. Excitat puerum, qui ei solitus erat manum porrigere. Pergit veloci agilitate ad Fausti basilicam, orat: veniens cum ingentibus lacrymis, suggerit cuidam diacono, nomine Peregrino, vt cum Episcopo nunciaret, indicans se habere aliquod secreti genus intimandum.

EUGENIUS ILLUMINAT CAECUM.

* vigeretur

* visionis quomodo illuminatus sit caecus.

* manante

* Ioan. 12.

EX MIRACULO OSTENSA VERITAS FIDELI.

* p sal. 2.

Audiens Episcopus iussit hominem introire. iam enim ob festiuitatem celebritatis hymni nocturni per totam ecclesiam, canente populo, concrepabant. Indicat cæcus Antistiti ordinem visitationis suæ; dicitq; illi: Non te dimittam, nisi mihi, sicut à Domino iussus es, reddideris oculos meos. Cui Eugenius sanctus: Recede à me, frater: peccator sum, & indignus, & super omnes homines delinquens, vt pote qui in hæc tempora seruatus sum. Ille autem tenens genua eius, aliud non dicebat, nisi illud quod iam dixerat: Sicut iussus est, recede mihi oculos meos. Attendens quoque Eugenius inuerecundam credulitatem, & quia iam tempus vigeat, pergit cum eo, comitante officio clericorum, ad fontem: Vbi fixis genibus cum ingenti gemitu, pulsans singultibus cælum, crispantem benedixit alueum fontis: & cum completa surrexit oratione, ita cæco respondit: iam tibi dixi, frater Felix, peccator homo ego sum: sed qui te visitare dignatus est, præstet tibi secundum fidem tuam, & aperiat oculos tuos. Simulq; vexillo Crucis consignante oculos eius, statim cæcus visum, Domino reddente, recepit. Quem secum, quousque vniuersi baptizarentur, ibi detinuit ob hoc, ne tanto miraculo populus excitatus virum contereret, qui receperat lumen.

Fit postea manifestum Ecclesie vniuersæ. Procedit ad altare cum Eugenio, sicut moris, qui fuerat cæcus, suæ salutis oblationem Domino redditurus: quam Episcopus accipiens, altari imposuit. Fit strepitus, gaudio metante, irreuocabilis populorū. statim nuncius pergit ad tyrannum. Rapitur Felix: inquitur ab eo quid factum sit, qualiterq; receperit lumen. Dicit illi ex ordine totum. Dicuntq; Arianorum Episcopi: Hoc Eugenius per maleficia fecit. Et quia oppressi consulatione, non poterant nubilare, eò quod Felix vniuersæ ciuitati manifestus esset & notus: tamen volebant eum, si fas esset, necare, quemadmodum Iudæi suscitatum Lazarum cupiebant occidere. hæc Victor de cæco per Eugenium Orthodoxum Carthaginensem Episcopum diuinitus illuminato.

Quis non sentiat diuino consilio, antequam de fide iniretur cum aduersariis inditus conflictus id factum esse ad veritatem fidei Catholice confirmandam? vt sciretur à piorum parte stare Deum, qui per fidelem Antistitem talia inconcessa naturæ signa ederet; sicq; absque alia disceptatione satis superq; exploratum redderetur, quænam Deo probata esset Catholica fides, illudq; inquit tyranni consilium cassum penitus & irritum redderetur, quo (vt vidimus) anno superiori in exilium duci iusserat qui in Africa erant doctiores Episcopi, vt qui relictis essent ad Conuentum huiusmodi celebrandum, vt minus periti dantes manus, causa caderent, & sic de fide Catholica impietas Ariana trophæa victoriæ exaltaret. Sed (quod scriptum est) qui habitat in cælis iridebit eos, & Dominus subsannabit eos. iam ante certamen Dei potentia victi sunt aduersarij, & vera religio tanto totius populi plausu deprostrata perfidia triumphauit, atque cum illa vniuersa simul Ecclesia, quæ eidem vt Catholico communicabat, atque communicatura est in æternum, cum eadem sit vnius corporis omnium membrorum conditio, dum capiti inhærere noscuntur; vnde vel hoc vno potissimum signo Orthodoxi ab hæreticis distinguantur.

Verum quod diaboli moris est, non cedere superatum, sed maiori audacia post casum redin-

A redintegrare certamen; instant vnà cum barbaro tyranno Episcopi Ariani, vt iam propinquante indicta ad disputandum die, confererent cum Catholicis Episcopis manus. Non refugiunt nostri, sed expectant parati. Quæ autem inter eos transacta fuerint, idem victor ita describit: Appropinquabat iam futurus dies ille calumniosus Kal. Februariarum ab eodem statutus. Conueniunt non solum vniuersæ Africæ, verum etiam insularum multarum Episcopi afflictione & mærore confecti. Fit silentium diebus multis, quousque peritos quosque & doctissimos viros exinde separaret, calumniis appositis, encandos (præter alios anno præterito exilio separatos.) Nam vnum ex ipso choro doctorum, nomine Lætum, strenuum atque doctissimum virum, post diurnos carceris squalores incendio concremauit, æstimans tali exemplo timorem incutiens reliquos elisurum.

ORTHODOXI MALE HABITI.

LÆTUS EPISCOP. MARTYR.

Tandem venit ad disputationis conflictum, ad locum scilicet, quem delegerant aduersarij. Euitantes igitur nostri vociferationis tumultus, ne fortè postmodum Ariani dicerent, quod eos nostrorum oppressit multitudo: eligunt de se nostri, qui pro omnibus respõdeant, decem. Collocat sibi Cyrila (erat hic princeps omnium Arianorum Antistitem) cum suis satellitibus in loco excelso superbissimum thronum, astantibus nostris. Dixeruntq; nostri Episcopi: Illa est semper grata Collatio, vbi superba non dominatur elatio, sed ex consensu communi venit, vt Cognitoribus decernentibus, partibus agentibus, quod verum est, agnoscat. Nunc qui erit Cognitor? qui examinatus? vel libra iustitiæ, vt bene prolata confirmet, & præuè assumpta refellat?

* Cyrila stantibus

Et cum talia & alia dicerentur, Notarius Regis respondit Patriarcha Cyrila dixit Legatur nobis, quo concedente istud sibi nomen Cyrila assumpsit. Et exinde strepitum concitantes, calumniari aduersarij coeperunt. Et quia hoc nostri petierant, vt saltem si examinare non licebat, prudenti multitudini vel spectare liceret: iubentur vniuersi filij Catholice Ecclesie, qui aderant, centenis fustibus tundi.] deesse quidem in textu nonnulla noscuntur, quibus significaretur, negaram esse Catholicis præsentiam Iudicis Cognitoris: sed instantibus iisdem, vt saltem populo interesset liceret, nec id concessum, immo (vt vidisti) iussi sunt qui aderant fustibus verberari. Sed pergit Victor:

AFFLIGN- TVR ORTHODOXI.

Tunc clamare coepit beatus Eugenius: Videat Deus vim quam patimur: cognoscat afflictionem persecutionum, quam à persecutoribus suslinemus. Conuersiq; nostri Cyrila dixerunt: Propone quod disponis. Cyrila dixit: Nescio Latine. Nostri Episcopi dixerunt: Semper te Latine esse locutum, manifestò nouimus; modò excusare non debes, præsertim quia tu huius rei incendium suscitasti. At videns Catholicos Episcopos ad conflictum magis fuisse paratos, omnino audientiam diuersis cauillationibus declinauit. Quod antè nostri prouidentes, libellum de fide conscripserant, satis decenter, sufficienterq; conscriptum, dicentes: Si nostram fidem cognoscere desideratis, hæc est veritas quam tenemus, &c.] subiicitur à Victore oblatus tunc libellus fidei, cuius est exordium: Regali imperio, fidei Catholice, quam tenemus, præcipimur reddere rationem, &c.]

LIBELLVS EUGENII, NON VICTORIS.

Cui quidem libello perperam inditus eiusmodi titulus reperitur: Victoris Episcopi Vtriusq; de Catholica fide liber.] eam namque inscriptionem ex nomine auctoris commentarij illius puto additam: nam à Gennadio idem ipse libellus Eugenio tribuitur, cum de ipso ait: Eugenius Carthaginis Africa ciuitatis Episcopus admonitus ab Hunerico VVandalorum Rege, Catholice fidei expositionem, & maximè verbi Homoulij proprietatem differere cum consensu omnium Africæ, Mauritanie, & Sardinie, atque Corsicæ Episcoporum & confessorum, qui in Catholica permanerunt fide, composuit librum fidei non solum sanctarum Scripturarum sententiis, sed & Patrum testimoniis communitum, & per collegas confessionis suæ porrexit.] hæc Gennadius. verum apud Victorem idem fidei libellus minime integer reperitur: quæ enim desunt, habes in Bibliotheca S S. Patrum tomo 4. vbi integre cusus habetur. Quæ autem hæc secuta sint, idem victor narrare pergit his verbis:

* Victor de persecut Wandali lib. 3. ARIANI TV- MULTIVAN- TVR.

Cum noster libellus legeretur oblatus, veritatis lumen nequaquam sufferre cæcis oculis potuerunt, insanientes vocibus inferendis, grauiusq; ferentes, quare nos nomine nostro, Catholicos, dixerimus. statimq; mentientes suggerunt Regi de nobis, eò quod strepitum fecerimus, audientiam fugientes. Qui eadem hora accensus, & credens mendacio, festinauit facere quod volebat. Et iam conscriptum habens decretum, & occultè cum eodem decreto per diuersas prouincias suos homines dirigens, Episcopis Carthagine positis, vna die, vniuersæ Africæ ecclesias clausit, vniuersamq; substantiam Episcoporum & ecclesiarum suis Episcopis munere condonauit. Nesciens quoque quid loqueretur, neque de quibus

affirmabat, legem quam dudum Christiani Imperatores nostri contra eos & contra alios A haereticos pro honorificentia Ecclesiae Catholicae promulgauerant, aduersum nos illi proponere non erubuerunt, addentes multa de suis, sicut placuit tyrannicae potestati. Haec est enim series datae & propositae legis:

HUNERICI EDICTVM CONTRA CATHOLICOS.

Rex Hunericus Vandalorum & Alanorum vniuersis populis Regno nostro subiectis. Triumphalis maiestatis & regiae probatur esse virtutis, mala in auctores consilia retorqueret. Quisquis enim aliquid prauitatis inuenerit, sibi imputet quod incurrit. In qua re nutum diuini iudicii clementia nostra secuta est, quod quibusque personis, prout eorum facta meruerint, seu bona, seu forte talibus contraria dum facit expendi, simul etiam prouenit compensari. Itaque his prouocantibus, qui praerceptionem inelytae recordationis patris nostri vel mansuetudinis nostrae crediderint esse temendam, censuram seueritatis assumimus.

innotescere.

Auctoritatibus enim cunctis populis fecimus innotesci, vt in sortibus Vandalorum nullos conuentus Homouiani sacerdotes assumerent, nec aliquid mysteriorum (quae magis polluant) sibi vendicarent. Quod cum videremus esse neglectum, & plurimos esse repertos dicentes se integram regulam fidei tenere; postmodum vniuersos constat fuisse commonitos, spatio temporis prorogato mensium . . . nouaeque contentions, si quid ab eorum proposito posset optari, vt ad Kalendas Februarias anni octauo regni nostri sine metu aliquo conuenirent.

MULTAMEN TITVR HVNERICVS.

Qui dum huc ad Carthaginensem confluere ciuitatem, post moram temporis praestituti, aliam quoque dilationem aliquantum dierum dedisse cognoscimus. Et dum se conuictui paratos astruerent, primo die a venerabilibus Episcopis nostris eis videtur esse propositum, vt Homouian, sicut admoniti erant, ex diuinis Scripturis proprie approbarent, aut certe quod a mille & qui id excurrunt Pontificibus de toto Orbe in Ariminensi Concilio, C vel apud Seleuciam amputatum est, praedamnant: Quod nequaquam facere voluerunt, vniuersa ad seditionem per se concitati populi reuocantes. Quinimmo & secunda die, dum eis mandarem, vt de eadem fide (sicuti propositum fuerat) responderent: hoc euidenter assumpsere temeritate transacta, vt seditione & clamoribus omnia perturbantes, ad conflictum facerent minimè perueniri.

* nos retinere EVBENTVR CLAVDI ECCLIAE OMNES CATHOLICORVM.

Quibus hoc * prouocantes statuimus vt eorum ecclesiae clauderentur, hac illis conditione praescripta, vt tamdiu essent clausae, quamdiu mallet propositum peruenire*, quod ea obstinatione facere noluerunt, quam prauis videntur assumpsisse consiliis. Adco in hoc est necessarium ac iustissimum retorquere, quod ipsarum legum continentia demonstratur, quas inductis secum in errorem Imperatoribus diuersis, tunc contigit promulgari; quarum illud videtur tenere conceptio, Vt nulla super exceptis institutionis suae Antistibus ecclesia D

*

patuisset, nulli liceret alios aut conuictus * agere, aut exercere conuentus, nec ecclesias aut in urbibus, aut in quibusdam paruissimis locis penitus obtinere, neque construere: sed praesumpta Fisci viribus * iungerentur; sed etiam & eorum patrimonia Ecclesiae suae fidei sociata suis Antistibus prouenissent: nec commemorare quaecumque loca talibus licentia patuisset, sed extorres omnibus urbibus redderentur & locis, nec baptismatis omnino haberent aliquam facultatem, aut forte de religione disputarent, & nullam ordinandi haberent licentiam siue Episcopos, siue presbyteros, vel alios quos ad clerum pertinere contingeret, proposita seueritate vindictae; vt tam hi qui se paterentur huiusmodi honores accipere, quam etiam ipsi ordinatores denis libris auri singuli multarentur, eo adiecto, vt nullus eis locus esset vel aditus supplicandi, sed etiam si qua specialia meruissent, minimè E

* de proprio

praeualerent; & si in hac pernicie perdurarent, & de populo * ablati, in exilium sub prosecutione idonea mitterentur.

CONTRA HAERETICOS LEGES LAETAE CONVERTVNTVR ADVERSVS CATHOLICOS.

In populos quoque praefati Imperatores similiter fauientes, quod eis nec donandi libertas, nec testandi, aut capiendi vel ab aliis derelictum, penitus subiaceret, non fidei commissi nomine, non legati, non donationis, aut relictionis quae mortis causa appellatur, vel quolibet codicillo, aliisve forsitan scripturis: ita vt etiam qui suis Palatiis militarent, condemnationi grauissimae pro dignitatis merito facerent subiectos, vt omni honoris priuilegio spoliati, infamiam incurrerent, & publico crimini huiusmodi personae se cognoscerent esse subiectos: Officialibus etiam Iudicum diuersorum triginta argenti pondo poena proposita: quam si quinque vicibus in errore perdurantibus contigisset inferre, tum demum tales conuicti, atque subiugati verberibus, in exilium mitterentur.

Deinde codices vniuersos sacerdotum, quos persequerentur, praeeperunt ignibus tradidi: Quod

A Quod de libris huiusmodi, quibus sibi nominis illius errorē persuasit iniquitas, praecipimus faciendum. Haec enim (vt dictum est) pro singulis quibusque personis illi obseruanda praecerant, vt Illustres singillatim auri pondo quinquagena darent, Spectabiles auri pondo quadragena, Senatores auri pondo tricena, populares auri pondo vicena, sacerdotales auri pondo tricena, Decuriones auri pondo quina, Negotiatores auri pondo quina, plebcij auri pondo quina, Circumcelliones auri pondo dena: Et si qui forte in hac pernicie permanerent, confiscatis omnibus rebus suis, exilio multarentur. Ordines autem ciuitatum, sed & procuratores, & conductores possessionū tali poena videbantur affligere, vt si forte tales celare detegerentur, & minimè publicassent, & retentos iudicio non facerent praesentari, ipsi tenerentur ad poenam: Conductoribus etiam regalium praediorum hac multa proposita, vt quantum domui Regiae inferrent, tantum etiam Fisco poenae nomine cogentur exsoluere. Id generaliter in omnibus conductoribus, vel possessoribus, qui in eadem superstitione crediderint perdurandum, constituerunt obseruari. Iudicibus etiam, qui huic rei instantissime non imminabant, poena proscritionis & sanguinis supplicium poneretur: sed & de primatibus Officiorum tres numero punirentur, aliis viginti librarum auri condemnatione multandis.

DE ALIIS POENIS CONTRA HAERETICOS OLIM STATVTIS.

Quare his necesse est constitutionibus obligari Homouianos omnes, quos huiusmodi malae persuasionis constat tenuisse & tenere materiam: quos ab omnibus supradictis abstinere decreuimus in prosecutione venturis per ordines cunctarum urbium: sed etiam Iudices, qui superioribus neglectis dira supplicia diuersis non intulisse monstrantur, omnes supradictae fidei Homouian erroribus implicatos, quae cuncto praedamnata est Concilio tantorum numero sacerdotum, vniuersis rebus praedictis & contractibus praecipimus abstinere, quod nihil sibi nouerint esse permissum. Sed vniuersos similis poena maneat & astringat, si ad veram religionem, quam veneramus & colimus, intra diem Kalendarum Iuniarum anni octauo regni nostri conuersi non fuerint. Ad diem autem praestitutum eadem pietas nostra constituit, vt praedamnatis errorum indulgentia non negetur, & obstinatos animos supplicia digna coerceant. Qui autem in eodem errore permanerint, seu domus nostrae occupati militia, seu forsitan diuersis titulis necessitatibusque praepositi, pro gradibus suis distarum superius multarum illationes cogantur excipere, nihil valituris quae forsitan per subreptionem quemquam talium contigit promereri. In priuatos etiam, vel cuiuscumque gradus & loci personas, hoc nostra promulgatio praecipit obseruandum, quod circa tales supradictis legibus videbatur expressum, vt poenae congruae subderentur. Iudices autem prouinciarum quod statutum est negligentes exequi, superiori poena, quae talibus est praescripta, constituumus obligandos.

RETORQUET LEGES LAETAE CONTRA ARIANOS IN CATHOLICOS.

Veris autem maiestatis diuinae cultoribus, id est, sacerdotibus nostris ecclesias vniuersas, vel totius cleri nominis supradicti quibuscumque terris & regionibus constitutas, quae, propitia Diuinitate, Imperij nostri regimine possidentur, vna cum rebus quae ad easdem pertinent, hoc decreto statuimus debere proficere; non dubitantes plus alimoniae inopum proficere, quod sacrosanctis Pontificibus nostris collatum est. Hanc igitur legem e fonte iustitiae prodeuntem, cunctis praecipimus innotescere; quatenus nullus sibi ignotum esse, quod conceptum est, possit obrendere. Optamus vos bene valere. Data sub die sexto Kalendas Martij, Carthagine.] haecenus edictum, quod quidem satis intelligitur diu ante Conuentum Episcoporum fuisse conscriptum: haud enim paucorum dierum potuit esse opus, cunctas promulgatas in haereticos ab Orthodoxis Imperatoribus leges inuenire, legere, ex eisdemque poenas inflictas in haereticos, aduersus Catholicos retorquere: vt plane verum esse experimento noscatur, antequam conuenirent vtriusque partis Episcopi, eam fuisse in Catholicos legem scriptam, quam velamento illo, quod in disputatione defecissent, vel tumultuati essent in dicta Collatione, voluit obumbrari.

Sed quid acciderit in singulis locis, in quibus per vniuersam Africam Hunerico subiectam eiusmodi fuit promulgatum edictum, in Actis passionis septem martyrum, quae ad finem librorum Victoris habentur apposita, haec leguntur: Post modicum quoque temporis, vniuersas simul ecclesias, praedictis * venerabilibus portis, caementis ingentibus claudi mandauit. Vniuersa namque monasteria virorum, vel puellarum sanctarum, Gentibus, id est, Mauris cum habitatoribus donare praecipit: vnus fuit omnibus ciuitatus, vnus pro Christo moriendi integer & plenus affectus. Paria currebant flumina lacrymarum, quia permiserat Dominus * cibari eos pane lacrymarum, & potari eos in lacrymis mensurarum, aut forsitan sine mensura. Et si reperta est exiens de arca * inhians cadaueribus mortuis * Genef. 8.

SVIS SACERDOTIB. REX DAT CUNCTA ORTHODOXORVM.

DIRA PERSECVTIO VBIQUE ORTHODOXORVM. * praclusis dicatis.

* p. 1. 79. Genef. 8. pars

pars aliqua pereuntium coruorum, maior est tamen in nomine Trinitatis numerus felicium A columbarum. Quanti nobiles & optimi viri, ampli & lati cœspitis domini, terram cum cœlo commutauerunt, & simul corpus cum substantia tradiderunt: atque delicatæ & nobilissimæ feminæ, contra verecundiam naturæ, spectante vulgo, virgis cœsæ, variisque tormentis cruciatæ, victricia trophæa portarunt? Quanti infantuli irridentes edicta feralia, antè mundum contempserunt, quàm illecebrosam eius semitam introirent? &c.] hæc ibi.

Sed redeamus ad sanctos Episcopos, quos inter dracones Carthagine agentes reliquimus. Victor enim his verbis lugubrem tragediam profecutus, sic ait: Post hæc edicta feralia veneno toxicato transfusa, iubet Hunericus cunctos Episcopos qui Carthagine fuerant congregati, quorum iam ecclesias, domos, & substantiam ceperat, in hospitiiis quibus erant expoliati, & expoliatos foras muros propelli: non animal, non seruus, non mutanda quæ ferebant vestimenta penitus dimittuntur: addens adhuc, vt nullus B quempiam illorum hospitio reciperet, aut alimoniam præstaret: qui autem hoc miserationis causa facere tentasset, cum vniuersa domo sua incendio cremaretur. Sapienter tunc etiam proiecti Episcopi fecerunt, vt licet mendicantes, exinde non abirent: quia si recederent, non tantum violenter omnino reuocarentur, sed & mentirentur eos, sicut mentiti sunt, fugisse conflictum; maximè quia vbi reuenterentur, iam nequaquam fuerat, ecclesiis, substantia, vel domibus occupatis.

Dum ergo gementes in circuitu murorum nudo sub aère iacerent, factum est vt Rex impius in piscinas exisset. Cui vniuersi occurrere maluerunt, dicentes: Vt quid taliter affligimur? pro quibus malis fortè commissis ita perpetimur? Si ad disputationem congregati sumus, quare expoliati? quare traducimur? quare differimur, & sine ecclesiis & domibus nostris foras ciuitatem fame & nuditate laborantes, mediis stercoribus volutamur? Quos ille C toruis oculis aspiciens, priusquam suggestionem eorum audisset, iussit super eos cum fessoribus equos dimitti, vt tali violentia possent non solum conteri, verum etiam necari. Quorum tunc multi contriti sunt, & præcipuè senes & infirmi. Tunc deinde iubentur ad quemdam locum, qui dicitur Aedes Memoriam, illi viri Dei occurrere, fraudem sibi nescientes apertam. Vbi cum venissent, charta eis ostenditur inuoluta: diciturque illis ista subtilitate serpentis: Dominus noster Rex Hunericus, licet doleat quod fueritis contemptores, & adhuc eius voluntati obedire tardetis, vt eius efficiamini religionis, cuius est ipse: nunc tamen bonum de vobis cogitauit. Si iuraueritis ita, vt quod ista charta continet, faciatis; dimittit vos ecclesiis & domibus vestris.

Ad quod vniuersi Episcopi responderunt: Semper dicimus, & diximus, & dicturi sumus: Christiani sumus, Episcopi sumus, Apostolicam fidem vnam & veram tenemus. D Factoque post confessionem fidei silentio modico, illi qui à Rege fuerant destinati festinabant extorquere Episcopis sacramentum. Tunc beati viri Hortulanus & Florentinianus Episcopi pro omnibus & cum omnibus dixerunt: Numquid animalia nos irrationabilia sumus, vt nescientes quid charta contineat, facile aut temerè iuremus? Accelerauerunt quoque illi à Rege destinati scripturæ eius propalare tenorem, qui huiusmodi sermonibus fuerat coloratus. sic enim calumniosa series continebat: Iurate, si post obitum domini nostri Regis, eius filium Hildericum desideratis esse Regem: vel si nullus vestrum ad regiones transmarinas epistolas dirigit: Quia si sacramentum huius rei dederitis, restituet vos ecclesiis vestris.

Cogitauit tunc multorum pia simplicitas, etiam contra prohibitionem diuinam sacramentum dare, ne Dei populus in posterum diceret, quod vitio sacerdotum, qui iurare noluerunt, non fuerint ecclesiæ restituta. Alij quoque astutiores Episcopi sentientes dolum E fraudis, nequaquam iurare voluerunt, dicentes prohibitum fuisse Euangelica auctoritate, ipso Domino dicente: Non iurabis in toto.] Diu sanè penesque multos inualuit ista sententia, quod prohibente Domino verbis illis, Non iurabis omnino] prohibitum esset vnicuique Christiano iurare. verum adiunctis iis quæ Dominus dicit per Hieremiam: Iurabis in veritate, in iudicio, & in iustitia] licitum esse iurare, Catholica Ecclesia docuit. sed de his pluribus suo loco. Pergit Victor:

Quibus ministri Regis: Secedant in parte (inquiunt) qui iurare disponunt. Qui cum secederent, Notariis scribentibus quis quid diceret, & ex qua ciuitate fuisset, exceptum est. Similiter factum est de illis qui minimè iurauerunt. Statimque pars vtraque custodiis mancipatur. Post verò fraus, quæ celabatur, apparuit. Iurantibus dictum est: Quare contra

Victor de persecut. VVandal. lib. 3. EPISCOPI ORTHODOXI QUAM MALE HABITI.

CONVENIENTES ORTHODOXI EPISCOPI REGIAM PROTRITI.

TENTATREX NOVA ARTE EPISCOPOS.

Mat. 5.

Hier. 4. 22. q. 1. per tot.

HUNERICVS IN OMNES PERPIDVS.

A contra præceptum Euangelij iurare voluistis? Iussit Rex vt ciuitates atque ecclesias vestras numquam videatis; sed relegati, colonatus iure ad excolendum agros accipiatis: ira tamen, vt non psallatis, neque oretis, aut ad legendum codicem in manibus gestetis, non baptizetis, neque ordinetis, aut aliquem reconciliare præsumatis. Similiter non iurantibus ait: Quia regnum filij domini nostri non opratis; idcirco iurare noluistis: ob quam causam iussi estis in Corsicanam insulam relegari, vt ligna profutura nauibus dominicis incidatis.] hæc Victor, hucusque profecutus de Episcopis Carthagine ad Collationem congregatis historiam; illosque relinquens, ad persecutionem quam in aliis Africae prouinciis mox post promulgatum edictum Orthodoxi sunt passi, stylum conuertit. At nos non relinquamus hunc celebrem sanctissimorum Antistitum confessorum Conuentum.

Exhorruisti, lector, simulque compassus es, vbi tot venerandos Episcopos confessores B barbaricæ feritati truculentissimi Regis subiaccere conspexisti, cum furentibus Arianis in mansuetissimos sacerdotes dirè sæuendi est permessa potestas. Quibus illud Dominicum iure fuerit exprobrandum: Hæc est hora vestra & potestas tenebrarum] cum mutandæ sint vices, & tempus affuturum, cum videntes impij turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperatæ salutis, dicentes intra se, poenitentiam agentes, & præ angustia spiritus gementes: Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum, & in similitudinem improperij: Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam, & finem illorum sine honore: Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos fors illorum est.]

Quæ autem post hæc ita exagitatis apud Carthaginem contigerit sanctis Episcopis, dolemus à Victore prætermittam: nisi æquius sit existimare iniuria temporis ea ex codice excidisse, sicut & alia plura vel decurtata, vel saltem mendosa reperiuntur. Constat quidem nullam penitus apud eum mentionem haberi de sancto Vindemiali Episcopo, hoc tempore martyrio illustrato, notissimo martyre, vniuerso Catholico Orbi conspicuo ex publicis Ecclesiæ Catholicæ monumentis. De Ruffiniano præterea profugo ex prouincia Bizacena, & in Sicilia vitam anachoreticam excolente, noto ex Actis sancti Fulgentij, nulla prorsus est apud victorem mentio: vt planè acciderit vt idem Victor rerum scribendarum copia nimium exuberante victus fuerit: quod & ipse liberaliter ingenueque fatetur. Quamobrem quæ ex sacris martyrum passionibus de his Gregorius Turonensis in lucem prodidit, hic describamus.

Agens enim Gregorius de eadem persecutione VVandalica sub Hunerico excitata, ex alia planè quàm Victoris historia ista narrat: Legimus (inquit) quorundam ex ipsis martyrum D passionibus: ex quibus quædam replicanda sunt, vt ad ea quæ spondimus, veniamus. Igitur Cyrola falsò vocatus Episcopus, hæreticorum tunc maximus vocabatur assertor. Cumque ad persequendum Christianos Rex per diuersa transmitteret, S. Eugenium Episcopum virum inenarrabili sanctitate, qui tunc ferebatur magnæ esse prudentiæ, in suburbano ciuitatis suæ reperit persecutor: quem ita violenter rapuit, vt nec ad hortandum gregem Christi vllum abire permitteret. Ille verò cum se videret abduci, epistolam ciuibus pro custodienda fide Catholica hoc modo transmisit:

Dilectissimis & in Christi amore dulcissimis filiis & filiabus Ecclesiæ mihi à Deo commissæ, Eugenius Episcopus.

Regalis emanauit auctoritas, & pro exercenda fide Catholica, edicto nos è Carthagine venire præcepit. Et ideo ne abiens à vobis, Ecclesiam Dei in ambiguo, hoc est, in suspensio dimitterem, aut oues Christi non verus pastor silentio relinquerem: necessarium duxi has pro me vicarias vestræ dirigere sanctitati: In quibus non sine lacrymis peto, hortor, moneo, & satis abundeque obtestor per Dei maiestatem, & per tremendum iudicij diem, atque aduentus Christi terribilem claritatem, vt fixius teneatis Catholicam fidem, asserentes Filium Patri esse æqualem, & Spiritum sanctum eandem habere cum Patre & Filio deitatem. Seruate itaque vnici baptismatis gratiam, custodientes chrisimatis vnctionem. Nemo post aquam reuertatur ad aquam renatus ex aqua: nutu enim Dei sal in aqua conficitur; sed si in aquam redactum fuerit, omnis species eius confestim euacuatur. Vnde non immeritò Dominus in Euangelio ait: Si sal infatuatum fuerit, in quo salietur? Et vti que hoc est infatuari, velle secundo condiri, cum semel factum sufficiat. Nam audistis Christum dicentem: Qui semel lotus est, non habet necessitatem iterum lauandi. Ideoque fratres, & filij, filiaque; meæ in Domino, non vos contristet absentia mea, quin Catholicæ disciplina

Luca 22.

Sapient. 5.

Martyrol. Ro. die 2. Maij.

Greg. Thron. hist. Franc. lib. 2. c. 3. EVGENIUS DVCI TVR INTRA CARthaginem MITTENDVS IN EXILIUM

abire EVGENI EPISTOLA AD SVOS CARTHAGINENSES.

HORTATVR VT CAVEANT REBAPTIZATIONEM. Mat. 9. Mar. 9. Luca 14. Ioan. 13.

plinae inhæreatis. Ego vos nec longinquitate aliqua obliuiscor, nec morte à vobis diuellor. **A**

^a Philip. 1.
VT PER-
STENT IN
FIDE ADMO-
NET.

Scitote quia quocumque me fecerint diuidi agone, mecum est palma. Si ad exiliū abie-
ro; beati Ioannis Euangelistæ exemplum habeo. Si ad mortis exitium: Viuere ^a mihi Chri-
stus est, mori lucrum. Si rediero, fratres, implebit Deus desiderium vestrum. Attamen suffi-
cit modò, quòd vobis non tacui: Monui, instruxi quomodo potui: ideoque immunis sum à
sanguine omnium pereuntium: & scio quia aduersus eos legentur litteræ istæ ante tribunal
Christi, cum venerit reddere unicuique secundum opera sua. Si reuersus fuero, fratres, vide-
bo vos in hac vita: si non reuersus fuero, videbo vos in futura. Dico tamen vobis, Valetè,
orate pro nobis, & ieiunate: quia ieiunium & elemosyna semper Dominum ad misericor-
diam deflexerunt. Mementote esse scriptum in Euangelio ^b: Nolite timere eos qui occidunt
corpus, animam autem non possunt occidere: Timete autem eum, qui postquam occiderit,
habet potestatem & animam & corpus perdere & mittere in gehennam.] hucusque Euge-
nij sanctissimi confessoris epistola cursim & furtim præ angustia tēporis & loci conscripta,
cum iam ex tyranni sententia esset in exilium deportandus. Verum multa antea præcesse-
runt, quæ Victoris volumen non habet; qui (vt ipse testatur) relictis antequam in exilium
ire iuberentur, Episcopis, ad enarrandas clades, quæ ex Regis edicto tunc inferebantur Ec-
clesiis, orationem conuertit. Porro ex Gregorio referemus, quæ in Victore desiderantur: quæ
quidem esse germana, germanitas recitatae epistolæ satis indicare posse videtur. Gennadius
enim meminit istiusmodi S. Eugenij epistolarum, vbi ait: Epistolas veluti commonitorias fi-
dei, & vnius facti & conseruandi baptismatis omnibus suis quasi pastor dereliquit.] Sed
quænam epistolam istam præcesserint, audi Gregorium, qui ait:

Tractus itaque S. Eugenius ad Regem, cum illo Arianorum Episcopo pro fide Catho-
lica decertauit. Cumque eum de sanctæ Trinitatis mysterio potentissimè deuicisset, & insu-
per multas per eum virtutes Christus ostenderet: in maiorem insaniam idem Episcopus, in-
uidia inflammante, succenditur. Erant enim tunc temporis cum S. Eugenio viri prudentissi-
mi atque sanctissimi, Vindemialis & Longinus Episcopi, pares gradu, virtute non impares:
nam S. Vindemialis eo tempore ferebatur mortuum suscitasse: Longinus autem multis in-
firmis salutem tribuit. Eugenius quoque non solum visibilem oculorum cæcitatem, sed
etiam mentium depellebat.] Horum gloriam æmulatus idem Arianorum Antistes, ne vel
hac ex parte inferior appareret, quod virtute perficere non daretur, subdola arte facere cogi-
tauit. quid autem egerit, audi Gregorium, dum subdit:

DE VINDE-
MIALE ET
LONGINO
EPISCOPIS.

CYROLA
STROPHAM
STROPHAM
SI MIRACVLI

Quod cernens ille nequam Arianorum Episcopus, nempe *Cyrola*, vocatum ad se quem-
dam hominem ab illo quo ipse viuebat errore deceptum, ait: Non patior, quòd hi Episcopi
multa in populo signa depromant, illosque cuncti, me neglecto, sequantur. Acquiesce nunc **D**
his quæ præcipio: & acceptis quinquaginta aureis, sede in platea, per quam nobis est transi-
tus; & manum super clausos oculos ponens, me præeunte cum reliquis, exclama magna vir-
tute, dicens: Te, beatissime *Cyrola* nostræ religionis Antistes, deprecor, vt respiciens mani-
festes gloriam ac virtutem tuam, vt oculos meos aperiens, merear lucem videre, quam per-
didi. Qui iussa complens, residensque in platea, transente hæretico cū sanctis Dei: iste qui
Deum irridere cogitabat, exclamat magna virtute dicens: Audi me, beatissime *Cyrola*: audi
me, sancte sacerdos Dei: respice cæcitatem meam: Experiar ego medicamenta, quæ sæpè cæ-
ci reliqui à te meruerunt, quæ leprosi experti sunt, quæ ipsi etiam mortui persenserunt: Ad-
iuuro te per istam virtutem quam habes, vt mihi desideratam restituas lucem, quia graui sum
cæcitate percussus.

QUI VIDE-
BAT, CAECA-
TVR AB A-
RIANO
EPISCOPO.

Veritatem enim nesciens, verum dicebat, quia cæcauerat eum cupiditas, & virtutem Dei **E**
omnipotentis irridere per pecuniam æstimabat. Tunc hæreticorum Episcopus paululum
se diuertit, quasi in virtute triumphaturus, elatus vanitate atque superbia, posuit manum
suam super oculos eius, dicens: Secundum fidem nostram, qua rectè Deum credimus, ape-
riantur oculi tui. Et mox vt in hoc nefas erupit, risus mutatur in planctum, & dolus Epi-
scopi est patefactus in publico. Nam tantus dolor oculos miseri illius inuasit, vt eos digi-
tis vix comprimeret, ne creparent. Denique miser clamare coepit, ac dicere: Væ mihi mise-
ro, quia seductus sum ab inimico legis diuinæ. Væ mihi, qui Deum per pecuniam irridere
volui, & quinquaginta aureos accepi, vt hoc facinus perpetrarem. Ad Episcopum autem
aiebat: Ecce aurum tuum; redde lumen meum, quod dolo tuo perdidisti. Vosque rogo, glo-
riosissimi Christiani, ne despiciatis miserum, sed velociter succurrite percuncti. Verè enim
cognoui quia Deus non irridetur.

^a Galat. 6.
Mar. 9.

Tunc

A Tunc sancti, Dei misericordia moti: Si (inquiunt) credis, omnia possibilia sunt credenti.
At ille clamabat voce magna: Qui non crediderit Christum Filium Dei & Spiritum san-
ctum æqualem habere substantiam atque deitatem cum Deo Patre, hodie quæ ego perfero,
patietur. Et adiecit: Credo Deum Patrem omnipotentem, Credo Filium Dei Christum
Iesum æqualem Patri, Credo Spiritum sanctum Patri & Filio consubstantialem atque co-
æternum. Hæc illi audientes, & se inuicem amore mutuo præuenientes, oritur inter eos san-
cta contentio, quis oculis eius signum beatæ Crucis imponeret: Vindemialis verò ac Lon-
ginus Eugenium; ille autem econtra eos exorat, vt manus imponerent cæco. Quod cum fe-
cissent, & manus suas super caput eius tenerent: sanctus Eugenius Crucem super oculos
cæci faciens, ait: In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti veri Dei, quem trinum in vna
æqualitate atque omnipotentia confitemur, aperiantur oculi tui. Et statim ablato dolore, ad
pristinam rediit sanitatem, Manifestissimè autem patuit per huius cæcitatē, qualiter hæreti-
corū Episcopus oculos cordium misero assertionis suæ velabat amictu, ne veram lucē illi li-
ceret fidei oculis contemplari. O miserum, qui non ingressus per ianuam, id est, Christum,
qui est ianua vera, lupus magis gregis, quàm custos effectus est; & pacem fidei, quam in cre-
dentium cordibus debuerat accendere, prauitate cordis sui conabatur extinguere. Sancti
verò Dei alia signa in populo multa fecerunt, & erat vox vna populi dicentis: Verus Deus
Pater, verus Deus Filius, verus Deus Spiritus sanctus vna fide colendus, vno timore me-
tuendus, eodemque honore venerandus: nam quæ *Cyrola* asserit, falsa esse cunctis est mani-
festum.] hæc quidem tunc illi: ex quibus æquè irrideas & sibilis insecteris recentiorum quo-
que hæreticorum strophas in miraculis affectandis, cum pariter & ipsi Dei virtute delusi, vi-
tam adimunt viuenti, dum videri volunt reuocasse ad vitam fingentem se mortuum. sed de
his suo tempore. Iam verò quæ post hæc Hunericus in sanctos admisit Episcopos, oratio
Gregorij ita profequitur.

EUGENIUS
ILLUMINAT
CAECVM.

Videns autem (inquit) Hunericus Rex assertiones suas per sanctorum fidem gloriosam ra-
liter denudari, nec erigi sectam erroris, sed potius destrui, fraudemque Pontificis sui in hoc
scelere fuisse detectam; sanctos Dei post multa tormenta, post aculeos, post flammam, post
vngulas, iussit interfici. Beatum verò Eugenium decollari iussit, sub ea specie, vt si in ea hora
qua ensis super ceruicem eius incumbere non reuerteretur ad hæreticorum sectam, non
occideretur, ne eum pro martyre excolerent Christiani; sed exilio damnaretur. Quod ita fa-
ctum esse, manifestum est. Nam cum imminente morte interrogatus fuisset, si mori pro fide
Catholicâ destinaret; respondit: Hæc est enim sempiterna vita, pro iustitia mori. Tunc sus-
penso gladio, apud Albigensem Galliarum urbem exilio deportatus est, vbi & finem vitæ
præsentis fecit.] hæc Gregorius. Verum quæ tradit de sancti Eugenij exilio in Gallias, sub
successore Hunerici confingerunt, vt suo loco dicturi sumus: hoc autem tempore non in Gal-
lias, sed in eremum Tripolitanae prouinciæ relegatum, Victor tradit inferius, vbi quænam
passus ibi S. Eugenius fuerit, narrat.

Sic igitur barbari furentis animus, ex sanctorum Eugenij & Vindemialis virtutibus ma-
gis magisque exsuciatus, mox iubet omnes illos Carthagine congregatos sanctos Episco-
pos, gloriosissimos confessores, martyres designatos, ciues Sanctorū, domesticos Dei, mundi
exules, cæli incolas in exilium deportari; quòd illis triumphus gloriæ, præmium vitæ, iter ad
cælum, atque regni corona fuit: Ceterum non vna de omnibus fuit sententia Hunerici, licet
vnum eius prauæ mentis fuerit institutum, nimirum, vt omnes (si possent) præuaricari com-
pelleret asperis, vel emolliret, flecteretque lenitate. Hinc itaque accidit, vt in insulam Corsi-
cam ad opus nauium alios relegauerit, in deserta alios Africæ, alios verò in amœniora loca
proxima suis, quibus præerant Episcopi, ciuitatibus: Eugenium verò in eremum Tripolita-
nae prouinciæ relegauit, vbi Præfectus erat Antonius quidam sanctissimus Arianus, vt ab eo
cogeretur durissima pati. Qui quidem vbi illuc deferendum se vidit tradi militibus, eam
quam ex Gregorio recitauimus epistolam ad suos Carthaginenses conscripsit. Ceterum li-
cet ipse in desertum locum longè abductus esset, haud tamen cessauit suis Carthaginensibus
prodesse, alias commonitorias (vt dictum est ex Gennadio) scribens epistolas. At quid vni-
uersæ Ecclesiæ Catholicæ insuper scripto præstitit, idem Gennadius testatur his verbis: ^a Al-
tercationes quoque, quas cum Arianorum Præsidibus per internuncios habuit, conscripsit,
& relegendas per Maiorem domus Hunerico transmisit; similiter & preces pro quiete Chri-
stianorum eidem veluti Apologias obtulit.] hæc Gennadius. De alio autem eiusdem Euge-
nij exilio in Gallias, atque eius obitu, suo loco dicturi sumus.

^a Gennadius de
Scrip. Ecc. c. 97

Porro

DE FAVSTO
EPISCOPO.

Porro sicut exemplo Eugenij demonstratum est, non omnes Episcopos Africae relegatos in Corsicam insulam esse; ita etiam ex his quae habentur in Actis S. Fulgentij Episcopi liquet nonnullos haud longius amandatos: in eis enim haec leguntur: Fuit autem tunc temporis Episcopus quidam laudabiliter praedicandus, nomine Faustus, qui pro fide Catholica non longe a cathedra sua iussus fuerat relegari. De multis enim sacerdotibus hoc Hunericj tyranni astuta malignitas ordinauerat, vt iuxta patriam propriam peregrinationis incommodum sustinentes, ad negandum Deum facile flecterentur. In eodem proinde loco, vbi relegatus tenebatur, monasterium sibi construxerat; in quo spiritualiter viuens, apud omnes Christianos venerabilis habebatur. Ad hunc ergo S. Fulgentius (quippe ei notissimus) alacriter venit, ei que secretum cordis sui fideliter indicauit, &c.] narrat enim quomodo apud eum idem S. Fulgentius vitam monasticam exercuit, atque tandem ad regimen Ruspensis Ecclesiae vocatus est. At de exilibus haec tenentur.

Greg. Thyon.
hist. Franc. lib.
2. c. 3.
DE S. VIN-
DEMIALE
EPISCOPO
ET MART.
Rom. 8.

Prosequamur iam modò quae de eadem VVandalica sub Hunerico persecutione Gregorius recenset his verbis: Sanctum verò Vindemiale gladio percussus praecipit, quod & implerum est in hoc certamine. Octavianus verò Archidiaconus & multa millia virorum ac mulierum hanc fidem asserentium interempta atque debilitata sunt. Sed pro amore gloriae nihil erant haec supplicia confessoribus sanctis, qui in paucis vexati, in multis bene se nouerunt disponendos, iuxta illud Apostoli: Quia non sunt condignae passionis huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelatur in Sanctis. Multi tunc errantes a fide, accipientes diuitias, inseruiunt se doloribus multis. Infelix autem quidam Episcopus, nomine Reuocatus, eo tempore est reuocatus a fide Catholica.] haec de his Gregorius ex passionibus quas legit Sanctorum, vt ipse testatur exordio narrationis.

Isidor. histor.
Wandal.
LAETVS
EP. SCOPVS
LEPTENSIS
MARTYR.

Præter illos a Victore sub hac persecutione recensitos martyres, alij etiam (vt dictum est) passi reperiuntur: Nam & Isidorus meminit Laeti Episcopi Leptensis hoc tempore sub Hunerico martyrio coronati: qui & miranda haec de ipsius praestantia addit, post centum ferme annos Iustinianum Imperatorem fuisse ab eodem martyre excitatum, vt exercitum ad recuperandam Africam mitteret: nam ei omnia dextera euentura pollicitus est: quod quidem vt ab eodem insigni martyre Laeto fuerat praenunciatum, euenit. Haec de praecelsis matribus a Victore praetermissis, & quidem insignibus: vt probè intelligas ipsum haud omnia profectum, vel scias codicem trium librorum ab ipso scriptorum haud integrum reperiri, sed plura in eo desiderari.

Victor de per-
secut. VVand.
dal. lib. 3.

Iam verò quae reliqua sunt anni huius persecutionis VVandalicae, Victore praenotio, profequamur, qui ait: Addidit itaque bestia illa, sanguinem sitiens innocentum, Episcopis necdum adhuc in exilium directis, per vniuersas Africanæ terrae prouincias vno tempore tortores crudelissimos destinari: vt nulla remansisset domus & locus, vbi non fuisset ciuius & iustus; vt nulli ætati, nulli parceretur sexui, nisi illis qui coram succumberent voluntati. Hos sustibus, illos suspendio, alios ignibus concremabant. Mulieres & praecipue nobiles contra iura naturae nudas omnino in facie publica cruciabant. Ex quibus vnam nostram Dionysiam cursim ac breuiter nominabo. Cum viderent eam non solum audacem, sed etiam matronis ceteris pulchriorem, ipsam primò nisi sunt sustibus expoliata aptare. Quae cum peteret, diceretque de Domino suo secura: Qualiter libet cruciate, verecunda tamen membra nolite nudare: amplius illi magis furentes, celsiori loco vestimentis exutam consistunt, spectaculum eam omnibus facientes. Quae inter ictus virgarum, dum riuuli sanguinis toto iam corpore fluitarent, libera voce dicebat: Ministri diaboli, quod ad opprobrium meum facere computatis, ipsa est laus mea. Et quia erat Scripturarum diuinarum scientia plena, arctata poenis, & ipsa iam martyr, alios ad martyrium confortabat. Quae suo sancto exemplo vniuersam suam patriam liberauit.

FEMINAE
OPPROBRIIS
ET TORMEN-
TIS CRUCIATAE.

DE MARTY-
RIO MAIO-
RICI FILII
DIONYSIAE

Quae cum suum vnicum filium, admodum adhuc teneræ ætatis & delicatum, timore poenarum formidolosum conspiceret, verberans eum nutibus oculorum, & increpans auctoritate materna ita confortauit, vt matre multo fortior redderetur. Cui inter crudelia verbera constituto, ita dicebat: Memento fili mi, quia in nomine Trinitatis in matre Catholica baptizati sumus: non perdamus indumentum nostrae salutis; ne veniens inuicator, vestem non inueniat nuptialem, & dicat ministris: Mittite in tenebras exteriores, vbi erit fletus oculorum, & stridor dentium. Illa poena timenda est, quae numquam finitur: illa desideranda vita, quae semper habetur. Talibus itaque filium solidans verbis, velociter martyrem fecit. Venerabilis verò adolescens, Maioricus nomine, in certamine confes-

Lucæ 13.

A confessionis spiritum reddens, cursum palmiferum consummavit. Amplexansque illa hostiam suam, quantis potuit vocibus Domino gratias agens, ad gaudium spei futuræ in sua domo maluit sepelire; vt quotiens super sepulchrum eius Trinitati preces effundit, alienam se a filio numquam esse confidat. Quanti igitur per eam in illa ciuitate (vt fati sumus) acquisiti sunt Deo, longum est enarrare. Nam & eius germana, nomine Datura, atque Leontia filia S. Germani Episcopi, cognatusque Daturæ venerabilis Emelius medicus, religiosus quoque Tertius Trinitatis confessione praclarus, vel Sibidensis Bonifacius quanta pertulerint, qualibusque cruciatibus euisceratae, vel euiscerati sint, qui valet ex ordine dicat.

SERVVS TV-
BVRBITA-
NVS DI RE
VEXATVS.

Seruus quoque Tuburbitanae ciuitatis maioris generosus & nobilis vir pro Christo quas pertulit, quis explicet poenas? Qui post caedes innumerabilium fustium, trochleis frequentibus eleuatus, dum tota præ vrbis penderet, nunc in sublime se tollente ictu celeri, dimissis iterum cannabinis, super silices platearum pondere corporis veniens, vt lapis super lapides corruerat. Sed & sæpius tractum, & lapidibus acutissimis defricatum, & cutibus separatis, pelles corporis lateribus dorsoque videres & ventre pendere. Iste iam temporibus Genserici non valde dissimilia pertulerat, ne amici cuiusdam sui secreta nudaret: quanto magis nunc, vt suae fidei sacramenta muniret? Et si hominis gratiae fideliter exhibuit fidem; quantum debet illi, qui redditurus est pro fide mercedem?

In ciuitate verò Culusitana non valeo quae gesta sunt nunciare: quia & ipsam quantitatem martyrum, vel etiam confessorum, impossibile est homini supputare. Vbi quaedam matrona autrix sui nominis Victoria, dum in conspectu vulgi continuato suspensio cremaretur, a marito iam perditio, filijs praesentibus, taliter rogabatur: Quid pateris, coniunx? Si me despicias, vel horum, quos genuisti, miserere impia paruulorum: Quare obliuisceris veteri tui, & pro nihilo ducis quos cum gemitu peperisti? Vbi sunt foedera coniugalis amoris? Vbi societatis vincula, quae inter nos dudum honestatis iure tabulae conscriptae fecerunt? Respice, quaeso, filios ac maritum, & regiae iussionis implere festina praecipit, vt & imminetia adhuc tormenta lucreris, simul & mihi doneris, & liberis nostris. Sed illa nec filiorum fletus, nec serpentis audiens blandimenta, affectum multo altius eleuans è terra, mundum cum suis desiderijs contemnebat: Quam cum in continuatione supplicij vultis humeris, etiam qui cruciabant conspicerent emortuam, deposuerunt prorsus omni parte exanimem. Quae postea retulit, quamdam sibi virginem astitisse, atque terigisse membra singula, & illico fuisse sanatam.

VICTORIAN
CVIVSITA-
NAE CER-
TAMEN.

Qualiter autem Adumentinae ciuitatis ciuem Victorianum tunc Proconsulem Carthaginis praedicem, nescio, deficientibus verbis: quo in Africae partibus nullus ditior fuit, qui etiam apud impium Regem pro rebus semper sibi commissis fidelissimus habebatur. Mandatur ei a Rege familiariter, diciturque quod eum habiturus esset pra omnibus, si eius praeccepto faciliem accommodasset assensum. Sed ille vir Dei missis ad se tale dedit cum fiducia magna responsum: Securus de Deo & Christo Domino meo, dico quae Regi dicatis: subigat ignibus, adigat bestijs, excruciet generibus omnium tormentorum. si consenserò, frustra sim in Ecclesia Catholica baptizatus: Nam si haec praesens vita sola fuisset, & aliam, quae vera est, non speraremus æternam; nec ita fecissem ad modicum atque temporaliter gloriari, & ingratus existere qui suam fidem mihi contulit creditori. Ad quod tyrannus excitatus, quantorum temporum, & quantis cum afflixerit poenis, humanus sermo non poterit explicare. Qui tripudians in Domino, feliciterque consummans martyrialem coronam accepit.

DE VICTO-
RIANO A-
ADUMENTI-
NO.

E Apud Tambaiensem quoque ciuitatem gesta quis queat certamina martyrum explicare? Vbi duo germani Aquisregiensis ciuitatis sibi securi de Domino inuicem iurauerunt, & rogauerunt tortores, vt vna poena parique supplicio torquerentur. Et dum primo suspensio, molibus lapidum pedibus alligatis, rota die penderent, vnus illorum petiuit se deponi, & sibi inducias dari: cui frater alius metuens ne fidem negaret, de suspensio clamabat: Noli, noli frater: non ita iurauimus Christo. Accusabo te, cum ante thronum eius terribilem venerimus, quia super corpus eius & sanguinem iurauimus, vt pro eo inuicem patiamur. Ista dicens & alia multa, confortauit germanum ad proelium passionis. Qui clamans ingenti voce dicebat: Adigite supplicij quibus vultis, & poenis Christianos arctate crudelibus: quod frater meus facturus est, hoc etiam ego. Quantis iam laminis ignitis adusti sunt, qualibus ungulis exarati, quibus cruciatibus torti, ipsa res docet, & quod eos ipsi tortores a sua facie proiecerunt dicentes: Istos imitatur vniuersus populus, vt

DVO GER-
MANI A-
QUISREGI-
ENSES MAR-
TYRES.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

nullus ad nostram religionem penitus conuertatur, & præcipue quia nulli liuores, nulla A
pœnarum vestigia in eis penitus videbantur.

In Typasensi verò quod gestum est Mauritaniæ Maioris ciuitate, ad laudem Dei insinua-
re festinemus. Dum suæ ciuitati Arianum Episcopum ex Notario Cyrillam * ad perdendas
animas ordinatum vidissent: omnis simul ciuitas euectione nauali de proximo confugit,
relictis paucissimis qui aditum non inuenerant nauigandi: Quos Arianorum Episcopus
primò blandimentis, postea minis compellere cœpit, vt eos faceret Arianos: sed fortes in
Domino non solum suadentis insaniam irriserunt, verum etiam publicè mysteria diuina in
domo vna congregati celebrare cœperunt. Quod ille cognoscens, relationem occultè Car-
thaginem aduersus eos direxit. Quæ cum regi innotuisset, Comitem quemdam cum ira-
cundia dirigens, præcepit, vt in medio foro, congregata illuc omni prouincia, linguas eis &
manus dexterarum radicitus abscinderet. Quod cum factum fuisset; Spiritu sancto præstante, B
ita locuti sunt, & loquuntur, quomodo antea loquebantur. Sed si quis incredulus esse vo-
luerit, pergat nunc Constantinopolim, & ibi reperiet vnū de illis subdiaconum Reparatum
sermones politos sine vlla offensione loquentem: ob quam causam venerabilis nimium
in Palatio Zenonis Imperatoris habetur, & præcipue Regina mira cum reuerentia venerat-
ur.] Intelligis ex his, lector, Victorem ipsum eiusmodi scripsisse historiam, adhuc viuente
Zenone Augusto.

Quod ad huiusmodi adeò ingens, totoque Orbe vulgatum miraculum pertinet: summa
prouidentia factum est eius qui facit mirabilia solus, vt cum diuinitas Filij sui impugnare-
tur in Africa, adeò vt qui lingua eam defendere potuissent, extra prouinciam in insulas &
alia loca fuerint relegati; eandem sine linguis, sed sublimioribus vocibus, tuba cælesti, di-
uino præconio, Spiritus sancti tonitruo, quo etiam aduersarijs timor incuteretur & tremor, C
voluerit non in Africa solum, sed vbique terrarum audiri: vt planè dicere verè licuerit:]
Non hominum, sed Dei voces.] & illud occinere: Altissimus dedit vocem suam:] & :
Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia] cum sine humana lingua ab homi-
nibus in sui nominis confessione ipsa veritas proferretur lingua cælesti eiusdem quidem ge-
neris cum illis, quæ super singulos qui conuenerant, dum compleri essent dies Penteco-
stes, linguæ dispersitæ tamquam ignis cælitus missæ sunt. Vt illud propheticum vsurpare
licuerit: Dominus locutus est: quis non prophetabit?] cum admirando modo intonuit
de cælo Dominus, & Altissimus dedit vocem suam: cuius sono tinnirent audientium au-
res, non eorum dumtaxat qui eodem vixerunt tempore, sed & qui hoc nostro sæculo sunt
Christiani (nisi instar aspidis surdæ obturent aures) si velint possint audire Dei vocem, te-
stantis apud illos esse Catholicam fidem, quos testificatione sua ipse Deus significauit esse D
Catholicos. At quamnam fidem sectari se antea illi professi sunt? Audisti nuper eorum-
dem Episcopos in publica Collatione, publico dato libello, esse professos, sequi se fidem
illam, quam Romana profiteretur Ecclesia, quam & professi sunt esse caput omnium Ec-
clesiarum.

Porrò rem tantam non vni vel alteri, sed vnus prouinciæ omnibus qui remanserant Ca-
tholicis diuinitus impertitam, nec vna die, vel mense, annoue, sed vno fermè sæculo, vsque
ad obitum scilicet illorum omnium qui talia passi sunt, patefactam, neque vna in ciuitate,
vel prouincia Africæ, sed etiam in transmarinis regionibus, in quas illi dispersi sunt, præ-
dicatam, voluit Deus etiam summæ auctoritatis scriptoribus reddi posteris omni ex parte
testatam. Etenim non solum Victor idemque gloria confessionis illustris, qui istæ omnia
oculis vidit & manibus contrectauit, posteris commendauit: sed & Imperatoriæ quo-
que sanctionis testificatione res tanta meruit celebrari. Audi diuini operis dignum præconem,
Iustinianum inquam ipsum Imperatorem, qui in constitutione à se edita de Officio
Præfetti Prætorio Africæ ista ait: Vidimus (inquit) venerabiles viros, qui abscissis radicitus
linguis, pœnas suas miserabiliter loquebantur.]

Accipe alium rursus de visu testem, doctissimum virum Aeneam Gazæum, qui his
temporibus clauit Platonicus philosophus, de quo & paulo inferius dicturi sumus: hic
enim ad calcem disputationis elucubratiſſimæ de animarum immortalitate, & corpo-
rum resurrectione, in dialogo qui inscribitur Theophrastus, ista habet, cum per dialo-
gismum Axithæus sic ad Theophrastum: Quod autem heri, & quidem paulo antè factum
est, id (opinor) ipse quoque vidisti. THEOPHRASTVS: Quid id est, cedo? AXI-
THÆVS: Magnam Libyam dura præmi tyrannide. Ac quoniam tyrannis huma-
nitatem

MIRACV-
LVM A PLV-
RIBVS AS-
SERVIM.Habetur in
Bibliothec.
sancti tom. 9.
AENEAE
GAZÆI TE-
STIFICATIO
DE LOQVEN-
TIBVS SINE
LINGVIS.CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

Anitatem siue benignitatem & sanam atque veram de rebus sententiam haud admittit; sã-
ne tyrannus criminis in loco ducit, eorum qui ipsius imperio subsunt, pietatem; iubeque
illud tam præclarum & bonū dogma sacerdotes abnegare; iis qui non obtemperant (prohi-
scelus!) caram Deo linguam excindit, Terei illius, de quo scriptum est in fabulis, exem-
plum imitatus; qui cum vim virgini fecisset, & accusationem sceleris declinare studeret,
linguam execut. At virgo peplo facinus intexuit, & exponit arte, cum natura, vt loquere-
tur non daret. Illi verò, de quibus nobis est oratio, nec peplo opus habent; sed ipsius natura
conditorem implorant, qui recentiore eis naturam die tertia post largitur, non dato qui-
dem alterius linguæ, sed facultatis sine lingua articulatè quàm vniquam antea quod vel-
lent eloquendi munere. Ego verò putabam fieri non posse, vt tibiçen carens tibijs, artis suæ
specimen vllum daret; itemque citharæodus destitutus cithara musicam artem eam
B exereret.

At nouum hoc spectaculum cogit me sententiã illam mutare, nihilque earum quæ
videntur rerum fixum ac firmum existimare, si quidem id Deus loco suo mouere velit. Ipse
ego vos viros vidi, & loquentes audiui; & vocem adeò articulatam esse posse miratus sum.
Instrumentum vocis inquirebam, & auribus non credens, oculis iudicandi munus remisi:
atque ore aperto, linguam totam radicitus euulsam vidi, ac stupefactus mirabar, non sanè
quo pacto vocem conformarent, sed quo modo conseruati essent. Atque hoc ipsum etiam
imperiti cuiusque ad credendum duritiem emolliet, ac doceret, verum ne sit quod dici-
mus, corpora collapsa resurgere.] hæc Aeneas Gazensis, qui (vt diximus) hoc Zenonis tem-
pore claruit, non ab Aenea Troiano ita denominatus, sed à viro diuino Aenea Gazensi
Episcopo, quæ subrogatum Irenioni Antistiti, & præcessisse Porphyriū virum sanctissimum
C Gazensem Episcopum, quæ dicta sunt superiori tomo in rebus gestis eiusdem Porphyrij de-
clarant. Quæ præterea miranda his fermè diebus in Syria accidisse eodem in loco ipse nar-
rat, nos (ne à suscepta narratione longius emigremus) post hæc mox narraturi sumus.

Sed & de re tanta quæ reliquæ sunt testificationes (licet ad fidem faciendam illæ opus
non sint in re adeò perspicue demonstrata, & omni fide probata) in medium afferamus; quo
fiet vt nec improbus aduersarius & refractarius contradictor negare & à fide resilire om-
nino possit. Addamus igitur citatis auctoribus Marcellinum Comitem, qui & his viuen-
tibus vixit, clauitque sub Iustiniano Imperatore. Ipse enim eadem habet in Chronico, qui
& hoc addit mirabilis: Tunc idem Rex Hunericus vnus Catholicus adolescentis vitam à
natiuitate sine sermone ducentis linguam præcepit abscindi: Idemque mutus, qui sine hu-
mano auditu Christo credens, fidem didicerat; mox præcisa sibi lingua locutus est, glo-
riamque Deo in primo vocis suæ exordio dedit. Denique ex hoc Fidelium contubernio
aliquantos ego religiosissimos, præcisis linguis, manibusque truncatis, apud Byzantium
integra voce conspexi loquentes.] hæc Marcellinus: quibus omnibus adde Procopium
Rhetorem historicum, qui eodem vixit tempore, & sub Iustiniano nobilissimos duxit mili-
tiarum ordines, & eadem quæ vidit scriptis testatus est.

Habes itaque (vt de alijs taceam) quinque, qui eadem quæ viderunt & audierunt, scri-
ptorum monumentis posteris commendarunt, nempe Victorem Episcopum Vticensem,
Iustinianum Imperatorem, Aeneam Gazæum, Marcellinum Comitem, atque Procopium,
quibus tanta prodigia voluit Deus reddi omni fide testata, omnibusque perspicua, vt poste-
ris cunctis innotesceret, curare nostra Deum; cū tam magno miraculo, iam subacta à Vuan-
dalis Africa, ipsa Catholica fides pressuram passã tunc de victoribus triumpharet, vbi extin-
E gui penitus putaretur: Sicque certa, fida, tutaque semita mōstraretur, per quam Fideles cun-
cti absque errore, periculoue securi, quo tendunt, in cælum perueniant. Ex quibus non illius
tantum temporis corrigi & emendari valuissent hæretici, sed omnes qui postea emerere,
quæ hoc perditissimo tempore tamquam ranæ in Aegypto ebullientes Catholicam veri-
tatem infestant.

Etenim quos Deus tanto signo, tot sine lingua testantibus vocibus, docuit esse Catholi-
cos, & fidem, cuius causa subirent martyrium, esse veram; planè & Ecclesiam, in qua essent,
dici debere Catholicam, perspicue demonstrat: At ab ea quàm longe absint Nouatores;
qui se hodie Catholicos profitentur hæretici, lectis quæ ipse Victor & mox post ipsum Ful-
gentius, vel alij huius tēporis Africani doctores scripsere, perspicue satis, si modò velint, in-
telligere possunt: Contra verò cū nos eandem cum illis sectemur fidem, eademque habeamus
cōmunia sacramenta, per omniaque doctrinã similem; Catholicos nos nō esse, haud dicere
Annal. Eccl. Tom. 6. M m 2 possunt,

DUPLEX MI-
RACVLVM.MIRACVLA
FIDEM PRO-
BANT.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

possunt, redarguti ab ijs, qui linguas non habentes, pro nobis altissima voce clamant; ut plane per consecrata illa ex fidei confessione organa benedicta ipse Deus loqui intelligatur.

^a Greg. dialog.
lib. 2. c. 32.
^b Iustitiani

Ad postremum verò succedant ijs qui viderunt, testes qui audierunt, ab illis tamen qui viderant. est is sanctus Gregorius Papa, qui de iisdem hæc in dialogis habet: Zenonis quoque Augusti temporibus, dum contra Catholicorum fidem exorta à Vuandalis persecutio Ariana in Africa vehementer insaniret: quidam in defensione veritatis Episcopi fortiter persistentes ad medium sunt deducti: quos Vuandalorum Rex verbis ac muneribus ad perfidiam flectere non valens, tormentis frangere posse se credidit. Nam cum eis in ipsa defensione veritatis silentium indiceret, nec tamen ipsi contra perfidiam tacerent, ne tacendo forsitan consensisse viderentur: raptus in furorem, eorum linguas abscindi radicibus præcepit. Res mira, & multis nota senioribus: quia ita pro defensione veritatis etiam sine lingua loquebantur, sicut prius loqui per linguam consueverant. Hi itaque eo tempore profugi ad Constantinopolitanam urbem venerunt. Eo quoque tempore quo pro explendis responsis Ecclesiæ ad Principem ipse transmissus sum, seniore quendam Episcopum reperi, qui se adhuc eorum ora sine linguis loquentia vidisse testabatur; ita ut apertis oris clamarent: Ecce videte quia linguas non habemus, & loquimur. Videbantur enim à respicientibus, ut ferebant, quia abscissis radicibus linguas quasi quoddam barathrum patebat in gutture, & tamen ore vacuo plena ad integrum verba formabantur.

LAPSI IN
FORNICATIONEM
DONO DEI
PRIVATI.

Quorum illic vnus in luxuriam lapsus, mox priuatus est dono miraculi: recto videlicet omnipotentis Dei iudicio, ut qui carnis continentiam seruare neglexerat, sine lingua carnea non haberet verba veritatis.] hæc tamen nihilominus loquerentur, S. Isidorus testatur in historia Vuandalorum.

^a Procop. de bello
Vuandal.
lib. 1.
LOCVS PRO-
COPII RE-
STITVTVS.

Ex his autem quæ ex S. Gregorio recitamus, possumus intelligere quæ habentur deprauata satis apud Procopium, dñ hæc ita leguntur: Multis etiam linguam incidendo affixit scilicet; suntque vsque meo tempore Byzantij qui impedita sunt voce. non autem omnes hoc pœnæ genus passi: sed si duo conscij fuissent amicarum cum illo concubitus, loqui amplius non permittebantur.] hæc apud Procopium magis quam Procopius ipse: siquidem siue deprauatione textus, siue interpretis imperitia, nullum ex his verbis germanum sensum historiæ consonum elicere possumus; qui tamen ex narrata à S. Gregorio facti serie legitimus ille esse cognoscitur, ut dicere ipse velit, multos lingua præcisos ad sua tempora perseverasse Constantinopoli voce expedita loquentes; sed duo concubitu amicarum cœdatos, haud permisos esse amplius loqui. hæc quidem Procopius; quæ in eo tantum differunt à S. Gregorio, quod vnum ipse lapsum refert, eaque gratia nudatum, Procopius autem duos.

DE PVERO
MORIVS
SVSCITATO.

Sed antequam reliqua de rebus in Africa gestis his iungamus, prosequamur quæ polliciti sumus narrata ab huius temporis florentissimo auctore Platónico philosopho Aenea Gæzo ad mortuorum resurrectionem insinuandam: ait enim: Nec fabulæ sunt quod dicimus, nec è longa verustatis memoria repetitum, sed hac tempestate factum miraculum. Ego ipse vidi senem & egregie bonum & Deo cum primis carum. Ei familiaris erat quidam agricola vir simplicis ingenij, & pater vnus tantum pueruli: cum quo puero vir ille rusticus senem illum frequenter adibat, volens aliquid boni facere & discere; illicque suarum frugum primitias, tamquam ad fanum quoddam afferebat. Accidit haud ita multo post, ut puer graui morbo correptus vitam cum morte commutaret. Eum iam defunctum pater non (vixit) mandabat sepulchro condit; sed sportæ impositum, folijs obiectum, atque in humeros sublatum portans, ad senem ipsum intrat. Deinceps autem, deposito onere, senem (vixit) consuuerat affatus, cum ei intentis in ipsum oculis assedisset, paucaque & dixisset & audisset, puero (vixit) ceu vuarum primitijs, illic relicto, discessit.

At vbi Sol iam occidisset, facta solita precatione, senex fructus illos attracturus, folijs remotis, non vuas, sed mortuum inuenit; & quantam pater spem fidemque habuisset, est admiratus. Ergo cum animo ad Deum intento super puerum incubuisset, prius non surrexit, quam puerum resuscitasset; atque sic eum resuscitatum ad patrem misit: ipse verò in exilium iuit ne admiratione eius homines perciti, nimis molesti deinceps essent.] hæc auctor, ex tanto miraculo probans Theophrasto Catholicam fidem de resurrectione mortuorum in Ecclesia prædicatam; cum & superius idem testetur, ad hoc ipsum indicandum sanctorum virorum ossa plurima edere solita crebro miracula. At de his hæc tamen. Iam res Africanas iterum repetamus, & quæ reliqua sunt de persecutione, atque legatione Zenonis

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

Anonis Imperatoris ad Hunericum tyrannum suasionem Felicis Ecclesiæ Romanæ Pontificis, qui antè (ut vidimus) ad eundem datis litteris Africanam Ecclesiam sub Vuandalica persecutione laborantem, ut eidem opem ferret, commendauerat. Testatur quidem Euagrius, etiam Zenonis in Africam ad Vuandalorum Regem legationem missam, iam per Felicem Romanum Pontificem procuratam: de qua acturus Victor, ista prius de eiusdem persecutionis acerbitate præmittit:

^a Euagr. lib. 2.
cap. 20.

^b Victor de persec.
Vuandal.
lib. 3.
SVPLICIA
DIVERSA ET
MULTIPLICIA.

Sed quis (inquit) congruo sermone possit exequi aut coacervare diuersitates pœnarum, quas ex iussu Regis sui etiam ipsi Vuandali in suos homines exercuerunt? In ipsa quoque quæ gesta sunt Carthagine, si nitatur scriptor singillarim astruere etiam sine ornatu sermonis, nec ipsa nomina tormentorum poterit edicere. Quæ res hodieque posita in promptu demonstrat: alios sine manibus, alios sine oculis, alios absque pedibus, alios truncos naribus, auribusque intendas; aliosque videas nimio suscipulo pilis euulsis, caput quod emineret solebat in medio scapularum fuisse demersum, dum iugiter in altis ædibus suspensio cruciantes, impulsione manuum funibus agitatis per vacuum aërem huc atque illuc faciebant vagari pendentem: qui nonnumquam diruptis funibus de illa altitudine suspensionis ictu valido corruentes, plurimi arcem cerebri cum oculis amiserunt: alij contractis ossibus, spiritum continuo reddiderunt: alij post paulum exhalauerunt.

Sed qui hoc fabulosum putat, Vranium Zenonis legatum interroget, cuius præsentia præcipue gesta sunt, illa scilicet causa, quia veniens Carthaginem, se pro defensione Ecclesiarum Catholicarum venisse iactabat. Et ut illi ostenderet tyrannus se neminem formidare, in illis plateis vel vicis plures tortores & crudeliores statuit, in quibus legatis moris est ascendendo ad Palatium, & descendendo transire, ad opprobrium videlicet Reipublicæ ipsius, & in nostri iam deficientis temporis faciem.

Tunc igitur & quædam vxor cuiusdam Cellaritæ Regis, nomine Dagila, quæ temporibus Genferici multoties iam confessor extiterat, matrona nobilis ac delicata, flagellis & fustibus omnino debilitata, exilio arido & iniurio relegatur, vbi nullus hominum fortè consolationis gratia veniendi haberet accessum, relinquens cum gaudio domum, maritum simul, & filios. Cui postea oblatum esse dicitur, ut in mitiorem cremum translata, frueretur, si vellet, solatio sociorum: Illa verò ingens sibi a se credens gaudium, vbi nullus humanus esset consolantis affectus, ne fieret, supplicauit.] subdit his Victor enarrare exilium cleri Carthaginensis: sed quoniam ante ipsum præcessit certamen septem martyrum monachorum, de eo primùm ordine temporum agendum erit. His etiam diebus & duo negotiatores, Frumentius, & alius Frumentius eiusdem vrbis Carthaginensis, egregio martyrio coronati sunt. Tunc & septem fratres non natura, sed gratia, simul in monasterio cõmanentes, confessionis certamine expleto, immarcescibilem peruenerunt ad coronam, id est, Liberatus Abbas, Bonifacius diaconus, Seruus subdiaconus, Ruiticus subdiaconus, Rogatus monachus, Septimus monachus, & Maximus monachus.] in quorum martyrio quoniam mirum in modum diuinæ potentie vis enituit, ipsorum certamen hic ex veteribus monumentis describere pergratum erit; sic enim se habuit:

SEPTEM MONACHORVM
CERTAMEN.

Erant hi de territorio Capensis ciuitatis, cui præfuit sanctus Vindemialis sacerdos egregius & Christi fidelis Antistes. Quibus attractis ad urbem Carthaginensem, primò eis illicebrosus blandimentis serpens voluit sibilare, promittens honores caducos & diuitias ingentium voluptatum, necnon & Regis amicitias, vel alia multa, quæ solent insipientium animas, occupante diabolo, visco mundiali captare: sed hæc omnia milites Dei ac si contagia respuerunt, clamantes vno ore: Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma: Nec poterit in nobis, adiuuante Domino, iterari, quod in sancto Euangelio semel præceptum est dari: quia qui semel lotus est, non habet necessè iterum lauari, quia mundus est totus. Facite quod vultis, inferte pœnas corporibus nostris: Melius est temporalia ad modicum ferre supplicia, quam æterna pendere & subire tormenta. Habete quæ promittis cum ipsis diuitijs post paululum perituri. Nobis verò nullus de postibus frontium valebit euellere, quod vno baptisinate artifex Trinitatis dignatus est titulare.

^c In Appendice
ad lib. 3. de persec.
Vuandal.

Quid multa? dum tali constantia diuinitus munirentur, iussi sunt carcerali custodia mancipari: & ita crudelius onerati ferri ponderibus, tenebrosis deputati sunt locis, vbi nulla miseratio arderet lenitatis. Sed populus ille memoratæ vrbis in Domino semper fidelis, dato munere carcerarijs die ac nocte Christi martyres frequentabat; & ita ab eis doctrina & virtute fidei roborabatur, ut talia etiam ipsi pro Christi nomine plena delectatione

MARTYRES
IN CARCERE
DOCENT.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

perferre cuperent, & capulo persequentis facilia supponerent colla. Hoc autem tyrannicas peruenit ad aures: qui ebrietate furoris incensus, iubet eos adhuc inauditis supplicijs adigi, & maioribus vinculis onerari: nauimque imperat lignorum aridorum manipulis adimpleri, atque in eadem omnibus alligatis, in medio pelago igne supposito concremari. Eductisque illis de custodia, multitudo populi Dei, bellatores Trinitatis, quasi agnos innocuos ad victimam deducebat, & rigentium pondera catenarum quasi quaedam monilia peruidebat: quia non fuerant illa vincula, sed potius ornamenta.

Incedebant itaque cum fiducia ad supplicium, quasi ad epulas concurrentes, vna voce per ambitum platearum Domino decantantes: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonae voluntatis: Votiuia nobis haec dies est, & omni festiuitate festiuior: Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis, quando pro fide Domini Dei nostri perferimus praeparatum supplicium, ne amittamus acquisitam fidei indumentum. Sed & populus publica voce clamabat: Ne timeatis, o populi Dei, neque formidetis minas, neque terrores praesentium tribulationum: sed potius moriamur pro Christo, quomodo ipse mortuus est pro nobis, redimens nos pretio sui sanguinis salutaris. Vnum tamen vehementi conatu, qui inter eos infantulus videbatur, nomine Maximum, cupiebant auctores malorum a sanctorum consortio separare, dicentes: Infantule, quid festinas ad mortem? dimitte eos, infantiunt: & audi consilium nostrum, vt possis inuenire vitae remedium, & tanti Regis adire Palatium.

Tunc ille aetate quidem puerili, senili tamen maturitate clamabat: Nemo me separet a sancto Patre meo Liberato Abbate, & fratribus meis, qui me in monasterio nutrierunt: cum ipsis sum in timore Dei conuersatus, & cum ipsis desidero passionem suscipere, cum quibus credo me & futuram gloriam inuenire. Nolite putare quia potestis seducere pueritiam meam: Simul nos Dominus septem voluit congregare: simul dignabitur omnes vno martyrio coronare. Quomodo nemo perire potuit de septenario illo numero felicium Machabaeorum, ita etiam septenus nostrae congregationis numerus nullum inueniet detrimentum: Nam si negauero eum, & ipse negabit me; quoniam ab ipso dictum est: Qui me negauerit coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui est in caelis: & qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui est in caelis.

Perducti itaque cum festinatione ad nauale supplicium pro voluntate infandi Regis, vel crudelium ministrorum, extensis manibus & pedibus, clauati fuerunt potius quam ligati. Qui dum ignis fuisset lignis iniectus, statim imperio diuino, videntibus cunctis, extinctus est. Et dum sapius renouaretur nutrientibus pabulis, iterum atque iterum extinguebatur rogos globo flammaram. Et cum exinde magis tyrannus furore simul esset & rubore repletus, iussit eos remorum ictibus enecari, & ita singulos in modum canum, cerebris comminutis extingui: qui tali genere mortis debitum spiritum feliciter Domino reddiderunt: nec expauerunt, lignis quatientibus mortificari, quibus semper fuit spes omnis in ligno.

Sed cum in mari venerabilia corpora iactarentur, illico (quod contra naturam est aequoris) eadem hora illa sa corpora pelagus littori reddere maturauit, nec au sum fuit (vt moris est) tridua dilatione in profundo retinere, ne praeccepto Dominico minimè paruisset. Ad quod miraculi genus & ipse tyrannus, licet impoenitens, vt fertur, expauit. Gaudens autem quae aderat multitudo, corpora sanctorum martyrum diligenti tradidit sepulturae, praecunte clero venerabilis Carthaginensis Ecclesiae. Vbi etiam & praedicandi diacones, tertio iam confessores effecti, Salutaris & Muritta, geruli reliquiarum affuerunt. Humatae sunt igitur cum hymnis solemnibus lipsanae beatae Sanctorum in monasterio Biguae continuo basilicae quae dicitur Celebrinae.] haec tamen certamen & corona septem sanctorum martyrum. Post haec autem secutum est exilium lacrimabile totius cleri Carthaginensis, qui sanctos martyres mandauerat sepulturae, quod a Victore ita describitur:

Tunc etiam Eugenio Pastore iam in exilio constituto, vniuersus clerus Ecclesiae Carthaginensis caede inediaque maceratur, ferè quingenti vel amplius: inter quos quamplures erant lectores infantuli, qui gaudentes in Domino, procul exilio crudeli traduntur.] quos autem intelligat Victor lectores infantulos, quae nuper dicta sunt in certamine septem martyrum docent, nempe ea voce esse pueros nominatos, at Notas in Romanum Martyrologium de his consule. Pergit Victor:

Sed libertatem tunc, dum media vrbe caederentur, Murittae diaconi ceteris liberiolem tacere non debeo. Fuit quidam Helpidiphorus nomine nimium crudelis & feras, cui fuerat de-

Luc. 2.
PERGVNT
MILARES
AD MARTY-
RIVM.
1. Cor. 6.

VERI GE-
NEROSA
CONFESSIO.

2. Mach. 2.
Math. 10
Luc. 12.

clauati
ITERATA
DE IGNE
MIRACVLA.

REDDITA
MOX A MA-
RICORPOR-
RA ET SE-
PVLT.

Celebrinae

Victor de Per-
secut. Vandal.
lib. 3.

HELPI-
PHORVS A-
POSTATA
CRVDELIS-
SIMVS.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A legatum membra confessorum Christi supplicijs grassantibus laniare. Hic enim dudum fuerat apud nos in ecclesia Fausti baptizatus, quem venerabilis Muritta diaconus de aluco fontis susceperat generatum. Post verò dum apostatarer, tantae exitit feritatis aduersus Ecclesiam Dei, vt superior omnibus executor persecutionis esset inuentus. Quid multa? Dum primò presbyteri supplicijs macerandi ordine citarentur, post Archidiaconum Salutarum, arctatur poenis memoratus Muritta (fuit enim secundus in officio ministrorum) Qui cum Helpidiphoro sedente & fremente, honorabilis senior capisset extendi, priusquam exueretur, clam furto nescientibus cunctis, illa quibus eum suscipiens de fonte dudum texerat, sabana baiulabat. Quibus ventilatis, simulque in ostensione cunctorum extensis, in his verbis totam ad sterum & lacrymas commouisse dicitur ciuitatem:

Haec sunt linteamina, Helpidiphore minister erroris, quae te accusabunt, dum maiestas venerit iudicantis, custodiente diligentia mea ad testimonium tuae perditionis, ad demergendum te in abyssum putei sulphurantis: haec te immaculatam cinxerant de fonte surgentem: haec te acrius persequuntur, flammantem gehennam cum coeperis possidere: quia induisti te maledictionem sicut vestimentum, scindens atque amittens veri baptismatis, & fidei sacramentum. Quid facturus es miser, cum serui patrisfamilias ad coenam regiam congregare coeperint inuitatos? Tunc te aliquando vocatum, terribiliter indignatus, exutum stolam Rex conspiciet nuptialem, diceretque tibi: Amice, quomodo huc venisti, vestem non habens nuptialem? Non video quod contuli, non nosco quod dedi. Perdidisti militiae chlamydem, quam in tela virgineorum membrorum decem mensibus texui: & tendiculas Crucis, quas extendens, aquam mundaui, & purpura mei sanguinis decoravi, non conspiciunt oculi mei: characterem non video Trinitatis: talis interesse non poteris epulis meis.

Ligate cum pedibus & manibus funiculis suis, quia se ipse voluit arie separare voluit a Catholicis dudum fratribus suis: ipse funes extendit continuatos in laqueum, quibus & semetipsum vinxit, & alios ne ad istud venirent conuiuium impediuit: iuxta semitam multis scandalum posuit, quem nunc cum rubore perpetuo & dedecore sempiterno de conuiuium meo proieci. Haec & alia Muritta dicente, igne conscientiae ante ignem aeternum obmutescens Helpidiphorus torrebatur.

Parantes itaque vniuersi dorsa sua verberibus, alacres ad exilium pergunt. Quibus adhuc in itinere longioris viae constitutis: destinantur, Episcopis Arianorum suggerentibus, homines immisericordes ac violenti; vt illud quod eis forte miseratio Christiana victui corulerat profuturum, crudeliter auferretur. Quando vnusquisque eorum libentius fortiter cantabat: Nudus exiui de utero matris meae, nudum me oportet ad exilium pergere: quia Dominus nouit esurientibus cibum porrigere, & in deserto vestire. Vuandali namque duo sub Gensericico sapius confessores, comitante matre, contemptis omnibus diuitijs suis, cum cisdem clericis in exilium perrexerunt. De multitudine autem pergentium confessorum, id est, Ecclesiae Carthaginis clericorum, suggerente quodam ex lectore Theucario perduto, quos ille nouerat vocales, strenuos atque aptos modulis cantilenae, designatione sua debere, dicit, duodecim infantulos separari, quos ipse, dum Catholicus esset, discipulos habuit. Statim illo suggerente, sub festinatione dimittuntur, & vi barbarici furoris bisenus numerus puerorum de itinere reuocatur: segregantur corpore, non spiritu a grege sanctorum. Qui timentes praecipitium, cum suspirijs lacrymarum, ne diuellerentur constringebant manibus genua sociorum: quos violentia tamen haeretica minacibus separans gladijs Carthaginem reuocauit. Sed cum eis, quasi cum tali aetate, non blanditijs ageretur, superiores suis inuenti sunt annis; & ne obdormirent in morte, lucernam sibi Euangelici luminis accenderunt. Indignantur ob hoc grauiter Ariani, & se superatos a pueris erubescunt: Vnde accenssi, subdissidibus iubent, quos iam ante paucissimos dies varijs verberibus dissipauerant. Imprimuntur vulneribus vulnera, & rursus poena restaurata recrudescit. Factum est, Domino confortante, vt nec aetas minor deficeret in dolore, & magis animus cresceret roboratus in fide: Quos nunc Carthago miro colit affectu, & quasi duodecim Apostolorum, chorum conspiciunt puerorum: Vna degunt, simul vescuntur, pariter psallunt, simul in Domino gloriantur.] & inferius:

Illo tempore crudeliter Arianorum Episcopi, presbyteri & clerici, quam Reges & Vuandali sauebant: Nam ad persequendum ipsi cum suis clericis vbique gladijs accincti sauebant; sicut quidam Episcopus inter illos ceteris crudelior, Antonius nomine, qui tam nefaria & incredibilia in nostros exercuit, vt narrari non queant. Fuit iste in quadam ciuitate

QVID MV-
RITTA IN
HELPI-
PHORVM.

Math. 22.

VICTVRIA
PARATA
CONFESSO-
RIBVS AB-
LATA.
* forte

Job. 1.

DUODECIM
PUERORVM
CLERICO-
RVM CERTA-
MEN.

ANTONII
ARIANI
EPISC. CRV-
DELITAS.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

uitate proxima cremo, quæ Tripolitanae prouinciæ vicinatur: qui vt bestia infatiabilis Catholicorum sitiens sanguinem, huc illucque ad rapiendum fugientes excurrebat. Nam impius Hunericus sciens Antonij ferocitatem, in ipsis eremi partibus voluit sanctum Eugenium relegare. Quem dum custodiendum Antonius accepisset, ita eum arctiori custodia cinxit, vt nullum ad eum introire permitteret; insuper varijs insidiarum atque poenarum supplicijs extinguere cogitauit.

Sed Eugenius sanctus dum nostræ persecutionis defleret incommoda, & asperitate cilicij senile attereret corpus, nudamque super humum cubitans, stratum sacci sui rigaret imbribus lacrymarum, aliquando sensit infestum paralytis morbum. Quo nuncio in gaudia conuersus Arianus, pergit festinus ad cubile eximij hominis Dei. Et cum videret, urgente passione, verum Pontificem balbutientia verba producere; cogitauit simul extinguere, quem superesse nolebat. Præcepit, vt acetum asperum, nimisque acerrimum quæreretur. Cui cum fuisset allatum, venerabilis senis recusantibus & nolentibus faucibus ingerebat: Nam si communis Dominus, qui ad hoc venerat vt pateretur, cum gustasset, noluit bibere; quanto magis iste seruus & confessor fidelis omnino nollet, nisi hæretica feritas ingessisset? Ex quo aceto præsertim ille passionis noxiæ morbus accepit augmentum: cui pietas Christi misericordiæ subueniens, postea sanum exhibuit.] hæc de Eugenio Victor.

Porro post Hunerici obitum eumdem Sanctum superuexisse, pugnasseque rursus strenuè pro fide Catholica, Gelasius Papa auctor est, qui de ipso eiusque collegis hæc habet in epistola ad Episcopos Dardaniæ: Ecce nuper Hunerico Regi Vuandalicæ nationis vir magnus & egregius sacerdos Eugenius Carthaginensis Episcopus, multique cum eodem Catholici sacerdotes constanter restiterunt sciantibus, cunctaque extrema tolerantes, hodieque persecutoribus resistere non omittunt.] hæc Gelasius. Propagasse quidem vitam sanctum Eugenium saltem vsque ad Pontificatum Gelasij, etiam Gennadius*, qui eo tempore scripsit, ostendit, dum superstitem adhuc fuisse Eugenium tradit, cum de ipso agit, eiusque lucubrationes recenset. At de eo nobis sæpè dicendum inferius. Sed rursus Victor:

Alio autem nostro Episcopo Habetdeum similiter relegato, Tamalumentis ciuitatis, in qua Antonius fuerat, quantum potuerat infestari, res ipsa demonstrat. Nam cum diuersis eum persecutionibus affligeret, nec posset eum facere Arianum, videretque Christi militem semper in confessione constantem, promiserat suis, dicens: Nisi eum nostræ fecero religionis, non sit Antonius. At vbi in sua professione minor inuentus est; suggerente sibi diabolo, cogitat aliud: Pedibus, manibusque ligatis, vinculis ingentibus arctat Episcopum: oreque oburato, ne lingua clamaret; aquam corpori, vt putabat, rebaptizationis spargit: quasi valeret conscientiam ligare cum corpore, aut non adesset qui audit gemitus compeditorum, & cordis secreta rimatur: vel superare posset aqua mendax tantæ voluntatis propositum, quod iam homo dei manantibus lacrymis miserat legarum in cælum. Exiit statim virum vinculis, & tali quasi gaudens prosequitur voce: Ecce iam frater Habetdeum noster Christianus effectus es: quid ultra facere poteris, nisi vt voluntati consentias Regis? Cui Habetdeum: Illa est, impie Antoni, mortis damnatio, vbi voluntatis seruatur assensio. Ego fidei meæ tenax, vocibus confitens crebris, quod credo & credidi, clamando defendi. Sed & postquam catenis vinxisti, & oris ianuam oppilasti, in pratorio cordis, violentiæ meæ, scribentibus Angelis, Gesta confeci, & lectitanda Imperatori meo transmissi.

Erat quidem generalis ista violentia tyrannorum: Nam Vuandali pro hac re vbique fuerant destinati, vt transeuntes itinera, sacerdotibus suis adducerent iugulandos. Ac vbi eos fallacis aquæ gladio peremissent, indicium eis perditionis, scriptura teste, tradebant; ne alibi sua violentia traherentur: quia non licbat siue priuatis, siue negotiatoribus alicubi transire nisi scriptam characteris indicio suam miseri ostenderent mortem: quam per reuelationem seruo suo Ioanni olim ostenderat Christus, vbi dicit: Nulli licbit aliquid vendere, vel emere, nisi qui habuerit characterem bestie in fronte sua, & in manu sua. Nam & Episcopi atque presbyteri illorum cum amatorum manu nocturnis temporibus vicis & oppida circuibant, & sic despiciantibus ianuarum aquam, gladiumque gestantes, animarum prædones intrabant: & quos domi repererant, alios fortè in lectulis soporatos imbre igneo atque fulmineo respergentes, demoniaca vociferatione Christianos suos ipsi pariter vocitabant; vt ludum prorsus suæ hærescos magis quam aliquam religionem ostenderent. In quo minus capaces & ignari impletum in se pollutionis sacrilegium putabant: pruden-

ST. EVGENIUS
QVAE PAS-
SUS IN EXI-
LIO AB AN-
TONIO.

* potaret

* Gennadius de
Vir. illust. c. 97ANTONIUS
HABET DEUM
VBI EPISCO-
PVM IN VI-
TYM REBA-
PTIZAT.

* merantibus

INVITIRE-
BAPTIZAN-
TVR VBIQUE.* Apocal. 13
REBAPTI-
ZATIS TAN-
TVM PATE-
BAT COM-
MERCIVM.CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A prudentiores verò, nihil sibi, quod nolentibus atque dormientibus ingestum est, obesse gaudebant: Nam & multi eadem hora cinerem capitis suis iniecerunt: alij sese vel (quia factum est) cilicio lugubri texerunt: nonnulli coeno foetido linierunt, & linteamina violenter imposita per fila consciderunt, atque in latrinis foetidisque locis manu fidei proiecerunt.

Tali violentia, nobis videntibus, in Chartagine filius cuiusdam nobilis annorum circiter septem iussu Cyrolæ Patriarchæ Arianorum à parentibus separatus est, matre sine verecundia matronali, solutis crinibus post raptos tota urbe currente, infantulo clamante, vt poterat: Christianus sum, Christianus sum, Christianus sum. Cui & os obturantes, infontem infantem in suum gurgitem demerserunt. Ira de filijs medici venerabilis Liberati factum esse probatur: Nam cum iussu Regis cum vxore & liberis ad exilium mitti iuberentur: cogitauerit impietas Ariana à parentibus filios paruulos separare, quò posset per pietatis affectum etiam virtutem proferre genitorum. Distinguntur tenera pignora filiorum. Qui cum vellet lacrymas emittere, auctoritate vxoria increpatur, vt in ipso exitu sui illico lacrymæ siccarentur. At enim ei coniux: En propter filios, Liberate, perditurus es animam tuam? Computa eos non fuisse natos: Nam & ipsos omnino vindicaturus est Christus. Nonne vides eos clamantes & dicentes: Christiani sumus?

Sed hæc mulier quid in conspectu Iudicum egerit, tacendum non est. Nam cum ipsa & maritus, licet seorsum, carceris tamen custodia tenerentur, ita vt se penitus non viderent: mandatur mulieri, diciturque illi: Solue iam diuitiam tuam: ecce vir tuus paruit imperio Regis, & noster factus est Christianus. Atque illa: Videam illum, & faciam ego quod voluerit Deus. Educta igitur de carcere, inuenit virum suum stantem cum ingenti multitudine pro tribunalibus connexum: Et verum existimans quod fecerant inimici, iniecta manu apprehendens oram vestimentorum eius gutturi proximam, videntibus omnibus, suffocabat eum, dicens: Perdite & reprobe, gratia Dei & misericordia eius indigne, quare voluisti ad modicum gloriari, & in æternum perire? Quid tibi proderit aurum? quid argentum? numquid liberabunt te de camino gehennæ? Dixit & alia multa. Cuius maritus respondit: Quid pateris mulier? Quid tibi videtur? Aut quid fortè de me audire potuisti? Ego in nomine Christi Catholicus permaneo, nec amittere potero aliquando quod teneo. Tunc hæretici mendacij sui conscij & detecti, fallaciam suam colorare * minimè potuerunt.

Et quia superius de violentia immanitatis eorum breuiter diximus: hanc plurimi metuentes, alij se in speluncis, alij in desertis locis, viri, vel feminae, nullo sibi conscio, sese clauderant: & ibidem, nulla succurrente sustentatione ciborum, fame vel frigore victi, contritum & contribulatum spiritum exhalabant, per hæc afflictionis incommoda inuolutæ se cum fidei securitatem portantes. Sic enim Cresconius presbyter Myzentinæ ciuitatis in spelunca Ziquentis montis repertus est, putrescente iam solurus cadauere.

Et quia de sancto Habetdeum præfati iam sumus: pergit tunc ad Carthaginem: adire censuit nefarium Regem, vt conscientiam suam, quam semper familiarem Trinitas habuit & amicam, etiam hominibus faceret manifestam. Nec cum retinere potuit Antonius propter verecundiam suam: offert impiissimo Regi libellum in hac similitudine verborum:

Quid, quæso, iam cum proiectis habetis? Quid cum eis, quos exilio relegastis, quotidie dimicatis? abstulistis substantias; ecclesijs, patria, domibusque priuastis; sola anima remanet, quam captiuare contenditis. O tempora, o mores! Vniuersus hæc mundus intelligit, & ipse qui persequitur videt. Si fides dicitur quam tenetis, quid veræ fidei membra tantis persecutionibus agitaris? Quid vobis cum exilio nostro? Quid vobis cum egenis in sæculo, quorum est vita semper in Christo? Liceat saltem gaudere consortio bestiarum eis, quos abiecitis à facie omnium populorum.

Dum hæc & alia similia Pontifex dixisset: sceleratus tyrannus hoc ei mandasse perhibetur: Vade ad Episcopos nostros, & quod tibi dixerint sequere; quia ipsi huius rei habere noscuntur per omnia potestatem. Sed neque Antonium hæc res ab infania potuit reuocare, scientem se magis imperio Regis ob hoc multum posse placere. Habetdeum verò Episcopum gaudentem bono conscientia suæ ad locum exilij maluit remeare.

Ea tempestate facta est incredibilis fames, & cœpit Africam totâ vna depopulatione vastare: nullus tunc affuit imber, nulla prorsus gutta de cælo profluxit: nec frustra, sed vero & iusto

QVID IN
NOBILEM
PVERVM
CYROLA.

LIBERATI
ET VXORIS
EIVS CER-
TAMEN.

* celare

MIGRANT
IN SOLITU-
DINEM PII,
IBIQUE
MORTVI.

HABET DE-
VM EPISC.
PRAESENS
COMPELLAT
REGEM.

FAMEDIRA
VEXATA
AFRICA.

Iusto iudicio Dei, ut ubi persequentibus cognosci gurgitis aqua & ignis sulphuris bulliebat, indulgentia caelestis, quae semper affluenter aderat, pluvia negaretur. Lurida remanserat terrae facies omnis: non vitis tegebatur aestate pampineis opaca virgultis; non fata respersa vultus caespitum viridabant; non olea semper viridis, folijsque repleta iucundis decoris sui consuetum tegmen habebat; non pomorum virgulta, maritante tellure, gemmas producebant florum, postea fructus (ut assolent) editura. Tristitia fuere, tetraque omnia, ut par pestilentiae clades Africam confunderet omnem, &c.]

Prosequitur pluribus recensere funera non Africanorum tantum, sed & Vuandalorum, tum fame, tum etiam peste percuntium: ut plane ipsa elementa clamarent, in ultionem offensae Diuinitatis tales tantaeque simul immitti in Africam clades, quibus omnes desolatae fuerint vrbes: quorum consideratione, & eorum quae essent ante oculos inspectione, idem Victor confessor instar Hieremiae seorsum positus lugubres threnos flebili voce, crebris interrupta suspirijs, dolens ac maerens occinuit. En collige tibi fructus ex semine, quod in sulcis impietatis seminat haeresis. ut plane secundum illud Euangelij: Ex fructibus eorum cognoscetis eos non nisi ex inferis & satanae regno dixeris prodire radicem, quae in tot germina maledictionis & desolationis excrescit. Meminit etiam Gelasius in Andronicum scribens eiusmodi famis, quae Africam dire vexauit.

Ceterum qui dispersit superbos in furore suo, & respiciens omnem arrogantem humiliat] excitatus tamquam dormiens Dominus, vermibus tradidit consumendum eum qui robustorum militum agminibus vallabatur, Hunericum. Hoc enim anno, cum de prostrata fide Catholica amens putaret parandum sibi triumphum, diuinam cogitur experiri vindictam, & omnium hominum miserrimus redditur. Quomodo autem id acciderit, idem Victor ad calcem operis his verbis, dignum apponens colophonem, rem paucis describens, sic ait: Tenuit sceleratissimus Hunericus dominationem regni annis septem, mensibus decem, meritorum suorum mortem consummans: nam putrefactum & ebulliens vermibus, non corpus, sed partes corporis eius viderentur esse sepultae. Et ille legis dator & transferor ex Donatianorum haeresi ad eos veniens quondam Nicasius in breui simili morte periit.] haecenus Victor.

Quod vero ad execrabilem obitum impij Hunerici spectat, rem aliter scriptam a Gregorio Turonensi reperimus, cum ait: Tunc & Sol teter apparuit, ita ut vix ab eo pars vel tertia eluceret: credo namque pro tantis sceleribus & effusione sanguinis innocentis. Hunericus vero post tantum facinus arreptus a demone, qui diu de sanctorum sanguine pastus fuerat, proprijs se moribus laniabat: in quo etiam cruciatu vitam indignam iusta morte finiuit.] haec Gregorius, licet perperam ipsum Hunericum successisse Trasamundo testetur. Porro sanctus Isidorus interitum Hunerici ab his etiam diuersè refert his verbis: Hunericus octauo regni sui anno, ut Arius pater eius, interioribus cunctis effusis, miserabiliter vitam amisit.] haec Isidorus in historia Vuandalorum, ubi ait eundem Regem menses non nisi quinque post septem vixisse annos.

Verum praerogatiua antiquitatis atque praesentiae, cum haec omnia Victor oculis intueri potuerit, ei potius praeter ceteris deferendum esse videtur, ut dicamus vermibus vtricibus truculentum carnificem instar Antiochi, Herodis, & Maximini, esse consumptum, secundum

antiquam illam praedictionem fortissimae Iudith dicentis: Vae genti in iurgenti super genus meum: Dominus enim omnipotens vindicabit in eis: in die iudicij visitabit illos: dabit enim ignem & vermes in carnes eorum, ut vrantur & sentiant vsque in sempiternum.] Fuit plane eiusmodi tam durum supplicium praedictum aeternae damnationis: in cuius funere

naeniae illae fuerint concinendae, quibus Tyri Regem Ezechiel flere videtur, cum ad illum Dominus: Fili hominis, leua planctum super Regem Tyri.] & post multa in exprobrationem eius scelerum: In multitudine (inquit) iniquitatum tuarum polluisti sanctificationem meam: propterea ego educam ignem de medio tui, qui comedat te. Et dabo te in cinerem super terram in conspectu omnium viuentium. Omnes qui te viderunt in Gentibus, obstupescunt super te.] Istiusmodi plane canticis decuit impium, contumacem, & Deo rebellem homicidam tumulari: ex aduerso Fidelibus gratias Deo agentibus, & illud Dauidicum

occidentibus: Cognoscetur Dominus iudicia faciens: in operibus manuum suarum comprehensus est peccator] & quae sequuntur. Sarcophagum vero eius, ipsa putrium carniuum theca, ira Dei praclarum atque perspicuum monumentum, quoniam fuit digniori

epitaphio inscribendum, nisi quod ad Regem Tyri dictum Ezechiel addit: NIHIL FACTVS.

PESTILENTIA SIMVL GRASSATA IN AFRICA.

Matth. 7.

Iob. 40. HUNERICI PORTENTO SVB OBITU.

Victor de Persecut. Vuandal. lib. 3. in fin.

Greg. Turon. de Gest. Fran. lib. 2. c. 3.

Judith. 13. IMPIO REGI AVCTO R POSTREMA PERSOLVIT.

Ezech. 28.

Psal. 9.

Ezech. 28.

ACTVS ES, ET NON ERIS IN PERPETVVM] vel quod Magnus ille Mathathias de huic simili Antiocho dixerat: GLORIA EIVS FVMVS ET VERMIS EST.] Sed sepultum sua ignominia hominem relinquamus, iam dignè (ut par erat) eidem personis extremis.

Ad hoc vsque tempus, ad Hunerici obitum scilicet, perduxit suam Victor de Vuandalica persecutione historiam. Porro ipse Victor particeps passionum iugi confessione clarus titulo sanctitudinis relatus reperitur in Romanum Martyrologium. Quo tempore etiam alij eiusdem nominis claruere in Africa Episcopi, ut Victor Carrennae in Mauritania, qui ad Gensericum volumen aduersus Arianos conscriptum misit. sed & alius fuit Victor Martyrianus Episcopus, cuius est mentio apud Cassiodorum; qui Cassiani Collationes purgavit, ut suo loco superius dictum est.

Successit Hunerico Vuandalorum Regi in Africa Gundabundus Genzonis alias Gentois fratris filius, qui propior genere Gensericum attingebat, ut Procopius tradit. hunc Victor Godagisum nominat; quem natu maiorem, ne succedere posset in regnum, idem Hunericus vna cum vxore (ut ait Victor) crudeli exilio relegavit. Hunc imitatione suorum persecutum esse Africanam Ecclesiam, Procopius tradit; secus vero Isidorus, qui ait: Gundabundus regnavit annis duodecim, qui pacem statim Ecclesiae donavit, & Catholicos protinus ab exilio reuocavit.] haec ipse de rebus Vuandalorum compendioso Chronico. Sed utrumque verum dixisse putamus: Isidorus quidem; quia Victor qui post annos tres eam scripsit historiam de persecutione Vuandalica, si illa post obitum Hunerici adhuc perdurasset, exigebat ratio argumenti, ut de ea vel saltem meminisset: Sed & Procopium quod vera locutum esse existimamus; quod ex Actis sancti Fulgentij in Africa Episcopi Ruspensis apparet persecutionem rursus excitatam fuisse, in qua ipsum multa pati contigerit. Praeterea constat Gelasij testificatione, adhuc ipso sedente fuisse in Africa persecutores, quibus S. Eugenium Carthaginensem Episcopum & alios eius collegas sacros Antistites restitisse tradit. Quamobrem dicendum existimamus, ad aliquot annos noni Vuandalorum Regis quicuisse in Africa Vuandalicam persecutionem, postea vero recruduisse: quando autem id acciderit, dicemus inferius suo loco.

Hoc eodem anno alius Princeps barbarus, itidemque Arianus, & Ecclesiae persecutor in Gallia moritur Euaricus Rex Gothorum, haud longè dissimili fine ab interitu Hunerici: nam de eo Gregorius: Non multo post tempus ultione diuina percussus interiit.] at quomodo id acciderit, non dicit. Porro quod ad tempus eius obitus spectat, ipsum hoc anno extremum clausisse diem, inde facile colligere possumus, quod eius filius Alaricus, ipsi statim succedens, hoc ipso anno regnare coepisse reperitur, ut optimè colligitur ex Concilio Agathensi: quod cum celebratum habeatur sub Consulatu Messalae, quo numeratur annus Domini quingentesimus sextus, ibidemque dicatur habitum esse anno vigesimo secundo eiusdem Regis; affirmare necesse est, hoc anno ipsum ibi regnare coepisse. ex quo erroris redarguuntur, qui Euaricum tradunt regnasse annos quindecim, ut Isidorus habet in Chronico: cum enim (ut dictum est superius) constet ipsum regnare coepisse Christi anno quadringentesimo sexagesimo quarto, ad vigesimum annum peruenisse liquet. Sed cum superius idem auctor vsque in annum Zenonis Imperatoris undecimum peruenisse tradit, rectae chronographiae concinna disponit: verum error in numero inest, dum decem & octo tantum anni ponuntur intercurrisse ab anno octauo Leonis Imperatoris, qui est Domini quadringentesimus sexagesimus quartus, quo & regnare coepisse Euaricum ponit, vsque in hunc

annum quo obiit, cum viginti numerentur. Ex quibus etiam habes in quo emendes Gregorium Turonensem, dum Euaricum habet regnasse annos vigintiseptem. At admonitum lectorem volumus, ab auctore recentiore, qui res Gothorum persecutus est, suorum gentilium nimis studioso, perperam positum eundem Euaricum Regem pium, quem tradit è temporali regno ad aeternum gloriosa morte migrasse; quem Arianum fuisse, & Ecclesiam Gallicanam persecutum, testificatione Sidonij, & Gregorij Turonensis, perspicua luce superius est demonstratum.

Hoc pariter anno defuncto Childerico Franchorum Rege apud Parisios in Gallijs regnante, eius filius Clodoveus successit, qui regnum tenuit (ut Gregorius Turonensis tradit) annis triginta. Hoc quidem anno regnare coepisse Clodoveum, ex tempore eius obitus, quem contigisse dicemus anno Domini quingentesimo decimo quarto, satis liquet: Consentit & Sigebertus, qui & hoc anno eiusdem Clodouei Regis ingressum ponit. Porro eius nomen

Rom. Martyrolog. die. 23. Augusti.

Cassiod. Instit. diuin. lect. c. 29.

Procop. de bell. Vuandal. lib. 1.

GUNDABVNDVS REX VVANDALORVM.

Victor de persecut. Vuandal. lib. 2.

EVARICE REG. OBIVS.

Gregor. hist. Franc. lib. 2. c. 25. in fin.

ALARICVS REX GOTHORVM IN GALLIA.

Greg. Turon. de Gest. Fran. lib. 2. c. ult.

EVARICVS IMPIVS.

Ioan. Magn. hist. Goth. lib. 16. c. ult.

Greg. hist. lib. 2. c. 20. in fin.

CLODOVEVS REX FRANCHORVM REGNARE COEPIT.

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

men diuerso modo ab antiquis etiam ponitur : ab alijs Clodoueus, ab alijs verò Hludouicus, vel aliter scriptum reperitur.

Sic igitur Imperio Romano Occidentali collapsò, barbarisque triplicis generis Gallias occupantibus, nempe Gothis, Burgundionibus, atque Franchis : deploratis penitus rebus, diuina prouidentia factum est, vt eius tantummodo gentis regnum ad posteros feliciter propagaretur, penes quam cultus pietatis foret excellentius effulsurus, cuius in Childerico (vt dictum est) flores apparuerunt, in Clodoueo autem collecti sunt fructus. Coluit ille licet Ethnicus sanctissimam virginem Genouefam: quam non tantum veneratus est, sed & muneribus frequentauit eius filius Clodoueus; qui licet Gentilis adhuc, magna etiam ueneratione profecutus est sanctum Remigium Rhemensis Episcopum, cui etiam amplissimas villas dono dedit, quas tamen ille erogandas curauit in pauperes.

*Brijs. de Form.
lib. 7.

* vsu

Testatum id quidem peregre reliquit ipse S. Remigius publica testificatione, nempe **B** testamento suo, in quo ista leguntur : Villas, quas mihi dominus, illustrisque memoriae Hludouicus Rex, quem de sacro baptismatis fonte suscepi, cum adhuc Paganus Deum ignoraret, ad proprium * tradidit, locis pauperibus deputaui; ne forte cum esset infidelis, cupidum terrenarum rerum me arbitrari posset, & non potius suae salutem animae, quam exteriora ab ipso bona requirere. Quod admiratus, intercedere me pro quibuscumque necessitate patientibus, & fidelis, & ante fidem benignè liberaliterque concessit. Et quia ex omnibus Episcopis Galliarum pro fide & conuocatione Franchorum potissimum me laborare cognouit: dedit mihi Deus tantam gratiam in conspectu eius, virtusque diuina, quae per Spiritum sanctum me peccatorem plurima signa ad salutem praefatae gentis Franchorum operari fecit, vt non solum ablata omnibus Ecclesijs Franchorum restitueret, sed etiam de proprio gratuita lenitate plurimas diraret Ecclesias. Neque prius de regno eius, quantum **C** passus est pedis, Ecclesiae Rhemorum iungere volui, donec vt hoc omnibus Ecclesijs adimpleret, obtinui. Sed neque post eius baptismum, & c.] de illius enim post baptismum rebus gestis, suo loco agemus. haec satis ex verbis ipsius S. Remigij, aureis planè exaranda noris, insinuasse; vt intelligas, reuerentia erga sacerdotes atque erga Ecclesias munificentia Clodoueam adhuc Ethnicum instar Cornelij Centurionis ad promouendam Christianam fidem sibi strauisse viam, & ad stabilendum regnum Franchorum iecisse solida fundamenta: quae si concutiantur, totam desuper structam molem necesse sit in discrimen adduci; si verò conuellantur, deficere penitus; permanere verò firmiter, si ipsa permaneant.

* Philip. 2.
* 1. Cor. 10.
* 2. Cor. 12.

At summa laude dignus ipse Remigius, iure dicendus Franchorum Apostolus, dum quod **D** Apostolum docet, & Apostolus docet, non quae sua sunt quaesuit, sed aliorum, neque quod sibi utile, sed multis, vt salui fiant: illud ore versans & opere: Non quaero vestra, sed vos.] Ita planè moribus ipse compositus, virtutibus imbutus, & à diuino Spiritu afflatus esse debuit, qui nobilem Franchorum gentem, eiusque praestantissimum Regem è tenebris gentilitiae superstitionis ad lucem Euangelicae veritatis adduceret: Sicut & talem tantumque decuit esse Regem, qui primus Franchorum regnum Christiana religione perpetuò illustraret, atque regno eandem Christianam religionem iugiter protegeret & foueret.

DEI CONSI-
LIVM IN
SVBLEVAN-
DA AD OP-
PRESSORI-
BVS ECCLIE-
SIA.

Quis ista considerans, oculisque perlustrans praesentis temporis Ecclesiae statum omni ex parte deploratissimum, non magnopere admiretur Dei prouidentiam in sua semper Ecclesia protegenda? Etenim vbi poenitus collapsum esset Occidentis Imperium, & vbi que tam in Oriente quam Occidente Reges regnarent haeretici: tunc è Gentilibus Deus voluit sibi Principem suscitare, & aggregare sibi populum, qui ab ingruentibus haereticis atque exundantibus barbaris sanctam Ecclesiam liberaret, necnon etiam magnopere illustraret: ad id namque à Deo instituti Reges visi sunt esse Franchorum. haec autè quomodo se verè habuerint, quae suis singulis dicenda sunt annis perspicuò declarabunt. Erit planè digito etiam demonstrare, quod vbi fides Catholica viguit, ibi regna maioribus in dies gloriae augmentis ad posteros sunt transmissa; in quibus autem haeresis alta radice fixa coaluit, ipsa penitus esse collapsa, & è terris quas occuparant euulsa, vt Gothorum, Vuandalorum, Erulorum, Alanorum, Sueuorum, & Gipedarum, secundum illam Domini praedictionem: Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus, eradicabitur.] contra verò Franchorum ob pietatis irriguum lato latoque caespate germinasse. Sed de his modò satis: quae anni huius sunt reliqua prosequamur.

* Sidon. lib. 9.
epist. 12.

Hunc ipsum annum Domini octogesimumquartum supra quadringentesimum signat sua epistola ad Oresium, siue potius Orentium data Sidonius * Apollinaris, cum numerat à tempore sui Episcopatus tres Olympiadas; quem superius vidimus creatum Aruemen-

sem

CHRISTI
484.FELICIS PAP.
2.ZENONIS IMP. II.
ODOACR. REG. 9.

A sem Antistitem anno Domini quadringentesimo septuagesimo secundo. Interpellatus enim à viro docto & poetis facultatibus satis exulto Orentio Tarraconensi, vt carmen aliquod de fertili depromptum ingenio mitteret; ipse se excusans, haec paucis:

Venit in nostras à te profecta pagina manus, quae trahit multam similitudinem de sale Hispano in iugis caeso Tarraconensibus. Nam recensenti lucida & falsa est, nec tamen propter hoc ipsum mellea minus, sed sermo dulcis & propositionibus acer. Sic enim oblectat eloquio, quod turbat imperio; quippe quae paucum mentiens quid ordinis agam, carmina à nobis nunc noua petat. Primum, ab exordio religiosae professionis, huic principaliter exercitio renunciaui: quia nimirum facilitati posset accommodari, si me occupasset leuitas veruum, quem respicere coeperat grauitas actionum. Tum praeterea constat, omnem operam, si longa intercapedine quiescat, aegre resumere. Quisnam enim ignoret, cunctis aut artificibus, aut artibus maximum decus vsu venire? Cumque studia consueta non frequentantur, brachia in corporibus, ingenia pigrescunt in artibus: Vnde est & illud quod sero correptus, aut raro, plus arcus manui, iugo bos, equus freno rebbat. Insuper desidia nostra verecundia comes ad hoc sententiam nostram inclinat, vt me, postquam in silentio decurri tates Olympiadas, tam pudeat nouum poema conficere, quam pigeat: hoc item nefas, etiam difficilia factu tibi negari, cuius affectum tanto minus decipi decet, quanto constantius nil repulsam veretur. Tenebimus ergo quippiam medium: & sicut epigrammata recentia modò nulla dictabo, ita litteras (si quae iacebunt versu refertae scilicet, ante praesentis officij necessitatem) mittam tibi, petens, ne tu sis eatenus iustitiae prauaricator, vt me opineris namquam ab huiusmodi conscriptione temperatum. Neque enim suffragio tuo minus augear, si forte digneris iam modestum potius quam factum existimare. Vale.] haec nus Sidonius, qua Orentij occasione haud oportuit praetermissa.

Porrò hunc ipsum Orentium Tarraconensem, ad quem Sidonius scribit, & laudat, illum puto qui postea Episcopus Eliberitanus interfuit Concilio Tarraconensi, licet Orentius pro Orentio, vel Oronius in diuersis exemplaribus scriptus inueniatur; & planè eundem cum illo de quo Sigebertus: Orentius Commonitorium Fidelibus scripsit metro heroico, vt mulceat legentem suauiter breui loquio.] id enim opinari, patriae nomen, ac studium poeticæ facultatis, & in scribendo suauitas aequè à Sigeberto atque à Sidonio laudata, facile persuadent: Dolemus nobilis ingenij omnia periisse monumenta, immo & nomen ipsum ferme obliuione sepultum, quod vix tandem eruderatum, obteclaque rubigine purgatum reddere liceat. At de Orentio satis.

ORENTIUS
POETA HI-
SPANVS.* Sigebert de
uir. illustr. cap.
34.

Quod verò ad ipsum Sidonium spectat: haud diu post haec putamus superuixisse: etenim **D** non peruenisse ad tempora Anastasij Imperatoris, Genadius significare videtur, dum ipse scribens opus illud sub Anastasio, de Sidonio dum agit, sub Leone atque Zenone cum clariisse tradit. Porrò de eius lucubrationibus agens: scripsit (inquit) varia & grata volumina & sanæ doctrinae: homo siquidem tam diuinis quam humanis litteris ad integum imbutus, acerque ingenio scripsit ad diuersos diuerso metro vel prosa compositum insignis volumen, in quo quid in litteris possit, ostendit. Verum in Christiano vigore pollens, etiam inter barbarae ferocitatis duritiam, quae eo tempore Gallos oppresserat, Catholicus, Pater, & doctor habetur insignis.] haec ipse. Sed quae vexatio à duobus sceleratis clericis ante obitum eidem illata fuerit, & quomodo in eisdem seuerissime vltus sit Deus, ex Gregorio hic describamus auditu dignam historiam: vbi enim ipse eius doctrinam & erga pauperes effusam largitatem enarrauit, haec subdit:

* Genadius de
Scrip. Eccl. c.
92.
SIDONII
SCRIPTA.

E Cumque ad officium Dominicum fuisset mancipatus, & sanctam ageret in saeculo vitam, surrexere contra eum duo presbyteri, & ablata ei omni potestate à rebus ecclesiae, arctum ei victum & tenuem relinquentes, ad summam eum contumeliam redegere. Sed non longi temporis spatio inultam eius iniuriam diuina voluit sustinere clementia: nam vnus ex his nequissimis & indignis dici presbyteris, cum ante noctem minatus fuisset eum de ecclesia velle extrahere, signum ad matutinas audiens fuisse commotum, feruens felle contra Sanctum Dei surrexit, hoc iniquo corde explere cogitans, quod die praecedente tractauerat. Ingressus autem in secessum suum, dum ventrem purgare nititur, spiritum exhalauit. Expectabat enim puer à foris cum ceruo dominum egressurum. Iamque aduenerat lux; & sarelles eius, id est, alius presbyter, mittit nuncium, dicens: Veni, ne tardaueris, vt quae nobis die hesternae conuenerant, pariter expleamus: Sed cum responsa dare differret exanimis, eleuato puerulo ostij, reperit dominum super cellulam secessus de-

* Greg. de Gest.
Franc. lib. 2. c.
23.QVAE PAS-
SVS SIDO-
NIUS A PRAE-
VIS PRES-
BYTERIS.

functum. Vnde indubitatum est, non minoris criminis hunc reum esse, quam Arium illum, cui similiter in secessu fuere interna deposita per partes inferiores egesta: quia nec istud sine hæresi potest accipi, vt in Ecclesia non obediatur sacerdoti Dei, cui ad pascendum oues commissæ sunt: & ille se ingerat potestati, cui neque à Deo, neque ab hominibus aliquid est commissum. Dehinc beatus sacerdos, vno adhuc manente nihilominus inimico, suæ restituitur potestati.

QVTD SIDONIVS DIEM OBSERVAVS.

Factum est autem post hæc, vt accedente febre ægrotare cœpisset. Qui rogat suos, vt eum in ecclesiam ferrent. Cumque illuc illatus fuisset, conueniebat ad eum multitudo virorum ac mulierum, simulque etiam & infantium plagentium, atque dicentium: Cur nos deseris, pastor bone, vel cui nos quasi orphanos derelinquis? Nunquid erit nobis post transitum tuum vita? Nunquid erit postmodum qui nos sapientiæ sale sic condiat, aut ad Dominici nominis timorem talis prudentiæ ratione redarguat? Hæc & his similia populis cum magno fletu dicentibus; tandem sacerdos, Spiritu in se sancto influente, respondit: Nolite timere, o populi: ecce frater meus Aprunculus viuit, & ipse erit sacerdos vester. Qui non intelligentes, purabant eum loqui aliquid in extasi. Quo migrante, presbyter ille nequam, alter ex duobus qui remanserat, protinus omnem facultatem Ecclesiæ, tamquam si iam Episcopus esset, inhians, cupiditate, præoccupat, dicens: Tandem respexit in me Deus, cognoscens me iustiorum esse Sidonio; largitusque est mihi hanc potestatem.

VISIO DE DIVINO IUDICIO.

Cumque per totam urbem superbus ferretur, adueniente die Dominico, qui imminebat post transitum sancti viti, præparato epulo, iussit cunctos ciues in domo ecclesiæ inuitari: despectisque senioribus, primus recumbit in toro. Cui oblato pincerna poculo ait: Domine mi, vidi somnium, quod si permittis, edicam. Videbam hac nocte Dominica, & ecce erat domus magna, & in domo erat thronus positus, in quo quasi Iudex residebat, cunctis potestate præstantior: cui adstitebant multi sacerdotum in albis vestibus, sed & promiscuæ populorum turbæ valde innumerabiles. Verum cum hæc trepidus contemplaret, conspicio eminens inter eos beatum astare Sidonium, & cum presbytero illo tibi carissimo, qui ante hos paucos annos de hoc mundo migravit, attentè litigantem; quo deuictò, iuber Rex, vt in imis carceris angustijs retrudatur: ablatoque isto, contra te iterum suggerit, dicens, te in eo scelere, propter quod ille prior damnatus fuerat, fuisse participem. Verum ubi Iudex, quem ad te transmitteret, sollicitè cœpit inquirere, ego me inter reliquos occulere cœpi, & à tergo steti, tractans apud memetipsum, ne forte ego, qui notus sum homini, mittar.

TERRIBILIS VLTIO IN PRESBYTERVM PERVERSVM.

Dum hæc mecum tacitus voluerem, amotis omnibus, remansi solus in publico: vocatusque à Iudice, propius accedo. Cuius virtutem atque splendorem contuens, cœpi hebeseffectus, titubare præ metu. Et ille: Ne timeas puer, inquit: sed vade, dic presbytero illi: Veni ad respondendam causam; quia Sidonius te accersiri deprecatus est. Tu verò ne moram facias ad eundem: quia sub grandi testificatione mihi præcepit Rex ille tibi hæc loqui, dicens: Si tacueris, morte pessima morieris. Hæc eo loquente, exterritus presbyter, elapso de manu calice, reddidit spiritum: & de recubitu ablatum, mortuus sepulturæ mandatus est, possessurus infernum cum satellite suo. Tale iudicium super contumaces clericos Dominus in hunc pertulit modum, vt vnus Arij fortiretur mortem, alius tamquam Simon magus, Apostoli sancti oratione ab excelsa arce superbiæ præceps allideretur: Qui non ambiguntur pariter possidere tartarum, qui simul egerunt nequiter contra sanctum Episcopum suum.

APRUNCVLVS EPISC. ARVERNENSIS.

Interea cum iam terror Franchorum resonaret in his partibus, & omnes eos amore desiderabili cuperent regnare; sanctus Aprunculus Lingonicæ ciuitatis Episcopus apud Burgundiones cœpit haberi suspectus: cumque odium de die in diem cresceret, iussum est vt clam gladio feriretur. Quo ad eum perlato nuncio, nocte à castro Diuionensi per murum demissus, Aruernos aduenit, ibique iuxta verbum Domini, quod posuit in ore sancti Sidonij, vndecimus datur Episcopus.] hæc Gregorius. Ad Aprunculum hunc spectare videtur Aperille itidem Aruernensi matre ortus, & Aruernis educatus, ad quem extat eiuſdem Sidonij epistola, qua ad patriam eum nisus est reuocare. Quantum verò temporis Aprunculus federit, ignoratur: constat tamen in Aurelianensi Concilio sedisse eius successorem Euphrasium.

Sidon. lib. 4. epist. 21.

A

ANNVS
485.

ANNVS
3.

ODOACR. REG. 10.

Symmacho Consule absque collega notatur in Fastis tam Græcis quam Latinis præsens annus Domini quadringentesimus octogesimus quintus, quo res Orientalis Ecclesiæ in deterius dilabuntur, cum pulsus (vt dictum est anno superiori) Orthodoxis, & suffectis in eorum locum hæreticis, vel saltem communicatoribus hæreticorum, tenebræ vndique sparse impietatis terram vbique & horrendam noctem induxerunt: vt cum Hieremia lugubre illud exclamandum iugiter fuerit: Quomodo obtexit caligine in furore suo Dominus filiam Sion.] cum tamen officio non defuerit Felix Papa, qui exemplo Domini, qui vulerat & medetur, post damnatum Acacium Constantinopolitanum Episcopum; malorum omnium (vt demonstratum est) & auctorem & propagatorem, ipsum filium tenebrarum in lucem, & desertorem reuocare ad Ecclesiam omni studio laborauit.

OBSCURA FACIES ORIENTALIS ECCLESIAE.

Hier. 2. Job. 5.

Egisse id in primis eundem Pontificem per Andromachum virum illustrem, testatus est Gelasius Papa in Cōmonitorio ad Faustum, vbi hæc habet: illud autem nimis est impudens; quod Acacium veniam postulasse conſingunt, & nos extitisse difficiles. Testis est frater vester, filius meus, vir illustris Andromachus, qui & à nobis abundanter instructus est, vt cohortaretur Acacium, deposita obstinatione, respiscere, & ad sedis Apostolicæ remeare consortium: Quique se, sub iureiurando, magnis cum eodem molitionibus egisse, testatur; nec ad ea quæ recta sunt, potuisse deflecti, sicut reum probatur effectu.] hæc Gelasius de Romana Ecclesia eo tempore cum Felix Papa illi præffet, non autem postquam in locum

INVITATVS ACACIVS AD RESIPISCENTIAM.

Job. 41.

Job. ibid.

C eius ipse Gelasius est subrogatus; nam tunc iam Acacius defunctus erat. At ille quidem instar illius propheticæ bestiae, indurauit cor suum tamquam lapidem, & (vt est in Job) instar fabrilis incudis, ne crebrò percussus, mallei verbi Dei cederet istibus, sed magis ex pijs sanctisque monitis obrigesceret; optimè imitatus auctorem suum, proximus illi comes accedens, qui Rex dicitur super omnes filios superbiæ; eum rebellans aduersus eum à quo amplissimam acceperat dignitatem, Vicariam dico præfecturam Apostolicæ sedis, tanta sibi delegata à Simplicio Papa auctoritate, in ipsum auctorem atque eius successorem Felicem arma cōuertit, quibus vniuersam Orientalem Ecclesiā perturbauit. de cuius vsque ad mortem obstinatione hæc idem Gelasius per ironiam: Sed re vera tali percussus poena respuit, correctionem promisit, emendauit errorem; aut ille tractatus lenior voluerit coerceri: qui etiam verbera dura non sensit: quo in sua perfidia & damnatione moriente, &c.]

IN ANNIS TERGIUERSATIO DEFENSORVM ACACII.

D Ex officijs igitur (vt vidimus) per Apostolicam sedem adhibitionem ad curationem inflicti Acacio vulneris, planè detegitur, quam calumniosè eius post obitum defensores cauillare conati sint illatam in eundem anathematis à Felice sententiam, quod in eius sine Pontifex illa verba posuerit: Apostolica auctoritate damnatus, numquam anathematis vinculis exuendus.] quasi excluderet omnino eum à venia per poenitentiam cōsequenda. Nam quoniam pacto ianuam misericordiæ prorsus clausisse Acacio Felicem Papam per illam sententiam dicere potuerunt, cum ipse Felix, vt eum reuocaret in Ecclesiam, tantopere requisierit? Sed sic quidem numquam absoluendum ad calcem ponit, si in errore persisteret; quod aduersus eos Gelasius agens in tractatu de Anathemate pluribus docet. Qui itaque Acacio nō defuit omni cōsilio, idem Felix Papa in officio cōtinere studuit eos qui reliqui erant in Oriente, Orthodoxos Episcopos, ne cum hæreticis communicarent: scimus id quidem præstitisse Felicem ex datis litteris ad Illyricos Præsules, quarum Gelasius meminit.

Gelas. epist. 1. CORPVS S. BARNABAE REPERTVM ET CVM EO EVANGELIUM S. MATHEI.

E In tantis autem Orientalis Ecclesiæ offusis vbique tenebris, fecit Deus in insula Cypri ad illustrationem veritatis splendescere lumen suum, cum veluti rediuuius collega Pauli Apostoli S. Barnabas vnà cum S. Mathæi Euangelio, quo potissimum Christi vera humanitas comprobatur, in opprobrium Eutylianæ hæresis tunc grassantis apparuit, certis signis, miraculorum virtute veluti digito, vbi Catholica fides esset, edocens. Historia quidem omni acceptatione dignissima, omnium assertione atque cōsensione recepta, ab egregio viro illius temporis Alexandro monacho Orthodoxo scripta, extat: quam vt egregium monumentum, & lucernam in caliginoso loco lucentem, ad Dei summam in sua Ecclesia menderanda prouidentiam commendandam, hic tibi opportunè intexendam purauimus. Etenim quod ad tēpus spectat, cum hæc cuncta auctor cōrigisse tradat, simulac pulso in Oasim S. Calendione, immisus est in Antiochenam Ecclesiam Petrus Fullo, & iam vexare Ortho-

CHRISTI,
485.FELICIS PAP.
3.ZENONIS IMP. 12.
ODOACR. REG. 10.

rhodoxos omnes aggressus; his planè eam rem conuenire temporibus, certum est. Quæ igitur tunc temporis transacta sint, idem auctor verbis istis aggreditur enarrare:

Vbi Zeno Imperator beatum Calendionem Patriarcham in Oasim exulem relegauit, Fullone illo Antiochenæ sedis Episcopatum vi capiente; qui ut impius, & nullam spem reliquam habens, tyrannidem ipsam impunè vel sceleratè potiùs exercebat, interficiens, proscribens, & omnes eos fugans qui nolebant cum eius impietate communicare. Sed hæc quidem missa faciam, cum multa sint, & propriam historiam requirant. Conferet autem se oratio nostra ad id quod magis vrget, ut sancti Apostoli Barnabæ gratiam omnibus notam faciamus; & quanta patriam suam cura & benignitate profecquatur, declaremus. Cum nondum contentus esset Petrus Fullo innumerabilibus illis malis, quibus Orientis partes affecit: in prouincias etiam illas, quæ nihil ad eum pertinebant, manus iniecit. Cum enim Imperatoris, & eorum qui erant apud Imperatorem gratiosi, lenitatem auro sibi comparasset, ipsius etiam Dei legem deinceps contempsit: & Cyprios homines Dei & fidei amatores ac recta sentientes omni modo vexare cogitauit: quoniam eius insulæ habitatores pietatem à parentibus suis traditam seruantes, recusabant cum eius impietate communicare.

Itaque Cypri sedem sanctissimam, & à principio inde vsque ab Apostolorum tempore liberam, ipse arripere & sibi subijcere aggressus est: idq. ad Imperatorem retulit, falsum deferens, ac dicens: Quoniam verbum Dei ab vrbe Antiochia ad Cyprum insulam manant: ob id Cypri Ecclesiam sub Antiochenæ sedis Patriarcha esse oportet, quandoquidem Apostolica & Patriarchica sedes est. Hæc ille rectæ fidei & sententiæ defensor cõtendebat; cum tamen non ignoraret, ea quæ in vrbe Epheso sancta illa Synodus, Cyrillo præsidente, definierat, à se violari atque corrumpi. Extrant quidem eius rei Acta Synodalia eiusdem Ephesini Concilij, quorum suo loco meminimus. Subdit his verò hæc mox Alexander: Sed pietatis præco & sanctissimus Apostolus Barnabas patriæ suæ opportuno tempore subueniens, illius Perri stultitiam, vel malitiam potiùs redarguit.

Cum enim Episcopus Salaminæ iussus fuisset ad regiam urbem se conferre, & aduersus Antiochenos coram Patriarcha causam dicere, præ timore torpescere, Fullonis illius insidias suspectas habens. Considera hic, lector, amabo te, vsitatum morem hæreticorum, nempe à sententia ab œcumenica Synodo lata prouocare ad Imperatorem: insuper & illud prorsus Antiocheno Patriarcha indignum, quòd cum post Alexandrinum censeatur Antiochenus primus Episcopus Orientis, subiecit se tamè iudicio Constantinopolitani Episcopi. Ex quibus quasi per transfennam, immo appertè nimis intueri & intelligere valeas, cur Aca-cius nefandi hæretici sæpè damnati patrocinium suscepisset, & cõmunicationem amplexus esset, ea nimirum ex causâ, quòd Fullo nequissimus turpiter ei cessisset ius primatus contra Leonis Papæ & successorum Pontificum Romanorum sententiam. Sed pergit Alexander:

Erat tunc Salaminæ urbis Episcopus Anthemius vir cum primis admirabilis quod ad rectam fidem & vitæ innocentiam pertineret, sed ad disputationem cum aduersariis sustinendam parum valebat. Cum igitur ancipiti fluctuatione fluctuaret, neque certum haberet quid ageret, num videlicet Constantinopolim proficisci deberet, nec ne: nocte in somnis affuit illi quidam, diuinam quandam speciem præferens, & luminis splendore multo effulgens, lucidaque veste indutus, ac sacro habitu decorus; qui & hæc dixit: Cur ita tristis es nunc, Episcope? Quomodo tantus iste torpor te corripuit? Cur vultus tuus ita concidit? Nihil mali ab aduersariis tuis patieris. Hæc cum dixisset, ab Anthemio discessit. Qui experrectus, & timore perterritus Episcopus, in faciem se prostravit, & multis lacrymis ita Deum deprecatus est: Domine Iesu Christe Fili Dei viui, adiuua Ecclesiam hanc. Scio autem quòd illam adiuuas. Si visio hæc à te profecta est: fac, quæso, vt ea iterum ac tertio mihi ostendatur; vt te mecum esse, certo scire possim.

Interea Episcopus ille diuinis precibus attentius vacabat, ab omnium hominum congressione remotus. Noctè autem quæ deinceps consecuta est, cum assitisset idem ille vir eadem forma & habitu quo antea visus fuerat: Iam (inquit) tibi dixi, nihil mali te passurum exijs quæ tibi aduersarij minantur. Nihil igitur suspicans, prompto animo ad urbem Constantinopolitanam venias. Hæc cum dixisset, discessit. Episcopus verò rursus Domino gratias egit, neque quicquam alicui dixit, sed expectabat tamen reuelationem tertiam. Noctè igitur consequente idem vir apparuit: qui grauius eum increpans: Quomodo (inquit) non vis credere verbis meis, quæ diebus his complenda sunt? Proficisci

scere

CHRISTI
485.FELICIS PAP.
3.ZENONIS IMP. 12.
ODOACR. REG. 10.

A scere in urbem regiam prompto & alacri animo: illinc enim cum gloria reuerteris, nec quicquam mali ab aduersariis patieris, cum Deum ipsum propter me seruum suum tui propugnatores habeas. Tunc Episcopus: Quæso, inquit, domine mi, dic, quis es tu, qui hæc mecum loqueris. Tunc ille ait: Ego sum Barnabas discipulus Domini nostri Iesu Christi, segregatus à Spiritu sancto, vt vnà cum Paulo Apostolo electionis vase munus Apostolicum inter Gentes exercerem. Huius rei signum hoc habeas: Egredere extra urbem Occidentem versus, stadijs quinque in eam regionem quæ Sanitatis locus appellatur (per me enim Deus ipse in loco illo miracula efficit) & sub arbore filiquæ effodias. Speluncam enim atque arcam inuenies: quoniam illic totum corpus meum conditum est, & Euangelium propria manu scriptum, quod à sancto Apostolo & Euangelista Matthæo excepi. Quoniam verò aduersarij tui sursum & deorsum miscntes omnia, & iura quædam obijcientes tecum disceptant, B Antiochiæ sedem Apostolicam esse contendentes; & tu contra, ius tuum illis opponas: Et mea, inquit, sedes Apostolica est: nam & Apostolum habeo in patria mea. His dictis Barnabas discessit.

Episcopus verò experrectus, Deum adorauit; totoque clero & populo Christianissimo congregato, exiit in eum locum quem per reuelationem didicerat, multo apparatu, & Cruce ipsa prælata. Cumque preces ad Deum misisset, iussit locum effodi: quem postquam paulum fodissent, inuenerunt speluncam lapidibus obstructam. Illis autem sublatis, apparuit arca illa: Quæ detecta, inuenerunt venerandas sancti & venerabilis Apostoli Barnabæ reliquias suauem gratiæ spiritualis odorem spirantes. Inueniunt etiam Euangelium supra Barnabæ pectus impositum. Illam verò arcam plumbeo signo munierunt. Cumque Deum precati essent, discesserunt, viris religiosis in eo loco ab ipso Episcopo constitutis, qui vesperinis & matutinis hymnis Deum collaudarent.

C Ille ergo insigniores Episcopos secum habens, venit in urbem regiam Constantinopolim, & ad Patriarchæ domum deductus est. De cuius aduentu cum Imperator audisset, Patriarchæ ipsi mandauit, vt cum Synodo quæ illuc conuenerat, omnium Patrum controuersiam audiret, & quod illi videretur decerneret. Coacto igitur Concilio, cum causa illa tractaretur, aduersarij afferbant sua iura, vt sibi videbantur, quod Antiochena sedes Apostolica & Patriarchica esset, ob idque contendebant & alias prouincias sibi subiectas esse debere. Hæc cum assererent, ijs qui præsentibus erant, rationi consentanea dicere videbantur. Beatus verò Anthemius paulum moratus, contra obijciens: Et mea (inquit) sedes Apostolica fuit, inde vsque à principio & libertate honorata, qui & Apostolum habeo in patria mea integro corpore constantem, beatissimum, inquam, illum Barnabam sanctarum laudum præconijs celeberrimum. Hoc cum Anthemius opposuisset, nihil loci aduersariis relictum est, cum Episcopi qui præsentibus erant, silentio Anthemij orationem confirmassent. Aduersarij verò rubore perfunsi, muti remanserunt responso illo tam iusto percussi.

Hæc cum Imperator audisset, Episcopum Cypri ad se accersiri iussit, & de reuelatione sancti Apostoli Barnabæ diligenter ab eo quæsiuit. Ille nihil ex his quæ vera cognouerat occultauit, sed ordine rem omnem Imperatori narrauit. Ille hæc audiens, valde gauisus est, diuinæ gratiæ diuitias admirans, quòd Imperij sui temporibus tantum miraculum à Deo factum cognosceret. Tunc Antiochenæ urbis Episcopum illinc expulit, & iussit vt in postero Cypri Episcopo, quod ad eam causam pertinebat, nihil omnino molestus esset. Beatum verò Anthemium Episcopum ita rogauit: Quoniam sancti Pontificatus tui temporibus Domino nostro Iesu Christo placuit sanctum suum Apostolum Barnabam reuelare: iube, E quæso, celeriter Euangelium illud, quod inuentum est, nobis afferri. Id si feceris, mihi filio tuo gratissimum erit: habebis enim & me ipsum posthac tibi, Pater, in omnibus obtemperantem. Assensus est eius petitioni Episcopus; & quemdam ex eis quos secum habebat, vnà cum fidelissimo Imperatoris ministro Episcopum misit, qui Euangelium illud in urbem Constantinopolim attulerunt. erant autem libri tabellæ thycenis lignis compositæ.

Euangelium illud Imperator in manibus sumpsit & deosculatus est, auroque multo exornatum in Palatio suo reposuit, vbi ad hodiernum vsque diem seruatur, & in magna quinta Paschæ feria quorannis in Palatii Oratorio Euangelium ex eo libro recitatur. Episcopum verò Anthemium magnis honoribus profecutus, pecunijs multis donatum ad insulam Cyprum remisit, eique mandauit, vt sancto Apostolo Barnabæ templum in eo loco erigeret, vbi venerandæ ipsius reliquæ inuentæ fuerant. Multi autem ex optimatum numero pro illius templi ædificatione pecuniam contulerunt. Ille igitur in Cyprum reuersus, multos artifices

Exat apud
Sur. die 11.
Iun.

QUAE DE
TRIS FVLLO
ADVERSVS
CATHOLI-
COS MOLITVS
SIT.

PETRVS
FVLLO NI-
TIVR CON-
TRA ACTA
IN CONCIL.
EPHESINO.

Cocil. Ephes.
tom. 2. append.
I. c. 4. edit.
Pelt.

PETRVS
FVLLO DE-
PART ACA-
CIO.

PRIMA AP-
PARTIO
S. BARNABAE.

SECUNDA
ET TERTIA
APPARTIO
S. BARNABAE.

INVENTIO
CORPORIS
S. BARNABAE
CVM
EVANGELIO
S. MATTH.

ANTHEMI
ADVENTVS
CONSTANTINOPOLIM

REPVLISO
PETRO FVLLONE,
ANTHEMIO
CAUSA ADIV-
DICATA.

EVANGELII
CODEX CON-
STANTINO
POLI ASSER-
VATVS.

ECCLIESIA
S. BARNA-
BÆ CYM-
MONASTE-
RIO ERRE-
CTA.

artifices atque operarios collegit, & ædificationi non mediocrem operam dedit, & Aposto-
lo Barnabæ templum valde magnum tum ædificio tum multo & vario ornatu insigne con-
struxit. Ad eam verò templi partem quæ ad Lybiam spectat, aulam quamdam composuit
quatuor porticus habentem, & cellas hinc atque illinc è regione sibi oppositas in aula con-
struxit; ut qui diuina officia in templo monachi celebrarent, in illis cellis habitare possent.
Quinetiam è longinqua regione aquæ ductum deriuari fecit, & in medio atrio concham
quamdam pulcherrimam construxit, in quam aqua illa deflueret; ut tam qui in eo loco ha-
bitabant, quàm qui peregrè venissent, abunde aquis illis frui possent: ita ut qui locum illum
vidisset, parua alicuius & iucundæ vrbis figuram videre sibi visus esset. Deinde arcam il-
lam, in qua Barnabæ Apostoli reliquiæ traditæ erant, in dextera sacræ aræ parte collocauit,
qui locus multo argento & marmoreis columnis ornatus erat.

Diem verò festum, quo beati Apostoli & generosi martyris Barnabæ memoria celebra-
retur, Patres agi per singulos annos constituerunt tercio Idus Iunij, ut Romani numerant, ut
verò Cypri Constantienses, die vndecimo eiusdem mensis, qui ab illis dicitur Mesores, &
decimus numeratur, ut autem Asiatici homines, vel Paphij numerant, decimonono mensis,
qui Pthithipatus dicitur, & nonus numeratur. Hoc igitur anni tempore in eum locum,
quem supra diximus, gentes plurimæ conueniunt, & diuina officia concelebrant in gloria
Patris & Filij & Spiritus sancti, amen. Reliquiarum S. Apostoli Barnabæ reuelatio ita se ha-
buit, ut diximus: quæ verò miracula quotidie à sanctissimo ipsius sepulchro abundè profi-
ciscuntur, ea si quis cõscribere velit, ne multis quidem voluminibus (ut opinor) illa cõple-
cti poterit.] hætenus de his Alexander: eadem breuiter habent Theodorus Lector, Suidas,
Nicephorus, atque alij tum Græci tum Latini historici. Porro Nicephorus* errasse planè
conuincitur, dum eiusmodi reliquiarum inuentionem factam sub Anastasio Imperatore
recenset, refragantibus ceteris omnibus, ipsiusque inuentionis Actis.

*Niceph. lib. 16
c. 37.

PETRI EVL-
LONIS TE-
MERITAS
REPRESSA
DIVINITVS.

Sic igitur Deus ad conuincendum & confutandum insultantem regia auctoritate pol-
lentem Petrum hæreticum, ista tam grandia hoc ipso tempore in reuelatione sacrorum pi-
gnorum & editione signorum voluit demonstrasse: quibus non id tantum factum est, ut de
subijcienda Cypri Ecclesia sub Antiochena metropoli nullum amplius negotium fuerit à
Fullone impio faceffitum, sed & fides Catholica vbique in Oriente exagitata, illic absque
vlla molestia fuerit intacta seruata. At idem perditissimus Fullo, cui in animo nihil erat ma-
gis inhærens, nisi ut cuncta à Catholicis benè gesta irritaret si possent, non tantum ista aduer-
sus sententiam Patrum Concilij Ephesini molitus est; verum etiam cum audisset vagum
quemdam nebulonem Persam, fugitiuum seruum, agentem se ut clericum ab Ecclesia eie-
ctum, assumit ipse hominem, atque ad Episcopatum vsque prouexit: rem planè monstruo-
sam, ut nondum Christianus, absque baptismo quis inuentus, fuerit ordinatus Episcopus;
quam quidem Nicephorus ita narrat:

*Niceph. lib. 16
cap. 27.
PETRVS EVL-
LONIS ORDI-
NAT XENA-
TAM.

Xenaias quidam erat (Philoxenum Græca lingua rectè vocet) genere Persa, & fortuna
seruus, peridoneus satanæ minister: qui sub Calendionis Episcopatu, cum ab hero suo pro-
fugisset, ad Ecclesiam Dei accessit, clericum se esse affirmans, cum quidem nondum diuinæ
regenerationis lauacro initiatus esset. Calendion vbi hominem eum, & latentem in eo ma-
leuolentiam ex signis & coniecturis quibusdam cognouit, ab Ecclesia eum proscripsit. Vbi
verò Calendioni Petrus Cnapeus (qui & Fullo dictus est) successit, Xenaiam illum non so-
lum recepit, verum etiam nondum baptismo initiatum, vicinæ Hierapolis Episcopum crea-
uit, & Philoxenum nominauit. Et Petrus vbi tandem se Episcopatum viro nondum bap-
tizato mandasse intellexit, dixisse fertur, sufficere ei pro baptismo consecrationem. Xenaias
iste primus (ô audacem animum & os impudens!) vocem illam euomuit, Christi & eorum
qui ei placere imagines venerandas non esse, &c.] quæ enim subdit sub Flauiano cõrigisse,
suo loco dicenda erunt. Recitantur hæc eadem ex antiquiori auctore per Anastasium dia-
conum in posteriori Nicæno Concilio, nempe ex Theodoro Lectore, quo tempore eius
historia integra habebatur: in qua hæc amplius leguntur, quoniam modo scilicet idem sce-
lestissimus Xenaias inuentus tandem sit, quisnam qualisue esset, qui in Syria agebat Episco-
pum: Hunc (inquit Theodorus) non longè postea quàm factus est à Petro Fullone Episco-
pûs Hierapolis, Episcopi Persici insequentis, seruilibus parentibus natum, ipsum quoque
seruum, & nondum baptizatum accusabant, &c.]

XENAIAS
AUCTOR
ICONOCLA-
STARVM.

Vidisti ne quanto gloriari possint auctore impij Iconoclastæ? homine scilicet scelestissi-
mo & seruilis conditionis errone, vix nomine cognito, à sanctissimo Orthodoxo Episco-
po cie-

A po ciecto, à nefandissimo Fullone recepto; qui Episcopus fuerit sine baptismo, & sine
Christo dictus tantum nomine Christianus, dicendus potius damoniacus, cui nondum pul-
sus per baptismum spiritus nequam fuerat, sed inhabitans semper in eo iam esset per sacra-
mentum consecrationis quasi vestibus, ne progredi posset, inclusus; tali afflatus numine, qui
& tanto promotore dignus est factus Episcopus. Huic igitur tam nobili hæresiarchæ di-
gnissimi eius sectatores Iconoclastæ ut suo ipsorum duci & principi columnas erigant, in-
scribant titulos, statuunt simulacra: huius solius imagines profèquantur honore, conscri-
bant panegyricos, laudent pro rostris, incendunt thura, accendant lumina, effundant vin-
guenta, & omni denique monumentorum genere immortalitati eius memoriam consecrēt:
ut omnis posteritas notum habeat, à quo ipsi gloriosum duxere principium, & cuius imi-
tatores atque discipuli facti sint. non enim inuidemus.

B Sed quænam sapientissimus Persarum, ex Manichæis proueniens, docere in Syria cœperit,
accipe ex antiquo historico, Ioanne Diacrenomio: quæ his verbis recitantur in Nicæno
Concilio posteriori: Xenaias non esse decens, dicebat, Angelos existentes incorporeos
corporea forma effigiare, & in humana effigie incorporeos representare. Quinetiam & hæc
fuit opinio eius, Christo non dandum esse honorem, aut laudem dicendam pictura arte ho-
minum elaborata; esse autem illi solummodo acceptam adorationem in spiritu & veritate.
Inter cetera autem dicebat, & hoc esse puerilis animi factum, fingere in columbæ idolo
ter adorabilem Spiritum sanctum: nusquam enim Euangelicis litteris traditum esse, Spi-
ritum sanctum columbam esse, sed quod in specie columbæ aliquando visus est: id autem
dispensatiuè, & non substantialiter factum est. Ita (ut semel dicam vno verbo) intempe-
stiuum putabat & inconueniens pios homines Spiritum sanctum ut corpus habentem de-
lineare.

C Hæc quidem Xenaias, qui & Philoxenus, docens, simul cum ipsa doctrina, & opere rem
demonstrabat: Sæpè Angelorum imagines afferens iecit. Christum autem imagines repræ-
sentantes, omnes in vnum locum collocauit.] hætenus Ioannes de Xenaias; de quo haud
mirandum, si nondum Christianus, diuinas Scripturas non perlegit, Christianæque religio-
nis traditiones minimè peruestigauit: Si enim scisset Dei præcepto iustos esse incorporeos
Cherubin in Arca & in Sanctuario effigiari; si que nouisset Christianos procul abesse, ut co-
lumbam dicant esse Spiritum sanctum, sed ipsum representare, qui in ea forma est ostensus
hominibus: si scisset à temporibus ipsius Domini nostri Iesu Christi, eius imagines in ve-
neratione habitas in Ecclesia, & à posteris digno honore cultas: si que intellexisset rudium
esse Scripturam imagines, ac proinde quibus lignis voluit innotescere Deus mortalibus per
ipsam Scripturam diuinitus traditam, eadem licere coloribus representare: si his inquam
institutus esset catechamenus homo sine baptismo & sine Christo, nomine tantummodo
Christianus, haud illa adeo impia & insulsa aliquando eufutisset: sed danda venia camenta-
rio, si inueniatur in arte sua oria imperius. At quid recitatis Xenaias blasphemij in eo Con-
cilio oecumenico? Patriarcha dixit: Audiuimus, viri sacerdotes, quales fuerint qui imagines
non receperunt, nempe non baptizati, Manichæi, qui non verè, sed per imaginem Deum
hominem factum tradunt.] hæc ibi. At de his satis.

Hoc eodem anno vita functus est Martyrius Hierosolymitanus Episcopus, cum sedisset
annos octo; tot enim anni eius sedi à Nicephoro* adscribuntur, necnò à Cyrillo in Saba: cui
cum ab Euagro* cõmunicationis cum hæreticis adscribatur, iniuria id factum scias:
nam honorificentissima est eius memoria apud Cyrillum in rebus gestis sanctissimi viri Eu-
thymij, quas scripsit post eius obitum. Quamobrem haud facile Euagrio assenserimus ca-
petenti à Zacharia Eutythiano; cum præsertim eundem Martyrium Euthymij testimo-
nia commendarent, cuius vltima functio legitur in ecclesiæ dedicatione apud monasterium
eiusdem sancti Euthymij insignibus miraculis declarata: quæ tu apud eundem auctorem
cosulas, qui de ecclesiæ dedicatione ista habet: Cum verò miraculum breui totam perua-
sisset solitudinem, & peruenisset etiam ad ipsum Archiepiscopum Martyrium: descendens
ille multis copijs ad cœnobium, præclaram quidem egit synaxim & vigiliam cum multis
lampadibus & suffitibus: splendidam autem & magnificam fecit dedicationem, deponens
sub ara quasdam partes reliquiarum martyrum Tarachi, Probi, & Andronici, septimo men-
sis Maij: erat verò iam duodecimus annus post decessum Euthymij.] hæc Cyrillus.
Porro ex annorum notato numero duodeno ab Euthymij migratione, quæ ipso teste
contigit anno decimosexto Leonis Imperatoris, qui numeratus est annus Domini quadrin-

OBITU
MARTYRII
EPISCOPI HIE-
ROSOLYMI-
TANI.

*Nicephorus in
Chron. Cyril in
Vita Sabe.

*Euagro. lib. 3.
cap. 16

*Cyril. in Vita
Euthym. apud
Sur. die 20. Ia-
nuarij.

DEDICATIO
ECCLESIAE
FACTA A
MARTYRIO.

CHRISTI
485.FELICIUS PAP.
3.ZENONIS IMP. 12.
ODOACR. REG. 10.

dringentesimus septuagesimus secundus; dicendum est, anno præterito eandem dedicationem fieri contigisse: cui cum diuina miracula fuerint suffragata, & eadem vnà cum Catholicis sanctisque viris habita sit; non nisi à Catholico Episcopo potuit celebrari.

SALLUSTIUS
EPISC. HIEROSOLYMITANVS.

Succesit autem Martyrio Episcopo Sallustius, & ipse Catholicus; haud enim aliter dignum sentire de eo, qui magnum illum Sabam presbyteratus ordine insigniuit, iam antea calumnijs circumuentum, sed ab ipso absolutum: vt planè sicut ex dedicatione ecclesie S. Euthymij Orthodoxa Martyrij fides fuerit demonstrata, ita & ex ordinatione Sabæ & alterius dedicatione ecclesie contingat Sallustium ipsum eius successorem Catholicum exhibere. At scias, non parui esse negotij certum quæpiam his temporibus ostendere Orthodoxum, cum totus ferme Oriens vel hæresi vel communicatione cum hæreticis esset diluuiò penèmersus. Porro huius rei gestæ historiam, qua videlicet occasione sanctissimus Sabas à Sallustio Hierosolymitano Episcopo presbyter ordinatus sit, idem Cyrillus est litteris profecutus his verbis:

Cyrill. in Vita
S. Sabæ, apud
Syn. die 5. Decembris.

Ind. I.

Cum Patriarcha, *Martyrius scilicet*, octauo anno Pontificatus à vita excessisset, & Sallustius sedem post accepisset; iam quadragesimum octauum ætatis, *inchoatum videlicet*, agente beato Saba, quidam ex Laura prauis animis, menteque peruersa & illiberali, qui planè erant carnes, & vt cum diuina dicam Scriptura^b, spiritum non habebant.] & paulo post: Seditiosi ergo isti (oportet enim non ex nominibus, sed ex studijs potius illos vocare) mala meditantes aduersus diuinum Sabam, veniunt in sanctam ciuitatem; & ad Sallustium Episcopum linguis dolosis, aut (vt melius dicam) cordibus accedentes, eum quærebant, quis esset præfuturus. Ille autem cum esset sapiens, & aures non haberet faciles, nec ea admitteret, nisi prius examinata; accuratè rogauit, quinam essent, & vnde. Illi verò dicebant, se habitare prope quemdam torrentem, & illic peragere certamina exercitationis, celantes nomen Sabæ: sciebant enim eum ex virtute notum esse omnibus, quomodo ipsi studium ponebant, vt ex vitio cognoscerentur ab omnibus. Cum ij autem sapè rogarentur, vt dicerent cuiusnam esset torrens, & quomodo vocaretur, & non possent effugere interrogationem, dicunt: Qui ab aliquibus vocatur torrens Sabæ.

SALLUSTIUS
COMMOTVS
IN SABAE
ACCUSATORIBUS.

Isai. 8.

Ille autem cum intellexisset eum esse Præfectum, aduersus quem isti struebant calumniam, rogauit rursus: Vbi est hic Sabas? Illi autem mittentes respondere ad propositum (ò arrogantiam & amentiam!) dixerunt ei non posse sufficere curæ de tam multis suscipiendæ propter simplicitatem nimiam & rusticitatem: lenitatem illius & moderationem simplicitatem vocantes improbi, eo quòd nollet hic populus (vt admirandus dixit Isaias^c) aquas Siloe, quæ fluunt silentio. Porro autem illud quoque addiderunt accusatores, nempe nimiam in suscipiendo sacerdotio cautionem, dicentes neque ipsum velle esse sacerdotem, neque alteri, vt fiat sacerdos, concedere. Sed hæc quidem illi.

Quiricus autem quidam sacerdos & virtutis amator ardentissimus, cum tunc adesset apud Episcopum, & quæ dicta essent audiisset: Quid verò (inquit) vos primi Sabam suscepistis, an ille vos? Cum autem illi respondissent, illum quidem ipsos suscepisse & congregasse, eis verò regendis eum minimè sufficere, qui in magnam creuissent multitudinem, cum esset agrestior & simplex. Excipiens rursus Quiricus: Si ille (inquit) vos ab initio congregauit, & locum qui erat desertus construxit ad habitandum; quanto magis & ipsum locum iam constructum & habitatum, & vos qui in vnum estis congregati, erit is aptus ad regendum? Cui enim in his quæ erant magis difficilia opem tulit Deus, ipse etiam omnino adiuuabit in ijs quæ sunt minus laboriosa, & facilem ei reddet præfecturam & administrationem. At hac illi qui pacem oderant, cum quibus erat Sabas pacificus, & clam de proximo illiberaliter detrahebant, cum nihil possent respondere; tunc dimisit Episcopus: Considerate (inquit) in præsentia: crastino autem die accuratiùs de his inquiremus.

SABAS AB-
SOLVTVS ET
ORDINATVS
PRESBYTER.

Et statim quidem accersit beatum Sabam, nescientem cur esset accersitus. Porro verò eisdem quoque adducit & ad probandum quidem (vt putabant) suam accusationem, & ad expellendum Sabam à præfectura: vt autem rei ostendit exitus, ad ora eis potius obstruenda, & ad omnem auferendam sermonis occasionem. Nam postquam astiterunt, rectus ille & incorruptus Iudex, nihil illis omnino dicens, non arguens, neque alio egens testimonio, qui de virtute Sabæ optimè esset certior factus, & ab ea iam esset satis persuasus, eum quidem ordinat sacerdotem in conspectu omnium. hac autem apud eos vsus admonitione: Ecce (inquit) habetis vestrum Patrem, & Lauræ vestræ Præfectum, quem Deus desuper,

CHRISTI
485.FELICIS PAP.
3.ZENONIS IMP. 12.
ODOACR. REG. 10.

per, & non homo elegit: nos verò solum Spiritui sancto manus commodauimus, non ipsam sed vos potius ipsos afficientes beneficio. Sic dixit: & cum statim assumpsisset beatorum Sabam, & ipsos seditiosos, ac religiosum qui tunc aderat Quiricum, cum eis in Lauram proficiscitur, & primum illud sanctum consecrat templum, deinde etiam aram in eo constituit, & gloriosorum Christi martyrum illic multas recondit reliquias.] hucusque Cyrillus de rebus gestis Sallustij Episcopi cum S. Saba. Sed iam ad Imperatoris aulam transferatur oratio.

Sub eiusdem anni Consulatu Symmachi de fratre Zenonis Imperatoris Longino nomine hæc habet Marcellinus in Chronico: Longinus Zenonis frater Augusti post decennalem custodiam, quam eidem Illus apud Isauriam infixerat, ad germanum Constantinopolim venit.] Conatus est hunc Zeno Imperator creare Cæsarem, vt relinqueret Imperij successorem: sed quòd esset perditissimis imbutus moribus, numquam id est consecutus, resistente inter alios Pelagio Patricio laudatissimo viro, qui & quomodo ea de causa à Zenone sit iussus interfici, paulo post dicturi sumus. Quam verò iste Longinus germanus Imperatoris, æquè ac ipse Zeno, rapacissimus & impurissimus esset, Suidas prodit his verbis: Longinus & Cono fratres Zenonis Imperatoris iniuste potentia vtentes, in vrbibus omnibus alienas possessiones sibi vendicabant, & mercede grauissimorum delictorum reos defendebant. Longinus autem omni quoque incontinentia refertus, erat semper ebriorum hominum vtens consuetudinè, & multos lenones secum habens: qui cum se illi principum virorum vxores adducturos pollicerentur, scorta magnificè exornata in curribus insignibus adducendo, sicutum illi faciebant, quasi illas ipsas adduxissent. Idem etiam monialium coetum diremit hoc modo: Cum crebrò Pergis veraretur, nunciatum illi est à lenonibus, admodum formosas esse illas mulieres. Itaque illis misit legumina & siccos panes & vestes & alia quædam, quasi curaret eas scilicet è solitudine, vel conuersione timorum. Facile enim causas speciosas ad illaqueandas mulierculas feminarum aucupatores committuntur. Et monasterium ingressus, multas earum vi potius quam persuasionem deduxit. Nam adeò lasciuus fuit, vt & in ingenuas & magistratum vxores & virgines importunè faceret impetum, omniaque ageret impudenter. In progessu autem globos argenteos & armillas proiebat: multaque alia mala perpetravit Longinus iste.] hæc Suidas de spurcissimo homine ad delinquendum Imperatoria malè vsò potentia: vt planè ad malorum cumulum accesserit turpitudine soluta licentia exundans, veluti alluuione lutum vbique relinquens.

DE LONGINO
ZENONIS
FRATRE.

Suid. in hist.

Quid præterea idem Suidas de ipsius Zenonis magistratum avaritia dicat, accipe: Bonam (inquit) gubernationem Romani sensissent, nisi Sebastianus tum in aula potentissimus illum quouis suo arbitratu impulisset, velut in foro canponans omnia, nec sine pretio quicquam in Regia sinens confici. Nam & magistratus vendebat omnes, pretio tum sibi reseruato, tum Imperatori communicato. Quòd si quis accessisset qui paululum quicquam adijceret, is præferbatur. In toto denique Palatio nihil erat rerum omnium, quod venale non esset. Quòd si Zeno magistratum aliquem suis familiaribus cõtulisset, ipse mancipis instar eum ab illis redemptum, pluris vendebat alijs Zenoni furta præbens.] hæc de magistratibus. Exstant ad hunc ipsum Sebastianum Prætorij Præfectura fungentem eiusdem Zenonis Imperatoris complura rescripta. De mala verò educatione Zenonis filij, quem optabat Imperij relinquere successorem, idem Suidas^d mox ista addit:

QUALIS
ZENONIS
MAGISTRATUSll. 37. 38. C.
de Episc. & cleric.Suid. in hist.
FILIVS
ZENONIS
MAGISTRATUS
INTERITVS

Zeno Romanorum Imperator filium suum admodum adolescentem Imperij successorem relinquere cupiens, & dignitatibus ornabat, & corpus exercere iubebat ad staturæ incrementum. At Imperatorij proceres potestatem nacti Fisci affatim exhauriendi, curabant vt adolescens Sybaritico luxu corrumpeteretur, & lenocinio suo ad insanos amores æqualium incitabant. Itaque vitæ ratione ad voluptatem & superbiam comparatâ, ab omni honestate remorus, & iam tum arrogantiam ob expectationem Imperij e vultu elucens præferens, sublimis incedere, & erigere ceruices cœpit, ac (vt paucis dicam) erga omnes non alium se præbere, quam aduersus seruos. Verum inspector omnium rerum, & natiua & edocta eius improbitate perspecta, ita illum multauit, vt alui profluitio multos dies sine sensu lectum inquinans, immatura ætate rebus humanis eximeretur.] hæc Suidas.

Vides igitur, præter hæresum excrecentes omni ex parte torrentes, prætorum quoque morum exuberantem profluitum, ex ipsa aula regia erumpentibus iniquitatibus omnium

CHRISTI

485.

FELICIS PAP.

3.

ZENONIS IMP. 12.

ODOACR. REG. 10.

omnium fontibus: vt non mireris eiusmodi homines hæreticis fauiffè, Catholicamque fidem lacerari adeò permiffiffè, ipfiffique Romanis Pontificibus refractarios obftitiffè, qui ab ipfo bonorum omnium auctore Deo vitæ turpitudine fe parati, ab eodem fuerint diuinæ præfidio gratiæ derelicti. Haud enim reperire facile erit aliquem fe ab Ecclefia Catholica fe paraffe, quem, delictis præcedentibus, non proiecerit Deus, inftar Saul^a, à facie fua.

Sed ad deploratiffimum rerum ftatum illud accessit, quòd cuius muneris erat Imperatorem admonere, vt tam fua quàm aliorum peccata corrigeret, idem ipfe feruus gloriæ & non Apoftolicus pastor Acacius, non id tantum facere prætermiffit, oblitus Apoftoli admonentis^b: Argue, increpa, obfecra] fed etiam (pro nefas!) turpi adulatione conuiuuit. Quid enim corrigeret prauos mores Imperatoris Acacius, qui in grauiora delicta, nempe in hæreticorum communionem, ipfum veluti vinctum fecum in impietatis profundum abduxerat? Testatus id quidem est ipse Zeno litteris ad Felicem Pontificem fcriptis, vt tradit Gelafius Papa fcribens ad Dardanos, vbi ait^c: ipse Zeno Imperator fuis litteris profite- tur, cuncta fe ex Acacij egiffè confilio.] ficque planè accidit, vt dum cæcus cæco ducatum præstaret, in altiffimam ambo foueam ceciderint præcipites cum ruina multorum. Vnus tantum inuentus est Pelagius Patricius omni laude digniffimus, qui Zenonem redargueret, cuius rei caufa ab eodem Zenone est iuffus occidi, vt fua loco dicemus.

IESV CHRISTI

ANNVS

486.

FELICIS PAP.

ANNVS

4.

ZENONIS IMP. 13.

ODOACR. REG. 11.

Sequens annus Domini quadringentefimus octogefimus sextus Consulatu Longini at- que Decij innotescit, quo hæc à Marcellino de Ioanne Antiocheno narrantur in Chronico: Ioannes Antiochenæ paræciæ ex Grammatico presbyter fcripsit aduersus eos, qui in vna tantum substantia adorandum esse Christum afferunt, nec acquiescunt duas in Christo confitendas esse naturas.] Hæc cum dica ipse, affirmare quidem visus est hunc fuisse Catholicum, & aduersus inuasorem Antiochenæ Ecclesiæ Petrum Fullonem vexillum veræ fidei confessionis erexisse. Verum Nestorianismi suspectus est redditus, dum & redarguere aggressus est fcripta Cyrilli contra Nestorium; de quo ista Gennadius habet^d: Simul & impugnat aliquas Cyrilli Alexandrini Episcopi sententias, dicens incautè ab illo aduersus Nestorem prolatas, quæ fomentum & robur addunt Timotheanis; quod valde inaniter dicit. Viuere adhuc dicitur, & ex tempore declamare.] hæc Gennadius. At licet hic Ioannes ex Grammatico dicatur presbyter, diuersus planè esse videtur à Ioanne Grammatico dicto, qui & Philoponus cognominatus est; nam ille non Antiochiæ, sed Alexandria & post hæc tempora claruit.

Ceterum quod ad dogmata pertinet: sanè quidem sicut Alexandria & Antiochiæ per ipfarum Ecclesiarum Episcopos Eutychna hæresis magnopere inualescebat, ita etiam in Syria Superiori Nestorianæ blasphemæ altiores in dies radices figentes extendebant vsque in Persidem propagines suas: Edeffæ enim palam aderant professores Nestoriani, qui doctrinam Theodori Mopsuesteni publicè in scholis docebant, vt Theodorus Lector fidem facit his verbis^e: In ciuitate Edeffæ locus quidam doctrinæ erat Persicæ (vt aiunt) scholæ; vnde Persæ Nestorianam opinionem cõtraxisse putantur, quod nonnulli Nestorio adhærentes, & loco Theodori præfidentes, dogmata fua, quibus delectabantur, Persis tradiderunt.] hæc Theodorus. Nisibi etiam hoc sæculo fuisse celebres sacrarum litterarum scholas, ex

Cassiodori^f testificatione cognoscimus. Id pepererunt bella ciuilia, vt præcipuis Ecclesijs occupatis à defensoribus Eutychni erroris, aduersusque Catholicos concertantibus, Nestoriani, nemine illis faceffente negotium, in Syria Superiori & Perside magnopere fuerint propagati: ex quibus postea illud infernale monstrum (vt suo loco dicitur) secta Mahometanorum erupit.

Hoc eodem tempore perditiffimus ille, Orientalis Ecclesiæ pestis, fidei Orthodoxæ demolitor, potentiffimus diaboli minister Petrus Fullo, inuasor Ecclesiæ Antiochenæ, ex hac vita ad tremèdum iustitiæ diuinæ tribunal fera licet morte vocatur. At nec licuit tunc, adultero è medio sublato, Ecclesiæ Antiochenæ Catholici alicuius Antistitis consortio frui. Etenim præualente hæreticorum factione fauore Zenonis Imperatoris, ex ipsorum sententia delectus est eiusdem hæreticæ prauitatis Antistes Palladius, qui communi-

CHRISTI

487.

FELICIS PAP.

5.

ZENONIS IMP. 14.

ODOACR. REG. 12.

cationem retinuit cum nefando Episcopo Alexandrino, dum vixit, de quo suo loco inferius dicturi sumus. Sic nobiliffimæ Antiochenæ Ecclesiæ miserandus planè erat vbique staturus & luctuosa conditio, prementibus eam nefandis hæreticis, ita vt videretur esse facta omnium Orientalium hæreticorum illuc vndique confluentium infelix errorum emporium. Porrò hoc anno sedere cepiffè Petri successorem Palladium, anni sedis eius inferius numerandi docebunt.

IESV CHRISTI

ANNVS

487.

FELICIS PAP.

ANNVS

5.

ZENONIS IMP. 14.

ODOACR. REG. 12.

Quadragesimus octogefimus septimus Christi annus Boetij Consulatu notatur: hic ille putatur Boetius, qui Anicius familia, Manlius Seuerinus cognominatus est, vir clariffimus, de quo suis locis inferius dicturi sumus.

Sub hoc Consulatu celebrata est Romæ Synodus, cuius Acta his verbis descripta leguntur: Flauio Boetio V.C. Consule, sub die 111. Iduum Martiarum, in basilica Constantiniana, residente venerabili viro Papa Felice vnà cum Candido Tiburtino, Paschasino Centumcellensi, Constatio Aquinate, &c.] postque enumeratos duodequadraginta Episcopos, presbyterosque Romanæ Ecclesiæ, ista subnectuntur: Felix Episcopus Ecclesiæ Catholice vrbis Romanæ & præfidentis Synodo dixit: Communis dolor, & generalis est gemitus, quòd intra Africam rebaptizatos etiam Episcopos, presbyteros, diaconosque cognouimus: quæ res sine dubio ad vestra quoque peruenit notitiam sanctitatis, De quo quid obseruari debeat, ordinare nos conuenit. Proinde vt manifesta sit super hoc nostra sententia, quæ nobis sunt visa recitentur.] hæc iure quidem præfatus est Felix ob funera ante biennium recensita ex Victore & alijs: quibus manifesta reddita sunt, quæ egerint Vuandali, cum blanditijs, minis, ac vi adhibita, nolentes etiam ac reluctantes rebaptizarent.

Porrò huius hoc anno celebrandæ Synodi vnde manarit occasio, est dicendum. Cum noui Vuandalorum Regis indulgentia (vt vidimus) essent relaxata Episcoporum & aliorum Orthodoxorum exilia: qui lapsi fuerant, respicentes, medicinam quæsiuere vulneribus: horum autem ingentem fuisse numerum, quæ ex Victore superius dicta sunt, manifestant. Sed cum huiusmodi à confessoribus postliminio redditis vitarentur; ne iidem ita relinquerentur foris absque medela, consultum fuit petere pharmachiam, ipsam videlicet adire Romanam Ecclesiam, ex qua congruum & præsentaneum præpararetur antidotum agrotantibus.

Sic itaque collecta ab ipso Felice Romano Pontifice Synodo, quòd eius muneris potiffimum esset, lapsos confacerdotes erigere, cum à Domino dictum sit ad Petrum^a: Et tu aliam^a quando conuersus confirma fratres tuos] pro qualitate vulnerum pharmaca opportuna composuit pluribus distincta capitibus: quæ ipsa recensentur in antiqua Cresconiana collectione: Sic quidem omnia artemperata, vt cum olci lenitate sit coniuncta acrimonia vini, feueritasque putredinem abstergeret vlceris, quod clementia deliniret. Idque more maiorum, quo scilicet lapsis succurrere Romana semper consuevit Ecclesia, prout quæ olim inter Romanum clerum, Corneliumque Romanum Pontificem, & Cyprianum Carthaginensem Episcopum intercessere declarant. Sic igitur ista decernens, ita præfatus est Felix, fcribens ad eos generalem epistolam^b:

Dilectiffimis in Christo Iesu fratribus, vniuersis Episcopis per diuersas prouincias constitutis.

Qualiter in Africanis regionibus astutia diaboli fauerit in populum Christianum, atque in id multiplice deceptione proruperit, vt non modò vulgus incautum, sed ipsos quoque in mortis profundo demerserit sacerdotes: nullus non Orbis ingemuit, nulla terra nefciuit. Vnde in grandi mærore positi, dissimulare non possumus percuntium atque à nobis exigendarum discrimen animarum. Quapropter competens adhibenda est talibus medicina vulneribus, ne immatura curandi facilitas mortifera captis peste nihil profit, sed segnius tracta pernicies reatu non legitimæ curationis inuoluat pariter faucios & medentes. In primis itaque venientis ad nos, & remedia postulantis, sollicitè discutienda est professio & persona decepti, vt medela possit congruens adhiberi, &c.]

Statuit enim, vt Episcopi, presbyteri, atque diaconi miserè lapsi, etiam si coacti pœnis ad id fuif-

CONCILIUM
ROMANVM
DE LAPSI
RESTITV-
ENDIS.

LAPSI CON-
FVGIVNT
ROMAM.

^a Felix. epist. 6.
rom. 1. epist.
Rom. Pont.

CHRISTI
487.FELICIS PAP.
5.ZENONIS IMP. 14.
ODOACR. REG. 12.DECRETA
DE POENI-
TENTIBVS.

id fuissent impulsus, ad obitum vsque ab omni Fidelium exclusi coetu, atque etiam à cate-
chumenis segregati orantes, ad finem vitæ laica tantummodo communicatione impar-
tentur: Reliqui autem inferioris ordinis clerici, vel monachi, aut laici, si sponte in facinus
prolapsi essent, iidem triennio inter Audientes perseverare deberent; septem autem annis
inter poenitentes sub manibus sacerdotum collocarentur, peregrinæ tantum communica-
tionis participes facti, dum cum sæcularibus permitterentur orare, nondum verò eisdem
communicationis viatico impertito, nisi interea aliquem ex ei mori contingeret. pueros in-
super atque puellas, siue clericos, siue laicos, quos ætas excusat, non tamen sine poenitentia
ad Ecclesiam admittendos, sed inter poenitentes sub manus impositione retineri debere, vt
tandem communicationis participes esse possent. Additum insuper his, vt eiusmodi la-
psum nullus unquam aditus patere deberet ad clericatum, inter laicos Catholicos tantum-
modo ad exitum vsque vitæ connumerandis, nec inter eos ab aliquo recipiendis, nisi litteris
reconciliationis ab Episcopis scriptis ostensis.

ROMANAE
ECCLESIAE
AVCTORITAS
IUNCTA MO-
DESTIAE.

His igitur ab ipso Felice Romano Pontifice constitutis, ad calcem epistolæ Apostolica
auctoritate conscriptæ, Apostolica itidem eandem noluit caruisse modestia, cum ista sub-
iunxit: His itaque ritè dispositis, & ad Ecclesiarum vestrarum notitiam nostra deliberatio-
ne perlatis, parere vos conuenit. Quibus licet ad animarum reparationem nihil deesse vi-
deatur: tamen si cui noui aliquid, quod præterire nos potuit, fuerit reuelatum; secundum
beatum Apostolum Paulum, tacente priore, fideliter insinuet: quia Spiritus sanctus vbi vult
spirat, maximè cum sua causa tractatur; nec nos pigebit audire, si quæ sunt ommissa, non ar-
roganter abnuere, sed rationabiliter ordinare.] his Felix verbis clausit epistolam: quæ qui-
dem cum non sub anni huius Consulatu, sed sequentis Idibus Martij data legatur, quæ hoc
anno, dicta superius die, in Synodo lecta est; accidisse potuit, vt tunc minimè mitti valuerit,
sed cum diu Romæ retenta esset, exscripta iterum, dies apposita illa fuerit, qua in Africam
mitteretur.

THEODORI-
CVS INFE-
STVS ZENO-
NI.

Eodem anno Constantinopolitana ciuitas defectione Theodorici Gothorum Regis in
discrimen adducitur: de quo ista sub anni huius Consulatu habet Marcellinus in Chroni-
co: Theodoricus Rex Gothorum Zenonis Augusti beneficijs satiatus, cum magna suorum
manu vsque ad regiam ciuitatem & Melentiadem oppidum infestus accessit; plurimisque
locis igne crematis, ad Nouensem Mysiæ ciuitatem, vnde aduenerat, remeavit.] hæc ipse,
quæ quidem incomperta fuisse videntur ijs qui dixerunt Theodoricum veneratum semper
esse Zenonem vt patrem, & concessisse eidem Italiam ab Erulis vindicandam: nam tentasse
constat primùm infidelem & ingratum barbarum Orientale sibi Imperium (si licuisset) ar-
ripere; sed spe tanta frustratum, anno sequenti (vt suo loco dicitur) inuasisse Italiam pos-
sessam ab Erulis, quos hoc anno Rugos populos infestos Italiae debellasse, Cassiodorus affir-
mat in Chronico. Sic planè vides barbaros beneficijs Romanorum sæpè demeritos, semper
proditores effectos. Sed quæ fides sincera inueniri in hominibus possit, qui infideles Deo
hæretica essent imbuti perfidia? Ex his omnibus per Marcellinum sincerissimè patefactis,
totam illam Iordani orationem Theodorici ad Zenonem de inuadenda Italia, & Zenoni
ipsi tradenda, vt effectum commentum ad contegendam barbari Regis ingratitude, ex-
plodendam esse facile sentias, simulque corrigendos alios ipsum secutos. siue igitur illam
accepit Iordanus (vt de alijs proficitur) à Cassiodoro erga Regem illum propensissimo, siue
in gratiam gentis suæ ipse confinxit; satis sit ostendisse esse commentum, sed quæ sint ista,
ab eodem auctore accipe:

QUASTRANS
ACTA FIN-
GVNTVR
INTER
THEODORI-
CVMET ZE-
NONEM.

*iamen

*Erulorum

Inter hæc ergo Theodoricus Zenonis Imperio foedere sociatus, dum ipse in vrbis bonis
omnibus frueretur, gentemque suam in Illyrico (vt diximus) residentem non omnino ido-
neam aut refertam audiret, elegit potiùs solito more gentis suæ labore quærere victum,
quàm ipse otiosè frui regni Romani bonis, & gentem suam mediocriter victitare: secumque
deliberans, ad Principem ait: Quamuis nihil deest nobis Imperio vestro famulantibus: tan-
tum • (si dignum ducit pietas vestra) desiderium mei cordis libenter exaudiat. Cumque ei
(vt solebat) familiariter facultas fuisset loquendi concessa: Hesperia (inquit) plaga, quæ du-
dum decessorum prædecessorumve vestrorum regimine gubernata est, & vrbs illa caput
Orbis & domina quare nunc sub Regis Trucilingorum & Rugorum • tyrannide fluctuat?
Dirige cum gente mea (si præcipis) vt hic expensarum pondere careas; & ibi, si adiutus à
Domino vicero, fama vestræ pietatis irradiet. Expedi namque, vt ego, qui sum seruus
vester & filius, si vicero, vobis donantibus, regnum illud possideam; haud ille, quem non
nostris,

CHRISTI
487.488.FELICIS PAP.
5. 6.ZENONIS IMP. 14. 15.
ODOACR. REG. 12. 13.

A nostris, tyranni iugo Senatuum vestrum, partumque Reipublicæ captiuitatis seruitio premat.
Ego verò si vicero, vestro dono, vestroque munere possidebo. Si victus fuero, vestra pietas
nihil amittit, immo (vt diximus) lucratur expensas. Quo audito, quamuis ægreferret
Imperator discessum eius, nolens tamen eum contristare, annuit quæ poscebat, magnisque
ditatum muneribus dimisit à se, Senatuum populumque ei commendans Romanum.] hæc
ipse; sed prorsus inania esse, quæ superius dicta sunt, manifestant. Accessit noua com-
motionis causa Theodorico in Odoacrem expeditionis parandæ, nempe inuidia ex re-
bus prosperè gestis aduersus Rugos, ab ipso hoc anno deuictos; cum Regis filius, capti-
uo ducto patre, ad eundem Theodoricum confugit. At hæc quomodo se habuerint,
enarremus.

Factum id quidem hoc anno, Cassiodorus paucis refert: His Consulibus (inquit) Odo-
acer Phæba Rege Rugorum victo captoque potitus est.] hæc ipse. Porro hæc ante quin-
quennium esse prædicta à sancto Seuerino, Eugipius fidelis testis enarrat, nosque suo loco
superius diximus. At quæ idem auctor de his dicat, audiamus: post enim recensita sacri-
legia à filio Regis admittæ, quibus Dei iram accelerauit, ista mox subdit: Quapropter Rex
Odoacer Rugis intulit bellum. Quibus deuictis, & Friderico fugato, patrem eius Fele-
theum, eundem & Phæbam dictum, captiuum duxit, atque ad Italiam cum noxia coniuge
suprà memorata, videlicet Gisa, transmisit.] hæc Eugipius. Quæ autem his subdit de missio
iterum ab Odoacre germano suo aduersus Fridericum, qui fuga lapsus se contulerat ad
Theodoricum Gothorum Regem in Mœsia agentem, atque iterum reuersus paternum ce-
perat regnum, dicemus anno sequenti, quo contigere; itemque de translatione sacrarum re-
liquiarum S. Seuerini in Italiam, cuius prædicatione & spreta admonitione ad Regem & con-
iugem facta, ista omnia contigisse diximus: vt perspicuè apparuerit, quanto & vitæ & regni
dispendio Principes non audiant sacerdotes salubria ingerentes, & quàm grauiori supplicio
se reddant obnoxios, qui in eosdem delinquant. Etenim quod ad Rugorum Regis statum
pertinet, tanto contempto monitore, serò didicit, frustra inniti militum viribus, qui desti-
tuitur diuino presidio, violentiusque insurgere solere in auctores suos admittæ peccata,
quàm aduersariorum exercitus, qui iustitiæ obice sæpè languescant, sed in vindictam delin-
quentium inuicti reddantur.

IESV CHRISTI
ANNVS
488.FELICIS PAP.
ANNVS
6.ZENONIS IMP. 15.
ODOACR. REG. 13.

D

QVI sequitur annus quadringentesimus octogesimo octauus, duobus Consulibus Di-
namio atque Siphidio adnotatur: quo & finem viuendi fecit Acacius Constantino-
polititanus Episcopus in anathemate perseverans, cum sedisset annis (vt Niccephorus ha-
bet in Chronico) decem & septem, atque mensibus nouem: cuius nomen licet à successo-
ribus cum Catholicis in Ecclesia recitaretur, contradicentibus Romanis Pontificibus, ex
Diptychis tandem ignominiosè abolitum est, id fortiter agente Hormisda Papa apud Iu-
stinum Imperatorem, vt suo loco dicitur. Tanti fuit hic fastus & arrogantia, vt sineret suas
ipsius imagines adhuc viuens (quod de nullo ante eum Episcopo legitur) in ecclesiis de-
dicari: qui enim ei assentabatur, ipsius effigies in ecclesiis pingere vel affigere consue-
uerunt; de quibus ista Suidas habet: Cum omnes ecclesias in sua potestate haberet, soli-
citam curam impendit his qui præerant: quorum sagaciores eius imaginem in templis
consecraverunt. Cum igitur vniuersè omnibus in ecclesiis imagines ostenderentur: opi-
nati quidam sunt, cum ex ambitione dedicationem illam imperasse. Confirmabat pictura
templi iuxta nauale, è calculis musuo opere elaborata. Cum enim totum opus sub Gen-
nadio fuisset perfectum, in insigni templi loco eum effinxerunt, & inter hunc, Salua-
torem Gennadio dicentem: Soluito templum hoc. & Acacio: Post te hunc excitabo. • Ioan. 16.
quod scilicet post Gennadium fuisset Acacius creatus Constantinopolitanus Episcopus. Ob ta-
les igitur imagines Acacius, quamuis benignus & officiosus, opinionem insanæ cupiditatis
gloriæ est consecutus.] hæc Suidas de Acacio. Sed cum eius nomen è sacris tabulis, ita de-
cernentibus Romanis Pontificibus, sublatum est, vtique & eiusmodi imagines ab ecclesiis
oportuit fuisse deletas.

OBITVS A-
CACII EPI-
SCOPI CON-
STANTINO-
POL.ARROGAN-
TIA ACA-
CII IN
IMAGINI-
BUS EIVS
DECLARA-
TA.

CHRISTI
488.FELICIS PAP.
6.ZENONIS IMP. 15.
ODOACR. REG. 13.

Acacio igitur in hunc modum ex hac vita subducto, in locum eius Flauitas, quem & A Flavianum alij appellant, malis artibus subrogatus est; de quo ista Nicephorus: Post Acacium Flauitas Constantinopolitanum suscepit Episcopatum, vir qui quidem presbyter esse visus sit, sed vsqueadè ad audaciam & improbitatem summam peruenit, vt id quod dicturus sum facinus, satis qualis fuerit, indicare possit. Zeno Imperator chartam puram in sacro ponit altari, atque in charta alia per scriptum Deo supplicauit, vt per Angeli manum, quæ in hominum conspectum non veniret, nomen eius adscriberet, quem celesti calculo Constantinopolitanae Ecclesiae Hierarcham praefectum vellet: Atque ob eam rem quadraginta dierum ieiunium indixit; & Deum omnes orare, vt qui illi placitus esset ostenderetur, iussit. Hæc vbi Flauitas cognouit, auro multo templi custodem, qui idem princeps Imperialium cubiculariorum erat, corrupit, vt in charta pura nomen eius adnotaret, eamque rursum Imperatoris sigillo obsignaret. Hoc vbi factum est, & vbi constitutum ieiunij tempus præterit, sigillo è charta sublato, derepentè Flauitas ingenti gloria, perinde atque à Deo designatus esset, affluens, correptus est, & magnifico saltu in Patriarchæ thronum is conscendit.

^a Niceph. lib. 16. c. 18.
FLAVITAS MALIS ARTIBUS MERCATVS THRONVM.

^b DETECTA IMPOSTURA FLAVITAE.

Verùm enimvero piaculum id omnipotens prouidentia non diu latere passa, illusionem cam, scenicamque actionem quamprimum in apertum duxit. Infelix enim ille cum non totos quatuor menses in sede ea transegisset, morte repentina ex hominibus sublatus est, cum ne dimidiam quidem partem muneris eius, quo Episcopalem dignitatem redemerat, corradere potuerit. Argentarij heredibus eius insistere, & pecuniam nuper admodum mutuo datam exigere. Atque illi qui soluendo non essent, Zenonem adiere, eique vt ab acerbis illis creditoribus liberaret, supplicarunt, & rem ipsam secretò ei ipsi, qui de illa inquirebat, indicarunt. Zeno autem, re audita, obstupuit. Et postquam non Christum, sed Chrysum, hoc est, C aurum potius Flauitæ nomen in libello illo adscripsisse cognouit, iudicium re vera & iustitiam iuxta Psalmum fecit. Atque eunuchum quidem, qui sibi diuinam existimationem & gloriam arrogasset, tolli; pecuniam autem creditam ex substantia eius dissolui argentariis iussit. Ipsam verò Ecclesiam Episcopis permisit, vt illi suffragiis suis, quem idoneum esse procuratori ei iudicarent, eligerent.] hæc ipse: sed de successore Flauitæ agendum anno sequenti. Porro nec inter Catholicos fuit adnumerandus Flauitas, vt pote hæreticorum communionem pollutus: insistens enim vestigijs prædecessoris Acacij, eius nomen inter sacra recitari fecit, quem sciebat à Catholica communionem esse defunctum extorrem, vt Gelasij Papæ litteræ indicant, de quibus suo loco dicendum: quinetiam (vt testatur Euagrius) idem est re-

^c Psal. 118.

^d Gelas. commentor. ad Faust.
^e Euagr. lib. 3. cap. 23.

FLAVITAS HAERETICVS VULT VIDERI CATHOLICVS.
* Liberat. Diac. in Breviar. c. 18.

Sed cum talis esset, nihilominus affectauit dici Catholicus ob ineundam communicationem cum Romano Pontifice, expetens quasi Catholicus à Felice Papa communionem, ex qua sciret magna infamia Acacium excidisse. De eo autem ista in primis Liberatus Diaconus habet: In his turbis Ecclesia constituta, moritur Acacius, & ordinatur post eum Flavianus * presbyter, qui fuit à Sancta Thecla: qui non consensit sine Romano Pontifice inthronizari, sed transmisit Sydonicam Papæ Romano Felici. Qui modico viuens tempore, moritur, non accipiens epistolam ipsius.] hæc Liberatus. Vides hæreticum hominem, & in ouile ouium ingressum aliunde quàm per ostium vt latronem & furem; quo tamen suffurari æquè possit Catholicum nomen, sedere renuisse, donec acciperet à Romano Pontifice litteras communicatorias. Sed quid insuper fraudulentus homo?

^f Niceph. lib. 16. cap. 19.

In gratiam Zenonis Imperatoris litteras etiam dedit ad eius amicos hæreticos Episcopos, vt de eo Nicephorus ita testatur: Cum Flauitas adhuc thronum obtineret, Synodales ad Petrum Alexandrinum epistolas dedit, & eiusdem generis litteras ab eodem accepit, in quibus eadem de Chalcedonensibus Actis, anathemati ea subiiciens, scripsit.] & paulo post: A pposuissèm (inquit) & Petri & Flauitæ litteras, nisi me prolixitas illarum exterruisset. Et Flauitas ad Felicem scribens, se illius communionis esse, Petri autem coniunctionem auersari significauerat. idem ad Petrum litteras dans fecerat, communionem se illius recipere, Felicem autem reicere insinuans. Quas litteras vbi Felix Papa à pijs quibusdam ad se perlatas accepit, legatos Flauitæ cum contumelia Roma expulit.] hæc de Flauita atque Felice Nicephorus: quibus planè vsitatus hæreticorum mos detegitur, nihil sincere agere, sed miscere omnia subdolè, temporibus atque personis pro vitæ præsentis commodis inferuientes.

At quis

CHRISTI
488.FELICIS PAP.
6.ZENONIS IMP. 15.
ODOACR. REG. 13.

A At quis negare potuisset, rem tantam non seriò agere Proteum istum, cum tanti se facere communicationem Romani Pontificis præstulerit, vt absque eius consensu noluerit in throno sedere, legationemque miserit honorificam, dignam proculdubio Romano Pontifice, & litteras dederit cum professione Catholicae fidei: tales namque oportuit illas fuisse, quibus se detestari communicationem Petri Alexandrini significaret: Quis, inquam, talia ac tanta videns, recipiendum esse ad communicationem Flauitam negaret? At tamen prudenter distulit Felix, & quid tempus pareret, prouidè expectauit; probe sciens, quod factum est, haud diutius permanfurum. Sed opportunè, Deo volente, factum est, vt Alexandria cum litteris Flauitæ ad Petrum datis Romam nuncij aduenerent, ex quibus totius fabula patefactum est argumentum: Vnde accidit, vt in præsentem hæretici hominis legatos, quos utique ex auctore qui miserat, tales & ipsos esse existimauit, iure Pontifex commotus fuerit, vt in fraudulentos & impostores homines, qui circumuenire atque decipere sedem Apostolicam aduenissent. At de his modò satis.

SUSPECTA HAERETICORVM PORNITENTIA.

Sub huius quoque anni Consulibus apparatus atque procinctum Theodorici Anali Regis Gothorum ad inuadendam Italiam Marcellinus recenset; ipsius autem ingressum in Italiam atque progressum refert sub sequentis anni Consulibus, sicuti etiam Cassiodorus; quos in his sequemur, res gestas propriis temporibus aptantes. Dei planè consilio factum est, vt Ariani, qui diuersarum nationum principatu suo Orbem iam cinxisse viderentur Occidentalem, peruasuri quoque Orientem, si vnanimes inter se fuissent, aduersus è inuicem arma conuerterent, amarenturque Gothi in Erulos & alios illis inhærentes populos Arianos. Incessit planè animum Theodorici Regis inuidia, quòd ipse cum suis velut extorris incertis sedibus vagaretur, Eruli autem vix antè cogniti populi vniueram Italiam iam annos plurimos obtinerent, quam Gothi primi omnium bellico robore superassent; adeò vt non tam aliena quàm sua sibi Theodoricus repetere videretur. Accendebatur æmulatione insuper eius animus, cum sciret suæ gentis Alaricum Regem nobilissimam Galliarum prouinciam occupasse, illicque iam vagandi finem imponentem, honorificam fixisse sedem. His igitur bellicosissimi atque altissimi animi ipse iuuenis stimulis agitatus, ad inuadendam totis viribus Italiam vires vndique sibi comparat. Quibus autem progressibus rem perfecit, annis singulis apparebit.

THEODORICI EXPEDITIO AD ERULOS.

Hoc item anno, qui sequens est à clade Rugorum per Erulos facta, cum eorum Rex atque Regina in Italiam captiui ducti sunt; Fridericus Regis filius, qui in Maxiam ad Theodoricum Gothorum Regem fugerat, viribus pollens in paternum regnum veniens, illud præsidio destitutum inuadens tenuit: Cuius rei gratia Rex Erulorum Odoacer, comparato rursum exercitu, ad eundem debellandum germanum suum mittit, vt eum contineat, gentemque illam ab eiusdem tyrannide liberatam in Italiam transferat. Quod cum feliciter impleretur, ex eo factum, vt etiam venerandum corpus S. Seuerini ante annos sex defuncti, eius discipuli memores id ab eo viuente iussu, sustulerint, atque religioso pietatis officio in Italiam transfulerint. Sed quomodo cuncta hæc acciderint, Eugippius in rebus gestis eiusdem sancti Seuerini narrat his verbis:

INTERVM RVGOS ODOACER VINCIT.

Post audiens idem Odoacer Fridericum ad propria reuertisse, statim fratrem suum misit cum multis exercitibus Onoulphum: Ante quem denuo fugiens Fridericus, ad Teudericum Regem, qui tunc apud Nouam ciuitatè prouinciae Moesiæ morabatur, profectus est. Onoulphus verò præcepto fratris admonitus, vniuersos iussit ad Italiam migrare Romanos. Tunc omnes incolæ, tamquam de domo seruitutis Ægyptiæ, ita de quotidiana barbaricæ frequentissimæ depradationis educti, sancti Seuerini oracula cognouerunt, nempe omnes fore transferendos in Italiam accolæ regionis illius. Quomodo verò discipuli sancti Seuerini exhumatum venerandum eius corpus transfulerint, idem Eugippius ita docet, cum ista mox subdit:

FRIDERICVS FUGATVR ET POPVLVS IN ITALIAM TRANSPERVNITVR.

Cuius præcepti non immemor venerabilis noster presbyter tunc Lucillus, dum vniuersi per Comitum Pierium compellerentur exire, præmissa cum monachis vespere psalmodia, sepulturæ locum imperat aperiri. Quo patefacto, tantæ suauitatis fragrantia omnes nos circumstantes accepit, vt præ nimio gaudio atque admiratione prosterneremur in terram. Deinde humaniter æst. mantes ossa si neris inuenire d. siuncta (nam annus sextus depositio- nis eius effluxerat) integram corporis compagem reperimus: ob quod miraculum immensas gratias retulimus omnium conditori, quia cadaver Sancti, in quo nulla aromata fuerant, nulla manus accesserat conditoris, cum barba pariter & capillis vsque ad illud tempus

S. SEVERINI CORPORIS TRANSLATIO.

CHRISTI 488.

FELICIS PAP. 6.

ZENONIS IMP. 15. ODOACR. REG. 13.

pus mansisset illæsum. Linteaminibus igitur immutatis, in loculo multo antè iam tempo- re preparato funus includitur, carpento, trahentibus equis, impositum: mox euchitur, cunctis nobiscum prouincialibus idem iter agentibus: qui oppidis super ripam Danubij derelictis, per diuersas Italiae regiones, varias suæ peregrinationis fortiti sunt sedes. Sancti itaque corpusculum ad castellum nomine Felethem emensis regionibus appor- tatum est.

MVTVS IO- QVITVR PRECIQVS S. SEVERINI.

Per idem tempus multi variis occupati languoribus, & nonnulli à spiritibus immundis oppressi medelam diuinæ gratiæ sine vlla mora senserunt. Tunc & mutus quidam ad id ca- stellum suorum miseratione perductus est: qui dum in oratorio, quæ sancti viri corpuscu- lum super carrum adhuc positum permanebat, alacer peruenisset, ac sub eo clauso oris sui ostio in cordis cubiculo supplicaret; illico lingua eius in oratione soluta laudem dixit Al- tissimo. Cumque reuersus ad hospitium quo suscipi consueuerat, interrogatus fuisset ex more nutu signoque pulsatus; & orasse, & laudem se Deo obrulisse, clara voce respondit. Quo loquente, paucifaci qui cum nouerant, ad oratorium cum clamore currentes, sancto Lucillo presbytero, simulque nobis, qui cum illo eram, ignorantibus quod euenerat indi- carunt. Tunc omnes exultantes in gaudio diuinæ gratiæ clementiæ gratiarum retulimus actionem. Quod verò quæ his subdit Eugipius de translatione facta inde Neapolim, dicat contigisse sub Gelasio Papa: planè nonnisi post annos quatuor sacras S. Seuerini reliquias il- luc translatas esse, affirmare necesse est. agemus de ea suo tempo. e.

DE MIRAC- CVLIS IN- NOTECERB RECTAM FI- DEM.

Magna quidem Dei prouidentia factum apparet, vt in summa Occidentalis orbis ob- scuritate, Arianis vbique regnantibus, densaque errorum caligine veritatem obnubilanti- bus: tantæ lucis radij eruperint cunctis miraculorum virtute perspicui: vt audiretur ab om- nibus, loquente muto, immo & defuncto virtutis voce clamante, illum esse Deum verum, quem Seuerinus coluisset, cuius osibus tanta posse præstare, idem Dominus concessisset: Ac proinde palam factum cunctis mortalibus, ea fide, iisdemque ritibus & sacrificiis Deum esse colendum, quibus idem vir sanctissimus diuinum sibi numen conciliauerat. Cui micanti fulgori si filij tenebrarum oculos aperire voluissent, rectam per quam incederent viam eu- dentissimè perspexissent.

DE S. AN- TONIO S. SEVERINI DISCIPV- LO.

At verò non simul cum Seuerino præclaræ eius virtutes extinctæ sunt: nam & illa cum Deus auxit benedictione, vt locupletem sanctorum morum hereditatem veluti testamen- to relictam transmiserit in discipulos; quos egregia enituisse sanctitate, non solum quæ vnus ex illis Eugipius scribit ostendunt, sed & Ennodius Ticinensis huius temporis scri- ptor celeberrimus docet. Scripsit enim iste Vitam sancti Antonij eiusdem sancti Seuerini discipuli: Fuerat hic nepos æquè sanctissimi viri Constantij Lauriacensis Episcopi, cuius meminit pariter Eugipius in Vita ipsius sancti Seuerini. Quomodo autem idem Antonius post obitum Seuerini è patria exire coactus, pluribus annis vnà cum discipulis quos colle- git, vitam exercuerit eremiticam, in qua mirifica resplenduit sanctitate dono prophetiæ cla- rus atque miraculis: ac quomodo fugiens humanas laudes, demum inde recesserit, atque vbi aliæ plures elucerent accensæ lucernæ, ne solus ipse verè lucerna ardens & lucens in- tuentium pateret aspectui, in Lerinensè monasterium se contulerit, & sancto ibi sine quie- uerit, idem Ennodius pluribus narrat. Asseruari hactenus clarum miraculis eius veneran- dum corpus in ecclesia eiusdem cœnobij Lerinensis, accepimus; solemnique ritu annis sin- gulis eius diem natalem à monachis S. Benedicti illic agentibus peragi, certa relatione com- perimus. Sed de his modò satis.

IESV CHRISTI ANNVS 489.

FELICIS PAP. ANNVS 7.

ZENONIS IMP. 16. ODOACR. REG. 14.

EUPHEMIVS EPISC. CON STANTIN. ELIGITVR. 2 Euagr. lib. 3 c. 23. EUPHEMIVS REICIT PETRVM MOGVM.

Redemptoris nostri annus quadragesimus octogesimus nonus, Probino & Eu- sebio Consulibus aperitur: quo Euphemijs ex Cōstantinopolitanæ Ecclesiæ pres- bytero eligitur post Flauitiam eius ciuitatis Episcopus; de quo ista Euagrius: Cum Eu- phemijs litteras Petri Alexandrini de mutua inter eos communionem accepisset, ani- maduerteretque eas Actis Concilij Chalcedonensis anathema indixisse: valde omnino commotus fuit, seque à Petri communionem penitus seiunxit. hæc Euagrius, eademque Nicephorus: ex quibus planè idem Euphemijs possit videri Catholicus; cum & hoc ad- didit,

CHRISTI 489.

FELICIS PAP. 7.

ZENONIS IMP. 16. ODOACR. REG. 14.

A didit, vt Chalcedonensè Concilium probarit, atque nomen Petri in sacra Diptycha rela- tum expunxerit, Felicis verò Papæ nomen ab Acacio abolitum in easdem sacras tabulas referret: sed quod reliquerit in eis nomen Acacij, factum est vt Felix eum A postolicæ se- dis communicatione indignum existimarit. Testatur hæc omnia Nicephorus istis verbis: Euphemijs simulatque Episcopatum iniit, nihil moratus, suis ipse manibus in sacris ta- bulis Petri Mogi nomen expunxit, & Felicis appellationem reposuit; atque in sacro sugge- stu confidens, Synodales more recepto epistolas Romam ad Felicem dedit. Porro Papa scripta quidem illius recepit, & Euphemijs veluti Orthodoxo fauit, sed illum in Episcopa- lem communionem non admisit, propterea quod Acacij quoque & Flauitiæ nomen de sa- cro libro non deduxisset. Hæc Nicephorus. Sed quod Liberatus Diaconus tradit, suscepisse à Felice Romano Pontifice Euphemijs scripta; intelligas ea fuisse communitoria, non autem communicatoria, sicut & esse conperiuntur litteræ quas ipsius in sede successor ad eundem Euphemijs scripsit, quibus eum admonuit, vt nomen Acacij aboleret, si velleret consequi Ecclesiæ Catholice communionem. hæc quidem hoc modo inter Euphemijs atque Felicem hoc anno transacta sunt.

Niceph. lib. 16. c. 19.

CVR EUPHE- MIVS NON ADMISSVS A ROM. PONTIF.

Inter ipsum autem Euphemijs atque Alexandrinum Episcopum Petrum Mogum res aliter se habuere: Confirmante enim Chalcedonensè Concilium Euphemijs, illo autem im- probante; mutuo inter se digladiari cœperunt, cogentes alter aduersus alterum Synodos; seque mutuo anathemate facientes vsque in sequentem annum, quo ex hac vita perfidum illum Mogum abripi contigit, vt tradunt Euagrius atque Nicephorus.

CONTENTIO INTER EUPHEMIVM ET PETRVM.

Euagr. lib. 3. c. 23. Niceph. lib. 16. cap. 20. Barnab. 3.

Summam planè Euphemijs laudem consecutus fuisset, nisi illud diuinæ Scripturæ de eod- dici potuisset: Coinquinatus es cum mortuis, deputatus es cum descendentibus in infer- num; dum videlicet haud adduci potuit, vt impij Acacij expungeret nomen è Diptychis: Flauitiæ autem Episcopi nomen quidem ab eo siue cassatum, siue inter defunctorum memo- rias non receptum, inde certum deducimus argumentum, quod cum de Acacij nomine illi à successore Felicis Gelasio negotium sit factitum, numquam in eius litteris de nomine Flauitiæ facta mentio reperitur, qui quidem ex scriptis eius ad Petrum Romam perlatis manifestus fuit comprobatus hæreticus: ob id igitur de illo minime tacendum fuisset, nisi id sponte Euphemijs antè præstitisset. Inde etiam accidit, vt in aliquibus Græcorum monu- mentis post Acacium eidem dicatur successisse Euphemijs, nulla facta de Flauitiæ penitus mentione, vt videre est in Actis magni illius Danielis Stylitæ, vbi describitur eundem Da- nielis obitus hoc ipso tempore, cum videlicet ipse Euphemijs creatus est Constantinopoli- tanus Episcopus. Res quidem memoria digna, cum sanctissimus vir miraculis plurimis no- bili atus, migraturus è vita hac, nihil magis quam fidem Catholicam, quasi Dei depositum testatum atque obsignatum suis reliquerit: post quæ reddidit Deo spiritum, cum antea ista præcessissent, quæ his verbis ab auctore narratur:

FLAVITIAE NOMEN SVBLATVM E DIPTY- CHIS.

TO 2201

Existat apud Sur. die 11. Decemb. DANIELIS STYLITAE OBIVS.

Diuinum mysterium Daniel celebrauit, & intemerata ipsa sumpsit sacramenta, & iis qui- bus præerat, impertit. Atque iam quidem Magnus extremum agebat spiritum; & ipse An- tistes Episcopo. um (is erat Euphemijs, iam enim mortuus erat Acacius) cum aliis veniebat ad emigrationem. Aderat autem Rais fidelissima, & vir quidam qui possidebatur à dæmo- ne, ac pergebat ad columnam; qui & Sanctorum ad Sanctum aduentum, clamando, aperte significabat, & eos suis appellabat nominibus; & ipsorum, vt qui conuenissent, meminerat Anglorum. Deinde adiciebat fore, vt tertia hora eius diei Daniel excedat ad Dominum, & à diuturna habitatione immundus expellatur spiritus: quæ vtraque suo tempore euenerit.

SEPULTVRA DANIELIS STYLITAE.

Quæ autem prius dicta est Rais magnificè parabat ea quæ pertinebant ad sepulcrum; & cum multos adduxisset artifices, & iussisset fieri tumulum in inferiore parte columnæ & vs- que ad fastigium, statuit ex vtraque parte tumuli homines qui faces ferrent, & lampades te- nerent in manibus, & ea canerent quæ cani solent in decessu.

Cumque illa corpus infra detulisset, in plumbeo id ponit loculo: in hoc quoque seruans magni Danielis testamentum. Ille enim mandauit discipulis: Seu Imperatores, seu Reges, aut vlli alij se inuicem superare contendant in loculi sumptu & magnificentia; nolite suscipe- re; sed & illic & sic corpus deponi sinite, vbi & quomodo voluerit Rais fidelissima. Hæc er- go peracta sunt, & expulsus est immundus dæmon, cum multum hominè discerpisset, &c.] pergit dicere de mirandis quæ post eius obitum contigerunt. Sed illud obserua: recusari iussisse, si quæ ab Imperatore vltima munera soluerentur, vtpote homine consuetudine hæreticorum inquinato, & ob id à communionem Catholica alieno. Sic igitur magnus Da-

niel octogenarius ex hac vita decessit, cuius memoriam cum viventis tum mortui miraculis illustratam Dei Ecclesia perpetuitati anniuersariis solemnibus consecrauit.

ADVENTVS THEODORICI IN ITALIAM.

His etiam Consulibus (inquit in Chronico Cassiodorus) felicissimus atque fortissimus dominus noster Rex Theodoricus intrauit Italiam: cui Odoacer ad Isontium pugnam parans, victus cum tota gente fugatus est. Eodem anno, repetito confictu, Veronæ vincitur Odoacer.] hæc ipse. Sed quæ tunc transacta sint inter sanctum Epiphanium Ticinensem Episcopum, & Theodoricum Regem, scribit Ennodius Ticinensis diaconus verbis istis, ex codice tamen non nihil deprauato acceptis:

Ennod. Ticinens. in Vita S. Epiphani. Episc. Ticinen.

Dispositione cælestis imperij ad Italiam Theodoricus Rex cum immensa roboris sui multitudine commeaui. Ad quem vir integerrimus Epiphanius, dum Medioli ni positus esset, occurrit. Quem cum ille Regum præstantissimus cordis oculis inspexisset, & solita iudicij sui sacerdotem nostrum libra pensaret; inuenit in eo pondus omnium constare virtutum: cuius integritatem velut fabrilibus lineis ad perpendicularum mentis emensus est. Quique tali apud suos de illo sermone vsus est: Ecce hominem, cui totus Oriens similem non habet; quem vidisse, præmium est; cum quo habitare, securitas. Fortissimo muro Ticinensis ciuitas, incolu mi isto, vallatur: quos impugnantum nulla vis possit obruere, quos nunquam balcaris fundæ transcendat excursus. Si qua necessitas inter vndas certaminum accesserit, tutum est apud istum matrem familiasque deponere, expeditum excursibus militare bellorum. Interea perduelles animos dedititij, & exercitus mutationum incendit ambitio: quorum caput Tufa fuit, homo in perfugarum infamia notitia veteri pollutus: qui concepit mente, vt se desperantibus partibus cum ingenti multitudine redderet. Quod cum Theodoricus Rex principali sollicitudine cognouisset, continuo omnem illam, quam totus Oriens vix sustinuit, contraxit manum, atque ad Ticinensis ciuitatis se angustiam contulit. Videres vibem familiarum coetibus scatentem, domorum immanium culmina in angustissimis refecata tugurijs, cerneres nec ad recipiendam habitantium densitatem solum ipsum posse sufficere.

TICINENSIS QUID PASSI SINT.

Inter hæc ille in bonis vir exercitatissimus, in quo animorum amplitudo cunctis pandebat accessum, opportunum sibi coniciens tempus offerri, quo benignitatis suæ pleno auro vela laxaret, & portum gloriæ per variarum notitiam gentium & actuum celebritatem secunda nauigatione pertingeret, primiore in loco (quod nullæ chartæ veterum, nulli librorum de quocumque loquuntur annales, quod cum stupore relator affirmet, vel cum admiratione lector admittat, vt cum sagacissima gente habitans, & quam nulla suspicionum aura præteruolat, in rebus dubiis, quando metus periculi etiam mitia contra quoslibet corda sollicitat) sic illis fidelissimus extitit, vt inimicos eorum toto deuinctos teneret affectu, & inter dissentientes Principes solus esset, qui pace frueretur amborum. Applicabat enim ad compendium vnius, quicquid præstatur ab altero: & reuerentia personæ suæ atque dulcedine sic largientis temperabat animum, vt nullatenus accenderetur, si aliquid à se beneficii per Episcopum & inimicus acciperet. Ille fuit sic circa quemcumque, vt concordiam pugnantibus seruarent, & eius quietem bella non læderent. Jam si ad illud veniamus, quot quotidiana & ipse pascebat humanitate raptores, & illis intra ciuitatem sumptuum necessaria ministrabat, qui foris prædia illius continua vastitate deleuerant: Nam tot millia hominum vno eodemque tempore, cum diuersa poscerent, reficiebat blanditijs, humiliabat alloquio, pascebat muneribus. Si cuius liberi vxorque inimicis qualibet ex parte fuissent intercipientibus occupati: illico supplicationis illius pretio reddebantur suis, quos auri redimere non potuisset effusio. Regi aptissimus, & præ sanctis omnibus venerabilis existebat: vt quoscumque Romanorum bellandi licentia hominum eius fecisset esse captiuos, mox illi restitueret, quem sola intelligebat aliorum libertate ditari.

DIGNA OFFICIA S. EPIPHANII EPISCOPI. TICIN.

Deinde enumerare nequeam, quanta ille subiugatorum agmina solo proprio reddidit: quanta, ne vexarent, vir imposuit, & c.] paulo post hæc sequitur, dicens: Post hinc digressis Gothis, ciuitas Ticinensis Rugis est tradita, hominibus omni feritate immanibus, quos acris & acerba vis animorum ad quotidiana scelera sollicitabat: diem putabant peruisse, qui illos sine facinore, casu aliquo interueniente, fugisset. Quos tam beatissimus Antistes sermonum suorum melle deliniebat, vt effera corda auctoritati se submitterent sacerdotis; & amare discerent, quorum pectora odijs semper fuisset dedicata cognouimus. Mutata est per meritum illius peruersitas naturalis, dum in horum mentibus radix peregrinæ apud illos affectionis inseritur. Quis sine grandi stupore credat dilexisse & timuisse Reges

RVGI GO- THS TRV- CIORES.

ges Episcopum & Catholicum & Romanum, qui parere Regibus vix dignabatur? Cum quibus tamen integrum penè biennium exegit, vt ab eo flentes discederent etiam ad parentes & familias regressuri.] hæc Ennodius.

At quid Mediolanensis ciuitas passa sit, cum ei præfesset Laurentius Episcopus, idem Ennodius docet his verbis, dum eiusdem Episcopi res præclare gestas recenset: Veniamus ad illa quæ religioso sunt digna memoratu. Cum hostilis irruptio, more pecorum, Christianum populum per diuersa distraheret: tu variorum generibus cruciatuum capiebaris in omnibus. tu paterna conuentus pietate sustinebas tormenta multorum, vt ait Apostolus: Quis vestrum cruciatur, & non ego? Inter ista tamen fractum te non vidit aduersitas. Hoc triumphis suis decerpi sensit inimicus, quod capti sacerdotis animum non subegit. Pugnas adhuc pro absolutione plurimorum: & tibi nihil metuens, de plebis tuæ anxietate pendeas. Nolo diutius tristibus immorari, nolo tragœdiam maligni temporis aperire: libens de illustri conuersatione tua aliquanta præteruolo; ne te, narrando, cogam denuo sustinere quæ passus es: quamquam Doctor Gentium in tribulatione exercitum se fuisse commemoret, vociferans: Cum infirmor, tunc potens sum. Taceo inedia, frigus, & iniurias, & illa quæ tibi inimici animus prouidit augmenta morborum. Sed credo hæc puerilia & succo antiquæ valetudinis robusta membra tolerabant. Nonne emortuis per compages artubus, & à possibilitate propria longa iam ætate diffractis, sola anima flexi nescia sustinebat, & ad imitanda intentione aduersus impugnantem muro constantia stabilita certabat?

Ennod. in natali Laurenti Episcopi Mediolan. QV. D. EGERIT CVM CAPTA EST CIVITAS MEDIO LAN. A BARBARIS. 1. Cor. 11.

Post hæc ad rediuuium statum libertatis optata, numquam pia vota despiciens Christus Redemptor noster occurrit, & fractas ratione nominis vires artificij medela solidata in vigorem salutiferum res conuicta remeauit, cum ex alto benignis oculis cælestis dominator aspexit, Mediolanensem vrbi lux est proprii reddita sacerdotis. Tunc enim rarus habitator, tunc horror in domibus, & per dulcia cubiculorum limina confusa discussio. Tunc enim vbique pavor & luctus: & Dei templa ferarum habitationibus deputata sordebant, cum marcens incuria splendidissima dudum atria situ vetusti humoris obnuberat. Lætitiam ceteris tuo dedisti de reditu, tu regressus ad lacrymas, & c.] hæc & alia Ennodius; qui & de se ipso, quæ tunc passus sit, cum agit de rebus suis, hæc ait:

LAURENTI VS EPISC. MEDIO LANENSIS CVM SVIS REDITVS. 2. Cor. 12.

Tempore quo Italiam optatissimus Theodoricus Regis resuscitauit ingressus: cum omnia ab inimicis eius inexplicabili clade vastarentur, & quod superest gladijs, fames necaret: & excelsa montium, castrorumque arces penuria perumperet, & in culminibus locatos armis sauior egestas obsideret: ego annorum ferme sexdecim, amici qui me aluerat, tempestate ea, priuatus sum: remansi solus, inops, re & consilio destitutus, & c.] Subdit enim, se Deo ope ex coniugio nobilis ac prædiuitis puellæ postea in meliorem statum collocatum. At demum mutuo consensu illa calibem sanctamque vitam professâ, ipse verò Ennodius fuit diaconus ordinatus: cum post hæc incidens in mortalem ægritudinem, ope sancti Victoris curatus est, vt suis ipse scriptis affirmat.

Ennod. in dict. de rebus suis.

ENNODII ÆTAS.

Cum autem eiusmodi malis vehementer affligerentur Ecclesiæ; coegit tunc necessitas, vt Episcopi, quibus facultas suppeteret, ne paterent greges quibus præerant hostium frequentibus incurSIONIBUS, ædificarent castella munita: inter alios enim id præstitisse Honoratum Episcopum Nouariensem, eiusdem Ennodij eidem inscriptum epigramma declarat his versibus:

VERSVS DE CASTELLO HONORATI EPISCOPI. Pontificis castrum spes est fidißima vite, Qui tutor sanctus qua nocitura petant. Hic clypeus: votum est, procul hinc Bellona recede. Quod meritis constat, prælia nulla grauant. Conditor hic muros solidat, munimina factor. Nil metuat quisquis huc properat metuens.] Scias insuper, fuisse etiam & Episcopis milites pro defendendis Ecclesiæ iuribus: nam de his idem Ennodius in epistola ad Faustum his verbis meminit: Ille mancipia sua à me sublata defleuit, & contra potentiam Ecclesiastici militis aduocandam credidit regiam defensionem, & c.]

DE CASTELLO HONORATI EPISCOPI.

Quod autem spectat ad Honoratum Episcopum, à quo munitum castrum erectum fuit ad suorum confugium hisce temporibus barbarorum tumultuum: licet in epigrammate nulla mentio, fuisse scias Honoratum hunc Nouariensem Episcopum, ad quem eiusdem Ennodij

CHRISTI
489.FELICIS PAP.
7.ZENONIS IMP. 16.
ODOACR. REG. 14.

nodij oratio extat in dedicatione basilicæ Petri & Pauli Apostolorum, quam prædecessor A Victor Episcopus ex fano idolorum purgatam conuerterat in Deo dicandum templum sub memoria eorundem Apostolorum; auxit verò eandem & ornauit idem Honoratus Antistes, atque per S. Laurentium Mediolanensem Episcopum, aliosq. ad Eucania conuocatos ex more Præsules consecrari curauit. Hæc quidem omnia in oratione in dedicatione dicta, ipso eius exordio in primis narrantur, ipsius nomine Honorati, his verbis:

Credo ego vos, fratres carissimi, tota mentis cura venerari, quòd in loco hoc, manente templi nomine, vetus perierit pro religione cultura, quod delubri reuerentia fugatis instituat libaminibus, quòd Sacrarium appelletur: merito postquam seniores hostias abiurauit, & in adolendi * mutatione sacrificij, ædis nomen assumpserit; postremò quòd in alium statum inconcussis migrauerunt fundamenta culminibus, & cum ad structuram parum humanus sudor adiecerit.] & paulo post de Victore prædecessore Episcopo huius operis auctore B ista subiicit: Requiritur sanè, quis huius operis, quis inuolutionis auctor extiterit, prædecessor nempe paruitatis meæ, venerabilis Victor Antistes: futura annunciatrix innocentia Diuinitas nomen imposuit, &c.] eadem Ennodius itidem illis versibus:

*— possessas linquite sedes,
Quod fecit Victor, victor ubique tenet.
Accedit ad cumulum merito successor & actus,
Qui morum nomen hinc Honorate geris.*] At de facta dedicatione basilicæ

hæc in dicta oratione: Vbi sunt dii, quibus potentiam dederunt homines fulgore gemmarum? Non inuideo: omnia ista (vt credo) fugerunt. Christus ingressus est: respiciamus, quibus fultus auxilijs. Venerunt cum eo caloradij Apostolorum diademata Petrus & Paulus. Qui enim in restauratione ædis essent necessarij, nisi architectus & petra? nisi lapis C & superædificans? nisi fundamentum & opifex? &c.] At de his modò satis ad insinuandum non Honoratum tantum atque Victorem sanctos Antistites, sed etiam cum qui apud Catholicos omnes semper viguit Sanctorum cultum.

Hoc eodem anno, qui numeratur quintus regni Clodouei, idem Rex Syagrium Romanum, qui Suessionensem tenebat ciuitatem, vicit: quem fugientem ad Alaricum Gothorum Regem Arianum, ab eo petitum, redditum & acceptum idem Clodoueus occidit. Accidisse videtur, vt diruto penitus Occidentali Imperio, regnante in Italia Odoacre, qui in Gallijs tunc gerebant Prætorij Præfecturas, easdem quibus præerant, retinerent sibi ciuitates: Inter hos Syagrius fuit, quem (vt diximus) à Clodoueo peremptum Gregorius scribit, Porro hunc illum putamus Syagrium pronepotem Syagrii Consulis ordinarij, his temporibus degentem in Gallia, ad quem extat Sidonij Apollinaris iocosa epistola D, qua eundem inhæsisse Burgundionibus docet, cum eum appelleret nouum Burgundionum Solonem.

His autem Franchorum incursionibus non mediocrem damnatum est illatum ecclesijs: sed tum eluxit iustitia Clodouei, licet adhuc Gentilis, de quo ista narrat Gregorius: De quadam (inquit) ecclesia vrceum miræ magnitudinis ac pulchritudinis hostes abstulerunt cum reliquis Ecclesiastici ministerij ornamentis. Episcopus autem ecclesiæ illius missos ad Regem dirigit, vt si aliud de sacris vasis accipere non mereretur, saltem vel vrceum ecclesiæ suæ recipiat. Hæc audiens Rex, ait, nuncio: Sequere nos vsque Sueffionas; quia ibi cuncta quæ acquisita sunt, diuidenda erunt. Cumque mihi vas illud fors dederit, quæ Papa possit adimplere, am. Dehinc adueniens Sueffionas, cuncto onere prædæ in medium posito, ait Rex: Rogo vos, o fortissimi proclatores, vt saltem mihi vas illud (hoc enim de vrceo supra memorato dicebat) extra partem concedere non abnuatis. Hæc Rege dicente, illi quorum erat mens sanior, aiunt: Omnia gloriose Rex, quæ cernimus, tua sunt: sed & nos ipsi tu sumus dominio subiugati. Nunc quod tibi beneplacitum videtur, facito: nullus enim potestati tuæ resistere valet.

Cum illi hæc ita dixissent, vnus leuis, inuidus, ac cerebrosus, cum voce magna, eleuatam bipennem vrceo impulit, dicens: Nihil hinc accipies, nisi quæ tibi fors vera largitur. Ad hæc obstupefactis omnibus, Rex iniuriã suam patientiæ lenitate coercuit: acceptumque vrceum nuncio Ecclesiastico reddidit, seruans abditum sub pectore vulnus. Transacto vero anno, iussit omnem cum armorum apparatu aduenire phalangam, ostensuram in Campo Martio suorum armorum nitorem. Verum vbi cunctos circuire deliberat, venit ad vrcei percussorem, cui ait: Nullus tam inculta, vt tu, detulit arma: nam neque tibi hasta, neque

DE BASILICA
CAESS. PETRI
ET PAULI
DEDICATIONE.
*adorandi

SYAGRIUS
VINCITUR A
CLODOUEO,

a Sidon. lib. 5.
epist. 5.

b Greg. Tiron.
de Gest. Franc.
lib. 2. c. 27.

QVID CLODOUEVS
IN MILITEM
SACRILEGVM.

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

A neque gladius, neque securis est vtilis. Et apprehensam securim eius in terram deiecit. At ille cum paululum inclinatus fuisset ad colligendam eam, Rex eleuatis manibus, securim suam capiti eius defixit: Sic (inquit) tu apud Sueffionas in vrceo illo fecisti.] hæc Gregorius. fuisse autem vas illud Rhemensis Ecclesiæ, requisitum verò à S. Remigio eius Ecclesiæ Episcopo, tradit Hincmarus, dum eiusdem Sancti res gestas refert.

Ceterum quæcumque alia damna intulissent sui Ecclesijs, idem Clodoueus factus postea Christianus (vt S. Remigius testatur) refarcienda curauit. De alio ab eo donato ipse S. Remigio vase argenteo, hæc in testamento suo idem S. Remigius habet: Aliud argenteum vas decem librarum, quod mihi sæpe nominatus dominus illustrisque memoriæ Hludouicus Rex (quem, vt prædixi, de sacro baptismi fonte suscepi) donare dignatus est, vt de eo facerem quod ipse voluisset: tibi hæredi meæ Ecclesiæ supra memoratæ iubeo thuribulum & imaginatum calicem fabricari; & epigrammata quæ Lauduni in argenteo ipse distitui, in hoc quoque inscribi volo: quod per me faciam, si habuero spatium vitæ.] hæc ipse in suo testamento * Remigius. Quod pertinet ad imaginatum calicem, intelligere potes propagatum ad posteros veterem vsum effigiando sacras imagines in calicibus, de quo Terullianus meminit in libro de Pudicitia. At de his satis.

IESV CHRISTI
ANNVS
490.FELICIS PAP.
ANNVS
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

C Nonagesimo supra quadringentesimum Christi anno Faustus Junior & Longinus secundò Consules recensentur à Marcellino, à Cassiodoro autem vnus tantum Consul ponitur Faustus: Quo anno in Africa (quantum ex Actis S. Fulgentij Ruspensis Episcopi colligere licet) Vuandalica aduersus Catholicos persecutio recrudescit, non quidem aduersus Catholicos omnes, sed in illos dumtaxat sacerdotes, qui lapsos in errorem reconciliarent pœnitentes. Scripta sunt acta illa ab eiusdem Fulgentij discipulo exilij comita ad ipsius successorem Felicianum, omni fide testata, vtpote scripta ab auctore res sui temporis prosequente; qui de dira eadem persecutione licet tantum pertingat quæ ad eundem beatum Fulgentium spectent, tamen ex eiusmodi tenui lucis speculo cetera quæ remanserunt obscura possumus intelligere.

Porro res Fulgentij aggressuri, de eius genere atque natali pauca præfari opus esse putamus. Atque in primis corrigendus est error, qui in eius Vitæ exordium manifestus irrepsit, dum loco Genferici, ponitur Hunericus; vbi auctor eius genus describens, hæc ait: Fulgentius parentes habuit ex numero Carthaginensium Senatorum: auus denique eius, nomine Gordianus, dum Rex Hunericus memoratam Carthaginem victor inuadens, Senatores plurimos, immo cunctos amissis omnibus bonis ad Italiam nauigare compelleret, inter ceteros etiam ipse impositam peregrinationem liberali voluntate suscepit, volens saltem facultatibus perditis, non perdere libertatem. Post cuius obitum duo ex filiis eius, spe recuperandæ hereditatis, Africanam prouinciam repetentes, manere intra Carthaginem minimè potuerunt, domo propria donata Arianis sacerdotibus: sed possessionibus suis ex parte auctoritate regia repetitis, ad Bizacium perexerunt; ibique in Lepte ciuitate vnus eorum nomine Claudius ex coniuge nomine Mariana, Christiana scilicet & honesta femina, illum, Fulgentium videlicet, cui tanta gloria debebatur, genuit, &c.] Corrigendum itaque esse pro Hunerico, Genfericum: illud in primis admonet; quòd quæ dicta sunt, non Hunerico, sed Genferico conueniunt, qui victor Carthaginem cepit, vt quæ de eo superius diximus, declarant: nec patitur ratio temporis, vt sub Hunerico sit natus Fulgentius, qui sub hac recrudescente persecutione iam Abbatis nomine præfecturam gerebat monasterij. Qui igitur annum agens ætatis sexagesimum quintum (vt idem auctor testatur) in pace sub Rege Hilderico decessit, hoc tempore eum egisse annos circiter duodetriginta, intelligere possumus. Quæ autem tunc ipse Fulgentius passus sit, idem auctor rem gestam sic exorditur:

Nascitur rursus talis persecutio fidei, vt sanctæ memoriæ Faustum Episcopum cogeret per diuersas latebras commigrare, nec in ipso monasterio sinceret iugiter quiescere. Tunc beatus Fulgentius timens aut illo loco solus remanere, aut de loco in locum frequentius commigrare, consulto prius Episcopo Fausto, vicinum monasterium petiit, vbi paucis

PERSECUTIO
VVANDALICA
RECRODESCIT.

b Apud Sw.
tom. 1. die 1.
Ianuar.
S. FULGENTII
PRI-MORDIA.

FULGENTII
VIGIT.

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS. IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

paucis & simplicibus fratribus Felix nomine Abbas præerat amicus eius ab adolescentia, cum quo etiam laicus familiariter vixerat.] & post nonnulla: Cum subito barbaricæ multitudinis prouincia turbaretur incursum: videntes salutem temporalem fugæ præsidio vindicandam, labores illico perferenda peregrinationis excipiunt: limatoque consilio, procul abscedunt, vbi nulla belli nascentis opinio construendi monasterij præberet integram facultatem. Permouent igitur castra spiritualia duces inclyti cælestis exercitus, & per ignotas Africæ regiones, monachorum suorum caterua comitante, pariter gradiuntur, vbique facientes gaudium bonis, inuidiam malis.

In territorio denique Siccensi dum cogitant certas sedes statuere, regionis fecunditate delectati, virorum etiam Fidelium fauore suscepti: presbyter quidam secta Arianus in fundo Babardilla perfidiam prædicabat, cui nomen quidem fuit inter homines Felix, natione barbarus, moribus sauus, facultatibus potens, Catholicorum persecutor acerrimus. Hic beati Fulgentij nomen in illis regionibus clarum fieri sentiens, reconciliandos occultè multos, quos deceperat, suspicabatur: Neque virum dignum sacerdotio verè adhuc esse monachum credidit, sed cum sub habitu monachi sacerdotis officium putat implere. Et re vera sacerdotis officium etiam tunc laudabiliter implebat, non aliquantos reconciliando, sed omnes quos attingere poterat, ad reconciliationem salutaribus monitis inuitado: cuius sermo dulcis & rectus quia dura quoque corda mollicbat, nec immerito hunc presbyterum sic timere pro sua perfidia compellebat. Arripit igitur presbyter insani furoris stimulis concitatus Dei seruos crudeliter persequi; & per omnes vias custodiis distributis, ambulantium simpliciter obsidet itinera. Necessarium quippe fuerat, athletas fortissimos voluntariis abstinentiæ laboribus ad omnem tolerantiam præparatos persecutionem paululum tradi manibus; vt martyrialis agonis effecti participes, illata discerent supplicia tolerare, probaturi quid profecissent, si flagellis membra omnia dissipantibus, à fide vera minimè defecissent.

Nescientes igitur cogitationes maligni serpentis, habentesque fiduciam conscientia, nihil timentes, simul ambo gradiabantur secum loquentes. Et ecce subito quasi violentia sauiissima tempestatis inuadit incautos, diuidit iunctos, ligat diuisos, & feralibus vinculis oneratos perducit ad presbyterum Arianum vinctos: efficiuntur subito sine crimine rei, sine belli forte captiui. Quibus enim fugientibus nihil nocere potuerant Mauri, pœnas ingerunt Ariani. Tunc antequam teneretur Felix Abbas, paucos solidos, vnde fratrum sustentabatur inopia, simpliciter vbi metus peruaferat, proiecit, & custodiendos Dei seruis ipsi Deo committit. O diuini singularis potentia miraculi! Nemo valuit solidos illos proiectos aspicere, nullus permixtus est viduum pauperum pauperibus tollere. Sed illi soli, qui sic probandi fuerant, tenentur, ligantur, ad presbyterum perducuntur. Quibus ore terribili violentus presbyter intonat: Cur ex vestris regionibus occultè venistis Christianos Reges euertere? Bene enim miser Christianos Reges esse dicebat, in quibus Christum Regem Regum miserabiliter exufflauerat, & quos Filium Patri æqualem negare similis Antichristo docuerat. Illis ad hæc veracissimæ responsionis verba parantibus, inferri præcepit verbera primitus.

Igitur Felix Abbas vehementi charitate commotus: Parcite, ait, fratri Fulgentio, qui non potest tormenta perferre: Nolite istum cadere inter vestras manus forsitan moriturum. Conuertatur in me vestra crudelitas: ego scio quid confitear, in me est omnis causa. Tunc dilectionis admiratione stupefactus, remoueri paulisper beatum Fulgentium iubet, atque illum grauius cædi, ministris sauiissimis imperat. Tunc hilari animo Felix Abbas verberibus subditur: dolorem quippe cum gaudio sustinebat, quia beatum Fulgentium nihil adhuc pati videbat.] & inferius: Tunc sauiissimus presbyter etiam de Felice Abbatis iniuria minimè satius, nec beato Fulgentio parcendum purauit. Beatus autem Fulgentius vir omnino delicati corporis, vtpote ex familia natus illustri, violètos impetus sustinum, repentini doloris acerbitate crescente, vix tolerans (sicut ipse nobis postea referebat) cogitauit presbyteri furentis insaniam vel mollire, si posset, vel certè paululum, donec recrudesceret, auocare, quo facilius inter ipsas moras inueniret spatium respirandi, ne continuata pœna omnino intolerabilis fieret: Dico aliquid, si loquendi potestas tribuitur, dum caderetur, exclamat.

Tunc presbyter putans eum confiteri velle, iubet quiescere cadentes; & sic adhuc ad flagella suspensum, loqui præcepit quod volebat. Vbi dum beatus Fulgentius eloquentiæ solitæ

ARIANVS
PRESBYTER
QVID IN CA
THOLICOS.CAPTIVI
DVCVNTVR
CONFESSIO-
RES.FELICIS AB
BATICHA-
RITAS ER
GA FVLGEN-
TIUM.FVLGENTI-
VS DIRE CRV
CIATVR.CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOAR. REG. 15.

A solitæ sermonibus blandis, suæ peregrinationis narrare est aggressus historiam, presbyterum facit attonitum, diuque nimia verborum suauitate delinitum, penè totius crudelitatis redidit oblitum. Miratur presbyter beati Fulgentij facundiam, probat sapientiam, magnumque aliquem virum coniiciens, erubescit inferre violentiam. Sed ne proderet suam superatam esse sauitiam: Cædite, ait, iterum fortiter, & multiplicatis flagellis lacerate verbosum. Me etiam, puto, seducere cogitat; longoque iuanis fabulæ circuitu quid conficere molitur, ignoro. Recrudescit iterum manus vesana tortorum, flagellisque innumeris beatus Fulgentius exaratur. Tandem presbyter de illa cæde confusus, virorum laudabilium merita sensit, nec apud se eos tenere diuitiis ausus est; sed deformiter decaluatos, ablatis etiam omnibus vestimentis, ex domo sua nudos inanesque proiecit.] Porro decaluationem virorum etiam apud barbaros magnum fuisse supplicium, docent leges Theodorici, quibus eiusmodi pœna pro diuersis delictis infligitur. Pergit auctor:

B Sed nec illa decaluatio viris sanctissimis turpitudinem, nec nuditas attulit confusionem: quos tolerata propter odium, religionis iniuria, primæ iam confessionis decorauerat ornamento superna gratia fulciendos. Processerunt itaque de domo presbyteri tamquam de loco gloriosi certaminis, insignis victoriæ laureis coronati. Reuersique per campum, vbi fuerant capti, solidos quos Abbatem Felicem proiecisse diximus, integro ibi numero seruatos inueniunt, & quasi ex diuina manu restitutos hilariter accipiunt: agentesque ineffabiles gratias Deo, qui consolatur humiles in omni tribulatione, reuertuntur ad proximos fratres. Huius autem crudelissimi facti detestabilis opinio cunctam simul mæstificat regionem: nunciatur etiã Carthagine fama. Inter alios quoque Arianorum Episcopus doler mactatum graui cæde beatum Fulgentium: & quia parentes eius cognitos habebat idem Episcopus, ipsumque beatum Fulgentium singulariter adhuc laicum dilexerat, aduersus presbyterum suæ religionis & parochiæ, qui cædis auctor extiterat, grauius commouetur, vindicare beatum Fulgentium parans, si querelam de memorato presbytero deponere voluisset. Sed beatus Fulgentius, multis vt hoc faceret suadentibus: Non licet, ait, in hoc sæculo vindictam querere Christiano, &c.] puniendus quidem erat presbyter ille, in hoc sæculo vindictam querere reconciliare lapsos, ita fustibus verberari iussisset: nam de illis tantum pœna sumenda erat, qui addictos iam Ariani ad Ecclesiam Catholicam reuocassent. Post hæc verò Fulgentius profecturus in Aegyptum ad inuendos anachoretas, nauigans in Siciliam, ab Eulalio Episcopo Syracusano detinetur: quomodo autem inde Romam nauigauerit, suo loco dicturi sumus. At de Fulgentio modò haec tenentur. Porro mitiorem putamus persecutionem hanc ab illa sub Hunerico excitata: siquidem hæc illos tantum pertingeret Dei ministros, quos est suspicio reconciliare Ecclesiæ clanculum pœnitentes.

D Hoc anno, qui Zenonis Imperatoris vltimus numeratur (nam anno sequenti, mense Aprilis decessit) moritur Theodulus celebris in Cœlesyria scriptor, de quo ista Gennadius: Theodulus presbyter in Cœlesyria scripsisse multa dicitur. Sed ad me liber eius peruenit, quem de Consonantia diuinæ Scripturæ composuit, id est, veteris & noui Testamenti aduersus antiquos hæreticos, qui propter differentiam præceptorum vel cærimoniarum alium veteris Testamenti Deum dixerunt, alium noui. Moritur hic scriptor ante triennium, regnante Zenone.] hæc Gennadius post tres annos ista scribens. Porro eiusdem Theoduli celebris est memoria viuens iugiter in tabulis Ecclesiasticis etiam apud Latinos decimo Kalendas Aprilis, vbi Antiochenus presbyter dicitur. Certè quidem perditissimis his temporibus, cum res Antiochenæ penitus collapsæ essent, dominantibus nefandis Eutyrianis, iisdemque pollentibus auxilio Imperatoris, hunc inuentum esse Orthodoxum inter eos qui scriptis exagitarent hæreticos, maximæ fuit gloriæ: etenim summæ constantiæ specimen extitit, vnum hominem contra hæreticorum phalanges Orthodoxæ confessionis crexisse vexillum.

E Quo etiam tempore in Occidente S. Casarius Arelatensis Episcopus doctrina celebris, sanctitate conspicuus, ad Felicem Romanum Pontificem de Gratia & libero arbitrio librū scripsit; quæ agnita ipse Felix non solum probauit, sed & scripta de eo epistola confirmavit, vulgandumque vbique curauit: non extat ille quidē, sed quantus fuerit, ex Romani Pontificis addita illi epistola (quod de aliis haecenus non meminimus factum) possumus opinari. De eo enim apud Gennadium hæc leguntur: Casarius Arelatensis vrbis Episcopus, vir sanctitate & virtute celebris, scripsit egregia & grata valde & monachis necessaria opuscula. De Gratia quoque & libero arbitrio edidit testimonia, diuinarum Scripturarum, & sancto-

ARIANVS
PRESBYTER
IGNOMINIA
AFFICIT
FVLGENTI-
VM ET PR-
LICEM.FACTVM A-
RIANI HO-
MINIS OM-
NES DESES-
TATI SVNT.DE THEODV
LO PRESBY-
TERO.
Gennad. de
Script. Eccles.
c. 91.S. CAESARI
VS EPISC.
ARELATEN-
SCRIPTOR
NOBILIS.Gennadius de
Script. Eccl.
c. 86.

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOAR. REG. 15.

sanctorum Patrum iudiciis munita; vbi docet, nihil hominem de proprio agere aliquid boni posse, nisi cum diuina gratia præuenerit. Quod opus etiam Papa Felix per suam epistolam roborauit, & in latius promulgauit.]

Sed accuratius disquirendum, quid est quod commentarium illum à Cæsario scriptum de Gratia & libero arbitrio Felix Papa per suam epistolam roborauit, & quod (vt ait Gennadius) in latius promulgauit? Hæc vt percipias, lector, illa est tibi horum temporum rerum gestarum historia representanda de rebus gestis in eadem Gallia Narbonensi & Aquitania. Idem enim Gennadius antequam de Cæsario agat, capite quod præcedit, recensens scripta Faustii ex Abbate Lerinensi Episcopi Regiensis in Aquitania, inter alia hæc habet: Edidit quoque opus egregium de Gratia Dei, qua saluamur: In quo opere docet, gratiam Dei semper & inuitare & præcedere & adiuuare voluntatem; & quicquid ipsa libertas arbitrii de labore piæ mercedis acquisierit, non esse proprium meritum, sed esse gratiæ donum.] hæc Gennadius. Quisnam, rogo, sub tam pulchro titulo, adeo fidei Orthodoxæ concinno, existimare posset inesse librum in quo lateret hæresis, cu anguis in herba sub prominentibus floribus? quod quidem haud rudes tantum, sed & disertos potuit decipisse.

Quot enim quantifq. præconiis lucubratiō ista Faustii accepta fuerit (vt ex hoc magis periculum imminens innotescat, & quantum præstiterit Catholicæ Ecclesiæ Cæsarius suis scriptis, atque quàm opportuna illis accesserit comprobatio facta à Felice Romano Põrtifice per epistolam, magis intelligas) necesse est, vt quæ Sidonius Apollinaris in sacris dogmatibus olim adhuc tyro iam diu antè de eisdem libris ad Faustum ipsum auctorem conscripsit, patienter audias. Res sane agitur (vt intelligis) magni momenti, vt pote quæ non in Gallijs tantum atque in Italia, sed & Constantinopoli atque in Africana Ecclesia (vt videbis) exagitata, cui ipso sui exordio opus fuerit dignissimorum Romanorum Pontificum intercedere auctoritatem, Felicis, atque Gelasij successoris, illa probando scripta, quæ eo argumento à S. Cæsario edita essent; ista autem reprobando, atque reiiciendo inter apocryphorum quisquillas, quæ eodem argumento essent ab ipso Faustio conscripta.

Sidonius igitur ad eundem Faustum data epistola, quomodo duo libri ab eo editi, à se verò diuini expetiti in manus suas deuenerint, docet atque primum verbis istis ipsum ita compellat auctorem: Venisti, magister in manus meas: nec exulto tantum, verum insulto: Venisti, & quidem talis qualem abhinc longo iamdiu tempore desideria mea præstolabantur. Dubito sanè, vtrum & inuitus, aut certè similis inuito: quippe quo prouidente*, vel (si tamen hoc nimis abnuis) acquiescente, sim tuis libris insalutatus; iisque (quod multo est iniuriosius) territorium Aruernum cum præterirent, non solum mœnia mea, verum etiam latera radentibus. An verebare, ne tuis dictis inuideremus? Sed Dei indultu, vitio nulli minus addicimur: Cui si ita vt ceteris à mea parte subiiceretur, sic quoque auferret congregiendi amulationem desperatio* consequendi. An supercilium tamquam difficilis ac rigidi plosoris extimescebas? Et quanam est cuiusque* peritiæ ceruix tanta, quive hydrops, vt etiam tepida vestra non feruentissimis laudibus profèquatur? An ideo me fastidiendum, negligendumque curasti, quia contemneres iuniorum? quod parum credo. An quia indoctum? quod magis fero: ita tamen, vt qui dicere ignorem, non & audire: quia & qui Circensibus ludis adfuerunt, sententiam de cursibus non ferunt. An aliquo casu diffidebamus, vt putaremur, iis quos edidissetis, libellis derogaturi? Atqui, præfule Deo, tenues nobis esse amicitias, nec inimici fingere queunt.] Hæc cum scribat Sidonius, & conqueratur ad se missos non fuisse libros: satis intelligi posse videtur, Faustum illos non omnibus communicasse, vtique ex mala conscientia timentem, ne qui in eis essent laquei sub herbis latentes, ab aliquo acuti ingenij viro & dogmatum callentissimo detecti, penitus dissiparentur. Sidonius autem etsi vir pius & doctus, penetrabilia tamen rerum Ecclesiasticarum adhuc iunior haud fuerat perscrutatus. Sed pergit ipse:

Ista quorsum? inquis. Ecce iam pando, vel quid indagasse me gaudeam, vel quid te celasse succenseam. Legi volumina tua, quæ Riochatus Antistes ac monachus atque istiusmodi bis peregrinus tuis Brittanis pro te reportat; illo iam in præsentiarum Faustio potius, qui non senescit, quique viuentibus non defuturus post sepulturam, fiet per ipsa quæ scripsit sibi superstes. Hic igitur ipse venerabilis, apud oppidum nostrum cum moraretur, donec gentium concitatarum procella deferueret* (cuius imaginis hinc & hinc turbo tunc inhorruerat) sic reliqua dona vestra detexit, vt perurbanè quæ præstantiora portabat

FAUSTI SCRIPTA DE GRATIA ET LIBERO ARBITRIO.

* Gennad. de Script. Eccles. c. 85

* Sidon. lib. 9. epist. 9. CELEBRAT SIDONIVS FAUSTI SCRIPTA VALDE * prohibent

* disputatio * cuiquam

SIDONIVS VI ABRIPVIT' FAUSTI SCRIPTA.

* defremere

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

operuerit, spinas meas illustrare dissimulans tuis floribus. Sed post duos aut iis amplius menses sic quoque à nobis citò profectum, cum quippiam prodidissent de viatoribus; mysticæ gazæ clausit inuolucris clam ferre thesauros; pernibus equis infecutus abeuntem, qui facile possint itineris pridiani spatia præuerrere, osculo in fauces occupati latronis insilui, humano loco *, gestu ferino, veluti si excussura quæcumque catulorum Parthi colla raptoris pede volatico tigris orbara superemiceret. Quid multa? capti hostis genua complector, iumenta sisto, frenam ligo, sarcinas soluo, quæsitum volument inuenio, produco, lectito, excerpo, maxima ex magnis capita defructans. Tribuit & quoddam dicere celeranti scribarum sequacitas saluosa compendium, qui comprehendebant signis, quod litteris non tenebant. Quibus lacrymis sanè maduerimus, mutuo vicissim fletu rigati tunc, cum ab amplexu sæpe repetito separaremur, longum est dixisse, nec refert: quod triumphali sufficit gaudio, spoliis onustum charitatis, & spiritualis compotem prædæ me domum retuli.] Vidisti, lector, quanta auiditate Faustii libri illi fuerint expetiti, quantave tandem inuenti fuerint rapacitate sublatis: qui in Britanniam mittebantur, vbi diu viguit (vt dictum est) dogma Pelagij: Vt non mireris si à Cæsario paratum antidotum voluerit Felix Papa suis litteris vbique vulgari, ne conditum dulce venenum (quod à viris haud imperitis ipso primo gustu tam suaue, tamque gratum apparuit) incautè legentibus necem inferret, cum laudati viri laudibus adeo immensis prædicaretur. Fuisse hic integra ipsa reddenda Sidonij ad Faustum epistola, nisi nimis prolixitatis argui veritus essem: tu ipsam otiosius consulas

Et ne dubites Sidonium de alio aliquo à Faustio edito scripto potius intelligere voluisse, quàm de opere de quo agitur; perpende accuratè ipsius Sidonij verba illa, quibus ait: Legimus opus operosissimum, mutiplex, acre, sublime, digestum titulis, exemplisque congestum, bipartitum sub dialogi schemate, sub causarum themate quadripartitum.] ita plane: apparet enim commentarium illum in duos libros esse distinctum, per capita titulosque diuisum, dialogismi figuram concinnè referentem, sub causarum themate quadripartitum. Nam priori librò tum aduersus Pelagium omnia libero arbitrio hominis tribuentem, tum aduersus eos qui cuncta diuinæ gratiæ tantummodo accepta ferenda esse iactarent, disputat: posteriori verò de præscientia & prædestinatione cumulatissimè differit, vt idem in præfatione operis ad Leontium (quæ inscribitur Faustii professio fidei) apertissimè profitetur: vt nemo iure inficias ire possit, alium aliquem à Sidonio Faustii exprimi commentarium, quàm qui duobus libris partitus, de Gratia Dei & humanæ mentis arbitrio inscriptus habetur.

Sed lectorem monitum velim, posteriorem Faustii librum haud integrum reperiri, sed desiderari in eo illa de quibus ad Leontium idem Faustus in fine ista præfatur: In quo quidem opusculo post Arelatensis Concilij subscriptionem, nouis erroribus deprehensis, adijci aliqua, Synodus Lugdunensis exegit.] hæc ibi. At quænam ista subscriptio Arelatensis Concilij? numquid Episcoporum Concilium Faustii commentarium illum subscriptione firmavit? minimè gentium: verum subscripsit Synodus Faustii illi tantum epistolæ, quam dedit ad Lucidum presbyterum, vt hominem in errores lapsum reuocaret ad Catholicam fidem. Sed cur, dices, illa subscriptio Arelatensis Concilij non in fine Faustii operis amplius, sed in fronte ipsius ante præfationem posita legitur, quam illis (vt ait) adijci, Synodus Lugdunensis exegit? Numquid hoc casu factum? nequaquam. sed accipe Faustii vasum consilium: Sic ipse quidem ad finem sui commentarij ista apposuit, quibus videri posset edita scripta ab ipso iam à duabus Synodis esse recepta: sed scias prudenter iureque inde postea esse sublata, & ante illud Faustii opus collocata, vt sua quæque temporis & auctoribus redderentur, ne Faustii fraus simpliciores decipere possent.

Acturi nos verò de his quàm accuratissimè, in primis in memoriam reuocandum putamus, post sancti Augustini obitum prodidisse quosdam, qui ex eius scriptis malè perceptis complures inuexerunt errores, quos S. Augustini nomine & auctoritate defendere conabantur: sed eos, pro defensione ipsius S. Augustini agens, sanctus Prosper validè confutauit. Dicebantur isti (vt Sigebertus* adnotauit) hæresis Prædestinatorum sectatores: qui idcirco eò nomine vocabantur, quia de prædestinatione & diuina gratia disputantes, assererent, nec piè viuentibus prodesse bonorum operum laborem, si à Deo ad damna-

DE QUIBUS FAUSTI LIBRIS SIDONIVS INTELLEKIT.

DE HAERESI PRÆDESTINATORVM.

* Sigebert. Chron. ann. D. 415.

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

tionem præciti essent; nec impiis obesse, etiam si improbè viuerent, si à Deo prædestinati fuissent ad vitam: qua assertione boni à bonis auocarentur operibus, & mali stabilirentur in malis: quæ quidem (vt diximus) ex scriptis sancti Augustini malè perceptis, qui huiusmodi erant, se accepisse iactabant. His autem detentus erroribus fuit Lucidus quidam magni nominis presbyter, ad quem Faustus epistolam illam scripsit, quam vt verè Catholicam ab Episcopis Concilij Arelatensis probaram & subscriptione munita diximus; cuius etiam auctoritate libros illos duos, de quibus est sermo, Faustus probare voluit. Vt igitur cuncta quam exactissimè in re magni momenti explorata reddantur, hinc tibi primùm ipsam ad Lucidum Faustus epistolam reddendam putauimus, vt de reliquis Faustus scriptis pretiosum à vili secernas: sic enim se habet:

Domino deuinctissimo & mihi speciali affectu venerando ac suspiciendo fratri Lucido presbytero Faustus.

FAUSTI E-
PISTOLA
AD LUCI-
DUM.

Grandis charitas est, parum cauti fratris errorem per Dei adiutorium & gratiam magis velle curare, quam, sicut summi Antistites meditantur, à bonitate suspendere. Quid possum de hoc sensu, sicut vis, cum vnanimitate tua per litteras loqui, cum te præsens multa & blanda & humili allocutione numquam potuerim ad viam veritatis attrahere? Loquentes ergo de Gratia Dei & obedientia hominis, id omnimodo statuere debemus, vt neque prouisi in sinistram, neque importuni in dexteram, regiam magis gradiamur viam. Illud autem venerationem tuam dixisse miratus sum, quòd nullus vniquam sub religiosa professione contra Catholicam fidem vel scripserit, vel prædicauerit, cum plurimi multiplices & profanos auctores suos etiam scriptorum monumentis crediderint inferendos, qui tamen Christiano nomine gloriabantur. Breuiter ergo dicam, quantum cum absente loqui possum, quid sentire cum Catholica Ecclesia debeas, id est:

SERRIO E-
PISTOLA
AD LUCI-
DUM.

Vt cum gratia Domini operationem baptizati famuli semper adiungas; & eum qui prædestinationem, excluso labore hominis, asserit, cum Pelagij dogmate detesteris.

ANATHE-
MATIS MI
FAUSTI RE-
GIENSIS.

Anathema ergo illi, qui inter reliquas Pelagij impietates, hominem sine peccato nasci, & per solum laborem posse saluari, damnanda præsumptione contenderit; & qui cum sine gratia Dei liberari posse crediderit.

Item anathema illi, qui hominem cum fidei confessione solemniter baptizatum, & afferentem Catholicam fidem, & postmodum per diuersa huiusmodi oblectamèta prolapsum, in Adam & originale peccatum periisse asseruerit.

Item anathema illi, qui per Dei præscientiam in mortem deprimi hominem dixerit.

Item anathema illi, qui dixerit, illum qui periit, non accepisse vt saluus esse posset, id est, de baptizato, vel de illius ætatis Pagano, qui credere potuit & noluit.

Item anathema illi, qui dixerit, quòd vas contumeliæ non possit assurgere, vt sit vas in honorem.

Item anathema illi, qui dixerit, quòd Christus non pro omnibus mortuus sit, nec omnes homines saluos esse velit.] hæc Faustus anathematismi, qui mox ista subiungit:

Cum autem ad nos in Christi nomine veneris, aut cum à sanctis sacerdotibus euocatus fueris: tunc opportunè (si Dominus iusserit) locis suis testimonia proferemus; quibus & quæ Catholica sunt, manifestentur; & quæ Catholicis sunt contraria, destruantur.] hæc Faustus, qui & mox subdit quæ de his ipse sentiat, verbis istis:

FAUSTI
PROFESSIO.

Nos autem per illuminationem Christi veraciter & confidenter asserimus, & eum qui periit per culpam, saluum esse potuisse per gratiam, si gratiæ ipsius famulatus, laboris obedientiam non negasset: & eum qui per gratiam ad bonæ consummationis metas, seruitio obsequente, peruenit, cadere per desidiæ, & perire potuisse per culpam.

Nos ergo per medium, Christo duce, gradientes, post gratiam, sine qua nihil sumus, laborem laboriosæ seruitutis asserimus: sed omnimodo arrogantiam & præsumptionem laboris excludimus; vt totis viribus desudates, ne gratia in nobis euacuetur, quicquid de manu Domini susceperimus, donum pronunciemus esse, non pretium; scientes laboris ipsius fructum officij rem esse, non meritum; cum Euangelista dicentes: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus. Hæc quæ strictim pro epistolæ breuitate memorata sunt, aut recipere se, aut respuere, vnanimitas tua, recurrente sermone, respondeat. Ceterum qui hanc veritatis mensuram, gratia præcedente, & conatu assurgente, non sequitur, dignus erit qui à sacris liminibus arceatur.

Ego

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

A Ego autem indiuiduam mihi bonitatem tuam toto sinceræ benignitatis amplexu in via retinens, in matris Ecclesiæ gremio permanere, repudiato hoc errore, desidero: Qui si citò respuatur, ignorantia fuisse videbitur; blasphemia verò reputabitur, si pertinaciter defendatur. Grauem namque in auctorem retorquemus inuidiam, si dicamus, quòd ei possibilitatem capeñdæ salutis noluerit dare qui perijt, ei dumtaxat, qui capere iam possit arbitrii libertatem: cum minimè negare possimus, quòd mandati præuaricatore in iudicij sui examinatione damnabit: Qui enim non est obnoxius de suscepto, nescio quomodo reus esse possit de perditio. Ac sic peccantes in Deum, cuius in primis incautiùs asseruimus gratiam, in postremis eius videbimur impugnare iustitiam. Huius autem epistolæ exemplar mecum retineo, in conuentu sanctorum Antistitum, si ita necesse fuerit, proferendum. Quam si suscipiendam putauerit fraternitas tua: aut subscriptam manu propria mox remittat, aut sequentibus scriptis omnino se improbasse respondeat. Quòd si eam subscriptam (vt dixi) transmittere nolueris, aperte adhuc te in errore persistere, ipso silentio comprobabis: ac proinde iam necessitatem mihi facies ad personam tuam publicis conuentibus exponendam. Et ideo secundum hæc quæ à me sunt directæ, rescribere, vtrum ea, remotis circuitionibus, aut cognoscas, aut respuas] hæc tunc ad Lucidum Faustus epistola.

Protulit verò idem postea eandem epistolam, exposuitque cognoscendam Patribus in Concilio congregatis: qua Catholica cognita, vndecim Episcopi qui interfuerunt, eidem subscripserunt in hunc modum:

SYNODVS
PROBAT
FAUSTI E-
PISTOLAM.

Auxianus in Christi nomine Episcopus relegi & subscripti.
Faustus exemplar epistolæ meæ relegi & subscripti.
Paulus Episcopus in Christi nomine relegi & subscripti.
C Eutropius in nomine Christi Episcopus relegi & subscripti.
Pragmatius in Christi signo Episcopus relegi & subscripti.
Patiens in Christo Episcopus relegi & subscripti.
Euphronius relegi & admiratus sum plenitudinem sanctam.
Megetius Episcopus relegi & subscripti.
Claudius in nomine Christi Episcopus relegi & subscripti.
Leucadius in nomine Christi Episcopus relegi & subscripti.
Iulianus in nomine Christi Episcopus subscripti.
Lucidus presbyter relegi & subscripti.] Quòd autem huic epistolæ ipse Lucidus presbyter subscriptus legatur, accidisse videtur, vt qui per litteras palinodiam recantarat, etiam in Synodo coram Episcopis id ipsum voluerit præstitisse.

D Voluimus hic Episcoporum recensuisse nomina, quòd omnes fermè magnæ famæ Antistites fuerint, quorum apud Sidonium mentio habeatur: nam Auxianus primo loco positus, in Lucidi epistolæ inscriptione Auxianus legitur; quem illum puto huius temporis Episcopum, apud Sidonium mendosè Aulianum nominatum in antiqua lectione, qua mēdosiùs recens habet Iulianum. Est mentio Auxanij, qui & Auxamius scriptus reperitur, in epistola Hilari Papæ ad Leontium & alios Episcopos de controuersia inter eum atque Ingenuum Ebredunensem Episcopum, nominatur & Faustus, ad quem extat Sidonij epistola. Pragmatius item, qui habetur ordine quintus, idemque sanctus^b, ad quem extant litteræ Sidonij, fuit iste Episcopus Augustudunensis, idemque notus in Concilio Epaunensi. Patiens, qui sequitur ordine sextus, & ipse inter Sanctos relatus, fuit Episcopus Lugdunensis, de quo sæpe idem qui supra Sidonius meminit, nosq; plura de eo in nostris Notis. Euphronij pariter, qui numeratur septimus, memoria apud Sidonium viget, quem sanctum nominat: sicut & Megetij, ad quem eiusdem Sidonij extat epistola. Claudius, qui ordine sequitur nonus, Episcopus fuit Bisuntinus, idemque inter Sanctos memoria celebris, qui item subscriptus legitur Concilio Epaunensi. De Leucadio nihil inuenimus. Iulianum verò, qui vltimo loco ponitur, illum putamus fuisse, qui Carpentoratensem rexit Ecclesiam, Epaunensique subscriptus Concilio.

^a Sidon. lib. 6.
epist. 6.
^b Martyrolog.
Rom. die 22.
Novemb.
^c Sidon. lib. 6.
epist. 2.
^d Sidon. lib. 6.
epist. 12.
^e Sidon. lib. 5.
epist. 25.
^f Sidon. lib. 7.
epist. 3.
^g Martyrolog.
Rom. 6. Iunij.

At subiiciamus hinc eiusdem Lucidi epistolam, quam ad alium Episcoporum Conuentum in detestationem eorumdem errorum his verbis conscripsit:

Domini beatissimis in Christo reuerendis Patribus Leontio, Euphronio, Fonteio, Viuentio, Mamerco, Patienti, Viriano, Auxiano, Fausto, Megetio, Paulo, Græco, Eutropio, Basilio, Leontio, Claudio, Leucadio, Pragmatio, Marcello, Prætextato, Iuliano, Amicali, Ioanni, Opilioni, Licinio, Viuentio, Theophlasto Episcopis Lucidus.

EPISCOPVS
SYNODI
LVGDVNENSIS.

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

Correctio vestra, salus publica; & sententia vestra, medicina est. Vnde & ego summum remedium duco, vt præteritos errores accusando excusem, & salutifera confessione mea diluam.

LUCIDI
PLENA
CONFESSIO.

Proinde iuxta prædicandi recentia statuta Concilij, damno vobiscum sensum illum, qui dicit, humanæ obedientiæ laborem diuinæ gratiæ non esse iungendum.

Qui dicit, post primi hominis lapsum ex toto arbitrium voluntatis extinctum.

Qui dicit, quod Christus & Saluator noster mortem non pro omnium salute suscepit.

Qui dicit, quod præscientia Dei hominem violenter compellat ad mortem, vel quod cum Dei pereant voluntate qui pereunt.

Qui dicit, quod post acceptum legitime baptismum in Adam moriatur quicumque deliquerit.

Qui dicit, alios deputatos ad mortem, alios ad vitam prædestinatos.

Qui dicit, ab Adam vsque ad Christum, nullum ex Gentibus per primam Dei gratiam, id est, per legem naturæ in aduentum Christi fuisse saluatos, eo quod liberum arbitrium in primo parente perdiderint.

Qui dicit, Patriarchas ac Prophetas, vel summos quosque Sanctorum, etiam ante redemptionis tempora, intra paradysum deguisse: Hæc omnia quasi impia & sacrilegijs repleta condemno.

Ira autem assero gratiam Dei, vt annisum hominis & conatum gratiæ semper adiungam, & libertatem voluntatis humanæ non extinctam, sed attenuatam & infirmatam esse pronunciam, & periclitari cum qui saluus est, & cum qui perit: potuisse saluari.

Christum etiam Dominum & Saluatorem nostrum, quantum pertinet ad diuitias bonitatis suæ, pretium mortis pro omnibus obtulisse: & quia nullum perire velit, qui est Saluator omnium, maxime fidelium, diues in omnibus qui inuocant illum.

Assero etiam, per rationem & ordinem sæculorum alios lege gratiæ, alios lege Moysei, alios lege naturæ, quam Deus in omnium cordibus scripsit, in spe aduentus Christi fuisse saluatos; tamen ex initio mundi ab originali nexu nisi intercessione sacri sanguinis non absolutos.

Profiteor etiam æternos ignes & infernales flammæ factis capitalibus præparatas: quia peruersantes humanas culpas merito sequitur diuina sententia; quam iuste incurrunt, qui hæc non toto corde crediderint. Orate pro me, domini sancti & Apostolici Patres.] hæcenus professio Lucidi secundum ea quæ à nominatis Episcopis in Synodo definita fuissent, in hoc incumbentibus Patribus, vt errores exploderent illorum potissimum, qui ex doctrina S. Augustini male ab ipsis percepta, siue in prauum sensum calumniosè detorta, prauas deduxissent conclusiones, quasi ex necessitate prædestinationis fatum introduxisset, siue alios errores, quos omnes ante hanc Synodum S. Prosper (vt dictum est) confutauit, cum aduersus calumniatores doctrinæ eiusdem S. Augustini Responsionum quatuor libros conscripsit. Ex cuius sententia iidem nominati nuper Episcopi eiusmodi emergentes condemnauerunt errores, nulla prorsus de S. Augustino habita mentione, ex quo fonte improbè illi atque falsò assererent esse deductos: cum re vera non ex S. Augustino ista proferre, sed prauis eorum sensibus conuicti sint.

Bene quidem hucusque res gesta: sed qui inter eos confedit Faustus S. Prosperi successor Episcopus Regiensis & æmulus, instar cauponis, qui miscens aquam vino, non iustificatur à peccatis; primùm summam fidem apud Patres inuenit, quod successor esset acerrimi defensoris Catholicæ fidei, & Lucidum magni nominis virum ad penitentiam perduxisset, meiuissetque laudem apud sacros Synodales conuentus, quibus interfuerunt (vt vidimus) viri sanctissimi atque doctissimi: nam præter recensitos illos qui Faustii epistolæ subscripserunt, inter eos etiam, ad quos suæ penitentia Lucidus presbyter libellum direxit, magnus ille adnumeratur Mamercus Viennensis Episcopus, cuius præconia Sidonius Apollinaris posteris satis copiosè restata reliquit; & alij, quorum apud eundem auctorem celebris fama est, vt Leontius Episcopus Foroiuliensis, ad quem etiam Faustus libros illos suos inscripsit, & Sidonij extat epistola: Theophrastus, ad quem item ipsius Sidonij data reperitur epistola, sicut & ad Eutropium, necnon ad Græcum, quem plurimum laudat: item Ioannes, cuius est mentio apud eundem Sidonium in epistola ad Domnulum: necnon Basilus, ad quem extant ipsius litteræ.

Quod igitur duorum ista Conciliorum extarent monumenta à Fausto suis libris affixa, quibus

^a Eccl. 26.
FAUSTI
COMATVS.
^b Sidon. lib. 6.
epist. 3.
^c Sidon. lib. 6.
epist. 5. & lib.
5. epist. 4.
^d Idem lib. 6.
epist. 5.
^e Sidon. lib. 6.
epist. 8.
^f Idem lib. 5.
epist. 25.
^g Idem lib. 7.
epist. 6.

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 15.

A quibus visus esset à se editum commentarium illum duobus libris distinctum confirmare voluisse: Cæsarius quod videret venenum ea arte esse paratum, vt decipere etiam prudentem hominem possit, eodem argumento (vt diximus) Catholicos edidit libros, quos epistola sancti Felicis Romani Pontificis confirmauit: cum è contrà Gelasij Papæ censura scripta Faustii inter reiecta sint adnumerata.

At non vnus tantum præstitit hoc Cæsarius, vt scriptis suis Catholicam fidem firmans, Faustii refutaret errores: sed & sanctus Auitus Viennensis Episcopus eodem fermè tempore istud ipsum exhibuit; de quo habet ista eiusdem Ecclesiæ Episcopus Ado, cum de Fausto agit his verbis: Faustus ex Abbate Lerinensis monasterij apud Regium Galliæ Episcopus factus, Pelagianum dogma destruere conatus, in errorem labitur: vnde qui eius sensus in hac parte Catholicos prædicant (sicut Gennadius de Illustribus viris scribens) omnino errant. Ita enim liberum arbitrium tam Augustinus, quam ceteri Catholici in Ecclesia Dei docent, vt illuminatio, virtus, & salus illi à Christo & per Christum & cum Christo sit: Faustus verò iste, ita liberum Christianum arbitrium docere conatur, vt illuminatio eius, virtus, & salus non à Christo, sed à natura sit. Contra hunc scribit lucidissima fide Auitus Viennensis Episcopus, eius redarguens errorem: similiter & Ioannes vir eruditus Antiochenus presbyter.] hæc Ado.

Non est quidem, vt pro Fausto aliqua possit in eius defensionem vel excusationem Apologia elaborari, quem constat in vniuerso orbe Catholico impugnatum: Etenim in Occidente Cæsarius & Auitus doctissimi atque sanctissimi in Galliis Episcopi aduersarijs eum scriptis exagitarunt, eundemque in Africa S. Fulgentius Ruspensis Episcopus septē libris vehementissimè oppugnauit, de quibus Isidorus: Legimus de Gratia Dei & libero arbitrio Fulgentij libros Responsionum septem, Fausto Galliæ Regiensis vrbs Episcopo Pelagianæ prauitati consentienti respondentis: obnititur eius profundam destruere caliditatem.] hæc ipse: sed qui præstant his omnibus Felix atque Gelasius Romani Pontifices eadem Faustii scripta reiecerunt: vt planè vniuersum Occidentalem orbem in eodem Faustii libros insurrexisset, eosdemque oppugnasset, atque hæresis condemnasset, manifestum sit.

In Oriente verò non vnus dumtaxat (quem refert Ado) Ioannes presbyter Antiochenus eos Faustii libros refellit, sed Orthodoxi fermè omnes, obnitentibus contrà & turbas mouentibus Constantinopoli Scythiæ monachis, qui de his libellum obtulerunt legatis Hormisdæ Papæ Constantinopoli agentibus: quem cum illi recipere noluisent, ipsi Romanam profecti eundem Pontificem conuenere.

D Sed ad Possessorem Episcopum ea de re ipsum Pontificem litteris itidem consulentem, de Faustii libris ista rescripsit Hormisdæ: Hi verò, quos de Faustii cuiusdam Galli Antistitis dictis contulisset, litteris indicastis; id sibi responsum habeant: Neque illum, neque quemquam, quos in auctoritate Patrum non recipit examen Catholicæ fidei, aut Ecclesiasticæ disciplinæ ambiguitatem posse gignere, aut religionis præiudicium comparare. Fixa sunt à Patribus, quæ Fideles sectari debeant instituta.] & post nonnulla: De libero tamen arbitrio & gratia Dei, quod Romana, hoc est, Catholica sequatur & seruet Ecclesia, licet in varijs libris beati Augustini & maxime ad Hilarium & Prosperum possit agnosci, tamen in scrijs Ecclesiasticis expressa capitula continentur, quæ si tibi desunt & necessaria creditis, destinabimus.] hæc & alia Hormisdæ Papa ad Possessorem Episcopum Africanum; quibus valeas intelligere libris illis Faustii ab omnibus contradictum, & à sede Apostolica, Catholicaque Ecclesia eodem esse reiectos. Sed de scriptis Hormisdæ ad Possessorem suo loco vberius agendum erit. Quinam autem colligantur ex Faustii duobus libris illis errores scriptis S. Augustini & sententiæ Catholicæ Ecclesiæ aduersantes, tu vide illos collectos à Maxentio in Responsione ad Hormisdam Romanum Pontificem, vbi in pluribus Faustus declaratur hæreticus.

E Videre namque est, eundem Faustum in conuentibus sanctorum Patrum, vt Saul inter Prophetas, Prophetam & ipsum apparuisse, eadem cum illis sentientem: sed priuatis postea scriptis dolosa arte totam de iustificatione hominis destruxisset sententiam, dum captiosè videri volens pugnare contra Pelagium, Pelagio fauisse compertus est. Eiusmodi planè erant Pelagianorum, immo & Pelagij ipsius (vt superiori tomo ostensum est) fallaces artes; dum videri volentes eam hæresim confutare, eandem firmius stabilirent. Cum igitur Faustii sententiæ vbique ab Ecclesia Catholica fuerit contradictum; videant quanto periculo quidam

*Ado in Chron.
an. D. 492.
ERRORS
FAUSTI.*Isidor. de Vir.
illustr. c. 14.*Extat ipsa
tom. 4 Bibl.
sancti secundæ
edis.
FAUSTI LA-
TEBRAS
DETEGVN-
TVR.

quidam ex recētoribus, dū in Nouatores insurgūt, vt eos confutent, à S. Augustini sententia de prædēstinatione recedunt, cū alioqui arma nō desint, quibus aduersarij profligentur.

At non his contentus nouus dogmatista, nouas in Ecclesia astruere conatus est sententias, cū illud insulsum edito scripto importunus inuexit, vt assereret animas esse corporeas. Extat hæcenus ipsius ea de re elucubratio in opusculo quod inscripsit de Creaturis, in quo quidem miram quamdam deteximus hominis in erroribus astruendis calliditatem, ne, an dicam nequitiam? cū, vt lectorem decipiat, abutens S. Hieronymi nomine, eam ex eodem auctore sententiam citat, qua ille Origenistas impugnat. Audi, rogo, Fausti verba: Sicut in quodam sancti Hieronymi tractatu legimus: Globos (inquit) siderum comparatos esse spiritus arbitrantur.] At quàm procul ab hac sententia sanctus Hieronymus fuit, qui Origenistas ex philosophorum scholis deducentes ista figmenta ad corpora glorificata deridet? Verùm eiusdem mendaciorum latebras & captiosas fallacias detexit & confutauit Claudianus Mamerci * Episcopi Viennensis germanus, tribus disertissimis libris ad Sidonium Apollinarem conscriptis, quos idem Sidonius luculenta laudauit epistola. Sed cū eximia illa præconia in ignominiam Fausti verrantur, aduersus quem Claudianus disputauit: planè intelligere potes eius erga Faustum prioris affectus friguissè, immo & in contrarium esse conuersos.

* Hieron. epist. 27. & contra Ioan. Hierosol.

CLAVDIANVS FAVSTVM CONSVLTAVIT. * Mamerti Sidon. lib. 4. epist. 3 & in præfat. Claudian. oper.

At quòd in talem tantumque virum incidimus, eius obuiam veneremur sepulchrum, & sacros cineres salutemus Verùm de eius excellentia antè dicendum, & quæ de eo præmittit Sidonius, in medium adducenda. Qualis enim quantusque fuerit Claudianus cognomento Mamercus, pollens vnà cum Theologicis facultatibus, ceteris quoque scientiis, ipsi iidem tres libri sunt indices: vt planè veritatis assertorem, non autem adulatorem Sidonium fuisse cognoscas, cū duabus epistolis eius scripta cumulatissimè laudat, altera ad ipsum, altera ad Hypsidium data. Sed quod præstat in Claudiano, illud est, quòd ad scientiæ cumulum haud angustiori mensura probitatem adiecit; vt paucis verbis istis Sidonius declarauit in alia ad ipsum epistola data: Cū precatu Deum placas, eundem non modò amicis, sed & ignotis concilias: Cū scripturarum cælestium mysteria rimaris, quò te studiosius imbuis, eò doctrinam ceteris copiosius infundis: Cū tuas opes in vsus pauperum prodigis, tibi quidem maximè, sed aliis quoque consultum facis, &c.] Et in epistola ad Petreium, post multa, quibus excellentem viri doctrinam commendat, hæc de eius sanctis operibus, quibus sacerdotium decorabat, addit: Ceterum cetera quis competenti præconio extollat? quòd conditionis humanæ per omnia memor, clericos opere, sermone populares, exhortatione mærentes, destitutos salatio, captiuos pretio, ieiunos cibo, nudos operimento consolabatur; pariter & super his plura replicare superforaneum statuo: nam merita sua, quibus diuitem conscientiam censu pauperatus locupletauit, spe futuræ retributionis celare plus studuit, &c.]

QUALIS CLAVDIANVS.

* Sidon. lib. 4. epist. 2. ver edit. & inter scripta Claud. rom. 4. Biblioth. sanct. perperam autè in edit. Tornesiana sub titulo legitur Claudiani. * Sidon. lib. 4. epist. 11.

At ne contingat quempiam errare ex nomine, vel ex munere; non hic Claudianus (vt aliqui opinati sunt) Viennensis Episcopus fuit, sed presbyter germanus sancti Mamerci Episcopi Viennensis: nominant eum presbyterum Gennadius & Ado, sed & Sidonius pariter id ipsum affirmat, additque eundem fratri accessisse Vicarium, siue dixeris Corepiscopum: vnde tutò redarguas eos, qui hunc ipsum Viennensem Episcopum appellant. Accipe de eo quid Sidonius subdat: Episcopum fratrem maiorem natu affectuosissimè obseruans, quem diligebat vt filium, cū tamquam patrem veneraretur. Sed & ille suspiciebat hunc granditer, habens in eo consiliarium in iudiciis, Vicarium in Ecclesiis, procuratorem in negotiis, villicum in prædiis, tabularium in tributis, in lectionibus comitem, in expositionibus interpretem, in itineribus contubernalem, &c.]

CLAVDIANVS PRESBYTER, NON EPISCOPVS. * Gemad. c. 83

* Sidon. lib. 4. epist. 11.

Constat autem Claudianum ante Mamercum fratrem ex hac vita subductum, cui Sidonius Apollinaris hoc in eius sepulchro epitaphium scripsit, quod ad Petreium misit:

EPITAPHIVM CLAVDIANI.

Germani decus & dolor Mamerci,
Mirantum vnica gemma Episcoporum,
Hoc dat cespite membra Claudianus:
Triplex bibliotheca quo magistro,
Romana, Attica, Christiana fulsit:
Quam totam monachus virente in euo
Secreta bibit institutione,
Orator, Dialecticus, Poeta,

Tracta-

Tractator, Geometra, Musicusque,
Doctus soluere vincla questionum,
Et verbi gladio secare sectas,
Si qua Catholicam fidem laceffunt.

Psalmorum hic modulator & phonscus,
Ante altaria, fratre gratulante,
Instructas docuit sonare classes.
Hic sollempnibus annus parauit,
Qua quo tempore lecta conuenirent.
Antistes fuit ordine in secundo
Fratrem fasce leuans Episcopali.

Nam de Pontificis honore summè
Ille insignia sumpsit, hic laborem.
At tu quisque doles, amice lector,
De tanto quasi nil viro super sit,
Vdis parce genis rigare marmor.
Mens & gloria non queunt humari.] hæcenus epitaphium. Inter alia autem

Claudiani scripta recenset Ado librum vnum expositionis extremæ partis in Ecclesiasten; at non extat: sed & alia perierunt florentissimi ingenij lucubrationes, non sine iactura Ecclesiasticæ antiquitatis.

Qui verò ei superstes fuit eius germanus Mamercus Viennensis Episcopus, haud diu eam Ecclesiam gubernauit: mortuus est enim clarus sanctitate; cuius ex hac vita ad Deum transitus dies solemnibus ritibus consecratus à posteris anniuersaria memoria celebratur quinto Idus Maij. Successit huic Isicius (siue potiùs dixeris Esichius) ac post eum Auitus, qui (vt ex Adone dictum est) aduersus Faustum stabilire conantem Pelagianum errorem commentarium scripsit.

S. MAMERCI OBITVS.

Porrò Faustus ipse, cū eius fallaciæ detectæ essent, quibus conatus est reuellere Pelagianas scrobes in lapsum simplicium, abalienauit à se animos Episcoporum, atque decessit inglorius: quem miramur ab aliquibus imprudenter sanè inscribi Sanctum; sed multo magis obstupescimus eundem ab aliis redigi in classem monachorum ordinis sancti Benedicti; cū antequam idem Sanctus auspicaretur vitam monasticam, iam Faustus senex ex hac vita decessisset, iam longè antequam idem Benedictus nasceretur, creatus Episcopus. Hæc igitur de his satis; quæ diuersis temporibus actitata, hic in vnum oportuit collegisse, vt perdifficilis quæstionis causa facilius percipi possit.

DE FAVSTO ERRORIBVS.

Qui autè occasione scriptorum Cæsarij à Gelasio Papa probatorū ad ista digressi sumus, prætermittere minimè debemus, & S. Honorati Massiliensis Episcopi huius temporis scriptoris luculentissimi scripta ab eodem Gelasio Papa fuisse pariter comprobata. Vsu namque venisse videtur, vt Romani Pontifices quæ essent scripta Catholica cognoscerent, cognitaque probarent. Porrò de Honorato ista habet Gennadius eiusdem Massiliensis Ecclesiæ presbyter: Honoratus Massiliensis Ecclesiæ Episcopus, vir eloquens, & absque villo linguæ impedimento ex tempore in Ecclesia declamator: & quia à pueritia in timore Dei crescens, etiam in negotijs Ecclesiasticis exercitatus est, os suum quasi armarium aperit, & in homiliarum modum ad vtilitatem legentium multa componit, maximeque ad colendam fidei rationem, & reuincendam hæreticorum peruersitatem. In cuius libera prædicanda constantia non solum vicinarum ciuitatum sacerdotes & populi delectantur, sed & longè positi, cū ad eos necessariò pergit, summam ei docendi in suis ecclesiis rogantes iniungunt. Sanctus quoque Papa Gelasius Romanæ vrbis Pontifex per scripturam cognoscens eius fidei integritatem, rescripto suo probatam indicauit. Erat hæc Apostolicæ litteræ, quibus innotescebat, commentarium illum vt consentientem in omnibus Catholicæ veritati ab omnibus absque offensionis scrupulo tutò legi posse. Sed subdit hæc demum idem Gennadius de eiusdem Honorati reliquis scriptis: Sanctorum Patrum Vitas ad ædificationem posterorum coapat ipse legendas, præcipuè nutritoris sui sancti Hilarij Arelatensis Episcopi. Litanias ad supplicandam Dei clementiam cum plebe sibi credita pro viribus agit.] hæc ipse, cū adhuc Honoratus superstes esset, Ecclesiasticis officijs totus intentus. At quod ingemiscendum est, omnia disertissimi viri nobilia periere monumenta, quæ digna æstimata sunt vt à doctissimo viro Gelasio cognita probarentur.

HONORATI EPISC. MASSIL. SCRIPTA PROBATA.

* Gennadius de Script. Eccl. l. 99. DE SCRIPTIS HONORATI EPISC. MASSILIENSIS.

Imitari

GENNADI-
VS AD GELA-
SIV M SVA
DIRIGIT
SCRIPTA.
Gennadius de
Scrip. Eccl. 6.
100.

Imitari voluit, vt par erat, suum Episcopum Honoratum ipse Gennadius presbyter Massiliensis, dum à se scriptum de fide librum ad eundem Gelasium Rom. Pontificem misit. sed non sicut ille ab ipso probatus apparet: nō enim id ipse tacuisset de eo testari; qui ad postremum sua recensens scripta (vt Suffridi editio habet) ait hæc: Ego Gennadius Massiliæ presbyter scripsi aduersus omnes hæreses libros octo, aduersus Nestorium libros sex, aduersus Pelagium libros tres, & tractatus de mille annis. Et hoc opus de fide mea misi ad beatum Gelasium vrbis Romæ Episcopum. Hæc ipse postremo capite, quō licet complura exemplaria careant, tamen re vera Gennadij esse comprobatur & Scholiastes.

Suffrid. pref.
ad Gennad.

Sed quod tradat, se ad Gelasium suas misisse lucubrationes, & non ita de eis, sicut dixerat de Honorati Episcopi scriptis, ab ipso Gelasio probata, & scripture munita testetur: planè intelligi posse videtur, illa non absque erroris nube esse inuenta. Sed si ita est, inquit: cur Gelasius nō ea inter improbata scripta reiecit? Ad hæc dici primum potest, librum Gennadij ad Gelasium esse missum, postquam illud Romanum Concilium, in quo de his actum est, fuerat celebratum; vel (quod verius est) ipsam Gennadij lucubrationem fuisse eiusdem cura Gelasij perpurgatam, vt quæ proximè dicturi sumus, ostendit. Ceterum quod ad Gennadij doctrinam spectat, ipsum aliquando æquè ac Faustum impugnando Pelagium, fauisse Pelagianis erroribus, qui eius scripta accuratè perlegerit, intelligit. Videas ipsum insuper & in hoc ipso de Scriptoribus Ecclesiasticis libello plus satis fauere Pelagianis, eos verò impugnare qui illis sunt aduersari, vt superius sæpè demonstratum est; in illam verò Pelagianorum classem reiiciendum, qui intrinsecus fauentes Pelagianis erroribus, exterius vixi sunt impugnare Pelagium: vnus planè hic fuit ex presbyteris illis Gallicanis, de quibus Prosper & Hilarius apud sanctum Cælestinum Papam conquesti sunt, aduersus quos extrat eiusdem Pontificis ad Galliarum Episcopos data epistola; contra quos etiam Concilium Arausicum collectum esse suo loco superius dictum est: collega enim hic fuit Cassiani eiusdem Massiliensis Ecclesiæ presbyteri, licet ille ætate prouectior, eademque fulgine denigratus, cuius iste videtur affectatus esse vestigia.

DE GENNA-
DIO FAVEN-
TE PELAGI-
ANIS.

Exstat apud
August. in ap-
pendice ad tom.
3. pag. 380.
edit. Plamin.
GENNADI-
VS REDDI-
TVS OMNI-
NO CATHO-
LICVS.

Quod autem extat eiusdem Gennadij opus de Definitionibus Orthodoxæ fidei, siue de Ecclesiasticis dogmatibus, & in aliquibus codicibus sub Augustini nomine falsò admodum fouebatur, à maioribus omnibus Gennadij cognitum esse, qui censuram apposuit, probè docet. Porro hunc Gennadij librum, illum ipsum esse, quem ad Gelasium de fide à se scriptum ipse Gennadius tradit, æquè intelligi potest, sed Gelasij præcepto emendatum. ipsum enim auctorem in meliorem frugem esse redditum, factumque plenè Catholicum, & vita laudabile, assumptum postea ad eiusdem Ecclesiæ Massiliensis Episcopatum, vt dicimus, Hadriani Papæ in epistola ad Carolum Magnum de eodem Gennadio elogium persua- det, quod sic se habet: Sanctissimorum Pontificum hæc oblata sunt testimonia, id est, sancti Gennadij Massiliensis Episcopi, qualiter veneranda sunt corpora & reliquæ Sanctorum, capite quadagesimo, vbi ait: Sanctorum corpora & præcipuè beatorum reliquias ac si Christi membra sincerissimè honoranda, & basilicas eorum nomine appellatas, veluti loca diuino cultui mancipata, affectu purissimo & deuotione fidelissima adeundas. Si quis contra hanc sententiam venit, non Christianus credatur, sed Eunomianus. Hæc ex ipso Gennadio Hadrianus, accepta (vt apparet) ex commentario illo, de quo modo mentio facta est, de Ecclesiasticis dogmatibus, capite septuagesimo tertio: quæ enim à capite vigesimo primo eiusdem commentarij, vsque ad quinquagesimum secundum interiacent, non esse Gennadij, sed Gennadij correctoris, optimè obseruauit doctissima schola Louanienfis: fuerit ne id factum censura Gelasij, librum ad se missum cognoscentis & emendantis; vel eius iussione alius aliquis id præstiterit, haud affirmare omnino audeam, vel negare. At de Gennadio hætenus; quem librum illum scripsisse circa exordia Imperatoris Anastasij assequi licet, cum de Gelasio Papa agens ipsum vita functum esse ait sub Anastasio Imperatore, quem constat primò Anastasij anno nondum absoluto vita functum esse. Quod verò de reliquis scriptoribus, qui post hæc floruerunt, nihil scribat Gennadius, vt de Auito Episcopo Vienneusi, & aliis: satis posse intelligi videtur, iam editum librum esse, ipso (vt dictum est) exordio eiusdem Anastasij Imperatoris.

Hadrian.
epist. ad Carol.
Mag. tom. 3.
epist. Rom. Pöt.

sed Eunomianus & Vigilantianus creditur

ARBITER
SCRIPTO-
RVM OMNI-
VM ROMA-
NVS PONT.

Rursum verò quod pertinet ad libros à diuersis auctoribus scriptos ad Gelasium Romanum Pontificem missos, non Occidentales tantum id præstitisse noscuntur, sed etiam Orientales. Photius enim in Bibliotheca meminit de Ioanne Orthodoxo Episcopo Alexandrino, scriptam ab eo Apologiam, qua damnauit Pelagianos, eorumque primos auctores

atque

atque Patronos Pelagium, Cælestium, & Iulianum, & seipsum ostendit Catholicis in omnibus consentire dogmatibus, hæreticorumque omnium sententiis penitus aduersari. Vides igitur in vniuersa Ecclesia Catholica Romanum Pontificem præsidere solitum arbitrum scripturarum, & quidem non præsentium tantum sed etiam præteritorum auctorum: vt ea esse probata vel improbata omnes scirent, quæ ipsa Romana Ecclesia reciperet, vel reiceret, cuius censura in Romano Concilio à Gelasio Papa post alios edita reperitur; vt pote quod & scientiæ clauem apud eam esse, maiores omnes Orthodoxi absque controuersia aliqua intellexerint, atque opere professi sint. Sed de his modò hætenus.

Quod verò ad res pertinet Orientalis Ecclesiæ, hoc anno sedis Alexandria inuasor nefandus Petrus cognomento Mogus moritur, cum sedisset (numerando à tempore obitus Timothei Orthodoxi) annos tredecim, quibus instar feræ bestię depastus est vineam Domini: adeò vt Ecclesia nobilissima, quæ primum post Romanam locum obtinuit, à Catholica & Apostolica communicatione diuisa, ceu palmes à vite præcisus elanguerit penitus & aruerit, vixque post plurimos annos reuiuiscere, reddita pace valuerit. Ad hunc vsque annum peruenisse Mogum, errareque eos qui dixerunt antehac morte præreptum; ex conspicuè declaratur, quod vixit aliquo tempore sedis Euphemij, cum, teste Euagrion, ambo inter se conflictarent, altero aduersus alterum cogente Synodos. Subtracto itaque de luce hac impio, & demerso cum impiis in tenebras exteriores, in locum eius ab hæreticis hæreticus pariter est subrogatus Athanasius sede illa ac nomine prorsus indignus. fuit hic cognomento Hemiosus, Palladio æquè hæretico communicatione coniunctus: de eo Euagrius, Nicephorus, Liberatus Diaconus, Leontius Scholasticus, & alij historici veteres meminere, licet res ab eo gestæ vt pote filij tenebrarum obscuræ remanserint. hoc tantum de illo Leontius habet, quod cum Petrum Mogum reciperet, cum ipso non communicabant Acephali.

PETRVS MÖ-
GVS MÖRI-
TVR, ATHA-
NASIVS SVB
ROGATVR.

Sub huius quoque anni Consulibus (inquit Marcellinus in Chronico) Zeno Imperator, in insula quæ Paganorum dicitur, Pelagij gulam laqueo frangi præcepit. Hæc ipse. At non ita leuiter magni ponderis factum prætereat, sed accuratius pertractemus: Iste siquidem Pelagius (quod superius diximus) summa animi altitudine atque constantia solus aggressus est agere, quod nec reliqui omnes Comites Imperatoris, vel ipsi Constantinopolitanæ sedis Episcopi ausi sunt pertentare; nempe monere impurissimum atque sauiissimum Principem, vt à nefandis perpetrands sceleribus desisteret: cuius rei causa mortem illam sibi nobilem comparauit, omni vita maiore: vt pote magnum Baptistam imitatus, Principem arguendo, æquè cum eo accepit pro mercede à diro tyranno supplicium, immo coronam, quæ ipsum terræ cæloque reddidit gloriosum. Rem gestam breuiter à Cedreno narratam accipe:

PELAGIVS
PATRICIVS
OCCIDITVR
A ZENONE.

Interfecit etiam (inquit) Zeno Imp. Pelagium Patricium, virum præclarum, & carminum scripture insignem; quod is pro sua prudentia & iustitia libertatem dicendi sibi sumens, Zenonis nefanda facinora palam incessabat. Moriturus autem, manibus ad cælum erectis, Deum omnium gubernatorem sic est precatus: O iustissime Deus, mihi quidem iniustissime mors infertur, propterea quod libero ore Zenonis multa facinora violenta repressi, & quod fatuum eius fratrem nolui Cæsarem designari. Tu autem Domine omnipotens, qui iustitiæ rationem habes, quamprimum eorum scelerata homicidia punito. Extat historia ab eo scripta versibus ab Augusto Cæsare exorsa. Homerocentra etiam composuit, & alia quamplurima laude digna. Zeno autem Zosimum præterea interfecit Rhetorem Gazæum, & Arcadium Præfectum, aliosque illustres viros. Hæc Cedrenus.

PELAGI
IVSTAE AD
DEVM PRE-
CES.

Porro innocentissimi Pelagij preces implorantis à Deo iustissimam aduersus scelestissimum Imperatorem vindictam quam citissimè exaudire sunt: neque enim elapsus est annus, cum Zeno terribilem à Deo irato ultionem excepit: quomodo autem id acciderit, anno sequenti dicturi sumus. Sic namque sæpè sæpius accidisse vidimus, vt cum Deus ob populi peccantis delicta sinat sauiissimos regnare interdum tyrannos, qui scelestos poenis addicant, potissimum verò potentes, qui impunè hætenus deliquissent: cum verò iidem Principes & innoxium sanguinem effundere non sunt veriti, clamante illo sicut sanguine Abel ad Dominum, mox & ipsi Deum vindicem experti sint, ac iure quidem: Nam cum omnis potestas à Domino Deo sit, tamen non nisi ad vindictam malorum (vt ait Petrus) laudem verò bonorum eiusdem Principibus à Deo gladius impertitus est: quem cum iniquè in innocentes conuerterunt, ab eis à Deo qui dedit, aufertur; fitque secundum imprecationem Propheticam: Gladius eorum intret in corda ipsorum, & arcus eorum confringatur.]

QUAMDE
MALI PRIN-
CIPES TOLE-
RANTVR.

Genes. 4.

1. Petr. 2.

Psal. 36.

regni

CHRISTI
490.FELICIS PAP.
8.ZENONIS IMP. 17.
ODOACR. REG. 17.

regni namque simul & vitæ dispendia miserrimè patiuntur: sicut & Zeno diu toleratus à Deo, licet impurus, licet hæreticus, licet auarus & iniquus, expertus est: cum enim in Pelagium virum innoxium atque timentem Deum gladium conuertit, in se ipsum è cælo vindictam eduxit.

Cum autem innocentis Pelagij Patricij obitus auditus esset, præter ea quæ Zeno in Catholicam Ecclesiam in dies magis magisq. peccaret, magnus bonorum auctus est mæror. Sed quæ tum Leontius monachus, qui diuinas litteras profitebatur, dixerit, accipe à Suida, vbi de ipso agit his verbis: Leontius monachus sub Zenone, cum occulta Scripturæ loca prophetica gratia declararet, multos studiosos habuit assecras. Cum verò quidam Imperatoris portenta contra Ecclesiam moleste ferrent: Non (inquit) miranda sunt ea, quæ fiunt ab homine ad Imperium ab hominibus adscito, cum Saul diuino suffragio Rex designatus Achimelech sanctissimum sacerdotem & eius filios in domo Domini gladio confecerit. Aliis autem dubitantibus, & ingenium eius è mansucto sæuum factum esse opinantibus, quod initio Imperij quædam pollicitus esset, quæ ad bonum tenderent: Non mutauit (inquit) naturam, sed in rebus secundis improbitatem declarauit, longo tempore Illi *Excelsus* metu dissimulatam. Idem Leontius cum quidam Clementis Stromatheï librum legeret, & ad locum peruenisset, quo ille viros deridet qui faciem meretricio more pingunt & capillos tingunt, dixissetque Leontius: Num quisquam est præter Imperatorem, qui capillos tingat, aut fucet faciem? Monachus alius subiecit: Nos vniuersi de homine dubitamus, num is villo modo sustineret ornatum mutare naturam: nec tamen hoc facere putauimus Imperatorem. Perargutè sanè deriserunt monachi eos, qui naturam vitilem transformare in muliebrem student.] hætenus Suidas de Leontij viri doctissimi salibus in Zenonis putoribus accommodatis.

QUAE LEON-
TIVS DE ZE-
NONE.
Suid. verbo
Leontius.

1. Reg. 22

Cassiodorus
in Chronico.
ODOACR
ITERVM VIN-
CITVR ET
OBSIDETVR
Jordan. de
reb. Ger.
Procop. de
bello Goth.
lib. 1.

Hoc eodem anno sub notatis Consulibus, ad Duram fluuium (inquit Cassiodorus) Odoacrem Regem dominus noster Theodoricus tertio certamine superauit: qui Rauennam fugiens, obsidetur inclusus.] hæc ipse: sed Marcellinus sub anni superioris Consulatu hæc refert. At præferendus fide Cassiodorus, qui res ante oculos positas scripsit: cuius auctoritate etiam liquet triennium interlapsum, vsquequo Odoacre occiso, Theodoricus absque alicuius obice tota est potitus Italia. Id ipsum Iordanus^d atque Procopius^e tradunt.

IESV CHRISTI
ANNVS
491.FELICIS PAP.
ANNVS
9.ZENONIS IMP. 18.
ODOACR. REG. 16.

DE OBITU
ZENONIS
IMPERATO-
RIS.

Enagr. lib. 3.
c. 29.

Cedren. in
Compend. hist.

ZENO VIVVS
SEPULTVS.

Qui sequitur annus Domini quadringentesimus nonagesimus primus, vnius tantummodo Olyb. ij Consulibus nota inferitur Fastis: quo (vt Cassiodorus atque Marcellinus tradunt, & alij omnes absque controuersia vlla consentiunt) Zeno Imp. finem viuendi fecit. Mortuum tradunt hoc anno, sed quo mensè & die, ab antiquis non proditur, à recentiore suo arbitrio ponitur octauo Idus Aprilis: Sed quo mortis genere, accipe de pauendo Dei iudicio quid dicant historici: atque primùm Euagrius^f: Cum autem Zeno absque liberis decimo septimo regni sui anno confecto esset, comitali morbo extinctus est, &c.] At audi Cedrenum^g: Fertur (inquit) fama, Zenoni à quadam diuina potestate fuisse caput abscissum, vt ea res conspectum hominum fugeret, solaque cute caput cum ceruice coniungeretur.] sed haud est recepta sparsa vulgo sententia. Verùm illud magis certum, ipsum quidem morbo comitali arreptum, adeò vt videretur mortuus, viuente verò fuisse sepultum: nam idem subdit: Itaque vxorem & cubicularios propriae salutis consultantibus, mortuum in assere iacentem reliquisse: diluculo tandem quemdam eum nulla necessitudine attingentem sindonem cadaueri inieciisse. Satellites porro, qui ad sepulchrum, in quo repositus fuit custodiendum erant collocati, retulerunt, se per duas noctes lamentabilem vocem audiuisse ex sepulchro claram: Misere mihi, & aperite mihi. Cum illi dicerent, aliam iam imperare: Nihil, inquit, curo: In monasterium me adducite. Sed cum non apertirent, ferunt aliquanto post monumentum fuisse reclusum, inuentumque in eo Zenonem, qui præ fame suos ipse lacertos mandiderat, & caligas quas gestabat. Quia crebrò comitali corripiebatur morbo, quæ ipso adhuc viuente Ariadna Zenonem amabat, eadem mandauerat custodiis regij sepulchri ne aperirent.] hæc Cedrenus.

Zonaras

CHRISTI
491.FELICIS PAP.
9.ANASTAS. IMP. 1.
ODOACR. REG. 16.

A Zonaras autem alias causas, vt viuus sepeliretur, enarrat his verbis: Tradunt enim quidam, eum gulæ & ebrietati indulgentem errore mentis affici solitum, & prolapsum à mortuo nihil destitisse. Cum verò ipsi etiam coniugi Ariadna inuisus esset, sic inebriatum, pro mortuo in monumentum Imperatorium ab illa coniectum, lapide maximo, qui pro operculo esset, imposito: factumque sobrium, vociferatum quidem esse lamentabiliter; sed nemine curante, miserè periisse. Alij dicunt, cum ægrotus acerbissimis doloribus vrgeretur, pro mortuo habitum, & in sepulchro positum, ibiq. expirasse, lamentantem, & domesticos implorantem, cum Ariadna prohiberet, ne quis monumentum aperiret, aut quicquam illum curaret.] hæc Zonaras. Verùm Euagrius asserens eum comitali morbo extinctum, haud his repugnat: mortuus enim creditus & vt mortuus sepultus est.

Zonar. tom. 3.
Annal.

Hunc tandem Zeno consecutus est finem, postquam annos septedecim & menses quinque (vt habet Marcellinus) imperasset, digno vita impia atque probrosa exitu consummatum, & horreda morte præreptus, vt viuens inter mortuos deputatus sit, qui mortuus inter viuentes, impius inter pios voluit adnumerari, fallēs per simulationē Ecclesiæ Catholicæ iudicium; sed Deum minimè decipere potuit, cuius licet seram, diram tamen vindictam expertus est: vt ei acciderit, secundum quod de impijs Iob sanctus vaticinatus ait: Inuolutæ sunt semitæ gressuum eorum: ambulabunt in vacuum & peribunt. Considerate semitas Thema & itinera Saba, & expectate paulisper. Confusi sunt, &c.]

Job. 6.

Inuolutas planè fuisse semitas Zenonis gressuum, quæ singulis annis de ipso sunt narrata declarant: Inuolutas dixerim, cum ad tempus faciem præferret Catholici Principis, cum pellens hæreticum tyrannum Basiliscum studet apparere Catholicus; cum & leges pro fide Catholica sanxit, hæreticos expulit, Orthodoxos in Ecclesias restituit; rerum verò potitus, in tutoque Imperio collocato, rursus hæreticos, pulsos Catholicis, reuocauit. Vt planè tali exemplo apparuerit, maximè infidam esse fidem regnantis hæretici hominis, non ad pietatem, sed ad regni stabilitatem cuncta voluentis, ac susdeq. miscentis. Toleratus est ipse diu à Felice Romano Pontifice, quod se esse negaret hæreticum: communicationem vero cum hæreticis ex Acacij consilio, præmissa fidei Catholicæ confessione, se iniisse professus est; sic planè studens occultare quod erat, exhibens se Catholicum, cum non esset.

ZENO VV
HÆRETICVS
DAMNATVS

Verùm inuoluta ista fictionum, quibus serpentes intus latentes obtegebantur, post aliquot annos Hormisda Papa, Apostolica vsus auctoritate, palam fieri, ob oculosq. omnium exponenda curauit, cum Iustinum Imperatorem adegit, vt Zenonis nomen tamquam hæretici ex Albo Catholicorum Imperatorum expungeret. Quomodo autem res tanta fuerit peracta, suo loco dicemus. Non enim mortuus damnatus est; sed qualis re vera viuens fuerit, perfectius agnitus, cum defunctum absque poenitentia hæreticum Pontifex iudicauit alienum à consortio communicationis Catholicæ, qua solet præscriptis ritibus Ecclesia communicare cum mortuis.

Mortuo Zenone (inquit Euagrius) Longinus eius frater magnam adeptus potentiam, ramentum spem animo concepit se Imperio potiturum, tamen ea quæ expectabat, minimè est consecutus: nam Ariadna Anastasio, qui nondum ad Senatorium ordinem ascenderat, sed solum in schola Silentiariorum (sic enim dicitur) adscriptus erat, coronam impo-
E posuit Imperatoriam.] & paulo post: Iste Anastasius patriam habuit Epidamnium, quæ iam Dyrhachium nuncupatur. Et primùm Longinum fratrem Zenonis, officio fungentem Magistrum, quem vetustiores Præfecturam ordinum Aulicorum vocabant, mittit in patriam; multisque alijs postea Isauris idem postulantes, ad suos reuertendi concessit potestatem.] hæc Euagrius. Res adeò inopinata suspicionem haud leuam cõcitauit, promotum fuisse ab Ariadna Augusta inferioris Palatinæ militiæ hominē ad maximum dignitatis fastigium ob turpem amborum commixtionem. Quodnam autem fuerit Silentiarij munus, ex quo Anastasius in Imperium euectus est, Procopius sic breuiter docet: Qui (inquit) in Palatio Imperatoris militantes, ea quæ sunt quietis curarent, Silentiarij sunt appellari.]

Euagr. lib. 3.
cap. 29.

ANASTAS-
VS EX SILEN-
TIARIO IM-
PERATOR.

Procop. de bel-
Perf. lib. 2.

Sic igitur conatu Ariadnae Imperatricis Anastasius Imperator creatus, primùm omnium Euphemium Episcopum Constantinopolitanum aduariarium sensit; quippe qui eum coronari non consensit, nisi prius emissa Catholicæ fidei professione: etenim eum nō rectè sentire de fide Orthodoxa, vehemens suspicio erat. At quid ille? Vt regnaret, statim absque obice interiecto, rectæ fidei confessionem Euphemio obtulit. Hæc quidem in primis docet Theodorus Lector, cum ait: Ei restitit Euphemius Episcopus, vocans eum hæreticum, & indignum qui Christianis imperaret: Ariadna verò & Senatores vi tractum co-

EUPHEMI-
VS EXEGIT
PROFESSIO-
NEM FIDEI
AB ANASTA-
SIO IMP.
Theodor. Lect.
lib. 2. Collect.

gunt.

CHRISTI
491.FELICIS PAP.
9.ANASTAS. IMP. I.
ODOACR. REG. 16.

gunt. Ille verò consentire noluit, nisi scriptam ab eo confessionem retulisset, qua Chalcedonensis Synodi decreta determinationi fidei inserta comprobaret; quod ille fecit. Manichæi & Ariani lætabantur propter inaugurationem Imperij Anastasij: Manichæi, quòd mater illius zelo ac studio ipsorum prædita erat; Ariani verò, quòd Clearchum auunculum Anastasij consentientem haberent.] hæc Theodorus. Quæ præterea verba transacta fuerint inter Anastasium & ipsum Euphemium Episcopum Constantinopolis, Suidas sic narrat: Hic sub Euphemio Patriarcha Constantinopolitano, cathedra parata, cum quibusdam cœtus agitabat. Verum Euphemius minitabundus ei dicit: Vt, aut si frequentaret ecclesiam, cum ea consentiret; aut nequaquam eam ad peruertendos simpliciores ingrederetur: Sin secus (inquit) feceris; resecta tua coma, te in triumpho ducam cum populo. Ex eo tempore quieuit, felix illius gloriæ causa retinenda.] hæc cum dixit Euphemius, planè exauctorationem ei comminatus est: siquidem idem erat recidere Imperatoris comam, quod in ordinem monachorum redigere ad poenitentiam, vt de pluribus factum legitur. Vidisti quanta sibi auctoritate sacerdotij sumat Euphemius, vt abrogationem Imperij magna animi celsitudine intrepidus publicè comminatus fuerit Imperatori: Quod timens ille, ab hæreticorum cœtu ad tempus saltem abscessit, simulans se esse Catholicum.

Antequam verò ista de perfidia detecta, & contradictione ab Euphemio Anastasio exhibita innotescerent Romano Pontifici, de creatione eius summa celeritate nuncio Romam allato, gauisus quidem est Romanus Pontifex Felix: qui enim expectus esset, quanto discrimine sub Zenone in Oriente fides Catholica laborasset; existimans aduenisse diè, quo priora illa infelicissima tempora, quibus sola hæresis triumpharat, penitus desinerent, & fides oppressa consurgeret; gratulatoriam statim ad Anastasium Augustum dedit epistolam, vt benignitate eum allicere & eius capere animum festinaret, & sic hæreticos anteuertret in hoc ipsum solitos omnem impendere diligentiam, vt recens creatum Imperatorem in suas partes mille comparatis vndique artibus veluti captiuum adducerent. Scripsit igitur Felix Papa ad Anastasium litteras gratulatorias, quarum Gelasius Romanus Pontifex eius successor his verbis meminit in Commonitorio ad Faustum: Prædecessor meus non solum minime eius nomen attigit, verum insuper quando principia adeptus regie potestatis exercuit, in eius se scripsit Imperij promotione gaudere.] hæc Gelasius.

Quòd enim ante Imperium Anastasius haud adeò illustris persona esset, qui nec adhuc inter Senatores militare meruerat; haud mirum videri debet, si qualis re vera esset, hæreticus, Romæ minime innotuisset. Verum etsi quis rumusculus de hæresi diffamatus fuisset, oblata ab eo fidei Catholice confessione Euphemio, penitus euauerat. Ceterum nec leuis susurrus in populo aduersus eum potuit diffamari, cum ab omnibus vir sanctissimus haberetur, prout populi acclamationes declarant, quas recitaturi sumus. Hæc igitur in his quæ spectant ad Catholicam fidem fuerunt primordia Anastasij Imperatoris, cum se per rectæ fidei professionem ab omni suspitione hæresis liberauit.

Quod autem ad politicum statum pertinet: magnam quidem de se expectationem concitauit, fore optimum Principem, qui omnes prædecessores facile superaret. talia quidem ab eo præstari debere, concitata de ipso expectatio extorquebat: nam in pristino statu humili collocatus, specimen viri sanctissimi in omnibus ferè vitæ actibus ediderat. vnde hac ex parte in his quæ foris apparebant, Ariadna Augusta excusationem meruisset, immo & laudem haud mediocrem consecuta esset: vt pote quæ obstitisset ne regnaret impurissimus Lōginus frater Zenonis Imperatoris, euexistetque in Imperatorem virum optimis moribus adeò comparatum, vt eo nomine celebris, licet militia ordine infimus, haberetur; visa in his egregium factum sanctæ Pulcheriæ imitata, cum posthabitis illa reliquis, Marcianum virum rectissimum in Imperij regimen diuino consilio promouisset.

Cum verò recens electus Imperator, ex more, munera Circensia populo exhiberet, qualis de eo hætenus vigiasset in populo fama, quæve opinio parta, spes concepta, & expectatio aucta, accipe quæ ex eius temporis scriptis Cedrenus affert^a, verbis ex publicis Actis præditis: Cum autem Anastasius, habitu sumpto Imperatorio, in Circo sederet: omnis populus vno ore directè inclamauit: Sicut vixisti, ita etiam impera, domine. Quippe qui ante galli cantum templum adire solebat; ibique dum concio dimitteretur, stabat Deum precans: frequenter ieiunabat; & sua pauperibus & mendicis erogabat.] At ne putes adulatorias has fuisse populi voces, audi quid Gelasius Papa habeat in litteris ad eum datis^b: Non me (inquit) latet, Imperator, quod tuæ pietatis studium fuerit in priuata vita: optasti

FELIX PAPA
SCRIPIT
AD ANASTASIVM
IMP.

ANASTASIVS
OPTIMI
PRINCIPIS
SPECIMEN
EDIDIT.

^a Cedrenus in
Compend.
PRIOR VITA
ANASTASII
SI QUAM
LAUDABILIS.

^b Gelas. epi. 10

semper

CHRISTI
491.FELICIS PAP.
9.ANASTAS. IMP. I.
ODOACR. REG. 16.

A semper fieri particeps promissionis æternæ, &c.] hæc de pristina eius vitæ institutis, quibus magna hominum admiratione diutiùs assueuisset: Iis vt responderent reliqui vitæ actus, cum moderandas suscepit habenas Imperij, ista statuit, quæ idem Cedrenus subdit his verbis: Delatores funditus ex vrbe eiecit: aboleuit etiam tributum, quod Chryfargyrum dicebatur, Auroargentum aliàs. Id tale fuit: Quisquis mendicus, quæuis meretrix, quæuis repudiata, quiuis seruus, quiuis libertus ærario aliquid impendebant, atque etiam de mulo, de fimo, de iumentis, de canibus in vrbe vel rure degentibus homo siue mas esset, siue femina, annum argenteum pendebat, tantumdem equus, bos, mulus, asinus, aut etiam canis obulos sex: & erat tum in agtis, tum in vrbibus magnus eiulatus, cum id tributum absque aliqua miseratione exigeretur.

Itaque Imperator, cum ea de re legatos ad eum misissent monachi Hierosolymitani, & **B** Timotheus Gazæus vir sapientissimus tragœdiam de ea finxisset, excidit ista: atque eo sanè tempore illustrem suam fecit liberalitatem, quòd tributum illud quadriennale, quod magna cum omnium pernicie ingentem talentorum corradebat numerum, & Chryfargyrum appellabatur, sustulit, tabulasque eius tributi descriptionem continentes in Circo coram populo omnes cremavit. At Rempubliam quidem ille tanta magnificentia emendabat.] eadem Theodorus Lector de Chryfargyro sublato; qui & alia ab eo tunc rectè instituta recenset, vbi ait: Anastasius Chryfargyrum remisit, & venationes sustulit; & magistratus qui venales fuerant, gratis contulit.] hæc ipse. At quis talia tantaque videns & audiens, summam eleuandæ Reipublicæ spem de ipso recens creato Imperatore non concepisset?

Sed quòd omne quod non ex animo, sed ex ambitu partum est, quòdve firmas non habet in virtute radices, & in charitate Dei minimè fundatum est, diutiùs consistere haud valet, secundum illud Sapientis^b: Plantæ adulterinæ non dabunt altas radices] ad momentum ferme ista sunt visa, & statim ab intuentium oculis euanere: ac planè accidit, perinde atque cum radice non euulsa, si stipes præcidatur arbusculæ, multiplicatis foetibus erumpant hinc inde maiori virore germina & coalescant: ita planè Anastasio accidit, cum post firmatum iam & stabilitum Imperium, post excisum Chryfargyrum, eius cupiditas in radice latens rursus pullulauit in diriores exactiones & publicæ furta. Nam accipe quid de ipso Suidas enarret: Anastasius Romanorum Imp. mutatus in deterius, vniuersum Imperium aristocratiam effecit, magistratibus omnibus vendendis, & delinquentibus ignoscendo, inexplibili pecuniæ auiditate incensus. Vnde factum, vt prouinciæ militaribus catalogis exhaustis, prouinciales rebus insuetis & peregrinis percellerentur. Neque enim armis infestis barbaros propulsabat, sed pecunia subinde pacem redimebat. Ad hæc in bona defunctorum **D** inquirebat, & communem omnibus paupertatem donabat. Quorum enim ipse rem familiarem auferebat, iis paulo post pietatis nomine distribuebat; & quarum vrbium incolas nudabat, earum ædificia renouabat, vt & patriam studiosè exornaret, tribusque coronis circumdaret. Sub hoc Libycæ vrbes grauiter sunt afflictæ ab iis qui Lazici dicebantur: præfecerat enim his nepotem ex filia Marinum, hominem adolescentem, leuissimoque præditum ingenio; rursus post illum, Basianum filium: Is verò suis factis quouis modo superioris Prætoris intemperis superatis, effecit vt priorem statum desiderarent, quamuis necesse & ademptas sibi opes recordarentur.] hæc Suidas. Porro ad extremam Orientalis Imperij cladem & Catholicæ fidei desolationem talem hominem in Imperatorem ab impia Ariadna esse promotum, exitus patefecit.

Quid autem infaustum hoc anno acciderit, cum idem Anastasius creatus est Imperator, **E** Marcellinus sub anni huius Consulatu ita ait: Bellum plebeium inter Byzantios ortum, parsque vrbis plurima atque Circi igne combusta.] hæc ipse: sed cuius rei gratia eiusmodi ciuile bellum conflatum fuerit, nusquam mentio: purantur quidem illi qui Zenoni eiusque germano studuissent, ægro animo ferentes, illo posthabito, huic mediocri conditionis homini Romanum Imperium esse decretum, eiusmodi ciuilium conflictationum auctores fuisset. Confundunt nonnulli præfens incendium cum eo, quod Zenone superstite contigisse diximus, cum bibliotheca regia conflagrauit. Porro tunc accidisse creditur, quod Procopius tradit, incensum esse nobilissimum omnium templum, Sophiam dictum: ait enim^a: Viles quidam & vulgi fax olim templum Christianorum concremare ausi sunt, tēplum, inquam, quod Byzantini Sophiam vocant, opportuno in primis nomine excogitato. Permisit Deus impium fieri opus, præuidens nimirum in quantam olim elegantiam templum restitui deberet. Etenim totum templum in cineres redactum Iustinianus (quamquam multo post)

CHRYSARGYRUM
AD-
EMPTYM.

^a Theod. Lect.
Collect. lib. 2.

AUIDITAS
SVCCISA,
NON AVVL-
SA.
^b Sapient. 4.

^c Suid. in his-
tor.
ANASTASIVS
EXPI-
LATOR IM-
PERII.

CIVILE
BELLUM
CONSTAN-
TINOPOLI.

^a Procop. de
ædific. Iustini.
Imp. orat. 1.
INCENDI-
VM A TVR-
BA EXCI-
TATVM.

CHRISTI
491.FELICIS PAP.
9.ANASTAS. IMP. I.
ODOACR. REG. 16.

ira reparauit & expoliuit, vt quisquis de priori templo audierit, is monstrata præfenti venustate, optare possit illud iam dudum perijsse. hæc Procopius; qui item addit de augustissima domo hospitali sancti Sampsonis exusta. His planè funestis exordijs Anastasius est Imperium auspiciatus; quibus facem ipsum ferre ad Ecclesiam Catholicam inflammandam videri poterat præsignatum. Reliqua de ipso inferius annis singulis referemus.

At vice versa hoc item anno accidit, vt cum Anastasius, Silentarius esse desiens, creuerit in Imperatorem; Dei consilio vir sanctissimus Ioannes ex Antistite Colonie in Armenia euaserit Silentarius, cum videlicet fedi nuncium remittens, profectus ad loca sancta, subiiciens se disciplinæ magni Sabæ, mutatus in monachum, ob incomparabilem silentij obseruantiam, Silentarius fuit cognominatus. historia quidem scitu digna & Annalibus Ecclesiasticis congrua, cum præsertim à Cyrillo monacho discipulo admirandi illius Euthymij, qui his viuebat temporibus, scripta fuerit. Liceat absque inuidia dicere, me neminem reperisse post sanctos Athanasium atque Hieronymum, qui maiori fide scripserit sanctissimorum virorum res gestas, digerens eas, atque distinguens accuratè per tempora, ac ipse Cyrillus, dum quæ ipse vidit, vel sanctorum omni probitate præstantium virorum relatione didicit, absque leui suspitione mendacij, sinceram veritatem veluti sacrosanctum depositum posteris tradidit, nempe Acta Euthymij, itemque Sabæ, & Ioannis Silentarij, de quo est sermo: sed & eiusdem auctoris creduntur esse Vita Theodosij Cœnobiarchæ, nec non Quiriaci anachoretæ, qui iisdem temporibus claruere viri sanctissimi; sed quæ illa careant auctoris inscriptione, feruntur nomine eius qui postremò edidit Meraphraftes, cum tamen ipse ea antiquitus scripta tantum exscripserit.

Sed quod spectat ad Ioannis aduentum in Palæstinam: erat quidem in Orientali Ecclesia florentissima fama sancti Sabæ Abbatris in Palæstina degentis, vt pote viri ob egregias virtutes Deo acceptissimi: adeò vt cum ex alijs Orientis partibus, tum ex Armenia ad ipsum conuolarent, qui exultioris monasticæ obseruantie cupidi essent: nam hæc de ipso in primis idem Cyrillus: Tunc quidem (inquit) agebat Sabas quinquagesimum tertium annum suæ ætatis, quo tempore Anastasius quidem sedem tenebat Imperatoriam, cum è viuus iam excessisset Zeno. Eodem autem anno ad Lauram accedit vir quidam diuinus, quem dona decorabant spiritualia, genere Armenus, nomine Hieremias; quem duo quoque sequebantur discipuli, qui vocabantur Petrus & Paulus, qui cognoscebantur eius vitam apertè referre & exprimere. & paulo post: Cum itaque Hieremias, & qui cum ipso erant, ita venissent ad Lauram; diuinus quoque Episcopus & Silentarius Ioannes eorum vestigia sequens, eodem accedit iam agens trigessimum octauum annum ætatis, &c.] his ducibus Armenos plurimos in Lauram confluisse tradit. Porro quomodo diuino monitu tantus Antistes tum generis claritudine, tum egregijs virtutibus exornatus, missam faciens sedem, incognitus sub Sabæ disciplina profiteri cepit, ex ipso Cyrillo rem gestam audire pergratum erit. post enim enarrata gloriosa Ioannis primordia, & functionem muneris Episcopatus, hæc subiicit:

Cum hic ergo diuinus Ioannes transgisset iam decem annos in Episcopatu, accidit, vt maritus sororis eius, qui vocabatur Pafnicus, Armeniorum haberet administrationem: qui instinctu satanico cœpit damno afficere & conturbare eam quæ illi credita fuerat Ecclesiam: his quidem qui eam administrabant, non permittens vt Ecclesiasticarum rerum curam gererent: eos autem qui intra eius fines confugebant, vi auellens, & ius asyli soluens ac violans. Qui cum sæpe rogaretur à Dei seruo, euadebat deterior, Maria eius sorore iam mortua. Cum autem ex eo vir iustus in grauissimam incidisset afflictionem, cogitur venire Constantinopolim. Cum verò illic fuisset, & quæ erant eius Ecclesiæ vtilia peregrisset circa finem Imperij Zenonis, Euphemio Episcopo Constantinopolitano pro se decertante, Deo gratum iniit consilium, nempe vt in sanctam secedat ciuitatē, & per se quiescat ab omnibus huius vitæ negotijs. Cum autem dimisisset eos qui cum eo erant presbyteros ac clericos, ac diuinis iussis peractis, & omnibus nescientibus solus nauem conscendisset, venit Hierosolymam, & manet in primo sanctæ ciuitatis Geroconio, in quo Geroconio est oratorium sancti martyris Georgij.

Cum autem illic fuisset, & mundanam illic turbam aspexisset; magno animi dolore affectus, Deum rogauit cum lachrymis, vt duceretur in locum sibi gratum & quietū & aptum ad salutem consequendam. Postquam autem in dicto Geroconio mansit venerandus pater noster Ioannes, in fundendis noctu ad Deum precibus versans longo tempore, cum vna nocte

CYRILLVS
VERAX ET
ACCVRATVS
SCRIPTOR
RERVM SS.
MONACHO-
RYM.

* Cyril. in Vita
S. Sabæ. Abb.
apud Syr. tom.
6. c. 26.

DE IOANNE
SILENTI-
RIO EXEPI-
SCOPO MO-
NACHO.

COLONIEN-
SIS ECCLIE-
SIA AFFLI-
CTATA.

QVO SIGNO
IOANNES
IN SOLI-
TUDINEM
DVCTVS.

CHRISTI
491.FELICIS PAP.
9.ANASTAS. IMP. I.
ODOACR. REG. 16.

A nocte ex omnibus solus Geroconij impluuium cælum aspexisset, aspicit repentè stellam lucis, quæ habebat figuram Crucis, & ad ipsum veniebat; & audiuit vocem ex illa luce dicentem: Si vis esse saluus, sequere hanc lucem. Is autem cum credidisset, protinus est egressus, & illam lucem secutus, venit in maximam Lauram S. patris nostri Sabæ, cum eò tempore esset Hierosolymitanæ Ecclesiæ Pötifex Sallustius, quartadecima Indictione, trigesimo octauo ætatis suæ anno: Quo quidem tempore à Deo constructæ maximæ Lauræ ecclesiæ celebrata sunt encania, seu dedicatio: Anastasius autem, mortuo Zenone, suscepit Imperium, vt eum audiui sua lingua loquentem.] hæc de progressu Ioannis Colonienfis in Armenia Episcopi in Lauram Cyrillus, signas hunc ipsum annum etiam ex Indictione, quo nimirum decimaquarta absoluta, decimaquinta mensè Septembris inchoatur: vt videas omnia quàm exactissimè reddita tempori. Porro voluit Deus, tanto signo cælitus missò, fieri manifestum, B haud ignauia adscribendum S. Ioanni, si Ecclesiam in persecutione reliquit. Verum & exitus declarauit, ex fructibus nempe productis, Dei voluntatem fuisse, vt nobilis Ecclesiæ pastor pascendus ex Armenia transferretur in Palæstinam, illic vberem fructum redditurus tempore suo, vt eius vitæ Acta declarant, nec non Sabæ, quæ quis otiosus magna animi delectatione legere poterit.

Quo autem statu res Italiæ, confligentibus simul duobus barbaris Regibus, fuerint, Casiodorus his paucis declarat: Hoc Cōsule (nempe Olybrio) Odoacer cum Erulis egressus Rauenna nocturnis horis ad pontem Candidum à domino nostro Rege Theodorico memorabili certamine superatus. Tunc etiam V Vandali, pace suppliciter postulata, à Sicilia solita deprædatione cessarunt.] hæc ipse. Porro adhuc biennio Odoacer Rauennæ se muniens restitit Theodorico, qui interea tota est potitus Italia.

C Sub huius anni Consulatu à Mariano Scoto eius gentili (nam Hibernia Scotia dicta reperitur) obitus recensetur S. Patricij Hiberniæ primi Episcopi. ait enim: Sub Olybrio Cōsule Sanctus Patricius Hiberniæ Archiepiscopus obiit, cum esset annorum nonagintaduorum. Qui cum esset annorum sexdecim, venditus est; sex annis vixit in seruitute in Romanis partibus; sexaginta annis in Hibernia prædicauit.] verum ex recensitis annis deducto numero, non nisi octogintaduobus eius reperuntur ætatis. sed alia est apud Probum, qui Vitam eius scripsit, supputatio annorum S. Patricij: qui cum centum atque trigintaduobus annis vixisset tradit. ad hanc planè ætatem cum peruenisse oportuit, si (vt ait) annos triginta natus extitit discipulus S. Martini. At qui viuens prædicatione; post obitum magis illas regiones miraculis illustrauit.

OBITVS S.
PATRICII.

* LXXXII

D IESV CHRISTI
ANNVS
492.GELASII PAP.
ANNVS
I.ANASTAS. IMP. 2.
ODOACR. REG. 17.

Christi Redemptoris nostri anno quadringentesimo nonagesimosecundo, Consulibus Anastasio Augusto atque Ruffino, quinto Kalendas Martias moritur sanctus Felix Papa, cum sedisset annos nouem, minus diebus duodecim; summa laude Pontificia administratione perfunctus; receptusque cum beatis in cælis, in terra etiam venerandus in perpetuum anniuersario cultu remansit ipsa die natalis sui. In Martyrologio enim Romano, explosa deprauata lectione, qua legebatur Felix Quartus pro Tertio, hæc leguntur dicta die vigesimaquinta Februarij: Romæ natalis sancti Felicis Papæ tertij, qui sancti Gregorij Papæ atauus fuit; de quo is refert, quod sanctæ Tarillæ nepti apparens, illam ad cælestia regna vocauit.] Verum quod atauus Gregorij fuerit Felix Tertius, & non Quartus, vt Ioannes Diaconus existimauit, tum ratio temporis persuadet, tum etiam patria affirmare cogit: siquidem ille Samnita, hic verò Romanus sicut & Gregorius fuit. Sed de his pluribus in Notis egimus. Porro historiam de Tarilla atque Felice idem Gregorius publico concionis præconio euulgauit, itemque dialogorum commentarijs est prosecutus, his scilicet verbis post centum ferme annos:

Tres pater meus sorores habuit, quæ cunctæ tres sacræ virgines fuerunt, quarum vna Tarilla, alia Gordiana, alia Aemiliana dicebatur: Vno omnes ardore conuersæ, vno eodemque tempore sacratæ, sub districtione regulari degentes, in domo propria socialem vitam ducebant. Cumque essent diutius in eadem conuersatione, coeperunt quotidianis incrementis

FELICIS
PAPAE
OBITVS.

* Martyrolog.
Rom. die 25.
Februar.

* Gregor. hom.
in Euang. 38.
& dialog. lib.
4. c. 16.
DE TARILLA,
GORDIANA,
ET
AEMILIANA

crementis in amorem conditoris sui Tarilla & Aemiliana succrescere, & cum solo hinc essent corpore, quotidie animo ad aeterna transire. At contra Gordiana animus coepit a calore amoris intimi per quotidiana decremента tepescere, & paulisper ad huius seculi amorem redire. Crebro autem Tarilla dicere Aemiliana sorori suae cum magno gemitu solebat: Video Gordianam sororem nostram de nostra sorte non esse: perpendo enim, quia foras defluit, & cor, ad quod proposuit, non custodit. Quam curabant blanda quotidie redargutione corripere, atque a leuitate morum ad grauitatem sui habitus reformare. Quae quidem resumebat vultum subito grauitatis inter verba correctionis: sed cum eiusdem correctionis hora transisset, transibat protinus & superdusa grauitas honestatis; moxque ad leuia verba redibat, puellarum gaudebat societate laicarum; ei que persona valde onerosa erat, quaecumque huic mundo dedita non erat.

DE FELICE PAPA E CAELOTAR SILLAM PRONEPTEM ADSE VOCANTE.

Quadam vero nocte huic Tarilla, quae inter sorores suas virtute continua orationis afflictionis studiosa, abstinentiae singularis, grauitate vitae venerabilis, & honore & culmine sanctitatis excreuerat (sicut ipsa narravit) per visionem atauus meus Felix huius Romanae Ecclesiae Antistes apparuit, ei que mansionem perpetuae claritatis ostendit, dicens: Veni, quia in hac te lucis mansione suscipio. Quae subsequenti mox febri correpta, ad diem peruenit extremum. Et sicut nobilibus feminis, virisque morientibus, multi conueniunt, qui eorum proximos consolentur, eadem hora eius exitus multi viri ac feminae eius lectulum circumsteterunt, inter quas mater mea quoque affuit. Cum subito sursum illa respiciens, Iesum venientem vidit: & cum magna animaduersione coepit circumstantibus clamare, dicens: Recedite, recedite: Iesus venit. Cumque in eum intenderet, quem videbat, sancta illa anima a carne soluta est; tantaque subito fragrantia miri odoris aspersa est, vt ipsa quoque suauitas cunctis ostenderet, illuc auctorem suauitatis venisse. Cumque corpus eius, ex more mortuorum, ad lauandum esset nudatum, longae orationis vsu in cubitis eius & genibus camelorum more inuenta est obdurata cutis excreuisse; & quid viuens spiritus eius semper egerit, caro mortua testabatur. Haec autem gesta sunt ante Dominici Natalis diem.

DE TRANSITV AEMILIANAE, ET REPROBATIONE GORDIANAE.

Quo transacto, mox Aemiliana sorori suae per visionem nocturnae visionis apparuit, dicens: Veni: vt quia Natalem Dominicum sine te feci, sanctam Theophaniam iam tecum faciam. Cui illa protinus de sororis suae Gordianae salute sollicita respondit: Et si sola venio, sororem nostram Gordianam cui dimitto? Cui (sicut assererat) tristis vultu, iterum dixit: Veni; Gordiana etenim soror nostra inter laicas deputata est. Quam visionem mox molestia corporis secuta est; atque ita vt dictum fuerat, ante Dominicae Apparitionis diem, eadem molestia ingrauescente, defuncta est. Gordiana autem mox vt solam remanuisse se reperit, eius prauitas excreuit; & quod prius latuit in desiderio cogitationis, hoc post effectu prauae actionis exercuit: Nam oblita Dominici timoris, oblita pudoris & reuerentiae, oblita consecrationis, conductorem agitorum suorum postmodum maritum duxit.] haecenus Gregorius, quae nos occasione sanctissimi Papae Felicis a caelis vocantis ad se proneptes volumus retulisse.

RELIQVAE RES GESTAE FELICIS PP.

Sed non praetereamus de eodem Felice quae in libro de Romanis Pontificibus scripta leguntur his verbis: Hic fecit basilicam sancti Agapeti iuxta basilicam sancti Laurentij martyris.] & inferius: Hic fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros vigintiocto, diaconos quinque, Episcopos per diuersa loca trigintaunum. Hic sepultus est in basilica sancti Pauli Apostoli. Cessauit Episcopatus eius dies quinque. Et post transitum eius factum est a presbyteris & diaconibus Constitutum de omni Ecclesia.] haec ibi. Porro Constitutum de omni Ecclesia, idem esse quod vniuersale decretum spectans ad vniuersam Catholicam Ecclesiam, superius alia occasione declaratum est. Verum haud rem nouam aggressus, vacante sede, cleus Romanae Ecclesiae, qui sibi, vt iure concessum, iam (vt vidimus) tempore vacantis sedis Papae Fabiani idem factitasse cognoscitur. Porro perditissimis temporibus istis Dei Ecclesiae infestissimis, aduersantibus ei Imperatoribus & Episcopis praecipuarum sedium Orientis, & in Occidente Principibus Arianis, viguit tam in Romanis Pontificibus, quam in Romanae Ecclesiae clero Apostolicum robur atque constantia, vt nihil penitus remissum fuerit pristini eorum vigoris ac disciplinae.

GELASIVS CREATOR PAPA.

Elapsis igitur diebus quinque, die secunda Martij creatur Romanus Pontifex Gelasius ex patre Valerio. Quod vero a fer natione fuisse ponitur in libro Anastasij de Romanis Pontificibus; repugnare aliquo modo videtur quod ipsemet Gelasius ad Anastasium Imperatorem

tozem scribens, haec ait: Glorioso fili, te, sicut Romanus natus, Romanum Principem amoco, suscipio.] Verum cum Africanus fuerit, multis potuit rationibus dici Romanus cuius natus; sicut & Paulus, Tarsensis cum esset, se ciuem Romanum natum gloriatur. De tempore autem eius ordinationis, cum constet ex ipsius etiam litteris hoc anno sedere coepisse, corrigendus est Marcellinus, dum post annum sequentem Gelasij ponit ingressum: Sub huius enim anni Consulibus leguntur plures litterae (vt dicemus) ab ipso Gelasio datae. Dilectissimum quidem fuisse, cum sua scripta testentur, Euphemius Constantinop. Episcopus suis litteris testatus est: ceterum etsi doctus, minime tamen inflatus scientia, sed mente humilis: nam ad ipsum Euphemium: Ego quidem (inquit Gelasius) sum omnium hominum minimus, satis immeritus ad tantae sedis officium, nisi quod superna gratia semper operatur magna de paruis. Quid enim de me sentiam, cum hoc ipse de se Magister Gentium retetur, qui se vltimum & non vocari dignum Apostolum profretur?] haec de se ipse.

Gelasij epist. 10. 10. 1. epist. Rom. Pont. Act. 22.

Gelasij epist. 1. 2. 9.

Gelasij epist. 9.

1. Cor. 15.

Porro Euphemius Constantinopolitanus Episcopus, simulac Gelasium subrogatum in locum Felicis accepit, more maiorum epistolam scripsit, qua & suae fidei professionem inseruit, vt sic consequi mereretur Catholicae Ecclesiae communicationem. Cum vero Gelasius missas ab eo litteras accepisset, inuenissetque fidei professionem in omnibus consonam Catholicae veritati, reperit tamen quid in Euphemio magna reprehensione dignum esset, nimirum quod nequaquam e Diptychis nomen Acacij praedecessoris ab Ecclesia Romana damnati, vt Felix Papa monuerat, expunxisset, sed pateretur in sacris recitari cum alijs Episcopis Orthodoxis. Quamobrem detrectauit Gelasius Catholica communicatione Euphemium impertire; sicque non pacificas seu communicatorias ad eum litteras dedit, sed commonitorias potius, quibus ipsum admonuit, frustra sperare se posse Catholicae Ecclesiae communicationem nancisci, nisi anathemate damnato Acacio, nomen illius e sacris tabulis penitus aboleret. Haec quidem ita transacta esse inter Euphemium atque Gelasium, litterae Gelasij ad eundem tunc redditae satis docent.

EUPHEMIUS EPISC. CONSTANTIN. SCRIBIT AD GELASIVM PAPAM.

Cum vero accepisset ex Gelasij prioribus litteris Euphemius, ipsum admodum resilire, atque procul abesse vt optatam & expetitam communionem impertiret; rursus legationem aliam ad eundem Gelasium misit per Sinclitium diaconum, cui ad eundem litteras dedit, quibus ei persuadere nisus est, vt absque damnati expunctione Acacij nominis, condescendens fide Catholicis communicare deberet. Quibus alijs praeterea vsus sit Euphemius argumentis, vt a Gelasio Catholicam communicationem extorqueret; posteriores quae extant ad eum redditae litterae docent, quas hic ad rerum gestarum absolutissimam cognitionem necessario recitandas esse existimauimus: hisce namque litteris, quae ipsorum alter aduersus alterum iure praetendere videretur, elucidantur.

LEGATIO SINCLITII DIACONI AD GELASIVM.

Non fuit controuersia ista inter Catholicum & haeticum, sed inter ambos fide Catholicos, licet Euphemius inter schismaticos potius fuerit adnumerandus. Certum quidem de Euphemio nequaquam dubitari poterit, quin faueret Orthodoxae doctrinae, qui rectae fidei confessionem ab inuito licet Anastasio magno animi robore exegit, nec destitit, quousque illam Imperatoris ore prolatam & scripto professam accepit. quam ob causam liberius sibi agendum apud Gelasium Romanum Pontificem arbitratus est. Tu quidem ista perlegens, magna palaestra spectator eris; in qua tamen fortissimum licet virum viribus senties destitutum, penitusque languescere, cum altero pede implicitus communionem Acacij teneretur. Sed Gelasij audiamus epistolam, cuius hic est titulus:

Tom. 1 epist. Rom. Pont. Gelasij epist. 6. Euphemiano

Dilectissimo fratri Euphemio * Gelasio.] Non exhorruisse Orthodoxos interdum vocare fratres Christianos etiam a communicatione extorres, superius alijs exemplis est demonstratum: compagine enim humanae naturae & nominis Christiani, licet non fidei Orthodoxae, neque Catholicae communionis coniunctione, eiusmodi reperitur a Patribus aliquando vsurpata nomenclatura. Porro epistola sic se habet:

Quod plane cupimus, atque sincera fidei communionisque Catholicae reintegratione firmari, asserit tua dilectio, quod alteri solus non sufficiat auditus, nisi per litteras spectauerit significationem prouocatae * (hoc est, reddens certiore eum qui ante litteris prouocauerat) de his quae circa nos dispensatio diuina perfecit, vt sic in secundis vice saluationis impenderem.] haec idcirco Gelasius, quod Euphemius questus suis litteris esset, electione Gelasij ex auditu tantum a se perceptam, cum nihil ipse prouocatus licet litteris significasset, vt quae post haec idem Gelasius subdit declarant. Pergit vero: Non arbitramur vel dilectionem tuam, vel aliquem sic hoc sperare potuisse, vt putaret nos vel aliquempiam potiore quam

DE LITTERIS EUPHEMIATQVE GELASII. Prouocatum

CVR NEGET EUPHEMIO COMMVNIO NEM GELASIVS.

* sunt gesta referentes debuisse responsa * promereri : quia nimis iudicaretur arrogans, si de prima sede taliter existimasset. locus quidem subobscurus : verum illa verborum videtur esse sententia, non putare eo sensu scriptum ab ipso, vt quereretur non accepisse litteras a Romano Pontifice, quasi ad id praestandum ex debito teneretur: nimis enim arrogans fuisset, id sibi sumere voluisse: nam his addit. Quod si (vt magis opinamur) quasi socijs, quibus praesse, Christi munere delegatum est, Apostolicam sedem institutum sibi nouiter sacerdotem, praecuntibus oportuisse dixisti litteris indicare: Fuit quondam Ecclesiastica vetus haec regula apud Patres nostros, quibus vna Catholica Apostolicaque communio ab omni prauari- eorum libera pollutione constabat.

* Psa. 136.

Nunc autem, cum societatem praefere malitis extraneam, quam ad beati Petri purum redire illibatamque consortium: Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena? Quomodo dispositionis Apostolicae antiqua foedera praebemus hominibus communis extraneae? Quemadmodum vobis ordinationem renunciatura est, cui, vestro etiam testimonio, haereticos damnatos praepositis? Intelligis, puto, ex his, lector, veterem morem Romanae Ecclesiae, vt nouo subrogato successore Romano Pontifice, de his litteras dare soleret ad omnes Episcopos; quod omnium esset causa communis, cum praeminens membris caput visibile Catholicae praeficeretur Ecclesiae: quo gaudio illi dumtaxat reputabantur indigni, qui Catholicae communicationis expertes essent. Sed pergit inculcans, cur eo munere indignus fuerit ipse aestimatus Euphemius ob retentam communicationem Acacij:

* quod NON COMMVNICAN- DVM CVM COMMVNICANTIBVS CVM HAERETICIS.

Dicit forsitan tua dilectio, haereticos damnatos dici Acacium & Petrum: cur * fas non est praesentibus saltem litteris colloquamur? Quia aliter appellamus Dominicae mentis participes, aliter qui in eius nobiscum societate dissentiant: quia ipse Dominus alio modo verba faciebat a sua praedicatione discretis, alio discipulis regni caelestis secreta pandebat. Consequenter quoque Apostoli non ita a suo collegio separatis, quemadmodum fidei domesticis confortibusque loquebantur. haec idcirco Gelasius, quod vt extraneo scribens, nullum Euphemio Apostolicae salutationis & benedictionis ex more munus fuerat impertitus. At profequitur ex litteris Euphemij obiecta diluere: Sed ait dilectio tua, tantum circa me sese charitatis habuisse, vt non solum ad scribendum fueris contentus, sed affatus audire: legisti sententiam: Fides ex auditu, auditus autem per verbum Dei: illud scilicet verbum, quod confessioni beati Apostoli Petri, portas inferi nunquam praualituras esse praemissit. Atque ideo rationabiliter existimasti, quia fidelis Deus in verbis suis, non nisi aliquid tale promississet instituire, veram sponsonis suae promissionem impletet.

* Rom. 10.

* Mat. 16.

Ait denique dilectio tua, nos diuiniae prouidentiae gratia, quod ille monstrauerit, sanctarum Ecclesiarum non deserere charitatem: quia me in Pontificali sede locauerit non indigentem (sicut ait) doceri, sed intendentem omnia necessaria ad Ecclesiastici corporis unitatem. Ego quidem sum omnium hominum minimus, satis immeritus ad tantae sedis officium, nisi quod suprema gratia semper operatur magna de paruis. Quid enim de me sentiam, cum hoc ipse de se Magister Gentium testetur, qui se vltimum & non dignum vocari Apostolum profiteretur? Verum tamen vt ad dilectionis tuae verba redeamus: Si veraciter affectus es, haec diuinitus mihi fuisse collata; quae & profecto quaecumque sunt bona, dona sunt Dei: sequere ergo hortamenta non indigentis doceri, & secundum supernam dispositionem vniuersa cunctaque inspicientis, quae ad Ecclesiarum pertinent unitatem, & aduersus diabolium conturbatorem verae pacis atque compagis (vt asseris) fortiter resistentis. Si ergo de me ista pronuncias; aut festanda tibi sunt, quae a Christo (vt perhibes) constituta sunt; aut palam (quod absit) Christi dispositionibus obuiare depromis; aut ad veniam * luxuriae de me cognosceris ista iactare.

GELASII MODESTIA.

* 1. Cor. 15.

* veniam

Sed consequenter adnectis, condescendibilem me, & optima dispositione reuocare posse concordiam. Proinde quoniam isto verbo frequenter vtimini: quid sibi velit, explorem. Optima enim illa est Ecclesiae Catholicae atque Apostolicae dispositio, ad meliora proficundo condescendere, non ad inferiora descendendo deficere. Cum autem dicitis condescendere nos debere vobiscum: interim iam vos aut descendere, aut descendisse monstratis. Vnde, quaeso, vel quod ista descensio est? Vtique ex superiori quodam loco ad inferiora quaeque depositos, a Catholica Apostolicaque communione ad haereticam damnatamque prolapsos vos videtis, cognoscitis, non negatis: & non solum vos in infimis iacere delectat, sed etiam in superiore manentes sede vultis impelli. Condescendere nos vobiscum inuitatis ad ima de summis

FALSI PRAE TEXTVS EUPHEMII.

* Mat. 24. * 1. Cor. 15. * Galat. 2.

A summis: nos condescendere vos nobiscum rogamus ad summa de imis. Nunc igitur sub conspectu illius excelsae iustitiae iudicet genus humanum, quis nostrum debeat alteri obedire.

An dicitis (vt cetera nunc omittam) Descendit Dominus ipse de caelo? Descendit plane, sed vt hominem ab errore liberaret, non vt eius miseretur errori. Nonne ipse praemonuit, vt qui in tecto consistenter, non descenderent, nec ad ea quae in domo videntur esse tollenda? Nonne pro omnibus Apostolus clamat vnus, qui plus omnibus laborauit, cum de custodia veritatis ageretur: Quibus nec ad horam cessimus subiectionis gratia, vt veritas Euangelij permaneret apud vos? Videtis caelestem magistrum condescendere noxijs recusantem? Postremo faciamus aliquem corruisse: ad quem benignissime subleuandum, paululum quispiam velit inflecti: Ergo vt erigatur iacens, miserantem conuenit inclinari, non vt cum eodem praecipitetur in foueam.

B Igitur per litteras, quas per Sinclitium diaconem destinasti de his quos baptizauit, quos ordinauit Acacius, maiorum traditione confectam & veram praecipue religiosae sollicitudini congruam praebemus sine difficultate medicinam. Quod nos vultis vltra descendere? Quid tacetis? Quid verecundamini verbis exprimere, quod corde gestatis? Ipsa vos saltem verecundia (quod nonnunquam fit) debuit commonere. An forsitan, vt haereticorum, damnatorumque & his vel eorum successoribus communicantium nomina consensiamus admitti? Hoc non est condescendere ad subueniendum, sed euidenter in inferna demergi. Parcite, quaeso, & nobis & vobis. Quod si curam vestri adeo non habetis; date veniam nobis. Dolere & flere possumus & debemus: in hac abrupta deduci non possumus, nec debemus, qui, praestante Deo nostro, sinceram puramque paternae traditionis fidem, communionemque retinere, & ab omni prauariicatorum contagione discretam, etiam intentato periculo mortis, optamus, eligentes (si velit Deus) qualibet illa perpeti, quam causas incidere damnationis aeternae. Date, inquam, veniam: si tamen vos propter amorem cuiuslibet hominis vel timorem haec libenter incurritis: nos propter amorem Dei & timorem gehennae talia refutamus.

IN QUO GELASIVS CONDESCENDIT.

Nec vos credatis, dissimulando causas atque personas, cuiuslibet amicitijs posse subrepre: quia * neque vos ita subtiles estis, qui non possitis intelligi; & nos, praestante Domino, non reperitis incautos. Nonne missis huc saepe litteris indicastis, cum ceteris haereticis vos Eutychem quoque respicere? Hoc si verum est: aut eos qui communicauerunt Eutychem successoribus pariter abdicare: aut aliorum quoque haereticorum successoribus communicantes admittite. Sed Acacius (inquis) nihil contra fidem, sicut Eutyches & successor eius, legitur vbiicumque dixisse: quasi non sit deterius & non ignorasse veritatem, & tamen communicasse veritatis inimicis. Si enim cum aliquis recte sapiens de fide Catholica communiceat cum illis haereticis, inter quos Eutychem posuistis, vel successoribus eorum; non est fas eos inter Catholicorum altaria nominare: ita ergo ne illius Eutychem successoribus communicando simili forte tenetur obnoxius? De talibus quippe conuenienter dicitur: Descendant in infernum viuentes: qui dum illa vita, qua iustus viuunt, vera atque Catholica putantur viuere, repente aut in prona prauitatis, aut in haereticae communionis inferna vergunt. Ecce quales Christo dicitis esse praeposendos, cum ille nec animas nostras sibi met praecipiat anteponi. Vides Romanum Pontificem, quam tenacissimus custos sit seruanda Catholicae integritatis a communicatione perfidiae haereticorum intactae? Sed & alijs occurrit argumentis Euphemij, vbi subdit:

* qui DE ACACIO NOMINE ABDICANDUS.

D Immo & adhuc quaritis: quando fuerit damnatus Acacius? Quasi re vera, etiam si cum nullus ante damnasset, non debuerit Orthodoxae & Apostolicae communionis, cuius prauariicator extitit & defector, participatione secludi; sicut etiam quilibet qui fuerit ante Catholicus; cuiusque haeresi communicans, merito iudicatur a nostra societate remouendus; aut in tali sorte defunctus, inter Catholicorum nomina nullatenus computari. haec quidem obiciebantur ab Euphemio (vt postea patuit) quod diceret damnatum minimè fuisse Acacium in Concilio oecumenico. Sed pergit Gelasius:

* Psa. 54. * Rom. 1.

E Miramur tamen (inquit) quomodo ista profertis, hoc est, vt & Synodum Chalcedonensem vos suscipere pro fide Catholica profiteamini; & eos quos damnauit sectantium communicatores, non particulariter * generaliterque putetis fuisse damnatos. Ostendite ergo, quae Synodus in vnaquaque haeresi cum erroribus successores eorum his communicantes simulque omnes non damnet & complices. Itaque ille vester Acacius, qui Eutychem haereticis * detestabili communione factus est particeps, ab eadem Synodo sine dubitatione damna-

ACACIVS DAMNATUS CVM EUTYCHETE A SYNO DO CHALCEDONENSI.

* paritet

* haereticis

A damnatus est, quæ & Eutychem, Dioscorumque cum successoribus eorum, hisque communicantes Synodico tenore prostravit: sic sequaces quoque eorum Timotheum, Petrumque simili definitione deiecit. Proinde si ea quæ in Synodo Chalcedonensi pro fide & communione Catholica lege Apostolica definita sunt, verè certèque sectamini, sicut vestra professione multiplici continetur: aut iuccessores ab illa Synodo damnatorum, hisque communicantes abijcite: aut, si istos admittitis, ea quæ in illa Synodo pro fide & cõmunionem Catholica & Apostolica sunt peracta, non solum falsò vos retinere perpenditis, sed insuper labefactare conamini, & in Eutychemianam hæresim sine retractatione reciditis, meritoque à Catholicis probamini esse vitandi: quia ut talem pestilentiam perpetuò possimus euadere, ea quæ contra ipsam ab ea congregatione sanctorum Patrum salubriter decreta leguntur, nullatenus mutilanda, non solum sedis Apostolicæ Præsules, sed etiam Orientalium regionum Catholici censuere Pontifices.

NON SATIS NON ESSE HAERETICVM SI COMMVNICAT CVM HAERETICO

B An Petrum dicitis fuisse purgatum, cui communicauit Acacius? Veris assertionibus edocete, hoc ostendite, hoc probare, quibus ille modis, quibus ille regulis ab Eutychemiana fuerit professione vel communione mundatus: ut cum id nihilominus euidenti rerum claruerit demonstratione conuictum, palam aperteque possitis aduertere, aut vos debere cedere veritati, aut aduersus hanc manifesta dimicatione configere. Nec vobis blandiamini, quia fidem Catholicam profiteamini vos tenere: quia Eutychemis nomen ademistis: quia ea veluti prædicare videamini, quæ Orthodoxa prædicauit antiquitas. Clamat enim nobis illa Evangelica sententia: Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonos; aut facite arborem malam, & fructus eius malos: à fructibus enim arbor cognoscitur: id est: Si voce, si fide, si professione Catholica & Apostolica fideliter veraciterque gloriamini, huius & communionem recipite: Si verò hæreticorum, scilicet damnatorum, vel his aut successoribus eorum communicantium communio vobis placet; quid statis? quid circumspicitis? simul & eorum apertè manifesteque, remotis obstaculis, dogma defendite. Quid enim iuuat? immo & satis grauat, dictis polliceri, quod factis negatur; ut non solum ipsa per se hæresis Eutychemiana quàm sit funesta Christiano sacramento possitis agnoscere, sed quanta & quàm graui hæresis ista in sui definitione contineat.

QUAE MALA CONDESCENSIO.

C Ecce ad quæ nos præcipitia condescendere prouocatis, atque ad quæ nos vitæ æternæ pericula cupitis inclinare. Hoc descensu saluare est ægrotantem, an cum languente consumi? Hæc erit optima dispositio illius, quam memoras, reparandæ concordia; an illa potius, ut reiectis contagijs perfidorum, integra fide, sincera sui communione potiatur communio Catholica atque Apostolica; ne hæreticorum tabe depulsa, intemeratam suæ fidei confessionem nitatur adstruere, atque inuicem sibimet congruentis Orthodoxæ professionis, communionisque sit vnitas? Hanc (sicut dilectionis tuæ litteræ cohortantur) meis quoque temporibus custodiri, qua valeo prece depono, quæ per tot annos ab illis Patribus gloriosis illibata intactaque seruata est. Hæc enim est (sicut ipse dicit) quam Deus noster de omnibus benè futuram, & secundum suam veritatem & regulam gubernandam & præsciens antè constituit, & singulis quibusque temporibus sua dispositione conuenienter aptauit. Hæc est voluntas Dei, cuius tu ingeris mentionem, quam ego quoque pro meo modulo, quem Dominus donare dignetur, cupio prorsus implere, ut non reus de huius talenti cælestis diminutione reperiar: sed in hoc talento (sicut ipse quoque nos admones) incrementum, Christi gratia postulo consequi, & nullum prorsus incidere detrimentum.

2. Cor. 7. IUSTA GELASII EXCVSATIO.

D Hinc est, quòd prioribus dilectionis tuæ litteris (sicut tua quoque pagina designauit) pro vestra sumpsi salute tristitiam, vbi comperi quod erat vobis noxium, & quod verè paci contrarium reperi. Contristatur enim Apostolus de errore deuiantium, & lætitiã recipit de eisdem sua prædicatione correctis. Si autem tua charitas (ut dixit) nescio quorum necessitate constringitur; quod (pace tua dixerim) sacerdos pro veritate promenda nec facere deberet omnino, nec dicere: ignoscat nobis hominibus timidissimis, si coarctante nos terribilis & diuini iudicij grandi necessitate constringimur, sicut qualescumque ministros Christi decet, nos animas nostras ponere pro veritate saluandas, quam eas lucrari velle veritatis diminutione perdendas, ut non dicam contra fidem libitis cuiuslibet abdicandas.

E Ista mihi sunt (quas dilectio tua commendat) certæ fidei perpetuæ cum eo quicumque voluerit in Christi visceribus amicitia. Hic non tam optamus præponi alijs (sicut prædicat) quàm cum Fidelibus cunctis sanctum & Deo placitum habere consortium. Hæc mihi (quam

A hi (quam mandat dilectio tua) pax solida, inconuulsa, & perennis: hoc vnum vinculum (sicut etiam ipse desideras) salutare, quo cuncta vniri possit Ecclesia. Hoc quibus est creditum (sicut etiam ipse deprecaris) protectio diuina perficiat. Hæc est (quæ Deus est) charitas, quam poscis, de corde puro & conscientia bona, & fide non ficta. Quomodo ergo de corde puro, si hæreticorum fuerit participatione polluta? Quomodo conscientia bona, si malorum fuerit confusione permixta? Quomodo fide non ficta, si fuerit mixta cum perfidis? Quæ si prudentia tua (sicut etiam precamur) diligenter aduertat, perspicit Apostolicam sedem non vitare pacem, sed hæreticorum damnatorumque vitare vestigia.

1. I. Tim. 4.

* contagia

POPVLVS NON SEQUENDVS, SED DUCENDVS

B Quæ etiam vos rationabiliter intuentes creditis commonendum, populum Constantinopolitanum non permittite submoueri nomen perfidorum. Quisnam hoc in Ecclesia Dei (quæ so te) possit audire, cum vtique pastorem sequi grex debeat ad pascua salutaria reuocantem, non per deuia gregem pastor errantem? Dic mihi (rogo te) grex pro te, an tu pro grege redditurus es rationem? Certè si vobis hoc placet, multo magis causa est nobis iustior, qui populum Romanum à fide illa sua laudabili, maiorum traditione percepta, declinare non sinentem nos penitus libenter audiimus, si vos Constantinopolitanam plebem ab hæretica communione discedere recusantem non vultis offendere.] Hæc idcirco Gelasius, quòd Constantinopolitana plebs Acacij nominis studiosa haud suaderi facile poterat nomen Acacij è Diptychis submoueri. Ad postremum verò quòd idem Euphemius suis litteris petijisset mitti ab ipso Romano Pontifice legatos Constantinopolim pacis sequestres; cur id facere renuat, eiusmodi causam affert, quam subdit his verbis:

C Sed nos, dicitis, debere dirigere, qui eam valeat mitigare. Quomodo me auditura est, quem videtur habere suspectum, si Præsules suos despicit admonentes? Nonne ipsis Apostolis est præceptum, in aliquibus regionibus verbi prædicatione non uti: his quippe, in quibus non fuerant audiendi? Verumtamen frater Euphemi, sine dubitatione veniemus ad illud pauendum tribunal Christi (ut raceam, quæ ex hoc sit metuenda vindicta) circumstantibus illis, à quibus fides ipsa defensa est. Non illic inficiationibus, non dilationibus, non inclusionibus est agendum; sed manifestissimè comprobandum, vtrum beati Petri gloriosa confessio cuiquam eorum, quos regendos accepit, quicquam subtraxerit ad salutem; an eam auscultare nolens etiam cum suo periculo rebellis extiterit obstinata pernicies? Ibi certè dilucidabitur, vtrum ego (sicut putatis) acerbus, asper, & nimis durus, difficilisque sim vobis, qui cum ratione vestram salutem parturio, qui clamo: Etiam si austerum videtur auditotum, accipite, quæso, bibite, viuite, nolo moriamini: An vos, qui à noxijs prohibiti, medicos ducitis execrandos, immo qui vultis vobiscum medicos ægrotare, quàm vos recipere sanitatem. *Et alia manu.* Deus te incolumem custodiat.] hæc Gelasius ad Euphemium Constantinopolitanum Episcopum.

Act. 13. * Euphemiane comminatione de dicitio.

D Sed aspidis surdæ instar ipse, vocem non exaudit incantantis, qui alias post hæc (ut suo loco dicturi sumus) struxit pro sua defensione aduersus Pontificem rationes: resiliens enim obstinatio factus, eo magis obduruit, quòd ea iure viderentur sibi concedi debere, quod solus aduersus ingruentes hæreticos in Oriente fidei Catholicae ageret defensorem, tutareturque Chalcedonense Concilium aduersus eundem Imperatorem illud ipsum labefactare conantem. Tali igitur prætextu iustitiæ, veluti thoracè quodam superposito roboratus; sicut aduersariorum illæsus excepit ictus, ita & amicorum cum curantium admonitiones despexit, visus sibi sacrorum dogmatum magister esse, qui non indigeret ab alijs edoceri; ob idque derisit (sicut illud de Behemoth in Job) vibrantem hastam. Nihil planè in Ecclesia Dei execrabilius ipsi Deo, quàm maiori resistere potestati: nihilque à curationis spe magis alienum, quàm deliquentis animus iustitiam præferens. de his enim Dominus ad suos: Nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum & Pharisaorum, non intrabitis in regnum cælorum.]

Nihil profecit Euphemius vsq; ad Gelasii admonitione.

Job 41.

Matt. 5.

E Hæc autem omnia inter Gelasium & Euphemium transacta esse hoc anno, nihil prohibet ut dicamus: nam cum Gelasium huius fermè anni exordio Pontificem creati contigerit, ut hoc eodem anno accepto de eius electione nuncio Euphemius ad eum primò & secundò rescripserit, idemque Gelasius reddiderit ad eum litteras, nulli esse potest impedimento angustia temporis, cum (quod superius demonstratum est) mensis vnus spatium ad summum Constantinopoli missæ Romæ litteræ redderentur, sicut & quæ Roma Constantinopolim mitterentur. Hæc satis quòd ad res gestas Gelasij ipso sui Pontificatus exordio cum Euphemio: Quid verò cum Anastasio Imperatore egerit, iam dicemus.

DE LITTERIS INTER GELASIVM ET EUPHEMIVM.

Quod

CHRISTI
492.GELASII PAP.
I.ANASTAS. IMP. 2.
ODOACR. REG. 17.

A Quod enim ipse Gelasius scisset eundem Imperatorem Anastasium rectæ fidei Catholice confessionem Euphemio Constantinopolitano Episcopo obtulisse: licet nullas ab eo accepisset epistolas, nihilominus ad eum scripsit pacificas ex more dari solitas litteras, testatur id ipse in Commonitorio ad Faustum his verbis: Ego nulla ipsius scripta percipiens, honorificis (vt nostis) eum litteris saluta. e curauerim.] hæc ipse. Quæ autem reperiuntur datæ litteræ Gelasij ad Anastasium Imperatorem, non hoc anno, sed sequenti potius scriptæ esse noscuntur, vt suo loco dicemus.

Inter hæc autem cum in scandalum plurimorum Thessalonicensis Ecclesiæ Episcopus, idemque totius Macedoniae prouinciæ Metropolitanus, qui aliàs semper cum schisma aliquod obortum esset inter Orientales & Romanum Pontificem, ipsi sedî Apostolicæ firmissimè inhærere, suscipereque consueuisset eiusdem sedis patrocinium, modò Acacianis turpiter inhæsisset: idem Gelasius Papa, vt reliquos eius prouinciæ Episcopos in officio Catholice & Apostolicæ communionis contineret, ad eiusdem prouinciæ Antistites litteras dedit Circulares, missas autem non ad Thessalonicensem, vtpote indignū, sed ad Laurentium Lignidi Episcopum. de illo vero ita ad Dardaniæ & Illyrici Episcopos idem Gelasius: **B** No- uerit autem vestra fraternitas, Ecclesiæ Thessalonicensis Antistitem nostris adhortationibus sapius incitatum, contagia communionis externæ numquam declinare voluisse, nec apud nos nomen Acacij, vel ceterorum similium perfidorum, hisque communicantium congrua professione damnasse. quapropter eum communionem sedis Apostolicæ non recepisse, manifestum est.] hæc Gelasius de Episcopo, cuius tamen populus perstabat in fide: nam de eo & de statu Ecclesiarum eius prouinciæ cum in dictis litteris ad Laurentium agit, qualis esset, earum exordio narrat his verbis: **C**

In prolixitate epistolæ dilectionis tuæ magno nos gaudio replesti in ea parte, in qua dictum est, quod in Thessalonicensi Ecclesia, vel in alijs similiter recitata epistola prædecessoris nostri de excessibus Acacij, cuncti ei anathema dixerint, nec quisquam communioni præuicatoris sese miscuerit. Vnde quia nos admones dilectione fraterna, vt velut medicinam quamdam fidei Episcopis per Illyricum, vel alijs ministrare debeamus: quamquam hoc copiosissime factum sit à beatæ recordationis prædecessore nostro: vt * quia mos est Romanæ Ecclesiæ sacerdoti nouiter constituto formam fidei suæ ad sanctas Ecclesias prærogare: hæc eadem compendiosa nimis breuitate studui renouare, vt sub qua fide viuendum sit, secundum statuta Patrum per hanc nostram epistolam propter breuitatem sine fastidio lector agnoscat. Confitemur ergo Dominum nostrum Iesum Christum, &c.] ponit namque integram Catholicæ fidei confessionem, tamquam exemplar, quod Catholici omnes ad imitandum intueri deberent, vt mererentur & Catholici dici, & Catholica communione digni existimari. Sic namque moris fuit (vt ait) Romanorum Pontificum, Fidelibus omnibus credendi formam præscribere, quæ (vt Gelasius profitetur) nihil haberet alienum diuersumve ab ijs quæ eidem à maioribus accepissent, verum omnia accommodata ad ingruentium hæresum medicinam; sicuti ipse Gelasius eadem fidei confessione, quæcumque obortæ essent aduersus veram Verbi Dei incarnationem hæreses damnans, rectè credendi regulam docuit. Porro hanc epistolam ad Laurentium datam communem esse voluisse omnibus Macedoniae Episcopis, & textus ipse declarat, cum & fidem æquè communem omnibus præscribit: ad finem verò hæc habet de officio ab eodem Laurentio requisito:

Hæc ergo sunt, frater dilectissime, quæ pro antidoto nos debere mittere flagitasti, quod cum nullum amarum neque dulce noxium habeat, bibere * ne refugite. Nam & de nostro conuentu disposueramus quosdam dirigere, si ratio id temporis fieri permisisset: **Q**uod **E** facere credimus opportunè, cum illarum partium correctio ad nos, iuuante Domino, legatione plenissima (sicut confidimus) fuerit nunciata: sperantes etiam de Dei nostri misericordia, vt huic prædicationi nostræ clementissimus & Christianissimus Imperator vnanimam suam, auxiliumque coniungat, quatenus pro fide, qua pollet, in illis regionibus coërceat, quin suis quasiunculis & secundum elementa mundi (sicut Vas electionis ante prædixit) superflua vanaque concinant, nolentes contineri salutaribus disciplinis. Sed vos (sicut ait idem Apostolus) non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, & in illo docti estis, sicuti est veritas in Iesum: quam vtrique ille apprehendere poterit, qui Orthodoxorum Patrum (sicuti iam sæpe dictum est) obseruauerit instituta.] hæc Gelasius: quibus planè significatur, magnam spem ipsum de fide Catholica Imperatoris concepisse, cum audisset fidei Catholice libellum Euphemio Constantinopolitano Episcopo ab eo oblatum.

* Gelas. epist. 8.
10m. 1. epist.
decretal.

* Gelas. epist. 1.

GELASIVS
AD LAURENTIVM
ET ALIOS
EPISCOPOS
MACEDONIAE.
* &* videndum
ADMONITIONE
GELASII.* Coloss. 2.
* Ephes. 4.CHRISTI
492.GELASII PAP.
I.ANASTAS. IMP. 2.
ODOACR. REG. 17.

A oblatum. Ita quidem hanc de se concitauerat Anastasius Imperator expectationem; sed perijt illa prorsus, cum postea auditum est chartam suæ confessionis reddi sibi voluisse.

Eodem ferme tempore sui ipsius Pontificatus exordio idem Gelasius ad vniuersos Dardaniæ Episcopos litteras dedit monitorias per Tryphonem, quæ non extant; erant autem eius argumenti, vt monens præcipi; eret Dardaniæ Episcopis vitare communionem Euty- chianorum. extat eorum responsio ad Gelasium illis verbis: **B**

Domino sancto Apostolico & beatissimo Patri Patrum Gelasio vrbs Romæ humiles Episcopi Dardaniæ.

Saluberrima Apostolatus vestri præcepta, Tryphone viro religioso filio nostro deferente, qua oportet deuotione suscepimus: & maximas Deo omnipotenti & beatitudini vestræ referimus gratias, quæ d nos pastoralis admonitione & Euangelica doctrina visitare dignatus es, domine sancte Apostolice & beatissime Pater Patrum. Desiderij enim & voti nostri est, iussionibus vestris in omnibus obedire; & quemadmodum à Patribus nostris accepimus, sedis Apostolicæ, quæ vitæ & meritis vestris delata est, præcepta intemeratè seruare; atque religionem Orthodoxam, cuius esis prædicatores, fidei & inculcata deuotione, prout nostræ rusticitatis sensus patitur, custodire. Eutychetis enim, vel Petri, Acacijque, & omnium sectatorum eius atque consortium, velut quædam pestifera contagia, ante vestram quoque vitauimus iussionem, & multò magis nunc post admonitionem sedis Apostolicæ, & ab eadem nos pollutione necesse est abstinere: & si qui alij eiusdem Eutychetis sectam, vel Petri & Acacij aut secuti sunt, aut sequuntur, vel eorundem se complicibus atque consortibus æstimant immiscendos, à nobis, qui sedî Apostolicæ secundum diuina præcepta & Patrum statuta inculpati seruire desideramus, omni ratione vitandi sunt.

C Et si qui praua intentione (quod neque arbitramur, neque optamus) à sede Apostolica se crediderint segregandos; ab eorum nos alienos esse consortio profitemur: quoniam (vt dictum est) Patrum in omnibus custodientes præcepta, & inuolabilia sacrosanctorum canonum instituta sectantes, Apostolicæ & singulari illi sedî vestræ communi fide & deuotione parere contendimus. Et quoniam suggerendi fomitem nobis pro insita sibi benignitate beatitudo vestra concessit, aliqua memorato Tryphoni viro religioso filio nostro præceptorum vestrorum portitori suggerenda mandauimus. Et vt suggestionem eius, quantum arbitramur, iustam & rationabilem, pro supplicatione nostra libenti animo Apostolatus vester dignetur admittere, iustis * precibus exoramus (quod supplicatio nostra meretur effectum) vnum ex Angelica sede vestra cum sæpe dicto viro religioso ad nos vique præcipite destinare; vt sub eius præsentia, quæ fides Orthodoxa & vestræ iussionis sinceritas postulat, ordinentur.] hæcenus epistola; sequitur post hæc ibi posita Episcoporum subscriptio.

Vides, qua sequerentur obseruantia Catholici Episcopi Apostolicam sedem, quantoque dignarentur honore ipsum Romanum Pontificem; qui quidem nõ desuit officio: licet enim ob tumultus bellicos aliquanto tardius, misit tamen ad eos secundum petitionem ipsorum Vrsicinum Episcopum; adiecitque litteris suis, quas voluit esse communes omnibus illarum prouinciarum Episcopis, iteratam admonitionem de cauendis hæreticis & communicantibus illis: quam quidem epistolam hoc tempore fuisse scriptam, satis ex eo apparet, quod humerat annos quadragintaquinque ab ortu Eutychiæ hæresis. Sed & horum temporum statum Italiæ bellis Theodorici & Odoacris exagitata demõstrat verbis istis: Vbi primum respirare fas est à continuorum tempestate bellorum, quæ in illis prouincijs, vel in istis temporum * qualitas incessanter exercuit, cunctos per Dardaniam Domini sacerdotes fraternæ sollicitudinis charitate duximus alloquendos: primum quia regimen Apostolicæ sedis adepti, strepitu publico (sicut dictum est) retardante, commissum nobis sacre dispensationis officium, proprijs (vt mos erat) litteris nequiuimus indicare, quo vestra fraternitas de communionis Domini nobiscum munere gratuletur.] Vides, lector, ad hoc scribi solitas à Romano Pontifice recens creato litteras, vt ad quos ille scriberet, eisdem esse Catholice communicationis participes omnibus innotesceret.

Legauit igitur idem Pontifex cum his litteris Vrsicinum Episcopum, vt hisce remedijs eosdem populos non solum ab hæresi Eutychiæ, sed à communicatione cum communicantibus ipsis hæreticis, alienos esse debere, instantiùs commoneret. Ad postremum verò eos cautos reddit his verbis: Si (inquit) aures vestras de hac crediderit subreptione pulsandas: sollicitudine pastoralis ad nos quantocyus referre properetis, & communi studio

* Post secundam
Gelasij epistolam.
10m. 1. epist.
decretal.DARDANO-
RVM EPIS.
EPISOLA
AD GELA-
SIVM.VIRE OR-
THODOXOS
SE ESSA DO-
CENT.

* iuncta

OBSERVAN-
TIA ERGA
CATHOLI-
CAM SEDEM

* Gelas. epist. 2

* temporibus

QUID GELA-
SIVS AD
DARDANO-
RVM EPIS-
CINVM
EPISC.

dio Catholicoque tractatu pro domo vnius Domini cuncti Catholici conferant sacerdotes; vt quæ Orthodoxæ definitioni competunt, intemerata seruentur.] & paulo post: Hæc autem vestra dilectio ad contiguas sibi quasque prouincias, vicinosque Pontifices prudenter faciat peruenire; vt Ecclesiarum Præsules vniuersi, veritatis instructione percepta, mortifera declinare valeant falsitatem.] Circulares erant hæ Gelasij litteræ per vniuersam saltem Græciam circumferendæ. Sic igitur res anni huius se habuere: quæ autem post à refractariis tentata sint, dicemus anno sequenti.

SALLUSTII EPISC. HIEROS. OBITU.

Cyrill. in Vita S. Sabæ. apud Syr. tom 6. die 5. Dec. c. 38.

SALLUSTII RES GESTÆ ANTE OBITU.

Moritur hoc anno Sallustius Hierosolymorum Episcopus: cum enim peruenisset ad annum octauum suæ sedis, ex hac vita decessit. Ita quidem ex Cyrillo constat in Actis sancti Sabæ, in quibus hæc de eodem Sallustio enarrantur laude digna, cum præcauit ne monachi schismate diuiderentur: Lazarus (inquit) & Anastasius monasticæ perfectionis cum parua aut nullam curam gererent, ad quasdam autem mundanas curas & pecuniæ emolumenta tota mente & anima conuersi essent, maximè cum tunc Anastasius post Zenonem suscepisset Imperium, & schismata cum summa impudentia & licentia loquerentur aduersus Ecclesiam: Cum tunc ergo diuinus Sallustius (erat autem is Patriarcha Hierosolymitanus) statuisset liberare fratres ab illa tempestate: primùm quidem constituit, vt qui iam à me dictus est Marcianus eis præesset, & eorum susciperet rectionem. Cum verò intercessisset aliquantum temporis, ægrotabat quidem diuinus Sallustius & corpore erat malè affectus: ad eum ergo conuenerunt omnes qui erant in solitudine. Ipse autem communi suffragio eorum qui simul conuenerant, statuit, vt monasteriis quæ erant circa sanctam ciuitatem præessent Sabas & Theodosius, ij quos præsens vobis ostendit narratio. Ab illo ergo tempore Theodosius quidem iis qui communiter viuabant, Sabas autem iis qui cum nemine congregabantur, & erant omnino separati, præerant.] Sic itaque Sallustius ex hac vita recessurus optimorum Præsulum robore munitam relinquere voluit monachorum Catholicam fidem. Subdit verò Cyrillus:

ELIAS EPISC. HIEROS. CREATOR.

Cyrill. in Vita Sabæ, c. 69.

Cyrill. in Euthym. apud Syr. die 20. Ianuarij.

Postquam autem Sallustius migravit ex hac vita, Elias quidem, cuius sæpe memini in Vita magni Euthymij, in sedem illius euehitur] & quidem hoc anno, vt apparet ex his quæ inferius idem auctor ait, dum res gestas sub Elia tertio anno Anastasij Imperatoris recenset. Porro ad secundum annum Anastasij Sallustium peruenisse, itidem ipsæ res gestæ indicare videntur. Fuit Elias Arabs genere laudatissimus discipulorū S. Euthymij, de cuius sede idem Sanctus (sicut de Martyrio accidit) antè prædixerat: nam idem Cyrillus in Actis Euthymij hæc ait: Præuidit autem magnus Euthymius perspicaci oculo animi ea quæ erant ventura Martyrio & Elia, nempe fore, vt Iacobi, qui clarus erat in choro discipulorum, vnusquisque eorum sedis sit successor futurus.] hæc de prædictione. Venerant hi ex Aegypto monachi, vt superius cum de Martyrio egimus, dictum est: sed de Elia dicturi, eadem hic repetemus. Ait enim idem Cyrillus: Cum ergo in Aegypto omnia essent plena turba & tumultu ob hereticos occupantes Alexandrinam Ecclesiam, duo quidam anachoretæ, quibus nomen erat Martyrius & Elias, vnus quidè Cappadox, alter verò Arabs, profecti ex monte Nitriæ, ad magnum illū veniunt Euthymiū, &c.] quot autem annos Elias sederit, dicemus in eius obitu.

Soph. Præf. Spirit. c. 35.

Cyrill. in Sabæ c. 39.

ELIAS EPISC. MONACHOS APVD SE CONGREGAT.

Magna planè Dei prouidentia factum est, vt è monasteriorum latebris in sedem illam sublimem eueheretur Elias, qui in spiritu Elia aduersantem Achab Ecclesie Dei possit arguere, & prophetas Baal confodere verbi gladio. Constat autem eundem S. Eliam constat esse idem vitæ genus cum est factus Episcopus, quod excoluerat antea monachus, & numquam bibisse vinum, vt Polychronius testatur apud Sophronium. Subdit verò hæc idem Cyrillus de eodem Elia: Vbi factus est Hierosolymorum Episcopus, statim omni studio contendit, vt circa se congregaret bonos monachos sanctæ Resurrectionis circa Turrim David dispersos in aliquibus cellis. Monasterium quidem certè construit apud Episcopatum, & cellas ædificat ad illos excipiendos: & vnicuique eorum qui conueniebant, abundè suppeditabat ea quæ erant necessaria. Cum hi ergo omnes monachi illic congregarentur, diuinissimus Sabas rursus emens multas cellas, in quibus illi prius habitabant, adiecit eas ad illos hospitio recipiendos, qui veniebant ad Lauram.] hæc ipse, qui & de hymno Trisagio hæc paulo inferius habet:

Cyrill. in Sabæ c. 40.

Quoniam autem quidam sequentes inanem vocem Petri cognomento Fullonis, qui eadem sentiens quæ Eutyches, cum Antiochenam sedem impiè inuasisset, sæpe fuit expulsus à sacris vestibulis, angelico Tersancti hymno inferebant, Qui propter nos fuit crucifixus: diuinus Sabas adulterinā hanc tollens nouitatem, aliam quidè sacrorum hymnorum conse-

A consequentiam (quandoquidem sciebant cum rectè profequi Armenos) permisit eis solita voce canere: solum verò hymnum Trisagium sanxit canere lingua Græca: hoc quoque præterea præcipiens, vt die quidem Sabbati in templo speluncæ, diebus autem Dominicis fierent synaxes in templo Deiparæ: in alijs autem Ecclesijs & Dominicis & insignioribus festis magis solemnibus à vespera vsque ad manè producerent vigilijs.] hæc Cyrillus.

In his autem obserua, quod ait Sabam instituisse, vt propria lingua ipsi psallerent, nempe Armena reliquos hymnos, ipsum autem Trisagium Græca lingua concinerent: Ea quidem ratione, vt audiretur ab omnibus, Catholicos longè aliter hymnum illum occinere, quam docuisset Petrus Fullo impius hæresiarcha; & qua lingua ille hæresim sacræ cantioni admiscuisset, eadem Catholici illam absque vilo additamento occinentes, errorem redarguerent hæreticorum, & se perspicuè esse Catholicos declararent. Quo salubri consilio introductum est pariter in Occidentali Ecclesia, vt vbique solemnè ritu in Parasceue, cum sancta Crux adoratur, absque illo additamento, Qui crucifixus pro nobis] à nefario Petro Fullone appofito, Trisagium Græcè tantummodo publicè concinatur; qui laudabilis vsus hæcenus in deestationem antiquæ blasphemie perseverat.

Hoc eodem anno, qui secundus est Imperatoris Anastasij, coeptū esse bellum Isauricum, auctor est Marcellinus, qui & sexennio illud perdurasse tradit, quinquennio verò Theodorus Lector. Cum ex rebus ipso exordio prospere succedentibus Anastasius insolentior factus, poenitens se dedisse fidei Catholicæ professionē Euphemio, eandem ab eo restitui sibi coegit: id quidem ipse Theodorus affirmat, & Cedrenus hoc anno eius Imperij secundo accidisse testatur. Quoniam autem colore id Anastasius egisse dicatur, audi Euagriū rem gestam referentem (vt puto) ab Eutychemo historico Zacharia, à quo & alia plura se deprompsisse fatetur: Ille (inquit) Anastasius pacis studiosus cum in Rempublicam, tum maximè in Ecclesie administratione nihil omnino rerum nouarum moliri voluit: immo verò modis omnibus elaborauit, vt tum Ecclesie sanctissimæ ab omni tumultu & perturbatione vacarent, tum omnes qui ipsius parebant Imperio, summa tranquillitate fruerentur, omni contentione & discordia ex rebus tam Ecclesiasticis, quam ciuilibus personis sublata.

Quod autem ad Concilium Chalcedonense attinet: illud id temporis neque palam in Ecclesijs sanctissimis prædicatum fuit, neque ab omnibus reiectum. Nam singuli Ecclesiarum Præsides arbitrato suo in ea re egerunt. Atque vt nonnulli decretis in eo Concilio editis firmè & constanter adhæserunt, & ne syllabam quidem de rebus ab eo definitis remittere, immo nec litteræ mutationem adimere voluerunt; quinetiam ab illis qui eiusdem decreta repudiabant, magna cum animi confidentia refugerunt, recusantes penitus cum ijs cõmunicare: sic alij non solum illud Concilium & eius decreta reiecerunt, verum etiam tum illud, tum Leonis de fide decisionem damnarunt anathemate. Alij verò epistolam Zenonis de concordia mordicus tenuere; idque cum inter se, vtrum vna, an duæ sint in Christo naturæ, grauitè dissiderent. Ac pars eorum ipsa litterarum compositione decepti sunt; pars ad pacem se magis inclinarunt: vsque adeo vti omnes Ecclesie in separatas factiones diuiderentur, & earum Præsides inter se ipsos minimè communicare vellent. Vnde plurimè dissensionum tum in Oriente, tum in Occidente, tum in Libya ortæ sunt: dum Episcopi Orientis neque cum Episcopis Occidentis, neque cum Episcopis Libyæ, neque ipsi vicissim cum Orientalibus in gratiam reduci poterant. sed res ad maiorem absurditatem in dies prolapsa est: quippe Antistites Orientis nec secum ipsi communicare voluerunt, nec Europæ præterea & Libyæ Episcopi, nedum cum exteris.

E Quas res cum Anastasius Imperator animaduertit, Episcopos, sicubi eos nouis rebus studentes, aut quemquam præter consuetudinem illorum locorum, in quibus ætatem degabant, Concilium Chalcedonense prædicantem, aut idem ipsum damnantem anathemate comperiret, exturbauit.] hæc de prætextu Anastasij Euagrius: quibus planè significatur, ipsum Imperatorem nequaquam fuisse Eutychemum hæreticum, quod prohiberet damnari Concilium Chalcedonense; neque Catholicum, quod nec illud permetteret prædicari, cuius & à se editam professionem receptam voluit aboleri: at ipsum falsò existimasse, imposito tum Catholicis tum hæreticis silentio, pacem induci posse, cum vera pax semper iustitiam consequatur, secundum Dauidicum illud: Iustitia & pax oscularæ sunt.]

Cuiusnam ergo hæresis Anastasius sectator fuit? Acephalorū fuisse sectæ hæreticum, habent Acta Theodosij Coenobiarchæ; affirmant id ipsum Cedrenus & alij: fuerunt autem qui dixere cum secta fuisse Manichæum, vt pote Manichæa matre natum. Leontius verò ait, Anastasium ex numero illorum hæreticorum fuisse, qui ob id quod neutri duarum

DE HYMNO TRISAGIO GRÆCÈ CANENDO.

BELLUM ISAVRICVM. Theod. Lect. Collect. lib. 2.

Euagr. lib. 3. cap. 30. QVO COLORE ANASTASIVS FOVERET HAERESIS.

MISERRIMVS STATVS ECCLESIAE ORIENTALIS.

QVID MALI CONSULTVS AGAT ANASTAS. IMP.

Psal. 84.

Cyrill. in Vita Theodof. apud Syr. die 11. Ianuar.

CHRISTI
492.GELASII PAP.
I.ANASTAS. IMP. 2.
ODOACR. REG. 17.

A aduersantium sibi partium inhaerent, nominati sunt Hæsitantes: qui & ipsi quod capite carerent, Acephali dicti esse reperiuntur. De eiusmodi Hæsitantibus cum Leontius agit, hæc ait: Age de argumentis quoque nonnullis, quæ omnes illi Hæsitantes obijciunt Ecclesiæ, paucis differamus. & inferius: Primum est, Synodum Chalcedonensem non esse recipiendam, quod ei homines inconstantes & sibi ipsis dissimiles interfuerint: nimirum eos & Eutychem ab officio remouisse Byzantij, & Ephesum profectos Eutychem vnà cum Dioscoro recepisse, reiecto Flauiano.] rursus post hæc confutata subdit: Alterum argumentum est, quod hæc habita Chalcedone Synodus (vri de ipsis Actis intelligi potest) dixisse videatur, Dioscorum non propter fidem abdicatum esse. Rectè igitur sentiebat Dioscorus, & malè Synodus eum abdicabat. Talem Synodum quo pacto nos probare possumus?] Confutato & hoc falso ipsorum prætextu, ostendens eam fuisse tantum vnus Anatolij Episcopi Constantinopolitani sententiam, cum ibi dixit: Non propter fidem depositus est Dioscorus, sed quia fecit excommunicationem beato Leoni & alijs aduersus eos inductis, pergit ipse Leontius: Alterum dubium est, cur Synodus definitionem illam repudiauerit, qua continebatur verbum istud, Ex duabus naturis; cum tamen sanctus ille vir Cyrillus sursum deorsumque ex duabus naturis dicat.] Sed & his penitus confutatis, addit, hæc dicens:

Quarta difficultas est (secunda enim in duo diuiditur) quod homines sectarios, nempe hæreticos, Synodus Chalcedonensis receperit, Theodoretum scilicet & Iban.] & postquam hæc refellit, adiungit: Rursus obijciunt: Cur Synodus ab eo, Theodoro videlicet, non postulauerit, vt sua scripta, quæ aduersus duodecim beati Cyrilli capitula composuerat, anathematizaret?] Erant hæc obiectiones Hæsitantium aduersus Chalcedonense Concilium, quas omnes idem Leontius perfacile dissoluit: quem consulat, quibus ea visa sunt alicuius esse momenti: cum alioqui iidem Hæsitantes cum Eutychanis eos redarguerent, qui duas assererent in Christo naturas; quos idem Leontius egregiè confutat. Sed hæc satis ad Hæsitantium errores, quibus sub pacis nomine quasi neutri partium vellet hære Anastasius Imperator inhærens, ab Euphemio palam quidem fidei suæ professionem, qua probarat Chalcedonense Concilium, reddi sibi voluit.

† Rom. 3. Istane Principis vera prudentia, & non potius ea quam mortem Apostolus nominat? Hac Anastasius vsus recessit à Catholica fide, quam si asseruisset vt alij Imperatores, citò Ecclesijs pacem restituere potuisset. Stultè enim in meditullio se constituens, tantum absuit vt exulem diu pacem Ecclesijs redderet, vt ex discordijs nouas discordias propagarit, onniq; vbiq; miscuerit turbis, atque dissensionibus agitarit. Sed quid accidit? Cum sic multiplicarentur in Oriente aduersarij Chalcedonensis Concilij, qui vnus eius patrocinium susceperat Euphemius Constantinopolitanus Episcopus ab Orthodoxis compluribus colebatur, licet extorris esset à communicatione Apostolicæ sedis: Etenim non communicare cum Euphemio, planè videbatur ijs qui erant in Oriente, id ipsum esse aduersari Concilio Chalcedonensi, cuius erat ipse protector: sicque veluti contingere solet in nocturno conflictu, nec qui erant amici ab aduersarijs facillè dignosci valebant, accidebatque omnes inter se mutuò commiseri, cum inimicis interdù se iungerent Orthodoxi putantes eos verè esse fidei Catholicæ defensores. Hæc ita hoc anno se habere: reliqua autem dicemus inferius suis locis.

IESV CHRISTI
ANNVS
493.GELASII PAP.
ANNVS
2.ANASTAS. IMP. 3.
THEODORICI REG. 1.

Q Vadragesimus nonagesimustertius Christi annus Consulatu Albini in Fastis Cassiodori reperitur adscriptus, apud Marcellinum verò collega Eusebius additur. Porro in veteribus Latinis monumentis vnus ponitur Consul Albinus, idemque Iunior inscriptus, quod alter Albinus Maior gesserit Consulatum anno Domini quadragesimo quarto vnà cum Theodosio Imperatore. De hoc autem Iunior Albino mentio est in titulo sepulturae ad ostium cryptæ ad S. Iuuenalis Narniæ posito verbis istis:

HIC QUIESCIT PANCRATIUS EPISCOPVS FIL. PANCRATII EPISCOPI, FRATER HERCVLI EPISC. DEPOSITVS III. N. OCTOB. CONS. ALBINI IUNIORIS.]

ita ibi. Sed quod audis Pancratium Episcopum filium Pancratij Episcopi; memoria repete quæ superius dicta sunt ex S. Hieronymo aduersus Iouinianum, pristino more fuisse receptum vt coniugati frequenter ad Episcopatum postularentur, ea tamen lege, vt à coniuge abstinerent.

Quod autem ad res gestas pertinet: Hoc anno (inquit Cassiodorus) dominus noster Rex Theodoricus

CHRISTI
493.GELASII PAP.
2.ANASTASII IMP. 3.
THEODORICI REG. 1.

A Theodoricus Rauennam ingressus, Odoacrem molientè sibi insidias interemit.] Quomodo autem id acciderit, Procopius breuiter ita narrat: Theodoricus verò in Rauennæ obsidione cum annum iam tertium contriuisset, Gothiq. ipsi diutius hanc obsidendo, tedio ac molestia afficerentur, & Odoacris insuper milites necessariarum rerum vrgerentur inopia: conuētum adinuicem est (Rauennæ Antistitis interuentu pacificantis) Theodoricus, Odoacerq; æqua ac simili sorte ea in vrbe vt viuerent, pariterq; potirentur imperio. Quibus conditionibus aliquandiu vtrinque seruatis, Theodoricus per causam, quod in se machinatus insidias esset, Odoacrem ad epulas fraudulenter vocatum cum occidisset, barbaris sibi & hostibus conciliatis, qui reliqui fuerant, Gothorum solus & Italicensium imperium tenuit: Romani tamen Imperatoris nec insignia quidem, nec nomen sibi desumpsit, sed quoad vixit Rex est appellatus, quo nomine suos barbari nuncupant duces.] hæc de extincto Odoacre & Theodorici regno Italiæ adepto Procopius. Sed prætermiserunt hæc fuisse proditoriè acta Cassiodorus atque Iordanus: ille, quia in gratiam Theodorici, cui erat ab epistolis, cuncta dispenseret: iste, quia suorum Gothorum scriberet historiam.

Quod verò ad Odoacrem Regem pertinet: planè illi accidit, quod à sancto Seuerino Noricorum Apostolo fuerat prænunciatum verbis illis: Odoacer integer erit inter tredecim & quatuordecim annos.] nam reliquis quibus superuixit annis vsque ad decimumseptimum, haud integer fuit: siquidem sæpe victus & obsessus triennio Rauennæ detentus est. Theodoricus autem Rex vnà cum Rauenna integra potitus Italia, diuturno bello fatigatus, ad stabiliendum adeptum regnum pacem optat: quam inire in primis cum Anastasio Imp. cupiens, duos ad eum mittit legatos cum litteris, cum ipse alias sæpe (vt iisdem testatur) ab eodem Imperatore antè accepisset. Theodorici autem epistola sic se habet:

C Anastasio Imperatori Theodoricus Rex. Oportet nos, clementissime Imperator, pacem quærere, qui causas iracundiæ noscitur non habere: quando ille moribus obnoxius iam tenetur, qui ad iusta deprehenditur imparatus. Omni quippe regno desiderabilis debet esse tranquillitas, in qua & populi proficiunt, & vtilitas gentium custoditur: hæc est enim bonarum artium deuora mater: hæc moralium genus reparabili successione multiplicans, facultates protendit, mores excolit, & tantarum rerum ignarus agnoscitur, qui eam minimè quæsisse sentitur. Et ideo, piissime Princeps, potentiæ vestræ conuenit & honori, vt concordiam vestram quærere debeamus, cuius adhuc amore proficimus. Vos enim estis regnorum omnium pulcherrimum decus, vos totius Orbis salutare præsidium, quod ceteri dominantes iure suspiciunt, quasi in vobis singulare aliquid inesse cognoscunt; nos maximè qui diuino auxilio in Republica vestra curam didicimus, quemadmodum Romanis æquabiliter imperare possumus. Regnum vestrum, imitatio vestra, forma est boni propositi, vnici exemplar Imperij: qui quantum vos sequimur, tantum gentes alias anteimus. Hortamini me frequenter, vt diligam Senatam, leges Principum gratanter amplectar, vt cuncta Italiæ membra componam. Quomodo potestis ab augusta pace diuidere, quem non optatis à vestris moribus discrepare? Additur etiam venerandæ Romanæ vrbs affectio, à qua segregari nequeunt, qui se nominis vnitæ iunxerunt.

Proinde illum atque illum (reticuit Cassiodorus nomina legatorum) legationis officio ad serenissimam pietatem vestram credidimus destinandos: vt sinceritas pacis, quæ causis emergentibus cognoscitur fuisse vitiata, detersis conditionibus, in sua deinceps firmitate restituta permaneat: quia pati vos non credimus inter vtrasque Respublicas, quarum semper vnum corpus sub antiquis Principibus fuisse declaratur, aliquid discordiæ permanere; quas non solum oportet inter se otiosa dilectione coniungi, verum etiam decet mutuis viribus adiuuari. Romani regni vnum velle, vna semper opinio sit. Quicquid & nos possumus, vestris præconijs applicetur. Quapropter salutationis honorificentiam præferentes, prona mente deposcimus, ne suspendatis à nobis mansuetudinis vestræ gloriosissimam charitatem, quam ego sperare debui, etiam si alijs non videretur debere posse concedi. Cetera verò per latores præsentium pietatis vestræ verbo suggerenda commisimus, vt nec epistolaris sermo redderetur extensior, nec aliquid pro vtilitatibus nostris prætermisisse videremur.] hætenus Theodoricus ad Anastasium Imperatorem. Porro missam hanc fuisse legationem post pacatas vndique res vltimo anni huius tempore, persuadet, quod Gelasius Kalendis Nouembris ad Episcopos Piceni prouinciæ scribens, ad illam fermè diem tumultus bellicos perdurasse testatur.

Annal. Eccl. Tom. 6.

Rr 2

Quinam

Leont. de Sect. A. 5. & 6. HÆSITANTIVM RATIONES ET FALSI PRÆTEXTVS.

Rom. 3.

CYR CATHOLICI COMMVNICA RENT CVM EUPHEMIO.

Procop. de bell. Goth. lib. 1. ODOACER OCCIDITVR, REGNAT THEODORICVS.

Cassiod. epist. 1.

THEODORICVS PACEM QUÆRIT AB IMP.

decora

suscipiunt

FAUSTVS ET
IRENAEVS
LEGATI.

Quinam autem fuerint duo hi à Rege missi legati Constantinopolim, licet suppresserit A
Cassiodorus silentio; ex litteris tamen Gelasij Papæ possumus intelligere, alterum ipsorum
fuisse Faustum Magistrum Officiorum, cui idem Pontifex Commonitorium dedit, vt paulo
post dicturi sumus; alterum verò fuisse Irenæum, ex litteris eiusdem Pontificis ad Anasta-
sium Imperatorem postea datis apparet: nam in eius epistolæ exordio de ambobus missis
legatis, iisdemque reuersis, hæc habet: Famuli pietatis vestræ, filij mei, Faustus Magister, &
Irenæus, viri illustres, atque eorum comites publica legatione fungentes ad Urbem, reuer-
si, &c.] quam hic Gelasius dicit publicam legationem, in Commonitorio ad Faustum re-
giam legationem appellat: vt non sit dubium, de legatione missa à Theodorico debere in-
telligi. Ceterum quod ad eiusdem legationis effectum pertinet; factus est voti compos
Theodoricus, vt ab Anastasio Imperatore pacem perfacile obtineret, vtpote qui (vt dictum
est) auro etiam ab hostibus eam redimere consuevit: sed et si bellicosissimus quoque fuis-
set, ratio temporis exigebat, vt implicito ipsi periculofissimo Isaurico bello, pacem non dan-
di tantum, sed petendi onus incumberet. B

Ad stabilendum quoque sibi Italiae regnum eundem Theodoricum legationem missis
constat ad Clodoucum Franchorum Regem, eiusque filiam Audeflendā in matrimonium
dari sibi postulasse: quod ille gratè concessit. ante cuius connubium ex concubina adhuc in
Mœsia positus duas Theodoricus genuerat filias, quarum alteram nuptui tradidit Alarico
Vuisigothorum Regi, alteram verò Regi Burgundionum in Gallia regnantibus. Jam verò &
antequam obrinuisset penitus, occidissetque Odoacrem, cum Vandalorum Rege in Afri-
ca regnante pacem sibi conciliaffe, superius dictum est. Sic igitur cum omnium in Europa
regnantium Principum fœdere Italiae regnum pacatum sibi reddidisset atque tranquillum;
hinc factum est vt rebus politicis moderandis animum penitus addiderit, vsus Romanis
magistratibus, de ciuibus omnibus ac potissimum Senatoribus benemereri solitus. In pri-
mis verò Aurelium Cassiodorum Senatorem virum illustrem ac doctum auxit dignitate
Patriciatu, de qua eidem collata dignitate extat eiusdem Theodorici litteræ cum ad ipsum
Cassiodorum, tum ad Senatum datæ^b, in quibus magistratus tum ab ipso, tum à maioribus
eius benè perfuncti honorifica mentio habetur. retinuit eum apud se, cuius consilio re-
gnum moderari consuevit, & leges sancire populis, vsus etiam eius ministerio in conscri-
bendis ad diuersos epistolis, ex quibus ipsius Cassiodori libri Variarum confecti sunt. At de
his satis: reliqua verò de ipso annis singulis pro temporum ratione promemus. Jam ad res
Ecclesiasticas reuocemus orationem. C

Decreta, quam diximus, à Theodorico Rege ad Anastasium Imperatorem legatione,
alteri legatorum Fausto Magistro Gelasius Papa causam commendat quæ vertebatur cum
Euphemio Episcopo Constantinopolitano à Catholica communione diuiso: vt si posset,
quod iustum esset ei persuaderet, nempe vt Ecclesiæ Romanæ æquissimis iussionibus parës,
eiusdem consequi mereretur communicationem frustra hætenus expetitam. Huius au-
tem delegandi Fausto negotij ea potissimum ratio intercessit, quòd acceptis à Gelasio an-
no superiore datis litteris Euphemius Patriarcha, tantum absuit vt illis pro consequenda
communione Romani Pontificis acquieuerit, vt etiam animo obstinatori resiliens,
non solum Acacij nomen è sacris tabulis minimè dempsit, sed & eius defendendi susce-
perit patrociniū: immo & eò dementiæ progressus fuerit, vt inops consilij, quid aliud fa-
ceret nescius, ipsam Apostolicam sedem ad iudicium vocare in animum duxerit, & iactarit
præter hæc alia plura ab eisdem hæreticis & schismaticis contra Apostolicam sedem effuti-
ri solita: His accessit, quod ab eo & alijs Orientalibus ad concitandam Anastasij Imperato-
ris inuidiam & odium aduersus Romanum Pontificem, in vulgus sparsum fuerit, ipsum
Anastasium ab Episcopo vrbis Romæ non recipi, neque à Senatu Romano: cuius rei causa
ipse Imperator commotus est.

Ne igitur horum occasione Romana Ecclesia in discrimen adduceretur, arctataque inter
duos hæreticos Principes Anastasium & Theodoricum durioribus angustijs premeretur:
viro pio Fausto Magistro alteri legatorum tâta molis negotium credidit, vt cum esset Con-
stantinopoli, obiecta dilueret, tentata destrueret, atque sequester pacis existens, Orientalis
Ecclesiæ cum Occidentali cõciliator accederet. Profectus est Faustus, nauiterque negotium
susceptum peregit; sed non ex sententia vt erat in optatis absoluit, refragante Euphemio,
& maiora rixarum fomenta miscente. Qui & de omnibus quæ transacta erant cum ipso,
datis ad Gelasium litteris, eum reddidit certiorum. Quibus acceptis, Gelasius ad eum re-
scripsit

Jordan. de
rebus Goth.
THEODORI-
CVS PACEM
CVM OMNI-
BVS REGI-
BVS SIDI
CONCILLI-
AT.CASSIODO-
RO COLLATA
PATRICIA-
TIS DIGNI-
TAS.
^b Cassiod. Va-
riar. lib. I. epist
3.4.GELASIO
PAPAE OC-
CASIO DA-
TA COMMO-
NITORII
SCRIBEN-
DI.QUERELAE
IMP. AD-
VERSUS GE-
LASIUM.

A scripsit aduersus aduersariorum calumnias defensionē, qua posset idem Faustus ab aduersa-
rijs obiecta refellere. Extat ipsa quidem Cõmonitorij nomine nuncupata, quòd scilicet eum
Gelasius admoneret, quonam modo petulantia calumniantium retundere validè posset. est
verò eius argumenti tractatio, qua rerum gestarum series aperiat, & illorum refellantur
obiectiones, digna vtique quam perlegas & exactè consideres; cuius hic est titulus:

Beatissimi Gelasij Papæ Cõmonitorium ad Faustum Magistrum fungentem legationis
officio Constantinopoli.] quod quidē tunc scriptū videtur, cū ad litteras ipsius Fausti Gela-
sius respõdit, cum ad eū ille scripsisset de Græcorū animo obstinato. epistola autē ita habet:

Ego quoque mente percepi, Græcos in sua obstinatione mansuros: nec cui velut in spe-
ratum videri potest, quod est antè præcognitum. Quapropter non iam propter religionis
causas student dispositionibus publicis obuiare, sed potiùs per occasionem legationis regiae
B Catholicam fidem moliantur euertere, & tali commento nituntur se erata præstare. Quid
sibi vult autem, quòd dixerit Imperator, à nobis se in religione damnatum; cum super hac
parte & decessor meus non solum minimè nomen eius attigerit, sed insuper quando prin-
cipia adeptus regiae potestatis exercuit, in eius se. scripsit Imperij promotione gaudere; &
ego illa ipsius vniquam scripta percipiens, honorificis (vt nostis) eum litteris salutare cura-
uerim? Decessores mei sacerdotes, qui preuaricatoribus se communicasse, propria voce con-
fessi sunt, à communione Apostolica submouerunt. Si isti (Imperatori scilicet) placet se mi-
scere damnatis, nobis non potest imputari: si ab eis velit discedere, tanto magis à nobis non
potest esse damnatus; sed potiùs ad gratiam sinceræ communionis admissus.] hæc quod ad
excusationem Pontificum pertinet: sed quòd nec recipi se à Senatu, vt hæreticum, esset eius-
dem Imperatoris Anastasij querela; hæc ad ipsius Senatus excusationem idem Gelasius
C subdit in eodem ad Faustum Commonitorio:

Ad Senatum verò pertinet Romanum, vt memor fidei, quam à parentibus se suscepisse
meminit, contagia vitæ communionis externæ, ne à communione huius sedis Apostolicæ
(quod absit) reddatur externus. Veniã sibi dari proponunt. Legatur ex quo est religio Chri-
stiana, vel certè detur exemplum in Ecclesia Dei, à quibuslibet Pontificibus, ab ipsis Apo-
stolis, ab ipso denique Salvatore veniam nisi corrigentibus se fuisse concessam. Auditum
autem sub cælo nec legitur omnino, nec dicitur, quod eorum voce depromitur: Date nobis
veniam, dum tamen nos in errore duremus.

Id quoque pariter ostendant, qui nobis canones nituntur opponere: quibus hoc canoni-
bus, quibus regulis, qua lectio, quòve documento siue à maioribus nostris, siue ab ipsis
Apostolis (quos potiores merito fuisse, non dubium est) seu ab ipso Domino Salvatore, qui
D iudicaturus creditur viuos & mortuos, siue factum est vniquam, vel faciendum esse manda-
tur. Mortuos suscitasse legimus Christum: in errore mortuos absoluisse, non legimus. Et
qui certè hoc faciendū solus habuit potestatem, beato Petro principaliter mandat Apo-
stolo: Quæ ligaueris super terram, ligata erunt & in cælis: & quæ solueris super terram, solu-
ta erunt & in cælis. Super terram, inquit. Nam in hac ligatione defunctum nusquam dixit
absolui. Quod ergo nunquam factum est, vel mente concipere formidamus, scientes in di-
uino iudicio non posse penitus excusari.] hæc idcirco Gelasius, quòd petissent Orientales
Acacij communicatores, dari illi veniam, quòd in Romanum Pontificem deliquisset, à quo
fuerat excommunicatus: quod nisi fieret, comminarentur se penitus à Romana Ecclesia dif-
cessuros. Ad hæc quidem ipse Gelasius ista respondit:

Si autem, quod nunc prætendunt, à Romana Ecclesia se sunt diuisuri: id iam dudum fe-
cisse monstrantur. Euphemium verò miror, si ignorantiam suam ipse nõ perspicit, qui dicit
Acacium ab vno non potuisse damnari. Ita ne non perspicit, secundum formam Synodi
Chalcedonenfis Acacium fuisse damnatum? nec nouit eam, aut se nosse dissimulat? in qua
vtique per numerosam sententiam sacerdotum erroris huius auctores cõstat fuisse damna-
tos. sicut in vnaquaq; hæresi à principio Christianæ religionis & factum fuisse, & fieri, ma-
nifesta rerum ratione monstratur, decessoremque meum executorem fuisse veteris constitu-
ti, non nouæ constitutionis auctorem. Quod non solum Præsuli Apostolico facere licet, sed
cuicumque Pontifici; vt quoslibet, & quemlibet locum, secundum regulam hæreseos ipsius
antè damnatæ à Catholica communione discernant. Acacius quippe non fuit noui vel pro-
prij inuentor erroris, vt in eum noua scita prodirent, sed alieno facinori sua communione se
miscuit. Itaque necesse est, vt in eam recideret iusta lance sententiam, quam cum suis suc-
cessoribus per conuiuentiam Synodalem susceperat auctor erroris.

COMMONI-
TORIUM
GELASII
AD FAUS-
TUM.ANASTASII
QUERELA
IN SENATU.GELASII
CAUSA IV-
TISSIMA.

Matt. 18.

DE EUPHE-
MII VANI-
TATE.

CHRISTI
493.GELASII PAP.
2.ANASTASII IMP. 3.
THEODORICI REG. I.DE APPEL-
LATIONI-
BUS AD A-
POSTOLI-
CAM SEDEM

Nobis opponunt canones, dum nesciunt quid loquantur: contra quos hoc ipso venire se produunt, quod primæ sedis iana rectaq; suadeti parere fugiunt. Ipsi sunt canones, qui appellationes totius Ecclesiæ ad huius sedis examen voluere deferri: ab ipsa verò nusquam prorsus appellari debere, sanxerunt: Ac per hoc illam de tota Ecclesia iudicare, ipsam ad nullius commeari iudicium: Nec de eius vniquam præceperunt iudicio iudicari, sententiamque illius constituerunt non oportere dissolui, cuius potius decreta sequenda mandarunt.

PATRIAR-
CHAE DAM-
NATI AB
APOSTOLI-
CA SEDE.

In hac ipsa causa Timotheus Alexandrinus, & Petrus Antiochenus, Petrus, Paulus, & Ioannes, & ceteri, non solum vnus, sed plures vtiq; nomen sacerdotij præferentes, sola sedis Apostolicæ sunt auctoritate deieci: cuius rei testis etiam ipse docetur Acacius, qui præceptionis huius extitit executor. Quod vtiq; sicut Apostolicam sedem iuxta formam Synodicam fecisse, manifestum est; sic neminem resultare potuisse, certissimum. Hoc igitur modo recidens in consortium damnatorum, est damnatus Acacius, qui eorum damnationem, antequam præuaricator existeret, fuerat executus. Nobis ausi sunt facere canonum mentionem, contra quos semper ambitionibus illicitis fecisse monstrantur.

IN IVSTE
FACTA AB
ACACIO.

Qua ipsi Synodo, vel secundum cuius Synodi formam Alexandrinum Ioannem de Ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt? qui nullis ausis euentibus nec antè conuinci, nec postea prouocans etiam in iudicio competenti potuit accusari. Quod si dicunt: Imperator hoc fecit. Hoc ipsum quibus canonibus, quibus regulis est præceptum? Cur huic tam prauo facto consensit Acacius, cum auctoritas diuina dicat: Non solum qui faciunt praua reos esse, sed etiam qui consentiunt facientibus? Quibus canonibus, quibusve regulis Calendion exclusus est, vel primi vrbium diuersarum Catholici sacerdotes? Quia traditione maiorum Apostolicam sedem in iudicium vocant? An secundæ sedis Antistites & tertiæ, ceterique bene sibi conscij sacerdotes pelli debuerunt; & qui religionis extitit inimicus, depelli non debuit? Viderint ergo si alios habeant canones, quibus suas ineptias exequantur.

PRAESUM-
PTIO VO-
CANDI AD
IUDICIUM
SEDEM A
POSTOLICAM.

Ceterum isti, qui sacri, qui Ecclesiastici, qui legitimi celebrantur, sedem Apostolicam ad iudicium vocare num possunt? & Constantinopolitanæ ciuitatis Episcopus, quæ vtiq; per canones inter sedes nullum nomen accepit, in communionem recidens perfidorum, non debuit submoueri? An qui homini mentitus est Imperatori, & qui Imperatorem læsisse perhibentur, depelli debuerunt; & in Deum, qui summus & verus est Imperator, Acacium delinquentem, sinceramque communionem diuini sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundum Synodum, qua hæc est damnata peradia, non oportebat excludi? Sed velint, nolint, ipsius iudicio antiquæ canonum constitutiones firmabuntur. Sed religiosi viri atq; perfecti secundum canones concessam sedi Apostolicæ potestatem nimirum conantur eripere, & sibi met eam contra canones usurpare contendunt? O canonum magistris atq; custodes! Nobis nullum fas est inire certamen cum hominibus communionis alienæ, diuina Scriptura dicente: Hominem hæreticum post primam & secundam correctionem deuita, sciens quod huiusmodi delinquat proprio iudicio eodem natus. Ecce cognoscant, quia non solum ab alio, sed à se ipso damnetur hæreticus.

Tit 3.

MENDACIA
CONVI-
CVNTVR
PROLATA.

Illud autem nimis est impudens, quod Acacium veniam postulasse confingunt, & nos extitisse difficiles. Testis est frater vester, filius meus, vir illustris Andromachus, qui & à nobis abundanter instructus est, vt cohortaretur Acacium, deposita obstinatione respicere, & ad sedis Apostolicæ remeare consortium: quique se sub iuramento magnis cum codem molitionibus egisse testatur, nec ad ea quæ recta sunt potuisse deslecti, sicut rerum probatur effectu. Quod verò hic dicat Gelasius, à nobis instructum Andromachum ad Acacium cohortandum, non ita intelligi potest, vt id Gelasius ipse præstiterit, cum idem Acacius iam diu antequam ipse Pontifex crearetur, decessisset ex hac vita: sed illud, quod à nobis, hoc est, ab ipsa Apostolica sede factum intelligit. At pergat: Certè proferatur iudicium, quando miserit, quando veniam postularit, correctionemque suam nobis promiserit exhibendam: nisi fortè hunc animum gessit, quem successores eius habere perspicimus, vt tamen si veniam postulet, sic sibi vellet impendi, vt nihilominus in errore persisteret: vbi vtiq; non tam à nobis recipi videretur, quam nos potius ad suam traducere prauitatem. Quem reatum se confessuros asserunt ante certamen? Si reatus est, vtiq; corrigendus est: Si corrigendum non putant, fallaciter se reatum perhibent profiteri: nisi (quod est infelicis) cum & fatentur reatum, & non æstimant corrigendum.

Illud quoque me ridere libuit, quod ait: si necesse fuerit, veniam postulare: Existimans nimirum

CHRISTI
493.GELASII PAP.
2.ANASTASII IMP. 3.
THEODORICI REG. I.

A nimirum tunc se peccati veniam necessariò postulare, si ei concedamus ne peccare desistat; immo etiam (quod absit) cum eodem consentiamus nos quoq; peccare. Nescio inter quæ mundi prodigia hæc vox possit admitti. Remitti culpa de præterito potest, correctione sine dubio subsequente. Nam si deinceps finitur mansura peruersitas, non est benignitatis remittentis, sed consentientis assensio. Non est mirum si isti sedem beati Petri Apostoli blasphemare præsumunt, qui talia portenta vel corde gerunt, vel ore diffundunt, & nos insuper superbos esse pronunciant: cum eis prima sedes, quicquid est pietatis, non resistat offerre, illi cam ipso proteruo spiritu subiugare se posse confidant. sed captos mente facere ista, non mirum est: Sic phrenetici solent medicantes quosque vel vt hostes putare, vel cedere.

FALSA ET
IN ANIS
PRAEBEN-
SIO SCHI-
SMATICO-
RVM.

Quæro tamen ab his: iudicium quod præterunt, vbi nam possit agitari: an apud ipsos, vt ijdem sint inimici & testes & iudices? Sed tali iudicio nec humana debent committi negotia, nec diuinæ legis integritas. Si quantum ad religionem pertinet: non nisi Apostolicæ sedi iuxta canones debetur summa iudicij totius. Si quantum ad sæculi potestatem: illa à Pontificibus, & præcipue à beati Petri Vicario, debet cognosci; quæ diuina sunt, non ipsa eadem iudicare. Nec sibi hoc quisquam potentissimus sæculi (qui tamen Christianus est) vendicare præsumit, nisi religionem forsitan persequens.

APOSTOLI-
CA SEDES
IUDICAT
OMNIA.

Quid tamen dicerent, si non chartis suis in omnibus vincerentur? Ineptias itaque suas sibi seruent, nisi respiciant potius cogitantes Christi vocem non esse superfluum, quæ confessioni B. Petri Apostoli inferni portas numquam prauituras asseruit. Quapropter non veremur, ne Apostolica sententia resoluatur, quam & vox Christi, & maiorum traditio, & canonum fulsit auctoritas, vt totam potius Ecclesiam semper ipsa diiudicet. Sed cogitè magis (si quis in eis religionis est sensus) ne prauitatem suam nullatenus deponentes, apud Deum hominesque sedis Apostolicæ perpetua constitutione damnentur. Sic autem dicitur fuisse definitum, vt deinceps de negotio nihil dicatur; quasi vel nunc eos (quemadmodum nostis) meo duxerim nomine specialiter alloquendos: Neque planè cum istis non corrigentibus ineunda congressio, quemadmodum cum aliarum quoque hæresum sectatoribus dimicatio renuenda. Vos autem saluos & sospites quanto cyus huc reuertit, continuis Diuinitatem vortis expetimus.] hæcenus ad Faustum legatum Commonitorium de his quæ ipse aduersarij respondere deberet, cum iura impeterent Apostolicæ sedis.

AVCTORI-
TAS APO-
STOLICAR;
SEDIS.
Mat. 16.

Vidisti, lector, ex responsionibus Papæ Gelasij, quoniam progressa fuerit arrogantia Constantinopolitanorum Antistitum, Apostolicæ sedi veluti captiue sub iugo barbarico insultantium; vnde eis animositas tanta succreuit, vt qui ministri esse solerent in mandatis (vt vidimus) exequendis Apostolicæ sedis, modò ijdem, quod illic vigeret adhuc Imperium, in Occidente autem fuerit desolatum, statim putarint Romanæ Ecclesiæ iura, quasi super homines vel in ænia innixa, non Dei promissione firmata, esse diminuta atque collapsa: Cum è contra in ipsis Romanis Pontificibus videas eundem inesse vigorem, atque eandem reside-re in ijdem cum auctoritate & potestate etiam maiestatem, optimè conscijs prædecessores suos etiam temporibus Ethnicorum Imperatorum, cum grauissimæ persecutiones ingruerent, non solum nihil remississe roboris sacerdotalis, sed maiorem semper præstulisse constantiam; vt pote qui probè scirent, supra firmam petram fundatam Ecclesiam nullis vniquam posse labefactari contrarijs, vel debilitari pressuris, immo maiora ex aduersis virium sumere incrementa. vt planè fiat cuique rem attentius intuenti perspicuum, ipsam Ecclesiam, non hominum, sed summi Dei regimine gubernari, prouidentia regi, protectione defendi, & auxilio iugiter subleuari. At quid actum sit Constantinopoli, cum istæ per Faustum sunt allata atque relata, dicaturi sumus anno sequenti.

Vnde cre-
vit arro-
gantia
CONSTAN-
TINOPOLI-
TANORVM
EPISCO-
PIS.

Iam verò quæ ab eodem peruigili pastore Gelasio hoc ipso anno aduersus Pelagianos in prouincijs Dalmatiæ & Piceni detectos acta sint, enarremus. Extant eo argumento conscriptæ hoc anno sub Albin Consularu ipsius Gelasij Papæ epistola, è quibus rerum gestarum series satis sufficiens colligi posse datur: exscripsimus nos antè ex codice Vaticano, collatione facta cum vetustissimo exemplari petito è monasterio S. Petri in Auellana in Umbria sito, quas nuper Vaticanis typis gaudemus editas. Porro datæ Gelasij primò noscuntur litteræ ad Honorium in Dalmatia Episcopum hoc anno, quinto Kalendas Augusti, sub Consularu Albin, licet mendosè & Fausti collegæ legatur: nullus enim Fausti Consulatus sub Pontificatu Gelasij reperitur. ipsa autem epistola sic se habet:

PELAGIANI
IN DALMA-
TIA ITE-
RVM PVL-
VLARE DE-
FERVNTVR.

Dilectissimo fratri Honorio Gelasio.

Licet inter varias temporum difficultates continuis occupationibus implicati vix respicere

Gel. epist.
3 tom. 1. epist.
Rom. Pont.

CHRISTI
493.

GELASII PAP.
2.

ANASTAS. IMP. 3.
THEODORICI. REG. I.

GELASIVS
AD HONO-
RIVM DE
PELAGIA-
NIS INQVI-
RENDIS.
a Luc. 22.
b Ioan. 21.
c 2. Cor. 11.

spirare valeamus; pro sedis tamen Apostolicae moderamine totius ouilis Dominici curam sine cessatione tractantes, quae beato Petro Saluatoris nostri voce delegata est: Et tu conuersus confirma fratres tuos. & item: Perre amas me? pasce oues meas: dissimulare nec possumus, nec debemus, quae nostram sollicitudinem forma perstringat, cum beato Paulo Apostolo sentientes, atque dicentes: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vror? Ita quippe nos repente tristis, horrenda, & vix credibilis cofecit opinio, vt mentem nostram confunderet, fauciare, affligeret. Nunciatum est enim, in regionibus Dalmatarum quosdam recidua Pelagianae pestis zizania feminasse, tantamque illic eorum prauales blasphemiam, vt simplices quosque mortiferi furoris insinuatione decipiant. Addit his complura in detestationem Pelagiani erroris ante tum sententia Romanorum Pontificum, tum sacris Concilijs saepius praedamnati.

a Gelas. epist.
4. tom. 1. epist.
Rom. Pont.
INQUIREN-
DI DILLI-
GENTIVS
HAERETI-
CI.

His acceptis Honorius litteris, negans, ad Gelasium rescripsit querens tamquam calumniam passus, cum accusaretur nomine negligentiae, & occultae prodicionis Catholicae fidei. Gelasius vero, datis rursus ad eum litteris, quam expediat in his peruestigandis videri studiofior quam r. millior, declarat, his verbis exorditus epistolam:

c Rom. 12.
d 1. Cor. 14.

Miramur dilectionem tuam fuisse miratam, curam sedis Apostolicae, quae more maiorum cunctis per mundum debetur Ecclesijs, pro vestrae quoque regionis fide fuisse sollicitam. Cumque ad eam perlatum esset, quod quidam per Dalmatias integritatem Catholicam vitare niterentur, & diuinis humanisque legibus ante damnatum Pelagianae pestilentiae vius inferre, non putauerimus vllatenus differendum, quo minus haec diligentius inquirentes; vt aut si fortasse irreperant, de proximo sanarentur; aut anxietatem nostram, si falso probarentur iactata, releuant: aestimantes, melius nos videri impatientius talia inuestigare voluisse, quam crescere dissimulando perniciem. Neque enim vel silentio premere causam huiusmodi, vel differendo fouere deberemus: cum, dicente Magistro Gentium: Sollicitudine non pigri: atque iterum: Qui praest in sollicitudine: reos proculdubio nos, nisi continuo quaeremus, etiam si inaniter essent vulgata, conuincerent. Nec interest per quos ad aures nostras eadem peruenissent, dum quomodolibet ista referentibus, postquam nostram conscientiam penetrarent, in his veraciter indagandis pastorales excubias esse non oportuerit negligentes, quatenus vel est vestigio possit lupis inhiantibus obuiri, vel nullis existentibus feris, ouium custodia secura persisteret.]

PELAGIANI
IN PICENI
PROVIN-
CIA.

Vides quanta Gelasius ista inculcet energia: ex quibus plane intelligas, ex sanctorum Patrum praescripto in haereticis sollicitudine inquirendis vigilantissimum esse debere studium primae sedis Antistitis, indefessumque exhibendum officium, atque diligentiam incomparabilem adhibendam: in quo munere ex ipsius Gelasij sententia constet segnitiam magis culpandam, quam exquisitam improbandam esse solertiam; adeo vt praestet, delatum a quouis etiam innocentem in quaestionem adduci, quam sub leui suspitione relinquere Catholicae fidei integritatem.

Ceterum quod pertinet ad Pelagianos in Dalmatia degere nunciatos: veram eam fuisse delationem, credi absque piaculo potuit, cum in proximis prouincijs transmarinis eadem erroris semina sparsa esse comperta sint. Etenim breuis interstitio maris ex aduerso positam Piceni prouinciam ipsidem temporibus liquet Pelagij fuisse contagione labefactatam. Hoc namque anno sub eiusdem Albini Consulatu data habetur Kalendis Nouembris Circularis epistola eiusdem Gelasij ad omnes Episcopos in Piceno positos, qua plurimum doler, eandem Pelagianam haeresim in eadem prouincia coalescere coepisse. Sed quo magis aduersus eos Romanus Pontifex commoueretur, illud quidem fuit, quod non sicut in Gallijs, vel alijs prouincijs Pelagianorum doctissimi fraudulenta calliditate sub Catholico nomine, subque titulo defensionis Catholicae pietatis, immo & sub praetextu impugnandi eiusdem erroris Pelagiani, Pelagianam (quod vix credi possit) vafre nimis haeresim propinarant: verum homo rudis, illite. atus, obtusus ingenio, vecors, stupidus, & infantissimus eadem cum doceret haeresim, qui eum audirent, & essent, & qui inducerentur in errorem inuenirentur etiam sacerdotes summi, populis praesidentes Episcopi.

e Gelas. epist.
5. tom. 1. epist.
Rom. Pont.

Ad haec autem mala curanda legatum misit Gelasius Papa Romulum S. R. E. diaconum Cardinalem, cui & cum Apostolica ei tributa auctoritate litteras etiam ad dictos Episcopos dedit. Audiamus igitur ipsum Gelasium iuste expostulantem cum Episcopis Piceni prouinciae in epistola ad eos simul omnes conscripta; ex qua tamen, omissis reliquis, illa dumtaxat, quae ad historiam pertinent, hic describemus, sic enim se habet:

Gelasius

CHRISTI
493.

GELASII PAP.
2.

ANASTASII IMP. 3.
THEODORICI REG. I.

A Gelasius Episcopus vniuersis Episcopis per Picenum in Domino salutem.

Barbaricis hactenus dolebamus incurfibus & bellorum saeva tempestate vastari: sed quantum inter ipsa recentium calamitarum feruentia pericula comperimus; perniciosiorum diabolus Christianorum mentibus labem quam corporibus hostilis feritas irrogauit: Quod malum principaliter illarum regionum respicit sacerdotes, qui tanta segnitie, tantaque ministerij dissimulatione suscepti, commissarum sibi negligunt regimen animarum, vteas etiam ab exiguis quibusque bestiolis lacerari sub conspectibus suis impunè patiantur: quinimmo subrepentes nequitas componendo, & deprauatoribus acquiescendo Fidelium, non solum eas minimè retrahant, sed ipsi magis praebent propria nutrimenta perditionis exemplo. Quid autem tales essent acturi Pontifices, si (quod absit) vel aliqua noua pestis & primitus ignorata prorumperet, vel ingenijs acrioribus, sensibusque versutis, aut aliqua saecularium doctrinarum peritia callidis sacrilega blasphemiarum dicta promerentur, qui tam veteris erroris detrita commenta, tamque maioribus Ecclesiarum magistris, quam etiam nostra aetate conuicta non recolunt, nec resutant, atque ab imperitis stultisque prolata non respuunt?

GELASIVS
AD EPISCO-
POS PICENI.

Gratias omnipotenti Deo agimus, quoniam suorum corda per huiusmodi personas examinat, qui hoc ipsum virus nesciunt, quod loquuntur. Nam quid facerent populorum Praefules sub astutioribus inimicis, qui se subijciunt libenter indoctis? Quando utique etiam si tanta erat in rectoribus Dominici gregis prorsus ignauia; vt ne tam vilena, hebetemque personam possint vel intelligere, vel refrenare; potius pastorali cura debuerint a nobis cognoscenda perquirere, quam suasionibus inconsideranter absurdis facile submittere voluntatem.

PICENI E-
PISCOPI RE-
PREHEN-
SIONE DIA-
GNI.

Oblatus est enim nobis miserabilis senex, Seneca nomine, qui non modo totius est eruditionis alienus, sed ipsius quoque intelligentiae communis prorsus extraneus, in Pelagianae voraginis caeno (sicut de quibusdam in Apocalypsi legimus) velut vna ranarum impudenter immersus, inque illa faece horribiliter volutatus, nullatenus inde qualiter emergere possit, inueniens; quia puritatem relinquens Catholicae veritatis, quanto se per lubricum falsitatis conatur artollere, tanto magis eius lutosis foueis circumclusus obruitur, de illis vnus existens, de quibus Petrus dicit Apostolus: Hi vero, velut irrationabilia pecora, naturaliter in captione & in pernicie, in his quae ignorant blasphemantes in corruptione suae, & peribunt recipientes mercedem iniustitiae.

a Apoc. 16.

b 1. Pet. 2.

Re vera enim sic eius stolidus & obtusus est animus, vt de his venenis quae male hausit & vomuit, nullam rationem vel accipere valeat omnino, vel reddere: sed induratus occacatione diabolica, sibi que iam traditus, cordis sui funesta sit obstinatione damnatus; nihilque super sit ei, nisi vt Deus noster, qui dixit, quae hominibus impossibilia videntur, apud se esse facilia, huiusmodi mentem potenti compunctione transfigat, vt secundum beatum Apostolum Paulum respiscat a diaboli laqueis, quibus captiuus detinetur sententia diuini iudicij. Multa ex illis, quae de Pelagianis sensibus nec in somnis omnino contigerat, vobis magis patefacta prodidimus, eaque dudum conuicta fuisse monstrauimus, &c.]

SENECAE
PELAGIANI
HAERETICE
CVM PRA-
VITATE
STVPIDI-
TAS.

c Matt. 19.

d Marc. 10.

e Luc. 18.

f 2. Tim. 2.

Quanam autem essent Pelagianae haeresis capita, quae circulator iste praedicans, corruerat populum illum alioqui pium hactenus, & qui antehac nec vel leui suspitione haeresis reperiatur aspersus, idem Gelasius memorat, simulque iungit antidotum, quo Episcopi illi & se ipsos & alios eo veneno potatos curare possent, ac pristinae reddere sanitati. Tres autem enumerat Pelagianas sententias Gelasius, quarum senex delirus erat assertor: Earum prima illa est, quod negaret infantes cum peccato originali concipi, & ei obnoxios reddi: Secunda ista, paruulos sine baptismo non posse damnari: Tertia demum erat, hominem per liberum arbitrium, ipsa natura suffragante, posse beatum reddi. Istis tribus capitibus, immo portentis, cerberus iste triceps haud leuia populo illi damna intulit, tacentibus qui bestiam abigere debuissent Episcopis, immo & eidem consentientibus: vnde ad finem epistolae ipse Gelasius eosdem huiusmodi exagitat querimonia:

Nimis inculamus fratres & Coepiscopos nostros, maximè per Piceni prouincias Dei Ecclesiam gubernantes, qui non solum ineptissimi senis abiectaeque personae prauum non deterruere colloquium, verum & suo nutriuere consensu. Quis audiat? Quis ferat, passos esse Pontifices, vt cadauer nescio quod indignum, presbyterum sibi non acquiescentem audire, communionem priuaret? Quomodo talis vel susceptus ab aliquo, vel patienter audirus est? haec cum exclamet ipse Gelasius, & iure redarguat tantum sibi sumfisse cariosum senem, vt resistentem ipsi presbyterum excommunicare praesumpserit; demum si-

lentio

CHRISTI
493.GELASII PAP.
2.ANASTASII IMP. 3.
THEODORICI REG. I.

lentio obuolutam hæcenus pandit causam, cur tantam sibi deforme monstrum vendicaret auctoritatem, nimirum quod ad hæresim illecebras proposuisset carnis oblectationes atque lasciuas. Magnum profectò & latè patens esse solet ad illaqueandas animas eiusmodi hæreticorum rete; ut ubicumque tensam fuerit, capiantur omnes bestię terrę; tantummodo verò enadant illi, qui sicut columbæ pennis cælestia petunt, & de quibus est Sapientis sententia: Frustra iacitur rete ante oculos pennatorum. quod quidem plus satis infelicissima nostra tempora edocent. Sed audi in seclantem ista Gelasium, & de inueterato dierum malorum sene hæc nefanda prodentem:

^a Psal. 54.
^b Prouer. 1.

MISCEBAT
PVELLIS
MONACHOS
PELAGIANVS
HÆRETICVS.

Infuper leges dedit, libenter acceptus, ut serui Dei cum puellis sacris congregatione dedecorosis miscerentur. Nam cum spirituales animi, etiam cum desint ista consortia, imaginarijs infestentur illecebris: quemadmodum alterni sexus intuitu sic illicita volentes, non vehementius incitentur? hæc quidem probrosus senex, cum vim tantam asseret homini etiam sine Dei adiutorio inesse liberę voluntatis, ut si vellet, posset inter adolescentulas versari, contrectare, & tamen nullatenus inquinari. Talibus ergo suis concessa licentia, & dempto à sacris virginibus candido pudoris velamine, superinducto autem naturalis furuo regimine libertatis; quod libidinum putas lutum eiusmodi commixtione porcorum esse contractum, concretum, & augmentatum, longè superans Augię stabulum Herculis sudore mundatum?

Sed etsi tanto sues isti essent obruti cœno libidinum, sanctissimi tamen voluerunt hominibus apparere, nobiliq. veluti corona redimiri digni victores, qui thorace libertatis arbitrij potentes, spicula carnis ut sagittas infantium se superasse iactaret, sicq. diuinam sententiã reddidissent irritam, qua Sapiens asserit: Sciui quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det: & hoc ipsum erat sapientię, scire cuius esset hoc donum. hæc qui sapit, non qui dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt. Aduersus ergo eiusmodi sociantes se sacris virginibus poenas decernit idẽ Gelasius in epistola data anno sequenti ad vniuersos Episcopos, qua & coërcet clericos eiusdẽ Piceni prouincię negotiationibus & turpibus lucris vacantes.

^c Sapient. 8.

^d Gelas. epist.
6. tom. 1. epist.
decretal.

Sed quod insitum est hæreticis, cum praua & aduersantia Catholicę fidei dogmata sectanda proponunt, ut in eos quos sciunt his aduersari viros sanctissimos Catholicę fidei defensores mox iacula maledictionum intorqueant: audi quid de sene bis puero, ter fatuo, quaterque improbo idem Gelasius addat: Adhuc maius scelus accrescit, ut sub conspectu & præsentia sacerdotum, beatę memorię Hieronymum atque Augustinum Ecclesiasticorum lumina magistrorum, musca moritura (sicut scriptum est) exterminans oleum suauitatis, lacerare contenderet. Sed quid miremur Ecclesiarum Præsules ista negligere; quos (sicut à multis audiuimus) contra canones omnia gerere, & contra Apostolicam disciplinam passim cuncta miscere, manifestum est; non seruatis regulis, ordinare; liciteque non solum monachos, sed etiam ministros Ecclesię cum feminis ad peregrina migrantes, remeare rursus, & ab alijs Episcopis in militiam prouchi clericalem? Quæ cum singula toleranda non sint: quis sustineat tot & tanta facinora perpetrari, quibus spectaculum Gentilibus & Iudæis & hæreticis non immeritò præbentes, in ipsum (quod absit) tendere videantur religionis excidium? Dignè ista facientibus aptabitur illa sententia dicentis Apostoli: Nomen Dei per vos blasphematur in Gentibus. Ne verò hæc ulterius progrediantur, quibus, ut altius coalescerent, quæ hæcenus in Italia inter Odoacrem & Theodoricum fuere bella, occasionem præbuerant, idem Pontifex his admonet verbis:

^e Eccl. 10.
NEGLECTA
CVSTODIA
CANONVM.

^f Rom. 2.

ADMONTIO
GELASII
SUNT COM-
MINATIO.

Sufficiat igitur hæcenus fuisse hæc commissa: & ut placetur Deus humanis rebus, sollicitius diuina curentur. Nusquam loci prorsus inueniatur præfata pestis assertor, nec accessum prorsus Ecclesię, vel vsquam participationem Catholicę communionis inueniat, qui hæreticorum mauult subsequi nefaria professione consortium: & hi cum quibus antea probabitur noxium miscuisse colloquium, nisi resipiscunt, & ab eius societate discedunt, ab Ecclesiastico remoti seruitio, deuota vltione plectantur, quo ceteris cauendi ministretur exemplum. Nullum adeat: nec vsquam loci damnatę olim blasphemię iam sinantur. Discreta suis habitationibus virorum atque feminarum (sicut sanctum propositum decet) exerceatur circumspecta deuotio. Contra canonum constituta nullus ad Ecclesiasticum permittatur officium: non ignoraturis prouincię cuiusque Rectoribus, nec de præteritis se veniam reperturos erroribus, si deinceps dissimulauerint vitare patefactos. Nec excusationis de cetero relinquetur occasio, si post præcepta præsentia, quæ per Romulum diaconum (cuius tolerantiam pro fide Catholica & pro religione vigilantiam gratissimè

CHRISTI
493.GELASII PAP.
2.ANASTAS. IMP. 3.
THEODORICI. REG. I.

A comprobamus) duximus destinanda, quisquis super his omnibus aut contemptor, aut negligens deprehenderetur Antistes. Sicut enim ad sedis Apostolicę moderamina pertinet, cunctis sollicitudinem debitam ministrare congruenter Ecclesijs: ita necesse est ut in contumaces & desides traditam sibi diuinitus non dissimulet potestatem. Data Kalend. Nouembris, Albino V. C. Consule] quo (ut dictum est) Theodoricus regnare in Italia cœpit.

Intueris, lector, nihil penitus Apostolici vigoris remissum vel heberatum, deploratissimis licet temporibus, Ariano Rege omnibus Italię prouincijs dominante; nihilq. solitę Romani Pontificis auctoritatis vel iuris diminutum, quin idẽ Romanę vrbs Episcopus pro arbitrio absq. vilo implorato à Rege consensu liberas dirigeret legationes ad Italię prouincijs corrigendas; non quidem fauore fultus Imperatoris, cui se constituerat aduersarium; non amicitia & gratia Theodorici regnantis, cui Ariano existenti nulla poterat Pontifex communicationis compagine glutinari. Ut planè intelligas Romanę Ecclesię summam auctoritatem barbarum Arianumque Regem reueritum esse, qui nulli fuit illius sedis Episcopo impedimento, quin plenissima auctoritate cuncta quæ essent iurium sedis Apostolicę exerceret. Ut meritò hac ex parte lugenda sint tempora nostra, dum sub Principibus Orthodoxis sæpe Catholica ingemiscit Ecclesia, suis vbiq. iuribus spoliata, quæ sub æmulis Principibus hæreticis & barbarico gladio libera atque secura, suo decora splendore fulgebat, proprię dignitatis vbiq. venerabilis maiestate; cum subijci nescia exigebat auctoritate sua etiam ab hostibus dominantibus reuerentiam. Sed ad Gelasium redeamus aduersus Pelagianos agentem. legitur eius nomine volumen aduersus Pelagianam hæresim, cuius est exordium: De Pelagianis quidem sensibus, &c.] sine tamen carere videtur: at nulla de eo est mentio apud Gennadium, dum Gelasij Papę scripta relegit.

C Quod ad Oriëntales res pertinet, sub hoc eodem anni huius Albini Consulatu hæc Marcellinus in Chronico: Bella ciuilia aduersus Anastasij regnum apud Constantinopolim gesta sunt. Statuę Regis, Reginaq. funibus per urbem tractę. Iulianus Magister militiæ nocturno prælio pugnans, Getico ferro in Thracia confossus interiit.] hæc ipse: quæ accidisse videntur vulgi furore sine capite debacchātis, quod indignè ferret (ut dictum est) exclusum germanum fratrem Zenonis, hominis ob profusas impensas plebi infimę acceptissimi. In ludis autem spectans vulgus tumultuatum esse, habent etiam litterę Gelasij Papę ad Anastasium, anno sequenti suo loco ponendę. Sed quæ sine auctore vel duce tumultuaria grassatio facta est, citò defebuit. Quomodo verò post hæc detectus Euphemius Constantinop. Episcopus fauere Isauris, indignationem commeruit Imperatoris, suo loco dicturi sumus.

De Ecclesiasticis autem controuersijs hoc anno Constantinopoli agitatissimis habet hæc Cyrillus: Tertio anno Imperij Anastasij incidit grauis seditio inter eos qui præerant Ecclesijs, Romanis quidem Pontificibus dissidentibus & Byzantinis; quod Acacium, qui Cōstantinopolitanus quidem fuit Episcopus, de rebus autem Christianis non rectè sentiebat, inscriptum haberent in sacris Diptychis Byzantini, rursus exclusis Alexandrinis, qui Chalcedonensem quidem Synodum feriebant anathemate, Dioscori autem admittebant communionem. Cum ergo inter eos inuicem magna esset dissensio; qui prius dictus est Elias Episcopus Hierosolymitanus, solius Euphemij, qui erat Constantinopoli, amplexabatur communionem, Occidentalibus (ut diximus) depugnantibus, Palladio verò Antiocheno ad gratiam intente Imperatoriam, & ideo Chalcedonensem quidem Synodum feriete anathemate, ea autem amplectente quæ tenebant Alexandrini, utpote quod Anastasius eadem quæ Alexandrini sentiret.] hæc Cyrillus.

E At dum laudat Eliam, quod Euphemij tantummodo communionem teneret, absque dubio id egit, quod probaret, defenderetque Concilium Chalcedonense, reiectum ab Alexandrinis (quos nominat Occidentales) & à Palladio Episcopo Antiocheno, atque ab ipso denique Anastasio Imperatore: adeo ut res tunc Catholicę fidei in Oriente in eo viderentur stau repositę, ut omnes (ut dictum est) qui essent Catholici, Euphemio communicarent; quod si secus agerent, viderentur consentire hæreticis primarum sedium Patriarchis, & Imperatoris sequi perfidiam. Ut non mireris, si Elias vir sanctissimus habitus, in meditullio positus inter Alexandrinum & Antiochenum hæreticos Patriarchas, se cum Euphemio propugnante fidem Catholicam consentire professus sit: cum tamen nõ ob hanc causam ipsum Eliam dixerimus inter schismaticos numerandum, quod Euphemio communicaret: nam licet (ut idem testatur Cyrillus) controuersię hoc anno maxime verteret inter Romanum Episcopum & Constantinopolitanum,

ECCLĒSIAM
ROMANÆ
AVCTORI-
TAS INTE-
GRA SVB
ARIANO
REGE.

VVLGI TVT
MVLTVS
CONSTAN-
TINOPOLI.

QVO MODO
EPISCOPI
ORTHODO-
XI COMMV-
NICENT
EVPHEMIO.
Cyril in Vita
Sabæ, c. 69.
Siv. tom. 16.

CHRISTI
493.GELASII PAP.
2.ANASTAS. IMP. 3.
THEODORICI. REG. I.

litanum; nondum tamen eò res progressa erat, vt Gelasius Papa in Euphemium damnationis sententiam protulisset: quando autem id factum sit, suo loco dicemus. Rursum verò non erat pro Romana Ecclesia in Oriente legatus, qui colligeret absque Euphemij communicatione Catholicos: nam vidimus res Ecclesiasticas commisisse Gelasium Papam Fausto vni ex legatis Theodorici Regis: quod proculdubio non fecisset, si aliquis legatus Apostolica sedis fuisset in Oriente, cui ex more agenda tractandaque committere valeret. neque enim in litteris ad Euphemium, vel ad Imperatorem datis, vel ad Episcopos Macedoniæ missis vlla est de aliquo mentio, qui in Oriente vices ageret Apostolicæ sedis. Hæc ad Eliæ Episcopi excusationem dicta sunt.

^a Sigebert hoc ann 2. Gelasii de apparitione S. Michaelis Archangelus in Gargano monte. Sub hoc eodem anno secundo Gelasii Papæ facta ponitur inuentio cryptæ Gargani montis in Apulia, quæ ex apparitione S. Michaelis Archangelus reddita celeberrima, pio est cultui mancipata. Rei gestæ extat historia, in eo tamen emendanda, dum ibi dicitur bellum tunc viguisse inter Neapolitanos & Sipontinos; restituendumque est, Inter Odoacrem & Theodoricum: eiusmodi enim bello & non alio priuato tunc vexabatur Italia: cum Sipontini, qui se Theodorico dediderant, malè habiti sunt ab Odoacre. quamobrem occiso tandem Odoacre, summa rerum potitus idem Theodoricus Sipontinis negotiatoribus duorum annorum tributa relaxari iussit. extat de his epistola eiusdem Regis ad Faustum Prepositum. Creuit maioribus in dies accessionibus semel coeptus illic religiosus cultus S. Michaelis Archangelus, quem & vniuersa Occidentalis Ecclesia anniuersaria solemnitate celebrandum suscepit; & locus ipse ob ingentia illic solita edi miracula iugi in posterum peregrinatione Fidelium est frequentatus.

Ceterum alia apparitione erat Romæ illustris memoria S. Michaelis Archangelus, in cuius venerationem annua festa dies peragi consuevit: in eius laudem Drepanius Florus celebris ætatis suæ poëta cecinit sacrum hymnum; in ipsius verò exordio hæc de eius apparitione, festaque die:

*Clarent Angelici sublimia festa diei
Allatura pia dona beata anima.
Hunc etenim Michæl aula celestis alumnus
Conspicuo nobis consecrat ore diem,
Dignatus Petri, Pauliq; inuisere sedem,
Imperiumq; fouens, inclyta Roma, suum.
Qui proceres inter pia mania luce coruscas
Egregio vultu splenduit orbe nouo.
Cum Deus expulsis lucem depromeret umbris,
Conderet & stabilem nocte ruente diem, &c.]*

Ex quibus facile intelligas, ante apparitionem in Gargano factam, iam celebrem Romæ fuisse cultum eiusdem Michaelis Archangelus.

Porro ipse Drepanius, cognomento Florus, is creditur esse, cuius Sidonius Apollinaris in epistola ad Lupum meminit, sicut & Antidij æquæ poëta, de quo idem in carmine ad Felicem. Quod si ita est, errare illi conuincuntur, qui Drepanium Florum ad tempora reijciunt S. Gregorij Papæ. Longè verò ante hæc tempora sub Theodosio Maiore alter Drepanius vixit clarus orator, quem Panegyricum eidem Theodosio dixisse meminimus: quem & illum putamus qui eodem tempore Proconsulatum in Africa gessit, ad quem extat eiusdem Theodosij rescriptum; qui pacatus dictus reperitur; hic autem poëticis facultatibus notus, Florus est nuncupatus. At de his satis.

IESV CHRISTI
ANNVS
494.GELASII PAP.
ANNVS
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.REDITVS
LEGATO-
RVM.^f Capitul.
Franc. lib. 5.
c. 167.

Christi annus quadringentesimus nonagesimusquartus Consulatu Asterij atque Præsidij illucefcit: quo remeantibus Theodorici Regis legatis circa finem anni superioris Constantinopolim missis, nunciatisque Gelasio Papæ quæ ab Imperatore Anastasio acceperant; ipse Gelasius apologeticam epistolam ad eundem Augustum conscripsit: citatur ipsa in Capitularibus Regum Franchorum: est namque celebris ob argumenti egregij dignitatem. Reddemus eam integrè, vt par est, exemplaribus Varicanis è mendis (quantum

CHRISTI
494.GELASII PAP.
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODOSII REG. 2.

A (quantum licuit) emaculata: sic enim se habet, vt in ea sacerdotalis effulgeat eminentia, & rerum gestarum cognitionem haud mediocrem exhibeat: est autem eiusmodi:

Famuli vestræ pietatis, filij mei, Faustus Magister, & Irenæus viri illustres, atque eorum comites publica legatione fungentes, ad Urbem reuersi, clementiam vestram quæsisse dixerunt, cur ad vos meæ salutationis scripta non miserim. Non meo, fateor, instituto: sed cum directi dudum de partibus Orientis, vel videndi me, licentiam sibi vestris præceptionibus abnegatam, tota Vrbe disperferint; à litteris credidi temperandum, ne onerosus potius quàm officiosus existerem. Videris igitur non mea dissimulatione prouenisse, sed competentis fuisse cautelæ, ne respuentibus animis molestias irrogarem. Sed vbi serenitatis tuæ beneuolentiam comperi, præfatis indicantibus, humilitatis meæ clementer expetisse sermonem; iam re vera perpenti, imputandum non immerito mihi, si tacerem: quia, gloriose filij, te sicut Romanus natus & Romanum Principem amo, colo, suscipio; & sicut Christianus, cum eo qui zelum Dei habet, secundum scientiam habere desidero; & qualiscumque Apostolicæ sedis Vicarius, quodcumque plenæ fidei Catholicæ deesse comperero, pro meo modulo suggestionibus opportunis supplere contendo.

Dispensatione etenim mihi diuini sermonis iniuncta: væ mihi est, si non euangelizauero. Quod cum Vas electionis beatus Paulus Apostolus formidet & clamet: multo magis mihi exiguo metuendum est, si diuinitus inspiratum & paterna deuotione transfusum subtraxero ministerium prædicandi. Pietatem tuam precor, ne arrogantiam iudices diuinæ rationis officium. Absit, quæso, à Romano Principe, vt intimatam suis sensibus veritatem arbitretur iniuriam. Duo quippe sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter mundus hic regitur, auctoritas sacra Pontificum, & regalis potestas: in quibus tanto grauius est pondus sacerdotum, quanto etiam pro ipsis Regibus Domino in diuino reddituri sunt examine rationem. Nosti etenim, fili clementissime, quod licet præsideas humano generi dignitate, rerum tamen Præsulibus diuinarum deuotus colla submittis, atque ab eis causas tuæ salutis expetis; inque sumendis caelestibus sacramentis, eisque (vt competit) disponendis, subdi te debere cognoscis religionis ordine, potius quàm præesse. Nosti itaque inter hæc, ex illorum te pendere iudicio, non illos ad tuam redigi velle voluntatem.

Si enim quantum ad ordinem pertinet disciplinæ, cognoscetes Imperium tibi superna dispositione collatum, legibus tuis ipsi quoque parent religionis Antistites, ne vel in rebus mundanis exclusæ videantur obuiare sententiæ: quo, rogo, te decet affectu eis obedire, qui pro erogandis venerabilibus sunt attributi mysteriis? Quod audis Gelasium profiteri Pontifices obedire legibus Principum; iam dictum est iterum superius, nec refugisse Romanos Pontifices parere legibus Ethnicorum, immo & persecutorum Imperatorum, quæ iustitia pollerent & veritate. Pergit verò Gelasius: Proinde sicut non leue discrimen incumbit Pontificibus siluisse pro Diuinitatis cultu, quod cõgruit: ita his (quod absit) non mediocre periculum est, qui cum parere debeant, despiciunt.

Et si cunctis generaliter sacerdotibus rectè diuina tractantibus Fidelium conuenit corda submitti: quanto potius sedis illius Præsuli consensus est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus & Diuinitas summa voluit præminere, & subsequens Ecclesiæ generalis iugiter pietas celebravit? Vbi pietas tua euidenter aduertit, numquam quolibet penitus humano consilio eleuare se quemquam posse illius priuilegio vel confessioni, quem Christi vox prætulit vniuersis, quem Ecclesia veneranda confessã semper est & habet deuota Primatem. Impeti possunt humanis præsumptionibus quæ diuino sunt iudicio constituta; vinci tamen quorumlibet potestate non possunt. Atque vtinam sic contra nitentibus perniciofa non sit audacia, quemadmodum quod ab ipso sacre religionis auctore præfixum est, non potest vlla virtute conuelli. Firmamentum enim Dei stat.

Numquidnam cum aliquibus infestata religio est, quantacumque potuit nouitate superari, & non magis hoc inuisita permansit, quo æstimata est posse succumbere? Desinant ergo (quæso te) temporibus tuis quidam per occasionem perturbationis Ecclesiasticæ præcipitanter ambire quæ non licet; ne & illa quæ malè appetunt, nullatenus apprehendant, & modum suum apud Deum & homines non teneant. Quapropter sub conspectu Dei

GELASII
PAPAE AD
ANASTAS.
IMP. NISI-
STOLA.I. Corint.
9.
PONTIFI-
CIS EST
ADMONERE
IMPERA-
TOREM.LEGES OM-
NES IUSTAS
RECIPIT
ECCLESIA.EXCELLEN-
TIA SEDIS
APOSTOLI-
CÆ.

Math. 16

purè ac sincerè pietatem tuam deprecor, obtestor, & exhortor, vt petitionem meam non indignanter accipias: Rogo, inquam, vt me in hac vita potiùs audias deprecantem, quàm (quod absit) in diuino iudicio sentias accusantem. Nec me latet, Imperator Auguste, quòd pietatis tuæ studium fuerit in priuata vita: Optasti semper fieri particeps promissionis æternæ. Quapropter noli, precor, irasci mihi, si te tantum diligo, vt regnum quod temporaliter assecutus es, velim te habere perpetuum, & qui imperas sæculo, possis regnare cum Christo.

CAPTAT
APVD ANA-
STASIVM BE-
NEVOLEN-
TIAM GE-
LASIVS.

Tuis certè legibus, Imperator, pateris nihil perire, Romano nomini nullum admittis ingeri detrimentum. Ita ne verum est, Princeps egregie, qui non solum præsentia Christi beneficia, sed desideras & futura, vt religioni, vt veritati, vt sinceritati Catholicæ communionis & fidei temporibus tuis patiaris quemquam inferre dispendium? Qua fiducia, rogo te, illic cius præmia petiturus es, cuius hîc damna non prohibes? Non sunt graua, quæso te, quæ pro tuæ salutis æternitate dicuntur. Scriptum legisti: Meliora sunt vulnera amici, quàm oscula inimici. Quæso pietatem tuam, vt quo affectu dicuntur à me, eo tuis sensibus intimentur. Nemo pietatem tuam fallat. Verum est quod figuratim per Prophetam Scriptura testatur: Vna est columba mea, vna est perfecta mea: Vna est Christiana fides, quæ est Catholica: Catholica autem veraciter illa est, quæ ab omnium perfidorum, atque ab eorum successoribus atque consortibus sincera, pura, immaculata communionem diuisa est. Alioquin non erit diuinitus mandata discretio, sed miseranda confusio. Nec vlla causa iam superest, si hoc in quolibet contagio voluerimus admittere, ne cunctis hæresibus aditum ianuamque pandamus. Qui enim in vno offenderit, omnium reus est. Qui minima spernit paulatim decidit.

¹ Prouer. 27

² Cant. 6.

³ Iacob. 2.
⁴ Eccles. 19

QVID POTISSIMUM
CAVEAT SE-
DES APOSTO-
LICA.

Hoc est, quod sedes Apostolica magnopere cauet, vt, quia mundo radix est Apostoli gloriosa confessio, nulla rima prauitatis, nulla prorsus contagione maculetur. Nam si (quod Deus auerit, quod fieri non posse confidimus) tale aliquid proueniret: vnde cuiquam resistere auderemus errori? vel vnde correctionem errantibus posceremus? Proinde si pietas tua vnus ciuitatis populum negat posse pace componi: quid nos de totius Orbis terrarum sumus vniuersitate facturi, si (quod absit) nostra fuerit præuaricatione deceptus? Si totus correctus est mundus, profana patrum suorum traditione despecta: quomodo non corrigatur vnus ciuitatis populus, si prædicatio fida succedat?] hæc ingerens Gelasius, haud dubium de Acacii abolendo nomine, cui ciues fauerent, intelligit; & proinde subdit: Ergo, gloriose Imperator, volo ego Ecclesiarum pacem; quam, etiam si cum mei sanguinis impendio prouenire posset, amplector. Sed precor te, cuiusmodi debeat esse pax ipsa, non vtcumque, sed veraciter Christiana mente libremus.

¹ 1. Tim. 1.

QVAM AD
PACEM VE-
RAM RE-
QUIRAN-
TVR.

Quomodo enim potest esse pax vera, cui charitas intemerata defuerit? Charitas autem qualiter esse debeat, nobis euidenter Apostolus prædicat, qui ait: Charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Quomodo (quæso te) de corde erit puro, si contagio inficiatur externo? Quomodo de conscientia bona, si prauis fuerit malisque commixta? Quemadmodum fide non ficta, si maneat sociata cum perfidis? Quæ cum à nobis sæpe iam dicta sint, necesse est tamen incessabiliter iterari, & tamdiu non taceri, quamdiu nomen pacis obtenditur: vt nostrum non sit (vt inuidiosè iactatur) facere pacem, sed talem velle doceamus, qualis & sola pax esse, & præter quam nulla esse monstratur. Eutylianum certè dogma, contra quod Apostolicæ sedis cautela peruigilat, si creditur salua fidei Catholicæ posse veritate constare, promatur, asseratur, & quantilibet viribus adstruatur; vt non solum per ipsum, quàm inimicum sit fidei Christianæ possit ostendi, sed quantas & quàm letales hæreses in sua contineat colluione, monstrari. Si autem (vt magis confidimus) à Catholicis iudicatis mentibus excludendum: quæso te, cur non & contagia simul eorum, qui hac probantur esse polluti, decernitis refutanda? cum dicat Apostolus, non solum qui non facienda faciunt, reos videri, sed etiam qui consentiunt facientibus.

¹ Rom. 1.

QUI SE IN-
DIGNOS
VENIA CON-
STITVNT.

Proinde sicut non potest, peruersitatis communicatore suscepto, non pariter peruersitas approbari: sic non potest refutari peruersitas, complice sectatore peruersitatis admisso. Legibus certè vestris criminum conscij, susceptoresque latrocinantium pari iudiciorum poena constringuntur; nec expers facinoris æstimatur, qui licet ipse non fecerit, facientis tamen familiaritatem foedusque receperit. Proinde cum Chalcedonense Concilium,

A cilium, pro fidei Catholicæ atque Apostolicæ veritate communionemque celebratum, damnauerit Eutychem detestandi furoris auctorem, non satis habuit nisi vt pariter eius quoque consortem Dioscorum, ceterosque percelleret. Hoc igitur modò sicut in vnaquaque hæresi vel factum semper, vel fieri, non habetur ambiguum, successores eorum Timotheum, Petrum, atque alterum Antiochenum Petrum, non vixim propter singulos quosque rursus facto Concilio, sed Synodi semel acta regula consequenter elisit. Quemadmodum ergo non euidenter apparet, etiam cunctos simili tenore cõstringi, & qui eorum communicatores & complices extiterunt, atque omnes omnino à Catholica & Apostolica merito communionem discerni? Hinc Acacium quoque iure dicimus à nostro consortio submouendum, qui maluit in sortem trāsire perfidiæ, quàm in Catholicæ & Apostolicæ communionis sinceritate constare; cum ferè per triennium, ne in id veniret, Apostolicæ sedis epistolis doceatur competenter instructus, postquam verò communionis est factus alienæ, non potuit nisi à Catholica & Apostolica mox societate præcidi; ne per eum, si vel paululum cessaremus, nos quoque videremur subiisse contagia perfidorum.

B Sed re vera vel tali percussus poena respuit, correctionem promisit, emendauit errorem? aut ille tractatus leniùs voluerit coerceri, qui etiam verbera dura non sensit? Quo in sua perfidia & damnatione moriente, tam eius in Ecclesiastica recitatione non potest nomen adscribi, quàm externæ contagium non debet communicationis admitti. Quapropter aut doceatur ab hæretica participatione sincerus, quorum se ille communicationi permiscuit; aut cum iisdem non potest non repelli.

COMMI-
XTIONE
MALORVM
MALVS
QVISEFFI-
CATVR.

C Si autem susurrant Orientis Episcopi, quòd ad eos sedes Apostolica non ista conscripserit; quasi vel ipsi de recipiendo legitime Petro sedem Apostolicam suis litteris fecerint certiorum; vel huius receptionis inconditæ non iam pariter complices extitissent, quem sicut verè non possunt docere ab hæretica prauitate fuisse purgatum, ita se hæreticorum nullatenus poterunt excusare consortes. Quòd si fortassis adstruxerint, quòd ad Apostolicam sedem de susceptione Petri per Acacium cuncti consona voce retulerint; per eundem sibi omnes pari voce sentiunt fuisse rescriptum. Apostolicæ verò sedis auctoritas, quòd cunctis sæculis Christianis Ecclesiæ prælata sit vniuersæ, & canonum serie paternorum, & multiplici traditione firmatur. Sed vel hinc, vtrum sibi quisquam contra Nicænæ Synodi constituta quippiam valeat vsurpare, collegio potest vnus communionis ostendi, non mentibus externæ societatis aperiri. Apud illos si quis confidit, egrediatur in medium, & Apostolicam sedem de vtraque parte reuincat & instruat. Tollatur ergo nomen è medio, quod Ecclesiarum discretionem procul à Catholica communionem operatur; vt sincera pax fidei, communionisque; reparatur & vnitas: & tunc quis nostrum contra venerandam vel insurrexerit, vel nitatur insurgere vetustatem, competenter & legitime perquiratur: & illic apparebit, quis modesto proposito custodiat formam, traditionemque maiorum; qui supra hæc irreuerenter insiliens, rapina æqualem posse fieri arbitretur.

QVID PRÆ-
TEXTERENT
ORIENTA-
LES EPISCO-
PI.

D Quòd si mihi populi Constantinopolitani persona proponitur, per quam dicatur, nomen scandali, id est Acacii, non posse remoueri: Taceo quia & hæretico quondam Macedonio pulso, & Nestorio nuper cieto, plebs Constantinopolitana Catholica permanere delegerit potiùs, quàm maiorum Præsulum damnatorum affectione retineri. Taceo, quòd qui ab eisdem ipsis damnatis Præsulibus baptizati fuerant, in fide Catholica manentes, nulla sint exagitatione turbati. Taceo, quòd pro rebus ludicris populares tumultus nunc etiam vestræ pietatis auctoritas refrenarit: atque ideo multò magis pro salute animarum suarum necessariò vobis Constantinopolitanæ ciuitatis obtemperat multitudo, si eam ad Catholicam & Apostolicam communionem vos Principes reducat. Etenim, Imperator Auguste, si contra leges publicas aliquid (quod absit) quispiam fortasse tentaret, nulla pati id ratione potuisses; ad Diuinitatis puram sinceramque deuotionem vt tibi plebs subdita redigatur, conscientia tuæ non putas interesset? Postremò si vnus ciuitatis populi animus non putatur offendi, ne diuina (vt res postulat) corrigantur: quanto magis ne diuina offendantur, Catholici nominis vniuersi piam fidem nec lædere debemus omnino, nec possumus? Et tamen iidem nostra se poscunt voluntate sanari.

FALSA EX-
CVSATIO DE
POPULO
REFRA-
GANTE.

E Competentibus ergo sinant curari: esse posse remediis: alioquin (quod absit) in eorum transiendo perniciè, cum illis perire possumus, ipsos autem saluare non possumus. Iam hic quid sit magis sequendum, sub diuino iudicio vestræ conscientia derelinquo: vtrum (sicut nos optamus) simul omnes certam redeamus ad vitam; an (sicut illi poscunt) manifestam ten-

CHRISTI
494.GELASII PAP.
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.IN IVSTE
SVPERBIAE
REDARGVI
TVR APO-
STOLICA
SEDES.

damus ad mortem. Sed adhuc Apostolicam sedem sibi medicinalia suggerentem, super-
bam vocare arrogantemque contendunt. Habet hoc qualitas saepe languentium, vt accu-
sent magis medicos congruis obseruationibus ad salubria reuocantes, quam vt ipsi suos
noxios appetitus deponere vel reprobare consentiant. Si nos superbi sumus, qui anima-
rum remedia conuenientia ministramus; quid vocandi sunt qui resulant? Si nos superbi
sumus, qui obediendum paternis dicimus institutis; qui refragantur, quo appellandi sunt
nomine? Si nos elati sumus, qui diuinum cultum puro atque illibato cupimus tenore fer-
uari; qui contra Diuinitatem quoque sentiunt, dicant, qualiter nuncupentur? Sic & nos
ceteri, qui in errore sunt, aestimant, quod eorum non consentiamus insaniam. Vbi tamen
spiritus superbiae veraciter consistat & pugnet, veritas ipsa indicat.] haec Anastasium
Augustum Gelasius Papa.

ANASTASII
SVSOCCVLT
TE HAERE-
TI CVB.

Quod autem tota hac epistola in eo tantummodo versetur Gelasius, vt reprehendat
eos qui Acacij nomen adhuc retinerent in Diptychis; nec in Anastasium tamquam in haereticum
improbantem Chalcedonense Concilium inuehatur: intelligere satis possumus, ipsum Imperatorem
haud eo palam prouenisse audaciae, vt se Eutychnianum esse haereticum & Acephalorum
sectae signiferum propalarit. Post haec enim, & non ante praesentem annum Anastasium
proelium excitare coepisse aduersus Catholicam fidem, Marcellinus proficitur in Chronico,
qui addit cum persecutione prodigiose esse terramotum exortum: Maximus terramotus
(inquit) exiit, ex quo Laodicea, Hierapolis, atque Agathicum ciuitates eodem tempore
prostratae sunt.] haec Marcellinus.

FALSI PRAE-
TEXTVS
SCHISMA-
TICORVM.

At ne istis quidem datis hoc anno a Gelasio Papa litteris, vel minimum Anastasius
persuaderi valuit, vt remoto obice, Ecclesiis vnio redderetur & pax; Euphemio insuper cum
suis in sententia obstinate persistente, immo & alios ab Apostolicae sedis communione re-
uocare conante; cum ad decipiendos simplices illa iactaret, non esse eiusmodi inter se &
Gelasium quaestionem, qua Catholica communio solui deberet; vt pote quod non de fide
(vt mentiebatur) sed de moribus altercatio orta esset: per Apostolicam vero sedem magis
exerceri vindictam, quod ab Acacio sprete esset, quam iustitiam defendi. His & aliis ille
praetextibus dum inuolueret eos qui antea secum communicare renuerant, in suas partes
blandis sermonibus captiuos abducere satagebat.

DVO LEGA-
TI MISSI A
GELASIO
PAPA.

Attamen complures ab eo resillierunt omnino, fortesque in sententia permansere, vt
Episcopi Dardaniae & Illyrici, qui nullis induci valere argumentis, vt communicarent cum
Euphemio & aliis illi coniunctis Episcopis. Docent id quidem litterae Gelasij Papae hoc
eodem anno sub dictis Consulibus datae tertio Nonas Augusti: cum ad eisdem in fide con-
solidandos idem Pontifex duos legatos misit Cyprianum atque Macarium, ambos sanctae
Romanae Ecclesiae diaconos; quibus & dictas litteras dedit, quas a laude dictorum Antisti-
tum verbis istis exorditur:

Gelasij
epist. decret.
Rom. Pontif.
GELASII
EPISTOLA
AD EPISCO-
POS DARDAN-
IAE ET
ILLYRICI.
1. Thef. 3

Audientes Orthodoxae vestrae dilectionis in Christo constantiam, atque ita vos antiquae
fidei, communionisque sinceram traditionibus inherentes, vt mentem Christianae deditam
veritati nullatenus infecerint praearicatorum vicina contagia: magnificauimus Domi-
num; charitatemque vestram missis litteris alloqui per religiosos filios nostros Cyprianum
atque Macarium diaconos tota cordis auiditate curauimus. Quoniam pro sedis Apostoli-
cae principatu, eius sollicitudo delegata diuinitus, cunctis debetur Ecclesiis: nos viui-
mus, si vos statis in Domino; magnisque gaudiis triumphamus, cum vbique terrarum Do-
minum Sabaorth semen purae confessionis reliquisse cognoscimus, &c.] ad finem vero haec
de falsis schismaticorum praetextibus: Nec quisquam omnino vobis persuadeat, Acacio
praearicationis suae crimen fuisse laxatum: quia qui postquam in collegium recidens praui-
tatis, iureque meruit ab Apostolica communione secludi, in hac quidem persistens dam-
natione defunctus est: absolutionem quam superstes nec quaesuit omnino, nec meruit;
mortuus iam non potest impetrare.] & inferius: Sed neque vos quisquam circumuenire
pertentet, quod dicat non de religione, sed de moribus esse certamen: vel Apostolicam
sedem non causam communionis Catholicae fideique tractare, sed iniuriam dolere, cum
videatur ab Acacio fuisse contempra: quoniam haec & huiusmodi, quatenus simplices
quoque decipiant, hi qui in errore sunt positi, spargere non quiescunt. Videtis enim (sicut
supra iam dictum est) per nomina praearicatorum, si (quod absit) in Ecclesia recitan-
da credantur, simul & contagium praearicationis induci. Sedes autem Apostolica in
tantum non contumeliam docet, sed fidem defendit, &c.] Quae insuper ad excusationis
praetex-

CHRISTI
494.GELASII PAP.
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.

A praetextum iudem Orientales schismatici addiderint, dicemus suo loco anno sequenti.

Placuit autem inter haec Gelasio, congregato Romae Concilio septuaginta Episcoporum,
in eodem quaecumque ad fidem Catholicam illibate custodiendam, dissidia tollen-
da, pacemque in Ecclesia restituendam spectare viderentur, communi omnium Episcoporum
consensu, Deo inspirante, constituere: sed in eo potissimum laborauit, vt Catho-
licae & Apostolicae Ecclesiae communio nulla vel leui macula conspersa, illibata penitus
& impolluta, facta tecta in omnibus seruaretur. Ad hoc autem praestandum sollicitiorem
curam impendens, non solum vindicasse voluit ipsam Ecclesiam ab omnibus (vt semper
fuit) immunem haeresibus atque haereticorum consortio; sed vt eam redderet a prauorum
scriptorum contagione securam, omne studium adhibens, delectum habuit Eccle-
siasticorum librorum, qui haecenus editi legi solerent: distinguens, separansque quasi os
Domini, mundum ab immundo, & discernens pretiosum a vili. Cuius rei perficiendae
gratia decretum constituit ab Ecclesia Catholica perpetuo retinendum, in quo post re-
censitos canonicos libros tum veteris tum noui Testamenti, adiecit de primatu Roma-
nae Ecclesiae & aliarum Patriarchalium Ecclesiarum iuribus, ad reprimendam Constan-
tinopolitanorum Antistitum praesumptionem & audaciam infringendam, qua se Aca-
cius primum, inde eius successores aduersus Romanam Ecclesiam proteruè nimis exere-
rant; ista subiiciens non noua, sed quae a praedecessoribus seruata, & a Damaso (vt vidi-
mus) olim fuerant promulgata, longè verò antea ab ipso Ecclesiae nascentis exordio (vt
saepe demonstratum est) traditione prodita, vsu retenta, & obseruatione firmata, quae sic
se habent:

CONCILIUM
ROMANVM
LXX. EPISCO-
PORVM.

Hier. 15.

Post Propheticas (inquit) Euangelicas atque Apostolicas scripturas, quibus Ecclesia
Catholica per gratiam Dei fundata est, illud etiam intimandum putamus, quod quamuis
vniuersae per Orbem Catholicae Ecclesiae vnus thalamus Christi sit: sancta tamen Roma-
na Catholica & Apostolica Ecclesia nullis Synodicis constitutis ceteris Ecclesiis praelata
est, sed Euangelica voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit: Tu es Petrus,
inquentis, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & portae inferi non praeuale-
bunt aduersus eam: & tibi dabo claues regni caelorum; & quaecumque ligaueris super ter-
ram, erunt ligata & in caelis; & quaecumque solueris super terram, erunt soluta & in caelis.
Cui data est etiam societas beatissimi Pauli Apostoli Vasis electionis: qui non diuerso (si-
cuti haeretici garriunt) sed vno tempore, vno eodemque die gloriosa morte cum Petro in
vrbe Roma sub Caesare Nerone agonizans coronatus est, & pariter supradictam sanctam
Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrarunt, talemque omnibus vrbibus in vniuer-
so mundo sua praesentia atque venerando triumpho praetulerunt.

DE PRIMATU
TV ROMANAE
ECCLESIAE.

Mat. 16.

Est ergo prima Petri Apostoli sedes Romana Ecclesia non habens maculam, neque ru-
gam, nec aliquid huiusmodi. Secunda autem sedes apud Alexandriam beati Petri nomi-
ne a Marco eius discipulo & Euangelista consecrata est: ipseque a beato Petro Apostolo in
Aegyptum directus, verbum veritatis praedicauit, & gloriosum consummauit martyrium.
Tertia vero sedes apud Antiochia eiusdem beatissimi Petri Apostoli nomine habetur ho-
norabilis; eo quod illic, priusquam Romam venisset, habitauit, & illic primum nomen
Christianorum nouellae gentis exortum est. Et quamuis aliud fundamentum nullus possit
ponere praeter id quod positum est, qui est Christus Iesus: tamen ad aedificationem nostram ea-
dem S. Romana Ecclesia post illas veteris & noui Testamenti, quas regulariter suscepimus,
etiam has suscipi non prohibet scripturas, id est, sanctam Synodum Nicenam trecentorum de-
cem & octo Patrum, mediante Maximo Constantino Augusto, in qua Arius haereticus
condemnatus est; sanctam Synodum Constantinopolitanam, mediante Theodosio Seniore
Augusto, in qua Macedonius haereticus debitam damnationem excepit; sanctam Syno-
dum Ephesinam, in qua Nestorius condemnatus est consensu beatissimi Caestini Papae;
mediante Cyrillo Alexandrinae sedis Antistite, & Arcadio Episcopo ab Italia destinato.]
Hic obserua, lector, nullam fieri de Theodosio Iuniore mentionem, sicut de ceteris Impe-
ratoribus, sub quibus reliquae contigerunt Synodi celebrari; quod ipse Theodosius male
audire visus sit. Sed pergit: Sanctam Synodum Chalcedonensem, mediante Marciano
Augusto & Anatolio Constantinopolitano Episcopo, in qua Nestoriana & Eutychniana haerese-
res simul cum Dioscoro eiusque complicibus damnatae sunt.] haec de quatuor oecumeni-
cis Synodis Gelasius.

DE PRAEROGATIVA
SEDIUM PATRIARCHALIVM.DE SYNODIS
OECUMENICIS.

Ad finem vero damnationem inserit omnium haeresiarum & schismaticorum, inter
Annal. Eccl. Tom. 6. S 3 quos

CHRISTI
494.GELASII PAP.
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.

quos adnumerat recentiores hæreticos post Eutychetem atque Dioscorum duos Petros, A Alexandrinum & Antiochenum : atque ad postremum recenset Acacium eadem anathematis sententia innodatum. Hæc Gelasius Papa hoc anno statuit in Romano Concilio profutura posteris, si non præsentibus refractariis proficua forent. Sed de rebus Synodali- bus hæcenus.

At ipse licet rerum Orientalium totus assiduis curis distentus, haud tamen prætermisit quæ spectarent ad statum Occidentalis Ecclesiæ, ac præcipuè rerum Italiæ : Hoc enim ipso anno sub nominatis Consulibus epistola scripsit ad vniuersos Episcopos in Lucania, Bru- tiis & Sicilia constitutos: cum enim ob bella inter Erulos & Gothos annis pluribus agitata Ecclesiastica disciplina collapsa admodum atque protrita esset, ad eam restaurandam laborauit omnem curam impendens: qui & suæ epistolæ exordio tradit, relatione Ioan- nis Rauennatis Episcopi, Italiæ Ecclesias ob bella & famem esse sacris ministris exhau- B stas. Quamobrem ad Ecclesiæ ministros pertinentia accurata inspectione complura constituit.

De Ecclesiæ verò bonis rursus illud sollicitius inculcauit, vt de redditibus eius tam ex fructibus quàm ex oblationibus quadripartita diuisio fieret, quarum prima Episcopo, clero secunda, tertia pauperibus, quarta verò ædificiis Ecclesiæ tribuenda. Addidit autem præ- ter ea quæ hac de re fuerant à Simplicio constituta, prouida ratione Gelasius, vt pars illa quæ in vsum pauperum conuertenda esset, nequaquam clanculo erogaretur, sed palam, omnibus videntibus atque scientibus; ne rapiendi, vel ex parte diminuendi eam daretur occasio. nam ait: ipsam nihilominus adscriptam pauperibus portionem, quamuis di- uinis rationibus se dispensasse monstraturus Episcopus esse videatur: tamen iuxta quod ^a Matth. 5. scriptum est: Vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis C est: oportet etiam præsentem testificatione prædicari, & bonæ famæ præconiis non taceri.] hæc ipse.

Rursum hoc eodem anno ad Siciliæ Episcopos scribens, præter illam partem quæ eroga- ri deberet in pauperes, vt de sua Episcopus debeat alere peregrinos atque captiuos incul- cat: quibus planè demonstrat, quòd pars illa pauperibus debita, nō in alios pauperes, quàm in eos qui sunt scripti suæ cuiuscumque diocesis, sit eroganda: nam audi quid dicat: ^b Pæ- sulum auctoritas nostrorū emanauit, vt facultates Ecclesiæ Episcopi ad regendum habeant potestatem: ita tamen, vt viduarum, pupillorum, atque pauperum, necnon & clericorum stipendia distribuere debeant: hoc eis etiam statuimus dari, quod hæcenus decretum est. Reliquum sibi Episcopi vendicent, vt (sicut antè diximus) peregrinorum atq; captiuorum largitores esse possint, &c.] Hæc autem in Ecclesia Dei exoleuisse, iam superius deplora- D rum est: dolemus rem tantam negligi, vel inuolucro aliorum pretextuum prætermitti: vn- de mihi facile persuadeo hac potissimum causa Dei Ecclesiam assiduis atteri malis: Etenim proter miseriam inopum & gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus. ^c Co- gnoui enim (dicam cum Propheta ^d) quia faciet Dominus iudicium inopis & vindictam pauperum.]

Hoc ipso anno, qui numeratur decimus regni Clodouici regnantis in Gallia, idem Rex fœ- dere nuptiarum iunxit sibi in matrimonium Crotildem Christianam feminam neptē Bur- gundiæ Regis Gundebaldi * nomine, ex qua ipsi bona cuncta fluxerunt, cum primū per mulierem Fidelem saluus factus est vir infidelis. Rem gestam exactè descripserunt, qui res Franchorum profecuti sunt, vt Gregorius Turonensis, Amonius (quē Aimonem, alij Ai- moinum nominant) necnon qui Vitam S. Remigij scripsit Hincmarus. ^e Porro ex Amonio E ista reddamus, qui rem sic auspiciatur: Quo ordine Clodoueus ad matris Ecclesiæ sinum ac Catholicæ peruenerit fidei vnitatem, paucis dicam. Duxit vxorem ex genere Burgun- dionem Crotildem nomine, Christianam ab ipsis incunabilis infantia. Hæc tali quadam ex causa ad notitiam ipsius Regis peruenit. Miserat idem Princeps legatos ad Gundebal- dum Regem Burgundionum ferendæ pacis gratia: qui dum in Palatio immorantur, Crotil- dem puellam contemplati, inquirunt quæ sit. Dicitur eis, neptem esse Regis, ex fratre progenitam: quæ (inquit) parentibus orbata, nunc sipe alitur regia. Regressi itaque lega- ti, annunciant perfectam esse pro quibus ierant. Inter cetera dicunt vidisse se puellam adeò forma venustam, vt cuilibet potentissimo Regi nuptui possit tradi: Quam, inquiunt, in re- gia manentem, patre eius hac vita carente, patrius ab ineunte nutriuit ætate.

Hoc audito, Rex Clodoueus amore capitur puellæ, sperans & ex hac occasione regnum Bur-

DISCIPLI-
NAM EC-
CLESIASTI-
CAM GELA-
SIVS REVO-
CARE STU-
DENT.DE BONIS
ECCLESIAE
IN QVA-
TVOR PAR-
TES DIVI-
DENDIS.^b Gelas. epist. 7
Tom. 1. epist.
secret.^c Psal. 111.
^d Psal. 139.CROTILDIS
NUPTA CLO-
DOUEO.
^e Gundebaldi^f Greg. Turon.
de rebus gest.
Franc. lib. 2.
c. 28 29.
^g Hincmarus in
Vita S. Remi-
gij apud Sur.
Tom. 1.
^h Aimon. de
gest. Franchor.
lib. 1. cap. 13.CHRISTI
494.GELASII PAP.
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.

A Burgundiæ accipere posse. Dirigit cuestigio quemdam sibi familiarem, nomine Aurelia- num, qui munera puellæ à se missa perferens, speciem eius diligentius contemplaretur. Huic imperat, vt puellam adeat, de nuptiis voluntatē Regis edicat; & quid in animo illa sit per hac te habeat, agnoscat.] Est mentio Aureliani Patricij apud Gregorium Turonen- scm, cum agit de eius seruo apud sacras reliquias S. Victoris Massiliæ liberato. Sed pergit auctor: Ille præcepto parens, Burgundiæ partes ingreditur. Palatio appropinquans, so- cios filius se abdere iussit: ipse habitu mendici circumamictus, ad aulam properat; & vt futura sibi dominæ colloqui possit, explorat. Tunc fortasse illa ad Ecclesiam processerat, Domino suarum vota relatura precum; erat quippe dies Dominica. Aurelianus inter ce- teros pauperes præ foribus stans, egressum eius opperiebatur. Expletis Missarum solem- niis, egreditur puella, egenis (vt mos erat) eleemosynam largitura. Accedit Aurelianus B vt mendicus stipem postulaturus. Cumque illa aurum ei porrigeret: ipse apprehensam manum eius, pallio super brachium reducto, nudum ori eius osculaturus admouit. Illa pu- dore puellari perfusa domum repetit. Mittit continuo puella, qui inuentum (vt putabat) mendicum ad se deduceret compositum; quem taliter alloquitur:

Quid tibi, o homo, visum, vt eleemosynam accepturus, manum meam veste denudans osculareris? Cui ille, interrogatā omittens, tale dedit responsum: Dominus meus Rex Franchorum, audita generositatis tuæ excellentia, desiderat te habere coniugem: ecce an- nulus eius & cetera ornamenta sponsalia. Conuersus autem, vt sacculum, quem post ostium deposuerat, sumeret, oblaturus ei munera quæ detulerat, furtim ablatum esse re- perit. Quæstione habita, inuenitur sacculus, recipit eum vt peregrinus, munera puellæ of- fert, de nuptiis iam securus. Nam illa vbi de tori copula audiuit, legato in hæc verba re- spondit: Non est (inquit) fas Christianæ mulieri Paganum fortiri maritum: sed si hoc cun- ctorum præordinauerit conditor Deus, vt ille per me Creatorem agnoscat suū; petita non abnuo, quinimò omnipotentis fiat Domini iussio. Illo dicente, Regem per omnia assen- sum præbiturum; rogar illa vt secretum apud se hoc verbum teneat, ne patrius aliquo il- lud pacto perferat. Qui fidem dans, se id nulla proferre ratione, regreditur ad Regem, quem prospero nuncio reddidit alacrem. Puella sanè eum quem Clodoueus miserat annu- lum in thesauris patrii reposuit custodiendum.] Quomodo autem eadem expetita prius, postea petita à patrio, assentiente illo, sponsalibus contractis, ad Clodoueam deducta, & il- li coniuncta sit fœdere nuptiarum, idem auctor pluribus narrat. Sed hæc modò satis: qui- bus repræsentatam ferme videas in Aureliano industriam serui Abrahæ ^b quærentis coniu- gem filio domini sui, afferentisq; munera futuræ sponsæ puellæ; & in Crotilde illi primū D eleemosynam largè dante, & postea munera ab eo accipere, sanctam redditam esse Rebec- cam. Talibus planè dignis exordiis è domus Abrahæ patris credentium exemplo deductis tantum decuit connubium auspiciari, ex quo fides esset in nobilem gentem fœcundis ger- minibus propaganda.

At voluit Deus tanti coniugij primitias sibi offerri, vt sic magis cælestibus benedictio- nibus augetetur, cum videlicet primogenitum ex eo filium natum in cælum accepit. Nam subdit auctor, natum puerum, baptizatum & Ingomerem nominatum, adhuc in albis po- ssum, antequam diuturniore vitæ huius vsura potiretur, ex humanis subductum; qua- si obsidem & pignus credituri parentis ad Deum præmissum; vt filius patris voluntate permissus fieri Christianus, precibus parentem generaret in fide: Cum Rex ignorans Dei consilium (inquit auctor) non nihil in sanctam Reginam commotus, dixit: Quia puer in E Dei vestri baptizatus est nomine, dij nostri illum præsentem luce fraudauerunt. Cui re- gina: Cratias ago, ait, omnipotenti Deo, qui dignatus est ex meo vtero progenitum in suum recipere regnum. Genuit & alium filium, quem baptizatum vocauit Clodomirum: quo ægotante, Rex coniugem coepit increpare, dicens: Et hic propter superstitionem ve- stram decorum incurrit offensam. Sed orante Regina, puero salus est restituta.] hæc auctor, eadem Gregorius, Hincmarus, & alij. reliqua autem, quomodo videlicet Rex ipse Christia- nam fidem est consecutus, suo loco dicturi sumus: hæc modò satis.

Hoc ipso anno, quo transacta sunt hæc inter Clodoueam atque Gundebaldum Bur- gundiæ Regem, pariter ad eundem Gundebaldum Theodoricus Rex legationem misit: qua functus est, ad hoc delectus, sanctissimus ille Episcopus Ticinensis Epiphanius, hu- iuscemodi muneribus iam diutius affuetus. Sed & hoc ipso anno, antequam trans Alpes ad Regem Burgundionum dirigeretur, vnā cum Laurentio Episcopo Mediolanensi ad sub- leuandas

AURELIA-
NVS LEGA-
TVS A D. CRO-
TILDEM.^a Greg. Tur.
miracul. lib. 1.
c. 77.RES GESTAE
INETR CRO-
TILDEM ET
AURELIA-
NVM.^b Genes. 24.PRIMOGE-
NITVS CLO-
DOVEI BA-
PTIZAVS
MORITVRI

THEODORI
CVS VLGIS-
CIVR IN
ERVLOQVVM
FAVTORES.

Ieuandas Ligurum afflictiones, quibus vniuersus populus ille penitus obrutus tenebatur, ad ipsum Theodoricum Regem se contulit, Rauennæ adhuc consistentem, iuraque regni disponentem: qui quidem, quo difficiliore negotio per plures annos ancipiti semper fuisset suspensus euentu, rerum summam tandem consecutus, eo cautiùs atque prudentiùs agendum putauit, vt retineret adepta: nam præter inita cum omnibus Europæ Principibus fœdera, conciliatôsque sibi Romanos, ne spes aliqua Erulis superesset ad amissum regnû Italiae redeundi; quos sciret sibi aduersatos esse, atque Erulis studuisse, ne rursus pro illis consurgerent, eosdem vt perduelles durè admodum exagitandos curauit: Quorum quidem cum haud exiguus numerus esset, & omnia eorum gemitibus atque lacrymis repleta: ne Rex in eos quicquam videretur hostiliter agere, leges aduersus eosdem difficiles promulgauit.

LAUREN-
TIVSET EPI-
PHANIVS
EPISCOPI
LEGATI.

Cum verò irrogatæ legibus poenę potissimū eos pertingerent, qui Liguriam & Æmiliam prouincias incolebant: ad hæc funera dimouenda populorum lacrymæ suos ipsorum rogant & vrgent Episcopos ad suscipiendam ad Regem barbarum legationem. Sic igitur sanctus Laurentius Mediolanensis, itemq; sanctus Epiphanius Antistes Ticinensis Ecclesiæ, ambo selectissimi Domini sacerdotes, in hæc infelicia tempora, vt Dei donum, ad abstergendas infeliciam lacrymas reseruati, pro venia miseris promerenda ad Theodoricum proficiscuntur, comitantibus eos reorum precibus de statu suo ad momentum perichitantium.

EPIPHANIO
CREDITA
REGE LEGA-
TIO AD RE-
GEM BYR-
GVNDIO-
NYM.

Quæ verò ab eisdem cum Rege transacta sint, Ennodius Ticinensis Ecclesiæ diaconus laciniolos stylo in rebus gestis quas profecutus est ipsius S. Epiphaniij scriptorum monumentis omni fidelitate posteris cõmendauit; simulque aliam illam legationem recenset, quæ mox subsecuta est, cū postea Theodoricus Rex ipsum Epiphaniū, addito collega Victore Episcopo Taurinensi, misit in Gallias pro redimendis Liguribus & aliis Italiæ captiuis à Burgundionū Rege detentis, quorum diuersa conditio erat: alij enim ex illis voluntariè extorres, tum famis tum belli acriter ingruentium necessitate solum vertentes patriam, in Galliam Lugdunensem se contulerant, vbi à Gundebaldo ibi agente Rege detenti fuere; alij verò ab iisdem Burgundionibus sæpe fines Italiæ incurfantibus captiui ducti erāt. Perdurauit ista grassatio vsque ad annum præteritum, cum Theodoricus, pulsus Erulis, regnare cœpit, prout ex Cassiodoro intelligi potest, vbi ait: Cum se feritas gētilis prioris temporis animasset, Æmilia & Liguria nostra (sicut vos retinere necesse est) Burgundionum incursione quateretur, gereretq; bellum de vicinitate furtiuum: subito præsentis Imperij, nempe Theodorici, tamquam Solis ortu fama radiavit: expugnatum se hostis sua præsumptione congemit, quando illum cognouit nominatæ gentis esse rectorem, quæ sub militis nomine probauerat esse singularem. Quotiens se optauit de suis finibus non exire Burgundio, ne Principe nostro pugnaret aduerso, &c.] Quomodo igitur ad redimēdos captiuos, hoc ipso anno mox post indulgentiam impetratam à Theodorico Rege idem (vt dictum est) Epiphanius in Galliam missus sit, Ennodius Ticinensis profecutus est; ex cuius verbis, quo purior ipsa rerum gestarum series innotescat, hîc cuncta reddemus: sed decet vt à priori legatione narrationem exordiamur, cum ait:

THEODORI
CILEXAD-
VERVS
ERVLOQVVM
FAVTORES.

Interea subita animum præstantissimi Regis Theodorici deliberatio occupauit, vt illis tantum Romanæ libertatis ius tribueret, quos partibus ipsius fides examinata iunxisset. Illos verò, quos aliqua necessitas diuiserat, ab omni iussit & testandi, & ordinationum suarum ac voluntatum licentia submoueri. Qua sententia promulgata, & legibus hac ita plurimis tali legē calcatis: vniuersa Italia lamentabili iustitio subiacebat. Itur rursus ad Epiphanium Episcopum Ticinensem, illum qui manu medica publicis consueuerat subuenire vulneribus, cuius fonte arumnarum sæpe fuerat ardor extinctus. Qui dum se diceret solum ad tantam sarcinam sustinendam non posse sufficere: rogatur pariter venerabilis Laurentius Mediolanensis Episcopus. Qui profecti vnà Rauennam, etiam pariter peruenerunt: Suscepti pariter. Postquam illis agendi aditus reclusus est: beatus Laurentius necessarium duxit, illi potissimū perorandi copiam dari, cuius vestigia frequentium legationum laboriosus callis attriuerat, & per tramitem huiusmodi itineris cursitantem, non semel hispidum castrensis puluis effecerat. Qui tali publicas petitiones est orditus eloquio:

EPIPHANII
EPISC. TI-
CINENSIS
GRATIO.

Quantus inuictissime Princeps, per innumcrabiles successus felicitatem tuam fauor diuinus euexerit, si per ordinem relegam, agnosces te votorum parum maiora semper à Deo nostro beneficia accepisse, quam optasse memineris. Sufficit tamen horum vnum narrare, sed maximum: quod apud te Principem ibi seruorum tuorum causas agimus, vbi solebat inimicus tuus huius solij possessione gaudere. Habes plurimum Christo Redemptori

Aptori nostro quod debeas: pro quibus rogamus, ipse largitus est. Cauendum nobis est, ne offendatur auctor muneris, si quod præstitit, non amemus. Diu suspendo fiduciam meam: placet ire per singula, quæ sano comperi atque perspexi accessisse tibi Diuinitatis auxilio. Scis quæ te pollicebaris acturum, quando confertissimis inimicorum cuneis vrgebaris, & circa muros hostilis tuæ Ticinensis ciuitatula clangor streperet: quando armis, numero aduersarij præstantiores substitere: sola tecum dimicante ælitis inuisibili virtute, non poterat, non audebat te aggredi, qui exercitus tuos nuda æstimatione pensabat: solatorum tuorum pondus omnis bellandi apparatus sustinere non valuit. Quotiens utilitatibus tuis aer ipse seruiert, si recens, tibi cæli serena militarunt, tibi conuexa * pluuias pro voto fuerunt. Quis resistere dexteræ tuæ ausus fuerit & cum gratia superna pugnant? Quotiens inimici tui ceciderunt mucronibus sodalium suorum? Quotiens tibi vicit, qui pro hostium tuorum utilitate certabat? His ergo donis cælestibus vicissitudinem, impensa circa homines pietate, restitue. Mystica oblationis holocausta sunt supplicantium lacrymas non sperni. Illud certè perpende, qualibus in regno successeris; quos (sicut liquet) malitia expulit: casus illorum necesse est vt sequentes informet: Ruina præcedentium posteros docet: cautio est semper in reliquum lapsus anterior. Non sincero exemplo militat, qui * non spicit qua causa decessor eiectus est.

DONA DIVI-
NITVS
PRAESTITA
THEODO-
RICO.

* contesta

* non

His freta Liguria vestra, nobiscum profusa supplicat, vt legum vestrarum beneficia sic tribuatis innocentibus, vt noxios absoluat. Exigua est apud Deum nostrum misericordia, si illos tantum læsio non sequatur, qui reatu carent. Culpas dimittere, caeleste est: vindicare, terrenum. Post hæc siluit. At eminentissimus Rex inquit: quo loquente, attonita de voluntate eius corda pauor arctabat:

PRO LICV-
RIA SV-
PLICAT.

C Quamuis te, venerabilis Episcope, pro meritum luce suspiciam, & multa apud me confusionis tempore reposuisses beneficia, quibus frui te conuenit, tranquillitate reuocata: regnandi tamen necessitas, qua concludimur, misericordiæ, quam suades, non vbi que pandit accessum. Et inter res dias nascentis Imperij, pietatis dulcedinem censura pellit utilitas. Exemplorum cælestium testimonio assertio mea nititur. Offendisse legimus Principem, qui cælitus destinatum nec inimicum subduxit exitio. Poenam meruit leuitas, quam potuit intulisse districtio. Vltionem suscepit, qui detrectat inferre. Locum diuini iudicij aut attenuat, aut contemnit, qui hosti suo, cum potitur, indulget. Iustitia coercendi sunt, quos constat gratiam non secutos. Vitia transmittit ad posteros, qui præsentibus culpis ignoscit. Nam quod de Redemptoris nostri patientia loqueris: illos verè amplectitur lac gratiæ, quos auctoritas legis informat: Numquam à medico ad plenissimam curationem æger adductus est, nisi ab illo, qui primùm putrida ferro membra defecuit, & latentem saniem penitus è sinu viscerum produxit in lucem. Qui criminosos patitur impunè transire, ad crimina hortatur infantes. Tamen quia precibus vestris, quibus superna assentiuntur, obistere terrena non possunt: omnibus generaliter errorem dimittimus: nullius caput noxa prosternet: quoniam potestis & apud Deum nostrum agere, vt sceleratæ mentes à proposito sui peruersitate discedant. Paucos tamen, quos malorum incentores fuisse cognoui, locorum suorum tantummodo habitatione priuabo, ne forrè exurgens necessitas vicinos inueniat nutritores, & malorum adiuta successibus bella consurgant.

QUID THEO-
DORICVS
RESPON-
DERIT.

1. Reg. 15.

His præcellentissimus Rex dictis, virum illustrissimum Urbicum acciti iubet; qui vniuersa Palatii eius onera sustentans, Ciceronem eloquentia, Catonem æquitate præcesserat: cui præcepit vt generalis indulgentiæ pragmaticum promulgaret. Quod ille ad omnem benignitatem paratissimus illico tanta breuitate & luce contexuit, vt & illa culparum genera cognoscerentur abolita, quæ putabantur fuisse reseruata.

LEX DE IN-
DYLIGENTIA
LATA PER
VRVICVM.

Interea secretiùs Rex præstantissimus sacerdotem venerandum Epiphanium imperat euocari: quem tali compellat assatu: Iudicij nostri ex ipsa sententia, gloriose Antistes, pondus intellige; vt si iam in toto regni nostri circulo Pontifices esse videantur, tu potissimū in tanta re quasi vnicus eligaris: nec eneruata per meritum tuum huiusmodi æstimatores illudit opinio. solus esse iuste crederis, cuius splendore tamquam globis lunaribus minorum siderum lumen obtunditur, & modicæ lucis radij perfulgida conscientiæ tuæ luce fuscantur. Quis quærat noctis lampadem, vbi Solis iubar effulserit? quis candelæ præsidium, vbi caminis indeficientibus fidei pyra succenditur? Postremò talem à me oportet dirigi, qualem suscipiens libenter auscultet. Vides vniuersæ Italiæ loca originarijs viduata cultoribus?

THEODO-
RICVS AGIT
CVM EPI-
PHANIO
DE LEGA-
TIONE AD
REGEM BYR-
GVNDIAR.

roribus? In tristitiam meam segetum ferax spinas atque iniussa plantaria campus appor-
tat: & illa mater humana messis Liguria, cui numerosa agricolarum solebat constare pro-
genies, orbata atque sterilis ieiunum caespitem nostris monstrat obtutibus. Interpellat me
terra, quocumque respicio vberem vinetis faciem, tum aratris impexa contristant. O do-
lor! nullus humor illorum labris infunditur, quos a vini copia Neotrios vocauit antiquitas.
Hac quamuis Burgundio immitis exercuit: nos tamen, si non emendamus, amisimus: po-
pulari patriae cessamus succurrere, si aurum apud nos habetur in conditis. Quid interest,
pecuniis, an ferro aduersariorum animos inclinemus? Obtulisse quod mentes capiat hostis,
vicisse est; occuluisse, superari.

PRO CA-
PRIVISRE-
DIMENDIS
EPIPHAN-
NIVS MIT-
TITVR.
Gundeba-
dus
Gundebal-
dus

Suscipe ergo, Christo adiutante, huius laboris sarcinam, ex qua communem habea-
mus in caelesti repromissione mercedem: quia nouus iste propriis insignibus titulus laudis
adcrevit, per manus tuas de oppugnationibus nostris sine sanguine triumphare. Princeps
corum Gondouadus * est, cui reuerentiam tui venustas inseruit: quem videndi te nimia
cupido stimulat: Mihi crede, pretium captiuitatis Italicae erit vester aspectus. redemptos
putabo esse, quos cupio; si ad terras illas talis redemptor accesserit. Quam magno suffra-
gio vincuntur oculi, quibus te offerimus. Sed quid demoror? manus arua poscent iam. pol-
liceor tibi rediuiuum statum Liguria, polliceor soli latitiam, & post Transalpinam pere-
grinationem reducem foecunditatem. Ex accidenti aurum tibi commodatur, pro qua talis
legatus acturus es.

EPIPHAN-
NIVS GRA-
TIAS AGIT
REGI.

Ad hac Episcoporum lux Epiphanius respondit: Quanto, venerabilis Princeps, pectus
meum tripudio repleueris si sermone possit ambiri, pro diuitiis meritorum tuorum imme-
diatè continua verba profunderem: sed quam sermoni meo interceptus denegeretur succes-
sus, monstrant lacrymae gaudiorum, quas dolorum alumnae nunc parturit exultatio. Proinde
intellige, ad referendas optimo Regi tam pro nobis, quam pro se ipso gratias, plus
me sentire posse, quam eloqui. Iustitia prius, an bellorum exercitatione, an quod his praes-
tantius est, omnes retro Imperatores te pietate superare commemorem? Habes vnde geris
nostrae rectores accusas. Tu redimis, quos illi per sepe aut permisisse fieri, aut fecerunt ipsi
captiuos. Dauid * legimus, pro singularis laudationis exemplo, idcirco maxime caesorum pro-
ximitates adeptum, quod oblato manibus suis Saul pepercit inimico: & in testimoniū cōces-
sa potestatis, exuuiarum eius particulam rapuit, per quam & licentiam probaret & votum.

* 1. Reg. 24

Deus bone, in quanta remuneratione huius factum suscipis, pro tot millibus oppres-
sorum libertate tractantis, qui illum pro vnus seruati hominis sanguine sublimasti! Per-
age ergo coepta festinus, & felicitatis tuae oblationem laetus ad porta: meque quamuis sim
paratus, stimula, ne in offerendo tam odorato sacrificio tarditatis obice freneris. Chri-
sti Redemptoris nostri erit concedere (sicut ex operibus futurum conuicimus) vt verè ho-
locausta tua per meas manus possis offerre. Precor tamen, vt indultu clementiae tuae Victor
Taurinensis vrbs Episcopus comes mihi & particeps huius itineris adiugatur, in quo cla-
rum est epitomen omnium constare virtutum: quo socio adhibito, de Deo securus respon-
deo, nullum effectum propriis petitionibus abnegandum.

VICTOR
TAURINEN-
SIS EPISCO-
PVS.

Quibus auditis, Rex eminentissimus annuit: ac tremendus Pontifex, dicto Vale, dis-
cessit. Extempore portandae pro redemptione pecuniae destinantur, suscipiuntur:
egreditur: Ticinum impiger venit. Et quamuis adhuc hiemali tempore Martius men-
sis glacie fluminibus frenum imponderet, & cana niuibus iuga Alpium transituris mina-
retur exitium: sed mortiferum frigus & concretas algore glebas fidei ardor exuperat.
numquam in gelu labitur, cuius fundamentum petra solidauit. Ordinato ergo itineris sui
viatico, profectus est: quae poterat retinere necessitas, nec cibi ipsius capiendi mora susti-
nebatur. Et cum singulos cum ipso positos ille plenus discriminibus callis turbaret: solus
inter pericula timere non nouerat, quem spes vitae certa comitabatur. Concurrerat om-
nis aetas & sexus; & quos a vicinitate viae ipsius longa interualla seiuixerant, ardore animi
proximabant.

TEMPVS
LEGATIO-
NIS.

Quicquid habuit quisque pretiosum, obtulit; & si non habuit, aliunde mercatus est.
Patria vbique, vbique opulenta diffusio: inemptis dapibus mensae cumulabantur pere-
grinorum; & illis, quas nisi comparatas habere non poterant, escis sine pretio utebantur
externi. Tunc quoscumque indigentem reperit, illis quae erant donata dispersit: domi
forisque pascebat miseros. Neque fieri potuit, vt quod ad ipsum delatum est, pauperum
vibus subtraheretur. Hoc ordine, mira celeritate Lugdunum ingressus est, vbi Rusticius
tunc

RUSTICIUS
LUGDVNEN-
SIS EPISC.

A tunc Episcopalem cathedram possidebat (*dignus hic successor S. Patienis Episcopi, ad quem
adhuc laicum extat Sidonij Apollinaris epistola*) homo, qui & in saecularis tituli praefigu-
ratione sacerdotem semper exhibuit, & sub praetextu fori gubernationem gessit Ecclesiae:
qui trans Rhodanum fluuium aduentui ipsius spiritualis laetitiae copia repletus occurrit:
causam commectionis inquit: quae essent astutiae Regis edocuit; quem ne inopinatum ob-
iectionum aut responsonum calliditas inueniret, intra penetrabile pectoris certaminum pro-
lusionem firmabat. Quem postquam Gondebadus terrae illius dominus venisse cogno-
uit: Ite (inquit ad suos) & videte hominem, quem & meritis & vultu semper ego Lauren-
tij martyris personae coniunxi. Qui quando nos velit videre, inquirite: & cum iusserit,
inuitate. Mox ad eum omnis Christianorum Principi assistentium turba confluit: qui
affatim admiratione capiebantur, quod illa tot linguarum fama tamen minorem se in isto,
B quamuis etiam ampla, monstraret: cui numquam sufficeret paupertas sermonum, quam-
uis ditior iusto esset in reliquis.

* Sidon. lib. 2.
epist. 11.

Constitutus est ergo videndi Regis dies. Ad quem cum ingressus, saluauit: & sua vtri-
que visione laetati sunt. Dedit summo viro Victori licentiam, si iuberet, ipse principium le-
gationis ordiri: qui ad illum omne pondus retulit, & fuit ad cunctam humilitatem paratiss-
simus. Euestigio decus Italiae Antistes noster talibus verbis coepit affari.

Inexplicabilis mihi dudum, probatissime Princeps, vestri amor imposuit per iter istud co-
tra naturam & tempus bella suscipere, & crustati montis pericula non timere: quibus dudum
in metallum aquas arctauerit, coagulatum ex liquore minatur exitium. Transcendi alienis
mensibus ninguidos per saltus posui gressus, quos in suis locis vis frigoris obligabat. Post-
mo mortem non timui, vt tibi celer praemium aeternae lucis afferrem. Inter duos optimos
C Reges testimonium in caelestibus dicturus adhibeor: si quod ille misericorditer postulat, tu
clementer accommodes. Munus repromissionis Dominicae aqua lance diuidite; & cum
ambo amplius habueritis, nemo damna lugebit. Certate, Duces inuictissimi; & alteru-
trum vos, exequendo praecipua mystica, superate: In qua confidatione sic brauium vi-
ctor accipiet, vt victus praemium non amittat. Sequimini consilium meum, & ambo su-
periores, & ambo pares extabitis.

EPIPHAN-
NII EPISC.
ORATIO.

Redimere cupit ille captiuos; tu sine pretio redde genitalibus glebis. Mihi credite, ne-
mo vberius in hac causa, nemo maius accipiet, quam qui nihil acceperit. Defraudabitur
praemium partis illius, atque ad tua compendia lucrum transit alterius, si quos vendere gio-
riofum est, donare disponas. Diuites exercitus tuos faciet contempta pecunia, acquisita
mendicos. Audi Itatorum supplicum voces, & de te praesumentium preces serenus ad-
mitte. Audi Italiam numquam a te diuisam, & multum de animi tui clementia confi-
dentem: quae si vna voce vteretur, hoc diceret: Quotiens pro me (si reminisceris) ferratum
pectus hostibus obtulisti? Quotiens pugnaisti consilio ne bella subreperent; ne aliquis meo-
rum duceretur in quacumque Orbis parte captiuus? Quos nunc detines, tu nutriti. Do-
losè mihi virtus tua beneficiū praestitit, si quos ab extraneis tutatus est, custos inuasit. Quis
catenarum nexibus impeditus, durae sorti non vberiores lacrymas exhiberet, cum se ad con-
ditionem liberator impelleret? Quis se subduceret, cum armorum tuorum crepitus audire-
tur, in quo in necessitatibus tutissimum habuere periculum? Elisis collo manibus matrona
sublimis, cum traheretur ad vincula, promisit sibi vindicem te futurum.

DE RELAXAN-
DAS CAPTIVIS
ITALIS.

Virgo ab stupratoris insidiis pudorem suum tibi credebat displicere posse, si perderet.
In summam capti sunt, quos nemo fugientes inuenit. Agricolarum laboriosae stirpes, & du-
ris exercitatae ligonibus soboles, quas per terram suam pascit infabricata simplicitas, cum
loris colla necterentur, & palmas vinciret arcta connexio: nihil pro defensione sua aliud
clamitabat: Scimus & euidenter agnoscimus, nonne vos estis Burgundiones nostri? Vi-
dete ne ante pium Regem, quae facitis, excusetis, & illa vrbiorum consuetudine crimi-
na supprimitis. Quotiens istae, quas ligare praesumitis manus, domino communi tributa
soluerunt? Nouimus, quia ille fieri ista non iussit. Hac auctoritate miseri pro solatiis
utebantur. Multos tamen integritatis tuae fiducia fecit interimi, dum capti superbius re-
sponderunt.

BURGUN-
DIONES LA-
BORAVNT
PRO ITA-
LIS.

Redde ergo residuos patriae, redde origini, redde gloriae tuae. Antiquus dominus pro-
uinciam dilige, quam & modernus amplectitur. Remitte, quamuis ad alienam ditio-
nem, qui se & ibi positi tuos esse cognoscant. Parum enim gratiae impendimus illius im-
perio, cuius misericordiae nihil debemus. Vacua sentibus illam quam bene nostis Ligu-
riam,

INSTA-
EPIPHAN-
PRO RE-
DEMPTIO-
NE CAPTI-
VORVM:

riam, & reple culturis. Quantum muneribus tuis obnoxia sit, intelliget, si faciem suam aliquando cognouerit. Domesticum tibi semper est indulgere supplicibus, sicut superbos opprimere. sic in utroque fortissimus, ibi per gladium, hic per temperantiam triumphos acquies. Nostros nostrorumque mouere stertibus: sic in successione regni istius legitimus tibi heres accrescat, & per spem adultæ progeniei ad Burgundionum gubernacula reuiuifcas. Et licet hoc Deo tribuas: adice & illud, quod nec hominibus externis istud impendis. Sed iuncto tibi Italiæ domino etiam necessitudine affinitatis: sit filij tui sponsa laxa largitas; absolutio captiuorum offerat pactæ suæ munus, quod & Christus accipiat. Hæc cum dixisset, commonito sancto Victore collega, surrexit; & usque ad pectus regium lacrymantes, & cum omnibus prope astantibus capita submiserunt.

Tunc rex probatissimus, ut erat fando locuples, & eloquentiæ diues opibus, & facundus assertor, verbis taliter verba reposuit: Belli iura pacis suafor ignoras, & conditiones gladio decisas concordia auctor euisceras. Lex est certantium, quem putas errorem. Frenum nesciunt inimicitia; quod tu Christianæ lucis iubar ostendis. Proeliis temperantiam nullus adnectit; quæ oris tui nitore, egregiè moderator, attollitur. Statuta sunt dimicantium: Quicquid non licet, tunc licere. Ista sibi fortè quies vendicet, quæ narraisti. Hostem suum qui non læsit, adiuuat. Paulatim aduersarius à regni sui mole succiditur, cuius Imperij radices viribus amputatur. Reposui Regi partium illarum contumeliam, quam putas illatam: ludificatus specie fœderis, nihil egi studiosius, nisi ut quod est cautela, apertos inimicos agnoscerem. Concedat tamen Diuinitatis assensus, ut solidatum inter nos fœdus longa ætate seruetur. Inuenient partes illæ constantem in amicitia, quem senserunt perniciosum sibi fuisse, dum litigatur. Vos tamen sancti viri ad domos, in quibus manetis, sine tribulatione discedite: dum ego animæ meæ & regni utilitate discussa, quæ me conueniat præstare, pronunciem.

His auditis, Pontifices abscesserunt. At ille, vocato Laconio, cui & rerum & verborum fides ab illo semper tutè mandata est: quem & prærogatiua naralium & auorum curulis per magistræ probitatis insignia sublimarunt: cum quo confert, quotiens pia & religiosa meditatur. Et sicut non est cum vitiis sociata nobilitas, nec adstringitur ad illecebras ius naturæ: si quid ille benignè facere voluerit, duplicari iste horratur adhibitus. Cui Princeps: Vade (inquit) Laconi, & tota votorum tuorum vela suspende. Et sacerdos à nobis & beatus Epiphanius libenter auditus est; cuius te precibus fuisse permotum, cum apud nos verba faceret, animorum indices lacrymæ testabantur. Vade & pleno pectore dicta sententias, per quas pactiois illius durissimæ nexus irrumpas. Liceat omnibus Italis, quoscumque Burgundionum nostrorum metus captiuitatis fecit esse captiuos, quos famis necessitas, quos periculorum timor aduexit; postremò quoscumque concessit aut addixit consensus Principis sui, noster absoluat. At paucos quos ardore præliandi tunc ab aduersariorum suorum dominatione rapuerunt, pro illis pretij quantumcumque percipiant; ne detestabiles apud illos fiant certaminum casus, quorum cum discrimina sustinerint, lucra non sentiant.

Post præceptum venerandi Regis impiger ille verborum saltibus indulgentiæ species aut formas exposuit, & chartas ad insignem Antistitem detulit: quas ille cum expectatissima deuotione suscepit, & portitorem tanti doni ambienter amplexus est. Qui postquam rumor innotuit, tantæ istius iam liberæ multitudinis frequentia subito astitit, ut desolata crederes esse etiam incolis rura Gallorum. Nam testis huius rei ego sum, per cuius manus pietacia ad clausuras iussio sacerdotis elicit. Quadringentos homines die vnâ de sola Lugdunensi ciuitate reditus ad Italiam fuisse dimissos, identidem per singulas vrbes Sabaudia & vel aliarum prouinciarum factum, indubitanter agnouimus: Ita ut istorum, quos solæ preces beatissimi viri liberarunt, plusquam sex millia animarum terris patriis redderentur. Eorum verò qui redempti auro sunt, numerum ad liquidum cognouisse non potui: quia inter eos etiam multos fuga eripuit. Sic factum est, ut tunc ad liberationem omnium subiugatorum transcundi occasio concessa sufficeret. Postquam tamen pecuniarum ille cumulus effusus est, continuo ad expensas redemptionis suggessit necessaria illa, quæ ibi est, thesaurus Ecclesiæ Syagria, cuius prolixam quærit vita narrationem: sufficit autem, ut ex operibus cognoscatur, quam verba transcendunt.] eiusdem stemmatis hanc putamus esse Syagriam, cuius & Syagrius, qui apud eundem Regem Burgundionum agebat magno ab eo honore habitus: nam Burgundionum Solonem appellat eum Sidonius

REGIS BUR-
GUNDIO-
NUM RE-
SPONSIO.LACONIVS
POTENS
APVD RE-
GEM BUR-
GUNDIO-
NUM.SOLVUNTUR
CAPTIVI
ET DIMIT-
TUNTUR
DIVERSA
CONDITIO-
NE.NUMERVS
CAPTIVO-
RVM DI-
MISSORVM.
*Spauldæ.SYAGRIA
SANTISSI-
MA FEMI-
NA.

A donius, quem & Syagrii quondam Consul ordinarij pronepotem fuisse testatur. Dedit etiam (subdit Ennodius) præstantissimus inter Callos Auitus Viennensis Episcopus, in quo se peritiam velut in diuerso forio lucidæ domus inclusit.] hic illustris ille Alcimus Auitus, qui eiusdem Regis Burgundionum salutem curans (ut auctor est Audo Viennensis) ad eundem dialogum scripsit, quo vehementer impugnauit hæresim Arianam: sed de eo inferius pluribus agendum erit. At pergite auctor:

Quid pluribus? auro illorum ex maxima parte actum est, ne Gallis diutius seruitum pubes Ligurum duceretur. Nec in vno loco summus vir in illa se regione continuit: ne forsitan in longinquo degentes domino um feritas impediret. Fuit Genæ, vbi Godigisclus germanus Regis larem statuerat: qui formam fœderis deliberationis secutus, bonis operibus eius se socium dedit. Breui tamen tantæ liberatorum phalanges remissa sunt, ut videres longè lateque agminibus feruentia itinera cum laude Dei notari, tum etiam splendidissimi sacerdotis Epiphani, cuius ministerio atque labore erepti fuerant, redeuntium. Et ne tanti lux nostra trophæo muneris priuaretur, atque ab oculis ipsius pulcherrimum spectaculum tolleretur: ipse cum his remeavit. Videres duci in triumphis caelestibus vulgus liberum, & pro mactandorum sanguine terram mactandi lacrymis exultantum.] & paulo post: Ecce tunc comperimus amatorum mentes sanctitate superatas, & cessisse precibus electi legati Principem, qui obuium semper lanceis pectus ingessit. Quantum acutior fuerit verborum quàm ferri lamina, hinc lector agnosce: expugnauit sermo, cui se gladij subduxerunt.

Dum ergo tertio mense cum tali trophæo Ticinum remearet Antistes; ut Tarantas iam venit (sic enim vocitatur oppidum Alpibus vicinum) ibi quædam mulier graui immundi spiritus vexatione laborabat: quæ continuo, percepta benedictione, absoluta discessit. Ipse tum suis inopinatus nec suspicantium oculis astitit. Visus est subito, de quo vix credebatur aliquis posse rumor audiri. Mox tamen ut rediit, curis ex more animum fatigat, ne fortè quibus absolutionem Deus noster per illum dederat, proprii census possessione turbarentur: præcipue ob nobilium considerationem personarum, quibus immanior apud suos poterat constare calamitas, si vitam inopes reduces sustinerent, & de peregrinationis incommodis sola misericordiæ solatia perdidissent. Ad Regem Theodoricum inuictissimum per se mox ire noluit, ne fortè laboris sui vicissitudinem in relatione gratiarum, aut in exhibitione munerum coram positus videretur exigere: flagitat enim quasi debitam retributionem, qui pro flagitatis Principum iussionibus ipse quid actum sit auctor annunciat. Hoc ergo ille rotius acuminis vir perspicuus, declinare gestiebat. Scripsit tamen; & quæ gesta sunt, loqui commisit epistolis: ne aut rarisdo contemptor, aut occurrendo per arrogantiam pronunciarer intemperans. Quantum tunc, admirande Pontifex, tua plus egit absentia, quantum impetrauit humilitas deprehensa; dicant illi quos de exilibus ditissimos reddidisti. Igitur omnia, quæ à pijsimo Rege pro miseris per paginam petiit, singularis Antistes incunctanter obtinuit, &c.] hæc tunc de legatione Epiphani Ennodius Ticinensis, cui ipse comes ac sancto viro ministr accessit.

Redempti sunt aliàs etiam sub eodem Theodorico captiui, non pecunia Regis, sed elemosynis Romanæ Ecclesiæ, eas abundanter impendente Symmacho Papa, de quo hæc leguntur in libro de Romanis Pontificibus: Hic captiuos per Liguriam & Mediolanum & per diuersas prouincias pecuniis redemit, & dona multiplicauit, & dimisit.] sic ibi. Hæc autem de legatione ad Gundebaldum cum contigisse auctor dicat biennio ante eiusdem Epiphani obitum, hoc ipso facta sunt anno: nam idem desit ex hac vita (ut suo loco dicemus inferius) anno Domini quadringentesimo nonagesimo sexto. His planè officiis idem Burgundionum Rex demeruit Theodoricum: à quo sumpta fiducia, petiit horologia eius generis, quæ Romanæ aliquando vidisset, nempe tum ad aquæ fluxum attemperata, quæ clepsydras vocant, tum etiam quibus Sol umbra gnomonis diei horas edocet. Imperitus est Theodoricus quæ ille petisset, Boetio Scuerino viro in omnibus scientiis & mathematicis præcipue facultibus callentissimo in eiusmodi curandum opus incumbente. extant eiusdem Theodorici Regis de his tum ad Boetium datæ epistolæ, tum ad ipsam Burgundionum Regem, cum horologia misit, reddi æ litteræ.

Hæc quidem laude digna præstitit Theodoricus hoc ipso regni sui exordio, relaxans reos, redimensque captiuos, sic sibi animos concilians subdito: um: adiecit autem, quod licet Arianus esset, Catholicis bene usus est, non tantum nihil negotij illis more hæreticorum

a Sidon. lib. 5.
epist. 5.GODIGIS-
CLUS SVOS
CAPTIVOS
RELAXAT.EPIPHANII
PRVDENS
CONSILIVM.ROMANA
ECCLESIA
CAPTIVOS
REDEMIT.b Casiod. Va-
riar. lib. 1. epist.
45. 46.
THEODORI-
CVS FAVIT
CATHOLICI-
SIS.

CHRISTI
494.GELASII PAP.
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.

corum faciens, sed & indulgens, & gratis ornans, & omni officiorum genere proficiens, deque illis benemereri in omnibus studens; adeo ut se aegro animo indignoque ferre monstraret, si quis in eius gratiam à Catholica fide ad Arianam sectam, cuius ipse cultor erat, transiret: quod & aliquando eiusmodi facto egregio declaravit, à Nicephoro & alijs ita descripto:

De Theodorico quiddam huiusmodi historiae tradunt. Ministrum is quemdam saniorum fidem sectantem vehementer infano amore prosequeretur, & ad voluptatem eo abutebatur. Et ille, ut quae grata placitaque ei essent, faceret, à Consubstantiali fide desciuit ad Arianismum. Quod ubi Theodoricus comperit, caput illi, quem tantopere amauerat, rescuit, inquit: Si Deo fidem sinceram non seruasti, quomodo mihi, qui homo sum, conscientiam sanam praestabis?] haec Nicephorus, eadem Zonaras, & Cedrenus, licet in eo vterque erret, dum Theodoricum Africae Ducem appellant. scribit id ipsum Theodorus Lector libro posteriori Collectaneorum, sed nihil de foeditate ministri.

Quenam autem miranda hoc tempore Anastasij Imperatoris acciderint Constantinopoli de alio item à Catholica fide deficiente ad Arianam perfidiam: & horrenda blasphemia impetere sanctissimam Trinitatem, ex Theodoretico historico sanctus Ioannes Damascenus enarrat, cum sic exorditur à titulo: Ex historiae Ecclesiasticae Theodoretici tomo quarto.] ita ipse ante rei gestae narrationem. Sed in hoc ipso limine prudens lector obijciat de titulo recitato, quomodo de rebus gestis sub Anastasio Imperatore citari potuit Theodoretus, quem coniat etiam ante Zenonis Augusti tempora defunctum esse; cum pariter liquet, historiam Theodoretici quinque partitam libris Valentiniani tempora minimè praetergressam & Theodosij Iunioris Imperium? Nodus hic tibi primò soluendus, ne anceps in ipsa lectione fluctes, qui de auctoris fide iam iusta obiectione vacillas. In primis autem dici posse videtur, Theodoretum pro Theodoro mendose conscriptum: nam tradit Suidas, Theodorum Lectorem Ecclesiae Constantinopolitanae scripsisse historiam Ecclesiasticam à Constantini temporibus usque ad Iustiniani Imperium, planè diuersum opus à perbreuibis illis duobus Collectaneorum libris, quae fragmenta potius esse videntur, quam ordinata rerum tractatio, quam idem Ioannes Damascenus inferius citat. haec Scholiastes apud ipsum Ioannem Damascenum sensit, & quidem haud inuisè.

Sed magis placet, ut dicamus, praeter Theodoretum Cyri Episcopum, alium extitisse post eum Theodoretum historicum, qui à sancto Ioanne Damasceno citatur. Nec putes haec à nobis inani tantummodo opinione effingi, quae scriptoris eiusdem saeculi assertione firmantur. Etenim idem, de quo modo egimus, Theodorus Lector posteriori Collectaneorum libro eundem Theodoretum Iuniorum citat his verbis: Petrus Mogus reliquias Timothei Solofascioli effodisse fertur, quod & Theodoretus scribit] haec ipse de rebus gestis sub Zenone longè post obitum Senioris Theodoretici: ut planè certo certius affirmandum sit, post Theodoretum Episcopum Cyri, Theodoretum alium citatum tum à Theodoro Lectore, tum à sancto Ioanne Damasceno, claruisse: ex quo de Arianis admiranda ista, eo praefixo titulo, narrat his verbis:

Hoc consilatu, octauo Kalendas Ianuarij, res admiranda, terribilis & singularis, quae aures audientium obstupebant, euenit. Olympius enim quidam nomine, cum Euthymius Arianæ factionis defensor cursorem saltantem * citaret in balneis Palatij Heleniani, accedens ad eum qui praemolliebat, & quosdam qui lauabantur *ὄμβροισι*, hoc est, eiusdem substantiae de Filio dici comprobantes conspicatus, istiusmodi verbis eos compellauit: Quid enim est (inquit) Trinitas? aut quo non in pariete inscripta est? Membra istaque corporis necessariis apprehensis: Ecce (inquit) & ego Trinitatem habeo. Qua re qui illic aderant, commoti, illum erant interfecturi; sed in valli ambitu prohibiti sunt à quodam Magno sanctorum Apostolorum presbytero, viro admirando, Deique studioso, qui sic eos est allocutus: Iustitiae non latet oculum cuncta spectantis & punientis. Cum igitur hominis veneratione quicuisent: surrexit Olympius *blasphemus ille Arianus*, & calidarum aquarum balneo lotus (ut fit) ad illud quod frigidus continebat ingreditur (suscipit enim aquas à terra medium venerandi altaris sanctae aedis Stephano protomartyri dicatae, quam Aurelianus inter veteres praecipuis dignitatibus illustris exaedificauit, ex quo diuinis aquam spectaculis fieri dignam existimo.) In hanc ille cum descendisset, confestim egressus est, clamans: Misere mini. Et carnes suas vngulis dilanians, ab ossibus diuellebat.

Hunc

CHRISTI
494.GELASII PAP.
3.ANASTAS. IMP. 4.
THEODORICI REG. 2.

A Hunc illum qui circumaderant comprehensum linteo obuoluerunt, & praefrigore animo deficientem reclinarunt. Rogantibus autem, quidnam illi contigisset? Respondit Olympius: Hominem vidi candidis indutum vestimentis, qui super Nerophorum incidens, tres mihi calidae siclas infudit, Ne maledixeris, inquit. Qui igitur erant illi necessitudine coniuncti, sublatum in aliud balneum, quod Arianorum habebat ecclesiae, gestarunt. Verum cum ex linteo vellent illum eximere, omnes illius carnes dilacerarunt; atque ita moriens animam efflauit. Quae quidem res per totum ferè peruagata regnum est. Prodiderunt autem quidam, Olympium cui id contigerat, quodam tempore ab eorum qui Filium Homousum, hoc est, eiusdem essentiae cum Patre fatebantur, coetu, ad Arij partes defecisse.

B Verum cum ad aures regias peruenisset (erat autem Rex Anastasius) iussit miraculum in tabula coloribus expressum ad Nerophorum collocari. Ioannes autem quidam aedis illius, de qua supra mentionem fecimus, Stephano protomartyri sacrae diaconus & curator, vir qui (ut si quis alius) decreti illius, quo Filius eiusdem cum Patre essentiae declaratur, se perpetuò studiosissimum ostendit, ipse quoque rem pictura, sed non simpliciter promulgauit: Nam eorum qui illic lauabantur, spectatoresque fuerant, quique in balneo ministrabant, nomina inscripsit, & ubi eorum singuli habitarent, indicauit. Quae quidem pictura ad hoc usque tempus rem ipsam testatur, in fronte quartae porticus, quod saepe vocatum est Oratorium, affixa.

C Ceterum quando res admiranda rem admirandum consecuta est, cum eiusdem argumenti sit, nefas est eam contemnere. Itaque licet praesens subeat tempus, illam non grauior commemorare. Cum enim illi qui Arij partibus studebant, triumphum progredi perspicerent; precibus impulerunt eum, cui Palatij Helenianorum cura fuerat demandata, ut tanquam balnei administrationis Praefectus imaginem auferret & absconderet. Hic facili inuenta excusatione, quod ob aquarum humiditatem esset corrupta, sustulit eam (ut aiunt) inter disputandum, & abscondit. Verum cum Rex singula loca regia obiret atque inuiseret, ad hunc quoque peruenit, & imaginem inquirendam, ac parieti rursus affigendam curauit. At Eutychnum (ministro enim illi id erat nomen) diuina quaedam sic inuasit indignatio, ut dexter oculus ei difflueret, pessimeque reliqua item membra conflictarentur, quo ad sacrum Oratorium, ubi beatorum Pantaleonis & Marini pars reliquiarum conseruatur, accederet: quod quidem Oratorium, Concordia, vocatur, quoniam illuc Episcopi centum & quinquaginta, Imperatore Theodosio Magno regnante, concordem in eam sententiam conuenerunt, ut diuinæ Trinitati eandem essentiam constituerent, & Dominum ex Virgine humanam assumpsisse carnem declararent. Verum cum illic septem circiter dies commoratus nihil acciperet adiumenti, quinetiam gemini exederentur: media quadam nocte minister, cuius erant partes ut totam noctem insomnis duceret, secundum quietem vidit quemdam Regem astantem, manuque illum qui aegrotabat ostendentem, dicentemque: Quomodo hunc suscepisti? Ille cum illis sentit, qui in me maledicta conijciunt: Ille miraculi abscondit imaginem.

D Clericus igitur somno solutus, quod in quiete viderat, enarrauit: negans fieri posse, ut is ab ea calamitate liberaretur. At Eutychnus, eadem nocte, cum doloribus subactus obdormisset, adolescentem quemdam cunuchum astantem vidit, splendido indutum vestimento, seque sic alloquentem: Quid habes? Cum autem ille: Vi morbi consumptus pereo, nec curationem ullam inuenio, respondisset: audiuit eum dicentem: Nemo tibi potest opitulari: Rex enim vehementer iratus est tibi. Ipse verò: Quem (inquit) mouebo, aut quid faciam? At ille: Si vis (inquit) curari, ad Helenianorum balneum contende, & prope combusti Arianæ imaginem quiesce. Protinus is experrectus, vnum è ministris vocauit. Admirati sunt autem, quoniam tertium iam diem vocis vsu caruerat. Se igitur, ut fuerat imperatum, abduci iussit: Verum cum ad locum peruenisset, prope imaginem collocatus, expirauit. Is enim, quem in somnis viderat, per animae sciunctionem à corpore, morbi curationem significans, vera praenunciauit.] haecenus ex citato auctore Ioannes Damascenus. Narrat haec eadem de Olympio sacrilego Adu Viennensis, & Miscellæ auctor; sed in eo corrigendi, dum in Africa id referunt accidisse, id putantes scilicet, quod illic vigeret Arianorum principatus. Verum ab Anastasio, isto foedere cum Theodorico Arianæ Rege, Arianis Constantinopoli agere, ecclesiam habere, conuentus cogere licere, pactis conuentis esse statutum, possumus intelligere.

Annal. Eccl. Tom. 6.

T t 2 Hac

DIRA VI-
TIO IN
OLYMPIVM
ARIANVM.ANASTAS.
IMP. PIC-
TVRA RE-
PRAESEN-
TARI MI-
RACVLVM
I V B E T.EVTYCHIA-
NVS OCCVL-
TANS IMA-
GINEM DAT
POENAS.N V I L A M
EVTYCHIA-
NVS CON-
SEQUITVR
VNIAM.* Nicephor. lib.
66. r. 35.PRO THEO-
DORO THEO-
DORITVS.THEODO-
RETVS IV-
NIOR.* Ioan. Dama-
scen. de Imag.
Orat. 3.* OLYMPIVS
ARIANVS
BLASPHE-
MVS DAT
POENAS.

A Hæc Deus adeo ingentia atque perspicua in primaria Orientis ciuitate his potissimum temporibus edi voluit aduersus Arianam impietatem diuinitus signa, vt vniuerso innotescerent Christiano orbi, qui vndique Arianis confertus erat, regnantibus vbique Arianis Principibus, Theodorico in Italia, Guntabundo in Africa, Alarico in Gallia Narbonensi, & Gundebaldo in Gallia Lugdunensi ac Viennensi: ne quis crederet illic esse Deum, vbi vi armorum Principes dominarentur.

^a Greg. Thron. de Gest. Franch. lib. 2. c. 34.

^b Matt. 10. CONFESIONEM FIDEI MANIFESTAM REQUIRIT S. AVITVS.

^c Matt. 10.

^d Rom. 10. ^e Psal. 34. ^f Psal. 56.

Potuerunt quidem hæc signa, vel alia tamquam potens pharmacum expurgare eos, qui eminentioris ingenij sed salutis suæ non obliti penitus essent. Inter alios enim Gundebaldum Burgundionum Regem de quo plura nuper locuti sumus, admonuerunt, vt errori nuncium omnino remitteret, fidemque Catholicam, quam veram esse sciebat, expeteret, id potissimum suadente sanctissimo viro Alcimo Auito Episcopo Viennensi: de eo enim habet ista Gregorius:

B Cum autem cognouisset Gundebaldus assertiones hæreticorum nihil esse, à sancto Auito Episcopo Viennensi, Christum Filium Dei & Spiritum sanctum æqualem Patri confessus, clam vt chrismares, expetiit. Cui ait sacerdos: Si verè credis; quod nos ipse Dominus edocuit, exequere. Ait autem: Si quis me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui est in cælis: qui autem negauerit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui est in cælis. Sic & ipsos sanctos ac dilectos suos beatos Apostolos cum de futuræ persecutionis tentationibus doceret, insinuauit dicens: Attendite vobis ab hominibus: tradent enim vos in Conciliis, & in synagogis suis flagellabunt vos, & ante Reges & Præsides stabitis propter me in testimonium illis & Gentibus. Tu verò cum sis Rex, & à nullo apprehendi formides, seditionem paucis cordis te dicis credere, ore profer in plebe: sic etenim & beatus Apostolus ait: Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Sic & Propheta ait: Confitebor tibi in Ecclesia magna, in populo graui laudabo te. & iterum: Confitebor tibi Domine in populis, psalmum dicam nomini tuo in Gentes. Metuens enim populum, o Rex, ignoras, quia satius est vt populus sequatur fidem tuam, quam tu infirmitati faucas populari? Tu enim es caput populi, non populus caput tuum. Si enim ad bellum proficiscaris, tu præcedis ad cateruas hostium, & illæ quò abieris subsequuntur. Vnde melius est, vt te præcedente, cognoscant veritatem, quam te præeunte, permaneant in errore. Nam Deus non irridetur: nec enim diligit illum, qui propter regnum terrenum, eum non confitetur in sæculo.

AVITI SCRIPTA.

^g Ado in Chron. anno Dom. 492.

C Ista ille oratione confusus, vsque ad exitum vitæ suæ in hac infania perdurauit, nec publicè æqualitatem Trinitatis voluit confiteri. Verum etsi non valuit S. Auitus ipsum Gundebaldum ab errore liberare, eius tamen filium Sigismundum ad fidem Catholicam conuertit, vt suo loco dicemus. Addit Gregorius, eundem Auitum, ipso regnante Gundebaldo, scripsisse commentarios aduersus Eutychianam hæresim tunc in Oriente inualescentem; relegitque alia ab eo edita scripta. Quod in super ad eundem spectat, non est præmittendum, quod de ipso agens eiusdem Ecclesiæ Episcopus Ado, hæc de eius genere & ipsi coniunctis, dum eius recenset scripta, habet his verbis: Auitus quoque Viennensis Episcopus eloquentia & sanctitate præcipuus, & eius frater Apollinaris Valentia Episcopus miraculis insignis, Isicij Senatoris primùm viri, postea Viennensis Episcopi, duo lumina, clarissimi filij.] eius mater Audentia dicta est, vt de Virginitatis laude ad sororem scribens Auitus ipse testatur. Sed pergit: Hic B. Auitus aduersus hæresim Arianam, quæ tunc non solum Africam, sed & Galliam, Italiamq; magna ex parte occupauerat, magno sudore decertauit; quod clarissima eius opera testatur. Scripsit enim dialogum hæresim illam oppugnans fidelissimo & doctissimo immortalique ingenio ad Gundebaldum Burgundionum Regem filium Gundoei: item alios libros duos contra Nestorium & Eutychetem auctores erroris luculentissimo & castigato satis sermone. Fuerunt & alia illius plura eximia opera in Christi Ecclesia probatissima.] quæ recensens Gregorius, ista subdit: Scripsit enim homiliarum librum vnum, de Mundi principio, & de diuersis alijs conditionibus libros sex versu compaginos: Epistolarum libros nouem, inter quas supradictæ continentur epistolæ.] Sed perire omnes eius epistolæ graui damno memoriæ rerum illorum temporum.

^h Gregor. de Gest. Franch. lib. 2. c. 34.

D Hoc eodem anno magnus ille monachorum Patriarcha, Occidentalis decus Ecclesiæ Benedictus, Nursinus patria, Romæ litteris dans operam, ab Vrbe recedens profecturus in solitu-

A solitudinem, sublimioris vitæ monasticæ prima iecit feliciter fundamenta: habet hæc de tempore vetus historia Cassinensis. At cum de re ipsa liquido constet, de anno tamen diuersæ admodum inter se pugnantis sententiæ reperiuntur: quamnam autem ipsarum magis sit veritati consentiens, id nobis est diligentius explorandum, & ab annis vitæ eius & obitus tempore in primis natalis expiscandus est annus. Marianus Scotus complures fuisse tradit, qui sanctum Benedictum annos nonaginta sex vixisse testentur, obiisseque anno Christi sexcentesimo tertio: eandemque sententiam secutus est Sigebertus; quam ipsam & verisimilem esse Trithemius dicens, alijs errandi occasio fuit. secundum autem huiusmodi assertionem, ipsum sanctum Benedictum natum esse anno Domini quingentesimo septimo, dicendum esset: quod omnino falsum esse, plurima sunt quæ demonstrant.

S. BENEDICTVS ERE- MVM PER- TIT.

B Re igitur accuratius peruestigata, longè longius horum sententiam à veritate discrepare perfacile erit ostendere: Nam in primis, si vera ea sententia esset, dicendum planè opus erit, sanctum Benedictum æqualem sancti Gregorij Papæ sub Pontificatu eiusdem ex hac vita migrasse, anno eiusdem Pontificis sedis decimotertio, vno tantum vespulo amplius ante ipsius Gregorij obitum: quod quidem valde repugnat ijs quæ idem Pontifex in Dialogorum libro secundo de eodem sancto Benedicto conscripsit, dum quibus auctoribus res ab eo gestas didicerit, his verbis, ipsius narrationis exordio tradit: Huius ego omnia gesta non didici; sed pauca quæ narro, quatuor discipulis illius referentibus, agnoui, Constantino scilicet reuerentissimo valde viro, qui ei in monasterij regimine successit; Valentino quoque, qui annis multis Lateranensi monasterio præfuit; Simplicio, qui congregationem illius post eum tertius rexit; Honorato etiam, qui nunc adhuc cellæ eius, in qua prius conuersatus fuerat, præest.] hæc sanctus Gregorius, satis perspicue docens, post obitum sancti Benedicti quatuor substitutos esse in præfectura monastica successores, cum ipse ea de ipso Sancto scriberet in Dialogis, quos liquet scripsisse anno quarto sui Pontificatus, dum sæpe in illis tradit, ante triennium diram illam pestilentiam contigisse, quæ quidem ipsius Pontificatus exordio urbem vastabat, anno nimirum Domini quingentesimo nonagesimo primo. Si igitur ipse Gregorius anno Christi quingentesimo nonagesimo quarto Dialogorum libros conscripsit, quibus & vitam & obitum eiusdem sancti Benedicti profectus est: quomodo dicto anno sexcentesimo tertio eum mortuum esse tradunt? Et quonam pacto potuit Gregorius eius scripsisse obitum, si post annos ferme decem ab ea scriptione ipse sanctus Benedictus dicatur fuisse superstes? Cum igitur quæ scripsit Gregorius de sancto Benedicto, testetur se accepisse ab eius in monastica præfectura successoribus Constantino & alijs eiusdem discipulis in idem munus postea subrogatis; affirmare necesse est ipsum longè antè iam fuisse defunctum.

LONGE ANTE S. GREGORIVM S. BENEDICTVS.

ⁱ Greg. Dialog. lib. 2. in princ.

^j Gregor. Dial. lib. 4. cap. 26. c. 36. REDAR- GVVNTVR ERRORES.

C Veritati autem magis consentiens ea apparet esse sententia, qua ipse asseritur ex hac vita decessisse anno Domini quingentesimo quadragesimo secundo: quam asserit Leo Ostiensis Episcopus ex Cassinensis cœnobij antiquioribus monumentis; quibus etiam traditur, eundem sanctum Benedictum annos vixisse tantum sexaginta duos: qua ratione æquè ponitur ipse natus anno Domini quadringentesimo octogesimo; hocque anno quo ab Vrbe ponitur recessisse, annum ætatis egisse decimum quartum. Sed falli, mea quidem sententia, puto, qui Benedictum eius ætatis puerum cremum petiisse existimarunt, haud assecuti Gregorij verborum sententiam. Nec sanè verisimile est, vt tam teneræ ætatis puer adeo arduum vitæ arripuerit institutum, à quo potius per Romanum prudentem monachum reuocandus fuisset, quam famulatu pollicito impellendus. Hanc quidem sententiam de eius pueritia cum eremum petiit, inde ortam puto, quòd S. Gregorius puerum cum appellat. Sed cum talem fuisse studeat demonstrare, qui si voluisset, mundi voluptatibus frui vtrique valuisset, sed abstinuisse virtute animi; adolescentulum potius quam puerum eum exhibere videtur.

ÆTAS S. BENEDICTI.

D At reddamus hic verba Gregorij: Fuit (inquit) vir vitæ venerabilis, gratia Benedictus & nomine, ab ipso suæ pueritiæ tempore cor gerens senile: Ætatem quippe moribus transiens, nulli voluptati animum dedit; sed dum in hac terra adhuc esset, quo temporè liter liberè vti potuisset, despexit quasi aridum mundum cum flore. Qui liberiori genere in prouincia Nursiæ exortus, Romæ liberalibus litterarum studiis traditus fuerat: sed cum in eis multos ire per abrupta vitiorum cœneret, eum quem quasi in ingressu mundi posuerat, retraxit pedem; ne, si quid de scientia eius attingeret, ipse quoque in immane præcipitium totus iret. Despectis itaque litterarum studiis, relicta domo rebusque patris, soli Deo vacare

^k Greg. Dialog. lib. 2. in princ.

CHRISTI 494.

GELASII PAP. 3.

ANASTAS. IMP. 4. THEODORICI REG. 2.

vacare desiderans, sanctae conuersationis habitum quaesuit. Reccssit igitur scienter nesciens A & sapienter indoctus.] hac Gregorius. Quem igitur tempore abdicationis saeculi puerum dixit, adolescentem fuisse verisimile videri potest: nam & dum idem ipse Gregorius hominum distinguit aetates, illudque explicat Iob: Consumere me vis peccatis adolescentiae meae] non pueritiam, sed adolescentiam esse primam aetatem in virtutum operatione dicit. Sed & scias, esse peculiare eidem sancto Gregorio, vt per puerum intelligat adolescentem: nam inter alia puerum, immo puerulum eum dicit monachum, qui cum aliis construebat parietem monasterij, super quem paries ipse recidit; quem ex opera quam praestabat, adolescentem vtique fuisse oportuit: sicut & cum ad Eulogium scribens agit de puero ordinato diacono, quem tamen nullum repulisset aetatis impedimentum.

Greg. Dialog. lib. 2. c. 11.

Greg. lib. 11. epist. 28. Rom. edit.

Nisi magis placet, vt eundem sanctum Benedictum dicamus puerum ab Vrbe recessisse iam puberem, quem vt adhuc aetate tenerum nutritrix (vt ait sanctus Gregorius) est consecuta, retinuitque apud se in loco illo qui Eufide dicitur, aliquandiu ibi commorata: domicilium namque illuc fixisse nutritricem, tota illa de tritico purgando atque capisterio fracto historia docet. Tunc vero demum constat recedendi a loco illo ipsum Benedictum iniisse consilium, cum vulgato edito a se grandi miraculo, sibi timens, aufugit, iamque aetate adolescens, animo promptus & viribus, per arduum illud vitae genus sectandum suscepit. Hac satis de his quae ad tempus spectant: ex quibus quae in Notis antea dixeramus, corrigere.

Greg. Dialog. lib. 2. c. 1. * Eufide BENEDICTVS PVER AB VRBE RECESSIT ET ADOLESCENS SOLITVDINEM PETIT.

Quod admiratione dignum est, sane quidem in sancti Benedicti vocatione summa Dei in consulendo suae Ecclesiae innotuit prouidentia. Etenim tempore, quo (vt diximus) vniuersa Italia, Gallia, Hispania, atque Africa a Gothis & Vuandalis haereticis Arianis possidebantur, Orientisque penè totus esset infectus haeresibus; in tam tetra noctis obscuritate, densaque caligine, cuiusmodi claritudo lucis effulsit, qua vniuersus Catholicus orbis illustraretur. quantus autem splendor ex viro Dei Benedicto ad Ecclesiam illustrandam diuinitus emicuerit, inferius suis locis ordine temporis enarrabimus. Sed quibus ista sint aucta progressibus, breuiter audi.

Greg. Dialog. lib. 2. c. 1. 2. 3. & seq.

Egit vir Dei tres annos in specu, tantum conscio sancto Romano, vt sanctus Gregorius tradit: inde vero Dei reuelatione notior factus, & virtute miraculorum redditus vniuersae regioni illi conspicuus, inuidiae iaculis ab hominibus appetitus, postquam vires Satanæ confregisset, victor in omnibus, ad vitam sanctae amulationem suo exemplo quamplurimos traxit: cum tamquam ex alucario exercercientia apum examina in alia vasa ipse inferens, duodecim a se erecta monasteria repluit: sicque perseuerasse vsque ad annum Domini quingentesimum vndetrigesimum, atque postea migrasse Cassinum, ex Cassinensi Chronico compertum habetur.

QUI FALSO DICTI PROFESSORES S. BENEDICTI.

At vero cum innumerorum penè sanctissimorum atque etiam doctissimorum Patrum Patriarcha Benedictus fuerit fixidissimus propagator: perperam mea sententia illi faciunt, qui ei quos non genuit, alienos partus supponunt: qui inquam, nimio eius ordinis, sub quo profitentur, amore, nonnullos fama illustres viros, qui etiam ante sancti Benedicti tempora floruerunt, eiusdem fuisse regulae professores imprudenter & inconsulte nimis affirmant: Etenim non foecundis, sed sterilibus supponi aliena soboles consuevit. praestitit hoc inter alios Trithemius, auctorque ceteris posterioribus fuit id ipsum faciendi. Quid, rogo, cum S. Benedicto S. Casarius Arelatensis Episcopus, qui, antequam nasceretur ille, erat Antistes, vt superius demonstratum est? Quid ad eundem pertinet Faustus Regiensis Episcopus, qui eodem cum S. Casario vixit tempore? Quid insuper ad sanctum Benedictum Eugipius Abbas, qui, antequam ipse sanctus Benedictus sumeret monasticum habitum, iam sancti Seuerini discipulus & monachus erat, vt ipse de se testatur? Sed quid insuper Cassiodorum pro animi arbitrio sub eiusdem sancti Benedicti regulis monachum referunt; cum agens ipse de monachis a se collectis in commentario de Diuinis lectionibus, nec vllam quidem (cum in eo argumento versatur) sancti Benedicti vel regularum ipsius haberit mentionem? quae certè ante omnia ipsis suis monachis ab oculis ponendae erant. Quid praeterea Orientales sub institutis sancti Basilij, militantes monachi ad sanctum Benedictum pertinent, vt Anastasius Persa, idemque martyr illustris? Quid etiam sanctus Ioannes Damascenus, & alij plures?

Cassiodor. Diuin. lect. c. 29. 32.

Dolui, fateor, considerans veritatis candorem non illustrari, sed obscurari ab his, qui nullum habentes delectum, quoscumque repererunt doctrina vel sanctitate claros vitae monasticae alumnos, eosdem sub sancti Benedicti regula constituunt professores; cum tamen

CHRISTI 494.

GELASII PAP. 3.

ANASTAS. IMP. 4. THEODORICI REG. 2.

A men iam ante tempora sancti Benedicti constet etiam in omnibus Occidentalis Ecclesiae prouincijs viguisse diuersa genera monachorum; vt quae saepe superius dicta sunt, certissimam fidem faciunt. non est nostrum modò de singulis agere; quos prudentissimis indagator, adhibita temporis ratione, alterius potius instituti quam S. Benedicti monachos fuisse cognoscat: cum tamen illud gloriose predicare liceat, coalescente nobili planta, maioribus incrementis in dies magis magisque dilatatum esse eundem ordinem monachorum S. Benedicti, progressuque temporis complures alios extitisse in Occidente monachorum ordines sub eiusdem Sancti regulis militantes.

Hoc eodem anno, qui quadragesimus quartus numeratur a tempore Imperij Marciani, contigit Britanniae Ecclesiam ab hostibus insulae inuasoribus liberari, qui Badonicum montem obsidentes dire ab incolis trucidati sunt. Fuit annus iste Gildae Sapientis (vt ipse testatur) natalis: quo tempore florens ille extitit Britannicae Ecclesiae status, vt qui prelli praeritis malis superauerunt sacerdotes, pie sancteque Christianam religionem excoluerint; qui autem his postea successerunt, torpescerent otio, emarcescentesque putredine vitiorum Ecclesiam illam adeò foedauerunt, vt maximi fuerint paucis bonis qui remanserant causa lucus. Sed Gildam istae lamentantem audiamus:

Beda de Gest. Anglor. lib. 1. c. 15 & 16. in fin. BRITANNIAE VICTIS HOSTIBVS RESPIRANT.

Gilda de ex. cid. Britan.

Ex eo tempore nunc ciues, nunc hostes vincebant: vt in ista gente experiretur Dominus solito more praesentem Israellem, vtrum diligeret eum, an non, vsque ad annum obsidionis Badonici montis, nouissimaeque fermè de furciferis non minima stragis: qui & meae natiuitatis annus est. Sed ne nunc quidem vt antea ciuitates patriae inhabitabantur, sed deserta dirutaque haecenus squalent, cessantibus licet externis bellis, sed non ciuilibus. Haec etenim desperati insulae excidij, insperatique mentio auxilij memoriae eorum, qui vtriusque miraculi testes extiterunt: & ob hoc Reges, publici, priuati que sacerdotes, Ecclesiastici summi quique ordinem seruauerunt. At illis deccedentibus, cum successit aetas tempestatis illius ne scia, & praesentis tantum seruitutis non expertis, ita cuncta veritatis ac iustitiae moderamina concussa & subuersa sunt, vt earum non dicam vestigium, sed ne monumentum quidem in supradictis propemodum ordinibus appareat, exceptis paucis & valde paucis, qui ob amissionem tantae multitudinis, quae quotidie prona ruit ad tartara, tam breuis numeri habentur, vt eos quodammodo venerabilis mater Ecclesia in sinu suo recumbentes non videat, quos solos veros filios habet, &c.]

BRITANNIAE ECCLESIAE STATUS VARIVS.

Quinam autem prauis moribus omne hominum genus ibi corruerint, ipse exactè recenset atque deplorat, nempe polluta sacra altaria nece regionum puerorum, dimissas legitimas vxores, & scorta subintroducta, incestuosas praeterea & sacrilegas nuptias, cum cognatas & eas quae Deo vouerant castitatem sibi impie matrimonio coniungerent: apostasiasque eorum qui vouerant monachatum. Sed haec quidem, quos refert, Principes perpetrabant: In quas vero vitiorum voragine & peccatorum profunda ordinis Ecclesiastici viri demersi fuerint, idem ipse distincto volumine luget atque redarguit, cuius hoc est exordium: Britannia habet sacerdotes, sed nonnullos insipientes; quamplurimos ministros, sed multos impudentes; clericos, sed quosdam raptos, subdolos; pastores (vt dicunt) sed occisioni animarum lupos paratos, &c.] Tu ipse, si cupis, ea consulas, quae veluti celte exculpta habes, vnde cognoscas ob collapsam in ea insula in viris Ecclesiasticis canonicam viuendi formam meruisse illam habitatoribus reddi vacuam, atque alienigenis dari gentibus incolendam, quae vberem redderent tempore opportuno prouentum. quando autem id acciderit, suo tempore dicturi sumus: iam vero ad sequentis anni res gestas oratio E transferatur.

BRITANNIAE PESSIMAE TIO MALE CVLTAM RELIGIONEM.

IESV CHRISTI ANNVS 495.

GELASII PAP. ANNVS 4.

ANASTAS. IMP. 5. THEODORICI REG. 3.

Sequitur ordine temporis annus Domini quadringentesimus nonagesimus quintus, Consulatu Viatoris notatus in Fastis apud Cassiodorum & Marcellinum, addunt alij collegam Aemilianum: cuius exordio rursus fuit Gelasio Papae aduersus Orientales schismaticos laborandum. Qui enim comunione defuncti fouebat Acacij Euphemius Constantinopolitanus Episcopus, causam iniquam & impiam falsis praetextibus ornans, Orientales Episcopos sedi Apostolicae communicantes, ab eius coniunctione diuellere conatus est.

EUPHEMIVS QVID MOLITVR.

Hac

Hæc cum Gelasio innotuissent, ipsis Kalendis Februarij prolixam valde atque disertam epistolam dedit ad Dardaniæ Episcopos, cuius est exordium: Valde mirati sumus, quod dilectio vestra quasi nouam & difficilem quæstionem, & adhuc tamquam inauditum quippiam nosse desiderat.] Alias enim superius litteras miserat, quibus cunctas quæ ab Euphemio afferebantur pro retinendo Acacij nomine rationes, veris certisque confutauerat argumentis. est de illis mentio habita in dato ad Faustum Commonitorio. Porro ex his postremo scriptis ad Dardanos litteris, ex Vaticana bibliotheca & codice veterrimo monasterij sancti Petri in Auellana in Umbria in integrum (vt licuit) restitutis & editis, ista deprompsisse sat est, quæ de Apostolicæ sedis auctoritate narrat his verbis:

^u Gelas. epist. 11
rom. 1. epist.
decret.
GELASIVS
QVAD AD
DARDANOS.

Non reticemus autem, quod cuncta per mundum nouit Ecclesia: quoniam quorumlibet sententijs ligata, sedes beati Petri Apostoli ius habet resoluendi; vtpote quod de omni Ecclesia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerint, ab illa autem nemo sit appellare permissus. Quapropter cum satis constet, Acacium nullum habuisse pontificium, sententia sedis Apostolicæ damnatum, sine vlla eius notione soluendi: dicant certè, qua Synodo hoc ille præsumpsit (*Euphemius scilicet*) quod nec sic quidem absque Apostolica sede fas haberet efficere? Cuius sedis Episcopus? cuius metropolitanæ ciuitatis Antistes? nonne parociæ Heraclienfis Ecclesiæ?] nempe Constantinopolitanæ sub metropoli Heraclienfis Ecclesiæ constitutæ: quibus planè indicat Gelasius, omnia concessa Constantinopolitanæ Ecclesiæ priuilegia absque consensione Apostolicæ sedis esse irrita. Post ista verò suggerit:

NON INDI-
GET SYNO-
DARI CON-
VENTU VT
IUDICET SE-
DES APOSTO-
LICA.

Sed nec præterimus, quod Apostolica sedes frequenter (vt dictum est) more maiorum, etiam sine vlla Synodo præcedente, & absoluendi quos Synodus iniquè damnauerat, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit, habuerit facultatem. Sanctæ memoriæ quippe Athanasium Synodus Orientalis addixerat; quem tamen exceptum sedes Apostolica, quia damnationi Græcorum non consensit, absoluit. Sanctæ memoriæ nihilominus Ioannem Constantinopolitanum Synodus etiam Catholicorum Præfulum certè damnarat: quem simili modo sedes Apostolica etiam sola, quia non consensit, absoluit. Itemque sanctæ memoriæ Flauianum Pontificum congregatione damnatum, pari tenore, quoniam sola sedes Apostolica non consensit, absoluit; potiusque qui illic receptus fuerat, Dioscorum secundæ sedis Præfulum sua auctoritate damnauit, & impiam Synodum non consentiendo submouit; ac pro veritate, vt Synodus Chalcedonenfis fieret, sola decreuit, in qua Pontificibus innumeris qui Latrocinio corruerant Ephesino veniam poscentibus sola cōcessit, & in sua perfidia permanentes nihilominus sua auctoritate prostravit: quam congregationem, quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est secuta. Quoniam sicut id quod prima sedes non probauerat, constare non potuit; sic quod illa censuit iudicandum, Ecclesia tota suscepit, &c.] hæc atque alia Gelasius, illa adducens exempla, quæ non in angulis facta essent, sed in summis causis, toto Orbi perspicuis, omniumque sententiâ comprobatis.

NON PRO
RATIONE
DIGNITA-
TIS SACER-
DARIS SE-
DVM PRÆ-
ROGATIVA.

Post nonnulla verò idem Gelasius Papa ridet illud omnino ab Euphemio stultè admodum inculcatum, dum ratione regis dignitatis prærogatiuas sedium expenderet, atque sibi primatum supra Orientales Ecclesias vendicaret, quod regia vrbs Constantinopolis esset. In quæ ipse: Risimus autem (inquit) quod prærogatiuam volunt Acacio comparari, quia Episcopus fuerit regis ciuitatis. Numquid apud Rauennam, apud Mediolanum, Sirmium, apud Treuiros, multis temporibus non cōstitit Imperator? Numquidnam harum urbium sacerdotes vltra mensuram sibi met antiquitus deputatam quippiam suis dogmatibus vsurparunt? &c.] hæc tenus Gelasius in dicta epistola ad Dardanos, ex qua etiam nonnulla sunt à nobis suis locis pro ratione temporis superius recitata. Porro hanc ipsam epistolam non ipsis tantum Dardaniæ Episcopis voluit esse communem, sed vulgari in Orientales Ecclesias, notamque reddi omnibus Orthodoxis, necnon schismaticis & hæreticis. nam hæc habet in fine: Rectè autem faciet vestra dilectio, vt ista quæ scribimus, pariter Catholicis & contraria sapientibus innotescant; quo & sanis necessaria firmitas, & malè sanis competens medicina præbeat. Dat. Kal. Februarij, Viatore V. C. Consule.]

At cum ne sic quidem istis ipsis Gelasius quicquam profecerit, Deus per hæreticum Principem voluit Euphemium schismaticum Episcopum sede deici, atque abscindi qui scindebat Ecclesiam: quomodo autem id se habuerit, paulo post dicturi sumus. prosequamur

A sequamur interea eiusdem Gelasij Papæ anni huius res gestas. Qui igitur hoc anno mense Februarij (vt vidimus) dictam epistolam ad Orientales scripsit, idem mense Martij habuit Romæ Synodum, cui interfuerunt Episcopi quinquagintaquinque, præsentem simul clero Romano. Extant Acta ipsa ex bibliotheca Vaticana deprompta, sed mendosa non nihil, quæ & sine careant. Sed accidit opportunè, Dei prouidentia, quæ rebus nostris inuigilat, vt dum ea vtrumque se habent deprauata ac decurtata hic edere pararemus, vir doctissimus Fronto Ducæus Societatis I E S V professor, sponte, meque nihil penitus cogitante, miserit eadem ex codice Virdunensi descripta, integra ipsa quidem; quæ etsi (vt in omnibus antiquis scriptis ferme accidit) aliquibus essent corrosa mendis, collatione tamen facta cum iis quæ Romæ habentur cusa, parum abest quin in pristinum candorem recipias restituta; quæ sic se habent:

CONCILIUM
ROMANVM
IN ABSOLV-
TIONE MI-
SINI.

B Residente in Synodo venerabili Papa Gelasio vnà cum Bonifacio, & c.] & inferius; Gelasius Episcopus Ecclesiæ Catholicæ vrbs Romæ dixit: Meminit dilectio vestra superiore Conuentu oblatum nobis à Miseno libellum in conspectu vestro fuisse recitatum: hunc eundem, si placet dilectioni vestræ, denuo recensendum, vt Acta nostra cōtineant. Et quia aliud se quoque petitorium præ manibus habere profiteretur, quid etiam in hoc contineatur, possumus agnoscere. Et adiecit: Miseni libellus denuo recitetur. Anastasius diaconus recitauit: Datum à famulo vestro Miseno die octauo Iduum Martiarum, Viatore V. C. Consule. Quantum ad meæ pertinet infelicitatis abruptum, errori meo qualibet ratione contracto definitio non esse parcendum: quoniam hoc ipso pœna carere non debeo, quod merui ad causam pœnalem, quacumque foret, perducere.

* EXTANT ROM.
I. epist. Rom.
Pont. in Gelas.
ACTA ROM.
MANI CON-
CILLI.

C Quantum verò pertinet * ad remediale subsidium, duo sunt quæ me ad hoc suppliciter implorandum venire constringunt: ne vel ego desperatione magis perpetuis cruciatibus sim dignus addici Iudæ præuaricatoris exemplo: & quia tanta est ineffabilis illa clementia, quæ Apostolica potestate vniuersum facinus possit absolueret. Hanc igitur solam in meo negotio, Papa venerabilis, vocem miserandus effundo: Parce prostrato, porrigere manum iacenti. Nullis ignorantia excusationibus nitor, nullas decipulas circumventionis obtendo; nec in quemquam calamitatis meæ studeo transferre discrimen: quia alios incusare non debeo, qui poscam clementer absolui: quia licet mihi pro mea defensione nihil afferam, non ambigam tamen hæc omnia tuo iudicio esse tractanda. Tantum quæso, vt supero numini obsequentes, quod pronunciat per Prophetam: Nolo mortem morientis, donec reuertatur & viuat: vos potius cuncta quæ in persona mea gesta sunt, benigna cōsideratione libantes, viaticum seni agitudine & continua maceratione consumpto, ne sine Ecclesiastica communionem rapiar, non negetis, ex alterius casu experimentum meæ formidinis intuentes: qui auxilium, etiam vobis conferre volentibus, non potuit indipisci. Et me per imperitiam hac clade potius implicatum hoc ipso dignanter ostendite, quod ad receptionis Ecclesiasticæ superstes gratiam valui peruenire.

* respicit

Ezech. 33.

* deliberatæ

D Quo lecto, Gelasius Episcopus dixit: Peritorium Gesta retinebunt. Et adiecit: Ipse nunc Misenus adueniat; & peritorium quod obrulit, ipso præsentem, recitetur. Cumque ingressus fuisset Misenus, prostratus in terram aliud peritorium obrulit, & rogauit vt susciperetur. Cumque susceptum fuisset, Gelasius Episcopus dixit: Vtraque peritoria quæ obrulit, ipso quoque præsentem, legantur. Iterum Anastasius diaconus recitauit: Datum à famulo vestro Miseno, octauo Id. Mar. Fla. Viatore V. C. Conf.

E Quantum ad meæ pertinet infelicitatis abruptum, errori meo qualibet ratione contracto definitio non esse parcendum: quoniam hoc ipso pœna carere non debeo, quoniam merui ad pœnalem causam quacumque sorte perducere. Quantum verò respicit ad remediale subsidium, duo sunt quæ me ad hoc suppliciter implorandum venire constringunt: ne vel ego desperatione magis perpetuis cruciatibus sim dignus addici Iudæ præuaricatoris exemplo; & cetera quæ superius continentur. Item aliud peritorium recitat: Datum à famulo vestro Miseno sub die tertio Id. Mar. Fla. Viatore V. C. Conf.

* obrutum

* quarto

Oblato primitus peritorio meo nihil aliud suppliciter exorauit, quàm vt misericordiam mihi sedis Apostolicæ non in perpetuum negaretur: cuius mihi sp̄s quoniam pro immensa Dei pietate, qua regitur, relucere iam sentio, magis magisque cōscientiam meam contragijs perfidorum, quæ infelicitate potius, quàm studio, circumuentus incideram, liberam purgationem esse pronuncians, toto corde atque ore protestor sub diuinæ contemplationis intuitu, me omnes quidem hæreses & quicquid inimicum est Catholicæ & Apostolicæ fidei, commu-

communione; sinceræ, prona mente refutare; tum præcipuè Eutyrianam hæresim cum suo scilicet auctore Eutyche & eius sectatore Dioscuro, vel successoribus eius atque cōmunicatoribus Timotheo Acluro, Petro Alexandrino, Acacio Constantinopolitano, Petro Antiocheno, cunctisque eorum complicibus & communicatoribus respuere, damnare, & anathematizare perpetuò; omnesque istos & huiusmodi horribiliter execrari; nec unquam me cum talibus ullum quolibet modo profiteor habiturum esse cōsortium, sed ab his omnibus futurum profus alienum. Quorum prauitatem licet numquam voluntate receperim; tamen quia me calamitatis impulsu minus cautus videor incidisse, sub conspectu Dei & beati Petri Apostoli eiusque Vicarii, ac totius Ecclesiæ, mea (sicut dixi) professione, voceque cōdemno, detestor, exhorreo, in sola me fide communioneque Catholica & Apostolica semper duraturum esse cōfirmans. Cui petitioni meæ manu mea subscripsi die tertio Id. Martiarum, Viatore V.C. Conf. Hæc vestræ beatitudini in Conuentu venerandorum credidi meis manibus offerenda. & alia manu. Ego Miscnus huic petitioni meæ & à me oblata subscripsi, die & Consule superscripto.

*confessione

*Episcoporum

Gelasius Episcopus dixit: Quæ lecta sunt, transcribantur. Et adiecit: Quid videtur fraternitati vestræ statuendum, vestri quoque consilij participatione desideramus agnoscere. Leuauerunt se omnes Episcopi & presbyteri, rogantes & dicentes: Exaudi Christe: Gelasio vita: dictum vicies. Quod vobis Deus dedit in potestate præstate: dictum duodecies. Hoc fac, quod facit dominus Petrus: dictum decies. Ut indulgeas, rogamus: dictum nouies. Cum denuo sedissent, Gelasius Episcopus dixit: Sedes Apostolica quidem, quæ Christo Domino delegante, totius Ecclesiæ retinet principatum, pro dispensatione curaque generali, quam vel pro fide Catholica, vel pro paternis canonibus regulisque maiorum necessaria semper circumspeditione dependet, Miscnum atque Vitalem, quos contra Eutyrianæ pestilentia sectatores, vel contra eos qui talium se communione polluerant, suæ potestatis legatione suffultos ad Orientem dudum sub sanctæ memoriæ decessore meo Præsule destinatar, quod Apostolica præcepta declinantes quolibet modo in eorum, aduersum quos missi fuerant, consortia recidissent, Gestis Synodalibus rerum discussione patefacta, communione pariter & honore merito iureque summouit.

Quibus tamen misericordiæ locum memor supernæ pietatis pro suo moderamine referuauit: & dum conditionem posuit ultionis, spem noluit propitiationis abscondi: sicque suam sententiam temperauit, ut istorum veniam cum illorum mallet salute prouenire, quorum fuerant participatione decepti: ac potius præberent eis, quos suo firmauerant in prauitate consensu, & salubrem correctionis metum, & emendationis imitandæ consortium. Denique sic ipsa auersionis verba librata sunt, ut se illi & cum istis perculos aduerterent, & ex eorum cōditione non diffiderent posse salutari. In quo utique & his non est in totum via præclusa remeandi; & illis, si mallet, per istos est oblata correctio, studiumque porrectum, quo possint meliorem conatu præteritos compensare prolapsus: si fauorem, quem præuaricatoribus facili voluntate detulerunt, in reformationem Catholicorum potius conuerterent sacerdotum.

Dictum est enim, tamdiu istos fore suspensos, donec auctore Deo, & admissi Catholicorum Principum, vel populi Christiani, Alexandrina Catholicum sacerdotem recepisset Ecclesia. Gratulandum scilicet crederetur, nullo modo Græcos non posse renuere quod viderent ab Apostolica sede fuisse damnatum: facileque eos posse de istorum supplicio commoueri, ut nolent quid vitarent, & quid consequenter ambirent, ac velle putarent respiscendo magis sentire cum rectis, quam iugiter errare cum perfidis. Expectatumque, diu est, ut his rationibus incitati contagia nefanda deponerent, vna cum Apostolica sede consentiendo, sicut de eorum speratum fuerat voluntate; nitentesque Catholicis sacerdotibus reuocandi studium potius commodarent: quo ipsi ad Orthodoxam recurrerent unitatem; & istis, qui illorum participes erroris extiterant, ministrarent præstitutæ receptionis effectum: Nec qua fieri potuit occasione cessatum est, quo competenter admoniti & sufficienter instructi, pariter pericula vitanda cognoscerent, ac patere sibi ianuam, si sinceris mentibus hanc petiissent, Apostolicæ communionis aduerterent.

Sed quia eò peruentum est, ut hortamentis quoque medicinalibus, dum etiam quæ referrent contraria non haberent, differrent tamen hæcenus adhibere consensum; illorum quidem difficultatibus paternum quemdam debemus pij doloris affectum, deprecantes omnipotentiam Dei nostri, quæ sola quamuis deuias in veritatis viam potest cōuertere voluntates, ut eis-

vt eisdem suæ propitiationis operatione mirabili spiritum respicientiæ & efficaciam correctionis dignanter infundat. Quæ donec (sicut de eius virtute confidimus) diuina placatione proueniant, hunc interim qui supplicat desiderabiliter expetentem nullatenus perire patiamur: ut cuius non sunt Orientales deiectione perterriti, ne in errore persistenter, saltem curatione prouocentur, ut redeant ad salutem; præcipuè cum dispositionis sedis Apostolicæ clementiam tenor comitetur ipse dictorum, neque prolata sibi repugnare constitutio iudicetur. Definitum quippe est (ut superius iam prædictum est) eos de quibus agimus eatenus debere suspendi, donec auctore Deo, & præfatis adnitentibus, Alexandrina Catholicum receperit Ecclesia sacerdotem: non abruptè & sine exceptione propositum est, sed ea ratione depromptum est, quæ non sine illis adnitentibus, siue non adnitentibus, indifferenter videretur infixæ sententiæ: ideoque sub quo tenore librata conditio est, eodem non existente, necessitatem suæ professionis absoluit. Quod enim cum admissi prædictorum pronunciatum est esse faciendum, hoc eodem non succedente non fieri posse, manifestum est. Sed cum eorum etiam faciendum memoratur admissum, satis euidenter ostensum est, quod sine hoc non posset impleri. Licet ergo illi, quorum deesse probatur admissus, de sua sint obstinatione miserandi: tamen quia deest, sicut sine eo effici non potest quod cum eodem effici posse præsumptum est; ita desistentibus causis, per quas hic articulus veniret ad terminum, insolubiliter non retinet obligatum.

Quapropter lata sententiæ non existentibus per quæ possit usque ad sui exitum deputatam tenere mensuram, his consulendi, & his qui arctati tenentur, tribuet libertatem. Et Apostolica quidem sedes (ut sæpè repetendum est) æstimans Orientales nullo modo non posse respuere quod sedes Apostolica refutasset, eosque salutem propriam & Apostolicam communioni nullius præferre posse personam, hæc de eorum mentibus melius æstimat. Sed quod iterum non tacendum est, dolenda perniciosa non velut improvidam benè de Orientalibus sentientem potest opinione magis Apostolicæ sedis arguere, quam suæ; emicantiæ potius deputare, quod oblatum sibi tramitem propriæ redintegrationis secuta non fuerit: nec ideo tamen alijs debet medicinalem desiderantibus impedire per suam pernicitiam facultatem. Tunc enim dicta sunt de Græcorum consensione fidenter, quia & simul beati Petri societatem quibuslibet videbantur præponere posse personis; & qui extiterunt antè Catholicos, æstimabantur cōsensuri facile veritati, atque ideo cuiuslibet hominis affectum in desiderijs Apostolicæ communionis non posse præponere: quæ cum nondum susceperint per quas hic ordo decurreret voluntates; id quod per eas fieri posse præsumptum est, certitur absolutum: quoniam cum desunt qui perficiant, nullus prouenire possit effectus; immo cum iidem ipsi, per quos iudicabatur esse faciendum, ne efficiatur obstant: qui si in hac sunt (quod absit) obstinatione mansuri, resoluta conditio est illius rei, quæ eorum studijs fiducialiter censebatur impleri.

*si desint per quos id efficiant.

Sin verò (sicut potius optamus) fuerint ad meliora conuersi, ne inter hæc interim qui misericordiam postulat, vel ætate, vel morbo, quo frequenter impeditur, possit intercipi, dum super istis est consulendum, ne defuncto iam nullum possit remedium subrogari; quippe cum dictum sit, siue illis adnitentibus, siue etiam fortassis inuitis, sed cum eorum magis admissum quod promulgatum fuerat posse constare: sicut igitur cum illis adnitentibus nullatenus pace fixa perdurant: hoc etiam tenore beatus Paulus Apostolus non ideo (quod absit) sefellisse credendus est, aut sibi extitisse contrarius; quoniam cum se ad Hispanias promississet iterum, dispositione diuina maioribus occupatus ex causis, implere non potuit quod promissit. Quantum enim ipsius voluntatis interfuit, hoc pronunciauit, quod re vera voluisset efficere: quantum ad diuini secreta consilij, quæ ut homo omnia non potuit licet Spiritu plenus agnoscere, superna prætermisit dispositione præuentus. Nec quia beatus Petrus Apostolus pro affectu diuinæ reuerentiæ ipsi Domino respondit: Non lauabis mihi pedes in æternum; sefellisse (quod absit) aut in sua putabitur minimè constituisse sententiæ, quod eisdem diuinæ cesserit voluntati: & quod se dixerit non esse facturum, causis adstrictis humanæ salutis expeteret prona voluntate faciendum.

*præfixa

*Rom. 15.

*Joan. 13.

Idcirco illa non accedente via, qua eorum fuerat reconciliatio constituta, alteram licet adoriri, qua subueniatur, quibus subueniendum esse decretum est: maximè cum Miscno ex quolibet excessu vel qualibet præuaricationis poena sufficiat, quæ usque eo tractata est, ut sola considerationis humanæ suprema consideratione laxetur, remittendaque punitio sit, quæ non habet ultra quo crescat: Quia cum nulli animæ Deus omnipotens & miseri-

miseri- A
cor per Ecclesiasticam pietatem quærenti noluerit remedium denegari; non du-
bium est, hoc ipso auctore Deo, & diuina compunctione prodire, vt tunc de eius receptione
tractetur, quando ea non protelanda quoque necessitas compellat impendi. nostro præterea
Matth. 16. Saluatore beato Petro A postolo præ ceteris delegante: Quæcumque ligaueris super ter-
ram, ligata erunt & in cælis; & quæcumque solueris super terram, erunt soluta & in cælis:
sicut & his verbis nihil constat exceptum, sic per Apostolicæ dispensationis officium &
totum possit generaliter alligari, & totum consequenter absolui. Præcipuè cum ex hoc
magis præberi cunctis oporteat Apostolicæ miserationis exemplum, vt absolutione dam-
nati, si respiciant vniuersi, & ab errore se retrahant, atque ad Apostolicæ communionis
sinceram redeant vnitatem*, vinculis se damnationis illius, quam vniuersaliter merito præ-
uaricatores exceperant, non ambigant exuendos.

* vnitatem

Neque enim qui longè positos ad integram fidem curare nitimur, reuertentes in præsentem B
supplices refutare debemus: vbi sollicitè præcauendum est, ne conscientia detrimentum
negantes, vsq; ad extremum peccati materiam (quod absit) nullatenus incidamus: censu-
ræque veritas etiam circa supplices, sine fine persistens transeat in reatum. Proinde quan-
tum præmonente Domino, possibilitatis humanæ desideranti remedia præbeamus, totum
quod supra nostræ facultatis est modulum diuino iudicio relinquentes, non autem no-
bis poterunt imputare, cur præuaricationis offensam viuentibus remittamus; quod Eccle-
sia, Deo largiente, possibile est: qui nos etiam mortuis veniam præstare deposcunt: quod
nobis possibile non esse, manifestum est. quia cum dictum sit: Quæ ligaueritis super terram:
quos ergo non esse iam constat super terram, non humano, sed tuo iudicio referuauit. nec
audet Ecclesia sibi nec vendicare, quod ipsis beatis Apostolis conspiciat non fuisse conces-
sum. quia alia sit causa superstitum, alia defunctorum.

* petenti

b Matth. 16

Tulerit Vitalis fortem diuini iudicij, cui etiam cum magnopere vellemus, non potuit C
subueniri: huic saltim profint, dum copia viuentis admittat, in remediis assequendis alte-
rius experimenta repente subtracti. Cumque scriptum nouerimus: Vnus adsumetur, &
vnus relinquetur: hortatur nos intercepti periculum in superstitibus subsidia non differenda
sanandi, qui hoc ipso recipiendus diuinitus indicatur, cum illi superuuit, qui ad hæc non
meruit peruenire: & quoddam de utroque cælestis iudicij resulget examen; ostenditurque
nobis euidentius in duobus, in quo fuerit causa sine venia, & in quo sit quæ indulgentia
carere non debeat. atque ideo quam ipse quoque si superstes competenter Acacius expetisset,
potuerat obtinere (quippe de quo sic positum est, insolubilem fore, vt non diceretur,
Etiam si fortè corrigeret) multo magis huic qui communionem eius infectus est, imploranti
flebiliter, pietatis est Apostolicæ non negare.

* Luc. 17.

* MISENVS
ABSOLVTVS.

Professus ergo Misenus regulariter, se omnes hæreses, Eutychie, Eutychie, Dioscoro, Timotheo Acluro, Petro Alexandrino, Acacio Constantinopolitano,
Petroque Antiocheno, vel cunctis eorum successoribus, sectatoribus & communicatoribus detestari, eosque anathemate ferire perpetuo; communionis Apostolicæ, & sacerdotalis gratiam, quam Catholica traditione percepit, recipiet dignitatis. Omnes Episcopi & presbyteri surgentes in Synodo adclamauerunt: Exaudi Christe: Gelasio vita: dictum quindecies. Domne Petre, tu illum serua: dictum duodecies. Cuius sedem & annos: dictum septies. Vicarium Christi te videmus: dictum sexies. Cuius sedem & annos: dictum septies trigiesies.

Sixtus Notarius sanctæ Romanæ Ecclesiæ iussu domini mei beatissimi Papæ Gelasij ex
scrinio edidi die tertio Id. Maij, Flauio Viatore V. C. Conf.]

Sic igitur apparuit diuina vindicta in Vitalem Episcopum irrogata, cum antequam Ca-
tholicæ communioni restitueretur, ex hac vita subductus est. Sed & in Acacij fautorem
Euphemium Constantinopolitanum Antistitem Deus pariter vltus est, cum eum (vt di-
ximus) per Anastasium Imperatorem in exilium duci voluit. Frequens est enim, vt
qui monita patris non audit, tyrannum interdum experiri cogatur; & Deum vltorem sen-
tiant, qui præposito ab ipso negligunt monitores. Sed de Euphemij exilio historiam re-
citemus.

Hoc namque anno sub iisdem Consulibus rei summam Marcellinus perstringens, hæc
habet in Chronico: Euphemius Episcopus Constantinopolitanus falsò ab Anastasio Prin-
cipe accusatus atque damnatus, in exilium ductus est.] hæc ipse. Quænam verò in illum
accusationes obiectæ fuerint, audiamus: quas quidem Theodorus Lector sic narrat: Ana-
stasius

d Theodor.
Lect. lib. 2.
Collect.

A stasius. insidias Isaurorum Euphemio acceptas retulit] re vera autem, quod (vt Suidas ait)
comminatus Euphemius illi fuisset, se illum in ordinem redacturum, si perseueraret hæreti-
cus. Sed pergit Theodorus: Et cum Præfectis scripssset, Episcopos domi præsentis congre-
gauit. Hi vt Imperatori gratificarentur, Euphemium excommunicant ac deponunt. Elegit
autem Imperator Episcopum Macedonium quemdam presbyterum ecclesiæ & custodem.
Populus verò seditionem mouet propter Euphemium, & ad Hippodromum supplicandi gra-
tia currunt: at nihil efficiunt: perucit enim Imperatoris resistentia. Macedonius Imperatori
more getens, Concordiæ Zenonis subscripsit; Enotico scribit. Hic Macedonius vir erat reli-
giosus & sacer, vt potè à Gennadio educatus, cuius etiam (vt fama habet) nepos erat ex so-
rore. Euphemium Imperator in exilium duci præcepit: Ille verò per Macedonium cautionem
petiit, vt sine insidiis inde abduceretur. Macedonius verò aliquid laude dignum cogitans;
vt cautio illi & ratio redderetur consensit: & cum Euphemius in baptisterio esset, Episcopa-
lia insignia à diacono sibi ipsi auferri præcepit, atque ita ad Euphemium accessit: factaq; mu-
tatione, pecunias illi ad sustentandos eos qui cum illo erant, dedit] hucusque Theodorus.

EUPHEMIUS
EPISC. CON-
STANTIN.
IN EXILIUM
EIICTVS.

Passus hæc quidem est Euphemius, licet iniuste, & à perfido Imperatore Catholicæ fidei
aduersario: quod tamè contempsisset parere Romanis Pötificibus in abdicatione Acacij no-
minis, meruit ipse iusto Dei iudicio abdicari. sic planè qui gloriosum fuisset confessionis ob-
hæc quæ passus est titulū cõsecutus; quod ab ipsa Romana Ecclesia minimè meruit ad com-
munionem admitti (extra quam nulla potest esse, ex sententia Patrum, vera confessio, neque
martyriū) infelix decessit inglorius, & postea (vt dicemus) nomē eius è Diptychis est sublatū.

Quod verò eius successori Macedonio Theodorus inurrit noram subscriptionis Zenonis
Enotici: longè aliter rem se habuisse, quæ horum temporum scriptor Cyrillus* narrat edo-
cent; nam ait: Euphemius quidem propter rectam de fide sententiam ab Imperatore (ò in-
stitia!) impiè depellitur à sedis rectione, & in eius locum euehitur Macedonius. Cum in his
autem esset Ecclesia; iis quidem qui Euphemium sede expulerant assentiri non sustinuit
Elias Episcopus Hierosolymitanus, vt qui cum expulissent præter regulam; Macedonio ve-
rò non dubitauit communicare, & cum eo conuenire, vt qui ipse quoque rectam fidem am-
plecteretur: quod quidem non parum ab initio turbauit Imperatorem. hæc de Macedonio
Cyrillus: reliqua verò suis locis dicenda.

* Cyrill. in Vita
S. Sabæ c. 69.
apud Sur. to. 6.
MACEDO-
NIUS EPISC.
CONSTAN-
TINOP. OR-
THODOXVS.

Moritur hoc eodem anno Gundabundus Wandalorum Rex in Africa, regni sui anno
duodecimo inchoato. Abripuit Deus è vita hominem, cum intermissam aliquandiu per-
secutionem instaurat: hoc namque tempore rursus sanctissimum virum Eugenium Epi-
scopum Carthaginensem exagitat, non ferens tantum virum in locis quibuslibet Vuanda-
lica ditionis licet exulem degere. Quod enim sciret ipsum restituere lapsos ad pœniten-
tiam, & stantes ad martyrium roborare, scribereque frequentes (vt dictum est ex Gennadio)
litteras pastorales: consilium illud iniit, vt trans mare eum in Gallias amandaret: qui illuc
delatus, Albigensem incoluit ciuitatē. Hæc quidem ex Gregorio Turonensi*. Sed dum sub
persecutione ab Hunerico facta ipsum in Gallias missum dicit, planè fallitur: peruenisse
eum namque ad Anastasij Imperatoris tempora, quæ de ipso narrat Gelasius Papa* ad Epi-
scopos Dardaniæ manifestant. Sed & cum Gennadius*, dum de eodem agit scribēs librum
illum sub Anastasio Imperatore, adhuc vita esse superstitem tradat; nullum videri possit
reliquum esse dubium ad hæc tempora deuenisse, atque ex Africa in Gallias transmissum ef-
se. Immo & cum idem Gennadius nequequam de eius in Gallias relegatione ipse Gallus
dicat, planè accidisse videri potest eundem S. Eugenium fuisse relegatum in Gallias post
scriptum ab eo l. bellum illum de Scriptoribus Ecclesiasticis: adeò vt ad hoc tempus, ante
tamen obitum Gundabundi, eius in Galliis referendum exilium sit: etenim qui in locum
eiusdem Regis successit Trasamundus, ipso regni exordio pacem cum Catholicis habuit, de
omnibus benemeritus.

DE EXILIO
S. EUGENII
IN GAL-
LIAS.

Quomodo autem in loco exilij, in ipsa Albigeni ciuitate idem Eugenius diem clausit
extremum, idem Gregorius ita narrat: Hic cum magnis in sæculo polleret virtutibus,
& iam victor de tormentis martyrialibus exilisset: tempus vocationis suæ, quo accer-
siretur ad gloriam, Domino reuelante, cognouit: illud præcipuè, quod populis oc-
cultabatur, manifestum noscens se martyri Amarantho socium esse futurum (colitur iste
martyr in ea ubi sepultus est ciuitate) ad eius sepulchrum dirigitur, prostratusque solo
diutissime orationem fudit ad Dominum. Deinde expansis super pauimentum brachiis,
spiritum cælo direxit. Qui à Christianis collectus, in ipsa quam diximus crypta sepultu-
ræ mandatus est.] hæc Gregorius, qui & de miraculis illic editis subiicit narrationem. At

* Greg. de Gest.
Fræc. lib. 2. c. 3

* Gelas. epist. 11
tom. 1. epist.
Rom. Pont.
* Gennad. de
v. illustr. c. 97

* Greg. Turon.
Mirac. lib. 1.
c. 58.
DE OBITU
S. EUGENII
EPISC. CAR-
THAG.

de sancto Eugenio satis. Virtus est autē Deus eius exiliū in Regē, quem hoc anno ex hac vita subduxit; cū in locū eius successit Trasamundus ipsius germanus, de quo ista Procopius: Gundabundus excessit ex morbo anno regni sui duodecimo: post quē frater Trasamundus regnum suscepit, vir indole sapiētiae maximae, tum animi magnitudine omnes maiores antecedēs: Christianos autē non pennis corporis aut suppliciis, ut ille, sed praeiis & honoribus omnibus ad deserendā fidē inuitauit; non auscultantes verō minimē plestebat. Si quos magis criminibus obnoxios vidisset, seu fortuna, seu voluntate, hos non dare praeteritorum poenas, sed praeiis muneribusq; meliorem inducere mentem cogebat. Fuit autē Anastasio Principi amicissimus. hae de Trasamundo Rege Procopius. Sanē quidem S. Fulgentius ad hunc Regem cū libros scripsit, cum parente meliorem appellat. Huic Trasamundo Theodorici Italiae Rex matrimonio iunxit sororem suam nomine Amalafidam, ut ex eiusdem Theodorici ad ipsum data epistola constat: ad quem extat etiam alia, qua eum antea redargutum suscipit, licet missa ab eo munera respuat. Sed de eo saepe inferius dicendum erit.

^a Procop de bello Wandal. lib. 1. TRASAMUNDVS REGNAT IN AFRICA.

^b Fulgent. ad Trasam. lib. 3. in fil.

^c Apud Cassiod. lib. 5. epist. 44.

IESV CHRISTI ANNVS 496. GELASII PAP. ANNVS 5. ANASTASII IMP. 6. THEODORICI REG. 4.

Qui sequitur Christi Redemptoris annus quadringentesimus nonagesimus sextus. Con- sulem habuit Paulum sine collega, idemque Gelasij Papae nouissimus numeratur: hoc enim anno x. Kalend. Decembris ipsum ex hac vita migrasse, habent Indices Vaticani & Anastasius de Romanis Pontificibus, cum sedisset annos quatuor, menses octo, dies vnde- uiginti. De eius lucubrationibus ista Gennadius tradit: Gelasius vrbis Romae Episcopus scripsit aduersus Eutychem & Nestorium grande & praclarum volumen, & tractatus di- uersarum scripturarum & sacramentorum limato sermone; & aduersus Perrum & Aca- cium scripsit epistolas, quae hodie in Ecclesia tenentur Catholicae: fecit hymnos in similitu- dinem Anthonij Episcopi. hae Gennadius de Gelasij Papae scriptis. Sed de his altior per- scrutatio habenda est, cum videlicet qui eiusdem Papae nomine inscribitur liber de Duabus naturis aduersus Eutychem & Nestorium, num ipsius opus dici re vera possit, accuratius differemus. est eius exordium: Necessarium quoque fuit, &c. Scimus in his quidem nobilia complurium Orthodoxorum sudasse ingenia, dum aduersus Nouatores inde sibi arma pa- rantes studio indelesso iniere certamen; cum e contra Orthodoxi vna ferme sententia opus illud Gelasij esse negarint.

GELASII PAPAE OBITVS.

^d Gennad de Script. Eccles. cap. 14.

In primis verō inter alios scimus Suffridum in praefatione ad Gennadium praefixa, non esse Gelasij, sed Gennadij tractationem illam assueuere, accidisseque ut quem Gennadius li- brum misit ad Gelasium (ut ipse testatur) scripta eadem Gelasij nomine edita fuerint. Ve- rum cum Gennadius illos sex libros non aduersus Eutychem, sed Nestorium, se scripsisse tradat, & neque eos ad Gelasium Papam missos dicat, sed opus de fide sua (ut ait) ad illum dederit; & quodnam illud fuerit, satis sit suo loco superius demonstratum: nihil est, ut lu- bratio illa, quae Gelasio tribuitur, Gennadij esse dici possit.

^e Gennad cap. ult.

Sunt praeterea, qui negantes pauciter scriptionem illam esse Gelasij Papae, eandem tribuat Gelasio Episcopo Caesariensi, cuius mentionem habet S. Hieronymus; quod cum aetate tunc iuuenis esset, ad tempora Nestorij & Eutychetis superuixisse, atque ea scripsisse potue- rit. At ne id quidem iure affirmari posse videtur; cum ex his quae dicta sunt superius duos saltem Episcopos numerari contingat post Gelasium vsque ad Nestorij & Eutychetis tem- pora; nempe Ioannem, qui vna cum Porphyrio Gazensifunctus est legatione ad Arcadium Imperatorem; & Eulogium, qui reperitur interfuisse Concilio Diospolitano, vbi Pelagius dolose visus est recantasse palinodiam: qui autem primo loco ibi in Concilio Palaestino no- minatur Eulogius Synodo praesidens, Metropolitanum oportuit Palaestinae totius fuisse, nempe Caesariensem Episcopum. Sic igitur nihil est, ut opus illud Gelasio Palaestino quoquo modo possit ad cribi.

^f Hieron. de Scrip. Eccles. c. 130. DE GELASIO EPISCOPO CAESAREAE PALAESTINAE.

Sunt tamen alia re vera nonnulla, quibus probari posse videtur, commentarium illum non esse Gelasij Romani Pontificis. Etenim cum Gennadius scribat, grande volumen a Gelasio editum aduersus Eutychem atque Nestorium: planē dissimile ab eo esse appa- ret, quod eius nomine fertur perbreue satis: Verum non vnum dumtaxat librum; sed quod grande & praclarum opus Gennadius nominat, in quinque libros fuisse partitum liquet: habet id enim Anastasius Bibliothecarius in libro de Romanis Pontificibus, cum affirmat quin-

DE SCRIP- TIS GELASII CONTRA EUTYCH. ET NESTOR.

A quinque libros aduersus Nestorium & Eutychem ab eodem Gelasio fuisse conscriptos: cum tamen opusculum, quod Gelasij nomine editum extat, vnius libri periodo terminetur.

Haud autē nouum inauditumque est, ut his ipsis temporibus Gelasij Papae nomine scripta adulterina supponerentur: nam audi Cassiodorum locupletissimū testem, temporisq; huius scriptorem: In epistolas (inquit) tredecim S. Pauli annotationes conscriptas in ipso initio meae lectionis inueni, quae in cunctorū manibus ita celebres habebantur, ut eas à S. Gelasio Papa vrbis Romae, doctissimi viri studio, dicerent fuisse conscriptas: quod solent facere qui res vitiosas cupiunt gloriosi nominis auctoritate defendere. Sed nobis ex praecedentibus le- ctionibus diligenti retractatione patuerunt, subtilissimas quidem esse ac breuissimas dictio- nes, sed Pelagiani erroris venena illic esse seminata. hae Cassiodorus, quibus intelligas id ipsum de eodem libello euenire facile potuisse. Si enim tempore Cassiodori Gelasij aequalis, si- ne ipso Gelasio viuento, siue potius paulo post eius obitu, tantū nefas aggredi ausa est audax haereticorū praesumptio, ut Pelagianū opus Gelasij nomine praenotarit: quid adeo mirandū, si cōmentariolus ille, de quo est quaestio, eiusdē nomine inueniatur eodē tempore esse vulgatus?

GELASII NOMINE SCRIPTA SUPPOSITA. Cassiod. de diuin. lect. c. 8.

B Sed est beneficio Dei, ut tibi ostendere possimus, ac velut digito indicare, quisnam auctor eius opusculi Gelasius iste fuerit: Accipies enim id ex his quae Photius in Bibliotheca habet his verbis: Acta Primae Synodi, nempe Nicaenae, tribus tomis, auctore Gelasio: quae, inquam, non verē sunt Acta ipsa, sed de rebus gestis in Synodo historia: humili namque sermone, sed diligenti tractat ea quae in Synodo contigerunt. hae ipse. est autem istud ipsum opus non aliud, quam quod Graecē scriptum Vaticana bibliotheca possidet, ab Alphonso Pisano So- cietatis IESV professore in lucem vindicatum in suo, quod edidit, Nicaeno Concilio. Quo- nam autem iste Gelasius vixerit tempore, in eius operis praefatione ipse declarat, dum se ex- agitarum ab Eutychemianis haereticis tradit, cum iidem inualescerent tempore Basilisci Impe- ratoris. Cū verō ibidē auctor addat, se eodē disputando confutasse haereticos Eutychemianos, & in exordio libelli illius Gelasij de duabus naturis habeatur, ob recentē obortam ea de re controuersia, se esse opus illud aggressum; vnum cum dēque Gelasij vtriusque tractatus esse scriptorē possumus intelligere. Sic igitur cum nomē auctoris, tempus quo vixit, & quae idē ipse in vtraque scriptione praefatur, in vnū conueniant: quae alia de his esse potest ratio dubitandi?

C Sed & ex nauo, immo profunda potius cicatrice, quae in vtriusque Gelasij operis facie cernitur, vnum omnes cognoscent vultum vnius eiusdēque Gelasij. At quanam ista? Inspi- ce: Qui Gelasius de duabus naturis opusculum illud scripsit, cum in fine profiteretur se Ca- tholicorum (ut ait) magistrorum testimonia asserere, quibus à se dicta confirmet: tamen inter plures sanctorum Orthodoxorum Patrum asseriones, ponit post Magnum Athanasium, ante Gregorium Nazianzenum, Eusebium Caesariensem, conclamatum iam saepe ab omni- bus antesignanum Arianorum; eiusque tres sententias ex diuersis locis acceptas refert: quae quidē quam indigna sint Gelasio Papa, nemo non videt; quamque alienus sit auctor ille ab aliquo Latino scriptore; cum in re tanta nitatur Graecorum dūtaxat auctoritate, vix duobus Latinis ex plurimis in testimonium adductis. Quam verō e contra ea conueniant Gelasio illi à Photio recensito, cognosce, dum ipse in dicto opere de Niceno Concilio eundem Euse- bium Caesariensem plurimum laudat, & titulis Orthodoxo magno viro dignis exornat, at- que ab omni Arianae haereticis suspicionem vult exemptum, dum ipsum nunquam Ario con- sensisse, non sit veritus affirmare, dea bans Aethiopem. Ex qua tam enormi in vultu vtrius- que operis perspicua cicatrice, quis vnum eundemque esse Gelasium vtriusque auctorem operis, visu, tactuque (ut ita dicam) admonitus negarit vnumquemque quem citans Ioannes Ro- manus Pontifex eius nominis secundus in epistola ad Auienum & alios Senatores, absque aliquo titulo Romani Pontificis nominat.

QUIS GELASIVS GERMANVS AVCTOR OPERIS.

D Hae autē cum omni ex parte constātia firmaque pie lector satis intelligas, exultesq; ger- manum operis auctorem inuentum: haud tamen nos piget post victoriam instaurare certa- men: adeo enim parui facimus hostes, ut non timeamus victoriam arma deponere, atque illos sinere armis vti quae volunt, dareque auctorem opusculi esse Gelasium Rom. Pontificem. Ita liberaliter indulgendo libet in re seria cum pueris ludere (pueros sanē dixerimus omnes qui inani studio veritatem oppugnare nituntur, utpote leues, imperiti, atque prudētiae prorsus expertes, sed animo pertinaces, de quorū corde stultitiā virga tantū fugabit) nam cum res sit in tuto, neque si ista demus, vllū penitus ex hoc passura sit Ecclesia Catholica detrimētum.

LAUDATOR EUSEBII GELASIVS AVCTOR OPERIS.

E Porro qui putant ex Gelasij Papae verbis suam ipsorum haeresim confirmari, non sunt Sacramentarij, quos omnes vno ictu auctor conficit, dum disertis verbis transubstan- tiationem panis & vini in Christi corpus & sanguinem astruit; sed ij qui eam negant, cum tamen in vtraque substantia Christum inesse confirmant. Verum quomodo insit in sacratis-

QUAM CON- TEMNAT AVCTOR AD- VERSARIOS.

Proo. 22.

fima Eucharistia Christi corpus & sanguis, cum iisdem aduersarij inter se hactenus de hoc ipso indefesso certamine altercetur, nec constans permanensve eorumdem sit vna sententia, sed pro numero capitum, & varietate temporum, varia atque diuersa reperiantur: planè à veritatis scopo omnes longius aberrare, cum vna eademque sit semper veritas, intelliguntur.

Sed reddamus hinc primum ipsa auctoris verba, quæ iidem exultantes atque pariter insultantes, publico conflictu inuito, aduersus Catholicos tamquam firmissimum arietem inducere. Sunt autem huiusmodi, quæ velim attendas: Certa sacramenta quæ sumimus corporis & sanguinis Christi, diuina res est, propter quod & per eadem diuinæ efficiuntur consortes naturæ; & tamen esse non definit substantia vel natura panis & vini. Et certè imago & similitudo corporis & sanguinis Christi in actione mysteriorum celebrantur. Satis ergo nobis euidenter ostenditur, hoc nobis in ipso Christo Domino sentiendum, quod in eius imagine profitemur, celebramus, & sumimus; vt sicut in hanc, scilicet in diuinam transeunt, sancto Spiritu perficiente, substantiâ, permanente tamen in suæ proprietate naturæ; sic illud ipsum mysterium principale, cuius nobis essentiam virtutemque veraciter representant: ex quibus constat, propriè permanentibus, vnum Christum, quia integrum verumque permanere demonstrant. Hæc auctor à simili argumentum deducens de sacratissima Eucharistia ad Christi incarnationem, nimirum quod sicut in illa simul cum speciebus innecta diuinitate vnum efficitur corpus Christi, ita in mysterio incarnationis Verbo carni vnito, vnus idemque factus sit Christus, duarum simul in vna persona naturarum proprietate coniuncta.

At sicut in aliis rebus, ita in his non necesse est vt similitudo in omnibus æquè respõdeat; sed satis sit, si aliqua tantum ex parte conueniat: nam & secundum Iureconsultum^b, Nul- lum simile est idem. Neque enim cum in S. Athanasij Symbolo dicitur: Sicut anima rationalis & caro, vnus est homo; ita Deus & homo, vnus est Christus] similitudo ipsa procedit in omnibus, cum re vera eiu smodi comparatio in pluribus reperiatur esse dissimilis, quàm similis. Et ne longius argumentum peratur: cum ex ea deducerent ratione Eutychniani, vnam tantum dici debere in Christo esse naturam, sicut dicimus vnam esse hominis humanam naturam, non duas humanas naturas, licet diuersæ substantiæ, nempe corpus & anima coniungantur; tamen idem auctor aduersus eos pluribus disputans, docet non esse necesse similitudinem in omnibus concordare. vt planè nihil sit vt quis importunè ex ea similitudine ab ipso auctore exigere valeat, in omnibus simile demonstrare voluisse factum mysterium Eucharistiæ cum incarnationis Verbi œconomia.

Quis igitur adeo seuerus censor ad illud auctorem astringi velit, ad quod longa disputatione quempiam velle teneri neget? Quis itè tam austerus Orbilius ab auctore importunè velit exigere eã vocum proprietatem, ad quã ipse ea ratione nullatenus voluit obligari, & omnino præstare contempsit non in his tantum quæ obiter dicta essent, sed vbi cardo vertitur totius, de qua disputat, quæstionis? Nõne (audi quæso) qui toto illo tractatu disputat contra Eutychem, ipso quæstionis exordio (quod mireris) vsurpat importunè vocem naturæ pro persona? ait enim, cum agit de opposito ex aduerso hæresi Eutychnianæ errore Nestorij: Contra autè Nestorianos, qui diuidunt naturas in eodè Domini sacramento, vnã nostram confessione promendã.] Quomodo (rogo te) si proprietatè vocũ attendas, non dicas, vnã asserendo in Christo naturã, ipsum sentire cū Eutychem, cuius vt hæresim destruat, toto illo cõmentario scripto laborat? Sed sentiet æquus lector, ibi naturæ vocẽ pro persona esse acceptã; nec intelligenda ob id verbera putabit auctori, quæ penitus destruere eo opere Eutychnianũ errorem intelligit. Vides ergo, quàm iniquè ab eo quis extorqueat vocis proprietatè, ad quã noluisse teneri, adeo certo exẽplo perspicuè declararit. Sic igitur qui dixit in Eucharistia substantiam panis & vini remanere, absque dubio ipsas dicere voluit, quas nos magis distinctè dicimus species eiusdè panis & vini, vtriusque; accidẽtia cõtinentes. Sed hæc tibi perspicua magis fient.

Intelliges enim ista facilius, si hoc ipsum attendas, quomodo nomen substantiæ interdum importunè pro ipsis accidentibus substantiæ in hærentibus consueuerit idem auctor (si velimus esse Gelasiũ) vsurpare. Agens ipse aliquando contra Pelagianos in epistola data ad Episcopos Piceni prouinciæ, ait peccato originali substantiam hominis esse deprauatã; cum tamen eadem substantia hominis, quæ antè erat, permanserit integra: sed deprauatã ait hominis substantiam, cum accidentia ipsa quæ inerant homini tamquam in subiecto, vt originalis iustitia, & alia dona, fuere vel deperdita, vel imminuta: quæ cum accidentia sint, adesse & abesse dicuntur substantiæ hominis præter subiecti corruptionem: adeo vt minime potuerit propriè dici substantiam esse corruptam. Verum cum aliquando voluit aliquid exprimere verè secundum substantiam fieri, substantialiter illud agi, dicere consuevit, vt in libro de Anathemate, vbi vt verè exprimat mortem hominis, eam esse definit, cum

^a Gelas. aduersus Eutychem & Nestor. GELASII VERBA RED DVNTVR ET ELVCIDANTVR.

OMNIS SIMILITUDO DISSIMILIS. ^b l. quod Nestor. na ff. de pos.

VOCVM PROPRIETATEM NEGLEKIT AUCTOR.

SUBSTANTIA PRO ACCIDENTIBVS.

A cum quod erat, substantialiter non esse, vel substantialiter perire dicitur.

Sic igitur eiusmodi vsu vocum, & attentè Gelasij dicendi phrasi, nihil est quod adeo mireris si dixit remanere in Eucharistia substantiam panis, cum sub nomine substantiæ intellexerit vsu dicendi de inherere solitis panis substantiæ accidentibus. quod si re vera remanere panem communem in Eucharistia intellexisset, more suo non substantiam panis, sed substantialiter panem remanere dixisset: cum tamen re vera non amplius in ea esse communem panem, sed illum transisse in diuinam substantiam, non ibi tantum disertis verbis affirmet, sed in epistola etiam ad Dardaniæ Episcopos scripta^a, vbi totidem verbis ait: Vt salutaris alimonia panis illius, qui de celo descendit, Fideles hunc fumentes ad vitam perducatur æternam. hæc ipse: ex quibus intelligas vnam tantum in Eucharistia ipsum fateri substantiam, eamque diuinam, quam non communem, sed panem cælestem appellat: sicque quod ait, ibi remanere substantiam panis, vsu dicendi, panis accidentia intellexisse.

Sed dicas velim, quonam priori vocabulo eas species appellasse potuit, num accidentium nomine, an substantiæ? Quonam pacto vocis conuenit proprietati, vt id accidens dici possit, quod non est in subiecto? si accidens, cui accidit? Si non accidit, neque in subiecto est; quomodo propriè accidens dici potest? Si non accidens; ergo substantia, eo quod per se subsistat: Omnium enim rerum quæ sunt, duæ hæ sunt voces, substantia, & accidens: adeo vt oporteat nominari substantiam omne quod accidens dici non potest. Hoc dixerimus, non vt affirmemus illis speciebus nomen conuenire substantiæ; sed ne adeo miretis si eas species Gelasius maluerit substantiam quàm accidentia appellare: sicut enim importunè eas quis dixerit accidentia, ita etiam haud propriè in omnibus quis substantiam nominauerit. Sed quis naturalium rerum subijciet nomenclaturæ, quæ diuinitus acta omnem excedunt superantque naturam?

Porò quis adeo seuerus vitio tribuat, his esse vsos vocibus Patres, antequam vsu venerit vt eadem sacra symbola specierum nomine dicerentur? Sicut quis temerè errasse dixerit antiquiores Patres, qui ante Nicænum Concilium in Filij Dei diuinitate insinuanda, eundem consubstantialem Patri dicere prætermiserint, cum nondum ea vox fuerit vsu recepta, quæ definitione eiu dem Nicæni Concilij promulgata est? Noua (omnes sciunt) in Ecclesia Catholica opus fuit excogitare vocabula, cum hæretici prioribus abusi vocibus simpliciter proferri solitis, ex illis suam ipsorum prauam sententiam roborare conati sunt.

Habes igitur, lector, ex vsu verborum, phrasi que dicendi Gelasij Papæ & alia eius sententia perspicuè demonstratũ, ipsum per substantiæ nomẽ significare voluisse accidentium naturam, non autem ipsam communis panis substantiam, quam amplius non extare, sed in diuinam esse transfusam, sententiæ ipsius nuper recitatæ tam ex eo contra Eutychem commentario, quàm etiam ex dicta epistola ad Dardaniæ Episcopos data demonstrant: vt planè scias nullam accedere veriorẽ germanioremque interpretationem ad cuiusque auctoris verba atque sententias, quàm quæ elicitur ex aliis eiusdem auctoris verbis atque sententiis. Eadem prorsus est ratio de his quæ in eandem sententiam afferuntur ex Theodoretij libro primo atque secundo dialogorum; de quibus consulas quæ eruditissimè in suis Controuersis assert doctissimus Bellarminus^b, quibus penitus obstruit blatianum & blasphemantium ora hæreticorum.

Sic igitur iam, puto, vides lector veri cultor, ipsa ingentia tela, acuminata spicula illa, quæ tanta iactantia insultantes vibrarunt hostes aduersus Catholicam veritatem, secundum Davidicum illud, in sagittas infantium esse conuersas; & tonitrua illa horrendum quiddam obstrepentia, diraque minantia, in tenuem auram diffantem puluerem leuem euanuisse (ita quidem, etiam si millies conuincere possent esse Gelasium scriptoris illius auctorem.) Eiusmodi planè sunt hæreticorum machinæ bellicæ, quæ aspectu ipso perterreant, sed nullo negotio dissoluuntur, cum veritas ipsa validioribus mendacium ictibus quatit. Insultauit petulans hæresis, instar filia Herodiadis coram Rege saltantis, præconiumque stultum opprimere veritatis, cum domestico nostro nos confodere gladio credidit, testimoniis tantum Pontificis impias suas roborare sententias: cum alioqui, velint nolint, eiusdem Gelasij scriptis Nouatores vnã cum aliis, in quos ipse inuehitur, hæreticis atque schismaticis, iugiter feriantur, ac penitus prosternantur.

Sed instaurat denuo cer amen cedere nescia hæreticorum procacia, eademque prostrata licet, audacior tamen in Gelasij scripta rursus insurgit, vt si possit, eundem constituat fidei Catholicæ proditorem; calumniari iterum eum quærens, à quo se scit vehementius

^a Gelas. epist. 8

^b Bellarmin. de Sacram. Eucha rist. lib. 2 c. 27 tom. 2. Contr.

^c Psal. 63.

mentius imperi. Sed dum notam inurere conati sunt impij eiusdem Gelasij commentariis, ipsi sese imperitos esse penitus demonstrarunt. Nam audi, quæso, quorsum ipsorum temeritas sit progressa. Extat ipsius Gelasij Papæ decretum, ex quo illi nouam venati sunt obiectionem, qua ipsum redderent suorum ipsorum adstipulatorem errorum: sed quænam ista fuerint, vt intelligamus, ipsum hic primò integrum reddere opus est, quod sic se habet apud Gratianum in textum:

De cõf. dist. 2. c. cõperimus.

GELASII DECRETVM DE COM- MVNICA TIONE SVB VTRAQUE SPECIE E- LVCI DA- TVM.

Comperimus autem, quòd quidam sumpra tantummodo corporis sacri portione, à calice sacri cruoris abstineant. Qui proculdubio, quoniam nescio qua superstitione docentur astringi, aut integra sacramenta percipiant, aut ab integris arceantur: quia diuisio vnus eiusdemque mysterij sine grandi sacrilegio non potest prouenire.] hæc Gelasij decretum, ex quo inferunt Nouatores, necessariò sub vtraque specie communicandum: Quibus nostri qui repugnant, Gelasium de sacerdote sacrificante dixisse, interpretantur. At re vera nulla ibi de sacerdote sacrificante mentio habetur: vt planè quod generaliter esse dictum apparet, ad sacerdotes minimè restringi debere, satis intelligi possit.

Reijcimus igitur frigidam eiusmodi, qua haud indigemus, solutione, qui vnde germanus sensus Gelasij verborum accipi possit, habemus. Dum enim ait, eos qui talia agerent, quædam superstitione teneri, planè occultos illos Manichæos significat, qui ob sectæ superstitionem, sic ipsi cum Catholicis communicare solerent, ne deegerentur hæretici; sed tamen abstinerent ab haustu vini, quòd hæresis prohiberet. Hanc quidem non esse diuinationem, sed germanum Gelasij decreti sensum, quæ sanctus Leo habet in sermone quarto habito Quadragesimæ tempore satis apertè docent, his verbis detestatus Manichæorum errores: Cumque ad tegendam infidelitatem suam nostris audeant interessè mysterijs: ita in sacramentorum communione se temperant, vt interdum tutius lateant, ore indigno Christi corpus accipiunt, sanguinem verò redemptionis nostræ haurire omnino declinant. Quod ideo vestram volumus scire sanctitatem, vt nobis huiuscemodi homines ex his manifestentur iudicijs: & quorum deprehensa fuerit sacrilega simulatio, notati & prodi, à sanctorum societate sacerdotali auctoritate pellantur.] hæc sanctus Leo.

MANICHÆOS INVESTIGAT, INVENIT, AC PVNIT GELASIVS PAPA.

Quòd igitur abstinentia calicis proderentur penitus Manichæi; idem planè remedium, quo vsus est sanctus Leo, adhibendum putauit esse Gelasius, vt latitantes sub Catholico nomine impios detegeret Manichæos: hincque est quod subdit, dum sancti decreti rationem affert: Quia diuisio vnus eiusdemque mysterij sine grandi sacrilegio nõ potest prouenire] nimirum non sine labe suspicionis nefandissimæ hæresis. Obserua enim, non dictum esse, Non potest perfici, sumique; sed, Non potest prouenire sine grandi sacrilegio: quòd scilicet nemo Catholicorū haustum calicis penitus exhorreret, vt Manichæi. Sic ergo ne si Catholici calice abstinerent, in suspensionem adduci possent hæresis Manichææ; neque si id facerent Manichæi, quòd Catholici facerent, haud eo signo detegi possent: prudentissimè quidem S. Leonis insistens vestigijs Gelasius id prohibens, istud quod vidimus sanciuit decretum. Profecisse eiusmodi Gelasij remediū ad Manichæos peruestigandos, planè docent quæ apud Anastasium Bibliothecarium scripta leguntur, nempe Manichæos sub eius Pontificatu inuentos, eiusdemque auctoritate in exilium deportatos, eorumque codices publicè concrematos. Vides, lector, quomodo ignoratione rerum gestarum Nouatores temerè ante victoriam consueuerint parare triumphum; sed & perspicis eorum immensa studia quàm facillimè veluti inflatas bullas citò dirumpi.

DISTINCTIO DE POTESTATE ECCLÆSIÆ ET POLITICÆ.

Genes. 14 Hebr. 7.

Sed nec quidem hic finis pugnacis hæreticorum proteruitiæ, dum ex alijs eiusdem Gelasij Papæ scriptis aliam rursus captant oppugnandæ veritatis occasionem, qua ijdem Nouatores rerum seculariū vsu verbis Gelasij putant penitus excludi Christianæ religionis Antistites, quibus spiritualium tantummodo præfecturam creditam esse volunt. Sunt autem ista verba Gelasij in libello quem de Anathematis vinculo scripsit, illud arguentis, non esse secularis potestatis de personis Ecclesiasticis iudicare; dum hanc politicam atque Ecclesiasticam potestatis distinctionem habet: Fuerint (inquit) hæc ante aduentum Christi, vt quidam figuratim, adhuc tamè in carnalibus actionibus constituti, pariter Reges existerent & pariter sacerdotes: quòd sanctum Melchisedech fuisse, sacra prodit historia. Quòd in suis quoque diabolus imitatus est, vt pote qui semper quæ diuino cultui conuenirent, sibimet tyrannico spiritu vindicare contendit, vt Pagani Imperatores ijdem & Maximi Pontifices dicerentur.

Sed cum ad verū ventum est eundem Regē atque Pontificem, vltra sibi nec Imperator Pontifi-

A Pontificis nomen imposuit, nec Pontifex regale fastigium vëdicauit: Quamuis enim membra ipsius, id est, veri Regis atque Pontificis, secundum participationem naturæ, magnificè vtrumque in sacra generositate & sumpsisse dicantur, vt simul regale genus & sacerdotale subsistant: attamen Christus memor fragilitatis humanæ, quo suorum saluti congrueret, dispensatione magnificè tēperans; sic actionibus propriis, dignitatibusque distinctis officia potestatis vtriusque discreuit, suos volens medicinali humilitate saluari, non humana superbia rursus intercipi: vt & Christiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent; & Pontifices pro temporalium cursu rerum Imperialibus dispositionibus vterentur: quatenus spiritalis actio à carnalibus distaret incursum; & ideo militans Deo minimè se negotijs secularibus implicaret; ac vicissim non ille rebus diuinis præsidere videretur; qui esset negotijs secularibus implicatus: vt & modestia vtriusque ordinis curaretur, ne extolleretur vtroque suffultus, & competens qualitatibus actionum specialiter professio aptaretur. Quibus omnibus ritè collectis, satis euidenter ostenditur, à seculari potestate nec ligari prorsus, nec solui posse Pontificem: quo manifestius approbatur, Alexandrinum Petrum per Imperialem tantummodo sententiam nullo modo potuisse prorsus absolui.] hæc ipse: quæ sunt accuratissimè examinanda, singulaque in his contenta capita certis limitibus distinguenda.

* generatio- ne 1. Pet. 2.

2. Tim. 2.

Per hæc enim in primis insinuare voluisse Gelasium, ipsum secundū ordinem Melchisedech Regē atque Pontificem & Dominum dominantium Christum Redemptorem nostrum conseruatam voluisse quam repererat in terris politicam potestatem, sed certis limitibus circumscriptam, ne se sacris rebus immisceat, omnes puto percipiunt. Rursus autem ita à politica potestate distinctum Ecclesiasticum statum & auctoritatem sartam rectam ab eodem Domino nostro relictam, vt tamen quæ sunt Regum Regibus ministranda relinquat, eundem Gelasium significare voluisse, omnes æquè consentiunt. At qui ita voluit vtramque potestatem ab inuicem omnino esse discretam, numquid negauit ciuilem potestatem Ecclesiasticam subiiciendam? minimè gentium: nam ad eundem Anastasium Imp. idem (vt vidimus) Gelasius scribens, hæc de regia potestate Christi sacerdotibus subiicienda: Nosti enim, fili clementissime, quòd licet præsideas humano generi dignitate, rerum tamen Præsulibus diuinarum deuotus colla submittis.] & de ipso Romano Pontifice hæc inferius: Et si cunctis (inquit) generaliter sacerdotibus rectè diuina tractantibus Fidelium conuertit corda submitti; quanto magis sedis illius Præsuli consensus est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus & Diuinitas summa voluit præeminere, & subsequens Ecclesiæ generalis iugiter pieras celebravit.]

SENTENTIAE GELASII RELUCIDATIO.

Heb. 5. PONTIFICVM IVRA IN SACRVLARIIS REBUS. 1. Cor. 6.

2. Tim. 2.

D Intelligis ex his, ita distinctam à Gelasio ciuilem & Ecclesiasticam potestatem, vt tamen ciuilem subiiciatur Ecclesiasticæ in his quæ sunt ad Deum, prout inquit S. Apostolus: Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum.] subordinatam subiectamque sibi habeat ad hoc ipsum potestas Ecclesiastica politicam præfecturam; & in his quæ ad hæc pertinent, sacerdotes illis præcipiant atque ius dicant, & eodem in omnibus moderentur: Nam ad hoc spectat quòd idem Apostolus ait: Nescitis quia Angelos iudicabimus? quanto magis secularia?] Non ergo Gelasius ea distinctione discreuit regiam à Pontificia potestate, vt negaret huic illam esse subiectam: neque cum ait ex Apostoli sententia: Nemo militans Deo implicet se negotijs secularibus] voluit secularium illis inhibuisse ius ac potestatem in his quæ ad Deum pertinent: non enim sententia Apostoli potuit vetuisse, quæ illorum esse, iudicare nimirum secularia, idem Apostolus tradit, hæc quo ad iudicariam pertinet potestatem.

Gelas. epist. 6.

2. Tim. 2.

E Quòd autem ad temporalium rerum dominium, spectat, haud his carere debere Christi Ecclesiæ sacerdotes, potuit Gelasius intellexisse, qui quoniam modo redditus Ecclesiarum & oblationes Fidelium quadripertita deberent diuisione distribui, epistola sua data ad Episcopos Lucaniæ, Brutij & Siciliæ, statuit. Nā & quòd ad Romanam Ecclesiam pertinet, in diuersis Occidentalis Orbis prouincijs latifundia possedisse, quæ sæpè superius dicta sunt, manifestè declarant. Cum igitur neque quo ad ius, neque quo ad res seculares, siue dixerimus temporales, Gelasius quicquam voluerit Ecclesiæ imminutum: reliquum est, vt saluis rebus ac iuribus secularibus, quæ omnia omnino (vt vidimus) in his quæ ad Deum pertinent, comperunt sacerdotibus, actiones prohibita his illæ tantum seculares esse dicantur, de quibus ait Paulus Apostolus: Nemo militans Deo implicat se negotijs secularibus.] quænam verò sint ista, cum Patres, tum etiam Canonici iuris interpretes declarant.

CHRISTI
496.GELASII PAP.
5.ANASTASII IMP. 6.
THEODORICI REG. 4.

rarunt. In reliquis verò, nempe in his quæ sunt ad Deum, vides quanta vi in ipsum Imperatorem Gelasius ipse se erigar, & sub Rege Gothorum licet, leges Vrbi præscribat, dum Pontificia edita sanctione, vetuit conseruata hæcenus Lupercalia, nullo ab impio Rege requisiti consensu, vel Placet (vt aiunt) accepto.

Quis credere possit, post tot Christianorum Imperatorum edita aduersus idololatriam sæpillimè lata, postque sanctorum Pontificum ad eandem extirpandam adhibita studia, viguisse tamen adhuc Romæ ad Gelasij tempora, quæ fucere ante exordium Urbis allata in Italiam Lupercalia? Et quis satis dignè admirari queat, eadem quoque recepta ab hominibus Christianis? Sed & non obstupescat amplius, audiens eadem habuisse defensores Christianos, qui Gelasio illa penitus extirpare conanti restiterint, eosdemque fuisse nobiles Senatores? Aduersus hos autem idem Pontifex acerrima struxit Apologiam, qua quod ipse tam nefaria prohibendo statuerat decretum, vt sanctè picque sancitum, voluit custoditum; ne posteritas conuellere auderet, quod auctoritas Pontificia decreuisset, & edita nobili scriptione firmasset: quam cupienti lectori hîc ex Vaticano codice editam describendam esse putauimus, erroribus (quantum licuit) emaculatam: multa enim habet quæ ad rerum gestarum horum temporum pertineant cognitionem. est autem libelli palàm editi eiusmodi inscriptio:

Gelasius Papa aduersus Andromachum Senatorem, ceterosq. Romanos, qui Lupercalia secundum morem pristinum colenda constituebant. Hic ille esse videtur Andromachus vir illustris, homo Christianus, frater Fausti Magistri Officiorum, cuius se opera vsum ad monendum Acacium Constantinopolitanum Episcopum, idem ipse Gelasius tradit in Commonitorio ad eundem Faustum eius germanum dato, de quo suo loco superius dictum est. Ipse autem apologeticus libellus Gelasij sic se habet:

Sedent quidam in domibus suis, nescientes neque quæ loquantur, neque de quibus affirmant; de aliis iudicare nitentes, cum se ipsi non iudicent; & velint prius accusare, quàm nosse; ac docere, quàm discere; & indiscussis rebus, nec inuestigatis causis, nec rerum ratione quæsita, quod eis in buccam venerit, inconsideranter effundere, & præcipitanter euomere, non veritatis assertionem preclata censentes, sed studio cacologiarum, quæ nesciunt, arguentes: eoque progressi sunt, vt etiam rectè facta maleuolentiæ proposito lacerare contendant. Qui si saperent, non præcipitarent omnino sententiam; sed perscrutatis antè rebus, loquenda depromerent. Verum quia nos arguunt segnes esse censes in vitiis Ecclesiæ coerendis: & à nobis consequenter agnoscant, non tantum corporalis adulterij esse peccatum, quod & discuti debeat & iure puniri, sed esse longè maius fornicationis & adulterij genus, quod in quolibet Christiano (quia membrum omnis Christianus Ecclesiæ est) competenter debeat vindicari. Tanto enim sacrilegij maius est crimè, quàm animæ fornicatio peior est corporis: nam per animæ fornicationem ab ipsius Dei coniunctione disceditur, atque ad immandos spiritus spiritualis adulterij genere transitur.

Quomodo autem non in hanc partem recidit, qui cum se Christianum videri velit & profiteatur & dicat, palàm tamen publiceque prædicare non horreat, non refugiat, non pauescat, ideo morbos gigni, quia dæmonia non colantur, & deo Februario non libetur? Video vbi hæc deliramenta conceperit. Quomodo præuaricator non est, qui in has blasphemiarum profanitates incurrit? Quomodo sacrilegus non æstimetur, qui abiurata vnius Dei prouidentia & potestate, quam confessus est, ad prodigiosas superstitiones & vana figmenta seducitur, secundum Apostolum longè deterior reus iureque damnandus, confessam veritatem de creere, quàm si in eam nullatenus credidisset? Quamuis enim ridiculosa sint figmenta quæ proferat, tamen ipse affectus & voluntas in crimine est, & professio ac prædicatio iure damnanda. Ac per hoc qui in alium sententiam damnationis vult sine dilatione proferri, in quo alium iudicat, semetipsum se condemnare cognoscat.

Numquid nim Pontifex vindicare debet in eos qui adulterium corporale committunt; & in eos qui sacrilegium, id est fornicationem & adulterium spirituale gerunt, non debet vindicare? Nonne ipse Dominus, cum adultera ad eum esset adducta, accusantibus dixit: Si quis vestrum sine peccato est, primus in eam lapidem mittat? Non ait: Si quis vestrum non similiter adulter est, sed, Si quis sine peccato est. Quolibet ergo obstrictus quisque peccato, in alterius peccati reum lapidem non audeat mittere.

Quibus tunc pro sua conscientia discedentibus, mundi Saluator adiecit: Mulier, vbi sunt accusatores tui? Nemo te condemnauit? Nec ego te condemnabo. Sed vade, vltèrius iam noli

PUGNAE
GELASII AD
VERSUS GEN
TILITVS
RITVS.

QVID INGE
LASII QVI
DAM BMVR
MVRARENT.

DE LUPER
CALIBVS RE
T. NENDIS
IMPIA AS
SERTIO.

Hebr. 6.

Rom. 2.

Ioan. 8.

QVID IN
EOS GELASI
VS QVI CLER
RICORVM
TANTVM
PECCATA
PUNIEN
DA PRO
DVNT.

CHRISTI
496.GELASII PAP.
5.ANASTASII IMP. 6.
THEODORICI REG. 4.

A noli peccare. Tenes & teneris: vrges & vrgeris: obstringis & obstringeris: Pontificis discussionem flagitas, vindictamque deposcis. Memento in aduersum omne crimen esse proferendum. Numquid non etiam leges humanæ dicunt, quod reus reum facere non possit? Festucam vides in oculo fratris, & in tuo trabem non vides? Qui moechos accusas, adulterium facis, & corporales adulteros spiritualis adulter incestis? Certè discussionem potestis: homo diligens, maturus, religiosus, non vis aliquem in Ecclesia peccare; peccantem cupis discuti, & poenæ consequenter addici. Quæcumque in alium promis, & in te proferre cogaris: hoc enim facis, ne segnitia Pontificis accusetur, & maculetur Ecclesia. Debet ergo & Pontificis in omnibus malefactis sollicitudo & seueritas non deesse, & ab omnibus Ecclesiæ fama purgari.

Sed dicas forsitan, te laicum, illum Ecclesiæ ministrum. Et ego grauius crimen exaggers: Verum dicis, nec ego diffiteor. Tanto sollicitius examinandus est, quanto magis propinquus est. Tanto magis reus est, quanto in illo ministerio constitutus, & hæc facere minime debuisset. Ecce censura non deest: auditus & si conuictus fuerit, vindictæ consequenter addicitur. Age modò, quid vis de te? Numquid quia in ministerio sacro non es, in plebe sacra non es? An nescis & te membrum esse Summi Pontificis? An nescis, totam Ecclesiam Sacerdotium vocitatum? Postremò si ille reus est, qui accedens ad ministerium Ecclesiæ delinquit: numquid & tu reus non es, qui post confessionem veritatis ad praua & peruersa & profana, & diabolica, quibus te renunciare professus es, figmenta reduceris? Itaque etiam tu post blasphemias palàm publiceque profusas, à sacro corpore modis omnibus abstinendus es: Non potes enim mensæ Domini participare, & dæmoniorum; nec calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: nec potes templum Dei esse, & templum diaboli: lux simul & tenebræ in te conuenire non possunt. Viderim vtrum vrgeas atque compellas in alio maleficia vindicare: tu tamen sceleris tui pondus non potes declinare. Et quanto in alio transire crimen non pateris impunitum, tanto quid etiam in te pro rerum ratione facere debeamus, ostendis.

Verumtamen in ipsis blasphemis tuis, quibus es iure plectibilis, imperitiam tuam euidenter agnosce, & sicut ait ille, voluntatem habere te mentiendi, arte n fingendi non habere: cum sic te intelligas malum habere affectum, peruersumque apostatandi propositum, vt tibi materia prorsus vanitatis illius nulla suppeditet, nec possis astruere quod corde concupiscis & ore depromis. Dic mihi, cum sæpenumero in Romanis historiis legatur, Liviò auctore, sæpillimè in hac Vrbe exorta pestilentia, infinita hominum millia deperiisse, atque eò frequenter ventum, vt vix esset vnde illis bellicosissimis temporibus exercitus potuisset adscribi: illo tempore deo tuo Februario minime litabatur? An etiam cultus hic omnino nihil proderat? Illo tempore Lupercalia non celebrabantur? Nec enim dicturus es, hæc sacra adhuc illo tempore non coepisse, quæ ante Romulum ab Euandro in Italiam perhibentur illata. Lupercalia autem propter quid instituta sunt (quantum ad ipsius superstitionis commenta respectant) Liviùs secunda Decade loquitur: nec propter morbos inhibendos instituta commemorat, sed propter sterilitatem (vt ei videtur) mulierum, quæ tunc acciderat, exoluendam. Proinde si vel ad hoc ipsum aliquid hoc valeret; hoc intermisso, non morbus acciderit, contra quem Lupercalia reperta non sunt; sed feminæ nequaquam generare debuerant, pro quarum fecunditate concinnantur inuenta.

Quid dicturi estis de peste, de sterilitate, de bellorum tempestate continua? numquid & hæc propter sublata Lupercalia contigerunt? Si autem non propter ista vel vitanda vel curanda Lupercalia sunt prouisa: quid inani turbatione iactamini? Quid Tuscia, quid Aemilia, ceteræque prouinciæ, in quibus hominum prope nullus existit: vt bellica necessitate consumerentur, Lupercaliorum fecit offensio, quæ longè antè vastatæ sunt, quàm Lupercalia tollerentur? Quando Anthemius Imperator Romani venit, Lupercalia vtrique gerebantur; & tamen pestilentia tanta subrepsit, vt toleranda vix fuerit. Numquid per Campaniam Lupercalia gerebantur, quæ sublata morbos illic & pestilentiam procrearent? Sed dicturi estis: Ad Romam, tamquam ad caput, omnia pertinere; & quod hîc factum non est, diuersis prouinciis ad eam pertinentibus obfuisse. Cur ergo antequam ad Romam istæ prouinciæ pertinerent, præter Lupercalia, propriis opibus floruerunt? Vt sterilitas sit continuata terrarum, Lupercalia sublata fecerunt, an nostrorum merita peccatorum? de quibus olim dictum est:

Et

DE HIS QVI
SVA ERCV
SANT PEC
CATA, QVOD
LAICISINT.

2. Cor. 10.

CONFVTAT
IMPIOS EX
RITIBVS
IMPIORVM

SCITE RE
DARGVIT
SYPERSTI
TIOSOS GE
LASIVS.

Et quicquid Romani meruerant perdere mores.

Sterilitas certè feminarum debuit provenire, propter quam auferendam Lupercalia instituta iactantur; non sterilitas terrarum, propter quam Lupercalia non sunt instituta.

Quid in Africa? unde sterilitas? Quid in Gallis? Lupercalia ista fecerunt, an nostri mores; furta, homicidia, adulteria, iniustitiae, iniquitates, ambitiones, cupiditates, periuria; falsa testimonia, oppressiones miserorum, bonarum causarum impugnatione, malarumque defensio, & in omnibus inaudita peruersitas, postremo (quod supra omnia est) Deo fictae mentes, & sacrilegia, artesque magicæ etiam Paganis horrida: Ecce quæ faciunt omnia aduersa & inimica nobis, non Lupercalia, quæ sunt pro vestra salute sublata.

Sed quid dicitis vos ipsi, qui Lupercalia defenditis, & agenda proponitis? Vos eadem non prætiatis, vos eorum cultum celebritatemque vilem vulgaremque redditis. Si offensio Lupercaliorum vobis aduersa procurauit, vestra culpa est, qui quod vobis singulariter prodesse putatis, negligentissime & tam longè impari cultu & deuotione ea ducitis celebranda, quam profanitatis vestrae celebrare maiores. Apud illos enim nobiles ipsi currebant, & matronæ, nudato publicè corpore, vapulabant. Vos ergo primi in Lupercalia commisitistis. Satius fuerat non agere, quàm ea cum iniuria celebrare. Sed deduxistis venerandum vobis cultum & saluferum, què putatis, ad viles triuialesque personas, abiectos & infimos. Si verè ergo profiteremini hoc sacrum ac potius execrumentum vobis esse salutare, ipsi celebrare more maiorum, ipsi cum amiculo nudi discurrete, vt ritè vestrae salutis ludibria peragatis. Si magna sunt, si diuina, si saluifera, si in his vitæ vestrae pender integritas: cur vos pudet per vos ipsos talia celebrare? Si pudet & dedecus est: ita ne saluferum est & diuinum & profuturum, quod vos ipsi dedecus esse fateamini? Nemo religionem proficitur, quam per se exequi prorsus erubescit & refugit. Ipsa verecundia vestra vos doceat, crimen est publicum, non salutem; non diuinitatis cultum, de quo sapiens nullus erubescit; sed instrumenta prauitatum, quibus mens vestra contra semetipsam testimonium ferens, quod gerendum proficitur, erubescit implere.

Castores vestri certè, à quorum cultu desistere noluitis, cur vobis opportuna maria minimè præbuerunt, vt hiemis tempore venirent huc nauigia cum frumentis, & ciuitas inopia minimè laboraret? An diebus sequentibus hoc futurum est æstatis? à Deo constitutum beneficium est; non Castorum vana persuasio. Dicite nobis, nec Christiani, nec Paganis vbiq; perfidi, nusquam fideles, vbiq; corrupti, nusquam integri, qui tam vtrumque tenere non potestis, quàm sibi vtrumque contrarium est: dicite, inquam, Lupercaliorum patroni, & re vera diuinitatis ludibria, & cantilenarum turpium defensores, digni magistri vefania, & qui non sine causa sana capita non habetis, digni hac religione, quæ obscenitatem & flagitiorum vocibus celebratur: videritis ipsi, quid vobis salutis impendat, quæ tantum moribus labem perniciemque proponit. Nec est, quod dicatis, potius hæc agendo, & facinora vniuscuiusque vulgando deterren à talibus commissis animos, & pudore refrenari, ne de his publica voce cantetur; quando (sicut ille ait) non tam deterren, quàm admodum animos hæc ludibria videantur, & sicut ille dixit,

iram atque animos à crimine sumunt. Eo impudentiores effecti, quo crimine publicato, expositaque verecundia, nihil superest omnino quod pudeat, nec habet quod metuetur publicari, sed iam se fiducialiter exerat, qualis in propatulo non per coercionem, sed potius per quamdam latitiam & celebritatem nominum decantata est quælibet illa persona: immo & religione se præstare confidit, vt sint vnde numinum solemnia celebrentur, quæ nisi criminum decantationibus non coluntur.

Dicite nobis itaque, qui voluntatem profanitatis habetis, cuius causas asserere non potestis, qui tuenda habetis propositum falsitatis, quam defendere non potestis: quid dicturi estis de siccitate, de grandine, de turbine, de tempestatibus, variisque cladibus, quæ pro morum nostrorum qualitate proueniunt? numquidnam & hæc omnia pro sublatis Lupercalibus contigerunt? an in malis moribus castigandis, meritis retributionibus inferuntur? Sed non mirum est, homines non iudicio diuino velle ista contingere, sed vanæ superstitionis incurfibus, quibus sua crimina & malefacta cooperiant, auctoritatem cæli sidera perhibent adhibere, & fatalem inducunt errorem, necessitatemque peccandi, facinoræque sua non de cordis proprii peruersitate procedere, sed cælo auctore pendere. Proponite igitur, pro quibus aut submouendis malis, aut promerendis bonis Lupercalia vestra fuerint instituta: & videamus quæ illa bona prouenerint, cum Lupercalia gererentur; &

PECCATA QUIBUS PRAESENS SAECULUM ABVNDAVIT

RETORQUET GELASIVS IN IMPIOS ARGVMENTVM.

QUAE AGI SOLEBANT IN LUPERCALIBVS.

* profana

FATALIS NECESSITAS A SUPERSTITIOSIS INDVCTA.

A tur; & quæ mala successerint, cum Lupercalia viderentur ablata.

Figite gradum: ad quod vestrum excidium dicatis hæc prodigia fuisse reperta, digni qui monstrum, nescio quod pecudis hominisque mixtura compositum, siue verè, siue falsè editum celebretis: Si propter pestilentiam submouendam (vt antiquiora præteream) ecce antequam meis temporibus tollerentur, pestilentiam grauem tam in hac Vrbe, quàm in agris, hominum pecudumque fuisse, non dubium est. Si pro sterilitate iactatis: Cur in Africa, vel Gallia ista contingunt, vbi nec fuerunt aliquando Lupercalia, nec constat fuisse sublata? Cur nunc Oriens omnium rerum copiis exuberat & abundat, qui nec celebrauit vquam Lupercalia, nec celebrat? An dicitis, illic nocere, vbi per plurima sæcula fuerant celebrata, & repente sublata sunt? Videamus ergo si his temporibus, quibus dicitis agitata, & ritè ac plena sui (sicuti vobis videtur) deuotione completa sunt, numquam fames, numquam pestilentia prorsus extiterit. Si verò sæpenumero his cladibus ad extremum periculi ventum est: apparet his malis submouendis nihil Lupercalia profuisse, etiam eo tempore, quo (sicut dictum est) vt putatis, competenti ordine gererentur; sic de singulis quibusque necessitatibus, propter quas dixeritis fuisse prouisum: si constiterit etiam illis non desuisse, vana huius remedij conuincitur esse præsumptio.

Verumtamen cur non hoc etiam experiamini, vtrum valeant aliquid etiam ritè celebrata? Et vos per ludibria ista discurrete, vestrorum more maiorum; vt diuinam rem & salutarem vobis (vt dicitis deuotius celebrando, salutem vestrae prospicere magis magisque valeatis. Numquid cum hæc celebrarentur, à Gallis Roma capta non est, & sæpenumero ad extrema quæque peruenit? Numquid bellis ciuilibus sub hac celebritate non concidit? Numquid Lupercalia decrant, cum Urbem Alaricus euertit? Et nuper cum Anthemij & Ricimeris ciuili furore subuersa est, vbi sunt Lupercalia? cur istis non profuerunt? Certè si diuinum est, si salutare vobis: cur non per vos ipsi, vt maiores vestri, ista facitis? cur causas vestrae salutis minuitis? cur decoloratis? cur eliditis? cur ad vilia quæque deducitis? Quid imputatis nobis cum ipsi remedia vestra calcetis? Satius est non tentare, quàm contumeliosè peragere. Maiores certè vestri, si vitiosè (vti illis videbatur) sacrum aliquod celebrassent, instaurandum esse ducebant. Cur non quod ad vitiosum cultum redegistis per indignas quasque id exequendo personas, competenti instauracione reparatis, vt causas vestrae salutis plenius perfectiusque tractetis? Cur vos pudeat agere, si salutare est, si diuinum, quod tractasse, sit dedecus?

Sed, inquis, vel imaginem ipsius rei non debere moueri. Si prodest, si salutare est; cur non imago potius apud vos, & non ipsa sit veritas? Aut si certè nec tunc profuit, quando ritu integro (sicut dicitur) tractabatur: quid queritis eius imaginem, cuius nec ipsam profuisse cernitis veritatem! Sed dicitis, tot sæculis, rem gestam non oportere secludi: nihilominus multis temporibus paganitatis superstitione ventilata est; sacrificetur in templis dæmonum, & in Capitolio profana vanitas celebretur. Cur portionem defenditis, & quæ maiora sunt præteritis? Si plura genera vanitatum multis acta sæculis probantur esse sublata: cur portio tantous tempore ventilata non possit auferi? Si temporibus præscribitur: imputate maioribus vestris, qui cum hac temporis præscriptione non vti sunt, posse quod superfluum est, & debere remoueri, dum plura & maiora sublata sunt, indicarunt.

Sed dicitis, etiam Christianis temporibus hæc fuisse: sed etiam illa aliquamdiu Christianis quoque temporibus celebrata sunt. Numquidnam quia sub primis Præsulibus Christianæ religionis ablata non sunt, ideo sub eorum successoribus tolli minimè debuerunt? Multa sunt quæ à singulis Pontificibus diuerso tempore sublata sunt noxia, vel abiecta. Non enim simul omnes in corpore curat medicina languores, sed quod periculosius cõspicit imminere; ne aut materia corporis non sufficiat medicina, aut pro conditione mortali simul omnia non possit auertere. Quære quale sit vnde agis: Si bonum est, si diuinum, si salubre: merito quancumque tolli non debuit. Si nec salubre, nec diuinum: cauendum tibi magis est cur tardius auferatur, quod supersticiosum constat & vanum? quod certè Christianæ professioni non conuenire, manifestum est.

Postremo (quod ad me pertinet) nullus baptizatus, nullus Christianus hoc celebrat: sed soli hoc Pagani, quorum ritus est, exequantur. Me prouinciare conuenit, Christianis ista perniciofa & funesta indubitanter existere. Quid me incusas, si quod professio nomini inimicum est, à consortibus professionis Christianæ pronuncio submouendum? Ego certè absoluam conscientiam meam: ipsi videant qui iustis admonitionibus obedire neglexerint.

Postremo (quod ad me pertinet) nullus baptizatus, nullus Christianus hoc celebrat: sed soli hoc Pagani, quorum ritus est, exequantur. Me prouinciare conuenit, Christianis ista perniciofa & funesta indubitanter existere. Quid me incusas, si quod professio nomini inimicum est, à consortibus professionis Christianæ pronuncio submouendum? Ego certè absoluam conscientiam meam: ipsi videant qui iustis admonitionibus obedire neglexerint.

CONVINCVT VR SVPERSTITIOSI CERTIS RATIONIBVS.

VRGET EOS AB EVNTY RERV M.

NON OMNIA A PRAEDECESSORIBVS EMENDATA PONTIFICIBVS.

CHRISTI
496.GELASII PAP.
5.ANASTAS. IMP. 6.
THEODORICI REG. 4.OB RETEN-
TIVM GENTI-
LITIVM CVL-
TIVM COLLA-
PSVM IMPE-
RIVM.

lexerint. Quod etiam prædecessores meos forsitan fecisse non ambigo, & apud Impē-
iales aures hæc submovenda tentasse, & quia auditos esse non constat, dum hæc mala ho-
dicque perdurant: ideo hæc ipsa Imperia defecerunt: ideo etiam nomen Romanitum, non
remotis etiam Lupercalibus, vsque ad extrema quæque peruenit. Et ideo ea hæc remo-
uenda suadeo; quæ cum nihil profuisse cognosco, tanquam contraria veræ religioni, no-
xiâ potius extitisse pronuncio. Postremo si de meorum persona præscribendam æstimas
prædecessorum; unusquisque nostrum administrationis suæ redditurus est rationem, sicut
etiam in publicis dignitatibus fieri pervidetis. Ego negligentiam accusare non audeo præ-
decessorum; cum magis creda fortasse tentasse eos ut hæc prauitas tolleretur; & quasdam
extitisse causas & contrarias voluntates, quæ eorum intentiones præpedirent, sicut ne nunc
quidem vos istos abistere infans conatibus vell: perpenditis.] hæcenus Gelasius in An-
dromachum.

Profecit autem Romanus Senatus, ut non Lupercalia tantum, in quæ Gelasius como-
do declamavit, sed etiam quæ minoris esse superstitionis & maioris oblectamenti videri
poterant spectacula abstulerit saltem ad tempus, quæ in nouis creatis Consilibus celebri
cultu peragi consueverant, delinita olim ad tollendam idolatriam & superstitionis su-
spicionem inualè superinducto Christi nomine, dū (quod ex Saluiano diximus) non in Mar-
tis vel aliorum deorum honorem, sed ad Christi gloriam eadem celebrari Circensia fate-
rentur, falso prætextu, sed digno v. lamento obtegentes potius quam abolentes supersti-
tionem auitam. At rem fucatam sanio iudicio detestantes, serioque agendam esse censentes,
aliam longè nobiliorem loco Gentilium munerum parare spectaculi pompam: dum
profusa illa impensa fieri solita in editione Circensium, in pauperum fuit vestimenta con-
uocata, de qua ista Ennodius Ticinensis in defensorio libello habet his verbis: Mentior (in-
quit) nisi gena agmina aduentum Consularis vestri in subsidio miseriarum præstolan-
tur. Etenim purpura vestra, quæ anni vocabulum nobis datis, subueniente miseris, vesti-
mentorum largitate pellit algorem. Probè iam iterum necessitatibus ferunt auxilium de-
cora Factorum; & veteri infidelitate deposita, in tali præparatione census dispendia effi-
ciuntur lucra animarum.] hæc Ennodius.

Haud verò hæc parui fuere momenti: quanta enim hæcenus in creatione Consulium,
etiam regnantibus Christianis Principibus, superstitio viguisset, vix quis crederet, nisi fide-
lissimus testis adesset ista deplorans huius sæculi scriptor, quem retulimus, Saluianus Massi-
liensis Episcopus, cuius hæc iterum sunt verba reddenda: Quid enim (inquit) numquid
non Consulibus & pulli adhuc Gentilium sacrilegiorum more pascuntur, & volantis pen-
næ auguria quæruntur, ac penè omnia fiunt quæ etiam quondam Pagani veteres friuola
atque irridenda duxerunt? Et cum hæc omnia ipsi agant qui annis nomina tribuunt, & à
quibus anni ipsi exordium sumunt: credimus nobis bene annos posse procedere, qui à re-
bus talibus ordiuntur? Atque vtinam sicut hæc propter Consules tantum fiunt, ita illos
tantum inestarent, propter quos fiunt. Illud est feralissimum & grauissimum, quod dum
consensu publico aguntur, honor paucissimorum fit crimen omnium: ac si ex singulis bi-
ni inaugurentur, prope est ut in omni mundo nullus euadat.] hæc Saluianus, talia nefan-
da deplorans: ex quibus magis perspicue, lector, intelligas iure questum esse Gelasium ob
eiusmodi superstitiones à Romanis retentas atque defensas Romanum esse penitus colla-
psum Imperium, & Romanum nomen abolitum, regnantibus in Occidente Gothis & aliis
vbique barbaris.

At quæ reliqua sunt sancti Pontificis monumenta hæc reddamus. Inter alia quæ repe-
riuntur decreta Gelasij illud fuit, ut qui suum occidissent Episcopum, in posterum indigni
propriam habere pastorem, sub vicinioris Episcopi diocesi redigerentur. ista Gelasius
scripsit ob Seyllacæorum geminatam cædem Pontificum.

Sub Pontificatu quoque Gelasij (quoto autem eius sedis anno nescitur) facta est eius-
dē Pontificis auctoritate translatio venerandi corporis S. Seuerini Neapolim nobilissimam
Campaniæ ciuitatē; eamq. paucis descripsit Eugipius eiusdem Sancti discipulus. Mirificè
enim ciuitas illa studio: a semper fuit reliquiarum sanctorum martyrum & confessorum: non
enim satis habuit è proximo accipere S. Ianuarium, & è longè ex Africa eiusmodi ditari
thesauris; sed & è Danubij ripis sacra pignora S. Seuerini in Italiam delata, à S. Gelasio
Pontifice impetrauit, quæ in præsentem vsque diem honorificentissimo cultu proficitur:
cuius rei gratia videatur locupletem benedictionem Obbedom consecuta, ut sicut ille
in sua

^a Saluian. de
vero iudic. l. 6.
EXPENSÆ
LVDORVM
CONVERSÆ
IN VSVM
PAUPERVM.

^b Exiat tom. 1.
Concil.

SUPERSTI-
TIO HAC-
TENS REGEN-
TA.

^c Saluian. de
vero iud. lib. 6.

^d Gelas. epist.
25 q. 2 c. 25.
TRANSLA-
TIO CORPO-
RIS SEVE-
RINI NEA-
POLIM.

2. Reg. 6.

CHRISTI
496.GELASII PAP.
5.ANASTAS. IMP. 6.
THEODORICI REG. 4.

A in sua recipiens Arcam Domini, multiplicibus bonis affluit; ita ciuitas ista recipiens sacra-
ta Dei templa, ipsa Sanctorum corpora, meruerit semper amplioribus gloriæ accessionibus il-
lustrari. Sed quæ pauca de hac translatione scribat idem Eugipius, audiamus:

Illustris femina Barbaria * beatum Seuerinum, quem fama vel litteris cum suo quondam *Barbara
iugali optimè nouerat, religiosa deuotione venerata est: quæ post obitum eius audiens
corpuseulum Sancti in Italiam cum multo labore perductum, & vsque ad illud tempus
terræ nullatenus commendatum, venerabilem presbyterum nostrum Marcianum, sed &
cunctam congregationem litteris frequentibus inuitauit. Tunc S. Gelasij sedis Romanæ
Pontificis auctoritate & Neapolitano populo exequiis reuerentibus occurrente, in castello
Lucullano per manus S. Victoris Episcopi mausoleo quod prædicta femina condidit, col-
locatum est: qua celebritate multi languoribus diuersis afflicti, quos recensere longum est,
B recepere protinus sanitatem. Inter quos quædam venerabilis ancilla Dei, Processa nomine,
cuius Neapolitana, cum grauissimum ægritudinis pateretur incommodum, sancti funeris
prouocata virtutibus in itinere properanter occurrit; & ingressa sub vehiculo quo corpus
venerabile portabatur, statim caruit omnium languore membrorum. Monasterium igitur
eodem loco constructum ad memoriam Beati hæcenus perseuerat: cuius meritis multi ob-
fessi dæmonibus sunt curati, & diuersis obstricti languoribus receperunt ac recipiunt, ope-
rante Domini gratia, sanitatem: cui est honor & gloria in sæcula sæculorum. Habes, egregie
Christi minister, commemoratorium, de quo opus efficias cum magisterio fructuosum.]
hæcenus Eugipius, qui scriptam omni fide eiusmodi de rebus gestis S. Seuerini tractatio-
nem misit (vt sua epistola præfatus est) ad Paschasium Romanæ Ecclesiæ diaconum, cuius
ad eundem Eugipium reddita extat epistola: quod quidem viri clarissimi monumentum
hic tibi reddi, grato accipies animo, cum intelliges hunc illum esse Paschasium diaconum,
C cuius S. Gregorius in Dialogis miraculum recitat: cuius & extant libri duo de Spiritu san-
cto. epistola autem sic se habet:

Domino sancto semperque carissimo Eugipio presbytero Paschasius diaconus frater in
Christo carissimus.

Dum Sanctos peritiæ tuæ facundia & otij felicitate, perpendens amaritudines, occupa-
tionesque multiplices peccatorum, te tractare cõtemnis: pudoris iacturam dilectionis con-
templatione sustineo. Direxisti commemoratorium, cui nihil possit adijcere facundia peri-
torum; & opus quod Ecclesiæ possit vniuersitas recensere, breui referasti compendio, dum
beati Seuerini finitimas Pannoniorum prouincias incolentis vitam moresque verius expli-
casti, & quæ per illum diuina virtus est operata miracula diuturnis mansura temporibus
tradidisti memoriæ posterorum. Nesciunt facta piorum perire cum sæculo: vt omnes præ-
sentem habeant, & secum quodammodo sentiant commemorari, quibus cum relatio perue-
rit lectionis. Et ideo quia tu hæc quæ à me narranda poscebas, elocutus es simplicius, expli-
casti facilius: nihil adijciendum labori vestro, studio nostro credidimus. Siquidem aliter
audita narramus, aliter experta depromimus. Facilius virtutes magistrorum à discipulis ex-
ponuntur (quæ suggeruntur crebrius conuersatione docentium) diuinis charismatibus in-
spiratis sanctis bonorum mentibus excolendis.

Quantum gesta Sanctorum vtilitatis impertiant, quantum feruoris attribuant, quan-
tum puritatis infundant: de hac re Apostolicæ vocis auctoritas latius innotescens: For-
ma (inquit) facti gregi. & beatus Paulus Timotheo præcipit, so. mam esse Fidelibus. Vnde
idem Apostolus iustorum catalogum summa breuitate contextens, ab Ab. l. incipiens, insi-
gnium virorum pergit narrare virtutes. Sic & ille fidelissimus Mathathias morti glo-
riosissimæ iam propinquans, filiis suis hereditario iure sanctorum exempla distribuit: quo-
rum certaminibus admirandis celebrius excitati, animas suas pro legibus sempiternis
sanctitatis feruore contemnerent. Nec paterna liberos fecellit instructio. Tantum enim
profuerunt memoratis facta maiorum, vt aperta fide armatos Principes detererent, castra
sacrilega superarent, cultus arasque demoniacas longè lateque diruerent, ciuicamque
coronam, gestis decorati perennibus, splendenti patriæ prouiderent. Vnde & nos or-
namentis sponsæ Christi quiddam fraterno ministerio prouideri gaudemus: Non quo
villis (vt cedo) temporibus defuerit clarior vita maiorum, sed quod domum magni
Regis plurimorum vexilla trophæorum habere conueniat. Non enim vera virtus exclu-
ditur numerositate victorum, sed opratis successibus eatenus ampliatur.] hucusque in
Annal. Eccl. Tom. 6. X x codice

DE TRANS-
LATIONE
S. SEVERINI
NEAPOLIM.

PASCHASIE
EPIST. AD
EUGIPIVM.

1. Pet. 5.
2. Tim. 2.
Hebr. 13.

CHRISTI
496.GELASII PAP.
5.ANASTASII IMP. 6.
THEODORICI REG. 4.

codice Paschasij diaconi epistola; quem illum ipsum esse, cuius sanctus Gregorius in Dialo- A
gis meminit, nomen, tempus, locus, & sacra functio docent.

GELASII
RES. GE-
STAE.

De ceteris ab eodem Gelasio rebus gestis hæc leguntur in libro de Romanis Póntificibus:
Huius temporibus inuenti sunt Manichæi in vrbe Roma; quos in exilium deportari præ-
cepit, quorum quoque codices ante fores basilicæ S. Mariæ incendio concremavit. Hic
sub Gestis Synodica cum fleru & sub satisfactione libelli purgatum Misenum Episcopum
reuocauit, quem & Ecclesiæ suæ restituit, qui peccauerat in causa Acacij & Petri. Hic
fuit amator cleri & pauperum, & clerum ampliauit. Hic liberauit periculo famis ciuitatem
Romanam. Hic fecit constitutum de omni Ecclesia. Huius temporibus item venit relatio
de Græcia, eo quòd multa mala facta essent à Petro & Acacio Constantinopolitano.] sed
dicendum potiùs horù occasione patrata: nã hi iam pridem decesserant, sicut & antea factum
esse constat, quod subdit auctor de Ioanne his verbis: Eodem tempore fugiens Ioannes B
Alexandrinus Episcopus Catholicus venit Romam ad sedem Apostolicam: quem beatus
Geladius suscepit cum gloria, cui etiam & secundam sedem præbuit.] Sed & quod adiungit
de Acacio & Petro tamquam uiuentibus à Gelasio damnatis, procul abhorret à vero, vbi
ait: Ipsis temporibus fecit Synodum, & misit per tractum Orientis, & iterum damnauit in
perpetuum Acacium & Petrum, si non pœnitentes sub satisfactione libelli postularent
pœnitentiam secundum humanitatem primæ sedis Ecclesiæ.] hi enim iam damnati erant
& vita functi. His addit auctor:

Hic dedicauit basilicam sanctæ Euphemie martyris in ciuitate Tiburtina milliario vige-
simo ab Vrbe: dedicauit autem & basilicas alias sanctorum Nicandri & Eleutherij & An-
dreæ via Lauicana ad fundum in villa Pertusa. Fecit autem & basilicam sanctæ Mariæ
via Laurentina in fundo Crispini milliario ab Vrbe vigesimo. Hic fecit libros quinque C
aduersus Nestorium & Eutychetem, qui hodie in bibliotheca & archiuo Ecclesiæ conti-
nentur. Fecit & hymnos in modum beati Ambrosij Episcopi, item duos libros aduersus
Arium.] ea nimirum ratione, quòd regnantibus in Italia Gothis iisdemque Arianis, hos vo-
luit fidei veræ doctrina confodere, à quibus armorum potentia Catholici populi teneren-
tur oppressi. Sed addit: fecit etiam & Sacramentorum præfationes & orationes lauto ser-
mone, & epistolas fidei elato sermone. Multum sub huius Episcopatu clerus creuit. Hic
fecit ordinationes duas in vrbe Roma per mensem Februarium & Decembrem, presbyte-
ros triginta duos, diaconos duos, Episcopos per diuersa loca numero sexaginta septem, qui
etiam sepultus est in basilica sancti Petri Apostoli vndecimo Kalendas Decembris. Et post
obitum eius cessauit Episcopatus dies septem.] hætenus ibi Anastasius.

ANASTASII
PAPA.

Sic igitur eodem anno, vigesimo octaua mensis Nouembris in locum Gelasij Papæ sub- D
rogatus est Anastasius Romanus ex Petro genitus in Regione quinta, Caputauri cogno-
minata: cuius res gestas suis locis dicturi sumus. Porro de tempore creationis Anastasij cor-
rigendum est Marcellini Chronicom, cum post annos duos sub Consulatu Ioannis Scythæ
& Paulini eius in sedem ingressum ponit.

FLAVIANVS
EPISCOPVS
ANTIOCHENSIS.

Eodem quoque anno Palladius Antiochenus Episcopus moritur, cum annos decem se-
disset: inque locum eius Flavianus Iunior subrogatur, qui quidem pro Concilio Chalcedo-
nensi aduersus Imperatorem & alios hæreticos stetit, cuius rei causa meruit cum alijs Epi-
scopis confessoribus exilium animo constanti subire: sed quando id contigerit, suo loco
pluribus dicendum erit. modò verò ex Cyrillo hæc pauca de eius Orthodoxa fide proma-
mus: Postquam autem (inquit) Flavianus quoque, qui post mortem Palladij Antiochenæ
præsuit Ecclesiæ, eadem quæ ij, nempe Elias Hierosolymitanus & Macedonius Episcopus Con- E
stantinopolitanus, sentiebat, & in recta veraque ratione ingrediebatur: non poterat ampliùs
contineri ira Imperatoris, qui aduersus pietatem solum erat fortissimus, nec ferre poterat
eorum concordiam; sed efferatur, acri ira percitus, utrosque damnat exilio, &c.] At hæc de
exilio Eliæ & Flauiani longè postea contigerunt, quæ suo loco dicentur.

POSTERIOR
LEGATIO
EPIPHANII
EPISC. TICINENSIS.
AD
THEODORICUM
REG. ITAL.

Eodem ipso anno, nempe post biennium à legatione ad Gundebadum Regem Burgun-
dionum, Epiphanius Episcopus Ticinensis ad Theodoricum Regem Italiæ pro Liguriæ po-
pulis iterum legatione perfunctus, ex hac vita migravit. Rem gestam Ennodius Ticinensis
narrat his verbis: Cum necdum biennio exacto, à deliberatæ quietis gremio, tamquam à
portu cymba illata tempestate propellitur. Nam infirmis Ligurum & labantibus hume-
ris vix ferenda tributorum sarcina mandabatur. Rursus ad te, afflictorum consolator,
adcur-

CHRISTI
496.ANASTASII PAP.
I.ANASTAS. IMP. 6.
THEODORICI REG. 4.

A adcurritur. Doceres frustra reddidisse patriæ vices, si illis in solo auito periclitantibus non
adesse. Et quia apud te numquam fatigatus est qui rogauit, suscepisti causam infeli-
cium, & te protinus ad rediuiua opera præparasti. Rauennam pro nobis regem rogatu-
rus excurris. Quantas ibi, postquam Gallicana insignia effugeris, minas cali, procella-
rumque discrimina, adhuc quasi æui integer, aut valens corporis munitus exuperas? Num-
quam tibi ad officium animorum se membra quamuis inualida subdulerunt: frigus, plu-
uia, Padus, ieiunia, nauigatio, periculum, tonitrua, sine tecto mansio in ripis fluminis
incerti, penè sine terra portus virtuti tuæ dulcia fuerunt & grata successui. Consolatus
est de præsentia tui ille eminentissimus Rex, qui te videre ambienter optabat. Exposuisti
necessitates nostras aduentu tui, antequam diceres: & quales tecum habitantium lacrymæ
te compulerint, docuerunt superata discrimina. Ast vbi ad Principem ingressus est, ita
B loqui coepit.

Solita, Rex venerabilis, mentis tranquillitate famulorum preces intellige. Et me ad po-
stulanda necessaria, & vos ad tribuenda vsus informat. Lex tua est, ductor inuicte, mise-
reri iugiter. Tu semper nutriti spem intercessionum in posterum, dum præsentibus non
resistis, viam supplicationi nostræ patefecit ad reliqua semper apud vos beneficij fides im-
petrati. Liguribus tuis largire quod proferas, tribue quod reponas. Futurorum quæ-
stus est temporalis indulgentia. Boni Principis mos est cum virtutibus amare famam, &
regnum ita ordinare, tamquam ad stirpis suæ posteros transiturum. Nutantes domini hæc
tantum, quæ accipiunt, diligunt: firmissimi illa potiùs, quæ dimittunt. Sic terris semina
parua committimus, vt multiplicata capiamus: Fœnus sine crimine fit triplicatum: boni
Imperatoris est possessoris opulentia: Concede immunitatem anni præsentis Liguriæ:
C qui eos ab externis, qui supplicat, reduxisti. Quam vberem præsentem natiuitatem ha-
buerimus, clementia vestra astantes interroget: nemo illi mentitur, cui seruiunt, qui
conuincant.

Ad hæc Princeps: Licet nos immanium expensarum pondus inlicitet, & pro ipsorum
quiete legatis indefinenter munera largiamur: tamen vis meritorum tuorum tractatibus
nostris reuerenter interuenit. Opus est fieri quicquid iniunxeris: iuuat omne quod præ-
cipis: æstimamus enim compendiis nostris. Nihil tu quasi ex accidenti deprecereis, qui
habes in nobis plurima quæ reposes. Duas tamen præsentis indictionis fiscalis calculi
partes cedemus, tertiam tantummodo suscepturi: ne aut ararij nostri angustia Romanis
pariat maiora dispendia, aut supplicatio tua expectata patriæ gaudia non reportet. Tali-
ter præfato Regi egit gratias summus Antistes; à quo, Vale dicens, abscessit, &c.] hæc
D Ennodius de legatione vltima Epiphaniij; qui (vt idem auctor ait) regressurus in patriam
Parmæ agrotare coepit, ac Ticinum perueniens septimo die decessit, anno suæ ætatis quin-
quagesimo octauo, cum sedisset annos triginta, sedereque coepisset (vt diximus) anno Do-
mini quadringentesimo sexagesimo sexto. Suffectus est in eius locum Maximus, qui ad-
fuisse reperitur Symmacho Papæ aduersus Laurentium schismaticum. Extat eiusdem En-
nodij oratio in laudem Maximi Episcopi, quæ incipit: Prodit religiosæ votum conscientie
& quæ sequuntur.

IESV CHRISTI ANASTASII PAP. ANASTAS. IMP. 7.
ANNVS ANNVS
497. I. THEODORICI REG. 5.

E

Q Vadringentesimus nonagesimus septimus Christi annus Anastasio Augusto iterum
Consule adnotatur: quo Anastasius Papa ipso sui exordio Pontificatus, nihil antiquius
habens quàm succurrere periclitanti sub hæretico Principe Ecclesiæ Orientali, legationem
ad eundem misit, quo eum ad meliorem frugem reuocaret. functi sunt amplissima hac le-
gatione præstantissimi viri, nempe Germanus Episcopus Capuanus sanctitate conspicuus,
qui & sub Hormisda Pontifice iterum eodem munere functus est, & Cresconius Episcopus
Tudertinus vir planè egregius. Datae ab ipso tunc litteræ ad Anastasium Imp. hætenus
integræ extant: reddemus hic eas, quod ex eisdem qui in hac legatione scopus Romani
Pontificis fuerit, possumus apertissimè noscere. Sed antè illud monere debemus, tole-
ratum hætenus ab Apostolica sede Anastasium Imperatorem, ea nimirum spe, vt ad

LEGATIO
AB ANASTASIO
PAPA AD ANASTASII
IMP.

CHRISTI
497.ANASTASII PAP.
I.ANASTAS. IMP. 7.
THEODORICI REG. 5.

Catholicæ fidei, vnde aberrauerat, lineam reduceretur, & per eum Orientalis Ecclesia schismatibus & hæresibus lancinata, posset aliquo modo sanari. Ipsa autem epistola sic se habet:

Gloriosissimo ac clementissimo filio Anastasio Augusto Anastasius Episcopus.

Exordium Pontificatus mei, primitus oblata populis pace, pronuncio, & consequenter pro fide Catholica humilis pietati tuæ precator occurro. In quo primum mihi diuinum fauorem propinquasse confido, quod nunc consonantia in me augustissimi nominis tui non dubium præstat auxilium: vt sicut præcelsum vocabulum pietatis tuæ per vniuersas gentes toto Orbe perfulget, ita per ministerium humilitatis meæ (sicut semper est) sedes beati Petri in vniuersali Ecclesia assignatum sibi à Domino Deo teneat principatum: nec propter vnum mortuum diutius tunica illa Saluatoris desuper contexta per totum, malæ fortis patiat incertum, quæ sola in discissionem pro firmitate sui venire non potuit: serenitate tua præcipuè Rempubliam gubernante, cui etiam in priuata vita tantum circa sinceram religionem studium fuit, vt (sicut fama certissima celebravit) nemo magis vel inter præcipuos sacerdotes præfixas à sanctis Patribus regulas Ecclesiæ custodisse dicatur: quod sanctum studium cum maiestate Imperij creuissè confidimus.

Legatione itaque fungimur pro Christo; ne eos propter offensionem vel scandalum patiamini publicè nominari, quorum merita vel actus illum Iudicem latere non possunt, in cuius iam sunt iudicio constituti. Nec illic se potest interficere in corpore mortali adhuc temeraria præsumptio, in quo non solum confessio facit aperta merita singulorum, sed etiam silentij ipsius non potest latere secretum.

Namque & prædecessor noster Papa Felix & etiam Acacius illic proculdubio sunt, vbi vnusquisque sub tanto Iudice non potest perdere sui meriti qualitatem. Itaque monente nos beatissimo Paulo Apostolo, ne quid sit in hoc offendiculum in Ecclesia, dum quod facere non possumus, de his qui iam transierunt iudicare conemur; obseruandum esse tranquillitatem tua cognoscat. Ait enim de his qui de rebus ad Deum solum pertinentibus iudicare præsumunt: Nemo enim nostrum sibi viuunt, & nemo sibi moritur: siue enim viuimus, Domino viuimus; siue morimur, Domino morimur. Siue ergo viuimus, siue morimur, Domini sumus. in hoc enim Christus resurrexit à mortuis, vt & viuorum & mortuorum dominetur. Tu autem quid iudicas fratrem tuum? aut tu quare spernis fratrem tuum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi. scriptum est enim: Viuo ego (dicit Dominus) quia mihi flectetur omne genu, & omnis lingua confitebitur Deo. Itaque vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. Non ergo amplius inuicem iudicemus: sed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum. Monet igitur beatus Apostolus, ne de his nobis præsumamus iudicium, de quibus nemo potest melius vel verius iudicare, quàm Deus: ne sibi in hoc quispiam temerarios ausus vsurpet, & propter hoc pax & vnitas Ecclesiæ dissipetur. Nam in regnorum libro dicitur: Non quomodo videt homo, videt Deus: quia homo videt in facie, Deus autem videt in corde. Item in Paralipomenon libro primo: Et nunc, ô Salomon, scito Deum patrum tuorum, & serui illi in corde perfecto & animo volente: quoniam omnia corda scrutatur Deus, & omnem cogitationem nouit. Item in Ezechiele: Hæc dicit Dominus Deus: Sic dixistis, domus Israel, & cogitationes spiritus vestri ego noui. Vnde & de Domino Iudice dicitur in Euangelio: Sciens autem Iesus cogitationes eorum, dixit: Quid cogitatis mala in cordibus vestris?

Precamur itaque clementiam vestram, vt specialiter nomen taceatur Acacij, & quod multis ex causis scandalum vel offendiculum Ecclesiæ concitauit, speciali appellatione taceatur: cum (sicut diximus) in generalitate sacerdotum vniuersiusque meritum illum Iudicem latere non possit, qui nouit quid cuique tribuendum sit pro æstimata dispensatione meritorum, cui soli cogitationes quoque manifestæ sunt.] hæc quidem adeò vehementer inculcat Anastasius, quòd qui ex bona conscientia Acacium defenderent, nihil detrimenti in ipsum inferri ex sententia in eum lata à Felice Pontifice niterentur ostendere; nimirum quòd cum diuersorum sint fora diuersa iudiciorum, iudicetq. Ecclesia secundum ea quæ in Acta certa probatione inducuntur, iudicet verò Deus secundum illas quæ latent in corde cogitationes, ob id ex Ecclesiæ iudicio inferri diuino examini præiudicium non possit. Sic igitur Anastasius Papa apud Imperatorem de Acacij nomine abolendo, cuius causa schismate

EPISTOLA
ANASTASII
PAP. AD A-
NASTAS.
IMP.

DE NOMI-
NE ACACII
ABOLENDO.

^a 1 Cor. 9.

^b Rom. 14.

^c 2 Cor. 5.

^d Eccle. 45.

^e Philip. 2.

DIVINUM
IUDICIUM
OR OCVLOS
PONIT.

^f 1. Reg. 16.

^g 1. Par. 28.

^h Ezech. 21.

ⁱ Matt. 9.

CHRISTI
497.ANASTASII PAP.
I.ANASTAS. IMP. 7.
THEODORICI REG. 5.

A mate diuisi essent Orientales, instantius vrget, ostendens ex ijs quæ ad iudicium Ecclesiasticum perducta sunt, Acacium iure esse damnatum, cum addit:

Quantos verò excessus atque præsumptiones habuerit Acacius, ne clementiæ tuæ suggerere per singula fortasse videatur onerosum; Cresconio, vel etiam Germano fratribus & Coepiscopis meis, quos misimus ad serenitatem tuam, de causis singulis, qualis fuerit, instructionem plenissimam dedimus, clementiæ vestræ specialius recensendam, si hoc pietati tuæ placuerit curiosius indagare, ne in aliquo suggestionibus nostris veritas defuisse videatur: vt pro diuina sapientia vestra perspicuè videre possitis, non superbia vel elatione sedis Apostolicæ in Acacium talem processisse sententiam, sed facinoribus certis (quantum nos extra illud iudicium, quod solum falli non potest, æstimamus) zelo magis Diuinitatis exortam.

B Nos verò humiliter supplicantes, controuersiam in Ecclesia remanere nolumus; cum magis vitanda contentio sit, sicut dicitur in Prouerbijs: Odium suscitatur contentiones: omnes autem qui non contendunt, protegit amicitia. Nam & Apostolus ad Corinthios: Cum enim sint inter vos æmulationes & contentiones, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis? Item ad Philippenses: Si qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua societas spiritus, si qua viscera & miserationes: implete gaudium meum, vt id ipsum dicatis, omnes eandem charitatem habentes: nihil per contentionem, neque per inane gloriam: sed in humilitate mentis inuicem æstimantes semetipsis superiores: non sua singuli respicientes, sed aliorum.

Hoc tamen præcipuè insinuo serenitati tuæ, gloriosissime & clementissime fili Auguste, vt cum causæ Alexandrinorum patuerint piissimis auribus vestris, ad Catholicam & sinceram fidem eos auctoritate, sapientia, diuinisq. vestris monitis redire faciatis. Nam quid tenendum sit in religione Catholica secundum definita Patrum & Prædicationem omnium sacerdotum qui in Ecclesia floruerunt, si hoc quoque præceperitis, scientibus in memoriam transmittendo renouabimus, ignorantibus ad discendum pro officio nostræ instructionis offeremus, vt nulla extra hæc ingeniorum iactantia vel prauitatis audiatur.

Illud verò peculiarius pro amore Imperij vestri & beatitudine, quæ consequi poterit regnum, pro Apostolico officio prædicamus, vt (sicut decet, & Spiritus sanctus dicit) monitis nostris obedientia præbeatur, vt bona omnia vestram Rempubliam consequantur, sicut in Exodo promittitur: Si audieris vocem Domini Dei tui, & quæ placent ei feceris coram ipso, & obedieris præceptis eius, & custodieris omnem iustitiam eius: omnem infirmitatem quam importauit Ægyptiis, non importabo in te: ego enim Dominus sum, qui saluum facio te. Et illic iterum tuba potentissima canitur: Et nunc Israel quid Dominus Deus tuus postulat à te aliud, quàm vt timeas Dominum Deum tuum, & ambules in omnibus viis eius, & diligas eum, & seruias Domino Deo tuo ex toto corde tuo, & ex tota anima tua custodire præcepta Domini Dei tui & iustitias eius, quas ego mando tibi? Hæc me suggerentem frequentius non spernat, ante oculos habens Domini in Euangelio verba: Qui audit vos, me audit: & qui vos spernit, me spernit: & qui me spernit, spernit eum qui me misit. Nam Apostolus concinens Saluatori nostro, ita loquitur: Quapropter qui hæc spernit, non hominem spernit, sed Deum, qui dedit Spiritum sanctum suum in nobis.

Pectus clementiæ vestræ secretarium est publicæ felicitatis; & per instantiam vestram, quam velut vicarium Deus præsidere iussit in terris, Euangelicis Apostolicisque præceptis non dura superbia resistatur, sed per obedientiam quæ sunt salutifera compleantur. Nam secundum Ecclesiæ Catholicæ consuetudinem sacratissimum serenitatis tuæ pectus agnoscat, quòd nullum de his vel quos baptizauit Acacius, vel quos sacerdotes siue Leuitas secundum canones ordinauit, vlla eos ex nomine Acacij portio læsionis attingat, quo forsitan per iniquum tradita sacramenti gratia minus firma videatur. Nam & baptismum (quod procul sit ab Ecclesia) siue ab adultero, vel à fure fuerit datum, ad percipientem minus peruenit illibatum: quia vox illa, quæ per columbam sonuit, omnem maculam humanæ pollutionis excludit, qua declaratur ac dicitur: Hic est qui baptizat Spiritu sancto & igne. Nam si visibilis Solis istius radij cum per loca foedissima transeunt, nulla contactus inquinatio maculantur; multo magis illius, qui itum visibilem fecit, virtus nulla ministri indignitate constringitur. Nam & Iudas cum fuerit sacrilegus

QUI LEGA-
TI MIT-
TANTUR.

^a Prouer. 10.

^b 1. Cor. 3.

^c Philip. 2.

DE CAUSA
ALEXAN-
DRINAR
ECCLESIAE.

PAREN-
DVM AB
IMP.
PONTIFI-
CIBVS.
^d Exod. 15.

^e Dent. 10.

^f Luc. 10.

^g 1. Thef. 4.

SACRA-
MENTA
PER ACA-
CIUM MI-
NISTRATA
TENENT.

^h Matt. 3.

ⁱ Luc. 3.

CHRISTI
497.ANASTASII PAP.
I.ANASTASII IMP. 7.
THEODORICI REG. 5.

atque fur, quicquid egit inter Apostolos pro dignitate commissa, beneficia per indignum **A** data nulla ex hoc detrimenta fenserunt, declarante hoc ipsum Domino manifestissima voce: Scribæ (inquit) & Pharisei super cathedram Moysi sedent: quæ dicunt, facite: quæ autem faciunt, nolite facere. Dicunt enim, & non faciunt. Quicquid ergo ad hominum profectum quilibet in Ecclesia minister officio suo videtur operari, hoc totum contineri implente **B** Diuinitatis effectu, ita ille per quem Christus loquitur, Paulus affirmat: Ego plantavi, Apollo rigauit, sed Deus incrementum dedit. Itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus. A Deo autem non queritur, quis vel qualis prædicet, sed quem prædicet: ut inuidos etiam bene prædicare Christum confirmet, quo malo diabolus ipse deiectus est, & hoc ipse prædicare non desinit.

Ideo ergo & hic, cuius nomen dicimus esse reticendum, male bona ministrando sibi tantum nocuit: nam inuolabile sacramentum, quod per illum datum est, alijs perfectio- **B** nem suæ virtutis obtinuit, ei autem obfuit. Quod cum ita sit, aliquorum in tantum se extendit curiosa suspicio, ut imaginentur, prolato à Papa Felice iudicio, postea ineffaciter in sacramentis quæ Acacius usurpauit, egisse: ac perinde eos metuere, qui vel in consecrationibus, vel in baptisate ministeria tradita susceperunt, ne irrita beneficia diuina videantur. Meminerint in hac quoque parte similiter tractatum præualere superiorem: quia non sine usurpatione nominis sacerdotij adiudicatus hoc egit, in quo virtutem suam obtinentibus mysterijs, in hoc quoque alijs rea sibi persona non nocuit. nam ad illum pertinuit, quod tuba Dauidica canitur: Verumtamen Deus conquassabit capita inimicorum suorum, verticem capilli perambulantium in delictis suis. Nam superbia semper sibi, non alijs facit ruinam; quod vniuersa Scripturarum cælestium testatur auctoritas. sicut etiam per Spiritum sanctum dicitur à Propheta: Non habitabit in medio domus meæ qui facit **C** superbiam. Vnde cum sibi sacerdotis nomen vendicauerit condemnatus, in ipsius verticem superbiæ tumor inflatus est: quia non populus, qui in mysterijs donum ipsius intiebat, exclusus est: sed anima sola illa quæ peccauerat, iusto iudicio, propriæ culpæ erat obnoxia: quod vbiq; numerosa Scripturæ testatur instructio. Vnde remotis hominum studijs, siue versutijs, in hac adhuc præsentis fragilitate positorum, secundum preces nostras adiuuata & auctoritate Imperiali offerre Deo nostro vnam Catholicam Ecclesiam & Apostolicam: quia hoc solum est, in quo non solum in terris, sed etiam in celo triumphare possitis.

Subscriptio.

Omnipotens Deus regnum & salutem tuam perpetua protectione custodiat, gloriosissime & clementissime semper Auguste.] hæcenus Anastasius Papa ad Anastasium Imperatorem. Porro Festum quoque Patricium cum legatis Apostolicæ sedis profectum esse, libellus Apocrifiariorum Ecclesiæ Alexandrinæ declarat, qui paulo post recitabitur. **D**

Cum hos suscepisset Apostolicæ sedis legatos Anastasius Imperator, bene illos habuit, detinuitque spe pacis vsque ad finem anni sequentis, dolosè molitus interea, si quo modo ad subscribendum Enotico Zenonis ipsum Romanum Pontificem posset inducere: quomodo autem id tentarit per ipsum Festum legatum anno sequenti, suo loco dicemus. Constat etiam Maceonum Constantinopolitanum Episcopum erga Romanum Pontificem fuisse redditum propensorem; sed votis suis passum esse ipsum Imperatorem magnopere aduersarium, quæ paulo post dicturi sumus significabunt. Cum verò per vniuersam Orientalem Ecclesiam innotuisset ab Apostolica sede legatos esse missos Constantinopolim pro pace Ecclesiarum concilianda: Apocrifarij Alexandrinæ Ecclesiæ egerunt id ipsum cum legatis Constantinopoli agentibus, nimirum ut Ecclesia Alexandrina in communicationem Catholicam ab Ecclesia Romana reciperetur: libellumque supplicem ipsidem obtulere legatis; quem adhuc integrum asseruatum in codice Vaticano sæpius citato, hic describere, dignum duximus, quod luculentam contineat rerum gestarum tractationem in his quæ spectant ad epistolam sancti Leonis Papæ ab interpretibus deprauatam: quibus videas & admireris, quanta soleant arte hæretici suas hærefes honestare, & circumspectè vestire habitu Catholicæ veritatis: ut planè non adeò mirandum existimes, si ipsi errantes, in errorem traxerunt innumeram multitudinem. mos iste vetus hæreticorum, ut illud potissimum curent, ut comparatis vndique velamentis sub Catholici nominis inuolucro impietatem abscondant. Sed audi: ira libelli se habet inscriptio:

Libellus, quem dederunt Apocrifarij Alexandrinæ Ecclesiæ legatis ab vrbe Roma missis ab Anastasio Papa.

Glorio-

CHRISTI
497.ANASTASII PAP.
I.ANASTASII IMP. 7.
THEODORICI REG. 5.

A Gloriosissimo atque excellentissimo Patricio Festo, & venerabilibus Episcopis Cresconio & Germano simul cum eius potestate directis in legatione ab vrbe Roma ad clementissimum & Christo amabilem Imperatorem Anastasium, Alexandrinæ venerabilis Ecclesiæ Dio:corus presbyter, & Cheremon lector responsis eiusdem Ecclesiæ seruientes.

Venerabiles sanctæ Ecclesiæ Romanæ vrbis atq; Alexandrinæ non solum fidem rectam & immaculatam, ex quo salutaris in eis prædicatus est sermo, sed etiam in diuino ministerio semper concordiam seruauerunt. Quippe cum ab vno fuerit in vtrisque iactum fidei fundamentum (Petrum memoramus beatum Apostolum, cuius per omnia sanctus Euangelista Marcus extitit imitator) ita ut si quando contigerit in rebus ambiguis quædam Episcoporum Concilia celebrari, sanctissimus is; qui Romanæ præsideret Ecclesiæ, reuerendissimum Alexandrinæ ciuitatis Archiepiscopum deligeret, ut sui curam loci **B** susciperet.

Sed hostem humani generis, cui bona perosa sunt, qui in perniciem nostram impio semper furore grassatur, non piguit per satellites proprios zizania inter vtrasque conferere, ut tantæ vnitatis discordiam perpetraret. Nam Eutyche impijssimo contra fidem, quæ in beatissimis Apostolis prædicata est, sentiente & docere tentante, contigit per idem tempus sedis Apostolicæ Præsulem tunc Leonem litteras ad Chalcedonensè Concilium destinare: quarum litterarum fuere interpretes hi, qui cum Theodoro Cyrorum ciuitatis Episcopo tunc fuerant Nestorianæ hæresis sectatores: contraque eam fidem, quæ à venerabilibus trecentis decem & octo Patribus est edita, supra memoratæ litteræ probantur existere; & non paruas occasiones his, qui eiusdem nefandissimi Nestorij blasphemias vindicant, præstiterunt; ita ut licentiùs astruerent eundem Nestorium minimè peruersa sensisse. **C** His igitur causis Deo amabilis populus noster offensus est, & de Græca translatione arbitratus est in Latino quoque sermone sensum similem contineri, ac sese ab vnitatem Romanæ diuisit Ecclesiæ. Necnon etiam Romanus Antistes, existimans nos contra eam fidem, quæ tradita est à beatissimis Apostolis, conspirasse, à nostra se communiione suspendit.

Verumtamen eius volentes satisfacere sanctitati, nos eam fidem tenere, quam princeps Apostolorum Petrus, cuiusq; discipulus Marcus beatissimi crediderunt, & postmodum trecenti decem & octo venerabiles edidit Pontifices, legatos ad vrbem Romam nostra dirigere curauit Ecclesia. Sed ibi quidam ciuitatis nostræ repertus est à recta fide dissentiens, atque ab ea ex causis quoque diuersis alienus existens, qui hoc visus est perpetrare, ne vllà in suscipiendis legatis copia præberetur: qui nec ad faciem vsque salutationis admitti, sine **D** aliquo effectu reuersi sunt.

Quia verò ante non multum temporis Photinus religiosus diaconus sanctæ Thessalonicensis Ecclesiæ nobiscum de pace sanctarum Ecclesiarum verba conseruit, dixitque se ante spatium parui temporis destinatum à sanctissimo Archiepiscopo Andrea Thessalonicensis Ecclesiæ ad Romanum Pontificem Anastasium: & affirmabat de his, quæ nos vehementer offendunt, in translatione epistolæ sibi satisfactum fuisse à supradicto Præsule Romanæ Ecclesiæ, quod scilicet in epistolæ translatione comprobarentur errores: ipsam verò Latinam epistolam iuxta fidem trecentorum decem & octo sanctorum Patrum editam constitisse. Insuper quædam retulit ex persona eiusdem Antistitis fuisse narrata, quæ ad vituperationem eorum, quæ in translatione sunt indita, pertinerent: & ad illos, qui ea confingere tentauerunt, ad satisfactionem eorum qui rectam fidem immaculatamque custodire non **E** negligunt.

Quibus abundè sanatis, cupientisque pristinam reintegrari concordiam: maluimus etiam à vobis, si vera sunt illa quæ Photinus religiosus diaconus nobis retulerat, edoceri, vestraq; desiderauimus occurrere sanctitati, & de his omnibus habere colloquium. Verum sanctitas vestra non semel, sed crebro nos docere dignata est, in epistolæ interpretatione errores interuenos, non in Latino textu fuisse conceptos. Quapropter supplicauimus vobis, ut confessionem nostræ fidei sumeretis, pro qua venerabilis Ecclesiæ nostræ legatione perfungimur: quam fidem etiam vbiq; sanctissimus Archiepiscopus intimauit, & approbantium accipit rescripta cunctorum. Quod si etiam vestram huic fidei sanctam Ecclesiam videritis congruere, nobis satisfieri iubeatis; ut sublatis è medio scandalis, ad pristinam tam Romanam, quam Alexandrinam venerabiles Ecclesiæ redeant vnitatem.

Hanc autem fidei confessionem vobis obtulimus taliter continentem ex Euangelicis Aposto-

LIBELLVS
EX PARTE
ECCLES. A-
LEX. AD LE-
GATOS ANA-
STASII PA-
PÆ.DE CAUSA
DISCORDIA
RVM INTER
ROM. ECCLE-
SIAM ET ALEXAN-DELEGATIS
ALEXAN-
DRINÆ RO-
MAM MISSIS.DELEGATIO
NETHES-
SALONICEN-
SIS ECCLE-
SIÆ.DE REPR-
GATA ET AD
PVRVM RE-
STITVTA
EP. ST. LA
S. LEONIS.

PROFESSIO
FIDEI EX
PARTE EC-
CLÆ. ALEX-
AND.

Apostolicisque præconiis inspiratione diuina solam veram rectamque fidem, quam trecenti decem & octo venerabiles Patres, qui in Nicæna Synodo congregati sunt, ediderunt: quam & secuti sunt centum quinquaginta qui ad urbem regiam conuenerunt æquæ venerandi Pontifices. Hanc etiam exequentes qui Ephesi collecti sunt Patres, annuente quoque sedis Apostolicæ Papa sanctissimo Cælestino, sacrilegum damnare Nestorium, poenam in eos qui tentauerint fidem aliam statuere præfigentes: quem Nestorium nos quoque simul cum Eutychemate contraria his quæ superius dicta sunt sentientes anathematis ultione damnamus, suscipientes duodecim illa capitula, quæ venerandæ memoriæ Cyrillus Alexandrinæ Ecclesiæ quondam Archiepiscopus scripsit. Confitemur autem vnigenitum Dei Filium & Deum, qui secundum veritatem factus est homo, Dominum nostrum Iesum Christum consubstantialem Patri secundum diuinitatem, & consubstantialem nobis eundem ipsum secundum humanitatem: qui descendit & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine Theotoco, hoc est, Dei genitricis, vnum Filium non duos existere. Vnius namque dicimus vnigeniti Filij Dei siue miracula, siue etiam passiones, quas sponte pro nobis carne sustinuit. Eos autem qui diuidunt, vel confundunt, aut phantasiam aliquam introducunt, nequaquam omnino recipimus: quia incarnatio illa, quam Dei genitrix secundum veritatem ex se edidit, augmentum filij non effecit: Mansit enim Trinitas, etiam incarnato, quod vnum ex Trinitate est, Verbo Dei. Hæc itaque scripsimus, non fidem nouantes, sed vobis causa concordia satisfacere cupientes. Omnem autem qui aliter sentit, senserit, seu nunc, seu aliquando in quocumque loco, vel in quolibet Concilio, anathematis poena percussimus, præcipue verò Nestorium & Eutychemate, vniuersosque qui illis assentiunt.

NULLAM DE
CONC. CHAL-
CED. MEN-
TIONEM HA-
BENT.

DE HIS
QUÆ GESTA
ESSENT IN-
TER IPSOS
LEGATOS.

Vestra igitur reuerentia suscipiens fidem nostram, hanc se Præsuli Romanæ Ecclesiæ Anastasio asseruit relaturam; quem & paratum existere memorabat satisfacturum illis, qui fuissent à nobis hac causa transmissi. Illud etiam asserbat, hanc fidem Dioscorum, Timotheum, Petrumque sensisse nostræ quidem ciuitatis Archiepiscopos, nec deberi in Diptychis eorum nomina recenseri. Nos contra poposcimus, aut perducere aduersus eos qui astruat talesque demonstrent; aut si non reperientur qui eos conuincere potuissent, nobis pro eorum persona satisfaciendum acquiescant, demonstrantibus & approbantibus, quod hanc fidem tenuerint, docuerint, cunctisque quos informauerunt, tradiderint præfati parentes nostri & Archiepiscopi Timotheus, Dioscorus, & Petrus. Vestra autem sanctitas renuit, dicens, non sibi fuisse præceptum ab Apostolicæ sedis Antistite de his facere quæstionem.

HAERETICI
CVM SINT,
QUÆRVNT
SVBRIPERE
APOSTOLI-
CAM COM-
MUNIONEM.

Huius rei gratia obtestamur vos coram magno Deo & Salvatore nostro Iesu Christo, qui de sancta & Dei genitrice Maria Virgine incarnatus & natus est, qui que concordem glorificationem seruitutemque Fidelium probat libenter & suscipit, & sanctis Angelis eius, per hanc eandem immaculatam quæ de illo est fidem; vt ad urbem Romam, fauente Domino, venientes, hæc chartulam offeratis Apostolicæ sedis Antistiti Anastasio, quæ ex persona sanctæ Ecclesiæ Alexandrinæ vobis oblata est: vt eius sanctitas relegens, quæ sibi fuerint placita, seu litteris ad sanctissimum nostrum Archiepiscopum datis, seu per aliquem internum manifestare dignetur. Nam cum à sanctitate eius fidei rectæ fuerit seruata confessio, quæ est à beatis Patribus constituta, nos paratos existere profiteamur ad urbem Romam legatos, qui pro vnitatem sanctarum Dei Ecclesiarum agere debeant, destinare.

Confidimus autem in Domino nostro Iesu Christo, quod huic fidei eius beatitudo consentiens, iuxta illa quæ in responsione sunt posita, velut proprios etiam nostros populos arbitretur, & pro eorum regimine sollicitudinem gerat, cupiens secundum Deum omnibus vtilis approbari. Exemplum autem huius chartulæ apud nos detinuimus, necesse habentes, si qua mora prouenerit quo minus sanctarum Ecclesiarum vnitatem fiat, in illo glorioso de cælis aduentu Domini nostri Iesu Christi, cum venerit iudicare viuos & mortuos, ante tribunal eius, vbi nulla est exceptio personarum, cum hoc assistere ad refellendum eos qui sanctarum Ecclesiarum neglexerunt vnitatem.] hæc hæretici Ecclesiæ Alexandrinæ, bis impij, dum sicut in sua fidei professione verbum nullum posuerunt de Synodo Chalcedonensi, ita nefandissimos hæreticos & sacrilegos Dioscorum, Timotheum, & Petrum volunt saluos, atque eorum nomina inter Diptycha recitari: ac proinde haud dubium digni qui repellerentur ab Apostolica sede. Videre planè fuit restaurata antiqua, sed diuerso modo, figmenta diaboli: dum sicuti olim ad decipiendos Gentiles Aegyptios, intra parietes ornatissimè structos crocodilum, vel simiam, vel apin, aliudue monstrum exhibere con-

Theod. Lett.
Collect. lib. 2.
REGESTAR
PER FE-
STVM PATRI
CII V M LE-
GATVM.

re consueuerat adorandum; ita modò ad seducendum populum Christianum Aegypti, sub specie quadam foris ostensa Catholicæ pietatis, inducit miseros ad hæresum monstra colenda, & ipsos nefandos hæreticos venerandos.

Sed quid interea laudabiliter egerit Festus Roma missus legatus ad Anastasium Imperatorem, audi: scribit enim de eo Theodorus Lector his verbis: Festus quidam Senator Romanus cum ad Imp. Anastasium propter quasdam ciuiles necessitates missus, ad Imperatorem venisset, adhortatus est, vt memoria coryphæorum Apostolorum Petri & Pauli multa cum reuerentia & veneratione celebraretur. Quamuis itaque & antea celebrata esset, tamen ex petitione Festi multo amplius & splendidius panegyris illa celebrari cœpit.] Simulacrum enim aduersari cœpere Constantinopolitani Antistites Apostolicæ sedi, ipsi Ecclesiæ Petri, & Petri successoribus Romanis Pontificibus, pariter & ipsius Apostoli Petri cultus Constantinopoli neglectus est, quem Festus Senator restituendum curauit. Mos iste hæreticorum, vt proelia primò aduersus homines incuntes, in cælites demum illa conuertant: quo in genere cognoscas Nouatores audaciores progredi pugnatores, dum in Romanæ Ecclesiæ odium, non solum Petri Apostoli cultum penitus omiserunt, sed execrabilibus eundem Nerone truculentiores confodere blasphemijs numquam cessant.

Sed pergit Theodorus: Per hunc Festum Macedonius Episcopus Constantinopolitanus Anastasio Romano Episcopo rationem reddere voluit: verum ne hoc faceret, ab Imperatore est prohibitus. Festus verò (sicuti fertur) Imperatori clanculò pollicitus est, persuasurum se Romano Episcopo, vt Concordiæ Zenonis subscriberet. Cum autem Romam venisset, Anastasium Episcopum mortuum reperit.] hæc Theodorus, eademque Nicephorus. Ex quibus satis apparet Anastasium Papam integrum sincerumque in Catholica fide permanisse: decessisse autem, antequam à Festo eiusmodi perfidiæ tentaretur. Reditum autem legatorum in sequentem annum fuisse productum, cum iam Anastasius Papa decessisset, ex modò dictis apparet.

Niceph. lib. 1. d.
c. 35.

Porro quantum attinet ad integritatem Anastasij Papæ: haud inuidiam pati debet, quod in illud inclinasse monstrant litteræ Iustini Imperatoris, vt acquiesceret tolli tantum nomen Acacij, ceterorum autem qui cum eo communicassent Constantinopoli, non similiter. Id enim Iustinus Imperator ad Hormisdam Papam scribens testatur his verbis: Anastasius religiosissimæ memoriæ vestræ culmè Ecclesiæ palam aperteque constituit, cum hoc idem scriberet negotium decessori nostro, satis esse pacem affectantibus, si nomen tantum reticetur Acacij. Ergo priora vestræ sedis constituta sequitur, qui non omnes memorias mortuorum iudicat contemnendas, &c.] hæc Iustinus Imperator. Ceterum si attendas epistolam Anastasij Papæ ad Anastasium Imperatorem: etsi in ea de Acacij tantum nomine habita videatur mentio; nihilominus de ceteris cum Acacij nomine communicantibus nequicquam visus est decessisse; sed tantum suggestisse, se recepturum quos baptizauit, vel ordinauit Acacius: quod Apostolica dispensando auctoritate fieri posse cognouit, cum sciret Gelasium Papam se idem præstiturum pollicitum esse.

ANASTASIVS
PAP. CATHO-
LICVS PER-
SEVERAVIT

Tom. 1. Cõril.

PROBATA
ANASTASII
PAPAE IN
FIDE OR-
THODOXA
PER SEVE-
RANTIA.

At verò nullam concordiam iniisse Anastasium Papam cum Anastasio Imperatore, sed magis illum execratum esse, satis declarant litteræ apologeticæ ipsius successoris Symmachi Papæ ad eundem Anastasium Imperatorem datæ, in quibus hæc leguntur: Dicis, quod mecum Senatu conspirante, excommunicauerim te. Ista quidem ego: sed rationabiliter factum à decessoribus meis sine dubio subsequor.] hæc Symmachus Anastasij successor ad Anastasium Imperatorem: quæ profectò tam liberè de prædecessoribus affirmare ausus non fuisset, nisi Anastasij Papæ fides sincera, atque in ea tuenda probata in omnibus fuisset sacerdotalis constantia.

Hæc hæreticorum
Biblioth.
sanct.

Ex his porro habes, vnde corrigas, vel quomodo sanè intelligas quod in libro de Romanis Pontificibus habetur his verbis: Eodem tempore, Anastasij Papæ scilicet, multi clerici & presbyteri se à communione ipsius retraxerunt, eo quod communicasset sine consilio Episcoporum, vel presbyterorum, vel cleri cunctæ Ecclesiæ Catholicæ, diacono Thesalonicensi nomine Photio, qui communionis erat Acacij; & quia occultè voluit reuocare Acacium, & non potuit: qui nutu diuino percussus est.] hæc ibi, quæ scias contra Anastasium sparsa esse à scismaticis Laurentianis, de quibus suo loco dicitur. Etenim illum Photij cum Anastasio consuetudinis vsus in restituenda (vt vidimus ex libello Alexandrinorum legatorum) corrupta ab interprete Leonis Papæ epistola, in deteriorem aduersarij acceperunt partem: cum tamen requisitum huiusmodi Papæ officium nec hæreticis de-

CONFVTA-
TUR OBIE-
CTIO IN
ANASTASII
VM.

* Photino

CHRISTI
497.498.ANASTASII PAP.
I.2.ANASTAS. IMP. 7.8.
THEODORICI REG. 5.6.

negari poterat, dum non aliud peteret, quam vt deprauata sancti Leonis epistola vitiosa A translatione, ex prototypo ab archiuo Ecclesie Romanæ petendo, in pristinam germanitatem, integritatemque veterem redderetur.

CUSTODITA
A DEORUM.
ECCLESIAE.
INTEGRITAS.

Ceterum si contentiosè nimis quis asserere velit, Anastasium propensiosem fuisse in restituyendo sublato è Diptychis Acacij nomine, sed morte præuentum id præstare minimè valuisse: in hoc est quidem, quo magis magis que admiseris Dei prouidentiam erga Romanam Ecclesiam, cum titubantem A postolica sedi præidentem Pontificem ex humanis antè subduxerit, quam quod meditaretur impleteret; & antea morte præreptum, quam vel tentari possit à Festo legato de subscribendo Zenonis Enotico. Ita namque sæpè diuino consilio, quo potissimum Catholicæ fidei semper seruire cõsuevit integritatem, factum scimus, vt quam citissimè morte mulètarus sit, qui in aliquod discrimen adducturus esset Catholicam Romanæ Ecclesie puritatem. Sunt de his plura exempla suis locis reddita, vel reddenda: quibus planè secundum illud Dauidicum: Ecce non dormitabit, neque dormiet qui custodit Israel] noscas Deo Romanam Ecclesiam curæ esse.

* Psal. 120.

IOANNES
MELA ALEXANDRINVS
EPISCOPVS.

Eodem anno Athanasius hæreticus Episcopus Alexandrinus, cum sedisset annos septem, defunctus est; inque locum eius illi non impar est successus Ioannes, planè diuersus ab illo Ioanne Orthodoxo, de quo supra. De hoc autem habet hæc Liberatus diaconus: Sic enim Athanasio hæretico tempus sui Episcopatus complente, post eum ordinatur Episcopus Ioannes cognomento Mela, qui & ipse secutus est Athanasium prædecessorem, qui in edicto Vnitio communicauit alijs sedibus, id est, Constantinopolitanæ & Antiochenæ & Hierosolymitanæ: in cuius Præsulatu dum Alexandrina Ecclesia diuisionem habuisset Dioscoritarum propter Petrum Mogum, quasi communicasset Synodo, etiam ipse defunctus est tempore Macedonij Constantinopolitani Episcopi. hæc Liberatus. Verum calumniosè quidem de trium sedium Episcopis, nempe de Macedonio Constantinopolitano, Flauiano Antiocheno, & Elia Hierosolymitano refert, recepisse Vnitium Zenonis; cum aperte sit demonstratum hos esse professos Chalcedonensè Concilium. De ipso autem Ioanne liquet fuisse hæreticum, aduersatumque sacrosancto Chalcedonensi Concilio: nam de eo eiusque successoribus hæreticis Episcopis hæc Leontius habet: Post Athanasium Ioannes fit Episcopus, rursusque Ioannes alter, inde Dioscorus, & tandem Timotheus, qui omnes Vnionis scriptum recipiebant, & Synodum anathematizabant. hæc Leontius. at de his satis.

IESV CHRISTI ANASTAS. PAP. ANASTAS. IMP. 8.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 6. D
498. 2.

ANASTASIVS
PAPA MORITVR.

Qui sequitur annus Domini quadringentesimus nonagesimus octauus, Paulino & Ioanne Scytha Consulibus Fastis adijcitur, idemque Ecclesie Romanæ funestus, scissa eadem diro schismate ob Anastasij Papæ successoris creationem oborto. Hoc enim anno idem Romanus Pontifex, cum sedisset annos duos minus diebus septem, moritur xvi. Kalendas Decembris. Rediens enim Faustus legatus Constantinopoli post obitum Anastasij Papæ, vt præstaret quod pollicitus fuerat Imperatori, suadere Romano Pontifici subscribere Zenonis Enotico: cum iam de id agendo cum Anastasio spes omnis euauisset; operam dedit, vt successor crearetur, qui ad id præstandum suaderi facile possit. Sic igitur studijs eiusdem Festi negotium agentis Anastasij Imp. cum conaretur aliquem subrogari Pontificem qui eius votis annueret, resistente verò maiori saniorique parte Romani cleri atque Senatus, eius rei causa Ecclesiasticum bellum conflatur: de quo antequam agere aggrediamur, quæ sunt reliqua Actorum Anastasij Papæ dicamus. in dicto enim libello Romanorum Pontificum hæc habentur:

* octoginta

Hic fecit Confessionem beati Laurentij martyris ex argento, pensantem libras cētum *.] & inferius: Hic fecit ordinationem vnā in vrbe Roma per mensem Decembrem, creauit presbyteros duodecim, Episcopos per diuersa loca numero sexdecim, qui sepultus est in basilica S. Petri Apostoli xiiii. Kalendas Decembris. & cessauit Episcopatus eius dies quatuor. hæc ibi. Fertur decretum nomine Anastasij Papæ, cuius est exordium: Sanè Thesalonicensis Episcopi, &c.] sed quoniam in eo mentio habetur Timothei Episcopi Constantinopolitani, necnon Dioscori Iunioris Episcopi Alexandrini, ad Hormisdæ Papæ tempora

* 16. q. 7. c. tom. 1. Concil.

CHRISTI
498.SYMMACHI PAP.
I.ANASTASII IMP. 8.
THEODORICI REG. 6.

A tempora & actiones referendum esse putamus: quod quidem miramur eruditos viros emendatores libri Decretorum Romanorum Pontificum præterisse: agemus de eo nos suo loco.

Quarto autem die ab obitu Anastasij nempe decimo Kalendas Decembris, Romæ in basilica Constantiniana creatur Romanus Pontifex Symmachus natione Sardinus, patre Fortunato: quo item die in basilica sanctæ Mariæ Laurentius in schismate creatur Papa, id agente Festo Patricio in gratiam Anastasij Imperatoris, quod sciret ab eo fore subscribendum Zenonis Enoticum. Res insignis turpitudinis, vniuersæ Ecclesie palam facta, ita describitur à Theodoro Lectore Græco auctore: Festus verò (sicuti fertur) clanculum Imperatori pollicitus, persuasurum se Romano Episcopo, vt Concordiæ Zenonis subscriberet: cum Romam venisset, Anastasium Episcopum mortuum reperit. Quapropter studium impendit, vt (quod quærebatur) quibusdam prætextibus subscriberetur. Multis enim pecunia corruptis, id perfecit, vt præter consuetudinem Episcopus quidam eligeretur, Romanus natione, nomine Laurentius. Ordinantur itaque duo: à pluribus quidem ex diacono ordinatur Symmachus, ab alijs verò Laurentius. Quorum gratia Romæ cades, rapinæ, & alia innumera mala perpetrantur. hæc Theodorus de schismate, malisque inde secutis, & ad triennium propagatis, vt ipse testatur. Quæ autem postea contigerint, idem recenset, sed à nobis suo loco narranda: eadem quoque Nicephorus^b habet.

SYMMACHVS
PAPA CRRA.
TVR.* Theodor. lib. 2
Collect.* Niceph. li. 16.
c. 36.

At non clerus tantum, sed & Senatus Romanus ea de causa mutuis inter se discordijs rixisque certauit; partis alterius, nempe Laurentij, patrocinium suscipientibus Festo atque Probino potentissimis Senatoribus; alteri verò parti, Symmachi videlicet, Fausto Exconsule & alijs Senatoribus fauentibus, quorum inter se conflictus ab Anastasio describitur: nos verò pro temporis ratione suis quæque reddemus locis. Haud enim anni vnus, sed plurium fuit eiusmodi in Ecclesia Romana certamen; quod sæpe consopitum, vehementiori eruptione recruduit. Parti quidem Laurentij additæ vires vehementer ex eo fuerunt, quod idem habuit promotorem Paschasium sanctæ Romanæ Ecclesie diaconum, virum, qui tum ex doctrina, tum etiam ex vitæ sanctitate summam sibi gloriam compararat; quo populus perfacile commoueri possit.

De rebus autem hoc anno gestis Anastasius Bibliothecarius ista habet: Facta contentione, hoc construxerunt partes, vt ambo Rauennam pergerent ad iudicium Regis Theodoric. Qui dum ambo introissent Rauennam, hoc iudicium æquitatis inuenerunt: Vt qui primò ordinatus fuisset, vel vbi pars maxima cognosceretur, ipse sederet in sede Apostolica: quod tandem æquitas in Symmacho inuenit & cognitio veritatis, & factus est Præsul Symmachus. hæc ipse. Vides, lector, quò necessitas impulit altercantes, vt ad sedandum repentinum ingruens malum, quo vniuersa Vrbs sanguine fœdabatur, subire iudicium Regis Ariani sponte delegerint: haud enim instans vrgensque ciuile bellum patiebatur, vt congregandi, more maiorum, Concilij tempus expectaretur. Id quidem (vt dictum est) suavit, impulitque importuna & malè suada necessitas legum nescia: cum tamen ea via repentino compresso tumultu, datus est tandem locus cogendæ Synodi, de qua idem auctor ista mox subdit: Eo tempore Papa Symmachus congregauit Synodum, & constituit Laurentium in Nucerna ciuitate Episcopum intuitu misericordie. In ea quidem Synodo ab omnibus qui interfuerunt Episcopis cognitus & approbatus est Symmachus Romanus Pontifex. Sed de Synodo dicendum anno sequenti, quo celebrata esse cognoscitur.

THEODORVS
REX DI-
RIMIT
SCHISMA.NECESSITAS
COMPLI-
TVBIRE IV-
DICIVM
REGIS
ARIANI.

Turbulentissimus quidem hoc anno fuit status Romanæ Ecclesie, cum & clerici inter se mutuò scissi certarent, & Senatores amplissimi ordinis magno periculo totius perdendæ Vrbs inter se inuicem obstinatis animis conflictarent: illud autem nutriebat incendium, quod res nequaquam eo statu reposita esset, vt palam omnino de alterius legitima electione constaret, quo de alterius intrusione certum quid patensq. affirmari valeret: adeo vt cuius esset potiora iura, videri potuisset aliquadiu excusabilis ignorantia; atque venialis fuerit culpa, magis Laurentio studere, quam Symmacho, vsque ad Synodi decretum, quo causa Symmacho adiudicata fuit. Quis enim in re tanta acquiescere iudicio secularis Principis eiusdemque Ariani cogi posse, sibi videri poterat? Postea autem Episcoporum Synodali sententiæ non acquiescisse, graui culpa non caruit. At quid sanctus Gregorius Papa in suis Dialogis de Paschasio diacono eximia probitatis viro inherente Laurentio, atque sub eiusmodi schismate tempore Symmachi Papæ defuncto narret, audiamus, vbi ait:

SCHISMA
AMBAGVI-
TATE PER-
PLEXVM.

Cum essem adhuc iuuenculus atque in laico habitu constitutus, narrari à maioribus at-

* Greg. dialog.
lib. 4. c. 40.

que

CHRISTI
498.SYMMACHI PAP.
I.ANASTAS. IMP. 8.
THEODORICI REG. 6.

DE PASCHA
SIO DIACO-
NO POENIS
PURGATO-
RII MANCI-
PATO.

que scientibus audiui, quòd Paschasius huius Apostolicæ sedis diaconus, cuius apud nos A. rectissimi & luculenti de sancto Spiritu libri extant, miræ sanctitatis vir fuerit, elemosynarum maximè operibus vacans, cultor pauperum, & contemptor sui. Sed hic in ea contentione, quæ inardescente zelo Fidelium inter Symmachum atque Laurentium facta est, ad Pontificatus ordinem Laurentium elegit, & omnium post vnanimitate superatus, in sua tamen sententia vsque ad diem sui exitus perstitit, illum amando atque præferendo, quem Episcoporum iudicio præesse sibi Ecclesia refutauit.

QVO MODO
PASCHASIVS
OBTINUIT
VENIAM.

Hic itaque cum temporibus Symmachi Apostolicæ sedis Præsulis esset defunctus, eius dalmaticam feretro superpositam dæmoniacus tetigit, statimque sanatus est. Post multum verò temporis Germano Capuano Episcopo (cuius superius memoriam feci) medici pro corporis salute dictauerant, vt in Angulanis thermis lauari debuisset. Qui ingressus easdem thermas, prædictum Paschasium diaconum stantem & obsequentem in caloribus inuenit. Quo viso vehementer extimuit, & quid illic tantus vir faceret, inquisiuit. Cui ille respondit: Pro nulla alia causâ in hoc pœnali loco deputatus sum, nisi quia in parte Laurentij contra Symmachum fensi. Sed quæso te, pro me Dominum deprecare: atque in hoc cognosces quòd exauditus sis, si huc rediens, me non inueneris. Qua de re vir Domini Germanus se in precibus strinxit, & post paucos dies redijt, sed iam dictum Paschasium in loco eodem minimè inuenit. Quia non malitiæ, sed ignorantia errore peccauerat, purgari post mortem à peccato potuit. Quod tamen credendum est, quia ex illa elemosynarum suarum largitate hoc obtinuit, vt tunc posset promerere veniam, cum iam nihil amplius posset operari.] hæc Gregorius: qui dum ait perstitisse in sententia Paschasium vsque ad diem exitus sui, exclusiue intelligendum est: etenim omnium est receptum assensu, non posse in cælum admitti, qui in terra se ab Ecclesia separauit. Grauis illa quidem Paschalis culpa fuit, quòd post receptum à sancta Synodo Symmachum in Romanum Pontificem, ei minimè communicare voluerit; venia tamen factus dignus, cum in exitu ipso facti pœnituit.

LONGINI
MISERAN-
DVS EXITVS.

Quod ad res pertinet Orientales: sub anni huius Consulibus meminit Marcellinus in Chronico de Longino Zenonis Imperatoris germano pœnas tandem Dei nutu exolente omnium turpitudinum, quibus (vt diximus ex Suida) obrutus, sacra profanaque simul cœdauerat: Hoc igitur anno (inquit Marcellinus) Longinus Isaurus, cognomēto Selinunteus, apud Antiochiæ Isauriæ ciuitatem à Prisco Comite captus, Constantinopolim missus est; catenatusque per Agentem circumductus, Anastasio Principi, spectante populo, ingens spectaculum fuit, variisque deinde cruciatibus apud Nicæam Bithyniæ ciuitatem expensus est. Nummis verò, quos Romani Terentianos*, Græci Folles vocant, Anastasius Princeps suo nomine figuratis, placabilem plebi commutationem distraxit.] hæc Marcellinus. At de Follibus & Terentianis, seu potius Tertianis nummis nos superius pluribus egimus.

IOANNES
SILENTIARIUS
INNO-
TVIT.

Hoc eodem anno, sexta Indictione currente, innotescit in Palaestina magnus ille Ioannes anachoreta cognomento Silentarius, de quo superius dictum sub S. Saba incognitum vitam exercuisse monasticam: cum verò inuitus cogereetur eiusdem Sabæ patris iussu initiari presbyteratu ab Elia Episcopo Hierosolymitano; ne in sacerdotij iteratione sacrilegium patretur, se iam Episcopum fuisse ordinatum coactus est eidem propalare: quod cum & S. Saba diuinitus cognouisset, ipso rogante, seorsum agere & filere permisit: ex quo factum est, vt Silentarij fuerit cognomentum adeptus. Agebat autem hoc ipso Domini anno quadragesimo nonagesimo octauo ipse Ioannes suæ ætatis annum quadragesimum quartum. Scripsit verò res ab eo præclare gestas idem qui scriptis persecutus est Acta S. Euthymij Abbatis Cyrillus, vt ipse testatur, dum tradit se conuenisse ipsum Ioannem, & monasticæ vitæ institutum aggressum esse anno ætatis Ioannis (vt ait) nonagesimo, Christi verò quingentesimo quadragesimo quarto: idemque (vt dictum est superius) vitam sancti Sabæ omni fide, diligentia, & integritate persecutus est. Has Deus lampades in tanta totius orbis Orientalis caligine voluit effulsisse; vt per vastum mare omni ex parte procellarum turbinibus agitata essent quæ portum tutum ostenderent super pharum eleuatæ lucernæ.

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTAS. IMP. 9.

A ANNVS
499.ANNVS
I.

THEODORICI REG. 7.

CHRISTI annus quadragesimus nonagesimus nonus vno Consule Ioanne Gibbo notatus ponitur à Marcellino & Cassiodoro: qui autem addit Aselepium, vnde accepit, non habet quo probet. Antequam autem Consul Ioannes in Oriente creatus innotesceret Occidentalibus, siue alia de causa id acciderit, post Consularum Paulini præsens annus reperitur inscriptus, vt in Romano Concilio hoc anno prima die Martij à Symmacho Romano Pontifice congregato, non à Theodorico Rege, vt perperam tradidit Theodoros Lector in Collectaneis: ipsa enim Acta Synodi id expressè declarant, quæ proximè reddituri sumus.

Qui igitur potior tempore, æquè iure potior, anno superiori declaratus est legitimus Romanus Episcopus Symmachus, mox ad Italiæ Episcopos litteras dedit, quibus iidem quamprimùm ad Synodum conuenire iubebantur. Cuius quidem Synodi conuocandæ illud Symmachi consilium fuit, vt decerneretur legitimè creato Pontifici Vbis Episcopatus; insuper, vt ab eadem canones sancirentur, quibus retunderetur procacitas ambientium: quod declarat ipsa Symmachi Papæ Archidiaconi ad Synodum prælocutio, quæ in eiusdem Concilij Actis, hoc præmissò titulo, legitur:

Post Consularum Paulini V.C. die Kalendarum Martiarum, in basilica beati Petri Apostoli, Synodo præsidebat beatissimo Papa Symmacho: Beatitudo vestra, directis antehac per prouincias auctoritatibus, frequentem Italiæ sacerdotum Synodum conuocauit, quorum præsentia in vestris videtur oculis constituta. Nunc beatitudo vestra, quæ ad Ecclesiasticas indemnitates, vel ad pacem totius Ecclesiæ pertinent, seu concordiam, dignetur tractabiliter ordinare.] hæc præfato Fulgentio Archidiacono, secutæ sunt Synodi faustæ acclamationes Symmacho Papæ: quibus sæpius repetitis, idem Pontifex hæc ad eos: Concilium dilectionis vestræ, neglecta hiemis asperitate, sollicitudo nostra pro Ecclesiastica indemnitate specialiter congregauit; vt Episcopalem ambitum, & consulationis incertum, vel popularem tumultum, quem per subreptionem diaboli vsurpatione aliquorum tempore creationis meæ constat exortum, communicato pariter tractatu, in futurum possimus robustè ac viuaciter amputare.

Atque ideo caueamus in posterum, ne subuersio disciplinae, aut audacia præsumptum gestiat tentare similia: & pari adunatione tractemus, expressis sententiis sancientes, quid circa Romani Episcopi ordinationem debeat custodiri. Vniuersi Episcopi vel presbyteri dixerunt: Vt fiat, rogamus: dictum est decies Vt scandala amputentur, rogamus: dictum est nouies. Vt ambitus extinguatur, rogamus: dictum est duodecies. Exaudi Christe: Symmacho vita: dictum est sexies. Cuius sedem & annos Deus conseruet & augeat: dictum est quinquies. Vt de præsentis fiat: dictum est decies. Symmachus Episcopus dixit:

Quoniam fraternitas vestra curam prouisionis nostræ suis exhortationibus incitauit, & parilem circa Ecclesiæ tranquillitatem Dei nostri contemplatione animum præstat (sicut præfati sumus) deliberatione in præsentis habita quid placeat ex omnibus, vestris informatè sententiis, quæ in hoc venerabili Concilio per Ecclesiastica recitentur officia. Cumque surrexissent, & paulo post iterum confedisissent, Æmilianus Notarius Synodi decreta vulgauit.] quæ sunt huiusmodi:

Propter frequentes ambitus quorundam, & Ecclesiæ nuditatem, vel populi collisionem (quæ molesta & iniqua incompetenter Episcopatum desiderantium generauit auiditas) vt extinguatur futuris præsumptio tam perniciofa temporibus: constituit sancta Synodus, Vt si quis presbyter, aut diaconus, aut clericus, Papa incolumi, & eo inconsulto, aut subscriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pitacia promittere, aut sacramentum præbere tentauerit, aut aliquod certè suffragium polliceri, vel hac de causa priuatis conuenticulis factis, deliberare atque decernere: loci sui dignitate atque communionem priuetur. Vniuersa Synodus surgens exclamauit: Exaudi Christe: Symmacho vita: dictum est decies. Hic pax cum Symmacho: dictum est quindecies Cuius sedem & annos: dictum est octies.] Hisque absolutis acclamationibus, hæc sancta Synodus subiecit:

Pari seueritate feriendo cum, qui hoc, viuo (sicut dictum est) Pontifice, quolibet modo

CONCILIVM
ROMANVM
PRIMUM
SVB SYM-
MACHO.* veraciter
DE ORDI-
NATIONE
ROM. PONT.

* quindecies

ADVERSVS
AMBIENTES
PONTIFI-
CATVM.

CHRISTI
499.SYMMACHI PAP.
I.ANASTAS. IMP. 9.
THEODORICI REG. 7.

fuert ambiffè conuictus, aut certè tentaffè : omnibus pariter huius culpæ reis anathematis A
pœna plectendis. Symmachus Episcopus dixit : Ergo vniuersitati placet quòd ab omnibus
recognoscitur vel probatur ista sententia? Vniuersa Synodus dixit : Placet : & quod omni-
bus placet, fiat.] Peractis his, aliam in hæc verba subiecit Symmachus rogationem:

Si (quod absit) transitus Papæ inopinatus euenerit, vt de sui electione successoris (vt su-
prà placuit) non possit antè decernere : si quidem in vnum totius inclinauerit Ecclesiastici
ordinis electio, consecratur electus Episcopus. Si autem (vt fieri solet) studia cœperint esse
diuersa eorum de quibus certamen emerferit; vincat sententia plurimorum : sic tamen, vt
sacerdotio careat, qui captus promissione, non recto iudicio de religione decreuerit. Syno-
dus dixit : Placet. Dicitur est decies.] Quod audis, lector, prædecessorem de sui successoris
electione decernere, non sic accipias, vt Romani Pontifices sibi ipsis subrogarent successo-
res: numquam enim post Petrum id ab aliquo reperitur fuisse tentatum: sed quòd modestiæ B
causa dignum putarent sede Petri, vt decedentis Pontificis de successore sententia rogare-
tur: quæ tamen ipsius Romanæ Ecclesiæ cleri consilio, num rata esset habenda, omnium ro-
gata sententia, colatis suffragiis, scrutaretur. Adiecit porro hæc Symmachus:

Propter occultas autem fraudes & coniurationum secretas insidias, quas huius sententia
distinctionis consequitur : Si quis ad Ecclesiasticam pertulerit notitiam consilia eorum qui
contra hanc Synodum de Pontificali egerint ambitu, & rationali probatione conuicerit;
particeps actionis huiusmodi non solum purgatus ab omni culpa sit, sed etiam remunera-
tione, quæ non indigna sit, subleuetur.] Securæ sunt hæc consuetæ acclamationes : confir-
matisque decretis, adiecta est subscriptio septuagintaduorum Episcoporum, quæ singulo-
rum expressa nominibus iisdem subicitur Actis: appositum item chirographum Romano-
rum presbyterorum numero sexagintaseptem, & diaconorum quinque.

Qui autem presbyterorum primo loco subscripsit, fuit Cælius Laurentius Archipres-
byter tituli S. Praxedis: ille ipse, quem diximus creatum anno superiori in schismate contra Sym-
machum. Porro in hoc ipso Concilio eundem ordinatum Episcopum Nucerinum, habet
Anastasius Bibliothecarius, intuitu (vt ait) misericordie. Cum verò hæc omnia Theodorico
Ariano Regi Theodorius adscribat; procul à veritatis scopo aberrare, ipsa Acta declarant.
Sed & decipitur, dum etiam Pontificatum Symmacho ab eodem confirmatum effutiit ver-
bis istis: Theodoricus Afer (isa pro Gotho) Romæ tunc temporis potens, licet Arianus esset,
collecta Episcoporum Synodo, Symmacho Romanum Episcopatum confirmauit, Laurentium
verò vnius ciuitatis nomine Nuceriæ Episcopum constituit.] hæc ipse, quæ cuncta ex
certis germanisque eiusdem Synodi Actis corrigenda sunt. Non ante autem sequentem an-
num Romam venisse Theodoricum, ex Cassiodoro suo loco dicitur.

His igitur de creatione Romani Pontificis à Symmacho ac vniuerso Concilio stabilitis,
ad Orientalis Ecclesiæ turbines idem Symmachus Papa conuertit obtutum : & cum ali-
quandiu expectasset ab Anastasio Imperatore accipere litteras, quas consueuerunt omnes
Christiani Imperatores ad recens creatum Romanæ Ecclesiæ Præsulem more maiorum da-
re, nec quicquam ab eo litterarum accepisset : ipse Symmachus ad eum scripsit, admonens
vt à communicatione & patrocinio hæreticorum desisteret. Sed tantum abest vt Anasta-
sius litteris Symmachi obtemperarit, hæreticosque à se dimouerit, vt etiam qui erant in
Oriente Catholice communionis Antistites & his subditi Orthodoxi, eosdem, immixtis
in eos militibus, cogeret cum hæreticis communicare. Quid verò demum his permotus
idem Symmachus Papa fecerit, inferius suo loco dicemus. Ita quidem in deploratissimo
statu collocatis rebus Orientalis Ecclesiæ, in dies magis magisque collabentibus, nulla spes E
erat, vt more solito subleuanda essent ope Romani Pontificis, à cuius se communione præ-
ciderant ob Acacium illi ipsi qui ibi videbantur esse Fideles & defensores Concilij Chal-
cedonensis.

Ita autem cum populo simul & Principe delinquente, Deus barbaros in eum mouet.
Hoc enim anno gens ignota nomine, ex intimis Borealibus finibus palabunda progressa,
timenda cunctis, violento agmine sese infudit in Thracias: Fuerunt hi barbari, Bulgari no-
minati, de quibus Romanos superantibus ita sub huius anni Consulatu Marcellinus
in Chronico: Aristus Illyricianæ ductor militiæ cum quindecim millibus armatorum,
& cum quingentis viginti plaustris armis ad præliandum necessariis oneratis, contra
Bulgaros Thraciam deuastantes progressus est. Bellum iuxta fluuium Zurtam confertum,
vbi plus quam quatuor millia nostrorum aut in fuga, aut in præcipitio ripæ sicæ & sine
flumine

DE ELIGEN-
DO ROMA-
NO PONTI-
FICE.P. R. A. E. M. I. A.
D. E. L. A. T. O.
R. I. B. V. S.

S. Y. M. M. A. C. H. V. S. P. A. P. A. D. M. O. N. E. T. A. N. A. S. T. A. S. I. M. P.

B. V. L. G. A. R. I. I. N. V. A. D. V. N. T. T. H. R. A. C. I. A. S.

CHRISTI
499.SYMMACHI PAP.
I.ANASTAS. IMP. 9.
THEODORICI REG. 7.

A flumine interempta sunt. Ibi que Illyriciana virtus militum periit, Nicoftrato, Innocentio,
Tanco, & Aquilino Comitibus interfectis.] hæc Marcellinus: sed qui ab eis victus est ferro
Anastasius Imperator, auro hostem superare contendit, dum ingenti vi auri persoluta, ad
tempus grassationem illam à Bulgaris redemit.

Additum est ad vindictam, vt (quod Marcellinus testatur) magno terræ motu Pontica re-
gio concuteretur. Quid autem mirandum tunc acciderit Neocæsareæ in Ponto ciuitatis,
Theodorus Lector in Collectaneis hoc dignum memoria affert: Cum Neocæsareæ terra-
motus aliquando futurus esset; miles quidam ciuitatem ingressus, duos milites in illam ab-
euntes, & alium quemdam post tergum istorum clamantem vidit, ac dicentem: Seruate
domum in qua theca est Gregorij. Et terræ motus factus est, ac maxima ciuitatis portio pro-
lapsa, domus verò Gregorij mirabilium prætoris seruata.] hæc Theodorus: quibus vides
B esse Deo curæ reliquias ac monumenta sanctorum virorum. Sic igitur frequentibus diuer-
sisque cladibus affligitur Oriens, quamdiu perfidia illic hæretica viguit.

Sed antequam ulterius te mentem tristi narratione perducam, hic, lector, paululum
consistens, contemplare, rogo, præsentis temporis Ecclesiæ Catholice statum, quo mirum
dictu nullus esset reperiri in toto terrarum orbe penitus Princeps Christianus Catholicus:
nam & qui velamento fidei Orthodoxæ diu latuit Anastasius Imperator, iam apertissime
cognitus hæreticus, Catholice fidei oppugnator, iuste meruit tandem à Romano Pontifi-
ce excommunicatione percelli, cum ipse acerbius tanto accepto vulnere saeuit. Quis ista
considerans, animum non desponderet, atque putaret scintillam fidei Orthodoxæ tot vindi-
que è portis inferi sæua rabie erumpentibus ventis agitatam extingui?

At nequicquam timeas, sed potius velim exultes ad istiusmodi serium diuinæ sapientiæ
C ludum: Ludit quidem ipsa (vt Sapiens ait) coram eo omni tēpore, ludit in orbe terrarum.]
quo sic doceat mortales, non hominum arbitrio & humanæ potentiæ inuiti, sed diuina pro-
uidencia Ecclesiæ regi, erigique demersam, secundum illud propheticum de Domino dictum:
In manibus abscondit lucē, & præcipit ei vt rursus adueniat.] ita namque veluti ludo quo-
dam tenebras absconsione lucis inducit: statimque adaperiēs manum, eandem reddita luce
fugat. Etenim hoc ipso anno (quis credat?) quo tam densæ tenebræ operiunt vbique terram
& caligo populos, in Gallis planè diuinius nouæ lucis fulgidum sidus apparuit, cum vide-
licet Clodoueus ille magnus Franchorum Rex, de cuius regni exordio plura superius dicta
sunt, illustratione sacri baptismatis filius lucis efficitur: Hoc ipso (inquam) anno, qui eius re-
gni numeratur decimus quintus, à S. Remigio Rhemensi Episcopo ipsum esse baptizatum,
qui res ab eo gestas sunt profecti, testantur. Quomodo autem Deus, qui de tenebris fecit
D splendescere lumen suum, ipse illuxit in corde Franchorum Regis ad illustrationem Catho-
licæ fidei, antiquior ceteris historicis Gregorius Turonensis ita narrat:

Regina verò (Clotildis videlicet femina Christiana, Clodouei coniux, de qua plura superius)
non cessabat predicare, vt Deum verum cognosceret, & idola negligeret: sed nullo modo
ad hæc credenda poterat commoueri; donec tandem aliquando bellum contra Alamannos
commoueretur, in quo compulsus est ex necessitate, quod prius voluntate negauerat.
Factum est autem, vt confligente vtroque exercitu, vehementer caderentur, atque exerci-
tus Clodouei valde ad interuentionem ruere cœpit. Quod ille videns, eleuatis in cælum
oculis, compunctus corde, commotus in lacrymis ait: I E S U C H R I S T E, quem Clo-
tildis prædicat Filium Dei viuui, qui dare auxilium laborantibus, victoriamque in te speran-
tibus tribuere diceris, tuæ opis gloriam deuotus efflagito: vt si mihi victoriam super hos
E hostes indulgeris, & expertus fuero illam virtutem, quam de te populus tuo nomini dicatus
probasse se prædicat: credam tibi, & in nomine tuo baptizer. Inuocau enim deos meos,
sed (vt experior) elongati sunt ab auxilio meo. vnde credo illos nullius potestatis esse præ-
ditos, qui sibi obedientibus non succurrunt. Te nunc inuoco, & tibi credere desidero, tan-
tum vt eruar ab aduersariis meis.

Cum autem hæc diceret, Alamanni terga vertentes, in fugam labi cœperunt. Cumque
Regē suum cernerēt interemptum, Clodouei se ditionibus subdunt, dicentes: Ne amplius,
quæsumus, pereat populus: iā tui sumus. At ille prohibito bello, contractoque populo, cum
pace regressus, narrauit Reginæ, qualiter per inuocationem nominis Christi victoriā meruit
obtinere.] Insignis planè nobilisque ista de subactis Alamannis victoria fuit, vt ex Theodo-
rici Italia Regis litteris intelligi potest, quas legatis dedit missis statim in Gallias ad Clo-
doueum, vt per eos eidem de victoria accepta gratularetur: ipsæ autē litteræ sic se habent:

TERRÆ
MOTVS IN
PONTO.
Theodor. Col-
lectan. lib. 2.
prope fin.DEI MIRA
PROVIDEN-
TIA IN MO-
DERANDA
ECCLESIA
CATHOLI-
CA.Prou. 8.
Iob 36.DE CLODO-
VEI CON-
VERSIONE.Hincmar. in
Vita S. Remigij
apud Sur. 10. f.
2. Col. 4.
Greg. Turon.
de Gestis Franc.
lib. 2. c. 30.
Clodoueus
OPE CHRIS-
TI SVPE-
RAT ALA-
MANNOS.Apud Cassiod.
Variar. lib. 2.
epist. 41.

CHRISTI
499.SYMMACHI PAP.
I.ANASTAS. IMP. 9.
THEODORICI REG. 7.

* Ludouico

Luduin* Regi Franchorum Theodoricus Rex.] sic namque pro diuersitate nationum A
diuerso modo Clodouicum (vt diximus) inuenies appellatum.

Gloriosa quidem vestrae virtutis affinitate gratulamur, quod gentem Franchorum prisca
ætatē residem feliciter in noua proelia concitastis, & Alamannicos populos causis fortio-
ribus inclinatos victrici dextera subdidistis. Sed quoniam semper in auctoribus perfidia
refecabilis videtur excessus (quia ex primariorum plectibilis culpa omnium debet esse vin-
dicta) motus vestros in festas reliquias temperate: quia iure gratiæ merentur euadere,
quos ad parentum vestrorum defensionem respicitis confugisse. Estote illis remissi, qui
nostris finibus celantur exterriti. Memorabilis triumphus est, Alamannum acerrimum
sic expauisse, vt tibi cum cogas de vitæ munere supplicare. Sufficiat illum Regem cum
gentis suæ superbia cecidisse: Sufficiat innumerabilem nationem partim ferro, partim
seruitio subiugatam: nam si cum reliquis configis, adhuc cunctos superasse non crederis. B
In talibus causis accipe frequenter expertum: Illa mihi feliciter bella prouenerunt, quæ mo-
derato sine peracta sunt. Is enim vincit assidue, qui nouit omnia temperare: dum iucunda
prosperitas illis potius blanditur, qui austeritate nimia non rigeſcunt. Cede itaque suauiter
genio nostro, quod sibi gentilitas communi remittere consuevit exemplo. Sic enim fit,
vt & meis petitionibus satisfecisse videamini, nec sitis solliciti ex illa parte, quam ad nos co-
gnoscentis pertinere.

Quocirca salutantes gratia, honore, & affectione, qua dignum est, illum & illum lega-
tos nostros ad excellentiam vestram consueta charitate direximus, per quos & sospitatis
vestrae indicium & speratæ petitionis consequamur effectum. Quædam verò, quæ ad nos
pro vestris utilitatibus peruenerunt, per harum portitores verbo vobis insinuanda com-
misimus: vt cautiores effecti, oprata possitis victoria constanter expleri. Vestra siquidem C
salus, nostra gloria est; & toties regnum Italiæ proficere iudicamus, quoties de vobis
læta cognoscimus. Citharædum etiam arte sua doctum pariter destinauimus expetitur;
qui ore, manibusque consona voce cantando, gloriam vestrae potestatis oblectet. Quem
ideo fore credimus gratum, quia ad vos eum iudicastis magno opere dirigendum.]
hæc Theodoricus ad Clodouicum Regem, qui datis antè ad eum litteris, citharædum
ad se mitti rogauerat; quem ipse Theodoricus à Boëtio Parricio viro cum aliis faculta-
tibus tum musica scientia disertissimo deligendum, scripta ad eum epistola*, in manda-
tis dederat.

* Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 40.

His itaque de Alamannico bello feliciter confecto narratis, iam quæ sunt reliqua de
eiusdem Clodouici Christianitate dicamus. Subdit autem ista Gregorius^b: Tunc Regina
accerſiri clam sanctum Remigium Rhemensis vrbis Episcopum iubet, deprecans, vt Regi D
verbum salutis insinuaret. Quem sacerdos accerſitum secretius coepit instigare, vt Deum
verum factorem cæli & terræ crederet, idola negligeret, quæ neque sibi neque aliis prodes-
se possunt. At ille ait: Libenter te, sanctissime Pater, audiam: sed restat vnum, quod
populus, qui me sequitur, non patitur relinquere deos suos. Sed vado & loquor eis iu-
xta verbum tuum. Conueniens autem cum suis, priusquam ille loqueretur, præcurrente
potentia Dei, omnis populus pariter acclamauit: Mortales deos abiicimus, pie Rex: &
Deum quem Remigius prædicat immortalem, sequi parati sumus. Nunciantur hæc An-
tistiti: qui gaudio magno repletus iussit lauacrum præparari. Velis depictis adumbrantur
plateæ ecclesiæ, cortinis albensibus adornantur, baptisterium componitur, balsama dif-
funduntur; micant fragrantibus odore cerei, totumque templum baptisterij diuino respergi-
tur ab odore: talemque ibi gratiam astantibus Deus tribuit, vt æstimarent se paradisi odo-
ribus collocari. E

CLODOVEVS
BAPTIZA-
TVR.

Rex ergo prior poposcit se à Pontifice baptizari. Procedit nouus Constantinus ad la-
uacrum, deleturus lepræ veteris morbum, sordentesque maculas gestorum antiquorum re-
centi latice deleturus. Cui ingresso ad baptismum, Sanctus Dei sic infit ore fecundo: Mi-
tis deponere colla Sicamber: Adora quod incendisti: incende quod adorasti. Erat enim
sanctus Remigius Episcopus egregiæ scientiæ, & rhetoricis apprime imbutus studiis, sed
& sanctitate ita præclarus, vt Siluestri virtutibus æquaretur. Est enim nunc liber Viræ
eius, qui cum narrat mortuum suscitasse. Igitur Rex omnipotentem Deum in Trinitate
confessus, baptizatus est in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, delibutusque sacro chris-
mate cum signaculo Crucis Christi. De exercitu verò eius baptizati sunt amplius quam tria
millia. Baptizata est & soror eius Alboſſedis; quæ non post multum tempus migravit ad Do-
minum:

CHRISTI
499.SYMMACHI PAP.
I.ANASTAS. IMP. 9.
THEODORICI REG. 7.

A minum: pro qua cum Rex contristaretur, S. Remigius consolatoriam misit epistolam, quæ
hoc modo sumpsit exordium: Angit me & fatis angit vestra causa tristitiæ, quod bonæ me-
moræ germana vestra transit Alboſſedis: sed de hac re consolari possumus, quia talis de
hoc mundo migravit, vt suspici magis debeat, quam lugeri. Conuersa est enim & alia soror
eius Lanthildis nomine, quæ in hæresim Arianorum dilapsa fuerat: quæ confessam æqualem
Filium Patri & Spiritum sanctum, chrismata est. Hactenus ipse de conuersione Franchorum.

His igitur à Gregorio de Clodouici & Franchorum baptismo narratis, iungenda sunt quæ
de sancto Vedasto Episcopo Atrebatensi Albinus Flaccus sanctissimi viri res gestas profe-
curus recenset his verbis post relatum victoriam de Alamannis feliciter consecutam: Hæc
(inquit) accepta victoria, de qua antè diximus, Regi, populoque suo causa fuit salutis æter-
næ, & ne lucerna (sanctus Vedastus videlicet) sub modio lateret absconditus, sed supra can-
delabrum positus, exemplis vel prædicationibus in domo Dei lucens, ab errore idololatriæ
& caligine ignorantia in viam plurimos educeret veritatis. Igitur superatis hostibus, &
rebus in pace compositis, & Alamannis suæ subiectis ditioni, Rex ouans cum laude trium-
phi ad patriam rediit. Et vt fidelis tantæ sibi gloriæ largitori sponsor appareret, festinavit
seruorum Christi sacra imbui prædicatione, & sancti baptismi ablui sacramentis. Venit
autem ad Tullum oppidum, vbi sanctum agnouit Vedastum laudabili religione soli Deo
seruire, & dulcissimos contemplatiuæ vitæ carpere fructus. Hunc verò ad sanctum Re-
migium Christi carissimum sacerdotem ad Rhemorum properans ciuitatem sibi socium as-
sumpsit, quatenus per singulos itineris sui gressus saluberrimis ab eo imbueretur doctrinis,
& Catholicæ fidei firmis initiaretur fundamentis: vt paratus fide & virtutum scientia, à
tanto Pontifice (Remigio scilicet) spirituali ablueretur lauacro, & ab illo donis cælestibus
confirmaretur, quod ab isto diuina prius proueniens gratia, Euangelicis coeptum fuerat
prædicationibus.

Hic ad fontem vitæ festinantem deducebat Regem: ille in fonte salutis æternæ venien-
tem abluabat: ambo propemodum pari pietate patres, hic doctrina fidei, ille baptismatis
vnda. Vtrique æterno Regi Regem temporalem munus obtulerunt acceptabile. Hi sunt
duæ^b oliuæ, & duo candelabra lucentia; à quibus Rex præfatus in via Dei eruditus, mise-
rante Deo, portam æternæ lucis ingressus cum fortissima gente Franchorum credidit Chri-
sto, & facta est gens sancta^c, populus acquisitionis, vt annuncientur in eo virtutes illius,
qui eos de tenebris vocauit in admirabile lumen suum. Sacra igitur Euangelicæ aucto-
ritatis narrat historia^d, Dominum Iesum Iericho pergentem, ad confirmanda fide suæ
maiestatis corda populi præsentis, cuidam cæco ad se clamanti lumen reddidisse oculo-
rum, vt per corporale vnus cæci lumen spiritualiter multorum illuminarentur pectora.
Ita & sanctus Vedastus, Deo Christo donante, per cuiusdam illuminationem cæci, fidem
quam verbo prædicauit, in corde Regis miraculo confirmavit: vt Rex ipse intelligeret,
tam sibi esse necessarium cordis lumen, quam cæco oculorum illustrationem: & quod di-
uina operata est gratia per preces famuli sui in oculis cæca nocte castigatis, hoc per sermo-
nes eiusdem famuli, eadem operante potentia, per spiritualis intelligentiam lucis in suo
pectore perficeretur.

Nam regia excellentia condigno comitatu cum multitudine maxima populi, iter
agentibus illis, venerunt in quemdam pagum, qui incolarum terræ illius consuetudine
Vngise pagus dicitur, prope Reguliacam villam, quæ sita est super florigeras Axonæ flu-
minis ripas: Et ecce eiusdem fluminis fontem Rege transeunte cum multitudine populi,
E obuiauit illi cæcus quidam, huius diutissime solaris expertus luminis, fortè nec sua cæcatus
culpa, sed vt manifestarentur opera Dei in illo, & per illius illuminationem præsentem
plurimorum illuminarentur corda spiritualiter. Qui cum intellexisset à prætereuntibus,
sanctum Vedastum Christi seruum in eodem iter agere comitatu, clamauit: Sancte & cle-
ste Deo Vedaste, miserere mei, & supernam pio pectore diligentius deposce potentiam, vt
meæ subueniat miseriæ. Non aurum posco, nec argentum, sed vt mihi lumen per sanctita-
ris tuæ preces restituat oculorum. Sensit itaque vir Dei virtutem sibi adesse supernam: non
ob illius cæci tantummodo curationem, sed plus propter præsentis populi salutem totum
se in sacras effudit preces, in diuina fidens pietate: & dexteram cum signo Crucis posuit su-
per oculos cæci, dicens: Domine Iesu, qui es lumē verum, qui aperuisti oculos cæci ad te cla-
mantis, aperi oculos istius: vt intelligat populus iste præsens, quia tu es Deus solus fa-
ciens mirabilia in cælo & in terra. Mox ille cæcus, lumine recepto, gaudens perrexit viam
suam.

* Apud Sym.
tom. 1. die 6.
Febr.
S. VEDASTVS
PRIMVS
CLODOVEI
CATECHI-
STA.

Zach. 4.

1. Petr. 2.

Luc. 18.

CAECVS
ILLUMINA-
TVR C O-
RAM CLO-
DOVEI.

suam. In quo loco, tempore sequenti, à religiosis viris ædificata est ecclesia in testimonium miraculi istius; in qua orantibus & credentibus vsque hodie beneficia præstantur diuina.

CLODOVEVS
PERVENIT
AD S. RE-
MIGIUM.

Igitur Rex à viro Dei Euangelicis apprimè imbutus disciplinis, & hoc præfenti miraculo in fide firmiter confortatus, nihil moratus in via, nihil dubitans in fide, sed magna alacritate animi, magna festinatione mentis sanctissimum Pontificem Remigiū videre properauit; vt illius sacratissimo ministerio, Spiritu sancto operante, in remissionem peccatorū & spem vitæ æternæ Catholici baptismatis viuo ablueretur fonte. Cum quo aliquantis moratus est diebus, vt Ecclesiasticis satisfaceret sanctionibus, & pœnitentiæ (secundum Apostolicum præceptum) prius ablueretur lacrymis, dicente beato Petro^a principe Apostolorum: Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in nomine Iesū Christi: & in nomine sanctæ Trinitatis cælestis mysterij baptismum susciperet. Sciens verò beatus Pontifex, Apostolum dicere Paulum^b: Omnia vestra honesto cum ordine fiant: statuit diem quo Rex intraret ad suscipienda diuinæ pietatis sacramenta. Quale fuit tunc sanctis Dei gaudium, qualis in Ecclesia Christi lætitia, cum viderent Regem Niniue ad prædicationem Ionæ de folio maieftatis suæ descendisse, & in cinere sedisse pœnitentiæ, & sub pia Dei sacerdotis dextera suæ excellentiæ caput humiliare? hæc de his quæ sacrum præcessere baptismum Albinus. Laborasse etiam & quidem in pigre sanctum Solem Episcopum Carnutensem in conuersione Franchorum, auctor est Sigebertus^c.

^a Act. 2.

^b 1. Cor. 14

^c Sigebert. in
Chron. an. 490

Verum præ ceteris S. Remigio conuersionis eius populi atque Regis esse gloria tributa videtur, ipseque Franchorum appellatus est Apostolus. Nam & Hormisda Romanus Antistes in litteris postea ad eundem sanctum Remigium, cum eidem credidit vices suas, datis, quæ hæc extant, hæc habet^d: Vices nostras per omne regnum dilecti & spiritualis filij nostri Ludouici, quem nuper, adminiculante superna gratia, plurimis & Apostolorum temporibus æquiparandis signo um miraculis prædicationem salutiferam comitantibus, cum gente integra conuertisti, & sacri dono baptismatis consecrasti, &c.] hæc Romanus Pontifex. Sed & ipse sanctus Remigius in testamento suo (vt dicetur) affirmat, diuino munere factum, vt ad conuersionem Franchorum plura signa faceret.

^d In Vita S. Remigij apud Sur. die 13. Ianuar.

DE MIRACULIS S. REMIGII.

^d Hincmar. in Vita S. Remigij apud Sur. die 13. Ianuar.

Quod verò de miraculis plurimis Apostolicis temporibus æquiparandis tradit Hormisda editis ab eodem sancto Remigio, quibus Clodoueus & vniversa gens Franchorum Christianam fidem fuerint amplexatis, hæc summam in rebus gestis sancti Remigij scripta leguntur^e: Videntes, *Franchi scilicet idololatæ*, miracula qua fiebant per beatum Remigium, reuerbantur eum, & licet Pagani, diligebant eum, in quo lux cælestis gratiæ omnibus resplendebat: & Rex illorum libenter illum audiebat, & audito eo multa faciebat, & à multis nequitis se cohibebat. Erat enim sanctus Remigius vir sapiens atque sanctissimus, egregius rhetoricus, præclarus in virtutibus, cæcis visum restituens, mortuis vitam reparans, dæmonia eiciens, omniumque infirmitatum languoribus medelam præbens.] & inferius de miraculo, quod diuinitus editum est ante baptismum, hæc habet auctor Hincmarus.

^e Matth. 18
LUX CAELI
TVS CIR-
CVMEVISIT
EOS.

Cum illi tres, Pontifex scilicet, & Rex atque Regina, dispositis sedibus consedisent, circumstantibus quibusdam clericis qui cum Pontifice venerant, & familiaribus Regis atque Regiæ, & sanctus Pontifex Regem monitis instrueret salutaribus, ac Euangelicis disciplinis imbueret: ad confirmandam veræ fidei prædicationem per sanctum depromptam Pontificem, etiam visibiliter ostendere Dominus voluit, quod cunctis Fidelibus promissit: Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Repente namque lux copiosa totam repleuit ecclesiam, vt claritatem Solis euinceret; & cum luce vox pariter audita: Pax vobis: ego sum: nolite timere: manete in dilectione mea. Et post hæc verba lux quæ aduenerat recessit, & incredibilis suauitatis odor in eadem domo remansit: vt parenter ostenderetur, illum auctorem lucis & pacis atque suauitatis venisse; quem nemo eorum qui aderant præter Episcopum, propter fulgorem luminis fulgore percussi intueri valuerunt: tantaque claritatis gloria Pontificem sanctum perfudit, vt splendor ex eo procedens, plus conspicuam domum in qua sedebant reddiderit, quam lucernarum lumina ibidem lucentia. Rex autem & Regina pedibus sancti se prosternunt sacerdotis, & cum magno pauore & gemitu consolationem eius requirunt; & quid sibi ad vtilitatem atque salutem pertinens esset agendum, cum magna experunt deuotione, parati audire & opere complere quæ à sancto Pontifice discerent.] hæc secuta sunt sancti Remigij exhortatio & alia quæ baptismum præcedere solent.

Quid

Quid rursus factū sit, Apostolorum temporibus (vt verbis vtar Hormisda) dignum miraculum, illud planè ingens recolitur tum ab Amonio, tum etiam ab Hincmaro eiusdem Rhemensis ciuitatis Episcopo, nempe ampullam chrismae columbæ ore cælitus aduenientis allatam esse, qua tum fons ipse more solito, tum etiam Rex Clodoueus sacratu est, cuius exemplo & reliqui omnes successores Franchorum Reges consueuerunt inungi. His tam ingentibus signis planè innouescere fecit Deus, quantæ molis esset, vt Reges Franchorum cum populo suo Christianæ religioni adnecterentur.

DE AMPULLA CHRISMAE COLUMBÆ ORE CÆLITUS ADUENIENTIS ALLATAM ESSE, QUÆ TUM FONS IPSE MORE SOLITO, TUM ETIAM REX CLODOVEUS SACRATUS EST, CUIUS EXEMPO & RELIQUI OMNES SUCCESSORES FRANCHORUM REGES CONSUEVERUNT INUNGI. HIS TAM INGENTIBUS SIGNIS PLANÈ INNOUESCERE FECIT DEUS, QUANTÆ MOLIS ESSET, VT REGES FRANCHORUM CUM POPULO SUO CHRISTIANÆ RELIGIONI ADNECTERENTUR.

^a Apud Sur die 3. Ianuarij.

Baptizatus autem Rex (subdit Hincmarus) cum gente integra plurimas possessiones per diuersas prouincias sancto Remigio tam ipse quàm Franchi potentes dederunt: quas ipse per diuersas Ecclesias tradidit; ne Franchi eum rerum temporalium cupidum esse, & ob id ad Christianitatem eos vocasse putarent, & fidem Christi ac sacerdotium vilipenderent.] hæc ille. Meminit ipse Remigius & de bonis datis ab eo ante baptismum (vt patet ex eius testamento) atque de alijs postea impertitis. quamobrem iucundius erit hæc haurire ab ipso fonte: ex quo etiam illud accipitur memoria dignum, nempe ipsum Regem Clodouicum mox factum Christianum, cuncta quæ fuerant belli tempore Ecclesijs ablata, restitui voluisse, addidisseque iisdem alia magni pretij bona. Sed cum primum mentionem habeat de bonis donatis Ecclesiæ in gratiam sanctæ Genouefæ sanctissimæ virginis Parisiensis, de qua plura sunt dicta superius; hic recensamus, quæ auctor Vitæ eius, qui hoc ipso tempore, de eodem Clodoueo ecclesiam erigente ait his verbis:

COLLATA A CLODOVEO S. GENOUEFÆ.

Gloriosæ memoriæ Clodoueus Rex, qui ob eius amorem, in carcerem retrusus sæpe veniam dedit, & ob diuersa crimina animaduersione dignissima capite plectendos, in ipso prope carnificis ictu, supplicante pro eis Genouefa, absoluerat, basilicam mirabili opere extruendam susceperat sanctæ virginis adhortationibus permotus: quæ postea, illo è rebus humanis excedente, studio illustrissimæ Clorildis Regiæ coniugis eius mirifice ædificata & exornata in sublime creuit fastigium triplici porticu insignita.] Superstes fuit hæc admiranda virgo diutius, vt pote quam idem auctor propagasse vitam dicat ultra octoginta annos. Sed & quibus donis, quo sedulo studio, quantaque reuerentia & officijs eam frequentauerit Clodoueus, præter illa quæ dicta sunt, accipe ab ipso Remigio, cuius hæc ipsa sunt verba in testamento descripta, quod apud Brissonium quàm fidelissimè editum inuenies^b:

^b Brisson. For. mul. lib. 7.

Crusciniacum verò & Faram, siue villas, quas sanctissima virgo Christi Genouefa à Rege Christianissimo Ludouico pro compedio itineris sui, cum Rhemensem Ecclesiam sæpissimè visitare solet, adipisci promeruit, alimonijque ibidem Deo famulantium deputauit: sicut ab ea ordinatum est, ita confirmo, vt Crusciniacus futuri Episcopi successoris mei obsequijs & sartateis principalis ecclesiæ deputetur: Faram verò eidem Episcopo & sartateis ecclesiæ, vbi iacero, perpetualiter seruire iubeo.] Rursus verò Gentilis adhuc idem Clodoueus complura contulit dona sancto Remigio; quæ ille (vt dictum est) ne offendiculum poneret Euangelio, omnia erogauit in pauperes, ipse continens nihil prorsus ex eis accipiens. Quanta autem eidem sanctissimo sacerdoti Remigio pro rerum temporalium contemptu Deus rependerit, ipsum hæc profitentem, in eodemque testamento mox ista subdente attende, quæ & superius memorauimus:

REMIGIUS CVR ABSTINUIT A DONIS CLODOVEI.

Et quia ex omnibus Episcopis Galliarum pro fide & conuocatione Franchorum potissimum me laborare cognouit, dedit mihi Deus tantam gratiam in conspectu eius, virtusque diuina per Spiritum sanctum me peccatorē plurima signa ad salutem præfatæ gentis Franchorū operari fecit: vt non solum ablata omnibus Ecclesijs regni Franchorum restitueret, sed etiā de propria gratuita bonitate plurimas ditaret Ecclesias. Neque prius de regno eius quantum passus est pedis Ecclesiæ Rhemorum iungere volui, donec vt hoc omnibus Ecclesijs adimpleret, obtinui. Sed neque post eius baptismum, nisi Condiciacum & Iuliacum, super quibus idem dictus puer & vnanimis mihi Hlodoualdus & incolæ loci illius multiplicibus xenijs obnixè deprecantes, quod Regi debebant, Ecclesiæ meæ soluendum, me petere compulerunt: quod idem piissimus Rex & gratulanter accipiens, promptissima voluntate largitus est.] Addit & de alijs bonis in Aquitania & Septemmania positis, ab eodem Rege Rhemensi Ecclesiæ dono datis, deq. vase argenteo decem librarum ipsi Remigio elargito, ex quo thuribulum & imaginatum calicem fieri debere iussit. Sed exigua sunt hæc respectu eorum quæ alijs totius Galliæ donauit Ecclesijs. At de his hæc.

CLODOVEUS ABLATA ECCLESIIIS RESTITUIT VOLUIT.

His autem de rebus Franchorum gestis hoc anno narratis, tumultus Vrbanus rursus Romam

CHRISTI
499. 509.

SYMMACHI PAP.
1. 2.

ANASTAS. IMP. 9. 10.
THEODORICI REG. 7. 8.

ITRYM RE
CRVDA-CIT
SCHISMA.

mam reuocant orationem. Etenim licet conflatum schisma, per sanctam Synodum hoc anno (vt vidimus) Kalendis Martij celebratam, videri potuisset esse sedatum, acerbiori de-
nuo conatu recruduit: non quod amplius de illegitima electione fuerit negotium Symmacho ab aduersarijs facessitum: sed quod calumniosè agentes, in eundem maxima quæque crimina intulerunt, cum & Theodorici Regis Rauennæ agentis auxilium in eundem Symmachum implorarunt. Res autem gesta ab Anastasio Bibliothecario ita narratur: Post annos verò quatuor aliqui ex clero zelo ducti, & aliqui ex Senatu, maximè Festus & Probinus incriminauerunt Symmachum, & subornarunt falsos testes, quos miserunt Rauennam ad Regem Theodoricum accusantes beatum Symmachum; & occultè reuocauerunt Laurentium post libellum Romæ factum, & fecerunt schisma, & diuisus est iterum clerus: nam alij communicauerunt Symmacho, alij Laurentio. Tunc Festus & Probinus Senatores miserunt relationem Regi, & coeperunt agere, vt Visitatorem daret Rex sedi Apostolicæ. Tunc Rex dedit Petrum Altinæ ciuitatis Episcopum, quod canones prohibent.] hæc auctor, in eo tantum mendax, dum quarto anno ab electione Symmachi ea facta esse testatur: ad quartum enim annum referenda est Symmachi facta in Synodo plenior purgatio, de qua suo loco dicturi sumus.

Anast. in
Symmacho.

in simulaue
inde

SCHISMATI
CI VISITA-
TOREM PE-
TYNT.

Verum hoc anno ista contigisse, cum adhuc Theodoricus Rauennæ se contineret, quo libellus accusationum ad eundem Regem missus habetur, Cassiodorus certissimam fidem facit, dum anno sequenti eiusdem Theodorici Regis Romam aduentum recenset. quæ autem hæc secuta sint, dicemus anno sequenti. Porro acerbiorum hunc iterum excitatum schismaticorum motum fuisse, ea quæ in Palmari Synodo scripta leguntur, fidem faciunt, nempe spoliatum Symmachum Papam Ecclesiæ bonis. hæc namque in apologetico deplorat Ennodius verbis istis: Quæ enim iudiciorum forma præcesserat, vt vobis hostiliter disruptis, etiam per suggestionem vestram, sublatis Ecclesiæ opibus, qui diu fuerat cibus esurientium, famis mancipium videretur effectus, dum alimentis distributor egebat, & fieret in dominatu seruitus, & in seruitute dominatus?] hæc ipse. Sed de his suo loco inferius.

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 10.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 8.
500. 2.

ADVENTVS
THEODORI
CI REGIS
IN VRBEM.

Quingentesimus voluitur Christi Redemptoris annus, Patricio & Hippatio notatus Consulibus. Sub quibus (inquit Cassiodorus) Rex Theodoricus Romam cunctorum voto exoptatus aduenit, & Senatuum suum mira affabilitate tractans, Romanæ plebi donauit annonas; atque murâdis mœnibus, deputata per annos singulos pecuniæ quâtitate, subuenit. Sub cuius felici Imperio plurimæ renouantur vrbes, munitissima castella conduntur, consurgunt admiranda palatia, magnisq. eius operibus antiqua miracula superantur.] hæc Cassiodorus. dicemus autem de ædificiis à Theodorico erectis opportunè in eiusdem Regis obitu: sed modò de eius in Urbem aduentus occasione, turbationeque Romanæ Ecclesiæ nobis agendum erit.

SYNODVS
ROM. SECVN-
DA SVB SYM-
MACHO PA-
PA.

Meminiſſe debemus, anno superiori, cū adhuc Theodoricus Rauennæ eſſet, schismaticis rursus aduersus Symmachum insurgentibus, petentibusq. Visitatorem in Urbem mitti, qui accusationes in Symmachum allatas cognosceret, missum illuc ab eodem Rege fuisse Petrum Episcopum Altinensem: quem tantum abfuit vt Ecclesia Romana susciperet, vt Regem in eundem interpelleret; & postea congregato centum & quindecim Episcoporum Concilio, idem Petrus, qui iudicium sibi Romani Pontificis arrogasset, fuerit condemnatus; simulque Laurentius, qui iterum à schismaticis fuerat reuocatus, eandem sententiam damnationis exceperit. Hæc quidem hoc anno cœpta, duobus sequentibus ita transacta esse, Anastasius paucis his narrat: Eodem tempore beatus Symmachus congregauit Episcopos centum quindecim, & facta Synodo purgatur à crimine: & damnatur Petrus Altinas inuasor sedis Apostolicæ, & Laurentius Nucerinus, qui viuo Symmacho Episcopo peruaferunt sedem eius. Tunc ab omnibus Episcopis & presbyteris & diaconibus & omni clero & plebe reintegratus sedi Apostolicæ beatus Symmachus cum gloria apud beatum Petrum sedere Præ ul.] hæc ipse, in vnum conflans duarum Synodorum res gestas, quarum altera in basilica Iulij, altera in basilica Sessoriana habita est, prout quartæ sub eodem Symmacho Synodi Acta declarant.

Anast. in
Symmacho.

At no-

CHRISTI
500.

SYMMACHI PAP.
2.

ANASTAS. IMP. 10.
THEODORICI REG. 8.

At nobis singula ordine temporis, quo gesta sunt, recensenda erunt. Ex Ennodij diaconi apologetico tunc temporis edito sumenda est ipsa historiarum veritas & rerum gestarum ordo. Schismatici igitur à Catholica communione diuulsi, aduersus Catholicæ Ecclesiæ consuetudinem, cōtra Romanum Pontificem à Theodorico Ariano Rege Visitatorem petiere, eo falso prætextu, quod facto suo teneri deberet Romanus Pontifex obligatus, vt qui Visitatores ad cognoscenda Episcoporum delicta mitteret, ipse æquè Visitatorem & cognitorem suorum criminum subire deberet. Porro Theodoricus Rex ad conciliandam Romanam Ecclesiam id fore necessarium ratus, Visitatorem misit, ita tamen vt aliqua ex parte consultum esset Pontificiæ dignitati: quamobrem in mandatis dedit Petro Episcopo Altinensi ad eius muneris functionem delecto, vt cum Romam peruenisset, mox Pontificem Symmachum in basilica Vaticana consistentem conueniens saluaret. sed id aduersarij Symmachi, cum in Urbem venit præstari ab eo penitus vetuerunt. Verum audi de his iustas Ennodij querelas: qui primùm excusans Theodoricum de misso Visitatore, hæc ait:

DE VISITA-
TORA THE-
ODORICO
MISSO.

Ennod. libel.
pro Symmach.
tom. 1. Conc.

Prom. 14.

Supereſt vt hoc ipſum doceã in his exceſſibus, quod bono vniuerſitatis contigit, non teneri: quia directum, non occasionem litis, nec fomitem iurgij, sed causam voluit esse cōcordiæ: præuidens scilicet, quod nisi simplicem tutelam iussionum suarum vallaret, citò in escam diſſidij toxica vestra surreperent (scriptum est enim: Vir simplex credit omni verbo) idcirco mandati limitem fixit, quem nulla liceret transgressionem violari. Præfatum, scilicet Visitatorem, ad beati Petri basilicam, mox vt Romam fuisset perductus, mandauit occurrere, Symmacho nempe, faciens de sacerdotis voto Regis imperium. Quis enim non putaret Pontificem sponte pariturum in ea parte, quam licere sibi Princeps non credidit, etiam si vetaret? Ibi que Papam ab eo saluatum, iussit affari, vt traderet Coepiscopis mancipia nullis subdenda tormentis, seruanda profectò ad disceptationem Synodalis examinis.] & inferius: Boni enim prouidit Principis inquisitio, seruilem assertionem innocenti examine non probandam. In electione enim venerandorum Iudicum ipse accusantes extra ordinem repulit, ipse ad spem retulit accusatum.

VISITATOR
PRÆTE-
RIIT LIMI-
NA APOSTO-
LORVM.

LIMINA A-
POSTOLTO-
RIVS ORBIS
CONCVRSV
FREQUENTA
TA.

* gcnio

Videamus tamen ista si facta sunt, si Dei inimici etiam terreni domini non fuisset, dum Christum & Regem parili temeritate despicitis, & vnus vobis ad vtramque contumeliam ductus est criminum destinatus Antistes, ab ipso complendæ iussionis confinio oris vestri spiritus abripitur, & ad incentiuum confusionis aptatur. Qui paci militaturus aduenit, Visitator ipse scilicet, inuisis beati Apostoli liminibus, ad vsum furoris vestri, iam nescius sui, aduocatur: & illud quod ex omnibus Orbis cardinibus deuotos attrahit, templum videlicet Apostoli Petri, positum in vicinitate transitur: Ecclesiarum fundamentum cum adire non permittit structura mediocris, tunc spem bonorum fructuum perdidit à radice separatus. Dicatis forsitan, Apostoli gremio decerpi, si putatur cæli ciuis terrarum locis includi. Tamen quamuis benedictio poscentibus vbique præstetur, & exigit præsentiam martyris fides & deuotio supplicantis: negari non potest, diligentiar natali solo plus tribui, & maiorem affectum loca impetrare, de quibus ad suprema transitur: quam fidem allegationi curationum multitudo iam præstitit, & vitur post obsidionem diabolicam testibus iam sanatis.]

Intelligis, lector, quàm scitè & luculenter non aduersus schismaticos tantum, quibus cum manus conferit, sed & aduersus Nouatores hæreticos Ennodius argumentetur ex signis diuinitus frequenter exhiberi solitis tum in morbis curandis, tum in obsessis à dæmonibus liberandis, iure à Fidelibus frequentari limina sanctorum Apostolorum, licet vbique locorum liberum sit vnicuique eos inuocare atque precibus frequentare? Sed pergit ipse in eadem sententia persistans: Hæc licet per Redemptorem nostrum in toto Orbe celebrentur: est tamen non modica monumenti illius per frequentiam comparata nobilitas: quia per eum qui hominem mutauit in Angelum, illustrari potuit natura telluris. Hanc Visitatori vestro inuidistis gratiam; æstimantes quia errorum vestrorum sectator esse desisteret, si reuendæ Confessionis penetralia contigisset. Ecce non habetis in regia auctoritate subsidium: Ecce post caelestem commotionem iustè vos & Principalis, quam sperni fecistis, censura percellit. Videamus si superest aliqua de regulari propositione defensio.

* passionis

Visitatores (inquit) & aliis Episcopis dedit ipse, nimirum Symmachus: & iustum est, vt facti sui lege teneatur. Non vos in hoc titulo falsitatis incesso; diu mendaciis adharentia

CHRISTI
500.SYMMACHI PAP.
2.ANASTAS. IMP. IO.
THEODORICI REG. 8.ROMANVS
PONT. NVL.
LVM SVPR.
SE IVDICEM
HABET.
*quam

hærentia verba non arguo: Dico tamen, latorem iuris diffinitionis suæ, nisi velit, terminis A non includi: & nisi Princeps fastigij summa moderetur, frustra ad illud quod dederit, ius vocatur. Lex probitatis & mentis est, quæ hominem viuentem sine lege castigat: propriè moribus impendit, quia * necessitati non debet disciplinam. Aliorum fortè hominum causas Deus voluit per homines terminare, sed sedis istius Præsulis suo sine quæstione reseruaui arbitrio: Voluit beati Petri successores cælo tantum debere innocentiam, & subtilissimi discussoris indagini inuiolatam exhibere conscientiam. Nolite timere eas animas de inquisitione non habere formidinem, quas Deus præ ceteris suo reseruaui examini. Dic cas forsitan: Omnium animarum talis erit * in illa disceptatione conditio. Replicabo vni dictum: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & quæcumque solueris super terram, erunt soluta & in cælis. Et rursus Sanctorum voce patet, Pontificum dignitatem sedis eius sanctam, toto Orbe venerabilem: dum illi * quicquid Fidelium B est, vbiq. submittitur, dum totius Orbis caput esse designatur: de qua mihi videtur dictum per Prophetam: Si hæc humiliatur, ad cuius confugietis auxilium? & vbi relinquetis gloriam vestram? & post nonnulla: Nolite Symmachum Papam pressuris vestris iuuare: Si reus est, mihi credite, cum cessauerit humanæ impugnationis ministerium, diuinum mox succedet arbitrium, & c.] hæc & alia plura aureis notanda signis Ennodius aduersus schismaticos, qui ausi essent Visitatorem postulare à Rege contra Symmachum Romanum Pontificem. Sed rem gestam ordine prosequamur.

* erat
* Matt. 16,

* illic

* Isai. 10:

CAUSA THEO
DORICI AD
VENTVS IN
VRBEM.

Cum qui essent Romæ Catholici, & tuerentur causam legitimi Ecclesiæ Romanæ Pontificis, rei indignitatem cum iniquitate coniunctam exhorrescerent, missum nempe contra Symmachum à Rege Visitatorem, eundemque parti schismaticorum additum: apud absentem adhuc Regem egere, rogantes vt fineret res Romanæ Ecclesiæ more maiorum abque ignominia nota tractari. Annuit iis Rex Theodoricus: idemque considerans haud fore Synodum absque coercitione securam, turgescens odio aduersariis; presentiam suam dilatam hæcenus, opportuno tempore Vrbi civili bello periclitanti exhibere, dignum necessariumque esse putauit. Sic igitur (vt vidimus ex Cassiodoro) diu expectatus, hoc anno tandem in Urbem se contulit, conciliâs sibi regia munificentia populum atque Senatam. Quo autem exceptus honore, quanta gloria comitatus, & à Senatu populoq. Romano obsequiis frequentatus fuerit, ex his quæ in rebus gestis sancti Fulgentij Episcopi Ruspensis in Africa leguntur, ex parte saltem aliqua intelligere possumus.

S. FVLGEN
TII ADVEN
TVS ROMAM
* Vita S. Fulgentij apud Str.
die 1. Ianuarij.

Accidit enim hoc ipso anno, quo Theodoricus Romam venit, vt etiam sanctus Fulgentius visitaturus sacra limina Apostolorum ex Sicilia nauigaret in Urbem, reperitque noui Regis aduentu populum exultantem, excipientemque magna pompa ipsum Principem. hæc D autem in rebus gestis ipsius quam fidelissimè scriptis ita narrantur: Occasione igitur nauigij felicioris inuenta, Romam venit, & auctorum secularium consono semper ore laudatam, caputque mundi veraciter appellatam, festinus ingreditur ciuitatem. Fuit autem tunc in Vrbe maximum gaudium, Theodorici Regis presentia Romani Senatus & populi latificante conuentus. Vnde contigit, vt beatus Fulgentius, cui mundus fuerat olim crucifixus, postquam sacra martyrum loca venerabiliter circiuit, omnesque seruos Dei, quorum in breui notitiam capere potuit, humili obsequio salutauit, in loco qui Palma aurea dicitur, memorato Theodorico Rege concionem faciente, Romanæ curiæ nobilitatem, decus, ordinemque distinctis decoratum gradibus adspectaret; & fauores liberi populi castis audiens auribus, qualis esset huius sæculi pompa gloriosa cognosceret.

FVLGENTII
REDITVS IN
AFRICAM.

Neque tamen in hoc spectaculo libenter aliquid intuetur, neque illis nugis secularibus E superflua illectus delectatione consensit; sed inde potius ad illam supernam Hierusalem feliciter desiderandam vehementer exarsit, salubri disputatione presentes sic admonens fratres: Quam speciosa potest esse Hierusalem cælestis, si sic fulget Roma terrestris? Et si in hoc sæculo datur tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem, qualis honor & gloria præstabitur Sanctis contemplantibus veritatem? Multa his similia beatus Fulgentius illo die salubriter disputauit: & iam toto corde monasterium suum reuiscere cupiens, ad Africam velociter per Sardiniam nauigauit, vix credentibus præ nimio gaudio monachis suis, beatum rediisse Fulgentium.] hæc ibi.

Porro haud incognitus ab Vrbe Fulgentius discessit; sed probe notus quantæ esset sanctitatis atque doctrinæ, magnum sui reliquit desiderium, illis præferrim nobilissimis feminis, ad quas postea litteras dedit, de quibus suo loco dicturi sumus. Reuersus verò in Africam

CHRISTI
501.SYMMACHI PAP.
3.ANASTAS. IMP. II.
THEODORICI REG. 9.

A Africam Fulgentius, aridente tunc temporis pace Ecclesiis sub Trasamundo Rege, monasticam, vt prius, exercuit disciplinam, & eam in alios latius propagauit: quomodo autem post annos tres Ruspensis Ecclesiæ fuerit creatus Episcopus, suo loco dicemus.

Sub iisdem Consulibus, Indictione octaua, data legitur epistola Symmachi Papæ ad liberium Patricium de electo Episcopo Aquileiensi, præbentis eidem electioni assensum, ex-
rat eadem, sed sub titulo Ennodij inter ipsius Ennodij litteras perperam collocata. * Exist. tom. 1
Conc.

IESV CHRISTI
ANNVS
501.SYMMACHI PAP.
ANNVS
3.ANASTAS. IMP. II.
THEODORICI REG. 9.

B **Q**ui sequitur annus Domini quingentesimus primus, Consulatu Auieni atque Pompeij, tam à Cassiodoro, quam etiam à Marcellino adscribitur Fallis. Fuit Auienus iste cognomento Faustus, cuius filius Auienus item dictus anno sequenti Consulatum gessit: Senior autem hic appellatus, qui ante annos decem Consulatu itidem functus est ordinario, idemque ex clarissima Scipionum familia oriundus, vt constat auctoritate Ennodij id assentis in epistola ad Faustum Conulem, cuius est exordium: Abundante Dei misericordia, & c.] vbi inter alia laudum genera: Tu (inquit) per duratum proauorum auorumque Scipionum tramitem, iam grandiorum penè præcedentium connexus lateribus ambulasti, ita vt sub coniunctione numquam interpolata felicitatis prodires *. Ad Auieni mei adhuc terti virtutes pertinet, & tuo generi continuare fasces, & nostro reddere.] erat enim affinis Fausto Ennodius. idemque paulo post: Illud tamen inter maximas Redemptoris nostri remunerationes credo numerandum, quod limen felicis infantia Consul meus cum honore sanctus ingressus est, & c.] hæc de Auieni Senioris Consulatu huius anni & Auieni Iunioris anni sequentis retulisse volumus; quod contigerit secundum illud Propheticum: Generatio rectorum benedicetur.] Constat enim hunc Faustum Auienum aduersus Festum & Probinum potentissimos Senatores schismaticos pro Symmacho infatigabili studio laborasse, atque tandem furentes aduersarios repressisse, superasseque.

AUIENI CON
SVLTATVS
ET LAVDVS.

* morderes

* Psal. 111.

Hoc igitur anno Ecclesiæ Romanæ status aliquantisper presentia Theodorici Regis quieuit: schismatici enim vanam spem conceperant, fore, vt circumuentus fallis calumniis Symmachus, fauore eiusdem Principis deponi posset: at vbi senserunt, ipsum æqui amantissimum Regem nihil de causa Symmachi velle decernere, sed ex sententia Episcoporum qui conuenerant rem agendam; furore perciti ad violentiam conuersi, cædibus miscere D omnia sunt aggressi, vt quæ dicentur anno sequenti apertissime declarabunt. Interea verò Rex Theodoricus, interpellatione Catholicorum & aliorum qui erant in Vrbe fauentium Symmacho Senatorum, de cogenda Synodo cogitat. Cum verò satis sciret, haud suarum esse partium, Orthodoxos Antistites ad Synodum conuocare; non sibi plus æquo tribuens, regia incedens via, more maiorum, auctoritate in primis ipsius Symmachi Papæ id perficiendum curauit; ab ipsoque Pontifice litteras ea de re ad Episcopos, vt se ad Synodum die statuta conferrent, dari voluit. Hæc quidem ita se habuisse, sequentis anni Concilij edita Acta significant, quæ suo loco reddentur. Res planè digna memoria, cum barbarus, Gothus, alienigena, hæreticus, Arianus Princeps, licet importunus schismaticorum studiis & illiberalibus eorumdem vrgeretur assaultibus, reueritus tamen culmen Apostolicæ sedis, eius se potius protectorem quam persecutorem exhibuit, vt ipsa Acta Synodalia E manifestant. Sic igitur Theodorici reuertiti presentiam astuantem furore schismatici hoc anno siluisse noscuntur.

THEODORI
CVS DE SE
DE APOSTO
LICA BENE
MERITVS.

At quàm Theodorico dispar Anastasius Imperator, qui cum se specie tenus Orthodoxum profiteretur, Dei Ecclesiam acerrimè impugnavit dolo agens & vi, omni denique conatu nifus, vt Catholicam fidem impietate conuelleret, ipsum quidem per Festum Senatorem legatum auctorem fuisse Ecclesiæ Romanæ dissensionis & schismatis, quæ dicta sunt superius, satis docent: rem namque ex sententia se fore consecuturum existimauit, si aliquo modo sibi aliquando assentientem posset nascisci Romanum Pontificem; quo vno aduersante, satis sciret omnes suos eludendos esse conatus. Hæc quidem in Romanam Ecclesiam: in Constantinopolitanam verò quæ hoc anno patrauit, omnem superant tragædiarum casum.

Qui enim hæcenus tolerasset Constantinopolitanum populam sibi in his quæ sunt fidei ad neci sanctem,

ANASTASIUS IMPER. QUONDAM CON- STANTINOP.

uerfantem, quem & nouisset partibus studuisse Isaurorum, additumque Zenonis Augusti A cognatis: periculosam sensit, illis adhuc superstitibus, se iacturum aleam, si in ciuites Con- stantinopolitanos vindicta gladium, ut furor suadebat, exereret. illis vero penitus e me- dio sublatis, Longino ipso Zenonis fratre iam haud pridem extincto, silentibusque vndi- que barbaris, summam illam tranquillitatem in ciuium cladem conuertit, haud diutius ra- tus impunitam populi sinere vagari licentiam, qua palam Imperatorem dieteris & con- tumeliis insectabantur haereticum. delegat opus Vrbis Praefecto, quem fauissimum dele- gerat, Constantino. Quid autem iste molitus sit, rem grandem paucis Marcellinus absoluit sub huius anni Consulibus scelus immanissimum referens, quod sic se habuit:

QUAEDIRA PASSI OR THODOXI CONSTAN- TINOP.

Hoc namque anno, populus Constantinopolitanus professor Catholicae fidei, idemque inharens suo ipsorum Episcopo Chalcedonensis Concilij aduersus Imperatorem acerrimo defensori, cum ad spectacula ex more intuenda in theatro clausi essent inermes: repente B proficientibus qui erant in insidiis collocati, diuerso armorum genere trucidantur, eneca- tis ex ipsis ultra numerum trium millium, praeter alios, quibus licuit acceptis vulneribus foras egredi, domumque reperere fauciatos. Felices omnes & inter martyres recensendi, nisi labefactati essent Acacij ipsorum antecessoris Episcopi communionem. Ad haec namque spectat, quod postea scribens ad Orientis Episcopos Symmachus Papa deplorat his verbis: Nullus ambigat eadem nihilominus esse ventura, quae in Constantinopolitana nuper Eccle- sia contigerunt. De quibus mihi pariter ingemiscere necesse est, & tacere. Nam qui Apo- stolicae sedis admonitionem negligenda esse crediderunt, merito inciderunt ea quae venire solent solatio destitutis. haec Symmachus in epistola ad Orientales, de qua suo loco agen- dum erit. Et ipse Ennodius, ubi de Orientalibus haereticis agit, haec ait: De his quae praefati sumus, notum est quod in Constantinopolitana nuper Ecclesia fertur admissum: vnde C patimur sine vocis vsua tristitiam. Qui enim oblatis remediis non obedierunt, merito nihil consolationis, tempo. e quo premebantur, non habuerunt. Ad haec pariter spectant quae Theodorus Lector de eodem vrbis Constantinopolitanae Praefecto sic subdit: Contra se- ditiones populi, quae contra Imperatorem in ciuitate nebant, haec Anastasius Imperator ex- cogitauit, ut Eparchus ciuitatis litanias populi sequeretur, cum armatis militibus scilicet: ti- mebat enim zelum eorum qui pro Quarta Synodo incursiones faciebant. Et hoc deinceps in consuetudinem abiit. Inimici Macedonij Episcopi Constantinopolis Acolium quem- dam subornarunt, qui gladio illum impeteret. Macedonius vero, ut mansuetudinem suam ostenderet, munera Acolio dari praecipit. Tale quid etiam erga faculegos quosdam fecit. haec Theodorus.

Theodor Lect Collect. lib. 2.

Vides ne tu lector (appello te) quanta pro religione, ipsa Catholica fide, pro defensione D inquam Quartae oecumenicae Synodi suscepta ab iis fuere certamina, exantlati immensi la- bores, sanguis pro fide fusus, mortesque adeo crudeles toleratae? tanta haec abiere tamen in ventum absque corona martyrij & praemio confessionis, profusque inania reddita, non aliam quidem ob causam, quam quod schismate propter Acacij communionem ab Ec- clesia Catholica & ab ipso eius capite Romano Pontifice scissi essent. Nullus est ausus Constantinopolitanorum Antistitum illic pro fide necatos inter martyres recensere, quos scissent non habuisse characterem scriptum in frontibus suis, quo & Ecclesiae Catholicae filij & Dei domestici dici meruerint. Vetus namque haec praescripta inter Fideles regu- la est, ut qui non habent in terra Ecclesiam matrem, neque Deum habere possint in cae- lo Patrem.

PALMARIS SYNODVS VNDE DI- CTA,

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 12. ANNVS 302. ANNVS 4. THEODORICI REG. 10.

Secundus post quingentesimum sequens Christi annus, Aueni Iunioris ac Probi signatus Cofulatu a Marcellino & Cassiodoro notatur in Fastis: licet in Synodalibus Actis loco Probi, Ruffus reperiatur inscriptus: Quo anno habita est Romae Quarta Synodus sub Sym- macho Papa, eademque cognominata Palmaris: de qua antequam agere aggrediamur, primum omnium vnde id fuerit consecuta cognomen, dicendum est. Atque in primis non placet, quod aliquis putauit textum esse deprauatum. Sed cur Palmaris? Numquid sicut apud

A apud Tullium sententia palmaris, ita & Synodus Palmaris a palma dicta? Certè quidem non abhorre cam vocem ab huius saeculi nomenclaturae vsu, ex Fulgentio huius temporis luculento scriptore dici potest, qui haec habet scribens ad Monimum: Hanc etiam asseris haereticorum esse quasi palmarem interrogationem] hoc est, irrefragabilem, & paulo post: Haec ergo sectantes haeretici, ea sibi quasi palmaria & inuicta videntur proponere, &c.]

Cicer. de na- tur deor. lib. 1. Fulgentius ad Monim. lib. 2.

Verum quod inusitatum fuit haecenus, Synodum aliquam aliunde quam a loco, vel numero denominari: de loco ipso a quo ita sit dicta, inuestiganda est ratio: Num & fortasse accidit, dictam esse Palmarem, quod ob schismaticorum gressationem haec ipsa Synodus non valuerit in ecclesia celebrari, sed opus fuerit eandem in Regia siue Curia agi, quae appellata est Palma aurea, de qua quidem haec in rebus gestis sancti Fulgentij: In loco qui Pal- ma aurea dicitur, memorato Theodorico Rege concionem faciente, &c.] Est & mentio B apud ipsam Theodoricum Regem in epistola ad Albinum Patricium de domo Palmara dicta, his verbis: Porrecta itaque supplicatione, testatus es, Curiae porticus, quae iuxta do- mum Palmaram posita, forum in morem arcae decenter includit, superimponendis fabricis licentiam condonari, &c.] At quoniam haud liquet apud Curiam hanc Synodum celebra- tam, magis autem apud basilicam sancti Petri, quo ab aduersariis lapidibus impetitus Sym- machus se recepit, prout Acta ipsa significant: ut haec Synodus Palmaris dicta sit, placet, ut e loco itidem deducto vocabulo, a porticu illa S. Petri nomen acceperit, quae Palma- ria dicebatur, de qua Anastasius in Honorio Papa haec habet: In porticu B. Petri Apostoli, quae appellatur ad Palmaria, &c.] sed de nomine satis. His igitur elucidatis, iam ad res ge- stas deueniamus.

In Vita S. Fulgentij. Cassiod. Va- riar. lib. 4. epist. 30.

Qui ad Synodum tunc Romam vocati sunt Pontifices, & inter illos, qui sedium prae- rogatiua cereris eminebant Laurentius Mediolanensis Episcopus, atque Petrus Rauennas An- tistites, cum Romam se contulissent, ne in suspicionem venirent Symmachi cause defensionis, qui conuocati fuerant Iudices cognitores, abstinerunt se ab eiusdem Symmachi con- suetudine, non tamen a Catholica comunione, mentione eiusdem facientes ex more in sacris. Docet haec Ennodius in apologetico pro Quarta Synodo verbis istis: Deinde per quaestionum torrentes venerabilem Laurentium & Petrum Episcopos a comunione Pa- papae se suspendisse replicatis: & quod prouidit cautio conuocatorum, ducitis ad crimen im- petiti. Villo ne ergo tempore, dum celebrarentur ab his sacra Missarum, a nominis eius com- memoratione cessatum est? Vmquam pro desiderijs vestris siue ritu Catholico & cano mo- re semiplenas nominati Antistites hostias obtulerunt? &c.] Vides, lector, semiplenum dici ab Ennodio sacrificium, in quo Catholicae Ecclesiae capitis commemoratio praetermittitur. D pluraque subdit, quibus docetur, non praesentia corporali, sed animorum in vna voluntate coniunctione exteriori signo patefacta declarari Catholicam cum Romano Pontifice com- munionem: a qua tantum abest ut iidem scilicet abalienauerint, ut ea defensionis Apostolici culminis fibula sese arctius colligentes adstiterint. Qui enim ad Synodum venientes An- tistites, visi sunt ad tempus prudenter a congressu Symmachi abstinerere, in ipsa Synodo facti sunt ipsius & Apostolicae sedis auctoritatis acerrimi defensores, ut quae dicentur ex Syno- dalibus Actio. nibus declarabunt.

ABSTINVE- RVNT EPI- SCOPI A CONSUE- TUDINE SYM- MACHI.

DE ACTIONE- NIBVS AN- TE IN BA- SILICIS HABITIS.

Quae extant ipsa Synodi Acta edita, non nihil cum deprauata esse reperiuntur, cotulimus cum antiquitus scripto codice Cresconiano, atque ut licuit emendauimus. Ad quae intelli- genda sciendum in primis est (ut ex iisdem patet Actis) ante eiusmodi Patrum Conuentum duas alias hoc eodem anno ab iisdem Episcopis habitas Actiones, quarum prior in basilica Iulij, posterior in basilica Hierusalum dicta in atrio posita Sessoriano celebrata est; quae licet Synodi appellatae reperiuntur, tamen potius Synodales Actiones, quam Synodi ipsae dicen- dae esse videntur. Porro rerum in eis gestarum monumenta penitus exciderunt, quarum dum- taxat mentio habita reperitur in Actis Palmaris Synodi, quae sic se habent:

Sancta Synodus apud urbem Romam ex praeepto gloriosissimi Regis Theodorici di- uerlis e regionibus congregata in Christi nomine dixit:

Cum ex diuersis prouincijs ad Urbem conuenire sacerdotes regia praecipisset auctori- tas, ut de his quae venerabili Papae Symmacho sedis Apostolicae Praefuli ab aduersariis ipsius dicebantur impingi, sanctum Concilium iudicaret: Liguria, Aemilia, vel Venetia- rum Episcopis, quos ad praesentiam Principis ipse itineris ductus attraxit, consulendi Regem incubuit necessitas, qua hos voluisset aetate fractos, debilitate corporis inualidos congregari? Respondit praefatus Rex piissimus, bonae conuersationis affectu plura ad se de

ACTA PAL- MARIS SY- NODI. Apud Cresc. Coluimus Regem, qua causa nos voluisset debilitate corporis inualidos congregari.

Papæ Symmachi actibus horrenda fuisse perlata: & in Synodo oportere, si veræ essent inimicorum eius obiectiones, iudicatione constare.

Memorati Pontifices, quibus allegandi imminerebat occasio, suggererunt, ipsum qui dicebatur imperitus, debuisse Synodum conuocare; scientes quia eius sedis primum Petri Apostoli est meritum, vel principatus: deinde * secuta iussione Domini Conciliorum conuocandorum auctoritas ei singularem in Ecclesiis tradidit potestatem: nec antedictæ sedis Antistitem minorum subiactum iudicio, in propositione simili facile forma aliqua testaretur. Sed potentissimus Princeps ipsum quoque Papam in colligenda Synodo voluntatem suam litteris demonstrasse, significauit. A mansuetudine eius paginæ postulatæ sunt, quas ab ea directas constabat: hasque dari sacerdotibus sine tarditate constituit; & quicquid in eodem negotio actum, scriptis Romam ex diuersis terrarum vel regionum partibus Dei prosecutione præuentum est. Vides quàm expressum habes nec Arianum quidem Regem absque consensu & certis litteris Romani Pontificis Synodum congregare præsumpsisse; quod id sibi minimè licere, in comperto esset. sed audi cœptum semel Acto-
rum ordinem:

Et dum in venerabili collectione sermo de incipiendo haberetur negotio, prout suscipiebat causæ tractatus: sanctus Papa Symmachus basilicâ Iulij, in qua Pontificum erat congregatio (prout habuit cura) celeriter ingressus est: & de vocatione Synodali elementissimo Regi gratias retulit, & rem * desiderij sui euenisse testatus est. Causa ergo de sacerdotum animis, quæ de Concilio nondum firmato tristitiam ministrabat, abscissa est: auctoritatem ordinis colligendi, sicut poscebant Ecclesiastica statuta, in omnium qui ibi aderant, Episcoporum præsentia, se * dare professus est; sperans, vt Visitator, qui contra religionem vel contra regulas maiorum à parte cleri, vel ab aliquibus laicis fuerat postulatus, ex ordinatione Antistitem prima fronte cederet; & omnia quæ per suggestiones inimicorum suorum amiserat, potestati eius legaliter ab honorabili Concilio redderentur, & tanti loci Præsul regulariter prius statui pristino redderetur, & tunc veniret ad causam; & si ita rectè videretur, accusantium propositionibus responderet.

Digna res visâ est maximo sacerdotum numero, quæ & mereretur effectum. Decernere tamen aliquid Synodus sine regia notitia non præsumpsit. Sed suggestio iusta * per legatorum negligentiam non meruit secundum vota responsum. Iussus est regis præceptionibus Papa Symmachus ante patrimonij, vel Ecclesiarum, quas amiserat, receptionem, cum impugnatoribus suis in disceptatione conflare, qui potestatis suæ priuilegia æquè pro conscientia (quantum iuste aestimamus) emendatione submisserat, nec hac voluit vice resumere.

Sed dum esset Synodus in Hierusalem basilica Sessoriani Palatij constituta, aliquibus sacerdotibus visum est, vt libellus quem accusatores parauerant, qui quotidie seditionibus appellabant*, susciperetur à Synodo. In quo suscepto * duo erant, quæ vel veritati inimica essent, vel ipsi (quantum ostenditur) Conuentui, vel Ecclesiastico proposito repugnarent. Vnum, quia dicebant, crimina memorati superius Symmachi Papæ apud regiam constituisse notitiam; quod falsum esse declarauit*: Non enim quasi nouam causam audientia commisisset, si eius conscientiam conuictam de errore solam sciret expectare sententiam. Aliud, quod per seruos de his, quæ obieciabant, se cum loquebantur posse conuincere: addentes, vt ipse mancipia traderet, quibus (quantum illi asserabant) posset in iudicatione superari. Quæ res canonibus & ipsis publicis erat legibus inimica: cum Patrum statuta sanxissent, vt quos ad accusationem leges sæculi non admittunt, iis dicendi in cognitione, vel accusandi aliquid deleganda non esset licentia.

Et dum inter ista, quæ essent facienda tractabantur: præfatus Papa, vt causam diceret, occurrebat. sed quibus comitantibus, accipe ex Ennodio, qui in apologetico aduersus schismaticos agens, hæc ait: Ergo ne illam multitudinem Deo deuoræ plebis non pro fidei diligentia, Christiana magis expectatio*, quàm furor euocauit? Quisnam ad inferendam violentiam currens, lacrymas comites habet? Et qui studet esse formidini, vultum timentis ostendit? Multitudo illa iuncta sacerdotis officiis, attulit ad nos lamenta, non iacula; nec venit telis minax, sed fletibus miserabilis; vna tantum intentionem vestram ostentatione grauat, quia vberibus oculorum fluminibus demonstrabat, quam esset per acerbitatem vestram conditio condolenda pulsati; & in sobrietate venerandi examinis afflictione propria commedabat, quæ voce non poterat.] & de mulieribus Romanis vna progressus

* proinde fecuta
ROMANI
PONTIFICIS
ET NON
REGIS ESSE
SYNODVM
CONVOCA-
RE.

ACTIO SY-
NODALIS
IN BASILI-
CA IULII.
* ex deside-
rio suo

* à se datam

* ista

ACTIO SY-
NODI IN
BASILI-
CA SESSORIA-
NA.

* intendebat
* libello

* perclaruit

* exactio
POPULI ER-
GA PONTI-
FICEM AMOR.

Agressis hæc inferius: Mulierum turbas vrbis coloribus cum præfato ad iudicia cõuenisse, & illa vestra subtilitate obtenditur sexus, qui maiorem Antistiti debuisset affectum, & c.] planè significans totius populi vtrumque sexum compassum omnium parentis innocentiæ, & cum vitæ discrimine comitatos esse Symmachum ad iudicium collacrymantem.

Sed quæ acciderint in via, cœpta semel recitari Synodalia Acta declarant his verbis de Symmacho Papa dicentia: Qui veniens, ab irruentibus turbis æmulorum suorum ita tractatus est, vt multis presbyteris, qui cum ipso ierant *, per eadem ipsam mortis fuisset occasio (quod probant recentium adhuc vestigia vulnere) nisi vir illustris Comes Aligernus & sublimes viri Gudila & Vedeulphus Maiores domus regis propexissent: quos secum, vnde egressus fuerat, Pontifex scilicet, ad beati Petri Apostoli septa conuexit.] hæc cum obiter recensentes Patres leuiter tamquam notissima transeant, nobis ex aliis locis eiusmodi sceleratissimæ schismaticorum grassationis crudelitatis narratio petenda erit. At in primis quod ad ipsum Pontificem Symmachum pertinet, hæc de se ipse habet in epistola ad Anastasium Imperatorem: Inter imbres lapidum totus * euasi: Iudicauit Deus.] hæc breuiter ipse. Apud
Anastasium autem ista leguntur:

Eodem tempore Festus caput Senatus Exconsul & Probinus cœperunt intra urbem Romanam pugnare cum aliis Senatoribus, & maxime cum Fausto Exconsule; & cædes & homicidia in clero ex inuidia fiebant. Qui verò communicabant beato Symmacho iuste, publice qui inuenti fuissent intra Urbem, gladio occidebantur. Etiam & sanctimoniales mulieres & virgines deponentes de monasterijs, vel de habitaculis suis, denudantes sexum femineum, cædibus plagarum afflictos vulnerabant, & omni die pugnam contra Ecclesiam in media ciuitate gerebant. & multos sacerdotes occiderunt, inter quos Dignissimum & Gordianum presbyteros ad Vincula S. Petri & ad sanctos Ioannem & Paulum fustibus & gladio interfecerunt, & multos Christianos; ita vt nulli esset securitas die & nocte de clero in ciuitate ambulare. Solus autem Faustus Exconsul pro Ecclesia pugnabat.] hæc ibi. Porro de laboribus à Fausto pro Catholica Ecclesia susceptis Ennodius meminit in epistola ad ipsum scripta, quam postea pro triumpho lætitia congruo loco reddemus.

De enecatis autem idem Ennodius hæc habet in alia epistola ad eundem Faustum conscripta: Sed ista (inquit) magis illis cum lacrymoso gaudio, dixi, quos aut effusus sanguis albo curiæ cælestis adscripsit, aut clara confessio: qui secundis confirmant primordia nostra successibus.] hæc ipse: quibus declarat, necatos in hoc schismate, martyrij dignos fuisse corona; & illos gloria confessionis nobilitatos, qui aliquid ea de causa passi essent; secundum illam magni Dionysij Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi suo loco superius recitatam sententiam, hic autem opportunè repetendam, qua ait: Oportebat omnia incommoda pati potius, quàm Ecclesiæ Dei disidisse concordiam. At illud martyrium, quod quis patitur, ne dirimatur Ecclesiæ confessio, non minus certè, sed multo plus, meo quidem iudicio, habet commendationis, quàm illud quod suscipitur, ne idolis omnino immoletur.] hæc Dionysius. Scimus etiam (quod suo loco superius dictum est) Constantinopolitanam Ecclesiam necatos clericos à schismaticis tempore S. Ioannis Chrysostomi æquè vt martyres coluisse, cuius probasse constat iudicium vniuersam Ecclesiam Catholicam, eosdem martyres pariter venerantem. At de his satis. Iam verò quæ post hæc acta sunt in eiusdem Symmachi Romani Pontificis causa, ex eorumdem Patrum relatione audiamus: qui in eadem Synodo constituti, & res gestas ordine prosequentes, quæ sequuntur narrare pergunt his verbis:

His ita actis, & varia confusione turbatis, iterum nos ad iustitiam contulimus Principalem: scientes, Diuinitate propitia, Regem dominum, quæ ad Italia gubernacula ipse præuiderat, eius * mansuetudini omnia per relationis seriem (sicut res poterat) ingessimus: intimentantes etiam, sæpe nominatum Papam post eadem, cui subiactus erat cum suis, si voluntatem rursus haberet exeundi ad iudicium, fuisse commonitum: sed allegasse eum per directos Episcopos, nominatis canonibus se cessisse, affectu purgationis suæ culmen humilians, qui tantis periculis penè fuisset oppressus: dominum Regem habere quod vellet ius faciendi, sed interim iustitiæ renitentes statutis canonibus non posse compelli.

Ad hæc serenissimus Rex, Deo adspirante, respondit: in Synodali esse arbitrio in tanto negotio sequenda præscribere, nec aliquid ad se præter reuerentiam de Ecclesiasticis negotijs pertinere: committens etiam potestati Pontificum, vt siue propositum vellent audire negotium, siue nollent, quod magis putarent vtile, deliberarent, dummodo vene-

* erat
REDIT SYM-
MACHVS IN
BASILICAM
S. PETRI.
* conduxit

* positus

SCHISMA-
TICORVM
RABILES ET
CRUELIT-
TAS.

* titulorum
* iniuolate

NECATI IN
SCHISMATE
MARTYRIO
CORONATI.

* Apud Euseb.
hyst. lib. 4. c. 37

* quidam
* QUAE SYM-
MACHVS
AD THEO-
DORICVM
NUNCIAN-
DA MISIT.

THEODORI-
CVS REX
CAVSAM
SYMMACHI
DIMITTIT
SYNODO.

randi prouisione Concilij pax in ciuitate Romana Christianis omnibus redderetur. A

* Apud Crete. complicitur Italiae suae dare rectoris sancti. QUID CVM ENATV ROMANO SYNODVS.

Mat. 10. Rom. 11. Ezech. 9. Deuter. 32. Hebr. 3. Eccles. 39. Ioan. 10. * oportebat. 2. Tim. 4.

* Et. 1. Ioan. 1. * sustentari. * praecessor. * possessoris. * successoris. * Isai. 50.

* religiofori. SYNO DI SENTENTIA IN ABSOLVTIONE SYMMACHI. * tot.

* Ioan. 14. * Mat. 10.

QUID IN DVLTVM ADVERSA RIIS RESIPISCENTIBVS.

Quae cum iuste offerrentur, Dei mandata complentes, Italiam suam dedimus rectorem, agnoscentes nullum alium laborem nobis remansisse, nisi ut dissidentes cum humilitate Praepositi nostri ad concordiam hortaremur. Quia vnum tantae rei restabat, vnde Deo placere mus, scilicet ut tanti Principis voluntate inuitarem Senatum amplissimum, quali oportuit legatione destinata monentes & instruentes, causas Dei ipsius iudicio committendas, qui valet corpus occidere, & animam mittere in gehennam. qui dicit: Mihi vindictam, & ego retribuam: Apud quem conscientia nuda est: cui non absconduntur occulta. Cogitare prudentes viros oportere, quanta inconuenienter in huius negotij principio contigissent, & eos per hanc quam ipsi vocant remissionem, peccatis non aperire, sed claudere: qui (quod dicebatur) maiori Iudici seruamus, instruentes eos, quia per quos illis Christus innotuit, non esse ouium lupi insidias prauidere, sed pastoris: maxime quia in causa praefata multos, qui se dedignabantur agnoscere & Deo satisfacere, error inuoluerat. Et quia non poterant plura sub hac occasione membra dispergi, sed magis per mansuetudinem sustineri, sicut boni nos operis Paulus magister instruxerat, dicens sanandos esse plurimos per patientiam & doctrinam.

Sed quicumque putantur rei & grauibus peccatis inuoluti (quando nullus est qui delicto carcat, sicut Ioannes testatur Apostolus: Si dicam quia peccatum non habeo, mendax sum) hos tamen magis pressuris hominum funestari & perterrer, hasque passiones iudicio diuino suspendi: maxime cum illa quae praemisimus, inter alia de auctoritate sedis obstarēt. Quia quod possessor eius quondam beatus Petrus meruit, in nobilitatem possessionis accessit; & claritatem veterum nobis dat de Christi dote rectoribus, clamantibus scriptum esse per Prophetam in persona Dei: Numquid non valet manus mea ad consumendos eos qui errauerunt? Haec autem sapientissime sicut oportuit commonentes, ut ab ista intentione discederent; & factum nostrum, quod Deus adspirauerat, iuxta mandatum Principis non discuterent, sed sequerentur, sicut decebat Ecclesiae filios; nec sub hac intermissione contenderēt, & c. esse enim Ecclesiae detrimenta: quae res postulat cum festinatione succurri; & nobis huius celeritatis, & illis obedientiae necessitas imminerebat: maxime cum omnem penē plebem cernamus eius communioni indissociabiliter adhaesisse, cuius vos non modica cura stimulat, ne in aliquo laberetur errore.

Quibus allegatis, cum Dei nostri obtestatione decernimus, harum necessitatum, vel religionum consideratione adstricti, & caelestis inspiratione perpenis omnibus quae in causa erant decretis, ut Symmachus Papa sedis Apostolicae Praeful ab huiusmodi propositionibus imperitus, quantum ad homines respicit (quia totum causis obstititius superius designatis constat arbitrio diuino fuisse dimissum) sit immensis & liber, & Christianae plebi, sine aliqua de obiectis oblatione, in omnibus Ecclesiis suis ad ius sedis suae pertinentibus tradat diuina mysteria: quia cum ob impugnationem suorum impetitione, propter superius designatas causas, obligari non potuimus cognouimus.

Vnde secundum Principalia praepcepta, quae nostra hoc tribuunt potestati, ei quicquid Ecclesiastici intra acram vibem Romam vel foris iuris est, reformamus: totamque causam Dei iudicio reseruantes, vniuersos hortamur, ut sacram communionem (sicut res postulat) ab eo percipiant; & Dei & animarum suarum meminerint: quia ipse & amator pacis est, & ipse pax est, qui monet: Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis: Et in quacumque ciuitate pacem esse confirmandam affirmans, beatos dicit esse pacificos.

Haec quicumque ex instructione nostra (quod non existimamus) vel non admittit, vel retractari posse crediderit: videat, quia in diuino iudicio contemptus sui rationem est (sicut de Deo confidimus) redditurus. De clericis memorati Papae, qui ab Episcopo suo ante tempus aliquod contra regulas discesserunt & schisma fecerunt, hoc fieri decreuimus, ut eos satisfacientes Episcopo suo misericordia subsequatur, & officiis Ecclesiasticis se gaudeant restitui: quia Dominus & Redemptor noster oues perditas ab errore laetatur inuenire; & super profugum filium paternam libertatem caelestis mediator accommodat. Quisquis vero clericorum post hanc formam a nobis prolatam quocumque sacramento Deo loco in Ecclesia Romana Missas celebrare praesumpserit praeter conscientiam Papae Symmachi, dum viuat; statutis canonicis velut schismaticus percellatur. Ista sufficiat nunc cum Dei notitia nos sincere protulisse. haec tamen sententia Patrum, finisque impositus Synodo, quae ab eisdem suis ipsorum munita est subscriptionibus, primo loco Laurentio Mediolanensi Episcopo

A Episcopo ita subscribente: Laurentius Episcopus Mediolanensis huic statuto nostro, in quo totam causam Dei iudicio commisimus, subscripsi. Ita & reliqui qui interfuerunt Episcopi.

TITVLI NON EX MERITIS, SED EX CONSVETVDINE DARI SOLITI. Anno Dom. 260. c. 22.

At vero antequam ea quae huius Synodi reliqua sunt absoluamus, admonemus, ne te moueat, lector, quod audieris in recitatis modo Synodalibus Actis, ipsum Theodoricum Regem quantumlibet Arianum ab iisdem nominatum esse piissimum, vel sanctum secundum variam lectionem: meminisse enim debes quae dicta sunt secundo Annalium tomo; sanctissimos Episcopos Ethnicos etiam Principes titulis illis solitos nuncupare, quibus consueuerant a suis honoris causa appellari, sicque eosdem ab illis dictos esse interdum non pios tantum & sanctos, sed & sanctissimos, idque (ut diximus) exemplo Apostoli Pauli, cum nefarium hominem, Praefecturam tamen gerentem, consuecta nomenclatura optimum vocauit Felicem: quo sensu & a Dionysio Episcopo Alexandrino Valerianum & Gallienum Imperatores sanctissimos nominatos diximus.

Ab. 24.

Iam vero quae huius Synodi reliqua sunt, absoluamus. Sed quanam ista dices. Scias, lector, eadem quae habetur notata titulo Tertiae Synodi habitae Romae sub Symmacho, huius de qua agimus esse Synodi Actionem habitam post dies quatuordecim, nempe (ut ipsa Acta indicant) octauo Idus Nouembris, in basilica S. Petri, eodem namque Romam conuocatos Episcopos modo in basilica Iulij, modo in basilica dicta Hierusalem in Atrio Sessoriano, modo vero ad basilicam S. Petri conuenisse, quae sunt superius narrata demonstrant. Porro hanc eandem esse huius Synodi hoc anno habitae Actionem, Consulatus ipse significat, dum sub Auieno Iuniori Consule congregata docetur his verbis: Flauio Auieno V. C. Iunioris Consule, sub die octauo Iduum Nouembrium, in basilica S. Petri Apostoli, praesidente venerabili viro Papa Symmacho, &c. Sed & ne quis errorem irrepsisse in Consulibus nomen causari possit; ipsa facta ab eodem Symmacho praelocutio coram Synodo de rebus ab ipsis Patribus in praecedenti Actione tractatis, id aperta luce demonstrat: sic enim se habet:

ALIA ACTIO EIUSDEM SYNODI.

Bene quidem fraternitas vestra Ecclesiasticis legibus obsecuta sub diuini tenore iudicij quae erant statuenda definiuit, & ad iustitiae cumulum perduxit, dum sufficienter vniuersa complectitur, nec adiectione indiget plenitudo, maxime de clericis, quos amor damnationis inuasit, & iugum disciplinae Ecclesiasticae fecit respuere: quos propterea schisma fecisse, apud vos constitit: quibus misericordiam tamen, quam Deus mandat vniuersis impendi, sicut oportuit, non negastis, si duritia cordis eorum non sibi acquirat poenam, dum contemnit oblata remedia. quorum excessus enarrare difficile est, &c.] haec Symmachus praelocutus, decretum illud vere Apostolicum stabiliiuit, quo ab electione Romani Pontificis laicorum praesumptio quauis regia fulta potentia arceretur.

D His autem adiecit Symmachus Papa decretum de bonis Ecclesiasticis non alienandis, cassam penitus reddita ea constitutione, quam saecularis regia potentia de iisdem sancire praesumpserat, bona licet, non tamen bene decernente. Porro primum de his decretum Symmachi ita se habuit:

DE NON ALIENANDIS BONIS ECCLESIAE DECRETVM SYMMACHI.

Sancimus, ut nulli Apostolicae sedis Praefuli, donec disponere Domino Catholicae fidei manserit doctrina salutaris, liceat praedium rusticum, quantumcumque fuerit vel magnitudinis, vel exiguitatis, sub perpetua alienatione vel commutatione ad cuiuslibet iura transferre. Nec cuiusquam excusetur necessitatis obtentu, &c.] non enim ad immobilia, sed ad mobilia eam prohibitionem extendit, quibusdam causis exceptis, quinque de his capitulis constitutis. Ista quidem hoc anno Symmachus, perinde ac si magno otio frueretur, decernit; cum licet etiam a calumniis absolutus, schismaticorum tamen exagitaretur insultibus, & pressuris premeretur sceleratorum hominum, ut quae anno sequenti dicentur, facient manifestum.

E Praesto fuit Symmacho cum aliis Episcopis primum inter eos locum tenens Laurentius Mediolanensis Antistes, magnamque sibi gloriam ex defensa veritate conciliauit: de quo ista habet Ennodius: Secunda post dubium temporis mota est in Ecclesia Romana captiuitas, quae te (ipsum enim auctor alloquitur) quasi iamdiu desidem & laboris fugacem de longe sine quietis abstraheret; cum vix, spe pacis, laboris arma deposita resumuntur. Deberetur quidem (nisi me laudis tuae censura pertraheret) in lugenda causa silentium, ut vnaestate memoriae pereat res nefanda. Senatus ille curiae caelestis accitus est: ibi ex variis prouinciis Episcoporum turba confluit: Vbi coetus ille quot hominum genera, tot sententiarum varietates aduexit: scilicet quibus inerat spiritalis sapor intelligentiae, quasi duces te principalis deliberationis charitate tenuerunt.

LAURENTII MEDIO LAN. COMMEN DATVR OFFICIVM. Ennod. serm. in die natal. S. Laurent.

Tunc quos minantium imperus blandimentorum melle domuisti? qua superborum

LAURENTII EPISC. MEDIO- LAN- LABORES PRO SYM- MACHO.

corda veneranda humilitatis erectione fregisti? qua labantium animos consilij radice fun- dasti? explicare non valco rei gesta notitiam: scire cupidum ex facti contemplatione com- pello. Vnum te secuti sunt tot electi; in sententiam tuam reciderunt tantarum Principes ciuitatum. Coquitur lamentationum aestibus; qui a te cruda obstinatione desciuit; & nihil habet in solatium praeter calamitatis lacrymas, qui diuisus est. Dicat aliquis forsitan rerum gesta. um malignus interpres: Quam fortita est de eiusmodi constantia praesens causa deci- sionem? Quarat qui fines de laudato sudore contigerunt.] haec idcirco ingerit ex persona aduersantis orator, quod post haec (vt dicitur anno sequenti) immensa secuta sunt strages. sed responder ipse: Huic ego fidens replicabo, te Praesule factum, ne sacerdotis ministros acciperet furor alienus: ne cruentae indignationi Pontificum sententia militaret; ne in vium male commoti traherent * euenire posse quod vellent. Postremum improborum loquacitas obmutescat huius saltem aestimatione secreti: quia odiorum incendia, quae non ex impugnati merito, sed ex studiorum fomentis arserunt, nec sanctae deliberationis potue- runt fonte restingui.

* crederent * decreti

Tibi ergo debetur venerabilium custodia canonum: tibi, quod sine Episcopali nota con- tigit, quicquid in praesentia sauit improbitas. Tibi patuit, quod alij accusantes clandestina fraude tulerunt. Apud te compertum fuit, non satisfaciendum odiis, quotiens fide deserit- tur qui lacessit. Sed haec melius aliis seruantur narranda temporibus.] haec Ennodius de Laurentij Mediolanensis Episcopi egregia nauata opera in hoc consilio pro Symmacho. Extat inter alias eiusdem Symmachi Papae epistola ad eundem Laurentium data, cuius est exordium: Prodit religiosae votorum conscientiae, &c.] qua tota in eiusdem Laurentij laude versatur, hacque clausula ipsi finem imposuit epistolae: Haec beatitudini tuae quasi strictim pro linguae meae commendatione dicaui. Si precibus tuis vitae successus arriserit, gestorum tuorum plena me relatione conscribo: vt quae vniuersis nota sunt, mansuris in posterum litteris, (quatenus gaudeat aetas secutura) seruentur.] Ex his autem, qualis quantusque iste Laurentius fuerit, ad cuius res praecclare gestas conscribendas Pontificius stylus oppignora- tur, intelligere satis possumus.

DE PETRO RAVENNA- TI, ET IV- LALIO SY- RACUSANO.

Sed & qui post Laurentium sequitur ordine Petrus Rauennas Episcopus, his temporibus eximia sanctae vitae nituit claritudine. Qui insuper tertio loco descriptus legitur Eulalius Syracusanus Antistes, haud silentio praetereundus, vtpote & ipse egregia sanctitate conspi- cuus: eiusmodi enim elogio commendatur in rebus gestis S. Fulgentij Ruspensis Episcopi: Eulalius vir eximiae sanctitatis, admirabilis hospitalitatis, perfectissimae charitatis; in cuius corde thesaurus sapientiae spiritualis absconditus multos talentorum Dominicorum ne- gortiatione ditabat. Virtute enim discretionis * super omnia decoratus, monachorum pro- fessionem super omnia diligebat, habens etiam ipse monasterium proprium, cui semper ad- haerebat, quoties ab Ecclesiasticis vacabat.] haec & alia de eo laude digna auctor: quae haud otiose volumus eiusmodi Concilij Actis intexuisse; quo magis compertum fiat, non vul- gares homines, sed eximiae sanctitatis viros, veri amantissimos, & constantissimos defenso- res pro Symmacho steterisse aduersus turbam schismaticorum. Omittimus de reliquis dice- re, quos Deus veluti erectas fidei columnas his temporibus regnantium Arianorum Italiae Ecclesiis voluit bene praesse, vt inter alios qui iisdem interfuit Synodis, nostrae Soranae Ec- clesiae Sebastianum.

* dilectionis

SYMMACHI SYMMA MO- DESTIA SI- MVL CVM SYMMA- CONSTAN- TIA.

Vidisti in his decernendis quanta fuerit Symmachi Papae constantia, dum primo turba fal- satorum testium obrutus animu non despondit, & imbre lapidum oppressus exiliit vegetior atque fortior: Considerasti etiam, quomodo post haec summa animi libertate, inconcusso sa- cerdotali vigore, coram Ariano Rege, cui plurimu debere videri posset, cassat & irritat quae a praedecessore itidem Ariano Principe per Basilium Patricium fuerant contra Ecclesiasti- cam immunitatem vsurpata. Sed & adijce simul, quanta in eodem Pontifice enituerit sum- ma animi modestia vna cum inuicta inconcussoque robore sacerdotali: Etenim dum sua ipse causa agitur, cum impetitus esset aduersariorum calumniis, cessit iuri suo, subiicere se voluit ponti Synodo, confacerdotum in maluit experiri iudicium & expectare sententiam, quam non tenebatur excipere, sed si voluisset, potuisset suo iure vtens effugere: tamen vt sua integritas omnibus innotesceret, ad tempus cessit, se subditis sibi subdens. Contra vero, cum non sua priuatim, sed Ecclesiae Romanae causa agitur, erigit se supra Reges & Principes, nul- la prorsus habita temporis deploratissimi ratione; cum & quae essent contra libertatem Ec- clesiasticam vsurpata iura penitus abrogat.

Sed

ANASTA- SIVS IMP. EXCOMMV- NICATVR A SYMMACHO PAPA.

A Sed tanta haec licet, adhuc tamen tenuia & exigua videri possunt, si conferantur cum iis quae in eadem Synodo aduersus Anastasium Imp. Symmachus Apostolica summa auctori- tate decreuit. Constat enim (licet Synodalia de his Acta desiderentur) in tanta corona Pa- trum, proposita in medium causa Imperatoris haeretici, rogata sententia singulorum, com- muni omnium consensu, a Symmacho excommunicatum impium Anastasium Augustum. patet id quidem in primis ex eiusdem Pontificis litteris ad ipsum Imperatorem datis, quas reddemus suo loco anno sequenti: Cum vero ille ista rescisset, omne genus contumelia- rum in ipsum Symmachum Papam conuertit: cuius rei gratia opus fuit eidem Pontifici scribere apologeticum, quod pariter inuectiuam aculeatam ad illum redargendum habe- ret. sed de his inferius agendum. Ad postremum vero quod ad eandem spectat Synodum, quid praeterea ibidem Symmachus Papa egerit, accipe ex Theodoro Lectore, dum ait: B Symmachus Papa Laurentium iterum intrusum deponi, & iterum in exilium mitti cura- uit: quo facto, quieuit seditio.] haec ipse.

Theod. Col- lect. lib. 2.

His igitur quatuor recensitis Actionibus absolutam habes Synodum Palmarem nuncu- patam, a loco eo nomine dictam, & effectu talem esse probatam: ex ea enim venerandissi- mi Antistites palmam consecuti sunt de schismaticis superatis, & restituto in pristinum Summo Pontifice Symmacho, ac iuribus Ecclesiae vindicatis. Quibus absolutis, singuli in suas Ecclesias regressi sunt triumphantes, exceptique a suis ob omnium pastorem con- seruatum illa sum & redditum Catholicae Ecclesiae summa laetitia. Quo namque plausu qui inter ceteros externos Episcopos tenuit principatum Laurentius Mediolanensis Antistes exceptus fuerit, extat Ennodij dictio soluta oratione conscripta, simulq. additum carmen: est eiusmodi orationis exordium: Amica est homini ad genitale solum reuertenti semper hilaritas, dum metus quoscumque ei peregrinanti mens anxia peperit, quasi praenitos & caelo gratante dispositos, se euasisse confidit, &c.] Ita plane omni genere scriptionis lauda- ri dignus fuit Antistes, cuius potissimum opera Catholicae Ecclesiae Praesul fuerat e perie- cutorum calumniis & violentia vindicatus.

C At curiosè perquiret aliquis, quanam fuerit illa calumnia, quam aucupati sunt aduer- sarij Romani Pontificis ad constandas in eundem accusationes? Mirum quidem, quod cum trium reperiantur Synodalia Acta Conciliorum, in nullis ipsorum vel leuis de his mentio habeatur. Vnde habes, lector, quod discas, sepultas profundo voluisse silentio & obliuione deletas prudentes Episcopos omnes illas infamiae notas, quas inurere conati sunt aduersarij Summo Pontifici; omniq. studio procurasse, ne quauis occasione labes aliqua Summi totius Ecclesiae Sacerdotis publicis Actis posteris tradita posset aliquando reperiri: idque ex maiorum praescripto celare studentium crimina sacerdotum, vt Origines referat, dum differit de fide veteris historiae Susanna a senioribus accusata. Ceterum ex alio Epi- scopali sancito decreto, quo omnes presbyteri & diaconi iussi sunt habere contuberna- les, quos vocant concellaneos, seu cellulanos praesentes testes; potest quasi per transen- nam inspicere & intelligere, sanctissimum Papam Symmachum pulsatum ab aduersariis enor- mi crimine adulterij. Sed reddamus hic ipsum Episcopale decretum, scriptum quidem ab Ennodio, promulgatum vero & praescriptum subiectis sibi Episcopis ab ipso Laurentio Me- diolanensis Ecclesiae Praesule. est autem eius exordium:

SACERDO- TVM PECCA- TA TEGEN- DA.

Nulli dubium est, hominem qui carnalis concupiscentiae illecebras sacri amator institu- ti magister viuendi arte domuerit, & praceptorum falce caelestium erraticos palmites de conuersationis suae radice sustulerit, vitali traditurus incendio: fructuosa plantaria ad su- pernum fouere valitura compendium, vnde diuina iussa capiunt pensiones.] & post non- nulla: Nos tamen, quos pastoralis cura constringit, quibus tuendarum commissa est anima- rum diligentia, ne summorum quispiam inimicorum arte dispereat: maxime cum mali ipsius recens oculis offeratur exemplar, cum Apostolicae sedis Praesulem & omnium bene Ecclesiarum gubernacula tractantem per proximi tumultus incendium inimicorum rabies tali ore momordisset, & in ruinam suam aliquorum furor, sed iusta indignatione surrexerit. Hanc ergo volentes morborum desecare perniciem, ne in locum iniquae assertionis ve- strorum aliquis negligentias aucupetur, & similitudine veritatis ad impugnationem vllus occurrat: qui (vt aiunt) viua hominum testimonia non formidant, dum (quod nefas di- ctu est) conuicti loco deputatur incautus, & fecisse scelus creditur qui potuisse facere per- hibetur, non Dei oculos quam hominis iudicant plus timeri: Errorum fouere creditur soli- tudo, & profundam nequitiam incommittatus admittere, quasi caelo facinora penetralibus

DECRETVM DE CONCEL- LANEIS AD- HIBENDIS.

E inclusam

* dispereat

CHRISTI
502.SYMMACHI PAP.
4.ANASTASII IMP. 12.
THEODORICI REG. 10.

inclusa non pateant; & vindicari malum non queat, quod homo non respicit: credentes A
quod rem studij possint deputare necessitati: sed dum homo homini custos est, ex illo ma-
ledicendi ordine pudicitiam valeant accommodare formidini.

OPERA SA-
CERDOTVM
CV. QVE PA-
TENTIA ES
SE DEBERE.

Nos quidem vel ex minima parte carpenti occasiones incidimus. Nos supernæ memo-
res disciplinæ, qualemcumq. dexteram volentibus perire porrigimus & arundinē: à ruinæ
præcipitio diabolicis actos stimulis retardamus; vt discant loquaces, vel post decreta præ-
sentia religiosum amare silentium. Nullum ergo sacerdotem antiquis & modernis legi-
bus obsequentem: nullumque Leuitarum sine bene probata volumus in quocumque loco
manere persona: vel quem subire exilitas non permiserit habere consortem, ipse concella-
neus fiat alterius. Publicum sit apud religiosos omne quod geritur: clandestina repudie-
tur obscuritas: multos habeant actuum conscios qui Deo debent innocentia: videant æmu-
li, quia qui testes adhibet, vult probari: mala deprehensa inducetur * conuersatio, quæ non B
oprat agnosci. Certè vel si mens sit recti conscia, vindicta dignus est qui alij existit causa
periculi: dum enim suspicionibus patefacit accessum, sit paterni origo discriminis: & qui
peccandi fomenta tribuit, ipsi iugulum mortis impingit, vt ait diuinus & beatus præco: No-
li detrahare, ne eradiceris. Confessor Ambrosius: Quanti * (inquit) non dederunt errori
locum, & dederunt suspicioni? Suspicio ista est interitus suspicantis; atque non caret pec-
cato, qui dederit.

* inducitur

* Multi
* Ambros. offic.
lib. 1. c. 20.COHABITA
TIO HONE-
STA CLERI-
CORVM.

Vnde mansuro cum Dei timore & Redemptoris nostri ordinatione constituto sancimus,
Apostolicæ sedis beati Petri, vel Præfulis eius auctoritate subnixi, quæ vitia desiderat radi-
citus amputari: vt nullus religiosorum de memoratis ordinibus aliter quam præfati sumus
audeat conuersari: vel quicumque præsumperint, cum amissione pudoris damna susti-
neant. Quoniam grande malum est dicatam Deo personam salutaribus monitis non pa- C
rere. Nullus secum extraneas habeat mulieres, præter personas canonibus designatas; ne
agendo taliter, etiam si vita fuerit innocens, damnum opinionis incurrat.] hætenus ibi
apud Ennodium. Sed & in his illud considera, non nisi auctoritate Apostolicæ sedis nisos
esse Episcopos, qui sibi subditis seruanda aliqua decreta proponerent, vt dictæ constitutio-
nis legislator (vt vidimus) profiteretur.

DE BENEF-
FICIORVM
ORIGINE.

Hoc eodem anno, sub Consulatu videlicet Probi, Auieni collegæ, data reperitur Sym-
machi Papæ epistola ad Cæsarium Episcopum: eius planè nominis Antistes his temporibus (vt
superius dictum est) regebat Ecclesiam Arelatensem, de quo & inferius sæpè di-
cendum erit. Consuluerat more maiorum Cæsarius Symmachum de nonnullis, quæ ex
reddita ad ipsum Symmachi epistola nota fiunt: & in primis illud, ne possessiones Ecclesiæ
diftraherentur, nisi fortè clericis, vel monachis, aut peregrinis concedantur ad tempus, D
reuersuræ eadem ad Ecclesiam. Ex quibus potes intelligere, sic consideras, lector, benefi-
ciorum Ecclesiasticorum originem: Etenim cum solerent clerici ab Ecclesia per Episco-
pum mēsis singulis victus causa meritam stipem acceperere, vt ex sancto Cypriano secun-
do tomo Annalium demonstratum est; postea verò factum vt aliquibus ex his Ecclesiæ pos-
siones, quo ad viuerent, ab ipso Episcopo concederentur, quæ beneficia dici cœpe-
runt, eo quod (vt habet Symmachus in ea epistola) benemeritis tantummodo eas conce-
di liceret.

BVLGARI
DEVASTANT
THRACIAS,
ET SVPE-
RANTVR A
THEODORICO
* Cassiodorus
in Chron.

De rebus verò Orientalibus Marcellinus in Chronico habet sub anni huius Consu-
libus gentem Bulgarorum depradatam iterum esse Thracias, nullo Romanorum mili-
te resistente. Porrò Anastasius, qui non ferro, sed auro barbaros auertere consuevit,
eosdem persoluta pecunia ab Oriente conuertit in Occidentem: quos post annum sequen- E
tem Theodoricus Italiae Rex vicit, recepitque Sirmium, quod coniunxit Italiae, vt Cassiodo-
rus^b affirmat.

* Procop de bel-
lo Pers. lib. 1.
DE IACCO
SYRO ANA-
CHORITA.

Sub huius quoque anni Consulibus Amidam validum Romanorū præsidium in Meso-
potamia à Cabade Persarum Rege monachorum prodicione captū post sex mensium obsi-
dionē, idem Marcellinus tradit. Quæ autem acciderint, dum ea ciuitas ab eodē Rege obsi-
deretur, memoria digna, Procopius enarrat his verbis: Hic (inquit) operæpretiū de Iaco-
bo enarrare. Is inter Syros vir admodum iustus, qui & in rebus diuinis exercebatur in vi-
co ab Amida vnus diei iter distante, iam pridem sese intruserat, vt affatim quæ sunt ad pie-
tatem meditari posset. Hic ei addicti homines in breui spatio cancellis interferatis, vt vi-
deri ab audientibus ac passim consuli posset, ipsum incluserunt: vbi neque æstus neque
frigus curans, tantum ex feminibus victitabat, non quotidie, sed interuallo dicrum
multo-

CHRISTI
503.SYMMACHI PAP.
5.ANASTASII IMP. 13.
THEODORICI REG. II.

A multorum sumptis. Hunc igitur Persæ quidam, excurrando ad ea loca, sagittis petere ten-
tantes, diuino portento, manus, arcusque immobiles visi sunt consistere. Hac fama in ca-
stra Persarum perlata, Cabades^a ire visum statuit. Quo animaduerso, horrore simul cum
Persis qui aderant captus, barbarorum noxam decrepari cœpit. Ille verò tantum verbo
malum hoc pepulit: ex quo homines illi liberati, & in pristinum restituti fuere statum.
Tunc Cabades pro meritis ei quod vellet, optionem dedit, putans eum magnas opes pe-
titurum. Tantam ab eo postulauit, vt homines, qui in hoc bello ad eum visendum sece-
derent, saluos esse vellet: quod Cabades facillè concessit; insuper syngrapham pigno-
ris loco ac tutelæ dedit. Hoc itaque rumore peruagato, plurimi ad eum confugientes ser-
uabantur. Et hæc sic quidem se habuere.] hætenus de his Procopius, pergens res gestas in
ea diurna obsidione narrare, asserensq. non prodicione, sed ignaui monachorum Ami-
dam oppidum fuisse captum. Cetera de bello Persico si cupis, consulas tu ipse Procopium:
secutus est autem ipse Eustathium, qui fusiùs hæc profecutus est, & ad hunc vsque annum
duodecimum Anastasij Imperatoris suam perduxit historiam, & (vt testatur Euagrius^b) fi-
nem viuendi fecit.

* Cadabes

* Euagr. lib. 3
cap. 37.IESV CHRISTI
ANNVS
503.SYMMACHI PAP.
ANNVS
5.ANASTASII IMP. 13.
THEODORICI REG. II.

QVingentesimus tertius Christi annus Dexetrato & Volusiano Consulibus notatur à
Marcellino; ex quo librarij redarguas errorem in Cassiodoro, apud quem omissus
C anni huius reperitur horum Consulatus. Acta autem Synodalia anni huius, absque certo
Consule, Post Consulatum Auieni notata leguntur: sed malè Indictione nona, cum vnde-
cima scribenda esset Indictio: vnde conicias librarij errorem ita exscribentis x. loco x i.
numeri notas. Sed & non nisi librariorum vitio potuit accidisse, vt ad finem Chronici Cas-
siodori aliquot desiderentur Consulatus: omnis enim suspicio oscitantia procul ab ipso
abest, qui suorum temporum scriptor luculentissimus & accuratissimus exitit. Porò ex
numero annorum Imperij Anastasij integum & concinnum esse Marcellini Chronicon,
Cassiodori verò mutilatum, apparet. Sed iam sub anni huius Consulibus res gestas enar-
rare aggrediamur.

CHRONICON
CASSIODORI
MUTILVM.

Quod in primis ad perturbatum Romanæ Ecclesiæ statum pertinet, iterum hoc anno
conueniendi necessitas incubuit Episcopis, qui anno superiori Synodum celebrantes Sym-
machum Papam vindicarant à calumniis accusantium schismaticorum. Conuentum au-
tem huiusmodi celebrandi ea præcessit occasio, quod schismatici superiori Concilio con-
demnati, haud amen (vt par erat) poenitentes, licet inuitati, vnitatem Catholicam quæ-
siuere; sed quo minus iisdem vi agere licuit, à Theodorico Rege coerciti, eo magis linguis
obstreperere, ardentiusque pugnare aggressi sunt: compluraque obiectantes aduersus anni su-
perioris Synodum, scripserunt libellum hoc titulo prænotatum, Aduersus Synodi absolu-
tionem] quo eam quàm acerbissimè carperunt. Quamobrem ad tuenda confirmandaque
sua ipsorum decreta Pontifices iterum coeuntes, prouinciam hanc maximi ponderis En-
nodio diacono tradiderunt, vt aduersus obiectiones schismaticorum apologeticum libel-
lum scriberet: quod ipse munus diligenter exoluit, defensorium librum elucubrans, quem
absolutum sanctæ Synodo cognoscendum obtulit, qui ab iisdem simul confidentibus Pa-
tribus iussus est legi. Declarant id quidem Acta Synodalia ve. bis istis: Post Consulatum
Auieni, cum in vnum, annuente Domino, ante Confessionem beati Petri Apostolorum
principis resedissemus, sancta Synodus dixit: Libellus qui Synodali auctoritate contra eos
qui aduersus quartam nostram Synodum, quæ habita est Romæ Palmari^{*}, mutire præ-
sumpserunt, ab Ennodio conscriptus est, coram omnibus deferatur, & in præsentia om-
nium legatur atque roboretur.] extat ipse, licet mendosus non nihil.

SCHISMATI
CI ROMÆ
NON QVIE-
CVNT.COGITVR
QVINTA RO-
SYNOVS.* Tom. 1. Cœc.
edit. vet.

* Palmariis

Sed quænam essent aduersariorum obiectiones, ex ipsarum confutatione ab Ennodio
differtè elaborata possumus intelligere. Fuit namque primo loco ab aduersariis contra Syn-
odum oblatratum: Non omnes sacerdotes ad Synodum regia auctoritate vocatos: Insu-
per, nec ex iis qui interfuerunt, omnes pariter consensisse: Addebant præterea, impugna-
tores Summi Pontificis non auditos, & accusationes non esse confutatas: Insuper, quod re-
fragati essent Episcopi regis iussioni, cum in Synodo Regi dixerunt, non esse Regis Syn-
odum

DE LIBELLO
ADVERSA-
RIIS CON-
TRA QUAR-
TAM SYNO-
DVM SCRIP-
PTO.

OBIECTIO NES SCHISMATICORVM

odum conuocare, sed ipsius solum Pontificis: Adhuc etiā exprobrantes addebant, quod **A** per defensionem Apostolicæ sedis iuriū, nihil aliud ab eis prætenſum eſſe videretur, quàm aſſerere Petrum & ſucceſſores eius à Domino accepiſſe cum ſedis priuilegiis etiam peccandi licentiam. Exprobrarunt itidem Episcopis, quod ad Synodum veniſſent, quam cogere ex ſua ipſorū ſententia minimè fuiſſet regiæ facultatis. Illud inſuper his connectentes, dixere: Si vera Episcoporum aſſertio eſt, ſedis Apoſtolicæ Præſulem minorum numquam ſubiace- re debere ſententiæ; cur ad iudicium diſtriſta conuentione perductus eſt? His addebant, quod teſtes de domo Symmachi periti, præſentari minimè iuſſi eſſent; nec refugere debuiſſe Romanum Pontificem ſeruatorum teſtimonia, cum ipſe Dominus noſter Ieſus Chriſtus non detrectarit ſeruatorum ſubiicere ſe iudicio: ſic & Petrum, Paulumque, olim verò Samuelem, & poſtremo Athanaſium Alexandrinum minimè refugiſſe, ſed appellaiſſe in ſua cauſa iudi- cium. Illud præterea ingeſſerunt obiiſcentes, quod cum ex Actis conſtaret auctoritate Pa- **B** pæ potiſſimum illam fuiſſe Synodum congregatam, nullum dicebant præceſſiſſe exemplum, vt Papa Synodum conuocarit, quæ de criminum eius obiectione cognoſceret: & falſum eſ- ſe quod dixiſſent à Principe Synodum poſtulatam. Sed & his adiciebant dicentes: *Quare conuentionem præueniens cum populo, um coctibus examen intrauit; & poſtea iudicia, cum euocatus quater fuiſſet, ſpreuit?*

At hæc omnia quàm validiſſimè potenti oratione, firmiſſimiſq. rationibus Ennodius cō- futat; cunctaq. mendaciter atque calumnioſè ab aduerſariis obieſta eſſe, palam facit atque redarguit: ſicut & omnino falſum oſtendit, quod illi magis inuidioſè quàm calumnioſè ob- iectabant, Romanæ plebis vtrumque ſexum factioſè comitatum eſſe Pontificem ad iudi- cium procedentem; quos tamen non ſpirantes furorem, ſed fundentes lacrymas, comi- ratos eſſe Pontificē docet: ſicut & quod dixiſſent, nulla iudicij ſeruata forma abſolutum Pa- **C** pam è Synodo reſceſſiſſe, ob idque nullam fuiſſe abſoluentis Synodi firmitatem: ſiue friuo- lam illam de Laurentio Mediolanenſi Episcopo & Petro Raucnate quam adiecerunt obie- ctionem, quod ad Synodum venientes, abſtinuiſſent à Symmachi conſuetudine; cum ta- men communicationem Catholicam ſolemnibus teſtatam ritibus numquam deſeruiſſent. vel cum ſubiecerunt querelam, quod Viſitatoreſ perperam pepuliſſent: ſiue alia quæ ſchif- matici linguis vipereis exhibantes, caninoq. dente rodentes Symmachi Papæ famam, iur- gia inſtaurantes; rixaque penè conſopitas iterum excitantes obiecerunt.

His, in quâ, omnibus (vt dictum eſt) occurrens Ennodius, publica docuit oratione, eodem aërem verberare, & furore percitos inſanè conſiſtare cum laruis. Ad ſinem verò oratio- nis, quâ per eos Apoſtolice ſedis ſublimitas deprimereſtur, iſta addit: Hæc (inquit) reſero, mundi caput Romam per veſtra contentiones * eſſe proſtratam, & nutricem pontificij ca- **D** thedram quaſi vltimum videri ſedile deſpectum. & poſt multa, quales eſſent eiufmodi ac- cuſatores, audi: Accuſatis malitiam, repleti iniquitate, fornicatione, immunditia, auari- tia, nequitia, inuidia, iniuſtitiis, contentione, dolo, malignitate, ſuperbi, elati, inuento- res malorum, parentibus non obediētes, inſipientes, incompoſiti, ſine affectione, ſine miſe- ricordia: docentes fornicantibus * neminem eſſe miſcendū, adulteriſ Laurentij aut ſequa- ces, aut præuij; per quos ille aut exercuit, aut habebat toxica, aut effundens monſtrauit quæ accepit.] hæc quidem & alia plura idem Ennodius, qui ad eorundē clericorum inſtabilita- tem ac leuitatem reſpexiſſe viſus eſt, cum iſtiusmodi inter mærorem cecinit epigramma:

*Qui ponti faciem, numerum qui nouit arena:
Femina quem iurans fallere nulla poteſt:
Aſtrorum plebem, qui calles ſpectat amantum:
Cynthia cui certis cornibus innotuit:
Non valet hic vultus retinere, nomina, mores,
Quos mutat clerus tempus in exiguum.]*

Contra verò cum Symmachum Papam ſanctum prædicat & innocentem, eò fiducia impulit ipſum ſanctiſſima vita prædeceſſorum Romanorum Pōtificum, vt Perri vitæ meri- ta tranſufa eſſe in ſucceſſores dicere non dubitarit, vbi ait: Nos non beatum Petrum (ſicut dicitis) à Domino cum ſedis priuilegiis, vel ſucceſſores eius peccandi iudicamus licentiam accepiſſe. Ille perennem meritorum dotem cum hereditate innocentia miſit ad poſteros. Quod illi conſeſſum eſt pro actu luce, ad illos pertinet, quos par conuerſationis ſplen- dor illuminat. Quis enim ſanctos eſſe dubitet, quos apex tantæ dignitatis attolit? In quo ſi deſunt bona acquiſita per meritum, ſufficiant quæ à loci deceſſore præſtantur. Aut enim **E** claros

SCHISMATI CI QVALES ESSENT,

* fornicatio- nibus

* Ennod. carm. de varietate cle- ric.

ROMANI PONTIFICES SANCTISSI MI PRÆDE- CATI

DE LIBELLO APOLOGICI CO INTER ACTA REGE- RTO.

A claros ad hæc ſaſtigia erigit, aut qui eriguntur illuſtrat: prænoſcit enim quid Eccleſiarum fundamento ſit habile, ſuper quod ipſa moles innitur.] hæc Ennodius exemplis (vt dixi- mus) doctus ſanctiſſimorum, qui hætenus eidem ſedi præfuerunt, Romanorum Pontifi- cum. Elaboratus igitur ex ſanctæ Synodi iuſſu eiufmodi Ennodij diaconi apologeticus, ob- latuſque Patribus in Synodo conſiſtentibus, ab eiſdem in Coſeſſu iuſſus eſt legi. Quid verò poſt hæc habeant ipſa Synodalia Acta ad rerum geſtarū cognitionem ſpectantia, accipe ex eorum verbis: Eo recitato libello, & ab omnibus conſona voce comprobato, ſancta Syno- dus dixit: Hæc futuris temporibus referentur, atque ab omnibus teneantur, & ab omni- bus ſeruentur. Hic libellus integerrimè ſynodaliter ab omnibus teneatur, atque inter quar- tæ & quintæ Synodorum noſtrarum Actiones interponatur, & ita ſicut harū Synodorum decreta habeatur; quia Synodali auctoritate conſcriptus eſt & roboratus.] hæc fuit Patrum omnium de conſeruando libello ſententia. ſubdunt mox Synodalia Acta:

Ad quæ beatiffimus Papa reſpondit: iuxta veſtrum omnium fiat voluntatem, & vt iudi- catis, Apoſtolica habeatur auctoritate, & inter Apoſtolica (quod dicitis) interponatur de- creta, & ſicut cetera Apoſtolica ab omnibus teneatur decreta. Ad quæ omnes ter vna voce reſponderunt, dicentes: Vt fiat, rogamus.] Ita quidem libellus ille non inter Acta tantum Synodalia, ſed inter Pontificia meiuit adnumerari decreta: qui vtinam non corroſus men- dis extaret, ſed, vt erat cum eſt recitatus, purus & integer remaniſſet!

Rurſum verò rogantibus Patribus, vt omnes accuſatores Symmachi damnarentur, ſi- mulq. qui contra Synodum Palmarem obloqui præſumpſiſſent, hiſq. fauſtas acclamationes iungentibus, ipſe Symmachus Papa non conſenſit; ſed cum delinquentibus, Chriſtiana manuſuetudine adhibita, mitius agendum eſſe ſuaſit; immo & penitus ignoſcendum, Do- **C** mini exemplo docuit: Poſt hæc autem vetera Eccleſiaſtica iura reſtituenda propoſuit, qui- bus caueretur, ne populus in Episcopum, aduerſus paſtorem oues, ipſum accuſando inſur- gerent, fidei tantummodo cauſa excepta. Addidit autem ad decretum, antè reſtituendos eſſe in priſtinum expoliatos Episcopos, quàm dicere cauſam coram aliis Episcopis cogeren- tur. His & aliis antiquis canonibus ad hæc ſpectantibus reſtitutis & ſtabilitis, ſecuræ ſunt Patrum ſubſcriptiones, quibus & libellum Ennodij roborarunt omnes numero (vt habet inſcriptio) ducenti decem & octo Episcopi.

CANONES VE TERES RESTI TUTI, PRO EPISCOPO- RVM DEſEN- SIONE.

Quod verò huic quintæ Romanæ ſub Symmacho Synodo centum & quinquaginta fer- me Episcopi numerentur Orientalis Eccleſiæ; alicuius alterius Synodi longè antea celebra- tæ illam eſſe ſubſcriptionem, non Romanæ, affirmari poſſe videtur: ſiquidem quam plurimi ibi recenſentur Episcopi, qui inter fuiſſe reperiuntur Concilio œcumenico Chalcedonenſi **D** ante annos quinquaginta duos celebrato, quorum nulla penitus poſt decem annos à tem- pore dicti Concilij mentio reperitur.

Extat ad eundem Symmachum ante ſedatum ſchiſma data ab Ennodio epiſtola, cuius eſt exordium: Boni operatoris eſt, probatam in acie militis animare virtutem.] vbi & hæc inferius: Vtinam Diuinitas veſtris precibus diabolicum certamen interinat: Vtinam deu- tionem meam in pace manifeſtet: vt cuius ſtadium reſignauit aduerſitas, illius concordia commentet obſequium, &c.] Accidit quidem ex optato: vt Eccleſiæ Romanæ diu exul **E** concordia tandem poſtlimino redderetur, recipereturq. idem Pontifex ab omnibus aman- ter & cupidè. Etenim quantum colligere faſ eſt ex eiufdem ſcriptis Ennodij, iidem aduer- ſarij, ſuaſione Theodorici Regis ad eodem ſcribentis epiſtolam, ad concordiam commu- nicationemque Catholicam rediere, ſubiicientes ſe eidem Symmacho Romano Pontifici.

CONCORDIA ET VNITAS RESTITUTA.

Habetur autem hæc de re ipſius Ennodij breuis dictio eiufmodi concepta verbis, non nihil nimia antiquitate mendosa: Quia in ſocietatem capituli ſui aliquando Romana membra coierunt: iuſtum erat, vt beatus Petrus Apoſtolus ſedi ſuæ Eccleſiæ & Senatui liberior per Dominum partes debitas reformaret, dignus Regnator, dignus in quo cum ætate voto- rum ſumma contigerit. Nam etſi itura ad poſteros felicitas perſeueret: lætandum illis eſt laudatione præcipua, à quibus ſumpſit exordium. Deo efficaciter ſupplicatiſ, vt illius vos virtus erueret, cuius poteſt ſeruare clementia. Didiciſtis eius euentus præſeros, quem videtiſ, dum mandat * ſecuram poſt bella victoriam. Parum ſuper eſt, vt manuſuetudinem **E** mentis illius ita profundam retineatiſ, quaſi ſit ignara procinctuum. Deo tribuente, nec pax eius turbari dubiis poteſt, nec fortitudo qualibet obiectione conſringi. Nihil aliud apud illum tutius ſupplicati, ſolus euaiſt procliares acies qui rogauit; vicit armorum impe- tus qui obtulit deuotus obſequium.

DICTIO EN NODII POST SVBLATVM SCHISMA.

* amat

THEODORI
CI REGIS
STVDIVM
COMMENTEN-
DATVR.

Quod vix veteres Principes suo sudore potiti sunt, hoc semper Regis nostri brevis procuravit epistola: per excursus dirigitur felix exercitus ad triumphum, qui credat militem eius in labore & in perfectione habere quidem superantis gloriam, sed continentiam subiugati. Consummatis congressionibus, de iræ hereditatibus nihil remanet. Vno tempore, quos perniciosos aduersarij viderint, blandos sentiunt tributa penderites. Et hæc quidem caelesti preparantur pro hac reparatione suffragio, quia fides nostra apud eum, nil aliud ipse sectetur: in portu est mirabilis patientia, quæ tenax propositi sui claritatem non obumbrat alieni. nam & Ecclesiarum nostrarum patrimonium, nisi aucta fuerunt, ingemiscit. Sic factum est, ut statum suum locupletes pauperum substantiæ teneant, & mediocres ad supremam opulentiam conualescant: in sacerdotibus virtutes & innatas colit, & non repertas inspirat.

*** præiudico** Sed cum beatitudinem vestram præiudeo * diffusi sermones ancipitem, continuo experientia vestra & spiritalis illa perceptio ieiunum me fuisse in filij vestri laudibus accusabit: & cum soleant implicari facta colloquiis, sterilem me relatores de virtutum tuarum messe causabitur: iam sæculares apices curules & trabeas, patricias etiam dignitates qualiter aut naturæ reddat, aut moribus domestici perlatoris ad stipulationem vulgarit (nam & veteres in antiqua generis luce durare facit, & novos splendore inopinati fulgoris irradiat) facilius Respublica eius bono dispensationis in priuatam migrat opulentiam, quam famulantium census in Palatina lucra commutetur. Nunc, quod superest, meæ seruitiis salutationis acceptis, perspicite ut Christus Redemptor noster quæ in præfato clementissimo Rege tibi contulit, longa ætate conseruet: det etiam regni de eius germine successorem, ne bona tanti hominis in vna ætate veterascant, & antiquata temporibus pro sola aurei sæculi commemoratione nominentur.] hæc Ennodij dictio, & styli duritie, & textus mendosi scabrositate vix perspicaci peruia intellectu.

Ita quidem Ennodius pro Rege, impio quidem, si Arianum fuisse consideres; ceterum si officia spectes, de Romana Ecclesia ipsiusque Pontifice Symmacho optimè merito. Retinebat mente ista perorans, iussum hoc esse Dei Prophetæ Baruch, cum in Babylone captiuus populus teneretur: Orate pro vita Nabuchodonosor Regis Babylonis, & pro vita Balthasar filij eius, ut sint dies eorum sicut dies cæli super terram, & ut det Dominus virtutem nobis, & illuminet oculos nostros, ut viamus sub umbra Nabuchodonosor Regis Babylonis, & sub umbra Balthasar filij eius, & seruiamus eis multis diebus, & inueniamus gratiam in conspectu eorum.] Eiusmodi ergo tibi subiecimus ex diuina Scriptura petitem exemplum, ne existimes tantum Ecclesiæ diaconum voluisse Regi turpiter adulari.

Extant eiusdem auctoris complures ad eundem Romanum Pontificem epistolæ priuatis in causis diuersis argumentis conscriptæ, in quibus ille frequens reperitur dicendi vsus in rogando & obtestando, vel alia ex causa dicendo, Per coronam vestram, vel, A corona vestra.] sed haud recens est ista nomenclatura, vel peculiaris de Romano Pontifice: nam & usurpata inuenitur vbi cum alijs etiam Episcopis actum est; quod docet S. Augustini epistola centesima septuagesima quarta.

Post hæc autem ipsum Pontificem Symmachum ægrotasse, sed conualuisse, idem Ennodius scribens ad Faustum declarat his verbis: Sancti Episcopi Patris nostri propè in dubium salus deducta me terruit: in cuius ægritudine quamuis cuncta illacrymaret Ecclesia, me tamen specialis mæror afflixit, qui eius plus debeo amori. Vidi pacem ciuitatis, vigente * tristitia: discordiam vrbis nostræ limina transcendentem, & ab oculis nostris quasi incertum aliquod aut vagum fumum elapsam. Sed sufficiat tristibus stricta narratio. Iam ad bonam valetudinem sancti Patris salus optanda & diligenda respirat.] hæc Ennodius: quibus intelligis quanto prosequeretur amore vniuersa Ecclesia pastorem suum, cum eius corporis ægritudine, ipsa animo ægrotaret, & tota lacrymis se proliueret. Vnde & tu habes, quo mores perditissimos nostri infelicissimi temporis legeas, cum miseros vides studentes priuatis commodis, instar perditissimorum filiorum qui lærantur ad ægritudinem patris, & exultant in obitu, quo inuadât diu cupitam hereditatem, non solum non tristiari, sed exhilarari spiritualis morte parentis, quam & malis artibus sæpè inquirere & prædicere soleant. En quæ priuatus amor, quo ardor Christianæ charitatis prorsus extinguitur, pariat deformia horrendaque visu contra naturam monstra.

At iam de rebus inter Anastasium Imperatorem & Symmachum Romanum Pontificem tempore isto transactis agendum nobis est. Qui enim (ut anno superiori vidimus) ab ipso

ÆGROTAN
TE SYMMA-
CHOLVGET
ECCLESIA.

* vigente

A ipso Symmacho anathemate idè damnatus est Anastasius Imperator; quod aduersus Pontificem nullam alio modo sibi liceret experiri vindictam, cum iam molitiones omnes per Romanos Senatores aduersus eum diutius perteterat irritæ prorsus redditæ fuissent; ad maledicta conuersus, calumniarum iaculis ipsum è longè appetere conatus est, scribens in eum contumeliis: refertum libellum: aduersus quem ipse Symmachus apologeticam scripsit epistolam. Hæc quidem non ante hoc tempus gesta esse, ipsæ litteræ Symmachi satis docent, dum in eis mentio habetur de lapidatione, qua à schismaticis anno superiori (ut vidimus) appetitus, Dei prouidentia liberatus est. Ipsa autem epistola Symmachi sic se habet, eius modi inscriptione notata:

Symmachi Episcopi Romani apologeticus aduersus Anastasium Imperatorem.

Ad augustæ maiestatis Gratiani Imp. epistolam octo libris beatus respondit Ambrosius: quia pro fide Catholica & illum non piguit prolixius prædicare, & hic non fastidit gratanter accipere. Hæc dixerim, ut si modum libelli promendo collegerim, non existimer quæ non oportuit locutus. Si mihi, Imperator, apud externos Reges, eosque totius Diuinitatis ignaros, pro fide Catholica dicendum foret; quicquid eius veritati rationique congrueret, etiam præterita morte perorarem. Væ mihi erit, si non euangelizauero. Meliusque est iacturam vitæ præsentis incidere, quam sempiterna damnatione puniri. Verum tu si Romanus Imperator es, etiam gentium barbararum legationes debes clementer admittere. si Christianus Princeps es, qualiscumque Præfulis Apostolici debes vocem patienter audire.

Contumelias tuas, Imperator, quas sub diuino iudicio ipse perpendis, utrum ne in me religiosa mente profuderis, fateor vel mei causa vel tui dissimulare me non posse. Mei causa, promissionem Domini recolendo dicentis: Cum vos persecuti fuerint, & dixerint omne malum aduersus vos propter iustitiam, gaudete. Tui autem: quia nollem sic meam gloriam prouenire, ut te possit non mediocriter onerare. Et ego quidem Dominicis & Apostolicis eruditionibus institutus, benedictionem studeo eius, Imperator, referre maledictis, contumeliis honorificentiam reddere, & odiis redhibere charitatem. Sed vide, quæso, ne ab eo qui ait: Mihi vindictam, & ego retribuam: quantum à me remittitur, tantum à te cumulatiùs exigatur. Quid enim Christus dicat de his qui vel minimum in eum credentem scandalizauerint, Euangelium referat, non mea voce promatur.

Sed fortasse dicis, potius te esse minimum qui credas in Christo, & de te hoc rectius accipi, & me esse scandalizantem tuam fidem. Christus itaque Deus veraciter totus & totus homo est sic conceptus, sic editus, sic conuersatus in sæculo, sic passus, sic apud inferos, sic resuscitatus, sic cum discipulis apparens, sic eleuatus in cælum, sic exinde dictus esse venturus, sic hodieque in cæli regione persistit, dicente Apostolo: In quo habitat omnis plenitudo Diuinitatis corporaliter. & certè de eo dicit, quod nunc est ipse. Ergo ille est minimus, qui sic credit in Christum: sed & huiusmodi in Christum credit, qui in integrum Christum credit, non in semiChristum, & ideo non in Christum, quia Christus non nisi integer: integer autem non nisi huiusmodi. De tali ergo in se credente dicit: ipse etenim minimus eius & paruus est, pro quo scandalizato quid promiserit, ipsius (ut dictum est) verbis melius ostenditur.

Fortasse dicas, Imperator: Sed ego quoque talem Christum credo, & ideo inter eius minimos iure connumeror. Hoc grauius, si & talem credis, & talem non credentibus communionem miseris: Hæc enim (inquit Apostolus) non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus. An communicare non est consentire cum talibus? Proinde aut doce, alienos non esse; aut longè grauius (ut dictum est) contra notam sibi erit tendere veritatem.

Contumelias igitur, Imperator, quas in meam proferendas putas esse personam, vti nam quàm mihi gloriosæ sunt, ita te grauare non possent. Domino meo dictum est à quibusdam: Dæmonium habes, Vorator, de fornicatione natus: Et putas quia ego debeam mihi dolere? quàm talia proferenti cautum est & diuinis legibus & humanis? In ore duorum aut trium testium stat omne verbum. Quid cum & humano te examinante iudicio falsa fuerint comprobata? Quid Imperator in diuino iudicio? An quia Imperator es, nullum Dei putas esse iudicium? Taceo quòd Imperatorem accusatorem esse non conueniat: postremò iisdem diuinis humanisque legibus nemo possit esse accusator & Iudex. Numquidnam sub alieno iudicio dicturus es causam, vel accusator astabis?

* Exat Tom. 1
Biblioth. sanct.

1. Cor. 9.

Matth. 5

Rom. 12.

Marc. 9.

Colos. 2.

Rom. 1.

Matth. 11.

Luc. 7.

Ioan. 8.

Dicis me esse Manichæum. Numquid ego Eutychanus sum, vel Eutychanos defendo, A quorum furor maximè Manichæorum suffragatur errori? Roma mihi testis est, & scinia testimonium perhibent, vtrum à fide Catholica, quam in sede beati Apostoli Petri veniens ex paganitate suscepi, aliqua ex parte deuiauerim. Procedat aliquis, & quilibet ratione conuincat: alioqui cōiucia sunt ista, non criminum probamenta. Nescio vtrum quibus obicitur falsum, an falsis obiectoibus inimica dicentibus me non ordine consecratum. Inter imbres lapidum totus euasi: Iudicauit Deus.

An quia Imperator es, diuinum putas contemnendum esse iudicium? Sed fortassè dicces, etiam indignantem Deum noxia quoque plerumque permittere. Scriptum est: Ex fructibus eorum cognoscetis eos. Ostende ergo quid extimes arguendum, vt iratum maximè Deum, quæ non conuenerant, permisissè demonstras. An quia Eutychanis nullatenus acquiesco? Me quidem ista non sauciant; sed te palam aperteque demonstrant B meum cogitassè honorem repellere, quem interuentu suo beatus Petrus imposuit. An quia Imperator es, contra Petri niteris potestatem? Et qui Petrum Alexandrinum recipis, beatum Petrum Apostolum in suo qualicumque Vicario calcare contendis? An bene factus essem, si Eutychanis fauerem? si Acacij nomini communicarem? Latere non potest cur ista prætend as

Conferamus autem honorem Imperatoris cum honore Pontificis: inter quos tantū distat, quantum ille rerum humanarum curam gerit, iste diuinarum. Tu Imperator à Pontifice baptismum accipis, sacramenta sumis, orationem poscis, benedictionem speras, pœnitentiam rogas: postremò tu humana administras: ille diuina dispensat. Itaque vt non dicam superior, certè æqualis honor est. sed hæc modestiæ causæ: pergit verò: Nec te putes mundi pompa præcellere: Quia quod infirmum est Dei, fortius est hominibus. Itaque C videris quid te deceat. Tamen cum in accusationem prærueris, tam diuinis legibus quam humanis pari mecum forte consistis, in qua cariturus honore summo si fuero (quia id manis) te accusante conuictus, amissurus pari ratione, si non conuiceris, dignitatem. Sit istud in mundo iudicium: spectante Deo & Angelis eius, spectaculum omni saculo sumus, quo aut Sacerdos bonæ vitæ, aut Imperator religiosæ modestiæ consequatur exemplum. quia his præcipuè duobus officiis regitur humanum genus, vt nō debeat aliquid eorum existere, quo valeat offendi Diuinitas: maximè cum vterque honor videatur esse perpetuus, arque ita humano generi ex alterutro consulatur.

Precor, Imperator (pace tua dixerim) memento te hominem, vt possis vti concessa tibi diuinitus potestate: quia etiam si hæc sub humano præuenere iudicio, sub diuino necessè est vt discutiantur examine. Fortassis dicturus es; scriptum esse, omni potestati nos D subditos esse debere. Nos quidem potestates humanas suo loco suscipimus, donec contra Deum suas non erigunt voluntates. Ceterum si omnis potestas à Deo est, magis ergo quæ rebus est præstituta diuinis. Defer Deo in nobis, Senatu, & collegio clericorum Romæ; & nos deferemus Deo in te. Ceterum si tu Deo non defers, non potest eius vti privilegio, cuius iura contemnis.

Dicis, quòd mecum conspirante Senatu, excommunicauerim te. Ista quidem ego: sed rationabiliter factum à decessoribus meis sine dubio subsequor. Dicis, quòd malè te Romanus tractet Senatus. Si nos te malè tractamus, suadentes vt discedas ab hæreticis; tu nos bene tractas, quos vis sociare præcipitanter cum hæreticis? Quid ad me (in quies) quod egit Acacius? Recede ergo, & nihil ad te: nam si non recedis ab eo, pertinet ad te, relinquamus vterque mortuum: & nos hoc petimus, vt nihil E ad te pertineat quod egit Acacius: Vita & tu; & ad vtrosque non pertinet quod egit Acacius; vt possis sine his quæ egit Acacius, cum ea quæ ad nos pertinet causâ coniungi; vt possis sine Acacio nostræ communioni sociari. Nos non te excommunicauimus, Imperator, sed Acacium: tu recede ab Acacio, & ab illius excommunicatione recedis. Tu te noli miscere excommunicationi eius, & non es excommunicatus à nobis. Catholici Principes quidem semper Apostolicos Præsules institutos suis litteris præuenerunt; & illam confessionem fidemque præcipuam, tamquam boni filij, quæsiuerunt debitæ pietatis affectu, cui noscitur ipsius Domini Saluatoris ore curam torius Ecclesiæ delegatam. Quod quia per occasiones fortassè publicas tua creditur præterissè tranquillitas: ne magis honorem meum, quam sollicitudinem Dominici gregis

A gregis appetere iudicaret, appellare non destiti meis te sponte colloquiis.

Vulgatum fuisse designas, quòd tua serenitas directâ militari manu compelleret eos, qui se à contagione perfidorum multis temporibus abstinere delegerint, vi & armis in præuaticata communionis confortia detestanda. Vbi te, rerum humanarum Princeps, qualiscumque sedis Apostolicæ Vicarius contestari mea voce non desino, vt te memineris hominem, quantalibet sis mundi potestate subnixus: circumspiciasque cunctos, qui ab initio dogmatis Christiani Catholicâ fidem diuerso proposito persequi vel affligere sunt conati, quemadmodum (vastitatis infectatione, cuius placuit contritionis illatæ) ipsi qui intulerint ista præualendo defecerint: & Orthodoxa veritas hoc præualuerit magis, quo putaretur oppressa: quæ sicut sub infectatoribus suis creuisse monstratur, sic obtriuissè cognoscitur infectantes.

B Miror si non humanus sensus intendit, præcipuè qui se Christiano vult vocabulo nuncupari, inter illos sine dubio deputandum, qui rectam confessionem cōmunionemque Christianam variis superstitionibus impugnare sunt nisi, dum hanc & ipsi quocumque modo percellere moliantur. Quid interest enim, vtrum Paganus, an (quod est deterius) sub nomine Christiano veram sinceramque traditionem Apostolicæ regulæ conetur infringere, atque in hanc prorumpere cæcitatem, vt cum in illis regionibus cunctæ prorsus hæreses opiniones suas habeant publicè licentiam profitendi: sola Catholicæ communionis libertas putetur ab his, qui se religiosos existimant, subruenda? Quæ si putatur error (quod non licet) cum ceteris, quibus illic facultas est agere, sinatur erroribus: sin integritas æstimatur, sequenda potius fuerat, quam violenta persequutione vastanda. nec eam probantur insequi potuisse, nisi praua sectantes.

C At ne ipsi conuincerentur errare, repellere cogitarunt quo notabantur errantes: malentes non affectari quod iustum est, sed potius submouere quo docerentur iniusti. Sic recessit ab humanis mentibus Deus, vt obstinatè contra eius ordinis voluntatem non aspiciant & in isto seculo diuinum non deesse possè iudicium, & post huius vitæ cursum illi tremendo se non defuturos examini, sub quo perniciosarum studia modis omnibus actionum discussâ patefiant, & patefacta puniantur: nisi qui hæc omnino non credunt, quæ illa se perpetrassè impunè confidunt. Nos autem humani generis conscientiam contestari qua possumus voce nullatenus cessamus, omnipotentem Deum suis causis minimè defuturum, & quantacumque sit humana præsumptio, quantacumque potentia, sub diuino nutu huius atrocitatis censuram sine dubitatione vindicandam. Nam talem ausum neque hic confidimus euasurum: & in illo magno Dei iudicio recepturum, quod iis temeritatibus diuina retributione debetur. Hæc nos nequaquam tacuissè sufficiat: vt cum superna fuerit ultio subsecuta, & vera nos protulissè consideratio humana cognoscat, & pœnam non inaniter pronunciasse venturam: & præposuissè præmonitionis formam, qua huiusmodi præcipitiis de cetero temperetur. Certè si huiusmodi propterea relinquentes proprio definitis arbitrio, quia nec à Christianis vexari deceat Christum quocumque titulo cōfidentes, nec viuentes in iure Romano lacerari conueniat à Romanis: consequenter ostenditur Romanos homines & qualiscumque Christianæ professionis imperere, nec Christianum dici possè modis omnibus, nec Romanum. Proinde aut repellendi fuerant, aut nullus penitus impetendus: & quod in vno genere iudicas amouendum, in omnibus repelle, si præuales: si omnia sunt sinenda, nullus penitus excludendus. alioqui dum parcendo cunctis erroribus sis amicus, non nisi solum tibi probatur displicuissè

E quod verum est. Omnes Catholici Principes, siue cum Imperij gubernacula susceperunt, siue cum Apostolicæ sedi nouos agnouerunt Præsules institutos, ad eam sua protinus scripta miserunt, vt se docerent eius esse confortes. Itaque qui hoc non fecerunt, ab eadem se ipsos profiterentur alienos: quod chartis quoque tuis apud te etiam possumus astruere, nisi te amulum & reum & inimicum vitaremus & iudicem. Non mirum si Catholicos persequuntur Manichæorum patroni, cum falsitas non possit non persequi veritatem. Non mirum si in Orthodoxos sæuiant, quibus potest cum cunctis hæresibus conuenire; & vniuersis erroribus amici non possint nisi solis esse non errantibus inimici. Si error est, conuincendus est: verum si error non est, tibi verum deesse cognosce, qui persequeris, quo conuinceris errore. Sed prauitatis complex non potest nisi eum persequi qui est prauitatis inimicus.] hactenus Symmachus ad Anastasium.

CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 13. 14. THEODORICI REG. 11. 12.

SYMMACHVS EXAGI. AT MANICHAEOS.

Tom. 1. Con- sil. vet. edit.

DE ROM. EXERCITV. FVGATO.

Theodor. Lett. lib. 2. Collect.

THEODORICVS BVLGARVS INCI. T. Cassiodor. Variar. lib. 8. epist. 10.

Apud Cas- siod. Var. lib. 3. epist. 23.

SEXTA ROM. SYNODVS CONTRA VSVRPAN- TES BONA ECCLESIA- STICA.

Quod autem ad Manichæos spectat, quorum hæresi falsò ac calumniosè ab Anastasio Symmachus infamatur: tantù abfuit vt vel leui quaque suspitione de eius contagio Symmachus laboraret, vt etiam præ ceteris hæreticis sit infecutus Manichæos: quibus occultè Romæ degentibus, eius industria repertis, quid in illos egerit, liber de Romanis Pontificibus declarat his verbis: Post hæc omnia beatus Symmachus inuenit Manichæos in vrbe Roma, quorum omnium simulacra vel codices ante fores basilicæ Constantinianæ incendio concremauit, & eos ipsos exilio relegauit.] hæc ibi. At contra ipse Anastasius Imperator omnium Græcorum historicorum testificatione eo crimine infamatur: quod quidem & hac epistola Symmachus in fine liberè asseuerat, dum eundem appellat Manichæorum patronum.

Quod ad res bellicas pertinet, cesserunt eadem infelicitè Anastasio Imperatori: nam sub huius anni Consulibus hæc habet Marcellinus in Chronico: Tres Romanorum ductores, Patricius, Hipatius, & Areobinda, qui cum quindecim millibus armatorum olim contra Persas missi fuerant, pugnaturi iuxta Syfream castellum cum iisdem Persis sine audacia conflixerunt: multi tunc militum, ductoribus exercitus fugientibus, cæsi sunt. Immenso dehinc auri pondere hostibus dato, captam rebusque vacuam Amidam ciuitatem iisdem nostri redemerunt, Celere Magistro officiorum ibi cum duobus millibus bellatorum in subsidium destinato.] hæc Marcellinus. Ex quo enim Ecclesiis Anastasius bellum indixit, barbari vndique in eum bella ciere, quæ tamen non ferro (vt sæpe dictum est) sed auro ipse sedare solebat. Sed rursus alij barbari emergebant: nam Theodorus Lector: Cùm autem Imperator foedera cum Persis iniuisset, Barri populi Pontum inuaserunt. Anastasius bellis occupatus ab infestatione Orthodoxorum destitit. Vt autem modicum quietis à bellicis occupationibus accepit, rursus contra Ecclesiam & Macedonium armatus est.] hæc Theodorus. Sed de eius præliis in Orthodoxos dicturi sumus inferiùs suis locis.

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 14. ANNVS 504. THEODORICI REG. 12. ANNVS 6.

Sequens Christi annus quingentesimus quartus vnius Consulis Cæthei nomine notatur à Cassiodoro & Marcellino: Sub quo quidem Consule (inquit Cassiodorus) virtute domini nostri Regis Theodorici, victis Bulgaribus, Sirmium recepit Italia.] Per Tolum Ducem insignem hoc esse gestum bellum, quæ Athalaricus ad Senatum Romanum scripsit, paucis his satis apertè docet, cùm eiusdem Ducis virtutem prædicans, hæc ait: Egit de Hunnis inter alios triumphum, & emeritam laudem primis congressibus auspiciatus neci dedit Bulgares toto Orbi terribiles. Ad expeditionem directus est Sirmiensem; vt quod ab illo Martio viro didicerat, verbis in camporum libertatè monstret.] subiecit sibi Theodoricus Pannoniam Sirmiensem, ad cuius prouinciæ præfecturam direxit Colossæum Comitem. extat & de his ipsius Theodorici epistola. At quàm euidenter manu rangere quisque poterit, quæ & tu ipse probè conspicias lector, cuncta bene cessisse Theodorico, dum licet Arianus, nihil voluit imminutum iurium Romani Pontificis, & fatiscente sub dira schismaticorum persecutione Romana Ecclesia, Symmacho Papæ (vt vidimus) præsto fuit, & fugatam concordiam, abiectamque pacem restituit Ecclesiæ atque Senatui.

Quod verò spectat ad res Romæ gestas: Post celebratam anno superiori Quintam sub Symmacho Synodum, Sexta quæ ordine sequitur, hoc anno habita creditur, cuius Actorum eiusmodi extat exordium: Cùm in vnum apud beatum Petrum Apostolum sancta Sexta Synodus canonicè à beato Symmacho Romæ congregata resedisset, & c.] actum in ea est aduersus inuafores rerum Ecclesiasticarum: sancitumque vt vendicantes sibi indebitè bona Ecclesiastica siue mobilia, siue immobilia, nisi ea restituerent, vt hæretici manifesti debeant anathematizari, nec nisi per satisfactionem ad communionem admitti. qua sententia declaratum est teneri omnes qui facultates Ecclesiæ sub specie regis largitatis obtinuerunt; eo quòd Regum non sit decernere de bonis Ecclesiæ: Nec licere Imperatori vel Regi contra diuina mandata & Patrum constituta sibi aliquid quouis modò

A

B

C

E

vfur-

CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 14. THEODORICI REG. 12.

vsurpare: hæc pluribus Symmachus vnà cum sancta Synodo, nihil veritus potentissimum Regem barbarum, eundemque Arianum Italiae dominantem, atque Romanis ipsis iura dantem.

At non spreuisse, sed paruissè Theodoricum Regem Concilij Romani decreto hoc anno edito, quæ post hæc rescripsit pro bonis Ecclesiæ Mediolanensis significant verbis istis:

Quamuis nullos velimus grauamen aliquod sustinere, quos videtur pietas nostra protegere (quia regnantis est gloria subiectorum otiosa tranquillitas) tamen specialiter Ecclesiæ ab omni iniuria reddi cupimus alienas: quibus dum æquabilia præstantur, misericordia Diuinitatis acquiruntur. Et ideo beatissimi viri Eustorgij Episcopi sanctæ Mediolanensis Ecclesiæ petitione permoti, presentibus te affatibus admonemus, vt prædiis vel honoribus illius Ecclesiæ intra Siciliam constitutis, tuitionem studeas salua ciuilitate præstare; nec à quoquam cuiuslibet rationis homine contra fas patiaris opprimi, quos decet Diuinitatis intuitu subleuari.] hæc Theodoricus interpellatus ab Eustorgio Iuniore: successit iste Laurentio, quem Symmachi Synodis Quartæ & Quintæ Romæ interfuisse vidimus; sed cùm Concilio huius anni nequaquam præsens fuerit, conicere possumus ipsum hoc tempore esse defunctum, longo iam senio fatiscentem, vt ex Ennodio patet: licet sciamus alios pro captu animi numerum annorum cuiuslibet Mediolanensi Episcopo adscribentes, post annos octo Eustorgium ponere Laurentij successorem.

Quòd rursus spectat ad Theodorici Regis obseruantiam Symmachi Papæ decretis exhibitam, fidem certam faciunt quæ postea rescripsit de possessionibus Ecclesiæ Narbonensis, & alia quæ dedit rescripta pro defensione bonorum & iurium Ecclesiarum. Præstitit planè Arianus Princeps, quæ in pluribus desiderari possint Regibus Orthodoxis: sed consecutus est à Deo in hac vita præmium ex compensatione frequentium in hostes victoriarum.

Quòd insuper ad Episcopos qui tum huic Sexto, tum aliis superioribus habitis Romæ sub Symmacho Papa Conciliis interfuere, spectat: inter alios non silendum de Valentino Episcopo Amiternensi, qui iisdem Conciliis reperitur esse subscriptus: sub quo ea contigisse noscuntur, quæ narrantur à sancto Gregorio in Dialogis in rebus Equitij, cùm de Basilio mago agit, qui Roma fugit monastico indutus habitu, ne posset agnosci. Sed qua occasione captarit Basilius iste fugam, ex Theodorici Regis epistolis satis possumus intelligere. Ad hæc autem certius cognoscenda, meminisse debes querelæ Gelasij, qui in Andronicum scribens exprobrat, magicas artes vigere Romæ etiam Paganis ipsis horrendas: sed quod deterius fuit, his non viles personæ, sed nobiles intenti erant. Qui autem præ ceteris eius probrosi criminis Romæ infamati fuerint, ex eiusdem cognosces Theodorici litteris, fuisse Basilium & Prætextatum viros illustres: in eos enim exerceri iudicium idem Rex sollicito studio iussit; cuius extat de his epistola ad Argolicum Urbis Præfectum, quæ sic se habet:

Intolerabilis excessus est, qui supernæ maiestatis affectat iniuriam, & oblitus pietatis crudelia sectatur erroris. Quem enim sperarit veniæ locum, qui reuerendum contempnit auctorem? Abscedat ritus de medio iam profanus: conticescat pœnale murmur animarum. Versari non licet in magicis artibus temporibus Christianis. Magnitudinis itaque tuæ relatione comperimus, Basilium atque Prætextatum artis sinistrae iamdiu contagione pollutos in accusationem tui examinis personarum intentione deductos: Super qua re nostram te asseris spectare sententiam, vt confidentiùs fiat quod pietatis nostræ mandat auctoritas. Sed nos quæ nescimus à legibus discrepare, quorum cordi est in omnibus moderatam tenere iustitiam, præsentis auctoritate decernimus, vt quinque Senatoribus, id est, magnificis & Patriciis viris Symmacho, Decio, Volufiano, atque Cæliano, necnon illustri viro Maximiano hanc causam legitima examinatione pensetis: & per omnia iuris ordine custodito, si crimen quòd intenditur, fuerit comprobatum, ipsarum quoque legum distinctione plectantur: vt rei adhibiti atque secreti per hoc vindictæ genus à culpis talibus arceantur, quos ad leges trahere non potest incerta notitia. De qua re illustri viro Comiti Arigerno præcepta direximus, vt omnium violenta defensione summoti, si se occultant, ad iudicium protrahat impetitos, & vobiscum in hac causa residens nec opprimi faciat innoxios, nec lege sinat euadere criminosos.] hæc tenus ad Præfectum Urbis Argolicum Theodoricus.

Clarissimos planè & Senatorij ordinis hos fuisse reos, ex iudicij saltem apparatu intelligere

Apud Cas- siod. Var. lib. 2. epist. 29. PARET REX THEODORICI DE ROM. PONT

Apud Cas- siod. Var. lib. 4. epist. 17.

DE VALENTINO EPISCO. AMITERNENSI. Gregor. Dialog. lib. 1. c. 4.

Apud Cas- siod. lib. 4. epist. 22. DE IVDICIO ADVERSUS MAGICOS EPISTOLA THEODORICI.

leges

ger e facile potes, dum causa cognitionem præter Urbis Præfectum Comiti etiam Arigerno committit, & per quinque Patricios viros in Vrbe præcipuos voluit iudicium agitari. De Prætextati quidem familia satis sæpe superius contigit fieri mentionem. Basilios etiam non semel ad Consulatum prouectos, Fasti indicant Consulares. est præterea mentio de familia Basiliana in epistola Athalarici Regis ad Senatum. Sed quid accidit? Dum formidolosum huiusmodi iudicium pararetur (nescio quomodo) iidem magiæ rei fuga lapsi sunt: quod cum Theodoricus Rex accepisset, diligenter inquiri mandauit, ita scribens ad Arigernum Comitem:

^a Apud Cas-
siod. lib. 8.
epist. 17.
DE BASILIO
ET PRÆ-
TEXTATO.
^b Apud Cas-
siod. lib. 4.
epist. 23.

Quamuis oporteat commissam tibi disciplinam Romanæ ciuitatis in omnibus custodiri: tamen in eis maximè studiosior esse debes, quæ nostra tibi auctoritate delegata cognoscis; vt circa te augeat gratiâ custodita iustitia, & augmenta sumas nostri iudicij, qui nobis hæc-
tenus de integritate placuisti. Præfectus igitur Urbis sua nobis relatione declarauit, Basilium atque Prætextatum magicis artibus inuolutos impeti accusatione multorum: quos clapsos intimat mentis alienatione custodum: Eos te præcipimus vbicumque repertos ad iudicium quinquevirale ducere, quod in præsentis negotio nostra delegauit auctoritas, vbi te residere censemus: vt violenta omnium defensione summotâ, hanc causam discuti facias legibus & finiri; & si rei criminis, cuius impetitur, fuerint approbati, sententiâ subeat, quam iuris definita sanxerunt. Si verò innocentia eorum detestabili pulsatur inuidia, opprimi eos nullâ ratione patiaris: quia in omnibus causis consideratione diuina illud fieri volumus, quod opinionem nostræ pietatis accumulet.] hæcenus ad Arigernum.

DE MAGIS
EVGALAN-
P. 515.

Quanam autem poena istiusmodi delinquentes præter ius commune afficiendi essent, ipse Theodoricus ista decreuerat:

^c In edit.
Theodor. c. 108.

Malarum artium conscij, id est malefici, nudati bonis omnibus quæ habere possunt, honesti perpetuo damnentur exilio: humiliores capite puniendi sunt.] Num autem iidem reperti fuerint, apud Cassiodorum nusquam mentio: nec apud alios de Prætextato quicquam scribitur. Basilij verò fugientis quædam in scriptis Gregorij Papæ remansere imper-
sa vestigia, quibus nos eum, qui latuit Theodoricum, consequi valeamus. Mentio namque est apud sanctum Gregorium de Basilio mago, qui habitu in monachum transmutato, ne fugiens nosceretur, ab Vrbe clam aufugit. Non alium quidem hunc ab illo fuisse, nomen, crimen, fuga, & tempus significant: ad hæc sanè tempora ea deduci quæ idem S. Gregorius narrat, ex iis quæ dicemus, perspicuè apparebit. Recitemus modò quæ de Basilio mago idem scribit:

^d Gregor. Dia-
log. lib. 1. c. 4.

Eo tempore, quo malefici sunt in hac Vrbe deprehensi, Basilius qui in magicis operibus primus fuit, in monachico habitu Valeriam fugiens petiit. Qui ad virum reuerendissimum castrorū Amiterinæ ciuitatis Episcopum pergens, petiit ab eo, vt eum Equitio Ab-
bati committeret, ac sanandum monasterio illius commendaret. Tunc ad monasterium venit Episcopus (interfuisse reperitur Episcopus Amiterinus, Valentinus nomine, Synodis nuper sub Symmacho Romæ habitus) secumque Basiliū monachum deduxit: & Equitium Dei famulum rogauit, vt eundem monachum in congregationem susciperet. Quem statim vir sanctus intuens, ait: Hunc quem mihi commendas, Pater, ego non video, eum monachum esse, sed diabolium. Cui ille respondit: Occasionem quæris, ne debeas præstare quod peto. Ad quem hæc Dei famulus dixit: Ego quidem hoc eum esse denuncio, quod video: ne tamen nolle me obedire existimes, faciam quod iubes.

BASILIVS
EQUITIO
TRADITVR.

Susceptus itaque in monasterio est. Post nonnullos verò dies idem Dei famulus pro exhortandis ad desideria superna Fidelibus paulo longiùs à cella digressus est. Quo disce-
dente, contigit vt in monasterio virginum, in quo eiusdem patris cura inuigilabat, vna earum, quæ iuxta carnis huius putredinem speciosa videbatur, febricitare inciperet, & vehementer anxari, magnisque non vocibus, sed stridoribus clamare: Modò moritura sum, nisi Basilius monachus veniat, & ipse mihi per suæ curationis studium salutem reddat. Sed in tanti patris absentia accedere quisquam monachorum in congregationem virginum non audebat, quanto minùs ille qui nouus aduenerat, cuiusque adhuc vitam congregatio fratrum nesciebat. Missum repente est, vt Dei famulo nunciaretur, quòd sanctimonialis illa immensis febribus æstualet, & Basilij monachi visitationem anxia quæreret.

BASILIVS
PER MA-
GIAM SO-
LICITAT
MONIA-
LEM.

Quo audito, vir sanctus dedignando subrisit, atque ait: Numquid non dixi, quòd diabolus iste est, non monachus? Ite, & eum de cella expellite. De ancilla autem Dei, quæ anxietate febrium vrgetur, nolite esse solliciti; quia ex hac hora neque febribus laboratura est, neque

EXPELLI-
TVR MAGVS.

A neque Basilium quæsitura. Regressus est monachus, & ea hora salutem restitutam Dei virginem agnouit, quæ eandem salutem illius Dei famulus Equitius longè positus nunciauit; in virtute scilicet miraculi exemplum tenens magistri, qui inuitatus ad filium Reguli, eum solo verbo restituit salutem; vt reuertens pater ea hora filium restitutum vitæ cognosceret, quæ vitam illius ex ore veritatis audisset. Omnes autem monachi iussionem patris sui implentes, eundem Basilium ex monasterij habitatione repulerunt. Qui repulsus dixit, frequenter se cellam Equitij magicis artibus in aëra suspendisse, nec tamen ei quicquam lædere potuisse. Qui non post longum tempus, in hac Romana vrbe, exardescente zelo Christiani populi, igne crematus est.] magis autem in eum exarsit populi furor, quòd lapsus crederetur iudicium indulgentia.

Consecrauerunt planè (vt dicit Moyses de Leuitis) Ecclesiæ Romanæ filij manus suas Deo, memores à Domino dictum: Maleficos non patieris viuere.] cum in totius magorum collegij coryphæum populus zelo Diuinitatis insiliit, flammisque tradidit nefarium impostorem, recolens aduersus huiusmodi genus hominum fuisse Apostolorum principibus Petro & Paulo ineundum sæpe certamen: meritò igitur qui se filios Petri scirent, & Pauli, sicut illi in Simonem & in Elymam, omnes simul in Basilium insurrexerunt, flammisque absumendum dederunt.

^b Exod. 32.
^c Exod. 22.
ZELVS ROM.
POPULI
ADVERSVS
MAGOS.
^d Act. 13.

At verò quòd occasione Basilij de virtute Equitij ex S. Gregorio contigit fieri mentionem; intelligere æquè possumus quo potissimum tempore ipse vixit: Hæc vt intelligamus, primum quæ transacta sunt inter ipsum & Rom. Pontificem opportunè hinc reperenda erunt. Factum namque est, vt eidem sancto Equitio munus Euangelicæ prædicationis exercenti negotium fieret ab Apostolica sedis ministris, quòd videlicet absque licentia Romani Pontificis tale sibi munus arrogasset. Cautè planè in his agendum, recens exemplum admonuit, dum (quod dictum est sub Gelasio Papa) paulo antè quidam imperitus, nomine Seneca, in Picensi prouincia vsurpans sibi docendi munus, Pelagiana semina seruisset. Quamobrem cum quis non missus eiusmodi exercere munus inueniretur, deferebatur quamprimum ad ipsum Romanum Pontificem; vt accidisse S. Equitio, S. Gregorius docet, dum de eo eiusmodi narrationem instituit:

DE EQVITIO
EVANGE-
LIVM PRÆ-
DICANTE.

Quidam Felix nomine, Martiæ prouinciæ nobilis, pater huius Castorij, qui nunc nobiscum in Romana vrbe demoratur, cum eundem venerabilem virum Equitium sacrum ordinem non habere conspiceret, & per singula loca discurrere, atque studiosè prædicare: eum quodam die familiaritatis ausu adiit, dicens: Qui sacrum ordinem non habes, atque à Romano Pontifice, sub quo degis, prædicationis licentiam non accepisti, prædicare quomodo præsumis? Hic obserua, lector, veterem morem in Ecclesia semper vsu retentum, neque laico cuiquam annunciandi verbi Dei datam esse aliquando facultatem, neque etiam sacris ordinibus Deo consecratis id fuisse concessum absque Summi Pontificis auctoritate: Apostolicum namque munus absque Principis Apostolorum licentia cuiquam vsurpare vetitum erat, nisi qui miraculorum virtute se à Deo missum esse, certis notis ostendere potuisset: vt accidit sancto Equitio, de quo coeptam narrationem ita profecquitur sanctus Gregorius:

^e Gregor. Dia-
log. lib. 1. c. 4.
PRÆDICA-
TOR EVAN-
GELII QVI
LEGITIMVS.

Qua eius inquisitione compulsus vir sanctus indicauit, prædicationis licentiam qualiter acceperit, dicens: Ea quæ mihi loqueris, ego quoque mecum ipse pertracto. Sed quadam nocte speciosus mihi per visionem iuuenis astitit, atque in lingua mea medicinale fer-
ramentum, id est, fleubothomum posuit, dicens: Ecce posui verba mea in ore tuo: egredere ad prædicandum. Atque ex illo die, etiam cum voluero, de Deo tacere non possum.] & paulo post: Tantus quippe illum feror ad colligendas Deo animas accēderat, vt sic monasteriis præesset, quatenus per ecclesias, per castra, per vicus, per singulorum quoque Fidelium domos circumquaque discurreret, & corda audientium ad amorem patriæ cælestis excitaret. Erat verò valde vilis in vestibus, atque ita despectus, vt si quis illum fortasse nesciret, salutatus etiam resalutare despiceret: & quoties alia tendebat ad loca, iumento sedere consueuerat quod esse despicabilius omnibus iumentis in cella potuisset reperiri, in quo etiam capistro pro freno, & veruecum pellibus pro sella utebatur. Per semetipsum sacros codices in pelliceis sacculis missos dextro læuoque portabat latere: & quocumque peruenisset, Scripturarum aperiebat fontem, & rigabat prata mentium.

EQVITIVS A
DEO MISSVS
PRÆDICA-
RE EVAN-
GELIVM.

Huius quoque opinio prædicationis ad Romanæ vrbe notitiam peruenit: atque vt est lingua adulantium, auditoris sui animam amplectendo necans; eodem tempore clericum huius

CHRISTI
504.SYMMACHI P. P.
6.ANASTASII IMP. 14.
THEODORICI REG. 12.

huius Apostolicæ sedis Antistiti adulando questi sunt, dicentes: Quis est iste vir rusticus, qui Auctoritatem sibi prædicationis arripuit, & officium Apostolici nostri Domini sibi in- doctus usurpare præsumit? Mittatur ergo, si placet, qui huc eum exhibeat, ut quis sit Ecclesiasticus vigor agnoscat. Sicut autem moris est, ut occupato in multis animo adulatio valde subrepat, si ab ipso cordis ostio nequaquam fuerit citius repulsa: suadentibus clericis, consensum Pontifex præbuit, ut ad Romanam urbem duci debuisset, & quam sua esset mensura cognosceret. Iulianum tamen tunc defensorem mittens, qui Sabinensis Ecclesiæ postmodum in Episcopatu præfuit, ei præcepit ut cum magno honore eum deduceret, ne quicquam Dei famulus ex conventionione eadem iniuriæ sentiret.

Qui parere de eo clericorum votis cõcitus volens, festinè ad eius monasterium cucurrit; ibique absente illo, antiquarios scribentes reperit: Vbi Abbas esset, requisivit. Qui dixerunt: In valle hac, quæ monasterio subiacet, foenum secat. Idem verò Iulianus superbum valde B. atque contumacem puerum habuit, cui vix poterat vel ipse dominari. Hunc ergo misit, ut ipsum ad se sub celeritate perduceret. Perrexit puer, & proteruo spiritu pratum velociter ingressus, omnesque illic intuens foenũ secantes, requisivit, quisnam esset Equitius. Moxque ut audiuit quis esset, eum adhuc longè positus aspexit, & immenso tremore correptus, coepit timore lassescere, seque ipsum nutanti gressu vix portare posse. Qui tremens ad Dei hominem peruenit, atque vlnis humiliter submissis, eius genua deosculans strinxit, suumque dominum ei occurrisse nunciauit. Cui resalutato Dei famulus præcepit, dicens: Leua foenum viride, porta pabulum iumentis in quibus venistis: ecce ego, quia parum superest, opere expleto, te subsequor.

Is autem qui missus fuerat Iulianus defensor mirabatur valde, quidnam esset, quod redire moraretur puer. Cumque reuertentẽ puerum conspicit, atque in collo foenum ex prato deferentem: vehementer iratus coepit clamare, dicens: Quid est hoc? ego te misi hominem deducere, non foenum portare. Cui puer respondit: Quem quæris, ecce subsequitur. Tunc ecce vir Dei, clauatis calciatus caligis, falcem foenariam in collo deferens, veniebat. Quem adhuc longè positum puer suo domino, quia iste esset quem quæreret, indicauit. Idem verò Iulianus repente ut vidit Dei famulum, ex ipso habitu despexit; eumque qualiter deberet alloqui, proterua mente præparabat. Mox verò ut seruus Dei cominus affuit, eiusdem Iuliani animum intolerabilis pauor inuasit, ita ut tremere, atque in insinuandum hoc ipsum pro quo venerat, vix sufficere lingua potuisset: qui humiliato mox spiritu ad eius genua cucurrit, orationem pro se fieri petiit; & quia pater eius Apostolicus Pontifex cum videre vellet, indicauit.

Vir autem venerandus Equitius coepit immensas gratias omnipotenti Deo agere, asserens quod se per Summum Pontificem gratia superna visitasset. Illico vocauit fratres: præcepit hora eadem iumenta præparari; atque executorem suum coepit vehementer virgere, ut citò abire debuissent. Cui Iulianus ait: Hoc fieri nullatenus potest; quia lassatus ex itinere, hodie non valeo abire. Tunc ille respondit: Contristas me, fili: quia si hodierna die non egredimur, iam crastina non exiemus. Dei itaque famulus executoris sui lassitudine coactus, in monasterio suo eadem nocte commoratus est. Sequenti verò die sub ipso lucis crepusculo, vehementer equo in cursu fatigato ad Iulianum puer cum epistola peruenit; in qua præceptum est ei, ne seruum Dei contingere vel mouere de monasterio auderet. Quem cum ille requireret, cur sententia esset mutata, cognouit quia nocte eadem, in qua ipse executor illuc missus est, per visum Pontifex fuerat vehementer exterritus, cur ad exhibendum Dei hominem mittere præsumpsisset. Qui protinus surrexit, seque venerandi viri commendans orationibus, ait: Rogat Pater noster, ne fatigari debeatis. Cumque hoc Dei famulus audisset, contristatus ait: Numquid non die hesterno dixi tibi, quia si statim non pergeremus, iam pergere minimè liceret? Tunc pro charitatis exhibitione aliquantulum executorem suum in cella detinuit, eique laboris sui commodum coacto renitenti que dedit.] hac- tenus Gregorius de rebus Equitij & Romano Pontifice.

Sed ex his perpende eos, qui non ab hominibus, sed à Deo se missos esse ad prædicandum Euangelium gloriantur, quot quantisque signis illustrentur; adeò ut propemodum Dei digito indicentur, ab ipso omnium rerum Domino eiusmodi Apostolorum esse consecuti Euangelium prædicandi facultatẽ. Audiant hæc Nouatores, si dum apud eos laici eiusmodi sublimi Apostolatus munere funguntur, aliquis eorum vel quippiam minimum possit diuinitus crediti à Deo ministerij præferre signum. Sequi namque signa eos qui à Deo mit- tuntur

ACCVSATVR
EQUITIVS
APVD ROM.
PONTIFICEM.MITTITVR
FAMVLVS
QVI DVCAV
EQUITIVM.IULIANVS
TIMET AS-
PECTV
EQUITII.ROM. PON-
TIFEX DI-
VINITYS
MONETVR
DE EQUI-
TIO.SIGNA SE-
QVNTVR
EOS QVI A
DEO MIT-
TUNTVR.CHRISTI
504.SYMMACHI P. P.
6.ANASTASII IMP. 14.
THEODORICI REG. 12.

tuntur Apostoli, S. Marcus vltimo capite in Euangelio docet: cum alioqui satis sit ad mu- nus legitimè exercendum, si quis ab auctoritatem habente mittatur, secundum illud Apo- stoli: Quomodo prædicabunt, nisi mittantur?] adeò ut necessè sit alterum de duobus; ut si quis se à Deo missum dicat, aut signa ostendat per miracula Apostolatus; vel ut ab auctorita- tem habente, facultatem sibi doceat impertitam. hic mos receptus semper inter Fideles ab ipso exordio nascentis Ecclesiæ. Hæc autem qui non seruat, neque intrat per ostium, sed ascen- dit aliunde, utique ex Domini sententia fur arguitur atque latro. Qui verò eiusmodi præ- scriptam in Christi Ecclesia regulam secuti fuerint, pax super illos & misericordia. At de his satis.

Hoc item anno persecutio Vuandalorũ in Catholicos per Trasamundum hætenus pa- cificum Regem in Africa excitatur, cum Episcopi Africani in Sardiniam insulam deportan- tur. Quoniam verò hæc ipsa ante annos sex à Mariano Scoto haud ignobili chronographo sub Consulatu Paulini atque Ioannis contigisse narrantur; de veritate temporis ratio certior afferenda est. Qui his temporibus vixit & comes in exilio S. Fulgentio in Sar- dinia exulanti affuit, resque ab eo gestas quam accuratè & fideliter scripsit, cum testetur eandem persecutionem eodem tempore quo Fulgentius est creatus Episcopus coepit esse; constatque non nisi anno Domini quingentesimo (ut dictum est) ipsum Fulgentium tunc adhuc monachum Roma esse reuersum in Africam, ibique annos aliquot commoratum antequam crearetur Episcopus: omnis planè de excitata dicto anno per Trasamundum persecutione ratio euanescit. Ut autem hoc anno potius coepit eam esse dicamus, illud afferimus argumentum: Cum enim ex eodem constet auctore, Fulgentium sedisse Episco- pum annos viginti quinque, obiisseque in pace Ecclesiæ Africanæ sub Hilderico Rege, quem constat regnasse annos septem, decessisseque anno Domini quingentesimo trigesimo: cumque etiam liqueat, eundem Fulgentium anno quingentesimo remeasse in Africam, atque mo- nasterium erexisse, præfuisseque eidem, atque inde inter monachos in alio monasterio pro- fiteri coepisse, rursumque Abbatem suis monachis præfuisse, & presbyterum ordinari co- actum fuisse: sicut nequaquam post hunc annum eum fuisse creatum Episcopum dici potest, cum diem obierit sub Hilderico Rege; ita nec ante hunc ipsum præsentem an- num ad munus Episcopatus assumptum, ipse multiplex rerum gestarum cumulus pati posse videtur.

Quòd igitur simul (ut dicemus) cum Episcopatu Fulgentij ipsa persecutio est exorta, iure ex tempore eius Episcopatus pariter persecutionis tempus agnoscimus; cuius initium sub hoc anno cum ponimus, describemus ea tantum quæ in Byzacena prouincia contigisse reperuntur. Diuisa namque erat Africa (ut hæc obiter ex Orosio attingamus) in has prouincias, Tripolitanam, quæ & Subuentana dicta est, vel Arzugitana Libyæ proxima, vbi primaria ciuitas Leptis; & in huic confinem prouinciam Byzacenam, vbi Adrumetum; in huic contiguam ab Occasu prouinciam Zeugitanam, vbi Carthago: in Numidiam, vbi Hipporegius & Russicada ciuitates insignes: atque denique in Mauritanias Sitifensem & Casariensem & Tingitanam ad extremam oram mediterranei maris positam confinem Oceano Occidentali, ut ab Orosio ponitur.

Quid autem gestum sit in reliquis Africæ prouinciis præter quàm in prouincia Byzacena, altum silentium: verum ex rebus gestis prouinciæ huius reliquarum quoque possumus acta comprehendere. Erat autem hoc tempore eius prouinciæ Pimas Victor: Carthaginen- si verò Ecclesiæ Antistes post sanctum Eugenium, de quo plura superius, prohibente Rege, nullus fuerat subrogatus. Porro vniuersæ Africanæ Ecclesiæ eiusmodi status erat, quòd & si alia acrior persecutio minimè desuisset, sed sincerentur Episcopi suis præesse subiectis Ecclesiis: quod tamen vetitum esset, ne quis in locum defuncti subrogaretur Antistes, id satis ad orbitatem & desolationem eius Ecclesiæ posse sufficere videbatur: nam eo quidem consilio ista præceperat Trasamundus, ut absque exerto ad persequen- dum gladio, ipsa Orthodoxorum Ecclesiæ aliquo temporis spatio orbata vniuersa pasto- ribus sponte conciderent, uti vinca quæ vetustate consumpta nulla recenti suffectione vi- tium iuuenescit. Quid autem hæc considerantes Episcopi Byzaceni simul coeuntes decre- uerint, ex eodem auctore res gestas sui temporis, quibus & interfuit, describente, in me- dium producamus.

Cum igitur probe prospicerent eius prouinciæ Episcopi Orthodoxi, ad breue temporis spatium fore ut iussu Regis prohibentis subrogari novos defunctis Episcopos, arefcentibus

DE TEMPO-
RE PERSE-
CVTIONIS
TRASAMVN-
DI REGIS
IN AFRICA.AFRICA-
NAB PRO-
VINCIAR.Oros. hist.
lib. 1 c. 2.
STATVS
AFRICA-
NAE ECCLE-
SIAE.

CONCILIUM BYZACENVM.

truncis absque palmitibus, desolarentur omnes Ecclesie: indixere Concilium, vt vna simul coeuntes sanctissimi Patres, quid esset opus facto consulere...

Extant apud Sur. die 1. Ianuarij. DANTR EPISCOPI ECCLESIE PASTORIS VSVS CIVIS.

Postquam vero sacra turba Pontificum qui remanserant, communicato inter se consilio, definirunt aduersus preceptum Regis, in omnibus locis celebrare ordinationes Pontificum...

FULGENTIVS FUGIT EPISCOPATVM.

Tunc beatus Fulgentius eligentium vota velociori preueniens fuga, latebris incertis absconditur; nec quaesitus, vllatenus inuenitur. Plebs ipsius loci, vbi fuerat monasterium...

VECTOR PRIMAS BYZACENSIS CAPTUS DVCTVR AD REGEM.

Repleta iam fuerat prouincia Byzacena nouis sacerdotibus, & penè vix paucatum plebium cathedra remanserant destituta. Regis quoque commota sauitia cunctos iam decreuerat exilio mancipandos...

RUSPENSIS SIBI QUAE RVNT EPISCOPVM.

Erat adhuc Ruspa oppidum nobile, clarissimis habitatoribus prorsus illustre, cui nullus fuerat Episcopus ordinatus: quia diaconus quidam Felix nomine, qui ambire voluerat, repudiatus, honorem Pontificis in illo loco nec ipse merebatur...

Ardox

ELIGITVR S. FVLGENTIVS RVSPENSIS EPISCOPVS.

Nesciente igitur B. Fulgentio, Victor Primas in itinere petitur à Ruspensibus: & vicinis Episcopis ordinandi Fulgentium licentia datur. Vides robur sacerdotis inuictum: dum vincus Carthaginem ducitur Victor ob ordinatos Antistites à Rege damnandus...

A tuitur pater, ita vt in illo Prophetico illud compleri videretur oraculum: Populus, quem non cognoui, seruiuit mihi. Nimis autem gratissimus viri sapientis aspectus & fauores populi suffragantis augebat...

Psal. 17.

Diaconus porro videns suae ambitionis conatus vanissimos defecisse: quod solum remanere deluso poterat, sauiit; & tardus innumeris congregatis, venienti filio pacis, scandalum (sicut sacer loquitur psalmus) iuxta semitam ponit. Viam igitur, per quam veniebat Dei seruus electus, obsedit ambitio infestus...

Psal. 139. DIACONVS DAT POCNAS AMBITIONIS.

Suscipit interim beatus Fulgentius Episcopatum sine aliqua ambitione, cum maxima deuotione, manente in contradictores diuina vltione. Nec ira factus est Episcopus, vt esse desineret monachus: sed accepta Pontificis dignitate, professionis praeterita seruaui integritatem...

INSTITVTA MONASTICA RETINUIT FVLGENTIVS IN EPISCOPATV.

Sed vnde huiusmodi, quam refert, monastica institutio fluxit in Africam? Si rectè memoria tenes, non ab alio, quàm ab ipso S. Augustino, qui eandem ex Romana & Mediolanensi Ecclesia primitus mutuatus, in Africam inuexit atque latissime propagauit...

Supra dicitur. Dom. 391. Tom. 4 pag. 640. MONACHORVM S. AVGVSTINI VETVS INSTITVTIO.

Permanit in Ecclesia sua ad modicum temporis spatium Fulgentius: etenim cum erigendi monasterij, mox factus Episcopus, accepto aptissimo loco à Posthumiano nobili vno ac maxime pio, quae essent operi necessaria praepararet, repente Regis iussione captiuus abducitur.

S. FVLGENTIVS VSV REGIS AB DVCITVR.

AVGUSTINVS R. LEGATVS IN SARDINIAM.

* vbi cum- que viue- bat

NUMERVS RELEGATORVM EPISCOPORVM.

* Histor. Miscel. Paul. diac. lib. 15.

* Sigebert in Chron.

Marian Scot. in Chron.

TRANSLATIO CORPVS AVGVSTINI IN SARDINIAM.

ducitur, prout eiusdem auctoris sequens sermo declarat: Interea (inquit) repente dirigitur minister regalis furoris, vt detentus etiam ipse cum ceteris in exilium Sardiniam confessor Christi nobilis truderetur. A ductus ergo velociter, licet doleret Ecclesiam suam nullis adhuc eloquiorum suorum monitis eruditam, remansuramq; protinus destitutam: sapienter tamen tristitiam gaudio maiore vincebat, quod tam gloriosae confessionis esse particeps inchoabat.

Comitantibus ergo monachis simul & clericis, magister egregius vtriusque professionis exiit, sientibus laicis omnibus, de cathedra honoris ad locum beati certaminis, paratus fidem Catholicam mente libera, voce forti coram Regibus & potestatibus confiteri. Suscepit eum Carthago venientem; fructumque eius notitiae in paucis diebus fideliter gustans multa obtulit munera; quae beatus Fulgentius monasterio illi, quod fabricari delegauerat, profutura mandauit. Ipse vero nauem crucifixo corde & corpore nudus ascendit habens secum plurimas diuitias scientiae singularis, quibus omnes, quocumq; veniebat, indeficienti largitate pascebat. Inter alios sane Episcopos, cum quibus exilium commune susceperat, tempore ordinationis erat inferior, sed patientiae & charitatis virtute non inferior: In rebus enim dubiis, vbi quam maxime consilium petebatur, si quando inter se confessores beatissimi de communi utilitate tractabant, vltimus quidem sedebat, verum tamen ipsius sententiam Primas, vel omnes qui Primatem sequebantur, audire & facere cupiebant; quamuis ille nihil sibi per inanem gloriam vendicans, deferret honorem congruum prioribus suis. Si enim cogebatur respondere consulentibus, ita semper paratus erat obedire iubentibus, ne praesumeret aliquid extorquere nolentibus. Post deliberationis autem longissimas moras, quicquid definitio communis inuenerat, eloquenter allegandum sensibus ceterorum beato Fulgentio dimittebatur.

Hinc etiam quandocumque transmarinis litteris de fide, vel de diuersis quaestionibus interrogabantur Episcopi, respondere pra omnibus ab omnibus ei imponebatur. Ita sicut sanctae memoriae Aurelius Carthaginensis Antistes Ecclesiae inter alia priuilegia meruit, vt litteras ex Africano Concilio dandas solus ipse scriberet, sic iste meruerat vt litteras ex illo Concilio dirigendas solus ipse dictaret. Sexaginta quippe & eo amplius Episcopos tunc catena ligabat exilij, quorum lingua & ingenium beatus Fulgentius Episcopus fuit. haec cum scribat auctor dignus comes exilij & consors catena Fulgentij, intelligas eum describere dumtaxat numerum Episcoporum exulum Byzacena prouinciae, quorum vnum erat eodem in loco consistens sacrum collegium: ceterum alios illuc ex aliis Africae prouinciis fuisse relegatos Episcopos liquet. numerant enim alij Africanos Episcopos exules in Sardiniam deportatos ducentos viginti, alij ducentos vigintiquinque.

Tunc plane accidisse perhibetur, vt Hipponensis Episcopus & alij eius prouinciae Numidiae sacerdotes occulte (vt licuit) sacrum ferrent secum vna thesaurum, nempe venerandum corpus magni illius totius Ecclesiae Catholicae magistri Aurelij Augustini Hipponensis Episcopi, simulq; eiusdem sacri verticis ornametum mitram Episcopalem, & Episcopatus insigne baculum pastorem, sed & alias plures secum eueherent Sanctorum reliquias. Quanam spes de Ecclesiis pastoribus destituis ulterius reliqua esse poterat, conuulsis eandem fundamentis, ipsis quibus innitebantur, Episcopis: Consueuerunt Ethnici in excidio ciuitatum fuga lapsi secum ferre penates: at quanto propensior cura pietatem vrgebat sanctorum Episcoporum, in eiusmodi totius Africae Ecclesiae busto sacra pignora, dulcem sarcinam secum vhere? Cuius quidem S. Augustini corporis translationis historia, cum plures sint testes, nobiliori illo monumento consignata relinquitur, quo Oldradus Mediolanensis Episcopus Carolum Magnum Imperatorem id scire cupientem, scripta ad eum epistola, reddidit certiore, quam suo loco, cum ratio temporis exiget, reddituri sumus. Nobilitata tunc plane est insula illa, inter Beatas ob id vere connumeranda, tot coronis sanctorum Episcoporum illustrium confessorum, ditata est & sacris venerandisq; reliquiis ab eis secum allatis, digna tantis vectoribus sarcina. Sed ad Fulgentium redeamus, cui ceteri omnes Episcopi exules praerogatiua sanctitatis atque doctrinae plurimum deferebant; nam subiungit auctor:

Quandocumque rescribebatur consulentibus, Episcoporum ceterorum dicebantur nomina in titulo, sed solus beati Fulgentij sermo retinebatur in stylo. Praeter istas quoque publici tractatus epistolas: si quis forte ex ipsis Episcopis absentem plebem suam corrigere vel monere voluisset, ad beatum Fulgentium accedebat, & per ministerium linguae eius officium

CONTUBERNIVM EXVLVM EPISCOPORVM.

* Casiod. inst. diuin. lect. c. 9.

SYMMACHVS PAPA PAVIT EXVLVS EPISCOPVS. Anastas. in symmacho.

* Apud Ennod. pag. 318. EPISTOLA CONSOLATORIA AD EXVLES EPISCOPOS. Lucae 22. Luca 12.

DE RELIQUIIS SANCTORVM MARTYRVM MISSIS.

A officium suae dispensationis implebat. haec & alia de munere scribendarum epistolarum auctor Syncellus, qui & de contubernio cum duobus aliis exulibus Episcopis fratribus ista subdit: Inter ipsa sane primordia gloriosi exilij, monasterium congregare, paucos secum monachos ducens, minime potuit: sine fraterna tamen congregatione vitam ducere neficiens, Coepiscopos suos, illustrem scilicet & Ianuarium, habitare secum persuasit volente: quibus vnico seruiens charitatis affectu, similitudinem magni cuiusdam monasterij, monachis & clericis adunatis, effecit. Erat quippe eis communis mensa, commune cellarium, communis oratio simul & lectio: nullus se super alterum insolenter efferebat, nec propriis fratribus amplius aut peculiariter consulebat; nisi quod illi monachi, qui beatum Fulgentium sequebantur, districtioris abstinentiae regulam custodientes, nihil omnino proprium possidebant, nec inter clericos alios clericorum more vivebant. haec de sacro illo sanctorum

B confessorum contubernio. Beatam rursus dicimus insulam tot tantorumque hospitio sacerdotum; sed & susceptione sacrorum pignorum, & cultura Sanctorum, potissimum vero Fulgentij iugi indefessoque studio eandem excolentis, iure meritoque quisque ipsam ter quaterque beatam, felicemque praeter ceteris insulis Sardiniam praedicavit. Verum scias non omnes Africae Episcopos fuisse in eandem insulam relegatos; sed complures ex illis e suis ipsorum Ecclesiis pulsos, ad alia dura & aspera Africae loca vi tyrannica abire coactos. Inter alios autem Africanos huius temporis Episcopos confessione decoros, adnumerandus est Primasius & ipse doctrina insignis, de quo ista Casiodorus habet, eius scripta recensens: Nostris quoque temporibus Apocalypsis praedicta, B. Episcopi Primasij Antistitis Africani studio, minute & diligenter quinque libris exposita est. Quibus etiam libris vnus, quid faciat haereticum, cautissima disputatione subiunctus est. Quae in templo Domini sacra donaria sanctis altaribus offerantur.]

C Eluxit tunc quidem eximia Romani Pontificis Symmachi erga omnes relegatos confessores Episcopos fraterna charitas. Insistens enim & in hoc praedecessorum vestigiis, sanctorum passionibus comunicantium, iisdem egestate laborantibus, quae victui erant necessaria largiter suppeditabat: de eo enim huc Anastasius: Hic omni anno per Africam vel Sardiniam Episcopos, qui in exilio erant reclusi, pecunias & vestes ministrabat. Sed describamus hic epistolam, quae licet inter scripta Ennodij Ticinensis reperiatur data ad Episcopos confessores, eam esse potius dixerimus Papae Symmachi, sed ab ipsius diacono Ennodio nomine Symmachi Pontificis scriptam: est plane huiusmodi, quae dignum exhibeat talium certantium pro fide militum hortatorem; quae sic se habet:

D Lucrum forsitan putaret inimicus, si inter pericula quae Christianis indixit, credentium animos subegisset, & per diuersa Domini grege disperso, non superesset vel inter paucos, a quibus possit fide perseverante calcari. Regnat adhuc ille in numero vestro, qui sibi non tam in multitudine quam in deuotione complacuit. Scriptum est enim, datam satanae potestatem, vt seruos Christi cribaret: vt quod de tritico inueniri posset, horreis iungeretur: quod de paleis, ad ignium alimenta transfret. Ad vos specialiter dictum est: Nolite timere pusillus grex: complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Venit inter vos gladius perfidorum, qui marcida Ecclesiae membra rescaret, & ad caelestem gloriam sana perduceret. Quos habeat Christus milites, certamen ostendit: Qui triumphum mereatur, per bella cognoscitur. Nolite metuere, quod Pontificalis a vobis apicis insulas abstulerant. Vobiscum est sacerdos ille vel hostia, qui non tam honoribus consuevit gaudere, quam mentibus. Maiora sunt confessionis praemia, quam nominata munera dignitatis: Ad illa plerumque etiam minoris meriti personas fauor humanus adducit; ista nili gratia superna non tribuit. Ipse enim in vobis & pugnavit & vicit, quem fides meretur & inter hominum tormenta sociari.

E Prolixis non est opus ad feruorem in vobis caelestem animare colloquiis. Habet incrementa sua diuinae virtutis incendium Non est opus eos in trophaeo iam positos attolli laudibus, qui sine monitore vicerunt: grauant conscientiam Christiani quicquid afferunt blandimenta praerogati. Res quidem virtutis est quam fecistis, sed summi praemij restitutione superanda. Quod tamen, directis ad filium nostrum N. Ennodium diaconum litteris, sperastis, beatorum Nazarij & Romani benedictionem poscentes, Fidelibus non negamus. Accipite veneranda patrocina inuictorum militum, quia & iam vestram piam fidem in proeliis Imperator agnouit. Feliciter confessionis munera consummare dabit Deus, cum ipsi placuerit reducere Ecclesiis quietem; vt & maerorem, quem induxit aduersitas, pacis dulcedine consoletur. haec tamen ad confessores cum sacris pignoribus a Symmacho missa epistola.

Sed quid inter hæc perfidus Trasamundus? (libet hîc integram rerum gestarum seriem usque ad eius obitum texere, quod non sit posse per annos singulos singula ex more redde- re) Haud quicuit post Episcoporum exilia, sed tamquam lupo insiliit dolosis fraudibus in ouilia pastoribus destituta: sciens autem paratos omnes subire martyrium potius, quàm cedere gladiis persequentis, conatur eos coloratis quibusdam, si posset, seducere rationibus. quæ verò molitus sit, idem qui suprà auctor historiæ rerum gestarum S. Fulgentij ita describit:

TRASAMUNDVS REX NOVVS ARTIBVS ORTHODOXOS TENTAT.

Interea Trasamundi Regis aduersus religionem Catholicam mens implacabilis & ira terribilis inter asperas persecuciones, subdolasque factiones, quibus aequalem Deo Patri negare Christum Catholicos nunc terroribus cogebat, nunc promissionibus inuitabat: sub intentione plus decipiendæ multitudinis simulare cœpit, rationem se simpliciter inquirere Catholicæ religionis; reperiri neminem putans, cuius posset in suis erroribus assertionem conuinci. Proponerat denique multas ineptiarum tendiculas quæstionum: nec si quis ei respondere voluisset, aut despiciebat, aut repellebat: immo quasi patienter audiens, satisfieri sibi non posse iactabat. Et re vera quis hominum tam obdurato cordi valuisset lumen ostendere veritatis? id quidem aliqua ex parte demonstrant diuersa sancti Fulgentij scripta, vt liber tertius ad Monimum, & alia ad Donatum, sed pergit: Efficiebat tamen plurimos religiosos audaces fidei suæ constantia per occasiones à Domino præparatas studiosi Regis conuincere blasphemias.

Dicitur autem requirenti diutius, quis plenissimè posset testimoniis euidentibus vindicare veritatem Catholici dogmatis, esse inter Episcopos exulantes beatum Fulgentium, cui nihil deesset in omni scientia, plurimum redundaret in gratia, qui sapienter & eloquenter roganti Regi satisfaceret. Protinus Rex probare cupiens sacerdotem, cui generaliter testimonium bonum tota nostræ religionis perhibebat Ecclesia, seruum strenuum celeriter dirigit; à quo sine mora ductus atque perductus, peruenit Carthaginem lætus: Vbi tamquam fidelissimus dispensator erogandi talenta sibi credita reperiens occasionem, cœpit in hospitio proprio venientes ad se Catholicos Orthodoxos diligenter erudire, rationem reddens, quomodo Pater & Filius & Spiritus Sanctus, manente trium personarum differentia, Deus vnus à Fidelibus prædicetur. Tanta fuit in beato Fulgentio facundi sermonis suauitas, tanta in vultu eius micabat hilaritas, vt certatim Fideles vniuersos sancta charitas traheret vel interrogare sanctissimum virum, vel audire, quotiens ad interrogata responderet. Ille autem verbum Dei sine inuidia tabescente communicans, occurrebat interrogationibus omnium, neminem despiciens, nullum iudicans improbum: paratus etiam ipse, si cui fortè Deus per Spiritum sanctum melius reuclasset, audire, vel discere, tenere, sequi, approbare, sub officio doctoris humilitatem discipuli benignus & mitis exercens.

FVLGENTIVS CARTHAGINEM REVOCA- TVR.

Vnde contigit, vt multo doctior & se ipso melior fieret, lucra Christo maiora perquirès: alios enim iam rebaptizatos errorem suum plangere docebat & reconciliabat: alios autem, ne suas animas pro terrenis commodis perderent, admonerat; & quos iam perditioni proximis sentiebat, ita blandis sermonibus leniebat, vt propter eius benevolentiam verecundarentur cogitatum implere malitiam, reuersique velociter agerent penitentiam. Confortati alij verbis eius, & doctrinæ eius sale conditi, redarguebant Arianos hereticos cum omni fiducia. Sic mirabili gratia factum fuit, vt per vnum sacerdotem, cuius sapientiam Rex voluerat experiri, sapiētium numerus apud Carthaginem cresceret, & per ministerium persecutoris fides Catholica incrementum potius quàm defectum acciperet.

PROFICVVS MULTIS FVLGENTIVS.

Hæc omnia Rex per occultos nuncios discens, egregij sacerdotis ingenium, sapientiam, doctrinam, fidem, pietatem, mansuetudinem, continentiam probat, & conuenientem famæ suæ præconiis, talem esse, qualis prædicabatur, agnoscit. Dicitat proinde quædam veneno plena perfidiæ legenda ei, & celeriter dirigit, responsionem sibi flagitans reddi. Suscepit hæc doctissimus Pontifex, & longissimæ narrationis ineptias per obiectionum capita dirigens, responsiones subiecit breues, probabiles, necessarias, auctoritate testimoniorum graues, & totius rationis lumine radiantes. Quas cum multis sapientibus viris diu multumque collatas, & ad populi fidelis notitiam perductas, Regi quoque longa expectatione suspensio tradidit ingerendas. Quas Rex ille barbarus intentissimè perlegens, quia numquam prædestinatus fuerat ad salutem, laudat sapientiam, miratur eloquentiam, prædicat humilitatem, neque tamen meretur intelligere veritatem.

REX PROVOCAT FVLGENTIVM SCRIPTIS.

Carthaginensis autem populus triumphalis spiritualis interpret, propositiones Regis fuisse conui-

A se conuictas, læto murmure confitetur: & Catholicam fidem semper esse victricem, conuictis beati Fulgentij laudibus, gloriatur. Extant eiusmodi obiectiones Regis, atque responsiones sancti Fulgentij, quarum est exordium: Dicitur est, Pater de se ipso, &c.] quibus quidem apparet quanta esset in Fulgentio cum ingenij acumine sacræ Theologiæ eminentia excellensque doctrina. Videas miro quodam modo valida sæpe responsione erigere prostratam ab hostibus veritatem, simulque prostrernere pollentem regia potentia, insultantemque impieratem, tanta tamen modestia, vt sicut ex eo sublimis ipsius doctrina intelligi possit, ita ex hoc eiusdem intueri valeas sanctitatem. Sed cœptam semel narrationem audiamus, quam auctor ita profequitur:

FVLGENTIVS CONFITETUR FOR- TITER OBIECTIONES, in Fulgentij operibus.

Adhuc tamen Rex virum doctissimum probare desiderans, de aliis cum quæstionibus rursum interrogat: & interrogationem suam semel tantum beato Fulgentio præcepit legi, neque meditando, neque describendi tribuens facultatem. Timebat enim, ne verba eius conuincenda, sicut prius, sermonibus eius infererentur, totiusque ciuitatis iudicio iterum vitus esse, iterum reprobaretur. Beatus Fulgentius semel sibi lecta vix recollere præualens, respondere differebat: sed respondere cum Rex magis ac magis imperabat, responsionis arguens moras; & cautelam sanctissimi viri, diffidentiam iudicans. Vnde idem Pontifex discretionis virtute subnixus, ne qua fortè per populum mendacia spargerentur, quibus fingeretur, aut non potuisse, aut noluisse beatum Fulgentium regalibus quæstionibus obuiare: tres libellos mirabiles fecit, vbi memoratum Regem simpliciter alloquens, totius quæstionis seriem, quam tenui auditu perceperat, lætè reuulabat, docens animam rationalentem Christo Domino in susceptione carnis minimè defuisse.]

Extant hi tres libri ad Trasamundum Regem conscripti, estque eius operis eiusmodi exordium: Triumphalibus sensibus, piissime Rex, nūquam crediderim obliuione subtractum, quod nuper mihi quoddam volumen, baiulo Felice, præceperis destinari, iubens me illico respondere. Cuius quia tanta fuit prolixitas, vt egeret aliquanto diutius recenseri, & diurni finis aderat, nocte propinquante, curriculi: vix eiusdem voluminis principia citatæ delibans lectionis excursu, poposceram, vt ad cuncta plenè recensitionis ordine perlegenda, noctis vnus spatium nobis fuisset indultum: quod vestra mansuetudinis voluntas omnino statuit abnegandum, ita vt nec saltem ad residua perlegenda scripturæ nobis præcepisset adtribui. Ego verò cum spatio quorundam dierum ordinationem tui culminis prætolarem, ac deinceps interrogationis illius tenore subtracto, sola fuisset à nobis flagitata responsio; pauca, quibus, Domino adiuuante, nostri paruitas sufficit ingenij, de eadem interrogatione, quam ex principio tenuiter cognoui, vestra recensenda mansuetudini destinavi: ne forsitan aut fastidio putarer tumidus, aut taciturnitatis culpa iudicaret obstrictus, quem vestra celsitudo suspicaretur aut superbia responsionem non reddidisse, aut veræ fidei diffidentia tacuisse. Nam studio vestro, clementissime Rex, compertum esse non ambigo, apud eos, qui Christianæ gratiæ participatione redempti sunt, penè id esse fidem nolle asserere, quod negare, &c.] hæc Fulgentius secundum ea quæ de eodem ex dictis Actibus recensuimus: Porro cōmentario illo, quem Rex ostendi fecit Fulgentio, non hæresis tantummodo Ariana, sed Euty-chiana etiam firmabatur: Vnde egregiè ipse Fulgentius aduersus eiusmodi hæresim disputat, docens duas in Christo naturas in vna esse persona coniunctas, atque eleganter de Verbi incarnatione doctrinam elucidat.

IVSTA QVÆ- RELA CVM RECUSATIO- NE FVL- GENTII.

Quid autem post hæc secutum sit, eiusdem Fulgentij res gestæ ab eodem auctore descriptæ his verbis declarant: Tunc Rex admiratione maxima repletus, nihil amplius est interrogare nisus; nisi quod vnus ex Episcopis eius Pinta nomine, quasi respondere conatus, tacere potius noluit, quàm respondere aliquid potuit. Cui tamen illico beatus Fulgentius alterius operis, quod Aduersus Pintam titulauit, disputatione veridica restitit: & in prima defensione sua victos aduersarios, temerariè satis, ostendit repetisse certamen.] desideratur liber iste, sicut & alia nobilissimi ingenij monumenta, vt liber de Spiritu sancto, de quo idem auctor ista subiicit: De Spiritu sancto interroganti presbytero Abridgila, per commonitorium paruissimum testimonia protulit plura, docens cum cum Patre & Filio Deum vnum simpliciter confitendum. Cuius etiam commonitorij sententias inter vtrumque illius temporis opus ordinavit oportere describi, legentibus omnibus Fidelibus Catholicis, & mirantibus & erubescensibus Arianis & dolore contra ipsum murmurantibus: donec malæ suggestionis occasione reperta, volenti eum Regi intra Carthaginē diutius detinere, diceretur ab impiis & malis hominibus: Sine causa, Rex, laboras: nihil tua diligencia

FVLGENTIVS SCRIBERE COMPVLSVS DE SPIRITV SANCTO.

diligentia proficit. In tantum quippe iam doctrina Fulgentij Episcopi preualuit, vt de sacerdotibus tuis reconciliet aliquantos. Proinde nisi citò subueneris, religio nostra deficiet: & quicumque à nobis est baptizatus, Homouision iterum prædicabit publicè reconciliatus: nec si persecutionem volueris concitare, timeri poterit regalis sæuitia. Multum quippe confortat & stabiles facit omnes Episcopos Fulgentij præsentia.

FULGENTII RVRSVS IN SARDINIAM REDIRE VIDEATUR.

Suggerentibus talia Rex quasi magna necessitate constrictus assensit, & B. Fulgentium rursum ad exilium Sardinia reuocare compellit. Intempesta igitur nocte (sic enim Rex fieri delegauerat) ad nauem beatus Fulgentius, populo ignorante, perducitur: sed contrario flatu resistentibus ventis, super littus tantas passus est moras, vt per dies plurimos omnis penè illuc ciuitas conueniret, & de manu eius valefaciens communicaret. Ibi autem prophetica gratia per Spiritum sanctum repletus, Iuliateo viro religioso nimis afflicto, grauiusque prodiscens B. Fulgentij Episcopi ingemiscens: Diutius, ait, noli flere: citò reuertemur ad vos: Catholica Ecclesie libertate reparata, videbitis nos. Hoc autem, quæso, secretum sit apud te, quod nimia charitas indicare compulit me.] hæc ipse. Porro illud citò, haud ex mète Fulgentij ita expressum est, vt vel anni terminum significare voluisset: etenim res ab eo gesta longiorem in eadem insula moram traxisse demonstrant: sed visum est citò, quod numquam amplius fore quam plurimis videbatur.

DE SCRIPTIS S. FULGENTII CVM REVERSUS EST IN SARDINIAM.

Porro in Sardiniam reuersus Fulgentius, accepto (vt dictum est) loco ædificandi monasterij apud S. Saturninum martyrem à Primasio Episcopo Calaritano, eodemque felicissimè consummato, vnà cum suis ibi degens alios complures ad idem vitæ genus excolendum illexit. Sed quæ ibidem positus scripserit, idem auctor eius comes exilij ita recenset: Scripsit (inquit) eodem tempore Carthaginensibus epistolam sublimi exhortatione conspicuam: ubi penè cunctos dolos & fallaciæ blandimenta, quibus infelices animæ seducerentur, ad mortem, grauius quæstione digessit.] hæc idcirco Fulgentius, quod non desineret impius Rex fallacibus artibus quærere & aucupari Orthodoxorum à fide Catholica discessionem: sed & tam egregium monumentum periit, sicut aliæ complures tum publicæ & communes tamquam ab omnibus Episcopis scriptæ & priuatæ nomine diuersorum Antistitum ad suas cuiusque plebes scribentium litteræ, tum aliæ aliis ac diuersis argumentis elaboratæ ab eo epistolæ. excellens quidem pulchritudo paucarum, quæ extant, desiderium ingerunt perditarum. Sed pergit auctor:

DE EPISTOLIS AD PROBAM VIRGINEM.

Tunc etiam de remissione peccatorum consulenti Euthymio viro religioso, duobus libellis sine mora respondit; testimonia quoque prædestinationis, & gratiæ differentias cupientem nosse, salubriter disputans docuit. Iam familiares epistolas, in quibus tamen spiritalis ædificatio continetur, & ibi apud Sardiniam commanentibus, & in Africa degentibus, & Romanis præcipuè Senatoribus, viduisque ac virginibus, quarum fama laudabilis habebatur, frequenter direxit.

PROBÆ ROMANÆ VIRGINIS VIRTUTES.

Ad Probam virginem Christi de ieiunio & oratione libellos duos conscripsit.] sed desiderantur hi quidem: extant tamen eiusdem Fulgentij ad eandem epistolæ duæ, quarum prior de virginitate atque humilitate titulum habet, posterior verò de oratione & compunctione cordis præfert inscriptionem, ambæ Fulgentio dignæ. Alios verò de ieiunio & oratione libellos, quos desiderari diximus, se ad Probam virginem fore scripturum pollicetur etiam in epistola ad Gallam data, cum eiusdem sanctissimæ virginis virtutes laudat, aitque: Disponimus enim (si Dominus voluerit, & si vixerimus) ad sororem tuam, sanctam Christi virginem Probam, quam Dominus hoc tempore præcipuum in vrbe Roma dare dignatus est virginitatis & humilitatis exemplar, de ieiunio & oratione aliquid scribere; sicut in epistola, quam ad eam nuper dedi, mea pollicitatio continetur: cuius tibi præcipuè sancta conuersatio est in omnibus imitanda. Quæ cum sit aui atque que Consulibus, & deliciis regalibus enutrita, tanta illi est humilitas dono gratiæ cælestis infusa, vt amore subiectionis, & vsu seruiendi, dominam se aliquando fuisse iam nesciat; cum omnes dominos habere, delectatione sanctæ seruitutis affectet. Scit enim à Domino, cui virginitatem vouit & cordis & corporis, pro liberatione nostra humilitatem formæ seruilis acceptam: & ob hoc delectatur sponso in huius seruitutis humilitate placere, vt confortio quinque sapientum virginum deputata, cum sponso possit in æterna alacritate regnare. Delicias verò corporis quanta virtute contempserit, & quomodo suam famem satiandis faciat deseruire pauperibus; nec ob aliud ipsa vilibus regatur indumentis, nisi vt & humilitatis propositum impleat, & vestiendis pauperibus iugem curam sanctæ pietatis

A

B

C

D

E

tatis impendat, pleniùs ipsa videndo cognoscis, quàm id à me velis audire, quod minùs possum sermonibus explicare. Hanc ergo tibi tamquam speculum pone; & ex illius consideratione, quid tibi iam insit, vel quid adhuc desit sanctorum studiorum operumque, cognosce: & licet illa egregio præcellat virginitatis munere, comitem te debet in ceteris habere virtutibus.] hucusque de sancta Proba ad Gallam Fulgentius.

Meminit huius quoque Probæ præclarissimæ virginis Cassiodorus, quam sibi sanguine propinquam fuisse tradit, dum agens de Eugipio, ab ipso ad eam fuisse conscriptum perutilem commentarium affirmat, vbi ait: Hic Eugipius presbyter ad parentem nostram Probam virginem sacram ex operibus sancti Augustini valde beatissimis quæstiones ac sententias ac diuersas res deflorans, in vno corpore necessaria nimis dispensatione collegit, & in trecentis triginta octo capitibus collocauit. Qui codex (vt arbitror) quâdo in vno corpore diligentia studiosi viri potuit recondi, quæ in magna bibliotheca vix præualet inueniri.] hæc Cassiodorus. Porro & hic Eugipius magno fuit Fulgentio familiaritatis vsu coniunctus, vt declarat eiusdem Fulgentij ad ipsum data epistola de charitate & dilectione, quæ inter ipsos consuetudinè litterarum intercedebat. Petierat idem Eugipius à Fulgentio libros illos ad Monimum scriptos, vt in fine datæ ad eum epistolæ docet his verbis: Libros (sicut præcepisti) ad Monimum datos, in quaternionibus destinaui.] extat quidem eiusmodi Fulgentij lucubratiō post tot naufragia scripturarum, qua vertentem temporibus istis de prædestinatione quæstionem quàm doctissimè primo volumine pertractat, secundo de tribus quæstionibus, tertio verò de expositione istorum verborum: Et verbum erat apud Deum.] Sed de libris ad Monimum sequenti tomo dicendum.

Cassiodor. de Diuin. lection. c. 23.

EUGIPII CVM S. FULGENTIO VSVS.

Quod verò idem qui supra auctor ait, ad viduas eundem S. Fulgentium epistolas conscripsisse: extat adhuc vna ipsarum ad eandem, de qua superius, Gallam Romanam viduam de consolatione super morte mariti, & de statu viduarum: Hæc enim iam forti animo arripuerat perpetuæ continentia seruantæ propositum; clarissima verò & Consularis erat femina, atque in admirationem sui ob egregium factum cōuerterat in se oculos omnium: de qua ipse post multa: Disce igitur (inquit) tu quoque nihil de nobilitate generis assignare: & licet auo, patre, focero, marito Consulibus pridem fueris inter sæculares illustres; nunc in eo te illustrem fieri cognosce, in quo tibi virtus humilitatis accrescit, &c.] At quænam fuerit tantæ femina Galla ista, Consulis neptis, Consulisque filia, & nurus & vxor Consulis, ex sancti Fulgentij litteris tantopere prædicata, quæ & verticem Christianæ perfectionis videretur animosior attigisse, testificatione etiam sancti Gregorij Papæ discamus.

Fulgent. epist. ad Gallam.

Interim (inquit) neque hoc silendum arbitror, quod mihi personarum grauium atque fidelium est relatione compertum. Gothorum namque temporibus Galla huius Urbis nobilissima puella, Symmachi Consulis ac Patricij filia, intra adolescentiæ tempora marito tradita, in vnus anni spatio eius est morte viduata.] Sed antequam vltèrius campum narrationis ingrediar, vides quot signis habes expressum, eandem Gallam viduam de qua scribit sanctus Fulgentius, vnam eandemque esse cum ea de qua agit sanctus Gregorius. Primum enim nomine conuenit, quod Galla dicta; patria, quod Romana; professione, quod vidua; tempore etiam, quod sub Gothorum Rege, & quod à suis maioribus S. Gregorius se ea de Galla accepisse testetur. Conuenit insuper & Consulatu patris, nimirum quod Symmachi Consulis filia fuerit, ad quem nonnullæ extant Ennodij Ticinensis epistolæ (de quo & pluribus sequenti tomo) Adde denique, quod adolescentula, adolescētulo sit orbata viro; cum Fulgentius æquè testetur, virum eius celeriter in ipso iuuetutis flore ex humanis abreptum. vt planè nihil sit, quod dubitare iure valeas, num alia illa ab ista sit Galla, sed certò scias vnam eandemque fuisse insigne decus & ornamentum Christianæ pudicitia, nobilitate generis atque splendoribus natalium auctam.

Greg. Dialog. lib. 4. c. 13. DE GALLA VIDVA SANCTVS GREG. AGIT, AD QVAM FVLGENT. SCRIPSIT.

Quam (inquit Gregorius) dum feruente mundi copia ad iterandum thalamum & opes & ætas vocaret: elegit magis spiritualibus nuptiis copulari Deo, in quibus à luctu incipitur, sed ad gaudia æterna peruenitur, quàm carnalibus nuptiis subiici, quæ à latitia semper incipiunt, & ad finem cum luctu tendunt. Huic autem cum valde ignea conspersio* corporis inesset, cœperunt medici dicere, quia nisi ad amplexus viriles rediret, calore nimio contra naturam barbas esset habitura; quod ita quoque post factum est. Sed sancta mulier nihil exterius deformitatis timuit, quæ interius sponsi cælestis speciem amauit: nec verita est si hoc in illa fœdaretur, quod à cælesti sponso in ea non amaretur. Mox ergo vt eius maritus defunctus est, abiecto sæculari habitu, ad omnipotentis Dei

GALLA VIDVA SECE-DIT IN MONASTERIUM.

*complexio

CHRISTI
504. 505.

SYMMACHI PAP.
6. 7.

ANASTASII IMP. 14. 15.
THEODORICI REG. 12. 13.

seruitium sese apud beati Petri Apostoli ecclesiam monasterio tradidit: ibique multis annis A simplicitati cordis & orationi dedita, larga indigentibus elemosynarum opera impendit. Cumque omnipotens Deus perennem iam mercedem reddere eius laboribus decreuisset, cancri vlcere in mamilla percussa est.

Nocturno autem tempore ante lectum eius duo candelabra lucere consueuerant; quia videlicet amica lucis, non solum spirituales, sed etiam corporales tenebras odio habebat. Quae dum nocte quadam ex hac eadem iaceret infirmitate fatigata, vidit beatum Petrum Apostolum inter vtraque candelabra ante suum lectum constituisse: nec perterrita timuit, sed ex amore sumens audaciam, exultauit; eique dixit: Quid est, domine mi? dimissa sunt mihi peccata mea? Cui ille, benignissimi (vt est) vultus, inclinato capite, annuit, dicens: Dimissa: veni. Sed quia quamdam sanctimoniam feminam in eodem monasterio praeter ceteris diligebat: illico Galla subiunxit: Rogo vt soror Benedicta mecum veniat. Cui ille B respondit: Non, sed illa talis veniat tecum: Haec vero, quam petis, die te erit trigesimo securura.

His itaque expletis, visio Apostoli assistentis & colloquentis ei ablata est. At illa pro- tinus cunctae congregationis acciuit matrem, eique quid viderit, quidve audierit, indica- uit. Tertio autem die, cum ea quae iussa fuerat sorore, defuncta est: Illa vero quam ipsa poposcerat, die est trigesimo subsecuta. Quod factum nunc vsque in eodem monasterio ma- net memorabile: sicque haec a praecedentibus matribus traditum narrare illic solent subtri- liter iuniores quae nunc sunt sanctimoniales virgines, ac si illo in tempore huic tam grandi miraculo & ipsae affuissent. hucusque Gregorius de Galla filia Symmachi Consulis, eius- demque patris Rusticianae vxoris Boetij Seuerini. Consueuisse esse in familia Symmacho- rum Gallas & Rusticianas, certum est: nam de Galla satis intelligere potes ex Symmacho C Seniori, cuius extat epistola ad Nicomachum, vbi haec de Galla nepte: Non mediocriter nepotulae meae Gallae infirmitas contrahit otij mei securitatem.] Habetur & apud Si- donium laudata Rusticianae vxor Symmachi Senioris in epistola ad Hesperium. Quod rur- sum ad Gallam pertinet; diuersa etiam ab hac nostra, de qua agimus, est illa Galla vidua sanctitate quoque laudabilis, cuius meminit sanctus Augustinus scribens ad Quintianum. Porro haec, cuius felicem ad Deum transitum sanctus Gregorius narrat, ab Ecclesia Catho- lica inter Sanctas rela- a, anniuersaria die, tertio Nonas Octobris, iugi commemoratione re- colitur. Quae vero reliqua sunt sancti Fulgentij, cuius epistolae ad Gallam occasione ad ista diuertimus, opportuniori loco dicentur.

DE TRANS-
ITV S. GAL-
LAR VI-
DVAE.

Symmach lib.
6 epist. 33.
Sidon. lib. 2.
epist. 10.
August. epist.
103.

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 15. D
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 13.
505. 7.

Sequitur annus Domini quingentesimus quintus, Theodori & Sabiniani Consulatu no- tatus: quorum prior, nomine Theodorus, cognomento Manlius, ex illo item Manlio Theodoro, cuius summa cum laude sanctus Augustinus meminit, videtur esse propagatus: hunc autem magis quam purpura Consularis, Consulatus contemptus reddidit vbi que con- spicuum: Etenim coniugatus licet, inito cum coniuge sancta consilio, & mutuo communi- cato consensu, nuncium saeculo remisit, vitamque amplexatus est humilem, summa admira- tione non Vrbs tantum, sed Orbis, cui vbi que per Consulatum inditum Fastis factus fuit claritudine muneris & generis manifestus. Cuius rei praclarissime gestae cum fama trans- marina loca peruaderet, insularum quoque abdita & confessorum exulum latebras penetra- uit. Audiuit haec cum aliis sanctus Fulgentius Ruspensis Episcopus exulans in Sardinia; qui eidem litteris congauisus, scripta ad eum epistola, haec post alia habet:

DE MANLIO
THEODORI
CONSULA-
TV.

THEODORVS
CONSUL
ABDICATVS
SE A SAEC-
CVLO.

Galat. 3.

Beatus es, quia hoc caro & sanguis non reuelauit tibi, sed ille Pater qui est in caelis, in- ter quos caelos & tu factus es caelum. Quantum putas inesse luctum diabolo, quod a te contemptum per picit mundum, & te conuersum cognoscit ad Christum, quod te videt ea in quibus videris esse, deserere, & ab amore temporalium terrenarumque rerum ad illa caelestia & aeterna iam corde migrare? Quamuis enim Christus aequaliter sit pro cunctis Fi- delibus mortuus, & aequale cunctis beneficium redemptionis impenderit, dicente Apo- stolo: Non est seruus, neque liber, non est masculus, neque femina: omnes enim vos vnum estis in Christo Iesu: tamen conuersio potentium saeculi multum militat acquisitionibus Christi

CHRISTI
505.

SYMMACHI PAP.
7.

ANASTASII IMP. 15.
THEODORICI REG. 13.

A Christi. Sicut enim multi fratres & amici, clientes & subditi, noti pariter & ignoti talium auctoritate ad mundanae dilectionis excitantur ardorem, & eo magis igne saecularis concu- piscientiae succenduntur, quo sublimes saeculi dilectione mundana libenter captiuos teneri conspiciunt: Ita quotiens ille qui tangit montes & fumigant, dum terrenis rebus intenta corda misericorditer respicit, & consideratione iudicij sui tremere compellit; dumque contingit superba corda sublimium, velut altitudines montium, vt in confessione fumigent pec- catorum; in talium tremore plurimi contremiscunt, & in talium conuersione multi ad sub- sidium miserationis diuinae confugiunt.

Ita fit, vt qui sunt in saeculi culmine constituti, aut plurimos secum perdant, aut secum multos in via salutis acquirant. Magna tales aut poena manet, si multis praebent malae imitationis laqueum; aut gloria, si multis ostendant sanctae conuersionis exemplum. Quis enim paruam non despiciat cellam, quando Senator domum despicit marmoratam? Quis non terrena contemnens, ad acquirenda caelestia sibi consulat, quando ad caelum Romanus Consul terrenorum contemptu festinat? &c.] In fine autem haec de sancta matre, piaque coniuge: Sanctam multum in Christo venerabilem matrem vestram, quae tuo spiritali stu- dio Christiana fide & verè materna charitate concordat; sed & venerabilem coniugem, tibi iam in Christo sororem tuam, obsecro, salutare digneris.] haec satis sunt ad noui Consulis anni huius ingressus pompam, non tam ex fascibus, quam ex Cruce, neque tam è veste pal- mata quam monastico indumento, nec tam ex munerum editione quam munerum in pau- peres largitione illustrem perpetuaque dignam memoria redditam. Iam vero anni huius res gestas recenseamus.

Sub iisdem Consulibus Anastasius Imperator ad Eustathium Praefectum Praetorio eius- modi reperitur dedisse rescriptum:

Iubemus, eos tantummodo ad Defensorum curam perendam ordinari, qui sacrosan- ctis Orthodoxae religionis imbuti mysteriis, haec in primis sub Gestorum testificatione, praesente quoque religiosissimo fidei Orthodoxae Antistite, per depositiones cum factameti reli- gione celebrandas patefecerint. Ita enim eos praecipimus ordinari, vt reuerendissimo- rum Episcoporum, necnon clericorum, & Honoratorum, ac possessorum, & Curialium de- cretis constituentur. Dat. XIII. Kal. Maij, Sabiniano & Theodoro Coss.] haec quidem Anastasius speciem praeserens pietatis, intus autem sacrilegium occultans. Sed & ea quae huic subiecta est Imperatoria constitutione idem praestitit:

Nemo militet, qui non apud Acta testificatus cum tribus sit, propositis sacrosanctis Euangelis, se esse Christianum Orthodoxum. Fiantque Acta ad eum magistratum, sub quo militaturus est; & duo tantum aurei pro ea re praebentur. Si vero id neglectum sit, dabit liberis quadraginta is magistratus, eiusque Officium viginti; qui vero militauit, decem, at- que a militia eiicitur. Testes qui peierauerint, in corpus punientur: aliae vero multae Co- mitis periculo rebus priuatis inferentur.] haec tenus constitutio. Sed qualem eiusmodi leges sensum acceperint ex legislatoris mente, eiusdem Anastasij Imperatoris res gestae huius temporis declararunt.

Stabilito autem omnino cum Persis foedere, vt patet ex Marcellino sub anni superioris Consulibus: idem Anastasius Imperator (inquit Theodorus Lector) vt modicum quietis a bellicis occupationibus accepit, rursum contra Ecclesiam & Macedonium Orthodoxum Constantinopolitanum Episcopum armatus est.] Sed vaser sicut leges sanctas, ita & ope- ra sancta, ne videretur esse tyrannus, ostentare solebat. vnde subdit: Multas ecclesias Ana- stasius Imperator Constantinopoli restaurauit.] Sed quid insuper? Quod tyrannorum est timere; contra seditiones populi, quae in ciuitate fiebant, hoc excogitauit, vt Eparchus ci- uitatis, ipse Praefectus vrbs litanias populi sequeretur. Timebat enim zelum eorum qui pro Quarta Synodo, ipso videlicet Chalcedonensi Concilio, incursiones faciebant. Et hoc deinceps in consuetudinem abiit.] haec ipse. Qua etiam ratione, ne per magistratus illos, qui Defensores dicebantur Ecclesiae, tumultus sub praetextu fidei Catholicae tuenda con- citaretur; eos tantum curauit creari in posterum Defensores, quos suarum partium esse sci- ret: iurare eos suauit Zenonis Ennoticum, quod fidem Orthodoxam continere dicebat; idque ab omnibus in Palatio militantibus faciendum esse praecipit, quo ab incursione popu- li ptofitentis & defendentis Chalcedonense Concilium tutior redderetur. Nec tamen ob id cessarunt a tumultu. quem constat ex Marcellino iterum post sequentem annum a po- pulo excitatum in Circo.

MAGNA
CHRISTI
GLORIA EX
PROFECTV
POTENTIVM

l. 19. Cod. de
Episc. audien.

LEGES ANA-
STASII IMP.
SYBOLAE.

l. 20. C. cod.

QUID DE MI-
LITANTIBVS
STATVIT.

Theodor. Lect.
Collectan. lib. 2

CONSILIUM
ANASTASII
IMP. VT
REGNARET.

Quod

Quod verò idem Imperator his aduersantem nactus est Macedonium Constantinopoli-
tanum Episcopum Chalcedonenſis Synodi deſenſorem, qui populi totius præſidio vallare-
tur: haud licuit eum ſtatim (vt optabat) eiicere. Verùm dolo rem agere aggreditur: Etenim
(inquit Theodorus *) inimici Macedonij Eucholium quemdam ſubornarunt, qui gladio il-
lum impeteret: Macedonius verò, vt manſuetudinem ſuam oſtenderet, munera Eucholio
dari præcepit. Tale quid etiam erga ſacrilegos quosdam fecit.] hæc ipſe. Sed quomodo idem
Macedonius Imperatori hæretico reſiſtens, ex ſede pulſus ſit, ſuo loco dicemus.

Vidiſti & conſideraſti, puto, lector, morem hæreticorum Principum, omnem forinſecus
præſerre ſpeciem pietatis vt regnent, intrinſecus verò fouere nequitiam. Sed quid Deus?
nouos in imperium excitat hoſtes: vix enim cum Perſis icto foedere, cum in fidem Catholi-
cam arma mouet Imperator, aduerſus eum Gothus ſub duce Mundone inſiliit in regiones
Anaſtaſio ſubditas; contra quem Sabinianus anni huius Conſul Orientalis Imperij cum
exercitu miſſus, proſtigatus cum paucis auſugit. Conſilio autem & opera Theodorici Ita-
liæ Regis eiufmodi excitatos eſſe motus, fractamque pacem inter ipſum & Anaſtaſium, ſe-
quentis temporis reſ geſtæ ſignificant, quo miſſi ſunt Constantinopoli duces, qui piratica
clafſe Italiam infeſtarent.

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 16.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 14.
506. 8.

Chriſti annus quadrageſimus ſextus Meſſalam Romæ creatum, Arcobindam verò
Constantinopoli Conſules habuit. Eſt de Meſſala frequens mentio apud Ennodium,
& inter alia cum ipſum rogat, vt pro ſe preces offerat apud ſanctos Apoſtolos. Sidonius
quoque ad Felicem, cum viros inſigniter doctos eius temporis recenſet, ait Meſſalam fuiſſe
hominem ingenij ſatis profundi.

Hoc ipſo anno celebratum eſt Concilium Agathæ ciuitatis in Gallia Narbonenſi, ſub
Alarico Vuiſgothorum Rege, anno regni eius vigefimoſecundo, quinto Kal. Septembris,
cui præſuit ſanctus Cæſarius Episcopuſ Arelatenſis, vt eiufdem Concilij Acta teſtantur:
in quibus licet primo loco nominatus Cæſarius, cuiuſnam ciuitatis Episcopuſ fuerit nõ ex-
primatur, prærogatiua tamen primatus, quem in ſubſcribendo ſibi vendicat, nullum alium
præter Arelatenſem licet exiſtimare Pontificem: quod quidem abſque ambiguitate teſtati
ſunt Patres qui interfuerunt Meldenſi Concilio.

Synodo huic venerandiſſimi Antiftites numero trigintaquinque interfuerunt, licet vi-
gintinouem tantum nominati habeantur, ijdemque gloria conſeſſionis illuſtres, vtpote qui
inter Arianos dominantes illibatam ſartamque teſtam fidem Catholicam conſeruarint: &
inter eos enituerunt aliquot ſanctitate celebres in Eccleſiaſticis tabulis perpetua memoria
conſecrati, vt Firminus Metenſis Episcopuſ, quem natalitio die colit Eccleſia quintode-
cimo Kalendas Septembris; ſanctus Quintianus Episcopuſ Rutenorum, itidem ſacris mo-
numentis adſcriptus, de quo plura inferiùs dicturi ſumus; & alij.

Dedit facultatem Alaricus Rex Arianus, vt Orthodoxi Episcopuſ in vnum conuenientes
Synodum celebrarent: cuius præſtiti beneficij memores Patres, ipſius Synodi exordio pro-
codè Rege preces Domino obtulerunt, vt ijdem ipſi in eiufdè Synodi præſatione teſtatur.
Leguntur ſancti canones, vel reſtituti iam antiquati numero ſeptuaginta & vnus, quibus
penè collapſam Eccleſiaſticam diſciplinam in virorem priſtinum reſtituere conati ſunt. Por-
rò ex adhibitis remedijs, quibuſnam morbis illæ laborarent Eccleſiæ, poteſt intelligi: & ne
euagemur per ſingulas ibi à Patribus editas ſanctiones, hoc ipſum canon quadrageſimus-
ſextus oſtendit, quo illa decreta fuere:

* audire Miſſas die Dominica ſæcularibus tenere *, ſpeciali ordinatione præcipimus: ita vt ante
benedictionem ſacerdotis egredi populuſ non præſumat. Qui ſi fecerint, ab Episcopuſ pu-
blice confundantur.] At cur hoc præſidens Synodo Cæſarius ſtabiliendum propoſuit, audi
ex Cypriano res ab eo geſtas omni fide proſecuto: Cum (inquit) die quadam eſſet ad
altare, animaduertit quosdam, lecto Euangelio, ex eccleſia egredi, quòd ſancti viri con-
ciones auſcultare initio detrectarent. Mox igitur aduolat: appellat hiſ vocibus populum:
Quid facitis, filij? Quid ita foras abſceditis, mala perſuaſione ſubuerſi? State pro animabus
veſtris ad accipienda verba adhortationis noſtræ, eaque auſcultate ſoliciti: Non licebit id
vobis

Theodor. lib. 2
Collectan.
MACEDON.
EPIC. CON-
ST. QVAERI-
TVR TOLLI
DE MEDIO.

SABINIA-
NVS CONSVL
VICTVS A
GOTHIS.

CONCILIUM
AGATHENSE

Concil. Mel-
denſ. c. 73.

Martyr. Rom.
die 18 Auguſt.

Martyr. Rom.
die 14. Iunij.

PRECES PRO
REGE HÆ-
RETICO.

Apud Sur. die
27. Auguſti.
CAESARIVS
REVOCAT
RECEDEN-
TES AB EC-
CLES.

A vobis in illo tremendo iudicij die, moneo, clamo, atque confeſtor. Ne ſitis, obſecro, vel
furdi, vel profugi: auditis oris mei buccinam, perinde ac ſi animas veſtras ſuo mucrone Sa-
ran iugularit. Non ego taciturnitatis arguar. Hac de cauſa ſapiffimè oſtia, lectis Euange-
liis, occludi iuſſit; donec propitio Deo ipſi gratularentur, ea coercitione ſe proſeciſſe, qui
ſolebant eſſe fugitiui.] hæc ipſe.

Extrat etiam co argumento ipſa eiufdem S. Cæſarij dicta ad populum homilia, cuius eſt
tituluſ huiuſmodi: Admonitio, per quam ſuadetur, vt omniſ populuſ, donec myſteria ce-
lebrantur, in eccleſia fideliter expeſtet.] eſtque eiufdè exordium: Rogo voſ, fratres cariffimi,
& paterna pietate commoneo; vt quotiens aut die Dominico, aut aliis maioribus feſtiui-
tatibus Miſſæ ſiunt, nulluſ de eccleſia diſcedat, donec diuina myſteria expleantur, &c.] hæc
nos occasione recitati canonis Concilij Agathenſis Cæſarij rogatione in primis editi non

B oportuit prætermiſſe. Habentur eiufdem ſanctiſſimi viri poſt alioruſ eiufdè ſcriptorum nau-
fragia ad populum alia dicta homilia omnes numero quadraginta; & quidem aurea, qui-
bus antiquæ Eccleſiæ Gallicanæ pia doctrina cum ſacris traditionibus ac ritibus quàm fi-
deliſſimè reſeratur, vt inter alia de pœniſ purgatorij poſt animarum migratione, & ſuffra-
giis pro eiſdem ſubleuandis, atque aliis id genus à maioribus abſque ambiguitate acceptis,
creditis, & populo inſinuatis Catholicis dogmatibus inuiolabili obſervatione cuſtodiendis.

Porro quod ad idem Agathenſe Concilium, de quo eſt nobis tractatio, pertinet; quiſ
non videat ab eodem ſancto Cæſario ſtatuenda fuiſſe propoſita, quæ ipſe populum facere
publicis concionibus perſuaſerat: nam (ſi licet in hiſ immorari) eiufdem Concilij canon
duodecim ſic ſe habet: Placet etiam, vt omnes Eccleſiæ filij (exceptis diebus Domini-
cis) in Quadrageſima, etiam die ſabbato, ſacerdotali admonitione, & diſtinctioni commi-
natione ieiunent.] hæc item propoſita à Cæſario fuiſſe, qui & de hiſ Arelatenſem popu-
lum docuerat, ſatis intelligi poteſt; cum ea de re præclaram habuerit homiliam, qua ipſo
ingreſſu verbis iſtis ſuos Fideles interpellat: Rogo voſ, fratres cariffimi, vt in iſto legitimo
ac ſacraſſimo Quadrageſimæ tempore, exceptis Dominiſ diebus, nulluſ prandere præ-
ſumat, niſi forte ille quem ieiunare infirmitas non permittit: Quia alijs diebus ieiunare;
aut remedium aut præmium eſt: in Quadrageſima non ieiunare, peccatum eſt.] quibus pla-
nè rectè cuique intuenti apparet & Cæſarium primuſ auctorem in Agathenſi Concilio
ſancientorum canonum illorum fuiſſe, & (vt puto) ſcriptorem: peculiare enim Cæſarij
voces, quæ in illis reperiuntur canonibus, id exiſtimare ſuadent, vt altarium, & hiſ ſimilia.

C Ex quibus planè intelligas, non ſolum Cæſarium auctorem fuiſſe Patribus ea decernendi,
ſed ex iſdem diſcas citatas homilias verè germanas eſſe Cæſarij, quæ ad eò Concilio Aga-
thenſi, cui idem Cæſarius præſuit, eoncinne reſpondeant.

D Quod verò admixtione illa Gothorum Arianorum contingeret aliquos è fide Catholi-
ca in hæreſim infelices abduci, eoſdemque facti pœnitentes ad Eccleſiam Catholicam re-
meare: quomodo hi ſuſcipiendi eſſent, ſancta Synodus iſta decreuit:

Lapſi, id eſt, qui in Catholica fide baptizati ſunt, ſi præuicatione damniabili poſt in
hæreſim tranſierint, grandem redeundi difficultatem ſanxit antiquitas: Quibus nos anno-
rum multitudinc breuiata, pœnitentiam biennij, conditione infraſcriptæ conditionis im-
ponimus: vt præſcripto biennio, tertio ſine relaxatione ieiunent; & eccleſiam ſtudeant
frequenter, in pœnitentium loco ſtandi & orandi, humilitatè ita nouerint obſeruandam,
vt etiam ipſi, cum catechumeni egredi commonentur, abſcedant. Hæc ſi obſeruare volue-
rint, conſtituto tempore admittendis ad altarium obſeruatio relaxetur. Quæ ſi ardua vel
dura forte putauerint: ſtatuta præteritoruſ canonum implere debebunt.] hæc Patres, diſ-
penſando (vt aiunt) relaxandoque rigorem antiquorum canonum de lapſis. At quid de re-
lapſis? numquid per biennium tantum cum catechumenis dimittendi fuiſſent? minimè
gentium. Audiant, obſecro, Galliaruſ Antiftites, quàm procul à ſanctorum Patrum, à qui-
bus per ſucceſſionem Euangelium acceperere, inſtitutis abhorrent, dum feſtinam nimis ex-
hibendam clamant lapſis reconciliationem, nec anni vnus interlapſo, tempore pœnitent-
iæ immo ferme nullis præcedentibus illis à dicto canone præſcriptis pœnitentiæ actioni-
bus. At de Agathenſi Concilio hætenus.

E Idem Alaricus hoc ipſo anno regni ſui vigefimoſecundo Codicem Theodoſianum ex
nimia prolixitate contractum, auctum vero aliquibus interpretationibus per Auianum
edendum curauit, viſum autè atque examinatum probatumque ab Episcopis, & vtendum
iudicibus tradidit, hoc reſcripto præmiſſo ad Timotheum V. C. Comitum:

Cæſar. lib. 12.

Cæſar. hom. 8.

EX CAESA-
RII SENTEN-
TIA STATV
TICANONES

DE QUADRA-
GESIMALI
OBSERVA-
TIONE.

Cæſar. hom. 2.

Concil. Agat.
c. 60.

DE LAPſIS
IN HÆRE-
SIM A DEC-
CESIAM RE-
VERſIS.

CODEX THEO-
DOS. AB A-
LARIKO VICE
SVS INTER-
PRETARI-
PROMVLGA-
TVR.

CHRISTI
506.SYMMACHI PAP.
8.ANASTASII IMP. 16.
THEODORICI REG. 14.

Vtilitates populi nostri propitia Diuinitate tractantes, hoc quoque quod in iure habetur A iniquum, meliori deliberatione corrigimus: vt omnis legum Romanarum & antiqui iuris obscuritas, adhibitis sacerdotibus ac nobilibus viris, in lucem diligentia melioris deducta resplendat: & nihil habeatur ambiguum, vnde se diuturna aut diuersa iurgantium impugnet obiectio. Quibus omnibus enucleatis, atque in vnum librum prudentium electione collectis, hæc quæ excepta sunt, vel clariori interpretatione composita, venerabilium Episcoporum, vel Electorum prouincialium nostrorum roborauit assensus.

Et ideo scriptum librum, qui in tabulis * habetur collectus, Goiarico Comiti pro distinguendis negotiis nostra iussit clementia destinari; vt iuxta eius scriem vniuersa causarum sopiatur intentio: nec aliud cuilibet aut de legibus, aut de iure liceat in disceptationem proponere, nisi quod directi libri & subscripti viri spectabilis Auiani manu (sicut iussimus) ordo complectitur. Prouidere ergo te conuenit, vt in foro tuo nulla alia lex, neque iuris B formula proferri aut recipi præsumatur. Quod si factum forasse constiterit, aut ad periculum capitis tui, aut ad dispendium tuarum noueris facultatum. Hanc ergo præceptionem directis libris iussimus cohære, vt vniuersos ordinationis nostræ & disciplina teneat, & poena constringat. *Subscriptio Auiani.*

Auianus vir spectabilis ex præceptione domini nostri gloriosissimi Alarici Regis hunc Codicem de Theodosiani legibus atque sententiis iuris vel diuersis libris electum A duris anno vigesimo secundo eo regnante edidi, atque subscripsi. Recognouimus. Data sub die quarto Nonas Februarij, anno vigesimo secundo Alarici Regis, Tolosæ.] hætenus decretum Alarici, in eo etiam potissimum commendandi, quod nullam penitus secularium legum editionem promulgationemque fieri passus est, antequam eadem cognoscerentur atque ab Episcopis probarentur. Obseruatione quidem digna res est, quomodo Alaricus Rex C quamdiu nullum negotium fecerit Catholicæ Ecclesiæ Episcopis, quam felicissimè ad viginti duos annos regnum, licet inter æmulos barbaros, propagarit. Sed quid accidit? Simulac S. Casarium Arelatensem Episcopum calumnia oppressum exulare cogit, simul cum illo & felicitatem fecit extorrem, atque regni pariter cum vita infelix dispendium passus est. At quomodo id acciderit, anni sequentis narratio declarabit.

Quod autem ad Orientales res pertinet; sub huius anni Consulibus, nempe decimo sexto Anastasij Imperatoris anno, noua occasione obortos Constantinopoli aduersus Imperatorem tumultus Cedrenus recenset his verbis: Adduxit etiam Anastasius Cyzico pictorem quemdam Syroperfam habitu presbyteri, qui in Regia iussu Imperatoris (nam is Manichæis ludis delectabatur) quædam monstra & ab imaginibus Ecclesiasticis aliena pingere: ob id magna populi coorta est seditio.] Haud passa est Christiana pietas vel in Palatio D pingi, quæ à religioso ritu abhorreere viderentur; vt planè per censuram Ecclesiasticam licentia illa pictoribus atque poetis à Gentilitiæ superstitionis cultoribus concessa intelligatur esse sublata; peccareque in religionem iudem intelligantur, qui ea quæ non ædificationem, sed offensionem præstant, quoquo pacto in Ecclesiam introducunt, quæ nec in aula regie parietibus pingi Constantinopolitanus populus passus est. Habes hoc argumento complura luculenter scripta à Gabriele Paleoto S. R. E. Cardinale, quæ ex petita à Catholicis contra hæreticos sub prælo modò esse dicuntur: ferunt ea secum laudem suam, vt non indigeant alieno præconio.

Sed accipe rursum quæ idem auctor Cedrenus istis subiicit de altercatione duorum Episcoporum, alterius Orthodoxi fidei Catholicæ defensoris, alterius verò impij Ariani acerri mi disputatoris: quem cum effugientem omnem argumentationem Orthodoxus conuincere minimè posset, pietate fretus eam ipsi Ariano obtulit conditionem, vt omiſſa disputatione, per ignem cuius fides esset verior probaretur, seseque ambobus in flammam dantibus, ille victor iudicaretur, qui ab incendio illæsus abscederet: quod recusante facere Ariano, Orthodoxus intrans in ignem, illæsus exiuit.] hoc ipse quidem sub Anastasio Imp. factum narrat, verum ad tempora Marciani Augusti Theodorus Lector refert; sub tempore autem Anastasij quod subiicimus accidisse commemorat: Deuterius Arianorum Constantinopoli Episcopus, cum Barbatem quemdam sic dictum baptizaret, reprobata & corrupta Dominica traditione, ausus est inter baptizandum dicere: Baptizetur Barbas in nomine Patris per Filium in Spiritu sancto. Quo dicto, aqua ex Colymbetra euauit. Barbas verò arrepta fuga, exiuit, & miraculum hoc cunctis significauit.] hæc Theodorus. Sed quod antiquiores Patres diximus ita recepisse baptizatos ab Arianis, vt tamen ad Ecclesiam venientes

PROBATAE ANTE AB EPISCOPIS LEGES. * qui in thesauris nostris habetur, oblatum tibi pro discussionis

PICTORVM LICENTIA RELIGIONI SVBIECTA.

DE ARIANO RV M EPISCO PO CON STAN TINOPOLI AGENTE.

CHRISTI
506. 507.SYMMACHI PAP.
8. 9.ANASTASII IMP. 16. 17.
THEODORICI REG. 14. 15.

A nientes minimè rebaptizarent, sed chrismare tantummodo delictos solemniter ritu reconciliarent Ecclesiæ; satis potest intelligi eos non alia forma quàm Ecclesiæ Catholicæ consentanea baptizare consueuisse.

At quanam occasione Anastasius Imperator hæreticis libertatē dederat Constantinopoli commorandi, & quæ vellent agendi, idem paulò superius his verbis indicat: Imperator Macedonium vehementer vrsit, vt idem ipse faceret, nempe vt damnaret Synodum Chalcedonensem. Ille verò sine vniuersali Synodo, cui magnæ Romæ Episcopus præsideret, nihil se facturum dixit. Quare Imperatorem contra se incitauit: qui ob id ad magnam ecclesiam confugientes, inde auelli curauit, & leges libertatis hæreticorum ecclesijs præbuit.] hæc de impio Anastasio Augusto Theodorus: quæ autem præmisit de Elia Hierosolymorum Episcopo, nempe damnasse Chalcedonense Concilium, quàm à vero procul abhorreant, præter illa quæ dicta sunt, denuo inferius dicturi sumus.

Hoc eodem anno, defuncto Ioanne Mela Episcopo Alexandrino hæretico, cum sedisset annos nouem, in eius locum subrogatus est Ioannes eiusdem nominis tertius, cognomento Machiota, idemq. hæreticus. hæc ex Nicephoro in serie Episcoporum Alexandrinorum. De eo autem Liberatus Diaconus ista habet: Ioannes Machiota successit Ioanni Melæ: hic etiam ipse suos Principes secutus est, suscipiens quidem Vnitium Zenonis edictum: non autem suscepit Chalcedonense Concilium, aut epistolam sancti Leonis Papæ, tamquam non communicaret Flauiano Antiochæno, Elia Hierosolymitano, & Timotheo Constantinopolitano, qui postea successit Macedonio. Dicebat autem, perfectè edictum se habere.] hæc cum dicat ipse, simulque vno fasce includat Ioannem hunc non communicasse neque Flauiano, nec Elia, neque Timotheo; planè horum diuersa ratio fuit. Non enim communicauit Flauiano & Elia, quod hi reciperent Concilium Chalcedonense: non communicauit verò Timotheo, quod iste, sicut Anastasius Imperator, reciperet Zenonis Enoticum, quod esset tamquam imperfecta confessio, cum nulla ibi fieret expressa mentio damnationis Concilij Chalcedonensis. Hæc ita se habere, ipsa Ecclesia Alexandrina colente Dioscorum & Petrum Mogum in deterius prolabente.

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 17.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 15.
507. 9.

D Q Vi sequitur Christi annus quingentesimus septimus Consulatu Anastasij Augusti tertium & Venantij Decij adnotatur: Quo Alaricus Rex Gothorum Arianus, cum regnasset in Gallia Aquitania à Rhodano ad Ligerim vsque & Pireneos, à Clodoueo Rege Franchorum victus occiditur. Hæc autè quomodo se habuerint, & quæ præcesserint, accurata sunt peruestigatione narranda. Accidit planè, vt sicut cum in humano corpore ossa franguntur, posternitur homo; ita cum è regno sanctissimi viri tolluntur, qui totam molem precibus fulciebant, ipsum magno fragore corruat. Quod igitur sanctorum subnixum precibus diu steterat inconcussum Alarici regnū, pro cuius felicitate sacri Antistites ad Deum iuges fundebant orationes: simulac ab eo sanctus Casarius Arelatensis Episcopus est passus exilium, & sanctus Quinctianus factus extorris, omnino collabatur.

Quomodo autem hæc acciderint, antequam describamus, de priori cultu Alarici Regis quo prosequeretur sanctos Orthodoxos Episcopos, qualis fuerit, aliquo est exemplo primum significandum. Alaricus enim quantumlibet Arianus esset, tamen sanctos Antistites Catholicæ communionis coluit & frequentauit officijs, eos præsertim, quos editione miraculorum Deo gratissimos sentiebat, vt inter alios S. Remigium Rhemensem Episcopum: Ad hunc enim cuiusdam Benedicti sui regni nobilis viri filiam arreptitiam curandam misit, quam Sanctus diuina virtute non solum à dæmone liberauit, sed & iam defunctam reuocauit ad vitam; cuius rei causa eius parens Benedictus villam quamdā Rhemensis Ecclesiæ dono dedit: Eius quidem ruris dum meminit idem S. Remigius in suo testamento, attigit hæc omnia verbis istis: Et eas res quas in Prouincia Benedictus quidam (cuius filiam mihi ab Alarico missam gratia sancti Spiritus per impositionem manus meæ peccatricis non solum à diabolicæ fraudis vinculo, sed ab inferis reuocauit) ad vsum luminis tui, Rhemensis Ecclesiæ scilicet, & loci vbi corpus meum iacuerit, continuatim deservire præcipio, &c.]

Hæc

MACEDONI- VS CON- STANT. EPI- SC. PERSTAT IN CONFER- SIONE.

Liber. Diac. Breviar. c. 18. DE IOANNE TERTIO EPISCOPO ALEXANDRINO.

ALARICVS REX OCCIDITVS.

ALARICVS COLVIT. R. B. MIGIVM.

DE FILIA BENEDICTI MISSA AB ALARICO AD S. REMIGIVM. Apud Brisson. in formul.

CHRISTI
507.SYMMACHI PAP.
9.ANASTASII IMP. 17.
THEODORICI REG. 15.

^a Apud Sur. die 14. Ianuar. die 1. Octob. in sermone eiusdē.
Hæc cum in suo testamento totidē verbis dicat ipse Remigius; nescio quomodo ab Hincmaro eiusdem Ecclesiæ Episcopo in Vita eiusdem sancti Remigij errore factum sit, vt pro Benedicto isto patre puellæ, homine prædiuite in Prouincia, positus sit sanctus Benedictus hoc tempore monasticam vitam in Italia apud Sublacum excolens, cuius nomine & per breuis epistola ad eundem S. Remigium data refertur, cum nihil præter nomen commune habere Benedictus iste cum alio cognoscatur. Ceterum maioris apud me fidei est ipsum eiusdem Remigij testimonium in suo testamento disertis verbis id asserentis, quam cuiusuis auctoris vel multiplicium aliud asserentium. Sed discutiamus eam quæ hac de re S. Benedicti ad S. Remigium data fertur epistola: extat illa in appendice Chronici Cassinensis à Leone Ostiense editi, cui eiusmodi inscriptio præfixa legitur:

EPISTOLA
QUA DICTI
TVR. BENE
DICTI.

Dominico sacerdoti Remigio frater & conseruus in Christo Iesu cœnobialis vitæ humilis cultor Benedictus æternæ benedictionis munus.] Hæc quidem inscriptio de impostura magnopere suspicionem auget; inusitatum quippe omnino, vt scribens inferior ætate & dignitate ad maiorem, se fratrem & conseruum appellet, benedictionem impertiatur. Ipsa autem epistola sic se habet:

* æterni.

Sanctissimo tuo congratulans profectui, sacerdos Regis, quia summi capitis mēbra sumus, quod mihi deesse sentio (laus Deo) possidere me credo in te. Ecce quod mea peccata fieri prohibuerunt, tuæ auctoritatis sacerdotalia habent merita: & desinant modo circa me rumores hominum, cum apud te constet omnium perfectionem esse virtutum. Hanc captiuam & ab antiquo hoste obsessam tuæ delectationi, quatenus pro eius liberatione sacram hostiam offerre Deo debeas, & meam paruitatem victoria ipsa non minimum lætifices. Vale sacerdotum Christi limpidissime calcule.] hæcenus nomine S. Benedicti epistola apud Leonem in appendice collocata: de cuius fide tu, consideratis & perpenſis quæ dicta sunt, quam libet sententiam ferro: nobis certè nec minimum quidē aridet, cum præsertim discrepare intelligatur à scripto testamento S. Remigij, quod non solum doctus Briffonius qui edidit, sed qui illud inspiciunt eruditi omnes legitimum probant atque germanum absque fūco vilo admixto conscriptum.

At quonam modo acciderit, vt qui externos longeque positos sanctos Episcopos coluit Alaricus Rex Gothorum, eos verò quos domi haberet magni nominis æquē sanctos, vt Cæsarium Arelatensem & Quintianum Rutenorū Episcopos fuerit insecutus; iam dicendum: atque de S. Cæsario primo loco quæ ab huius temporis fidelissimo auctore Cypriano scriptis sunt prodita ad eius sororem Cæsariam nominatam, verbis ipsius hic describamus: Accidit autem (inquit) vt sancti viri tranquillum animum post aliquot dies liuida fatanæ malitia infestaret; & cui non posset vlla corporis obicere vitia, ei fœdam proditiōnis notam inurere conaretur. Nam Licumannus beati viri Notarius, homo nequam & perditus, non dubitauit talem se gerere aduersus virum Apostolicum, qualem olim Iudas aduersus Saluatorem. Amatur improbus ille seuæ delationis veneno: suggerit Alarico Regi per eos qui illi erant à secretis, beatissimum Cæsarium è Galliis genus ducētem totis in id viribus incumbere, vt deditiōnem faciat, & urbem Arelatensem Burgundionibus prodāt; cum ille pastor præstantissimus flexis genibus pacem gentium, vrbium tranquillitatem diebus ac noctibus à Domino precaretur. Quare magis credendum est, diabolo instigante, in sancti viri exilium barbaram ferocitatem incitatam esse: non enim gratus aut carus est hosti qui id orat, quod cum eius factis & conatibus pugnet. Itaque iis qui tum aderant instigantibus, nec innocentiae fides attenditur, nec accusationis veritas inquiritur; sed vana & iniqua delatione damnatus, ab Arelate extractus, cogitur apud Burdegalenses exulare.] Quod autem exul miraculum ingens ediderit, audi:

CAESARIUS
MIRACVLIS
CLARUS.

Sed ne obscura esset in illo gratia Dei, casu accidit, vt nocte quadam ea ciuitas voracibus vastaretur flammis. Tum verò ciues ocys occurrunt ad hominē Dei: Sancte Cæsari, clamant; precibus tuis extinguas ignem sauientem. Audiens id vir Dei, dolore pariter & pietate commotus, venienti flammæ procedit obuiam, humique ad preces prosternitur: mox igneos premit abigitq. globos. concurrunt eò omnes, & diuinæ virtutis consonis vocibus laudes celebrant. Deinceps verò tanta apud omnes admiratione fuit, vt in ea vrbe non solum vt Pontifex, verum etiam instar Apostoli haberetur, & persecutionis auctor diabolus pudesceret, cernens eum quem proditiōnis reum peragere nifus esset, diuini operis miraculis clarere. Id verò ita gestum esse, vt diximus, fidei relatione comperimus.] Sed quomodo ab exilio liberatur, accusatorque damnatur, pergunt idem auctor hæc subdens:

Cum

CHRISTI
507.SYMMACHI PAP.
9.ANASTASII IMP. 17.
THEODORICI REG. 15.

A Cum autem illic degeret, vti semper & vbique consueuerat, Ecclesiam docuit reddere Cæsari quæ sunt Cæsaris, & quæ sunt Dei Deo: Obedire iuxta Apostolum Regibus & potestatibus, quando iuxta præcipiunt: sed in Ariano Principe contemnere dogmatis prauitatem. Atque ita (quemadmodum testatur Veritas) non potuit lucerna abscondi supra candelabrum Domini posita; sed quocumque accessit, omnes illuminauit. Postea verò quàm beati viri innocentiam comperit nefarius Princeps, orauit vt ad suam reuenteretur sedem, seque & ciuibus & clero exhiberet. Porro delatorem eius iussit lapidibus opprimi. Populo igitur ad lapides concurrente, subito ad aures viri Dei iussio Regis perfertur. Properat illico, & sua intercessione maluit accusatorem suum seruare pro agenda poenitentia, quàm iustā animaduersione puniri: vt animam eius per poenitentiam curaret, quàm ipse iniua delatione diabolo captiuam reddiderat; & hosti domestico clementer ignoscens, antiquum aduersarium in vna re conscientia pura bis vinceret. Solebat verò sanctus vir accuratè obseruare, vt nemo ex illis qui ipsi parebant, siue serui illi essent, siue ingenui, si pro culpa sua flagellandi essent, amplius trigintanouem ictibus ferirentur. Si quis verò in graui culpa deprehensus esset, permittebat quidem vt post dies paucos iterum vapularer, sed paucis contestabaturque Ecclesiæ Præfectos, si quis iuberet quempiam diutius flagellari, & ea verbera illi mortem afferrent, vt is homicidij reum se sciret.] Ius quidem virgarum fuisse penes Episcopos, vt delinquentes illis subiicerent, satis hoc exemplo intelligere potes. Sed pergunt: Vbi autem percrebuit apud Arelatenses, hominem Dei reuerti, iamque cum vrbi appropinquare: omnes vtriusque sexus cum crucibus & cereis ei processere obuiam psallentes, & ingressum eius opperientes. Cum soleat autem Christus seruos suos illustrare virtutibus, & perfidos aperta mirabilium operum luce confundere: ad aduentum sancti viri Dominus terram longissima siccitate arentem perfudit imbre, vt cum reuertente gratiosissimo dispensatore fructuum quoque vbertas sequeretur.] hucusque de exilio & reditu Cæsarij Cypriani Episcopus: quibus & expressam litteris vides religiosam pompam antiquitus obseruari solitam in hodiernum vsque retentam, crucibus fulgentem, atque cereis emicantem, cum, prauio clero, populo subsequente, proceditur.

B Quod ad bellicos pertinet apparatus, inierunt vnà simul fœdus Gundebadus Rex Burgundionum cum Clodoueo Rege Franchorum aduersus Alaricum Vuisigothorum Regem in Aquitania regnantem: quod quidem antequam detegeretur, & essent milites in procinctu; laborauit Theodoricus Rex Ostrogothorum dominator Italiæ, vt dissidentem Clodouicum Franchorum Regem cum Alarico pacis fœdere conciliaret, eaque de causa legatos misit in Gallias, scripsitque ad ipsos dissidentes Reges litteras, nimirum ad Alaricum alias, alias verò ad Clodouicum, rursumque dedit alias ad Regem Burgundionum, atque insuper ad Regem Erulorum, necnon alias ad Regem Guarnorum, itidemque ad Regem Toringorum, vt omnes simul id ipsum Franchorum Regi suadere studerēt. Extant ipse litteræ apud Cassiodorum omnes quatuor numero. Quomodo autē his contemptis litteris, iuncti cum Burgundionibus Franchi aduersus Alaricum pugnaverunt, suo loco dicturi sumus.

C Modò autem de S. Quintiano narrata à Gregorio (vt proposuimus) hic describamus: quibus de turbationis Galliarum causa hæc præmittenda: Gens illa ab exordio nascentis Ecclesiæ Catholicis semper assucta dogmatibus, haud facile patiebatur Arianum barbarum nobiliorem Galliarum partem, vtpote Italiæ magis propinquam, obtinere; memores quot quantaq; maiores ipsorum sanctissimi qui sub Constantio Augusto claruere Episcopi obijissent strenuè aduersus Arianos pro Catholica fide certamina: Mouebantur amplius, cum nouum Regem, eundemque Catholicum, barbarū licet, summa tamen religione nitentem regnare sciret in Galliis Clodouicum. Cum igitur inter alios Quintianus id se eupere testaretur, vt Rex Catholicus Catholicis dominaretur: à delatoribus delatus ad Gothos, & ab eisdem quæsitus ad necem, est factus extorris. Narrat rem gestam ita Gregorius: Multi iam tunc ex Galliis habere Franchos dominos summo desiderio cupiebant. Vnde factum est, vt Quintianus Rutenorum Episcopus per hoc odium ab vrbe depelleretur. Dicebant enim ei: Quia desiderium tuum est, vt Franchorum dominatio possideat terram hanc.

D Post dies autem paucos, orto inter eum & ciues scandalo, Gothos qui in hac vrbe morabantur suspicio attingit, exprobrantibus ciuibus, quod velit se Franchorum ditionibus subiugare: consilioque accepto, cogitauerunt eum perfodere gladio. Quod cum viro Dei nunciatum fuisset, de nocte confurgens, cum fidelissimis ministris suis ab vrbe Rutena egreditur, Aruernos aduenit; ibique à S. Euphrasio Episcopo, qui quondam Aprunculo Diuinionensi

Annal. Eccl. Tom. 6.

Ccc

nionensi

^a Matt. 22.
^b Rom. 13.
^c Matt. 5.CAESARIUS
AB EXILIO
LIBERATUR.DE REDITU
S. CAESARII
ARELATENSIS.^a Cassiod. Var.
lib. 3. epist. 1.
2. 3. 4.GALLICANA
FIDEI
PVRITAS
HAUD PATITVR
GOTHOS
ARIANOS.^a Gregor. hist.
Franc. lib. 2.
ca. 36.QUINTIA-
NVS PVGIT
PERSEQVENS
GOTHOS.

nionensi successerat, benignè susceptus est; largitisque ei tam domibus quam agris & vineis, A secum retinuit, dicens: Sufficit huius facultas Ecclesie, vt vtrumque sustineat: cum tanta charitas, quam beatus Apostolus predicat, permaneret inter sacerdotes Dei. Sed & Lugdunensis Episcopus largitus est ei aliqua possessionis Ecclesie sue, quam in Aruerno habebat. Reliqua vero de S. Quintiano, tam infidie quas pertulit, quam illa qua per eum Dominus operari dignatus est, scripta sunt in libro Vitae eius.] hucusque Gregorius. Porro Quintianus interfuisse reperitur pluribus Synodis, vt Aurelianensi atque aliis: qui egregia clarus sanctitate, meruit post obitum inter Sanctos adscribi, quos Ecclesia Dei annua celebritate colere consuevit.

* Martyrol. Ro die 14 Iunij.

DE TEMPORE MORTIS ALARICI REGIS.

His igitur de sanctissimorum Antistitum pressura narratis, reliquum est, vt sermonem habituri de Alarici Regis interitu, de tempore quo accidit, quam exactissimam ineamus rationem. Qui enim existimarunt Alaricum viginiduobus dumtaxat annis regnasse, anno superiori finem viuendi fecisse tradiderunt. At veteres sunt de his consulendi chronographi. Sanctus Isidorus Hispalensis Episcopus res Gothorum duplici scripto profecutus, nimirum Chronico & Historiae compendio, triplici chronographia sub hoc anno Alarici mortem consignat, nempe numero Aerae, annis Imperij Anastasij, & tempore ipsius Alarici regni, dum videlicet tradit ipsum regnasse annos viginti tres, decessisseque anno decimosextimo Anastasij Imperatoris, atque in eius locum mox successum ipsius filium Geselicum eodem anno decimosextimo Anastasij, Aera quingentesima quadagesima quinta, qui est hic ipse annus Domini quingentesimus septimus. Ex his autem habes, vnde erroris arguas Gregorium Turonensem, dum victum a Clodoueo Alaricum ponit anno quinto ante eiusdem Clodouei Regis obitum, nempe post annos duos: sed & fortius idem redarguitur a Cassiodoro huius temporis scriptore, dum sub sequentis anni Consulibus Venantio Iuniore atque Celere victoriam ponit Theodorici Regis aduersus Franchos, quam post occisum Alaricum accidisse consentiunt omnes.

CAUSA BELLI ADVERSUS GOTHOS. * Apud Cassiod. Variar. lib. 3. epist. 4. * Apud Cassiod. lib. 3 epist. 1. * Apud Cassiod. lib. 1 epist. 24.

* Greg. Turon. hist. Franc. lib. 2. c. 37.

Quanam autem belli huius causa praecesserit; Theodoricus Rex Italiae ad eundem Clodoucum scribens, legatosque pro incunda concordia cum Alarico mittens, mediocres causas intercessisse restatur. Scripsit idem & ad Alaricum eodem quoque argumento per legatos epistolam, qua ait inter eos paruum quamdam de verbis extitisse contentionem. Cum vero Theodoricus neque a Rege Burgundionum, neque a Rege Franchorum auditus esset, praesto esse Alarico gentili suo animo decernens, expeditionem aduersus eos adornat, atque ad suos Gothos scripsit epistolam de expeditione Gallicana paranda, cum iam accepisset Clodoucum arma tractare. Gregorius autem Turonensis religionis zelo permotus ait Clodoucum aduersus Alaricum, quod Christianissimus Rex indigno ferret animo in Galliis regnare hominem Arianum: nam haec ipse de eo: Igitur Clodoucus Rex ait suis: Valde moleste fero, quod hi Arianam partem teneant Galliarum. Eamus cum Dei adiutorio; & superatis, redigamus terram in deditioem nostram. Cumque placuisset omnibus hic sermo, commoto exercitu, Pictauos dirigit: ibi tunc Alaricus commorabatur.] haec de causa belli Gregorius.

* Greg. Turon. hist. Franc. lib. 2. c. 37.

His visis, iam narrae aggrediamur, quanam fuerit Christianissimi Principis bellicus apparatus, non nisi prauiam religionem dispositus: vt simul intelligas, quantum valeat ad debellandos hostes cum Dei timore pietas optimè custodita. Quidnam autem ipso expeditionis exordio egerit, audi primum ab Hincmaro Rhemeni Episcopo, res gestas sancti Remigij prosequente: Tunc (inquit) per consilium Reginae suae fecit ecclesiam in honorem Apostolorum Petri & Pauli in Parisiorum ciuitate.] Pugnaturus enim aduersus haereticos, iure sibi Principes Apostolorum eo munere conciliandos putauit, vt pote validissimos aduersus impios propugnatores Ecclesiae. Sed quid praeterea auspiciando difficillimo proelio praemitendum putarit Rex Christianissimus Clodoucus, audi ista subiicientem Hincmarum: Per consilium beati Remigij in Aureliano ciuitate Episcoporum Synodum conuocauit, in quo Conuentu multa vtilia constituta fuere. Rex quoque deuotissimus pergens contra Alaricum Arianum, benedictionem petiit a sancto Remigio: cui & benedictionem dedit, & victoriam in verbo Christi respondit: deditque illi plenum vas, quod vulgi consuetudo fiasconem appellat, de vino quod benedixit.] addit de eodem vino multiplicato diuina virtute vsque ad finem belli: cuius miraculi cum nullus alius antiquorum meminerit, fides sit apud auctorem: Cum haud inficias icrimus complura viro disertissimo innotuisse ex archiuo Rhemeni cui praerat Ecclesiae: nec dubitemus de diuina virtute, cuius in edendis miraculis, vis omnem semper captum humanum superat. Accepta igitur a sanctissimo sacerdote ad peri-

A ad periculosum conficiendum bellum benedictione, a quo & sacrum quoque baptismum acceperat, vniuerso exercitui edita sanctione mandauit, ne quid per huiusmodi bellum damni inferretur Ecclesiis, sacrisve ministris, personis, rebusque ad eos spectantibus. Huius quidem a se conditae legis meminuit ipse in epistola data ad Episcopos Aureliani ad Concilium congregatos: vt plane magnopere sit in religiosissimo Principe commendandum, in procinctu ipso nihil antiquius habuisse, quam pietate conciliare sibi caeleste numen. At describamus hic epistolam, quam diximus ea de re a Clodoueo ad sanctum Episcoporum Concilium datam:

CLODOVEVS SCRIBIT AD EPISCOPOS CONCILII AURELIANENSIS.

Dominis sanctis & Apostolica sede dignissimis Episcopis Clodoucus Rex.

Enunciante fama quid actum fuerit, vel praecipuum omni exercitui nostro, priusquam in patriam Gothorum ingrederemur, beatitudini vestrae praeterire non potui. In primo quoque de ministerio Ecclesiarum omnium praecipimus, ne ad subripiendum ea aliquis conaretur, neque de sanctimonialibus, neque de viduis quae in religione Domini deuotae esse probantur: simili conditione de clericis, vel filiis supradictorum tam clericorum, quam viduarum, qui cum illis in domo ipsorum consistere videbantur. Idem & de seruis Ecclesiarum, quos de Ecclesiis tractos per Episcoporum sacramenta conlitterit, praecipuum est obseruare, vt nullus ex ipsis aliquam violentiam vel damnum patiat. Quod ita ad integrum est intelligendum, vt ex his supradictis si aliquis vim captiuitatis pertulisset siue in Ecclesia, siue extra Ecclesiam, omnino sine aliqua dilatione praecipiamus esse reddendos. De ceteris quidem captiuis laicis, qui extra pacem sunt captiuati, & fuerint approbati Apostolice, aut cui volueritis arbitrij vestri, non est negandum. Nam de his qui in pace nostra tam clerici quam laici subrepti fuerint, si veraciter agnosceritis, vestras epistolas de annulo vestro infra signatas sic ad nos omnimodis dirigatis, & a parte nostra praecipuum latam noueritis esse firmandam: sic tum populus noster petit, vt cuicumque epistolas vestras praestare fueritis dignati, cum sacramento per Deum & benedictione vestra dicere non tardetis, rem istam quae poscitur, veram esse: quia multorum varietates & falsitates inuenta sunt, vt comprehendantur: sicut scriptum est: Perit iustus cum impio. Orate pro me, domini sancti, & Apostolica sede Papae dignissimi.] Quid ad ista rescripserint sacerdotes, inferius verba facturi de eodem Concilio Aurelianiensi suo loco dicemus.

QUAE A MILITIBUS SERVANDA CLODOVEVS PROPOSUIT.

* Apostolice hoc est, Catholice * parte

* seruandam

* Genes. 18.

Quod vero religiosissimus Princeps lege sancita cauit, illud ipsum inuolabiliter quidem voluit custodiri; vt quae de ipso his verbis scribit Gregorius Turonensis, aperte declarant: Quoniam (inquit) pars hostium per territorium Turonicum transibat, pro reuerentia beati Martini dedit edictum, vt nullus de regione illa aliud quam herbarum alimenta aquamque praesumeret. Quidam autem de exercitu, inuento cuiusdam pauperis foeno, ait: Nonne Rex herbam tantum praesumi mandauit, & nihil aliud? & hoc (inquit) herba est. Non enim erimus transgressores praecipui eius, si eam praesumimus. Cumque vim faciens pauperi, foenum vi abstulisset: factum peruenit ad Regem. Quo, dicto citius, gladio perempto, ait: Et ubi erit spes victoriae, si beatus Martinus offenditur? Satisque fuit exercitui, nihil ulterius ab hac regione praesumere.

* Greg. Turon. hist. Franc. lib. 2. c. 37. IN FOENE RAPTOREM SEVERE VLTIS CLODOVEVS.

Ipse vero Rex direxit nuncios ad beatam basilicam, dicens: Ite, & forsitan aliquod victoriae auspiciam ab aede sancta suscipietis. Tunc datis muneribus, quae loco sancto exhiberent, ait: Si tu, Domine, adiutor mihi es, & gentem hanc incredulam, semperque emulam tibi meis manibus tradere decreuisti, in ingressu basilicae sancti Martini dignare propitius reuolare: vt cognoscam, quia propitius dignaberis esse famulo tuo. Maturantibus autem pueris, & ad locum accedentibus iuxta imperium Regis, dum sanctam ingrederentur basilicam, hanc antiphonam ex improviso Primicerius qui erat incepit: Praecinxisti me Domine virtute ad bellum: supplantasti insurgentes in me subtus me: & inimicorum meorum dedisti mihi dorsum, & odientes me disperdidisti. Quod satellites audientes, & Domino gratias agentes, & vota beato confessori promittentes, laeti renunciauerunt Regi.

* Psal. 17. EX PROPHETA PSALMO PROPHETA VICTORIAE INNOTUIT.

Porro ille, cum ad fluuium Vigennam cum exercitu aduenisset, per quem locum transire deberet, penitus ignorabat: intimuerat enim ab inundatione pluuiarum. Cumque illa nocte Dominum deprecatus fuisset, vt ei vadum, quo transire posset, dignaretur ostendere: mane facto, cerua mirae magnitudinis ante eos nutu Dei flumen ingreditur, illaque vadante, populus qua transire posset agnouit. Veniente autem Rege apud Pictauos, dum eminens in tentoriis commoraretur, pharus ignea de basilica sancti Hilarij egressa, visa est ei, tamquam super se aduenire; scilicet vt lumine beati confessoris adiutus Hilarij, liberius haereticas acies, contra quas saepe idem sacerdos pro fide conflixerat, debellaret. Contestatus est autem

omni exercitui, vt nec ibi quidē aut in via aliquid spoliarent, aut res cuiusquam diriperent. A

Erat autē in his diebus vir laudabilis sanctitatis Maxentius Abbas reclusus in monasterio suo ob Dei timorem intra terminū Pictauiensē; cuius monasterij nomen lectioni non indidimus, quia locus ille vsque hodie Cellula S. Maxentij vocatur: Cuius monachi cum hostium cuneum vnum in monasterium cernerent propinquare, Abbatem exorant, vt de cellula sua egrederetur ad consulendū eis. Illoque demorante, hi timore percussi, eum aperto ostio producunt de cella sua. At ille in occursum hostium quasi pacem rogaturus pergunt intrepidus. Vnus autem eorum euaginato gladio, vt in caput eius libraret; manus ad aurem erecta dirigit, gladiusque retrorsum ruit. At ille ad pedes beati viri, veniam deposcens, sternitur. Quod videntes reliqui, cum timore maximo ad exercitum redierunt, timentes ne & ipsi pariter interirent. Huius verò brachium beatus confessor cum oleo benedicto contractans, imposito signo Crucis, restituit sanitati: eiusque obtentu monasterium permansit illa sum. Multasque & alias virtutes operatus est; quas si quis diligenter inquireret, librum vitæ illius legens, cuncta reperiet. sed non extat. Viget verò Maxentij memoria indelebili nota in sacro Ecclesiæ Martyrologio, annis singulis sexto Kal. Iulij rediuiua. Subdit autem ista Gregorius de victoria Clodouei:

DE S. MAXENTIO ABBATE.

VINCITVR ET OCCIDITVR ALARICVS A CLODOVEO.

Interea Clodoueus Rex cum Alarico Rege Gothorum in campo Voeladense, decimo ab vrbe Pictauro milliario, conuenit, & cum confligentibus his eminus resistunt, cominus illi: cumque secundum consuetudinem Gothi terga vertissent, ipse Rex Clodoueus victoriam, Domino adiuuante, obtinuit. Habebat autem in adiutorium suum filium Sigeberti Claudi, nomine Clodericum (hic Sigebertus pugnans contra Alamannos apud Tulbiacense oppidum percussus in geniculo claudicabat.) Porro Rex cum fugatis Gothis Alaricū Regem interfecisset, duo ex aduerso subito aduenientes, contis vtraque ei latera feriunt: sed auxilio tam lorica, quam velocis equi, ne periret, exemptus est. Maximus ibi tunc Aruernorum populus, qui cum Apollinare venerant, & primi qui erant ex Senatoribus corruerunt. De hac pugna Amalaricus filius Alarici in Hispaniam fugit, regnumque patris sagaciter occupauit. Clodoueus verò filium suum Theodoricum per Albigensem ac Rutenam ciuitatem ad Aruernos dirigit. Qui abiens, vrbes illas à finibus Gothorum vsque Burgundionum terminum, patris sui ditionibus subiugauit. Regnavit autem Alaricus vigintiduos annos, exactos videlicet. Clodoueus verò apud Burdegalensem urbem, hiemem agens, cunctos thesauros Alarici à Tolosa auferens, Engolismam venit. Cui Dominus tantum gratiæ tribuit, vt in eius contemplantatione muri sponte corruerent: tunc verò exclusis Gothis, urbem suo dominio subiugauit. Parrata post hæc victoria, Turonos regressus est, multa sanctæ basilicæ beati Martini munera offerens.] hætenus de his Gregorius.

Procop. de bello Goth. lib. I. EADEM HISTORIA EX GRÆCIS PETITA.

Quæ verò alia ab his diuersa addit Procopius Græcus historicus, ex verbis ipsius accipe: Wisigothi interea, postquam Germanos (ita ipse Franchos appellat) circa Carchasonem urbem castra habere certiores sunt redditi: confestim his obuiam eunt, & positis castris quietos se continent. Sed cum in ea obsidione temporis plurimum contererent, tædere cœpit inertia, & ægrè ferre per hostes loca sua vastari, in prædamque omnia agi. Vnde & Alaricum contumeliis & probris incessere, & quod hostes formidaret, odisse, sui que ducis cunctationem & segnitiam criminari; & identidem affirmare, per se quidem & solos absque copiis Theodorici, quæ expectabantur, Germanos posse vincere. Vnde suorum importunitate victus Alaricus, etsi haud præsentibus Gothis, cogitur statim in aciem aduersus hostes prodire. Sed Germani ea congressione superiores iam facti, Wisigothorum vi maxima cæsa, Alaricum simul ducem obruncant; & Gallis maiorem in partem potiti, Carchasonem urbem celerrimè obsident, vt in qua abditas esse regias opes acceperant, quas Alaricus quondam Senior, cum Romam cepisset, abstulerat. In his ferunt Salomonis fuisse pretiosissimam suppellectilem & aspectu dignissimam, vt quam ingentis pretij gemmis ornatam ex Hierosolymis dicunt aduexisse quondam Romanos.] Quæ autem post hæc secuta sunt de liberata per Theodorici exercitum Carchasonensi ciuitate ab obsidione, in sequentem annum esse rejicienda, Cassiodorus in Chronico monet. Vides, lector, quem finem consequi soleant bella, quæ religio mouit, & pietas disposuit, atque ipsum iugiter est comitata procinctum. Iam verò ad Patres Aurelianensis Concilij redeamus.

CONCILIVM AVRELIANENSE. Concil. Au. vel. c. 20.

Qui igitur Clodouei litteras datas acceperant, cum de iis quæ ipse Synodum consuluerat diligenti discussione tractassent, sacris sanctis decretis, eadem cum his litteris ad cū scriptis miserè, quæ sic se habent:

Domino

A Domino suo Catholicæ Ecclesiæ filio Clodoueo gloriosissimo Regi. Omnes sacerdotes, quos ad Concilium venire iussistis, quia tanta ad Catholicæ religionis cultum gloriosæ fidei cura vos excitat, vt sacerdotalis mentis affectu sacerdotes de rebus necessariis tractaturos in vnum colligi iussistis: secundum vestræ voluntatis consultationem & titulos quos dedistis; ea quæ nobis visa sunt, definitione respondimus: ita vt si ea quæ nos statuimus, etiam vestro recta esse iudicio comprobantur, tanti consensu Regis ac domini maioris, auctoritatem seruandam tantorum firmat sententia sacerdotum.] hucusque ad Clodoueam epistola sacri Concilij, sed quæ mendosa non nihil appareat. Quod autem audis iussu Clodouei ad Synodum esse conuocatos Episcopos; monente id sancto Remigio factum esse, in rerum gestarum ipsius historia testatur Hincmarus: ita planè bene hæc suadens nouo Christiano fortissimo Principi, tunc ipsi cuncta dextere processura, cum primò omnium optimo religionis statui Rex accuratè prospiciat.

MONITIO- NE S. REMIGII CON- LEGIT COM- CILIVM CLODOVEVS.

Quod autem ad sanctos sacros canones pertinet, trigintatres numero summa prudentia reperiuntur fuisse editi: quorum qui ad rerum gestarum ampliorem cognitionem spectat, extat septimus, quo declaratur eundem Christianissimum Regem complura contulisse Ecclesiis munera, aliaque fuisse pollicitum. sunt enim hæc eiusdem canonis verba:

Concil. Aurel. c. 7. ECCLESII COMPLURA DONATA CLODOVEO DATA.

De obligationibus, vel agris, quos dominus noster Rex Ecclesiæ suo munere conferre dignatus est, vel adhuc non habentibus, Deo sibi inspirante, contulerit, ipsorum agrorum vel clericorum immunitate concessa; id esse iustissimum definimus, vt in reparationibus ecclesiarum, alimoniis sacerdotum, pauperum refectione, vel redemptione captiuorum, quicquid Deus in fauentibus dare dignabitur expendatur, & clerici ad adiutorium Ecclesiastici operis constringantur, &c.] ex quibus perspicias receptum veterem vsu de rerum Ecclesiasticarum triplici distributione sancitum.

Quod verò ad Arianos Clodouei gladio superatos, hæc iidem Patres sanctissimi statuere: De hæreticis clericis, qui ad fidem Catholicam plena fide & voluntate venerint, vel de basilicis quas in peruersitate sua Gothi hætenus habuerunt, id censuimus obseruari: vt si clerici fideliter conuertantur, & fidem Catholicam integrè consiteantur, vel ita dignam vitam morum & actuum probitate custodiant; officium, quo eos Episcopus dignos esse censuerit, cum impositione manus benedictionem suscipiant; & Ecclesias simili quo nostræ inuocari solent, placuit consecrari.] hæc ibi. Ceteros ad disciplinam Ecclesiasticam factam rectam conseruandam editos canones tu consulas.

Concil. Amel. c. 12. DE ECCLESIIIS ET CLERICIS ARIANIS.

in nouari

Porro qui sanctitate conspicui huic Concilio interfuerunt Episcopi, hi notiores narrantur, Gildardus Rothomagensis, Lupus Sueffionensis: fuit hic filius S. Principij Episcopi Sueffionensis & eius successor in Episcopatu, nepos verò S. Rhemigij Rhemensis Episcopi, vt ex eius Actis apparet, necnon ex eiusdem S. Remigij testamento. Interfuit etiam Melanius Rhodonensis, Quintianus Rutenus, & Theodosius Antisidorensis: quos omnes habet sacer Ecclesiæ catalogus, quæ eosdem colit, publicoque præconio celebrat quolibet anno singulis natalibus ipsorum diebus. Sed & Leontius Tolosanus ibidem inter alios recensetur, eius temporis Episcopus magni nominis. Qui verò in castris Clodouei tunc militauit Aquilinus vir illustris, abdicato sæculo, postea creatus Episcopus Ebriocensis egregia enituit sanctitate, vt res ab eo præclare gesta testantur.

SS. EPISCOPI QUI HVIC CONCILIO INTERFVERE.

Extant apud Sur. die 19. Octobr.

Quinam autem, occiso Alarico, in locum eius successit, & quam impar fuerit vt collabentem regni molem denuo restitueret, Isidorus breui compendio tempus regni eius perstringens, hæc ait: Æra quingentesima quadagesima quinta, anno decimosextimo Anastasij Imperatoris, Gesilicus superioris Regis ex concubina filius Narbonæ Princeps efficitur, & regnavit annos quatuor, sicut genere vilissimus, ita infelicitate & ignauia summus. Denique dum eadem ciuitas à Gundebado Burgundionum Rege direpra fuisset, iste cum multis cum dedecore & cum magna suorum clade apud Barcinonem se contulit. Ibi moratus, quousque regni fascibus à Theodorico fugæ ignominia priuaretur. Inde profectus ad Africam, Wandalorum suffragium poscit, quo in integrum possit restitui. Qui dum non impetrasset auxilium, mox de Africa rediens ob metum Theodorici Regis, Aquitaniam petijt. Ibi anno vno delitescens, Hispaniam reuersus, ab Ebbane Theodorici Regis duce, duodecimo à Barcinone vrbe milliario, commisso proelio superatus, in fugam vertitur, captusque trans fluuium Druentium Galliarum occiditur.] hinc finis Alarici filij patri hoc anno succedentis in regnum. At de rebus gestis Theodorici aduersus Franchos agemus anno sequenti. Successit autem Gesilico Amalaricus natus ex filia Regis Alarici, vt Procopius docet.

GESILICVS SVCCEDIT ALARICO.

A Quod verò ad res Orientales spectat, tumultuatum est Constantinopoli à populo, de quo Marcellinus in Chronico ista habet : Seditio popularis in Circo facta est, milesque armatus obstitit. Gradus Circi Septentrionalis simul cum fornice incensi collapsique sunt ; Anastasio Cæsare in Processibus commorante.] Eodem anno decimo septimo Anastasij Imperatoris, ab ipso ædificatur præsidium contra Persas, quod Daram antea nominatum, Anastasiopolim appellavit. Agit de eadem munitione Euagrius^b, atque Procopius^c. Theodorius verò Lector ista his addit : Anastasius condidit Daram ; & cum condidisset, vidit in somnis Bartholomæum Apostolum dicentem, subuertisse ipsum civitatis custodiam, quòd reliquias suas illò missas reprobasset.] hæc auctor suorum temporum res gestas summarim percurrens : quòd enim Manichæus Anastasius esset, hoc potissimum signo declaravit ; cum Manichæorum sit, reliquias Sanctorum execrari. Ex his verò insigniter Nicephorum^d errasse comperies, dum putavit ab eodem Anastasio Imperatore illuc fuisse translata eiusdem sancti Bartholomæi reliquias. Etenim non Anastasius, sed Iustinianus Imperator colli voluit eodem in loco sanctum Bartholomæum Apostolum, cui (teste Procopio^e) erexit ibi basilicam : post enim recensita ingentia ædificia diuino instinctu pro defensione munitionis illius erecta, ista subdit de eodem Iustiniano Imperatore : Et duo templa extruxit ; vnum, quòd Magnam ecclesiam vocant ; alterum sancto Bartholomæo Apostolo sacrum.] Sic igitur quas repudiavit Anastasius Bartholomæi reliquias, Iustinianus inuexit, eisdemque erexit templum. Habes ergo vindicatum sanctum Apostolum, falsò à Nicephoro insinuatam consuetudinis cum hæretico Imperatore, cum scriptum sit : Impiorum victimæ abominabiles Deo.]

^a Cedrenus in Annal. hoc an. DE MUNITIONE DARAM. ^b Euagr. lib. 3. c. 37. ^c Procop. de bel. Pers. lib. 1.

^d Niceph. lib. 16. c. 37.

^e Procop. de adif. Iustin. Imp.

^f Isaiæ 1. Hier. 6.

IESV CHRISTI ANNVS 508. SYMMACHI PAP. ANNVS 10. ANASTASII IMP. 18. THEODORICI REG. 16.

C Hristi annus quingentesimus octauus descriptus habetur in Fastis Consulatu Venantij Decij Iunioris & Celeris : vnde planè opinari liceat, respuisse Clodouicum Franchorum Regem oblatos ab Anastasio hæretico Imperatore codicillos quos miserat Consulatus, de quibus ita Gregorius^a : Ab Anastasio Imperatore codicillos de Consulatu accepit : & in basilica beati Martini tunica blatea indutus est & chlamyde, imponens vertici diadema. Tunc ascenso equo, aurum argentumque in itinere illo, quod intra portam atrij & ecclesiam civitatis est, præsentibus populis manu propria spargens, voluntate benignissima erogavit : & ab ea die tamquàm Consul & Augustus est vocitatus.] hæc Gregorius, putans eo modo Clodouicum sumpsisse Consulatus insignia : verum quæ illa essent, à Cassiodoro ita describuntur in formula Consulatus^b : Per illam indictionem Consulatus te decoramus insignibus : Pinges vastos humeros vario colore palmatæ : validam manum victorialis scipione nobilitata : lares proprios etiam calceis auratis egredere : sellam curulem pro sua magnitudine multis gradibus enisus ascende.] Hæc ergo cum ita sint, proprius dici potest, ea quæ scribit Gregorius, repræsentare speciem de victoria obtenta triumpho, quàm insignia exprimere Consulatus. Nam si (vt putavit) acceptavit Clodouicus oblatum ab Anastasio Consulatum ; cur non est inditum eius nomen Consulatus Fastis ? haud enim par est credere aliū quàm ordinarium Consulem tantum Regem Clodouicum ab Anastasio designatum : siquidem quem nominant honorarium, vel suffectum, cuiuslibet ordinis Senatorij quàm facillimè dari consuevit. Nam si exemplo res agenda est ; cum à Zenone Imperatore Theodorico Regi Gothorum oblatum est Consulatus, fuit ille ordinarius, & nomen eius in Fastis cum ordinariis Cõsulibus receptum est : quod vtique de Clodoueo itidem accidisset, si oblatum ab Anastasio ordinarium Consulatum acceptasset. Sed & qui Patriciatu, non Consulatu putat Clodouicum donatum, mea quidem sententia fallitur ; inferior enim erat Patriciatus dignitas Consulatu, & communis pluribus. Ceterum veteres omnes Consulatum, non Patriciatum oblatum dicunt.

^a Gregor. hist. Franc. lib. 2. c. 38. DE CONSVLATO OB-LATO CLODOVICO.

^b Cassiod. Var. lib. 6. epist. 1.

ⁱ Amon. lib. 1. Hincmar. in Vita S. Remigij, & alij. INTER ANASTASIVM ET THEODORIC. BELVVM CONSVLATVM.

E Sed vnde istiusmodi muneris Anastasio Augusto hoc potissimum tempore exhibedi ratio ? Meminisse oportet inimicitias exortas inter Anastasium Imperatorem & Theodoricum Italiæ Regem, huncque vendicasse sibi Pannoniam, quæ ad Orientale spectare videbatur Imperium : perseverasse autem eiusmodi odium acrioribus incrementis, res gestæ ab Anastasio sub huius anni Consulatu declarant, de quibus ita perbreuiter Marcellinus in Chroni-

A Chronico : Romanus Comes Domesticorum, & Rusticus Comes Scholæ cum his armatis nauibus, totidemque dromonibus octo milium armatorum secum ferentibus, ad deuestanda Italiæ littora processerunt, & vsque ad Tarentum antiquissimam ciuitatem aggressi sunt ; remensoque mari, inhonestam victoriam, quam piratico casu Romani ex Romanis raperunt, Anastasio Cæsari reportarunt.] hæc ipse. Talia Anastasius præsumpsit hoc anno, quo sciebat Theodoricum esse in expeditione (vt dicemus) in Gallijs.

B Pergrato igitur accipiens animo excitatum potentissimum Franchorum Regem aduersus Gothos suos hostes Anastasius Imperator, accepto obtenta de illis victoria nuncio, quantum demerere Principem posset, ad eundem legatos cum codicillis Consularibus misit, eidem gratulaturus, & in proposito persistere magis magisque cohortaturus. Sed (vt dixi) spreuit Christianissimus Franchus Rex ab hæretico Imperatore oblatum munus : vnde opus fuit Anastasio alium loco ipsius Consulem subrogare, quem diximus nomine Celestem. At de Consulibus satis.

C Iam verò quæ inter Clodouicum Franchorum Regem & Theodoricum Regem Italiæ hoc anno transacta sint, videamus ex Procopio fideliter rem gestam ita narrante^a : Theodorico deinde cum Gothorum exercitu aduentante, trepidanter Germani, ipsi nimirum Franchi, obsidionem Carchasonæ soluerunt ; indeque profecti, eam Galliarum & præter Rhodanum flumen mox occupant regionem, quæ in Oceanum vergit : quos cum loco depellere Theodoricus nil posset, vt sibi haberent quæ iam occupassent, permisit ; ipse verò reliquam Galliarum tunc partem recuperavit.] hæc sincerè Procopius : qui autem impensius quàm par est studere Gothorum rebus historici, vt Cassiodorus atque Iordanus, ingentem hoc anno cladem Franchos à Gothis accepisse testantur. Nam Cassiodorus sub huius anni Consulibus hæc ait in Chronico : His Consulibus, contra Franchos à domino nostro destinatur exercitus ; qui Gallias Franchorum deprædatione confusas, victis hostibus ac fugatis, suo acquisiuit imperio.] hæc Cassiodorus. Iordanus verò ipse Gothus Gothis fauens sic ait^b : Non minus trophæum de Franchis per Hibbam suum Comitem in Galliis acquisiuit, plus triginta millibus Franchorum in prælio cæsis.] hæc ipse. At sicut non inficiamus, bellum penè deploratum, ab ipso Theodorico propè in integrum restitutum, ita minimè consenserimus tam immensam Franchos cladem suscepisse. Etenim quomodo potuisset prostritus ad eò ingenti strage Franchorum exercitus ad tertiam vsque Indictionem perseverasse in obsidione ciuitatis Arelatensis, vt proximè dicturi sumus ? Quomodo, inquam, profligatus à Gothis Franchorum exercitus vt idem Cassiodorus^c testatur ausus est in vrbe munitissima atque fortissima obsidere Gothos ? Victoris enim & non victi est, obsidere in vrbe primaria regni hostes.

ANASTASIVS AVCPATVR AMICITIAM CLODOVICO.

Procop. de bello Goth. lib. 1. DE PVGNA GOTHORVM CVM FRANCHIS.

^b Iordan. de reb. Getic.

^c Cassiod. Variar. lib. 8. ep. 10.

D Accipe igitur quæ de Arelatensi obsidione apud Cassiodorum leguntur, dum laudes Toli vnus ex ducibus qui intus propugnabant, ab Athalarico Rege narratur : Admonet (inquit) etiam expeditio Gallicana, vbi iam inter duces directus, & prudentiam suam bellis & pericula promptissimus ingerebat. A relate est ciuitas supra vndas Rhodani constituta, quæ in Orientis prospectum tabulatum pontem per nuncupati fluminis dorfa transmittit. Hunc & hostibus capere, & nostris defendere necessarium fuit. Quapropter excitata sunt Gothorum, Franchorumque validissima tempestate certamina. Astuit illic dubiis rebus audacia candidati, Toli nimirum ducis, de quo est sermo, vbi tanta cum globis hostium concertatione pugnauit, vt & inimicos à suis desideriis amoueret, & vulnera factorum suorum signa susciperet : vulnera, inquam opinio inseparabilis, sine assertore præconium, propria lingua virtutis, quæ licet ad præsens periculum ingerant, reliquum tamen vitæ tempus exornant.] & inferius, cum iterum eadem ex causa idem in Gallias dux Gothorum Toli est missus : Mittitur igitur, Franchis & Burgundio decertantibus, rursus ad Gallias tuendas, ne quid aduersa manus præsumeret, quod noster exercitus impensis laboribus vindicasset.] sed quando id factum sit, dicemus inferius.

FRANCHI OBSIDENT LOCA GOTHORVM.

E Vides ex his magnopere laboratum à Gothis, ne ipsi cum populis succumberent victoribus & aliena inuadentibus Franchis : vnde factum est, vt liberata ciuitate Arelatensi, aliisque locis ab oppugnantibus Franchis, Theodoricus Rex tū Arelatensibus, tū alijs populis relaxauerit quartæ Indictionis proximè sequentis tributum. est de his epistola ipsius Theodorici ad Gemellum^d, vbi hæc leguntur. Arelatensibus itaque, qui nostris partibus perdurantem gloriosæ obsidionis penuriam pertulerunt, per Indictionem quartam fiscalia tributa nostra relaxat humanitas, ita vt futuro tempore ad solitā redeant functionem.] vsque

RELAXAT TRIBVTA GALLIS THEODORICVS. Apud Cassiod. Variar. lib. 3. epist. 32.

vsque planè ad illud tempus perseverasse laboriosissimam obsidionem, quæ post nonnulla **A** sequuntur verba ista declarant: Non decet (inquit) statim de tributis esse sollicitum, qui pro nostra fidelitate casum vix potuit declinare postremum: à quietis ista, *tributa scilicet*, non obsessis inquirimus.] Eadem concedens Prouincialibus in Gallia constitutis, ad ipsos scribens*, causam relaxandi tributi istam insinuat: Vobis itaque hostili ferocitate vastatis pro qualitate læsionis per indictionem quartam relaxatam agnoscite tributariam functionem: quia non gratulamur exigere quod tristis noscitur solutor offerre, &c.] Vides igitur qua ratione velint Franchorum exercitum armis Gothorum fuisse protritum, qui obsidentes ciuitates Gothorum, duos & amplius annos in defensione ciuitatum obsessarum vsque ad quartæ Indictionis ingressum eosdem Gothos occupauere?

His autem ad labefactatam historiæ veritatem vindicandam in medium adductis, qualia quantaq. in Arelatensi obsidione pati contigerit sanctum Cæsarium eius vrbs Episcopum, **B** enarrare aggrediamur, præsertim verò dignam perpetuis monumentis in summis periculis ostensam sæpè viri constantiam. Qui igitur spectator rerum interfuit Cyprianus, ista omni fide signata posteris legenda tradidit: Franchis (inquit) & Burgundionibus vrbs Arelatensem obsidentibus, Alarico Rege à fortissimo Clodoueo Rege in conflictu perempto: Theodoricus Italiæ Rex, missis ducibus suis, in eam prouinciam ingressus erat. In hac ergo obsidione monasterium, quod sorori eius *sanctæ Casariae* & ceteris virginibus construebatur, magna ex parte destructum est, tabulis & cœnaculis barbarorum ferocitate direptis & euerfis. Cum autem vir Dei laborem, quem ipse accelerari iussisset, suaque manu & sudore promouisset, subruui videret, gemino quodam dolore correptus est.

Tunc enim clericus quidam cuius & cognatus eius, se captum iri metuens, iuuenili leuitate permotus, malo dæmone beati viri odio eum incitate, funiculo sese noctu è muro sub- **C** misit, & proxima luce vitro se dedit hostibus vrbs obsidione prementibus. Quod ubi Gothi qui intra erant oppidum compererunt, incurrunt in sanctum virum: populus & in primis Iudæi impotenter* insultant, motaq. seditione, vociferantur, Antistitem vrbs pro- dandæ causâ conciuem suum ad hostes noctu ablegasse. Nullus hic fidei, nullus probationi, nullus denique puræ conscientia relinquitur locus, Iudæis præsertim & hæreticis procaciter & sine intermissione clamantibus. Itaque ex Ecclesiæ domo extrahitur Antistes, atque in Palatio arctissimæ custodiæ traditur, vt noctu in Rhodanum demergatur, aut certe in castro Vgernensi detineatur, donec exilio multatus, prolixiores det pœnas. Domus itaque Ecclesiæ & cubiculum Antistitis ab Arianorum turbis occupatur.

Sed ecce dum Gothus quidam, ceteris contradicentibus, in eius lecto recumbit, diuinitus percutitur, & altera die excedit è vita, ne quisquam deinceps serui Dei locum polluta **D** conscientia violare auderet. Sed cum ex vtraque ripa dromonè, qui hostium obsidione iniectus fuerat, Gothi, Dei nutu erigere non valerent, nocte sanctum virum in Palatium reuocarunt; sed vsque ad eum celantes personam, vt vtrum adhuc esset in viuus, nullus Catholicorum scire possèt. Dum ergo diabolo exultante, & Iudæis plaudentibus, hæc geruntur: Iudæis etiam in nostros vbique, nulla cuiusquam habita ratione, perfidiae probra iactantibus: nocte quadam vnus ex illis ex eo loco, quem ad agendas in muro excubias fortè acceperat, ligatam saxo epistolam, tamquam in hostes illud vibrans, in castra illorum conicere conatus est: in qua nomen suum religionemque exprimens, hortabatur vt noctu eo loco, quo ipsi excubarent, scalas admouerent vrbs ingressuri, ea conditione, vt pro tanto beneficio id redderent Iudæis, ne quisquam eorum aut caperetur, aut rerum suarum iacturam faceret.

Mane verò digressis nonnihil à muro hostibus, quidam è propugnaculo egressi, epistola- **E** lam illam conspiciunt, tollunt, secum intra vrbs asportant, cunctisque in foro publicitus ostendunt. Mox auctor epistolæ producitur, conuictusque punitur: sæua Iudæorum immanitas Deo & hominibus inuisa tandem euidentissimè confunditur. Daniel noster, id est, sanctus Cæsarius è lacu leonum educitur: satraparum accusatio publicatur: completur in eorum auctore illud Propheticum*: Lacum aperuit & effodit eum, & incidit in fo- ueam quam fecit.

Porro Arelatem Gothis cum innumera captiuorum turba reuertentibus, replentur sac- cræ basilicæ, replentur Ecclesiæ domus Fidelium multitudine: & cum multa inopia labo- rarent, quæ ad victum vestitumque pertinerent, affatim eis præbuit vir beatus, donec ab ipso omnes essent redempti argento, quod venerabilis Eonius antecessor eius Ecclesiæ mensæ

*Caesiod. lib. 3. epist. 10.

*Cyprian. Vit. S. Cæsari apud Str. die 27. Aug.

*impatier

S. CAESARI- VS VT PRO- DITOR DE- TRVSVS IN CARCEREM.

PRODITI IVDÆI PA- TEFACIA.

*Psal. 7.

S. CAESARI- VS PASCIT ACREDIMIT CAPTIUOS FIDELIS.

A mensæ reliquerat; obseruans illud, quod Dominus in paropside intinxit panem, non in vase argenteo; discipulisque præcepit, ne possiderent aurum vel argentum. Hoc autem sanctum opus ita profecutus est, vt etiam ab illis quæ ad diuini mysterij dispensationem pertinent, non abstineret, thuribus, calicibus, patenis argenteis. Dicebat enim: Ne homo rationalis Christi sanguine redemptus, amissa libertate & dura pressus seruitute, aut Arianus efficiatur, aut Iudæus, aut ex ingenuo seruus, aut ex libero seruus. Ornauit igitur & defendit, non deformauit Ecclesiam: patere voluit filis viscera matris, non præcludi; hoc sæpissimè dicens: Velim respondeant mihi plerique Domini sacerdotes & reliqui de clero, qui nescio quo superfluitatis amore nolunt dare insensibile argentum & aurum ex Christi donarijs pro mancipijs Christi: Velim, inquam, dicant mihi: si quo casu ipsi in eam calamitatem inciderint, vellent ne eiusmodi insensibilibus donarijs in libertatem vindicari; aut potius sacrilegij loco haberent, si quis eis ex diuinis munusculis subueniret? Equidem non puto id ingratum esse Deo, de suo ministerio redemptionem parari, qui se ipsum **B** pro hominibus redimendis dedit. Sic ille. Nos verò vidimus quosdam laudare in sancto viro quod ita fecerit, non tamen villo pacto velle imitari. An non in vitro habetur sanguis Christi? An non in ligno suspensum fuit eius sacratissimum corpus, nostræ salutis causa? Nos quidem credimus & contidimus in Domini misericordia, fide & precibus beati Cæsarij id effectum esse, vt ipsius temporibus ita obsessa sit ab hostibus ciuitas Arelatensis, vt tamen nec capi potuerit, nec prædæ patere: atque sic deinde à Vuisigothis in Ostrogothorum ditionem peruenit, hodieque in Christi nomine paret clarissimo Regi Childeberto *Clodouei filio*, vt possit de ea quoque dici: Transierunt de gente in gentem, & de regno ad populum alterum: & non permisit Deus sub illo hominem nocere Arelatensibus suis.] **C** & post nonnulla de monasterio ab eo sacris virginibus erecto, de eodem sancto Casario subiicit:

Sed hoc quoque nomine in beatum virum inuidia facibus inflammatus Satan, in eum ac- **D** cusatione conficta, id effecit, vt Rauennâ vsque sub custodia pertraheretur ad Theodoricum Regem: vt impleretur etiam in illo, quod habet Scriptura diuina*: Tamquam aurum in fornace probauit electos Dominus. Venit ergo in Palatium ad Theodoricum Regem, eumque intrepidè salutat. Cernens Rex eum nihil formidantem & aspectu venerabilem, reuerenter ei assurgit, eumque depositis capitis ornamentis, clementer resalutat. Deinde placidè sciscitatur ab eo de labore itineris, de Gothis suis & Arelatensibus. Postea egresso sancto Pontifice, Rex ad suos ait: Non parcat illis Deus, qui tantæ sanctitatis & innocentia virum frustra compulerunt tam prolixum iter conficere. **E** Quantus enim ille sit, vel hinc liceat animaduerti, quod cum ad salutandum me ingrederetur, totus contremui, vidi que in eo angelicum vultum, vidi virum Apostolicum: profus nefas puto de tam venerabili viro quicquam durius statuere, aut malè de eo sentire.

Deinde beato viro in hospitium ingresso, misit *idem Rex* magni pretij discum argenteum librarum plus minus sexaginta, & cum eo solidos trecentos; iussitque illi sic dici: Accipe, sancte Episcopo: rogatque te filius tuus Rex, vt vasculum istud pro munere tua beatitudo dignetur suis vsit us pro ipsius memoria reseruare. At vir sanctus, qui præter cochlearia nihil vniquam argenti ad suæ mensæ vsus adhiberi passus erat, tertio inde die per ministros suos discum prius æstimatum iussit publicè vendi; cuius pretio multos redemit captiuos. Illico Regis satellites ad eum referunt, se vidisse regium munus palam prostrare, eoque distracto sanctum Episcopum multos è captiuis liberasse. Tam enim **E** ad eius hospitium ingens confluebat pauperum multitudo, vt præ miserorum suas calamitates exponentium densitate, vix ad salutandum eum pateret accessus. Vidimus verò etiam per plateas miserorum immensos greges cursitare euntium ad virum Dei atque reuertentium.

Postquam autem rem ab eo gestam comperit Theodoricus Rex, tanta eum laude & admiratione profecutus est, vt in eius Palatio seruietes Senatores ac proceres certatim offerrent beato viro munera, quæ eius manibus dispensarentur; magno Dei beneficio id sibi præstitum affirmantes, quod talem Antistitem digni fuissent conspiciere, qui ipsorum temporibus dictis & factis germanum se Apostolorum successorem & verè Apostolicum declararet. Et quia nihil fama velocius est; cum in eiusmodi sanctissimo opere frequens esset vir sanctus, Romæ celebris eius extitit opinio; tantoque eius visendi desiderio arserunt omnes, Pontifex, clerus, Senatus, proceres, & populus, vt prius eum iam animo complecterentur.

COMMENTA- DATA CAR- SARI ERGA CAPTIUOS CHARITAS.

RVRSVS CAR- SARIVS AC- CVSATVR; * Sap. 3.

THEODORI- CVS VENERA- TVS EST S. CAESARIUM

CAESARIS MAGNUM NOMEN.

CHRISTI
508.SYMMACHI PAP.
10.ANASTASII IMP. 18.
THEODORICI REG. 16.

*Druentiam tur, quam oculis conspexissent. Interea captiuos omnes vltra Duriam, maximeq. Arau- A
censes, qui omnes capti erant, quorum etiam plerosque Arelate liberauerat, in Italia vin-
ctos (vt potuit) redemit; & vt pleniori gauderent libertate, exhaustos curauit iumentis &
plaustris impositos non sine suorum solatio ad propria reduci.] subdit his Cyprianus, qui
interfuit, miracula, quæ ibi Deus per seruum suum operari dignatus est in mortuum ad
vitam reuocando, & dæmonum infestationem ab Elpidio diacono expellendo. Demum
verò de eiusdem Cæsarij Romam aduentu ad Romanum Pontificem Symmachum ista
subiungit:

CÆSARIUS
ROMAM
PERGIT.

Post hæc Romam veniens, beato Symmacho Pontifici, ac deinde Senatoribus exhibetur, B
Agunt omnes gratias Deo & Regi, quòd licuerit ipsis corporeis oculis illum intueri, quem
iamdudum animi obtutibus conspexissent; virumque Apostolicum non iam de fama sed
præsentia comprobantes, certatim diligere & venerari student. Atque ipse etiam Pon-
tiffex Symmachus præclara eius meritorum dignitate permotus, non solum cū verissi-
mè Metropolitanì honore præditum voluit, sed etiam speciali quodam priuilegio pallij
vsum ei permittit; & diaconos eius perinde ac Romanæ Ecclesiæ diaconos, dalmaticis vti
voluit. His gestis, sanctus vir Arelatem reuersus, excipitur cum psalmodiis & canticis; &
qui in Italiam exulatum ierat, confecta captiuorum redemptione, octo solidorum millia
ab Italia secum reportauit.] hæc comes itineris Cyprianus. Subdit verò, ipsum pro-
pensiore cura erga captiuorum redemptionem, ad eos perquirendos & redimendos, cleri-
cos atque etiam Abbates ad diuersa loca misisse. Certè quidem contulisse eidem ad hoc
opus pecuniam ipsum Romanum Pontificem, cum Cæsarius esset Romæ, possumus intelli-
gere ex eo quod scimus, teste Anastasio* Bibliothecario, in his potissimum Symmachi eni-
tuisse studium, de quo ait: Hic captiuos per Liguriam & Mediolanum & per diuersas pro-
uincias pecuniis redemit, & dona multiplicauit & dimisit.] C

*Anast. in Sym-
macho.

Ne putes autem auctorem qui ista conscripsit de sancto Cæsario Cyprianum amore ma-
gistri amplificatione vsum, veritatisque terminum supergressum: alium de his testem acci-
pe, suorum quoque temporum scriptorem eximium, Ennodium dico diaconum, cuius
extant litteræ ad ipsum sanctum Cæsarium datæ, cum quæ erga eum Rex Theodoricus ex-
hibuisset officia, idem Cæsarius antea litteris significasset. epistola autem Ennodij ad Cæsa-
rium reddita ita se habet:

ENNODII
EPISTOLA
AD S. CÆ-
SARIUM.

Quod spe perceperam, litteris indicastis: nam venerandi promulgatione colloquij, quid D
cælestis Imperator domnum Regem circa vos facere compulisset, agnouì. Ergo cui post-
quam meritum vestrum patuit, nequaquam se felicitas actionis abscondit. Quis hominum
nobilissimo in Christi seruitute Põtifici terrenas dominationes nesciat esse subiectas, & mi-
nacem Regis potentiam innocentia obiectione superari? Quando Principalis purpura aut
cilicia despexit, aut pallium? Quando libertas illa potissima credidit sibi ante Christianam
humilitatem licere quod voluit, aut quando ei licuit velle quod læderet? Quòd si inter
hæc canæ ætatis exempla recolantur, & sæuitiam circa cultores Dei tyrannicam reducas in
medium: scimus quia ab illis nostri dogmatis sectatores, ne vniquam morentur, occisi
sunt: Tunc militibus suis vitam & æternitatem, obsequente gladio, perpetuus ille dux con-
tulit: illi inimicorum suorum ministerio perdidit originariam vilitatem.

MIRIFICAE
LAUDES S.
CÆSARII.

Te, mi domine, in Orbe iam Christiano diuina lex pepetit, & Apostolici vberis lacte
nutriuit. Tu ceteros, velut Solis magnitudo astris minoribus comparata, transgredieris.
Te qui interioris hominis oculis inspexit, instructus est: nam cum & facie ipsa foueas puri-
tatem, delinquentes feriato ore castigas. Boni de conuersatione tua, quocumque procef-
feris, imitanda inueniunt; malis fugienda demonstras. Beatus tu, cui à Deo tributum est, E
vt & monitis doccas & exemplis; qui ad pij itineris directam semper existens præuius, in-
uitasti. Quis non optet, te loquente, vt sciat plura, non legere, tu dum libris genium* re-
latione concilias, & magistros informas? Tibi debet quicumque ille scriptorum maximus,
quòd cum dote elocutionis amplificas, sanctum Augustinum videlicet, quem aduersus Fan-
stum eum impugnantem defendis.

*genium

ALLVDIT AV-
CTOR AD RES
GESTAS CVM
THEODORI-
CO.

In te lux conuenit sermõnis & operis. Vnde hæc prærogatiua Transalpinis? Vnde pa-
rentibus meis inauspicata sublimitas, vt talem virum miserint? Sed cur inter terrena quæ-
ritur res cælestis? Potuit ergo ante te quodlibet Palatij supercilium non iacere? Potuit ti-
bi capita subtrahere, quem mitiorem ouibus faciant errata pugnacem? Latius me & me-
ritum vestrum vocat & diligentia; sed loquacitatem meam lex epistolaris includit. Quòd
superest

CHRISTI
508.SYMMACHI PAP.
10.ANASTASII IMP. 18.
THEODORICI REG. 16.

A superest, benignæ seruitutis meæ munera accipite, & me Deo nostro orationum suffragiis
intimate; frequenter de his quæ vobiscum aguntur, vel acta sunt, informantes. Deprecor
etiam, vt quicquid apud vos promeruit rustici supplicatio, qui (quantū audio) fornicatio-
nes suas nomine vestit vxorum, & vocabulo legis putat excusari posse reum criminis, mihi
manifestes ministerio litterarum.] hæc Ennodius ad sanctum Cæsarium.

Sed minimè prætereundem, fuisse S. Cæsario sororem haud imparis sanctitatis, sicut eius-
dem nominis, Cæsariam nominatam, quam Deo dicatam sanctam virginem in Massiliensi
monasterio excoli voluit monasticis institutis, eamque postea Arelatensi à se constructo
præfecit monasterio virginum, vbi admiranda claruit sanctitate. Narrat hæc Cyprianus in
Vita quam scripsit S. Cæsarij: sed & Cæsariæ meminit Venantius Fortunatus*, cum canit
præconia virginum, his versibus:

*Venant. lib. 8
carm. de virg.

B *Has inter comites conuicta Cæsaria fulget
Temporibus nostris Arelatense decus,
Cæsarij monitis luci sociata perenni,
Si non martyrij, virginitalis ope.] & inferius:
Dulce decus, vbi sit veneranda Cæsaria præfens
Præsule Cæsario non caritura tuo.]*

Scripsisse illi quidem regulas monasticas
obseruandas ipsum S. Cæsariū, idem fortunatus sæpe declarat, dum de eiusdem Cæsarij re-
gula meminit, vt eum ait de sancta Radegunde eandem vitam monasticam profitente*:

*Fortunat. l. 8.
carm. de nomi-
ne suo
*Fortunat. l. 8.
carm.
*Fortunat. l. 3.
carm.

Regula Cæsarij linea nota tibi est.] & albi:
Concipiente fidem Christi Radegundæ amore
Cæsarij lambit regula quicquid habet.] & ad Martinum Gallicia Episcopum*:
Atque adscita sibi seruetur in vrbe Genesis
Regula Cæsarij Præsulis alma pij;
Qui fuit Antistes Arelas de sorte Lerini.]*

Cum verò adeò frequens mentio sit de
Cæsarij regulis editis de vita monastica, nec extent illæ quidem: putamus eas in S. Bene-
dicti monastica instituta receptas, non autem periisse. Sicut enim ipsum Lerinense coenoi-
bium cessit vsui monachorum S. Benedicti, ita & ipsas Cæsarij constitutiones monasticæ vi-
tæ vt riuum in flumen deriuatas esse in regulas S. Benedicti, mihi facilè persuadere.

Ad eiusdem quoque Cæsarij laudem spectare putamus quæ idem Theodoricus Rex pro
Gallicanis Ecclesijs iuste pieque rescripsit: ac primum ad Ibam ducem hæc inter alia*: Præ-
senti tibi auctoritate præcipimus, vt possessiones Narbonensis Ecclesiæ, secundum præcel-
sæ recordationis Alaici præcepta, à quibuslibet peruasoribus occupatæ teneantur, æqui-
tatis facias contemplatione restitui: quoniam versari nolumus in Ecclesiæ dispendio præ-
sumptiones illicitas; dum nostra deceat tempora, sedare confusa. Esto contra talia omni-
no sollicitus: vt qui es bello clarus, ciuilitate quoque reddaris eximius. Sic & arma tua, Deo
adiuuante, corroboras, si iustitiam mediocribus seruare contendas.]

*Cassiod. Va-
riar. lib. 4. ep. 17
THEODORIC
REX IUSTI-
TIÆ OBSER-
VANTISSI-
MVS.

Sed audi aliud quod edidit idē Theodo. icus specimeu iustissimi Principis, cum Seuero
Episcopo reddi voluit quicquid exercitus transeundo eius Ecclesiæ damni intulisset: ad ip-
sum enim scribens, hæc inter alia*: Significamus nos per Montanarium sanctitati vestra
mille quingentos solidos destinasse: quos prouincialibus, quos quæque præfenti anno, exer-
citu nostro transeunte, dispendiū pertulisse cognoueris, habita læsionis æstimatione, distri-
buas: vt nullus à nostra munificentia reddatur alienus, quem sua damna grauauerunt.] Hæ-
bes igitur vnde perspicias, cur Theodorico cuncta ferme dextera euenisse contigerit; nimi-
rum quòd Arianus licet, Catholicorū nihilominus prospiciebat Ecclesijs, & sacerdotes Ca-
tholicos debito prosequeretur honore, atq. muneribus etiam frequentabat, nec à suis in ex-
peditione militari quicquā sine compensatiōe damni patiebatur inferri. Sed ad Cæsarium.

*Cassiod. Var.
lib. 2. ep. 8.

His verò de S. Cæsario enarratis, veluti corollarium apponamus veneratione dignum
antiquitatis monumentum, ab ipsa (vt in fine dicemus) Ecclesia Arelatensi petitum, nem-
pe testamentum per epistolam ab eo conscriptum: quod tamen non nihil mendosum ex-
sum puluere vetustas tandem exhibuit. sic enim se habet:

Pax Ecclesiæ Arelatensi. Cæsarius Episcopus presbyteris & diaconibus, sanctæ ac ve-
nerabili Cæsariæ Abbatisæ, quam Dominus per meam paruitatem in monasterio nostro
præposuit, ac vniuersæ congregationi, quā ibi Dominus sua gratia collocauerit, in Domino
æternam salutem. Cum Ecclesiastica pietas consuetudinis suæ rem faciat, ordinabiliter
scilicet, quòd peregrinis & destitutis opem largitionis impendat: quanto magis cū opportu-
nitas

S. CÆSARII
TESTAMEN-
TVM PER
EPISTOLAM

CHRISTI
508.SYMMACHI PAP.
10.ANASTASII IMP. 18.
THEODORICI REG. 16.

nitas aut necessitas fuerit, vt sanctis quibusque & Deum timentibus aliqua largiatur, **A** amplius debet pia misericordiae suae viscera dilatare? Et ideo iuxta hanc epistolam, quam manus nostrae subscriptione roborauimus, cuique diem & Consulem subitus adiecimus, Deo dispensante, hoc testamentum meum condidi, vel manu propria subscripsi, atque iure praetorio, vel iure ciuili, & ad vicem illorum codicillo firmaui. Ego Caesarius peccator dum debitum humanae carnis reddidero, cunctum monasterium Arelatense S. Ioannis, quod ego condidi, sub potestate Arelatensis Pontificis canonice sit, heredemque meum esse volo ac iubeo. Ceteri, ceterave exheredes sint. Totum quod cuique aut per hoc testamentum meum dederam, legaueram, darive iusseram, vt detur fiat. Ceterum autem, Arelatensem Episcopum coheredem meo monasterio relinquo: quosque liberos quasque liberas esse iussero, liberi, liberae sint omnes.

Ego tamen cum nihil de parentum bonis habuerim, hoc testamentum meum praesumere **B** crubui: Illa tamen me sententia compulit, vt plerosque, Saluatoris formidanda, qua iniqui audituri sunt dicentem, Ite in ignem aeternum, pietatis affectu aliquid Ecclesiae meae contulisse. Et ne forte post obitum meum aliqui de parentibus meis, exceptis ijs rebus, quas illis pro elogiis donaro, inquietare praesumant, cui praesum, Ecclesiam: ideo hanc voluntatem meam tractare amplius desideravi, qua de parentibus meis, ne apud ipsum monasterium praefatum, vel Pontificem Arelatensis Ecclesiae, praeter id quod illis dederam ac dederim, praesumant requirere. Sancto & domino meo Archiepiscopo, qui mihi indigno dignè successerit, licet omnia in sua potestate sint, tamen si lubet, & dignum ducit, indumenta paschalia, quae mihi data sunt, omnia illi seruiant, simul cum casula villosa & tunica, vel galnape, quod melius dimiseram. Reliqua vero vestimenta mea, excepto birro amiculari, mei ram clerici, quam laici, cum gratia vel ordinatione domini Archiepiscopi, **C** sibi, ipso iubente, immo donante, diuidant. Ea vero quae monasterio ante per donationem contuli, nunc affirmo: & si cui aliquid per epistolam, aut per pitacium, aut verbo, pietatis intuitu contuli, valere volo.

Hoc etiam assuetè precor, quatenus cellam, quam bonae memoriae Augustus subdiaconus in atrio S. Stephani cunctibus parte dextra habuit, prouisoribus monasterij propter custodiam illorum firmam D. Archiepiscopus perpetuo dignetur iure concedere: ita vt eam sibi succedendam monasterij prouisores habeant. Et hoc specialiter volo, & ita, domine Archiepiscope, precor; siue prouisorem ad monasterium, siue presbyterum ad basilicam S. Mariae nullum alium habeat congregatio sancta, nisi quem ipsa elegerit, vel ordinari petierit. Et licet de tua, D. Archiepiscope, pietate praesumam; tamen ne forte contra monasterium nostrum aliquorum suggestiones importunas habeatis, adiuro vos per Patrem **D** & Filium & Spiritum sanctum, & per tremendum diem iudicij, ne umquam apud vos praeualeat hostis antiquus, aut ancillas vestras contristari ac quiescatis; aut aliquid illis auferri de iis, quae possident, eisque contulimus, permittatis: quia Deo propitio non sine discretionem vel iustitia quibuscumque saecularibus iure directo res Ecclesiae vendidimus; nisi hoc tantum, quod Ecclesiae minus utile & infructuosum est. Et quod animabus sanctis & Deo vacantibus cum sanctorum fratrum consensu vel subscriptione tribuimus, perpetuo illis iure permaneat.

Vos vero dominae filiolarum, per S. Trinitatem inseparabilem, & per Domini nostri Iesu Christi aduentum adiuro, vt Pontificem, qui mihi indigno, ordinante Deo, successerit dignè, omni affectu vt dominum rogetis, ac pura mente diligatis, & ne per vestram contristetis inobedientiam. Confidimus enim de Dei misericordia, quod ita omnibus sacerdotibus, **E** quibus religionis collatio est, castum amorem impendat, vt nihil vobis, quod ad sustentandum corpusculum opus est, deesse permittant. Te iterum atque iterum, Pontifex optime, rogo gratia diuina praefati monasterij vt curam maximam habeas, & famam illarum cum grandi pietate satagas prouideri. Quod si alicuius persona iniustum tibi dederit consilium, cum auctoritate respondendum deprecor: quia hoc quod Episcopi agitur verbo, non solum auferri non debet, verum etiam nec omnino potest. tum praecipue quia & hoc ipsa S. Papae Urbicani suavitatis auctoritas, vt hoc de te sancto & domino meo Pontifice credam. Numquam enim apud te praeualebit tam iniqua suggestio, vt contra iustam voluntatem qualiscumque. Antistitis pro meo studio substantia ad te multum profecerit, & propè duplicata sit. Additur ad hoc quod Deus misericors per paruitatem meam, etiam immunitatem tributorum, tam iuxta urbem & infra, quam etiam in suburbanis & villis ex maxima parte concesserit.

Agellum

CHRISTI
508.SYMMACHI PAP.
10.ANASTASII IMP. 18.
THEODORICI REG. 16.

A Agellum igitur Atcharianum, vnde parvam particulam monasterio dedimus, multa seruamus; nam plus minus centum aripennes vineae & trecentorum modiorum campos reseruauimus: ita quod supradictum monasterium, tantum modiatas de terra, quam ego plantaui, habeat modiatas quadraginta; & de veteri vinea vix triginta aripennes contulimus: Agellum Gallicumanum, Mercloanum, vel agellum Gemellos cum stagnis & paludibus cum omni iure & termino suo; & pasuum in campo Lapideo, vel si qua alia sunt, vel campum in Trifinitio super viam munitam, vel reliqua quaecumque sunt; agellum Oruedum, & agellum Martinatis, & agellum Siluanum, in quo est sita ecclesia S. Mariae de Ratis, & agellum Missiamanum cum omnibus sibi pertinentibus pasuis, paludibus, cum omni iure & termino suo sanctae tuae Ecclesiae reseruauimus in stipendiis earum. Vnde te, S. Pontifex, adiuro, vt si Deus omnipotens per manus se timentium sanctae matri Ecclesiae **B** monasterio sanctarum virginum aliquod maius bonum dederit, tua sancta dilectio vnum ab altero non disiungat. Si vero (quod Deus non patiat) congregatio ibi aut congregata non fuerit, aut forte postea (quod absit) cum congregata fuerit, esse defuerit, ad matrem Ecclesiam reuertantur.

Haec quidem ego, vt timori meo satisfacere, scripsi. Nam absit vt de tua, piissime Pontifex, inscientia inculperis: quia (vt supra iam dixi) pietas diuina concessit, vt per meam humilitatem immunitas Ecclesiae in tot capitibus daretur. Quod monasterio cum fratrum consensu dedimus, per hanc voluntatem meam confirmo. Ancillae nostrae Caesariae Abbatissae, quem ipsa fecit, mantum maiorem, quem de cannabe fecit, dari volo. Domino meo Leoni presbytero manutergium dari volo. Domino meo Cypriano Episcopo mantum, & cunctorum meliorem dari volo. Quicquid seruo meo Briciano contuli, nunc per hoc testamentum meum confirmo. Agritia puella mea propria libentissimè monasterio S. Caesariae **C** Abbatissae seruiat: & vere gariolas, quas illis vel parentibus eorum dedi, confirmo. Omnes cubicularios meos tibi, domine Episcope, coram Deo & Angelis eius commendo. hactenus quae reperiuntur testamenti S. Caesariae, quod etsi non in alijs, in die saltem & Consule, & ipsius Caesariae atque testium subscriptione esse decurtatum, haud dubium esse potest: Cuius exemplar petiit ex archiuo Ecclesiae Arelatensis, exscriptum per Claudium Saxi Notarium, accepimus ab Archidiacono Arelatensis Ecclesiae Francisco Claretto Romae cum esset, a quo etiam nos accepturos complures eiusdem S. Caesariae epistolae, quae in eodem archiuo asseruari dicuntur, spem magnam concepimus: quod si voti compotes facti erimus, eas quae historiae rerum gestarum inferuire noscentur, secunda editio exhibebit.

D Quod autem ad idem testamentum spectat; audisti monasterium monialium cui praerat sancta eius soror Caesaria, illud ipsum munitum voluisse Caesarium auctoritate Romani Pontificis: non aliud quidem illis verbis significauit, vbi ait: Et hoc ipsa sancti Papae Urbicani firmavit auctoritas. Scias vero, ad imitationem S. Caesariae qui Arelate crexit monasterium monialium, paulo post Childbertum Franchorum Regem quartum filium Clodouei ibidem Arelate fluxisse monasterium monachorum, quod absolutum a Vigilio Papa voluit Apostolica auctoritate firmari. extat de his epistola S. Gregorij Papae ad Vigilium Arelatensem Episcopum. Sed de eiusmodi peti solitis & concedi ab Apostolica sede **E** privilegijs alia dicendum erit: nunc in Caesario versetur oratio. Quoto autem suae sedis anno diem obierit, quod aequè sine careant quae a Cypriano Episcopo eius discipulo sunt scripta, haud consequi licuit. Scripsit vero eius vitam idem auctor rogatus ab illius sorore sancta Caesarea, ad quam extat inscripta praefatio.

Ad postremum vero duo quae inualuerunt de eodem S. Caesario mendacia cauenda meminere: quorum alterum superius deteximus atque consutauimus, dum non ad haec tempora Symmachi, sed floruisse anno sexcentesimo septuagesimo, complures toto caelo errantes dixerunt; in quem errorem Gennadij scholiastes Suffridus, Trithemium incaute sequens, impedit, dum nequaquam de eo esse scriptum a Gennadio, sed ad Gennadium eam narrationem de ipso suppositam existimauit: Alterum vero illud est, quod aequè mendaciter asseritur Caesarius vltimus Episcopus, primus vero Archiepiscopus Arelatensis; quod scilicet Ecclesia Arelatensis non nisi sub Caesario a Romano Pontifice fuerit Archiepiscopatus munere insignita: cum tamen quae dicta sunt saepe superius, id praeter veritatem asseri, manifestent. Nonne Archiepiscopalis sedes erat, quae sub se habuit sedes Episcopales? Nonne dictum est suo loco superius, Saturninum Arelatensem Episcopum collegisse Concilium subiecto-

Annal. Eccl. Tom. 6.

D d d

rum

* seu pietas
que* cisterium
neliusDE ALIO
MONASTE-
RIO MONA-
CHOR. ARE-
LATENSIS.* Gregor. lib. 7.
epist. 115.ERROR EX-
PLODITUR
DE TEMPO-
RE CAESARII.SEDES ARE-
LATENSIS
ARCHIE-
PISCOPALIS.

rum sibi Episcoporum? Nonne cum de diocesum iuribus altercatum esset inter duas sedes A. Archiepiscopales Viennensem & Arelatensem, in Concilio Taurinensi decretum fuit, vt quisque ipsorum Archiepiscoporum vicinioribus praeset Episcopis? Sunt & alia de his certae probationes; sed in adeo claris minimè immorandum. Fefellit puto simplices, quod qui praeserunt Caesarium Antistites Arelatenses, non Archiepiscopi nominati reperiuntur, sed Episcopi: Verum sciant veterem nomenclaturam, qua etiam Patriarchalium sedium immo & ipsius Romanae Ecclesiae Praesules aequè dici solebant Episcopi. At de Caesario satis, quem inter caelites receptum celebratque Ecclesia Catholica anniuersaria repetita memoria die vigesima septima mensis Augusti.

Quod verò reliquum est rerum Arelatensium huius temporis dignum memoria profequamur. Quid enim vni ex Ducibus Theodorici agenti custodiam ciuitatis diebus istis acciderit, haud praetermittendum putamus; quod Gregorius Turonensis in libro de Gloria B. martyrum narrat his verbis: Aran (inquit) Theodorici Regis Italiae Dux dum in Arelatensi vrbe resideret, extitit ei quidam Archipresbyter parochiae Nemausensis inuisus. Tunc feruens felle contra eum misit pueros, dicens: Ite quantocyus, & ligatis pedibus ac manibus adducite eum cum vi, vt cognoscat quod sim dominus regionis huius. At illi non intellexerunt Archipresbyterum; putauerunt quod Archidiaconum iussisset adduci: & ascensis equitibus, venerunt ad urbem, interrogantesque de Archidiacono, digito eis ostensus est: Erat enim hic Ioannes nomine, valde religiosus, & in archidiaconatu suo studium docendi puerulos habens: apprehensumque pueri Ducis, ligatis manibus ac pedibus sub aluo equi adduxerunt eum. Sed non deluit virtus martyris Baudelij alumno proprio subuenire.

Pueri verò iuxta portam, Arelatensis scilicet ciuitatis, cum eo mansionem habuerunt; quia iam obseratis pro nocte portarum valuis, ingredi non potuerunt. In ipsa verò nocte, Duce obdormiente, adest ei Archidiaconus per visum, dicens: Quid tibi, o homo, culpabilis extitit, quod me in hanc humilitatem redactum, cum tali iussisti iniuria accersiri? Verè dicam tibi, quia non effugies iudicium Dei. At ille expergefactus, consternatusque metu, exclamat suis: Inquirete, si pueri, quos Nemausum direximus, iam venerunt. Interrogantesque de muro vrbis: responderunt se adesse cum homine. Renunciant nuncij quae audierant. Confestimque Dux ait: Exhibere ad me hominem quem adduxistis. Quod cum factum fuisset, aspiciens eum Dux, timore perterritus, ait: Archipresbyterum ego adduci praecipere, non Archidiaconum. Et prostratus ad pedes eius ait: Indulge, quaeso, iniuriam delicti huius; quia non est in conscientia mea, vt haec passus fuisses. Et statim dignis honoratum muneribus remisit ad urbem: quem in tanto timore pro ipsa martyris D. reuerentia dilexit in posterum, vt decedente vrbis illius sacerdote, ipsum sacerdotem mandaret institui. sed nec Archipresbyterum amplius inquiri iussit.] haec Gregorius de rebus Arelatensibus.

Quomodo autem idem Theodoricus Italiae Rex Burgundionum regione potitus sit potius arte quam armis, Procopius narrat, & quidem sincerè, licet tum ipse, tum alij cum eo videantur errore lapsi, dum ante bellum Clodouci aduersus Alaricum gestum, id contigisse adfirmant. Etenim integras fuisse res Burgundionum, cum Clodoueus aduersus Alaricum parabat arma, litterae Theodorici ad ipsorum Regem Gundebadum scriptae declarant, cum eum rogat vt in conciliandis inter se Alarico & Clodoueo labore. Sed & Athalaricus Rex Italiae, qui Theodorico successit, dum Toli strenui Ducis sub ipso Theodorico recenset strenuè facta, primò quidem missum ipsum fuisse post Alarici obitum ad defendendam Arelatensem ciuitatem tradit, inde verò occasione bellorum inter Burgundiones & Franchos ortorum ipsum prouinciam illam acquisiuisse (vt dictum est) Theodorico. sunt enim haec ibi conscripta: Mittitur igitur, Frango & Burgundio decertantibus, rursus ad Gallias tuendas, ne quid aduersa manus praesumeret, quod noster exercitus impensis laboribus vindicasset. Acquisiuit Reipublicae Romanae, aliis contendentibus, absque vlla fatigatione prouinciam; & factum est quietum commodum nostrum, vbi non habuimus bellica contentione periculum: Triumphus sine pugna, sine labore palma, sine caede victoria. Tantum ergo eius gloriae debemus, quantum vtilitatis accepimus: quem & ille arbiter rerum largitione reddituum iudicauit esse profequendum, vt ibi fieret dominus possessionum, vbi vtilitati publicae procurauit augmentum.] haec ibi de tanti Ducis industria.

Greg. Turon. de Glor. mart. lib. 1. c. 78. Quid per ducem Theodorici praesertim sumptum.

Archidiaconus loco Archipresbyteri capitiua.

Dux terrarum dimittit cum honore Archidiaconum.

Procop. de bell. Gothor. lib. 1.

Apud Cassiod. Var. lib. 3. epist. 2.

De bello Clodouici cum Burgundionibus. d. apud Cassiod. Var. lib. 8. epist. 10.

A. Sed quae breuiori summa subobscurè perstrinxit, Procopius elucidat, vbi primùm ait Franchos cum Gothis iniussè foedus aduersus Burgundiones pactis conuentis, Theodoricum verò suis ducibus cum exercitu ab Italia missis dedisse in mandatis, vt moras in itinere tererent, donec cum Burgundionibus Franchi pugnassent; qui si vincerent, tunc quam celerrimè sese ad eos conferrent communi victoriae potituri. sunt haec ipsius verba: Franchi interea cum Burgundionibus soli manus conseruere; & cum bellatum nauiter esset, magna vtrinque fit caedes: nam pede collato, ad multum diei fortiter est proelium gestum: sed Franchi demum vbi in fugam hostes penitus vertere, in vltimas quas illi incoherent terras fugerunt, vbi & fugientibus pleraque erant & validiora ad receptum praesidia, quae sola his salutis fuere: ceteris hostes potiti. Haec victoria vbi est ad aures Gothorum perlata, quam celestrem ad socios & victores se conferendo, sui praesentiam faciunt: ab hisque increpiti, quod proelio non tempore suo interfuissent, locorum cauabantur difficultates, paratos se pactam pro praena pecuniam statim dependere: qua ibidem depensa, terras ex hoste captas, vt conuentum iam antè fuerat, cum victoribus partiuntur. Qua in re cognita Theodorici prudentia est, qui sine vlla suorum iactura, modico auro persoluto, hostium sibi loca parauerit.] haec Procopius.

Sed quanam ista praeserint, quibus in se Burgundiones diuinam concitarunt iram, Gregorius ita narrat, cum martyris Iuliani miracula recenset: Venientes (inquit) quidam de Burgundionibus ad Briuatensem vicum, cum cum armorum multitudine copiosa circumdant: captoque populo direpto ministerio sacrosancto, vltra amnem transfuerunt; & viros gladio interficere; reliquum vulgus sorte diuidere parant. Tunc Hellidius quidam à Vellauo veniens, & (vt aiunt) commonitione columbae alitis incitantis, super eos irruit; hortatusque socios, ita hostes ad internecionem cecidit, vt captiuis laxatis, triumphans in laudem martyris, amne transmissis, ad beatam cellulam tamquam nouus Moyses cum omni populo canendo reuertitur.] & paulo post: Prostratis ergo ab Hellidio hostibus, quatuor ex his per fugam dilapsi patenam & vrceum, qui Anax dicitur, in patriam deferunt, & diuisim in tantis, vt erant, partibus patenam, vrceum Regi Gundebado ob gratiam exhibent conquirendam. Reliquum verò argentum Reginae sagacitas reperit; cui additis multis muneribus, loco illi sancto restituit, fideliter insinuans Regi, non oportere eum vt gratiam martyris sancti propter argenti paruitatem amitteret.] haec Gregorius de Burgundionibus, quorum Rex Gundebadus sequenti anno defunctus ponitur: agemus de his suo loco.

Compositis rebus bellicis, pace reddita, Clodoueus Parisios profectus est, vbi contigit eum laborare corporis infirmitate: cumque spes salutis à medicis diu alita frustraretur, consilio Tranquillini viri illustri & Archiatri, missis nuncijs, accersiuit sanctissimum virum Severinum Agaunensis monasterij Abbatem, magni nominis apud omnes suae aetatis virum: etenim excellenti miraculorum virtute fulgebat; cuius quidem facultatis in via egregium illud specimen edidit, dum ad Niuernensem perueniens ciuitatem, Eulalium Episcopum loquendi & audiendi priuatum ob morbum officio, ipsum visitans, confessim restituit sanitati. Parisios inde se conferens, ad portam ciuitatis leprosum excubantem osculo salutatum à lepra mundauit. Indeque ad Clodouicum perductus, super aegrotantem Regem, praemis precibus, imponens casulam qua erat indutus, febrem eius medullis fixè inhaerentem fugauit.

Restitutus verò incolumitati Christianissimus Princeps, flexis genibus Dei seruum esse veneratus: cui & ob gratiarum actionem illud praestitit, vt quos vellet victos à carcere liberaret, & quantum vellet pauperibus ex regio acceptum thesauro erogaret. Cumque deuentus fuisset haud paucos dies Parisijs, magnus factus est ad eum laborantium diuersis morbis concursus. Inde verò (vt antè diuinitus admonitus fuerat) ad Nantonienfè castrum se contulit. Deo spiritum redditurus: susceptusque est hospitio à presbyteris Paschasio & Vrsicino, qui eundem viuentem omni charitatis officio sunt profecuti, & post obitum eidem extrema persoluerunt munera pietatis: in cuius memoriam postea Clodouici filius Childebertus nobile templum extruxit: haec autem paucis perstricta copiosè descripsit Faustus presbyter eiusdem temporis scriptor. Porro exararum in tabulis Ecclesiasticis nomen eiusdem viri sanctissimi Seuerini, anniuersaria natalis diei commemoratione iugiter Ecclesia celebrat.

Procop. de bell. Goth. lib. 1.

Greg. Turon. de Glor. mart. lib. 2. c. 7. 8. Burgundiones sancti poenitentiae privilegio.

Vita Seuerini. Str. tom. 1. die 11. Febr. Clodoueus aeger ostans a Seuerino sanatus.

IĒSV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTAS. IMP. 19.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 17. A
509. II.

CHRISTI
509.

SYMMACHI PAP.
II.

ANASTASII IMP. 19.
THEODORICI REG. 17.

DE CONSULATU IMP. THEODORICI REG. 17.

^a Apud Cassiod. Var. lib. 3. epist. 5. ^b Ibid. epist. 6.

^c Apud Cassiod. Var. lib. 1. epist. 27.

CAEDES FACTA ROMAE IN CIRCO.

^a Apud Cassiod. Var. lib. 1. epist. 31.

ACCLAMATIONES CIRCENSES MUSICAE.

^c Apud Cassiod. lib. 1 epist. 30. 32. 33.

DE THOMAE AVRIGAE.

^f Apud Cassiod. Var. lib. 3. epist. 51.

CIRCENSIA DETESTATA THEODORICI SVR EADEM CELEBRET.

Quingentesimus nonus Redemptoris annus nouo Consulatu aperitur Importuni sine collega: ita Cassiodorus; sed pro Importuno, Opportunum Marcellinus habet; at puto melius, Importunum, vt ex Theodorici Regis epistola constat: Hic namque ille videtur Importunus, quem Theodoricus Rex Italiae auxit Patriciatus dignitate, vt ad eum data eiusdem Regis epistola declarat^a, nec non alia eadem ex causa ad Senatū scripta^b, qua etiā hunc ex Deciorum antiqua familia prognatum affirmat. Fuerunt cruenta huius auspicia Consulatus, dum in consuetorum exhibitione munerum & editione Cincensium, fauens Consul Venetæ factioni, in Prasinos se parum æquum exhibuit: cuius rei gratia in eundem Consulem commotus ob eadem factam Theodoricus Rex ad Speciosum inter alia ista rescripsit: Populi itaque nobis partis Prasinae petitione suggeritur, dum ad nostrum disponderent Comitatum venire remedia consueta poscentes, se truculentas insidias à Patricio Theodorico, & Importuno viro illustri Consule pertulisse, ita vt vnus eorum defleatur extinctus, & c.]

Accidit enim, vt in conclamationibus illis Circensibus in eosdem iactatæ fuerint contumeliæ, quarum causa iidem suos armassent in populum. Cuius rei indignæ causa factus reus idem consul vnà cum Patricio ante Præfectum Urbis Agapitum & collegam Cæcilianum causam dicere iussus est. De quo iudicio agens in dicta epistola Theodoricus Rex, conuermeliosos coerceri mandans: Teneatur (inquit) ad culpam quisquis transenti reuerentissimo Senatori iniuriam proteruus infixit, si malè optauit, cum bene loqui debuit. Sed quòd quælibet dicta contentioni debuissent, ista mox subdit: Mores autem graues in spectaculis quis requirat? Ad Circum nesciunt conuenire Catones. Quicquid illic à gaudenti populo dicitur, iniuria non putatur: locus est qui defendit excessum. Quorum garrulitas si patienter accipitur, ipsos quoque Principes ornare monstratur.]

Ad populum autem querentem idem rescribens Theodoricus redarguit^d eum de iactatis in Circo in Senatores conuiciis; cuius rei causa statuit, vt a cione iniuriarum apud Urbis Præfectum pulsari posset.

Quales vero esse solent bene compositæ more maiorum Circenses acclamationes, ibidem verbis istis insinuat: Soletis enim aera ipsa mellistuis implere clamoribus, & vno sono dicere quod ipsas quoque belluas delectet audire: profertis voces organo dulciores: & ita sub quadam harmonia, citharæ concauum, theatrum per vos resonat, vt sonos possit quilibet credere, quàm clamores. Numquid inter ista rixæ decent, aut inflammata contentio? Abijcite furorem læsi, iram gaudentes excludite, & c.] Extant^e de iisdem ipsius Regis tum ad Senatū, tum etiam ad Agapitum Urbis Præfectum rescripta; ex quibus quam occasione primordia huius sint conflata dissidij, sic habeto:

Accidit enim, vt magni nominis Orientalis auriga Thomas, inde recedens, puto aliquam passus iniuriam ob Circenses tumultus illos, quos anno superiori pariter Constantinopoli accidisse diximus, Romam venerit: quem Theodoricus Rex mensuris la gitionibus honestandum censuit; de quo illud satis ex verbis eiusdem Regis in epistola ad Faustum^f: Frequentia palmarum cum dici faciebat maleficum: inter quos magnum præconium videtur esse, ad talia crimina peruenire. Necessè est enim ad peruersitatem magicam referri, quando victoria equorum meritis nec potest applicari. passus hic enim videtur inuidiam, cuius causa illa fuerit conflata discordia. Post hæc autem ista mox subdit idem Rex de spectaculorum malis: Spectaculum expellens grauissimos mores, inuitans leuissimas contentiones, euacuator honestatis, fons irriguus iurgiorum, quod vetustas quidem habuit sacrum, sed contentiosa posteritas fecit esse ludibrium, & c.] detestatur Rex barbarus, quod ramen præstare cogebatur inuitus: nam ad finem epistolæ: Hæc nos fouemus necessitate populorum imminuentium, quibus votum est ad talia conuenire, dum cogitationes serias delectantur abijcere.] & in fine: Expedi interdum desipere, vt populi possimus desiderata gaudia continere.] hæc ipse quidem, postquam eadem epistola Circi & Cincensium ludorum Gentilitia sacra pandit, prorsus indigna quæ à populo Christiano frequentarentur.

Certum est enim, omnes vbique locorum, siue in Oriente, siue in Occidente, sanctissimos

Amos Patres suis ipsorum concionibus atque etiam scriptis sedulo studio iugique instantia declamasse aduersus Christianos spectacula frequentantes, & quanto magis edentes? Ad eam namque ea maiores semper detestatos esse, Saluiano auctore diximus, vt nō sinerent, quemquam tingi sacro baptisate, nisi solemni ritu abrenunciatis Satanæ & pompis eius, spectaculis pariter disertis verbis se renunciare profiteretur. At vindex perituri Deus, & præuaricationis ultor, cum nec per Vuisigothos, Vuandalos, Erulos, & Ostrogothos Romanam urbem inuadentes eiusmodi spectacula è Gentilitia superstitione manantia aboleri potuissent conspiceret, Longobardis tandem aperuit postea muros Urbis, qui eiusmodi demonum officinas opificibus vacuas penitus redderent, vt non esset amplius qui huiusmodi diabolicas nundinas frequentaret. At de his hæc tenus.

Beodem anno, secunda currente Indictione, Alamundarus Saracenorum Rex collectis copijs incursum Arabiam & Palæstinam, sanctis monachis non nihil molestiæ intulit. Hæc autem quomodo se habuerint, auctore Cyrillo huius temporis res gestas historia prosequente narremus. Cum enim de Ioanne Silentario agit, de quo & nos superius, hæc de his habet: Eodem verò tempore Alamundarus Sicices, qui accepit Regis auctoritatem in Saracenos subiectos Persis, inuasit Arabiam & Palæstinam cum magna ira in Romanos, omnia diripiens, & multa hominū millia abducens in seruitutem, & multa faciens nefaria, postquam capta fuerat Amida. Cumque multitudo barbarorum dispersa esset per hanc solitudinem; ijque quibus mandata fuerat custodia solitudinis denunciarent vt caueretur barbarorum irruptio in monasteria: maximæ Lauræ Patres significarunt venerando Patri, vt desisteret quidem ipse Ioannes in Ruba vitam degere, veniret autem ad Lauram, & quiesceret in sua cella. At diuinus quidem Ioannes, qui per quietem diuinam gustarat dulcedinem, eam lubenter sequebatur, & non poterat in animum inducere vt eam relinqueret, apud se hæc reputans & dicens: Si Deus mei curam non gerit, quid viuo? Et sic Altissimum ponens suum refugium, mansit minimè obstupefactus.

CDeus autem, qui semper curam gerit suorum famulorum, Angelis quidem suis mandauit (vt dicit Scriptura^b) vt sanctum suum conseruarent. Volens autem eum securum reddere, vt qui paululum esset territus, misit sensilem custodem leonem maximum & horribilissimum, qui eum diu noctuque custodiret ab immanium barbarorum insidijs. Atque prima quidem nocte, cum leonem aspexisset propè dormientem parum extimuit, vt ipse mihi narravit. Cum autem vidisset diu noctuque sequentem leonem, & ab eo non auelli, & propulsare barbaros: quibus ageret gratias Deo, emisit cantica^c: Qui non dimittit virgam peccatorum supra fortem iustorum. Atque beatus quidem Pater noster Saba, cum venisset Nicopoli, & nouam Lauram constituisset, & venisset ad speluncæ adificium (vt à me dictum est in secunda oratione) & in mentem reuocasset eam quæ in ipso fuit aliquando visionem de sancto Ioanne: iuit ad eum in Rubam, & dicit ei: Ecce Deus te seruauit ab incursione barbarorum, teque reddidit securum, ad te misso sensili custode: Surge, & tu quoque fac id quod est humanum, & fuge sicut Patres. Multisque aliis ad eum vsus admonitionibus, deduxit eum ad maximam Lauram secunda Indictione, & clausit eum in cella, cum ageret quinquagesimum sextum annum suæ ætatis, nullo alio ex conuentu cognoscente eum esse Episcopum.] hæc Cyrillus, qui & de eadem Saracenorum incursione hæc in Euthymio habet:

ESequentibus verò annis, cum Anastasius post Zenonem accepisset Imperium, incursionem autem fecissent barbari, & magnam partem solitudinis vastassent & depopulati essent, euerterunt ipsa quoque Agarenorum tabernacula, quæ eis nuper magnus fixerat Euthymius. Deinde qui ex ijs quidem erant insigniores, alia sibi excitant in Martyrij monachi monasterio, & templa erigunt. Barbari autem cum rursus eos essent aggressi, alios quidem interimunt, alios verò captiuos ducunt, alios autem in alios vicos compellunt, nempe eos qui ex opinato eo periculo euasere superiores, cum magna & grauissima fuisset hæc illic barbarorum incurisio.] hæc tenus de his Cyrillus in Euthymio. In Saba verò de Agarenorum inuisione agens (hoc etiam nomine Saracenos appellare consueuerunt) hæc miranda planè refert^d: Quatuor ex illis hostibus redditos hospites, & hospitij gratos remuneratores; cum vnum procacem Agarenum insultantem Sabæ atque eius socio, terra veluti Dathan absorbit: quo portento reliqui absterrefacti, ab inferenda sanctis iniuria se cohibuere. Porro gloriosæ memoriæ sanctorum monachorum, qui sub eodem Saracenorum Rege Alamundaro occisi sunt, dies decimanona Februarij

^a Apud Suv. diu. 13 Maij. ALAMUNDARVS REX SARACENORVM IN CVRSAT PALÆSTINAM.

^b Psal. 90. IOANNES SILENTARIVS CVSTODITVR A LEONE.

^c Psal. 124.

ABSORPTVS A TERRA AGARENVS. ^d Cyril. in Vita S. Sabæ.

CHRISTI
509.SYMMACHI PAP.
II.ANASTASII IMP. 19.
THEODORICI REG. 17.

consecrata est, qua omnes tunc passi martyres in sacris adscripti tabulis, anniuersario præconio celebrantur.

His verò addenda putamus quæ de Saracenis depopulantibus Syriam apud sanctum Ioannem Damascenum ita leguntur in Anastasio Sinaita: Quatuor passuum Damasco distat locus, qui Carfatas dicitur; quo in loco templum sancti Theodori est. In hoc templum ingressi Saraceni, omnibus illud sordibus & immunditiis ex feminarum & puerorum atque animalium rationis expertium commixtione foedauerunt. Quadam igitur die dum plures illorum considerent & colloquerentur, vnus illorum sagittam in sancti Theodori contorsit imaginem, & dexterum ipsius humerum vulnerauit; statimque sanguis effluxit; & ad extremam vsque imaginis partem descendit, omnibus id quod factum fuerat, sagittamque in humero Sancti defixam, & sanguinem emanantem conuentibus. Quo tamen tam admirabili signo perspecto, non respuerunt; nec cum qui sagittam eiecerat poenituit, nec quisquam eorum commotus est: non recesserunt è templo, nec illud commaculare destiterunt. Attamen extremo sunt affecti supplicio. Cum enim viginti essent eorum familia, qui in templo commorabantur, intra paucos dies omnes acerbo morbo deleti sunt, cum in eo loco nemo ipsorum diebus illis interierit, exceptis ijs qui in templo fuerant commorati. hæc igitur imago sagitta percussa adhuc superest, sagittæ vulnus habet & vestigium sanguinis. Multi autem eorum qui rem viderunt, & eo tempore fuerunt, quo res hæc admiranda contigit, adhuc viuunt. Et ego eius imaginem vidi; & quod vidi monumētis mandauit.] hæc tenus Anastasius Sinaita, quem recitat Damascenus. Floruit idem Anastasius Episcopus Antiochiæ hoc sæculo temporibus Iustiniani Imperatoris.

Ceterum tot signis editis ipse Saracenorum Princeps ad Christi fidem conuersus est, deditque nomen & in fide Catholica baptizatus est postea. Quod agrè ferentes hæretici qui debebant in Syria, nihil prætermiserunt, quo eum in hæresim captiuum abducerent & baptizarent: Conatus est autem id potissimum Seuerus, à quo Seueriani sunt denominati hæretici; de quo ista habet Theodorus Lector: Cum Alamundarus Saracenorum Rex Christianismum complecteretur, misit ad illum Seuerus hæreticos duos Episcopos, qui illum malitia sua inficerent. Verum huius conatus præuenit Deus, effecitque, vt ab illis baptizaretur, qui Synodum approbant.] hæc Theodorus: quando autem baptizatus fuerit, suo loco dicemus. Ita planè secundum illud Euangelicum: Si isti tacebunt, lapides clamabunt] cum blasphemat Anastasius Imperator, confiteretur Saracenus.

Sed & hoc anno etiam Occidentalis Ecclesia aucta est Catholico Principe, Sigismundo videlicet Burgundionum Rege, qui hoc anno Rex est creatus, succedens patri Gundebado: ex Ariana autem perfidia ad Catholicam religionem accessit suasionem sanctissimi viri Alcimi Auiti Episcopi Viennensis, de quo Gregorius & Ado meminerunt. Quod ergo in Gundebado patre sanctus Auitus (vt vidimus) frustra tentauit, perfecit in filio, quem non tantum Catholica imbuat disciplina, sed & sanctis moribus demum ad summum prouexit fastigium, vt suo loco patebit. Interea ædificatum ab eo monasterium atque basilicam martyrum Agaunensium, ijdem tradunt; fuisse autem huic coniugem filiam Theodorici Italiae Regis, æquè confirmant.

Ad Catholicam igitur Ecclesiam transiens Sigismundus, nihil antiquius habuit, quam vt ditionem sibi subiectam æquè ab Arianorum pollutione purgaret, antiquamq. collapsam Ecclesiasticam disciplinam secundum sacros canones in integrum restitueret: cuius rei gratia celebrari voluit Concilium Epaunense, cui præfuit idem sanctus Alcimus Auitus, eiusque germanus interfuit Apollinaris Episcopus Valentianus æquè celebris sanctitate, siquidem inter Sanctos adscriptus colitur annuatim tertio Nonas Octobris: Sed & reperitur interfuisse Claudius Episcopus Vefontiensis & ipse relatus in sacras Ecclesiæ tabulas, pariter perseverans in eis anniuersaria memoria rediuiuus Octauo Idus Iunij: cuius tamen Acta quæ extant hæc in omnibus satis videntur esse germana, cum cum ad posteriora referant tempora. Sanctus Gregorius Lingonientis Antistes huic etiam Concilio præfuit, idemque inter Sanctos adnumeratus, & annis singulis pridie Nonas Ianuarij in Ecclesia publico præconio celebratur. Quo etiam honoris cultu dignatur octauo Kalendas Nouembris, qui huic item sanctæ Synodo interfuit, sanctus Pragmatius Augustudunensis Episcopus, cuius res præclare gestæ à Gregorio Turonensi reperiuntur omni fide scriptis traditæ: extat de eodem epitaphium versibus editum à Venantio Fortunato, ad quem etiam reperitur data à Sidonio Apollinari epistola, qua eidem commendat S. Eutropiam viduam

*Ioan. Damasc.
de imag. n. li. 3.DE IMAGI-
NE S. THEO-
DORICI SA-
RACENIS
VULNERA-
TA.*Theod. Lect.
lib. 2. Collect.

*Luce. 19.

*Sigeb. in
Chron.*Greg. Turon.
de gest. Franc.
lib. 3. c. 5.
*Ado. in Chron.CONCILIUM
EPAUNEN-
SE.*Apud Sm. die
6. Iunij.
*Apud Sm. die
4. Ianuar. ex
Greg. Turon.*Sidon. lib. 4.
epist. 2.CHRISTI
509.510.SYMMACHI PAP.
II. 12.ANASTASII IMP. 19. 20.
THEODORICI REG. 17. 18.

A viduam, cuius agitur dies natalis decimosextimo Kalendas Octobris: vt planè conuicere liceat, ad vltimam peruenisse senectutem. Sed & Viuetiolus Episcopus Lugdunensis æquè sanctitate conspicuus huic pariter interfuisse Concilio reperitur; quem reddunt Ecclesiasticæ tabulæ annis singulis quarto Idus Iulias in Ecclesia rediuiuum. Qui autem in eo scriptus habetur Siluester Cabilonensis Episcopus, magis placet lectio, vt dicat Cabilicensis: nam Cabilonensis Episcopus ibidem habetur Philagrius. Siluester autem ille sanctus, sic nominatus Cabilonensis Antistes, iam longè ante hæc tempora vixisse cognoscitur, dum constat eum imbuisse sacris officijs Cæsarium puerum, postea Arelatensem Episcopum, hoc tempore longioris ætatis senem. Vides quot quantisque dignissimis sacerdotibus eam hoc tempore Gallicana prouincia fuerit illustrata; qualisue ista fuerit corona sanctorum Patrum, quos fides Catholica, morum sanctitas, & concessa diuinitus miraculorum editio fecit cælo terræque conspicuos.

Quantum autem hi fuerint in reparanda Catholica fide, & abolenda quæ diutiùs ibi pestis Ariana coaluisset, cum ex alijs, tum ex huiuscemodi intelliges canone, quo de ecclesiis hæreticorum ista sanxerunt: Basilicas hæreticorum, quas tanta execratione habemus exofas, vt pollutionem earum purgabiles non putemus, sanctis vltibus applicare despiciamus: nisi quas per violentiam à nostris abstulerant, possimus reuocare.] hæc Patres, qui ibidem quadraginta canones statuisse leguntur, quos pius lector maiori consulat otio velim. Quod verò haud ante præsentem annum contigerit eiusmodi Concilium haberi potuisse (malè enim ad Gelasij tempora alij referunt) inde certum colliges argumentum, quod haud id liberum fuit Sigismundo Regi, sub quo celebratum istud ipsum scribitur: nam non nisi defuncto patre Rege Ariano, ipse Catholicus Catholicæ fuit Ecclesiæ, opera (vt dictum est) magni Alcimi Auiti, de quo alia occasione inferiùs pluribus agendum erit. Sic igitur nulla subest ratio vt contra Arianos eorumque ecclesias sancta Synodus decernere quicquam potuerit tempore Gelasij Papæ, cum nondum regnaret Sigismundus, sed pater eius Gundebadus Rex Arianus illi præfret prouinciæ, homo sacerdotibus suæ sectæ addictus; vt quæ superiùs dicta sunt, indicare satis possunt.

IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 20.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 18.
510. 12.

D Q Vingentesimum decimum Christi annum Boetij Seuerini cū Eutharico aperit Consulatus. Extat Ennodij Ticinensis epistola ad Boetium de eius Consulatu, quæ incipit: Optimæ spei plenus, &c.] Visus est huius sui Consulatus ipse Boetius meminisse, cum Prædicamentis Aristotelis explicandis manus aduouens, hæc ait: Et si nos curæ officij Consularis impediunt, quo minùs in his studijs omne otium plenamq; operam consumamus: pertinere tamen videtur ad aliquam Reipublicæ curam, elucubrata rei doctrina ciues instruere: nec malè de ciuibus meis merear, si eum præca hominum virtus vrbium ceterarum in hanc vnam Rempublicam Imperium transtulerit, ego ad id saltem quod reliquum est Græcæ sapientiæ artibus nostræ ciuitatis instruxero. Quare ne hoc quidè ipsum Consulatus vacat officio; cum Romani moris semper fuerit, quod vbiq; gentiù pulcherrimum esset atque laudabile, id magis ac magis imitatione honestare.] hæc ipse: qui quidem etsi reliquorum philosophorum doctrinam calluerit, Aristotelis tamen doctrinæ sese totum addidit, & hoc præstitit, vt quorum vix nomina librorum Latinitas nouerat, ipse eos omnes quos reperire potuerit integros integrè Latinitate donauerit: quod idem ipse testatur his verbis: Ego omne Aristotelis opus, quodcumque in manus venerit, in Romanum stylum vertens, eorum omnium commenta Latina oratione perscribam: vt si quid ex Logicae artis subtilitate, vel ex morali grauitate peritæ, & ex naturali acumine veritatis ab Aristotele perscriptum est, id omne ordinatum transferam, atque id quodam lumine commentationis illustrem.] hæc de se Boetius, qui eadem præstare conatus est: nam præter eius in Porphyrij quinque voces & Aristotelis Prædicamenta & Perihermeniam quæ extant per insignes lucubrations, transtulit pariter (vt apparet) Topicam Aristotelis, & in Topicam Ciceronis edidit libros: meminit & in commentarijs de enunciatione, libros physicos à se conscriptos.

Ceterum ipse Boetius non solum doctrinam Aristotelis illustrauit, sed etiã nouis inuentis locu-

*Cicil. Epist.
6. 35.
DE BASILI-
CIS-HÆRE-
TICORVM
QVOD STA-
TVERINT
PATRES.*BOETI VS
SVI CONSV-
LATVS TEM-
PORE ELV-
CIDATARI-
STOTELIS.

locupletavit, cū cudit libros illos quatuor de differentijs Topicis, & quatuor de utroque syllogismo, atque de diuisione & definitione singulos. Demum illud sic habeto, Boetio absque controuersia primas dandas inter Latinorum ingenia, qui profundum Aristotelicorum sensum penetrarit, & obscura quæque perspicua reddiderit, Aristotelemque vix nomine hætenus cognitum suorum Latinorum manibus tradiderit; vnde posteriores omnes Peripatetici eidem iure bene precentur. Sed vnde, dices, vis tanta Latino homini, hoc præsertim sæculo, quo ob barbaros ingruentes nullus fermè locus bonis litteris esset, armis litterarum ortum vndique profligantibus? Breuiter accipe. Qui nobilitate generis nulli secundus, prognatus nimirum ex antiqua Manlij Torquati familia, & eo qui Christianitate resplenduit Anicio gaudens atauo, adolescens Athenas, in quibus fuerant litteræ philosophicæ restituta, petiit, vbi varia philosophiæ peruestigans dogmata, Aristotelicis tandem sese totum ad dicit, toto illo decem & octo annorum curriculo, quibus est moratus Athenis. testatur id B

^a Boet. de discip. schol. c. 4.
^q VAE ARISTOTELIS LIBRI SINT PASSI NAV FRAGIA.
^b Strab. Geogr. lib. 13. pag. 70.

quidem ipse in libro quem edidit de Disciplina scholarium, prope finem. Sed quod de his sermo est, illud obiter monendum putavi, haud omnia quæ apud Aristotelem scripta reperiuntur, cuncta Aristotelis esse, vt in eius verba iurare Peripatetico liceat, cum nonnulla ab alijs constet esse addita, vel miserè deprauari contigerit. Audi verò de his ipsis Strabonem totam historiam egregiè describentem, vt ait: Aristoteles suam bibliothecam Theophrasto tradidit, cui & scholam reliquit. Primus omnium qui nobis sunt noti Aristoteles bibliothecam conductis libris composuit, idque Aegypti Reges facere docuit. Theophrastus bibliothecam Neleo tradidit. Is libros Sceptis in translatos posteris suis reliquit inereditis hominibus: qui incuriè positos sub clauibus retinuerunt. Cumque Attallicorum Regum studium intellexissent, quibus Sceptis parebat, conquirentium libros ad construendam Pergami bibliothecam, sub terra suos in fossa quadam occultauerunt. Ibi ab humore & blattis vitiatos, tandem qui ex ea stirpe erant, Aristotelis Theophrasti que libros Apelliconi Teio magna pecunia vendiderunt. Tenebatur is Apellico librorum amore, quam philosophiæ studio maiore. Itaque erosarum particularum quærens instauracionem, in noua libros transtulit exempla, lacunas non rectè implens, ediditque libros mendorum plenos.

Vsu venit Peripateticis antiquis, qui post Theophrastum vixerunt, cum omnino libris carerent, paucosque dumtaxat, præcipuè exotericos habent, vt nulla de exquisitè pertractando eam philosophari possent, sed tantum de propositis disputarent. Posterioribus ab eo tempore, quo libri isti sunt editi, facilius fuit philosophari, & Aristotelem imitari, quamquam ob mendorum multitudinem cogentur multa probabiliter modò dicere. Multum huc etiam Roma contulit. Statim enim à morte Apelliconis Sylla, cum Athenas cepissent, bibliothecam illius recepit. Quæ cum huc esset allata, Tyrannio à bibliothecæ præfecto obtinuit, vt sibi eorum vsus permitteretur, homo Aristotelis studiosus: & librorum venditores nonnulli ineptis vsi librarijs, neque cum exemplari descripta comparantes: quod & alijs accidit libris qui excubuntur vendendi causa & Romæ & Alexandriæ, De his quidem satis.] hucusque Strabo.

^q VAE VERE ARISTOTELIS ESSE DICI POSSENT, IN DVBIO ESSE.

Hæc nos verbatim singula hic reddidisse volumus, quod sciamus reperiri homines adeo Aristotelis studiosos, vt quacumque in eius scriptis reperiantur, veluti ex diuino quodam oraculo prolata recipiant atque defendant; vt satis sit ijs illud instar Pythagoræ discipulorum vsurpare, Magister dixit: cum tamen, licet in eius libris scriptum quid inueniatur, haud satis constet an re vera ipse dixerit, vel Apellicone (vt ait Strabo) editos codices emendarunt, quos ille corruerat, vel aliter postea librariorum incuria deprauarat. Adeo vt verius atque cōsultius sit dicere, cum Aristotelis scripta citantur, id quod asseritur, apud Aristotelē reperiri, quā Aristotelis esse, & Peripateticorum potius eam esse sententiam, quam germanam puramque ipsius Aristotelis assercionem: Id quidem asserere, nō solū quæ excubentium librariorū incuria irreperunt menda suadent, cum id omnium fermè librorum commune sit, sed dicere cogit immensa & multiplex illa vastitas lacunarum, quas Apellico (vt ait Strabo) non rectè repleuit, & edidit primis eisdem libris mendorum plenos. Si enim in philosophicis facultatibus maximi sit ponderis quæque minima linea, vel punctus: quid dicendum de elementis ipsis, dictionibus, verbis, & sententiarum periodis, & fortasse capitibus, quæ edax tempus varijs casibus sæpè corrosit? At in his hætenus nos detinuisse satis sua auctoritate Aristotelicus Consul: qui in fine libri quarti commentariorum in Aristotelis Prædicamenta, cum se ea scribere sub Anastasio Imperatore restetur, planè declarat non ad

ad primum vel ad tertium Consulatum ea quæ diximus referenda esse, sed ad præsentem secundum Consulatum, quem solum sub Anastasio Imperatore gessisse reperitur. Iam verò quæ sub hoc eius Consulatu res gestæ reperiuntur, in medium afferamus.

Quam vidimus Constantinopolitanam ciuitatem anno superiori diro incendio conflagrassè, hoc anno ciuilibus discordiæ grauiori exarsissè incendio, in suo Chronico Marcellinus affirmat. Emota enim semel è cardine fide Catholica, cuncta simul labefactari necesse fuit: sicuti cum fundamenta concutiuntur, vniuersam nutare molem oportet. Foeda quidem & lurida vrbs illius facies erat, in diuersa ipsa ciuitate discissa, fauente populo Macedonio Episcopo, Anastasio autem Imperatore cum militibus eidem resistente, atque varijs cladibus affligente. At quomodo tandem quod diutius fuerat meditatus, sequenti anno perfecit, vt Macedonium exturbaret, & subrogaret Timotheum hæreticum, suo loco dicemus. Sed quid inter alia aggressus hoc anno scelestissimus Anastasius? Qui in odium Orthodoxorum Ecclesiasticam omnem abstulerat immunitatem, quique leges libertatis sanxerat pro hæreticis (vt superius auctore Theodoro Lectore diximus) hoc anno eam edidit sanctionem, qua nihil in Orthodoxos quouis titulo transire voluit bonorum Ecclesiasticorum.

CONSTANTINOPOLIS CIVILIS LABORAT DISCORDIA.

^a I. O. C. de hæret.

Etenim quamuis titulo mentiatur in hæreticos eiusmodi editam sanctionem: tamen (vt superius adnotatum est) cum fuerit ipse hæreticus, haud dubium ab eo Catholicos esse nominatos hæreticos, qui eius impietati minimè communicarent: bonis namque fuisse tamquam hæreticos spoliatos Orthodoxos ab ipso Imperatore, in quos nec quouis titulo ea redire permittat, ipsa lex ostendit: vt planè intelligi possit, quales esse solent, qui in bona Ecclesiastica Orthodoxorum manus iniiciunt. Trebonianus autem nihil pensi habuit, constitutiones hæreticorum Imperatorum cum pio vni legibus simul intexere; quod eadem licet ab hæreticis latæ contra Catholicos, in ipsos tamen verè hæreticos (vt sonant verba) conuersæ sint: cum tamen liqueat, quos Orthodoxos nominat Anastasius, eos fuisse, qui contra Chalcedonensè Concilium pugnant, Zenonis suscipientes Enoticum.

ANASTASIVS SVB NOMINE HÆRETICORVM CATHOLICOS A BONIS ARCEB ECCLSIAR.

Quas autem turbas in Orthodoxos impius Anastasius excitauit, vix per pauca, eademque breuiter summa perstricta vel ex Marcellino, vel ex Theodoro narratur: quæ res fuerat prolixè satis historiæ commendanda; quod præstitisse Basilium Ciliem, Photius in Bibliotheca testatur, dum ait ipsum historiam conscripsisse ab obitu Simplicij Papæ vsque ad exitum vitæ Anastasij Imperatoris. excidit ipsa quidem, vel fortasse inter Græcorum vetera monumèta obliuione sepulta lateret: Vnde maior nobis labor incumbat diuersis è locis quæ sita fragmenta compingere: Atque in primis, quod Anastasius Imperator, ne quis ex suis patientiæ suæ causam de tolerando in sede Constantinopolitana Macedonium, ignauiam vel timori adscriberet, calumniosè testatus est, se id facere, quod ipse Macedonius Zenonis Enotico subscripsisset. Id verò cum ad aures ipsius Macedonij peruenisset, confestim collecta Ecclesia, ambonem conscendens, pro concione se planè Orthodoxum esse coram omnibus demonstrauit, edita sincera professione fidei ex præscripto Chalcedonensè Concilij damnans omnes quæ ei aduersarentur hæreticas opiniones. Quæ quidem res sicut maiorem Macedonio conciliauit populi gratiam, ita in eundem perfidi Imperatoris odium magis concitauit, vt iam de eo è sede mouendo animo penitus stabiliret.

^b Niceph. lib. 16. c. 26.

Adiecit ad alias calumnias in Macedonium Anastasius Imperator, vt ad concitandos in eum omnium animos, iactaret ab eo falsatam esse diuinam Scripturam. Testatur id quidem Liberatus Diaconus, cuius verborum textus sic vt vides se habet, absque Græcorum elementorum delinacione, ab antiquario omisso, cum ait: Hoc tempore Macedonius Constantinopolitanus Episcopus ab Imperatore Anastasio dicitur expulsus, tamquam Euangelia falsaret, & maximè illud Apostoli dictum: Quia apparuit in carne, iustificatum in spiritu. Hunc enim mutassè, vbi habet, qui . . . hoc est . . . monosyllabum Græcum, littera mutata in . . . vertissè, & fecissè . . . id est, Vt esset Deus, apparuit per carnem. Tanquam Nestorianus ergo culpatus expellitur per Seuerum monachum. In posteriori editione Surij lacunæ hoc modo implentur: vbi habet *ὁς*, hoc est, qui, monosyllabum Græcum, littera mutata in *ω* vertissè, & fecissè *ὁς*, id est, Vt esset Deus, apparuit per carnem. At ipsi Græci habent: καὶ ὁμολογούμενος μέγα ὄντι τῆς θεοσεβείας, μὴ ἑλεον. ὁ δὲ ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν συνδύματι, ὡφθη ἀγγέλοις, &c. Id est: Et manifestè magnum est pietatis sacramentum. Deus manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu, &c. Sic igitur in eo facta mutatio reperitur, vt quod habet germana lectio, Apparuit in carne

^c Liberat. Diac. Breniat. c. 19. CALVMNIA DE CORRPTO TEXIV DIVINAE SCRIPTURAE. ^d 2. Tim. 3.

CHRISTI
510. 511.

SYMMACHI PAP.
12. 13.

ANASTASII IMP. 20. 21.
THEODORICI REG. 18. 19.

in carne] mutasse diceretur, A pparuit per carnem.] ex qua mutatione possit fides Catholica in discrimen adduci. Ita in suspicionem Nestorianæ hæresis, arte perfidi Imperatoris eiusmodi constantis calumniam, Macedonius adductus est: sed erant hi prætextus, vulgi ore iactati, non tamen in Synodo vlla cogniti vel examinati: vi enim, non sententia Episcoporum Macedonius sui passus est throni iacturam, vt inferius sequenti anno dicemus.

Porro Anastasius Bibliothecarius in Chronico sub eodem anno res paulo latius profectus ait: Constantinopolitanus Episcopus anathematizabat damnantes Synodum Chalcedonensem.] & paulo post: Interea monachi quidam hæretici ducenti venientes Constantinopolim vnâ cum Seuero impio contra Macedonium atque Chalcedonense Concilium decernebant. Hos Anastasius honorificè suscepit veritatis inimicos, qui conturbauerunt Orientem, & Constantinopoli eadem operantes. Ioannes verò Alexandrinus Episcopus duo millia librarum dare spondit Imperatori, si edicto proposito perfectè damnaret Concilium Chalcedonense. Imperator autem Macedonium rogabat A pocrifariis communicare Ioannis, Ioannemque recipere, Synodum neque recipientem, neque damnantem. Macedonius autem restitit, dicens non se illis communicaturum, nisi confiterentur matrem & magistram Synodum Chalcedonensem.] hæc de his Anastasius Bibliothecarius, qui & ista addit:

DOROTHEVS
RELEGATVS
IN OASIM.

Porro monachi Orthodoxi, qui erant in Palæstina, martyrij æmuli, venere Constantinopolim acturi contra Seuerum, & eos qui cum eo erant hæreticos. Dorotheus autem monachus Alexandrinus multorum versuum librum edidit pro Chalcedonensi Synodo, quem dedit Magnæ vxori fratris Anastasij, cum esset Orthodoxus: ipsa verò Anastasio obtulit librum sperans per hunc eum fore mutandum: quem cum legisset, & præter votum suum esse reperisset, Dorotheum apud Oasim exilio destinat, & librum pro nihilo ducit, eo quòd superius esset inscriptus Tragoedia, quemadmodum à Magno Basilio fuisse editum aiunt contra Iulianum. Macedonius verò, quòd accepisset Flauianum non rectè sentire de Concilio Chalcedonensi, eum cum alijs, qui aliquid mutarent contra idem Concilium, anathematizauit.] At res Flauiani se aliter habuisse, suo loco dicendum.

IESV CHRISTI
ANNVS
511.

SYMMACHI PAP.
ANNVS
13.

ANASTASII IMP. 21.
THEODORICI REG. 19.

Cum Secundino Felix Christi anno vndecimo post quingentesimum à Theodorico creatus est Consul: hunc Felicem Gallum natione fuisse, scriptæ ad eum & aliæ ad Senatum ab ipso Theodorico epistolæ a docent, quibus & ex Indictionum numero eiusdem tempus Consulatus ostenditur, vbi dicitur: Sume igitur per Indictionem quartam Consulatus insignia.] concordant & Fasti Consulares Marcellini dicentis, quarta Indictione creatum fuisse Consulm Felicem cum Secundino. Gallum quidem natione itidem Theodoricus fuisse tradit, & eius parentem plurimum prædicat. Porro eius parentis laudes, Felicis item nomine, latius explicatas habes iam bis Sidonij Apollinaris, quorum est titulus: Ad Magnum Felicem Consulm.] quem & fratrem appellat, cum in ipsa inscriptione subdit: Domino pio fratri, &c.] est carminis eiusmodi exordium:

*Dic, dic quod peto, Magne, dic amabo,
Felix nomine, mente, honore, fama,
Natis, coniuge, fratribus, parente,
Germanis, genitoris atque matris
Ex summo patruelium Camillo, &c.]*

Parentem namque ipsius itidem Felicem nominatum meruisse Consulatum, idem Theodoricus in epistola ad Senatum ita declarat: In ore quippe rumoris est, quondam Felicis adhuc viuere Consulatum: quia bona durare norunt post hominem; & quod gloriose geritur, sine temporis non tenetur.] Sed quando, dices, Felix iste Senior Consulatum gessisse reperitur? Apud Marcellinum in Chronico adnotatur Felix Consul cum Vibiano anno Domini quadringentesimo sexagesimo tertio: apud Cassiodorum verò collega Vibiani Basilius ponitur, ad eò vt idem Basilius Felix dictus existimeretur. Ad hunc itidem Seniore Felicem scriptas esse complures Sidonij familiares epistolas, quæ extant, mihi facile persuadeo.

Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 2.
DE FELICE
IUNIORE
CONSVLE.

Sidon. carm.
9.

Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 3.
DE FELICE
SENIORE
CONSVLE.

Quod

CHRISTI
511.

SYMMACHI PAP.
13.

ANASTASII IMP. 21.
THEODORICI REG. 19.

A Quod rursum verò ad eundem anni huius Consulm Iuniorum Felicem pertinet, idem Theodoricus in epistola ad Anastasium Imperatorem de eius Consulatu data, hæc inter ceteras viri laudes: Dignus planè largitibus nostris, qui in ipso pueritiæ flore maturis moribus lubricam frenauit ætatem; & quod rarum continentia bonum est, patre priuatus grauitatis factus est filius, cupiditatem inimicam sapientia subiugauit, vitiorum blanda contempsit, superbia vana calcavit, &c.] Hæc & alia de laudè eius dum lego, in eam inducor opinionem, vt existimem hunc illum esse Felicem Præfectum & Parricium, ad quem exrat Fausti epistola de poenitentia. Ex eodem quoque stemmate ortus videtur Felix ille ad eò celebratus Antistes Namneticus, quem Venantius Fortunatus carminibus celebrauit, nec non soluta oratione: nam inter ceteros hos de eo versus habet:

*Maxima progenies titulis ornata vetustis,
Cuius & à proauis gloria celsa tonat.
Nam quicumque potens Aquitanica rura subegit,
Exitit ille tuo sanguine luce parens,
Germinis antiqui venerabile culmen in Orbe,
Laudibus in cuius militas omne decus, &c.]*

B

At satis occasione Consulatus Felicis de eiusdem familia à Camillo deriuatæ viris illustribus dictum, quibus clarior reditur eius purpura Consulatus. Iam verò, qui ad limen anni huius diutius morati videmur, quæ in eo intro reperiuntur res gestæ conspiciamus.

Magno planè Anastasij Imperatoris scelere Marcellinus signauit hunc annum, nempe exilio Macedonij Episcopi Constantinopolitani, cum iam sedisset annos quindecim: qui tam calumnijs exagitatus, quàm violentia adhibita summotus, per milites abreptus, deportatus est in exilium, atque in eius locum nefandus est susceptus Timotheus; quod Catholica fidelium maximum attulit detrimentum. At quomodo se ista habuerint, quæue præcesserint atque subsequuta fuerint, rerum gestarum ordine referamus ex Theodoro Lectore: ex quo etiam intelligi potest facta hæc esse huius anni tempore maioris hebdomadæ, quæ sanctum Pascha præcedit; more suo diabolo facis ijs diebus maiorem excitantè aduersus Ecclesiam tempestatem. Ait igitur:

Diuisi verò ab Ecclesia, turba quadam mercenaria collecta, templum Archangeli, quod in Palatio est, die Dominica ingressi sunt: Et cum psaltes Trisagion dicerent, illi cum additione, Qui crucifixus est pro nobis, respondentes psallunt. Sequenti die Dominica idem in magnam ecclesiam cum spadonibus ingressi fecerunt. Populus verò zelo raptus, primùm vocibus reclamationis, & vociferantibus ac conuiciantibus conuiciando responderet. Tandem verò Imperator cum multis manifestè Macedonio resistens, iam monachos excommunicatos, iam ipsos primores subornat, vt nefandis conuicijs & vociferationibus Episcopum impetrant, cum quibus erat etiam Iulianus Episcopus Halicarnassi Caria, & Seuerus monachus, qui & fidei & sui ipsorum facti fuerant inimici.] In tanto rerum fragore, cum violentia Imperatoris ad eò vigeret Ecclesiam: ne indefensa veritas prostrata penitus remaneret ludibrio exposita hæreticorū: excitauit Deus spiritū etiam paruulorum, vt cum populo omnes assurgerent, atque strenuè absque timore ex aduerso consisterent: nā subdit Theodorus:

Populus autem cum mulieribus & paruulis, infinita multitudine cum Præsidibus monachorum congregata, per ciuitatem clamant: Tempus martyrij est, o Christiani: Patrem nemo deserat. Imperatorem verò, pro bri gratia, Manichæum & Imperio indignum vocant. Quibus Imperator territus portas Curia Imperialis vndique claudit, & nauigia fugæ accommoda Palatio adhibet.] hæc quidem ea die. Prætermissa autem à Theodoro Euagrius ista addit: Cum postulationi Anastasij Macedonius strenuè resisteret, seque fidem minimè proditurum constanter assuearet: Anastasius Imperator insidias contra eum tendere cœpit, ad eum sanè finem, vti Episcopatu exturbaret.

Itaque tandem accedunt adolefcentes, calumniatores, qui cum se, tum Macedonium flagitiosi cuiusdam facinoris falsò reos arguunt. At verò vbi Macedonius genitalibus carere deprehensus fuit, ad alias fallacias se conuertunt; nec destiterunt, quoad consilij Celeris Aulicorum ordinis Præfecti (hic ante triennium gesserat Consulatum) ex occulto sede Episcopali dimouissent.] hæc Euagrius, atque Nicephorus. Quæ autem præcesserint occultam eiectionem Macedonij, Theodorus Lector ita narrat: Imperator cum pridie faciem se Macedonij posthac nō visurum iurasset, misso nuncio obsecrauit, vt illum salutare liceat. Populus verò, cum ecclesiam Macedonius ingressus esset, monachos obtestabatur, dicens: Patrem

Apud Cassiod.
lib. 2. epist. 1.

Exrat tom. 3.
Biblioth. sanct.
non. edit.
DE FELICE
EPI SCOPO.
Venant. Fortun.
in laud.
Felic. lib. 3.
carm.

MACEDONI-
VS EPISCI.
CONSTANTINOP.
EPI SCOPVS.
IN EXILIVM.

Theod. Lect.
Collect. lib. 2.

QUÆ CON-
TRA FIDEM
CATHOLICAM
ET MACEDONIVM
ACTA SINT.

POPVLVS
CONSTANTINOP.
NOB. FIDEI
ARDORE
RESISTIT
IMPERATORI.

Euagry. lib. 3.
c. 32.
Niceph. lib. 16.
c. 26.

Patrem habemus apud nos. Et qui ad scholam pertinebant, quoties ingrediebatur, cum laudibus ingredientem accipiebant. Et cum ingressus esset, Anastasium redarguit tamquam Ecclesiae hostem. Ille vero per hypocrisim Ecclesiae & Episcopo coadunari videbatur.] haec quidem ea die, qua Anastasius simulavit se Catholicae fidei consentire, & Catholicam vellet consecrari communionem: At quae nocte sequenti? audi Theodorum:

TIMOTHEVS HAERETICVS EPISC. CONSTANTINOP.

Suspiciatus Imperator, si Macedonius iudicaretur, populum illi tamquam insonti opitulaturum: noctu illum violenter abreptum Chalcedonem misit, & inde Euchaitas abduci praecipit. Sequenti vero die Timotheum quemdam presbyterum & custodem ecclesiae Episcopum elegit: quem Litrobulbam & Coloneum, propter facta quadam nominibus istis conuenientia, vocarunt.]

Quod ad has voces pertinet, apud Theodorum Lectorem, pro κλωνα colonem, legendum ex Cedreno & Nicephoro κήλωνα. Est proprie κήλων equus admissarius: inde sumitur pro libidinoso: Suidas interpretatur δερμὸν εἰς συνουσίαν. Litrobulba vero, siue vt in alijs, Litrobula λιτροβέλης, simile aliquid significat, tamen eius vocis origo non exponitur a lexicographis: nisi quis dixerit, ex voce Graeca & Latina λυτρόω, quod est redimo, & bulba, quod Latine scribitur vulua, ita compositum ignominiosum vocabulum, quo significetur homo mulierosus impurus, quem exprimere apertioribus vocibus pudeat.

Pergit autem Theodorus: Ecclesiam vero Timotheus ingressus non est, nec ad Liturgiam accessit, nisi prius detractis Macedonij imaginibus & insignibus.] Obserua hic, lector, vt alijs in locis, moris fuisse affigi in ecclesijs imagines & signa tunc existetium Episcoporum. sed subdit Theodorus: Supplicationes Parasceues in templo Deiparae, quod in Calcopraitiis est, Timotheus fieri excogitauit.] haec de Timotheo, sed mox ista de Seuero: Ioannes Diacrinomenus de Seuero scribit, quod iuramentum ab eo Imperator accepit, si Antiochenus Episcopus fieret, nullo se pacto sub poena anathematis Chalcedonensi Synodo adhaerendum: deinde, quod illam, eo ipso die, quo ordinatus esset, ascenso suggestu, anathemate damnaret.] Vides originem Seueri, a quo dicti sunt haeretici Seueriani; & qui nominati erant Acephali, quod tandem nobile caput nacti? Sed ad Timotheum rursus auctor:

FRAS HAERETICORVM IN PROFESSIONE SYMBOLI.

Timotheus ab amicis rogatus, Symbolum fidei trecentorum decem & octo Patrum per singulas synaxes dici curauit, ad reprehensionem videlicet Macedonij, quasi ille Symbolum hoc non reciperet; cum antea semel tantum in anno, in Parasceue scilicet Dominicae passionis, tempore quo Episcopus catechizabat, recitatum esset.] Verus & visitatus hic fuit mos haeticorum, vt quod se Catholicos populo exhiberent, Nicenum Symbolum publice recitarent. id peculiare Nestorianis fuisse vidimus atque alijs, Arianis exceptis: quod & facere perseuerant Nouatores temporis huius haeretici, dum in ore semper versantes Symbolum Apostolorum, Apostolicos se esse perfide mentiuntur, cum re vera Apostolicam & Catholicam doctrinam impugnent. Sed rursus ad Timotheum, de quo haec ad finem eius narrationis Theodorus apponit:

Studij TIMOTHEVS AD HORAS FIDEM MUTAT.

Cum is qui in monasterio Studij praefuerat, mortuus esset: abiit Timotheus in monasterium illud, vt ibi Episcopum eligeret. Is vero qui ordinandus erat, ad eum dixit, non passurum se, vt ordinaretur a viro qui Synodum Chalcedonensem anathemate damnasset. Respondit huic Timotheus: Anathema sit cuiuslibet homini Synodum Chalcedonensem auersanti, vel anathematizanti. Quo dicto, qui ordinandus erat, ordinationem suscepit. Ioannes autem quidam Antiochenus cum Manichaeus esset, Timotheum contumeliosis affecit; & ad Imperatorem currens, quae gesta ab illo essent, patefecit. Imperator vocatum ad se Timotheum grauiter increpuit. Ille vero negauit dicens: Anathema sit quisquis Synodum Chalcedonensem recipit.] haec de his Theodorus: quibus plane vides inconstantiam haeticorum, temporariam pro rerum occasione fidem habentium atque mutantium; quod mille ferme exemplis superius demonstratum est.

Niceph. lib. 16 c. 26. MACEDONII SECTATORIS QUAE PASSI.

Sed quae secuta sint post eiectionem Macedonij de eius sectatoribus Catholicae fidei studiosis, haec a Nicephoro accipe: Senatus populusque Constantinopolitanus eam ob causam, ob pulsum Macedonium viaelicet, in magno fuit maerore: nam & vitae sanctitatem, & doctrinae sinceritatem in Macedonio admirabantur. Etenim pietatis studio, dignitateque sacerdotali is valde eminebat, vt qui a Gennadio educatus atque edoctus fuisset, cuius etiam ex fratre nepos fuit. Contra sectatores eius postea grauis persecutio orta est. Quidam enim exilio, nonnulli relegatione, alij accusationibus iniquis, alij bonorum publicatione afflicti sunt. Multi etiam qui fuga sibi consuluerunt, Romam peruenerunt.] complures

A plures autem esse relegatos in Oasim Thebaidos, ait Anastasius Bibliothecarius in Chronico. At minime his contentus Imperator ob odium quod conceperat contra Chalcedonense Concilium, haec quae sequuntur adiecit; sic enim ait idem qui supra Nicephorus:

ACTA CHALCEDONENSIA COMPVSTA.

Imperator illico Chalcedonensium Aetorum libellum, quem Macedonius in arca sanctiore deposuerat, per Calepodium quemdam furtim sublatum conscidit atque igni tradidit, & Macedonio, qui sic ducebatur, condemnationis sententiam misit. Atque is interrogauit, an illi qui se damnassent, Chalcedonensem Synodum recepissent. Et vbi illi qui ad eum sententiam attulerant, id inficiati sunt: ipse, Si, inquit, Ariani & Macedoniani condemnationis libellum ad me misissent, num recipere possum? At ille Euchaitem ductus est.] haec tenus Nicephorus. Quod pertinet ad incensum ab Anastasio Aetorum volumen, putantur quidem Acta illa, quae tanta religione custodiebantur a Macedonio, fuisse originaria ipsius Chalcedonensis Concilij. His vero adde quae apud Paulum, seu Ioannem potius Diaconum in Miscella leguntur his verbis:

Paul. Diac. Miscel. lib. 15. DE IVLIANAE CONSTANTIAE ALIORVM.

Interea Iuliana illustrissima femina, quae templum Dei genitricis apud Honoratas construxerat, valde pro Chalcedonensi Synodo satagebat: ita vt ei nec Imperator quidem, multas aduersus eam versutias adinueniens, Timotheo communicare persuadere valuerit: sed nec ipse Timotheus frequenter ad eam pergens hoc potuerit ei persuadere. Pompeium quoque consobrinum illius, & eius uxorem, quae mulier erat ornata, multis Imperator Augustus humiliabat, vt ablegaret veneratores Synodi, & eos qui in exilio Macedonio Episcopo largiebantur quae necessaria erant. Deinde idem Timotheus quosdam ex principibus praecipit in templo S. Theodori Sparatij super ambonem Trisagij additamentum admittere, id est, Qui crucifixus es pro nobis: ita vt multitudines indignatae per diem litaniae illinc egrederentur: quando & Timotheus per commonitorium scriptum omnibus praecipit Ecclesijs, Trisagion in litanis dicendum cum additamento: quod multi metuentes fecerunt. Monachi vero alium psalmum psallendo venerunt. Hos autem populus videns, clamauit: Bene venerunt Orthodoxi. Simultas etiam facta est multa, & incendium domorum multarum, & homicidia dena millia, turba vociferante aduersus Anastasium, & Vitalianam Imperatorem petente; ita vt fugeret Anastasius & latitaret, ab ipsaque Ariadna laceraretur iniurijs, vtputa multorum causa malorum Christianis effectus.] haec ibi.

INCENDIA ATQUE CAEDES IN POPULO FACTA.

Quod vero Anastasius militibus praefecisset duces eadem qua ipse impietate foedatos, per eos a populi furore saepe defensus euasit; e latebrisque inopinatus emergens, noua rursus per eosdem aduersus Orthodoxos proelia excitat, non quidem Constantinopoli, sed foris; in hoc omni studio laborans, vt per Seuerum monachum haesim stabilisset, quem strenuum eius defensorem sub pollicitatione Episcopatus Antiochenae Ecclesiae iuramento oppignerauerat, vt ad Thronum illum eueheret, cui tunc praesidebat Flauianus defensor Catholicae veritatis. Verum vt laruam aliquam iustitiae turpissimo facinori Anastasius superinduceret, ad id perficiendum, apud Sidonem in Phoenicia Synodum sequenti anno cogi mandauit, de qua suo loco dicemus.

PROSEVERO HAERETICO ANASTASIVS LABORAT.

De Seuero autem monacho modo nobis agendum, qui fax, lues, atque perditio totius Orientalis Ecclesiae a prauo daemone est productus in medium, monstrum quidem omnium vitiorum deformitate compactum: vt plane intelligas huius exemplo, quales esse consueverint, quos sibi diabolus in omnibus inueniens obsequentes per eos afflatus spiritu malo loquitur contra Deum blasphemias. De Seuero igitur haec deprompta ex Synodicis Actis accipe. In libello enim sanctorum Patrum Orthodoxorum Constantinopolitanae Synodo sub Menna Episcopo congregatae oblato haec leguntur de Seuero & gregalibus eius:

QUALIS IMPVS SEVERVS.

Synod. Constantinopol. Act. 1. Tom. 2. Concil.

Quis nesciat eorum vitam turpem admodum & sceleratam ab ineunte aetate esse, & daemonebus addictam? Et quod in veneficijs Seuerus deprehensus est, in ciuitate Berythorum daemonebus feruens; & eiusmodi calumniam fugere volens, finxit se ponere, & fugere diabolicam opinionem suam, & venire (vt dicebat) in Tripolim ad venerabilem domum sancti & clarissimi martyris Leontij. Et nondum perfectis diebus his quibus ipse baptizatur, postquam vidit (veritatem paululum simulans) perspicue, quod rursus ad antiquum gentilium opinionis suae vomitum reuerti non poterat, per aliam viam ad id quod studebat peruenit: Nam negauit statim Ecclesiam in qua baptizatus est, & processit ad Acephalos haeticos, qui ea quae Eutychetis sunt sapiunt; vocansque sanctas Dei domos diuersoria haeresis & impietatis, reprobans propter hoc baptismum, quem

SEVERI PRIMORDIA, EX MAGO HAERETICVS.

Psal. 75. dicit se accepisse: vt in ipso impleretur propheticus sermo, qui de huiusmodi dicit: **A** Alienati sunt à vulua, errauerunt à veritate, locuti sunt falsa, furor ipsis ad similitudinem serpenti.

Quod autem & ipsam Acephalorum religionem simulauerit, ex consequentibus omnibus manifestum fuit. Præsidebat enim suæ Acephalæ sectæ, quod Vnitium dicitur non admittens, sed nouarium ipsum & diuulsiuum appellans, & in suis propriis conscriptionibus anathematizans.] hæc de ipso Patres & alia plura: quibus patet, sic versipellem hominem adhæsisse Imperatori, vt non Acephalorum tantummodo sectandam sibi hæresin proponeret; sed illis deteriora doceret. Innatum namque est hæreticis, vt nequeant loco consistere, neque sciant solidam stabilitatem; quod delinquentium proprium est, secundum illud Hieremiæ lugentis: Peccatum peccauit Hierusalem, propterea instabilis facta est.] Sed accipe quid de eiusdem Seueri primordiis habet Euagrius:

Euag. lib. 3. c. 53. & Niceph. lib. 16. c. 29. VARIUS SEVERI STATVS.

B Huic (inquit) Seuero patria fuit Sozopolis vrbs Pisidiæ. Verum simulac in sacro templo Leontij diuini martyris, quem Tripolis vrbs Phœnicie maritime colit, fuit lauacro baptismatis tinctus, se à legum studio ad vitam monasticam transtulit; quam quidem vitam traduxit in monasterio, quod medium locum inter urbem Gazam & oppidum Maiumam occupat. In quo loco Petrus Hiberus, qui eiusdem Gazæ fuerat Antistes, quiq; cū Timotheo Eluro fugerat, isdem incedens gradibus, hominum sermone post multum prædicatus fuit. Porro autem Seuerus, de quo instituitur oratio, cum Nephelio (qui antea cum eo eiusdem sectæ & opinionis fuisset, nimirum quod vna in Christo natura sit; postea tamen Concilio Chalcedonensi, & doctrinæ eorum qui duas naturas in Domino nostro Iesu Christo inesse assèrunt consensit) in disputationem veniens, à Nephelio & eius fautoribus vnà cum alijs compluribus, qui eadē fuere opinione, è monasterio suo pulsus est. Inde igitur Constantinopolim rectā se contulit, pro se, proque illis qui cū eo eiectioni erāt, legationem obiturus. Sicque Imperatori Anastasio (sicut traditum est ab eo qui vitam Seueri scripsit) notus esse cœpit. Itaq; litteras scripsit ad suos fratres de mutua inter se communionem, in quibus nominatim Concilium Chalcedonense anathemate damnauit.] hæc Euagrius: reliqua suo loco inferiùs.

Liberat. Diac. Breu. c. 19. tom. 2. congl. PROBATIO NE TEMPORIS FIDEM SEVERVS MUTAT.

C Sed & de eodem Seuero quæ Liberatus Diaconus scribat, ex scriptis eiusdem Seueri deprompta, in medium afferamus: Is enim (inquit) Seuerus cū sederet priùs in monasterio, non suscipiebat Zenonis edictum, nec Petrum Mogum. Deinde sedens in Abbatis Romani, & Mennæ, qui post eum fuit, monasterio, exinde missus est vt permaneret Constantinopoli, & sit Apoerisarius inter eos qui Petri Mogi erant. Dumque obijceretur ei: quomodo priùs anathematizabas Petrum, dicebat: quia Petrum anathematizauit Apamenum. Hic Seuerus apud Constantinopolim Synodo derogabat, & anathematizata affirmabat: & ob omnes **D** qui ei communicarent: ita vt & hoc scriberet & ipsi Flauiano, sicut eius significatur epistolis, & ad Maronem lectorem, & Eleusium & Eutherium Episcopos, & ad Oecumenium scholasticum Isauriæ. Fertur autem expositio eius, quæ ab eo dicta est, in qua Vnitium suscepit Zenonis, & anathematizauit Chalcedonense Concilium, & communicare se confiteatur Alexandrino & Constantinopolitano. Erant autem tunc Constantinopoli Timotheus, Alexandria verò Ioannes Machiota Episcopi. Et tamen dum talis erat, valuit damnare Macedonium, & expellere ab Antiochena sede Flauianum.] hæc Liberatus de Seuero Imperatoris patrocínio omnia audente & inualecente in dies magis. Sed Anastasij conatus aduersus fidem Catholicam prosequamur: non tanta enim eum cura tenebat vt barbaros subiugaret, quanta vt Catholicam fidem penitus aboleret.

ANASTASIVS TENTAT SANCTISSIMOS VIROS.

E Nam non Macedonium tantum, eosve qui erant Constantinopoli Orthodoxos expugnare conatus est perfidus Imperator, sed etiam longè positos magni nominis sanctissimos viros exagitauit; in quos primū blanditiis, nempe muneribus, litteris, omniq; genere illecebrarum & simulatione, atque omnibus ad suadendum aptis coloribus ad cuiuscumque animum commouendū tamquam validissimis arctibus vsus est. quod si minimè his impulsibus animis flecteretur, instaurato nouo certamine, vinculis, carcere, & exiliis, ex blando truculētus persecutor effectus, rem agebat. At vel vnū saltem certaminis huius exemplum adducamus in medium, ex quo & reliqua nobis incōperta intelligere valeamus. Magnus ille Theodosius Cœnobiarcha, qui his temporibus claruit in Palæstina, cuius sæpe magna cum laude Cyrillus meminit, atque Suidas & alij, his ab Anastasio Imperatore certaminibus est appetitus; quæ in eius vitæ rebus gestis his verbis quàm exactissimè describuntur (vt dicunt) ab ouo, etsi ab incerto, certo tamen temporis eiusdem auctore, vt nihil sit quod iure reuocari

Cyrl. in Sabæ Suid. in verb. Anastas.

A uocari possit in dubium, vt pote veritate omni ex parte constantia:

Tulit (inquit) aliquando nostrum quoque tempus Imperatorem, qui quidem priùs fuerat (quantum apparebat) paradisi voluptatis, postremò autem rebus fuit cognitus campus destructionis, & vnus scilicet ex his pastoribus, qui gregis oues dispergunt & perdunt, & eas turbida potant subuersione: & vt reliqua illius prætermittam, hoc quidem accipiet quòd post nos sequetur tempus.] Intelligis, puto, lector, sui temporis res gestas auctorem conscribere; qui etsi nomine habeatur incognitus, Cyrillum hunc ipsum existimo, qui sicuti sanctorum Sabæ & Euthymij atque Ioannis Silentarij & aliorum Vitas scriptis est profecutus, ita haud par est credere quem habebat præ oculis Theodosium prætermississe, prætermissequè res ab eo præclare gestas minimè præ sui dignitate obruendas silentio, posteris tradere. Coniugio quidem ab imprudente aliquo oblitteratum Cyrilli auctoris nomen, qui referens illud ad Cyrillum Hierosolymitanum Episcopum, qui claruit sub Constantio Imperatore, falsò putarit tribui Cyrillo historiam, qua res gestæ sub Leone, Zenone, & Anastasio Augustis tractantur, ignorans ipsum de quo est sermo nobilem historicum Cyrillum æquè Palæstinum hoc vixisse tempore. Sed quæ his subiicit, audiamus:

Apud Syr. tom. 1 die 1. Ianuar. ec Metaphr.

SCRIPTOR RERV M THEODO. II.

B Neque enim par est, vt id mandetur obliuioni propter eos, quorum est scelus insigne, qui (vt dicit Isaias) concipiunt dolorem, & pariunt iniquitatem. Hei mihi, impius, *Anastasio* scilicet Imperator, siue ab alijs ad hoc motus, siue hunc sceleratum foetum ex se produxerit, (Stultus enim stulta loquitur, & cor eius vana cogitabit) Patrum qui Nicææ fuerunt sacra dogmata, tamquam montem Sion & Turrim fortitudinis scilicet aggreditur, illa quidem volens abrogari, valere autem sententiam Acephalorum, quam à ratione alienam & verè *ἀκεφαλον*, hoc est, carentem capite iure quis dixerit.] Intelligis perspicuè, arbitror, lector, etsi non nominet, satis viuus pingi coloribus Anastasium Imperatorem caput se exhibentem hæresis sine capite existentis, de qua satis superiùs dictum est. Sed pergit auctor de eius in peruerso dogmate stabiliendo conatu:

Isa. 59.

Eccl. 21.

ACEPHALORVM SECTAE DEFENSOR ET PROPAGATOR ANASTASIVS.

Potentia autem admiscet improbitatem, vt hac quidem deciperet, illa autem ad effectum redderet quod contendebat: vt neque vis si esset immixta, & persuasione minimè contemperata, molesta videri possit & planè violenta, vt quæ robor accepisset ex sola occasione: neque rursus persuadere si impotens sit & imbecillum, & quod possit pauca & apud paucos efficere: alios quidem ex Episcopis adorièbatur minis & exiliis, alios autem honoribus & sententationibus, & nonnumquam etiam corrumpere pecunia, & suam malum aliorum quoque efficere, & morbum communicare contendebat, mutabilis non minus quàm Proteus (vt Græci dicunt) & non minus mente quàm ille aspectu varius.] quid mirum? Vbi enim (inquit Iacobus) zelus & contentio, ibi inconstantia & omne opus prauum.]

DVPLICE ARTE CONATVR EXPUGNARE CATHOLICOS.

Iacob. 3.

D Sed quid in hunc ipsum, de quo est sermo, Theodosium molitus sit, & quo tempore id aggressus, iam ex eodem auctore intelliges: dū enim ait ipsum postremò Theodosium tentasse, planè proelia illa ad istæc tempora referas, opus est: cū post eiectionem tantæ ciuitatis Episcopum, Macedonium nempe Constantinopolitanum Antistitem, nulli amplius parcendū putauit. Sed & quòd experimento didicisset, quanta vis esset in monachis ad suadendū, quantumq; accepisset hæresis ex vno Seuero pseudomonacho additamētum: monachorum ductores præcipuos tentare aggressus est, atque inter eos (vt diximus) magnum hunc nomine & factis eximium atque celebrem Theodosium, concipiens & ex nomine vanam spem, mente recolens funestissimum illum itidem Theodosium nominatum, ac pariter classibus monachorum præfectum, simulq; in eadem Palæstina versatum, qui temporibus Marciani Imperatoris & Pulcheriæ Augustæ sub Iuuenali Hierosolymorum Episcopo fauerat impierati, atque etiam violentia armatorum fouerat eandem hæresim Eutylianam; stultè, inquam, fore sperans, vt qui idem nomine & professione, eodemque loco consisteret Theodosius, eadem ab eo præstari possent, immo cumulatiùs exhiberi, quod ob vitæ sanctitatem sciret ipsum ad populum commouendum longè esse maioris auctoritatis. At sicut longè diuersus penitusque contrarius fuit Iudas à Iuda, nempe à proditore fidelis Apostolus, & à Simone Simon, nimirum à mago princeps Apostolorum, pastor à lupo, pius ab impio, atque Sanctus à nefandissimo peccatore discretus; ita planè Theodosius à Theodosio discrepauit, Catholicus ab hæretico: quod facta ipsa declarant. nam auctor:

THEODOSIVS MAGNI NOMINIS COENOBIIARCHA.

E Postremò (inquit) hanc quoque magnam turrim aggreditur Imperator. machinæ autem erant aurum, idque non paruam, vt possit contemni, sed quod redibat ad summam triginta librarum; eratque donum non nudum & apertè donum, ne non acciperetur, vt quod suspitionem

ANASTASIVS AVRO THEODOSIVM TENTAT.

cionem pareret auaritiæ, sed id quoque occultabat prætextus speciosus & valde probabilis, nempe pauperes, & quæ erant necessaria ad vsum fratrum ægrotantium: his virum conabatur ingenuum redigere in seruitutem.] in quem ita inuehitur auctor: Et si bonum existimas & gratum piorum animis id quod à te, o vir egregie, innouatur: ego illi dixerim: Cur non ab ipso finis trahi amatores, & propria vinci pulchritudine eos qui sunt pulchri amatores, sed id pecuniis ornas & muneribus, quod solet fieri turpibus & deformibus, & quæ sunt aliena ornamenta & artificia?

CONCILIUM
THEODO-
SII IN AC-
CIPiendo
MISSAM AB
IMP. ELEE-
MOSYNAM.

Cum ergo cognouisset ille magnus, id quod fiebat ab illa pusilla & abiecta anima, temere aduersus se comparari: erat (vt vulgo dicitur) aquila in nubibus; vt qui nec posset capi, nec vinci: sed re vera potius cum capit, qui simulabat. Nam aurum quidem non repellit, ne forte videretur temere suspicari, & offensionis aliquam præbere occasionem: sed duplici damno affecit aduersarium, simul quidem priuans pecuniis, cum esset alioqui avarus; & simul etiam spem vanam & inanem ostendens, qua ducebatur, & quæ scopo nihil habebat consequens. Sed quem leonem existimabat se iam habere in pedicis, eum cum in se concitasset vehementissimè, præclare ostendit (vt est in prouerbio) capream iniisse pugnam aduersus leonem: nam cum iam tempus aduenisset, & ille ab eo petiisset confessionem, & adessent qui ea de causa missi fuerant, hic mihi considera animi virtutem & fortitudinem.] Sed antequam sanctissimi viri conatum aduersus impium & impietatem indefesso studio editum enarremus, hic ne quid patiaris offensionis, in limine siste.

Isaia I.

Scimus victimas impiorum execrabiles Deo, & Catholicam Ecclesiam respuere oblationes hæreticorum, quæ solemniter ad ecclesiam deferri consueverunt, vt pote ab omni communicationis consortio alienorum: At procul abfuit, vt id genus esset Anastasij hæretici Imperatoris auri triginta librarum oblatio, missa vt erogaretur in pauperes, & si quid egerent subiecti sibi monachi, illis Theodosius partiretur. Ad quod præstandum, nempe vt elemosynis concilietur Deus, debet quilibet impius suaderi, nedum repelli; exemplo Danielis id ipsum Regi æquè impio ita suadentis, atque dicentis: Quamobrem, Rex, consilium meum placeat tibi: & peccata tua elemosynis redime, & iniquitates tuas misericordiis pauperum: forsitan ignoscet delictis tuis.] Sic igitur Theodosius erogandas accepit oblatas ab Imperatore pecunias, tum vt hoc modo ad salutem consequendam viam illi aperiret apud Dominum, tum etiam vt per eiusmodi officium adiuuatum sibi quoquo modo ad insinuandam eidem fidentiùs veritatem patefaceret, vt tamquam amicus audiretur, nec veluti aduersarij hominis eius sermo respueretur; quod & patefecit euentus. Sed pergit auctor de vigilanti sollicitudine Theodosij in comparando exercitu, & habendo delectu, quo strueret aciem aduersus insurgentem Imperatorem:

DE THEO-
DOSII EPI-
STOLA APO-
LOGETICA
AD IMPER-
RATOREM.

Cum (inquit) omnes simul congregasset ciues solitudinis, & dixisset esse tempus, vt finem acciperet dictum illud Prophetæ, quod iubet mitem fieri pugnatores; & eos instruxisset ad suscipienda pro pietate certamina: se ostendit esse ducem, se militem, se virum strenuum & fortem & primum in omnibus. Atque armorum prælium imitatus, in quo antequam pede collato cominus concertetur, missilia mittuntur eminus; ita ipse primum omnium cum Imperatore (inquit) per litteras est congressus. Et lubentissimè quidem meminisset illarum ipsarum probationum, quibus Theodosius apertas nugas esse ostendit ea quæ ex propositis videbantur esse validissima; sed propter prolixitatem, & ea spectans, de quibus agitur in præsentia: multis enim manibus opus esset & libris.] declarat planè his auctor, haud fuisse Theodosij ad Anastasium Imp. breuem tantum scriptam epistolam, sed quæ fidei Catholicæ defensionem fortissimam contineret; ob idque multis eam oportuit fuisse argumentis aculeatam: quam vtinam transmisisset ad posteros integram, cum solum eius meminit in dicendo libertatem, paucisque ostendit, quàm esset homo liber, & qui nequaquam deijci deprimi poterat: nam accipe quæ in ea scripta sunt:

EXEPISTO-
LA S. THEO-
DOSII AD
ANASTASII
IMP.

Cum hæc duo sint nobis proposita, o Imperator, vel turpiter & illiberaliter viuere consentiendo Acephalis, vel honestè mori sequendo recta Patrum dogmata: scito à nobis mortem esse præferendam. Tantum enim abest vt hæc noua sequamur dogmata, vt non solum in loco mansuri simus præcedentes Patrum leges sequentes; sed eos etiam, qui præter hæc alia tueri sustinuerint, piè abdicabimus & subijciemus anathemati: sed nec vllum ex Acephalis ordinatum per vim suscipiemus. Absit vt hoc fiat, o Rex Christe. Et si tale quid contigerit, veritatis Deum præsidem testantes, vel potius illum ipsum, qui nunc ab ipsis maledictis & blasphemis appetitur, vsque ad sanguinem resitemus, & quomodo

pro

A pro patria, ita pro recta fide lubenter animas profundemus, etiam si ipsa sancta loca igne perdenda visuri simus. Quid enim opus est solo nomine, quando ipsa sacra re vera afficiuntur cõtumelia? Nos ergo nequaquam admittemus aliquid sentire (tantum abest vt dicere) quod discrepet a sanctis & œcumenicis Conciliis: Ex quibus primum quidem ornatur trecentis decem & octo Patribus, qui cum aduersus Arium in sancto Spiritu Nicææ conuenissent, anathemati miserum subijciunt, & à corpore abscindunt Ecclesiastico, alienantem à Patris essentia eum qui est natura Filius, & introducunt dogmata aliena à recta fide. Secundum autem impulsu diuino congregatū aduersus Macedonium, qui ipse quoque sceleratè loquebatur aduersum bonū Spiritum, eum abdicat. Tertium autē aduersus profanam & execrandam linguam Nestorij, qui ipse quoque absurda erat locutus aduersus Christi carnis susceptæ consilium, pulchrè Ephesi conuenit. Post hæc quidem fuit etiam Chalcedonenfè sexcentorum & triginta diuinorum Patrum: qui cum etiam ea dixissent quæ conueniebant prioribus; & quæ illi dixerant, adhuc accuratius exposuissent: infelicem & execrandum Eutychetem vnà cum Nestorio abscindunt à corpore Ecclesiæ, & fidem confirmant Apostolicam; & quicumque non ita sentiebat, decernunt esse alienum ab Ecclesia. Aduersus hæc & ignis accendatur, & ensis acuatur, & mors quoque nobis acerba afferatur, immò verò, si fieri possit, pro vna innumerabiles: nos verò numquam prodemus veram religionem; neque ea quæ rectè placuerunt Patribus, ea abrogando, probro afficiemus. Testes sint eorum sudores, quos pro fide susceperunt, & multæ dimicationes: sed ea manebunt firma & immobilia & apud nos, & apud eos quos fas est & Deum & nos sequi. Pax autem Dei, quæ superat omnem mentem, sit custos & dux tuæ potentia.

Cum hanc Imperator accepisset epistolam, remittens & vim afferre & conari persuadere, se potius submittens, aggressus est se de his excusare, quorum accusabatur; & sic composuit epistolam:

Huius inuocationis, o homo Dei, nos non sumus auctores. Testem confidenter inuocamus, qui omnia cernit, Dei oculum. Sed ab illis oritur hic motus, quos plus quàm alij oportebat hæc honorare silentio. Nunc autem cupientes singuli primi videri & dicendi facultate & dignitate, se ipsos feriunt, & nos ad se inuicem attrahunt. Quid nos ergo aliud oportet facere, quàm dum ij mouentur, nos non simul moueri, sed quietem amplecti; vt sic persuadere possimus eis, qui hæc mouere statuerint, dimissa tali contentione, vnà nobiscum quiescere?

D Omnino enim tuam non latet pietatem, quòd quidam monachi & clerici, qui rectam fidei sibi vendicant sententiam, hæc mouere scandala, se ipsos (vt diximus) studentes ostendere primas obtinere partes in harum rerum cognitione, & quòd mysterium & fidem in ore suo circumferant: Quæ quidem cum non possint comprehendi ab hominibus, nihil aliud quàm illos mendaces ostendunt & sycophantas. Ex quo etiam proficitur magna Dei in nos indignatio, eo quòd existimemus mysterium non esse mysterium, nec ex sola fide consistere, sed ex absurdis nugis; & condemnamus eos, qui nos docuerunt Deum fide & mysterio colere. Vos ergo nunc quoque oportet, si vnquam, orare pro Ecclesia, vt nos benignis Deus oculis aspiciat, & pacem suis conciliet Ecclesiis, quæ tam malè sunt diuisæ propter studia ipsorum Præulorum. Quæ autem à nobis missæ sunt eulogiæ, nobis admodum lubenter ostensæ sunt. Nostrum autem quale sit institutum, annuntiabunt pij monachi, qui à vobis missi sunt. Et hoc quidem modo se habuit epistola.] Vidisti planè Saul aliquando prophetantem: sed sicut eum euestigio malus aggressus est spiritus, ita planè exagitat Anastasium mētis delirium, & ex malo dæmone immissa phrenesis alienans è mente hominem, vana, farua, atque blasphemata loqui ac furere penitus impulit. Declarant hæc quidem quæ de eodem Imperatore auctor post subdit, vbi primum hæc ait:

E Sed qui hæc quidem scripserat Imperator, & tunc de furore paululū remiserat, & bellum quod aduersus rectam opinionem, vel suum caput potius gerebat, represerat: non multo interiecto spatio, grauis subit poenitentia; & perinde ac si cum poeniteret, quòd omnino parum esse pius statuisset, & se facilitatis nimia condemnaret, ad priora est reuersus. Difficile enim est (vt in prouerbio est) asinum confricantem auertere. Rursum ergo edicta aduersus pietatem rursusque hic egregius martyr citra sanguinem: siquidem consideranda est voluntas, & non rerū exitus. Nam cum omnes essent planè consilij inopes & dubij quid agerent: & alij quidem blasphemiam descenderent, alij autem vererentur vel solummodo contradicere, fortasse autem etiam hac in re cõmuni patri dicendi libertate cederent, & veluti ducis

GENEROSA
CONFESSIO
THEODOSII.

ANASTASII
IMP. EPI-
STOLA AD
THEODO-
SIVM.

R V R S V M
F V R I T A N A
S T A S . I M P .

CHRISTI
511.

SYMMACHI PAP.
13.

ANASTASII IMP. 21.
THEODORICI REG. 19.

signum expectarent: tunc tunc euadit manifestum, qualis etiam senectus, quando zelo confirmatur, se fortiter & iuueniliter gerit aduersus ea quæ pro bono & honesto suscipiuntur pericula. Contemptis enim illis scriptis & decretis, minisque innumerabilibus, turbaque Imperatorem & Deum ex æquo reuerbatur, militibusque qui eos obseruarent, qui essent tale quid dicturi: illis omnibus contemptis tamquam vanis strepitibus, & dicens non esse suum, sed puerorum talia horrere tonitrua, leonis suscipiens impetum, cum Dei templum esset ingressus, & suggestum conscendisset, in quo solent legere sacerdotes, manu populo significans silentium: **S** **I** **Q** **V** **I** **S**, inquit, **Q** **V** **A** **T** **V** **O** **R** **S** **A** **N** **C** **T** **A** **S** **S** **Y** **N** **O** **D** **O** **S** **N** **O** **N** **T** **A** **N** **T** **I** **E** **S** **S** **E** **E** **X** **I** **S** **T** **I** **M** **A** **T** **Q** **V** **A** **N** **T** **I** **Q** **V** **A** **T** **V** **O** **R** **E** **V** **A** **N** **G** **E** **L** **I** **A**, **S** **I** **T** **A** **N** **A** **T** **H** **E** **M** **A**.

Hæc cum dixisset, & tanquam Angelus populum adduxisset in admirationem, & vocem omnibus ademisset præ miraculi magnitudine, per silentium procedit per medium eorum tamquam dormientium & existimantium se in somnis videre, non autem verè id quod fiebat. Et fuit hoc quidem viri stratagemma, ex quo dictas quoque sanctas Synodos in sacris Diptychis collocare statuerunt. Cum post hæc autem non nihil esset cunctatus, & nec parum quidem substitisset, obiit ciuitates quæ erant circum circa, discipulos & alios suos sectatores ex solitudine, veluti quidam dux exercitus eos qui sub se erant inducens, primus canos, primus etiam ostendens promptum animi studium, omnes obiens, factus omnia omnibus, certiores reddens eos qui dubitabant; adhuc confirmans eos qui erant stabiles; eos excitans qui erant focioriores; eorum qui erant prompto & alacri animi studio, augens diligentiam; addens animum his qui extimescebant; adhortans eos qui decertabant; terrens aduersarios, quod tam esset magno & generoso animo, ut ad eum non pateret aditus: medicinæ celeritate omnem morbum præueniens: docens omnes, quod Dei Verbum esset quidem idem simul Deus & homo, vna autem hypostasis, siue persona, vtramque eorum habens naturam, diuinitatem scilicet & humanitatem.

Ad ea autem quæ dicta sunt probanda, adduxit illam sanctam Synodum œcumenicam, nempe Chalcedonensem, quæ ipsa quidem de Christo sic agit: & ea ratione effugit declinationes hæreticorum, quæ fiunt in vtramque partem. Nam eo, inquit, quod vnâ confiteatur personam, repellit impiam Nestorij hæresim: eo autem quod non neget duas naturas, Eutychetis & Dioscori magis impiam exturbat hæresim: neque similiter ut Nestorius, Christum vnum diuidens in duos Filios & hypostasies, neque similiter ut Eutyches, & Dioscorus, & etiam Seuerus, in vnâ confundens naturam, vnus scilicet Christi diuinitatem & humanitatem: Nam plus quam par sit, habet vnusquisque eorum, vnus quidem fugiens diuisionem, alter verò contractionem. & paulo post de Theopaschitis: Eutyches autem & Dioscorus & etiam Seuerus, qui se eis nuper adiunxit, & impietatis elegit esse particeps, ut qui vellent absurdissimam Nestorij tollere diuisionem, in malum malo medicantur; & ipsi quoque rursum stultè audēt introducere confusionem, vnâ & eandem nominantes naturam diuinitatis & humanitatis, & ad passionem (quantum ad eos attinebat) non verentes adducere impassibilem diuinitatem: si enim ex eorum sententia vna est Christi natura (is autem est re vera Deus & homo) fuit ergo diuinitas mortis quoque particeps. Sed scelerata his ora obstruantur, & mali malè cum suis pereant dogmatibus. & post nonnulla ad Catholicam veritatem probandam sapienter adducta, ista ad postremum auctor:

Hæc ergo & his similia docens ille lingua libera, & quam acuerat confidenter loquendi audacia, quoniam Imperatorem magis ad iram prouocauerat, ab eo perpetuo damnatur exilio: ab eo inquam, qui iam inuitabilem suam exterminationem, & quæ hinc erat futura, venientem ignorabat migrationem.] subdit autem de ipsius Imperatoris repentino obitu, de quo nobis suo loco dicendum. Hactenus certamē magni Theodosij, quem vita Angelis haud impar, & in editione signorum ac propugnatione Catholicæ veritatis Apostolis comparanda mirificè nobilitauit. Ita planè decuit præconem veritatis huiusmodi confessionis insignibus decorari; quod etiam cæcis fieret luce clarissima manifestum, quam in parte, Seueri ne pseudomonachi, milliesque sacrilegi; an verò Theodosij vita sanctissimi atque miraculis celeberrimi fidei veritas esset; cum alioqui plurimi hoc tempore viuerent Theodosio haud meritis impares viri præclarissimi, eiusdem Catholicæ fidei assertores atque propugnatores, ut inter alios Ioannes Silentarius atque Sabas, & qui sub eo militabant præstantissimi monachi & anachoretæ. Quinam autem fuerint his temporibus ipsius Sabæ in fide Catholica defendenda labores, dicemus anno sequenti: sed & de Theodosio inferius agendi occasio frequens erit.

THEODOSIUS MAGNUS ANIMIS VERITATEM PROPUGNAT.

CIRCUMIT THEODOSIUS REGIONES, ARMAT OMNES PRO FIDE TVEN-DA.

VANA HÆRETICORVM DELIRAMENTA.

A IESV CHRISTI SYMMACHI PAP. ANASTASII IMP. 22.
ANNVS 512. ANNVS 14. THEODORICI REG. 20.

AD sequentem annum Domini quingentesimum duodecimum indicandum Consules dant Fasti Paulum & Muscianum: quo ob defensionē Catholicæ fidei populus Constantinopolitanus aduersus impium Anastasium Imperatorem insurrexit: quæ autem ab eo patrata fuerint, Marcellinus sub eisdem Consulibus sic breuiter recitat: Die Dominico, dum iubente Anastasio Cæsare, per Platonem in ecclesia pulpito insistentem in hymnum Trinitatis Theopaschitarum quaternitas additur: multi Orthodoxorum pristina voce psallentes, perfidosque præcones clamoribus obiurgantes, in eiusdem ecclesiæ gremio cæsi sunt, ductique in carceres perierunt.

Altera nihilominus die in atrio sancti Theodosij maioris cæde pro fide vnica perculsi sunt. Quapropter commota Orthodoxorum agmina die sequenti, id est, octauo Idus Nouembris (in qua die memoria cineris dudum totam Europam regentis apud Byzantium celebratur) in forum cum constantia vndique confluunt: quorum alij quidem, ceteris die noctuque hymnum Trinitatis Christo Deo psallentibus, totam peragrant ciuitatē, & Anastasium Cæsarem monastico habitu affectantes ferro flammisque interimunt: alij clauas portarum, omniaque signa militaria ad forum, quo religionis castra metati fuerant, deferunt; ibique, Anastasio Cæsare in Processibus degente, Areobindam sibi Imperatorem fieri clamitant: imaginibusque deinde, statuisque Anastasij in terram deiectis, Celere, & Patricium Senatores ad se supplicandi sibi vel satisfaciendi gratia missos, iactis pluuiæ instar lapidibus, repulerunt, domibus Marini & Pompeij succensis. In Circum ad Anastasium venientes, & ante eius solium consistentes, hymnum Trinitatis iuxta morem Catholicum concinentes: coruscumque Euangelium, Crucemque Christi ferentes, è foro plurimi conuenerunt, Marinum, Platonemque prauitatis eius auctores ferro subiici debere conclamantes. Hos ciues Anastasius Cæsar, solitis periuriis, simulatisque vocibus sæpè facturum cuncta promittens, tertio die ex quo in forum aduenerat, sine vilo rerum effectu ad sua fecit habitacula repedare.

Porro redintegrata Anastasius prauitate, infamem & irridendam Synodum apud Sidonem ciuitatem (cuius de nomine ridicula nomina præponuntur) octoginta ferme perfidorum Episcopis congregatis aduersus Orthodoxorum Episcopos, fieri imperauit. Flavianus Antiochiæ Catholicus Patriarcha, & Ioannes Paltensium Pontifex, quoniam hunc cœtum sacrilegum reseuerunt, in castellum, quod Petra dicitur, exules missi sunt: ibi Flavianus confessor Christi in Domino requieuit; Ioannem Iustinus Augustus mox Imperator factus reuocauit.] hactenus de his Marcellinus, qui à rebus hoc anno gestis exordians, ut totam rei gestæ periodum clauderet, quæ posteriori quoque tempore sunt facta coniunxit. Nos verò ex more singula singulis reddentes annis, quid hoc gestum sit anno, modò oratione potissimum prosequemur.

Rebus autem gestis hoc anno Cedrenus post illatas à populo contumelias in Imperatorem & domos incensas hæc addit: Monachum (inquit) in mansione S. Philippi prope cisternam S. Mocij inclusum, quod Imperatori is carus erat, necare, capiteque eius hastæ affixo, clamare: Hic est amicus hostis sanctæ Trinitatis. Et monacham, quam Imperator maximi faciebat, iugulare, cadauer vtrumque rapere, & in Studij mansione cremare. His perterritus Imperator, hæresim aliquantisper deseruit.] hæc auctor. Porro has turbas Constantinopolitanas numquam sedatas esse, sed singulis ferme annis, quoad vixit Anastasius, integratas, quæ sequentibus annis Marcellinus sub vnuscuusque anni Consulibus tradit, aperte declarant.

Quod verò Synodum Sidone in Palæstina celebratam hoc anno referunt, eo quod sub anni huius Consulibus Marcellinus eiusdem meminerit: antequam de ipsa agamus, dicendum nobis erit de sancti Sabæ legatione ab Elia Hierosolymorum Episcopo missa ad Anastasium Imperatorem, quam hoc ipso anno contigisse, inde haud dubium deducitur argumentum, quod cum Cyrillus rerum omnium inspector & scriptor testetur ipsum Sabam cum sociis ea fungentem legatione fuisse ætatis annorum septuaginta trium, idemque tradat ipsum natum sub decimo septimo Consulatu Theodosij Imperatoris, qui est annus Domini qua-

CONATUS ANASTASII CONTRA PIETATEM.

POPULVS CONSTANTINOPOLITANVS MULTA TVR.

SYNODVS INSIDONA.

DE MONACHIS HÆRETICIS OCCISIS.

DE TEMPORE SYNODE SIDONIAE.

LEGATIONIS SABAE TEMPVS ET CAUSA.

ni quadringentesimus trigésimus nonus; planè hoc anno ipsum id muneris obijisse reperies. A At licet vulgatus Latinus codex, septuaginta, tantum dicat: Græcum Vaticanum habes, quem consulas de septuagintatribus: quod & certa ratio aperte etiam demonstrat, dum auctor ait ea contigisse, cum iam cieceto Macedonio subrogatus fuerat Timotheus Episcopus Constantinopolitanus. Hæc de tempore exactè discussimus, vt rerum gestarum series sicut certior, ita & facilius disponatur.

Quod verò ad eandem legationem pertinet, eius mittendæ occasio inde præcessit, quòd cum iam vbique locorum diuulgatum esset acre certamen ab ipso Anastasio Imperatore aduersus fidem Catholicam instauratum, pulsùmque esse Constantinopoli eiusdem patrum Macedonium ipsius ciuitatis Antistitem: iamq; odoraretur ipse Elias Hierosolymorum Episcopus eandem impiorum pugnam Imperatoris viribus auctam in omnes Orthodoxos Episcopos Orientis in exterminium totius Catholice fidei progressuram: ad imminetia mala hæc auertenda, idem Antistes Elias anteuertere putauit legatione sanctissimi viri Sabæ & sociorum, de quibus plura superius. Describemus nos hic eandem legationem memoria quidem dignam ab ipso Cyrillo narratam.

ELIAS EPISC. HIERSOLYM. CONFESSOR FIDELICAE.

Sed antè Timothei hæretici Episcopi Constantinopolitani artes in conciliada sibi diuersorum tum præsentium, tum absentium communionem sunt propalanda. Quem enim vidimus vita turpissimū anno superiori, simulac sedem eius Ecclesie nactus est, ad aucupandam communionem Studitarum monachorum, vt eorumdem consecraret Antistitem, nullo negotio professionē edidisse Catholicam, Synodumq; probasse Chalcedonensem; iisdē artibus tum Antiochenū Episcopum Flavianū, tum Eliam sibi editione Catholice professionis coniungere conatus est; quod & facile est consecutus. Verum cum postea ab hæreticis tentaretur Elias, vt damnaret Chalcedonense Concilium, tantum abest vt ipse acquieuerit, vt edita fidei professione, sede defensorē decretorum eiusdē sanctæ Synodi præsetulerit. His illi grauitè offensus, dolo agentes, falsam produnt Eliæ nomine fidei confessionē, qua damnabatur ipsum Chalcedonense Concilium. Hæc quidē omnino ita se habuisse, monachi Palæstinæ scripta epistola ad Aleysonem Episcopum manifestè testati sunt: reddemus eam inferius suo loco.

Accidit autem, vt eam ab Euagrio editam monachorum Palæstinæ epistolam cum Theodoros Lector minimè compertam haberet, incidit in illam ab hæreticis Eliæ nomine scriptam falsam fidei professionem; & verè esse Eliæ existimans, eum in errorem esse lapsum incautè nimis scriptis prodiderit, atque de ipso sanctissimo viro nimis sit indignè locutus. Quod si perquisisset priorem illam catholicè scriptam ad hæreticos eam exigentes, vel quam posteriorem dedit, cum se calumniam passum in falsæ editione epistolæ conclamauit, seque verè esse Catholicum demonstrauit; nequaquam hæc quæ sequuntur de eo locutus esset, cum ait:

Eliæ Hierosolymorum Episcopo mandauit Imperator, vt Synodum Episcoporum, quos sub se habebat, colligeret (nempe Sidone Synodum congregaret) & Quartam Synodum condemnaret. Elias verò Synodum quidem non congregauit; ipse verò solus Nestorium, Eutychem, Diodorum, & Theodorum, & Synodum Chalcedonensem anathemate condemnauit. Hæc ipse, sed planè deceptus (vt dictum est) ex falso adscripta Eliæ composita ab hæreticis fidei professione: quantum autem idem polleret fide Catholica, quæ dicemus de eodem sæpè inferius facient manifestum; cum huius rei causa, ad auertendum nimirum Imperatorem à praua sententia, quam in Orthodoxos conceperat, missum esse ab ipso Elia Sabam, quæ referre aggredimur ex Cyrillo, demonstrant. sunt hæc eius verba:

* Extant apud Syr. tom. 6. die 5. Decemb. MITTITVR SABAS CVM ALIIS LEGATVS AD IMP.

Studium autem & curam ponebat Anastasius Imperator, vt Flavianus & Elias assentirentur Timotheo: Illi verò Timothei quidem susceperunt communionē, vt pote quod ipse quoque conueniret verbo rectæ fidei: Macedonij autē admodum ægrè ferebant exterminationē, vt quæ non tam iure ac legibus, quam vi & potestate fuisset facta. Hoc aduersus ambos magno furore commouet Imperatorem, & efficitur Ecclesie causa magnæ tempestatis. Quod quidem cum nescio vnde rescuisset Elias, qui Palæstinæ præerat Ecclesie, missis legatis, diligenter agit de reconciliatione: Legati autem erant & multi alij Patres, & ipse Sabas (cuius nunc vita est argumentum nostræ huius orationis) iam septuagintatres annos natus. Præterea verò mittit etiam Elias epistolam, in qua hæc scripserat:

LITTERAE ELIAE AD IMP.

Habitatores eremi, & Sabam cum eis, qui est caput eremi, ad tuam potentiam mittimus legatos pro Ecclesiis. Tu verò eorum laborem reueritus, & eos qui sunt in Deo sudores, Imperator, fac vt cesset bellum aduersus Ecclesias, & ne sinas malum progredi ulterius: scimus

A scimus enim tibi curæ esse, vt ea agas, quæ Deo grata sunt, qui tibi concessit diadema. I hac tenus Elias ad Anastasium Imperatorem: quæ autem ista secuta sint, idem Cyrillus ita narrare pergit:

LEGATI AB ELIA PERVENIUNT CONSTANTINOPOLIM

Cum hi ergo diuini Patres iam ingressi essent viam quæ ferebat ad Imperatorem, erat Sidone quædam Synodus Episcoporum Orientis & Palæstinæ tunc congregata aduersus Flavianum & Eliam, quæ prætextum quidem habebat iussu Imperatoris: acceperat autem duces Soterichum Casareæ Cappadociae, & Philoxenum Hierapolis Episcopum, qui Chalcedonensem Synodum abrogantes, Eutyctetis & Dioscori studebant confirmare dogmata. Cum ergo legati venissent Constantinopolim, arcana & quæ comprehendi non potest Dei sapientia, quæ e minus rerum magnarum præbet occasiones, & iis qui cum glorificant, semper aliquam tribuit gloriam, hic quoque certo consilio aliquid gerit, per quod beatorum

B Sabam, qui indutus erat cilicio & vili habitu amictus, omni Imperatoria purpura reddit splendidiorem, & eam quæ in eo habitabat aperit gratiam Spiritus, quæ operata erat multis velis moderationis & humilitatis.

REPELLITVR S. SABAS INGRESSVS.

Nam cum ij qui cum eo erant deducerentur ad Imperatorem, & fuissent iam omnes intra aulam Imperatoriam: ille solus à custodibus arceatur ab ingressu, seu propter vilissimam & contritam tunicam, seu Deo potius eum sic volente facere insignem & gloriosum. Cum illos ergo benignè esset intuitus Imperator, & ea dixisset quæ dici solent in aduentu, & deinde perquireret quisnam esset is qui erat præcipue in litteris positus Sabas: cum monachi autem in omnem partem circumcursarent (neque enim ciebant quonam modo ille esset ab eis disunctus, & vbinam mansisset) statimque cum Imperatoris satellitibus ad eum quærendum quoquoersus obirent: inuenitur stans in quodam angulo ante aditum Regiæ, & psalmos canens Dauidicos. Cum illinc ergo eum diripissent satellites, & per Regiam eum festinanter introducerent: cum iam esset ascensus limen, vbi præsidebat Imperator; vidit ille circa eum insignem quamdam planè admirabilem visionem, non vt qui dignus esset talia videre, seu vt ei fieret manifestum, quantum honorè sit Sabas apud Deum consecutus.

Visio autem erat huiusmodi: Quidam specie angelicus, veste splendidus eum in orbem circumiens, & ingressus illum præcedens. Hæc cum vidisset Imperator, & virum verè esse diuinum censuisset; & ei assurgit, seque in eum ostendit valde officiosum, & magno eum habet in honore. Deinde iussit omnes sedere: re vera enim erat ei magna in monachos reuerentia, etsi quidam scelerati efficerent vt conturbaret rectam fidei rationem. Aures ergo præbens omnibus, iussit vt vnusquisque diceret de quo vellet. Illi autem veluti oblitum communis Ecclesiarum legationis, & cuius causa missi fuerant, vnusquisque proprias proponebat petitiones. Imperator verò cum eorum postulata benignè concedens, quæ volebant, impleuisset; quoniam petentibus omnibus silebat Sabas, nec omnino quicquam rogabat; ad eum vultum conuertens imperator: Tibi autem, o Pater, inquit, quid tibi vult tantus labor itineris, cum nihil omnino nec roges, nec postules?

QUID DIVINITVS DE SABAS OSTENSVM ANASTASIO IMP.

Ad hæc ille respondens: Hac de causa (inquit) veni, o Imperator: primum quidem vt tuam adorem pietatem, donec sum adhuc in hoc corpore: deinde vt rogem pro sancta Dei ciuitate, & eo qui illic est præfectus, vt nullam tuæ potentie subeat indignationem, sed pax concilietur potius Ecclesiis: ita enim & ipse Deum habebis propitium, & tibi præclaras præbebit victorias aduersus inimicos. Eius ergo libertatem admiratus Imperator, & quòd nihil peteret ex terrenis & iis quæ ad victum pertinent, sed quæ ferunt ad Dei cultum & Ecclesie constitutionem: alijs quidem concessit vt recederent, ei autem largitur munus mille aureorum, dicens ea distribuenda esse monasterijs, quæ fuerunt ab ipso constituta; & simul iussit eum manere, statuens vt ad se posset ingredi citra vllum impedimentum.

PETITIO SABAE.

Cum verò non sustineret sedare iram, quam iam pridem conceperat aduersus Palæstinæ Pontificem, aliquando dicit magno Sabæ: Qui vestra præest Ecclesie, o venerande Pater, nos (vt videtur) magnæ damnans leuitatis, non solum Synodi Chalcedonenis suscepit patrociniū, quæ confirmauit dogma Nestorij, sed etiam effecit vt Flavianus Pontifex Antiochenus eandem etiam viam iniret; & nunc solum resistit Synodo Sidone congregata Flauiano consentiens, vt non feriantur anathemate qui improbè tutantur dogmata Nestorij. Vnde etiam nos putans ludificari, per epistolas nostris iussis fert leges contrarias; iubens eiici quicquid in nostrâ fidem sentitur recens excogitatum. Sed non amplius tali nostra fruetur lenitate. Sed ecce decernimus (vt vides) illum quidem sede expelli, eius autem loco

TESTIMONIUM IMPERATORIS DE ELIAE MAGNACONSTANTIA.

CHRISTI 512.

SYMMACHI PAP. 14.

ANASTASII IMP. 22. THEODORICI REG. 20.

loco eum suffici, qui sit dignè præfuturus Ecclesiæ: quoniam non conuenit sacra illa loca profanari sceleratis decretis Nestorij.] Intelligis, lector, qualenam, quantumue testimonium de Eliæ fide Catholica & eius patrocinio proferatur ab hæretico Imperatore ad confutandum eos qui improbè eundem Eliam fugillant proditæ veritatis? Accipis præterea, quomodo iusto quodam prætextu impugnandæ hæresis Nestorianæ proelia excitata fuerunt ab Eutychnianis aduersus Synodum Chalcedonensem? Sed pergit auctor:

SEDAT I- RAM IMPE- RATORIS SABAS.

Hæc cum dixisset Imperator, & adeò graui ira ferretur in Eliam; incipiens diuinus Sabas Eliam defendere Patriarcham, eius iram ita compressit, vt non solum illam latam rescinderet sententiam, sed etiam Patriarchæ magis caueret, & iuberet ei de cetero remanere sedem minimè auferendam. Illinc autem cum ad Imperatricem venisset Ariadnam, eam multum rogauit, vt patris Leonis tueretur sententiam, & leges conseruaret pietatis. Hinc exercitorem, Sabam videlicet, subiit amor vehementior quietis & silentij, & valde desiderabat B reditum. Quoniam verò menti eius tempus minimè congruebat (tunc enim vigeat hiems) statuit vrbanos tumultus in præsentia declinare: & egressus in quemdam locum non procul ab vrbe remotum, qui dicebatur Suburbanum Ruffini, hiemauit illic reliquo tempore.

Quem quidem in locum & alij quidam ad ipsum ventitabant, maximè autem Valentiniani Imp. neptis Iuliana, & Pompeij coniunx Anastasia, quæ in hodiernum vsque diè floret multis rectè factis in monte Oliuarum. Cum post hæc autè ver aduentasset, ille quidem qui iamdiu teneretur magno amore quietis & silentij, paratus erat de cetero proficisci in solitudinem.] hætenus Cyrillus de priori sancti Sabæ legatione ad Anastasium Imperatorem: quando autem contigerit posteriorem obire, suo loco dicetur. Meminit huius legationis, de qua est sermo, Nicephorus, idemque recitat dictam epistolam ab Elia ad Imperatorem conscriptam. Sic planè factum est, vt veluti miraculo magno, torrens exuberans furor Imperatoris in Catholica Ecclesiæ campos effusus, fuerit humilis Sabæ virtute represus, & ad tempus saltem instar Iordanis in Arcæ transitu retrorsum citò conuersus.

Niceph. lib. 18. c. 32.

Iam verò de ipso pseudoconcilio Sidone in Palæstina iussu Anastasij ab hæreticis congregato institutam orationem. Fuit quidem illud synagoga malignatium conuenientium aduersus Dominum & aduersus Christum eius, nempe ab Imperatore hæretico Concilium indictum, ab hæreticis Episcopis celebratum, & ad hoc ipsum, vt quod luceret in Ecclesia Antiochena & Hierosolymis lumine Catholica fidei penitus extincto, tenebris vniuersus Oriens erroris obductus, pulso vnà cum fide Catholica Christo luce vera, in dominium redigeretur principis tenebrarum.

Quid autem prætexerint Eutychniani & Acephali contra Flavianum atque Eliam, vt aliquibus saltem coloribus eos è sede eiicerent, primò dicendum est ex epistola monachorum Palæstina ad Alcysionem ea scribentium, remque paulo altius repetentium. At Alcysion iste, ad quem scribunt monachi Palæstini, fuit in Illyrico Episcopus Nicopolitanus Catholica fidei professor, de quo suo loco agendum erit. Epistola autè illorum sic se habet:

EMAG. lib. 3. c. 31.

EPISTOLA MONACHORVM PALÆSTINÆ AD ALCYSIONEM

Cum Petrus exiisset de vita, Alexandria, Aegyptus, & Libya inter se denuo dissidere ceperunt, reliquæque partes versus Orientem contra se ipsa digladiari: quando quidem Ecclesiæ versus Occidentem non alia conditione cum illis communicare volebant, nisi præter Nestorium & Eutychem & Dioscorum, etiam Petrum cognomento Mogum & Acacium anathemati addicerent. Itaque cum Ecclesiæ totius Orbis terrarum hoc loco erant constitutæ, fautores Dioscori & Eutychetis fuere ad minimum planè numerum redacti. At cum parum abesset quin fuissent funditus è terra sublati, adeò vt non amplius inter homines versarentur; Xenaias quidam (qui & dictus est Philoxenus Episcopus Hierapolitanus) à Deo re vera exeros, id est, peregrinus, nescio quid apud animum proponens, aut quas inimicitias contra Flavianum suscepas vlscisci cupiens, simulata fidei specie (vti multi prædicant) hominum animos aduersus eum concitare, eique ræquam Nestoriano obrectare coepit.

HÆRETICI STAGITANT FLAVIANVM EPISCOPVM ANTIOCHENVM.

At cum Nestorio vnà cum eius errore Flavianus Antiochenus Episcopus anathema indixisset: ex illo digressus, ad Dioscorum, & Theodorum, & Theodoritum, & Ibam, & Cyrum, & Eutherium, & Ioannem, & ad alios nescio quos neque vnde collectos transit: quorum alij re vera Nestorij doctrinam tuebantur; alij quoniã eiusdem doctrinæ in suspensionem venerant, Nestorium anathemate damnabant, inque Ecclesiæ communione conuiescebant. Istos omnes (inquit Xenaias) Nestorij olentes hæresim nisi anathemate damnaueris, tu ipse Nestorij errori fauere videberis, etiam si ei cum sua doctrina & opinione millies anathema edixeris

CHRISTI 512.

SYMMACHI PAP. 14.

ANASTASII IMP. 22. THEODORICI REG. 20.

A edixeris. Idem porrò Xenaias per litteras cum eos qui Dioscori errorem sequebantur, tum hæresis Eutychnianæ patronos commouit, persuasitque vt ipsi contra Flavianum subsidio essent; non tamen Concilium, sed personas dumtaxat, de quibus antè dictum est, anathemate damnari postularent.

Quibus cum Flavianus Episcopus diu restitisset (quomodo enim damnaret ex eis aliquos à Chalcedonensi Synodo absolutos?) alijque se cum Xenaias contra eum coniunxissent, & Eleusinus Episcopus vrbis cuiusdam Cappadociæ Minoris, & Nicias Episcopus Laodiceæ quæ est in Syria, & ex alijs locis alij (quorum criminationes, quas æmulatione nimis abiecta adducti Flauiano inferebāt, non est nostrum, sed aliorum certè commemorare) tandem Flavianus ratus illos propter hos, quibus anathema denunciari cupiebant, placatos fore, cessit eorum contentioni: ac cum scripto personas illas anathemate damnasset, scripsit ad Imperatorem: etenim animum eius isti contra Flavianum, vt pote opinionis Nestorij patrocinium suscipientem, commouerant. Neque his rebus contentus Xenaias, posebat denuo à Flauiano, vt tum Concilium ipsum, Chalcedonense videlicet, tum eos qui duas naturas in Domino esse dixerunt, carnis alteram, alteram diuinitatis, anathemati addiceret. Quem eius postulationi neutiquam obsequentem, rursus vt Nestorianum accusat.]

FLAVIANVS IN QVIBVS CESSIT PER SECVTORI- BVS.

Considerasti, lector, progressus hæreticorum, è licitis ad illicita ac denique ad impia perducentium? Iustum namque erat, quod primùm Xenaias à Flauiano petierat, vt quo se purgaret omni carere culpa Nestorianæ hæresis, Nestorio ipsi diceret anathema: quod cum præstitisset, vt se etiam suspicione qualibet liberaret eiusdem erroris, eos iuberet damnare, qui aliquando eadem quoque suspicione laborassent, eos pariter condemnando quos Chalcedonense Concilium absoluisset. At cum ita se penitus præcipitem agi in apostasiam Flavianus licet serò sensisset, motum continuit pedem, renuitque omnino præstare quod ab ipso impius extorquebat.

ARTES HÆRETICORVM, SEM AD IMPERTATEM PERTRAME. RE.

Sed alias attende veteratorum strophas, quas iidem monachi Palæstini subdunt in eadem epistola, cum agunt de eodem Flauiano Episcopo Antiocheno: Postremò (inquit) cum de his rebus vehementer certatum esset, & Patriarchæ Flauiano formulam fidei edidisset, in qua ingenuè fatebatur Concilium, quantum ad abdicationem Nestorij & Eutychetis attinebat, approbandum esse, ac quantum ad decisionem & doctrinam fidei non item: rursus illum & subdole & latenter errori Nestorij patrocinantem, se adorturos minantur, nisi tum Concilio ipsi, tum illis qui duas naturas in Domino esse dixerunt, alteram carnis, diuinitatis alteram, anathema denunciare vellent.] quod penitus abnuuit facere Flavianus. Verùm cum sic experti essent, frustra se illius pertentasse constantiam, alios Episcopos debiles atque nutantes in suam ipsorum sententiam conati sunt impij captiuos abducere. At quinam hi fuerint, his docent verbis in eadem epistola iidem sancti Patres:

FLAVIANVS RENUIT ILLIS CONSENTIRE.

Isauros præterea veiborum furore & fallacijs in suam pertrahunt sententiam, formulamque fidei componunt, in qua Concilium vnà cum illis, qui duas in Domino esse naturas dixerunt, anathemati addicunt; & ad extremum se separant à Flauiano & Macedonio, & ad alios, qui formulam illi subcribebant, aggregant. Interea etiam postulant ab Episcopo Hierosolymitano, vt formulam fidei scriptis prodant: Quam cum edidisset, per Dioscori sectatores mittit ad Imperatorem. Quam fidei formulam illi tandem proferunt: illam nempe, in qua iam tum comprehensum fuit eos anathemate damnatos, qui duas in Domino naturas esse asseriebāt. At tamen ipse Episcopus Hierosolymitanus, eam ab illis deprauatam constanter affirmans, aliam in medium producit, in qua nullum tale continebatur anathema. Nec planè mirum. Etenim sanctorum Patrum libros sæpè deprauarunt, multosque Apollinarij libros Athanasio, Gregorio cognomento Thaumaturgo, id est, qui eximia edebat miracula, & Iulio, inscriptionibus commutatis, attribuerunt; quibus quidem libris plurimos in suum errorem induxerunt.] At qui ista de Elia finxerunt, de Macedonio quæ excogitarint, audi:

QVID HÆRETICI MOLIVTVR IN ELIAM EPISCOPVM HIEROSOL.

Poposcerunt (inquit) etiam formulam fidei à Macedonio scriptis mandatam: qui fidem trecentorum decem & octo Nicææ olim, & centum quinquaginta etiam Constantinopoli conuocatorum solum se noscere, asseueranter affirmavit; atque Nestorio & Eutycheti, & iis qui duos Filios aut Christos esse statuunt, aut duas naturas diuidunt, indixit anathema: & tamen nec Concilij Ephesini, quo abdicatus fuit Nestorius, nec Chalcedonensis, quod abdicauit Eutychem, vllam mentionem fecit. Qua de re monachi Constantinopolitani grauiter commoti, se à Macedonio Episcopo separant.] hæc illi in Macedonium

NOMINE MACEDONII HÆRESIM PROMVLGANTO.

CHRISTI
512.SYMMACHI PAP.
14.ANASTASII IMP. 22.
THEODORICI REG. 20.

donium : quæ falsitas vel vno illo satis refelli poterat argumento, quòd ob defensionem re- A
ctorum dogmatum, quodque in omnibus perfidie Imperatoris & aliorum hæreticorum
aduersarium se exhibuerit idem Macedonius, in exilium pulsus est, atque vsque ad obitum
throno suo caruit. Sed subdunt hæc ad postremum:

Interim Xenaias & Dioscorus ille *Iunior* cū multos Episcopos sibi adiunctos haberent,
adeò molesti fuere illis, qui anathema nobènt denūciare his, quibus ipsi anathema denun-
ciari cupiebāt, vt intolerabiles & non ferendi viderentur; quorum nonnullos, cū cedere
nollent, per fallaciam exilio mulctandos curarunt. Ad hunc modum igitur Macedonius,
Ioannes Episcopus Panti, & Flauianus solum vertere coacti sunt] sed non vna sententia:
Macedonius enim antè, alij duo ex Conciliabulo ab ipsis Sidone habito: quod quidè sup-
plicium ne & ipse Elias Hierosolymorum Episcopus subire pariter cogeretur, per Sabæ Ab-
batis legationem ad Imperatorem præmissam (vt vidimus) anteuertit: licet ad postremum B
& ipse ab impijs eadem sit poena affectus, vt suo loco patebit. At ne ipse quidem Flauianus
simulac Sidone ab impijs damnatus fuit, pulsus est sede, & eiectus in exilium: nam depreca-
tum ipsum ab imperatore fuisse indulgentiam, Cyrillus affirmat, cū de Mamante hæreti-
co & alijs à S. Saba ad fidem Catholicam conuersis eiusmodi habet orationem * :

Diuinus autem Sabas Mamantem quoque quemdam, qui præerat monachis in Eleu-
theropoli, qui laborabat morbo Seueri, & prius quidem apud tribunal Imperatoris liberè
& cum magna confidentia locutus erat aduersus fidem Orthodoxam, postea verò ab ipso
Seuero vehementer dissensit: hunc ipsum Sabas assumens Hierosolymam, ab acerba illa hæ-
resi blandis verbis abducit, & vt Eliæ adiungeretur efficit. Deinde multos quoque alios hæ-
reticos suo exemplo Mamas illaqueat, & deducit ad fidem Orthodoxam. Venit autem
deinceps oratio ad id quod fuit caput certaminum quæ suscepit Sabas pro recta in fide C
sententia. Iam enim Soterichus *Episcopus Casarea Cappadocia*, & Philoxenus *Episcopus Hie-
rapolis, idemq, qui supra Xenaias*, cum suis improbè ascenderunt in Sidona, vt anathemati
quidem subijcerent Chalcedonensem Synodum, Flauianum autem & Eliam de sede depo-
nerent: sed illi eas quæ in se struebantur insidias, supplicibus litteris missis ad Imperatorem,
tunc quidem depulerunt.] Qui autem in hoc conuenticulo hæreticorum primum locum
visus est obtinere ipse Soterichus Episcopus Casarea Cappadocia (vt tradit de eo Anasta-
sius Bibliothecarius in Chronico) nequissimus fuit omnium hominum: nam vt à Macedo-
nio Episcopo Constantinopolitano consequi posset Casariensem Episcopatum, simulauit
se Catholicum & strenuum Chalcedonensis Concilij defensorè: eo autem obtento, osten-
sus est qualis erat fidei Catholicæ infensissimus hostis. Sed subdit Cyrillus:

Postea autem Soterichiani maiore in illos inuidia succensi, maiore furore in eos incitant D
Imperatorem, vt qui maledictis ab eis appeteretur & irideretur. Certè cū à mente de-
prauato Imperatore sceleratis istis tradita fuisset potestas in Alexandrinos, auro subeunt &
corrumunt populum Antiochenum. Quæ autem sunt consecuta, sunt potiùs lacrymis
scribenda, quàm litteris. Nam cū Flauiano quidem omnem adhibuissent necessitatem, &
quid non graue & molestum in eum intulissent, cogunt cum anathemate notare Synodum
Chalcedonensem, deinde è sede & è ciuitate simul turpiter eieciunt. Seuerum porò profa-
num caput Acephalorum, habentes etiam imperatorem maximam ad id opem ferentem,
cui loco sufficiunt.] Hic siste, lector, & scias quod hoc loco legitur, Flauianum cogunt
anathemate notare Synodum Chalcedonensem] ita accipiendum, hunc quidem fuisse co-
natum illorum, sed id Flauianum facere renuentem, fuisse (quod subditur) mulctatum exi-
lio. Nam quæ ratio eum pellendi, si ipse prauæ sententiæ præbuisset in Synodo Chalcedo- E
nensi damnanda consensum? Verùm quòd penitus est refragatus & Catholicam fidem pro-
fessus, dignam meruit confessionis palmam accipere exilium subeundo.

Hæc quidem ita se habuisse, Acta Synodalia manifestè declarant: nam cū in Septima
Synodo idem textus citaretur, hæc post alia ex eadem Vita S. Sabæ lecta sunt^b: Varijs mo-
dis Flauianum afflixerunt & vexarunt, cogentes interim, & obtorto collo huc trahentes, vt
Acta Chalcedonensis Synodi anathemate prosequeretur: quo nolente, Episcopatu suo pri-
uatus, in exilium quoque damnatus est.] subditur ibi de substitutione Seueri, quam cū
anno sequenti contigisse Marcellinus affirmet, de ea suo loco dicemus.

Quod insuper spectat ad eiusdem Flauiani integritatem, & Antiochenæ sedis priuatio-
nem, hæc habet Euagrius^c: Istam Flauiani expulsionem aliæ quoque res securæ sunt:
Nam ipsi ab hominibus atate prouectissima, qui ea quæ acciderant Flauiano firmè me-
moria

^a Euagr. lib. 3.
c. 32.

^b Concil. Ni-
cen. 2. Act. 1.

^c Cyrill. in Vita
S. Sabæ, apud
Syn. tom. 6 die
5. Decembr.
FLAVIANVS
ET ELIAS LI-
CET DAM-
NATI, RE-
MANENT IN
SEDI BVS
SVIS.

NOVVM MO-
VETVR BEL-
LVM CON-
TRA FLA-
VIANVM.

CHRISTI
512.SYMMACHI PAP.
14.ANASTASII IMP. 22.
THEODORICI REG. 20.

A moria retinebant, accepimus, quod à Xenaias (fuit hic quidem Episcopus Hierapolis vrbis
Antiochiæ finitimæ, Græcoque vocabulo Philoxenus appellatus) monachi Cynegeia (sic
enim vocantur) qui apud gentem, quæ Syrorum primaria est, accolunt, persuasi frequen-
tes cum tumultu & summa confusione Antiochiam præcipites feruntur, vi Flauianum co-
acturi, vt tum Concilio Chalcedonensi, tum decisioni Leonis Papæ anathema indicat.
Quòd cum Flauianus valde ægrè ferret, & monachi impetu instarent: populus ciuita-
tis seditione conflata, tam magnam cædem fecere monachorum, vt multi eorum atque
adeò ferme innumerabiles Orontem fluium, corporibus in fluctibus conditis, pro sepul-
chro haberent.

Euenit porò aliud hisce nihilo inferius: Monachi enim, qui Coelesyriam, quæ iam Syria
Minor dicitur, accolebant, qui quæ amore incredibili ac studio erga Flauianum propterea
B incendebantur, quòd vitam monasticam in cœnobio in agro (huic quidem nomen est Til-
mogium) posito degebat, properant Antiochiam, eo quidem consilio, vt Flauianum pro-
pugnarent, vt ex eo non exigua incommoda contingerent. Quamobrem Flauianus, siue
prioribus de causis, siue de posterioribus factum, siue vtrisque, eiectus fuit, & ad Petras in-
colendas, quæ sunt in vltimis oris Palæstinæ sitæ, condemnatus.] hæc de eiectione Flauiani
Euagrius: quæ quidem etsi hoc anno cœpta esse noscuntur, cū Sidone Concilium con-
gregatum est; tamen non nisi anno sequenti consummari potuisse, ipsa rerum gestarum
multiplicitas persuadet: nam id & Seueri in locum Flauiani subrogati non ante sequen-
tem annum facta declarat: quo item anno (vt dicemus) Eliæ Hierosolymorum Episcopi
contigit exturbatio. Post hæc autem quæ hoc anno facta diximus siue Sidone, aut Antio-
chiæ, contigisse illa funesta Constantinopoli, quæ ex Marcellino relata sunt, liquet: nam ea
C auctor testatur hoc anno accidisse mense Nouembris. sed & quæ subdit, itidem postea
euenisse, eodem auctore constat.

Symmachus autem Romanus Pontifex, cū cognouisset, exturbato iam Macedonio
Episcopo Constantinopolitano, in reliquos fidei Catholicæ professores atque propugna-
tores eandem fore persecutionem in Orientalibus partibus grassaturam; tamquam vniuer-
salis Ecclesiæ pastor, datis litteris octauo Idus Octobris ad eos qui Catholicæ fidei esse
videbantur assertores, eos omnes admonuit in hac persecutione viriliter agere, atq. strenuè
pro fide Catholica decertare. Porò quod his perditissimis temporibus luctuosissimum
fuit, haud omnes qui Orthodoxi erant in Oriente, iidem & Catholicæ erant communio-
nis: Siquidem (vt dictum est superius) Macedonius, & qui illi inhærebant ex clero vel popu-
lo, haud vniquam passi sunt è sacris tabulis demereri nomen Acacij, qui à Romanis Pontifici-
bus ob inuitam cum hæreticis communicationem sæpe damnatus fuerat: vnde accidebat illud
planè lugubre, vt qui ab hæreticis pressuram paterentur, & ab ipsorum patrono Anastasio
Imperatore atque improbis Eutylianis & Acephalis pellerentur, minimè tamen recipi
possent in communionem ab Apostolica sede; quòd nequaquam in Catholicæ fidei confes-
sione anathema dicerent illis, qui cum hæreticis participassent.

Quamobrem miseri isti omni destituti solatio cum ab hæreticis expellerentur, eo quòd
essent fidei Catholicæ defensores, tamen à Catholica Ecclesia minimè recipiebantur, quòd
propter nomē Acacij essent à Catholica cōmunionē diuisi; sicque infelices pugnabant sine
solamine fratrum, & vincebant sine corona, quā nemo demerere potest, nisi (vt dictum est)
qui ex sententia Apostoli^a legitimè decertauerit, & non cucurrerit in incertum, vel pugna-
uerit frustra aërem verberans. At verò alij erant in Oriente Episcopi, sicut fide, ita & com-
municatione verè Orthodoxi atq. Catholici, non hæreses tantum cum auctoribus execran-
tes, sed & qui cū illis communicassent penitus respuentes, & Romanæ Ecclesiæ in omnibus
consentientes. Ad hos ipsos omnes Symmachus Romanus Pontifex litteras dedit, quibus
est eos hortatus viriliter agere. Reddenda est hic à nobis epistola, quæ cū edita habeatur
tomo secundo Conciliorum; tamen facta collatione cum codice Vaticano, & alio mona-
sterij S. Petri in Auellana, cū nonnulla illic esse deprauata vel mutilata cōperissemus, eam-
dem, vt licuit, emendatam hic syllabatim describere dignum putauimus: est huiusmodi:

Dilectissimis fratribus vniuersis Episcopis, presbyteris, diaconis, Archimandritis, &
cuncto ordini vel plebi per Illyricum, Dardaniam, & vtramque Thraciam * consistentibus
Symmachus Episcopus.

Quod fieri planè cupimus, si quæ scribimus, impleantur: Nullus stupeat seruatum
hactenus nos nunc soluisse silentium, cū prudentissimi Salomonis ista vox personet^b:

CARSI PSEV-
DOMONA-
CHI AB
ANTIO-
CHENIS.

MONACHI
QUI IN SVR-
GVNT PRO
FLAVIANO.

SYMMACHVS
PAPA COM-
PATITVR
ECCLESIAE
ORIENTALI.

^a 2. Tim. 2.

* ad Daciam
EPIST. SYM-
MACHI PP.
AD ORIEN-
TALES.
^b Eccl. 3.

CHRISTI
512.SYMMACHI PAP.
14.ANASTASII IMP. 22.
THEODORICI REG. 20.

Tempus loquendi, & tempus tacendi. Quia taciturnitatem præfens tempus expugnat: nam inter cetera quæ accidunt, nunc silere, nec fidei stimulis excitari, magni constat esse fastidij. Quippe ubi religionis reuerentia & summa concutitur, aptum iuxta diuinam Scripturam dicere, eos qui sunt mites, debere esse pugnaces. Siquidem & spiritalis quædam Deo accepta congressio inde & laudabiliter vniuersa tolerat, ne quisquam à diuina charitate separetur; & vos quidem docere quod doceatis, graue onus pudoris, sed necessarium & vtile tales admonere: nec enim congruum illis religiosæ afferre dogmata disciplinæ, à quibus institutionis ipsius expectatur plena perfectio.

Sed breuiter clara perstringemus. Cui incognitum, Constantinopolitana Ecclesia qua Nestorij contagione laborauerit? Nestorij inquam, qui quasi putre corporis membrum à societate Catholicæ communionis excisus est. Vbi terrarum non prædicatur congregatio Chalcedonensis sancti Concilij, quæ Eutychetem & Dioscorum, duo nomina famosa & magnæ perfidiæ, vnius sententiæ integritate damnauit, iniquitatis complices vno spiritu diuinis dogmatibus aduersa sectantes? Quis Petrum & Timotheum præfatorum vernulas ignorauit, propugnatores intentionis addictæ, auctores ac magistros suos sceuo errore vincentes? Illum Timotheum loquimur parricidam, qui sanctæ recordationis Proterio superstitite, non solum Ecclesiam non religiosi auctoribus occupauit, verum etiam effusionem pij sanguinis ad crimen peruationis adiecit. Ipsius nempe damnationem vniuersalis est Ecclesiæ vox locuta, dum cum nomine quoque Christiani honoris exueret. Eius Petrum sequacem notum fecerunt Orthodoxorum plurimæ passionis, in quibus ille virtutem animi sui exultauit ostendere. Nouit hunc Ephesus cum tota societate Dioscori, vbi cum prædicto auctore peccati finem sancti Flauiani operatus innotuit.

Tacenda sunt Antiochiæ mala, vbi per alterius Petri nefanda ludibria reuerendum sacerdotij nomen irrisum est. Quis Apameæ & Tyri gemitus, tragicis criminibus comparandos, vel si solis vacet, digna possit lamentatione detinere? Quid Acacium? qui quasi boni sui fascino grauatus, quæ Basilisco imperante præmiserat, nouo exemplo penè deprehensus est aduersus se ipsum dicens sententiam, illos mutata voluntate defendens, quos prius gloriosum putauit addicere, & laborans sociare Fidelibus, quos dudum hæreticos manifestæ præuaricationis ostenderat: propter quod maximè fugiendus, & designato superius damnatorum agmini coæquandus, illa propter quæ fidelis probatus est dissoluens, permixtus his, per quos læsio Ecclesiæ generalis euenit.

Aduersus hos si Patrum dogmata ratio suadet esse seruanda, cogitate, si possunt ea maiori transgressione calcari, quam nunc per eos qui in partibus vestris Eutychetis dogmata rediuiua * resuscitant. Si verò tamquam infirmè constituta sententia, sine piaculo negliguntur, citra vllum robur credulitatis nostræ summa subsistit, semper succedentibus nouis, vetera constituta soluentibus. Quando enim paternarum regularum despiciuntur inuenta, nec eorum quæ bene instituta iunt firmitas vindicatur, huiusmodi impietates necesse est fidei superuenire: Nam vbi facilis dissolutio est rationabilis constituti, ibi omnis sanctitatis forma corrumpitur, Christus impetitur, & (quis hoc Fidelium patienter accipiat?) instituta Patrum reuerenda calcantur. Et quis non vitæ mortem iusta electione præponat? Vbi Catholicæ fidei adoranda reuerentia? Vbi multo cruore Sanctorum dogmata constituta? Vbi doctorum veterum fidelis auctoritas? Vbi illa religiosarum mentium stupenda patientia, proprijs bonis contenta nudari, ne de spe æternæ hereditatis excideret, quasuis ambiens passionis, ne incorruptibilis illius boni iudicaretur indigna? Nam nulla maiora documenta sunt fidei, quam vbi temporis ratio suadet, vitam subdere passioni: Et ideo qui pro ea periculum persecutionis subire meruerit, dignum se cælestis ostendit esse militiæ. Christus nos pio sanguinis pretio comparauit, gratiæ libertate concessa, nihil inuenientibus humanis operibus, quod dignum tanta mercede tribuerent. Atque ideo vbi religionis iniuria est, amorem fidei omnem transcendere oportet affectum.

Vnusquisque ergo exilia & peregrinationes tamquam domum patriamque respiciat; ne desiderijs retentus humanis, Christi societate priueretur. Ecce tempus, quo repetit fides milites suos, & in clamat ad defensionem sui feruorem gratiæ consecutos. Fidem ipsam dicere iudicemus: Ecce tempus optabile, ecce fluctuum congregatio desiderata Fidelium, vt paruis passionibus munera magna compenset.

Pluribus

CHRISTI
512.SYMMACHI PAP.
14.ANASTASII IMP. 22.
THEODORICI REG. 20.

A Pluribus charitatem vestram pro dispensatione nobis credita cuperemus hortari: sed quid opus est vocis stimulis, vbi ad tolerandas pro Christo magnanimiter passionis Apostolicis & Patrum docemur exemplis, qui per damna humanarum rerum, cælestium nobis ostenderunt argumenta virtutum? Ergo pronunciemus intrepidi claras Ecclesiæ cum magna fiducia disciplinas. Longè sit à nobis Prophetæ sermo dicentis: Et sacerdotes vera celauerunt. Quem enim latet, discipulorum scientiam à doctoribus exigendam? & quod non pronunciatum lædit sequaces, hoc constat periculosum esse tacentibus. Necesse est enim apud eos laborare veritatem, apud quos non manifestatum latet sub veritatis colore mendacium, magnum robur ad impugnantium fidem, quamdiu aduersus eos prolata sententiæ non viriliter asseruntur. Sed de vobis dicere opto meliora: vt ea quæ per improbos confusa sunt, per vos correctionis remedium consequantur. Non est tam durum B decipi quemquam, quam deceptum in errore persistere. Malum hoc & malis omnibus grauius, cum à corpore suo membra dissentiant. Nam etsi non sigillatim occupet omnia lineamenta debilitas, necesse est tamen iuxta Apostolicam vocem, totum corpus ex parte prægrauari.

Vnde addictorum fugienda communio, iuxta beatum Apostolum. Pronunciationem fidei nullus erubescat: Virtus est enim omni credenti. Declinemus sacrilegum Eutychetis errorem cum Manichæa malitia congruentem; communionem quoque eorum qui sunt à talibus educati, pari intentione vitemus, qui nunc quasi morbum & contagium Ecclesiis partium vestrarum tentant irrepere. Nemo se separet cum prædictis, & ferre tempestatem dissimulet, donec portum veræ fidei ab eorum communione separatus introcat. Quæ quidem amans moneo, non odio persequens accuso. Nam qui culpanda vituperat, nec vtilia subministrat, exprobrantis habet potius studium, quam amantis affectum: & qui cohortatur ad profutura, vehementius boni propositi designat imaginem, vt feruentius vtilia expectantur, inuitans.

Propter quod, fratres, illius bonæ Ecclesiæ desiderantes vnitatem, & beatum decorem sanctæ concordie præsumētes, dicamus cum S. Dauid: Quam bonum & quam iucundum habitare fratres in vnum. & vt de vobis Apostolus Paulus dixerit: Vos autē omnes fratres in Christo vno estis. Donec enim vnitatis non redeat, nullus ambigat tandem esse ventura, quæ in Constantinopolitana nuper Ecclesia contigerunt; de quibus mihi pariter ingemiscere necesse est & tacere. Nam qui Apostolicæ sedis admonitionem negligendam esse crediderunt, merito inciderunt in ea quæ euenire solent solatio destitutis. Si quis ergo salutem propriam cogitans seruare cupit Apostolica iudicia, cum à præfatorum se labe seiunxerit, nostræ communionis se nouerit sine dubitatione participem. Quia si ab eorum, quos Apostolica sedes damnauit, non se societate remouerit, sciat nullo colore, nullo figmento, nullaque calliditate Ecclesiasticæ se custodia posse subreperere: quia sicut illos, qui se à superscriptorum, hoc est, Eutychetis, Dioscori, Timothei, Petri, & Acacij venenis dissociant, libenter amplectimur; ita circa istorum sectatores cura & sollicitudo nostra, ne subreperere possint, semper inuigilat. Et alia manu. Deus vos incolumes custodiat, fratres carissimi. Dat. octauo Idus Octobris post Consulatum Felicis V. C.] hætenus Symmachus ad Orientales Huic par dictio extat Ennodij Ticinensis, cuius est exordium: Pro ratione soluendum est, &c. vt planè appareat; eadem quæ Symmachus Papa scripsit ad Orientales, Romæ coram sacro Patrum Senatu siue in Consistorio, siue in Synodo fuisse ab eodem viro doctissimo deplorata: nisi malis ad aliam cladem ipsdem illatam, de qua superius mentio facta est, illam Ennodij dictionem referre.

His igitur litteris publicis atque patentibus omnibusque perspicuis egit cum Orientalibus Symmachus absque aliqua missa ex more legatione; quod iam alias antè missas penitus illi respuissent; & tumido fastu, quod à tot sanctissimis Pontificibus quam iustissime iussum esset, contempsissent. In cuius sceleris vindictam Deus, qui dispergit superbos, nullumque peccatum magis quam arrogantiam consuevit dira prosequi ultione, portentum illud, horrendumque monstrum in medio eorum, in ipsorum interitum excitauit, Anastasium dico omnium nefandissimum Imperatorem; cuius & Imperiū diuturnius esse voluit, quo durius & prolixius eorum pertinacia puniretur: vt planè secundum diuinum illud oraculum accidisse visum sit: Deus regnare facit hominem hypocritam propter peccata populi; cum occultum Manichæum in regnum euexerit, & ad quinque atque amplius lustra eiusdem Imperium propagauerit. Ita planè Deum vlcisci solere in eos qui se à Catholica

Annal. Eccl. Tom. 6.

Fff 2

tholica

Luc. 22.

abijcere

redidit

augmenta
Thren. 2.

Rom. 1.

Psal. 132
1. Cor. 12.
eademVnde tot
mala euenire
orientalibus.

Job. 34.

CHRISTI
512.SYMMACHI PAP.
14.ANASTASII IMP. 22.
THEODORICI REG. 20.

tholica separant vnione, cum plura vbique recitata superius exempla demonstrent, in A
Orientalibus tamen expressioribus id signis declaratur:

Qui enim temporibus istis à supremi capitis se cōiunctione secantes, Acacij proteruiam fecuti, traditi sunt Imperatori perfido puniendi: postea reddita concordia, Catholicae communioni restituti, iterum refugæ, iterum redeuntes, & sæpe discissi, sæpe compaginati, tandem consueta pernicacia diuini schismate resilientes, tradi meruerunt ignotis barbaris per multa sæcula virga ferrea puniendi atque perdendi. Sic planè Deus iuxta propheticum illud: Viam fecit semitæ iræ suæ.] vt semita sit vltio ista dicenda ad ampliorem viam, cum videlicet grauius delinquentes latiori meruere atque diuturniori plecti vindicta, nota reddita cunctis iræ diuinæ via frequentioribus delinquentium calcata vestigiis, & acerbioribus suppliciis dilata. Vt facile sit cuique interroganti: quare fecit Deus malum tam grande populo huic? verbis respondere diuinæ Scripturæ: Quia dereliquerunt pacem Domini; B
quod pepigit cum patribus eorum] nimirum quod à capite se summa proteruia diuisere, & deserentes quæ ex Deo est Catholicam vnitatem & pacem, tradi meruerunt gentibus, quæ caros ipsorum filios diuidant à parentibus, & dira tyrannide premant. At mittamus posteriora, cum plusquam fatis sit tragædia præfens ad luctum.

Reminiscetes miseri, patres ipsorum, cum eiusmodi interdum persecutionem ab hæreticis pati contigerit, appellare consueuisse communem omnium patrem Romanum Pontificem, confugereq; ad Catholicæ Ecclesiæ tutum asylum Romanam Ecclesiam; testariq; hoc hætenus litteras factorum Antistitum Basilij, Chrysostomi, & aliorum: tandem instar Dauid leuantes ad montes oculos, vnde auxilium veniat, & optimè conscij indignos se redditos qui audirentur: nam (vt vtar verbis Apostoli) Quomodo inuocabunt in quem non crediderunt?] cuius saluberrima iussa capefere contempserunt, posthabentes Acacij C
nomini totius Ecclesiæ Catholicæ communionem: His, inquam, cum suis ipsorum repellentur excessibus, & retundentur prauæfactorum obicibus; vehementioribus tamen angustiati pressuris & arctati malis, in aliiores clamores & eiulatus validiores, vt parturientes erumpentes, exauditi sunt in Occidente. Scribunt itaque tandem ad Romanum Pontificem litteras supplices, qui antea conuenti sæpe eiusdem Pontificis litteris spreuerant sana consilia, & proficua mandata contempserant. Necessitas supplices facit, quos superbia reddiderat penitus contumaces: petunt instanter, exigunt importunè, & efflagitant audenter. Extorquere quod cupiunt ostendunt vt debitum; rati nimirum se vt filios à parente non desereri, sed iure debere seruari; nec esse iustum, vt alterius peccato, nempe Acacij, à paternis reijciantur amplexibus.

Extant ipsorum litteræ ad Symmachum Papam tunc scriptæ, quas putamus hinc integrè D
esse reddendas; easque nequaquam ante recitatam nuper (vt alij existimarunt) eiusdem Symmachi epistolam datas; cum nulla prorsus mentio de ijs in dictis Symmachi litteris habeatur, neque aptetur satis ad petita responsio. quamobrem sicut istam minimè datam dicimus ante illam epistolam, ita illam prius, hanc posterius esse conscriptam, facile possumus intelligere. Etenim quod in fine suæ ipsius epistolæ fuerat Symmachus contestatus, eos se fore complexurum, qui recederent à damnatorum atque præsertim Acacij communiõne; reiecturum verò omnino eos, qui eius adhuc nomen retinendum esse putarent: tota ferme Orientalium responsio in eo est, vt suadeant non debere se ob Acacij peccatum subire supplicium, cum non nisi proprium quemquam debeat obligare delictum, & reddere obnoxium poenæ. Sed inspiciamus epistolam ipsam, ex qua eorum sententiam facilius assequemur: sic enim se habet: d:

Ecclesia Orientalis ad Symmachum Episcopum Romanum.

Bonus ille & amator hominum Dominus noster Iesus Christus, qui propter bonitatem suam in nos declinans caelos, & descendens ad terras, immaculatis Euangelij quotidie illud clamat: Non est opus valentibus medico, sed malè habentibus: Non veni vocare iustos, sed peccatores ad poenitentiam. Plus autem volens aperire opera suæ clementiæ, adiecit in sequentibus, dicens: Quis autem vestrum habens centum oues, si perdidit ouem vnã ex ijs, nonne relinquit nonagintanouem in deserto, & vadit ad perditam, quamdiu inueniat illam? & inueniens imponit illam gaudens in humeris suis; & veniens domum suam, conuocat amicos suos & vicinos, dicens: Congaudete mihi, quia inueni ouem meam perditam. Et vt clarius fieret quod dicitur: mox adiecit parabolam mulieris, quæ perditam inuenerat drachmam, vtrisque adiungens & dicens: Amen dico vobis,

a Psal. 77.

b Dent. 29.

3. Reg. 9.

Hier. 22.

c Rom. 10.

ORIENTALES LITTERIS SYMMACHI INTERPELLANT.

d Extat tom. 2.

epist. Rom.

Pont.

EPISTOLA

ORIENTALIVM AD SYMMACHUM PAM.

c Matt. 9.

f Marc. 2.

e Luc. 15.

CHRISTI
512.SYMMACHI PAP.
14.ANASTASII IMP. 22.
THEODORICI REG. 20.

A vobis, quia sic fiet gaudium in caelis de vno peccatore poenitentiam agente.

Hæc diximus, sanctissime, ausi supplicare non pro perditione vnus ovis, neque pro perditione vnus drachmæ, sed pro amica nobis salute non Orientalium partium tantum, sed CATHEDRAM PENTRI TENET ROMANVS EPISCOPVS. 1. Petr. 1.
trium propè plagarum habitabilis mundi, non corruptibili argento aut auro redemptarum de vana conuersatione à parentibus tradita, sed pretioso sanguine agni Dei: sicut docuit beatus gloriosorum Apostolorum Princeps, cuius cathedram beatitudini tuæ credit Christus optimus pastor, qui venit quærens & liberans, quod perierat, & ponens animam suam in redemptionem pro multis. Quem imitatus, sanctissime beatissimeque, festina ad adiuuandum nos, sicut beatus Paulus doctor vester ad auxilium quandoque Macedonum festinauit: & quidem ille in visione cognoscens periclitari Macedones, in veritate adiuuare eos properauit.] hæc cum isti dicunt de Macedonibus, eleganter videntur alludere ad Aet. 16.

B Macedonium iam expulsus ab Imperatore, indigentem verò auxilio Romani Pontificis. Sed pergunt:

Tu autem affectuosus in filiis pater, non in visione, sed in veritate spiritualibus cernens oculis percuntes in prauaricatione patris nostri Acacij, noli remorari: magis autem (vt ita dicam sicut Propheta) non dormites, sed festina ad liberandum nos: quia non in ligando tantum potestas est tibi data, sed in soluendo quoque diu victos ad imitationem magistri: neque in eradicando, vel diruendo, sed in plantando & ædificando, secundum beatum Hieremiam, magis secundum Saluatorem mundi Christum, in cuius ille extitit typo: neque in tradendo tantum satanæ in interitum carnis, sed & in charitate formando, longa auersione deiectos: ne (quod absit) maiori tristitia absorptis nobis à satana, videamini pertulisse dispendium. Non enim ignoras eius ingenium, qui quotidie à sacro doctore tuo Petro doceris P. Colof. 2.
C oues Christi per totum habitabilem mundum creditas tibi pascere non vi, sed sponte coactas: qui cum doctissimo Paulo clamans nobis subiectis & dicitis: Non enim dominamur vobis in fide, sed cooperamur in gaudio. P. 2. Cor. 1.

Quare deprecamur distumpi nouum chirographum nostrum, sicut Saluator & dux noster Christus vetus illud in cruce distupit; ne vltra post lauacrum regenerationis, malorum nostrorum subiaceamus delicto, sed vt eius, qui comedit, vna acerba ligauerit dentes, secundum beati Ezechielis prophetiam. Cum ergo in veritate parabolam istam salutari aduentu suo Saluator impleuerit: cur, sanctissime ac beatissime, Acacij inobedientia, vnam acerbam comedentis, nostri, id est filiorum ipsius in tam longo annorum cursu ligati sunt dentes? Si vnus homo peccauit: quare toti synagogæ, aut magis toti habitabili mundo per anathema diuinus furor incumbit? Vbi ergo Dei promissio, quæ dicit: Non percipient filij parentum peccata, neque parentes filiorum suorum, sed vnusquisque morietur in suo peccato? Ezech. 18.

Si propter Alexandrinorum, aut magis Eutychnorum amicitiam, qui auersantur & anathematizant sanctissimum & beatissimum Papam Leonem, vel in Chalcedone Synodum habitam, anathematizatus est Acacius: quare nos à vobis æstimamur hæretici, & in anathemate sumus nos, qui amplectimur solam illam epistolam, & quæ dicta sunt in sancta Synodo? Qui propter prædicationem recti dogmatis vestri quotidie oppugnamur, & vt hæretici anathematizamur ab ijs qui Eutychetti consentiunt. Noli facere iudicium, per illum, qui cunctam iudicat terram: ne perdas iustum cum impio: nec fiat apud te iustus vt impius: nec æqualiter iudicentur à te Orthodoxi, & hæretici, vel qui anathematizant prædictam sanctam epistolam, sanctamque Synodum vestram rectam, & ij qui vobiscum ab eis anathematizantur, & qui orant mori quotidie pro recta fide, quæ à vobis prædicatur. QVERVNTUR TENERE PECCATO ACACII.

Et Iesus quidem Naue incircumcisos, & idolorum seruitores Gabaonitas cum mendacio fugientes ad se, dum oppugnarètur ab Abimelech vel ceteris quatuor cum eo Principibus, pro eo quod ad eum confugerant, Deo cooperante, strenuè vindicauit, ne blasphemaretur nomen Dei eius tamquam non eos adiuuare præuolentis. Vos autem, sanctissimi viri, Iesu magni Dei & Saluatoris spei nostræ discipuli, imitatoresque eius qui figuram serui assumpsit, vt nos liberos redderet à peccato, quod regnabat in nobis; videntes oppugnari nos & mortificari, non sicut Gabaonitas incircumcisos, sed vobiscum circumcisos in Christi circumcissione, neque idolorum seruitores & æmulos, etsi peccatores, tamen Christianos, & vobiscum omnia in Christo sapientes, non despiciatis, neque contemnatis vltra, pij Patres: sed sicut beatissimus prædictus Iesus Naue, non illos tantum, sed & Raab meretricem illos. 1. Ios. 16.

lis anteposuit propter duorum exploratorum susceptionem; ita & vos nos vigilanter assu-
 mite cum Dei iuamine propter duarum naturarum traditionem, quæ à vobis per episto-
 lam inter Sanctos constituti Papæ Leonis contra Eutychetis deliramenta directæ est. Et
 illa quidem suscipiens explorantes, in stupam lini suæ domus abscondidit: nos autem rectæ
 fidei vestræ suscipientes confessionem, in corde nostro non abscondimus, sed in Eccle-
 siarum dogmatibus Dei misericordia eam cum auctoritate prædicamus. Et illa quidem
 rogata, per metum eos se habere negavit: nos autem oramus, ne vniquam humano metu
 negemus rectæ doctrinæ nostræ veritatem; & vsque ad sanguinem pro ea stabimus, si
 sit necesse*.

* si ita con-
 tingat.

Vnde non tædeat nos adiuuare, neque odio habeatis propter aduersariæ cõmunionem;
 quando & ab hac plurimi facultatibus impediti, & non habentes sollicitudinem multarum
 animarum suspenderint: quibus verò multarum animarum cura commissâ est, in creditis
 sibi communicent Ecclesiis, nullum contrarium habentes communicantem sibi, & me-
 tuentes relinquere lupis oves propter vocem Domini dicentem: Mercenarius autem, &
 qui non est pastor, cuius non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & relinquit oves
 & fugit, & lupus rapit eas atque dispergit; quia mercenarius est, & non habet ouium cu-
 ram. Quod ergo non amore vitæ capti, sed ouium salutem curantes plurimi sacerdotum
 hoc faciunt, deinceps, miserante Deo, cognoscere poterit tua paternitas.] subdit mox de
 sacerdotibus illis, qui communicantes Apostolicæ sedis, derelinquere volebant oves illi non
 communicantes, cum tamen Orthodoxæ essent fidei; qui ne discederent & relinquerent
 eas lupis, ab aliis rogarentur Episcopis: nam ait:

* Ioan. 10.

* sperantes

DYLLIGENS
 CVRA P A-
 STORALIS
 EXHIBITA.
 * Genes. 27.

Quidam enim de his qui in sacerdotio constituti sunt, spectantes* in exilio mitti præ-
 byteros Orthodoxos & sanctos viros, volentes se præter necessitatem ab Ecclesiis suo ar-
 bitrio subducere, ipsosque sequi, non cesserunt eis hoc facere, adiurantes eos vt manerent in
 creditis sibi sanctis Ecclesiis ad populi munimen Orthodoxi, in se suscipiendo quæ putan-
 tur discretionis illorum. Sicut Rebecca quondam dicens Jacob: In me peccatum tuum,
 fili: ita illi ab Ecclesiis sibi creditis discedere sponte volentibus dixerunt: In nos veniat pec-
 catum discretionis vestræ: tantummodo oves Christi præter necessitatem lupis non relin-
 quatis; ne in loca vestra hæretici ingredienti, lupi disceperant oves; aut certe ab ipsis ouibus
 suis propter rectam fidem fugati, & his qui non fugantur, sed sponte discedere cupiunt, ne
 cui aduersantium communicent; tali fide dicentes: Putas isti amore vitæ hoc faciunt, an
 amore animarum ad imitationem Domini sui primi pastoris nostri Iesu Christi magni Dei
 & Saluatoris spei nostræ, qui animam suam posuit pro ouibus suis?

QUASI DE-
 BITVM EXI-
 GVNT.

* Psal. 134.
 d Psal. 79.

* deiectione
 * Matth. 5.
 * Matth. 9.

Omnimodo autem & qui videntur communicare Orthodoxi, & qui se à communione
 abstinere, omnes post Deum tuæ lumen visitationis & assumptionis opperimur. Quare fe-
 stina iuuare Orientem, ex quo vobis duo grandia diei lumina Petrum & Paulum ad illu-
 minationem totius mundi Saluator direxit. Reddite ergo ei bonam retributionem, quam
 ipse vobis dedit: illuminate cum rectæ fidei lumine, sicut per ipsum vos quondam diuinæ
 cognitionis lumine idem illuminavit. Sicut enim quando toto mundo in peccatis ægro-
 tante, vnus hominis delicto lassati, in agritudinis curatione boni illius medici discipuli
 ipsum cælestem medicum, & principem pastorem, magistrum suum ad curam vocantes
 agritudinis ipsius, aliquando dicebant: Domine inclina cælos tuos, & descende: aliquando
 rursum: Qui regis Israël, intende: Qui sedes super Cherubin, appare: Excita potentiam
 tuam, & veni, vt libera nos: Sic nos modò, qui infirmitati nouæ præuaricationis patris
 nostri deijcimus, ad tuam clamamus beatitudinem; vt & tu imitator existens Filij Dei, ad
 dilectionem * deprecatione venias, imitatione ipsius cælestis Patris tui*, qui facit Solem
 suum oriri super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos. Festina in auxilium no-
 strum, sciens, sanctissime (sicut in principiis dictum est) quia non opus habent sani medico,
 sed malè habentes.

Quod si parua existeret agritudo, nos forsitan ad spiritualem nostrum medicum curre-
 remus, quatenus & passiones bonorum medicorum, id est, gloriosorum Christi discipulo-
 rum, vestrorumq. doctorum, & sancta adoraremus tua vestigia: vt & præuaricationis me-
 dicinam, & solutionem vinculorum, & delicti remissionem de tuo sancto ore susciperemus.]
 Sed ne, lector, cursim ista absque consideratione transilias, verum observa quòd dicunt Epi-
 scopi isti, si liceret venire Romam, ab ipsis fore exhibendum obsequium, nempe adorare (vt
 aiunt) ipsius Pontificis pedes: quibus veterem accipias erga ipsum primarium Ecclesiæ
 vniuer-

A vniuersalis Antistitem obseruantiam, cum illum conuenientes Episcopi, ad eius pedes so-
 lerent accidere, atque ipsa eius vestigia venerari. At tanta hæc cum audis ab Episcopis præ-
 stari solita, tecum cogita quæ à reliquis Fidelibus eidem solerent exhiberi venerationis
 obsequia. Subdunt verò: Sed quia non est vlcus aut macula, neque plaga tumens, sed to-
 tum vlcus est à pedibus vsque ad caput, sicut beatus Isaias antiquam præuaricationem
 deflens dixit: vos iam boni medici, & illius veri medici, vel bonorum discipulorum ipsius
 certissimi plantatores festinate ad curam resolutorum Ecclesiastici corporis membrorum:
 vt dissolutas manus nostras, dissolutaque genua erigatis, & cursus rectos faciatis pedibus
 nostris: ne quod claudum est, amplius distorqueatur; sed curetur magis per strenuitatem &
 optimam diligentiam vestram.

* Isai. 1.
 EX INGEN-
 TICALAMIA
 TATE OR I-
 ENT. ECCLE-
 SIAR ARG-
 GVNT.

Sicut enim magistro nostro domino Paulo glorioso Apostolo propter infideles aliquos,
 dum eum pigeret sermonem domini in Corintho loqui, adstans Dominus dixit: Loque-
 re & non taceas, quia multus est mihi populus in hac ciuitate. & nunc tuæ dicit beatitu-
 dini eius benignitas: Festina, & noli tardare ad Orientis auxilium, magis autem ad maio-
 res partes habitabilis mundi: quia non tantum pro centum viginti millibus in magna quan-
 doque constitutis ciuitate Niniue, sed à multo pluribus spera expectari tuam post Deum
 medicinam. Si enim qui præcessit beatitudinem tuam inter Sanctos constitutus Leo Ar-
 chiepiscopus ad Attilam tunc erronem barbarum per se currere non duxit indignum, vt
 captiuitatem corrigeret corporalem, nec tantum Christianorum, sed & Iudæorum (vt cre-
 dibile est) atque Paganorum: quanto magis festinare ad tuam attinet sanctitatem, non ad
 corporeæ, quæ bello fit, captiuitatis correctionem atque conuersionem, sed animarum, quæ
 captiuatæ sunt, vel quotidie captiuantur? & inter duas diabolici vias erroris, Eutychetis
 atque Nestorij, tertiam, immo mediam nobis ostendas expressius veri rectique dogmatis
 viam.

* Act. 18.

* Ion. 4.
 AB EXEM-
 PLO S. LEO-
 NIS PAPAE
 ARGVNT.

Dubiam eam fecerunt nostra peccata, æstimantibus quibusdam non posse inter Nestorij
 & Eutychetis salutis viam mediã reperiri; sed quòd omnino necesse sit, aut illius esse quem-
 quam, aut illius. Propter hoc festina post deum nos adiuuare: & sicut inter Arii diuiden-
 tis atque separantis vnam Deitatis naturam atque substantiam, & Sabellij quoque con-
 fundentis personas & minuens numerum Trinitatis ostenderunt sanctissimi Patres viam
 mediam veritatis, in confessione diuinitatis vnam substantiam, naturam, virtutemque de-
 monstrantes, propter Sabellium tres personas & æque potentie vnam veritatem: sic & vos
 nunc, sanctissimi atque beatissimi, illuminate nos spiritualis scientiæ vestræ lumine; quæ
 est inter sententiam Eutychetis ad imitationem Sabellij naturas atque substantias confun-
 dentis, & inter Nestorij ad imitationem Arii personas atque substantias diuidentis, vera re-
 ctæ fidei confessio, tradita nobis à Papa Leone inter Sanctos constituto, & discipulorum in
 Chalcedone sanctorum Patrum duarum substantiarum aut naturarum vnitas in vna ea-
 demque persona & substantia magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi.

Ipsi enim docuerunt nos diuinis Scripturis, alteram esse visibilem & palpabilem & pas-
 sibilem carnis naturam: & alteram inuisibilem, impassibilem, & incomprehensibilem na-
 turam in vna persona & substantia magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: alteram de
 matris substantia & natura venientem de semine Dauid, Abraham, & Adæ, secundum car-
 nem natam: alteram verò ex vtero ante Luciferum genitam de substantia & natura Patris.
 Sed ne rursus propter immaculati partus duas naturas & substantias occasionem appre-
 hendentes qui secundum Nestorium sapiunt, duas personas, aut duos Filios, vel duos Chri-
 stos malè introducant: docuerunt sancti illi & beati Patres vnam scire personam & sub-
 stantiarum inseparabilem vnitate ex duabus substantijs & naturis, & in duabus substan-
 tijs & naturis magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi.

FIDEI PRO-
 FESSIO.

Nos enim, ô sanctissime & beatissime Symmache, cumdem esse existimamus ex dua-
 bus naturis & in duabus naturis, & non (sicut illi dicunt) ex duabus naturis vnam natu-
 ram post adunationem, in duabus autem subsistentibus naturis cum vnitate non pati con-
 fiteri; vt se doceant Arianorum esse imitatores, dicentium per Filium gloriarum Patrem, cum
 Filio autem non pati se cum glorificari. Sed sicut contra illos docuerunt fratres tui sanctis-
 simi Patres, Per quem & Cum quo æqualiter pati dicere nos: quia, Per quem, humanita-
 tem; Cum quo, diuinitatem significantes magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: sic &
 nunc illis Ex duabus quidem naturis dicentibus, In duabus autem non confitentibus, nos
 Ex duabus, & In duabus pariter dicimus: Ex duabus enim dicentes, ex quibus subsistit
 vnitas:

FIDEI CA-
 THOLICAE
 CONFESSIO.

CHRISTI 513.

SYMMACHI PAP. 15.

ANASTASII IMP. 23. THEODORICI REG. 22.

vnitas : In duabus autem, in quibus visus est, & palpatus est, & assumptus post passionem A & resurrectionem, confitemur, & in quibus veniet iudicaturus viuos & mortuos.

Neque enim nuda diuinitas poterat aut palpari, aut crucifigi pro vita mundi; nec simplex humanitas morti subiaccens per mortem confundere eum qui obtinebat mortem, hoc est, diabolium. Vnde & post resurrectionem in immaculata carne sua visum Verbum Dei &

^a Luc. 24. Deus noster omnibus discipulis suis dicebat ^a: Videte manus meas & pedes meos, quia ego ipse sum. palpate & videte, quia spiritus carnis & ossa non habet, sicut me videtis habentem. Habentem dixit, vt non is in illa mutatus putaretur, sed in veritate assumptus se crederetur. Beato quoque Thomae diffidenti elamat ^b: Infer digitum tuum, & vide manus meas: & da manum tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis.

^c Joan. 10. Vnde dum assumeretur, duo viri visi discipulis in albis vestibus clamabant & dicebant ^c: Viri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? Hic Iesus, qui ablatus est a vobis in caelum, B

ita veniet, sicut vidistis euntem in caelum, cum venerit omnimodo in gloria Patris cum sanctis Angelis in die terribili iusti iudicij: sic infideles Iudaei videbunt in quem compunxerunt, & cum eis peccatores etiam nostri, cum qui eorum misertus est & liberauit eos, neglectus autem ab eis est. Secundum vos autem, sancti & iusti videbunt quem dilexit anima eorum, & laetabuntur laetitia ineffabili & gloriosa, accipientes consummationem fidei suae in salutem animarum suarum, & audientes suauissimam vocem eius dicentis ^d: Venite benedicti Patris mei, hereditate paratum vobis regnum ab initio mundi. Cuius beatitudinis vocis cum tua beatitudine & nos indignos dignetur Christus Dominus noster, per omnia sanctissime Pater.] haec ad Symmachum Orientales Orthodoxae fidei professores, sed tamen qui polluti communionem erant Acacii: qui, quod primum omnium requiri ab eis videbatur, dicere in professione rectae fidei anathema Acacio, id penitus facere praetermittunt. Quid vero ad haec rescripserit Symmachus Papa, incompertum habetur: non enim (vt superius demonstraui) quae extat ad Orientales Symmachi Papae epistola, post hanc, sed ante scripta fuit.

^e Matth. 25. Venite benedicti Patris mei, hereditate paratum vobis regnum ab initio mundi. Cuius beatitudinis vocis cum tua beatitudine & nos indignos dignetur Christus Dominus noster, per omnia sanctissime Pater.] haec ad Symmachum Orientales Orthodoxae fidei professores, sed tamen qui polluti communionem erant Acacii: qui, quod primum omnium requiri ab eis videbatur, dicere in professione rectae fidei anathema Acacio, id penitus facere praetermittunt. Quid vero ad haec rescripserit Symmachus Papa, incompertum habetur: non enim (vt superius demonstraui) quae extat ad Orientales Symmachi Papae epistola, post hanc, sed ante scripta fuit.

IESV CHRISTI ANNVS 513.

SYMMACHI PAP. ANNVS 15.

ANASTASII IMP. 23. THEODORICI REG. 21.

^f SEVERVS EPISCOPVS ANTIOCHENSIS. **C**onsulibus Probo & Clementiano praesens annus Domini quingentesimus decimus-tertius Fastis inseritur: Quo (inquit Marcellinus in Chronico) Seuerus Eutyctetis perfidiae, Anastasio Caesare volente, sedem Antiochenam Flauiani Antistitis ex monacho Episcopus occupauit.] haec ipse. Mala malis maioribus incrementis adduntur. Qui enim monachus valuit tot tantaque comminisci scelera, quid ab eo faciendum putas cum tanta Ecclesiae nactus est praefecturam, fultus praesidio Imperatoris? Simulac igitur adeptus est Antiochenam sedem, conatus est omnes Episcopos ad suam communionem pertrahere: quinam autem ab eo seducti sint, quibus ei resisterint, extant litterae monachorum Palaestinae scriptae ad Alcysonem, quae res gestas enarrant. Sedem quippe, quam persecutione Orthodoxorum pretio cumulado redemit, persecutione pariter vehementius aucta ad annos quinque possedit sanguine madidus, illius instar cruentae bestiae, de qua propheticus sermo ait: ^g Per gyrum dentium eius formido.] vtpote qui ad hoc inuasit ouile, vt mactaret & perderet. Sed reddamus de eo epistolam monachorum ad Alcysonem Episcopum Nicopolis in E

Illyrico, quam Euagrius recirat verbis istis ^h: Qui Ecclesiae Antiochenae paruerunt, partim fuerunt vna cum ceteris in errorem adducti, ex quorum numero fuit Martinus Episcopus Berythi; partim vi & necessitate compulsi, litteris Seueri de mutua communionem (quae non Concilio solum, verum etiam ceteris omnibus, qui duas naturas siue proprietates in Domino inesse, alteram carnis, diuinitatis alteram assererebant, anathema indixerunt) consentiebant. Verum quos necessitas ad consentiendum compulerat, hi postea mutata sententia, se ad Ecclesiam reuocarunt: ex quorum numero fuerunt Episcopi, qui Ecclesiae parebant Apameae. Erant vero alij, qui consentire omnino noluerunt: ex quibus erant Iulianus Episcopus Bostri, & Epiphanius Tyri Episcopus, & alij nonnulli (vt fertur) Episcopi. Isauri autem, qui iam resipuerant, ob priorem suum errorem se ipsi condemnauerunt, Seueroque & eius sectatoribus denunciauerunt anathema. Alij Episcopi

ⁱ Euagr. lib. 3. c. 35. Qui Ecclesiae Antiochenae paruerunt, partim fuerunt vna cum ceteris in errorem adducti, ex quorum numero fuit Martinus Episcopus Berythi; partim vi & necessitate compulsi, litteris Seueri de mutua communionem (quae non Concilio solum, verum etiam ceteris omnibus, qui duas naturas siue proprietates in Domino inesse, alteram carnis, diuinitatis alteram assererebant, anathema indixerunt) consentiebant. Verum quos necessitas ad consentiendum compulerat, hi postea mutata sententia, se ad Ecclesiam reuocarunt: ex quorum numero fuerunt Episcopi, qui Ecclesiae parebant Apameae. Erant vero alij, qui consentire omnino noluerunt: ex quibus erant Iulianus Episcopus Bostri, & Epiphanius Tyri Episcopus, & alij nonnulli (vt fertur) Episcopi. Isauri autem, qui iam resipuerant, ob priorem suum errorem se ipsi condemnauerunt, Seueroque & eius sectatoribus denunciauerunt anathema. Alij Episcopi

^k DE REBVS SEVERI EPISCOPVS ANTIOCHENSIS AD ALCYSONEM. **C**onsulibus Probo & Clementiano praesens annus Domini quingentesimus decimus-tertius Fastis inseritur: Quo (inquit Marcellinus in Chronico) Seuerus Eutyctetis perfidiae, Anastasio Caesare volente, sedem Antiochenam Flauiani Antistitis ex monacho Episcopus occupauit.] haec ipse. Mala malis maioribus incrementis adduntur. Qui enim monachus valuit tot tantaque comminisci scelera, quid ab eo faciendum putas cum tanta Ecclesiae nactus est praefecturam, fultus praesidio Imperatoris? Simulac igitur adeptus est Antiochenam sedem, conatus est omnes Episcopos ad suam communionem pertrahere: quinam autem ab eo seducti sint, quibus ei resisterint, extant litterae monachorum Palaestinae scriptae ad Alcysonem, quae res gestas enarrant. Sedem quippe, quam persecutione Orthodoxorum pretio cumulado redemit, persecutione pariter vehementius aucta ad annos quinque possedit sanguine madidus, illius instar cruentae bestiae, de qua propheticus sermo ait: ^l Per gyrum dentium eius formido.] vtpote qui ad hoc inuasit ouile, vt mactaret & perderet. Sed reddamus de eo epistolam monachorum ad Alcysonem Episcopum Nicopolis in E

CHRISTI 513.

SYMMACHI PAP. 15.

ANASTASII IMP. 23. THEODORICI REG. 21.

A scopi & clerici, qui sub Seuero erant, Ecclesiis suis relictis, suggerunt: inter quos est Iulianus Episcopus Bostri, & Petrus Episcopus Damasci, qui hic vitam degunt: Mamas item, & alter è duobus illis Discorianis, qui duas ab initio naturas assererebant: quorum arrogantem pertinaciam ab illis ipsis ad id quidem coactus Seuerus condemnauit.] hic ille etiam Mamas; de quo anno superiori dictum est, cum Sabae res gestas recensuimus. Et paulo infra: Monasteria autem, tum quae hic sunt, tum quae Hierosolymis, Dei iuuante gratia, in recta fide consentiunt: aliaque plurimae ciuitates & Episcopi eodem modo: pro quibus omnibus, & pro nobis quoque, tu sanctissime domine & pater noster honoratissime, precare digneris, ne intremus in tentationem.] haec addit Euagrius ^m:

B Quoniam autem istae litterae memorant Episcopos, qui Ecclesiae Apameae parebant, à Seuero descivisse: deinceps ponamus in medio quod à patribus nobis traditum est, licet nulla historia hucusque comprehensum. Cosmas, qui nostrae Epiphaniae Orontem fluuium tangens Episcopatum gessit, & Seuerianus Episcopus Arethusa vrbis finitimae, litteris Seueri de mutua communionem grauer offendit, primum se ab eis communionem segregarunt, deinde libellum abdicationis ad eum iam tum Episcopatum Antiochiae administrantem mittunt: quem libellum tradunt Aureliano praecipuo Epiphaniae diacono: qui quoniam Seuerum extimescebat, & tam illustri Episcopatus amplitudinem reueretur, vt primum venit Antiochiam, induit se veste muliebri, & ita ad Seuerum accedit: seque ipse effeminatum mollemque ostendit, mulieremque omnino esse simulabat: atque yelamine, quo caput obuoluebatur, ad pectus vsque demisso, lamentari, & exili voce velut ex imis praecordiis ducta obtectari coepit, Seueroque prodeunti libellum abdicationis dat: & clam omnibus, ex turba quae sequebatur Seuerum, euadit: fugaque sibi ante salutem parat, quam Seuerus ea quae libellus complectebatur poru slet cognoscere.

C At Seuerus quamquam libellum recipiebat, & quae in eo scripta erant, satis intelligebat: tamen in sua sede Episcopali firme perstitit ad mortem vsque Imperatoris Anastasii, Vbi autem Anastasius de his quae Seuero acciderant, certior factus est (facinus namque tam benigne & clementer ab Anastasio editum hoc loco commemorandum est) mandatum dat Asiatico Praefecturam Libanesiae quae est in Phoenicia gerenti, vt Coimam & Seuerianum suis sedibus expelleret, propterea quod Seuero libellum abdicationis miserant. Qui cum venisset in Orientem, & multos Seueriani & Cosmae doctrinis adhaerentes & suas ipsorum ciuitates strenue propugnantes reperiret, retulit ad Anastasium hos sine sanguine non posse suis sedibus exturbari. Itaque tantum in Anastasii animo infedit clementiae & mansuetudinis, vt per litteras Asiatico plane significarit, se velle nullum facinus aggredi, quantumuis magnum & memorabile, si vel gutta sanguinis pro eo fundenda esset.] haec Euagrius, commendans ex his clementiam Anastasii, immemor quae superius dicta sunt ab eo patrata aduersus Catholicae fidei professores: adeo vt sapius apparuerit, tunc tantum praesertulisse clementiam, cum populorum veritus seditionem, sibi timens, gladium à caede cohibuit. Verum satis ad saeuitiam Imperatoris fuit, cum etsi non ipse in sanctos Episcopos grassatus est, fuerit tamen Seuerum impium pro animi voluntate saeuire: Hic enim tantam ignominiam sibi ab Orthodoxis illatam Episcopis in sui abdicatione haud aequo animo tulit, sed expectauit vt ab Imperatore de eisdem supplicium sumeretur: cum vero illum dictis ex causis temperantem se ab ultione vidisset, erupit ipse vehementiore in Orthodoxos **E** concepta rabie atque furore.

D Antequam autem cetera de nefandis Seueri sceleribus prosequamur, quoniam de Iuliano Bostrensi Episcopo honestissima mentio facta est, de eo nonnulla dicamus. Fuit hic discipulus magni illius Theodosii Coenobiarchae, cuius superius meminimus; de quo eo scribit Cyrillus ⁿ monachus in Vita eiusdem Theodosii. Sed inter cetera eius vitae insigniter ductae merita haec etiam à Sophronio perpetuis monumentis mandata reperiuntur ^o:

Idem pater noster Gregorius Archimandrita narrauit nobis de Abbate Iuliano Episcopo Bostrense: quod cum recessisset de coenobio, & factus esset Episcopus Bostrensis, quidam ex habitatoribus ipsius ciuitatis odio nominis Christi voluerunt eum veneno occidere: corruptentisque pecunijs ministrum eius qui ipsi porrigebat poculum, dederunt illi venenum, vt cum porrigeret Metropolitae poculum, venenum in calicem mitteret. Puer autem ita vt dictum fuerat fecit, deditque calicem veneno infectum

^p Euagr. eod. lib. c. 34. DE COSMA ET SEVERIA NO EPISCOPI ORTHODOXIS SEVERVM DAMNANTIBVS.

ANASTASIVS MITIVS AGENDVM PVT AVIT CVM EPISCOPI ORTHODOXIS.

^q Cyril. in Vita Theodof. apud Syr. tom. 1. c. Prati. Spirit. c. 94. IULIANVS BOSTRENSIS VENENVM IN CALICEM MITTERET.

CHRISTI
513.SYMMACHI PAP.
15.ANASTASII IMP. 23.
THEODORICI REG. 21.

atum sancto Iuliano. Suscepit verò illum sanctus vir, ac diuinitus cognouit insidias. Suscep-
ptum ergo calicem ante se posuit, nihil omnino dicens puero: mittensque accersit omnes
primates ciuitatis, inter quos erant & qui illi insidias parauerant. Vir autem beatissimus
nolens eos publicare qui hoc fecerant, voce mitissima omnibus dixit: Si arbitramini humi-
lem Iulianum veneno occidere, ecce coram vobis pestiferum calicem bibo. Signansque ter
digito suo calicem, & dicens: In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti bibo hunc calicem:
bibit illum coram omnibus, atque illæsus perstitit. Quod illi cum vidissent, prostrati, ve-
niam petierunt.] hæcenus de Iuliano Bostrensi Episcopo, qui haud dubium ex Seueri infi-
diis ista est passus: quod enim scisset rescriptis Imperatorem ad Præfectum, vt potius quam
sanguis funderetur, sineret in suis sedibus permanere Episcopos, ipse veneno rem conficere
machinatus est: sed tanto à sanctissimo viro miraculo edito, planè declaratum fuit verita-
tem per ipsum Iulianum Episcopum defendi.

SSVERVS IN-
SVRGIT IN
ELIAM EPI-
SCOPVM
HIEROSO-
LYM.

Quæ insuper eiusdem Seueri opera in Eliam Episcopum Hierosolymitanum & alios Or-
thodoxos Palæstinæ prouinciæ acta sint, ex Cyrillo monacho, qui illis vixit temporibus,
rem aggrediamur. Simulac enim sedem inuasit perfidus Antiochenam, ex sibi subiectis
Episcopis, illis tamen qui cum eo sentirent, conuentum collegit, Synodique nomen indi-
dit, ex quo & Synodales scripsit epistolas, quibus cum suæ promotionis absentes redderet
certiores, tum etiam fidei professionem ex more conscriberet; quam veluti piam Catholi-
camque vt amplecterentur, admonuit; ita fore animo concipiens, vt qui ab ipso diuersa sen-
tirent, exploratos haberet, & vi tandem adigeret. Ex his enim quæ aduersus Eliam Cyrillus
ipsum egisse tradit, quidnam in minorum sedium Episcopos præsumpserit, possumus com-
pensata ratione coniecere. At ita igitur Cyrillus:

*Cyrill. in Vita
S. Sabæ.

Cum apprehendisset Seuerus sedem Antiochenam, innumerabilia quidem mala fecit
iis qui non ei communicauerant. Mittit autem sua quoque Synodalia ad Eliam Patriar-
cham: quibus minimè admissis, non mediocriter ad iram accendit Imperatorem. Et hæc
Synodalia rursus mittuntur Hierosolymam, simul missis etiam quibusdam clericis & non
parua manu militari; vt iis, quibus non persuadebatur eadem tenere quæ ipsi, vim etiam
afferrent. Cum hæc autem ita se haberent, & tam acerba in fidem Orthodoxam exercere-
tur tyrannis, & iam Eliæ graue immineret periculum, & eius capiti malum impenderet, &
nusquam auxilium: Cum congregasset diuinus Sabas eximios omnes & electos monachos,
cum illis accedens, & illam quæ circumferebat Eliam perumpens multitudinem (ô gene-
rosam animam!) Regis satellites & Seueri ministros illinc fugat, tamquam quædam man-
cipia. Deinde alia quoque vndique confluentium monachorum multitudo, eos qui Se-
uero communicabant, in illorum ipsorum conspectu anathemati fidenter subiiciunt.]
Admiratione planè dignum fuit, hominem Euangelica mansuetudine nulli secundum,
cum periclitari videt Catholicam fidem, & in discrimen adduci suum ipsius Episcopum,
leonis induere animositatem, cum delectum habet, instarque exercitus ducis Orthodoxos
monachos zelo armat ad pugnam, vt vindicent Sancta, nec sinant inaccessum impiis
fidei illibatæ sacrarium pollui. Sic igitur qui sciebat Deum habere se præuium, inconcessa
humanis viribus tentat, in armatos hostes irrumpens, eosdemque absque humana poten-
tia vt pauida animalia fugat & dificit. At quid superatus Anastasius Imperator à Saba?
audi Cyrillum:

OLYMPIVS
CVM MILI-
TIBVS AD-
VERSVS E-
LIAM MIT-
TITVR.

Hoc (inquit) dedecus & hanc ignominiam volens delere Imperator, contra eos mittit
Olympium quemdam Cæsariensem, traditis ei copiis quæ erant in Palæstina, regia vtrens
auctoritate, non legibus, nec iudiciis. Qui cum primùm ascendit Hierosolymam, Eliam qui-
dem de sede deponit, ac eum damnat exilio: Ioannem autem filium Marciani, qui Seueri
quidem confessus fuerat communionem, anathemati verò subiecerat Synodum Chalce-
donensem, reponit in illius sedem. Quod quidem cum didicisset beatus Sabas, non licuit
ei cunctari: sed cum rursus assumpsisset sacrum illum exercitum monachorum, tamquam
præstantissimus quispiam Imperator irruit in certamen. Et Olympium quidem non offen-
dit (nam enim ille, tamquam ei res rectè successissent, reuersus est in ciuitatem.) In Ioannem
autem incidens nouum Patriarcham, testificatur & denunciat, ne Seuerum admittat in
communionem, sed tueatur potius Synodum Chalcedonensem, & pro ea ad sanguinem
vsque periclitetur. Quod quidem facit ille, reueritus Patrum protestationem, omnino
oblitus conuentorum cum Olympio.] Mira quidem res, & quæ propemodum huma-
num superet captum, vt subrogatum in locum Orthodoxi hæreticum, mox dicto citius
Sabas

Sabas

CHRISTI
513.SYMMACHI PAP.
15.ANASTASII IMP. 23.
THEODORICI REG. 21.

A Sabas conuerterit in Orthodoxum & confessorem. Sed pergit Cyrillus:

Propter hæc iratus Imperator, Olympium magnæ condemnans stultitiæ, illum quidem
statim deponit è magistratu: cum autem eum tradidisset Anastasio, & cum constituisset
Ducem totius Palæstinæ, illum mittit. Ille verò cum quàm celerrimè venisset Hierosoly-
mam, & ne solo quidem verbo impertuisset Patriarcham, sed solum spectaret gratiam Im-
peratoris, & pro honore ei dato, sine ratione ei vicissim præstaret officium, magis expers
rationis, eum statim coniecit in carcerem, impudenter vim afferens, & in difficilem addu-
cens necessitatem, vt Synodum quidem Chalcedonensem abrogaret & infirmaret, am-
plecteretur autem & defenderet Seueri communionem. Sed ille cum rem communicaf-
set Zachariæ, qui præerat Cæsariensibus, latenter consulendo de his quæ erant proposita,
callida arte subterfugit necessitatem. Ea autem erat: Pollicitus se omnia facturum quæ-
cumque Dux iuberet, prompto & alacri animo, si relaxaretur à custodia, postquam soli-
duo dies præterissent: ne vi (inquit) videamur parere iussis Imperatoris: ita dimittitur è
carcere.

Deinde vna nocte multitudo eorum qui erant circumcincta monachorum conuocatur in
templum Stephani primi martyris, specie quidem, vt qui esset manè celebraturus commu-
ne festum primo martyri, re vera autem eos aduocans ad auxilium Orthodoxæ fidei, vt sic
magis hæreticorum coerceret arrogantiam. Diluculo ergo congregata fuerat multitudo
monachorum, partim quidem ex iis qui fuerant illic congregati monachi, sicut dictum est;
partim autem de more veniens ad Synaxim; partim verò quæ concurrerat ad videndum
Hipatium, qui erat consobrinus Anastasij Imperatoris, modo seruatus ex captiuitate: erat
enim templum quoque capacissimum multitudinis. Aderat autem ipse quoque Dux, vt eo
teste abrogaretur & abdicaretur Synodus Chalcedonensis.

Protinus ergo ascendit suggestum Ioannes, vtraque manu tenens Sabam & Theodosium
pietatis propugnatores. Cum se autem sustinuisset aliquantulum, visus est sensim suurrantem
audire multitudinem, & dicentem oportere e ferire anathemate eos qui non rectè sen-
tiunt. Hoc ergo ille, cum tamquam diuinum aliquod signum accepisset, & cor habuisset re-
plerum audacia, vnam emittit vocem cum multitudine: Si quis ea sentiat, quæ Eutyches,
Nestorius, Seuerus, & Soterichus Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, anathema sit. Tunc
sensit Dux fraudem, & veritus populi consensum vnanimum, satis habuit, si se subducens
silentio fugeret; & abiit Cæsaream. Qui autem remanserat consobrinus Imperatoris, iure-
iurando affirmavit diuinis Patribus, se non venisse vt communicaret malæ Seueri opinio-
ni, sed vt loca adoraret veneranda; seque velle potius communicare eorum sanctitati. Dat
itaque Sabæ magnam vim pecuniæ quidem, simul & iubet eam distribuere omnibus qui
illic erant monachis, ostendens suam in Deum fidem, & quam erga illum habebat pieta-
tem & reuerentiam efficiens manifestam.]

Quis ad hoc non obstupescat? non tantum qui missus fuerat instar Balaam ad maledi-
cendum, ad benedicendum os conuertisse: sed & qui vt Imperatoris mandatum implere-
tur, præsto fuisset, contra sententiam Imperatoris esse locutum; atque quos vt hostes habe-
bat, eosdem beneficentia demerere magno studio laborasse? Sed subdit: Cum autem beatus
Sabæ sic processisset ex sententia certamen, quod pro recta fide susceptum fuerat: sciens ille
Imperatorem hæc non esse passurum, sed pro ignominia & dedecore id habiturum, & ægrè
laturum, & omnibus modis operam daturum vt se vlciscatur; congregato toto coetu mona-
chorum, vbi cum eis rem contulisset, simul scribit epistolam ad Imperatorem, quæ hoc mo-
do habebat:

Dominus noster Iesus Christus omnium Rex æternus & Deus, excelsi post illum regni
sceptra piæ vestræ potestati sua benignitate tradidit, re vera volens omnibus quidem san-
ctissimis Ecclesiis, præcipuè autem matri Ecclesiarum bonum pacis conciliare per vestram
in Deum pietatem. Sciunt verò omnes, quod cum ab hac Ecclesia coepisset verè magnum
vere religionis mysterium, peruasit vsque ad finem Orbis terræ. Quod quidem nos horum
diuinorum locorum habitatores ab alto à sacrosanctis acceptum Apostolis sanum & inte-
grum in hodiernum vsque diem cōseruauimus, & in æternum Christi gratia cōseruabimus,
à recta verbi semita minimè deducti ab aduersariis, aut corrupti profanis & vanis eorū vo-
cibus. In hac ergo intemerata, & in quam nulla cadit reprehensio, fide, cum enutritum &
educatum ab incunte ætate fuerit vestrum Imperium: venit nobis in mentem admirari,
quemadmodum in diebus vestræ pietatis tantus tumultus & tanta perturbatio inuasit
matrem

*Hæc etiam hæ-
bes recitata in
Septima Syno-
do Aſiatic. I.
tom. 2. Concil.
IOANNES
ET HÆRE-
TICO CAT-
HOLICVS
ET CONFES-
SOR.

IOANNES
PVBLICE
CONFITE-
TVR FIDEM
CATHOLI-
CAM.

EPIST. S. SA-
BÆ AD AN-
NASTASIVM
IMP.

CHRISTI
513.SYMMACHI PAP.
15.ANASTASII IMP. 23.
THEODORICI REG. 21.

matrem harum Ecclesiarum, vt ne parcat quidem his qui Deo ministrant, sed sacerdotes & monachi, qui virtutem sequuntur à pueris, modesteque & silentio vitam transigere delegerunt, in conspectu Iudæorum & quorundam aliorum Gentilium ab ipsa sancta Sion per mediam ciuitatem turpiter trahantur & intemperanter, & in profana quædam loca expellantur, quinetiam cogantur nonnulla facere ad rectæ fidei labem & reprehensionem: adeo vt qui huc veniunt voti causa pro vtilitate animæ, recedant repleti scandalis & offensione.

Rogamus ergo vestram potentiam, vt nos quoque aliquando à tantis malis relaxemur: quorum omnium auctor & origo est Seuerus; cui, vt in Antiochena præsideat Ecclesia, mandatum est ad pœnam nostrorum peccatorum, ad malum quidem prius suæ animæ, & totius Ecclesiæ multitudinis. Quomodo enim non est absurdum, nos qui sumus Hierosolymitani, modò doceri de fide; & qui fuimus omnium patres ad verbum pietatis, tam serò videri didicisse veram religionem? Quomodo non est hinc manifestum, quòd hæc quæ recenter apparet & videtur esse correctio rectæ & sanæ fidei quæ fuit tradita à Patribus, non est re vera correctio, sed subuersio & adulteratio potius eius quod rectè habet, eius susceptæ mercedem iis qui persuadentur procurans animæ interitum? Nos ergo nec patiemur aliquid aliud addere præter ea quæ decreta sunt à trecentis decem & octo Patribus, qui fuerunt Nicææ, & tribus quæ postea consecutæ sunt Synodis: neque quicquam aliter innouare, sed pro eis etiam animas profunderè, & innumerabiles, si fieri possit, mortes parati sumus suscipere. Pax itaque Dei, quæ superat omnem intelligentiam, fidem nostram custodiet sanctam, & sedabit tempestatem quæ est aduersus eam excitata, nutu vestræ potentia, ad eius gloriam & decus pij vestri & religiosi imperij.] hætenus epistola sancti Sabæ Abbatis ad Anastasium Imperatorem. Ceterum Imperator cum hanc accepisset epistolam, in aliud tempus distulit respondere: eum enim tunc occupabat quædam barbarica expeditio. Porro hæc eadem quæ intercesserunt inter Sabam, Eliam, & Anastasium Imperatorem, ex eodem auctore breui compendio Nicephorus^b complexus narrat.

Licet autem tot machinas admouisset Imperator aduersus Hierosolymorum Ecclesiam fidem Catholicam profitentem: tamen Ioannes ille, qui substitutus est in locum Eliæ, ab Orthodoxis, quod in strenuum mutatus esset propugnator fidei Catholice, in sede illa retentus est contra Seuerum & Anastasium Imperatorem. Admiranda quippe sunt opera Dei, qui tumens exiccat mare, & conuertit rupes in fontes aquarum: nam à Seuero & ab Imperatore excitatos fluctus arefcere fecit; & aridum inanemq. hominem, qui hæreticis manus dederat, largissimos fecit Catholicæ fidei riuos emittere, & veritatem magnificè prædicare. Conuertit tunc quidè Deus mare in aridam, dum vniuerso cum satellitibus suis armato inferno, & cum eo conspirantibus pariter Principibus terræ, ipse infirma mundi & ignobilia mundi & contempnibilia, & ea quæ non sunt eligit, vt confundat fortia, & quæ sunt destruat: ne gloriatur (vt inquit Apostolus^d) omnis caro in conspectu eius.] Quod planè & tunc fuit manifestius declaratum, cum humillimū hominē (si secundum carnē consideres) Sabam adduxit in mediū, qui minacis draconis impetus coerceret, & pugnacis leonis frangeret insultus.

Sed his adeo insignibus Dei operibus alia libet adiungere diuina miracula, quibus sæpissime declaratum fuit ipsi curæ esse Catholicam veritatem, quam in tantis tenebris facit lucis radiis cælitus missis in signorum editione fulgere. Accipe igitur quæ his temporibus dispersis in locis sunt facta miracula ad conuincendam eiusdem perfidi Seueri atque damnamandam impietatem. Sophronij quidem Prarum hos suppeditat flores; ex quibus in primis quid in Cilicia actum sit, adducamus in medium, quod licet temerarium facinus, à Deo tamen ad stabiliendam imbecillitatem credentis fuit tunc miraculo comprobatum: narrat enim ita Sophronius^e:

Quasi triginta millibus ab Aegina ciuitate Ciliciæ Styliæ monachi duo erant separati ab inuicem sex millibus passuum. Ex his alter sanctæ Catholice & Apostolicæ Ecclesiæ communicabat: alter autem, qui plus temporis in columna egerat, Seuerianæ impietatis erat: variisque modis hæreticus Catholicum criminabatur. Ille verò diuinitus inspiratus, petiit ab eo, vt partem sibi mitteret communionis suæ: qui gaudio elatus, quòd quasi illum seduxisset, protinus misit, nihil hæsitans. Suscipiens autem Catholicus missam sibi ab hæretico sectatore particulam, in feruentem ollam iniecit, moxque resoluta est: sumptam quoque Catholicæ Ecclesiæ sanctam communionem in eam coniecit; statimque feruens olla refrigerata est, & sancta communicatio permansit integra, neque madefacta est: quam & diligenter seruauit, & ostendit nobis, cum ad illum venissemus.] hæc de Styliæ Rursus

MAGNA IN
FIDEI CON-
FESSIONE
CONSTAN-
TIA.^a Philip. 4.^b Niceph. li. 16
634.^c Psal. 113.^d 1. Cor. 1.^e Præf. Spirit.
cap. 29.
DIVINOMI-
RACVLO
PROBATA FI-
DES CATHO-
LICA.CHRISTI
513.SYMMACHI PAP.
15.ANASTASII IMP. 23.
THEODORICI REG. 21.

A Rursus autem idem auctor de his quæ in Cypro insula contigerunt ista subdit: Dade Cypri emporium est: in eo monasterium, quod dicitur Philoxeme. Ad id cum venissemus, inuenimus ibi monachum genere Melitinensem, Isidorum nomine: huc vidimus sine intermissione cum eiulatu flentem. Cum autem rogaretur ab omnibus, vt aliquantum quiesceret, & à fletu temperaret, nulli penitus acquiescebat, dicens omnibus; Nimum peccator sum vltra omnes qui ab initio sæculi fuerunt. Cum autem illi diceremus: Nullus certe sine peccato est, nisi vnus Deus: respondebat dicens: Veraciter, fratres, nullum inueni inter homines similem mihi peccatorem, nullumq; maius delictum, quam meum. Et vt cognoscatis me vera prosequi, audite peccatum meum, vt & vos oretis pro me:

Ego cum essem in sæculo, vxorem habui: eram autem ambo Seueriani dogmatis. Cum ergo die quadam venissem domum, non inueni vxorem meam. Audiui autem quòd abisset ad vicinam mulierem, vt illi communicaret (erat autem illa Catholice religionis & fidei) cucurrique protinus volens prohibere. Profectus autem domum, inueni illam iam communicasse. Quare indignatione concitatus, apprehendi guttur eius, fecique illam euomere sacram communionem, sumptamque deinde particulam sanctam huc illucque iactabam, donec in lutum cecidit. Mox autem vidi conuscationem in eodem loco sanctam assumpsisse communionem. Post biduum verò aspicio virum quasi Æthiopem, semicinctijs vestiturum, dicentemque mihi: Ego & tu simul in vnum supplicium condemnati sumus. Et ego ad eum: Tu, inquam, quis es? Respondit: Ego sum qui conditorem Dominum omnium Iesum Christum in maxilla percussi passionis tempore. Atque hac de causa à fletu temperare non possum.] hæc de poenitente Seueriano ad fidem Catholicam restituto. Ita planè Deus non voce tantum, sed assiduis lacrymis Seueriani hominis prædicari voluit aduersus Seuerum fidem Catholicam. Sed audi quæ post nonnulla idem auctor his addit in eodem argumento versatus:

Cosmiana vxor Germani Patricij voluit nocte quadam sanctæ Dominicæ sola adorare sanctum Domini nostri Iesu Christi viuificumque monumentum. & cum appropinquaret ianua sacrarij, apparuit illi visibiliter Domina nostra sancta Dei genitrix cum alijs quoque mulieribus dicens: Quomodo, cum nostra non sis, huc audes ingredi? Et prohibebat eam: Neque enim, inquit, nostra est. Erat enim de hæresi Seueri Acephali. Illa verò multum rogabat, vt mereretur ingredi. Ad quam sancta Dei genitrix respondens ait: Crede mihi, mulier, huc non ingredieris, nisi nobiscum communicaueris. Agnito autem, quòd cum esset hæretica, ingredi prohiberetur: quòdque nisi accederet ad sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam Christi Domini & Dei nostri, intrare non permetteretur: continuo accersito diacono, orauit sanctum calicem sibi dari: quo allato, sumpsit sacrum corpus & pretiosum sanguinem Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: atque ita absque vlla prohibitione digna est habita adorare sanctum & venerabile sepulchrum Domini nostri Iesu Christi.] hæc Sophronius, rem gestam breuiori summa complexus, prætermittens nimirum quæ intercesserunt mediæ actiones, antequam Seueriana femina posset sacrosanctæ communicationis fieri particeps. Quis ignorat non esse diaconorum, sed tantum Episcoporum, in hæresim lapsam Catholicæ Ecclesiæ conciliare & impertiri iubere sacra communionis symbola, quod per diaconum fieri, ipsius erat arbitrij & facultatis? Hæc quidem ita tractari sole, mille canones & vetus mos in Ecclesia perseuerans faciunt manifestum. Porro tanta hæc voluit Deus illis in locis ostendi signa, edique miracula, vbi grauiorem Catholica fides passa est pressuram & fauor tempestas exagitauit Ecclesiam, abrepto ex ea qui clauum regebat Episcopo. Sed quid insuper in his accidit, eundem auctorem audi:

Narravit (inquit^b) nobis & hoc idem presbyter Anastasius, dicens, quòd Palæstinae Dux aliquando venit adorare sanctam Christi Domini nostri Resurrectionem: & cum coepisset ingredi in sanctum monumentum, aspexit arietem cum impetu ad se venientem, cornibusque illum impetentem. Ille verò pauore correptus, retrò redibat. Custos verò sanctæ Crucis Azarias, & ceteri qui assistebant, eius timore permoti, dicunt ei: Quid est? quid habes, domine? cur non ingredieris? Dicit eis: Vt quid intulistis arietem istum? Qui stupefacti aspexerunt sanctum monumentum; nihilque videntes, aiunt ad illum: Ingredere; nihil tale intus est. Rursus ille ingredi coepit: sed iterum aspexit arietem contra se venientem, & introire se prohibentem. Istud cum sæpe factum esset; illeque, ceteris nihil videntibus, solus arietem cerneret; ait illi Crucis custos: Crede mihi, domine, aliquid habes in anima tua, quod te prohibet adorare sanctum & venerabile viuificum monu-

^a Præf. Spirit.
c. 30.
DE SEVE-
RIANO DE-
VINO MI-
RACVLO AD
FIDEM CON-
VERSO.DE ILLU-
STRI FEMI-
NA SEVE-
RIANA
CONVERSA
AD FIDEM.^b Præf. Spirit.
c. 49.
DE PALÆ-
STINÆ DV-
CE SEVERI-
ANO CATHO-
LICO RED-
DITO.

mentum Saluatoris nostri. Itaque moneo, ut confitearis Domino peccata tua: clemens enim & misericordissimus cum sit, & tui misereri volens, huiusmodi tibi miraculum ostendit.

Ille autem cum lacrymis dixit ei: Verè multis magnisque sceleribus obnoxius sum. Et se ipsum in faciem prosternens, post multas horas permanit flens & confitens Domino. Surrexit inde, & rursus ingredi voluit, sed iterum ab ariete permissus non est. Tunc ait illi sanctus Crucis custos: Verè aliud est, quod te ingredi vetat. Dixit autem ille: Num foras ideo, quia non sancta Catholica Ecclesia, sed Seuero communico, introire prohibeor? Tunc petit à custode, ut sancta & viuifica Dei mysteria sibi afferrentur; & allato sancto calice communicauit: atque ita ingressus est & adorauit, nihil ultra impedimenti passus, nec ulterius cernens quod se deterreret. Ita apud Sophronium: ubi cum hac contigisse dicantur Duci Palaestinae; meminisse debemus superius esse dictum, ab Anastasio Imperatore missum esse Hierosolymam Anastasium Ducem Palaestinae hominem Seuerianum, qui exturbaret Catholicos: num autem hic idem cum illo sit, haud adeò certò affirmare possumus. Post multa verò, haec etiam de Seueri sectatore Sophronius:

Cum venissem Seleuciam, conuenimus Abbatem Theodorum Episcopum eiusdem ciuitatis. Ille autem narrauit nobis, dicens: Sub sanctae memoriae Dionysio huius ciuitatis Episcopo praedecessore meo tale quid contigit. Vir quidam erat in hac ciuitate negotiator valde religiosus & diues, sed haereticus: erat enim de Seueri sectatoribus. Habebat autem seruum fidelem quemdam sanctae & Apostolicae Ecclesiae communicantem. Hic secundum prouinciae consuetudinem, die sancto Coenae Dominicae, sumptam communionem inuoluit in linteò mundissimo, & in armario reposuit. Contigit autem, ut post sanctum Pascha vir ille fidelis mitteretur Constantinopolim negotij cuiusdam gratia, dimissa per obliuionem sancta communione in armario: dedit autem eius clauem domino suo. Quadam verò die aperiens armarium dominus, inuenit linteolum, inuolutasque in eo sanctas particulas communionis. Contristatus est autem in hoc, & haesitabat, quidnam de illis faceret. Nam ex illis communicare nolebat, eo quòd essent sanctae Ecclesiae Catholicae, ipse verò Seuerianae haereticus. Et tunc quidem dimisit eas in armario, ut erant, cogitans quia rediturus esset seruus, & sumpturus eas.

Cum autem venisset Coena Domini, nec seruus ille fidelis rediisset, voluit eas dominus ipse comburere, ne rursus & in secundum annum seruarentur. A pertoque armario, vidit omnes sanctas particulas culmos & spicas germinasse. Vnde ingenti timore comprehensus in nouo admirandoque spectaculo, sumens sanctas particulas, & cum omni domo sua clamans, Kyrie eleison, conuenit ad sanctam Ecclesiam ad sacrosanctum ac venerabilem Dionysium Episcopum. Hoc autem magnum & terribile & omnem rationem omnemque mentem excedens miraculum, non vnus, aut duo, aut tres, vel pauci aliqui viderunt, sed omnis Ecclesia, ciuesque, rustici, & indigenae, qui continentem ambulant, & qui nauigant viri, & alij omnes: & illi quidem clamabant, Kyrie eleison: ceteri autem aliter Deum laudabant: omnes verò pariter Deo gratias agebant pro ineffabilibus eius mirabilibus. Plurimi ergo ex hoc miraculo credentes adiecti sunt sanctae Catholicae & Apostolicae Ecclesiae. Haec de actis Seleucia.

Rursus autem idem auctor de alio sectatore Seueri haec scribit: Narrauit iterum nobis idem Abbas Theodorus dicens: Xenodochium hic est prope Pharum inter S. Sophiam & S. Faustum. Qui autem illi praerat, die quadam orauit me, ut irem in xenodochium, & ibi morarer paucis diebus. Abiis igitur, inueni illic monachum quemdam hospitio susceptum Syrum genere, nihil habentem praeter cilicium & pallium & panes paucos: stabat autem in vno angulo semper die noctuque psallens, & nemini loquens. Veniente autem die sancta Dominica, abij ad illum dicens: Veni frater ad S. Sophiam, ut communices sanctis venerandisque mysterijs. Qui ait: Non venio. Ad quem ego: Cur, oro te? Ait mihi: Quia Seuerianus sum, & non communico Ecclesiae. Audiens itaque quia non communicaret sanctae & Apostolicae Ecclesiae, simulque videns illius optimam conuersationem, vitamque virtutibus plenam, abij lugens in cellulam meam, & clausa ianua, prostravi me ipsum in faciem coram Domino per dies tres, & orabam illum cum lacrymis multis, dicens: Dominator Christe Deus noster, qui propter ineffabilem tuam immensamque clementiam inclinasti caelos & descendisti propter salutem nostram, qui incarnatus es ex sancta nostra Dei genitrice semperque Virgine Maria, reuela mihi, qui sint qui bene & recte credunt, nos ne, qui sanctae Ecclesiae iungimur, an qui Seuero consentiunt.

Die

A Die vero tertia venit mihi vox inuisibiliter dicens: Vade, Theodore, aspice fidem ipsius. In crastinum igitur profectus, sedi ante illum, expectans videre aliquid, iuxta quod mihi vox dixerat. Et cum mansissem sedens quasi hora vna, & intuerer in ipsum stantem & voce Syra psallentem, vidi, teste Deo, filij columbam super caput eius stantem fuliginosam veluti ex coquina venientem, squalidam & foetidam. Tunc agnoui eam, quae mihi apparuerat, caliginosam foetidamque columbam ipsius esse fidem. Haec autem nobis narrauit in veritate cum multis lacrymis & singultibus sancta ipsius anima.]

De alio item Seuerianis communicante idem auctor narrat in hunc modum: Abbas Theodorus antiqui monasterij pater narrauit nobis, dicens: Erant Constantinopoli fratres duo trapezitarum Syri. Dixit autem maior ex illis minori fratri: Veni descendamus in Syriam, & possideamus paternam domum nostram. Dixit autem illi iunior: Cur ambo dimittimus hic ministerium nostrum? Descende ipse, & ego hic manebo: vel ego discedam, tu illic remane. Conuenit ergo inter eos, ut descenderet iunior. Cum itaque descendisset, post breue tempus is qui Constantinopoli remanserat, vidit in somnis senem quemdam speciosum & magnae reuerentiae dicentem sibi: Scis quia fornicatus est frater tuus in uxorem cauponis? Qui exurgens de somno, tristari coepit, & intra semetipsum dicere: Ego illi causa sui istius lapsus. Cur enim dimisi illum solum? Aspexit autem secundo eundem senem dicentem sibi: Scis quia frater tuus corruit in uxorem cauponis? Quo viso rursus contristatus est. Tertio conspicit eundem dicentem sibi: Nescis quia frater tuus perdidit liberam mulierem, & in uxorem cauponis effusus est? Scripsit igitur ad illum ex Constantinopoli, ut statim, dimissis omnibus, veniret Byzantium. Qui acceptis fratris litteris, statim dimisit omnia, venitque ad fratrem suum. Ille vero mox ut vidit eum, duxit in maiorem ecclesiam, & coepit maestus culpare illum, & dicere: Bene fecisti, frater, quia cauponis uxorem adulterasti? Quod cum ille audisset, iurare per Deum omnipotentem coepit, quod neque adulterauerat, neque mulierem ullam nouerat, praeter legitimam uxorem.

Cum haec frater maior audisset, ait illi: Numquid aliud quippiam peccati grauioris à te gestum est? Ille autem asseuerauit, dicens: Verè nihil conscius sum iniquitatis admisisse: nisi quòd monachos in villa nostra reperi Seueriani dogmatis, igno:ansque an malum esset, communicauit eis: aliud quodlibet ignoro me fecisse. Intellexit tunc maior natu frater, hoc esse quod illi dictum fuerat, fornicatum scilicet eum fuisse: quia sancta Catholica & Apostolica Ecclesia omissa, in haesin Seueri Acephali, qui re vera caupo est, corruens, confusus erat, & nobilitatem rectae fidei contaminarat. Haec ipse, post multa verò ista habet: Dicebat senex quidam: Signa & prodigia diuinitus vsque hodie in Ecclesia fiunt propter eas quae pululauerunt & quotidie pullulant impias haereses, & maximè propter Acephali Seueri & ceterorum perniciofa schismata, ad munimen & firmamentum animarum, atque ad illorum ipsorum, si ita voluerint, conuersionem, &c.] subditque de quibusdam miraculis in baptisterijs Catholicorum fieri solitis.

Ad haec addimus de Praefecto urbis Constantinopolitanae, quem S. Ioannes cognomento Silentarius ab haeresi Seueri liberum reddidit: in eius enim Actis res gesta sic describitur à Cyrillo: Mulier quaedam genere quidem Cappadocissa, Regina autem vocatione, diaconissa verò magnae Ecclesiae Constantinopolitanae, venit Hierosolymam, habens secum consobrinum, qui locum obtinebat Praefecti: qui erat alioqui vir pius, Catholicae autem minime communicabat Ecclesiae, ut qui Seueri à recta diuersam suscepisset opinionem. Atque diaconissa multum quidem ponebat studij, ut mens illius mutaretur, & eum Catholicae vniret Ecclesiae: quam obrem vnumquemque virum iustum rogabat, ut pro eo oraret. Quae quidem mulier cum audisset de gratia diuini Ioannis, desiderauit eum adorare. Cum autem didicisset non licere mulieri in Lauram accedere, accersito Theodoro eius discipulo, rogauit ut eum acciperet, & ad sanctum senem deferret: credens fore, ut per eius orationem Deus conuerteret eius cordis duritiam, & dignum redderet ut communicaret Ecclesiae Catholicae. Quem quidem cum accepisset Theodorus discipulus, venit ad senem; & cum pro more pulsasset fenestram, & senex esset aperturus, iniecit vterque poenitentiam. Cumque dixisset discipulus: Benedic nos, Pater: senex aperiens, dixit discipulo: Tibi quidem benedico: hic autem non est benedictus. Cum autem diceret discipulus: Non sic, o Pater. Respondit senex: Re vera non benedicam, donec à mala schismaticorum sententia destiterit, & se Catholicae Ecclesiae confessus fuerit communicare.

Haec cum ille audisset, obstupuit senis perspicacem gratiam; & miraculo mutatus, certè est

Prat. Spirit. 79. MIRACULUM DE ASSERVATA EYCHARISTIA, ET CONVERSIS SEVERIANIS

Prat. Spirit. 106.

SIGNO VISIBILI OSTENSA IMPIETAS SEVERIANA.

Prat. Spirit. cap. 188.

COMMUNICARE CVM HAERETICO EST FORNICARI.

Prat. Spirit. cap. 213.

in Ver. S. Ioannis Silent. apud Lipom. tom. 6.

SEVERIANUS PER S. IOANNEM SILENTIARIUM COGNITVS ET CONVERSVS.

CHRISTI
513.SYMMACHI PAP.
15.ANASTASII IMP. 23.
THEODORICI REG. 21.

te est pollicitus, se communicaturum Catholicæ Ecclesiæ. Tunc senex cum ei benedixisset & eum crexisset, primus ei intemerata impertijt sacramenta, absterfa ex eius corde omni dubitatione. Hæc cum didicisset Regina, venit in maius desiderium videndi senem oculis, & in animo habuit se virili amictu induere, & ad eum venire in Lauram, suaq; ei exponere. Hoc cum ei ab angelica apertum esset visione, ei significat dicens: Scias, quod si venias, futurum sit vt me non videas. Noli ergo vexari, sed potius mane: & vbicumque degeris, apparebo tibi in somnis, & tua à te audiam; & quæ mihi Deus in mentem immiserit, ea tibi renuncabo. Illa cum audisset, & apertè credidisset promissionem, ipse ei apparet in somnis, dicens: Ecce Deus me misit ad te: enuncia mihi, an velis aliquid. Ea verò cum dixisset quæ ad se pertinebant, responsum accepit conueniens, & surrexit, Deo gratias agens. Cumque senis venisset discipulus, tunc ei formam & figuram renunciauit. Ego autem, qui hæc ab illa audiui diaconissa Regina, ea mando litteris.] hæcenus Cyrillus. Ex quo patet & illud adijcere, quod miraculi vim quidem obtinet, nimirum ex hoc anno, quo sanctissimus Hierosolymorum Episcopus à sua abstractus est sede per Seuerianos hæreticos, vsque ad obitum Anastasij Imperatoris huius cum Seuero sceleris architecti, vniuersam illam Palæstinæ prouinciam per quinquennij temporis spatium incredibilem passam siccitatem, dira vexatam esse penuria; de qua ita Cyrillus in Saba: Post iniustum illud Eliæ Palæstinæ Antistitis exilium fames quædam & penuria rerum necessariarum, siccitas quoque & locusta, & graues quædam plagæ integris quinque annis oppresserunt Palæstinam.]

PENURIA
INGENS
POST ELIÆ
EPISC. EXI-
LIIUM.Cyril. in Vita
Saba. apud
Sur. tom. 6.
die 5. Decemb.

Quomodo autem duci suo, validoque aduersus Seuerianos hæreticos propugnatori Sabæ vberimam Deus tunc suppeditauit annonam, audi eundem Cyrillum rem memoratū dignam exactè scribentem: Cum verò essent septem quæ ab ipso constructa fuerant monasteria, & quorum ipse curam gerebat, nulli eorum redditum ac prouentum prouidit. Sed cum Deo eorum omnem mandasset curam, & ea similiter premerentur rerum omnium inopia: ille non modò nihil vile & abiectum est locutus, sed etiam conuocans præfectos monasteriorum, suadebat, vt propter hæc nihil angerentur animo, neque de corpore quicquam essent solliciti; sed fidem haberent Patri, qui sciebat eos his indigere, & omnipotente sua dextera ea suppeditabit.

EXTREMAM
PENURIAM
PATIUNTUR
MONACHI.

Cum sic ergo statuisset Sabas, magnoq; & excelso esset animo præditus; in ea quæ ei parebat Laura adeò defecerant necessaria, vt non suppeteret quidem panis ad Deo sacrificandum & offerendum. Accedit ergo is tibi commissum fuerat ministerium, significans ei calamitatem, & simul appropinquare diem Dominicum, ei in memoriam reuocans, & quod non possit vtrique celebrari diuinum ministerium, cum neque panis sit in Laura ad oblationem, neque aliquid aliud ex rebus necessarijs. Sed hæc quidem ille. Magna autem illa re vera & admirabilis anima nec sic quidem desperauit de Dei curatione & arcanis & ineffabilibus vijs prouidentia: Sed ego (inquit) nequaquam prohibebo sacrum Dei ministeriū. Tanta verò rerum necessariarum indigentia præbebit nobis aliquem sacrarum rerum thesaurum ad sacrum celebrandum ministerium: sed est fidelis (inquit) qui iubet^b crastinum manere liberum à solitudine, quod attinet ad vsum corporis.

Matt. 6.

INOPINA-
TA ANNO-
NAE ALLA-
TIO.

Et cum nondum aduenisset dies Dominicus, veniunt quidam ad ipsum tamquam cōsultò missi à prouidentia, simul ferentes onus triginta iumentorum: onus autem erat frumentum, & vinum, & oleum, & alia monachis apta ad alimētum, adeò vt Laura propemodum esset angusta ad capiendas res esculentas. Statim ergo diuinus Sabas ei qui indigentiam parè & sordidè ei obiecerat: Quid ais (inquit) sacrum ne dimitemus ministerium? Ille autem intelligens interrogationem esse reprehensionem cogitationum quæ non satis erant valida ad sperandum in Deo, procidit ad pedes eius, petens veniam, & c.]

Sed quid insuper? Et ab ipso Imperatore, cuius maiestatem videri poterat hostiliter offendisse, cum aduersus Ecclesiam missis ab eo ducibus ad hæresim Seuerianam propagandam restitisset, idem Sabas annonam accepit ad monachos Orthodoxos alendos, cum ad eum secunda legatione Constantinopolim functus est hisce famis vrgentis temporibus: vt planè id maiori videatur adscribendum esse miraculo, dum Dei virtute ipse Orthodoxorum persecutor coactus sit pascere Orthodoxos: sicque his quodammodo illud Samsonis applicari possit ænigma: De comedente exiuit cibus, & de forti egressa est dulcedo.] Quomodo autem hæc se habuerint, ex eodem auctore Cyrillo audi:

Iudic. 14.

Contigit (inquit) aliquid in pagis qui sunt Hierosolymis, quod eiusdem Sabæ repressit impetum, *migrandi scilicet in solitudinem*. Verum enim uero non ingratum fuerit hoc

A

B

C

D

E

CHRISTI
513.SYMMACHI PAP.
15.ANASTASII IMP. 23.
THEODORICI REG. 21.

A hoc quoque addere ijs quæ dicta sunt, quod magnam iusti illius significat misericordiam in pauperes quibus fiebat iniuria, & zelū aduersus eum qui improba mente contendebat prohibere misericordiam, & admirabilem in eum prædictionem. Fames simul & pestis, duo mala & quæ similiter possunt tollere de medio, cum inuasissent nonnulla loca ex ijs quæ sunt sita sub Imperio Romanorum, multas quidem domos exinanierunt hominibus, totos autem pagos & habitationes & agros reddiderunt vacuos habitatoribus. Porro malum quoque procedebat ulterius, & adhuc pluribus afferebat interitum. Cum ergo considerassent communium curatores, quinetiam ipse Imperator, quanam ratione commune non pateretur damnum vectigalium annuorum: decernunt vt à finitimis qui attriti fuerant & perierat, ea exigenterentur. Et hoc locum habuit per vniuersam regionem quæ parebat eorum Imperio: & quicumque habitabant in locis vicinis, cogebantur pendere vicinorum vectigalia, siue perijissent fame & inopia, siue etiam essent suis bonis euersi propter necessitatem. Ista cum audis, vide quo iure prædicet aliquis Anastasij munificentiam, quod tributum Chryfargyrum cessare voluerit: cum alioqui diuersis alijs populū tributis afflixerit. Nullus vmquam exitit Imperator auri audior ipso Anastasio, qui (quod sæpe dictum est) non ferro, sed auro barbaros intra suos ipsorum fines continere solitus erat. Quomodo autem tantam prouincialium cladem Sabas commiseratus, eam auertere conatus sit, accipe à Cyrillo, qui subdit:

DE ANA-
STASII LE-
GE ADMO-
DVM INE-
QUA.

Beatus ergo Sabas pro re tam iniqua ciuitatibus & tam impia, & maximè quod etiam Hierosolymis executioni mandabatur hoc iniquum & tyrannicum decretum, accedit ad Imperatorem, annuncians rei absurditatem, ostendens pauperum interitum, dicēs commune nihil hinc lucrifacere, sed extremo potius damno affici, omnibus qui grauem illam famem & inopiam effugere potuerunt, afflictis ab hac graui exactiōe, & quæ essent in posterum soluturi, eorum iactura commune afficientibus. Deinde fit etiam supplex, & vnam ab eo petijt gratiam, nempe vt pauperibus iniustū illud vectigal remitteret, & duplici exactiōe miseros illos non amplius opprimeret.

SABAS DE-
CVNDAM
SVBIT LE-
GATIONEM
AD ANA-
STASIVM
IMP.

Cum is autem, nempe Anastasius Imperator, & iustum esset reueritus, & propter illius viri preces motus esset pudore, & nesciret quid ageret, & pauperibus vellet præbere immunitatem à crudeli illo munere: Marinus quidam agrestis moribus, qui linguam cohibere non poterat, tunc verò magnam habebat potentiam, agebat autem & ferebat quò volēbat leuitatem Imperatoris, se in pedes erigens, honestam illam & verè regiam euertit sententiam, dicens esse Nestorianos qui erant in sancta ciuitate, & tali dono minimè dignos.] ita sanè Seueriani & Eutychniani omnes hæretici Nestorianos (vt vidimus) nominare Orthodoxos consueuerunt. At quid in petulantem hominem Sabas? audi:

D Cum eum autem (subdit Cyrillus) increpasset beatus Sabas, & iussisset eum cessare desuper bellum excitare aduersus Imperatorem; in fine autem illa quoque adiecisset: Nisi te velox propter ea quæ dixisti subierit pœnitentia, peribit memoria tua cum sonitu: Marinus quidem nihilo se euadit melior. Ille verò cum Imperatori statim vale dixisset, & alias ab eo drachmas accepisset, vt distribueret ijs quæ sub eo erant monasterijs, proficiscitur statim in Palæstinam, & eas quæ sunt in ea solitudines. Hæc autē magna in pauperes iniustitia mansit incorrecta tempore Anastasij, cuius partem quidem curauit Iustinus, cum diuinus quoque Sabas tunc litteris apud illum intercessisset; perfectam verò illius curationem postremò effecit Iustinianus Imperator.

Psal. 9.
SABAS MA-
RINVM RE-
DARGVIT.

E Non multum intercessit temporis, & finem acceperunt venerādi huius viri ad Marinum prædictiones. Nam cum quædam rerum commotio occupasset ciuitatem, & mota esset popularis seditio, facultates omnes Marini raptæ sunt à seditiosis, & domus fuit igne exusta, & parum abfuit quin ipse periret: neque verò mortem, quæ imminēbat, potuisset effugere, si non citò ad conuersionem aspexisset & pœnitentiam. Hoc autem & alij plurimi renunciarunt, & Pompeius quoque consobrinus Imperatoris, multum quidem deflens Marini calamitatem, multum autem admirans beati Sabæ certam & veridicam prædictionem. Narrauit etiam postea Anastasia vxor huius Pompeij, quam in monte Oliueti omni florere virtute, vobis superior tradidit oratio.] Sanè quidem & Marcellinus Comes simul scribens conatus populi Orthodoxi aduersus hæreticum Imperatorem, testis est de populi in Marinum commotione, ea quidem occasione conflata (vt conijci potest) quod eidem Marino tributa fuerit illa sanctio edita anno superiori sub Consulatu Pauli ab ipso Imperatore, qua præscripta forma de petenda remissione tributis, vetitum fuerat ne quis priuatus ea de re preces porrigeret Imperatori; sed qui à prouincijs vel ciuitatibus eiusmodi legationem

MARINVS
DAT Pœ-
NAS SVB
CRVDELI-
TATIS.

accepissent, adirent Praefectum Praetorio, qui petita Imperatori referret. est de his constitutio Anastasij ad Anthemium P.P. Extant autem Iustiniani de tributorum plenaria remissione editae sanctiones.

At quantam auri summam acceperit sanctus Sabas ab Anastasio Imperatore, licet Cyrillus minimè numerarit; ingentem quidem fuisse, ex ijs quae ipse subdit de erogatione ab ipso facta in monasteria, & aedificata ex ea ecclesia, possumus intelligere, cum ait: Diuinus autem Sabas cum emisisset quidem partem auri sibi datam ab Imperatore, paternam domum, quae erat in Mutalasca, extruxit in templum martyribus Cosmae & Damiano; quod reliquum verò erat, ex aequo diuisit & ijs qui simul erant fratribus, & quae sub ipso erant monasterijs.] Sic igitur magnus Sabas sua eximia sanctitate persecutorem conuertit in largitorem.

Iam verò ad Seuerum redeamus, qui inhians, & tamquam alter Leuiathan spem concipiens vt influeret in os eius Iordanis, nempe per baptismum ingentem lucrari hominum multitudinem, Alamundarum Regem Saracenorum ad fidem conuersum, vt in eius haeresis impicitate baptizaretur, per Episcoporum legationem tentauit. Quod quidem cum factum Cedrenus tradat anno vigesimo secundo Anastasij Imperatoris, sed postquam Seuerus est creatus Episcopus, utiq; non ante praesentem annum oportuit contingisse. Res gesta à Theodoro Lectore ita narratur: Cum Alamundarus Saracenorum Philarchus Christianismum amplecteretur, misit ad illum Seuerus duos Episcopos, vt eum malitia sua inficeret. Verum huius conatus praecinit Deus, effecitque vt ab illis baptizaretur, qui Synodum Chalcedonensem approbant. Cum qui à Seuero missi erant Philarchum ea docere conarentur quae verae doctrinae contraria erant, fabulam ad redargutionem eorum quae ab illis dicebantur, commentus est. Ea erat, quod videretur litteras accepisse, quae Michaëlem Archangelum mortuum esse significarent. Respondentibus illis, Hoc est impossibile. Quomodo (inquit igitur Philarchus) si duas naturas Christus non habet, nudam crucem Deus pertulit, cum ne Angelus quidem pati quicquam, vel mori queat? Ad hunc itaque modum confusi qui à Seuero missi fuerant, & pudefacti discesserunt.] haec Theodorus, eadem Anastasius Bibliothecarius in Chronico & alij. Sed quae de Rege Persarum Cabade his Theodorus praemittat, attende, ait enim:

Castrum quoddam est inter Persas & Indos nomine Thundadeero. cum Rex Cabades multas in illo pecunias ac lapides pretiosos asseruari audisset, volebat eius rei veritatē cognoscere. Verum demones locum illum inhabitantes, Cabadem ab eo quod querebat impediebant. Cunctam itaque magiam suam magi illius impenderunt, sed frustra. Adhibita est & Iudaeorum magia, neque sic tamen voti compos euasit. Cogitauit per Christianos amoliri demones illos. Episcopus itaque Christianorum in Persia, peracta super ea re Synaxi, & acceptis diuinis mysterijs, & in Christianos qui ad eum dispensatis, signo Crucis demones profligauit, & castrum Cabadi sine vlla molestia tradidit. Quamobrem vir ille stupefactus Episcopum illum primae sedis praerogatiua cohonestauit, cum ad id vsque temporis Iudaei & Manichaei priores haberent: deinde & cunctis Christianismum amplecti volentibus liberum & securum fecit.] haec Theodorus: recitat eadem Nicephorus, & ante eos Anastasius Bibliothecarius in Chronico sub Anastasij Imperij sine; adduntque ea occasione excitatam persecutionem in Christianos quicuisse: in qua gratia facta esse miracula, tum ipse Anastasius, tum Cedrenus narrant, nempe Christianos abscissis linguis recte locutos, & concisis poplitibus rectos ambulasse. Sed mirum haec esse à Procopio praetermissa.

Hoc eodem anno, iisdem Consulibus (inquit Marcellinus) Dorotheus Ancyrae ciuitatis venerandus Antistes, & Anastasio Principi propter vnicam Orthodoxorum fidem iugiter aduersarius, finem viuendi, quem sibimet, misso contra se Magistrano, ipse praedixerat, in dicto tempore fecit. haec ipse. Sed dolendum tanti viri non nisi obitus tempus fieri manifestum, gloriosa verò certamina aduersus Imperatorem haereticum vel silentio praetermissa (quod non putamus) vel potius temporum iniuria sepultra relinqui.

1.13 de an- non & tribus. Anih 147. 148. 163. DE INGEN- TI AVRI VI DATA SA- BAE AB ANASTASIO IMP.

Tob 40. SEVERVS TENTAT DECIPERE REGEM SARACENORVM. Cedren. An- nal an. 20. Anast. Imp. Theod. Lect. Collect lib 2. ALAMUNDA RVS REX SARAC. IL- LVDIT LE- GATIS SE- VERI.

Cedren. Ni- ceph. Paul. Diac. & alij.

DAEMONES TANI M- MODO EV- GANIVR A CHRISTIA- NIS.

Nicep. lib. 16 cap. 36.

DE DORO- THEO EPIS- ANCYRAE.

DE CASSIO- DORI CON- SVLATV.

A dignitatum subsellia peruenit hic vsque ad fastigiū Consulatus: Etenim primum omnium Comitua rerum priuatarum; inde sacrarum largitionum est insignitus; insuper Praefecturis prouinciarum Siciliae vtriusque, Brutiorum atque Lucaniae potitus, Patriciatus postea sub- lime suggestum conscendit: Palatinae quoque Quaesturae munere functus, creuit in Magi- strum Officiorum; auctusque etiam sublimitate Praefecturae Praetorij, ac denique summi honoris verticem hoc anno attigit Consulatum. est horum munerum ab eo perfunctorum mentio in ipsius Variarum praefatione, atque in epistola ad Senatum, qua & nobilitas Cas- siodorae familiae, emeritaque honorum stipendia declarantur, vt Cassiodori aui & Heliodo- ri, non in orbe tantum Occiduo, sed etiam Orientali: nam ipsum ait in vrbe Imperatoria Constantinopoli Praefecturam nouennalem bis gessisse sub Zenone, cum Theodoricus ipse postea Italiae Rex ibidem moraretur. Haec ad decorem purpurae Consulatus Cassiodori dicta B sunt: sed quomodo spretis his omnibus, factus caelestis curiae candidatus, abdicatione sa- culi euasit illustrior, suo loco dicemus.

At si quis adhuc quaerat, cur nullum peperit Oriens hoc anno Consuli Cassiodoro colle- gam? Tribuitur eiusmodi Consulatus sterilitas ciuilibus motibus causa laesa fidei saepe ob- ortis, saepe recisis, & iterum pullulantibus, numquam euulsis, hoc autem anno ob Vitalia- num recrudescens. Ex quibus etiam conflatis turbis accidit, quod licet à Ioanne Episco- po Hierosolymitano acriter Imperator offensus, cum quem putans perseueraturum haere- ticum, Eliae confessori voluit subrogari, cum postea acerrimum aduersarium expertus esset: minimè tamen in eum vlscisci valuit, cum bellicis hisce tumultibus fuerit reuocatus, vt Cy- rillus affirmat. Accidit planè, iusto Dei iudicio compensato certamine, vt dum fidem Ca- tholicam Anastasius Imperatoria exagitat potestate, ipse lacefferetur à potentissimo Imperij C perduelle: sed quomodo id factum sit, paulo inferius dicturi sumus.

Modò autem quid Romae contigerit, dicamus, ipso auctore Consule Cassiodoro, qui ait: Me etiam Consule, in vestrorum laude temporum (alloquitur Theodoricum) adunato clero, vel populo, Romanae Ecclesiae redijt optata concordia. haec idcirco Cassiodorus, quoniam hoc anno obitu Symmachi, in electione noui Pontificis ambae in vnum conuenere partes. Itaque iam sublato interiacente eos diuidente pariete, concordia restituta, Romana Eccle- sia diu expetitam consecuta est pacem.

Hoc itaque anno, decimoquarto Kalendas Augusti ipse sanctissimus Papa Symmachus moritur, cum sedisset annos quindecim & menses octo, minus diebus quatuor, multos labo- res & arumnas passus tum à schismaticis saepe saepius eidem negotium facessentibus, tum ab haereticis, pro ipsis Anastasio Augusto pugnante: sicque perfunctus vnà cum afflictioni- bus vira, mercedem illam à Deo accepit atque coronam, qua donati sunt sanctissimi Praesu- les Dei Ecclesiam Catholicam illasam ab exagitantibus eam fluctibus conseruantes; in cu- ius memoriam dicta dies adscripta, annis singulis publico praerogatio iteratur.

De eo autè, praeter illa superius recensita, haec ab Anastasio accipe de his quae spectant ad cultum & ornatum rerum diuinarum tum in erigendis basilicis, tum etiam in eisdem exor- nandis: Hic (inquit) fecit basilicam S. Andreae Apostoli apud B. Petrum, vbi fecit Ciborium ex argento, & Confessionem pensantem libras centū viginti: Arcus argenteos tres pensan- tes singulos libras sexaginta: Oratorium S. Thomae Apostoli ex argento pensantem libras CCC. & Confessionem pensantem libras viginti: Arcum argenteum pensantem libras sex- decim: Confessionem S. Cassiani, & SS. Proti & Hyacinthi ex argento pensantem libras vi- ginti: Arcum argenteum pensantem libras duodecim: Oratorium sancti Apollinaris ex ar- gento, & Confessionem cum arcu pensantem libras triginta & vnas: Oratorium sancti So- sij ex argento, & Confessionem pensantem libras viginti: Item ad frontem basilicae beati Petri Apostoli Oratorium sanctae Crucis, ex argento Confessionem, & Crucem ex auro cum gemmis, vbi inclusit lignum Dominicum; ipsa Crux aurea pensat libras decem. Fecit autem Oratoria sancti Ioannis Euangelistae & sancti Ioannis Baptistae, infra quorum Con- fessiones fecit arcus argenteos pensantes libras triginta: quae cubacula omnia à fundamen- to perfecta construxit.

Basilicam beati Petri marmoribus ornauit. Et cantharum beati Petri cum quadriporti- cu ex marmoribus ornauit, & ex musiuo agnos & Cruces & palmas ornauit: ipsum verò atrium omne compaginauit: gradus verò ante fores basilicae beati Petri ampliauit, & alios gradus sub signo * dextra laeuasque construxit: Item Episcopia in eodem loco dextra laeuasque fecit: Item sub gradibus in atrio alio cantharum foris in campo posuit, & ad vsum necessi- tatis

Cassiod. Va- riar. lib. 1. epist. 4.

CVR ORIENS CARVIT CONSULE.

SYMMACHVS PAPA MORITVRS.

DE BASILI- CIS A SYM- MACHO PAP. ERE- CTIS ET ORNATIS.

ORNANEN- TA COLLA- TA BASILI- CAE S. PE- TRI. * signo

CHRISTI
514.HORMISDAE PAP.
I.ANASTASII IMP. 24.
THEODORICI REG. 22.

tatis humanae fecit: Item & alios gradus ascendentes ad beatum Andream fecit, & cantharum posuit.

ALIAE BASILICAE
ERECTAE
ET ORNATAE A SYMMACHO.

Hic fecit basilicam sanctae martyris Agathae via Aurelia in fundo Lardario, & a fundamento eam cum fonte construxit, vbi posuit arcus argenteos duos. Eodem tempore fecit basilicam sancti Pancratij, vbi & fecit arcum argenteum, qui pensat libras quindecim: Fecit autem in eodem loco balneum. Item apud sanctum Apostolum Paulum in basilica renouauit apsidem, quae in ruinam imminabat, & post Confessionem pictura ornauit, & cameram fecit & maroneum; & super Confessionem imaginem argenteam cum Salvatore & duodecim Apostolos posuit, qui pensant libras centum viginti; & ante fores basilicae gradus fecit in atrio & cantharum, & post apsidem aquam introduxit, vbi & balneum a fundamento fecit.

Intra ciuitatem Romanam basilicam SS. Siluestri & Martini a fundamento construxit B iuxta Thermas Traianas: vbi & super altare Ciborium argenteum fecit, quod pensat libras centum viginti: Arcus argenteos duodecim, qui pensant singuli libras decem: & Confessionem argenteam, quae pensat libras quindecim. Ad beatum Ioannem & Paulum fecit gradus post apsidem. Item Archangeli Michaelis basilicam ampliauit, & gradus fecit, & introduxit aquam. Item ad sanctam Mariam Oratorium sanctorum Cosmae & Damiani a fundamento construxit. In via Tiburtina milliario vigesimo septimo ab vrbe Roma, rogatus ab Albino & Glaphyro Praepositis illustribus, de suo facientibus a fundamento, basilicam sancto Petro in fundo Paciniano dedicauit. Item ad beatum Petrum & beatum Paulum Apostolos, & ad S. Laurentium martyrem pauperibus habitacula construxit.

Item ad B. Petrum viginti canthara argentea fecit pensantia singula libras quinque; & arcus argenteos viginti duos, pensantes singulos libras viginti. Hic reparauit basilicam sanctae Felicitatis, quae iam in ruinam imminabat. Hic apsidem beatae Agnetis, quae in ruinam imminabat, & omnem basilicam renouauit. Hic fecit coemeterium Iordanorum in melius propter corpus Alexandri.] haec ibi de ornatu & cultu ecclesiarum. Admiratione plane dignum, tanta potuisse praestari a Romano Pontifice sub barbaro Rege, sub quo Vrbs ipsa quodammodo videbatur teneri captiua; cum praesertim idem Symmachus pastorali munificentia in redimendis captiuis & alendis Episcopis Africanis in Sardinia relegatis non defuerit, sed abunde cuncta suppeditarit. De constitutionibus autem ab eo editis, praeter illa quae superius dicta sunt, haec ibidem leguntur:

Hic constituit, vt omni die Dominico, vel natalitijs martyrum hymnus, Gloria in excelsis, diceretur.] ac paulo post. Hic fecit ordinationes quatuor in vrbe Roma per mensem Decembrem & Februarium, presbyteros nonagintaduos, diaconos sexdecim, Episcopos per diuersa loca numero centum decem & septem. Qui etiam sepultus est in basilica beati Petri Apostoli xiiii. Kalendas Augusti, & cessauit Episcopatus eius dies septem. Qui etiam in pace confessor quicuit.] haec ibi.

HORMISDA
PAPA
CREATVR.

Sic igitur sanctissimo Papa Symmacho ex hac vita ad gloriam sempiternam perducto, Romanus clerus, cuius erat muneris de successore subrogando tractare, summa concordia coeuntes omnes post dies septem ab eius obitu (vt habet idem Anastasius) septimo Kalendas Augusti Pontificem creant Hormisdam natione Campanum ex patre Iusto, patria Frusinatem. Fuit autem Hormisda, cum esset S. R. E. diaconus, semper inharens Symmacho Papae, vt ex tertio Romano Concilio sub eodem Symmacho celebrato apparet. Extant complures Ennodij Ticinensis epistolae ad ipsum Hormisdam datae, cum adhuc Romanae Ecclesiae diaconus esset.

Simulac igitur Hormisda Pontifex creatus fuit, ad Orientales ex more scripsit epistolam pro Catholica fide seruanda, paceque concilianda, vt apparet ex litteris ab eis postea datis, de quibus suo loco dicemus. Cum vero Christiano orbi innotuisset nouum Romanae Ecclesiae electum esse Pontificem, nouus Rex Christianissimus Clodoueus cunctorum praenit obsequium, & superauit officia. Etenim (vt auctor est Hincmarus Rhemensis Episcopus) idem Franchorum Rex Clodoueus coronam auream cum gemmis (quae regnum appellari solet) beato Petro, id sancto Remigio Rhemensi Episcopo suggerente, direxit. haec ipsa etiam leguntur apud Anastasium in libro de Romanis Pontificibus in Hormisda. Ceterum ab ipsis Apostolorum temporibus fuisse praclarum capitum Pontificis ornamentum, suo loco superius dictum est; illudque esse consueuisse magni pretij, vt pote ex auro atque gemmis ornatum, pariter est demonstratum. Qui igitur primus Franchorum Rex Christianus

CLODOVEVS
REX MIT-
TIT CORO-
NAM HOR-
MISDAE
PAPAE.
Hincmar. in
Vita S. Remig.
apud Sur. to I.
die 13. Ianuar.
Tom. 1. Cœc.
ver. edit.

CHRISTI
514.HORMISDAE PAP.
I.ANASTASII IMP. 24.
THEODORICI REG. 22.

A nus aurea corona donauit Romanum Pontificem, eam a Deo ipsum consecutum esse mercedem, declarauit euentus, vt Franchorum regni corona hactenus perseveret. Certè quidem miraculi ferme loco ducendum est, vt in vna gente tanto tempore, tanta propagatione regnum permanferit; quae de alia aliqua natione accidisse, haud facile quis inueniet.

Sed & ipse Franchorum Apostolus Remigius litteris suis nouum salutauit Pontificem, Ad quem Hormisda rescribens, eidem ob praclarum meritum excellentiam, & nobilissimae sedis praerogatiuam, vt in Franchorum regno vicem gereret ipsius Romani Pontificis, dedit; quod quidem amplissimae dignitatis erat munus & praefectura. Extat ipsa Hormisdae Papae epistola ad S. Remigium Rhemensis Episcopum reddita, cum adhuc viueret Clodoueus, quam idem auctor recitat: sic enim se habet:

Dilectissimo fratri Remigio Hormisda.

B Suscipientes plena fraternitatis tuae congratulatione colloquia, quibus nos germanae salutis tuae laetificauit indicio corporali cum spiritualibus officijs incolumitas subnixae: congruum esse perspeximus, hanc ipsam, quam mente gerimus, verbis aperire laetitiam. Agis enim summi documenta Pontificis, dum & praedicanda facis, & ea insinuare non differis. Praerogatiuam igitur de nostri sumpsimus electione iudicij: quando id operatum te esse didicimus, quod ceteris agendum obnixius imperamus; vt in prouincijs tanta longinquitate disiunctis, & Apostolicae sedis vigorem, & Patrum regulis studeas adhibere custodiam. Vices itaque nostras per omne regnum dilecti & spiritualis filij nostri Ludouici, quem nuper, adminiculante superna gratia, plurimis & Apostolorum temporibus aequiparandis signorum miraculis praedicationem salutiferam comitantibus, cum gente integra conuertisti, & sacri dono baptismatis consecrasti, saluis priuilegijs, quae Metropolitanis decreuit antiquitas, praesenti auctoritate committimus: augentes studij huius participatione ministerij dignitatem, releuantes nostras eiusdem remedio dispensationis excubias. Et licet de singulis non indigeas edoceri, a quo iam probauimus acutiùs vniuersa feruari: gratius tamen esse solet, si iuris trames ostenditur, & laboraturis iniuncti operis forma monstratur.

EPIST. HOR-
MISDAE PP.
AD S. REMIGIUM.

C Paternas igitur regulas & decreta sanctissimis definita Concilijs ab omnibus seruanda mandamus. In ijs vigilantiam tuam, in his curam & fraternae monita exhortationis ostendimus. His ea (quantum dignum est) reuerentia custoditis, nullum relinquit culpae locum sanctae obseruationis obstaculum: ibi fas, nefasque praescriptum est: ibi prohibitum, ad quod nullus audeat aspirare: ibi concessum, quod debeat mens Deo placitura praesumere. Quotiens vniuersale poscit religionis causa Concilium, te cuncti fratres euocante conueniant: & si quos eorum specialis negotij pulsata intentio, iurgia inter eos oborta compefere, discussa sacra lege determinando certamina. Quicquid autem illic pro fide & veritate constitutum, vel prouida dispensatione praecipuum, vel personae nostrae auctoritate fuerit confirmatum, totum ad scientiam nostram instructa relationis attestacione perueniat. Eo fit, vt & noster animus officij charitate dati, & tuus securitate perfruatur accepti. Deus te incolumem custodiat, frater charissime.] hactenus epistola Hormisdae, quam eius esse germanam recognosces ex eiusdem Pontificis scribendi stylo, si conferas cum alijs eiusdem Papae epistolis, quarum nonnullas (vt rerum gestarum occasio exiget) ex codice Vaticano inferius ordine temporum describemus. Quod enim moris esset, vt recens creatus Romanus Pontifex immensa molis opus, totius Catholici orbis curam cum collegis Coepiscopis in diuersis prouincijs partiretur, & vices suas eisdem absentibus delegaret; non ad Remigium

QUAE DE
BEAT CV-
STODIRI
DECLARAT

D tantum ista conscripsit, sed ad alios in alijs prouincijs existentes maioris ordinis sacerdotes, eiusdem argumenti litteras dedit, vices suas iisdem delegando, sicuti vidimus superius id factum a praedecessore in Oriente, necnon in Africa & Hispania, quod & modo in Gallijs fieri per Hormisdam intelligis.

E His igitur a Romano Pontifice acceptis litteris S. Remigius, nihil cunctatus, generalem Synodum colligendam curauit. Habita namque est per eum Synodus Gallicana, in quam conuenerunt Episcopi Galliae ac diuersarum prouinciarum. Erant autem Gallicanae regiones ob Gothos Arianos, qui ibi regnabant, non nihil eius haereseos labe conspersae: quamobrem sanctissimi Episcopi in illud praecipue incubuerunt, vt fidem Catholicam ab ea contagione liberam conseruarent. Coacto igitur Rhemis sacro Patrum Conuentu, accidit, vt inter filios Dei (vt est in Iob) & satan quoque assistere praesumpserit, nimirum Arianus Episcopus, qui tamquam nouus Goliath, exprobrans agminibus Dei viuentis, prouocansque

SYNODVS
GALLICANA.

CHRISTI
514.HORMISDAE PAP.
I.ANASTASII IMP. 24.
THEODORICI REG. 22.

canſque eos ad ſingulare certamen, ſtrenuus perfidiae propugnator, ſuperbiaq; inflatus, Catholicis omnibus inſultabat. Sed exurrexit ex aduerſo non iuuenis rufus aspectu, vt Darnid^a, ſed veneranda canicie ſanctiſſimus ſenex Apoſtolicus vir Remigius, cuiusque faſtum compreſſit, atque victum ad Chriſti fidem perduxit: id autem quomodo factum ſit, Hincmarus in actis ipſius ſancti Remigij deſcribit his verbis^b:

1. Reg. 1.

Apuđ Sur.
tom. 1.ARIANVS
INſULTANS
CATHOLI-
CIS CON-
VINCI TVR
NI CONVER-
TITVR.

Ei Synodo Arianus quidam hæreticus, acerrimus diſputator, & dialecticis propoſitionibus ac concluſionibus conſiſus, & inde nimis elatus intererat. Ingrediente autem ſancto Remigio Episcoporum Concilium, à multitudi- ne Patrum expectantium, aſurgentibus omnibus reuerenter, ſicut Angelus Dei ſuſcipitur. Superbus autem hæreticus, & malè de viro Dei ſentiens, dedignatus eſt ei aſurgere. Qui protinus, cum ſanctus Remigius ante eum tranſiit, ita obmutuit, vt nec verbum quidem vllum effari poterit.] Magnum planè miraculum, garrulam linguam & petulantem, quæ Dei Filium iugiter blaſphemarar, ſolo tranſitu compreſſiſſe, vinculis inuiſibilibus obligari, atque intra dentium clauſtra arcto carcere obſerari. Qui igitur Apoſtolica legatione vice fungitur Petri, inſtar Petri umbræ, tranſitu curat infirmum, vincendum tamen antea tamquam phreneticum ligaminibus. At quomodo id acciderit, audi quod ſubdit:

Expectantibus (inquit) omnibus, vt poſt allocutionem ſancti Remigij hæreticus ille aliquid diceret: nihil potuit loqui: ſed ad veſtigia ſancti viri pronus cadens, nutibus veniam petiit. Cui Sanctus dixit: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti verè Filij Dei viui, ſi ita de eo rectè ſentis, loquere: & de illo, ſicut Catholica credit Eccleſia, crede & conſitere. Ad cuius vocem antè ſuperbus hæreticus, humilis iam & Catholicus, Catholicam fidem de ſancta & inſeparabili Trinitate, & de Chriſti incarnatione Catholicè conſeſſus eſt, & in eadem conſeſſionis ſuæ fide ſe permanſurum profeſſus eſt. ſicque animo per infidelitatem per- ditto, & corporali voce propter ſuperbiam condemnato, virtute diuina ſanctus Remigius & animæ & corporis reddidit ſanctitatem: cunctis qui aderant, ſeu hæc audituri erant, ſacerdotibus patenter oſtendens, de malè ſentiendo peccante in Chriſtum, qui per humanitatem proximus & frater nobis fieri dignatus eſt, quomodo erga peccantes in ſe vel in Eccleſiam, atque rebelles, & erga poſt recognoſcentes & poenitentes debeant agere.] hæc Hincmarus. Porro Synodum hanc præſenti anno celebratam eſſe, vt dicamus, temporis ratio perſuadet.

ARIANVS
CONFITE-
TVR CATHO-
LICAM FI-
DEM.Hincmar. in
Vit. S. Remig.
apud Sur. 10. 1.OBITVS CLO-
DOVEI RE-
GIS.Greg. Turon.
de Geſt. Franc.
lib. 2. c. 6. ult.

Haud diu poſt hæc, ipſis Hormisdæ Papæ primordiis, Clodoucum Franchorum Regem hoc ipſo anno ex hac vita migrari, plura ſunt quæ demonſtrent. Equidem non ante Hormisdæ Pontificatum ipſum deceſſiſſe, quæ nuper diximus de corona miſſa ad eundem Romanum Pontificem, & quæ habentur in litteris Hormisdæ ad S. Remigium, in quibus cuiusdem ſit mentio Clodouei, ſatis ſignificant: neque hunc ipſum prætergreſſum eſſe annum, ſunt plura quæ doceant. Cum enim Gregorius Turonenſis^d numeret ab obitu S. Martini vſque ad mortem Clodouei annos centum atque duodecim; conſtetq; etiam ex iis quæ ſuperius dicta ſunt, ipſum deceſſiſſe anno Domini quadringenteſimo ſecundo: planè affirmare neceſſe eſt hoc ipſo anno viuere deſiſſe. Cui veritati certè quidem adſtipulantur chronographi, & inter illos primum ſibi vèdicans locum Sigebertus, dum hoc ipſo anno Domini quingenteſimo decimo quarto Clodoucum Regem eſſe vita ſunctum teſtatur. Rurſum verò cum anno quinto ab occubitu Alarici Regis Gothorum Clodoucum ex humanis deſiſſe teſtetur Gregorius Turonenſis, qui totidem annos numerat à prælio Voſcladenſi, itidemque Amonius & alij Franchorum res proſecuti: nullum relinquitur dubium, hoc ipſo anno eundem Regem Clodoucum eſſe deſunctum, ipſaq; Chriſtianiſſimorum Regū Franchorum primitias Deo oblatas in cælum acceptas. Vixiſſe autem ipſum annos quadragintaquinque, regnaſſe verò triginta, auctor eſt Gregorius Turonenſis^e.

Greg. Turon.
de Geſt. Franc.
lib. 2. c. 6. ult.

Ornauerunt tantum Principem res in præliis fortiter geſtæ, ex quibus conſecutus eſt nomen vt Belliger diceretur. Fortunatus enim ſic in epitaphio Dagoberti Regis:

Belligeri veniens Clodouei gente potentis.] quod quidem non antè adeptus eſt

nomen & conſecutus gloriæ titulum, quàm ipſe victus à Chriſto victor ſub Chriſti cœpit militare vexillis; quibus in bello præuiſis, ſuperavit potentiſſimos Alamannos, vicit fortiſſimo Burgundiones, Viſigothoſq; inuictos & alios barbaros bellica virtute ſæpe repreſſit.

Docuit ipſe primus quid poſſint Franchorū arma, quæ ſanctæ Crucis vexilla præcedunt: ſiquidem quam ſæpe antè conſtat Franchorum robuſtiſſimā gentem Gallias fruſtra tentariſſe, Romanis ſæpe terga verſiſſe, cū finitimis barbaris vario Marte pugnaſſe, & inter eos humili

fama

CHRISTI
514.HORMISDAE PAP.
I.ANASTASII IMP. 24.
THEODORICI REG. 22.

A fama vixiſſe, arctioribusq; arctatam limitibus de ſalute ſæpe periclitatam eſſe; vbi Chriſtum nouit, quot eſt aucta victorijs, & illuſtrata trophæis? quò ſublimes gloriæ honoris & famæ ſublimate peruenit? Nota loquor, cunctiſque facta perſpicua refero: omnes enim norunt, quòd huic vni datum ſit ex tot barbaricis gentibus ſolū patrium relinquentibus & Romanum Imperium inuadentibus, figere ſedes, latioribusq; dilatare limitibus regnū, & longioribus perpetuare temporibus: vt planè frequentioribus experimentis ipſa diuina iudicia vera & iuſtificata in ſemetipſa, non ampliùs, vt abyſſus multa, obſcura latuerint, ſed cunctis fuerint perſpicuè patefacta, idcirco eſſe tanta conſeſſa Franchis quæ denegata ſunt reliquis exteris nationibus, quòd pietate ipſi pollerent, præſtarent fide Catholica, & pro deſenſione Eccleſiæ ardentius quàm pro finibus regni tuendis pugnare ſolerent.

Quibus quidem officijs pro religione ſedulò impenſis, planè digni redditi ſunt illam diuinitus impertitam benedictionem conſequi, quam S. Remigius eorumdem Franchorum Apoſtolus, antiquorum Patriarcharum more, ſancto aſſatus Spiritu, ſuo teſtamento ſcriptam, obſignatam, ſanctorumq; Episcoporum ſubſcriptione munitam reliquit: Contra verò diram maledictionem ipſis Franchorum Regibus inferendam præſcripſit, ſi quis eorum violare auſus eſſet quæ vltimo ipſe elogio perſcripſiſſet. Cuius verba perpetua digna memoria ob oculos omnium ponenda putauimus, quæ ſic ſe habent^a:

Recitat Briſſon.
ſon. de formulis
lib. 7.

Si aliquando genus illud regium per benedictionem meam toties Domino conſecratum, mala pro bonis reddens, Eccleſiarum Dei peruaſor, deſtructor, depopulator, grauis aut contrarius exiſtere voluerit: conuocatis Rhemorum diœceſeos Episcopis, primum moneatur: deinde vrbs præſata, adiuncta ſibi ſore Eccleſia Treuerenſi, iterum conueniatur: Tertio verò Archiepiscopis tantummodo Galliarum tribus, aut quatuor conuocatis, Princeps ille quicumq; fuerit, moneatur: ita vt ad ſeptimam monitionē, ſi priùs ſatisfacere renuerit, paternæ pietatis longanimitate differatur. Tandemque ſi poſt poſitis omnibus præſatis benedictionibus, incorrigibilis contumaciæ ſpiritum non depoſuerit, & ſe per omnia Deo ſubdi nolens, benedictionibus Eccleſiæ participare noluerit: elogium ſegregationis à corpore Chriſti ab omnibus ei porrigatur, quod per Prophetam & Regem Dauid^b, eodem qui in Episcopis eſt, dictante ſancto Spiritu, noſcitur decantatum: Quia perſecutus eſt (inquit) hominem inopem & mendicum & compunctum corde, & non eſt recordatus facere miſericordiam, & dilexit maledictionem, & veniet ei; & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo. Totumque ei, quod in perſona Iudæ traditoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, & malignorum Episcoporum Eccleſia decantare ſolet, per ſingulas ei decantentur Eccleſias. Quia Dominus dixit^c. Quamdiu feciſtis ex minimis meis, mihi feciſtis: & quamdiu his non feciſtis, nec mihi feciſti. Et ideo quod probatur in capite, in membris intelligendum eſſe non dubitetur. Vnum tantummodo ibi verbum per interpoſitionem commutetur: Fiant dies eius pauci, & Principatum eius accipiat alter.] ita vt loco Episcopatus, Principatus dicatur, vt perſonæ conueniat. Pergit verò:

Pſal. 108.

Mat. 23.

Quod vtrique ſi ſucceſſores mei Rhemorum Archiepiscopi operari, ſicut à me ordinatum eſt, neglexerint: in ſe, quicquid in Principibus reſecandum fuerat, maledictionibus deprauati reperiant: vt fiant dies eorum pauci, & Episcopatum eorum accipiat alter.] Si tanta hæc ex diuina Scriptura in reprobos effuſa, in Reges Franchorum rerū Eccleſiaſticarum inuaſores & depopulatores conuerti voluit: quid ſtatuiſſet in eos, ſi (quod nec cogitare potuit) ipſam Catholicam fidē laſuri eſſent? Sed audi patefactos eiſdem Franchorum Regibus benedictionum theſauros, quibus locupletandi forent qui pietate pollerent: Si verò Do-

minus meus Ieſus Chriſtus vocem orationis meæ, quam quotidie pro genere illo in conſpectu diuinæ maiestatis ſpecialiter fundo, audire dignatus fuerit; vt ſicut à me accepit, Clodoucum videlicet, ita in diſpoſitione regni & ordinatione ſanctæ Dei Eccleſiæ perſeueret: benedictionibus, quas Spiritus ſanctus per manum meam peccatricem ſuper caput eius inſudit, plurimæ ſuper caput illius (qui ſcilicet in Regem eligendus eſt) per eundem Spiritum ſanctum ſuperaddantur, & ex ipſo Reges & Imperatores procedant, qui in præſenti & in futuro iuxta voluntatem Domini ad augmentum ſanctæ ſuæ Eccleſiæ, virtute eiſdem in iudicio & iuſtitia confirmati & corroborati, regnum obtinere atque augere quotidie valeant; & in domo Dauid, hoc eſt, in cæleſti Hieruſalem cum Domino in æternum regnaturi ſublignari mereantur. Amen.] hæc ſunt nouiſſima S. Remigij verba in eius teſtamento legitime conſeſſo ad finem poſita, eademque non ſuo ipſius tantum munita atque firmata cano- rographo, ſed ſex Episcoporum & aliorum preſbyterorum ſubſcriptione probata, quorum

BENEDI-
CTIO S. RE-
MIGII IM-
PERTITA
FRANCHORUM
REGIBUS.

trium

trium est nota sanctitas, & non solum in Ecclesijs Gallicanis, sed in vniuersa Ecclesia Catholica celebratur, nempe Vedasti Attrebatensis Episcopi, Medardi Nouiomenis, & Lupi Sueffionensis; quorum nomina sacris indita tabulis anniuersaria ipsorum dierum natalium memoria publico praconio repetuntur. Porro singulorum vna fuit subscriptionis seruata forma his verbis concepta: Vedastus Episcopus. Cui Pater meus Remigius maledixit, maledixi: & cui benedixit, benedixi, & subscripsi.] ita & reliqui Episcopi atque presbyteri. Sed accessit his diuinitus inspiratis Dominus veluti testamentarius executor, dum pro meritis singulorum successorum Regum, siue benedictiones, siue maledictiones ipsis partitus est, vt quae erunt suis dicenda locis significabunt: at modò facis duos in exemplum Carolos adduxisse, alterum cognomento Martellum, Magnum alterum dictum; quorum alter maledictionum S. Remigij successit infelix haeres, alter verò eiusdem benedictiones hereditate possedit.

Sed illud peculiare praeter ceteris aliarum gentium Regibus, Franchorum Principibus à Deo Remigij ipsorum Apostoli precibus videtur fuisse concessum, vt (quod planè summa sit admiratione dignum) non ob Regum peccata ad alias nationes fuerit (vt de alijs accidit) ipsorum regnum translatum, vel ipsi Franchorum populi alijs seruire coacti fuerint, sed veluti diuina promissione id S. Remigij precibus datum fuerit, secundum illud Dauidicum: Si dereliquerint filij eius legem meam, & in iudicijs meis non ambulauerint: si iustitias meas profanauerint, & mandata mea non custodierint: visitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum: misericordiam autem meam non dispergam ab eo.] haec quam vera sint, quae saepe suis locis dicentur inferius aperta luce significabunt. Sed iam defuncti Regis quae sunt reliqua, postrema soluamus.

Sepultus est Clodoueus Parisijs^b in basilica sancti Petri Apostoli, quam ipse Rex, hortante sancta Genouefa^c virgine, à fundamentis coepit erigere, eiusque vxor Crotildis perficiendam curauit. Inditum est eius sepulchro epitaphium, quod Amonius recitat^d, à S. Remigio (vt putatur) elaboratum his versibus:

*Dives opum, virtute potens, clarusq; triumpho
Condidit hanc sedem Rex Clodoueus. Et item
Patricius magnus sublimis fulsit honore,
Plenus amore Dei: contempsit credere mille
Numina, qua varijs horrent portenta figuris.
Mox purgatus aquis & Christi fonte renatus
Fragrantem gessit infuso chrismate crinem.
Exemplum dedit; sequitur quod plurima turba
Gentilis populi; spretoq; errore suorum,
Auctorem est cultura Deum, verumq; parentem.
Hic felix meritis superauit gesta piorum,
Semper consilio, castris, bellisq; tremendus,
Hortatu dux ipse bonus, ac pectore fortis
Constructas acies firmavit in agmine primo.]* At de Clodoueo haec tenus.

Crotildis autem Regina (inquit Gregorius^e) post mortem viri sui Turonos venit: ibique ad basilicam S. Martini deseruiens, cum summa pudicitia atque benignitate in hoc loco morata est omnibus diebus vitae suae, raro Parisios visitans.] eximiaque claruit sanctitate, de qua etiam dicendum inferius.

Regnant post Clodouicum filij ipsius quatuor, Childebertus, Clotarius, Theodoricus, &

Clodomirus, qui inter se regnū diuiserunt, prout Gregorius^f & alij Latini tradunt, & Graecus Agathias^g in ipso suae descriptionis limine à Franchorum moribus inchoatus historiā: quibus videas quanta eis tribuerit Christiana religio. sunt haec enim ipsius verba de Franchis: Germani cum sint, haudquaquam (vt plurimi) barbarorum pastores, sed Romanorum politia & alijs institutis & multis vtuntur, iisdemque legibus viuunt, & ceteris item, vt in conuentibus faciendis, & nuptijs, medelisque eadem statuunt. Sunt quippe omnes hi Christiani, & rectissimae inter ceteros omnes opinionis. Habent praeterea per ciuitates Antistites sacerdotisque: Festos insuper haud secus ac ipsi nos peragunt dies. Et sanè hi mihi, etsi cetera barbari, moribus tamen videntur quam optimis praediti, & maximum in modum ciuiles; nec quicquam habere, quod à nobis hos faciat alienos, praeter vestitus barbariem, & vocis innata sonum, linguæque: quos equidem cum ob eorum virtutes, tum ob in ce-

^b Greg. Turon. lib. 2. c. ult.
^c Amon. lib. 1. c. ult.
^d In Actis S. Genouef. in fin. apud Sur. 10. 1.
^e Greg. Turon. hist. lib. 1. c. 1.
^f Agath. lib. 1.
^g Greg. Turon. hist. lib. 1. c. 1.
FRANCO-
RVM MORES.

teros aequitatem, inter seque concordiam, mirum in modum admiratione ac laudibus prosequor & magni facio. Nam etsi antehac saepe & nostris his quidem temporibus in Principes tres pluresve eorum sit partitum Imperium: numquam tamen in inuicem bella suscepisse hos constat, nec ciuili patriam sanguine inquinasse: cum alioquin, vbi magni esse videntur & non impares aut dubij potentatus, ibidem & necessarium sit omnino & multis de causis inflatiores animos fieri, honorumque exoriri & primatus cupiditates, & infinitos alios animorum affectus, vt perturbationis, ita & seditionum plenissimos. Apud hos tamen etsi diuisa imperia sint, nihil prorsus effertur huiusmodi. Sed si qua fortè de re inter Principes oriat contentio, ceteri omnes ad bellum se parant, vt armis decertaturi, & ita instructi simul procedunt; quibus conspectis, vtrinque dissidentium Principum copiae, depositis euestigio odiis, in gratiam redeunt, iusque parent; vt iure potius ea, de quibus ambigitur, quam armis decernant, aliàs verò si pergant, suo se malo scirent decertaturos: proinde haudquaquam par foret, nec patria id sineret consuetudo, vt pro priuatis inimiciis detrimentum Respublica ruinamve patiat. His moniti, phalngas mox soluunt, & arma deponunt. Hoc pacto pace conciliata, placantur, ex tutoque accessus & mutuo fiunt, vnaque versantur, & odia abscessere. Sic fit, vt inferiores & subditi iustitiam simul ac patriam colant; Principes verò, vbi opportunum est, & benignos se praebeant, & facile obsequantur. Vnde & vires cum habeant hi firmiores, & legibus iisdem vtantur; nulla rerum suarum facta iactura, quam multa sibi & sedulo vendicant. Iustitia namque & charitas vbi cumque inter mortales fouentur, felicem proculdubio Rempublicam reddunt, stabilemque atque adeò diu mansuram efficiunt, nec facile iniuriae opportunam, vt capi ab hostibus queat. Franchi igitur cum optimum degant id vitae genus, se ipsos in primis & proximos quosque peruincunt, & ex parentibus filij regna suscipiunt.] haec tenus ille; qui mox subdit de Clodouei quatuor filiis post ipsum regnantibus, & de Clodomiri necce, cum aduersus Burgundiones audacius quam par erat proelium iniisset.

Quod verò dixit, Franchorum gentem vestitus barbarie & sono vocis à Romanis tantummodo esse dissimilem: quod ad corporis habitum, primum ostendit in Regibus, eos à puero (vt ait) instar Absalonis nutrire consueuisse capillos, eosque à fronte summa arte discriminos, hinc inde diffluentes in terga reicere; quod vt decus regium, Regibus tantum fuisse concessum, ceteris Franchis attonsis, affirmat. Verum quo habitu solerent & reliqui incedere, Sidonius A pollinaris versibus istis demonstrat, dum de Franchis agit, antequam Christiani essent effecti:

*Hic quoque monstra domat, rutili quibus arce cerebri
Ad frontem coma tracta iacet, nudataq; ceruix.
Setarum per damna nitet: cum lumine glauco
Albet aquosa acies, ac vultibus * undique rasis,
Pro barba tenues perarantur pectine crista.
Strictius assuta vestes procera coercent
Membra virum. Patet iis altato tegmine poples:
Latus & angustum suspendit baltheus aluum.]*

pergit agere de militari fortitudine & inuicta constantia, quam ita paucis, sed feliciter magna pluraque comprehendens, idem Sidonius exprimit:

*Non timor: inuicti manent, animoq; supersunt
Iam propè post animam.]*

Rursum verò de his quae ad habitum corporis spectant, adde quae in Vita Caroli Magni exscripta sunt, & edita à scholiaste post Capitularia Regum Franchorum, verbis istis de his quae ad ornatum pertinent sumptuosum:

Erat antiquorum ornatus vel paratura Franchorum, calciamenta forinfecus aurata, corrigiis tricubitalibus insignita, fasciolae cruales vermicularae, & subtus eas tibialia ac coxalia linea quamuis ex eodem colore, tamen artificiosissimo opere variata: super quae & fasciolas in crucis modum intrinsecus & extrinsecus, antè & retro longissima illae corrigiae tendebantur. Deinde camisia glizina: post haec baltheus spathae colligatus. Quae spatha primò vagina fagea, secundò corio qualicumque, tertio linteamine candidissimo cera lucidissima roborato, ita cingebatur, vt per medium cruciculis eminentibus ad peremptionem Gentilium auraretur. Vltimum habitus eorum erat pallium canum, vel saphyrinum, quadrangulum, duplex, sic formatum, vt cum imponeretur humeris, antè

^a Sidon. in Pa-
negric. Maior-
iani.

^b cutibus

HABITVS ET
ORNATVS
NOBILIVM
FRANCO-
RVM.

CHRISTI
514.HORMISDÆ PAP.
I.ANASTASII IMP. 24.
THEODORICI REG. 22.

& retro pedes tangeret, de lateribus verò vix genua contegeret. Tum baculus de arbore malo nodis paribus admirabilis, rigidus & terribilis cuspide manuali ex auro vel argento cum cælaturis insignibus præfixo, portabatur in dextera.] & paulo post:

Sed vt est mos humani ingenij; cum inter Gallos Franchi militantes, virgatis eos sagulis lucere conspicerent, nouitate gaudentes antiquam consuetudinem dimiserunt, & eos imitari coeperunt. Quod interim rigidissimus Imperator idcirco non prohibuit, quia bellicis rebus aptior ille videretur habitus. Sed cum Frifones hac licentia abutentes aduerteret, & breuissima illa palliola sicut prius maxima vendere comperisset; præcepit, vt nullus ab eis nisi grandia latissimaque illa pallia consuetudinario pretio coemeret. Adiciens: Quid profunt illa pictaciola? in lecto non illis possumus cooperiri: cabellicans contra ventos & pluias nequeo defendi: ad necessaria naturæ secedens, tibiarum gelatione deficio.] hætenus ibi. atque de his satis.

Quod igitur spectat ad filios Clodouei, sicuti eius successores fuerunt in regnum, ita & pietatis eiusdem heredes, baptizati omnes ab eodem de quo nuper dictum est sancto Remigio Rhemenfi Episcopo, vt ipse in suo testamento profitetur. Accidit autem magno planè Dei beneficio, vt si quid in Franchis auitæ superstitionis contagij apud ipsorum aliquem remansisset, Deus superna virtute curare minimè prætermiserit. Nam audi quid Albinus Flaccus accidisse testetur, cum sancti Vedasti res gestas est profecutus: Quidam (inquit) nobilis Franchus potentia clarus, Ocinus nomine, Regem Clotarium, prædicti Regis Clodouei filium, qui tunc temporis regni nobiliter rexerat scepra, vocauit ad prandium, quod magno apparatu in domo sua Regi & suis parauerat optimatibus. Rogatus quoque est sanctus ad conuiuium Vedastus: qui domum intrans, more sibi solito, dextera extenta, omnia sanctæ Crucis vexillo signauit. Quædam verò vascula ibi ceruisia adstabant plena, sed malè Gentili errore dæmoniis incantationibus infecta: quæ mox ob potentiam sanctæ Crucis destructa crepuerunt; & quicquid liquoris habuerunt, in terram effuderunt.

Territus verò Rex & optimates illius huius visione miraculi, seiscitabatur Pontificem causam repentini prodigij. Cui sanctus respondet Episcopus: Per quasdam maleficiorum incantationes, ad decipiendas conuiuorum animas, diabolica in his latuit liquoribus potentia: sed virtute Crucis Christi territa, sic inuisibiliter de domo effugit ista, sicut visibiliter considerastis liquorem effundi in terram. Hæc verò res multis proficiebat ad salutem. Nam plurimi occultis diabolicæ fraudis catenis absoluti, auguriorum vanitate spreta, incantationum consuetudine relicta, ad veræ religionis conuolauerunt puritatem, intelligentes diuinæ potentie efficaciam in suo famulo facere signa, nihilque contra eius sanctitatem antiqui serpentis valere machinamenta: & quod ille ad perditionem parauerat aliquorum, hoc Christi gratia ad redemptionem conuertit plurimorum. Jhæc Albinus.

Ferunt ab eisdem pietate insignibus filiis Clodouei obtinuisse S. Remigium Rhemensem Episcopum, vt quoties Rhemorum urbem aut ingrederentur aut præterirent, captiui omnes è vinculis ac carceribus dimitterentur: quod quidem à posteris etiam Regibus obseruatum fuit. Insuper & S. Leonardum eiusdem S. Remigij discipulum ab iisdem impetrasse, vt quos vellet ipse è carceribus liberaret. habentur hæc in Gestis ipsius.

Quid autem de Theodorico Rege filio Clodouei, cum regnare coepit, ac de sancto Theodorico eiusdem sancti Remigij discipulo in eius Actis scriptum sit, audi: De sancto Rege Clodoueo, quem beatus Remigius ad Christi religionem traduxerat, & è sacro fonte susceperat, filius eius Theodoricus regni gubernacula suscepit. Is verò nuncios misit ad sanctum Remigium, obnixius rogans vt ad ipsum veniret, & vnica eiusdemque carissimæ filiaë grauer laboranti manus imponeret. At sanctus Remigius aduersa tum corporis valetudine impeditus, beato Theodorico, quem gratia curationum præditum diuinitus cognouit, suas vices demandauit. Ille iussu magistri volens gnauiter exequi, ad Regis palatium proficiscitur. In ipso autem medio itinere tristis ei affertur nuncius de obitu puellæ; rogantque cum, qui crant missi à Rege, ne se frustra fatiget. At ille à proposito non discedens, venit ad palatium, Regemque & Reginam cum tota familia mærentes inuenit. Illorum ergo lacrymis etiam ipse ad lacrymandum permotus: Secedite (inquit) paululum, parenturque funeri opportuna: ego id interim exequar, cuius causa huc accessi. Cumque nonnisi illi, quos ipse iusserat, illic mansissent; sublatis ad cælum oculis & manibus, preces intra mentis penetralia, lacrymis faciem rigantibus, corde compuncto obtulit.

^a Alb. Flac. in
Vit. S. Vedast.
apud Swr. to. 1.

^b Apud Swr. 6.
Noem. tom. 6.

^c Apud Swr. 1.
Iulij. tom. 4.

QVID S. REMIGIUS PER
THEODORICI
CUM DISCIPLINAM.

CHRISTI
514.HORMISDÆ PAP.
I.ANASTASII IMP. 24.
THEODORICI REG. 22.

A obtulit. Deinde accessit ad corpus exanime, & oleo sancto illud vnxit. Et ecce subito omnes vitæ expertes artus suo vigori restituntur: & puella vitæ se beati Theodorici precibus redditam palam profitetur. Accurrit Rex & Regina, stupent ad miraculum: Palatium omne exultat, cuncti hominem Dei venerantur. Porro Rex non modò discipulum Theodoricum, sed etiam beatum Remigium regia munificentia prosequi appetens, Venderas ei ad fluuium Mâtronam, Gaudiacum autem villam pagi Rhemenfis sancto Theodorico donauit: orans eum, vt pro se & regno suo Dominum deprecaretur. Jhæc ibi de puella Regis filia suscitata. addit auctor & de eodè Rege oculo infirmato, atque ab eodè diuina virtute curato. His similia videntur esse insignia illa miracula, A postolorum virtutibus non inferiora, quæ Hormisda Papa (vt vidimus) scribens ad S. Remigium prædicat. His planè charismatibus Franchorum gens, quæ nuper ad Christum conuersa erat, vt nouæ quædam plantæ fuerunt diuinitus irrigandæ.

Porro bellicosissimum Franchorum Regem fuisse Theodoricum, nec nisi religioni solitum cedere, declarant quæ de eodem narrat his verbis Gregorius Turonensis, vbi agit de sancto Quintiano Rutenorum Episcopo à sua Ecclesia pulso, & Aruerni recepto: Cum (inquit) sanctus Quintianus in antedicta vrbe Aruernensi moraretur, Proculus quidam ex ærario presbyter ordinatus multas ei iniurias intulit: omnemque potestatem illi de rebus Ecclesiæ auferens, vix ei tenuem quotidianum victum ministrari præcepit; sed per eius orationem à ciuibus correctus est prudentioribus, restituta ei omni potestate, ab eo illius remotis insidiis. Antedictus tamen sacerdos non immemor iniuriæ, sicut quondam Paulus^b Apostolus de Alexandro ærario, & hic de Proculo decantabat dicens: Proculus ærarius multa mala mihi fecit: reddet illi Dominus secundum opera sua. Quod ad postremum ei euenisse certum est. Erat autem vir beatus in oratione assiduus, & in tantum amator populi sui, vt veniente Theodorico & vallante exercitu urbem, Sanctus Dei muros psallendo circuiret, & vt regioni vel populo Dominus velociter succurrere dignaretur, afflictus ieiuniis atque vigiliis instanter oraret. Porro Theodoricus Rex eum cogitaret vrbis muros euertere, mollitus est misericordia Domini, & oratione sacerdotis eius, quem in exilium retrudere cogitabat. Nam nocte pauore perterritus, de stratu suo exiit, ac solus per viam publicam fugere nititur: perdidit enim sensum, nesciens quid ageret. Quod aduertentes sui, eumque retinere conantes, vix potuerunt, cohortantes vt se signo saluari muniret.

Tunc Hilpingus Dux accedens propius ad Regem; ait: Audi, gloriosissime Rex, consilium paruitatis meæ: Ecce muri ciuitatis istius fortissimi sunt, eamque propugnacula ingentia vallant. Quod vt plenius magnificentia tua cognoscat, de Sanctis, quorum basilicæ muros vrbis ambiunt, hæc loquor: sed & Antistes loci illius magnus apud Dominum habetur. Noli facere quod cogitas, noli Episcopo iniuriam inferre, aut urbem euertere. Cuius consilium Rex clementer accipiens, præceptum posuit, ne vllus ab octauo vrbis milliaro læderetur. Quod obtentu sacerdotis præstitum, nullus ambigat. Tunc Proculus ille presbyter, diruptis Vrensis castri muris, ab ingredientibus hostibus ante ipsum ecclesiæ altare gladiatorum ictibus in frustra discerptus est: reddiditque Dominus, sicut sacerdos cantare consueuerat, secundum opera sua. Jhæc de his Gregorius. De rebus autem gestis S. Galli successoris Quintiani Episcopi Aruernensis cum eodem Theodorico Rege, quibus & eiusdem Principis pietas commendatur, ab eodem auctore scripta habentur. Sed de Theodorico modò satis.

E Dicenda verò pauca de Childeberto vno item ex filiis Clodouei, qui summopere coluit sanctum Paternum Episcopum Abringensem; quem, cum eius admiranda opera percipisset, Parisios aduocat: vbi cum post alia vir Dei pro pauperibus regias aures pulsaret, idem Rex Crescentio, ad quem publica cura spectabat; mandauit, vt quod Paterus Paternus ab ipso exigeret, id exequi non omitteret: promissit ille se ita facturum, sed fidem fefellit: nam in Burgundiam profectus est, viro sanctissimo nesciente. At mox illum diuina vltio profecuta oculorum lumine priuauit, ita vt biduo erraret. Agnoscens igitur culpam suam, celeriter regressus est ad hominem Dei, veniamque petiit: eodemque momento, quo ab animo iniquitas abscessit, oculis lux reddita est. Porro Acta sancti Paterni longè vberiora extant, quàm hic enarrari queant. At hæc satis ad Regum Franchorum, qui Clodoueo successerunt in regnum, pietatem insinuandam. Iam verò ad res Orientales orationem conuertamus.

^a Greg. Turon.
Vit. SS. Patt.
c. 4. & apud
Lip. tom. 8.
QUAE PASSVS
S. QUINTIANVS
A PROCVLO.

^b 2. Tim. 4.

THEODORICI
CVS POENITENS
RESIPISCIT.

DE CHILDEBERTO
REGE, ET
PATERNO
EPISCOPO.

^c Apud Swr.
tom. 2.

Planè accidit, vt cum ciecti sunt è suis sedibus Orthodoxi Episcopi ab Anastasio Imperatore, & in thronum ipsorum perfidi hæretici Timotheus atque Seuerus & alij suffecti, Deus ipse aduersus eum excitavit Vitalianum, qui ad vltimum vsque discrimen eundem hæreticum Imperatorem adduxit. At quomodo hæc se habuerint, Marcellinum Comitem rem sub huius anni Consulibus paucis complectentem audiamus, vbi ait^a: Vitalianus Scythia, assumpto Romanorum equitum in triduo congregatorum auxilio, in locum qui Septimus dicitur, aduenit, ibique castrametatus est: dispositisque à mare ad mare suorum ordinibus, ipse ad portam, quæ Aurea dicitur, sine vllius accessit dispendio: scilicet pro Orthodoxorum se fide, proq; Macedonij vrbis Episcopo incassum ab Anastasio Principe exulato, Constantinopolim accessisse asserens. Porrò Anastasij Imperatoris simulationibus atque periuriis per Theodorum internuncium illectus atque illusus, octauo die quàm vrbem accesserat, remeavit. Hinc Odyssum Mysiæ ciuitatem Vitalianus pernoctans astu ingressus est: B Cyrillum loquacem magis quàm strenuum ductorem militiæ inter duas pellices Vitalianus reperit dormientem, eumque mox abstracto cultro Getico iugulauit, hostemque se Anastasio Cæsari palàm aperteque exhibuit.] hæc Marcellinus hoc anno. Sed quid interea dolosus veterator? Vbi sensit vires iam fractas, periuriis ex more sibi consulendum putauit. Manichæorum planè est fallere quemlibet iuramentis; cuius perfidiæ idem Anastasius (vt dictum est) cultor erat.

Quænam autem fuerint pacis conditiones, quibus deceptus Vitalianus recessit à moeniis, Cedrenus docet his verbis^b: Vitalianus occupata vniuersa Thracia, Scythia, & Mysia, ducens secum Hunnorum & Bulgarorum agmen, multas vrbes & Cyrillum quoque Thraciæ Præfectum cepit, & prædando Constantinopolim vsque processit. Tum Anastasius, rebus suis deploratis, pacem per legatos petit: iurans vnà cum Senatu, se relegatos reuocaturum, C Macedonio & Flauiano suos Episcopatus redditurum, Concilium Heracleæ acturum, euocato etiam Papa Romano.] hæc quidem hoc anno tractari cœpta in sequentem vsque sunt producta, vt patet ex Marcellino ea singula singulis suis reddente annis. At de his agens Euagrius^c, ieiunè nimis transiit, sicut & eadem ab eo accipiens Nicephorus, nullamque de causa motus Vitaliani ob læsam fidem Catholicam mentionem faciunt.

Interea verò versutus hæreticus, Anastasius inquam Augustus, quo sibi Vitalianum ipsum conciliaret, & vt populum sibi ob eandem causam sæpius aduersantem expertus lenire aliquo modo posset, summa hieme indicit Synodum Heracleæ celebrandam, qua cuncta Ecclesiarum dissidia auferrentur: atque vt consuetis mendaciis verisimilitudinis aliquam superinducat effigiem, ad ipsum Hormisdam Romanum Pontificem vigesimaquinta Decembris dat litteras, de futura Synodo eum reddens certiore, ac rogans vt ad conciliandas Ecclesias suum exhiberet aduentum. Extat ipsa Anastasij Imperatoris epistola ad Hormisdam his verbis conscripta, eiusmodi indito titulo:

Victor Anastasius, Pius, Felix, Inclytus, Triumphator semper Augustus, Hormisdæ sanctissimo ac religiosissimo Archiepiscopo & Patriarchæ.

Omnibus negotiis diuinæ res præponendæ sunt. Deo etenim omnipotente propitio, Republicam & conseruandam & meliorandam esse confidimus. Quia igitur dubitationes quædam de Orthodoxa religione in Scythiæ partibus videntur esse commotæ: id specialiter clementiæ nostræ placuit, vt venerabilis Synodus in Heracleana ciuitate prouinciæ Europæ celebretur: quatenus concordatibus animis & omni veritate discussa fides nostra omni terrarum Orbi manifestius innotescat, vt deinceps nulla possit esse dubitatio vel discordia. Quapropter sanctitas tua cum quibus sibi placuerit reuerendissimis Episcopis, quos de Ecclesiis sub sui sacerdotij cura constitutis idoneos & instructos erga Orthodoxam religionem esse probauerit, ad prædictam Heracleanam ciuitatem intra diem Kalendarum Iuniarum venire dignetur. Data quinto Kalend. Ianuarias Constantinopoli, Senatore V. C. Consule. Accepta pridie Idus Maij, Florentio V. C. Consule.] hæc Anastasius ad Hormisdam, ad quem alias rursus dedit anno sequenti litteras, de quibus suo loco inferiùs dicemus. Quæ autem hæc secuta sint, suo loco dicturi sumus: clauditur enim huius anni rerum gestarum curriculum hisce litteris Anastasij ad Hormisdam Papam conscriptis.

IESV

NOVVS annus, qui numeratur Christi quingentesimus decimusquintus, Anthemij & Florentij Consulatus nomine consignatur; sub quo ista de Vitaliani Magistri militum conatu aduersus Anastasium Imperatorem ob Catholicam fidem suscepto Marcellinus habet in Chronico: Vitalianus eidem Anastasio immanior factus est inimicus: præmissis suorum equitibus, armatisque nauiculis sinistro sibi littore decurrentibus, ipse B peditum armis stipatus Syxtinensè prædium ingressus est, totiusque loci palatium habuit mansionem.

Missi sunt ad Vitalianum Senatores, qui pacis cum eo leges componerent. Nonaginta auri pondera, exceptis regalibus muneribus, pro pretio tunc accepit Hypatij, iam mille centum auri libris cum Vranio captiuo sibi à suis in Sozopoli oblatis. Magister militum Vitalianus per Thraciam factus, Hypatium, quem captiuum catenatumque apud Acres castellum tenebat, reuersus suo remisit auunculo.] hæc de rebus gestis Vitaliani summam complexis, multis omissis, vt inter alias conditiones, quòd Concilium œcumenicum cogeretur, quo lancinata diu Catholica fides in pristinum candorem restitueretur, iudicareturque ibidem causa expulso Episcoporum.

Cum verò tantæ rei præstandæ summam esse scirent apud Romanum Pontificem, tum C ipse Anastasius Imperator legatum misit Patricium virum clarissimum ad eundem Hormisdam Papam, tum etiam Vitalianus (vt testantur litteræ eiusdem Pontificis suo loco inferiùs recitandæ) legationem direxit Romam ad eundem Ecclesiæ Romanæ Pontificem. Desiderantur tamen ipsæ litteræ Vitaliani, Anastasij autem extant; quas, facta collatione duorum codicum, mendis emaculatas (quantum licuit) hic legendas integras exhibemus: atque primùm quæ hoc anno datæ reperiuntur mense Ianuarij sic se habent^a:

Victor Anastasius Pius, Felix, Inclytus, Triumphator, semper Augustus Hormisdæ sanctissimo ac religiosissimo Archiepiscopo & Patriarchæ.

Beatitudini vestræ non putamus ignotum, quod pro temporis qualitate loquendum atque tacendam, etiam diuinæ Scripturæ^b prouida est admonitione dispositum. Exactum proinde silentij tempus iacitamenta nobis loquendi concessit. Atque ideo opportunum D esse perspeximus, quæ apud nos sub religionis specie commouentur, auditui vestro committere. Ante hoc siquidem duritia eorum, quibus Episcopatus, quem nunc geritis, erat sollicitudo commissa, temperare nos à transmittendis faciebat epistolis.] Vides hæreticum, quàm procul absit vt culpam suam lugens deprecetur, cum non suæ ipsius adscribat contumaciæ & impictati quòd deliquisset, sed Gelasij atque Symmachi prædecessorum tribuat asperitati. Sed pergit:

Nunc autem currens de vobis suaui opinio, ad memoriam nostram bonitatem paternæ affectionis adduxit, vt illa requiramus, quæ Deus & Saluator noster sanctos Apostolos diuino sermone docuit, ac maximè beatum Petrum, in quo fortitudinem Ecclesiæ suæ constituit. His igitur præfatis initiis, hortamur vt ad ea quæ de Scythiæ partibus mota sunt, vnde & Concilium fieri conuenire perspeximus, mediatorem se Apostolatus vester faciat: vt E contenti omnibus amputatis, vnitas sanctæ restituatur Ecclesiæ. Nobis autem omnia optata præstantur, si orationibus vestris & frequenti paginarum allocutione nostri memores fueritis. Data pridie Idus Ianuarij Constantinopoli, & accepta Anthemio & Florentio V. V. C. C. Cons. quinto Kalendas Aprilis, per Patricium.]

Cum igitur tanta polliceretur Anastasius, nempe se arbitrum controuersiarum & sequestrem pacis appellare Ecclesiæ Romanæ Pontificem; quomodo potuit Vitalianus eidem non adhibuisse fidem? præsertim cum addiderit litteras ad Senatum populumq; Romanum, quibus cum hortatus est, vt suaderet Hormisdæ Papæ sedulam adhibere diligentiam, vt pax conciliaretur cum Ecclesia Orientali. Non extant ipsæ quidem litteræ ab Imperatore ad Senatum datæ, sed earum ipsius senatus litteræ ad eum redditæ meminerunt, quæ suo loco inferiùs describentur.

Eidem quoque Patricio misso ab Imperatore ad Hormisdam Papam legato Dorotheus

^a Marcellin. in Chro. hoc anno DE VITALIANO DVCE ANASTASIVM EXAGITANTE.

^b Cedren. in Compend. hist. an. 23. Anastas. Imp.

PACIS CONDITIONES OBLATÆ VITALIANO

^c Euagry. hist. lib. 3. cap. 43.

ANASTASIVS SIMVLAT CONVOCARE SYNODVM.

EPIST. ANASTASII AD HORMISDAM PAPAM.

VITALIANVS VRGET ANASTASIVM IMP.

ANASTASIVS INTERPELLAT ROM. PONT.

^a Tom. 1. epist. Rom. Pont. ante initium epist. Hormisdæ.

EPISTOLA ANASTASII AD HORMISDAM. ^b Eccles. 1.

CVNCTA DE FERRE PROFITETVR ANASTASIVS ROM. PONT.

CHRISTI
SIS.HORMISDÆ PAP.
2.ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.

theus etiam Episcopus Thessalonicae litteras ad ipsum Pontificem dedit, quibus eius electioni congratulatus est, quod sublato Ecclesiae Romanae schismate, omnes in eius electionem consensissent; simul etiam ea quae sunt ad unitatem Ecclesiae se optare significans, utpote qui desideret sedis Apostolicae dignitati in omnibus esse consultum. litterae autem sic se habent:

Sacro beatissimo & comministro Papae Hormisdæ Dorotheus Episcopus in Domino S.

DOROTHEI
EPISC. THESSALON.
AD
HORMISDAM EPISC.
* *Prout. 25.*
* *Apud Paul. ad Rom. 10.*
* *præcedentem*
* *clanculo*
* *conficere, vel*
* *constare*

Ait quodam loco cuncta beatissimus diuinorum præceptorum promens miracula Salomon: Sicut aqua frigida animae sitienti suavis est, sic benignum nuncium longinquis ex terris. Et facer David spiritualem pulsans tyram psallit: Quam speciosi pedes eorum qui euangelizant bona. sic equidem & nos cunctos docens. Quid autem est ita animae hominis suaue, aut quid ita impingat ossa, quam specioso nuncio cognoscere veræ pacis nunciatorum, & rectæ numquam errantes propugnatores fidei ad Ecclesiarum sanctarum transire gubernacula, & tamquam ex arce quadam ad consensum Dei congregare dispersa; & continuo quidem ad principatum tuæ sedis festinantes, venerandi fratris supplicationibus auententes, membra Ecclesiae, quæ vobis Christus & Deus noster credidit, contemnentia prius concordiam, ad unitatem venire, & præcedentem diuisionem atque inuidiam, vestræ tantum ordinationis perimere calculo, & nunc in concordiam atque societatem confluere omnem terminum sanctæ illius Ecclesiae?

Hæc didicimus non ante multa spatia temporis: sperabamus autem & antiquam consuetudinem cognoscentes Ecclesiae, & vestrum audientes socialem & irreprehensibilem morem, ex vestris litteris firmiora atque manifestiora cognoscere. sed quia tempus huius ad hæc vos implenda retinuisse consideratur; & aptum & debitum fuit & plenam Dei amatricem charitatem etiam scabra transire: scribo & alloquor beatum vestræ sanctitatis caput, significans collatari nos beatæ sedi sacratissimi Petri Apostoli, quod tali regitur manu, quæ suscepit non qui honorem raperet, sed qui raperetur ab eo, & (sicut sermo multiplex tradit, & nos ita se habere credimus) nutritorem pacis, & rectæ fidei certatorem, & humilitate mentis & charitate quæ circa cunctos est, tamquam pretiosis lapidibus coronatum.

Etenim cuncta te volo, venerande Pater, agnoscere, quod ex antiquis sanctis & venerandis Patribus suscipiens illius beatæ sedis affectum, ad hanc tamquam paternam sortem custodiens, addere hoc opto atque festino, ut veniat in hoc studio terminus utilis humanitate quidem Domini & Dei nostri Iesu Christi, intercessionibus autem in cunctis beatissimi Apostoli Petri, & in omnibus sapientissimi Pauli; ut venerandæ eorum sedi & tuæ beatitudini iuste debitus honor custodiatur, atque reddatur, ut nostris temporibus, velut secundum principatum sedis Apostolicæ honorem congruentem suscipiat, omnis discordia recedat; & Ecclesiae omnium vestrum Catholica voluntate, Domini etiam & Dei nostri Iesu Christi, & Nestorium & Eutychetem impios, & horum seruantes dogmata, & qui istorum fuere sectatores aut extant, & omnem hæresim anathematizent semper, & rectam atque incontaminabilem fidem inconcussam, tamquam anchoram certam atque firmam teneant, & parent iam pacem, nullo (quod absit) impediente; præsertim venerando capite vestro (sicut didicimus) homines contentiosos horrente, quibus & vita & esca est sacerdotum Dei inter se altercantium separatio: qui non ab omnibus velociter cogniti, tamquam lupi in vestimentis ouium, facile ab Apostolica Ecclesia repellantur.

Ista nunc scripsi beato capiti vestro per Patricium virum spectabilem, communem filium, & consuetudinis affectu superans rationem, & circa illam beatam sedem charitate deuinctus, & omni die videre desiderans congruentem atque debitam venerationem seruari. Scribe igitur, in cunctis beate, tamquam vnanimi & opranti animam quoque offerre pro fide Orthodoxa & Ecclesiarum pace sanctarum, & ut custodiantur venerandæ sedi in omnibus beati Petri conuenientia: quod facile fiet, ordinata unitate cunctorum, & omnium ad vos tamquam ad firmum festinantium portum. Diuisiones etenim contra contemnere consueuerunt, & ordini decencia non seruant. Omnem fraternitatem quæ est vestræ sanctitati coniuncta, & ego, & qui mecum sunt, multum in Domino salutamus. *Et alia manu.* Saluari me in Domino, orate sanctissimi & beatissimi Patres. *Ad calcem hæc in codicibus addita.* Accepta epistola Dorothei Episcopi Thessalonicensis Ecclesiae missa per Patricium V. C. sub Dat. quinto Kalendas Aprilis, Florentio V. C. Consule.] hæc tenus ibi, quæ obstita mendis, ut potuimus resarcientes, pristino sensui reddere laborauimus. quam quidem epistolam acceptam intelligas quinto Kalendas Aprilis; qua item die Anastasij Imperatoris litteræ

CHRISTI
SIS.HORMISDÆ PAP.
2.ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.

A litteræ ad Hormisdam, per eundem Patricium allatæ, acceptæ habentur, scriptæ verò (ut vidimus) pridie Idus Ianuarij.

Quod autem spectat ad Thessalonicensis Ecclesiae statum, hæc accipe: primum ex litteris Gelasij constare, ipsius Episcopum antea ex decreto Romani Pontificis, vnà cum fidei Catholica professione, damnasse nomen Acacij: Id quidem significatum fuisse sibi ex litteris Laurentij Episcopi Lignidi, testatur ad eum rescribens Gelasius: qui postea in epistola ad Episcopos Dardaniæ & Illyrici data rem in contrarium versam affirmat, nimirum Thessalonicensem Episcopum esse hæreticorum communione pollutum. Quod verò pertinet ad Dorotheum hunc, de quo est sermo, Thessalonicensem item Antistitem; ipsum timore & minis Imperatoris adactum, communicasse cum Timotheo Episcopo Constanti-nopolitano hæretico, suo loco dicendum erit.

B Quid autem Hormisdæ Papæ inter hæc ambigua agendum fuit, litteris ipsius Imperatoris Anastasij prouocato, quem ipse cuperet ad fidem Catholicam & Ecclesiae unitatē remeare, & cum eo Orientalem Ecclesiam reuerti simul: nisi ut humaniores eidem redderet à quo acceperat litteras; pollicereturque se missurum legatos accuratissimos, qui rem essent penitissimè exploraturi? Sic igitur pridie Nonas Aprilis ad litteras Imperatoris acceptas quinto Kalendas eiusdem, ita Hormisdæ rescripsit:

Gratias supernæ virtuti, quæ per vestræ pietatis affatus diuturnum dignata est tetminare silentium, tale præstans colloquutionis exordium, ut de vestræ clementiæ prosperitate lætemur; & ad unitatem, Deo donante, reuerti posse sanctam confidamus Ecclesiam. Hoc opus supernæ clementiæ, hæc & prædecessorum nostrorum fuit semper oratio: quos etiam rerum actus paternæ traditionis ministros; & rectæ fidei declarant fuisse custodes.] hæc prouocante Hormisdæ, defendens res gestas prædecessorum Pontificum, quos suis litteris Anastasius Imperator arguerat nimis fuisse duros. Sed pergit: Pax est enim totius bonitatis initium: quæ nihil quantum ad Catholicæ fidei cultum validius, nihil æstimari oportet excellentius: pro hac scilicet facere & cuncta sustinere conuenit, qui sanctarum Scripturarum probabilis cupit esse discipulus. Hanc omnium bonorum matrem & nutricem Christum Dominum nostrum satis constat prædicasse discipulis, dicentem: Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis. Quam vos religiosi cura propositi, Domino aspirante, prouidentes, de Orthodoxæ concordia cogitatis Ecclesiae in beati Apostoli Petri reuerentia diuina specialiter præcepta seruantes. Quæ res maiorem superni fauoris defensionem vestro procurat Imperio. Rectè enim oblata Deo veneratio inexpugnabilem deuotis mentibus murum defensionis indulget.

D Proinde omnipotentem Deum suis precibus exoramus, ut qui vobis studium quærendæ Ecclesiarum pacis indulget, ipse quoque sub conseruatione Catholicae fidei desiderio vestro super hac parte præstet effectum. Præterea directis ad nos sacris affatibus commemorationem sancti Concilij facere pietas vestra dignata est. De qua re tunc plenissimum poterimus præbere responsum, cum causam congregationis nos voluerit euidenter agnoscere. Nunc verò, quia præstante Domino nostro, data est facultas alloquio, congrua veneratione, debiti præbebimus sermonis officia. Data pridie Nonas Aprilis, Florentio V. C. Consule.] Considerasti, puto, Hormisdæ Papæ prudentiam, ita aditum patefacere hæretico Imperatori ad Ecclesiam reuertendi, ut tamen eum eo quàm cautissimè agendum instituat; cum nec assensum celebrandi Concilium eidem impartiri velit, nisi quæ in eo essent tractanda, primò significet. Eiusdem planè argumenti est epistola quam reddidit ad Theodorum Thessalonicensem Episcopum, cuius est exordium: Vbi charitatis interest seruare præcepta, &c.]

Ad priores autem datas ab Anastasio Augusto litteras ad finem anni superioris, quod haud certo homini easdem credidisset, tardius acceptas, mensè Iulij per Seuerianum breuiter ita respondit:

Bene clementia vestra confidit (sicut datis ad me gloriosis significauit affatibus) quod Reipublicæ vestræ specialiter proficiat, si negotiis omnibus Orthodoxæ fidei causa præponatur. Hæc est enim, venerabilis Imperator, de suscepto moderamine Rectoris cura salubrior, ut eius sibi fauorem per opera bona conciliet, qui vniuersum & tribuit & regit Imperium. Proinde me quoque & Domino nostro Iesu conuenit supplicare, ut qui de Ecclesiae suæ concordia vestram pietatem cogitare voluit, hunc semper hac parte concedere dignetur effectum: quatenus temporibus vestris Orthodoxa fide præditus vniuersus terrarum

* *Gelasij epist. 1.** *Gelasij epist. 8.** *Tom. 1. epist.** *Rom. Pont. epist. 1. Hormisdæ PAPA AD ANASTASIVM IMP. RESCRIBIT.** *Ioan. 14. 1** *consecratio.** *Tom. 1. epist. 9** *ALIAE HORMISDÆ LITTE-
RAE AD ANASTASIVM IMP.*

CHRISTI
515.HORMISDAE PAP.
2.ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.

rum Orbis exultet. De his verò quæ pro Synodali congregatione præcepistis, quid fieri oporteat, per fratres & Coepiscopos meos, qui properè subsequenter, gloriæ vestræ insinuanda mandavi: quorum suggestione (si diuinus fauor mea vota prosequitur) competentiùs poteritis vniuersa cognoscere. Data octauo Idus Iulij, Florentio Consule.]

Porrò non sic mittit legatos Hormisda, vt intersint ipsi Synodo, cum neque consenserit Synodum celebrari; sed potiùs eos legat ad explorandum, num res seriò ageretur, ac paratum inuenirent Imperatorem profiteri velle fidem Catholicam Chalcedonensis Concilij, recipereque epistolam S. Leonis, & anathematizare hæreticos atque eorum communicatores, & hæc omnia non solum coram legatis profiteri, sed & sacra promulganda constitutione vniuerso sibi subiecto Imperio seruanda præcipere, & alia seruare, quæ capitulis inferiùs recitandis sunt iussu inuoluntate custodiri: quæ cuncta si præstarentur ab ipso Imperatore Anastasio, tunc fore, vt etiam ipse Hormisda Papa ad componendas res Orientalis Ecclesiæ se conferret Constantinopolim. Hæc fuisse ab ipso Pontifice legatis credita atque litteris declarata, quæ dicentur inferiùs palàm facient. Ita namque quàm cautè prouideque cum veteratore fuit agendum Hormisdæ, ne maiestas Apostolicæ sedis ab ipso eluderetur, dum non ad fidem Catholicam stabiliendam, sed ad regnum conseruandum, Vitalianumque auertendum, eius abuti videretur auctoritate.

QVAM CAU-
TE CVM ANA-
STASIO A-
GAT HOR-
MISDA.

LEGATI DE-
LECTI AB
HORMISDA
PAPA.

Fuerunt autem ad arduum opus delecti legati quatuor præstantissimi viri, inter quos primum locum tenuit Ennodius ex diacono iam Episcopus Ticinensis, de quo plura atque sæpè superiùs: Fortunatus additus est Episcopus, sed cuiusnam Ecclesiæ, nusquam mentio: scimus tamen hoc sæculo summa claritudine vixisse Fortunatum Tudertinum Episcopum, de quo inferiùs opportuniùs dicturi sumus; de quo haud incongruum est vt sui Episcopatus primitias eiusmodi legationis honesta functione sacrarit: his verò reliqui duo accessere Venantius presbyter & Vitalis diaconus sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quibus datus est Hilarus eiusdem Ecclesiæ Notarius. His igitur delectis Hormisda in Orientem ad Imperatorem legatis, eisdem eiusmodi litteras ad eundem dedit:

Tom. I. epist.
Rom. Pont.
epist. 4. Hor-
misda.

Hormisda Episcopus Anastasio Augusto.

Bene atque vtiliter serenitas vestra curam Principalis acuminis non tantum in administrando Reipublicæ exercet officio, sed melioribus eam nobilitat institutis, & per curam reintegranda vnitatis auctorem venerandi placat Imperij. Certi sunt enim de tutela regnantibus, si nulla, eisdem præsentibus, Ecclesiæ castitas importuna diaboli commixtione maculetur. Vnde enim potest fieri, vt nitidas pro Principibus ad Deum nostrum preces dirigat, si sit letaliter populus perfidia corruptus? Nam sicut ante omnia bona est perfecta iuxta Deum in Imperatoribus sapientia, ira de sacrario mundorum pectorum pro his supplicatio debet & fideli animarum vbertate procedere. Nulla vobis, sublimissime domine, triumphorum materia poterit esse iucundior, quàm de subiugatione perfidiæ.

* placeat

Hoc etiam fiducialiter & pro commisso nobis officij prærogatiua suggerimus: quia prope est vt suum splendorem aliena patiatur nube fuscari, qui cum, Deo tribuente, amouere possit, in subditis ciuibus manere permittit errorem. Ergo quia mansuetudo vestra futuram Synodum scriptis sacratissimis indixit, cui nos interesse debere, iisdem paginis, Deo (vt credimus) sibi imperante, commonuit: gaudemus, scientes quoniam directarum mentium est, venerabilis Ecclesiæ Magistros expetere: soli enim declinant examen conscientia, qui vitæ sunt non continent. Nam & feriato ore splendorem bonæ voluntatis enunciat, qui per Apostolicam immaculatamque fidem, & per competentes prædicatores aut confirmari se optat, aut corrigi. Verumtamen licet in his nullum sæculi præcedentis existat exemplum, neque senioris facti qualitas aut commissa libris, aut memoriis inferta teneatur: nihil ad nos, quibus dulce est, beneficio Dei, pietate vestra inuitante, inchoare meliora, & hoc quod non accepimus à parentibus, tam clari operis institutum nobis ipsis imponere; quia totum pro reintegratione fidei & Ecclesiarum pace facere, libenter amplectimur: si tamen maiorum nostrorum diffinitio & sanctorum Patrum in suis radicibus inconcussa permaneat: si anathematizetur Nestorius cum participibus suis; qui euacuans diuinæ sacramenta naturæ, beatam Virginem Mariam nudi hominis mentitur esse genitricem, oblitus angelicæ annunciationis, per quam mundo innotuit, quia quod ex ea nasceretur, vocandum esset Sanctum, Filius Dei.] & post nonnulla in detestationem Nestorianæ perfidiæ, hæc de aduersa subdit hæresi:

* indicauit

Luce 1.

Eutychetis quoque ignorantia diuinorum bonorum omnium, & ipso cum sociis detestando

CHRISTI
515.HORMISDAE PAP.
2.ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.

A stando iam nomine abdicetur hebetudo, qui Deum & Dominum nostrum Iesum Christum figuram tantum carnis habuisse testatus est, & nostræ veritatem non habuisse substantiæ.] & plura in confutationem eiusdem insaniæ adducens ex diuina Scriptura testimonia, ad eundem Imperatorem conuersus, his eum sermonibus interpellat: Satis esse credimus per Dominum nostrum erudita clementia vestra strictis supplicare suggestionibus, sperantes vt laborem curamque pastoralis officij, venerabilium prædecessorum vestrorum Marciani & Leonis formam secuti, etiam principalis potentia participatione fulciatis. Habebitis, Deo propitio, spem de victoriis non latentem, si pontificali contra diaboli subreptiones con-

* iacentem

* institutione
QVÆ SER-
VANDA SINT
AB HIS QVÆ
PACEM
QVÆRVNT.

gressione pacifica ad decertandum instructionem muniatis. Numquam in sanctarum Ecclesiarum memoria Dioscori participis Eutychetis, Timothei & Petri parricidarum commemoratio reuiuiscat. Seruetur ab omnibus suspicienda Chalcedonensis Synodi (Deo per vos operante) diffinitio. Acacius Petri tenebrarum filij communionem pollutus habeat participes, quos delegit: qui etiam inter suos excessus nec de Petro Antiocheno & complicibus eius nitidum se esse perpeffus est. Cessent maledicta piis sanctæ recordationis Papæ Leonis ingesta dogmatibus, quæ solos quidem, illo in suis manente, puniunt irrogantes.

In his quæ præfati sumus, sollicitudinem vestri aduocamus Imperij: poterit enim pietas vestra hoc custodiens, apices & scepra sua post multos annos ad aliud sæculum possidere translata. Suscipite preces nostras per Ennodium atque Fortunatum fratres & Coepiscopos nostros, necnon Venantium presbyterum atque Vitalem diaconem, vel Hilarum Notarium filios nostros, quorum apud nos fides in Dei timore studiumque perclaruit, pro vestro amore transmissas; & placidam vice nostra supplicationibus conscientiam accommodat. Speramus enim, & de Deo habentes fiduciam pollicemur, studia quæ à vobis veræ religioni impensa fuerint, sine retributione & præmio non futura. Dat. 11 Idus Augusti, Florentio V. C. Consule.] hætenus Hormisdæ Papæ epistola ad Anastasium Augustum per legatos transmissa; quibus & de rebus singulis scripta admonitio data est: quonam modo autem gerere se deberent, his verbis ex eisdem codicibus exscripta admonitio extat:

Indiculus qui datus est Ennodio & Fortunato Episcopis, Venantio presbytero, Vitali diacono, & Hilario Notario legatis Apostolicæ sedis Constantinopolim ab Hormisda Papa.

Cum Dei adiutorio & orationibus Apostolorum venientes in partes Græciarum, si Episcopi voluerint occurrere, in qua decet eos veneratione suscipite: Et si voluerint secessionem parere, nolite spernere; ne iudicetur à laicis, nullam vos cum illis velle habere concordiam. Si verò vos ad conuiuium rogare voluerint: blanda excusatione eos declinate, dicentes: Orate, vt primum mysticam illam mensam mereamur habere communem, & tunc erit nobis ista iucundior. Victualia verò & quæ alia offerre voluerint, excepta tamen subuentione, si causa poposcit, nolite suscipere: sed taliter excusate, nihil deesse dicentes, sperantes etiam vt animos suos vobis accommodent, vbi sunt dona & diuitia, & charitas & vnitatis, & quicquid ad gaudium religiosum certum est pertinere.

COMMONI-
TIO AD PRO-
FICISCEN-
TES DATA
LEGATOS.

Cum ista ordinatione, Deo propitio, Constantinopolim peruenientes, ibi scedite, vbi ordinauerit clementissimus Imperator: & antequam ipsum videatis, nulli deris ad vos veniendi licentiam, præter quos pietas eius miserit. Postea tamen quàm Principem videritis, si qui Orthodoxi & nostræ communionis, aut zelum habentes vnitatis vos videre voluerint: eos sub omni cautela suscipite, per quos fortè & quid agitur deprehendere poteritis. Præsentati itaque Imperatori litteras porrigite cum tali allocutione: Salutem vos Pater vester, Deum quotidie rogans, & intercessionibus sanctorum Apostolorum Petri & Pauli vestrum regnum commendans; vt Deus, qui vobis tale desiderium dedit, vt pro causa Ecclesiæ mitti & consulere beatitudinem ipsius eligeretis, ipse & perfectionem tribuat voluntatis.

Et si voluerit, antequam chartas suscipiat, ordinem legationis agnoscere; his verbis vmini: Iubete scripta suscipere. Si dixerit: Quid habent chartæ? Respondete, Salutes ad pietatem vestram continent; & Deo gratias agunt, quod vos sollicitos de vnitatis cognoscunt Ecclesiæ: Legite, & agnosceat. Et nullius causæ mentionem penitus faciatis, nisi prius acceptæ litteræ relegantur. Et post susceptas litteras & relectas, adiciate: Nam & ad Vitalianum famulum vestrum misit litteras; qui accepta à pietate vestra (sicut ipse scripsit) licentia, suos ad Patrem vestrum sanctum Papam homines destinavit. Sed quia iustum

erat

erat vt prius ad clementiam vestram dirigeret, hoc fecit; vt vobis iubentibus atque ordinantibus, ad eum scripta, quæ detulimus, Deo propitio perferamus. **A**

Si Imperator petierit epistolas à nobis ad Vitalianum directas : sic respondendum est : Non hoc nobis Pater vester sanctus Papa præcepit : nec sine iussione illius aliquid possumus facere. Tamen vt sciatis simplicitatem litterarum, quia nihil aliud habent, nisi preces ad pieratem vestram directas, vt accommodetis animum vestrum pro vnitatem Ecclesiæ : iungite nobiscum personam, qua præsentem, traditæ à nobis litteræ relegantur. Si verò dixerit Imperator eas se debere legere. Respondentis : iam vos suggestisse, iussum non fuisse à sancto Papa. Si dixerit : Hoc tantum est, quod in litteris continetur : possunt enim & mandatis alia nunciari. Tunc respondebitis : Absit à conscientia nostra : Nobis non est consuetudo : Nos pro Dei causa venimus, & in Deum commissuri sumus? Simplex est sancti Papæ legatio, & omnibus nota ipsa eius petitio, ipsæ preces : vt constituta Patrum non corrumpantur : vt hæretici de Ecclesiis remoueantur. præter ista, legatio nostra nihil continet. **B**

Si dixerit : Inde & ad Synodum inuitauit sanctum Papam, vt si quid est ambiguum, tollatur de medio. Respondendum est : Agimus Deo gratias, & petitioni vestræ, quia hunc vos affectum & animum habere cognoscimus, vt ea quæ à Patribus constituta sunt, generalitas seruet : quia tunc vera & sancta vnitatem potest esse inter Ecclesias Christi, si Deo adiuuante, hoc quod prædecessores vestri Marcianus & Leo custodierunt, elegeritis esse seruandum. Si ille dixerit : Quæ sunt ista quæ dicitis? Respondete : Vt Synodus Chalcedonensis & epistola sancti Leonis Papæ quæ scriptæ sunt contra hæreticos Nestorium & Eutychetem & Dioscorum, nullatenus corrumpantur. Si dixerit : Nos Synodum Chalcedonensem & epistolas Papæ Leonis & recepimus & tenemus. Vos mox gratias agite, & pectus eius osculamini, dicentes : Modò cognouimus Deum esse vobis propitium; quando facere talia festinatis : quia ista est fides Catholica : ista est quam prædicauerunt Apostoli, sine qua nullus potest esse Orthodoxus : istam debet sacerdotum generalitas tenere, & prædicando seruare. **C**

Si dixerit : Orthodoxi sunt Episcopi, de constitutis Patrum non recedunt. Respondentis : Ergo si constituta Patrum seruantur, & in nullo corrumpitur quod in sancta Chalcedonensi Synodo firmatum est : quæ causa est, tantum inter Ecclesias partium istarum esse discordiæ? Vel quæ causam facit, in vno Orientis Episcopos non consentire? Si dixerit : Quietis erant Episcopi, nulla inter ipsos discordia versabatur : prædecessor sancti Papæ animos eorum missis litteris excitauit, & ad confusionem excitandam perduxit. Respondendum : Litteras quas sanctæ memoriæ Symmachus destinavit, præ manibus habemus. Si extra hæc quæ pietas vestra dixit, hoc est : Chalcedonense Concilium sequor, epistolas Papæ Leonis admitto : aliud nequicquam continent, nisi exhortationem, vt ista seruentur : quomodo verum est, quod per ipsum est generata confusio? At si hoc continetur in litteris, quod & Pater vester sperat, & pietas vestra consentit : quid ille fecit? quid enim in eo videatur esse culpabile? His adiciite preces & lacrymas, rogantes : Domine Imperator, considerate Deum : ponite ante oculos vestros futurum eius iudicium. Sancti Patres, qui ista constituerunt, beati Petri Apostoli fidem secuti sunt, per quam ædificata est Ecclesia Christi. **D**

Si Imperator dixerit : Quod me vultis per locutionem * facere, habete : Ecce mihi communicate, qui Synodum Chalcedonensem recipio, & epistolas Papæ Leonis amplector : nunc communicate mihi. Respondendum est : Quo ordine pietas vestra communicari sibi desiderat? nec nos prædicantem ista pietatem vestram vitamus, quod scimus Deum timere, & gaudemus, quia gratum vobis est Patrum constituta seruare. Fiducialiter ergo rogamus, vt per vos in vnitatem reuertatur Ecclesia. Sciant omnes Episcopi voluntatem vestram, & quia Synodum Chalcedonensem & epistolas Papæ Leonis seruat, vel sedis Apostolicæ constituta. Si dixerit : Quo ordine faciendæ sunt hæc, ostendere oportere. Iterum preces adhibete cum humilitate, dicentes : Pater vester scripsit Episcopis generaliter. Iungite his litteris Sacras vestras, significantes hoc vos vindicare *, quod sedes Apostolica prædicat : & tunc qui sunt Orthodoxi, de vnitatem sedis Apostolicæ minimè separentur; & qui his sunt contrarij cognoscantur. Quibus ordinatis, paratus est Pater vester etiam, si opus fuerit, suam accommodare præsentiam; & quicquid expedit, seruat Patrum constitutis, pro integritate Ecclesiæ non negare. **E**

*prosecutione
perfolutione
QUA CONDI-
TIONE AD-
MITTENDVS
PRINCEPS
AD COMMU-
NIONEM.

*indicare, vel
iudicare

Si di-

A Si dixerit Imperator : Bene ista; suscipite interim nostræ ciuitatis Episcopum. Iterum preces iungite, humiliter dicentes : Domine Imperator, pacem venimus cum Dei adiutorio vobis adnitentibus & præstantibus, facere, & contentionem * sopire in ciuitate vestra. De duabus intentionibus est personis intentio : ista causa proprium cursum habet : Generalitas Episcoporum prius ordinetur : fiat vna communio Catholica : & sequenti loco de istis, vel si qui sunt alij extra Ecclesias suas, tunc diligentius potest causa cognosci. Si dixerit Imperator : De Macedonio dicitis : intelligo subtilitatem vestram : hæreticus est : nulla ratione reuocari potest. Respondentis : Nos, domine Imperator, nullum personaliter indicamus. Et si pietas vestra consideret, magis pro anima vestra & opinione loquimur : vt sit discussio. si hæreticus est, iudicio cognoscatur; vt non sub opinione Orthodoxi iniuste dicatur oppressus.

B Si dixerit Imperator : Quid vultis? modò dicite de Synodo Chalcedonensi : dicitis & de epistolis Papæ Leonis : Ecce qui est istius ciuitatis Episcopus ad ista consentit. Respondendum est : Si ita custodit, in examinatione causæ eum iuuare plus poterunt : & quia seruo vestro Vitaliano Magistro militum talem dedistis licentiam, vt si speraret à beatissimo Papa, vt pro causis talibus apud eum discussione causæ his personis, quibus de loco potest esse intentio, integra vniuersa seruentur. Si Imperator dixerit : Sine Episcopo debet esse ciuitas mea? Hoc vobis placet, vt vbi ego maneo, Episcopus non sit? Respondendum : Prædicimus duarum personarum intentionem esse in ista ciuitate. Quo ad canones pertinet, iam antè suggestimus : canones soluere, in religionem committere est. Multa sunt remedia, multa inuenta, per quæ pietas vestra sine communionem esse non possit, & integra iudiciorum forma seruetur. Si dixerit : Quæ sunt ista remedia? Respondentis : Non à nobis nouiter inuenta. Suspensa causa de alijs Episcopis, persona quæ consentit confessioni pietatis vestræ & constitutis sedis Apostolicæ, interim vsque ad euentum cognitionis, teneat locum Constantinopolitani sacerdotis, si cum Dei adiutorio Episcopi voluerint se accommodare sedi Apostolicæ. Habetis textum libelli in scrinijs Ecclesiæ editum, iuxta quem debeant profiteri.

C Si tamen contra alios Episcopos Catholicos fuerint datæ petitiones, magnopere contra illos, qui sine verecundia Chalcedonensem Synodum anathematizant, & epistolas non recipiunt sancti Leonis Papæ : petitiones suscipite, causam tamen in sedis Apostolicæ reseruate iudicio : vt & spem de audientia detis, & tamen nobis debita reseruetur auctoritas. Si tamen Imperator Serenissimus totum se promiserit esse facturum, tantum vt nostram præsentiam accommodemus : modis omnibus prius Sacram ipsius per Episcopos & per epistolam vestram, vno de vestris perferente per prouincias, vnà cum personis, quas Imperator deputauerit, destinate : vt sic eum seruare Chalcedonense Concilium & epistolas S. Leonis Papæ, omnibus innotescat. quibus ita præcedentibus, ad nos in Christi signo, vt aduentum procuremus, scripta dirigite. **D**

Præterea est consuetudo, per Episcopum Constantinopolitanum omnes Imperatori Episcopos præsentari. Si hoc illorum callidus tractatus inuenerit, volentium formam legationis agnoscere; vt cum Timotheo, qui modò videtur Constantinopolitanam gubernare Ecclesiam, Imperatorem videatis : sic facite, vt si antè agnoueritis, quam ad Imperatorem ingrediamini, ista disponi per aliquos; necdum præsentati, dicite : Mandata talia nobis dedit & præcepta Pater pietatis vestræ, vt sine aliquo Episcoporum vestram clementiam videamus. Ergo agite, donec ab hac consuetudine ipse remouerit.] De hac autem consuetudine, vt Episcopi peregrini Constantinopolim venientes, primùm adeant Constantinopolitanum Episcopum, & ab eo ducantur ad Imperatorem, agit Iustinianus Imperator. Sed pergit monens idem Hormisdæ : **E**

Quod si omnino noluerit, aut si captiosè contigerit vt ante Imperatorem inopinatè Timotheum videatis, ita suggerite : Præcipiat pietas vestra nobis dare secretum, vt causas, pro quibus missi sumus, exponamus. Si dixerit : Dicite, ecce ante ipsum. Respondentis : Non iniuriam facimus : sed quo ad causas pertinet, etiam ipsius continet legatio nostra personam; & suggestionibus nostris præsens esse non potest. Et nulla ratione eo præsentem aliquid allegetis; sed egresso, delegationis textum exerite.] hætenus Indiculus, siue quod dicunt Commonitorium. sequuntur post eum assertiones singularum causarum in hunc modum :

Capitula singularum causarum.

Vt S. Synodus Chalcedonensis, & epistola S. Leonis Papæ seruentur. Vtque clementissimus

* In Authen-
de sanctiss.
Episcop. collate
p. 11. 6.

CHRISTI . . . HORMISDÆ PAP.
SIS. 2.ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.CAPITULA
PRAESCRIP-
TA AB
HORMISDÆ
PAPA ORIEN-
TALIBVS.

tissimus Imperator consentiens debeat pietatis suæ Sacra generalia ad vniuersos Episcopos A
destinare, in quibus significet prædicta se & credere, & vindicare.

Consentientes etiam Episcopi in Ecclesia, præsentē plebe Christiana, hæc prædicare de-
beant: Amplecti se sanctam fidem Chalcedonensem, & epistolas S. Leonis Papæ, quas scrip-
psit contra hæreticos Nestorium & Eutychetem & Dioscorum, sed & contra sequaces eo-
rum, Timotheum Helurum, Petrum, vel contra eos qui in ipsa causa tenentur obnoxij, si-
mul etiam & Acacium, qui quondam Constantinopolitanæ Ecclesiæ fuit Episcopus, sed &
Petrum etiam Antiochenum anathematizantes cum fociis eorum. Hæc manu propria,
præsentibus electis venerabilibus viris, scribentes, faciant secundum textum libelli, quem
per Notarium nostrum edidimus.

In exilium deportatos pro causa Ecclesiastica ad audientiam sedis Apostolicæ reuocan-
dos, vt iudicium & vera examinatio de his possit haberi: ita vt causa eorum inquisitioni in-
tegrè reseruetur.

Si qui verò sacræ sedi Apostolicæ communicantes, Catholicam fidem prædicantes atque
sequentes fugati sunt, vel in exilio detinentur: hos iustum est ante omnia reuocari.

Præterea quæ legatis inter reliqua iniunximus: vt si contigerit libellos porrigi aduersus
Episcopos, qui persecuti sunt Catholicos, de his iudicium sedi Apostolicæ reseruetur: vt
circa eos venerandorum Patrum possint constituta seruari, per quæ ædificatio generalitati

CAUTE ABIT
HORMISDA
CVM ANA-
STASIO.

proueniat. I hæcenus data legatis ab Hormisdæ Papa capitula. Quibus planè intelligis, quanta
agat prudentia Romanus Pontifex, quantaque cautela tractet cum hæretico Principe, polli-
cente licet se Catholicam fidem integrè profiteri: vt & illud in primis ab eo exigat, vt publi-
ca edita sanctione in omnibus quibus imperat locis innotescere faciat, se in omnibus assen-
tiri Catholicæ fidei ipsi exhibitæ per legatos Romani Pontificis: Quod si facere renuat, eum C
indignum putat Apostolicæ Ecclesiæ communiōe: sicque cogit vt cuncta antea præster,
quæ Catholicum decent Imperatorem: vt sic in omnibus prospectum esset Catholicæ Ec-
clesiæ maiestati, atque Romani pontificis auctoritati, qua perfidus conaretur abuti ad sua
ipsius studia confouenda, & labantem statum Imperij solidandum. Sic igitur tantum absuit,
vt siuerit Hormisdæ œcumenicum quod indixerat Anastasius Concilium celebrari, vt abs-
que Concilio leges ipse præscripserit Imperatori & vniuersis Orientis Episcopis, quas legisti
quinque distinctas capitibus. Porro quod ferebatur œcumenicum indictum esse Concilium,
in quo omnes omnium Ecclesiarum forent controuersia dirimenda, placuit etiam Theo-
dorico Italix Regi ea de causa legatum mittere Constantinopolim, delegitque ad opus vi-
rum insignem Agapitum, ad quem de eius facta electione ista scripsit:

* Apud Cassio-
dor. Var. lib. 2.epist. 6.
THEODORICI
LEGATIO IN
ORIENTEM.

Agapito V. I. Patricio Theodoricus Rex.

Deliberationis nostræ consilium virorum prudentium requirit obsequium: vt vtilitatis
publicæ ratio sapientum ministerio compleatur. Et ideo illustis magnitudo tua, Deo au-
xilante, cognoscat, legationem nos ad Orientem deliberasse transmittere: cui te idoneum
iudicantes, iussis præsentibus euocamus. Sed licet omnis legatio virum sapientem requirat,
cui prouinciarum vtilitas, totiusque regni status committitur vindicandus: nunc tamen ne-
cesse est prudentissimum eligere, qui possit contra subtilissimos disputare, & in conueni-
entium sic agere, ne susceptam causam tot erudita possint ingenia superare. Magna res
est, contra artifices loqui, & apud illos aliquid agere, qui se putant omnia prouidere. Latere
igitur tanto iudicio; quando autē suscipis electionis donum, quàm iure potuisses probare
ingenium.] hæc Theodoricus de legatione Agapiti: quem illum ipsum putamus virum

clarissimum, qui post annum sequentem Consulatum gessisse reperitur.

Accessit ad hæc, vt etiam & ipse Romanus Senatus per Apostolicæ sedis legatos litteras
reddiderit ad ipsum Anastasium Imperatorem, quibus significauit quàm promptus esset idem
Rom. Pontifex ea quæ ad vniuersalis Ecclesiæ statum spectarent propensissimo studio pro-
curare. Litteras verò ipsas à Senatu conscriptas ex eisdem codicibus acceptas hæc describen-
das esse patamus: sed primum emendandus est qui irrepit error in titulum, qui sic se habet:

Rescriptum Senatus Vrbe ad Anastasium Imperatorem] quod verò subditur, Per Theo-
pompum & Seuerianum] errore librarij factum scias, qui per eisdem scriptas has litteras po-
suerit, per quos superius in codice positæ aliæ litteræ datæ legantur anno sequenti sub Con-
sultu Petri: cum tamen has legatis Apostolicæ sedis hoc anno missis datas esse, in fine eius-
dem epistolæ disertis verbis significetur. Ipsa igitur Senatus ad Anastasium Imperatorem epi-
stola planè digna quæ his inferatur (vtpote quod per ipsam idem Senatus enarret quæ tranf-
acta

CHRISTI . . .
SIS.HORMISDÆ PAP.
2.ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.

Acta sunt cum ipso Romano Pontifice, nimirum quæ dixerit verba Hormisdæ Papa, cum
eum pro Anastasio ipso Senatus conuenit) est huiusmodi:

Si prima semper est, Imperator inuicte, à regentibus supplicum spectata deuotio; si solo
gratia dominorum conciliatur obsequio: indubitanter agnosces, sacræ iussionis oracula
quanta Senatus vestri fuerint gratulatione suscepta: maximè cum ad hoc & animus domi-
ni nostri inuictissimi Regis Theodorici filij vestri mandatorum vestrorum obedientiam præ-
cipientis accederet; & sciamus super omnia beneficia vestra tunc magis nos erigi, cum di-
gnos creditis, quibus debeat imperari. Mox igitur sacræ studio iussionis implenda beatissi-
mum Papam Hormisdæ credidimus deprecandum: de quo parum est dicere, quia * vota * qua
supplicantium benignitate præcessit: sed & nobiscum suas preces, vt quod hortamini fiat,
adiunxit, Euangelicis voluntatem suam testimoniis asserendo, ostendens mundū supra mul-
titudinem peccatorum suorum scandalis plus grauatum, dum vox sit ista Dominica: Væ ^b *Mat. 18.*

mundo à scandalis. Et idem, oportere homines scandalizantium partes membrorum abscin-
dere, quàm vt in ignem, non renunciando scandalis mittantur æternum.

Sed & post hæc diuinæ lectionis exemplis, quàm boni sint fructus p: eis ostendit, eum di-
ceret: Et Apostolum Paulum gratia Dei plenum, nihil tamen quibus bene cupiebat, quod
optaret melius inuenisse, nisi * vt pax Dei, quæ est supra omnem excellentiam, in eorum sen-
sibus abundaret. Quodque in Euangelio Domini sit vox dicentis: Quoniam pacifici filij ^b *Philip. 4.*
Dei vocabuntur. Et iterum ad ipsum Scripturarum omnium reuertendo doctorem, quanto ^b *Mat. 5.*
ipsa vel fide, qua & caelestia regna præsumimus, & à peccatorum cruciatibus credendo sal-
uamur, charitas sit maior ostendit, testimonium tale subiiciens: Spes, fides, charitas: ma-
ior autem horum * charitas: id est, Spiritus, gratia donante diuina, charitatem virtutibus ^b *1. Cor. 13.*
omnium

omnibus exaltat. Non habentes ergo, si & propter pœnam scandala declinamus, & pacem
propter pacis bonam restamur, & ad charitatem nos, qui est charitas, Christus hortatur. Quid
est enim quod retinet Catholico ardore festinos? Quid est quod delinquentis Acacij impe-
dit volentes Christum videre persona? Quid est quod à suo liberi, alieno grauatur errore?
hucusque verba Pontificis. ipsi verò subdunt:

Hæc cum venerabilis Papæ latius fuerint expedita rescriptis, pro nostræ tamen obsequio
credidimus deuotionis indenda, ne non rogasse putaremur recondendo responsum, quod
accepimus deprecantes. Proinde, piissime Imperator, hæc suo nomine Senatus serenitatis
tuæ clementia prouocatus adiunxit; vt qui animo quàm benigno in vtraque Republica
concordanda fuisti, tam esse pio in Ecclesiæ redintegrandâ vnitrate noscaris. Nam vt pax illa
regni tantum scitur prodesse subiectis, sic hæc religionis cum populo suo proficit im-
peranti. Etenim quis non hæresum perfidarum sequaces plus quàm ipsos deliquisse putet
auctores? Quis non post patibulum crucis diuidentes iterum Christi membra condemnet?
Vtinam hæc iam vobis regnantibus causa cœpisset, vt facilius mala nascentia reprimeren-
tur, quàm prouecta. Nam quis ambigat non potuisse eius existere, cuius corrigi temporibus
videret errorem?] hic finis epistolæ, cui mox ista in dictis codicibus iuncta leguntur: Per En-
nodium & Fortunatum Episcopos, Venantium presbyterum, Vitalem diaconum, & Hila-
rium * Notarium] legatos Apostolicæ sedis.

Profecti igitur ab Vrbe legati, feliciter Constantinopolim peruenere, honorificeque ab
Anastasio Imperatore suscepti sunt: cuius tamen studium cum in eo totum collocatum
esset, non vt Catholicam fidem exulem restitueret, quam licet verbis prædicaret, animo
tamen penitus detestaretur, sed vt per simulatam Catholicam pietatem in sensum sibi con-
eiliaret populum Constantinopolitanum, atque milites aduersantes & Vitalianum sectan-
tes ad delituta penitus signa reuocaret: mox capitibus cunctis à legatis ostensis assen-
sus est, atque omnibus quæ per eisdem legatos Hormisdæ nomine postulata sunt liben-
tissime acquieuit, vno illo excepto capitulo, quod neque populo Catholico Const-
antinopolitanæ vrbe esse gratum sciret, immo cuius inficiatione magis magisque se popu-
li gratiam consecuturum eognosceret: istud autem erat de nomine Acacij cum aliis hæ-
reticis condemnando facta petitio. Etenim ipse populus Acacij nominis studiosissimus,
qui id antè fieri, haud aliquando passus fuerat, cum à prædecessoribus Romanis Pontifici-
bus tentaretur, minimè assensurus esset tanta ignominia suum quem adeo dilexissent An-
tistitem affici.

Hæc igitur arte vaser & subdolos Imperator hæreticus, opportuna oblata sibi occasione
captata, quod diu fuerat aucupatus, adsciscere sibi populi studium, ob retentum nomen Aca-
cij.

CHRISTI
515.

HORMISDAE PAP.
2.

ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.

A cij, est facillimè consecutus, cum præsertim id absque iactura Catholicæ fidei præstari posse hac ex parte cum populo æquè sentire profiteretur: & ipsos medicos, qui venerant eos curare, legatos inquam Apostolicæ sedis, reddidit illis exosos, veluti inimicos: atque ita quo magis ipse legatis est refragatus, eo magis sibi populum reddidit obsequentem, utpote qui eum ut protectorem & defensorem coleret aduersus Romanum Pontificem memoriam Acacij penitus abrogare conantem. ita etiam ex sententia effecit, ut Catholicos inter se concertantes aleret & detineret, quousque ipse sui compos fieret desiderij. Nactus ergo quam quæsierat accommodatam satis ad Catholicos fallendos artem, perstat in sententia, ut se Catholicum in omnibus præferat civibus similem, quorum gratiam Acacij nominis retentione atque defensione subdola mente redemerat. Verùm quod temporis dilationem suæ sciret causæ conducere, haud legatos dimittere voluit, sed bona spe aluit, & usque ad sequentis æstatis tempus retinuit, atque omni est prosecutus humanitatis officio: plurimum enim sciebat sibi conducere ad concitatos compescendos tumultus moram istam, & ipsorum legatorum in vrbe præsentiam: sed ad maiorem faciendam animi sui fidem, honorificentissimam in ipsorum reditu ad Hormisdam Romanum Pontificem legationem decernit, populo valde gratam, qua præferret cum retentione Acacij nominis, sanciri oportere ab omnibus expectitam Ecclesiarum concordiam.

Rursus autem ad eandem populi gratiam sibi conciliandam dedit Ecclesiæ Constantinopolitanæ redditum septuaginta librarum auri, cam ob causam, ut scilicet exequiæ sine sumptu & gratis fierent Constantinopoli, ediditque ea de re publicam sanctionem. quæ quidem Anastasij munificentia plurimum commèdata fuit à Iustiniano Imperatore in Nouella constitutione de impensa debita in exequiis defunctorum, cuius est exordium: Singula bonorum operum, &c.] Sic igitur his officiis populum demereri conatus, atque dulcis prætextu pacis sub istiusmodi simulationis inuolucro latuit qualis intus esset Anastasius, secundum illud Proverbiorum: Homo qui blandis & fictis sermonibus loquitur amico suo, rete expandit gressibus suis.] at quodnam istud fuerit, detegatur inferius suo loco. Hæc quidem cuncta transacta esse in hac legatione Constantinopoli, litteræ ipsius Imperatoris per legatos ab eo missos Romam reddita Hormisdæ Papæ declarant, quas sequenti anno, quo sunt datæ, referemus. Ex his autem habes vnde redarguas Miscellæ auctorem historiæ, vbi his contraria prorsus affert, istis verbis: Anastasius non solum salubria eorum monita spreuit, sed insuper etiam à suis conspectibus non sine contumeliis expulit, nauique fragili impositos mandat ne vsquam per totam Græciam ad aliquam ciuitatem accederent.] hæc ibi: quæ tamen vera senties, si non ad priorem hanc, sed ad posteriorem ab eodem Pontifice missam referas legationem, de qua suo loco dicturi sumus.

D Hoc eodem anno sub iisdem Consulibus (ut auctor est Marcellinus in Chronico) impia Ariadna Augusta defuncta est, annis (ut ait) sexaginta in Palatio exactis. Ut planè nihil sit quod ex hæreticorum prosperitate quis scandalum pati debeat, cum nequissimam feminam malorum omnium conciliatricem, in detrimentum Ecclesiarum omnium, vitam adeò longævam in Imperio agere Deus permisit.

Hoc itè anno idem testatur Marcellinus funebre illud accidisse, ut Hunni Armenia transmissa, totam Cappadociam deuasantes, usque ad Lycaoniam peruenerint. Qualis verò hoc tempore esset Ecclesia Cappadocum, ex eius Metropolitanò Episcopo Cæsariensi Sotericho Eutychanorum principe conicere possumus, de cuius impietate satis superius dictum est, vbi egimus de pseudosynodo Sidone habita, & de promotione Seueri. Quid autem Macedonio in Armenia tunc exulanti contigerit, Cedrenus hoc eodem anno ita narrat:

E Macedonius quidem iam periculo proximus inde profugit, & Gangram peruenit. Anastasius de hoc certior factus, iussit eum rigide ibi custodiri, missò etiam (ut aiunt) percussore. Sed Macedonius Gangræ mortuus, in aede martyris Callinici tumulatus est, multosque à morte sua morbis liberauit. Cumque iam esset in sepulchro condendus, antequam id fieret, sublata dextera manu, crucis signo sepulchrum obsignauit. Idem Theodoro cuidam suorum familiarium per visionem dixit: Excipe hæc, & abi, & Anastasio recita: Ego quidem Macedonius abeo ad patres meos, in quorum fide perstiri: Interim tamen semper Deum interpellabo, dum tu quoque venias, & causa nostra disceptetur.] hæc auctor: eadem ex Theophane in Miscella, & Anastasius Bibliothecarius in Chronico, necnon Theodorus Lector; nisi quod non ab eo obsignatum dicit sepulchrum, sed ipsum consueto more in sepulchro cruce signato esse reconditum. Porro de miraculis nihil: nec quidem apud Græcos

* l. 6. Cod. de sacrosanct. Eccl. col. 21. ^b Inst. Nouel. 39.

* Prov. 29.

ARIADNAE AVG. OBITU.

d Cedren. in Annal. DE MACEDONII OBITU ET VISIONE OSTENSA.

* Paul. Diacon. Miscel. lib. 1. ^b Theodor. Lect. Collect. lib. 2.

CHRISTI
515.

HORMISDAE PAP.
2.

ANASTASII IMP. 25.
THEODORICI REG. 23.

A cos coli memoriam eius, sicut aliorum Sanctorum, Menologia quæ vidimus, vestigium vllum reddunt: si quæ enim verè ab eo edita miracula potuissent probari, utique pro eo allata in testimonium fuissent, cum de abolenda eius memoria è sacris tabulis, in quas illata erat, actum est. Sed passos demum Constantinopolitanos & Orientales Episcopos, sicut Acacij, ita & Macedonij & Euphemij nomina expungi è Diptychis, suo loco dicemus. Ceterum Macedonij obitum non ante sequentem annum accidisse putamus, quem ex loco exilij hoc anno Hunni fugarunt in Paphlagoniam.

Contigisse hoc item anno tradunt, sicut Cappadoces à fide Catholica deuios per Hunnos affligi, ita & Alexandrinos in hæresi diu perseverantes à dæmonibus infestari. nam idem qui supra auctor subdit: Eodem anno Alexandria viri plurimi, itemque mulieres & pueri, grauius à dæmonibus verberati, assidue latrabant. In somnis autem cuidam terribilis quidam apparuit, dicens, civibus hæc ob damnationes in Chalcedonense Concilium editas accidere.] hæc Cedrenus: eadem Theophanes illata in Miscellam. Ita planè canum latratum edere compulit Deus loco humanæ vocis miseros Alexandrinos à fide Catholica deuios, qui canum instar oblatrare contra Synodum Chalcedonensem non desinebant: qui etiam cum excussissent à se suauissimum Christi iugum, merito passi sunt dæmones obidentes: ut ex hoc ipso saltem discerent illud Hieremiæ: Quam malum & amarum, reliquisse venam aquarum viuientium Dominum, & fodisse sibi cisternas dissipatas.] Eidem quoque historiæ veritati ad stipulatur Anastasius Bibliothecarius in Chronico, & alij qui postea extiterunt recentiores auctores. Porro hæc non absque fructu contigerunt: siquidem addit his Anastasius, eodem tempore monachos hæreticos recantantes palinodiam scripsisse quatuor libellos contestationis, quorum duos Imperatori, alium Præfectis prouinciæ, quartum verò Ioanni Episcopo Hierosolymorum obtulere, contestati se sanctam Synodum Chalcedonensem amplexari, detestari verò Seuerum cum suis sectariis, & in promptu habere mortem oppetere pro fide Catholica. Sed & Illyrici Episcopos addit misisse Romam Catholicæ fidei confessionem ad Romanum Pontificem.

Hoc eodem anno vigesimo quinto Anastasij Imperatoris Himeranni populi Australes ad fidem Christi conuersi sunt: de quibus pauca hæc Theodorus Lector: Himeranni (gens est Persis tributaria) in extremis Australis plagæ, & ab initio Iudæi fuerunt: eo verò tempore quo Regina Austri venit ad Salomonem, facti sunt Gentiles. Hi sub Anastasio Christiani sunt facti, & Episcopum acceperunt.] hæc Theodorus, eademque Nicephorus. At tantæ rei gestæ historia scriptorum inopia remansit obscura: etenim quoniam prædicante, quibus præcedentibus signis, quisve eis primus fuerit datus sacrorum Antistes, penitus ignoratur.

D Quam bene accidit, secundum illud propheticum de Ecclesia Catholica dictum: In tribulatione dilatasti mihi] ut quo tempore magis minui videretur Catholica fides in Oriente, eo maiores fierent ad Christianismum accessiones, Saracenis (ut vidimus) & Himerannis Euangelium capeffentibus. vnde illud Ecclesia iure eecinerit: Populus, quem non cognoui, seruiuit mihi, in auditu auris obediuit mihi. Filij alieni mentiti sunt mihi: filij alieni inuenerati sunt, & claudicauerunt à semitis suis.] quod Dei benignitate hoc nostro seculo abundantius experimur, dum quo tempore peruersis erroribus Aquilonares prouinciæ maiori ex parte à fide Catholica defecerunt, Ecclesiæ Catholicæ nouus Orbis accreuerit, ab Ecclesia Romana accipiens Euangelium: ut planè omnes intelligant peruigilem eius cultorem, magnum illum agricolam qui semper operatur, loco palmitum areffentium alios maiori fecunditate sufficere; & loco vineæ ab apro siluestri depastæ, atque suffossæ, igneque succensæ, alia sibi latioribus terminis vberiora trans mare plantare vineta.

IESV CHRISTI HORMISDAE PAP. ANASTASII IMP. 26.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 24.
516. 3.

Q uingentesimus decimus sextus Domini voluitur annus, Consulatu Petri sine collega notatus: quo detentos diu Apostolicæ sedis legatos Anastasius Imperator, magna spe alitos vniendæ Orientalis Ecclesiæ, ita dimisit, ut ad cuncta perficienda expectare se aduertum Hormisdæ, iteratis litteris asturo consilio simularet: quod ut magis persuaderet, vnà cum eisdem legatis redcuntibus Romam, ad componendas res honorificentissimam legationem ad eundem Hormisdam Pontificem misit, viris clarissimis ad opus delectis, nempe

* Cedren. Annal. hoc anno. QVAE PASSI HAERETICI ALEXANDRINI.

* Hier. 2.

* Cedren. in Chro. hoc anno. ^d Theod. Lect. 2. Collectan. ^e Niceph. lib. 16. c. 34.

* Psal. 4.

* Psal. 17.

* Ioan. 5. ^b Psal. 79.

REGRESSVS LEGATORVM IN VRBEM.

Theopompo Comite Domesticorum, & Seueriano Comite sacri Consistorij; quibus & literas ad ipsum Romanum Pontificem dedit.

CONSILIVM ANASTASII IMP. QVALE FVERIT.

Quòdnam autem fuerit in his exhibendis officiis consilium Anastasij Imperatoris, ex iis quæ sæpè superius aperuimus, atque superiori anno latius pandimus, facile poteris intelligere; nempe ad sedandum Orthodoxorum animum, ipsum pluribus apertissimisque signis affectare conatum Catholicum nomen, & vnitatem curare Orientalis Ecclesiæ cum Occidentali: ratum nimirum ita fore, vt concitatum contra se Vitalianum tyrannum prætextu tuendæ Catholicæ fidei, his artibus examaret, ac spoliaret fauore populi; qui planè erga Imperatorem ex his pro fide Catholica exhibitis testimoniis iam paulatim reddebat magis magisque propensior: augebatur verò magis ea opinio ex istiusmodi erga Pontificem Romanum obsequiis, quibus in tam præclara exornanda legatione rem nauiter agere, in opus incumbere, iugi indefessoque studio laborare ad perficiendum quod cœperat, significaret.

Ea planè est ars hæreticorum Principum, pene quos est pietas nundinaria, vt cum aduersariis armorum pressuris vrgentur, ad fallendos populos nihil magis quam fidem Catholicam ore tenus præferant, subque Catholico nomine delitescant, donec quod cupiunt assequantur: facti verò voti compotes, maiori impetu in damna pietatis erumpant. Sed qui cunctis præsidet rerum humanarum arbiter Deus, haud diutius patitur adeò scelestam inulta relinqui: Etenim qui discernit cælestis Reges, appendens eos in statera, digito tandem ostendit paratam ob oculos vltionem, cum repente diu dilatam maiori flagore suæ iræ fulmen intorquet: quod quidem factum cum alia multa, tum præsertim cœpta narrari Anastasij tragœdia egregiè repræsentat. At iam eius reliquas fallendi artes pietatis tegumentis obuolutas, quas habemus præ manibus, in medium producamus, atque primùm eius recipientis epistolam per suos legatos ad Hormisdam Pontificem missam, cuius in codice eiusmodi titulus inscriptus legitur:

Pal. 67. Dan. 5.

Tom. 1. epist. Rom. Pont. in Hormisdæ. ANASTASII IMPER. AD HORMISD. EPISTOLA.

Anastasius Augustus Hormisdæ Papæ, per Theopompum & Seuerianum VV. CC. Omnia quæ benignitas conceperit animorum, dulci ambitu & festinatione laudabili propagantur; nec sibi requiem putant posse præstari, donec ad effectum saluberrimum desiderata perduxerint: & tunc quædam ipsius festinationis sit requies, dum contigerit spes votorum. Quod in præsentem nos certa ratione pertulimus, donec cælestis fauor & nostræ petitioni auditum, & vestræ promissionis serenum donet effectum. Ergo quia vel maxima itineris longitudo, & ultra solitum morem hiemalis asperitas, quod optabamus, nobis fecit incertum: interim intra animos nostros desiderata compressimus, beneficia diuina captantes, quæ bonæ exitus rei sua interpositione decidunt. Agnoscentes igitur, quòd eius pietas primam nobis gratiam condonauit, vt missa ad nos legatio, ad beatitudinem tuam feliciter remearet: ad secundam processimus, vt dirigeretur à nobis promissa legatio, per quam & commemoratio fieret eorum, quæ cum sanctissimis viris longa deliberatione contulimus; & inde, Deo auspice, tam nostræ petitionis, quam vestræ gratiæ ad integrum lux serena resplendet, & toto Orbi gaudia expectata donentur. Commemorationis itaque loco, & salutationis honore reddendo, Theopompum virum illustrem Comitem Domesticorum, agentem sacri nostri Palatij scholam, fidelem nobis vel pro suis moribus, vel pro ipsa affectione genitrici nostræ prouinciæ, sed & Seuerianum V. C. Comitem sacri nostri Consistorij ad vestram direximus sanctitatem: qui ordinem litterarum propria voce testantes, ad celeritatem expectata prouocent, quæ etiam cælesti misericordiæ credimus placuisse. Data xv. i. Kalendas Augustas, Constantinopoli, Petro V. C. Consule.] hæc quidem ad Hormisdam Papam. Sed quòd numeros omnes expleret Catholici atque humanissimi Principis, per eosdem etiam legatos idem Anastasius Imperator ad Senatum vrbs Romæ in hunc modum scripsit:

LEGATORVM NOMINA.

Extrat. tom. 1. epist. Rom. Pont. in Hormisdæ.

Imperator Cæsar Flavius Anastasius, Pius, Felix, Victor, semper Augustus, Germanicus, inelytus, Alamannicus inelytus, Franchicus inelytus, Sarmaticus inelytus, Pater patriæ, Proconsulibus, Consulibus, Prætoribus, Tribunis plebis, Senatuique suo salutem dicit.

AD SENATVM ROM. EPISTOLA ANASTASII AVG.

Si vos liberi que vestri valetis, bene est: ego, exercitusque meus valemus. Quotiens vtriusque publicis rebus prospera voluntate consulitur, non solum exhortatio, sed postulatio quoque creditur esse conueniens; vt duabus in vnum concurrentibus causis, animus incitatus, quod felix & bonum partibus sit, valeat adipisci. Si etenim Christus Deus & Dominus noster & per mitissimam voluntatem & quamdam dispensationis petitionem nos reuocauit ad se, & redemptos proprio sanguine libertati restituit, vt salutem mortalitati præstaret:

staret: non videtur absurdum, tam apud gloriosissimum Regem, quam apud beatissimum Papam vrbs Romæ, Patres conscriptos Imperiali petitioni coniunctos, ea sperare, quæ & nobis & sibi (Deo annuente) in commune proficiant: Hoc est, ne fugitiuorum audiant concinnatos sermones, & mendacio solo compositos; sed satisfactione suscepta, quam & veritas, & legatorum qui directi sunt inquisitio patefecit, ad desideratam pacem acceptabili Deo voluntate concurrant. Indubitatum siquidem est ex longa annorum serie multam partem Reipublicæ vestram vindicare constantiam.

Proinde oportet sanctissimum vestrum cœtum solerti studio & prouido labore contendere tam apud excelsum Regem, cui regendi vos potestas & sollicitudo commissa est, quam apud venerabilem Papam, cui intercedendi apud Deum facultas est præstita; vt in ea parte animi sui bonitatem dignentur impendere, in qua vtriusque Reipublicæ membra sperata sanitate saluentur. Implebitis enim veterem consuetudinem & nimis consilio vestro notissimam, si ea quæ publicæ vtilitati cõueniunt, tractando, sperando, postulando, effectum adipisci, Deo auspice, feceritis. Data quinto Kal. Augusti, Chalcedone, Petro V. C. Consule.] hæc sunt quæ extant antiqua monumenta legationis antea permissæ, modò verò præstitæ ab ipso Anastasio Imperatore; cum tamen (vt sapius dictum est) vnitatis & pacis speciem præferret, non autem amans esset Catholicæ pietatis.

Verùm Hormisdæ doluit, laicos directos esse legatos, quibuscum de rebus Ecclesiasticis agendum foret, minus aptum id esse putans: conqueritur enim de his idem Hormisdæ Papa in litteris anno sequenti datis ad S. Auitum Episcopum Viennensem, quas ex eodem codice inferius recitabimus. Iam verò quas legatis Apostolicæ sedis litteras ad eundem Romanum Pontificem Anastasius dedit, hic describamus, quibus rerum gestarum veritas, explosis mendaciis, certa reddatur. his autem in primis Imperator fidei Catholicæ (ne quis daretur dubitandi locus) professionem inseruit: sic enim se habent:

Exemplum Sacræ Anastasij Augusti Hormisdæ Papæ per Ennodium & fortunatum Episcopos, Venantium presbyterum, Vitalem diaconum, & Hilarum Notarium.

Gratias omnipotenti Deo referimus, quòd sanctitas vestra disciplinis cælestibus instituta, sicut poposcimus, legatos fidei Ennodium & Fortunatum venerabiles Episcopos, sed etiam viros religiosos Venantium presbyterum & Vitalem diaconum & Hilarum Notarium, quales poscebat causæ sublimitas, destinauit, qui negotij magnitudinem implere possent Ecclesiastici luce sermonis; quique operante Deo, omnia subtiliter requirentes, quæ ad rectam & veram Christianorum pertinent fidem, & ipsi, sicut decuit, declararunt; & à nobis, sicut oportuit, agnouerunt: quia vna est Ecclesia Dei, Apostolicis vbique firmata doctrinis. Vnde quis audeat de Domini nostri Iesu Christi incarnatione aliter quam habet veritas ipsa sentire? nisi vt confiteatur æqualem & consubstantialem Patri Filiū salutis nostræ causæ, iuxta annunciationem Archangeli, in vtero Virginis, carnem ex eadem assumentem, hominem factum? & sicut ait Apostolus in seruili forma, vt crucem pro nobis carne susciperet? De quo beatus Petrus Apostolus Iudæis dicit: Vos petistis vobis dimitti virum hominidam, auctorem verò vitæ interfecistis. De quo etiam legitur in Paulo Apostolo: Factus obediens vsque ad mortem, mortem autem Crucis.

Confitemur enim, quòd Dei genitrix beata Virgo Maria in vera carne & anima rationali & intelligibili nobis Deum peperit Saluatorem, quem homouision Deo Patri & Spiritui sancto ante sæcula, eundem nobis quoque homouision propter peccata nostra in fine temporum credimus & probamus fuisse progenitum, sicut Propheta Dauid dicit: De ventre matris meæ Deus meus es tu. Quæ tamen ita sine defectu & confusione nostri corporis est assumpta nostra substantia, vt in eadem carne Dei Filius mundum examinaturus adueniat, oculis omnium vulnerum & clauorum indicia repræsentans, sicut scriptum est: Et videbunt in quem pupugerunt.] Vides ne, quam piè, quam sanctè rectam profiteatur Anastasius fidem Catholicam? qua ita firmiter stabilita, ei aduersantes damnat hæreticos, ista subdens:

Cum omnibus etiam Orthodoxis impiissimos Nestorium atque Eutychetem vitamus pariter & horremus, eorum cõdeimnantes & anathematizantes & personas & dogmata detestabilibus sacrilegiis comparanda, qui dispensationem diuinam & humanæ remedia infirmitatis similiter aut nescire voluerunt, aut cognita blasphemare. Talem igitur circa fidem clementiæ nostræ propositum summus Deus ab exordio vitæ suæ sensibus nostris immisit; vnde & Imperium nostrum credimus custodiri. Miramur autem, quamobrem de beatissimi

iudicate

Extrat. tom. 1. epist. Ro. Pont. inter epist. Hormisdæ. EPISTOLA ANASTASII IMP. PER LEGATOS APOSTOLICOS MISSA.

Luce 1.

Philip. 2.

Act. 3.

Philip. 2.

CONFESSIO FIDEI ANASTASII IMP.

Pal. 21.

Apoc. 1.

PROBAT ANASTASII CHALCEDONENSE CONCILIVM.

mis Patribus, qui in Chalcedone conuenerunt, aliqua nobis scribere voluistis: dum ea, A
 quæ ab his fuerant constituta, prædecessorum nostrorum multiplicibus decretis confirma-
 ta monstrantur: & cum nec alia Synodus facta fuerit, per quam, quæ ab illa disposita sunt,
 redderentur infirma: nec lex à nobis præcesserit, cuius nouitate statuta præfati Episcopa-
 lis Concilij soluerentur: maximè cum ipsa Synodus dixerit, anathema esse debere, qui-
 cumque aliam fidem, quàm apud Nicæam trecenti decem & octo venerabiles Patres con-
 stituerunt, docere vel immutare voluerit: ad hoc etiam eos, quos superius comprehendimus,
 id est, Nestorium & Eutycherem damnauerunt, quos nos quoque damnamus. Nam
 pro hac causa attestantur etiam diuinæ litteræ ad Alexandriam non semel sed multoties
 destinatae, per quas obiurgauimus, cur sibi non arbitrentur posse sufficere directam fidei
 doctrinam, recedentes ab anathemate Chalcedonensis Synodi, vel venerandæ memoriæ
 Leonis Episcopi. Vnde non parùm studium apud nos & contentio quoque perdurat, qua- B
 tenus à suprascripto anathemate eosdem possimus abstrahere, & sanctæ Ecclesiæ vniuer-
 sali coniungere.

* superfluo

DE CAPITULO
QVO AGITUR
DE NOMINE
ACACII AB-
OLENDO.

De capitulo verò, quòd solum videtur esse residuum, nostra voluntas petitioni vestræ
 fortasse propter vnitatem Ecclesiarum conueniret, nisi alia venerabilibus Ecclesiis ex hoc
 renouari scandala crederemus. Nunc quæ sint facienda perpendite: quia graue esse cle-
 mentia nostra iudicat de Ecclesia venerabili, propter mortuos, viuos expelli; nec sine
 multa effusione humani sanguinis scimus, posse ea quæ scribitis, ordinari. Omnia tamen
 à Deo sperantes, per Concilium melius agere poteritis, quàm ab his hominibus, qui pro-
 pter errores suos prouincias percurrentes, inimicam Euangelis sanctis & Ecclesiæ volunt
 esse discordiam. Ergo vt sit placens supernæ maiestati Ecclesiarum vnitas, prouidete:
 quia quid nobis in his quæ præfati sumus obsistit, ignoramus, si bene nos arguit. Per C
 omnia autem voluntatis nostræ puritatem, legatorum vestrorum poteritis veritate cogno-
 scere. Perimus autem, vt pro nobis Apostolatus vester orare dignetur: quod vos libenti
 animo facere, hac poterimus maximè ratione cognoscere, si perfectam nobis vnitatem
 Ecclesiarum dignatus fuerit Deus, vobis disponentibus, condonare. Illam enim vox Dei
 magnam benedictionem diligentibus se mandauit atque donauit, qua declarauit: Pacem
 meam do vobis, pacem meam dimitto vobis.] hætenus litteræ Anastasij ex eisdem codi-
 cibus exscriptæ.

* Ioan. 14.

* Apoc. 13.

Fallere sanè quemquam possent eiusmodi litteræ Anastasij pro fide Chalcedonensi, nisi
 ex his quæ superius de ipso scripta habentur, & quæ scribentur inferius, qualis esset vulpis
 illius animus perspicuo monstraretur: ita vt illi optimè aptari possit illud Apocalypsis de
 bestia illa cornua habente agno simillima; vtpote qui cum semper insecutus sit sanctâ Syn- D
 odum Chalcedonensem, videtur tamen velit acerrimus ipsius professor. Porro de calliditate
 Græcorum hæreticorum, qui verbis pacem sponderent, factis autem negarent, pluribus
 agit idem Hormisdæ Papa in epistola, quam anno sequenti scripsit ad S. Auitum Episcopum
 Viennensem, cum quid hac legatione actum sit eundem reddidit certiore. At quoniam
 quæ hætenus Anastasius tum litteris, tum etiam legationibus egit, nonnisi laude digna
 videbantur; Hormisdæ Papa, & scriptas litteras, & res per legatos Constantinopoli gestas
 probans, non potuit ea omnia non laudare, cum ad eundem Imp. has litteras reddidit per
 legatos ab eo missos Theopompum & Seuerianum VV. CC. Comites:

* Hormisdæ
epist. 6.

Hormisdæ Episcopus Anastasio Imperatori.

EPIST. HOR-
MISDAE AD
ANASTASIVM
IMP.

Solicitari animum tuum, clementissime Imperator, ambitiosa auiditate commemoras,
 donec sperata vnitatis reintegratio optata contingat. Bona sunt desideria salutis; laudabi- E
 lis, quæ se huiusmodi Deo commendat, intentio. Prudentiæ siquidem speciale documen-
 tum est, cum id quod sibi vtile credit, impatienter inquirat. Nam si in corporum morbis no-
 xia est tarda curatio, quanto magis in salute animæ grauius est ferendus remediorum fide-
 lium serior appetitus? cum moncamur spiritualibus institutis, ne quæ prodesse possunt, in
 diem posterum differantur, clamante sapientissimo Salomone: Ne tardes conuerti ad
 Dominum; & ne differas de die in diem, quia sicut in incerto vitæ tempora, ita in tuto ani-
 mæ conuenit esse remedium; vt intret in gaudium Domini sui, quem veniens Dominus ea
 quæ sibi placent inueniet operari.

* Eccl. 5.

* Mat. 25.

Vnde & fateor me fuisse miratum, cur tam diu legatio promissa tardauerit, cum facien-
 da ista sint, vt regna cælestia rapiantur. Verumtamen instinctus ipse, quem vestræ man-
 suetudinis declarat alloquium, spem supernæ misericordiæ pollicetur: Desuper est enim
 & ipsum

A & ipsum velle quod bonum est. Confido autem, quoniam qui cœpit in vobis opus bo-
 num, perficiet vsque in finem. Ergo viæ, cui cœpistis, insistite; & spretis errantium lubricis,
 nobiscum supra petram solidam tenete vestigia. Tali creuit Ecclesia sancta consensu, quod
 his verbis Apostolicorum actuum testatur historia: Multitudinis credentium erat cor-
 vnum & anima vna. Nam quemadmodum connecti poterunt gratiæ vinculis, quorum di-
 stant corda sententiis?

* Philip. 2.

* Act. 4.

Fac, domine Imperator, effectum rerum fidem probare verborum. Non enim fermoni- OPERA, NON
 bus cognoscuntur hominum corda, sed effectibus: cum & Abraham pater noster, non nuda VERBA PA-
 Deo fide, sed opere fidem commendante placuerit. Vnde vel pro dispensatione mihi credi- PA AB IM-
 ta, vel pietatis vestræ circa me benignitate perpensa, domine fili, hortor & supplico, vt stu- PERATORE
 dium pacis, quod per scripta præferis, ad componenda nobiscum, Deo auctore, ea in his, REQUIRIT.
 B quibus laborant Ecclesiæ, dirigatis. quia secundum Prophetam: Pax multa diligentibus
 nomen tuum, & non est illis scandalum. Non sunt incognita apud mäsuetudinem vestram, P sal. 118.
 quæ nos ab ea, quam reintegrare cupimus, vnitatem discernant. Date operam, vt laudando
 quæ profiteamini compleantur effectum: & Apostoli, cuius communionem creditis expeten-
 dam, totis viribus sequimini disciplinam. In totum perdita noxiorum declinate contagia,
 scientes non habere cum religiosis impios portionem, nec vllum fidei cum perfidia esse con-
 sortium. Consequens est, vt qui errorum detestatur principes, oderit sectatores. Execrabile
 habeatur in flore, quod damnatur in semine.

Offerte hoc munus Deo, pro vestris (precor) offerte temporibus: iamdiu hanc à vobis
 hostiam præ tantis quæ vobis contulit Christus beneficiis expectat. Quid opus est apud
 illum preces adhibere, qui supplicat? Vos Senatui vrbis Romæ, vt me ad pacem hor-
 C tetur, iniungitis. Ego non solum cum his ad vos supplicationis verba conuerto, sed ve-
 stigiis vestris pro vniuersali aduoluo Ecclesia. Audite me pro Christo legatione fun-
 gentem. Non patiamini ab impiis canibus Christi membra discerpi. Quæ insanabilia vi-
 detis, abscindite; & quæ ægra, curate. Cur quæ sana sunt, inualidis coniuncta quatiun-
 tur? Seruate ordinem, quem vnitas ipsa præfinit; & pacem mundo, quam poscitis, red-
 dite. Hæc & sub præfenti occasione depono, & rursus ac sæpius supplicare curabo, spe-
 rans importunitatem hanc meam & Deo esse placituram, & apud vos quoque per assi-
 duas petitiones, quoniam id nos Dominus docuit, vacuam non futuram. Data Romæ.]
 desunt reliqua.

Hæc quidem Hormisdæ epistola responsio esse videtur ad eam, quam Imperator redeun-
 tibus legatis dederat, quia tam planè tamque amplè Ecclesiæ se pacem optare significauerat.
 D Quæ autem postea rescripserit ad epistolam à Comitibus legatis acceptam, cum ipsa ad Im-
 peratorem litteræ desiderantur, haud adeò nobis possunt esse comperta, nisi quantum ex
 aliis eiusdem Hormisdæ litteris quasi per transfennam ad ea inspicienda aditus aperitur: qui-
 bus etiam nota fiant quæ transacta sunt inter legatos Imperatoris & Romanum Pontificem:
 nimirum eosdem legatos detectos fuisse alienos à Catholica fide, defensoresque hæresis Eu-
 tychianæ; tantumque eos longè abfuisse vt Catholica professa fide sese cum suis Catholicæ
 redderent vnitati, vt tentarint haud leui conatu (si fieri potuisset) ipsum Hormisdæ Pa-
 pam ad suas ipsorum partes adducere. Vides quò tenderint Anastasij blandimenta, & quæ
 venena sub honorificæ legationis melle latuerint?

QVOD EFPE-
CTVM PER
LEGATOS IM-
PERATORIS.

At vbi hæc adeò inexpectata idem Hormisdæ comperit, legatos re infecta ad Imperato-
 rem redire iussit, iam certior redditus de velata diu piorum verborum inuolucro perfidia
 E impij Anastasij. Hæc enim ita se habuisse, eiusdem Pontificis litteræ ad S. Auitum Viennen-
 sem Episcopum datæ anno sequenti significant, cum iam ipse ad Hormisdæ missis nunciis
 & datis litteris reddi certior rogaret de his quæ cum Orientalibus gesta essent. quibus item
 litteris & illud fit manifestum, legatione ab Hormisdæ in Orientem missa, redditos esse Ca-
 tholicæ Romanæ Ecclesiæ communioni Episcopos nonnullos in Thracia, Dardaniæ præ-
 fertim, Illyrici, atque Epiri Antistites: quod quidem hoc anno idem Hormisdæ voluit suis
 litteris innotescere Gallicanis Ecclesiis, scribens de his epistolam ad eundem sanctum Al-
 cimum Auitum Episcopum Viennensem, vt ipse Auitus testatur, redditis litteris ad eum-
 dem Romanum Pontificem.

Vt hæc igitur integrè cognoscantur, primum omnium vt egregium monumentum viri
 sanctissimi, de quo plura superius locuti sumus, eius hic describemus ad ipsum Rom. Pon-
 tificem datam epistolam, ex iisdem de quibus supra mentio facta est descriptam codicibus.
 Porro

CHRISTI
516.HORMISDAE PAP.
3.ANASTASII IMP. 26.
THEODORICI REG. 24.

Porrò eam ad finem anni huius datam esse, existimare licet, quæ accepta Romæ habetur A mense Ianuarij anni sequentis: ipse enim Auitus prouinciæ Viennensis Metropolitanus nomine omnium sibi subiectorum Episcoporum legationem Romanam ad Pontificem misit, vt quid actum esset per legatos Constantinopolim missos, ipse Hormisda Papa litteris significaret. Scripsit igitur ea occasione has litteras sanctus Auitus ad Hormisdam, quibus quidem non solum rerum gestarum veritas intuenda proponitur, sed & qua veneratione, quòve cultu, quibus titulis sanctissimi atque doctissimi viri fuerint profecti Romanum Pontificem, quem totius vniuersalis Ecclesiæ esse pastorem absque controuersia sunt profecti, omnibus palàm fiat:

* Extat tom. 1.
epist. Decretal.
inter epist. Hormisda.
S. AVITI
EPISCOPI
VIENNENSIS
EPISTOLA
AD HORMISDAM
PAPAM.

Domino sanctis meritis præcellentissimo in Christo gloriosissimo & Apostolica sede dignissimo Papæ Hormisda Auitus.

Dum religionis statui & plenis Catholicae fidei regulis perspiciatis conuenire, vt regem per tota vobis vniuersalis Ecclesiæ membra commissum peruigil cura vestrae charitatis informet; Viennensem prouinciam superiori anno (si meminisse dignamini) datis ad humilitatem meam litteris vilitatis, quæ ad me, secundum quod opportunitas oblata contulerat, per Arelatensis Ecclesiæ clericos peruenerunt, & quidem plenissimæ sollicitudine pastoralis: in quibus nos, sicut per conuersionem prouinciarum, id est, Dardaniæ, Illyrici, vel Thraciæ ad communionem gaudij prouocatis, sic admonitione cautissima, ne quid per ignorantiam præuenire possit, instruitis.] Intelligis, lector, sicut in omnibus prædecessoribus Ecclesiæ Romanæ Pontificibus, iugem vniuersalis Ecclesiæ curam Hormisda Pontificis tum in restituendis lapsis, tum etiam in stantibus consolidandis. Sed pergit Auitus:

Eutychetis igitur Nestoriique damnatio, quos iam dudum per beatissimos prædecessores sanctæ sedis vestrae calcavit auctoritas, ad notitiam iam pridem nostram Apostolicæ ad nos diligentia prouisione perlata est. Sed illud nos modo suspensos multum redigit & anxios, quòd cum pendere nos ad effectum legationis secundò Constantinopolim destinata, omni expectationis studio iusseritis; nec quid filius vester sanctus frater meus Ennodius retulerit, nec vtrum secuta redierit, indicastis, & promissionem vestram tanta silentij diurnitate suspenditis, vt non minùs modò prædicatoris taciturnitas reddat attonitos, quàm antea fecerat legationis mora suspectos.] Falso quidem nuncio Auitum accepisse secundam missam esse in Orientem legationem, quæ redditæ sunt ab Hormisda Papa ad eum litteræ declarant. Porrò ad cuncta hæc exploranda à se missos Romanos legatos demonstrat, cum subdit:

DE LEGATIONE MISSA ROMANAB EPISCOPIS PROVICIAE VIENNENSIS.

Vnde sola hac causa seruos vestros filios meos Alexium presbyterum & Venantium diaconum totius Viennensis prouinciæ nomine, quæ Ecclesiæ ad me pertinenti ab vniuersis prædecessoribus vestris & ab Apostolica sede commissæ est, cum præsentis famulatus pagina destinavi: per quos oraculo beatissimæ responsionis agnoscam, vtrum feruor schismaticum præfatorum, qui intra Constantinopolitanam urbem vitio perniciosæ obstinationis exarserat, cuique (quod magis dolendum est) Alexandrinam vel Antiochenam Ecclesias dicitis illigatas, vobis Christo fauente dicentibus, digna fuerit correctione restinctus: aut si reuerfa legatio in paginis euentibus, quòd simplex legeretur, exhibuit; an fortè nuncio magis retulit, vnde vobis ad hoc qualiscumque suspicio referretur.

* de hoc

GRAECORUM
FALSA IACTATIO.

Veremur enim, ne Pontificale iudicium, dum non indicat prospera, sensisset aduersa. His adiicitur, quod diuersorum fida relatione comperimus, de reconciliatione vel concordia Ecclesiæ Romanæ iactare se Græciam: quod sicut amplectendum, si veraciter dicitur, ita merendum est ne callidè simuletur. Quæsumus ergo seruitio meo iuncto, vt quid filiis vestris, fratribus meis, id est, Gallicanis, si consular, respondere debeam, instruat. Quia iam securus, non dicam de Viennensi, sed totius Galliæ deuotione pollicear, omnes super statu fidei vestram captare sententiam. Orate, vt sic nos prædictorum fucata professio non fallat, sicut ab vnitæ, quam regitis, veritas comperta non separat. Accepta tertio Kalendas Februarij, Agapito V.C. Consule, per Alexium presbyterum & Venantium diaconum.] Cum igitur eiusmodi legatio ab Episcopis prouinciæ Viennensis per Auitum Metropolitanum directa Romam ad Hormisdam Pontificem peruenerit, eamque (vt par erat) idem honorificè accepisset: confestim ea animi suspensione liberare satagens Episcopos Gallicanos, simulque abolere quæ Græcia mendax falsa fama sparasset, ista ad eundem sanctum Auitum Viennensem Episcopum Hormisda rescripsit his verbis:

Hormis-

CHRISTI
516.HORMISDAE PAP.
3.ANASTASII IMP. 26.
THEODORICI REG. 24.

A Hormisda Episcopus Auito Episcopo & vniuersis Episcopis prouinciæ Viennensis, vel sub tua dioecesi consistentibus.

Qui de his quæ ad disciplinam Catholicam pertinent, maximè sciens, instrui cupit, quid studij circa mandata diuina habeat, euidenter ostendit. Non enim potest esse huiusmodi cura, nisi vbi fides fuerit infucata. Atque ideo exultamus in Domino de sinceritate proposito tui, dilectissime frater, dum te secundum directas per Alexium presbyterum atque Venantium diaconum litteras intuemur & de impiis transgressoribus Eutychete atque Nestorio sedis Apostolicæ constituta recolere; & si quid aduersus eos admonitio nostra promouerit, per quos Orientales Ecclesiæ confunduntur, inquirere. Digna planè sollicitudo Fidelibus, vt de miserorum lapsibus ingemiscant, & ipsi ne aliena polluantur contagione peruideant. Sed ne nos quidem hoc superfedisse credatis, vt ad notitiam vestram, si quid actum fuisset, competens perferret instructio. Verùm breuiter silentium nostrum, quod dilectio mordet vestra, purgamus. Nam quòd non sapius nostra admonitio vos frequentet, de conscientia vestra confidimus & fidei stabilitate: sollicitudo impendenda fortasse sit dubiis: fatis est, viranda indicasse perfectis.

HORMISDAE
PAP. EPIST.
AD EPISCO-
P. VIENNEN-
SEM.

B Legationis verò nostræ, quam semel, non secundò, sicut scribitis, misimus, si votiuus contigisset euentus, alacres illico fueramus desiderata partituri: scientes hoc rationi, hoc nostro proposito conuenire, vt quos participes sollicitudinis fecimus, cum his de integritate vnitatis gaudia iungeremus. Sed quantum ad Græcos, ore potius proferuntur pacis vota quàm pectore, & loquuntur magis iusta quàm faciunt: verbis velle se iactant, quod operibus nolle declarant: quæ fugiunt, professione diligunt; & quæ damnauerint, hæc sequuntur. Nam vnde est, quòd cum per Ennodium fratrem & Coepiscopum nostrum sacerdotales viros ad confirmanda ea, quæ sedes Apostolica poposcerat, directuros se esse promississent; multa quoque, quæ ad correctionem prauitatis suæ à nobis quæsitæ fuerant, pollicetes: non solum non religiosos viros, penes quos causa illius plena posset esse instructio, secundum constituta propria non miserunt; verùm etiam, quasi res parua gereretur, laicos & alios ab Ecclesiastico corpore destinantes, non se studuerunt de coeno, quo immergi tenentur, euoluere: verùm etiam Catholicae fidei claritatem fulgentem, sua (quod absit) se posse crediderunt obscuritate fuscare?

DE MISSA
LEGATIONE
VNICA IN
ORIENTEM,
ET GRAECORVM
FALLACIAS.

Hæc fuit nostri causa silentij, quam vos quoque, spirituali vobis prudentia reuelante, vidistis. Quid enim de hac causa poteram directis litteris indicare, quam in statu suo videbam duriter & pertinaciter custodire perfidiam? Noui exitus sollicitè diligentiam relationis inquirunt. Qui de rebus cognitis nihil indicat, abundè in statu suo manere priora declarat.

D Quapropter, dilectissime frater, & vos præsentibus hortamur alloquiis, & per vos quoque, quia occasio data est, alios per Gallias, quos fides eadem nobiscum complectitur, admonemus. promissam & amabilem Deo seruate constantiam; & transgressorum societate declinata, constantiam vestram vni viro virginem castam (sicut spondidistis) exhibete Christo: & cauete, ne sicut serpens Euam seduxit astutia sua, ita sensus aliquorum corrumpantur à simplicitate & castitate, quæ est in Christo Iesu. Perniciosa sunt blandimenta nocentium: atque ideo vigilare vos conuenit, quia aduersarius salutis humanæ tamquam leo rugiens circuit quærens quem deuoret; cui resistite fortes in fide: Quia hoc speciale habent patris sui de cæli arce deiectioni, qui vestigia eius sequuntur & diligunt, vt illa veritatis luce priuari, & alios gaudeant sua obscuritate fuscari; & cū peruersitatis suæ poenas luituros esse se sciant, exultent, si miscros cum sua damnatione coniungant.

ADMONET
HORMISDA
EPISCOPOS
GALICANOS

E Nam vnde est, quòd cum pro magna parte à conterminis suis Thracibus, Dardanis, Illyricis, cognita eorum peruersitate deserantur, procul positos ignorantia spe, fraudibus, & variis artibus nituntur allicere; nisi vt lucem, quam ipsi non habent, in aliis quoque impia cogitatione commaculent? Vt autem quæ sint partium earum studia positis agnoscere: plures Thracum, licet persequentium incurfibus atterantur, in nostra tamen communionem persistunt, scientes fieri fidem per aduersa clariorem. Dardania & Illyricus vicina Pannoniæ, à nobis, quòd iam fecimus, vbi necessarium fuit, vt sibi Episcopi ordinarentur, expetiit; in tantum se à communionem prædictorum separare gaudentes, vt remedia quærent, dummodo commune cum transgressoribus nihil haberent. Epiri Metropolitanus, hoc est, Nicopolitanus Episcopus cum Synodo sua nuper segregatus ab impiis, ad Apostolicam communionem, deprompta quæ fieret professione, se contulit. Quæ ideo scriptis destinauimus inserenda præsentibus, vt sicut sortem nos

DE COMPLE-
RIBUS EG-
CLESIIIS
ORIENTIS
AD COMMUNIONEM
SEDES APOST.
REVERSI.

conue-

conuenit dolere pereuntium, ita lætemur pariter de salute remeantium; & vt Fideles constituti ab eis longius instruantur, qua virus eorum folicitudine debeat effugi, quos & à suis videant tam iusta detestatione vitari.

ALIAM DE-
CERNIT LE-
GATIONEM
HORMISDÆ
PAPA.

Et nos quidem dispensationis nostræ memores, necesse est eos repetitæ legationi officio conuenire: quo affectu saluationis suæ, si respectu Dei, si rationis intuitu non mouentur, saltem pulsantibus importunè & pertinaciter acquiescant: & aut ad rectā viam, declinatis erroribus, reuertantur; aut propter impœnitens cor ab omnibus inexcusabiles iudicentur, qui & moniti totiens, in perfidiæ obstinatione persistunt. Vos orate, & nobiscum ad Deum preces & vota coniungite, vt per opem misericordiæ eius nostra actio laborans pro Catholicæ fidei stabilitate promoueat immaculatos vos & integros ab omni transgressorum societate seruantes: vt aut cum correctis sensus & corda iungamus, aut ab eorum venenis intacti esse mereamur. Nam qui (sicut vos quoque cōscientiam vestram non latere testamini) nouimus Eutychem atque Nestorium Apostolicæ, id est, Catholicæ sententiæ auctoritate damnatos; quemadmodum salui esse poterimus, si eorum sectatoribus ac posteris qualibet parte communionis hæreamus, cum Belial cum Christo nostro portionem habere non possit? Instructionis autem vestræ interesse credimus, vt ea quæ apud nos à Nicopolitanis vel Dardanis acta sunt, vel quo in communionem ordine sunt recepti, vobis nota faceremus ipsarum lectione chartarum. Data xv. Kalendas Martias, Agapito Consule.] hætenus Hormisdæ epistola: quæ quidem etsi anni sequentis mensē Februarij ad Auitum Episcopum reddita esse appareat; tamen ne vnus legationis actio, hac intercisa, reddi possit obscura, hinc eam volumus posuisse. Quod verò in eadem epistola mentio habeatur causæ Dardanorum & Epirotarum Antistitum; extant eorum litteræ, quibus res gestæ dilucidè satis significantur. Sed antequam prolixiorē narrationem ingrediamur, iam ipsi sancto Auito celebris nominis Episcopo Viennensi, nusquam locorum nobis posthac amplius occursuro, dignè (vt par est) postrema soluamus.

Ipsū quidem honestissima senectute perfunctum, haud diutiùs post hæc tempora fuisse superstitem, facile possumus intelligere. Extat autem ad eius sepulchrum antiquitus inditum epitaphium*, quod vt tanto viro dignum elogium hinc volumus descriptum relinquere, cum vitæ ipsius perbreuem contineat anacephaleosin:

* Habetur tom.
7. Biblioth.
sanct. vet. edit.
DE ALCIMO
AVITO EPI-
TAPHIVM.

*Quisquis mastificum tumuli dum cernis honorem,
Caspite concludi totum deslebis Auitum:
Exue sollicitus tristi de pectore curas.
Nam quem plena fides, celsa quem gloria mentis,
Quem pietas, quem larga manus, quem fama perennat,
Nil socium cum morte tenet. Quin prospice sancti
Gesta viri: Primum florens indole quansa
Spreuerit antiquos demisso stemmate fasces,
Maturum teneris animum dum præstat in annis,
Et licitum mundi voti virtute relegat.
Nec mora: Pontificis sic digna insignia sumit,
Augeat vs soliti felicia cæpta laboris.
Nec tamen ob summi culmen tumefactus honoris
Erigitur, seq̄ ipse aliis plus æstimat. Immo
Subiicitur magnus: seruat mediocria summus:
Distribuit parcus: pascit ieiunus: amando
Terret, & austeris indulgentissima miscet:
Cunctantes suasu inuit, solamine mastos:
Iurgia dissoluit: certantes fædere iunxit.
Dissona viridicam inficiunt qua dogmata legem,
Hortatu, ingenio, monitis, meritisq̄ subegit.
Vnus in arce fuit, quo quolibet ordine fandi
Orator nullus similis, nullusq̄ poëta;
Clamant quod sparsi per crebra volumina libri.
Qui vixit, viuit, perq̄ omnia (acula viuet.)*

hætenus epitaphium sanctissimo atq; doctissimo viro dignum: quæ autem in codice post subduntur, eum sepultum esse in monasterio diuorum Petri & Pauli, recens addita constat: non enim est ea Diuorū nomenclatura

A clatura antiquorum: nec verum anno Domini quingentesimo diem clausisse extremum, quem constat sub hoc Consulatu Petri, anno quingentesimo decimosexto, epistolam scripsisse (vt vidimus) ad Hormisdam Romanum Pontificem. Sed accipe quo eum Ecclesia Catholica ornat titulo quibuslibet triumphalibus ornamentis præclariore, dum Nonis Februarij eius natalem diem repetere consuevit, hæc publico præconio voce lectoris intonans: Viennæ beati Auiti Episcopi & confessoris, cuius fide & industria atque mirabili doctrina ab infestatione Ariana hæresis Gallia defensa sunt.]

Ceterum ne Auitorum confusione alius pro alio ab aliquo inconsultè accipiat: vt præmittamus modò dicere de illo itidem Auito creato Imperatore: fuit alius perneccessarius Sidonij Episcopi & æqualis, eiusdemque (vt ipse ad eum scribens ait*) matrum consanguinitate propinquus. Sed & hoc sæculo sub Chilperico Rege claruit Auitus sanctitate non impar Episcopus Aruernorum, de quo suo loco dicendum. Insuper Auitum presbyterum Aurelianensem his temporibus floruisse, A do testatur in Chronico. Præmittimus dicere de Auitis Hispanis, de quibus suo loco mentio facta est.

Quod autem ad Auiti eruditionem, de quo agimus, pertinet; inter præclaros rhetores nominatur à Sidonio Apollinari^b in epistola ad Lupum. Isidorus^c de eo agens, certè quidem haud eum ipse compertum habere potuit, cum ipsum sæcularium litterarum peritia eruditum tantummodo prædicet, & metro dumtaxat conscripta ab eo opuscula memoret, reliquorum autem scriptorum eius nec nomina nouerit, quorū meminit Gregorius Turonensis^d, quæ res & lucubrationes Auiti magis exploratas habuit. Ceterum nemo est disertorum virorum, qui nesciat eundem sanctum Auitum aduersus Faustum Regiensem Episcopum simulantem damnare Pelagium, corroborantem verò ipsam Pelagianam perfidiam, cōmentarios doctissimos edidisse, quorum præter Gregorium A do^e eiusdem Viennensis Ecclesiæ Episcopus meminit: sed eorum iacturam ob iniuriam temporum quisque iure poterit deploare: nonnisi enim Theologi consummatissimi potuit esse laboris, cuius obstetricante manu, eductus est coluber tortuosus. Porrò ipso Alcimo Auito defuncto, in locum eius nobili Ecclesiæ Viennensi subrogatus est Iulianus. At de S. Auito hætenus.

Iam verò antequam de Thracum, Dardanorum, & Epirotarum Episcoporum ab Orientalibus defectione, & conuersione ad Romanam Ecclesiam (quorum superius mentio facta est) ex litteris vltro citroque quæ extant, hoc anno datis, agamus, hinc quæ sunt reliqua de Vitaliani studiis irritis redditis videamus.

Cum igitur ea, quam vidimus, subdola arte Anastasius Imperator conciliatum sibi populum sensisset, iamque eam ob causam vires Vitaliani debilitatas esse: dispositis sensim rebus & in tuto penitus collocatis, euestigio exiit eum militari omnium nobilissima Præfectura, atque eius loco Ruffinū Magistrum militum creat: vt eo pacto militiæ robor suo ipsius penderet arbitrio Imperatoris. Id quidem ab ipso Anastasio hoc anno sub Consulatu Petri factum, testatur in Chronico Marcellinus. Ad vitam verò tranquilliorē Vitalianum secessisse, Nicephorus^f habet, dum res eiusdem Vitaliani perbreuiter narrat.

Sed cur (dicit aliquis) Vitaliano pro Catholica fide erigenti vexillum aduersus omnium hominum deterrimum atque maximè impium Anastasium Deus non affuit, magis autem fauisse visus sit Anastasio, populi gratiam illi concilians? Etsi ista roganti, atque curiosè scrutanti iudicia Dei, quæ sunt abyssus multa, illud satis sit respondisse, quod est apud Isaiam^g: Quis audiuit Spiritum Domini, aut quis consiliarius eius fuit, & ostendit illi?] & quod est apud Iob^h: Quis Deo dicere potest: Cur ita facis?] verumtamen quod iudicia Domini sint pondus & statera, & omnes viæ eius iudicia, eademque vera & iustificata in semetipsa: vnde iusto Dei iudicio factum sit, vt conatus Vitaliani omnes defecerint, Anastasij autem inualuerint, aliqua ex parte conicere posse datur, eum per rimulas quasdam quid intus lateret in eius animo perspexerimus. Cor enim ipsius non erat reatum cum Deo, nec fidelis inuentus est in testamento eius. Etenim honestissimo fidei Catholicæ tuendæ prætextu obtexisse visus est immensam qua flagrabat imperandi cupiditatem, ea studens arte Orthodoxos omnes sibi iungere, & ad inuadendum abripiendumque Imperium aditum præparare; vt per eos Anastasio è regno deposito, ab eisdem ipse subrogaretur Augustus.

Vt autem ista de eo coniciamus, illud summopere persuadet, quod tandem aliquando detectus, & ipse inuentus est minus habens, nempe fauere hæreticis Eutylianis, atque de fide haud sincerè sentire. Horum enim fidem haud dubiam fecere legati Apostolicæ sedis

^b Sidon. lib. 3.
epist. 11.
^c Isidor. de Vir.
illust. c. 23.
^d Greg. Turon.
SCRIPTA.
hist. lib. 3. c. 34.

^e A do in Chro.
ante an. 519.
^f Iob. 26.

^g Niceph. lib.
16. c. 38.

^h Psal. 35.
Isa. 40.
Iob 9.
Pron. 16.

fedis ab Hormisdæ Papâ Constantinopolim missi tempore Iustini Imperatoris Anastasij successoris: hi enim ad Hormisdam ista de Vitaliano scripserunt*, eum agunt de Scythiæ monarchis præferentibus faciem Orthodoxorum, eum re vera hæretici essent Eutyechiani: Vitaliano magnifico viro subreperunt, vt & talia vindicaret pro talibus rebus, & contra nos quæcumque potuit impedimenta afferret: cuius immutationem omnis nobiscum deslet Ecclesia.] hæc ex legatorum suggestione, cuius est exordium: Cum Dei misericordia, &c.] Vides igitur hominem, qui modò visus est patrociniū suscepisse Catholicæ fidei, postea detectum esse defensorem occultorum hæreticorum contra Romanam Ecclesiam. Vnde intelligas cur Deus hæc annuerit votis eius, nec per hominem fictum voluerit Ecclesiam reparari, quòd scilicet duplex iniquitas sit mentita sanctitas: vnde Anastasio potius visus sit propitius ad tempus esse; cum tamen in ipsum quoque iræ suæ vasa tandem effuderit. At vtinam antiquitas tantum nosset tragœdias istas, & non sæculum quoque nostrum eiusmodi abundaret exemplis.

* Apud Hormisdæ episcopi. ex-
tat 10. 1. epist.
Rom. Pont.

† Nicoph. lib.
16. c. 38.
ANASTASIVS
TECTAM
DEVTIVS
FRVDEM
APERIT.
* Licet de stem
* Alcyium

Sed ad Anastasium Imperatorem redeamus, de cuius perperam factis Nicophorus^b ista subiicit: Laurentium præterea Lignidensem*, Alcysonem* Nicopolitanum, Gaianum Nayitarum, & Euangelum Paulitaliensem Catholicos Illyrici sacerdotes suis Anastasius præsentari iussit obtutibus: Alcyson & Gaianus Episcopi apud Byzantium vita defuncti sunt.] Porro Alcyson iste, ad quem scriptam epistolam à monachis Palæstinæ, ab Euagrio suæ intextam historiæ, suo loco superius recitauimus, insignis erat nominis Orthodoxus. Addit his Marcellinus, eundem Anastasium Imperatorem ob metum Illyriciani militis Orthodoxi tumultuantis, extemplo reuerti mandasse ad suas Ecclesias Domnionem & Euangelum Episcopos, retento apud se Laurentio insignis nominis Catholico sacerdote, quantumlibet exilij sententia damnatus ab eo esset: qui Constantinopoli diuturno pedum morbo laborans, tandem post septennium diuina ope curatus, in patriam remeavit. hæc Marcellinus hoc anno. Quod autem ad Laurentium spectat; hunc illum esse memineris, ad quem extant recitatae superius litteræ Gelasij Papæ. His verò subiicimus quæ Cedrenus sub anno superiore recenset, sed in hunc referenda, cum liberius sineret Anastasius suos in Orthodoxos affectus absque timoris obice progredi: ait enim:

* Cedren An-
nal. sub anno
25. Anast Imp.
DE ORTHO-
DOXO EPI-
SCOPO, QUI
LIBERE RE-
DARGVIT
ANASTAS.
IMP.

Impurus Anastasius Episcopum quemdam Oeniadum audiens disertum admodum esse, & qui ora omnibus de passo Deo assertoribus obturaret: eam ad se euocatum hortatus est, vt ad suam factionem descisceret, pollicens eum, quicquid petiisset, illico accepturum. Cui Episcopus: Tu, inquit, potius ad Orthodoxos transi; ne dum opinionem impiorum hominum Seueri, Eutychetis, & Dioscori amplecteris, æterno igni addicaris. Simulque apprehendens Imperatoris chlamydem: Hæc, ait, vestis nequaquam te post mortem sequetur, o Imperator, sed sola comitabitur te pietas ac virtutū habitus. Desine persequi Ecclesiam, quam Christus suo redemit sanguine. Indoctus es & ratiocinandi ignarus, neque vllum Ecclesiæ decretum perfecte intelligis: Tantum imposturis & scurrilibus calumniis fatuos tenes. Satis sit tibi dignitatis, quòd Imperator es: Antistites Ecclesiæ vexare noli. Ad hæc Imperator rubore suffusus obmutuit. Pauperrimus autem cum esset ille Episcopus, nec obulum quidem ab Imperatore voluit accipere: adeò liber erat, vt solius in Deum fidei ac pietatis rationem habens.] hæc auctor.

DOROTHEVS
EPISC. THES-
SALON.
DEFICIT AD
HAERETICOS

At non ita restitit Imperatori Dorotheus Thessalonicensis Episcopus, cuius anno superiori recitauimus litteras ad Hormisdam Pontificem; de quo ista Anastasius Bibliothecarius in Chronico habet: Sanè Thessalonicensi Episcopo communicante ob metum Imperatoris Anastasij Timotheo Constantinopolitano Episcopo, qui Concilium Chalcedonense anathematizauerat: quadraginta Episcopi Illyrici & Græciæ conuenientes in vnū propter professionem in scriptis factam à proprio Metropolitanò, discesserunt ab eo; & Romam mittentes, Romano communicare, in scriptis professi sunt.] hæc Anastasius in Chronico: sed perperam sub Anastasio Papa collocata sunt tomo primo Conciliorum, & relata à Gratiano^d, quod postea est emendatum. vbi & ponitur intrusio Dioscori Iunioris, quam superstitè adhuc Anastasio Imperatore hoc anno contigisse liquet, de qua idem Anastasius Bibliothecarius paulo post tractat.

* 16. q. 7. c. 54.
nè Thessalon.

Hoc namque anno Ioannes cognomento Machiota hæreticus Episcopus Alexandrinus, cum in sede expleisset annos decem, & vndecimum attigisset, vita functus est, vt tum ex ipso Anastasio, tum ex Nicephori Chronico colligitur. Quomodo autem præter consuetudinem Ecclesiæ Alexandrinæ, qua eius Episcopus non alibi quàm Alexandria, nec

A nec ab aliis quàm ab Ægypti Episcopis & clero eius Ecclesiæ ordinari consueuisse, contestati sunt sæpe Episcopi Ægypti in Concilio Chalcedonensi, fauore tamen Imperatoris Dioscorus Iunior eam inuasit Ecclesiam, idem Anastasius Bibliothecarius ita narrat: Cum Dioscorus manus impositionem accepisset, defuncto Ioanne Episcopo Alexandrino hæretico (hic Dioscorus fuit Consobrinus Eluri Timothei) recessere à Dioscoro multitudines rusticorum*, dicentes, quòd nisi secundum quod sanctorum Apostolorum continent canones fiat, non recipiatur Episcopus: Principes enim inthronizauerant eum. Dioscorus autem venit ad S. Marcum: & venientes clerici, induere eum secundò, & iterum consecrare: & ita veniens ad S. Ioannem perfecit Collectam.

DIOSCORVS
I VNIOR
EPISCOPVS
ALEXAN-
DRINVS.

* populorum

Cum autem esset illic Theodosius filius Calliopij Augustalis, & Acacius Magister militum; turbæ turbatæ coeperunt iniuriis afficere Augustales. Cum ergo iurgium motum fuisset; insipientes quidam, à sede deposuerunt filium Augustalis, & interemere eum. At verò Acacius Magister militum quotquot capere potuit, interfecit. Et audiens Imperator, iratus est aduersus eos. Porro Dioscorus interueniens mitigauit eum.] hæc Anastasius de Iuniorè Dioscoro.

MISERAN-
DVS STATVS
ORIENTA-
LIS ECCLIE-
SIAR.

Sed intuerè, lector, horum temporum omnium miserrimum Orientalis Ecclesiæ statum. Vbiq̃ue luctus arque dissidia, non solum aduersus Orthodoxos conflitantibus hæreticis, sed & ipsis inter se pugnantibus impiis, excitante Alexandriae turbas nouo Dioscoro, Antiochiæ nefando Seuero, Constantinopoli impio Timotheo Imperatoris viribus præpotente: Orthodoxis etiam inter se mutuo confligentibus, sectantibus aliis communionem Acacij, aliis auersantibus, & Romanæ Ecclesiæ de eo sententiam comprobantibus, vt fecere complures Thracæ, necnon Episcopi Epiri, arque Illyrici, aduersus quos nō hæretici solum (vt diximus) sed & qui profitebantur Catholicam fidem conciti insurrexerunt; prout etiam quæ sequuntur, manifestius declarabunt.

Hoc namque anno sub Petri Consulatu, mortuo Alcysonè Episcopo Nicopolitano, subrogatus est Ioannes: qui statim, more maiorum, coacta Synodo Episcoporum Epiri Veteris, cuius ipse erat Metropolitanus creatus Antistes, communionem Apostolicæ sedis amplecturus, fidei suæ libellum illico ad Hormisdam Papam misit, probans sancta quatuor generalia Concilia, damnansque omnes hæreticos, & Acacium in primis eorum socium. Quo facto irritatus Dorotheus Episcopus Thessalonicensis, multas Ioanni iniurias intulit, quòd non expectatis aliis Orientis Episcopis, ipse sedis Apostolicæ communionem consequi anticipasset. Qualis autem Ioannes iste fuerit, quantaque eius pietas; contra verò quæ studia præuaricatoris Episcopi Dorothei; demū autem quæ Hormisdæ Papæ in his componendis controuersis fuerit sollicitudo, descriptæ inferius vltro citroq̃. datæ epistolæ ex iisdem quibus supra petita codicibus significabunt. Ac primo loco, rerum gestarum ordine seruato, describenda est eiusdem Ioannis recens Episcopi ordinati data de sua ordinatione epistola ad Hormisdam Romanum Pontificem, cui eiusmodi inscriptio præfixa habetur:

DE ELEC-
TIONE IO-
ANNIS ME-
TROPOLI-
TANI EPI-
RI.

Relatio Ioannis Episcopi Nicopolitani, per Rufinum diaconum eiusdem. Domino meo per cuncta sanctissimo & beatissimo Patri Patrum, comministro, ac Principi Episcoporum Hormisdæ, Ioannes in Domino salutem.

* Extat inuè
Hormisdæ epi-
stolas tom. 1.
epist. Rom. Pōs.

Cura mihi extitit semper, nihil amplius quærere, nisi agere propriam & familiarem conuersationem vacuam solitudinis & anxietatis mundanæ. Sed quia Dei iudicia abyssus multa est, sicut & vestram cognosco docere beatitudinem; Patre nostro quondam atque Archiepiscopo Alcysonè à Christo ad supernas mansiones euocato, ea ratione qua ipse cognoscit qui est possibilium* Dominus, me sancta Synodus bonorum actuum, ac cleris in pastorum transtulit sortem. Ego autem cuncta referens Deo, qui balbutientium linguas liberas facit, decenter ad vestras orationes concuro; vt iuxta consuetudinem Apostolicæ sedis vestræ, quæ cunctarum Ecclesiarum curam habet, & Nicopolitanorum habere dignemini, secundum antiquam spiritualem dispositionem vestram. Penitenti etenim mihi dari spiritum ad apertionem oris, sicut docuit Apostolus^b, atque ipse etiam Dominus præcepit, mecum petite horum datorem; & cum quærente pariter quærere; & pulsantem spirituali manu vestra suscipite. Hoc enim vobis facientibus, poterò, sanctissime, & accipere, & inuenire, & aperiente Christo, rectè* per verbum veritatis incedere.

EPISTOLA
IOANNIS
AD HOR-
MISDAM
PAPAM.

* omnipotēs

* Ephes. 6.

* recta

Quoniam verò quidam dissimulantes nobiscum credere, atque sectari sanctas Synodos, quæ Nicææ, Constantinopoli, atque Ephesi congregatæ sunt, in quibus* principes extiterunt

* qua

sanctissimæ memoriæ Episcopi Cælestinus Apostolicæ sedis vestræ, & Cyrillus Alexandria; insuper etiam quæ Chalcedone aduersus Eutychem congregata est, quæ omnes prædictas veritates Orthodoxa in se ratione firmavit: tamen audet nos impugnare, tamquam vinculum concordiæ sine ratione vitantes. Votum autem mihi est, vestram sequi doctrinam, sicut inter sanctos prædecessor meus Alcison extiterat. Et anathematizo Dioscorum, ac Timotheum appellatione Elurum, & Petrum eorum successorem, & Petri communione cum his permixtum Acacium, & Petrum, qui Antiochenam perturbavit Ecclesiam: sequens in omnibus Synodicas & Apostolicas epistolas scriptas à vero Præsule Romanæ Ecclesiæ Leone.

Rogo autem, plenius atque perfectius quæ seruari oportet, commonet; & à quibus abstinere debeam, vestris custodibus litteris intime: Vt si fortassis adhuc in exercitatus ordini deputor lectionum, seu dixi, seu egi Apostolicis vestris doctrinis incongruum, vestris imbutus sermonibus possim hæreticorum obsistere machinis. Hoc enim facientes, sanctissime, firmiores nostræ sanctæ Synodi inuenietis Episcopos, & bonorum actuum clerum & populum confirmabitis, tamquam familiarem vobis reddentes sanctam Nicopolitanorum Ecclesiam. Venerabilem verò diaconum Ruffinum ad tam necessariam causam directum, pacificè, sicut decet, rogati suscipite; & fiduciam tribuentes, celerem eius recursum ad nos præstare dignemini, portantem spiritualia atque Apostolica constituta. Cuncta sanctissime, omnem in Christo fraternitatem vestræ beatitudinis, ego, & qui mecum sunt, plurimum salutamus in Domino.] hæc Ioannes Nicopolis Archiepiscopus totius Epiri Metropolitanus, cum recens creatus, more maiorum, se communicare Romanæ Ecclesiæ significavit. Ita namque consueuisse reliquos omnes facere, cum ordinarentur Ecclesiarum metropolitanarum Antistites, sæpe dixisse nos contigit. Sic igitur ipse Ioannes dignissimus successor Alcisonis, qui inter tot tantasque tenebras Oriëtis, Catholicæ communionis luce persulsi, eius affectatus vestigia, suo ipsius sedis exordio præstitit quod Orthodoxi Antistitis muneris esset. Quæ autem propter eiusmodi confessionem sit passus, dicemus inferius. Porro non ipse tantum, sed & Synodus prouincialis ab Episcopis Epiri tunc habita, per eundem Ruffinum diaconum ad ipsum Hormisdam Papam hæc in eandem sententiam scripsit:

PROFESSIO
RECTÆ
FIDEI.

* Christodorus
SYNOVALIS
EPISTOLA
AD HORMISDAM
PAPAM.

DE ALCY-
SONE EPI-
SCOP. NAR-
RATIO.

* Irrefrenabili

DE ORDINATIONE
IOANNIS
EPISCOPI.

Synodus Veteris Epiri, Ioannes, Matthæus, Constantinus, Christophorus *, Hilarius, Philippus, Iulianus, & Chrysippus, domino nostro per cuncta sanctissimo & beatissimo Patri Patrum, comministro, ac Principi Episcoporum Hormisdæ Papæ.

Si dignis præmiis uti tentemus, necesse est multis fletibus horum deprompiones efficere. Plurimi namque ex nobis in regnante fuere Constantinopoli, cum vestri sanctissimi Vicarij Ennodius & Fortunatus Episcopi, Venantius presbyter, Vitalis diaconus, & Hilarus Notarius degerent, pietatis agonem susceptum tenentes: nobiscum autem fuit, inter sanctos factus, Pater atque Archiepiscopus noster Alcison, qui cum omni præsumptione supplicibus vtens libellis, apud vestram beatitudinem dignus effectus est Apostolicæ sedi vestræ communicare nobiscum. Sed quia repente, qui cunctorum retinet potestatem, hunc ad se euocauit: nos irreprehensibili fletu detenti, peruenimus tamen ad patriam, nullo modo errorem propter Dei gratiam sustinentes, sed vbique decreta vestra sectantes.

Flentibus autem nobis atque lamentantibus cum his qui nobiscum relictæ sunt in paroxia comministris, quis possit de Orthodoxis rectè Christi oues transigere: qui consolatur humiles, consolatus est etiam nos per vestras orationes, demonstrans metropolitanæ ciuitati in cunctis sanctissimum Ioannem: qui à pueritia in Ecclesia sine culpa nutritus, immo laudabiliter in ea degens, ita vt neque eum in his quisquam temporibus antecellat; zelo autem circa Orthodoxa iuxta Apostolicas admonitiones vestras nulli omnino cedens. Hunc ergo, Dei prouidentia, ordinauimus Præsulem Nicopolitanorum sanctissimæ Ecclesiæ. Et rogamus, vt iuxta antiquam consuetudinem, hunc quoque completamini paternis visceribus vestris: nobisque aut ipsi efficiamini, Dei gratia, arma inexpugnabilia cõmonitionibus vestris atque doctrinis: & precantibus nobis inclinetis aurem, & pietatem concordiæ reperiatis, iuxta inspiratam vobis diuinitus Apostolicam prouidentiam: vt in pace, quæ est ei amabilis, cunctæ sanctissimæ Ecclesiæ coopratæ immarcescibile coronam necentes, in omni pietate atque humilitate comprehendantur in Christo. Venerabilem verò diaconum Ruffinum propter hanc tam necessariam causam directum, libenter, rogati, respicite, & ad nos sub velocitate remittite portantem doctrinas vestras Apostolicas,

licas. Et alia manu. Incolumis pro me ora, in Domino sanctissime ac beatissime Pater Patrum. Ego Ioannes Episcopus rursus retuli. Ego Matthæus Episcopus Butroti retuli. Ego Constantinus Episcopus Hænanopoleos * retuli. Ego Christophorus * Episcopus Anciasmij retuli. Ego Hilarius Episcopus Fotices retuli. Ego Philippus Episcopus Photicensis retuli. Ego Iulianus Episcopus Dodones retuli. Ego Chrysippus Episcopus Circines retuli.]

* Adriano-
poleos
* Christodorus

Cum verò eiusmodi Epirotarum Episcoporum legatio Romam ad Pontificem peruenisset, ab eodem eo gratior est accepta, quo rarior ex Oriente his temporibus mitti solet. Hæc porro acceptam Synodalem epistolam Hormisdæ Papa in ecclesia publicè coram populo legi voluit: atque ad ipsum Ioannem Archiepiscopum Nicopolitanum has reddidit per eundem legatum Ruffinum Apostolicas litteras:

Gaui sumus in Domino valde, frater carissime, acceptis litteris tuis, in quibus te profiteris sacerdotium Dei gratia suscepisse. Hæc est fides certa, hæc spes sine ambiguitate secura, qua creditur totius bonitatis causa in superna dispensatione consistere. Cuius rei sententiam habens, frater carissime, beneficiorum, quæ à Deo nostro consecutus es, religioso animo gratiam confiteris; licet hoc quoque de eodem clementiæ fonte descendat, vt se auctori suo humana submittat humilitas. At enim: Super quem requiescet Spiritus meus, nisi super humilem & quietum & tremementem sermones meos? In his ergo, in quibus huiusmodi probaris, clariùs elucescet alijs etiam virtutis huius futurum exemplum: quando ad hoc etiam, Deo institente, perductus es, vt & de te Catholicorum gloriatur Ecclesia.

HORMISDÆ
PAPÆ AD
IOANNEM
REDDITÆ
LITTERÆ.

* Num. II.

Nam sicut diuinis testimonijs eruditus, & iuxta Apostolorum sacrarum litterarum institutionem formatus, hoc auspiciū tuæ ordinationis edidisti, vt aduersus deuiantes cum sedis Apostolicæ sententijs conuenires. Neque enim remunerari aliter tantorum beneficiorum poteras largitorem, nisi aduersus inimicos eius euidenter zelum Apostolicæ confessionis ostenderes. Notum est enim, eos extra religiosa septa consistere, qui & ipsi profitentur conscientiam fidei atque fiduciam: sed infructuosa est apud eos quamuis cum religiosis congrua sanctæ communionis æqualitas: quia proculdubio qui ea, quam meruit, libertate non vtitur, subiectum se iniquitatibus confitetur. Quid gloriemur his, quas non sequimur, disciplinis? Falso appellat magistrum, qui se institutionibus eius non probat esse discipulum.

* quæuis

Sed quia nobis nunc omnia in confessione similia, & libertatis propriæ resumpsistis affectum, paternæ rursus hereditatis cupientes esse consortes: amplectimini gratiam traditionis antiquæ, & in illius inconuulsi fundamenti stabilitate persistite, non cum temporibus corda mutantem. Inconstans enim ista mutabilis, as solet esse propositi: atque ideo bene fundatis oportet inhærere, quando huiusmodi studia clementia secit fouere diuina; vt fidei vestræ firmitas vobis de aliorum salute fructificet, & feruore vestri studij aliorum quoque animus ad resumptionem bonorum suorum possit accendi: quatenus & de vobis sanctus Apostolus dixisse credatur: Emulatio vestra prouocauit plurimos.

ADHORTATIO
AD
PERSEVERANTIAM.

* 2. Cor. 9.

Ergo Nestorij & Eutychem impietatibus iuxta Synodalia constituta damnatis, sectatores quoque eorum similiter execrantes, cum exultatione dicamus: Exite de medio eorum, & separamini, & immundum ne tetigeritis, dicit Dominus. Quemadmodum enim quis malarum inuentionum detestabitur principes, si non declinat sequaces? Aut quemadmodum odit origenem, qui non detestatur & sobolem? In discipulis prædicatur fama docentium; & donec malè iactorum seminum radix per succedentes culta floruerit, tamdiu auctororum memoria non peribit. Addatur perditio Eutychemi & Acacii discipulus sub communionem Petri omniumque damnatorum mixtus errori: quos vestra dilectio litteris suis, dum fidem suam asserit, euidenter expressit.

* Leuit. 15.

Ad instructionem vestræ fidei pleniorum, quo ordine ad communionem nostram suscipi deceat reuertentes, Indiculum subter adieciimus; sperantes in Deum bonorum omnium largitorem, quod laudabili circa fidem vestræ deuotionis instantia, non solum hoc eorum, qui vobis vicinitate iunguntur, saluti proficit, sed eorum quoque, ad quos fidei vestræ & religiosæ voluntatis velox fama peruenerit. Ruffinum siquidem diaconum, qui nobis litteras vestras obtulit, in Christi charitate suscepimus: quæ Apostolorum orationibus commendantes,

CHRISTI
516.HORMISDÆ PAP.
3.ANASTASII IMP. 26.
THEODORICI REG. 24.

tes, cum pace remittimus, hortantes litteras à nobis tam ad charitatē tuam, quàm ad Synodū directas, populo relegatis; quod & nos pro fidei vestræ cōmendatione fecisse cognosce. **A** **D**ata xvi. Kal. Decembris, Petro V. C. Consule.] Intelligis, lector, moris fuisse litteras ad Romanum Pōtificem datas publicè in ecclesiis legendas tradi, quoties boni alicuius nunciij indices essent. Hæc ad Ioannem Epiri Archiepiscopum Hormisda: ad litteras autem Synodales per eundem Ruffinum rescripsit, eorum commendans in Christi fide cōstantiam, breuique summa complectens totius causæ tractatum, utpote qui his litteris publicè exponendis & alios errantes reuocare satageret. Ipsæ igitur sic se habent.

AD SYNO-
DVM IN
EPIRO HA-
BITAM
QVAE HOR-
MISDA RE-
SCRIBAT.
Hier. 17.
Joan. 10.

* discederet

Benedictus Deus Ecclesiæ suæ membra confocians: Benedictus Deus, qui maligno instigante diuisos, sub eadem, qua olim fuerunt, facit soliditate coniunctos. Etsi enim diu, per dicitur modo, vociferauit inimicus, & eos quos non genuit (sicut asserit Propheta⁴) collegit: tamen abyssina ambiguitate desolabitur. Neque enim oues Dominicæ sequuntur alienum^b, **B** aut alterius vocem pastoris exaudiunt. Vnde nec vos ad salutis iter rediisse miramur, cum tarditatē magis in hac reintegratione culpemus. Debemus, carissimi fratres, domesticis uti ad hanc quam quærimus stabilitatem documentis. Siquidē tunc Timotheus Chersonensis, grauis cum disceret*, grauior cum doceret: nam Dioscori sectator, & idem Petri nihilominus institutor, aduersus beatæ recordationis Proterium scientiam suæ temeritatis exercuit, & totius finem crudelitatis excessit, religiosi viri eadem inter ipsa operatus altaria, vix faucibus suis ab illo pio cruore suspensis.

EUGENIUS
ARCHIEP.
EPIRI CON-
MENDATVR

Tunc excitata vniuersalis Ecclesia in odium parricidæ, ductorem facinoris tanti non solum communionem, verum etiam ipso quoque Christiano nomine spoliavit, & omnia mentes noua quadam admiratione stupuerunt tantæ præsumptionis audaciam. Tunc beatus **C** Eugenius parocciæ vestræ obtinens principatum, cum subiecta sibi sancta Synodo zelū quemdam, quali fide esset, Deo cōmandatus, ostendit. Cuius rei memoriam non solum nō potest tempus abscondere, verum etiam de die in diem magna apud Orthodoxos fama multiplicat. Horum studia sic probata negligere, & sententias non amare, idem est in ipsa Domini confessione delinquere. Et nobis quidem nunc post professionem & litteras vestras, omnia fidei dogmata, Deo iuos coniungente, similia, orandum est, ut in ea voluntas vestra, qua nostros animos releuauit, confessione permaneat.

FRAYS HAE-
RETICORVM
IN SECTAN-
DA HAERE-
SI, CUIVS
DAMNANT
AVCTOREM.
*congruunt

Sed opus est citra respectum timoris eorum insectari rabiem, qui fide diuersa nituntur. Quanto enim infidelium error exæstuat, tanto magis se, si resistat, securitas nostra commendat. Neque enim hæc sunt per patientiam negligenda, quando malum hoc vitio prauæ consuetudinis animatum apud plures sub quodam colore legis inoleuit, dum aut praua studia in vnum congruunt*, aut recta se subtrahunt. Nam ut eam quæ imminet rem loquamur: **D** Eutyches ut nefandæ hæresis inuentor excluditur etiam ab his, à quibus eius dogmata diliguntur, et ad eos ipsos ita exosus atque fugiendus, ut nominis quoque ipsius oderint mentionem: Sed peruersi religiosarum institutionum ministri, quem sicut verum detestantur hæreticum, hunc alia vā tamquam verum amplexantur Orthodoxum.

DE CORY-
PHÆIS
EVTYCHIA-
NÆ HÆ-
RESIS.

Siquidem in sancta Chalcedonenſi Synodo Dioscorus eadem sentiens, pari ratione damnatus est: & cum vna persecuta sit vtrumque sententia, horum alterū si quis sequatur & diligit, dicat aliquis, quemadmodum se ea sententia, quæ designatos damnauit, excipiat: cum eos, quos transgressionis, aut impietatis connectit æqualitas, sine dubio vnum quoque vinculum damnationis astringat. Timotheus & Petrus horum sequaces, homines mente corrupti, & pestis quædam nominis detestanda Catholici, quorum communionem in Petro complexus Acacius, similiter quoque meruit subire sententiam, qui tantum malum quasi **E** parui aestimans, & propositum numquam ad meliora conuertens, ne ab illis quidem se, quæ in Antiochia detestamur, abstinuit, ibi quoque transgressori Petro communionem cōnexus, in Apameam nihilominus hostiliter versatus, Ecclesiam Tyriam quoque non ea qua decuit integritate disponens.

EXHORTA-
TIO AD VI-
TANDOS
HAERETI-
COS.

Propter quæ, dilectissimi fratres, ab eorum innodatione soluentes, velut religionem quamdam pestiferam relinquentes, seruemus Apostolicam disciplinam, salutis nostræ omni diligentia & sollicitudine prouidentes; ea cura nefandi Nestorij vitemus errores, qua Eutychetis impia inuenta persequimur. Maximè enim nunc religiosa fidei dogmata diuerso incurſu horum, qui prædicti sunt, incurſantur insidiis, scelestis pro ratione temporis sua argumenta neſtentibus, quomodo possint innocentium viis fraudem suæ impietatis inserere. Atque ideo sicut docti nummularij & prudenter in-

struati

CHRISTI
516.HORMISDÆ PAP.
3.ANASTASII IMP. 26.
THEODORICI REG. 24.

A struati, ab improbandis laudanda separantes, talenti vobis crediti poteritis multiplicare substantiam.

Hæc, dilectissimi fratres, scripsimus plenæ charitatis impulsu: quia & spem fidei vestræ primum Dei dono, deinde & fratris nostri Ioannis, qui vobis præsidet, professione præsumptimus: qua nominatim omnes, quos Apostolica & generalis Catholicorū damnat Ecclesia, execrabiles sibi esse declarauit: quos vos quoque in litteris vestris oportuit euidenter exprimere; nec arbitrari posse sufficere, sub tantis præsertim insidiis callidorum, quos vitium & singulos insectari conuenit atque damnare, sub quadam generali eos damnatione concludere. Diligentem quærunt vulnera antiqua medicinam, nec abundas esse creditur quicquid pro integritate fidei & stabilitate religionis adhibetur. Vnde libellum cum litteris missimus, cui vos subscriptiones proprias inserite; ut fides vestra, quam directa per Ruffinum **B** diaconum scripta testatur, apud nos fiat huius quoque repetitionis adiectione manifestior. **D**ata xvi. Kalend. Decembris, Petro V. C. Consule.]

Exigit iure ab eis Pontifex speciatim factam damnationem singulorum nominibus expressis hæreticorum, & eisdem communicantium; quod & sanctum Leonem exegisse vidimus à quibusdam ex clero Constantinopolitano: quod sub generalitatis inuolucro multæ occultari possint insidiæ. Sic igitur, more maiorum, prudenter Hormisda capita singula, quibus vera plenaq. fidei professio contineretur, scripta misit: cuius rei agenda gratia non satis ipsi fuit Hormisda, Ruffino redeunti has dare litteras, sed etiam sibi legauit Pulionem subdiaconum, cui libellum dedit cum litteris ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum eodem die & Consule consignatis, quæ sic se habent:

Hormisda Episcopus Ioanni Nicopolitano Episcopo.

C Litterarum, quas direxisti, series & expositio tuæ fidei, conueniens sedis Apostolicæ iudiciis, nostros animos releuauit. Tot incitati gaudiis contenti non fuimus, nisi per Pulionem subdiaconum Ecclesiæ Romanæ, quid plenius circa vos ageretur, plenius cuperemus agnoscere: magnopere, quia in relatione Episcoporum sub ordinatione charitatis tuæ degentium, non vniuersa quæ ad Ecclesiastica constituta pertinent, sicut in vestra, leguntur euidenter expressa. Vnde & pro nostra sollicitudine & illorum integra nobiscum coniunctione libellum direximus, in quo eos oportet debere subscribere: quia & omnes sacerdotes vestrarum partium, qui ad sedis Apostolicæ communionem reuersi sunt, in eadem professione subscripserunt. Ista charitas, ista communis salutis excitauit ambitio: quod credo & fraternitatem vestram gratanter accipere: quia vbi de animarum salute res agitur, studij tui vel intentionis debes operam accommodare: ut antecedendo fructum de tali possis laude percipere. Pulionem prædictum cum rescriptis charitatis vestræ ad nos, iuuante Deo, sub celeritate remittite, quatenus desideria nostra diu suspensâ esse non possint. **D** **D**ata xiii. Kalend. Decembris, Petro V. C. Consule.] Porro libellus ipse, qui his litteris iungebatur, in codice desideratur: verum hunc eundem cum illo esse putamus libellum fidei, quem datum anno sequenti, decimoquinto Kalendas Aprilis, suo loco describemus ex eisdem codicibus acceptum.

Cum igitur ad opus perficiendum Pulionem subdiaconum legandum sibi in Epirum idem Hormisda Pontifex stauisset, eidem ex more cōmonitionem de singulis rebus agendis scriptam tradidit; ne aliqua ex parte declinans à recto tramite, aliquid Apostolica indignum sede committeret. Describemus hic eam, quod plurimum proficit ad decernenda futura, cum præterita consuluntur. est autem eidem eiusmodi præscriptus titulus:

E Indiculus ab Hormisda Papa eidem Pulioni de rebus agendis datus.

Cum Dei adiutorio & orationibus SS. Apostolorum Petri & Pauli veniens Nicopolim, sic debes agere, ut postquam Episcopus Nicopolitanus acceperit litteras nostras, Episcopos, quos in sua parocchia habet, colligat, & faciat subscribere libellum, quem in epistolis suis habet annexū. Si tamen dixerit prædictus Episcopus, esse laboriosum Episcopos colligere; dirigat tecum personas per singulos Episcopos, ut te præsentem subscribant in prædictum libellum. Sic tamen cum Dei misericordia facere debes, ut epistolæ, quæ à nobis missæ sunt, publicè legantur: aut si videris præ timore hoc Episcopos facere nolle, saltem clericis suis hæc relegant: quæ tamen in ipsorum dimitte potestatem; & scripta Episcoporum, & illius Episcopi, hoc est, Ioannis Metropolitanæ ad nos cum Dei misericordia reporta. Post hoc factum nullas moras te volumus ibidem facere propter insidias & calliditates inimicorum.] hætenus Indiculus, seu Commonitorium ad Pulionem.

Annal. Eccl. Tom. 6.

Kkk 3

At

DE LIBELLO
MITTENDO
FIDEI FOR-
MAM PRÆ-
SCRIBENTE

* Polionem
DE LEGA-
TIONE PV-
LIONIS.

ADMONTIO
LEGATO
PROFI-
CISCENTE
DATA.

CHRISTI
516.HORMISDÆ PAP.
3.ANASTASII IMP. 26.
THEODORICI REG. 24.

At quid lior? Haud enim æquo animo id passi sunt reliqui Orientales Episcopi, licet se A Catholicæ fidei professores esse iactarent; quod horum factis, ipsorum magis magisque redargueretur inertia & præuaticatio. Præ ceteris verò exasperatum scimus Dorotheum Episcopum Thessalonica, quem haud pridem memorauimus timore comminantis Imperatoris defecisse ad communem cationem scelestissimi hæretici Timothei Episcopi Constantinopolitani. Illi enim magis perfidi esse probantur hæretici, qui antea maiori inter Catholicos claritudine effulserunt; ea potissimum ratione, ne videlicet videri possint leuitate defecisse ab Ecclesia, sed deliberato consilio quod sibi esse optimum visum sit, fuisse consecrati: Vt verò semel inuito instituto posteriora respondeant, omni conatu laborant. Ita planè præuaticator Dorotheus Episcopus Thessalonicensis: qui cum grauitè tulisset ipsum Ioannem Episcopum & alios sibi subiectos Antistites fidei Catholicæ professionem cōscriptam misisse Romam; indignans, quod nihil ad se ea de re scripsissent, eosdem grauitè cœpit affligere. Retu- B lit hæc Hormisdæ Papæ, qui ad eos missus fuerat, Pulio subdiaconus, eademque significauit idem Ioannes Episcopus suis litteris Romæ ad ipsum missis: quibus acceptis, idem Hormisdæ mox ad eundem Ioannem litteras reddidit quinto Nonas Martias, quæ quidē & quem consecuta fuerit finem legatio Pulionis ostendunt: Eas nos hic describemus, vt exactè cunctarum rerum gestarum facis innotescat. sunt huiusmodi:

Hormisdæ Ioanni Episcopo Nicopolitano.

Remeante Pulione subdiacono nostro, litteras charitatis vestræ suscepimus, de constantia fidei, vel de intentione, quam circa communionem sedis Apostolicæ geritis, gratulantes: sed contristati sumus, quod vos aliquas sustinere molestias perhibetis. ista tamē diuturnam non possunt habere substantiam: quia vbi Deus purè colitur, etsi aduersa contigerint, in prospera commutantur, secundum Apostolum dicentem: Spes non decipit. Dubitās Apo- C stolorum Princeps incedens per pelagus laborauit: mox tamen inuocato Domino suo, paratum habuit, qui eum, porrecta manu, nō pateretur sustinere discrimen. Ergo auctorum nostrorum sequentes exempla, & in ipsorum fide permanentes, illius poscimus auxilium, de quo scriptum est: Qui nos non dimittit tentari supra quæ possumus. Igitur salutantes charitatem tuam hortamur, vt (quemadmodum prædiximus) in his quæ bene inchoata sunt perseueres: quia qui perstiterit vsque ad finem, hic saluus erit. Frequēter alloquiis tuis nostram sollicitudinem releuare non desinas.

Parociales quoque sacerdotes tuos competenti allocutione confirma: quia ista faciendo, talem tibi creditum poteris multiplicare quotidie. De illa quoque parte, quam dilectio tua postulat, cogitamus, vt ad Imperatorem clementissimum pro generalitatis quiete preces nostræ perueniant. Tantum est, vt votum studiumque nostrum congruis D orationibus iuuare non cesses: quia nos in his Deo auctore perficiendis vacare * minimè potuerimus. Data quinto Nonas Martias, Agapito V. C. Consule sequenti nimirum anno: quæ nos ad cognoscenda cuncta quæ ea legatione acta sunt, hic voluimus recensuisse. Porro post Pulionis discessionem ab Epiro contigit eundem Ioannem grauius vrgeri: unde opus fuit, vt sequenti anno de ipso idem Hormisdæ commendatitias daret litteras ad Imperatorem.

At quid? Num despondit, his auditis, Hormisdæ Pontifex animum, dum recogitat quod tam nobilis missa legatio Constantinopolim prope nullum effectum fuerit cōsecuta, quodque cuncta ab Imperatore veterariè acta esse conspiceret, eiusdem iam callida simulatione parficta; quod denique tantum abesset vt ille cum sibi subiectis populis Apostolicæ sedis communionem amplecteretur, vt etiam eos qui eius facti essent participes grauitè E insectaretur, & ad præuaticandum impelleret? Num inquam præ tædio defecit animo, concidit viribus consternatus Hormisdæ tot obrutus fluctibus? minimè gentium: sed maiori ex rebus arduis concepta fiducia, ex immenso erga perditos filios affectu pater agnoscitur, dum resumptis iterum viribus, perditorum magis ruina laborat, redditurque de grege magis sollicitus verus pastor: cum enim audaciùs lupos ingruere, atque eos in caulas violentius audit irumpere, eo ardentius ex aduerso confurgit, memor sententiæ Domini ad discipulos dehortantes ne illuc pergeret, vbi Iudæi frementes eum quæsierant lapidare, dicentis: Nōne duodecim sunt horæ diei? Ita planè perditorum saluti iterum cōsulturus, iterum cogitat æstuans charitatis ardore Pontifex de noua legatione mittenda, cum primum transacto rigore hiemis, nauigandi tempus aduenit. Quid autem factum sit, suo loco dicemus.

Hoc

CHRISTI
517.HORMISDÆ PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.

A Hoc eodem anno, Consule Petro, habita est Synodus Tarraconensis in Hispania, in qua canones tredecim reperiuntur constituti ad Ecclesiasticam disciplinam restituendam conducentes, qui exant omnes. Quod autem in eius præfatione, sub Consulatu Petri, anno sexto Theodorici Regis Synodus peracta dicitur; nequaquam de Theodorici regno, cum in Italia regnauit, est intelligendum: nam eius regni hic annus numeratur vigesimusquartus: sed potius cum regnare cœpit in Hispania, quod contigit (vt sanctus Isidorus scribit) anno regni eius in Italia decimo octauo, à quo ipso hic ipsius regnantis in Hispania sextus dicitur. Squallebant obsita mendis Hispaniarum Concilia: sed his occurrit, Dei beneficio, solers industria viri doctissimi Garsie Loaisa, qui eadem nuper edidit mendis emaculata, atque scholiis locupletata; cui ob bene impensum laborem eruditi omnes plurimum debeant; magis autem, quod cum bonis litteris summa imbuit pietate, quem prærogatiua doctrinæ atque virtutum erudiendum accepit, Catholicum Hispaniarum Principem, sanctæ Romanæ Ecclesiæ filium electissimum.

IESV CHRISTI HORMISDÆ PAP. ANASTASII IMP. 27.
ANNVS ANNVS
517. 4.
THEODORICI REG. 25.

C Vm iam res Orientalis Imperij, cedente Vitaliano, collocatæ viderentur in tuto, Anastasius Imperator, tamquam de parta gloriosa victoria, atque deuicto non armis sed simulatione tyranno, elusoque spe concordie Ecclesiasticæ Romano Pontifice, trophæa erigens, hoc ipso anno Domini quingentesimo decimo septimo nouum & quartum ordine C gerere voluit Consulatum, cui in Occidente collega est datus Agapitus.

Quo anno Hormisdæ Papa, mense Aprilis, vbi primum nauigandi facultas data est, nouam eandemque secundam legationem misit Constantinopolim ad Anastasium Imperatorem, ea occasione quod idem Imperator, excusandi se causa, per suos legatos Romam missos de perfecta ineunda concordia, facta pollicitatione, sponderat, dummodo de Acacij nomine taceretur; re vera tamen aliud agens, aliud prætexens: Quod enim sciret id fore penitus à Pontifice denegandum, non sibi, sed ipsi ad scribendum esse videri poterat, si nullus concordie aditus amplius patere possit. Hormisdæ autem tum ad hæc diluenda & tollendum penitus impedimentum, tum etiam vt Catholicæ communionis Episcopos in Oriente ageres ab aduersariis afflictatos subleuaret, eosdemque in officio contineret, eiusmodi mittendæ legationis consilium iniit; delegitque ad opus eundem qui alias missus fuerat, & bene functus eo ministerio erat, Ennodium Episcopum Ticinensem, cui in munere collegam adiecit Peregrinum Episcopum Misenatis Ecclesiæ in Campania, Romanæ verò Ecclesiæ clericorum neminem, vt fecerat in priori legatione: vt res omni careret inuidia, quam mouere potuissent Romanæ Ecclesiæ clerici, si ipsi pro suæ Ecclesiæ iuribus decertassent, viderique potuissent priuato magis affectu agi, quam Spiritu Dei impelli pro defensione iustitiæ.

His igitur ad honorificam & magni momenti functionem delectis, idem Hormisdæ cum ad Imperatorem, tum ad Timotheum Episcopum Constantinopolitanum, tum etiam ad Orthodoxæ communionis Antistites, ac denique ad clerum, monachos, & Constantinopolitanum populum litteras dedit; priuatas verò addidit ad Possessorem Episcopum. Quas autem scripsit ad Anastasium Imperatorem, sic se habent, ex iisdem codicibus, quorum antè meminimus, sumptæ, & vt licuit, emendatæ: E

Dudum legatis mansuetudinis vestræ remeantibus, ad litteras vestras & mandata respondendi, non quidem vniuersa plenè, sicut magnitudo rei postulabat, expediens, & tamen pro tempore certa perstringens. Verum etsi sufficienter me allegare omnia contigisset: numquid agens apud clementiam vestram causam fidei, poteram, repetitis precibus, importunitatis incesse? Timeant notam huius ingratiitudinis, quibus cura est studium negotiis vacare mundanis: Opus non implet Euangelij, qui à prædicatione eius venialiter putat posse cessari. Peruigilem pastorem oportet esse custodiam, & lumbos sine relaxatione præcinctos. Bonæ admonitionis sicut constat dulcem fructum, ita eius non deest esse fastidium. Et alias cur postulationis meæ molestam mansuetudini vestræ quisquam dicat esse frequentiam, cum per ea quæ fiunt ex officio meo, per remedia fidei vestro consulatur Imperio?

Etenim

* Pollio

* Rom. 5.

* Matt. 14

* 1. Cor. 10.

* al. cessare

* Ioan. 11.

* Hormis. epist.
II. tom. I. epist.
Rom. Pont.
HORMISDÆ
EPISTOLA
AD ANASTASIVM IMP.

CHRISTI
517.HORMISDÆ PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.PASTORA-
LIS CVRA
ROM. PON-
TIFICIS.

Etenim quæ me onerat cura, vos releuat: mihi incumbit, sed vobis proficiet: licet ex di-
uerso semine, vnus fructus amborum est. Nam sicut poena est nec dicere Deo accepta, nec
facere; ita certa remuneratio vel illi qui spiritualia prædicauerit, vel illi qui audita non
spicuerit. Dedit quidem clementia vestra veluti obsidem propositi sui sub testimonio Im-
periali alloquij, & se quasi pignore quodam bonæ voluntatis astrinxit: sed opus est coeptis
addere firmitatem: sumant plenum decorem iacta fundamina: non remittantur pugnan-
tes pro Dei Ecclesiis manus. Toties Israeliticus hostis intercidit, quoties Moyses brachia
non remisit. Effectus opera, finis commendat initia. Non prodest coepisse deferentem: quia
sola perseverantia fidei dat salutem.

OMNES OM-
NINO DAM-
NANDI HÆ-
RETICI.

Benedicimus Deum, cuius zelo pietas vestra transgressores impios Nestorium & Euty-
chetem vel eos persequitur, qui cum nefandis & sacrilegis dogmatibus profitentur. Probat
odisse se vitia, qui condemnat errantes; nec relinquit sibi locum deuiandi, qui non peper-
erit excedenti. Primus innocentiae gradus est, odisse culpanda: Sed veritatis interest, domi-
ne fili, & Catholicae disciplinae, vt sectatores etiam eorum atque participes oderitis, quo-
rum execrandos principes iudicatis. Non in damnandis sola, id est, certa nomina, sed in his
etiam, qui damnatos sequuntur, sunt crimina persequenda. Frustra auersari se plures asserit,
qui vnum de his, qui detestatione digni iudicantur, exceperit. Non enim numerus errantium
hominum, sed meritum consideratur errorum.

ACACII DE-
MERITA.

Hoc ideo, ne facile putet vestra clementia Acacij prætereundam esse personam. Nonne
ille est Acacius, qui cæno Petri, Dioscori & Eutychetis dogmate & communionem pollu-
tus, dum copulatur, immersus est, illius sustinens in condemnatione supplicium, cuius
egit in communionem consortium? Qui viritum propter impietates suas horum singulos
odit, & in illis Acacium necesse est oderit, & omnes in Acacio non amat. Ab illo per
Orientales Ecclesias fermentum nefandi erroris inoleuit. Inde Alexandrinæ perfidiæ eò
vsque nutrita superbia, vt non acquiescat (sicut scripsistis) mandatis salutaribus, cuius fa-
mulaur impediis; & in errore declinando non sequatur admonitionem, cuius in agendis
rebus experitur sibi vtilem potestatem. Vnde & maiore huiusmodi homines conuenit de-
testatione vitari: quia quæ docere debuerunt, nec dum ab aliis instruuntur, assumunt, sper-
nantes in his imperantis monita, in quibus tantum non timeri iubentur imperia; & imme-
mores deuotionis contra salutem animæ, quos contumaces esse oportuit pro salute. Hos
mentibus perditis ausus nutriuit Acacij cum perfidis innecta communitio: atque ideo exti-
mandus est auctoris loco, cuius grauius peccatur exemplo. Nihil enim vitia magis quam
imitatio fouet, dum creduntur non improbanda esse, ad quæ alij quoque videntur acce-
dere. Fragilis est & caduca mortalitas: vix nefariæ cogitationes, dum comprimuntur, in-
tereunt. Iacet semen noxium sub errore, nec deficit: latum pandit delinquentibus aditum,
qui iungit cum improbitate consensum.

Vtinam, inuidissime Imperator, inter ipsa Apostolicae districtiois initia Orientales
Ecclesie Acacij contagia nefanda vitassent: non per multos error ille noxia venena diffun-
deret: ipsa quoque erecta nunc, fortassis Alexandrinæ Ecclesie tunc colla cecidissent, dum
perculsam perfidiam suam in damnatione imitatoris agnoscerent, & displicere in compli-
cibus se viderent. Sed dum male nutriti fouentur errores, & prauorum consensus inutilis
æquitate corrigenda dissimulatur, per impunitatem sequacium mala dogmata multiplicauit
auctorum. Et vos quidem, si placet adeo efficaciter imperetis, vt condemnetis vestrum de
alieno errore propositum.

* à Deo im-
petretis

Sed cogitandum est, clementissime Imperator, si ei apud Deum sufficiat errata culpasse, E
cui dedit posse corrigere: non est differenda curatio: admoueantur medicæ profundis vul-
neribus manus. Sola ante Acacium Alexandria perfidiæ suæ foeditate sordebat. Respicite
quantas iam partes emendatio neglecta polluerit. Quousque pateris, domine fili, Ecclesiam
Dei diuisionem suorum mætere membrorum? Anticipent beneficia tua ad Deum peruen-
tura suspiria: Assume tibi curam, & vexillum salutis attollens, in errores ab Israele remo-
uendos velut Ezechias alter exurge: fas tibi laude nouorum operum titulos æquare prisco-
rum. Ille dissipauit excelsa: tu superbiam erectæ prauitatis inclina. Ille simulacra contriuit:
tu dura infidelium corda confringe. Ille memoriam serpentis ænei sustulit: tu virus præsen-
tis effunde. Offer recta Deo, quæ fecit; & spera dona, quæ meruit. Fidelis est enim Domi-
nus qui reddit singulis secundum opera eorum.

* Matt. 16

In aperto est, quanta sit expectatio Fidelium, quanta trepidatio perfidorum. Illi am-
biunt

CHRISTI
517.HORMISDÆ PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.

A biunt gaudere cum Angelis de reeptis: isti metuunt, ne ab his quos deceperant destituti,
poenis remaneant preparatis. Pendent anxia corda cunctorum: Ab vltimis ad nos Galliis
directa legatio, si quid de vnitatem reintegrationis sollicitudo promississet*, fama secuta, con-
suluit. Nec difficile opus clementiæ tuæ. Scit Deus suorum laboribus subuenire: in vsu est
ad Principes suos conuertere colla subiectos. Dat specie maximum signum recens reli-
giosæ memoriæ Marciani Imperatoris exemplum. Quid egit tunc vulgus, aut populus? Nec
opus nota reuolueret. Aulta est perfidia ista per deuos, sopita per iustos. Imitare religiosi
integritatem propositi, quam studio ciuilitatis æquasti.

* promonif-
set

Ad hæc nostris lacrymis, nostris precibus alleganda, Ennodium atque Peregrinum fra-
tres & Coepiscopos nostros vice nostra pro exhibenda etiam honorifica salutatione dire-
ximus: ideo maximè designato viro fasce secundæ legationis imposito, vt qui nobis spei
bonæ detulit initium, nunc adiutore Deo plenum reportet effectum. Acquiescite, preca-
mur, fidelibus monitis, cuius vos delectatum dudum legimus institutum. Data tertio Nonas
Aprilis, Agapito V. C. Consule.] hæc ad Imperatorem Hormisda; qui pastoralis curæ soli-
tudine æstuans (quod hactenus non fecisset) eò vsque descendit, quò iacentem lapsum
eleuet, vt non fuerit dedignatus per eodem legatos litteras dare ad nefarium Timotheum
Constantinopolitanum Episcopum, non quidem communicatorias Catholicis dumtaxat
dari solitas, sed commonitorias communes hæreticis; quæ ita se habent*:

DE LEGATIS
MISSIS EN-
NODIO ET
PEREGRI-
NO.

Hormisda Episcopus Timotheo Episcopo Constantinopolitano.

Non mirabitur dilectio tua rationem præteriti silentij mei, si quæ præcesserint vniuersa
consideret: non mirabitur præsens alloquium, si quæ sit vis charitatis expendat. Sustinere
enim omnia charitatem, Magistro Gentium docente, cognouimus: quæ si sua (sicut con-
tinet doctrina ipsa) non quarit, an incongruè abusus priuilegio meo, quod tibi potius pro-
desse possit, exhibeo. Expectare enim me decuit ab errantium coniunctione te liberum, &
sic amare correctum: videre ab improbandis diuidi, atque ita litterario sermone complecti.
Sed quem optem reducem, cur differtam vocare tardantem? Cur non detur locus mode-
rationi, cum nihil detrahitur æquitati? Impendenda sunt quæ laborantibus profunt, si nos
societatis contagione non polluant.

* Hormisda ep
stol. 1. 2. tom. 1
epist. Rom. Pör.
HORMIS-
DÆ EPISTO-
LA AD TI-
MOTHEVM.
b. 1. Cor. 13.
* ante

Hæc causa mihi fuit præsentium litterarum, vt hortor, vt moneam, ne terram nostram
iacere patiamur negligentius infæcundam. Non diu infructuosam arborem occupare so-
lum diligens permittit agricola: patienter expectat; sed numquid sub continuatione per-
durat? Vocatus ad salutaria, non moreris. Prope ab innocentia non recedit, qui ad eam
sine tarditate reuertit. Mouere Patrum monitis, & insistens fidelibus sine lapsu aut errore
vestigiis, præcedentia dilue per futura. Adiacet tibi modò ad iusta populos incitando,
modò pro fide Principalibus vestigiis supplicando, dirigere quod deuium est, solidare quod
dubiū: magno te conuenit labore prouidere, vt causas transacti temporis rectæ tegat sedu-
litas actionis. Præstat quidem animæ suæ, per quem vniuersali aliquid confertur Ecclesie.
Et ita se res habet, vt si studiosus, si indefessus institeris, fiat tibi utilis causa communis.
Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V. C. Consule.]

* Luc. 13.

Ita Hormisda ad hæreticum Episcopum Constantinopolitanum, & quidem non absque
instinctu prophetici spiritus: dum enim admonet exemplo agricolæ non sinentis diu arbo-
rem infructuosam terram occupare, sed secundum Euangelica præcepta succidi; eadem
epistola, quæ citò obuentura forent, prænucciasse videtur: quænam autem illa fuerint;
quæ secuta post præsentem annum, manifestè docebunt. Qui igitur principem locum in
regali ciuitate tenentes admonuit Anastasium atque Timotheum, haud despexit Hormisda
reliquoꝝ à Catholica communionem deuorum Episcoporum salutem, sed & ad eodem
æquè dedit circularem epistolam, ita vniuersalis gregis pastoris munus explens, quod Do-
minus præcepit Petro fratres consolidare: ad eos enim etsi non litteras communicationis
(quod non liceret) sed paternæ admonitionis adiecit, quales decebat virum, quem non so-
lum tenebat sollicitudo omnium Ecclesiarum, sed charitate Apostolica præditus cum Apo-
stolo dolorem illum pariter patiebatur, dum compateretur mala patientibus, secundum il-
lud Apostoli: Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis scandalizatur, & ego non vrori?
Sed audiamus ipsius ad eos clamantis epistolam, quæ est huiusmodi*:

CVRAM GE-
RIT OMNI-
VM LAPSO-
RVM EPISCO-
PORVM HOR-
MISDA.* 2. Cor. 12.
* Hormisda epist.
13. tom. 1. epist.
Rom. Pont.

Hormisda Episcopus vniuersis Episcopis in Orientis partibus constitutis.
Etsi admonitionis meæ cura desisteret; vos tamen proprii memores conueniret offi-
cij, non negligenter omittere, quæ enixè omnes decet pro animæ suæ salute seruare; vt
manda-

HORMIS-
DÆ EPI-
TO LA AD EPI-
SCOP. EXTRA
CATHOLI-
CAM COM-
MUNIONEM
POSITOS.

* indicta

^a Ezech. 33
^b Matth. 25

DE PASTO-
RALI MVNE-
RE PLVRA.

* sacra
* Isai. 40.
* 1. Tim. 4.

REVERTI
MONENTVR
AD PETRAM

mandatorum cælestium disciplina, non alieno studio, sed ipso vobis claret inesse propo- A
sio. Nam licet laude non careat qui bonis consiliis obsecundat; tanto est tamen potior in
honore sapientiæ qui præuenit, quam qui sequitur instituta, quanto est illustrius docere,
quam discere. Recordetur vnusquisque in qua vocatione à Domino sit vocatus, & quid
ab eo expectetur, aduertat. Miserrimum est intra meritum iacere propositi; cum id quod præ-
fertur nomine, non ostenditur actione.

Magna meruimus, si quod indulta * postulant, impleamus. Qui se ad pascendas Domi-
nici gregis oues gaudet adscitum, cogitet de commissa sibi gubernatione iudicium. Perui-
gil adhibenda tutela est, continuanda custodia; non dandus lupis rapacibus locus, non
vllis casibus relinquendus: quia neglectus error ouium, culpa pastorum est. Veniet qui ra-
tiones creditæ dispensationis examinet. Omnium quidem constat esse iustitiam, nec vlli
impunitam licentiam patere peccandi: Sed quis gradus nesciat esse meritorum, & sicut B
non æqua præmia, ita diuersa esse suppl. cia? Multiplicantur scientibus plagæ: pauca flagel-
la leguntur in scitiæ.

Quod si ita est (sicuti esse, non dubium est) existimandum quid in eo deceat esse propo-
si, cui alienos quoq. errores necesse est imputari. Clamat sanctus Spiritus per Prophetam *:
O pastores Israel, numquid semetipsos pascunt pastores? nonne oues pascunt pastores? Cer-
tum est, plus ab eo ^b, cui plus creditur, exigendum; & tanto magis nos obnoxios fieri, quan-
to effusiore gratia contigerit honorari. Magister bonus, & docens per obscura lucem, per
similitudinum ænigmata veritatem, seruum talenti à se traditi præter augmenta, custodiam
non arguit infidelem, sed condemnauit inutilem.

Vnde in aperto est, in quo metu decet esse eum qui Dominicum numisma perdidit,
si culpatus est ille qui acceptum sine inminutione seruauit. Nullus contentus sit innocen- C
tia sua: quia Deo nostro vniuersa cernenti, per prædicationis assiduitatem, rationem quo-
que propositi debemus alieni. Largam scientiam decet esse doctorum. Non amat fides
Christiana secretum: quam quisquis in aure tantum effundit, abscondit. Per vniuersas gen-
tes verbi prædicationis mandat Apostolis: & quam inexcusabiliter hoc quisquam potest si-
bi tacere commissum. Quid prodest cuilibet paternarum reuerentiam seruare regularum, si
concuti hæc ab aliis, si sine honore tractari patienter accipiat? Infirmum ostendit affectum,
qui quod diligit, non tuetur.

Incursum passim sancta à perfidis constituta, & rediuiua subinde de compressis exces-
sibus resurgit impr. bitas. Quemadmodum (rogo) pietatem in Deum probat, qui tam
nefanda dissimulat? Recordemur, qua Catholicorum frequentia sacerdotum, illa, quibus
nitimur, celebrata didicerimus esse Concilia; quantos nec debilitas impediuit, nec sene- D
ctus onerosa tardauit. Exigua visa sunt spatiosarum interualla regionum, & labores ipsi
pro quadam consolatione iucundi, dum spiritu sanctarum congregationum regente sa-
pientiam, seia ætas, quod seruaret, acciperet. Et hæc insectantibus impiis post damna-
tam in radice perfidiam, tacet, qui scit sibi esse mandatum *: Exalta vocem tuam, qui euangeli-
zas Hierusalem: exalta, noli timere. Nonne hoc ante oculos habens, discipulum ita
Gentium Doctorem instituit, vt opportunè, importunè euangelizare non cesset? admonens *:
Attende tibi, & doctrinæ: insta in illis: hoc enim faciens, & te ipsum saluum facies, & eos
qui te audiunt.

Ergo vel Prophetis stimulis excitati, vel normis Apostolicæ institutionis instructi, cu-
ram salutaris prædicationis assumite. Diligite & vindicate sententias probatas pijs, infi-
delibus inimicas. Et ad petram, supra quam est fundata Ecclesia, reuertentes: apud illo- E
rum etiam vos Patrum spiritus, quorum veneranda constituta improbè labefactantur, ab-
soluite: æstimantes, cum Dominus ad illud quod expectatur examen aduenerit, qualis
Apostolis creditus, qualis aliquorum tentantium dubitatione compertus, qualis Angelo
prænucciante promissus; vtrum ab illis melius sit argui, an cum eorum cohorte coniungi?
vtrum talis, qualis videbitur aut qualis ab impiis negatur, Dominum confiteri? Nil vos
retrahat à salute: velocibus ad viam redite vestigiis. Lapsus ruentem non grauat, si re-
surgat. Larga est Dominicæ doctrinæ clementiæ: noxia sunt erroris vincula, dum retinent.
Odit iustitia pertinaces, fouet clementia corrigentes. Data tertio Nonas Aprilis, Agapi-
to V. C. Consule.]

Vides quales ad extorres à Catholica cõmunionem litteræ dentur, quæ absque vllius salu-
tis & pacis, alicuiusve alterius cõmunicationis symbolo inchoantur & absoluuntur. Quod
verò

^a Ezech. 34

^b Hormisd. epist.
14. tom 1. ep.
Rom. Pont.

HORMIS-
DÆ EPI-
TO LA AD ORI-
ENTALES
ORTHODO-
XOS.

^c Rom. 8.

^d Luc. 10.

^e 1. Cor. 11.

^f Psal. 50.

A verò pastoralis est curæ, non solum dispersa * congregare, & infirma curare, fractaq. conso-
lidare, sed quod forte atque pingue est, custodire: idem Hormisda Papa in his etiam opti-
mi pastoris numeros explens, hac eadem legatione illis prospexit, qui erant inter hostes &
ab hostibus afflictati iugi persecutione Catholicæ fidei defensores, & Apostolicæ commu-
nionis Episcopi: ad hos enim quas subiiimus litteras dedit *:

Hormisda Papa Episcopis Orthodoxis.

Est quidem Fidelium speciale solatium Deus; nec vquam inter quælibet dura defi-
ciunt, qui se ad eum toto mentis studio contulerunt. Verumtamen hoc votum proposito
vestro debere me fateor, vt sicut exulto de sinceritate fidei vestræ, ita de firmitate merear
gaudere constantiæ, Vnde & aspectu interiori vos intuens, ad desiderium colloquendi vo-
biscum promptus assurgo: vt & dilectionem circa Deum vestram litterario sermone remu-
nerer, & spem paginali adhortatione confirmem: atque ita his, cum quibus mihi est con-
sortium sanctæ communionis, iucundum reddam testimonium charitatis. Non enim suf-
ficit animo meo de vobis esse securum: nisi ostendero illum quoque, quo vos complector,
affectum. Siquidem declarat se non ex iudicio odisse à Dei dilectione diuisos, qui potest
non amare coniunctos.

Benedico ergo Deum, dum feruorem fidei vestræ inter procellas varias, tempestatum
aduersa considero. Vos quoque vt super his pietatem eius glorificetis, vberiore exultatio-
ne suadeo: qui electorum suorum mentes quo acceptiores sibi reddat, examinat; & licet
cognitos sibi, quibusdam tamen difficultatibus probat, vt iustitiam quoque inesse dono
quod largitur ostendat. Atque ideo pertinaciter bono vos conuenit imminere proposito,
nec in via quæ ducit ad cæli regna deficere. Qui intuetur Dominicæ munera non æstimanda
promissa, nullius potest respectum habere periculi. Non enim frangit consideratio præ-
sentium malorum, nisi futurorum bonorum vincat obliuio: quando omnè amaritudinem
laboris excludit, qui dulcedinem spei, quæ expectatur, non amiserit. Quæ enim difficultas
beatitudini par est? aut quæ condignæ præmiis passionis ad futuram scilicet gloriam, quæ in
nobis, Apostolo * annunciente, reuelabitur? Absit ne quicquam à Christi charitate nos
separet. Quanta est tribulatio, si gloriam parit? Materiam prosperorum est, quæ putatur ad-
uersitas. Dum inclinamur, erigimur. Nemo haberet futuram remunerationem, nisi neces-
sitates præsentium sustineret. Videte quanto opere hominum terrena messis assurgat.

Quanto est igitur labore procurandum, vt cælestia dona non pereant? Quæta est negli-
gentium vita, sed non voti opulenta substantia. Dignus est operarius *, vt fructum merce-
dis accipiat. Indiscretè passim pietas cum impietate languesceret, si examinatio bonos à
malis diuisura cessaret. Gratum admodum spectaculum Domino in agone iustorum; nec
quicquam ita supernam gratiam conciliat homini, sicut aduersorum impetus patienter ex-
cepti. Quis milites sub pacis securitate miretur? Non est arduum in sicco secura fixisse ve-
stigia; nec artem gubernatoris ostendit marina tranquillitas: Satis est, intrepidum inter bel-
la procedere, inter lubrica non labare, fluctus in tempestate contemnere. Sæuiat, & motus
suos exercent humana tentatio, dum manifesti * appareant qui probantur.

Hæc scientes, carissimi fratres, fidei vestræ tenete constantiam: & ipsa etiam, si incide-
rint, militantia meritis vestris amate pericula. Annunciate quæ colitis, & participate etiam
per vniuersum Orbem mandata Euangelica, quæ tenetis: supra stipendia vestra, correctio
quoque vobis adscribatur aliena inter ceterorum enumerationem, quibus sibi diuinam gra-
tiam plenus Spiritu Dei Propheta conciliat * inter ea quibus misericordiam, qua conserue-
tur, exorat: docere se iniquos vias Domini, & conuersionem per se fieri prædicat impio-
rum. Beati quibus vita innocenter acta dat præmium: beati per quos aliis quoque præsta-
tur exemplum.

Et nos quidem (quantum in nobis est) nec sollicitudine, nec labore cessamus, vt humi-
litem, quam Dominus noster docuit, imitati, quæ saluti eorum conueniunt, postule-
mus: vt dispensationis mihi creditæ dum agnoscitur cura, probentur officia. Nam repetita
vice Ennodium atque Peregrinum fratres & Coepiscopos nostros, mandata legatione, di-
reximus, rationem, adhortationes, preces, lacrymas ingerentes, vt ab impiorum contagio-
ne separati, ad veram fidem iisdem, quibus vos modis & Apostolica scit sedes, se conferant:
aut certè non nos defuisse prædicationi, sed illos propriæ salutis, mundus agnoscat. Dat. vt
suprà, Agapito V. C. Consule.]

Qui autem has ad omnes Catholicæ communionis Episcopos Hormisda litteras dedit,
priuatas

priuatas ad Possessorem Episcopum addidit, utpote Ecclesiæ Occidentalis Antistitē, legatorum relatione sibi cognitū. Erat hic Africanus Episcopus pro fide Catholica iā ab Ariani factus extorris: qui conferens se Constantinopolim, non sine Dei consilio, multum profuit Catholicæ fidei, hæreticos exagitans, libereq. redarguens: cuius aduersus Pelagianos (ut suo loco dicemus) enituere certamina. Hic enim in priori ab Hormisdæ missa legatione palam apud legatos rectæ fidei professionem edēs, eandem scriptis consignatam & chirographo reboratam ad eundem Hormisdæ Pontificem Romam perferendam dedit. Cuius egregium factum idem Hormisdæ probans, ad ipsum eiusmodi litteras reddidit:

Hormis. epist. 15 tom. 1. epi. Rom. Pont. EPIS. HORMISDÆ AD POSSESSOREM EPISCOPI. C. ORTHODOXVM.

Hormisdæ Episcopus Possessori Episcopo.

Optimam vestræ charitatis audientes instantiam, & cognoscentes rectæ vitæ tramitem, quem sine strepitu vindicatis: Deo nostro gratias sine cessatione persoluimus: ut & in ea dispositione persistas, & ceteris, quod sequantur, tribuere possis exemplum. Ista sunt dona B. cælestia: ista sunt diuinæ retributionis indicia: ista sunt Dei iudicia, quæ te à Catholico sacerdotum noluerunt separari cōsortio. Vnde frater carissime, præsentibus hortamur alloquiis, ut in ea constantia, qua exorsus es*, perseueres, & augmenta probabilibus initiis subministras: quia bonum opus, præcipue quod ad doctrinam fidei pertinet, nisi semper creuerit, videtur imminui. Et si tribulatio mundana contigerit: ante oculos vestros futura præmia ponentes, Apostolica^b vos admonitione consulimus, dicentes: Non sunt condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriā, quæ reuelabitur in nobis. Meliora tamen speramus, quia Deus, qui per beatum Apostolum dixit: Qui vos non dimisit tentari super quod potestis: ipse pro sua pietate, quos suos elegit esse, & de laqueis aduersariorum, sicut semper, eripiet. Libellum dilectionis tuæ de confessione rectæ fidei per legatos nostros remeantes accepimus, & in eo sinceritatem tuæ fraternitatis agnouimus: quia quod rectè credit, sub C. attestatone publica prædicare non distulit. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V. C. Consule.] Post has autem idem Hormisdæ adiecit & alias litteras ad clericum, monachos, & Constantinopolitanos ciues Orthodoxos, & quidem efficacissimas, utpote è pectore patris filiorum amore languentis progressas, quæ sic se habent:

cie. cl. us. es

Rom. 9.

1. Cor. 10.

Hormis. epist. 16.

Matt. 10. HORMISDÆ CLERICOS ET MONACHOS AC POPULVM CONSTANTINOPOLITANVM.

Si is qui calicem aquæ frigidæ, mandata Euangelica^c secutus, obtulerit, mercedem boni propositi, ipso Domino, qui hoc docuit, restitente, consequitur: nonne qui tanto populo Fidelium veritatem annunciare distulerit, iuste damnationem incurrit? Hinc est, quod interminationem mandati cælestis effugiens (quod decet, loquendum est in his quæ ad Deum pertinent, nec tacendum) habens quoque vestræ salutis affectum, admonitionem eorum quæ præsens necessitas poscit, assumpsi; omnes, quibus curæ est fide integra Christianam religionem seruare, contestans, ut eos, qui sanctam Chalcedonensem D. Synodum, & beati Leonis de fide Catholica scriptas epistolas declinant, quibus possunt vicibus auersentur & fugiant: quando ipsi sunt, qui Eutychetis & Dioscori Alexandrini, vel potius nefanda Manichæorum contagione polluti, verbo quidem aduersus constituta Patrum videntur habere certamen, rebus autem contra incarnationem Domini nostri Iesu Christi euidenter insurgunt.] fugillat hæc dicens & ingerens Hormisdæ impium Anastasium, qui ita sibi populi ob fidem Catholicam aduersantis gratiam conciliauerat, quod fidem Catholicam (ut apparebat) videretur esse professus, cuius tamen re ipsa erat infensissimus aduersarius: Ut igitur ei resistent, prouocat eos sub ipsorum exemplo, cum ab illis aduersus nefandum Basiliscum Imperatorem fides Catholica defensa est; istaque subiiciens, ait:

Recordamini, carissimi fratres, quæ fuerunt, Basilisco Palatinæ aulæ incubante, tentata; & temporum illorum acta vel visa vel audita recolite: quàm scelesti tunc fuerit Timothei cognomento Eluri, quàm impudens & monstruosa præsumptio: quantus etiam per vniuersum Orbem fidei se vestræ feruor ostenderit. Probauit tunc Constantinopolitanus populus, quàm purè deceat credentes Christiana seruare mysteria. Sed transacta vti nam studia fuissent, & non nunc similia tempus expeteret. Rursum enim ijdem hæretici caput improbum de profundo, quo immergi tenebantur, attollunt. Atque ideo rogo, hortor, admoneo dilectionem vestram, ab eorum vos Conciliis & communionem discernite. Recordamini zeli prioris: & viuere in vobis lucem, scintillam ignis spiritualis ostendite; ne simplicem in vobis veritatis affectum perditorum astutia expugnasse se gaudeat. Et hæc quidem, quantum ad præsentem necessitatem, & assumendam contra impios cautionem, dixisse sufficiat. Spero tamen, quod si admonitio ista promouerit, & mihi & vobis

A vobis utilis erit: quando & Deus in vestra salute glorificabitur, & fructus nostræ sollicitudinis apparebit. Data tertio Nonas Aprilis, Agapito V. C. Consule.]

His autem litteris omnibus datis legatis, adiecit Hormisdæ Papa libellum confessionis Catholicæ, cui subscribendo quisque se posset verè probare Catholicum, sub cuius professione consequi posset Catholicam Romanæ Ecclesiæ communionem; ne (quod hætenus factum fuerat) multi current in incertum, dum defendendo Catholicam fidem, & non vitantes communionem hæreticorum, velleorum qui cum illis participassent, putarent tamen verè se Catholicos Orthodoxos. His igitur obuiaturus Hormisdæ, eo fidei libello tamquam Lydio lapide singulos probari voluit, quam profiteri deberent hi qui communionis Catholicæ participes esse vellent. Est verò ille huiusmodi, exscriptus ex codice Vaticano:

B Prima salus est, regulam rectæ fidei custodire, & à constitutis Patrum nullatenus deuiare. Et quia non potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & c. hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede Apostolica immaculata est semper seruata religio. Ab hac ergo spe & fide separari minimè cupientes, & Patrum sequentes in omnibus cōstituta anathematizamus omnes hæreticos: præcipue Nestorium hæreticum, qui quondam Constantinopolitanæ fuit vrbis Episcopus damnatus in Concilio Ephesino à Cælestino Papa vrbis Romæ, & à sancto Cyrillo Alexandrinæ ciuitatis Antistite: Vnà cum ipso anathematizantes Eutychetem & Dioscorum Alexandrinum in sancta Synodo, quam sequimur & amplectimur, Chalcedonensi damnatos. His Timotheum adiicientes partidam Elurum cognomento, & discipulum quoque eius atque sequacem Petrum, vel Acacium, qui in eorū communionis societate permansit: quia quorum se communioni miscuit, illorum similem meruit in damnatione sententiam. Petrum nihilominus Antiochenum danunantes cum sequacibus suis, & omnium supra scriptorum.

FIDES REGVLA AB HORMISDÆ MISSA.

C Quapropter suscipimus & approbamus omnes epistolas beati Leonis Papæ, vniuersas quas de religione Christiana conscripsit. Vnde sicut prædiximus, sequentes in omnibus Apostolicam sedem, & prædicantes eius omnia constituta: spero ut in vna communionem vobiscum, quam sedes Apostolica prædicat, esse merear, in qua est integra & verax Christianæ religionis soliditas. Promittens etiam, sequestratos à communionem Ecclesiæ Catholicæ, id est, non consentientes sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non esse recitanda mysteria. Hanc autem professionem meam manu propria subscripsi, & tibi Hormisdæ sancto & venerabili Papæ vrbis Romæ obtuli. Dat. x v. Kalend. Aprilis, Agapito V. C. Consule.]

D His igitur ab Hormisdæ Papa datis litteris, profecti sunt legati: Quibus ita cum Apostolica benedictione dimissis, noua ingeritur sedi Apostolicæ causa, cuius gratia alia fuerunt addenda mandata legatis iam in itinere cōstitutis. Accidit enim, ut post eorum profectiōnem, Romam adueniret, qui missus fuit à Ioanne Episcopo Nicopolitano diaconus referens persecutionem dirissimam esse excitatam ab Episcopo Theffalonicensi Dorotheo aduersus sibi subiectos Orthodoxos Episcopos, petens Ioannis litteris auxilium ab ipso Romano Pontifice. Cum verò qui istac curare possent legati profecti iam essent; tamen ad eisdem Hormisdæ scribens, causam eandem eisdem iniungit: quibus & quid agere debeant litteris significauit. Sed & pro eodem Ioanne litteras priuatas ad Anastasium Imp. dedit, necnō ad ipsum Dorotheum Theffalonicensem Episcopum. Subiiciamus ergo ipsas, ut eiusmodi legationis explorata in omnibus possit haberi cognitio; atque in primis eas audiamus, quas primo loco scimus ad ipsos legatos fuisse conscriptas, quæ sic se habent:

Hormis. epist. 17.

E Hormisdæ Ennodio & Peregrino Episcopis. Postquam profecta est charitas vestra, Nicopolitanus diaconus, qui vobis etiam occurrit in itinere, Romam venit: quem præter moram vidimus, cogitantes, ne fortè esset quod ad instructionem mandata vobis legationis adicere deberemus: quod & rationabiliter factum, ipsa res euidenter ostendit. Obtulit enim epistolam Ioannis Episcopi sui, & aliam Synodi sibi subiacentis Ecclesiæ Nicopolitanæ, qua queruntur ab Episcopo Theffalonicensi excitatas aduersum se tam principales quàm iudiciarias potestates: concussionibus & dispendiis se vehementer affligi propter hoc, quia de ordinatione sua ad Episcopum relationem secundum prisca exempla non miserit. Pro qua causa sperauerunt ut de remedio cogitare deberemus, consulentes etiam nos, ut daremus eis licentiam relationem ad

designatum Episcopum secundum consuetudinem destinandi. Vnde tractauimus, & Episcopum Nicopolitanum admonuimus, ne tale aliquid audere tentaret, si nobiscum velit in communionem persistere: ne per illum, si ab eo qui a communionem nostra alienus est, confirmationem petiisset, nostra quoque communio contagium sustineret. Hæc vos, vt omnia sciretis, instruximus. Data pridie Idus Aprilis, Agapito Consule.] Intelligis vel ex his saltem, lector, Epiri prouinciam sub Thessalonicensi Ecclesia constitutam ex antiqua consuetudine, Thessalonicensemque Episcopum confirmare consueuissè Archiepiscopum Epiri Nicopolitanum Antistitem.

His igitur consulturus Hormisda Papa, non ad Dorotheum Thessalonicensem Episcopum tantum (vt dictum est) litteras commonitorias dedit, sed & ad Anastasium Imperatorem priuatas ea de re conscripsit, commendans eundem Ioannem Nicopolitanum Præfulem. Extant ipsæ, sicut etiam quas ad ipsum Ioannem per ipsius diaconum reddidit litteras: sed primo loco quæ sunt redditæ ad Ioannem Nicopolitanum Antistitem, & ad Synodum Nicopoli celebratam, hæc reddamus, quas vnâ cum ceteris ex altero citatorum antè codicum quam fidelissimè exscripsimus:

Hormisda Ioanni Episcopo Nicopolitano cum Synodo.

Optaremus, dilectissimi fratres, ab omnibus vos molestiarum fluctibus alienos, vitam sub tranquillitatis serenitate transigere, & Deo nostro, remota mundanarum tempestatum mentis perturbatione mouerunt: quia quæ fieri nolumus, necesse est vt facta dolcamus. Sed abundat mundus incommodis & tentationibus: sæculum istud, in quo peregrinamur, expositum est passim, veluti magna moles, ventorum procellis. Ita Fidelium mentes diabolicis pulsantur insidiis; & sicut dictum est^a: qui volunt piè viuere in Christo, persecutiones patiuntur. Sed consolatur spes à iusto retributore promissa^b: quia beatus est, qui non fuerit scandalizatus in Domino. Non deiiciant milites Dei impetus fragiles & caduci. Qui assistit strenuis, non delectatur ignauis. Facile contemnuntur ista quæ transeunt, si illa quæ sunt mansura, cogitentur. Amplectenda est probationis occasio: quia licet sint dura onera laborum, præmia tamen maiora virtutum. Quemadmodum par erit ei remuneratio, qui se imparem monstrat examini?

Non sumus segnes ad fortia, si peruenire cupimus ad promissâ. Quis super hoc expectet vocem hominis, cum quotidie nobis insonet sententia veritatis^c: Beati qui passiones patiuntur propter iustitiam? Sed ne me fratres carissimi (licet apud Fideles magna sint) spiritualia tantum vestra exhibere credatis confirmationi solatia: prouidendis enim pro vestra tribulatione remediis, quantum in homine esse potuit, non quicui. Nam per legatos ad Orientis Principem destinatos, & Thessalonicensem Episcopum, vt ab infestatione vestra cessaret, admonui; & prorogatis paginis, vt Imperatori supplicaretur, adiunxi.

Hæc quantum ad præsentia sunt prouisa: sed illa quæ ad spem futuram pertinent, hæc sunt potius mentibus intuenda. Sanè hoc me fateor fuisse miratum, quòd inter allegationes angustiarum religiosæ prudentiæ vestra, hæc potuit cura subreperere, vt à me consolationis colore, dirigendi ad Thessalonicensem Episcopum solitas litteras, licentia posceretur. Ego ne huius rei auctor existerem, quam si inscio me cognoscerem factam esse, culpam? Absit ista peruersitas. Audite Apostolicam^d vocem, sed personæ meæ conuenienter aptandam: Si quæ destruxi, hæc iterum reedifico, præuaricatorem me constituo. Nolite, obsecro, ad euitata vix redire contagia: nec pedes luto, quo tenebantur, auulsos, patiamini malè rursus immergi. Sinite oblitterata esse transacta. Nemo mittens^e manum suam in aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei. Impediuntur à processu propo- siti itineris; qui reflexis oculis respiciunt quod relinquunt. Non amant Ecclesiasticæ disciplinæ eos, in quibus remanet memoria illa perfidiæ: totos ab errantibus oportet abscindi: quia in tantum detestabiles existimantur ad spreta redeunt, vt beatus Apostolus Petrus^f melius illis esse prædicauerit, vt non cognoscerent viam iustitiæ, quam cognoscentes retrorsum reflecti in tradito sibi sancto mandato. In aperto est, qua pertinacia traditæ fidei debeat constantia custodiri, si tolerabilius est in errore persistere, quam coinquinatio- nibus rursus, quas quis fugerit, implicari. Data pridie Id. Aprilis, Agapito V. C. Conf.] Vides quàm longè absit vt cum hæreticis quodlibet intercedere possit vel leuissimum communicationis symbolum, cum adeò detestetur Hormisda Episcopos Epiri scribendi ad Dorotheum non quidem damnatum hæreticum, sed hæreticorum communionem labefactum, postu- lasse licentiâ. At qui titubare, præ metuque trepidare Ioannes cum collegis Episcopis nosci-

EPISTOLA AD IOANNEM EPISCOPUM NICOPOLITANUM ET SYNODUM.

^a 2. Tim. 3. ^b Matt. 11. ^c Luca 7.

^d Matth. 5.

IN QVO REDARGVTIONE SVNT DIGNI EPISCOPI EPIRI.

^e Galat. 2.

^f Luca 9.

^g 2. Petr. 2.

tur, acriori vigente persecutione cessit, vt inferius suo loco dicemus. Sed quænam ad ipsum Dorotheum conscripserit, videamus. Sic enim ad eum per legatos epistola data se habet:

Hormisda Episcopus Dorotheo Episcopo Thessalonicensi.

Ioannes frater & Coepiscopus meus Nicopolitanæ vrbs Antistes cum Synodo sua variis se concussionibus atque dispendijs grauius causatur affligi; quod à transgressorum societate diuisus, postquam communionem sedis Apostolicæ emeruit, ad Thessalonicensem Ecclesiam ordinationis suæ initia non direxit. Potuisset neglectus sic esse culpabilis, si vnum esset inter omnes mysterium charitatis. At cum multi se à petra illius, quæ Christus est, soliditate diuiserint: quis non velit ab errantium coniunctione discerni, vt mereatur cum his qui consistunt in veritate coniungi? Non igitur consuetudo est neglecta, sed vitata contagia. Ergo obijcere quis possit errorem, vbi cogitatam salubriter intelligit cautionem? At nos, quod debueras primus assumere, credebamus te sequi saltem post aliena exempla potuisse. Non sufficit in lapsibus mora, nisi ad reprehensionis cumulum circa eos quoque qui ad viam redeunt, accedat inuidia? Quid aliud, quàm Beati Petri (quod sine impietate dici non potest) ipsum quod à Domino datum est nomen oderunt, qui eos qui ad sedis ipsius altaria confugiunt, insequuntur?

Quo pudore, rogo, priuilegia circa te illorum manere desideras, quorum mandata non seruas? & reuerentiam quam non exhibes fidei, cupis tibi Ecclesiastica potestate deferri? Si in iisdem vestigijs, quibus Catholici nituntur, insisteres, infestationem tamen proximi vitare deberes: sciens secundum Domini nostri & Saluatoris, quem colimus, instituta, eum qui scandalizauerit vnum de minimis, obnoxium magnis esse peccatis. Vbi est, Domine, humilitas, quam sub occasione discipulorum tuorum cernantium de loci qualitate docuisti? Tu ostendis illum esse maximum, qui exhibere studuerit se pusillum. Respice^b de celo & vide, visita vineam istam te cultore plantatam: intende circa mandata tua minimos, & circa ambitum honoris elatos.

Cur recentia cupitis, & prisca deseritis, circa summa desides, & parua curantes? Nonne hoc est rerum vilia decimare, & legis præcepta contemnere? Serua illa quæ Deo congruunt; & facile ea quæ sunt ab hominibus, subsequuntur. Quin potius curam salutis assume; & cur te alius præuenerit in veritate, suspira: ne si insectari eos qui ad Ecclesiæ reuertuntur membra persisteris, tu quoque cum his, quos nominatim condemnat Apostolica sententia, copuleris. Data pridie Idus Aprilis, Agapito V. C. Consule.] hæc quidem Hormisda planè digna tanto Romano Pontifice: Sed quæ ad Anastasium Augustum idem in eadem causa per eisdem legatos conscripserit, reliquum est vt videamus: sic enim se habent ad eum pro Episcopo Ioanne datæ litteræ:

Hormisda Anastasio Augusto, per Ennodium & Peregrinum Episcopos.

Cum sapientiæ vestrae, clementissime Imperator, profunda considero: prouidentes salutis propriæ, vobis displicere non æstimo. Neque enim aut diuina monita, aut humana continent instituta, vt qui consulit bonæ spei, qualibet debeat reprehensione culpa: cum maximè pietas quoque vestra affectu se vnitatis & pacis flagrare fateatur. Quæ res me quoque, vel pro fiducia conscientia vestra, vel pro creditæ quoque mihi dispensationis officio, emergente compulit non supercedere negotio. Ioannes frater & Coepiscopus Nicopolitanæ ciuitatis Antistes, prædecessoris sui sanctæ recordationis Alcysonis secutus exemplum, beati Petri Apostoli communionem cum Synodo sua, damnatis his, quos Ecclesia detestatur, expetiit. Is nunc grauibus fatigatur insidijs. Precor mansuetudinem vestram, iniqua molientibus obuiare, & remouete molestias, & correctum fouete, cui vt corrigere debuissest assistere^a. Scient enim qui tardauerint, se reos futuros, cum à vobis foueri viderint iam reuersos. Fateor, clementissime Imperator, miror insidiantium pertinaciam, neque Dei, neque vestro intuitu permoueri: nam qui oderunt in homine studium desiderij boni, quod de se æstimant iudicari, insequuntur, ad recta reduces; iure culpandi, si non conuerterint deuiantes. Date fidei vestrae clara documenta, si adfore cunctis ad vnitatem reductis & officio omni & adhortatione cogitetis.] hæcenus Hormisda ad Anastasium Imperatorem. Sed & ne in re tanta quicquam ageretur reprehensione dignum ab ipsis Apostolicæ sedis legatis, idem Pontifex ad eosdem adiecit de his quæ ad hanc causam spectant admonitionem, siue (vt auiat) Commonitorium: quod quidem cum ad plura vtilem exhibeat tractationem, hæc describemus, atque illud ipsum ex iisdem codicibus (quantum licuit,) emendatum: est autem huiusmodi^d:

CVM PETRA CONIUNCTIO QVEM LIBET DEMONSTRAT ESSE CATHOLICVM.

COMMVNICANTIVM CVM HÆRETICIS NVLLVM POTEST ESSE PRIVILEGIUM. ^a Luc. 22. ^b Psal. 79.

^c Matt. 23. IUSTA PONTIFICIS COMMUNICATIO.

HORMISDÆ EPISTOLA AD ANASTASIUM IMPERATOREM PRO IOANNE.

^a insiti

^d Hormisda. epist. 18.

*Apostolis

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, intercedentibus & adiuuantibus Sanctis, A quid agendum sit de causa Nicopolitanae Ecclesiae.

ADMONTIO AD LEGATOS.

Primùm ubi Thessaloniam, Deo iuuante, veneritis, epistolas nostras, quas in hac causa misimus, Episcopo Thessalonicensi tradite, illum quidẽ ordinem in eius saluatione seruantes, quem scitis à nobis esse mandatum circa eos, qui cum sede Apostolica, hoc est, Ecclesia Catholica non communicant. Traditis autem epistolis, instanter agere debetis, vt se ab eius Ecclesiae concussione suspendat: rationem reddentes; quia non potuit reuersus ad communionem & ad corpus Ecclesiae, cum illis qui necdum reuersi sunt, quicquam habere conuentum: Nos non soluere à prædecessoribus nostris concessa priuilegia, si ipse Ecclesiastica instituta non deserat. Certè redeat ad vnitatem: & nos cum eo insistemus; vt omnia priuilegia quaecumque cõsecuta est à sede Apostolica Ecclesia eius, inuiolata seruentur.] Intelligis, lector, non aliunde quàm ab Apostolica sede Orientalibus impertita priuilegia, cum vides ab ea concessum vt Thessalonicensi Episcopo Epiri prouincia subiaceret. Sed subdit:

PRIVILEGIA ORIENTALIVM ECCLESIA. RVM VNDE MANARVNT.

Dicite etiam apertè, illum ostendere inimicum se esse fidei, si insequitur quos uiderit ad Catholicam communionem reuerti. Quod si poteritis causam ibi, Deo propitio, componere: scriptis ad Episcopum Nicopolitanum litteris, quid uestra promouerit opera, nunciate. Si verò obstinatus fuerit, nec ab insecutione eius cessare voluerit, secundum litteras, quas ad clementissimum Imperatorem misimus, apud Principem causam Ecclesiae Nicopolitanae sic agite, vt dicatis: Alcison Episcopus Nicopolitanus satisfecit Ecclesiae Catholicae, susceptus est, & ad communionem reductus: huius successor Ioannes Episcopus & Deum ante oculos habens, & prædecessoris sui bonum exemplum sequens, condemnatis hæreticis, vel transgressoribus, ad sedem B. Petri Apostoli misit, & susceptus est: Huic nunc Thessalonicensis Episcopus insidiatur & eum concutit, contraria his quæ fecit, exigere volens. Hinc Pater vester & omnes Orthodoxi rogant, vt iussionibus vestris remoueatur ab eo ista molestia: ne videatur hominibus, propter hoc illum persecutionem pati, quia ad communionem sedis Apostolicæ redijt: & qui expectant per vos vnitatem fieri, aliud incipiant credere, si pietatem vestram viderint hoc dissimulare, hoc negligenter accipere.

LITTERAE APOSTOLICAE PVBLICE AFFIGENDAE.

Visum est nobis expedire, vt litteras quas ad Thessalonicensem in causa Nicopolitana direximus, quo libet ordine prudentia uestra diuersis in locis faciat publicari, magnopere tamen in ciuitate Thessalonicensium: quia hoc factò & à persecutione nostrorum potest cessari, & ad ipsius, si se correxerit, credimus pertinere salutem.] hætenus admonitio posterior ad legatos post ipsorum discessum missa. Sed considera pristinam erga sedem Apostolicam reuerentiam exhibitam etiam ab hæreticis atque schismaticis, dum ipsius Romanæ Ecclesiae auctoritas etiã in ditione hæretici Imperatoris minimè diminuta impeditaue fuerit, quo minus Apostolicæ litteræ, inconsulto Principe, publicarentur: non enim id petendū ab Imperatore, vt alia, admonet Hormisdæ legatos; sed vt sponte libereque faciant, ingerit.

*confirmatorias

Sed quæ ista secuta sunt? & quem effectum missa ab Hormisdæ legatio est consecuta? dicam paucis. Sicuti omnes quæ erant optimi pastoris dispersum gregem quærentis Hormisdæ partes expleuit: ita & Anastasius Imperator qui hæreticorum sunt Principum numeros omnes absoluit. At quænam ista? Audi ab Anastasio Bibliothecario in rebus gestis Hormisdæ rotius tragœdiæ summam breuiter perstringente his verbis: Hormisdæ item secundò misit Ennodium Episcopum, & Peregrinum Misēnatem Episcopum, portantes epistolas confortatorias fidei, & contestationes secretas numero decem & nouem, & textum libelli. In quo libello noluit assentiri Anastasio Augusto, quia & ipse in hæresi Eutyriana communicauerat. Voluit itaque eos legatos per remunerationem corrumpere: legati verò sedis Apostolicæ nullatenus consenserunt accipere pecunias, nisi sedis Apostolicæ satisfactionem operarentur.

*posticulum

Tunc Imperator repletus furore eiecit eos per posterulam, & imposuit eos in nauis periculosa cum militibus & Magistris & Præfectis nomine Heliodoro & Demetrio: quibus hoc dedit in mandatis Imperator Anastasius, vt nullam ciuitatē ingrederentur. Legati verò Apostolicæ sedis superscriptas epistolas ferè decem & nouem per manus monachorum & Orthodoxorum exposuerunt per omnes ciuitates: quas Episcopi ciuitatum, qui erant cõplices Anastasij Augusti, omnes eas epistolas timore pro crimine Constantinopolim direxerunt.] Sed & tunc etiam qui stare videbantur, consternati sunt pariter Episcopi Dardaniæ, Illyrici, & Epiri, quibus legati reliquerant fidei Catholicæ libellum habentem damna-

A damnationem Acacij nominis expressam; Tunc, inquam, qui stare videbantur, ob metum titubantes, tanto terramotu oborto, penitus corruere, & quæ acceperunt fidei monimenta præ timore deseruere, inueniri timentes Romanæ communicatores Ecclesiae: sed quomodo mox iram Dei experti sint, sequenti anno dicturi sumus. Addit verò his hæc Anastasius Bibliothecarius: Tunc furore repletus Anastasius contra Hormisdæ Papam, inter alia Sacra sua hoc scripsit: Nos iubere volumus, non nobis iuberi.] hæc mens elata. At exrat ipsa Imperatoris epistola ad Hormisdæ conscripta, qua sicut fecerat contra Symmachum Papam, sugillat ipsius Hormisdæ nimiam duritiam: redarguens, quod cum Filius Dei in mundum uenerit peccatores saluos facere, & nihil aliud magis & verbis & factis ipse Dominus inculcarit, & discipulos suos docuerit, quàm peccantibus ignoscere, eosque recipere; id ipsum tamen ipse Papa negligat atque reiciat. Sed integram hic perbreuem ipsius reddamus

B epistolam Anastasij, quam Sacram dicunt. est huiusmodi:

Anastasius Augustus Hormisdæ Papæ.

Et si magnum aliquid taciturnitas iudicatur, tamen necessarium est admirantes Dei misericordiam assidue frequentare sermonem: & quia initium fidei, quam nos Dominus & Deus Saluator noster Iesus Christus docuit in remissione peccatorum, præcellit, nulli habetur ignotum. Ipse enim per propriam passionem omnia Adam peccata mundauit, & hæc fuit negotiatio humilitatis ipsius, vt & præatum & omnes fratres liberaret seruitute peccati, voluntariè personam serui suscipiens. Nam beatus Apostolus Paulus docuit nos scribens ad Romanos: Regnauit mors ab Adam vsque ad Moysen, & in eos qui non peccauerunt: ex quo est vniuersitati quodammodo declaratum ex generali dispositione, siue mirabilibus, specialia quæque exempla debere suscipere semel tam magnæ legis iussiones, & tam pia bonitate firmata: vt omnis doctrina, quam discipulis suis tradidit, in hoc firmamento consistit. Fugit ægritudines, siue multifaria genera passionum: nodum peccati propria (sicut dictum est) passione resoluit; & agens, ad implenda similia discipulos suos factis & sermonibus instruebat.

*Extat inter epist. Hormisdæ post epist. 20. EP. ST. ANASTASII AD HORMISDAM P. P.

*Rom. 5.

Verum si, sicut aliqui nituntur ostendere certi ex ipsis Apostolis tam piam doctrinam per inobedientiam implere dissimulant; ignoramus ubi magisterium misericordis Domini ac magni Dei nobis possit occurrere. Nos autem non ea credimus ratione, vt immisericores esse putemus, qui misericordiam didicerunt: sed postulationem nostram à presenti tempore taciturnitate comprimimus: irrationabile iudicantes illis precum adhibere bonitatem, qui rogari se nolint, contumaciter respicientes. Iniuriari & annullari sustinere possumus, iuberi non possumus. Data Constantinopoli quinto Idus Iulij, Anastasio Augusto quartum & Agapito Coss.] Sed obserua, lector, cuiusnam Principis sint eiusmodi uerba proterua, contumaciæ plena ad Romanum Pontificem scripta: Iniuriari & annullari sustinere possumus, iuberi non possumus.] non alterius quidem hominis, quàm Imperatoris hæretici, Pharaoni simillimi, tunc per speciem tantummodo ceruicem ferream inclinantis, cum instantia eum flagella compellerent, dum videt ob hæresim de Imperio & vita pariter periclitari: quibus amotis, & Moysen cum Deo obfirmata obstinatione contemnat. Sed iusto Dei iudicio euenit quod nesciēs ipse prædixit, nimirum, vt potius miserimè infelix perierit, quàm paruertit iubenti Pontifici.

ANASTASII IMP. FATVVM DAMNATVR CONSILIVM.

Ita planè semper accidit, vt in sui perniciem sibi malè consulat insana dominandi cupido, quam imprudentes Regnandi nominant rationem, dum iidem Dei timore posthabito, sic præferunt colere religionem, vt eam captiuam ductam cogant priuatis suis affectibus inserruire. Habent isti quem colant atque sequantur Anastasium Imperatorem, qui astutè simulauerat Romano velle parere Pontifici, vt exertum contra se gladium Vitaliani vitaret: quo intuitu pariter longiores moras necere voluit Constantinopoli legatos Apostolicæ sedis, vt eorum reueritus præsentiam populus contineretur: aliàs enim facillè accidere potuisset (quod antè sæpe contigerat) vt rursus populus turbas ciceret, & armis Imperatorem vrgeret, litteris præsertim Hormisdæ ad rectam propugnandam fidem commotus. Sed eo cessante metu, qualis fuerit animi, cuiusve cultor fidei, exitus declarauit, dum aduersus Orthodoxos persecutionem excitat, dumque per posticum amandat cum militibus ad nauem legatos, eos quantocyus non Constantinopoli tantum, sed ab omni prorsus Orientalis Imperij ditione procul expellens; non intelligens vecors, esse in cælo Regem Regum, qui Reges in die iræ suæ cõstringat, quique baltheum Regum dissoluat, & præcingat furem renes eorum; dictumque: Sic & Rex hodie est, & cras morietur.] quæ cuncta de Regibus ex diuina Scri-

*Psal. 109. *Iob 12. *Eccles. 10

CHRISTI
517.HORMISDÆ PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.

Eccles. 4. ptura deprompta vindictæ imminentis elogia cogitum haud serò Rex senex & fatuus expectari, qui vera prudentia sibi consulere nescierit in futurum.

PERSECUTIO AB HÆRETICIS ILLATA IN ORTHODOXOS.

At quid post hæc accidit? Simulac enim audita sunt foris, quæ aduersus legatos Apostolicæ sedis Constantinopoli facta sunt: aduersarij omnes fidei Orthodoxæ, veluti abrupto penitus quo videbantur coerceri freno, timore nimirum illo soluto, quem ex vnitæte Catholica iam iam fancienda conceperant, palabundi, quo quisque ferretur imperu voluntatis, in Orthodoxos insiliunt, eorum bona diripiunt, profanant ecclesias, instarque luporum in ouile ouium irrupentium, mactant & perdunt. Nam accipe quid in Syria actum sit: ex quibus cetera, quæ remanserunt obscura, pernoscere valeas. Audi, inquam, quæ nefaria impius & sanguinarius ille Seuerus, qui thronum inuaserat Antiochenum, quiq; Acephalorum caput emerit, & Petrus perditissimus hæreticus Episcopus Apameæ sicut impietatis particeps, ita & crudelitatis socius, perpetrarunt, dum sceleratorum comparata manu, in monachos Syria Orthodoxos, Ecclesiæ Romanæ communicantes, more prædonum insurgunt, plurimosque occidunt, ceteris vulneratis ac male habitis; nec illis quidem parentes, qui ad sacrum altare confugerant. In hos autem monachos potissimum eorumdem hæreticorum furor exarsit; quod & ipsi aliquando hæreticorum labe polluti, citius respicientes, ex eorum se communicatione diuulserant, Apostolicæque sedi cõiunxerant, fidem Catholicam profitentes: Cuius rei gratia hostes fidei in eosdem vehementius exacerbati, cunctos simul perdendi animo infurrexerunt, crebrioribus eos insultibus aggressi; ut quæ dicentur, manifestè satis declarabunt.

SYRIÆ MONACHI A SEVERO AFFLICTI ADEVENT IMPERATOREM.

Ex hac autem prima ipsorum facta grassatione qui tantum periculum euaserunt, libellum supplicem aduersus eundem grassatorem Seuerum offerunt Imperatori, quo petierunt, ut Seuerus ab eo coercitus sineret qui remanserant, monachos Orthodoxos securos degere in solitudine. Sed qui ad hæc missi sunt Constantinopolim legati duo monachi Sergius atque Ioannes, ab Imperatore sunt absque auditione contumeliis affecti atque reiecti. Quamobrem cum iam viderent haud dubiè manus Imperatoris esse cum aduersariis, ob idque ab eis audaciora quotidie se fore experturos; quid agerent, ignorant, nisi ad Deum, unde sperent auxilium, conuertere oculos, & ipsum precibus interpellare.

Interea verò ad eum quem norunt se in terra habere Patrem, quamuis longè positum, clamant, proximum adesse scientes caput cohærentibus membris compagine Catholicæ unitatis & charitatis: clamant, inquam, dum ad communem Patrem, ipsum Romanum Pontificem Hormisdæ litteras dant, quibus eius auxilium postulant, recipi ab eo rogantes, qui eandem cum ipso fidem Catholicam profiteantur, & hæreticos omnes quos ille reiicit, pariter & ipsi reiiciant atque condemnent. Extant ipsæ litteræ, quibus quamplurimi subscripserunt Archimandritæ absque presbyteris atque diaconis, quorum omnium fides Catholica effulgebat: descripsimus eas ex eisdem codicibus quam emendatissimè licuit: quibus cuiusmodi titulus legebatur inscriptus:

Extat inter epist. Hormis. ante epist. 21.

Exemplum relationis minorum Archimandritarum & ceterorum monachorum Secundæ Syriae.

Sanctissimo ac beatissimo vniuersi Orbis terræ Patriarchæ Hormisdæ continenti sedem Principis Apostolorum Petri, deprecatio & supplicatio minorum Archimandritarum & ceterorum monachorum Secundæ Syriae prouinciæ.

Rom. 8.

Gratia Saluatoris omnium nostrum Christi nos ad vestram beatitudinem refugere velut de hieme & tempestate ad portum tranquillitatis admoniti, minimè circumuallatibus nos calamitatibus teneri iam credimus. Nam etsi patimur, gaudentes sustinemus: scientes quia non sunt condignæ passionibus huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Quoniam verò Christus Deus noster principem pastorem & doctorem & medicum animarum constituit vos & vestrum sanctum Angelum: dignum est, passionibus, quæ nobis contigerunt, exponere, & immisericordes ostendere lupos, qui dissipant gregem Christi: ut auctoritatis baculo eos expellat de medio ouium, verbo autem doctrinæ animam fanet, & orationis medicamentis mitiget.

SEVERI CARNIFICINA.

Qui autem sint isti, & qui hos aduersum nos armauerint, audistis utique, beatissime: Seuerus ille & Petrus, qui numquam in Christiano numero reputati sunt; qui per singulos dies sanctam Chalcedonensem Synodum, sanctissimumque ac beatissimum Patrē nostrum Leonem publico anathemate impetentes; qui iudicium Dei nihil æstimantes, & colendos canones sanctorum Patrum conculcantes; Episcopos quidem Principali potentia facientes exhiberi,

CHRISTI
517.HORMISDÆ PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.

A exhiberi, & nos cogentes illudere prædictam S. Synodum, supplicij inæstimabilibus affligentes. Unde & quidam eorum iniectas plagas minimè sustinentes, de hoc sæculo transierunt: & nostrorum verò non exigua multitudo perempta est. Euntibus enim nobis ad mandrā domini Simeonis pro causa Ecclesiæ, insidiati sunt nobis in itinere prædicti coinquinati: & superuenientes, occiderunt ex nobis trecentos quinquaginta viros: quosdā autem vulnerauerunt: alios verò, qui potuerunt ad colenda altaria confugere, ibidem peremerunt, & monasteria incenderunt, per noctē mittentes multitudinē inquietorum hominum redemptorumque omnem paupertatem Ecclesiasticam huiusmodi pestiferi homines consumentes.

MONACHI OCCISI A SEVERO.

B Ad singula autem delatæ ad vestram beatitudinem instruent chartæ à venerabilibus fratribus Ioanne & Sergio, quos miseramus Constantinopolim, sperantes vindictam de his fieri, quæ commissa sunt. Sed eos nec verbo dignatus est Imperator, sed etiam cum grandi contumelia expulit, comminatus eis qui ista porrigerent. Unde hinc est, nos vel serò cognoscere, quoniam tanta prauitas & audacia talium malorum aduersus Ecclesias facta, ipsius immisione composita est.

C Deprecamur ergo, beatissime Pater, supplicantes & rogantes, ut exurgatis cum feruore & zelo, & condoleatis iuste pro corpore laniato (nam caput estis omnium) & ut vindicetis fidem contempnam, canones conculcatos, Patres blasphematos, & talem Synodum anathemate imperitam. Vobis autem à Deo data est potestas & auctoritas ligare & soluere. Non opus habent qui sunt sani medicis, sed malè habentes. Exurgite, Patres sancti, venientes ad liberandum nos: imitatores estote Domini nostri, qui de cælo super terram aduenit quærere errantem ouem. Petrum illum respicite Principem Apostolorum, cuius sedem ornatis, & Paulum, qui est vas electionis: qui circumeuntes, Orbem terrarum illuminauerunt. Nam magna vulnera maioribus indigent adiumentis. Mercenarij videntes lupos venientes aduersus oues, dimittunt eas dissipari ab illis. Vobis autem veris pastoribus & doctoribus, quibus cura pro salute ouium commissa est, occurrit ipse grex cognoscens suum pastorem, ab inimicissimis bestiis liberatus, & vocem sequens pastoris, sicut Dominus ait: Oves meæ vocem meam audiunt: ego cognosco eas, & sequuntur me.

INTERPRELANT ROM. PONT. VT CAPVT ECCLESIAE. Matt. 16. Luc. 5.

D Non ergo despiciatis nos, sanctissime, qui à bestiis ferocibus quotidie vulneramur. Ad perfectam autem noxiam sancti Angeli vestri, anathematizamus in eadem nostra deprecatione virtutem habente libelli omnes proiectos & excommunicatos à vestra Apostolica sede: dicimus autem Nestorium, qui fuit Constantinopolitanus Episcopus, Eutychem Dioscorum, & Petrum Alexandrinum, qui cognominatus est Balbus, & Petrum qui dicebatur Fullo, Antiochenum, & omnes qui vnum illorum hæreticorum defendunt.

D Subscriptiones.

Ego Alexander misericordia Dei presbyter & Archimandrita sancti Maronis deprecatus sum.

Simeon misericordia Dei presbyter & Archimandrita ut supra, &c.] subscripsi sunt enim in eodem libello supplici & epistola Archimandritæ omnes numero vigintiquinque, presbyteri verò & diaconi simul numero centum septuaginta, quorum singulorum nomina illic in fine singillatim conscripta habentur. Qui autem has tulerunt litteras Ioannes & Sergius à monachis Secundæ Syriae missi, non nisi ad finem anni huius Romæ peruenere, vel sequentis initio, ut reddat ad eos litteræ ab Hormisdæ anno sequenti Idibus Februarij, satis demonstrant. Quid verò ad hæc Papa rescripserit, suo loco dicemus.

E At alia his plura addiderunt scelestus Seuerus & Petrus aduersus eosdem monachos Syriae, dum vixit impius Anastasius, hoc & sequenti anno nefanda omnia sibi licita existimantes. Reliqua autem quæ ab eisdem sequenti sunt anno facinora perpetrata, suo loco dicentur ex libello monachorum Constantinopolim missio sub Iustino Imperatore, a quo sequentem Annalium tomum auspicabimur.

His auditis, quomodo potuit non odisse Hormisdæ Pontifex aprum siluestrem deuastantem vineam Domini, ipsum inquam hominem peccati, Anastasium Imperatorem, à quo vires omnes suppeditabatur hæreticis, aduersus quos lessum numen implorat? At quid tandem Tacui semper (dicit dominus) filii, patiens fui: Ut parturiens loquar, dissipabo, & absorbebo simul. Sicq; excitatus est tanquam dormiens Dominus, tanquam potens crapulatus à vino. Exacuit ut fulgur gladium suum: primumque omnium idolum erectum in templo stantem abominationem in loco sancto disiecit, ipsum inquam Timotheum Constantinopolitanum intrasum Episcopum è medio sustulit: morte enim inopinata confestim

Psal. 79.

Psalm. 42.

Psalm. 77.

Deut. 32.

CHRISTI
517.HORMISDÆ PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.

festim sublatus est de medio, qui medium struxerat diuidentem parietem, impediēbatq. ne A
Orthodoxis vnirentur hæretici, cum sex annos sedē illam tenuisset, immo cathedram pesti-
lentiæ occupasset: tot annorum numerum eidem tribuit quoque Nicephorus *. Equidem
sequenti anno sedisse Timothei successorem, epistolæ vtro citroque datæ significant. Qui
autem in locum eius subrogatus est Ioannes Cappadox, populi conatu potius quam vo-
luntate Anastasij Imperatoris electus creditur, Orthodoxæ fidei cultor: cui tamen, quam-
diu idem Anastasius superuixit, nec licuit respirare: eo autem paucos post menses defun-
cto, quam strenuè pro Catholica vnitate atque concordia laborarit, quæ suo loco dicentur,
palam faciunt. Iam verò quæ sunt huius anni reliqua absoluamus.

^a Nicephor. in
Chronic.

Hormisdæ Papa summus Antistes licet immensis malis Orientalis Ecclesiæ adeò esset op-
pressus, vt totus penitus ab iisdē videri potuisset abso:ptus, nec vllus prope ipsi reliquus vi-
deretur esse locus ac tempus ad alia diuertendi: memor sese vniuerso Christiano Orbi præ-
esse pastorem, dum sic obtutus figit ad Orientem, haud tamen prætermittit aspicere Occi-
dentem, atque etiā Boreales lustrare ouilis regiones. Vidimus enim hoc anno, decimoquin-
to Kalend. Martias ipsum scriptis litteris ad Alcumum Auitum Viennensem Episcopū, ei-
dem suas delegasse vices ad recta dogmata & Ecclesiasticam disciplinam sartam tectam il-
libatamq. in Gallia conseruandā: id ipsum etiam hoc eodem anno impendit Hispaniarum
Ecclesiis, cum legat vices suas Ioanni Episcopo Tarraconensi. In vltioris verò Hispaniæ
prouinciis nēpe Bæticæ & Lusitanæ, Sallustio Hispalensi Episcopo nomine suo agere cun-
cta præcepit, ad quem etiam litteras dedit hoc ipso anno sub Consule Agapito; sub quo
etiam datæ litteræ ^b ad Ioannē Episcopum quarto Nonas Aprilis leguntur, Agapito V. C.
Consule: sed irrepsit error, vt loco V. C. scriptum fuerit II. quasi fignetur secundus Con-
sulatus Agapiti; cum tamen non nisi semel eo munere functum esse, certum sit.

^b Extant. 10. 1.
Conc. vlt. edit.
in Hormisd.

De vicaria autem potestate Ioanni concessa hæc ibi leguntur: Quia per insinuationem
dilectionis tuæ huius nobis est viæ patefacta prouidentia, remuneramus sollicitudinē tuam,
& seruis priuilegijs Metropolitanorum, vices vobis Apostolicæ sedis catenus delegamus,
vt inspectis istis, uue ea quæ ad canones pertinent, siue ea quæ à nobis sunt nuper mandata
seruentur; siue ea quæ de Ecclesiastica causa tuæ relationi contigerint, sub tua nobis insi-
nuatione pandantur, &c.] Ad Sallustium verò Episcopum Hispalensem de prouinciarum
Bæticæ & Lusitanæ vicaria potestate concessa hæc habet: Suffragantibus igitur tibi tot
meritis piæ sollicitudinis & laboris, certè iam delectat iniungere quæ ad nostri curam con-
stat officij pertinere; vt prouinciis tanta longinquitate disunctis & nostram possis exhibere
personam, & Patrum regulis adhibere custodiam. Vices itaque nostras per Bæticam, Lu-
sitaniamq. prouincias, saluis priuilegijs, quæ Metropolitanis Episcopis decreuit antiqui-
tas, præsentī tibi auctoritate committimus.] & inferius de vsu impertitæ potestatis, quo-
modo sint cuncta tradanda, verbis his admonet: Quoties vniuersalis poscit religionis
causa, ad Concilium te cuncti fratres euocante conueniant: & si quos specialis negotij
pulsat contentio, iurgia inter eos oborta compesce, discussa sacris legibus determinando
certamina. Quicquid autem illis pro fide & veteribus constitutis vel prouida dispositio-
ne præcipies, vel personæ nostræ auctoritate firmabis, totum ad scientiam nostram instru-
ctæ relationis attestatione proueniat, &c.] His subiiciuntur litteræ de pace inita & vnitate
conciliata cum Ecclesia Orientali; quæ tamen anno sequenti, cum id fieri contigit, scriptæ
cognoscuntur.

^c Extant 10. 1.
Conc. in Hor-
misd.

HORMISDÆ
LITTERÆ
AD EPISCO-
POS HISPAN-
IARVM.

Porro sicut duos præfecit Hormisdæ hoc anno Vicarios Hispaniarum Ecclesiis, & ad eos-
dem singulas dedit litteras, ita ad Hispaniarum Episcopos eodem tempore distinctas duas E
dedisse reperitur epistolas, magna sollicitudine cauens ne quid in eos illaberetur Orienta-
lis contagij. Monere enim eos omnes in primis voluit, vt cautè agerent in recipiendis Græ-
cis clericis ex Oriente venientibus: etenim Ioannes Episcopus, quid agere deberet de his,
consuluerat ipsum Hormisdam, qui recipiendi eos formam præscribit.

EXIGENDA
FIDES AB
IIS QUAD
MITTENDI
ESSENT AD
COMMUNI-
ONEM.

Laudabilis quidem pristinus ille vsus, vt cum sciretur in aliquibus prouinciis commix-
tos esse inter Catholicos complures hæreticos, si quis inde migraret in remotiores Chri-
stiani Orbis prouincias, non reciperetur absque Orthodoxæ fidei prof:essione, nec quidem
genere ali, sed quæ instantes hæreses condemnaret. Sic igitur quantumlibet constaret hoc
tempore in Oriente quamplurimos viuere Catholicos; quòd tamen sciretur Eutychianos
in iisdem inualuisse regionibus, iure postulatum ab Hispaniarum Episcopis fidei Catholi-
cæ tenacissimis, vt à Romano Pontifice formalibelli mitteretur, cui omnes Orientales
in Hi-

CHRISTI
517.HORMISDÆ PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.

A in Hispanias accedentes sub scribere deberent, qui vellent ad communionem admitti.

Sed & illud obseruatione dignum, si quem piorum Occidentalium Christianorum è
contra his temporibus proficisci contingeret in Orientem, solitum pro viatico sibi sume-
re veræ fidei documenta, præmunireque se antidoto contra ictus serpentium, quos sciret
frequentes in illis regionibus reperiri. Hinc quidem hoc eodem tempore, cum sub Anasta-
sio fides Catholica in Oriente periclitaretur; S. Fulgentio suppeditatum est argumentum
scribendi de fide ad Petrum Hierosolymam profecturum, vt ipse libri exordio præfatur his
verbis: Epistolam, mi Petre, tuæ charitatis accepi, in qua significasti, velle Hierosolymam
pergere: & postulasti, te litteris nostris instrui, quam debeas in illis partibus veræ fidei re-
gulam tenere, vt nullus tibi possit sensus hæreticæ subreptæ falsitatis, &c.] Porro malè
creditum S. Augustini librum esse, quem constat, testificatione antiquorum omnium, esse

^a Apud S. Au-
gust. in Append.
ad tom. 3.

B Fulgentij.

Sed ad Hispanos Tarraconensis prouinciæ Episcopos reuertamur, qui litteris excitati
Hormisdæ Pontificis hoc ipso anno, qui numeratur septimus Theodorici Italia Regis in
Hispania regnantis, sub eodem Agapiti Consulate Gerundæ Tarraconensis prouinciæ ci-
uitatis Concilium celebrarunt, cui præfuit idē Ioannes Tarraconensis Episcopus, ad quem
scripsit Hormisdæ: Non alium hunc quidem ab illo fuisse Ioannē, qui anno superiori præfuit
Tarraconensi Concilio, omnes æquè consentiunt, & ratio persuadet: siquidem omnes fer-
me qui numerantur Episcopi Concilij Gerundensis, ijdem anno superiori cum Ecclesiarum
titulis, quarum erant Episcopi, subscripti habentur, & inter alios etiam Ioannes ponitur
Tarraconensis Antistes primo loco notatus. Extant Concilij huius canones decem ad
Ecclesiasticam disciplinam spectantes: quorum ille primo loco ponitur, vt in sacra celebra-
tione Missarum mos ille seruetur, quem constaret ab Ecclesia Tarraconensi seruari. Sanci-
tur itidem duplicium Litaniarum ^b obseruatio, nempe Rogationum communium alijs
quoque Ecclesijs, & aliarum quæ mensē Nouembris triduo perdurarent, nempe à quinta
feria vsque ad sabbati vespeream, Missa claudendæ. Sunt & alia in eodem statutâ Concilio,
quæ tu consulas velim: nos verò ad alia transeamus.

GERVNDEN-
SE CONCI-
LIUM.

Quartus hic numeratur annus Palæstina cladis, qua per quinquennium afflictata est post
exilium viri sanctissimi Eliæ Hierosolymorum Episcopi: contigit enim primò prouinciam
illam inter alia mala propè quinquennium siccitate laborare, diuturniore quidem quàm il-
la fuerat sub Eliâ Propheta, cum annis tribus atque sex mensibus non pluit. At sicut per
illam eiusdem Eliæ sanctitas magnopere illustrata est diuinarum operatione virtutum, cum
scelestum Regem vicit, eiusque pseudopphetas Deo rebelles dignè puniuit: ita & hac diu-
turniori siccitate tum iunioris Eliæ est sanctitas declarata, tum editione miraculorū S. Sa-
bas effulsit, cum non semel sed iterum suis monachis pluuiam impetrauit. Ita planè Deus
omnia ad suorum seruatorum gloriam, & veritatis Catholicæ elucidationem: conuertit ter-
ram fructiferam in falsuginem à malitia inhabitantium in ea; & prohibuit celo ne plueret,
vt regio illa absque humore ferrea redderetur, ocluso desuper celo, redditoque planè æneo
super eam, vbi Christus veræ assumptæ atque retentæ humanæ naturæ ediderat experimen-
ta, vbi vigeret impietas negans veram permanentem Christi carnem diuinæ naturæ incon-
fusè & indiuisè, sed distinctè coniunctam.

^b Concil. Gerun-
den. c. 2. 3.

Res verò præclaræ à S. Saba in Palæstina tunc gestæ exactè narrantur à Cyrillo in Vita
eiusdem mirifici Sabæ, qui eas præfens vidit, posterisque quàm fidelissimè tradidit: quas
hic tibi eiusdem totidem verbis reddituri sumus: quibus admiretis Dei prouidentiam in
tanto totius Ecclesiæ Orientalis naufragio, cum non oblitus sit misereri, sed reliquerit mi-
sericordiæ suæ quædam impressa vestigia, vbi in terra visus est, & cum hominibus conuer-
satus est; vt qui hæcenus errauerunt ab vtero & locuti sunt falsâ, reuocari, si vellent, pos-
sent ad viam, & in ea ponere gressus suos, securique per certam factorum dogmatum veri-
tatem peruenire ad vitam æternam. Age igitur ipsum hæc narrantem Cyrillum audiamus,
qui ait:

E

Sed eò reuertendum est, vnde digressi sumus; & ijs quæ dicta sunt, addenda sunt
quæ sequuntur. Appetente iam fine anni quarti, quo aquæ penuria & siccitas & alia ma-
la his cognata Palæstinam inuasent, accedunt ad Sabam monachi speluncæ, peren-
tes vt illinc recederent: neque enim se posse amplius manere, neque resistere tantæ
aquæ inopiæ. Quocirca ille quidem partim adhortatus vt forti & excelso animo fer-
rent quæ inguebant, partim autem eos paternè admonens, persuasit vt rursus perman-
erent

^c Cyrill. in Vita
S. Sabæ, apud
Syr. die 5. De-
cemb.

CHRISTI
517.HORMISDAE PAP.
4.ANASTASII IMP. 27.
THEODORICI REG. 25.

nerent in Laura: Ad vos enim (inquit) veniet Dei misericordia, & roscitò ab eo descendet. Tertio deinceps die finem acceperunt quæ promissa fuerant. Repentè enim eiumpens vehemens pluuia, eis impleuit aquarum receptacula: & quod est maximè incredibile, illis solis delapsa est pluuia, qui cogitarunt à Laura recedere. In omnibus autem alijs, quæ circumcirca erant, monasterijs, ne minima quidem gutta descendit.

Hinc factum est, vt monasteriorum, quæ erant circumcirca, præfecti ad eum confluerent, desolentes & lamentantes, & dicentes: Quid peccauimus, Pater, quòd non ad nos quoque per tuas preces aqua cecidit, qui æquè laboramus siccitate, & valde desideramus benignitatem & refrigerationem? Ille autem paucis verbis eos liberauit à magna illa animi afflictione, sic dicens: Nunc quidem misit Deus benedictionem ad eos qui egent maximè: sed neque vos diu despiciet; neque vos aqua deficiet, donec dederit pluuiam super terram. Iam verò instabat Dominica dedicationis; & cum aquæ penuria diutiùs produceretur, omnis autem fons propemodum deficeret, & nec in se quidem parum seruaret aquæ vestigium, sed multi ideo miserè perirent: Ioannes Antistes Hierosolymitanus valde suspectam habens multitudinem (solet enim, cum laborauerit inopia alicuius rei necessariæ, seditionem protinus agitare, & aliorum facultatibus parare insidias) omnes partes obibat, loca locis mutans, & puteos fodiens, humidiora loca proscindens, & fossas perscrutans, & à nullo abstinens, quod ei occurreret: sed hoc nihil proficiebat. Omni itaque spe abiecta, sedebat de cetero mæstus, & apud se desolens communem vrbis calamitatem.

Cum is ergo ita esset affectus, & communem casum, suum luctum esse duceret: quidam ex eius amicis, Summus nomine, volens esse particeps sollicitudinis, & quoad eius fieri posset, illius consolari ægritudinem: quoniam aliunde inuenire non poterat mali solutionem, accedit ad eum, narrans de pluuia quæ eruperat, & de diuinis illis signis, quæ facta fuerant Sabæ precibus: & consulit, vt eum ad se accersat, & vehementer roget vt hanc eis alleuet calamitatem, & cessare faciat plagam, quæ tam grauius infligitur. Ille autem persuasus, cum eum accersisset, & ad eius pedes procidisset, omnes adhibuit preces, vt sanctas manus ad Deum tolleret, quas ipse solet respicere, & eius misericordiæ viscera in mentem reuocaret, & efficeret, vt qui est bonus, eos benignè aspiceret, & eis reconciliaretur, & solueret calamitatem siccitatis, quæ eos opprimebat.

Cum is autem differret, & rem suas vires superare diceret; Episcopus non cessat obsecrare, & genua pressare, & nullum prætermittere modum supplicationis. Quid enim ad deprimendum & deiciendum animum est calamitate vehementius, & maximè ea quæ tam multos tamdiu affligebat? Nesciens deinceps quid ageret mitissimus Sabas, se includit in domuncula, iubens illos quoque simul preces fundere. Deinde ille quidem intensè vacabat orationi, & pro eis fundebat preces. Tertius iam dies præterierat, & circa primam noctis vigiliam repentè conuertuntur nubes, & ex serenitate mutato aère in profundam caliginem, vehemens erumpens pluuia replet quidem aqua fontes, torrentibus autem sua reddit fluentia, & vniuersam simul ciuitatem ad vno animo & vno ore gratias Deo agendum excitat. Et hæc quidem sic hoc (vt diximus) anno quarto immissa cælitus siccitatis. Ceterum eundem auctorem superius narrasse meminimus ipsam penuriam in sequentem vsque annum perdurasse, nempe ad annum quintum propagatam: nam non antè terra imbre infusa arari, & susceptum semen multiplicato foenore reddere valuit: vt planè contigerit anno sequenti simul cum morte impij Anastasij omnia immissa mala consumi, & fugata vnà cum fide Catholica cuncta bona, vnà cum sancta religione integrè restaurari. Ad res igitur anni sequentis, quo diutiùs conticescens diuina iustitia in impios clamans erupit, iam E transcamus.

IESV CHRISTI HORMISDAE PAP. ANASTASII IMP. 28.
ANNVS ANNVS THEODORICI REG. 26.
518. 5.

Quingentesimus duodeuigesimus Domini annus, Magni atque Florentij Consulatu, magnus planè, ac florētissimus, memorabilisque illuxit Ecclesiæ: quo quæ sita diu frustra, in cassum vocata frequentius pax exul, tandè rediit postliminio, fugata penitus pugnace discordia, & peruicaci remoto schismate, atque hæresi pertinaci cōpressa, cum Oriens simul cum Occidente in vnam eandemque fidem Catholice communionis glutino compaginatur, &

CHRISTI
518.HORMISDAE PAP.
5.ANASTASII IMP. 28.
THEODORICI REG. 26.

A tur; & qui erant longè, facti sunt prope in sanguine Christi: Ipse enim (secundum Apostolum¹) pax nostra, fecit vtraque vnum medium parietem maceris soluens, inimicitias euacuans, vt duos condat in semetipso in vnum. Quomodo autem tam grandia hoc anno Ecclesia à Deo consecuta sit dona, dicemus ordine temporis.

Cum (vt dictum est anno superiori) legatio à monachis Syriæ de prauis nefandisque factis hæreticorum Romam perlata esset, ac tetram horrendamque tragoediam Archimandritarum viginti quinque consignatam litteris & lacrymis irrigatam legati auribus piorum ingessissent, magnum mærorem Orthodoxis omnibus incusserunt, magis autè omnium Patri de totius populi salute sollicito, Hormisdæ inquam, qui & instar capitis membris exulceratis compatiens, vulneribus quæ valuit fomenta cōsolationis adhibuit, & salubris ligacula admonitionis admouit, scribens litteras, quas postea Quinta Synodus œcumenica venerata, suo optauit recitari conspectui. Reddemus nos eas, quas triplicis editionis nobis seruauit antiquitas, quarum duæ Latinæ conscriptæ extant, tertia itidem Latina, sed ex Græco translata: quæ licet sint mendis nonnihil corrosæ, magis tamen integras sensibus atque sententijs, si non verbis verè germanas ex Græco Latinitati pristinae redditas Synodalia Acta conseruant: ex quibus eas hinc describemus, vt quod desiderari videtur in alijs, ex alijs suppleatur. Est autem eiusmodi præfixa eisdem inscriptio:

Hormisdæ Episcopus presbyteris, diaconibus, Archimandritis Secundæ Syriæ existentibus, & reliquis Orthodoxis in quocumque Orientali climate degentibus, & in Apostolicæ sedis communionem permanētibus. Ita titulus. Sed cur, inquires, cum solum acceperit (vt dictum est) à Syriæ Secundæ monachis litteras, non ad eos dumtaxat reddat eas, sed omnibus Orientalibus Orthodoxis scribat? Quòd scilicet etsi ab eis tantum de patris ab hæreticis in Catholicos malis litteras idem Pontifex accepisset; sciret tamen certis nuncijs & in reliquis Orientis prouincijs Orthodoxos his similia ab hæreticis esse perpeffos. Vt igitur quos vna eademque persecutio afflixisset, eadem consolatio deliniret, non ad Syriæ tantum monachos, sed ad omnes Catholicos Orientales eam dedit epistolam, quam publicam patentemque vbique locorum esse voluit ad consolationem piorum, perditorum verò hæreticorum indelebilem ignominiam. Ipsa autem epistola sic se habet ex Actis Quintæ Synodi hinc accuratè descripta^b:

Lectis litteris vestræ dilectionis, per quas inimicorum Dei insipientia demonstrata est, & infidelium furia tristis manifesta facta fuit; qui quoniam spiritu malo viuentes, oderunt Dominum membra illius impiè persequuntur, quantum à nostra certitudine est cognoscere: Benedixi Dominum, qui fidem militum suorum in medio hostium seruauit. Sed rursus Ecclesiarum commotionem, & seruorum Dei molestias & labores considerans, gemens, secundum Prophetam clamaui: Surge Domine, iudica causam tuam: memor esto opprobriorum tuorum, eorum quæ ab insipiente sunt tota die: & cetera quæ sequuntur: Ne obliuiscaris voces quærentium te: Superbia corū qui te oderunt, ascendit semper ad te: Etenim sicut oportet nos firmitatem fidei seruare, ita non conuenit de iustitia diuini iudicij diffidere.] has ad Dominum preces pro Ecclesiâ fundebat summus Antistes vniuersalis Ecclesiæ: & quidem obtinere meruit quod petiit: vt iuste dicere cum eodem Propheta^d debuerit: Exaudiuit me in latitudine Dominus.] Sed pergir ipse:

Non est hic, fratres, labor Ecclesiæ nouus: tamen dum in ipso humiliatur, erigitur; & per illa quibus atteri creditur, damna vitantur. Ex vsu est Fidelibus Dei, vt per mortem corporum vitam lucrentur animarum. Amittuntur quidem fluentia, sed acquiruntur æterna: & dum persecutio viam facit probationi, probatio causam facit meriti. Stulti & in cæcitate furentes ignorant, quòd quos à conuersatione hominum separare se posse putant, eos ad regnum Dei ducunt. Hinc in ipsis periculis gaudia, & ambitus est passionum. Spectat enim agones suorum, qui magnorum retributor est munerum. Nam quis non frangeretur malis, nisi eum ex aduersis præmia consolarentur? Spes illa est, quæ non sinit in desperationem deficere: siquidem excludit amaritudinem passionum dulci sapore virtutum. Quis enim magni faciat præsentia, sciens æstimare ventura? Quis dispendia vitæ renuat, si quæ sunt recipienda considerat?

Persistite, carissimi mihi; & inconcussam fidem animi virtute seruantes, perseuerantiam laudem, in qua est salus & bonorum omnium palma, præsumite. Magna quidem sunt, ad quæ vocamur indigni. Non retardet infirmitas: quoniam qui vocat, retributor fidelis & fortis adiutor est. Non decipiamur spe desideriorum, neque voluptatum, neque facilia proponamus.

^a Ephes. 2.^b Quinta Synod. Act. 1. c. 6.
Hormisdæ ep. 28^c Psal. 73.^d Psal. 117.^e dicitur

namus. Non deliciofa est nobis Dominus noster, non blanda pollicitus: præmia promittit A ille non otia. Non conueniunt laus & pigritia. Qui locus erit remunerationi, si nulla est causa virtutis? Angusta^a porta, sed regna diffusa; paucis aditus, sed probatis. Nonne hæc sunt ad eos prima verba, quos docuit^a: Persequentur & in synagogis suis flagellabunt vos?^a ^a *Matth. 7.* ^b *Matth. 10.* Per patientiam (sicut scriptum est) possideamus animas nostras. Et ne quando doleamus ipsis per impatientiam amissis; primus Dominus noster & patientiæ ipsius magister crucem ascendit, suos informaturus exemplo, quos erat adiuturus auxilio.

Ipse inter virtutes & labores tenet lancem stans contra venena furentum, & secundum ^a *2. Mach. 7* persecutionis iras ille æterni Imperij dat coronas. Reuoluite qualis Machabæorum^a exitus, quæ luctatio tolerantibus, qua vetus historia laude eos profecuta est, quali Iudas & illa fratrum caterua mortis honore prædicatur, & quanto honore sit populus in monte consumptus; & hæc pro custodia legis & virtutis, quæ sp. cies & umbra futurorum sunt: B Nos in Patribus vidimus, palpauimus, & probauimus quæ sequamur. Quid non deferendum est rei? Quid negandum est veritati? Quid non debitum Redemptori: Libenter communicauimus dogmata ista vobiscum. Dicit enim sapientissimus Salomon: Beatus qui prædicat verbum in aurem obedientis. Gaudium siquidem est, volentes alloqui, eos qui non reluctantur, hortari.

Tenemus enim obsidem fidei vestræ sub litterarum professione constantiâ, qua à transgressorum contagione diuisi, ad Apostolicæ sedis dogmata & mandata recuritis, etsi quidem^a tardi viam veritatis ingressi: Sed benedictus Deus, qui non in finem obliuiscitur; qui corripit, vt sanet, nec diutius patitur oues gregis sui insidiatorum luponum rapacitate dispergi: qui etiam per moderatam seueritatem non negligit suorum tutelam, neque salutem. Sed quid mirum, si oues relicto illo vno & vero pastore dispersas callidus ille cruentus & rapax turbauit insidiis? Qui tutelam suam deserunt, ipsi se periculis, quibus laniantur, exponunt. Ergo nunc saltem solidis passibus in viam Patrum, ad quam recuristis, insistite. Potens erit misericordia Dei, aliorum quoque correctionem mercedi vestræ, si à vobis ad rectum deducantur, adscribere. Sed in totum vos è cœno, quo immerfi hæretici tenentur, auellite; & excutientes immunditiam pulueris inhærentis, generaliter vniuersos ab Apostolicis dogmatibus declinantes religio a detestatione damnate. Nulla tenebris cum luce communitio: nec qui per recta itinera gradiuntur, vestigia sua cum deuiantium errore coniungunt.

Tenendum est fidei vinculum, & vitandum de perfidiæ societate contagium: quia secundum Apostolum^a: Quemadmodum qui se coniungit Domino, vnus spiritus fit cum eo: ita qui adhæret meretrici, vnus corpus efficitur. Amant virtutes collegia sua; & adherentes sibi secum impietas in profunda demergit. In conspectu, in oculis, in ore, in ipsis manibus sunt Patrum dogmata, quæ custodienda mandamus: quotidie nos ad conseruationem sui Concilia veneranda const. ingant. Longum est singillatim vniuersa retexere. Chalcedonensem Synodum, in qua omnium religio continetur, sed & venerandi Leonis Papæ prolata de ipsis Apostolorum præcordiis instituta & noscere vos conuenit & tueri. In his vexillum fidei, in his propugnaculum veritatis, in quo Christus cognoscitur; in his redemptionis nostræ spes & causa seruetur. Hoc est illud, quod ab Apostolo post. um legimus fundamentum, in quo se ipsum decipit, qui lignum & fœnum & stipulas consumedas ignibus superædificare tentauerit. His interfecta sunt Eutychetis & Nestorij venena consiliis: qui aduersus Dominicæ incarnationis salubre mysterium, dum contraria inter se disputatione nituntur, sub quadam sacrilegij æqualitate consentiunt, sententiis dispare, & impietate concordēs. Quorum alter nolens beatissimam Mariam esse Dei genitricem, in Domino nostro quæ sunt vnita discidit: alter dum conuenientium naturarum propria & certa confundit, mysterium nostræ redemptionis extinguit: alter Photini sectam, alter Manetis insaniam impia cognatione contingens.

Aduersus hos, dilectissimi fratres, prouisa remedia illa animi virtute defendite, qua in ipsorum euerfionem videtis hæreticos impietate pugnare. Non sit pigra veritatis assertio. Quo studio oportet salutem diligi, cum videatis perditionem mortiferam sic amari? Pudeat segniter asseri veritatis leges, cum tam pertinaciter defendantur errores. Et auctores quidem malarum inuentionum, quæ prædiximus Synodica constituta iustis condemnationibus insequuntur: Sed vos etiam sequaces eorum vt declinetis pariter admonemus, quos Apostolica sedes deprehendit pares auctoribus suis, & coniunxit additis Dioscorum

A scorum & Timotheum parricidam, Petrum Alexandrinum, Acacium Constantinopolitanum cum sequacibus suis, & Antiochenum quoque; Petrum prædicto similem sicut errore, sic nomine; sed & Seuerum eiusdem loci nihilominus & veneni, Xenaiam item Hierapolitem, Cyrum Helladensem, Petrum A pameæ, non iam pro sua tantum, sed pro aliorum quoque damnatione damnandos: qui cum se opinionum suarum fordibus indefinenter inuoluant, alios quoque docendo quæ malè assecuti sunt, polluerunt.

Generalis mandati salubritate vos moneo: quicquid aduersus regulas Patrum de quibuslibet commentariis profertur, abiicite: Nullus vos incongruentibus præceptis, aut houis moueat institutis. Sic enim qui mundani sunt, ecclesias tenere non possunt; quia eis magis conuenit discere, quam docere: Nefas est enim altaribus piis peregrina inferre libamina: quia certos religiosi disciplinis terminos Deus noster inter ipsa quoque cultus sui præscripsit initia, inter Leuitas & populum suum diuisit officia. Alia est potestas hominum, alia ministeria sacerdotum. Incitauit potius Dominum, quam placuit, qui externum ignem diuinis adytis sacrorum temerator inuexit. Quis est qui sibi in alienis institutis iubendi auctoritatem possit assumere, cum non sit ambiguum offerentis honorem debitum pro sola officij præsumptione punitum? In Regia Ozias^a cum reuerentia & administratione permansisset, si monitus tantæ distractionis exemplo ac religionis institutis, sinendo potius quam assumendo meliora tentasset: sed dum nec prohibentibus cultoribus templi pertinax temerator assistit, inter ipsa lepræ abominatione percussus altaria, & officia regni perdidit, dum ministeria sacerdotis inuadit.

Sciunt ergo non esse accepta Deo quæ de mandatis eius à præsumptoribus assumuntur, quando vnus ad ostensionem diuinæ sententiæ * punitum viuacis dedecoris pœna seruat, & alios velox flamma consumpsit. Idcirco si aliqua sunt colore religionis suscepta, vim habere non possunt tot auctoribus obuiantia. Clamat Paulus Apostolus^a: Et si nos, vel Angelus de cælo euangelizauerit vobis præter quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Nec hoc semel dixisse suffecit; repetit salubre mandatum: Sicut prædixi vobis, nunc etiam dico: Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepimus, anathema sit. Seruet ergo latam pro fidei conseruatione sententiam, quicumque Apostolicam sequitur disciplinam. Equidem nobis cura non defuit: Nam geminæ legationis officio, quicquid in precibus humile, quicquid in allegatione rationale, quicquid in mandatis salubre, detulimus. Sed numquid ideo negligenda est iustitiæ via, quia errores suos diligit cum obstinatione perfidiæ Anastasius Imperator? Non simus iungendi cum cadentium lapsu: sine nostra contagione pereant, qui nec ab impietatibus suis errore castigato declinant. Data quinto Idus Februarij, post Consulatum Agapiti.] hæc Hormisda Papa scribens ad Syros monachos & omnes qui erant in Oriente Orthodoxi, Ioanni & Sergio legatis perferenda in Orientem, publicandaque omnibus dedit.

Quæ verò hæc secuta sint, nihil præterea notum, nisi quod dictum est de his quæ ad monachos spectant, persecutionem acerbius recruduisse: nihil enim, dum Anastasius vixit, de persecutione remissum esse, sed magis magisque crudelioribus facinoribus auctam esse, certum est: vsque ad eum, vt ipsam etiam regiam aulam peruaserit: prætextu enim nouæ alicuius machinationis in Principem Anastasius Imperator in eos quos sciret esse Catholicæ fidei viros clarissimos gladium persecutionis exeruit, quorum capita obruncari iussit: cumque iam in Iustinum & Iustinianum viros clarissimos, domi forisque; egregia morum probitate conspicuos esset crudeliter gladium vibraturus; ne id perficeret, diuinitus immisso terrore cohibitus est. Quomodo autem id acciderit, audi Græcos historicos Zonaram atque Cedrenum rem gestam fideliter enarrantes. Zonaras^a enim sic ait: Anastasius verò paulo ante obitum, nunciatis sibi insidiis, multos comprehenderat, atque inter alios Iustinum & Iustinianum, qui post rerum potiti sunt. atque in animo habebat eos occidere: sed deterritus est somno, cum ei vir terribilis adstitisse visus esset, ac dicere: Iustino ac Iustiniano ne quid mali feceris: nam vterque suo tempore Deo seruiet.] hæc Zonaras, eademque Cedrenus, addens reliquos ea de causa captos, ab eodem Imperatore esse iussos interfici; Iustino & Iustiniano, gladio super eorum ceruices imminente, præter spem omnem ereptis. Sicque non reliquit Dominus (secundum illud Dauidicum^a) virgam peccatorum super sortem iustorum.]

Verum paulo ante eiusdem Anastasij obitum, commotum in eum fuisse populum, Eua-^a grius^a ex Zacharia rhetore Eutychiano narrat his verbis: Sic creuit flamma seditionis

CHRISTI
518.HORMISDÆ PAP.
5.ANASTASII IMP. 28.
THEODORICI REG. 26.

DARDANIA vastantis omnia & omnes vires perfringentis, vti Imperator necessitate ad commiserationem compulsus, corona deposita, ad Circū veniret, mitteretq; precones ad populum proclamaturus, ipsum se ad Imperium abdicandum paratissimum, ac fieri non posse, vt omnes in eo dignitatis gradu locarentur, cum minimè multos ad se admittat, sed vnum omnino, qui quidem post se esset Imperium gubernaturus. Quæ cum populus vidisset, subito velut nutu quodam diuino captus (ita loquitur Eutythianus) murauit sententiam: rogat Anastasium, vt coronam sibi inponat: polliceturq; se ea lege acquieturum. Anastasius autem post hæc ad breuissimum temporis spatium vitam protrahens cum vigintiseptem annos, menses tres, & dies totidem Romanum tenuisset Imperium, ex hac lucē migravit. Hæc Euagrius ex Eutythiano (vt est sæpe dictum) historico, de ignominioso eiusdem Imperatoris interitu nec verbum quidem faciente. At quæ proximè præcesserint Anastasij vltimum horrendumque casum, iam dicamus.

Cum igitur adeo increbre cerent illata ab hæreticis in Ecclesiam damna, terra ipsa peccatorum pondere aggrauata nutare cœpit, mobilisq; facta diuinæ iræ ingentia signa prodidit; quæ à Marcellino ita in Chronico describuntur: In prouincia Dardania assiduo terræ motu vigintiquatuor castella vno momento collapsa sunt: quorum duo suis cum habitatoribus demersa; quatuor, dimidia ædificiorum suorum hominumq. amissa parte; vnde-
cim, tertia domorum totidemq; populi clade deiecta; septem, quarta tectorum suorum, eademq; plebis parte depressa, vicinarum metu ruinarum despecta sunt. Scopus namque metropolis, licet sine ciuium suorum olim hostes fugientium clade, funditus tamen ruit. Plurimi totius prouinciæ montes hoc terræ motu scissi sunt, saxaq; suis euulsa compagibus, deuolutarumque arborum crepido per triginta passuum longitudinem patens & in duodecim pedum latitudinem dehiscens, profundam patefecit voraginem ciuibus, castellorum
faxorumq; ruinas vel adhuc hostium incursiones fugientibus iussa parauit. Vno in castello regionis Canisæ, quod Sarnonto dicitur, ruptis tunc terræ venis, & ad instar torridæ fornacis exæstians diutiùs, alirinfecus feruentem imbrem euomuit. Hæc (vt ait) ante obitum Anastasij. Talia planè pati in primis Dardani meruerunt, qui toties à Gelasio Papa & Hormisdæ monti, in communicone tamen Apostolicæ sedis contineri minimè value runt: Fit diuino iudicio instabilibus terra mobilis, meritoq; deorsum dehiscitur iis qui supra firmam tutamq; petram consistere nescierunt. Qui enim posthabuere Dei timorem formidini Regis, coacti sunt inuiti tremore concuti atque horrore percelli, in exemplum iusti iudicij magni Dei, iis qui impiè acturi sunt, positi. Sed quomodo ita correcti post obitum Anastasij Imperatoris obuuiis manibus iidem Catholicam communionem receperunt, suo loco dicturi sumus.

DE SOMNIO ANASTASII Præcessit in super obitum Anastasij, quod eū vehementer afflixit, insomnium, quod Zonaras mox subiicit enarratæ pridem historia, cū ait: illis igitur Iustino & Iustiniano crimine læsæ maiestatis absolutis, denuo aliud vidisse somnium memoratur: Virum terribilem, qui librum manu gestans diceret: Ecce ob peruersitatem fidei tuæ annos quatuordecim vitæ tuæ deleo. Hæc Zonaras. Sed & quod secundum sermonem propheticum: Nox nocti indicat scientiam] audi quid Cedrenus his addat: Somno solutus Anastasius, insomnium id Amantio Præposito ad se euocato exposuit. Atq; is: Ego etiam, inquit, imaginatus sum ad stare me maiestati tuæ; venisseq; magnum porcum, qui me, veste accepta, in terram prostrauerit, atque deuorauerit. Deinde Proclus coniector aduenit, pronunciauitq. vtrumque paulo post vita defunctorum. Hæc eadem ex Theophane in Miscella, & alij Græcorum recentiores. Tunc planè sicuti Balthasar ad visionem scribentium digitorum facies commutata est, & cogitationes eius conturbauerunt eum, & compages renum eius præ metu soluebantur, & genua eius ad se inuicem collidebantur; ira Anastasius ad eiusmodi visum expauit, expalluit, horruit, & obriguit.

Sed quod ad Proclū hunc coniectorem spectat, de eodem hæc superiùs Zonaras: Is enim tum & in philosophia & in mechanicis florebat, neque Archimedis dumtaxat celeberrimi artificis cognorat omnia, sed & ipse noua quadā adinuenit: ab eo facta est machina, qua classis Vitaliani debellata est. Nam specula ex ære fabricasse victoria Proclus fertur, eaque de muro è regione hostiliū nauium suscendisse; in quæ cū radij solares impigissent signem inde instar fulminis erumpentem, classarios ipsasq. naues hostium combussisse; quod Archimede excogitasse Romanis Syracusas obsidentibus, Dion refert. Hæc Zonaras de Proclo: de quo ista Suidas: Proclus Lycius discipulus Syriani, auditor etiam Plutarchi philosophi, Nesto-

PROCLUS
PHILOSOPHVS
ANASTASII
IMP. AMICVS.

2. Petr. 2.

Psal. 18.

Dan. 5.

locus corruptus.

DE SOMNIO ANASTASII

CHRISTI
518.HORMISDÆ PAP.
5.ANASTASII IMP. 28.
THEODORICI REG. 26.

A Nestorij filij, Platonius & ipse philosophus, philosophicæ scholæ Athenis præfuit: discipulus & successor eius dicitur Marinus Neapolitanus. Anastasius enim studuit Athenarum reuocare Academias. & inferiùs, cum eius scripta recenset: Scripsit (inquit) argumenta contra Christianos decem & octo. Hic est ille Proclus, qui alter à Porphyrio impuram & contumeliosam contra Christianos linguam exacuit: Sed Ioannes philosophus præclarissimè eius propositiones refutauit: eumque in Græcis etiam, quibus efferebatur, rudem atque indoctum ostendit, &c. Hæc Suidas: vt ex his intelligas, qualis esset Anastasius Imperator, qui inter intimos ac necessarios haberet Christianæ religionis hostem infensissimum. Sed ne nomine decipiari, subdit idem auctor: Vixit hoc item tempore Proclus longè ab isto diuersus, Iustini Imperatoris Quæstor, & abstinentissimus, veterum decretorum tenacissimus.]

B Porro Procli illius philosophi celeberrimi & excellentissimi mathematici creditur illud insanum fuisse opus, quod sibi ad mortem euitandam Anastasius fabricauit; de quo Zonaras: Et quia fatale sibi esse ex oraculo didicerat vt fulmine interiret, Tholotum ædificium construxit, in eoque degit, sed frustra. Siquidem incassum humana laborat industria diuinum iudicium fallere. nam in impios scriptum est: Ibunt directè emissiones fulgurum, & tamquam à bene armato arcu nubium exterminabuntur, & ad certum locum insipient. sicut & prædictum: Vox Domini confringentis cedros, & confringet Dominus cedros Libani. Etenim impius Anastasius exaltatus & eleuatus tamquam cedrus Libani, fulmine tactus, exurit, nec inuentus est amplius locus eius. De cælo namque (verè dicere licet) dimicatum est contra eum.]

C Sed quomodo istud? audi eundem auctorem: Cùm aliquando tonitrua horrendum in modum resonarent, & fulgura multa eliderentur, atque ipse perterritus è cœnaculo in cœnaculum descenderet, & alios atque alios thalamos subiret: in quodam regio cubiculo mortuus inuentus est. Cedrenus autem hæc addit: Anastasius cùm oraculo edoctus esset, igne sibi pereundum fore, cisternam in Palatio, quæ Frigida dicitur, multis meatibus aperuit, quorum cuique cadus appositus esset, conatus hoc pacto oraculum irritum reddere. Verum id abs re fuit. Fulmine enim diuinitus est ictus. Ecce iste (sic dicam cum diuinitus inspirato Propheta) ecce inquam, qui conturbauit terram, qui concussit regna, qui posuit orbem desertum, vrbes eius destruxit, vincis eius non aperuit carcerem] idem qui Orientem penitus propè exiit fide Catholica, quique viros sanctissimos exilio relegauit, & gladiis armauit hæreticos in Orthodoxos, sub cuius Imperio vires accepit peccatum, factus ipse (vt ait diuinum oraculum) sicut qui contradicit sacerdoti, obnitens contra Romanum Pontificem, ad quem proteruè nimis scripsit: Non patiar mihi iuberi, De quo illud propheticum occinendum: Detracta est ad inferos superbia tua, concidit cadauer tuum. id infelix expertus, simulac Romani Pontificis penitus aduersatus est voluntati, & contempsit auctoritatem. Hic finis hominis pugnantis contra Deum Anastasij Imperatoris & contemptoris Orthodoxorum Romanorum Antistitum Felicis, Gelasij, Anastasij, Symmachi, & Hormisdæ ipsum paternè sæpe monentium. At eosdem ipsos quos contempsit monitores & correctores, post mortem apud Deum accusatores & vltiores expertus est.

D Mortuus est igitur, cùm regnasset (vt auctor est Marcellinus in Chronico) annos vigintiseptem, menses tres, & dies vigintinouem, vel (vt alij affirmant) post annos vigintiseptem, menses tres, & dies vigintitres. Fuit dies percussiois eius nona Iulij: sepultusque est iuxta Ariadnæ coniugis corpus ad templum Apostolorum. Cuius hic tibi vnicum quod potuimus reperire numisma formis reddendum putauimus.

Annal. Eccl. Tom. 6.

M m m 2

Sed

DE OBITU ANASTASII IMP.

Isai 14.

Ofe. 4.

Isa. 14.

TEMPVS IMPERII ANASTASII h Enagr. lib. 3. e. vlt. Num. aur. apud D. Læliū Pasqualin.

CHRISTI
518.HORMISDÆ PAP.
5.ANASTASII IMP. 28.
THEODORICI REG. 26.

Sed deformiorem, quàm ars expressit, fuisse constat, & planè dissimilem ab ea forma, quæ à Cedreno ita describitur: Fuit procerissimo corpore, oculis trucibus, & mediocriter cæsis, caluaster ac canus.

Qui igitur vixit perduellis Catholicæ veritatis, mortuus factus est ostentui vniuerso Orbi, de eo piis illud Psalmographi occinentibus: Ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum, sed sperauit in multitudine diuitiarum suarum, & præualuit in vanitate sua.] aliis illud Deborah repetentibus: Sic pereant omnes inimici tui Domine: qui autem diligunt te, sicut Sol in ortu suo splendet, ita rutilent.] huiuscemodi planè sepeliri impius meruit funeralibus canticis.

Sed quid post hæc? Quemadmodum (vt ait Apostolus) statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium] ita in hoc voluit Deus fieri manifestum, vt secundum illud eiusdem Apostoli: Quorumdam peccata manifesta sunt præcedentia ad iudicium, quosdam autem & subsequuntur] aduersus eum coram Deo accusatores assisterent, qui impicitatis redarguerent impium, iuxta illud propheticum: Tunc stabunt iusti magna constantia aduersus eos qui se angustiauerunt, & qui abstulerunt labores eorum] & quæ sequuntur. At quomodo id palam fieri datum sit, audi rem miram, attestatone fidelissima consignatam sui temporis res gestas accuratè describentis Cyrilli, de quo sæpe superius contigit fieri mentionem: ipse enim dum sancti Sabæ Acta profèquitur, de eius profèctione ad inuisendum sanctum Eliam Hierosolymorum Episcopum confessorem, fidei causa exulem, cuiusmodi textit historiam:

Hinc magnus ille Sabas à superna motus prouidentia, venit ad visitandum Eliam Patriarcham annos iam natus octoginta. Erat autem (vt iam diximus) Elias in exilio. Secum verò duxit Stephanum & Euthalium, qui ipsi quoque præerant aliquibus monachis. Cum ergo vnà cum eis Sabam vidisset Patriarcha qui erat in exilio, & gaudio fuit repletus, & omnium præsentium malorum quodammodo est oblitus. Eiusmodi res est anima, quæ luctatur cum calamitatibus, & condemnata est alienam domum habitare pro sua: si solummodo notos aspexerit oculis, hoc minuit molestias, & affert magnum solatium calamitatis. Cum illos ergo adèò libenter vidisset Patriarcha, tum multos dies apud se ipsos retinuit; neque eos volebat omnino dimittere: sed quotidie circa horam nonam iam è domo procedens (toto enim illo tempore in grato permanebat silentio) sermone & alimento eos impertiebat, amicè & sincerè cum eis vitam agens.

Cum vno itaque die illi venissent vt consueuerant (is autem erat nonus Iulij) cunctabatur egredi Patriarcha. At illi quidem expectabant, cibum minimè tangentes. Patriarcha verò media iam nocte egressus, lacrymosos habens oculos: Vos (inquit) cibum sumite: non est enim mihi orium. Illis autem diligenter sciscitantibus, quidnam ei accidisset, quod tam tardè esset egressus, & cur tristis esset, & essent oculi eius suffusi lacrymis? Ille acerbè eiulans: O beate Pater, inquit ad Sabam intuens: Heu (inquit) hac hora mortuus est Imperator Anastasius: & oportet me quoque omnino decimo die post eum excedere, vt causam nostram agamus ante horrendum tribunal.] sicque ea defunctus est die, perductusque ad iudicium Anastasij accusator. Subdit verò Cyrillus: Hoc ipsum quoque apertum fuit beato Sabæ: & in illa nocte, qua visione dignatus est Patriarcha, dicitur ipsum quoque vidisse fulmina, quæ desuper immittebantur in Imperatorem, & eum veluti persequebantur, vt interimere; cum autem fugientem in regia penetralia, turpiter effudisse animam. Sed mors quidem Imperatoris, vt quæ apparuerant visiones significabant, statim audita fuit. Deinde quoque è vita excessit Elias Patriarcha, sicut ab ipso prædictum fuerat.] hætenus de his Cyrillus.

Sic planè magno Diuinitatis consilio tanta res tot tantisque testibus meruit toto Orbi in exemplum apostatarum perspicua reddi, firmiterque testata: etenim non Elias tantum confessor & admirandus Sabas; sed quòd in ore duorum vel trium stat omne verbum, S. Flavianus etiam Antiochenus Episcopus & ipse exul à sede pulsus ab eodem Anastasio Imperatore (vt superius dictum est) iussus est assistere terribili Dei iudicio aduersus eundem impium Anastasium vnà simul cum eodem Elia Hierosolymorum Antistite: hæc enim apud Sophronium de eo leguntur: Dicebat Abbas Polychronius de sancto Elia Hierosolymorum Archiepiscopo, quòd sicut cum esset monachus vinum non bibebat, ita nec Patriarcha quidem factus bibit, sed eandem seruauit regulam. Dicebant de eodem Archiepiscopo Elia & de Flauiano Antiochiæ Archiepiscopo, quòd ab Anastasio Impe-

FLAVIANVS
DIVINITVS
ADMONI-
TVS DE A-
NASTASII
OBITU.

Sophron.
Prat. Spirit.
6:35.

CHRISTI
518.HORMISDÆ PAP.
5.ANASTASII IMP. 28.
THEODORICI REG. 26.

A ratorè ambo fuerint exilio relegati propter sanctam Chalcedonensem Synodum, Elias quidem in Haila, Flavianus verò apud Petram. Die verò quadam significauerunt sibi ambo Patriarchæ mutuo dicentes: Anastasius hodie mortuus est: Eamus igitur & nos, vt cum illo iudicemur. Et post duos dies ambo migrauerunt ad Dominum] duos nimirum dies à scriptis literis, non autem ab obitu Anastasij numerandos.

Porro quos vna fides Catholica commendauit, eiusque confessio perseverans gloriosos confessores effecit, & par exilij poena sine sanguine martyres reddidit, eosdem loco triumpho Romana Ecclesia anniuersaria memoria celebrat, non tamen die quæ obierunt, sed tum fortasse cum eorumdem sacrarum reliquiarum translatio facta est, vel in ipsorum honorem contigit ecclesiam dedicari, quarto Nonas Iulij, quo die in Romano Martyrologio eorumdem memoria legitur consecrata, vbi notis appositis, quæ aduersus sanctissimos viros fuerint ab hæreticis calumniosè conficta refellimus. Sic igitur in eodem iudicio, in quo diuina sententia infelix est percussus hæreticus, coronati sunt athletæ fortissimi, erigentes de perfidia cum perfido Rege debellato digna trophæa: quorum nomina è sacris tabulis antea ab hæreticis abrasa, fuerunt (vt suo loco dicemus) postea magna gloria restituta.

Contra verò Anastasij Imperatoris, sicut & Zenonis nomen è sacris Diptychis fuit post paucos menses (vt sequenti tomo patebit) abrasum est, secundum illud propheticum: Deleantur de libro viuientium, & cum iustis non scribantur.] & illud: Pergit ad tenebras, & obliuione delebitur nomen eius: non vidit Solem, neque cognouit distantiam boni & mali.] Ita planè nec nomine tenus, vel post mortem ab Ecclesia Catholica Christi sponsa cognoscitur, qui impias sectatus hæreses, aduersariorum spirituum se parti coniunxit. Nulla enim est communicatio lucis ad tenebras, aut conuentio Christi ad Belial, aut pars infidelis cum fideli, vel consensus idoli cum templo Dei. Hinc iure & illa populi Orthodoxæ crebrè acclamationes fuere de eodem impio in loco sancto sepulto: Tollantur ossa Manichæorum.] Erant hæc certa indicia diuini iudicij: etenim sanctissimi martyris Cypriani sententia est: Non perueniet ad Christi præmia, qui reliquit Ecclesiam Christi: alienus est, profanus est, hostis est. Habere non potest Deum Patrem, qui Ecclesiam non habet matrem.] Vbiq; miser, qui ab Ecclesia Deoque repellitur. Quem verò Ecclesia respuit & Deus reicit hæreticum Principem, Princeps ille sibi vendicat tenebrarum, qui in Christo non habet quicquam.

En quàm terribilis Deus in consiliis super filios hominum; qui aufert spiritum Principis, terribilis apud Reges terræ. De prosperis ergo nemo Rex peccans sibi blandiatur euentis, vel gaudeat de propagato ad plures annos sine vindicta dominio; neque lætetur de aduersantium conatibus irritis redditis, aut de consiliis suis subdolis optatum finem ex sententia consecutus exulter. Doceat omnes exemplum Anastasij amplis notis exculptum: in memoriam quisque reuocet sententiam illam cum Gentilium philosophorum, tum etiam Christianorum Theologorum ore vulgatam, & ab omnibus conclamatum, ac plausu acceptam, nimirum: Maximam iram Dei esse, delinquentem Dei iram non mereri; summamque esse vindictam, hic peccantem carere supplicio: cū certò sciamus, secundum diuinum oraculum: Quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.] Nam & eiusdem sententia est: Ecce spes impij frustrabitur eum, & videntibus cunctis, præcipitabitur.] vt in Anastasio cumulatè videmus impletum. Quæ autem post obitum ipsius secuta sunt læta, sequenti septimò tomo dicturi sumus.

Hic verò cum sine impij Principis finem pariter sextus tomus accipiat: eoque iam vnà cum impietate sepulto, iudicato, damnato, ad inferosque demerso; instar filiorum Israël carentium Deo laudes obmersum Pharaonem atque exercitum eius in mare; nos veluti transmissi pelago, tuti in aduerso littore consistentes, Christo victori cum sancta Ecclesia triumphum agentes hymnum victoriæ concinamus, dicentes simul: Benedictio & claritas & sapientia & gratiarum actio, honor & virtus & fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum.

A M E N.

NAuigatio in portu: Vela contrahimus, rudentemque alligamus solidæ petrae, rursus opportuno tempore soluturi. Iam modò (quod reliquum est) Dei templum semper patens, ipsam DEIPARAM, Deo per eam acturi gratias, supplices ad eam, persoluamusque de superatis aduersis fluctibus vora: & vt nauæ solent remos, nos stylum eidem offeramus, locupletem benedictionem illam ab ipsa consecuturum, qua instar Aaronicæ^a virgæ deutorantis magorum virgas, omnes aduersantium conatus expugnet; atque sicut illa floreat^b, ceteris arefcentibus virgis, quas iurgantes intulere rebelles: demumque vt illa in tabernaculo testimonij, in testimonium veritatis in Dei Ecclesia perpetuò conseruetur. Amplissimas has abs te, Virgo, virgæ impertitas benedictiones magna fiducia accedentes expetimus: Nam tu hæc ipsa præstans, non alia quidem quam tua dona coronas.

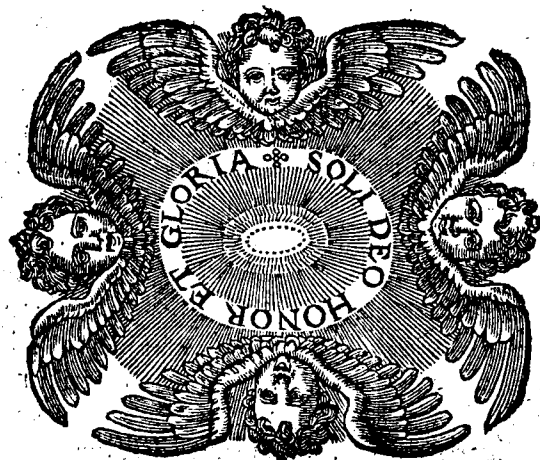
PERORATIO
CVM GRATIARVM
ACTIONE.

^a Exod. 7.

^b Num. 17.

ANNALIUM TOMI SEXTI
FINIS.

COROL-

691
COROLLARIUM DE
LEGATIONE ECCLESIAE
ALEXANDRINÆ AD
APOSTOLICAM SEDEM.

Meminisse debes, lector, cum hoc ipso Annalium tomo super ius impij Dioscori funesta scelera narrarem; atque deplorarem pariter Alexandrinæ Ecclesiæ acerbissimum casum; nos ad aliquam consolationem, leuamenque tristitiæ, mentionem obiter habuisse de missa ab Alexandrino Patriarcha hoc tempore, dum præsens cuderetur tomo, legatione ad Clementem VIII. Romanum Pontificem: Quid tamen per legatos gestum esset, haud potuimus, pendente adhuc eadem Romæ causa, aliquid affirmare, ac certum quid scribere. Ne igitur te de exitu rei animo suspensum dimisisse videamur: quid postea gestum sit coram ipso Romano Pontifice, cum ab eo iidem sunt auditi legati, & quomodo diuino auxilio ex sententia tantum negotium confectum sit, sicut iucundum tibi fore putamus audire, nobis haud molestum erit referre: ex quibus & tu (si Catholicus es) hæc sciens, plurimas Deo gratias agas; sin autem transfuga inter impia hæreticorum agmina profiteris, magis magisque erubescas & confundaris, in te illud propheticum dictum audiens^a: Erubescet Sidon, ait marc.]

^a Isa. 13.

At non inuidiam patiar, neque calumniam, si vetera præ manibus habens, recentia tractem: pro me enim honorificam satis fortemque. Dominus noster visus est habuisse suis verbis apologiam, cum ad opulentum parabolæ conuiuium apposuit huiusmodi corollarium^b: Ideo omnis Scriba doctus in regno cælorum similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo noua & vetera.] Et Sponsa, quæ gerit typum Ecclesiæ, mysticè in Cantici cecinit^c: Omnia poma, dilecte mi, noua & vetera seruaui tibi.]

^b Matt. 13.

^c Cant. 7.

Non satis quidem sufficio diuinam admirari prouidentiam in Ecclesiæ regimine mille signis quotidie magis magisque elucescentem: quibus appareat luce perspicua, nolle Deum in maxima qualibet & horrenda Ecclesiæ tempestate fileri præconia veritatis. Sic enim in passione Domini, arripientibus fugam Apostolis, latro confitetur in cruce, & Centurio aperta voce verè Filium Dei Christum professus est: & tacentibus, si fieri posset, cunctis hominibus qui confiteri deberent; tunc fore vt lapides clamorem emitterent, Dominus dixit^d. Suppetunt quidem de his innumera argumenta: sed non est opus vt ab antiquitate petamus exempla, cum præsentis sæculi rerum status his plus satis abundet. Cum enim negant Catholicam fidem filij desertores, Romanæ Ecclesiæ rebellantes, traducunturque in errorem Borcales prouinciæ, atque insurgunt blasphemantes & insanientes in cathedram Petri: ecce Indi & Antipodes credentes Christo, se filios esse Romanæ Ecclesiæ gloriantur, eiusdemque vbera sugentes, matrem sciunt, & matrem appellat, ab eaque se in Christo esse genitos recognoscunt.

^d Matt. 27.

^e Marc. 15.

^f Luc. 23.

^g Luc. 19.

Dum igitur in ipsum Romanæ Ecclesiæ Pontificem phrenetici isti, dicendi potius arreptij, iaciunt contumelias, atque euomunt toxicas vipereo ex ore blasphemias: in immensum multiplicato fœnore aliunde compensat Deus benedictiones, laudes, præconia, summosque gloriæ titulos: adeo vt non toleranda libenter tantum, sed & expetenda quodammodo videantur reprobis huiusmodi maledicta, pro quibus adeo amplam confertamque Deus rependit benedictionum mensuram, secundum illud Dauidicum^e: Fortè respiciet Dominus afflictionem meam, & reddet mihi Dominus bonum pro maledictione hodierna.] unde & cecinit^f: Maledicent illi, & tu benedices.]

^e 2. Reg. 16.

^f Psal. 108.

Nam idem penitus accidit, quod idem Propheta^h fore prædixerat, cum (secundum S. Augustiniⁱ sententiam) de hæreticis ista vaticinatus est: Polluerunt testamentum eius] dum conati sunt abolere promissiones Dei. Sed quæ hos mox subsequatur pœna peccati, sic subditur: Diuisi sunt ab ira vultus eius.] nam maxima omnium indignatio, cum Deus impium mentis percutit cæcitate, & è sua eiicit domo; atque à filiis diuidens, alienum ab hereditate constituit. Sed quòd nullum afferat Ecclesiæ damnum segregatio impiorum, illud æquè subiicitur: Et appropinquauit cor illius.] etenim tunc euidentiora amoris signa Christus ostendit Ecclesiæ, maiora dona impertiendo. Quod hoc nostro sæculo præcipue factum cognoscimus, dum impij Nouatores irritum reddere conati testamentum eius, nempe factas à Christo Petro promissiones, diuisi sunt ab Ecclesia Romana: sed tunc magis

^h Psal. 54.

ⁱ Augustin. in Psal. 54.

^j Psal. 54.

magis cor Christi ipsi appropinquasse cognoscitur, cum nouum ei adiecit Orbem; & qui per A tot sæcula errore sepulti, inter mortuos fuerant depurati Alexandrini, iidem quasi noua resurrectione ad vitam reuocati, ipsi matri omnium Romanæ redduntur Ecclesie, ex qua fuerant propagati, carissima soboles, Marci filij, & cum ipsis omnes Ægypti prouinciæ, atque his communionem coniuncta vniuersa Ecclesia Æthiopica: ita vt magno miraculo, rerum versa vice, Æthiopes dealbentur, dum super carbones facies Borealium denigrantur. Sed iam quæ spectant ad tanti ponderis legationem epistolas recitemus, primamque ordine ponamus quæ scripta est ab Alexandrino Patriarcha nomine Gabriele: sic enim se habet:

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti vnus Dei. In nomine Dei compatientis atque misericordis. Gloria Deo sempiterna. Salus à Domino. O Deus da salutem.

Humilis Gabriel Dei gratia famulus sedis sancti Marci in vrbis Alexandrina Ægyptia, & in omnibus aliis locis sibi coniunctis, Australibus, Maritimis, & Æthiopicis nonagesimus septimus Patriarcharum, S. Marci Euangelistæ successor salutem impartitur, atque osculū offert spirituale Patri Domino, Patrum Patri, Patriarcharum Principi, tertiodecimo Apostolorum gloriosi Domini nostri Iesu Christi, & quinto SS. Euangelistarum, S. Petri Apostoli successor. *Quod audis appellari ipsum Clementem Romanum Pontificem, Apostolorum decimum tertium: ob vitam sanctam merita id ab eo dictum intelligas: sicut Gregorius Nyssenus eundem reperitur vsus dicendi genere, ubi in oratione habita in funere Meletij ita exorditur: Auxit nobis numerum Apostolorum nouus Apostolus, &c.] itemq; scias sic quintum Euangelistam eundem nominari, quod nosū esset, quod quæ à Romanis Pontificibus de fide docentur, nulla vel leuiter valeant mendacij suspitione labefactari. Sed & alios audi, quibus eundem cumulat, titulos, dum pergit: Petræ fidei super eius cathedra in magna Roma sedenti, cui data est à Deo potestas ligandi atque soluendi, cuius mentio fit in sacro Euangelio, cum dicit: Tibi, o Petre, dedi clauis regni cælorum: quod ligaueris super terram, ligatum erit in cælis; & quod solueris super terram, solutum erit in cælis. Tu enim loco eius constitutus, & successor es super terram, Pater noster, & Dominus noster, atque corona capitis nostri, Dominus Papa Clemens Octauus, Papa Romæ. Misereatur mei Dominus benedictione orationum eius.*

Gratias agimus Deo altissimo, cumque sanctificamus & magnificamus, quod te constituit Christus Catholicæ fidei habentem tenentem, & sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Romanæ Dei Ecclesie fundamenta seruantem, misericordem & pium super vniuersum populum Christianum, ac diligentem omnes in Christum credentes, instar beatissimi Petri, qui te succedere fecit in eius cathedram. Tu qui effectus es caput & maximus Patriarcharum, & Magister & Prædicator totius populi Dei, illos doctrinis tuis spiritualibus irrigas, eosque sermonibus tuis cibis salutaribus. Quam ob causam sanctas litteras tuas ad humilitatem nostram misisti per filium benedictum, dilectum, amabilem, deuotum, Orthodoxum, Hieronymum Vecchiertum: Quibus postquam asstitimus, sigilloque excellenti aperto, eas deosculati sumus, ac si sanctam tuam deoscularem imaginem, & ab eis gaudio affecti sumus, tamquam Pauli Apostoli, ceterisque Catholicis epistolis: & gratias egimus Deo excelsio ob nimiam erga nos dilectionem tuam: ac preces ad Dominum (cui laus) effudimus, vt te super sedem suam cum quiete & tranquillitate ad annos plurimos conferuet.

Certiores autem te facimus, Pater spiritualis, olim venisse filium benedictum Ioannem Baptistam cum litteris Domini Patris Papæ Gregorij XII. (Deus misereatur nobis benedictione orationum eius) ad Patrem Patriarcharum Amba Ioannem, in Patriarcharum numero nonagesimum sextum. Ipsum Ioannem Baptistam rediisse ad humilitatem nostram cum litteris Domini Patris Papæ Sixti Quinti, quæ dilectionem & vniorem cum sancta Catholica Romana Ecclesia, & salutare sermones, gregisque custodiã, ac pro eo mundi Creatorem orare & precari admonebant: quod quidem acceptauimus, eique obediimus. Creuitque apud nos, & apud omnes filios nostros Christianos Dei populos gaudium & lætitia, quod ad nos peruenerunt litteræ tuæ, maxime Pater, per dictum filium tuum benedictum Hieronymum. Rogamus itaque sanctitatem tuam, eique supplicamus, ne obliuiscaris nostri in continuis orationibus & petitionibus tuis ad Deum, vt nos adiuuet, atque confirmet in fide recta, efficiatque vt quæcumque diuina atque spiritualia iusseris mandata, adimpleamus, nosque liberet à rapacibus Satanæ lupis: sumus etenim miseri ac impotentes, & in mari peccatorum immergi; neque alia nobis remanet salus, quam summi Dei gratia, & continuæ ac sanctæ pro nobis orationes vestræ. Apud me enim humilem nulla est sollicitudo

A cordia vel repugnantia erga diuina præcepta: & sicuti antiquitus erant Patres prædecessores in sede Romana, & in sancti Marci sede ad hoc vsque tempus spirituali cum dilectione ac vera charitate, ita eorum vestigia imitamur.

B Certiores etiam reddimus Patris Papæ sanctitatem, quod tempore Patris Patriarchæ Amba Gabrielis in Patriarcharum numero Alexandrinæ regionis nonagesimiquinti (cuius animæ Deus tribuat requiem, nostrique misereatur orationibus eius) venit ad eum Nuncius Patris Papæ vrbis Romæ, vir doctus, & virtute præditus, nomine Ambrosius, Episcopus Auriensis, qui in ecclesiis nostris Ægyptiis celebravit, sanctumque exposuit Euangelium, præsentibus presbyteris, diaconibus, aliisque Christianis; factumque est eis gaudium magnum atque ineffabile: & ego humilis Gabriel scriba litterarum Patriarchæ atque famulus & huius epistolæ scriptor his actibus præfens eram. Rursus ipse ego humilis Gabriel sedis sancti Marci famulus, cum huius rei memoriam perpenderim, gaudisum valde ob vniorem dilectionis; desiderauitque anima mea, vt sic etiam fiat sanctitatis vestræ tempore, vtque nostram erga sanctitatem vestram dilectionem, nostramque in diuina charitate approbetis vniorem cum Ecclesia Romana, quæ est caput & basis omnium Catholicarum Ecclesiarum.

C Si verò quæsiuerit prædictus D. Pater de professione & fide nostra in Christum Dominum, deque miracula incarnationis ex immaculata semper Virgine Maria demonstratione: hæc omnia sunt apud vos definita à Patribus antecessoribus sanctis Patriarchis, in archiuis Romanis seruata, prout etiam apud nos scriptis est traditum. Si autem quæsiuerit de paupertate, miseria, oppressione, ac nimio labore nostro, in quibus viuimus; quamplurima sunt, nec ea alius scit, quam solus Deus, cui laus: sumus tamen diuites, excelsi Dei gratia, eius freti misericordia, quæ adiuuat inopes & indigentes, sicuti sum ego miser. Gloriosum ergo Dominum roget Pater omni tempore, vt nos sua misericordia adiuuet, suaque gratia amplectatur; vt mandata diuina, atque præcepta Euangelica, quæ nobis iusserit, adimpleamus.

D Sanctitatem tuam certiores facio ego humilis, missos esse à nobis cum his litteris filios benedictos sacerdotem Iosephum, & sacerdotem Abdelmessia (benedicat eis Deus) vt sistant coram Domino Patre, nostroque nomine salutem ei impartiantur, pedesque vestros deosculentur, & gratias vobis agant de vestra in nos benignitate, viceque nostras gerant, & vobis nostram narrent paupertatem ac miseriam, atque monachorum, pupillorum, & locorum nostrorum. Rogamus ideo Patris sanctitatem, vt illos & nos benignè respiciat & commendatos habeat, vtque ad nos eius ope & auxilio salui redeant & incolumes ad continuam dilectionem, & huius negotij ac diuinæ seruitutis, quam nobis iniunxistis, perfectionem; & ipsi innotescere faciant sanctitati vestræ ore, absque scriptis, quod sis Christi Vicarius, & Patriarcharum atque Catholicæ & Apostolicæ Romanæ Ecclesie caput, tibi que ore proprio testimonium perhibebunt; & quicquid dixerint, veluti ex ore nostro accipies; & quæ Pater eos docuerit, nobisque significauerint cum ad nos reuersi fuerint, acceptabimus, nemine repugnante; & quæ ipsis mandaueritis & præceperitis, nos exequemur.

E Deum altissimum rogamus, vt Ecclesia sit vna Catholica & Apostolica sine diuisione, & sine separatione, vt efficiamur Christi membra dilectionis & charitatis ligamine colligati sine schismate, precibus sanctissimæ Domine Mariæ semper Virginis, & optimorum Patrum nostrorum Sanctorum Apostolorum. Amen, & laus Deo sempiterna. Epistolæ versus sunt octoginta octo, excepta diuini nominis inuocatione, signoque sancto; neque inter versus est aliquid interpositum, neque in eius marginibus verbum aliquod, præter id quod scriptum est in ea, suntque ob signata coniunctiones eius solito Camera nostra sigillo, & Domino nostro gloria sempiterna. Scripsimus die decimasexta mensis Hatur benedicti, Anno à sanctis Martyribus millesimo trecentesimo decimo, id est, die XXI. mensis Nouëbris, anno Domini M. D. XC. I. I. *Peculiaris ista est antiquitas seruata Alexandrinorum Fidelium & totius Ægypti chronologia, vt à SS. Martyribus numeret annos, ex pietate nepe deducta. Etenim horrescetes nomen Diocletiani Imperatoris acerbissimi Christianorum persecutoris in annorum numeratione, quæ ille ab exordio sui Imperij faciendâ præscripserat, recensere (quod posteros fecisse diximus) ipsi ab eiusdem Imperatoris anno primo itidem numerum deducetes, loco nominis persecutoris Ecclesie Diocletiani, SS. Martyres posuere. Sed quod in dicto numero inueniantur ipsi eam chronologiam inchoasse ab anno Domini ducetesimo octogesimo tertio, primus verò*

annus Diocletiani à nostris (ut vidimus) numeretur anno Domini ducentesimo octogesimoquarto: nihil tamen scias esse discrepantia, cum idem sit apud eos octogesimo tertius tertia ex parte, qui apud nostros Latinos octogesimo quartus: nam mense Thoth, qui incipit quarto Kalend. Septembris, ipsi annum auspicantur. His vero ad postremum hoc additur:

Perueniat, volente Deo, Romam ad manus magni Papæ, ex Alexandria Coptorum Patriarcha.]

His subjicitur admonitio ab eodem Patriarcha suis legatis data, quæ sic se habet:

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti vnus Dei. Gloria Deo. Sempiterna salus à Domino. O Deus da salutem.

Missæ hæc benedictio est ab humili Gabriele Dei gratia sedis S. Marci Alexandria, Aegypti, Aethiopiæ, & cõiunctarum prouinciarum famulo: Benedictis filiis religiosi monachis fidelibus presbyteris, reuerendo sacerdoti Iosepho, & reuerendo sacerdoti Abdelmessia monachis deserti S. Macarij, benedicat eis Deus. Quod autem ab ipsis volumus, est, quod gloriosi Domini obtulimus donum, & cum eorum dilectione conuenimus, vt ipsos mitteremus ad Dominum Patrem, Patrum Patrem, capitum & Patriarchum Principem super S. Petri Apostoli cathed. a in regione Romana sedentem, Catholicum & Apostolicum Christi Domini super gregem eius successorem & Vicarium Dominum Papam Clementem Octauum: Perpetuos efficiat Deus altissimus dies Pontificatus eius, & misereatur mei abiecti, totiusque populi Christiani, meritis orationum eius. Amen.

Itaque obtemperauerunt rogationibus nostris, curamque & humanitatem ipsorum requisimus, vt vbi peruenerint ad D. Papam Clementem, pedes eius pro nobis deosculentur, eiusque mandata auscultent, & eis obediant, sintque coram eo & in eius famulatu stantes & obedientes, eiusque sermones auscultantes, ac si essent ex ore Christi Domini, ex præsentia & reuerentia eius timentes ac tremantes, sanctitati eius supplices, quousque ad nos inde redierint; & vices nostras gerant, eique narrent paupertatis & miseriæ nostræ ac monachorum nostrorum pupillorum & locorum statum: Patris sanctitati supplicetis, vt vos & nos benignè respiciat, atque commendatos habeat, vtque ad nos redeatis eius auxilio salui & incolumes ad continuam dilectionem, & ad omnium quæ vobis præcepimus obseruantiam in diuina seruitute erga D. Papam Christi successorem, qui est caput Patriarcharum, & basis Catholicæ & Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ. & quicquid dixeritis ex ore vestro, tamquam ex nostro erit prolatum: & in sermonibus eius confirmamini; quoniam omnia quæ ipse vobis ore suo dixerit, tamquam ex ore Christi erunt prolata.

Ideo e. suscipite, eiusque obedite, & mandatis eius ne siis repugnantes. Quicumque enim diuinis eius præceptis non obtemperauerint, Christo Domino, qui sua gratia ipse sum erexit, minimè obtemperat. Iaque omnia quæ vobis dixerit D. Pater, ea sanam professionem, atque rectam in Catholica & Apostolica Romana Ecclesia fidem, nobis referetis & ea exequemur vnà cum gente nostra. Quamobrem eundem vobis repetimus sermonem, vt sitis auscultantes & obedientes absque repugnantia. Omnia enim quæ mandauerit D. Pater, nos exequemur: & quicquid Euangelium per os eius reprobauerit, si apud nos erit, reprobabimus. Cumque redieritis ad nos, & optima renūciaueritis mandata, non transgrediemur ea, Horum autem omnium fundamentum est, vt Ecclesia Romana, & Alexandria sit vnà vinculo charitatis sine diuisione colligata.

Deum rogamus, vt sanctum Papam diu seruet incolumem. & confirmatio huius est signum sanctum & venerabile super eius marginibus sigillum, & laus Deo sempiterna. Scripsimus die x v i. mensis Natur benedicti, anno iuxta Coptorum computationem milleesimo trecentesimo decimo, id est, die x x i. mensis Nouembris, anno Domini M. D. X C I I I.]

His additur epistola Ioannis Comus Alexandria, quem antiquitas nominare consuevit Corepiscopum, utpote qui res Ecclesiæ Alexandrinæ loco Episcopi administraret: cui cum inditum vides titulum Discipuli, scias ita dici solitos esse inferiores Episcopos:

In nomine Dei æterni, sempiterni, viui, & perpetui in æternum.

Discipulus peccator inutilis osculatur terram, inclinans caput suum peccatis obnoxium, inquinatum, vile, subtus pedes mundos dominicos, paternos, patriarchales Patris nostri capitis, & Principis nostri, & vigilantis de salute animarum nostrarum, Patris nostri iusti, & vasis honorabilis, electi Patris Patrum, & Principis Principum, tertijdecimi Apostolorum mundorum, & quinti Euangelistarum sanctorum, Patris corporalis, & Angeli

A Angeli spiritualis, sedentis supra sedem S. Petri Apostoli, tenentis in manu sua pura sceptrum principatus & crucem fidei, mitrati, induti stola sacerdotali sacerdotis in æternum secundum ordinem Melchisedech, in cuius manu est absolutio, & ligatio, & honoratio, timentis Deum, pastoris boni ouium rationalium, Patris honorandi, electi Papæ Clementis Octauus in vrbe magna Roma, Catholica, Apostolica: Perpetuet Deus excelsus principatum eius pacificum à molestiis, & misereatur serui pauperis peccatoris per exauditionem orationum & petitionum suarum. Amen, Amen, Amen.

Quod autem repræsentat Discipulus peccator sanctitati Patris, est, peruénisse ad Discipulum epistolam benedictionis à sanctitate Patris comitem fratris dilecti amabilis Hieronymi Vecchiotti, quam accepit Discipulus honoratione ac magnificatione; camque legit Discipulus stans pedibus suis, & intelleximus quicquid in ea nobis scripsit ex verbis elegantibus; & gratias egimus Christo Domino, cui gloria, qui dignos nos fecit ad recipendam hanc gratiam maximam, & donum egregium; quia Discipulus non est dignus huiusmodi, propter magnitudinem peccatorum suorum multorum. Item peruénit ad nos quod nobis donauit sanctitas Patris ex abundantia gratiarum suarum, hoc est, liber quatuor Euangeliorum sanctorum impressorum, & fuit nobis pro eo maxima lætitia & gaudium & consolatio: Deus excelsus autem perpetuet principatum Patris multo tempore. Nec lateat sanctitatem Patris: vbi peruénissent litteræ sanctitatis Patris ad Discipulum in vrbe Alexandrina, abfuisse Patrem Patriarcham Anba Gabrielem Patriarcham Alexandria in partibus prouinciæ Seid ad exigendam eleemosynam à piis hominibus in nomine monachorum pauperum egenorum: eo ipso misimus ad eum litteras ex parte nostra affirmantes ei, vt præsens esset in Aegypto, ad assistendum litteris sanctitatis Domini Patris.

C Cum autem accepit litteras Discipuli, statim præsens fuit in Aegypto.

Et direximus ad eum fratrem dilectum Hieronymum Vecchiotum: conuenit eum in Aegypto ciuitate munita, & tradidit ei litteras Domini Patris, quas legit ad verbum; & quicquid ei scripsit, accepit magna auscultatione & obedientia atque exhibitione, & statim scripsit ad vos responsum litterarum quantum in eo satis erat amplificationis verborum, & direxit ad vos litteras sigillo munitas secundum consuetudinem comites legatorum, hoc est, nostri Patris sacerdotis Ioseph, & nostri Patris sacerdotis Abdelmessia, ex primis monachis monasterij sancti Macarij in deserto sancto in Valle Attrun; & iam scripsit Pater Patriarcha Anba Gabriel litteras suas sigillo munitas & signatas ad monachos dictos, & præcepit eis, vt obedientiam exhiberent, & dicerent sermonem ad sanctitatem Patris Papæ, neque discederent à præceptis illius, & à quacumque re, quam præcepit Pater, non discederent ictu oculi: quia quicumque audierit doctrinas Patris, ipse audiet doctrinas Christi Domini, cui gloria: & qui contradixerit sermonibus Patris, ipse contradicit Christo Domino, cui gloria.

Voluntas autem in eo est, vt sint simul concordēs in charitate spirituali, & sit Ecclesia vna Romana, & Alexandrina, neque sit inter nos differentia vlla in quacumque re. Et quod Discipulus peccator Ioannes Comus sedis sancti Marci Alexandria volebat præsens esse apud sanctitatem Patris (sicut Christus Dominus scit, cui gloria) & exhibere inclinationes subtus pedes eius mundos, & osculari manus eius puras, & non potuit Discipulus id exequi propter multas causas; quia Discipulus vir senex est, & multarum infirmitatum, & non potest iter facere, & præcipue ab hac remota regione; præterea propter obsequium Ecclesiarum Alexandria, & negotia egenorum & pauperum & infirmorum & pupillarum & viduarum, & huiusmodi.

Et ideo direximus ad sanctitatem Patris puri filium nostrum carissimum filium Barsum ministrum ex filiis nostris & filiis Ecclesiæ sanctæ, vt exhiberet ad sanctitatem Patris multas inclinationes, & oscularetur pedes eius mundos vice Discipuli. Et quod petendum à beneficentiis sanctitatis Patris, absque præceptione super illum, est, vt habeat curam filij nostri filij Barsum Archidiaconi, quam maximè poterit, cumque respiciat oculo sollicitudinis & misericordiæ; eo quod misimus illum ad sanctitatem vestram puram ad adipiscendam benedictionem, & documenta egredientia ab ore tuo puro: & iam præcepimus ei, vt exhiberet obedientiam, & ne vniquam discederet ab omnibus quæ ei iniunxerit sanctitas Patris. Et quod petendum à sanctitate Patris, propter Christum Dominum, cui gloria, est, ne ægrè ferat Discipulum peccatorem, quasi audacem, & præsumentem super sanctitate sua pura: quia Discipulus inutilis est, & peccator, atque exitus totius negotij incumbit misericordiæ Christi, & orationibus Patris acceptis.

Iam peruenit ad nos, quod donauit sanctitas Patris de eleemosyna sancta accepta nomine Ecclesiarum Alexandriæ per manum fratris dilecti Hieronymi. Christus autem Dominus, cui gloria, retribuet sanctitati vestrae puræ pro eo dupla in regno cælorum: & iam distribuimus illud, secundum distributionem Vicarij fidelis in pecunia domini sui: Iamq. perpetua facta est memoria D. Patris super templa sacra, omni tempore in ecclesijs Alexandriæ, tempore sacrificiorum, & orationum nocturnarum & diurnarum.

Quanta verò his temporibus angustia labore Alexandrina Ecclesia sub immani Turcarum dominio, qua his subduntur tibi facile indicabunt: ut planè terribilè Dei vindictam aduersus eam & omnes Orientales, ubi defecerunt à comunione Apostolica sedis, immixtam, nemo prudens absq. metis horrore, animiq. pauore valeat contèplari. Vt de ealugubre illud Hieremia carmè sit occidendum: Hæcine est vrbs perfecti decoris gaudiū vniuersæ terræ?] Quæ enim omnium Orientaliū Ecclesiarū florentissima, & opulentissima erat, eò nūc paupertatis & angustia redacta, ipsi etiam sacerdotalibus indumentis, necessariisq. subsidiis caret, quæ sibi à Patre Patrum Romano Pontifice impendi rogant. Dei namq. iram hanc esse vindictam, ut sacerdotes laborent inopia, quisque intelliget, qui Domini sententiam in Eli filios & eorum posteros promulgatā attendit, cum fore dicit ut rogaturi essent ut admitterentur ad vnā partem sacerdotale, ut comederent bucellā panis: & quod ait ipse Dominus per Malachiam: Ad vos mandatum hoc, o sacerdotes: Si nolueritis audire, mittam in vos egestatem, &c.] iteratumq. planè quod per Isaiam de Aegypto prädixerat: Tradam Aegyptum in manu dominorum crudelium, & Rex fortis dominabitur eorum.] tale iudicium & reliquis subituris, qui ab Apostolica sede rebellant: ut claudibus preßi, cogantur tandem cognoscere & inuocare matrem, cuius se filios esse negarant. Sed audi petentes matris vbera, qui diu errantes ab utero locuti sunt falsa.

Verumtamen sanctitas Patris (perpetuet Deus excelsus principatum eius) propter Christum Dominum non obliuiscatur nostri, ecclesiarum nostrarum, ac nationis nostræ, ac Alexandriæ existentium: quoniam ecclesiæ ac natio nostra pauperes sunt valde: neque percontandum est de præsentī eorum paupertate, inopia, atque indigentia. Nam Alexandriæ tres sunt ecclesiæ Catholicæ, vna nomine principis Angelorum sancti Michaelis, secunda sancti Marci Euangelistæ Catholicī, ac tertia nomine martyris magni sancti Georgij extra urbem ad littus maris falsi; & omnes tres ecclesiæ indigent ædificatione, vestitu, & impensis pauperum atque egenorum.

Item tributa & reliquæ exigentiæ propter Iudices ac rerum Præsides, quotiescumque tentauerit dæmon, quem Deus excelsus confundat; ac Discipulus non potest iis satisfacere: nostra enim natio, populiq. nostri omnes, cum pauperes sint atque inopes, his satisfacere non possunt. sed si sanctitas Patris sollicita fuerit de Discipulo, ac de nostris populis & natione nostra, satis erit. Si verò sanctitas Patris interroget de statu nostro, ac de statu nationis Christianorum Coptorum, deq. præsentī eorum inopia, indigentia ac paupertate, quicquid contingat illis ob solutionem tributorū atq. exigentiarum, quantaq. patiantur verbera, contempum, positiones in catenis & vinculis & carceribus, ac cetera id genus, & nisi auxilium Christi (cui gloria) apprehendat eos, discederent aliqui à fide Christi. Discipulus autē huius rei causā in maximo labore est; quoniam sumus in summa persecutione.

Et quod petendum à sanctitate Patris, est, ne obliuiscatur nostri in eleemosyna singulis annis nomine ecclesiarum & pauperum Alexandriæ vrbs, & in hoc obtineatis maximam mercedem & permanentiam, sicuti sanctitas Patris ostendit, ut perpetua sit memoria vestra sancta super templa sacra in ecclesijs Alexandriæ omni tempore, & in perpetuum. Iam peruenit ad nos cum fratre dilecto & amabili Hieronymo, quod donauit sanctitas Domini Patris ex vestitu Ecclesiæ sanctæ, & ornatis vestibus sericis: & iam scripsimus nomen Domini Patris supra vestitum sacrum. Modò egemus alio indumēto albo pro vestitu sacerdotis tempore sacrificij mundi, sicut & vestitu ministrorum tempore ministerij; idque totum repræsentamus auribus sanctitatis Domini Patris.

Discipulus autem stat pedibus suis ad obediendum mandatis sanctitatis Patris: quoniam omnes sumus auscultantes, obediētes, atque erecti ad omnia quæ nobis præceperit, & ad implendum negotium, Deo volente; quia sumus sub obedientia: nam Pater est summus Patriarcharum, & caput capitum, & successor sancti Petri Apostoli; & quod ligauerit, erit ligatum; & quod soluerit, erit solutum. Debitum verò quod attinet ad nos, & ad omnes sacerdotes ac ministros, & ad populum Christianum, est auscultare & obedire, nulloque modo contradicere Patri in omni re, quam nobis præceperit: nam qui debito contrarius fuerit, erit eius status perditus atque inutilis.

Petimus

A Petimus autem à Christo Domino (cui gloria) ut vos perpetuet ac stabiliat supra sedem S. Petri multos annos, & perpetuet principatum vestrum, subijciatque inimicos vestros sub pedibus vestris, ac vestras doctrinas sanctas nobis prodesse efficiat. Nos expectamus responsum vestrum ad nos in quo opus erit: nam nulla vnumquam differentia inter nos erit, cum sit Ecclesia vna Romana, atque Alexandrina. Si verò interrogetis de fratre ac amico vestro Patre Patriarcha Amba Gabriele Patriarcha Alexandriæ, ipse orat pro vobis nocte ac die, & est sub obedientia vestra, statque pedibus suis ad obediendum, & expectat responsum vestrum cum legatis discipulis prædictis; & sic omnes sacerdotes & ministri orant pro vestra sanctitate, ut semper permaneat. Petitio autem Discipuli ab abundantia gratiæ vestrae erit, ne obliuiscamini nostri in recordatione ad extremum orationum vestrarum sanctarum, ut remittat nobis peccata nostra per vestras preces acceptas ante Dominum Deum. Atque innouatio petitionis à sanctitate Patris est in commendatione filij nostri filij Barsum, & quàm primùm eius reditus ad nos cum responso post osculum terræ sub pedibus Patris: perpetuet Deus excelsus principatum eius multo tempore: Datum die sabbati benedicti duodecimi mensis Chiach benedicti, Coptici, anno 1310. à captiuitate Martyrum mundorum, id est, die decimo octaua mensis Decembris, anno natiuitatis Domini M. D. X C III. Minimus Discipulorum discipulus peccator Ioannes Comus vrbs Alexandria.

Quod repræsentandum sanctitati Domini Patris est, quod Discipulus iam direxit ad sanctitatem Patris filium nostrum Barsum Ministrum, nempe Archidiaconū Ecclesiæ S. Marci Catholici Alexandriæ: Pater autem respiciat illum oculo sollicitudinis & misericordiæ ac miserationis, & toto tempore mansionis eius Romæ detur ei aliquis ex magistris, qui illum dirigat ac doceat sapientiam & philosophiam & ceteras scientias ac virtutes, ut obtineatis in hoc mercedem perfectam abundantiorē portionibus, ac Deus excelsus pascat vos, perpetuet mansionem vestram, & faciat nos semper esse sub obedientia vestra.]

Audisti clamores, percepisti lacrymas, considerasti angustias & miseras, quibus per multa secula preßi Alexandrini, tandem e tenebris emergentes, ad lucis radium apertis oculis, salutem implorant, secundum illud propheticum de iisdem Aegyptijs olim prænunciatum: Clamabunt ad Dominum à facie tribulantis, & mittet eis Saluatorem & propugnatorem, qui liberet eos: & cognoscetur Dominus ab Aegypto, & cognoscent Aegyptij Dominum in die illa, & colent eum in iustitijs, &c.] Quàm autem id verum sit, audi ipsorum legatorum professionem Romæ editam coram ipso Sanctissimo Clemente Papa Octauo & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quam hic tibi subijcimus.

D In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Dei vnus. Amen.
Sanctissime ac Beatissime Pater.

Ego humilis frater Ioseph de Episcopo filius quondam Michaëlis de oppido Menciai Eldairelmoharrac Aegyptius nationis Coptorum monachus & presbyter monasterij S. Macarij in deserto Aegypti ordinis S. Antonij, ac vnus ex procuratoribus & oratoribus Reuerendissimi Patris & domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis Coptorū, ad pedes Sanctitatis vestrae constitutus, ac tam procuratorio nomine prædicti domini Gabrielis Patriarchæ mei principalis, quàm etiam meo proprio & priuato infra scriptam sanctæ Catholicæ fidei professionem facturus vnā cum religioso viro fratre Abdelmessia Elmechini filio Petri de ciuitate Georgeæ etiam Aegypto monacho & presbytero eiusdem monasterij S. Macarij, altero ex procuratoribus & oratoribus prædicti domini Gabrielis Patriarchæ collega meo, promitto pro eodem domino Gabriele Patriarcha nostro principali, quod ipse illam ratam & gratam habebit, ac suscipiet & acceptabit, & intra tempus competens ratificabit & emologabit, atque de nouo iuxta præsentem formam de verbo ad verbum faciet & emittet, & sua manu subscriptam & suo sigillo ob signatam ad Sanctitatem vestram & hanc sanctam Apostolicam sedem transmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem explicitè & expressè profitendo, dico & affirmo quod sequitur.

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Dei vnus. Amen.
Sanctissime ac Beatissime Pater.

Ego humilis frater Abdelmessias Elmechini filius Petri de ciuitate Georgeæ Aegyptius nationis Coptorum monachus & presbyter monasterij S. Macarij in deserto Aegypti ordinis S. Antonij, ac vnus ex procuratoribus & oratoribus Reuerendissimi Patris & domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis Coptorum, ad pedes Sanctitatis vestrae

constitutus, ac tam procuratorio nomine prædicti domini Gabrielis Patriarchæ mei principalis, quàm etiam meo proprio & priuato infra scriptam sanctæ Catholicæ fidei professionem facturum vnà cum religioso viro fratre Ioseph de Episcopo filio quondam Michaelis de oppido Menciai Eldairelmoharrac etiam Ægyptio monacho & presbytero eiusdem monasterij S. Macarij, altero ex procuratoribus & oratoribus prædicti domini Gabrielis Patriarchæ collega meo, promitto pro eodem domino Gabriele Patriarcha nostro principali, quòd ipse illam raram & gratam habeat, ac suscipiet & acceptabit, & intra tempus competens ratificabit & emologabit, atque de nouo iuxta præsentem formam de verbo ad verbum faciet & emittet, & sua manu subscriptam & suo sigillo ob signatam ad Sanctitatem vestram & hanc sanctam Apostolicam sedem transmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem explicitè & expressè profitendo, dico & affirmo quod sequitur.

In nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Dei vnus. Amen.

Sanctissime ac Beatissime Pater.

Ego humilis Barsum filius Amineldaulch ex familia Elachim ciuitatis Alexandriae Ægypti, Archidiaconus Patriarchalis Ecclesiæ sancti Marci, nepos & orator Ioannis Comus sedis sancti Marci eiusdem ciuitatis Alexandriae, ad pedes Sanctitatis vestræ constitutus, ac tam nomine prædicti Comus Ioannis mei principalis, quàm etiam meo proprio infra scriptam sanctæ Catholicæ fidei professionem quam coram sanctitate vestra professi sunt me præsentem sacerdotes Ioseph & Abdelmessias oratores Reuerendissimi Patris domini Gabrielis Patriarchæ Alexandrini nationis nostræ Coptorū, promitto pro eodem Comus Ioanne meo principali, quòd ipse illam raram & gratam habeat, ac suscipiet & acceptabit, & intra tempus competens ratificabit & confirmabit, atque de nouo iuxta præsentem formam de verbo ad verbum faciet, & sua manu subscriptam & suo sigillo ob signatam ad Sanctitatem vestram & hanc sanctam Apostolicam sedem transmittet. Sanctam igitur Catholicam fidem explicitè & expressè profitendo, dico & affirmo quod sequitur.

Corde credo, & ore confiteor, quòd vnus est Deus verus, omnipotens, incommutabilis, incomprehensibilis, ineffabilis, & æternus, Pater & Filius & Spiritus sanctus, vnus in essentia, trinus in personis, Pater ingenitus, Filius à solo Patre genitus, Spiritus sanctus à Patre Filioque æternaliter procedens, non sicut à duobus principijs, aut duabus spirationibus, sed ab vtroque tamquam ab vno principio, & vnica spiratione. Pater non est Filius, aut Spiritus sanctus. Filius non est Pater, aut Spiritus sanctus. Spiritus sanctus non est Pater, aut Filius; sed Pater tantum Pater est, Filius tantum Filius est, & Spiritus sanctus tantum Spiritus sanctus est. Nullus alium aut præcedit æternitate, aut excedit magnitudine, aut superat potestate, sed absque initio semper est, & sine fine. Pater est generans, Filius nascens, Spiritus sanctus procedens, consubstantialis, coæuales, coomnipotens, & coæterni. Hæ tres personæ sunt vnus Deus, non tres dii, vna essentia, vna substantia, vna immensitas, vnum principium, vnus creator visibilium omnium & inuisibilium, corporaliū & spiritalium, qui quando voluit vniuersas condidit creaturas sua bonitate, quas & valde bonas voluit. Et ideo reprobo & anathematizo omnes hæreses & hæreticos sentientes & docentes contraria.

Firmiter etiam credo & profiteor, quòd vnigenitus Dei Filius Patri consubstantialis semper cum Patre & Spiritu sancto existens, in plenitudine temporis, quàm diuinæ misericordiæ consilium inferutabile disposuit, vt nos à peccato Adæ ac ceterarum culparum nostrarum sordibus mundaret, & à morte & inferno liberaret, incarnatus est de Spiritu sancto in immaculato utero beatissimæ Mariæ semper Virginis, veram & integram hominis naturam assumpsit, corpus videlicet, & animam rationalem, in vnitatem personæ diuinæ, tanta vnitatem, vt vnus & idem Christus sit Deus, & homo, Dei filius, & hominis filius, ita quòd vna natura non confunditur cum altera, nec vna transit in alteram, nec vna miscetur alteri, nec altera euanesceat, sed in persona omnino vna sunt duæ perfectæ naturæ, diuina scilicet & humana, saluis earundem naturarum proprietatibus, duæ voluntates, duæ operationes, ita vt Christus sit tantum vnus. Et sicut formam serui, Dei forma non ademit; ita formam Dei, serui forma non minuit: qui enim verus Deus est, idem verus est homo: Deus per id quòd in principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: Homo per id quòd Verbum caro factum est, & habitauit in nobis: Deus per id quòd de quinque panibus quinque millia hominum satiauit, quòd Samaritanæ aquam salientem in vitam æternam promisit, quòd Lazarum quattuordecim annis à mortuis resuscita-

A resuscitauit: Homo per id quòd esuriuit, sitiuit, fatigatus est, & in ligno crucis clavis affixus est: Vnus & idem secundum diuinitatem æqualis æterno Patri, immortalis, impassibilis, secundum verò humanitatem minor Patre, mortalis & passibilis.

Insuper firmiter credo & prædico eundem Dei Filium incarnatum, verè natum esse ex Maria semper Virgine, & ideo ipsam Virginem fateor veram Dei matrem atque genitricem, item verè passum, verè mortuum & sepultum, verè cum anima descendisse ad inferos ad liberandas animas sanctorum Patrum, quæ in limbo detinebantur, alligato infatigabili homicida, subinde ex mortuis verè resurrexisse, & per quadraginta dies a postolos docuisse de regno Dei, moxque ad caelos ascendisse, sedereque ad dexteram Patris, & venturum esse in fine sæculorum ad iudicandos viuos & mortuos.

B Credo & profiteor nullum vnquam hominem ex semine Adæ conceptum, & natum, fuisse saluatum, aut fore saluandum, nisi per fidem mediatoris Dei & hominum Domini nostri Iesu Christi in sanguine & morte ipsius, qua nos reconciliavit æterno Patri, & deleuit chirographum iniquitatum nostrarum æterna redemptione inuenta.

Item firmiter credo, legalia omnia veteris Testamenti, seu Mosaicæ legis, quia Christum figurabant, licet diuino cultui illa ætate congruerent, ipso adueniente cessasse, & iam promulgato Euangelio seruari non posse sine interitu salutis æternæ. Omnes igitur post illud tempus circumcisionis, sabbati, ciborum eadem lege prohibitorum, reliquorumque legalium obseruatores alienos à fide denuncio, & salutis æternæ non posse esse participes, nisi aliquando ab his erroribus respiciant: ab his enim omnibus liberauit nos Christus, & septem nouæ legis sacramenta instituit, quæ veneror, credo, & profiteor, videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Penitentiam, Ordinem, Matrimonium, & Extremam unctionem;

C quæ omnia ea dignè sumentibus, virtute passionis eiusdem Domini nostri Iesu Christi, gratiâ conferunt. Ista septem sacramenta perficiuntur tribus, verbis videlicet, & rebus, ac ministro; verbis, vt forma; rebus, vt materia; ministro, qui facere intendat quod facit Ecclesia.

Recipio insuper quicquid de eisdem sacramentis sancta & Catholica Ecclesia Romana docet & prædicat.

Credo, quòd si verè poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentiarum fructibus de commissorum & emissorum poenis satisfecerint coram diuina iustitia, eorum animas poenis purgatorij post mortem purgari, vtque à poenis huiusmodi releuetur, prodesse eis Fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificium, orationes & elemosinas, ac alia pietatis officia, quæ à Fidelibus pro alijs Fidelibus fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta. Illorumque animas, qui post baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt; illas etiam quæ post perpetrati peccati maculam (vt dictum est) purgatæ sunt, in caelum mox recipi, & intuitu clarè ipsum Deum trinum & vnum, sicuti est, pro meritorum tamen diuersitate alium alium alio perfectius: Illorum verò animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus perpetuo puniendas.

Firmiter etiam teneo & credo Symbolum fidei à trecentis decem & octo Patribus in Concilio Nicæno, & à centum & quinquaginta in Concilio Constantinopolitano traditum, ac semper in Ecclesia vsque modò inuoluntate custoditum, videlicet:

E Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium, & in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de caelis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas, & ascendit in caelum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: Et vnā sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptismum in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

Confiteor, teneo, & prædico, vnum eundemque Deum veteris & noui Testamenti, hoc est, legis & Prophetarum, atque Euangelij auctorem esse; quoniam eodē Spiritu sancto in-

spirante, vtriusque Testamenti Sancti locuti sunt. Itaque suscipio omnes libros canonicos A quos suscipit sacrosancta Romana & Catholica Ecclesia; sunt verò infrascripti: Testamenti veteris, quinque Moyfi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, deinde Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Esther, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmodiarum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, Duodecim Prophetæ minores, id est, Osee, Joel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum primus & secundus: Testamenti noui, quatuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apostolorum à Luca Euangelista conscripti, quatuordecim epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philipenses, ad Colofenses, duæ ad Thesalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos, Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli vna, Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli.

Item amplector, suscipio, & approbo sacrosanctam Synodum Nicenam primam trecentorum decem & octo Patrum, & profiteor & sequor quicquid illa decreuit, & reprobo & damno quicquid illa damnauit, & maximè impiam hæresim Arianorum cum ipso auctore Ario, qui affirmare ausus est Filium Dei non esse ab æterno ab ipsa Patris substantia genitum, sed ex tempore atque ex nihilo procreatum.

Item amplector, suscipio, & approbo sanctam Synodum Constantinopolitanam primam centum & quinquaginta Patrum, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maximè impiam hæresim Macedonij cum ipso auctore, qui affirmare ausus est Spiritum sanctum non esse Patri & Filio coæternum & consubstantialem, atque ideo nec esse Deum, sed creaturam.

Item amplector, suscipio, & approbo sacram Synodum Ephesinam primam ducentorum Patrum, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maximè impiam hæresim Nestorianorum cum suo auctore Nestorio, qui duas personas in Christo constituens, asserbat non esse à Verbo Dei carnem assumptam in vnitatem personæ, sed per solam inhabitationem instar templi sanctificatam, & Christum non esse dicendum Deum incarnatum, sed hominem deiferum, nec beatam Mariam eius genitricem dicendam esse Deiparam, sed Christiparam.

Item amplector, suscipio, & approbo sanctam Synodum Chalcedonensem sexcentorum triginta Patrum, quartam in ordine vniuersalium Synodorum, & credo ac sequor quicquid illa decreuit, & reprobo ac damno quicquid illa reprobauit, & maximè impiam hæresim Eutychetis, & Dioscori Alexandrini cum ipsis auctoribus, qui affirmare ausi sunt, non esse in Christo post vnionem Verbi cū carne duas integras, perfectas, inconfusas & impermixtas naturas cum vnitatem hypostasis, siue personæ. Et reprobo secundam Synodum Ephesinam, in quo potius Latrocinium, quod factione eiusdem Dioscori, occiso beato Flauiano Episcopo Constantinopolitano, legatis Summi Romani Pontificis fugatis, & Episcopis ceteris terrore armorum ad assentiendum compulsi, Eutychianam hæresim impiè confirmauit.

Item amplector, suscipio, & approbo Synodum Constantinopolitanam secundam centum sexagintaquinque Patrum, quintam in ordine vniuersalium Synodorum, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maximè impiam hæresim Petri, Anthimi, Seueri, & aliorum, qui existimantes ipsam diuinam naturam trium personarum diuinarum pro nobis crucifixam, Trifugio verba, Qui crucifixus es pro nobis, addebant.

Item amplector, suscipio, & approbo Synodum Constantinopolitanam tertiam ducentorum octuaginta nouem Patrum, sextam in eodem ordine, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maximè impiam hæresim Seigij, Pyrrhi, Pauli, Petri, Cyri, Macarij, ac Theodori, qui vnam tantum in Christo voluntatem & operationem statuentes, vnam quoque dumtaxat naturam cum Eutychianis asserere conabantur.

Item amplector, suscipio, & approbo Synodum Nicenam secundam trecentorum quinquaginta Patrum, septimam in eodem ordine, & credo quicquid illa decreuit, & reprobo quicquid illa reprobauit, & maximè impiam hæresim Iconoclastarum, qui venerandas Christi & Sanctorum imagines, tamquam si idola Gentium essent, è templis auferendas, & flammis absumendas esse dicebant.

Item

A Item amplector, suscipio, & approbo sanctam Synodum Florentinam amplius quam centum & quadraginta Patrum, & credo quicquid illa decreuit, de processione Spiritus sancti à Patre & Filio, de consecratione panis azymi, vel fermentati, de purgatorio, & beatitudine animarum, de primatu Summi Romani Pontificis, nec non de sacramentis & libris canonicis; & reprobo ac damno quicquid illa reprobauit atque damnauit.

Præterea amplector, suscipio, & approbo quæcumque alia Concilia, quæ recipit & approbat sacrosancta Catholica & Apostolica Romana Ecclesia, & maximè sanctam œcumenicam generalem Synodum Tridentinam nouissimè celebratam; ac damno & reprobo omnes hæreses, & auctores eârundem, quos & quas reprobat & damnat dicta sancta Catholica & Apostolica Romana Ecclesia; nec non quicquid illa tenet & docet, cum omni deuotione & reuerentia suscipio & amplector. Illos quoque doctores, & sanctos Patres, quos eadem Romana Ecclesia approbat, reuerenter suscipio. Teneo & confiteor sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum Orbem tenere primatum, & ipsum Romanum Pontificem successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ esse caput, & omnium Christianorum Patrem ac doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam à Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse: cuius Ecclesiæ vnitatem tanti faciendam esse affirmo, vt nullos extra eandem Ecclesiam Catholicam existentes æternæ vitæ participes fieri posse confitear.

Insuper promitto me tamquam obedientiæ filium, ordinationibus, præceptis, censuris, ac iussionibus sanctissimi Domini nostri D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octauij, & successorum suorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium, & sedi Apostolicæ semper & fideliter obtemperaturum.

Hanc veram Catholicam fidem, quam in præsentis sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retinere ac confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum: Ego idem frater Ioseph de Episcopo, procurator & orator supradicti Reuerendissimi D. Gabrielis Patriarchæ, procuratorio nomine eius, & meo proprio ac priuato, vt supra, spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet & hæc sancta Dei Euangelia.

Ego presbyter Ioseph supradictus: & hic character manus meæ testificatur de me in hac scriptione, & in duabus similibus. In vrbe Roma, decimaquinta die mensis Ianuarij, anno millesimo quingentesimo nonagesimo quinto natiuitatis Christi.

D Hanc veram Catholicam fidem, quam in præsentis sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retinere & confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum: Ego idem frater Abdelmessias Elmichini, procurator & orator supradicti Reuerendissimi D. Gabrielis Patriarchæ, procuratorio nomine eius & meo proprio ac priuato, vt supra, spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet & hæc sancta Dei Euangelia.

Ego presbyter Abdelmessias supradictus: & hic character manus meæ testificatur de me in hac scriptione, & in duabus similibus. In vrbe Roma, decimaquinta die mensis Ianuarij, anno millesimo quingentesimo nonagesimo quinto natiuitatis Christi.

Hanc veram Catholicam fidem, quam in præsentis sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retinere & confiteri, atque illos, quorum cura ad me in munere meo spectabit, fideliter docere: Ego idem Barsum Archidiaconus Patriarchalis Ecclesiæ S. Marci, nepos & orator supradicti Comus Ioannis, eius nomine, & meo, vt supra, spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Ego Barsum Archidiaconus Patriarchalis Ecclesiæ S. Marci supradictus: & hic character manus meæ testificatur de me in hac scriptione, & in duabus similibus. In vrbe Roma, decimaquinta die mensis Ianuarij, anno millesimo quingentesimo nonagesimo quinto natiuitatis Christi.]

Hactenus legatorum publicè recitata fidei professio coram Summo Pontifice de ipsis optime merito præsentibus S. R. E. Cardinalibus.

QVA

Pag. 28. E 10. ad Colossenses. *Adde:* Tamen posterioribus sæculis, quando & medicorum multa esset copia, ob euitanda nonnulla pericula, quæ ex eius artis exercitio contingere possent, id pie sancte que fuit clericis & monachis interdictum. Sic-

Pag. 53. E 1. Exconsulem. *Adde:* Quod autem ad Cyrum ciuitatem à Theodoro nobilitatem spectat: eandem iterum à barbaris excisam, à Iustiniano Imperatore restitutam constat. Sed non prætereat, quod ad Ecclesiasticarum rerum antiquarum cognitionem de eadem ciuitate æque pertinere certum est, ista nimirum de eius origine à Procopio scribi, cum de eius restitutione à Iustiniano Imperatore facta meminit: Erat (inquit) in Syria opidulum vehementer neglectum, Cyrus nomine, à Iudæis olim extructum. Nam Iudæi ex Palaestina à Medorum exercitu in Assyriam captiui abducti, & longo post tempore à Cyro dimissi, vt qualemcumque gratiam benefactori referrent, locum illum Cyrum appellarunt. Iustinianus Rex partim Reipublicæ commodis prospiciens, partim colens sanctos Cosmum & Damianum, quorum corpora propè vsque ad mea tempora requiescunt, Cyrum urbem felicem reddidit muri securitate, præsidiorum multitudine & magnitudine publicorū ædificiorum.] At de Cyri Regis nobili monumento, quem oracula diuina commendant, hæc satis. Sed ad Theodororum redeamus. Scripsit-

Pag. 210. C 1. id ipsum in fine. *Adde:* Sed & de eodem Auiti Consulatu verus extat monumentum: vt nullum penitus de his dubitandi locus reliquus esse possit. In basilica enim sanctæ Agnetis via Numentana, eiusmodi inscriptio legitur incisa lapidi pavimento inherenti:

LOCVS. GERONT. PRESB. REQUIESCIT
IN DOMINO. CONS. EPARCHI AVITI V. C.

Sic igitur de Auiti Consulatu nulla remanet dubitatio. Sed-

Pag. 303. D 4. omnino vitentur. *Adde:* Prolixæ extat disputatio S. Augustini aduersus quosdam suo tempore in errorem inductos, qui putarent non obfutura illis sua peccata, qui eleemosynas in pauperes erogarent. Sed & S. Gregorius & alij Patres de his pluribus disputarunt. At-

Pag. 435. E 2. regionis illius. *Adde:* Quod autem ad Fridericum spectat: postea accidisse videtur, vt ipse rursus pugnans aduersus Erulos, eosdem superari, sed vinceretur postmodum ipse à Theodorico Italia iam facto Rege. Id quidem ex verbis Ennodij Ticinensis in Panegyrico Theodorico dicto intelligi satis potest, cum sic ait: Nam Fridericus postquam tibi de aduersarijs tuis peregit triumphum, de se præbait.] pugnasse enim visus est aduersus Odoacrem sub ipso Theodorico in Italia, eumque vicisse, rebellans verò ipse postea ab eodem Theodorico esse superatus. Sed ad S. Seuerini translationem reuocemus orationem. Quomodo-

Pag. 454. D 2. Fastis. *Adde:* Extat ad Olybrium Ennodij carmen & plures familiares epistolæ, ex quibus præter auitam eius insignem nobilitatem, doctum ipsum fuisse atque pium cognosces. Cuius Consulatu (vt Cassiod-

Pag. 532. C 9. dederat. *Adde:* Qui autem à tanta clade superfuerunt Alamanni, haud in Germaniam reuersi sunt, sed à Theodorico Rege in Italiam vocati, vt pater ex Ennodio, qui hæc habet in Panegyrico: Quid, quod à te Alamanniæ generalitas intra Italia terminos sine detrimento Romanæ possessionis inclusa est? cui euenit habere Regem, postquam meruit perdidisse. Facta est Latialis custos Imperij semper nostrorum populatione grassata, cui feliciter cessit fugisse patriam suam, &c.] Sed ad Clodouicum reuocetur oratio. His-

Pag. 538. E 9. hæc ibi. *Adde:* Iam tutum redditum erat commercium inter Africanos & Italos, cum sanciuisset foedus Rex Theodoricus cum Vandalorum Rege, à quo hæcenus frequentes fiebant in solum Italicum incursiones. Stabilita est enim inter eos pax foedere nuptiarum, data ei in matrimonium Amalafriada. De qua inita inter illos concordia hæc Ennodius in Panegyrico Theodorici: Quid castigas Vandalorum ventis parentibus eloquar deprædationes, quibus pro annua pensione satis est amicitia tua? Euagari vlt. a possibilitatem nesciunt. Duce sapientia, affines esse meruerunt, quia obedire non abnuunt.]

A abnuunt.] Hoc igitur Regum concordia commeatu Fulgentius ex Africa Romam, & inde in patriam remeavit. Porro-

Pag. 540. E 6. Symmacho Papa, *Adde:* Quartam hanc nomenclator appellat, quæ tamen respectu aliarum præcedentium sub eodem Symmacho Synodorum Tertia dicenda esset: quæ enim ab eo tertia ordine ponitur, non fuisse Synodum per se distinctam, sed eius, quæ ab eo Quarta dicitur, Actionem, ea quæ hoc ipso anno inferius dicturi sumus, perspicue demonstrabunt. Sic igitur ista quæ tertia, Quarta dicta est, eademque-

Pag. 556. C 6. & Marcellino. *Adde:* Sed puto, pro Cætheco, Cerego restituendum: quod Romanum est nomen; & hoc tempore claruisse reperitur Romæ eiusdem nominis Senator amplissimus, ad quem extant litteræ Ennodij Ticinensis. Sub quo-

Pag. 556. E 2. Senatui. *Adde:* At non parui fuit momenti Bulgaros à Theodorico debellatos esse, prout Ennodius in Panegyrico in laudem eiusdem Theodorici dicto demonstrat, dum hanc præ ceteris eius victorijs celebrat, vbi & de Bulgarorum ferocia ista habet: Hæc est natio, cuius ante te fuit omne quod voluit; in qua titulos obtinuit, qui emit aduersariorum sanguine dignitatem; apud quam campus est vulgator natalium: nam cuius plus rubuerunt tela luctamine, ille putatus est sine ambage sublimior. Quam ante diuinationem tuam contigerat agnouisse resistentem: quæ prolixis temporibus solum bella consummauit excursu.] & post multa de eorumdem victu ferino dicta, ista subdit de ipsorum fortitudine & bellico robore: His antè mundus peruius esse credebatur: nunc illam sibi tantum Orbis partem interclusam æstimant, quam tueris, &c.] Subdit & inferius de iisdem per Theodoricum victis Bulgarijs, Sirmioque recepta. Post quam quidem victoriam eam ab Ennodio dictam esse in laudem Theodorici orationem, satis apparet. Quod-

Pag. 572. C 4. profundi. *Adde:* Est epigramma Ennodij ad ipsum Messalam Consulem, cui eiusmodi inscriptio est affixa:

Epigramma, Quod Messala Consul, Ennodius cognomine dictus est.

Consulis ad gentium nomen pro stemmate iunxi

Dans lucem Fastis, sum trabes potior.

Quid palmata tuo tantum de murice vernas?

Plus fucata dedit purpura nostra tibi.] Ex quo pariter Ennodij genus

intelligas: est enim & ipsius Messalæ ad Ennodium epigramma, quo eum sibi proximum nominat, cum librum ab eo petit his versibus:

Suscipe versiculos, Ennodi proxime, nostros,

Vt librum nobis reddere non desinas.] &c. Hoc-

Pag. 651. E 5. notatus. *Adde:* Inter nobilissimos Senatores hic doctrina ac pietate claruit, ad quem extant Ennodij plures epistolæ: mentio est pariter de Petro Romano viro clarissimo apud Sidonium. Hic ergo vbique spectatus hoc ipso anno meruit Consulatum: quo-

Pag. 154. E vlt. restitutum. *Adde:* Quod autem ad Nonnum Episcopum, de quo mentio facta est, pertinet; tradit Nicephorus, hunc illum fuisse Nonnum, qui Pelagiam meretricem ad Christi fidem conuertit: ait enim: Ecclesiæ verò Edessæ diuinus ille præfuit Nonnus, qui primariam in vrbe Antiochena luxu perditam Menadem verborum persuasionem adductam, & præter opinionem omnem Deo consecratam, nympham & sponfam purissimam illi repræsentauit, pro Margarita Pelagiam eam cognominans, in qua certè meritoque aliquis diuini iudicij pelagus admiretur.] hæc ipse. Extat rei gestæ præclara historia scriptis mandata à Iacobo diacono Heliopolis: vbi cum dicatur idem Nonnus fuisse Episcopus eiusdem Heliopolis Phœnicia ciuitatis subiectæ Episcopo Antiocheno, in dubitationem adduci possunt quæ à Nicephoro scripta sunt: Num videlicet idem iste sit ille Nonnus cū eo qui à Dioscuro pro Iba substitutus fuit Episcopus Edessæ, & postea inde restituito Iba, reiectus, & traditus Maximo Antiocheno, à quo potuerit creari Episcopus Heliopolis. Etenim qui Pelagiam Nonnus conuertit, primus ante hæc tempora fuisse videtur Episcopus Heliopolis: nam ista in Actis illis de eo leguntur à prauo dæmone proclamata: Non tibi sufficiunt triginta millia Saracenorum, quos mihi abripuisti, & baptizasti? Non tibi sufficiebat me eiecisse de tuis Heliopolitanis: quoniam cum & ipsa ciuitas esset mea, & omnes qui in ea habitabant me adorarent, tu mihi abripuisti, & obtulisti Deo tuo?] hæc ibi. Ceterum ante Nonni hæc tempora constat fuisse eiusdem ciuitatis Episcopum Iosephum nomine, qui huic interfuit Cœcilio Chalcedonensi: sed & ante hunc alius Concilio Ephesino œcumenco

Procop. de a-
dific. Iustinian.
Imp. orat. 2. in
fin.

7. ai. 45.

Aug. de Ci-
uit. Dei. lib. 21.
c. 22. & 27.

Niceph. lib.
14. cap. 30.

menico sub Cyrillo Marinus Episcopus Heliopolis subscriptus habetur. Liquec insuper ex A epistolis S. Ioannis Chrysofomi, iam olim Phœnices habuisse Ecclesias, & monachos illuc profectos ad conuersionem Gentilium ibi degentes, persecutionem tamen ab illis esse passos, ut dictum est pluribus superiori tomo: ut planè appareat, ante Nonnum hunc, alium eiusdem nominis Euangelium ibidem prædicasse circa eiusdem Ioannis Chrysofomi tempora. Sed iam ad Acta redeamus. Quæ sequitur-

pag. 331. B 3. suo loco. *Adde:* Hoc eodem tempore, cum Basiliscus regnaret, & cum eo impietas vexillum erexisset, fidesq; Catholica esset vndiq; pessumdata, Gelasius quidam Cyzici versatus, aduersus Eutychnianos hæreticos, qui impugnantes Chalcedonense Concilium, professores se esse Magni Nicæni Concilij vanè gloriarentur, edidit quæ reperit à Dalmatio Cyzici Episcopo conscripta Acta Nicæni Concilij: de cuius lucubratione Photius hæc habet in Bibliotheca: Acta Primæ Synodi, nempe Nicæna, tribus tomis, auctore Gelasio. Quæ quidem non verè Acta ipsa, sed de rebus gestis in Synodo contigerunt.] hæc Photius. Extrat ipsum quidem opus Græcè scriptum in Vaticana bibliotheca, Latinitate donatum ab Alphonso Pisano Societatis I. E. S. V. professore viro doctissimo, sed absque Gelasij auctoris titulo, quem ex Photio oportuit petiisse. Porro inter alia idem auctor, cum præfatur, hæc habet: Post aliquot autem annos cum per voluntatem Dei huc peruenissem, in prouinciã dico Bithynorum, & commotio & inquisitio magna fieret post impij Basilisci tyrannidem aduersus Catholicam & Apostolicam Ecclesiam Dei, & fidem Apostolicam in ea constitutam; succedente potissimum, atque Imperatoris aulam commouente factione illorum qui hæretico Eutycheti consentiebant, ut fidem Patrum, Nicænam, inquam, *exploso Chalcedonensi Concilio*, teneremus: illi quidem à nobis confutati sunt, quippe qui eius fidei hostes erant: neque enim sciebant quid dicerent, aut de quibus affirmarent. Proferente enim me quæ in illa sancta Orthodoxorum Dei corona in Spiritu sancto à Domino per eos fuerant explicata, resiliabant à nobis peiorem Ariana blasphemiam lingua sua proferentes, &c.] hæc Gelasius aduersus Eutychnianos strenuus pro fide Catholica propugnator, de quo rursus inferius dicendum erit. Cum his-

pag. 332. C 1. hæc Suidas. *Adde:* His enarratis de miserando interitu Basilisci tyranni, adiungamus quæ idem habet Suidas de nece Armati, qui hoc ipso anno (ut vidimus) ab eodem Basilisco in Consulatu collega assumptus est. Erat hic cognatus ipsius Basilisci, Zenonidis verò Augustæ (ut idem tradit) adulter; de cuius interitu ista habet: Armatus plurimum potuit apud Zenonidem Imperatricem & ipsum Basiliscum. Est autem occisus à Zenone Imperatore, ac cæde eius ciues admodum sunt gauisi: nam sub Leone quoscumq; Thraces, qui seditionem mouerant, cepisset, hos manibus amputatis dimiserat. Ceterum Onoulus quidam eum interfecit, quem Armatus pauperem & recens à barbaris venientem humaniter susceptum, Comitem primum fecerat, deinde Præfectum Illyricorum, & ad conuiuia multo argento instruxerat: sed is barbarica perfidia & sanguinaria manu gratiam illi retulit.] hæc Suidas. Ista porro contigerunt, vbi Zeno, sublato è medio Basilisco, in Imperium regressus est. Porro-

pag. 370. D 4. requiescit. *Adde:* Quod verò ad basilicam S. Andreae in Esquilino monte erectam pertinet: cum illa penitus diruta perierit, quod vnicum extat de ea monumentum à Platina conseruatum, hic memoriæ causa erigam; ait enim: Hoc autem in templo hæc carmina legisse me memini musiuo opere descripta:

Hæc tibi mens validè decreuit prædia Christe,

Cui testator opes detulit ille suas:

Simpliciusq; Papa sacris caelestibus aptans

Effecit verè muneris esse tui.

Ne quod Apostolici deessent limina nobis,

Martyris Andreae nomine composuit.

Vtitur hæc heres titulis ecclesia iustis,

Succedensq; domo mystica iura locat.

Plebs deuota veni, perq; hæc commercia disce

Terreno sensu regna superna peti.] hæcenus vetus inscriptio. subdit verò Anastasius: Hic const-

ro Anastasius: Hic const-

IN TOMVM SEXTVM ANNALIVM ECCLESIASTICORVM.

A.

<i>Abelmissia legatus Patriarcha Alexandrini ad Clementem VIII. Pont. Max. 693. c</i>		<i>Acacii facinora in Calcedonem.</i>	359. a
<i>Abdicatio Theodori Consulis à saculo.</i>	570. e	<i>Acacius quid in Ioannem Episcopum Alexandrinum.</i>	359. b
<i>Abdicatione Theodori magna Christo gloria.</i>	571. a. b	<i>Acacii odium vniuersam turbat Ecclesiam.</i>	359. d
<i>Abibas Edessenus clericus.</i>	65. b	<i>Acacius laborat pro Petro Mogo.</i>	359. c
<i>Ablabius clericus Edessenus.</i>	ibid.	<i>ad Acacium Petrus Mogo religionem simulans.</i>	363. a
<i>Abramius à Theodoro missus ad S. Leonem pro sua restitutione.</i>	99. e	<i>Acacius rursus reprehenditur à Simplicio.</i>	370. b
<i>Abrahamus Eutychetem excusat.</i>	59. c	<i>in Acacii causa Concilium Romanum congregatur.</i>	373. d
<i>Abraham non nuda fide, sed opere Deo placuit.</i>	655. a	<i>ad Acacium Felix Papa ipsum reprehendendo.</i>	374. c
<i>Abraham Abbas laudatur à Sidonio.</i>	349. a.	<i>Acacius superbia redarguitur.</i>	ibid. e. & quod cum hereticis tacite conspirauerit.
<i>de eius rebus Sidonii carmen.</i>	ibid. b	<i>ad Acacium libellus Felicis Papa.</i>	380. a
<i>Abraham inter sanctos relatus.</i>	350. a	<i>Acacius recepit quos damnauit.</i>	387. b
<i>Abolutio Eutychetis per Dioscorum.</i>	94. c	<i>Acacius seauit legatos Pontificis.</i>	391. d. e
<i>Abolutio mortuorum an ad Papam spectet, & quomodo.</i>	504. b	<i>Acacii causa tractatur in Synodo Romana.</i>	393. e
<i>Abolutio Sabæ presbyteri.</i>	428. c	<i>Acacius condemnatur.</i>	394. b
<i>in Abolutione Symmachi Papa sententia Synodi.</i>	544. c	<i>in Acacium sententia excommunicationis Papa Felicis.</i>	397. c
<i>Abolutio Miseni, & quomodo.</i>	401. a. 504. d	<i>Acacio quomodo redditus libellus sententia.</i>	397. c
<i>Abstinencia etiam seruanda in dignitatibus.</i>	563. b	<i>Acacius nomen Felicis Papa delet.</i>	398. a
<i>Abundantia interdum ex decimarum solutione.</i>	314. e	<i>Acacii nomen abolendum.</i>	463. c. 520. b
<i>Abundantia à Deo datur sanctis suis.</i>	628. d	<i>Acacius cum Eutychete damnatus.</i>	ibid. e
<i>Abundantia sanguinis fluxit ab imagine Saluatoris.</i>	39. c	<i>Acacius Orientales Episcopos deponit.</i>	398. c
<i>Abundius S. Leonis legatus missus Constantinopolim.</i>	115. e	<i>Acacius quanta mala perpetravit.</i>	ibid. d
<i>Abundius inter sanctos relatus.</i>	128. d	<i>Acacius saepe inuitatus ad respiciendam.</i>	423. b
<i>Acacius creatur Episcopus Constantinopolitanus.</i>	286. c	<i>Acacii defensorum inanis tergiversatio.</i>	ibid. d
<i>Acacius affectat primatum post Romanum Pontificem.</i>	293. e	<i>Acacii obitus.</i>	433. d
<i>Acacii fastus, & temerarius conatus.</i>	294. c. unde eius tumor, ac spes vana.	<i>Acacii arrogancia in imaginibus eius declarata.</i>	ibid. d
	ibid. d	<i>Acacius verè arrogans.</i>	521. a
<i>Acacio Simplicius P. a restitit.</i>	294. e	<i>per Acacium sacramenta ministrata tenent.</i>	ibid. e
<i>ad Acacium Simplicius pro Ecclesia & fide Catholica.</i>	320. b	<i>Acacii peccato puniuntur Orientales.</i>	617. d
<i>Acacii scordia suspecta.</i>	321. b	<i>Acacii nominis studiosissimus populus Constantinopolitani.</i>	649. e
<i>in Acacium scribunt Eutychniani.</i>	326. a	<i>Acacii nomen è Diptychis expungendum.</i>	651. a
<i>Acacius excitatur in Basiliscum.</i>	326. c	<i>Acacii magna demerita.</i>	668. b
<i>Acacius vocat S. Danielè in urbem Constantinopolim.</i>	327. a	<i>Acacius magister militum.</i>	661. a
<i>Acacius curat, ut Basiliscus reuocet edictum contra Concilium Chalcedonense.</i>	330. a	<i>Academias Athenarum studuit reuocare Anastasius.</i>	687. a
<i>Acacius à tyranno iura Ecclesie obrinet.</i>	331. a	<i>Acclamatur in Synodo Marciano Imp. alter Constantinus</i>	152. b
<i>Acacii epistola ad Simplicium Papam de Alexandrina Ecclesia.</i>	339. a	<i>Acclamationes Circenses musica.</i>	592. c
<i>Acacii in deterius mutatio.</i>	339. d	<i>Accusatio falsa, & abolutio Sabæ presbyteri.</i>	428. c
<i>ad Acacium Simplicium Papa pro Alexandrina Ecclesia.</i>	340. c. 341. e	<i>Accusatio Arnandi Galliarum Præsidi de crimine lesamatiestatis.</i>	276. c
<i>ad Acacium Simplicium Papa de Antioch. Ecclesia.</i>	345. b	<i>Accusationes contra Episcopos non facile admittendæ.</i>	511. c
<i>Acacii elata mens coërcetur à Simplicio Papa.</i>	345. c	<i>Accusatores plures contra Dioscorum.</i>	144. b. c. d
<i>ad Acacium Simplicium de Calcedone Antiocheno Episcopo.</i>	355. a	<i>Acephali heretici unde dicti.</i>	364. a
<i>ad Acacium Simplicium ipsum reprehendendo.</i>	357. c. 358. e	<i>Acephali contra Flavianum insurgunt.</i>	610. a
<i>Acacium hortatur Simplicius contra hereticos.</i>	358. c	<i>Acephalos secutus Senerus.</i>	602. a
<i>Acacii suspectum silentium.</i>	358. d	<i>Acephalorum defensor Anastasius.</i>	603. b
		<i>Acæmetarum monasterium nobilissimum.</i>	244. d
		<i>Acta Concilij Constantinopolitani.</i>	56. a
		<i>Acta Ephesine pseudo synodi damnata Roma.</i>	107. e
		<i>Acta Palmaris Synodi.</i>	541. e
		<i>Acta Simplicij Papa.</i>	370. d
		<i>Actiones</i>	

Actiones facta cum Eutyche in Synodo Constantinop. 59.a
Actiones habitae in basilicis Roma. 541.d
Actorem & reum ante iudicem ex aduerso stare leges precipiunt. 123.a
Additamentum Symboli de processione Spiritus sancti constituit ut caneretur in Ecclesia Romana Benedictus Papa Septimus 48.d
Additamentum Symboli quando appositum fuerit. 47.d
Additamentum Symboli plures populi receperunt. 48.a
Administratio Imperij relinquatur à Pulcheria. 41.a
Administratio sacramentorum à malis tenet. 521.e
Admonitio S. Severini, ut Rex Rugorum euitet insidias. 299.c
Admonitio Gelasij Pape nihil profecit Euphemio. 485.d
Admonitio Hormisdæ Pape ad legatos. 676.a
Adoratio Solis tollitur tamquam superstitiosa. 14.b
Aduentus Eutyche in Synodum qualis. 60.e
Aduentus S. Fulgentij Romam. 538.c
Aduentus Antheij Constantinopolim. 425.c
Aduentus Theodorici in Italiam. 438.a
Aduersarij concutiuntur tonitruo Spiritus sancti. 410.c
Aduersariorum animos pecunijs an ferro inclinemus, quid interest. 490.a
Aduersariis schismaticis datur tempus respiscendi. 544.e
in Aduersariis quam necessaria constantia. 674.a.b.c
Aduersitates non frangunt viros pios. 439.a
Adulatores non respiciunt quid liceat, sed quid placeat ei cui adulantur. 433.d
Adulterium Valentiani Imperatoris cum uxore Maximæ. 194.d
Aedificium super arenam erigit, qui sine consensu sedis Apostolica construit. 167.c
Aegritudines magna & medicamento forti & medico indigent sapienti. 145.e
Aegrotorum magnus numerus ab Episcopo Carthaginensi sustentatus. 206.d
Aegyptij Dominum cognoscunt. 697.d.e
Aegyptij legati faciunt professionem fidei coram Summo Pontifice Clemente VIII. ibid.d.e
Aegyptij à SS. Martyribus numerant annos. 693.e
Aegyptij Christiani pauperrimi. 695.b
Aegyptiorum mores describuntur. 168.c
Aethienses respiciunt Dei gratia. 185.c
Aemiliae clades. 317.e
Aemulatio & inuidia ad maxima mouent. 435.c
Aeneæ Gazæi restitatio de loquentibus sine linguis. 410.e
Arthiopes dealbantur, dum Boreales denigrantur. 692.a
Aetius Norarius & diacorus. 74.e
Aetij vxor pro coniuge orat. 137.b
Aetius Atilam vicit. ibid.d
Aetij consulatus & obitus. 194.c
Aetius Archidiaconus Constantinopolitanus iniuste deponitur. 180.e. 181.a
Affines Episcoporum ditati multa pati solent. 30.b
Afflictis maxime compatiendum. 613.c
Afflictio dira Constantinopolitanae ciuitatis. 30.d
Afflictio reddit Eudociam Aug. Orthodoxam. 207.a.b
Africa uniuersa à Vandalis occupata. 2.d
Africana Ecclesia clades. ibid.e
Africani Episcopi à Vandalis impetrare nituntur, ut in Ecclesijs permanere valeant. 3.a
Africani Episcopi nequaquam id obtinent. ibid.
Africani legati in Concilio Chalcedonensi. 140.d
Africana Ecclesia subleuatur Zenonis opera. 347.a
Africana Ecclesia persecutio. 387.d
Africana Ecclesia persecutio à Trasamundo Rege. 561.a.b
Africana prouincia diuisio. ibid.d
Africana Ecclesia status. ibid.

Africana Ecclesia persecutio. 381.c. 387.d. 388. 389
Africana regionis Christianos quantum diabolus infestauerit. 431.e
Africa fame dira vexata. 417.e
in Africa pestilentia grassatur. 418.a
in Africa regnat Trasamundus. 506.a
in Africam reuersus S. Fulgentius. 538.e
in Africa aspera loca relegati multi Episcopi. 565.b
Agapitus Patricius legatus Theodorici Regis in Oriente. 648.d
Agapitus Consul in Occidente. 667.c
Agarenorum tabernacula euerterunt barbari. 593.e
Agareni absorpti à terra. ibid.e
Agathense Concilium, presidente Casario Arelateni Episcopo. 572.c
in Agathensi Concilio quot Episcopi, ibid. d. & de audiendo sacrum die Dominico, ibid. e. de Quadragesimali obseruantia. 573.a.c
S. Agatha ecclesia à perfido Ariano ornata. 295.e
S. Agatha ecclesia restaurata à Card. Borromeo. 295.e
Agri videntur heretici, cum sint cornuta bestia. 654.c
Agricultorum laboriose stirpes. 491.e
Agriua puella qua reliquerit S. Casarius. 589.c
Alamanni cum Clodoueo pignant. 531.d
Alamanni à Clodoueo superantur. ibid.d
Alamannorum Rex à Clodoueo interfectus. 531.e
Alamundarus Saracenorum Rex. 593.a
Alamundarus incurfat Arabiam, & Palestinam. 593.b
Alamundarus Saracenorum Princeps baptizatur. 594.c
Alamundarus tentat Seuerus. 630.a.b
Alamundarus illudit legatis Seueri. ibid.b
Alaricus Rex Gothorum in Gallia. 419.c
Alaricus Rex dat facultatem celebrandi Concilium Agathense. 572.d
pro Alarico heretico orant Episcopi Catholici. ibid.d
Alaricus iubet interpretari Codicem Theodosij. 573.e
Alaricus coluit S. Remigium. ibid.e
Alaricus quam diu habuit sanctos in regno, tam diu regnauit. 575.d.e
Alaricus ad S. Remigium mittit filiam Benedicti. 575.e
Alaricus exulare cogit S. Casarium. 564.d
cum Alarico & Clodoueo tractatur pax. 577.d
Alaricus quando mortuus sit. 578.b
Alaricus quanto tempore regnauerit. ibid.b
Alaricus occiditur, & vincitur à Clodoueo. 575.d. 580.b
Alarico succedit Gesilicus. 581.e
Albnius Catalaunensis Episcopus. 346.b
Albofledis soror Clodouei baptizatur. 532.e
Albofledis moritur. 533.a
Alcimius Auitus Episcopus Viennensis. 594.d
Alcimius Auitus Arianam heresim inopugnauit. 493.a
Alcyon Episcopus Nicopolitanus laudatur. 662.d
Alcyon Episcopus Nicopolitanus. 610.d
ad Alcyonem epistola monachorum pro fide. ibid.
Alcyon Episcopus ab Anastasio accersitur. 660.b
Alcyon vita defunctus apud Byzantium. ibid.b
Alcyon Episcopus satisfecit Romana Ecclesia. 676.b
Alex rerum mundanarum sepe inuertuntur. 7.d
Alexander Archimandrita confugit ad Hormisdam Papam. 679.d
Alexander auctor Accemetarum. 245.a
ad Alexandram clarissimam feminam Theodoretus scribit ei gratias agens. 105.e
Alexandria Romam legatos mittit. 523.c
Alexandrina Ecclesia curatur à S. Leone. 187.d
Alexandrina Ecclesia Constantinopolitanam precedit. 158.a
Alexandrina Ecclesia secunda est Ecclesiarum. ibid.b.c
Alexandrina Ecclesia legationem misit recentem ad Clementem Octauum. 168.e
Alexan-

Alexandrina Synodus quando. 187.e
de Alexandrina Ecclesia epistola Leonis Imperatoris ad Anatolum. 225.e
Alexandrina Ecclesia turbatur. 220.d
Alexandri heretici Episcopum suum occidunt. ibid.d
Alexandri Episcopi Orthodoxi ad Leonem Imp pro Catholica fide. 221.a
Alexandrina Ecclesia restituenda in integrum. 319.e
Alexandrina Ecclesia defenditur à Felice Papa. 377.b
Alexandri tumultus. 399.c
Alexandrina sedes prima post Romanam. 485.d
Alexandrina Ecclesia commendatur Anastasio Imperatori. 521.b
Alexandrina Ecclesia libellum supplicem mittit ad legatos Anastasij Pape. 523.a
Alexandrina cur se à Romana Ecclesia unitate diuiderit. 523.b
Alexandrinus Episcopus creatur Ioannes Mela. 526.b
Alexandrina Ecclesia cum Romana unitas. 691. 692. 693
Alexandrinus Corepiscopus discipulus dicitur. 694.e
Alexandri in miserrimo statu positi. 696. per totum.
Alexandria tres tantum ecclesie Christianorum. ibid.c
Alexandrinis Eleemosyna à Clemente VIII. Pont. Max. largita. ibid.a
Alexandria Patriarcha Gabriel. 692.a
Alexandri à SS. Martyribus numerant annos. 693.e
Alexandri heretici quanta mala passi. 651.b
Alexandrina Ecclesia recens legatio ad Apostolicam sedem. 691. & seq.
Alexandrinorum clamores & lacryme. 697.c
Alexius presbyter Viennensis legatus ad Hormisdam Papam. 656.d
Aliena ne minima quidem rapienda. 579.c
Alienatio bonorum Ecclesia omnino prohibita est. 372. b. 545.d
Alienatio bonorum Ecclesiasticorum prohibita à Symmacho. ibid.
Alieno periculo est descendendum. 489.b
Aligerus Comes pugnavit pro Symmacho. 543.a
Alleluaticum melos dum canit lector pulpito insistens, ab Arianis sagitta in gutture iaculatur. 215.c
Altercatio est inter hereticos. 507.e
Altercatio Petri Mogicum Euphemio. 437.b
Altissimus fundauit Ecclesiam supra firmam petram, aduersus quam nulla valet potestas. 371.e
Alypius Consul quando. 42.d
Alypius à Theodoreto missus ad sedem Apostolicam pro sua restitutione. 99.e
Amabilis presbyter sanctitate insignis. 348. d. e
Amalafida in matrimonium data à Theodorico Vandalarum Regi. 702.e
Amalaricus Alarici filius fugit in Hispaniam. 580.c
Amantius Diaconus à S. Severino missus ad Gibuldum. 367.d
Ambientes Pontificatum qua pena puniendi. 529.e
Ambitionis plura mala. 167.d
Ambitio quantum Deo displiceat. 563.b
Ambitio quasi dira furia agit homines. 361.d
Ambitio subrependi non pretermittit occasionem. 199.c
Ambitiosus poena à Deo iniecta. 6.c
Ambrosius Britannia vindex. 338.a
Ambrosius Episcopus Auriensis. 693.a
Amicitia mala fugienda. 462.b
Amicus verus magis angitur aduersitatibus amici, quam suis. 442.d
Amida capta ab Alamundaro. 593.b
Amisio religionis facit ut omnia corrumpantur. 42.a
Ammonius Episcopus Rhemensis. 535.a
Amor reciprocos sanctorum est in tribulationibus. 105.b

Amor sit in subditis erga Pralatos. 521.e
Amphilochius Syda Episcopus Eutycheianus. 231.b
Amplius Ecclesia Antiochena. 544.b
Ampulla chrismae celsus missa ad ungedum Clodoueo, & ceteros Reges Franchorum. 535.a
Anachoreta sancticum Episcopis concordet, & ipsis obediens. 236.d
Anastasia Pompeij vxor ad S. Sabam venit. 610.b
Anastasia testis de Marino à Deo percussio. 629.e
Anastasia martyris reliquia quando translata. 240.d.e
S. Anastasia encenia. 243.c.d
Anastasi Nicani Episcopi duo. 155.e
Anastasi Episcopus Antiochia. 594.b
Anastasi creatur Episcopus Hierosolymitanus. 239.e
Anastasi ab Euthymio predictus Episcopus. 240.b
Anastasi Episcopus metropolis Anycra. 242.e
Anastasi ab omnibus laudatissimus. 325.c
Anastasi Papa creatur. 518.d
Anastasi Papa legatio ad Anastasium Imperatorem. 519.e
Anastasi epistola ad Anastasium Imperatorem pro fide Catholica. 520.a
Anastasi Papa Catholicus perseuerauit. 525.c
Anastasi Papa probata perseuerantia in fide. ibid.c.d
in Anastasium confutatur obiectio. ibid.e
Anastasi Papa moritur. 526.d
Anastasi Pape res gesta. ibid.e
Anastasi ex Silentario Imperator. 455.d
ab Anastasio Imp. exigitur professio fidei. ibid.e
ad Anastasium Imp. scribit Felix Papa. 456.b
Anastasi optime Principis specimen edidit. 456.d
Anastasi prior vita quam laudabilis. 456.e
Anastasi se liberalem ad tempus ostendit. 457.a.b
Anastasi Chryargyrum tributum sustulit. ibid.b
Anastasi auidit as succisa, sed non anulata. ibid.c
Anastasi expilator Imperij. ibidem.
Anastasi tempore ciuile bellum Constantinopolitanum. 457.e
Anastasi facem tulit ad inflammandam Ecclesiam Catholicam. 458.a
Anastasi tempore bellum Isauricum. 469.b
Anastasi insolentior factus. ibidem.
Anastasi fidei professionem repetijt. ibid.
Anastasi quo colore fueret hereses. ibid.c
Anastasi pacis praeferre male agit. ibid.e
Anastasi matre Manichæi natus. 469.e
Anastasi hereticus, & cuius secta. 484.b
ad Anastasium Theodorici pro pace. 471.c
Anastasi querela contra Gelasium. 472.e. item querela contra Senatum.
ad Anastasium Gelasij Pape epistola pro fide Catholica. 481.a
Anastasi pictura representari quoddam miraculum iubet. 495.b
iterum precipit ut miraculum appareat. ibid.c
ad Anastasium Imperatorem Anastasi Pape legatio. 519.e
ad Anastasium Imp. Anastasi Pape epistola pro Ecclesia Dei. 520.a
Anastasi admonetur de Acacij nomine abolendo. ibid.b
ut diuinum iudicium timeat. ibid.c.d
ut legatos Apostolica sedis amplectatur. 521.a
ut Alexandrine Ecclesie auxilietur. ibid.b
ut summo Pontifici obtemperet. ibid.c
Anastasi admonet Symmachus Papa. 530.d
Anastasi specie tantum Orthodoxus. 539.e
quanta mala fecerit in ciues Constantinopolitanos, & quam dira passi Orthodoxi per ipsum. 541.a.b
Anastasi excommunicatur à Symmacho. 547.a
Anastasi leges subdole. 571.c
Anastasi consilium ut regnaret. ibid.e
Anastasi querit mortem Macedonie. 572.a
Anastasi Macedoniam persequitur. 575.a
Anasta-

Anastasius praesidium contra Persas parat. 582. a
 Anastasius Consulatum Clodoveo offert. 582. c
 Anastasius cum Theodorico bellum. 582. e
 Anastasius auctoritatem amicitiam Clodovei. 583. a
 Anastasius blasphematur, & Saracenis convertitur. 594. b
 Anastasius tempore discordia Constantinopoli. 597. a
 Anastasius sub nomine haereticorum Catholicos à bonis arceat Ecclesie. 597. b
 Anastasius calumnia in Macedonium. 600. a
 Anastasius verè hypocrita. 600. a
 Anastasius haereticum latens. 601. a
 Anastasius comburitur à Cæta Chalcedonensia. 601. a
 Anastasius tempore incendium, & cades Constantinopoli facta. 603. per totum.
 Anastasius laborat pro Severo. 603. e
 Anastasius larvam induit. 603. e
 Anastasius tentat sanctissimos viros. 604. a
 Anastasius Accephalorum defensor. 603. b
 Anastasius inconstantia. 603. per totum.
 Anastasius auro tentat Theodosium Cœnobiarcham. 603. e
 Anastasius quibus artibus Catholicos tentet. 604. a
 Anastasius dolosè elemosinam Theodosio mittit. 604. d
 ad Anastasium Theodosij epistola apologetica. 604. e
 ad Anastasium quanta libertate scripserit Theodosius. 604. e
 Anastasius epist. ad Theodosium se excusando. 605. c
 Anastasius rursum fugit. 607. a
 Anastasius conatus contra pietatem. 607. b
 in Anastasium insurgunt populi. 607. b
 Anastasius simulatio. 607. c
 Anastasius Synodum congregat Sidone. 607. c
 ad Anastasium legatio S. Sabæ. 607. e
 Anastasius quid dimittit de S. Sabæ viderit. 609. c
 Anastasius testimonium de S. Sabæ. 610. a
 Anastasius ira quiescit contra Eliam Patriarcham. 620. d
 Anastasius Antiocheni Episcopatum Severo tradit. 621. c
 Anastasius Asiatico Praefecto Libanese quid mandarit. 621. c
 Anastasius mitius agendum putavit cum Episcopis Orthodoxis. 623. e
 ad Anastasium S. Sabæ epistola pro fide Catholica. 629. a
 Anastasius lex contra pauperes valde iniqua. 629. a
 Anastasius auro barbaros intra suos fines continere solutus. 629. b
 ad Anastasium S. Sabæ secunda legatio. 630. e
 Anastasius Imperator valde levis. 630. e
 Anastasio propter fidem aduersarius Dorotheus Episcopus. 630. e
 Anastasius quantum auri dederit S. Sabæ. 640. a
 Anastasius exagitur à Vitaliano Duce. 640. a
 Anastasius pacis conditiones Vitaliano offert. 641. a
 Anastasius simulat convocare Synodum. 641. a
 Anastasius epistola ad Hormisdam Papam de Synodo convocanda. 641. a
 Anastasius vrgetur à Vitaliano. 641. a
 Anastasius interpellat Romanum Pontificem. 641. a
 Anastasius alia epistola ad Hormisdam Papam. 641. a
 Anastasius cunctis deferre proficitur Romano Pontifici. 641. d
 Anastasius appellat Rom. Pont. arbitrum controuersiarum. 643. b
 ad Anastasium Hormisdæ Papam scribit. 643. b
 ad Anastasium alia hortatorie litteræ. 644. a
 cum Anastasio quam cauè agat Hormisdæ Papa. 644. a
 ad Anastasium quos legatos mittat Hormisdæ. 646. d
 Anastasius qua conditione ad communionem admittendus. 648. b
 cum Anastasio prudenter pertractat Hormisdæ. 649. a
 ad Anastasium litteræ Senatui Romani. 649. a
 Anastasius exoratur pro pace. 649. a

Anastasius dolose artes. 649. d
 Anastasius non curauit de fide, sed ut incommoda vitaret. 649. d
 ibid. d
 Anastasius alit legatos spe unienda Orientalis Ecclesie cum Occidentali. 651. e
 Anastasius consilium quale. 652. a
 Anastasius habebat spem nundinariam. 652. a
 Anastasius nomen tantum Catholicum. 652. a
 Anastasius epistola ad Hormisdam de eius ficta religione. 652. c
 Anastasius Theopompum & Senerianum legatos mittit ad Hormisdam Papam. 652. c
 Anastasius epistola ad Senatui Romanum. 652. c
 Anastasius simulat unionem cum Catholica fide. 652. c
 Anastasius videtur sollicitare Papam, & Theodoricum Regem pro unione Ecclesie. 653. a. b.
 Anastasius epistola per legatos Apostolicos ad Hormisdam Papam. 653. c
 Anastasius simulat a fides & confessio. 653. d. e
 Anastasius videtur respuere haereticos. 653. d. e
 Anastasius probat Chalcedonense Concilium. 654. a
 Anastasius magna simulatio. 654. d
 ad Anastasium Hormisdæ Papa pro vera fide. 654. d
 Anastasium hortatur Hormisdæ, ut opera, & non verba ostendat. 655. a
 Anastasius bestia cornuta agno simillima. 654. c
 Anastasius rectam diuini fraudem aperit. 660. b
 Anastasius Episcopos Catholicos accersit, & affligit. 660. c
 Anastasius liberè reprehendit Episcopum Orthodoxum. 660. c
 Anastasius timore deficit Dorotheus Episcopus. 667. b
 Anastasius simulatione tyrannum vicit. 667. b
 ad Anastasium Hormisdæ epistola. 667. b
 Anastasium hortatur Hormisdæ ad concordiam. 675. d
 ad Anastasium alia Hormisdæ epistola. 676. d. e
 Anastasius quam impius erga Catholicos. 677. b
 Anastasius epistola ad Hormisdam Papam. 677. b
 Anastasius fatuum damnatur consilium. 677. b
 Anastasius alter Pharao. 677. b
 Anastasius simulabat velle obedire Romano Pontifici. 676. e
 Anastasius eiecit legatos Romani Pontificis per posticum. 678. d. e
 Anastasius non solum Catholicos non amplectitur, sed eos expellit. 679. e
 Anastasius velut aper in vinea Domini. 685. a. b
 in Anastasium sacra tractantem comminatio. 685. a. b
 Anastasius persecutio in aulicos Orthodoxos. 685. a. b
 Anastasius cohibitus est diuino terrore, ne occideret Iustinum & Iustinianum. 685. e
 in Anastasium commotus est populus Constantinopolitanus. 686. a
 Anastasius coronam deposuit, ut populus quiesceret. 686. a
 Anastasius somnio admonitus, ne aliquos occideret. 686. e
 Anastasio amicus Proclus philosophus. 687. a
 Anastasius studuit renouare Athenarum Academias. 687. a
 Anastasius obitus. 689. b
 Anastasius fulmine percussus. 689. b
 Anastasius quanto tempore regnauerit. 689. b
 Anastasius numisma. 688. a
 Anastasius forma corporis. 688. a
 de Anastasio indictum iudicium diuinum. 689. b
 de Anastasijs obitu visio Elie & Sabæ. 689. b
 de Anastasijs obitu diuinitus admonitus Flavianus. 689. b
 Anastasijs nomen damnatum. 689. b
 Anastasio mortuo, Ecclesie contigere lata. 689. b
 Anathema dicitur, qui aliter seminat, quam à Catholicis predecessoribus accepit. 689. b
 Anathematizandi sunt alienantes bona Ecclesie. 689. b
 Anathematizandi sunt alienantes bona Ecclesie. 689. b

Anatolius

Anatolius Consul anno quadringentesimo quadagesimo primo. 65. b
 Anatolius Edessenus clericus. 65. b
 Anatolius subrogatus Constantinop. Episcopus pro sancto Flauiano. 96. e. 115. b
 Anatolius Episcopus professionem fidei mittit Romam. 125. e
 ad Anatolium S. Leonis gratulatoria epistola. 125. e
 Anatolius interfuit Concilio Chalcedonensi. 140. e. miraculo querit confirmationem fidei. 153. b. c
 Anatolius è Dioscori schola. 156. a. dolosè agit. b. eius multiplex dolus & fraus. 157. e. à S. Leone reprehenditur. 165. b
 Anatolio qua à S. Leone praescribantur. 115. c
 Anatolij fides à Marciano Imp. exploratur. 119. b
 ad Anatolium Patricium Theodoretus scribit pro Orientali Ecclesia. 122. c
 Anatolius reprehenditur à S. Leone. 166. b. c. cum Anatolio dispensauit S. Leo. 180. d
 Anatolius deregit occultatum venenum. 180. d
 Anatolius quid in S. Leonem. 181. e
 in Anatolium S. Leo scribit ad Marcianum. 181. e
 Anatolij fastus repressus. 197. c
 Anatolius abijcit curam primatus. 198. c
 ad Anatolium Leo Augustus scribit de Alexandria Ecclesia. 225. e
 Anatolius ad Leonem Aug. scribit de rebus Alexand. 226. c
 Anatolij obitus. 239. b
 Anatolius qualis censendus. 239. b
 Ancilla Africana nobilis captiua redimitur. 6. b
 Andreas diaconus & Notarius Concilij Constantinopolitani. 57. a
 Andreas haereticus fit Archidiaconus Constantinopolitanus. 181. a
 Andegauense Concilium nuper editum. 193. o
 Andromachus Senator Romanus. 512. b
 Angelus comitatur S. Marcellum. 283. c
 Angelus & Apostolus appellatus S. Remigius. 634. a
 Anguis in herba latens haereticus est. 444. b
 in Augustijs nos munire debemus signo Crucis. 639. c
 Anianus Aurelianensis Episcopus infirmo sanitate impetrat. 136. d. e
 Animus sacerdotalis & regius debet esse in Principe. 72. a
 Animus licet pius Principis, in preceps agitur ab impijs consiliarijs. 112. a
 Anima Sanctorum egrediuntur interdum ut columbae. 7. a
 Animi demisso utilis considerando propriam personam. 2. b
 Animi celsitudo utilis considerando dignitatem, in qua quis sit positus. 2. b
 Annus iubilei, annus letitiae & benignitatis. 114. b
 Anni ab Alexandrinis & Aegyptijs numerantur à sanctis martyribus. 693. e
 Annona magna allatio monachis Dei prouidentia. 628. d
 Annulo viri pudicissima femina decipitur. 194. d
 Anthemius Imperator eligitur. 273. a
 Anthemius Romam venit tempore pestis. 273. a
 Anthemio restitit Hilarius Papa. 288. e
 in Anthemium quid molitur Ricimer. 279. b
 ad Anthemium legatio Ricimeris. 279. b
 Anthemium conuenit Epiphanius. 290. a
 ad Anthemium Epiphanijs oratio. 290. a
 Anthemij & Ricimeris pax. 295. c
 Anthemij Augusti obitus. 424. c
 Anthemius Episcopus Salamina. 424. c
 Anthemio ter apparuit S. Barnabas. 425. c
 Anthemij aduentus Constantinopolim. 425. c
 Antiochia ingens terremotus. 238. e
 Antiochena Ecclesia amplitudo. 54. b
 Antiochena Ecclesia iura Dioscori usurpare nititur. 54. a
 Antiochena Ecclesia tertium locum sibi vendicant inter

Patriarchates. 165. b. 485. d
 Antiochena Ecclesia ab haereticis vexatur. 343. d
 Antiochena Ecclesie infelix status. 431. a
 Antiochem occidunt pseudomonachos. 613. a
 Antiochenus Episcopatus Severo traditur. 620. d
 Antichristus dicitur haereticus à S. Leone. 229. e
 Antistes Vide, Episcopus.
 Antiquare graua, & iusta promulgare, aequalis est equitas. 209. b
 Antiquo symbolo Apostolico cur semper vsa Romana Ecclesia. 48. b
 Antiquitatis semper tenacissimus Papa. 48. b
 Antonius Episcopus Arianus crudelis. 416. a
 Antonius Habedenum Episcopus inuitum rebaptizat. 416. c
 S. Antonius discipulus S. Senerini. 436. c
 Apellico multa mendosa apposuit in Aristotelis libris. 596. c. d
 Appellationes Episcoporum ad Papam. 474. a
 Aper in vinea Domini Anastasius Imp. 679. e
 Apocryfarij Alexandria Ecclesia aduent legatos Romani Pontificis pro pace. 522. d
 Apocryfarij Alexandrini offerunt legatis libellum pro pace. 522. d
 Apollinaris auus Sidonij. 298. c
 Apollinaris Valentia Episcopus sanctitate celebris. 496. d.
 594. d
 Apologetica epistola Theodosij ad Anastasium. 604. d
 Apologia Gelasij contra Gentilium ritus. 512. a
 Apologia de furibus Principalibus defendendis damnatur. 44. d
 Apostolica sedes. Vide, Papa.
 in Apostolica sede semper seruata est religio immaculata. 673. b
 Apostolicam sedem in iudicium vocare, dementia est. 472. d
 de apostolica sede benemeritum Theodoricus. 539. d
 Apostolica sedes neminem indicem, nisi Deum habet. 538. a
 ad Apostolicam sedem legatio Ecclesie Alexandrinae. 691. a
 Apostolica sedes iniuste arguitur superbia. 484. a
 ad Apostolicam sedem mittitur legatus à Theodoro pro sua restitutione. 99. e
 ad Apostolicam sedem appellat Theodoretus. 106. a. b. c
 Apostolica dispensationi tota alligatio, & tota absolutio commissæ est. 504. a
 Apostolico symbolo antiquo cur semper vsa Romana Ecclesia. 48. b
 Apostolici legati contradicunt Dioscoro. 95. e
 Apostolicis constitutionibus vis non prouidetur. 96. a
 Apostolus, & Angelus appellatus S. Remigius. 634. a
 Apostolus Noricorum dicitur S. Senerinus. 299. b
 Apostolus tertiusdecimus appellatus ab Alexandrinis Clemens VIII Rom. Pont. 692. b
 ex Apostolorum successione oritur prerogatiua Ecclesiarum, & non ex splendore. 157. e
 Apostolorum limina totius Orbis concursu frequentata. 537. c. d
 Apparitio comete. 25. e
 Apparitio magni prodij. 37. e
 Apparitio S. Euthymij Phido. 336. d
 Apparitio Solis tetri. 418. e
 Apparitio trina S. Barnabæ. 424. d. e
 Apparitio S. Michaelis Archangeli in Cargano monte quando. 480. a. b
 Apparitio S. Petri Gallæ viduae. 570. b
 Apparitio B. Mariae Virginis illustri femine Seneriana. 625. e
 Apparitio

I N D E X.

Apparitus cuiusdam signi Ioanni Silentario. 459.a
 Appellatio Theodoretus ad apostolicam sedem. 100.a.b.c
 Appellatio Episcoporum ad Papam. 99.e.101.e.103.a.b.
 474.a
 Appetitus dignitatum quando non bonus. 529.e.563.b
 Approbatio Conciliorum ad Papam spectat. 158.d
 Aprunculus Aruernensis Episcopus. 422.e
 Apum instar crevit populus Dei. 112.c
 Aquila in nubibus sunt Sancti Dei. 604.a
 Aquila ab Attila diruta. 177.b. iterum cœpta habitari.
 179.d
 Aquilinus iniuste priuatur Episcopatu in Concilio Ephesino.
 96.e
 Aquilonares prouincia à fide defecerunt. 651.d
 Aquitania ab Attila diruta passa. 136.b
 Aran Dux Theodorici. 590.b
 Arausicanum Concilium in Gallia celebratum. 7.e
 Arausicanum Concilium posterius. 257.a
 Arbitrator scriptorum omnium est Papa. 452.e
 Arbitrator controuersiarum Summus Pontifex. 641.e
 Arbor à fructibus cognoscitur. 464.b
 Archangelus Michael quando apparuit in Gargano monte.
 480.a.b
 Archidiaconus Arelatensis accersitur pro Archipresbytero.
 590.b
 Archidiaconus per visum terret Ducem. ibid.c
 Archidiaconus dimittitur cum honore. 590.c.d
 Archiepiscopalis sedes Arelatensis quando. 589.e
 Archiepiscopi dicti interdum Episcopi. 590.a
 Archimandritarum hereticorum perfidia. 146.e
 Archimandrita confugiant ad Anastasium Imperatorem,
 & ab eo expelluntur. 678.d.e
 Archimandrita confugiant ad Rom. Pontificem, & ab eo
 recipiuntur. 679.b
 Archimimus frustra tentatur fides. 216.c
 Archipresbyter Arelatensis accersitur ab Aran Duce Theo-
 doricis. 590.b
 in Arca basilica sancti Pauli adest memoria S. Placidia.
 112.c
 Ardor fidei operatur ut populus resistat Imperatori here-
 tico. 599.d.e
 Ardor fidei mortiferum frigus exuperat. 490.d
 Arelatensis, & Viennensis Episcopi de primatu rixabantur.
 32.b
 Arelatensis ciuitas dicta Roma Gallula. 32.c
 Arelater se Concilium tertium. 190.c
 Arelatense monasterium conditum à S. Casario. 588.a
 Arelatense monasterium monachorum constructum à Chil-
 deberto Franchorum Rege. 589.d
 Arelatensis sedes Archiepiscopalis quando. 589.e
 Arelatensis Archipresbyter accersitur ab Aran. 590.b
 Arelatensis Archidiaconus capitur à Duce Theodorici.
 590.a
 Arelatensis Archidiaconus capitur pro Archipresbytero.
 590.b
 Areobinda acclamatur in Imperatorem. 607.b
 Areobinda Dux exercitus Romam fugatur. 556.b
 ad Argolicam Theodoretus contra magos. 557.d
 Ariadna Zenonis Imperatoris vxor. 455.a
 Ariadna curat proprium virum viuum sepeliri. ibid.
 Ariadna Imperatrix rogatur à S. Saba pro fide Catholica.
 610.a
 Ariadna impia Augusta moritur. 650.d
 Ariana impietas miraculo victa. 399.e
 Arianus detegitur Petrus Fullo. 384.c
 Ariani ut plurimum tumulantur. 401.e
 Arianus videns fit cæcus. 406.e
 Ariani Christianos rebaptizant. 416.c.d.e
 Ariani crudeles in Catholicos. 443.a.b.c

Ariani ipsi crudelitatem detestabantur. 443.e
 sub Ariano Rege auctoritas Papa fuit seruata integra. 479.a
 Ariatorum tempore multa miracula à Deo. 496.a
 Ariani à Deo puniuntur. 494.d.e.495.a
 Ariana heresis ab Alcimo impugnata. 493.a
 Ariani Regis iudicio tollitur schisma ab Ecclesia. 527.c
 Ariani plerique Principes. 531.b
 Ariani etiam venerati sunt Summum Pontificem. 539.d
 Ariani Reges Concilium non congregant sine Papa auctori-
 tate. 542.a
 Arianos non patiuntur Galli. 577.d
 in Arianos bellum à Clodoneo. 578.c
 Ariani conueniunt quomodo recipiendi. 581.e
 Ariani persequuntur S. Casarium. 584.c.d
 Ariatorum malitia. 594.c.d
 de Ariano Episcopo Constantinopoli agente. 574.e
 Ariatorum persecutio. 561.a.b.566.a
 Arianus Episcopus interest Synodo Gallicana, sicut Satan
 inter filios Dei. 633.e
 Arianus insultans Catholicis conuincitur, & conuertitur, &
 confitetur Catholicam fidem. 634.a
 Arianus obmutescit. presente S. Remigio. ibid.b
 Ariano loquela restituitur. ibid.b
 Ariana heresis à S. Auito propulsa. 659.a
 Ariani persequuntur Thomam Episcopum Catholicum.
 206.e
 Ariani perfidi Ricimeris mala vita describitur. 295.e
 Ariani insurgunt in Sanctos. 206.d.e
 in Arianos exclamat populus. 285.c
 Argerius Comes iudex constitutus à Theodorico. 557.e
 Aristotelem elucida Boëtius. 595.d
 Aristotelis lucubrations eduntur à Boëtio. ibid.e. 596.a.b
 Aristotelis libri passi naufragium. 596.b
 Aristotelis quæ verè dici possint. in dubio esse. ibid.d
 Aristotelis aliqui nimium stud. osi. ibid.d
 Arma à diuina prouidentia ante parantur, quàm in-
 stet prœlium. 38.d
 Arma spiritalia sunt Doctorum opuscula. 67.a
 Arma sepe minus acuta quàm sint verba. 49.b
 Arma miscere rebus Ecclesiasticis non licet. 31.e
 Armenia ab Hunnis transmissa. 650.d
 Armogastis nobile certamen. 215.d
 Armogastis exitus, & sepulchrum. 216.a
 Arrogantia Acacii in imaginibus declarata. 433.d.521.a
 Arrogantia Episcoporum Constantinopolitanorum unde
 orta. 475.c
 Artibus quibusdam conata sunt seculares potestates immisce-
 re se in electione Summi Pontificis. 371.e
 Artes dolose Anastasij Imperatoris. 649.d
 Artes hereticorum ad impietatem pertrahunt. 611.b
 Artes hereticorum subdole. 649.d
 Artes noue in persecutione Trasamundi Regis. 566.a
 Aruandus Galliarum Præfectus accusatur de crimine lese
 maiestatis. 276.e
 Aruandi mira procacia. 277.b
 Aruandus damnatur criminis maiestatis. 277.d
 Aruernensium Dux Victorius Præfectus. 347.d
 Aruernensis ciuitas numquam ab hostibus capta. 311.c
 Aruernenses præclaras res gerunt. 348.a
 Aruernenses castitatis cultores. 350.d.e.351.a.b
 Aruernum instauratur. 348.d
 Ascensionis festum cur Rogationes precedant. 310.c
 Asclepiades Notarius in Concilio Constantinopolitano. 74.e
 Asiaticus Præfeturam Libanese suscipit. 621.c
 Asiatico præcipitur ne sanguinem Episcoporum Orthodo-
 rum effundat. 627.c.d
 Asia Episcopi respiciunt. 334.a
 Aspetus Sanctorum terret multos. 560.b.c
 ad Asparē Exconsulem Theodoretus pro Ecclesia pace. 123.e
 Asparis

I N D E X.

Asparis filius creatur Cæsar. 282.d
 de Asparis & filiorum nece. 285.a
 Aspar cum suis ad Ecclesiam confugit. 285.d
 Aspar à Zenone interficitur. ibid.e
 Asperitas & immanitas Hunnorum. 26.27
 Assentatores non respiciunt quid liceat, sed quid placeat.
 ei cui assentantur. 433.d
 Asterius factus Consul, & quando. 71.a
 Asterius Notarius Synodalis. 74.e
 Asterius S. Leonis legatus missus Constantinopolim. 115.e
 Astutiores sunt filij lucis filij tenebrarum. 395.e
 Astutus comprehenditur in astutia sua. 363.e
 Athanasius nepos Cyrilli à Dioscuro exul efficitur. 29 presby-
 terio priuatur, & in pluribus angustiatur. 30.a.b
 Athanasius iniuste subrogatus Episcopus pro Sabiniano.
 96.e
 Athanasius diaconus martyr. 170.e
 Athenarum Academiis studuit reuocare Anastasius Imp-
 erator. 687.a
 Atticus hereticus penitentiam simulat. 235.c
 Attila Rex Hunnorum depopulatur ciuitates & castella.
 12.a
 Attila occidit Bledam consortem regni. 25.d
 Attila fuit Ethnicus superstitiosus. 27.c
 Attila tributum accipiebat à Theodosio Imperatore. 43.a
 Attila forma & natura. 123.c
 Attila recedit ab Oriente in Occidentem. 125.b. Illyri-
 cum tentat. 133.a. eius exercitus septingentorum mil-
 lium erat. ibid.b. describitur eius status. ibid.c. qui popu-
 li ipsum sunt secuti. ibid.d
 Attila flagellum Dei. ibid.e
 cum Attila numquam Valentiniani Duces pacem firma-
 runt. 134.b
 Attila plures inuadit vrbes. 134.a.b
 sub Attila Eutropia martyr. 135.e
 Attila veneratur Lupi Episcopi sanctitatem. 136.b
 ab Attila Aquitania diruta passa. 136.b. eius dolosa artes.
 ibid.c
 Attila Aurelianam ciuitatem obsidet. ibid.c
 Attila victus ab Aetio. 137.d
 Attila historia capta scribi à Sidonio. 138.a
 Attila fuga. ibid.b
 Attila Aquileiam expugnat. 177.b. etiam Mediolanum.
 ibid.d
 Attila pacem S. Leoni Papa concessit. 177.e
 Attilam miraculo S. Leo vicit. 178.b
 Attila interitus qualis. 200.b.c
 Attila à muliere cultro percussus dicitur. 200.c
 Auaritia interdum est causa heresum. 152.b
 Auaritia per sepe inuenitur in Principibus. 457.c
 Auaritia in Principibus quàm magnum malum. 457.b.c
 Auaritia euellenda, non succidenda. ibid.c
 Auctores criminum non facile recipiendi sunt. 128.b
 Auctores interdum negligunt proprietatem vocum. 108.c
 Auctoritas Papa etiam æstimata apud Arianos. 47.c
 Auctoritas summa Papa. 87.e.396.e
 Auctoritas Papa seruata sub Ariano Rege. 479.a
 Auctoritas iuncta sit cum modestia. 432.b
 Auctoritatem predicandi Euangelium dat Papa. 559.d.e
 Auditum carens humano, Christo credit. 411.c
 Augustulus Imperator. 307.a.b
 Augustulinumisma. 307.c
 S. Augustini monachorum vetus institutio. 563.d
 S. Augustini corporis translatio in Sardiniam. 564.d
 Auiditas Anastasij Imp. qualis. 457.c
 Auieni Consulatus, & laudes. 539.b
 Auitiani temeritas punitur. 369.b
 Auitus creatur Magister militum. 203.d
 Auitus factus cum barbaris inis. 203.e

Auitus creatur Imperator. 208.c
 Auitus deponit Imperium. 210.c
 Auiti Consulatus. 210.b
 Auitus alius ab Imperatore. ibid.d
 S. Auitus Viennensis Episcopus. 653.b
 S. Auitus requirebat fidei confessionem manifestam. 496.b
 S. Auitus Gundebaldum ab errore liberare non valuit. ibid.
 c.d
 S. Auitus Sigismundum ad Catholicam fidem conuertit. ibid.
 S. Auiti Viennensis epistola ad Hormisdam Papam. 656.a
 S. Auiti legatio ad Hormisdam Papam. ibid.d
 ad Auitum epistola Hormisdæ Papa. 657.a
 S. Auitus valde laudatur à Papa. ibid.a.b
 S. Auitus Alcimus dictus. 658.c
 S. Auiti epitaphium. ibid.c
 S. Auiti plures virtutes numerantur. 658.c.d.e
 S. Auiti plura scripta. 496.c.d.659.b
 S. Auitus Arianam heresim à Gallia propulsa. 659.a
 Auitus alius creatus Imperator. ibid.
 Auitus presbyter Aurelianensis. 659.b
 Auitus quod fuerit Consul clarissimum est. 702.c
 Aulici aliqui omnia miscunt, ut inimicos euocant iras.
 41.b
 Aulicos persecutus est Anastasius Imp. 685.d
 Aurelianam ciuitatem Attila obsidet. 136.e. oratione
 Arianis liberatur. 137.b
 Aurelianus legatus ad Crotildem. 487.a
 Aurelianus quid cum Crotilde egerit. ibid.a.b
 Aurelianus se mendicum simulauit. ibid.a.b
 Aurelianense Concilium quando. 579.a
 Aurelianense Concilium ad Clodoneum de statutis in Con-
 cilio. 581.a
 Aurelianensis Concilij triginta tres canones. ibid.b
 Aurelianensi Concilio qui interfuerint Episcopi. 581.c
 Aurelius Adrumetinus Episcopus legatus Africanum in
 Concilio Chalcedonensi. 140.e
 Aureus Regum pulchra pro pauperibus. 639.e
 Auris integra alteri est seruanda. 22.e
 Auro multi tentantur. 603.e
 Auro Anastasius barbaros intra suos fines continere solitus.
 629.b
 Aurum corrumpit homines. 434.b
 in Australi plaga populi primum Indei. 651.c
 Australes populi ad fidem conuertuntur. ibid.
 Auctor Metensis Episcopus ab Hunnis capitur. 135.a
 S. Auxentius accersitur ab imperatore Marciano. 160.d
 Auxentius dia relictus ipsi Marciano acquiescit. ibid.e
 Auxentij recta fidei confessio & professio. 161.b
 Auxentius cum Marciano pertractat de fide. ibid.c
 Auxentius probat fidem Chalcedonensis Synodi.
 & nonnulla eius acta. ibid.d
 Auxianus successor S. Abraha. 349.e
 Auxianus Episcopus subscribit in Synodo. 447.b
 Auxilium diuinum primo implorandum. 1.c
 Auxilium implorat Theodoretus pro populo à Pulcheria
 Augusta. 28.b
 Auxilium ab Imperatore dabatur Rom. Pontifici. 33.c
 Auxilium diuinum adest, ubi cessat humanum. 35.d
 Auxilium Principum semper imploratur ab hereticis. 60.e
 Auxilium petit Theodoretus à Renato legato Apostolico.
 101.e.102.a.b
 Auxilium Sporadij Comitum erga Theodoretum contra Chry-
 saphium. 105.e
 Auxilium præstitum Orientalibus per legatum sedis Apo-
 stolicæ. 121.a
 Auxilium Viennensibus à S. Severino. 202.e
 Auxilio Dei liberantur sancti. 590.c
 Auxilium supernaturale est in sanctis Dei. 593.c
 Auxilium diuinum præstest sanctis. 622.c
 Auxilium

I N D E X.

Auxilium expectandum à Deo. 683.c.d
Auxilium Dei erga suam Ecclesiam. 691.c.d
Auxolanus sequitur Concilium Chalcedonense. 160.c

B.

Badonicus mons obsidetur. 338.c
 Baptismi solemnitas bis in anno. 49.a.b
Baptismus Clodovei Regis Franchorum. 532.d
Baptismus Alamundari Saracenorum Principis. 594.c
Baradatus anachoreta illustris. 236.d
Baradatus Theodoro Episcopo obtemperat. ibid.e
 eius poenitentia. 237.a
Baradatus ad Leonem Aug. contra hereticos scribit. 237.c
Barbara curat translationem S. Senerini. 517.a
Barbari vastant Imperium Occidentale. 2.d
Barbari Christiani effecti mansuescunt. 27.c
Barbari parant primariis basilicis in Vrbe. 206.a
Barbari seruant venerabile monasterium Lerinense. 191.d.e
Barbari semper Romanorum proditores, & eorum beneficij ingrati existerent. 432.d
Barbari se ipsos trucidant. 201.e
Barbari etiam venerantur Summum Pontificem. 539.d.e
Barbari inuaserunt Romam. 593.a
Barbari euerterunt Agarienorum tabernacula. 593.e
Barbaros continebat intra suos fines Anastasius auro. 629.b
Barbas dum baptizatur ab Arianis, aqua euannit. 574.e
S. Barnaba corpus repertum, & cum eo Euangelium S. Matthaei. 423.e.425.b
S. Barnaba prima apparitio, secunda, & tertia. 424.d.e
S. Barnaba ecclesia cum monasterio erecta. 426.a
Basumas Achimandrita vicos agit omnium monachorum. 76.e
Basumas Archimandrita omnium sceleratissimus. 78.c
de Basuma Theodosius Imperator scribit ad Dioscorum. ibid.e
Basumas causa fuit mortis S. Flavianii. 97.c
Basum Archidiaconus Alexandrinus missus à Ioanne Corepiscopo Alexandrino ad Clementem VII. Romanum Pont. 695.e
Basum professionem fidei facit, & praestat obedientiam Summo Pontifici. 698.b
Basilica S. Petri humiliter visitatur à Valentinianno & à Galla Placidia Augustis. 110.a.c
Basilica noua erigitur à S. Mamerto. 310.e
in Basilica Sessoriana actio Synodi. 542.d
in Basilicam S. Petri redit Symmachus. 543.a
Basilica primaria in Vrbe à Vuandalis non expoliantur. 206.a
Basilicae duae destinantur Carthagine ad excipiendos captiuos, idq. pie. 206.c
Basilica extructa à S. Pulcheria. 186.b.c
Basilica S. Petri quae ornata deditur Symmachus Papa. 631.e
Basilicas quas exerevit & ornauerit Symmachus. 632.a
in Basilica Roma quae acta contra Symmachum. 541.d
de Basilicis hereticorum quid statuerint Patres. 595.b
de Basilicis à Symmacho Papa erectis. 631.d
Basilisus S. Leonis à Latere Legatus. 115.e
Basilisus Card. S. Leonis legatus Constantinopolim. 127.e
Basilisus presbyter poenitens Romam venit. 130.b
Basilisus Selencia Episcopus indulgentiam consequitur in Concilio Chalcedonensi. 146.b
Basilij Consulatus praclarus. 256.d
ad Basilium epistola Sardonij de Gallicano statu. 311.d

Basilisus creatur Episcopus Antiochenus. 217.e
Basilisus Praef. Prat. in sede vacante Simplicij quid egerit. 371.e
Basilij edictum de non alienandis bonis Romanae Ecclesiae. 372.b
Basilij edictum respicitur. ibid.d
Basilisus detegitur magus Roma. 558.a.b
Basilisus magus quomodo egressus ab Vrbe. ibid.c
Basilisus Equitio traditur. ibid.c.d
Basilisus per magiam sollicitat moniales. ibid.e
Basilisus expellitur a monasterio. ibid.
Basilisus comburitur zelo populi Romani. 559.b
Basiliscus, qui inuasit Imperium, fauebat hereticis. 230.d
Basilisci constitutio contra Concilium Chalcedonense. 322.e
 323.b
ad Basiliscum querelae Eutychnianorum. 325.e
Basiliscus recedit ab Vrbe. 327.e
Basiliscus Dux exercitus Leonis Imp. 280.d
Basilisci proditor ingens. 281.a.b
Basiliscus conspirauit cum Aspate & Ardaburio. 281.c.
 à Verina sorore liberatur. 282.a
Basiliscus excitatur contra Zenonem. 321.d
Basiliscus tyrannus hereticus. 322.b
Basilisci constitutio contra Concilium Chalcedonense. 322.e.
 323.b
Basiliscus simulatè querit S. Daniele. 328.d
Basiliscus fidei procumbit ad pedes S. Danielis. 329.c
Basilisci edictum pro fide Catholica. 330.a
Basiliscus imperare desinit. 331.e
Basiliscus cum suis fame perire cogitur. 332.a
ad Bassam Abbatissam S. Pulcheria pro fide Catholica. 185.a.b
Bassa redditur Catholica. 208.b
Bassianus Episcopus Ephesinus deponitur. 49.c.155.d
Behemot bestiarum maxima Eutyches. 93.b
Bella noua semper mouent hereticis. 612.d
Belliger dictus Clodoveus Franchorum Rex. 634.b
in Bello fugatur Fridericus. 435.d
in Bello quae leges seruande. 579.a.b
Bellum mouetur à Theodosio Imp. contra Vuandalos. 11.c
Bellum minus nullum est, quam dimicare beneficij. 290.b
Bellum civile ortum Constantinopoli. 457.e
Bellum Isauricum Anastasij Imperatoris tempore. 469.b
Bellum propter fidem Catholicam mouendum. 578.c
Bellum Clodovei contra Arianos. ibid.
Bellum Clodovei cum Burgundionibus. 590.e
Benedictiones à sanctis dantur Catholicis, & non hereticis. 627.e
Benedictio sancti Remigij impertita Franchorum Regibus. 635.e
Benedictio similiter trium Episcoporum impertita Franchorum Regibus. 636.a
S. Benedictus eremum petijt 497 a. longè ante S. Gregorium fuit. ibid. a.b. quo anno tantus vir floruerit. ibid. a.b.c.
 huius sancti virtutes. ibid. d. an puer, vel adolescens in eremum secesserit. 498.a quot annos in specu steterit. ibid. c.
S. Benedicti qui falsò dicitur professor. ibid. d.
S. Benedicti discipulus fuit Valentiniannus. 497.b
Benedictus Papa VI. constituit ut caneretur Symbolum in Missa. 48.d
Benedicti filia missa ab Alarico ad S. Remigium. 575.e
Benedicti filia liberatur à demone, & ab inferis reuocatur. ibid. e
Benedicti quae dicatur epistola. 576.b
Beneficia multa conferuntur Phido à sancto Euthymio. 337.a.b
Beneficiorum Ecclesiasticorum origo. 548.d
Beneuentanus Episcopus à Leone redarguitur. 70.d
Beneuolentia captanda à Principibus. 482.a
 Benignitas

I N D E X.

Benignitas interdum magis elucet in hostibus, quam in magistratibus. 279.c
Berytense iudicium in causa Iba. 65.a
Bestia cornuta sunt heretici. 398.b
Bestia cruenta heretici appellantur. ibid. c
Bestia cornuta agno similis hereticus. 654.c
Bigami aliquando ordinati Episcopi. 52.a
Bigami qui fuerint facti Antistites. ibid.
cum Bigamis nec tempore necessitatis dispensauit S. Leo. 214.c
in Bigamos decretalis S. Leonis. 14.e
Bigami ordinati, & qui antea viduam uxorem acceperant, deponuntur. 214.c
Bizacenum Concilium quando. 561.e.562.a
Blasphemi à Deo puniuntur. 494.d.e.495.a
Blasphemia Eutycheis deteguntur. 60.a
Bleba super Hunnos principatur. 12.a
Boetius Consul elucida Aristotelem. 595.d
Boetij multa commentaria in Aristotelem. ibid. e
Boetius quare ita sublimis in philosophia. 596.a.b
Bona multa operatur tribulatio. 5.a.b.c.d
Bona subditorum corporalia curentur post spiritualia ab Episcopis. 28.d
Bona Ecclesiastica in quatuor partes diuidenda. 486.a
Bona Ecclesiastica diripiuntur ab hereticis. 597.b
Bona Ecclesia minime alienanda. 372.b.545.d
Bona Ecclesiae auxit Simplicius Papa. 373.a
Bona Ecclesiae restituit Theodoricus. 557.a
Bonifacius Cardin. sancti Leonis legatus Constantinopolim. 127.c
Bonifacius diaconus martyr. 413.d
Boreales denigrantur, dum Aethiopes dealbantur. 692.a
Breuitas litterarum desideratur. 466.c
Britannia inuaditur à Pictis & Scotis. 35.c
Britanni interpellant Actium contra inuasores. ibid. d
 eorum peccatis ira Dei ad ultionem excitata. 36.a
Britannorum sacerdotum scelera. ibid. b
Britanni liberantur ab Ambrosio Aureliano. 338.a
Britanni dirissime afflicti à Scotis & Pictis. ibid. a
Britannorum Ecclesiae varius status. ibid. b
Britanni pessumdati ob male cultam religionem. 499.c
Britanni vidis hostibus respirant. 499.a.b
Bulgari inuadunt Thracias. 530.e
Bulgari superant Anastasium Imp. 531.a
Bulgari deaur multum auri ab Imperatore. ibid.
Bulgari deastant Thracias, & superantur à Theodorico. 548.d.e
Bulgari vincuntur à Theodorico. 556.d
Burgarorum agmine pugnat Vitalianus Dux. 640.b
Burgundiones contriti ab Hunnis. 26.a
Burgundiones auxiliati sunt Italis. 491.d
ad Burgundionum Regem legatus Epiphanius. 491.b.c
Burgundionum Rex benigne suscipit Epiphanius. 492.a
Burgundionum Rex dimittit Italos captiuos. 492.c
Burgundionum bellum cum Clodoveo. 590.e
Burgundiones dant poenas sacrilegij. 591.b

C.

Caecus illuminatur à Leone ante Imperium. 219.a
Cacus illuminatur à sancto Eugenio, & quomodo. 400.a.b
Cacus sit, qui erat videns per Arianum Antistitem. 406.c
Cacus illuminatur à S. Vedasto. 533.d
Cacus illuminatur coram Clodoveo, ut ipse conuertatur. ibid. d.e
Cacus Crescentius, dum obedit S. Paterno, lumen recepit. 639.e
Cacus caco ducatum praestans, ambo cum ruina multorum, in suam cadunt. 430.b

Cades facta Roma in Circo. 592.b
Celestianus Carthaginensis commendatur. 4.d. e. eius laudes. 5.a.b
Celianus Iudex constituitur à Theodorico aduersus magos. 557.e
Cesaria soror S. Casarij virgo. 587.a
Cesaria creatur abbatissa. ibid. a
Cesaria laudes. ibid. b.c
Cesaria quae reliquerit S. Casarius. 589.b
Casarius Episcopus Arelatensis. 10.b
Casarius Arelatensis Episcopus praesuit Concilio Arelatensi. 190.e
Casarij tyrocinium. 191. a. monachus Lerinensis. ibid. b.
 quo vixit tempore. 192.d
Casarij homiliae quae. 192.e
Casarius Episcopus Arelatensis scriptor nobilis. 443.e
Casarius Arelatensis Episcopus praesuit Concilio Agathensensi. 572.c
Casarius Episcopus Lugdunensis cum Eucherio mulierem infirmam sanat. 258.a
Casarius reuocat recedentes ab Ecclesia. 572.e
Casarij conciones ad populum crebrae. 573.a
ex Casarij sententia statuti sunt canones in Concilio Agathensi. 573.b
Casarius exulare cogitur ab Alarico. 576.d
Casarius miraculis claret. ibid. e
Casarius ab exilio reuocatur. 577.a
Casarij reditus Arelatem. ibid. b
Casarius quanto honore à suis exceptus. ibid.
Casarius à Cypriano laudatur. ibid. c
Casarius ut proditor detrusus in carcerem. 584.c
Casarius pascit ac redimit captiuos Fideles. ibid. e
Casarius educitur quasi Daniel de lacu leonum. 584.e
Casarij magna charitas erga captiuos. 585.b
Casarius vasa argentea Ecclesiastica vendebat pro panibus. ibid. a.b
Casarium veneratus Theodoricus. ibid. d
Casarij magnam nomen & fama. 585.e
Casarius Romam peruenit. 586.a
Casarius Romano Pontifici ac Senatoribus carus. ibid. e
ad Casarium Emodij epistola ipsum laudando. ibid. c
S. Casarij mirifica laudes. ibid. d
S. Casarij testamentum per epistolam conditum. 587.e
S. Casarius quae reliquerit monasterio. 589.a
 quae reliquerit Casariae sorori. ibid. b
 quae item plerisque alijs dari voluerit. ibid. b.c
Casarius voluit ut quae reliquit Casariae suae sorori, firmarentur auctoritate Summi Pontificis. 589.d
de Casarij tempore exploditur error. 589.e
Caumas clericus Edessensis. 65.b
Calamitas Carthaginensium extorrium. 4.a
Calamitas Tusciae describitur. 317.a.e
Calendion eligitur Episcopus Antiochenus. 355.a
Calendion confirmatur à Romano Pontifice. 355.b
Calendion transtulit reliquias S. Eustachij. 355.c
Calendion in Oasim relegatus. 355.e
Callidi valde Graeci heretici. 654.d
Calumnia conturbat sapientem. 70.d
Calumnia redarguitur Gennadius. 272.c
Calumniae contra Theodoretum. 15.e
Calumnia libenter toleranda. 22.d
Calumnia Anastasij in Macedoniam. 597.d
Calumnias perferit Theodoretus. 22.d
Calumniam patiens Theodoretus queritur. 69.d
Calumniam passus iniuste Macedoniam. 597.c.d.e
 à Calumnijs se purgare debent serui Dei. 23.d
Calumnias nec viuis sancti effugere possunt. 70.a
Calumnias aduersariorum confutat Theodoretus. 53.a
Calumniae conturbat sapientes. 70.d
 Camelia

I N D E X.

<i>C. melianus</i> Episcopus discipulus S. Lupi.	346.c	<i>Cassiodori opera</i> Theodosius maxime vitur.	472.c
<i>Camelo</i> imposti malefici per urbem circumduci solebant.	170.a	<i>Cassiodori</i> Chronicon mutilum.	549.b
<i>Camisii</i> & femoralia ex pallis altaris impie facta, sed non sine ultione divina.	215.a	<i>Cassiodorus</i> Consul, & quomodo ad Consulatum ascenderit.	630.e.631.a
<i>Candidus</i> Tiburtina civitatis Episcopus.	397.b	<i>Castella</i> & civitates depopulatus est Attila.	12.a
<i>Canones</i> Ecclesiastici precedunt Principum leges. 148.a.b.c.	149.a	<i>Castitas</i> admiranda Marciani Imperatoris.	118.b
<i>Canones</i> sacri servandi omni cura.	165.e	<i>Casus</i> miserandi ex terramotu orti.	37.a
<i>Canones</i> aduersus simoniacos.	241.e	<i>Catechismus</i> semper necessarius ante Baptismum.	533.b
<i>Canones</i> seruentur à Principibus.	344.e	<i>Cathedram</i> Petri tenet Romanus Pontifex.	617.a
<i>Canones</i> tredecim sanciti in Concilio Turonensi.	365.a	pro Catholica fide S. Leo pertractat cum Pulcheria Augusta.	87.a
<i>Canones</i> statuit Quintianus Episcopus Asculanus contra Petrum Cnaphemum.	382.e	<i>Catholica</i> fides suscipitur à Mauritanis.	213.c
<i>Canones</i> seruandi omnino.	478.c	<i>Catholica</i> fides publice confitenda.	623.c
<i>Canones</i> veteres restituenti.	551.c	<i>Catholica</i> fides miraculo comprobatur.	624.e
<i>Canones</i> Concilij Epauensis.	595.b	<i>Catholici</i> quanta mala passi sub Hunerico.	402.a
<i>Canones</i> soluere, in religionem peccare est.	647.b	<i>Catholica</i> fidei defensionem se exhibet Theodoretus.	16.a.b
<i>Canones</i> seruentur in electione Episcoporum.	661.a	<i>Catholici</i> Constantinopolitani quanta mala sint passi.	540.a
<i>Canonice</i> aliquem cribrare.	384.d	<i>Catholici</i> varie tentantur ab hereticis.	602.e 603.c
<i>Canonici</i> libri qui.	700.a	<i>Catholici</i> tantummodo fugant demones.	630.c
<i>Canonibus</i> intemerata reuerentia seruanda est.	199.e	<i>Catholici</i> fidei professionem ad Romanum Pontificem mittebant.	673.a
<i>Canonum</i> seruatur Papa.	344.e.345.a.b.c	<i>Catholici</i> esse probantur, qui coniunguntur petra, hoc est, Christo.	675.a
<i>Capitula</i> scripta ab Hormisda Papa seruanda ab Orientalibus.	648.a	in Catholicos que molitus sit Petrus Fullo.	424.a
<i>Cappadocia</i> ab Hunnis deuastata.	650.d	<i>Catholicos</i> prosequuntur heretici.	678.a
<i>Cappadocia</i> Ecclesia in malo statu.	650.c	<i>Catholicos</i> persequitur Anastasius Imp.	660.b.685.d
<i>Caprasius</i> monachus Lerinensis.	11.b	<i>Causam</i> ob leuem non ferenda excommunicatio.	33.c
<i>Capitur</i> Dux Maurorum. 213.b. eius iussu sancti assignantur, & aliqui martyrio coronantur.	ibid.c.d	<i>Causa</i> Eutychemis indicitur Synodus Ephesi.	75.e
<i>Captiones</i> hereticorum denudantur.	229.d	<i>Causa</i> Siluani Episcopi Calaguritanus tractatur apud Summum Pontificem.	265.e
<i>Captiua</i> ancilla Carthaginensis redempta.	6.b	<i>Causa</i> Acacii congregatur Concilium Romanum.	373.d
<i>Captiui</i> redimendi.	490.a	<i>Causa</i> Vitalis Episcopi tractatur in Concilio Romano.	393.b
de Captiuis redimendis Epiphani oratio.	491.c.e	<i>Causa</i> Episcoporum referenda ad Papam.	266.b
<i>Captiui</i> soluuntur & dimittuntur.	492.c	<i>Cautè</i> procedendum semper cum hereticis.	648.b
<i>Captiuorum</i> dimissorum à Burgundionibus numerus.	492.d	<i>Celebritas</i> natalis Hilarij.	264.c
<i>Captiui</i> relaxantur à Godigilo.	493.a	<i>Celenense</i> Concilium quando celebratum.	47.b
<i>Captiui</i> redempti à Romana Ecclesia.	493.d	<i>Celsitudo</i> animi utilis considerando dignitatem, in qua aliquis est constitutus.	2.b
<i>Captiui</i> redimendi ab Episcopis.	584.e	<i>Census</i> Principum essent releuandi.	28.c.d
<i>Captiuius</i> S. Fulgentij.	442.c	<i>Ceretus</i> Galliarum Episcopus Romanum Pontificem veneratur.	81.e
pro Captiuis vendebant sancti vasa Ecclesie argentea.	585.a	<i>Certamen</i> praclarum Saturi.	216.d
in Captiuitatem redacti plerique Itali.	491.c	<i>Certamen</i> insigne pueri septem annorum.	417.a
<i>Caput</i> S. Iuliani inuentum.	309.e.310.a	<i>Certamen</i> insigne Liberati, & uxoris.	417.b
<i>Caput</i> totius Ecclesie Papa.	679.b	<i>Certamen</i> insigne cuiusdam mulieris.	ibid.
in Carcerem conijciuntur Dei confessores.	388.a	<i>Certamen</i> septem monachorum.	413.c
<i>Carcerem</i> detinetur S. Casarius.	584.c	<i>Ceruus</i> in bello, in pace leo, de Iuuenale Episcopo dictum.	199.e
<i>Carmen</i> Sidonij de rebus S. Abraha.	349.b	<i>Chalcedonense</i> Concilium sub Marciano quando.	130.d
<i>Carnales</i> priuanti dono Dei.	412.b	qui in eo numerus Patrum.	138.c
<i>Carnificina</i> Seueri in Oriente.	679.e	vbi Concilium celebratum.	ibid.d
<i>Carolus</i> Martellus Franchorum Rex.	636.a	quo tempore coeperat, & quot eius Sessiones.	141.c.d
<i>Carolus</i> Martellus fuit infelix heres maledictionis S. Remigij.	ibid.a	Prima Sessio.	141.d
<i>Carolus</i> Magnus Franchorum Rex.	636.a	Secunda Sessio.	143.d
<i>Carolus</i> Magnus benedictionem S. Remigij habuit.	ibid.a	Tertia Sessio.	ibid.e
<i>Carolus</i> Eutychemianus Imperatorem appellat.	147.b	Theodoretum admittunt.	142.c
<i>Carpentoratense</i> Concilium.	259.c	que in Dioscorum sint acta.	144.
<i>Carthaginenses</i> nobiles trans mare eijciuntur.	3.b	Sessio quarta, & eius acta.	146.b
<i>Carthaginensium</i> extorrium calamitates.	4.a	quinque Episcopi indulgentiam consequuntur.	ibid.c
<i>Carthaginenses</i> nobiles multi serui effecti Vandalorum.	4.c	Sessio quinta, & quid egerint.	147.b
<i>Carthaginensium</i> innumera mala.	4.d	Sessio sexta.	149.c
<i>Carthaginenses</i> iterum Episcopum accipiunt.	346.e	Septima Sessio, & oratio Marciani.	151.e.d
<i>Carthaginenses</i> valde letantur de accepto Episcopo.	347.c	<i>Chalcedonensis</i> ciuitas Metropolis fit.	152.e
<i>Carthaginenses</i> suspirant dulosam indulgentiam.	347.b	Octana Sessio, & quid egerint.	154.b
<i>Carthaginensis</i> Ecclesia subleuatur opera Zenonis Imperatoris.	347.a	Nona Sessio.	155.a
<i>Cassiodorus</i> Siciliam defendit.	3.c	Decima Sessio.	ibid.c
<i>Cassiodori</i> locus emaculatus.	278.b	Undecima Sessio.	ibid.e
<i>Cassiodoro</i> collata dignitas Patriciatu.	472.c	Duodecima Sessio.	ibid.e
<i>Cassiodorus</i> vir illustis.	ibid.c		

Tertia.

I N D E X.

<i>Tertia</i> decima Sessio.	156.d	<i>Cinis</i> illapsus super Constantinopolim.	291.b
<i>Chalcedonense</i> Concilium offert Summo Pontifici nomen.	159.d	<i>Cinerum</i> vehementes eructationes.	ibid.d
Oecumenici.	ibid.	<i>Circenses</i> acclamationes musica.	592.c
à S. Leone probatur.	162.e	<i>Circensia</i> detestatus Theodoricus, cur eadem celebret.	592.e
<i>Chalcedonensis</i> Synodi memoria consecrata.	162.e	in Circo cades facta Roma.	592.b
in Chalcedonensi Concilio indulgentiam consequitur Basilius Seleucia Episcopus.	146.b	<i>Circulares</i> littere missa à Papa Gelasio.	466.b
<i>Chalcedonensis</i> Concilij canon aduersus simoniacos.	241.e	<i>Citationes</i> plures à Concilio facta contra Eutychemum.	57.a.
<i>Chalcedonense</i> Concilium reijcitur à Basilio tyranno.	322.e.		58.a.59.c
323.b		<i>Cines</i> Constantinopolitani quanta mala sint passi.	540.a.b
<i>Chalcedonense</i> Concilium probatur à Metropolitanis.	230.e	<i>Ciuile</i> bellum Constantinopolitum.	457.e
<i>Chalcedonense</i> Concilium ab Anastasio Imp. minime receptum.	469.e	<i>Ciuiles</i> discordia opem praestant hostibus.	435.b
<i>Chalcedonense</i> Concilium probatur ab Anastasio.	ibid.e	<i>Ciuilis</i> discordia Anastasij tempore.	597.a
<i>Charisius</i> presbyter nequam. 243.b. in ipsum vindicta diuina.	ibid.c	<i>Ciuitates</i> & castella depopulatus est Attila.	12.a
<i>Charitas</i> est summa virtutum omnium.	54.e.55.a	<i>Ciuitates</i> Galliae subleuantur à S. Patente.	314.b
<i>Charitas</i> magna Marciani in pauperes.	242.e	<i>Ciuitates</i> plurima renouantur sub imperio Theodoric.	536.d
<i>Charitas</i> Catholicorum magna.	248.d	<i>Clades</i> Africana Ecclesie.	2.e
<i>Charitas</i> Felicis Abbatis valde commendatur.	442.d	de Clade Sicilia Paschasius ad S. Leonem scribit.	200.a
<i>Charitas</i> quantum commendetur.	585.b	<i>Clades</i> Aemilia.	317.e
<i>Charitas</i> Deogratias Episcopi Carthaginensis.	206.c	<i>Clades</i> Tuscia.	ibid.c
<i>Cherubin</i> incorporeus à Deo mandatum fuit in Arca & Sanctuario effingi.	427.c	<i>Clades</i> magna ciuitatis Ticinensis.	308.a
<i>Childebertus</i> Franchorum Rex filius Clodouei.	589.d	<i>Clades</i> Africa futura ostensa Paulo Episcopo.	352.e.353.a
<i>Childebertus</i> monasterium monachorum adificauit.	ibid.	<i>Classis</i> paratur à Leone Imperatore contra Vandalos.	280.d
<i>Childebertus</i> filius Clodouei regnauit post patrem.	636.e	<i>Claudianus</i> Faustum confutat.	450.b
<i>Childebertus</i> Rex coluit S. Paternum Episcopum.	639.e	<i>Claudianus</i> cognomento Mamercus qualis.	ibid.
<i>Childericus</i> primus Franchorum regnat in Gallia.	211.d	<i>Claudianus</i> presbyter, non Episcopus.	ibid.d
<i>Childericus</i> mirifice colit S. Genouesum.	ibid.e	<i>Claudianus</i> epitaphium.	450.e
<i>Childericus</i> Rex Franchorum moritur.	419.e	<i>Claudius</i> Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi.	447.c
<i>Chriftatis</i> ampulla demissa è celo ad vngendum Clodoueam Regem.	535.a	<i>Claudius</i> Episcopus Vesontiensis.	594.e
<i>Christus</i> dat mansuetudine barbaris Christianis factus.	27.c	<i>Claudius</i> , seu Claudianus Episcopus Viennensis.	8.a
in Christo natura due in vna persona.	151.b	<i>Claudius</i> Mamercus Episcopus Viennensis.	10.a
<i>Christus</i> destruit, quod diabolus conatur adificare.	387.e	<i>Clanes</i> regni caelestis sunt apud Papam.	111.b
<i>Christi</i> persone vnitas per multa probatur.	87.c	<i>Clausura</i> monachorum perutilis.	286.e
<i>Christi</i> Euangelio quantum honor tributus in Concilijs.	141.c	<i>Clementia</i> heretici deteriores sunt.	164.d
<i>Christi</i> membra appellanti reliquia Sanctorum.	452.d	ad Clementem v 111. legatio Alexandrinorum.	168.e
<i>Christi</i> fides liberè predicanda.	615.b	ad Clementem v 111. Romanum Pontificem legatio Ecclesie Alexandrina.	691.a
<i>Christum</i> imitari debemus in his que pro ipso sunt.	327.c	ad Clementem v 111. Rom. Pont. epistola Gabrielis Patriarchae Alexandrini.	692.b
<i>Christiana</i> religio barbaros mansuetos reddit.	27.c	<i>Clemens</i> v 111. Hieronymum Vecchietum ad Alexandrinos cum litteris misit.	ibid.d
<i>Christiana</i> Respublica miserandus status.	318.a	ad Clementem v 111. epistola Ioannis Corepiscopi Alexandrini.	694.e
<i>Christiane</i> femina digna responsio de marito sortiundo.	487.c	<i>Clementis</i> Papa elemosyna Alexandrinis largita.	696.a
<i>Christianus</i> non seruans fidem fit Pagano deterior.	555.b	<i>Clerici</i> ne sint seneratores.	14.c
<i>Christianum</i> nomen Antiochie primum exortum est.	166.b	<i>Clerici</i> ne sint vagantes.	152.e
<i>Christiani</i> veri semper permanent in fide.	3.e	<i>Clerici</i> non possunt de loco in locum transire sine suorum Episcoporum licentia.	193.b
<i>Christiani</i> tantummodo fugant demones.	630.c	<i>Clericis</i> necessaria sunt littere commendatitiae suorum Episcoporum.	193.b
in Christianos que molitus sit Petrus Fullo.	424.a	in Clericos leges lata abrogantur à Marciano Imperatore.	209.a.b
<i>Christianorum</i> omnium index est Papa.	72.c.73.a	<i>Clericis</i> sua bona quilibet testamento relinquere potest.	209.d
<i>Christiano</i> non licet querere vindictam in hoc seculo.	443.c	<i>Clericos</i> Constantinopolitanos hortatur Hormisda Papa, vt in fide perseverent.	672.o
<i>Christianos</i> persequitur Trasamundus Rex.	561.c.	<i>Clerici</i> duodecim adhuc pueri martyres.	415.d
	566.a	<i>Clerici</i> peccata vitent.	512.513.a.b
<i>Christodorus</i> Episcopus Anciamij.	663.a	<i>Clericorum</i> peccata tegenda.	547.c
<i>Chronicon</i> Cassiodori mutilum.	549.b	<i>Clericorum</i> opera bona parentia & clara sint.	548.a
<i>Chrysofthius</i> insequitur Flavianum Constantinop. Episcopum.	40.d.e	<i>Clericorum</i> honesta cohabitatio.	548.b
<i>Chrysofthius</i> iterum in Flavianum insurgit.	41.d	<i>Clericis</i> interdittum est mederi ad euitanda pericula.	702.a
<i>Chrysofthius</i> fauet Eutychemi, & illinc innumera mala.	60.d.e.73.d	<i>Clerus</i> vendicatur in pristinam libertatem à Marciano Imperatore.	209.a
<i>Chrysofthius</i> eunuchus rogat Dioscorum vt Eutychemum defendat.	76.d	<i>Clodomirus</i> filius Clodouei regnauit post ipsum.	636.e
in Chrysofthium Theodosij vindicta.	116.e		Clodomi-
<i>Chrysippus</i> Episcopus Circines.	663.a		
<i>Chrysargyrum</i> , sine Auro argentum quid esset.	457.a		
<i>Chuni</i> ydem sunt, atque Hunni.	134.c		
<i>Cibus</i> abundans etiam coruis à Deo datur.	105.d		

Clodomirus moritur in bello.	637.c
Clodoueus Rex Franchorum quando regnare cepit.	419.e
Clodoueus Rex Franchorum adhuc Ethnicus veneratus S. Genouesiam	420.a
Clodoueus veneratus S. Remigium.	ibid.
Clodoueus dedit multa bona Ecclesia.	420.b
Clodoueus quid in militem sacrilegum.	440.e
Clodoueus in coniugem accipit Crotildem.	486.d
Clodoueus legatos pro pace misit ad Gundebaldum.	ibid.e
Clodoueus Aurelianum legatum dirigit ad Crotildem.	487.a
Clodouei primogenitus baptizatur & moritur.	ibid.d
de Clodouei conuersione.	531.c
Clodoueus ope Christi superat Alamannos.	ibid.d
Clodoueus interdum appellatus Ludouicus.	532.a. ad
ipsum Theodorici Regis littera de victoria contra Alamannos.	ibid.a
Clodoueus admonetur ut sciat uti victoria.	ibid.a.b
Clodoueus conuertitur ad Christi fidem.	ibid.d
Clodoueus baptizatur a S. Remigio.	532.e
Clodoueam catechizat S. Vedastus.	533.b
describitur eius baptismus.	532.d.e. 533.a
Clodoueus peruenit ad S. Remigium.	534.a
Clodoueo lux affulsit de celo.	ibid.e
Clodoueo ampulla chrismatu calitis missa.	535.a
Clodoueus quae Genouesae dedit.	ibid.b
Clodoueus quanta Remigio & alijs Ecclesijs largitus sit.	535.d.e
cum Clodoueo & Alarico tractatur pax.	577.c
Clodoueus bellum mouet contra Gothos.	578.c
Clodoueus ecclesiam SS. Apostolorum Petri & Pauli construit.	578.d
Clodoueus non militat nisi accepta benedictione ab Episcopo.	579.a
Clodoueus ultus in foeni raptorem.	ibid.c
Clodoueo innotuit victoria ex Propheta psalmo.	579.d
Clodoueus scribit ad Episcopos Concilij Arelatenfis.	579.a
Clodoueus vincit & occidit Alaricum.	580.b
Clodoueus filium suum Theodoricum ad Aruernos dirigit.	ibid.c
Clodoueus multa dona basilicae S. Martini offert.	ibid.c.d
ad Clodoueam scribunt Episcopi Aurelianensis Concilij de eius assensu.	581.a
Clodoueus Concilium collegit ad monitione sancti Remigij.	ibid.a
Clodoueus multa dona dedit Ecclesijs & clericis.	ibid.c
Clodoueo ab Anastasio offertur Consulatus.	582.c.d
Clodoueus an sumpserit Consulatus insignia.	ibid.c
Clodoueus refutat Consulatum oblatum.	583.a
Clodouei bellum cum Burgundionibus.	590.e
Clodoueus agrotat.	591.d
Clodoueus agrotans sanatur a S. Seueriano.	ibid.d
Clodoueus coronam Hormisdæ Papæ donat.	532.e
Clodouei obitus.	634.c
Clodoueus quo anno mortuus sit.	ibid.d.e
Clodoueus Belliger dictus.	ibid.e
Clodoueus sepultus est Parisijs.	636.c
Clodouei epitaphium & laudes.	636.c.d
Clodouei filij omnes baptizati, verig, successores & in pietate, & in regno.	ibid.
Clotarius filius Clodouei regnavit post ipsum.	636.e
Codices antiqui diuersos sepe continere auctores, & ex hoc frequens nominum error.	8.d
Codices hereticorum cauendi.	44.a.d
Celestis idolum Carthaginensium famosissimum.	4.e
Celestianus commendatur in pluribus epistolis Theodoretii.	5.d
in Calices pugnant heretici post pugnam hominum.	525.b
Cenobium Lerinense laudatur.	10.e

Cohabitatio clericorum & mulierum prohibita, & quomodo permissa.	193.c
Cohabitatio clericorum honesta.	548.b
Collatio ordinum quo tempore facienda.	25.a
Coloniensis Ecclesia afflictata.	458.d
Colubri instar suis spiribus inuoluitur hereticus.	61.e
Columba interdum videntur anime Sanctorum, cum e corpore egrediuntur.	7.a
Columba ex ore S. Iulie exiit.	ibid.
in Columna Danielis inscribitur epigramma a Cyro.	40.b
Columna immobilis miles Christi.	216.d
Cometa tempore Vuandalorum ardere visa.	25.e
Commemoratio prateritarum tribulationum renouat dolorem.	439.b
Commendatio Celestiani Carthaginensis.	4.d.e
Commendatio Celestiani a Theodoro facta.	5.d
Commendatio Cypriani Episcopi a Theodoro facta.	5.e
Commendatio charitatis Felicis.	442.d
Commendatio S. Eutropie viduae.	594.e
Commendatitiarum litterarum usus.	5.e
Commendatitia suorum Episcoporum littera necessariae sunt clericis.	193.b
Commendatur zelus Sporati Comititis.	106.c
Commendatur Alexandria Ecclesia ab Anastasio Papa Anastasio Imperatori.	521.b
Commonitorium Gelasij Papæ ad Faustum.	473.b
Communicantium cum hereticis nullum potest esse privilegium.	675.b
Communicans cum alijs simili sorti est obnoxius.	463.d
non Communicantes Ecclesiae Catholicae a Deo repelluntur.	525.c
Communicatio cum Catholicis prohibetur a Vuandalis.	361.c
Communicatio cum malis fugienda.	464.b
Communicatio Episcoporum cum sede Apostolica iniusta hereticis.	666.a.b
Communitio sacra quam saepe sumenda.	139.b
de Communionem verba Gelasij Papæ quomodo accipienda.	508.a.b
Communio an sub vtraque specie sit sumenda.	510.a
de Communionem sancta magnum miraculum.	625.a
Communio in lutum proiecta resplendet.	ibid.b
de Communionem asseruat a miraculum contra Seuerianos.	626.
Communio culmos & spicas germinauit.	ibid.c
Communio cum hereticis maxime vitanda.	674.e
Communione cum Summo Pontifice qui Episcopi seruauerint.	484.e
ad Communione qua conditione Princeps admittendus.	646.d
Communio Ecclesiarum debet esse cum Apostolica sede.	657.e
Communione sedis Apostolicae amplexus Ioannes Episcopus Nicopolis.	661.c
ad Communione qui volebant admitti, dabant libellum fidei.	680.e
Compendium breue vite S. Honorati.	34.d
Compendium vite Theodoretii.	53.b
Comprobatio Trifagij a Concilio Chalcedonensi.	38.b
Conatus Eutycheis contra damnationem.	63.a
Conatus temerarius & factus Acacij.	294.e
Concellanei adhibendi clericis.	547.d.e
Conciliabulum Ephesinum.	64.b
Concilium Agathense, presidente Casario Arelatenfi Episcopo.	572.c
Concilium Alexandrinum quo tempore.	187.e
Concilium Andegavense recenter editum.	193.a
in Concilijs antiqua acclamationes Patrum.	264.e
Concilium Arausicanum in Gallia celebratum.	7.e
in eo vndertriginta canones sanciti.	ibid.
Concilium Arausicanum quando.	257.a
Concilium Arelatense tertium.	190.d
Concilium Aurelianense quando.	579.a
Concilium bis in anno Romae congregabatur.	49.c
Concilium Byzacenum quando.	562.a
Concilium Carpentoracense.	259.e
in Concilio celebrando quae sint obseruanda.	123.c
Concilium Celenense & Toletanum.	47.d
Concilium Chalcedonense sub Marciano quando.	130.d
qui in eo numerus Patrum.	138.c
Concilium Chalcedonense studiosissimum S. Leonis.	158.b
quid ad S. Leonem.	ibid.d
ipsam promulgat in Occidente S. Leo.	164.e
pro Concilio Chalcedonensi quantum laborauerint Sancti.	604. 605. 606.
in Concilio Chalcedonensi indulgentiam consequitur Basilii Seleucia Episcopus.	146.b
pro Concilio Chalcedonensi magnas in Oriente.	647. 648.
Concilium congregatum Constantinopoli in causa Eutycheis.	74.a.b
Concilium congregare simulabat Anastasius Imp.	640.d
Concilia conuocanda & celebranda auctoritate Summi Pontificis.	120.a
Concilij Constantinopolitani Acta.	56.a
Concilium Constantinopolitanum coram legatis Romani Pontificis.	120.a
Concilium Constantinopolitanum in causa Petri Cnaphæi.	382.b
Conciliorum decretis cur standum.	236.c
Concilia duo in causa Ibe Episcopi Edeffæ.	63.e
Concilia duo in Hispania celebrata.	46.e
Concilium Epauense.	594.d
in Concilio Epauensi quot Patres.	ibid.e
in Concilio Epauensi quot canones.	595.b
Concilium Ephesi indicitur in causa Eutycheis.	76.e
Concilium Epirotarum Episcoporum.	661.c
Concilium Gallicanum.	633.e
Concilium generale indicitur in Hispania.	46.b
Concilium Mediolanense sub Leone.	123.d
Concilia minime iudicant Summum Pontificem.	544.c.d
in Concilijs miracula non queruntur.	153.e
Concilium Nicae a Marciano indicitur.	127.d
in Concilio Nicæno interfuerunt CCCXV. Patres.	360.c
Concilium non necessarium, ubi aliquid definitum litteris Summi Pontificis.	73.d
Concilia Oecumenica qua occasione cogenda.	320.e
in Concilijs quantum honor tributus sancto Euangelio.	141.c
Concilij Patres se appellant filios S. Leonis.	159.c
Concilij quatuor Oecumenicis adhibenda fides tamquam quatuor Euangelij.	606.a
in Concilio quomodo consideant omnes.	141.a.b
in Concilio quo ordine subscribere debeant Episcopi.	129.b
Concilium Romanum sub Leone.	16.d
Concilium Roma celebratur a S. Leone contra Acta Ephesina Synodi.	75.b
Concilium Romanum.	107.b
Concilium Romanum in causa Acacij.	264.d
Concilium Romanum in causa Petri Cnaphæi.	373.d
eius canones.	382.e. 383.a.b
in Concilio Romano tractatur causa Vitalis Episcopi.	393.b
Concilium Romanum in causa Miseni & Vitalis.	ibid.b
ubi agitur causa Acacij.	ibid.e
Concilium Romanum de lapsis restituendis.	431.b
Concilium Romanum lxx. Episc. sub Gelasio.	485.a
Concilium Romanum Gelasij tempore.	501.a
Concilium Romanum in absolutione Miseni.	ibid.
Concilij Romani Acta.	ibid.b

Concilium Romanum primum sub Symmacho Papa.	529.a
Concilium Romanum secundum sub Symmacho Papa.	536.d.e
Concilium Romanum sub Symmacho tertium, & quartum sub actionibus.	541.a
Concilium Romanum quintum sub Symmacho.	549.d
Concilium Romanum sextum sub Symmacho.	556.e
Concilia in Secretarijs celebrabantur.	139.e
Concilia a Summo Pontifice approbanda.	158.d
Concilium Tarraconense in Hispania.	667.a
Concilium Toletanum & Celenense.	47.b
Concilium Turonense quando.	364.e
in Concilio Turonensi sanciti septem canones.	365.a
Concilium Vafense in Gallia Narbonensi.	12.d
Concilium Vafense.	260.a
Concilium Veneticum quando.	194.a
Concio pulcherrima Marciani Imp. ad Synodum habita.	151.e
Conciones Verbi Dei ad Episcopos spectant.	160.e
Conciones S. Casarij ad populum crebrae.	573.a
Concionator Orbis Simeon Strylita.	249.d
Concordantia Canonum liber.	374.a
Concordia & vnanimitas seruanda inter Episcopos.	32.b
Concordia praestat, quod fortitudo non valet.	290.a
Concordia & vnitatis quantum seruanda.	551.d
Concordia inter fratres seruanda.	637.a.b
Concordia Orientis cum Occidente.	682.e
Condemnatio Hilarij Episcopi Arelatenfis.	33.b
Condemnatio Acacij Episcopi Constantinopolitani.	394.b
Condescensio qua mala.	464.c
Conditio varia Theodosij	116.c
Conditiones pacis offeruntur ab Anastasio Imperatore Vitaliano.	640.b
Confessio sacramentalis debet esse secreta.	245.c
Confessio secreta ex Apostolica traditione.	ibid.d
Confessio generosa pueri Christiani.	414.b
Confessio plena Lucidi.	448.a
Confessio generosa Theodosij cœnobiarcho.	605.a
Confessio fidei Anastasij, sed ficta.	653.d
de Confessione fidei epistola Theodoretii.	53.e
Confessione S. Petri fides stabilis.	386.a
in Confessione fidei requiritur magna constantia.	624.b
Confessores Christi angustiati arcto carcere.	388.e
plures in exilium missi.	388.d. 389.d
Confessores loquuntur linguis excisis.	410.b
comprobatur hoc pluribus testibus.	ibid. 411.a.b
Confessores in exilium pelluntur.	612.a
Confessores fidem Christi libere pronunciant.	615.b
Confirmatio Symboli, Ephesini, Nicæni & Constantinopolitani a Concilio Chalcedonensi.	150.a
Confirmatio Concilij spectat ad Summum Pontificem.	158.d
Confirmatio Calendionis Episcopi Antiocheni a Romano Pontifice.	355.b
Confirmatio Patriarcharum ad Papam spectat.	357.d
Confirmatio Monasterij constructi a Childeberto.	589.d
Coniugati quales ad Episcopatum postularentur.	170.e
Coniugati interdum eligebantur Episcopi relicta coniuge.	470.e
pro Coniuge orare debet uxor.	137.b
Coniunctio cum petra demonstrat quemlibet esse Catholicum.	675.a
in Coniurationibus promittuntur premia delatoribus dum Papa eligendus est.	530.b
Coniux curat, ut sepeliatur proprius vir viuus.	455.a
Conscij criminum susceptores latrocinantium pari poena constringuntur.	452.e
Conscij impij Principis animum in preceps agunt.	112.e

I N D E X.

Consilio Acacii cuncta egit Zeno Imperator.	430.b	Constitutio Leonis Imp. de colendis festis.	284.a
Consortes regni se inuicem occidunt.	25.d	Constitutio de Ecclesiarum privilegijs.	294.a
Conspiratio cum hereticis maxime reprehendenda.	375.e	Constitutio Basilisci contra Concilium Chalcedonense.	322.e.
Constantes reddit homines fides Catholica.	3.e		323.b
Constantia vera inuenitur in Christianis.	ibid.	Constitutiones contra simoniacos.	241.d.284.c.d
Constantia necessaria in rebus arduis.	88.c	Constitutiones contra ambientes Pontificatum.	529.d.e
Constantia Renati & collegarum legatorum Apostolica sedis.	96.a	Constitutionibus Apostolicis vis non praesudicat.	96.a
Constantia Renati laudatur.	98.a	Consuetudo Cyri cum Daniele Stylita.	40.a
Constantia summa Saturi.	216.d	Consuetudo Occidentalium Episcoporum in Concilijs celebrandis.	136.b
Constantia monachorum laudata.	392.d	à Consuetudine Symmachi interdum abstinerunt Episcopi.	541.c
Constantia iungenda cum modestia.	546.e	ex Consuetudine soliti dari tituli, & non ex meritis.	545.a
Constantia quam necessaria in aduersis.	674.a.b	CONSVLES	
Constantia magna sit in fidei confessione.	623.e. 624.b	Valentinianus Augustus & Anatolius.	1.e
Constantinopolitana ciuitas dire afflictata.	30.d	Cyrus tantum Consul in Oriente.	7.c
Constantinopolis terrae motus ingens.	36.d	Dioscorus & Eudoxius.	11.e
Constantinopolis multa mala ex terrae motu passa.	37.b	Maximus & Paternus.	13.b
Constantinopolis moenia per Cyrum instaurantur.	38.d	Theodosius & Albinus.	16.e
Constantinopolis noua Roma.	55.e	Valentinianus Augustus & Nomus.	29.b
Constantinopolitani Concilij Acta.	56.a	Aetius & Symmachus.	35.c
Constantinopolitani Theodoro omnino non credebant.	106.a	Alypius siue Callypius, & Ardaburius.	42.d
Constantinopolitana Ecclesiae privilegia.	156.b	Posthumianus & Zeno.	50.a
& an à Papa legati probentur.	ibid. 157.a	Asterius & Protogenes.	71.a
Constantinopolitana Ecclesia num precedat Alexandrinam.	158.a	Valentinianus & Auienus.	114.c
Constantinopolitanum Concilium prouinciale sub Gennadio.	241.b	Marcianus & Adelpius.	125.e
Constantinopolitane urbis incendium.	261.c	Herculanus atque Sporatus.	163.b
Constantinopolitani ad Danielem confugiunt.	261.e	Opilio & Vincomalus.	180.d
Constantinopoli frequentia imbrum prodigia.	263.c	Strudius & Aetius.	194.c
Constantinopolitana domus in insula formam constructa.	263.	Valentinianus octauum & Anthemius.	202.a
in Constantinopolim cinis è monte Vesuuio.	291.b	Ioannes & Varanes, seu Varares.	210.b
in Constantinopolim iniectus ignis grassatur.	329.e	Constantinus & Rufus.	217.a
Constantinopolitana Synodus contra Petrum Cnaphceum.	382.b	Leo & Maiorianus.	232.a
Constantinopoli ciuile bellum ortum.	457.e	Ricimer atque Patricius.	241.a
Constantinopolitani Episcopi unde arrogantia orta.	475.e	Magnus & Apollonius.	245.a
Constantinopoli tumultus vulgi.	479.c	Seuerinus & Dagalaiphus.	251.d
Constantinopolitanos clericos hortatur Hormisdas Papa, ut in fide perseverent.	672.c	Leo & Seuerus.	256.e
Constantinopolim missi legati ab Anastasio Papa ad Anastasium Imp.	519.e	Cocina Decius Basilisus, & Vibianus.	256.d
Constantinopolitani ciues Orthodoxi quanta passi sint.	540.a.b	Rusticus & Olybrius.	260.c
Constantinopoli orta discordia Anastasij tempore.	597.a	Basiliscus & Hermimericus Gothus.	261.e
Constantinopoli tumultuatur populus.	607.b	Leo Augustus.	269.a
Constantinopolitana Ecclesia quanta contagione laborauerit.	614.a	Puscus atque Ioannes ambo Flauij.	273.b
Constantinopolitani addicti nomini Acacii.	649.e	Anthemius iterum.	276.a
Constantinus Episcopus Vapingensis.	10.d	Zeno & Marcianus.	282.e
Constantinus discipulus S. Benedicti.	497.b	Seuerus & Iordanus.	284.a
Constantinus Episcopus Hadrianopoleos.	663.a	Leo quarto loco Consul cum Probiano.	286.c
Constantinus monachus Eutycheus procurator.	74.b	Festus & Marcianus.	293.d
Constitutio S. Leonis de non ordinandis seruis.	14.c	Leo quinto loco Consul absque collega.	298.a
Constitutio Valentiniani contra Manicheos.	30.e	Leo Augustus Junior.	301.c
Constitutio Benedicti Pontificis de additamento in Symbolo.	48.d	Zeno Augustus tantum Consul.	307.a
Constitutio Benedicti Paps de canendo Symbolo in Missa.	ibid.d	Basiliscus & Armatas.	316.a
Constitutio Valentiniani Imperatoris contra sepulchrorum effossores.	49.d	Anno cccc. lxxvii. nullus Consul fuit.	331.
Constitutio Marciani Imp. contra idololatrias.	162.e	Illus sine collega Consul.	338.e
Constitutio Marciani Imp. de abolenda lege Theodosij contra Flauianum.	175.d	Zeno tertium Consul.	343.d
Constitutio Marciani Imp. contra hereticos.	196.a	Basilisus Junior.	346.d
Constitutio Marciani Imperatoris contra Anatolium.	197.e	Placidius.	351.e
		Seuerinus.	354.a
		Anicius.	369.a
		Theodoricus Gothorum Rex & Venantius.	391.c
		Symmachus Consul absque collega.	423.b
		Longinus & Decius.	430.c
		Boetius absque collega.	431.b
		Dinamius atque Siphidius.	433.d
		Probinus & Eusebius.	436.a
		Fauftus Junior & Longinus secundum.	441.c
		Olybrius tantum Consul.	454.d
		Anastasio Augustus & Rufinus.	459.e
		Albinus & Eusebius.	470.e
		Asterius & Praesidius.	480.a
		Viator	480.a

I N D E X.

Viator & Aemilianus.	499.a	Correctio medicina est.	444.a
Paulus sine collega.	506.c	Correctio Gelasij Papa nihil proficit Euphemio.	465.d
Anastasio Augustus iterum Consul.	519.e	Correptus sero plus est rebellis, quam arcus manni, bos in-	
Paulinus & Ioannes Scytha.	526.d	go, equus freno.	421.b
Ioannes Gibbus.	529.b	Corrigere alios non valet ille qui grauioribus delictis detine-	
Patricius & Hippatius.	536.d	tur.	430.a
Auienus & Pompeius.	539.b	Coruis etiam Deus abundanter cibum largitur.	105.d
Auienus Junior & Probus.	540.e	Cosmas Epiphania Episcopus.	621.b
Dexeratus & Volusianus.	549.c	Creatio Flauiani Episcopi Constantinopolitani.	40.d
Catheus.	556.d	Creatio Anastasij Episcopi Hierosolymitani.	239.e
Theodorus & Sabinus.	570.d	Creatio Episcoporum quomodo faciendae.	234.c.d
Messala & Arcobinda.	572.c	Creatio S. Remigij Episcopi Rhemensis.	292.c
Anastasio Augustus & Venantius Decius.	575.d	Creatio Olybrij Imperatoris.	295.c.d
Venantius Decius Junior, & Celer.	582.c	Creatio Ioannis Mela Episcopi Alexandrini.	526.b
Importunus sine collega.	592.a	Creatio Ioannis Orthodoxi Episcopi Constantinopolitani.	680.a
Boetius Seuerinus cum Eutharico.	595.d	Crescens Metropolitanus Asuritane ciuitatis relegatur.	12.c
Secundinus & Felix.	598.d	Crescentius Rex inobediens S. Paterno fit cecus.	639.e
Paulus & Muscianus.	607.a	Crescentius obediens S. Paterno lucem recipit.	ibid.e
Probus & Clementianus.	620.d	Cresconius Episcopus Tudertinus legatus Anastasij Papa.	519.e
Marcus Aurelius sine collega.	630.a	Cresconius à Gensericorelegatur.	
Anthemius & Florentius.	641.a	Criminum impunitas hortatur ad crimina.	489.d
Petrus sine collega.	651.a	Crispinus Ticinensis Episcopus inter Sanctos relatus.	129.b
Anastasio & Agapetus.	667.c	Crocus in Gallia Episcopus exulat.	312.d
Magnus atque Florentius.	682.a	Crotildis nupta Clodoueo.	486.d
Contemnunt mundani Sanctos, & cito puniuntur.	300.a	ad Crotildem Aurelianus missus à Clodoueo.	487.a
Contentio de primatu inter Viennensem, & Arelatensem.		Crotildis quid cum Aureliano pertractauerit.	ibid.a.b
Episcopos.	32.a.b	Crotildis primitias coniugij obtulit Deo.	ibid.d
Continuata poena sit intolerabilis.	442.d	Crotildis Clodoueo predicabat fidem Christi.	531.d
Controuersia de Paschali Cyclo.	189.b	Crotildis Regina post mortem Clodouei venit Turonos.	636.d
Conturbatur Ecclesia Dei à Pasnico.	458.d	Crotildis Deo inferniuit exitima sanctitate.	ibid.d
Conuenticula ne colligantur, ultimi supplicij poena prohibetur.	131.c	Cruciatio diua S. Fulgentij.	442.e
Conuersatio cum hereticis omnino fugienda.	674.e	Crux deuote adorata sanitatem confert.	136.g
Conuersationes male fugiende.	462.b.c	Crux splendida ut stella apparuit Ioanni Silentario.	559.a
Conuersi aestimandi sunt qui sint, non qui fuerint.	68.e	Crux refulgens apparet & terret inimicos Christi.	269.d
	69.a	Crux velut telum fugat inimicum.	286.c
Conuersi heretici quomodo recipiendi.	581.c	Crucis potentia omne genus perdomuit barbarorum, pioq; & mansuetos reddidit.	27.c
Conuersio anachoretarum per Euthymium.	172.e	Crucem super diadema Christiana Imperatrices gestare con-	
Conuersi Marci monachi ab heresi.	ibid.	suenerunt.	187.b
Conuersio Eudociae Augustae.	207.e	Crucis Christi particula dono data S. Leoni.	199.a
Conuersio hereticorum quarendae.	173.c.d	Crucis signo munitus venenum suscipit Iulianus Episcopus, & ei minime obest.	621.e. 622.a
Conuersio interdum blandae exquirenda.	183.e	Crucis signo incantationes maleficorum evanescent.	638.c
Conuersio Clodouei Franchorum Regis.	532.d	Crucis signo nos munire debemus in angustijs.	639.c
Conuersio Sigismundi Regis.	496.d	Crudeles semper sunt tyranni.	3.a.e
Conuersio Siluani monachi.	172.e	Crudeles barbari etiam in seipos.	201.e
Conuersio hereticorum difficillima.	496.b.c	Crudeles à Deo puniuntur.	629.c
Conuersio potentiam magna Christo gloria.	571.a	Crudelitas Antonij Episcopi Ariani.	416.a
Conuersio Iudaei ab igne liberati.	292.b	Crudelitas Arianorum ipsis Arianis detestabilis.	443.c
Conuersio hereticorum facta à S. Patiente.	313.e	Crudelitas maxime apparet in tyrannis.	3.a
Conuersio Seuerianorum.	626.d. 627.d	Culmi germinantur ab Eucharistia asseruata, & quomodo.	626.c
ad Conuersionem saepe inuitatus Acacius.	423.b	Culpa de praterito remitti non potest, nisi correctione subsequente.	475.a
Conuuij Dionysij tyranni nobilissimus apparatus.	205.a	Culpas dimittere caeleste est, vindicare terrenum.	489.b
Coptorum obedientia Romano Pontifici, & professio fidei.	697.d.e	Cultus Solis superstitiosus tollitur.	14.b
		Cultus Gerstium fuit causa ruinae Imperij Romani.	516.a
		Cupiditas terrenarum rerum est tollenda.	420.b
		in Cupresso ardet imago B. Mariae Virginis ut fax.	39.b
		Cura Episcoporum qualis esse debeat.	28.e
		Cura primatus abiciuntur ab Anatolio.	198.c
		Cura potissima Papa est circa fidem.	482.c
		Cura pastoralis Romani Pontificis.	668.a
		Cura Romani Pontificis erga Episcopos lapsos.	669.d.e
		Curatio anachoretarum ab heresi.	172.d
			de Cy-

de Cyclo Paschali controuersia.	189.b.c	Daniel Stylita columnam ascendit.	250.b
Cyclus Theophilus probatur.	190.a	Daniel futurum predicat incendium.	260.e
Cyprianus Episcopus Carthaginiensis commendatur.	5.e	ad Danielem confugiunt Constantinopolitani.	261.d
Cyprianus Episcopus Vniuersitatis.	389.a	Danielem inuist Leo Imperator.	263.d
Cyprianus legatus Gelasij Papa.	484.d	ad Danielem Imperator de vita propria discrimine.	264.a
Cypriano Episcopo qua reliquerit S. Casarius.	589.b	S. Daniel vocatur Constantinopolim.	327.a
in Cypro insula magna miracula sacra communionis.	625.a	ad Danielem legatio Episcoporum venit.	ibid.b
Cyriacus monachus illustis.	231.e	Daniel exemplo Christi suadet venire Constantinopolim.	327.c
Cyrelli Alexandrini obitus quando.	19.b	Daniel venit Constantinopolim.	327.d
Cyrellus quanto tempore in Episcopatu sederit.	ibid.e	à Daniele multa eduntur miracula.	328.a.b.c.
Cyrellus multa scripta desiderantur.	ibid.c		329.a.b
Cyrellus quomodo deceptus anachoretam curauerit.	ibid.e	Danielis Stylita obitus.	437.d
Cyrelli scripta persape in lucem dantur.	ibid.d	Danielis sepultura.	437.e
Cyrellus nequaquam fuit monachus Carmelita.	21.d	Dara presidium munitur ab Anastasio Imp.	582.a
eius nepotes a Dioscuro & Nomo afflicti.	29.c	Dardania Episcopi venerantur Gelasium Papam.	467.a
item eius nepos exauctoratur.	ibid.e	Dardania Episcopi constantes in communionem cum Summo Pontifice.	484.c.d
Anastasio similiter eius nepos affligitur.	30.a	ad Dardanos Episcopos Gelasij epistola.	484.d
Cyrellus historicus veritatis cultor.	316.e	ad Dardanos Gelasius Papa de primatu sedis Apostolica.	500.a.b
Cyrellus verax & accuratus scriptor rerum SS. monachorum.	458.b	Dardania Episcopi communicant cum Apost. sede.	657.e
Cyrellus scriptor rerum Theodosij.	603.a	Dardania terramotum dire exagitata.	686.a
Cyrola Arianorum Antistitum princeps.	401.b	Debita soluenda ab Episcopis, quando debitorem non restitunt.	270.a
Cyrola Christianos persequitur.	405.d	ex Decimarum solutione interdum abundantia.	314.e
Cyrola stropham struis falsi miraculi.	406.d	Decimas non soluente dira fame vexantur.	ibid.
per Cyrolam videns fit cecus.	406.e	Decius constitutus iudex à Theodorico.	557.e
Cyrola quid in nobilem puerum.	417.a	Declaratio dogmatum fidei in epistola S. Leonis.	82.c
Cyrola Consul in Oriente creatus.	7.c	Decreta de penitentibus.	432.a
Cyrola homo Gentilis summos honores est consecutus.	ibid.c	Decretalis à S. Leone scripta.	14.e
Cyrola unicum inuenit in Christiana pietate confugium.	ibid.d	Decretum S. Leonis de non ordinandis foris.	ibid.
		Decreto Rom. Pontificis parerit Theodorici Rex.	557.a
Cyrola Prefectus in isto Dei iudicio prodigia passus.	38.e	Decretis Conciliorum cur standum.	236.c
Cyrola falsus Episcopus Smyrnenis.	39.a.	Dedicatio Ecclesie extructa à Liberio Patricio.	258.e
Cyrola Maria Virgini templum dicat.	ibid.a	Defensio Sicilia per Cassiodorum.	3.e
Cyrola filia & vxor à damone liberantur à Daniele Stylita.	40.a	Defensio Theodoret, quod ipse non communicauerit cum Nestorianis.	21.b.e
		Defensorem se exhibet Catholica fidei Theodoretus.	16.a.b
Cyrola consuetudo cum Daniele Stylita.	ibid.	Defensores Acacij tergiversabantur.	423.d
Cyrola epigramma inscribit columna Danielis.	40.b	Defunctorum memoria sancte & pie in Ecclesia frequentatur.	144.e
Cyrola sententia excommunicationis affectus.	64.c	Deipara. Vide, Maria.	
Cyrola ciuitas à barbaris excisa, à Iustiniano Imperatore restituta.	702.a	Delatores coniurationum, dum eligendus est Papa, premia consequuntur.	530.b
Cyrola oppidulum neglectum, à Iudeis extructum.	702.b	Delicta sacerdotum communis est turpitudine.	145.a
		Delicta inemendata crescunt.	668.e
		Deliramenta vana hereticorum.	606.c
		Demerita Ricimeris.	290.b.e
		Demissio animi perutilis in consideratione propria persona.	2.b
		Demochares edidit tabulas Episcoporum Lugdunensium.	10.b
		De gratias Episcopus Carthaginiensis.	180.e
		quanta charitatis fuerit.	206.e
		Depositi Bassiani Episcopi Ephesini.	49.c.155.d
		Depositi Primatum ad Papam spectat.	49.d
		Depositi Irenaei Tyri Episcopi.	51.b
		Depositi Stephani è sede Ephesina.	155.d
		Depositi Imperij ab Auito facta.	210.c
		Depositi Orientalium Episcoporum ab Acacio facta iniuste.	398.c
		Desiderium regnandi reddis Principes inconstantes.	330.d.e.
			340.b
		Desolatio inducitur ab heresi.	30.d
		Destruit Christus, quod diabolus conatur adificare.	387.c
		Detectio Eutychetis haeretic.	55.d
		Detectio	

D.

Dæmon festis diebus maiora mala excitat.	599.c.d
Dæmon malus incendium immittit Constantinopoli.	262.a
Dæmones à Christianis tantummodo fugantur.	630.c
Dæmoniaci liberantur à S. Daniele.	329.a
in Dalmatia iterum pollulant Pelagiani.	475.e
Damasius Tribunus ab Imperat. iudex constitutus in causa Iba.	64.e
Damnatio Eutychetis à Flauiano.	62.e
Damnatio Flauiani, & Eusebii Episcopi per Dioscorum.	94.e
Damnatio Episcoporum sanctorum in pseudosynodo Ephesina.	99.d
Damnatio Roma pseudosynodi Ephesina.	107.e
Damnatio Petri Fullonis Roma facta.	381.d
Damnatio Petri Antiocheni per sententiam Felicii Papa.	384.e
Damnatio Zenonis Imp. ut haeretic.	455.e
Damnatio Acacij cum Eutychete.	463.e
Damnatio Petri à Synodo facta.	536.e
Damnatio nominis Anastasij.	689.b
Damoclis describitur casus.	205.a
Daniel Carthorum Episcopus iniuste priuatur in Synodo Ephesina.	96.e
Daniel presbyter legatus S. Leonis.	248.a

Detectio latebrarum Faust.	449.e	à Deo impetratur filius oratione.	329.b.c
Detectio Eutychetis haeretic.	56.d	à Deo punitur Eutychianus.	495.c
Deus custodit tribulatos.	15.d	à Deo flagellantur ambitiosi.	563.b
Deus preparat arma, antequam instet praelium.	38.d	à Deo prouenit victoria.	578.d.e
Deus offensus placandus est à nobis.	50.c	à Deo puniuntur impij.	679.e.680.a
Deus abundanter etiam cornu cibum largitur.	105.d	à Deo puniuntur Saraceni.	594.a.b
Deus semper gerit curam Ecclesiarum.	67.b	à Deo contemnitur, qui Ecclesia precepta contempserit.	615.e
Deus interdum differt vota poscentium, ut fide crescente maiora consequantur.	300.c	à Deo miracula multa Arianorum tempore.	496.a
Deus humilium consolator.	339.d	à Deo puniuntur Ariani.	496.a
Deus stat in castris filiorum Israel.	533.e	à Deo datur abundantia sanctis suis.	628.d
Deus repressit temeritatem Petri Fullonis.	426.c	à Deo puniuntur crudelis.	629.e
Deus quem adiuvat in re difficili, adiuvabit etiam in remissu laboriosa.	428.e	Dextera & sinistra ratio quomodo intelligenda.	141.b
Deus diues est in omnibus qui inuocant illum.	448.b	Dexteritate reprehendendi sunt Principes.	109.a.b
Deus valde punit ambitiosos.	533.b	Diabolus caput filiorum superbiae.	294.c
Deus tantum est iudex Papa.	538.a	Diabolus est Rex super omnes filios superbiae.	398.b
Deus presto est sua Ecclesia.	594.b	Diabolus & haereticus nec superati cedunt.	398.e
Deus terret impios per visum.	590.c	Diabolus est conturbator verae pacis.	461.b
Deus cogit impios fame perire.	332.a	Diabolus insurgit in fidem.	657.c.d
Deus blasphemus punit.	494.d	Diaconus dat poenam ambitionis.	563.b
Deus custodit sanctos suos.	590.b.591.b	Diaconi omni humilitate presbyteris desirre debent.	193.e
Deus sua prouidentia custodit Ecclesiam suam.	625.a	in Dialogis sanctis Gregorij recitatur miraculum de Paschasio diacono.	517.c
Deus confringit impios.	687.b	Distinus Asturicensis Episcopus.	46.a
Dei prouidentia mira in curanda salute hominum.	5.c	Die Paschatis plures martyres facti.	215.b
Dei ira excitat in ultionem contra peccata.	36.a	Diebus solemnibus maiorem excitat tempestatem demon.	599.c.d.600.b.c
Dei prouidentia suis semper necessarium praestat auxilium.	107.e	Dies festi quo honore colendi.	284.a
Dei verbum predicandum est ab Episcopis.	160.e	Difficilis conuersio haereticorum.	496.b.c
Dei ira auertitur poenitentia.	201.d	Diglatatio inter Euphemium & Petrum.	437.b
Dei sanctos venerentur Principes.	299.d.e	Dignitas Patriciatus collata Cassiodoro.	472.c
Dei iudicia occulta, sed ordinata.	312.a	Dignitates non appetenda.	529.e.563.b
Dei Ecclesia commendatur Zenoni Imp. à Simplicio Papa.	318.c.d	Dignitates fugienda.	562.b.d.e
Dei Ecclesia commendatur Acacio à Simplicio Papa.	320.b	in Dignitatibus etiam seruanda abstinentia.	563.c
Dei Ecclesia gubernatur eius prouidentia.	326.d	in Dignitatibus seruanda humilitas.	563.c.d
Dei flagella deterrent homines à sceleribus.	369.b	Diligentia Simplicij Papa in coercenda elata mente Acacij.	345.c
Dei dona auferuntur a carnalibus.	412.b	Dij monachi dicti à Dio Archimandrita.	397.e
Dei ira contra impios.	687.b.689.d	Dionysia cruciata graui tormento & opprobrio.	408.d.e
Dei Ecclesia conturbatur à Pasinico.	458.d	Dionysia filius cruciatur maiori martyrio.	ibid.e
Dei dona sunt maxime consideranda.	489.a	Dionysius S. R. E. Notarius S. Leonis nuncius.	109.e
in Dei Ecclesiam Festus mala machinabatur.	525.a	Dioecesis vnaquaque intra proprios limites contineatur.	54.a
Dei auxilio liberantur sancti.	590.c	Dioscorig Consulatus.	11.e
Dei iudicium futurum semper proponendum, & timendum.	646.d	Dioscorus creatur Episcopus Alexandrinus.	21.e
		Dioscorig predicantur virtutes à Theodoro.	22.a
		Dioscorig legatio ad S. Leonem Romanum Pontificem.	24.d
Dei iudicia non sunt examinanda.	659.d	Dioscorig hypocrisis diu latens.	25.c
Dei auxilium erga suam Ecclesiam.	691.c.d	Dioscorus nepotes Cyrilli persequitur.	29.b
Deo offerenda primitia.	487.d	Dioscorus exauctorauit Cyrilli nepotem.	ibid.e
Deo qui fidem non seruat, neque hominibus seruire potest.	494.a	Dioscorus facinorosissimus fuit.	25.c
		Dioscorus usurpare nititur Antiochena Ecclesia iura.	54.a
Deo grator est uirginitas matrimonio.	212.e	ad Dioscorum Theodosij epistola de Synodo Ephesina.	77.a
Deo maxime displicet ambitio.	533.b	Dioscorus cum decem Metropolitanis conuenire iubetur ad Synodum Ephesinam.	ibid.b
Deo gratissima elemosyna.	584.e	Dioscorus & adfuit & praesuit Synodo Ephesina.	90.e
Deo nihil est execrabilis, quam maiorum resistere potestati.	465.e	Dioscorus non admisit litteras S. Leonis.	ibid.d
		Dioscorus vim & metum infert in Synodo.	94.a
Deo inferuuit eximia sanctitate Crotildis.	636.d	Dioscorus Eutychetem absoluit.	ibid.c
Deo maxime displicet simulatio.	652.a.b	& Flavianum & Eusebium damnat.	ibid.e
Deum non habebit quis patrem in calis, qui Ecclesiam matrem in terris non habuerit.	540.d	Dioscorig pertinacia.	95.c
à Deo implorandum primo auxilium.	1.c	Dioscorig contradicunt Apostolica sedis legati.	ibid.e
à Deo puniuntur Principes, si arrogant sibi ius Ecclesiasticum.	78.b	Dioscorig excommunicat sanctum Leonem Papam impyissimè.	112.d
à Deo datur potestas, ut quis rectè ministrare valeat.	71.b	Dioscorus venit in Concilium Chalcedonense.	140.e
à Deo magis puniuntur peccata fidelium, quam infidelium.	134.e	Dioscorus è concessu Patrum dimouus.	142.a
à Deo puniuntur Principes, nisi seruent ius Ecclesiasticum.	177.a.209.a	in Dioscorum omnes insurgunt.	142.c.d.e
		in Dioscorum plures accusatores.	144.b.c.d
à Deo preparantur sepulchra Sanctorum.	216.a.b	Dioscorig facinora & scelera in Concilio lecta.	144.a.b
		Dioscorus pro nihilo ducebat Imperatoris edicta.	144.e.145.a

Dioscorus ter à Concilio Chalcedonensi citatur. 145.a
in Dioscorum sententia legatorum lata, & promulgata. 145.b.d
Dioscorus alter Pharao. *ibid.*e
ad Dioscorum patres Concilij Chalcedonensis. 146.a
Dioscorus relegatur, & infelicissime moritur. 162.c
Dioscorus Junior Episcopus Alexandrinus. 661.a
Dioscorus inuasit Ecclesiam Alexandrinam favore Anastasij Imp. *ibid.*a
pro Dioscuro certabant Alexandrini. 168.a
Dioscorus homo pessimus à stultissimo vulgo Alexandrino ut sanctus colitur. 168.d
è Diptychis expungebantur hereticorum nomina. 151.a
Disciplina Ecclesiastica per sepe collabatur. 310.a
Disciplina Ecclesiastica reuocanda. 486.a
Discipulus dicitur Corepiscopus Alexandrinus. 694.e
Discipuli facilius magistrorum virtutes exponunt. 517.d
Discordia multa mala parit. 66.e
Discordia civilis Anastasij Imp. tempore. 597.a
Dispensatio S. Leonis cum Anatolio. 166.d
Dispensatio in magnis ad Papam spectat. *ibid.*
Dispensatio contra canones ad Summum Pontificem pertinet. 266.c
Dispensatione cum bigamis neque usus est S. Leo tempore necessitatis. 214.c
Disputatio de fide an omnibus liceat. 163.e
Disputatio de fide periculosa. 127.a. 233.e
Dissensio est inter hereticos. 107.e
Dissensiones plurima orta tum in Oriente, tum in Occidente, tum in Libya. 469.d
Dissipatio Petri Mogi. 339.a
Diuinitas & humanitas Iesu Christi due natura in vna persona. 23.c
Diuinitas reprimitur temeritas Petri Fullonis. 416.c
Diuina promissio firmior celo & terra. 318.b
Diuina ne tractentur à secularibus. 685.a.b
Diuinum iudicium timendum. 465.c
Diuinum auxilium primo loco implorandum. 1.c
Diuinum auxilium adest, ubi cessat humanum. 35.d
Docti heretici difficillime corriguntur. 16.d
Doctis viris supponunt sua scripta heretici. 506.d.e
Doctrina vera fidei qua. 379.a
Doctrina solet saepe insulare homines. 461.a
Doctrina Papa in his que sunt de fide non potest esse falsa. 691.b
Doctrina Papa est audienda, vt doctrina Christi. 695.d
Doctrinam Patrum secutus est Theodoretus. 23.e
Doctus ac magister totius populi Christiani est Papa. 86.e. 102.b
Doctores interdum Ecclesia subueniunt, interdum miracula. 326.d
Doctores carpuntur ab hereticis in verbis. 508.b
Doctorem opuscula arma sunt spiritualia, quibus & post mortem hereticos cadunt. 67.a
Dogmata fidei declarantur in epistola S. Leonis. 82.c
Doli & mendacia hereticorum deteguntur. 73.b
Dolus Eutychetis in proueniendis litteris Flauiani. 63.b
Dolus Himerici quo tendebat. 390.a
Doli & mendacia Eutychetis deteguntur. 73.c
Doli & fraudes Anatolij Episcopi. 157.e
Dominium Turcarum quam sit asperum. 696.a
Domini promissiones facta Apostolica sedi. 319.d
in Domini vinea Anastasius Imperator fuit velut aper. 679.e
Domitius non sustinet esse, qui non sustinuit esse subdominio. 204.d
Domitianus legatus S. Leonis. 234.e
Domitius diebus audiatur missa. 572.e. 573.a.
atque concio etiam. *ibid.*

Domnion Episcopus ad suam Ecclesiam ab Anastasio Imp. missus. 660.b
de Domno quid actum in Concilio Chalcedonensi. 155.a
Domnus Episc. Antiochenus adfuit Ephesina Synodo. 90. c.
subscripsit contra Flavianum & Eusebium. 96.d
damnatur tamen in Ephesina Synodo. *ibid.*
fuit in Concilio Chalcedonensi. 140.e
Domus Constantinopoli in insula formam construiebantur. 263.a
Domus empta fuit à Simplicio in Ecclesie utilitatem. 373.a
Dona Dei auferuntur à carnalibus. 412.b
Dona Dei sunt maximè consideranda. 489.a
Dorotheus Eutychianus Imperatorem appellat. 147.b
Dorotheus Theodosium hereticum expellit. 171.a
Dorotheus Episcopus Ancyra Catholicus. 630.d
Dorotheus Anastasio Imperatori contrarius. *ibid.*e
Dorotheus monachus iniuste relegatur in Oasim. 598.b
Dorotheus Episcopus Thessalonice. 641.e
Dorotheus Episcopus ad Hormisdam Papam scribit pro pace inter Orientales, & Occidentales. 642.a
Dorotheus nimis adductus Anastasio Imp. 643.a
Dorotheus communicauit cum Timotheo Episcopo heretico. *ibid.*a
Dorotheus metru Anastasij in heresim prolabitur. 660.d
Dorotheus persequitur Ioannem Episcopum Nicopolitanum. 673.d
cum Dorotheo noluit communicare Hormisda Papa. 674.d.e
ad Dorotheum Hormisda Papa epistola. 675.a
Dorotheus ab Hormisda iuste reprehenditur. *ibid.*b.c
Dorus Beneuentanus Episcopus redarguitur. 70.d
cum Dracone pugnavit leo. 283.e
Duces hereticorum haud facile recipiendi. 128.b
Dulcius Notarius S. Leonis mittitur ad Synodum. 86.a
Duo SS. martyres inueniuntur à S. Mamerco. 309.e
Duo distantia sepulchra miraculose coniuncta. 351.b
Dux Palaestina Seuerianus in monumentum Domini ingredi non potuit. 625.e
Dux Palaestina miraculo conuertitur. *ibid.*e
Dux Theodorici quid presumpserit. 590.b
Dux territus dimittit Sanctum cum honore. *ibid.*c

E.

Ecclesia tempore S. Leonis maximè perturbata. 2.d
Ecclesie vni duo Episcopi praesse nequeunt. 10.b
in Ecclesia S. Sophie puteus est. 39.c
Ecclesiarum gubernationi vita monastica non inuidet. 53.a
Ecclesia Solitariorum. 51.c
in Ecclesia semper fuit vnus Hierarcha. 101.e
Ecclesia Orientalis gaudium. 125.a
Ecclesia Orientali solitus subuenire Papa. 116.a
Ecclesia edificatur à S. Perpetuo in honorem S. Marini. 365.c
Ecclesia Dei conturbatur à Pasinico. 458.d
Ecclesia Carthaginensis subleuatur opera Zenonis Imperatoris. 347.a
Ecclesia Dei commendatur Zenoni Imperatori à Simplicio Papa. 318.c.d
Ecclesia Dei commendatur Acacio à Simplicio Papa. 320.b
Ecclesia vniuersa curatur à Simplicio Papa pernigili diligentia. 339.c
pro Ecclesia Alexandrina scribit Simplicius Papa ad Acacium. 340.c
Ecclesia bona auxit Simplicius Papa. 373.a
Ecclesiarum prerogatiua non nascitur ex splendore, sed ex successione Apostolorum. 157.c
de Ecclesia immunitate qua seruanda. 269.b. 270.a. 272.b
Ecclesiarum Gallia miseranda solitudo in persecutione Euarici. 312.d
Ecclesia

Ecclesia Dei quanta tribulationes. 318.a
Ecclesia gubernatur prouidentia Dei. 326.d. 420.d. 537.b. 691.c
Ecclesia interdum subuenitur à doctoribus, interdum miraculis. 326.d
ad Ecclesiam venientes dira passi. 353.d
Ecclesia non humane inuitur potentia. 370.e
Ecclesia noua excogitauit vocabula propter hereticos. 509.c
Ecclesia status miser. 2.d
Ecclesia Romana semper à Deo custodita. 520.a
Ecclesia Orientalis miraculis adiunatur, deficientibus doctoribus. 326.d
Ecclesia omnium curam sustinet. 340.a
Ecclesia exagitur ab Hunerico. 387.d
Ecclesia vniuersa turbatur odio Acacij. 359.d
Ecclesia alexandrina defenditur à Felice Papa. 377.b
Ecclesia bona minimè alienanda. 372.b
ab Ecclesia non recedant Christiani, nisi audita Missa integra. 573.e
in Ecclesia Dei nihil execrabilius, quam maiorum resistere potestati. 465.e
Ecclesia Romana semper fulsit, licet ab omnibus Principibus Orbis concalcareretur. 371.a
Ecclesia Romana est ad instar presentaneum antidotum agrotantibus. 431.c
Ecclesia Romana lapsis succurrere consuevit. *ibid.*d
in Ecclesia seruanda pax. 485.a
de Ecclesia Romana primatu. *ibid.*c
Ecclesiam qui scindit, à Deo ipse scinditur. 499.e
Ecclesia mater omnium Fidelium. 540.d
Ecclesiam qui non habuerit matrem in terra, neque Deum patrem habebit in calis. *ibid.*d
Ecclesie maror, egrotante Summo Pontifice. 552.d.e
Ecclesijs que & quanta largitus sit Clodoueus. 535.d.e
Ecclesie bona minimè alienanda. 545.d. 556.e.
& alienantes anathematizandi vt heretici. *ibid.*e
in Ecclesia seruanda unitas. 615.c. 646.e
Ecclesia bona restituit Theodoricus, 557.a
Ecclesia Orientali comparitur Symmachus Papa. 613.c
Ecclesie Orientalis miserandus status. 661.a
in Ecclesijs legebantur littere Romani Pontificis. 664.a
Ecclesia dum humiliatur, erigitur. 683.d
Ecclesie Alexandrine recens legatio ad Apostolicam sedem. 691.a
Ecclesia succurrit Deus. *ibid.*c
Ecclesie pacem etiam Theodoricus Arianus exoptat. 648.d.e
Ecclesia custoditur auxilio Dei. 691.c.d
Ecclesia Africana clades. 2.c
Ecclesia sancta Agathe Roma à Cardinali Borromeo restaurata. 295.e
Ecclesie Antiochena amplitudo. 54.a
pro Ecclesia Orientali scribit Theodoretus ad Anatolium Patricium. 122.c
in Ecclesia gaudium fuit, mortuo Anastasio Imp. 689.d.e
Ecclesias tenere non possunt mundani. 685.a
Ecclesia unitas maximè seruanda. 615.c
Ecclesie precepta qui contemnit, à Deo contemnitur. *ibid.*e
Ecclesie Catholica non communicantes à Deo repelluntur. 625.c.e
Ecclesia membra credita Summo Pontifici. 642.b
Ecclesia sine ruga, aut macula. 645.a
ab Ecclesia Romana acceperunt Euangelium populi Novi Orbis. 651.d
Ecclesie unitatem desiderare simulabat Anastasius. 654.b
Ecclesie unitatem verè exoptabat Hormisda Papa. 655.a
Ecclesie Orientalis plures cum Apostolica se de communicabant. 657.c

Ecclesiasticum forum demptum à Valentiniano restituitur. 177.a
Ecclesiasticum ius à Principibus seruetur. *ibid.*
Ecclesiasticum forum suis gaudeat privilegijs. 193.b
Ecclesiastica privilegia stent in suo robore. 197.d.e
Ecclesiastica non iudicanda pro ratione dignitatis secularis. 500.d
Ecclesiastica libertas vindicatur à Marciano. 209.a
Ecclesiastica bona in quatuor partes diuidenda. 488.a
Ecclesiastica disciplina per sepe collabatur. 310.a
Ecclesiastici non iudicandi à Principibus. 144.b. 147.e
Ecdicius Romanorum Dux. 303.e
Ecdicio collata dignitas Patriciatu. 304.a
Ecdicius pauperum nutritor. 314.c
Edeffe in Syria Nestoriani publice in scholis docebant doctrinam Theodori Mopsuesteni. 430.d
Edictum Theodosij pro pseudoconcilio Ephesino. 103.e
Edictum Marciani Imperatoris de Synodi indictione. 127.d
Edictum Marciani contra tumultuantes. 131.b
Edicta Imperatoris pro nihilo ducebantur à Dioscuro. 144.e. 145.a
Edictum Basily de non alienandis bonis Romanae Ecclesie. 372.b
Edictum Basily rescriptum ab Eulalio Episcopo. 372.d
Edictum Hunerici contra Christianos. 389.e. 422.a
Edicta Leonis Imp contra Paganos. 280.b
Edicula constructa S. Ioanni Euangelista Liberatori prope Baptistarium. 96.b
Educatio filiarum sit cum timore. 304.c
Efflorescentes sepulchrorum puniendi. 49.d
in Egenos sui misericors Zeno Imperator. 303.c
Elati Episcopi coeuerunt à Summo Pontifice. 345.c
Electi Episcopi à Papa confirmantur. 345.a
Electio S. Fulgentij in Episcopum Russensem. 562.e
Electio Euphemij Episcopi Constantinopolitani. 436.e
Electio successoris non spectat ad Papam. 530.b
Electio Leonis Tribunitij in Imperatorem. 218.d
Electio Gennadij Episcopi Constantinopolitani. 239.c
Electio Episcoporum facienda secundum canones. 661.a
Electio Anthemij Imperatoris. 273.a
Electio Episcoporum, qua omnibus placeat, est difficillima. 297.e
Electio Simplicij Papa. 275.a
Electio Stephani Episcopi Antiocheni. 344.b
Electio Episcoporum prohibita à Wandalis. 212.c
in Electione S. Remigij ad Episcopatum apparuit diuinum signum. 292.e
de Electione Papa. 530.a
Eleemosyna pauperibus largienda. 535.d
Eleemosynam facienti Deus numquam defuit. 314.d
in Eleemosynis interdum fictiones. 604.a
Eleemosyna gratissima Deo. 584.e. 585.a.b
Eleemosyna magnum miraculum. 243.e. 244.a
Eleemosynam Clemens XI. Alexandrinis largitus. 696.a
Eleemosynarum magna vis. 303.c
Eleemosyna maximè placet Deo. 313.c. 314.c
Eleemosyna consule & danti, & accipienti. 450.c
Elenus Episcopus cuiusdam vrbis Cappadocia Minoris. 611.a
Elenus monachus Eutychetis procurator. 74.b
Elias creatur Episcopus Hierosolymitanus. 468.c
Elias monachos apud se congregat. *ibid.*e
Elias ad Anastasium mittit Sabam legatum. *ibid.*e
Elie littere ad Anastasium Imperatorem pro fide Catholica. 608.e
Elie legati perueniunt Constantinopolim. 609.a
de Elie testimonium Anastasij Imperatoris. 609.e
Eliam

I N D E X.

Elias verè Catholicus. 610.a
in Eliam quid moliantur heretici. 611.d
Elias licet damnatus, remanet tamen in propria sede. 612.b
Elias Synodalia hereticorum minimè recipit. 622.c
Eliæ irascitur Anastasius Imperator. *ibid.*c
Eliæ præsto est S. Sabas. *ibid.*c
in Eliam mittitur Olympius cum militibus. *ibid.*e
Eliæ mittitur in exilium. 628.b
Eliæ cum esset in exilio, magna penuria Hierosolymis. *ibid.*
Eliæ Episcopus Hierosolymitanus velut alter Elias. 681.c.d
Eliæ Episcopus Hierosolymitanus visitatur à S. Saba. 688.b
Eliæ visio de obitu Anastasij. *ibid.*d
Elpidius discit fidem Catholicam. 172.c
ad Elpidium Theodosius Imp. de Synodo Ephesina. 89.b
Emendare non possunt omnia vitia Summi Pontifices. 515.d.e
Encarnia S. Anastasia celebrata. 243.c.d
Encyclica epistola S. Leonis ad Flavianum, in qua declarantur dogmata fidei. 82.c
Ennodij etas, & an conuatius. 439.c
Ennodius tuetur Romanam Synodum. 549.e
Ennodij libellus contra schismaticos. *ibid.*a.b
Ennodij libellus apologeticus inter Acta Synodi receptus. 551.a
Ennodij diætio post sublatum schisma. 551.e
Ennodius Theodoricum laudat. 552.a
Ennodius minimè adulatus Theodorico. *ibid.*c
Ennodij epistola ad exules Episcopos. 565.d
Ennodij secunda legatio ad Anastasium Imperatorem. 667.d
Ennodij epistola ad S. Casarium ipsum laudando. 586.c
Ennodius ex diacono Episcopus Ticinensis. 644.b
Ennodius mittitur legatus ab Hormisdæ Papa ad Anastasium Imperatorem. 644.b
ad Ennodium alia Hormisdæ Papæ epistola. 673.e
Eonius Episcopus Arelatensis. 190.d
Epaunense Concilium. 594.d
Epaunensi Concilio quot sancti Episcopi interfuerint. *ibid.*d
Epaunensis Concilij canones. 595.b
Ephesina Synodus indicitur. 76.e
Ephesina Synodus malè recepta, & ita potius Ephesium Latrocinium. 89.c
Ephesina Synodus secunda. 90.c
Ephesina Synodi sub Dioscoro pessimus finis. 99.c
tria ibi constituta sunt mala, Eutyches restitutus, hæresis confirmata, & sancti Episcopi damnati. *ibid.*d
Ephesina hæc acta Roma damnantur. 207.e
ex Ephesina sede Bassianus deponitur. 155.d
Epigramma inscriptum à Cyro in columna Danielis. 40.b
Epiphanius Eutychetem citat. 59.d
Epiphanius S. R. E. Notarius, nuncius S. Leonis. 109.e
Epiphanius Episcopus Ticinensis. 272.e
Epiphanius duo illustres eodem tempore. *ibid.*
Epiphanius legatus ad Anthemium Imperatorem. 289.b
Epiphanius conuenit Anthemium. *ibid.*e
Epiphanius oratio ad Anthemium. 290.a
Epiphanius legatus ad Regem Gothorum. 305.a
Epiphanius quid cum Euarico Rege. *ibid.*d
Epiphanius quid Euaricus responderit. 306.a
Epiphanius legatio ad Romanum Pontificem. 316.a
Epiphanius Episcopus Ticinensis laudatur. 438.a.b
Epiphanius digna officia erga suos. *ibid.*c
Epiphanius legatus ad Theodoricum. 488.b
Epiphanius ad Theodoricum oratio. *ibid.*e
Epiphanius pro Liguria supplicat. 489.b
Epiphanius commendat Theodoricum. *ibid.*s

cum Epiphanius agit Theodoricus de legatione ad Regem Burgundie. *ibid.*e
Epiphanius legatio ad Regem Burgundionum pro redimendis captiuis. 488.b.490.491.492.
Epiphanius gratias agit Theodorico. *ibid.*b
Epiphanius Theodoricum laudat. *ibid.*c
Epiphanius statim itineri se committit. *ibid.*d
Epiphanius oratio ad Regem Burgundionum. 491.b
Epiphanius instat pro redemptione captiuorum. *ibid.*e
Epiphanius libenter auditus à Rege Burgundionum. 492.e
Epiphanius opera liberantur captiuis. *ibid.*c.d
Epiphanius prudens consilium. 493.c
Epiphanius humilitas. *ibid.*
Epiphanius posterior legatio ad Theodoricum Regem. 518.e
Epiphanius oratio ad eundem Regem. 519.b
Epiphanius obtinet quod vult. *ibid.*c
Epiphanius obitus. *ibid.*d
Epiphanius Episcopus Tyri. 620.e
Epiphanius celebritas. 399.a.b
Epiri Archiepiscopus Eugenius commendatur. 664.b
Epiri Episcopi ab Hormisdæ Papa reprehenduntur. 674.d
Epiri provincia sub Thessalonicensi Ecclesia. 674.a
Epirotarum Episcopi communicabant cum sede Apostolica. 659.e
Epirotarum Episcoporum legatio ad Hormisdam Papam. 663.a
Episcopi duo præesse nequeunt vni Ecclesia. 10.b
in Episcopo duo requiruntur, humilitas persona, & celsitudo dignitatis. 2.b
Episcopi curent primum spiritualia, deinde etiam ea que spectant ad bona subditorum. 27.e.28.d
ad Episcopos spectat subscribere, & non ad monachos. 59.e
Episcoporum vigilantia stant in suo robore leges Ecclesiastica. 8.a
Episcopi non præstant iuramentum. 74.c
Episcopi quo ordine in Concilio subscribere debeant. 129.b.267.a
Episcopi non iudicandi à secularibus. 144.a
Episcopus vniuersalis inscribitur Romanus Pontifex. 159.d.e
Episcopi exules renocantur à Marciano Imperatore. 119.b
Episcoporum electio in Africa prohibita à Vandalis. 212.c
Episcoporum Africanorum stola rapiuntur à fisco Vandalico. 387.e
Episcoporum omnium Primas Papa. 2.c.62.e.111.c
Episcopi non licet augere gradum clericis non sibi subditis. 193.e
Episcopus in ardenti rogo disputat pro fide, etiam intactis vestibus. 292.a
ad Episcopos spectat predicare verbum Dei. 160.e
Episcopi Papam consulebant antiquo more. 180.e
Episcopi in rebus fidei semper consulendi sunt. 226.a.b
Episcopi videant quomodo manus imponant. 252.d
Episcoporum cause ad summum Pontificem deferenda. 266.b
Episcopi tenentur soluere debita, quando debitorem non restituerunt. 270.a
Episcopi quomodo creandi. 284.c.d
Episcopi inuiti eligantur. 292.e
Episcopi difficillimè eliguntur qui omnibus placeant. 297.e
Episcopi succurrant populis sibi subiectis. 309.a
Episcopi Italia conueniebant in rebus grauioribus cum Summo Pontifice. 396.d
Episcopi interdum facti monachi. 458.c
Episcopi non sequantur populum, sed ducant. 465.a
Episcopi eligebantur interdum coniugati, relicta coniuge. 470.e

Episcopi

I N D E X.

Episcopi suscipiant peregrinos, & alant pauperes. 486.a.b
Episcopi Hierosolymitani humillimè vestiebantur. 240.c
Episcopi simoniace electi pœne. 284.e
Episcopi quomodo sint eligendi. 284.d
Episcopus bigamus deponitur. 51.a
Episcopi si munera non acceperint, commendantur. 53.c
Episcopi septuaginta septem subscribere sententiam in Actum late. 393.c
Episcopum fieri eum qui non sit Christianus, monstrum est. 426.d
Episcopus dicendus non est, sed potius demon, qui nomine tantum Christianus, sit Episcopus. 427.a
Episcopi laborem pro redimendis captiuis. 490.a
Episcoporum prerogatiua non iudicanda pro ratione dignitatis secularis. 500.d
Episcopi & Ecclesiasticam potestatem habent, & politicam. 510.e.511.d
Episcoporum occisores indigni sunt, proprium habere pastorem. 516.d
per Episcopos malos sacramenta ministrata tenent. 521.a
Episcopi prudentes sint. 535.d
Episcopi interdum abstinerunt à consuetudine Papæ, & quare. 541.c
Episcopi non ita facillè accusandi. 551.c
Episcopi patienter sunt audiendi à Principibus. 553.b
Episcopi relegati in Sardiniam. 564.c
Episcopi illustres plurimi in Gallicana provincia. 595.a
Episcopi etiam possunt seruare monastica instituta in Episcopatu. 563.c
Episcopi exules in Sardinia, & in Africa. 565.a.b
ad Episcopos spectat predicatio verbi Dei. 572.e.573.a
Episcopi leges comprobabant, antequam ederentur. 574.a
de Episcopo Ariano, & Orthodoxo quid actum sit. *ibid.*d.e
Episcopi suscipiendi magno honore. 577.b.c
Episcopos persequerantur Gothi. *ibid.*d.e
Episcopi habebant ius virgarum. *ibid.*b
Episcopi pascant & redimant captiuos. 584.e
Episcoporum multa facta confirmantur à Papa. 589.a.c
Episcopi venerantur pedes & vestigia Summi Pontificis. 618.e.619.a
Episcopis iniuria non est inferenda. 639.d
Episcopi iudicandi vel à Concilio, vel à Papa. 647.a
Episcopi Orientales qui communicauerint cum sede Apostolica. 657.e
Episcopi liberè Principes reprehendant. 660.d
Episcopi secundum canones eligendi. 661.a
Episcopus lapsus curat Papa. 669.d.e
Episcopi Epiri ab Hormisdæ Papa reprehenduntur. 674.d
Episcoporum privilegia à sede Apostolica. 676.a
Episcopus Alexandrinus ab hereticis occiditur. 220.d
Episcopatum appetere quando malum. 601.d
in Episcopatu seruauerunt monastica instituta Episcopi. 563.c
Episcopatus non appetendi, sed fugiendi. 529.e.562.b
Epistola Acacij ad Simplicium Papam de Ecclesia Alexandrina. 338.e.339.a
Epistola Anastasij Imperatoris ad Hormisdam Papam de ficta tranquillitate. 652.c
Epistola Anastasij Imp. ad Senatam Romanam de pace simulata. *ibid.*e
Epistola Anastasij Imp. ad Hormisdam Papam per legatos. 653.c
Epistola Anastasij Imp. ad Hormisdam Papam ipsum reprehendendo. 677.b
Epistola Anastasij ad Theodosium se excusando. 605.c
Epistola Anastasij Imp. ad Hormisdam de simulata religione. 640.d
Epistola alia Anastasij ad Hormisdam fidei ei se subijciendo. 641.c
Epistola Anastasij Imp. ad Hormisdam Papam. 652.c

Epistola Anastasij Imp. ad Senatam Romanam. *ibid.*e
Epistola Anastasij ad Hormisdam. 653.c
Epistola Anastasij Papa ad Anastasium Imperatorem pro fide Catholica. 520.a
Epistola Anatoly ad Leonem Imp. de Alexandria Ecclesia. 220.c
Epistola Archimandritarum & monachorum ad Hormisdam Papam, qua auxilium petunt. 678.d
Epistola S. Aniti Episcopi ad Hormisdam Papam, ut intelligat res Orientis. 656.a
Epistola Baradai ad Leonem Augustum contra hereticos. 237.e
Epistola que dicitur S. Benedicti ad S. Remigium. 576.b
Epistola S. Casarij, qua condidit testamentum. 587.e
Epistola Cudouei ad Episcopos Conc. Aurelianensis. 579.a
Epistola Dorothæi Episcopi ad Hormisdam pro concordia. 642.a
Epistola Dardanorum Episcoporum ad Gelasium ei se ipsos subijcientium. 467.a
Epistola Eliæ ad Anastasium Imp. pro fide. 608.e
Epistola Ennodij ad S. Casarium ipsum laudando. 586.e
Epistola Eugeny ad Carthaginenses, ut in fide perissent 405.e. 406.a
Epistola Episcoporum Alexandrinorum ad Leonem Imperatorem pro fide Catholica. 221.a
Epistola Eusebij ad S. Leonem ex Mediolanensi Concilio. 129.d
Epistola Eutychetis ad Romanum Pontifex doloſa. 63.a
Epistola Fausti ad Lucidum de gratia. 446.b
Epistola Felici Papa ad Acacium, ipsum reprehendendo. 374.c
Epistola Felicis ad Zenonem Imp. pro Catholica fide. 376.e
Epistola Felicis ad Episcopos de africana Ecclesia. 431.e
Epistola Flavianij ad Leonem Rom. Pontificem. 62.b
alia ad eundem de erroribus Eutychetis. 73.b
Epistola Flavianij ad Petrum Cnaphæum ipsum reprehendendo. 383.e
Epistola S. Fulgentij ad Probum virginem. 568.d
Epistola Galle Placidie Augustæ ad Theodosium & Pulcheriam pro fide, & Summo Pontifice. 110.c.e
Epistola Gelasij Papa ad Euphemium ipsum reprehendendo. 461.e
Epistola Gelasij ad Laurentium & alios Episcopos Macedonia de fide Catholica. 466.e
Epistola Gelasij ad Honorium de Pelagianis inquirendis. 475.e.476.a
Epistola Gelasij ad Honorium de inquirendis hereticis. 476.b
Epistola Gelasij ad Episcopos Piceni contra hereticos. 477.a
Epistola Gelasij ad Anastasium Imperatorem, qua ipsum ad melius cohortatur. 481.a
Epistola Gelasij ad Episcopos Dardania & Illyrici, qua eos laudat. 484.d
Epistola Gelasij ad Dardanos de primatu Ecclesia. 500.a.b
Epistola S. Gregorij ad Franchorum Reges. 10.d
Epistola hereticorum ad Leonem Augustum pro Timotheo pseudoepiscopo. 224.e
Epistola Hilarij Cardinalis diaconi ad Pulcheriam Augustam contra Ephesinam Synodum. 107.b.c.d
Epistola Hormisdæ Papa ad Anastasium Imperatorem de regendo eius fitiones. 654.d
Epistola Hormisdæ Papæ ad Anitum Episcopum Viennensem pro disciplina Catholica. 657.a
Epistola Hormisdæ Papæ ad Ioannem Episcopum Nicop. ut perseueret. 663.b
Epistola Hormisdæ Papæ ad Synodum Veteris Epiri contra hereticos. 664.a
Epistola Hormisdæ Papæ ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum graulatoria. 665.c
Epistola

Epistola Hormisdæ ad Anastasium Imperatorem eum hor-
tando ad veram fidem. 667.e
Epistola Hormisdæ ad Timotheum Episcopum Constanti-
nopolitanum, ut conuertatur. 669.b
Epistola Hormisdæ ad Episcopos extra Catholicam commu-
nionem positos, ut respiciant. 670.a
Epistola Hormisdæ Papa ad S. Remigium. 633.b
Epistola due Hormisdæ Papa ad Anastasium pro fide Ca-
tholica. 643.b.e.644.c
Epistola Hormisdæ ad Viennensem Episcopum. 657.a
Epistola Hormisdæ ad Orientales Orthodoxos ut in fide per-
maneant. 671.a
Epistola Hormisdæ ad Possessorem Episcopum, ut constans
permaneat. 672.a
Epistola Hormisdæ hortatoria ad clericos & populum Con-
stantinopolitanum. ibid.c
Epistola Hormisdæ ad Ennodium & Peregrinum Episcopos
pro Ioanne Episcopo Nicopolitano. 673.e
Epistola Hormisdæ ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum,
ut persistat in tribulationibus. 674.b
Epistola Hormisdæ ad Anastasium Imperatorem pro Ioanne
Episcopo. 675.d
Epistola Hormisdæ Papa ad Episcopos Hispaniarum, ut
exigant fidem ab ijs, qui admittendi sunt ad communi-
onem. 680.d
Epistola Iba ad Marim Persam. 66.b
Epistola Ioannis Episcopi Nicopolitani ad Hormisdam Pa-
pam de fidei professione. 661.d
Epistola Ioannis Corepiscopi Alexandrini ad Clementem
viii. ei obedientiam prestando. 694.e
Epistola S. Leonis ad Turibium contra Manichæos. 17.d
Epistola S. Leonis ad Italia Episcopos de damnatis Mani-
chæis, & ut perquirantur qui fugerant. 18.a.b
Epistola S. Leonis ad Turibium Asturicensem Episcopum
de negotijs Hispanie. 17.d
Epistola S. Leonis ad Turibium contra hereticos. 46.a
Epistola S. Leonis ad Aquileiensem Episcopum, quomodo
recipiendi heretici. 49.a
Epistola S. Leonis ad Episcopos Sicilia, quando conuenire de-
beant ad Concilium Romæ. ibid.b
Epistola S. Leonis ad Beneuentanum Episcopum ipsum redar-
guendo. 70.d
Epistola S. Leonis ad Theodosium Imperatorem de Eutyche-
te. 71.e.72.a
Epistola S. Leonis ad Flavianum, ut res gestas significet.
ibid.d
Epistola altera S. Leonis ad Flavianum. 73.d
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam Augustam. 79.a
Epistola S. Leonis ad Theodosium ne Synodum congreget.
ibid.b
de Epistola S. Leonis ad Flavianum miraculum. 80.e
Epistola S. Leonis ad Flavianum encyclica. 82.c
Epistola S. Leonis ad Concilium pro legatis. 86.e
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam Augustam pro Catholica
fide. 87.a
Epistola S. Leonis ad Iulianum Coensem Episcopum virum
disertissimum. ibid.a
Epistola S. Leonis ad Faustum & Marcianum Archiman-
dritas. ibid.a
Epistola S. Leonis ad Synodum Ephesicogendam. ibid.b.c
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam, in qua legatos commendat.
88.a
Epistola S. Leonis ad Theodosium de damnatione Eutyche-
tis. ibid.b
Epistola S. Leonis ad Iulianum & ad Pulcheriam de rece-
ptione Eutychetis, si verè conuertatur. ibid.b
Epistola S. Leonis ad Flavianum ut fortiter agat. ibid.c
Epistola S. Leonis ad Leonem Episcopum Rauennatem. 89.b
Epistola S. Leonis à Dioscoro non admisse. 90.d

Epistola S. Leonis ad Theodosium, in qua queritur de Dio-
scoro. 94.a
Epistola S. Leonis ad Theodosium de fuga Hilari Cardina-
lis. 95.e
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam & Theodosium, quod, qua
sunt vi, Apostolicis constitutionibus non præiudicant.
96.a
Epistola S. Leonis ad sanctum Flavianum, ut viriliter agat.
106.e
Epistola S. Leonis ad eundem eum confortando. 107.a
Epistola S. Leonis & Syn. Rom. ad Theodosium contra Ephe-
sinam Synodum. 108.b
Epistola S. Leonis ad Theodosium pro pace defendenda.
109.c
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam Au-
gustam. } contra Ephesinam
Epistola S. Leonis ad Clerum Con- } Synodum, & pro
stantinopolitanum. } S. Flauiano.
Epistola S. Leonis ad Archimandri- } 109.d
tas. }
Epistola S. Leonis ad Pulche- } pro Catholica fide. 114.d.e
ria & ad Archimandritas. }
Epistola S. Leonis ad Theodosium, quomodo recipiendus
Anatolius. 115.b
Epistola S. Leonis ad Anatolium gratulatoria. 125.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum, & Pulcheriam, ipsis gra-
tias agendo. 126.c
Epistolam S. Leonis subscribunt Catholici. 120.b
Epistola S. Leonis confirmatur à Concilio Chalcedonensi.
151.a
Epistola S. Leonis ad Episcopos Galliarum. 164.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum contra Anatolium. 166.e
Epistola S. Leonis ad Pulcheriam irritando aliqua Chalce-
done gesta. 167.c
Epistola S. Leonis circularis de Concilij Chalcedonensis ap-
probatione. 181.b
Epistola S. Leonis ad Marcianum & Pulcheriam pro Aetio
Archidiacono. 182.b
Epistola S. Leonis ad Iulianum suum Vicarium ipsum cõsti-
tuendo. 183.a
Epistola S. Leonis ad Eudociam, ut blandè eam conuertat.
183.e
Epistola S. Leonis ad monachos Palestina pro eorum conuer-
sione. 184.c
Epistola S. Leonis ad Theodoretum, ut pro fide pugnet.
188.d
Epistola S. Leonis ad Marcianum de cyclo Paschali. 189.b
Epistola S. Leonis ad Marcianum pro rebus Alexandri-
nis. 195.b
Epistola S. Leonis ad Marcianum de Anatolio. 197.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum contra Eutychetem.
198.d.e
Epistola S. Leonis ad Iuuenalem Episcopum ipsum redar-
guendo. 199.a
Epistola S. Leonis ad Maximum, irritans, que Iuuenalis
vsurparat. ibid.c.d
Epistola S. Leonis ad Episcopos Mauritania pro eorum Ec-
clesia. 214.a
Epistola S. Leonis ad Leonem Imp. pro Catholica fide. 219.d
Epistola S. Leonis ad Leonem Imperatorem de Ecclesia Ale-
xandrina. 227.d
Epistola S. Leonis ad Leonem Imperatorem de legatione
mittenda. 233.c.d
Epistola S. Leonis ad Leonem Imperatorem de expellendo
Timotheo. 246.e
Epistola S. Leonis ad Timotheum verum & notum Episco-
pum Alexandrinum. 247.d
Epistola S. Leonis ad Egyptios Episcopos de Alexandria
Ecclesia. 248.b
Epistola

Epistola S. Leonis ad Clerum Alexandrinum de nouo Pa-
store. ibid.e
Epistola S. Leonis repurgata, & ad purum restituta. 523.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum de Synodo cogenda. 126.e
Epistola S. Leonis ad Marcianum de Synodo differenda.
127.b
Epistola S. Leonis ad Chalcedonense Concilium de legatis.
130.d
Epistola Leonis Imperatoris ad Anatolium de Ecclesia Ale-
xandrina. 225.e
Epistola Leonis Imp. ad Danielem de periculo euitato.
264.a
Epistola Lucidi ad Synodum Lugdunensem contra hereti-
cos. 447.e
Epistola Marciani ad S. Leonem pro fide Catholica. 118.d
Epistola Marciani ad S. Leonem de congreganda Synodo.
119.a
Epistola Marciani ad Patres Nicæa congregatos, quos Chal-
cedonem conuocat. 132.c
Epistola Marciani ad monachos hereticos, ut conuertan-
tur. 173.c.d
Epistola monachorum ad Alcysonem pro Ecclesia Catholica.
610.d
Epistola Nestoriani de obitu S. Cyrilli. 20.c
Epistola Orientalium ad Symmachum Papam. 626.e
Epistola Paschasy ad Eugipium de S. Seuerino. 517.c
Epistola Patriarchæ Alexandrini ad Clementem viii.
692.b
Epistola Petri Chrysologi ad Eutychetem, qua ipsum repre-
hendit. 88.d
Epistola Pulcherie ad S. Leonem pro Ecclesia tranquillita-
te. 119.c.d
Epistola Pulcherie ad Strategium contra tumultuantes.
131.d
Epistola S. Pulcherie ad Bassam pro fide Catholica.
185.a.b
Epistola Romani Pontificis in ecclesia legebantur. 664.a
Epistola Romani Pontificis publicè assignenda in ditionibus
Principum. 676.c.d
Epistola S. Sabæ ad Anastasium pro fide Catholica. 623.e
Epistola Senatûs Romani ad anastasium Imp. pro concordia
Orientis cum Occidente. 649.a
Epistola Sidonij ad Prosperum de S. Aniano. 138.a
Epistola Sidonij ad Sororem de Ecdicio. 304.a
Epistola Sidonij ad Felicem de Galliarum statu. 308.e
Epistola Sidonij ad Basilium de rebus Gallicis. 311.d.e
Epistola Sidonij de laudibus S. Patientis. 313.c
Epistola Sidonij ad Orientum, qua se excusat. 421.a
Epistola Simeonis Stylitæ ad Basiliscum pro fide Catholica.
236.b
Epistola Simplicij Papa ad Zenonem Imperatorem pro fide
Catholica. 318.c
Epistola Simplicij ad Acacium contra Timotheum. 320.b
Epistola Simplicij ad presbyteros & Archimandritas pro Dei
Ecclesia. 321.a
Epistola Simplicij ad Zenonem Imperatorem pro fide Ca-
tholica. 332.e
Epistola Simplicij ad Acacium pro Ecclesia Alexandrina.
340.c. 341.e
Epistola Simplicij ad Zenonem Imperatorem pro Ecclesia
Alexandrina. 341.e
Epistola Simplicij ad Zenonem de rebus Antiochenis.
344.c
Epistola Simplicij ad Acacium de Antiochena Ecclesia.
345.b
Epistola Simplicij ad Acacium de Calendione Episcopo An-
tiocheno. 355.a
Epistola Simplicij ad Acacium, qua ipsum reprehendit.
357.e

Epistola Simplicij ad Acacium qua iterum ipsum redarguit.
358.c
Epistola Simplicij ad Zenonem Vicarium in tota Hispania.
364.d
Epistola Symmachi Papa ad Anastasium Imperatorem,
ipsum reprehendendo. 553.a.b
Epistola Symmachi Papa consolatoria ad Episcopos exules.
565.d
Epistola Symmachi Papa ad Orientales ut viriliter agant.
601.e
Epistola Synodi Chalcedonensis ad S. Leonem de confirma-
tione Concilij. 158.d
Epistola Synodi Epiri Veteris ad Hormisdam Papam de ordi-
natione Ioannis Episcopi. 662.c
Epistola Theodosij ad Dioscorum de Synodo Ephesina.
77.a. altera qua Dioscorum præficit Synodo Ephesina.
ibidem.e
Epistola Theodosij ad eundem de Barsuma. 78.e
Epistola Theodosij ad Barsumam Orientalem monachum.
ibid.d
Epistola Theodosij ad Synodum Ephesinam de Eutyche-
te. 90.a
Epistola Theodosij ad Valentinianum pro defensione Ephe-
sine Synodi. 111.d
Epistola Theodosij ad S. Leonem pro Anatolio. 115.a.b
Epistola Theodosij ad Anastasium Imperatorem pro fide
604.d
Epistola Theodoretæ de Carthaginensium malis. 4.d
Epistola Theodoretæ ad Damnum. 5.a
Epistola Theodoretæ pro Cypriano Episcopo. ibid.c
Epistola Theodoretæ ad Eusebium. 15.c
Epistola Theodoretæ ad Dioscorum de eius virtutibus. 22.e
Epistola Theodoretæ pro sui defensione. ibid.c
Epistola Theodoretæ ad Pulcheriam Augustam pro rele-
uatione tributorum. 28.b
Epistola Theodoretæ ad Apellam de cura Episcoporum.
ibid.e
Epistola tres Theodoretæ ad Nomum Consularem. 30.d
Epistola Theodoretæ ad Domnum de causa Irenæi. 51.d
Epistola Theodoretæ ad Nomum Consularem de rebus suis.
52.d
Epistola Turibij ad Idacium & Ceponium Episcopos. 43.a
Epistola Theodoretæ ad Flavianum de fidei confessione.
53.e
Epistola Theodoretæ ad eundem, qua conqueritur de Dio-
scoro. ibid.
Epistola Theodoretæ ad Basilium de noua heresi Eutychia-
na. 55.a
Epistola Theodoretæ ad Apameæ Episcopum de pace Ecclesie.
70.b
Epistola Theodoretæ ad Protopogenem Consularem pro Ecclesia
pace. 71.b
Epistola Theodoretæ ad diuersos. ibid.d
Epistola Theodoretæ ad Renatum de eius constantia. 96.a
Epistola Theodoretæ ad S. Flavianum ipsum laudando. 98.b
Epistola Theodoretæ consolatoria ad Ibanum. ibid.d
Epistola Theodoretæ ad Vranium Emisæ Episcopum contra
hereticos. 104.d
Epistola Theodoretæ ad eundem, quod sint socij in tribula-
tionibus. 105.a
Epistola Theodoretæ ad Alexandram. ibid.b
Epistola Theodoretæ ad Sporatum Comitem de eius zelo.
106.c
Epistola Theodoretæ ad Ioannem Episcopum de turpi Ori-
entalis Ecclesie facie. 113.b.c
Epistola Theodoretæ ad abundantiam de auxilio Orientalibus
præstito. 121.a
Epistola Theodoretæ ad Vincomalum de iniurijs sibi iniuste
illatis. 122.a
Epistola

I N D E X.

Epistola Theodoretii ad Anatolium Patricium de Ecclesia pace.	122.e	Euaricus impius.	ibid. e
Epistola Theodoretii ad Aspharem Consulem pro Orientali Ecclesia.	123. e	Eucharistia saepe sumenda.	139. b
Epistola Theodoretii ad Ioannem Archimandritam pro Catholica fide.	124. c	de Eucharistia quomodo Gelasij Papa verba sunt accipienda.	508. a. b
Epistola Theodorici ad Clodoveum Franchorum Regem.	532. a	Eucharistia an sub utraque specie sit sumenda.	510. a
Epistola Theodorici ad Argolicum contra magos.	557. d	de Eucharistia magnum miraculum.	625. a
ad Arigernum itidem aduersus magos.	558. a	Eucharistia in lunum proiecta resplendet.	ibid. b
Epistola Theodorici plures pro reconciliatione cum Alarico.	577. c. d	de Eucharistia asseruata miraculum contra Senerianos.	626. b.
Epistola Theodorici Regis ad Agapitum Patricium pro pace Ecclesie.	648. d	Eucharistia culmos & spicas germinant.	ibid. c
Epistola Valentiniani ad Theodosium pro fidei & Summi Pontificis defensione.	110. a	Eucharistia miraculo Seneriani conuertuntur.	ibid. c
Epitaphium S. Aniti.	658. c	Eucherius Episcopus Lugdunensis.	8. b
Epitaphium Claudiani.	450. e	Eucheria homilia falso inscripta Eusebio Emiseno.	ibid. d
Epitaphium Clodonei Regis Franchorum.	636. c	Eucherius vnus fuit Episcopus Lugdunensis.	9. a
Equitius Abbas sanctus.	558. d	Eucherius maxime nobilis.	ibid. a
Equitius occulta cognoscit.	ibid. d. e	Eucherius ex monacho Lerinensi Episcopus Lugdunensis.	ibid. e
Equitius verbo infirmam sanat.	559. a	Eucherius vir clarissimus, ad quem scripsit Sidonius.	9. b
Equitius Euangelium quomodo predicet.	ibid. b. c	Eucherius Senator vir illustris.	ibid. b
Equitius a Deo missus ad predicandum Euangelium.	559. e	de Eucheria vite tempore.	257. d
Equitius accusatur apud Romanum Pontificem.	560. a	Eucherius Senator illustris.	350. b
Equitius accersitur per Iulianum.	ibidem a	Eucherij praestantia.	ibid. c
Equitij aspectus terret Iulianum & eius famulum.	ibid. b. c	Eucholus inimicus Macedonij Episcopi Constantinopolitani.	572. a
de Equitio monetur diuinitus Romanus Pontifex.	ibid. d	Eudocia Augusta fuit studiosa Cyri.	7. d
Equitius humillimus.	ibid.	Eudocia obiurgatur a Theodosio.	117. a
Ereclio templi beatae Mariae Virginis.	219. d	Eudocia Augusta fuit decepta ab hereticis.	170. c
Ereclio nouae basilicae a S. Mamerto.	310. e	Eudocia Augusta ad meliorem frugem reducitur.	171. b
Ereclio monasterij Studitarum.	244. c	Eudocia Augusta ex afflictione redditur Orthodoxa.	207. a. b
Eremi digna laudes.	11. a. 33. d. e	Eudocia mittit legatos ad Simeonem Stylitam.	ibid. c
in Eremum secessit S. Benedictus.	497. a	Eudocia a S. Euthymio conuertitur.	ibid. e
Errare non potest Papa in his qua docet de fide.	692. b	Eudociae Aug. obitus.	250. e
Error heresis sic dicitur respuatur, ignorantiae tribuitur, si vero pertinaciter defenditur, blasphemiam reputatur.	447. d	Eudocia templum S. Stephani construit.	ibidem.
Error, cui non resistitur, approbatur.	375. b	Eudocia mors ab Euthymio prauidetur.	ibid. e
Erroris magistris efficiuntur, qui veritatis non fuerunt discipuli.	82. d.	Eudocia numisma.	255. e
Errores Faustii quales.	449. a	Eudocia Eunior Hunerico nupta.	206. b
Errores in emendati crescunt.	668. e	Eudocia Iunioris fuga ex Africa, & eius obitus.	291. a
Errores sacerdotum tegendi.	547. c	Eudocia Iunior bona sua pauperibus donauit.	ibidem.
Eruclationes cinerum Constantinopoli.	291. d	Eudocius cum paucis fugat Gothos.	271. c
Erucl inuadunt Romam.	593. a	alias res fortiter gerit.	ibid. d
Eusebii Episcopus legatus Timothei ad Simplicium Papam.	340. d	Eudocius victor inuocatione S. Martini.	272. a
Ethnicorum mira ingratitudo.	178. e	Eudoxia vocans in Urbem Vandalos dat paenas.	205. e
Euangelium in medio ponebatur in Conciliis.	141. c	Eudoxia Constantinopolim mittitur.	206. e
Euangelio Christi quantus honor debeat.	141. c	Eudoxia Augusta ad Danielelem proficiscitur.	255. a
Euangelium quis predicare possit.	559. e	Eudoxiae Augustae dua.	ibid. b
Euangelij predicator aut a Deo missus, aut a superioribus.	559. d. e	Eudoxia numisma.	256. a
Euangelium datum ab Ecclesia Romana nouo Orbi.	651. d	Eudoxius creatur Consul.	11. e
Euangelus Catholicus sacerdos ab impio Anastasio accersitur.	660. b	Eufronius Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi.	447. e
Euarici Regis Gothorum persecutio.	260. c	Eugenius creatur Episcopus Carthaginensis.	347. c
Euarici importabile iugum.	311. c	Eugenij elemosyna & sanctitas.	ibid. c. d
Euaricus Arianam heresim seminabat.	ibid.	Eugenius illuminat caecum, & quomodo illuminarit.	440. a. b
Euaricus Catholicos persequitur.	312. b	Eugenij libellus fidei perperam Victori adscriptus.	401. d
sub Euarico clades Gallicana Ecclesia.	ibid. e	S. Eugenij libellus ad Hunericum missus.	390. c
ad Euaricum Regem legatio Epiphany.	305. b	S. Eugenium deridet Hunericus.	390. d
Euaricus pacem inijt cum Nepote Imp.	305. e	S. Eugenius ducitur intra Carthaginem mittendus in exilium.	405. d
Euaricus quid ad Epiphany scripserit.	306. a	S. Eugenij epistola ad Carthaginenses, ne rebaptizentur.	405. d. e
Euaricus S. Patientem reueretur.	313. b	& ut stent in fide.	406. a
Euarici Regis obitus.	419. c	S. Eugenius relegatus in eremum Tripolitana provincia.	407. e
		S. Eugenius illuminat caecum.	407. a
		S. Eugenius qua passus in exilio ab Antonio.	416. a
		S. Eugenius quanto tempore vixerit.	416. b
		S. Eugenius exulat in Gallia.	505. c
		S. Eugenij obitus.	505. e
		Eugenius Archiepiscopus Epiri commendatur.	664. b
		Eugipij usus cum Fulgentio.	569. b
		ad Eugi-	

I N D E X.

ad Eugipium Paphasij epistola de S. Senerino.	517. c	Eutyches libros mittebat ad excitandam seditionem.	58. b
Eulalius Episcopus respuit edictum Basilij.	372. d	ei dantur induciae septem dierum.	59. e
Eulalius Episcopus Syracusanus.	546. c	Eutyches causam dicit.	61. c
Eulalij laudes.	ibid.	Eutyches frustra subterfugia captat.	ibid. d
Enlogius presbyter Edeffenus excommunicatur.	64. c	Eutyches a Flaviano damnatur.	62. a
de Enlogio Episcopo defensore epistola S. Leonis visio.	81. a	Eutychetis conatus post damnationem.	63. a
Eunomius Nicomediensis causam agit cum Anastasio.	155. e	Eutychetis dolus in praeueniendis litteris Flaviani.	ibid. b
Eunomius Episcopus metropolis Ancyrae.	242. e	Eutychetis heresis ingressus & progressus.	ibid. d
S. Euphemia basilica situs & aspectus.	138. d	Eutyches studet videri Catholicus.	72. b
S. Euphemia basilica structura.	ibid. e	Eutyches omnia perturbat.	73. b
ex Euphemia reliquijs miracula coruscant.	139. b	Eutychetis dolus atque mendacia deteguntur.	73. c
Euphemia sanguine repletur Orbis.	ibid. c	in Eutychetem Concilium secundum.	74. b
odor immensus ex eius reliquijs.	ibid.	Eutychetis libellus Theodosio oblatus.	ibid. c
Euphemius Episcopus Constantinopolitanus eligitur.	436. e	Eutyches appellat Concilium Romanum & Alexandrinum.	75. b
Euphemius non admittitur a Romano Pont.	437. a	Eutychetis libellus alter Imperatoribus porrectus.	75. d
Euphemius & Petrus digladiantur.	437. b	in Eutychetis causa Synodus inditur Ephesi.	76. e
Euphemij falsi praetextus.	462. e	Eutychetis excommunicatus a legatis S. Leonis.	120. d
Euphemius exegit professionem fidei ab Anastasio.	455. e.	in Eutychetem sententia proferitur a S. Leone.	38. a
	456. a	ad Eutychetem Petrus Chrysolostomus scribit de eius miseria.	ibid. d
Euphemius ad Gelasium Papam de communicatione Ecclesiae.	461. b	Eutyches ad Synodum non admittitur.	91. b
ad Euphemium scribit Gelasius Papa ipsum reprehendendo.	461. e	eius libellus Synodo oblatus.	ibid.
Euphemia cur neget Gelasius communionem.	462. a	ipsius falsa excusatio.	92. a. b. c
Euphemius nihil proficit ex Gelasij admonitione.	465. d	illius fauja ac simulata sanctitas.	93. a
cum Euphemia quare communicauerint heretici.	470. c	Eutyches legatos Apostolicae sedis suspectos allegat.	ibid. d
Euphemius deterior fit.	472. d	Eutyches ab solutus.	94. c
Euphemium Gelasius reprehendit.	473. e	Eutyches a legatis S. Leonis excommunicatur.	120. d
Euphemius in exilium ductus.	504. e. 505. e	Eutyches heresiarcha longius transferatur.	128. a
Euphemius exilium passus propter inobedientiam Papa.	ibid. b	& monasterio priuatur.	ibid.
Euphemius in gloriam decessit.	ibid. b	Eutyches longius in exilium pulchitur.	198. d
Eusebii Emisensis non scripsit homilias de martyribus Lugdunensibus, sed Eucherius.	8. c	Eutychianos exagitat Marcianus Imperator.	164. b
Eusebii Episcopus Dorilai agit contra Eutychetem.	55. d	in Eutychianos sectatores plures.	164. d
eius libellus aduersus Eutychetem.	56. b	Eutychiana heresis paulam fit.	ibid. e
renuit conuenire Eutychetem.	ibid. d	Eutychiani sciant se damnare Eutychetem.	174. a
urget iterum aduersus Eutychetem.	57. b	in Eutychianos poeno a Marciano sancita.	176. b
in Synodum non admittitur.	93. c	& contra eorum scripta.	ibid. d. 196. a. b
iniuste damnatur.	94. e	Eutychiani libellum offerunt Basilio Imp. contra fidem.	325. e
Eusebii Episcopus Dorilai in Dioscorum insurgit.	142. b	Eutychianorum dolus.	78. b
Eusebii Ancyra Episcopus indulgentiam consequitur.	146. b	Eutychiani scribunt contra Acecium.	326. a
		Eutychianus a Deo punitur.	497. c.
Eustathius Berythi Episcopus iudex constitutus.	64. e	Eutychianus nullam consequitur veniam.	495. d
Eustathius Berythi Episcopus indulgentiam consequitur.	146. b	Euthymius proficitur Catholicam fidei.	171. e
		Euthymius professor fidei Chalcedonensis Concilij.	160. c
Eustathius Episcopus accusatur, quod alienum ius sibi vendicavit.	147. c	Euthymius curat anachoretas ab heresi.	172. d
Eustathius Episcopus in Concil. Chalcedonensi fuit.	140. e	Euthymius Eudociam Augustam conuertit.	207. e
S. Eustathij reliquia Antiochiam translata.	355. c. d	Euthymij predicationes de Episcopat. Anastasij.	240. b
Eutyches dux Hagiomachorum.	38. c	Euthymij obitus.	295. b
Eutychetis heresis qua occasione orta.	54. c	S. Euthymius liberat legatum naufragum.	336. e
ad Eutychetem S. Leonis epistola.	54. d	S. Euthymius maxime laudatur.	337. a. b. c
Eutyches detegitur hereticus.	55. d	Euthymij miraculum factum in Phido.	336. d. e
in Eutychetis causa Concilium Constantinop.	55. e	S. Eutropia sub Attula martyr.	135. e
Eutychetis detestatio.	56. d	Eutropii vidua commendatur.	594. e
Eutyches citatur a Synodo Constantinop.	57. a	Eutropius Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi.	447. c
de Eutychete relatio.	ibid. c	Excellentia Papa.	481. d
ad Eutychetem libellus citationis secunda.	58. a	Exclamatio Theodoretii contra hereticos.	104. a
secunda de ipso relatio.	ibid. b	Exclamatio populi contra Arianos.	285. c
Eutyches libros spargebat.	58. c	Excommunicatio non ferenda ob leuem causam.	33. c
Eutychetis subterfugia.	ibid. d	Excommunicatio contra Cyrum Edeffenum presbyterum.	64. c
cum Eutychete quid actum a Synodo.	59. a	Excommunicatio lata contra Samuelem.	64. c
Eutyches interpellatur ab auctore.	ibid.	Excommunicatio Eulogij.	ibid.
Eutyches tertio citatur.	ibid. c	Excommunicatio impiissimi Dioscori contra S. Leonem Papam.	112. d
Eutycheri dantur induciae septem dierum.	ibid. e	Excommunicatum nec per litteras alloqui licet.	63. a
Eutyches suas prodit blasphemias.	60. a	Excusatio Abrahamij de Eutychete.	59. c
Eutyches a Praefectis opem quarit.	ibid. c	Excusatio S. Leonis, quod proficisci non posset ad Ephesinam Synodum.	79. a
Eutychetis qualis aduentus in Synodum.	ibid. e	Excusatio falsa Eutychetis.	92. a. b
			Excusa-

Excusatio sancti Fulgentij cum iusta querela.	576.c	Faustum Claudianus & alij confutant.	450.a.b
Exemplum viduarum.	569.d.e	de Fausto multi errant ipsi appellantes sanctum.	451.0
Exempla maiorum imitanda.	319.a	ad Faustum Gelasy Pape commentorium.	473.a
Exempla bona clericorum appareant.	548.a	Fautores hereticorum inuestigandi, & coercendi.	228.b
Exercites in iustitiam in alios, in se ipsos è calò vindictam educunt.	454.a	in Fautores Erulorum vlciscitur Theodoricus.	488.a
Exercitus per orationem fugatur.	137.d.e	Federicus Cardinalis Borromens laudatur.	295.e
Exercitus Anastasy Imp. contra Eliam Hierosolymorum.	622.e	Felix Papa Tertius creatur.	373.b
Exercitus Anandemiri venit in Italiam.	299.a	Felix Papa Acacio restitit.	295.a
Exercitus Leonis Imp. ducebatur à Basilio.	280.d	Felicitis epistola ad Acacium.	374.c
Exhortatio ad euertendos hereticos.	664.e	Felix redarguit Acacium de affectato silentio.	ibid.d
Expediit Theodoricus aduersus Erulos.	435.b	ac de tacita conspiratione cum hereticis.	375.c
Extorres Africani Catholici quanta mala passi.	4.a	Felix Acacium perstringit.	376.b
in Exilium pellitur Eutyche hereticus.	198.d	Felix ad Zenonem Imp. pro fide Catholica.	376.c
in Exilium mittendi heretici.	128.a	Felicitis libellus ad Acacium Episcopum.	380.a
Exilia Episcoporum in Gallia.	312.d	Felicitis libellus ad Zenonem Imp.	ibid.d
in Exilium mittitur S. Eugenius.	407.e	Felix mittit Vitalem & Misenum Episcopos legatos ad Zenonem.	381.b.c
in Exilio qua passus sit S. Eugenius ab Antonio.	416.a	Felicitis sententia de damnatione Petri Antiocheni.	384.e
Exilium S. Eugenij.	505.c	Felix excitat Zenonem contra Petrum.	385.e
Exilium secundum S. Fulgentij in Sardinia.	508.a	Felix cogit Romanum Concilium.	392.c
Exules Episcopi in Sardinia, & in Africa qui.	565.a.b	Felix excommunicat Acacium.	394.e
Exules consolatur Symmachus Papa.	565.d	Felix alias scribit epistolas ad Orientales Episcopos contra Acacium.	395.c
Exules efficiuntur sancti Dei.	612.a	Felix Concilium congregauit Romæ de lapsis restituendis.	431.b
Exules per sepe confessores Christi.	ibid.a	Felicitis epistola ad omnes Episcopos de Africana Ecclesia.	431.e
Exules Episcopi reuocantur à Marciano Imp.	119.b	Felix gratulatur Anastasio de suscepto Imperio.	456.b
F.			
Abella exploditur de S. Leonis manus excisione.	252.e	Felicitis Pape obitus.	459.d
Facem tulit Anastasius ad inflammandam Ecclesiam.	458.d	Felix Papa Tertius, & non Quartus dicendus.	ibid.d.e
Facies Orientalis Ecclesie quam turpis.	113.b.c	Felix inter Sanctos relatus.	ibid.
Facies Orientalis Ecclesie turbata.	424.a	Felix è calò Tarfillam proneptem vocat.	460.b
Facinora & scelera Dioscori lecta in Concilio Chalcedonensi.	144.a.b	Felicitis Pape reliqua res gesta.	ibid.d
Facinora Acacij in Calcedonem.	359.a	Felix Consul Senior.	598.e
Facta egregia Renati.	102.a	Felix Consul Iunior.	598.d
Falsi prætexus hereticorum Hæstantium.	470.a.b	Felix Consul Iunior laudatur.	ibid.e
Fama magna S. Casarij Episcopi Arelatensis.	585.e	Felix Abbas patitur pro Christo.	442.a
Fames propulsatur à S. Seuerino.	314.d	Felicitis Abbatis charitas erga Fulgentium.	ibid.d
Fame Deus cogit impios perire.	332.a	Felix Episcopus Adrumetinus relegatur.	12.c
Fames Italiam vexauit.	125.c	Felix Episcopus paralyticus mittitur in exilium.	388.b
Fames dira Africam vexauit.	417.e	Felix Episcopus Namneticus.	599.a.b
Fames dira in Britannia.	35.d	Femina suspecta à clericis fugienda.	548.b
Fames & pestifer odor homines & iumenta delect.	36.d	Femina ab impijs sollicitantur.	558.e
Famuli, qui Deo fidem non seruant, neque hominibus seruire possunt.	494.a	Femina consulant viros suos.	173.c
Fastus Anatolij repressus.	197.c	Feminarum extranearum familiaritates clericis vitanda.	193.b.195.c
Fastus & temerarius conatus Acacij.	294.c	Femina Catholice in signe certamen.	417.b
Fascie Domini sepulchrales.	186.c	Feminarum Catholicarum constantia.	601.b
Fascie Saluatoris ubi reposita.	186.c	Femine illustri apparet B. Maria Virgo.	625.c
Fatalem necessitatem inducunt superstitiosi.	514.a	Femina illustri Seueriana ad fidem conuertitur.	ibid.
in Fausti ecclesia magna visiones.	352.c.d	S. Ferreoli reliquia inuenta.	308.e.309.d
Faustus Episcopus Africanus relegatus.	408.a	S. Ferreoli corpus integrum, & vestimenta illa inuenta.	311.a
Fausti Regiensis Episcopatus tempus.	297.d	Festi dies quo honore colendi.	284.a
Faustus pro Ecclesia quantum laborauerit.	543.b	Festis diebus maiora mala excitat. demon.	599.c.600.b
Fausti scripta minime tuta.	ibid.d.e	Festis diebus prohibenda spectacula.	284.b
Fausti libri qui.	445.c	Festus Patricius cum legatis profectus Constantinopolim.	522.d.e
Fausti epistola ad Lucidum de Gratia & libero arbitrio.	446.b	Festus Patricius cum hereticis concors.	525.a
Faustus legatus Theodoricus.	472.a	Festus mala machinatur in Ecclesia Dei.	ibid.
Fausti scripta celebrantur.	444.a.c.d	Festus Exconsul pugnat in schismate.	543.b
Fausti scripta vi abripuit Sidonius.	ibid.e	Fictio magna Eutychanorum.	174.a
Fausti anathematismi.	176.a	Ficti interdum Principes.	653.d
Fausti epistola probatur à Synodo.	447.b	Fictiones interdum sunt in elemofynis.	604.a
Faustus amulus S. Prosperei, & non rectus.	448.d	Fictiones Dei iudicio deteguntur.	434.b
Fausti errores quales.	449.a	à Fide lapsis respiscendi aperitur via.	115.d
Fausti latebra deteguntur.	ibid.e	Fideles quantum venerari debent Romanum Pontificem.	619.a

Fideles quanta mala passi sub Hunerico.	402.a.b.c.	in Fide semper persistendum.	657.c.d
Fidelium omnium mater Ecclesia.	540.d	in Fidem insurgit Diabolus.	ibid.
Fidelium peccata magis à Deo puniuntur, quàm infidelium.	134.e	Fidei vera professio.	662.a
Fidei professio S. Flauiani.	76.b	Fidei forma prescripta ab Hormisda Papa.	665.a
de Fide & sacerdotibus iudicium primo spectat ad Papam.	110.a	Fidei regula ab Hormisda missa ad Orientales.	673.b
in Fide instabiles modo hec, modo illa dicunt.	124.e	Fidei libellus exigebatur ab iis qui ad communionem volebant admitti.	680.e
Fides Catholica ubi est, ibi plerumque cessant flagella.	125.b	Filia educanda cum timore.	304.c
Fidem non seruans Christianus, quando sit Pagano deterior.	555.b	Filius impetratur à Deo per orationes S. Danielis.	329.b
Fidei Catholica defensorum se exhibet Theodoretus.	16.a.b	Filius male morati intereunt.	429.c
Fides integra & labores Theodreti.	101.a	Filios parentes vendunt ob penuriam.	125.c
à Fide deficiunt prouincie Aquilonares.	651.d	Filij imitantur patres.	638.b
in Fide semper perseverandum.	683.e	Filij Imperatoris appellantur Reges.	649.a
Fidei professio facta à monachis Aegypti.	697.d.e	Fiscus rapiebat spolia Episcoporum.	387.e
ad Fidem conuersi heretici à S. Patente.	313.e	S. Firminus Episcopus Metensis.	572.d
Fidei ardor mortiferum frigus exuperat.	490.d	Flauiani epistola ad Petrum, ipsum reprehendendo.	383.e
Fidem Catholicam profitetur Euthymius.	171.e	Flacilla Augusta numisma.	255.d
Fides Catholica discitur ab Elpidio.	172.c	Flagella cessant, ubi est fides Catholica.	125.b
Fidei dogmata declarantur in epistola S. Leonis.	82.c	Flagella Dei deterreri homines à sceleribus.	369.b
Fides Catholica suscipitur à Mauritanis.	213.c	Flagellatur à Deo ambitiosi.	563.b
Fides Anatolij exploratur.	119.b	Flagella S. Fulgentij.	443.a
Fides reddit homines constantes.	3.e	Flagellum Dei sicut Attila.	133.c
Fidei declaratio à S. Leone facta.	82.c.d.e.83.a	Flagellum Dei quando vigeat.	177.c
Fides Catholica immaculata seruetur.	108.d.e	Flagellum Dei contra discedentes à Papa.	615.e
pro Fide Catholica laborat S. Leo.	106.e	Flagellum Dei super blasphemos.	494.d
Fidem Catholicam defendit Marcianus Imp.	118.d	Flauianus creatur Episcopus Constantinopolitanus.	40.d
Fides Catholica Imperij fundamentum.	172.d	ad Flauianum Eusebium contra Eutychem.	56.b
Fides non reuocanda in disputationem.	127.a	Flauianus damnat Eutychem.	59.e
Fidei definitio in Concilio Chalcedonensi.	150.b	Flauianus scribit ad S. Leonem contra Eutychem.	62.c
Fides miraculis confirmatur.	153.a.160.a.292.a.400.d.410.b.411.d.436.b.c	Flauianus mimicus Chrysaphius, unde orta omnia mala in causa Eutychetis.	40.d.e.41.d
de Fide disputatio quando prohibetur.	163.d.e	Flauiano que rescripsit sanctus Leo.	73.d
de Fide sancita semel in disputationem non reuocanda.	233.e	Flauiani professio fidei.	76.b
pro Fide pugnant Episcopi.	188.d	in Flauianum iniqua sententia.	94.e
Fides serpentes tollit.	329.a	etiam sacrilega commiserunt.	97.a
Fidei vera doctrina.	379.a	Flauianus verberibus affectus.	97.b.c
Fidei veritas interdum ex miraculis ostenditur.	400.d	Flauianus martyrio coronatur, instante impio Barsuma.	ib.d.b.c
Fides sincera in eo inueniri non potest, qui heretica prauitate est imbutus.	432.d	S. Flauianum quo tempore mori contigerit, non omnes conueniunt.	ibidem. d.e
Fides illibate custodienda.	485.a	Flauiani laudes.	98.a
Fidei integerrimus custos Summus Pontifex.	ibidem.	ad Flauianum epistola Theodreti de eius laudibus.	98.b
Fidem qui Deo non seruat, neque hominibus seruire potest.	494.a	S. Flauiani corpus honorifice sepelitur.	119.d
Fidei confessio debet esse manifesta.	496.b	in Flauiani honorem edictum Marciani Imperatoris.	175.d
Fidei Gallicana puritas.	577.d	Flauianus iunior Episcopus Antiochenus.	518.d
Fidei causa mouendum bellum.	578.c	Flauianus vir illustris.	ibid.d
Fidei ardore resistit Imperatori populus Constantinopolitanus.	599.d.e	Flauianus Antiochenus Patriarcha in exilium mittitur.	607.d.
Fides hereticorum ad horas mutatur.	600.d	Flauianus in exilio moritur.	ibidem d
pro Fide sanguis effundendus.	604.e	Flauianus exagatur ab hereticis.	610.e
Fides est generose consistenda.	605.a	Flauianus in quibus cessit persecutionibus.	611.a
Fides Catholica defendenda à militibus suis.	614.e	Flauianus renuit consentire hereticis.	ib.d.c
Fides Christiana libere predicanda.	615.b	Flauianus licet damnatus, remanet tamen in sua sede.	612.b
Fidei professio & confessio Orientalium.	619.d.e	in Flauianum nouum mouetur bellum.	612.d
Fides Catholica publice consistenda.	623.c	pro Flauiano laborant monachi Catholici.	613.b
in Fidei confessione sit magna constantia.	624.b	Flauianus diuinitus admonitus de Anastasij obitu.	688.e
Fides Catholica miraculo comprobatur.	ibid.e	Flauitas diuinitus artibus mercatus Episcopatum Constantinopolitanum.	454.a
ad Fidem conuertitur Seuerianus Eucharistia miraculo.	625.a	Flauitas detecta impostura.	ibid.b
Fidem venit illustris femina Seueriana.	ibid.c	Flauitas hereticus vult videri Catholicus.	434.d
Fidem amplectuntur Seueriani plurimi.	625.e.626.a.b.c.627.d.e	Flauitas luerit ad Felicem Papam.	ibid.e
Fides Seueriana fuliginosa & foetida.	627.a	Flauitas nomen sublatur è Diptrychis.	437.c
ad Fidem conuertitur Ariannus Episcopus.	634.a.b	Flores illustrent spinas.	445.a
Fides Catholica purganda ab omni heresi.	644.d.e.645.a	Florentius ab Imperatore missus ad Concilium.	61.c
pro Fide laborabat Hormisda Papa.	644.645	Feneratorum ne sint clerici.	14.e
Fidei confessio ab Anastasio Imp. sic facta.	653.d.e	Feneratorum molestia.	29.d
		Fons limpidissimus Catholica doctrina Ecclesia Romana.	213.e
		Fontes subito exaruerunt.	37.e

I N D E X.

<i>Formido ibi nulla est, ubi nulla est causa fugiendi.</i>	375.e	<i>Fulgentius librum composuit de Spiritu sancto.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Fornicarij priuantur dono Dei.</i>	412.b	<i>Fulgentij scripta desiderantur.</i>	567.e
<i>Fori Ecclesiastici immunitas seruanda.</i>	193.b	<i>Fulgentius rursus in Sardiniam relegatur.</i>	568.a
<i>Forum Ecclesiasticum demptum à Valentiniano restituitur.</i>	177.a	<i>Fulgentius quae scripserit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Forum Ecclesiasticum suis gaudeat privilegijs.</i>	193.b	<i>Fulgentij epistola ad Probam virginem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Fortunatus Episcopus Thuderinus.</i>	644.b	<i>Fulgentij vsus cum Engipio.</i>	569.b
<i>Fortunatus Episcopus mittitur legatus ad Anastasium Imperatorem.</i>	644.b	<i>Fulgentius scribit ad Gallam viduam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Franchi conuersi ad fidem.</i>	532.d	<i>Fulgentius instruit Petrum de fide.</i>	681.a
<i>Franchi non patiuntur Gothos Arianos.</i>	577.d	<i>Fulgentij liber de fide falso asseritur Augustini.</i>	681.a
<i>Franchi cum Gothis pugnant.</i>	583.b	<i>Fulmen percussit Anastasium Imperatorem.</i>	687.c.d
<i>Franchi obsident loca Gothorum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Fundamenta haeticorum concidunt.</i>	324.b
<i>ad Franchorum Reges epistola S. Gregorij.</i>	10.d	<i>Fundamentum Imperij fides Catholica.</i>	127.d
<i>Franchorum regnum in Gallia quando ceperit.</i>	211.e		
<i>Franchorum prima sedes in Gallia est Parisium.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>de Franchorum Regibus quomodo boni benedicti, mali vero maledicti.</i>	655.b.c.636.a		
<i>Franchorum mores.</i>	636.e		
<i>Franchorum Regum vestitus.</i>	637.c		
<i>Franchorum Reges nutriebant capillos.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Franchorum nobilitum habitus & ornatu.</i>	638.a		
<i>Franchi omnes praeter Reges attonsiuadunt.</i>	637.c		
<i>Franchus Regem Clotarum ad prandium vocauit.</i>	638.b		
<i>in Franchi prandio erant maleficorum incantationes.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Frater fratrem ad martyrium hortatur.</i>	409.e		
<i>Fratres sint unanimis & concordis.</i>	637.a.b		
<i>Fraus haeticorum in professione Symboli.</i>	600.c		
<i>Fraus haeticorum in sectanda haesi.</i>	664.c		
<i>Fraus diu tecta Anastasij Imperatoris detegitur.</i>	660.b		
<i>Frades & doli Anatolij Episcopi.</i>	157.e		
<i>Frenum ne scunt inimicitiae.</i>	492.b		
<i>Frigus mortiferum exuperatur à fidei ardore.</i>	490.d		
<i>Fridericus reprehenditur à S. Seuerino.</i>	368.d		
<i>Friderici temeritas erga sacra.</i>	369.b		
<i>Fridericus fugatur in bello.</i>	435.d		
<i>Fridericus Erulos superauit, sed postmodum à Theodorico victus.</i>	702.c		
<i>Friones abusi sunt licentia Franchorum in vestitu.</i>	638.a		
<i>Fuga S. Fulgentij.</i>	441.e		
<i>Fuga Patricij Ducis exercitus Romanorum.</i>	556.b		
<i>Fuga exercitus Hunnorum per orationem.</i>	137.d.e		
<i>Fuga Friderici in bello.</i>	435.d		
<i>Fuga Praetextati magi.</i>	558.a.b		
<i>Fuga Hipatij Ducis exercitus Romani.</i>	556.b		
<i>Fugiente dignitates.</i>	562.b		
<i>Fulgori veritatis cedit mendacium.</i>	98.c		
<i>S. Fulgentij primordia, & sub quo Regeneratus.</i>	441.c.d		
<i>S. Fulgentius fugit.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>S. Fulgentius captiuus ducitur.</i>	442.c		
<i>S. Fulgentius dire cruciatur.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>S. Fulgentius iterum flagellatur.</i>	443.a		
<i>S. Fulgentij Romam aduentus.</i>	538.c		
<i>S. Fulgentius omnibus carus.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>S. Fulgentius in Africam reuertetur.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentius Episcopatum fugit.</i>	562.b		
<i>Fulgentius eligitur Episcopus Ruspenfis.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentius quam eloquens, doctus, & pius.</i>	563.a.b		
<i>Fulgentius retinet instituta monastica.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentius iussu Regis abducitur.</i>	563.e		
<i>Fulgentius relegatur in Sardiniam.</i>	564.a		
<i>Fulgentij humilitas & mansuetudo.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentius Carthaginem reuocatur.</i>	566.b.c		
<i>Fulgentius multis profecus.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentius scriptis provocatur à Trasamundo.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentij doctrina & eloquentia.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentius confutat fortiter obiectiones.</i>	567.a		
<i>Fulgentij iusta querela cum excusatione.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>Fulgentij libri tres ad Trasamundum Regem.</i>	567.b.c		

G.

<i>Gabrielis Card. Paleoti opera laudata.</i>	574.d
<i>Gabriel Patriarcha Alexandrinus.</i>	692.a
<i>Gabriel Patriarcha Alexandrinus legationem mittit ad Clementem VIII. Rom. Pont.</i>	691.692.
<i>Gabrielis epistola ad Clementem VIII. Rom. Pont.</i>	692.b
<i>Gaius Nasita ab impio Anastasio Imper. accersitur.</i>	660.b
<i>Galatae aliqui Simoniaci.</i>	242.b
<i>Galla Placidia ad Theodosium pro fidei defensione, & pro S. Leone.</i>	110.b.c
<i>Galla Placidia ad Pulcheriam Augustam pro Catholica fide.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Galla Placidiae obitus.</i>	112.a
<i>Galla Placidiae numisma.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Galla Placidiae memoria in arca basilica S. Pauli.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad Gallam viduam scribit S. Fulgentius.</i>	569.d
<i>Galla quam illustris & progeme, & sanctitate.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Galla secedit in monasterium.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Galla viduae felix transitus.</i>	570.a
<i>Galla apparuit S. Petro.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Galla delectabatur lumine intrinseco, & extrinseco.</i>	570.a
<i>Gallis relaxantur tributa à Theodorico.</i>	583.e
<i>Gallis non patiuntur Gothos.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Galli admonentur, ut perseuerent in fide.</i>	657.d
<i>in Gallia Narbonensi Concilium Varsense.</i>	12.d
<i>Gallia qua passu à Praefectorijs.</i>	279.a
<i>Galliarum motus magni.</i>	308.d
<i>de Gallicano statu Sidonij epistola ad Basiliam.</i>	311.d
<i>Gallicana prouincia quantis Parribus fuerit illustrata.</i>	595.a
<i>Gallicana fidei puritas.</i>	577.d
<i>Galli non patiuntur Gothos.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gallicana Ecclesiae clades sub Euarico.</i>	312.c
<i>Gallicanum Concilium.</i>	633.e
<i>in Gargano monte apparitio S. Michaelis Archangeli.</i>	480.a
<i>Garsia Loaisa edidit Concilia Hispanica emaculata.</i>	667.e
<i>Gaudentio interdicta ordinatio.</i>	316.c
<i>Gaudium sit in tribulationibus.</i>	98.d
<i>Gaudium in Ecclesia fuit, mortuo Anastasio Imperatore.</i>	689.d.e
<i>Gaudium Ecclesiae Orientalis.</i>	125.a
<i>ad Gelasium Papam sua dirigit scripta Gennadius.</i>	452.a
<i>Gelasius creatur Papa.</i>	460.e
<i>Gelasius an Romanus.</i>	460.a
<i>ad Gelasium Euphemius Episcopus Constantinopolitanus scripsit fidei professionem.</i>	461.b
<i>ad Gelasium legatio Sinclitij diaconi.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gelasij littera ad Euphemium ipsum reprehendendo.</i>	461.e
<i>Gelasius cur negot Euphemio communionem.</i>	462.a
<i>Gelasij modestia.</i>	462.d
<i>Gelasius in quo condescendat.</i>	463.b
<i>Gelasij iusta excusatio.</i>	464.e
<i>Gelasij admonitione nihil profecit Euphemius.</i>	465.d
<i>Gelasius quae egerit in suo Pontificatu.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gelasius</i>	

I N D E X.

<i>Gelasius ad Laurentium, & alios Episcopos Macedonia.</i>	466.c	<i>Gennadius ad Gelasium sua dirigit scripta.</i>	252.a
<i>Gelasij admonitio, ut Romano Pontifici obedatur.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gennadius Pelagianis fauebat.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad Gelasium Dardanorum Episcoporum epistola ei se subiicentium.</i>	467.a	<i>Gennadius redditus omnino Catholicus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gelasius ad Dardanos Vrsicinum Episcopum mittit.</i>	467.a	<i>S. Genouefa mirifice colitur à Rege Childerico.</i>	211.
<i>Gelasius Ecclesiae causam Fausto commendat.</i>	472.d	<i>Genouefa qua largitus sit Clodoueu.</i>	535.b.c
<i>in Gelasium Anastasij Imp. querela.</i>	<i>ibid.</i>	<i>in Genouefa etiam homine bona est iustitia.</i>	440.d
<i>Gelasij commonitorium ad Faustum.</i>	473.b	<i>Gentilij ritus reprehenduntur à Gelasio</i>	516.a
<i>Occasio eius scribendi.</i>	472.d	<i>Gentilium cultus est causa, quod collapsum sit Imperium Romanum.</i>	516.a
<i>Gelasius queritur de inobseruantia canonum.</i>	473.c	<i>Genfericus Rex Vuandalorum partitur captas Africanas prouincias.</i>	2.e
<i>Gelasij epistola ad Honorium contra Pelagianos.</i>	475.e	<i>Genfericus frustra Siciliam tentat.</i>	3.c
<i>Gelasius admonet ut Pelagiani inquirantur.</i>	476.a	<i>Genfericus persequitur Christianos Catholicos.</i>	12.b
<i>Gelasij epistola ad Episcopos Tiveni contra Pelagianos.</i>	477.a	<i>Genfericus Vuandalorum Princeps.</i>	205.e
<i>Gelasij admonitio & comminatio contra Pelagianos.</i>	478.e	<i>Genfericus multa loca dissipat.</i>	217.b.c
<i>Gelasij epistola ad Anastasium Imp. eum hortando ad Catholicam fidem.</i>	481.a	<i>Genfericus obfuit Italia & alijs regionibus.</i>	262.d.e
<i>Gelasius capiat apud Anastasium Imp. beneuolentiam.</i>	482.a	<i>Genferici obitus.</i>	331.b
<i>Gelasij epistola ad Episcopos Dardania & Illyrici.</i>	484.d	<i>Genfericus quantum regnauerit, & quam feliciter.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gelasij Concilium Roma congregauit septuaginta Episcoporum.</i>	485.a	<i>Gennensis Ecclesia antiquissima, & sanctis Episcopis conspiciua.</i>	129.c
<i>Gelasius studet reuocare disciplinam Ecclesiasticam.</i>	486.a	<i>Georgia Aruernensis puella religiosa.</i>	351.b.c
<i>Gelasius constituit ut bona Ecclesiastica in quatuor partes diuiderentur.</i>	<i>ibid.</i>	<i>S. Georgij ecclesia Alexandria.</i>	696.c
<i>Gelasij constitutio, ut Episcopi peregrinos suscipiant.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gerasimus anachoreta conuertitur.</i>	172.e
<i>Gelasius ad Dardanos de primatu sedis Apostolicae.</i>	500.b	<i>Gerasimi anachoreta obitus.</i>	316.d
<i>Gelasius Concilium Roma in absolutione Miseni congregat.</i>	501.a	<i>Germanus Euychetem citat.</i>	59.d
<i>Gelasius causam Miseni optime inquit.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Germanus Episcopus Capuanus legatus Anastasij Papa.</i>	519.e
<i>Gelasij Papa obitus.</i>	506.b	<i>Germani duo martyres Aquisregiensis ciuitatis.</i>	409.e
<i>Gelasij scripta quae.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gerontius inuadit Hierosolymitanam sedem.</i>	325.b.c
<i>Gelasij scripta contra Eutychetem & Nestorium.</i>	506.e	<i>Gerontius succedit Alarico.</i>	581.e
<i>Gelasij nomine scripta supposita.</i>	507.b	<i>Gibuldus Rex Alamannorum veneratur S. Seuerinum.</i>	367.c
<i>Gelasij asseritur liber, de quo disputatur.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gibuldus etiam Sanctorum cultor.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ex Gelasij scriptis qui confidantur, & qui inualecant haereticis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gilda Britannus profecitur historiam Britannorum.</i>	35.c
<i>Gelasij verba redduntur, & elucidantur.</i>	508.a	<i>Gildardus Rotomagensis Episcopus.</i>	581.c
<i>Gelasij verba de Eucharistia quomodo accipienda.</i>	508.a.b	<i>Gisa Regina contemnit S. Seuerinum, & citò punitur.</i>	300.a
<i>Gelasij decretum de communionem sub utraque specie.</i>	510.a	<i>Gisa filius obfes tenetur à seruis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gelasius Manicheos detegit ac punit.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gisa mitior redditur.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gelasij verba de potestate Ecclesiastica quomodo accipienda.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gisa Regina Rugorum reprehenditur à S. Seuerino.</i>	368.a
<i>Gelasij sententia elucidatur.</i>	511.b	<i>Glycerius subrogatur in Imperatorem.</i>	298.e
<i>Gelasij pugna aduersus Gentilitios ritus.</i>	512.a	<i>Glycerius Imperio deponitur in Portu Romano.</i>	303.d
<i>Gelasij apologia aduersus Andromachum Senatorem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Godagisus ab Hunerico relegatur.</i>	354.b
<i>in Gelasium quid quidam obmurmurarent.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Godigisus suos captiuos relaxat.</i>	493.a
<i>Gelasius quid in eos, qui clericorum tantum peccata puniendae produunt.</i>	513.a.b	<i>ad Gothos legatio Nepotis.</i>	304.e
<i>Gelasius scitè redarguit supersticiosos.</i>	513.e	<i>Gothi venerantur Summum Pontificem.</i>	339.d
<i>Gelasius retorquet in impios argumentum.</i>	514.b	<i>Gothi vincunt Sabinianum.</i>	372.a
<i>Gelasius conuincit supersticiosos certis rationibus.</i>	515.a	<i>Gothi persequuntur S. Casarium.</i>	584.a.b
<i>Gelasius urget impios ab euentu rerum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Gothus à Deo percussus propter S. Casarium.</i>	584.c
<i>Gelasius abstulit Episcopatum ab his qui occiderunt Episcopum.</i>	516.d	<i>Gothos Arianos non patiuntur Galli.</i>	577.d
<i>Gelasius inuentos Manicheos exulare praecipit.</i>	518.a	<i>in Gothos mouet bellum Clodoueu.</i>	578.c
<i>Gelasius alter Episcopus Caesarea Palestinae.</i>	506.e	<i>Gothorum Rex Alauicus à Clodoueo occiditur.</i>	580.b
<i>Geminianus legatus S. Leonis.</i>	234.e	<i>Gothi cum Franchis pugnant.</i>	583.b
<i>Genitricem Dei negare esse Virginem Mariam, haeresis est Nestorij.</i>	66.c	<i>Gothorum loca obsidentur à Franchis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Gennadius eligitur Episcopus Constantinopolitanus.</i>	239.c	<i>ad Gradum honoris non sunt extollendi haeretici.</i>	49.a
<i>Gennadius contra simoniacos.</i>	241.d	<i>Gradus sui prerogatiuam laudabiliter tueri licet.</i>	70.d
<i>Gennadius quid contra Charisium.</i>	243.b	<i>Gradu & honore priuabantur haeretici.</i>	196.a.b
<i>Gennadius detegit magnum miraculum.</i>	244.b	<i>Graci haeretici quam callidi.</i>	654.d
<i>Gennadius moritur, & ante mortem miraculum.</i>	286.c	<i>Gracorum falsa iactatio.</i>	656.d
<i>Gennadius redarguitur calumnia.</i>	292.c	<i>Gracorum quanta fallacia.</i>	657.b
<i>Gennadius prauidit discordias sua Ecclesia.</i>	294.c	<i>Gracae cantatur Trisagion in Parasceue, & quart.</i>	469.b
		<i>Gracia aguntur Theodorico ab Epiphano.</i>	490.b
		<i>Gracias agit S. Leo Papa Marciano & Pulcheria Augustis.</i>	126.c
		<i>per Graciam ille saluus esse potest, qui perijt per culpam.</i>	446.d
		<i>sine Gracia nihil sumus.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>Gracior Deo est uirginitas matrimonio.</i>	212.e
		<i>Gratulatoria littera S. Leonis Papa ad Leonem Imperatorem.</i>	219.d

I N D E X.

S. Gregorij epistola ad Franchorum Reges. 10 d
 S. Gregorius mirum in modum laudat sanctum Benedictum, 497. a. b. c. d
 Gregorius Lingonensis Antistes. 594. e
 Gubernatio Ecclesie a providentia Dei. 326. d
 Gundabundus Rex Wandalorum. 419. b
 Gundabundus Burgundionum Rex. 581. e
 Gundebaldus hereticus a S. Auito conuerti non potuit. 496. b. c
 Gundebaldus Rex Burgundionum init fœdus cum Clodoueo Rege Franchorum. 577. c
 Gundila pugnavit pro Symmacho Papa. 543. a

H

Habet deum Episcopum Genfericum relegat. 12. c
 Habet deum Episcopum inuitum rebaptizat Antonius. 416. c
 Habet deus Episcopus Hunerisum Regem reprehendit 417. d.
 Habitus Nobilium Franchorum. 637. e
 Hæresis inducit desolationem. 30. d
 Hæreses omnes unico remedio expurgantur. 195. d
 Hæreses falso prætexit à Principibus sœuentur. 469. c
 Hæresum est animos efferare. 399. b
 Hæresis absolutio soli Papa reservata. 342. e
 Hæreses semper solent ferri hinc inde impulsibus ventorum. 362.
 Hæreses vesperilionum more latibula quarunt, ac lucem fugiunt. 364. b
 Hæresibus quantocumque occurrendum. 382. b
 Hæresum toleratio potius ignavia quam patientia tribuenda est. 373. d
 Hæreticos detegere pius est. 13. e
 Hæreticum inter Catholicos est aperlutulentus. ibid.
 Hæreticum est dictum, quod non sit manibus laborandum, sed semper orandum. 19. d
 Hæresiarcha, etiamsi mille offerrent libellos pœnitentia, ne reciperentur ad pristinum statum, legibus Ecclesiasticis sanctum. 88. b
 Hæretici Franchorum degenerant à sua nobilitate, & sunt Ethnicis deteriores. 212. b
 Hæretici impiè calcant corpus & sanguinem Christi. 215. d
 Hæreticarum mulierum ingenuum est, ut eo pertinacius in hærescant errori, quo fuerint instansius admonite. 182. e
 Hæreticorum tolerantia magnum damnium affert Reipub. quod Leo Imp. expertus est. 281. e
 Hæretici & religioni & statui politico nocent. 341. d
 Hæreticis ne aue quidem dici debet. ibid.
 Hæretici sanctitatem simulant. 14. d
 Hæretici presertim eruditi difficillimè corriguntur. 16. d
 Hæretici per sepe inueniuntur impudici. 17. a
 Hæretici indicantur à Romano Pontifice. ibid. b
 Hæretici inquirendi, & deferendi. ibid. e
 Hæretici fugiendi magis quam pestis. 51. a
 Hæretici omnino exterminandi. ibidem.
 Hæretici hydrinis capitibus per sepe pullulant. 43. b
 Hæretici zizania semina iaciunt. ibid. d
 Hæretici omnia immiscunt. ibid. e
 Hæretici cauendi, maxime eorum libri. 44. d
 Hæretici conuersi sint sine spe profectionis ad superiorem gradum. 49. a
 in Hæreticos epistola sancti Leonis ad Turibium. 46. a
 Hæretici semper exterminandi. 51. a. b
 Hæretici per sepe citantur. 58. a. 59. c. e
 Hæretici honesto prætexit ad Scripturas promouant. 57. d
 Hæretici semper luci aduersantur. 59. b
 Hæretici ad Præfatos & seculares confugiunt. 60. c
 Hæretici semper subterfugia captant. 61. d. 62. e

Hæretici non admittunt litteras Summi Pontificis. 90. d
 Hæretici sanctitatem & pietatem simulant. 93. a
 in Hæreticos est exclamandum, & non silendum. 104. d. e
 Hæreticorum duces haud facillè recipiendi. 128. b
 Hæretici pœnitentes per sepe Romam veniebant. 130. b. c
 Hæreticorum perfidia. 146. e
 in Hæreticos impium est pius esse. 164. c. 180. d
 Hæreticorum scelera. 171. c
 Hæretici sanctos occidunt. 173. e
 Hæretici omni honore & gradu priuabantur. 196. a. b
 Hæreticorum legatio ad Leonem Imperatorem. 224. e
 Hæreticorum prætexit solitus. 225. a
 Hæreticorum fautores inuestigandi, & coërcendi. 228. b
 Hæretici quando nullo modo audiendi. 229. a. b
 Hæreticorum captiones denudantur. ibid. d
 Hæreticus à sancto Leone dicitur Antichristus. ibid. e
 Hæretici quando in sua peruersitate relinquendi. 234. a
 Hæretici qui non admittendi ad disputationem de fide. ibid. e
 Hæretici pœnitentes quomodo recipiendi. 235. c
 Hæretici à Principibus sunt exterminandi. 237. e
 Hæretici lapsi quomodo recipiendi. 248. a
 Hæretici procul pellendi. 281. e
 Hæretici ad fidem conuersi à sancto Patente. 313. e
 Hæreticorum velamen fides Catholica. 323. a. b. c. d
 Hæreticorum vana spes. 324. b
 Hæreticorum impietas dilemmate perstringitur. 324. d
 Hæreticorum fundamenta concidunt. ibid. b
 Hæretici veripelles & inconstantes. 330. d. e. 362. e
 Hæretici Timothei qui. 334. e
 Hæretici semper procul pellendi. 341. d
 Hæretici Theopaschita instaurati. 356. a
 Hæretici non recipiendi sine satisfactione. 358. a. b
 Hæreticorum fraudes. 363. d
 Hæretici Acephali qui. 364. a
 Hæretici sine charitate. 391. d. e
 Hæretici nomen Papa delent. 398. a
 Hæretici retorquent leges latas contra ipsos in Catholicos. 403. b
 Hæretici in S. Synodum, & in Summum Pontificem insulant. 174. d
 in Hæreticos pœna, & eorum scripta damnantur. 176. b. e
 Hæretici salubri remedio conuincuntur. 195. d
 Hæreticorum mos est à sententia à Concilio lata ad Imperatorem appellare. 424. e
 Hæreticorum mos vetus qualis fuerit. 362. a
 Hæretici solent tradere venena melle delibuta. 363. e
 Hæretici solent negare factis, quod ore profiteri videntur. 362. e
 Hæreticus homo videns sit cecus ab Ariano Episcopo. 406. e
 Hæreticorum pœna in Catholicos statuta. 403. a
 Hæretici comparantur ramis in cæno mersis. 477. e
 Hæretici à sanctis Patribus desiscunt, & diuina Scriptura se vindices prostentur. 57. d
 Hæretici lucem fugiunt, & latebras quarunt. 59. b
 Hæretici interdum coguntur admittere expositiones Patrum. 60. a
 Hæretici Nouatores impudentissimè reijciunt, interpretationes Patrum. ibid. e
 Hæretici ingrediuntur Synodos ambitioso freti somitatis. ibid. d
 Hæreticus inuoluitur suis spiribus instar colubri. 61. e
 Hæretici Iconoclaste qui. 426. e
 Hæretici ad Principes confugiunt. 424. b
 Hæretici se iungunt prauis moribus. 430. a
 Hæreticorum impostura deteguntur. 434. b
 Hæreticorum pœnitentia suspecta. 435. a
 Hæreticis communicantes fugiendi. 462. b
 Hæreticum non esse non satis est, si quis cum hæreticis communicat. 464. b
 Hæretici

I N D E X.

Hæretici Hesitantes qui. 470. a
 Hæreticorum Hesitantium falsi prætexit. ibid.
 Hæretici diligentissimè inquirendi. 476. b
 Hæretici Prædestinati dicti qui. 445. e
 Hæretici interdum sancti videntur. 626. d. e. 627. a
 Hæretici ut plurimum inhonesti. 478. a
 Hæretici alicui magno viro scripta supponunt. 506. d. e. 507. b. c
 Hæretici semper inter se altercantur. 507. e
 Hæretici à semetipsis dissentunt. ibid. e
 Hæretici carpunt doctores in verbis. 508. b. c. d. 509. a. b. c. 510. e
 Hæreticorum machina bellica velut tonitrua, sed statim dissoluitur. 509. e
 Hæretici instar filie Herodiadis saltantis. ibid.
 Hæretici sub inuolucro Catholici nominis impietatem abscondunt. 522. e
 Hæretici querunt subripere Apostolicam communionem. 524. d
 Hæretici primum contra homines pugnant, deinde in celites prælia conuertunt. 525. b
 Hæretici Nouatores in Summum Pontificem insurgunt. ibid. b
 Hæretici etiam venerantur Summum Pontificem. 539. d
 in Hæreticos Nouatores insurgunt scripta antiquorum. 537. d
 Hæretici deteriores Paganis. 555. b
 pro Hæreticis an orandum. 573. d
 de Hæreticorum basilicis quid statuerint Patres. 595. b
 Hæreticorum simulationes. 597. b
 Hæretici ab hereticis extolluntur. 600. a
 Hæreticorum fraus in profissione Symboli. ibid. c
 Hæretici ad horam fidem mutant. ibid. d
 Hæretici sunt, qui prius scelesti. 601. e
 Hæretici elemosinis etiam decipiunt. 604. a
 Hæretici semper se excusant. 605. c. d
 Hæreticorum vana deliramenta. 606. c
 Hæretici monachi à populo occiduntur. 607. d
 Hæretici exagitant Episcopos. 610. e. 611. b
 Hæreticorum artes sensim ad impietatem pertrahunt. 611. b
 Hæreticorum quantia insidia. ibid. e
 Hæretici per sepe se iactant. 656. d
 Hæreticorum fraus in sceltanda hæresi. 664. c
 Hæretici maxime vitandi. ibid. e
 Hæretici omnes omnino damnandi. 668. a. b
 Hæreticos lapsos curat Summus Pontifex, ut renocet. 669. d
 Hæretici non datur pax. 670. e
 Hæretici fugiendi. 672. e
 Hæreticorum non tantum fugienda connexio, sed neque communicandum cum communicantibus cum ipsis. 674. e. 676. e
 Hæreticis communicantes amittunt privilegia. 675. b
 Hæreticorum fatuum consilium contra Sanctos Dei. 677. d
 Hæreticorum simulata misericordia. 677. b. c
 Hæretici Constantinopoli persecuti sunt Orthodoxos. 678. a
 Hæretici occidunt per plures monachos. 679. a
 Hæretici à Deo puniuntur. ibid. e
 Hæreticorum compressa superbia in Oriente. 612. e
 Hæretici nouis bellis semper exagitant Catholicos. 612. d
 Hæretici velut lupi inter oves Christi. 618. c
 Hæreticus conuersus profuit Ecclesie Orientali. 623. a. b. c
 cum Hæreticis communicare est fornicari. 627. c
 Hæretici plurimi Seneriani ad fidem conuertuntur. 625. 626. 627.
 Hæretici periuri & simulatores. 640. a. b. 641. c. d. e
 cum Hæreticis cautissimè tractandum. 643. d. e
 cum Hæreticis magna prudentia necessaria. 644. a. 645. d. e
 Hæreticorum subdola artes. 649. d
 Hæretici Alexandrini qua passi. 651. b
 Hæreticorum nomina è Diptychis expungebantur. ibid. a
 Hæretici Principes vtuntur pietate nundinaria. 652. b

Hæretici Græci quam callidi. 654. d
 Hæretici Hormisdam Papam in hæresim pertrahere conati. 655. d
 Hæretici omnia subuertere quarunt. ibid. d. e
 Hæreticus bestia cornuta agno simillima. 654. e
 Hesitantes heretici qui. 470. a
 Hesitantium hereticorum qui falsi prætexit. ibid. a. b. e
 Heliudiphorus crudelis reprehenditur à Muritta. 415. a
 in Heracleana ciuitate voluit congregare Synodum Anastasius. 640. d
 Herodiadis filiam saltantem imitantur heretici. 509. e
 Hierarcha vnus semper in Ecclesia fuit. 101. e
 Hieronymus Vecchiectus ad Alexandrinos missus à Clemente VIII. Pont. Max. 692. d
 Hierosolymorum Episcoporum humilis vestitus. 240. c
 in Hierosolymitana Ecclesia vnio. 337. d. e
 Hierosolymitana sedes inuaditur à Gerontio. 325. b. e
 Hilarius Arelatensis Episcopus. 8. a
 Hilarius primus subscriptus in Arausicano Concilio. ibid.
 Hilary Episcopi Arelatensis superbia comprimitur. 31. c
 Hilarius Romam venit ad latus causam suam. 32. d
 Hilarius de quibus redarguitur condemnatur. 33. b
 in Hilarium Imperator interpellatur. ibid. d
 Hilarius virtutibus & sanctitate maxime clarus. 34. a. e
 Hilarius vitam S. Honorati scripsit. ibid. d
 Hilary preces ad S. Honoratum. 35. a
 Hilarius nequaquam ad monasticam vitam redijt. 33. c
 Hilary funebri oratio de S. Honorato. 34. d
 Hilarius Romana Ecclesia Notarius mittitur cum legatis ad Anastasium Imperatorem. 644. e
 Hilarius Episcopus Fotices. 663. a
 Hilarius S. R. E. Cardinalis legatus S. Leonis. 80. e
 Hilarius legatus fnga lapsus. 95. a
 Hilarius S. Joanni Euangelista liberatori adiculam prope Baptistisum construit. 96. b
 Hilarius ad Pulcheriam scribit contra Ephesinam Synodum. 107. c
 Hilarius creatur Papa. 254. c
 Hilarius confirmat fidei decretum. ibid. d
 Hilarius Cyclum nouum curat per Victorinum. 256. e
 Hilary Papa natalis celebras. 264. c
 Hilary Pape munificencia. 274. a. b
 Hilary restitit Anthemio Imperatori. 273. d
 Hilary Pape obitus, & quanto tempore sederit. ibid. e
 Hincmarus Episcopus Rhemonensis. 535. a
 Hipatius consobrinus Anastasij Imperatoris. 623. b
 Hipatius mittitur contra Catholicos. ibid. c
 Hipatius obmutescit in Catholicos. ibid. d
 Hipatius Dux exercitus Romani fugatur. 536. b
 Hispani Episcopi quanti fecerint Summum Pontificem. 265. d
 de Hispania negotijs epistola S. Leonis ad Turibium Episcopum. 17. d
 in Hispania indicitur Concilium generale. 46. b
 in Hispania Concilia duo celebrantur. ibid. e
 in Hispania celebratur Synodus Tarraconensis. 667. a
 ad Hispaniarum Episcopos littera Hormisdæ Pape. 680. e
 in Hispania plures heretici Eutythiani. 680. o
 in Hispania Concilium Gerundense celebratur. 681. b
 Historia Ioannis Silentarij. 458. b
 Historiam Britannorum prosequitur Gilda Britannus. 35. c
 Historica tractatione se purgat Theodoretus contra Nestorium. 106. b
 Historici optime res considerent. 498. o
 Homilia falsè inscripta Eusebio Emiseno. 8. b
 Homilia Eusebio inscripta, inscribende essent Eucherio. 8. c
 Homo etiam spiritus plenus non potest omnia agnoscere. 503. d
 Homines sape tribulationibus curantur. 5. o
 Hominum

I N D E X.

<i>Hominum salus curatur mira Dei providentia.</i>	<i>ibid. c</i>	<i>ad Hormisdam Ioannis Episcopi Nicopolitani epistola.</i>	<i>661. d</i>
<i>Homines delirare interdum cogit cupido nobilitatis.</i>	<i>21. e</i>	<i>ad Hormisdam epistola Synodalis Episcoporum Epivotarum.</i>	<i>662. c</i>
<i>in Homines primum prelia hereticorum, & postea in calites.</i>	<i>525. b</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum.</i>	<i>663. b</i>
<i>in Homine etiam Gentili iustitia bona.</i>	<i>440.</i>	<i>Hormisdæ hortatur Ioannem ad perseverantiam.</i>	<i>ibid. d</i>
<i>Homines corrumpuntur per sepe auro.</i>	<i>434. b</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Synodum in Epiro habitam.</i>	<i>664. a</i>
<i>Homines obstupescunt miraculis.</i>	<i>436. b</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum.</i>	<i>665. c</i>
<i>Homines, qui capillos tingunt, naturam virilem transformare in muliebrem student.</i>	<i>454. b</i>	<i>Hormisdæ Pulionem legatum ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum mittit.</i>	<i>665. c. d</i>
<i>Honestas sit cohabitatio clericorum.</i>	<i>548. b</i>	<i>Hormisdæ indiculus datus Pulioni legato.</i>	<i>ibid. e</i>
<i>Honor qui debeatur fisis diebus.</i>	<i>284. a</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum.</i>	<i>666. b</i>
<i>Honor debetur Episcopis, cum recipiuntur.</i>	<i>577. b. c</i>	<i>Hormisdæ hortatio ad perseverantiam.</i>	<i>ibid. c. d</i>
<i>S. Honoratus abbas Lerinensis cœnobij.</i>	<i>11. a</i>	<i>Hormisdæ legatio secunda ad Anastasium Imperatorem.</i>	<i>667. c</i>
<i>S. Honorati vita ab Hilario scripta.</i>	<i>34. c</i>	<i>Hormisdæ legati Constantinopolim missi.</i>	<i>ibid. d</i>
<i>eius breve compendium.</i>	<i>ibid. d</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Anastasium.</i>	<i>ib. d. e</i>
<i>ad Honoratum preces S. Hilarij.</i>	<i>35. a</i>	<i>Hormisdæ magna cura erga oves Christi.</i>	<i>668. a</i>
<i>Honoratus ex illustri familia natus.</i>	<i>34. d</i>	<i>Hormisdæ omnes omnino hereticos damnat.</i>	<i>ibid. b</i>
<i>Honoratus Episcopus Nouariensis laudatur.</i>	<i>439. e</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Timotheum Episcopum Constantinopolitanum.</i>	<i>669. b</i>
<i>ad Honoratum Episcopum Gelasium contra Pelagianos.</i>	<i>475. e</i>	<i>Hormisdæ hortatur Timotheum ad respiciendum.</i>	<i>ibid. c. d</i>
<i>Honoratus discipulus S. Benedicti.</i>	<i>497. b</i>	<i>Hormisdæ curam gerit omnium lapsorum Episcoporum.</i>	<i>ibid. d. e</i>
<i>S. Honoratus Episcopus Massiliensis.</i>	<i>451. d</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Episcopos extra Catholicam communionem positos.</i>	<i>670. a</i>
<i>S. Honorati scripta probata.</i>	<i>ibid. d</i>	<i>Hormisdæ ostendit munera pastoralis curæ.</i>	<i>ibid. b</i>
<i>S. Honoratus quæ scripserit.</i>	<i>ibid. d. e</i>	<i>Hormisdæ hortatio, ut lapsi ad petram revertantur.</i>	<i>ibid. d</i>
<i>Honore & gradu prinabantur heretici.</i>	<i>196. a. b</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Orientales Orthodoxos.</i>	<i>671. a</i>
<i>in Honorem Solis & Lune ieiunabant Manichei.</i>	<i>13. e</i>	<i>Hormisdæ hortatio ad persistendum in fide.</i>	<i>671. b. c</i>
<i>Hormisdæ Papa creatur.</i>	<i>632. d</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Possessorem Episcopum Orthodoxum.</i>	<i>672. a</i>
<i>Hormisdæ Papa plurimum laudat S. Remigium.</i>	<i>534. c</i>	<i>Hormisdæ hortatio ad clericos, monachos, & populum Constantinopolitanum.</i>	<i>672. c</i>
<i>Hormisdæ ad Orientales scripsit epistolam.</i>	<i>632. e</i>	<i>Hormisdæ hortatur, ut Orthodoxi hereticos vitent.</i>	<i>669.</i>
<i>Hormisdæ coronam donat Clodoveus.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>670. 671. 672.</i>	
<i>Hormisdæ epistola ad S. Remigium, quæ ei gratias agit, & ipsum admonet.</i>	<i>633. b. c</i>	<i>Hormisdæ exoptat librum confessionis ab Orientalibus.</i>	<i>673. a</i>
<i>ad Hormisdam epistola Anastasij Imperatoris.</i>	<i>640. d</i>	<i>ad Hormisdam confugiunt monachi Orientales.</i>	<i>679. b</i>
<i>Hormisdam fide interpellat Anastasius pro congreganda Synodo.</i>	<i>ibid. d</i>	<i>Hormisdæ cura totius Orbis Ecclesiarum.</i>	<i>680. a</i>
<i>ad Hormisdam Anastasius mittit Patricium virum clarissimum.</i>	<i>641. c</i>	<i>Hormisdæ littera ad Episcopos Hispaniarum.</i>	<i>ibid. e</i>
<i>ad Hormisdam alia epistola Anastasij Imp.</i>	<i>ibid. c</i>	<i>Hormisdæ littera tres ad Orthodoxos in Oriente.</i>	<i>683. a. b. c</i>
<i>Hormisdæ cuncta de ferre proficitur Anastasium.</i>	<i>ibid. d</i>	<i>Hormisdæ hortatio ad perseverantiam in fide.</i>	<i>ibid. c. d. e</i>
<i>ad Hormisdam Papam Dorotheus pro pace.</i>	<i>641. e</i>	<i>Hormisdæ litteras Quinta Synodus venerata.</i>	<i>683. a</i>
<i>Hormisdæ ad Anastasium scribit.</i>	<i>643. b</i>	<i>Hormisdæ mittit regulam fidei ad Orientales.</i>	<i>673. b</i>
<i>Hormisdæ alia littere ad Anastasium.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Ennodium & Peregrinum legatos.</i>	<i>ibid. e</i>
<i>Hormisdæ quam causam agat cum Anastasio.</i>	<i>644. a</i>	<i>Hormisdæ commendat Ioannem Episcopum Nicopolitanum Anastasio Imperatori.</i>	<i>674. a</i>
<i>Hormisdæ prudentia.</i>	<i>ibid. a. 645. d. e</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum.</i>	<i>ibid. b</i>
<i>Hormisdæ epistola ad Anastasium pro fide Catholica.</i>	<i>644. c</i>	<i>Hormisdæ reprehendit Episcopos Epiri.</i>	<i>674. d</i>
<i>Hormisdæ curat ab omni heresi purgare Anastasium.</i>	<i>ibid. d. e. 645. a. b</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Dorotheum Episcopum Thessalonicensem.</i>	<i>675. a</i>
<i>Hormisdæ indiculus datus legatis, in quo habentur servanda ab eis.</i>	<i>ibid. c</i>	<i>Hormisdæ epistola ad Anastasium Imperatorem pro Ioanne.</i>	<i>ibid. d</i>
<i>Hormisdæ capitula servanda ab Orientalibus.</i>	<i>648. a</i>	<i>Hormisdæ admonitio ad legatos.</i>	<i>676. a</i>
<i>Hormisdæ quàm cautè agat cum Anastasio.</i>	<i>ibid. b</i>	<i>ad Hormisdam Anastasius Augustus.</i>	<i>677. b</i>
<i>ad Hormisdam Anastasij epistola.</i>	<i>652. c</i>	<i>Holographa ad aque fluxum attemperata.</i>	<i>493. e</i>
<i>ad Hormisdam alia Anastasij epistola de simulata eius religione.</i>	<i>653. c</i>	<i>Hortatio Hormisdæ Papa ad perseverantiam.</i>	<i>663. d.</i>
<i>Hormisdæ epistola ad Anastasium.</i>	<i>654. d</i>	<i>666. c. d</i>	
<i>Hormisdæ Anastasium hortatur ad Catholicam fidem.</i>	<i>655. a. b</i>	<i>Hortatio Hormisdæ Papa, ut lapsi ad petram revertantur.</i>	<i>670. d</i>
<i>Hormisdæ opera, & non verba ab Anastasio exposcit.</i>	<i>ibid. a</i>	<i>Hospites hilari fronte sunt recipiendi.</i>	<i>4. a. b. c</i>
<i>Hormisdæ quid cum legatis Imperatoris pertractauerit.</i>	<i>655. d</i>	<i>Hospites</i>	
<i>Hormisdæ cœqueritur, quòd Græci heretici callidi sint.</i>	<i>654. d</i>		
<i>Hormisdam Anastasius ad heresim pertrahere quarebat.</i>	<i>655. d.</i>		
<i>ad Hormisdam S. Auiti Episcopi littera.</i>	<i>656. a. b</i>		
<i>Hormisdam laudat S. Auitus.</i>	<i>655. b</i>		
<i>Hormisdæ epistola ad Episcopum Viennensem ipsum laudando.</i>	<i>657. a</i>		
<i>Hormisdæ admonet Episcopos Gallicanos.</i>	<i>ibid. d</i>		
<i>Hormisdæ aliam decernit legationem ad Orientales.</i>	<i>658. a</i>		

I N D E X.

<i>Hospites ab Episcopis recipiendi.</i>	<i>486. c</i>	<i>Ianuarius Episcopus relegatus in Sardiniam.</i>	<i>565. a</i>
<i>Hofes interdum benigniores magistratibus.</i>	<i>279. c</i>	<i>Iba Episcopi Edeffeni causa in duobus Concilijs tractatur.</i>	<i>63. e. 64. c</i>
<i>Hofes profligantur bene culta religione & pietate.</i>	<i>133. a</i>	<i>63. e. 64. c</i>	
<i>Hofsem suum qui non lesit, quando adiuvat.</i>	<i>492. b</i>	<i>inducium Tyrium in eius causa.</i>	<i>64. e</i>
<i>Hosti non indulgendum, quando Deus præcipit.</i>	<i>489. c</i>	<i>item iudicium Berytherse.</i>	<i>65. a</i>
<i>Hofes S. Trinitatis à Catholicis occiduntur.</i>	<i>607. d. e</i>	<i>quid contra ipsum obiectum.</i>	<i>65. a</i>
<i>Humanitas & diuinitas Jesu Christi declaratur in vna persona.</i>	<i>23. c</i>	<i>pro Iba testificatio clericorum Edeffe.</i>	<i>ibid. c. d</i>
<i>Humanitas Marciani Imperatoris contra prauos monachos.</i>	<i>175. b</i>	<i>Iba epistola ad Marim Persam.</i>	<i>66. b</i>
<i>Humilibus semper ignoscendum.</i>	<i>617. d. e</i>	<i>Ibas probatur Orthodoxus.</i>	<i>67. d. 68. e. 69. a</i>
<i>Humilis vestitus Hierosolymorum Episcoporum.</i>	<i>240. c</i>	<i>Ibas quomodo excusari possit de Theodoro laudato.</i>	<i>68. a</i>
<i>Humilitas & mansuetudo commendatur.</i>	<i>12. a. b</i>	<i>Ibas probatur Catholicus, non epistola Catholica.</i>	<i>ibid. e</i>
<i>Humilitas est causa erectionis.</i>	<i>683. d</i>	<i>Ibas condemnatur iniuste in Concilio Ephesino.</i>	<i>96. d</i>
<i>Humilitas Theodoretii.</i>	<i>124. d</i>	<i>Ibas subscribit epistola S. Leonis.</i>	<i>121. c</i>
<i>Humilitas etiam seruanda in dignitatibus.</i>	<i>563. c. d</i>	<i>Ibas restituitur etiam à Concilio Chalcedonensi.</i>	<i>154. e</i>
<i>Humilitas in Episcopis maximus splendor.</i>	<i>2. b</i>	<i>Iconoclastæ heretici qui.</i>	<i>426. c</i>
<i>Humilitas summa S. Turibij Asturicensis Episcopi.</i>	<i>43. a</i>	<i>Idololatria tribulatione maxima dissipatur.</i>	<i>5. e</i>
<i>Humilitas Alexandrinorum commendanda.</i>	<i>691. 692. 693.</i>	<i>in Idololatrias quid Marcianus constituerit.</i>	<i>162. e</i>
<i>Hunericus successor Genferici qualis.</i>	<i>331. d</i>	<i>Ieiunia & preces indicuntur à S. Mamercio suis.</i>	<i>309. d</i>
<i>Hunericus Regis edictum de Ecclesia Carthaginensi.</i>	<i>347. a</i>	<i>Ieiunia & vigilia præscribuntur populo à sancto Perpetuo.</i>	<i>366. c. d</i>
<i>Hunericus quid in domesticos Catholicos.</i>	<i>353. e</i>	<i>Ieiunium præcedat ordinationes.</i>	<i>25. a</i>
<i>Hunericus diuam tyrannidem in suos exercuit.</i>	<i>354. a. b. c. d</i>	<i>Ieiunium Manicheorum in honorem Solis & Luna.</i>	<i>13. e</i>
<i>Hunericus patris præcepta seruat.</i>	<i>354. c</i>	<i>Jesu Christi declaratur diuinitas & humanitas in vna persona.</i>	<i>23. c</i>
<i>Hunericus Ecclesiam exagitat.</i>	<i>387. d</i>	<i>Jesu Christi innocato nomine, Clodoveus superat Alamanos.</i>	<i>531. d</i>
<i>Hunericus edictum contra Catholicos.</i>	<i>389. e</i>	<i>Igni traduntur libri Manicheorum detecti à S. Leone.</i>	<i>13. b</i>
<i>Hunericus dolus quo tendebat.</i>	<i>390. a</i>	<i>igne crematus Plato cubicularius.</i>	<i>321. c</i>
<i>ad Hunericum S. Eugenij libellus.</i>	<i>390. c</i>	<i>ab igne liberatur Indeus, & conuertitur.</i>	<i>292. b</i>
<i>Hunericus S. Eugenium deridet.</i>	<i>390. d</i>	<i>Ignis extinctus vi lacrymarum, & oratione.</i>	<i>309. e. d</i>
<i>Hunericus vetat. Quandalos communicare cum Catholicis.</i>	<i>391. a</i>	<i>Ignis obesse non potuit Episcopo Orthodoxo.</i>	<i>574. d</i>
<i>Hunericus edictum contra Catholicos.</i>	<i>402. a</i>	<i>Ignis iteratus contra martyres extinguitur.</i>	<i>414. e</i>
<i>Hunericus multa mentitur.</i>	<i>402. b</i>	<i>Illuminatio cæci facta à S. Eugenio.</i>	<i>407. a</i>
<i>Hunericus quanta mala in Catholicos fecerit.</i>	<i>402. a. 403. a. b. c. d. 404. a. b. c</i>	<i>Illustis Episcopus relegatus in Sardiniam.</i>	<i>565. a</i>
<i>Hunericus in omnes perfidus.</i>	<i>404. e</i>	<i>Illus Magister Officiorum.</i>	<i>309. d</i>
<i>Hunericus in Catholicos sentit.</i>	<i>408. a. b. c</i>	<i>in Illyrico excitantur tumultus.</i>	<i>133. a</i>
<i>Hunericus portentosus obitus.</i>	<i>418. b. c. d</i>	<i>Illyrico vastatur ab Aetila.</i>	<i>12. a</i>
<i>Hunorum irruptiones in Romanum Imperium.</i>	<i>25. d</i>	<i>ad Illyricos Episcopos Gelasius Papa.</i>	<i>484. d</i>
<i>Hunni qui Christianam religionem susceperint.</i>	<i>26. a</i>	<i>Illyrici Episcopi communicant cum Apostolica sede.</i>	<i>657. e</i>
<i>Hunorum ubi fuerit sedes, & qui mores.</i>	<i>ibid. b</i>	<i>Imago B. Mariae Virginis ardet in cupresso ut fax.</i>	<i>39. b</i>
<i>Hunorum victus, & vestitus.</i>	<i>ibid. d</i>	<i>Imago Depare Virginis à S. Luca depicta ubi fuerit reposita.</i>	<i>186. c</i>
<i>Hunni quales in prælijs.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>Imago aurea duodecim portis & gemmis ornata super confessionem B. Petri Apostoli posita.</i>	<i>203. c</i>
<i>Hunni semper vagi.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>Imagines adhibuit S. Leo ad exornandas ecclesias.</i>	<i>253. c</i>
<i>Hunni Indo additissimi.</i>	<i>27. a</i>	<i>Imagines auferuntur ab hereticis.</i>	<i>427. b. c</i>
<i>Hunorum plures egressus.</i>	<i>ibid. c</i>	<i>Imagines ab ipso Christi tempore Fideles venerari ceperunt.</i>	<i>427. c</i>
<i>Hunni Romanum Imperium inuasunt.</i>	<i>25. d</i>	<i>Imagines sunt radium scriptura.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Hunni Thraciam vastantur.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>Imagines non receperunt Manichei.</i>	<i>ibid. d</i>
<i>Hunni Burgundiones contriuerunt.</i>	<i>26. a</i>	<i>ex imagine S. Theodori sanguis effluxit.</i>	<i>594. a</i>
<i>Hunni maximè asperi & immanes.</i>	<i>26. 27</i>	<i>Imagines Sanctorum veneranda.</i>	<i>ibid. a</i>
<i>Hunorum Rex occiditur.</i>	<i>28. 2. b</i>	<i>Imbres frequentes Constantinopoli prodigiosi.</i>	<i>263. c</i>
<i>Hunni, Armenia transmissa, Cappadociam vastauerunt.</i>	<i>650. d</i>	<i>Immanitas & asperitas Hunorum.</i>	<i>26. 27.</i>
<i>Hunorum exercitu pugnauit Vitalianus.</i>	<i>640. b</i>	<i>Immunitas seruanda in Ecclesia Dei.</i>	<i>269. b. 270. a.</i>
<i>Hypocritis diu latet, sed tempore detegitur.</i>	<i>25. c</i>	<i>372. b</i>	
<i>Hypocrita sub specie sanctitatis multos decipit.</i>	<i>14. d</i>	<i>Impeni antes non sunt recipiendi.</i>	<i>126. b</i>
<i>Hypocritanihil magis Ecclesia Dei obest.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Impenitentes omnino inexcusabiles.</i>	<i>658. a</i>
<i>Hypocrita vere Anastasius.</i>	<i>600. a</i>	<i>Impia sapere, & sapientioribus nolle credere, iniquum est.</i>	<i>82. c</i>
		<i>Imperare ignorant, qui nesciunt inferuire.</i>	<i>204. d</i>
		<i>Imperator auxiliabatur Romano Pontifici.</i>	<i>33. c</i>
		<i>Imperator ius sibi usurpat, dum deligit Episcopum, qui omnibus præsit in Synodo Occumenica.</i>	<i>78. b</i>
		<i>Imperatores nequaquam Synodos indicere possunt, sed ad summum Pontificem spectat.</i>	<i>87. e</i>
		<i>Imperatores sub Dei iudicio.</i>	<i>553. e</i>
		<i>Imperatores filij Summi Pontificis.</i>	<i>521. c</i>
		<i>Imperatores obedire tenentur Summo Pontifici.</i>	<i>521. c</i>
		<i>Imperato-</i>	

Iacobus Nisibenus alter à Iacobo Syro.
 Iacobus Syrus admirabilis sancti a. e.
 Iacobi laudes.
 Iactantia cauenda est.

Imperatorem quid deceat, & quid dedecet.	283.a	Indumentis sacerdotibus indigent Alexandrini.	696.e
Imperatori resistit fidei ardore populus Constantinop.	599.d.e	ab Inferis reuocatur Benedicti filia per S. Remigium.	575.e
Imperatoris filij appellatur Reges.	649.a	Infaeles etiam quodammodo credunt sanctis.	488.b
Imperium bene administratur pura religionis cultu.	41.e	Infideles omnes Principes tempore Symmachi Papa.	531.b
Imperij firmitas est ex fide & orationibus.	90.b	Infideles hortatur ad fidem Hormisda Papa.	670.a
Imperium propter pietatem interdum Deus concedit.	122.e	Infidelibus non datur pax.	670.c
Imperij fundamentum fides Catholica.	127.d	Infirmi liberata ab egritudine in translatione S. Senerini.	517.b
Imperio male consulitur, dum in Ecclesiarum iura insurgunt.		Infirmi à sanctis sanantur.	591.d
Imperatores.	177.b	in infirmitate Summi Pontificis luctus magnus in Ecclesia.	552.d.e
Imperium deponit Auitus.	210.c	Ingenia pigrescunt ob remissa studia.	421.b
Imperium Anastasij quanto tempore durauerit.	687.d	Ingenius Episcopus Ebreduensis.	267.c
Imperium breue & infelix Maximi, qui in minori fortuna felix fuit.	204.b	Ingratos esse Deo, magnum est periculum.	179.a
Imperium Occidentale vastatur à barbaris.	2.d	Ingratitudo mara Eibnicorum.	178.e
in Imperium Romanum irruptiones Hunnorum.	25.d	Ingratitudo Deo maxime displicet.	179.a
Imperium Romanum collapsum obreuerit Gentilitium cultum.	516.a	Ingressus & progressus hæresis Eutycheis.	63.d
sub Imperio Theodorici renouantur plurima vrbes.	536.d	ab Ingressu Principum sancti arcentur interdum.	609.b
Imperium consequitur Zeno.	301.c	Inimici ad inuicem sunt aulici.	41.b
Imperium recepit Zeno Imperator beneficio sanctæ Thecle.	332.c	Inimici animum cognoscere magna cautio est.	290.d
Imperij administratio relinquitur à Pulcheria.	41.a	Inimici magis oratione quam armis vincuntur.	639.c
Impietas Euarici Regis.	419.e	Inimicitia Chrysostomi cum S. Flauiano fuit causa omnium malorum, que orta sunt in Oriente.	40.d
Impietas hereticorum dilemmate perstringitur.	324.d	Inimicitie priuata Republice non obsint.	637.b
Impietas vexillum erexit Basilici tempore.	704.a	Inimicitia frenum nesciunt.	492.b
ad Impietatem pertrahunt aries hereticorum.	611.b	Iniqua sententia in S. Flavianum.	94.e
Impij semper in deteriora prolabantur.	112.e	Iniquum est, impia sapere, & sapientioribus nolle credere.	92.c
Impij sanctos fidei uenerantur.	328.d	Initium ciuitatis Venetiarum.	179.c.d
Impij fame pereunt.	332.a	Initium regni Franchorum.	211.e
Impij à Deo confinguntur.	687.b	Initia rerum sunt, semper maxime consideranda.	44.d
Impij à Deo puniuntur.	494.d.e. 495.a	Iniuria perferende sanctorum exemplis.	577.c
Impij sequentes ritus imbiorum redarguendi.	513.c	Iniustitiam exercentes in alios, in se ipsos vindictam à celo educunt.	454.a
Impij non omnia mala facere possunt, que uellent.	685.d.e	Inobedientia reddit hominem cecum.	639.e
Impiorum spes frustratur.	689.d	Insidia magna hereticorum.	611.c
Impositio manus ab Episcopo cautè faciendâ.	252.d	Insigne certamen pueri septem annorum.	417.a
Impostura hereticorum deteguntur.	434.b	Insperatum uideri non potest, quod est ante præcognitum.	473.a
ab Impostura defenditur Theodoretus, quod ipse non communiuauerit cum Nestorianis.	21.b.c	Instauratio hæresis Theopaschitarum.	356.a
Impostura detecta Flauita.	434.b	Instituta monastica seruata ab Episcopis in Episcopatu.	563.c
Improbis declaratur in rebus secundis.	454.b	Institutio Rogationum facta prima à S. Amerco.	309.c
Imprudencia Theodosij urbanè reprehenditur à Pulcheria.	41.b	Instituto Saba, ut Trisagion caneretur in Ecclesia.	469.a
Impudici inueniuntur heretici.	17.a	Instituto uetus monachorum S. Augustini.	563.d
Impulsibus uentorum hinc inde ferri semper solent heretici.	362.e	Insula plurima vnâ cum incolis ex terremoto subuersa.	37.a
Impunitas criminum hortatur ad crimina.	489.d	Intellectum dat tribulatio.	207.a.e
Incantationes maleficorum signo Crucis euanescent.	638.e	Interprete uicbantur plerumque legati Apostolici.	143.c
Incendium futurum prædictum à Daniele.	260.e	Intrusus è sede deponitur.	49.c
Incendium Regij in Aquitania.	136.b	Inuentio duorum SS. martyrum à S. Amerco.	309.e
Incendium urbis Constantinopolitana.	261.c	Inuentio capitis S. Iuliani.	309.e. 310.d
Incendium à turba excitatum Constantinopoli.	457.e	Inuidia euanescit aduersus mortuos.	175.d
Incendium Constantinopolis propter hereticos.	601.c	Inuidiam passus est Sidonius.	298.a
Incensum offerendum pro anima defuncti.	144.c	Inuidia & emulatio ad maxima mouent.	435.c
Inconstantes Principes propter desiderium regnandi.	330. 340.b	Inuiti Episcopi essent eligendi.	292.e
Inconstantes semper heretici.	600.d	Inuocatio S. Martini reddit Eudocium victorem.	272.a
Incuriones Vuandalorum.	268.b	Inuocatione S. Sergij liberatur Iudeus ab igne.	292.b
Indicere Synodum ad Papam, & non ad Imperatorem spectat.	87.e. 120.a. 542.a	Inuoluntarium non potest uocari in reatum.	355.b
Indictio Ephesine Synodi.	76.e	Jocundus Patriarcha Arianus ab Huneric incensus.	354.b
Indictio Synodi per edictum Marciani Imperatoris.	127.d	Ioannes Vuandalus in Thracia occisus.	25.d
Indiculus ab Hormisda Papa datus Pulioni.	665.e	Ioannes de Roa librum edidit periculosum.	44.d
Inducia septem dierum dantur Eutychei heretico ad respiciendum.	59.e	S. Ioannis Euangelista adicula prope Baptistarium quando constructa.	96.b
Indulgentiam consequuntur plures Episcopi in Concilio Chalcedonensi.	146.b	Ioannes presbyter pœnitens Romam uenit.	130.b
Indulgentiam consequitur Inuenalis Episcopus.	146.b	Ioannes presbyter, & Notarius Concilij Constantinopolitani.	57.a
Indulgentia & pietas conciliat inimicorum animos.	290.a	Ioannes Episcopus interfuit Concilio Chalcedonensi.	140.c

Ioannes Decurio Alexandriam missus à Marciano.	169.a	Ioannis Comus humilitas.	895.a.b.e
Ioannes Episcopus Metropolis Heraclea.	242.e	Iordanus suorum Gothorum scripsit historiam.	471.b
Ioannes Rauenna Episcopus à Papa Simplicio reprehenditur.	364.e	Ioseph sacerdos missus legatus ad Clementem VIII. à Patriarcha Alexandrino.	695.e
Ioannes Episcopus Alexandrinus appellat Simplicium Papam.	370.a	Ira Anastasij Imp. contra Eliam sedatur à S. Saba.	610.a
Ioannes Silentarius monachus egregius.	231.e	Ira Dei excutitur in ultionem contra peccata.	3.a
Ioannes Alexandrinus proficiscitur legatus Constantinopolim.	343.b	Ira Dei contra impios.	679.e. 680.a
Ioannes Antiochenus presbyter que scripserit.	430.c	Ira Dei auertitur pœnitentia.	201.d
Ioannes Grammaticus alter.	430.d	Ira Principum quiescit Sanctorum oratione.	610.a
Ioannis Silentarij historia.	458.b	Irenæus Tyri Episcopus deponitur.	51.b. 96.e
Ioannes quare Silentarius dictus.	ibid.a	Irenæus legatus Theodorici.	472.a
Ioannes ex Episcopo monachus.	ibid.c.d	Irenæi Episcopi causa ad Papam deferitur.	266.b
Ioanni Silentario quod signum apparuerit.	459.a	Irruptiones Hunnorum in Imperium Romanum.	25.d
Ioannes Silentarius hoc anno innotuit.	528.d	Isauricum bellum Anastasij Imp. tempore.	469.b
Ioannes à S. Saba in spiritu cognitus.	ibid.d	Italia ingenti fame vexatur.	125.c
Ioannes Silentarius custoditur à Leone.	593.c	in Italiam uocatur Odoacer Rex Erulorum.	307.a
Ioannes Silentarius ad fidem conuertit Senerianum.	627.d	Italia Episcopi conueniebant, in re grami cum Summo Pontifice.	396.d
Ioannes Silentarius apparet in somnis Regina diaconissa.	628.a	Italia res quomodo se habuerint sub duobus barbaris Regibus.	459.b
Ioannes creatur Nolanus Episcopus.	398.d.e	Italici auxiliati sunt Burgundiones.	491.d
Ioannes Apamea Episcopus Tyri iniuste creatur.	394.a	Itali plerique captiui.	491.c
Ioannes Messanenensis Episcopus interfuit Concilio Chalcedonensi.	140.e	Itali captiui soluuntur, & dimittuntur.	492.c.d
Ioannes tertius Episcopus Alexandrinus.	575.b	Iubilei annus, annus benignitatis & lætitiæ.	114.b
S. Ioannis monasterium conditum à S. Casario.	588.a	Iudeus Saluatoris imaginem cultro percussit, & multus sanguis emanauit.	39.c
Ioannes Archidiaconus Arelatenensis.	590.b	inde cum uxore Christianus effectus.	ibid.d
Ioannes Archidiaconus ducitur iniuste in carcerem.	590.b.c	Iudeus ab igne liberatur & conuertitur.	292.b
Ioannes Archidiaconus liberatur auxilio Dei.	ibid.c	Iudei proditio facta.	584.e
Ioannes Palensium Episcopus.	607.d	Iudei primis erant qui habitabant in Australi plaga.	651.c
Ioannes Episcopus relegatur in castellum.	ibid.d	Iudei in Syria Cyrum oppidum extruxerunt.	702.b
Ioannes Episcopus reuocatur à Iustino Imp.	ibid.	Index nemo esse potest Summi Pontificis.	544.d
Ioannes ex heretico fit Catholicus & confessor.	623.a	Index omnium Christianorum est Papa.	72.c. 73.a
Ioannes publicè confitetur fidem Catholicam.	ibid.c	Indices non condemnent reos, nisi prius confessos, aut aperte conuictos.	100.e
Ioannes Machiota hereticus Episcopus Alexandrinus moritur.	660.a	Indices seculares sacrilegi habendi sunt, si præsumant in causis Ecclesiasticis.	144.b
Ioannes Mela creatur Alexandrinus Episcopus.	526.b	Indices cognitores in Synodis qui dicti sunt.	141.a
Ioannes Damascenus commendat miraculum de sanguinis effusione.	594.a	Indicia Dei occulta, sed ordinata.	312.a
Ioannes eligitur Episcopus Nicopolitanus.	661.c	Indicia Dei non sunt examinanda.	659.d
Ioannes coegit Synodum Episcoporum Epiri.	ibid.c	Indicij diuini uisio.	422.c
Ioannes amplectitur communionem sedis Apostolicæ.	ibid.	Indicij libra pensare quid sit.	438.b
Ioannes comprobatur quatuor generalia Concilia.	ibid.	Indicium Papa est magni ponderis.	63.a
Ioannis epistola ad Hormisdam Papam.	661.d	Indicium de fide & sacerdotibus primò ad Papam spectat.	110.a
de Ioannis Nicopol. ordinatione.	662.d	Indicium diuinum maxime timendum.	520.c.d. 646.d
Ioannis subscriptio in epistola Synodali Episcoporum Epirotarum.	663.a	Indicium Dei etiam contra Imperatores.	553.e
ad Ioannem Episcopum Hormisdæ Papa epistola.	663.b	Indicium de sinibus indictum de Anastasio Imperatore.	688.a.b
ad Ioannem alia epistola Hormisdæ Papa.	666.b	Indicium Tyrium in causa Ibe.	64.c
Ioannem Episcopum persequitur Dorotheus.	673.d	S. Iulii Caribagenensis martyrium.	6.e
ad Ioannem Episcopum Nicopolitanum Hormisdæ Papa epistola.	674.b	ex eius ore columba exiit.	7.a
Ioannem consolatur Hormisda.	ibid.b	eius translatio.	ibid.
Ioannes in aliquo reprehenditur ab Hormisda.	ibid.d	Iuliana illustrissima femina.	601.b
Ioannes defenditur ab Hormisda Papa.	675.a.b	Iuliana magna constantia.	ibid.b
Ioannes commendatur Anastasio Imperatori ab Hormisda Papa.	ibid.d	Iulianus Pelagianus olim Capuanus Episcopus.	18.e
Ioannes Baptista missus à Gregorio XIII. ad Alexandriam.	692.d	Iulianus Episcopus Puteolanus legatus S. Leonis.	80.e
Ioannes monachus ad Anastasium Imperatorem, & ad Hormisdam Papam pro fide missus.	678.c. 679.a	Iulianus per interpretem loquebatur in Concilio.	143.c
Ioannes Orthodoxus creatur Episcopus Constantinopolitani.	680.a	Iulianus Episcopus Constantinopolim à S. Leone mittitur.	127.c
Ioannes Comus Corepiscopus Alexandrinus.	694.e	Iulianus Vicarius Apostolicus in Oriente.	183.a
Ioannis Comus epistola ad Clementem VIII.	ibid.e	S. Iuliani caput inuentum.	309.e. 310.d

Julianus Episcopus Sabinensis. 560.a
Julianus mittitur à Summo Pontifice ad accersendum Equitium. 560.a
Julianus timet aspectu Equitij. ibid.c
Julius nepos Glycerij fit Imperator. 303.d
in Iulij basilica Actio Synodalis. 542.b
Iulon monachus conuersus. 172.c
Iura Antiochena Ecclesia usurpare nititur Dioscorus. 57.a
Iura Ecclesia ab Acacio obtinentur per tyrannum. 331.a
Iuramentum nequaquam presteitur ab Episcopis. 74.c
Iuramentum non temerè faciendum. 403.d
Iuramenti conditiones. 403.d
Iuramenti fallunt Manichæi. 640.b
Iure damnata nulla ratione sunt refodienda. 379.b
Ius sibi male usurpat Imperator, dum deligit Episcopum, qui omnibus praesit in Synodo œcumenica. 78.b
Ius Ecclesiasticum seruent Principes, alioquin à Deo puniuntur. 177.a. 209.a
Ius supremum Apostolica sedis in omnes Ecclesias. 214.d
Ius gentium violare non licet. 391.e
Ius virgarum erat apud Episcopos. 577.b
Iuste leges ab omnibus recipiendæ. 481.c.d
Iusti deridentur à mundanis. 390.d
Iusti abstinentes fuerunt, licet in dignitatibus essent constituti. 563.c
Iustinianus Codicis textus restituitur. 197.b
Iustinianus liberatus diuinitus ab ira Anastasij. 685.e
Iustinianus restituit Cyrum ciuitatem à barbaris excisam. 702.a
Iustinus diuinitus liberatus ab ira Anastasij. 685.e
Iustinus Augustus Ioannem Episcopum ab exilio reuocat. 607.d
Iustitia etiam bona in homine Gentili. 440.d
Iustitia obseruantissimi sint Principes. 587.c.d
Iustorum labor sit pro fide Catholica. 106.e
Iustos Dei prouidentia non sinit cum sceleratis puniri. 135.a
Iustus mediator non est, qui unam partem audit, & alteri nihil refert. 89.a
Iuuenalis Episcopus Hierosolymitanus iniuste subscribit in Concilio Ephesino contra Flavianum, & Eusebium. 95.c
Iuuenalis Hierosolymorum Archiepiscopus. 78.a
interfuit Ephesina Synodo, 90.c. & Chalcedonensi. 340.e
Iuuenalis indulgentiam consequitur. 146.b
Iuuenalis à S. Leone redarguitur. 199.a
arrogat priuilegia Ecclesie Cesarientis. ibid.c
eius acta irritantur à sancto Leone. ibid.e
qualis Episcopus fuerit. ibid.e
Iuuenalis obitus. 231.c
Iuuenis male morati intereunt. 429.e

L.

L *Abora & integra fides Theodoret.* 101.a
Labores Vincomali pro Theodoro. 121.d
Labores Acacy pro Petro Mago. 359.e
Labores Laurentij Episcopi Mediolanensis pro Papa Symmacho. 541.c.d. 546.a
Labores Faustij pro Ecclesia Dei. 543.b
Labores sanctorum pro Concilio Chalcedonensi. 604. 605. 606.
Laconius potens apud Regem Burgundionum. 492.c
Lacryma extinguunt ignem. 309.c.d
Lacryma indices sunt animorum. 492.d
Laicus Episcopus fit martyr. 401.a. 408.c
Laici ne se excusent peccando, quod laici sint. 513.b
Lapis Lydius est temporum ratio. 21.b
Lapsi heretici restituntur à Papa. 342.d
Lapsi restituendi, & quomodo. 431.b

Lapsi semper reuocandi. 669.d. 670.d
Lapsi heretici ad petram reuertantur. 670.d
Lapsorum & relapsorum diuersa est habenda ratio. 184.c
Lapsus à fide respiciendi aperitur uia. 115.d
Lapsus anterior reddit hominem cautiorem in reliquum. 489.b
Largus munifica S. Patientis. 313.e
Laticia Faustij deteguntur. 449.e
Latibula erant ad sacrificia Ethnicorum loca apta. 6.e
Latina lingua legati Apostolica Sedis loquebantur ob excellentiam Romane Ecclesie. 143.c
Laurentius creatus Papa in schismate. 527.b
Laurentius deponitur. ibid.c.d
Laurentius creatur Episcopus in Nucerinaciuitate. 527.d
Laurentius Lignidi Episcopus. 466.b.c
ad Laurentium Gelasius pro Ecclesia Dei. ibid.c
Laurentius Episcopus Mediolanensis. 439.a
Laurentius in quibus fuerit, capta eius urbe. ibid.a.b
Laurentius cum suis Mediolanum redit. 439.b.a
Laurentius basilicam sanctis Petro & Paulo dicat. 440.e
Laurentius Mediolanensis legatus ad Theodoricum. 488.b
Laurentius Episcopus Mediolanensis laborat pro Papa. 541.c.d
Laurentius interdum iusta de causa à Papa consuetudine abstinere. ibid.c.d
Laurentij commendatur officium. 545.e
Laurentij labores pro Symmacho. 546.a
Laurentius accersitur ab impio Anastasio. 660.b
cumq; retinuit, ut in exilium mitteret. ibid.
Laudes Alcyonis Episcopi Nicopolitani. 662.d
Laudes S. Abrahe Abbatij. 349.a
Laudes Aueni Consulij. 539.b
Laudes Celestiani Carthaginensis. 5.a.b
Laudes cœnobij Lerisensis. 10.e
Laudes Cesarie Abbatissæ. 587.b.c
Laudes mirifice S. Cesarij Episcopi. 586.d
Laudes dignæ Eremitæ. 11.a
Laudes Epiphaniij Episcopi Ticinensis. 438.a.b
Laudes Eulaliij Episcopi Syracusani. 546.c
Laudes S. Euthymij. 337.a.b
Laudes S. Flauiani. 98.b
Laudes Hormisdæ Papæ de S. Anito. 657.a.b
Laudes Iacobi anachoreta. 549.a
Laudes S. Leonis Papæ. 86.e
Laudes Mariæ nobilissimæ Carthaginensis. 6.b
Laudes Mariæ Arcadij filie. 113.e
Laudes Marciani Imperatoris. 218.e
Laudes & præconia Summi Pontificis. 100.b
Laudes Procli Episcopi Constantinopolitani. 40.c
Laudes pacis. 471.c
Laudes Probæ virginis. 568.e
Laudes Renati legati Apostolici. 96.a
Laudes immensæ S. Remigij Episcopi. 293.b
Laudes dignæ Theodoret. 124.e
Laudes Theodorici Regis. 552.b
Laudes Verine Augustæ. 301.e
Laura constituitur à Saba. 593.c
in Laura multa monasteria, & miracula. 627.e. 628.c.d
Laus discipuli est laus magistri. 346.b
Lazorum Rex inuisit Danielem. 264.b
Legati mittuntur Romam à Mauritanis conuersis ad Catholicam fidem. 213.c
Legatos quatuor S. Leo Papa Constantinopolim mittit. 115.e
Legati mittuntur, qui collapsam Orientalem Ecclesiam erigant. 116.e
Legati Apostolici sententiam in Concilio proferunt. 145.b
Legatus per interpretem loquitur. 143.c
Legati ob excellentiam Romana Ecclesia Latine loquuntur. 143.c

Legati

Legati aduersantur Anatolij præsumptioni. 157.e
Legati missi à Gelasio Papa ad Episcopos Dardania, & Illyrici. 484.d
Legati Thessalonicensis Ecclesia Romam missi. 523.d
Legati mittuntur ab Eudocia Augusta ad Simeonem Styliam. 207.c
Legati Apostolica sedis male habiti à Zenone. 391.c
Legatorum prauaricatio. 391.e
Legati missi ab Hormisdæ Papa ad Anastasium Imp. 644. b.c
à Legatis quæ leges seruandæ essent, & præcepta. 645. c.d.e
Legatio Anastasij Imp. ad Hormisdæ Papam. 652.c
Legati Anastasij callidi & Eutychiani. 655.d
Legati Romani Pontificis electi ab Anastasio Imperatore. 676.e
Legatos S. Leo decernit ad Synodum Ephesinam. 80.b
Legatos commendat S. Leo ad Concilium missos. 86.e
Legati Apostolica sedis allegati suspecti ab Eutychete. 93.d
Legati reclamant in ijs quæ facta sunt pro Eutychete. 94.a
Legati contradicunt Dioscoro. 95.e
Legatorum constantia. 96.a
Legati Apostolici digniorem locum in Concil. obtinent. 141.a
Legati mittuntur à Theodoro ad sedem Apostolicam pro sua restitutione. 99.e
Legatorum Romani Pontificis constantia. 102.a
Legati Anastasij Papæ qui fuerint. ibid.
Legati benigne suscepti, sed fidei ab Anastasio Imperatore. 522.d
Legatis libellus oblati ab Alexandrina Ecclesia pro pace. 522.e
Legati Alexandria Romam missi. 523.c
Legati Anastasij quæ gesserint. 524.c
Legatione Christi fungitur Papa. 655.c
Legatio Dioscori ad S. Leonem Papam. 24.d
Legatio Epiphaniij ad Regem Euaricum. 305.b
Legatio Epiphaniij Episcopi ad Anthemium Imp. 289.b
Legatio Epiphaniij ad Regem Burgundia. 490.d.e. 491.
Legatio Epiphaniij ad Romanum Pont. 316.a
Legatio Episcoporum venit ad Danielem. 327.b
Legatio Esaiæ ad Simplicium Papam. 340.d
Legatio Hormisdæ reuertitur in Urbem. 651.e
Legatio Hormisdæ ad Episcopos Epiri. 665.b.c
Legatio Hormisdæ ad Orientales. 667.d. 669.a
Legatio Martyrij ad Zenonem Imp. 336.b
Legatio Nepotis Imperatoris ad Gothos. 304.e
Legatio Nili presbyteri ad Simplicium Papam. 340.d
Legatio Ricimeris ad Anthemium Imp. 279.b
Legatio Theodorici in Orientem. 648.d
Legatio Viennensium missa ad Hormisdæ Papam. 656.d
Legatio unica missa ab Hormisdæ ad Orientales. 657.b
Legatio alia decernitur mittenda ab Hormisdæ ad Orientales. 658.a
Legatio ab Anastasio Papa ad Anastasium Imperatorem. 519.e
Legationis Sabæ ad Anastasium tempus, & causa. 607.e
Legatio secunda Sabæ ad Anastasium Imperatorem pro pauperibus. 629.b
Leges Ecclesiastica stant in suo robore Episcoporum uigilantia. 8.a
Leges Principum cessant, ubi sunt leges Ecclesiastica. 148.a.b.c
Leges iuste ab omnibus recipiendæ. 481.c.d
Leges lata contra clericos abrogantur à Marciano Imperatore. 209.a.b
Leges antequam ederentur, probabatur ab Episcopis. 574. a
Leges quæ seruandæ in bellis. 579.a
Leges Principum persæpe iniquæ contra pauperes. 629.a
Legislator Gothorum fuit Theodoricus. 279.a

Lex iniusta iusta lege abrogatur. 123.c
Lex Marciani Imp. contra hereticos. 196.a
Lex Marciani Imp. contra Anatolium. 197.c
Lex Theodosij contra Flavianum aboletur à Marciano Imperatore. 175.d
S. Leonis legatio in Gallia. 1.e
Leo eligitur Pontifex Romanus. 1.e. 2.a
Leo fuit natione Tuscius. ibid.
Leo profitebatur animi demissionem in consideratione sua persona, & animi celsitudinem considerando cuius erat successor. 2.b
Leo dignum exemplar perfecti sacerdotis. ibid.
Leo detegit Manichæorum errores. 13.b
eorum codices incendit. ibid.
Leo hortatur Romanos ut Manichæos persequantur. 13.d
Leo superstitionem tollit de Solis cultu. 14.b
Leo decretalem scripsit aduersus ordinantes seruos, contra bigamos & clericos seneratores. 14.e
Leo hortatur omnes ad inquirendos & defendendos hereticos. 17.c
Leonis epistola ad Turibium contra Manichæos. ibid.d
Leonis epistola ad Italie Episcopos de damnatis Manichæis. 18.a
Leo acta Synodi ad diuersas prouincias transmittit. ibid.d
Leo persequitur Pelagianos. ibid.e
Leo scribit ad Turibium contra hereticos. 46.a
Leo indicit generale Concilium in Hispania. 46.b
Leonis epistola ad Aquileiensem Episcopum de recipiendis hereticis sine spe promotionis ad superiorem gradum. 49.a
Leo ad Sicilia Episcopos scribit quando conuenire debeant ad Concilium Romanum. ibid.b
Leo Bassianum Episcopum Ephesinum deposuit. 49.d
ad Leonem litteræ Eutychetis dolose. 63.b
Leo redarguit Episcopum Beneuentanum. 70.d
Leonis litteræ ad Theodosium de Eutychete. 71.e
Leo Flavianum admonet ut res gestas significet. 72.d
Leo quæ rescripsit ad Flavianum. 73.d
ad Leonem Flavianus de Eutychetis mendacijs, atque dolis ibid. b
Leo ad Concilium Ephesinum fidei uocatur. 78. e. 79.a
Leonis litteræ ad Pulcheriam Augustam. 79.a
Leo ad Theodosium iisdem, ne congregaretur Ephesi Concilium. ibid. e
Leo legatos decernit ad Synodum Ephesinam. 80.b
Leo ad Flavianum encyclicam epistolam mittit. ibid. d
ex Leonis epistola miraculum ortum. ibid. e
Leonis Epistola defensor Eulogij. 81.a
de eius epistola eulogia. ibid. c
Leonis epistolam quanti fecerint Galli. 82.a
Leonis legati ad Ephesinam Synodum qui. 80.c
Leonis fidei plena declaratio. 82.c. 83.a
Leo à Gallis laudatur. 86.c
Leonis commendatitia littera pro legatis. ibid. e
Leonis epistola ad Synodum Ephesinam. 87.b
Leonis epistola ad Pulcheriam de commendatione legatorum. ibid. a
Leo ad Iulianum Coensem Episcopum disertissimum uirum. ibid. a
Leonis epistola ad Faustum & Marcianum Archimandritas. ibid. a. b
Leo prescribit sententiam de Eutychete. 88.a
Leo scribit ad Flavianum, ut fortiter agat. ibid. c
Leonis litteræ à Dioscoro non admittæ. 90.d
Leo laborat pro fide Catholica. 106.e
Leo celebrat Roma Concilium. 107.b
Leo ad Theodosium, ad Pulcheriam, & ad populum Constantinopolitanum scribit. 107.e
Leo & Synodus ad Theodosium contra Acta in Ephesina Synodo. 108.b

I N D E X.

Leo Theodosium leui manu reprehendit. 80.a.109.a.b
 Leo Theodosium admonet de Synodo habenda in Italia. ibid.a
 Leo ad Theodosium scribit pro Ecclesia pace. ibid.c
 Leo ad Pulcheriam & Clerum Constantinopolitanum, & ad plures pro Ecclesia Dei, & contra hereticos scribit. 109.c.d
 Leo à Dioscoro scelestissimo excommunicatur. 122.a
 Leo ad Pulcheriam scribit, pro restitutione Catholica fidei. 114.d
 Leo ad Archimandritas pro Catholica fide scribit. ibid.e
 Leo ad Theodosium scribit, quomodo recipiendus Anatolius. 115.b
 Leo quatuor legatos Constantinopolim mittit. ibid.e
 Leonis epistola subscribitur Catholici. 120.b
 Leonis ad Anatolium gratulatoria littera. 125.e
 Leo ad Marcianum & Pulcheriam, sps gratias agendo. 126.c
 Leo ad Marcianum scribit de Synodo cogenda. 126.e
 ad eundem de Synodo differenda. 127.b
 de longius transferendo Eutychem. 128.a
 ne hereticorum duces facile recipiantur. ibid.b
 ad Chalcedonense Concilium, ut legati recipiantur. 130.d.e
 Leonis studiosissima fuit sancta Synodus Chalced. 158.b
 Leo inscribitur Episcopus vniuersalis. 159.e
 Leo promulgat in Occidente Synodum Chalcedonensem. 164.e
 Leo redarguit Anatolium Episcopum Constantinopolitanum. 165.b
 Leo tenax custos sacrorum canonum. ibid.e
 Leo custodia vult privilegia Ecclesiarum. 166.b
 Leo Anatolium admonet. ibid.b
 Leo ad Marcianum de Anatolij temeritate scribit. ibid.c
 Leo cum Anatolio dispensauit. ibid.d
 Leo irritat decretum Chalcedone factum. 167.e
 Leo mittem ac pacatum Atiliam reddidit. 177.e
 Leo miraculo Atiliam vici. 178.b
 Leo redarguit populum. 179.a
 Leo ad Synodum Chalcedonensem de confirmatione fidei. 181.b
 S. Leo scribit ad Marcianum contra Anatolium fauentem aduersarijs Flavianis, & pro Aetio Archidiacono. 182.d.e
 S. Leo Iulianum Vicarium suum constituit. 183.a
 S. Leo agit cum Eudocia de conuertendis hereticis. ibid.d
 S. Leo ad monachos Palestine, ut conuertantur. 184.c
 S. Leo Alexandrinam Ecclesiam curat. 187.d
 ad Leonem Maximi Episcopi Antiocheni legatio. 188.a
 S. Leo ad Theodoretum scribit ut pugnet contra hereticos. 188.d
 S. Leo dubitat de Cyclo Theophili. ibid.
 S. Leo ad Marcianum Imp. scribit de Paschalis Cycli controuersia. 189.b
 S. Leo sollicitus pro rebus Alexandrinis. 195.b
 eius epistola ab hereticis falsata. ibid.b
 S. Leonis obtemperat Anatolius. 198.a
 S. Leo ad Marcianum eotra Eutychem litteras dat. ibid.d.e
 S. Leo ad Episcopos Mauritanos pro eorum Ecclesia. 214.a
 S. Leo cum bigamis neque dispensauit tempore necessitatis. ibid.c
 S. Leo Papa ad Leonem Imperat. gratulatorias litteras dedit. 219.d
 S. Leo ad Leonem Imp de Ecclesia Alexandrina. 227.d
 S. Leo ad Leonem Imp. de legatione mittenda. 233.c.d
 S. Leo admonet Leonem Imperatorem contra hereticos. 234.b
 Leo ad Leonem Imperatorem, ut expellatur Timotheus. 246.e

Leo ad Timotheum Episcopum Alexand. 247.d
 Leo ad Episcopos Egypti de Alexandrina Ecclesia. 248.b
 Leo ad Clerum Alexandrinum de nouo Episcopo. 248.e
 S. Leonis Papa obitus. 251.e. quanto tempore sederit. ibid.
 S. Leonis quid reuelatum sit de peccatorum remissione. 252.d
 de Leonis manus excisione fabella exploditur. 252.e
 S. Leonis scripta que. 253.b
 S. Leo exornat ecclesias imaginibus. ibid.c
 S. Leonis epistola expurgata, & ad purum restituta. 523.e
 Leo Episcopus Bituricensis. 194.a
 Leo Tribunitius Thrax eligitur Imperator. 218.d
 Leonis erga cecum officium. ibid.e
 spsus ante Imperium miraculum. 219.a
 Leo Imp. templum Dei generatrici adificat. ibid.d
 Catholicam fidem tuetur. ibid.d.e
 eius sanctio pro fide Catholica. 220.a
 ad Leonem Imperatorem heretici Aegyptij pro Timotheo. 224.e
 Leo Aug. ad Anatolium de rebus Alexandrinis. 225.e
 ad Leonem Anatolius de Alexandrina Ecclesia. 226.c
 Leo Imp. petit legatos à Leone Pont. 233.b
 Leonis littera ad Anachoretas de Alexandrina Ecclesia. 235.e
 ad Leonem Baradatus contra hereticos. 237.c
 Leo Aug. ad plures sanctos monachos pro fide. 238.a
 Leo expellit Timotheum Alexandrinum. 245.e
 ad Leonem Imp. Leo Papa de Ecclesia Alexandrina. 246.e
 Leo obtinet filium. 254.e
 Leo quantum veneratus sit Danielem. 260.e
 iterum Danielem inuisit. 263.d
 effugit periculum mortis. ibid.e
 Leonis epistola ad Danielem de vita propria periculo. 264.a
 Leonis edictum de immunitate Ecclesia. 270.a
 Leonis edictum contra Paganos. 280.c
 Leo classem parat contra Wandalos. 280.d
 querit extinguere Arianos. 282.d.e
 de Leone cum dracone pugnantem visio. 283.e
 Leonis constitutio de colendis diebus festis. 284.a
 quomodo creandi Episcopi. ibid.c
 Leo Imperator sanctis ordinationibus diuinam sibi conciliat clementiam. 284.a.b.c
 Leonis constitutio de Ecclesiarum privilegijs. 294.a
 Leonis obitus quando. 301.b
 an adnumerandus inter optimos Imperatores. ibid.c
 eius leges multas valde pia. ibid.d
 que templa ab ipso erecta. ibid.d
 Leo ex Zenone natus Augustus quantum vixerit. 301.a.b
 Leonis Augusti numisma. 302.b
 Leo orator Regis Euarici. 306.b
 prestans poetici facultatibus. ibid.e
 Leo custodit Ioannem Silentiarium. 593.e
 Leone vsus est pro asino Gerasimus. 173.a
 S. Leonardus sancti Remigij discipulus. 638.d
 S. Leonardus mortuum suscitauit. ibid.c. 936.e
 Leontius Episcopus Fori Julij laudatur. 33.e
 Leontius monachus quid de Zenone. 454.a
 Leprosus curatur à S. Daniele. 328.a
 Leprosus ostentatur curatus. ibid.c
 Lerina insula, ubi degit S. Eucherius. 9.e
 Lerinense canobium laudatur. 10.e. 11.a
 Lerinense monasterium venerabile. 191.b
 à barbaris omnibus illatum seruatum. ibid.d.e
 eius excidium an verum. 192.a
 Leronis insula Lerina propinqua. 9.e
 Letitia sit in tribulationibus. 98.d
 Letitia fuit in Ecclesia mortuo Anastasio Imp. 689.d
 Leucadius Episcopus subscribit in Synodo. 447.c
 Leuis causa non fit in ferenda excommunicatione. 33.c
 Leues, Dei iudicio, sunt heretici. 629.c
 Leuitas

I N D E X.

Leuitas monachorum semper rebus nouis studet. 363.d
 Libellus Eusebij Episcopi missus contra Eutychem. 55.d
 Libellus citationis missus ad Eutychem à Synodo. 57.a.
 58.a. 59.c
 Libellus Eutychemis offertur Theodosio Imp. 74.c
 Libellus Eutychemis offertur Synodo. 91.b
 Libellus Felicis Papae missus ad Zenonem Imp. 380.d
 Libellus S. Eugenij missus ad Humericum. 390.c
 Libellus sententia quomodo redditus Acacio. 397.e
 Libellus pacis offertur legatis ab Apocrisariis. 522.e
 Libellus fidei Hormisdæ Papae. 665.a
 Libellus de fide dabatur ab his qui volebant admitti ad communionem. 680.e
 Liberius Patricius ecclesiam erexit. 258.e
 Liberatio Britannorum per Ambrosium Aurelianum. 338.a
 Liberatio Maxima virginis diuinitus facta. 213.b
 Liberatio Iudei ab igne per inuocationem S. sergij. 292.b
 Liberatus Abbas martyr. 413.d
 Liberatus Diaconus quid de heresi Eutychemiana. 55.c.d
 Liberati & vxoris insigne certamen. 417.b
 Libertas Ecclesiastica vindicatur à Marciano Imp. 209.a
 Libertas sit in propalanda veritate. 606.a
 Libertas sit Episcopis in reprehendendo Principes, praesertim hereticos. 660.c
 in Libertatem pristinam vindicatur Clerus à Marciano Imperatore. 209.a
 Liber compositus à S. Fulgentio de Spiritu sancto. 567.e
 Libidinosi sunt sues in caeno obruti. 478.b
 Libido in multa mala homines precipites agit. 203.a
 Libri Manichaeorum deteguntur à S. Leone, & igni traduntur. 13.b
 Libri tres de Vita S. Honorati reselluntur. 34.c
 Libri hereticorum cauendi. 44. a.d
 Libri mittebantur ab Eutychemete ad excitandam seditionem. 58.b
 Libri Porphyrij vetiti ab Imperatore. 50.d
 Libri Porphyrij heretici damnantur. ibid.
 Libri Canonici qui. 700.a
 Libri Faustij quales. 445.c
 Librorum delectus fecerit pretiosum à vili. 485.b
 Licentia pictorum religioni sit subiecta. 574.c
 Licinia Augusta Numisma. 256.a
 Licimannus Notarius homo nequam quid in S. Caesarium. 576.d
 pro Liguria supplicat Epiphanius Episcopus. 489.c
 Limina Apostolorum frequentata à toto orbe terrarum. 537.d
 Lingua seu sermonis potentia. 306.a
 Lingua non est necessaria ad loquendum, quando Deo placet. 410.b
 Lis magna in Oriente pro Chalcedonensi Concilio. 647. 648.
 Litterarum commendatitiarum vsus. 5.d
 Litteras Summi Pontificis amplectitur Veranus Episcopus in Gallia. 81.e
 Litteras Romani Pontificis amplectitur Salonius Episcopus in Gallia. ibid.
 Littera Papae omni veneratione accepta sunt à Gallis. 86.a
 Littera S. Leonis Papae non admittuntur à Dioscoro. 90.d
 Littera commendatitia clericis necessaria sunt ad commean- dum. 193.b
 Litterarum breuitas desideratur. 366.c
 Littere acres Simplij Papae ad Acacium. 370.b
 per Litteras nec alloqui licet excommunicatum. 63.a
 Locus aptus ad sacrificia Ethnicorum erant latibula. 6.e
 Longinus Zenonis Imp. frater pessimus. 429.a.b.c
 Longini miserandus exitus. 528.c
 Longinus Episcopus insignis. 406.c

Lucentius S. Leonis legatus Constantinopolim mittitur. 127.c
 Lucentius protestatur contra Anatolium. 157.d
 ad Lucidum Faustij epistola de gratia, & libero arbitrio. 446.b
 Lucidus presbyter subscribit in Synodo. 447.c
 Lucidi plena confessio. 448.a
 Lucius fit in Ecclesia agrotante Summo Pontifice. 552. d.e
 Ludorum expensa conuertenda in vsum pauperum. 516.b
 Ludouicus appellatus interdum Clodoueus. 532.a
 Lugdunensis Synodi Episcopi qui. 447.e
 Lumen requirere in medio & perspicuo die, dementia est. 163.d
 Lumen oculorum recipitur per obedientiam. 639.e
 Lupercalia per Gelasium Papam Roma interdicta. 317.e
 Lupercalia Roma minime retinenda. 512.d
 Lupercalia minime profuerunt. 513.c.d
 in Lupercalibus quae agi solebant. 514.c
 S. Lupi Episcopi obitus. 346.a
 S. Lupi discipuli sanctissimi fuerunt. 346.b
 S. Lupi Episcopi natale Ecclesia annuatim celebrat. 346.c
 Lupus monachus Lerinensis. 11.b
 Lupus Trecentis Episcopus quae cum Atilia gesserit. 135.a
 Lupus Atilia occurrit. ibid.c
 Lupi Trecentis laudes. ibid.d
 S. Lupi etas in Episcopatu. 296.d
 quo anno sit creatus Episcopus. ibid.e
 Lufores erant Hunni. 27.a
 Lux è celo venit S. Remigio, Clodoueo, & Crotildi. 534.d
 Luci aduersantur heretici. 59.b
 Luxur magnus Zenonis Imp. 302.c
 in Lycaoniam venerunt Hunni. 650.d
 M.
 Macarius legatus Gelasij Papae. 484.d
 S. Macarij monachi Aegyptij faciunt professionem fidei. 697.d.c
 Macedonius presbyter eligitur Episcopus Constantinopolitanus. 505.a
 Macedonius Orthodoxus. ibid.b.c
 Macedonius Episcopus Constantinop. queritur tolli de medio. 572.a
 Macedonij mansuetudo erga inimicos. ibid.a
 Macedonium persequitur Anastasius. 575.a
 Macedonius iniuste calumniam passus. 597.c.d.e. 598.a.
 599.
 Macedonius damnat non recipientes Concilium Chalcedonense. 598.a.b
 Macedonij obitus, & visiones. 650.e
 Macedonij nomen è Diptychis expunctum. 651.a
 Macedonius eicitur in exilium. 599.b
 in Macedonium quae acta sunt Constantinopoli. ibid.c.d
 Macedonium sequuntur populi. ibid.d.e
 Macedonius friso accusatur. ibid.e
 Macedonij sectatores quae passi. 600.e
 Macedonij nomine heresim promulgant heretici. 611.e
 Macula semel contracta difficile tollitur. 106.a
 Magi expelluntur à Theodorico. 557.d
 Magi expelluntur à Vrbe. 558.a.b
 Magorum poena, & iudicium. 557.d. 558.c
 in Magos zelus populi Romani. 559.b
 Magus comburitur. ibid.a.b
 Magister ac doctor totius populi Christiani est Papa. 86.e.
 102.b
 Magister Eutychemis fuit Maximus hereticus. 147.a
 Magistratus & officia ne vendantur. 429.d
 Magistratus interdum sunt minus benigni quam sine ho- stia. 279.c
 d 2
 Magistra

<i>Magistri erroris efficiuntur, qui veritatis non fuerunt discipuli.</i>	82.d
<i>Magistrorum virtutes à discipulis facilius exponuntur.</i>	517.d
<i>Maeftatem Pape etiam venerati heretici.</i>	113.a
<i>Maiorianus creatur Imperator in Occidente.</i>	231.b
<i>Maiorianus ad Senatum de nouo Imperio scribit.</i>	232.c
<i>Maiorianus quid de uirginibus & viduis constituat.</i>	232.e
<i>Maioriani Imperatoris obitus.</i>	251.c
<i>Maiorum bona exempla imitanda.</i>	319.a
<i>Mala multa parit discordia.</i>	66.e
<i>Mala tria pessimè constituta in Synodo Ephesina.</i>	99.d
<i>Mala moluntur à Petro Mogo heretico latente Alexandriae.</i>	341.b
<i>Mala multa orta sunt ex tremotum Antiochie.</i>	238.c
<i>Mala curanda sunt ne innocentes inficiantur.</i>	344.d
<i>Mali Praesules mala multa agunt.</i>	77.e
<i>Mali homines à mundi exordio iniuria affecerunt pios & sanctos.</i>	98.b
<i>Mali expellendi à Principibus.</i>	483.b.c
<i>Malorum conuersatio semper fugienda.</i>	483.b
<i>Malum inter initia opprimendum.</i>	176.a
<i>Malefici camelo imposti per urbem deduci solebant.</i>	170.a
<i>Maleficia signo crucis euanescent.</i>	638.c
<i>Malitia Arianorum.</i>	594.c
<i>Mamantis relatio de Eutychete.</i>	59.b
<i>Mamas monachus in Eleutheropoli.</i>	612.b
<i>Mamas laborat pro fide Catholica.</i>	ibid.b.c
<i>S. Mamercus instituit Rogationes.</i>	309.c
<i>S. Mamercus suis indicit ieiunia & preces.</i>	ibid.d
<i>S. Mamercus inuenit duos sanctos martyres.</i>	ibid.e
<i>S. Mamercus erigit nonam basilicam.</i>	310.e
<i>Mamercus Viennensis Episcopus frater Claudiani.</i>	450.b
<i>Mamerci obitus.</i>	451.b.c
<i>Manes heresiarca.</i>	44.b
<i>Manichæi à S. Leone deteguntur, & eorum libri igni traduntur.</i>	13.b
<i>Manicheorum errores qui.</i>	ibid.d
<i>Manicheos inscitantur Romani.</i>	ibid.
<i>Manichæi quibus cognoscantur signis.</i>	13.e
<i>Manichæi Solem adorabant.</i>	14.a
<i>Manichæi sub specie sanctitatis multos decipiebant.</i>	ibid.d
<i>Manichæi quomodo damnati à S. Leone.</i>	18.a
<i>in Manicheos que acta.</i>	17.a
<i>Manichæi impudicitiam sectabantur.</i>	17.a
<i>Manicheos insequitur Valentinianus.</i>	30.e
<i>Manichæi qui fugerant, requirendi.</i>	18.a.b
<i>in Manicheos epistola S. Leonis.</i>	17.d
<i>Manichæi inuenti à Gelasio expelluntur ab Urbe.</i>	518.a
<i>Manichæi exagitantur à Symmacho Rome.</i>	556.a
<i>Manibus non laborandum, sed semper orandum, dictum est ab hereticis.</i>	19.d
<i>Manifesta sit fidei confessio.</i>	496.b
<i>Manfuetudo & humilitas commendatur.</i>	22.a.b
<i>Manfuetudo datur à Deo barbaris factis Christianis.</i>	27.c
<i>Manfuetudo maximè requiritur in Principibus.</i>	440.e
<i>de Manus excisione S. Leonis fibella.</i>	252.e
<i>Manus imponantur ab Episcopis cauid.</i>	ibid.d
<i>Maras presbyter excommunicatur.</i>	64.c
<i>Marcianus creatur Imperator.</i>	117.e
<i>Marciani primordia.</i>	118.a
<i>Marcianus in militia subrogatur cuidam Augusto.</i>	ibid.c
<i>Marcianus hereticos vexauit.</i>	ibidem.
<i>Marcianus ad S. Leonem scribens se commendat eius orationibus.</i>	118.d.e
<i>Marcianus ad S. Leonem scribit de cogenda Synodo.</i>	119.a
<i>Marcianus legatos Leonis grato animo suscipit.</i>	ibid.
<i>Marcianus dissipatam Ecclesiam componit.</i>	ibid.b
<i>Marcianus Anatolij fidem explorat.</i>	ibidem.
<i>Marcianus exules Episcopos reuocat, & S. Flauiani corpus Constantinopolim transfert.</i>	119.b
<i>ad Marcianum S. Leo scribit ipsum commendando.</i>	126.e
<i>Marcianus de Synodo cogenda.</i>	ibid.
<i>Marcianus de Synodo differenda.</i>	127.b
<i>Marciani edictum de Synodi indictione.</i>	ibid.d
<i>edictum itidem contra tumultuantes.</i>	131.b
<i>Marcianus conuocat Nicaea Patres Chalcedonem.</i>	132.c
<i>Marcianus arbitrio Leonis Papa vult peragi Concilium.</i>	141.d
<i>Marcianus Concilio se submittit omnino.</i>	147.c
<i>Marcianus subscribit etiam contra pragmaticam.</i>	149.a
<i>Marciani Concio ad Synodum pulcherrima.</i>	151.e
<i>Marciano acclamatur Novus Constantinus.</i>	152.b
<i>Marciani petitiones in Synodo.</i>	ibid.c
<i>Marcianus Auxentium accersit, & prudenter agit pro fide Catholica.</i>	160.d. 161.a.b.c.d.e
<i>Marcianus quid in idololatrias.</i>	162.e
<i>ne de fide disputetur.</i>	163.e
<i>Marcianus Eutychianos rursus exagitat.</i>	164.b
<i>Marcianus ad hereticos Aegyptios Ioannem Decurionem mittit.</i>	169.a.b
<i>Marciani epistola contra monachos hereticos.</i>	173.d
<i>Marcianus benignè agit cum hereticis.</i>	174.c
<i>ipsum etiam humilitas erga prauos monachos.</i>	175.b
<i>Marciani sanctio de abolenda lege Theodosij contra Flavianum.</i>	ibid.d
<i>Marcianus laborat pro restitutione Eusebij & Theodoretii.</i>	ibid.e
<i>Marcianus pœnas constituit contra Eutychianos.</i>	176.b
<i>& aduersus eorum scripta.</i>	ibid.d.e
<i>Marcianus forum Ecclesiasticum demptum à Valentiniano restituit.</i>	177.a
<i>ad Marcianum S. Leo de Paschali controversia.</i>	189.e
<i>ad Marcianum S. Leo de Anatolio scribit.</i>	181.e
<i>ad Marcianum S. Leo pro rebus Alexandrinis.</i>	195.b
<i>Marcianus rescribit contra hereticos.</i>	195.a
<i>ipsum sanctio contra hereticos.</i>	196.a
<i>Marciani sanctio contra Anatolium.</i>	197.e
<i>de priuilegijs Ecclesiarum.</i>	ibid.d.e
<i>ad Marcianum S. Leo scribit contra Eutychetem.</i>	198.d.e
<i>Marcianus vindicat clerum in pristinam libertatem.</i>	209.a
<i>Marcianus abrogat leges latas aduersus clericos.</i>	ibid.a.b
<i>Marciani Imp. obitus.</i>	218.a
<i>Marciani digna laudes.</i>	ibid.e
<i>Marciani numisma.</i>	ibid.c
<i>Marciani Oeconomi charitas.</i>	243.e
<i>Marciani insigne miraculum.</i>	244.a
<i>Marcianus incendium superat.</i>	262.d
<i>Marciani filij Antihemij rebellio.</i>	356.b
<i>Marcellianus vir admodum probus.</i>	281.a
<i>S. Marcellus non vult tradere perfugam.</i>	269.d
<i>S. Marcellum comitatur Angelus.</i>	283.c
<i>S. Marci ecclesia Alexandriae.</i>	696.c
<i>Marcus monachus ab heresi conuersus.</i>	172.e
<i>Mare mox reddit corpora Sanctorum.</i>	414.d
<i>Mare ingentes pisces mortuos velut funda eiecit.</i>	37.a
<i>Mare terminos transgressum.</i>	ibid.
<i>Margarita meretrix Pelagia dicta.</i>	703.d
<i>à Maria Virgine implorat auxilium auctor.</i>	1.c.d
<i>Maria nauis infitoris de longè portans panem suum.</i>	1.e
<i>Maria Virgini à Cyro dicitur pulchrum templum.</i>	39.a
<i>Maria imago in cupresso ardet ut fax.</i>	ibid.b
<i>Maria Dei parens.</i>	161.a.e
<i>Maria Virgini à Leone Imp. templum erigitur.</i>	219.d
<i>Maria miraculum de caco illuminato.</i>	ibidem.
<i>Maria vestis in quo templo sit collocata.</i>	301.d
<i>Maria Virgo Seueriana illustri famina apparet.</i>	625.c
<i>Maria</i>	Maria

<i>Maria Virgo Seuerianam primò repellit, & postea conuertit.</i>	ibid.c
<i>Maria Virgo & Dei genitrix & hominis est.</i>	644.e
<i>ad Mariam in peroratione confugit auctor cum gratiarum actione.</i>	690.
<i>Maria nobilissima Carthaginensis laudatur.</i>	6.b
<i>eius miseria. ibid.a. à seruitute liberata.</i>	ibid.c
<i>Marinus magna potentia apud Anastasium Imperatorem.</i>	629.c
<i>Marinus restituit S. Sabæ.</i>	ibid.c
<i>Marinus increpat S. Sabam, & mala ei pradicat.</i>	ibid.c
<i>Marinus dat pœnas suæ crudelitatis.</i>	ibid.d.e
<i>Marina Arcadij filia obitus, & eius laudes.</i>	113.e
<i>pro Maritis orare debent vxores.</i>	137.b
<i>S. Martini translatio.</i>	365.c
<i>S. Martini basilica à S. Perpetuo erecta.</i>	ibid.
<i>in Martini basilica carmen Sidonij.</i>	ibid.e
<i>SS. Martyres duo inueniuntur à S. Mamercio.</i>	309.e
<i>Martyrij legatio ad Zenonem Imperatorem.</i>	336.b
<i>Martyrij Episcopi Hierosolymitanus obitus.</i>	427.d
<i>& quantum sederit.</i>	ibid.d
<i>à Martyrio dedicata ecclesia.</i>	ibid.e
<i>Martyrius Episcopus Antiochenus.</i>	245.b
<i>Martyrius se abdicat Episcopatu Antiocheno.</i>	288.a
<i>Martyrius Episcopus Hierosolymitanus.</i>	335.d
<i>Martyrij legatio ad Zenonem Imperatorem.</i>	336.b
<i>Martyrius diaconus legatus Timothei Episcopi.</i>	340.d
<i>Martyrius Seueriani Episcopi.</i>	170.d
<i>Martyrium crudele apud Mauros.</i>	213.d
<i>Martyrium S. Iulij Carthaginensis.</i>	6.e
<i>ad Martyrium mater filium confirmat.</i>	408.e
<i>ad Martyrium frater fratrem hortatur.</i>	409.e
<i>Martyres coronantur iussu Capisuri Regis Maurorum.</i>	213.c
<i>Martyres plures facti in die Paschatis.</i>	215.b
<i>Martyres sunt in schismate necati.</i>	543.c
<i>Martyribus interdum non obest ignis.</i>	414.c
<i>Mater ad martyrium filium confirmat.</i>	408.e
<i>Mater omnium Fidelium Ecclesia.</i>	540.d
<i>Materem Ecclesiam qui non habuerit in terra, neque Deum patrem habebit in calis.</i>	540.d
<i>Matrimonium ratum esse potest, nulla admixta copula carnali.</i>	118.a
<i>Matrimonium celebrari potest, virginitatem seruando.</i>	118.a. 351.a.b.c
<i>Matrimonium contractum inter Eudociam & Honorium.</i>	206.b
<i>Matthæus Episcopus Butroti.</i>	663.a
<i>S. Matthæi Euangelium repertum in pectore sancti Barnabæ.</i>	423.e. 425.e
<i>S. Matthæi Euangelium translatum Constantinopolim.</i>	425.e
<i>Matrum sit iudicium sacerdotum.</i>	72.e
<i>Mauritani suscipiunt fidem Catholicam.</i>	213.c
<i>Mauritani Romam legatos mittunt.</i>	ibid.c
<i>Mauri crudeles in Christianos.</i>	389.c.d
<i>Maxilla percussor Domini nostri Iesu Christi quomodo sit in inferno.</i>	625.b
<i>Maxima virginitatem, & non matrimonium amplectitur.</i>	212.d
<i>Maxima dininitus liberata.</i>	213.b
<i>Maximianus iudex constitutus à Theodorico.</i>	557.e
<i>Maximus Episcopus Tolosanus in Gallia.</i>	10.d
<i>Maximus monachus Lerinensis.</i>	11.b
<i>Maximus quando Consul.</i>	13.b
<i>Maximus subrogatus Episcopus Antiochenus pro Domino.</i>	96.e
<i>Maximus Taurinensis Episcopus.</i>	10.c
<i>Maximus Taurinensis Episcopus laudatur.</i>	128.e
<i>Maximus hereticus Eutychetis magister.</i>	147.a
<i>Maximus Episcopus Antiochenus ad S. Leonem pro sua Ecclesia.</i>	188.a
<i>Maximus Episcopus Antiochenus moritur.</i>	217.c
<i>Maximi vxor à Valentiniano violatur.</i>	194.d
<i>Maximus quid in Valentinianum molitus.</i>	ibid.e
<i>Maximus Imperium inuadit.</i>	203.d
<i>Maximi Imperatoris obitus.</i>	204.b. quanto tempore imperauerit.
<i>Maximus quando fuerit felix.</i>	ibid.c.d
<i>Maximus se infelicem nouit, cum Imperium suscepit.</i>	ibid.e
<i>Maximus Episcopus Taurinensis diu fuit in Episcopatu.</i>	267.a.e. eius descriptio.
<i>ibid.e</i>	ibid.e
<i>Maximus monachus martyr.</i>	413.d
<i>Maximi pueri generosa confessio.</i>	414.b
<i>S. Maximus Abbas Pictaniensis.</i>	580.a
<i>S. Maximi miraculum in sanando contracto.</i>	ibid.
<i>Mediator iustus non est, qui unam partem audit, & alteri nihil reseruat.</i>	89.a
<i>Medicina salutaris ut adhibeatur, discutienda est professio & persona decepti.</i>	431.e
<i>Medicina curat languores, qui magis sunt periculosi.</i>	515.e
<i>Medicina est correctio.</i>	448.a
<i>Medici interdum erant etiam presbyteri.</i>	28.e
<i>Mediolanensis Synodus provincialis sub Leone.</i>	128.d
<i>Mediolanum urbs populosa ab Attila capta.</i>	177.d
<i>Mediolanum ab hostibus captum.</i>	439.a
<i>Megetius Episcopus subscribit in Concilio Lugdunensi.</i>	447.c
<i>Membra Christi sunt reliquia Sanctorum.</i>	452.d
<i>Memnon Eutychetem citat.</i>	59.d
<i>Mendacia dicuntur in libro de Romanis Pontificibus.</i>	395.e
<i>Mendacium cedit fulgore veritatis.</i>	98.c
<i>Mendacium querit, qui post veritatem repertam aliquid ulterius discit.</i>	163.d
<i>Mendacium obtegitur multis velamentis.</i>	158.a
<i>Mendacia & doli hereticorum deteguntur.</i>	73.b
<i>Mendacia & doli Eutychetis deteguntur.</i>	ibid.c
<i>Mendacia facile conuincuntur.</i>	474.d
<i>Mendici eleemosynis sunt subleuandi.</i>	314.e
<i>Mens elata Acacij coëretur à Simplicio Papa.</i>	345.c
<i>Meritum fidei integra seruata.</i>	16.b
<i>Metensis ciuitas comburitur.</i>	134.c
<i>S. Michaelis Archangeli apparitio in Gargano monte.</i>	480.a.b
<i>S. Michaelis cultus Rome.</i>	ibid.c
<i>S. Michaelis Archangeli ecclesia Alexandriae.</i>	696.c
<i>Miles Christi columna est immobilis.</i>	216.d
<i>Milites sacrilegi puniendi.</i>	441.a
<i>Milites quomodo militare debeant.</i>	571.c.d
<i>Milites que seruare teneantur.</i>	579.a.b
<i>Milites ne de rebus Ecclesiasticis furentur.</i>	ibid.a
<i>Milites ne in virgines aut viduas manus iniiciant.</i>	ibid.
<i>Miracula falsa struuntur ab hereticis.</i>	406.d
<i>Miraculum ortum ex epistola S. Leonis.</i>	80.e
<i>Miraculo vincitur Attila à S. Leone.</i>	178.b
<i>Miraculum, antequam eligeretur Leo Imperator.</i>	219.a
<i>Miraculum insigne Marciani.</i>	244.a
<i>Miraculum magnum detegitur à Gennadio.</i>	ibid.b
<i>Miraculum magnum de eleemosyna.</i>	243.e. 244.a
<i>Miraculum insigne S. Seuerini pro fide.</i>	300.e
<i>Miraculum ab Anastasio representatum quadam pictura.</i>	495.b
<i>Miraculum magnum de Eucharistia.</i>	625.a
<i>Miraculo cereorum Fideles à sacrilegis discernuntur.</i>	300.e
<i>Miraculis fides Catholica non indiget.</i>	154.a
<i>Miraculis interdum confirmatur fides.</i>	153.b.c
<i>Miraculis claret S. Casarius Episcopus.</i>	576.e

I N D E X.

Miracula multa eduntur à Daniele. 328. 329
Miraculis obstupefcunt homines. 436. b
Miracula sunt pictura representanda. 495. b
Miracula coruscant ex reliquijs S. Euphemie. 139. b
Miracula à Deo multa Ariarorum tempore. 496. a
Miracula per Christianos fiunt, non per Arianos. 574. e
Miracula magna de sacra Communione. 625. a. 626. b
Miraculum prope Pharam oritur contra Severianos. 626. d. e
Misenus Episcopus legatus Papa Felicitis. 374. a
Miseni causa tractatur in Concilio Romano. 393. b
Misenus suspenditur à sacerdotali collegio. 396. b
in Miseni absolutione Concilium Romanum. 501. a
Miseni causa pertractata. 503. a. b. c. d
Misenus absolutus. 504. d
Miseria Marie nobilissima Carthaginensis. 6. b
Miseria magna Alexandrinorum. 696. d
Miser status Ecclesie. 2. d
Miseranda solitudo Ecclesie. 312. d
Miserandus status Reipublice Christiana. 318. a
Miserandi casus ex tremore orti. 37. a
Miserandus status Ecclesie Orientalis. 661. a
Miserantem convenit inclinari, ut erigatur iacens. 463. a
Misericordia Dei superat culpas delinquentium. 130. d
Misericordia divina remedium nulli denegatur. 504. a
Misericordia Dei imploranda. 37. c
Misericordia Zenonis in pauperes. 303. c
Missa proluxior reddita est brevior. 44. c
in Missa canitur Symbolum constitutione Benedicti Papa. 48. d
Missa integra audienda Dominicis diebus. 572. e. 573. a
Missarum infra solemnia predicabant Episcopi. ibid.
Modestia bene coniungitur cum auctoritate. 432. b
Modestia iungenda cum constantia. 546. d. e
Modestus Episcopus Veneticus. 194. b
Modus imperandi dicitur à servitute. 204. d
Mœnia Constantinopolitana per Cyrum instaurantur. 38. d
Momilius creatur Imperator. 307. a
ad Monachos quid spectet. 152. d
Monachi vagantes quomodo corrigendi. 193. e
Monachorum est doceri, non docere. 160. e. 188. b
Monachi Palestini qui Eutychniani. 169. e
Monachi ne per regiones vagentur. 193. e
Monachorum clausura perutilis. 286. e
Monachorum laudata constantia. 392. d
Monachorum septem certamen. 413. c
Monachi interdum facti Episcopi. 458. c
Monachos miscbant puellis heretici. 478. a
Monachi videant quos eligunt. 558. d. e
Monachorum S. Augustini vetus institutio. 563. d
Monachi aliqui apostata facti sunt. scelestissimi heretici. 170. b
Monachi aliqui heretici veniunt Constantinopolim. 598. a
Monachi Orthodoxi pugnant contra hereticos. 598. b
Monachorum monasterium adificatū à Childeberto Franchorum Rege. 589. d
Monachi aliqui heretici occiduntur. 607. d
Monachi qui heretici ab Antiochenis occisi. 623. a
Monachi Catholici laborant pro Flavianio. 613. a
Monachorum magna pugna pro fide & religione. 622. 623.
Monachi patiuntur extremam penuriam. 628. c
Monachis Deus præsto est abundantia. ibid. d
Monachi à Severo afflicti. 678. c
Monachi ad Anastasium Imperatorem confugiunt, & ab eo expelluntur. ibid. c. d. e
Monachi à Severo occisi. 679. a
Monachi interpellant ut caput Romanum Pontificem. ibid. b

Monachos hortatur Hormisda Papa, ut in fide perseverent. 672. c
Monachorum Egypti professio fidei. 697. d. e
Monachi Egypti pauperissimi. 695. b
Monachorum epistola ad Alycsonem; pro fide Catholica. 610. d
Monastica instituta servata ab Episcopis in Episcopatu. 563. c
Monastica vita Ecclesiarum gubernationi non invidet. 53. d
Monasterio priuatur Eutyches. 128. a
Monasteria monachorum de licentia Episcoporum constitruenda. 152. d
Monasterium Studitarum erigitur. 244. c
in Monasterium secedit Galla vidua. 569. e
Monasterium constructum in honorem S. Severini. 517. b
Monasterium monialium constructum à S. Casario. 589. a
Monasterium monachorum adificatū à Childeberto Franchorum Rege. ibid. d
Monasterium à Childeberto constructum confirmatur à Vigilio Papa. 589. d
Monialium monasterium constructum à sancto Casario. 589. a
Monialium monasterio qua reliquerit S. Casarius. ibid. a
Mons Badonicus obsidetur. 338. c
in Monte Gargano apparitio sancti Michaelis Archangeli. 480. a. b
Montes intelliguntur Sancti. 191. c
in Monumento Domini miraculū contra Severianos. 625. e
in Monumentum Domini Severianus ingredi non potuit. ibid. e
Morbis semper medicina refecandus. 176. a
Mores Hunnorum quales. 26. b
Mores pravi sunt in hereticis. 430. a
Mores veteris hereticorum qualis fuerit. 362. a
Mos antiquus Romanorum Pontificum. 466. d
Motus magni Galliarum. 308. a
Mors Attila, & qualis. 200. b. c
Mors Actij, & eius Consulatus. 194. c
Mors Anastasij Papa. 526. d
Mors Alarici quando. 578. b
Mors Anastasij Imperatoris. 687. c
Mors Ariadne Auguste. 650. d
Mors Anatolij Episcopi Constantinopolitani. 239. b
Mors Anthemij Imperatoris. 295. e
Mors Asparis, & filiorum. 285. a
Mors Acacij Episcopi Constantinopolitani. 433. d
Mors Albofredis sororis Clodovei. 533. a
Mors Childerici Regis Franchorum. 419. e
Mors S. Cyrilli quando. 20. c
Mors Dioscori Episcopi. 162. c
Mors Danielis Stylita. 437. d
Mors Euthymij viri illustris. 295. b
Mors Eudocia Auguste. 250. c
Mors Euarici Regis. 419. e
Mors Eudocia Iunioris. 291. a
Mors Epiphany Episcopi. 519. d
Mors S. Eugenij. 505. e
Mors Galla Placidia Auguste. 112. a
Mors Genserici. 331. b
Mors Galla vidua. 570. a
Mors Gerasimi anachoreta. 316. d
Mors Hunerici portentosa. 418. b. e. d
Mors Hilari Papa. 273. e
Mors Joannis Wandali in Thracia. 25. e
Mors Iuvenalis Episcopi. 231. c
Mors Leonis Imperatoris. 301. b
Mors Maioriani Imperatoris. 251. e
Mors Marina Arcadij filia. 113. e
Mors Mamerici Viennensis Episcopi. 451. b. e
Mors

I N D E X.

Mors Marciani Imperatoris. 218. a
Mors Odoacris Regis. 471. a
Mors Regis Hunnorum. 282. b
Mors S. Procli Episcopi Constantinopolitani. 40. c
Mors Prosperi Episcopi Reginensis. 272. a. b
Mors Petri Fullonis. 430. e
Mors Petri Mogi. 453. a
Mors Pelagij. 453. c
Mors S. Patricij. 459. c
Mors Zenonis Imperatoris. 454. d
Mors Zosimi rhetoris. 453. d
Mors Pelagij Patricij. 453. c
Mors filij Zenonis Imp. 429. e
Mors Principum Apostolorum uno eodemq; die. 485. c
Mors S. Leonis Papa. 251. e
Mors Felicitis Papa. 459. d
Mors Gelasij Papa. 506. b
Mors Ioannis Machiotæ Episcopi Alexandrini. 660. a
Mors S. Lupi. 346. a
Mors Maximi Imperatoris. 204. b
Mors Maximi Episcopi Antiocheni. 217. c
Mors Martyrij Episcopi Hierosolymitani. 427. d
Mors Macedonij, & visiones. 650. e
Mors S. Placidie virginis. 185. e
Mors Sixti Papa. 1. e
Mors Severi Imperatoris. 268. a
Mors Simplicij Papa. 370. c
Mors S. Severini. 367. a
Mors Symeonis Stylita. 249. e
Mors Symmachi Papa. 631. d
Mors Theodosij Imperatoris. 117. c
Mors Theodorici Triarij. 351. e
Mors Theodoret Episcopi. 188. d
Mors Timothei pseudoepiscopi Alexandrini. 334. e
Mors Timothei Episcopi Constantinopolitani. 679. e
Mors omnibus hominibus à Deo constituta. 688. a
Mortis periculum effugit Leo Imperator. 263. e
Mortem Papæ exoptare, quam malum sit. 552. e
pro Mortuis est orandum. 144. c
Mortui an à Papa possint absolui. 504. b
Mortuus puer à quodam sancto sene suscitatur. 412. d
Mortuis veniam præstare an sit possibile. 504. b
Mortuus non potest impetrare absolutionem, quam viues nec quasiuit, nec meruit. 487. e
Mortuus à S. Leonardo suscitatur. 636. e
Mulier si vivente viro alteri nupserit, peccat. 180. a
Mulier quaedam Ene instar viro persuadere conatur ut veram fidem amittat, sed nihil proficit. 216. e
Mulier Attilam cultro confodisse dicitur. 200. c
Mulier infirma sanatur à Casario Episcopo Lugdunensi. 258. a
Mulier curat, ut proprius vir vivus sepeliatur. 455. a
Mulieres suspecte à clericis fugiende. 548. b
Mulieris infigne certamen. 417. b
Mulieres ab impijs sollicitantur. 558. e
Mundani Ecclesias tenere non possunt. 685. a
Mundanarum rerum alea sepe inverteuntur. 7. d
à Mundi exordio mali homines affecerunt iniuria pios & sanctos. 98. b
Mundus quibus peccatis abundet. 514. a
Munera pastoralis cura que. 670. b
Munera si non acceperint Episcopi, commendantur. 53. c
Muritta reprehendit Helpidiphorum crudelem. 415. a
Murmuratio fugienda. 512. c
Musica acclamationes Circenses. 592. c
Mutatio datur per sepe in rebus huius mundi. 7. d
Mutatio Acacij in deserium. 339. d
Mutatio ad horas in hereticis. 600. d

Mutus loquitur precibus S. Severini. 436. a
Mutus quidam sine humano auditu fidem didicit. 411. e
Mysia occupatur à Vitaliano. 640. b

N.

N *Arminius S. Fulgentij sub quo Rege fuerit.* 441. c. d
Nauicula Petri in naufragio multorum Episcoporum servatur incolomis. 95.
Nauicula Petri, & onile Christi numquam peribit. 318. b
Nazarij reliquia missa in Sardiniam. 560. e
Neapolim translatum corpus S. Severini. 516. e
Neapolis abundat reliquijs sanctorum. ibid. e
Necessitas tempore neque dispensavit cum bigamis S. Leo Papa. 214. c
Necessitas fatalis à superstitionis inducta. 514. e
in Necessitatibus semper succurrit Deus. 625. 626. 627
Nectarius Episcopus Viennensis. 10. a
Negotium Principis, & Senatoris otium non conveniunt. 204. d
Nephalius laborat pro Ecclesia Alexandrina. 399. a. b. c
Nepos factus Imperator. 303. d
Nepotis legatio ad Gothos. 304. e
Nepotes Cyrilli exauctorantur à Dioscoro. 29. e
Nestorius Phanagoria Episcopus Cathol. fuit in Concilio Chalcedonensi. 140. e
Nestoriani multa mala attulerunt contra Cyrillum defunctum. 20. c. d. e
Nestoriani à Theodosio Imperatore exagitantur. 150. e
in Nestorianos scripta Gelasij. 508. b. c
Nestoriana pestis extincta est. 379. b
Nestoriana heresis unde ducta. 430. e
Nicasius Rhemensis Episcopus sub Attila martyr. 135. e
ex Nicano Concilio etiam primatum semper habuit Papa. 157. b
Nicae primum convenire Episcopi, postea Chalcedonem profecti. 132. c
Nicana Synodi Acta edita tribus tomis à Gelasio potius sunt histori. de rebus gestis in Synodo. 704. a. b
Nicana Synodus nulli secunda. 165. c
Nicetius Episcopus Viennensis. 10. a
Nicias Episcopus Laodicea. 611. a
Nicopolitanus Episcopus communicat cum Apostolica sede. 657. e
Nicopolitanus Episc. accersitur ab Anastasio Imp. 660. b
Nilus presbyter legatus Timothei ad Simplicium Papam. 340. d
Nobiles Carthaginenses trans mare eijciuntur. 3. b
Nobiles Carthaginenses multi servi effecti Wandalarum. 4. c
Nobilium Franchorum habitus. 937. e
Nobilitas maxima Eucherij. 9. b
Nobilitatis cupido interdum homines delirare cogit. 21. e
Nobilitas non est cum vitijs. 492. d
Nobiles Franchi quomodo incedant. 637. e
Nomen Acacij abolendum. 520. b
Nomen S. Proterij iniuste abraditur. 222. e
Nomen Felicitis Papa delet Acacius. 398. a
Nomen Papa delent heretici ibid.
Nomen Flavia sublatum è Diptychis. 437. c
Nomen magnum oritur ex bonis operibus. 585. e
Nomen Episcoporum hereticorum è Diptychis expungebatur. 651. a
Nomen magnum & fama S. Casarij Episcopi Arelatensis. 585. e
Nomen Anastasij damnatum. 689. b
Nominis Acacij studiosissimi Constantinopolitani. 649. e
Nomine tantum Catholicus Anastasius. 652. b
Nomus quando factus sit Consul. 29. a
Nonnus

Nonnus Episcopus Pelagiam meretricem conuertit. 703.d
 in **Nonnum** Episcopum exclamat demon. ibid.e
Nonnus plures Saracenos conuertit. ibid.e
Nonni duo predicauerunt Euangelium Heliopoli. 704.a
Nonnus Notarius in synodo Constantinop. 74.e
Nonnus iniuste subrogatus Episcopus pro Iba. 96.e
Notarij qui essent, & vnde dicti. 45.c
Notarij quid consueuerint in Synodis. 74.e
Notariorum Dioscori insolens factum. 91.a
Notarius Ecclesia Romana Hilarus. 653.c
Notarij interdum dicuntur, qui notas res faciunt. 45.e
Notatores heretici impudentissime reiciunt Patrum interpretationes. 60.c
Notatores procaciores Eutychete. ibid.
Notatores carpunt doctores in verbis. 508.b.c
Notatores quid de Communione ab vtraque specie. 510.a
Notatores quid de potestate Ecclesiastica, & politica. ibid.c
 in **Notatores** insurgunt scripta antiquorum. 537.d
Notatores profitentur Synbolum Apostolorum. 600.c
Notatores insurgunt in Summum Pontificem. 525.b
Notitas solet abundare inimicis. 289.c
Notus rebus semper studet lenitas monachorum. 363.e
Notus Orbis accreuit Ecclesia Catholica. 651.d
Numen diuinum primo implorandum. 1.c
Numen offensum placatur à Theodosio. 50.c
Numisma Galla Placidia. 112.b
Numisma S. Pulcheria. 187.b
Numisma Marciani Imperatoris. 218.c
Numisma S. Leonis. 254.a
Numisma Aelia Flaccilla. 255.d
Numisma Aelia Eudocia. ibid.e
Numisma Licinia Eudoxia. 256.a
Numisma Leonis Augusti. 302.b
Numisma Augustuli. 307.c
Numisma Anastasij Imperatoris. 687.e

O.

in **O** Asim relegatus Calendion Episcopus. 355.e
Obedientia praestanda Summo Pontifici etiam ab Imperatore. 221.c
Obedientia praestanda est Principibus in ijs qua non sunt contra fidem. 577.a
Obedientiam Summi Pontificis qui contemnit, à Deo puniuntur. 61.e
Obedientiam praestare volunt Summo Pontifici Orientales. 617.b.c. 618. 619.
Obedientia reddit lumen oculorum. 639.e
Obedientia praestanda superiori. 645.c.d.e
Obedientiam Alexandrinorum erga Romanum Pontificem magna. 691. 692. 693. 697.a
Obitus Anastasij Imperatoris. 687.c
 de obitu Anastasij plures visiones. 688.c.d.e
Obitus V. de, Mois. 687.c
Oblationes Ecclesijs à Principibus faciendae. 580.c
Obsessio montis Badonici. 338.c
Obsessi à demonibus liberantur oratione sancti Severini. 517.b
Occasus unde orta haeresis Eutychetis. 54.c
Occidentale Imperium à barbaris vastatur. 2.d
Occidentale Imperium ad barbaros deuolutum dicitur. 217.a
Occidentalis Imperator creatur Maiorianus. 231.b
Occidentalium Episcoporum in Concilijs qua consuetudo. 130.b
Occidentis pax cum Oriente. 682.e
Ocini nobilis Franchus Regem Clotarum ad prandium inuitat. 638.b

in **Ocini** prandio deteguntur malicia signo Crucis. ibid.
Ociores sepe occiduntur. 203.b.e
Occisores Episcoporum indigni sunt Episcopatu. 516.d
Occisio S. Proterij. 222.c
Occisio Severi Imperatoris. 268.a
Occisio Olybrij Imperatoris. 298.e
Occisio Regis Hunnorum. 282.b
Occisio Ioannis Wandali in Thracia. 25.d
Occisio Roma in Circo. 592.b
Occulta Dei iudicia, sed ordinata. 322.a
Occulta cognoscuntur ab Equitio. 558.d.e
Occulta vitia tandem deteguntur. 660.b
Occulta impostura hereticorum deteguntur. 434.b
Occultatum venenum hereticorum tandem detegitur. 180.d
Ocra Tugrorum vrbs exciditur. 134.a
Odiu Acacij vniuersam turbat Ecclesiam. 350.d
Odoacer Rex Erulorum vocatur in Italiam. 307.d
Odoacer vltimè indutus Rex futurus à sancto Severino predicatur. ibid.e
Odoacer Rex licet Arianus esset, nihil tamen contra religionem egit. 317.e.d
Odoacer regnat in Italia. ibid.a
Odoacer iterum vincit Rugos. 435.e
Odoacer victus à Theodorico. 438.a
Odoacer iterum victus, & obsessus à Theodorico. 454.c
Odoacer occiditur à Theodorico, & qua morte interemptus. 471.a
Odor pestifer & fames homines & iumenta delet. 36.d
Odor emanans ex reliquijs S. Euphemia. 139.c.d
Officium Leonis Imperatoris erga cacum. 218.e
Officium Laurentij Episcopi Mediolanensis commendatur. 545.e
Officia publica vendebantur tempore Zenonis Imperatoris. 429.d
Officia & magistratus ne vendantur. ibid.
Olybrius nobilis, doctus, atque pius. 702.d
Olybrius creatur Imperator. 295.c.d
Olybrius Imperator occiditur. 298.e
Olympius monachus inuehitur in Basiliscum Imperatorem. 329.e
Olympius Arianus dat poenas blasphemiae. 494.d
Olympius mittitur cum exercitu contra Eliam Episcopum. 622.e
Olympius condemnatur magna stultitia. 623.a
Omnipotencia Dei sola denias voluntates conuertit. 502.e
Onesiphorus Episcopus Iconij pugnavit pro S. Flauiano. 95.b
Onesiphorus socius in passione Theodoretis. 105.c
Onoulus Armatum Comitum interfecit. 704.c
Opera bona clericorum appareant. 548.a
Opera bona dant bonum nomen. 585.e
Opera, & non tantum verba à Christianis requiruntur. 655.a
Opportunitas temporis est expectanda. 438.c
Opuscula doctorum sunt arma spiritualia. 64.a
 ut **Oraculum** accepta verba Pape à Concilio. 47.e
Orandum semper, & non laborandum manibus, dictum est ab hereticis. 19.d
Orare debent uxores pro coniugibus. 137.b
Orationibus sancti Leonis se commendat Marcianus Imperator. 118.d.e
Orationis vis quanta sit in seruis Dei. 135.b
Oratione exercitus fugatur. 137.d.e
Oratione hostes superantur. 201.d.e
 ad **Orationem** confugiendum in periculis. 308.e. 309.c.d
Orationes etiam fundenda pro Principibus hereticis, & qua de causa. 572.d
 per **Orationes** S. Danielis Rais clarissima femina filium obtinuit. 329.b.c
Oratione

Oratione Aniani liberatur Aureliana civitas ab hostibus. 137.b
Oratio Sanctorum pluvia descendit de celo. 682.a.b
 ad **Orationem** confugiendum in tribulationibus. 682.a.b.c.d
Orationes à Deo exaudiuntur. 683.d
Oratio prodest mortuis. 144.c
Oratione S. Severini loquitur mutus. 436.a
Oratio pugnat contra inimicos. 639.c
Oratio funebri Hilarij Episcopi edita à Genebrardo. 34.d
Oratio Sidonij pro Aruernensibus. 308.e. 309.a
Oratio Epiphany legati ad Anthemium Imp. 290.a
Oratio Epiphany ad Theodoricum Regem. 488.e
Oratio alia Epiphany ad Theodoricum Regem. 519.b
Oratio Epiphany ad Regem Burgundiae de captiuis redimendis. 491.c.e
Oratorium sanctae Crucis ad dexteram Baptisteryj Constantini. 98.a
Oratorium sanctae Crucis sub Sixto Papa solo aequatum est. 98.a
Oratorium S. Stephani seruatum ab incendio. 134.d
Orbis vexatur à penuria, & quando. 202.b
Orbis concionator Simeon Stylita. 249.d
Orbis novus accreuit Ecclesia Catholica. 651.d
Orbis terrarum totus ad limina Apostolorum. 537.c.d
Ordines non sunt conferendi seruis ex decreto S. Leonis. 14.e
Ordinata Dei iudicia, licet occulta. 312.a
Ordinatio interdicta Gaudentio. 316.c
Ordinatio Xenae Episcopi nondum baptizati à Petro Fulone. 426.d
 de **Ordinatione** Pape. 529.d
Ordinationes praecedat ieiunium. 25.a
Ordinationes Simplicij Pape. 371.c
Ordines quo tempore conferendi. 25.a
Ordo in Ecclesia necessarius. 70.d
Ordo subscribendi in Concilijs. 129.b
Ordo est in iudicijs Dei, licet occultus. 312.a
Ordo monachorum S. Benedicti est planta nobilis. 499.a
 ad **Orentium** Sidonij epistola. 421.a
Orentius poeta Hispanus, postea Episcopus. ibid.c
Orestes ordinatur Magister militum. 303.e
Orientali Ecclesia solitus subuenire Papa. 116.a
Orientalis Ecclesia quam turpis esset facies. 113.b.c
 pro **Orientali** Ecclesia epistola Theodoretis ad Asparem Consulem. 123.e
 pro **Orientali** Ecclesia scribit Theodoretus ad Anatolium Patricium. 122.c
Orientales Episcopi ab Acacio iniuste deponerentur. 398.c
Orientales castigati peccato Acacij. 617.d
Orientalium Episcoporum torpor in schismate. 113.b
Orientalis Ecclesia turpis facies. ibid.b.c
Orientalis Ecclesia gaudium. 125.a
Orientales Episcopi ab Acacio depositi. 398.c
Orientales turba vndique auget. 399.b
Orientalis Ecclesiae turbata facies. 424.a
Orientalis Ecclesiae miserandus status. 469.c
Orientalium Episcoporum falsi pretextus. 483.b
 ab **Oriente** recedit Thomas Auriga magni nominis. 592.c
Orientali Ecclesia comparitur Symmachus Papa. 613.c
 ad **Orientales** epistola Symmachi Pape. ibid.e
Orientales Catholicos hortatur Symmachus, ut viriliter agant. ibid.e
 in **Oriente** magnum schisma. 613.
 in **Oriente** unde tot mala euenerint. 615.e
 in **Oriente** monstrum regnavit horrendum, propter peccata populorum. ibid.
Orientales saepe discissi, & compaginati cum Romana Ecclesia. 616.a
Orientales quare sub barbarorum iugo gravissimo. ibid.

Orientales litteris Symmachum interpellant. ibid.e
Orientalium epistola ad Symmachum Papanum pro reconciliatione cum Romana Ecclesia. ibid.e
Orientales consentunt Romanum Pontificem tenere cathedram Petri. 617.a
Orientales cognoscunt Romanum Pontificem Pastorem totius Ecclesiae. ibid.b
Orientales auxilium à Summo Pontifice obnixè postulant. 618.
Orientales consentunt se esse in ingentis calamitate. 619.a
Orientalium fidei professio, & confessio. ibid.d.e
Orientalium monachorum pugna pro fide, & victoria. 622. 623.c.d
 ad **Orientales** ex more scripsit Symmachus Pape. 632.e
Orientalibus capitula seruanda praescripta ab Hormisdas Papa. 648.a
Orientalis Ecclesiae miserandus status. 661.b
Orientales plures Ecclesiae reuertunt ad communicationem Apostolicae Sedis. 657.e
 ad **Orientales** prima Hormisdas legatio. 661.b
 ad **Orientales** Episcopos epistola Hormisdas Pape. 669.e
 ad **Orientales** secunda Hormisdas Pape legatio. ibid.a
 ad **Orientales** Episcopos Orthodoxos alia Hormisdas epistola. 671.a
Orientalis Ecclesiae privilegia à Sede Apostolica manarunt. 676.a
 ad **Orientales** multas scribit epistolas Felix Tapa. 395.c
 ad **Orientales** scripsit epistolam Hormisdas Papa. 652.e
Orientales & volebant communicare cum Sede Apostolica, & persequebantur communicantes. 666.a.b
 in **Oriente** omnia fluctuabant. ibid.b
 in **Oriente** legationem mittit Theodoricus Rex. ibid.d
 in **Oriente** magna lis pro Chalcedonensi Concilio. 646. 647. 648.
 ab **Oriente** recedit Attila in Occidentem. 125.b
 in **Oriente** constituitur Vicarius Apostolicus Iulianus. 183.a
 in **Oriente** fides immutata. 651.d
 in **Oriente** magna hereticorum persecutio. 678.a
Oriens concordia cum Occidente. 682.e
Oriens ob haeresim diluuium penèmersus est. 428.e
Origo civitatis Venetiarum. 179.c.d
Origo beneficiorum quando. 548.d
Originem nemo odit, qui non detestatur sobolem. 663.e
Ornatus & habitus nobilium Francorum. 637.e
Orthodoxi ab hereticis afflictati. 678.a
Orthodoxos aulicos persequitur Anastasius Imperator. 685.d
Orthodoxi. Vide, Catholici.
Ossa Sanctorum miracula edunt. 412.e
Ostrogothi inuadunt Romanam. 593.a
Otium Senatoris, & negotium Principis non conueniunt. 204.a
Oues curant pastores. 618.c
Oues Christi à Pastoribus curandae. 666.e
Oza presbyter tulit litteras Theodoretis ad Ibam. 99.a

P.

P Agani nouis edictis exagitantur à Leone Imperatore. 280.b
Pagani deterior quando sit malus Christianus. 555.b
 ad **Palestina** monachos epistola sancti Leonis, ut conuertantur. 184.c
Palestina Dux Severianus ad fidem conuertitur. 625.e
Palestinam incursum Alamundarus Rex Saracenorū. 593.b
 in **Palestina** magne clades & afflictiones. 681.c.d.e
Palladius Episcopus Antiochenus. 430.e
Pallia altaris in camisas & femoralia impij conuertunt, sed dignas solunt poenas. 215.a
Pallium

<i>Pallium gestare tempore ieiunij non licet Episcopis.</i>	140.c	<i>Papa excellentia.</i>	<i>ibid.d</i>
<i>Palmaris Synodus ubi celebrata.</i>	541.a	<i>Papa potissima cura de fide.</i>	482.c
<i>Palmaris Synodus unde dicta.</i>	<i>ibid.a.b</i>	<i>Papa principem locum obtinet.</i>	485.e
<i>Palmaris Synodi acta.</i>	<i>ibid.e</i>	<i>Papa captiuos redimit.</i>	493.d
<i>Panis ad fidem per apta similitudo.</i>	3.e	<i>Papa primatus.</i>	500.a.b
<i>Panophius Comes tulit litteras S. Leonis ad Flavianum.</i>	73.a	<i>Papa non indiget Synodo, ut iudicet.</i>	<i>ibid.c</i>
<i>in Papa duo sunt, perfecta, humilitas personae, & celsitudo dignitatis.</i>	2.b	<i>Papa supra omne Concilium.</i>	<i>ibid.c</i>
<i>Papa Episcoporum omnium Primas.</i>	2.c	<i>Papa appellatus est Christus à Concilio Romano.</i>	502.b
<i>Papa cognoscit & indicat hereticos.</i>	17.a		
<i>Papa principatum accepit à Domino.</i>	24.e	<i>Papa dictus Vicarius Christi, & Petrus.</i>	504.d
<i>Papa omnibus praesit Episcopis.</i>	31.d.e. 25.b. 119.a.b	<i>Papa mortuos non absoluit.</i>	504.b
<i>Papa auctoritas etiam aestimata apud Arianos.</i>	47.c	<i>Papa obedire debent Imperatores.</i>	521.c
<i>Papa verba ut oraculum à Concilio accepta.</i>	<i>ibid.e</i>	<i>de Papa ordinatione.</i>	529.d
<i>Papa antiquitatis semper tenacissimus.</i>	48.b	<i>& idem penè contra Pontificatum ambientes.</i>	<i>ibid.e</i>
<i>Papa deponit Primates.</i>	49.d	<i>de Papa electione.</i>	530.a
<i>Papa subiecti sunt omnes Episcopi.</i>	62.e. 111.c	<i>Papa non visitatur.</i>	537.a.b
<i>Papa magni ponderis iudicium est.</i>	63.a	<i>Papa nullum nisi Deum iudicem habet.</i>	538.a
<i>Papa est iudex omnium Christianorum.</i>	72.c. 73.a	<i>Papam venerantur etiam barbari Gothi alienigenae heretici Ariani.</i>	539.d
<i>ad Papam spectat praeficere Episcopum in Synodis.</i>	78.b	<i>Papa sanctissimus predicatus, & quare.</i>	550.e
<i>Papam Galli Episcopi venerantur.</i>	81.e. 82.a	<i>Papa agrotante, luceat Ecclesia.</i>	552.d
<i>Papa litteras amplexati sunt Galli.</i>	86.a	<i>Papa mortem exoptare quam malum sit.</i>	<i>ibid.e</i>
<i>Papa est magister ac doctor totius populi Christiani.</i>	86.e. 102.b	<i>Papa quam sublimior Imperatore.</i>	554.b
		<i>Papa concedit auctoritatem predicandi Euangelium.</i>	559.d. e
<i>Papa summa auctoritas.</i>	87.e	<i>Papa succurrit Episcopis egenis.</i>	565.d
<i>ad Papam spectat Synodos indicere, & non ad Imperatorem.</i>	87.e. 120.a. 542.a	<i>Papa confirmat facta ab Episcopis.</i>	589.a. e. d
<i>ad Papam appellant Episcopi pro ipsorum defensione.</i>	99.e. 101.e. 103.a. b	<i>à Papa qui discedit, à Deo puniunt.</i>	615.e
<i>Papa praecordia & laudes.</i>	100.b	<i>Papa tenet cathedram Petri.</i>	617.a. 642.c
<i>Papa de fide & sacerdotibus iudicat.</i>	110.a	<i>Papa totius Ecclesiae caput.</i>	<i>ibid.c</i>
<i>Papa habet claves regni caelestis.</i>	111.b	<i>à Papa auxilium postulant Orientales.</i>	618.a
<i>Papa maiestatem heretici etiam venerantur.</i>	113.a	<i>Papa pedes venerantur Episcopi.</i>	618.e. 619.a
<i>Papa solitus subuenire Orientali Ecclesiae.</i>	116.a	<i>Papam quantum fideles venerari debent.</i>	619.a
<i>Papa est caput omnium Ecclesiarum.</i>	141.e. 214.a. 374.c. 540.d. 617.d. e. 678. 679.b	<i>Papa credita membra Ecclesiae.</i>	642.b
<i>Papa semper habuit primatum, ex Niceno Concilio.</i>	157.b	<i>Papa est pater Imperatorum.</i>	646.e. 647.
		<i>Papa in omnibus obediendum.</i>	646.a. b. c. d
<i>Papa approbat & firmat Concilia.</i>	158.d	<i>Papa fungitur legatione Christi.</i>	655.e
<i>Papa inscribitur Episcopus vniversalis.</i>	159.d. e	<i>Papa tituli dati ab Episcopis.</i>	656.a
<i>Papa dispensat in magnis.</i>	166.d	<i>ad Papa communionem venerunt, plures Ecclesia Orientales.</i>	657.e
<i>Papa vindex canonum.</i>	167.a	<i>Papa princeps Episcoporum.</i>	661. d. & Pater Patrum.
<i>Papam consulebant Episcopi antiquitus.</i>	180.b	<i>ibid. 662. c. 663. a</i>	
<i>Papa Episcopos consulebat.</i>	190.c	<i>Papa litterae in Ecclesia legebantur.</i>	664.a
<i>ad Papam mittuntur legati pro ministris Ecclesiae Mauritaniae.</i>	213.d. e	<i>Papa cura, ut reuocet hereticos lapsos.</i>	669. b. c. d. e
<i>Papa omnia nunciabantur ab Episcopis.</i>	223. b. c	<i>Papa cura erga omnes.</i>	668. a. 669. 670. b. c
<i>Papa natalis celebratur.</i>	264. c	<i>ad Papam mittebatur professio fidei ab Orientalibus.</i>	673. a
<i>Papam quanti fecerint Episcopi Hispani.</i>	265. d	<i>cum Papa communicare, demonstrat quemlibet esse Catholicum.</i>	675. a
<i>ad Papam referenda Episcoporum cause.</i>	266. b	<i>Papa iuste reprehendit Episcopos cum hereticis communicantes.</i>	675. c
<i>ad Papam spectat dispensatio contra canones.</i>	266. c	<i>à Papa priuilegia Episcoporum.</i>	676. a
<i>ad Papam confugiunt Archiepiscopi Andriae.</i>	315. e	<i>Papa littere publicè affigende in ditionibus Principum, etiam ipsis inconsultis.</i>	676. c. d
<i>ad Papam spectat sollicitudo omnium Ecclesiarum.</i>	338. e	<i>Papa est Patriarcha totius Ecclesiae.</i>	678. d. 679. b
<i>ad Papam spectat hereticos lapsos restituere.</i>	342. d	<i>ad Papam legatio Ecclesiae Alexandrinae.</i>	691. a
<i>Papa electos Episcopos confirmat.</i>	345. a	<i>Papa appellatus Apostolus, & Euangelista.</i>	692. b
<i>Papa canonum seruatur.</i>	344. e. 345. a. b. c	<i>Papa Patriarcharum Princeps, Petri successor.</i>	<i>ibid. b. c</i>
<i>ad Papam spectat confirmare Patriarchas.</i>	357. d	<i>Papa quantum obedientiam praesent Alexandrini.</i>	691. 692. 693.
<i>Papa auctoritas.</i>	396. e. 502. 503. 504.		
<i>ad Papam conueniebant Episcopi Italia in re graui.</i>	396. d	<i>Papa doctrina, doctrina Christi est.</i>	695. d
<i>in Papam insurgunt heretici, & eius nomen delent.</i>	398. a	<i>Papa qua docet in ijs qua sunt de fide, non potest errare, & est velut Euangelista.</i>	692. b
<i>Papa arbiter scriptorum omnium.</i>	452. e	<i>Papa tenet principatum in vniversum Orbem.</i>	701. b
<i>Papam quanti fecerint Dardania Episcopi.</i>	467. d	<i>Papistas heretici vocant veros Catholicos.</i>	215. e
<i>Papa de tota Ecclesia iudicat.</i>	474. a	<i>in Parasceue cur Graecè cantetur Trisagion.</i>	439. b
<i>Papa etiam Patriarchas damnat.</i>	<i>ibid. a</i>	<i>Parentes boni bonos gignunt filios.</i>	678. b
<i>Papa iudicat omnia.</i>	475. a	<i>Parisum est prima sedes Franchorum in Gallia.</i>	211. e
<i>Papa à nemine vgcandus ad iudicium.</i>	474. a. c	<i>de Paschali Cyclo epistola S. Leonis ad Marcianum Imp.</i>	189. b
<i>Papa auctoritas integra sub Ariano Rege.</i>	479. a		
<i>ad Papam spectat admonere Imp.</i>	481. b. c		

<i>Paschalis die plures martyres facti in Africa.</i>	215. b	<i>Pax Ecclesia maximè desiderata à Theodoro.</i>	123. e
<i>Paschasius sancti Leonis legatus Constantinopolim.</i>	127. c	<i>Pax defendenda.</i>	109. e
<i>Paschasius ad S. Leonem de Sicilia clade.</i>	200. a	<i>Pax Ecclesia reconciliata à Pulcheria Augusta.</i>	116. b
<i>Paschasius Episcopus Viennensis.</i>	10. a	<i>Pax inter Anthemium & Ricimerem.</i>	290. a
<i>Paschasius ad Eugipium de S. Senerino.</i>	517. c	<i>Pax inita ad Euanico Rege cum Nepote Imp.</i>	305. e
<i>Paschasius diaconus, cuius S. Gregorius recitat miraculum in dialogis.</i>	<i>ibid. c</i>	<i>Pax vera consequitur iustitiam.</i>	469. e
<i>Paschasius poenis purgatorij mancipatus.</i>	528. a	<i>Pax quaerenda à Principibus.</i>	471. c
<i>Paschasius quomodo veniam obtinuit.</i>	<i>ibid. a</i>	<i>Pax laudatur.</i>	<i>ibid. c</i>
<i>Paschasius mortuus daemniacum liberauit.</i>	<i>ibid. a</i>	<i>Pax vera ubi inueniatur.</i>	482. d
<i>Paschnicus Ecclesiam Dei conturbat.</i>	458. d	<i>Pax vera non est sine charitate.</i>	482. d
<i>Pastorale fastigium indignis non est credendum.</i>	214. b	<i>Pax in Ecclesia quantum expetenda.</i>	544. a
<i>Pastoralis cura Romani Pontificis.</i>	668. a	<i>Pax in Ecclesia quam utilis.</i>	67. b
<i>de Pastoralis manere plura.</i>	670. c	<i>Pax in Ecclesia seruanda.</i>	485. a
<i>Pastores quanta cura custodire debeant oues.</i>	618. c	<i>Pax inter Theodoricum & Wandalorum Regem.</i>	702. e
<i>Pastores inuigilant super oues.</i>	666. e	<i>Pax non datur infidelibus.</i>	670. e
<i>Pater benignus horrescit castigatione filiorum.</i>	379. d	<i>Pax tandem venit inter Orientem & Occidentem.</i>	602. e
<i>Pater Imperatoris dicitur Summus Pontifex.</i>	645. e	<i>Pacem incunt Wandali cum Valentimano Imperatore</i>	11. e
<i>Pater Patrum dicitur Papa.</i>	661. d	<i>Pacem concedit Attila Romanis.</i>	177. e
<i>Patris monita qui non audit, tyrannum interdum experiri cogitur.</i>	504. e	<i>Pacis conditiones offeruntur ab Anastasio Imp. Vitaliano.</i>	640. b
<i>Patrum doctrinam secutus est Theodoretus.</i>	23. e	<i>Pax quam bona & utilis Ecclesiae.</i>	642. a. b
<i>Patrum expositiones interdum heretici admittere coguntur.</i>	60. a	<i>Pacis bona quam multa.</i>	643. c
<i>Patrum interpretationes Nouatores heretici impudentissimi reijciunt.</i>	<i>ibid. c</i>	<i>Pacem querentes qua seruare debeant.</i>	645. a. b
<i>Paternus quando Consul.</i>	13. b	<i>Pacis fructus quam boni sint.</i>	649. b
<i>S. Paternus Episcopus Abrigenfis.</i>	639. e	<i>ad Pacem veram hortatur Hormisdas Papa Anastasium Imperatorem.</i>	655. a
<i>Paternus colitur à Regibus Franchorum.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>Peccata excitant iram Dei in ultionem.</i>	36. a
<i>Paterno inobediens Crescentius fit caecus.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>Peccata parturiunt mala.</i>	35. 513. e. 514. a
<i>Pati pro Domino, gratia est maxima.</i>	123. b	<i>Peccata Fidelium à Deo magis puniuntur, quam infidelium.</i>	134. e
<i>S. Patiens Episcopus Lugdunensis.</i>	313. b	<i>Peccata occulta decernuntur.</i>	180. d
<i>Patientem reueritur Euanicus Rex.</i>	<i>ibid. b</i>	<i>Peccata à Deo puniuntur.</i>	205. e
<i>Patientis munifica largitus.</i>	<i>ibid. c</i>	<i>de Peccatorum suorum remissione quid reuelatum S. Leonis.</i>	252. d
<i>Patens hereticos conuertit.</i>	<i>ibid. e</i>	<i>Peccata vitanda à clericis.</i>	512. e
<i>ciuitates ab ipso subleuatae.</i>	314. b	<i>Peccata omnium punienda.</i>	513. a. b
<i>Patientia virginum sacrarum.</i>	388. a	<i>Peccata omnia emendare non possunt. Summi Pontifices.</i>	515. d. e
<i>Patientia in iniurijs peruulsa.</i>	577. a	<i>Peccata populorum causa sunt, ut Deus regnare faciat hypocritas.</i>	615. e
<i>Patientia magna Iuliani Episcopi.</i>	621. e	<i>Peccata sacerdotum tegenda.</i>	547. c
<i>Patriarcha Alexandrinus legationem mittit ad Apostolicam sedem.</i>	691. a	<i>Peccata vnus alteri obesse non debent.</i>	617. d
<i>Patriarcha interdum damnatus ab Apostolica sede.</i>	474. a	<i>Peccata inemendata crescunt.</i>	668. e
<i>Patriarcha interdum dicti Episcopi.</i>	590. a	<i>Peccator bonis operibus diuinam retardat iram.</i>	303. d
<i>Patriarchatum sedium prerogatiua.</i>	485. d	<i>Peccatores humiles sint.</i>	501. c
<i>Patricius Dux exercitus Romanorum figatur.</i>	556. b	<i>Pecunia excecat hominem hereticum.</i>	405. e
<i>Patricius vir clarissimus mittitur ad Hormisdam Papam ab Anastasio Imperatore.</i>	641. c	<i>Pecunijs, an ferro aduersariorum animos inclinemus, quid interest.</i>	490. a
<i>S. Patricij obitus.</i>	459. c	<i>Pedes Summi Pontificis venerantur Episcopi.</i>	618. e
<i>Paulo Episcopo quid ostensum de futura clade Africa.</i>	352. e		
<i>Paulus nepos Cyrilli in afflictionibus mortuus.</i>	29.	<i>Pelagia ueritrix à Nonno Episcopo conuersa.</i>	703. d
<i>Paulus Episcopus subscribit cum alijs epistole Faustii ad Lucidum.</i>	447. b	<i>Pelagia dicta, quae prius Margarita cognominabatur, quasi pelagus diuini iudicij.</i>	<i>ibid. d</i>
<i>in Pauperem charitas magna Marciani Imperatoris.</i>	243. e	<i>Pelagianos persequitur S. Leo.</i>	18. e
<i>Pauperes opprimuntur à potentioribus.</i>	280. a. 629. a. b	<i>Pelagianae heresis prorsus deleta à S. Prospero.</i>	19. a
<i>Pauperes rediguntur in seruitutem.</i>	<i>ibid. b</i>	<i>Pelagiani in Dalmatia pullulant.</i>	475. e
<i>Pauperes subleuandi expensis ludorum.</i>	516. b	<i>Pelagiani degentes in Piceni prouincia.</i>	476. d
<i>Pauperibus succurrendum ab omnibus.</i>	588. a. b	<i>Pelagianorum sententia tres.</i>	477. d
<i>Pauperibus succurrendum est à superioribus.</i>	565. c. d	<i>Pelagius Patricius vir praclarus.</i>	453. d
<i>Pauperes eleemosynis subleuandi.</i>	314. e. 535. d. 584. e. 585. a. b. e	<i>Pelagius occiditur à Zenone.</i>	453. e
<i>Pauperibus bona Ecclesiastica distribuenda.</i>	486. b	<i>Pelagius iusta ad Deum preces.</i>	<i>ibid. d</i>
<i>pro Pauperibus rogandi sunt Reges.</i>	639. e	<i>Penfare libra iudicij quid sit.</i>	43. e
<i>Pauperum post Deum sunt uasa Ecclesiae.</i>	40. d	<i>Penuria vexat Orbem.</i>	202. b
<i>Pauperum nutritor Ecclesius.</i>	314. c	<i>Penuria ingens post Sanctorum discessum.</i>	428. a. b
<i>Paupertas est praeponenda diuitijs plenius curatum.</i>	98. e	<i>Penuriam extremam patiuntur monachi.</i>	<i>ibid. c</i>
<i>Paupertas magna Theodoret.</i>	101. c. d	<i>Percussor maxilla Domini nostri Iesu Christi quomodo sit in inferno.</i>	625. b
<i>Paupertas magna monachorum Aegypti.</i>	695. b	<i>Peregrinus Episcopus Misematis Ecclesiae.</i>	667. d

<i>Peregrinus Episcopus legatus Hormisdæ Pape ad Anastasium Imp.</i>	667.d	<i>Petro præcipitur, ut visitet limina Apostolorum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad Peregrinum Episcopum & legatum sedis Apostolicae Hormisdæ Pape.</i>	673.e	<i>Petrus a Synodo damnatur.</i>	536.e
<i>Peregrini sunt recipiendi hilari fronte.</i>	4.e	<i>Petrus Antiochenus damnatur à Felice Pape.</i>	384.e
<i>Peregrini ab Episcopis suscipiendi.</i>	486.c	<i>Petrus ab omnibus damnatur.</i>	385.b.386.e
<i>Peregrinatio S. Seruatij.</i>	134.a	<i>Petrus Chrysologus scribit ad Eutychetem.</i>	88.d
<i>Peregrinationis molestia & commodum.</i>	43.d	<i>Petrus Chrysologus quo anno ex hac vita migravit.</i>	89.a
<i>Perfidia Archimandritarum hereticorum.</i>	146.e	<i>Petrus Episcopus Rauennas ad Concilium Romanum se confert.</i>	541.c
<i>Perfidia hereticorum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Petrus à consuetudine Symmachii Pape abstinet, & qua de causa.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Perfidia Zenonis magna.</i>	362.a	<i>ad S. Petri basilicam confugit Symmachus.</i>	543.a
<i>Perfidia Hunerici in omnes.</i>	404.e	<i>Petrus poeta & magister Scriuij.</i>	233.b
<i>Periculose se miscent sacris Principes seculares.</i>	61.b	<i>Petrus Cnaphæus damnatur in Concilio Constantinopolitano & Romano.</i>	382.b.d
<i>Peripatetici nimium studiosi Aristotelis.</i>	596.d.e	<i>ad Petrum Cnaphæum Flacciani epistola.</i>	383.c
<i>Periuri ac simulatores sunt heretici.</i>	640.a	<i>Petrus Fullo detegitur Ariannus.</i>	384.c
<i>Peroratio auctoris cum gratiarum actione.</i>	690.a	<i>Petrus Fullo tumultus excitauit.</i>	287.a.
<i>S. Perpetuus Episcopus Turonensis præfuit Concilio Turonensi.</i>	364.e	<i>quid molitus sit in Episcopum Antiochenum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Perpetuus reliquias S. Martini transfert.</i>	365.b	<i>quid in Anthemium.</i>	288.e
<i>Perpetuus S. Martino ecclesiam fabricauit.</i>	365.b	<i>Petrus Fullo rursus Episcopus Antiochenus.</i>	356.a
<i>Perpetuus præscribit populo ieiunia & vigilia.</i>	366.c.d	<i>Petrus Fullo Romæ damnatur.</i>	381.d
<i>Persecutio Genferici contra Catholicos.</i>	12.b	<i>Petrus Fullo aduersus Catholicos qua molitus sit.</i>	424.a
<i>Persecutio excitata in Africa contra Catholicos.</i>	38.a	<i>Petrus Fullo nititur contra Concilium Ephesinum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Persecutio Romanorum contra Manichæos.</i>	13.b	<i>Petrus Fullo defert Acacio.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Persecutio Ariannorum contra Thomam.</i>	206.e	<i>Petrus Fullo refellit.</i>	425.d
<i>Persecutio Euarici Regis Gothorum.</i>	260.c	<i>Petri Fullonis temeritas repressa diuinitus.</i>	426.c
<i>Persecutio Africana Ecclesie.</i>	381.c.387.d	<i>Petrus Fullo Episcopus ordinar Xenaiam nondum baptizatum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Persecutio alia Africana Ecclesie.</i>	561.a	<i>Petri Fullonis obitus.</i>	430.e
<i>Persecutio Ariannorum.</i>	561.a.b.566.a.584.c	<i>Petrus monachus conuersus.</i>	172.e
<i>Persecutio utilis.</i>	671.b.c	<i>Petrus hereticus redit Antiochiam.</i>	322.a
<i>ex Persecutione utilitates plurime.</i>	673.674.a.b.c.d	<i>Petrus Mogus Episcopus Alexandrinus intrusus.</i>	335.
<i>Persecutio Vandalica recrudescit.</i>	441.c	<i>Petrus Mogus dissipatur.</i>	339.a
<i>Persecutio Trasamundi Regis in Africa.</i>	561.a.b	<i>Petrus Mogus latens Alexandria multa mala molitur.</i>	341.b
<i>Persecutio Trasamundi Regis nouis artibus.</i>	566.a	<i>Petrus Mogus publicat Zenonis Imperatoris Enoticon.</i>	362.b
<i>Persecutio dirissima contra Joannem Episcopum Nicopolitanum.</i>	673.d	<i>Petrus promouetur in sedem Alexandrinam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Persecutio ab hereticis illata in Orthodoxos.</i>	678.a	<i>Petri epistola ad Acacium de fide eius religionis.</i>	363.a
<i>Persecutio Anastasij Imp. in aulicos Orthodoxos.</i>	685.d	<i>Petrus Mogus altercatur cum Euphemio.</i>	437.b
<i>Persecutionem præcedunt præfagia.</i>	352.c.d.e	<i>Petrus Mogus moritur.</i>	453.a
<i>Persecutiones hilari fronte suscipiendæ.</i>	414.a	<i>Petrus ex Hiberia Episcopus Maiuma.</i>	170.a
<i>Persecutiones Catholicorum multa.</i>	602.e.603.c	<i>Petrus Episcopus Metropolis Nicomedia.</i>	242.e
<i>Perseuerantia necessaria in fide.</i>	657.c.d	<i>Petrus Episcopus Damasci.</i>	621.a
<i>Perseuerantia quam necessaria.</i>	663.d.666.e	<i>Phidus diaconus alumnus S. Euthymij.</i>	336.b
<i>Perseuerantia in omnibus commendatur.</i>	674.a.b.c	<i>Phido apparet S. Euthymius.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Perseuerantes vsque in finem salui fiunt.</i>	319.e	<i>Phido multa confert beneficia S. Euthymius.</i>	337.a.b
<i>in Persona una declaratur diuinitas & humanitas Iesu Christi.</i>	23.c	<i>Philippus presbyter Hieronymi auditor librum edidit in Iob.</i>	217.d
<i>Pertinacia Dioscori Episcopi.</i>	95.c	<i>Philippus Episcopus Photicensis.</i>	663.a
<i>Perturbatio maxima Ecclesie tempore S. Leonis.</i>	2.d	<i>Philoxenus Episcopus Hierapolitanus iniquus.</i>	610.e
<i>Pestilentia subsequitur famem.</i>	418.a	<i>Photinus diaconus Thessalonicensis legatus ad Anastasium.</i>	523.d
<i>Pestis Nestoriana extincta.</i>	379.b	<i>Photius Tyri Episcopus index constitutus in causa Iba.</i>	64.e
<i>Pestis orta Romæ.</i>	273.c	<i>Photius subscripsit contra Flavianum in Ephesina Synodo.</i>	96.e
<i>Petitio Sabæ ab Anastasio Imp.</i>	609.d	<i>Photius conqueritur de iure sibi diminuto.</i>	147.e
<i>Petitiones Marciani Imp. in Synodo Chalcedonensi.</i>	152.c	<i>Photius historia Ecclesiastica scriptor.</i>	347.e
<i>ad Petram vocantur heretici.</i>	670.d	<i>Phrenetici silent medicos velut hostes putare, vel ledere.</i>	475.a
<i>causa Petra communicatio demonstrat quemlibet esse Catholicum.</i>	675.a	<i>Pia vota numquam despiciuntur à Christo.</i>	439.b
<i>S. Petri basilica à Valentinianno & à Galla Placidia Augustis humiliter visitatur.</i>	110.a.c	<i>in Piceni prouincia Pelagiani.</i>	476.d
<i>S. Petri ecclesia & sepulchrum.</i>	252.b	<i>Piceni Episcopi à Gelasio reprehenduntur.</i>	477.a
<i>S. Petri confessione stabilis fides.</i>	386.a	<i>Pictores in pingendis imaginibus sacris sint causi.</i>	256.c
<i>in Petri sacratissima sede sedet Summus Pontifex.</i>	642.c	<i>Pictorum licentia religioni subiecta.</i>	574.c
<i>Petri cathedram tenet Romanus Pontifex.</i>	617.a	<i>Pictura sunt representanda miracula.</i>	495.b
<i>Petri nauicula saluatur incolomis in naufragio multorum Episcoporum.</i>	95.e	<i>Pietas simulatur ab hereticis.</i>	93.a
<i>S. Petrus apparuit S. Galle.</i>	570.a.b	<i>Pietas insignis Sporati Comitibus laudatur.</i>	105.e
<i>Petrus Altina Episcopus.</i>	536.b	<i>Pietas</i>	<i>ibid.</i>
<i>Petrus Romam mittitur uisitor à Theodorico Rege.</i>	<i>ibid.</i>		

<i>Pietas magnam vim habet.</i>	303.c	<i>Possessor Episcopus Occidentalis in Oriente.</i>	672.a
<i>Pietas nandinaria est penes Prin-ipes hereticos.</i>	652.b	<i>Possessor factus extorris ab Ariannus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pij viri non franguntur aduersitatibus.</i>	439.a	<i>ad Possessorem Hormisdæ Pape epistola.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pinta Episcopus Ariannus.</i>	567.e	<i>Posthumiani Consulatus, & inscriptio.</i>	50.a
<i>in Pintam scribit S. Fulgentius.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Potentes si conuertantur, magna Christogloria.</i>	571.a
<i>Pluta nobilis est ordo monachorum S. Benedicti.</i>	499.a	<i>Potentia humana non innititur Ecclesie.</i>	370.e
<i>Plantatio nulla est nisi à Deo.</i>	324.d	<i>Potentiores opprimunt pauperes.</i>	280.a
<i>Plato cubicularius igne crematus.</i>	322.c	<i>Potentior auro est prudentia.</i>	438.d
<i>Pluuia defectu mira sterilitas.</i>	408.c	<i>Potestas politica etiam est apud Episcopos.</i>	510.e.511.d
<i>Pluuia descendit de celo Sanctorum oratione.</i>	682.a.b	<i>de Potestate Ecclesiastica quomodo accipienda verba Gelasij Pape.</i>	508.e
<i>Pœna peccatorum interdum delentur per tribulationem.</i>	15.d	<i>Præcepta Ecclesie qui contemnit, à Deo contemnitur.</i>	615.e
<i>Pœna contra Eutychianos.</i>	176.b	<i>Præconia & laudes Summi Pontificis.</i>	100.b
<i>& contra eorum scripta.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Prædecessores Pontifices non omnia emendare potuerunt.</i>	515.e
<i>Pœna contra Zenonem sinentem secum degere hereticos.</i>	316.b	<i>Prædestinati heretici qui.</i>	445.e
<i>Pœna statuitur à Zenone in professores Concilij Chalcedonensis.</i>	324.a	<i>Prædicatio verbi Dei ad Episcopos spectat.</i>	160.e
<i>Pœna Zenonis Imp. contra sacrilegos.</i>	344.b	<i>Prædicationis munus cui committi debeat.</i>	188.b
<i>Pœna hereticorum in Catholicos statuta.</i>	405.a	<i>Prædicatio quam utilis in Ecclesia.</i>	572.e.573.a
<i>Pœna continuata sit intolerabilis.</i>	442.a	<i>Prædicatio diebus Dominicis perutilis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pœna Olympij Ariani.</i>	494.d	<i>ad Prædicationem cogendi populi.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pœna in appetentes Pontificatum.</i>	529.e	<i>Prædicator Euangelij aut à Deo missus, aut à superioribus.</i>	559.c.d.e
<i>Pœnis Purgatorij mancipatus Paschasius.</i>	528.a	<i>Prædicatores sequuntur signa.</i>	560.e.561.a
<i>Pœnitentia Theodosij Imperatoris.</i>	116.e	<i>Prædicatores considerandi non qui prædicent, sed qua prædicent.</i>	522.a
<i>Pœnitentia locus omnibus patere debet, qui conuersi errorem suum fatentur.</i>	193.e	<i>Prædictiones Euthymij de Episcopatu Anastasij Hierosolymitani.</i>	240.b
<i>Pœnitentia iram Dei auertit.</i>	201.d	<i>ad Præfatos & seculares confugiunt heretici.</i>	60.e
<i>Pœnitentiam simulant heretici.</i>	235.c	<i>Præfectura Zenonis quanto tempore.</i>	287.a
<i>Pœnitentia hereticorum suspecta.</i>	435.a	<i>Prælati omnium Episcoporum est Papa.</i>	25.b.31.d.e
<i>Pœnitentes heretici per sepe Romam veniebant.</i>	130.b.c	<i>Prælati à subditis diligendus.</i>	542.e
<i>Pœnitentes Romam confugiunt.</i>	431.c	<i>Prælatorum præceptis obediant subditi.</i>	645.d.e
<i>de Pœnitentibus decreta.</i>	432.a	<i>Prælati hereticorum primum contra homines, postea contra calites.</i>	525.b
<i>Politica potestatem etiam habent Episcopi.</i>	510.e.511.d	<i>in Prælijs quales fuerint Hunni.</i>	26.e
<i>Polychronius Episcopus Virdunensis sanctus.</i>	346.b	<i>Premia que promittuntur delatoribus in cõiurationibus dum eligendus est Papa.</i>	530.b
<i>Pomerius rhetor magister Casarij.</i>	191.c	<i>Prærogatiua Romana Ecclesie.</i>	25.b.32.e
<i>Pontifex. Vide, Episcopus.</i>		<i>Prærogatiua Ecclesiarum non ex splendore, sed ex Apostolorum successione.</i>	157.c
<i>Pontifex Summus. Vide, Papa.</i>		<i>Præfagia sæpe præcedunt persecutionem.</i>	352.d.e
<i>Pontifices non omnia emendare possunt.</i>	515.d.e	<i>Præsidium Theodosij contra hereticos.</i>	51.b
<i>Pontificatus nequaquam ambiendus.</i>	529.e	<i>Præfules si fuerint mali, omnia mala agunt.</i>	77.c
<i>in Pontificatum ambientes pœna.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Prætextatus magis fuga lapsus.</i>	558.a.b
<i>Pontificum potestas etiam in secularibus rebus.</i>	511.d	<i>Prætextus falsi hereticorum.</i>	476.a
<i>in Ponto ingens terræ motus.</i>	531.a	<i>Prætextus falsi schismaticorum.</i>	484.c
<i>Populus Dei crescit instar apum.</i>	12.a	<i>Præstantia Eucherij.</i>	350.c
<i>Populus exclamat in Ariannos.</i>	285.c	<i>Præuaricatio legatorum sedis Apostolicæ.</i>	391.e
<i>Populus ducatur ab Episcopis, & non Episcopi sequantur populum.</i>	465.a	<i>Præuaricatio Episcopi subscribit in Concilio Lugdunenfi.</i>	447.c
<i>Populus fidei ardore resistit Imperatori.</i>	599.d.e	<i>Præuaricatio ubique cedant canonibus.</i>	149.b
<i>Populus propter fidem incendium excitat.</i>	601.c	<i>Præuis semper fugiendi.</i>	483.b
<i>Populus tumultuatur Constantinopoli.</i>	507.b	<i>Præces iuste Pelagij apud Deum.</i>	453.d
<i>Populus Constantinopolitanus addictus Acacio.</i>	649.e	<i>Præces & ieiunia indicantur à S. Mamerto.</i>	
<i>Populi Orientales à fide defecerunt.</i>	651.d	<i>Præbyteri sint sanctitate insignes.</i>	348.d.e
<i>Populi noui Orbis ad fidem conuersi.</i>	<i>ibid.</i>	<i>in Presbyterum peruersum terribilis ultio.</i>	422.d
<i>Populi studia & factiones multa possunt.</i>	168.c	<i>Presbyteris deferendum est à diaconis omni humilitate.</i>	193.c
<i>Populi falsò semper se excusant.</i>	483.d	<i>Presbyteris obtemperandum etiam discipulis.</i>	522.a
<i>Populi in rebus iustis sub ditione tenendi.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Presbyteri etiam ex charitate medebantur.</i>	28.e
<i>Populum Constantinopolitanum hortatur Hormisdæ Pape.</i>	672.c	<i>Presbyteris interdum est mederi ad emittenda nonnulla pericula.</i>	702.a
<i>Populo præscribuntur ieiunia & vigilia à S. Perpetuo.</i>	366.c.d	<i>Prima sedes à nemine indicatur.</i>	544.d
<i>Populorum peccata causa sunt, ut Deus hypocritas regnare faciat.</i>	615.e	<i>Primarij ecclesijs parantur barbati Romæ.</i>	206.b
<i>Populi interdum acquiescendum est.</i>	686.a	<i>Primates deponuntur à Papa.</i>	49.d
<i>Porcarius Abbas insignis.</i>	191.b	<i>Primas omnium Episcoporum est Papa.</i>	2.c
<i>Porphyry libri ueriti ab Imperatore.</i>	50.d	<i>Primasus Episcopus Calaritanus.</i>	568.b
<i>Portentofus obitus Hunerici.</i>	418.b.c	<i>Primates</i>	<i>ibid.</i>
<i>Porta referata Hispanie aperiantur aduentu sanctæ Genouefa.</i>	212.a		

Primum semper habuit Papa, etiam ex Concilio Nicano. 157.b	Principes Symmachi Papa tempore omnes infideles. 376.e. 531.b
de Primatu sedis Apostolica Gelasius ad Dardanos. 500.b	Principem sequuntur populi. 532.d.e
Primum cura abijctur ab Anatolio Episcopo Constantino- politano. 198.c	Principes Concilia congregare minimè possunt. 542.a
de Primatu decertabant Viennensis, & Arelatensis Episco- pi. 32.a.b	pro Principibus etiam malis orandum. 552.c.d
Primitia etiam filiorum Deo offerenda. 487.d	Principes patienter audiant quoslibet Episcopos. 553.b
Primordia Marciani Imp. qua. 118.a	Principes timeant Dei iudicium. 553.e. 554.a
Principatum à Domino accepit Papa. 24.e	Principes quam inferiores sint Summo Pontifice. 554.b.c
Principes non facile sibi illud patiuntur. 41.e	Principes si conuertantur, magna Christo gloria. 571.a.b
Principes prudenter regant. 41.b.c	Principes ut regnent, forinsecus sancti, intrinsecus scelesti. 572.a
Principes periculosè se miscent sacris. 61.b	Principibus obediendum in his que non sunt contra fidem. 577.a
& si in ea ius sibi arrogant, à Deo puniuntur. 78.b	Principes sint obseruantissimi iustitia. 587.c.d
Principes & animo regio esse debent, & sacerdotali. 72.a	Principum ira quiescit Sanctorum oratione. 610.a
ad Principes non spectat Synodos inducere. 87.e	à Principum ingressu Sancti arcentur interdum. 609.b
Principis gloria in eo maxima est, si erroris germina nulla exurgant. 87.b	Principes hypocritas Deum regnare facit propter peccata po- puli. 615.e
Principes quid respondere debeant hereticis, cum eorum li- bellis interpellantur. 147.c	Principes concordés sint quam maxime fieri potest. 637.a
Principis animum, licet pium, consiliarij impij in praeceptis agunt. 112.a	Principes interdum peruisi, ut regnent. 640.b
Principes interdum leni manu reprehendendi. 80.a	Principes saepe simulant. ibid.c
Principes non inducunt Ecclesiasticos. 144.b	Principes qua conditione, si fuerint suspecti, ad communionem sint admittendi. 646.d.e
Principes non se intromittant in Ecclesiasticis. 147.c	Principes heretici pietatem nundinariam habent. 652.b
Principum leges cessant, ubi sunt canones Ecclesiastici. 148.a.b.c	Principes ab Episcopis reprehendantur. 660.c
Principes Ecclesiasticum ius seruent, alioquin à Deo pu- niuntur. 177.a. 209.a	Principes infideles, sed occulti, ut regnent. 660.a
Principes frustra in Ecclesiam insurgunt. 178.e	Principum metu multi corruunt. 660.d.e
Principes persape infelices. 204.e. 205.a	Princeps Episcoporum appellatur Papa. 661.d
Principis negotium, & Senatoris otium non conueniunt. 204.e	Principes ne impediant publicationes litterarum Apostoli- carum. 676.d
à Principibus que sint prima fundamenta iacienda. 220.c	Principes acquiescant interdum populis. 686.a
Principes nullo modo audiant hereticos. 229.a.b	Principes malatum inuentionum is non detestatur, qui non declinat eorum sequaces. 663.e
Principes exterminant hereticos. 237.c	Principia rerum semper maxime consideranda. 44.d
Principes pro Ecclesia agant, cum desunt Episcopi. 228.c	Principijs adhibendum remedium. 41.b.c
Principes verbera experiuntur ob violata iura Ecclesiastica. 285.e	S. Principius Episcopus Suesionensis. 258.c
Principes iniuncta verbera dissimulant, & merito grauioribus affliguntur. ibid.e	Priscillianista sentiunt contra sanctissimam Trinitatem. 47.d
Principes venerentur Dei sanctos. 299.d.e	Prinatio iniusta Danielis Carrborum Episcopi in Synodo Ephesina. 96.e
Principibus persape obsunt propinqui. 301.c	Prinatio iniusta Aquilini Episcopi in pseudoconcilio Ephe- sino facta. ibid.
Princeps persoluens debita sui praedeccessoris facit ut securus sibi ab alijs impendatur. 304.b	Prinata inimicitia no obsunt Reipublica. 637.b
Princeps diuinam obseruantiam ante oculos habere debet, sine qua nihil boni fit. 319.c	Prinilegium Romanae sedis in restituendo Episcopo in Synodo deposito. 103.b
Principes palam malo, sit ut alij sibi similes desegantur. 315.d	Prinilegium ille meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate. 364.c
Principes aliqui inconstantes propter desiderium regnandi. 330.d.e. 340.b	Prinilegia Ecclesia Caesariensis abrogantur à S. Leone. 199.c
Principes canones Ecclesiasticos seruent. 344.e. 345.a	Prinilegia amittuntur ab ijs qui communicant cum hereti- cis. 675.b
Principes inconsultè transigunt cum hereticis. 364.b	Prinilegia Orientalis Ecclesia à sede Apostolica. 676.a
Principes interdum maxime mites sint. 440.e	Proha virgo nobilis. 568.d
Principes puniant sacrilegos. 441.a	Proba virginis virtutes & laudes. ibid.e
Principes malè quam diu tolerantur. 453.e	Probinus in Urbe pugnavit in schismate. 543.b
Principes saepe in principio regnandi boni apparent. 456.d	Probus Episcopus legatus Simplicij Papa. 275.c
Princeps caput populi. 496.c	Procacia mira Timothei. 223.e. 224.d
Principes persape auari. 457.c	Procacia mira Aruandi. 277.d
Principum falsi praetextus. 478.a.c	Processa Neapolitana ab agritudine liberata in translatione S. Senerini. 517.b
sub Principibus Orthodoxis interdum ingemiscit Ecclesia. 479.b	S. Proculus Episcopus Constantinopolitansu moritur. 40.c
Principes admonendi à Summo Pontifice. 481.b.e	laudatur. ibid.c
Principes querant pacem in Ecclesia, & quomodo. 482.c	Proculus philosophus quo tempore vixerit. 686.e
Principes expellant malos. 483.b.c	Proculus philosophus amicus Anastasij Imp. ibid.e
à Principibus captanda beneuolentia. 482.a	Proculus impuram linguam in Christianos exacuit. 687.a
Principum est cum virtutibus amare famam. 519.b	Proculus alter Iustini Imp. Quaestor. ibid.a
Principes venerantur litteris Papam recenter creatum. 376.e. 530.d	Procopius Notarius in Concilio Constantinopolitano. 74.e

Proculus multas iniurias intulit S. Quintiano. 639.b	Pugna Victoria Cusustana. 409.b
Proculus dat poenas sui sceleris. ibid.d	Pugna Gudila & Vedenulphi pro Symmacho Papa. 543.a
Prodigosus terramotus Constantinopoli. 334.c	Pugna Senatorum in Vrbe occasione schismatis. 543.b
Prodigium magnum apparuit. 37.e	Pugna Vitaliani pro fide Catholica. 640.c
Prodigium de serpente circa S. Daniele. 329.a	Pugna magna monachorum pro fide & religione. 622.623.
Proditio ingens Basilisci Ducis exercitus. 281.a.b	ad Pulcheriam Augustam Theodoretus scribit de reuatio- ne tributorum. 28.b
Professio fidei Theodoretii. 23.b	Pulcheria administrationem relinquit Imperij. 41.a
Professio fidei S. Flauiani. 76.b	Pulcheria vrbane arguit Theodosij imprudentiam idib. b
Professio fidei mittitur à Proterio Episcopo Alexandrino ad S. Leonem. 187.e	ad Pulcheriam Hilarius scribit contra Ephesinam Synodum. 107.c
Professio fidei Zenonis erat velata. 361.b	ad Pulcheriam S. Leo, quod non posset ire ad Ephesinam Syn- odum. 79.a
Professio Faustii. 446.d	ad Pulcheriam S. Leo pro Catholica fide. 87.a
Professio verae fidei. 662.a	Pulcheria S. Leo legatos commendat. 88.a
Professio fidei legatorum Patriarcha Alexandrini. 697. d.e	ad Pulcheriam S. Leo, quod que fuerit vi, Apostolicis consti- tutionibus non praedicanant. 96.a
Professio fidei mittebatur ab Orientalibus ad Summum Pon- tificem. 673.a	ad Pulcheriam Hilarius S. R. E. Cardinalis scribit contra E- phesinam Synodum. 107.b
in Professores Concilij Chalcedonensis statuitur poena à Zeno- ne Imp. 324.a	ad Pulcheriam Galla Placidia pro defensione fidei, & Roma- ni Pontificis. 110.e
Prohibenda spectacula diebus festis. 284.b	Pulcheria reconciliatrix pacis Ecclesia. 116.b
Prohibitio ne clerici vagantes sint. 152.e	Pulcheria virginitatem Deo vouit. 117.e
Prolixitas in epistolis odiosa. 434.c	Pulcheria nupta Marciano virginitatem seruat. 117.e. 118.a
Promissiones Domini facta Apostolica sedi. 319.d	Pulcheria ad S. Leonem pro Ecclesia tranquillitate. 119.c.d
Propinqui obsunt Principibus. 301.c	Pulcheria ad Strategium contra tumultuantes. 131.d
Proprietas vocum interdum negligitur ab auctoribus. 598.c	ad Pulcheriam S. Leo contra Anatolium. 167.c
S. Prosper prorsus deleuit Pelagianam haesim. 19.a	Pulcheria ad Bassam pro fide Catholica. 185.b
Prosper Episcopus Regiensis moritur. 272.a.b	Pulcheria fidei Catholicae assertio. ibid. c.d
Prosperitas aliorum gaudium bonis, malis autem inuidiam parit. 442.a	S. Pulcheriae obitus in virginitate. ibid.e
Proterius ordinatur Episcopus Alexandrinus. 167.e	Pulcheria quas basilicas erexerit. 186.b.c
Proterius militiae seculari vallatur. 168.c	Pulcheria spectata virgini. ibid.e
Proterius Episcopus Alexandrinus professionem fidei mittit ad S. Leonem. 187.e	Pulcheriae numisma. 187.b
Proterius Synodum congregat Orthodoxorum. ibid.e	Pulio legatus Hormisdæ Papa ad Episcopos Epiri. 665.c
Proterius occiditur. 222.c	Pulioni indiculus datus ab Hormisdæ Papa. 665.e
Proterij nomen abraditur ab impio Timotheo. ibid.e	Pullulatio Pelagianorum in Dalmatia. 475.e
Protogenes factus Consul, & quando. 71.a	Pulvere frustra quis dealbatur. 384.b
Providentia Dei mira in curanda salute hominum. 5.c	Puluis excussio è pedibus facta à Daniele. 328.d
Providentia Dei suis semper necessarium praestat auxilium. 107.e	Purgatorij poenas mancipatur Paschastus. 528.a
Providentia diuina est ante parare arma, quam instet pro- lium. 38.d	Puritas Gallicanae fidei qualis fuerit. 577.d
Providentia Dei gubernatur eius Ecclesia. 326.d. 531.b. 691.c.d	
Providentia Dei in subleuanda Ecclesia. 420.d	
Providentia diuina non patitur diu scelera latere. 434.b	
Providentia Dei per miracula tempore necessitatis succur- rit. 625.626.627.	
Providentia Dei in subueniendo monachis tempore necessi- tatis. 628.d.e	
Prouinciae Africanae capta diuiduntur à Genferico Rege Wandalarum. 2.e	
Prudentia in Principe est necessaria, ut bene regat. 41.b.c	
Prudentia quam potentior sit auro. 438.d	
Prudentia est expectare opportunitatem temporis. 438.c	
Prudentia magna necessaria est cum hereticis. 644.a	
Prudentia Hormisdæ Papa. 644.a. 645.d.e	
Prudentior sit Zeno Imp. pro fide Catholica. 333.e	
Pseudomonachi occiduntur ab Antiochenis. 613.a	
Publicatio Trisagij quo tempore fuerit. 38.c	
Publicatur Enoticon Zenonis à Petro Mogo. 362.b	
Publicè legebantur litterae Apostolicae, inconsultis Principi- bus, in eorum dititionibus. 676.c.d	
Puella educanda cum timore. 304.c	
Pueri generosa confessio. 414.b	
Pueri septem annorum insigne certamen. 417.a	
Pugna leonis cum dracone. 283.e	
Pugna Theodorici pro Zenone. 356.e	

Q.

Quadragesimalis obseruantia precipitur. 573.c
Quatuor Concilia velut quatuor Euangelia habenda sunt. 485.d.e
Quaestiones impias diabolus excitat, qua remouenda sunt ab Ecclesia Dei. 127.a
Querela de Timotheo olim monacho. 221.b
Querela Anastasij Imperatoris iniusta contra Gelasium Pa- pam. 472.e
Querela iusta S. Fulgentij cum excusatione. 567.c
Querela de Petro Mogo. 358.a
Quintianus Episcopus Asculanus Petrum Cnaphem re- prehendit, & canones statuit contra ipsum. 382.e
Quintianus Episcopus Rutenorum. 577.e
Quintianus non patitur Gothos Arianos in Gallia regna- re. 577.d.e
Quintianus fugit persequentes Gothos. ibid.e
Quintianus benigne suscipitur à S. Euphrasio. ibid.e
S. Quintianus à Proclo qua passus sit. 639.b
Quintianus oratione defendit vrbem ab inimicis. ibid.b
Quintianus quid cum Theodorico tractauerit. ibid.d

R.

Abies & crudelitas schismaticorum. 543.b
Rabula Episcopus Edessa damnat scripta Theodori Mopsuesteni. 67.a
Radices

<i>Radices vitiorum succidenda.</i>	457.c
<i>Rais clarissima femina filium obtinet per Danielis orationes.</i>	329. b. c
<i>Ranis in caeno mersis heretici comparantur.</i>	477.c
<i>Raptor foeni occisus Clodoneo precipiente.</i>	579.c
<i>Ratio reddenda a sacerdotibus pro populo.</i>	465.a
<i>Rationem unusquisque reddere debet de seipso.</i>	516.a
<i>Rauennatis Ecclesie privilegia à Summo Pontifice, & non à Valentimiano Imp.</i>	364.c
<i>Rauennius Arelatensis Episcopus.</i>	86.d. 190.d
<i>Rebaptisabant omnes Ariani.</i>	416.c.d.e
<i>Rebellio Marciam filij Anthemij.</i>	356.b
<i>Reccarius Suenorum Rex in Hispania factus Christianus.</i>	70.e
<i>Reconciliatrix Ecclesie fuit Pulcheria Augusta.</i>	116.b
<i>Redemptio ancilla Carthaginensis captiua.</i>	6.b
<i>Redemptio captiuorum quomodo fieri debeat.</i>	490.a
<i>in Redemptione captiuorum vendita vasa argentea à Sanctis.</i>	585.a
<i>Reditus coactus Theodoretum Cyrum.</i>	15.a
<i>Reges dominantur hominibus, desideria verò dominandi dominantur Regibus.</i>	204.c
<i>Reges obedienter seruis Dei qua bona consequantur.</i>	299.e
<i>Rex qua considerare debeat.</i>	305.d
<i>Reges Franchorum boni à S. Remigio benedicti.</i>	635. b.c. d. e. 636.a
<i>Reges Franchorum mali à S. Remigio maledicti.</i>	ibid.
<i>Reges concordantes sint, praesertim cognati.</i>	637.a
<i>Reges appellantur filij Imperatoris.</i>	649.a
<i>Regum aures pulsanda pro pauperibus.</i>	639.e
<i>Regis ira sicut fremitus Leonis.</i>	34.c
<i>Reges estuam debent summum Pontificem.</i>	47.c
<i>Regina diaconissa Hierosolymam venit.</i>	627.d
<i>Regina oratione Seuerianus conuertitur.</i>	ibid. d. e
<i>Regina in somniis apparet Ioannes silentiarius.</i>	628.a
<i>Regina digna sententia de filio mortuo.</i>	487.e
<i>Regnum stabilitur & propagatur obseruantia in sedem apostolicam.</i>	47.e
<i>Regnum Torismundi quanto tempore durauerit.</i>	137.e
<i>Regnum, id est, coronam capitis summo Pontifici donat Clodoneus.</i>	632.e
<i>Regni consortes se inuicem occidunt.</i>	25.d
<i>Regnum Alarici quantum durauerit.</i>	578.b
<i>Regula fidei missa ab Hormisda Papa in Orientem.</i>	673.b
<i>Relatio Mamantis de Eutychete.</i>	59.b
<i>Relatio Theophili de Eutychete.</i>	ibid.
<i>Relaxatio captiuorum facta à Godigifelo.</i>	493.a
<i>Religatio Habetdecum Episcopi à Genferico.</i>	12.c
<i>Religatio S. Fulgentij in Sardiniam.</i>	568.a
<i>Relegatur Felix Episcopus.</i>	12.c
<i>Relegatur Urbanus Girbensis à Genferico.</i>	ibidem.
<i>Relegatur Godaofius ab Hunerico.</i>	354.b
<i>Religio si proditur, omnia corruunt.</i>	42.a
<i>Religio facta Petri Mogi.</i>	363.a
<i>Religio primo colenda.</i>	499.c.d
<i>Religio semper permansit immaculata in Apostolica sede.</i>	673.b
<i>Reliquia S. Euphemie ubi reposita.</i>	139.a
<i>ex reliquijs S. Euphemie coruscant miracula.</i>	ibid. b
<i>Reliquia S. Ferreolinenta. 308.e. & quomodo corpus integrum, & vestimenta illa.</i>	311.a
<i>Reliquia sanctorum veneranda.</i>	139.b.c
<i>inde multa miracula.</i>	ibid. b. c
<i>de Reliquijs ingens miraculum.</i>	252.a
<i>Reliquia sanctorum illa seruantur in terremoto.</i>	531.a
<i>Reliquia sanctorum veneranda ut membra Christi.</i>	452.d
<i>Reliquia Sanctorum plurime Nicopoli.</i>	516.e
<i>Reliquia S. Augustini quomodo translata in Sardiniam.</i>	564.d
<i>Reliquia S. Anastasia martyris quando translata.</i>	240.d
<i>Reliquia S. Eustathij translata à Calendione.</i>	355.c.d
<i>Reliquia sanctorum Nazarij & Romani quomodo translata in Sardiniam.</i>	565.e
<i>Remedium adhibendum principiis.</i>	41.b.c
<i>Remedium unicum ad expurgandas omnes haereses.</i>	195.d
<i>S. Remigius conuertit ad fidem Clodoneum Franchorum Regem.</i>	532.d
<i>Remigius Clodoneum baptizat, ut alter Siluester.</i>	ibid. e
<i>Remigius erat egregia scientia.</i>	ibidem.
<i>Remigius quanta miracula ediderit.</i>	534.c.d
<i>Remigius Franchorum Apostolus.</i>	ibid. c
<i>Remigius qua sibi à Clodoneo donata pauperibus distribuerit.</i>	535.d
<i>Remigium lux calitus circumfulsit.</i>	534.d. e
<i>Remigius creatur Episcopus Rhemensis.</i>	292.e
<i>diuinum signum in eius electione ad Episcopatum.</i>	ibid. e
<i>Remigij laudes immense.</i>	293.b
<i>Remigius suscepit de sacro fonte Ludovicum Regem.</i>	420.b.
<i>Remigius colitur ab Alarico.</i>	575.e
<i>Remigius liberat à demone Benedicti filiam, & ab inferis reuocat.</i>	ibid. e
<i>Remigius conuocat Concilium in Aureliana ciuitate.</i>	578.e
<i>Remigius benedicit Clodoneo.</i>	578.e
<i>Remigij monitione collegit Concilium Clodoneus.</i>	581.a
<i>Remigius fuit causa ut Clodoneus coronam donaret Summo Pontifici.</i>	632.e
<i>ad Remigium Hormisda Papa scribit.</i>	633.b
<i>Remigius perit vices Summi Pontificis in Gallia.</i>	ibid.
<i>Remigius Synodum Gallicanam congregat.</i>	ibid. e
<i>Remigius Angelus Dei dicitur.</i>	634.a
<i>Remigius Arianum ad Catholicam fidem conuertit.</i>	ibid. a
<i>Remigius benedicit Regibus Franchorum bonis, & malis maledicit.</i>	635. b. c. d. e. 636.a
<i>Remigius incantationes demonum detegit.</i>	638.c
<i>Remigio magna privilegia à Regibus concessa.</i>	ibid. d
<i>Remigij discipulus magna operatur.</i>	ibid. d. e
<i>Remissio tributorum ciuitatis Cyri queritur à Theodoro.</i>	27.e
<i>Renatus Cardinalis S. Clementis legatus mittitur ad Ephesinam Synodum.</i>	86.a
<i>Renati & Collegarum legatorum constantia.</i>	96.a
<i>ipsius egregia facta Ephesi.</i>	102.a
<i>Renouatio plurimarum urbium sub Imperio Theodoric.</i>	536.d
<i>Reparatus subdiaconus sine lingua loquebatur.</i>	410.b
<i>Reprehenditur Theodosius Imperator à S. Leone dexterritate.</i>	109.a. b
<i>Reprehenditur Anatolius à S. Leone.</i>	166.b. c
<i>Reprehenditur Acacius à Simplicio Papa.</i>	357.c
<i>Reprehenditur iterum Acacius.</i>	370.b
<i>Reprehenditur Anastasius Imperator à Symmacho Papa.</i>	553. a. b
<i>Reprehenditur iterum Acacius à Felice Papa.</i>	374.c
<i>Reprehenditur Petrus Cnaphem à Flauiano.</i>	383.e
<i>Reprehenditur Fridericus à S. Seuerino.</i>	368.d
<i>Reprehenditur Hunericus Rex ab Habetdecum Episcopo.</i>	417.d
<i>Reprehenditur Ioannes Episcopus Rauenne à Simplicio Papa.</i>	364.c
<i>Reprehenditur Iuuenalis à S. Leone.</i>	199.a
<i>Reprehenditur Ioannes Episcopus ab Hormisda Papa.</i>	674.d
<i>Reprehenditur Rugorum Rex à S. Seuerino.</i>	299.b
<i>Reprehenditur Marinus à S. Saba.</i>	629.d
<i>Reprehendendi Principes, praesertim heretici ab Episcopis.</i>	660.c
<i>Representatio miraculorum in pictura laudanda.</i>	495. b
<i>Res</i>	

<i>Res aliena neque minima rapienda.</i>	579.c	<i>Romanum Concilium primum sub Symmacho Papa.</i>	529.a
<i>Respublica Christiana in miserando statu constituta.</i>	318.a	<i>Romanus Pontifex cognoscit & iudicat hereticos.</i>	17. a. b
<i>Restitutio Theodoretum in propriam sedem à Concilio Chalcedonensi facta.</i>	154.c	<i>Romana Sedes principem locum obtinet.</i>	24.e
<i>Restitutio textus Iustiniani Codicis.</i>	197.b	<i>Romanus Pontifex omnibus praestit Episcopis.</i>	31. d. e
<i>Restitutio bonorum Ecclesie facta à Theodoro.</i>	557.a	<i>Romana Ecclesia semper fulsit, licet ab omnibus Principibus Orbis conculcetur.</i>	371.a
<i>Restitutio fori Ecclesiastici dempti à Valentimiano.</i>	177.a	<i>Romana Ecclesia semper à Deo custodita.</i>	526.a
<i>Respublica non patitur detrimentum pro priuatis inimicis.</i>	637.b	<i>Romani Pontifices deponunt Primates.</i>	49.c
<i>Reti hereticorum oblectationes sunt.</i>	478.a	<i>Romanus Senatus scribit ad Anastasium Imper. laudando Hormisdam Papam.</i>	648.e
<i>Reuelatio sancto Leoni facta de peccatorum remissione.</i>	252.d	<i>Romani cur à Gothis victi.</i>	279.d
<i>Reuerentia Euarici Regis erga S. Patientem.</i>	313.b	<i>in Romanos Dei vindicta, & quare.</i>	317.c
<i>Reuersio S. Fulgentij in Africam.</i>	538.e	<i>Romana Ecclesia non innititur humana potentia.</i>	370.e
<i>Reuocatio S. Fulgentij Carthaginem.</i>	566. b. c	<i>Romana Ecclesie auctoritas iuncta modestia.</i>	432. b
<i>Reuocanda Ecclesiastica disciplina.</i>	486.a	<i>Romana Ecclesia captiuos redimit.</i>	493. d
<i>Reus est audiendus, antequam damnetur.</i>	16.	<i>Romani Senatores à Gelasio reprehensi.</i>	512. b
<i>Res dicuntur non solum qui faciunt praua, sed etiam qui consentiunt facientibus.</i>	359. d	<i>Romanum Imperium collapsum ob gentilitium cultum.</i>	516. a
<i>Rei non condemnantur à iudice, nisi prius fuerint confessi, aut aut conuicti.</i>	100. e	<i>Romani populi zelus contra Magos.</i>	559. b
<i>Ricimer quid moliat in Anthemium.</i>	288. e	<i>Romana Ecclesia lapsis succurrere consuevit.</i>	431. c. d
<i>à Ricimere dirigitur legatio ad Anthemium.</i>	289. b	<i>Romanus exercitus fugatur à Persis.</i>	556. b
<i>eius legatus Epiphanius.</i>	ibid. c	<i>Romani insulantur Manicheos.</i>	13. d
<i>Ricimeris demerita.</i>	290. b. c	<i>Romana Ecclesia unio cum Alexandrina.</i>	691. 692. 693.
<i>cum Ricimere & Anthemio firmatur pax.</i>	290. d	<i>in Romano Concilio tractatur causa Vitalis Episcopi.</i>	393. b
<i>Ricimerus prodicione necatur Anthemius.</i>	295. c	<i>S. Romani reliquia quomodo translata in Sardiniam.</i>	565. e
<i>eius obitus.</i>	ibid. d. e	<i>Romulus S. Romana Ecclesie diaconus legatus Papae Gelasij.</i>	476. e
<i>Ritus gentilitij reprehenduntur à Gelasio.</i>	512. a	<i>Ruffinus legatus Hormisdæ Papae ad Episcopos Epirotarum.</i>	663. b
<i>Rixa inter Zenonem & Marcianum.</i>	356. b	<i>Rugorum Rex quid cum S. Seuerino.</i>	299. b
<i>Rixa inter Arelatensem & Viennensem Episcopos de primatu.</i>	32. b	<i>Rugorum Rex reprehenditur à S. Seuerino.</i>	368. a
<i>Rogatus monachus martyr.</i>	413. d	<i>Rugi vincuntur ab Odoacre.</i>	435. c
<i>Rogationes quando sint institutæ.</i>	309. c. 310. a	<i>Rugi Gothis truciore.</i>	438. e
<i>Rogationum usus ubique diffusus.</i>	310. b	<i>Ruina praecedentium posteros docet.</i>	489. b
<i>Rogationes cur ante Ascensionem.</i>	ibid. c	<i>Ruspensis Ecclesia obtinet Episcopum sanctum Fulgentium.</i>	562. d. e
<i>Rogationes instituta sunt à S. Mamerco.</i>	309. c	<i>Rusticus Lugdunensis Episcopus.</i>	490. e
<i>Roma concutitur terribili terramotu.</i>	12. b	<i>Rusticus Episcopus Narbonensis.</i>	86. d
<i>Roma noua Constantinopolis.</i>	55. e	<i>Rusticus Episcopus in Concilio Chalcedonensi.</i>	140. e
<i>Romam mittuntur legati à Mauritanis.</i>	213. c	<i>Rusticus subdiaconus martyr in Africa.</i>	413. d
<i>Romam ingrediuntur Wandali.</i>	205. c		
<i>Romam inuadunt Wisigothi.</i>	593. a		
<i>Romam missus uisitor à Theodoro.</i>	537. a		
<i>Roma referta omni sorte hereticorum sub barbaris.</i>	373. b		
<i>Romam venit Theodoricus Rex.</i>	538. b. 539. c. d		
<i>Romam venit S. Casarius.</i>	586. a		
<i>Romam confugiunt lapsi.</i>	431. c		
<i>Roma damnantur Acta pseudo synodi Ephesina.</i>	107. e		
<i>Roma parcunt barbari primarijs ecclesijs.</i>	206. a		
<i>Roma damnatur Petrus Fullo.</i>	381. d		
<i>Roma pugnabant Senatores in schismate.</i>	543. b		
<i>Roma siebant Circenses ludi.</i>	592. b		
<i>Romam venire exoptat Theodoretus.</i>	103. c		
<i>Roma pestis orta.</i>	273. c		
<i>Romam penitentia causa Orientales petunt.</i>	130. c		
<i>Romam missi legati ab Alexandria.</i>	523. c		
<i>Romanorum est persequi Manicheos.</i>	13. b		
<i>Romanum Imperium inuaditur ab Hunnis.</i>	25. d		
<i>Romana Ecclesie prerogatiua.</i>	25. b. 32. e		
<i>Romanus Pontifex quanti aestimatus apud Reges, & apud Arianos.</i>	47. c		
<i>Romani Pontificis verba ut oraculum à generali Concilio aestimata.</i>	ibid. e		
<i>Romani Pontifices antiquitatis tenacissimi.</i>	48. b		
<i>Romana Ecclesia quando ceperit Symbolum in Missa cantare.</i>	ibid. e		
<i>Romani dicti Catholici.</i>	215. e. 289. b		
<i>Romanum Concilium sub Leone.</i>	16. d		
<i>Romanum Concilium sub Hilario.</i>	264. d		
		<i>S. Saba instituit, ut Trisagion Græcè caneretur.</i>	469. a
		<i>Sabas presbyter ordinatur.</i>	428. e
		<i>Sabas falso accusatur, & absoluitur.</i>	428. c. d. e
		<i>Saba legationis tempus, & causa.</i>	607. e
		<i>Sabas mittitur legatus ad Anastasium Imp.</i>	608. e
		<i>Sabas repellitur ab ingressu ad Imperatorem.</i>	609. b
		<i>de Saba quid diuinitus ostensum Anastasio.</i>	ibid. c
		<i>Saba petitio qua.</i>	ibid. d
		<i>Sabas sedat iram Imperatoris contra Eliam.</i>	610. a
		<i>Sabas presbiter est Elia Episcopo Hierosolymitano.</i>	622. c
		<i>Saba magna constantia & virtus.</i>	ibid. e
		<i>Saba epistola ad Anastasium Imperatorem.</i>	623. e
		<i>Saba vera fidei confessio.</i>	624. a. b
		<i>Saba secunda legatio ad Anastasium Imp.</i>	629. b
		<i>Sabas Marinum redarguit.</i>	ibid. d
		<i>Saba ab Anastasio datur multum auri.</i>	630. a
		<i>Saba oratione pluuia descendit de celo.</i>	682. a. b. c
		<i>Sabas uisitat Eliam Episcopum Hierosolymitanum.</i>	688. b
		<i>Saba uisio de obitu Anastasij Imp.</i>	ibid. a
		<i>Sabas uocatur ad iudicium contra Anastasium Imperatorem.</i>	ibid. d. e
		<i>Sabinianus Consul uictus à Gothis.</i>	572. a
		<i>Sabinianus restituitur in Ecclesiam Parenorum.</i>	155. e
		<i>Sabinianus Parenensis Episcopus iniuste damnatur in Ephesina Synodo.</i>	96. e

<i>Sabinianus Consul victus à Gothis.</i>	572.a	<i>Sancti custodiuntur supernaturali auxilio.</i>	593.c
<i>Sacerdotum dignum exemplar S. Leo.</i>	2.b	<i>Sancti sint presbyteri.</i>	348.d
<i>Sacerdotes mali causa ruinarum.</i>	36.b.c	<i>Sancti benedicunt piis, & non impiis.</i>	627.a
<i>Sacerdotum Domini maturum debet esse iudicium.</i>	72.c	<i>in Sanctos post homines sunt praelia hereticorum.</i>	525.b
<i>Sacerdotum delicta, communis est turpitudine.</i>	145.a	<i>Sanctorum reliquie in terramolis seruantur illasce.</i>	531.e
<i>Sacerdotes pro populo, & non populus pro sacerdotibus rationem reddet.</i>	465.a	<i>Sancti interdum à malis arcentur tanquam heretici.</i>	597.b
<i>Sacerdotes scire debent quod predicant.</i>	199.b	<i>Sancti saepe calumniam patiuntur.</i>	ibid. c.d.e
<i>de Sacerdotibus, & de fide iudicium primò spectat ad Papam. 110 a</i>		<i>Sanctorum imagines venerande.</i>	594.a
<i>per Sacerdotes malos sacramenta ministrata tenent.</i>	521.e	<i>Sanctos sequitur populus.</i>	599. d.e
<i>Sacerdotibus etiam discipulis obtemperandum.</i>	523.a	<i>Sanctorum sectatores mala patiuntur.</i>	600.e
<i>Sacerdotum peccata tegenda.</i>	547.c	<i>Sancti ab Anastasio Imp. varie tentati.</i>	602.e
<i>Sacerdotum opera bona patientia sint.</i>	548.a	<i>Sancti sunt velut ossa in corpore.</i>	575.d
<i>Sacerdotum honesta cohabitatio.</i>	ibid. b	<i>Sanctorum testamenta profunt Ecclesijs, & pauperibus.</i>	588.a.b
<i>Sacerdotes aluntur ex bonis Ecclesiasticis.</i>	578.a	<i>Sanctos custodit Deus.</i>	590.b.591.b
<i>Sacerdotibus indumentis indigent Alexandrini.</i>	696.e	<i>Sancti vendebant vasa Ecclesie argentea ad redimendos captiuos.</i>	585.a
<i>Sacra laureata nominari solebant. Imperatorum imagines. 144.c</i>		<i>Sanctorum labores pro Concilio Chalcedonensi.</i>	604. 605.c.
<i>Sacra profanis semper Deus prestare voluit.</i>	178.e		606.
<i>Sacra à secularibus ne tractentur.</i>	685.a.b	<i>Sancti contemuntur, & Deus eos extollit.</i>	609.b
<i>Sacramenta administrata per Acacium tenent.</i>	521.e	<i>Sancti sedant Principum iram.</i>	610.a
<i>Sacramenta à malis administrata tenent.</i>	ibid.	<i>Sancti ad tempus loquuntur, & ad tempus tacent.</i>	613.e
<i>in Sacrijs Synodi celebrantur.</i>	139.e	<i>Sanctis offertur inopinata annona.</i>	628.d
<i>Sacrarium quid sit.</i>	140.a	<i>Sancti patiuntur persecutiones.</i>	673.d.e.674.b.c
<i>Sacrarium, & Sanctuarium idem significant.</i>	ibid.	<i>Sancti necesse est ut constantes sint in tentationibus.</i>	674.b.c
<i>Sacrificia Ethnicorum fiebant in latibulis.</i>	6.e	<i>Sanctorum persecutio ab hereticis illata.</i>	678.a
<i>Sacrilegi milites puniendi.</i>	441.a	<i>Sanctorum oratione pluuia descendit de celo.</i>	682.a.b.c
<i>Sacrilegi à Deo puniuntur.</i>	591.b	<i>Sancti etiam abstinentes in dignitatibus constituti.</i>	563.c
<i>Sacris periculosè se miscent Principes.</i>	61.b	<i>Sancti infirmos sanant.</i>	591.d
<i>Saculares nequaquam iudicent Episcopos.</i>	144.a	<i>Sancti sint parati ad effundendum sanguinem pro fide.</i>	604.e
<i>Saculares potestates conatae sunt quibusdam artibus immiscere se in electione Rom. Pontificis.</i>	371.e	<i>Sancti liberè reprehendunt etiam Imperatores.</i>	ibid.
<i>ad Saculares & Presbiteros confugiunt heretici.</i>	60.c	<i>Sanctissimi Romani Pontifices appellati.</i>	550.d
<i>Saculares sunt sub potestate Pontificum.</i>	511.e.512.d	<i>Sanctitas simulata Eutycheris heretici.</i>	93.a
<i>Saculares ne se excusent. peccando, quod laici sint.</i>	513.b	<i>Sanguis ab imagine Saluatoris abundans fluxit.</i>	39.c
<i>in Sacularibus rebus Pontifices iura habent.</i>	511.d	<i>Sanguis S. Euphemiae repleuit Orbem.</i>	139.c
<i>Saculares ne sacra tractent.</i>	685.a.b	<i>Sanguis effundendus pro fide.</i>	604.c
<i>Saeculum nostrum quibus vitiiis abundet.</i>	514.a	<i>ad Sanguinem effundendum pro fide sint parati Sancti.</i>	604.e
<i>Sallustius sit Episcopus Hierosolymitanus.</i>	428.a	<i>Sanctas egrotis reddita virtute crucis.</i>	136.a
<i>Sallustius commonetur in Sabe accusatores.</i>	ibid. c	<i>Sapientia & eloquentia eminent Vincentij.</i>	9.d
<i>Sallustij obitus.</i>	468.a	<i>Sapientes calumnia conturbantur.</i>	70.d
<i>Sallustius que gesserit ante obitum.</i>	ibid. b	<i>Saraceni vulnerant Sancti imaginem.</i>	594.a
<i>Salonius filius S. Eucherij.</i>	9.d	<i>Saraceni à Deo puniuntur.</i>	ibid. a.b
<i>Salonius an Episcopus Viennensis.</i>	10.a	<i>Saracenorum Princeps ad fidem conuertitur.</i>	ibid. b.c
<i>Salonius Gallus Episcopus litteras Romani Pontificis veneratur.</i>	81.e	<i>in Sardiniam relegatur S. Fulgentius.</i>	564.a
<i>Saluianus eminebat eloquentia & sapientia.</i>	9.d	<i>in Sardiniam quomodo translatum corpus sancti Augustini.</i>	ibid. d
<i>Salus Sebastiani Comitis in dubio.</i>	4.a	<i>in Sardiniam iterum exulat S. Fulgentius.</i>	568.a
<i>Salus hominum curatur mira Dei prouidentia.</i>	5.c	<i>in Sardinia adificat monasterium S. Fulgentius.</i>	ibid.
<i>Samuel presbyter excommunicatur.</i>	64.c	<i>Satisfactio querenda ab hereticis, antequam recipiantur.</i>	358.a.b
<i>Sanctio Marciani Imperatoris de abolenda lege Theodosij contra Flavianum.</i>	175.d	<i>Saturi praclarum certamen.</i>	216.d
<i>Sanctio Marciani Imperatoris contra hereticos.</i>	196.a	<i>Saturi summa constantia.</i>	217.a
<i>Sanctio Marciani contra Anatolium.</i>	197.c	<i>Saryra dicenda est, non epistola, qua in Cyrilli obitu scripta est.</i>	20.b
<i>Sanctio Leonis Imperatoris pro fide Catholica.</i>	220.a	<i>ob Scandalum evitandum propriam sedem repetebat Theodoretus.</i>	101.c
<i>Sancti viri calumnias effugere non possunt.</i>	70.a	<i>Scandala maxime vitanda.</i>	649.b
<i>Sancti laborant pro fide Catholica.</i>	106.e	<i>Scelera sacerdotum Britannorum.</i>	36.b
<i>Sanctos venerantur etiam impij.</i>	136.b	<i>Scelera hereticorum que.</i>	171.c
<i>Sanctorum anima egrediuntur interdum è corporibus ut columbae.</i>	7.a	<i>Scelera & facinora Dioscori leguntur in Concilio Chalcedonensi.</i>	144.a.b
<i>Sancti afflicti in fessu Capfuris Regis Maurorum.</i>	213.c	<i>Scelsti à Deo puniuntur.</i>	591.b
<i>Sanctorum beneficio aliqui consecuti sunt Imperium.</i>	332.c	<i>Schisma inter Orientales & Romanum Pontificem.</i>	466.a
<i>Sancti deridentur à mundanis.</i>	390.d	<i>Schisma post Anastasij Papae mortem.</i>	526.a.b.c
<i>Sanctorum aspectus terret multos.</i>	560.b.c	<i>Schisma partim tollitur per Theodoricum Regem.</i>	ibid. c
<i>Sanctos querunt multi in tribulatione.</i>	575.e	<i>Schisma</i>	
<i>Sanctorum veneratio maxime prodest.</i>	420.a		
<i>Sanctis etiam credi: ur à Paganis.</i>	488.b		
<i>Sancti spoliantur bonis Ecclesiasticis ab hereticis.</i>	597.b		

<i>Schisma ambiguitate perplexum.</i>	ibid. d	<i>de Sepulchro & ecclesia S. Petri.</i>	252.b
<i>in Schismate pugnabant Senatores in Vrbe.</i>	543.b	<i>Sepulchrorum effossos sunt. puniendi.</i>	49.d
<i>Schisma recrudescit tempore Symmachi Papae.</i>	536.a	<i>Sepultus est viuuus Zeno Imp.</i>	454.d.e
<i>in Schismate necati martyrio coronati sunt.</i>	543.c	<i>Sepultura Danielis Stylitae.</i>	457.e
<i>Schisma sublatum Roma.</i>	551.d.e	<i>Sera vindicta magis dira venit.</i>	455.b
<i>Schisma remotum ab Occidente.</i>	682.e	<i>S. Sergij inuocatione liberatur ab igne Iudaeus.</i>	292.b
<i>Schismaticorum falsi prae textu.</i>	484.c	<i>Sergius monachus ad Anastasium Imperatorem, & ad Hormisdam Papam mittitur pro fide.</i>	678.c.679.a.b
<i>Schismatici visitatorem petunt.</i>	536.b	<i>Sermo dulcis & rectus dura corda mollit.</i>	442.b
<i>Schismaticorum rabies & crudelitas.</i>	543.b	<i>Sermo est acutior ferro.</i>	493.b
<i>Schismaticis datur tempus respiscendi.</i>	544.e	<i>Seronatus Praefectus scelestissimus.</i>	278.d
<i>Schismatici Roma non quiescunt.</i>	549.c	<i>de Serpente circa Daniele prodigium.</i>	329.a
<i>Schismatici libellum offerunt contra Quartam Synodum.</i>	ibid. e	<i>S. Seruatiij peregrinatio quando.</i>	134.a
<i>Schismaticorum obiectiones contra Symmachum.</i>	550.a	<i>Serui Wandalarum effecti nobiles Caribaginenses.</i>	4.c
<i>Schismatici scelesti.</i>	ibid. d	<i>Serui non sunt ordinandi, S. Leonis decreto.</i>	14.e
<i>Scripta Theodoretii numerantur.</i>	15.e	<i>Serui Dei dexteritate atque prudentia corrigendi.</i>	20.b
<i>Scripta Theodoretii à Theodosio iniuste damnata.</i>	103.d	<i>Serui Dei se purgare debent à calumnijs.</i>	23.b
<i>Scripta Theodoretii igni tradi mandantur.</i>	104.c	<i>Serui Dei ab omnibus laudandi.</i>	98.b
<i>Scripta supposita Gelasij Papae nomine.</i>	307.b	<i>Serui euadunt pauperes.</i>	280.a
<i>Scripta Gennadij diriguntur ad Gelasium.</i>	452.a	<i>Serui qui Deo fidem non seruant, neque hominibus seruare possunt.</i>	494.a
<i>Scripta S. Honorati probata.</i>	451.d	<i>Seruitus docet modum imperandi.</i>	204.d
<i>Scripta S. Fulgentij desiderantur.</i>	567.c	<i>Seruus Tuburitanus dire vexatus.</i>	409.a
<i>Scripta Fausti celebrantur.</i>	444.a.	<i>Seruus subdiaconus martyr in Africa.</i>	413.d
<i>qua tamen minime sunt iura.</i>	ibid. d. e	<i>Seruus occiditur à Theodorico, quoniam fidem Deo non seruauit.</i>	494.a
<i>Scriptor rerum Theodosij quis fuerit.</i>	603.a	<i>Sessiones Conciliorum aliquando etiam Secretaria dicta.</i>	139.c
<i>Scriptores plures contra Eutychanos.</i>	164.d	<i>in Sessoriano Palatio Synodus celebratur.</i>	542.d
<i>Scriptores omnes sint sub arbitrio Papae.</i>	452.e	<i>Seueriani Episcopi martyrium.</i>	170.d
<i>Scriptura diuina non alio modo intelligenda sunt, quam docuerunt Apostoli & Patres.</i>	127.a	<i>Seuerianus Episcopus Orithodoxus Seuerum damnat.</i>	621.b
<i>Scriptura exempla maximum afferunt solatium.</i>	22.c	<i>de Seueriano diuino miraculo ad fidem conuerso.</i>	625.a
<i>Scythia occupatur à Vitaliano.</i>	640.b	<i>Seuerianus Eucharistiam coniugi euomere fecit.</i>	ibid.
<i>Sebastianus Comes ab Hispania ad Africam pertransit.</i>	3.c	<i>Seuerianus Eucharistiam in lutum proiecit.</i>	ibid.
<i>Sebastianus Comes fuit illustris.</i>	ibid.	<i>Seueriana femina ad fidem conuersa.</i>	625.b
<i>Sebastiani certamen, & confessio fidei.</i>	ibid. e	<i>Seueriana femina Virgo Maria apparuit, & ipsam reprehendit.</i>	ibid. c
<i>quid de eius salute.</i>	4.a	<i>Seuerianus Palaestinae Dux Catholicus redditur.</i>	ibid. d
<i>Sebastianus Episcopus Soranus.</i>	546.d	<i>Seuerianus in monumentum Domini ingredi non potuit.</i>	ibid. e
<i>Secretarium in basilica S. Euphemiae quale fuerit.</i>	139.e	<i>Seuerianus proprium peccatum confitetur.</i>	626.a
<i>Sedes Hunnorum ubi fuerit.</i>	25.a	<i>Seuerianus conuertitur propter miraculum asseruata Eucharistiae.</i>	ibid. b
<i>Sedes propria Episcopalis repetitur à Theodoro ob scandalum evitandum.</i>	101.c	<i>Seueriana impietas signo visibili ostenditur.</i>	627.a
<i>Sedes Alexandrina prima post Romanam.</i>	485.d	<i>Seueriana fides fuliginosa, squalida, & fetida.</i>	ibid. a
<i>Sedes Antiochena secunda post Romanam.</i>	ibid.	<i>cum Seuerianis communicare, est fornicari.</i>	ibid. c
<i>Sedes Archiepiscopalis Arelatensis quando inceperit.</i>	589.e	<i>Seuerianus per sanctum Ioannem Silentiarium cognitus.</i>	ibid. d
<i>cum Sede Apostolica communicare debent Ecclesiae.</i>	657.e	<i>Seuerianus per sanctum Ioannem conuersus.</i>	ibid. d. e
<i>Sedes Apostolica. Vide, Papa.</i>		<i>Seuerianus Comes legatus Anastasij ad Hormisdam Papam.</i>	652.c
<i>in Sede Apostolica semper religio permansit immaculata.</i>	673.b	<i>S. Seuerini magna humilitas.</i>	200.d
<i>Sedit Iob super sordes extra ciuitatem.</i>	384.c	<i>Seuerinus Ecclesia Noricorum valde proficiuus.</i>	201.b
<i>Seditiones excitantur ab hereticis.</i>	58.b	<i>Seuerinus poenitentiam predicat.</i>	ibid. d
<i>Seditiones vrbium earum statum vocant in dubium.</i>	371.e	<i>Seuerinus Viennensibus fame laborantibus succurrit.</i>	202.c
<i>Semina zizania iaciunt heretici.</i>	43.d	<i>Seuerinus ante duos annos monstravit diem quo transiurus esset è corpore.</i>	368.b
<i>Senator presbyter S. Leonis legatus.</i>	115.e	<i>Seuerinus Noricorum Apostolus.</i>	299.b
<i>Senatores Romani à Gelasio reprehensi.</i>	512.b	<i>cum Seuerino quid Rex Rugorum.</i>	ibid. b
<i>Senatores in Vrbe pugnabant in schismate.</i>	543.b	<i>Seuerinus praemonet Regem de evitandis insidijs.</i>	299.c
<i>Senatus Romanus scribit ad Anastasium Imperatorem, quam promptus sit Hormisdas Papa pro rebus fidei.</i>	648.e	<i>Seuerinus contemnitur à Regina, qua punitur.</i>	300.a
<i>Senatus Romanus quid cum Synodo pertractauerit.</i>	544.a	<i>Seuerini insigne miraculum pro fide.</i>	ibid. b
<i>ad Senatum Romanum epistola Anastasij.</i>	652.c	<i>Seuerinus quomodo famem propulsauerit.</i>	314.d
<i>Seneca hereticus stupidus.</i>	477.c	<i>Seuerinus quomodo tempus Regis Odoacris.</i>	317.b
<i>Sententia iniqua in S. Flavianum.</i>	94.e	<i>Seuerinus qua ad Rugorum Regem, & Reginam.</i>	368.a
<i>Sententia libellum quomodo redditus Acacio.</i>	397.e	<i>Seuerini vaticinatio de futura transmigratione.</i>	ibid. c
<i>Septimus monachus martyr.</i>	413.d	<i>Seuerinus quid in fratrem Regis.</i>	ibid. d
<i>Septuaginta septem Episcopi subscribere sententiam in Acacium latae.</i>	393.c	<i>Seuerini obitus.</i>	367.a.369.a
<i>Sepulchra Sanctorum à Deo preparantur.</i>	216.a.b	<i>Seuerini</i>	
<i>Sepulchra duo distantia miraculose coniuncta.</i>	351.b		

Seuerini corporis translatio.	435.e	Siluester Cabilicenfis Episcopus.	595.a
Seuerini corporis fragrantia.	ibid.	Simeon Stylita contrarius Theodosio Eutychno.	160.d
Seuerini precibus mutus loquitur.	436.a	Simeon Stylita Eudociam Augustam conuertit.	207.c
Seuerini corpus translatum Neapolim.	516.e	Simon Stylita ad Basilium profide.	236.b
eius vehiculo liberata femina ab agritudine.	517.b	Simeonis Stylita obitus.	249.c.
etiam meritis ipsius obfessi à demonibus curati.	ibid.b	eius Acta.	ibid.
Seuerino edificatum monasterium.	517.b	Simeon Orbis concionator.	ibid.d
Seuerinus sanat Clodoucum.	591.d	S. Simeonis translatio.	268.e
Seuerus Imperator occiditur.	268.a	Similitudines omnes aliqua in re dissimiles.	508.b
de Seueri, siue Seueriani Consulatu.	284.e	Simoniaca prauitas qua mala pariat.	284.e
S. Seuerus Treurenfis Episcopus.	346.b	in Simoniacos quid statutum sit.	241.d. 282.c
Seuerus hereticus Constantinopoli.	598.b	Simplicius Tiburtinus creatur Papa.	275.a
Seuerus hereticus Episcopatum Antiochenum querebat.	601.d	Simplicius restitit Leoni Imperatori.	ibid.b.c
pro Seuero laborat Anastasius.	ibid.d	Simplicius Acacio Episcopo Constantinopolitano restitit.	294.e
Seuerus qualis impius.	ibid.	Simplicius scribit ad Zenonem Imperatorem pro Ecclesia Dei.	318.c.d
Seueri primordia, ex mago hereticus.	601.e	Simplicius Papa ad Acacium pro Ecclesia Dei.	320.b
Seueri varius status.	602.b	Simplicius ad presbyteros & Archimandritas contra Timotheum.	321.a
Seuerus fidem mutat pro ratione temporis.	ibid.c	Simplicius ad Zenonem Imperatorem pro vera fide.	332.e
Seuerus Episcopus Antiochenus.	620.d	ad Simplicium Acacius de Alexandrina Ecclesia.	338.e
de Seuero epistola monachorum ad Alcysonem.	ibid.e	Simpliij perungul curatio Ecclesia.	339.c
Seuerum damnant Episcopi Orthodoxi.	621.b	Simplicius ad Acacium pro Ecclesia Alexandrina.	340.c
Seuerus insurgit in Eliam Episcopum.	622.b	Simplicius ad Zenonem Imperatorem pro Alexandrinis.	ibid.e
Seuerus tentat decipere Regem Saracenorum.	630.a	Simplicius ad Acacium pro Alexandrina Ecclesia, & contra Petrum Mogum.	341.e
Seueri legati illudat Rex Saracenorum.	ibid.b	Simpliciij epistola ad Zenonem de rebus Antiochenis.	344.c
Seuerus persequitur Syria monachos.	678.c	Simplicius ad Acacium de Antiochena Ecclesia.	345.b
Seueri carnificina.	ibid.e	Simplicius coercere studet elatam mentem Acacij.	ibid.c
à Seuero plures occisi monachi.	679.a	Simplicius ad Acacium de Calendione Episcopo Antiocheno.	355.a
Sicilia defenditur à Cassiodoro Seniore.	3.c	Simplicius ad Acacium ipsum reprehendendo.	357.c.
ad Sicilia Episcopus epistola S. Leonis.	49.b	358.e	
Sicilia à Wandalis depraedatur.	200.a	Simplicius hortatur Acacium ad meliora.	358.c
in Sidone Synodus ab Anastasio congregatur.	607.c	Simplicius arguit Ioannem Episcopum Rauennatem.	364.c
Sidonij epistola de statu Maximij.	204.b	Simplicium appellat Ioannes Episcopus Alexandrinus.	370.a
Sidonius donatus statua & coronis.	232.b	Simplicius redargnit rursum Acacium.	ibid.b
Sidonius creatur Episcopus Aruernensis.	296.e	Simplicius Papa moritur.	ibid.c
Sidonij chronologia.	ibid.b	Simplicius Papa que fecerit.	ibid.d
Sidonij humilitas.	297.d	Simpliciij Papae ordinationes.	371.c
Sidonius inuidiam passus.	298.c	Simplicius Papa auxit bona Ecclesie.	373.a
Sidonij epistola ad Papiamillam.	304.a	Simplicius Papa ecclesiam S. Andrea in Esquilino monte consecrauit.	704.d
Sidonius pro Aruernensibus orat.	308.e. 309.a	Simplicius Episcopus in Gallia exulat.	312.d
Sidonius quid de rogationibus ad S. Mamercum.	309.b	Simplicius discipulus S. Benedicti.	497.b
Sidonij epistola ad Basilium de Galliarum statu.	311.d.e	Simulatio magna Eutychnorum.	174.a
Sidonij expositio aduersus legatos.	347.e	Simulatio Zenonis, quod damnaret Eutychnam heresim.	361.e
Sidonij iusta reprehensio de iniqua pacis conditione.	348.b	Simulatio religionis Anastasij Imp.	640.d. 653.c
Sidonij carmen in basilica S. Mariani.	365.e	Simulatio Anastasij magna.	652.653
Sidonij epistola ad Orientium, in qua se excusat.	421.a	Simulatio quantum Deo displiceat.	652.a.b
Sidonius quanto tempore in Episcopatu sederit.	ibid.a.b	Simulatione interdum vincuntur tyranni.	667.b
Sidonij scripta.	ibid.d	Simulationes hereticorum que.	597.b. 640.a
Sidonius qua passus à prauis presbyteris.	ibid.e	Simulatores sunt heretici, & periuri.	640.b.c.d
Sidonius quid diem obiturus.	422.a	Sinclitus diaconus legatus ad Gelasium Papam.	461.c
Sidonius valde celebrat scripta Faustij.	444.e	Sixtus Tertius quo tempore mortuus sit.	1.e
Sidonius vi abripuit scripta Faustij.	ibid.e	Societas malorum semper fugienda.	483.b. 664.e.
Sigismundus Rex à S. Anito conuersus.	496.d	668.a.b	
Signum diuinum apparuit in electione sancti Remigij.	292.e	Societas cum hereticis omnino fugienda.	674.e
Signo Crucis nos munire debemus in augustijs.	639.c	Socij peruersitatis peruersi existimandi.	482.e
Signo Crucis maleficia euanescent.	638.c	Socordia Acacij suspecta.	321.b
Signo Crucis Iulianus se à veneno custodit.	621.e	Solatum maximum ex Scriptura exemplis.	22.c
622.a		Sol teter apparet.	418.c
Signa tunc potissimum fiunt, cum vehementiora instant mala.	136.a	Solem adorabant Manichæi.	14.b
Signa actæ vitæ in morte piorum cernuntur.	460.b.c	Solis cultus superstitiosus sublatu.	ibid.
Silentarius missus ab Imperatore ad Concilium.	61.a	in Solem-	
Silentarius custoditus à Leone.	593.c		
Silentium in hereticos malum est.	104.d		
Silentium affectatum reprehendendum.	374.d		
Siluanij Episcopi causa tractatur apud summum Pontificem.	265.d		
Siluanus monachus conuertitur.	172.e		

in Solemnitatibus se immiscet demon.	599.c	Superbia reprehenditur Acacium.	374.e
Solicitudo omnium Ecclesiarum ad Papam pertinet.	238.e	Superiores semper sunt excusandi.	643.b.c.d
Solitudo miseranda aliquarum Ecclesiarum in persecutionibus.	312.d.	Superiores curent reuocare lapsos.	669.d.e
Somnium Anastasij Imperatoris.	686.d	Supernaturale auxilium est Sanctis Dei.	593.e
Sorte sortitur religio inter Episcopos, & monachos.	337.d	Superstitiones sequebatur Attila.	27.c
Soterichus Episcopus Cæsarea Cappadociae.	612.c	Superstitio Manichæorum de Solis cultu.	14.b
Soterichus nequissimus omnium hominum.	ibid.c	Superstitiones gentilitia edicto tolluntur.	162.d
Spectacula uerita diebus festis.	284.b	Superstitiones ab Ecclesia tollenda.	49.d. 512.a. 513.e
Spes vana hereticorum.	324.b	Superstitiosi à Gelasio conuincuntur.	515.a
Spes melioris status est solamen presentis miseria.	321.e	Superstitiosi fatalem necessitatem inducunt.	514.e
Spes impiorum frustratur.	689.d	Susceptio honorifica legatorum Romani Pontificis à Marciano Imperatore.	119.a
Spes vana ac timor Acacij.	294.d	Suscitatur mortuus à S. Leonardo.	638.e
Spica germinantur ab Eucharistia asseruata.	626.b	Suspecta Acacij socordia.	321.b
de Spiritu sancto liber compositus est à sancto Fulgentio.	567.e	Suspenditur Uualis Episcopus à Summo Pontifice.	396.b
Spiritus sanctum in forma columbae representari, & minime ipsam columbam esse Spiritum sanctum tenent Christiani.	427.c	Suspecta mulieres à clericis fugienda.	548.b
in Spiritu cognouit Ioannem Silentarium S. Sabas.	528.d	Syagria Sanctissima femina.	492.e
Splendor ciuitatum non dat prerogatiuam Ecclesijs, sed successio Apostolorum.	157.c	de Symboli additamento, & quando.	47.d
Spolia Episcoporum rapiiebantur à Fisco Vandalico.	387.e	Symboli additamentum plures populi receperunt.	47.e
Sporatius Comes auxiliatur Theodoro contra Chrysostrum.	105.e	48.a	
Sporatius laudatur ob insignem pietatem.	ibid.e	Symboli additamentum constituit ut caneretur in Ecclesia Romana Benedictus Papa VII.	48.d
ad Sporatium Theodoretus de eius zelo & animi propensione.	106.c	Symboli maxima utilitas.	ibid.a
Stabilis sit fides confessione sancti Petri.	386.a	Symbolo Apostolico antiquo cur semper vsa sit Romana Ecclesia.	48.e
Statua erigitur Theodorico.	356.e	Symbolum nouum seruandum propositum Episcopis à Zenone Imperatore.	373.c
de statu Gallicano epistola Sidonij ad Basilium.	311.d.e	Symbolum Apostolorum profitentur heretici, sed male interpretantur.	600.c
Status Alexandrinorum miserimus.	696	Symbolum Ephesinum, Nicenum, & Constantinopolitanum à Chalcedonensi Concilio confirmatur.	150.c
Status miserandus Orientalis Ecclesie.	661.a	Symbolum Nicenum quale.	91.c
Status miserandus Republica Christiana Arianorum tempore.	318.a	Symmachus creatur Papa.	527.a
Stephanus Episcopus Ephesina Synodo interfuit.	90.c	schisma constitutum.	ibidem.a.b
S. Stephani oratorium serutum in incendio.	134.d	Symmachus Concilium primum Roma congregat.	529.a
Stephanus è sede Ephesina deponitur.	155.a	Symmachi constitutiones contra ambientes Pontificatum.	ibid.d
Stephanus Episcopus Antiochenus martyr.	343.e. 344.a	Symmachus Anastasium Imperatorem admonet.	530.d
Stephanus alter Episcopus Antiochenus eligitur.	344.b	Symmachi tempore iterum schisma recrudescit.	536.a
345.a.b		Symmachi iterum Concilium Roma congregat.	ibid.d.e
Stephanus iunior quanto tempore sederit.	345.e	à Symmachi consuetudine abstinerunt interdum Episcopi.	541.c
ad Strategium Pulcheria scribit contra tumultuantes.	131.d	Symmachi auctoritate, & non Regis, congregatum Concilium Romanum.	542.a
Studium Simplicij Papa in coercenda elata mente Acacij.	ibid.c	in Symmachum quantus populi amor.	ibid.e
Studium Eutychetis ut uideretur Catholicus.	72.b	Symmachus redit in basilicam S. Petri.	543.a
Subditi obediunt prelati.	645.d.e	Symmachus ad Theodoricum que nuncianda miserit.	ibidem.e
Subditorum bona curet Episcopus.	27.c	Symmachi causam Theodoricus Synodo dimittit.	ibid.
Subditi diligant prelatum.	542.e	in Symmachi absolutione sententia Synodi.	544.c
Subrogatio Anatolij in Episcopatu Constantinopolitano pro Flauiano.	96.e	Symmachi decretum de non alienandis bonis Ecclesia.	545.d
Subrogatio iniusta Athanasij Episcopi pro Sabiano.	96.e	Symmachi summa modestia cum constantia.	546.d.e
Subrogatio iniusta Nonni Episcopi pro Iba.	ibid.	551.b.c	
Subscriptio in Concilijs non ad presbyteros, sed ad Episcopos spectat.	59.e	à Symmacho excommunicatur Anastasius Imperator.	547.a
Subscriptio Episcoporum in Concilijs quo ordine fieri debeat.	129.b	Symmachi apologeticus libellus aduersus Anastasium Imperatorem.	553.a.b
Subscriptio prima Hilarij in Concilio Arausicano.	8.a	Symmachus valde reprehendit Anastasium Imperatorem.	ibid.b.c.d. 554.
Subterfugia Eutychetis heretici.	58.d. 61.d	Symmachus falso ab Anastasio accusatus tanquam Manichæus.	554.a
Successio Apostolorum dat prerogatiuam Ecclesijs, & non splendor ciuitatum.	157.c	Symmachus Manichæos exagitat.	556.a
Successorem nullus Romanus Pontifex sibi elegit post S. Petrum.	530.b	Symmachus congregat usque ad sextam Synodum Romam.	ibid.e
Sueui vincuntur à Theodorico.	211.a	Symmachus alit exules Episcopos.	565.c
Summa virtutum omnium est charitas.	54.e. 55.a	Symmachi consolatoria epistola ad exules Episcopos.	ibid.d
Superbia Hilarij Episcopi Arelatensis comprimitur.	31.c	Symmachus reliquias Sanctorum mittit in Sardiniam.	ibid.e
Superbia quantum Deo displiceat.	522.b	Symmachus compatitur Ecclesia Orientali.	613.c

Symmachi epistola ad Orientales. *ibid.e*
Symmachus hortatur Catholicos viriliter agere. *ibid.d.e*
ad Symmachum Orientalium epistola. 616.b
Symmachus rogatur, ut auxilium praestet Orientalibus. 616.617.618.
Symmachus Papa moritur. 631.d
Symmachus quas basilicas erexerit & ornaverit. *ibid.d*
 632.a
Symmachus qua ornamenta basilica sancti Petri dederit. 631.e
Symmachi opera illustria, & qua. 632.a.b.c
Symmachi ordinationes. *ibid.d*
Symmachus in dextera constitutus à Theodorico. 557.e
Synodalia haereticorum minime recepit Elias Episcopus. 622.c
Synodalis epistola ad Hormisdam Papam. 662.c
Synodus prouincialis non sine Metropolitano celebratur. 47.a
Synodus Prædatoria, vel Latrocinium Ephesinum. 89.e
Synodus ingrediuntur haeretici ambitioso freti comitatu. 60.d
ad Synodum Ephesinam quos legatos miserit S. Leo. 80.b
Synodi Romanae sententia in absolutioe Symmachi. 544.c
Synodus Romana quid cum Senatu Romano egerit. 544.a
Synodi eiusdem alia actio. 545.b
Synodus peccata sacerdotum regit. 547.c
Synodum congregare simulabat Anastasius Imperator. 640.d
Synodus in Sidone ab Anastasio congregatur. 607.c
de Synodi in Sidone tempore. *ibid.e*
Synodus Episcoporum Epirotarum. 661.c
ad Synodum in Epiro habitam Hormisdæ Papæ epistola. 664.a
Synodus. Vide, Concilium.
Syria monachi à Senero afflicti. 678.c
Syria monachi confugiunt ad Anastasium Imp. & ab eo expelluntur. *ibid.c.d*

T.

T*arraconenses Episcopi quid ad Summum Pontificem scripserint.* 265.a
Tarraconensis Synodus in Hispania. 667.a
Tarraconensis Synodi canones. *ibid.a*
Tarsilla sancta virgo. 459.e
Tarsilla ad calum vocata à S. Felice Papa. 460.b
Templum Deigenitrici edificatur. 219.d
Templum pulchrum Mariae Virgini à Cyro dicatur. 39.a
Templum Mariae Virgini erigitur à Leone Imperatore. 219.d
in Templo collocatur vestis B. Mariae Virginis. 301.d
Templum S. Stephani ab Eudocia Augusta construitur. 250.c
Tempus quo ordines sint conferendi. 25.a
Tempus quo fuit propalatum Trifagion. 38.c
Tempus respiciendi dandum aduersarijs. 544.e
Tempore necessitatis succurrit Deus. 625.626.627
Temerarius conatus & factus Acacij. 294.c
Temeritas Auitiani sacrilegi repressa diuinitus. 369.b
Temeritas Friderici erga sacra non remanet impunita. *ibid.b*
Temeritas Petri Fullonis diuinitus reprimuntur. 426.e
Tentationes Sanctorum multe. 602.e.603.c
in Tentationibus necessaria est constantia. 674.b.c
Tentatio Seneri, ut decipiat Regem Saracenorum. 630.a
Tentationes patiuntur Sancti. 673.d.e
Tentationes utiles Christiano. 672.b.c
Tergiversatio inanis defensorum Acacij. 423.d
Terra debescens viros absorbit. 37.a
Terramotus terribilis concussit Romam. 12.b

Terramotus corrumpit quinquaginta septem turres Constantinopoli. 36.d
Terramotus ingens in Orbe. 36.d.e
ex Terramotu miserandi casus exorti. 37.a
Terramotu Roma concutitur. 112.b
Terramotus magnus Antiochia. 238.c
ex quo multa mala. *ibid.d.e*
Terramotus prodigiosus Constantinopoli. 334.c
Terramotus ingens in Ponto. 531.a
in Terramotu seruantur reliquia Sanctorum. *ibid.a*
Terramotus magnus in Dardania. 686.a
Terror S. Eulaliae cohibuit Theodoricum à depredatione Emeritensis urbis. 211.b
Terror diuinus cohibuit Anastasium Imp. ne occideret Iustinum, & Iustinianum. 685.d.e
Theffalonicensis Ecclesia legati ad Romanum Pontificem pro pace. 523.d
Theffalonicensis Ecclesia habet subiectam prouinciam Epiri. 674.a
Theffalonicensis Episcopus confirmabat Archiepiscopum Epiri. *ibid.*
Testamentum S. Casarij per epistolam. 587.e
Testamento qua reliquerit S. Casarius monasterio. 589.a
qua Cypriano Episcopo. *ibid.*
qua Casaria sua sorori Abbatisse. 589.f
qua Agritia puella. *ibid.c*
Testamenta Sanctorum proficua Ecclesijs & pauperibus. 588.a.b
Testificatio clericorum Edeffe pro Iba. 65.c.d
Textus Iustiniani Codicis restituitur. 197.b
Thalassius Archiepiscopus vocatus à Theodosio ad Synodum Ephesinam cum Dioscuro. 78.a
Thalassius interfuit Synodo. 90.c
Thalassius Casarea Cappadociae Episcopus indulgentiam consequitur in Concilio Chalcedonensi. 146.b
Thalassius Episcopus Andegauensis. 194.a
S. Thecla beneficio recepit Imperium Zeno Imperator. 332.c
Theodemirus Rex Hispaniarum Catholicus. 70.e
Theodoretus epistola de Carthaginensium malis. 4.d
Theodoretus epistola ad Dominum. 5.a
Theodoretus epistola plures ad diuersos pro Calestiano. 5.e
Theodoretus Cyprianum Episcopum commendat. *ibid.e*
Theodoretus epistola ad Eustathium pro Maria nobilissima Carthaginensi. 6.b
Theodoretus cogitur redire Cyrum. 15.a
Theodoretus epistola ad Eusebium Ancyra. *ibid.c*
in Theodoretum calumnie. *ibid.e*
Theodoretus sua scripta numerat. *ibid.e*
Theodoretus defensionem se exhibet Catholicae fidei. 16.a.b
Theodoretus epistola ad diuersos. *ibid.c*
Theodoretus defenditur ab impostura epistola Nestoriani de obitu S. Cyrilli. 20.b.21.a.b.c
Theodoretus calumnias sibi illatas aequo animo suffert. 22.d
Theodoretus Catechista Antiochenus. *ibid.e*
Theodoretus Catholicae fidei professio. 23.b
Theodoretus secutus est doctrinam Patrum. *ibid.e*
Theodoretus curat Syriacitatis tributorum remissionem. 27.e
Theodoretus maxime studiosus erga suos. *ibid.d*
Theodoretus magnam curam gerebat Petri presbyteri medicis. *ibid.c*
Theodoretus epistola ad Pulcheriam Aug. de releuandis tribuitis. 28.b
Theodoretus epistola ad Apellam de cura Episcopi erga subditos. *ibid.e*
Theodoretus ad Nomum Consulem tres epistole. 30.d
Theodoretus scribit ad Sallustianum de cladibus sui temporis. 42.b
Theodoretus epistola ad Dominum de causa Irenaei. 51.d
 Theodoretus

Theodoretus status qui. 52.c
Theodoretus epistola ad Nomum Consulem. *ibid.d*
Theodoretus confutat aduersariorum calumnias. 53.a
Theodoretus vita compendium. *ibid.b*
Theodoretus exoptat ut bene consulatur Ecclesia. *ibid.d*
Theodoretus epistola ad Flavianum, prima de fidei confessione, secunda qua conqueritur de Dioscuro sibi inimico. 53.e
Theodoretus epistola ad Flavianum Episcopum Constantinopolitanum de fidei confessione. *ibid.e*
Theodoretus epistola ad eundem, ubi conqueritur de Dioscuro. *ibid.*
Theodoretus epistola ad Basilium de noua haeresi Eutychniana. 55.a
Theodoretus queritur de Dioscuro. *ibid.b*
Theodoretus calumniam patiens queritur. 69.d
Theodoretus undique appetitus calumnijs. 70.a
Theodoretus prohibetur ne accedat ad Concilium Ephesinum. 77.d
Theodoretus ad Protogenem Consulem scribit pro Ecclesia pace. 71.b
Theodoretus ad diuersos de Ecclesia tranquillitate. *ibid.d*
Theodoretus ad Renatum de eum constantia. 96.a
Theodoretus ad S. Flavianum ipsum laudando. 98.b
Theodoretus ad Ibam ipsum consolando. *ibid.d*
Theodoretus legatos mittit ad sedem Apostolicam pro sua restitutione. 99.e
Theodoretus epistola ad S. Leonem. 100.a
Theodoretus praconia de Romana Ecclesia. *ibid.b*
Theodoretus ad Apostolicam sedem appellat. 100.a.b.c.
 101.b
Theodoretus queritur se depositum è sede Episcopali. 100.d
Theodoretus integra fides & labores. 101.a
Theodoretus ob scandalum sedem repetit. *ibid.c*
Theodori paupertas. *ibid.c.d*
Theodoretus epistola ad Renatum, qua ipsum laudat, & ab eo auxilium petit. 101.e.102.a.b
Theodoretus ad Florentium Episcopum scribit pro defensione fidei. *ibid.e*
Theodoretus ad Archidiaconum Romanum pro fidei definitione & tranquillitate. *ibid.e*
Theodoretus ad Anatolium, ut petat sibi concedi licentiam Romam veniendi. 103.c
Theodoretus ad eundem commendando S. Leonis epistolam ad Flavianum. *ibid.d*
Theodoretus scripta iniuste à Theodosio damnata. 103.d.
igni tradimantur. 104.c
Theodoretus ad Anatolium scribit contra haereticos. 105.d
Theodoretus scribit ad Anatolium de reciproco amore in tribulationibus. 105.b
Theodoretus ad Alexandram ipsi gratias agendo. *ibid.e*
Theodoro Sporatio Comes auxiliatur contra Chrysostratum. *ibid.e*
Theodoro Constantinopolitani non omnino credebant. 106.a
Theodoretus à suspitione se purgat historica tractatione contra Nestorium. *ibid.b*
Theodoretus scribit ad Sporatum Comitem eius pietatem laudans. 106.c
Theodoretus ad Ioannem Episcopum de turpi Orientalis Ecclesiae facie. 113.b.c
Theodoretus epistola ad Abundium legatum sedis Apostolicae. 121.a
Theodoretus fidei confessio. *ibid.b*
Theodoretus subscribit epistola S. Leonis. *ibid.c*
pro Theodoro Vincemalio agit. *ibid.d.e*
Theodoretus ad Vincemalium de iniurijs sibi iniuste illatis. 122.a
Theodoretus ad Anatolium Patricium pro fide, & Ecclesiae pace. *ibid.e*

Theodoretus ad Asparem Conf. pro Orientali Ecclesia. 123.e
Theodoretus digna laudes. 124.e
Theodoretus humilitas. *ibid.d*
Theodoretus ad Ioannem Archimandritam pro Catholica fide. 124.c
Theodoretus à Synodo Chalcedonensi admissus. 142.c
Theodoretus à Concilio Chalcedonensi restituitur. 154.c
ad Theodoretum S. Leo scribit, ut pugnet contra haereticos. 188.d
Theodoretus obitus. *ibid.d*
Theodoretus alter iunior. 494.c
Theodoricus Gothorum Rex vicit Suenos. 211.a
Theodoricus in Lusitaniam victor succedit. *ibid.b*
Theodoricus ab Eulalia martyre territus abstinet à depredatione Emeritensis urbis. 211.b
Theodoricus Gothorum laudat. *ibid.b*
Theodoricus Gothorum legislator. 279.a
Theodoricum persequitur Hunericus frater. 354.a.b
Theodoricus Amalus Rex Gothorum pugnat pro Zenone. 356.e
Theodoricus vicit Odoacrem. 454.c
Theodoricus gratus Zenoni. 391.c
Theodoricus Triarij obitus. 351.e
Theodoricus qualis. 352.a
Theodoricus Amalus à Zenone vocatus. 352.b
Theodoricus infestus Zenoni. 432.c
Theodoricus que tractauerit cum Zenone. 432.e
Theodoricus expeditio aduersus Erulos. 435.b
Theodoricus in Italiam venit. 438.a
Theodoricus Epiphanium Episcopum laudat. *ibid.b*
Theodoricus regnat pro Odoacre. 471.a
Theodoricus Odoacrem interimit. *ibid.a*
Theodoricus pacem ab Anastasio Imp. querit. *ibid.c*
Theodoricus pacem sibi cum omnibus Principibus conciliat. 472.b
Theodoricus Audisendam coniugem accipit. 472.b
Theodoricus rebus politicis moderandis intentus. *ibid.c*
Theodoricus viciatur in Erulorum fautores. 488.a
ad Theodoricum Laurentij & Epiphany legatio. *ibid.b.c*
Theodoricus lex aduersus Erulorum fautores. *ibid.d*
Theodoricus dona diuinitus praestata. 489.a
Theodoricus veneratur S. Epiphanium. *ibid.c*
Theodoricus agit cum Epiphano de legatione ad Burgundiam Regem. *ibid.e*
Theodoricus fauet Catholicis. 493.c
Theodoricus seruum occidit, qui fidem Deo non seruauit. 494.a
ad Theodoricum posterior legatio Epiphany. 518.e
ad Theodoricum Epiphany oratio. 519.b
Theodoricus optata concedit Epiphano. *ibid.b.c*
Theodoricus Rex schisma dirimit. 527.e
Theodoricum Regem schismatici appellant. 536.d
Theodoricus Romam visitatorem mittit. *ibid.b*
Theodoricus ipsemet Romam venit, & quate. *ibid.b.c.d*
Theodoricus annonam populo largitur. *ibid.d*
Theodoricus de sede Apostolica bene meritus. 539.d
Theodoricus Concilium congregare noluit sine Papa auctoritate. 541.e.542.a
ad Theodoricum qua nuncianda Symmachus miserit. 543.e
Theodoricus causam Symmachi Synodo dimittit. *ibid.e*
Theodoricus Bulgaros superat. 548.d
Theodoricus studium commendatum. 552.a
Theodoricus ab Ennodio laudatur. 552.b
Theodoricus paret decreto Romani Pontificis. 557.a
Theodoricus epistola ad Agricolaum contra magos. *ibid.d*
Theodoricus fedus misit cum Gundebado Rege, & Alarico. 577.c
Theodoricus cum Anastasio Imp pugnat. 582.e
Theodoricus relaxat tributa Gallis. 583.e
 Theodo-

<i>Theodoricus veneratur S. Casarum.</i>	585.d	<i>in Theodosij atrio occiduntur multi.</i>	607.b
<i>Theodoricus dona largitur S. Casario.</i>	ibid.d	<i>Theodosius filius Calliopij Augustalis.</i>	661.a
<i>Theodoricus qua pertractauerit cum S. Casario.</i>	586.e	<i>Theodosianus Codex in sum interpretari ab Alarico.</i>	573.e
<i>Theodoricus iustitia obseruantissimus.</i>	587.c.d	<i>Theopascitarum heresis instituitur.</i>	356.a
<i>Theodoricus laudat Felicem Consulem.</i>	599.a	<i>Theophili relatio de Eutychete.</i>	59.b
<i>Theodoricus legationem mittit in Orientem.</i>	648.d	<i>Theopompus Comes mittitur legatus ab Anastasio Imp. ad Hormisdam.</i>	652.c
<i>Theodoricus filius Clodouei regnat post patrem.</i>	636.e	<i>Thomas persequuntur Ariani.</i>	206.e
<i>Theodoricus filius infirmatur.</i>	638.d.e	<i>Thomas auriga recedit ab Oriente.</i>	592.d
<i>Theodoricus filius moritur.</i>	ibid.e	<i>Thomas aurigam amplectitur Theodoricus.</i>	ibid.d
<i>Theodoricus filius à S. Leonardo suscitatur.</i>	ibid.d.e	<i>Thracia vastatur ab Attila.</i>	12.a
<i>Theodoricus oculo infirmatus curatur à sancto Leonardo.</i>	639.a	<i>Thracius inuadunt Bulgari.</i>	530.e
<i>Theodoricus bellicosissimus.</i>	ibid.b	<i>Thracia à Bulgaris depraedata.</i>	548.d
<i>Theodoricus religioni tantum cedeat.</i>	ibid.	<i>Thracia occupatur à Vitaliano Duce.</i>	640.b
<i>Theodoricus vallauit Aruernensem ciuitatem.</i>	ibid.b	<i>Thracia communicat cum Apostolica sede.</i>	657.e
<i>Theodoricus perdidit sensum S. Quinciano orante.</i>	ibid.c	<i>Ticinensis ciuitatis magna clades.</i>	308.a
<i>Theodoricus penitentiam respicit.</i>	ibid.d	<i>Ticinenses quid passi à Theodorico.</i>	438.b
<i>Theodorus quo tempore laudatus impune.</i>	68.b	<i>Ticinenses à Rugis uicti.</i>	ibidem.e
<i>Theodorus Manlius Consul illustris.</i>	570.d	<i>Ticinensis Episcopus creatur Ennodius ex Diacono.</i>	644.b
<i>Theodorus Consul abdicat se à saculo.</i>	ibid.e	<i>Timotheus olim monachus qua tentauerit.</i>	220.d
<i>ex Theodori abdicatione magna Christo gloria.</i>	571.a. b	<i>de Timotheo querete.</i>	221.b
<i>S. Theodori imago à Saracenis vulnerata.</i>	594.c	<i>Timotheus scelestus noua tentat.</i>	ibid.d
<i>Theodulus presbyter & scriptor.</i>	443.d	<i>Timotheus intruditur in sedem Alexandrinam.</i>	ibid.e
<i>Theodosius Imp. bellum contra Wandalos mouet.</i>	11.c	<i>Timotheus exercet Pontificalia.</i>	222.d
<i>Theodosius tributum pendit Attila.</i>	42.a	<i>Timothei mira procacia.</i>	223.e. 224.d
<i>Theodosius offensum numen placat.</i>	50.c	<i>Timotheus indignus indicatur sacerdotio.</i>	226.d
<i>Theodosius presidium mandat contra hereticos.</i>	51.b	<i>Timotheus tyrannus Alexandrina Ecclesia.</i>	230.c
<i>Theodosio Eutychetis libellus oblatu.</i>	74.c	<i>Timotheus expellitur à Leone Imperatore.</i>	245.e
<i>Theodosij epistola ad Dioscorum de Synodo Ephesina.</i>	77.a	<i>Timotheus penitentiam simulat.</i>	246.b
<i>Theodosius Dioscorum in Synodo praeficit.</i>	ibid.a	<i>Timotheus excluditur à spe recuperanda sedis.</i>	247.a
<i>Theodosio Imperatori alter libellus ab Eutychete porrectus.</i>	75.d	<i>Timotheus relegatur ab Imperatore.</i>	ibid.c
<i>Theodosius ad Dioscorum de Barsuma.</i>	78.c	<i>Timotheus parricida comparatur Cain.</i>	318.e
<i>Theodosij epistola ad Barsumam.</i>	ibid.d	<i>Timotheus exilio liberatus audacior euadit.</i>	315.a
<i>Theodosius sibi inusurpat in Synodo.</i>	ibid.b	<i>Timotheus Constantinopolim uenit triumphalis pompa.</i>	ibid.b
<i>ad Theodosium sanctus Leo scribit ne congreget Concilium Ephesi.</i>	79.c.e	<i>Timotheus sceleribus plenus.</i>	318.d
<i>Theodosij alia littera.</i>	ibid.e	<i>Timotheus proficiscitur Alexandriam.</i>	326.c
<i>Theodosij Imperatoris edictum pro pseudoconsilio Ephesino.</i>	103.e	<i>Timotheus veneno moritur.</i>	334.e
<i>ad Theodosium Imp. S. Leo, & Synodus Romana scribit contra Ephesinam Synodum.</i>	108.b	<i>Timotheani heretici à Timotheo.</i>	ibid.e
<i>Theodosius Imp. à S. Leone reprehenditur magna dextertate.</i>	109.a.b	<i>Timothei scripta heretica.</i>	335.b
<i>ad Theodosium Valentinianus pro defensione fidei, & pro Romano Pontifice.</i>	110.a	<i>Timotheus hereticus Episcopus Constantinopolitanus.</i>	600.a
<i>ad Theodosium Galla Placidia mater pro fide Catholica, & S. Leone Summo Pontifice.</i>	ibid.c	<i>Timotheus ad horas fidem mutat.</i>	ibid.d
<i>Theodosij epistola ad Valentinianum, ubi defendit Ephesinam pseudo synodum, & contra sanctum Flavianum.</i>	111.d.e	<i>Timotheus Solofaciolus creatur Episcopus Alexandrinus.</i>	246.a
<i>Theodosius ad S. Leonem pro Anatolio.</i>	115.b	<i>Timotheus legatos mittit Romam.</i>	247.d
<i>Theodosij varia conditio.</i>	116.c	<i>ad Timotheum S. Leo gratulatorias litteras scribit.</i>	ibid.
<i>Theodosij penitentia.</i>	ibid.e	<i>pro Timotheo Simplicius Papa ad Zenonem scribit.</i>	340.e
<i>Theodosius Eudociam coningens reprehendit.</i>	117.a	<i>Timotheus legatos mittit ad Simplicium Papam.</i>	340.d
<i>Theodosius moritur, & causa ipsius obitus.</i>	ibid.c	<i>Timotheus legatos ad Zenonem Imp. mittit.</i>	342.e
<i>Theodosius Episcopus omnium scelestissimus.</i>	170.a	<i>ad Timotheum Episcopum Constantinopolitanum Hormisdam Papa.</i>	669.b
<i>Theodosius Eutychianus pseudomonachus.</i>	160.c.d	<i>Timotheum reuocare curat Hormisdam Papa.</i>	ibid.c.d
<i>Theodosius magni nominis Cenobiarca.</i>	603.d	<i>Timothei inopinatus interitus.</i>	679.e. 680.a
<i>Theodosij uita scriptor quis fuerit.</i>	ibidem.a	<i>Timotheus diaconus legatus S. Leonis.</i>	248.a
<i>Theodosius ab Anastasio auro tentatur.</i>	ibid.e	<i>Timere est tyrannorum.</i>	111.b
<i>Theodosij consilium in accipiendo elemosynam ab Imperatore missam.</i>	604.a	<i>Timor Principum multos interdum in scelera pertrahit.</i>	660.d
<i>Theodosij epistola ad Anastasium Imperatorem apologetica.</i>	ibid.d	<i>cum Timore educanda sunt filia.</i>	304.c
<i>Theodosij generosa confessio.</i>	605.a	<i>Tituli non ex meritis, sed ex consuetudine dari soliti.</i>	545.a
<i>ad Theodosium Anastasij epistola se excusando.</i>	ibid.c	<i>Tolerantia heresum potius ignavia, quam patientia tribuenda est.</i>	373.b
<i>Theodosius ueritatem aperit & propugnat.</i>	606.a	<i>Toletanum concilium quando celebratum.</i>	47.b
<i>Theodosius circuit regiones, & armat omnes pro fide tuenda.</i>	ibidem.b	<i>Tonitruo Spiritus sancti aduersary concutiuntur.</i>	410.c

<i>Tranquillitas bona.</i>	ibid.b.c	<i>Tumultus excitatur in Illyrico.</i>	133.a
<i>Transitus Sebastiani Comitis ab Hispania in Africam.</i>	3.c	<i>Tumultus Alexandrini.</i>	399.c
<i>Translatio S. Flauiani Episcopi & martyris.</i>	119.c	<i>Tumultus vulgi Constantinopolitani.</i>	479.c
<i>Translatio S. Iulie.</i>	7.a	<i>Tumultus à populo Constantinopoli factus.</i>	607.b
<i>Translatio reliquiarum Anastasiae martyris.</i>	240.d.e	<i>Turba Orientales undique aueta.</i>	399.b
<i>Translatio S. Simeonis.</i>	268.e	<i>Turcarum dominium quam sit asperum.</i>	696.a
<i>Translatio reliquiarum S. Eustathij.</i>	355.c	<i>S. Turibius Asturicensis Episcopus.</i>	42.0
<i>Translatio S. Martini.</i>	365.c	<i>Turibius Hispanias lustrauit.</i>	ibid.e
<i>Translatio Euangelij S. Matthai.</i>	425.e	<i>Turibij epistola ad Idacium & Ceponium Episcopos.</i>	43.a
<i>Translatio corporis S. Seuerini in Italiam.</i>	435.e	<i>Turibus summa humilitas.</i>	43.d
<i>Translatio corporis S. Seuerini Neapolim.</i>	516.e. 517.a	<i>Turibus quomodo Notarius summi Pontificis.</i>	45.d
<i>Translatio sancti Seuerini Neapolim procuratur à Barbaria.</i>	517.a	<i>Turonense Concilium quando.</i>	364.e
<i>Translatio corporis S. Augustini.</i>	564.d	<i>in Turonensi Concilio quot canones.</i>	365.a
<i>in Translatione Sanctorum per sepe miracula.</i>	517.a.b	<i>Turres terrae motu corruunt.</i>	36.d
<i>Trafamundus regnat in Africa.</i>	506.a	<i>Tuscia clades.</i>	317.c
<i>Trafamundus Rex Catholicos persequitur.</i>	561.a.b	<i>Tyranni semper crudeles.</i>	34.8
<i>Trafamundus nouis artibus Orthodoxos tentat.</i>	566.a	<i>Tyrannorum est timere.</i>	112.b
<i>Trafamundus Fulgentium renocat Carthaginam.</i>	ibid.b	<i>Tyrannus & non Episcopus Ecclesiae Alexandriae dicitur Timotheus.</i>	230.c
<i>Trafamundus scriptis prouocat Fulgentium.</i>	ibid.e	<i>Tyrannus concedit iura Ecclesiae Acacio.</i>	331.a
<i>Trafamundus admiratur Fulgentij sanctitatem & doctrinam, sed non conuertitur.</i>	566.e	<i>Tyranni interdum simulatione vincuntur.</i>	667.b
<i>ad Trafamundum libri tres S. Fulgentij.</i>	567.c	<i>Tyrium iudicium in causa Ibe.</i>	64.e
<i>Tres guttae aquales miraculose coniunguntur, & quasi unam gemmam efficiunt.</i>	236.a	<i>Tyria dioecesis causa tractata in Concilio Chalcedonensi.</i>	147.d
<i>Tria pessima mala constituta in Synodo Ephesina.</i>	99.d	<i>sub Tyria ciuitatis metropoli qua urbes.</i>	ibid.d
<i>Tribulatio multa bona operatur.</i>	5.a.b.c.e	<i>Tyri Ecclesia in integrum restituta.</i>	148.b
<i>Tribulatio saepe homines curat.</i>	5.c		
<i>Tribulationes hilari fronte suscipiende.</i>	414.a		
<i>Tribulatio Idololatriam dissipat.</i>	5.e		
<i>Tribulatio reddit Eudociam Augustam Orthodoxam.</i>	207.a.b		
<i>Tribulationes saepe uiles.</i>	671.b.c.d. 672.b.c		
<i>in Tribulationibus Ecclesiae Deus succurrit.</i>	691.c.d		
<i>Tribulati sub Dei tutela.</i>	15.d		
<i>Tribulatis Deus praesto est.</i>	105.c. 213.a.b		
<i>Tribulationes à Sanctis perferende.</i>	69.d		
<i>Tribulationibus latandum.</i>	98.d		
<i>Tribulatio dat intellectum.</i>	207.a.e		
<i>Tribulatio Episcoporum exulum in Sardinia, & in Africa.</i>	565.a.b		
<i>in Tribulatione succurrit Deus.</i>	590.c. 593.c		
<i>Tribulati sunt subleuandi.</i>	565.d.e		
<i>Tribulatis est succurrendum.</i>	618.619.620.		
<i>Tribulatis maxime compatiendum.</i>	613.c		
<i>Tribunal Christi expauendum.</i>	465.c		
<i>Tributa graua multum damni inferunt ciuitatibus.</i>	28.c		
<i>Tributorum remissionem querunt Sancti à Principibus.</i>	27.e		
<i>de Tributis releuandis pertractat Theodoretus cum Pulcheria Augusta.</i>	28.b.c		
<i>Tributum penditur à Theodosio Attila.</i>	42.a		
<i>Tributa relaxat Gallis Theodoricus.</i>	583.e		
<i>Trina apparitio S. Barnabae.</i>	424.d		
<i>in Trinitatem sanctissimam insurgunt Priscillianistae.</i>	47.d		
<i>Trinitatis hymnum cantabant Fideles.</i>	607.b		
<i>Trinitatis hostes à Catholicis occiduntur.</i>	ibid.d.e		
<i>in Trinitatem blasphemus Olympius Arianus dat poenas sui sceleris.</i>	494.d.e. 495.a		
<i>Triphon missus à Gelasio ad Episcopos Dardaniae.</i>	467.a		
<i>Trisagium cognitum, & à Concilio Chalcedonensi comprobatum.</i>	38.b		
<i>& cur hoc tempore propalatum.</i>	ibid.c		
<i>Trisagium Graecè cur cantatur in Parascene.</i>	469.a		
<i>Truculentis hominibus quid accidere soleat.</i>	350.d		
<i>Tumor Acacij, & eius spes uana.</i>	294.d		
<i>in Tumultuantes edictum Marciani Imperatoris.</i>	131.b		
<i>Tumultuantes ultimo supplicio subiecti.</i>	131.c		
<i>in Tumultuantes scribit Pulcheria Augusta ad Strategium.</i>	ibid.d		

Veniā postulantibus est ignoscendum.	617.e	Victor Cartenna Episcopus.	214.d
Veniā dari nequit in errore persistenti.	473.c	Victor Taurinensis Episcopus.	490.d
Ventorum impulsibus hinc inde ferri solent semper haresc.	362.e	Victorianus Adrumetinus martyr.	409.c.d
Veranus filius S. Euchery.	9.d	Victorius mirificè coluit S. Abraham.	350.a
Veranus Episcopus Galii litteras Summi Pontificis amplectitur, & veneratur.	81.e	Victorius, sine Victurius Episcopus Cenomanensis.	194.a
Verbum Dei predicandum est ab Episcopis.	160.e	Victorius Dux Praefectus Aruernensis.	347.d.e
Verba Papae ut oraculum à Concilio accepta.	47.e	Victorius cogitur venerari S. Amabilem.	348.d.e
Verba aliter interpretantur interdum, quàm proferantur.	12.b	Victorius in deterius mutatus.	350.a
Verba interdum sunt acutiora, quàm sint arma.	493.b	Viduorum exemplum.	569.d.e
Verba interdum non considerantur ab auctoribus, sed res.	508.c.d.e	Viduis ne inferatur vis à militibus.	579.b
Verba non solum à Deo requiruntur, sed etiam bona opera.	655.a	Vienna Austria olim dicta Fabiane.	202.c
Verba Papae audienda, ut verba Christi.	695.c.d	Viennensibus fame laborantibus succurrit sanctus Severinus.	ibid.c
Verecundia est seruanda.	408.d	Viennensis & Arelatensis Episcopi de primatu decertabant.	32.a.b
Verina, Augusta laudata.	301.e	Viennenses legationem mittunt ad Hormisdam Papam.	656.d
Veritas tandem redarguit impostorem.	167.e	ad Viennenses Hormisdæ epistola.	657.a
Veritas semper praeualet.	224.c	Viennenses ab Hormisdæ laudantur.	ibid.
Veritas semper cognoscitur.	229.d	Viennensis Episcopus laudatur ab Hormisdæ Papa.	657.a
Veritas mendacio validior.	509.e	Vigilantia Episcoporum facit ut leges Ecclesiasticae stent in suo robore.	8.a
Veritas Catholica stabilita.	324.c	Vigiliae & ieiunia praescribuntur populo à sancto Perpetuo.	366.c.d
Veritas est bene consideranda.	498.e	Vigilius Papa confirmat monasterium constructum à Childeberto.	589.d
Veritas fidei interdum ex miraculis ostenditur.	400.d	Vincenentius Lerinensis sapientia & eloquentia eminebat.	9.d
Veritas quae non defenditur, opprimitur.	375.d	Vincenentius Lerinensis vir doctissimus.	11.a
Veritas magna libertate propelanda.	606.a	Vincomalus pro Theodoro laborat.	121.d
Veritas aperitur à Theodosio caenobiarcha, & propugnatur.	606.a	ad Vincomalum Theodoretus scribit de iniuriis sibi iniuste illatis.	121.e 122.a
Veritas rei tandem illucescit.	660.b	Vinculamartyrum ornamenta sunt.	414.e
Veritatis indagatores non metuunt Regum haereticorum iracundias.	383.e	Vindemialis Episcopus insignis.	406.c
Vermibus consumitur Hunericus.	418.b	S. Vindemialis sui martyr.	408.b
Vestigia Summi Pontificis venerabantur Episcopi.	619.a	Vindicta diuina in Charisium presbyterum iniquum.	243.b
Vestimenta etiam Sanctorum mortuorum inuenta sunt illa.	311.a	Vindicta Theodosij Imperatoris contra Chrysaphium.	116.e
Vestis B. Mariae Virginis in quo templo collocata.	301.d	Vindicta de peruerso presbytero.	422.d
Vestitus Hunnorum qualis.	26.d	Vindicta Theodoricis in fratres Erulorum.	488.a
Vestitus humilis Hierosolym. Episcoporum.	240.c	in vinea Domini Anastasius Imperator fuit velut aper.	679.e
Veteres canones restituendi.	551.c	Vinea fidei vberiora plantata trans mare.	651.e
Vetus mos Romanorum Pontificum.	466.d	Violentia non praeiudicat Ecclesiasticis constitutionibus.	96.a
Vetus mos haereticorum qualis fuerit.	362.a	Virgarum ius habebant Episcopi.	577.b
Vetus institutio monachorum S. Augustini.	563.d	Virgilius Arelatensis Episcopus.	589.d
Vexatio dat intellectum.	207.a.b	ad Virgilium Arelatensem Episcopum S. Gregorij epistola.	589.d
Vexatio dura serui Tuburbitani.	409.a	Virgo Maria. Vide Maria.	
Vexatur Antiochena Ecclesia ab haereticis.	343.d	Virgines non cogenda ad ingredienda monasteria.	232.e
Via aperitur lapsis à fide respiciendi.	115.d	Virgines à militibus ne violentur.	579.b
Vicarius omnium Monachorum constituitur Barsumas Archimandrita.	76.e	Virgines sacrae quàm dira sint passa à Vuandalis.	388.a
Vicarius sancti Leonis in Oriente constituitur Iulianus.	183.a	Virginitas matrimonio Deo gratior.	212.e
Vicarius Summi Pontificis constituitur sanctus Remigius.	633.b	Virginitas & non matrimonium à Maxima amplectitur.	ibid.d
Victoria obtenta meritis sancti Severini.	201.d.e	Virginitas seruari potest interdum etiam in matrimonio.	117.c. 118.a. 351.a.b.c
Victoria Theodoricis de Suenis.	211.a	Vir fortis non dicitur, qui indignatione vincitur.	305.d
Victoria Ecdicij per inuocationem S. Martini.	272.a	Viri saepe tentantur ab uxoribus.	216.e. 217.a
Victoria Sebastiani, Consulis de Gothis.	572.a	Viros suos consulant feminae.	173.c
Victoria oritur ex Deo benedicto.	578.d.e	Virtus eximia facit ut de aetate aliquando ratio non habeatur.	292.e
Victoria Gothorum contra Romanos.	279.d	Virtutes in vitia quomodo vertant mali.	298.a
Victoria Aetij contra Attilam.	137.d	Virtus spectata S. Pulcheria.	186.e
Victoria Rugorum de Ticinensibus.	438.e	cum Virtutibus diligant famam Principes.	519.b
Victoria Theodoricis de Odoacre.	454.c	Virtus etiam hostes ad sui venerationem compellit.	313.c
Victoria Clodouai.	532.a	Virtutes Hilarij Episcopi clara.	34.a
Victoriae Culsitanae certamen.	409.b	Virtutes S. Aniti plures numerantur.	658.c
Victor Primas Byzacenus captus ducitur ad Regem.	562.c		
Victor Episcopus Mediolanensis laudatur.	440.b		
Victor inter sanctos relatus.	419.a		
Victores duo eodem tempore.	ibid.		

Virtutes

Virtutes Sanctorum non extinguuntur morte.	436.e	Vnius membri totum corpus patitur passiones.	380.e
Virtutes omnes sunt charitate inferiores.	54.e. 55.a	Vnus Hierarcha semper in Ecclesia fuit.	101.e
Virtutes cum morientibus non pereunt.	175.d	Voonius Mauritania Episcopus scriptor Ecclesiasticus.	214.e
Virtutes Diocorij predicantur à Theodoro.	22.a	Vocum proprietatem negligunt interdum auctores.	508.c
Vis inferatur à Valentiniano Imperatore uxori Maximi.	194.d	Volusianus index constituitur à Theodoro contra magos.	557.e
Vismagna eleemosyna.	303.c	Vota pia numquam desiciuntur à Christo.	439.b
Vis non praeiudicat Apostolicis constitutionibus.	96.a	Uranus Himeria Episcopus index constituitur in causa Ibae.	64.e
Vis ne inferatur mulieribus à militibus.	579.b	Uranus Emese Episcopus.	104.d
Viscum insipientium honores sunt & diuitia.	413.d	ad Uranium Theodoretus exclamans contra haereticos.	ibid.d
Viso S. Eulogij qui defendebat epistolam S. Leonis.	81.a	ad Uranium iterum scribit Theodoretus.	ibid.b
Viso de Leone pugnantem cum dracone.	283.e	Urbanus Gurbensis à Genserico relegatur.	12.c
Viso de diuino iudicio.	422.c	ab Vrbe expelluntur magi.	588.a.b
Viso contra Severianum contemnentem S. Eucharistiam.	625.a	in Vrbe parcut Barbari primarius ecclesis.	206.a
Viso Regina diaconissa in somnis.	628.a	Vrbes plurimae renouantur à Theodoro.	536.d
Visiones diuersis ostensa ante persecutionem Africana Ecclesia.	352.c	Vrsicinus Episcopus legatus Gelasij.	467.e
Visiones magna in Fausti ecclesia.	352.c.d	Vsus commendatitiarum litterarum.	5.d
per Visiones Deus terret impios.	590.c	Vsus cunctis artificibus maximum affert decus.	421.b
Visiones in morte Macedonij.	650.e	Vuandali oppugnantur à Theodoro.	11.c
Visiones de obitu Anastasij.	688.c.d.e	Vuandali Africanam vniuersam occupabant.	2.d
Visitor missus Romam à Theodoro.	537.a	Vuandalorum tempore ardens cometa apparuit.	25.e
Visitor Summum Pontificem visitare non debuit.	538.a	Vuandalorum serui effecti multi ex nobilibus Carthaginensibus.	3.b
per Visum Deus terret impios.	590.c	Vuandali cum Valentiniano pacem ineunt.	11.e
Vita Principum persepe in principio laudabilis.	456.e	Vuandalorum Rex coniurationem suorum detegit.	ibid.
Vita monastica Ecclesiarum gubernationi praefertur, & quomodo.	53.a	Vuandali Siciliam depradantur.	200.a
Vitalianus maxime exagitat Anastasium Imperatorem.	640.a	Vuandali ingrediuntur in Vrbe.	205.c
Vitalianus occupat Thraciam, Scythiam, & Mysiam.	ibidem.	Vuandali pepercere primariis basilicis Roma.	ibid.e
ibidem.	ibid.b	Vuandali prohibuerunt eligere Episcopos.	212.c
Vitaliano ab Anastasio Imperatore offeruntur conditiones pacis.	ibid.c	Vuandalorum incurso.	268.b
Vitalianus pugnat pro fide Catholica.	ibid.c	Vuandali Alexandriam tentant.	ibid.d
Vitalianus urget Anastasium Imperatorem.	641.a	Vuandali ad Ecclesiam confluentes dira passi.	353.b
Vitalis Episcopus legatus Papa Felici.	374.a	Vuandali Romanam inuadunt.	593.a
Vitalis causa tractatur in Concilio Romano.	393.b	Vuandali prohibentur ne communicent cum Catholicis.	591.a
Vitalis Episcopus suspenditur à Summo Pontifice.	396.b	Vuandalorum Rex Gundabundus.	419.b
Vitalis S. R. E. Cardinalis diaconus mittitur legatus ad Anastasium Imp. ab Hormisdæ Papa.	644.c	in Vuandalos paratur classis à Leone Imperatore.	280.d
Vitia occultata deteguntur.	180.d	Vuandalicus fiscus rapit spolia Episcoporum.	387.e
Vitia ille transmittit ad posteros, qui praesentibus culpis indulget.	489.e	Vuandalica persecutio recrudescit.	441.c
Vitia huius saeculi.	514.a	Vuindemirus in Italiam cum exercitu venit.	299.a
Vitia omnia emendare non possunt Summi Pontifices.	515.d.e	Vuisgothi inuadunt Romam.	593.a
Vitia occulta tandem deteguntur.	660.b	Vxor Maximi violatur à Valentiniano.	194.d
Vitiorum radices succidende.	457.c	Vxores pro viris suis orunt.	137.b
Vuentolus Episcopus Lugdunensis.	595.a	Vxores persepe viros tentant.	216.e. 217.a
Vinus sepelitur Zeno Imperator.	454.d.e		
Vltio Dei maior est contra eadem peccata Fidelium, quàm infidelium.	134.e		
Vltio terribilis in peruersum presbyterum.	422.d		
Vnanimitas & concordia seruanda inter Episcopos.	32.b		
Vnio in Hierosolymitana Ecclesia.	337.d.e		
Vnionem Ecclesia velle Anastasius Imp. simulabat.	654.b		
Vnionem verè exoptabat Hormisdæ Papa.	655.a		
Vnio Episcoporum necessaria cum Summo Pontifice.	661.e		
662.a.c			
Vnio Ecclesiae Alexandrinae cum Romana.	691.692.b		
Vnitas in Ecclesia maxime seruanda.	615. c. 646. e.		
664.a			
Vnitas seruanda inter fratres.	637.b		
Vnitas Christi per multa probatur.	83.a		
Vnitium Zenonis Imp.	360.c		
Vniuersalis Episcopus inscribitur Papa.	159.d.e		

Z.

Z acharias historicus Eutychianns.	325.d
Zelus populi Romani contra magos.	559.b
Zelus Sporaty comitis commendatur.	106.c
Zenonis Consulatus.	50.a
Zeno consecutus est Imperium.	301.e
Zenonis luxus magnus.	302.c
Zeno fauet haereticis.	ibid.d
Zeno misericors in pauperes.	303.c
Zeno sinens secum degere haereticos dat poenas.	316.b

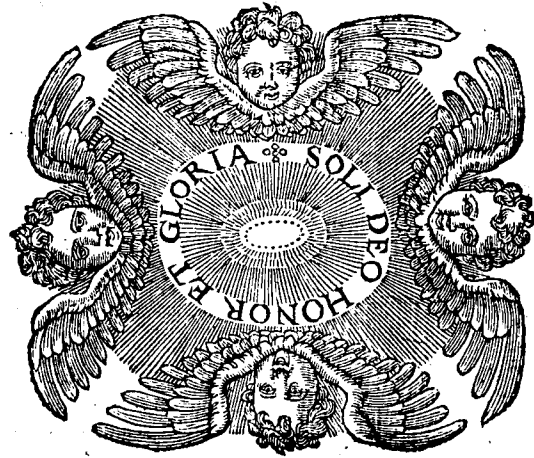
f 2

ad Zeno-

I N D E X.

ad Zenonem Imperatorem Simplicium Papa scribit pro Ecclesia Dei.	318.c	Zenonis praeceps resellitur.	379.c
in Zenonem excitatur Basiliscus.	321.d	à Zenone qua praestanda essent.	ibid.d
Zenoni quid praedictum sit à Daniele.	ibid.e	ad Zenonem Imperatorem Felicis Papae libellus.	380.d
Zeno Imperator ad instar Nabuchodonosor cogitur exul vivere ex herbis.	322.a	Zenonis praefectura quanto tempore.	287.a
Zeno poenam statuit in professores Concilij Chalcedonensis.	324.a	Zeno fauet Petro Fulloni.	ibid.e
Zeno recepit Imperium beneficio S. Thecla.	332.c	Zenoni gratias Theodoricus.	391.b
Zeno scribit ad Romanum Pontificem.	ibid.e	à Zenone malè habiti legati Apostolici.	ibid.c
ad Zenonem Simplicium Papa pro fide Catholica.	ibid.	Zeno malè se purgat apud Romanum Concilium.	392.b
Zeno prudentior agit pro fide Catholica.	333.e	Zenonis magistratus omnes vendebantur.	429.d
ad Zenonem Martyrii Episcopi legatio.	336.b	Zenonis filius malè moratus interijt.	ibid.e
Zenonis impium decretum regnandi causa factum.	340.b	Zeno cuncta egit Acacij consilio.	430.b
ad Zenonem Simplicium de Antiochena Ecclesia.	344.c	Zenoni infestus Theodoricus.	432.c
Zeno sacrilegos punit.	ibid.b	cum Zenone & Theodorico qua finguntur transacta.	432.e
Zenonis opera subleuatur Ecclesia Carthaginensis.	347.a	à Zenone Pelagius Patricius occiditur.	453.c
cum Zenone Marciani inimicitia.	356.b	à Zenone Zosimus rhetor occiditur.	ibid.d
pro Zenone pugnat Theodoricus.	ibid.e	de Zenone quid Leontius.	454.a
Zeno in deterium prolabitur.	357.a	Zenonis Imperatoris obitus.	443.d
Zenonis epistola conciliatrix.	360.c.d.e	Zeno viuus sepultus.	454.e
Zenonis fidei velata professio.	361.b	Zeno ut hereticus damnatus.	455.c
Zeno simulat damnare Eutychianam haeresim.	ibid.e	Zeno Imperator Armatum Comitem interfici fecit.	704.c
Zeno perfidus semper.	362.a	Zeno Episcopus Hispalensis Vicarius Papa.	364.d
Zenonis Enoticon publicatur.	362.b	Zenonide Augusta Basilisci vxor.	704.c
Zeno explodit Chalcedonense Concilium.	361.c	eius consuetudo cum Armato Comite.	ibid.c
ad Zenonem Imperatorem Felix Papa pro Catholica fide.	376.e.377.a.b.c	Zizania semina iaciunt heretici.	43.d
		Zona Dei genitricis ubi reposita.	117.b
		Zosimus rhetor occiditur à Zenone Imperatore.	453.d

F I N I S.

CHRISTOPHORO PLANTINO,

ARCHITYPOGRAPHO REGIO, S.

VM nostrorum Annalium Tomi primi secundam editionem per-necessariam meditaremur, in te ipsum, mi Plantine, solum, inter tot celebres saeculi nostri typographos, coniecimus oculos; quippe qui inter omnes eniteas facile princeps; utque id praestares, decreuimus omnino. Quamobrem quod nostrarum partium fuit, & in prima editione sumus polliciti, nostrum studium impigre laborauit, ut primum Annalium Tomum à nobis recognitum, emendatum, quamplurimis auctum ac locupletatum acciperes. Quod igitur litteris Apostolicis, absque assensu nostro, facere vetitum est alijs, ut tibi vni liceat licentiam libenter ac liberaliter impartimur. Accipiant itaque abs te nostrorum Annalium primi Tomi secundam editionem omnes trans montes sitæ prouinciæ, in quas aut nulla aut pauca primæ editionis volumina penetrarunt, ac denique vniuersus Christianus Orbis vbique diffusus. Habeant & te ducem quem sequantur ceteri qui in posterum, nostro tamen consensu, eundem sunt edituri Typographi. Sciat & Lector, omne esse adulterinū & spurium, quod huic secundæ abs te curandæ editioni non fuerit consentaneum. In opus, te rogamus, inuigila, te ipsum in hoc Plantinum exhibe, te imitare, atque te ipsum, Plantine, supera, si licet. Vale. Datum Romæ, x. Kal. Febr. M. D. LXXXIX.

Tui studiosissimus Cæsar Baronius, Presbyter
Congregationis Oratorij.

CÆS. BARONIVS IOANNI

MORETO, TYPOGRAPHO

ANTVERP. S. P.

MAGNA quidem iacturâ bonarum litterarum ex hac vita sublatum esse D. CHRISTOPHORVM PLANTINVM, dignæ memoriæ virum, eruditorum eadem est sententia, & par omnium lamentatio: sed id accidisse non leui nostrarum lucubrationum detrimento, nobis amplius dolendum fuit. siquidem Annales nostros, quos cudendos acceperat, ardentiori complexus studio (quod commune sit senibus, partus senectutis vehementi amore prosequi) propensiori fouere cura, & sollicitiori curare coeperat industria; cum inopinatò, licet matura senectute, ex hac vita ad præmia æterna à Deo vocatus excessit. Sed leniuit ex parte dolorem, audisse inter omnes ipsius alumnos te delectum, probatumque eius calculo dignum Typographiæ Regiæ successorem, nec id pridem, vel vltimo tantum elogio, sed diu ingenij tui vires, & solertiam in rebus agendis expertum, ad hoc te aluisse, instituisseque, atque etiam sœdere nuptiarum sibi arcto vinculo deuinxisse: vnde ob eam quoque causam contigerit ipsi lætior ex hac vita discessus, cum videret in te, alterum se relinqui. Sequimur, mi Morete, per libenter sociari tui de te iudicium, tibi que perinde ac ipsi viuenti editionem Annalium nostrorum concedimus. tuarum modò partium est, id præstare, ne quid desiderari possit in te, quod omnes exspectabamus ab illo: cui sicut magna fuit laudi, ea in re à nemine superari, ita maiori ipsi cedet gloriæ, à te vno vincti, quem à se eruditum atque probatum honestissimæ functionis reliquit heredem. Vale.

PRI-

PRIVILEGII CÆSAREI SVMMÆ.

MAXIMILIANI II. Romanorum Imperatoris semper Augusti, publico Edicto cautum & sancitum est, ne quis, cuiuscunque status, gradus, ordinis, aut conditionis fuerit, quacunque sacri Romani Imperij & ditionis eius fines patent, quęcunq; probatorum auctorum opera, quotquot vel hæcenus nondum impressa, vel ab alijs quidem impressa, nouis autem deinceps scholijs, annotationibus, aut commentarijs aucta & illustrata, Christophorus Plantinus, cuius & typographus Antuerpiensis, primus typis procuderit, intra proximum sexennium à prima cuiusque operis aut voluminis editione, vilo pacto eiusdem vel diuersi characteris forma excudat, aut excusa ab alijs, intra eiusdem Maximiliani & Imperij fines vendenda importet, seu quouis modo distrahatur manifestè vel occultè, sub pœna decem Marcharum auri puri, quarum dimidia fisco Imperiali fraudis vindici, residua verò pars prænominato Plantino cedat, præter librorum ad imitationem impressorum amissionem, quos idem Plantinus vbicunque locorum nactus fuerit, per se vel suos, adiumento Magistratus loci, vel citra, propria auctoritate sibi vindicare, inque suam potestatem redigere poterit. In cuius rei fidem ipsi Edicto manu subscripsit, & sigillum apponi iussit Cæsarea Maiestas. Datum in ciuitate Viennæ Austriæ, die vigesima prima mensis Februarij, anno Domini M. D. LXV.

Subsign.

Maximilianus.

*Ad mandatum sacre
Cæs. M. proprium.*

Haller.

SVMMÆ PRIVILEGII REGIS HISPANIARVM.

PHILIPPI II. Hispaniarum Regis, Brabantia Ducis, &c. Privilegio cautum est, ne quis citra Ioannis Moreti, Typographi Antuerpiensis, consensum, Tomos Annalium Ecclesiasticorum, auctore Cæsare Baronio Sorano, Congregationis Oratorij presbytero, hæcenus confectos, aut adhuc conficiendos, impressos aut imprimendos, integros vel in epitomen redactos, vilo modo imprimat, aut alibi impressos in suas ditiones venales importet: vt latius patet in litteris, Datis Bruxella, xx. Augusti, Anno M. D. XCII.

Signat.

S. de Grimaldi.

Et in Concilio Brabantia, Signat.

I. de Buschere.

Series Chartarum.

a A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn.

a b c d e f.

Omnes sunt terniones præter, a, quaternionem; Nnn verò & f, duerniones.

A N T V E R P I A E,

E X O F F I C I N A P L A N T I N I A N A,

A P V D V I D V A M, E T I O A N N E M

M O R E T V M.

A N N O M. D. X C V I.

